

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2025

Chișinău

**privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la
aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la
Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029**

În temeiul art. 6 lit. b) și h) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Anexa la Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2025-2029 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr. 269-288, art. 319) se substituie cu anexa la prezenta hotărâre.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare *la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova*.

Prim-ministru

Alexandru MUNTEANU

Contrasemnează:

Viceprim-ministru
pentru integrare europeană

Cristina GHERASIMOV

PROGRAMUL NAȚIONAL
de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană
pentru anii 2025-2029

CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE
CRITERIUL POLITIC
FUNCȚIONAREA INSTITUȚIILOR DEMOCRATICE

Introducere

În structura instituțională a statelor, Uniunea Europeană (UE) se concentrează pe funcționarea instituțiilor politice, pe echilibrul puterilor între principalele organe în stat, responsabilitățile autorităților și cooperarea între ele. Guvernanța democratică este fundamentul sistemului de valori și standarde al UE. Republica Moldova, în calitate de stat candidat, trebuie să se asigure că are un sistem de guvernare în care instituțiile funcționează în conformitate cu procesele și normele democratice, atât în interiorul acestora, cât și în interacțiunea între ele. Acest exercițiu presupune respectarea pluralismului politic, o societate civilă activă, stat de drept și alegeri democratice, un dialog instituționalizat și democratic între toți actorii la nivel național. De asemenea, este necesar un cadru viabil pentru dialog politic dintre majoritate și opoziție, un mecanism transparent pentru procedurile legislative, participarea incluzivă a societății civile care implică consultări, audieri publice și mecanisme de feedback ce permit exprimarea opiniilor în raport cu reformele/măsurile propuse.

Existența unor instituții democratice este semnificativă atât pentru etapa aderării la UE, atunci când rolul acestora este crucial în îndeplinirea cerințelor de aderare, precum și ulterior, când capacitatea acestora trebuie să garanteze legitimitatea proceselor în cadrul statului membru UE.

Acțiunile setate rezultă din prioritățile strategice de fortificare a capacităților instituționale și din necesitățile de transpunere/implementare a acquis-ului. Acțiunile din subcapitolul Funcționarea Instituțiilor Democratice sunt structurate în trei blocuri tematice: Proces electoral, Funcționarea Parlamentului într-o societate democratică și Rolul societății civile.

Tabelul 1. Nivelul de transpunere a actelor UE
pentru Componenta Funcționarea Instituțiilor Democratice (nr. Celex)

32010L0013	32024L1069	32023H2836
32023H2829	32024L1069	
32022H0758	32024R0900	

Verde (transpus total), **galben** (transpus parțial), **alb** (netranspus)

PROCESUL ELECTORAL

Prezentare generală a situației

Dreptul electoral este un drept fundamental prevăzut în Constituția Republicii Moldova, care garantează cetățenilor posibilitatea de a participa la viața politică prin exprimarea votului și prin candidarea la funcții eligibile. Exercitarea acestui drept este un pilon al democrației, permițând cetățenilor să influențeze direct deciziile politice și direcția în care se îndreaptă societatea.

Potrivit Art. 38 din Constituția RM „*Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Cetățenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcând cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege. Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii*”.

Codul electoral mai prevede, în preambul, că statul garantează exprimarea voinței libere a cetățenilor prin apărarea principiilor democratice și a normelor dreptului electoral. Art. 3 din Cod, statuează că cetățenii RM pot alege și pot fi aleși fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială. În RM sunt organizate și desfășurate alegeri pentru Parlament, pentru funcția de Președinte al RM, pentru autoritățile administrației publice locale, alegeri regionale, precum și referendumuri. Referendumurile pot fi locale (locale și pentru demiterea primarului ales) și republicane (constituțional, legislativ, consultativ și pentru demiterea Președintelui RM).

După 1993, Comisia Electorală Centrală (CEC) se constituia pentru o perioadă determinată ori de câte ori se organizau alegeri, iar după finalizarea fiecărui scrutin atribuțiile componentelor expirau. Adoptarea Codului electoral la 21 noiembrie 1997 a permis reunificarea tuturor actelor legislative referitoare la alegerile prezidențiale, parlamentare, locale și a referendumurilor, fiind unificate toate procedurile electorale. În baza Codului electoral, a fost înființată Comisia Electorală Centrală ca organ de stat cu statut permanent, pentru organizarea și desfășurarea alegerilor și referendumurilor.

CEC este o autoritate publică independentă și apolitică, înființată pentru realizarea politicii electorale. Potrivit modificărilor electorale din anul 2011 legate de componența și modalitatea de numire a membrilor, CEC este constituit din 9 membri: 1 membru este desemnat de către Președintele RM, ceilalți 8 sunt desemnați de către Parlament, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției. Componența nominală a Comisiei se confirmă prin hotărâre a Parlamentului, cu votul majorității deputaților aleși. Reforma electorală din 2022, inițiată de CEC și promovată de Parlament, a adus modificări și în procedura de numire în funcție a membrilor CEC, anume pentru a diminua din suspiciunile de afiliere politică invocate de diverse forțe politice pe parcursul a peste 20 ani. Astfel, începând cu 2026, după finalizarea actualului mandat al Comisiei, organul electoral suprem va fi constituit din 7 membri desemnați de mai mulți subiecți cu acest drept (Parlament - 4 persoane, dintre care 2 din partea majorității, 1 de la opoziție și 1 din partea societății civile și câte un membru de la CSM, Guvern, la propunerea MAI, și Președintele țării). Membrii CEC sunt inamovibili și nu pot fi membri ai partidelor și ai altor organizații social-politice.

Potrivit legii, CEC are misiunea de a asigura organizarea și desfășurarea alegerilor, supravegherea și controlul respectării prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale. Principalele atribuții ale Comisiei, în perioada electorală se referă la: constituirea și coordonarea activității organelor electorale ierarhic inferioare; înregistrarea concurenților electorali; înregistrarea observatorilor; distribuirea mijloacelor financiare necesare organizării

alegerilor; colectarea, sistematizarea, analiza și verificarea rapoartelor privind finanțarea campaniilor electorale prezentate de concurenții electorali sau participanții la referendum și rapoartelor privind finanțarea grupurilor de inițiativă; informarea alegătorilor; instruirea funcționarilor electorali; pregătirea și distribuirea documentelor și materialelor electorale; asigurarea întocmirii și verificării listelor electorale; examinarea cererilor și contestațiilor; colectarea informațiilor cu caracter electoral; totalizarea rezultatelor votării etc. În perioada dintre alegeri, CEC este responsabil de: perfecționarea practicii și legislației electorale; elaborarea regulamentelor/instrucțiunilor; elaborarea programelor de instruire; gestionarea Registrului funcționarilor electorali; actualizarea Registrului de stat al alegătorilor; implementarea programelor de educație civică etc.

CEC poate aplica sancțiuni pentru a garanta corectitudinea și transparența alegerilor, protejând atât drepturile cetățenilor, cât și integritatea procesului electoral. Aceste măsuri sunt esențiale pentru a asigura egalitatea de șanse a competitorilor dar și a menține încrederea publicului în democrație. În perioada electorală, cea mai dură sancțiune poate fi anularea înregistrării concurentului electoral, iar între alegeri, de la aplicarea avertismentelor sau amenzilor pentru nerespectarea normelor privind finanțarea politică până la solicitarea de dizolvare a unui partid politic.

Potrivit evaluării oferite de către Comisia Europeană, organizarea alegerilor din RM este, în general, satisfăcătoare.

Alegerile locale generale din 2023 s-au desfășurat în conformitate cu prevederile noului Cod electoral, care a fost aliniat într-o mare măsură la standardele internaționale. Alegerile prezidențiale și referendumul constituțional privind aderarea la UE din 20 octombrie 2024, precum și alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 au fost gestionate corespunzător, în pofida unei ingerințe externe fără precedent, potrivit OSCE/ODIHR. Organizația a concluzionat că scrutinul parlamentar a fost competitiv și a oferit alegătorilor o opțiune clară între alternative politice, în ciuda tuturor provocărilor.

Cadrul legislativ

Legislația națională a RM este codificată într-o singură lege, Codul electoral, care reglementează organizarea tuturor tipurilor de scrutine, fapt care permite o mai simplă unificare a noilor practici electorale, spre exemplu eventualele alegeri pentru Parlamentul European. Totodată, procesul electoral din RM este reglementat de Constituția RM; Codul administrativ; Codul contravențional; Codul penal; Legea privind partidele politice; Legea cu privire la conceptul Sistemului informațional automatizat de stat "Alegeri"; Legea cu privire la organizarea și desfășurarea întrunirilor; Legea privind implementarea parțială a votului prin corespondență. Totodată, prevederi aplicabile în procesul electoral sunt reglementate și în: Legea cu privire la publicitate; Legea privind administrația publică locală; Legea privind statutul alesului local; Decretele șefului statului; Hotărârile și ordonanțele Guvernului RM; Hotărârile Curții Constituționale; Actele organelor din unitatea cu statut juridic special; Actele normative ale autorităților administrației publice locale.

Analizând cadrul legal național aferent domeniului electoral, se constată că standardele internaționale în domeniul drepturilor omului sunt transpuse într-o măsură considerabilă. Actualizarea cadrului normativ electoral reprezintă o activitate constantă și inevitabilă,

determinată de dinamica proceselor electorale organizate și de nevoia de a răspunde noilor realități și progreselor tehnice înregistrate. În special, analizele post-electorale și concluziile desprinse din scrutinele anterioare constituie o sursă esențială de identificare a curenților legislative și de formulare a soluțiilor viabile pentru îmbunătățirea procedurilor electorale. În același timp, amintim asupra priorităților strategice la nivel național privind continuarea consolidării procesului de armonizare a legislației electorale și celei conexe domeniului electoral cu legislația Uniunii Europene. Impactul acestui proces este resimțit, în mod particular, în contextul implementării standardelor preluate în cadrul unui exercițiu electoral organizat, astfel că alegerile parlamentare din septembrie 2025 au fost o bună premisă în acest sens. Scrutinul prezidențial din 2024 a demonstrat vulnerabilitatea autorităților publice în fața sarcinii de a face față unei campanii de fraudare a alegerilor și de corupere a alegătorilor. Mecanismele și instrumentele de combatere a corupției electorale aplicabile la acel moment s-au dovedit a fi insuficiente pentru contracararea acestui fenomen. Prin urmare, intervenția statului în vederea eficientizării instrumentelor în cauzele privind infracțiunile de corupție electorală, dar și a perfecționării procedurilor legale împotriva acțiunilor care pot avea o conexiune directă sau indirectă cu mecanismele utilizate în cadrul fenomenului corupției electorale, a fost catalogată drept acțiune iminentă.

Principalele intervenții în legislația electorală și cea conexă au ținut de amendarea Codului electoral nr.325/2022 și a Legii nr. 294/2007 privind partidele politice. Adoptarea legii nr.130/2025 s-a bazat în mare parte pe recomandările formulate de misiunile naționale și internaționale de observare a alegerilor, pe cele mai bune practici în aplicarea normelor electorale, precum și pe jurisprudența relevantă a Curții Constituționale care, în cadrul examinării rezultatelor alegerilor, a scos în evidență anumite deficiențe de ordin normativ cuprinse în Codul electoral și a atras atenția asupra necesității remedierii acestora. Obiectul de reglementare a legii de modificare s-a axat pe ajustarea unor noțiuni din Codul electoral, extinderea termenelor electorale pentru garantarea unui proces electoral eficient, transparent și bine organizat, consolidarea reglementărilor privind finanțarea campaniilor electorale în vederea prevenirii abuzurilor și protejării integrității procesului electoral, digitalizarea unor procese electorale, inclusiv utilizarea listelor de subscripție și listelor electorale electronice, precum și aplicarea semnăturilor electronice pe acestea, în contextul dezvoltării tehnologiilor informaționale.

Prin Legea nr. 100/2025 au fost operate un șir de modificări într-o listă de acte normative ce conțin reglementări relevante și mecanisme pentru combaterea fenomenului corupției electorale și a unor aspecte conexe acestui fenomen.

Astfel, intervențiile au vizat legea penală în sensul înăsprii răspunderii penale pentru coruperea alegătorilor sau falsificarea rezultatelor votării, în situațiile în care aceste fapte se comit în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale. Au fost operate un șir de modificări la Codul de procedură penală, având drept scop eficientizarea examinării cauzelor privind infracțiunile de corupție. Modificările operate au vizat și legislația contravențională, fiind revăzute componentele faptelor contravenționale în domeniul electoral, precum și înăsprirea sancțiunilor pentru săvârșirea acestora, inclusiv intervenția legislativă în sensul stabilirii suplimentare a modalității de înregistrare video a buletinului de vot.

Modificările la Legea nr. 294/2007 privind partidele politice au vizat și prevederile referitoare la mecanismul de înregistrare a partidelor politice, astfel încât această procedură să nu fie o simplă procedură administrativă desfășurată exclusiv de Agenția Servicii Publice, ci să presupună un

mecanism mai complex de examinare a situației cu privire la viitorul partid care se solicită a fi înregistrat. În particular, aceasta ar presupune o verificare extinsă, încă de la momentul constituirii partidului, a aspectelor legate de potențiala conformitate a acestuia prevederilor Legii nr. 294/2007. Scopul amendamentelor ce au vizat prevederile Legii nr. 294/2007 pe partea înregistrării modificărilor și completărilor statutului și programului partidului politic, precum și a listei persoanelor vizate de Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, a fost justificată de necesitatea îmbunătățirii transparenței și eficienței acestui proces. Includerea datelor despre persoanele care cad sub incidența Legii nr. 133/2016 asigură o mai bună monitorizare a integrității acestora. În plus, transmiterea rapidă a informațiilor către Comisia Electorală Centrală și Autoritatea Națională de Integritate garantează supravegherea eficientă a activității partidelor.

Modificările aduse legislației electorale și celei conexe, în special cele după organizarea ultimului scrutin național, au servit drept circumstanțe pentru demararea și desfășurarea de către Comisia Electorală Centrală a activităților aferente aducerii în concordanță a actelor sale normative. În total, au fost ajustate 17 regulamente și instrucțiuni, iar alte 7 acte normative au fost expuse într-o nouă redacție.

Digitalizarea procesului electoral

În vederea sporirii transparenței, accesibilității și eficienței proceselor electorale, CEC a dezvoltat și pus la dispoziția cetățenilor mai multe instrumente și platforme moderne de informare și interacțiune. Acestea au rolul de a oferi alegătorilor posibilitatea de a-și planifica participarea la vot, de a obține informații oficiale și actualizate, precum și de a contribui la buna desfășurare a scrutinului:

1. Serviciul „Înregistrarea Prealabilă” - destinat alegătorilor din străinătate care intenționează să participe la vot. Prin intermediul acestei platforme, cetățenii pot notifica CEC despre intenția de a vota în afara țării, facilitând astfel procesul de planificare a deschiderii secțiilor de votare în funcție de numărul estimativ de alegători dintr-o anumită regiune și identificarea mai exactă a zonei în care acestea urmează a fi amplasate.
2. Serviciul „Înregistrarea pentru Votul prin Corespondență” - creat pentru a le oferi alegătorilor din străinătate o alternativă suplimentară și comodă de exercitare a dreptului de vot. Cetățenii au putut solicita participarea la vot prin corespondență, o opțiune care sporește gradul de incluziune electorală și asigură posibilitatea exercitării dreptului constituțional și în condițiile în care distanța față de secția de votare ar reprezenta un impediment.
3. Subsistemul Informatic „Lista de Subscripție Electronică” - care permite colectarea semnăturilor de susținere a candidaților la funcții electivă, în format digital.
4. Modul „Contestații Electorale” - prin intermediul căruia, persoanele interesate pot depune electronic contestații privind organizarea și desfășurarea alegerilor, acțiunile sau inacțiunile organelor electorale ori ale concurenților electorali.

Cadrul administrativ

Potrivit prevederilor Codului electoral, în exercitarea atribuțiilor sale, CEC se conduce de principiile imparțialității și neutralității politice, dispune de independență organizațională,

funcțională, operațională și financiară. În vederea realizării politicii electorale, CEC poate constitui instituții publice sau alte structuri organizaționale. În relațiile cu autoritățile oficiale ale statelor străine, CEC acționează în limitele competenței sale. CEC poate să participe la activitatea organismelor internaționale de profil și să devină membru al acestora.

CEC este asistată de un aparat al cărui structură și efectiv-limită se aprobă de către Comisie. Personalul Aparatului este compus din funcționari publici, supuși reglementărilor Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, dar și personal contractual care desfășoară activități auxiliare, supus reglementărilor Codului muncii al RM nr. 154/2003. Prin reforma electorală din 2022, a fost asigurată funcționarea permanentă și a consiliilor electorale de circumscripție de nivelul II, prin intermediul președinților acestor organe care activează permanent și fac parte din Aparatul de lucru al CEC. Personalul Aparatului este numit sau angajat în funcție de către președintele CEC.

În vederea realizării politicii electorale în corespundere cu modificările legislative în partea ce ține de permanentizarea activității președinților consiliilor electorale de circumscripție de nivelul al doilea, certificarea obligatorie a funcționarilor electorali, precum și punerea în aplicare a votului prin corespondență ca metodă alternativă de vot, de asemenea, în legătură cu necesitatea asigurării activităților privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, care implică implementarea și monitorizarea unui set extins de reglementări, politici și standarde europene, a fost modificată structura și mărit efectivul-limită al Comisiei cu 5 unități, inclusiv prin instituirea funcției de Secretar general al CEC.

CEC este fondatorul Centrului de instruire continuă în domeniul electoral, care deține statut de instituție publică și realizează activități de instruire, educație, cercetare și informare în domeniul electoral. Certificarea formării/specializării în domeniul electoral reprezintă o procedură de atestare a cunoștințelor și competențelor în domeniul electoral, realizată de CICDE în conformitate cu regulamentul aprobat de CEC. După punerea în aplicare a prevederilor regulamentare și realizarea procesului de certificare, precum și elaborarea Sistemului informațional pentru certificare în domeniul electoral (SICDE), pe parcursul anului 2025 au fost organizate 565 de examene, dintre care 182 s-au desfășurat în sălile de examinare virtuale (online). La examene s-au prezentat 9570 de candidați, dintre care 7764 au promovat examenul și au obținut certificatul de calificare. Rata de promovare a examenului per sesiune a constituit 82,3%.

Potrivit sistemului de management electoral, în afară de CEC, mai sunt constituite Consiliile electorale de circumscripție de nivelul II care, cu excepția consiliilor electorale de circumscripție constituite pentru secțiile de votare din afara țării și pentru localitățile din stânga Nistrului, reprezintă organe electorale cu caracter permanent, în persoana președinților. Ceilalți membri sunt desemnați în perioada electorală. Consiliile electorale de circumscripție de nivelul I și Birourile Electorale ale Secțiilor de Votare se constituie și funcționează doar în perioada electorală.

Conform legislației naționale, Curtea Constituțională confirmă rezultatele alegerilor parlamentare, prezidențiale și a referendumurilor republicane și validează mandatele deputaților și a șefului statului. Consiliile electorale de circumscripție au competența de a confirma rezultatele alegerilor locale și a referendumurilor locale, precum și de validare a mandatelor aleșilor locali, iar în cazul unui dezacord persoanele vizate pot solicita verificarea legalității acestor decizii în instanțele de judecată.

Așa cum CEC nu are drept de inițiativă legislativă, propunerile pentru modificarea, completarea cadrului legal electoral sunt promovate prin intermediul Guvernului și/sau prin intermediul platformei parlamentare.

Controlul legalității procesului electoral este asigurat de către sistemul judiciar: Curtea Supremă de Justiție, curțile de apel și judecătoriile.

Având în vedere necesitatea menținerii unei comunicări eficiente între autoritățile publice centrale implicate în organizarea alegerilor, a fost decisă crearea a șase grupuri de lucru interinstituționale, în contextul scrutinului parlamentar din septembrie 2025. Scopul acestei acțiuni este de a asigura o coordonare eficientă, integrată și transparentă între instituțiile cu responsabilități relevante pentru buna organizarea și desfășurarea alegerilor, facilitând un cadru de cooperare operativă între CEC și alte instituții ale statului, în vederea prevenirii, depistării și soluționării prompte a eventualelor probleme. Astfel, prin dispoziția Președintelui CEC au fost create următoarele grupuri de lucru interinstituționale: pentru pregătirea și realizarea unei comunicări strategice, în vederea verificării candidaților la alegeri, privind coordonarea acțiunilor specifice finanțării grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale ale concurenților electorali, pentru asigurarea funcționalității și securității sistemelor informaționale ale CEC, în vederea asigurării desfășurării alegerilor parlamentare în secțiile de votare din străinătate, pentru asigurarea desfășurării alegerilor în secțiile de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului.

Uniformitatea procedurilor electorale impune necesitatea revizuirii, în special în contextul organizării unui scrutin național, a dotării tehnice și capacităților logistice de care dispun organele electorale. CEC, cu suportul partenerilor de dezvoltare, a suplinit echipamentul electoral prin confecționarea unui nou tip de cabine de vot, și anume cele mobile, fiind utilizate pentru asigurarea respectării secretului votului, în cazul aplicării procedurilor de vot la locul aflării. Totodată, pentru a contracara cazurile de fotografiere sau scoatere a buletinului de vot încredințat alegătorului pentru a-și exercita dreptul de vot în localul secției de votare, s-a regândit conceptul de amplasare a cabinelor de vot în localul secțiilor de votare. Poziționarea nouă a cabinelor de vot, sub unghi de 45°, demonstrează o monitorizare mai eficientă a acțiunilor alegătorilor în secțiile de votare, nefiind viciat în niciun fel secretul votului, fapt confirmat de funcționarii electorali, reprezentanții concurenților electorali și alegători.

Fiind un an electoral, la solicitarea CEC, a fost realizată o evaluare națională a accesibilității instituțiilor care, de regulă, sunt oferite de către administrația publică locală pentru organizarea secțiilor de votare. Evaluarea a arătat că 112 din numărul total de 1974 a locațiilor verificate sunt accesibile, 567 sau 28,72% sunt parțial accesibile, iar 1295 sau 65,6% rămân inaccesibile.

Planuri de viitor

Crearea condițiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii RM a dreptului constituțional de a alege și de a fi ales în cadrul unor alegeri libere și corecte. Procedura votării prin corespondență a fost aplicată prima dată la alegerile din toamna anului 2024 în 6 țări. Introducerea modalității de vot prin corespondență a avut drept scop facilitarea accesului la procesul de vot al cetățenilor Republicii Moldova aflați în străinătate, precum și crearea condițiilor optime pentru exercitarea dreptului de vot, oriunde s-ar afla alegătorii.

În baza propunerilor CEC, a fost extins numărul țărilor, de la 6 la 10, în care s-a implementat votarea prin corespondență la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025: Statele Unite ale Americii, Canada, Regatul Norvegiei, Regatul Suediei, Republica Finlanda, Islanda, Japonia, Republica Coreea, Uniunea Australiei și Noua Zeelandă. Aceste măsuri de legiferare sunt apreciate drept o continuare logică, firească și necesară a eforturilor instituționale de modernizare a proceselor electorale și de promovare a exercitării efective a dreptului constituțional la vot, prin aplicarea unor instrumente moderne, sigure și conforme cu standardele internaționale în materie electorală.

CEC va strădui și în continuare pe consolidarea reglementărilor și supravegherea finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale. CEC a elaborat, cu suportul Consiliului Europei, proiectul Ghidului privind investigarea infracțiunilor din sfera electorală. Documentul conține explicații și recomandări practice privind metodele și tacticile de investigare a infracțiunilor de corupere electorală, a faptelor de încălcare a modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau a fondurilor electorale și de finanțare ilegală a partidelor politice, a grupurilor de inițiativă, a concurenților electorali sau a participanților la referendum.

În vederea examinării alinierii legislației naționale la dispozițiile Directivei 93/109/CE și ale Directivei 94/80/CE, CEC a inițiat, cu suportul partenerilor de dezvoltare, elaborarea unor studii privind bunele practici de organizare a alegerilor europarlamentare și participarea cetățenilor UE la alegerile locale.

Planuri legislative

CEC va evalua nivelul de realizare a recomandărilor formulate de misiunile naționale și internaționale de observare a alegerilor și va înainta propuneri de îmbunătățire a cadrului normativ. În acest context, vor fi promovate amendamente la cadrul legal în vederea consolidării drepturilor electorale pentru toate categoriile de cetățeni, în conformitate cu cele mai bune standarde internaționale și europene, inclusiv recomandările misiunilor de observare ODIHR și opiniile Comisiei de la Veneția.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

- Creșterea accesibilității, incluziunii și eficienței procesului electoral prin implementarea la scară largă a votului prin corespondență pentru alegătorii din afara țării (de la 6 țări în anul 2024, la 10 țări în 2025, iar pentru următorul scrutin național ordinar - în toată lumea);
- Digitalizarea proceselor electorale, inclusiv dezvoltarea Sistemului informațional automatizat de stat "Alegeri" prin implementarea unor noi funcționalități. La această etapă, Sistemul este compus din 16 module, cele mai noi, lansate în 2025, fiind „Lista de Subscripție Electronică” și „Contestații Electorale”. Totodată, a fost inițiată misiunea de audit a Sistemului care va conține și elaborarea caietului de sarcini pentru dezvoltarea unui nou Registru de Stat al Alegătorilor, fapt ce va contribui la îmbunătățirea calității listelor electorale;
- Dotarea logistică corespunzătoare a tuturor secțiilor de votare pentru asigurarea unui proces sigur, accesibil și rapid;
- Asigurarea unei reprezentări egale în funcțiile electivă a femeilor și bărbaților. Legea electorală prevede obligația partidelor politice de a contribui și asigura egalitatea de șanse pentru femei și bărbați atât în organele decizionale interne, cât și în procesul de creare a listelor

de candidați, respectând cota minimă de reprezentare de 40% pentru ambele sexe. Astfel, urmare alegerilor locale generale din 2023, fiecare al patrulea primar ales este o femeie. La alegerile parlamentare din 2021, au fost cele mai multe femei din toată istoria independenței Moldovei: **40 de deputate (39,6%)**. În cadrul alegerilor parlamentare din 28 septembrie, în Parlamentul de legislatura a XII-ea au fost alese **37 de femei (36,63%)**.

Codul electoral prevede condiții speciale ce ar impulsiona participarea femeilor în alegeri. Pentru a fi înregistrat în cursa pentru funcția de deputat, candidatul independent prezintă CEC liste de subscripție care conțin semnăturile a cel puțin 2000 și cel mult 2500 de susținători cu drept de vot. Prin derogare de la această prevedere, o candidată femeie prezintă semnăturile a cel puțin 1000 și cel mult 2500 de susținători cu drept de vot. În scrutinul parlamentar din 2025, dintre cei patru candidați independenți înregistrați în cursa electorală, trei sunt femei.

- Pentru sporirea transparenței în procesul de administrare electorală la nivelul organelor electorale inferioare, a fost inițiată elaborarea unei platforme electronice dedicată reflectării în mod unitar, public și accesibil a activității consiliilor electorale de circumscripție (cece.cec.md). Prin aceasta, CEC urmărește creșterea gradului de transparență a proceselor electorale locale și consolidarea încrederii societății în corectitudinea și uniformitatea administrării electorale;

- Dezvoltarea parteneriatelor cu Rețeaua europeană de cooperare în domeniul electoral (ECNE), unde, la această etapă, CEC are statut de observator, Autoritatea pentru partide politice europene și fundațiile politice europene (APPF) și alte structuri UE, dar și cu autoritățile electorale din statele membre UE în vederea consolidării capacităților administrative ale CEC. În martie 2025, CEC a participat la Conferința anuală a APPF, și a susținut o prezentare despre cadrul legal al Republicii Moldova în domeniul finanțării politice, menționând și provocările cu care se confruntă țara noastră în contextul influențelor străine ilegale, în special în perioada alegerilor din 2024. Pe 1 decembrie 2025, la invitația Comisiei Europene, CEC va participa la sesiunea ECNE, în cadrul căreia va fi prezentat Scutul European al Democrației, obiectivul acestuia fiind consolidarea corectitudinii și integrității proceselor electorale și a altor procese democratice.

Aspecte financiare

Comisia Electorală Centrală este finanțată din bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală. Bugetul CEC conține și mijloacele financiare destinate finanțării partidelor politice de la bugetul de stat, cota procentuală constituind 0,1% din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație.

Bugetul alocat CEC nu întotdeauna este suficient pentru realizarea obiectivelor stabilite în documentele de dezvoltare strategică a instituției. Aici se au în vedere investiții în infrastructură și tehnologii, sustenabilitate și dezvoltare. Astfel, CEC beneficiază de sprijinul partenerilor internaționali de dezvoltare. Datorită asistenței acordate de către parteneri, autoritatea electorală reușește să mențină și să îmbunătățească sistemele informaționale, să desfășoare campanii de informare, precum și să-și consolideze capacitățile pe domenii cheie precum supravegherea și controlul finanțării politice, digitalizarea procesului electoral și altele.

FUNCȚIONAREA PARLAMENTULUI ÎNTR-O SOCIETATE DEMOCRATICĂ

Prezentare generală a situației

Potrivit art.60 alineatul (1) din Constituție, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului RM și unica autoritate legislativă a statului.

Totodată, Constituția consfințește în art.34 dreptul la informație, care reprezintă fundamentul principiului transparenței în activitatea autorităților publice. De remarcat că transparența decizională este conexă și dreptului la administrare, statuat prin art.39 din Constituție, care garantează cetățenilor dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.

Articolul 70 al Constituției atribuie incompatibilitatea calității de deputat cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite cu excepția activității didactice și științifice. RM și-a asumat mai multe angajamente naționale și internaționale în domeniul integrității, având ca scop consolidarea sectorului de integritate, implementarea standardelor internaționale de integritate, adoptarea unor politici pentru prevenirea și combaterea corupției, cooperarea cu partenerii internaționali, adoptarea unor mecanisme eficiente de monitorizare, raportare și evaluare a progreselor în domeniul integrității. Aceste angajamente reflectă eforturile RM de a fortifica încrederea în instituțiile statului și de a promova integritatea ca fundament al guvernării.

Cadrul legislativ

Competențele Parlamentului, precum și alte reglementări privind funcționarea acestuia sunt reflectate în Legea nr. 797/1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului. Acesta reglementează aspecte precum: înființarea și funcționarea Parlamentului; formarea Biroului Permanent și a fracțiunilor parlamentare; alegerea conducerii și a membrilor organelor de lucru; competențele acestora; organizarea lucrărilor parlamentare; procedura legislativă; subiecții și condițiile de exercitare a dreptului de inițiativă legislativă; accesul cetățenilor la informațiile aferente procesului legislativ; organizarea consultării publice; depunerea amendamentelor; dezbaterile proiectelor de lege în lecturi; procedura de vot; formele de control parlamentar; etica și conduita parlamentară; relațiile dintre Parlament și alte autorități; organizarea Secretariatului Parlamentului etc.

Asigurarea transparenței și responsabilității Parlamentului sunt reglementate prin următoarele acte normative:

- Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, care reglementează procedurile prin care autoritățile publice, inclusiv și Parlamentul, trebuie să asigure participarea activă a cetățenilor, organizațiilor neguvernamentale și altor părți interesate în procesul de elaborare a actelor normative;
- Legea nr.100/2017 privind actele normative, care reglementează procedura de avizare, consultare publică și efectuarea expertizei a actelor normative;
- Legea nr.148/2023 privind accesul la informații de interes public, care stabilește procedurile de solicitare și obținere de informații de la autoritățile publice, tipurile de informații

furnizate de autorități, excepțiile de la divulgare și responsabilitățile autorităților publice;

- Hotărârea Parlamentului nr. 149/2023 pentru aprobarea Platformei de dialog și participare civică la procesul decizional al Parlamentului, care are drept scop încurajarea inițiativelor civice, eficientizarea aportului participativ al părților interesate în procesul de luare a deciziilor, contribuind, astfel, la asigurarea transparenței și creșterii credibilității acestuia.

Cadrul național de reglementare care are ca scop cultivarea, consolidarea și controlul integrității în sectorul public sunt reflectate în:

- Programul național de integritate și anticorupție (2024-2028) și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia. Documentul are drept scop consolidarea sistemului național de prevenire și combatere a corupției prin continuarea dezvoltării unei culturi a integrității. Prin implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 se urmărește diminuarea fenomenului de corupție și amplificarea gradului de integritate în sectorul public și privat;

- Strategia națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020–2025 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia, care are ca scop realizarea a două obiective majore, precum prevenirea (inclusiv conformitatea cu prevederile cadrului normativ național și cooperarea internațională) și investigația financiară (inclusiv analiza operațională și strategică).

Cu referire la gradul de implementare în legislația națională a altor acte adoptate la nivel UE, precum și acte ale organizațiilor internaționale, este important de menționat că aceste acte nu sunt supuse unei transpuneri directe în legislația națională, ci mai degrabă se constată o preluare a conceptelor și principiilor enunțate în ele. Acest proces de implementare parțială sugerează că, deși există un cadru de referință stabilit la nivelul UE, aplicarea efectivă a acestor acte va fi determinată și de contextul național.

Cadrul administrativ

Potrivit articolului 141 din Regulamentul Parlamentului, asistența organizatorică, informațională și tehnică în activitatea Parlamentului, a Biroului permanent, a comisiilor permanente, a fracțiunilor parlamentare și a deputaților este asigurată de Secretariatul Parlamentului.

În acord cu prevederile Regulamentului de organizare și funcționare a Secretariatului Parlamentului, Secretariatul își desfășoară activitatea pe anumite domenii, precum: proces legislativ; control parlamentar; cooperare și reprezentare; transparență decizională și management instituțional. Subdiviziunile Secretariatului sunt responsabile de asigurarea transparenței decizionale și responsabilității activității parlamentare, în conformitate cu domeniile sale de competență. Totodată, în cadrul secretariatelor comisiilor permanente este desemnat un consultant principal responsabil de comunicarea și cooperarea cu societatea civilă și părțile interesate.

În cadrul Secretariatului Parlamentului RM a fost creată subdiviziunea responsabilă de controlul integrității profesionale - Serviciul Securitate și Integritate. Serviciul este responsabil de ținerea Registrului dezvăluirilor practicilor ilegale și al avertizărilor de integritate, Registrului declarațiilor privind conflictele de interese și a Registrului de evidență a cazurilor de influență necorespunzătoare.

Planuri de viitor

Pentru a crește capacitățile instituționale privind asigurarea transparenței și responsabilității legislativului, se urmărește implementarea unei platforme sociale pentru a asigura informarea în timp real a părților interesate despre proiectele de acte normative, consultări publice și alte informații de interes public; constituirea consiliilor de experți pe lângă comisiile permanente; asigurarea transmisiunii în direct a ședințelor tuturor comisiilor permanente și lansarea noii pagini web a Parlamentului.

Lipsa unei comisii permanente privind Integrarea Europeană reprezintă o provocare semnificativă pentru coordonarea eficientă, monitorizarea proceselor de luare a deciziilor privind politicile de integrare europeană, motiv pentru care constituirea unei comisii permanente responsabile de procesul de integrare europeană reprezintă o prioritate.

Asigurarea formării continue pentru deputați și funcționarii publici ai Secretariatului Parlamentului în domeniile procesului de aderare la UE, funcția de supraveghere, standardele etice, integritatea, comunicarea și cooperarea cu societatea civilă reprezintă o prioritate setată de către Parlament.

Planuri legislative

Adoptarea Codului de organizare și funcționare a Parlamentului, care conține *inter alia* prevederi care reglementează:

- garanții împotriva abuzului de adoptare a actelor normative în procedura de urgență;
- metodele de lucru ale comisiilor permanente de anchetă;
- conlucrarea dintre majoritatea parlamentară și opoziție.

Analiza cadrului național de reglementare, precum și angajamentele asumate de către RM și recomandările GRECO, determină necesitatea adoptării reglementărilor referitoare la statutul, etica și conduita deputatului în Parlament, inclusiv adoptarea restricțiilor de post angajare pentru deputați.

ROLUL SOCIETĂȚII CIVILE

Implementarea *acquis-ului* și consolidarea capacităților administrative

RM s-a angajat să implementeze la nivel intern o serie de instrumente internaționale precum și standarde care garantează principiile fundamentale pentru protejarea și promovarea societății civile. Eforturile de integrare în UE necesită alinierea la cadrul juridic al UE, ceea ce va consolida protecția drepturilor societății civile.

Constituția RM și legile naționale oferă un cadru solid care sprijină funcționarea societății civile prin asigurarea respectării și protejării drepturilor fundamentale. Acest cadru oferă organizațiilor societății civile (OSC sau organizații necomerciale) un mediu prielnic pentru a activa fără impedimente, pentru a fi parte la o guvernare democratică și oferă un mediu previzibil în care societatea civilă poate prospera și se poate angaja într-un dialog semnificativ cu Guvernul.

Prezentare generala a situației

Cadrul național de reglementare este compus din mai multe documente strategice interconectate, al căror scop principal este de a asigura o guvernare eficientă, incluzivă și transparentă. Trebuie menționat faptul că OSC sunt o parte activă în elaborarea politicilor publice și au fost pe deplin implicate în elaborarea și consultarea documentelor de planificare strategică care le vizează: Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”; Strategia de reformă a administrației publice pentru anii 2023-2030; Programul de dezvoltare a OSC pentru anii 2024-2027; Planul de acțiuni privind guvernarea deschisă pentru anii 2023-2025.

Cadrul legislativ

Legea nr. 86/2020 privind organizațiile necomerciale reprezintă cadrul juridic pentru formarea, funcționarea și dizolvarea organizațiilor necomerciale. Ea stabilește principiile asocierii voluntare, autonomia organizațiilor necomerciale în ceea ce privește stabilirea structurilor și activităților lor interne, precum și dreptul de a primi și de a utiliza mijloace financiare atât din surse interne, cât și din surse externe.

Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare garantează exercitarea libertății de exprimare și urmărește să stabilească un echilibru între această libertate și protecția onoarei, demnității și vieții private a persoanelor. Legea stabilește cadrul juridic pentru mass-media și alte canale de comunicare publică, asigurând societății civile libertatea de a disemina informații și opinii fără restricții nejustificate.

Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional este un garant al dreptului de implicare a organizațiilor societății civile în procesul de elaborare a politicilor. Aceasta mandatează autoritățile publice să informeze, să consulte și să implice OSC în toate etapele procesului decizional, de la elaborarea inițială a politicilor până la adoptarea finală a actelor juridice. Legea prevede mecanisme specifice de transparență, cum ar fi consultările publice, audierile și publicarea proiectelor de legi, permițând reprezentanților domeniului asociativ să contribuie și să influențeze în mod eficient rezultatele politicilor.

Cadrul administrativ

Capacitatea de punere în aplicare și executare a autorităților de stat este structurată pe diferite niveluri de guvernare, fiecare jucând un rol propriu în asigurarea faptului că politicile, legile și reglementările sunt aplicate în mod eficient. Această capacitate este esențială pentru menținerea statului de drept, protejarea drepturilor omului și promovarea transparenței și responsabilității în cadrul Guvernului.

La nivel legislativ, Parlamentul Republicii Moldova este principalul organism responsabil pentru elaborarea și adoptarea legilor care reglementează toate domeniile, inclusiv sectorul societății civile. Capacitatea Parlamentului de a adopta o legislație eficientă este susținută de mai multe comisii permanente, fiecare concentrându-se pe diferite domenii de politică, cum ar fi

administrația publică, dezvoltarea regională, drepturile omului și finanțele. Aceste comisii fac parte integrantă din asigurarea faptului că legile sunt revizuite în detaliu, dezbătute și aliniate atât la interesele naționale, cât și la obligațiile internaționale.

Cancelaria de Stat este principala instituție la nivel central responsabilă de elaborarea cadrului regulator. În cadrul Cancelariei de Stat, Direcția pentru drepturile omului și cooperarea cu societatea civilă coordonează cooperarea cu societatea civilă și sprijină punerea în aplicare a politicilor privind drepturile omului. În anul 2025, statele de personal ale Direcției au fost suplinite cu o funcție suplimentară pe domeniul cooperării cu societatea civilă. Responsabilitățile mai largi ale Cancelariei de Stat includ monitorizarea punerii în aplicare a politicilor guvernamentale de cooperare cu societatea civilă, a priorităților de guvernare deschisă, și asigurarea faptului că RM își îndeplinește obligațiile internaționale, în special în domeniul drepturilor omului.

Planuri legislative

Adoptarea de amendamente la cadrul juridic pentru a proteja drepturile și oferi garanții apărătorilor drepturilor omului.

Adoptarea amendamentelor necesare pentru transpunerea Directivei (UE) 2024/1069 privind protecția persoanelor care participă la viața publică împotriva cererilor nefondate sau a procedurilor judiciare abuzive (proces strategice împotriva participării publice).

Modificarea Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional ca urmare a unui exercițiu de evaluare și de aliniere a cadrului normativ național la Recomandarea (UE) 2023/2836 a Comisiei din 12 decembrie 2023 referitoare la promovarea implicării și a participării efective a cetățenilor și a organizațiilor societății civile la procesele de elaborare a politicilor publice.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea sporirii eficienței proceselor administrative referitoare la organizațiile necomerciale (asociații publice, syndicate, asociații patronale, partide politice, grupuri de acțiune locală etc.) către finele anului 2026 se preconizează crearea și asigurarea funcționării noului sistem informațional automatizat Registrul de stat al unităților de drept (SIA RSUD), care va permite automatizarea procesului de înregistrare și dizolvare de stat, inclusiv a organizațiilor necomerciale.

Pentru consolidarea sustenabilității financiare a organizațiilor necomerciale, în anul 2025 a fost inițiată elaborarea Ghidului cu orientări metodologice pe diferite forme de finanțare din mijloace publice (finanțare nerambursabilă, achiziții publice, mecanismul 2%, antreprenariat social) pentru facilitarea accesului organizațiilor necomerciale la mecanismele de finanțare de stat. Pe lângă organizarea sesiunilor de prezentare a Ghidului, în 2026-2027 se planifică realizarea campaniilor anuale de informare pentru promovarea mecanismului de desemnare procentuală, cu un accent deosebit pe nivelul regional și local în vederea creșterii numărului de participanți.

În vederea îmbunătățirii calității și transparenței proceselor de consultare publică, la nivel central și local, mecanismele de consultare publică vor respecta principiile de incluziune și participare publică a societății civile și cetățenilor la procesul decizional. La o etapă avansată este modernizarea platformei consultative online particip.gov.md, fiind perfecționată interfața portalului, precum și dezvoltate aspectele specifice ale platformei de asigurare a transparenței, consultării, feedback și monitorizării procesului decizional al autorităților publice. Pentru

organizarea eficientă a activității platformelor consultative permanente instituite în toate autoritățile publice centrale, precum și formarea funcționarilor publici pentru aplicarea eficientă a standardelor de transparență și participare publică, a fost lansată cea de a II-a ediție a Rețelei TeConsult.

Adițional, prin elaborarea cursului online privind Guvernarea deschisă, se urmărește crearea resursei de referință la nivel național pentru consolidarea competențelor instituționale și pentru dezvoltarea unei culturi a transparenței, responsabilității și participării publice în procesele decizionale ale autorităților publice din Republica Moldova.

Pe parcursul anilor 2026– 2027 se planifică promovarea modelelor de bune practici de consultare publică și transparență în procesul decizional la nivel local. În acest scop, un Ghid de bune practici privind transparența și consultarea publică la nivel local este în proces de elaborare, precum și o echipă de formatori - în proces de instruire.

Aspecte financiare

În aspect financiar, pentru anii 2026-2027, costurile de implementare a planurilor pe termen mediu pentru asigurarea unui mediu favorabil activității organizațiilor societății civile și a apărătorilor drepturilor omului, constituie 4,2 mil. lei, dintre care pentru măsurile legislative - 337 mii lei (8%) și pentru măsurile de consolidare a capacităților administrative - 3,9 mil. lei (92%).

Pe ani aceste costuri se repartizează după cum urmează: 2026 – 3,9 mil. lei; 2027 - 350 mii lei. Costurile măsurilor propuse urmează a fi finanțate din următoarele surse: 34% sau 1,4 mil. lei - din mijloacele bugetului de stat, 50% sau 2,1 mil. lei - din asistență externă, pentru alte 17% sau 700 mii lei sursa de finanțare urmează a fi identificată.

mii lei

	2026	2027	Total
Finanțare subcapitol Rolul Societății Civile, dintre care:	3887	350	4237
Măsurile Legislative	337	0	337
Măsurile de consolidare a capacităților instituționale	3550	350	3900
inclusiv:			
Acoperite BS	1437		1437
Asistența externă	2100	0	2100
Costuri neacoperite	350	350	700

Pentru realizarea acțiunilor planificate la Componenta FID, costurile totale estimate sunt de 16.705.00 mii lei ($\approx$ 16,705 milioane lei), conform analizei necesarului financiar.

Detaliat, costurile sunt repartizate astfel:

- 135,000 mii lei pentru elaborarea actelor normative.
- 16,570 milioane lei pentru implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative.

CRITERIUL POLITIC

REFORMA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

Introducere

O administrație publică funcțională și profesionistă este esențială pentru un stat candidat la aderarea la UE. Conform criteriilor de la Copenhaga, statele membre ale UE trebuie să dispună de *„capacitatea administrativă și instituțională necesară pentru implementarea eficientă a acquis-ului și pentru asumarea obligațiilor ce decurg din statutul de membru”*. În plus, *„dreptul cetățenilor la o bună administrare”* este consacrat în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (Art. 41)¹.

O administrație publică de calitate reprezintă fundamentul unei țări de succes, sustenabile și reziliente. Administrațiile publice, la nivel central și local, asigură răspunsul la crize, furnizează servicii, implementează reforme, gestionează investiții și, mai general, administrează cheltuielile publice pentru a crea valoare socială așteptată. Ele elaborează politici adecvate cu influență pe termen lung asupra coeziunii economice, sociale și teritoriale, precum și asupra progresului tehnologic. Administrațiile publice reprezintă legătura directă între stat și cetățeni, iar nivelul de integritate instituțională și transparență procedurală determină, în mod semnificativ, gradul de încredere socială în politicile naționale și în capacitatea statului de a răspunde așteptărilor colective.

Reforma administrației publice este imperativă în contextul aspirațiilor RM de integrare în UE. Procesul de aderare impune alinierea administrației publice la standardele europene, ceea ce presupune modernizarea structurilor, eficientizarea proceselor și adoptarea unor modele de guvernare orientate către cetățean. O administrație publică eficientă și transparentă nu este doar o cerință tehnică, ci și un pilon fundamental al integrării europene. Acest proces implică atât consolidarea capacităților instituționale, cât și simplificarea procedurilor administrative și creșterea responsabilității autorităților publice față de cetățeni. Reforma administrației publice are ca obiectiv principal crearea unei administrații moderne, eficiente și responsabile, fundamentată pe principii europene. Aceasta presupune transformarea administrației publice într-un sistem capabil să răspundă nevoilor societății și să susțină obiectivele de integrare europeană ale RM.

¹ Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, 2012/C 326/02, https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/char_2012/oj/eng

Capitolul dedicat reformei administrației publice (RAP) din Programul Național de Aderare al Republicii Moldova la Uniunea Europeană (PNA) subliniază importanța unei administrații publice moderne, eficiente și transparente, adaptate standardelor europene. Prin conținutul acestui capitol se evidențiază angajamentul RM de a-și moderniza administrația în conformitate cu cerințele UE, creșterea eficienței și transparenței autorităților publice și consolidarea democrației. Obiectivul final este îmbunătățirea serviciilor publice oferite cetățenilor, ca parte integrantă a procesului de aderare la UE.

Capitolul privind RAP este structurat în 6 blocuri tematice (componente), fiecare având o arie de intervenție specifică și acțiuni prioritare pentru modernizarea administrației publice:

1. **Cadrul strategic al RAP:** Această componentă asigură monitorizarea și evaluarea continuă a progreselor în implementarea Strategiei de reformă a administrației publice.
2. **Dezvoltarea și coordonarea politicilor publice:** Vizează consolidarea sistemului de fundamentare și implementare a politicilor, îmbunătățirea coordonării și planificării strategice, precum și creșterea capacității de monitorizare și evaluare.
3. **Serviciul public și managementul resurselor umane:** Se concentrează pe profesionalizarea serviciului public, alinierea acestuia la standardele europene și dezvoltarea unui sistem modern de recrutare, evaluare și formare continuă a funcționarilor publici.
4. **Organizare, responsabilitate și supraveghere:** Abordează raționalizarea și eficientizarea structurilor instituționale, consolidarea mecanismelor de responsabilitate și supraveghere, precum și consolidarea rolului autorităților autonome, precum Curtea de Conturi și Oficiul Avocatului Poporului.
5. **Prestarea serviciilor publice:** Se axează pe modernizarea și digitalizarea serviciilor publice, dezvoltarea ecosistemului de e-Guvernare și îmbunătățirea accesibilității și calității serviciilor oferite cetățenilor.
6. **Managementul finanțelor publice:** Include măsuri pentru sporirea eficienței și transparenței în gestionarea resurselor financiare, asigurarea disciplinei bugetar-fiscale și îmbunătățirea cadrului normativ pentru planificarea și raportarea financiară.

Fiecare componentă include obiective clare și acțiuni concrete, care reflectă angajamentele RM de a moderniza administrația publică și de a alinia sistemul de guvernare la principiile și valorile UE. Sunt incluse măsuri legislative și administrative clare ce vor transforma modul în care funcționează autoritățile administrației publice centrale și locale, consolidând capacitatea statului de a răspunde nevoilor cetățenilor. În ansamblu, aceste măsuri au drept scop modernizarea sistematică a administrației publice, orientată spre eficiență, transparență și responsabilitate, contribuind la crearea unui mediu administrativ care să sprijine dezvoltarea economică, socială și integrarea RM în UE.

Autoritatea publică coordonatoare, Cancelaria de Stat, are rolul central în gestionarea și monitorizarea implementării RAP, asigurând integrarea eforturilor tuturor actorilor implicați. Cancelaria de Stat monitorizează progresul reformei, facilitează colaborarea interinstituțională și se asigură că toate acțiunile desfășurate respectă cerințele și standardele UE, contribuind astfel la realizarea obiectivelor strategice ale procesului de reformă. De asemenea, în procesul de reformă sunt implicate activ mai multe instituții-cheie, printre care se enumeră: Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED), Oficiul Avocatului Poporului, Curtea

de Conturi, Agenția Națională pentru Guvernare Electronică (AGE), Agenția Servicii Publice (ASP), precum și alte entități relevante. Fiecare dintre aceste instituții contribuie prin expertiza specifică și atribuțiile proprii, având un rol clar definit în implementarea reformei. Împreună, acestea asigură o abordare coordonată și integrată pentru a răspunde provocărilor complexe ale procesului de reformă.

Acest model de colaborare interinstituțională reflectă un angajament colectiv al RM pentru transformarea administrației publice într-un sistem eficient, transparent și orientat către cetățeni, aliniat la valorile și standardele europene.

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Moldova are un anumit nivel de pregătire în domeniul reformei administrației publice și s-au înregistrat unele progrese. Parlamentul a aprobat primele două procese de amalgamare voluntară prin modificarea Legii nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, după numeroase activități pregătitoare și complementare întreprinse la nivel local în perioada 2024/2025.

***Tabelul 2. Nivelul de transpunere a actelor UE
pentru Componenta Reforma Administrației Publice (nr. Celex)***

32018R1724

verde (transpus total), **galben** (transpus parțial), alb (netranspus)

CADRUL STRATEGIC AL REFORMEI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

Reforma administrației publice (RAP) este un obiectiv strategic al RM, care urmărește modernizarea, eficientizarea și transparentizarea activității autorităților publice, atât la nivel central, cât și la nivel local. Scopul principal al reformei este de a crea o administrație publică orientată către cetățean, capabilă să răspundă cerințelor procesului de integrare europeană și să respecte principiile de bună guvernare, promovate de UE.

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Guvernul a statuat RAP ca fiind una dintre prioritățile sale cheie. Programul său de guvernare „Moldova prosperă, sigură, europeană” adoptat prin Hotărârea Parlamentului nr. 28/2023 stabilește mai multe obiective și măsuri de politică RAP. Printre obiectivele RAP incluse în acest program se enumeră: avansarea RAP la nivel central și local; extinderea accesului la serviciile electronice pentru cetățeni și antreprenori, promovarea digitalizării proceselor administrative din cadrul instituțiilor publice și a serviciilor publice; elaborarea mecanismului pentru asigurarea disciplinei și evaluarea autorităților publice, precum și definirea criteriilor de performanță adecvate pentru activitatea acestora.

Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” adoptată prin Hotărârea Parlamentului nr. 315/2022 și *Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2023-2025*, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 89/2023 definesc, de asemenea, RAP ca prioritate.

Administrația publică din RM este reglementată printr-un cadru normativ cuprinzător. Acest cadru include atât reglementări primare, cât și secundare, iar modificările recente ale acestora sunt orientate spre alinierea treptată la standardele UE și implementarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere (AA) dintre UE și RM.

Reformarea administrației publice este ghidată și susținută prin documente strategice-cheie, cum sunt: *Strategia de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023–2030*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 126/2023, *Programul de implementare, pentru anii 2023-2026, a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 352/2023, și *Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA a performanței Republicii Moldova în administrația publică în raport cu principiile administrației publice*, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr. 182-d/2023 în care sunt stabilite măsurile necesare pentru modernizarea administrației publice, creșterea transparenței și îmbunătățirea serviciilor publice, orientând administrația către nevoile cetățenilor și cerințele UE.

Capacități administrative

Reforma administrației publice este una dintre prioritățile recunoscute și asumate de către Guvernul RM, iar implementarea acesteia este considerată o precondiție pentru realizarea tuturor reformelor cu urmări directe asupra cetățenilor, care vizează interesul public și soluționarea promptă a situațiilor de urgență. Implementarea agendei de reforme necesare și asigurarea unui ritm accelerat de avansare în procesul de aderare la UE constituie o provocare majoră pentru administrația publică din RM. Or, asigurarea capacităților instituționale necesare pentru realizarea acestor reforme și asumarea schimbărilor sistemice în vederea pregătirii acestora pentru drepturile și obligațiile care vin odată cu aderarea la UE, implică identificarea unor resurse administrative și financiare semnificative.

Complexitatea în managementul și monitorizarea RAP impune necesitatea instituirii unui mecanism stabil de management care să implice o coordonare eficientă pe verticală și orizontală, în vederea realizării integrității în implementarea, monitorizarea și evaluarea efectelor reformei. Promovarea și implementarea RAP în RM reprezintă un efort comun la nivel de Guvern, cu implicarea directă a Cancelariei de Stat și a ministerelor de resort. Guvernul asigură coordonarea strategică, iar Cancelaria de Stat coordonează implementarea operațională și monitorizează progresul reformei.

Strategia RAP prevede trei niveluri de coordonare a procesului de implementare și monitorizare a măsurilor și activităților prevăzute. Primele 2 (nivelul politic și nivelul profesional) asigură coordonarea verticală, iar cel de-al treilea (nivelul operațional) asigură coordonarea orizontală.

- Nivelul politic - Comitetul Interministerial pentru Planificare Strategică (CIPS),
- Nivelul profesional - Secretariatul pentru implementarea Strategiei de Reformă în Administrația Publică (Secretariatul SRAP),

- Nivelul operațional - Echipa SRAP din Cancelaria de Stat și persoanele de contact din instituții.

Cancelaria de Stat are un dublu rol în proces: pe de o parte, este instituția responsabilă de gestionarea, monitorizarea și raportarea privind implementarea procesului RAP, ceea ce înseamnă că asigură coordonarea orizontală a procesului, iar pe de altă parte este instituție de conducere pentru implementarea măsurilor și activităților din programele de implementare a SRAP, astfel încât, în această funcție, asigură coordonarea verticală. Echipa SRAP este compusă din reprezentanți ai Cancelariei de Stat și din persoanele de contact din următoarele instituții publice: Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția de Guvernare Electronică, Agenția Servicii Publice, Agenția Proprietății Publice. Echipa SRAP asigură coordonarea orizontală a implementării Strategiei RAP, fiind responsabilă de monitorizarea și coordonarea programelor de implementare, armonizarea priorităților cu Programul de Guvernare și angajamentele europene, precum și de evaluarea impactului reformei asupra priorităților strategice ale Guvernului.

Cancelaria de Stat dispune de un total de 306 poziții, dintre care 26% (81 poziții) implică responsabilități legate de diverse componente ale RAP.

Planuri de viitor

În ceea ce privește componenta *Cadrul strategic al RAP*, planurile de viitor vizează monitorizarea și evaluarea continuă a cadrului strategic, prin implementarea următoarelor acțiuni:

- **Acțiunea 1:** Elaborarea Raportului intermediar pentru perioada 2023-2026, cu scopul de a evalua eficacitatea implementării Strategiei de reformă a administrației publice din RM pentru anii 2023-2030. Conform Foii de parcurs privind „Reforma administrației publice”, acest document urmează să fie finalizat până în decembrie 2026.
- **Acțiunea 2:** Elaborarea și aprobarea Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei de reformă a administrației publice pentru perioada 2027-2030, conform termenului stabilit în Foaia de parcurs privind „Reforma administrației publice”, respectiv mai 2027.

Aspecte financiare

Pentru realizarea acțiunilor planificate în cadrul componentei *Cadrul strategic al RAP*, este estimată necesitatea unui buget total de **306,4 mii lei**. Această sumă include resursele financiare alocate pentru elaborarea și aprobarea Hotărârii de Guvern privind Programul de implementare a Strategiei de reformă a administrației publice pentru perioada 2027-2030, precum și pentru elaborarea Raportului intermediar aferent perioadei 2023-2026, necesar evaluării eficacității implementării Strategiei pentru anii 2023-2030.

DEZVOLTAREA ȘI COORDONAREA POLITICILOR

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Sistemul național de dezvoltare și coordonare a politicilor publice din RM are la bază un cadru normativ și metodologic robust, care reglementează toate procesele aferente ciclului de elaborare a politicilor publice, planificării strategice, coordonării proceselor de integrare europeană, asigurând infrastructura instituțională guvernamentală necesară. Elaborate în conformitate cu Principiile administrației publice și standarde UE și OCDE, reglementările principale în domeniul dezvoltării și coordonării politicilor sunt orientate spre preluarea bunelor practici ale UE și implementarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere (AA) dintre UE și RM.

RM dispune de documente-cheie care formează cadrul strategic și operațional în domeniul dezvoltării și coordonării politicilor publice, inclusiv coordonarea proceselor de integrare europeană.

Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”² (SND) este documentul național de viziune strategică pe termen lung, care indică direcțiile de dezvoltare a țării. SND se bazează pe angajamentele internaționale asumate de către RM, inclusiv Acordul de Asociere dintre RM și UE și Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030. Totodată, *Strategia de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030* și *Strategia privind managementul finanțelor publice pentru perioada 2023-2030* stabilesc obiectivele strategice pe termen lung în domeniul coordonării politicilor publice, iar indicatorii de impact setați ținesc orizontul anului 2030.

Conform recomandărilor Raportului de monitorizare SIGMA „*Administrația publică în Republica Moldova. Evaluare în conformitate cu principiile administrației publice*”, în anul 2024 PNA în calitate de document principal de programare la nivel național a fost definit și integrat în cadrul național de planificare strategică³. Poziționarea respectivă a PNA în sistemul național de planificare strategică a conferit acestuia prioritate absolută pentru toate strategiile și programele dezvoltate la nivel sectorial. Respectiv, toate documentele de politici în procesul de elaborare vor considera, dezvolta și detalia angajamentele UE, iar măsurile pentru ridicarea nivelului de pregătire pentru aderarea RM la UE și pentru alinierea legislației naționale la legislația UE sunt integrate transversal în toate domeniile de dezvoltare social-economică a țării.

Pe termen mediu și scurt, obiectivele specifice, acțiunile de reformă și proiectele de dezvoltare ce urmează a fi realizate de Guvern în domeniul dezvoltării și coordonării politicilor sunt planificate și operaționalizate prin intermediul Programului pentru implementarea în perioada 2023-2026 a Strategiei de reformă a administrației publice din RM pentru anii 2023-2030, Planul național de aderare a RM la UE pentru anii 2024-2027, Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2025-2027 și Planul național de reglementări pentru anul 2025.

Cadrul normativ primar în vigoare reglementează toate procesele aferente dezvoltării și coordonării politicilor publice și stabilește infrastructura instituțională guvernamentală necesară. Principalele reglementări în domeniul dezvoltării și coordonării politicilor publice sunt statuate în

² Legea nr. 315/2022 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134582&lang=ro

³ Hotărârea Guvernului nr. 661 din 25.09.2024 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=145291&lang=ro), prin care a fost modificată Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=145294&lang=ro#

Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Legea nr. 235/2006 privind principiile de reglementare a activității economice, Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea fiscală.

În anul 2024, Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative a fost modificată, fiind perfecționat procesul de documentare, analiză și fundamentare a proiectelor de acte normative, precum și perfecționate mecanismele de avizare și expertizare a proiectelor, în special ce țin de conceptul de analiză a impactului reglementării, a expertizei de compatibilitate pentru proiectele cu relevanță UE și a expertizei juridice și anticorupție.

Totodată, pentru facilitarea procesului de aplicare corectă și uniform a prevederilor legislației în vigoare, a fost dezvoltat un cadrul normativ secundar solid, care susține și ghidează autoritățile publice în realizarea celor mai importante procese, cum ar fi: planificarea strategică și procesul bugetar, armonizarea legislației naționale la acquis-ul UE și efectuarea expertizei de compatibilitate a proiectelor de acte normative, evaluarea impactului politicilor, estimarea costurilor politicilor, utilizarea datelor în procesul decizional.

În vederea implementării modificărilor operate la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, cât și recomandările din Raportul de monitorizare SIGMA a performanței RM în administrația publică în raport cu principiile administrației publice, în anul 2024 au fost introduse modificări la Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, Regulamentul privind armonizarea legislației RM cu legislația UE, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1171/2018 și Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului 386/2020. Astfel, au fost perfecționate reglementările principale care vin să asigure eficientizarea activității Guvernului, atât în procesul de planificare strategică și operațională, în procesul de creație legislativă a actelor normative adoptate de Guvern, cât și în relațiile acestuia cu autoritățile autonome, precum și ajustarea prevederilor referitoare la relațiile cu cetățenii și asigurarea accesului la informația de interes public.

Capacități administrative

Pentru asigurarea unui management eficient și coerent al procesului de guvernare, Cancelaria de Stat, în cooperare cu Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției, exercită funcțiile și atribuțiile Centrului Guvernului. Atribuțiile - cheie ale Cancelariei de Stat, reglementate prin Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, Hotărârea de Guvern nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, și Hotărârea de Guvern nr. 657/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structura și efectivul-limită ale Cancelariei de Stat, vizează: coordonarea procesului de integrare europeană; coordonarea procesului de conformitate juridică a proiectelor de acte normative și de transpunere a legislației UE în cea națională; pregătirea și coordonarea ședințelor Guvernului, coordonarea procesului de planificare strategică, elaborare a politicilor și asigurare a coerenței cu prioritățile guvernamentale; coordonarea asistenței externe; monitorizarea performanței Guvernului, inclusiv reforma administrației publice; coordonarea activității de comunicare a Guvernului și de asigurare a transparenței în procesul decizional; gestionarea relațiilor dintre Guvern și alte structuri ale statului, în primul rând Parlamentul și Președintele.

În total, pentru asigurarea proceselor de coordonare a politicilor și integrare europeană în cadrul aparatului central al Cancelariei de Stat sunt prevăzute 147 unități de personal, ceea ce constituie circa 48% din efectivul limită al Cancelariei de Stat (306 unități). Actualmente, în cadrul a 18 subdiviziuni structurale ale Cancelariei de Stat cu atribuții în domeniul dezvoltării și coordonării politicilor și integrare europeană sunt angajați 137 de persoane, ceea ce reprezintă circa 93% din numărul total de unități de personal (147 unități).

În cadrul celor 14 ministere atribuțiile de planificare strategică și operațională, coordonarea procesului de elaborare a politicilor sectoriale în vederea creșterii eficienței și eficacității politicilor publice și asigurării alinierii politicilor sectoriale la standardele și cerințele de aderare la UE sunt exercitate de subdiviziunile de coordonare a politicilor publice și integrare europeană, activitatea cărora este reglementată de Regulamentul - cadru al acestora, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 462/2021. În total, subdiviziunile respective dispun de un efectiv limită de 83 de unități de personal, de regulă constituite din 4-10 persoane, în dependență de domeniile gestionate de minister, acestea fiind suplinite cu personal în proporție de circa 82%.

Suplimentar, începând cu anul 2022, personalul ministerelor a crescut în total cu circa 20% datorită consolidării subdiviziunilor sectoriale responsabile de elaborare a politicilor publice și a celor de coordonare a procesului de integrare europeană.

Un rol important în verificarea calității politicilor publice și asigurarea fundamentării acestora în baza evidențelor, inclusiv a corelării acestora cu resursele disponibile, a fost conferit platformelor guvernamentale interinstituționale de coordonare, reconfigurate și consolidate: Consiliul pentru coordonarea dezvoltării durabile (CCDD)⁴; Comitetul interministerial pentru planificare strategică (CIPS)⁵ și Platforma secretarilor generali a ministerelor (HG 610/2018).

Implementarea agendei de reforme necesare și asigurarea unui ritm accelerat de avansare în procesul de aderare la UE constituie o provocare majoră pentru administrația publică din RM, Or, asigurarea capacităților instituționale necesare pentru realizarea acestor reforme și asumarea schimbărilor sistemice în vederea pregătirii acestora pentru drepturile și obligațiile care vin odată cu aderarea la UE implică identificarea unor resurse administrative și financiare semnificative.

În acest sens, Guvernul s-a angajat să promoveze dezvoltarea capacităților administrative și implementarea managementului performanței orientat spre rezultate al tuturor autorităților publice centrale, stabilindu-și în Programul de implementare a Strategiei de reformă a administrației publice din RM pentru anii 2023-2030 revizuirea reglementărilor privind planificarea și raportarea performanțelor instituționale ale autorităților publice centrale și dezvoltarea unui set de indicatori de performanță, încât către finele anului 2025, 100% autoritățile publice centrale să aplice în activitate managementul performanței orientat spre rezultate.

Capacitățile tuturor autorităților administrației publice centrale urmează să fie dezvoltate și fortificate în vederea aplicării uniforme și corecte a sistemului de fundamentare și implementare a politicilor publice pe bază de dovezi, care va fi generalizat, consolidat și va funcționa eficient,

4 [Dispoziția Guvernului nr.181-d/2023](#) cu privire la Consiliul pentru coordonarea dezvoltării durabile.

5 [Hotărârea Guvernului nr.1070/2023](#) privind instituirea Comitetului interministerial pentru planificare strategică.

inclusiv în vederea: asigurării procesului de transpunere și implementare a acquis-ului UE, îmbunătățirii coordonării și planificării strategice a politicilor conform celor mai bune practici europene, asigurării proceselor de estimare în raport a tuturor resurselor financiare disponibile (interne și internaționale) și creșterea semnificativă a capacității de valorificare a acestora.

Capacitatea analitică și expertiza sectorială în prezent insuficient dezvoltată în ministere, va fi fortificată în special în domenii precum analiza datelor și evaluarea cantitativă și calitativă a impactului politicilor. În practică, calitatea analizei impactului realizată în mod sistematic în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative, inclusiv controlul calității în acest domeniu urmează a fi îmbunătățite.

Planuri de viitor

Acțiunile planificate în domeniul dezvoltării și coordonării politicilor se vor axa pe creșterea capacităților autorităților necesare pentru implementarea reformelor planificate pentru pregătirea țării de a deveni un stat membru al UE, inclusiv vor fi fortificate capacitățile de elaborare și evaluare a politicilor, de management a fondurilor de preaderare și a capacităților de implementare a reformelor asociate procesului de aderare la UE. De asemenea, vor fi dezvoltate și puse în aplicare sistemele informaționale de elaborare a politicilor de o manieră coordonată, predictibilă și transparentă, care să asigure o performanță instituțională solidă și o capacitate instituțională înaltă de livrare a reformelor necesare pentru transformarea țării într-un stat european.

Pentru următoarea perioadă de planificare se propune implementarea uniformă și calitativă a noului cadru de reglementare în domeniul planificării strategice, care integrează plenar în sistemul de planificare pe termen mediu și scurt angajamentele RM în domeniul integrării europene și oferă flexibilitate și coerență, asigurând operaționalizarea deplină a acestora.

Dezvoltarea și implementarea sistemului informatic „e-Legislație” va asigura trasabilitatea, predictibilitatea și transparența procesului legislativ, iar dezvoltarea și implementarea sistemului informatic de monitorizare a documentelor de politici și a documentelor de planificare „e-Monitorizare” va digitaliza și unifica pe o platformă unică toate procesele aferente planificării strategice.

Mecanismul de monitorizare a performanței instituționale în baza indicatorilor de performanță (KPI) va fi extins către finele anului 2026 pentru toate autoritățile publice centrale.

În perioada 2025-2027 vor fi dezvoltate capacitățile a cel puțin 200 funcționari publici anual în domeniul elaborării politicilor și analizei impactului, conform noului cadru normativ și metodologic aprobat în anul 2024. Consolidarea capacităților funcționarilor publici în toate domeniile care vizează procesul de aderare la UE și de management al proiectelor urmează a fi realizată în toate autoritățile întru creșterea capacităților de absorbție și sprijinirea reformelor prin gestionarea eficientă a fondurilor de preaderare la UE.

Aspecte financiare

Pentru implementarea acțiunilor planificate privind promovarea managementului instituțional bazat pe performanțe, dezvoltarea soluțiilor digitale pentru creșterea eficienței în administrația publică, cooperarea cu societatea civilă și consolidarea capacităților administrative, inclusiv la aspectele privind integrarea europeană, elaborarea politicilor și evaluarea impactului de reglementare, asigurarea transparenței decizionale, costurile totale estimate se estimează la circa **9,985.0 mii lei** ($\approx$ 9.99 milioane lei), dintre care 3.649,0 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat iar 6.336,0 mii lei din asistență externă.

SERVICIUL PUBLIC ȘI MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Serviciul public din RM este reglementat printr-un cadru normativ cuprinzător, care asigură organizarea, funcționarea și profesionalizarea funcției publice, precum și managementul resurselor umane din administrația publică. Acest cadru include atât reglementări primare, cât și secundare, iar modificările recente ale acestora sunt orientate spre alinierea treptată la standardele UE și implementarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere (AA) dintre UE și RM.

Reglementările de bază pentru funcția publică sunt reprezentate de Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care definește funcția publică și stabilește regimul juridic aplicabil în domenii precum recrutarea, evaluarea, promovarea și răspunderea funcționarilor publici, completate de cele ale Hotărârii Guvernului nr. 201/2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Reformarea serviciului public este coordonată prin documente strategice-cheie, cum sunt *Strategia de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023–2030*, adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 126/2023, *Programul de implementare, pentru anii 2023-2026, a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 352/2023, *Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023 și *Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA a performanței Republicii Moldova în administrația publică în raport cu principiile administrației publice*, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr. 182-d/2023 în care sunt stabilite măsurile necesare pentru modernizarea serviciului public, dar și alinierea la Principiile administrației publice⁶ care stabilesc criteriile pentru buna guvernanță publică.

Serviciul public din RM a fost evaluat de SIGMA, în octombrie 2023, în conformitate cu Principiile administrației publice. Raportul evidențiază evoluțiile, necesitatea modificărilor cadrului normativ și direcțiile de acțiune esențiale pentru alinierea la standardele europene în domeniu.

6 OCDE (2023), Principiile Administrației Publice, OCDE; Paris

Prin adoptarea *Legii nr. 47/2024 cu privire la modificarea unor acte normative (actualizarea cadrului normativ aferent managementului resurselor umane)*, s-au consolidat capacitățile de administrare a funcției publice, profesionalizarea și depolitizarea serviciului public, în special în ceea ce privește recrutarea, selecția și dezvoltarea profesională a funcționarilor publici de conducere de nivel superior. Totodată, pentru sporirea atractivității serviciului public au fost aprobate prin *Legea nr. 96/2024*, modificări la *Legea nr. 123/2023* privind stagiile plătite în serviciul public.

Regimul juridic al persoanelor cu funcții de demnitate publică și al personalului din cabinetele acestora este definit prin *Legea nr. 199/2010 privind statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică* și *Legea nr. 80/2010 privind statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții publice*, în timp ce statutul personalului contractual este reglementat de *Codul Muncii nr. 154/2003*.

Funcțiile publice cu statut special, precum cele din serviciul diplomatic, vamal, fiscal, securitatea publică și domeniul anticorupție, sunt reglementate prin acte normative speciale⁷ care completează dispozițiile generale prevăzute de *Legea nr. 158/2008* cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Pentru asigurarea unui standard ridicat de etică și integritate în serviciul public, cadrul normativ include *Codul de conduită al funcționarului public*, aprobat prin *Legea nr. 25/2008*, și este completat de reglementări precum *Legea nr. 122/2018 privind avertizorii de integritate*, *Legea nr. 82/2017 privind integritatea* și *Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale*.

Capacități administrative

Politica statului în domeniul managementului funcției publice și al funcționarilor publici este de competența Guvernului și este realizată prin Cancelaria de Stat. Potrivit prevederilor *Legii nr. 136/2017 cu privire la Guvern*, Cancelaria de Stat elaborează, coordonează, promovează și monitorizează implementarea politicii statului în domeniul managementului funcției publice și al funcționarilor publici în administrația publică.

În domeniul managementului funcției publice și al funcționarilor publici, Cancelaria de Stat exercită următoarele funcții de bază, stabilite în *Legea nr. 158/2008* cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public: elaborarea și promovarea politicii statului în domeniul serviciului public și a procedurilor de personal privind planificarea resurselor umane, asigurarea cu personal, formarea și dezvoltarea profesională continuă, motivarea și menținerea personalului, inclusiv sporirea atractivității funcției publice, precum și administrarea personalului, consolidarea capacităților autorităților publice în domeniul implementării politicii statului în domeniul serviciului public și a procedurilor de personal. De asemenea, Cancelaria de Stat coordonează, la

⁷ *Legea nr. 761/2001* privind serviciul diplomatic, *Legea nr. 302/2017* privind Serviciul Vamal, *Codul Fiscal nr. 1163/1997*, *Legea nr. 170/2007* privind statutul ofițerului de informații și securitate, *Legea nr. 288/2016* privind funcționarul public funcționarului public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, *Legea nr. 1104/2002* privind Centrul Național Anticorupție etc.

nivel național, sistemul de formare și dezvoltare profesională a personalului, contribuie la transformarea digitală în managementul funcției publice și asigură evidența funcțiilor publice și a funcționarilor publici la nivel național.

Responsabilitatea pentru gestionarea personalului din autoritățile publice este împărțită între autoritățile administrației publice centrale și locale, în conformitate cu competențele atribuite prin cadrul normativ.

Conform *Hotărârii Guvernului nr. 657/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structura și efectivul-limită ale Cancelariei de Stat*, gestionarea funcției publice și a funcționarilor publici la nivel național este exercitată prin subdiviziunea Direcția managementul funcției publice. Această Direcție este formată din 14 unități de personal, ceea ce reprezintă 4,33% din efectivul limită al Cancelariei de Stat. Raportul dintre numărul personalului din Direcția managementul funcției publice și numărul de funcții publice instituite în administrația publică este de 1:1388, ceea ce reflectă resurse limitate raportate la volumul responsabilităților.

Punerea în aplicare a politicilor și cadrului normativ în domeniul managementului resurselor umane, formarea funcționarilor publici și gestionarea evidenței acestora la nivelul autorităților publice centrale și locale este realizată de subdiviziunile de resurse umane, de regulă compuse din 1-3 persoane. Aceste subdiviziuni îndeplinesc, în principal, sarcini administrative, cum ar fi gestionarea personalului, furnizarea asistenței informaționale și metodologice în managementul funcției publice, precum și menținerea evidenței datelor și documentelor referitoare la personalul autorității publice.

La nivelul ministerelor și al autorităților publice centrale subordonate Guvernului, raportul dintre numărul persoanelor din subdiviziunile de resurse umane și efectivul-limită al acestor autorități este de 1:45, ceea ce subliniază resursele insuficiente pentru gestionarea eficientă a resurselor umane.

Capacitatea administrativă în acest domeniu este determinată și de lipsa unui sistem informațional integrat pentru gestionarea resurselor umane în serviciul public. Un astfel de sistem ar putea oferi informații complete pentru luarea deciziilor în domeniu și ar servi drept instrument de lucru pentru subdiviziunile de resurse umane.

Capacitățile administrative existente sunt în curs de consolidare, inclusiv prin introducerea unor criterii clare pentru stabilirea numărului de unități în subdiviziunile de resurse umane, conform Regulamentului-cadru al subdiviziunii resurse umane din autoritatea publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 201/2009, care pune în aplicare prevederile Legii nr. 158/2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public.

Planuri de viitor

În domeniul serviciului public și managementului resurselor umane, măsurile normative nu vizează transpunerea actelor UE, dar sunt esențiale pentru implementarea prevederilor art. 22 din Acordul de Asociere (AA) dintre UE și RM, a recomandărilor Comisiei Europene reflectate în

Raportul de țară pe 2024 privind RM, precum și a celor prezentate în Raportul de monitorizare SIGMA „Administrația publică în Republica Moldova”.

Pentru intervalul 2025–2027, sunt esențiale măsurile legislative pentru crearea unui serviciu public modern, eficient și integru, capabil să răspundă cerințelor actuale și viitoare în procesul de integrare europeană. Acestea includ:

1. *Modificarea Legii nr. 158/2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public și a Hotărârii Guvernului nr. 201/2009 privind aplicarea acestei legi.* Scopul este implementarea practicilor de recrutare competitive, evaluare și promovare bazate pe merit și depolitizare în serviciul public. Imperativitatea acestor proceduri rezultă din recomandarea Comisiei Europene de a „*elabora și aproba o politică și legislație generale privind profesionalizarea serviciului public și a politicilor de resurse umane bazate pe merit*”, menționată în capitolul RAP din Raportul de țară pe 2024 privind RM. Modificările normative vor fi precedate de elaborarea unor concepte moderne care să transpună meritocrația în sistemul de recrutare în funcția publică, dezvoltarea în carieră a funcționarilor publici și cadrul de competențe al funcționarilor publici.
2. *Elaborarea Hotărârilor de Guvern privind crearea entității responsabile de dezvoltarea profesională a funcționarilor publici și privind aprobarea Programului de formare și dezvoltare profesională a funcționarilor publici pentru 2025–2027.* Aceste elaborări normative se aliază la recomandarea Comisiei Europene privind profesionalizarea serviciului public.
3. *Revizuirea Legii nr. 123/2023 privind stagiile plătite în serviciul public,* inclusiv și cadrul secundar aferent, pentru atenuarea provocărilor legate de atragerea și menținerea funcționarilor publici competenți, menționate de Comisia Europeană în Raportul de țară pe 2024 privind RM. Aceste modificări vor fi fundamentate pe principiile meritocrației, transparenței și egalității de șanse în accesul la serviciul public.
4. *Elaborarea și adoptarea Legii privind Codul de conduită și etică profesională pentru persoanele cu funcții de demnitate publică,* aliniată la recomandările GRECO. Această lege va avea scopul de a promova valorile etice în rândul demnitarilor și de a asigura un climat de integritate instituțională în administrația publică.
5. *Modificarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.* Cadrul normativ primar aferent politicii de salarizare va fi modificat în vederea revizuirii sistemului unitar de salarizare pentru a asigura o remunerare adecvată care reflectă echitatea internă, transparența, competitivitatea relativă și stimulează performanța demonstrată, pentru personalul din administrația publică, dar și altor grupuri ocupaționale din sectorul bugetar.
6. *Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1231/2018 „Pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar”.* Cadrul normativ secundar aferent politicii de salarizare va fi revizuit în conformitate cu prevederile noi ale Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.
7. Dezvoltarea sistemului informațional de evidență, gestiune și raportare a angajaților în sectorul bugetar, inclusiv a funcționarilor publici (SI REA).

Implementarea cerințelor de aderare la UE implică și măsuri de consolidare a capacităților administrative în domeniul serviciului public și managementului resurselor pentru dezvoltarea unei administrații publice eficiente, transparente și profesioniste, capabile să gestioneze resursele

umane conform principiilor meritocrației, eticii și integrității. Acțiunile prioritare includ atât transpunerea cadrului normativ, cât și îmbunătățirea competențelor instituționale pentru aplicarea eficientă a politicilor europene în acest domeniu esențial.

Raportat la constatările și recomandările Comisiei Europene reflectate în Raportul de țară pe 2024 privind RM și la cele prezentate în Raportul de monitorizare SIGMA „Administrația publică în Republica Moldova”, măsurile de consolidare a capacităților administrative sunt planificate astfel:

1. *Consolidarea rolului și capacităților instituționale ale Cancelariei de Stat și ale subdiviziunilor de resurse umane din autoritățile publice, în cadrul unui sistem integrat de management al funcției publice și al funcționarilor publici.* În acest scop, vor fi implementate următoarele acțiuni: stabilirea numărului de personal necesar Cancelariei de Stat în funcție de natura, volumul și complexitatea atribuțiilor, în calitate de coordonator național al sistemului de management al funcției publice, precum și asigurarea unei structuri redimensionate pentru subdiviziunile resurse umane din autoritățile publice, conform standardelor aprobate; elaborarea și aplicarea procedurilor/instrumentelor standardizate pentru monitorizarea implementării procedurilor de personal la nivelul autorităților administrației publice centrale, contribuind astfel la uniformizarea și eficientizarea proceselor de management al resurselor umane; dezvoltarea competențelor profesionale ale personalului din Cancelaria de Stat și subdiviziunile de resurse umane din autoritățile publice centrale, prin programe de formare și dezvoltare profesională, formare a formatorilor, mentorat și schimb de experiență.
2. *Implementarea mecanismelor de monitorizare și evaluare a respectării cadrului normativ privind gestionarea funcției publice și a funcționarilor publici în cadrul autorităților publice centrale,* pentru asigurarea conformității, eficienței și transparenței proceselor administrative, acțiune care va necesita elaborarea de proceduri și instrumente standardizate pentru monitorizarea implementării procedurilor de personal, și elaborarea ghidurilor metodologice pentru implementarea cadrului normativ privind funcția publică.
3. *Modernizarea sistemului de management al funcției publice prin implementarea unui sistem standardizat și uniform de recrutare, promovare și evaluare.* Acțiunea implică elaborarea a noilor concepte privind sistemul de recrutare în funcția publică pentru autoritățile publice centrale, privind dezvoltarea în carieră a funcționarilor publici și privind cadrul de competență al funcționarilor publici, dar și pilotarea acestora.
4. *Dezvoltarea și implementarea unui sistem informatic integrat pentru evidența și gestionarea funcțiilor publice și a funcționarilor publici (SI EMRU).* Această măsură are ca scop asigurarea evidenței și gestionarea eficientă a funcțiilor publice și personalului din autoritățile publice, contribuind la creșterea transparenței, eficienței și accesibilității procedurilor de personal. Acțiunea respective va sprijini consolidarea capacităților administrative, prin oferirea unui instrument modern și performant pentru gestionarea resurselor umane, susținând astfel alinierea serviciului public la standardele europene. Acțiuni planificate pentru elaborarea și implementarea acestui sistem informațional vizează: dezvoltarea și aprobarea cadrului de reglementare necesar pentru implementarea și utilizarea SI EMRU, incluzând și normele tehnice relevante; proiectarea și dezvoltarea modulară a SI EMRU, asigurând funcționalitățile necesare, precum și interoperabilitatea cu alte sisteme informatice relevante domeniului.

5. *Consolidarea capacităților instituționale în domeniul formării și dezvoltării profesionale a funcționarilor publici.* Această acțiune are drept obiectiv crearea unui sistem integrat și performant de formare profesională, capabil să sprijine dezvoltarea continuă a competențelor funcționarilor publici și să promoveze excelența în administrația publică și implică: crearea unei entități dedicate formării și dezvoltării profesionale a funcționarilor publici, cu scopul de a eficientiza activitățile de formare și de a asigura un cadru coerent și modern de dezvoltare profesională la nivel național; îmbunătățirea abilităților profesionale ale personalului și formatorilor naționali ai entității responsabile, prin programe specializate de formare, mentorat și schimburi de experiență, pentru a susține calitatea și eficiența proceselor de instruire.
6. *Implementarea Programului de formare și dezvoltare profesională a funcționarilor publici pentru perioada 2025-2027.* Scopul implementării Programului este profesionalizarea funcției publice prin crearea și implementarea unui sistem modern, eficient și adaptat nevoilor actuale ale administrației publice, inclusiv și consolidarea capacităților profesionale ale funcționarilor publici.
7. *Implementarea programului de stagii plătite în administrația publică,* fundamentat pe principiile meritocrației, transparenței și egalității de șanse, pentru atragerea și dezvoltarea viitorilor profesioniști în serviciul public, contribuind la creșterea competitivității și calității resurselor umane în administrația publică.
8. *Dezvoltarea capacităților manageriale și profesionale ale funcționarilor publici de conducere de nivel superior din administrația publică centrală,* prin care se urmărește formarea unui corp de lideri și manageri capabili să răspundă provocărilor actuale, să asigure performanța instituțională și să contribuie la dezvoltarea durabilă a administrației publice. Acțiunea se va realiza prin: dezvoltarea și implementarea a unui program de formare specializată pentru funcționarii publici de conducere, axat pe leadership, planificare strategică și managementul performanței și elaborarea și implementarea unui Curs managerial destinat funcționarilor publici de conducere.
9. *Consolidarea mecanismelor de integritate instituțională și etică profesională în administrația publică,* pentru crearea unui mediu instituțional bazat pe integritate și responsabilitate, precum și alinierea la recomandările GRECO privind buna guvernare și prevenirea corupției în administrația publică prin elaborarea și implementarea unui ghid metodologic de aplicare a Codului de conduită și etică profesională și prin dezvoltarea și pilotarea unui instrument de monitorizare a respectării restricțiilor post-angajare, pentru asigurarea conformității și prevenirea conflictelor de interese în administrația publică.

Aspecte financiare

Pentru realizarea acțiunilor planificate privind elaborarea actelor normative, implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative, costurile totale estimate se ridică la **81.241 mii lei**, conform analizei necesarului financiar. Dintre care 5.345,9 mii lei sunt acoperite din resursele alocate de la bugetul de stat, iar restul sumei reprezintă costuri neacoperite la momentul actual, care necesită identificarea surselor financiare suplimentare, inclusiv din partea partenerilor de dezvoltare.

ORGANIZARE, RESPONSABILITATE ȘI SUPRAVEGHERE

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al administrației publice, pe componenta *Organizare, responsabilitate și supraveghere*, include un ansamblu de acte normative care reglementează structura, funcționarea și monitorizarea autorităților publice centrale și locale, precum și responsabilitatea acestora față de cetățeni și alte entități relevante. Printre principalele acte normative care stau la baza organizării și funcționării administrației publice din RM enunțăm: *Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern*, care stabilește structura și atribuțiile Guvernului, *Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate*, care reglementează organizarea și funcționarea ministerelor și a altor autorități administrative centrale, *Legea nr. 140/2025 privind modificarea unor acte normative*, care vizează migrarea unor autorități administrative centrale din subordinea Guvernului către ministerele de resort, precum și *Hotărârea Guvernului nr. 284/2025 privind reglementarea modului de organizare și funcționare a autorităților administrației publice centrale de specialitate*, *Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală*, care definește structura, competențele și funcțiile autorităților publice locale, și *Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă*, care reglementează transferul de competențe de la nivel central către autoritățile locale.

În vederea asigurării serviciilor decente și adecvate la nivel local, precum și în scopul asigurării unei administrări eficiente, a fost adoptată *Legea nr. 17/2023 cu privire la asociațiile de dezvoltare intercomunitară* și *Hotărârea Guvernului nr. 609/2023* pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 17/2023 cu privire la asociațiile de dezvoltare intercomunitară.

În scopul creșterii capacității instituționale a autorităților administrației publice locale, a fost adoptată *Legea nr. 225/2023 privind amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale* și aprobată *Hotărârea Guvernului nr. 925/2023 cu privire la aprobarea Metodologiei privind amalgamarea voluntară*.

Transparența decizională și accesul cetățenilor la informațiile publice sunt reglementate prin *Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional* și *Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public*, adoptată de Parlament la 9 iunie 2023. Noul act normativ extinde categoriile de entități obligate să ofere informații de interes public, reglementează conceptul de transparență proactivă și, spre deosebire de legea anterioară, asigură accesul la informațiile de interes public pentru orice persoană fizică sau juridică care se află pe teritoriul RM.

Adițional, au fost adoptate *Hotărârea Guvernului nr. 1027/2023 privind modul de înregistrare a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public* și *Hotărârea Guvernului nr. 728/2023 cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora*. În ceea ce privește responsabilitatea financiară, *Legea nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern* și *Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea fiscală* instituie mecanisme pentru utilizarea eficientă a resurselor publice și respectarea normelor de gestiune financiară.

Supravegherea și controlul autorităților publice sunt reglementate prin *Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi (CCRM)*, care efectuează audituri financiare, de conformitate și de performanță, și *Legea nr. 52/2014 privind Avocatul Poporului*, care protejează

drepturile cetățenilor și monitorizează conformitatea autorităților cu normele de drept. Legea supremă a statului identifică mandatul general de audit al CCRM, iar Legea nr. 260/2017⁸ privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a RM îi oferă statutul de Instituție Supremă de Audit (ISA) și gradul de independență necesar, așa precum prevede Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI⁹. Legea organică a CCRM divizează clar mandatul obligatoriu de audit de cel opțional și oferă dreptul de a realiza toate tipurile de audit prevăzute de SIA INTOSAI, precum și stipulează funcțiile și responsabilitățile participanților la procesul de planificare și de implementare a activităților de audit public extern etc.

Acest set de reglementări formează un cadru juridic robust, menit să asigure organizarea eficientă, responsabilitatea în utilizarea resurselor publice și transparența activității administrației, contribuind la consolidarea încrederii cetățenilor și alinierea la standardele europene.

Capacități administrative

Adaptarea instituțiilor și mecanismelor de guvernare la principiile și valorile europene presupune o abordare strategică în ceea ce privește organizarea, coordonarea, supravegherea și responsabilitatea la nivel central și local. Astfel, structura administrației publice devine nu doar un instrument operațional, ci și un garant al tranziției către un model de guvernare compatibil cu cerințele UE. Conform art. 31 al Legii nr. 136/2017 cu privire la Guvern, Cancelaria de Stat elaborează, coordonează, promovează și monitorizează implementarea politicii statului în domeniul reformei administrației publice centrale, locale și de descentralizare administrativă.

Printre obiectivele centrale ale procesului de reformă la subcomponenta *Organizare* se numără raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale prin implementarea unui cadru de reglementare unitar, coerent și transparent, precum și continuarea reformei administrației publice locale, în principal prin facilitarea procesului de amalgamare voluntară, promovarea instrumentelor de cooperare intercomunitară și creșterea capacităților administrative ale APL. Cancelaria de Stat este autoritatea responsabilă de coordonarea implementării și monitorizării acestor reforme. Direcțiile direct responsabile de acest proces din cadrul Cancelariei de Stat sunt: Direcția administrație publică centrală și Direcția administrație publică locală și coordonarea activității oficiilor teritoriale.

Per ansamblu, Direcția administrație publică centrală dispune de 7 poziții planificate, toate fiind ocupate, asigurând o rată de ocupare de 100%. Acestea reprezintă 2,29% din totalul pozițiilor Cancelariei de Stat (306 poziții) și 8,64% din cele 81 de poziții cărora le sunt atribuite responsabilități pe diferite domenii ale RAP.

Direcția administrație publică locală și coordonarea activității oficiilor teritoriale dispune de 11 poziții planificate, reprezentând 3,60% din totalul pozițiilor Cancelariei de Stat (306 poziții). În prezent, 9 din cele 11 poziții sunt ocupate asigurând o rată de ocupare de 90,91%. La nivel local, autoritățile APL, organizate pe principiul autonomiei și descentralizării, sunt responsabile pentru

⁸ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141392&lang=ro#

⁹ În special Secțiunea 5 din INTOSAI-P1 „Declarația de la Lima” și Principiul 1 din INTOSAI – P 10 „Declarația de la Mexic” (independență organizațională, funcțională, operațională și financiară).

implementarea politicilor naționale și furnizarea serviciilor publice de bază. Acestea colaborează cu Cancelaria de Stat prin intermediul oficiilor teritoriale, asigurând o conexiune eficientă între nivelurile de guvernare.

La subcomponenta *Responsabilitate și supraveghere*, monitorizarea și controlul implementării *Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public* sunt efectuate de către Avocatul Poporului și Cancelaria de Stat. În acest sens, rolul Cancelariei de Stat este de a colecta datele statistice din registrele cererilor de comunicare a informațiilor de interes public și de a elabora anual Raportul privind examinarea și soluționarea cererilor de comunicare a informațiilor de interes public.

Curtea de Conturi, de comun cu celelalte autorități ale statului, depune eforturi în procesul de aderare a RM la UE, participând și oferind contribuție Grupului de lucru responsabil de RAP. Aparatul Curții de Conturi este structurat în direcții generale și autonome de audit, direcții, secții și servicii de specialitate. Curtea de Conturi își desfășoară activitatea cu un efectiv-limită de personal de 164 de unități, dintre care - personal cu atribuții de audit public (112 unități), personal de specialitate (43 unități) și personal tehnic (2 unități).

La finele anului 2024, din 164 de unități aprobate, în cadrul CCRM activau 138 de persoane, fiind înregistrate 26 de funcții vacante, 17 din care (65%) reprezentând funcții cu atribuții de audit. Cauza principală a acestei situații este salarizarea neatractivă versus creșterea cerințelor de calitate și a volumului muncii auditorilor, care nu acceptă condițiile respective de muncă.

În contextul intensificării eforturilor pentru integrarea europeană, administrația publică din RM se confruntă cu o serie de provocări continue legate de consolidarea capacităților administrative. Printre acestea se numără finanțarea insuficientă, care limitează dezvoltarea autonomiei instituțiilor publice și dificultățile în retenția personalului calificat din cauza nivelului scăzut al remunerării. În plus, implementarea reformelor este adesea afectată de suprapunerile funcționale și de coordonarea insuficientă între nivelurile central și local de guvernare.

Planuri de viitor

Printre obiectivele centrale ale procesului de reformă la componenta *Organizare, responsabilitate și supraveghere* se numără raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale, continuarea reformei administrației publice locale, asigurarea transparenței administrației publice, optimizarea mecanismului de evaluare a performanței instituționale, și consolidarea capacităților de monitorizare, supraveghere și control a autorităților publice autonome: Curtea de Conturi și Oficiul Avocatului Poporului.

În ceea ce privește raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice centrale se urmărește adoptarea unui cadru de reglementare unitar, coerent și transparent, eliminarea suprapunerilor și delimitarea clară a diferențelor dintre autoritate publică și instituție publică. În acest sens, este planificată adoptarea *Legii cu privire la instituțiile publice*, care stabilește normele generale pentru organizarea și funcționarea instituțiilor publice, incluzând criterii de eficiență, responsabilitate și transparență, și oferind un cadru uniform pentru eficientizarea activității instituțiilor publice. În completarea acesteia, este planificată adoptarea *Legii privind modificarea*

cadrului normativ conex Legii privind instituțiile publice, pentru a pune în aplicare noile reglementări.

În contextul procesului amplu de reformare a administrației publice centrale, sunt planificate acțiuni care vizează consolidarea capacităților instituționale și profesionale ale Cancelariei de Stat în domeniul elaborării și coordonării politicilor conexe reformei administrației publice centrale. Această inițiativă urmărește dezvoltarea competențelor tehnice și profesionale ale personalului implicat, pentru a asigura o gestionare eficientă și coerentă a proceselor de reformă, în conformitate cu obiectivele strategice și angajamentele asumate.

Guvernul își propune pentru perioada 2025-2026 continuarea reformei administrației publice locale, în principal prin facilitarea procesului de amalgamare voluntară și promovarea instrumentelor de cooperare intercomunitară, inclusiv Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară (ADI). Obiectivul general al reformei administrației publice locale se axează pe creșterea capacităților administrative, consolidarea autonomiei financiare, patrimoniale și instituționale a APL, prin politici eficace de dezvoltare economică și socială la nivel local, ținând cont în mod deplin de aspirațiile RM de aderare la UE.

Un pas semnificativ în procesul de realizare a amalgamării voluntare îl constituie adoptarea *Legii nr. 145/2025 pentru modificarea anexei nr. 3 la Legea nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova*, în contextul aprobării deciziilor consiliilor locale din următoarele unități administrativ-teritoriale: orașul Leova, satele Sîrma, Tochile Răducani și Sărata-Răzeși din raionul Leova, precum și satul Călinești, comuna Chetriș, și satul Hîncești.

În contextul politicii de amalgamare voluntară autoritățile locale vor beneficia de stimulente financiare, condiții, reguli și criterii suplimentare, astfel ca unitățile locale rezultante să fie viabile economic, geografic și funcțional.

În scopul accentuării rolului Asociațiilor reprezentative ale APL, precum și a importanței reprezentării uniforme a tuturor APL din Moldova în procesul de Integrare Europeană, se reliefează susținerea oportunității de dezvoltare a platformelor consultative, de dialog și cooperare, inclusiv aderarea la platformele instituționale europene existente. La 1 aprilie 2025 a fost creat Grupul de lucru dedicat Republicii Moldova în cadrul Comitetului European al Regiunilor (CoR), organ consultativ al Uniunii Europene, care reprezintă autoritățile locale și regionale.

Totodată, în procesul de aliniere a RM la standardele europene și implementarea în practică a principiilor de bună guvernare locală, un accent important se va plasa pe sporirea capacităților profesionale ale Oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, astfel ca APL să beneficieze de suport metodologic mai calificat în procesul de exercitare a funcțiilor administrative.

La subcomponenta *Supraveghere*, pentru domeniul „Audit public extern”, realizat de Curtea de Conturi a RM, nu există niciun *acquis* care să necesite transpunerea în legislația națională. Cerința UE în acest domeniu este următoarea: *O țară candidată trebuie să adopte și să implementeze standardele de audit extern, așa cum sunt definite de Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI), în special declarațiile sale din Mexic și Lima.*

În perioada 2022-2024, necesitatea asigurării „de jure” și „de facto” a independenței Curții de Conturi a fost scoasă în evidență în multiple rapoarte de evaluare a RAP, managementului finanțelor publice (MFP), auditului extern, precum și în rapoartele de țară ale Comisiei UE. În acest scop au fost oferite recomandări ținute pe eliminarea impedimentelor, care au fost recunoscute integral și luate în calcul atât de Curtea de Conturi, cât și de Guvern, fiind aprobate acțiuni concrete în acest sens, asumate ca angajamente de țară în procesul de aderare la UE.

La această etapă, CCRM dispune de un grad suficient de independență operațională și funcțională. Pe viitor urmează să întreprindă acțiuni în vederea alinierii RM la „bunele practici” privind recunoașterea și respectarea independenței Curții de Conturi în calitate de Instituție Supremă de Audit a statului.

În continuare, CCRM va depune eforturi pentru îmbunătățirea procesului de monitorizare a implementării recomandărilor de audit și de instruire a noilor utilizatori din cadrul entităților auditate cu privire la operarea SIA „Audit CCRM”. De asemenea, va majora etapizat numărul de audituri financiare obligatorii realizate în SIA „Audit CCRM” (modulul „Audit financiar”). Aceasta va contribui la eficientizarea treptată a resurselor umane și de timp necesare pentru exercitarea mandatului obligatoriu de audit. Din contul resurselor economisite, CCRM va spori numărul și va extinde aria de audit al conformității. Un accent mare Curtea va pune pe consolidarea capacităților instituționale privind realizarea calitativă a auditului performanței.

În prezent, o preocupare la fel de importantă este identificarea modelului de țară pentru auditarea APL de nivelul I și nivelul II, a ÎM etc., adică a entităților pasibile auditării de către CCRM, dar care nu fac parte din mandatul obligatoriu al ISA. Auditarea administrației publice locale rămâne o provocare și pentru unele state UE. În comunitatea statelor europene există mai multe modele de implementare a auditului în sectorul administrației publice locale, care necesită a fi studiate și analizate în scopul identificării soluțiilor potrivite pentru aprobarea modelului oportun RM. Cu suportul SIGMA va fi realizată o evaluare externă a contextului și a situației reale la acest capitol, în baza căreia va fi elaborat un Concept privind modelul de țară și politica auditării administrației publice locale, inclusiv actorii implicați în aceste activități.

Consolidarea capacităților Curții de Conturi va duce la eficientizarea funcției de monitorizare, supraveghere și control al autorităților și instituțiilor publice. Utilizarea mai eficientă de către Parlament a rezultatelor auditului public extern va spori funcția de control parlamentar asupra instituțiilor guvernamentale. Elaborarea și aprobarea conceptului de auditare a APL va aduce claritate în acest domeniu și va asigura majorarea ariei de acoperire cu audit și control al acestei componente importante a Bugetului Public Național.

În cadrul eforturilor de integrare în UE un accent deosebit este pus pe asigurarea transparenței administrației publice și garantarea dreptului legal de acces la informațiile de interes public. Pentru a asigura o monitorizare mai eficientă a implementării Legii nr. 148/2023, s-a dezvoltat modulul e-Petiții pe platforma e-Democrație, care include instrumente digitale necesare pentru depunerea și procesarea cererilor de acces la informații de interes public, vizualizarea trasabilității acestora. Momentan se lucrează la îmbunătățirea funcționalului de generarea de date statistice dezagregate privind examinarea cererilor de către furnizorii de informații. În paralel se dezvoltă funcționalități specifice privind depunerea petițiilor din domeniul protecției consumatorilor. Acțiunea este

implimentată de Agenția de Guvernare Electronică în colaborare cu Cancelaria de Stat și Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor.

Adițional, sunt planificate instruirii pentru fortificarea capacităților de implementare a legii ale personalului din cadrul autorităților și instituțiilor publice, iar pentru asigurarea respectării cerințelor privind transparența proactivă vor fi monitorizate anual paginile web oficiale ale autorităților publice centrale și locale.

Aspecte financiare

Pentru implementarea acțiunilor planificate privind elaborarea actelor normative, implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative, costurile totale estimate se ridică la **15.107,6 mii (≈ 15,11 milioane lei).**

Costurile pentru elaborarea actelor normative, sunt estimate la 998.0 mii lei (≈ 1.00 milion lei), fiind integral acoperite din resursele alocate de la bugetul de stat.

Costurile pentru implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative sunt estimate la 14.109,6 mii lei (≈ 14.11 milioane lei), dintre care 2.234,5 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat, 8.083,0 mii lei - din asistență externă, 1.050,0 mii lei reprezintă cheltuieli neacoperite în prezent, iar 2.742,1 mii lei constituie un necesar financiar a cărui sursă de acoperire nu a fost încă determinată.

PRESTAREA SERVICIILOR PUBLICE

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Pentru componenta de Prestare a serviciilor, este importantă alinierea legislației naționale la 2 Regulamente UE:

- [Regulamentul \(UE\) 2024/903](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 de stabilire a unor măsuri pentru un nivel ridicat de interoperabilitate a sectorului public în întreaga Uniune (**Regulamentul privind Europa interoperabilă**). Chiar dacă cadrul național de interoperabilitate este aliniat principiilor Cadrului European de Interoperabilitate, Regulamentul (UE) 2024/903 nu a fost transpus în legislația națională.

- [Regulamentul \(UE\) 2024/1183](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) nr.910/2014 în ceea ce privește **instituirea cadrului european pentru identitatea digitală**. Acest Regulament nu este transpus, însă este necesară alinierea legislației RM la acest act UE, întrucât va permite RM să ofere identități digitale sigure și interoperabile, facilitând accesul cetățenilor la servicii publice și participarea la tranzacții transfrontaliere.

Aferent celor menționate mai sus, la etapa actuală, cele mai importante acte normative care reglementează principiile prestării serviciilor publice, responsabilitățile prestatorilor de servicii și cerințele față de serviciile publice, precum și reutilizarea datelor în prestarea serviciilor publice sunt:

- *Legea cu privire la serviciile publice nr. 234/2021 și cadrul normativ conex*, principalele elemente inovative și de importanță majoră ale acesteia fiind centrarea pe cetățean (user-centricity), implementarea serviciilor publice proactive, prestarea serviciilor publice în formă electronică în mod implicit (digital-by-default) și prioritar (digital-first), furnizarea datelor doar o singură dată (once only), incluziune și accesibilitate, caracterul omnicanal al prestării serviciilor publice.

- *Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate* și cadrul normativ conex, care are scopul de a facilita și a eficientiza schimbul de date și interoperabilitatea în cadrul sectorului public, precum și între sectorul public și cel privat, în vederea creșterii calității serviciilor publice prestate, a creării noilor servicii publice electronice, a optimizării activității sectorului public și a asigurării securității informaționale.

Capacități administrative

La nivel de elaborare și promovare a politicilor, următoarele entități publice au responsabilități privind **prestarea serviciilor publice**:

- *Cancelaria de Stat* este responsabilă de aspectele care vizează reingineria serviciilor publice prin asigurarea promovării și monitorizării implementării politicii statului în domeniul modernizării acestora. Schimbarea sau optimizarea modului de prestare a serviciilor implică reorganizarea sau restructurarea entităților publice implicate, având impact direct asupra RAP și cu implicații care vizează Cancelaria de Stat. În cadrul Cancelariei de Stat funcționează 2 subdiviziuni care sunt conexe componentei de prestare a serviciilor: Direcția administrație publică centrală și Direcția administrație publică locală și coordonarea activității oficiilor teritoriale.

- *Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării* - asigură realizarea politicii guvernamentale pe domeniul digitalizării serviciilor publice, tehnologia informației și economia digitală, securitate cibernetică etc. Activitatea MDED în domeniile specificate este asigurată de Secretarul de Stat pe digitalizare, responsabil pentru determinarea obiectivelor și direcțiilor strategice, dar și coordonarea activității subdiviziunii structurale specifice: Direcția politici în domeniul tehnologiei informației și digitalizării. Din numărul total de 10 posturi în subdiviziunea respectivă, 9 din acestea sunt ocupate.

- *Consiliul Național pentru Digitalizare* asigură prioritizarea de către entitățile publice a eforturilor de digitalizare care se aliniază cu Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova 2030, monitorizează și coordonează implementarea programelor pentru implementarea Strategiei, inclusiv măsurarea performanței. Consiliul a fost instituit la 27 noiembrie 2023 și este condus de Viceprim-ministru, Ministrul Dezvoltării Economice și Digitalizării. Consiliul include membri din sectorul public și privat, industria ICT și societatea civilă.

La nivel de implementare a politicilor din domeniu:

- *Agenția de Guvernare Electronică* are misiunea de modernizare a serviciilor publice, prin conceptualizarea, reingineria și oferirea soluțiilor digitale eficiente pentru creșterea accesibilității și calității acestora, implementarea cadrului de interoperabilitate, coordonarea investițiilor IT în sectorul public.

- *Agenția Servicii Publice* asigură implementarea mecanismului ghișeului unic la prestarea serviciilor publice prin intermediul a 40 de centre multifuncționale, instituite la nivel regional, și este posesorul principalelor resurse informaționale de stat (Registrul populației, Registrul unităților de drept, Registrul de evidență a mijloacelor de transport și a conducătorilor de autovehicule, Registrul actelor de stare civilă). Are un număr total de 2643 de angajați din numărul de 2702 posturi disponibile.

- *Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică* administrează infrastructura tehnologiilor informaționale ale autorităților și instituțiilor publice (Cloud-ul guvernamental), exercită atribuțiile administratorului tehnic și asigură mentenanța sistemelor informaționale de stat, asigură securitatea cibernetică, este operatorul Sistemului de telecomunicații al autorităților publice, și gestionează infrastructura unică a cheii publice (PKI) a Guvernului.

- *Agenția Națională pentru Securitate Cibernetică*, recent creată, este autoritatea competentă la nivel național în domeniul securității cibernetice și autoritatea responsabilă cu gestionarea crizelor în domeniul securității cibernetice la nivel național.

Alți prestatori de servicii publice la nivelul administrației publice locale sunt Centrele Unificate de Prestări Servicii (CUPS), care asigură localizarea prestării serviciilor electronice la nivel rural cu 2 funcții: asigurarea suportului în accesarea serviciilor electronice și alfabetizarea digitală a populației la nivel local.

Planuri de viitor

Pentru componenta de Prestare a serviciilor se urmărește alinierea legislației naționale la *Regulamentul (UE) 2018/1724 al Parlamentului European și al Consiliului privind înființarea unui portal digital unic (gateway) pentru a oferi acces la informații, la proceduri și la servicii de asistență și de soluționare a problemelor*. În acest scop vor fi realizate modificări la Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice.

Pentru consolidarea ecosistemului de e-Guvernare în RM și modernizarea sistemelor și registrelor de stat, pentru a asigura condițiile necesare pentru prestarea serviciilor publice electronice, sunt planificate o serie de acțiuni care prevăd în mod prioritar alinierea cadrului național de interoperabilitate la Cadrul European de interoperabilitate, inclusiv dezvoltarea Portofelului RM pentru identitate digitală, în conformitate cu Portofelul UE pentru identitate digitală (transpunerea IDAS 2.0). De asemenea, o serie de sisteme informaționale se planifică a fi dezvoltate și implementate până la finele 2026, inclusiv:

- Soluția tehnică care să asigure administrarea fără hârtie, în toate sferile sectorului public;
- Platforma e-Democrație ca instrument electronic de democrație participativă, pentru facilitarea proceselor de consultare, comunicare și implicare în procesul decizional a cetățenilor;
- Digitalizarea activității autorităților administrației publice locale prin dezvoltarea e-APL;
- Modernizarea registrelor și sistemelor informaționale de stat, ceea ce ar îmbunătăți modul în care datele sunt colectate, gestionate și partajate, precum și armonizarea datelor din diferite registre.

Totodată, sunt planificate acțiuni care vor asigura dezvoltarea cadrului metodologic de asigurare a calității serviciilor publice, inclusiv prin lansarea Serviciului guvernamental de suport clienți. Un alt obiectiv urmărit la subcomponenta de *Prestare a serviciilor* vizează creșterea ponderii serviciilor publice accesate electronic prin:

- Implementarea noilor cărți electronice de identitate, care va include certificatul de semnătură electronică calificată;
- Dezvoltarea noilor module a serviciilor electronice pentru aplicația mobilă guvernamentală (EVO 2.0);
- Dezvoltarea unui set unificat de principii comune a UI/UX Design pentru a asigura o experiență uniformă și accesibilă pentru cetățeni, eliminând barierele în utilizarea platformelor guvernamentale;
- Digitalizarea serviciilor publice.

Aspecte financiare

Pentru implementarea acțiunilor planificate la componenta *Prestarea serviciilor publice* costurile totale estimate se ridică la **235,844.47 mii lei (≈ 235.84 milioane lei)**. Costurile pentru acțiunile normative sunt estimate la 264,9 mii lei, fiind acoperite integral din bugetul de stat. Costurile pentru acțiunile de consolidare a capacităților administrative se ridică la 235.579,57 mii lei, dintre care 32.503,82 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat, 81.698,7 mii lei - din asistență externă, iar 121.377,0 mii lei reprezintă cheltuieli neacoperite în prezent.

MANAGEMENTUL FINANTELOR PUBLICE

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

În ceea ce privește managementul finanțelor publice, acest domeniu este guvernat de un cadru legislativ relativ clar, care include acte normative precum *Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală*, ce reglementează principiile și regulile generale de administrare a bugetului public național, și *Legea nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern*, care stabilește cadrul general pentru organizarea, funcționarea și implementarea sistemelor de control intern managerial în entitățile publice. De asemenea, *Codul fiscal* stabilește baza legală pentru colectarea veniturilor publice, iar *Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice* asigură transparența și eficiența utilizării resurselor financiare publice.

Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice (SMFP) pentru anii 2013-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 71/2023, se evidențiază ca documentul strategic prioritar, care ghidează și integrează toate eforturile de reformă și modernizare din acest domeniu. Obiectivul general al Strategiei este de a spori eficiența, performanța și transparența finanțelor publice și de a contribui la îndeplinirea criteriilor fundamentale pentru aderarea la UE. De asemenea, Strategia pune un accent semnificativ pe modernizarea proceselor administrative și digitalizarea sistemului de finanțe publice, cu scopul de a simplifica și automatiza procedurile, reducând astfel costurile și sporind eficiența operațională. Reforma managementului finanțelor publice este unul dintre pilonii-cheie ai RAP. Având în vedere că managementul financiar public eficient stă la baza unei administrații publice moderne, la elaborarea SMFP s-a ținut cont de prioritățile Strategiei reformei administrației publice, pentru a se asigura coerența și armonizarea ambelor documente strategice.

O parte din acțiunile asumate prin SMFP și din cadrul reuniunii de screening bilateral pentru capitolul prenotat sunt incluse în Capitolul RAP, iar altele în Capitolul 17 „Politica economică și monetară”, coordonat de către Ministerul Finanțelor. În special, acestea se referă la monitorizarea riscurilor bugetar fiscale și identificarea măsurilor de mitigare a acestora, asigurarea sustenabilității investițiilor capitale publice, consolidarea capacităților de elaborare a prognozelor bugetare și macroeconomice.

Procesul de planificare bugetară continuă să întâmpine dificultăți în ceea ce privește respectarea calendarului bugetar, și anume, aprobarea cadrului bugetar pe termen mediu (CBTM) și legilor bugetare anuale cu depășirea termenului. În ultimii ani, autoritățile publice (centrale și locale) au avut la dispoziție, de regulă, mai puțin de patru săptămâni pentru a finaliza procedurile de planificare bugetară după emiterea circularelor bugetare de către Ministerul Finanțelor. Aceste întârzieri au fost cauzate de factori externi (pandemia COVID, criza energetică, criza refugiaților etc.) și de procesul decizional. La solicitarea Ministerului Finanțelor, o misiune a FMI a analizat în iulie 2024 procesul bugetar din RM, în special procesul de elaborare a CBTM și a bugetului de stat, inclusiv cauzele discrepanțelor între CBTM și bugetul de stat, între planificare și execuție. Recomandările acestora vor fi utilizate la ajustarea calendarului bugetar.

Clasificația organizațională are un impact important asupra calității documentelor de planificare bugetară - CBTM și legea bugetară anuală. În conformitate cu Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 208/2015 privind Clasificația bugetară în RM, există două niveluri ale clasificăției organizaționale. Conform Anexei nr. 2 la Ordinul menționat, 52 de entități sunt beneficiari de alocații bugetare de nivelul I (Org1) (ministere, autoritățile independente/autonome, alte autorități ale administrației publice). Astfel, un număr mare de Org1 îngreunează planificarea bugetară strategică și prioritizarea resurselor în cadrul sectorului.

O altă provocare în menținerea disciplinei bugetare este nivelul scăzut de implementare a standardelor internaționale de contabilitate în sectorul public (IPSAS - International Public Sector Accounting Standards). Acestea stabilesc criteriile de recunoaștere, evaluare, descriere și prezentare a informațiilor privind tranzacțiile financiare și evenimentele în situațiile financiare cu scop general. Standardele IPSAS urmează a fi utilizate de către toate entitățile din sectorul public, în special la nivel central, la întocmirea situațiilor financiare. Utilizarea standardelor va contribui la îmbunătățirea calității, consecvenței și transparenței raportării financiare din sectorul public.

Capacități administrative

Cu referire la componenta *Managementul finanțelor publice*, cadrul instituțional este constituit din Ministerul Finanțelor, cu atribuții în elaborarea, coordonarea și implementarea politicilor bugetar-fiscale, precum și din instituții specializate, inclusiv Serviciul Fiscal de Stat, care administrează impozitele și taxele, și Curtea de Conturi, care realizează auditul extern al fondurilor publice. La nivel local, autoritățile publice dețin responsabilități legate de planificarea și gestionarea resurselor financiare proprii. În contextul pregătirii aderării RM la UE, Ministerul Finanțelor a instituit, prin Ordinul nr. 24/2024, Grupul de lucru sectorial pentru managementul finanțelor publice, care include cincisprezece reprezentanți din cadrul Ministerului Finanțelor, printre care secretari de stat și șefi de subdiviziuni, responsabili de domeniile importante în contextul aderării la UE.

Suplimentar, prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 69/2025 a fost aprobată componența nominală a Grupului de lucru interinstituțional pentru monitorizarea implementării Strategiei de management al finanțelor publice 2023-2030.

Planuri de viitor

Pentru respectarea calendarului bugetar, Ministerul Finanțelor își propune ajustarea acestuia ținând cont inclusiv de recomandările FMI, astfel încât să fie respectat integral și uniform de către toate autoritățile implicate în procesul bugetar.

De asemenea, se vor analiza opțiunile de optimizare/reducere a numărului de beneficiari de alocații bugetare de nivelul I (Org1) după examinarea și ajustarea cadrului regulator privind crearea și funcționarea autorităților/instituțiilor bugetare, în corelare cu prioritățile RAP. Acțiunea dată va îmbunătăți eficiența procesului bugetar și va spori responsabilitatea managerială.

În vederea instituirii unui sistem adecvat de contabilitate și de raportare în sectorul bugetar, vor fi elaborate standarde de contabilitate în sectorul public bazate pe standardele internaționale IPSAS și, respectiv, vor fi consolidate capacitățile instituțiilor publice pentru implementarea acestora.

Astfel, în contextul celor expuse, Ministerul Finanțelor și-a stabilit pentru perioada 2025–2027 o serie de acțiuni prioritare, orientate spre întărirea disciplinei bugetare, eficientizarea gestionării resurselor publice și modernizarea sistemului de contabilitate în sectorul public:

1. Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014;
2. Elaborarea cadrului normativ și anume legi, hotărâri, ordine cu privire la aprobarea regulamentelor privind domeniul evidenței contabile și raportarea financiară, care se aplică în vederea unificării regulilor de tranziție la standardele naționale, elaborate pe baza standardelor internaționale;
3. Emiterea Ordinului Ministrului Finanțelor de modificare a Setului Metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului;
4. Emiterea Ordinului Ministrului Finanțelor de aprobare a Metodologiei privind procesul de raționalizare a cheltuielilor;
5. Realizarea unei analize a cadrului normativ existent care reglementează crearea și funcționarea unităților de cheltuieli directe (Org1);
6. Consolidarea capacităților Unității Centrale de Armonizare (UCA) de coordonare centralizată a controlului financiar public intern, precum și a funcției de audit intern la nivelul autorităților administrației publice centrale;
7. Realizarea analizei funcționale a Ministerului Finanțelor în vederea dezvoltării și alinierii structurii, funcțiilor, proceselor și capacităților instituționale la cerințele procesului de integrare europeană și la standardele UE în domeniul finanțelor publice.

Aspecte financiare

Costurile totale estimate pentru implementarea acțiunilor planificate se ridică la **8,439.7 mii lei** ($\approx$ **8,44 milioane lei**).

Costurile pentru acțiunile normative sunt estimate la 1,669.4 mii lei, dintre care 695 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat iar 974.4 mii lei - din asistență externă. Costurile pentru acțiunile de consolidare a capacităților administrative se ridică la 8,841.2 mii lei, dintre care 2,288.3 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat, 4,812 mii lei din asistență externă și 1,740.9 neacoperite.

COSTURI TOTALE ESTIMATE

Pentru realizarea acțiunilor planificate la Componenta RAP, costurile totale estimate sunt de 173.258,79 mii lei ($\approx$ 173,25 milioane lei), conform analizei necesarului financiar.

Detaliat, costurile sunt repartizate astfel:

- 4.109,32 mii lei ($\approx$ 4,10 milioane lei) pentru elaborarea actelor normative.
- 169.149,47 mii lei ($\approx$ 169,14 milioane lei) pentru implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative.

CAPITOLUL 23: SISTEM JUDICIAR ȘI DREPTURI FUNDAMENTALE

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire și a înregistrat unele progrese în domeniul sistemului judiciar, lupta împotriva corupției și în domeniul drepturilor fundamentale.

Valorile fondatoare ale UE includ statul de drept și respectarea drepturilor omului. Un sistem judiciar eficient (independent, de calitate și eficient) și o luptă eficientă împotriva corupției sunt de o importanță capitală, la fel ca și respectarea drepturilor fundamentale. Toate aceste aspecte sunt vizate de capitolul 23 „Sistemul judiciar și drepturi fundamentale”.

Capitolul 23 „Sistemul judiciar și drepturi fundamentale”, este orientat pe 3 mari dimensiuni:

- *Justiția;*
- *Combaterea corupției;*
- *Drepturile fundamentale.*

Potrivit mecanismului de coordonare a procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană (HG nr.180/2024) Ministerul Justiției este responsabil de coordonarea capitolului 23, fiind constituit similar celorlalte capitole de negocieri și un grup de lucru. În componența grupului de lucru pe capitolul 23 sunt reprezentanți a circa 32 de autorități publice, precum și reprezentanți ai societății civile.

Având în vedere că subcapitolele menționate mai sus sunt complexe ca dimensiune, în componența grupurilor de lucru sunt reprezentanți ai sistemului judecătoresc, sistemului procuraturii, ministerelor, autorităților de protecție a drepturilor omului, etc.

Acesta este unul din cele mai complexe capitole din cadrul de negociere și se află în centrul procesului de extindere al UE, încadrând cele mai importante eforturi de reformă ale țărilor candidate în domeniul *statului de drept*. Dinamica și durata procesului de negociere în acest domeniu afectează în mod direct progresul în alte aspecte ale negocierilor cu UE. Prin urmare,

importanța acestui capitol este dublă: nu doar că reprezintă o condiție necesară pentru aderare, dar și o garanție a unei democrații durabile și a unei dezvoltări armonioase pe termen lung.

În cadrul acestui capitol, Republica Moldova trebuie să demonstreze progres semnificativ în reforma sistemului judiciar. Aceste reforme sunt esențiale pentru a asigura eficiența, transparența și independența judecătorilor și procurorilor, având impact direct asupra încrederii cetățenilor în instituțiile statului.

De asemenea, și lupta împotriva corupției este un subiect major al acestui capitol. UE impune standarde ridicate în privința prevenirii și combaterii corupției, incluzând transparența în administrație și justiție, fortificarea capacităților instituțiilor cu competențe de prevenire și combatere a acestui fenomen și crearea unui mediu favorabil bunei guvernante.

La fel, Uniunea Europeană este construită pe un set de valori fundamentale, printre care respectul pentru drepturile omului și democrație. Prin implementarea și respectarea drepturilor fundamentale, inclusiv libertatea de exprimare, drepturile copilului, protecția împotriva discriminării, egalitatea de gen, libertatea de asociere și întrunire, se va asigura că cetățenii Republicii Moldova se bucură de aceleași drepturi și libertăți ca și cei din statele membre UE. Acest lucru este crucial, deoarece protecția drepturilor fundamentale reprezintă nu doar un criteriu de aderare, dar și un angajament continuu în cadrul UE.

Republica Moldova este pe deplin angajată să realizeze schimbări substanțiale și fundamentale în sistemul judiciar, sistemul anticorupție și cadrul de protecție a drepturilor fundamentale, atât la nivel normativ cât și la nivel instituțional și de implementare. Pentru atingerea acestor obiective, Republica Moldova urmează să transpună și să se alinieze la acquis-ul UE până la etapa de aderare.

Implicarea și angajamentul autorităților în realizarea obiectivelor acestui capitol se divizează după cum urmează:

- 1) **Justiția** - Ministerul Justiției; Curtea Constituțională; Consiliul Superior al Magistraturii; Curtea Supremă de Justiție; Consiliul Superior al Procurorilor; Procuratura Generală; Institutul Național al Justiției; organele profesionale ale profesiilor juridice conexe justiției; Ministerul Educației și Cercetării.
- 2) **Combaterea Corupției** - Ministerul Justiției; Procuratura Generală; Centrul Național Anticorupție; Autoritatea Națională de Integritate; Comisia Electorală Centrală; instanțele de judecată.
- 3) **Drepturile fundamentale** - Ministerul Justiției; Agentul Guvernamental; organele procuraturii; instanțele judecătorești; Institutul Național al Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Culturii; Ministerul Afacerilor Externe; Oficiul Avocatului Poporului; Consiliul Egalității; Agenția Relații Interetnice; Consiliul Audiovizualului; Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat; Centrul pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal; Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței în familie; Comisia Electorală Centrală; Agenția Servicii Publice; Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru

Această listă cu repartizarea per autorități este una indicativă și nu limitativă.

**Tabelul 3. Nivelul de transpunere a actelor UE
pentru Capitolul 23 (nr. Celex)**

<u>32000L0043</u>	<u>32016L0343</u>	<u>32013L0048</u>	<u>32003F0568</u>	<u>32008L0052</u>	<u>32011L0099</u>	<u>32006D0337</u>
<u>32004L0113</u>	<u>32016L0800</u>	<u>32023L2843</u>	<u>32024L1226</u>	<u>32024L1069</u>	<u>32008F0913</u>	<u>32004L0080</u>
<u>32016D2295</u>	<u>32016L1919</u>	<u>32013R0606</u>	<u>32014R0939</u>	<u>32003D0335</u>	<u>32002D0494</u>	<u>32019R1157</u>
<u>32016R0679</u>	<u>32012L0029</u>	<u>32016L0680</u>	<u>32021D0914</u>	<u>32021H1534</u>	<u>32018L1808</u>	<u>32024R1083</u>
<u>32019L1937</u>	<u>32011L0093</u>	<u>32024L1499</u>	<u>32024L1500</u>	<u>52021DC0615</u>	<u>32019L0997</u>	<u>32021H0319(01)</u>
<u>32012L0013</u>	<u>32010L0013</u>	<u>32024L1385</u>	<u>32016R1191</u>	<u>32021H1534</u>	<u>32022H0758</u>	<u>52020DC0620</u>
<u>32010L0064</u>	<u>32019L0882</u>	<u>32015L0637</u>	<u>22011A0722(02)</u>	<u>Link</u>	<u>Link</u>	<u>31994L0080</u>
<u>31993L0109</u>	<u>32000L0043</u>	<u>link</u>	<u>32022R0850</u>	<u>32023R2844</u>		

verde - (transpus total), **galben** (transpus parțial), **alb** (netranspus)

23.1 JUSTIȚIA

23.1.1. Aspecte generale privind justiția, calitatea și eficiența sistemului judecătoresc și sistemului procuraturii

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Reforma justiției constituie elementele cheie în parcursul de integrare europeană a Republicii Moldova iar modul în care este înfăptuită justiția influențează direct coordonatele fundamentale de funcționare ale societății, precum securitatea juridică și dezvoltarea economică. Un sistem al justiției funcțional garantează faptul că cetățenii și mediul de afaceri pot beneficia pe deplin de drepturile lor, consolidează încrederea reciprocă și contribuie la crearea unui mediu investițional favorabil.

Foaia de parcurs în sectorul justiției în prezent o constituie *Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025* prin care au fost setate trei direcții strategice de intervenție, care vizează: (1) *Independența, responsabilitatea și integritatea actorilor din sectorul justiției*; (2) *Accesul la justiție și calitatea actului de justiție*; (3) *Administrarea eficientă și modernă a sectorului justiției*.

Acest document cuprinde o abordare strategică și sistemică a obiectivelor aferente problemelor existente, cu stabilirea instrumentelor de soluționare și a impactului așteptat. Obiectivul general al Strategiei fiind asigurarea unui sector al justiției accesibil, transparent, eficient și responsabil.

De la acordarea statutului de țară candidată pentru aderarea la UE Republica Moldova și-a intensificat și mai mult efortul și angajamentul de a construi un sector al justiției independent, responsabil, profesionist și integru. Totodată, în scopul asigurării respectării standardelor internaționale în materie judiciară cele mai importante proiecte din sector au fost expertizate de către Comisia de la Veneția.

S-a avansat cu reforme sistemice pe mai multe paliere și aici în primul rând sunt de menționat modificările constituționale privind sistemul judecătoresc care au avut drept obiectiv fortificarea constituțională a principiului independenței judecătorilor, asigurării stabilității mandatului acestora, excluderii factorilor politici care influențează cariera acestora, dar și modificarea componenței Consiliului Superior al Magistraturii.

În scopul creării unui cadru normativ clar și coerent pentru funcționarea Curții Constituționale, a fost adoptată o nouă lege cu privire la Curtea Constituțională (Legea nr.74/2025) care a fost aliniată și la recomandările Comisiei de la Veneția adoptate în cadrul celei de-a 142-a sesiune plenară din data de 14 martie 2025.

Pentru realizarea dezideratului de asigurare a unui sector al justiției integru și lipsit de factori coruptibili a fost adoptată *Legea nr.26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcțiile administrative din organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (pre-vetting)*.

Evaluare externă a judecătorilor și procurorilor constituie obiectivul major asumat de către Republica Moldova în contextul imperativului de a asigura un sector al justiției cu actori integri și responsabili. Astfel, ce-a de-a doua și a treia etapă a acestui exercițiu (full-vetting) este în derulare fiind evaluați judecătorii din cadrul curților de apel și fiind în derulare evaluarea președinților/vicepreședinților judecătoriilor, procurorilor din cadrul procuraturilor specializate, procurorilor șefi din cadrul Procuraturii Generale și procurorii șefi și adjuncții procuraturilor teritoriale.

În partea ce ține de fortificarea mecanismelor de integritate a judecătorilor și procurorilor, prin *Legea nr.288/2022* a fost modificată *Legea nr. 152/2006* privind Institutul Național al Justiției fiind instituit un mecanism de verificare a averii și integrității candidaților la etapa admiterii la Institutul Național al Justiției.

A fost adoptată o nouă Lege cu privire la Curtea Supremă de Justiției (*Legea nr. 64 din 30.03.2023*). Principalele modificări cu impact major ale legii sunt: micșorarea numărului de judecători în CSJ de la 33 la 20; modificarea componenței CSJ, prin asigurarea accesului la funcțiile de judecător CSJ pentru reprezentanții altor profesii juridice, precum avocați, procurori, profesori universitari din domeniul dreptului; revizuirea competențelor CSJ, cu accentuarea rolului de bază al acesteia de unificare a practicii. În scopul asigurării formării noii componente a instanței supreme din persoane integre și profesioniste, a fost adoptată *Legea nr.65 din 30.03.2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție* (candidații la funcția de judecător CSJ au trecut exercițiul de vetting). Totodată, prin *Legea nr.246 din 31.07.2023* în legislația procesuală (civilă, penală, administrativă) au fost revizuite temeiurile de recurs pentru a se asigura examinarea în exclusivitate a aspectelor de drept, în acord cu obiectivul reformei CSJ.

Prin măsuri de ordin legislativ a fost eficientizat și mecanismul de selecție și evaluare a judecătorilor și procurorilor dar și cel privind atragerea la răspundere disciplinară.

În vederea revizuirii unor circumscripții între instanțele existente din perspectiva corespondenței acestora cu nevoile sistemului judiciar dar și cu nevoile cetățenilor, prin *Legea nr. 135 din 13.06.2024* a fost modificată *Legea nr. 76/2016* privind reorganizarea instanțelor judecătorești. În conformitate cu această lege, numărul judecătorilor au fost reduse de la 15 la 14, fiind modificate și unele circumscripții teritoriale. De asemenea, au fost reorganizate și redenumite curțile de apel, în: Curtea de Apel Centru, Curtea de Apel Nord și Curtea de Apel Sud, cea din urmă având două sedii (mun. Cahul și mun. Comrat).

Prin Ordinul Procurorului General nr.12/3 din 24.01.2025 a fost reorganizată și harta procuraturilor. Astfel, numărul procuraturilor s-a redus de la 36 la 14, prin comasări, cu păstrarea oficiilor secundare în raioane.

Cadrul administrativ

Urmare a modificărilor operate în Constituție prin *Legea nr.120/2021* dar și a exercițiului de pre-vetting a fost desemnată o nouă componență a Consiliului Superior al Magistraturii. De asemenea, a fost desemnată și o nouă componență a Consiliului Superior al Procurorilor, precum și a fost numit un nou Procuror General.

Au fost formate noile colegii specializate ale Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor, urmând să fie asigurată numirea tuturor membrilor.

În anul 2024 și 2025, urmare a detașării temporare a unor judecători la Curtea Supremă de Justiție de către Consiliul Superior al Magistraturii, dar și numirii în funcție a 8 judecători urmare a exercițiului de vetting, s-a asigurat activitatea jurisdicțională a Curții în baza noului cadru legal.

Curtea Supremă de Justiție a demarat uniformizarea practicii judiciare pe mai multe categorii de cauze, în special penale precum și asigură elaborarea fișelor tematice.

Politicile în sectorul justiției sunt elaborate și promovate de către Ministerul Justiției, subdiviziunea responsabilă fiind Direcția elaborare acte normative care are un efectiv de 19 unități, fiind ocupate 12 funcții.

Pe segmentul digitalizării justiției a fost extins sistemul informațional *e-Dosar Judiciar* la nivelul tuturor judecătoriilor și curților de apel. SI e-Dosar Judiciar poate fi accesat de **1971** potențiali utilizatori. Totodată, prin *Hotărârea Guvernului nr.748/2024* s-a aprobat crearea *Agenției pentru Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească*, ca urmare a comasării prin fuzionare a Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești și Agenției Resurse Informaționale Juridice. Înființarea agenției a fost esențială pentru a avansa în dezvoltarea conceptului de e-justiție centrat pe nevoile cetățeanului. Pentru noua Agenție a fost alocat un număr de 63 de unități de personal.

Planuri de viitor

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În scopul asigurării unei solide premise privind garantarea unei justiții de calitate consolidarea capacităților instituțiilor din sectorul justiției constituie o prioritate majoră. Astfel, în următoarea perioadă medie de timp măsurile vor fi orientate spre completarea tuturor pozițiilor vacante în cadrul colegiilor Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor; numirea judecătorilor la Curtea Supremă de Justiție urmare a exercițiului de vetting; precum și evaluarea externă (vetting) a președinților/vicepreședinților judecătoriilor și a procurorilor din cadrul Procuraturilor specializate, a procurorilor șefi ai subdiviziunilor din cadrul Procuraturii Generale, precum și a procurorilor șefi și adjuncților acestora din cadrul procuraturilor teritoriale.

Digitalizarea justiției în scopul asigurării transparenței acesteia dar și minimizării costurilor și a timpului implică în continuarea întreprinderea măsurilor orientate spre implementarea sistemului e-Dosar Judiciar, a sistemului de videoconferință, precum și a altor soluții digitale în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor, Curții Supreme de Justiție și Curții Constituționale.

Măsurile complexe și orientate pe termen mediu și lung vizează și avansarea în procesul de implementare a hărții judiciare și hărții procuraturilor.

23.1.2. Instruirea juridică a judecătorilor și procurorilor

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Calitatea și eficiența justiției depind în mare măsură și de sistemele de recrutare a viitorilor profesioniști, dar și de formarea inițială și continuă a acestora. Formarea inițială a candidaților la funcții de judecător și procuror, dar și asigurarea instruirii continue este sarcina principală a Institutului Național al Justiției. Procesul de modernizare a formării inițiale a reprezentat în

principal introducerea simulărilor de procese în programul de formare profesională și a înregistrat progrese incontestabile. De asemenea, o pondere importantă are și obiectivul de formare a abilităților non judiciare, așa cum ar fi utilizarea sistemelor informaționale judiciare, dezvoltarea abilităților în domeniul managementului etc.

Beneficiarii Institutului Național al Justiției sunt și a grefierii, asistenții judiciari, șefii secretariatelor instanțelor judecătorești, consultanții procurorului, consilierii de probațiune, avocații care acordă asistență juridică garantată de stat, precum și alte persoane care activează în sectorul justiției, în cazurile prevăzute de legislație.

Cadrul de reglementare în materie de organizare a procesului de instruire a judecătorilor, procurorilor dar și a altor actori din justiție este Legea nr.152/2006 cu privire la Institutul național al Justiției. Prin Legea nr. 2/2024 și Legea nr.226/2024 au fost aduse modificări importante Legii nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției. Acestea vizează: modul de desemnare a directorului Institutului și condițiile pe care acesta trebuie să le îndeplinească; stabilirea criteriilor de evaluare a activității directorului; organizarea examenelor de admitere și de absolvire, precum și modul de constituire a comisiilor de admitere și de absolvire; organizarea stagiilor; a fost introdus pragul minim de eligibilitate a candidaților, stagiarii institutului au fost incluși în lista persoanelor asigurate medical, pentru care Guvernul are calitatea de asigurat etc.

Cadrul administrativ

Institutul Național al Justiției (INJ) a fost inaugurat la 9 noiembrie 2007. Potrivit Legii privind Institutul Național al Justiției, acesta este o instituție publică și dispune de patrimoniu propriu, autonomie administrativă, științifică și didactică. Organele de conducere ale Institutului sunt Consiliul și directorul.

Personalul Institutului este constituit din formatori, personalul administrativ și personalul auxiliar. În anul 2024 numărul total de personal constituia 315 persoane. Formatorii Institutului sunt selectați pe bază de concurs, conform unei proceduri transparente stabilite de Consiliu, și se includ în rețeaua de formatori a Institutului. Formatorii sunt selectați din cei mai buni profesioniști din rândul judecătorilor, procurorilor, cadrelor didactice din învățământul juridic superior, al experților internaționali, precum și al altor specialiști care activează în domenii ce fac obiect al cursurilor de formare inițială și de formare continuă organizate de Institut.

Planuri de viitor

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pe segmentul instruirii inițiale și continue a actorilor din sectorul justiției Institutul Național al Justiției are ca obiectiv alinierea cadrului său de formare judiciară la standardele UE, valorificând recomandările TAIEX și consolidând parteneriatele cu instituțiile europene de formare judiciară.

Implementarea noilor module de formare privind dreptul Uniunii Europene în cadrul Institutului Național al Justiției constituie o prioritate primară necesară oferirii unei perspective teoretice, cât și practice pentru judecători și procurori privind structura instituțiilor UE, procesul decizional la nivel UE, valorile UE și impactul acestora asupra procesului de aderare a Republicii

Moldova. De asemenea, urmează a fi aprobat și un Planul de dezvoltare strategică al Institutului Național al Justiției

INJ este dedicat adoptării unor metodologii și conținuturi avansate în domenii esențiale pentru asigurarea integrității și a profesionalismului sistemului judiciar – etica judiciară, raționamentul juridic, lupta împotriva corupției etc.

23.1.3. Educația juridică

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Codul Educației al Republicii Moldova stabilește formarea competențelor sociale și civice pentru toate nivelurile de învățământ.

Oferta actuală a Curriculumului național pentru învățământul general, include discipline școlare obligatorii precum Educație pentru societate și Dezvoltare personală, și disciplinele opționale precum Educație pentru socializare juridică, Educație pentru media, STEAM în Criminalistică, Educație pentru drepturile omului.

Pentru a asigura nivelul corespunzător de competențe și rezultate ale învățării, în corespundere cu Directiva UE privind recunoașterea profesională, în 2022 au fost aprobate standarde de calificare pentru toate nivelurile de învățământ superior. Toate programele au fost acreditate.

Cadrul administrativ

Educația juridică se desfășoară în Învățământul Profesional Tehnic la două specialități: Jurisprudență și Securitatea Frontierei, la licență la două programe: Drept și Criminologie și Științe Penale, la peste 50 de programe de master și în cadrul a 4 specialități științifice doctorale, inclusiv Drept European și Internațional.

Pentru a dota absolvenții, profesorii și profesioniștii cu cunoștințe cuprinzătoare ale dreptului UE și pentru a sprijini integrarea juridică și economică în Uniunea Europeană a Republicii Moldova, se acordă o atenție deosebită diversificării cursurilor de Drept european în cadrul programelor de licență și master. Module dedicate integrității profesionale au fost incluse în cursul de Etică profesională. Au fost dezvoltate și implementate în programele de master diverse module cu privire la anticorupție.

În Republica Moldova numărul de cadre didactice din Învățământul Superior, specializați în dreptul UE este mic. Se constată lipsa de formare continuă în domeniul Dreptului UE pentru diferite categorii de personal, inclusiv profesori de la facultățile de Drept.

Având ca scop investigarea și evaluarea nivelului de integritate, percepția asupra corupției și factorii asociați, în anul 2024 a fost realizat un Studiu privind nivelul de integritate în universitățile din Republica Moldova. Una dintre concluzii a fost legată de plagiatul diplomelor de absolvire, ceea ce reprezintă un impediment pentru asigurarea calității examenelor de calificare.

Planuri de viitor

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a spori calitatea educației juridice și a crește eficacitatea educației și cercetării în domeniul dreptului UE va fi efectuată o analiză cuprinzătoare a capitalului uman specializat în dreptul UE cu elaborarea propunerilor pentru actualizarea programelor de studii. De asemenea vor fi elaborate standarde ocupaționale și de calificare pentru învățământul profesional tehnic în domeniul dreptului.

O măsură de ordin operațional este și sporirea utilizării software-urilor de antiplagiat pentru a garanta asigurarea calității examenelor de absolvire a universității.

23.1.4. Alte instituții din sectorul justiției

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Dreptul la apărare și dreptul la executarea hotărârilor judecătorești au un fundament constituțional, fiind consfințite în art. 26 și art. 120 din Constituție. Profesiile juridice care asigură realizarea în practică a acestor drepturi fundamentale sunt avocații și, respectiv, executorii judecătorești.

Profesia de avocat este reglementată de *Legea cu privire la avocatură*, iar cea de executor judecătoresc de *Legea cu privire la executorii judecătorești*. Activitățile ambelor profesii sunt guvernate și de alte acte normative, cum ar fi *Codul de procedură penală*, *Codul de procedură civilă*, *Codul de executare*, precum și reglementările secundare, cum ar fi statutele profesiilor și codurile de etică.

Conform legii, profesia de avocat și cea de executor judecătoresc sunt libere și independente, cu organizare și funcționare autonomă. Ultimele modificări legislative au fost orientate în special în partea ce ține de asigurarea independenței, responsabilizare și îmbunătățire a calității serviciilor acordate.

Astfel, au fost fortificate garanțiile de protecție a avocaților și de excludere a imixtiunii, și anume s-a stabilit că avocatul nu poate fi reținut, supus aducerii silite, arestat, percheziționat fără acordul prealabil al Consiliului Uniunii Avocaților, cu excepția cazului în care este suspectat de săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau a unei infracțiuni flagrante. La efectuarea percheziției la sediul profesional al avocatului în alte cazuri decât infracțiunile flagrante, avocatul este în drept să solicite prezența decanului baroului sau a unui avocat desemnat de acesta. În acest caz, acțiunea procesuală se întrerupe, dar nu mai mult decât pentru 2 ore. Adicional, prin Legea nr. 13/2022 au fost aduse mai multe modificări la Legea nr. 1260/2002 privind avocatura, în partea ce ține de stabilirea unor criterii clare și transparente de acces în profesia de avocat.

Prin Legea nr. 367 din 21.12.2023 au fost modificate substanțial prevederile Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești având drept scop: determinarea clară a modalității de constituire a comisiilor profesionale de licențiere și disciplină; atribuirea unor competențe suplimentare Ministerului Justiției în cazul constatării unor situații de blocare a funcționării organului profesional; asigurarea unor garanții suplimentare persoanelor implicate în procedurile

de executare în derulare la executorul judecătoresc a cărui activitate se suspendă sau a încetat; determinarea clară a cerințelor față de sesizările prin care se deplâng acțiunile/activitățile desfășurate de către executorii judecătorești; stabilirea regulilor clare privind declanșarea procedurilor disciplinare și criteriilor de inadmisibilitate a sesizărilor prin care se solicită tragerea la răspundere disciplinară a executorilor judecătorești; instituirea competențelor Ministerului Justiției și Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești în domeniul supravegherii și reglementării profesionale a activității executorilor judecătorești.

Referitor la alternativele de soluționare a litigiilor, acestea sunt disponibile prin serviciile mediatorilor și arbitrilor.

Legea medierii reglementează statutul mediatorului, formele de organizare a activității de mediere, principiile procesului de mediere și efectele acestuia, particularitățile medierii în domenii specifice, precum și competența autorităților și instituțiilor statului în mediere. Începând cu anul 2023 serviciile de mediere au fost integrate în serviciile de asistență juridică garantată de stat. Noul mecanism al medierii garantate de stat a sporit interesul față de profesia de mediator determinând o creștere a numărului de solicitanți în eliberarea certificatelor de mediator. În pofida numărului semnificativ al deținătorilor de certificate de mediator, numărul celor care practică această profesie rămâne a fi redus.

În domeniul arbitrajului, există două legi separate pentru arbitrajul intern și arbitrajul internațional. Instituțiile arbitrale permanente pot fi înființate în cadrul camerelor de comerț, ONG-urilor, asociațiilor sau altor organizații și trebuie să fie înregistrate la Curtea Supremă de Justiție.

Cadrul administrativ

Organele de autoadministrare ale profesiilor sunt Uniunea Avocaților din Republica Moldova și Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, care funcționează ca asociații profesionale necomerciale, cu patrimoniu și buget propriu.

Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești a devenit membru asociat al Uniunii Internaționale a Executorilor Judecătorești (UIHJ) din anul 2010, iar din anul 2022 și Uniunea Avocaților a devenit membru asociat în Consiliul Consultativ al Barourilor și al Societăților de drept din Europa (CCBE).

În domeniul medierii este constituit Consiliul de Mediere, în calitate de organ colegial, cu statut de persoană juridică de drept public.

Elaborarea politicilor în sector dar și monitorizarea și efectuarea, în limitele stabilite de lege, a controlului asupra modului în care sînt exercitate profesiile și prestate serviciile juridice constituie apanajul Ministerului Justiției, subdiviziunea responsabilă fiind Direcția profesiei juridice care are un efectiv de 15 unități, fiind ocupate 13 funcții.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul promovării alternativelor de soluționare a litigiilor va fi adoptată o nouă lege cu privire la mediere, aliniată la Directiva 2008/52/CE 8 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială.

O nouă lege cu privire la arbitraj va substitui cele două acte normative existente, unificând reglementările în materia de arbitraj în corespundere cu legea-model UNCITRAL.

Prioritate constituie și domeniul de executare a hotărârilor instanțelor judecătorești prin promovarea unui cadru de reglementare robust, care să contribuie la sporirea ratei de executare silită a actelor judecătorești.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Urmare a adoptării cadrului legislativ menționat va fi instituit organul profesional al mediatorilor. În scopul degrevării instanțelor de judecată de un volum excesiv de dosare potrivit noului cadru normativ pentru anumite categorii de litigii prima sesiune de mediere extrajudiciară va deveni obligatorie.

De asemenea, având în vedere că statului îi revine obligația de a pune la dispoziția cetățeanului întregul arsenal de instrumente judiciare și extrajudiciare menite să asigure o protecție efectivă, vor fi desfășurate campanii de sensibilizare care să promoveze soluționarea alternativă a litigiilor în scopul sporirii utilizării în practică.

23.2 COMBATEREA CORUPȚIEI

23.2.1. Prezentarea generală a situației

23.2.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul de reglementare anticorupție al Republicii Moldova este în curs de ajustare la cerințele UE, fiind parțial alineat. Principalele acte normative naționale în materia prevenirii și combaterii corupției cuprind: Codul Penal, Codul de Procedură Penală, Codul Contravențional, Legea privind declararea averii și a intereselor personale, Legea integrității, Legea integrității instituționale, Legea cu privire la procuratură, Legea cu privire la Centrul Național Anticorupție, Legea cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale, precum și o serie de alte acte normative care reglementează aspecte de luptă cu corupția. Adoptarea prin Legea nr.165 din 22 iunie 2023 a unor noi prevederi privind avertizorii de integritate a avut drept scop transpunerea parțială a Directivei Uniunii Europene (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii.

Principalul document de politici axat pe prevenirea și combaterea corupției îl constituie Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028. Alte documente de politici sunt: Strategia națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020-2025; Programul național de recuperare a bunurilor infraționale pentru anii 2023-2027.

În contextul în care corupția reprezintă o amenințare la adresa stabilității instituțiilor democratice și a statului de drept se impune o politică coerentă de prevenire și descurajare a acesteia.

Astfel, în vederea sporirii capacității de urmărire penală a infracțiunilor de corupție la nivel înalt a fost delimitată competența între Procuratura Anticorupție și Centrul Național Anticorupție.

Prin Legea nr. 192/2025 a fost instituit un cadru specializat anticorupție la nivelul instanțelor judecătorești. Astfel, în Judecătoria Chișinău va activa un Colegiu anticorupție, iar în Curtea de Apel Centru vor fi complete specializate anticorupție.

Cu asigurarea tuturor garanțiilor unui proces echitabil, au fost instituite mecanisme legale de punere sub învinuire în lipsa persoanei, precum și judecarea cauzei în lipsa inculpatului, pentru cazurile în care persoana se sustrage de la urmărirea penală (examinarea în absență). De asemenea, a fost îmbunătățit cadrul normativ în domeniul combaterii spălării banilor și în identificarea fluxurilor ilegale de finanțare.

În scopul combaterii corupției electorale în noul Cod electoral au fost stabilite reguli solide privind finanțarea partidelor politice, precum și s-au inclus mai multe sancțiuni în legislația penală și contravențională.

23.2.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Justiției este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile anticorupție și integritate. Ministerul Justiției (prin intermediul Guvernului), dar și Parlamentul Republicii Moldova sunt entitățile abilitate să promoveze modificări legislative în direcția perfecționării cadrului normativ anticorupție, prin alinierea acestuia la acquis-ul UE.

În corespundere cu legislația Republicii Moldova transpun în practică cadrul normativ anticorupție și de integritate următoarele entități: Centrul Național Anticorupție (inclusiv cu subdiviziunea acestuia – Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale), Procuratura (în special, Procuratura Anticorupție) și Autoritatea Națională de Integritate. Tangențial, lupta anticorupție constituie funcție și a următoarelor autorități: Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Inspectoratul General al Poliției din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate și Comisia Electorală Centrală.

Centrul Național Anticorupție investighează corupția mică și cea sistemică. Procuratura Anticorupție investighează cazurile de corupție mare. Autoritatea Națională de Integritate asigură integritatea în exercitarea funcției publice sau a funcției de demnitate publică prin aplicarea măsurilor de control al integrității.

În ultimii ani, Republica Moldova a depus mai mult efort în vederea eficientizării activității instituțiilor de drept în lupta cu corupția. Bilanțul în lupta cu corupția, în linii mari, s-a îmbunătățit, fapt demonstrat prin: numărul de cauze penale vizând corupția mare, expediate în instanța de judecată; numărul total al amenzilor și al bunurilor confiscate pe cauze de corupție etc.

Din anul 2019 până în anul 2023 Republica Moldova s-a ridicat cu 44 de locuri în clasamentul elaborat de către Transparency International pentru percepția corupției, atingând cel mai înalt punctaj din istoria sa.

23.2.2. Planuri de viitor

23.2.2.1. Planuri legislative

În raport cu măsurile de ordin legislativ urmează a se asigura: alinierea legislației naționale la acquis-ul UE privind combaterea corupției în sectorul privat în scopul reglementării răspunderii persoanelor juridice pentru acte de corupție și acțiuni conexe; alinierea deplină la acquis-ul UE privind protecția persoanelor care semnalează încălcări ale dreptului Uniunii (avertizorii de integritate); modificarea cadrului normativ în scopul reglementării sancțiunilor pentru încălcarea măsurilor restrictive internaționale. Toate aceste domenii sunt congruente următoarelor acte UE: Decizia-cadru 2003/568 (UE) privind combaterea corupției în sectorul privat; Directiva 2019/1937 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii; Directiva 1226/2024 privind definirea infracțiunilor și a sancțiunilor pentru încălcarea măsurilor restrictive ale Uniunii și de modificare a Directivei (UE) 2018/1673.

De asemenea, Republica Moldova rămâne angajată și în implementarea recomandărilor GRECO din cea de-a cincea rundă a raportului de evaluare.

23.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În pofida unor măsuri întreprinse până în prezent, în continuare urmează a fi consolidate capacitățile instituțiilor naționale pentru asigurarea standardelor de integritate și prevenire a corupției, dar și a celor care asigură investigarea, urmărirea penală și sancționarea cazurilor de corupție. Dezvoltarea competențelor ofițerilor de urmărire penală, a procurorilor și judecătorilor prin formare profesională privind urmărirea penală și examinarea cazurilor de corupție, inclusiv corupția electorală constituie un obiectiv cu caracter continuu.

În scopul implementării Legii nr. 192/2025 un obiectiv major este constituirea completelor specializate anticorupție în cadrul judecătoriei Chișinău și Curții de apel Centru.

În scopul prevenirii factorilor de corupție și asigurării unui climat de integritate se vor efectua evaluări specifice în sectoarele cele mai vulnerabile cum ar fi achizițiile publice, întreprinderile de stat, vama și domeniul fiscal, justiție și organele de aplicare a legii, infrastructură.

Autoritățile anticorupție urmează să intensifice procesul de cooperare inter-instituțională, de coordonare a acțiunilor anticorupție, dar și comunicarea inter-instituțională.

Eforturile vor fi orientate și pe monitorizarea eficientă a Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028, monitorizarea fiind făcută prin indicatori anuali de performanță.

23.3 DREPTURILE FUNDAMENTALE

23.3.1. Cadrul general privind drepturile fundamentale

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Valorile și principiile consfințite în art. 2 din TUE constituie valori supreme naționale consacrate în art. 1 din Constituția RM, care prin intermediul instrumentelor sale este garantul protecției drepturilor fundamentale și a libertăților. Astfel, art.1 alin. (3) stabilește că Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate. În mare parte aria drepturile garantate prin Carta Europeană sunt garantate și în Legea Supremă iar toate aceste prevederi constituționale se circumscriu dimensiunii statului de drept.

Începând cu anul 2004, în scopul întreprinderii unor măsuri coordonate la nivel național în domeniul fortificării cadrului legislativ, dar și instituțional în domeniul drepturilor omului, Republica Moldova a avut 3 documente de politici naționale pe termen mediu iar în 2024 a fost adopta cel de-al 4-a Plan de acțiuni pentru perioada 2024-2027. La baza acestor documente de politici au stat recomandările internaționale în domeniul drepturilor omului date Republicii Moldova de către organele de monitorizare ale ONU, Consiliului Europei, OSCE și ale altor organizații internaționale.

Cadrul administrativ

La nivel național, instituția care asigură promovarea și protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului este instituția Avocatului Poporului. În conformitate cu prevederile cadrului legislativ național și prevederilor Rezoluției ONU nr. 79/177 din 17.12.2024 privind rolul Ombudsmanului și al instituțiilor mediatore în promovarea și protecția drepturilor omului, buna guvernare (adoptată în cadrul celei de-a 53-a ședință plenară), concomitent cu sarcinile de promovarea și protecție a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului, sunt enunțate ca parte a mandatului Ombudsmanului și promovarea bunei guvernări, inclusiv respectarea statului de drept prin abordarea dezechilibrului de putere dintre persoane fizice și furnizorii de servicii publice. Oficiul Avocatului Poporului dispune de un efectiv de 72 de unități, 22 de funcții fiind vacante.

În scopul monitorizării implementării politicii de stat în domeniul drepturilor omului, precum și a tratatelor internaționale în domeniul drepturilor omului la care Republica Moldova este parte, și monitorizării îndeplinirii angajamentelor asumate la nivel național a fost înființat Consiliul Național pentru Drepturile Omului, organ consultativ constituit pe platforma Guvernului.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În domeniul drepturilor omului, se va asigura alinierea, bazată pe o abordare comprehensivă, a cadrului normativ la acquis-ul UE, standardele instrumentelor Consiliului Europei și ale ONU.

În scopul asigurării unei protecții efective a drepturilor și libertăților fundamentale vor fi depuse eforturi conjugate de implementare a Programului Național pentru Drepturile Omului

pentru anii 2024-2027, document care abordează transversal o arie extinsă de drepturi și cuprinde atât măsuri de ordin normativ cât și instituțional în scopul asigurării unei bune implementări.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Important este și continuarea fortificării capacităților instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului prin suplinirea pozițiilor vacante existente în cadrul Oficiului Avocatului Poporului și a Consiliului Egalității.

Gradul de respectare a drepturilor omului se reflectă și prin numărul de adresări și condamnări a Curții Europene a Drepturilor Omului, prin urmare Republica Moldova în continuare va întreprinde măsuri holistice de evitare în viitor a unor încălcări sistemice a drepturilor convenționale și de asigurare a creșterii ratei de executare a hotărârilor CEDO.

23.3.2. Prevenirea torturii și a relelor tratamente și sistemul penitenciar

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Executarea pedepselor penale privative de libertate este reglementată de mai multe acte normative care stabilesc procedurile și condițiile de executare a pedepselor, precum și drepturile și obligațiile persoanelor condamnate, cele mai importante fiind Codul de executare, Codul penal, Codul de procedură penală.

În partea ce ține de interzicerea torturii și a tratamentelor inumane și degradante prevederile cu statut de principiu sunt consfințite în articolul 24 din Constituție. Totodată, Republica Moldova a ratificat mai multe instrumente internaționale (ale Consiliului Europei și Organizației Națiunilor Unite) în domeniul prevenirii torturii și a relelor tratamente. În lumina standardelor respective, Republica Moldova a elaborat politici și practici care să prevină aplicarea torturii și altor pedepse sau tratamente inumane sau degradante, dar în egală măsură capabile să asigure investigarea eficientă a faptelor de tortură, inclusiv reabilitarea victimelor.

Actele de tortură, tratament inuman sau degradant sunt pasibile de răspundere penală (art. 166/1 Codul penal) și sunt imprescriptibile. La fel, au fost reglementate aspecte procedurale esențiale în Codul de procedură penală precum stabilirea obligativității expertizei criminalistice în cazurile de pretinse acte de tortură, instituirea mecanismului compensator pentru relele tratamente în închisoare, declanșarea anchetei în absența unei plângeri, dacă rănilor au avut loc în închisoare. Codul de executare constituie cadrul de reglementare general privind tratamentul deținuților, particularitățile detenției și activitatea administrației penitenciarelor.

Cu referire la partea operațională, au fost adoptate mai multe măsuri instituționale în cadrul sistemului penitenciar pentru îmbunătățirea calității anchetelor cu privire la tortură și rele tratamente, precum și a procedurii de raportare și înregistrare a oricăror răni ale persoanelor deținute, fiind instituit registrul electronic de înregistrare, documentare și expediere către instituțiile abilitate cu competențe a comunicatelor/rapoartelor cu privire la cazurile de leziuni

corporale (indiferent de circumstanțele în care au fost produse), aplicare a forței fizice și/sau a mijloacelor speciale ori a pretinselor acte de rele tratamente.

Cadrul administrativ

Sistemul penitenciar al Republicii Moldova se compune din Administrația Națională a Penitenciarelor, 17 instituții penitenciare și 3 instituții de suport (Detașamentul cu destinație special „Pantera”, Centrul de instruire și Centru de aprovizionare tehnico-materială).

Toate instituțiile penitenciare au fost vizitate cel puțin o dată de CPT, cea mai vizitată închisoare fiind Penitenciarul nr. 13 – Chișinău cu statut de izolator de urmărire penală, în care au fost întreprinse 10 vizite de monitorizare. Chiar dacă, în cadrul vizitelor, CPT a evidențiat o serie de probleme sistemice, totuși, în ultimele vizite, a remarcat și schimbări pozitive în sistemul penitenciar al Republicii Moldova, și anume îmbunătățiri substanțiale în ceea ce privește scăderea populației penitenciare, îmbunătățirea furnizării de asistență medicală, documentarea leziunilor fizice, transferul minorilor din Penitenciarul nr. 13 - Chișinău în Penitenciarul nr. 10-Goian (penitenciar pentru minori și tineri) etc.

Procuratura este singura instituție responsabilă de investigarea și urmărirea penală a actelor de tortură. O secție specializată împotriva torturii din cadrul Procuraturii Generale asigură îndrumarea metodologică generală și organizează, coordonează și controlează activitatea procurorilor din cadrul procuraturilor teritoriale, iar prin intermediul Procurorului General și activitatea procurorilor din cadrul procuraturilor specializate, responsabili de investigațiile privind tortura, tratamentul inuman sau degradant, precum și a actelor de violență săvârșite asupra militarilor, în condițiile legii.

Monitorizarea respectării drepturilor omului în general și prevenirea torturii și a relelor tratamente este asigurată de Avocatul Poporului, Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului și Consiliul pentru prevenirea torturii. Consiliul este creat în scopul protecției persoanelor împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de mecanism național de prevenire a torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

Politicile în sector sunt elaborate și promovate de către Direcția elaborare acte normative din cadrul Ministerului Justiției.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Obiectivul major de ordin legislativ este instituirea sistemului progresiv de executare a pedepselor, cu schimbarea accentului de pe o politică punitivă pe una de resocializare.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Măsurile setate vizează implementarea corespunzătoare a cadrului normativ incident prevenirii și combaterii torturii și a relelor tratamente. În egală măsură, Republica Moldova afirmă hotărât angajamentele sale privind continuitatea, promovarea și diversificarea inițiativelor ce au drept scop reabilitarea infrastructurii penitenciare, îmbunătățirea condițiilor materiale de deținere,

implementarea mecanismelor eficiente de combatere a supraaglomerării, a fenomenului ierarhiei informale și violenței între deținuți, inclusiv diversificarea programelor de resocializare, implementarea celor mai bune practici în asigurarea asistenței medicală conforme și continuarea proceselor de transfer a serviciilor medicale către Ministerul Sănătății, precum și dezvoltarea instrumentelor ce vor asigura personal calificat și dotat.

23.3.3. Libertatea de gândire, de conștiință și de religie

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Republica Moldova are un cadru normativ robust care garantează libertatea gândirii, conștiinței și religiei, aliniindu-se standardelor internaționale. Constituția Republicii Moldova, la articolul 31, prevede acest drept, subliniind necesitatea manifestării sale într-un spirit de toleranță și respect reciproc. Această prevedere este aliniată cu standardele internaționale, cum ar fi articolul 10 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, și reflectă angajamentul statului de a asigura respectarea drepturilor omului.

Un rol central în reglementarea libertății religioase îl are Legea nr. 125/2007 privind libertatea de conștiință, gândire și religie, care stabilește cadrul general pentru organizarea și funcționarea cultelor religioase, precum și drepturile și obligațiile acestora. Legea permite grupurilor religioase să își desfășoare activitatea fără a fi obligate să se înregistreze

Codul Contravențional și Codul Penal conțin sancțiuni pentru infracțiuni motivate de ură, hărțuire și discriminare.

În partea ce ține de cadrul de politici, pe parcursul anilor 2021-2024 s-a asigurat implementarea Planului de acțiuni privind promovarea memoriei Holocaustului și a culturii toleranței în vederea combaterii rasismului, antisemitismului, xenofobiei și altor forme de intoleranță.

În școli, studierea opțională a religiei și educația despre Holocaust promovează toleranța și înțelegerea diversității. Astfel, legislația moldovenească reflectă angajamentul pentru toleranță și respect față de diversitate.

Cadrul administrativ

Politicile în domeniul libertății de gândire, conștiință și religie sunt elaborate și promovate de către Ministerul Justiției, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Culturii, Ministerul Afacerilor Interne.

Autoritățile care asigură implementarea în practică dar și monitorizarea implementării prevederilor normative în domeniu sunt: Ombudsmanul, Consiliul Egalității, Agenția Servicii Publice, Agenția Relații Interetnice, organele de poliție, organele procuraturii și instanțele de judecată.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Planul de viitor de ordin normativ vizează elaborarea unui nou document de politici privind promovarea memoriei Holocaustului și culturii toleranței pentru combaterea rasismului, antisemitismului, xenofobiei și altor forme de intoleranță, în conformitate cu obiectivele Strategiilor UE.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Se va asigura implementarea eficientă și continuă a cadrului normativ privind libertatea de conștiință, gândire și religie, precum și promovarea respectului reciproc și protecția diversității religioase, inclusiv instruirea profesioniștilor din domeniu pentru a asigura aplicarea uniformă și eficientă a legii și promovarea educației despre Holocaust.

23.3.4. Drepturile copilului

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Protecția copilului în Republica Moldova este aliniată, în mare parte, la cadrul internațional privind drepturile copilului. La baza sistemului de protecție a copilului se află Constituția Republicii Moldova, care proclamă dreptul familiei și al copilului la protecție, inclusiv prin garantarea dreptului la viață, integritate fizică și psihică, asigurarea asistenței și protecției sociale, garantarea dreptului la asistență medicală și a dreptului de a locui într-un mediu sigur. Totodată, Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți reglementează cadrul de protecție a copilului și setează, în acest sens, atribuțiile autorităților tutelare de la nivel local și raional, măsurile de protecție a copilului, precum și modalitățile de cooperare intersectorială privind protecția copilului.

Procesul de aliniere a cadrului normativ și a practicilor din domeniu la prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului continuă a fi realizat într-un proces dinamic. Astfel în anul 2023 a fost revizuită Legea nr. 338/1994 privind drepturile copilului și adoptată o nouă lege care corespunde în totalitate Convenției ONU cu privire la drepturile copilului și anume Legea nr. 370/2023 privind drepturile copilului.

Totodată, Republica Moldova este parte la mai multe Convenții de la Haga și anume: Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materie de adopție internațională, încheiată la Haga la 29 mai 1993, Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, întocmită la Haga la 25 octombrie 1980 și Convenția europene asupra recunoașterii și executării deciziilor privind supravegherea copiilor și restabilirea supravegherii copiilor, adoptată la Luxemburg la 20 mai 1980.

Documentul de politici în sector este Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026.

Cadrul administrativ

În Republica Moldova autoritatea centrală pentru protecția copilului este Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care este abilitat să elaboreze, să promoveze și să monitorizeze realizarea politicii statului în domeniul protecției copilului. Totodată, Ministerul Muncii și Protecției Sociale exercită atribuțiile de autoritate centrală desemnată în contextul implementării prevederilor Convenției asupra protecției copiilor și cooperării în materie de adopție internațională, încheiată la Haga la 29 mai 1993, celor ale Convenției asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, întocmită la Haga la 25 octombrie 1980, și celor ale Convenției europene asupra recunoașterii și executării deciziilor privind supravegherea copiilor și restabilirea supravegherii copiilor, adoptată la Luxemburg la 20 mai 1980.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale își exercită atribuțiile prin intermediul Direcției politici de protecție a drepturilor copilului și familiilor cu copii (direcția dispune de un efectiv de 7 unități), Agențiilor teritoriale de asistență socială, structurilor teritoriale de asistență socială, Direcției generale pentru protecția drepturilor copilului din Chișinău, Direcției principale a sănătății și protecției sociale din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, precum și alte instituții și organizații cu competențe în domeniul adopției.

La nivel central autoritățile cheie în dezvoltarea sistemului de protecție la fel sunt: Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Justiției.

În prezent, în Republica Moldova activează în regiunea de nord a țării un centru de asistență integrată pentru copii victime/martori ai infracțiunilor (tip Barnahus). Centrul oferă copiilor asistență specializată, care să asigure prevenirea revictimizării și/sau retraumatizării acestora în procesul de colectare a probelor în cauzele penale.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Pe acest segment măsurile de ordin legislativ vor viza alinierea cadrului național la standardele UE în materie de combatere a abuzului sexual asupra copiilor, a exploatarei sexuale a copiilor și a pornografiei infantile (Directiva 2011/93), precum și la cadrul legislativ UE privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale (Directiva 2012/29).

Totodată, în vederea asigurării unui sistem integrat de protecție a copilului, care să răspundă prompt și eficient la nevoile fiecărui copil, se va continua implementarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Măsurile de consolidare a capacităților instituționale sunt de a dezvolta până la finele anului 2027 încă 2 centre regionale de asistență integrată pentru copii victime/martori ai infracțiunilor (tip Barnahus).

Vor fi asigurate măsuri de angajare a specialiștilor în protecția copilului la nivel local (circa 300 specialiști). Instruirile și activitățile de consolidare a capacităților profesioniștilor se vor realiza prin implicarea tuturor membrilor echipei multidisciplinare, pentru a crește gradul de

responsabilizare și implicare, respectiv pentru a asigura buna funcționare a tuturor mecanismelor intersectoriale.

Accesul copiilor din familiile vulnerabile la diverse servicii comunitare, precum și continuarea procesului de dezinstituționalizare, rămân a fi o prioritate, iar serviciile alternative de plasament urmează a fi dezvoltate și disponibile tuturor copiilor, în dependență de necesitățile individuale ale acestora (grad de dizabilitate, comportament deviant, vîrstă fragedă, etc.)

23.3.5. Libertatea de exprimare, libertatea și pluralismul media

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Republica Moldova a ratificat cele mai importante tratate internaționale ce garantează libertatea de exprimare, a opiniei și a mass-mediei, precum Declarația Universală a Drepturilor Omului (articolul 19), Convenția Europeană a Drepturilor Omului (articolul 10) și Convenția privind televiziunea transfrontalieră. La nivel național, aceste libertăți sunt consfințite în Constituția Republicii Moldova, Codul serviciilor media audiovizuale, Legea privind libertatea de exprimare, Legea Presei și Legea privind accesul la informații de interes public. Prevederile articolului 11 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene – libertate de exprimare și informare -, își găsește normă corespondentă în Legea supremă și în alte legi organice.

Cadrul legislativ în domeniul media este aliniat parțial la legislația UE privind asigurarea protecției, și siguranței jurnaliștilor, libertatea și pluralismul mass-media, standarde profesionale, diversitatea și concentrarea media (Directiva Serviciilor Media Audiovizuale; Regulamentul european privind libertatea mass-mediei; Recomandarea (UE) 2021/1534 referitoare la garantarea protecției, a siguranței și a capacitării jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei în Uniunea Europeană).

Prin *Legea nr.221 din data de 10.07.2025* au fost adoptate modificări la Codul serviciilor media audiovizuale. Prin această lege se transpune parțial Directiva 2010/13/UE și Directiva 2018/1808/UE și se aliniază la standardele Consiliului Europei și recomandările Comisiei de la Veneția mecanisme de desemnare a directorului general și a membrilor Consiliului de supraveghere al furnizorului public național de servicii media, precum și a membrilor Consiliului Audiovizualului, fiind exclusă interferența factorului politic. Prin amendamentele operate la Codului serviciilor media audiovizuale a fost stabilită lista conținuturilor ilegale, iar prin amendamentele la Legea publicității incluse prin *Legea nr. 220 din data de 10.07.2025* au fost introduse prevederi privind publicitatea de stat, asigurarea transparenței acesteia, precum și ajustat capitolul referitor la Mesaje de Interes Public.

Prin modificări aduse Codului penal și Codul contravențional (prin Legea nr. 252/2025) au fost consolidate garanțiile legale pentru protejarea libertății presei și a siguranței jurnaliștilor, cu obiectivul principal de a descuraja și sancționa eficient orice formă de presiune, intimidare sau violență împotriva jurnaliștilor în legătură cu activitatea lor profesională.

Pentru fortificarea sustenabilității economico-financiare a mass-media prin intermediul Legii nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei în premieră în 2025 au fost organizate

2 concursuri de subvenționare a mass-media în cadrul cărora au fost selectate spre finanțare 23 proiecte mediatice cu un buget total de subvenționare de 11 241 369, 2 lei. Cele mai multe dintre propunerile de proiect selectate vizează susținerea produselor media realizate de instituții mass-media locale/regionale atât din domenii tradiționale (TV, print), cât și online. Printre tematicile abordate de proiectele selectate se regăsesc alfabetizarea informațională și media, promovarea imaginii Republicii Moldova, a valorilor naționale, statului de drept, democrației și a integrării europene; promovarea domeniilor de interes social general (cultura autohtonă, memoria istorică, sportul, protecția mediului, specificul și produsele locale).

Cadrul administrativ

Ministerul Culturii este autoritatea administrativă responsabilă de elaborarea politicilor în domeniul media, subdiviziunea responsabilă fiind Direcția politici în domeniul mass-media cu 4 unități de personal.

Consiliul Audiovizualului reglementează domeniul comunicării audiovizuale în servicii liniare TV, radio și servicii neliniare, precum și contribuie la dezvoltarea serviciilor media audiovizuale. Consiliul audiovizualului dispune de un efectiv de 59 de unități, 18 funcții fiind vacante.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Prima măsură de ordin legislativ este adoptarea noii Legii privind mass-media pentru a îmbunătăți cadrul normativ privind libertatea de exprimare, inclusiv presa scrisă și on-line (transparența) și protecția jurnaliștilor (alinierea la Regulamentul european privind libertatea mass-mediei). O prioritate este și alinierea legislației naționale la Directiva (UE) 2024/1069 privind protecția persoanelor care se angajează în participarea publică împotriva cererilor vădit nefondate sau a procedurilor judiciare abuzive (proces strategice împotriva participării publice).

De asemenea, se va asigura alinierea deplină a Codului serviciilor media audiovizuale la legislația UE în domeniu.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Măsurile de ordin instituțional aferente acestui segment sunt: implementarea Legii nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei prin organizarea și desfășurarea concursului anual pentru solicitanții de granturi din Fondul pentru Subvenționarea Mass-Mediei; consolidarea capacităților Consiliului audiovizualului și a Centrului pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării; implementarea Planului privind alfabetizarea informațională și media.

23.3.6. Libertatea de întrunire și asociere

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Libertatea de întrunire este garantată de art. 40 din Constituție și este reglementată în mod specific în Legea nr. 26/2008 privind întrunirile. Legea stabilește principalele proceduri și garanții pentru exercitarea dreptului, definește rolurile și responsabilitățile participanților, organizatorilor, autorităților locale și forțelor de ordine.

Consfințit la rang constituțional este și dreptul la asociere (art. 41 și art. 42 din Constituție). Reglementări detaliate sunt cuprinse într-o serie de legi, inclusiv, dar fără a se limita la Legea nr. 86/2020 privind organizațiile necomerciale, Legea nr. 294/2007 privind partidele politice, Legea nr. 1129/2000 privind sindicatele.

Cadrul administrativ

Politicile în domeniu de asociere și întrunire sunt elaborate de către Ministerul Justiției și Ministerul Afacerilor Interne. Instituțiile implementatoare sunt: Agenția Servicii Publice și organele de poliție.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Măsura de ordin legislativ este de a reglementa modul în care trebuie să fie organizate și desfășurate evenimentele publice, altele decât cele care actualmente cad sub incidența Legii nr. 26/2008 privind întrunirile, și anume întrunirile cu caracter religios, sub formă de oficiere a unor servicii divine, manifestări tradiționale, manifestări sportive, cultural-artistice și alte activități de divertisment, sau acțiuni cu caracter comercial. Noile prevederi trebuie să asigure o reglementare clară, prin prisma standardelor drepturilor omului, a atribuțiilor și obligațiilor organizatorilor, participanților, administrației publice și a forțelor de ordine în procesul de planificare și desfășurare a evenimentelor publice.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Vor fi fortificate capacitățile organelor de aplicare a legii pentru a asigura implementarea eficientă a reglementărilor legale, în special în partea ce ține de menținerea ordinii publice prin asigurarea cursurilor de instruire (circa 100 persoane din sectorul asigurării ordinii publice instruite anual).

23.3.7. Drepturile procedurale ale persoanelor suspectate și acuzate în cadrul procedurilor penale Drepturile victimelor infracțiunilor

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația Republicii Moldova asigură și garantează respectarea drepturilor persoanelor suspectate sau acuzate în materie penală. La nivel național aceste drepturi sunt consacrate în Constituție, Codul de procedură penală, Legea cu privire la avocatură, Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat și Legea cu privire la asistența juridică internațională în materie penală. Cadrul legal este suplinit cu o serie de hotărâri de Guvern care detaliază modalitățile de aplicare a drepturilor procedurale, precum și recomandări specifice care orientează modul de implementare a acestora.

La nivel constituțional se garantează prezumția de nevinovăție (articolul 21), libertatea individuală și siguranța persoanei și dreptul la informare (articolul 25) și dreptul la apărare (articolul 26).

De asemenea, Republica Moldova a semnat și ratificat mai multe instrumente internaționale în vederea respectării drepturilor victimelor, instrumente care stabilesc o serie de obligații de ordin instituțional și jurisdicțional. Astfel, în lumina standardelor respective, Republica Moldova a elaborat politici care să respecte și să asigure protecție victimelor infracțiunii. Printre actele legislative la nivel național putem menționa Codul de procedură penală, Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, Legea privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, Legea cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal și Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, fiind completată de o serie de acte normative secundare cadrului primar.

Cadrul normativ național este parțial aliniat la cadrul legislativ UE în domeniul protecției drepturilor procedurale ale persoanelor suspectate și acuzate și drepturilor victimelor infracțiunilor.

Cadrul administrativ

Politicile în domeniul asigurării drepturilor procedurale ale persoanelor suspectate și acuzate, precum și ale victimelor infracțiunilor sunt elaborate și promovate de către Ministerul Justiției (Direcția elaborare acte normative).

Autoritățile cu competențe de aplicare a legii sunt: organele de poliție, organele procuraturii; instanțele de judecată, Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Legislația națională urmează a fi aliniată pe deplin la acquis-ul UE (cele șase directive UE) privind stabilirea standardelor minime comune procedurilor penale care să asigure un proces echitabil, în special prin modificarea Codului de procedură penală, Legii privind asistența juridică garantată de stat, Legea cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, etc. Cele șase directive UE sunt: Directiva 2010/64 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale; Directiva 2012/13 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale; Directiva 2013/48 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a

comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate; Directiva 2016/343 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale; Directiva 2016/800 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale; Directiva 2016/1919 privind asistența juridică gratuită pentru persoanele suspectate și persoanele acuzate în cadrul procedurilor penale și pentru persoanele căutate în cadrul procedurilor privind mandatul european de arestare.

De asemenea, urmează a fi adoptat cadrul normativ pentru alinierea deplină la acquis-ul UE de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor infracțiunilor și despăgubirea acestora (Directiva (UE) 2004/80 și Directiva 2012/29).

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura o bună înțelegere și aplicarea a noii legislații UE în materie de procedură penală și protecție a victimelor va fi necesar organizarea instruirilor pentru toți actorii din sector (polițiști, procurori, judecători, avocați).

23.3.8. Protecția datelor cu caracter personal

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Articolul 28 din Constituția Republicii Moldova consacră dreptul fundamental la viață intimă, familială și privată.

Republica Moldova este parte la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și Convenția Consiliului Europei privind protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (ETS nr. 108).

La 25 iulie 2024, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, care transpune în legislația națională Regulamentul General privind Protecția Datelor. Legea va intra în vigoare pe 23 august 2026.

Până la intrarea în vigoare a noii legi, cadrul legislativ în domeniul protecției datelor cu caracter personal este constituit din: Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal; Legea nr. 182/2008 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal structurii, personalului - limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal; Codul contravențional al Republicii Moldova (art. 74¹-74³).

Cadrul administrativ

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal este autoritatea de supraveghere a Republicii Moldova, care monitorizează respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Efectivul limită de personal al Centrului este de 45 unități.

Politicile în domeniul protecției datelor cu caracter personal sunt elaborate de către Ministerul Justiției.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Principalele acțiuni planificate pe acest domeniu sunt:

- ratificarea Protocolului de amendare a Convenției pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (CETS nr. 223);
- adoptarea cadrului legislativ pentru transpunerea în legislația națională a Directivei (UE) 2016/680 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În scopul asigurării protecției efective în practică a datelor cu caracter personal este necesar în continuare de a fortifica capacitățile administrative ale Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, în special reieșind din faptul că potrivit noului cadru legal (Legea nr.195/2024) se va institui funcția de inspector de protecție a datelor.

De asemenea, de a sensibiliza operatorii și subiecții de date cu privire la noul cadru normativ în domeniul protecției datelor cu caracter personal ce va intra în vigoare pe 23 august 2026.

23.3.9. Nediscriminarea. Măsurile de combatere a rasismului și xenofobiei, a discursului instigator la ură și a infracțiunilor motivate de ură

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Principiul egalității și nediscriminării face parte din dreptul intern, este un principiu de rang constituțional fiind consfințit în art.16 din Constituție iar o serie de tratate internaționale ratificate de către Republica Moldova consfințesc acest drept.

Legea cadru în domeniu este Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității care este aliniată la Directiva 2000/43/CE de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică. Scopul legii este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova în sferele politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu. În același timp, un șir de alte acte normative consfințesc principiul nediscriminării.

Prin Legea nr.121/2012 se asigură transpunerea Directivei de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, a Directivei 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, precum și a Directivei 2004/113/CE de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii. Directiva 2000/43/CE este transpusă total.

Acțiunile discriminatorii sunt pasibile de răspundere penală. Cad sub incidența Codului penal faptele de încălcare în drepturi a cetățenilor (art.176); încălcarea drepturilor prin promovarea fascismului, rasismului, xenofobiei și negarea Holocaustului (art.176/1); instigarea la acțiuni de violență pe motiv de prejudecată (art. 346). Faptele de discriminare se sancționează și contravențional atunci când gradul de prejudiciu este mai mic în raport cu faptele penale. Contravențional se sancționează încălcarea principiului egalității în raport cu anumite drepturi particulare, cum ar fi dreptul la muncă, educație, acces la servicii și bunuri.

Mai multe documente de politici sectoriale reflectă măsuri care au drept obiectiv prevenirea și combaterea nediscriminării, iar în scopul reducerii constrângerilor cu care se confruntă populația de etnie romă și atingerea schimbărilor se implementează Programul pentru susținerea populației de etnie romă.

Cadrul administrativ

Potrivit Legii nr.121/2012, subiecții cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității sunt: a) Consiliul pentru egalitate; b) autoritățile publice; c) instanțele judecătorești. Politicile în domeniu sunt elaborate de către Ministerul Justiției.

Examinarea plângerilor privind discriminarea constituie apanajul Consiliului Egalității și a instanțelor de judecată. Consiliul Egalității este instituția cheie care îndeplinește rolul de „garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării”, care este un organ colegial constituit din 5 membri numiți de Parlament pe o perioadă de 5 ani și acționează în condiții de imparțialitate și independență organizațională, funcțională, și financiară față de orice autoritate publică, iar membrii nu pot fi persecutați sau trași la răspundere juridică pentru opiniile exprimate în exercitarea funcției. Urmare a modificărilor legislative din anul 2023, capacitatea Consiliului pentru egalitate a fost consolidată prin creșterea numărului de unități de la 20 la 33. Din anul 2018 Consiliu este membru a Rețelei europene a organismelor de promovare a egalității (EQUINET).

Abordarea problematicii romilor este asigurată prin intermediul Agenției Relații Interetnice, precum și Ministerului Educației și Cercetării (Serviciul politici în domeniul relațiilor interetnice). În luna octombrie 2024 Guvernul Republicii Moldova a desemnat Punctul de contact național pentru romi care urmează să asigure direct coordonarea politicilor date cu Comisia Europeană.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării unor standarde de înaltă calitate de protecție a drepturilor tuturor persoanelor indiferent de criteriu, cadrul legislativ național urmează a fi aliniat deplin la acquis-ul

UE, în particular la noile Directive privind standardele organismelor pentru egalitate (Directiva 2024/1499 și Directiva 2024/1500) , precum și să incrimineze răspunderea persoanei juridice pentru infracțiuni de natură rasistă și xenofobă, potrivit Decizie-cadru 2008/913/JAI din 28 noiembrie 2008.

De asemenea, urmează a fi aprobat un nou document strategic de susținere a populației de etnie Romă congruent obiectivelor strategice UE, precum și modificată HG nr. 557/2013 privind Regulamentul-cadru cu privire la organizarea activității mediatorului comunitar în scopul extinderii numărului acestora în comunitățile preponderent locuite de romi.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Întreprinderea măsurilor efective de prevenire și combatere a discriminării determină în continuare necesitatea de consolidare a capacităților Consiliului pentru Egalitate, dar și a organelor de aplicare a legii care asigură investigarea cazurilor, precum și îmbunătățirea mecanismelor de colectare a datelor statistice prin obținerea unor date sigure și comparabile, cu scopul de a orienta politica și a monitoriza implementarea măsurilor de abordare a problemei. De asemenea, în scopul asigurării unui climat de toleranță față de toate grupurile de persoane sunt necesare în continuare măsuri de informare și sensibilizare, precum și de instruire a profesioniștilor.

23.3.10. Egalitatea de gen și combaterea violenței împotriva femeilor

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Republica Moldova a dezvoltat un cadru legislativ cuprinzător pentru protecția femeilor, aliniat la standardele internaționale și europene, care include mai multe legi și documente strategice relevante. Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie constituie un pilon esențial care reglementează măsurile de prevenire și protecție a victimelor. Adoptarea Legii nr. 144/2021, prin care Republica Moldova a ratificat Convenția de la Istanbul, reflectă angajamentul ferm al țării de a alinia politicile naționale la standardele europene în acest domeniu.

Legea nr. 5/2006 reglementează cadrul general care promovează egalitatea de gen în toate domeniile vieții publice și private, eliminând discriminarea pe criterii de gen. Adicional, Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității interzice orice formă de discriminare și stabilește mecanismele pentru prevenirea și combaterea acestora.

Documentele de politici în sector sunt: Programul pentru promovarea și asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027 (HG nr. 203/2023), care urmărește integrarea egalității de gen în toate sectoarele și Programul național pentru prevenirea și combaterea violenței față de femei și violenței în familie pentru anii 2023-2027 (HG nr. 332/2023), care include măsuri de fortificare a răspunsului autorităților la cazurile de violență.

Cadrul administrativ

În temeiul Legii nr. 45/2007 autoritățile responsabile de prevenirea și de combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie sunt următoarele autorități publice: Agenția

Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției. La nivelul agențiilor teritoriale de asistență socială este instituit Serviciul în domeniul violenței în familie și reabilitării victimelor infracțiunilor.

În vederea realizării politicii în domeniul asigurării egalității de gen, Ministerul Muncii și Protecției Sociale deține rolul de coordonator național, subdiviziunea responsabilă fiind Direcția politicii de asigurare a egalității de gen cu un efectiv de 6 unități. Totodată, la nivelul autorităților publice sunt instituite grupuri coordonatoare gender și unități gender menite să asigure implementarea și monitorizarea politicilor în domeniu.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Planurile de ordin legislativ în sector sunt adoptarea cadrului normativ pentru transpunerea acquis-ului UE privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie (Directiva (UE) 2024/1385) și alinierea deplină la prevederile Convenției de la Istanbul.

De asemenea, cadrul normativ urmează a fi aliniat la definiția cuprinzătoare a discriminării împotriva femeilor conform recomandărilor Comitetului ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (CEDAW).

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Prioritățile includ extinderea și îmbunătățirea serviciilor specializate pentru victimele violenței împotriva femeilor și violenței în familie (crearea a 78 de locuri de plasament). De asemenea, în continuare se va asigura o bună monitorizare a gradului de implementare a programelor naționale în domeniu.

Organizarea cursurilor de formare profesională pentru reprezentanții organelor de aplicare a legii, judecători, angajați din sistemul de asistență socială, educație și sănătate în vederea identificării și abordării violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, inclusiv a violenței cibernetice, precum și în vederea acordării suportului victimelor centrat pe nevoile acestora, la fel este un obiectiv.

23.3.11. Drepturile persoanelor cu dizabilități

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Asigurarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova este consfințită în art.51 din Constituție. Această normă constituțională vizează obligația statului de a asigura egalitatea de șanse a persoanelor cu dizabilități în raport cu restul comunității, fără a interzice ca,

în vederea unor situații speciale, să fie instituite mijloace specifice de protecție pentru toate categoriile de persoane cu dizabilități.

Totodată, ratificarea de către Republica Moldova în anul 2010 a Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități, a marcat o schimbare importantă în domeniu, aceasta venind cu un nou concept de abordare a acestei categorii de persoane, și anume: abordarea persoanelor cu dizabilități nu doar prin prisma protecției sociale și a stării de sănătate, dar în primul rând prin prisma drepturilor omului și a incluziunii sociale, acestei categorii de persoane fiindu-le recunoscute, egală valoarea umană, beneficiind de aceleași drepturi civile, politice, sociale și culturale.

Urmare a ratificării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, a fost adoptată Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, care prevede asigurarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, în egală măsură cu alți cetățeni, la: educație, protecție socială, asistență medicală, reabilitare, muncă, viață publică, mediu fizic, transport, tehnologii și sisteme informaționale, de comunicare și la alte utilități și servicii la care are acces publicul larg.

În același timp, cadrul legislativ național este parțial aliniat la Directiva 2019/882 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor.

Cadrul administrativ

În Republica Moldova autoritatea centrală pentru protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități este Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care este abilitat să elaboreze, să promoveze și să monitorizeze realizarea politicii statului în domeniu.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale își exercită atribuțiile prin intermediul Direcției politici de protecție a drepturilor persoanelor cu dizabilități (cu un efectiv limită de 6 unități), Agențiilor teritoriale de asistență socială, Agenției pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă, Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă și Centrului Republican Experimental Protezare, Ortopedie și Reabilitare inclusiv alte instituții, conform domeniului de competență.

Pe platformă Parlamentară, este funcțional Consiliul Național pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, care include Grupuri de lucru tematice pe componentele (educație; asistență socială, servicii de reabilitare; consolidarea sistemului statistic, revizuirea politicilor de stabilire a gradelor de dizabilitate; accesibilitate; integrarea în câmpul muncii; servicii sociale, care are ca scop monitorizarea implementării și promovării politicii de stat în domeniu (acte normative, strategii, programe, planuri de acțiuni etc.) și a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, de a asigura pentru această categorie de populație, posibilități egale de realizare a drepturilor și libertăților fundamentale la un nivel identic cu ceilalți membri ai societății.

Adițional, pe segmentul elaborărilor politicilor în sector intervine și Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Justiției, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitizării și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități și incluziunea lor socială impune alinierea deplină a cadrului normativ la acquis-ul UE privind drepturile persoanelor cu dizabilități, inclusiv la Directiva (UE) 2019/882 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor, precum și instituirea unui mecanism independent de coordonare și monitorizare a punerii în aplicare a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Astfel, politicile în domeniu urmează a fi aliniate pe deplin la politicilor europene și urmează a fi axate pe crearea premiselor pentru ca persoanele cu dizabilități din Republica Moldova să își exercite pe deplin drepturile sale și să participe activ în viața socială, în special la „O Uniune a Egalității: Strategia pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități 2021-2030”.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Alinierea legislației naționale la acquis-ul UE va fi urmată de ajustare a infrastructurii la cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor.

De asemenea, pe segmentul capacităților administrative este necesar îmbunătățirea colectării datelor privind persoanele cu dizabilități, în conformitate cu Compendiul cerințelor statistice al Eurostat, precum și îmbunătățirea sistemului informațional „Determinarea dizabilității și capacității de muncă”, inclusiv asigurarea interoperabilității cu alte sisteme informaționale.

O prioritate aparte o constituie și îmbunătățirea educației incluzive pentru copiii și elevii cu dizabilități.

23.3.12. Dreptul minorităților naționale

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Moldova a dezvoltat o bază legislativă comprehensivă ce ține de drepturile minorităților naționale, care este aliniată și corespunde celor mai înalte standarde internaționale în domeniu, conținând un ansamblu de legi și alte acte normative.

La baza sistemului de protecție a drepturilor minorităților naționale se află Constituția Republicii Moldova, care garantează că, toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială (art. 16 alin.(2)). Art. 10 al Constituției consfințește, că statul are ca fundament unitatea poporului Republicii Moldova. Statul recunoaște și protejează dreptul tuturor cetățenilor la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.

Legea nr. 382 din 19.07.2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor dezvoltă principiile constituționale și stabilește drepturile fundamentale ale minorităților naționale, promovând astfel o abordare deschisă și cuprinzătoare a intereselor minorităților naționale.

Documentul de politici în domeniu este *Strategia de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027*. Strategia are ca scop încurajarea diversității incluzive a societății din Republica Moldova prin integrarea minorităților naționale în diverse sfere ale vieții statului, asigurarea egalității cetățenilor indiferent de apartenența etnică, culturală, lingvistică etc. Documentul setează 4 direcții strategice de intervenție: (1) *Participarea minorităților naționale în viața publică*; (2) *Politici în legătură cu limba română și limbile minorităților*; (3) *Dialogul intercultural și apartenența civică la statul Republica Moldova*; (4) *Mass-media*.

Cadrul administrativ

Ministerul Educației și Cercetării este responsabil de elaborarea politicilor în domeniul drepturilor minorităților naționale, subdiviziunea responsabilă fiind Serviciul politici în domeniul relațiilor interetnice constituită în 2018. Datorită specificului intersectorial al relațiilor interetnice lista instituțiilor cu competențe de implementare a politicilor este extins, însă rolul central este acordat Agenției Relații Interetnice (ARI) care dispune de un efectiv limită de personal de 20 unități.

Ținând cont de competența funcțională, experiența, formele de activitate și capacitățile instituționale, ARI realizează funcțiile în următoarele domenii de activitate: consolidarea relațiilor interetnice; dezvoltarea dialogului intercultural și consolidarea identității civice; funcționarea limbilor și promovarea diversității lingvistice.

În vederea implicării proactive a diferitor părți interesate în proces de implementare a politicilor publice Agenția Relații Interetnice facilitează dezvoltarea cooperării cu autoritățile administrației publice centrale și locale, instituțiile naționale pentru drepturile omului, cum ar fi Consiliul pentru Egalitate și Oficiul Avocatului Poporului, organizațiile etnoculturale din Republica Moldova.

Pe lângă aceasta, există un parteneriat puternic și durabil între autoritățile statului și partenerii de dezvoltare în vederea promovării aplicării celor mai bune practici internaționale și a standardelor europene în domeniul protecției drepturilor minorităților naționale.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul stabilirii unor obiective și măsuri sustenabile și congruente în sector urmează a fi elaborat un nou document de politici în sector după expirarea termenului de implementare a actualei Strategiei de Consolidare a Relațiilor Interetnice (2017-2027) cu evaluarea impactului acesteia, a principalelor realizări și deficiențe ale implementării și formularea recomandărilor privind elaborarea viitorului document strategic în domeniul drepturilor minorităților naționale.

Cunoașterea limbii române reprezintă un element ce consolidează societatea și asigură participarea efectivă. Totodată, în pofida unor eforturi depuse pe parcursul anilor pentru facilitarea studierii limbii române de către persoanele aparținând minorităților naționale, nivelul de cunoaștere a limbii în rândul minorităților naționale rămâne scăzut. Astfel, prioritate este și elaborarea unui nou Program național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2026-2028.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Una dintre provocările principale în monitorizarea eficientă a participării persoanelor aparținând minorităților naționale la viața publică ține de lipsa datelor statistice. Lipsa acestor informații împiedică elaborarea unor măsuri bine direcționate pentru remedierea problemelor existente cu care se confruntă persoanele aparținând minorităților naționale în ceea ce ține de participarea lor în procesele decizionale, reprezentarea în administrația publică, organele de drept, sistemul judiciar, etc. Pentru a aborda această situație urmează a fi efectuat un studiu privind participarea minorităților naționale în vederea intensificării eforturilor de consolidare a relațiilor interetnice.

De asemenea, în continuare vor fi depuse eforturi de a îmbunătăți procesul de consultare și participare efectivă a minorităților la procesul de luare a deciziilor și elaborare a politicilor.

Conform diverselor studii sociologice la nivel de țară se atestă un nivel insuficient de cunoștințe din partea diferitor grupuri din societate despre diversitatea culturală, lingvistică, istoria și tradițiile minorităților naționale. În scopul încurajării dialogului intercultural și creării spațiilor pentru facilitarea coeziunii cetățenilor Republicii Moldova indiferent de etnia vor fi organizate activități educaționale, sociale, culturale pentru promovarea diversității culturale și lingvistice.

În scopul realizării acestor măsuri este necesar de a fi consolidate și capacitățile Agenției Relații Interetnice.

23.3.13. Dreptul de proprietate

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Dreptul de proprietate este un drept fundamental garantat de art.46 și 127 din Constituție. Potrivit Legii Supreme nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire. Astfel, dispozițiile constituționale obligă statul dar și alți titulari ai puterii publice să respecte proprietatea și să se abțină de la orice acțiune care ar aduce atingere acestui drept.

Cadrul normativ infra constituțional relevant este Codul civil, Codul funciar, Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr.488/1999, etc. Dreptul de proprietate este protejat prin instrumente juridice de ordin civil, penal și contravențional.

Cadrul administrativ

Politicile în domeniul dreptului de proprietate sunt elaborate și promovate de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și Ministerul Justiției, dar și Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru.

Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru utilizează o varietate de sisteme informaționale pentru organizarea activității sale și pentru furnizarea de servicii publice. Registrul Bunurilor Imobile este digitalizat, structurat în 3 capitole: terenuri, clădiri și încăperi.

În prezent, Republica Moldova are aproximativ 5.8 milioane de terenuri, 70% pentru uz agricol, 27% rezidențial și 3% pentru alte utilizări. Aproape 98% din proprietari sunt în proprietate privată, acoperind o suprafață de aproximativ 60% din teritoriu.

Planuri de viitor

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pe segmentul dreptului de proprietate prioritățile sunt orientate spre înregistrarea tuturor proprietăților private omise în proiectele anterioare și delimitarea proprietăților publice. De asemenea, modernizarea sistemelor informaționale va permite accesul online la produsele cadastrale, asigurarea transparenței precum și eradicarea factorilor de corupție.

23.3.14. Drepturile cetățenilor UE (dreptul la vot, dreptul la circulație)

Prezentarea generală a situației

Cadrul legislativ

Articolul 38 din Constituție garantează cetățenilor Republicii Moldova dreptul de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcând cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege. De asemenea, dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot.

Modalitatea de organizare și desfășurare a alegerilor și referendumurilor, condițiile de a candida și a participa la alegeri sunt reglementate de Codul electoral. Totodată, procesului electoral îi sunt aplicabile prevederile Codului administrativ; Codului contravențional; Codului penal; Legii privind partidele politice; Legii privind implementarea parțială a votului prin corespondență, precum și ale actelor normative inclusiv adoptate de către Comisia Electorală Centrală.

De asemenea, un drept fundamental garantat de legislația națională este dreptul la libera circulație și ședere a persoanelor. În acest sens a fost adoptată Legea nr. 200/2025 privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora. Actul normativ stabilește un cadru juridic național clar, armonizat cu standardele europene (Directiva 2004/38/CE privind dreptul cetățenilor Uniunii și al membrilor familiilor acestora de a circula și a-și stabili reședința liber), care reglementează și facilitează libera circulație și ședere a cetățenilor UE și a membrilor familiilor acestora. Legea garantează dreptul acestora de a locui, munci și studia în Republica Moldova, cu acces egal la piața muncii și educație în aceleași condiții ca cetățenii moldoveni.

În acord cu legislația și standardele UE Republica Moldova a pus în circulație cartea de identitate (de la 31 martie 2025) și va pune cartea de rezidență (de la 1 ianuarie 2026). Introducerea la nivel național a cărții de identitate va permite exercitarea dreptului la libera circulație și utilizarea acesteia în calitate de document de călătorie, datorită uniformizării la nivelurile de securitate ale cărților de identitate eliberate de statele membre UE.

Cartea de rezidență conferă străinilor, dreptul la libera circulație pe întreg teritoriul Republicii Moldova, garantându-le exercitarea drepturilor în conformitate cu reglementările

internaționale și standardele naționale. Acest document simplifică procedurile administrative și facilitează accesul titularilor la servicii publice digitale”.

În același timp, cadrul normativ național este parțial aliniat la acquis-ul UE în domeniu.

Cadrul administrativ

Sistemul organelor electorale, este format din Comisia Electorală Centrală - organ ierarhic superior, consiliile electorale de circumscripție de nivelul al doilea și întâi, birourile electorale ale secțiilor de votare și Consiliul electoral central al Găgăuziei. Consiliile electorale de circumscripție de nivelul al doilea, cu excepția consiliilor electorale de circumscripție constituite pentru secțiile de votare din afara țării și pentru localitățile din stânga Nistrului, au statut permanent exercitat prin președinții acestora. Ceilalți membri sunt desemnați și activează doar în perioada electorală.

Potrivit legislației, rezultatele alegerilor parlamentare, prezidențiale și ale referendumurilor naționale, sunt confirmate de către Curtea Constituțională. Aceasta validează și mandatul de președinte și cel de deputat, confirmă lista candidaților supleanți la funcția de deputat. Referitor la alegerile locale, acestea se confirmă, iar mandatele se validează de către consiliile electorale de circumscripție. Legalitatea desfășurării referendumului local se confirmă și rezultatul se validează de către Comisia Electorală Centrală.

Pe segmentul asigurării dreptului la libera circulație, politicile sunt elaborate de către Ministerul Afacerilor Interne (Direcția politici în domeniul managementului integrat al frontierei de stat, migrației și azilului cu un efectiv de 8 unități) iar implementarea este asigurată de către Agenția Servicii Publice și Inspectoratul General pentru Migrație.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării drepturilor cetățenilor UE la data aderării Republicii Moldova, urmează a fi aliniat cadrul normativ național la acquis-ul UE privind dreptul la libera circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora și la acquis-ul UE de instituire a unui document de călătorie provizoriu al UE și privind măsurile de coordonare și cooperare pentru facilitarea protecției consulare a cetățenilor nereprezentați ai Uniunii în țările terțe (Directiva 2019/997, Directiva 2015/637).

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În scopul realizării măsurilor de ordin legislativ pe componenta electorală va fi elaborat un studiu privind bunele practici de organizare a alegerilor europarlamentare în țările membre UE, condițiile minime de reședință/ admitere a rezidenților cetățeni UE la alegerile locale din țara de reședință, inclusiv evidența unică a alegătorilor. Analiza va constitui suport în procesul de aliniere la *Directiva 94/80/CE de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales la alegerile locale pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru a cărui cetățenie nu o dețin* și *Directiva 93/109/CE de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales pentru Parlamentul European pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru în care nu sunt resortisanți*.

De asemenea, de către Ministerul Afacerilor Externe, până la data aderării, urmează a fi adaptate sistemele informaționale pentru gestionarea și emiterea ETD.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În partea ce ține de acoperirea financiară a acțiunilor de viitor planificate, conform calculelor, pentru realizarea reformelor propuse sunt necesare estimativ 2 263 145,5 mii lei, dintre care 1 025 884,75 mii lei sunt planificate în bugetul de stat și 427 044,41 mii lei sunt acoperite din asistența externă, iar aproximativ 810 216,4 mii lei sunt neacoperite.

Costurile estimative de implementare a acțiunilor normative din *Anexa A*, care vizează alinierea la acquis-ul UE, sunt dependente de complexitatea reglementărilor europene care urmează să se regăsească în cadrul normativ național prin elaborarea unor noi acte normative și modificarea celor existente. Astfel, în vederea asigurării transpunerii acquis-ului UE sunt necesare aproximativ de 9 178,64 mii lei, care vor fi acoperite din bugetul de stat în sumă de 8 578,64 mii lei și 600 mii lei din asistență externă. Costurile au fost estimate pentru acțiunile normative, aferente celor 3 domenii: *sistemul judiciar, combaterea corupției, drepturile fundamentale*.

Costurile pentru realizarea acțiunilor de implementare a acquis-ului UE se regăsesc în *Anexa B* care implică mai multe categorii de cheltuieli, și anume:

1. Costuri administrative și instituționale (angajări de personal; formarea și instruirea personalului din cadrul sectorului justiției și a funcționarilor publici; crearea, dezvoltarea și modernizarea softurilor, bazelor de date, platformelor și sistemelor IT; achiziționarea de echipamente);
2. Costuri de infrastructură (construcții / renovări);
3. Costuri pentru educație și informare a cetățenilor;
4. Costuri de evaluare a progresului în implementarea documentelor de politici sectoriale/ altor recomandări instituționale.

Astfel, pentru implementarea acțiunilor celor 3 domenii sunt necesare 2 253 966,92 mii lei dintre care 1 017 306,11 mii lei sunt planificate în bugetul de stat și 426 444,41 mii lei sunt acoperite din asistența externă, iar aproximativ 810 216,4 mii lei sunt neacoperite.

Aceste valori reflectă costurile estimative parțiale asociate cu creșterea capacităților administrative ale instituțiilor, modernizarea infrastructurii, achiziția de echipamente avansate și dezvoltarea sistemelor informaționale, asigurând astfel resursele necesare pentru o implementare completă și sustenabilă a activităților din sector.

Având în vedere complexitatea și amploarea intervențiilor, în special în ceea ce privește infrastructura și investițiile capitale este indispensabilă continuarea suportului din partea partenerilor internaționali. Cooperarea și asistența externă sunt cruciale pentru succesul acestor reforme, asigurând resurse suplimentare și expertiză necesară pentru implementarea eficientă a proiectelor de modernizare și dezvoltare. Fără acest sprijin, progresul în realizarea obiectivelor

propușe ar putea fi îngreunat, iar impactul pozitiv asupra funcționării eficiente a instituțiilor din sector ar putea fi limitat.

CAPITOLUL 24: JUSTIȚIE, LIBERTATE ȘI SECURITATE

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire în ceea ce privește alinierea la acquis-ul UE în domeniul justiției, libertății și securității. În perioada de raportare țara a înregistrat unele progrese prin continuarea îmbunătățirii alinierii juridice și a consolidării cadrelor strategice și instituționale, inclusiv prin revizuirea Strategiei de dezvoltare în domeniul afacerilor interne pentru perioada 2022-2030, precum și prin intensificarea cooperării și coordonării interinstituționale.

Republica Moldova împărtășește valorile și principiile fundamentale ale spațiului de libertate, securitate și justiție al Uniunii Europene și recunoaște că respectarea acestora este necesară pentru procesul de aderare. Ca parte a eforturilor sale de aderare, Republica Moldova se angajează să asigure că sistemul său de justiție și securitate reflectă pe deplin principiile Uniunii. În acest context, Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană stabilește o serie de măsuri care vizează modernizarea și consolidarea statului de drept, îmbunătățirea sistemului judiciar și întărirea cooperării internaționale în domeniul securității.

Capitolul abordează aspecte privind lupta împotriva criminalității organizate și a corupției, consolidarea capacităților instituțiilor de aplicare a legii, îmbunătățirea gestionării migrației și protecția drepturilor fundamentale. Măsurile se concentrează pe consolidarea mecanismelor interne de justiție și securitate, în paralel cu promovarea unei cooperări internaționale mai coordonate cu agențiile și instituțiile europene relevante, cum ar fi Europol, Frontex și Eurojust. Pentru combaterea criminalității organizate, urmează a fi îmbunătățite instrumentele de prevenire și aplicare a legii, consolidate capacitățile investigațiilor financiare și întărite capacitățile de combatere a spălării banilor. Un obiectiv de bază este perfecționarea sistemului național de recuperare a activelor infracționale, asigurându-se că infracțiunile nu rămân nepedepsite. Totodată, vor fi implementate măsuri pentru consolidarea cooperării în domeniul aplicării legii cu agențiile din statele membre ale Uniunii Europene și cu instituțiile europene în domeniul afacerilor interne. Capitolul 24 include măsuri menite să îmbunătățească controalele la frontieră, să asigure crearea unui sistem de azil conform standardelor Uniunii Europene și internaționale, să gestioneze migrația ilegală și să sprijine programele de returnare voluntară. Aceste măsuri sunt orientate spre implementarea unui sistem de migrație echilibrat, care protejează drepturile fundamentale ale persoanelor și susține securitatea internă. Un alt obiectiv îl constituie dezvoltarea unui mecanism național robust, capabil să răspundă cererilor de cooperare judiciară în domeniile penal, civil și comercial, garantând colaborarea eficientă cu statele membre ale Uniunii Europene și cu alte state partenere. Aceste măsuri vor întări capacitatea țării de a participa activ în cadrul justiției europene și de a răspunde rapid la provocările globale existente.

Astfel, prin adoptarea setului integrat de măsuri descrise în Capitolul 24, Republica Moldova va contribui la dezvoltarea unui stat democratic, funcțional și sigur, iar progresul realizat în cadrul capitolului va sprijini în mod decisiv integrarea sa în familia europeană.

În vederea implementării planurilor de viitor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) incluse în prezentul Program pentru Capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 20.050,53 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru consolidarea capacităților administrative (Anexa B) sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.460.899,15 mii lei, dintre care suma costurilor de 286.789,97 mii lei sunt acoperite din bugetul de stat, 1.355.741,48 mii lei sunt acoperite din asistență externă, iar suma de 1.818.367,70 mii lei reprezintă costul neacoperit.

Tabelul 4. Nivelul de transpunere a actelor UE
pentru Capitolul 24 (nr. Celex)

<u>32024L126</u> <u>0</u>	<u>32019L0713</u>	<u>32008F084</u> <u>1</u>	<u>32013L004</u> <u>0</u>	<u>32018L084</u> <u>3</u>	<u>32019L115</u> <u>3</u>	<u>32018L1673</u>
<u>32021L055</u> <u>5</u>	<u>32018R0337</u>	<u>32019L006</u> <u>9</u>	<u>32022L255</u> <u>5</u>	<u>32011L003</u> <u>6</u>	<u>32005D067</u> <u>1</u>	<u>32009D0902</u>
<u>32023L212</u> <u>3</u>	<u>32013L0033</u>	<u>32013L003</u> <u>2</u>	<u>32003L008</u> <u>6</u>	<u>32003L010</u> <u>9</u>	<u>32004L008</u> <u>1</u>	<u>32023R1322</u>
<u>32009R081</u> <u>0</u>	<u>32016R0399</u>	<u>32018R180</u> <u>6</u>	<u>32009L005</u> <u>2</u>	<u>32004R225</u> <u>2</u>	<u>32023L154</u> <u>4</u>	<u>32008F0675</u>
<u>C(2013)</u> <u>4914</u>	<u>32012R1215</u>	<u>32019R111</u> <u>1</u>	<u>32022R083</u> <u>8</u>	<u>32017L137</u> <u>1</u>	<u>link</u>	<u>32008R0767</u>
<u>32007R086</u> <u>1</u>	<u>32020R1783</u>	<u>32020R178</u> <u>4</u>	<u>32012R065</u> <u>0</u>	<u>32008F090</u> <u>9</u>	<u>32022D252</u> <u>0</u>	<u>22003A0719</u> <u>(01)</u>
<u>32003F057</u> <u>7</u>	<u>32006F0783</u>	<u>32014L004</u> <u>1</u>	<u>32002F046</u> <u>5</u>	<u>22022A071</u> <u>4(01)</u>	<u>32016R110</u> <u>3</u>	<u>32016R1104</u>
<u>32014L002</u> <u>8</u>	<u>32009F0829</u>	<u>32024R301</u> <u>1</u>	<u>32008F094</u> <u>7</u>	<u>32014R065</u> <u>5</u>	<u>32024L123</u> <u>3</u>	<u>32021L1883</u>
<u>32001D088</u> <u>7</u>	<u>32014L0062</u>	<u>32013L002</u> <u>9</u>	<u>32002D099</u> <u>6</u>	<u>32021R078</u> <u>4</u>	<u>32019R114</u> <u>8</u>	<u>32022L2557</u>
<u>32005F021</u> <u>4</u>	<u>32009F0948</u>	<u>32018R180</u> <u>5</u>	<u>32009F090</u> <u>5</u>	<u>32007D041</u> <u>2</u>	<u>32002D095</u> <u>6</u>	<u>32004D0919</u>
<u>32002R103</u> <u>0</u>	<u>32011D1105</u>	<u>32023R154</u> <u>3</u>	<u>32013R060</u> <u>3</u>	<u>32019R189</u> <u>6</u>	<u>32021R058</u> <u>1</u>	<u>32019L0884</u>
<u>32008L011</u> <u>5</u>	<u>32008D0616</u>	<u>C(2020)</u> <u>2672</u>	<u>32016L080</u> <u>1</u>	<u>32014L003</u> <u>6</u>	<u>32004D057</u> <u>3</u>	<u>32002R0333</u>
<u>32005E006</u> <u>9</u>	<u>32003D0170</u>	<u>32019L102</u> <u>3</u>	<u>32006R189</u> <u>6</u>	<u>32001D047</u> <u>0</u>	<u>32009R000</u> <u>4</u>	<u>32010R1259</u>
<u>31995R168</u> <u>3</u>	<u>32009G1205</u> <u>(01)</u>	<u>31996F027</u> <u>7</u>	<u>32015R084</u> <u>8</u>	<u>32018R172</u> <u>7</u>	<u>32023R213</u> <u>1</u>	<u>32017R1939</u>

<u>32014L006</u> 6	<u>32008D0615</u>	<u>32009D075</u> 6	<u>32023R096</u> 9	<u>32018R172</u> 6	<u>32023D011</u> 7	<u>32015L0413</u>
<u>32024R098</u> 2	<u>22016A1210</u> (01)	<u>32021R123</u> 2	<u>32017L210</u> 3	<u>31997F082</u> 7	<u>C(2018)674</u>	<u>32003L0110</u>
<u>32023L097</u> 7	<u>32022D2519</u>	<u>32002R074</u> 3	<u>32003L000</u> 8	<u>32011L0093</u>	<u>32019R1240</u>	<u>32022R0922</u>
<u>32015H0914</u>	<u>32024L1233</u>	<u>C(2020)</u> <u>2672 final</u>	<u>C(2013)491</u> 4	<u>32021R0581</u>	<u>32018R172</u> 5	<u>32018R1861</u>
<u>32018R1862</u>						

verde (transpus total), **galben** (transpus parțial), **alb** (netranspus)

24.1. Prezentarea generală a Capitolului 24

Capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate”, are o structură organizatorică complexă și este orientat pe 11 domenii generale de activitate, care vizează lupta împotriva crimei organizate; cooperarea în domeniul drogurilor; lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării; cooperarea în domeniul de aplicare a legii, schimbului de informații; managementul frontierei de stat; azilul; migrația; vizele; cooperarea juridică în materie civilă și comercială; cooperarea juridică în materie penală și măsurile anticorupție.

Dintre acestea, domeniul privind lupta împotriva crimei organizate, este compartimentat în 8 subcapitole care acoperă următoarele aspecte: prevenirea și combaterea crimei organizate; investigații financiare – accesul autorităților de aplicare a legii la informații financiare; incriminarea și investigarea spălării banilor; confiscarea, înghețarea bunurilor și sancțiuni financiare; prevenirea și combaterea criminalității informatice; abuzul sexual al copiilor, inclusiv online; traficul de arme de foc (inclusiv controlul armelor de foc, al componentelor esențiale și al munițiilor), traficul de ființe umane și situații excepționale și de urgență.

Următorul domeniu format din subcapitole este migrația, care acoperă: migrația legală; neregulamentară și politica de returnare/readmisie iar blocul vizelor este divizat în compartimentul documentelor de călătorie.

24.1.1. Prevenirea și combaterea criminalității organizate

Prezentarea generală a situației

Prevenirea și combaterea criminalității organizate sunt priorități fundamentale statului de drept, care își propune să garanteze un mediu sigur și stabil pentru cetățeni. O societate liberă și democratică se bazează pe respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, iar pentru ca acestea să fie protejate, autoritățile publice intervin ferm împotriva oricărui tip de manifestare a criminalității.

Criminalitatea organizată, cu structurile sale complexe și impactul devastator asupra economiei și securității naționale, reprezintă o amenințare gravă la adresa valorilor fundamentale ale statului și cetățenilor săi. Pentru a preveni și combate criminalitatea organizată, statul adoptă măsuri pro-active și eficiente, care vizează atât prevenirea, cât și atragerea la răspundere penală, prin stabilirea nemijlocită a infracțiunilor. În acest context, autoritățile colaborează strâns, atât la nivel național, cât și internațional, pentru a limita infiltrarea grupurilor criminale în structuri legale și economice. De asemenea, instituțiile abilitate implementează strategii clare și investesc în formarea continuă a personalului, asigurându-se că sunt capabile să facă față provocărilor complexe create de criminalitatea organizată.

Declarația Universală a Drepturilor Omului și Constituția Republicii Moldova recunosc dreptul la viață, libertate și siguranță, iar statul are responsabilitatea de a asigura protecția acestora în fața oricăror amenințări. Combaterea criminalității organizate contribuie la menținerea ordinii publice și siguranței cetățenilor. Prin intermediul Ministerului Afacerilor Interne, Guvernul se angajează să întărească securitatea națională și să protejeze interesele publice, implementând măsuri eficiente de prevenire, investigare și sancționare a activităților criminale care pun în pericol stabilitatea socială și economică a țării.

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova privind combaterea criminalității organizate și cooperarea în domeniul aplicării legii sunt **parțial aliniat** cu acquis-ul Uniunii Europene. Domeniul prevenirii și combaterii criminalității organizate este reglementat printr-un set de legi și strategii. Codul penal stabilește norme privind infracțiunile și pedepsele, aplicându-se în conformitate cu Constituția și tratatele internaționale, inclusiv acquis-ul european. Codul de procedură penală garantează respectarea drepturilor părților implicate, în conformitate cu standardele internaționale. Legea nr. 50/2012 reglementează măsurile pentru prevenirea și combaterea criminalității organizate, iar Legea nr. 59/2012 se concentrează pe activitățile speciale de investigație. Hotărârea Guvernului nr. 288/2012 a creat Consiliul Național de coordonare, responsabil pentru prevenirea și combaterea criminalității organizate.

Cadrul strategic al Moldovei se aliniază priorităților strategice ale Uniunii Europene, inclusiv digitalizarea aplicării legii și a sistemului judiciar, subliniind totodată importanța cooperării internaționale. Strategiile naționale, cum ar fi „Moldova Europeană 2030” și Strategia securității naționale din 2023, stabilesc obiectivele pe termen lung ale țării în acest domeniu, iar Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030 vizează reducerea criminalității și protejarea drepturilor omului. Conform Acordului de Asociere, Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025 implementează angajamentele Republicii Moldova față de Uniunea Europeană, promovând cooperarea internațională și consolidarea capacităților autorităților în lupta împotriva criminalității. De asemenea, vizează implementarea Proiectului Hotărâre de Parlament privind aprobarea documentului de politici publice în domeniul securității cibernetice și conformarea cu Directiva NIS 2. La fel, Republica Moldova este parte la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate și la protocoalele adiționale ale acesteia.

Cadrul administrativ

Republica Moldova dispune de un sistem administrativ complex pentru prevenirea și combaterea criminalității organizate, având mai multe entități cheie implicate, printre care se enumeră Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul Vamal și Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

Ministerului Afacerilor Interne sunt subordonate subdiviziuni ce dețin competențe de menținere a ordinii și securității publice, de prevenire, combatere și investigare a infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave comise pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv de combatere a migrației ilegale și criminalității transfrontaliere. Ministerul Afacerilor Interne este responsabil de elaborarea și implementarea politicilor publice, managementul integrat al frontierei. Ministerul Afacerilor Interne gestionează, de asemenea, protecția civilă și securitatea națională, formulând politici publice și evaluând acte normative în acest sens. Subdiviziunile competente ale Ministerului Afacerilor Interne (efectivul-limită de 18036 de unități) sunt Inspectoratul General al Poliției (efectivul-limită de 9126 de unități), Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (efectivul-limită de 3 686 de unități), Inspectoratul General pentru Migrație (efectivul-limită de 247 de unități) și Inspectoratul General de Carabinieri (efectivul-limită de 1179 de unități). Inspectoratul General al Poliției asigură îndeplinirea funcțiilor stabilite în domeniul de prevenire și combatere a criminalității organizate, având atribuții de investigare a tuturor tipurilor de infracțiuni comise de către structurile criminale. Acesta coordonează activitățile investigative ale subdiviziunilor teritoriale de poliție, asigurând o abordare unitară și eficientă a combaterii infracționalității la nivel național. În subordinea sa se află Inspectoratul național de investigații, o subdiviziune specializată în gestionarea infracțiunilor transfrontaliere și a celor organizate, având competențe extinse pentru a interveni în cazurile care implică grupuri criminale complexe ce operează inclusiv dincolo de granițele țării. De asemenea, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră este responsabil pentru asigurarea securității la frontierele naționale, având ca principale obiective prevenirea și combaterea migrației ilegale, dar și supravegherea fluxurilor transfrontaliere. La fel, deține atribuții în menținerea ordinii și siguranței naționale. În paralel, Inspectoratul General pentru Migrație reglementează statutul și șederea străinilor pe teritoriul țării și exercită controlul asupra fluxurilor transfrontaliere. La fel, contribuie la prevenirea și combaterea criminalității organizate, fiind important în coordonarea măsurilor de securitate internațională și protejarea integrității teritoriului național. Subdiviziunile menționate lucrează împreună pentru a asigura un sistem de siguranță publică eficient, bazat pe prevenirea, identificarea și combaterea infracțiunilor de amploare.

Totodată, Ministerul Afacerilor Interne colaborează continuu și eficient cu Procuratura Generală și procuraturile de specialitate ale acesteia, în vederea prevenirii și combaterii activităților infracționale ale grupărilor criminale care operează pe teritoriul Republicii Moldova. Prin această cooperare interinstituțională, autoritățile își coordonează resursele și expertiza pentru a identifica rapid și a desființa rețelele infracționale, contribuind astfel la întărirea securității naționale și protejarea cetățenilor de pericolele criminalității organizate. Republica Moldova a investit în consolidarea capacităților operaționale ale agențiilor sale de aplicare a legii, îmbunătățind infrastructura, resursele umane și tehnologia disponibilă pentru combaterea criminalității organizate. Prin colaborarea cu autoritățile ucrainene, Republica Moldova a demonstrat o eficiență sporită în desfășurarea unor operațiuni comune, care au dus la identificarea și distrugerea grupărilor criminale internaționale. Aceste realizări subliniază angajamentul țării în consolidarea securității

interne și regionale, având un rol activ în cooperarea internațională pentru combaterea criminalității transfrontaliere.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În următorii ani, Republica Moldova își propune să îmbunătățească cadrul său legislativ și instituțional pentru a preveni și combate mai eficient criminalitatea organizată, aliniindu-se în același timp la cele mai bune practici internaționale din domeniu.

Până la aderarea la Uniunea Europeană, Republica Moldova își propune să revizuiască și să alinieze cadrul său legislativ național în conformitate cu angajamentele asumate față de Comisia Europeană în cadrul sesiunii de screening bilateral. Un obiectiv important va fi modificarea legislației pentru a implementa Acțiunea Comună 97/827/JAI din 5 decembrie 1997, care stabilește un mecanism de evaluare a aplicării și implementării angajamentelor internaționale în lupta împotriva criminalității organizate. Totodată, țara va întreprinde măsuri pentru implementarea Deciziei 2009/902/JAI a Consiliului din 30 noiembrie 2009, privind crearea Rețelei Europene de Prevenire a Criminalității (EUCPN), precum și a Deciziei-cadru 2008/841/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva crimei organizate, inclusiv, Directiva 2013/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iunie 2013 privind armonizarea legislației statelor membre referitoare la punerea la dispoziție pe piață a articolelor pirotehnice.

Prin aceste modificări, Republica Moldova va întări cadrul său legislativ și instituțional, devenind astfel mai capabilă să răspundă eficient provocărilor legate de criminalitatea organizată și va facilita integrarea completă în rețelele internaționale de prevenire și combatere a fenomenului.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a sprijini prevenirea și combaterea criminalității organizate, Republica Moldova își propune să dezvolte și să implementeze mai multe măsuri strategice care vor întări capacitățile autorităților naționale în domeniu. Unul dintre principalele obiective este punerea în funcțiune, până la sfârșitul anului 2027, a laboratorului ADN al Centrului tehnico-criminalistic și expertize judiciare al Inspectoratului General al Poliției, alături de activarea Unității de Informații privind Pasagerii. Aceste două structuri vor adăuga un nivel important de capacitate tehnologică și operațională în investigațiile privind criminalitatea organizată, permițând autorităților să identifice operativ infractorii și să monitorizeze eficient fluxurile de pasageri, necesare în combaterea rețelelor de criminalitate transfrontalieră. În același timp, Republica Moldova își propune să actualizeze „Registrul de Informații Criminalistice și Criminologice” și, până la sfârșitul anului 2027, să finalizeze o analiză detaliată privind modalitățile de asigurare a interoperabilității acestuia cu sistemele ECRIS și ECRIS-TCN. Aceste măsuri vor optimiza gestionarea datelor criminalistice, vor sprijini identificarea infractorilor și vor facilita schimbul rapid de informații în cadrul cooperării internaționale.

În plus, până în 2026, autoritățile de aplicare a legii vor fi echipate cu sisteme de comunicații TETRA, care vor îmbunătăți semnificativ capacitatea de coordonare și reacție în operațiunile destinate combaterii criminalității organizate. Prin implementarea acestor inițiative tehnologice și instituționale, autoritățile naționale vor spori securitatea și eficiența în fața provocărilor criminalității transnaționale.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „Prevenirea și combaterea criminalității organizate” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 495,16 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 423.902,03 mii lei, dintre care suma costurilor de 57.360,73 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 243.741,30 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 122.800,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.2. Investigațiile financiare, inclusiv accesul organelor de aplicare a legii la informațiile financiare

24.1.3 Incriminarea și investigarea spălării banilor

Prezentarea generală a situației

Investigațiile financiare reprezintă un proces complex desfășurat de autoritățile competente pentru identificarea și combaterea infracțiunilor economice, inclusiv spălarea banilor, finanțarea terorismului și alte infracțiuni grave. Acestea implică colectarea și analiza tuturor informațiilor relevante pentru a urmări bunurile și instrumentele obținute sau utilizate în comiterea infracțiunilor, precum și pentru a dispune confiscarea acestora. Importanța investigațiilor financiare rezidă în identificarea mijloacelor folosite la comiterea infracțiunilor, dar și în stabilirea rezultatelor financiare ale acestora, pentru a asigura confiscarea ulterioară a acestora. Astfel, confiscarea bunurilor și sumelor obținute în urma comiterii infracțiunilor contribuie semnificativ la recuperarea prejudiciilor produse. Investigațiile financiare cuprind un ansamblu larg de activități, prin utilizarea metodelor directe (identificarea faptelor, percheziții etc.) și indirecte (solicitarea documentelor, audieri, expertize). Obiectivele principale ale acestora sunt: identificarea bunurilor obținute din infracțiuni și urmărirea acestora, demararea procedurilor de asigurare și confiscare a bunurilor, identificarea bunurilor utilizate sau destinate comiterii unor infracțiuni, deschiderea procedurii de investigare a spălării banilor, descoperirea altor infracțiuni și identificarea altor persoane fizice sau juridice legate de cele investigate inițial, precum și crearea unui profil financiar al persoanelor suspectate.

Cadrul legislativ

Domeniul investigațiilor financiare din Republica Moldova este reglementat de un cadru legislativ complex și cuprinzător, **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene, și este destinat să asigure proceduri și măsuri adecvate pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor economice, inclusiv a spălării banilor și a finanțării terorismului. Acest cadru include acte normative fundamentale ce stabilesc competențele, atribuțiile și procedurile aplicabile autorităților competente în domeniu. Printre reglementările de bază se numără Codul penal și Codul contravențional, care stabilesc tipurile de infracțiuni și contravenții, inclusiv cele de natură economică, ce sunt fundamentale pentru investigarea și incriminarea activităților ilegale. Legea nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului reprezintă un pilon în cadrul legislației naționale, având la bază directivele internaționale și standardele mondiale în domeniu. Legea este completată de Legea nr. 75/2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului, care detaliază

aplicarea sancțiunilor pentru încălcarea acestor norme. Legea nr. 48/2017 reglementează activitatea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infractionale, care deține competențe privind recuperarea bunurilor obținute din activități ilegale, în timp ce alte acte, precum Legea nr. 3/2016 privind Procuratura și Legea nr. 1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, stabilesc competențele și atribuțiile autorităților de aplicare a legii în investigarea infracțiunilor financiare.

În completarea acestui cadru legislativ, Hotărârile Guvernului nr. 896/2023 și nr. 167/2024 stabilesc metodologia și jurisdicțiile care nu respectă standardele internaționale de transparență, în contextul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului, asigurând astfel integrarea normelor internaționale. De asemenea, ordinele emise de Procurorul General, precum Ordinul nr. 41/26/2018, care reglementează urmărirea penală a infracțiunilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului, și Ordinul nr. 18/11/2019, care reglementează investigațiile financiare paralele, stau la bază pentru buna desfășurare a procesului de investigații. Alte acte importante sunt ordinele Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, cum ar fi nr. 5/2018 și nr. 37/2018, care reglementează analiza și investigațiile financiare, iar Ordinul Serviciului Fiscal de Stat nr. 582/2020 stabilește procedurile de expediere și recepționare a documentelor prin sistemul informațional automatizat de documente electronice. Aceste reglementări asigură o gestionare adecvată a informațiilor financiare și facilitează accesul autorităților competente la datele necesare pentru investigarea și combaterea spălării banilor.

Acest cadru legislativ consolidat permite o desfășurare eficientă a investigațiilor financiare și aplicarea măsurilor necesare pentru combaterea infracțiunilor economice. În plus, Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, prin implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru perioada 2020-2025, aprobarea evaluării naționale a riscurilor și adoptarea modificărilor la Legea privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Aceste măsuri au consolidat cadrul legislativ și instituțional, iar domeniul spălării banilor este acum incriminat în mod clar de Codul penal, asigurând o bază solidă pentru combaterea fenomenului la nivel național.

Cadrul administrativ

În Republica Moldova investigațiile financiare sunt realizate de mai multe autorități specializate, care lucrează împreună pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor financiare. Printre principalele instituții implicate în acest proces se enumeră Procuratura Generală, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal. Procuratura investighează infracțiunile financiare, conduce urmărirea penală și reprezintă învinuirea în instanțele de judecată. Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor funcționează ca un centru național pentru colectarea, analiza și diseminarea datelor financiare, având un rol de interfață între sectorul financiar și sistemul organelor de drept. Acesta identifică, prin analize complexe și investigații financiare, scheme de spălare a banilor și finanțare a terorismului, care sunt apoi trimise autorităților competente pentru examinare. Ministerul Afacerilor Interne, prin Direcția investigații infracțiuni spălarea banilor și finanțarea terorismului a Inspectoratului național de investigații, din subordinea Inspectoratului General al Poliției, creată în 2020, deține competențe privind investigarea infracțiunilor de spălare a banilor și a celor conexe, efectuând, totodată, lucrări analitice și informaționale în domeniul terorismului, extremismului și mercenariatului, inclusiv verificarea

persoanelor implicate în grupuri sau mișcări teroriste. Centrul Național Anticorupție este autoritatea responsabilă de prevenirea și combaterea corupției și a infracțiunilor conexe. Dispune de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, care efectuează investigații financiare paralele și asigură recuperarea bunurilor obținute ilicit, inclusiv din infracțiuni de corupție și spălare de bani. La rândul său, Serviciul Fiscal de Stat are ca sarcină principală administrarea impozitelor și taxelor în interesul statului, asigurând un proces fiscal eficient și sprijinind contribuabilii în conformarea la legislația fiscală. Acesta garantează resursele necesare statului pentru finanțarea proiectelor sociale și dezvoltarea generală a societății. În final, Serviciul Vamal, subordonat Ministerului Finanțelor, asigură securitatea economică și fiscală a statului, facilitând comerțul legitim și oferind servicii publice de calitate pentru mediul de afaceri și cetățeni. Prin administrarea veniturilor vamale și exercitarea controlului pe baza analizei de risc, acesta aplică tehnici moderne de vămire, asigurând un proces profesionist, transparent și responsabil.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În prima etapă, autoritățile competente vor dezvolta un proiect legislativ destinat reglementării activelor virtuale, asigurând astfel alinierea la prevederile Directivei UE 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018, ce modifică Directiva (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar pentru spălarea banilor și finanțarea terorismului, alături de alte acte legislative conexe. Totodată, pentru a alinia legislația națională la Directiva (UE) 2019/1153 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019, ce reglementează utilizarea informațiilor financiare și a altor date în scopul prevenirii, depistării, investigării și urmăririi infracțiunilor, autoritățile vor elabora un proiect de lege pentru modificarea Codului penal, Codului de procedură penală, Legii nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și altor acte normative relevante. La fel, în conformitate cu articolul 6 alineatul (8) din Legea nr. 308/2017, Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în colaborare cu autoritățile de supraveghere, instituțiile de drept și alte autorități competente, va organiza și actualiza evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului pe parcursul anului 2025. Evaluarea va contribui la optimizarea legislației, instituțiilor și politicilor în domeniu, asigurând o distribuire mai eficientă a resurselor și va sprijini autoritățile, organizațiile de profil și entitățile raportoare în identificarea riscurilor naționale. Pe baza rezultatelor evaluării, se vor propune măsuri de reducere a riscurilor, care vor fi incluse în documentele de politică pentru perioada următoare.

Adoptarea unei noi Strategii naționale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (2026-2030) va stabili o serie de obiective generale și specifice, care vor avea drept scop consolidarea sistemului național de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului.

Astfel, Republica Moldova își propune să își alinieze complet cadrul juridic la Directivele Uniunii Europene 2018/843, 2019/1153 și 2018/1673, consolidând măsurile de drept penal pentru combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Reformele în curs vizează îmbunătățirea rezultatelor în investigațiile, urmările penale și condamnările referitoare la combaterea spălării banilor. Pentru a se alinia complet la standardele

Uniunii Europene, Republica Moldova va adopta măsuri în următorii ani, indiferent de structura juridică, inclusiv prin achiziționarea unei soluții software integrate, special concepută pentru a sprijini activitatea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

În acest scop, țara va implementa o aplicație de raportare specializată, care va optimiza și uniformiza procesul de raportare către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor. Implementarea acestui sistem va spori interoperabilitatea bazelor de date, va facilita schimbul de informații în timp real și va eficientiza diseminarea datelor între instituțiile implicate. Sistemul va include trei componente esențiale:

- **Colectarea datelor:** informațiile vor fi transmise de entitățile raportoare către sistemul goAML.
- **Analiza datelor:** se va realiza o analiză bazată pe multiple criterii și indicatori de risc, efectuată de analiștii Serviciului.
- **Schimbul de date:** datele vor fi schimbate între Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și autoritățile competente, atât pe plan național, cât și internațional, în cadrul unui mecanism de coordonare regională și globală.

În contextul sporirii fluxului de schimb de informații internațional, asigurarea cooperării cu autoritatea nou creată la nivelul Uniunii Europene – Autoritatea de Combatere a Spălării Banilor (AMLA), precum și în scopul asigurării activității Centrului de Instruire în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, se planifică consolidarea capacităților instituționale ale Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, prin extinderea numărului de personal cu 5 unități.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul *„Investigații financiare – accesul autorităților de aplicare a legii la informații financiare. Incriminarea și investigarea spălării banilor”* sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 733,88 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 12.542,90 mii lei, dintre care suma costurilor de 6.774,72 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 3.168,18 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 2.600,0 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.4. Confiscarea, sechestrarea/înghețarea activelor și penalități financiare

Prezentarea generală a situației

Recuperarea bunurilor infracționale a devenit o prioritate internațională datorită impactului economic semnificativ al crimei organizate, care cauzează pierderi anuale estimate între 218 și 282 de miliarde de euro în Uniunea Europeană. Totuși, doar o mică parte dintre aceste bunuri sunt confiscate sau recuperate, ceea ce subliniază necesitatea unor măsuri suplimentare. În acest sens, Comisia Europeană a propus întărirea cooperării între birourile de recuperare, inclusiv prin extinderea Directivei 2014/42, pentru a spori eficiența procesului în statele membre.

În acest context, Republica Moldova a făcut progrese semnificative în alinierea la standardele internaționale, în special prin implementarea Acordului de Asociere cu Uniunea

Europeană din 2014. Articolul 4 din Acord subliniază necesitatea reformelor interne importante, inclusiv eficientizarea luptei împotriva corupției și consolidarea cooperării internaționale, precum și aplicarea eficientă a instrumentelor juridice internaționale, cum ar fi Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva Corupției din 2003.

Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire și a înregistrat progrese în implementarea aquis-ului Uniunii Europene în domeniu, în special prin combaterea criminalității financiare și recuperarea activelor provenite din infracțiuni. Totodată, Republica Moldova a dezvoltat o abordare strategică pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice, denumit și planul de "deoligarhizare". Implementarea coordonată a planului a îmbunătățit anchetele proactive și eficiente de combatere a corupției și a condus la un bilanț pozitiv de procese și condamnări, cu recuperarea efectivă a bunurilor.

Pentru a sprijini recuperarea bunurilor obținute ilegal, a fost înființată Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în cadrul Centrului Național Anticorupție, iar Codul de procedură penală a fost modificat pentru a include prevederi specifice acestui proces. De asemenea, au fost dezvoltate proceduri clare pentru cooperarea în domeniu, incluzând ghiduri și instrucțiuni privind sechestrarea, confiscarea bunurilor infracționale și investigarea infracțiunilor financiare. Exemple relevante includ Ordinul Procurorului General nr. 41/26 din 6 septembrie 2018, care aprobă metodica de urmărire a infracțiunilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului, și Ordinul nr. 18/11 din 9 aprilie 2019 pentru investigațiile financiare paralele.

În ciuda acestor progrese, Republica Moldova continuă să îmbunătățească legislația pentru a combate mai eficient infracțiunile grave, criminalitatea organizată și corupția. Modificările legislative realizate până acum nu acoperă toate aspectele necesare pentru a eficientiza sistemul de recuperare a bunurilor infracționale. Printre deficiențele persistente se numără limitările în investigațiile financiare paralele și lipsa unor măsuri extinse de confiscare a bunurilor, provocând dificultăți în lupta împotriva crimei organizate și a corupției.

Cadrul legislativ

În ceea ce privește cadrul legislativ privind confiscarea, sechestrarea/înghețarea activelor și penalitățile financiare, Codul penal nr. 985/2002, Codul de procedură penală nr. 122/2003 și Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale reglementează aceste aspecte, **fiind aliniate parțial** la aquis-ul Uniunii Europene. În special, aceste acte legale reflectă dispozițiile Deciziei-Cadru 2003/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea ordinelor de înghețare a bunurilor sau a probelor în Uniunea Europeană, ale Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracționale, precum și ale Deciziei 2007/845/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2007 privind cooperarea între oficiile de recuperare a creanțelor din statele membre în domeniul urmăririi și identificării produselor rezultate din infracțiuni sau a altor bunuri legate de infracțiuni. Cooperarea cu autoritățile publice competente în domeniul activității Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale este reglementată prin Legea nr. 48/2017.

Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale (*reglementată de Legea nr. 48/2017*), colaborează cu autoritățile publice competente în domeniul activității sale și este conectată la canalul securizat EUROPOL/SIENA, prin care efectuează schimb de informații cu omologii din alte jurisdicții. De asemenea, în calitate de membru al rețelelor CARIN și BAMIN, Agenția

utilizează aceste platforme pentru schimbul de informații și identificarea bunurilor provenite din infracțiuni, iar prin canale diplomatice, facilitează identificarea și urmărirea acestora. Astfel, nu se impune alinierea deplină la Decizia 2007/845/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2007 privind cooperarea între oficiile de recuperare a creanțelor din statele membre, deoarece mecanismul existent este deja funcțional și eficient.

În ceea ce privește Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor, deși statele membre trebuie să adopte actele cu putere de lege și cele administrative necesare pentru a se conforma acesteia până la 23 noiembrie 2026, se poate afirma cu certitudine că legislația Republicii Moldova s-a aliniat parțial prevederile acestei directive. Astfel, alinierea parțială la directivă este realizată prin următoarele acte normative: Codul penal, Codul de procedură penală, Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, Hotărârea Guvernului nr. 684/2018 privind Regulamentul pentru evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infracționale (sechestrare), Legea nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului, Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, Legea nr. 50/2012 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, Legea nr. 308/2017 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, Legea nr. 1104/2002 privind Centrul Național Anticorupție, Hotărârea Guvernului nr. 972/2001 pentru aprobarea Regulamentului privind evidența, evaluarea și vânzarea bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrare și ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delict, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor, precum și Hotărârea Parlamentului nr. 342 din 15 decembrie 2022 privind aprobarea Programului național de recuperare a bunurilor infracționale pentru perioada 2023-2027 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.

De asemenea, trebuie menționat că Directiva (UE) 2024/1260 înlocuiește Decizia 2007/845/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2007, care reglementa cooperarea între oficiile de recuperare a creanțelor din statele membre în domeniul urmăririi și identificării bunurilor provenite din infracțiuni, precum și Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracționale din Uniunea Europeană. Cu referire la Decizia-cadru 2005/214/JAI privind recunoașterea reciprocă a sancțiunilor financiare, Decizia-cadru 2006/783/JAI privind recunoașterea reciprocă a hotărârilor de confiscare și Regulamentul (UE) 2018/1805 privind recunoașterea ordinelor de indisponibilizare și confiscare, se precizează că prevederile acestora au fost parțial aliniate în legislația națională prin Legea nr. 371/2006 și Codul de procedură penală. De asemenea, Regulamentul (UE) 2018/1805 a înlocuit Deciziile-cadru 2003/577/JAI și 2006/783/JAI. Referitor la Directiva (UE) 2019/1153 privind utilizarea informațiilor financiare în scopuri penale și Directiva (UE) 2024/1654 privind accesul autorităților competente la registrele centralizate de conturi bancare, acestea sunt parțial aliniate prin Legea nr. 48/2017 și Legea nr. 308/2017. Conform art. 6 și 14 din Legea nr. 48/2017, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale poate solicita informații de la entități, fără a invoca secretul comercial, bancar sau protecția datelor personale. Agenția are acces și la registrul centralizat al conturilor bancare gestionat de Serviciul Fiscal de Stat. Astfel, nu este necesar să se alinieze integral, întrucât mecanismul existent este funcțional.

Cadrul administrativ

La nivel național, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale din cadrul Centrului Național Anticorupție, cu statut de Birou de Recuperare a Bunurilor (ARO) și Birou de Management al Bunurilor (AMO), este o unitate autonomă specializată, responsabilă de gestionarea bunurilor indisponibilizate în cadrul procedurilor penale. Conform Legii nr. 48/2017. Agenția deține atribuții de bază în efectuarea investigațiilor financiare paralele, evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor confiscate, precum și în menținerea evidenței bunurilor infraționale. Aceasta cooperează atât pe plan național, cât și internațional cu autoritățile competente și efectuează schimb de informații cu autoritățile străine, contribuind la aplicarea celor mai bune practici în gestionarea bunurilor supuse măsurilor de sechestru și confiscare. Agenția este structurată în 4 direcții și 1 secție, având un total de 34 de funcții:

- **Direcția Investigații Financiare:** realizează investigații financiare paralele și este compusă din 1 șef și 7 ofițeri de urmărire penală.
- **Direcția Investigații Speciale:** efectuează măsuri speciale de investigație și include 1 șef și 9 ofițeri de investigații.
- **Direcția Sisteme Informatică și Analitică:** desfășoară activități analitice și accesarea bazelor de date, fiind formată din 1 șef și 4 inspectori.
- **Direcția Evaluare, Administrare și Valorificare a Bunurilor Indisponibilizate:** gestionează bunurile sechestrate și profilurile financiare, incluzând 1 șef și 7 inspectori.
- **Secția Cooperare Internațională, Secretariat și Arhivă:** gestionează corespondența și arhivarea, fiind alcătuită din 1 șef și 3 inspectori.

În ceea ce privește infrastructura de date, Agenția are acces extins la toate bazele de date publice și restricționate, inclusiv Registrul conturilor bancare, Registrul populației, Registrul transporturilor, Registrul imobilelor, Registrul societăților comerciale și altele, totalizând peste 30 de registre. De asemenea, agenția poate solicita direct informații care includ date comerciale, bancare, secrete profesionale sau personale, fără a fi necesară o hotărâre judecătorească. Prin acorduri de colaborare cu furnizori de date, agenția beneficiază și de acces direct la o serie de baze private. În general, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale cooperează cu toate autoritățile locale în domeniul recuperării activelor, direct sau prin intermediul rețelei CARIN sau al canalului EUROPOL/SIENA. Din februarie 2020, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale este conectată la canalul EUROPOL/SIENA, un canal securizat de schimb de date între statele membre EUROPOL, țările terțe și organisme internaționale de aplicare a legii. Acest canal permite schimbul rapid, eficient și sigur de date, informații și documente între autoritățile de aplicare a legii și asigură obținerea de către Agenție a informațiilor privind activele situate în străinătate. Investigațiile financiare depășesc frecvent granițele Republicii Moldova, implicând necesitatea cooperării cu organisme internaționale. Printre acestea se numără: Comisia Europeană, Eurojust, EUROPOL, BAMIN, rețeaua CARIN, INTERPOL, OSCE, GIZ, SELEC, UNODC și UNICRI.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Pentru a alinia legislația națională la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul confiscării, sechestrării/înghețării și sancțiunilor financiare, Republica Moldova a elaborat un plan normativ care include acte destinate armonizării instrumentelor de confiscare și sechestrare a bunurilor

provenite din activități infracționale. Acest plan nu doar că urmărește conformarea cu standardele europene, dar și îmbunătățirea și consolidarea mecanismului de recuperare a bunurilor infracționale, pentru a asigura eficiența proceselor legale de confiscare și prevenirea utilizării acestora în scopuri ilegale.

În perioada 2025-2026, Republica Moldova va implementa un mecanism mai eficient de confiscare, integrat în procedurile penale, prin măsurile prevăzute în Programul Național de Recuperare a Bunurilor Infracționale 2023-2027 și Planul de măsuri pentru limitarea influenței excesive a intereselor private, cunoscut și ca planul de „deoligarhizare”. Aceste inițiative vor crea un cadru robust pentru recuperarea bunurilor dobândite ilicit, reducând influențele externe și interesele private asupra proceselor economice și politice. Măsurile incluse vor transpune direct dispozițiile Regulamentului (UE) 2018/1805, referitoare la recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și confiscare a bunurilor, și normele din Directiva (UE) 2024/1260, ce reglementează mecanismele de confiscare extinsă. Un element central al planului îl reprezintă consolidarea mecanismului de confiscare civilă, care va permite statului să preia bunurile obținute ilegal prin fraudarea legii și a interesului public. Proiectul de lege privind confiscarea civilă, elaborat de Ministerul Justiției cu sprijinul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale și al Autorității Naționale de Integritate, prevede ca confiscarea bunurilor să fie realizată prin intermediul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Aceasta va iniția procedurile legale în cazul persoanelor acuzate de infracțiuni prevăzute de Codul penal. Confiscarea va viza persoanele condamnate, dar care nu au avut confiscarea extinsă a bunurilor, precum și pe cele ale căror bunuri au fost supuse sechestrului, chiar dacă urmărirea penală a fost încetată sau au fost scoase de sub acuzare. Aceste măsuri vor ajuta autoritățile să aplice un mecanism de confiscare eficient, inclusiv în cazul persoanelor care au scăpat de condamnare, dar asupra căror bunuri există dovezi clare de proveniență ilicită.

Un alt obiectiv important al planului este crearea unui mecanism clar pentru utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale și de interes public. Proiectul de lege prevede armonizarea reglementărilor naționale cu legislația Uniunii Europene privind reutilizarea socială a bunurilor confiscate. Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale a Centrului Național Anticorupție va fi responsabilă de valorificarea acestor bunuri, de gestionarea evidenței acestora în bugetul de stat și de coordonarea procedurilor necesare. Scopul este de a utiliza bunurile confiscate pentru proiecte sociale, educaționale și de infrastructură, contribuind astfel la dezvoltarea comunităților locale și susținerea proiectelor de interes public. În ansamblu, obiectivul principal al acestui plan este întărirea mecanismului național de urmărire și identificare a bunurilor infracționale, sprijinind autoritățile competente în procesul de confiscare și executare a acestora. Prin alinierea legislației la standardele Uniunii Europene și implementarea unor măsuri eficiente de gestionare a activelor, Republica Moldova va crea un cadru normativ solid pentru combaterea criminalității economice și recuperarea bunurilor infracționale, în concordanță cu cele mai bune practici internaționale.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a implementa cu succes planul legislativ, este necesar să se consolideze capacitățile administrative ale instituțiilor responsabile de confiscarea și recuperarea bunurilor infracționale. Aceste măsuri sunt vitale pentru asigurarea unei aplicări eficiente și corecte a noilor reglementări, susținând autoritățile în procesul de confiscare a bunurilor provenite din activități ilegale.

Un prim pas important în realizarea acestui obiectiv este organizarea de cursuri de instruire pentru personalul din autoritățile implicate în procesul de confiscare. Scopul acestor cursuri este familiarizarea acestora cu noile reglementări și asigurarea capacității de a aplica corect mecanismul îmbunătățit de confiscare a bunurilor infracționale. Cursurile vor aborda atât aspectele teoretice ale legislației europene și naționale, cât și aplicațiile practice ale noilor instrumente legislative. Prin această instruire continuă, se va contribui la creșterea profesionalismului și eficienței autorităților responsabile, oferindu-le toate cunoștințele necesare pentru a implementa mecanismele de confiscare într-un mod coerent și conform normelor europene.

Un alt aspect pentru o implementare eficientă a mecanismului de confiscare este dotarea corespunzătoare a Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Aceasta trebuie să dispună de condițiile necesare pentru depozitarea bunurilor infracționale, care pot include o gamă largă de active, de la bunuri imobiliare la vehicule sau obiecte de valoare. Este important ca agenția să dispună spații sigure și adecvate pentru gestionarea acestora, iar măsurile de protecție implementate trebuie să prevină deteriorarea sau pierderea bunurilor, astfel asigurându-se respectarea principiilor transparenței și legalității în procesul de recuperare.

Un element în gestionarea bunurilor infracționale confiscate este implementarea unui sistem informatic automatizat, „Registrul bunurilor infracționale confiscate”. Acest sistem centralizat va urmări fiecare bun confiscat de la momentul indisponibilizării până la finalizarea procesului de recuperare sau redistribuire, asigurând transparența și facilitând un management eficient al activelor, reducând riscurile de eroare sau fraudă. Prin acest registru, agențiile implicate vor putea coordona mai bine activitățile și raporta stadiul fiecărui bun confiscat.

Pentru valorificarea eficientă a bunurilor confiscate, va fi dezvoltată o platformă online dedicată vânzării prin licitație publică. Aceasta va permite o gestionare mai rapidă și transparentă a bunurilor confiscate, iar licitațiile vor fi accesibile atât autorităților, cât și publicului larg, asigurând astfel transparența și concurența corectă. Veniturile generate vor putea fi folosite pentru finanțarea unor proiecte publice, cum ar fi cele sociale sau de dezvoltare economică.

În contextul îmbunătățirii mecanismului de confiscare, inclusiv confiscarea civilă și reutilizarea socială a bunurilor, va fi necesară suplimentarea personalului Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Creșterea volumului de activitate și extinderea atribuțiilor agenției vor impune angajarea de noi funcționari publici cu competențe în investigarea bunurilor infracționale și gestionarea activelor confiscate, astfel încât agenția să poată răspunde mai eficient provocărilor și să aplice corect reglementările europene.

Totodată, pentru a îmbunătăți procesul de recuperare a bunurilor infracționale, va fi dezvoltat un modul suplimentar în „Registrul Bunurilor Infracționale Indisponibilizate”, care va permite o căutare mai rapidă și eficientă prin integrarea acestuia cu bazele de date relevante, interne și externe. Sistemul informațional destinat ținerii Registrului Bunurilor Infracționale Indisponibilizate va consuma, prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), sprijinind investigațiile financiare paralele și facilitând identificarea rapidă a bunurilor care pot fi confiscate sau valorificate.

Aceste măsuri administrative sunt necesare pentru implementarea cu succes a planului de confiscare a bunurilor infracționale și pentru asigurarea unei gestionări eficiente și conforme cu standardele Uniunii Europene. Ele vor contribui la consolidarea capacităților instituționale și la

dezvoltarea unei infrastructuri administrative care să răspundă cerințelor unui sistem de justiție mai transparent și mai eficient.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „*Confiscarea, înghețarea bunurilor și sancțiuni financiare*” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 336,92 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 22.183,90 mii lei, dintre care suma costurilor de 1.283,90 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 20.900,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.5. Prevenirea și combaterea criminalității cibernetice

Prezentarea generală a situației

Criminalitatea cibernetică reprezintă o amenințare majoră în era digitală, având un impact semnificativ asupra securității economice, sociale și naționale. În contextul globalizării și al digitalizării rapide, nu face excepție de la acest fenomen, confruntându-se cu o varietate de infracțiuni cibernetice, de la atacuri asupra infrastructurii critice, la fraude online, furt de identitate și activități ilegale desfășurate în mediul virtual. Dezvoltarea tehnologiilor informaționale și extinderea accesului la internet au adus beneficii considerabile, dar au oferit și oportunități pentru activități infracționale tot mai sofisticate. Infracții cibernetice exploatează vulnerabilitățile tehnice, legislative și educaționale pentru a lansa atacuri, punând în pericol atât utilizatorii individuali, cât și organizațiile publice și private.

În Republica Moldova, criminalitatea cibernetică a devenit o prioritate pe agenda autorităților, având în vedere creșterea numărului de incidente raportate și complexitatea metodelor utilizate de atacatori. Instituțiile responsabile, precum Centrul pentru combaterea crimelor cibernetice al Inspectoratului național de investigații, din cadrul Inspectoratului General al Poliției, au intensificat măsurile de prevenire, investigare și combatere a acestui tip de infracțiuni, colaborând cu parteneri internaționali și organizații regionale pentru îmbunătățirea securității cibernetice.

Cadrul legislativ

Combaterea eficientă a criminalității cibernetice necesită un cadru legislativ robust, capabil să răspundă provocărilor impuse de dezvoltarea tehnologică și de complexitatea tot mai mare a infracțiunilor din acest domeniu. Republica Moldova a făcut progrese semnificative în armonizarea legislației naționale cu standardele internaționale, ratificând convenții și tratate relevante. Un document de referință în acest sens este Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea cibernetică, cunoscută ca Convenția de la Budapesta. Aceasta, adoptată la 23 noiembrie 2001 și ratificată de către Republica Moldova prin Legea nr. 6/2009, oferă un set complet de norme pentru prevenirea, investigarea și combaterea infracțiunilor cibernetice, precum și încurajează cooperarea internațională. În decembrie 2022, Republica Moldova a semnat cel de-al Doilea Protocol Adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea cibernetică. Acest document introduce mecanisme noi pentru schimbul de informații între autorități și furnizorii de servicii,

simplificând investigațiile transfrontaliere și sporind eficiența în combaterea criminalității informatice.

În completarea acestui cadru legislativ, Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzului sexual (Lanzarote), adoptată la 25 octombrie 2007 și ratificată la 19 decembrie 2011, introduce măsuri specifice pentru protecția copiilor împotriva abuzurilor din mediul online. Aceasta vizează prevenirea distribuirii de materiale ilegale și sprijinirea victimelor prin mecanisme adecvate de protecție. La nivel internațional, Republica Moldova a aderat, de asemenea, la Protocolul Opțional la Convenția Organizației Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului, care reglementează aspecte legate de vânzarea de copii, prostituția infantilă și pornografia infantilă. Adoptat de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 25 mai 2000 și ratificat la 22 februarie 2007, acest protocol evidențiază angajamentul țării în asigurarea protecției drepturilor copilului atât în mediul online, cât și offline.

Pe plan intern, adoptarea Legii nr. 20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității cibernetice a reprezentat o etapă importantă. Legea stabilește măsuri clare pentru prevenirea și investigarea infracțiunilor informatice și include crearea unui punct de contact 24/7, destinat coordonării rapide în cazurile de criminalitate cibernetică, inclusiv la nivel internațional. Totodată, pentru a răspunde mai operativ provocărilor tehnologice, Legea nr. 200/2024, adoptată de Parlament în iulie 2024, aduce amendamente semnificative Legii nr. 20/2009. Aceste modificări îmbunătățesc mecanismele de prevenire și investigare, consolidând cooperarea internațională în domeniul securității cibernetice. Un alt pas important în alinierea legislației naționale la standardele internaționale a fost ratificarea, prin Legea nr. 302/2016, a Protocolului Adițional la Convenția de la Budapesta, care extinde domeniul de aplicare al convenției prin incriminarea actelor rasiste și xenofobe comise prin intermediul sistemelor informatice, ceea ce reflectă angajamentul Republicii Moldova în combaterea discursului de ură și a discriminării în mediul online.

Prin integrarea convențiilor internaționale și actualizarea legislației naționale, Republica Moldova demonstrează un angajament ferm în combaterea criminalității cibernetice. Aceste inițiative legislative nu doar întăresc cadrul juridic intern, ci și poziționează țara ca un partener activ în eforturile globale de protecție a spațiului digital și de asigurare a securității cetățenilor în fața noilor amenințări informatice.

Cadrul administrativ

Centrul pentru combaterea crimelor cibernetice reprezintă o subdiviziune administrativă a Inspectoratului național de investigații creată în scopul organizării, coordonării și desfășurării activității de combatere a infracțiunilor informatice și celor conexe, precum și a infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave cu rezonanță socială sporită, comise prin utilizarea sistemelor informatice. Acesta include patru secții distincte, fiecare având un rol în protejarea securității cibernetice, după cum urmează:

- **Secția 1:** se ocupă de prevenirea și combaterea infracțiunilor cibernetice naționale și transfrontaliere, inclusiv a celor care vizează confidențialitatea și integritatea sistemelor informatice, precum și protecția intimității personale și a corespondenței.
- **Secția 2:** se concentrează pe investigațiile privind infracțiunile financiare online grave și deosebit de grave, inclusiv cele comise prin utilizarea sistemelor informatice și a mijloacelor de plată

electronice sau criptomonede. De asemenea, se ocupă cu depistarea fraudelor legate de ATM-uri și dispozitivele de plată electronică.

- **Secția 3:** are ca obiectiv combaterea pornografiei infantile, abuzului sexual online asupra minorilor și promovarea materialelor care încurajează astfel de infracțiuni. De asemenea, gestionează bazele de date naționale și internaționale legate de aceste infracțiuni.
- **Secția 4:** se axează pe asistența tehnică și consultativă, utilizând echipamente și software specializat pentru investigarea infracțiunilor informatice. Aceasta examinează sistemele și dispozitivele informatice și colectează dovezi digitale.

Centrul dispune de 30 de posturi, din care 27 sunt ocupate în prezent, iar personalul este distribuit între cele patru secții. Printre atribuțiile principale ale Centrului se numără prevenirea și combaterea infracțiunilor cibernetice, monitorizarea fenomenului criminal și gestionarea sistemelor IT, dezvoltarea capacităților proprii și asigurarea cooperării naționale și internaționale. În cadrul activităților de investigare, angajații Centrului au acces la diverse baze de date, precum BCD e-Cadastru, SIA Rossoft, SIA "Criminal și Criminologic", și altele, pentru a susține activitățile de identificare și combatere a infracțiunilor informatice.

La nivel național, Centrul colaborează cu instituții precum Serviciul Tehnologiilor Informaționale a Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul de Securitate și Informații, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Banca Națională a Moldovei și Agenția pentru Securitate Cibernetică din subordinea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

La nivel internațional, Centrul cooperează cu organizații precum Europol, Interpol, Eurojust, Consiliul Europei, ENISA, FBI și diverse companii private specializate în criminalistică digitală, facilitând astfel investigarea și prevenirea infracțiunilor cibernetice pe plan global.

Totodată, Republica Moldova continuă să își întărească capacitățile de investigare a criminalității cibernetice. Începând cu luna februarie 2025, țara dispune de un laborator de ultimă generație, ce a fost lansat pentru a consolida capacitatea autorităților de a preveni, investiga, combate criminalitatea informatică, oferind tehnologie avansată și expertiză specializată în domeniul investigațiilor digitale. Datorită tehnologiilor avansate, angajații Inspectoratului General al Poliției vor putea analiza și gestiona amenințările cibernetice în timp real, protejând mai bine spațiul digital al țării. Astfel, se va colecta și analiza probe digitale pentru o identificare rapidă a infractorilor, iar experții în criminalistică vor beneficia de formare continuă prin simulări pentru a detecta și contracara atacurile informatice. În plus, vor putea testa măsuri de securitate într-un mediu controlat. Îmbunătățirea capacităților tehnice va sprijini schimbul de informații cu instituțiile Uniunii Europene și parteneri internaționali, contribuind la combaterea infracțiunilor transfrontaliere. Laboratorul, finanțat de Uniunea Europeană prin proiectul EU4Security Moldova, extinde capacitățile Centrului Tehnico-Criminalistic, aliniind Republica Moldova la standardele europene.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În contextul procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană și al alinierii la standardele internaționale în domeniul combaterii criminalității cibernetice, autoritățile naționale depun eforturi considerabile pentru a dezvolta un cadru legislativ dezvoltat, capabil să

facă față provocărilor generate de evoluțiile rapide în tehnologiile digitale și securitatea cibernetică. Cadrul legislativ vizează atât prevenirea, cât și combaterea eficientă a infracțiunilor cibernetice și este **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene. Acesta are rolul de protejare a cetățenilor și garantarea securității naționale împotriva amenințări digitale.

În același timp, integrarea normelor europene în legislația națională reprezintă un pas important pentru crearea unui sistem coerent de răspuns la criminalitatea informatică și întărirea colaborării internaționale. Astfel, autoritățile din Republica Moldova au inițiat o serie de proiecte legislative care vizează consolidarea capacităților instituționale și asigurarea unei reacții rapide și eficiente la infracțiunile cibernetice, într-un cadru de cooperare internațională. Printre acestea, se numără proiectele de acte normative care reglementează diverse aspecte ale procesului de investigare și prevenire a infracțiunilor digitale, contribuind la întărirea securității cibernetice și la protejarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

În paralel, se planifică modificarea Codului de procedură penală și a altor acte normative relevante pentru a alinia legislația națională la standardele internaționale, în special la cel de-al doilea Protocol adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică. Aceste modificări vor întări capacitatea instituțiilor statului de a coopera eficient cu alte state în domeniul combaterii criminalității cibernetice, asigurând în același timp respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor implicate în procesele legale. De asemenea, Republica Moldova urmează să ratifice cel de-al doilea Protocol adițional la Convenția Consiliului Europei, care va întări cooperarea internațională, în special în ceea ce privește schimbul de informații și divulgarea probelor electronice între autoritățile judiciare ale diferitelor state. Acest protocol va permite țării să participe activ la combaterea criminalității cibernetice la nivel global, contribuind la protejarea cetățenilor și a securității naționale.

În concordanță cu reglementările europene, Republica Moldova va adopta și Regulamentele și Directivele UE relevante, inclusiv Regulamentul (UE) 2023/1543 privind ordinele europene de divulgare a probelor electronice și Ordinul european de păstrare a probelor electronice, care reglementează procesul de obținere a probelor electronice în cadrul anchetelor transfrontaliere. Aceste măsuri vor sprijini autoritățile naționale relevante în realizarea unor investigații eficiente și în colaborarea cu alte state membre ale Uniunii Europene, facilitând astfel combaterea infracțiunilor cibernetice. În plus, se lucrează la elaborarea proiectelor de acte normative pentru alinierea la Directiva (UE) 2023/1544, Directiva UE 2019/713, Directiva 2013/40/UE și Directiva (UE) 2022/2555.

Prin aceste măsuri legislative, Republica Moldova își propune să se alinieze la standardele europene și internaționale în domeniul criminalității cibernetice, asigurându-se că instituțiile statului sunt bine echipate pentru a preveni și combate infracțiunile informatice. Acest cadru legislativ va întări capacitățile autorităților de investigare și urmărire penală, va sprijini cooperarea internațională în domeniul combaterii criminalității cibernetice și va proteja drepturile și securitatea cetățenilor în fața amenințărilor digitale.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În cadrul eforturilor de consolidare a capacităților administrative ale Republicii Moldova în domeniul prevenirii și combaterii crimelor cibernetice, autoritățile naționale planifică o serie de măsuri menite să îmbunătățească eficiența răspunsului la amenințările digitale și să sporească

protecția cetățenilor. Printre aceste măsuri se numără dezvoltarea unor acțiuni active de informare a populației cu privire la măsurile preventive și la modalitățile de raportare a infracțiunilor și contravențiilor comise în mediul online. De asemenea, autoritățile vor intensifica campaniile de informare a populației cu privire la disponibilitatea și funcționarea acestei platforme online, asigurându-se astfel că cetățenii sunt conștienți de instrumentele puse la dispoziție de autoritățile competente pentru raportarea infracțiunilor informatice.

În paralel, se preconizează creșterea numărului de unități de personal în cadrul Centrului pentru combaterea crimelor cibernetice, având în vedere planurile de regionalizare ale Poliției, ceea ce va permite o reacție mai rapidă și mai eficientă la nivel local în fața amenințărilor cibernetice. Pentru a sprijini aceste inițiative, Centrul va fi dotat cu instrumente inteligente de investigare, care vor spori capacitatea de a desfășura investigații complexe și de a răspunde la infracțiuni informatice tot mai sofisticate. În plus, angajații Centrului vor beneficia de instruire continuă, axată pe noile metode și tehnici de investigare a infracțiunilor cibernetice și conexe, astfel încât să fie pregătiți să facă față provocărilor emergente din domeniu.

Măsurile menționate vor contribui semnificativ la întărirea capacităților administrative și la crearea unui sistem de protecție mai eficient împotriva criminalității cibernetice în Republica Moldova.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „*Prevenirea și combaterea criminalității informatice*” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 2.113,54 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 9.462,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 1.780,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 2.000,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 5.682,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.6. Abuzul sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online

Prezentarea generală a situației

Abuzul sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online, reprezintă una dintre cele mai grave forme de încălcare a drepturilor fundamentale. Fenomenul nu doar că vulnerabilizează copilul în fața unor traume fizice și psihice, dar îi afectează profund dezvoltarea ca individ. Consecințele sunt devastatoare, influențând nu doar starea de bine a copilului în prezent, ci și capacitatea sa de a se integra și de a funcționa sănătos în societate pe termen lung.

Având în vedere amploarea și complexitatea fenomenului, inclusiv impactul tot mai mare al abuzului în mediul digital, Republica Moldova a recunoscut necesitatea unor măsuri eficiente de prevenire și protecție. Au fost adoptate măsuri concrete prin ratificarea unor tratate internaționale relevante și a modificat legislația națională pentru a respecta standardele internaționale. Aceste măsuri sunt necesare pentru asigurarea unui cadru legal care să prevină și să combată eficient abuzul și exploatarea sexuală a copiilor, asigurând totodată protecția lor într-un context tot mai digitalizat. Implementarea unui astfel de cadru normativ se dovedește a fi imperativă pentru a sprijini victimele și a descuraja făptuitorii, oferind copiilor un mediu mai sigur

și mai protejat în fața acestor pericole. Astfel, în Republica Moldova se va institui un mecanism care va permite sistarea accesului la paginile web care conțin informații destinate și utilizate pentru pregătirea sau comiterea infracțiunilor, în special cele ce se referă la asigurarea unui ecosistem online sigur.

Cadrul legislativ

În cadrul legislației naționale și internaționale care reglementează protecția drepturilor copilului și combaterea abuzului sexual asupra acestora, inclusiv exploatarea în mediul online, Republica Moldova a adoptat și ratificat mai multe convenții și protocoale care reflectă angajamentele internaționale în domeniul protecției copiilor. Astfel, începând cu Convenția Organizației Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului din 20 noiembrie 1989, ratificată de Republica Moldova la 25 februarie 1993, au fost încheiate importante acorduri care vizează prevenirea abuzului și exploatarea copiilor. Protocolul Opțional privind Vânzarea de Copii, Prostituția Infantilă și Pornografia Infantilă a fost ratificat prin Legea nr. 29/2007, care reglementează măsurile de prevenire și sancționare a formelor de abuz și exploatare sexuală a copiilor. Totodată, Protocolul Opțional privind implicarea copiilor în conflicte armate, ratificat prin Legea nr. 15/2004, protejează copiii împotriva recrutării și utilizării acestora în conflicte armate, în timp ce Protocolul Opțional privind Drepturile Copilului în procedura de comunicare a fost ratificat prin Legea nr. 117/2022, și oferă mecanisme suplimentare de protecție și promovare a drepturilor copiilor în fața autorităților internaționale.

Un alt instrument este Convenția Consiliului Europei (CoE) privind Protecția Copiilor împotriva Exploatării Sexuale și Abuzului Sexual, cunoscută și sub denumirea de Convenția de la Lanzarote din 2007, care este în vigoare pentru Republica Moldova din 1 iulie 2012. Aceasta stabilește măsuri clare pentru prevenirea abuzului sexual și protecția copiilor, incluzând aspecte legate de exploatarea sexuală în mediul online. La fel, Republica Moldova a ratificat Convenția CoE privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței domestice (Convenția de la Istanbul) prin Legea nr. 144/2021, care, deși se concentrează și asupra violenței împotriva femeilor, include și protecția copiilor în fața abuzurilor de orice fel. În plus, Convenția CoE privind Acțiunea împotriva Traficului de Ființe Umane, ratificată prin Legea nr. 67/2006, vizează combaterea traficului de copii, inclusiv în scopuri de exploatare sexuală, fiind un pilon important în cadrul legislației internaționale împotriva abuzului sexual asupra copiilor, la care Republica Moldova este parte. Instrumentele internaționale menționate constituie fundamentul legal al măsurilor de protecție a copiilor în Republica Moldova, inclusiv împotriva abuzurilor sexuale și exploatarea în mediul online, asigurând o abordare cuprinzătoare și integrată în domeniul drepturilor copilului.

Pe plan intern, Republica Moldova se bucură de un cadru legislativ vast în domeniul protecției copiilor împotriva abuzului sexual, inclusiv în mediul online, bazându-se pe o serie de acte normative care reglementează atât prevenirea, cât și combaterea acestui fenomen. Printre cele mai importante reglementări se enumeră Codul penal, care incriminează abuzul sexual asupra copiilor și alte infracțiuni grave, și Codul de procedură penală, care reglează activitățile procesuale pe marginea cauzelor. În plus, Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a celor separați de părinți asigură mecanisme de protecție pentru minorii vulnerabili. De asemenea, legislația include Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea

traficului de ființe umane și Legea nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, care protejează victimele abuzului și asigură sprijinul necesar în procesul de recuperare.

În ceea ce privește protecția online, Legea nr. 20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice reglementează instrumentele disponibile pentru sistarea accesului la pagina web ce conține informații privind instrumentele disponibile pentru sistarea accesului la pagina web ce conține informații privind faptele de abuz și exploatare sexuală, iar Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 stabilește un mecanism intersectorial de cooperare pentru identificarea și sprijinirea copiilor victime ale violenței și exploatarei. Totodată, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 347/2022, aprobând Programul național pentru protecția copilului pentru perioada 2022-2026, cu trei obiective principale: consolidarea sistemului de protecție al copilului, promovarea toleranței zero față de violența asupra copiilor și asigurarea unui mediu familial sigur pentru dezvoltarea lor. Punctul 13 din Planul de acțiuni prevede elaborarea Planului național pentru siguranța online a copiilor, care cu succes a fost integrat în planul de acțiuni de bază în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 676 din 02.10.2024. De asemenea, a fost aprobat Programul de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru perioada 2024-2028 prin Hotărârea Guvernului nr. 715/2023.

În context, se menționează că legislația Republicii Moldova este **parțial aliniată** la prevederile Directivei 2011/93 a Parlamentului European și a Consiliului, care vizează combaterea abuzului sexual asupra copiilor, exploatarea sexuală a acestora și pornografia infantilă, precum și la înlocuirea Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului. În prezent, autoritățile responsabile se află în etapa de votare a proiectului de lege în lectura a doua, care va asigura alinierea deplină a Directivei în legislația națională.

În continuare, pentru a sprijini victimele infracțiunilor, inclusiv ale abuzului sexual, Hotărârea Guvernului nr. 708/2019 a stabilit regulamentul-cadru pentru organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor, împreună cu standardele minime de calitate. Acest centru oferă un suport complet și integrat pentru copiii victime ale infracțiunilor, inclusiv prin acordarea de asistență psihologică, socială și juridică, asigurându-se astfel că aceștia beneficiază de toate resursele necesare pentru recuperare într-un mediu sigur și susținător. În paralel, Hotărârea Guvernului nr. 519/2022 reglementează organizarea și funcționarea Serviciului de asistență telefonică gratuită pentru copii, un instrument pentru prevenirea abuzului și pentru intervențiile rapide în caz de urgență. Prin acest serviciu, copiii pot solicita ajutor anonim și gratuit, ceea ce contribuie semnificativ la protejarea lor, mai ales în situațiile în care nu pot apela la alți membri ai familiei sau autorități. Totodată, reglementările impun standarde minime de calitate pentru asigurarea eficienței și profesionalismului în acordarea ajutorului.

Cumulativ, se menționează că prin Dispoziția Guvernului nr. 206-d/2024 au fost stabilite un set de măsuri pentru implementarea recomandărilor Comitetului Lanzarote, având ca scop consolidarea protecției copiilor împotriva exploatarei și abuzurilor sexuale, în conformitate cu Convenția CoE pentru protecția copiilor. Aceste măsuri sunt destinate să asigure aplicarea completă și eficientă a prevederilor Convenției Lanzarote și recomandărilor Comitetului Lanzarote pe teritoriul Republicii Moldova, pentru perioada 2025-2026. Dispoziția include acțiuni concrete ce vizează întărirea legislației naționale, dezvoltarea unor mecanisme de protecție interinstituționale și formarea unor rețele de cooperare între autoritățile relevante și organizațiile

societății civile. Astfel, Guvernul își propune să răspundă în mod sistematic și eficient provocărilor legate de protecția copiilor, inclusiv prin măsuri ce vizează prevenirea, identificarea timpurie și intervenția rapidă în cazurile de abuz sexual asupra copiilor.

Cadrul administrativ

În Republica Moldova pentru prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online, sunt asigurate de mai multe entități și organizații cheie, precum Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Ministerul Educației și Cercetării și Institutul Național al Justiției din cadrul Ministerului Justiției.

Centrul de Combatere a Traficului de Persoane subordonată Inspectoratului Național de Investigații al Inspectoratului General al Poliției deține jurisdicție pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Centrul investighează infracțiuni privind traficul de ființe umane și infracțiuni conexe, incluzând cazuri de trafic de copii și exploatare sexuală, în special cele cu caracter transfrontalier, în colaborare cu subdiviziunile teritoriale ale Poliției din țară. În urma reformelor, Centrul a fost reorganizat în 2023, iar personalul său a fost redus de la 40 la 21 de posturi, fiind structurat în două secții de investigație. Actualmente, activitatea Centrului se concentrează pe descoperirea și investigarea cazurilor de trafic de ființe umane, implicând organizarea și desfășurarea activităților speciale de investigații și colaborarea cu alte entități pentru identificarea victimelor și făptașilor. De asemenea, Centrul facilitează accesul victimelor la servicii de protecție și asistență, evaluând riscurile și sprijinind repatrierea victimelor identificate în străinătate. La fel, Centrul desfășoară și activități de prevenire, inclusiv identificarea potențialelor victime și informarea publicului despre riscurile traficului de ființe umane, colaborând cu ONG-uri, mass-media și instituții publice pentru a reduce aceste riscuri. În plus, Centrul participă la elaborarea de acte normative și politici naționale destinate combaterii traficului de ființe umane și colaborează cu organizații internaționale și instituții naționale pentru a implementa campanii și programe comune.

Totodată, Centrul pentru combaterea crimelor cibernetice asigură combaterea infracțiunilor informatice grave comise prin utilizarea sistemelor informatice, precum și exploatarea sexuală a copiilor prin intermediul tehnologiilor informaționale. Printre funcțiile sale principale se enumeră investigarea infracțiunilor, furnizarea de asistență tehnică în aceste investigații, colaborarea cu instituții naționale și internaționale, gestionarea bazelor de date și analiza tendințelor infracționale, cu scopul de a dezvolta măsuri de prevenire și intervenție. Angajații Centrului beneficiază de formare specializată în colaborare cu INTERPOL, având acces la baza de date internațională „ICSEA” care include imagini și informații din cazuri de exploatare sexuală a minorilor. Centrul colaborează cu instituții internaționale precum Europol, Interpol, Eurojust, Consiliul Europei și altele.

Subsidiar, în iunie 2014, în Republica Moldova a fost lansată linia gratuită 116 111 (Telefonul Copilului) oferind un serviciu social național, confidențial și disponibil 24/7, care include consiliere psiho-emoțională și informații despre drepturile copilului. Serviciul tratează fiecare caz de risc individual, respectând principiul nediscriminării și promovând interesul superior al copilului, și colaborează cu autoritățile responsabile de protecția acestora. Telefonul Copilului este gestionat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale și implementat de o organizație neguvernamentală. Serviciile sunt accesibile gratuit și prin chat pe telefonulcopilului.md și Skype la TelefonulcopiluluiMoldova116111. În februarie 2023, a fost semnat un acord între Inspectoratul

General al Poliției și Centrul Internațional „La Strada” pentru raportarea materialelor de abuz sexual asupra copiilor, iar în aprilie 2023, Centrul Internațional „La Strada” a devenit membru al rețelei internaționale „INHOPE”. Orice persoană care descoperă un caz de abuz sexual asupra unui copil este obligată să informeze Poliția.

În ceea ce privește prevenirea victimizării copiilor și implicarea lor în acte ilegale, polițiștii aplică măsuri de prevenire primară, secundară și terțiară orientate în acest sens. Prevenirea primară include campanii educaționale, activități în școli și promovarea unei culturi anti-violente, stimulând cooperarea cetățenilor și raportarea cazurilor ilegale, iar revenirea secundară implică colaborarea Poliției cu autoritățile locale și instituțiile competente pentru a preveni cazurile de victimizare și implicare a copiilor în acte ilegale.

O altă subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției cu competențe în prevenirea abuzului sexual asupra minorilor este Secția Siguranța Minorilor a Direcției Ordine Publică a Inspectoratului Național de Securitate Publică. În domeniul coordonării interacțiunii comunitare, siguranței minorilor și activităților de patrulare, aceasta monitorizează implementarea politicilor în domeniul ordinii publice, siguranței, protecției drepturilor copilului și alte activități. Totodată, Secția coordonează, monitorizează și asigură controlul asupra activității subdiviziunilor teritoriale ale Inspectoratului General al Poliției, participă la organismele colective (consilii, comisii) constituite în cadrul autorităților publice centrale, colaborează cu autoritățile competente în domeniul protecției drepturilor copilului și contribuie la dezvoltarea unor ghiduri și recomandări pentru eficientizarea activităților poliției în comunitate.

Totodată, subdiviziunile teritoriale ale Poliției includ Secțiile de Urmărire Penală și Secțiile de Investigare a Infrațiunilor, ambele având rol în prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online. Secția de Urmărire Penală, parte din Inspectoratul de Poliție Teritorial, investighează infrațiunile și inițiază urmărirea penală atunci când există indicii de comitere a unor fapte ilegale. Aceasta se ocupă cu descoperirea infrațiunilor, administrarea probelor și protejarea drepturilor fundamentale ale persoanelor implicate, asigurându-se că legislația procesual-penală este respectată pe parcursul procesului penal. La rândul său, Secția de Investigare a Infrațiunilor are ca scop principal identificarea și investigarea infrațiunilor, inclusiv abuzurile sexuale, și urmărirea infractorilor. Activitățile sale includ organizarea de anchete speciale pentru combaterea criminalității, protejarea ordinii publice și a drepturilor persoanelor, precum și identificarea infractorilor și a victimelor, inclusiv în cazurile de abuz sexual asupra copiilor și infrațiuni online.

Totodată, cadrul reglementar național impune cooperarea între autoritățile de tutelă, precum și cooperarea intersectorială în domeniul protecției copilului, astfel încât autoritățile locale și teritoriale de tutelă sunt obligate să colaboreze atât orizontal, cât și vertical, în cadrul sistemului de protecție a copilului. De asemenea, angajații autorităților publice centrale și locale, ai structurilor, instituțiilor și serviciilor subordonate acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, protecției sănătății și altele, trebuie să colaboreze conform mecanismului de cooperare intersectorială aprobat de Guvern (HG 270/2014), prin echipe multidisciplinare, inclusiv pentru identificarea și intervenția în cazurile de violență și abuz sexual.

În ordinea celor expuse, se menționează Ministerul Muncii și Protecției Sociale joacă este responsabil de implementarea politicii guvernamentale pentru prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online, asigurându-se că legislația națională este

respectată și aliniată la standardele internaționale în acest domeniu. Printre responsabilitățile principale ale Ministerului se numără elaborarea de acte normative, politici și analize care vizează protecția copiilor împotriva abuzurilor sexuale, precum și coordonarea acțiunilor interinstituționale pentru prevenirea acestor tipuri de abuzuri. Ministerul colaborează activ cu instituții internaționale și organizații non-guvernamentale, sprijinind proiectele de prevenire a abuzului sexual asupra minorilor și dezvoltarea unor mecanisme de protecție în mediul online. La fel, Ministerul monitorizează în permanență poziția Republicii Moldova în indicatorii internaționali și dezvoltă propuneri pentru îmbunătățirea acestora, concentrându-se pe crearea unui cadru legislativ eficient în domeniul protecției copiilor. De asemenea, Ministerul se ocupă de implementarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, contribuind la alinierea legislației naționale la reglementările europene privind prevenirea și combaterea abuzului sexual asupra minorilor.

În ceea ce privește prevenirea abuzului sexual asupra copiilor, Ministerul coordonează activitățile autorităților administrative subordonate și instituțiilor publice pentru asigurarea furnizării de servicii specifice, cum ar fi asistența socială, consilierea victimelor, precum și plasamentul în centrele de protecție specializate. Acesta se ocupă de gestionarea și monitorizarea programelor de prevenire și combatere a abuzului sexual asupra copiilor, incluzând educația pentru siguranța online, pentru a răspunde la riscurile crescute în mediul digital. Ministerul are, de asemenea, un rol important în coordonarea și implementarea măsurilor de protecție socială pentru copiii victime ale abuzului sexual, inclusiv prin programele de reintegrare familială, consiliere psihologică și sprijin pentru familiile afectate.

Managementul de caz în domeniul protecției copilului este imperativ pentru identificarea rapidă a cazurilor de abuz sexual și implementarea unor intervenții coordonate. Acesta include evaluarea inițială a cazurilor de abuz, protecția copilului în mediul online și asigurarea unui cadru legal și de suport pentru victimele abuzului sexual. Ministerul garantează printr-un mecanism intersectorial identificarea, evaluarea și monitorizarea cazurilor de abuz sexual asupra copiilor, atât în mediul fizic, cât și online, oferind protecție adecvată. După evaluarea cazului, managerul de caz, în colaborare cu echipa multidisciplinară, întocmește planul de asistență, care stabilește acțiunile, măsurile de protecție și termenele pentru implementare. Aceste acțiuni trebuie să răspundă nevoilor copilului și familiei, fiind adaptate resurselor disponibile și așteptărilor acestora.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 270/2024 și Ordinului Ministerului Sănătății nr. 445/2015, instituțiile medicale sunt obligate să înregistreze și să raporteze cazurile de abuz și să acorde servicii medicale complete copiilor, inclusiv celor în risc, participând la activitățile echipelor multidisciplinare și implementând măsuri de prevenire. Victimele minore ale infracțiunilor sexuale beneficiază de protecție juridică, asistență din partea unui avocat, audiere în spații special amenajate și consiliere psihologică. De asemenea, se aplică măsuri de protecție conform Codului de procedură penală. În cadrul Centrului de Medicină Legală, se efectuează examinări medico-legale detaliate ale victimelor de abuz fizic și sexual, având experți judiciari specializați.

În martie 2022, a fost înființat Centrul Regional de Asistență Integrată pentru copii victime/martori ai infracțiunilor în municipiul Bălți, care oferă asistență psihologică, juridică, medicală și socială, asigurând intervenții coordonate și suport pentru familii și reprezentanți legali.

Totodată, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauzelor Speciale desfășoară activități pentru combaterea abuzului sexual asupra copiilor, inclusiv în mediul online,

având atribuții în urmărirea penală a infracțiunilor de trafic de ființe umane, exploatare sexuală și alte infracțiuni conexe. Acesta conduce anchete penale privind cazurile de abuz sexual asupra minorilor, inclusiv cele care implică rețele online, și se ocupă cu cercetarea infracțiunilor comise de organizații criminale în acest domeniu. În cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauzelor Speciale, a fost înființat Biroul Antitrafic și de investigare a crimelor cibernetice, care se concentrează pe combaterea abuzurilor sexuale online și protecția copiilor împotriva exploatării sexuale. Procurorii specializați lucrează în această direcție, implementând legislația relevantă pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor ce vizează copii. În paralel, în conformitate cu standardele internaționale și cu prevederile Convenției privind Drepturile Copilului, au fost desemnați procurori specializați în domeniul protecției copiilor în toate birourile teritoriale ale procuraturii. Aceștia sunt implicați activ în investigarea cazurilor de abuzuri și în colaborarea cu alte instituții pentru protejarea copiilor de orice formă de abuz, inclusiv în mediul digital.

În perioada 2020-2023, în cadrul Programului „Intersection. Zona sigură online”, au fost implementate activități menite să sprijine protecția copiilor în mediul online. Printre acestea se numără conferințele naționale, workshop-urile pentru schimbul de bune practici, și instruirile pentru profesori, pentru a le oferi acestora resursele necesare în gestionarea siguranței copiilor în mediul digital. De asemenea, au fost create ghiduri educaționale și materiale informative, distribuite în colaborare cu Centrul Internațional „La Strada”, pentru a sprijini educația continuă a părinților și cadrelor didactice privind siguranța online a copiilor.

În ceea ce privește competențele Institutului Național al Justiției în domeniu, acesta formează profesioniștii din sistemul judiciar pentru a aborda eficient cazurile de abuz sexual asupra copiilor. Aceste instituții colaborează pentru a asigura protecția și prevenirea abuzurilor asupra copiilor.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În contextul dificultăților actuale întâmpinate în procesul de intervenție în cazurile de abuz și exploatare sexuală a copiilor, inclusiv în mediul online, este evidentă necesitatea unor măsuri legislative mai eficiente și adaptate realităților tehnologice în continuă schimbare. În acest sens, pentru perioada următoare, se preconizează implementarea și transpunerea completă a Directivei 2011/93/UE, care vizează protecția copiilor împotriva abuzului și exploatării sexuale, și a Regulamentului (UE) 2021/1232, adoptat de Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene pe 14 iulie 2021. Acest regulament introduce o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE, reglementând utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere, în scopul procesării datelor cu caracter personal și a altor informații relevante pentru combaterea abuzului sexual online asupra copiilor. Astfel, aceste măsuri legislative vor reprezenta un pas în întărirea protecției copiilor și în eficientizarea mecanismelor de prevenire și combatere a abuzului sexual, inclusiv în mediul digital, un domeniu care a devenit tot mai vulnerabil în fața riscurilor și exploatării online.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Urmare a transpunerii și modificării cadrului normativ (*alinierea la Directiva 2011/93/UE și la Regulamentul (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021*

privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE și a Regulamentului (UE) 2024/1307 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1232 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor) este importantă elaborarea metodologiilor, ghidurilor și instrucțiunilor de lucru pentru specialiștii din sectorul justiției în vederea cercetării noilor categorii de infracțiuni, și anume aprobarea Metodologiei privind examinarea cazurilor de abuz și exploatare sexuală a copiilor, prin utilizarea tehnologiilor online, cât și aprobarea Ghidurilor/ Instrucțiunilor privind aplicarea de către organele de drept a prevederilor legale cu privire la violența sexuală asupra copiilor

La fel, în vederea asigurării protecției și asistenței victimelor minore, se propune extinderea rețelei de Centre regionale de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor (Centrul Barnahus) în regiunea Centru și Sud a țării (2 unități).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „*Abuzul sexual al copiilor, inclusiv online*” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 207,90 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 2.534,00 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat.

24.1.7. Traficul armelor de foc, inclusiv controlul armelor de foc, componentelor esențiale și muniției

Prezentarea generală a situației

Traficul de arme de foc reprezintă una dintre cele mai grave amenințări la adresa securității naționale și internaționale, fiind strâns legat de activitățile infracționale organizate și de instabilitatea regiunilor afectate de conflicte armate sau de violență. Controlul armelor de foc, al componentelor esențiale și al munițiilor se impune pentru prevenirea acestui fenomen și pentru asigurarea unui mediu sigur și protejat pentru cetățeni.

În contextul globalizării și al evoluției tehnologiilor de fabricație și transport, traficul ilicit de arme de foc a căpătat o amploare deosebită, iar reglementările și măsurile internaționale în acest domeniu devin tot mai stringente. Pentru a combate eficient acest fenomen, este necesar să existe o coordonare internațională puternică, politici stricte de control al armelor și o colaborare constantă între autoritățile naționale și organizațiile internaționale. În această direcție, abordările legislative și operaționale trebuie să fie adaptate la noile provocări, pentru a limita accesul ilegal la arme de foc și muniție și pentru a proteja astfel drepturile fundamentale ale individului și siguranța publică.

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova este **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene. Pe de altă parte, autoritățile continuă procesul de armonizare a legislației și consolidare a instituțiilor în domeniul controlului armelor de foc, componentelor esențiale și munițiilor, având ca scop alinierea la standardele Uniunii Europene. În acest context, țara noastră este parte la principalele instrumente internaționale relevante, cum ar fi Protocolul împotriva fabricării și traficului ilegal de arme de foc, piese și componente ale acestora, precum și de muniții, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptat pe 31 mai 2001 la New York, ratificat prin Legea nr. 224/2005. De asemenea, Moldova este semnatară a Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, ratificată prin Legea nr. 15/2005, și a Tratatului privind comerțul cu arme, care a intrat în vigoare pe 26 iunie 2015, prin Legea nr. 105/2015.

Republica Moldova implementează obiectivele Planului de acțiune al Uniunii Europene privind combaterea traficului de arme de foc, prin colaborarea cu Centrul de Coordonare pentru Controlul Armelor Mici și Ușoare din Europa de Sud-Est și de Est (SEESAC) și prin participarea activă în cadrul acțiunilor operaționale EMPACT dedicate combaterii traficului ilicit de arme. Începând cu anul 2021, autoritățile din Republica Moldova au început aplicarea procedurii de marcaj pentru trasabilitatea armelor de foc, în conformitate cu standardele Uniunii Europene. Au fost adoptate măsuri pentru îmbunătățirea sistemului de evidență, trasabilitate și control al armelor, incluzând modernizarea infrastructurii IT, implementarea procedurilor de marcaj și distrugere a armelor retrase din circulație, dar și instruirea continuă a forțelor de ordine în domeniul investigării și prevenirii traficului de arme.

Cadrul legislativ național care reglementează acest domeniu este cuprinzător și include norme pentru controlul și reglementarea traficului de arme de foc, cum ar fi: Codul penal, Codul de procedură penală, Codul contravențional, Legea nr. 130/2012 privind regimul armelor și munițiilor cu destinație civilă, Legea nr. 105/2015 pentru ratificarea Tratatului privind comerțul cu arme și Legea nr. 213/2024 privind controlul comerțului cu mărfuri strategice. În plus, legislația include Hotărârea Guvernului nr. 609/2018 privind aprobarea Conceptului Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al armelor” și Hotărârea Guvernului nr. 24/2025 cu privire la Sistemul național de control al comerțului cu mărfuri strategice în Republica Moldova, prin care s-a aprobat Regulamentul privind procedura de control al comerțului cu mărfuri strategice. Reglementările vizate sunt necesare pentru asigurarea unui control eficient și a unei monitorizări constante asupra circulației armelor și munițiilor în Republica Moldova.

Cadrul administrativ

Traficul de arme de foc reprezintă o provocare majoră pentru Republica Moldova, în contextul geopolitic complex al regiunii, dar și în contextul unor factori istorici și economici care influențează securitatea națională. Circumstanțele, caracterizate prin instabilitate regională și vulnerabilități interne, au determinat autoritățile Republicii Moldova să adopte o serie de măsuri ferme și riguroase pentru a preveni și combate traficul ilegal de arme. Controlul și reglementarea strictă a armelor de foc, a componentelor esențiale și a munițiilor au devenit priorități de bază pentru asigurarea siguranței publice și protejarea integrității statului.

În acest context, Ministerul Afacerilor Interne deține un rol fundamental, având responsabilitatea principală în administrarea și monitorizarea armelor de foc, inclusiv în ceea ce privește autorizarea, evidența și controlul utilizării acestora. De asemenea, coordonează politica

națională în domeniu, asigurând o abordare uniformă și coerentă. Inspectoratul General al Poliției, prin subdiviziunile sale specializate, analizează riscurile privind traficul ilegal de arme și colaborează cu agențiile internaționale pentru prevenirea acestui fenomen, acționând activ pentru a reduce impactul său asupra securității interne și externe. În plus, deține atribuții în gestionarea trasabilității armelor, un aspect de bază pentru identificarea și combaterea traficului ilegal.

Totodată, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și Serviciul Vamal sunt implicate activ în prevenirea introducerii ilegale de arme în țară. Serviciul de Protecție și Pază de Stat colaborează cu omologii din alte state, autorizând astfel introducerea, portul și folosirea armelor pe teritoriul Republicii Moldova în perioada vizitelor delegațiilor străine, în timp ce Ministerul Afacerilor Externe se concentrează pe dezvoltarea unor relații internaționale solide pentru implementarea tratatelor și acordurilor care reglementează comerțul și traficul de arme și muniții.

Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor are rolul de a investiga tranzacțiile financiare legate de traficul de arme, iar Serviciul de Informații și Securitate desfășoară activități de colectare și analiză a informațiilor privind amenințările la adresa securității naționale. Agenția Servicii Publice asigură ca toate documentele legate de comerțul cu arme sunt conforme cu legislația națională, iar Procuratura Generală și instanțele de judecată dețin competențe în procesul de sancționare a infracțiunilor legate de traficul de arme. În fața acestei amenințări complexe, o abordare interinstituțională și o cooperare națională și internațională strânsă sunt necesare pentru combaterea traficului de arme de foc și protejarea securității naționale a Republicii Moldova.

La nivel operațional, Republica Moldova participă activ în cadrul inițiativelor și acțiunilor coordonate de către EMPACT, colaborând cu alte state și agenții internaționale pentru a combate traficul de arme. Activitățile sunt sprijinite de baze de date naționale, precum „Registrul de Stat al Armelor”, și internaționale, precum iArms, prin intermediul INTERPOL și SIENA, pentru a asigura trasabilitatea armelor și monitorizarea eficientă a acestora. Astfel, Republica Moldova își întărește continuu capacitățile în domeniul controlului armelor de foc, contribuind la eforturile regionale și internaționale de prevenire a traficului ilicit de arme și a altor activități infracționale conexe.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Pentru aderarea la Uniunea Europeană, Republica Moldova planifică alinierea cadrului legislativ național la acquis-ul european în domeniul combaterii traficului ilicit de arme de foc și muniții pentru a asigura o gestionare mai eficientă a armelor și munițiilor și de a preveni utilizarea ilegală a acestora. Un prim obiectiv constă în alinierea Legii nr. 130/2012 privind regimul armelor de foc și al munițiilor cu destinație civilă la Directiva UE 2021/555 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 martie 2021, care se referă la controlul achiziționării și deținerii de arme, cu scopul de a întări măsurile de securitate și de a preveni proliferarea armelor de foc în rândul civililor. În acest sens, se va modifica Hotărârea Guvernului nr. 416/2021, care reglementează păstrarea informațiilor în Registrul de stat al armelor, pentru a asigura o mai bună urmărire și gestionare a datelor privind armele de foc. Un aspect important în procesul de aliniere legislativă va fi reglementarea aspectelor privind Pașaportul european pentru arme de foc, un document necesar pentru facilitarea controlului și trasabilității armelor, dar și stabilirea unor specificații tehnice clare pentru armele de alarmă și semnalizare. De asemenea, va fi reglementat termenul de

păstrare a datelor referitoare la armele de foc, pentru a permite o identificare rapidă și precisă a acestora în scopuri de urmărire și prevenire a traficului ilegal.

Un alt pas semnificativ în alinierea legislației naționale la standardele europene va viza implementarea modificărilor prevăzute în Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/337 al Comisiei Europene, care stabilește standardele și tehnicile de dezactivare a armelor de foc. Aceste modificări vor asigura că armele de foc dezactivate devin complet ireversibile și nu mai pot fi reutilizate, eliminând astfel riscurile de reactivare și utilizare ilegală. În paralel, se va realiza și alinierea legislației naționale la Directiva de punere în aplicare (UE) 2019/69 a Comisiei, care stabilește specificațiile tehnice pentru armele de alarmă și semnalizare, în conformitate cu reglementările prevăzute de Directiva 91/477/CEE a Consiliului privind controlul achiziționării și deținerii de arme.

Astfel, prin implementarea acestor planuri legislative, Republica Moldova va contribui la creșterea securității interne și externe, asigurând o gestionare eficientă a armelor de foc și munițiilor, în conformitate cu standardele internaționale și angajamentele sale în cadrul procesului de integrare europeană.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Republica Moldova își reafirmă angajamentul ferm de a lupta împotriva traficului ilicit de arme și muniții, considerându-l un aspect de bază al securității naționale și un domeniu prioritar pentru integrarea în Uniunea Europeană. În acest sens, autoritățile vor pune în aplicare un set de măsuri complexe pentru a întări capacitatea instituțională de combatere a fenomenului. Printre aceste măsuri se numără intensificarea acțiunilor de sensibilizare a societății civile prin campanii de informare bazate pe principiul „politicii orientate spre problemă”. Campaniile vor încuraja predarea voluntară a armelor deținute ilegal, contribuind astfel la reducerea numărului de arme necontrolate aflate în circulație. De asemenea, autoritățile vor continua dezvoltarea și extinderea Registrului de stat privind SALW, având în vedere faza a II-a a acestui sistem, care va permite o monitorizare mai precisă și eficientă a armelor aflate în posesia cetățenilor și instituțiilor.

În paralel, se va construi un depozit modern de SALW în sudul țării, care va asigura un spațiu sigur și bine securizat pentru stocarea armelor confiscate sau depuse de cetățeni. Totodată, se vor crea camere speciale de păstrare a probelor în fiecare inspectorat de poliție teritorial, fiind îmbunătățită gestionarea și protecția acestora în cadrul investigațiilor. În acest context, va fi modernizat și laboratorul de tir experimental din cadrul Centrului Tehnico-Criminalistic și Expertize Judiciare al Inspectoratului General al Poliției, astfel încât să corespundă celor mai înalte standarde ale Uniunii Europene.

Pentru a răspunde adecvat provocărilor aduse de traficul ilicit de arme și de utilizarea neautorizată a acestora, Republica Moldova se angajează, de asemenea, să investească semnificativ în formarea continuă a personalului din structurile de aplicare a legii, prin organizarea cursurilor de instruire și schimburilor de bune practici cu parteneri internaționali, pentru a îmbunătăți competențele acestora în domeniul combaterii infracționalității armate. Totodată, va fi asigurată modernizarea infrastructurii și echipamentelor necesare pentru desfășurarea activităților de prevenire și combatere a traficului ilicit, pentru a garanta un răspuns eficient și bine coordonat la provocările actuale.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „*Traficul de arme de foc (inclusiv controlul armelor de foc, al componentelor esențiale și al munițiilor)*” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 189,08 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 31.664,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 775,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 26.789,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 4.100,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.8. Traficul de ființe umane

Prezentarea generală a situației

Traficul de ființe umane reprezintă o problemă complexă în Republica Moldova, ce afectează persoane de diverse vârste și genuri. Printre cele mai comune forme de exploatare se numără munca forțată, exploatarea sexuală comercială și cerșetoria. În ultimii ani, au apărut noi forme de trafic, cum ar fi implicarea bărbaților în transportul migranților ilegali din Asia și Orientul Mijlociu, cu 18 victime identificate în 2024, dar și utilizarea femeilor ca mame surrogat, cu 3 victime din Republica Moldova în Republica Elenă și 4 din Uzbekistan în Ucraina. Conform statisticilor, majoritatea victimelor adulte sunt bărbați exploatați prin muncă, în timp ce femeile sunt cele mai afectate de exploatarea sexuală. În cazul copiilor, exploatarea sexuală comercială reprezintă cea mai frecventă formă de trafic, în special în rândul fetelor cu vârste între 15 și 17 ani, majoritatea cazurilor având loc pe teritoriul național. Alte forme de trafic care afectează copiii includ exploatarea prin muncă și cerșetoria, atât în țară, cât și în străinătate, victimele fiind de ambele sexe.

În ultimii ani, tehnologia informațională a fost tot mai frecvent utilizată de infractori pentru recrutarea și exploatarea victimelor, în special în cazurile de exploatare sexuală comercială. În 2024, cauzele penale ale poliției privind traficul de ființe umane și de copii au inclus și utilizarea tehnologiei informaționale de către infractori. Printre cazurile investigate se numără trafic de ființe umane (5 cazuri), trafic de copii (7 cazuri), proxenetism (3 cazuri), încălcarea inviolabilității vieții personale (10 cazuri), șantaj (3 cazuri) și pornografie infantilă (1 caz).

Cadrul legislativ

Traficul de ființe umane în Republica Moldova beneficiază de un cadru legislativ robust, **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene, și reflectă angajamentele internaționale ale țării și eforturile constante pentru combaterea acestui fenomen. Republica Moldova a ratificat Convenția Națiunilor Unite (ONU) împotriva criminalității transnaționale organizate și Protocolul pentru prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special femei și copii (Protocolul de la Palermo), în septembrie 2005. În mai 2006, a ratificat și Convenția Consiliului Europei (CoE) privind acțiunea împotriva traficului de ființe umane. Aceste instrumente internaționale constituie elemente fundamentale ale cadrului legal al Republicii Moldova, contribuind la integrarea acestora în sistemele internaționale de protecție a drepturilor omului. Pentru a monitoriza implementarea eficientă a Convenției CoE, Grupul de experți al CoE privind acțiunea împotriva traficului de ființe umane (GRETA) evaluează periodic măsurile adoptate de Guvernul Republicii Moldova. În anul 2025, Republica Moldova a fost evaluată în cadrul celei de-a patra runde de monitorizare a

implementării Convenției CoE privind acțiunea împotriva traficului de ființe umane. Raportul de evaluare a fost aprobat și publicat la data de 10 iunie 2025 ([link](#)).

De-a lungul anilor, autoritățile naționale au adoptat măsuri semnificative pentru dezvoltarea legislației și a cadrului instituțional destinat prevenirii și combaterii traficului de ființe umane. Aceste măsuri au vizat, pe de o parte, consolidarea mecanismelor de coordonare națională între actorii relevanți (autorități, agenții guvernamentale, organizații non-guvernamentale), iar pe de altă parte, au fost necesare pentru crearea unui cadru eficient de cooperare internațională. Aceste eforturi reflectă o abordare unitară și adaptată la evoluțiile globale și regionale ale fenomenului traficului de ființe umane. De asemenea, Republica Moldova a evoluat de la statutul de țară de origine a victimelor traficului de ființe umane la un rol de țară de tranzit și destinație. Această schimbare a impus ajustarea continuă a mecanismelor de răspuns ale autorităților, care s-au adaptat pentru a face față noilor realități și provocări generate de schimbările contextuale ale fenomenului. Astfel, legislația și politicile naționale s-au adaptat pentru a aborda complexitatea traficului de ființe umane, asigurându-se că măsurile de prevenire, protecție și intervenție sunt aliniate la dinamica internațională și la necesitățile interne ale țării.

Cadrul normativ național relevant pentru combaterea traficului de ființe umane în Republica Moldova cuprinde mai multe acte legislative, printre care Codul penal, Codul de procedură penală, Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situații de risc, Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, Legea nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, Legea nr. 198/2007 privind asistența juridică garantată de stat și Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații. În plus, Republica Moldova este într-un proces continuu de aliniere parțială la dispozițiile Directivei 2011/36/UE, care vizează prevenirea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia.

În ceea ce privește Legea nr. 241/2005, aceasta reglementează răspunsul la fenomenul traficului de ființe umane, abordându-l într-o manieră cuprinzătoare, ce include măsuri de prevenire, urmărirea penală a traficanților, protecția victimelor și colaborarea între diferitele entități implicate în domeniu. De asemenea, Legea nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor stabilește condițiile necesare pentru asigurarea unui proces de reabilitare adecvat victimelor, protejându-le drepturile și oferindu-le suport prin servicii de consiliere psihologică, asistență juridică și compensare financiară.

Totodată, Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” subliniază vulnerabilitatea migranților și a copiilor acestora în fața traficului de ființe umane și stabilește obiective strategice pentru eliminarea acestui fenomen și a muncii forțate. Programul pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane pentru perioada 2024-2028, împreună cu Planul de acțiuni aferent, vizează promovarea unei atitudini de toleranță zero față de traficul de persoane, consolidarea abilităților profesioniștilor și protejarea victimelor. În acest sens, Legea nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor stabilește cadrul legal necesar pentru asigurarea condițiilor minime de reabilitare a victimelor și pentru protecția drepturilor și intereselor acestora. Reabilitarea se realizează prin oferirea de servicii de suport, atât publice, cât și private, destinate victimelor abuzurilor, violenței fizice, psihice sau sexuale, conform prevederilor legale, și anume: consiliere informativă privind drepturile și serviciile disponibile; consiliere psihologică; asistență juridică de stat; compensare financiară din partea statului pentru prejudiciile cauzate de infracțiuni. Programul de creare și dezvoltare a Mecanismului Național de Referire pentru protecția și asistența

victimelor infracțiunilor pentru perioada 2022-2026 asigură respectarea drepturilor victimelor și soluționarea deficiențelor din sistemul național de referire.

Cadrul administrativ

Ministerul Justiției este responsabil pentru elaborarea politicilor punitive ale statului, în special în ceea ce privește incriminarea faptelor și reglementarea procedurilor de intervenție și activitate în cadrul procesului penal. Ministerul Afacerilor Interne garantează intervenția prin două structuri principale: Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră. Inspectoratul General al Poliției intervine prin subdiviziunile specializate, cum ar fi Inspectoratul național de investigații, care include Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane, ce se ocupă cu intervenția și examinarea sesizărilor referitoare la traficul de persoane (adulți și copii). Inspectoratul General al Poliției de Frontieră intervine prin Secția Combatere a Migrației Ilegale și Traficului de Ființe Umane. Procuratura Generală, prin procuraturile teritoriale și specializate, asigură conducerea urmăririi penale și susținerea învinuirii în instanță. Instanțele de judecată sunt responsabile pentru judecarea cazurilor, stabilirea vinovăției și aplicarea pedepsei penale. Ministerul Muncii și Protecției Sociale asigură, prin subdiviziunile sale teritoriale (Agenția pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă și Agențiile Teritoriale de Asistență Socială), asistența și protecția victimelor. Ministerul Sănătății, prin instituțiile medico-sanitare, identifică cazurile și asigură examinarea și îngrijirea medicală a victimelor. Centrul Regional de Asistență Integrată a Copiilor Victime / Martori ai Infracțiunilor (Centrul Barnahus), în regiunea de nord a țării, asigură examinarea medicală și medico-legală a copiilor victime, oferind asistență informațională, socială, psihologică și audierea în cadrul procesului penal.

Republica Moldova gestionează cazurile de trafic de ființe umane prin Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane și Direcția Urmărire Penală din cadrul Inspectoratului național de investigații al Inspectoratului General al Poliției, subordonat Ministerului Afacerilor Interne, precum și prin Secția Combaterea Migrației Ilegale și Traficului de Ființe Umane din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră. Activitatea procesuală a ofițerilor de urmărire penală și a celor de investigații este coordonată de procurorii din cadrul Biroului antitrafic și de investigare a crimelor cibernetice al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauzelor Speciale.

Platformele de cooperare intersectoriale sunt importante în procesul de coordonare a activităților de dezvoltare, promovare, implementare și monitorizare a legislației și politicilor publice. Printre acestea se numără: Comitetul Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane, care monitorizează politicile și coordonează eforturile autorităților și cooperarea cu actorii internaționali, Grupul Coordonator Tehnic al Comitetului Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane, care asigură implementarea rezoluțiilor și planificarea activităților, Consiliul Coordonator al Mecanismului Național de Referire pentru Protecția și Asistența Victimelor Infracțiunilor, un organ intersectorial care elaborează și monitorizează politicile de reabilitare a victimelor infracțiunilor sub coordonarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Asistența și protecția copiilor sunt garantate prin Mecanismul Interdepartamental aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 270/2014, care implică Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, și Administrația Publică Locală. Intervenția coordonată în procesul penal, pentru a preveni revictimizarea copiilor, se desfășoară pe platforma Centrului Barnahus. Protecția și asistența

victimelor adulte sunt asigurate prin Mecanismul Național de Referire pentru Protecția și Asistența Victimelor Infracțiunilor, cu ajutorul echipelor multidisciplinare teritoriale coordonate de specialiștii în domeniul violenței în familie și reabilitării victimelor infracțiunilor din cadrul Structurilor Teritoriale de Asistență Socială și / sau Agențiilor Teritoriale de Asistență Socială din subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, cu implicarea Ministerului Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Autoritățile Publice Locale și ONG-urilor. Victimele beneficiază și de sprijin pe platforma serviciilor specializate de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane, finanțate din bugetul de stat (Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane mun. Chișinău, Serviciul de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane pentru bărbați mun. Chișinău, Centrul maternal „ProFamilia” din Căușeni, Centrul maternal din Cahul, Centrul maternal „Pro-Femina” din Hâncești și Centrul de asistență socială a familiei și copilului „CREDO”).

De asemenea, Ministerul Muncii și Protecției Sociale exercită rolul de Unitate națională de coordonare a Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența victimelor infracțiunilor, prin Direcția politici de asigurare a egalității.

La fel, Cancelaria de Stat, prin subdiviziunea sa specializată, coordonează activitățile de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, monitorizează și evaluează realizarea politicilor în domeniu de către instituțiile competente la toate nivelurile administrației publice, creează grupuri de lucru interinstituționale pentru îmbunătățirea politicilor și coordonează procesul de elaborare a rapoartelor naționale și internaționale. De asemenea, susține campaniile de informare și sensibilizare a populației privind fenomenul traficului de ființe umane, în parteneriate cu organizațiile de dezvoltare.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În domeniul combaterii traficului de ființe umane Republica Moldova își propune să adopte un set de măsuri legislative ambițioase, având în vedere atât alinierea la standardele internaționale, cât și necesitatea îmbunătățirii protecției victimelor și a eficienței în combaterea acestui fenomen. Un obiectiv pentru viitorul apropiat este transpunerea integrală a Directivei 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului, care stabilește norme detaliate pentru prevenirea traficului de persoane, identificarea și protecția victimelor, precum și sancționarea traficantilor, având în vedere necesitatea actualizării normelor în concordanță cu reglementările europene și internaționale mai recente. Aceste modificări vor consolida cadrul legal existent și vor adresa lacunele în legislația națională, oferind un cadru mai coerent și eficient în combaterea traficului de ființe umane. De asemenea, se va asigura transpunerea integrală a Directivei 2004/81/CE din 29 aprilie 2004, care reglementează acordarea permisului de ședere persoanelor din țări terțe care sunt victime ale traficului de ființe umane sau care au fost implicate în acțiuni de facilitare a imigrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente. Aceasta va permite extinderea mecanismelor de protecție pentru victimele traficului de ființe umane, facilitând integrarea lor în societate și oferindu-le protecție pe termen lung.

Pe lângă modificările legislative preconizate, pentru buna lor implementare, se va pune accent pe consolidarea măsurilor de prevenire a traficului de persoane, dezvoltarea unor politici educaționale și informativ-educative pentru populație și profesioniști, precum și extinderea colaborării între instituțiile naționale și cele internaționale. De asemenea, va fi stimulată implementarea unor proceduri standardizate pentru identificarea victimelor și acordarea de asistență imediată acestora, asigurându-se că victimele beneficiază de protecție adecvată și de acces la resursele necesare pentru recuperare.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Printre măsurile planificate pentru îmbunătățirea protecției victimelor traficului de ființe umane se numără o serie de acțiuni complexe menite să întărească sprijinul acordat acestora și să contribuie la prevenirea tipului dat de infracțiuni. În anul 2025, pentru a asigura accesibilitatea serviciilor de asistență și protecție destinate victimelor traficului de ființe umane, au fost renovate și adaptate trei centre de plasament – Centrul de Asistență și Protecție a Victimelor și Potențialelor Victime ale Traficului de Ființe Umane, Centrul Maternal „Pro Familia” din municipiul Căușeni și Centrul Maternal „Pro-Femina” din raionul Hîncești – astfel încât să corespundă necesităților specifice ale victimelor cu multiple vulnerabilități.

În continuare se vor consolida centrele de asistență și protecție pentru victimele traficului de ființe umane. Centrele vor beneficia de programe de instruire continuă pentru personalul care le deservește, pentru a răspunde nevoilor specifice ale victimelor. Se vor orienta forțele spre îmbunătățirea accesibilității la Centre, asigurându-se că victimele pot beneficia rapid și eficient de serviciile oferite. Un alt obiectiv este oferirea de servicii complete de reintegrare pe termen lung, care să sprijine victimele în procesul de recuperare și adaptare în societate. Serviciile vor include asistență pentru găsirea unui loc de muncă, sprijin continuu după plasare, precum și monitorizarea evoluției fiecărui caz în parte.

Un element forte de îmbunătățirea a serviciilor este consolidarea cadrului normativ de reglementare a acestor servicii, dar și asigurării îmbunătățirii standardelor minime de activitate.

De asemenea, se va garanta accesul victimelor la o gamă largă de beneficii sociale și servicii, cum ar fi asistență medicală, educație, cazare sigură și consiliere psihologică. Victimele vor beneficia de asistență juridică garantată de stat, pentru a le asigura un proces legal corect și sprijin în fața autorităților.

Autoritățile își propun să îmbunătățească semnificativ capacitățile de intervenție ale Procuraturii în domeniul combaterii traficului de ființe umane, ceea ce include consolidarea expertizei și abilităților tehnice ale personalului procuraturii, cu scopul de a asigura o abordare eficientă și bine informată a cazurilor de trafic de ființe umane. În acest sens, se urmărește atingerea unui nivel înalt de pregătire până în decembrie 2025. Nu în ultimul rând, autoritățile naționale își propun, printr-un plan pe termen mediu, să îmbunătățească semnificativ capacitățile de identificare a infracțiunilor de trafic de ființe umane, consolidând în paralel abilitățile instituțiilor responsabile pentru prevenirea acestora. Măsurile vor fi implementate până în decembrie 2027, cu scopul de a crea un sistem integrat și eficient de prevenire, identificare și combatere a traficului de ființe umane în Republica Moldova.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „*Traficul de ființe umane*” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 73,50 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 37.094,05 mii lei, dintre care suma costurilor de 1.134,05 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 2.110,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 33.850,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.1.9. Situații excepționale și de urgență

Prezentarea generală a situației

Domeniul situațiilor excepționale și de urgență este axat pe optimizarea interacțiunii și consolidarea capacităților autorităților administrației publice locale și centrale în domeniul gestionării situațiilor de urgență și excepționale și eficientizare a sistemului protecției civile. De asemenea, modernizarea și dezvoltarea capacităților de prevenire, pregătire și răspuns ale sistemului de protecție civilă al Republicii Moldova va asigura cetățenilor prestarea unor servicii de stat de calitate, ceea ce va contribui la reducerea numărului de victime și a pagubelor cauzate de situațiile de urgență și excepționale.

În eforturile sale de a schimba lucrurile în bine, în anul 2023, Republica Moldova a devenit membru cu drepturi depline al Mecanismului de Protecție Civilă al UE/European Civil Protection Mechanism, scopul căruia constă în consolidarea cooperării între țările UE și alte state participante (Islanda, Norvegia, Serbia, Macedonia de Nord, Muntenegru, Turcia, Bosnia și Herțegovina, Albania, Ucraina), pe segmentul protecției civile, în vederea îmbunătățirii prevenirii, pregătirii și răspunsului la dezastre, dintre care cele mai des întâmpinate pe plan național sunt inundațiile, secetele, incendiile de vegetație, cât și cele de tip tehnogen. De altfel, acești trei piloni (Prevention, Preparedness, Response) constituie repere de dezvoltare a Republicii Moldova în domeniul protecției civile, fiind prevăzuți anterior, și în Agenda de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană 2021-2027.

Cadrul legislativ

Cadrul național asociat domeniului situațiilor excepționale și de urgență este constituit, în mare parte din: Legea nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă; Legea nr. 267/1994 privind apărarea împotriva incendiilor; Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război; Legea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență nr. 93/2007; Hotărârea Guvernului nr. 1076/2010 cu privire la clasificarea situațiilor excepționale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale; Hotărârea Guvernului nr. 803/2018 cu privire la Centrul de dirijare în situații excepționale al Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și structurile de asigurare a activității altor comisii pentru situații excepționale; Hotărârea Guvernului nr. 408/2017 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind suportul țării-gazdă în situații excepționale; Hotărârea Guvernului nr. 804/2024 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de reducere a riscului la dezastre pentru perioada 2024-2030; Hotărârea Guvernului nr. 137/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență.

Actualmente, Republica Moldova se află într-o etapă de tranziție de la mecanismele existente de gestionare a situațiilor excepționale – Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova creată prin Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001 – către noul cadru legal instituit prin Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză și Hotărârea Guvernului nr. 579/2025 privind organizarea și funcționarea Centrului Național de Management al Crizelor.

Este de menționat că Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, care a intrat în vigoare la data de 1 septembrie 2025, instituie cadrul legal pentru asigurarea managementului situațiilor de criză și stabilește modul de realizare și de coordonare a măsurilor întreprinse de autorități publice, instituții publice, operatori economici și organizații necomerciale pentru a asigura prevenirea, pregătirea, răspunsul și recuperarea după situații de criză, cu scopul protejării populației, ordinii publice și altor domenii ale securității naționale. Se relevă că, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, au fost abrogate: noțiunea de „stare de urgență” prevăzută la art. 1 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război; dispozițiile privind starea de urgență din capitolul II și III al Legii nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război.

Cadrul administrativ

Capacitățile limitate ale administrației publice locale, care se află în prima linie de gestionare a situațiilor de urgență și excepționale, constituie una din principalele probleme care cauzează o reziliență subdezvoltată în fața acestora și un nivel ridicat de vulnerabilitate la șocurile provocate de situațiile de urgență și excepționale. Inspectoratul General pentru Situații de Urgență reprezintă entitatea specializată din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a implementa politica de stat în domeniul protecției civile, apărării împotriva incendiilor, acordării primului ajutor calificat, prevenirii și lichidării consecințelor situațiilor de urgență și excepționale, desfășurării în siguranță a activităților nucleare și radiologice în vederea asigurării securității populației, proprietății și mediului prin realizarea unor măsuri unitare și integrate menite să reducă riscurile de apariție a situațiilor de urgență și excepționale. Numărul mare de situații de urgență și excepționale, precum și numărul victimelor rezultate din acestea, înregistrate anual pe teritoriul țării, indică asupra capacităților insuficiente și subdezvoltate privind măsurile de prevenire și informare a populației privind riscurile.

Este recomandabilă întărirea capacităților locale prin instruiți sistematice, dezvoltarea unor mecanisme clare de cooperare interinstituțională și alocarea constantă de resurse financiare pentru activități de prevenire și răspuns eficient la situațiile de urgență și excepționale.

În perioada anilor 2010-2024 în Republica Moldova au fost înregistrate 4305 situații excepționale, inclusiv 1329 cu caracter natural, 2866 cu caracter tehnogen și 110 cu caracter biologic-social. Numărul situațiilor excepționale a variat de la 206 până la 375 de cazuri pe an și a constituit în medie 300 cazuri de situații excepționale anual, având o ușoară tendință descendentă. Valoarea pagubelor materiale generate de aceste situații depășește 23 miliarde lei. În același timp, din totalul situațiilor excepționale înregistrate în perioada anilor 2010 - 2024, pe teritoriul Republicii Moldova au fost raportate 166 de decese, dintre care 28 au fost copii, iar 1766 de persoane au suferit diferite traumatisme.

În același timp, datorită acțiunilor de prevenire realizate de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență s-a diminuat numărul de victime în ultimii 14 ani, de la 18 decedați și 108 de spitalizați în urma situațiilor de urgență/ excepționale în anul 2013, la 14 decedați și 30 spitalizați în anul 2024. Pierderea a 166 de vieți omenești în decurs de 14 ani din cauza situațiilor excepționale și 1766 persoane traumatizate reflectă un impact semnificativ și denotă o capacitate redusă de răspuns.

În acest sens, se atestă implicarea și interesul insuficient al populației în prevenirea situațiilor de urgență și excepționale. Reziliența la situațiile de urgență și excepționale ale țării constituie un domeniu care necesită aplicarea unor acțiuni coordonate, la nivel național și local, o abordare complexă, cu investire de resurse financiare și instituționale, aplicarea instrumentelor de sensibilizare și conștientizare asupra importanței anticipării și gestionării eficiente a situațiilor de urgență și excepționale.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Procesul de aliniere a cadrului normativ la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul situațiilor excepționale și de urgență prevede elaborarea cadrului normativ care să reglementeze participarea la activități internaționale a angajaților Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, inclusiv în misiuni și exerciții. Urmare a unui studiu de fezabilitate, este în proces de elaborare proiectul de hotărâre de Guvern privind aprobarea Conceptului Sistemului național de avertizare publică (de notificare și avertizare a populației în Republica Moldova) și proiectul de hotărâre de Guvern privind Regulamentul de utilizare și gestionare a sistemului național de avertizare publică.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea consolidării capacităților Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, se urmărește îmbunătățirea gradului de conștientizare al populației privind riscurile de dezastre, care va rezulta în reducerea numărului de victime și a pagubelor materiale. Totodată, prin acțiunile propuse, Republica Moldova urmărește dezvoltarea capacităților pentru furnizarea eficientă și extinsă a serviciilor de asistență internațională în domeniul protecției civile.

În prezent, capacitatea de pregătire a autorităților publice de toate nivelurile sunt diminuate din cauza lipsei unui sistem național de avertizare publică, care să asigure informarea și modul corect de acțiune a populației amenințate de pericolul sau producerea situațiilor de urgență și excepționale. În acest sens, ne propunem crearea unui sistem modern de înștiințare și avertizare a populației, care să asigure un grad înalt de siguranță și performanță, și care să tindă spre o rată de acoperire de 100% a populației.

Absența unor condiții decente de cazare, dotarea insuficientă cu mijloace speciale (autospeciale de diferite tipuri, echipamente, accesorii, utilaje etc.), precum și cu încăperi și spații special amenajate, reduc capacitatea operațională și de răspuns a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență și, implicit, afectează securitatea desfășurării intervențiilor, iar finanțarea deficitară de la bugetul de stat a favorizat o degradare continuă a parcului de autospeciale de intervenție al Inspectoratului.

Tehnica învechită (circa 48% din tehnică are o vechime de peste 35 de ani) creează dificultăți majore în derularea activității de intervenție a pompierilor și salvatorilor. În acest sens, Republica Moldova își propune renovarea parcului de autospeciale (achiziționarea a minim 40 autospeciale), cât și reconstruirea și/ sau construirea sediilor de salvatori și pompieri ale Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (construcția Postului salvatori și pompieri Holercani a SSE Dubăsari a DSE mun. Chișinău, construcția Postului salvatori și pompieri Lipcani a SSE Briceni a DSE mun. Edineți, construcția USP Glodeni a DSE mun. Bălți, construcția USP Călărași a DSE mun. Ungheni).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „*Situații excepționale și de urgență*” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 301,35 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 621.098,33 mii lei, dintre care suma costurilor de 13.977,03 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 522.100,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 85.021,30 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.2.COOPERAREA ÎN DOMENIUL DROGURILOR

24.2.1. Prezentarea generală a situației

Republica Moldova continuă să își dezvolte capacitățile de prevenire și combatere a traficului ilicit de droguri, consumului de substanțe interzise și reducerii consecințelor acestora asupra societății. În acest context, cooperarea națională și internațională reprezintă pilonii de bază în dezvoltarea unei politici eficiente în domeniu. Autoritățile Republicii Moldova, precum Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății și Agenția Națională Antidrog, cooperează la un nivel avansat pentru a coordona măsurile de prevenire, control și asistență.

La nivel internațional, Republica Moldova este parte la multiple convenții ONU, inclusiv Convenția împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope din 1988, și colaborează activ cu organizații precum Europol, Interpol și Organizația Mondială a Sănătății. Cooperarea bilaterală cu statele vecine, România și Ucraina, joacă un rol important în gestionarea traficului transfrontalier. Parteneriatele sunt consolidate prin schimburi de informații, programe comune de instruire și proiecte finanțate de Uniunea Europeană. Eforturile continue de cooperare reflectă angajamentul Republicii Moldova de a aborda provocările legate de droguri într-o manieră holistică și integrată.

24.2.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul prevenirii și combaterii utilizării ilicite a drogurilor este **parțial aliniat** la *acquis-ul UE*. O prevedere referitoare la crearea unui „sistem de avertizare timpurie” pentru noile substanțe psihoactive este inclusă în proiectul de lege privind circulația substanțelor narcotice, psihotrope, precursorilor și înlocuitorilor de droguri. Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru perioada 2022-2030 și Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025, prevăd conectarea Republicii Moldova la Sistemul European de Avertizare Timpurie (EWS) pentru monitorizarea noilor

substanțe psihoactive. Printre obiectivele stabilite se numără achiziționarea și instalarea a cel puțin două licențe de acces la sistem până în 2025. Totodată, în 2022 a fost aprobat Protocolul Clinic Național privind tulburările asociate utilizării substanțelor noi cu proprietăți psihoactive, aplicabil atât adulților, cât și copiilor.

Legislația națională este **parțial aliniată** la Decizia-Cadru a Consiliului 2004/757/JAI, care stabilește normele minime privind sancționarea traficului de droguri, și a integrat o parte din Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2003 privind reducerea riscurilor asociate dependenței. Implementarea Strategiei Naționale de Sănătate 2030 și a altor programe naționale reflectă angajamentul Republicii Moldova de a preveni bolile transmisibile legate de consumul de droguri, cu excepția unor măsuri precum crearea centrelor supravegheate de consum. Totodată, pentru a combate în mod eficient producția și traficul de droguri la nivel național, este necesar de a implementa mecanisme eficiente de prevenire și combatere a fenomenelor asociate. În acest sens, a fost adoptată Hotărârea Guvernului Nr. 631/2023, care a actualizat tabelele și listele substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor supuși controlului, inițial stabilite prin Hotărârea Guvernului Nr. 1088/2004, prin includerea a 619 substanțe noi. În anul 2022, au fost identificate patru substanțe noi, iar în 2023, alte trei substanțe suplimentare au fost descoperite. Tot în 2023, autoritățile au desființat trei laboratoare de producție a drogurilor, 76 de grupuri criminale formate din două sau mai multe persoane și 48 de grupuri criminale organizate. De asemenea, s-a înregistrat o creștere a cazurilor identificate și investigate cu ajutorul tehnologiilor informaționale pentru monitorizarea traficului de droguri online, fiind raportate 45 de cazuri în 2023, comparativ cu 42 în 2022.

După aderarea Republicii Moldova la Platforma Multidisciplinară Europeană împotriva Amenințărilor Criminale (EMPACT) țara a participat la 27 Acțiuni Operaționale în domeniul combaterii drogurilor, structurate astfel:

- **6.1 - Planul de Acțiuni pentru Cannabis, Cocaină și Heroină:** O.A. - 2.5 (P); 2.6 (P); 2.7 (P); 3.4 (P); 3.7 (P); 6.1 (P); 7.1 (P); 8.1 (P); 8.5 (P);
- **6.2 - Planul de Acțiuni pentru Noi Substanțe Psihoactive și Droguri Sintetice:** O.A. - 2.6 (P); 3.1 (P); 3.2 (P); 4.1 (P); 6.1 (P).

Aceste inițiative reflectă **alinieră** Republicii Moldova la strategia Uniunii Europene pentru combaterea traficului de droguri, prin consolidarea cooperării transfrontaliere, actualizarea legislației și utilizarea tehnologiilor moderne pentru asigurarea unui control mai eficient. Deși nu există un document politic național generalizat în domeniul drogurilor, politicile actuale ale Republicii Moldova se concentrează asupra celor trei piloni din Strategia Uniunii Europene, și anume reducerea ofertei de droguri, a cererii de droguri și a riscurilor asociate consumului de droguri. Aceste politici sunt, totodată, aliniate la măsurile din Planul de Acțiune al Uniunii Europene privind Drogurile 2021-2025.

În ceea ce privește reducerea ofertei de droguri, Republica Moldova a adoptat și actualizat legislația relevantă, care incriminează producția, traficul și consumul de droguri. Colaborarea cu agențiile internaționale de aplicare a legii și crearea unei unități speciale dedicate combaterii traficului de droguri sunt măsuri primare. De asemenea, sunt desfășurate operațiuni antidrog naționale periodice, iar controlul strict al frontierelor și formarea continuă a poliției în identificarea și combaterea traficului de droguri rămân priorități constante. Reducerea cererii de droguri se realizează prin prevenire, tratament și servicii de îngrijire. Prevenirea este implementată în școli,

pentru copii, adolescenți și tineri, ca parte a curriculumului obligatoriu, și include activități pentru promovarea unui stil de viață sănătos. De asemenea, există intervenții bazate pe dovezi pentru tineri și grupuri vulnerabile, precum și măsuri de intervenție timpurie prin centre de sănătate prietenoase tineretului. Serviciile pentru persoanele care consumă droguri includ consiliere, tratament psihosocial și asistat medicamentos, terapie de întreținere cu opioide, reabilitare și reintegrare socială, iar tratamentul de dezintoxicare este acoperit de asigurarea de sănătate.

În ceea ce privește tratamentul dependenței de droguri și infecțiile asociate consumului de droguri, Legea nr. 713/2001 prevede terapie și asistență pentru consumatorii de droguri, cu un accent pe protejarea sănătății și drepturilor omului. Tratamentul dependenței de opiacee, prin terapie cu agonist opioide (OAT), a fost implementat din 2004 și extins în sistemul penitenciar. Reabilitarea utilizatorilor de droguri și serviciile psihosociale sunt reglementate conform standardelor stabilite în Regulamentul Cadru privind Organizarea Serviciului Social Integrat, iar serviciile integrate includ centre de zi, cazare tranzitorii și comunități terapeutice. Există centre de zi în cinci districte ale țării și o comunitate terapeutică în penitenciarul „Pruncul” pentru reabilitarea pe termen lung a deținuților.

În ceea ce privește reducerea riscurilor asociate consumului de droguri, Republica Moldova implementează programe bazate pe intervenții recomandate de OMS, UNAIDS și UNODC, aliniindu-se la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 2030 și la Convențiile Internaționale privind Drogurile. Programul de reducere a riscurilor a fost demarat în 1998 și include măsuri precum distribuirea de ace și seringi, testare pentru HIV, sifilis, HVC, HVB, TB, trimiterea pentru tratament și gestionarea supradozelor de droguri cu naloxon. Programele sunt implementate în 29 de unități administrativ-teritoriale și 18 instituții penitenciare de către organizații neguvernamentale și Administrația Națională a Penitenciarelor. Conform Legii nr. 382/1999, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale gestionează controlul drogurilor prin Comitetul Național Permanent pentru Controlul Drogurilor. Deși procedura de includere a noilor substanțe psihoactive sub control nu este formal reglementată, aceasta implică informarea comitetului de organizațiile internaționale și Centrul de Expertiză Judiciară despre noile substanțe. Comitetul analizează informațiile primite și propune modificări care sunt supuse aprobării Ministerului Sănătății și Guvernului. Directiva UE 2017/2103 nu a fost transpusă, iar conceptul de „substanță psihoactivă nouă” este reglementat de un proiect de lege aflat în consultare.

În domeniul stocării și distrugerii drogurilor și a produselor medicamentoase utilizate în calitate de droguri, cadrul legislativ național reglementează cuprinzător procedurile și măsurile necesare pentru gestionarea acestora. Codul de procedură penală, prin alineatul (3) al Articolului 159 „Păstrarea Obiectelor Crimei și a Altor”, stabilește că substanțele stupefiante, substanțele psihoactive și precursorii pot fi păstrate ca probe în cantități mici (mostre), suficiente pentru a fi utilizate ca dovezi și pentru efectuarea expertizelor criminalistice, acestea fiind ambalate și sigilate de un expert. Cantitățile excedentare ale acestor substanțe trebuie predate instituțiilor autorizate sau distruse conform ordinului autorității de investigare, autorizată de către judecătorul de instrucție. Totodată, Legea nr. 382/1999 privind Circulația Substanțelor Narcotice și Psihotrope și a Precursorilor acestora reglementează politica statului în domeniul drogurilor, având ca obiective promovarea reglementării circulației substanțelor narcotice, protejarea sănătății publice și asigurarea securității sociale și de stat.

Hotărârea Guvernului nr. 128/2006 stabilește cerințele tehnice pentru facilitățile unde sunt depozitate substanțele narcotice, psihoactive și / sau precursorilor, impunând măsuri de protecție, cum ar fi sistemele de semnalizare multe-linii și de prevenire a incendiilor. De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 79/2006 reglementează cantitățile substanțelor narcotice și psihoactive depistate în circulația ilegală, stabilind criterii pentru clasificarea acțiunilor legate de droguri, în funcție de cantitățile identificate. În scopul actualizării reglementărilor, Hotărârea Guvernului nr. 223/2024 a adăugat 619 substanțe noi în lista substanțelor narcotice și psihoactive. Procedura de confiscare, păstrare și distrugere a drogurilor (probe) este reglementată la nivel interinstituțional prin Ordinul Interdepartamental nr. 41/237/164-0/315 din 7 iunie 2021, care stabilește instrucțiuni pentru confiscarea, înregistrarea, păstrarea și transferul probelor, bunurilor valoroase și altor bunuri de către autoritățile de urmărire penală și Procuratură, asigurând aplicarea unui set uniform de reguli pentru toate instituțiile semnatare.

Implementarea acquis-ului comunitar în domeniul drogurilor și alinierea Republicii Moldova la Regulamentul (UE) 2023/1322 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 iunie 2023 privind Agenția Uniunii Europene pentru Droguri (EUDA), care abrogă Regulamentul (CE) nr. 1920/2006, reprezintă o acțiune prioritară menită să consolideze cadrul instituțional național, să uniformizeze procesele de colectare și analiză a datelor și să asigure integrarea Republicii Moldova în mecanismele europene de monitorizare a fenomenului drogurilor.

În acest context, a fost adoptată Legea nr. 201/2025 privind circulația substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, a precursorilor, a substanțelor psihoactive noi și a substitutelor de droguri, care stabilește statutul legal al Observatorului Național pentru Droguri (OND).

Conform art. 13 din Lege, în capitolul destinat structurilor responsabile, OND preia responsabilitatea colectării, analizei și diseminării datelor privind consumul de droguri și cooperarea cu EUDA, iar modul său de organizare și funcționare urmează să fie stabilit prin regulament aprobat de Ministerul Sănătății.

Astfel prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 754/2025 a fost aprobat Planul de acțiuni pentru anii 2025-2027 privind operaționalizarea OND. Planul stabilește măsuri etapizate orientate spre definirea și operaționalizarea proceselor interne ale OND, consolidarea rețelei naționale de furnizori de date, dezvoltarea instrumentelor standardizate de colectare și validare a datelor, armonizarea indicatorilor naționali cu indicatorii epidemiologici cheie ai EUDA, precum și consolidarea capacităților de analiză și raportare. Implementarea acestui plan contribuie la consolidarea OND ca punct focal național și partener oficial al EUDA, în aliniere cu acquis-ul european în domeniul drogurilor.

24.2.1.2. Cadrul administrativ

Republica Moldova dispune de mecanisme administrative dedicate combaterii fenomenului drogurilor și gestionării problemelor asociate acestuia. Comisia Națională Antidrog, înființată prin Hotărârea Guvernului nr. 481/2011, coordonează politica antidrog prin implementarea cerințelor internaționale, monitorizarea măsurilor de control, propunerea de îmbunătățiri legislative și organizarea de programe de educație și cercetare. Activitățile acesteia sunt susținute de Direcția Antidrog a Inspectoratului național de investigații, din subordinea Inspectoratului General al Poliției, iar conducerea este asigurată de Ministrul Afacerilor Interne.

Comisia include trei grupuri de lucru, axate pe crearea unui sistem național de avertizare pentru noile substanțe psihoactive, dezvoltarea programelor de prevenire și reabilitare a consumatorilor și analiza fezabilității unei entități separate pentru combaterea consumului de droguri.

În domeniul sănătății, Consiliul Național de Coordonare a Programelor TB/HIV/ITS, înființat în 2005, coordonează eforturile interministeriale pentru prevenirea și controlul tuberculozei, HIV/SIDA și ITS. Consiliul reunește reprezentanți ai ministerelor, ONG-urilor și organizațiilor internaționale, având trei niveluri de organizare: decizional, de coordonare și operațional. Grupurile tehnice de lucru oferă suport pentru dezvoltarea strategiilor naționale, monitorizarea situației și atragerea finanțării externe.

La rândul său, Ministerul Sănătății este autoritatea centrală specializată în dezvoltarea politicii naționale de sănătate și coordonează reducerea cererii de droguri și a riscurilor asociate acestora. Activitatea în domeniul drogurilor este gestionată prin trei departamente:

- **Direcția politici în domeniul sănătății publice și urgențe în sănătatea publică**, care elaborează politici și programe de prevenire, inclusiv în domeniul abuzului de droguri;
- **Direcția generală politici în domeniul serviciilor medicale integrate**, care dezvoltă politici pentru servicii de tratament și reabilitare a persoanelor afectate de consumul de droguri;
- **Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale**, responsabil de politica privind prescrierea și eliberarea medicamentelor controlate, precum și de actualizarea listelor substanțelor narcotice și precursorare.

Comitetul Permanent de Control Asupra Drogurilor, din cadrul Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, are misiunea de monitorizare a circulației legale a substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor, promovare a politicii de stat în domeniu și protejarea sănătății publice prin combaterea dependenței de droguri și a traficului ilicit. Atribuțiile acesteia includ emiterea, retragerea și / sau suspendarea autorizațiilor pentru activitățile legate de circulația substanțelor reglementate; evaluarea necesarului de substanțe și transmiterea acestora la Consiliul Internațional pentru Controlul Drogurilor; analiza documentelor privind respectarea limitelor și utilizarea instalațiilor pentru fabricarea, distribuția și vânzarea substanțelor narcotice și a precursorilor. Totodată, Dispensarul Republican de Narcologie coordonează servicii pentru persoanele dependente de droguri și alcool, inclusiv terapia de substituție și tratamentele de reabilitare, atât în regim ambulatoriu, cât și staționar, sprijinind recuperarea pe termen lung și îmbunătățind calitatea vieții celor cu tulburări de consum de substanțe.

Ministerul Afacerilor Interne are ca misiune dezvoltarea politicilor publice eficiente în domeniul ordinii publice și combaterii criminalității. Direcția politici în domeniul ordinii și securității publice, combaterea criminalității elaborează reglementări și asigură cooperarea cu entități naționale și internaționale. Instituțiile din subordinea Ministerului Afacerilor Interne implicate în investigarea infracțiunilor privind drogurile includ:

1. **Inspectoratul General al Poliției:**
 - 1.1. Inspectoratul Național de Investigații:
 - 1.1.1. Direcția Antidrog (32 posturi), specializată în investigarea și combaterea traficului ilicit de droguri, inclusiv online;
 - 1.1.2. Direcția urmărire penală;
 - 1.1.3. Direcțiile regionale (Nord, Sud, Centru) cu unități specializate în combaterea traficului de droguri;

1.2. Centrul tehnico-criminalistic și expertiză judiciară, ce realizează expertize judiciare și analize fizico-chimice ale substanțelor narcotice.

2. **Inspectoratul General al Poliției de Frontieră:**

2.1. Direcția investigarea criminalității transfrontaliere;

2.2. Direcția urmărire penală;

2.3. Secția pentru combaterea traficului ilicit de droguri, care desfășoară activități speciale de investigare pentru prevenirea și combaterea traficului de droguri la frontiere.

Aceste instituții colaborează la nivel național și internațional pentru a detecta, documenta și destructura rețelele de trafic de droguri, precum și pentru a preveni crearea de noi canale de trafic.

Cumulativ, organizațiile societății civile contribuie în dezvoltarea politicilor și furnizarea serviciilor de prevenire, consiliere, reabilitare și reducere a riscurilor. Acestea sunt parteneri cheie în implementarea programelor de prevenire a dependenței și sunt reprezentate în Comisia Națională Antidrog, Consiliul Național de Coordonare al Programelor de Prevenire și Control al TB/HIV/ITS, precum și în grupurile tehnice de lucru pe HIV și TB. În plus, ele contribuie activ la servicii precum prevenirea, consilierea, reabilitarea, sprijinul psihosocial și reducerea riscurilor la nivel comunitar.

Serviciul de Informații și Securitate se concentrează pe identificarea și distrugerea grupurilor de crimă organizată implicate în traficul internațional de droguri, care reprezintă o amenințare pentru securitatea națională. Operativ, identifică grupurile și canalele de trafic, informând procuratura pentru documentare conform legii. De asemenea, oferă suport în anchete și participă activ la sesiuni de lucru cu autoritățile naționale și internaționale, inclusiv în cadrul Comisiei Naționale Antidrog și Grupului Comun de Analiză a Riscurilor (GCAR).

Republica Moldova a fost un lider regional și global în implementarea programelor de reducere a riscurilor în sistemul penitenciar, cu accent pe prevenirea transmiterii bolilor infecțioase, precum HIV, hepatita B și C, și tuberculoza, în rândul persoanelor aflate în detenție. În 2023, toate cele 17 închisori din țară au integrat servicii de sănătate, inclusiv terapii cu agonisți opioizi (OAT), programe de distribuire de seringi și ace (NSP), și acces la testarea și tratamentul HIV. De asemenea, țara a dezvoltat un model unic de gestionare a dependenței în penitenciare prin comunitatea terapeutică fără droguri, Catharsis. Programul de reducere a riscurilor, lansat între 1997 și 1999, se bazează pe intervenții bazate pe dovezi, respectarea drepturilor omului și abordări sensibile la gen.

Se menționează că Direcția Antidrog a Inspectoratului Național de Investigații este responsabilă de completarea Chestionarului Anual de Raportare (ARQ) pentru UNODC, având 25 de chestionare trimise în perioada 2017-2021. În colaborare cu UNDP, UNODC și UNAIDS, în 2020 a fost creată aplicația mobilă "Police Assistant", care sprijină ofițerii de poliție în gestionarea nevoilor grupurilor vulnerabile. De asemenea, Direcția a participat la 10 evenimente internaționale organizate sub auspiciile UNODC. La fel, Republica Moldova beneficiază de granturi de la Fondul Global pentru Combaterea Tuberculozei, SIDA și Malariei din 2004 pentru lupta împotriva HIV și tuberculozei. În ceea ce privește cooperarea internațională, Direcția colaborează cu EUBAM, participând la activități de livrare controlată a drogurilor și la dezvoltarea ghidurilor pentru livrările controlate între Moldova și Ucraina. Direcția este implicată activ în cooperarea cu SELEC și Grupul Pompidou al Consiliului Europei, unde participă la proiecte și conferințe internaționale

privind prevenirea și tratamentul dependenței de droguri. În plus, colaborează cu Agenția Uniunii Europene pentru Droguri (EUDA) și Agenția Națională pentru Sănătate Publică privind monitorizarea situației consumului și traficului de droguri în Republica Moldova cu diseminarea informației.

Republica Moldova a fost parte activă în proiectul EU4Monitoring Drugs (EU4MD) încă de la început, participând atât în prima fază a proiectului (2019-2022), cât și în a doua fază (EU4MD II), care a început în 2023 și se va desfășura până în 2027. În prima fază, Moldova a beneficiat de o colaborare strânsă cu EUDA, reprezentanții Republicii Moldova participând la diverse evenimente și consolidându-și capacitățile prin schimbul de date și experiență. Proiectul EU4MD II pune accent pe consolidarea Observatorului Național de Droguri (OND) și creării sistemului național de avertizarea timpurie (EWS), prin formarea profesională și schimburi de bune practici între experții în domeniu.

Până în prezent, OND, în colaborare cu instituțiile naționale relevante și cu EUDA, a participat în cadrul proiectului EU4MD II la o serie de activități menite să consolideze capacitățile analitice și să alinieze Republica Moldova la indicatorii epidemiologici europeni. Aceste activități au inclus participarea la reuniuni anuale dedicate indicatorilor EUDA (consumul problematic de droguri, cererea de tratament, mortalitatea asociată consumului de droguri și infecțiile asociate consumului de droguri), la webinare internaționale și la școală de vară europeană privind drogurile și la alte sesiuni online relevante, precum cea privind utilizarea recreațională a ketaminei și sănătatea publică. De asemenea, la invitația și cu suportul EUDA, OND a reprezentat Republica Moldova la poziții internaționale importante, inclusiv la lucrările grupului de lucru orizontal privind drogurile UE-RM, la reuniunea Consiliului de Conducere al EUDA, la Comitetul Consultativ al proiectului EUDA-IPA8 și la Comitetul Consultativ al proiectului EU4MD II. Implicarea în aceste inițiative contribuie semnificativ la consolidarea rolului OND ca punct focal național în domeniul drogurilor, la adoptarea și aplicarea standardelor metodologice EUDA privind indicatorii epidemiologici și la accelerarea integrării Republicii Moldova în mecanismele europene de monitorizare și raportare.

Totodată, Republica Moldova va beneficia de multiple activități în cadrul EU4MD II, inclusiv integrarea în rețelele Uniunii Europene. Experții naționali din domeniu vor avea oportunitatea de a participa la întâlniri și training-uri pentru a dezvolta noi competențe și a împărtăși cele mai bune practici. În plus, Republica Moldova a contribuit la dezvoltarea raportului regional privind piețele de droguri din țările vecine și va continua să colaboreze strâns cu EUDA și alte instituții și organizații internaționale pentru a răspunde provocărilor legate de droguri în regiune.

Cu referire la confiscarea substanțelor narcotice, psihoactive, analogice și a precursorilor acestora se face pe baza unui ordin emis de autoritățile de investigare sau procuror, atunci când dovezile indică clar locația și persoana implicată, fiind documentată prin proces-verbal conform Codului de procedură penală. Confiscarea poate avea loc și în cadrul cercetării la fața locului, iar obiectele confiscate sunt ambalate și sigilate, cu semnătura celor implicați în proces, și înregistrate corespunzător. Se efectuează o analiză chimică pentru identificarea și evaluarea acestora. Substanțele devin probe în dosar și pot fi păstrate în cantități mici pentru expertize, iar surplusul este distrus sau predat autorităților. Probele acumulate sunt depozitate în Camera de depozitare până la soluționarea cazului. Distrugerea acestora se realizează după decizia finală a procurorului sau instanței, printr-o comisie specială. Distrugerea este înregistrată, iar o copie a documentului

de distrugere este atașată dosarului. Un aspect problematic este că multe Camere de depozitare nu respectă cerințele de siguranță, ventilare, depozitare și protecție incendiu.

24.2.2. Planuri de viitor

24.2.2.1. Planuri legislative

În contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, în domeniul reglementării drogurilor, pentru alinierea la normele și standardele europene, se preconizează adoptarea unui proiect de Hotărâre de Guvern care va modifica Hotărârea nr. 1088/2004 privind aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului. Modificările vor include transpunerea listei substanțelor psihoactive noi și stabilirea unui mecanism național de control care să permită reglementarea acestora într-un cadru strict și clar. Măsurile sunt în concordanță cu obiectivul de a îmbunătăți controlul asupra substanțelor psihoactive și de a combate traficul ilegal, având în vedere riscurile grave pentru sănătatea publică și siguranța națională. Ambele proiecte legislative vor implementa prevederile Directivei (UE) 2017/2103 a Parlamentului European și a Consiliului, care modifică Decizia-cadru 2004/757/JAI a Consiliului pentru a include noi substanțe psihoactive în definiția termenului „drog”. Reglementările vizate sunt importante pentru armonizarea legislației Republicii Moldova cu reglementările Uniunii Europene și pentru asigurarea unui cadru legislativ eficient în domeniul combaterii consumului și traficului de droguri.

La fel, va fi adoptată Hotărârea de Guvern care va reglementa funcționarea sistemului național de alertă timpurie, definind responsabilitățile entităților implicate și etapele necesare implementării acestuia. Sistemul va contribui la prevenirea și combaterea traficului de droguri și a consumului acestora, oferind autorităților un instrument eficient în gestionarea situațiilor de urgență. Proiectele legislative se vor alinia la prevederile Regulamentului (UE) 2023/1322, care vizează Agenția Uniunii Europene pentru Droguri (EUDA), sprijinind integrarea Republicii Moldova în politicile europene de control al drogurilor și consolidând securitatea publică.

Totodată, în cadrul procesului de modernizare și aliniere la standardele internaționale, autoritățile Republicii Moldova planifică adoptarea unor măsuri legislative și strategice pentru combaterea traficului și consumului de droguri. Printre aceste măsuri se enumeră elaborarea și adoptarea unui Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Strategiei Naționale Antidrog pentru perioada 2027 - 2031. Această strategie va reprezenta un plan cuprinzător pentru prevenirea și combaterea consumului de droguri, având ca obiective principale consolidarea măsurilor de prevenire, tratament și reintegrare socială a persoanelor afectate de dependență, precum și îmbunătățirea colaborării dintre instituțiile statului și organizațiile internaționale în domeniu. Strategia va reflecta prioritățile Republicii Moldova în contextul politicii europene de droguri și va contribui la protejarea sănătății publice și la reducerea impactului negativ al consumului de droguri asupra societății. Adicional, se preconizează adoptarea unui Proiect de Hotărâre de Guvern privind punerea în aplicare a măsurilor neprivative de libertate și / sau a alternativelor la pedepsele privative de libertate pentru persoanele care consumă droguri. Măsurile vor viza reabilitarea și reintegrarea socială a consumatorilor de droguri, oferindu-le oportunități de tratament și suport psihosocial, în loc de sancțiuni penale tradiționale. Proiectul va contribui la reducerea supraaglomerării sistemului penitenciar și la promovarea unui sistem de justiție mai uman și mai eficient.

24.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană și al intensificării cooperării în domeniul combaterii consumului și traficului de droguri, se propune consolidarea capacităților instituționale și crearea unor mecanisme eficiente pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen. Un prim pas este regionalizarea Poliției, ceea ce va permite Direcției Antidrog să își extindă competențele teritoriale și să răspundă rapid la incidentele legate de traficul și consumul de droguri, asigurând un echilibru între resursele centrale și cele necesare pentru intervențiile locale. De asemenea, se va optea pe instruirea ofițerilor Direcției Antidrog a Inspectoratului național de investigații, din cadrul Inspectoratului General al Poliției, în utilizarea tehnologiilor digitale pentru combaterea traficului online de droguri, inclusiv prin dobândirea unor cunoștințe avansate în criptare, rețelele de dark-web și tehnici de investigație digitală. În acest context, vor fi dotate forțele de ordine cu echipamente moderne și soluții tehnologice avansate pentru a face față noilor provocări, incluzând instrumente de analiză digitală și sisteme de monitorizare a tranzacțiilor financiare.

În paralel, se va investi în recrutarea și formarea personalului pentru a asigura o monitorizare continuă și în timp real a fenomenului drogurilor, iar formarea continuă va fi o prioritate pentru dezvoltarea competențelor avansate în analiza datelor și utilizarea noilor tehnologii de monitorizare. Un mecanism integrat de referire pentru tratament și reabilitare va fi creat pentru a asigura persoanelor dependente de droguri accesul rapid la servicii specializate, iar colaborarea între instituțiile de sănătate publică, autoritățile locale și organizațiile non-guvernamentale va permite o abordare holistică. În ceea ce privește distrugerea drogurilor confiscate, va fi realizat un studiu de fezabilitate pentru a evalua cele mai bune practici ale Uniunii Europene, iar procesul de construire a unui incinerator dedicat distrugerii acestora va fi demarat, în paralel cu adoptarea reglementărilor care să prevadă întregul proces, respectând standardele de protecție a mediului și siguranța publică. Toate aceste măsuri integrate vor contribui la crearea unui sistem național eficient de prevenire și combatere a traficului de droguri, conform cerințelor Uniunii Europene, protejând astfel sănătatea publică și securitatea națională.

24.2.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „*Cooperarea în domeniul drogurilor*” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 697,54 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 27.951,05 mii lei, dintre care suma costurilor de 5.326,05 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 22.625,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.3. LUPTA ÎMPOTRIVA TERORISMULUI ȘI PREVENIREA RADICALIZĂRII

24.3.1. Prezentarea generală a situației

Domeniul „Lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării” detaliază măsurile juridice și administrative necesare pentru alinierea cadrului legal național la acquis-ul Uniunii Europene. Acesta acoperă subdomenii importante în combaterea terorismului, printre care:

- Lupta împotriva terorismului (responsabil – Serviciul de Informații și Securitate);

- Conținutul terorist online (responsabil – Serviciul de Informații și Securitate);
- Comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi (responsabil – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare);
- Protecția infrastructurii critice și reziliența entităților critice (responsabili – Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate).

În conformitate cu Raportul de Extindere al Comisiei Europene din 2024, Republica Moldova va continua să dezvolte domeniul „Lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării”. În linii generale, cadrul legal național este **parțial aliniat** acquis-ului european și la tratatele internaționale relevante. Pentru anul 2025, Comisia Europeană a emis patru recomandări pentru îmbunătățirea pregătirii Republicii Moldova în domeniul luptei împotriva terorismului și prevenirea radicalizării, și anume:

- Testarea capacităților practice ale Centrului antiterorist al Serviciului de Informații și Securitate, și eficientizarea procedurilor pentru asigurarea unei coordonări și reacții rapide în fața amenințărilor teroriste;
- Alinierea legislației naționale la acquis-ul Uniunii Europene privind combaterea conținutului terorist online;
- Alinierea legislației la noul acquis al Uniunii Europene privind reziliența entităților critice și protecția infrastructurii critice;
- Elaborarea unui plan detaliat pentru implementarea pilonilor Agendei Uniunii Europene de combatere a terorismului (2020), care include anticiparea, prevenirea, protecția și reacția.

Pe plan internațional, Republica Moldova este semnatară a mai multor tratate internaționale în domeniul luptei împotriva terorismului, în mare parte în cadrul Consiliului Europei, al Organizației Națiunilor Unite și al statelor membre ale Uniunii Europene.

24.3.1.1. Cadrul legislativ

Domeniul luptei împotriva terorismului și prevenirea radicalizării este reglementat prin Legea nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului. Conform articolului 6 din Lege, Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova este responsabil direct pentru prevenirea și combaterea terorismului, iar Centrul antiterorist al acestuia joacă rolul de autoritate națională și coordonator în acest domeniu. Legea nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului este **aliniată parțial** la Directiva UE 2017/541 privind combaterea terorismului și Directiva (UE) 2023/2123 a Parlamentului European și a Consiliului din 4 octombrie 2023, care modifică Decizia 2005/671/JHA a Consiliului pentru alinierea acesteia la normele Uniunii privind protecția datelor cu caracter personal.

În ceea ce privește cadrul legislativ național pentru combaterea conținutului terorist online, acesta este reglementat de articolul 46 din Legea nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului. Conform acestei prevederi, Serviciul de Informații și Securitate este autorizat să solicite prestatorilor de servicii electronice blocarea accesului utilizatorilor din Republica Moldova la materialele care promovează sau justifică terorismul. Totuși, cadrul legislativ național în domeniul combaterii conținutului terorist online nu este complet aliniat acquis-ului Uniunii Europene, în special în ceea ce privește Regulamentul (UE) 2021/784 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021, care vizează prevenirea diseminării conținutului online cu

caracter terorist. Prevederile Regulamentului nu sunt actualmente reflectate în legislația națională în domeniu.

Domeniul comercializării și utilizării precursorilor explozivi în Republica Moldova nu este reglementat printr-o lege specifică, însă cadrul legal relevant este constituit de Legea nr. 119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți, precum și Hotărârea Guvernului nr. 1045/2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la importul, stocarea, comercializarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților.

Actualmente, domeniul protecției infrastructurii critice/rezilienței entităților critice în Republica Moldova este reglementat doar împotriva amenințărilor teroriste, cadrul legal relevant fiind Hotărârea Guvernului nr. 737/2022 pentru aprobarea Programului național de consolidare și realizare a măsurilor de protecție anti-teroristă a obiectivelor de infrastructură critică pentru anii 2022-2026 și a Planului de Acțiuni pentru punerea sa în aplicare, Hotărârea Guvernului nr. 701/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice, Hotărârea Guvernului nr. 995/2018 cu privire la aprobarea Sistemului național de alertă teroristă și Hotărârea Guvernului nr. 996/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea testelor antiteroriste.

24.3.1.2. Cadrul administrativ

Autoritățile naționale responsabile de lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării, precum și de combaterea conținutului terorist online, includ Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura pentru Combaterea Crimei Organizate și Cauze Speciale și Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor. În ceea ce privește capacitățile instituționale ale acestor autorități, se remarcă că informațiile referitoare la capacitățile și resursele Centrului antiterorist al Serviciului de Informații și Securitate, inclusiv resursele umane și de altă natură utilizate pentru îndeplinirea sarcinilor instituționale, sunt protejate de legislația națională privind secretul de stat^[10]. În cadrul Inspectoratului național de investigații al Inspectoratului General al Poliției, din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, funcționează Direcția pentru Investigarea Crimelor de Spălare a Banilor și Finanțarea Terorismului, care, în prezent, are acoperite 9 din cele 12 unități de personal necesare. De asemenea, în cadrul Procuraturii pentru Combaterea Crimei Organizate și Cauze Speciale este operațional Biroul de combatere a criminalității organizate și cauze speciale, care este complet funcțional, având acoperite toate cele 5 unități de personal. În cadrul Serviciului pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, sunt operaționale mai multe secții, dintre care Secția Analiză Operațională are 11 din 12 unități de personal acoperite, Secția Analiză Strategică are 4 din 5 unități de personal acoperite, iar Serviciul Cooperare și Comunicare Strategică are 3 din 4 unități de personal acoperite.

În prezent, domeniul comercializării și utilizării precursorilor explozivi nu este reglementat de un cadru legislativ specific. Pentru a asigura alinierea cu acquis-ul Uniunii Europene și desemnarea autorităților naționale competente în domeniu, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare trebuie să transpună Regulamentul (UE) 2019/1148 al Parlamentului European și al

¹⁰ Art. 12 alin. (2) din Legea nr. 136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

Consiliului din 20 iunie 2019, privind comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi, care modifică Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 și abrogă Regulamentul (UE) nr. 98/2013.

În vederea alinierii la aquis-ul UE privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice și a entităților critice, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 223/2025 privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale, cadru normativ primar ce creează platforma de aliniere deplină la Directiva (UE) 2022/2557 privind reziliența entităților critice.

În continuare, Republica Moldova urmează să se alinieze la prevederile Directivei (UE) 2022/2557 prin transpunerea acesteia. În acest mod, se va crea un cadru legislativ și instituțional solid, ce va permite consolidarea resurselor și dezvoltarea capacităților necesare pentru gestionarea riscurilor multiple care amenință infrastructura critică și subminează reziliența entităților critice ale țării. Toate acțiunile pe acest palier vor fi realizate de Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurilor Critice (în continuare - Centru), ce urmează a fi creat în subordinea Inspectoratului de Management Operațional al Ministerului Afacerilor Interne. Centru va activa și colabora în strânsă legătură cu Serviciul de Informații și Securitate.

Pe de altă parte, securitatea cibernetică a infrastructurilor critice și a entităților critice este asigurată de către Agenția pentru Securitate Cibernetică. Transpunerea Directivei (UE) 2022/2555 a fost realizată prin adoptarea Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică și a Hotărârii Guvernului nr. 562/2025 cu privire la modul de realizare a obligațiilor de asigurare a securității cibernetice de către furnizorii de servicii în sectoarele critice. La nivel guvernamental, implementarea măsurilor de securitate cibernetică este susținută de Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”, în calitate de Centru guvernamental de răspuns la incidentele cibernetice. Acțiunile în derulare permit sporirea coordonării naționale în vederea îmbunătățirii securității infrastructurilor critice și asigurării rezilienței entităților critice, fapt ce va asigura o reacție rapidă și eficientă în fața diferitor amenințări.

24.3.2. Planuri pentru viitor

24.3.2.1. Planuri legislative

În domeniul luptei împotriva terorismului și prevenirii radicalizării, legislația națională urmează să fie aliniată la actele relevante ale Uniunii Europene, inclusiv: Directiva (UE) 2023/2123 a Parlamentului European și a Consiliului din 4 octombrie 2023, care modifică Decizia 2005/671/JHA a Consiliului pentru a o alinia la normele Uniunii privind protecția datelor cu caracter personal; Decizia 2005/671/JHA a Consiliului din 20 septembrie 2005, privind schimbul de informații și cooperarea în domeniul infracțiunilor de terorism; și Decizia 2002/996/JHA a Consiliului din 28 noiembrie 2002, care stabilește un mecanism de evaluare a sistemelor juridice și a implementării acestora în lupta împotriva terorismului la nivel național.

În vederea implementării aquis-ului Uniunii Europene în domeniul combaterii conținutului terorist online, este necesară alinierea legislației naționale la Regulamentul (UE) 2021/784 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021. Regulamentul vizează prevenirea diseminării conținutului terorist pe internet și impune obligații clare pentru platformele online de a elimina rapid materialele care promovează sau justifică terorismul. Alinierea la Regulament va întări capacitatea autorităților naționale de a combate mai eficient propagarea terorismului online, asigurându-se totodată că sunt protejate drepturile fundamentale, inclusiv

libertatea de exprimare. Implementarea măsurilor va contribui la o reacție mai rapidă și coordonată împotriva conținutului terorist online, în conformitate cu standardele Uniunii Europene.

Adițional, pentru a reglementa domeniul comercializării și utilizării precursorilor de explozivi, Republica Moldova va alinia cadrul legislativ național la Regulamentul (UE) 2019/1148 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi, iar în domeniul protecției infrastructurii critice și al rezilienței entităților critice, legislația națională urmează să fie aliniată la Directiva (UE) 2022/2557 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022, privind reziliența entităților critice și abrogarea Directivei 2008/114/CE a Consiliului.

24.3.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În domeniul luptei împotriva terorismului, Republica Moldova va întreprinde o serie de acțiuni pentru consolidarea capacităților naționale de prevenire și combatere a terorismului. Printre acestea se numără înființarea și operaționalizarea Comandamentului Operațional Antiterorist și gestionării situațiilor de criză, precum și implementarea cadrului juridic necesar pentru alinierea la Decizia 2005/671/JHA a Consiliului, privind schimbul de informații și cooperarea referitoare la infracțiunile de terorism. De asemenea, vor fi create canale securizate de comunicare pentru schimbul de date între autoritățile competente, prin identificarea punctelor naționale de contact și desemnarea persoanelor responsabile. În paralel, va fi pusă în aplicare infrastructura necesară pentru pregătirea și instruirea subunităților specializate în prevenirea și combaterea terorismului, care va include dotarea cu echipamente și software adecvat, inclusiv pentru comunicații. La fel, se depun eforturi pentru crearea și operaționalizarea unui dispecerat antiterorist, care va avea sarcina de coordonator în cazul survenirii actelor de intervenție ilicită pe Aeroportul Internațional Chișinău, cu accent pe dezvoltarea cooperării interinstituționale, consolidarea mecanismelor de reacție și răspuns în domeniul securității aviației civile, consolidând astfel potențialul național față de amenințările teroriste.

În scopul evaluării și consolidării capacităților de reacție, operațional-tactice și de management ale autorităților publice specializate, vor fi organizate instruirii, simulări, exerciții de tip table-top și operativ-tactice. Activitățile vizate vor reduce vulnerabilitățile identificate prin eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a actelor teroriste, în vederea protejării persoanelor în spațiile publice. Totodată, în scopul evaluării riscurilor teroriste și aplicării instrumentelor specifice de prevenire și combatere a acestora se va facilita schimbul de informații cu instituțiile și serviciile speciale partenere.

În domeniul combaterii conținutului terorist online, Republica Moldova va implementa o serie de măsuri pentru fortificarea combaterii propagandei teroriste pe internet, prin stabilirea unei autorități naționale responsabile cu obligația de a impune furnizorilor de servicii electronice eliminarea sau blocarea materialelor cu caracter terorist. Totodată, vor fi derulate acțiuni coordonate pentru prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist și combaterea radicalizării teroriste, prin măsuri de monitorizare și intervenție rapidă. Aceste măsuri vor contribui la protejarea societății de influențele dăunătoare ale terorismului online și vor sprijini securitatea cibernetică națională.

În ceea ce privește comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi, Republica Moldova va întreprinde acțiunile necesare pentru implementarea cadrului juridic care va alinia

legislația națională la Regulamentul (UE) 2019/1148 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019, privind comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi. Aceste măsuri vor asigura o reglementare mai strictă a activității și vor contribui la prevenirea utilizării precursorilor de explozivi în scopuri teroriste.

24.3.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „*Lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării*” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.269,08 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 61.906,40 mii lei, dintre care suma costurilor de 8.906,40 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 53.000,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.4. COOPERAREA ÎN DOMENIUL DE APLICARE A LEGII, SCHIMBULUI DE INFORMAȚII

24.4.1. Prezentarea generală a situației

Cooperarea în domeniul aplicării legii și schimbului de informații reprezintă un aspect de bază pentru promovarea securității și stabilității într-un stat de drept. Colaborarea interinstituțională, atât la nivel național, cât și internațional, facilitează combaterea criminalității, prevenirea terorismului și asigurarea respectării legislației. Prin parteneriate strategice între agențiile de aplicare a legii, precum Poliția, Procuratura și alte organizații naționale și internaționale relevante, se creează un cadru în care schimbul de informații este efectuat rapid și eficient, sporind capacitatea autorităților de a răspunde provocărilor existente. Această sinergie nu numai că îmbunătățește instrumentele de intervenție, ci și întărește încrederea publicului în instituțiile statului, promovând un climat de siguranță și de transparență.

Prin parteneriatele strategice cu Europol, Republica Moldova beneficiază de acces la rețele internaționale de schimb de informații și suport în combaterea criminalității transnaționale, inclusiv a criminalității organizate, terorismului și traficului de droguri sau arme. În paralel, colaborarea cu CEPOL contribuie semnificativ la dezvoltarea profesională a personalului din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, prin oferirea de programe de formare și schimburi de bune practici. Parteneriatele existente contribuie la modernizarea și eficientizarea instituțiilor de aplicare a legii din Republica Moldova, în contextul unei lumi interconectate și al provocărilor de securitate transfrontaliere, îndeosebi în contextul parcursului European al țării.

24.4.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova este **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene. Cooperarea cu Europol se bazează pe Acordul de cooperare strategică și operațională și Memorandumul de Înțelegere privind linia securizată de comunicare. Începând cu anul 2013, Republica Moldova delegă un ofițer de legătură la Europol pentru facilitarea colaborării. În 2014, a fost semnat Acordul pentru interconectarea rețelelor de calculatoare, canalul securizat SIENA devenind operațional din 2015. Cooperarea eficientă între agențiile de aplicare a legii se realizează

prin Punctul Național de Contact Europol. În martie 2023, Centrul Național Anticorupție a fost conectat la SIENA, iar angajații săi au obținut conturi de utilizator.

Acordul bilateral cu CEPOL, semnat în 2012, a permis dezvoltarea unor noi metode de educație în domeniul afacerilor interne și de securitate. În perioada anilor 2020-2024, Ministerul Afacerilor Interne a coordonat proiectul regional TOPCOP, implementat de CEPOL, în care au fost implicate și alte instituții de aplicare a legii, iar peste 700 de angajați au beneficiat de formare. În context, se menționează că proiectul UE-CEPOL, lansat în 2024, va susține dotarea Poliției din Republica Moldova cu tehnologie avansată pentru combaterea criminalității cibernetice și traficului de arme. De asemenea, proiectul „EU4Security Moldova” sprijină formarea personalului Ministerului Afacerilor Interne, iar Academia „Ștefan cel Mare” a înaintat un Acord de colaborare cu CEPOL privind Platforma Națională de Învățare. La 1 aprilie 2025, în cadrul unei vizite oficiale, a fost semnat Aranjamentul tehnic între Ministerul Afacerilor Interne și CEPOL, care vizează consolidarea relațiilor de colaborare în sectorul formării angajaților din domeniul aplicării legii, precum și a fost creat un nou punct focal pentru cooperarea cu CEPOL în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Cu referire la schimbul de date privind pasagerii, Legea nr. 379/2023 privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor, care **este aliniată** la prevederile Directivei (UE) 2016/681, reglementează utilizarea datelor din Registrul cu Numele Pasagerilor (PNR) și a intrat în vigoare pe 12 ianuarie 2025. Legea adaptează, de asemenea, prevederile Deciziei de implementare a Comisiei Europene (UE) 2017/759, privind protocoalele comune și formatele de date pentru transferul datelor PNR către Unitățile de Informații pentru Pasageri. Aceasta este un pas important în alinierea legislației naționale la standardele Uniunii Europene și în consolidarea cooperării internaționale în domeniul securității aviației. În baza acestei legi, a fost înființată Unitatea de Informații pentru Pasageri (UIP) în cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, care va fi responsabilă pentru colectarea, stocarea și procesarea datelor colectate de la transportatorii aerieni.

24.4.1.2. Cadrul administrativ

Republica Moldova dispune de o rețea administrativă bine structurată, care sprijină dezvoltarea și implementarea unor politici publice eficiente, pentru menținerea ordinii și siguranței naționale. Instituțiile își coordonează eforturile pentru a combate formele criminalității, inclusiv criminalitatea organizată, corupția și spălarea banilor, asigurând în același timp protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor. La elaborarea politicilor publice două ministere contribuie semnificativ, și anume Ministerul Afacerilor Interne, care este responsabil de formularea de politici eficiente în domeniul protecției drepturilor omului și al combaterii criminalității, concentrându-se pe prevenirea infracțiunilor și pe crearea unui climat de securitate internă, promovând inițiative ce vizează protejarea cetățenilor de diverse amenințări, și Ministerul Justiției, care dezvoltă politici legislative pentru îmbunătățirea cadrului normativ, în special în ceea ce privește lupta împotriva corupției, asigurarea integrității în instituțiile publice și consolidarea sistemului de justiție. Ministerul Justiției este, de asemenea, responsabil de politica punitivă a statului, asigurând aplicarea corectă și uniformă a legii.

Aplicarea legii este asigurată de o serie de autorități și instituții de stat care conlucrează pentru a garanta respectarea normelor legale și pentru a proteja ordinea publică. Procuratura Generală, ca instituție fundamentală, deține un rol central în administrarea justiției, garantând statul

de drept și protejând drepturile fundamentale ale cetățenilor, asigurându-se că toți participanții la procesul penal beneficiază de un tratament echitabil. Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale este responsabilă pentru conducerea și exercitarea urmăririi penale în cauzele penale privind săvârșirea de infracțiuni din categoria celor excepțional de grave, comise de un grup criminal organizat sau organizații criminale și colaborează strâns cu agențiile de aplicare a legii, inclusiv cu Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Vamal și Serviciul Fiscal de Stat. Inspectoratul General al Poliției din cadrul Ministerului Afacerilor Interne se concentrează pe investigarea infracțiunilor grave, inclusiv pe cele comise de grupuri infracționale organizate, deținând competențe în combaterea criminalității transfrontaliere și în schimbul de informații internaționale, pentru coordonarea operațiunilor de aplicare a legii. Inspectoratul General pentru Migrație, la rândul său, monitorizează regimul de ședere al străinilor în țară, având responsabilitatea de a detecta și expulza persoanele care nu îndeplinesc condițiile legale de ședere sau de a aplica măsuri restrictive, atunci când este necesar. Inspectoratul General al Poliției de Frontieră protejează frontierele naționale, prevenind migrarea ilegală și infracțiunile transfrontaliere, și contribuie la colaborarea internațională în combaterea criminalității organizate transnaționale. Centrul Național Anticorupție efectuează activități de prevenire și combatere a corupției, investigând infracțiuni și contravenții privind corupția și comportamentele asociate, fiind un actor cheie în consolidarea unui stat de drept integru, contribuind la prevenirea actelor de corupție în instituțiile publice. Serviciul de Informații și Securitate are misiunea de a identifica și preveni amenințările la adresa securității naționale, inclusiv vulnerabilitățile care ar putea afecta ordinea publică și integritatea instituțiilor statului. La rândul său, Serviciul Vamal se implică activ în implementarea politicii statului în domeniul vamal, asigurând aplicarea uniformă a legislației și prevenind contrabanda și alte activități ilegale transfrontaliere, iar Serviciul Fiscal de Stat combate evaziunea fiscală și economia neformală, având rol în identificarea și eradicarea fraudelor fiscale. Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor este responsabil de prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și proliferării armelor de distrugere în masă, prin identificarea și combaterea schemelor financiare ilegale, manifestate prin analize financiare și investigații complexe, contribuind astfel la securitatea economică și stabilitatea națională.

Fiecare dintre aceste instituții contribuie la realizarea unei cooperări eficiente în domeniul aplicării legii, având roluri complementare și interconectate. Împreună, autoritățile efectuează activități pentru implementarea strategiilor naționale de prevenire a criminalității și pentru asigurarea unui climat de securitate. În acest cadru, cooperarea între agențiile de aplicare a legii la nivel național și internațional este necesară pentru combaterea amenințărilor transfrontaliere și pentru consolidarea statului de drept.

24.4.2. Planuri pe viitor

24.4.2.1. Planuri legislative

Până la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, țara noastră se angajează să întreprindă o serie de măsuri legislative pentru a asigura o cooperare eficientă și aliniată la standardele europene în domeniul schimbului de informații și al cooperării polițienești. Astfel, se preconizează adoptarea cadrului legal care va reglementa schimbul de informații între autoritățile de aplicare a legii din statele membre ale Uniunii Europene, în conformitate cu Directiva (UE) 2023/977 a Parlamentului European și a Consiliului, din 10 mai 2023.

La fel, Republica Moldova va adopta un proiect de Lege privind căutarea și schimbul automat de date pentru cooperarea polițienească, ce va alinia legislația națională la Regulamentul (UE) 2024/982 al Parlamentului European și al Consiliului, din 13 martie 2024, care reglementează schimbul automatizat de date în scopuri de cooperare polițienească, contribuind la îmbunătățirea accesibilității și eficienței schimbului de informații între autoritățile de aplicare a legii din statele membre europene, și va modifica reglementările anterioare, inclusiv Deciziile Consiliului 2008/615/JAI și 2008/616/JAI, și diverse Regulamente ale Uniunii Europene, precum (UE) 2018/1726 și (UE) 2019/817. Un alt pas va fi adoptarea proiectului de Lege privind schimbul de anumite date cu Interpol, care va facilita accesul rapid și sigur la informațiile internaționale pentru combaterea criminalității transnaționale și promovarea cooperării între autoritățile de aplicare a legii. Legea va asigura interoperabilitatea și un schimb rapid de date între instituțiile de aplicare a legii din Republica Moldova și Interpol, sprijinind astfel prevenirea și combaterea infracțiunilor transfrontaliere. De asemenea, proiectul va fi ajustat pentru a fi conform cu prevederile Poziției comune 2005/69/JAI a Consiliului Uniunii Europene din 24 ianuarie 2005, privind schimbul de anumite date cu Interpol, astfel cum este stabilit în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L 27 din 27 ianuarie 2005.

Totodată, se va adopta un proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 147/2022 cu privire la aprobarea Programului național de facilitare a transporturilor aeriene. Modificările vor include introducerea definițiilor prevăzute în Poziția comună 2005/69/JAI a Consiliului Uniunii Europene, cu scopul de a asigura conformitatea legislației naționale cu standardele europene referitoare la schimbul de date sensibile în domeniul transporturilor aeriene. Ajustările vor contribui la o mai bună integrare a Republicii Moldova în rețelele internaționale de securitate aeriană și vor facilita cooperarea în prevenirea și combaterea infracțiunilor transfrontaliere. Un alt proiect legislativ vizează modificarea Legii nr. 235/2017 privind înregistrarea genetică criminalistică, cu scopul de a alinia această lege la reglementările Uniunii Europene privind schimbul de date pentru combaterea criminalității. În plus, se va propune o modificare a Hotărârii Guvernului nr. 236/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea materialului biologic, în vederea implementării Rezoluției Consiliului Uniunii Europene din 30 noiembrie 2009 privind schimbul de rezultate ale analizelor ADN. Această modificare va permite un schimb mai eficient al datelor ADN între autoritățile competente din statele membre ale Uniunii Europene, sprijinind astfel soluționarea rapidă a cazurilor de criminalitate transnațională.

Cumulativ, se preconizează adoptarea unui proiect de Hotărâre de Guvern privind crearea unui punct național de contact pentru siguranța la meciurile de fotbal de anvergură internațională, care va contribui la implementarea standardelor internaționale în acest domeniu. Proiectul va armoniza în legislația națională Decizia 2007/412/JAI a Consiliului Uniunii Europene, din 12 iunie 2007, care modifică și actualizează Decizia 2002/348/JAI, din 25 aprilie 2002, referitoare la siguranța la meciurile de fotbal de anvergură internațională. Prin acest punct național de contact, Republica Moldova va asigura o mai bună coordonare între autoritățile naționale și cele internaționale responsabile de securitatea evenimentelor fotbalistice, în conformitate cu standardele europene de prevenire a violenței și menținere a ordinii publice. Crearea punctului de contact va facilita schimbul rapid de informații și va permite o reacție promptă în caz de incidente, contribuind la asigurarea unui climat de siguranță și ordine pe durata desfășurării competițiilor internaționale de fotbal. Măsura dată va întări capacitatea Republicii Moldova de a organiza și

găzdui evenimente sportive de amploare internațională, respectând în același timp reglementările europene și colaborând eficient cu autoritățile din alte state membre ale Uniunii Europene în domeniul securității. La fel, se planifică modificarea Legii nr. 134/2008 privind Serviciul de Protecție și Pază de Stat, în scopul de a alinia legislația națională la Decizia 2002/956/JAI a Consiliului Uniunii Europene din 28 noiembrie 2002, care vizează crearea unei rețele europene de protecție a personalităților. Prin modificările propuse, se va întări capacitatea de protecție a oficialilor de rang înalt și se va asigura o cooperare mai eficientă între autoritățile naționale și cele ale Uniunii Europene, în scopul protejării personalităților care necesită măsuri speciale de securitate. Reglementările vor facilita un schimb rapid de informații și o reacție mai coordonată în fața riscurilor de securitate, consolidând protecția acestora pe plan internațional.

De asemenea, se propune adoptarea unui proiect de Lege pentru combaterea criminalității legate de vehicule, cu implicații transfrontaliere, care va alinia prevederile Deciziei 2004/919/CE a Consiliului Uniunii Europene din 22 decembrie 2004, prin care se vor introduce măsuri mai riguroase și proceduri clare pentru combaterea traficului ilegal de vehicule, furturilor de vehicule și altor infracțiuni transfrontaliere în acest domeniu.

24.4.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, sunt prevăzute o serie de acțiuni pentru alinierea la standardele europene în domeniul cooperării polițienești și al securității publice. Printre principalele acțiuni, se numără stabilirea condițiilor și procedurilor pentru căutarea automatizată a profilurilor ADN, a datelor dactiloscopice, a informațiilor privind înmatricularea vehiculelor, a imaginilor faciale și a evidențelor polițienești, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/982 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024, care reglementează implementarea schimbului automatizat de date în scopuri de cooperare polițienească și modificarea reglementărilor anterioare, inclusiv a Deciziilor Consiliului 2008/615/JAI și 2008/616/JAI, precum și a Regulamentului Prüm II.

De asemenea, Republica Moldova va demara procesul de desemnare și operaționalizare a punctului național de contact pentru siguranța la meciurile de fotbal de anvergură internațională, asigurându-se că punctul de contact îndeplinește toate cerințele necesare pentru coordonarea internațională și schimbul de informații de securitate, în conformitate cu standardele europene. La fel, se va dezvolta cooperarea cu rețeaua Uniunii Europene pentru protecția personalităților publice, prin inițierea și elaborarea acordurilor de cooperare ce vizează integrarea în rețeaua europeană, ce va contribui la întărirea securității personalităților de rang înalt și la asigurarea unui cadru de protecție în conformitate cu reglementările internaționale. Totodată, urmează a fi semnat un nou tratat între Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și CEPOL, prin care se vor consolida relațiile de colaborare în domeniul formării angajaților din sectorul de aplicare a legii și stabili un nou punct focal național pentru coordonarea activităților educaționale și de instruire.

Pentru consolidarea cooperării la nivel european, Republica Moldova planifică intensificarea colaborării cu partenerii europeni prin implicarea activă continuă în platforma EMPACT (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats), inclusiv și participarea la elaborarea Planurilor Operaționale de Acțiuni ale următorului ciclu EMPACT 2026-2029. Prin participare la operațiunile EMPACT, Republica Moldova contribuie la dezvoltarea și implementarea strategiilor și măsurilor eficiente în vederea combaterii infracțiunilor transfrontaliere, cum ar fi traficul de droguri, traficul de persoane, crimele economice și financiare,

terorismul și alte amenințări cu risc sporit. EMPACT furnizează un cadru cooperativ care permite coordonarea operațiunilor și schimbul de informații între autoritățile de aplicare a legii din statele membre ale Uniunii Europene și cele din țările partenere, inclusiv Republica Moldova. În plus, prin această colaborare, Republica Moldova va putea implementa măsuri inovative în domeniul tehnologiilor de urmărire și monitorizare, va îmbunătăți analiza și schimbul de informații prin canale securizate, asigurându-se astfel o reacție promptă și eficientă în fața noilor riscuri emergente.

24.4.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „*Cooperarea în domeniul de aplicare a legii, schimbului de informații*” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 2.343,61 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 34.671,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 22.754,80 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 400,00 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 11.516,20 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.5. MANAGEMENTUL FRONTIEREI DE STAT

24.5.1. Prezentarea generală a situației

Managementul integrat al frontierei de stat în Republica Moldova reprezintă un domeniu destinat garantării securității naționale și regionale, asigurând fluxuri sigure de persoane și bunuri, ce se realizează printr-o abordare coordonată și eficientă, implicând colaborarea tuturor instituțiilor naționale responsabile de supravegherea și controlul frontierei, dar și prin parteneriate internaționale cu vecinii și organizațiile relevante.

Managementul frontierei de stat nu se rezumă doar la asigurarea securității, ci promovează un echilibru între aceasta și libertatea de circulație, prevenind amenințările transfrontaliere și facilitând schimburile economice și sociale. Autoritățile Republicii Moldova își concentrează eforturile pe modernizarea punctelor de trecere a frontierei de stat, dotarea acestora cu echipamente tehnologice avansate și consolidarea cooperării internaționale. Instruirea continuă a personalului și implementarea standardelor europene sunt, de asemenea, o prioritate pentru gestionarea eficientă și transparentă a frontierei de stat. În plus, Republica Moldova alocă resurse semnificative pentru combaterea migrației ilegale, traficului de persoane și altor amenințări transfrontaliere, contribuind la securitatea regională. Inițiativele propuse sunt orientate spre dezvoltarea unui sistem de frontieră modern, integrat și rezilient, aliniat la cerințele actuale ale acquis-ului comunitar și la standardele Uniunii Europene.

24.5.1.1. Cadrul legislativ

În Republica Moldova a fost încheiat ciclul subsecvent al politicii naționale în domeniul managementului integrat al frontierei de stat, prin implementarea Programului de Management Integrat al Frontierei de Stat pentru perioada 2022-2025, aprobat prin HG nr. 792/2022. Acest

program a reprezentat un instrument esențial pentru consolidarea capacităților instituționale și operaționale ale Poliției de Frontieră, contribuind la dezvoltarea unui sistem coerent de gestionare integrată a frontierelor. Printre principalele rezultate se numără întărirea securității frontaliere, reducerea vulnerabilităților, facilitarea unui trafic transfrontalier sigur și fluent, precum și corelarea obiectivelor sectoriale cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” și alte documente de politici publice relevante.

La începutul anului 2025, a fost realizată evaluarea intermediară a Programului, care a evidențiat nivelul de implementare a acestuia pe parcursul anilor 2022-2023.

Conform constatărilor, rata totală de implementare a Programului, cumulativ pentru toți anii evaluați (2022-2023), s-a estimat la 36%, având în vedere că pe parcursul anilor 2024 - 2025, urmează a fi realizate circa 12 acțiuni din totalul de 68 planificate.

Evaluarea implementării Programului, pe lângă impactul benefic și progresele aduse, a evidențiat o serie de provocări în realizarea activităților planificate unde se necesită continuitatea intervenției statului. În acest sens, a fost identificată necesitatea continuării eforturilor anterioare și reformelor realizate prin Programul de Management Integrat al Frontierei de Stat pentru perioada 2022-2025. Astfel, în procesul de demarare a noului ciclu de politici publice în domeniul managementului integrat al frontierei, a fost aprobat Programul național de management integrat al frontierei de stat pentru perioada 2026-2030 (Hotărârea Guvernului nr. 767/2025). Programul a fost elaborat în concordanță cu obiectivele politicii strategice multianuale pe fiecare componentă aplicabilă din cadrul modelului de gestionare europeană integrată a frontierelor: controlul frontierei, analiza riscurilor, schimbul de informații și cooperarea cu statele membre ale Uniunii Europene și Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă, cooperarea cu țările terțe, cooperarea interinstituțională, măsuri operative și tehnice, utilizarea tehnologiei de ultimă generație, mecanisme de control al calității și componentele transversale precum drepturile fundamentale, educația și formarea profesională, cercetarea și inovarea.

Având în vedere poziția sa geografică, Republica Moldova joacă un rol important în securitatea întregului spațiu european. În acest context, a fost adoptată Legea nr. 379/2023 privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor, cu intrarea în vigoare în ianuarie 2025. Legea transpune parțial Directiva 2016/681 a Uniunii Europene privind utilizarea datelor din registrul cu numele pasagerilor (PNR) pentru prevenirea, depistarea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor de terorism și a infracțiunilor grave și transpune parțial Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/759 privind protocoalele comune și formatele de date care trebuie să fie utilizate de transportatorii aerieni la transferul datelor PNR către unitățile de informații despre pasageri. La etapa actuală, a fost operaționalizată Unitatea de Informații privind Pasagerii (UIP). La 17 februarie 2025, a avut loc lansarea UIP, subdiviziune care va avea misiunea de a colecta, stoca și prelucra datele din registrul cu numele pasagerilor, ce va conține informații colectate de la transportatorii aerieni. UIP va contribui la prevenirea, depistarea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor cu caracter terorist și a infracțiunilor transnaționale, asigurând totodată schimbul de date cu unități similare din alte state și cu Europol, în strictă conformitate cu normele privind protecția datelor cu caracter personal.

La 13 martie 2025, Parlamentul a adoptat Legea nr. 49/2025 privind ratificarea Memorandumului de înțelegere dintre Guvernul Republicii Moldova și Organizația Națiunilor Unite pentru licența soluției software goTravel AIR și furnizarea activităților conexe de sprijin

În acest context, au fost aprobate și două Hotărâri de Guvern pentru implementarea prevederilor Legii nr. 379/2023, astfel încât să fie asigurată reglementarea formatelor și protocoalelor compatibile în vederea transmiterii datelor despre călători în modul prevăzut de actele Uniunii Europene menționate, precum și în vederea instituirii UIP în cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră.

La 6 ianuarie 2025 a intrat în vigoare Legea nr. 28/2024 privind frontiera de stat. Noua lege introduce reglementări privind asigurarea protecției drepturilor fundamentale ale omului la frontieră, în conformitate cu dreptul relevant al Uniunii Europene și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, utilizarea tehnologiilor avansate de supraveghere, cum ar fi dronele, și preluarea amprentelor solicitanților de protecție internațională și a străinilor reținuți pentru trecerea ilegală a frontierei de stat. De asemenea, reglementează noile proceduri pentru punctele de trecere, obligația transportatorilor de a returna străinii cărora li s-a refuzat intrarea și obligația operatorilor de transport aerian de a transmite datele despre pasageri transportați precum și intervențiile urgente la frontiera de stat. Pentru implementarea prevederilor Legii nr. 28/2024, Guvernul a aprobat Hotărârea nr. 862/2024 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova. Aceste două acte normative de bază, în cumul, transpun Regulamentul UE 2016/399 (Codul Frontierelor Schengen) și Regulamentele (UE) 2018/1725, 2018/1861 și 2018/1862.

Consecvent, prin Hotărârea Guvernului nr. 296/2025 a fost modificată Hotărârea Guvernului nr. 429/2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la Sistemul de coordonare a securității frontaliere prin care a fost actualizat cadrul normativ național privind coordonarea securității frontaliere în conformitate cu acquis-ul Uniunii Europene prin transpunerea parțială a Regulamentul (UE) 2019/1896 privind Poliția de Frontieră și Garda de Coastă la nivel european și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1052/2013 și (UE) 2016/1624 și a Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/581 privind tablourile situaționale ale Sistemului european de supraveghere a frontierelor (EUROSUR), ceea ce va facilita și consolida semnificativ cooperarea cu FRONTEX prin asigurarea unei compatibilități operaționale mai bune și a unui schimb de informații mai eficient cu agenția.

Republica Moldova beneficiază de o cooperare strânsă cu organizațiile și agențiile internaționale, precum și cu instituțiile Uniunii Europene, cum ar fi Agenția Frontex, Europol, Interpol și altele, fiind derulate multiple operațiuni comune la nivel național și internațional.

Este de menționat că, Misiunea Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Republica Moldova și Ucraina (EUBAM), care oferă sprijin autorităților de frontieră ale ambelor state începând cu anul 2005, își încheie mandatul la data de 30 noiembrie 2025, fiind reconfigurată sub forma unui proiect de asistență tehnică.

24.5.1.2. Cadrul administrativ

În Republica Moldova, gestionarea frontierelor naționale este realizată prin implementarea, începând cu anul 2010, a conceptului european de management integrat al frontierei. Acesta promovează o abordare modernă și coordonată, ce presupune implicarea mai multor autorități naționale cu roluri clar definite în supravegherea, controlul și administrarea frontierelor, având ca scop asigurarea unui management eficient, securizat și conform standardelor europene. Principala autoritate responsabilă de implementarea politicii statului în domeniul managementului integrat al frontierei este Inspectoratul General al Poliției de Frontieră. Conform Legii nr. 283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră reprezintă autoritatea administrativă subordonată Ministerului Afacerilor Interne, care îndeplinește atribuțiile și pune în aplicare politica statului în domeniul managementului integrat al frontierelor, combaterii migrației ilegale și a criminalității transfrontaliere. De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 1145/2018 privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră stabilește misiunea instituțională, care vizează implementarea politicii de stat în domeniul gestionării integrate a frontierelor de stat ale Republicii Moldova, în scopul realizării unui control eficient. Procesul include soluționarea provocărilor privind riscurile și amenințările ce ar putea afecta securitatea națională, contribuind astfel la combaterea criminalității transfrontaliere, garantând un nivel ridicat de securitate, respectând drepturile fundamentale ale cetățenilor și asigurând, în același timp, libera circulație a persoanelor.

În implementarea componentelor de management integrat al frontierei de stat, alături de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră sunt implicate și alte instituții naționale, fiecare având roluri complementare în acest proces, și anume Serviciul Vamal, cu atribuții nemijlocite la frontiera de stat, fiecare având roluri complementare în acest proces, și anume, Serviciul Vamal, responsabil de gestionarea fluxurilor de mărfuri la frontieră, cât și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, care, prin posturile sale de inspecție la frontieră, reglementează importurile de produse alimentare și de origine animală, efectuează controlul sanitar-veterinar, fitosanitar, controlul pentru siguranța alimentelor și controlul produselor fitosanitare și fertilizanți.

Pentru a alinia conceptul național de management integrat al frontierelor la cerințele europene actuale, Poliția de Frontieră dispune de o structură organizatorică bine definită, structurată pe trei niveluri ierarhice, menită să răspundă atât cerințelor legislative, cât și provocărilor practice în implementarea noilor reglementări. Capacitatea administrativă a resurselor umane din cadrul Poliției de Frontieră este prezentată în tabelul de mai jos:

Nr.	Categorie	Număr de angajați
1	Numărul total de angajați conform statelor	3686 de unități
2	Angajații cu statut special (Ofițeri/subofițeri)	3458 de unități
3	Personal de deservire tehnică	228 de unități

24.5.2. Planuri pe viitor

24.5.2.1. Planuri legislative

În vederea consolidării capacităților operaționale naționale și asigurării unei alinieri constante la standardele și acquis-ul Uniunii Europene, prin Hotărârea Guvernului nr. 767/2025 a fost aprobat Programul național de management integrat al frontierei de stat pentru perioada 2026-2030, în conformitate cu ciclul multianual de politici strategice pentru gestionarea europeană integrată a frontierelor. Implementarea acestuia vizează măsuri strategice menite să îmbunătățească securitatea frontierelor, să prevină și să combată migrația ilegală, să gestioneze eficient fluxurile migratorii și să garanteze un trafic transfrontalier fluid. Obiectivul strategic al Programului este de a consolida dimensiunea proactivă a autorităților publice în gestionarea frontierei. Prin operarea pe toate cele patru niveluri ale modelului de control al accesului, scopul este de a prezice, detecta și preveni situațiile de risc înainte de a se produce. Când provocările apar, autoritățile de aplicare a legii cu rol în securitatea frontalieră trebuie să demonstreze conștientizare, capacitate adecvată și un lanț de comandă robust, dar flexibil, pentru a putea reacționa, aborda și stabiliza situațiile în timp util. În același timp, programul respectă prevederile articolului 9 al Regulamentului (UE) 2019/1896 privind Poliția de Frontieră și Garda de Coastă, precum și reglementările anterioare abrogate (UE) nr. 1052/2013 și (UE) 2016/1624 – pentru o planificare integrată.

Pentru consolidarea gestionării integrate a frontierei și a guvernantei Schengen se planifică elaborarea Planului național de acțiuni Schengen, care trasează foaia de parcurs concretă pentru alinierea la standardele europene. În context, se va institui guvernanta națională Schengen și raportarea strategică către Coordonatorul Național Schengen. Complementar se planifică instituirea mecanismului național de control al calității, prin evaluarea națională (auto-evaluarea) aplicării componentelor Managementului European Integrat al Frontierelor (IBM) și pentru verificarea nivelului de pregătire pentru aplicarea acquis-ului Schengen. Mecanismul de monitorizare se va baza pe alinierea la Regulamentul (UE) 2022/922 al Consiliului din 9 iunie 2022 privind instituirea și funcționarea unui mecanism de evaluare și monitorizare în vederea verificării aplicării acquis-ului Schengen.

Suplimentar, transpunerea totală a Regulamentului UE 2016/399 (Codul Frontierelor Schengen), reprezintă o prerogativă esențială. Această măsură va contribui la consolidarea cadrului normativ național și la asigurarea coerenței necesare pentru aplicarea corespunzătoare a acquis-ului Schengen în Republica Moldova.

24.5.2.1. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a întări capacitățile naționale în domeniul managementului integrat al frontierei de stat și pentru a le alinia la standardele europene, autoritățile din Republica Moldova își propun implementarea unor acțiuni, care vor răspunde provocărilor actuale și vor asigura o gestionare eficientă a frontierei, având în vedere schimbările regionale și globale. Un obiectiv major constă în îmbunătățirea eficienței operaționale a structurilor de frontieră, prin echiparea acestora cu tehnologie avansată și echipamente moderne, necesare pentru o supraveghere constantă și un control strict al trecerii frontierei. Acțiunea presupune extinderea sistemelor speciale de supraveghere a frontierei, consolidarea capacităților de analiză a riscurilor și de gestionare a informațiilor, precum și integrarea soluțiilor moderne de monitorizare în timp real.

Începând cu anul 2024, a fost lansat Conceptul privind autonomia decizională și funcțională a patrulei Poliției de Frontieră, orientat spre eficientizarea activității de serviciu și modernizarea

procedurilor de control. În continuare, se va consolida capacitatea de supraveghere și control a frontierei de stat prin alinierea la standardele europene, inclusiv Codul Frontierelor Schengen și EUROSUR, cu accent pe dezvoltarea tehnologică și cooperarea operațională cu FRONTEX și statele vecine. Implementarea tehnologiilor avansate de supraveghere și instruirea continuă a personalului vor asigura un control eficient al frontierei, contribuind la securitatea națională, combaterea criminalității transfrontaliere și fluidizarea traficului de persoane și mărfuri.

Subsecvent, se prevede dotarea punctelor de trecere a frontierei de stat cu echipamente specializate pentru efectuarea controlului, în vederea creșterii eficienței și siguranței operaționale. În acest context, va fi implementat conceptul de control în linia a doua, care vizează asigurarea subdiviziunilor de frontieră cu echipamente moderne, inclusiv digitale, infrastructură adecvată și personal specializat. De asemenea, va fi introdus un sistem de preluare a datelor biometrice în punctele de trecere, pentru sporirea securității și eficienței controlului, în conformitate cu cerințele de aliniere la EURODAC și standardele europene. Totodată, conform Agendei de Reforme aferente Planului de creștere pentru anii 2025-2027 se planifică consolidarea capacităților de monitorizare a frontierei de stat cu sisteme fixe și/ sau mobile de supraveghere a frontierei de stat.

Totodată, se impune modernizarea continuă a sistemelor informaționale gestionate de către autoritățile implicate în managementul frontierei, ceea ce presupune atât actualizarea platformelor existente, cât și asigurarea interoperabilității între instituțiile naționale, facilitând schimbul rapid și sigur de date. Interconectarea sistemelor naționale cu cele utilizate la nivel european va contribui la îmbunătățirea fluxului de informații și la creșterea transparenței în gestionarea frontierei.

Consolidarea integrității instituționale a Poliției de Frontieră constituie o prioritate transversală a managementului integrat al frontierei. În acest sens, se prevede dezvoltarea și implementarea unui sistem de camere de corp pentru personalul Poliției de Frontieră, care va contribui la sporirea transparenței, responsabilității și încrederii publice în activitatea desfășurată. Implementarea acestor măsuri va permite documentarea obiectivă a interacțiunilor operative, prevenirea eventualelor abateri și protejarea atât a drepturilor cetățenilor, cât și a angajaților implicați în misiuni de serviciu.

Un alt pilon prioritar îl constituie modernizarea infrastructurii frontaliere, prin dezvoltarea unor facilități conforme standardelor europene, care să asigure condiții optime de muncă pentru personalul de la frontieră și să respecte standardele internaționale privind drepturile omului. Infrastructură va fi adaptată atât pentru susținerea activităților operaționale, cât și pentru garantarea unui tratament corect și uman persoanelor reținute la frontieră, inclusiv solicitanților de azil.

O gestionare eficientă a frontierei presupune, de asemenea, o cooperare strânsă la nivel național și internațional. În acest context, se va pune accent pe îmbunătățirea controlului la trecerea frontierei și facilitarea fluxului de persoane și mărfuri. Implementarea treptată a controlului comun al persoanelor, mijloacelor de transport, mărfurilor și obiectelor în punctele comune de trecere a frontierei moldo-ucrainene și controlul coordonat în punctele de trecere moldo-române sunt inițiative cheie. De asemenea, se vor întări relațiile de cooperare cu agențiile și organizațiile internaționale relevante, pentru a facilita schimbul de informații și pentru a adopta cele mai bune practici în domeniu. Prin aceste măsuri, Republica Moldova va contribui la consolidarea securității naționale și va sprijini procesul de integrare europeană, îndeplinind angajamentele asumate față de

Uniunea Europeană și continuând să îmbunătățească managementul frontierei într-un mod sustenabil și eficient.

24.5.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „*Managementul frontierei de stat*” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 189,09 mii lei, integral acoperite din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 719.132,60 mii lei, dintre care suma costurilor de 2.068,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 465.877,60 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 251.187,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.6. AZIL

24.6.1. Prezentarea generală a situației

Sistemul de azil din Republica Moldova are drept scop protecția persoanelor care fug de persecuții, conflicte armate sau încălcări grave ale drepturilor omului în țările lor de origine. Protecția internațională este realizată în conformitate cu prevederile normelor internaționale, precum și a legislației naționale, asigurând respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor aflate în nevoie de protecție și garantând aplicarea principiilor de nereturnare, egalitate, echitate și incluziune socială. În acest cadru, principiul nereturnării garantează că nicio persoană nu poate fi expulzată sau returnată într-un stat unde viața ori libertatea i-ar fi amenințate, principiul egalității asigură un tratament nediscriminatoriu tuturor solicitanților de protecție, iar principiul incluziunii sociale vizează integrarea lor în societate prin acces la educație, muncă și servicii esențiale. Astfel, Republica Moldova aliniază politicile sale la standardele internaționale și europene, consolidând atât dimensiunea umanitară, cât și cea de securitate a gestionării migrației și azilului.

În 2002, Republica Moldova a devenit membru al Convenției din 1951 cu privire la statutul refugiaților, asumându-și obligația de a proteja persoanele refugiate fără discriminare. Angajamentele internaționale au fost ulterior transpuse în legislația națională, în special prin Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, care reglementează procedura de acordare a protecției internaționale, drepturile și obligațiile solicitanților de azil și ale refugiaților, precum și mecanismele instituționale de implementare.

Începând cu 24 februarie 2022, criza umanitară generată de războiul din Ucraina a adus provocări semnificative, Republica Moldova s-a confruntat cu un aflus masiv și spontan de persoane refugiate, devenind una dintre principalele țări de tranzit și, în unele cazuri, de destinație pentru cetățenii ucraineni și alte persoane aflate în nevoie de protecție internațională. Acesta a determinat necesitatea de a elabora mecanismul de protecție temporară. Astfel, Republica Moldova a implementat protecția temporară începând cu 1 martie 2023.

Conform datelor furnizate de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, din 24 februarie 2022 până în prezent, peste 1.113.000 de persoane strămutate din Ucraina se află în Republica Moldova¹¹.

24.6.1.1. Cadrul legislativ

Legislația actuală a Republicii Moldova în domeniul azilului, reglementată prin Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, transpune acquis-ul Uniunii Europene în domeniul azilului. Republica Moldova este semnatară a convențiilor internaționale relevante în domeniul azilului și al respectării drepturilor fundamentale ale străinilor. În contextul obiectivului de integrare europeană, Guvernul Republicii Moldova a început, în anul 2024, procesul de adaptare a legislației naționale privind azilul la cele mai înalte standarde ale Uniunii Europene. Astfel, în ianuarie 2025, au intrat în vigoare recente modificări aduse Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, modificări care vizează transpunerea Directivei 2013/32 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale, Directivei 2013/33 privind stabilirea standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională, și Directivei 2011/95 referitoare la standardele privind condițiile necesare ca resortisanții țărilor terțe sau apatrizii să poată beneficia de protecție internațională, la statutul uniform pentru refugiați sau persoanele eligibile pentru protecție subsidiară, precum și la conținutul protecției acordate. Modificările aduse Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova au vizat consolidarea sistemului de azil, stabilirea unor norme clare pentru a preveni abuzurile asupra sistemului de azil prin aducerea în concordanță a reglementărilor naționale privind procedura rapidă de examinare a cererilor de azil cu normele UE și anume examinarea în procedură rapidă a cererilor nefondate și a cererilor depuse de persoanele care se presupune că prezintă pericol pentru securitatea națională sau pentru ordinea publică, introducerea conceptului de țări sigure de origine și țări terțe sigure în legislația națională. La fel, modificările au vizat accesul grupurilor și persoanelor vulnerabile la procedura de azil, prin includerea noilor noțiuni cum ar fi: condiții materiale de primire, solicitant cu necesități speciale, completarea cadrului normativ național cu prevederi care să reglementeze condițiile materiale de primire în dependență de mijloacele de care dispune solicitantul pentru a se întreține, extinderea categoriilor de persoane cu necesități speciale în acord cu acquis-ul UE în domeniul de azil completarea legii cu reglementări privind identificarea și evaluarea necesităților speciale ale persoanelor vulnerabile solicitante de azil.

În vederea consolidării cadrului normativ și alinierea deplină la acquis-ul Uniunii Europene, Republica Moldova a continuat procesul de armonizare a legislației naționale în domeniul azilului. Astfel, la 12 noiembrie 2025, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 720/2025 pentru aprobarea mecanismelor și metodologiei aplicabile în procedura de azil (mecanismul de acordare a condițiilor materiale de primire acordate solicitanților de azil, metodologia de estimare a costurilor pentru condițiile materiale de primire, precum și mecanismul de aplicare a conceptului de țară de origine/terță sigură). Acest mecanism vine să continue transpunerea acquis-ului UE inițiat prin recente modificări ale Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova.

Astfel, s-a realizat reglementarea detaliată a condițiilor materiale de primire, stabilirea modalităților de acordare, limitare și retragere a acestora pentru solicitanții de azil, în conformitate

¹¹ Sursa; IGPF. Situația la data de 30.11.2025.

cu Directiva 2013/33/UE, instituirea mecanismelor de evaluare și asistență adaptată pentru solicitanții vulnerabili, în vederea asigurării unui tratament echitabil și demn. De asemenea, Hotărârea Guvernului prevede aplicarea conceptului de țară de origine/terță sigură – alinierea la practicile europene pentru prevenirea abuzurilor în sistemul de azil și creșterea eficienței procedurilor.

În acest context, implementarea efectivă a acestor standarde este susținută de funcționarea Centrului de Cazare pentru solicitanții de azil, reglementat prin Hotărârea Guvernului nr. 1023/2012. Acest act normativ pune în aplicare prevederile Legi nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova și stabilește cadrul operațional pentru asigurarea condițiilor materiale de primire prevăzute de legislație. Centrul, structură specializată subordonată Inspectoratului General pentru Migrație, este destinat cazării temporare a solicitanților de azil și a beneficiarilor de protecție internațională, asigurând servicii esențiale precum primirea și cazarea persoanelor, protecția lor în perioada găzduirii, respectiv siguranța persoanelor. Prin aceste măsuri, Republica Moldova își reafirmă angajamentul de a asigura un sistem de azil funcțional, echitabil și compatibil cu standardele Uniunii Europene, contribuind astfel la consolidarea statului de drept și la protejarea drepturilor fundamentale ale persoanelor care solicită protecție internațională.

În anul 2025, Republica Moldova a continuat procesul de armonizare a cadrului normativ național cu standardele Uniunii Europene. În acest sens, au fost operate modificări la Legea nr. 1549/2002 privind înregistrarea dactiloscopică de stat, prin care au fost transpuse parțial prevederile Regulamentului (UE) nr. 603/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind instituirea sistemului „Eurodac” pentru compararea amprentelor digitale, în scopul aplicării eficiente a Regulamentului (UE) nr. 604/2013 privind stabilirea criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea cererilor de protecție internațională. Modificările introduse în legislația națională reflectă principalele exigențe europene în materie de preluare a datelor dactiloscopice pentru străinii care solicită protecție internațională, protecție temporară sau azil politic.

În paralel cu ajustările legislative, contextul geopolitic a determinat autoritățile din Republica Moldova să adopte măsuri speciale pentru gestionarea fluxului semnificativ de persoane strămutate din Ucraina, care fug de război. Astfel, începând cu 1 martie 2023, Republica Moldova a implementat măsura protecției temporare pentru persoanele strămutate din Ucraina, reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 21/2023. Ulterior, protecția temporară a fost prelungită cu câte un an consecutiv, în mod automat prelungindu-se și documentul de identitate al beneficiarului de protecție temporară. Beneficiarii protecției temporare au acces la diverse drepturi și servicii, inclusiv educație, asistență medicală, servicii sociale și dreptul de a lucra pe piața muncii din Republica Moldova. Cadrul legal este aliniat la Directiva UE 2001/55 privind protecția temporară, care prevede acordarea de ajutor rapid și eficient persoanelor strămutate din cauza unui conflict armat sau altor evenimente de urgență, și la Decizia de punere în aplicare 2022/382, care confirmă existența unui aflus masiv de persoane strămutate din Ucraina și activează protecția temporară, conform articolului 5 din Directiva 2001/55. În acest context, în februarie 2025, Republica Moldova s-a aliniat la Decizia UE 2024/1836 din 25 iunie 2024 de prelungire a protecției temporare până la 1 martie 2026, astfel cum a fost introdusă prin Decizia de punere în aplicare 2022/382, prin efectuarea modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina.

În cadrul reuniunii Comitetului de asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană, desfășurată la 2 decembrie 2024, au fost apreciate eforturile Republicii Moldova de a găzdui persoanele strămutate din Ucraina și au fost susținute inițiativele continue pentru asigurarea continuității acestui mecanism și integrarea acestora în viața socială și economică a comunității gazdă.

Totodată, cadrul legislativ pentru protecția socială a persoanelor strămutate se bazează pe o serie de acte normative care reglementează serviciile sociale destinate acestei categorii. Printre acestea se numără Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale și Legea asistenței sociale nr. 547/2003. Prin acte administrative interne a fost reglementată activitatea Centrelor de plasament temporar pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, aflate în gestiunea Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Misiunea principală a centrelor de plasament temporar este de a oferi adăpost, protecție și asistență persoanelor strămutate, sprijinind procesul lor de integrare și incluziune socială. Republica Moldova a făcut eforturi considerabile pe domeniul integrării străinilor.

Un document strategic important în acest sens este Programul de integrare etapizată a străinilor, inclusiv al persoanelor strămutate din Ucraina, pentru anii 2025-2027, aprobat prin HG 285/2025. Programul de integrare etapizată pune un accent deosebit pe persoanele strămutate din Ucraina, creând un cadru integrat și adaptat nevoilor specifice ale persoanelor strămutate din Ucraina, combinând sprijinul lingvistic, social, educațional și profesional cu măsuri de asistență dedicate, astfel încât acestea să poată accesa rapid servicii, drepturi și oportunități reale de integrare în Republica Moldova.

24.6.1.2.Cadrul administrativ

Direcția azil și apatridie a Inspectoratului General pentru Migrație, autoritate administrativă subordonată Ministerului Afacerilor Interne, este responsabilă pentru implementarea politicilor referitoare la azil și apatridie, prin evaluarea și soluționarea cererilor de azil, protejând astfel solicitanții de azil, beneficiarii de protecție internațională, protecție temporară sau azil politic. De asemenea, Direcția se ocupă cu soluționarea cererilor de recunoaștere a statutului de apatrid pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu legislația națională. În prezent, procesul de examinare a cererilor de azil implică 8 consilieri de decizie, dintre care 4 fac parte din Direcția azil și apatridie, iar restul provin din Direcțiile regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație: 1 din Direcția Regională Nord, 2 din Direcția Regională Centru și 1 din Direcția Regională Sud. Totodată, Centrul de cazare al Inspectoratului General pentru Migrație, care are statut de Direcție, reprezintă o structură specializată pentru cazarea temporară a solicitanților de azil și beneficiarilor de protecție internațională, în conformitate cu reglementările legale și cu condițiile stabilite de Regulamentul Centrului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1023/2012. Centrul are o capacitatea maximă de cazare de 180 de persoane. În temeiul Hotărârii Guvernului nr. 16/2023 privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație și a Anexei nr. 2 a Ordinului ministrului afacerilor interne nr. 145/2023, pentru funcționarea Centrului de cazare au fost alocate 8 funcții, dintre care 3 sunt ocupate de angajați cu statut special, iar 5 sunt pentru întreținere și deservire.

Începând cu 1 ianuarie 2024, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a preluat gestionarea Centrelor de plasament temporar pentru persoanele strămutate din alte state. Pentru a asigura protecția necesară persoanelor strămutate din Ucraina, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, de

comun cu autoritățile administrative din subordine și cu suportul partenerilor de dezvoltare, au înființat, începând cu luna februarie a anului 2022, un total de 137 de Centre de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state, cu o capacitate totală de aproximativ 11.050 de locuri cazați. Până în prezent au beneficiat de cazare în centre de plasament 41526 de refugiați. De asemenea, 54084 de refugiați au fost găzduiți de persoane fizice din Republica Moldova (date din Sistemul Informațional „UAHELP”). La 19.11.2025, erau active 18 Centre cu o capacitate totală de 1111 de locuri, rata de ocupare fiind de aproximativ 82,54%.

24.6.2. Planuri de viitor

24.6.2.1. Planuri legislative

Republica Moldova își propune, în perioada următoare, consolidarea cadrului normativ și instituțional în domeniul azilului, prin adoptarea unor măsuri menite să asigure respectarea drepturilor persoanelor aflate în căutarea protecției internaționale și îmbunătățirea condițiilor de primire.

În acest sens, urmează a fi elaborat și promovat proiectul hotărârii Guvernului privind mecanismul de acces al solicitanților de azil la serviciile de sănătate, în contextul aplicării Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova. Documentul va reglementa modalitățile clare prin care solicitanții de azil vor beneficia de servicii medicale esențiale, atât în perioada examinării cererii de protecție, cât și în situațiile de urgență, asigurându-se o abordare echitabilă și conformă standardelor europene în materie de protecție a sănătății publice și a drepturilor omului.

De asemenea, Republica Moldova își propune elaborarea proiectului hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1023/2012 privind aprobarea Regulamentului Centrului de cazare al solicitanților de azil, în vederea consolidării sistemului național de azil. Modificarea Regulamentului Centrului de cazare vine în contextul noilor reglementări privind condițiile materiale de primire aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 720/2025, care instituie mecanismele și metodologia utilizate în procedura de azil, inclusiv mecanismul de stabilire a condițiilor materiale de primire.

Totodată, se preconizează îmbunătățirea infrastructurii Centrului de cazare din cadrul Inspectoratului General pentru Migrație, în vederea adaptării condițiilor de locuire pentru toate categoriile de solicitanți, astfel încât să fie asigurate standarde adecvate de confort, siguranță și acces la serviciile necesare.

Prin implementarea acestor măsuri, Republica Moldova își propune să fortifice sistemul de azil, să asigure tratament demn și acces echitabil la servicii pentru toate persoanele care solicită protecție internațională și să avanseze în procesul de aliniere la standardele europene în domeniul migrației și azilului.

Cu referire la prelungirea protecției temporare, Republica Moldova își propune asigurarea continuității protecției temporare acordate persoanelor strămutate din Ucraina. Astfel, Republica Moldova urmează să se alinieze la Decizia Uniunii Europene 2025/1460 privind prelungirea protecției temporare până la 1 martie 2027. În acest sens, se va asigura continuitatea menținerii accesului beneficiarilor la drepturile asociate – inclusiv la asistență medicală, educație, angajare în câmpul muncii și servicii sociale. Prolungirea protecției reprezintă totodată o măsură esențială pentru menținerea stabilității și predictibilității pentru comunitatea strămutată, în condițiile persistenței riscurilor care împiedică revenirea în siguranță în Ucraina.

Suplimentar, Republica Moldova își propune alinierea la acquis-ul UE în materie de relocare, prin transpunerea Recomandării (UE) 2015/914 a Comisiei din 8 iunie 2015 privind un

mecanism european de relocare, pentru a uniformiza cadrul legislativ și a se alinia gradual la acest mecanism.

24.6.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Republica Moldova face progrese semnificative în implementarea măsurilor necesare pentru a răspunde provocărilor din domeniul azilului și protecției temporare, într-un context regional complex și dinamic. În acest sens, se planifică realizarea unei evaluări detaliate a cadrului normativ și administrativ existent, cu scopul de a evalua gradul de pregătire al țării, capacitatea instituțională și resursele disponibile, precum și de a identifica necesitățile de intervenție pentru implementarea Pactului european privind migrația și azilul. Totodată, Republica Moldova va analiza practica statelor membre ale Uniunii Europene în implementarea prevederilor Pactului, un instrument considerat inovator pentru gestionarea migrației, pentru a adapta standardele europene și a alinia bunele practici regionale și internaționale.

În continuare, Republica Moldova își propune să implementeze un mecanism etapizat de integrare a străinilor aflați pe teritoriul său, inclusiv a persoanelor strămutate din Ucraina. Mecanismul va facilita integrarea socială și economică a acestor persoane prin asigurarea accesului la resurse și servicii, în conformitate cu principiile dreptului internațional și angajamentele asumate de țară în domeniul migrației și protecției internaționale. Totodată, urmează să fie asigurat accesul solicitanților de azil la programele naționale de sănătate. Prin deschiderea acestor canale de acces, Republica Moldova își reafirmă angajamentul de a respecta drepturile fundamentale ale fiecărei persoane și de a sprijini integrarea acestora în societate.

În vederea consolidării sistemului național de azil, autoritățile Republicii Moldova intenționează să adopte măsuri pentru creșterea capacităților operaționale ale Inspectoratului General pentru Migrație la nivel regional, prin includerea recrutării și formării unui număr suplimentar de specialiști în regiunile nord, centru și sud, având ca scop optimizarea gestionării cererilor de azil și asigurarea unui răspuns rapid și eficient la nevoile solicitanților. În ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii, Republica Moldova va investi în îmbunătățirea condițiilor de cazare în cadrul Centrului de cazare pentru refugiați, asigurându-se un mediu adecvat pentru primirea solicitanților de azil, în conformitate cu standardele europene, contribuind astfel la promovarea respectului pentru drepturile fundamentale și garantarea unui climat de demnitate. Având în vedere apropierea sistemului de azil al Republicii Moldova de cel al statelor membre ale Uniunii Europene, cooperarea cu Agenția Europeană pentru Azil reprezintă un element-cheie în consolidarea acestuia. Prin stabilirea unui parteneriat sustenabil cu Agenția, Republica Moldova își propune să valorifice expertiză specializată în domeniul azilului și să își consolideze capacitățile naționale, abordând astfel provocările regionale și contribuind la dezvoltarea unui sistem integrat, rezilient și eficient de gestionare a migrației și azilului.

În prezent, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, împreună cu partenerii de dezvoltare, inclusiv UNHCR, OIM, CRS, ACTED și WFP, implementează procedura de reorganizare a Centrelor de plasament temporar pentru persoane strămutate „EXIT”. Scopul principal al acestei proceduri este integrarea persoanelor strămutate din Ucraina în comunitate, oferindu-le suport material pentru o perioadă de 6 luni, în vederea unui mod de viață independent. Obiectivele procedurii sunt asigurarea funcționării eficiente a centrelor, promovarea integrării beneficiarilor în comunitate și garantarea accesului sigur la locuri de cazare sigure și demne. Beneficiarii care fac parte din grupuri vulnerabile, precum persoanele cu dizabilități, vârstnicele, femeile însărcinate și mamele cu copii mici, vor fi redirecționați și cazați în alte centre după perioada de 90 de zile de

plasament. Serviciile oferite în cadrul reorganizării includ consultații și sprijin, asistență în timpul relocării, sprijin juridic, programe de închiriere, suport pentru sănătatea mintală și ajutor pentru integrarea în câmpul muncii.

Printre măsurile de asistență socială oferite persoanelor strămutate din Ucraina se menționează:

1. *Suport monetar lunar* oferit beneficiarilor de protecție temporară;
2. *Serviciul de asistență socială pentru familiile cu copii*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 889/2013. Persoanele strămutate pot beneficia, inclusiv ajutor financiar, pentru prevenirea și/sau depășirea situațiilor de risc în vederea asigurării creșterii și educării copilului în mediul familial;
3. *Sprijinul pentru perioada rece a anului* pentru plata serviciilor comunale pentru familiile strămutate din Ucraina, care au locuit pe teritoriul Republicii Moldova și au utilizat resurse energetice;
4. *Suport financiar pentru familiile* care găzduiesc persoane strămutate din Ucraina. În perioada 2022-2025 au fost înregistrate 20 219 de persoane fizice, care au găzduit 53 924 de persoane strămutate din Ucraina;
5. *Serviciul de asistență telefonică gratuită "Linia Verde"*. Serviciul este responsabil de relocarea persoanelor în Centre și suport necesar persoanelor strămutate de pe teritoriul altor state și familiilor acestora cu privire la accesul la programe de asistență socială, drepturile beneficiarilor de protecție temporară, precum și alte informații esențiale pentru facilitarea integrării și sprijinirea acestora în procesul de adaptare în comunitate;
6. *Serviciul de Asistență Telefonică Gratuită pentru Persoane cu Dizabilități 080010808*, care este funcțional 24/24, inclusiv pentru persoanele strămutate din Ucraina;
7. *Suport în identificarea unui loc de muncă și angajarea în câmpul muncii*.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin intermediul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) continuă să asigure integrarea pe piața muncii a persoanelor strămutate din Ucraina. ANOFM a desemnat specialiști în fiecare dintre cele 35 de subdiviziuni teritoriale.

Conform datelor ANOFM în ultimele 9 luni (ianuarie - septembrie 2025) au fost înregistrate 450 de persoane strămutate în căutarea unui loc de muncă, dintre care 164 au fost angajate.

În conformitate cu datele prezentate de către Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS) pentru trimestrul II al anului 2025, au fost achitate contribuții obligatorii de asigurări sociale de stat pentru 2 172 cetățenii ucraineni angajați strămutați din Ucraina, dintre care 1 284 femei și 888 bărbați.

24.6.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „Azil” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 634,10 mii lei, urmând a fi acoperite integral din bugetul de stat.

Totodată, pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 628.453,80 mii lei, dintre care suma costurilor de 153.359,60 mii lei este acoperită

din bugetul de stat, suma costurilor de 63.891,70 este acoperită din asistență externă, iar suma de 411.202,50 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.7. MIGRAȚIA LEGALĂ ȘI ILEGALĂ, INCLUSIV READMISIA

24.7.1. Prezentarea generală a situației

În Republica Moldova, cadrul normativ de reglementare și implementare a politicilor de stat în domeniul migrației are scopul de a gestiona eficient și echitabil migrația, respectând atât obligațiile internaționale, cât și necesitățile interne de dezvoltare și se axează pe direcții strategice bine definite, menite să asigure gestionarea eficientă a fluxurilor migratorii.

O primă direcție prioritară vizează reglementarea migrației legale, prin stabilirea condițiilor de admitere și reglementare a șederii străinilor. În paralel, se acordă o atenție specială controlului legalității șederii străinilor, inclusiv aplicării măsurilor restrictive, având scop prevenirea, reducerea și sancționarea migrației ilegale. Nu în ultimul rând, cadrul normativ include politici dedicate integrării migranților, care vizează facilitarea adaptării acestora în societatea gazdă și promovarea diversității culturale.

24.7.1.1. Cadrul legislativ

În prezent, Republica Moldova dispune de un document principal de politici publice în domeniul gestionării migrației și azilului – Programul privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru perioada 2022-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 808/2022. Programul gestionează provocările actuale ale migrației printr-o abordare integrată, având ca scop consolidarea sistemului de management al migrației și asigurarea respectării drepturilor omului. De asemenea, programul vizează facilitarea unei migrații sigure, ordonate și reglementate, în concordanță cu standardele internaționale, Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană și obiectivele Agendei 2030. Printre priorități se numără digitalizarea serviciilor pentru străini, îmbunătățirea condițiilor de integrare și întărirea capacităților naționale pentru gestionarea fluxurilor migratorii, în special în perioade de criză.

La începutul anului 2025, a fost realizat raportul de progres asupra Programului privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru anii 2022-2025, care a cuprins perioada de implementare a anilor 2022-2024, care a evidențiat nivelul de implementare a acestuia pe parcursul anilor 2022-2024. Astfel, rata totală de implementare a Programului, cumulativ pentru toți anii evaluați, s-a estimat la 51%, având în vedere că pe parcursul anului 2025, urmează a fi realizate circa 32 de acțiuni din totalul de 83 planificate.

Evaluarea implementării Programului, pe lângă impactul benefic și progresele aduse, a evidențiat o serie de provocări în realizarea activităților planificate. În acest sens, se constată necesitatea continuării intervenției statului pe domeniul migrației și azilului.

În acest sens, prin Hotărârea Guvernului nr. 666/2025 a fost aprobat Programul național privind migrația și azilul pentru anii 2026-2030, document de politici publice care reflectă angajamentele asumate în procesul de aderare la Uniunea Europeană și implementarea Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030. Programul urmărește crearea unui sistem coerent, echilibrat și eficient de gestionare a migrației și azilului, orientat spre consolidarea securității naționale și protecția drepturilor omului. Acesta promovează valorificarea

imigrației ca oportunitate de dezvoltare, alinierea cadrului normativ la standardele europene, modernizarea serviciilor publice și consolidarea sistemului de azil, cu accent pe grupurile vulnerabile. Prin implementarea programului, Republica Moldova își propune să asigure un echilibru între securitate, protecție și dezvoltare, transformând migrația într-un factor de progres social și economic.

Cadrul legislativ de bază care reglementează domeniul migrației în Republica Moldova este Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, care stabilește regulile pentru intrarea, șederea și ieșirea străinilor pe/ de pe teritoriul Republicii Moldova, precum și măsurile coercitive aplicabile în cazul nerespectării regimului de ședere. Legea a fost actualizată în contextul implementării Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, dar și în cadrul Planului de Acțiuni pentru liberalizarea regimului de vize, pentru a armoniza reglementările naționale cu acquis-ul Uniunii Europene. Modificările principale aduse legii vizează alinierea parțială la unele acte legislative europene, precum: Codul Frontierelor Schengen, Codul de vize, Regulamentul privind țările terțe care necesită viză, Directivele referitoare la reîntregirea familiei, returnarea migranților aflați în ședere ilegală, și condițiile de admisie pentru studii sau schimburi de tineri. Modificările legislative implementate în perioada anilor 2016 și 2024 au vizat mai multe aspecte, printre care reglementarea admiterii persoanelor din Uniunea Europeană pentru diverse activități, facilitarea șederii investitorilor străini și a celor care administrează investiții economice cu efect multiplicativ, precum și eliminarea barierelor administrative prin simplificarea procedurilor de acordare a dreptului de ședere și documentației necesare pentru străini. Ajustările legislative vizate contribuie la consolidarea unui sistem de migrație modern, în acord cu cerințele internaționale și pentru promovarea unui mediu favorabil integrării migranților în Republica Moldova. În context, este de menționat că, actualmente, Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova transpune parțial prevederile mai multor acte legislative europene, însă nivelul de aliniere variază în funcție de complexitatea și specificul fiecărei Directive sau Regulament.

Recent, Republica Moldova a actualizat cadrul normativ privind gestionarea migrației ilegale, în vederea uniformizării reglementărilor referitoare la procedura de luare și prelungire a custodiei publice, competențele instanțelor judecătorești, termenele de examinare a cererilor și garantarea drepturilor străinilor aflați în situație de ședere ilegală. Aceste modificări includ și stabilirea căilor de atac, asigurând respectarea drepturilor persoanelor vizate de măsurile de returnare. Modificările legale au avut drept scop transpunerea prevederilor Directivei 2008/115 privind standardele și procedurile comune pentru returnarea resortisanților țărilor terțe în situație de ședere ilegală, care a intrat în vigoare la 30.01.2025. Urmând modificările asupra cadrului normativ secundar, pentru operaționalizarea noilor reglementări legale referitoare la procedura de luare în custodie publică. Astfel au fost aduse modificări la actele normative conexe domeniului (Hotărârea Guvernului nr. 332/2009 privind aprobarea rațiilor minime zilnice de alimente și a normelor de produse de igienă pentru persoanele din Centrul de Plasament Temporar al Străinilor; Hotărârea Guvernului nr. 492/2011 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedurile de returnare, expulzare și readmisie a străinilor de pe teritoriul Republicii Moldova; Hotărârea Guvernului nr. 493/2011 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului de Plasament Temporar al Străinilor). Modificările cadrului normativ au avut drept scop instituirea unor mecanisme administrative clare și uniforme de luare și prelungire a custodiei publice pentru străinii aflați în situație de ședere ilegală, care să reflecte principiul proporționalității și să consolideze garanțiile

procesuale ale persoanelor vizate, cu excluderea copiilor neînsoțiți și familiilor cu copii de la măsurile privative de libertate (rămânerea pe teritoriul Republicii Moldova până la dispariția motivelor de nereturnare a acestora).

În domeniul readmisiei, pentru Republica Moldova este prioritar negocierea și semnarea Acordurilor de readmisie pentru persoanele aflate în ședere ilegală, în special cu statele terțe, pentru a asigura returnarea în siguranță a acestora și pentru a respecta drepturile fundamentale ale omului. Până în prezent, Guvernul Republicii Moldova a semnat 15 Acorduri de readmisie cu diverse state și organizații, precum Comunitatea Europeană, Confederația Elvețiană, Regatul Danemarcei, Regatul Norvegiei, Macedonia de Nord, Serbia, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, Turcia, Albania, Georgia, Kazahstan, Ucraina, Azerbaidjan, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. De asemenea, au fost încheiate 26 de protocoale adiționale cu alte state, inclusiv România, Germania, Italia, Polonia și Spania. În context, în luna februarie a anului 2024, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 111/2024 cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Islandei privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală, pentru a iniția negocierile asupra unui Acord cu Guvernul Islandei privind readmisia persoanelor în ședere ilegală. Totodată, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 399/2023 privind inițierea negocierilor pentru un protocol cu Guvernul Franței, pentru implementarea Acordului de readmisie semnat cu Comunitatea Europeană în 2007. De asemenea, în noiembrie 2024, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de readmisie cu Guvernul Azerbaidjanului, iar în aceeași lună, Guvernul a aprobat începerea negocierilor pentru semnarea unui acord similar cu Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

Republica Moldova a elaborat o politică publică în domeniul integrării străinilor, care include atât persoanele cu statut legal de ședere, cât și persoanele strămutate din Ucraina. În acest sens, a fost instituit un mecanism de integrare etapizată, aprobat prin Hotărâre de Guvern ([link](#)), în vederea valorificării potențialului străinilor sosiți în țară pentru dezvoltarea social-economică a Republicii Moldova și garantarea respectării drepturilor acestora. Documentul de politici publice facilitează accesul străinilor la drepturi și servicii esențiale.

De asemenea, a fost elaborat noul cadru normativ dedicat cetățenilor Uniunii Europene ([link](#)), care reglementează aspectele privind libera circulație și șederea cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și ale membrilor familiilor acestora pe teritoriul Republicii Moldova, prin transpunerea Directivei 2004/38/CE, Directivei 2014/54/UE și Regulamentul (UE) nr. 492/2011.

În paralel, Ministerul Afacerilor Interne a adaptat setul de indicatori colectați de autorități și a promovat modificarea Hotărârii Guvernului nr. 634/2012 privind aprobarea Listei indicatorilor și a Șablonului Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova. Actualizarea a permis alinierea listei indicatorilor și a șablonului Profilului Migrațional Extins la cerințele Eurostat și ale Rețelei Europene de Migrație, asigurând compatibilitatea sistemului național de date cu standardele europene.

24.7.1.2. Cadrul administrativ

Inspectoratul General pentru Migrație, aflat în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, este autoritatea principală responsabilă de gestionarea migrației legale în Republica Moldova. Acesta garantează, în conformitate cu legea, implementarea politicilor statului în domeniile

migrației, apatridiei și integrării străinilor, având un rol important în asigurarea unui control eficient și în aplicarea măsurilor necesare în acest domeniu.

În 2023, Biroul pentru Migrație și Azil a fost reorganizat și transformat din departament în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, în Inspectoratul General pentru Migrație, subordonat Ministerului Afacerilor Interne. Structura aprobată în 2014 nu mai răspunde necesităților de capacitate și organizare, iar personalul se confruntă cu dificultăți în îndeplinirea atribuțiilor sale. Necesitatea creșterii numărului de angajați a fost subliniată și de o echipă de experți internaționali, care au evaluat activitatea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, conform „Raportului privind analiza funcțională a Ministerului Afacerilor Interne”. Prin Hotărârea Guvernului nr. 16/2023, s-a aprobat organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație, care include regulamentul, structura, personalul și subdiviziunile sale de specialitate și teritoriale. Această reorganizare a fost bine primită atât în cadrul dialogului cu Comisia Europeană (screening-ul bilateral din 2024), cât și de către partenerii externi, deschizând noi perspective pentru dezvoltarea instituțională.

Nouă structură a autorității competente pentru migrație a permis gestionarea mai eficientă a fluxurilor migratorii, reducând riscurile migrației ilegale și impactul acesteia asupra ordinii publice. Funcțiile de bază ale Inspectoratului sunt implementarea politicii naționale în domeniu, respectarea tratatelor internaționale, consolidarea capacităților instituționale și coordonarea activităților cu alte autorități, atât la nivel central, cât și local. Printre atribuțiile sale se numără administrarea cererilor de ședere, combaterea șederii ilegale, măsurile de returnare, gestionarea cererilor de azil și integrarea străinilor în societate. Inspectoratul este, de asemenea, responsabil de analiza proceselor migratorii și de gestionarea datelor și informațiilor în domeniu. Pentru a îmbunătăți funcționarea instituției, au fost create noi unități pentru management operațional, relații internaționale, management de proiect, logistică, achiziții publice, relații publice, protecția informațiilor și evidențe speciale.

Un factor important al reformei a fost delegarea unor atribuții la nivel teritorial prin direcțiile regionale (Nord, Centru, Sud), facilitând accesul mai rapid la servicii pentru cetățeni, și completarea personalului cu 50 de unități pentru a asigura implementarea eficientă a competențelor funcționale. Serviciile de primire și procesare a cererilor depuse de străini sunt gestionate de către subdiviziunile regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație, astfel: Direcția Regională Centru - 20 de angajați, Direcția Regională Nord - 8 angajați, Direcția Regională Sud - 8 angajați, Direcția admisie și documentare - 9 angajați (dintre care 4 sunt în cadrul Secției acte de identitate), iar Direcția pentru Integrarea Străinilor la nivel central numără 5 funcționari, cu un angajat suplimentar în fiecare dintre direcțiile regionale. Numărul redus de angajați în instituțiile responsabile de integrare limitează capacitatea de a gestiona eficient fluxurile migratorii și de a oferi servicii personalizate.

La nivel teritorial, ghișeele unice de documentare din cadrul Direcțiilor Regionale (Nord, Centru, Sud) ale Inspectoratului General pentru Migrație primesc cereri de acordare sau prelungire a dreptului de ședere, cereri pentru documente de identitate, eliberarea de invitații și prelungirea vizelor. Direcția admisie și documentare din cadrul aparatului central al Inspectoratului este responsabilă pentru monitorizarea și efectuarea controalelor periodice asupra legalității deciziilor

luate la nivel regional, precum și pentru formarea continuă și consultarea personalului regional. De asemenea, aceasta stabilește și dezvoltă proceduri standard de operare privind admiterea, documentele de identitate și reglementarea șederii străinilor pe teritoriul Republicii Moldova pentru Direcțiile regionale. În ceea ce privește implementarea legislației Uniunii Europene, Direcția admisie și documentare include 5 funcționari implicați în acest proces.

Pentru domeniul migrației ilegale, conform statelor de personal, în cadrul Direcției supravegherea regimului de ședere sunt prevăzute 11 funcții, dintre care una este vacantă. În ceea ce privește subdiviziunile regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație, secțiile specializate în combaterea șederii ilegale a străinilor au următoarele poziții: la Direcția Regională Centru sunt 8 funcții, din care 1 este vacantă; la Direcția Regională Nord sunt 5 funcții, din care 1 este vacantă, iar la Direcția Regională Sud sunt 5 funcții, toate fiind ocupate. În ceea ce privește elaborarea și implementarea legislației europene, în cadrul Direcției supravegherea regimului de ședere sunt implicați 3 funcționari. După reorganizarea Biroului pentru Migrație și Azil în Inspectoratul General pentru Migrație în 2023, la nivel central, în cadrul Departamentului pentru supravegherea regimului de ședere, a fost înființată Secția de readmisie, care se ocupă de acest domeniu. Secția are alocate 4 funcții, dintre care 3 sunt ocupate, iar una este temporar vacantă. În ceea ce privește implementarea legislației europene în domeniul readmisiei, Direcția supravegherea regimului de ședere dispune de 2 funcționari responsabili.

24.7.2. Planuri de viitor

24.7.2.1. Planuri legislative

Republica Moldova își propune crearea unui nou cadru legislativ pentru reglementarea migrației, proiectul de lege privind admissia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova, care să se alinieze la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul migrației legale, reglementării șederii străinilor, implementării cărții de rezidență, reîntregirii familiei și acordării dreptului de ședere permanentă. De asemenea, se va alinia acquis-ul Uniunii Europene referitor la combaterea migrației ilegale, returnarea, readmisia și custodia publică. Acest proiect de lege, aflat într-o etapă avansată de promovare, inclusiv fiind transmis la Comisia Europeană pentru consultare, reprezintă o reglementare conceptual și structural nouă, menită să înlocuiască actuala Lege nr. 200/2010 privind regimul străinilor.

Prin intermediul acestei legi, se va asigura transpunerea parțială a 12 acte ale Uniunii Europene, vizând reglementarea admisiei și șederii lucrătorilor sezonieri, a persoanelor înalt calificate, a celor intra corporativ transferați, cercetătorilor, stagiarilor, voluntarilor, participanților la programe de schimb educațional și cultural, precum și a altor categorii de străini care doresc să-și desfășoare activitatea legal pe teritoriul Republicii Moldova.

Noul cadru legislativ va oferi proceduri clare și transparente, va delimita competențele autorităților, va introduce mecanisme digitale pentru depunerea și procesarea cererilor și va consolida controlul și supravegherea migrației, prevenind abuzurile și asigurând respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor. Totodată, acesta va susține mobilitatea economică și profesională, va încuraja schimburile educaționale și culturale și va contribui la valorificarea migrației legale ca resursă pentru dezvoltarea social-economică a Republicii Moldova, în deplină concordanță cu obiectivele de integrare europeană.

Suplimentar, Republica Moldova își propune implementarea Programului național privind migrația și azilul pentru anii 2026-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 666/2025, cu

aplicabilitate din 1 ianuarie 2026. Implementarea Programului va urmări, în primul rând, întărirea capacităților instituționale ale autorităților responsabile, Totodată, se va pune accent pe armonizarea continuă a legislației naționale cu acquis-ul UE, în special în domeniile admisiei, șederii, returnării, protecției internaționale și apatridiei.

La fel, Republica Moldova va continua negocierea și semnarea acordurilor de readmisie pentru persoanele aflate în situație de ședere ilegală și va încheia protocoale de implementare cu țările terțe.

24.7.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Republica Moldova își propune să consolideze cadrul național pentru a se pregăti pentru implementarea Pactului European pentru Migrație și Azil, prin evaluarea capacităților naționale, instituționale, financiare și umane necesare, precum și prin dezvoltarea unui sistem informațional dedicat gestionării migrației. Printre prioritățile din domeniul migrației se enumeră consolidarea capacităților instituțiilor responsabile, organizarea programelor de formare pentru personal și actualizarea procedurilor operaționale standard. În plus, se vor implementa măsuri pentru prevenirea și combaterea migrației ilegale și pentru îmbunătățirea colaborării cu statele membre ale Uniunii Europene în domeniul returnării și readmisiei. Aceste acțiuni reflectă angajamentul țării de a se alinia la standardele europene și de a gestiona eficient provocările migrației.

Un alt domeniu prioritar pentru viitor este consolidarea capacităților administrative ale Inspectoratului General pentru Migrație. Reorganizarea din 2023 a fost doar începutul unui proces continuu de consolidare, iar structura reorganizată trebuie să fie testată în implementare pentru a stabili procesele și activitățile necesare ajustării sau reorganizării. Faza I a acestui proces nu este un act administrativ limitat, ci un demers continuu care necesită adaptări constante. În perioada 2025-2027, Faza II a reformei va include consolidarea reformei prin instituirea Inspectoratului General pentru Migrație și întărirea capacității strategice la nivel central, precum și capacității operaționale la nivel teritorial. De asemenea, va fi asigurată prestarea de servicii de calitate la nivel teritorial, prin garantarea funcției operaționale și întărirea funcției de monitorizare și control la nivel central. În paralel, se va continua consolidarea capacităților angajaților, inclusiv în ceea ce privește integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Faza II va aborda aspecte de bază, precum implementarea noului cadru legislativ în domeniul azilului, adoptat recent de Parlament, care va intra în vigoare în perioada 2025-2026, și va include preluarea procedurii complete de examinare a cererilor de azil, inclusiv reprezentarea acestora în instanță. Se va pune accent pe prevenirea și combaterea migrației ilegale, prin asigurarea supravegherii eficiente a regimului de ședere a străinilor și combaterea abuzurilor, precum traficul de persoane și pseudo-legalizarea. De asemenea, se va crea un cadru instituțional pentru armonizarea noilor reglementări privind șederea străinilor. Un alt obiectiv al Fazei II va fi descentralizarea proceselor și întărirea instituțională la nivel teritorial, ceea ce va facilita o colaborare mai eficientă cu structurile Ministerului Afacerilor Interne, autoritățile administrative centrale și autoritățile publice locale. În acest context, va fi revizuită distribuția forțelor interne, având în vedere posibile crize regionale de durată. De asemenea, se vor evalua cazurile individuale și se va asigura accesul la măsurile de integrare, prin identificarea profilului străinilor și integrarea unui mecanism de integrare etapizată. În paralel, se depune efort pentru a crește capacitatea de a atrage asistență externă și de a dezvolta și gestiona proiecte. La fel, se urmărește reducerea factorilor care generează corupție, un angajament ferm asumat de Ministerul Afacerilor Interne în cadrul screening-ului pentru Capitolul 24, referitor la măsurile anticorupție. În perspectiva anilor 2027-2030, Faza III a reformei va implica

operaționalizarea completă a reformei și dezvoltarea continuă a structurii create, pentru a asigura tranziția către implementarea Noului Pact și a acquis-ului Uniunii Europene.

În contextul angajamentului Republicii Moldova față de vectorul european, Ministerul Afacerilor Interne se concentrează pe consolidarea sistemului de management integrat al frontierei de stat, pentru a asigura o gestionare corectă a fluxurilor transfrontaliere, menținând frontierele deschise și sigure. De asemenea, se depun eforturi substanțiale în gestionarea fluxurilor migraționale, având în vedere noile tendințe.

24.7.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „*Migrația legală și ilegală, inclusiv readmisia*” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 949,57 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat.

Totodată, pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 42.980,90 mii lei, dintre care suma costurilor de 3.161,50 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma de 25.019,40 mii lei este acoperită din asistență externă, iar suma de 14.800,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.8. VIZA

24.8.1. Regimul de vize

Prezentarea generală a situației

Regimul de vize în Republica Moldova reprezintă un aspect de bază al politicii externe și al securității naționale, având un impact direct asupra relațiilor internaționale, comerțului, turismului și mobilității cetățenilor. În conformitate cu angajamentele sale internaționale și obiectivele de integrare europeană, Republica Moldova a dezvoltat un sistem de vize care reglementează intrarea și șederea străinilor pe teritoriul său. Regimul de vize este gestionat de Ministerul Afacerilor Externe, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne, și se bazează pe o serie de acte normative naționale, acorduri interinstituționale, precum și reglementări și acorduri internaționale. De-a lungul anilor, Republica Moldova a adoptat măsuri de liberalizare a vizelor, care au permis cetățenilor din anumite țări să călătorească fără vize, facilitând astfel relațiile bilaterale și integrarea în comunitatea internațională. În contextul geopolitic actual, gestionarea eficientă a regimului de vize este fundamentală pentru asigurarea securității și stabilității interne, dar și pentru promovarea dezvoltării economice și atragerea investitorilor străini. Astfel, politica de vize a Republicii Moldova rămâne un domeniu dinamic, în continuă adaptare la schimbările internaționale și la nevoile interne ale țării.

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul vizelor, în contextul aderării la Uniunea Europeană, reflectă un angajament ferm al țării de a-și alinia reglementările naționale la standardele europene. Începând cu 2010, autoritățile naționale au întreprins măsuri semnificative pentru armonizarea legislației interne în acest domeniu. Primul demers major a fost adoptarea Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, care a integrat elemente fundamentale ale legislației Uniunii Europene de la acel moment. Această lege reglementează

aspecte privind șederea și călătoria cetățenilor străini, inclusiv tipurile de vize și cerințele generale pentru obținerea acestora. Ulterior, Hotărârea Guvernului nr. 331/2011 cu privire la eliberarea invitațiilor pentru străini, a stabilit procedura de emitere a invitațiilor pentru cetățenii statelor cu cerințe speciale, iar prin Hotărârea Guvernului nr. 50/2013 a fost aprobat Regulamentul cu privire la eliberarea vizelor, **aliniindu-se parțial** la Regulamentul (CE) Nr. 810/2009, cunoscut drept Codul Vizei.

Un alt pilon legislativ important este Legea nr. 257/2013, care reglementează regimul vizelor pentru cetățenii țărilor terțe, ce este parțial aliniată la Regulamentul Consiliului (CE) nr. 539/2001, care ulterior a fost abrogat și înlocuit de Regulamentul (UE) 2018/1806. Deși Republica Moldova a realizat progrese semnificative în alinierea legislației la standardele europene, unele aspecte rămân în continuare în proces de ajustare, cum ar fi criteriile pentru exceptarea de la cerința de viză, mecanismele de suspendare a regimului fără vize și actualizarea relațiilor bilaterale privind regimul de vize cu statele terțe. Printre cele mai recente evoluții în domeniul regimului de vize se numără denunțarea tratatului bilateral privind liberalizarea vizelor cu Republica Ecuador și reintroducerea regimului de vize pentru cetățenii Republicii Cuba. În acest context, prin Legea nr. 64 din 27 martie 2025 pentru modificarea Legii nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe supuși obligativității deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe exonerati de această obligație la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova, au fost operate modificări corespunzătoare, Anexa nr. 1 la Legea nr. 257/2013 („lista străinilor care au obligația deținerii unei vize la intrarea în Republica Moldova”) fiind completată cu pozițiile Cuba și Ecuador. Totodată, există provocări legate de liberalizarea regimului de vize pentru state sau entități precum Nauru sau Taiwan, care beneficiază de regim fără viză în Uniunea Europeană, dar nu și în Republica Moldova. Acest cadru legislativ, deși parțial aliniat, oferă o bază solidă pentru continuarea procesului de armonizare cu acquis-ul Uniunii Europene, consolidând angajamentele Republicii Moldova în procesul de integrare europeană și facilitând adaptarea la standardele Schengen în domeniul vizelor.

Cadrul administrativ

Capacitățile administrative ale Republicii Moldova în domeniul vizelor sunt gestionate printr-un efort coordonat între Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Afacerilor Interne, fiecare având roluri bine definite în formularea, implementarea și coordonarea politicii de vize. În cadrul acestui parteneriat, Direcția Afaceri Consulare din cadrul Ministerului Afacerilor Externe deține un rol central, fiind responsabilă atât pentru dezvoltarea politicii de vize, cât și pentru coordonarea activităților misiunilor diplomatice și consulare. Direcția Afaceri Consulare gestionează emiterea vizelor electronice și are atribuții de modificare a legislației în domeniu, precum și de administrarea Sistemului Informațional de Gestionare a Vizelor (SIGV). Cu toate acestea, resursele umane ale acestei structuri sunt limitate: din cele 17 posturi disponibile, doar 14 sunt ocupate, iar în cadrul Secției Servicii Consulare, structură care se ocupă nemijlocit cu examinarea dosarelor de vize electronice, numărul persoanelor antrenate în acest proces este insuficient în raport cu numărul cererilor de viză recepționate. Misiunile diplomatice și consulare din străinătate sunt responsabile pentru emiterea vizelor obișnuite. Rețeaua diplomatică a Republicii Moldova constă în 48 de ambasade și consulate, dintre care 52 din cele 57 de posturi consulare sunt ocupate. Totuși, această prezență este concentrată preponderent pe continentul european, fără reprezentanțe în America Latină, Australia și Africa. Din această perspectivă, doar câteva dintre misiunile diplomatice ale Republicii Moldova sunt situate în țări ai căror cetățeni

necesită viză pentru a călători în Moldova, cum ar fi Republica Populară Chineză și Republica India. Această situație generează o presiune semnificativă asupra capacității de procesare a cererilor de viză și a determinat implementarea unui sistem de vize electronice, menit să faciliteze accesul cetățenilor străini din aceste regiuni.

În ansamblu, politica de vize a Moldovei reflectă un efort continuu de adaptare la cerințele globale și regionale, iar dezvoltarea capacităților administrative rămâne o prioritate pentru asigurarea unui regim de vize eficient și modern. În context, dacă Inspectoratul General pentru Migrație respinge o cerere de viză, ofițerul consular are obligația de a refuza acordarea acesteia, însă decizia poate fi revizuită de către Direcția Afaceri Consulare. Inspectoratul General pentru Migrație, autoritate subordonată Ministerului Afacerilor Interne, este responsabil pentru emiterea invitațiilor, după caz, și pentru verificarea cererilor de viză ale cetățenilor proveniți din țări cu risc ridicat de migrație ilegală, lista acestor țări fiind stabilită de comun acord cu Ministerul Afacerilor Externe. Totodată, Inspectoratul General pentru Migrație gestionează și prelungirea vizelor. De asemenea, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne are atribuții privind emiterea vizelor la frontieră în cazuri excepționale, verificarea vizelor emise și luarea deciziei de a permite sau refuză intrarea străinilor pe teritoriul Republicii Moldova. În ultimii cinci ani, au fost emise doar cinci vize la frontieră: una în 2021 și patru în 2022 (toate 4 în data de 24 februarie). Situațiile excepționale care pot justifica emiterea vizelor la frontieră includ urgențe cauzate de dezastre, calamități naturale sau accidente, decesul ori boala gravă a unei rude din Republica Moldova, confirmate prin documente oficiale, necesitatea aterizării sau acostării de urgență a navelor sau aeronavelor din cauza defecțiunilor, condițiilor meteorologice nefavorabile sau riscurilor de atac terorist, misiuni oficiale ale funcționarilor organizațiilor internaționale pentru perioade scurte, de până la 15 zile calendaristice, precum și participarea la activități internaționale organizate în Republica Moldova, dacă timpul dintre informarea participanților și desfășurarea evenimentului nu permite obținerea unei vize.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În contextul adoptării legislației naționale la reglementările Uniunii Europene în domeniul vizelor, este necesar de a fi implementate o serie de modificări legislative. Un prim pas în acest sens este elaborarea unui proiect de Hotărâre de Guvern care vizează modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 privind aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor. Aceste modificări vor urmări transpunerea unor reglementări europene relevante, astfel încât procesul de eliberare a vizelor să fie mai eficient și mai uniform pe întreg teritoriul Uniunii Europene. Printre reglementările ce vor fi integrate se evidențiază Regulamentul (CE) nr. 1683/95 al Consiliului, din 29 mai 1995, care stabilește un model uniform pentru vizele de scurtă ședere. Această reglementare va asigura o standardizare a documentelor de viză, facilitând astfel călătoriile între statele membre și îmbunătățind securitatea acestora. De asemenea, proiectul de Hotărâre va include implementarea Deciziei Comisiei Europene C(2020) 2672 din 30 aprilie 2020, care prevede introducerea unui sigiliu digital pe formatul uniform pentru vize. Prin implementarea măsurii date se va contribui la combaterea fraudei și va spori protecția datelor, având un impact pozitiv asupra procesului de emitere și verificare a vizelor. În plus, reglementările vor include și dispozițiile din Regulamentul (CE) nr. 333/2002 al Consiliului din 18 februarie 2002, care stabilește un model uniform de formular pentru aplicarea unei vize de către titularii unui document de călătorie nerecunoscut de

statul membru care emite formularul respectiv. Această modificare este destinată să simplifice procesul de aplicare a vizelor, asigurându-se că persoanele care dețin documente de călătorie neconvenționale nu sunt excluse din procedura de obținere a vizei, fiind astfel garantată un tratament echitabil pentru toți solicitanții.

În paralel cu modificările legislative menționate, autoritățile Republicii Moldova intenționează să modifice Legea nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sunt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova, în ceea ce privește obligația de a deține o viză pentru traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova. Această modificare va viza atât persoanele care trebuie să dețină o viză pentru a intra pe teritoriul Republicii Moldova, cât și pe cele care sunt exonerate de această obligație. Proiectul de lege va fi elaborat în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 2018/1806, care stabilește două liste: una pentru statele terțe ai căror resortisanți sunt obligați să dețină o viză pentru a traversa frontierele externe ale Uniunii Europene, și alta pentru statele terțe ai căror resortisanți sunt exonerati de această obligație. Scopul acestei modificări este alinierea legislației naționale a Republicii Moldova la standardele și reglementările europene în materie de gestionare a frontierelor și a migrației. Prin această inițiativă legislativă, Republica Moldova va continua procesul de armonizare a regimului vizelor cu standardele europene, contribuind astfel la o gestionare mai eficientă a migrației și la întărirea securității naționale, în concordanță cu practicile și cerințele internaționale în domeniu. Actualmente, cetățenii din 11 țări (Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Kazahstan, Kârgâzstan, Qatar, Rusia, Tadjikistan, Turcia, Uzbekistan și Vanuatu), pot călători fără viză în Republica Moldova, dar au nevoie de viză pentru călătorii de scurtă durată în Uniunea Europeană. Până la sfârșitul anului 2027, urmează a fi instituit regimul de vize cu 3 din aceste state. Cu restul statelor, alinierea se va implementa treptat, până la data aderării.

Subsidiar, în cadrul procesului de modernizare și aliniere a legislației naționale la standardele europene în domeniul vizelor, se preconizează adoptarea unui proiect de Hotărâre de Guvern care vizează modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor. Această modificare va urmări implementarea unor reglementări europene recente, contribuind astfel la creșterea eficienței și securității în procesul de eliberare a vizelor. Proiectul de Hotărâre va integra în legislația națională Decizia de Implementare a Comisiei C(2018) 674 din 12 februarie 2018, care detaliază specificațiile tehnice suplimentare pentru formatul uniform al vizelor, fiind importantă pentru asigurarea unui sistem coerent și standardizat la nivel european, contribuind la o mai bună gestionare a documentelor de călătorie și reducerea riscurilor de falsificare. În același timp, va fi luată în considerare și abrogarea Deciziei C(2010) 319 a Comisiei din 27 ianuarie 2010, care reglementa formatul anterior al vizelor. De asemenea, se va urmări implementarea Regulamentului (CE) nr. 333/2002 al Consiliului din 18 februarie 2002, care stabilește un model uniform de formular pentru aplicarea unei vize de către resortisanții țărilor terțe care dețin un document de călătorie nerecunoscut de statul membru care emite formularul respectiv, facilitând în acest sens procesul de aplicare a vizelor, asigurând tratament echitabil și transparent pentru toți solicitanții, inclusiv pentru aceleași persoane care provin din state cu documente de călătorie neconvenționale.

Nu în ultimul rând, se preconizează adoptarea proiectului de Hotărâre de Guvern privind implementarea Sistemului de Informații privind Vizele (VIS) și a schimbului de date între statele

membre referitor la vizele de scurtă ședere. Măsura se va realiza în conformitate cu reglementările stabilite de Regulamentul (CE) nr. 767/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iulie 2008, care stabilesc funcționarea Sistemului de Informații privind Vizele (VIS) și schimbul de date între statele membre în ceea ce privește vizele de scurtă ședere. Implementarea VIS are drept scop principal creșterea securității și eficienței procesului de acordare și verificare a vizelor de scurtă ședere. Sistemul va facilita schimbul rapid și sigur de date între statele membre ale Uniunii Europene, asigurând o gestionare centralizată a informațiilor vizuale ale solicitanților, ceea ce va permite autorităților să verifice mai eficient identitatea acestora și să prevină fraudele. În paralel, proiectul de Hotărâre va include și reglementările stabilite de Decizia Comisiei 2009/756/CE din 9 octombrie 2009, care prevede prelevarea amprentelor digitale pentru identificarea și verificarea biometrică în cadrul sistemului VIS. Astfel se va contribui semnificativ la combaterea migrației ilegale și a fraudelor legate de vize. Prin integrarea reglementărilor vizate și tehnologiei modernizate, Republica Moldova va asigura un sistem de vize mai sigur și mai transparent, aliniat cu cele mai bune practici internaționale în domeniul gestionării frontierelor și al protecției datelor personale. Implementarea VIS va sprijini nu doar securitatea națională, dar și mobilitatea transfrontalieră, facilitând o mai bună cooperare între statele membre ale Uniunii Europene și alinierea la normele europene în materie de gestionare a vizelor.

Prin aceste modificări legislative, Republica Moldova va continua să-și alinieze reglementările interne la standardele europene, consolidând securitatea, transparența și eficiența procesului de eliberare a vizelor, în concordanță cu cerințele și bunele practici europene.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, un domeniu prioritar îl reprezintă alinierea la standardele europene în ceea ce privește regimul vizelor. În acest sens, sunt prevăzuți mai mulți pași care vizează, pe lângă adaptarea cadrului normativ, modernizarea infrastructurii tehnice și administrative. Un pas constă în adoptarea unui Ordin al Ministerului Afacerilor Externe care să reglementeze implementarea versiunii consolidate a Manualului pentru prelucrarea cererilor de viză. Acest document va standardiza procedurile legate de procesarea cererilor și de modificarea vizelor deja eliberate, asigurând astfel un sistem uniform, compatibil cu cerințele Uniunii Europene. Totodată, este necesară operaționalizarea Sistemului Național de Informații privind Vizele (NVIS), un instrument pentru gestionarea eficientă a datelor. NVIS va fi dezvoltat astfel încât să asigure interoperabilitatea completă cu Sistemul European de Informații privind Vizele (VIS), ceea ce va facilita schimbul de informații între autoritățile naționale și cele europene. Pentru respectarea reglementărilor europene, se va trece la achiziționarea autocolantelor de viză conforme noii legislații aliniate standardelor Uniunii Europene. În același timp, se va asigura implementarea Regulamentului (CE) nr. 333/2002 al Consiliului, care stabilește un model uniform de formular pentru aplicarea vizelor în cazul titularilor de documente de călătorie nerecunoscute de statul membru care emite formularul. Această măsură este necesară pentru uniformizarea procesului de emitere a vizelor și pentru creșterea gradului de securitate.

Un alt aspect important îl reprezintă consolidarea capacităților instituționale. În acest sens, vor fi organizate cursuri regulate de formare pe probleme legate de regimul vizelor, adresate personalului consular și diplomatic. Sesiunile vor contribui la creșterea nivelului de profesionalism al angajaților și la familiarizarea acestora cu noile tehnologii și reglementări. De asemenea, va fi

necesară reorganizarea și modernizarea sediilor misiunilor diplomatice, precum și a oficiilor consulare pentru a îndeplini standardele Schengen, inclusiv prin crearea unor spații adecvate pentru prelucrarea cererilor de viză și asigurarea securității datelor. Din punct de vedere tehnologic, va fi realizată achiziționarea de echipamente specializate pentru captarea datelor biometrice ale solicitanților de viză. Aceste echipamente vor fi integrate în infrastructura misiunilor diplomatice, contribuind la accelerarea procesului de prelucrare a cererilor și la sporirea securității. În plus, se va acorda o atenție deosebită creșterii numărului de resurse umane în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, pentru a face față volumului crescut de cereri și pentru a sprijini implementarea noilor tehnologii.

Astfel, dezvoltarea și operaționalizarea Sistemului Național de Informații privind Vizele rămân priorități de bază. Acest sistem este necesar pentru asigurarea interoperabilității cu structurile europene și pentru alinierea deplină la cerințele Uniunii Europene. Prin implementarea măsurilor, Republica Moldova va reuși să modernizeze domeniul vizelor și să își consolideze poziția în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „Viza” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 987,81 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 763.657,70 mii lei, care reprezintă costul neacoperit.

24.8.2. Documente de călătorie

Prezentarea generală a situației

Domeniul documentelor de călătorie în Republica Moldova este unul fundamental pentru asigurarea securității și protecției cetățenilor, pentru facilitarea mobilității acestora în plan internațional, precum și asigurarea unui control eficient la frontieră. Domeniul se referă la reglementările și procedurile legale prin care sunt emise pașapoartele și documentele de călătorie, care trebuie să îndeplinească standardele internaționale și europene de securitate. În contextul globalizării și al evoluției tehnologice, este important ca documentele de călătorie să conțină elemente sporite de protecție împotriva falsificării, să fie adaptate la cerințele tehnologice moderne și să garanteze protecția datelor personale ale titularilor. În acest sens, Republica Moldova a întreprins pași importanți pentru modernizarea și adaptarea cadrului normativ în acest domeniu, inclusiv prin achiziționarea echipamentelor necesare și prin implementarea unui sistem informațional automatizat pentru personalizarea și emiterea documentelor. Aceste măsuri sunt parte a angajamentului țării de a se conforma standardelor internaționale și de a asigura o mobilitate sigură și eficientă a cetățenilor săi.

Cadrul legislativ

Cadrul normativ al Republicii Moldova are un grad avansat de transpunere și este **parțial aliniat** la acquis-ul Uniunii Europene privind documentele de călătorie. Conform legislației naționale, pașapoartele și documentele de călătorie includ un mediu de stocare care conține o imagine facială, amprente digitale și date biometrice în format interoperabil. Datele sunt securizate, iar mediul de stocare are o capacitate suficientă pentru a garanta integritatea,

autenticitatea și confidențialitatea datelor. În același timp, în documentele de călătorie sunt integrați identificatori biometrici pentru a stabili o legătură fiabilă între titularul real și documentul emis, ca o contribuție importantă la asigurarea protecției acestuia împotriva falsificării.

Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova este actul de identitate, care atestă identitatea și cetățenia titularului, fiind emis pentru orice persoană, indiferent de vârstă, pentru călătorii în străinătate. Începând cu 1 iulie 1992, Republica Moldova a devenit stat membru al Organizației Aviației Civile Internaționale (OACI), prin aderarea la Convenția de la Chicago, fapt ce a determinat inițierea procesului de modernizare a documentelor de călătorie, în conformitate cu normele internaționale. Astfel, țara a început să emită pașapoarte și documente de călătorie moderne, conforme cu standardele OACI, stabilite în Documentul 9303 privind documentele de călătorie cu citire optică, care reglementează normele tehnice necesare pentru garantarea securității și eficienței în procesul de control la frontieră.

Începând cu 1 ianuarie 2011, Republica Moldova a implementat pașapoartele biometrice, care respectă cerințele internaționale de securitate prevăzute de OACI (Doc 9303) și de Regulamentul (UE) nr. 2252/2004, privind standardele de securitate și biometrie pentru documentele de călătorie. Liberalizarea regimului de vize pentru cetățenii Republicii Moldova, deținători ai pașapoartelor biometrice, a creat premise pentru călătoria fără viză în Spațiul Schengen începând cu 28 aprilie 2014.

În acest context, documentele de călătorie emise de Republica Moldova sunt conforme cu standardele internaționale și europene, sunt recunoscute la nivel internațional și compatibile cu sistemele de verificare la frontieră din întreaga lume, integrând elemente de securitate avansate împotriva contrafacerii și falsificării. Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova emis din 30 martie 2023 beneficiază de tehnologii moderne, conține pagină cu date din policarbonat, iar pe parcursul anului 2026 se preconizează lansarea unor noi modele de pașapoarte și documente de călătorie, care vor integra soluții de securitate îmbunătățite și vor fi ajustate la cerințele internaționale în domeniu. Prin Legea nr. 68/2024, au fost operate modificări la Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, ce reglementează implementarea unor noi tipuri de documente, cartea de identitate pusă în circulație începând cu 31 martie 2025, iar cartea de rezidență va fi emisă începând cu 1 ianuarie 2026. Aceste documente respectă reglementările europene privind securitatea și protecția datelor, consolidând astfel securitatea identității și statutului juridic al persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova.

Cadrul administrativ

Agenția Servicii Publice este o instituție publică fondată de Guvernul Republicii Moldova, având rolul de a facilita și eficientiza procesul de prestare a serviciilor publice. Conform Hotărârii Guvernului nr. 314/2017 privind constituirea Agenției Servicii Publice, acesteia îi revine misiunea de coordonare și organizare a activităților orientate spre implementarea politicilor de stat și prestarea serviciilor publice în conformitate cu domeniile sale de competență. Obiectivul principal al Agenției Servicii Publice este asigurarea accesibilității, calității și eficienței serviciilor, menținând un echilibru între satisfacerea intereselor beneficiarilor și interesul public general. În contextul Capitolului 24, domeniile de activitate ale Agenției includ crearea și ținerea sistemelor și resurselor informaționale de stat, precum și exercitarea atribuțiilor Guvernului de posesor și deținător al resurselor informaționale de bază. De asemenea, Agenția Servicii Publice este autoritatea competentă în eliberarea actelor de identitate și evidența cetățenilor Republicii

Moldova, inclusiv a celor aflați peste hotare, precum și de confecționare/personalizare a actelor de identitate pentru străini, fiind desemnată drept o instituție centralizată pentru producerea și personalizarea documentelor de călătorie.

Agenția Servicii Publice deține competențe privind implementarea ghișeului unic pentru prestarea serviciilor publice, dezvoltând și administrând rețeaua de subdiviziuni teritoriale dedicate. Prin aceasta, Agenția Servicii Publice contribuie constant la re-ingineria și digitalizarea serviciilor publice, cu scopul de a eficientiza procesele operaționale și de a reduce costurile administrative. În prezent, Agenția Servicii Publice dispune de 40 de Centre multifuncționale și 6 Secții de eliberare a actelor de identitate, care oferă o gamă variată de servicii publice în domeniile sale de competență, inclusiv servicii legate de cetățenie. Unul dintre obiectivele principale ale Agenției este modernizarea și îmbunătățirea serviciilor de eliberare a actelor de identitate, prin reducerea barierelor administrative și implementarea unor mecanisme electronice și informaționale fiabile și eficiente. În acest sens, au fost adoptate modificări importante ale cadrului normativ, având ca scop optimizarea proceselor operaționale și simplificarea serviciilor oferite cetățenilor, inclusiv în ceea ce privește obținerea autorizațiilor de emigrare. La etapa actuală, Agenția Servicii Publice dispune de personal calificat (back și front Office), echipamente tehnice moderne pentru asigurarea procesului de eliberare a actelor de identitate cetățenilor Republicii Moldova și confecționarea actelor de identitate pentru străinii cărora li s-a acordat drept de ședere pe teritoriul Republicii Moldova.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În vederea alinierii legislației naționale la cerințele Organizației Internaționale a Aviației Civile (OACI), stabilite în Documentul 9303 privind documentele de călătorie cu citire optică, și alinierii la prevederile Regulamentului (CE) nr. 2252/2004, autoritățile naționale au realizat activitățile necesare pentru modificarea cadrului legislativ prin modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte. Scopul acestei modificări normative este asigurarea emiterii unor noi modele de pașapoarte care să respecte standardele internaționale de securitate. Subsecvent, în vederea asigurării executării prevederilor Legii nr. 273/1994, urmează să fie promovate modificările la Hotărârea Guvernului nr. 522/2019 cu privire la modelele actelor de identitate din sistemul național de pașapoarte, în vederea aprobării noilor modele de pașapoarte și documente de călătorie. Pe parcursul anului 2026, se preconizează lansarea noilor modele de pașapoarte și documente de călătorie, care vor integra măsuri avansate de securitate, fiind rezistente la amenințări și riscuri, și adaptate la inovațiile tehnologice. Aceste documente vor îndeplini cerințele europene și internaționale, conform standardelor prevăzute de Regulamentul UE nr. 2252/2004.

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru implementarea pașapoartelor și documentelor de călătorie de nouă generație, este necesară realizarea unor măsuri de ordin logistic, precum și de ordin tehnico-aplicativ. În ceea ce privește partea logistică, este necesară recepționarea blanchetelor de pașapoarte și documente de călătorie de la compania furnizoare. Cu referire la aspectele tehnico-aplicative, se urmărește dezvoltarea și implementarea unor sisteme informaționale automatizate care să sprijine procesele de prestare a serviciilor publice pentru eliberarea noilor modele de pașapoarte și documente de călătorie. De asemenea, urmează adaptarea sistemului informațional de personalizare pentru

integrarea echipamentelor specializate de personalizare și a pașapoartelor/documentelor de călătorie de generație nouă.

Cumulativ, se consideră oportună participarea activă a Republicii Moldova la discuțiile tehnice cu statele membre ale Uniunii Europene, în calitate de observator, în vederea implementării acquis-ului Uniunii Europene privind cerințele de securitate pentru documentele de călătorie. Această colaborare va permite țării noastre să se alinieze standardelor europene și să beneficieze de expertiza internațională în domeniul securității documentelor, asigurând astfel un proces mai sigur și mai eficient de emitere a acestora.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „*Documente de călătorie*” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 325,10 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 4.360,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 360,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 4.000,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.9. COOPERAREA JURIDICĂ ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ

24.9.1. Prezentarea generală a situației

Cooperarea juridică în materie civilă și comercială constituie un set complex de mecanisme prin intermediul cărora Republica Moldova colaborează cu alte state pentru a facilita recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești, precum și pentru a soluționa litigiile transfrontaliere. Această cooperare vizează protejarea drepturilor cetățenilor și ale companiilor naționale în contextul relațiilor internaționale, garantându-se un cadru legal echitabil și eficient. În acest sens, Republica Moldova este parte activă în cadrul a diverse instrumente internaționale semnate sub egida Organizației Națiunilor Unite, precum și în cadrul Conferinței de la Haga privind dreptul internațional privat. Totodată, unele aspecte ale cooperării sunt reglementate și de legislația națională, ceea ce asigură armonizarea principiilor internaționale cu normele interne. În context, se menționează că domeniul cooperării juridice în domeniul civil și comercial devine un pilon al procesului de integrare al Republicii Moldova în comunitatea internațională, asigurând un flux constant și sigur al relațiilor transfrontaliere, atât în interesul cetățenilor, cât și al mediului de afaceri.

24.9.1.1. Cadrul legislativ

Baza legală pentru acordarea asistenței juridice în domeniul civil și comercial se sprijină pe angajamentele internaționale ale Republicii Moldova, fiind reglementată atât prin tratatele multilaterale, regionale și bilaterale la care statul este parte, cât și prin legislația națională specifică. Aceste instrumente juridice sunt necesare pentru asigurarea unei cooperări eficiente între autoritățile naționale și cele ale altor state, având rolul de a garanta accesul la justiție pentru persoanele implicate în litigii de natură civilă sau comercială în context internațional. Republica Moldova este semnatară a mai multor convenții internaționale relevante care reglementează asistența juridică în domeniul civil și comercial. Printre acestea se numără Convenția privind

obținerea pensiei de întreținere în străinătate, adoptată la New York pe 20 iunie 1956, care reglementează procedurile de obținere a pensiilor de întreținere între statele semnatare. De asemenea, este semnatară a Convenției privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, adoptată în 1958 la New York, care facilitează recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale în afaceri internaționale. În plus, Republica Moldova a aderat la Convenția privind drepturile copilului din 1989, care garantează drepturile fundamentale ale copiilor în toate statele semnatare, și la Convenția privind procedura civilă din Haga, semnată la 1 martie 1954, care reglementează procedurile civile între statele semnatare pentru a asigura o cooperare eficientă în cazurile civile.

Alte instrumente internaționale importante la care Republica Moldova este parte includ Convenția cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, adoptată la Haga pe 5 octombrie 1961, care facilitează recunoașterea actelor oficiale emise într-un stat semnatar pe teritoriul altor state semnatare. Republica Moldova este, de asemenea, parte a Convenției privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, semnată în 1965 la Haga, ce reglementează procedurile de notificare și comunicare a documentelor juridice în domeniul civil și comercial. În plus, țara a aderat la Convenția privind recunoașterea divorțurilor și separărilor legale din 1970, Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii din 1980, Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale din 1993, Convenția privind acordurile de alegere a forului din 2005 și Convenția privind asistența juridică și raporturile de drept în procesele civile, familiale și penale, semnată la Minsk în 1993. Pe lângă aceste instrumente multilaterale, Republica Moldova a semnat tratate bilaterale cu numeroase state, consolidând astfel cadrul de cooperare în domeniul asistenței juridice și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești. Printre aceste acorduri se numără tratatele încheiate cu România, Lituania, Italia, Turcia, Ucraina, Federația Rusă și altele, care reglementează procedurile de asistență juridică în domeniul civil, penal, comercial și familial între statele semnatare. Aceste acorduri constituie temei pentru facilitarea schimbului de informații juridice și pentru asigurarea că hotărârile judecătorești emise într-un stat pot fi recunoscute și executate într-altul.

La nivel național, cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul asistenței juridice în materie civilă și comercială este reglementat un cadru normativ complex, care asigură protecția drepturilor și intereselor părților implicate în diverse procese. Cadrul legislativ include aspecte ale activității juridice, cum ar fi Legea insolvenței nr. 149/2012, care stabilește norme precise privind procedurile de faliment și insolvență, asigurând un proces transparent și corect în cazurile de incapacitate de plată a debitorilor. De asemenea, Codul de procedură civilă nr. 225/2003 reglementează procedurile judiciare civile, detaliind etapele și condițiile în care se soluționează litigiile civile, inclusiv norme legate de procedurile de apel și executare a hotărârilor. În domeniul dreptului familial, Codul familiei nr. 1316/2000 reglementează aspectele privind căsătoria, divorțul, custodia și alte relații familiale. Un alt act important este Legea nr. 113/2010, care reglementează activitatea executorilor judecătorești, care au rolul de a pune în aplicare hotărârile judecătorești, garantând astfel respectarea deciziilor instanțelor. În ceea ce privește profesiile juridice, Legea nr. 1260/2002 prevede statutul și activitatea avocaților, asigurând un cadru corespunzător pentru exercitarea profesiei de avocat. Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială stabilește activitățile notarilor în domeniul civil și comercial, pentru validarea actelor juridice. Totodată, Legea nr. 24/2008 reglementează arbitrajul comercial internațional, oferind

soluții legale pentru rezolvarea disputelor dintre părțile implicate în tranzacții internaționale, iar Legea nr. 99/2010 - procedurile legale privind adopția. Legea nr. 370/2023, ce privește drepturile copilului, asigură protecția acestora în toate domeniile legale, inclusiv în cadrul procedurilor civile și comerciale. De asemenea, Legea nr. 264/2008 reglementează statutul și activitatea interpreților și traducătorilor autorizați în domeniul justiției, asigurând corectitudinea și transparența în procesul juridic, mai ales în cazurile care implică persoane vorbitori de limbi străine.

Astfel, cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul asistenței juridice internaționale în materie civilă și comercială este bine fundamentat, atât pe baza instrumentelor internaționale, cât și a acordurilor bilaterale, dar și a reglementărilor naționale. Cadrul existent permite Republicii Moldova să participe activ la cooperarea juridică internațională, facilitând soluționarea disputelor și protejarea drepturilor cetățenilor săi în fața autorităților din alte state.

24.9.1.2. Cadrul administrativ

Implementarea cadrului juridic este asigurată în principal de Ministerul Justiției, prin subdiviziunea sa specializată, care coordonează activitățile necesare în domeniul cooperării judiciare internaționale. Pe lângă Ministerul Justiției, în proces sunt implicate și alte autorități, cum ar fi instanțele judecătorești, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Consiliul Superior al Magistraturii, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, Uniunea Avocaților, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, precum și Camera Notarială. Instanțele de judecată sunt implicate în procesul de cooperare judiciară, având responsabilitatea de a primi și procesa cererile de asistență judiciară. Acestea pot formula cereri de asistență judiciară, care sunt ulterior transmise Ministerului Justiției, pentru a fi înaintate autorităților competente din alte state, în vederea examinării și, dacă este cazul, executării acestora. Agenția Servicii Publice colaborează îndeaproape cu Ministerul Justiției, furnizând informații privind cetățenia persoanelor fizice din Republica Moldova, emiterea actelor de stare civilă, precum și înregistrarea persoanelor juridice în Registrul de stat al persoanelor juridice. Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în parteneriat cu Ministerul Justiției, desfășoară activități pentru obținerea informațiilor referitoare la recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești, atât interne, cât și străine, dar și de emiterea informațiilor privind răpirea sau adopția. În domeniul asistenței juridice, notarii, avocații și executorii judecătorești sunt profesioniști independenți care oferă sprijin atât persoanelor fizice, cât și celor juridice, facilitând cooperarea judiciară în materie civilă și comercială. Aceștia colaborează strâns cu Ministerul Justiției și sunt implicați în coordonarea procedurilor legale internaționale. În prezent, Republica Moldova dispune de 281 de notari, 164 de executori judecătorești și 2072 de avocați activi, care participă la desfășurarea proceselor legale internaționale și naționale în domeniul civil și comercial.

24.9.2. Planuri de viitor

24.9.2.1. Planuri legislative

Având în vedere că Republica Moldova nu este parte la anumite instrumente internaționale semnate în cadrul Conferinței de la Haga, se planifică aderarea la convențiile internaționale care reglementează dreptul internațional privat, și anume Convenția privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă și comercială, semnată pe 18 martie 1970, și Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine în materie civilă sau comercială, semnată pe 2 iulie 2019.

În prezent, legislația Republicii Moldova în domeniul asistenței juridice internaționale este doar **parțial aliniată** la normele Uniunii Europene. Acest lucru impune modificări legislative care să sprijine implementarea unor reglementări menite să asigure o cooperare mai eficientă în domeniul dreptului civil și comercial, atât pe plan național, cât și în relațiile internaționale. Printre aceste măsuri se numără reglementarea competenței judiciare, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială. Se optează pentru crearea unui cadru juridic coerent care să permită aplicarea rapidă și eficientă a hotărârilor judecătorești emise în străinătate. Totodată, autoritățile naționale intenționează să introducă o procedură pentru ordonanța asiguratorie europeană, care va permite indisponibilizarea conturilor bancare pentru recuperarea transfrontaliere a datoriilor în materie civilă și comercială. De asemenea, va fi reglementată competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în domeniul răspunderii părintești, inclusiv în cazurile de răpire internațională de copii. În acest sens, vor fi implementate măsuri pentru o protecție mai eficientă a drepturilor familiei și copiilor în contextul relațiilor transfrontaliere. O altă prioritate vizează reglementarea obligațiilor de întreținere, prin stabilirea unui cadru juridic care să asigure recunoașterea și executarea hotărârilor în acest domeniu, alături de consolidarea cooperării între instanțele din Republica Moldova și cele din alte state. Autoritățile Republicii Moldova planifică să creeze, de asemenea, o procedură europeană de somație de plată, care va facilita recuperarea rapidă a datoriilor și va reduce costurile procesuale pentru creditorii din țară. La fel, se vor stabili premisele pentru o procedură europeană pentru cererile cu valoare redusă, care va permite soluționarea rapidă a litigiilor de acest tip, reducând astfel volumul de muncă al instanțelor și accelerând accesul la justiție. Cooperarea între instanțele statelor membre ale Uniunii Europene va fi consolidată, în special în ceea ce privește obținerea de probe în materie civilă și comercială, iar autoritățile din Republica Moldova vor adopta măsuri care să faciliteze notificarea și comunicarea actelor judiciare și extrajudiciare între statele membre ale Uniunii Europene.

Prin aceste reforme legislative, Republica Moldova urmărește să întărească sistemul său de cooperare judiciară internațională și să își alinieze legislația la standardele europene, asigurându-se astfel că cetățenii și entitățile economice beneficiază de o justiție rapidă, eficientă și echitabilă în contextul transfrontalier.

24.9.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a întări mecanismul național și a îmbunătăți capacitatea de răspuns în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și comercială, Republica Moldova își propune, până în decembrie 2026, să obțină statutul de observator în Rețeaua Judiciară Europeană în domeniul civil și comercial. Inițiativa va facilita o colaborare mai strânsă între autoritățile judiciare ale statelor membre ale Uniunii Europene, promovând schimbul rapid de informații și asistența reciprocă pentru litigiile transfrontaliere. De asemenea, se planifică revizuirea sistemului de informații existent pentru a optimiza procesul de evidență a cererilor de asistență judiciară reciprocă, îmbunătățind gestionarea acestora.

Un alt obiectiv major pentru următorii ani este crearea Registrului de insolvență, planificat pentru implementare până în decembrie 2027, care va contribui la îmbunătățirea procedurilor de insolvență, oferind un cadru clar și accesibil pentru gestionarea cazurilor de insolvență și a procedurilor conexe. Pentru a sprijini asistența juridică în litigiile transfrontaliere, forțele naționale se vor orienta asupra întăririi capacităților Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată

de Stat. Măsurile descrise sunt orientate spre susținerea integrării calitative a Republicii Moldova în sistemul european de cooperare judiciară și spre asigurarea gestionării eficiente a proceselor transfrontaliere în domeniul civil și comercial.

24.9.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „*Cooperarea juridică în materie civilă și comercială*” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.178,44 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 4.652,20 mii lei, dintre care suma costurilor de 652,20 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 4.000,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.10. COOPERAREA JURIDICĂ ÎN MATERIE PENALĂ

24.10.1. Prezentarea generală a situației

Cooperarea juridică în domeniul penal al Republicii Moldova reprezintă un element cheie în procesul de integrare a țării în structuri internaționale și europene. În contextul globalizării și al creșterii fenomenelor de criminalitate transfrontalieră, cooperarea implică un cadru legislativ și instituțional bine organizat, menit să sprijine colaborarea cu autoritățile naționale ale altor state pentru a combate eficient criminalitatea organizată și transnațională. Republica Moldova a înregistrat progrese în alinierea legislației penale la standardele internaționale, prin semnarea și implementarea acordurilor bilaterale și multilaterale de specialitate. De asemenea, țara a devenit un partener și membru activ în cadrul platformelor și agențiilor internaționale de profil, precum Europol, Eurojust și Interpol, care facilitează coordonarea operațiunilor în domeniul penal, schimbul de informații și acumularea de probe în jurisdicții străine.

În context, Republica Moldova a adoptat și implementat măsuri pentru sprijinirea cooperării în domeniul penal, inclusiv prin modificarea și completarea cadrului legal național, pentru a se alinia la standardele europene, precum și prin înființarea de subdiviziuni specializate care susțin colaborarea. Astfel, cooperarea în domeniul penal depășește simpla asistență judiciară, incluzând acțiuni comune în cadrul luptei împotriva criminalității transfrontaliere, terorismului și altor infracțiuni grave care afectează securitatea națională și internațională.

24.10.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova este parte la actele internaționale care reglementează asistența judiciară în materie penală, având ca scop stabilirea unor reguli comune între state cu jurisdicții diferite pentru acumularea probelor în cadrul urmăririlor penale transnaționale. Astfel, țara a aderat la Convențiile Organizației Națiunilor Unite¹² și ale Consiliului Europei¹³ ce prevăd combaterea criminalității organizate și alte forme de criminalitate, incluzând prevederi specifice privind

¹² Convenția ONU împotriva criminalității transnaționale organizate din 2000 și cele 3 protocoale ale sale și Convenția ONU împotriva corupției din 2003

¹³ Convenția CoE privind combaterea traficului de persoane (Varșovia, 2005), Convenția CoE pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (Lanzarote, 2007)

cooperarea juridică penală, și anume extrădarea¹⁴, acumularea/ schimbul de probe și activitatea echipelor comune de investigație¹⁵, transferul și preluarea urmăririlor penale¹⁶, transferul persoanelor condamnate¹⁷, recunoașterea sentințelor¹⁸.

La nivel național, cooperarea în materie penală este reglementată de Codul de procedură penală (capitolul IX) și Legea nr. 371/2006 privind asistența juridică internațională în materie penală. Pentru a intensifica lupta împotriva criminalității organizate transfrontaliere prin rețelele Uniunii Europene, Republica Moldova a încheiat acorduri de cooperare cu Eurojust și EPPO. Până în 2023, cooperarea cu Eurojust se desfășura prin intermediul Punctului de contact, iar din 2023, Procuratura Generală a desemnat un procuror de legătură la Eurojust. Actualmente, Republica Moldova intenționează să modifice Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, Codul de procedură penală nr. 122/2003 și legislația aferentă pentru a reglementa statutul și garanțiile procurorului de legătură. Aceste modificări ar permite detașarea procurorului de legătură la Eurojust. Mai mult, Procuratura Generală a desemnat două puncte de contact în cadrul Rețelei Judiciare Europene (EJN), facilitând executarea cererilor de asistență în cadrul urmăririlor penale.

În context, se menționează că legislația Republicii Moldova privind cooperarea în materie penală este **parțial aliniată** la *acquis-ul* Uniunii Europene. Acest lucru se datorează faptului că autoritățile Republicii Moldova oferă toate formele de asistență în materie penală prevăzute de *acquis*, însă nu aplică reglementările speciale destinate statelor membre ale Uniunii Europene. Astfel, nu există cooperare directă între autoritățile judiciare, iar instrumentele precum Ordinul European de Arest, Ordinul European de Investigare sau Ordinul European de Confiscare și indisponibilizare nu sunt aplicabile. În cadrul normativ existent, aceste acțiuni procesuale se realizează prin cereri de asistență juridică. În ceea ce privește Ordinul European de Arest, care corespunde extrădării în cadrul Uniunii Europene, Republica Moldova îl recunoaște ca o decizie de plasare în arest, dar nu îl poate utiliza ca o cerere de extrădare, deoarece acesta este aplicabil doar statelor membre ale Uniunii Europene. Extrădarea se realizează de către Republica Moldova conform Convenției Consiliului Europei privind extrădarea, respectând termenii acesteia pentru transmiterea și primirea cererilor formale, alături de actele necesare. Situația este similară și în cazul Ordinului European de Confiscare. Republica Moldova execută solicitările țărilor străine de confiscare a produselor infracțiunii, însă doar urmare a recunoașterii de către instanța de judecată națională a hotărârii statului străin de confiscare.

Echipele comune de investigații sunt create de către autoritățile de urmărire penală din Republica Moldova începând cu anul 2012, când instrumentul procesual de referire a fost implementat în legislația națională, aliniindu-se la *acquis-ul* UE pe domeniu, și anume la prevederile Deciziei 2002/465/JHA din 13 iunie 2002 privind echipele comune de anchetă și

¹⁴ Convenția CoE cu privire la extrădare (Paris, 1957) și Protocoalele adiționale I, II și III

¹⁵ Convenția CoE privind asistența juridică în materie penală (Strasbourg, 1959) și Protocoalele adiționale I și II; Convenția CoE privind criminalitatea informatică (Budapesta, 2001), Convenția CoE privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii (Strasbourg, 1990), Convenția CoE privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului (Varșovia, 2005)

¹⁶ Convenția CoE privind transferul urmăririi penale (Strasbourg, 1972)

¹⁷ Convenția CoE privind transferul persoanelor condamnate (Strasbourg, 1983)

¹⁸ Convenția CoE privind valoarea internațională a hotărârilor represive (Haga, 1970), Convenția CoE privind supravegherea infractorilor condamnați condiționat sau liberați condiționat (Strasbourg, 1964)

Rezoluția Consiliului din 26.02.2010 privind modelul de acord ECI. În ceea ce privește recunoașterea hotărârilor penale privative și neprivative de libertate, la moment se respectă procedura prevăzută de Convenția Consiliului Europei privind valoarea internațională a hotărârilor represive, iar recunoașterea reciprocă a acestora va deveni posibilă odată cu alinierea la acquis-ul european și aderarea la Uniunea Europeană. În cadrul cooperării cu EPPO și OLAF, până la momentul aderării la Uniunea Europeană, Republica Moldova trebuie să continue să mențină o cooperare activă în temeiul Acordurilor de cooperare încheiate cu aceste entități și să își adapteze legislația la acquis-ul relevant.

24.10.1.2. Cadrul administrativ

În Republica Moldova, autoritățile centrale responsabile pentru cooperarea juridică în materie penală sunt Ministerul Justiției, care gestionează cererile de asistență formulate în faza judiciară și post-condamnare, și Procuratura Generală, pentru cererile de asistență formulate în faza pre-judiciară. În ceea ce privește autoritățile judiciare implicate în procesul de asistență internațională juridică penală, pentru faza pre-judiciară acestea includ Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal. În faza judiciară, sunt implicate instanțele de judecată, Curțile de Apel și Curtea Supremă de Justiție.

În cadrul Ministerului Justiției, responsabilitatea în domeniul cooperării juridice internaționale este atribuită Direcției Cooperare Juridică Internațională. Activitatea Direcției este dispusă unei echipe formată din 6 funcționari publici, dintre care 1 ocupă funcția de șef al direcției. Grupul creat gestionează cererile de asistență internațională în materie penală și în promovarea cooperării între autoritățile din Republica Moldova și instituțiile internaționale relevante.

Totodată, în cadrul Procuraturii Generale, competențele în domeniul cooperării juridice internaționale sunt gestionate de Secția Asistență Juridică și Cooperare Internațională. Această secție este formată dintr-o echipă mai extinsă, care include 9 procurori, dintre care 1 este procuror-șef și 8 sunt procurori care se ocupă direct de cazurile de asistență juridică internațională. De asemenea, secția beneficiază de suportul a 2 consultanți și 1 specialist principal (funcționar public), care completează echipa de lucru, asigurându-se că procesul de cooperare internațională se desfășoară într-un mod eficient și bine coordonat. Astfel, structura acestei subdiviziuni reflectă importanța acordată cooperării internaționale în cadrul activităților procuraturii, având o echipă bine pregătită și dedicată gestionării acestui domeniu complex.

24.10.2. Planuri de viitor

24.10.2.1. Planuri legislative

În prezent, legislația Republicii Moldova este **parțial aliniată** cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul cooperării judiciare în materie penală. Pentru a asigura o aliniere completă a legislației naționale la standardele europene, se planifică implementarea unui set de măsuri coerent. În scopul atingerii obiectivului propus, se planifică adaptarea legislației pentru a permite delegarea unui procuror de legătură al Republicii Moldova la Eurojust. De asemenea, va fi necesară revizuirea legislației pentru a sprijini activitatea în cadrul Parchetului European (EPPO), inclusiv prin stabilirea competențelor și a modalităților de delegare a procurorului european. Totodată, urmează alinierea legislației pentru a facilita cooperarea directă cu autoritățile judiciare ale Uniunii Europene în domeniul asistenței juridice în materie penală. Modificările vor include și

reglementarea utilizării instrumentelor precum Ordinul European de Arest, Ordinul European de Investigare, Ordinul European de indisponibilizare și confiscare. Se va proceda la ajustarea legislației pentru a asigura recunoașterea reciprocă a deciziilor judecătorești în cadrul Uniunii Europene, fără necesitatea parcurgerii procedurii de recunoaștere prin instanțele naționale.

24.10.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Până în decembrie 2026, Republica Moldova își propune implementarea platformelor electronice pentru autoritățile centrale naționale, destinate gestionării cererilor de asistență juridică penală internațională. De asemenea, vor fi organizate programe de formare profesională pentru procurori, judecători și alte autorități/instituții implicate în procesul de urmărire penală, cu focus pe competențele Parchetului European (EPPO) și ale Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF), inclusiv pe înțelegerea mecanismelor de activitate și a modului de cooperare în investigațiile privind fraudele ce afectează interesele financiare ale Uniunii Europene. Până la sfârșitul lunii decembrie 2027, se preconizează continuarea și consolidarea cooperării judiciare în domeniul penal cu agențiile de drept ale Uniunii Europene, precum EPPO, OLAF, Eurojust și Europol, cu scopul de a întări mecanismul național și de a îmbunătăți pregătirea și capacitatea de reacție a instituțiilor în cadrul cooperării judiciare internaționale. Totodată, numirea unui procuror de legătură la Eurojust va contribui la consolidarea mecanismului juridic național și la o colaborare mai eficientă cu agențiile specializate ale Uniunii Europene în investigarea infracțiunilor transfrontaliere.

24.10.3 Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării măsurilor cu referire la cadrul legislativ (Anexa A) pentru domeniul „*Cooperarea juridică în materie penală*” sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.024,86 mii lei, urmând a fi acoperită integral din bugetul de stat, iar pentru implementarea măsurilor cu referire la consolidarea capacităților administrative (Anexa B) pentru același domeniu sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 8.924,29 mii lei, dintre care suma costurilor de 2.191,99 mii lei este acoperită din bugetul de stat, suma costurilor de 644,30 mii lei urmează a fi acoperită din asistență externă, iar suma de 6.088,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

24.11. MĂSURI ADOPTATE PENTRU COMBATEREA CORUPȚIEI ÎN DOMENIUL JUSTIȚIEI ȘI AFACERILOR INTERNE

24.11.1. Prezentarea generală a situației

Corupția este recunoscută drept o problemă contemporană majoră, care subminează dezvoltarea socială, afectează statul de drept, perpetuează inegalitatea și sporește neîncrederea în instituțiile statului. În pofida creșterii, în ultimele 3 decenii, a numărului de politici de prevenire și combatere a corupției, problema dată rămâne notorie și dificil de măsurat, iar impactul acestor politici – greu de evaluat. Fenomenul corupției rămâne prezent în Republica Moldova, reprezentând o amenințare pentru democrație, echitatea socială și justiția independentă. Mai mult ca atât, fenomenul corupției afectează perspectivele Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană, de promovare a obiectivelor sale de politică externă și de menținere a unei bune

imagini în fața partenerilor de dezvoltare. Astfel, aria tot mai largă, complexitatea și continua diversificare a formelor de manifestare a corupției impun, la nivel național, necesitatea identificării unei viziuni strategice complexe de intervenție în scopul diminuării incidentelor de corupție, precum și a efectelor acestora.

Analiza evoluției fenomenului de corupție, într-un context ca cel din Republica Moldova, este un exercițiu complex, având în vedere percepția cvasigenerală asupra corupției care există într-o mare parte a vieții sociale și a economiei, cât și lipsa unor date dezagregate. Cu toate acestea, statisticile disponibile oferă o viziune generală asupra fenomenului și evidențiază tendințele și domeniile în care sunt necesare intervenții. Indicele de percepție a corupției (IPC) reflectă nivelul corupției din sectorul public, perceput de către experți și oameni de afaceri, fiind calculat la o scară de la 0 (corupție totală) până la 100 (lipsă totală de corupție). În ianuarie 2023, Transparency International a lansat IPC pentru anul 2022, Republica Moldova înregistrând un scor de 39 de puncte, care o plasează pe locul 91 din 180 de țări incluse în clasament (pentru comparație – în anul 2021, scorul IPC a fost de 36 de puncte, Moldova fiind plasată pe locul 105 din 180 de țări). Indicele de percepție a corupției pentru anul 2022 publicat de Transparency International demonstrează că 131 de state din cele 180 analizate nu au înregistrat progrese semnificative în combaterea corupției pe parcursul ultimilor 10 ani, iar Republica Moldova nu este o excepție. Cu toate acestea, datele prezentate reflectă abordarea și evoluția pozitivă pentru statul nostru la capitolul percepția corupției, ceea ce demonstrează că eforturile depuse de către entitățile publice naționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției au un impact pozitiv și necesită a fi continuate. Indicele integrității publice (Index of Public Integrity sau IPI) publicat în anul 2021 de Centrul European de Cercetare pentru Anticorupție și Construirea Statului (ERCAS) evaluează capacitatea unei societăți de a controla corupția și de a se asigura că resursele publice sunt cheltuite fără practici corupte. În anul 2021, Republica Moldova a avut un scor al IPI de 6,28/10, la nivel mondial acesta fiind de 60/114, iar la nivel regional – un scor general de 8/12.

Potrivit Barometrului Opiniei Publice realizat de Institutul de Politici Publice, corupția continuă să provoace îngrijorare în rândul cetățenilor. Ponderea cetățenilor ce manifestă îngrijorări a constituit 6,4% în anul 2023, indice care a scăzut cu aproximativ 2,2% comparativ cu 2019. În ceea ce privește încrederea în organele de drept din Republica Moldova, datele Barometrului Opiniei Publice indică o stagnare în privința celor trei instituții analizate (Centrul Național Anticorupție, Procuratura Generală și instanțele de judecată) și relevă faptul că cetățenii Republicii Moldova au o încredere mai mare în Centrul Național Anticorupție (4,6% în 2021 și 4,2% în 2023), comparativ cu celelalte instituții examinate.

24.11.1.1. Cadrul legislativ

Integrarea europeană reprezintă un obiectiv fundamental atât al politicii interne, cât și externe a Republicii Moldova, fiind o prioritate pentru Guvern, în special în ceea ce privește implementarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției. Conform articolului 4 lit. e) din titlul II „Dialogul politic și reformele, cooperarea în domeniul politicii externe și de securitate” al Acordului de Asociere, se prevede necesitatea implementării unor reforme interne semnificative, inclusiv prin „asigurarea eficienței în lupta împotriva corupției, în special pentru îmbunătățirea cooperării internaționale în combaterea acesteia și pentru o aplicare eficientă a instrumentelor juridice internaționale relevante, precum Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției din 2003”. Prevenirea corupției și promovarea integrității în sectorul public și justiție

sunt priorități naționale și condiționalități pentru Republica Moldova față de partenerii de dezvoltare. Aceste obiective sunt reflectate în documente strategice naționale, care asigură îndeplinirea angajamentelor asumate de țară. Prin Hotărârea Parlamentului nr. 442/2023, a fost aprobat Programul național de integritate și anticorupție pentru perioada 2024–2028 și Planul de Acțiuni pentru implementarea acestuia. Conform acestei hotărâri, entitățile publice sunt obligate să adopte măsurile necesare pentru realizarea obiectivelor programului și implementarea planului de acțiuni. Programul este în concordanță cu prioritățile stabilite prin Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva Corupției (adoptată la New York pe 31 octombrie 2003, semnată de Republica Moldova pe 28 septembrie 2004 și ratificată prin Legea nr. 158/2007), care impune statelor semnatare să dezvolte și să implementeze politici anticorupție eficiente și coordonate. De asemenea, programul se aliniază cu prioritățile din Agenda de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană pentru perioada 2022–2027, precum și cu alte instrumente și acte juridice internaționale, contribuind astfel la consolidarea legislației naționale în domeniul anticorupției. Mai mult, Programul se bazează pe angajamentele prevăzute în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, și include obiectivele Agendei pentru Dezvoltare Durabilă Moldova – 2030, asigurând alinierea cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD).

24.11.3.Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În vederea implementării acțiunilor aferente capitolului „*Măsuri anticorupție*” (Anexa B) sunt necesare mijloace financiare estimative de aproximativ 3.728,00 mii lei, dintre care suma costurilor de 2.390,00 mii lei este acoperită din bugetul de stat, iar suma de 1.338,00 mii lei reprezintă costul neacoperit.

CRITERIUL ECONOMIC

Introducere

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire și a înregistrat progrese bune în ceea ce privește crearea unei economii de piață funcționale și se află între un nivel incipient de pregătire și un anumit nivel de pregătire, înregistrând unele progrese pentru a face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței din UE.

Republica Moldova și-a reafirmat angajamentul ferm față de integrarea europeană, implementând reforme economice esențiale pentru alinierea la **Criteriul Economic stabilit prin Criteriile de la Copenhaga (1993)**. În conformitate cu concluziile Consiliului European de la Copenhaga din iunie 1993, **aderarea la Uniunea Europeană necesită îndeplinirea a două condiții economice esențiale:**

1. **Existența unei economii de piață funcționale** – caracterizată prin stabilitate macroeconomică, finanțe publice sustenabile, liberalizarea prețurilor și a comerțului, un sector financiar dezvoltat și un cadru juridic adecvat care să garanteze drepturile de proprietate și aplicabilitatea contractelor.
2. **Capacitatea de a face față presiunii concurențiale și forțelor pieței unice europene** – necesită un capital uman și fizic suficient, o structură economică competitivă, un cadru de inovare eficient și o infrastructură modernă care să faciliteze integrarea economică.

Criteriul economic reflectă nivelul de pregătire al economiei Republicii Moldova de a funcționa într-un mediu concurențial european. În mod efectiv, capitolul este structurat pentru a reflecta nu doar stadiul actual al economiei, ci și modul în care politicile și reformele planificate vor conduce la o pregătire deplină pentru participarea la piața internă a UE. Planurile de viitor prezintă principalele direcții de intervenție necesare pentru finalizarea transpunerii *acquis-ului* UE aferent domeniului economic, consolidarea instituțiilor și implementarea reformelor structurale cu impact asupra întregii economii.

Această abordare integrată asigură coerența cu documentele strategice naționale, cu angajamentele asumate în Acordul de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană / Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (AA/DCFTA) și cu recomandările Comisiei Europene. Capitolul devine astfel un instrument operațional esențial pentru planificarea, coordonarea și evaluarea reformelor economice în perioada pre-aderare, oferind o imagine clară asupra capacității Republicii Moldova de a îndeplini cerințele economice necesare statutului de stat membru al Uniunii Europene.

Comisia Europeană a formulat trei recomandări pentru creșterea nivelului de pregătire a Republicii Moldova în **consolidarea economiei de piață funcționale:**

- urmărirea unei politici fiscale care să vizeze obținerea unor poziții fiscale prudente pe termen mediu și să asigure sustenabilitatea datoriei publice, sporind în același timp investițiile publice, în special prin Planul de Creștere, lărgind baza de impozitare, inclusiv prin reducerea domeniului de aplicare al cheltuielilor fiscale și îmbunătățind eficiența cheltuielilor;

- asigurarea punerii în aplicare în timp util a reformelor de politică economică, cu sprijinul organizațiilor financiare internaționale, incluzând toate angajamentele din Planul de creștere, extinderea UE și alte angajamente în materie de politică economică, să reducă vulnerabilitatea la șocurile externe, inclusiv prin eforturi de extindere și diversificare a bazei de export și prin îmbunătățirea reglementărilor comerciale și concurența în sectoarele-cheie, accelerând în același timp reforma întreprinderilor de stat, inclusiv prin finalizarea digitalizării registrului patrimoniului public, selectarea membrilor independenți ai consiliilor de administrație și lansarea pregătirilor pentru privatizarea întreprinderilor de stat selectate în vederea punerii în aplicare a triajului;
- continuarea eforturilor de combatere a muncii informale, inclusiv prin identificarea măsurilor de stimulare a angajărilor legale.

Totodată, Comisia Europeană a formulat trei recomandări pentru creșterea nivelului de pregătire a Republicii Moldova în **capacitatea de a face față presiunii concurențiale și forțelor pieței din cadrul Uniunii Europene:**

- abordarea neconcordanței dintre competențele cerute și cele disponibile, în special prin înregistrarea progreselor în ceea ce privește reforma programului de învățământ și a sistemului de învățământ dual, precum și instituirea unor dialoguri periodice între sectorul public și cel privat, pentru o mai bună evaluare a necesităților pieței forței de muncă;
- asigurarea creșterii investițiilor publice, inclusiv prin intermediul Planului de creștere, în special în infrastructură, pentru a îmbunătăți în continuare securitatea energetică, reziliența la schimbările climatice și pentru a facilita comerțul intern și transfrontalier;
- intensificarea măsurilor de promovare a investițiilor străine directe, în special în sectoarele de bunuri comercializabile, și sporirea eforturilor de promovare a inovării, inclusiv prin transferuri de tehnologie.

În același timp, **Programul de Reformă Economică (ERP)** servește drept document strategic principal, furnizând un cadru coerent pentru asigurarea unei creșteri economice durabile și pentru integrarea treptată a Republicii Moldova în piața unică europeană.

Reformele economice esențiale sunt implementate cu accent pe:

- simplificarea reglementărilor administrative și crearea unui mediu de afaceri transparent și competitiv, aliniat la standardele europene.
- obiectivul de creștere economică de 5-8% până în 2030, stabilit prin Strategia Națională de Dezvoltare Economică 2030.
- consolidarea fiscală și creșterea eficienței finanțelor publice, prin măsuri menite să reducă deficitul bugetar și să optimizeze utilizarea resurselor financiare.
- promovarea ocupării forței de muncă și reducerea economiei informale, pentru a stimula competitivitatea și a îmbunătăți calitatea vieții cetățenilor.

În vederea atragerii de investiții străine directe (ISD), Guvernul implementează Strategia Națională de Dezvoltare Economică, Programul Național de Industrializare și Programul Național pentru Atragerea Investițiilor și Promovarea Exporturilor. Totodată, Planul de Creștere (Growth

Plan) reprezintă un instrument-cheie pentru mobilizarea resurselor financiare necesare consolidării unei economii de piață competitive.

Monitorizarea progresului în îndeplinirea Criteriului Economic este realizată de un **Grup de lucru interinstituțional**, format din reprezentanți ai autorităților publice, instituțiilor subordonate acestora, Parlamentului, societății civile, partenerilor de dezvoltare și experți independenți.

Subsecvent, în sensul responsabilităților sunt de menționat următoarele autorități:

1. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
2. Banca Națională a Moldovei;
3. Ministerul Finanțelor;
4. Comisia Națională a Pieței Financiare;
5. Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
6. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
7. Ministerul Energiei;
8. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
9. Consiliul Concurenței;
10. Centrul Național Anticorupție;
11. Ministerul Educației și Cercetării.

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Economia de piață funcțională

În conformitate cu Raportul de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Moldova are un **anumit nivel de pregătire** în ceea ce privește crearea unei economii de piață funcționale. Comisia remarcă **progrese bune**, în special în reformele structurale fiscale, gestionarea investițiilor publice și în sectorul bacar, însă precizează persistența unor provocări: creșterea deficitului de cont, intermedierea financiară scăzută și o economie informală de amploare. Recomandările Comisiei vizează în mare parte, consolidarea cadrului economic și fiscal al Republicii Moldova, pentru a crește reziliența economiei și competitivitatea sa.

1.1.1. Stabilitatea macroeconomică

În perioada 2018–2025, economia Republicii Moldova a înregistrat o evoluție caracterizată de episoade de creștere robustă, dar și de șocuri majore externe, care au evidențiat vulnerabilitatea structurii economice și necesitatea consolidării rezilienței macroeconomice. Creșterea reală a PIB-ului a fost afectată de pandemia COVID-19, de războiul de agresiune al Federației Ruse împotriva Ucrainei și de crizele energetice și climatice succesive, ceea ce a condus la o volatilitate semnificativă a activității economice și la o încetinire a producției potențiale. Contribuția capitalului la creștere a rămas importantă, însă productivitatea totală a factorilor a contribuit negativ, indicând necesitatea unor reforme structurale mai ambițioase, inclusiv în direcția modernizării infrastructurii, digitalizării și tranziției verzi. După o perioadă de recesiune, determinată în principal de diminuarea severă a producției agricole pe fondul secetei puternice din

2024, economia Republicii Moldova a intrat pe o traiectorie de stabilizare. După declinul consemnat în semestrul II al anului 2024 și în trimestrul I 2025, activitatea economică și-a revenit în trimestrul II, înregistrând o creștere de 1,1%, ceea ce a permis o evoluție cumulativă neutră la nivelul întregului semestru.

Relansarea economiei a fost susținută de redresarea cererii interne din sectorul privat, de îmbunătățirea sentimentului economic și de evoluțiile favorabile din anumite ramuri, precum construcțiile, informațiile și comunicațiile. Cu toate acestea, creșterea rămâne fragilă și expusă la o serie de șocuri, inclusiv efectele persistente ale secetei din anul precedent, majorarea prețurilor la resursele energetice importate, precum și riscurile asociate proximității față de zona unui conflict militar. Pe partea de resurse, cea mai accentuată contribuție la creșterea PIB în semestrul I al anului 2025 a fost generată de activitatea de construcții, valoarea adăugată brută a căreia s-a majorat cu 7,8% față de semestrul I 2024. Valoarea totală a lucrărilor de construcții în 2024 a crescut cu 6,5% față de anul 2023.

Valoarea adăugată brută creată de sectorul energetic a crescut cu 9,6% și a generat 0,2 p.p. la dinamica PIB, pe fundalul majorării producției interne, inclusiv din surse regenerabile, investițiilor în modernizarea infrastructurii și al sporirii cererii de consum, atât industriale, cât și casnice. Cu o pondere de 7,6% în structura PIB, activitatea informației și comunicații a continuat să fie unul dintre cele mai dinamice sectoare ale economiei naționale. Majorarea valorii adăugate cu 2% în acest sector a avut un impact de 0,2 p.p. la creșterea PIB. Dezvoltarea constantă a acestei ramuri se datorează pe de o parte cererii crescânde pentru serviciile de informatică, orientate preponderent spre export, iar pe de altă parte de politicile Guvernului orientate spre inovarea și digitalizarea economiei – atât a sectorului privat, cât și a administrației publice.

Datele statistice indică creșteri și în alte activități economice: comerțul interior (+0,6%), reflectând o cerere de consum în creștere, serviciile de educație (+1%), serviciile de sănătate și asistență socială (+1%), activități financiare și asigurări (+1,6%) etc. Pe de altă parte, printre activitățile aflate în regres se regăsesc tranzacțiile imobiliare (-4,6%), industria prelucrătoare (-3,4%), activități profesionale, științifice și tehnice (-10,2%), agricultura (-6,1%), afectată de înghețurile timpurii din primăvară și deteriorarea situației în sectorul zootehnic.

Conform Raportului Comisiei Europene 2025, Republica Moldova se confruntă în continuare cu un deficit de cont curent mare și persistent, determinat de un deficit comercial structural și de o bază de export încă ne-diversificată. În plus, Comisia subliniază că intermedierea financiară rămâne scăzută, limitând capacitatea sectorului financiar de a susține investițiile productive și inovarea. Aceste vulnerabilități sporesc expunerea economiei la șocuri externe și impun măsuri suplimentare pentru creșterea rezilienței macroeconomice. Deficitul de cont curent a crescut în primul semestru al anului 2025 până la 23,3% din PIB, comparativ cu 14,2% în aceeași perioadă din 2024. Această deteriorare reflectă persistența unui deficit comercial pronunțat, compensat doar parțial de intrările de remitențe, provenite în special din statele membre ale Uniunii Europene. În pofida unei tendințe de diversificare a exporturilor, economia rămâne expusă la șocuri externe, inclusiv prin concentrarea exporturilor în bunuri agroalimentare și prin dependența ridicată de importurile de energie. În același timp, creșterea rapidă a exporturilor de servicii TIC

și integrarea progresivă în lanțurile valorice europene indică apariția unor noi surse de competitivitate.

Republica Moldova are în continuare una dintre cele mai scăzute ponderi ale investițiilor străine directe (ISD) din regiune, cu un stoc de ISD de 30% din PIB, comparativ cu media UE de 71%. Creșterea puternică a investițiilor private (+ 21% în semestrul I 2025) determinată de condițiile de creditare mai favorabile și de politicile guvernamentale orientate spre impulsivitatea investițiilor, inclusiv introducerea cotei 0% la impozitul pe venitul întreprinderilor direcționat către investiții, implementarea Programului investițional „373” care facilitează accesul la credite investiționale cu dobânzi reduse, precum și dezvoltarea programului „Prima Casă Plus”, destinat susținerii investițiilor în locuințe au sprijinit, de asemenea, activitatea economică. În domeniul politicii monetare, Banca Națională a Moldovei a continuat implementarea regimului de țintire a inflației, având ca obiectiv, menținerea stabilității prețurilor. Șocurile succesive asupra prețurilor la energie și alimente au condus la episoade de inflație ridicată, urmate de o temperare graduală, pe fondul eforturilor de consolidare a politicii monetare și al măsurilor de sprijin pentru populație. Anunțarea și implementarea instrumentelor europene de sprijin pentru independența și reziliența energetică contribuie la atenuarea presiunilor inflaționiste și la reducerea incertitudinii în privința costurilor energetice, element esențial pentru competitivitatea mediului de afaceri.

În anul 2025, evoluția inflației a fost influențată de factori cu efecte opuse: pe de o parte, seceta din vara anului precedent și majorarea tarifelor la energie electrică și încălzire centralizată în ianuarie au generat presiuni pro-inflaționiste; pe de altă parte, compensarea costurilor suplimentare pentru gospodării până la un consum lunar de energie electrică de 110 kWh, reducerea tarifelor la energia electrică începând cu luna august și ieftinirea sezonieră a fructelor și legumelor au avut un efect dezinflaționist. Astfel, rata anuală a inflației (octombrie 2025 față de octombrie 2024) a constituit 7%, depășind ușor intervalul de variație al țintei stabilite de BNM ($5\% \pm 1,5$ p.p.), dar totodată diminuându-se de la 9,1% în luna ianuarie.

Politica bugetar-fiscală a fost marcată de nevoia de a răspunde crizelor sanitare, sociale și energetice, ceea ce a determinat creșterea temporară a deficitului bugetar și a datoriei de stat. Cu toate acestea, datoria publică se menține la niveluri semnificativ inferioare mediei UE, iar Guvernul și-a asumat traiectorii credibile de consolidare fiscală pe termen mediu, în concordanță cu angajamentele asumate în relația cu instituțiile financiare internaționale și cu UE. Un obiectiv central pentru perioada 2025–2029 îl reprezintă îmbunătățirea calității și eficienței cheltuielilor publice, creșterea ponderii investițiilor productive și integrarea deplină a costurilor de implementare a *acquis-ului* în cadrul bugetar pe termen mediu.

Deficitul bugetar a crescut la 5,1% din PIB în 2023, în mare parte din cauza creșterii cheltuielilor pentru atenuarea impactului crizelor, inclusiv din contul acordării compensațiilor la resurse energetice gospodăriilor casnice. Conform datelor preliminare ale Biroului Național de Statistică, în anul 2024 deficitul bugetar constituie estimativ 3,9% din PIB.

Atât veniturile, cât și cheltuielile ca pondere în PIB au crescut constant între 2019 și 2023, atingând nivelul de 33,7% și, respectiv, 38,8% în PIB. Autoritățile planifică o reducere treptată a deficitului bugetar până în 2027, în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul programului FMI și cu concluziile comune ale dialogului economic și financiar cu UE.

În pofida eforturilor autorităților de a crește cheltuielile de capital, sub-utilizarea creditelor rămâne o provocare. În anul 2024, datoria de stat reprezintă estimativ 37,5% din PIB. Autoritățile se așteaptă ca tendința ascendentă a ponderii datoriei de stat să continue înainte de a se stabiliza sub 40% în 2025.

1.1.2. Rolul statului în economie și guvernanța economică

Potrivit evaluării Comisiei Europene (2025), ritmul reformei întreprinderilor de stat rămâne **mai lent decât este necesar** pentru reducerea riscurilor fiscale implicite și pentru îmbunătățirea competitivității economiei. Persistă întârzieri în implementarea triaj-ului, în profesionalizarea consiliilor de administrație și în operaționalizarea deplină a standardelor de guvernanță corporativă. Consolidarea guvernanței economice și întărirea capacității autorităților de coordonare strategică reprezintă elemente esențiale pentru accelerarea reformelor și alinierea la bunele practici europene.

Rolul statului în economie a cunoscut transformări semnificative, trecând treptat de la un model dominat de intervenții directe și întreprinderi de stat către un cadru orientat spre reguli, concurență loială și transparență. Reformele în domeniul întreprinderilor de stat au vizat îmbunătățirea guvernanței corporative, selectarea transparentă a membrilor consiliilor de administrație, introducerea comitetelor de audit și identificarea entităților pentru lichidare, privatizare sau restructurare. Aceste eforturi sunt esențiale pentru reducerea riscurilor fiscale implicite, creșterea eficienței și diminuarea distorsiunilor concurențiale.

În domeniul concurenței și al ajutorului de stat, cadrul normativ a fost aliniat treptat la *acquis-ul* UE, iar ajutoarele de stat sunt acum înregistrate în Registrul ajutoarelor de stat, însoțite de mecanisme de monitorizare și raportare. Este necesară continuarea consolidării capacității instituțiilor responsabile, în special pentru evaluarea impactului economic al măsurilor de sprijin și pentru asigurarea compatibilității acestora cu regulile UE, inclusiv în contextul politicilor industriale și al sprijinului pentru tranziția verde.

Guvernanța economică este susținută de cadrul strategic național, inclusiv Strategia de dezvoltare „Moldova europeană 2030”, Programul de Reformă Economică și strategiile sectoriale relevante. Aceste documente asigură coerența dintre prioritățile de dezvoltare și angajamentele asumate în Acordul de Asociere și în procesul de aderare. Un element de structurare îl constituie planurile și programele orientate spre industrializare, atragerea investițiilor, promovarea exporturilor și dezvoltarea IMM-urilor, care urmăresc modernizarea bazei productive și integrarea mai profundă în piața unică europeană.

Moldova a participat la dialogul economic și financiar cu UE în mai 2025, în urma prezentării celui de-al doilea Program de Reformă Economică. Punerea în aplicare a orientărilor de politică pentru 2024 a fost parțială, înregistrându-se progrese în ceea ce privește consolidarea fiscală, unele măsuri luate pentru a avansa reformele structurale fiscale și eforturi semnificative în domeniul politicii monetare.

1.1.3. Funcționarea piețelor produselor

Moldova a înregistrat unele progrese în ceea ce privește îmbunătățirea mediului său de afaceri, dar rămâne afectată de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și de provocările structurale. Guvernul a adoptat mai multe pachete de reglementare menite să reducă costurile administrative impuse întreprinderilor de reglementări învechite sau excesiv de complexe. În plus, accesul la serviciile publice digitale și utilizarea acestora au crescut semnificativ. În pofida unor progrese înregistrate în cursul perioadei de raportare, deficiențele statului de drept continuă să submineze mediul de afaceri. Potrivit sondajului Băncii Mondiale din 2024 în rândul întreprinderilor, aproape o cincime dintre firme consideră corupția ca fiind o constrângere majoră sau foarte severă, ușor peste media regională. Pe baza metodologiei Băncii Mondiale, rezultatele sugerează că doar 43% dintre firmele intervievate consideră instanțele ca fiind independente și imparțiale în soluționarea litigiilor comerciale, în timp ce un număr ușor sub jumătate consideră că mecanismele alternative de soluționare a litigiilor sunt fiabile. Ambele cifre se situează cu mult sub media regională, unde aproximativ 75% dintre firme raportează încredere în independența sistemului judiciar și în fiabilitatea mecanismelor alternative de soluționare a litigiilor.

Întreprinderile de stat (Î.S), inclusiv cele cu capital parțial de stat, continuă să domine unele sectoare competitive ale economiei Moldovei, printre care transporturile și industria prelucrătoare. Deși numărul întreprinderilor de stat a scăzut cu aproximativ 20% din 2019, în principal, datorită eforturilor de lichidare și restructurare, productivitatea acestora rămâne semnificativ mai scăzută decât cea a întreprinderilor din sectorul privat. Valoarea ajutoarelor de stat acordate în Moldova a scăzut în ultimii ani, ajungând la 1,35% din PIB în 2023 – încă ușor peste nivelurile UE (1,09% în 2023). În 2024, au fost luate măsuri importante pentru alinierea schemelor de ajutoare de stat regionale la *acquis-ul* UE.

1.1.4. Funcționarea pieței financiare

Sectorul bancar, deținut în principal de capital străin, rămâne stabil, adecvarea capitalului, lichiditatea și profitabilitatea menținându-se ridicate în 2024. În 2024, rata ridicată de adecvare a capitalului a scăzut ușor, în principal ca urmare a creșterii activității de creditare. Indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate rămâne cu mult peste nivelurile înregistrate anterior înaintea invaziei pe scară largă a Ucrainei de către Rusia în 2022 și depășește în mod semnificativ pragul reglementar de 100%. Tendința ascendentă a rentabilității a încetinit în 2024 ca urmare a scăderii veniturilor din dobânzi, însă profitabilitatea a rămas ridicată.

De asemenea, BNM și-a consolidat funcția de supraveghere macroprudențială, prin elaborarea politicii macroprudențiale și aplicarea instrumentelor în vederea prevenirii acumulării riscurilor sistemice și creșterii rezilienței sectorului financiar. Organizațiile de creditare nebancare și asociațiile de economii și împrumuturi reprezintă aproximativ 10% din totalul activelor sectorului financiar, supravegherea acestora fiind transferată către BNM în 2023, ceea ce a contribuit la atenuarea riscurilor anterioare la adresa stabilității financiare care au apărut după fraudă bancară.

Piața de capital a Moldovei, care reprezintă mai puțin de 1% din activele sectorului financiar, nu este o sursă majoră de finanțare pentru sectorul privat, cu doar 37 de societăți cotate

la bursă și fără întreprinderi de stat. O strategie de dezvoltare a pieței de capital, axată pe întreprinderile de stat, infrastructură și alinierea la reglementările UE, este în curs de definitivare, alături de crearea primului fond privat de pensii. Piața de capital este subdezvoltată, instrumentele alternative de finanțare (precum crowdfunding-ul) sunt autorizate, precum și este în proces de definitivare o strategie de dezvoltare a pieței de capital. Incluziunea financiară se îmbunătățește, conturile de depozit crescând cu 20% în ultimii cinci ani. A fost inițiat procesul de elaborare a Strategiei Naționale de Incluziune Financiară a Republicii Moldova 2030 (SNIF 2030), care are drept scop, definirea și planificarea acțiunilor instituțiilor participante, în vederea sporirii incluziunii financiare prin valorificarea oportunităților identificate privind accesul, utilizarea și calitatea serviciilor financiare destinate cetățenilor, gospodăriilor din medii sociale diverse, în special grupurilor vulnerabile sau celor excluse din sistemul financiar și IMM-urilor. Inițiativa de elaborare a SNIF 2030 a fost validată pe data de 14 august 2025 de către Consiliul pentru Coordonarea Dezvoltării Durabile, prin aprobarea Conceptului SNIF 2030. Strategia și programul său de implementare vor fi elaborate în baza acestui document-cadru, care stabilește direcțiile prioritare de acțiune și obiectivele-cheie pentru creșterea gradului de incluziune financiară în Republica Moldova.

Dezvoltarea accesului la finanțare rămâne o provocare majoră, în special pentru IMM-uri. Implementarea Foii de parcurs pentru finanțare durabilă 2024-2028, care reprezintă un document strategic de orientare elaborat și dezvoltat în cooperare cu Corporația Financiară Internațională (IFC), diversificarea instrumentelor financiare alternative și creșterea incluziunii financiare vor contribui la extinderea surselor de capital și la creșterea rezilienței sectorului privat.

Intermedierea financiară reprezintă 29% din PIB, depășind nivelurile anterioare crizei după o scădere în 2023. Tendințele în creditare arată o creștere a împrumuturilor pentru persoane fizice, în timp ce împrumuturile pentru IMM-uri rămân stabile, reprezentând o treime din portofoliile bancare, iar împrumuturile corporative au scăzut la 29% din 2019, din cauza încrederii scăzute în afaceri și dobânzilor ridicate. Pentru a stimula accesul la finanțare, Guvernul oferă garanții de credit pentru IMM-uri și garanții de portofoliu pentru bănci. În plus, un nou program care subvenționează ratele ridicate ale dobânzii a mobilizat investiții de peste 185 mil. EUR, către sfârșitul lunii ianuarie, 2025.

Sistemele de plăți reprezintă un domeniu esențial pentru integrarea Republicii Moldova în UE, asigurând baza pentru tranzacții financiare sigure și eficiente și uniforme cu cele din UE.

Implementarea *acquis*-ului european în domeniul plăților continuă să fie o prioritate strategică pentru RM, având drept obiectiv final, îmbunătățirea calității serviciilor financiare oferite utilizatorilor, promovarea securității tranzacțiilor, dar și asigurarea compatibilității cu normele și standardele europene.

Capitolul 4 privind serviciile financiare și Capitolul 9 privind libera circulație a capitalului vor fi abordate în cadrul Clusterului 2 „Piața internă”.

1.1.5. Funcționarea pieței forței de muncă

Piața muncii din Republica Moldova se află într-un proces de ajustare structurală, marcat de creșterea graduală a ratei de participare și de evoluții pozitive în ceea ce privește ocuparea femeilor și reducerea tinerilor NEET, dar și de provocări persistente legate de emigrație, îmbătrânirea populației și economia informală. Progresele obținute prin implementarea Programului național pentru ocuparea forței de muncă și reformarea serviciilor publice de ocupare au contribuit la o mai bună activare a persoanelor inactive, inclusiv prin dezvoltarea profilurilor pieței muncii la nivel local, echipe mobile și servicii adaptate nevoilor angajatorilor. *Rata de participare pe piața forței de muncă a Moldovei în grupa de vârstă 20-64 ani, a atins 60,8 % în trimestrul III 2025, fiind în creștere cu 4,4 p.p. față de nivelul înregistrat în trimestrul II din anul curent (56,4%).*

Cu toate acestea, rata de inactivitate rămâne ridicată, iar disparitățile de gen și cele dintre mediul urban și rural continuă să afecteze utilizarea eficientă a capitalului uman. În paralel, economia informală și munca nedeclarată rămân provocări structurale importante. Implementarea programelor destinate reducerii muncii nedeclarate, consolidarea capacității inspectoratului de muncă și îmbunătățirea cadrului de protecție socială și a condițiilor de muncă sunt esențiale pentru creșterea productivității, extinderea bazei fiscale și protejarea drepturilor lucrătorilor. Rata șomajului a scăzut la 3,5% în trimestrul III 2025, fiind în descreștere cu 0,5 p.p. față de nivelul trimestrului precedent datorită unor măsuri precum creșterea sprijinului pentru educație și formare profesională (EFP) și creșterea subvențiilor pentru întreprinderile nou-înființate.

Capacitatea sistemului educațional și de formare de a furniza competențe relevante pentru piața muncii reprezintă un factor critic pentru convergența economică. Reformele în educație, inclusiv dezvoltarea învățământului profesional tehnic, a învățământului dual și a programelor de învățare pe tot parcursul vieții, au rolul de a reduce decalajele de competențe și de a sprijini tranziția către sectoare cu valoare adăugată mai mare. Consolidarea legăturilor dintre instituțiile de învățământ, mediul de afaceri și ecosistemul de inovare, precum și investițiile în competențe digitale și antreprenoriale, sunt priorități pentru perioada 2025–2029.

Programul național pentru ocuparea forței de muncă pe anii 2022-2026 stabilește un obiectiv de sporire a ratei de participare a forței de muncă de 45% până în 2026 și include măsuri precum opțiuni flexibile de lucru, servicii alternative de îngrijire a copiilor la prețuri accesibile în toate zonele geografice, susținerea angajatorilor care acoperă cheltuielile salariaților achitate prestatorilor de servicii alternative de îngrijire a copiilor, extinderea concediului parental până la o lună și utilizat în primul an de la naștere. În anul 2023, au fost create 460 de locuri publice de îngrijire a copiilor cu vârsta sub trei ani.

În ceea ce privește politicile în domeniul ocupării forței de muncă, a fost lansată reforma Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă. Prin intermediul reformei au fost elaborate profilurile pieței forței de muncă a 35 de raioane, ceea ce a contribuit la elaborarea și implementarea managementului bazat pe performanță, îmbunătățite procedurile de lucru cu angajatorii, simplificată procedura declarării locurilor vacante. Au fost lansate 21 echipe mobile pentru a se deplasa în localitățile mai îndepărtate, în scopul activării persoanelor inactive. Cu toate acestea, resursele alocate politicilor active în domeniul pieței forței de muncă rămân limitate.

Pe parcursul anului 2024 au fost identificați 3088 de lucrători nedeclarați, iar în 2025, conform situației din 5 decembrie numărul acestora a ajuns la 7669. Aceasta evoluție reprezintă o creștere de peste șaiszeci de ori, aproximativ 6.000%, față de nivelurile înregistrate din 2021–2022, și cu aproximativ 63% mai mare decât în 2024. Rata de formalizare după intervențiile Inspectoratului de Stat al Muncii se menține una ridicată. În 2024, aceasta a constituit 80,8%. La 5 decembrie 2025, 5862 de persoane au fost formalizate din totalul de 7669 identificate, ceea ce constituie aproximativ 77,4% cumulativ.

1.2. Capacitatea de a face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței din cadrul Uniunii

În evaluarea Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova se află **între o etapă incipientă de pregătire și un anumit nivel de pregătire** în ceea ce privește capacitatea de a face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței interne ale UE. Comisia consemnează **progrese moderate**, în special în domeniul integrării comerciale, digitalizării și infrastructurii energetice, dar subliniază persistența unor constrângeri majore: deficitul de competențe, fragmentarea structurală a economiei, investiții insuficiente în inovare și productivitate redusă. Recomandările Comisiei vizează în principal reducerea decalajului de competențe, accelerarea investițiilor în infrastructură, creșterea atractivității pentru ISD și consolidarea inovării.

Capacitatea Republicii Moldova de a face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței interne a Uniunii Europene depinde de calitatea capitalului uman, de nivelul de inovare și digitalizare, de structura și competitivitatea sectoarelor productive, precum și de gradul de integrare comercială și investițională cu UE. În acest context, dezvoltarea infrastructurii critice, consolidarea ecosistemului antreprenorial și intensificarea integrării economice cu piața unică reprezintă direcții esențiale pentru perioada 2025–2029.

1.2.1 Educație și inovare

Inovația și adoptarea tehnologiilor avansate reprezintă factori decisivi ai competitivității pe piața internă a UE. Conform Raportului Comisiei Europene 2025, Moldova se confruntă cu un nivel scăzut al investițiilor în cercetare-dezvoltare (R&D), o performanță slabă în inovare și un ecosistem de inovare fragmentat. În plus, deficitul de competențe tehnice și digitale limitează capacitatea întreprinderilor de a adopta tehnologii avansate și de a participa la lanțuri valorice cu valoare adăugată ridicată.

Reformele inițiate în sistemul educațional și de cercetare urmăresc reducerea decalajelor de competențe prin extinderea învățământului profesional tehnic și dual, adaptarea curriculumului la cerințele economiei digitale și promovarea programelor de învățare pe tot parcursul vieții. Totodată, consolidarea Observatorului Pieței Muncii sprijină analiza continuă a nevoilor de competențe, în conformitate cu recomandările CE privind reducerea decalajului de competențe.

Ecosistemul de inovare este dezvoltat prin Parcuri Industriale, Zone Economice Libere, parcuri IT și implementarea Programului Național de Specializare Inteligentă. Cu toate acestea, cooperarea dintre mediul academic, sectorul privat și centrele de cercetare rămâne limitată, iar numărul de cercetători și nivelul finanțării R&D sunt insuficiente. Pentru perioada 2025–2029, prioritățile includ stimularea investițiilor private în R&D, intensificarea transferului tehnologic,

promovarea startup-urilor inovatoare și facilitarea conectării ecosistemului național cu rețelele europene de inovare.

Finanțarea cercetării și dezvoltării (R&D) reprezintă doar 0,23% din PIB, cu mult sub media UE de 2,3% din PIB. Numărul de persoane angajate în R&D scade treptat, cu mai puțin de trei la 1000 de angajați, comparativ cu media UE de cinci la 1000 de angajați.

Republica Moldova a creat Zone Economice Libere, Parcuri Industriale, incubatoare de inovare și un parc IT pentru a încuraja legăturile dintre cercetare și sectorul privat, stimulând în același timp transferul de tehnologie cu investitorii străini. Programul Național de Specializare Inteligentă a fost adoptat în 2024 pentru a facilita colaborarea dintre întreprinderi, cercetare și inovare, pentru a sprijini inovațiile la scară largă și pentru a dezvolta o cultură antreprenorială inovatoare. În 2023, șase proiecte au primit sprijin financiar din partea statului în valoare de aproximativ 230.000 EUR, la care s-a adăugat o sumă similară din partea sectorului privat. În plus, Guvernul Republicii Moldova oferă asistență financiară instituțiilor superioare de învățământ pentru a dezvolta competențele antreprenoriale și digitale în rândul studenților.

Republica Moldova a priorizat alinierea sistemului său educațional la cerințele pieței muncii. Cheltuielile publice pentru educație rămân ridicate, la 6,1% din PIB, susținând programele de învățământ dual și îmbunătățirea infrastructurii. Observatorul Pieței Muncii furnizează analize anuale pentru orientarea politicilor, în timp ce implicarea sectorului privat în elaborarea curriculumului consolidează angajabilitatea absolvenților.

Moldova a prezentat măsuri cheie de politici și investiții:

- Implementarea Strategiei „Educație 2030”, axată pe competențe digitale, educație STEM și alinierea curriculei la cerințele pieței muncii.
- Creșterea finanțării publice pentru cercetare, sprijinirea incubatoarelor de tehnologie și consolidarea parteneriatelor dintre universități și industrie. Programul Național pentru Cercetare și Inovare (2024–2027) include stimulente pentru doctorate industriale și colaborări în cercetarea aplicată.
- Investiții în infrastructura IT, extinderea programelor de învățare digitală și sprijinirea IMM-urilor în inovarea digitală. Moldova a lansat Strategia de Transformare Digitală 2023–2030, care include prevederi privind integrarea instrumentelor digitale în sistemul educațional.
- Înființarea de huburi de inovare și parcuri industriale pentru a stimula progresul tehnologic, susținute de Programul de Specializare Inteligentă (2024–2027).

Capitolul 25, Știință și cercetare, și capitolul 26, Educație și cultură, vor fi abordate în cadrul Clusterului 3 „Competitivitate și creștere incluzivă”.

1.2.2. Capitalul fizic și calitatea infrastructurii

Raportul Comisiei Europene 2025 subliniază că **blocajele infrastructurale rămân substanțiale**, afectând competitivitatea exporturilor, costurile logistice și integrarea deplină în piața internă a UE. În special, infrastructura feroviară învechită, starea precară a unei părți importante a drumurilor și capacitățile logistice limitate reduc eficiența lanțurilor de aprovizionare

și constrâng sectorul privat. Investițiile planificate în coridoarele de transport TEN-T și interconexiunile critice reprezintă un element central pentru reducerea acestor limitări structurale.

Transport

Infrastructura de transport și conectivitatea internațională reprezintă factori determinanți pentru integrarea competitivă a economiei Republicii Moldova în piața internă a UE. Transportul rutier este modalitatea dominantă de transport de mărfuri și pasageri, având o pondere covârșitoare în comerțul exterior. Cu toate că în ultimii ani s-au înregistrat progrese în reabilitarea drumurilor naționale, o parte semnificativă a rețelei rutiere continuă să fie într-o stare nesatisfăcătoare, ceea ce afectează costurile logistice, timpii de livrare și atractivitatea investițională. Modernizarea rețelei rutiere, în special pe coridoarele care leagă Republica Moldova de statele membre ale UE, rămâne o prioritate strategică.

Transportul feroviar, deși are un potențial important pentru transportul de mărfuri pe distanțe lungi, se confruntă cu infrastructură învechită și servicii insuficient adaptate nevoilor actuale ale comercianților și operatorilor logistici. Revitalizarea sectorului feroviar, inclusiv prin investiții în infrastructură, material rulant și modernizarea managementului, este esențială pentru reducerea costurilor de transport, creșterea durabilității și integrarea în rețelele transeuropene de transport.

Accesul la rutele maritime prin complexul portuar Giurgiulești și dezvoltarea fluxurilor aeriene prin Aeroportul Internațional Chișinău contribuie la diversificarea opțiunilor logistice și la conectarea mai strânsă cu piața europeană și globală. Creșterea volumelor de marfă tranzitate prin port și a numărului de pasageri transportați pe cale aeriană reflectă potențialul de transformare a Republicii Moldova într-un nod logistic regional, cu condiția continuării investițiilor în infrastructuri și servicii conexe.

Potrivit statisticii volumelor transportate de marfă, tipul de transport dominant în ultimii zece ani este transportul rutier, care a crescut în decursul anilor în detrimentul altor tipuri de transport de la o cotă de 86% în 2014 până la 95% din traficul de mărfuri în 2024. În anul 2024, transportul rutier a avut o pondere de 84,8% în importuri și 82% în exporturi, ceea ce subliniază dependența economică a țării de infrastructura rutieră. Prin urmare o infrastructură rutieră bine întreținută este esențială pentru facilitarea comerțului, mobilității și reducerea costurilor de transport, or calitatea drumurilor fiind de multe ori utilizată ca unul dintre indicatorii relevanți ce exprimă nivelul de dezvoltare economică a țării.

Examinând datele statistice privind evoluția stării drumurilor naționale, se constată că, deși pe parcursul anilor 2020-2023 se observă o tendință de creștere a ponderii drumurilor de calitate bună și foarte bună și o diminuare oscilatorie a drumurilor de calitate rea și foarte rea, totuși ponderea acestora la nivel de rețea rămâne constantă, cu o cotă semnificativă în anul 2023 de circa 50%, aceasta confirmă subfinanțarea întreținerii curente și periodice a drumurilor naționale, ceea ce influențează negativ durabilitatea infrastructurii și poate contribui la creșterea costurilor de întreținere pe termen lung.

Transportul feroviar, în evoluție înregistrează o tendință de descreștere a indicatorului privind volumul de mărfuri transportate. Acest fapt se explică prin lipsa cadrului de finanțare a infrastructurii feroviare, care să susțină creșterea calității serviciilor. Deși, acest mijloc de transport

este mai atractiv pentru transportarea încărcăturilor de masă la distanțe mari, serviciile feroviare actuale nu corespund cerințelor expeditorilor și ale furnizorilor de servicii logistice, ceea ce se reflectă în o tendință generală de descreștere a activității în acest sector vital al economiei.

Republica Moldova și-a asigurat accesul la Marea Neagră prin segmentul maritim al fluviului Dunărea, dezvoltând în ultimele două decenii Complexul portuar Giurgiulești. Acest complex joacă un rol esențial în asigurarea continuității lanțurilor logistice pentru agenții economici moldoveni implicați în comerțul internațional. În 2023, volumul total de marfă tranzitat prin portul Giurgiulești a atins 2,17 milioane de tone, depășind astfel nivelul din 2022 de 1,83 milioane de tone și înregistrând o creștere semnificativă de 18,6%.

Aeroportul Internațional Chișinău constituie principalul nod de transport aerian al Republicii Moldova. Eforturile autorităților de a atrage noi operatori aerieni pe piața moldovenească și de a reduce costurile biletelor au avut un impact semnificativ asupra creșterii continue a numărului de pasageri. În 2024, acest flux a crescut cu aproximativ 46% față de 2023, atingând un total de 4,14 milioane de pasageri.

Pentru perioada următoare, accentul va fi pus pe sporirea fluxurilor de transport dintre Republica Moldova, UE și țările terțe din regiune, conectivitate mult mai bună cu țările vecine, îmbunătățirea rețelelor de transport și modernizarea infrastructurii, în special, pe axele principale care leagă părțile.

Energie

Abordarea strategică pentru alinierea totală a Republicii Moldova la *acquis-ul* Uniunii Europene în domeniul energiei înainte de aderare presupune, în primul rând, alinierea legislației naționale la Pachetul privind integrarea piețelor de energie electrică și întreprinderea măsurilor suplimentare pentru cuplarea pieței de energie electrică cu cea a Uniunii Europene. Un alt element central îl reprezintă adoptarea și implementarea Planului Național Integrat Energie și Climă (PNIEC), care constituie documentul strategic principal pentru dezvoltarea durabilă a sectorului energetic. Acesta contribuie la îndeplinirea obiectivelor de sustenabilitate, securitate energetică și prosperitate economică, asigurând tranziția echitabilă și eficientă către o economie verde. Totodată, organizarea primelor licitații pentru investiții majore în surse regenerabile de energie, prin implementarea Directivei UE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, și accelerarea transpunerii și implementării Directivei privind performanța energetică a clădirilor, pentru îmbunătățirea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Un obiectiv prioritar îl reprezintă accelerarea și consolidarea interconexiunilor electrice cu România, cu un accent deosebit pe:

- finalizarea liniei electrice aeriene de 400 kV Vulcănești - Chișinău până la sfârșitul anului 2025;
- dezvoltarea interconexiunii electrice de 400 kV între Suceava (România) și Bălți (Republica Moldova), astfel încât aceasta să fie finalizată până la sfârșitul anului 2027.

În ceea ce se referă la sectorul electroenergetic din martie 2022, *sistemul electroenergetic* al Republicii Moldova este sincronizat cu rețeaua europeană ENTSO-E, ceea ce a sporit stabilitatea

tehnică și diversificarea surselor de aprovizionare cu energie electrică, consolidând securitatea energetică a țării.

În anul 2022, SA „Energocom” a devenit participant pe piața de energie electrică din România, realizând tranzacții directe în cadrul pieței energetice a UE. Importurile de energie electrică din piețele energetice a UE (România) au reprezentat o pondere semnificativă în mixul energetic: 22% în 2022, 10% în 2023, 11% în 2024 și cca 50% în primele două săptămâni a anului 2025.

Totodată de menționat că capacitatea comercială permisă de ENTSO-E pentru importul de energie electrică (NTC) în blocul comun Ucraina - Moldova a fost majorată la 2 100 MW, din care 315 MW revin Republicii Moldova. Republica Moldova continuă să depună efort pentru creșterea acestei capacități, având în vedere necesarul de consum național, care în orele de vârf și în sezonul de iarnă depășește 1000 MW.

Astfel, având în vedere sistarea livrărilor de energiei electrice de Centrala termoelectrică Moldovenească (MGRES) către malul drept al râului Nistru, începând cu 1 ianuarie 2025 cca 50% din cantitatea totală a necesarului malului drept de energiei electrice provine din România.

În acest sens, urmare a multiplelor discuții purtate la diferite nivele, a fost confirmată reorientarea NTC nevalorificat între Ucraina și țările membre a Uniunii Europene, pentru a fi utilizat la hotarul România - Republica Moldova, fapt care a permis importul energiei electrice și acoperirea deplină a necesarului de consum național pentru primele 2 săptămâni a lunii ianuarie 2025.

În anul 2023, Republica Moldova a finalizat implementarea Pachetului Energetic III în sectorul electroenergetic, realizând separarea activităților de transport, producere și furnizare a energiei electrice (unbundling). Această reformă garantează investitorilor acces liber la rețelele electrice de transport și distribuție a energiei electrice, facilitând vânzarea energiei atât pe piața internă, cât și pentru export. Totodată, procesul de certificare a operatorului sistemului de transport al energiei electrice a fost finalizat, reprezentând un angajament asumat prin transpunerea *acquisului comunitar* în dreptul național. Acest progres constituie o condiționalitate esențială a Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană și a obținerii statutului de candidat pentru aderare.

Liberalizarea pieței energiei electrice a fost impulsionată de reformele realizate, facilitând apariția mai multor participanți care furnizează energie la prețuri negociate. Pentru consolidarea cadrului pieței energetice, în anul 2024, Guvernul a desemnat oficial operatorul pieței energiei electrice (OPEM).

După lansarea piețelor organizate, următorul obiectiv strategic este integrarea Republicii Moldova în piața unică energetică europeană, cu termen stabilit pentru anul 2025.

În ceea ce se referă la riscuri, se atrage atenția că cea mai mare sursă de energie electrică rămâne MGRES situată în regiunea Transnistreană, ceea ce reprezintă un risc major pentru securitatea energetică. Totodată, faptul că unica linie electrică de tensiune înaltă 400 kV Isaccea – Vulcănești – MGRES prin care se efectuează importul de energiei electrice, tranzitează teritoriul Ucrainei, infrastructură energetică căreia este permanent afectată de atacuri militare, dar și regiunea transnistreană a Republicii Moldova necontrolată de autoritățile centrale, reprezintă un risc în aprovizionarea continuă cu energie a consumatorilor finali.

Sectorul gazelor naturale

În ceea ce privește sectorul gazelor naturale, în ultimii trei ani, Republica Moldova a fost afectată de criza energetică, ceea ce a dus la schimbări radicale în acest sector. Partenerii din Uniunea Europeană au oferit un sprijin substanțial pentru a ajuta Republica Moldova să depășească această criză și să reformeze sectorul, inclusiv liberalizarea pieței gazelor naturale, proiecte noi de interconectare cu țările vecine, consolidarea securității în ceea ce privește aprovizionarea cu gaze, crearea de stocuri de securitate și altele. Această prezentare va acoperi cele mai relevante puncte forte din sectorul gazelor naturale.

Integrarea pieței gazelor naturale a Republicii Moldova cu cea a României și punerea în funcțiune a interconectorului Iași-Ungheni-Chișinău reprezintă pași esențiali în consolidarea securității energetice. România sprijină Republica Moldova prin diversificarea surselor și rutelor de aprovizionare, un exemplu relevant fiind finalizarea și operaționalizarea interconectorului Iași-Ungheni-Chișinău în 2021.

Cooperarea cu Ucraina și România este strâns legată de securitatea aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova. Stocurile de securitate create conform prevederilor Legii 108/2016 privind gazele naturale sunt, de asemenea, depozitate în facilități subterane din Ucraina și România. Cooperarea cu Ucraina în ceea ce privește facilitățile de stocare este, de asemenea, legată de transportul gazelor naturale prin ruta Transbalcanică. La moment, Republica Moldova stochează gaze naturale atât în stocurile de gaze naturale din Ucraina cât și România.

Începând cu vara anului 2023, pentru prima dată în istoria țării au fost create stocuri de gaze naturale, înainte de începerea sezonului de încălzire, în volum de circa 600 milioane m³, suficiente pentru acoperirea consumului de gaze naturale, practic pentru întreg sezonul de încălzire. Astăzi, țara noastră, în continuare, deține stocuri de gaze naturale și este pregătită să răspundă tuturor provocărilor aferente securității și siguranței furnizării gazelor naturale pentru consumatori.

Urmare a transpunerii prevederilor Regulamentului UE nr. 2022/1032 în ceea ce privește stocarea gazelor naturale, a fost asigurată stocarea unei cantități de 149,5 milioane m³ de gaze naturale începând cu 1 octombrie 2024 (din care 47,1 milioane m³ (suficient pentru 10 zile de consum) vor reprezenta stocurile de securitate), care să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. Obligația de stocare a fost impusă S.A. „Energocom” prin H.G. nr. 365/2024 cu privire la aprobarea obligației de stocare a gazelor naturale și H.G. nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale.

În decembrie 2022, au fost achiziționați 4,3 mil. m³ de gaze naturale prin conducta Transbalcanică în flux invers. Astfel, Republica Moldova a utilizat pentru prima dată această conductă în flux invers. Această măsură a fost luată pentru a diversifica sursele și pentru a asigura securitatea energetică a Republicii Moldova. Republica Moldova manifestă un interes deosebit pentru ca această conductă să fie operațională și modernizată (creșterea capacității tehnice și comerciale a conductei în flux invers). La moment este în proces de lansare activitatea de

îmbunătățirea atractivității comerciale a conducerii transbalcanice. Aceasta presupune deblocarea potențialului capacității tehnice disponibile pentru utilizarea ridicată a acestei rute, susținând fluxurile de tranzit și permițând importuri din diferite surse. Aceasta implică creșterea securității aprovizionării pentru Moldova și Ucraina (inclusiv Statele Membre UE). Respectivul proiect (WECOM) are intenția să exploreze și să propună măsuri de îmbunătățire a produselor de capacitate stimulate și orientate spre piață care să permită utilizarea eficientă a punctelor de interconectare dintre Moldova și Ucraina. Respectivul instrument contribuie la mediul legal al operatorilor sistemului de transport al gazelor naturale (OST) UA și MD, permițându-le să ofere produse de capacitate orientate spre piață, de ex. prin propunerea de proiecte de amendamente la legislația secundară a Ucrainei și a Republicii Moldova. Acest mecanism este promovat de Secretariatul Comunității Energetice.

La 19 ianuarie 2024, pe platforma Conferinței Ministeriale Central East South East Connectivity (CESEC), Republica Moldova, Ucraina și Slovacia au aderat oficial la Coridorul Vertical de Gaze (Grecia-Bulgaria-România-Moldova-Ucraina), prin semnarea de către operatorii sistemelor de transport gaze a unui Memorandum de Înțelegere care stabilește pașii importanți pentru securitatea aprovizionării cu gaze în regiunea CESEC. Coridorul Vertical va include acum conducta Transbalcanică și va permite transportul gazelor naturale din Grecia către Moldova și către depozitele subterane din Ucraina.

Proiecte investiționale

Proiecte investiționale în sprijinirea dezvoltării și modernizării infrastructurii naționale de transport al gazelor naturale pentru asigurarea securității energetice, diversificarea surselor de energie și integrarea Republicii Moldova într-un sistem energetic eficient și stabil.

1. Râul Prut-SMG Ungheni - PMG Todirești

2. Centura mun. Chișinău

În 2021, Bursa Română de Mărfuri (BRM) a semnat un acord pentru a participa la Piața Spot, precum și la Piața de Produse Standardizate pe Termen Mediu și Lung, operată de BRM Energy în Republica Moldova. Prima tranzacție pe platformă a avut loc în aprilie 2024, când furnizorul de ultimă instanță a achiziționat 212.800 MWh. Funcționarea platformei de tranzacționare a gazelor naturale în Republica Moldova oferă tuturor operatorilor economici din domeniu posibilitatea de a achiziționa și tranzacționa gaze naturale, asigurând transparența achizițiilor, corectitudinea prețurilor și funcționarea stabilă a pieței angro de gaze naturale în Republica Moldova.

Telecomunicații

Investițiile în telecomunicații au crescut viteza internetului cu rețele de fibră optică disponibile în prezent în aproximativ 75% din localități. În special, 74,1% dintre gospodăriile au acces la internet. Conectivitatea mobilă a avansat semnificativ, aproape 100% din populație și teritoriu având acces la rețelele 4G.

Aceste progrese subliniază pașii importanți pe care Republica Moldova îi face pentru a îmbunătăți infrastructura critică, în timp ce provocările rămase necesită soluții pe termen lung și sprijin financiar internațional.

1.2.3. Structura sectorială și a întreprinderilor

Structura economică a Republicii Moldova este în tranziție, cu o pondere în creștere a sectorului serviciilor și cu dezvoltarea treptată a unor segmente industriale orientate spre export, cum ar fi componentele auto, echipamentele electrice, produsele electronice și serviciile TIC. Agricultură continuă să aibă o contribuție importantă la PIB și la ocupare, dar rămâne puternic expusă la riscurile climatice și la volatilitatea prețurilor internaționale, ceea ce impune accelerarea modernizării, diversificării și integrării în lanțurile valorice europene.

Infrastructura fizică și energetică este un determinant major al competitivității. În domeniul transporturilor, dependența ridicată de transportul rutier, starea încă precară a unei părți semnificative a rețelei de drumuri, subdezvoltarea transportului feroviar și limitările legate de statutul de țară cu ieșire limitată la mare afectează costurile logistice și capacitatea de integrare în piața unică. În același timp, investițiile în modernizarea infrastructurii rutiere, dezvoltarea complexului portuar Giurgiulești și creșterea fluxului de pasageri și marfă prin Aeroportul Internațional Chișinău contribuie la îmbunătățirea conectivității regionale și europene.

În sectorul energetic, sincronizarea sistemului electroenergetic cu rețeaua europeană ENTSO-E, implementarea Pachetului Energetic III, diversificarea surselor de energie electrică și consolidarea interconexiunilor cu România reprezintă progrese esențiale pentru securitatea energetică și funcționarea pieței. Liberalizarea treptată a piețelor de energie și gaze naturale, dezvoltarea mecanismelor de piață și crearea stocurilor de securitate contribuie la reducerea riscurilor și la alinierea la practicile UE.

Din perspectiva mediului de afaceri, simplificarea reglementărilor, digitalizarea serviciilor publice, sprijinul pentru IMM-uri și politicile dedicate atragerii investițiilor și promovării exporturilor, creează condiții mai favorabile pentru dezvoltarea sectorului privat. Persistă însă constrângeri legate de costurile ridicate de conformare, accesul limitat la finanțare pentru unele segmente de întreprinderi, economia informală și percepția asupra riscurilor instituționale. Abordarea acestor provocări, împreună cu îmbunătățirea competitivității prețurilor și costurilor, va fi decisivă pentru capacitatea Republicii Moldova de a valorifica pe deplin oportunitățile oferite de integrarea în piața internă a Uniunii Europene.

Structura economică a Moldovei continuă să se reorienteze încet de la agricultură, forța de muncă fiind realocată treptat sectoarelor cu o productivitate mai ridicată. Ponderea agriculturii în PIB a scăzut constant în ultimul deceniu, de la 14,1% în 2014 la 7,1% în 2024. Sectorul TIC a devenit un contribuitor semnificativ, ponderea sa în PIB crescând de la 4,8% în 2018 la 7,1% în 2024, determinată în mare măsură de creșterea Parcului tehnologic de inovare din Moldova, ale cărei companii rezidente generează aproximativ 73% din veniturile industriei IT. Exporturile de produse agricole cu valoare adăugată mai mare au scăzut în 2024 din cauza secetei și a unui regim temporar de licențe pentru importurile de cereale și de semințe oleaginoase.

Integrarea economică cu Uniunea Europeană se consolidează, contribuind la o creștere a exporturilor și la o diversificare a partenerilor comerciali. Cu toate acestea, economia se confruntă în continuare cu provocări, inclusiv în ceea ce privește dependența sa de exporturile agroalimentare și limitările în materie de infrastructură și logistică. Pentru a sprijini integrarea sectoarelor locale în lanțurile valorice globale, Guvernul Republicii Moldova a adoptat în 2024 două programe: *Programul Național de Industrializare* și *Programul Național de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exporturilor 2024-2028*.

Programul Național de Industrializare vizează atragerea de investiții străine directe în șase sectoare prioritare pentru susținerea modernizării bazei industriale:

- agricultură și prelucrarea alimentelor;
- construcții de automobile și de mașini;
- materiale de construcții;
- textile și îmbrăcăminte;
- produse electronice;
- produse farmaceutice și chimice.

IMM-urile contribuie cu peste jumătate din PIB. Deși o parte semnificativă continuă să activeze în comerț, construcții, industrie și agricultură, structura IMM-urilor se diversifică treptat, fiind sprijinită de programe publice specifice în cadrul Strategiei Naționale de Dezvoltare Economică. Aproximativ 76,6% din totalul IMM-urilor își desfășoară activitatea în sectorul serviciilor, aproape o treime fiind active în sectoare cu valoare adăugată ridicată, cum ar fi TIC, serviciile pentru întreprinderi sau serviciile financiare.

Sprijinul guvernamental pentru IMM-uri este furnizat prin intermediul instituției publice Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (I.P. ODA), care oferă asistență pentru sprijinirea antreprenoriatului la toate etapele de dezvoltare a întreprinderilor, de la înființare la creștere, pregătirea pentru export și integrarea în lanțurile valorice internaționale, acoperind o gamă largă de domenii, inclusiv digitalizarea, consilierea în afaceri, inovarea sau îmbunătățirea accesului la finanțare.

Capitolul 20, Politica privind întreprinderile și industria, va fi abordat în cadrul clusterului 3, iar capitolul 11, Agricultură, va fi abordat în cadrul Clusterului 5 „Resurse naturale, agricultură și coeziune”.

1.2.4. Integrarea economică cu UE și competitivitatea prețurilor

Integrarea economică a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană s-a aprofundat, UE devenind principalul partener comercial și sursa dominantă de investiții străine directe. Acordul de Asociere și Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (AA/DCFTA) au creat un cadru stabil pentru liberalizarea comerțului, alinierea reglementărilor și deschiderea piețelor. Creșterea ponderii exporturilor către UE, dezvoltarea serviciilor TIC orientate spre piața europeană și participarea crescândă a companiilor moldovenești în lanțurile valorice regionale indică o convergență progresivă cu piața internă. Guvernul promovează activ integrarea sectorială în piața unică prin programe de industrializare, atragere a investițiilor și promovare a exporturilor, precum

și prin participarea la inițiative europene și regionale relevante. Intensificarea cooperării în cadrul DCFTA, aderarea la mecanisme europene de recunoaștere a conformității, modernizarea infrastructurii de calitate și întărirea capacităților instituționale de implementare a standardelor UE sunt elemente centrale ale acestei agende.

În ultimii ani, UE a devenit cel mai mare partener comercial al Republicii Moldova, reprezentând 50,1% din importuri și 65,4% din exporturi. Creșterea exporturilor către UE este determinată în principal de produsele de bază, dar și de creșterea serviciilor IT. Numărul companiilor orientate spre exporturile pe piața UE a crescut constant din 2019, reprezentând 76% în 2023. Peste 86% din investițiile străine directe (ISD) din economie provin din UE, înregistrând o creștere de 6 puncte procentuale față de 2019.

În pofida unei integrări comerciale mai profunde cu UE, performanța comercială a Moldovei continuă să fie afectată de baza sa restrânsă de export. Ponderea comerțului în PIB a scăzut în 2024, în principal ca urmare a scăderii exporturilor de bunuri. În 2024, UE a rămas principalul partener comercial al Moldovei. Cu toate acestea, fluxurile comerciale continuă să fie puternic concentrate, un număr redus de state membre ale UE primind cea mai mare parte a exporturilor Moldovei și furnizând cea mai mare parte a importurilor sale.

În pofida progreselor înregistrate, integrarea economică mai profundă cu UE se confruntă în continuare cu mai multe provocări:

- *Costuri ridicate de producție* și acces limitat la finanțare, care afectează capacitatea de investiții;
- *Implementarea standardelor UE*, în special cele legate de trasabilitatea produselor de origine animală, care implică costuri ridicate pentru companiile locale ce doresc să se angajeze în activități comerciale internaționale;
- *Probleme de infrastructură* cauzate de statutul de țară fără ieșire la mare, care măresc costurile de transport.

Pentru a îmbunătăți eficiența comercială, sunt necesare modernizări ale infrastructurii, simplificarea procedurilor vamale și consolidarea capacităților antreprenoriale.

Competitivitatea prețurilor

Competitivitatea prețurilor și costurilor rămâne sub presiune, inclusiv din cauza aprecierii cursului de schimb real efectiv și a creșterii mai rapide a costului unitar al muncii comparativ cu productivitatea. Pentru a menține și a extinde cota de piață în UE, este esențială continuarea eforturilor de creștere a productivității, de modernizare tehnologică și de îmbunătățire a eficienței energetice, concomitent cu consolidarea stabilității macroeconomice.

Competitivitatea evaluată sub aspect al prețurilor/costurilor continuă să se deterioreze. În ultimii ani, tendința de apreciere a Ratei Reale Efective de Schimb (REER) s-a accentuat. Această evoluție a fost determinată de de aprecierea nominală a monedei naționale față de majoritatea valutelor principalelor țări parteneri comerciali și, secundar, de creșterea mai accelerată a prețurilor de consum comparativ cu creșterea prețurilor din aceste țări, inclusiv pe fondul inflație și de creșterea prețurilor la energie. Rata reală efectivă de schimb calculată în baza Indicelui Prețurilor

de Consum s-a apreciat mult mai repede decât rata determinată în funcție de Indicele Prețurilor Produselor Industriale (IPPI). Pe lângă aprecierea cursului de schimb real efectiv, competitivitatea este afectată negativ și de evoluția costul unitar al muncii (CUM). Acest indicator, la fel, cunoaște o tendință ascendentă, determinată de creșterea mai rapidă a salariului nominal comparativ cu productivitatea muncii.

Competitivitatea prețurilor externe s-a diminuat și mai mult în 2024, deoarece cursul de schimb real efectiv a continuat să se aprecieze pe parcursul anului, deși într-un ritm mai lent decât în 2023. În plus, salariile reale au crescut în toate sectoarele cu 9,5% în 2024.

Pentru a susține integrarea economică și competitivitatea, Republica Moldova trebuie să se concentreze pe:

- *Reducerea costurilor de conformare cu standardele UE* prin sprijin guvernamental și acces la finanțări europene;
- *Modernizarea infrastructurii de transport* pentru a reduce costurile logistice;
- *Promovarea investițiilor în sectoarele productive și creșterea productivității forței de muncă;*
- *Consolidarea capacităților instituționale* pentru a sprijini antreprenorii în extinderea pe piețele internaționale.

2. Lupta împotriva corupției

Cadrul legal și instituțional

Republica Moldova a instituit un cadru instituțional și juridic anticorupție cuprinzător pentru combaterea corupției, care include *Programul Național de Integritate și Anticorupție pentru 2024-2028*, pe baza angajamentelor stabilite în *Strategia națională de dezvoltare „Moldova europeană 2030”* de combatere a corupției atât în sectorul public, cât și în cel privat. Indicatorii internaționali și sondajele naționale au arătat o îmbunătățire a percepției corupției. Aceste progrese reflectă angajamentul autorităților de a aborda corupția sistemică și de a implementa reforme structurale în instituțiile cheie.

Principalele provocări cu care se confruntă Republica Moldova în combaterea corupției în sectoarele economice sunt lipsa resurselor umane și financiare suficiente, tehnologia și infrastructură limitată și nevoia de formare continuă a personalului.

Lupta împotriva corupției este tratată la capitolul 23 - Sistemul judiciar și drepturile fundamentale, iar lupta împotriva corupției în domeniul achizițiilor publice la capitolul 5 - Achizițiile publice.

3. Planuri de viitor

Convergența economică a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană constituie un obiectiv strategic fundamental al procesului de aderare, iar Criteriul Economic reprezintă cadrul

analitic prin care sunt evaluate progresele, provocările și direcțiile de reformă necesare pentru atingerea acestui obiectiv.

În acest sens, planurile de viitor aferente componentei „Criteriul Economic” sunt integrate în direcțiile strategice de reformă necesare pentru avansarea pregătirii Republicii Moldova în vederea îndeplinirii Criteriilor de la Copenhaga, iar acțiunile aferente sunt prezentate în capitolele conexe.

CAPITOLUL 5 „ACHIZIȚII PUBLICE”

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are **un anumit nivel de pregătire** în domeniul achizițiilor publice și a înregistrat **unele progrese**. Implementarea Programului Național de Dezvoltare a Sistemului de Achiziții Publice pentru perioada 2023-2026 este în curs de desfășurare. A fost adoptată legislația privind concesiunile, iar Legea privind parteneriatele public-private a fost modificată.

Acest domeniu reprezintă un pilon strategic pentru Republica Moldova, având un impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale, precum și asupra parcursului european al țării. Achizițiile publice joacă un rol esențial în asigurarea transparenței, promovarea concurenței loiale și utilizarea eficientă a resurselor publice. În același timp, achizițiile publice sprijină integrarea principiilor pieței interne a Uniunii Europene, contribuind la modernizarea sistemelor economice și administrative ale țării.

Ministerul Finanțelor este responsabil de Capitolul 5, având un rol central în coordonarea eforturilor de aliniere a Republicii Moldova la *acquis-ul UE* în acest domeniu strategic.

Scopul acestui capitol este de a prezenta cadrul legislativ și administrativ actual în domeniul achizițiilor publice, de a identifica provocările existente și de a stabili măsuri pentru transpunerea și implementarea *acquis-ului UE*. Consolidarea acestui sector este esențială pentru atingerea obiectivului strategic de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană până în anul 2030.

Obiectivul general al Capitolului 5 este alinierea totală a Republicii Moldova la *acquis-ul UE* înainte de aderare, prin crearea unui sistem de achiziții publice modern, eficient și transparent. În acest sens, se urmărește atingerea următoarelor rezultate:

- Creșterea eficienței utilizării fondurilor publice prin reducerea riscurilor de corupție și promovarea competiției loiale;
- Asigurarea unui acces mai facil și echitabil la procedurile de achiziții publice pentru toți actorii interesați, printr-un cadru normativ predictibil și corect;
- Consolidarea capacităților instituționale pentru monitorizarea și controlul implementării legislației UE, asigurând sustenabilitatea reformelor.

Nivelul de aliniere a actelor UE Capitolul 5

32002R2195	52006XC0801(0)	32014L0024	32017D1358
32016R0007	52019XC0813(01)	52019XC0508(01)	32019R1780
52020XC0401(05)	32014L0025	32017D0168	32017D1870
52017DC0572	32014L0023	32016D1765	32016D1804
31989L0665	32016D0120	32009L0081	32017D2288
31992L0013	32015D1302	32014L0055	

verde (transpus total), **galben** (transpus parțial), **alb** (netranspus)

1. Prezentarea generală a situației

1.1 Cadrul legislativ

Republica Moldova a realizat progrese în procesul de aliniere a legislației naționale în domeniul achizițiilor publice la standardele europene, legislația în domeniu fiind, în mare parte, conformă cu *acquis-ul comunitar*. Procesul de aliniere s-a concentrat pe modernizarea și transparența sistemului de achiziții publice, având ca scop implementarea principiilor fundamentale ale UE, precum transparența, concurența și eficiența.

În anul 2023, prin *Hotărârea Guvernului nr. 625/2023*, a fost aprobat *Programul național de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2023-2026*, care stabilește direcțiile prioritare pentru dezvoltarea unui sistem performant de achiziții publice, capabil să furnizeze „valoare pentru bani” în utilizarea fondurilor publice. Planul de acțiuni al Programului pune accent pe continuarea alinierii legislației cu *acquis-ul comunitar*, re-engineering-ul sistemului electronic de achiziții, integrarea aspectelor sociale, de inovare, de mediu și de performanță în achiziții, precum și pe profesionalizarea personalului. Acesta prevede o abordare sistemică bazată pe un cadru logic de intervenție bine definit, și presupune intervenții atât pe verticală (la nivel strategic, tactic și operațional), cât și pe orizontală (cadru normativ, dezvoltarea competențelor și îmbunătățirea proceselor de achiziții publice).

Actele UE incluse în Capitolul 5 se bazează pe următoarele domenii-cheie:

- Achiziții clasice;
- Utilități
- Concesiuni și parteneriat public-privat
- Achiziții în apărare
- Remedii;
- Achiziții electronice, E-CERTIS, DUAE, formulare standard;
- Inovare, achiziții sociale, achiziții verzi, IMM-uri, profesionalizare.

Legislația națională privind achizițiile publice a fost revizuită pentru a se conforma reglementărilor europene aplicabile. Printre actele normative relevante care reflectă acest proces de aliniere se numără:

- *Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice* care reglementează procedurile de achiziții și principiile fundamentale ale acestora. Legea transpune parțial Directiva 2014/24/UE

privind achizițiile publice și *Directiva 89/665/CCE* privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări.

- *Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale* care reglementează procedurile de achiziții publice în aceste sectoare, asigurând transparență, concurență și conformitatea cu normele europene specifice. Legea transpune parțial *Directiva (UE) 2014/25* privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și *Directiva 89/665/CCE* privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări.
- *Legea nr. 22/2025 cu privire la concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii* reglementează procedurile de atribuire a concesiunilor de lucrări și servicii, precum și regimul juridic aplicabil acestora. Legea transpune parțial *Directiva (UE) 2014/23* privind atribuirea contractelor de concesiune și *Directiva 89/665/CCE* privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări.
- *Legea nr. 179/2008 cu privire la parteneriatul public-privat* stabilește principiile de bază ale parteneriatului public-privat, formele, modalitățile și procedura de realizare a acestuia, drepturile și obligațiile partenerului public și ale partenerului privat.
- *Legea privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității* instituie norme privind procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice pentru bunuri, lucrări și servicii specifice, având în vedere caracteristicile și cerințele de securitate națională și apărare, asigurând totodată transparența, concurența și tratamentul echitabil al ofertanților. Legea transpune parțial *Directiva 2009/81/CE* privind coordonarea procedurilor de atribuire a anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile contractante în domeniile apărării și securității.

Cadrul normativ secundar în domeniul achizițiilor publice din Republica Moldova, complementând legislația primară, include acte normative și reglementări care detaliază aplicarea procedurilor și principiilor stabilite de legislația primară.

Printre principalele acte normative secundare se numără:

- Regulamente de procedură care stabilesc detalii specifice pentru aplicarea procedurilor de achiziții, inclusiv criteriile de selecție și evaluare a ofertelor, conform legislației naționale și directivelor europene;
- Ghiduri și instrucțiuni elaborate de autoritățile competente, care oferă orientări suplimentare pentru aplicarea corectă și uniformă a legislației în domeniul achizițiilor publice, inclusiv aspecte procedurale și interpretarea normelor legale;
- Decizii și reglementări ale autorităților de reglementare, care stabilesc detalii administrative și operaționale necesare pentru implementarea eficientă a legislației.

1.2. Capacități administrative

În Republica Moldova, gestionarea achizițiilor publice este realizată printr-un sistem instituțional bine structurat, care implică mai multe autorități cu atribuții distincte, dar complementare. Aceste instituții colaborează în vederea transpunerii, implementării și monitorizării acquis-ului UE în domeniul achizițiilor publice, contribuind astfel la modernizarea și eficientizarea sistemului național.

Ministerul Finanțelor reprezintă autoritatea principală responsabilă de domeniul achizițiilor publice. **Direcția achiziții publice**, din cadrul ministerului, are misiunea de a dezvolta și promova politica de stat în domeniul achizițiilor publice, de a elabora cadrul normativ național în conformitate cu acquis-ul comunitar și cu standardele internaționale. Direcția are un efectiv de 11 unități de personal, dintre care 9 funcții sunt efectiv ocupate.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării este responsabil pentru politicile de administrare a proprietății publice. În cadrul Ministerului structura responsabilă pentru elaborarea documentelor de politici și a cadrului normativ în domeniul concesiunilor de lucrări și servicii, precum și a parteneriatelor public-private este **Secția politici în administrarea proprietății publice**, care dispune de un efectiv de 4 unități dintre care toate fiind ocupate.

Ministerul Apărării este responsabil de elaborarea politicii de apărare, modernizarea Armatei Naționale, evaluarea riscurilor și amenințărilor militare, precum și necesităților sistemului de apărare națională pentru a asigura securitatea statului. **Direcția planificare resurse financiare și tehnico-materiale, responsabilă de politici în domeniul achizițiilor dispune de un efectiv de 8 unități, toate fiind ocupate.**

Agenția Achiziții Publice este responsabilă de fortificarea capacităților autorităților/entităților contractante și dezvoltarea abilităților mediului de afaceri în domeniul achizițiilor publice, monitorizarea conformității desfășurării procedurilor de achiziții publice și achizițiilor publice de valoare mică, precum și efectuarea analizei sistemului de achiziții publice. Agenția dispune de un efectiv - limită în număr de 32 de unități, dintre care 18 sunt ocupate.

Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor este o autoritate administrativă autonomă, responsabilă pentru soluționarea extrajudiciară a contestațiilor în domeniul achizițiilor publice, achizițiilor sectoriale și concesiunilor. Agenția dispune de un efectiv-limită în număr de 30 de unități, dintre care 22 poziții sunt ocupate.

Agenția Proprietății Publice are misiunea de a asigura realizarea politicii statului în domeniul administrării și deetatăzării proprietății publice, prin consolidarea, protecția și valorificarea proprietății publice. **Direcția parteneriat public-privat și proiecte investiționale** are funcția de realizare a parteneriatelor public-private și a concesiunilor. Conform statelor de personal, unitatea are prevăzute 9 poziții, dintre care 5 funcții sunt ocupate.

IP „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe”, în calitate de deținător și operator tehnico-tehnologic al unității centrale de date al Sistemului Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Achizițiilor Publice” (MTender), este responsabil pentru mentenanța unității menționate, întreținerea și dezvoltarea portalului guvernamental unic de acces online, precum și integrarea cu resursele informaționale de stat și cu serviciile electronice guvernamentale relevante și disponibile

în Republica Moldova. Instituția dispune de un efectiv-limită în număr de 479 de unități, dintre care 424 poziții sunt ocupate, iar 18 persoane sunt implicate în activitățile legate de sistemul electronic de achiziții.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Transpunerea completă a *acquis*-ului UE în domeniul achizițiilor publice constituie o prioritate strategică pentru Republica Moldova, având ca obiectiv principal crearea unui cadru normativ armonizat cu standardele europene. Acest proces este esențial pentru garantarea transparenței, competitivității și eficienței în utilizarea resurselor publice.

Prin implementarea măsurilor legislative propuse, se urmărește alinierea totală la normele UE, contribuind astfel la atingerea obiectivelor generale de integrare europeană ale țării. Aceste demersuri sunt în concordanță cu recomandările formulate în Avizul Comisiei Europene privind candidatura Republicii Moldova pentru aderare, precum și cu concluziile din Rapoartele anuale ale Comisiei Europene. Totodată, ele reflectă angajamentele asumate prin Acordul de Asociere și Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (AA/DCFTA).

Recomandările se axează pe necesitatea continuării procesului de armonizare a cadrului normativ național cu *acquis*-ul UE în domeniul achizițiilor publice, subliniind importanța actualizării și completării legislației naționale, în special a celei secundare, pentru a garanta conformitatea deplină cu normele și standardele europene. În paralel, se pune un accent semnificativ pe dezvoltarea unui nou sistem electronic integrat al achizițiilor publice, care să acopere toate etapele procesului (planificare, derularea procedurii, atribuire, managementul contractului – amendamente). Un astfel de sistem electronic va contribui la sporirea transparenței, reducerea riscurilor de corupție și facilitarea accesului părților interesate la procedurile de achiziții publice, garantând astfel o utilizare mai eficientă și responsabilă a resurselor publice. Calendarul măsurilor prevede finalizarea revizuirii legislației naționale până la sfârșitul anului 2026, iar dezvoltarea și implementarea sistemului electronic de achiziții, în conformitate cu reglementările naționale și europene este planificată să fie încheiată până la finele anului 2027. Aceste acțiuni vor sprijini consolidarea procesului de reformă în domeniul achizițiilor publice și vor contribui la crearea unui mediu operațional modern, eficient și aliniat la standardele europene.

Pentru atingerea acestui obiectiv, Republica Moldova se angajează să transpună și să implementeze următoarele directive și acte normative europene relevante:

- **Directiva 2014/24/UE** privind achizițiile publice, ce reglementează procedurile clasice de achiziții;
- **Directiva 2014/25/UE** privind achizițiile publice în sectoarele utilităților (apă, energie, transporturi și servicii poștale);
- **Directiva 2014/23/UE** privind atribuirea contractelor de concesiune;
- **Directivele 89/665/CEE și 92/13/CEE** privind căile de atac în domeniul achizițiilor clasice și achizițiilor în sectoarele utilităților, care stabilesc mecanisme pentru contestarea procedurilor de atribuire;

- **Directiva 2009/81/CE** privind coordonarea procedurilor de achiziție în domeniul apărării și securității, care reglementează achizițiile sensibile din aceste domenii, cu accent pe transparență și protecția intereselor naționale.
- Alte acte normative conexe, inclusiv regulamentele referitoare la utilizarea instrumentelor electronice în achizițiile publice.

Aceste măsuri vor asigura implementarea unui sistem modern și sustenabil de achiziții publice, în linie cu standardele Uniunii Europene, sprijinind astfel parcursul european al Republicii Moldova.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Comisia Europeană, în rapoartele sale, a subliniat importanța dezvoltării unui sistem electronic eficient și a consolidării capacității de gestionare a proceselor de achiziții publice. Printre priorități se numără certificarea funcționarilor implicați și instruirea autorităților contractante, fiind accentuată necesitatea profesionalizării domeniului achizițiilor publice pentru a îmbunătăți eficiența și performanța sistemului.

Pentru a răspunde acestor recomandări și a se alinia standardelor europene, Republica Moldova a elaborat un set cuprinzător de măsuri strategice, menite să sprijine atât dezvoltarea instituțională, cât și îmbunătățirea proceselor de achiziții publice:

1. **Dezvoltarea unui sistem electronic integrat și unificat pentru achiziții publice**, care să acopere întregul ciclu al procesului de achiziții în conformitate cu bunele practici ale Uniunii Europene. Acest sistem ar urma să simplifice și să digitalizeze fiecare etapă, de la planificare și publicarea anunțurilor până la atribuire, gestionarea contractelor și monitorizare, contribuind astfel la creșterea transparenței, eficienței și integrității procesului de achiziții publice.
2. **Certificarea și formarea profesională a specialiștilor în achiziții publice**. Se planifică lansarea unui program de certificare dedicat specialiștilor în achiziții publice, având ca obiectiv consolidarea cunoștințelor și competențelor necesare pentru desfășurarea eficientă a procedurilor de achiziție. Programul va include cursuri de formare inițială și perfecționare continuă, pentru autoritățile contractante, axate pe legislație, bunele practici internaționale și utilizarea instrumentelor moderne.
3. **Consolidarea mecanismelor de monitorizare și asistență** prin dezvoltarea unui cadru robust pentru supravegherea conformității proceselor de achiziție cu reglementările naționale, precum și implementarea unui sistem eficient de monitorizare a contractelor, pentru a asigura respectarea standardelor de calitate și transparența în utilizarea resurselor publice.
4. **Centralizarea și eficientizarea achizițiilor publice prin** crearea și consolidarea autorităților centrale de achiziții, atât la nivel central, cât și local, pentru principalele categorii de bunuri, servicii și lucrări. Acest demers urmărește maximizarea economiilor, asigurarea transparenței și îmbunătățirea controlului asupra cheltuielilor publice.
5. **Elaborarea ghidurilor și instrucțiunilor practice** menite să sprijine autoritățile contractante în procesul de pregătire a documentației de atribuire, precum și în atribuirea/ executarea contractelor, inclusiv și orientări specifice pentru integrarea aspectelor sociale, de mediu, de inovare și de performanță, cu scopul de a încorpora sustenabilitatea în achizițiile publice.

Aceste acțiuni vor permite Republicii Moldova să răspundă cerințelor europene, să îmbunătățească performanța achizițiilor publice și să asigure utilizarea eficientă și transparentă a fondurilor publice.

3. Aspecte financiare

Pentru a asigura transpunerea *acquis*-ului *UE* în domeniul achizițiilor publice, Ministerul Finanțelor a identificat necesități financiare pentru mai multe domenii prioritare. Printre acestea se numără elaborarea cadrului normativ, care presupune actualizarea legislației naționale în conformitate cu directivele europene, prin elaborarea unor noi acte normative și ajustarea celor existente. Totodată, consolidarea capacităților administrative reprezintă un element esențial, ce implică investiții în formarea profesională a specialiștilor din domeniu, prin programe de instruire, seminare și certificare, precum și în dotarea instituțiilor publice cu infrastructură și echipamente. Un alt aspect prioritar îl constituie implementarea unor instrumente operaționale avansate, care vizează dezvoltarea și modernizarea soluțiilor digitale și a platformelor electronice pentru achiziții publice. Aceste eforturi urmăresc conformarea la standardele europene și asigurarea unei interoperabilități eficiente între sistemele relevante.

Estimarea costurilor necesare pentru elaborarea proiectelor de acte normative indică un necesar financiar de 559,48 mii lei pentru anul 2025 și 1 558,14 mii lei pentru anul 2026, aceste sume urmând să fie acoperite din alocațiile bugetului de stat și asistență externă.

Costurile estimate pentru implementarea *acquis*-ului comunitar și consolidarea capacităților administrative se prezintă ca fiind semnificative, însumând 104 911,00 mii lei. Dintre acestea, 60 367,5 mii lei sunt preconizate a fi acoperite din asistență externă, 11 057,48 mii lei din alocațiile bugetului de stat, iar suma de 33 486,02 mii lei rămâne neacoperită.

CAPITOLUL 18: STATISTICI

Introducere

Conform Raportului de progres al Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova prezintă un anumit nivel de pregătire în domeniul statisticii, fiind constatate progrese semnificative în integrarea datelor administrative și ale sectorului privat în producția statistică. În perioada de raportare 2024, țara a înregistrat progrese bune, în special prin prezentarea rezultatelor recensământului populației și locuințelor (RPL) 2024 și prin creșterea capacității instituționale. Transmiterea datelor către Eurostat rămâne limitată, însă se menține o tendință clar ascendentă.

Acquis-ul Uniunii Europene în domeniul statisticii care stabilește cadrul pentru producerea datelor statistice europene este detaliat în [Compendiul Cerințelor Statistice](#), actualizat anual, ultima ediție fiind cea din anul 2025. Structura aferentă domeniilor statistice specifice conform Compendiului menționat este prezentată în **Anexa 1**.

În procesul de pregătire pentru reuniunea de screening bilateral al Republicii Moldova cu Comisia Europeană desfășurată în perioada 13-14 noiembrie 2024, la Luxemburg, au fost examinate **436** de acte UE, dintre care:

- 1) **396 de acte UE obligatorii**, inclusiv:
 - **333** Regulamente UE;
 - **23** Directive UE;
 - **40** Decizii UE.
- 2) **40 de alte acte ale UE** (rezoluții, recomandări, comunicări, ghiduri și alte tipuri de acte).

Cu referire la **gradul de transpunere în legislația națională a actelor UE obligatorii**, la această etapă avem:

- **24** acte transpuse total;
- **109** acte transpuse parțial;
- **263** acte netranspuse (dintre care 48 de acte abrogate și 124 de acte irelevante pentru a fi transpuse).

Cu referire la gradul de implementare în legislația națională a **actelor UE care nu se referă la cele obligatorii** (*Recomandări, Avize, Comunicări, Rezoluții, Ghiduri, etc.*), menționăm că la această etapă avem:

- **3** acte aliniate total (*European Statistics Code of Practice, Quality Assurance Framework of the European Statistical System, Quality declaration of the European statistical system*);
- **10** acte aliniate parțial (*2 Comunicate, 2 Rezoluții, 2 Recomandări, 1 Strategie, 2 Acorduri, 1 Document de lucru*);
- **27** acte nealinate (*8 Comunicate, 7 Rezoluții, 1 Strategie, 2 Rapoarte, 6 Acorduri, 1 Plan de acțiuni, 1 Program, 1 Concluzie*).

Situația privind planificarea acțiunilor de transpunere al actelor UE în legislația națională și a acțiunilor de implementare în legislația națională, inclusiv a altor acte adoptate la nivel UE, de îndeplinire a cerințelor de aderare la UE, conform Programului Național de Aderare (PNA) 2025-2029, este prezentată în **Tabelul 5** de mai jos:

Tabelul 5. Nivelul de transpunere a actelor UE în legislația națională la Capitolul 18 (nr. Celex)

32013R0557	32008R1099	32007R0862	32005R1552	32004R0138	32020R0258	32020R1546
32008R0451	32010R0715	32013R1260	32006R0198	32008R0762	32020R1721	32024R2212
32014R1209	32011L0036	32024R1883	32022R2294	32018R0643	32021R0466	32023R1470
32006R1893	32012L0027	32008R0453	32008R1338	32024R3103	32021R2052	32019R2152
32002R0029	32013L0040	32009R0019	32023R0126	32023H0397	32022R0029	32011R0691
31989L0391	32016R1952	32019R1700	32022R2094	32020R0256	32022R2498	32022R2379
31990R3037	32016R2032	32019R2240	32007R0458	32024R3159	32023R0212	32023R2745
32022R2552	32017R0543	32011R0692	32021R1901	32000R1916	32008R0010	32018R1091
32003R1192	32017R2169	32003R0450	52016SC0390	32021R0859	32011R0263	32025R1526
32023R2364	32025R1310	32016R0792	32019R2181	32005R1445	32024R0264	32024R3018
32007R1304	32013R0549	32008R0452	32024R2914	32023R1579	32024L1385	32024R2915
32019R0803	32009R0223	32013R0912	32019R1130	32023R0674	32021R0861	32025R0367
32020R1569	32021R0690	32013R0317	32003R1059	32009R0221	32019R0516	32025R2001
32018R0848	32020R1148	32020R1197	32023R0137	32014R0431	32023R1537	32025R0941

32018R0974	32013H1204 (01)	2003R1216	32015R2174	32022G1207 (01)	52005XG03 03(01)	32010R0849
32020R0257	32024R0297	32023R2529	32024R1720	32023R1538	32024R2212	

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

Statisticile de înaltă calitate sunt esențiale pentru un proces decizional fundamentat, contribuind la dezvoltarea unei societăți bine informate și la consolidarea democrației și prosperității în Republica Moldova. Capitolul 18 „Statistici”, a cărei instituție coordonatoare este Biroul Național de Statistică (BNS), este unul dintre capitolele fundamentale, de importanță crucială pentru a asigura calitatea și comparabilitatea datelor statistice la nivelul UE.

Organizarea și funcționarea sistemului statistic național este reglementată de Legea nr. [93/2017](#) privind statisticile oficiale (LOS). Acesta se bazează pe principiile fundamentale ale statisticilor oficiale (FPOS) și pe Codul de bune practici al statisticilor europene (ESCoP) ce reprezintă fundamentul cadrului juridic, instituțional și operațional de producție și diseminare statistică. Această lege transpune în mare măsură în legislația națională prevederile Regulamentului (UE) nr. [223/2009](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009 privind Sistemul Statistic European și Regulamentul (UE) [2024/3018](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene.

În conformitate cu articolul 6 din LOS, **Sistemul Statistic Național (SSN)** este format din următoarele instituții:

- a) Biroul Național de Statistică (BNS);
- b) Banca Națională a Moldovei (BNM);
- c) alți producători de statistici oficiale (APSO).

Conform Legii cu privire la statistica oficială, **BNS** este autoritatea centrală în domeniul statisticilor oficiale din Republica Moldova. Este o autoritate administrativă independentă din punct de vedere instituțional și profesional, înființată de Guvern pentru coordonarea SSN, dezvoltarea și producerea de statistici oficiale.

BNM elaborează și produce statistici oficiale în domeniul său de competență în conformitate cu Legea nr. [548/1995](#) cu privire la Banca Națională a Moldovei și LOS nr. 93/2017.

Alți producători de statistici oficiale (APSO) sunt alte autorități naționale care:

- au statutul de instituție sau autoritate publică; sunt responsabile de elaborarea și producerea informațiilor statistice, aceste responsabilități fiind specificate printr-un act juridic;

- au capacitatea de a colecta, prelucra, sistematiza, centraliza, analiza, estima și disemina statistici în conformitate cu principiile fundamentale ale statisticilor oficiale.

Certificarea **APSO** se face de către BNS în conformitate cu **Regulamentul privind procedura de stabilire a producătorilor de statistici oficiale** aprobat prin Hotărârea Guvernului (HG) nr. [51/2022](#).

Structura și reglementarea organizării și funcționării BNS este aprobată de Guvern prin Hotărârea Guvernului nr. [935/2018](#) privind organizarea și funcționarea BNS.

Programul anual de lucrări statistice (PLS) listează producătorii și furnizorii de date pentru producerea și diseminarea statisticilor oficiale. PLS 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr. [897/2024](#) în afară de BNS și BNM, include 34 de instituții care sunt producători și furnizori de date pentru producerea și diseminarea statistică pe domenii.

În conformitate cu articolul 11 din LOS, **PLS** este un document de politică sectorială și instrumentul de bază prin care autoritatea de statistică centrală și alți producători de statistici oficiale produc informații statistice oficiale cu scopul de a furniza utilizatorilor informațiile statistice necesare. Elaborarea PLS se realizează în consultare cu principalele părți interesate fiind supusă aprobării de Guvern și conține (i) lista anchetelor statistice și a activităților desfășurate de BNS și de alți producători de statistici oficiale; (ii) lista lucrărilor executate și a informațiilor furnizate de alte instituții (inclusiv de deținătorii de surse administrative), în scopul elaborării și diseminării statisticilor oficiale și (iii) nivelul de dezagregare, periodicitatea și termenele.

Prioritățile ce țin de dezvoltarea instituțională a SSN includ obiective strategice: **Planuri de viitor ce țin de Capitolul 18 “Statistici”**.

- Transpunerea *acquis*-ului UE privind statisticile oficiale în legislația națională a Republicii Moldova, până la finele anului 2027;
- Continuarea alinierii datelor sectoriale la standardele UE pentru a consolida comparabilitatea prin îmbunătățirea utilizării atât a datelor administrative, cât și a celor private;
- Integrarea accelerată prin participarea în calitate de observatori la grupurile de lucru relevante la nivel de experți. Acest angajament va asigura faptul că vom rămâne la curent cu evoluțiile UE și va facilita alinierea la *acquis*-ul statistic;
- Implementarea standardelor de transmitere a datelor către Eurostat;
- Extinderea furnizării datelor și metadatelor statistice prin intermediul platformei EDAMIS pe domenii statistice;
- Consolidarea capacității administrative în cadrul SSN, ținând cont de nivelul de complexitate al sarcinilor, de competențele și abilitățile necesare personalului statistic dar și suplinirea posturilor vacante;
- Identificarea nevoilor altor noi potențiali producători de statistici oficiale (APSO) în vederea consolidării capacităților acestora de a se conforma Codului de bune practici al statisticilor europene (ESCoP) și a Compendiului cerințelor statistice (prin elaborarea foilor de parcurs);

- Evaluarea conformității surselor de date administrative (SDA) și a surselor de date private cu cerințele statistice, până la sfârșitul anului 2026;
- Realizarea evaluării globale (Peer-review) a producătorilor de statistici oficiale din perspectiva conformității cu cerințele Codului de bune practici al statisticilor europene (ESCoP).

18.1. CADRUL JURIDIC DE BAZĂ ȘI CAPACITĂȚILE INSTITUȚIONALE ALE SISTEMULUI STATISTIC NAȚIONAL (SSN)

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legal de bază privind activitatea statisticii oficiale este constituit de:

1. Legea nr. [93/2017](#) privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2025.

Cadrul legislativ național privind statisticile oficiale include un set de documente strategice și programe:

3. Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025/2029 (la capitolul 18 "Statistici"), aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. [306/2025](#);
4. Strategia de dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2023-2030 aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. [954/2022](#);
5. Programul de dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2023-2026 aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. [503/2023](#), care vine în completarea Strategiei.

Acestea prevăd Strategia de dezvoltare a sistemului statistic național pentru perioada 2023-2030 și Programul de dezvoltare a sistemului statistic național pentru perioada 2023-2026, care vine în completarea strategiei, prezintă 4 obiective principale:

Obiectivul 1 (dezvoltare instituțională). Consolidarea capacității instituționale a membrilor sistemului statistic național (SSN) de a produce date statistice relevante, accesibile și interoperabile, reglementate de standarde și bazate pe inovare;

Obiectivul 2 (guvernanță și conducere). SSN consolidat prin sisteme de bună guvernanță, un cadru juridic și de reglementare comun, practici de protecție a vieții private și a datelor pentru a asigura transparența și accesibilitatea datelor de interes public, pentru a spori încrederea publicului și utilizarea datelor;

Obiectivul 3 (producerea de date). Date de înaltă calitate (în timp util, relevante, fiabile, comparabile la nivel internațional) produse pentru a informa societatea și a sprijini un proces decizional eficient, bazat pe dovezi, care să conducă la o dezvoltare durabilă și la o societate favorabilă incluziunii;

Obiectivul 4 (utilizare și analiză/ cerere de date). Consolidarea culturii statistice în societate pentru a permite factorilor de decizie să utilizeze datele în mod eficient și să furnizeze serviciile și resursele de care are nevoie populația, inclusiv pentru

redresarea în urma crizei, precum și pentru a oferi publicului larg oportunități de a înțelege mai bine statisticile și de a trage la răspundere autoritățile, într-un mod durabil.

Cadrul administrativ

În *Anexa 2* sunt prezentate instituțiile care contribuie la realizarea PLS pentru 2025 aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. [897/2024](#) și responsabilitățile acestora.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar privind consolidarea cadrului juridic de bază și capacitățile instituționale ale sistemului statistic național, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială;
- Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național pentru anii 2027 - 2030.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea activităților privind consolidarea cadrului juridic de bază și a capacităților instituționale ale sistemului statistic național, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Crearea centrului de formare continuă în domeniul statisticii oficiale, inovațiilor și utilizării datelor în vederea dezvoltării profesionale și a abilitării cu capacități de inovare și know-how pentru statisticile oficiale naționale;
- Dezvoltarea capacităților personalului din cadrul sistemului statistic național;
- Crearea grupurilor de lucru pe domenii statistice, care să cuprindă BNS și alte instituții implicate în producerea și diseminarea statisticilor; semnarea Memorandumurilor de înțelegere cu responsabilități specifice ale părților;
- Dezvoltarea Sistemului informațional integrat în statistică (SIIS) al BNS în vederea modernizării infrastructurii tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC);
- Documentarea proceselor statistice pentru cercetările statistice conform standardelor GSBPM;
- Acces la surse noi de date administrative și deținute de sectorul privat pentru producerea statisticilor oficiale;
- Extinderea utilizării noilor tehnologii pentru colectarea și diseminarea datelor (interviuri personale asistate de calculator (CAPI), interviuri web asistate de calculator (CAWI, CATI, GIS etc.)

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE conform Programului

Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind cadrul juridic și capacitățile instituționale sunt prezentate în **Tabelul 6**.

Tabelul 6. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind cadrul juridic și capacitățile instituționale

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
51316,7	12368,2	326,0	UNECE (Comisia Economică a Organizației Națiunilor Unite pentru Europa)	38302,5

18.2. STATISTICI DEMOGRAFICE ȘI SOCIALE

18.2.1. Populația

Subcapitol 18.2.1.1. Statistica demografică și migrația internațională

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă privind statisticile demografice și cele privind migrația internațională include:

1. Legea nr. [231/2022](#) privind recensământul populației și al locuințelor;
2. Legea nr. [200/2010](#) privind regimul străinilor în Republica Moldova;
3. Legea nr. [270/2008](#) privind azilul în Republica Moldova;
4. HG nr. [604/2022](#) privind aprobarea Conceptului de sistem informatic „Statistici demografice și sociale”;
5. Metodologia de estimare a numărului populației cu reședință obișnuită, aprobată prin Ordinul BNS nr. [34/2022](#);
6. Ordinul BNS nr. [29/2024](#) privind aprobarea Metodologiei de enumerare și prelucrare a datelor Recensământului Populației și Locuințelor 2024;
7. Ordinul BNS nr. [21/2024](#) privind aprobarea chestionarelor de colectare a datelor recensământului populației și locuințelor din anul 2024.

Legislația UE relevantă pentru statisticile privind statistica demografică și migrația internațională, include 4 regulamente: nr. [862/2007](#), nr. [351/2010](#), nr. [1260/2013](#), nr. [205/2014](#) – toate fiind transpuse parțial în legislația națională în domeniu – în special prin Legea nr. [270/2008](#) privind azilul și HG nr. [604/2022](#) privind aprobarea Conceptului de sistem informațional „Statistici demografice și sociale”.

Cadrul administrativ

Instituția responsabilă de producerea, compilarea și diseminarea statisticilor demografice și privind migrația internațională este BNS, Direcția statistică populației și migrației (DSPM), vezi **Tabelul 7**.

Tabelul 7. Capacități administrative ale BNS: DSPM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	4	1

Datele privind migrația internațională a populației sunt în prezent compilate pe baza surselor de date administrative deținute de următoarele instituții de stat: Agenția Servicii Publice (ASP), Poliția de Frontieră (PF) și Inspectoratul General pentru Migrație (IGM) din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (MAI), care fac schimb de informații cu BNS în temeiul acordurilor bilaterale privind schimbul de date.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic demografic și migrației internaționale vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea proiectului de ordin pentru aprobarea metodologiei privind migrația internațională în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 862/2007 al Parlamentului European și al Consiliului;
- Elaborarea proiectului de ordin pentru aprobarea metodologiei privind statistica populației și mișcării naturale în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1260/2013.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic demografic și migrației intern-ionale, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea statisticilor oficiale privind statistica migrației internaționale;
- Crearea Registrului statistic al populației în baza Sistemului Informațional “Statistica populației și migrației” și a altor module ale Sistemului informațional “Statistici demografice și sociale”;
- Producerea și diseminarea statisticilor oficiale privind statistica populației și mișcării naturale.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE conform Programului Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 “Statistici” privind domeniul statistica demografică și migrația internațională sunt prezentate în **Tabelul 8**.

Tabelul 8. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind statistica demografică și migrația internațională

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
10257,0	629,0	2845,0	Fondul Parteneriatului pentru Dezvoltare India-ONU, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație	6783,0

Subcapitol 18.2.1.2. Recensământul populației și al locuințelor

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind recensământul populației și al locuințelor include:

1. Legea nr. [231/2022](#) privind Recensământul Populației și Locuințelor;
2. Hotărârea Guvernului nr. [604/2022](#) cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Statistici demografice și sociale”;
3. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2025;
4. Hotărârea Guvernului nr. [69/2024](#) privind data de referință și perioada de colectare a datelor recensământului populației și locuințelor în anul 2024;
5. Hotărârea Guvernului nr. [951/2022](#) privind organizarea și desfășurarea recensământului populației și locuințelor în Republica Moldova în anul 2024;
6. Ordinul BNS nr. [34/2022](#) privind aprobarea Metodologiei de estimare a numărului populației cu reședință obișnuită;
7. Ordinul BNS nr. [29/2024](#) privind metodologia de enumerare și prelucrare a datelor RPL 2024;
8. Ordinul BNS nr. [21/2024](#) privind aprobarea chestionarelor pentru colectarea datelor recensământului populației și locuințelor din 2024;
9. Ordinul Biroului Național de Statistică nr. [69/2023](#) privind aprobarea Strategiei de comunicare și promovare pentru Recensământul populației și al locuințelor 2024.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind recensământul populației și al locuințelor, include 5 regulamente ale UE, dintre care 4 regulamente sunt transpuse parțial prin legislația națională specifică: Regulamentul (CE) nr. [763/2008](#), Regulamentul (UE) [2017/712](#), Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2017/881](#), Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2018/1799](#) și Regulamentul (UE) [2017/543](#) care e transpus total.

Cadrul administrativ

În conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Legea nr. [231/2022](#) privind recensământul populației și al locuințelor, BNS este responsabil de pregătirea, desfășurarea, monitorizarea și diseminarea rezultatelor recensământului. Direcția recensăminte (DR) a BNS este responsabilă de organizarea recensămintelor populației, locuințelor și recensământului general agricol, a se vedea **Tabelul 9**.

Tabelul 9. Capacități administrative ale BNS: DR

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	5	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind recensământul populației și al locuințelor, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Prelucrarea datelor recensământului populației și al locuințelor (RPL) 2024 și diseminarea acestora;
- Transmiterea către Eurostat a metadatelor și datelor Recensământului populației și al locuințelor 2024;
- Diseminarea și transmiterea la Eurostat a tematicilor selectate ale Recensământului populației și locuințelor din 2024 geocodate la nivel de griduri de 1 km²;
- Pregătirea și transmiterea în adresa Eurostat a Raportului de calitate cu privire la Recensământul populației și locuințelor din 2024.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind recensământul populației și al locuințelor (RPL) sunt prezentate în **Tabelul 6**.

Tabelul 6. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind RPL 2024

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
19077,04	9073,94	8077,3	Uniunea Europeană, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație	1925,8

Subcapitol 18.2.1.3 Statistici privind azilul și migrația gestionată

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă a statisticilor privind azilul și migrația gestionată include:

1. Legea nr. [200/2010](#) privind regimul străinilor în Republica Moldova;
2. Legea nr. [270/2008](#) privind azilul în Republica Moldova;
3. Legea nr. [28/2024](#) cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova;
4. Legea nr. [269/1994](#) privind ieșirea și intrarea în Republica Moldova;
5. Legea nr. [257/2013](#) privind resortisanții țărilor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sunt exonați de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova;
6. Legea Republicii Moldova nr. [100/2001](#) privind actele de stare civilă;
7. Legea nr. [273/1994](#) privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte;
8. Legea nr. [93/2017](#) cu privire la statistica oficială (LOS);
9. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2025;
10. Decizia nr. [808/2022](#) cu privire la aprobarea Programului privind gestionare a fluxului migrațional, azilul și integrării străinilor pentru anii 2022-2025;
11. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. [218/2008](#) (art. 333);
12. Decizia nr. [618/2023](#) cu privire la aprobarea conceptului „Sistemului Informațional Migrație”.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind azilul și migrația include 3 regulamente: nr. [862/2007](#), nr. [216/2010](#), nr. [2020/851](#) – toate fiind transpuse parțial în legislația națională.

Cadrul administrativ

Inspectoratul General pentru Migrație (IGM) este responsabil de colectarea datelor privind fluxurile de migrație înregistrate, solicitanții de azil, repatriații etc. În cadrul IGM există câteva Direcții care păstrează înregistrări de date: Direcția supravegherii regimului de ședere, Direcția pentru azil și apatridie, Direcția admisie și documentare, inclusiv Admisie și reglementare a șederii.

De asemenea, Secția analiza riscurilor și rapoarte analitice (SARRA) din cadrul IGM, colectează date pentru elaborarea Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova (o dată la trei ani) și Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova a Compendiului statistic (anual).

Tabelul 10. Capacități administrative ale IGM: SARRA

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
3	3	0

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statisticilor privind azilul și migrația gestionată va fi întreprinsă următoarea acțiune:

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei de producere a statisticilor privind migrația și azilul.

Alte acțiuni de transpunere ale actelor UE vor fi realizate la Capitolul 24 ”Justiție, libertate și securitate” conform solicitării Ministerului Afacerilor Interne (scrisoarea nr. 14/4862 din 13.12.2024).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea statisticilor privind azilul și migrația gestionată, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Pregătirea și transmiterea în adresa Eurostat a datelor, metadatelor și a Raportului de calitate cu privire la statistica migrației și protecției internaționale;
- Producerea statisticilor migrației și protecției internaționale privind categoriile de motive pentru eliberarea permiselor de ședere;
- Dezvoltarea Sistemului Informațional IGM pentru generarea datelor statistice.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 “Statistici” privind azilul și migrația gestionată, sunt prezentate în **Tabelul 8**.

Tabelul 10. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul privind azilul și migrația gestionată.

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
10165,0	165,0	-	-	10000,0

18.2.2 Forța de muncă și Costul forței de muncă

Subcapitol 18.2.2.1. Ocuparea forței de muncă și șomajul

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă privind statisticile ce țin de ocuparea forței de muncă și șomajul include:

1. Legea nr. [186/2011](#) pentru ratificarea Convenției Organizației Internaționale a Muncii nr. 160 privind statistica muncii (acceptarea articolelor 7-13 și a articolului 14 punctul(1));
2. Ordinul Biroului Național de Statistică (BNS) nr. [84/2024](#) privind aprobarea Metodologiei Anchetei asupra forței de muncă în gospodării;
3. Ordinul BNS nr. [89/2023](#) privind aprobarea chestionarelor AFM;
4. Ordinul BNS nr. [45/2021](#) privind aprobarea chestionarului și a instrucțiunilor.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor ce țin de ocuparea forței de muncă și șomajul sunt: Regulamentul (CE) nr. [1022/2009](#) (Acțiuni de transpunere a Regulamentului sunt incluse la Capitolul 2 "Libera circulație a lucrătorilor"); Regulamentul Delegat (UE) [2019/1755](#); Regulamentul (UE) nr. [317/2013](#); Regulamentul (CE) nr. [453/2008](#); Regulamentul (CE) nr. [1062/2008](#); Regulamentul (CE) nr. [19/2009](#); Regulamentul (UE) [2019/1700](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2019/2240](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2019/2181](#); Regulamentul delegat (UE) [2020/256](#); Regulamentul delegat (UE) [2020/257](#).

Cadrul administrativ

Direcția responsabilă de elaborarea, producerea și diseminarea statisticilor privind forța de muncă este Direcția de statistică a forței de muncă (DSFM) din cadrul BNS. Subdiviziunea responsabilă de producerea și diseminarea statisticilor privind câștigurile salariale, costul muncii și locurile de muncă vacante este Direcția statistica pieței muncii (DSPM).

În afară de DSFM și alte Direcții din cadrul BNS sunt implicate în producerea datelor cu privire la forța de muncă și piața muncii: Direcția generală metode și inovații statistice (proiectarea eșantioanelor și calcularea coeficienților de extindere); Direcția proiectare aplicații și Direcția colectarea datelor în gospodării (coordonarea rețelei de interviuatori), subdiviziunile teritoriale de statistică. Activitatea de teren este asigurată de 130 de operatori de interviu, 26 de supervizori (din cadrul centrelor regionale de statistică) care sunt implicați în diferite cercetări statistice privind gospodăriile casnice.

Tabelul 11. Capacități administrative ale BNS: DSFM și DSPM

Direcția de statistică a forței de muncă (DSFM)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
6	6	0

Direcția de statistică a pieței muncii (DSPM)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
8	6	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind ocuparea forței de muncă și a șomajului, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului modulului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2027 „Organizarea muncii și organizarea timpului de lucru” (LF8YE)”;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al modulului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2028 „Accidente la locul de muncă și probleme de sănătate legate de locul de muncă” (LF8YE)”;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al modulului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2029 „Situația migranților și a descendenților direcți ai acestora pe piața “muncii” (LF8YA).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind ocuparea forței de muncă și a șomajului vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea statisticilor privind Ancheta forței de muncă;
- Producerea statisticilor trimestriale privind locurile de muncă vacante.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE privind statisticile ce țin de ocuparea forței de muncă și șomaj în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE, planificate în Programul Național de Aderare 2025-2029 la Capitolul 18 „Statistici”, sunt prezentate în **Tabelul 10**.

Tabelul 12. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind statistica ocupării forței de muncă și șomajului

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
8637,0	8232,1	-	-	405,0

Subcapitol 18.2.2.2 Câștigurile salariale și costul forței de muncă

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă privind statisticile câștigurilor salariale și costul forței de muncă include:

1. Legea nr. [186/2011](#) pentru ratificarea Convenției Organizației Internaționale a Muncii nr. 160 privind statistica muncii.

Ancheta privind costul forței de muncă

2. Ordinul BNS nr. [42/2018](#) cu privire la aprobarea Metodologiei anchetei anuale privind veniturile și costurile forței de muncă;
3. Ordinul BNS nr. [45/2021](#) privind aprobarea Chestionarului și a instrucțiunilor.

Ancheta trimestrială privind câștigurile salariale

4. Ordinul BNS nr. [22/2017](#) privind aprobarea Metodologiei anchetei trimestriale asupra câștigurilor salariale;
5. Ordinul BNS nr. [16/2024](#) privind aprobarea chestionarului și a instrucțiunilor.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind statisticile ce țin de câștigurile salariale și costul forței de muncă sunt: Regulamentul (UE) [2019/1700](#); Regulamentul (CE) nr. [2025/941](#); Regulamentul UE [2025/1526](#); Regulamentul (CE) nr. [1726/1999](#); Regulamentul (CE) nr. [1916/2000](#); Regulamentul (CE) nr. [450/2003](#); Regulamentul (CE) nr. [1216/2003](#); Regulamentul (CE) nr. [698/2006](#); Regulamentul (CE) nr. [1022/2009](#) (Acțiuni de transpunere a Regulamentului incluse la Capitolul 2 “Libera circulație a lucrătorilor”).

Acte transpuse total: Regulamentul (CE) nr. [973/2007](#) al Comisiei din 20 august 2007 de modificare a anumitor regulamente CE privind domeniile statistice specifice de punere în aplicare a nomenclatorului statistic al activităților economice NACE Revizia 2.

Cadrul administrativ

Direcția responsabilă de elaborarea, producerea și diseminarea statisticilor privind câștigurile salariale și costul forței de muncă este Direcția de statistica pieței muncii (DSPM) din cadrul BNS.

În afară de DSPM, în cadrul BNS, alte Direcții implicate în producerea datelor statistice: Direcția generală metode și inovații statistice (proiectarea eșantioanelor și calcularea ponderilor); Direcția pentru proiectarea aplicațiilor informatice și Centrele regionale de statistică (colectează și verifică datele).

Tabelul 13. Capacități administrative ale BNS: DSPM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
8	6	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind câștigurile salariale și costul forței de muncă, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Metodologiei și Instrumentarului cercetării statistice Structura câștigurilor salariale;

- Metodologiei privind estimarea Indicelui Costului Forței de Muncă.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind câștigurile salariale și costul forței de muncă, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Estimarea Indicilor Costului Forței de Muncă;
- Implementarea Cercetării statistice "Structura câștigurilor salariale";
- Pregătirea și transmiterea în adresa Eurostat a datelor și a Rapoartelor de calitate cu privire la Costul forței de muncă, Structura câștigurilor salariale și a Indicelui Costului Forței de Muncă.

Costuri

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE ce țin de câștigurile salariale și costul forței de muncă în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE, planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici”, sunt prezentate în **Tabelul 12**.

Tabelul 14. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind statistica câștigurilor salariale și costul forței de muncă

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
2459,0	1336,2	-	-	1122,8

18.2.3. Educație și formare

Subcapitol 18.2.3.1 Educație

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind educația - formarea include:

1. Codul educației nr. [152/2014](#) al Republicii Moldova;
2. Hotărârea Guvernului nr. [601/2020](#) cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional de management în educație;
3. Hotărârea Guvernului nr. [114/2023](#) privind aprobarea Strategiei de dezvoltare „Educația 2030”;
4. Hotărârea Guvernului nr. [199/2013](#) privind aprobarea Nomenclatorului specialităților științifice;
5. Hotărârea Guvernului nr. [853/2015](#) privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postliceal și postliceal nonterțiar, actualizat prin HG nr. 293/2024;

6. Hotărârea Guvernului nr. [425/2015](#) privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor, actualizată prin HG nr. 294/2015;
7. Hotărârea Guvernului nr. [412/2024](#) privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior;
8. Ordinul BNS nr. [60/2017](#) privind aprobarea chestionarelor privind activitatea instituțiilor de învățământ profesional tehnic secundar; activitatea instituțiilor de învățământ profesional tehnic postliceal; activitatea instituțiilor de învățământ superior la începutul anului de studii;
9. Ordinul BNS nr. [88/2017](#) privind aprobarea chestionarului referitor la studiile de doctorat;
10. Ordinul BNS nr. [63/2018](#) privind aprobarea chestionarului referitor la activitatea instituțiilor de educație timpurie;
11. Ordinul BNS nr. [30/2021](#) privind aprobarea chestionarului referitor la activitatea instituțiilor de învățământ primar și secundar general la începutul anului de studiu; personalul angajat în instituțiile de învățământ primar și secundar general la începutul anului de studiu;
12. Ordinul BNS nr. [46/2018](#) privind Metodologia anchetei privind formarea profesională în întreprinderi;
13. Ordinul BNS nr. [45/2021](#) privind chestionarul și instrucțiunile privind formarea profesională în întreprinderi.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind educația - formarea, se referă la 2 Regulamente: Regulamentul (CE) nr. [452/2008](#) și Regulamentul (UE) nr. [912/2013](#).

Cadrul administrativ

BNS colectează date statistice pentru toate nivelurile de învățământ (de la ISCED 0 la ISCED 8), în mod exhaustiv, prin anchete statistice anuale care acoperă toate instituțiile de învățământ. Anchetele și instrucțiunile aferente sunt revizuite periodic și aprobate prin Ordinele BNS (ultima revizuire a anchetei în domeniul educației aprobată prin Ordinul BNS nr. [30/2021](#)).

Direcția statistică educației, științei și culturii (DSEȘC) este responsabilă pentru producerea, și diseminarea statisticilor privind educația. Direcția este, de asemenea, responsabilă pentru producerea de statistici privind știința, cultura și sportul și, în viitor, pentru Ancheta educația adulților (AES).

Tabelul 15. Capacități administrative ale BNS: DSEȘC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	3	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind educația, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind producerea statisticii educației formale;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului cercetărilor statistice în domeniul educației formale;
- Proiect de Ordin pentru revizuirea clasificării naționale a programelor educaționale și a domeniilor de educație și formare pentru a asigura conformitatea deplină cu Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED 2011 și ISCED - F 2013);

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind educația, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea datelor statistice cu privire la educația formală;
- Colectarea și prezentarea datelor pentru generarea datelor statistice privind Cheltuielile în educație ale instituțiilor de învățământ publice (bugetare și la autonomie financiară) pe niveluri educaționale ISCED 2011 în conformitate cu Metodologia UNESCO-OECD-Eurostat (UOE);
- Producerea și diseminarea datelor privind Cheltuielile în educație ale instituțiilor de învățământ publice (bugetare și la autonomie financiară) pe niveluri educaționale ISCED 2011 în conformitate cu Metodologia UNESCO-OECD-Eurostat (UOE) pe baza surselor de date administrative.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind educația - formarea, sunt prezentate în **Tabelul 14**.

Tabelul 16. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica privind educația - formarea

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
2321.54	632,8	159,8	UNICEF	1528,94

Subcapitol 18.2.3.2 Statistici privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții este listată la **Subcapitol 18.2.3.1 Educație - formare**.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții sunt: Regulamentul (CE) nr. 1552/2005; Regulamentul (CE) nr. [198/2006](#); Regulamentul (UE) nr. [1153/2014](#); Regulamentul (UE) [2019/1700](#); Regulamentul delegat (UE) [2021/859](#); Regulamentul (CE) nr. [452/2008](#).

Cadrul administrativ

Direcția statistică educației, științei și culturii (DSEȘC) din cadrul BNS este responsabilă pentru producerea, și diseminarea statisticilor privind educația, pe viitor și de implementarea Anchetei educația adulților (AES). Direcția este, de asemenea, responsabilă pentru producerea de statistici privind știința, cultura și sportul. Direcția statistică pieței muncii (DSPM) este responsabilă de Cercetarea statistică *Formarea profesională continuă*.

Tabelul 17. Capacități administrative ale BNS: DSEȘC și DSPM

Direcția statistică educației, științei și culturii (DSEȘC)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	3	2
Direcția statistică pieței muncii (DSPM)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
8	6	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Metodologiei și Instrumentarului cercetării statistice Educația adulților (Ancheta privind Educația Adulților);
- Metodologiei și Instrumentarului cercetării statistice în gospodării "Educația adulților".

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Implementarea cercetării statistice în gospodăriile casnice „Educația Adulților” (AES);
- Implementarea cercetării statistice în întreprinderi „Formarea profesională continuă”.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții, sunt prezentate în **Tabelul 18**.

Tabelul 18. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții.

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
2228,0	1290,6	133,7	-	803,7

18.2.4. Sănătatea

Subcapitol 18.2.4.1 Sănătate publică

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind sănătatea publică include:

1. Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială;
2. Hotărârea Guvernului nr. [503/2023](#) cu privire la aprobarea Programului de dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2023-2026;
3. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2025;
4. Ordinul Ministerului Sănătății nr. [1058/2024](#) cu privire la aprobarea formularelor statistice medicale anuale;
5. Ordinul Ministerului Sănătății nr. [1104/2024](#) cu privire la elaborarea și prezentarea rapoartelor statistice medicale anuale ale instituțiilor medico-sanitare pentru anul 2024;
6. Hotărârea Guvernului nr. [387/2023](#) cu privire la aprobarea Strategiei naționale de sănătate “Sănătate 2030”.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind sănătatea include: Regulamentul (CE) nr. [1338/2008](#), Regulamentul (UE) nr. [2022/2294](#), Regulamentul (UE) nr. [2021/1901](#); Regulamentul (UE) nr. [328/2011](#); Regulamentul (UE) nr. [2019/1700](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. [2019/2181](#); Regulamentul delegat (UE) nr. [2024/297](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2023/2529](#).

Cadrul administrativ

Direcția statistica sănătății, protecției sociale și justiției (DSSPSJ) din cadrul BNS este subdiviziunea responsabilă de diseminarea datelor legate de sănătatea publică, preluate de la deținătorii surselor de date administrative, în conformitate cu calendarul de diseminare.

Tabelul 19. Capacități administrative ale BNS: DSSPSJ

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	4	1

Totodată, elaborarea și diseminarea statisticilor privind sănătatea publică intră în responsabilitatea următoarelor instituții:

Domeniul 1 - Asistență medicală

- Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP) este autoritatea administrativă, aflată în subordinea Ministerului Sănătății, responsabilă de managementul și procesarea datelor statistice în domeniul ocrotirii sănătății. Unitatea dedicată din cadrul structurii ANSP este Direcția date statistice în sănătate (DDSS), având 16 funcții dedicate, din care 12 ocupate. ANSP colectează și analizează date administrative referitoare la unitățile de asistență medicală, resursele umane din domeniul sănătății, utilizarea asistenței medicale, cheltuielile și finanțarea asistenței medicale, precum și supravegherea bolilor și alți indicatori de sănătate publică. ANSP are rolul de a se asigura că datele privind sănătatea sunt înregistrate în mod sistematic și sunt accesibile pentru analiză.

Tabelul 20. Capacități administrative ale ANSP: Direcția date statistice în sănătate (DDSS)

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
16	12	4

Domeniul 2 - Cheltuieli și finanțare în domeniul sănătății

Statisticile privind cheltuielile cu asistența medicală în Republica Moldova se bazează pe date agregate din surse de date administrative deținute de diferite instituții publice. Organizarea conturilor naționale de sănătate implică următoarea structură instituțională:

- Ministerul Sănătății (MS) gestionează dezvoltarea și implementarea sistemului de conturi naționale în sănătate. Secția Conturi naționale în sănătate a ANSP (4 funcții, dintre care 1 ocupată) este unitatea responsabilă de colectarea, prelucrarea și raportarea datelor privind cheltuielile pentru sănătate.

Tabelul 21. Capacități administrative ale MS: Secția conturi naționale în sănătate (SCNS)

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
4	1	3

Alte instituții care contribuie la furnizarea datelor în domeniu sunt: Biroul Național de Statistică, Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM) și Compania Națională de Asigurări Sociale (CNAS), care oferă date privind cheltuielile de sănătate ale gospodăriilor populației, executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și costurile asociate acordării biletelor de tratament. Banca Națională a Moldovei furnizează

date cu privire la suma despăgubirilor plătite persoanelor asigurate de către companiile de asigurări pentru asigurările facultative de sănătate.

Domeniul 3 - Cauzele decesului

În Republica Moldova, producerea statisticilor naționale privind cauzele de deces este un proces de colaborare care implică mai multe structuri instituționale:

- **Furnizorii de servicii medicale** – experții din domeniul medical sunt responsabili pentru certificarea inițială a cauzei decesului utilizând certificate medicale electronice de deces. Aceste certificate detaliază cauza decesului în conformitate cu sistemul de codificare al Clasificării Internaționale a Bolilor (ICD) stabilit de OMS. În prezent, Republica Moldova utilizează cea de-a 10-a versiune a CIM. Codificarea cauzelor de deces se face de către experții din domeniul medical, în consultare cu specialiștii ANSP, dacă este necesar. Sistemul de informații privind cauzele medicale de naștere și deces lansat în septembrie 2024 permite notificarea activă a evenimentului de deces către oficiul local de stare civilă din subordinea Agenției Serviciilor Publice.

- **Agenția Servicii Publice** – este responsabilă de înregistrarea evenimentelor vitale, inclusiv a deceselor. ASP se asigură că cauzele de deces, astfel cum sunt stabilite de profesioniștii din domeniul sănătății, sunt documentate și introduse în sistemul de înregistrare civilă.

- **Agenția Națională de Sănătate Publică** extrage seturi de date din eCMND, calculează indicatorii legați de mortalitate, publică și difuzează date privind mortalitatea. ANSP este, de asemenea, responsabilă pentru administrarea sistemului informatic privind fișele medicale de naștere și deces (eCMND), asigură comunicarea cu furnizorii de servicii medicale, împreună cu asistența tehnică pentru utilizatorii finali.

- **BNS** – aprobă și publică statisticile oficiale privind cauzele de deces prezentate de ANSP. Totodată, publică periodic rapoarte și seturi de date privind mortalitatea, inclusiv principalele cauze de deces.

- Instituții care au acces la datele din SI eCMND: ANSP, furnizori publici și privați de servicii medicale, Centrul de Medicină Legală, Agenția Servicii Publice, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Biroul Național de Statistică, Casa Națională de Asigurări Sociale.

Domeniul 4 - Starea de sănătate și factorii determinanți ai sănătății

- Direcția statistică nivelului de trai (DSNT) din cadrul BNS, este responsabilă de dezvoltarea, producerea (colectarea, prelucrarea, analiza) și diseminarea datelor din Cercetarea europeană privind sănătatea populației (EHIS), precum și de producerea și diseminarea *modulului Sănătate* (ILC3YB) cu întrebări legate de sănătate în EU-SILC;

Tabelul 22. Capacități administrative ale BNS: DSNT

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
9	7	2

- Direcția Statistica Forței de Muncă (DSFM) a BNS, este responsabilă de colectarea și producerea datelor în cadrul *variabilelor bienale* „Starea de sănătate și dizabilitatea” adăugate *Anchetei asupra forței de muncă*;

Tabelul 23. Capacități administrative ale BNS: DSFM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
6	5	1

Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă și structurile sale teritoriale, aflate în subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale – colectează și produce date administrative privind persoanele certificate cu dizabilități.

Domeniul 5 – **Accidente de muncă și boli profesionale** – a se vedea *secțiunea* privind *sănătatea și securitatea la locul de muncă*.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind sănătatea publică, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Instrumentarului (rapoartelor statistice și precizărilor metodologice) referitoare la echipamentele de asistență medicală, resursele umane în domeniul asistenței medicale și utilizarea asistenței medicale.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind sănătatea publică, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea datelor privind echipamentele de asistență medicală, resursele umane în domeniul asistenței medicale și utilizarea asistenței medicale;
- Producerea și diseminarea statisticilor privind cauzele de deces;
- Transmiterea către Eurostat a datelor și metadatelor privind cauzele de deces;
- Producerea și diseminarea de statistici referitoare la cheltuielile și sursele de finanțare în domeniul sănătății;
- Implementarea Cercetării Europene privind Sănătatea Populației (EHIS).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 -2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind sănătatea publică, sunt prezentate în **Tabelul 22**.

Tabelul 24. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul sănătății publice

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
7677,26	1872,4	866,5	-	4938.36

Subcapitol 18.2.4.2 Sănătatea și securitatea la locul de muncă

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind sănătatea și securitatea la locul de muncă include:

1. Ordinul Ministerului Sănătății nr. 1058/2024 cu privire la aprobarea formulelor statistice medicale anuale;

Statisticile privind Accidentele de muncă:

2. Legea nr. [186/2008](#) privind securitatea și sănătatea în muncă;
3. Hotărârea Guvernului nr. [1361/2005](#) pentru aprobarea Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă;
4. Ordinul Biroului Național de Statistică (BNS) nr. [45/2018](#) privind aprobarea formularului și precizărilor metodologice privind accidentele de muncă;

Statistica bolilor profesionale

5. Hotărârea Guvernului nr. [1282/2016](#) pentru aprobarea Procedurii de investigare și diagnosticare a bolilor profesionale;
6. Ordinul Ministerului Sănătății nr. [828/2011](#) privind aprobarea formularului de dosar medical primar;
7. Ordinul Ministerului Sănătății nr. [97/2017](#) privind punerea în aplicare a HG nr. 1282/2016.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea pentru statisticile privind sănătatea și securitatea la locul de muncă sunt: Regulamentul (CE) nr. [1338/2008](#), Regulamentul [2025/2001](#) Regulamentul (UE) nr. [349/2011](#) (Acțiunea de transpunere a Regulamentului va fi inclusă la cap.19); Regulamentul (UE) [2019/1700](#);

Cadrul administrativ

Direcția statistică pieței muncii (DSPM) din cadrul BNS este responsabilă de *statisticile privind accidentele de muncă*. Alte Direcții din cadrul BNS implicate sunt:

- Direcția generală metode și inovații statistice – eșantionare și ponderare;
- Centre regionale de statistică – colectarea și verificarea datelor;

- Direcția proiectare aplicații – dezvoltarea de software informatic.

Secția Sănătate ocupațională și siguranță chimică (sSOSC) deține Registrul de evidență a persoanelor cu boală (intoxicație) profesională.

Tabelul 25. Capacități administrative ale BNS: DSPM și DSFM

Direcția statistică pieței muncii (DSPM)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
8	6	2
Direcția statistică forței de muncă (DSFM)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
6	5	1

Inspectoratul de Stat al Muncii este responsabil pentru înregistrarea și cercetarea accidentelor de muncă.

În ceea ce privește *statisticile referitoare la bolile profesionale*, Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP) înscrie cazurile noi în Registrul de evidență a persoanelor cu boală (intoxicație) profesională și diseminează datele în

Raportul anual cu privire la activitatea Agenției Naționale Pentru Sănătate Publică. La moment Biroul Național de Statistică nu diseminează date cu privire la bolile profesionale în statistica oficială.

Tabelul 26. Capacități administrative ale ANSP: SOSC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
9	9	0

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind sănătatea și securitatea la locul de muncă, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea proiectului de ordin pentru aprobarea Instrumentarului modului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2028 „Accidente la locul de muncă și probleme de sănătate legate de locul de muncă” (LF8YE)”
- Modificarea Hotărârii de Guvern nr.1282/2016 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind modul de cercetare și de stabilire a diagnosticului de boală (intoxicație) profesională;
- Modificarea Ordinului MS nr. 828/ 2011 cu privire la aprobarea formularelor de evidență medicală primară;

- Elaborarea Proiectului de Ordin pentru implementarea Regulamentului sanitar privind modul de cercetare și stabilire a diagnosticului de boală profesională.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind sănătatea și securitatea la locul de muncă, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea datelor și metadatelor cu privire la accidentele de muncă și transmiterea acestora în adresa Eurostat;
- Producerea și diseminarea datelor privind cazurile recunoscute de boli profesionale.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025-2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind sănătatea și securitatea la locul de muncă sunt prezentate în **Tabelul 26**.

Tabelul 26. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statisticii privind sănătatea și securitatea la locul de muncă

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
526,54	456,4	-	-	70,0

18.2.5 Venituri și condiții de viață

Subcapitol 18.2.5.1 Cercetarea privind bugetele gospodăriilor casnice

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind statistica veniturilor și a condițiilor de viață include:

1. Hotărârea Guvernului nr. [471/2006](#) privind anchetele statistice în domeniul social pe gospodărie;
2. Ordinul BNS nr. [82/2018](#) privind aprobarea instrumentarului CBGC;
3. Legea nr. [152/2012](#) privind minimul de subzistență;
4. Hotărârea Guvernului nr. [285/2013](#) pentru aprobarea Regulamentului privind calculul mărimii minimului de subzistență;
5. Hotărârea Guvernului nr. [851/2005](#) privind crearea sistemului de monitorizare și evaluare a sărăciei.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind statistica veniturilor și a condițiilor de viață sunt: Regulamentul (UE) [2019/1700](#); Regulamentul delegat (UE) [2023/126](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2022/2094](#);

Cadrul administrativ

Direcția responsabilă de dezvoltarea, producerea (colectarea, prelucrarea, analiza) și diseminarea datelor Cercetării bugetelor gospodăriilor casnice (CBGC) este Direcția statistica nivelului de trai (DSNT) din cadrul BNS. DSNT cuprinde 9 unități, 7 persoane de facto (*a se vedea Tabelul 20*).

De asemenea, alte Direcții din cadrul BNS care susțin activitatea DSNT sunt:

- Direcția generală metode și inovații statistice – eșantionare și ponderare;
- Direcția proiectare aplicații – dezvoltarea de software informatic;
- Direcția colectarea datelor în gospodării (coordonarea rețelei de interviuatori, care include 130 de interviuatori și 26 de supraveghetori (în cadrul centrelor statistice regionale).

Planuri de viitor

Planuri legislative

Nu sunt prevăzute acțiuni de transpunere a cadrului normativ, privind statistica veniturilor și a condițiilor de viață.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind cercetarea privind bugetele gospodăriilor casnice, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea datelor privind Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC), precum și transmiterea acestora la Eurostat.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice, sunt prezentate în **Tabelul 27. Subcapitol 18.2.4.2 Sănătatea și securitatea la locul de muncă.**

Tabelul 27. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica privind cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite

1682,7	1490,1	192,60	Banca Mondială	-

Subcapitole: 18.2.5.2. Cercetări europene armonizate privind utilizarea timpului¹⁹

18.2.5.3 Venituri, incluziune socială și condițiile de trai

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind venituri, incluziune socială și condiții de viață include:

1. Hotărârea Guvernului nr. [471/2006](#) privind anchetele statistice în domeniul social pe gospodării.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind venituri și condiții de trai sunt: Regulamentul UE [2019/1700](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2019/2180](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2019/2181](#); Regulamentul delegat (UE) ale Comisiei: [2020/256](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2019/2242](#); Regulamentul delegat (UE) [2020/258](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2020/1721](#); Regulamentul delegat (UE) [2021/466](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2021/2052](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2022/2498](#); Regulamentul delegat (UE) [2023/212](#); Regulamentul [2024/2915](#). Regulamentul delegat (UE) 2025/367.

Cadrul administrativ

Direcția responsabilă cu dezvoltarea, producerea (colectarea, prelucrarea, analiza) și diseminarea datelor EU-SILC este Direcția statistică nivelului de trai (DSNT) din cadrul BNS.

- Direcția colectarea datelor în gospodării acordă suport în colectarea datelor și coordonarea rețelei de interviatori, care include 130 de interviatori și 26 de supraveghetori (în cadrul centrelor statistice regionale).

Tabelul 28. Capacități administrative ale BNS (privind EU-SILC): DSNT

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
9	7	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind veniturile, incluziunea socială și condițiile de trai, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

¹⁹ Eurostat planifică următoarea rundă a cercetării TUS pentru anul 2032.

- Elaborarea proiectului de ordin pentru aprobarea Metodologiei și Instrumentarului Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind veniturile, incluziunea socială și condițiile de trai, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Implementarea Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Planul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind venituri, incluziune socială și condiții de viață, sunt prezentate în **Tabelul 28**.

Tabelul 29. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica privind veniturile, incluziunea socială și condițiile de viață

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
4947,60	3028,04	192,6	-	1727,0

Subcapitol 18.2.5.4 Calitatea vieții

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind calitatea vieții include:

1. Ordinul BNS nr. 84/2024 privind aprobarea Metodologiei anchetei asupra forței de muncă;
2. Ordinul BNS nr. [82/2018](#) privind aprobarea instrumentarului HBS.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor referitoare la calitatea vieții este reprezentată de: Regulamentul UE [2019/1700](#); [Comunicarea](#) Comisiei către Consiliul și Parlamentul European - Dincolo de PIB: măsurarea progreselor într-o lume în schimbare.

Cadrul administrativ

Direcția responsabilă de dezvoltarea, producerea (colectarea, prelucrarea, analiza) și diseminarea statisticii calității vieții este Direcția statistica nivelului de trai (DSNT) din cadrul BNS.

Tabelul 30. Capacități administrative ale BNS: DSNT

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
9	7	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

Nu sunt prevăzute acțiuni de transpunere a cadrului normativ, pentru statisticile privind calitatea vieții.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind calitatea vieții, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea datelor privind calitatea vieții.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” referitoare la calitatea vieții, sunt prezentate în **Tabelul 30**.

Tabelul 31. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica privind calitatea vieții

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
831,7	134,7	-	-	697,0

18.2.6 Protecția socială

Subcapitol 18.2.6.1 Protecția socială (SESPROS)

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă privind protecția socială include, în principal:

1. Codul muncii al Republicii Moldova nr. [154/2003](#);
2. Legea nr. [181/2014](#) privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală;
3. Legea nr. [489/1999](#) privind sistemul public de asigurări sociale;
4. Legea nr. [1585/1998](#) privind asigurarea obligatorie de asistență medicală;
5. Legea nr. [93/2017](#) cu privire la statistica oficială (LOS);
6. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) privind Programul de lucrări statistice;
7. Ordinul Ministerului Finanțelor nr. [208/2015](#) privind clasificarea bugetară;

8. Legea nr. [156/1998](#) privind sistemul public de pensii;
9. Legea nr. [1544/1993](#) privind asigurarea pensiilor pentru militari și persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne;
10. Legea nr. [499/1999](#) privind alocațiile sociale de stat pentru anumite categorii de cetățeni;
11. Legea nr. [1591/2002](#) privind protecția socială suplimentară a unor beneficiari de pensii, stabilite în sistemul public de asigurări sociale;
12. Legea nr. [289/2004](#) privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale;
13. Legea nr. [756/1999](#) privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale;
14. Legea nr. [156/2019](#) privind acordarea de indemnizații în caz de deces al unuia dintre soți;
15. Legea nr. [105/2018](#) privind promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj;
16. Legea nr. [909/1992](#) privind protecția socială a cetățenilor care au suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl;
17. Legea nr. [190/2003](#) cu privire la veterani;
18. Legea nr. [133/2008](#) privind asistența socială;
19. Legea nr. [123/1998](#) privind capitalizarea plăților periodice;
20. Legea nr. [315/2016](#) privind prestațiile sociale pentru copii;
21. Legea nr. [110/2025](#) cu privire la educația, fizică și sport;
22. Legea nr. [827/2000](#) privind fondul de susținere a populației;
23. Legea nr. [123/2010](#) privind serviciile sociale;
24. Legea nr. [198/2007](#) privind asistența juridică garantată de stat;
25. Legea nr. [317/2024](#) cu privire la veteranii de război;
26. Legea nr. [121/2001](#) cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație;
27. Legea nr. [147/2014](#) pentru modificarea și completarea unor acte legislative;
28. Legea nr. [1111/1997](#) privind asigurarea activității Președintelui Republicii Moldova;
29. Legea nr. [39/2006](#) privind instituirea unor măsuri suplimentare de susținere a activității de întreprinzător desfășurate în localitățile din stânga Nistrului ale raionului Dubăsari;
30. Legea nr. [127/2020](#) privind acordarea indemnizației urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19;
31. Legea nr. [241/2022](#) privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice;
32. Hotărârea Guvernului nr. [1478/2002](#) privind alocațiile adresate familiilor cu copii;
33. Hotărârea Guvernului nr. [1245/2016](#) pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de stabilire, calcul și calcul al plății indemnizației pentru paternitate;
34. Hotărârea Guvernului nr. [334/2009](#) pentru aprobarea Regulamentului privind funcționarea taberelor de odihnă și întreținere a sănătății pentru copii și adolescenți;
35. Hotărârea Guvernului nr. [290/2010](#) pentru aprobarea Regulamentului privind prestațiile în sistemul public de asigurări sociale pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă a asiguraților prin tratament balnear;

36. Hotărârea Guvernului nr. [917/2014](#) pentru aprobarea Regulamentului cu privire la calcularea și plata indemnizației viagere pentru sportivi de performanță;
37. Hotărârea Guvernului nr. [78/1194](#) privind modul de calculare a vechimii în serviciu, de stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor pentru personalul militar, persoanele din corpul de comandă și trupele organelor afacerilor interne, colaboratorii Centrului Național Anticorupție și din sistemul penitenciar;
38. Alte acte normative naționale cu privire la prestații sociale.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind protecția socială (ESSPROS), este: Regulamentul (CE) nr. [458/2007](#); Regulamentul (CE) nr. [1322/2007](#); Regulamentul (CE) nr. [10/2008](#); Regulamentul (UE) nr. [263/2011](#); Regulamentul (UE) nr. [110/2011](#).

Cadrul administrativ

Statisticile privind protecția socială se bazează, în principal, pe datele administrative furnizate de Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Agenția pentru Gestionarea Serviciilor cu Specializare Înaltă, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Casa Națională de Asigurări Sociale, Compania Națională de Asigurări în Medicină, care participă în cadrul Programului anual de lucrări statistice, aprobat de guvern și prin urmare, la producerea de statistici oficiale privind protecția socială. Printre acestea, principalul furnizor de date este Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS). CNAS generează date din sistemul informațional „Protecția Socială” care formează registrul persoanelor asigurate, inclusiv al beneficiarilor de drepturi sociale; stabilirea și plata pensiilor, a alocațiilor și a altor prestații sociale. În cadrul BNS, Direcția responsabilă de dezvoltarea, producerea (colectarea, prelucrarea, analiza) și diseminarea domeniului protecția socială este Direcția statistică sănătății, protecției sociale și justiției (DSSPSJ).

Tabelul 32. Capacități administrative ale BNS: DSSPSJ

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	4	1

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind protecția socială (SESPROS), vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea Instrumentarului cercetării Cheltuieli cu prestațiile sociale și veniturile instituțiilor non-profit, care deservește gospodăriile;
- Elaborarea Metodologiei Sistemului european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind protecția socială (SESPROS), vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Compilarea și diseminarea statisticilor conform Sistemului european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare a actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind protecția socială (ESSPROS) sunt prezentate în **Tabelul 32**.

Tabelul 32. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statisticii protecției sociale.

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
1487,0	643,0	-	-	844,0

18.2.7. Justiția și criminalitatea

Subcapitol 18.2.7.1 Siguranță și criminalitate

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile referitoare la siguranță și criminalitate include:

Colectarea și producerea de statistici privind criminalitatea:

1. Legea nr. [93/2017](#) cu privire la statistica oficială (LOS);
2. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) privind Programul de lucrări statistice;
3. Legea nr. [216/2003](#) privind Sistemul informațional integrat automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni;
4. Hotărârea Guvernului nr. [633/2007](#) privind aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat „Registrul informației criminalistice și criminologice”;
5. Hotărârea Guvernului nr. [328/2012](#) privind aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului informațional automatizat „Registrul informației criminalistice și criminologice”;
6. Hotărârea Guvernului nr. [317/2020](#) privind organizarea și funcționarea Serviciului Tehnologii Informaționale.

Colectarea și producerea de statistici din domeniul justiției:

7. Hotărârea Guvernului nr. [748/2024](#) cu privire la Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească;
8. Hotărârea Guvernului nr. [437/2018](#) privind organizarea și funcționarea Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Sectorul criminalitate și justiție:

9. Codul penal al Republicii Moldova nr. [985-XV/2002](#);
10. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. [122-XV/2003](#);
11. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. [218-XVI/2008](#), utilizat și pentru clasificarea contravențiilor.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind siguranța și criminalitatea include: Directiva [2002/90/CE](#), Directiva [2011/36/EU](#), Directiva [2013/40/EU](#) (acțiuni de transpunere sunt incluse în Capitolul 24 „Justiție, libertate, securitate”); Gentlemen's agreement [52005XG0303\(01\)](#), [link Stockholm Programme](#).

Cadrul administrativ

La implementarea Programului anual de lucrări statistice, aprobat anual de Guvern, precum și la elaborarea statisticilor oficiale privind criminalitatea și justiția participă Serviciul Tehnologii Informaționale (STI) și Inspectoratul General al Poliției (Inspectoratul Național de Securitate Publică) aflate în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, precum și de Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească și Administrația Națională a Penitenciarelor, aflate în subordinea Ministerului Justiției. STI este o autoritate administrativă din subordinea MAI, care asigură administrarea, întreținerea și dezvoltarea infrastructurii de tehnologie a informației și comunicațiilor, furnizarea de servicii legate de eliberarea și informațiilor în domeniile sale de activitate, precum și implementarea politicii de stat în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor în sfera de competență a ministerului. Personalul STI este de 110 unități.

Tabelul 33. Capacități administrative ale STI al MAI

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
2	2	0

Colectarea datelor cu privire la traficul de ființe umane este realizată de Inspectoratul Național de Investigații, având un total de 383 de unități. În cadrul inspectoratului funcționează Comitetul Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane, având 21 unități de personal.

În cadrul BNS, Direcția responsabilă pentru centralizarea datelor administrative de la instituțiile relevante și diseminarea statisticilor oficiale privind criminalitatea și justiția penală este Direcția statistică sănătății, protecției sociale și justiției (DSSPSJ).

Tabelul 34. Capacități administrative BNS: DSSPSJ

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	4	1

Planuri de viitor**Planuri legislative**

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind siguranța și criminalitatea, va fi întreprinsă următoarea acțiune:

- Elaborarea proiectului de Ordin cu privire la punerea în aplicare a Clasificării Internaționale a Crimelor în Scopuri Statistice (CICSS).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind siguranța și criminalitate, va fi întreprinsă următoarea acțiune:

- Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la criminalitate și justiția penală conform Clasificării Internaționale a Crimelor în Scopuri Statistice.
- Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la traficul de persoane.

Acțiuni de digitalizare a activității Agenției de Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, dezvoltare a sistemului electronic de management a persoanelor condamnate sunt prevăzute în capitolul 23 „Justiție și drepturile fundamentale”, precum și acțiunea de implementare a unui sistem de informații destinat creării și administrării Registrului de informații criminalistice și criminologice, compatibil cu sistemele de informații partajate la nivel național/internațional este prevăzută în capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate”.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind siguranța și criminalitatea, sunt prezentate în **Tabelul 35**.

Tabelul 35. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate cu privire la siguranța și criminalitate

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite

1174,4	332,4	741	Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova (PNUD)	101

Subcapitol 18.2.7.2 Violența bazată pe gen

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile referitoare la violența bazată pe gen include:

1. Legea nr. [45/2007](#) privind prevenirea și combaterea violenței în familie, inclusiv art.8 care prevede că: „*organele centrale de specialitate (Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Culturii, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției), în limita competențelor lor, colectează sistematic date statistice pe domenii dezagregate pe sexe, oferă sprijin în realizarea de cercetări privind fenomenul violenței în familie*”;
2. Legea nr. [93/2017](#) cu privire la statistica oficială;
3. Programul național de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie pentru anii 2023-2027 și Planul său de acțiuni (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. [332/2023](#)), conform Obiectivului specific 4.4, acțiunile 4.4.5, 4.4.6;
4. Hotărârea Guvernului nr. [306/2025](#) privind aprobarea Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (acțiunile 49 și 50);
5. Dispoziția Guvernului privind aprobarea Setului de măsuri pentru implementarea recomandărilor GREVIO privind punerea în aplicare a Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul) 2024-2028.

Legislația UE care prevede colectarea datelor, publicarea și diseminarea de statistici privind violența împotriva femeilor sau violența domestică este Directiva (UE) 2024/1385 (acțiuni de transpunere a Directivei sunt prevăzute în capitolul 23). Realizarea la intervale regulate, de cercetări în rândul populației/gospodăriilor pentru a evalua prevalența și tendințele tuturor formelor de violență, cad sub incidența prezentei directive.

Cadrul administrativ

În cadrul BNS, direcția responsabilă de dezvoltarea, producerea (colectarea, prelucrarea, analiza) și diseminarea datelor în domeniul violenței bazate pe gen este Direcția statistica sănătății, protecției sociale și justiției (DSSPSJ).

Tabelul 36. Capacități administrative ale BNS: DSSPSJ

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	4	1

Planuri de viitor**Planuri legislative**

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind violența bazată pe gen, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea proiectului de ordin privind aprobarea Instrumentarului cercetării UE privind Violența bazată pe gen împotriva femeilor și alte forme de violență interpersonală.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind violența bazată pe gen, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Implementarea cercetării statistice în gospodării ”Violența bazată pe gen împotriva femeilor și alte forme de violență interpersonală”, diseminarea rezultatelor și transmiterea datelor la Eurostat.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare a Cercetării privind ”Violența bazată pe gen împotriva femeilor și alte forme de violență interpersonală” conform manualului Eurostat și acțiunilor, planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” referitoare la violența bazată pe gen, sunt prezentate în **Tabelul 37**.

Tabelul 37. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate cu privire la violența bazată pe gen

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
7977,5	421,4	717,9	UN WOMEN and UNFPA, „Empowering Equality: Strengthening Gender Data Systems for Sustainable	6838,2

			Development in ECA	

18.2.8 Cultură și sport

Subcapitol 18.2.8.1 Cultură și sport

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația națională relevantă pentru statisticile privind cultura și sportul include:

1. Legea nr. [413/1999](#) privind cultura;
2. Legea nr. [64/2010](#) privind libertatea de exprimare;
3. Legea nr. [116/2014](#) privind cinematografia;
4. Legea nr. [160/2017](#) privind bibliotecile;
5. Legea nr. [262/2017](#) privind muzeele;
6. Legea nr. [148/2023](#) privind accesul la informațiile publice.

Chestionarele și instrucțiunile pentru completarea acestora (inclusiv definițiile) privind activitatea instituțiilor de învățământ artistic extrașcolar, a sălilor de cinema, a muzeelor/galeriilor, a instituției de teatru și concerte, a organizațiilor de concerte impresare și a circuitului, a caselor de cultură și a bibliotecilor sunt aprobate prin Ordinele BNS nr. [88/2017](#) și nr. [51/2022](#).

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind cultura și sportul este: Rezoluția nr. [95/C 327/01](#) a Consiliului; Rezoluția nr. [97/C 36/04](#) a Consiliului; Rezoluția nr. [2007/C 287/01](#) (Acțiuni de transpunere sunt incluse la Capitolul 26 "Educație și cultură"); Regulamentul (UE) [2021/816](#) (Acțiuni de transpunere sunt incluse la Capitolul 26 "Educație și cultură"); Council Resolution on the [EU Work Plan For Culture 2023–2026](#); Recomandarea Consiliului din [26 noiembrie 2013](#) ; [Concluziile Consiliului](#) și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind promovarea integrării tematicii legate de tineret în procesele decizionale în materie de politici din Uniunea Europeană.

Cadrul administrativ

Direcția responsabilă pentru producerea statisticilor în domeniul culturii și sportului este Direcția statistică educației, științei și culturii (DSEȘC). Direcția este, de asemenea, responsabilă pentru educația formală și știință.

Statisticile privind cultura și sportul sunt elaborate cu sprijinul Ministerului Culturii și al Ministerului Educației și Cercetării.

Tabelul 38. Capacități administrative ale BNS: DSEȘC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante

5	3	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind cultura și sportul, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic (chestionare și precizărilor metodologice) de producere a statisticii culturii (Activitatea unităților cultural artistice, participarea populației la activități culturale);
- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic (chestionare și precizărilor metodologice) de producere a statisticii sportului (activitatea unităților sportive, participarea populației la sport).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind cultura și sportul, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea statisticilor în domeniul culturii (activitatea unităților cultural artistice, participarea populației la cultură);
- Dezvoltarea capacităților personalului instituțiilor de cultură de colectare/ raportare a datelor statistice;
- Producerea și diseminarea statisticilor în domeniul sportului (activitatea unităților sportive, participarea populației la sport).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” pentru elaborarea statisticilor privind cultura și sportul sunt prezentate în **Tabelul 39**.

Tabelul 39. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica privind cultura și sportul

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
1031,44	448,35	-	-	583,09

II. STATISTICI ECONOMICE

18.3.1 Conturi și statistici macroeconomice

Subcapitole

18.3.1.1 Euroindicatori/ PIEE,
18.3.1.2 Procedura privind dezechilibrele macroeconomice (PDM)

18.3.1.3 Sistemul european de conturi

18.3.1.4 Conturile sectoriale anuale;

18.3.1.5 Conturile sectoriale trimestriale

18.3.1.6 Conturile naționale trimestriale și anuale: agregatele

principale

18.3.1.7 Tabelele resurselor, utilizărilor și de intrări-ieșiri

18.3.1.8 Conturi regionale

18.3.1.9 Monitorizarea resurselor proprii Venitul Net Brut (VNB)

18.3.1.10 Monitorizarea resurselor proprii, taxa pe valoarea adăugată

(TVA)

18.3.1.11 Pensii privind asigurările sociale

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul juridic național pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind conturi și statistici macroeconomice este:

1. Legea nr. [93/2017](#) cu privire la statistica oficială;
2. Legea nr. [548/1995](#) cu privire la Banca Națională a Moldovei;
3. Legea nr. [181/2014](#) privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală;
4. Legea nr. [419/2006](#) cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat;
5. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) privind Planul anual de lucrări statistice pentru 2025;

Ordine ale Biroului Național de Statistică (BNS), inclusiv:

6. Ordinul BNS nr. [18\(a\)/2017](#) privind aprobarea Metodologiei și metodelor de elaborare a produsului intern brut regional;
7. Ordinul BNS nr. [35/2022](#) privind aprobarea Politicii de revizuire a datelor, metadatele statistice elaborate de BNS.

Publicații elaborate de BNS care cuprind date statistice privind conturile naționale:

8. Conturi naționale și regionale, edițiile [2002-2023](#);
9. Anuarul statistic, edițiile [2002-2023](#);
10. Moldova în cifre, manual statistic de buzunar, edițiile [2006-2024](#).

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor de conturi și macroeconomice, este: [Communication of the Commission](#) to the European Parliament and the Council on Eurozone statistics towards improved methodologies for Eurozone statistics and indicators; Regulamentul (UE) nr. [1176/2011](#); Regulamentul (UE) nr. [1174/2011](#); Regulamentul (UE)

nr. [549/2013](#); Regulamentul delegat (UE) nr. [2015/1342](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. [724/2014](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2016/2304](#) al Comisiei; Regulamentul delegat (UE) [2015/1365](#); Regulamentul (UE) [2023/734](#); Regulamentul (CE) nr. [2223/96](#); Regulamentul (CE) nr. [448/98](#); Regulamentul (CE) nr. [1889/2002](#); Decizia Comisiei din [22 februarie 1994](#); Regulamentul (UE, Euratom) [2022/615](#) (Acțiuni de transpunere incluse la Capitolul 33 "Prevederi financiare și bugetare"); Regulamentul (UE) [2019/516](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2020/1546](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2023/2493](#) (Acțiuni de transpunere incluse la Capitolul 33 "Prevederi financiare și bugetare"); Decizia (UE, EURATOM) [2020/2053](#) (Acțiuni de transpunere incluse la Capitolul 33 "Prevederi financiare și bugetare"); Regulamentul (UE, Euratom) nr. [609/2014](#) (Acțiuni de transpunere incluse la Capitolul 33 "Prevederi financiare și bugetare"); Regulamentul delegat (UE) [2020/2147](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2021/1947](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2021/1948](#) (Acțiuni de transpunere incluse la Capitolul 33 "Prevederi financiare și bugetare"); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2021/1949](#); Regulamentul (UE, Euratom) [2021/768](#).

Cadrul administrativ

Instituțiile responsabile pentru producerea și diseminarea datelor privind statistici de conturi și macroeconomice, sunt:

BNS, în special Direcția generală conturi naționale (DGCN): este responsabilă de elaborarea și diseminarea statisticilor privind *Conturile naționale, Conturile sectoriale anuale, Conturile sectoriale trimestriale, Conturile naționale trimestriale și anuale, agregatele principale, Tabelele resurselor utilizărilor și intrărilor ieșirilor, Conturile regionale, Monitorizarea resurselor proprii, Venitul Național Brut, Monitorizarea resurselor proprii, taxa pe valoarea adăugată (TVA), Drepturile de pensie acumulate la zi în cadrul asigurărilor sociale.*

Tabelul 40. Capacități administrative ale BNS: DGCN

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
13	8	5

BNS, cu următoarele diviziuni structurale de sprijin:

- Direcția statistică prețurilor de consum: cu 7 posturi și 3 angajați de facto;
- Direcția statistică comerțului exterior: cu 7 posturi și 6 angajați de facto;
- Direcția generală statistică întreprinderilor: cu 29 de posturi și 16 angajați de facto;
- Direcția statistică forței de muncă: cu 8 posturi și 6 angajați de facto.

Ministerul Finanțelor (MF), cu următoarele departamente structurale:

- Direcția raportare din cadrul Direcției Generale Trezoreria de Stat
- Secțiunea analiză, strategie și risc din cadrul Direcției Generale Datoria Sectorului Public și Asistență Externă

Tabelul 41. Capacități administrative ale MF: DR și SASR

Direcția raportare (DR) din cadrul Direcției Generale Trezoreria de Stat: (DGTS)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	5	2
Secția analiză, strategie și risc (SASR) din cadrul Direcției Generale Datoria Sectorului Public și Asistență Externă (DGDSPAE)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
4	2	2

Banca Națională a Moldovei (BNM), Departamentul Statistică și Date (DSD), cu direcțiile:

- Direcția Statistică Monetară și Financiară (DSMF) cu 10 posturi, inclusiv 1 post vacant;
- Direcția Statistica Sectorului Extern (DSCI) cu 16 posturi, din care 2 posturi vacante.

Tabelul 42. Capacități administrative ale BNM: DSMF și DSSE

Direcția Statistică Monetară și Financiară (DSMF)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
10	9	1
Direcția Statistică Conturi Internaționale (DSCI)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
16	14	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind pensiile și asigurările sociale, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Metodologiei elaborării conturilor naționale;

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind pensiile și asigurările sociale, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Alinierea în continuare a conturilor naționale în conformitate cu cerințele Sistemului European de Conturi 2010 (SEC 2010) și punerea în aplicare a regulamentelor (UE) privind conturile naționale nefinanciare. Transmiterea datelor și rapoartelor de calitate către Eurostat.
- Compilarea tabelului resurse - utilizări pe baza SEC 2010;
- Elaborarea calculelor cu privire la Venitul Național Brut (VNB) în corespundere cu ESA 2010.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” referitoare la conturi și statistici macroeconomice, sunt prezentate în **Tabelul 43**.

Tabelul 43. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica macroeconomică

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
12389,7	3610,8	192,6	Uniunea Europeană	8586,3

Subcapitol 18.3.1.12 Balanța de plăți și poziția internațională investițională

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația relevantă UE este formată din următoarele acte:

- **Regulamentul (CE) nr. 184/2005** al Parlamentului European și al Consiliului din 12 ianuarie 2005 *privind statisticile comunitare ale balanței de plăți, ale comerțului internațional cu servicii și ale investițiilor străine directe*, inclusiv modificările operate prin **Regulamentul (UE) nr. 555/2012** al Comisiei din 22 iunie 2012 *de modificare a Regulamentului (CE) nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile comunitare ale balanței de plăți, ale comerțului internațional cu servicii și ale investițiilor străine directe, în ceea ce privește actualizarea cerințelor referitoare la date și la definiții*;
- **Regulamentul (CE) nr. 601/2006** al Comisiei din 18 aprilie 2006 *de punere în aplicare al Regulamentului (CE) nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formatul și procedura de transmitere de date*, inclusiv modificările operate prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) **nr. 228/2014** al Comisiei din 10 martie 2014 *de modificare a Regulamentului (CE) nr. 601/2006 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind*

statisticile comunitare ale balanței de plăți, ale comerțului internațional cu servicii și ale investițiilor străine directe, cu privire la formatul și la procedura pentru transmiterea de date;

- **Regulamentul (CE) [nr. 1055/2008](#)** al Comisiei din 27 octombrie 2008 *de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind criteriile de calitate și calitatea raportării statisticilor referitoare la balanța de plăți*, inclusiv modificările operate prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2023/1472](#) al Comisiei din 17 iulie 2023 *de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1055/2008 în ceea ce privește frecvența cu care statele membre furnizează rapoartele lor privind calitatea (Text cu relevanță pentru SEE).*

Regulamentul (CE) [nr.184/2005](#) precizează, în special, informațiile statistice pe care Comisia trebuie să le obțină din partea statelor membre pentru realizarea statisticilor comunitare privind balanța de plăți, comerțul internațional cu servicii și investițiile străine directe. În scopul elaborării și diseminării acestor statistici comunitare, Comisia și statele membre cooperează și se consultă reciproc cu privire la calitatea datelor furnizate și modalitățile de diseminare a acestora.

Regulamentul se bazează pe prevederile metodologice ale Manualului Balanței de plăți și poziției investiționale internaționale a FMI, ediția a 6-a (BPM6), recomandări metodologice care sunt utilizate și de către BNM.

Totodată, regulamentul prevede mai multe seturi de statistici ce urmează a fi prezentate către Comisie de către toate țările membre, conform anexelor la regulamentul (revizuite prin Regulamentul (UE) [nr. 555/2012](#) al Comisiei din 22 iunie 2012 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile comunitare ale balanței de plăți, ale comerțului internațional cu servicii și ale investițiilor străine directe, în ceea ce privește actualizarea cerințelor referitoare la date și a definițiilor).

De menționat că UE planifică să modifice Regulamentul (CE) nr. 184/2005, în vederea includerii noilor recomandări metodologice de compilare în baza Manualului balanței de plăți și a poziției internaționale investiționale a FMI (ediția a 7-a), care a fost aprobat în prima jumătate a anului 2025..

Deși o parte din datele solicitate conform Regulamentului (CE) nr. 184/2005 sunt produse de către BNM (în special Balanța de plăți trimestrială, poziția investițională internațională trimestrială și unii indicatori aferenți acestora în distribuție geografică), acestea nu dispun de distribuția geografică sau nivelul de detaliere solicitat. În ceea ce privește balanța de plăți lunară, aceasta încă nu se produce de către BNM.

Concomitent, în conformitate cu art. 7 alin. (1) din Regulamentul (UE) [2021/1230](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind plățile transfrontaliere în Uniune „*Statele membre nu trebuie să prevadă obligații naționale de raportare pe bază de decontări ale prestatorilor serviciilor de plată pentru statistica balanțelor de plăți aferente operațiunilor de plată ale clienților lor.*”. Statistica produsă de BNM se bazează

substanțial pe Raportul privind operațiunile internaționale ([HCA al BNM nr. 61/1997](#)), care în esență este interzis prin Regulamentul (UE) [2021/1230](#).

În privința **Regulamentului (CE) nr. 601/2006** și **Regulamentului (CE) nr. 1055/2008** nu sunt prevăzute acțiuni normative.

La 9 ianuarie 2025, de către Comitetul Executiv al BNM a fost aprobată foaia de parcurs pentru alinierea statisticii balanței de plăți, poziției investiționale internaționale și datoriei externe a Republicii Moldova, la cerințele Uniunii Europene, formulată în baza recomandărilor primite de la experți din UE prin intermediul misiunii TAIEX. În perioada imediat următoare se va iniția implementarea acțiunilor prioritare, preconizate pe termen scurt în foaia de parcurs.

Cadrul administrativ

Direcția statistică sectorului extern (DSSE) din cadrul Departamentului Statistică și Date (DSD) al BNM este responsabilă de elaborarea și diseminarea statisticii sectorului extern, inclusiv balanța de plăți, poziția investițională internațională, statistica comerțului internațional cu servicii și statistica privind investițiile străine directe.

Tabelul 44. Capacități administrative ale BNM: DSSE din cadrul DSD

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
16	14	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

Nu sunt necesare acțiuni de transpunere a prevederilor regulamentelor UE nr. [184/2005](#), nr. [601/2006](#) și nr. [1055/2008](#). Totuși, este necesară revizuirea de către BNM a cadrului normativ secundar (*regulamente, instrucțiuni, ghiduri etc.*) în vedere asigurării colectării, procesării și producerii statisticii oficiale în conformitate cu detalierea și termenii prevăzuți în Regulamentul (CE) nr. [184/2005](#).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

În vederea implementării *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative a fost identificată următoare activitate:

- Înlocuirea Raportului privind operațiunile internaționale (ITRS) cu alte surse de date, care să asigure compilarea statisticii sectorului extern în conformitate cu cerințele UE – ianuarie 2028.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor (costuri de personal) sunt reflectate în Anexa „A” din PNA pentru fiecare acțiune în parte, potrivit Instrumentului de calcul al costurilor prezentat de Biroul pentru Integrare Europeană inclusiv în **Tabelul 45** de mai jos.

Tabelul 45. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind balanța de plăți și poziția internațională investițională

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
300,44*	-	-	-	-

*Costurile sunt acoperite din bugetul BNM.

Subcapitol 18.3.1.13 Remunerarea și pensiile personalului UE

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul juridic național pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind remunerarea și pensiile personalului UE este:

Legislația națională privind gestionarea resurselor umane publice:

1. Legea nr. [158/2008](#) cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;
2. Legea nr. [199/2010](#) cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică;
3. Legea nr. [80/2010](#) cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică;
4. Legea nr. [155/2011](#) pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice;
5. HG nr. [201/2009](#) privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158/2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public;
6. Legea nr. [25/2008](#) privind Codul de conduită al funcționarului public.

Legislația națională privind remunerarea functionarilor publici:

7. Legea nr. [270/2018](#) privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
8. Legea nr. [418/2023](#) bugetului de stat (legi specifice în fiecare an);
9. HG nr. [1231/2018](#) pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Legislația națională privind sistemul public de pensii:

10. Legea nr. [156/1998](#) privind sistemul public de pensii;
11. Legea nr. [489/1999](#) privind sistemul public de asigurări sociale;
12. HG nr. [165/2017](#) pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor.

Legislația națională privind domeniul statistic

13. Ordinul BNS nr. [50/2018](#) privind aprobarea Metodologiei de calcul a Indicelui Prețurilor de Consum.

Legislația UE relevantă pentru elaborarea statisticilor privind remunerarea și pensiile personalului UE este: Regulamentul nr. [31 \(EEC\)](#), 11 (EAEC).

Cadrul administrativ

În cadrul BNS, subdiviziunile responsabile de indicatorii utilizați pentru estimarea remunerării și pensiilor personalului UE sunt:

- Direcția de statistica pieței muncii;
- Direcția de statistică a prețurilor de consum;
- Direcția generală conturi naționale;

Tabelul 46. Capacități administrative ale BNS: DSPM, DSPC, DCN

Direcția de statistica pieței muncii (DSPM)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
8	6	2
Direcția de statistică a prețurilor de consum (DSPC)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	3	4
Direcția generală conturi naționale (DGCN)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
13	8	5

Direcția managementul funcției publice (DMFP) din cadrul Cancelariei de Stat (CS) este responsabilă de gestionarea resurselor umane din administrația publică.

Tabelul 47. Capacități administrative ale CS: DMFP

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
10	7	3

Direcția politici salariale (DPS) din cadrul MF este responsabil de politica privind remunerarea în sectorul bugetar, inclusiv remunerarea funcționarilor publici.

Tabelul 48. Capacități administrative ale MF: DPS

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
8	5	3

Direcția politici de asigurări sociale (DPAS) din cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale (MMPS) este responsabil de politica de asigurări sociale, inclusiv de politica privind pensiile.

Tabelul 49. Capacități administrative ale MMPS: DPAS

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	4	1

Planuri de viitor

Planuri legislative

Articolele 64-65 și anexa XI pentru salarii și coeficienți corectori, articolul 83 și anexa XII pentru pensii din Regulamentul nr. 31 (CEE), 11 (CEEa) de stabilire a Statutului funcționarilor și a Regimului aplicabil celorlalți agenți ai Comunității Economice Europene și ai Comunității Europene a Energiei Atomice, precum și modificările ulterioare nu conțin prevederi de transpunere.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Articolele 64-65 și anexa XI pentru salarii și coeficienți corectori, articolul 83 și anexa XII pentru pensii din Regulamentul nr. 31 (CEE), 11 (CEEa) de stabilire a Statutului funcționarilor și a Regimului aplicabil celorlalți agenți ai Comunității Economice Europene și ai Comunității Europene a Energiei Atomice, precum și modificările ulterioare nu conțin prevederi de implementare.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

La Subcapitol 18.3.1.13 Remunerarea și pensiile personalului UE nu sunt prevăzute costuri întrucât nu sunt acțiuni de transpunere și implementare a actelor juridice UE.

Subcapitol 18.3.1.14 Conturile financiare

Prezentare generală a situației

Conturile financiare ale Republicii Moldova (RM) sunt elaborate în baza principiilor metodologice ale Sistemului de Conturi Naționale (SCN) adoptate în 2008 în comun cu FMI, BM, UE, OCDE și ONU. Conturile financiare (*atât cele anuale, cât și cele trimestriale*) sunt întocmite de către BNM. În același timp, BNM interacționează în mod regulat cu Biroul Național de Statistică, Ministerul Finanțelor, Comisia Națională a Pieței Financiare, Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare și alte autorități naționale pentru schimbul de informații, furnizarea estimărilor, analiza și validarea rezultatelor obținute. Cooperarea dintre BNM și instituțiile menționate este asigurată prin acorduri bilaterale de cooperare.

Cadrul legislativ

Legislația relevantă UE este formată din următoarele acte:

- **Regulamentul (UE) [nr. 549/2013](#)** al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 *privind Sistemul european de conturi naționale și regionale din Uniunea*

Europeană (Text cu relevanță pentru SEE), inclusiv modificările operate prin Regulamentul delegat (UE) [2015/1342](#) al Comisiei din 22 aprilie 2015 de modificare a metodologiei de clasificare a produselor în funcție de domeniul de activitate, din anexa A la Regulamentul (UE) [nr. 549/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE);

- **Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2016/2304](#)** al Comisiei din 19 decembrie 2016 referitor la modalitățile, structura, periodicitatea și indicatorii de evaluare ai rapoartelor privind calitatea datelor transmise în temeiul Regulamentului (UE) nr. 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE);

- **Regulamentul de punere în aplicare (UE) [nr. 724/2014](#)** al Comisiei din 26 iunie 2014 privind standardul de schimb pentru transmiterea de date solicitate prin Regulamentul (UE) nr. 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind Sistemul european de conturi naționale și regionale din Uniunea Europeană (Text cu relevanță pentru SEE).

În anul 2025 au fost publicate noile standarde internaționale aferente Sistemului de conturi naționale. Astfel, Regulamentul (UE) nr. 549/2013 urmează a fi revizuit și actualizat.

Terminologia și metodologia utilizată de către BNM la elaborarea statisticii conturilor financiare sunt în concordanță cu definițiile Sistemului de conturi naționale, ediția 2008, pe care se bazează și Regulamentul (UE) nr. 549/2013. Prin urmare, nu sunt preconizate acțiuni normative, fiind necesare unele activități de implementare a prevederilor actelor sus menționate.

Cadrul administrativ

Direcția statistică monetară și financiară (DSMF) din cadrul Departamentului de Statistică și Date (DSD) al BNM este responsabilă de elaborarea și diseminarea conturilor financiare, implicând trei executori și șeful direcției.

Angajații direcției, implicați în compilarea conturilor financiare, sunt responsabili de colectarea și analiza datelor primare, elaborarea estimărilor, producerea datelor conturilor financiare și compilarea materialelor analitice corespunzătoare, validarea calculelor, estimărilor și materialelor analitice aferente. În același timp, se analizează în permanență eventualele modalități de dezvoltare a conturilor financiare.

Tabelul 50. Capacități administrative ale BNM: DSMF din cadrul DSD

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
10	9	1

Planuri de viitor

Planuri legislative

Nu sunt necesare acțiuni de transpunere a prevederilor Regulamentelor UE [nr. 549/2013](#), [nr. 2016/2304](#) și [nr. 724/2014](#), fiind necesare doar acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

BNM a finalizat compilarea tranzacțiilor financiare, datele fiind diseminate (la început ca date experimentale), iar în perioada următoare va continua procesul de aliniere la cerințele ESA 2010, cu stabilirea următoarelor obiective pe termen mediu:

- reducerea decalajului de timp pentru producerea datelor (*până la sfârșitul anului 2026*);
- dezvoltarea procesului de compilare „*altor fluxuri*”, care împreună cu fluxurile din tranzacțiile financiare, vor permite explicarea modificărilor în stocuri (*până la sfârșitul anului 2030*);
- compilarea datelor neconsolidate (actualmente pentru mai multe sectoare datele sunt produse doar consolidate); procesul se află în derulare și depinde preponderent de disponibilitatea datelor sursă (*de ex. disponibilitatea datelor detaliate ale administrației publice, datele privind interacțiunea societăților comerciale nefinanciare etc.*);
- îmbunătățirea acoperirii sectoriale, în special în ceea ce privește sectorul financiar și sectorul gospodăriilor. Acest proces este în derulare și depinde de disponibilitatea datelor.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative de transpunere și implementare a actelor UE în legislația națională privind conturile financiare constituie suma de 65,86 mii lei (costuri acoperite din bugetul BNM).

Subcapitol 18.3.1.15 Indicatori monetari și financiari

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația relevantă UE este formată din următoarele acte:

- Regulamentul (UE) nr. 1072/2013 al Băncii Centrale Europene din 24 septembrie 2013 privind statisticile referitoare la ratele dobânzii practicate de instituțiile financiare monetare (reformare)(BCE/2013/34);
- Regulamentul (UE) 2021/379 al Băncii Centrale Europene din 22 ianuarie 2021 privind posturile din bilanț ale instituțiilor de credit și ale sectorului instituții financiare monetare (reformare)(BCE/2021/2).

Cadrul administrativ

Direcția statistică monetară și financiară (DSMF) din cadrul Departamentului de Statistică și Date (DSD) al BNM este responsabilă de elaborarea și difuzarea statisticii monetare. În procesul de transpunere și implementare a actelor UE aferente statisticii în domeniul asigurărilor este implicat un angajat și șeful direcției.

Tabelul 51. Capacități administrative ale BNM: DSMF din cadrul DSD

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
10	9	1

Planuri de viitor

Planuri legislative

Nu sunt necesare acțiuni de transpunere a prevederilor Regulamentelor UE nr. 1072/2013 și nr. 2021/379.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

În vederea implementării *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative au fost identificate următoarele activități:

- Revizuirea și actualizarea cerințelor de raportare în vederea conformării cu cerințele UE - decembrie 2027;
- Dezvoltarea și îmbunătățirea statisticilor referitoare la societățile de asigurări, organizațiile de credit nebancare - decembrie 2027;
- Dezvoltarea procesului de verificare încrucișată a datelor referitoare la statisticile monetare și financiare - decembrie 2027;
- Elaborarea procedurii controalelor tematice – februarie 2026;
- Continuarea automatizării procesului de elaborare a statisticilor monetare și financiare

Subcapitol 18.3.1.16 Statistici privind finanțele publice - Metodologie

18.3.1.17. Statistici privind finanțele publice – Producerea datelor

18.3.1.18. Statistici privind finanțele publice – Metodologia II

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul juridic național pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind finanțele publice este:

1. Legea nr. [93/2017](#) privind statisticile oficiale;
2. Legea nr. [181/2014](#) privind finanțele publice și responsabilitatea fiscal-bugetară;

3. Legea nr. [113/2007](#) contabilității;
4. Legea nr. [397/2003](#) privind finanțele publice locale;
5. Legea [bugetului de stat anual](#);
6. Legea nr. [419/2006](#) privind datoria sectorului public, garanțiile administrației centrale și împrumuturile din împrumuturi de stat;
7. Legea nr. [548/1995](#) privind Banca Națională a Moldovei;
8. Hotărârea Guvernului nr. [1136/2007](#) privind anumite măsuri de aplicare a Legii nr. 419/2006 privind datoria sectorului public, garanțiile administrației centrale și împrumuturile din împrumuturi de stat impune Ministerului Finanțelor să compileze și să disemineze date privind datoria și conferă Ministerului Finanțelor autoritatea de a colecta date privind datoria de la alte agenții;
9. Hotărârile Guvernului pentru aprobarea Programului de lucrări statistice anuale;
10. Normele privind execuția în numerar a bugetelor componente ale bugetului public național și a fondurilor extrabugetare prin contul unic de trezorerie al Ministerului de Finanțe, aprobate prin Ordinul Ministerului de Finanțe nr. [215/2015](#);
11. Planul de conturi și Normele privind contabilitatea și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. [216/2015](#);
12. Clasificația bugetară aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. [208/2015](#).

Legislația relevantă UE privind finanțele publice este formată din următoarele acte: Regulamentul (UE) nr. [549/2013](#); Regulamentul (UE) [2023/734](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2016/2304](#) al Comisiei; Regulamentul (CE) nr. [479/2009](#); Regulamentul (UE) nr. [220/2014](#) al Comisiei; Regulamentul (UE) nr. [679/2010](#); Regulamentul (UE) nr. [1177/2011](#) al Consiliului; Regulamentul (UE) nr. [1176/2011](#); Directiva [2011/85/UE](#) a Consiliului; Regulamentul (CE) nr. [995/2001](#); Directiva (UE) [2024/1265](#).

Cadrul administrativ

Responsabilitățile instituționale pentru producerea și diseminarea statisticii privind finanțele publice (GFS) în Republica Moldova sunt împărțite între mai multe instituții: BNS, MF și BNM.

BNS este responsabil pentru compilarea conturilor nefinanciare pentru toate sectoarele instituționale. Direcția responsabilă în cadrul BNS pentru producerea datelor privind statistica macroeconomică este Direcția generală conturi naționale (DGCN).

Tabelul 52. Capacități administrative ale BNS: DGCN

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
13	8	5

MF este responsabil de compilarea și diseminarea datelor privind executarea bugetului public național, operațiunile administrației publice, datoria administrației centrale, datoria publică brută și datoria externă, precum și transmiterea acestor date către Fondul Monetar Internațional (FMI). În cadrul MF este responsabil: Direcția generală al Trezoreriei de Stat/

Direcția raportare și Direcția generală datoria sectorului public și asistență externă/ Secția analiză, strategie și risc.

Tabelul 53. Capacități administrative ale MF: DGTS/ DR și DGDSPAE/SASR

Direcția generală al Trezoreriei de Stat/ Direcția raportare (DGTS/DR)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	5	2
Direcția generală datoria sectorului public și asistență externă/Secția analiză, strategie și risc (DGDSPAE/SASR)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
4	2	2

BNM este responsabilă de compilarea conturilor financiare pentru toate sectoarele instituționale, inclusiv pentru sectorul general guvernamental. Acționează în calitate de agent fiscal al statului și furnizează Ministerului Finanțelor rezultatele licitațiilor de titluri de stat. BNM este responsabilă de compilarea și diseminarea în cadrul SDDS a datelor privind:

I. Sectorul financiar:

- Instituțiile financiare de depozitare;
- Banca centrală;
- Ratele dobânzii.

II. Sectorul extern:

- Balanța de plăți;
- Rezervele internaționale și lichiditatea în valută;
- Poziția investițională internațională;
- Datoria externă;
- Cursurile de schimb.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind finanțele publice, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect de ordin privind aprobarea inventarului procedurii de deficit excesiv.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind finanțele publice, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea statisticilor privind Statistica Finanțelor Publice (GFS) și Procedurile de Deficit Excesiv (EDP). Transmiterea datelor și rapoartelor de calitate către Eurostat.

- Elaborarea inventarului procedurii de deficit excesiv.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” referitoare la statistica finanțelor publice (GFS), sunt prezentate în **Tabelul 54**.

Tabelul 54. Estimarea costurilor de implementare ale activităților planificate în domeniul statistica finanțelor publice

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
8253,5	1599,5	-	-	6654,0

18.3.2 Statistica întreprinderilor

Subcapitol 18.3.2.1 Registrele business și unități statistice

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul juridic național pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind Registrele business și unități statistice este:

1. Legea nr. [93/2017](#) privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;
3. Ordinul Biroului Național de Statistică nr. [40/2023](#) cu privire la aprobarea Metodologiei de calculare a indicatorilor statistici privind demografia întreprinderilor.

Legislația relevantă UE privind registrele business și unități statistice este formată din următoarele acte: Regulamentul (UE) [2019/2152](#); Regulamentul (CEE) nr. 696/93; Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2020/1197](#) ; Regulamentul (CE) nr. [295/2008](#); Regulamentul (CE) nr. [97/2009](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1840

Cadrul administrativ

BNS, în special Direcția surse de date alternative și instrumente inovatoare în statistică (DSDAIIS), este responsabilă de menținerea și actualizarea registrului business.

Direcții de sprijin: Direcția Generală Tehnologii Informaționale; Direcția generală metode și inovații statistice; Direcția generală statistica întreprinderilor; Centrele teritoriale de statistică; Direcția Diseminare și Comunicare.

Tabelul 55. Capacități administrative ale BNS: DSDAIIIS

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	3	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind registrele business și unități statistice, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic privind activitatea de cercetare și dezvoltare în învățământul superior, sectorul public, sectorul întreprinderilor de afaceri și sectorul non-profit.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind registrele business și unități statistice, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea indicatorilor suplimentari pentru demografia întreprinderilor (de exemplu high-growth enterprises) conform cerințelor UE;
- Reproiectarea sistemului informațional al Registrului întreprinderilor;
- Completarea Registrului întreprinderilor cu unitățile statistice lipsă conform cerințelor UE.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind registrele business și unități statistice și statisticile structurale ale întreprinderilor, sunt prezentate în **Tabelul 56**.

Tabelul 56. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind registrele business și unități statistice și statisticile structurale ale întreprinderilor

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
1242,6	144,0	-	-	1098,6

Subcapitole:

18.3.2.2 Statisticile privind Ancheta structurală anuală (ASA) a întreprinderilor

18.3.2.3 PRODCOM

18.3.2.4. Statistici pe termen scurt (STS) ale întreprinderilor

18.3.2.5. Statistici privind filialele străine (FATS)

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul juridic național pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind ASA, PRODCOM, STS, FATS este:

1. Legea nr. [93/2017](#) privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;
3. Ordinul BNS nr. [72/2023](#) cu privire la aprobarea Nomenclatorului produselor și serviciilor industriale (PRODMOLD, lista 2022);
4. Ordinul BNS nr. [68/2017](#) cu privire la aprobarea chestionarului statistic PRODMOLD-A „Ancheta statistică anuală a producției industriale”
5. Decizia Colegiului BNS nr. [5/4/2014](#) cu privire la aprobarea Metodologiei de calculare a indicelui producției industriale;
6. Decizia Colegiului BNS, nr. [5/3/2014](#) privind aprobarea Metodologiei de calcul a indicelui cifrei de afaceri industriale;
7. Decizia Colegiului BNS, nr. 7/2008 privind aprobarea Metodologiei de calcul a indicelui prețurilor producției industriale;
8. Ordinul BNS nr. [40/2023](#) privind aprobarea Metodologiei de calculare a indicatorilor statistici privind demografia întreprinderilor;
9. Ordinele BNS cu privire la aprobarea instrumentarului statistic:
 - nr. [68/2017](#) privind aprobarea chestionarului statistic lunar PRETIND „Ancheta prețurilor producției industriale”;
 - nr. [63/2018](#) privind aprobarea chestionarului statistic IND-TS „Indicatori pe termen scurt în industrie”;
 - nr. [71/2019](#) privind aprobarea chestionarului statistic CONS-TS „Indicatori pe termen scurt în construcții”;
 - nr. [89/2023](#) privind aprobarea chestionarului statistic 1-AC „Autorizații de construire eliberate pentru clădiri” (trimestrial);
 - nr. [23/2020](#) privind aprobarea chestionarului statistic trimestrial M1 „Câștiguri”.

Legislația relevantă UE privind statisticile structurale, PRODCOM, Statistici pe termen scurt ale întreprinderilor și Statistici privind filialele străine (FATS) este formată din următoarele acte: Regulamentul (UE) [2019/2152](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2020/1197](#); Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/1003; Regulamentul (CE) nr. [184/2005](#).

Cadrul administrativ

BNS, în special Direcției generale statistica întreprinderilor, în colaborare cu alte unități, este responsabilă de colectarea, validarea și difuzarea statisticilor structurale, PRODCOM, STS, și FATS.

Tabelul 57. Capacități administrative ale BNS: DGSÎ

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
30	21	9

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind ASA, PRODCOM, STS, FATS, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea Metodologiei vizând Statistica Filialelor Străine.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind ASA, PRODCOM, STS, FATS, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Realizarea cercetărilor din sectorul antreprenorial (Ancheta Structurală Anuală, Statistica filialelor străine) (32020R1197);
- Realizarea cercetării PRODCOM (32020R1197);
- Elaborarea Statisticilor pe Termen Scurt (STS) (32020R1197);

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind ASA, PRODCOM, STS și FATS, sunt prezentate în **Tabelul 58**.

Tabelul 58. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind ASA, PRODCOM, STS și FATS.

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
1039,7	351,0	-	-	688,7

Subcapitol 18.3.2.6 Investiții străine directe

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Nu sunt acte sau activități separate, fiind aplicabilă informația prezentată la Subcapitolul *[Statistici economice/Conturi și statistici macroeconomice] Balanța de plăți și poziția internațională investițională*.

Cadrul administrativ

Direcția statistică sectorului extern (DSSE) din cadrul Departamentului de Statistică și Date (DSD) al BNM este responsabilă de elaborarea și diseminarea statisticii sectorului extern, inclusiv balanța de plăți, poziția investițională internațională, statistica comerțului internațional cu servicii și statistica privind investițiile străine directe. În cadrul direcției sunt 16 angajați, dintre care 2 posturi sunt vacante, toți fiind implicați la anumite etape în procesul de producere și diseminare a statisticii, conform domeniului de responsabilitate.

Tabelul 59. Capacități administrative ale BNM: DSSE din cadrul DSD

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
16	14	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

Nu sunt necesare acțiuni de transpunere a prevederilor regulamentelor UE nr. [184/2005](#), nr. [601/2006](#) și nr. [1055/2008](#). Totuși, este necesară revizuirea de către BNM a cadrului normativ secundar (*regulamente, instrucțiuni, ghiduri etc.*) în vederea asigurării colectării, procesării și producerii statisticii oficiale în conformitate cu detalierea și termenii prevăzuți în Regulamentul (CE) nr. [184/2005](#).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

În vederea implementării *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative a fost identificată următoarea activitate:

- Înlocuirea Raportului privind operațiunile internaționale (ITRS) cu alte surse de date, care să asigure compilarea statisticii sectorului extern în conformitate cu cerințele UE – ianuarie 2028.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor (costuri de personal) sunt reflectate la *Subcapitol 18.3.1.12 Balanța de plăți și poziția internațională investițională*.

18.3.3. Comerț internațional

Subcapitol 18.3.3.1. Comerțul internațional cu servicii

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Nu sunt acte sau activități separate, fiind aplicabilă informația prezentată la Subcapitolul *[Statistici economice/Conturi și statistici macroeconomice] Balanța de plăți și poziția internațională investițională*.

Cadrul administrativ

Direcția statistică sectorului extern (DSSE) din cadrul Departamentului de Statistică și Date (DSD) al BNM este responsabilă de elaborarea și diseminarea statisticii sectorului extern, inclusiv balanța de plăți, poziția investițională internațională, statistica comerțului internațional cu servicii și statistica privind investițiile străine directe. În cadrul direcției sunt 16 angajați, dintre care 2 posturi sunt vacante, toți fiind implicați la anumite etape în procesul de producere și diseminare a statisticii, conform domeniului de responsabilitate.

Tabelul 60. Capacități administrative ale BNM: DSSE din cadrul DSD

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
16	14	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

Nu sunt necesare acțiuni de transpunere a prevederilor regulamentelor UE nr. [184/2005](#), nr. [601/2006](#) și nr. [1055/2008](#). Totuși, este necesară revizuirea de către BNM a cadrului normativ secundar (*regulamente, instrucțiuni, ghiduri etc.*) în vederea asigurării colectării, procesării și producerii statisticii oficiale în conformitate cu detalierea și termenii prevăzuți în Regulamentul (CE) nr. [184/2005](#).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

În vederea implementării *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative au fost identificate următoarele activități:

- Înlocuirea Raportului privind operațiunile internaționale (ITRS) cu alte surse de date, care să asigure compilarea statisticii sectorului extern în conformitate cu cerințele UE – ianuarie 2028.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor (costuri de personal) sunt reflectate la *Subcapitol 18.3.1.12 Balanța de plăți și poziția internațională investițională*.

Subcapitol 18.3.3.2 Comerțul internațional cu mărfuri

Subcapitol 18.3.3.3 Clasificări privind statisticile comerțului internațional cu mărfuri

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul juridic național pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind comerțul internațional cu mărfuri și a clasificării privind statisticile comerțului internațional cu mărfuri este:

1. Statisticile comerțului internațional de mărfuri se bazează pe recomandările Comisiei de Statistică a ONU (International Merchandise Trade Statistics - Concepts and Definitions, [2010 Series M No. 52](#)) și legislația EUROSTAT privind comerțul internațional de mărfuri cu țările terțe ([EXTRASTAT](#));
2. Datele sunt compilate pe baza declarațiilor vamale, care sunt înregistrate, colectate, prelucrate și validate de către Serviciul Vamal, prin intermediul Sistemului Informațional Integrat „Asycuda World” în conformitate cu Codul Vamal al Republicii Moldova nr. [95 din 24.08.2021](#) și
3. Datele sunt transmise Biroului Național de Statistică pentru producerea și diseminarea statisticilor în conformitate cu Legea Republicii Moldova „Cu privire la statistica oficială”, nr. [93/2017](#) și
4. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025.

Legislația relevantă UE privind statisticile privind comerțul internațional cu mărfuri și a clasificării privind statisticile comerțului internațional cu mărfuri este formată din următoarele acte: Regulamentul (UE) [2019/2152](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2020/1197](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1225; Regulament Delegat (UE) 2021/1704 al Comisiei; Regulament de punere în aplicare 2023/2364; Regulament de punere în aplicare 2020/1470.

Cadrul administrativ

BNS, în special Direcția statistică comerțului exterior (DSCE), este responsabilă de producerea și diseminarea datelor statistice privind comerțul exterior cu bunuri.

Tabelul 61. Capacități administrative ale BNS: DSCE

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	7	0

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind comerțul internațional cu mărfuri și a clasificării privind statisticile comerțului internațional cu mărfuri, vor fi întreprinse acțiuni la Capitolul 29 ”Uniunea vamală”

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind comerțul internațional cu mărfuri și a clasificării privind statisticile comerțului internațional cu mărfuri, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea statisticilor comerțului internațional cu bunuri, defalcate în funcție de moneda de facturare și în funcție de caracteristicile întreprinderii (32019R2152);

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind comerțul internațional cu bunuri și a clasificării privind statisticile comerțului cu mărfuri, sunt prezentate în **Tabelul 62.**

Tabelul 62. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate privind comerțul internațional cu bunuri și a clasificării privind statisticile comerțului cu mărfuri

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
209,8	209,8	-	-	-

18.3.4. Prețurile

Subcapitolul

18.3.4.1 Indicele armonizat al prețurilor de consum;

18.3.4.2 Paritatea puterii de cumpărare;

18.3.4.3 Indicele prețurilor locuințelor

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

La moment, nu există un cadrul juridic național care să reglementeze producerea și diseminarea datelor statistice privind indicele armonizat al prețurilor la consum și indicele prețurilor locuințelor.

Legislația relevantă UE privind statistica prețurilor include următoarele acte normative: :Regulamentul (UE) [2016/792](#), Regulamentele de punere în aplicare (UE) [2020/1148](#) și

[2023/1470](#); Regulamentul 2024/1720; Regulamentul (UE) 2024/3159 Regulamentul (CE) [nr. 1445/2007](#); Regulamentul (UE) [nr. 193/2011](#); Regulamentul (UE) [nr. 1163/2015](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2024/1720](#); Regulamentul delegat (UE) [2024/3159](#)

Cadrul administrativ

Direcția statistică prețurilor de consum (DSPC), este responsabilă pentru elaborarea indicelui armonizat al prețurilor de consum, indicelui prețurilor locuințelor și activitățile legate de participarea Republicii Moldova în cadrul programului internațional de comparare.

Tabelul 63. Capacități administrative ale BNS: DSPC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	3	4

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind indicele armonizat al prețurilor la consum și indicele prețurilor locuințelor, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind calcularea Indicelui armonizat al Prețurilor de Consum;
- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind calcularea Indicelui Prețurilor Locuințelor.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind indicele armonizat al prețurilor la consum și indicele prețurilor locuințelor, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea datelor privind indicele armonizat al prețurilor de consum (IAPC) (32016R0792; 32020R1148);
- Realizarea continuă a tuturor activităților aferente participării Republicii Moldova în cadrul Programul European de Comparare, parte componentă a Programului Internațional de Comparare (32011R0193, 32007R1445, 32015R1163);
- Producerea și diseminarea datelor privind indicele prețurilor locuințelor (32023R1470);
- Implementarea cercetării privind indicele prețurilor locuințelor;
- Dezvoltarea Sistemului Informațional „Registrul Prețurilor Bunurilor Imobile”.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind indicele armonizat al prețurilor de consum, comparații spațiale ale prețurilor și indicele prețurilor locuințelor, sunt prezentate în **Tabelul 64**.

Tabelul 64. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica prețurilor

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
8564,4	1251,3	-	-	7313,1

18.3.5 Știință, tehnologie și inovare

Subcapitolul:

18.3.5.1 Statistici privind știința și tehnologia

18.3.5.2 Statistici privind inovarea în întreprinderi

18.3.5.3 Statistici privind tehnologiile informației și comunicațiilor

Cadrul legislativ

Cadrul juridic național pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind știința și tehnologia, inovarea în întreprinderi și privind tehnologiile informației și comunicațiilor este:

Legislație privind statisticile:

1. Legea nr. [93/2017](#) privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;
3. Hotărârea Guvernului nr. [954/2022](#) pentru aprobarea Strategiei de dezvoltare a Sistemului Statistic Național pentru perioada 2023-2030;
4. Hotărârea Guvernului nr. [503/2023](#) pentru aprobarea Programului de dezvoltare a Sistemului Statistic Național pentru anii 2023-2026;
5. Ordinul BNS nr. [13/2023](#) privind aprobarea instrumentarului statistic aferent cercetării și dezvoltării;
6. Ordinul BNS nr. [06/2022](#) privind aprobarea anchetei statistice anuale „Situția privind informatizarea și conexiunea la internet” (nr. 1-inf. rev.);
7. Ordinul BNS nr. [24/2023](#) privind aprobarea Metodologiei anchetei statistice anuale „Situția privind utilizarea produselor tehnologiei informației și comunicațiilor” (nr. 1-tic).
8. Ordinul BNS nr. [101/2023](#) privind aprobarea formularului chestionarului statistic anual „Situția privind utilizarea produselor tehnologiei informației și comunicațiilor în întreprinderi” (nr. 1-tic);

9. Ordinul BNS nr. [91/2024](#) privind aprobarea formularului chestionarului statistic anual „Situația privind utilizarea produselor tehnologiei informației și comunicațiilor în întreprinderi în anul 2025” (nr. 1-tic);
10. Ordinul BNS nr. 100/2025 privind aprobarea formularului chestionarului statistic anual „Utilizarea produselor tehnologiei informației și comunicațiilor în întreprinderi în anul 2026” (nr. 1-tic).

Cadrul juridic specific:

11. Codul Științei și Inovării al Republicii Moldova nr. [259/2004](#) reglementează activitățile în domeniile cercetării și inovării;
12. Hotărârea Guvernului nr. [485/2022](#) privind reorganizarea (absorbția) unor instituții din domeniile educație, cercetare și inovare și modificarea unor hotărâri al Guvernului;
13. Hotărârea Guvernului nr. [864/2023](#) privind aprobarea Metodologiei de finanțare a instituțiilor publice din domeniile cercetării și inovării;
14. Hotărârea Guvernului nr. [1049/2023](#) privind aprobarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027 și a Planului de acțiune pentru implementarea acestuia.

Legislația relevantă UE privind statisticile știința și tehnologia, inovarea în întreprinderi și privind tehnologiile informației și comunicațiilor este formată din următoarele acte: Regulamentul (UE) [2019/2152](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2020/1197](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2022/1092](#); Regulamentul (UE) [2019/1700](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2024/1883](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2023/1507](#), Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2025/1310](#).

Cadrul administrativ

Direcția responsabilă pentru statisticile de cercetare-dezvoltare este Direcția statistica educației, științei și culturii (DSEȘC) din cadrul BNS.

Tabelul 65. Capacități administrative ale BNS: DSEȘC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	3	2

Direcția responsabilă pentru statisticile privind inovarea în întreprinderi este Direcția statistica structurală (DSS) din cadrul BNS.

Tabelul 66. Capacități administrative ale BNS: DSS

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
6	4	2

Direcția responsabilă pentru statisticile privind utilizarea produselor TIC și a comerțului electronic în întreprinderi, dezvoltarea comunicațiilor electronice și a serviciilor poștale este Direcția statistică turismului, tehnologiei informației și comunicațiilor (DSTTIC).

Tabelul 67. Capacități administrative ale BNS: DSTTIC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	5	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind știința și tehnologia, inovarea în întreprinderi și privind tehnologiile informației și comunicațiilor vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic privind activitatea de cercetare-dezvoltare în învățământul superior, sectorul public, sectorul întreprinderilor de afaceri și sectorul non-profit;
- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic pentru definirea și producerea statisticilor GBARD;
- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Metodologiei cercetării ”Utilizarea TIC de persoane și gospodării”;
- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic cercetării ”Utilizarea TIC de persoane și gospodării”;
- Proiectul de Ordin pentru aprobarea clasificării sectoarelor instituționale (Sectoare Frascati) pentru statistici de cercetare-dezvoltare (corespondența dintre Frascati și sectoarele instituționale pentru conturi naționale).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind știința și tehnologia, inovarea în întreprinderi și privind tehnologiile informației și comunicațiilor, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea datelor privind activitatea de cercetare-dezvoltare în învățământul superior și sectorul public;
- Implementarea cercetărilor statistice privind activitatea de cercetare-dezvoltare în sectorul întreprinderilor de afaceri și în sectorul non-profit;
- Producerea și diseminarea datelor privind alocațiile bugetare pentru cercetare-dezvoltare (GBARD);
- Realizarea cercetării vizând statistica inovării (32022R1092);
- Realizarea cercetării statistice anuale Utilizarea produselor TIC în întreprinderi (32025R310);

- Implementarea cercetării statistice anuale TIC în gospodăriile casnice (32019R1700).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” vizând Statisticile privind știința și tehnologia; Statisticile privind inovarea în întreprinderi; Statisticile privind tehnologiile informației și comunicațiilor, sunt prezentate în **Tabelul 68**.

Tabelul 68. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul știință, tehnologie și inovare

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
5051,3	1100,5	-	-	3950,8

III. STATISTICI SECTORIALE

18.4.1 Agricultură, silvicultură, pescuit

Subcapitolul 18.4.1.1 Statistici și conturi forestiere

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național care reglementează gestionarea sustenabilă a fondului forestier este constituit dintr-o serie de acte normative esențiale, astfel cum urmează:

1. **Codul Silvic** aprobat prin Legea nr. 887/1996, care reglementează relațiile juridice ce apar în utilizarea fondului forestier, incluzând definiții și clasificări specifice. Acesta va fi înlocuit de un **nou Cod Silvic**, aprobat prin Legea nr. 69/2024, care va intra în vigoare la 1 aprilie 2025, cu scopul de a adapta reglementările la noile condiții și cerințe de protecție și gestionare sustenabilă a pădurilor.
2. **Legea nr. 239/2007** privind regimul regnului vegetal;
3. **Legea nr. 1538/1998** privind fondul ariilor naturale protejate de stat;
4. **Legea nr. 591/1999** privind regimul spațiilor verzi în mediul urban și rural;
5. **Legea nr. 1102/1997** privind resursele naturale;
6. **Legea nr. 160/2011** privind reglementarea activității antreprenoriale prin autorizare.

În plus față de legislația de bază, reglementările specifice în domeniul silvic sunt detaliate și prin hotărâri ale Guvernului, după cum urmează:

1. **Hotărârea Guvernului nr. 664/2016** privind suspendarea temporară a exporturilor de masă lemnoasă;
2. **Hotărârea Guvernului nr. 740/2003** pentru aprobarea actelor normative referitoare la managementul forestier;
3. **Hotărârea Guvernului nr. 27/2004** pentru aprobarea Regulamentului privind autorizarea tăierilor în fondul forestier și vegetația forestieră din afara fondului forestier.

De asemenea, cadrul strategic național cuprinde următoarele documente de planificare și implementare:

1. Programul Național pentru Extinderea și Reabilitarea Pădurilor pentru perioada 2023-2032, aprobat prin **Hotărârea Guvernului nr. 55/2023**, însoțit de Planul de Acțiune pentru implementarea acestuia în perioada 2023-2027;
2. Programul Național de Adaptare la Schimbările Climatice până în 2030, aprobat prin **Hotărârea Guvernului nr. 624/2023**.

În contextul legislației europene, reglementările relevante pentru statisticile și conturile forestiere includ următoarele acte legislative:

1. **Noua Strategie Forestieră a Uniunii Europene** pentru perioada 2023-2030, parțial transpusă în legislația națională și
2. **Regulamentele nr. 691/2011** privind conturile economice de mediu ale Uniunii Europene, modificat prin **Regulamentul nr. 538/2014** al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 și **Regulamentul (CE) nr. 2173/2005** privind stabilirea unui sistem de licențiere FLEGT pentru importurile de lemn în Uniunea Europeană.

Cadrul administrativ

Responsabilitățile instituționale pentru colectarea, prelucrarea și diseminarea datelor referitoare la fondul forestier și gestionarea acestuia sunt atribuite mai multor autorități naționale, conform reglementărilor în vigoare. Astfel, următoarele instituții sunt implicate:

1. Ministerul Mediului (MM) - responsabil pentru colectarea și diseminarea datelor privind fondul ecologic național, biodiversitatea și gestionarea instituțiilor subordonate. Secția responsabilă pentru producerea datelor în cadrul MM este Secția Silvicultură și Vânătoare (SSV).

Tabelul 69. Capacități administrative ale MM: SSV

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
4	4	0

2. Agenția „Moldsilva” - autoritatea administrativă desemnată pentru implementarea politicii statului în domeniul silviculturii și vânătorii, pentru pădurile aflate în gestiune. Secțiile responsabile pentru producerea datelor în cadrul agenției sunt:
 - Direcția Fondului Forestier, Arie Protejate și Regenerare Forestieră (DFFAPP), responsabilă pentru furnizarea anuală de date privind suprafața totală, suprafața exploatată, suprafața regenerată și volumul recoltat;
 - Serviciul de Protecție a Pădurilor și Garda Forestieră (SPPGF), responsabil pentru furnizarea de date anuale privind numărul de incendii, suprafața afectată de incendii și numărul focarelor de boli și dăunători.

Tabelul 70. Capacități administrative ale Agenției „Moldsilva”: DFFAPP și SPPGF

Direcția Fondului Forestier, Arie Protejate și Regenerare Forestieră (DFFAPP)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
6	6	0
Serviciul de Protecție a Pădurilor și Garda Forestieră (SPPGF)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
2	2	0

3. Autoritățile publice locale - instituțiile responsabile de furnizarea datelor referitoare la spațiile verzi urbane, conform legii nr 591 /1999 cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale, prin care, se stipulează că ținerea cadastrului spațiilor verzi se efectuează de către autoritățile administrației publice locale.
4. Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare (ANIF) - autoritate administrativă subordonată Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, responsabilă de punerea în aplicare a politicii de stat în domeniul îmbunătățirii funciare, relațiilor funciare și monitoring funciar. Aceasta furnizează date anuale referitoare fondului funciar și monitoring funciar - suprafața totală a terenurilor, suprafața de terenuri irigate, suprafața de terenuri desecate. Direcția responsabilă în cadrul ANIF pentru producerea datelor este Direcția Fond funciar și Monitoring Funciar, personal: 5 unități alocate, 2 angajați, 3 locuri vacante.

Tabelul 71. Capacități administrative ale ANIF: Direcția Fond funciar și Monitoring Funciar

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	2	3

5. Agenția de Mediu (AM) - autoritatea responsabilă pentru implementarea politicii de protecție a mediului. Agenția furnizează date anuale privind numărul de permise

emise pentru tăierea vegetației forestiere. Secțiile responsabile pentru producerea datelor sunt:

- Direcția Monitorizarea Resurselor Naturale;
- Direcția Acte Regulatorii și Permise de Mediu.

Tabelul 72. Capacități administrative ale AM: DMRN și DARPM

Direcția monitorizarea resurselor naturale (DMRN)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	3	2
Direcția acte regulatorii și permise de mediu (DARPM)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
8	8	0

6. Inspectoratul pentru Protecția Mediului (IPM)- responsabil pentru implementarea controlului statului în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale. Acesta furnizează date anuale privind numărul de încălcări ale legislației de mediu. Secția responsabilă pentru producerea datelor este Direcția de Control al Fondului Forestier, Ariei Naturale Protejate și Spații Verzi (DCFFANPSV).

Tabelul 73. Capacități administrative ale IPM: DCFFANPSV

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
15	8	7

7. Serviciul Vamal - responsabil pentru colectarea, compilarea și raportarea datelor referitoare la declarațiile vamale. Secția responsabilă pentru producerea datelor este Serviciul Statistică Vamală (SSV).

Tabelul 74. Capacități administrative ale SV: SSV

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
3	3	0

8. Biroul Național de Statistică - coordonează sondajele statistice și întocmirea conturilor economice de mediu, inclusiv datele privind terenurile acoperite cu păduri care sunt extrase din cadastrul funciar. Unitatea responsabilă pentru producerea datelor în cadrul BNS este Direcția generală statistica agriculturii și mediului, Serviciul statistica mediului (SSM).

Tabelul 75. Capacități administrative ale BNS: SSM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
1	1	0

Această colaborare interinstituțională asigură o gestionare eficientă și sustenabilă a resurselor forestiere, respectând legislația națională și europeană și promovând protecția mediului și adaptarea la schimbările climatice.

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind statistici și conturi forestiere, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect de Ordin privind conturile economice de mediu;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea metodologiei conturilor economice ale emisiilor atmosferice pe baza Cadrului central al sistemului de conturi economice de mediu al ONU (CF-SEEA).

Totodată la capitolul 27 în vederea asigurării unei gestionări eficiente, transparente și sustenabile a fondului forestier, în conformitate cu angajamentele internaționale și reglementările europene, autoritățile competente la nivel național sunt prevăzute implementarea unor măsuri strategice esențiale pentru consolidarea și modernizarea infrastructurii instituționale și a sistemelor de monitorizare a resurselor forestiere.

Acțiuni de implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind statistici și conturi forestiere, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea datelor privind contul economic de mediu al emisiilor în aerul atmosferic, în conformitate cu Cadrul central al Sistemului de Evidență Economic-Mediu ONU, 2012, și Manualul Eurostat privind conturile de emisii în aer.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind conturile forestiere, sunt prezentate în **Tabelul 76**.

Tabelul 76. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul conturilor forestiere

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
3156,6	1004,6	-	-	2152,0

Aceste estimări financiare vor fi actualizate periodic, pe măsură ce se finalizează activitățile prevăzute în Anexele A și B, iar costurile detaliate vor fi ajustate în funcție de evoluția proiectelor și disponibilitatea surselor de finanțare.

Subcapitolul 18.4.1.2 Statistici agricole

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național care reglementează statisticile agricole este constituit dintr-o serie de acte normative esențiale, astfel cum urmează:

1. Legea nr. [93/2017](#) privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;
3. Hotărârea Guvernului nr. 371/2010 privind organizarea și desfășurarea recensământului general agricol 2010.

Chestionare și instrucțiuni, aprobate prin Ordinele BNS:

4. Ordinul BNS nr. [76/2018](#) privind aprobarea chestionarelor statistice: anual 4-agr. anual „Suprafața însămânțată pentru recolta anului”; infraanual 29-agr „Recoltarea culturilor din toate suprafețele însămânțate”; trimestrial f. 6” Efectivul animalelor și păsărilor în gospodăriile populației”
5. Ordinul BNS nr. [87/2018](#) privind aprobarea chestionarului statistic trimestrial 1-CMPA „Producția și vânzarea culturilor”, 2 - CMPA „Efectivul animalelor și păsărilor, producția animalieră obținută și vândută”, 3 - CMPA „Venituri și cheltuieli aferente activității agricole a micilor producători agricoli”;
6. Ordinul BNS nr. [15/2024](#) privind aprobarea chestionarului statistic anual 29-agr „Producția vegetală”, 16-agr “Activitatea economică a întreprinderilor agricole”;
7. Principiile metodologice privind elaborarea bilanțurilor anuale ale resurselor alimentare și utilizarea acestora, aprobate de Consiliul BNS, Decizia nr. [4/2013](#);
8. Ordinul BNS nr. [102/2023](#) privind aprobarea chestionarului statistic trimestrial și anual 24-agr „Starea sectorului zootehnic”;
9. Ordinul BNS [48/2010](#) privind punerea în aplicare a Hotărârii Guvernului nr. 371/2010;

Alte acte juridice referitoare la Recensământul general agricol (RGA) 2011.

Legislația relevantă UE privind statisticile agricole este constituită din următoarele acte: Regulamentul (UE) [2022/2379](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2023/2745](#) ; Regulamentul (UE) [2018/1091](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2024/2914](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2023/1538](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2023/1579](#); Regulamentul (CE) nr. [1217/2009](#) (Acțiuni de transpunere a Regulamentului UE, se regăsesc la Capitolul 11 ”Agricultură și dezvoltare rurală”); Regulamentul delegat (UE) nr. [1198/2014](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2015/220](#) (Acțiuni de transpunere al regulamentului UE, se regăsesc la Capitolul 11 ”Agricultură și dezvoltare rurală”); Regulamentul (CE) nr. [138/2004](#).

Cadrul administrativ

Responsabilitățile instituționale pentru producerea și diseminarea statisticilor agricole revine BNS. Agenția Națională pentru Îmbunătățiri Funciare elaborează și furnizează anual date privind cadastrul funciar.

BNS, în special Direcția generală statistica agriculturii și mediului (DGSAM) este responsabilă de producerea și diseminarea statisticilor agricole. Funcții principale: producerea de date trimestriale și anuale privind statistica vegetală și animalieră, lapte, carne și ouă, conturile și prețurile agricole.

Tabelul 77. Capacități administrative ale BNS: DGSAM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
14	10	4

Direcții de sprijin privind statisticile agricole: Direcția Generală Tehnologii Informaționale; Direcția generală metode și inovații statistice; Centrele teritoriale de statistică; Colectarea datelor în gospodării (inclusiv 90 de interviuatori); Direcția Diseminare și Comunicare.

Direcția recensăminte responsabilă de coordonarea activităților de desfășurare a recensămintelor populației, locuințelor și a recensământului general agricol.

Tabelul 78. Capacități administrative ale BNS: DR

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	4	3

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind statisticile agricole, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect de Ordin pentru ajustarea Instrumentarului privind statistica vegetală;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea precizărilor Metodologice privind statistica vegetală;
- Elaborarea normelor Metodologice și Instrumentarului statistic privind statistica vegetală și animalieră, lapte, carne și ouă;
- Elaborarea Proiectului de Hotărâre de Guvern privind organizarea și desfășurarea recensământului general agricol (RGA), runda 2030;
- Elaborarea Metodologiei și Instrumentarului statistic pentru efectuarea RGA;
- Aprobarea organizării și desfășurării Anchetei integrate (structurale) în agricultură, anul de referință 2026;

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Regulamentelor Metodologice și a Instrumentarului statistic pentru efectuarea Anchetei integrate (structurale) în agricultură;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind contul de producție pe agricultură, vânat, silvicultură și acvacultură.
- Proiect de ordin pentru aprobarea Metodologiei și Instrumentarului privind prețurile în agricultură.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind statisticile agricole, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la statistica vegetală;
- Accesul BNS la sursele de date administrative (deținute de autoritățile publice centrale și locale) pentru actualizarea bazei de date a exploatațiilor agricole implicate în producția vegetală și evaluarea conformității acestora cu cerințele de calitate statistică ((32022R2379);
- Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la statistica animalieră (lapte, carne și ouă);
- Accesul BNS la registrul de stat al animalelor și evaluarea conformității acestuia conform cerințelor statistice (32022R2379);
- Implementarea anchetei integrate în agricultură;
- Elaborarea calculelor privind conturile economice pentru agricultură;
- Lucrările de pregătire pentru Recensământul General Agricol (RGA), runda 2030.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind statisticile agricole, sunt prezentate în **Tabelul 79**.

Tabelul 79. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica agriculturii

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
25442,2	5882,3	-	-	19559,9

Subcapitolul 18.4.1.3 Statistici în domeniul acvaculturii

Prezentare generală a situației Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național care reglementează statisticile în domeniul acvaculturii este constituit dintr-o serie de acte normative esențiale, astfel cum urmează:

1. Legea nr. 395/2006 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării și la Acordul privind aplicarea părții XI a Convenției Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării;
2. Legea nr. [93/2017](#) privind statisticile oficiale;
3. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025.

Legislația relevantă UE privind statisticile în domeniul acvaculturii este formată din Regulamentul (CE) nr. [762/2008](#).

Cadrul administrativ

Responsabilitățile instituționale pentru producerea și diseminarea statisticilor în domeniul acvaculturii în Republica Moldova sunt împărțite între mai multe instituții: Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) și BNS.

MAIA, în special Direcția politici în sectorul zootehnic (DPSZ) are misiunea de a contribui la realizarea obiectivelor strategice ale ministerului prin elaborarea politicilor de organizare a sectorului acvaculturii în conformitate cu standardele internaționale, în special cele ale Uniunii Europene și condițiile socio-economice din țară.

Tabelul 80. Capacități administrative ale MAIA: DPSZ

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
4	4	0

BNS: Direcția generală statistica agriculturii și mediului este responsabilă de colectarea, validarea și diseminarea datelor statistice în domeniul acvaculturii.

Tabelul 81. Capacități administrative ale BNS: DGSAM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
14	10	4

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea statisticilor în domeniul acvaculturii, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la colectarea și transmiterea de date din sectorul de acvacultură;

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei și Instrumentarului statistic privind producerea de date în sectorul acvacultură.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic în domeniul acvaculturii, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la statistica acvaculturii;
- Crearea unui sistem pentru colectarea, procesarea și transmiterea datelor din sectorul acvaculturii (MAIA).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind acvacultura, sunt prezentate în **Tabelul 82**.

Tabelul 82. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica acvaculturii

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
286,0	286,0	-	-	-

Subcapitolul

18.4.1.4 Producția ecologică și agricultura ecologică

18.4.1.5 Indicatori agro de mediu

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național care reglementează statisticile în domeniul producției ecologice a agriculturii ecologice și a indicatorilor de agro-mediu, este constituit dintr-o serie de acte normative esențiale, astfel cum urmează:

1. Legea nr. [93/2017](#) privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;
3. Legea nr. [115/2005](#) privind producția agroalimentară ecologică;
4. Hotărârea Guvernului nr. [253/2024](#) privind normele detaliate de producție ecologică, recunoașterea retroactivă a perioadei de conversie, produsele și substanțele aprobate pentru utilizarea în producția ecologică;

5. Hotărârea Guvernului nr. [433/2024](#) privind sistemul de control și certificare a producției ecologice, recunoașterea organismelor de control și supravegherea activității acestora;
6. Hotărârea Guvernului nr. [149/2006](#) pentru punerea în aplicare a Legii privind producția agroalimentară ecologică.

Legislația relevantă UE privind statisticile în domeniul producției ecologice și agricultura ecologică și Indicatori de agro-mediu este formată din: Regulamentul (UE) [2018/848](#) (Acțiuni de transpunere a Regulamentului incluse la Capitolul 11 "Agricultură și dezvoltare rurală"); Regulamentul (UE) [2020/1693](#) (Acțiuni de transpunere a Regulamentului incluse la Capitolul 11 "Agricultură și dezvoltare rurală"); Regulamentul (CE) nr. [1107/2009](#); Directiva [2009/128/CE](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1264/2014; Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2023/1537](#), Regulamentul (UE) [2022/2379](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2212

Cadrul administrativ

Datele privind producția și agricultura ecologică se află în responsabilitatea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA), în special a Serviciului pentru producția ecologică și produsele cu denumire de origine (SPEPDO), care este responsabilă de monitorizarea activității fermelor ecologice certificate.

Tabelul 83. Capacități administrative ale MAIA: SPEPDO

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
2	2	0

BNS, în special Secția statistică producției vegetale și animaliere (SSPVA) din cadrul Direcției generale statistică agriculturii și mediului, este responsabilă de colectarea, validarea, diseminarea datelor statistice privind indicatorii de agro-mediu.

Tabelul 84. Capacități administrative ale BNS: SSPVA

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
4	2	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind producția ecologică, a agriculturii ecologice și a indicatorilor de agro-mediu, va fi întreprinsă următoarea acțiune:

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind statistica produselor de protecție a plantelor
- Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului privind statistica produselor de protecție a plantelor;

- Proiect de ordin pentru aprobarea precizărilor Metodologice privind colectarea datelor statistice privind nutrienții;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului privind colectarea datelor statistice privind nutrienții.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind producția ecologică, a agriculturii ecologice și a indicatorilor de agro-mediu, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la statistica produselor de protecție a plantelor;
- Colectarea și prezentarea datelor necesare pentru generarea datelor statistice privind produsele de protecție a plantelor, produselor de uz fitosanitar și fertilizanților.
- .

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” în domeniul producției ecologice și agricultura ecologică și Indicatori de agro-mediu, sunt prezentate în **Tabelul 85**.

Tabelul 85. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul producției ecologice și agricultura ecologică și Indicatori de agro-mediu

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
2486,6	986,6	-	-	1500,0

18.4.2 Energie

Subcapitol 18.4.2.1 Statistici privind energia-producție

Subcapitol 18.4.2.2 Statistici privind energia - metodologie și evoluție

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național care reglementează statisticile privind energia, producția, metodologii și evoluții este constituit dintr-o serie de acte normative esențiale, astfel cum urmează:

1. Legea nr. [93/2017](#) privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;

3. Ordine ale Biroului Național de Statistică (BNS) privind aprobarea instrumentarului statistic:

- nr. [108/2023](#) privind aprobarea chestionarului statistic lunar 1-RE „Stocuri, intrări și consum ale principalelor resurse energetice”,
- nr. [45/2022](#) privind aprobarea chestionarului statistic 1-PEE „Prețurile la energia electrică”,
- nr. [63/2018](#) privind aprobarea chestionarului statistic 1-PG „Prețuri pentru gazele naturale”, anual 1-Gaz „Distribuția gazelor naturale”
- nr. [96/2023](#) privind aprobarea chestionarului statistic anual și a instrucțiunii 1-BE „Balanța energetică. ”

Legislația relevantă UE privind statisticile în domeniul privind energia, producție, metodologii și evoluții este formată din: **Regulamentul (CE) nr. [1099/2008](#)**; **Regulamentul (UE) [2022/132](#)**; **Regulamentul (UE) nr. [2024/264](#)**; **Regulamentul (UE) [2023/706](#)**; **Regulamentul (UE) [2016/1952](#)**; Regulamentul (UE) nr. [431/2014](#); Directiva (UE) [2018/2001](#) (planificată în Programul Național de Aderare la capitolul 15”Energie”); Directiva de punere în aplicare (UE) [2018/1581](#).

Cadrul administrativ

BNS, în special Direcția statistică industriei și energiei (DSIE) din cadrul Direcției generale statistică întreprinderilor, este responsabilă de colectarea, validarea și diseminarea datelor statistice privind statistica energiei.

Tabelul 86. Capacități administrative ale BNS: DSIE

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
11	7	4

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic energetic, producția, metodologii și evoluții, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind statisticile din domeniul energiei;
- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Metodologiei vizând consumul de energie în gospodăriile casnice.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic energetic, producția, metodologii și evoluții, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Realizarea cercetărilor vizând statistica energiei (32024R0264, 32014R0431).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” ce țin de energie, producție, metodologii și evoluții, sunt prezentate în **Tabelul 87**.

Tabelul 87. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica energetică

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
1420,3	325,5	-	-	1094,8

18.4.3 Transporturi

Subcapitol 18.4.3.1 Statistici în domeniul transporturilor

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național care reglementează statisticile privind transporturile este constituit din următoarele acte normative:

1. Legea nr. [93/2017](#) privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;
3. Hotărârea Guvernului nr. [868/2015](#) cu privire la aprobarea Regulamentului privind statistica transportului aerian de pasageri, mărfuri și poștă și a structurii de evidență pentru furnizarea datelor statistice

Ordine de aprobare emise de Biroul Național de Statistică (BNS) privind instrumentarul statistic:

4. Ordinul BNS nr. [46/2021](#) cu privire la aprobarea chestionarului statistic trimestrial 65 - auto „Transport rutier”;
5. Ordinul BNS nr. [76/2018](#) cu privire la aprobarea chestionarului statistic anual 1 - tr.(auto) „Transport rutier și lungimea drumurilor private”;
6. Ordinul BNS nr. [61/2023](#) privind aprobarea chestionarului statistic lunar 1-CF „Transportul feroviar de marfă și călători”;

7. Ordinul BNS nr. [61/2023](#) privind aprobarea chestionarului statistic trimestrial 65-CF „Servicii de transport feroviar de uz general, indicatori de utilizare a transportului feroviar”;
8. Ordinul BNS nr. [61/2023](#) privind aprobarea chestionarului statistic anual 2-CF „Servicii de transport feroviar de uz general, indicatori de utilizare a căilor ferate”;
9. Ordinul BNS nr. [67/2017](#) cu privire la aprobarea chestionarului statistic lunar 1-ac „Trafic aerian”;
10. Ordinul BNS nr. [108/2016](#) cu privire la aprobarea chestionarului statistic trimestrial 6-ac „Trafic aeroportuar”;
11. Ordinul BNS nr. [67/2017](#) privind aprobarea chestionarului statistic anual 3-ac „Parcul de aeronave”;
12. Ordinul BNS nr. [66/2019](#) privind aprobarea chestionarului statistic anual 3- drum „Drumuri publice”.

Legislația relevantă UE privind statisticile în domeniul transporturilor este formată din: Regulamentul [70/2012](#); Regulamentul (CE) nr. [2163/2001](#); Regulamentul (CE) nr. [6/2003](#); Regulamentul (CE) nr. [642/2003](#); Regulamentul (UE) nr. [202/2010](#); Regulamentul(UE) [2018/643](#); Regulamentul (CE) nr. [332/2007](#); Regulamentul (CE) nr. [437/2003](#).

Cadrul administrativ

BNS, în special Direcția statistică transporturilor și serviciilor (DSTS) din cadrul Direcției generale statistică întreprinderilor, este responsabilă de colectarea, validarea și diseminarea datelor statistice referitoare la transporturi.

Tabelul 88. Capacități administrative ale BNS: DSTS

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	3	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

Nu sunt prevăzute acțiuni de transpunere a cadrului normativ, privind transporturilor.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind transporturile, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Implementarea Anchetei transportul rutier de mărfuri (ASTRM);
- Realizarea cercetărilor vizând transportul feroviar și aerian.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” ce țin de transporturi, sunt prezentate în **Tabelul 89**.

Tabelul 89. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica transporturilor

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
1054,6	807,5	-	-	247,1

18.4.4 Turismul

Subcapitol 18.4.4.1. Statisticile privind turismul

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național care reglementează statisticile privind turismul este constituit dintr-o serie de acte normative esențiale, astfel cum urmează:

1. Legea nr. [93/2017](#) privind statisticile oficiale;
2. Hotărârea Guvernului nr. [897/2024](#) pentru aprobarea Programului de lucrări statistice pentru 2025;
3. Ordinul BNS nr. [76/2018](#) privind aprobarea chestionarelor statistice: Capacitatea unităților de cazare turistică, la 31 decembrie (anual); Gradul de ocupare a unităților de cazare turistică (trimestrial, cuprinzând date pentru fiecare lună din trimestrul analizat);
4. Ordinul BNS nr. 120/2025 privind aprobarea formularelor chestionarelor statistice: "Capacitatea structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare" (nr. 1-A-SC, anual); "Frecventarea structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare" (nr. 1-B-SC, trimestrial).

Legislația relevantă UE privind statisticile turismului este formată din: Regulamentul (UE) nr. [692/2011](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. [1051/2011](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. [81/2013](#); Regulamentul delegat (UE) nr. [253/2013](#); Regulamentul delegat (UE) [2019/1681](#); Regulamentul de punere în aplicare [\(UE\) 2021/1179](#); Regulamentul delegat (UE) [2020/1569](#).

Cadrul administrativ

Direcția statistică turismului, tehnologiei informației și comunicațiilor (DSTTIC) este responsabilă de colectarea, validarea și diseminarea datelor statistice privind capacitatea și gradul de ocupare a unităților de cazare turistică, activitățile agențiilor de turism și ale operatorilor de turism.

Tabelul 90. Capacități administrative ale BNS: DSTTIC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	5	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind turismul, vor fi întreprinse următoarea acțiune:

- Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei anchetei statistice privind Cererea turistică în gospodării în vederea transpunerii Regulamentului (UE) 692/2011 Anexa II.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind turismul, va fi întreprinsă următoarea acțiune:

- Implementarea Cercetării vizând cererea turistică în gospodăriile casnice.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programă Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” vizând turismul sunt prezentate în **Tabelul 91**.

Tabelul 91. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica turismului

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
3080.6	-	-	-	3080,6

IV. STATISTICI DE MEDIU

18.5.1 Mediu

Subcapitol 18.5.1.1 Conturile monetare de mediu

Subcapitol 18.5.1.2 Conturile fizice de mediu

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național relevant pentru gestionarea conturilor monetare de mediu și conturilor fizice de mediu cuprinde următoarele acte normative:

Legi:

1. Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător;
2. Legea nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului;
3. Codul Fiscal nr. 1163/1997, Titlul VIII: Taxele pentru resursele naturale;
4. Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială.

Acte normative subsecvente:

5. Hotărârea Guvernului nr. 141/2014 privind crearea sistemului de statistică energetică;
6. Hotărârea Guvernului nr. 711/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de administrare a Fondului Național pentru Mediu;
7. Ordinul nr. 15/2019 cu privire la aprobarea formularului dării de seamă (EMPOLDEP19), modului de completare a acesteia și Instrucțiunii privind modul de calculare a plăților pentru emisiile și deversările de poluanți și depozitarea deșeurilor;
8. Ordinul nr. 93/2023 despre aprobarea formularului Dării de seamă privind taxa pentru mărfurile care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului și a Instrucțiunii de completare a acesteia.

Regulamentele Uniunii Europene relevante pentru conturile monetare și fizice de mediu nu au fost încă transpuse în cadrul legislativ național. Printre acestea se află Regulamentul nr. 691/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 iulie 2011 privind conturile economice de mediu europene.

Cadrul administrativ

Responsabilitățile instituționale pentru producerea și diseminarea datelor referitoare la conturile monetare și fizice de mediu sunt împărțite între mai multe instituții publice, respectiv: Ministerul Mediului, Agenția de Mediu și Biroul Național de Statistică.

1. Ministerul Mediului, în special Secția de Politici de Economie Circulară și Instrumente Economice (SPECIE), are responsabilitatea de a colecta și disemina date privind conturile fizice de mediu.

Tabelul 92. Capacități administrative ale MM: SPECIE

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
4	2	2

2. Agenția de Mediu, prin Direcția de Monitorizare a Calității Mediului (DMCM), furnizează statistici privind conturile fizice de mediu, în conformitate cu reglementările și normele stabilite.

Tabelul 93. Capacități administrative ale AA: DMCM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	2	3

3. Biroul Național de Statistică, în special Serviciul de Statistică a Mediului (SSM) din cadrul Direcției generale statistica agriculturii și mediului (DGSAM), este responsabilă pentru colectarea, validarea și diseminarea statisticilor referitoare la conturile fizice de mediu.

Tabelul 94. Capacități administrative ale BNS: DGSAM și SSM

Direcția generală statistica agriculturii și mediului (DGSAM)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
14	10	4
Serviciul de Statistică a Mediului (SSM)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
1	1	0

Aceste instituții colaborează pentru a asigura o gestionare eficientă și implementarea unui sistem integrat de colectare și raportare a datelor privind mediul înconjurător.

Planuri de viitor

Planuri legislative

Crearea cadrului normativ necesar pentru implementarea reglementărilor europene relevante, respectiv:

1. Regulamentul (UE) nr. 691/2011;
2. Regulamentul Delegat al Comisiei (UE) 2022/125;
3. Regulamentul Delegat al Comisiei (UE) 2016/172;
4. Decizia de Implementare a Comisiei (UE) 2016/335;
5. Regulamentul de Implementare al Comisiei (UE) 2015/2174.

prin următoarele măsuri:

- Proiect de Ordin privind conturile economice de mediu;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea metodologiei conturilor economice ale emisiilor atmosferice pe baza Cadrului central al sistemului de conturi economice și de mediu al ONU (CF-SEEA) și a manualului Eurostat.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Nu sunt prevăzute acțiuni de implementare pentru acest subcapitol.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” vizând gestionarea conturilor monetare de mediu și conturilor fizice de mediu sunt prezentate în **Tabelul 95**.

Tabelul 95. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate în domeniul statistica conturilor monetare de mediu și conturilor fizice de mediu.

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
3156,6	1004,6	-	-	2152,2

Subcapitol 18.5.1.3 Statistici privind deșeurile

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legal care guvernează statistica deșeurilor include o serie de acte normative care stabilesc responsabilitățile pentru managementul deșeurilor, colectarea datelor, raportarea acestora și respectarea directivelor europene.

Legi fundamentale, precum Legea nr. 209/2016 privind gestionarea deșeurilor și Legea nr. 93/2017 privind statistica oficială, constituie baza pentru gestionarea deșeurilor și compilarea statisticilor de mediu. Aceste acte normative sunt completate de diverse Hotărâri ale Guvernului care transpun directivele europene în domeniul deșeurilor:

1. Hotărârea Guvernului nr. 99/2018 pentru aprobarea Listei de Deșeuri;
2. Hotărârea Guvernului nr. 212/2018 privind aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice;
3. Hotărârea Guvernului nr. 561/2020 privind aprobarea Regulamentului privind deșeurile de ambalaje și deșeurile de ambalaje;
4. Hotărârea Guvernului nr. 586/2020 privind aprobarea Regulamentului pentru gestionarea bateriilor și acumulatorilor și a deșeurilor de baterii și acumulatori;
5. Hotărârea Guvernului nr. 610/2022 privind aprobarea Regulamentului privind gestionarea anvelopelor uzate;
6. Hotărârea Guvernului nr. 731/2022 privind aprobarea Regulamentului privind gestionarea uleiurilor uzate;
7. Hotărârea Guvernului nr. 93/2023 privind aprobarea Regulamentului privind gestionarea vehiculelor uzate;
8. Hotărârea Guvernului nr. 939/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind eliminarea deșeurilor;

9. Hotărârea Guvernului nr. 501/2018 pentru aprobarea Instrucțiunii privind evidența și transmiterea datelor și informațiilor privind deșeurile și gestionarea deșeurilor.

Legea nr. 209/2016 privind gestionarea deșeurilor stabilește cadrul normativ pentru gestionarea deșeurilor, în scopul protecției mediului și al sănătății populației. Această lege transpune Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile, care abrogă anumite directive, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 312 din 22 noiembrie 2008, ultima modificare fiind adusă prin Directiva (UE) 2018/851 din 30 mai 2018.

Hotărârea Guvernului nr. 99/2018 transpune Decizia Comisiei 2000/532/CE din 3 mai 2000, care înlocuiește Decizia 94/3/CE, stabilind lista deșeurilor conform articolului 1(a) din Directiva 75/442/CEE a Consiliului privind deșeurile și a Directivei 94/904/CE privind deșeurile periculoase conform articolului 1(4) din Directiva 91/689/CEE a Consiliului privind deșeurile periculoase, ultima modificare fiind adusă prin Decizia Comisiei 2014/955/UE din 18 decembrie 2014.

Hotărârea Guvernului nr. 212/2018 transpune Directiva 2012/19/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 197 din 24 iulie 2012.

Hotărârea Guvernului nr. 561/2020 transpune parțial Directiva 94/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 decembrie 1994 privind deșeurile de ambalaje, ultima modificare fiind adusă prin Directiva 2018/852/UE din 30 mai 2018, precum și Decizia Comisiei 97/129/CE din 28 ianuarie 1997 privind sistemul de identificare a materialelor de ambalaje conform Directivei 94/62/CE.

Hotărârea Guvernului nr. 586/2020 transpune Directiva 2006/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 septembrie 2006 privind bateriile și acumulatorii și deșeurile de baterii și acumulatori, abrogând Directiva 91/157/CEE, ultima modificare fiind adusă prin Directiva (UE) 2018/849.

Hotărârea Guvernului nr. 610/2022 transpune parțial Directiva 2000/53/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 septembrie 2000 privind vehiculele uzate, ultima modificare fiind adusă prin Directiva (UE) 2018/849 din 30 mai 2018.

Cadrul administrativ

Responsabilitățile instituționale pentru producerea și diseminarea datelor statistice privind deșeurile sunt împărțite între Ministerul Mediului, Biroul Național de Statistică și Agenția de Mediu.

(i) Ministerul Mediului, prin Direcția Politici de Management al Deșeurilor și Contaminare (DPMDC), este responsabil pentru colectarea și diseminarea datelor statistice privind deșeurile;

Tabelul 96. Capacități administrative ale MM: DPMDC

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	3	2

(ii) Biroul Național de Statistică, prin Serviciul de Statistică a Mediului (SSM) din cadrul Direcției generale statistica agriculturii și mediului (DGSAM), este responsabil pentru colectarea, validarea și diseminarea statisticilor privind deșeurile.

Tabelul 97. Capacități administrative ale BNS: DGSAM și SSM

Direcția generală statistica agriculturii și mediului (DGSAM)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
14	10	4
Serviciul de Statistică a Mediului (SSM)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
1	1	0

(iii) Agenția de Mediu, prin Direcția de Monitorizare a Calității Mediului (DMCM), furnizează statistici privind deșeurile și gestionarea acestora, precum și despre emisiile în aer provenind din surse mobile.

Tabelul 98. Capacități administrative ale AM: DMCM

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	2	3

Planuri de viitor

Planuri legislative

Crearea cadrului legislativ necesar pentru implementarea reglementărilor europene:

1. Regulamentul Consiliului (UE, Euratom) 2021/770;
2. Regulamentul Comisiei (CE) nr. 1445/2005;
3. Regulamentul Comisiei (CE) nr. 782/2005;
4. Regulamentul (CE) nr. 2150/2002 (versiune consolidată) prin următoarele măsuri:
 - Proiect de Ordin pentru aprobarea Raportului de calitate cu privire la datele statistice despre gestionarea deșeurilor;
 - Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea statisticilor pe deșeuri.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind deșeurile, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Producerea statisticilor și diseminarea datelor cu privire la gestionarea deșeurilor;
- Îmbunătățirea capacității funcționale a SIA MD pentru digitalizarea procesului de gestionare a deșeurilor, cu accent pe generalizarea și sistematizarea rapoartelor în cadrul sistemului informatic.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” vizând deșeurile sunt prezentate în **Tabelul 99**.

Tabelul 99. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate cu privire la statistica deșeurilor.

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
6165,9	389,9	-	-	5776,0

Subcapitol 18.5.1.4 Statistici privind apa

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Legislația în domeniul protecției apei din Republica Moldova este parțial aliniată la *acquis*-ul comunitar al Uniunii Europene. În prezent, cadrul legislativ național nu reflectă în totalitate cerințele europene în acest domeniu, însă autoritățile moldovenești planifică ajustarea acestuia până în anul 2025, astfel încât să asigure o conformitate deplină cu reglementările Uniunii Europene.

Cadrul legal național în domeniul protecției apei include mai multe acte normative relevante, printre care:

1. **Legea nr. 272/2011 privind apa** – care reglementează gestionarea resurselor de apă în Republica Moldova și care este parțial aliniată la mai multe directive ale Uniunii Europene, inclusiv;
2. Directiva Consiliului 91/271/CEE din 21 mai 1991 privind tratarea apelor uzate urbane;
3. Directiva Consiliului 91/676/CEE din 12 decembrie 1991 privind protecția apei împotriva poluării cu nitrați din agricultură;
4. Directiva 2000/60/CE din 23 octombrie 2000 privind stabilirea unui cadru pentru gestionarea resurselor de apă;
5. Directiva Consiliului 2006/7/CE din 15 februarie 2006 privind calitatea apei destinate băilor;

6. Directiva Consiliului 2007/60/CE din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații;
7. Directiva Consiliului 2008/105/CE din 16 decembrie 2008 privind stabilirea standardelor de calitate a apei pentru mediu;
8. **Legea nr. 182/2019 privind apa potabilă** – reglementează aspectele legate de calitatea apei potabile și furnizarea acesteia către populație;
9. **Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare** – reglementează modul în care autoritățile locale trebuie să asigure serviciile de apă și canalizare;
10. **Legea nr. 93/2017 privind statistica oficială** – reglementează cadrul general de colectare și utilizare a datelor statistice, inclusiv cele referitoare la apă și mediu.

De asemenea, există o serie de acte subordonate relevante în domeniul protecției apei, printre care:

1. **Hotărârea Guvernului nr. 890/2013** pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață;
2. **Hotărârea Guvernului nr. 932/2013** privind aprobarea Regulamentului privind monitorizarea și păstrarea evidenței stării apelor de suprafață și subterane;
3. **Hotărârea Guvernului nr. 931/2013** privind aprobarea Regulamentului privind cerințele de calitate pentru apele subterane;
4. **Hotărârea Guvernului nr. 802/2013** privind aprobarea Regulamentului privind condițiile de descărcare a apelor uzate în corpurile de apă;
5. **Hotărârea Guvernului nr. 950/2013** privind aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, tratare și descărcare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpurile de apă pentru localitățile urbane și rurale;
6. **Hotărârea Guvernului nr. 651/2023** privind aprobarea regulamentului sanitar pentru supravegherea și monitorizarea calității apei potabile;
7. **Hotărârea Guvernului nr. 548/2018** privind organizarea și funcționarea Inspecției pentru Protecția Mediului;
8. **Hotărârea Guvernului nr. 549/2018** privind înființarea și organizarea Agenției pentru Protecția Mediului;
9. **Hotărârea Guvernului nr. 183/2022** privind aprobarea Regulamentului privind Cadastrul Național al Apelor, constituit din Sistemul Informațional Automatizat „Cadastrul Național al Apelor”.

Cadrul administrativ

În ceea ce privește cadrul administrativ statistic, statisticile referitoare la apă sunt gestionate de mai multe instituții naționale, inclusiv Ministerul Mediului, Agenția de Mediu, Agenția „Apele Moldovei”, Serviciul Hidrometeorologic de Stat și Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale. Aceste instituții sunt responsabile pentru colectarea și diseminarea datelor privind resursele de apă, însă nu există o metodologie unificată și standardizată pentru monitorizarea acestora, ceea ce duce la inconsistențe în datele colectate. În plus,

colectarea datelor nu este întotdeauna coordonată eficient, iar acest lucru limitează comparabilitatea și fiabilitatea informațiilor.

Tabelul 100. Capacități administrative ale MM: DGIRA

Direcția pentru gestionarea integrată a resurselor de apă (DGIRA)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
7	5	2

Tabelul 101. Capacități administrative ale MIDR: DPAAC

Direcția pentru politici de alimentare cu apă și canalizare (DPAAC)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	3	2

Tabelul 102. Capacități administrative ale AM: DMRN

Direcția monitorizare resurse naturale (DMRN)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	3	2

Tabelul 103. Capacități administrative ale Agenției „Apele Moldovei”

Agenția „Apele Moldovei”		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
21	18	3

Tabelul 104. Capacități administrative ale AGRM: DG

Direcția geologică (DG)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	3	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

Planurile de viitor includ dezvoltarea unui cadru legislativ suplimentar care să asigure implementarea completă a directivelor europene în domeniu, precum și alinierea metodologică la standardele internaționale pentru a îmbunătăți gestionarea și raportarea datelor privind apa. Măsurile sunt prevăzute la capitolul 27 Mediu.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Planurile de viitor includ dezvoltarea unui cadru legislativ suplimentar care să asigure implementarea completă a directivelor europene în domeniu, precum și alinierea metodologică la standardele internaționale pentru a îmbunătăți gestionarea și raportarea datelor privind apa. Măsurile sunt prevăzute la capitolul 27 Mediu.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 vizând statisticile în domeniul protecției apei sunt prezentate la Capitolul 27 Mediu.

Subcapitol 18.5.1.5 Biodiversitate

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

În ceea ce privește biodiversitatea, statistica națională este parțial aliniată la *acquis*-ul european.

Cadrul legal național în domeniul biodiversității include mai multe acte normative relevante, printre care:

1. Legea nr. 439/1995 regnului animal transpune parțial Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice;
2. Legea nr. 239/2007 regnului vegetal și Legea nr. 94/2007 cu privire la rețeaua ecologică care transpun parțial Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră;
3. Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat;
4. Legea nr. 325/2005 cu privire la Cartea Roșie a Republicii Moldova;
5. Hotărârea Guvernului nr. 414/2000 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului obiectelor și complexelor din fondul ariilor naturale protejate de stat;
6. Hotărârea Guvernului nr. 1005/2004 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului de stat al regnului animal;
7. Hotărârea Guvernului nr. 211/2009 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului obiectelor regnului vegetal.

Cadrul administrativ

Republica Moldova se confruntă cu o lipsă de digitalizare în gestionarea datelor de biodiversitate, ceea ce limitează eficiența procesului de colectare și analiză a acestora. Agenția de Mediu este responsabilă pentru compilarea și diseminarea statisticilor referitoare la biodiversitate, însă la fel ca în cazul apelor, există provocări legate de coordonarea și standardizarea datelor.

Tabelul 105. Capacități administrative ale AM: DMRN

Direcția monitorizare resurse naturale (DMRN)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	3	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

Astfel, în cadrul procesului de integrare a legislației naționale la reglementările europene, autoritățile din Republica Moldova intenționează să continue dezvoltarea și implementarea unui cadru legal și metodologic eficient, care să faciliteze colectarea, gestionarea și raportarea datelor privind apă și biodiversitatea, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene. Măsurile planificate sunt prevăzute la capitolul 27.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Astfel, în cadrul procesului de integrare a legislației naționale la reglementările europene, autoritățile din Republica Moldova intenționează să continue dezvoltarea și implementarea unui cadru legal și metodologic eficient, care să faciliteze colectarea, gestionarea și raportarea datelor privind apă și biodiversitatea, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene. Măsurile planificate sunt prevăzute la capitolul 27.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 vizând statisticile în domeniul biodiversității sunt prezentate la capitolul 27 Mediu.

V. STATISTICI TRANSVERSALE

18.6.1 Indicatori de dezvoltare durabilă

Subcapitol 18.6.1.1 Indicatorii ODD UE: producere și diseminare

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legal național în domeniul indicatorilor ODD, include mai multe acte normative relevante, printre care:

1. Legea nr. [315/2022](#) privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova europeană 2030” Strategia transpune țințele, în special cele considerate acceleratori de dezvoltare, și indicatorii Agendei 2030, ajustate conform contextului național al Republicii Moldova;
2. Hotărârea Guvernului nr. [953/2022](#) cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă;

3. Decizia include dispoziții privind transpunerea Agendei 2030 ca un set de ținte naționale ale ODD și indicatori de monitorizare, responsabilități și calendar pentru actualizarea datelor și raportarea națională.

Alte documente justificative

4. Raportul național voluntar privind progresele înregistrate, ediția [2020](#) și [anexa statistică](#) Revizuirea națională voluntară, care a fost elaborată și prezentată în anul 2020 la Forumul politic la nivel înalt al ONU, a prezentat progresele înregistrate;
5. Raport național privind progresele înregistrate în punerea în aplicare a Agendei pentru dezvoltare durabilă, ediția [2023](#).

Scopul raportului este de a înțelege progresele înregistrate în punerea în aplicare a ODD-urilor de la data ultimului raport, și anume Raportul național voluntar privind punerea în aplicare a Agendei 2030 din 2020 până în 2023. Raportul va fi elaborat anual.

Legislația relevantă UE privind indicatorii de dezvoltare durabilă este formată din: [COMUNICAREA COMISIEI](#) către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor; Staff Working Document '[Key European action supporting the 2030](#) Agenda and the Sustainable Development Goals.

Cadrul administrativ

Potrivit HG „Cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a punerii în aplicare a Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă”:

Cancelaria de Stat, BNS, ministerele, alte autorități administrative centrale și instituții publice (aproximativ 43 în total) se asigură că **țintele ODD sunt integrate în documentele de politică**; să producă, să actualizeze și să prezinte date relevante și fiabile pentru **indicatorii ODD**.

Cancelaria de Stat asigură coordonarea procesului de planificare, monitorizare și raportare a implementării Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, elaborează raportul de progres privind implementarea Agendei 2030; asigură coordonarea procesului de elaborare a rapoartelor naționale voluntare periodice de evaluare.

BNS este autoritatea coordonatoare pentru elaborarea și diseminarea indicatorilor de monitorizare a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD); asigură diseminarea centralizată a indicatorilor ODD pe o platformă națională de diseminare; oferă sprijin metodologic altor autorități în elaborarea și documentarea indicatorilor ODD.

Tabelul 106. Capacități administrative ale BNS: DDC

Direcția diseminare și comunicare (DDC)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
12	6	6

Planuri de viitor

Planuri legislative

Nu sunt prevăzute acțiuni de transpunere privind domeniului statistic privind indicatorii ODD.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind indicatorii ODD, va fi întreprinsă următoarea acțiune:

- Producerea și diseminarea ODD-urilor și actualizarea periodică a datelor și a metadatelor pentru a sprijini raportarea națională privind implementarea Agendei 2030.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind indicatorii de dezvoltare durabilă sunt prezentate în **Tabelul 107**.

Tabelul 107. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate cu privire la indicatorii de dezvoltare durabilă

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
643,1	159,0	-	-	484,1

18.6.2 Informații statistice regionale și geospațiale

Subcapitol 18.6.2.1 Statistici regionale și coordonarea acestora

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național relevant pentru statistice regionale și geospațiale cuprinde următoarele acte normative:

1. Legea nr. [764/2001](#) privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, în care localitățile urbane și rurale sunt definite pe baza abordării administrative;
2. Legea nr. [438/2006](#) privind dezvoltarea regională în Republica Moldova;
3. Hotărârea Guvernului nr. [570/2017](#) privind aprobarea Nomenclatorului unităților teritoriale pentru statistică;

4. Ordinul Biroului Național de Statistică nr. [18a/2017](#) privind metodologia și metodele de elaborare a produsului intern brut regional.

Alte metodologii statistice aprobate de BNS.

Legislația relevantă UE privind statisticile regionale și geospațiale este formată din: Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2019/1130](#); Regulamentul (CE) nr. [1059/2003](#); Regulamentul (UE) [2017/239](#); Regulamentul Delegat (UE) [2019/1755](#); Regulamentul (CE) nr. [1059/2003](#); Regulamentul (UE) [2017/2391](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2018/1685](#); Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1130; Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2020/1703](#); Regulamentul delegat (UE) 2023/674.

Cadrul administrativ

Statisticile regionale pe tipologii în Republica Moldova sunt produse de BNS, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru și alte organe administrative subordonate.

În cadrul BNS, Direcția sisteme informaționale geografice (DSIG) este responsabilă de colectarea (achiziționarea) și întreținerea datelor spațiale la nivelul punctului de adresă, integrarea datelor spațiale cu cele statistice, sprijinirea colectării și diseminării datelor statistice cu ajutorul instrumentelor GIS.

Tabelul 108. Capacități administrative ale BNS: DSIG

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	2	3

Elaborarea statisticilor regionale de către sectoarele statistice și difuzarea acestora nu sunt coordonate de o unitate specializată, deoarece este responsabilitatea fiecărei unități de producție statistică. Direcția diseminare și comunicare este direcția responsabilă cu diseminarea statisticilor regionale (în cadrul căreia sunt implicați 2 angajați din 12 unități de personal disponibile), iar Direcția generală metode și inovații statistice este responsabilă cu punerea în aplicare a tehnologiilor și instrumentelor GIS în procesul de producție statistică (5 unități disponibile cu 2 angajați și 3 posturi vacante).

Tabelul 109. Capacități administrative ale BNS: DDC

Direcția diseminare și comunicare (DDC)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
12	6	6

Tabelul 110. Capacități administrative ale BNS: DGMIS

Direcția generală metode și inovații statistice (DGMIS)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante

5	2	3

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului statistic privind statisticile regionale și geospațiale, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiectul de Ordin pentru aprobarea tipologiilor teritoriale la nivelul LAU;
- Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 570/2017 cu privire la aprobarea Nomenclatorului unităților teritoriale de statistică al Republicii Moldova
- Actualizarea Nomenclatorului unităților teritoriale de statistică al Republicii Moldova (NUTS).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Pentru a asigura implementarea domeniului statistic privind statisticile regionale și geospațiale, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Crearea tipologiilor teritoriale în baza sistemului de carioaje și densității populației la nivel de 1 km. p., în baza gradului de urbanizare (DEGURBA) la nivelul LAU și crearea zonelor urbane funcționale (FUA) la nivelul LAU, a tipologiei teritoriale Urban-rural la nivelul NUTS 3 și a tipologiei teritoriale Metropolitane la nivelul NUTS 3;
- Extinderea utilizării datelor geospațiale în statistica oficială;
- Elaborarea statisticilor regionale pe baza versiunii naționale actualizate a NUTS
- Crearea și implementarea Registrului de Evidență a Rețelelor Edilitare (RERE).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” privind statisticile regionale și geospațiale sunt prezentate în **Tabelul 111**.

Tabel 111. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificat în domeniul statistica regională și geospațială

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
47614,9	6025,2	500,0	-	41089,7

VI. Infrastructură și metodologie statistică

18.7.1 Metadate și clasificări

Subcapitol 18.7.1.1. Standarde statistice pentru date și metadate (inclusiv clasificări)

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național relevant pentru metadate și clasificări statistice:

1. Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale;
2. Codul Educației nr. [152/2014](#) al Republicii Moldova. Sistemul educațional este organizat pe niveluri și cicluri în conformitate cu Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED-2011).

Regulamente:

3. Hotărârea Guvernului nr. [208/2021](#) privind aprobarea structurii Clasificării ocupațiilor din Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 239-248, art. 463);
4. Ordinul Ministerului Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova nr. [11/2021](#) privind aprobarea Clasificării ocupațiilor din Republica Moldova adoptat în vederea transunerii Recomandării 2009/824/CE a Comisiei din 29 octombrie 2009 privind utilizarea Clasificării internaționale standard a ocupațiilor (ISCO-08);
5. Ordinul Biroului Național de Statistică nr. [28/2019](#) cu privire la aprobarea Clasificatorului activităților economice din Republica Moldova (CAEM-2), elaborat în vederea transunerii Regulamentului (CE) nr. 1893/2006 de stabilire a Nomenclatorului statistic al activităților economice NACE Rev. 2;
6. Ordinul Biroului Național de Statistică nr. [09/2024](#) privind aprobarea Clasificării statistice a produselor (bunurilor și serviciilor) din Republica Moldova (CSPM rev. 2.1).

Legislația relevantă UE privind metadate și clasificări statistice este formată din: Commission Recommendation [2009/824/EC](#); Recomandarea (UE) [2023/397](#); Regulamentul delegat (UE) [2024/3103](#)

Cadrul administrativ

BNS, în special Direcția surse de date alternative și instrumente inovatoare în statistică (DSDAIIS), este responsabilă pentru clasificări: NACE, CPA, NUTS.

Tabelul 112. Capacități administrative ale BNS: DSDAIIS

Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
5	3	2

Planuri de viitor

Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea domeniului privind metadate și clasificări statistice, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Proiectul de Ordin pentru aprobarea Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM) Revizia 2.1;
- Proiect de Ordin pentru aprobarea Clasificatorului statistic al produselor (bunurilor și serviciilor) al Republicii Moldova (CSPM).

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Pentru a asigura implementarea domeniului privind metadate și clasificări statistice, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Crearea tipologiilor teritoriale în baza sistemului de carioaje și densității populației la nivel de 1 km², în baza gradului de urbanizare (DEGURBA) la nivelul LAU și crearea zonelor urbane funcționale (FUA) la nivelul LAU, a tipologiei teritoriale Urban-rural la nivelul NUTS 3 și a tipologiei teritoriale Metropolitane la nivelul NUTS 3;
- Actualizarea Nomenclatorului unităților teritoriale de statistică al Republicii Moldova (NUTS) pe baza datelor RPL 2024;
- Elaborarea statisticilor regionale pe baza versiunii naționale actualizate a NUTS;
- Extinderea utilizării datelor geospațiale în statistica oficială;
- Implementarea noilor versiuni ale clasificatoarelor în domeniul economic în cadrul statisticii oficiale.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” ce țin de Metadate și Clasificări sunt prezentate în **Tabelul 113**.

Tabelul 113. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate cu privire la metadate și clasificări.

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
1375,6	990,4	-	UNFPA	385,2

18.7.2 Confidențialitatea statistică și protecția divulgării

Subcapitol 18.7.2.1 Coordonarea privind confidențialitatea statistică și accesul la microdate

Prezentare generală a situației

Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național relevant privind confidențialitatea statistică și accesul la microdate cuprinde următoarele acte normative:

1. Legea nr. [93/2017](#) privind statisticile oficiale (LOS nr. 93/2017);
2. Legea nr. [133/2011](#) privind protecția datelor cu caracter personal;
3. Politica privind protecția datelor cu caracter personal, aprobată de BNS, în ianuarie 2024;
4. Ordinul Biroului Național de Statistică nr. [28/2021](#) privind aprobarea Regulamentului cu privire la accesul la datele individuale în scopuri științifice;
5. Metodologia de generare a identificatorului statistic unic (ISU), aprobată de BNS, în aprilie 2023, pentru pseudonimizarea datelor cu caracter personal, colectate și prelucrate în scopul elaborării statisticilor oficiale.

Legislația relevantă UE privind confidențialitatea statistică și accesul la microdate este formată din: Regulamentul (CE) [nr. 223/2009](#); Regulamentul (UE) [nr. 557/2013](#); Regulamentul (CE) [nr. 1049/2001](#); Regulamentul (UE) [2016/679](#).

Cadrul administrativ

BNS, în special Direcția Generală Tehnologii Informaționale, este responsabilă pentru buna funcționare a sistemelor informatice, a echipamentelor informatice și a rețelelor informatice din cadrul acestuia. Totodată, a fost creat Serviciul protecția datelor cu caracter personal responsabil de:

- aplicarea internă a standardelor de confidențialitate statistică;
- aplicarea și coordonarea măsurilor tehnice și organizaționale de protecție a datelor și de control al divulgării datelor statistice;
- planificarea și organizarea evaluării nivelului de conformitate al măsurilor de protecție;
- elaborarea actelor juridice administrative în conformitate cu prevederile cadrului de reglementare în vigoare.

Tabelul 114. Capacități administrative ale BNS: DGTI și SPDCP

Direcția generală tehnologii informaționale (DGTI)		
Unități alocate	Unități ocupate	Unități vacante
17	12	5
Serviciul protecția datelor cu caracter personal (SPDCP)		
2	2	0

Planuri de viitor

Planuri legislative

Nu sunt prevăzute acțiuni de transpunere a Regulamentelor UE pentru reformarea domeniului privind confidențialitatea statistică și accesul la microdate.

Acțiuni de implementare a *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrativ

Pentru a asigura implementarea domeniului privind confidențialitatea statistică și accesul la microdate, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Consolidarea măsurilor de asigurare a confidențialității statistice și protecției datelor în cadrul Sistemului Statistic Național (SSN).

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile de realizare a acțiunilor de transpunere și de implementare ale actelor UE în legislația națională în conformitate cu cerințele de aderare la UE planificate în Programul Național de Aderare 2025 - 2029 la Capitolul 18 „Statistici” ce țin de confidențialitatea statistică și accesul la microdate sunt prezentate în **Tabelul 115**.

Tabelul 115. Estimarea costurilor de implementare a activităților planificate cu privire la confidențialitatea statistică și accesul la microdate

Costuri Estimative (mii lei)	Acoperit din Bugetul de Stat (mii lei)	Acoperit Din Asistență Externă	Partenerul de Dezvoltare	Neacoperite
765,8	675,8	-	-	90,0

Structura Capitolului 18 „Statistici”

18.1 CADRUL JURIDIC DE BAZĂ ȘI CAPACITĂȚILE INSTITUȚIONALE ALE SISTEMULUI STATISTIC NAȚIONAL (SSN)

I. STATISTICI DEMOGRAFICE ȘI SOCIALE

18.2.1. Populația

18.2.1.1. Statistica demografică și migrația internațională

18.2.1.2. Recensământul populației și al locuințelor

18.2.1.3. Statistici privind azilul și migrația gestionată

18.2.2. Forța de muncă și costul forței de muncă

18.2.2.1. Ocuparea forței de muncă și șomajul

18.2.2.2. Câștigurile salariale și costurile forței de muncă

18.2.3 Educație și formare

18.2.3.1. Educație

18.2.3.2. Statistici privind formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții

18.2.4 Sănătate

18.2.4.1. Sănătate publică

18.2.4.2. Sănătatea și securitatea la locul de muncă

18.2.5 Venituri și condițiile de trai

18.2.5.1. Cercetări privind bugetul gospodăriilor

18.2.5.2. Cercetări europene armonizate privind utilizarea timpului

18.2.5.3. Venituri, incluziune socială și condițiile de trai

18.2.5.4. Calitatea vieții

18.2.6. Protecția socială

18.2.6.1. Protecție socială (ESSPROS)

18.2.7 Justiție și criminalitate

18.2.7.1. Siguranță și Criminalitate

18.2.7.2. Violență bazată pe gen

18.2.8 Cultură și sport

18.2.8.1. Cultură și sport

II. STATISTICI ECONOMICE

18.3.1 Conturi și statistici macroeconomice

18.3.1.1 Euroindicatori/ PİEE

18.3.1.2. Procedura privind dezechilibrele macroeconomice (PDM)

18.3.1.3. Sistemul european de conturi

18.3.1.4. Conturile sectoriale anuale

18.3.1.5. Conturile sectoriale trimestriale

18.3.1.6. Conturile naționale trimestriale și anuale: agregatele principale

18.3.1.7. Tabelele resurselor, utilizărilor și de intrări-ieșiri

18.3.1.8. Conturi regionale

18.3.1.9. Monitorizarea resurselor proprii VNB (Venitul Net Brut (eng. Gross National Income, GNI)

18.3.1.10. Monitorizarea resurselor proprii, taxa pe valoarea adăugată (TVA)

18.3.1.11. Pensii privind asigurările sociale

18.3.1.12. Balanța de plăți și poziția investițională internațională

18.3.1.13. Remunerarea și pensiile personalului UE

18.3.1.14. Conturile financiare

18.3.1.15. Indicatori monetari și financiari

18.3.1.16. Statistici privind finanțele publice – Metodologie

18.3.1.17. Statistici privind finanțele publice – Producerea datelor

18.3.1.18. Statistici privind finanțele publice – Metodologia II

18.3.2 Statistica întreprinderilor

18.3.2.1. Registrele business și unități statistice

18.3.2.2. Statisticile privind Ancheta structurală anuală (ASA) a întreprinderilor

18.3.2.3. Prodcom

18.3.2.4. Statistici pe termen scurt (STS) ale întreprinderilor

18.3.2.5. Statistici privind filialele străine (FATS)

18.3.2.6. Investiții străine directe

18.3.3 Comerț internațional

18.3.3.1. Comerțul internațional cu servicii

18.3.3.2. Comerțul internațional cu mărfuri

18.3.3.3. Clasificări privind statisticile comerțului cu mărfuri

18.3.4 Prețurile

18.4.4.1. Indicele armonizat al prețurilor de consum

18.4.4.2. Paritatea puterii de cumpărare

18.4.4.3. Indicele prețurilor locuințelor

18.3.5 Știință, tehnologie și inovare

18.3.5.1. Statistici privind știința și tehnologia

18.3.5.2. Statistici privind inovarea în întreprinderi

18.3.5.3. Statistici privind tehnologia informațiilor și a comunicațiilor

III. STATISTICI SECTORIALE

18.4.1 Agricultură, silvicultură, pescuit

18.4.1.1. Statistici și conturi forestiere

18.4.1.2. Statistici agricole

18.4.1.3. Statistici în domeniul acvaculturii

18.4.1.4. Producția ecologică și agricultura ecologică

18.4.1.5. Indicatori agro-mediu

18.4.2 Energie

18.4.2.1. Statistici privind energia – producție

18.4.2.2. Statistici privind energia – metodologie și evoluție

18.4.3 Transporturi

18.4.3.1. Statistici în domeniul transporturilor

18.4.4 Turism

18.4.4.1. Statisticile privind turismul

IV. STATISTICI DE MEDIU

18.5.1 Mediu

18.5.1.1. Conturile monetare de mediu

18.5.1.2. Conturile fizice de mediu

18.5.1.3. Statistici privind deșeurile

18.5.1.4. Statistici privind apa

18.5.1.5. Biodiversitate

V. STATISTICI TRANSVERSALE

18.6.1 Indicatori de dezvoltare durabilă

18.6.1.1. Indicatori OOD UE: producere și diseminare

18.6.2 Informații statistice regionale și geospațiale

18.6.2.1. Statisticile regionale și coordonarea acestora

VI. INFRASTRUCTURA ȘI METODOLOGIA STATISTICĂ

18.7.1 Metadate și Clasificări

18.7.1.1. Standarde statistice pentru date și metadate (inclusiv clasificări)

18.7.2 Confidențialitatea statistică și protecția divulgării

18.7.2.1. Coordonarea privind confidențialitatea statistică și accesul la microdatelor

Listele producătorilor și furnizorilor de date pentru producerea și diseminarea statisticilor, în conformitate cu Programul anual de lucrări statistice

1. **Biroul Național de Statistică** este responsabilă de producerea și diseminarea statisticilor în următoarele domenii: populația, costul forței de muncă și al forței de muncă, cultura, statisticile privind veniturile și cheltuielile populației; statisticile macroeconomice, comerțul internațional cu bunuri, prețurile, statistica întreprinderilor, agricultura, mediul, energia, transporturile, turismul, știința și inovarea, alte statistici sectoriale și multisectoriale etc.;
2. **Banca Națională a Moldovei** este responsabilă de elaborarea și diseminarea statisticilor referitoare la: (i) sectorul financiar și monetar (indicatori monetari și financiari); (ii) sectorul extern (balanța de plăți, poziția investițională internațională, statisticile privind datoria externă, rezervele internaționale, investițiile străine directe, comerțul internațional cu servicii, cursurile de schimb); (iii) date de supraveghere (indicatori-cheie de performanță ai băncilor, bilanțuri bancare etc.).
3. **Ministerul Finanțelor** este responsabil de compilarea și diseminarea datelor referitoare la: statisticile privind finanțele publice (cum ar fi operațiunile administrației publice și ale administrației centrale, datoria brută a administrației publice și a administrației centrale) etc. și instituțiile subordonate coordonatoare:
 - **Serviciul Fiscal de Stat** - furnizor de date privind impozitul pe venit și taxa pe valoarea adăugată etc, alte declarații fiscale.
 - **Serviciul Vamal** - responsabil de colectarea și transmiterea datelor privind declarațiile vamale.
4. **Comisia Națională a Pieței Financiare** este responsabilă de producerea și furnizarea de statistici referitoare la piața bursieră (indicele prețurilor acțiunilor) și la datele societăților de asigurare;
5. **Ministerul Mediului** este responsabil pentru colectarea și diseminarea datelor referitoare la fondul ecologic național, biodiversitate și gestionarea instituțiilor subordonate:
 - **Agencia de Mediu**, care furnizează statistici privind deșeurile , precum și emisiile în aerul atmosferic;
 - **Agencia „Apele Moldovei”**, responsabilă de statisticile privind apa;
 - **Agencia „Moldsilva”**, care furnizează statistici forestiere;
 - **Inspectoratul pentru Protecția Mediului**, responsabil de colectarea datelor privind folosirea rațională a resurselor naturale și protecția mediului înconjurător.
6. **Agencia Națională pentru Sănătate Publică** din cadrul Ministerului Sănătății și alte instituții de sănătate publică sunt responsabile de colectarea, compilarea și difuzarea statisticilor referitoare la sănătatea publică;
7. **Ministerul Afacerilor Interne gestionează** instituțiile din subordine:
 - **Serviciul Tehnologii Informaționale**, responsabil cu colectarea datelor privind infracțiunile înregistrate, făptașii și victimele infracțiunilor;
 - **Inspectoratul General pentru Migrație**, responsabil cu colectarea datelor privind fluxurile de migrație înregistrate, solicitanții de azil, repatriații etc.;
 - **Inspectoratul General al Poliției de Frontieră**, responsabil cu colectarea datelor

- privind punctele de trecere a frontierei utilizate pentru elaborarea statisticilor privind turismul și migrația;
- **Inspectoratul General al Poliției**, Inspectoratul Național de Patrulare - responsabil cu colectarea datelor privind securitatea rutieră și numărul de accidente;
 - **Inspectoratul General pentru Situații de Urgență**, responsabil cu colectarea datelor privind situațiile de urgență și incendiile;
8. **Ministerul Justiției** și instituțiile sale subordonate (Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești, Administrația Națională a Penitenciarelor) sunt responsabile de datele legate de sistemul judiciar;
9. **Ministerul Educației și Cercetării** este responsabil pentru informațiile privind doctoranzii și datele privind activitățile sportive;
10. **Ministerul Muncii și Protecției Sociale** răspunde de statisticile privind protecția socială a copiilor. De asemenea, ministerul coordonează eforturile de colectare a datelor ale următoarelor instituții din subordine:
- **Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă** colectează informații privind șomajul înregistrat;
 - **Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă** colectează date privind dizabilitățile;
 - **Agenția pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă** , responsabilă cu datele referitoare la statisticile privind asistența socială;
 - **Inspectoratul de Stat al Muncii** , responsabil de Lista angajatorilor la care s-au produs accidente de muncă în anul 2024.
11. **Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale** supraveghează următoarele instituții din subordine:
- **Agenția Națională Transport Auto** , responsabilă de datele privind statisticile în domeniul transporturilor;
 - **Autoritatea Aeronautică Civilă** , responsabilă de datele din domeniul aviației civile;
12. **Ministerul Culturii** este responsabil de colectarea datelor privind bibliotecile și instituțiile culturale;
13. **Agenția Servicii Publice** este responsabilă de datele privind evenimentele vitale, migrația legală internă și internațională, precum și de datele privind înregistrarea persoanelor juridice, a vehiculelor, a clădirilor;
14. **Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații** este responsabilă de comunicațiile electronice și poștale;
15. **Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru** este responsabilă de informațiile privind cadastrul bunurilor imobile și infrastructura națională de date spațiale;
16. **Casa Națională de Asigurări Sociale** este responsabilă de furnizarea datelor privind asigurările sociale, numărul beneficiarilor de prestații sociale și valoarea prestațiilor sociale;
17. **Compania Națională de Asigurări în Medicină** este responsabilă pentru datele privind cheltuielile de asigurare medicală obligatorie;
18. **Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală** este responsabilă de datele privind proprietatea intelectuală;

- 19. Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale** este responsabilă de producerea și transmiterea datelor privind reglementarea și supravegherea în domeniul medicinei și activității farmaceutice.
- 20. Institutul Medico-Sanitar Public Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganiuc”** este responsabil de Raportul statistic privind cazurile noi de tuberculoză activă și Raportul statistic privind bolnavii de tuberculoză.
- 21. Instituția Medico-Sanitară Publică Spitalul Clinic de Boli Infecțioase „Toma Ciorbă”** este responsabilă de Informația privind numărul purtătorilor virusului imunodeficienței umane (HIV), inclusiv care suferă de maladia SIDA.
- 22. Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova** este responsabilă de informații vizând plățile și înlesnirile primite de populație din bugetul sindical pe următoarele poziții: acțiuni cultural-educative, lucru cu copiii, cultură fizică și sport și ajutor material.

Lista abrevierilor

Nr./o	Abreviere	Denumire completă
1.	AEA	Ancheta Educația Adulților
2.	AFM	Ancheta Forței de Muncă
3.	AGCC	Agencia Geodezie, Cartografie și Cadastru
4.	AM	Agencia de Mediu
5.	ANSP	Agencia Națională pentru Sănătate Publică
6.	APSO	Alți producători de statistici oficiale
7.	ASA	Ancheta structurală anuală
8.	ASP	Agencia Servicii Publice
9.	BM	Banca Mondială
10.	BNM	Banca Națională a Moldovei
11.	BNS	Biroul Național de Statistică
12.	CAEM 2.1	Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei rev. 2.1
13.	CBGC	Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice
14.	CEE	Comunitatea Economică Europeană
15.	CEEA	Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
16.	CICSC	Clasificarea Internațională a Crimelor în Scopuri Statistice
17.	CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină
18.	CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
19.	CS	Cancelaria de Stat
20.	DAPISRS	Direcția analiză, planificare și integrare a serviciilor și resurselor în sănătate
21.	DARPM	Direcția acte regulatorii și permise de mediu
22.	DGCN	Direcția generală conturi naționale
23.	DEGURBA	Grad de urbanizare
24.	DFFAPP	Direcția Fondului Forestier, Aree Protejate și Regenerare Forestieră
25.	DG	Direcția geologică
26.	DGDSPAE	Direcția generală datoria sectorului public și asistență externă
27.	DGIRA	Direcția pentru gestionarea integrată a resurselor de apă
28.	DGMIS	Direcția generală metode și inovații statistice
29.	DGSÎ	Direcția generală statistica întreprinderilor
30.	DGTS	Direcția generală a Trezoreriei de Stat
31.	DMCM	Direcția de monitorizare a calității mediului

32.	DMFP	Direcția managementul funcției publice
33.	DMRN	Direcția monitorizarea resurselor naturale
34.	DPAAC	Direcția pentru politici de alimentare cu apă și canalizare
35.	DPAS	Direcția politici de asigurări sociale
36.	DPMDC	Direcția Politici de Management al Deșeurilor și Contaminare
37.	DPS	Direcția politici salariale
38.	DPSZ	Direcția politici în sectorul zootehnic
39.	DR	Direcția recensăminte
40.	DRS	Direcția statistica conturilor internaționale din cadrul Departamentului raportări și statistică
41.	DGSAM	Direcția generală statistica agriculturii și mediului
42.	DSCE	Direcția statistica comerțului exterior
43.	DSCI	Direcția Statistică Conturi Internaționale
44.	DSDAIS	Direcția surse de date alternative și instrumente inovatoare în statistică
45.	DSEȘC	Direcția statistica educației, științei și culturii
46.	DSFM	Direcția de statistică a forței de muncă
47.	DSIE	Direcția statistica industriei și energiei
48.	DSMF	Direcția de Statistică Monetară și Financiară
49.	DSNT	Direcția statistica nivelului de trai
50.	DSPC	Direcția Statistica Prețurilor de Consum
51.	DSPC	Direcția de statistică a prețurilor de consum
52.	DSPM	Direcția statistica populației și migrației
53.	DSPM	Direcția statistica pieței muncii
54.	DSS	Direcția Statistica Structurală
55.	DSSPSJ	Direcția statistica sănătății, protecției sociale și justiției (DSSPSJ).
56.	DSTTIC	Direcția statistica turismului, tehnologiei informației și comunicațiilor
57.	EDAMIS	Sistemul Informatic de Administrare și Management al Fișierelor Electronice de Date
58.	EDP	Procedura de Deficit Excesiv (engl. Excessive Deficit Procedure)
59.	EHIS	Cercetarea Europeană privind Sănătatea Populației
60.	EMDOS-3	Eșantion cadru pentru realizarea cercetărilor statistice în gospodării
61.	ESCoP	Codul de bune practici al statisticilor europene
62.	EUROSTAT	Oficiul de Statistică al Uniunii Europene
63.	EU-SILC	Statistici europene privind venitul și condițiile de viață

64.	EXTRASTA T	Comerțul internațional cu mărfuri cu țări terțe
65.	FATS	Statistici privind filialele străine
66.	FMI	Fondul Monetar Internațional
67.	FPOS	Principiile fundamentale ale statisticilor oficiale
68.	FUA	Zone urbane funcționale
69.	GBARD	Alocații bugetare guvernamentale pentru cercetare și dezvoltare (engl. Government budget allocations for R&D)
70.	GFS	Statistica Finanțelor Publice (engl. Government Finance Statistics)
71.	GNI	Venitul Național Brut (engl. Gross national income)
72.	GREVIO	Convenția de la Istanbul privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice
73.	HG	Hotărârea Guvernului
74.	ICD	Clasificarea Internațională a Bolilor și Problemelor de Sănătate
75.	IGM	Inspectoratul General pentru Migrație
76.	IPM	Inspectoratul pentru Protecția Mediului
77.	ISCED	Clasificarea Internațională Standard a Educației
78.	ISCO -08	Clasificarea internațională standard a ocupațiilor
79.	ISU	Identificator Statistic Unic
80.	ITRS	Raportul privind operațiunile internaționale
81.	LAU	Unități administrative locale
82.	LOS	Legea nr. 93/2017 privind statisticile oficiale
83.	MAI	Ministerul Afacerilor Interne
84.	MAIA	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
85.	MF	Ministerul Finanțelor
86.	MM	Ministerul Mediului
87.	MS	Ministerul Sănătății
88.	NUTS	Nomenclatorul unităților teritoriale de statistică
89.	OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
90.	ODD	Obiective de Dezvoltare Durabilă
91.	ONU	Organizația Națiunilor Unite
92.	PDM	Procedura privind dezechilibrele macroeconomice
93.	Peer-review	Evaluare inter pares
94.	PF	Poliția de Frontieră
95.	PLS	Programul anual de lucrări statistice
96.	PNA	Programul Național de Acțiuni
97.	PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
98.	PRODCOM	Nomenclatorul producției industriale de bunuri manufacturate

99.	PRODMOLD	Nomenclatorul Național al Producției Industriale a Mărfurilor Manufacturate
100.	RERE	Registrul de Evidență a Rețelelor Edilitare
101.	RM	Republica Moldova
102.	RPL	Recensământul Populației și Locuințelor
103.	SARRA	Secția analiza riscurilor și rapoarte analitice
104.	SASR	Secția analiză, strategie și risc
105.	SCN	Sistemul de Conturi Naționale
106.	SDA	Surse de Date Administrative
107.	SEC 2010	Sistemul European de Conturi 2010
108.	SESPROS	Sistem european de statistici integrate privind protecția socială
109.	SIIS	Sistemului informațional integrat în statistică
110.	SIMS	Structura Unică Integrată a Metadatelor
111.	SPDCP	Serviciul protecția datelor cu caracter personal
112.	SPEPDO	Serviciul pentru producția ecologică și produsele cu denumire de origine
113.	SPPGF	Serviciul de Protecție a Pădurilor și Garda Forestieră
114.	SSM	Serviciul de Statistică a Mediului
115.	SSN	Sistemul Statistic Național
116.	SSV	Secția Silvicultură și Vânătoare
117.	STI	Serviciul Tehnologii Informaționale
118.	STS	Statistici pe termen scurt
119.	TIC	Tehnologia Informației și Comunicațiilor
120.	TVA	Taxa pe Valoarea Adăugată
121.	UE	Uniunea Europeană
122.	UNECE	Comisia Economică a Organizației Națiunilor Unite pentru Europa
123.	VAW	Violența împotriva femeilor (engl. Violence against women)
124.	VNB	Venitul Național Brut

CAPITOLUL 32 „CONTROL FINANCIAR”

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova a atins un anumit nivel de pregătire în domeniul controlului financiar. Țara a înregistrat progrese bune, în special prin ratificarea Convenției de la Geneva din 1929 privind combaterea falsificării de monedă. De asemenea, Republica Moldova a finalizat desemnarea unui organ de coordonare antifraudă și a înființat o rețea de coordonare antifraudă.

Capitolul 32 are ca obiectiv principal armonizarea legislației și practicilor Republicii Moldova cu cerințele Uniunii Europene în domeniul controlului financiar, asigurând utilizarea eficientă, responsabilă și transparentă a resurselor publice și externe. Acest capitol acoperă patru domenii prioritare:

- Control financiar public intern;
- Audit extern;
- Protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene;
- Protecția monedei euro împotriva contrafacerii.

Împreună, aceste domenii constituie pilonii unui sistem financiar public integru, capabil să sprijine buna guvernare, reducerea riscurilor de fraudă și protejarea intereselor financiare naționale și europene. Implementarea reformelor din cadrul acestui capitol este esențială nu doar pentru asigurarea unei administrări financiare eficiente și conforme standardelor europene, ci și pentru îmbunătățirea încrederii publicului în instituțiile statului și în utilizarea banilor publici.

Controlul Financiar Public Intern (CFPI) are ca scop alinierea Republicii Moldova la *acquis*-ul UE în acest domeniu. CFPI reprezintă un pilon esențial al bunei guvernări, asigurând utilizarea eficientă și transparentă a fondurilor publice și alinierea la standardele internaționale de control intern/ management financiar și audit intern.

Responsabilitatea coordonării grupului de lucru pentru acest subcapitol revine Ministerului Finanțelor, prin intermediul Direcției politici în domeniul CFPI, care colaborează strâns cu instituții precum Cancelaria de Stat, Curtea de Conturi a Republicii Moldova, Centrul Național Anticorupție, Inspectoratul Control Financiar de Stat și alte autorități publice centrale și locale. Această structură asigură o abordare integrată și coerentă pentru implementarea principiilor și standardelor europene în domeniul CFPI.

Obiectivul strategic al acestui subcapitol este atingerea conformității totale cu cadrul (normativ) de bună practică european și internațional, precum și implementarea eficace a mecanismelor de control intern managerial și audit intern până la aderare. Aceste mecanisme sunt fundamentale pentru consolidarea răspunderii manageriale și sporirea încrederii cetățenilor în utilizarea fondurilor publice.

Astfel, Republica Moldova intenționează să finalizeze armonizarea normativă, să consolideze capacitățile administrative și să dezvolte un sistem informațional robust pentru monitorizarea și raportarea domeniului CFPI. Printre provocările identificate se numără deficitul de personal

calificat și necesitatea dezvoltării profesionale continue în domeniul controlului intern, dar și a auditului intern.

Auditul extern este asigurat de Curtea de Conturi a Republicii Moldova (CCRM), Instituție Supremă de Audit, care operează conform Standardelor Internaționale de Audit ale INTOSAI. Aceasta își exercită atribuțiile prin evaluarea utilizării resurselor publice, oferind recomandări pentru îmbunătățirea performanței și a transparenței financiare. CCRM a implementat Standardele Internaționale de Audit, a dezvoltat propriul cadru normativ-metodologic, aliniat la acestea, precum și a creat un sistem informatic de audit („Audit CCRM”), care facilitează monitorizarea eficientă a activităților de audit.

Principalele provocări sunt generate de asigurarea limitată a independenței financiare a CCRM. La momentul actual CCRM se confruntă cu un nivel de fluctuație de personal destul de ridicat, fapt ce pune presiuni pe auditori și pe încărcătura profesională a acestora în vederea menținerii ariei de audit necesară asigurării mandatului de audit obligatoriu al CCRM și desfășurarea unor misiuni de audit suplimentare. În acest context, se depun eforturi pentru obținerea independenței depline a CCRM, inclusiv pe plan organizațional și financiar, în conformitate cu cerințele europene. Colaborarea eficientă cu SIGMA și alte organisme europene sprijină acest proces.

Protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene se axează pe instituirea și dezvoltarea serviciului național de coordonare antifraudă (AFCOS). Obiectivul principal este prevenirea și combaterea eficientă a fraudelor în valorificarea fondurilor externe, contribuind astfel la o utilizare transparentă și corectă a acestora. Aceasta este o cerință esențială în cadrul procesului de integrare europeană pentru asigurarea absorbției eficiente a fondurilor UE.

Coordonarea acestui sub-capitol este asigurată de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Inspectoratului Control Financiar de Stat, care acționează în strânsă colaborare cu instituții precum Centrul Național Anticorupție, Ministerul Justiției, Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Vamal și alte autorități relevante. Împreună, aceste instituții formează o rețea integrată pentru prevenirea și combaterea fraudelor, contribuind la protejarea intereselor financiare ale UE.

Republica Moldova urmărește alinierea completă la *acquis-ul* Uniunii Europene în domeniul antifraudă. Aceasta implică transpunerea regulamentelor și directivelor europene relevante, crearea unei rețele AFCOS funcționale și consolidarea capacităților instituționale. Printre provocările principale se numără lipsa unui cadru normativ complet armonizat, capacități instituționale limitate și resurse insuficiente pentru implementarea integrală a cerințelor UE.

Protecția monedei euro împotriva contrafacerii reprezintă o prioritate pe agenda UE, întrucât euro reprezintă nu doar un simbol tangibil al identității europene, ci și o monedă oficială în majoritatea statelor membre. Euro deține un rol important în politică economică globală și în sistemul financiar internațional, fiind a doua cea mai tranzacționată monedă din lume. În acest context, pentru a menține încrederea populației și a mediului de afaceri în autenticitatea și calitatea monedei euro, UE are un interes major ca viitoarele state membre să adopte un nivel adecvat de protecție a acesteia împotriva falsificării.

În perspectiva aderării la UE, Republica Moldova urmează să-și alinieze legislația la *acquis-ul* privind protecția monedei euro împotriva falsificării, având în vedere importanța creării unui cadru normativ armonizat de combatere a falsificării și reproducerii ilegale a monedei. Principalele

direcții de acțiune vizează consolidarea unui sistem eficient de identificare și sancționare a infracțiunilor de falsificare, dezvoltarea expertizei și a colaborării între autoritățile competente naționale și europene, îmbunătățirea schimbului eficient de informații și centralizarea acestora, precum și crearea unor centre naționale de analiză și expertiză a falsurilor, etc.

Principalele provocări pentru Republica Moldova în transpunerea *acquis*-ului UE privind protecția monedei euro împotriva contrafacerii se referă la insuficiența capacității instituționale, inclusiv stabilirea și operarea centrelor specializate (de analiză a bancnotelor și monedelor suspecte de a fi false, inclusiv de monitorizare a falsurilor), formarea și identificarea personalului necesar, dezvoltarea unui sistem eficient de monitorizare a falsurilor, actualizarea infrastructurii pentru schimbul de informații, dar și costurile semnificative asociate consolidării acestei capacități.

În concluzie, Capitolul 32 reprezintă un fundament esențial pentru crearea unui sistem financiar public modern, transparent și eficient. Prin transpunerea *acquis*-ului UE, implementarea reformelor legislative și instituționale, dezvoltarea capacităților administrative și cooperarea internațională, Republica Moldova își consolidează angajamentul de a respecta standardele europene, sprijinind integrarea deplină în Uniunea Europeană și protejând interesele financiare ale cetățenilor săi și ale partenerilor externi.

Tabelul 116. Nivelul de aliniere a actelor UE Capitolul 32

32017L1371	02013D0010-20210104	52001DC0600
32001D0887	02004R2182-20090211	32013R0883
02001R1338-20090123	01999O0003-20010831	31996R2185
32010R1210	02010D0014-20200109	

verde (transpus total), **galben** (transpus parțial), **alb** (netranspus)

CONTROL FINANCIAR PUBLIC INTERN

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Pentru domeniul „Control financiar public intern” nu există *acquis* al UE care să necesite transpunerea în legislația națională. Totodată, cadrul normativ al Republicii Moldova pentru CFPI este bine structurat și aliniat cu bunele practici ale Uniunii Europene, dar și standardele internaționale. Acesta include atât actul legislativ de bază, cât și reglementări subsecvente care oferă mediul necesar pentru aplicarea principiilor de responsabilitate managerială și audit intern.

Legea nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern reprezintă pilonul central al cadrului normativ, stabilind principiile generale de organizare și dezvoltare, incluzând controlul intern managerial, auditul intern și armonizarea centralizată.

Reglementările subsecvente, care detaliază și susțin aplicarea *Legii nr. 229/2010*, includ:

- Standardele naționale de control intern în sectorul public, aprobate prin *Ordinul ministrului finanțelor nr. 189/2015*, care stabilesc reguli și principii pentru organizarea și funcționarea sistemului de control intern managerial în entitățile publice;
- Standardele naționale de audit intern, aprobate prin *Ordinul ministrului finanțelor nr. 153/2018* și Normele privind auditul intern în sectorul public, aprobate prin *Ordinul nr. 161/2020*, care definesc cerințele normative generale pentru efectuarea auditului intern;
- Criteriile de dimensionare a subdiviziunilor de audit intern din cadrul ministerelor și al autorităților administrative din subordinea acestora, aprobate prin *Hotărârea Guvernului nr. 655/2023*, care consolidează capacitatea acestor unități la nivel instituțional;
- Codul etic al auditorului intern și Carta de audit intern, aprobate prin *Hotărârea Guvernului nr. 557/2019*, care promovează cultura etică necesară desfășurării activității de audit intern în mod conștiincios, cu profesionalism, loialitate și corectitudine, precum și stabilește regulamentul-cadru de funcționare al subdiviziunii de audit intern;
- Regulamentul privind auto-evaluarea și raportarea sistemului de control intern managerial, precum și emiterea Declarației de răspundere managerială, aprobat prin *Ordinul ministrului finanțelor nr. 4/2019*, și Regulamentul privind raportarea activității de audit intern, aprobat prin *Ordinul ministrului finanțelor nr. 176/2019*, care prevăd cerințele pentru monitorizarea și raportarea acestor activități componente;
- Reglementările privind activitatea de auditul intern prin asociere (*Ordinul ministrului finanțelor nr. 159/2020*) și pe bază de contract (*Ordinul ministrului finanțelor nr. 160/2020*) asigură metode alternative de organizare a auditului intern, stabilind diversitatea și particularitățile aplicării acestora pentru nevoi și situații specifice.

În plus, prin *Hotărârea Guvernului nr. 556/2019* a fost instituit un mecanism pentru instruirea și certificarea profesională în domeniul auditului intern, asigurând astfel standarde înalte de competență. De asemenea, *Hotărârea Guvernului nr. 617/2019* reglementează evaluarea calității activității de audit intern în sectorul public.

Adoptarea acestor acte normative a creat un fundament solid pentru implementarea Programului de dezvoltare a CFPI pentru anii 2024-2027, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 165/2024*. Acest program prevede măsuri de dezvoltare a cadrului normativ-metodologic și creștere a capacităților instituționale, pentru îmbunătățirea activității de audit intern și asigurarea responsabilității manageriale printr-un sistem robust de control intern managerial, astfel contribuind la atingerea obiectivelor Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023-2030.

1.2. Cadrul administrativ

Implementarea CFPI este coordonată de Ministerul Finanțelor, care deține un rol central în promovarea și monitorizarea acestui sistem. Responsabilitatea principală pentru elaborarea politicilor, dezvoltarea metodologiilor, precum și pentru asigurarea unui cadru unitar în domeniu, revine Direcției politicii în domeniul CFPI a Ministerului Finanțelor, în calitate de Unitate Centrală

de Armonizare, care dispune de 7 unități de personal, dintre care efectiv angajați 7 persoane. Aceasta funcționează ca nucleu de armonizare și coordonare a politicii în domeniul CFPI, oferind suport metodologic pentru sistemul de control intern managerial și funcția de audit intern la nivel național.

La nivel instituțional, responsabilitatea pentru controlul intern managerial revine conducătorilor autorităților și instituțiilor publice, precum și managerilor operaționali în limita competențelor delegate. Totodată, fiecare angajat contribuie la organizarea sistemului, având un rol bine definit în baza sarcinilor și responsabilităților stabilite. Pentru a asigura o mai bună dezvoltare a control intern managerial, la nivel de entitate este desemnată subdiviziunea cu rol de a coordona acțiunile de organizare și dezvoltare a sistemului în conformitate cu cerințele în vigoare, precum și de a monitoriza progres.

Fiecare minister și majoritatea autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea dispune de propria subdiviziune de audit intern, care funcționează în baza reglementărilor stabilite de Ministerul Finanțelor. Aceste subdiviziuni sunt responsabile pentru auditarea întregului domeniu de activitate al autorității publice, dar și al entităților din subordine, în caz că acestea din urmă nu dispun de subdiviziune proprie de audit intern. La moment, funcția de audit intern la nivelul administrației publice centrale este în proces de reorganizare și consolidare prin aplicarea criteriilor de dimensionare, aprobate prin *Hotărârea Guvernului nr. 655/2023*.

O noutate importantă în eficientizarea cadrului administrativ este implementarea modului „Control intern managerial și audit intern” al Sistemului informațional integrat al finanțelor publice, care permite consolidarea automată a datelor de raportare privind controlul intern managerial și auditul intern. Acest sistem digital, accesibil tuturor entităților publice raportoare, aduce un plus de eficiență și transparență în procesul de monitorizare a CFPI, sprijinind consolidarea ulterioară a datelor și raportarea situației către Guvern.

În pofida progreselor semnificative, provocările legate de resursele umane rămân o problemă majoră pe toate cele trei componente ale CFPI: (i) controlul intern managerial, (ii) auditul intern și (iii) Unitatea Centrală de Armonizare. Deficitul de personal calificat, capacitățile insuficiente de coordonare și dezvoltare a controlului intern managerial, lipsa expertizei în dezvoltarea și utilizarea instrumentelor moderne de planificare și realizare a activității de audit intern, precum și sustenabilitatea redusă a programelor de dezvoltare profesională continuă a capacităților administrative, limitează eficiența sistemului CFPI și reduc potențialul de dezvoltare a acestuia. Pentru a răspunde acestor provocări, Programul de dezvoltare a CFPI pentru anii 2024-2027 prevede măsuri concrete de consolidare a capacităților instituționale, inclusiv prin soluții tehnice de digitalizare a proceselor.

Astfel, structura administrativă a CFPI oferă baza necesară pentru implementarea *acquis*-ului, dar necesită dezvoltări continue și resurse suplimentare pentru a răspunde standardelor și a asigura o gestionare financiară publică modernă și eficientă.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Pentru a asigura o armonizare completă la cerințele Uniunii Europene și pentru a sprijini implementarea eficientă a Programului de dezvoltare a CFPI pentru anii 2024-2027, sunt planificate o serie de intervenții pentru dezvoltare a cadrului normativ - metodologic.

O prioritate importantă este îmbunătățirea cadrului procedural privind controlul intern managerial în scopul consolidării răspunderii manageriale, inclusiv prin actualizarea reglementărilor și ghidurilor de implementare a standardelor naționale de control intern privind delegarea responsabilităților, managementul performanțelor și al riscurilor (inclusiv a celor de fraudă și corupție), precum și implementarea unui mecanism modern de evaluare externă a controlului intern managerial. Aceasta presupune dezvoltarea și testarea unor metodologii noi, precum și extinderea procesului de raportare anuală, sprijinită de digitalizarea sistemelor printr-o platformă electronică dedicată.

De asemenea, cadrul normativ-metodologic pentru auditul intern va fi modernizat pentru a consolida funcția de audit intern în toate autoritățile publice. Standardele naționale de audit intern vor fi aliniate la noile Standarde Globale de Audit Intern, iar metodologiile existente vor fi revizuite pentru a reflecta aceste schimbări. Totodată, se vor dezvolta mecanisme moderne de evaluare externă a calității activității de audit intern, care vor permite o verificare obiectivă și independentă a conformității și eficienței activității de audit intern, contribuind la îmbunătățirea continuă a acestora și la alinierea la bunele practici internaționale.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea normelor UE în domeniul CFPI și consolidarea capacităților administrative ale autorităților și instituțiilor publice, Republica Moldova a stabilit o serie de acțiuni prioritare în cadrul Programului de dezvoltare a CFPI pentru anii 2024-2027. Aceste măsuri sunt esențiale pentru crearea unui sistem robust și eficient de control financiar, aliniat cerințelor Uniunii Europene și se referă la:

a) Consolidarea răspunderii manageriale

Noile metodologii dezvoltate pentru consolidarea răspunderii manageriale și a sistemului de control intern managerial vor fi supuse unui proces de testare pilot pentru aplicarea practică a standardelor privind delegarea responsabilităților, managementul performanțelor și al riscurilor, inclusiv riscurile de fraudă și corupție, dar și de alertă a neregulilor. Utilizarea experimentală a modului dedicat riscurilor din cadrul Sistemului informațional „E-Monitorizare” va facilita un proces integrat de planificare bazată pe riscuri, monitorizare și raportare anuală a performanței. Capacitățile manageriale vor fi dezvoltate prin aplicarea unui Program de instruire în domeniul controlului intern managerial, adaptat conform necesităților unor grupuri țintă specifice.

b) Consolidarea auditului intern

În cadrul ministerelor și autorităților publice centrale, se va continua procesul de consolidare a funcției de audit intern, conform criteriilor de dimensionare stabilite de Guvern. Această reorganizare urmărește să asigure o alocare și distribuire mai eficientă a resurselor umane, astfel crescând gradul de acoperire cu servicii de audit intern a proceselor cu risc sporit aferente activității entităților publice. Un alt aspect organizațional de consolidare este

implementarea auditului intern prin asociere la nivel local, care va permite partajarea unor servicii de calitate de către mai multe entități publice.

c) *Formarea și certificarea profesională a auditorilor interni*

În vederea consolidării capacităților umane, Programul prevede creșterea numărului de auditori interni certificați și dezvoltarea unui cadru de instruire continuă. Vor fi organizate cursuri specializate și ateliere practice care să acopere domenii emergente, cum ar fi planificarea activității în baza analizei de risc, auditul performanței și al tehnologiilor digitale. Aceste activități sunt necesare pentru a reduce deficitul de competențe și pentru a încuraja o cultură profesională bazată pe excelență.

d) *Digitalizarea proceselor de raportare și monitorizare.*

O direcție prioritară este dezvoltarea și extinderea utilizării modulului „Control intern managerial și audit intern” al Sistemului informațional integrat al finanțelor publice. Acest modul informațional va centraliza raportarea privind controlul intern managerial și auditul intern, va asigura un flux eficient de informații între entitățile publice și Ministerul Finanțelor și va contribui la reducerea erorilor și a timpului necesar consolidării informațiilor. Digitalizarea proceselor va permite monitorizarea mai eficientă a implementării standardelor naționale de control intern și a planurilor de acțiuni aferente, precum și realizarea conformă a activității de audit intern.

e) *Consolidarea Unității Centrale de Armonizare*

Unitatea Centrală de Armonizare, ca subdiviziune responsabilă de coordonarea politicilor în domeniul CFPI, va beneficia de sprijin, inclusiv prin creșterea resurselor de personal la cel puțin 10 unități de personal, pentru îmbunătățirea capacităților de realizarea atribuțiilor, în vederea coordonării centralizate a proceselor de implementare a standardelor internaționale și bunelor practici UE în domeniul controlului intern managerial și auditului intern. În același timp, rolul Consiliului controlului financiar public intern, în calitate de organ consultativ de promovare a controlului intern managerial și auditului intern, va fi consolidat, prin revizuirea atribuțiilor, inclusiv pe aspecte de asigurare a independenței activității de audit intern.

f) *Cooperare internațională și schimb de bune practici*

În vederea accelerării procesului de aliniere, Republica Moldova va continua colaborarea cu statele membre UE și organizațiile internaționale. Proiecte Twinning și alte forme de asistență tehnică vor contribui la transferul de cunoștințe și la adoptarea celor mai bune practici ale statelor membre.

Prin implementarea măsurilor planificate, Republica Moldova își va consolida cadrul instituțional și funcțional al CFPI, asigurând contribuția la un management financiar public performant, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene și bunele practici internaționale.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Pentru acțiunile planificate în *Subcapitolul 32.1 „Control Financiar Public Intern”*, sunt necesare costuri de implementare, care vor fi acoperite atât din bugetul de stat, cât și din asistență externă (aceasta nefiind în totalitate identificată), după cum urmează:

(în mii lei)

N/o	Costuri estimative	inclusiv		
		Acoperite din bugetul de stat	Acoperite din asistență externă	Neacoperite
32.1	<i>Control financiar public intern</i>			
	18 025,90	4 775,90	3 100,00	10 150,00

AUDIT EXTERN

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Pentru domeniul „Audit extern” nu există *acquis* al UE care să necesite transpunerea în legislația națională. Instituțiile Supreme de Audit trebuie să aplice standardele de audit extern, așa cum sunt definite de Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI).

CCRM este un organ constituțional, fondat în temeiul art. 133 din Constituția Republicii Moldova. Constituția identifică mandatul general de audit al CCRM, iar *Legea nr. 260/2017*²⁰ oferă detalii privind mandatul, funcțiile și responsabilitățile participanților la procesul de planificare și de implementare a activităților etc. Astfel, cadrul legal oferă CCRM (1) statut de Instituție Supremă de Audit (ISA); (2) mandat suficient de larg pentru a îndeplini cerințele Standardelor Internaționale de Audit INTOSAI (SIA INTOSAI) și de a efectua toate tipurile de audit prevăzute de SIA INTOSAI, precum și (3) oferă gradul de independență necesar, așa precum prevede Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI²¹ (independență organizațională, funcțională, operațională și financiară).

Din anul 1994, CCRM este membru al INTOSAI și al EUROSAI (Organizația Europeană a Instituțiilor Supreme de Audit). În cadrul acestor organizații, CCRM participă la activitatea mai multor grupuri de lucru și grupuri operative. Din anul 2008, CCRM este membru al AISCCUF (Asociației Instituțiilor Supreme de Audit Francofone), iar din anul 2022 a devenit membru al Rețelei Instituțiilor Supreme de Audit din țările candidate și potențial candidate pentru aderare la UE. De asemenea, din anul 2022 CCRM participă, cu statut de observator, la ședințele Comitetului de contact al Instituțiilor Supreme de Audit ale UE.

Începând cu anul 2012, CCRM a aderat regulamentar la SIA INTOSAI și le-a pus în aplicare (2012 și 2020²²), a specializat auditorii pe tipuri de audit (financiar, performanță, de conformitate), concomitent dezvoltând și baza metodologică aferentă. Din anul 2019 se efectuează certificarea personalului cu atribuții de audit. În anul 2024 a fost pus în aplicare Ghidul privind sistemul de management al calității în cadrul CCRM, care este în corelare cu cerințele standardului ISSAI 140 (revizuit) al INTOSAI și prevede proceduri de control aferente tuturor elementelor sistemului.

²⁰ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141392&lang=ro#

²¹ În special Secțiunea 5 din INTOSAI-P1 „Declarația de la Lima” și Principiul 1 din INTOSAI – P 10 „Declarația de la Mexic”.

²² Varianta SIA INTOSAI – revăzută și modificată.

Cadrul normativ intern al CCRM²³ elaborat în scopul reglementării proceselor, ghidării angajaților și oferirii exemplelor privind aplicarea SAI INTOSAI este complex și actualizat la zi. Acest fapt este menționat în toate rapoartele de evaluare de țară și/sau a instituției CCRM, publicate de instituțiile evaluatoare internaționale în ultimii 5 ani. Obiecțiile tuturor evaluatorilor se rezumă la „neasigurarea independenței organizaționale și financiare” a CCRM, soluționarea cărora poate fi atinsă cu participarea în rol de lider a Cancelariei de Stat, Ministerul Finanțelor, Guvernului și Parlamentului Republicii Moldova.

Strategia de comunicare a CCRM pentru perioada 2022-2025, care definește obiectivele de comunicare și modul de comunicare cu părțile interesate, servește drept bază pentru planificarea anuală activităților de sporire a interacțiunii cu Parlamentul, Guvernul. Organele de drept, societatea civilă, mediul academic, mass-media și publicul larg. Pentru a ne asigura că rapoartele de audit sunt redactate într-un limbaj accesibil, a fost introdusă revizuirea editorială (de comunicare) a rapoartelor.

1.2. Cadrul administrativ

Curtea de Conturi a Republicii Moldova își realizează atribuțiile legale cu un efectiv-limită de personal de 164 unități, inclusiv 7 membri ai CCRM (inclusiv Președintele). Conducerea CCRM este exercitată de către Președinte. Fiecare membru al CCRM coordonează un sector din domeniul de activitate al instituției. În activitatea sa, CCRM este asistată de un Aparat în număr de 157 unități, inclusiv: personalul cu atribuții de audit public (112 unități), personalul de specialitate (42 unități) și personalul tehnic (2 unități).

CCRM își planifică și gestionează resursele umane în conformitate cu prevederile legislației naționale care reglementează funcția publică și statutul funcționarului public, cu principiile generale prevăzute de standardele internaționale INTOSAI-P-1, INTOSAI-P-10, ISSAI 130 „Codul etic”, ISSAI 140 „Controlul calității”, ISSAI 150 „Competența auditorului” etc. În acest sens, CCRM acționează în conformitate cu principiile și obiectivele stabilite în Politica de recrutare, selecție și angajare a CCRM, Strategia resurselor umane a CCRM pentru perioada 2023-2027 și a Cadrului de competențe profesionale al CCRM, aprobate prin Hotărârile CCRM și puse în aplicare în perioada anilor 2022-2023.

Pe parcursul anului 2024 s-au întreprins acțiuni concrete în vederea obținerii „de facto” a independenței organizaționale și financiare a CCRM²⁴. Conlucrarea eficientă dintre Cancelaria de Stat și CCRM, cu atragerea experților SIGMA, a accelerat procesul de modificare a Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și a cadrului subsecvent acesteia, în baza căruia CCRM a obținut dreptul la unele derogări cu privire la aprobarea statului de personal, fapt ce permite o organizare mai rațională și eficientă a instituției. După modificările menționate, CCRM a aprobat o nouă structură organizatorică, cu punerea în aplicare din februarie 2025.

CCRM și-a dezvoltat propriul Sistem Informațional Automatizat „Audit CCRM”, unul din modulele căruia este destinat automatizării procesului de audit financiar. Sistemul ajută la

²³ Regulamente, Instrucțiuni, Îndrumări, Ghiduri, Manuale, Buletine etc.

²⁴ Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA „Performanța Republicii Moldova în administrația publică în raport cu Principiile Administrației Publice”, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr. 182-d din 21.12.2023 (poziția 117-119 din Tabel, pct. 6.12.1, 6.12.3).

efectuarea auditurilor financiare, prin aplicarea uniformă a metodologiei și a documentelor standard, asigurând controlul calității. Un alt modul al SIA „Audit CCRM” este utilizat pentru monitorizarea recomandărilor de audit și interacțiunea cu entitățile auditate.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Pe aspectul asigurării independenței financiare, pentru a îndeplini recomandările Comisiei Europene, CCRM și Ministerul Finanțelor vor reveni la proiectul de lege pentru modificarea art. 4 din Legea nr. 260/2017, elaborat de CCRM, experții Delegației UE în Republica Moldova, SIGMA, precum și discutat pe platforma grupului de lucru 32²⁵. Proiectul de lege se referă la modul de elaborare și aprobare a bugetului CCRM care, conform angajamentelor asumate de Republica Moldova în cadrul reuniunilor de screening bilateral din 26 septembrie și 14 octombrie 2024, urmează a fi aprobat de Parlament în anul 2025.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Obiectivele și direcțiile de consolidare a capacităților administrative ale CCRM sunt prevăzute în Strategia de dezvoltare a CCRM pe anii 2021-2027 (prin Hotărârea CCRM nr. 77 din 31.10.2025, Strategia de dezvoltare a CCRM pentru anii 2025-2027 a fost extinsă până în anul 2027), Strategia de audit a CCRM pe anii 2025-2027, precum și alte strategii sectoriale. Vor fi depuse eforturi pentru dezvoltarea modului de monitorizare a recomandărilor a Sistemului Informațional Automatizat „Audit CCRM”, în scopul îmbunătățirii procesului de monitorizare a implementării recomandărilor de audit. Totodată, este planificată instruirea noilor utilizatori din cadrul entităților auditate cu privire la utilizarea SIA „Audit CCRM”.

Consolidarea capacităților angajaților va fi asigurată prin organizarea instruirilor profesionale și certificare. Un accent sporit se va pune pe consolidarea capacităților de realizare a auditului performanței și pe sporirea impactului activității de audit extern. De asemenea, se planifică majorarea numărului auditurilor performanței pentru a asigura o acoperire de 15% din numărul total de audituri realizate în anul 2027.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Pentru acțiunile planificate în *Subcapitolul 32.2 „Audit extern”*, sunt necesare costuri de implementare, care vor fi acoperite atât din bugetul de stat, cât și din asistență externă (aceasta nefiind la moment identificată), după cum urmează:

(în mii lei)

N/o	Costuri estimative	inclusiv

²⁵ Planul de acțiuni pentru implementarea recomandărilor din Raportul de monitorizare SIGMA „Performanța Republicii Moldova în administrația publică în raport cu Principiile Administrației Publice”, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr. 182-d din 21.12.2023 (poziția 118 din Tabel, pct. 6.12.2).

		Acoperite din bugetul de stat	Acoperite din asistență externă	Neacoperite
32.2	<i>Audit extern</i>			
	21 934.65	20 538.45	0	1 396,20

PROTECȚIA INTERESELOR FINANCIARE ALE UNIUNII EUROPENE

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Cadrul normativ al Republicii Moldova pentru prevenirea și combaterea fraudelor este în curs de ajustare la cerințele Uniunii Europene. Principalele acte normative naționale includ *Codul Penal*, *Codul Vamal*, *Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014*, precum și o serie de hotărâri ale Guvernului care reglementează funcția antifraudă.

Codul Penal prevede sancțiuni pentru faptele de fraudă, inclusiv utilizarea și delapidarea frauduloasă a fondurilor externe, iar *Codul Vamal* asigură prevenirea activităților ilegale la frontieră. *Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014* stabilește reguli stricte pentru gestionarea fondurilor publice, inclusiv prin prevederi specifice legate de CFPI, inspectarea financiară și auditul extern.

La fel, *Hotărârea Guvernului nr. 576/2017* reglementează implementarea programelor de cooperare transfrontalieră și implicarea autorităților naționale în protecția intereselor financiare ale UE, iar *Hotărârea Guvernului nr. 377/2018* reglementează cadrul instituțional și mecanismul de coordonare și management al asistenței externe. Totodată, *Hotărârea Guvernului nr. 938/2023* desemnează Inspectoratul Control Financiar de Stat ca fiind coordonatorul funcției naționale antifraudă și *Hotărârea Guvernului nr. 1365/2016* desemnează punctul de contact pentru OLAF.

În contextul negocierilor de aderare la UE în cadrul procesului de screening bilateral pentru Capitolul 32, blocul tematic „Protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene” se evidențiază drept relevante următoarele acte UE care reglementează aspectele de coordonare antifraudă:

- a) [*Directiva UE nr. 2017/1371*](#) privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale UE, care stabilește norme pentru penalizarea acestor fraude și asigurarea că

- statele membre aplică sancțiuni corespunzătoare, scopul actului fiind îmbunătățirea cooperării între statele membre în combaterea fraudelor și asigurării aplicării uniforme a legislației. La nivel național există anumite prevederi care transpun parțial prevederile acestui act. Elementele netranspuse în cadrul normativ național prevăd stabilirea și funcționarea cooperării și comunicării extinse cu instituțiile UE și fraudă în materie de TVA;
- b) [Regulamentul UE nr. 883/2013](#) privind investigațiile efectuate de OLAF, care stabilește proceduri și norme pentru investigarea fraudelor ce afectează bugetul Uniunii Europene și are scopul de a asigura cooperarea eficientă între statele membre și OLAF, cu delimitarea clară a atribuțiilor și acțiunilor de investigare. Anumite prevederi ale actului respectiv sunt transpuse parțial în cadrul normativ național. Elementele netranspuse prevăd cooperarea eficientă între statele membre și OLAF;
 - c) [Regulamentul UE nr. 2185/96](#) privind controalele și inspecțiile la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene împotriva fraudei și a altor abateri, care stabilește dispoziții generale ce se aplică în diverse domenii pentru a asigura transparența și integritatea utilizării fondurilor europene, precum și corectitudinea controalelor și inspecțiilor administrative la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale UE împotriva abaterilor.

1.2. Cadrul administrativ

Sistemul administrativ responsabil pentru protecția intereselor financiare ale UE în Republica Moldova implică mai multe instituții cheie, fiecare având un rol specific în asigurarea integrității și transparenței sistemului. Ministerul Finanțelor deține un rol central, supraveghind gestionarea fondurilor publice, implementarea politicilor financiare și documentarea cazurilor de fraudă prin intermediul Inspectoratului Control Financiar de Stat. Centrul Național Anticorupție are atribuția de efectuare a acțiunilor de prevenire și combatere a actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile, precum și efectuarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor a căror contracarare ține de competența sa. Serviciul Fiscal de Stat contribuie la prevenirea și combaterea fraudelor fiscale prin activități de control și monitorizare, având ca obiectiv principal asigurarea integrității sistemului fiscal și protejarea resurselor bugetare. Serviciul Vamal joacă un rol important în prevenirea fraudelor vamale și comerciale, asigurând respectarea legislației vamale prin măsuri riguroase de control și monitorizare.

Inspectoratul Control Financiar de Stat este una dintre instituțiile cheie în sistemul național antifraudă, având atribuții de coordonare antifraudă prin colaborarea activă cu alte autorități și parteneri internaționali, inclusiv OLAF, în scop de a asigura protecția fondurilor externe și a investiga suspiciunile de fraudă. Realizarea atribuțiilor menționate este asigurată de Direcția coordonare antifraudă din cadrul Inspectoratului, care dispune de un stat de 5 unități de personal, dintre care angajate 2 persoane.

Capacitatea instituțională a acestor entități este suficientă pentru facilitarea transpunerii acquis-ului Uniunii Europene, deși se menține necesitatea de consolidare a resurselor umane și tehnice pentru o aplicare efectivă și eficiență sporită.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Pentru a alinia pe deplin cadrul normativ al Republicii Moldova la cerințele UE și pentru a consolida funcția antifraudă, sunt planificate o serie de ajustări și inițiative legislative esențiale. În acest sens, Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 va fi modificată pentru a armoniza cerințele stipulate în *Regulamentul (UE) nr. 883/2013* și *Regulamentul UE nr. 2185/96*, care abordează aspecte cheie ce țin de cooperarea operativă între statele membre în combaterea fraudei. Totodată, prevederile Codului Penal și ale Codului de Procedură Penală vor fi ajustate pentru a transpune integral *Directiva (UE) 2017/1371* care are ca obiectiv prevenirea și sancționarea infracțiunilor care afectează interesele financiare ale UE.

Un alt pas important este elaborarea unui Program național antifraudă pentru anii 2025-2028, care va defini cadrul strategic și măsurile necesare pentru consolidarea sistemului național de coordonare antifraudă. De asemenea, pentru ajustarea și modernizarea cadrului instituțional urmează a fi ajustate prevederile mai multor hotărâri ale Guvernului (inclusiv *HG nr. 938/2023*, *HG nr. 1365/2016*, *HG nr. 377/2018* și *HG nr. 576/2017*). Aceste inițiative vor crea cadrul juridic necesar pentru un sistem antifraudă modern și eficient.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a sprijini implementarea cerințelor europene în materie de protecție a intereselor financiare ale UE și pentru a dezvolta capacitățile administrative de coordonare antifraudă, Republica Moldova intenționează realizarea următoarelor acțiuni:

- a) *Instituționalizarea Sistemului Național Antifraudă (AFCOS).*
Prin implementarea sistemului AFCOS, autoritățile naționale își vor întări capacitatea de a gestiona integritatea financiară, asigurând astfel transparența și responsabilitatea utilizării resurselor financiare. Acțiunea prevede implementarea mecanismului privind organizarea, funcționarea și responsabilitatea autorităților componente ale sistemului.
- b) *Semnarea acordurilor interinstituționale și Angajamentului administrativ de cooperare cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF)*
Aceste acorduri facilitează schimbul de informații și expertiză între instituțiile implicate, contribuind astfel la o mai bună coordonare a acțiunilor și la creșterea eficienței în investigarea cazurilor de fraudă, astfel asigurând o reacție rapidă și adecvată la amenințările emergente în domeniul integrității financiare. Pe plan internațional, Republica Moldova va negocia semnarea unui angajament administrativ de cooperare cu OLAF și va extinde parteneriatele cu autoritățile relevante din statele membre ale UE, în scop de a facilita transferul de bune practici și o mai bună integrare a țării în mecanismele europene de protecție a intereselor financiare.
- c) *Digitalizarea proceselor de monitorizare a cazurilor de fraudă*
Republica Moldova intenționează să modernizeze sistemul actual de coordonare antifraudă prin crearea unei platforme IT pentru monitorizarea și coordonarea cazurilor de fraudă. Această platformă va facilita schimbul de informații între instituțiile responsabile naționale și europene și va contribui la transparență și eficiență în procese.
- d) *Instruirea și formare continuă a angajaților Inspectoratului Control Financiar de Stat și Centrului Național Anticorupție*

Inspectoratul Control Financiar de Stat și Centrul Național Anticorupție vor beneficia de instruiri și resurse suplimentare pentru a-și consolida capacitatea de investigare, monitorizare și raportare. În acest sens, vor fi elaborate metodologii clare pentru gestionarea neregulilor, în conformitate cu ghidurile OLAF.

Prin implementarea măsurilor planificate, Republica Moldova va îmbunătăți semnificativ protecția intereselor financiare Uniunii Europene și ale statului, va moderniza procesele de combatere a fraudei și va avansa în direcția integrării europene. Aceste inițiative sprijină consolidarea unei guvernări responsabile, transparente și eficiente.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Pentru acțiunile planificate în *Subcapitolul 32.3 „Protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene”*, sunt necesare costuri de implementare, care vor fi acoperite atât din bugetul de stat, cât și din asistență externă (aceasta nefiind la moment identificată), după cum urmează:

(în mii lei)

N/o	Costuri estimative	inclusiv		
		Acoperite din bugetul de stat	Acoperite din asistență externă	Neacoperite
32.3	<i>Protecție intereselor financiare ale UE</i>			
	6 226,60	695,20	117,20	5 414,20

PROTECȚIA MONEDEI EURO ÎMPOTRIVA CONTRAFACERII

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ/normativ național relevant pentru protecția monedei împotriva falsificării include o serie de acte normative, printre care: *Legea nr. 1232/1992* cu privire la bani, *Legea nr. 62/2008* privind reglementarea valutară, *Legea nr. 548/1995* cu privire la Banca Națională a Moldovei, *Codul penal nr. 985/2002*, *Codul de procedură penală nr. 122/2003*, *Codul contravențional nr. 218/2008*, *Legea nr. 68/2016* cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, *Legea nr. 320/2012* cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, Regulamentul cu privire la operațiunile cu numerar în băncile din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei (HCE al BNM) nr. 78/2018 etc. De asemenea, RM beneficiază de acorduri de cooperare semnate cu Eurojust, Europol și Interpol, care facilitează schimbul de informații și cooperarea în domeniul aplicării legii și al urmăririi penale, inclusiv în cazurile ce vizează falsificarea banilor.

În contextul negocierilor de aderare la UE în cadrul procesului de screening bilateral pentru Capitolul 32, blocul tematic „Protecția monedei euro împotriva contrafacerii” se evidențiază drept

relevante următoarele acte UE care reglementează aspectele non-penale legate de protecția monedei euro:

- a) [Decizia Consiliului din 6 decembrie 2001 \(2001/887/JAI\)](#) privind protecția monedei euro împotriva falsificării, care în esență stabilește definiții ale falsificării; stabilirea responsabilităților autorităților competente etc. pentru protecția monedei euro; obligația de a efectua analiza/expertiza bancnotelor/monedelor suspecte de a fi false de către centre specializate; schimbul de informații cu organele competente ale UE; anchete efective pentru identificarea și urmărirea penală a falsificării monedei euro. La nivel național există anumite prevederi care sunt aliniate parțial prevederilor acestui act. Elementele nealiniate în cadrul normativ național prevăd stabilirea și funcționarea centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor inclusiv de monitorizare a falsurilor ; cooperarea și comunicarea extinsă cu instituțiile UE. Alinierea parțială se planifică până în decembrie 2026, iar pe aspecte care vizează crearea centrelor naționale de analiză a falsurilor și stabilirea cooperării cu instituțiile UE - până la data aderării.
- b) [Regulamentul \(CE\) nr. 1338/2001](#) al Consiliului din 28 iunie 2001 de definire a măsurilor necesare protecției monedei euro împotriva falsificării, extins prin [Regulamentul \(CE\) nr. 1339/2001](#), care în esență stabilește definiția activității de falsificare, autorități competente etc.; gestiunea datelor tehnice și statistice și centralizarea informației; obligația operatorilor economici de verificare a autenticității numerarului primit și transmiterea celui suspect de a fi fals către autoritățile competente; cooperarea și asistența reciprocă pe domeniu etc. În legislația națională există prevederi care vizează protecția monedei naționale și străine împotriva falsificării. Elementele nealiniate prevăd centralizarea deplină a informației la nivel național cu referire la combaterea falsificării banilor; cooperarea și comunicarea avansată cu instituțiile UE; crearea și funcționarea centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor inclusiv de monitorizare a falsurilor ; obligația tuturor instituțiilor care participă la verificarea și distribuirea către public a bancnotelor și a monedelor de a verifica autenticitatea acestora și de a le transmite pe cele suspecte de a fi false către organele naționale de drept responsabile pentru efectuarea expertizei. Alinierea parțială se planifică până la finele 2026, iar pe aspecte care vizează crearea centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor inclusiv de monitorizare a falsurilor și stabilirea cooperării cu instituțiile UE - până la data aderării.
- c) [Decizia BCE/2010/14](#) din 16 septembrie 2010 privind verificarea autenticității și a calității și repunerea în circulație a bancnotelor euro, care în esență stabilește regulile și procedurile comune privind verificarea autenticității și calității, inclusiv repunerea în circulație, a bancnotelor euro; definiția agenților care operează cu numerar, personal calificat etc.; obligația verificării autenticității și calității bancnotelor euro (manual, de personal calificat, sau utilizând echipamente speciale); clasificarea și detectarea celor falsificate; testarea și controlul echipamentelor de procesare de către banca centrală; raportarea către autoritățile competente etc. În legislația națională există prevederi care vizează verificarea autenticității și calității monedei naționale și străine etc., cu excepția elementelor nealiniate, cum ar fi obligația anumitor categorii de persoane juridice de a verifica autenticitatea bancnotelor și de a le transmite pe cele suspecte de a fi false către organele naționale de drept; regulile speciale de procesare și recirculare a bancnotelor euro; testarea, autorizarea și controlul

echipamentelor de procesare; cooperarea și raportarea informației relevante către Banca Centrală Europeană (BCE). Alinierea parțială pentru bancnotele în monedă națională se planifică până în decembrie 2026, iar aspectele care vizează recircularea euro urmează a fi aplicate după aderarea la UE și zona euro.

- d) [Regulamentul \(UE\) nr. 1210/2010 al Parlamentului european și al Consiliului din 15 decembrie 2010 privind autentificarea monedelor euro și procesarea monedelor euro impropriei circulației](#), care în esență stabilește procedurile și metodele pentru autentificarea și procesarea monedelor euro (manual, de personal calificat sau utilizând echipamente de procesare); retragerea și schimbul celor necorespunzătoare circulației; raportarea către Comisia Europeană etc. În legislația națională există prevederi care vizează verificarea autenticității și calității monedei naționale și străine etc., cu excepția elementelor nealiniat, care se referă la obligația tuturor instituțiilor care participă la verificarea și la distribuirea către public a bancnotelor și a monedelor de a verifica autenticitatea monedelor și de a le transmite pe cele suspecte de a fi false către organele naționale de drept; regulile speciale de procesare și recirculare, schimbul și retragerea monedelor euro; testarea și autorizarea echipamentelor de procesare; cooperarea și raportarea către Comisia Europeană. Alinierea parțială se planifică până în decembrie 2026, iar aspectele care vizează recircularea euro urmează a fi aplicate după aderarea la UE și zona euro.
- e) [Decizia BCE/2013/10 din 19 aprilie 2013 privind cupiurile, specificațiile, reproducerea, preschimbarea și retragerea bancnotelor euro](#), care în esență stabilește specificațiile bancnotelor euro; condițiile de reproducere, de preschimbare a celor deteriorate (inclusiv cele afectate de către sisteme inteligente de neutralizare a bancnotelor); de retragere și schimb etc. În legislația națională există prevederi care vizează recircularea, reproducerea, schimbul și retragerea monedei naționale etc. Aspectele nealiniat se referă la regulile speciale de procesare și recirculare, reproducere, schimb și retragere a bancnotelor euro; schimbul bancnotelor afectate de către sisteme inteligente de neutralizare a bancnotelor etc. Alinierea parțială se planifică până în decembrie 2026, iar aspectele care vizează recircularea euro urmează a fi aplicate după aderarea la UE și zona euro.
- f) [Regulamentul \(CE\) nr. 2182/2004 privind medaliile și jetoanele similare monedelor euro, extinsă prin Regulamentul \(CE\) nr. 2183/2004](#), care în esență stabilește condiții uniforme de autorizare a reproducerii monedelor euro; sancțiuni pentru producția ilegală de medalii și jetoane similare monedelor euro în vederea protejării cetățenilor împotriva riscului de confuzie sau de fraudă la utilizarea bancnotelor și monedelor. În legislația națională există prevederi care vizează protecția împotriva reproducerilor ilegale a monedei naționale etc. Aspectele nealiniat se referă la regulile speciale de protecție împotriva reproducerii ilegale a monedei euro; autorizări și derogări; sancțiuni aplicabile etc. Alinierea parțială se planifică până în decembrie 2026, iar aspectele care vizează circulația și procesarea euro urmează a fi aplicate după aderarea la UE și zona euro.
- g) [Orientarea BCE/1999/3 din 7 iulie 1998 privind anumite prevederi privind bancnotele euro, completată prin Orientarea BCE/2003/5 din 20 martie 2003 privind aplicarea unor măsuri pentru combaterea reproducerilor neconforme de bancnote euro, precum și schimbul și retragerea bancnotelor euro](#), care în esență stabilește definițiile reproducerii neconforme de bancnote euro; măsuri de combatere a acestui fenomen; retragerea și schimbul bancnotelor

deteriorate. În legislația națională există prevederi care vizează protecția împotriva reproducerilor ilegale a monedei naționale etc. Aspectele nealiniate se referă la reguli speciale de reproducere a bancnotelor euro; schimbul și retragerea bancnotelor euro deteriorate; centralizarea informației despre falsurile depistate; crearea și funcționarea centrelor naționale de analiză; cooperarea și raportarea extinsă către BCE. Alinierea parțială se planifică până în decembrie 2026, iar aspectele care vizează circulația, schimbul, retragerea monedei euro urmează a fi aplicate după aderarea la UE și zona euro.

- h) *Comunicarea Comisiei privind protecția dreptului de autor a designului feței comune a monedelor euro ([COM/2001/0600](#)), și care în esență stabilește: condițiile de reproducere a monedelor euro; protecția dreptului de autor asupra designului monedei euro; autorizarea reproducerii etc. În legislația națională există prevederi care vizează protecția designului monedei naționale etc. Aspectele nealiniate se referă la protecția specială a dreptului de autor asupra designului monedelor euro; condiții speciale de reproducere; măsuri aplicabile în caz de depistare a unei încălcări etc. Alinierea parțială se planifică până în decembrie 2026, iar partea nealiniată va fi aplicabilă după aderarea la UE.*
- i) *Decizia Consiliului nr. [2003/861/CE](#) din 08 decembrie 2003 privind analiza și cooperarea cu privire la monedele euro falsificate și Decizia Comisiei nr. [2005/37/CE](#) din 29 octombrie 2004 privind înființarea Centrului Tehnic și Științific European (CTSE) și coordonarea acțiunilor tehnice pentru protecția monedelor euro împotriva falsificării, și care în esență stabilesc prerogativele creării unui centru european responsabil de analiza și clasificarea monedelor euro suspecte de a fi false; acordarea asistenței (inclusiv prin acorduri administrative) autorităților naționale în domeniul protecției monedelor euro împotriva falsificării; condiții de cooperare cu instituțiile UE de profil. În prezent, legislația națională nu este aliniată la prevederile acestor decizii UE. Alinierea și implementarea integrală a acestora necesită acțiuni preparatorii de consolidare a capacităților instituționale, inclusiv crearea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor (Centrul de Analiză Național, Centrul Național de Analiză a Monedelor, Centrul Național de Monitorizare a Falsurilor), care să asigure raportarea și schimbul de informații cu CTSE. Anumite dispoziții ar putea fi aplicate anticipat pe baza Acordurilor de cooperare operațională (mecanism de aderare accelerată) cu Comisia UE, acțiune descrisă la Anexa B.*
- j) *Decizia [BCE/2001/11](#) din 08 noiembrie 2001 privind anumite condiții referitoare la accesul la Sistemul de monitorizare a falsurilor (SMF), care în esență stabilește condițiile de creare și gestiune a accesului la Sistemul de monitorizare a falsurilor (bază de date privind falsificările depistate de bancnote euro); de introducere a datelor în sistem de către participanții autorizați; de creare a centrului național de monitorizare și gestiune a accesului la sistem; standardele de securitate și confidențialitate etc. La etapa actuală, legislația națională nu este aliniată la prevederile acestui act UE. Conform reglementărilor stabilite de actul respectiv, autoritățile naționale competente din statele membre ale UE trebuie să dețină acces la datele relevante ale SMF. În acest context, este necesar ca în prima fază să fie create Centrele naționale de analiză a bancnotelor și monedelor , inclusiv Centrul de monitorizare a falsurilor, iar după operaționalizarea acestora, urmează a fi solicitat accesul de conectare la SMF, prin negocierea acordurilor de cooperare cu BCE și Comisia Europeană.*

- k) *Regulamentul (UE) [2021/840](#) de instituire a unui program de schimb, asistență și formare profesională pentru protecția monedei euro împotriva falsificării pentru perioada 2021-2027 („programul Pericles IV”), extinsă prin Regulamentul (UE) [2021/1696](#), care în esență stabilește obiectivele programului privind schimbul de experiență și formarea profesională pentru protecția monedei euro împotriva falsificării; bugetul alocat; condițiile de acordare a asistenței tehnice și administrative, de cooperare și schimb de informații; entitățile eligibile etc. În prezent, legislația națională nu este aliniată la prevederile acestui act UE, întrucât acesta este aplicabil la data aderării la UE. Totodată, Republica Moldova ar putea solicita anticipat cooperarea și participarea cu drepturi limitate la acest Program, la necesitate prin negocierea unui acord de cooperare cu Comisia UE.*

Este important de menționat că în conformitate cu recomandarea din Raportul de extindere 2024 al Comisiei Europene, recent a intrat în vigoare *Legea nr. 307/2024* pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția Internațională privind Stoparea Falsificării de Monedă, semnată la Geneva la 20 aprilie 1929. În acest sens, având în vedere angajamentele asumate, Ministerul Afacerilor Interne este responsabil de înființarea și funcționarea Oficiului Național Central pentru combaterea falsificării monedei, care va asigura colaborarea și schimbul de informații cu Centrele naționale de analiză a bancnotelor și monedelor , inclusiv Centrul de monitorizare a falsurilor, subdiviziunile Inspectoratului General al Poliției, oficiile naționale centrale din alte țări, Europol și Interpol etc., inclusiv centralizarea la nivel național, a informațiilor care urmează să faciliteze/coordoneze prevenirea, desfășurarea investigațiilor penale în cazurile de falsificare a însemnelor monetare depistate pe teritoriul Republicii Moldova.

Totodată, la 17 iulie 2025, în cadrul ședinței Grupului de lucru 32 „Control financiar”, a fost aprobat Conceptul cu privire la desemnarea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor suspecte de a fi false, inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor. Conform Conceptului aprobat, aceste centre urmează a fi create în cadrul BNM, până la aderarea UE.

În concluzie, cu referire la acest subcapitolul se evidențiază că actualmente la nivel național nu există o abordare distinctă pentru euro în comparație cu alte valute străine în ceea ce privește verificarea autenticității, analiza tehnică, procedura și răspunderea penală, etc.. Legislația națională necesită ajustări suplimentare pentru a îndeplini deplin cerințele *acquis*-ului UE privind protecția monedei euro împotriva falsificării, de exemplu: consolidarea procedurilor pentru colectarea, stocarea și schimbul centralizat de date tehnice și statistice privind falsificarea euro și pentru transferul bancnotelor/monedelor euro suspecte pentru analiză și expertiză; cooperarea extinsă și schimbul de date tehnice și operaționale cu autoritățile naționale și ale UE; crearea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor , inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor; stabilirea unor proceduri mai avansate de verificare a autenticității și calității bancnotelor și monedelor euro; adoptarea regulilor de reproducere și protejare a drepturilor de autor pentru grafica bancnotelor și monedelor euro etc.

Republica Moldova își asumă angajamentele pentru alinierea *acquis*-ului, standardele și bunele practici ale Uniunii Europene pentru acest subcapitol până la data aderării la UE, evidențiind în același timp următoarele:

- i. Aspectele din *Decizia BCE/2013/10*, *Decizia BCE/2010/14*, *Regulamentul nr. 1210/2010*, care vizează regulile de recirculare, schimb și retragere a monedei euro vor fi aplicabile doar

după aderarea la zona euro, având în vedere că conform pct. 31 din Cadrul de negociere Republica Moldova va participa în Uniunea monetară ca stat membru cu derogare;

- ii. În partea ce ține de *Decizia Comisiei BCE/2001/11* accesul la SMF, poate fi asigurat efectiv după crearea și asigurarea funcționării centrelor naționale pentru analiza monedelor și bancnotelor (Centrul Național de Analiză, Centrul Național de Analiză a Monedelor și Centrul Național de Monitorizare a Falsificărilor).

Deși dreptul de acces apare la obținerea statutului de membru UE, accesul tehnic efectiv poate avea loc doar urmare negocierii, eventual prin acord/contract operațional cu BCE, a condițiilor și nivelului de acces, a condițiilor de confidențialitate și securitate, a funcției de administrator a accesului și a altor-aspecte tehnico-organizatorice.

1.2. Cadrul administrativ

Sistemul administrativ responsabil pentru protecția monedei euro împotriva falsificării în Republica Moldova implică mai multe instituții cheie, care colaborează pentru a preveni și combate această infracțiune. Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Moldovei (BNM) sunt autoritățile implicate în elaborarea strategiilor și politicilor de combatere a falsificării. Totodată, Inspectoratul General de Poliție este responsabil de investigarea cazurilor de falsificare prin intermediul organului de urmărire penală din subordine. Procuratura Generală, cu cele 37 de birouri regionale, are un rol esențial în urmărirea penală a cazurilor de falsificare, coordonând acțiunile de investigare și urmărire penală la nivel național.

La compartimentul protecției monedei euro împotriva falsificării, în partea ce ține de elaborarea politicilor din cadrul BNM sunt implicați 7 angajați ai Direcției Operațiuni cu Numerar. Concomitent, 14 angajați ai aceleiași subdiviziuni sunt responsabili de implementarea politicilor atât în ceea ce privește emisiunea de bancnote și monede, cât și verificarea autenticității și calității numerarului, și evidența monedei naționale suspecte de a fi false.

Cooperarea interinstituțională este esențială pentru succesul eforturilor de combatere a falsificării. În acest sens Acordul de cooperare semnat între BNM și Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției) stabilește cadrul pentru facilitarea schimbului de informații, instruirea și coordonarea acțiunilor în domeniul combaterii falsificării monedei la nivel național.

Cu toate acestea, sistemul de protecție împotriva falsificării se confruntă cu o serie de provocări, precum lipsa unor organisme naționale specializate, pentru colectarea și analiza centralizată a datelor privind falsificările de bancnote și monede. Pentru a depăși aceste provocări, este necesară consolidarea cooperării interinstituționale, în scopul creării Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor, și intensificarea eforturilor de prevenire și combatere a acestui fenomen.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

În conformitate cu angajamentele asumate în cadrul reuniunii de screening bilateral pe Capitolul 32, la partea relevantă protecției monedei euro împotriva falsificării, inclusiv recomandările /constatările primite din partea experților Comisiei Europene în Raportul de extindere pentru anul 2024, au fost stabilite următoarele acțiuni normative necesare pentru alinierea *acquis*-ului UE relevant:

Proiect de lege de modificare a unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale), care presupune modificarea Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, Legii nr. 1232/1992 cu privire la bani, Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, Legii nr. 86/2011 cu privire la simbolurile publice și prevede alinierea parțială a Deciziei 2001/887/JAI, Regulamentului (CE) nr. 1338/2001, Deciziei BCE/2010/14, Regulamentului (UE) nr. 1210/2010, Deciziei BCE/2013/10, Regulamentului (CE) nr. 2182/2004, Orientării BCE/1999/3 completată prin Orientarea BCE/2003/5 și a Comunicării Comisiei nr. COM/2001/0600. Prin acest proiect legislativ urmează a fi ajustat cadrul legal de profil pe aspecte legate de obligația procesatorilor specializați (băncilor, unități de schimb valutar și alți operatori economici care participă cu titlu profesional la verificarea și distribuirea numerarului etc.) de a verifica autenticitatea și calitatea bancnotelor și monedelor primite (indiferent de valută); sancțiunile aplicabile pentru încălcări în acest sens; procedura de transmitere a numerarului suspect către organele de drept (inclusiv precizarea acestor organe) pentru expertiză; stabilirea condițiilor de reproducere (inclusiv protecția drepturilor de proprietate intelectuală al organului emitent asupra designului grafic al monedei naționale și euro; testarea și controlul echipamentelor de procesare; controlul activității de procesare a numerarului; cooperarea și comunicarea cu instituțiile responsabile naționale și UE (Banca Centrală Europeană, Comisia Europeană) etc.

Proiect de hotărâre a Comitetului executiv (HCE) al BNM de aprobare a Regulamentului privind verificarea calității bancnotelor lei moldovenești în vederea recirculării și de modificarea a unor acte normative ale BNM (modificare a Regulamentului cu privire la operațiunile cu numerar în băncile din Republica Moldova, aprobat prin HCE al BNM nr. 78/2018, a Regulamentului privind activitatea unităților de schimb valutar, aprobat prin HCE al BNM nr. 335/2016, a Regulamentului privind efectuarea controalelor și aplicarea sancțiunilor unităților de schimb valutar, aprobat prin HCE al BNM nr. 187/2023). Acest proiect presupune alinierea parțială (alinierea/implementarea integrală se va efectua odată cu adoptarea monedei euro) a Regulamentului (CE) nr. 1338/2001, Deciziei BCE/2010/14, Regulamentului (UE) nr. 1210/2010, Deciziei BCE/2013/10, Regulamentului (CE) nr. 2182/2004, în contextul obligației procesatorilor specializați (băncilor, unități de schimb valutar și alți operatori economici care participă cu titlu profesional la verificarea și distribuirea numerarului etc.) de a verifica autenticitatea și calitatea numerarului primit (indiferent de valută); stabilirea condițiilor de procesare, clasificare și recirculare a numerarului; stabilirea cerințelor față de echipamentele și personalul implicat la procesarea numerarului; stabilirea condițiilor pentru transmiterea numerarului suspect organelor de drept și autorităților competente pentru efectuarea expertizei bancnotelor/monedelor suspecte de a fi false; consolidarea procedurii în cazul numerarului deteriorat (intenționat deteriorat, cu grad înalt de deteriorare, pătat cu cerneală antifurt, contaminat etc.); adoptarea controalelor și sancțiunilor aplicabile pentru asigurarea respectării cerințelor în domeniul recirculării numerarului; stabilirea condițiilor de testare, autorizare și control a echipamentelor de procesare; instituirea raportării către organele competente, inclusiv BNM și instituțiile UE etc.

Proiect de hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind asigurarea autenticității bancnotelor și monedelor euro prevede alinierea parțială

(alinieră/implementarea integrală se va efectua odată cu adoptarea monedei euro) a *Regulamentului (CE) nr. 1338/2001, Deciziei BCE/2010/14, Regulamentului (UE) nr. 1210/2010, Deciziei BCE/2013/10, Regulamentului (CE) nr. 2182/2004* în contextul obligației procesatorilor specializați (băncilor, unități de schimb valutar și alți operatori economici care participă la verificarea și distribuirea valutei străine etc.) de a verifica autenticitatea bancnotelor și monedelor euro primite în cadrul operațiunilor cu numerar; controlul autenticității asigurat prin personal calificat sau echipament autorizat de Banca Centrală Europeană sau Comisia Europeană; a procedurii de transmitere către autoritățile naționale competente a bancnotelor și monedelor euro suspecte de a fi false; a cooperării și schimbului de informații între autoritățile naționale și cu cele ale UE de profil; a controalelor și sancțiunilor aplicabile în domeniu; a raportării către organele competente inclusiv BNM etc.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

La partea relevantă protecției monedei euro împotriva falsificării, în conformitate cu rezultatele screening-ului bilateral, dar și recomandările și constatările primite din partea experților Comisiei Europene în Raportul de extindere pentru anul 2024, au fost identificate drept necesare următoarele acțiuni de consolidare a capacităților administrative:

- a) *Încheierea unui Acord (nou) de cooperare operațională între Banca Națională a Moldovei și Inspectoratul General al Poliției, după caz, cu alte organe de drept, inclusiv pentru asigurarea cooperării în crearea și funcționarea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv și a Centrului de monitorizare a falsurilor.*

Prin această acțiune se intenționează consolidarea nivelului de cooperare între instituții (stabilit prin Acordul de cooperare semnat în 2015), cât și cu alte organe de drept, după caz (spre exemplu Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție etc.) pentru îmbunătățirea mecanismului și procesului existent de colaborare între autoritățile naționale implicate în procesul de combatere a falsurilor de monedă națională; asigurarea unei cooperări operaționale și schimb efectiv și rapid de informații privind falsurile depistate; implicarea mai activă în procesul de instruire a specialiștilor responsabili din sectorul public și privat privind măsurile de combatere a falsificării și distribuirii în circulație a falsurilor; examinarea metodelor și mijloacelor utilizate în producerea falsurilor și înaintarea propunerilor privind sporirea calității monedei naționale; crearea precondițiilor de centralizare la nivel național a informațiilor, inclusiv de creare a unei baze naționale de evidență a falsurilor. Acțiunea respectivă presupune implementarea proiectului de lege de modificare a unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale).

- b) *Dezvoltarea Sistemului informațional de Evidență a Falsurilor (SEF)*

Prin această acțiune se planifică modernizarea SEF (bază de date implementată din 2013 de BNM, cu scop de evidență a falsurilor de monedă națională depistate pe teritoriul RM și informarea/alertarea imediată a sistemului bancar despre tendințele de falsificare a monedei naționale înregistrate) prin integrarea informațiilor despre falsurile depistate în valută străină.

Modernizarea va include înregistrarea centralizată rapidă și eficientă a informațiilor privind bancnotele/monedele suspecte falsificate în moneda națională, detectate la nivel național,

pentru asigurarea unui acces și schimb operativ de informații la nivelul sistemului bancar și organele naționale de drept despre tipurile și caracteristicile bancnotelor și monedelor suspecte de a fi false/falsificate, precum și configurarea acestuia pentru integrarea ulterioară și exportarea automată a datelor către SMF.

În prezent la SEF au acces BNM și băncile licențiate, care au obligația de a înregistra în termen proxim informațiile privind bancnota/moneda națională identificată ca suspectă de a fi falsă. BNM conlucrează cu Inspectoratul General al Poliției pentru acordarea accesului angajaților acestora în vederea introducerii rezultatelor expertizelor direct în SEF. Printre potențialii beneficiari se enumeră BNM, Inspectoratul General al Poliției, băncile licențiate, eventual Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Centrul Național de Expertize Judiciare etc. Acțiunea vizată presupune implementarea proiectului de lege de modificare a unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale) și a proiectului de hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind verificarea calității bancnotelor lei moldovenești în vederea recirculării și modificare a unor acte normative ale BNM.

- c) *Inițierea proiectului privind crearea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor în cadrul Băncii Naționale a Moldovei.*

Centrele în speță vor asigura centralizarea informațiilor strategice și operaționale privind falsurile depistate (indiferent de valută) pe teritoriul Republicii Moldova, precum și asigurarea funcțiilor de clasificare și analiză a datelor tehnice referitoare la bancnotele și monedele falsificate. La moment, unele din funcțiile asociate acestor centre sunt îndeplinite de Inspectoratul General al Poliției, ca parte integrantă a atribuțiilor lor de investigare a activităților infracționale cu supraveghere din partea organelor de procuratură.

- d) *Încheierea unor Acorduri de cooperare operațională/administrativă între BNM, Centrele naționale de analiză a bancnotelor și monedelor , inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor) și Banca Centrală Europeană, precum și cu Comisia Europeană.*

Această acțiune are drept scop extinderea nivelului de cooperare între BNM (centrele de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv de monitorizare a falsurilor) și instituțiile europene în cauză pentru îmbunătățirea procesului de protecție a bancnotelor/monedelor euro împotriva falsificării, asigurarea unei colaborări operaționale efective, stabilirea condițiilor de colectare, stocare și schimb efectiv de informații și date tehnice și statistice privind falsurile de euro depistate pe teritoriul RM, stabilirea condițiilor de participare în cadrul programului PERICLES a reprezentanților instituțiilor din RM responsabile de protecția numerarului împotriva falsificării, stabilirea condițiilor de acces parțial la SMF etc. Acțiunea dată presupune implementarea proiectului de lege de modificare a unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale).

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Pentru acțiunile planificate în *Subcapitolul 32.3 „Protecția monedei euro împotriva contrafacerii”*, sunt necesare costuri de implementare, care vor fi acoperite atât din bugetul de stat, cât și din bugetul Băncii Naționale a Moldovei, după cum urmează:

(în mii lei)

N/o	Costuri estimative	inclusiv		
		Acoperite din bugetul de stat	Acoperite din asistență externă	Neacoperite
32.4	<i>Protecția monedei euro împotriva falsificării</i>			
	1 450,00	67,00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. DO	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mil. lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mil. lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE																	
CRITERIUL POLITIC																	
FUNCȚIONAREA INSTITUTIILOR DEMOCRATICE																	
				RE 2023, RE 2025	FDI	1	Proiect de lege privind modificarea Codului electoral și alor acte normative, prin prisma rezultatelor evaluărilor post-electorale, adresei Curții Constituționale, recomandărilor misiunilor de observare a alegerilor, avizelor Comisiei de la Veneția și celor mai bune practici și standarde internaționale în domeniu, inclusiv prin prisma implementării metodelor alternative de vot	Lege adoptată	CEC – Comisia Electorală Centrală	Parlament		Decembrie	2027	208.00	208.00		
				RE 2025	FDI	2	Proiect de lege privind modificarea Codului electoral și alor acte normative în conformitate cu recomandările misiunilor de observare a alegerilor și cele mai bune practici și standarde internaționale pentru a preveni și/sau controla încălcarea Comisiei pentru Situații Excepționale în procesul electoral.	Lege adoptată	CEC – Comisia Electorală Centrală	Parlament		Decembrie	2027	208.00	208.00		
1	32023/142829	Recomandarea (UE) 2023/2829 a Comisiei din 12 decembrie 2023 referitoare la procese electorale incluzive și reziliente în Uniune și la consolidarea caracterului european și a desfășurării eficiente a alegerilor pentru Parlamentul European		RE 2025	FDI	3	Proiect de lege privind modificarea Codului electoral și alor acte normative pentru garantarea unui proces electoral incluziv, rezilient și accesibil pentru persoanele cu dizabilități, în conformitate cu standardele internaționale și europene.	Lege adoptată	CEC – Comisia Electorală Centrală	APL – Administrația Publică Locală, Parlament		Decembrie	2027	208.00	208.00		
2	32024/0900	Regulamentul (UE) 2024/900 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 privind transparența și vizarea unui public-juri în publicitatea politică		RE 2025	FDI	4	Proiect de lege privind modificarea Legii nr.62/2022 cu privire la publicitate, în conformitate cu standardele UE privind transparența și direcționarea publicității politice.	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CEC – Comisia Electorală Centrală, CA – Consiliul Audiovizualului, MC – Ministerul Culturii	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.00	208.00		
3	Link	Parametrii privind relația dintre majoritatea parlamentară și opoziție în democrație: Lista de verificare, adoptată de Comisia de la Veneția la cea de-a 119-a sesiune plenară (Veneția, 21-22 iunie 2019)		RE 2023, RE 2024, RE 2025	FDI	5	Proiect de lege pentru adoptarea Codului de organizare și funcționare a Parlamentului, care să reglementeze, inter alia, garanțiile împotriva utilizării abuzive a procedurii de urgență, metodele de lucru ale comisiilor parlamentare de anchetă precum și dialogul dintre majoritatea parlamentară și opoziție.	Lege adoptată	Parlament			Iulie	2025	81.00	81.00		
4	32019/0122/011	Regulamentul de procedură al Parlamentului European, legislatura a 9-a		RE 2023, RE 2024, RE 2025	FDI	5	Proiect de lege pentru adoptarea Codului de organizare și funcționare a Parlamentului, care să reglementeze, inter alia, garanțiile împotriva utilizării abuzive a procedurii de urgență, metodele de lucru ale comisiilor parlamentare de anchetă precum și dialogul dintre majoritatea parlamentară și opoziție.	Lege adoptată	Parlament			Iulie	2025	81.00	81.00		
5	32018/0021/001	Decizia Comisiei Europene din 31 ianuarie 2018 privind un cod de conduită al membrilor Comisiei Europene (2018/C 65-06)		RE 2024, RE 2023, RE 2025	FDI	6	Proiect de lege cu privire la adoptarea reglementărilor privind etica și conduita deputaților, a normelor pentru parlamentari privind interacțiunea acestora cu terțe părți interesate de influențarea procesului legislativ și a restricțiilor de post angajare pentru parlamentari.	Lege adoptată	Parlament			Decembrie	2025	81.00	81.00		
					FDI	7	Proiect de lege pentru modificarea cadrului legal în vederea protejării drepturilor apărătorilor drepturilor omului și instituirii mecanismelor asiguratori.	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Parlament	Octombrie 2026	Decembrie	2026	81.00	81.00		
6	32023/12836	Recomandarea (UE) 2023/2836 a Comisiei din 12 decembrie 2023 referitoare la promovarea implicării și a participării efective a cetățenilor și a organizațiilor societății civile la procesele de elaborare a politicilor publice		RE 2025	FDI	8	Proiect de lege pentru modificarea cadrului legal privind transparența în procesul decizional cu urmare a evaluărilor efectuate	Lege adoptată	CS – Căminele de Stat	Parlament	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
				RE 2025		9	Proiect de lege pentru reglementarea controlului parlamentar asupra deciziilor Comisiei Naționale de Management al Căminelor.	Lege adoptată	Parlament			Iulie	2026	81.00	81.00		
														135.00	135.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mil lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mil lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER I. VALORI FUNDAMENTALE																	
CRITERIUL POLITIC																	
REFORMA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE																	
			Art. 21,22,23	RE 2024	PAR, GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de lege cu privire la instituțiile publice	Lege adoptată	CS – Cancelaria de Stat		14.05.2025	Octombrie	2025	208	208		
			Art. 21,22,23	RE 2024	PAR, GP - Planul de creștere economică	2	Proiect de lege cu privire la modificarea unor acte normative (cadru normativ comex legii privind instituțiile publice)	Lege adoptată	CS – Cancelaria de Stat		14.05.2025	Octombrie	2025	208	208		
			Art. 21,22,23	RE 2024	PAR	3	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Programului de implementare a Strategiei de reformă a administrației publice pentru perioada 2027-2030	Hotărâre adoptată	CS – Cancelaria de Stat			Mai	2027	189.1	189.1		
					PAR	4	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Statutului-model al instituției publice	Hotărâre adoptată	CS – Cancelaria de Stat			Decembrie	2026	189.1	189.1		
					PAR	5	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentelor privind angajarea prin concurs a personalului, membrilor consiliului și directorului instituției publice	Hotărâre adoptată	CS – Cancelaria de Stat			Decembrie	2026	189.1	189.1		
				RE 2024, RE 2025	PAR	6	Proiect de Hotărâre de Guvern privind cadrul instituțional de gestionare a fondurilor UE care abilitază autoritățile cu roluri și competențe pentru gestionarea fondurilor UE (autorități de management, agenți de plată, organe de audit și control), inclusiv cu introducerea instrumentelor/păgărilor de cofinanțare la nivel național a proiectelor din fondurile UE	Hotărâre adoptată	CS – Cancelaria de Stat			Iunie	2026	207.7		207.7	
				RE 2025	PAR	7	Proiect de Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 825/2023 cu privire la aprobarea Metodologiei de amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale	Hotărâre adoptată	CS – Cancelaria de Stat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		Decembrie	2027	150	100		50
				RE 2024	PAR	8	Cadru normativ privind reforma administrației publice locale, aplicabil celor două niveluri, în baza rezultatelor evaluării procesului de amalgamare voluntară, realizat în perioada 2024-2026 (pachet de acte normative care vizează administrația publică locală și organizarea administrativ-teritorială)	Acte normative adoptate	CS – Cancelaria de Stat			Decembrie	2027	150	100		50
					PAR	9	Proiect de Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 609/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 17/2023 cu privire la asociațiile de dezvoltare intercomunitară	Hotărâre adoptată	CS – Cancelaria de Stat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		Decembrie	2026	150	100		50
					PAR	10	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (însubstituirea mecanismului de consultare între autoritățile publice)	Lege adoptată	CS – Cancelaria de Stat	Parlament	Octombrie 2026	Decembrie	2026	150	100		50
			Art. 22		PAR	11	Proiect de lege privind Codul de conduită pentru persoanele cu funcții de demnitate publică	Lege adoptată	CS – Cancelaria de Stat		Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
1	32018R1724	Regulamentul (UE) 2018/1724 al Parlamentului European și al Consiliului privind înființarea unui portal digital unic (gateway) pentru a oferi acces la informații, la proceduri și la servicii de asistență și de soluționare a problemelor			PAR	12	Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 158/2008 pentru pilotarea recrutării centralizate în funcția publică de execuție din APC	Lege adoptată	CS – Cancelaria de Stat		Octombrie 2026	Decembrie	2026	189	189		
					PAR, GP - Planul de creștere economică	13	Ordin privind aprobarea cadrului de competențe pentru funcționarii publici de conducere de nivel superior	Ordin emis	CS – Cancelaria de Stat			Decembrie	2026	200	200		
						14	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 201/2009 pentru pilotarea recrutării centralizate în funcția publică de execuție din APC	Hotărâre adoptată	CS – Cancelaria de Stat			Mai	2027	185	185		
			Art. 22 (lit.b) modernizarea serviciilor publice		PAR	15	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului Informațional „Registrul de stat al populației” și a Regulamentului privind modul de ținare a Registrului de stat al populației	Hotărâre adoptată	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASP – Agenția Servicii Publice, MJ – Ministerul Justiției		Martie	2026	75.90	75.90		
			Cap. 7, art.48, lit.) b	RE 2024	PAR, GP - Planul de creștere economică	16	Ordin al Ministrului Finanțelor de modificare a Setului Metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului	Ordin emis	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026	230	230		
			Cap. 7, art.48, lit.) a		PAR	17	Cadru normativ (Lege, Hotărâre, Ordin) cu privire la aprobarea regulamentelor privind domeniul evidenței contabile și raportarea financiară, care se aplică în vederea unificării regulilor de tranziție la standardele naționale, elaborate pe baza standardelor internaționale	Acte normative adoptate	MF – Ministerul Finanțelor		Ianuarie 2027	Martie	2027	374.4	0	374.4	
				RE 2023	PAR	18	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CS – Cancelaria de Stat	Octombrie 2026	Decembrie	2026	200		200	
				RE 2023	PAR	19	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 1231/2018 „Pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar”	Hotărâre adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CS – Cancelaria de Stat		Iunie	2027	200		200	
					PAR	20	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea conceptului privind modelul de audiere a API.	Hotărâre adoptată	CCRM – Curtea de Conturi	CS – Cancelaria de Stat, MF – Ministerul Finanțelor		August	2027	185	185		
					GP - Planul de creștere economică	21	Ordin al Ministrului Finanțelor de aprobare a Metodologiei privind procesul de raționalizare a cheltuielilor	Ordin emis	MF – Ministerul Finanțelor			Iunie	2026	150	150		
				RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	22	Ordin al Ministrului Finanțelor privind aprobarea Planului de acțiuni privind implementarea reformei salariale pe etape și cu termene pentru perioada 2026-2032	Ordin emis	MF – Ministerul Finanțelor	CS – Cancelaria de Stat		Decembrie	2025	200		200	

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE																	
														4109.32	2727.22	1182.1	200

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE																	
CAPITOLUL 23 - SISTEM JUDICIAR SI DREPTURI FUNDAMENTALE																	
					RoL	1	Proiect de Lege privind adoptarea unui nou document de politici în sectorul justiției bazat pe o analiză comprehensivă a implementării Strategiei pentru asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor, CSJ - Curtea Supremă de Justiție, INJ - Institut Național al Justiției, PG – Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
				RE 2025		2	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (verificarea externă a integrității judecătorilor din colegiul specializat anticorupțional)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției			Decembrie	2025	189.90	189.90		
					RoL	3	Proiect Hotărâre pentru aprobarea Planului de dezvoltare strategică a Curții Supreme de Justiție	Hotărâre adoptată	CSJ - Curtea Supremă de Justiție			Decembrie	2026	189.08	189.08		
					RoL	4	Proiect Hotărâre pentru aprobarea noului Regulament intern al Curții Supreme de Justiție și a noii structuri organizatorice	Hotărâre adoptată	CSJ - Curtea Supremă de Justiție			Decembrie	2026	189.08	189.08		
				RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică	5	Proiect Hotărâre pentru aprobarea Planului de dezvoltare strategică al Institutului Național al Justiției	Ordin emis	INJ - Institut Național al Justiției			Iulie	2026	117.29	117.29		
				RE 2025		6	Modificarea Ordinului Procurorului General nr. 56/6/1 din 17.09.2021 în scopul includerii criteriilor de asigurare a unei repartizări echitabile și proporționale a dosarelor	Ordin emis	PG – Procuratura Generală			August	2026	66.80	66.80		
1	32023L2843	Directiva (UE) 2023/2843 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 decembrie 2023 de modificare a Directivelor 2011/99/UE și 2014/41/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivei 2003/8/CE a Consiliului și a Deciziilor-cadru 2002/584/JAI, 2003/577/JAI, 2005/214/JAI, 2006/783/JAI, 2008/909/JAI, 2008/947/JAI, 2009/829/JAI și 2009/948/JAI ale Consiliului, în ceea ce privește digitalizarea cooperării judiciare	AA - Art.20 alin. (2)		RoL	7	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind digitalizarea cooperării judiciare)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică	Octombrie 2027	Decembrie	2027	207.90	207.90		
2	32022R0850	Regulamentul 2022/850 privind un sistem informatizat pentru schimbul electronic transfrontalier de date în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală (sistemul e-CODEX) și de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1726			RoL	7	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind digitalizarea cooperării judiciare)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică	Octombrie 2027	Decembrie	2027	189.90	189.90		
3	32023R2844	Regulamentul 2023/2844 privind digitalizarea cooperării judiciare și a accesului la justiție în cadrul procedurilor transfrontaliere în materie civilă, comercială și penală și de modificare a anumitor acte din domeniul cooperării judiciare			RoL	7	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind digitalizarea cooperării judiciare)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică	Octombrie 2027	Decembrie	2027	189.90	189.90		
					RoL	8	Proiect de Lege cu privire la modificarea Codului de executare pentru a îmbunătăți mecanismul de executare a hotărârilor judecătorești	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
4	32008L0052	Directiva 2008/52/CE privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială		RE 2025	RoL	9	Proiect de Lege cu privire la mediere și statutul mediatorului (stabilirea obligației medierii anumitor categorii de litigii până la etapa judiciară precum și crearea organului profesional al mediatorilor care va activa pe principiile autonomiei decizionale și financiare)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2025	Decembrie	2025	207.90	207.90		
				RE 2025	RoL	10	Proiect de Lege cu privire la modificarea cadrului normativ în materia arbitrajului (în scopul îmbunătățirii eficienței procedurilor arbitraje)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Aprilie 2026	Iunie	2026	207.90	207.90		
5	32003F0568	Decizia-cadru 2003/568/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind combaterea corupției în sectorul privat	AA - Art.16 lit. (e)	RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică	11	Proiect de Lege pentru modificarea Codului penal (privind răspunderea persoanei juridice pentru acte de corupție în sectorul privat)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție	Octombrie 2025	Decembrie	2025	129.00	129.00		
6	32019L1937	Directiva 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii		RE 2024, RE 2025	RoL	12	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr.165/2023 privind avertizorii de integritate	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNA – Centrul Național Anticorupție	Octombrie 2025	Decembrie	2025	73,5	73,5		
				RE 2024	RoL	13	Proiect de Lege privind Codul de conduită și etică profesională pentru persoanele cu funcții de demnitate publică (aliniat la recomandările GRECO)	Lege adoptată	CS – Cancelaria de Stat	MJ – Ministerul Justiției, CNA – Centrul Național Anticorupție, ANI – Autoritatea Națională de Integritate	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
7	32024L1226	Directiva 1226/2024 privind definirea infracțiunilor și a sancțiunilor pentru încălcarea măsurilor restrictive ale Uniunii și de modificare a Directivei (UE) 2018/1673		RE 2025	RoL	14	Proiect de Lege pentru modificarea cadrului normativ (reglementarea sancțiunilor pentru încălcarea măsurilor restrictive internaționale)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.00	129.00		

					RoL	15	Proiect Hotărâre privind aprobarea regulilor de audit al gestionării financiare a partidelor politice în conformitate cu standardele internaționale și europene	Hotărâre adoptată	CEC – Comisia Electorală Centrală			Decembrie	2026	117.29	117.29		
8	32010L0064	Directiva 2010/64 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 octombrie 2010 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	16	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legea nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat, Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, etc (privind stabilirea standardelor minime comune pentru asigurarea proceselor echitabile)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, MF – Ministerul Finanțelor, CNA – Centrul Național Anticorupție	Aprilie 2026	Iunie	2026	207.90	207.90		
9	32012L0013	Directiva 2012/13 a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	16	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legea nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat, Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, etc (privind stabilirea standardelor minime comune pentru asigurarea proceselor echitabile)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, CNA – Centrul Național Anticorupție	Aprilie 2026	Iunie	2026				
10	32013L0048	Directiva 2013/48 a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	16	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legea nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat, Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, etc (privind stabilirea standardelor minime comune pentru asigurarea proceselor echitabile)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, CNA – Centrul Național Anticorupție, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Aprilie 2026	Iunie	2026				
11	32016L0343	Directiva 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	16	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legea nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat, Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, etc (privind stabilirea standardelor minime comune pentru asigurarea proceselor echitabile)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Aprilie 2026	Iunie	2026				
12	32016L0800	Directiva 2016/800 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind garanțiile procedurale pentru copii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	16	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legea nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat, Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, etc (privind stabilirea standardelor minime comune pentru asigurarea proceselor echitabile)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Aprilie 2026	Iunie	2026				
13	32016L1919	Directiva 2016/1919 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind asistența juridică gratuită pentru persoanele suspectate și persoanele acuzate în cadrul procedurilor penale și pentru persoanele ciătute în cadrul procedurilor privind mandatul european de arestare	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	16	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legea nr.198/2007 privind asistența juridică garantată de stat, Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, etc (privind stabilirea standardelor minime comune pentru asigurarea proceselor echitabile)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	Aprilie 2026	Iunie	2026				
14	32012L0029	Directiva 2012/29 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	17	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legii nr.137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor și altor acte normative (sprijinirea și despăgubirea victimelor infracțiunilor)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, PG – Procuratura Generală, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
15	32004L0080	Directiva 2004/80 a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2023, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	17	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legii nr.137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor și altor acte normative (sprijinirea și despăgubirea victimelor infracțiunilor)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2026	Decembrie	2026				

16	32006D0337	Decizia 2006/337/EC a Comisiei din 19 aprilie 2006 stabilirea de formulare tip pentru transmiterea cererilor și deciziilor în temeiul Consiliului Directiva 2004/80/CE privind compensarea victimelor infracțiunilor		RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	17	Proiect de Lege privind modificarea Codului de procedură penală, Legii nr.137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor și altor acte normative (sprijinirea și despăgubirea victimelor infracțiunilor)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, MMPs – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
17	32011L0099	Directiva 2011/99 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind ordinul european de protecție		RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	18	Proiect de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală, Codului de procedură civilă și altor acte normative (privind ordinul european de protecție)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
18	32013R0606	Regulamentul (UE) 606/2013 privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă		RE 2024	RoL, CR - Criteriu de referință	18	Proiect de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală, Codului de procedură civilă și altor acte normative (privind ordinul european de protecție)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
19	32014R0939	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 939/2014 al Comisiei din 2 septembrie 2014 de stabilire a certificatelor menționate în articolele 5 și 14 din Regulamentul (UE) nr. 606/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iunie 2013 privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă		RE 2024	CR - Criteriu de referință	18	Proiect de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală, Codului de procedură civilă și altor acte normative (privind ordinul european de protecție)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
20	32003D0335	Decizia 2003/335/JAI a Consiliului din 8 mai 2003 privind cercetarea și urmărirea penală în cazul faptelor de genocid, al crimelor împotriva umanității și al crimelor de război	AA – Art. 12 alin. (3)		RoL	19	Proiect de Lege cu privire la modificarea Codului penal, Codului de procedură penală (privind urmărirea penală a crimelor de genocid)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală	Aprilie 2027	Iunie	2027	129.00	129.00		
21	32002D0494	Decizia 2002/494/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 de înființare a unei rețele europene de puncte de contact cu privire la persoane vinovate de genocid, crime împotriva umanității și crime de război	AA – Art. 12 alin. (3)		RoL	19	Proiect de Lege cu privire la modificarea Codului penal, Codului de procedură penală (privind urmărirea penală a crimelor de genocid)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală	Aprilie 2027	Iunie	2027				
					RoL	20	Proiect de Lege pentru modificarea Codului de executare și a altor acte normative (sistemul progresiv de executare a pedepselor penale și repartizarea deținuților bazată pe risc)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Parlament	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
					RoL	21	Proiect de Hotărâre de Guvern privind stabilirea mecanismului de transfer/partajare a responsabilităților pentru sistemul medical din penitenciare de la Ministerul Justiției la Ministerul Sănătății	Hotărâre de Guvern adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2027	189.00	189.00		
				RE 2025		22	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) în vederea asigurării implementării depline a recomandărilor Comisiei de la Veneția	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Oficiul Avocatul Poporului	Octombrie 2026	Decembrie	2026	127.00	127.00		
22	32011L0093	Directiva 2011/93 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului	AA – Art. 12 alin. (3)		RoL	23	Proiect de Lege pentru modificarea Codului penal, Codului de procedură penală, Legii nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, Legii nr. 370/2023 privind drepturile copilului	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Parlament, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală	Aprilie 2025	Iunie	2025	207.90	207.90		
23	Link	Protocolul (STCE nr. 223) de modificare și actualizare a Convenției 108 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea automată a datelor cu caracter personal	AA – Art. 13 și Anexa I	RE 2025	RoL	24	Proiect de Lege cu privire la ratificarea Protocolului (STCE nr. 223) de modificare și actualizare a Convenției 108 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea automată a datelor cu caracter personal	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAE – Ministerul Afacerilor Externe, CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	Aprilie 2026	Iunie	2026	73.50	73.50		
24	32016L0680	Directiva 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului	AA – Art. 13 și Anexa I	RE 2025	RoL	25	Proiect de Lege privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în scopul prevenirii și combaterii infracțiunilor	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	Aprilie 2026	Iunie	2026	207.90	207.90		
25	32021D0914	Decizia de punere în aplicare 2021/914 A Comisiei din 4 iunie 2021 privind clauzele contractuale standard pentru transferul de date cu caracter personal către țări terțe în temeiul Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului		RE 2025	RoL	26	Proiect de Ordin privind clauzele contractuale standard dintre operatori și persoanele împuternicite de operatori	Ordin emis	CNPDCP – Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal			Iunie	2026	66.80	66.80		
26	32010L0013	Directiva 2010/13 a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale).	AA -Art.131 alin. (2)	RE 2024, RE 2025	RoL	27	Proiect de Lege privind modificarea Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 (alinierea integrală la legislația UE)	Lege adoptată	MC – Ministerul Culturii	CA - Consiliul Audiovizualului	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
27	32018L1808	Directiva (UE) 2018/1808 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 noiembrie 2018 de modificare a Directivei 2010/13/UE privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) având în vedere evoluția realităților pieței.		RE 2024, RE 2025	RoL	27	Proiect de Lege privind modificarea Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 (alinierea integrală la legislația UE)	Lege adoptată	MC – Ministerul Culturii	CA - Consiliul Audiovizualului	Octombrie 2026	Decembrie	2026				

28	32024R1083	Regulamentul 2024/1083 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de stabilire a unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne și de modificare a Directivei 2010/13/UE (Regulamentul european privind libertatea mass-mediei)	AA -Art.132	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	28	Proiect de Lege privind mass-media	Lege adoptată	MC – Ministerul Culturii	CA - Consiliul Audiovizualului	Aprilie 2026	Iunie	2026	207.90	207.90		
29	32021H1534	Recomandarea (UE) 2021/1534 a Comisiei din 16 septembrie 2021 referitoare la garantarea protecției, a siguranței și a capacității jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei în Uniunea Europeană		RE 2024, RE 2025		29	Proiect de Ordin privind aprobarea planului de acțiuni în domeniul securității jurnaliștilor	Ordin emis	MC – Ministerul Culturii	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CA - Consiliul Audiovizualului, PG – Procuratura Generală, MJ – Ministerul Justiției		Decembrie	2025	117.20	117.20		
30	32024L1069	Directiva (UE) 2024/1069 privind protecția persoanelor care se angajează în participarea publică împotriva cererilor vădit nefondate sau a procedurilor judiciare abuzive (procese strategice împotriva participării publice)		RE 2025	RoL	30	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (privind anti-SLAPP)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MC – Ministerul Culturii	Octombrie 2027	Decembrie	2027	207.90	207,9		
31	32022H0758	Recomandarea (UE) 2022/758 a Comisiei din 27 aprilie 2022 privind protecția jurnaliștilor și a apărătorilor drepturilor omului implicați în acțiuni de mobilizare publică împotriva procedurilor judiciare vădit nefondate sau abuzive („acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice”)		RE 2025	RoL	30	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (privind anti-SLAPP)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MC – Ministerul Culturii	Octombrie 2027	Decembrie	2027				
32	32008F0913	Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	31	Proiect de Lege pentru modificarea Codului penal (privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală	Aprilie 2026	Iunie	2026	129.00	129.00		
33	link	Protocolului 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale		RE 2025		32	Proiect de Lege pentru ratificarea Protocolului 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Octombrie 2027	Decembrie	2027	73.50	73.50		
34	32024L1499	Directiva 2024/1499 a Consiliului din 7 mai 2024 privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității în domeniul egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, în domeniul egalității de tratament în materie de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă, indiferent de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală și în domeniul egalității de tratament între femei și bărbați în materie de securitate socială și în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii și de servicii	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	33	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.121/2012 cu privire la egalitate și a altor acte normative	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Consiliul pentru egalitate	Aprilie 2026	Iunie	2026	207.90	207.90		
35	32024L1500	Directiva 2024/1500 privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității de tratament și a egalității de șanse între femei și bărbați în materie de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă și de modificare a Directivelor 2006/54/CE și 2010/41/UE	AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	33	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr.121/2012 cu privire la egalitate și a altor acte normative	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Consiliul pentru egalitate	Aprilie 2026	Iunie	2026				
36	32000L0043	Directivei 2000/43/CE de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică				33	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr.121/2012 cu privire la egalitate și a altor acte normative	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Consiliul pentru egalitate	Aprilie 2026	Iunie	2026				
37	52021DC0615	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor Strategia UE privind combaterea antisemitismului și susținerea vieții evreiești (2021-2030)		RE 2024, RE 2025	RoL	34	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la elaborarea unui nou Plan național de acțiune privind promovarea memoriei Holocaustului și culturii toleranței pentru combaterea rasismului, antisemitismului, xenofobiei și altor forme de intoleranță, în conformitate cu obiectivele Strategiei UE	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ARI – Agenția Relații Interetnice, MJ – Ministerul Justiției, MC – Ministerul Culturii, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2026	189.00	189.00		
38	32021H0319(01)	Recomandarea Consiliului din 12 martie 2021 privind egalitatea, incluziunea și participarea romilor		RE 2025	RoL	35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la adoptarea noului document de politici pentru susținerea populației de etnie Roma în corespundere cu cadrul strategic al UE pentru Roma	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ARI – Agenția Relații Interetnice		Decembrie	2026	189.00	189.00		
39	52020DC0620	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu „O Uniune a egalității: Cadrul strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor”		RE 2025	RoL	35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la adoptarea noului document de politici pentru susținerea populației de etnie Roma în corespundere cu cadrul strategic al UE pentru Roma	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ARI – Agenția Relații Interetnice		Decembrie	2026				
40	link	Recomandarea Consiliului din 8 decembrie 2016 cu privire la procesul de integrare accelerată a Romilor		RE 2025	RoL	35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la adoptarea noului document de politici pentru susținerea populației de etnie Roma în corespundere cu cadrul strategic al UE pentru Roma	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ARI – Agenția Relații Interetnice		Decembrie	2026				
				RE 2025	RoL	36	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.557/2013 privind Regulamentul-cadru cu privire la organizarea activității mediatorului comunitar	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ARI – Agenția Relații Interetnice		Decembrie	2026	189.00	189.00		
					RoL	37	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea noului document de politici pentru consolidarea relațiilor interetnice și asigurarea drepturilor minorităților naționale în conformitate cu standardele UE	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ARI – Agenția Relații Interetnice		Decembrie	2028	189.00	189.00		
				RE 2025	RoL	38	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea noului Program național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2026-2029	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	189.00	189.00		

41	32024L1385	Directiva 2024/1385 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2024 privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice		RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	39	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, Codului penal și a altor acte normative	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MJ – Ministerul Justiției, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, MS – Ministerul Sănătății, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Octombrie 2027	Decembrie	2027	807.90	207.90	600	
				RE 2025		40	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 926/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie	Hotărâre de Guvern aprobată	ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie	CS – Cancelaria de Stat		Decembrie	2026	87.00	87.00		
				RE 2025		41	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea indicatorilor naționali pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie	Hotărâre de Guvern aprobată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie		Decembrie	2026	117,00	117,00		
						42	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și a Legii nr.5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați (alinierea cadrului normativ la definiția cuprinzătoare a discriminării împotriva femeilor conform recomandărilor Comitetului ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (CEDAW))	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Consiliul pentru egalitate, MJ – Ministerul Justiției	Aprilie 2026	Iunie	2026	129.00	129.00		
				RE 2025		43	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii nr. 895/2006 pentru aprobarea Regulamentului Comisiei guvernamentale pentru egalitate între femei și bărbați	Hotărâre de Guvern aprobată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale			Septembrie	2026	117,00	117,00		
42	32019L0882	Directiva 2019/882 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor		RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	44	Proiect de Lege cu privire la modificarea cadrului normativ (privind dreptul persoanelor cu dizabilități)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MS – Ministerul Sănătății, MC – Ministerul Culturii, CA - Consiliul Audiovizualului	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
					RoL	45	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative în scopul instituirii unui mecanism independent de coordonare și monitorizare a implementării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Oficiul Avocatul Poporului, MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2027	Decembrie	2027	207.90	207.90		
				RE 2025		46	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului Național privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități 2026-2030	Hotărâre de Guvern aprobată	Ministerul Muncii și Protecției Sociale			August	2026	189,00	189,00		
43	31994L0080	Directiva 94/80/CE de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales la alegerile locale pentru cetățenii Unimii care au reședința într-un stat membru a cărui cetățenie nu o dețin			RoL	47	Proiect de lege pentru modificarea Codului electoral și a Legii nr. 294/2007 privind partidele politice	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CEC – Comisia Electorală Centrală	Octombrie 2027	Decembrie	2027	207.20	207.20		
44	31993L0109	Directiva 93/109/CE de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales pentru Parlamentul European pentru cetățenii Unimii care au reședința într-un stat membru în care nu sunt resortisanți			RoL	47	Proiect de lege pentru modificarea Codului electoral și a Legii nr. 294/2007 privind partidele politice	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CEC – Comisia Electorală Centrală	Octombrie 2027	Decembrie	2027				
45	32016R1191	Regulamentul 2016/1191 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 iulie 2016 privind promovarea liberei circulații a cetățenilor prin simplificarea cerințelor de prezentare a anumitor documente oficiale în Uniunea Europeană și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012			RoL	48	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.163/2007 cu privire la aprobarea Regulamentului privind aplicarea apostilei	Hotărâre de Guvern adoptată	MJ – Ministerul Justiției			Decembrie	2027	117.20	117.20		
46	32019L0997	Directiva 2019/997 a Consiliului din 18 iunie 2019 de instituire a unui document de călătorie provizoriu al UE și de abrogare a Deciziei 96/409/PESC			RoL	49	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului cu privire la documentul de călătorie provizoriu al UE	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	ASP – Agenția Servicii Publice		Decembrie	2026	117.20	117.20		
47	32015L0637	Directiva 2015/637 a Consiliului din 20 aprilie 2015 privind măsurile de coordonare și cooperare pentru facilitarea protecției consulare a cetățenilor nereprezențați ai Unimii în țările terțe și de abrogare a Deciziei 95/553/CE			RoL	50	Proiect Hotărâre de Guvern privind protecția consulară a cetățenilor nereprezențați ai UE	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2026	117.20	117.20		

	CELEX	DENUMIRE ACTUE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. DO	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mil lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mil lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚA EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE																	
CAPITOLUL 24 - JUSTITIE, LIBERTATE ȘI SECURITATE																	
1. Lupta împotriva crimei organizate																	
1.1. Prevenirea și combaterea crimei organizate																	
1	32000P0002	Decizia 2009/902/JAI a Consiliului din 30 noiembrie 2009 de instituire a unei rețele europene de prevenire a criminalității (EUCPN) și de abrogare a Deciziei 2001/427/JAI			RoL - CR - Criteriu de referință	1	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la participarea la rețeaua europeană de prevenire a criminalității	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			Decembrie	2026	189.08	189.08		
2	32000R0841	Decizia-cadru 2008/941/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva crimei organizate				2	Proiect de lege pentru modificarea art. 284 din Codul penal, în vederea alinării la art. 5 și 6 din alinarii la Decizia-cadru 2008/941/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva criminalității organizate	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
					CR - Criteriu de referință	3	Proiect de Ordin pentru implementarea protocolului de schimb de date în timp real între birourile participante la Centrul de sprijin al Uniunii Europene pentru securitatea internă și managementul frontierelor din Republica Moldova	Ordin emis	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			Decembrie	2027	117.00	117.00		
1.2. Investigatii financiare – accesul autorităților de aplicare a legii la informații financiare																	
1.2. Incriminarea și investigarea spăllării banilor																	
3	32010R0643	Directiva (UE) 2015/841 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2015 de modificare a Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spăllării banilor sau finanțării terorismului, precum și de modificare a Directivei 2009/138/CE și 2013/36/UE		RE 2025		4	Proiect de lege de modificare a Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spăllării banilor și finanțării terorismului, în vederea includerii unor prevederi cu privire la activitățile virtuale în partea de etichetare de prevenire și combatere a spăllării banilor și finanțării terorismului	Lege adoptată	SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spăllării Banilor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, SIS – Serviciul Informații și Securitate, ASP – Agenția Servicii Publice, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, BNM – Banca Națională a Moldovei, MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
4	32019L1153	Directiva (UE) 2019/1153 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 de stabilire a normelor de facilitare a utilizării informațiilor financiare și de alt tip în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmării penale a anumitor infracțiuni și de abrogare a Deciziei 2006/642/JAI a Consiliului		RE 2023, RE 2025	AA - Art. 4 lit. (b) PgAA - 3.III RA - Cap. 24	5	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative privind Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spăllării banilor și finanțării terorismului	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNA - Central National Anticorupție, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, SV – Serviciul Vamal, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spăllării Banilor	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
5	32018L1673	Directiva (UE) 2018/1673 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2018 privind combaterea prin mijlocuri de drept penal a spăllării banilor		RE 2023	AA - Art. 4 lit. (b) PgAA - 3.III RA - Cap. 24	6	Proiect de lege pentru stabilirea de măsuri de sancționare a persoanelor juridice și fizice pentru încălcarea cerințelor de furnizare a informațiilor privind beneficiarii efectivi	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNA - Central National Anticorupție, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, SV – Serviciul Vamal, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spăllării Banilor	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	129.00	129.00		
	32018L1673			RE 2025	RoL - CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	7	Proiect hotărâre de Parlament în vederea aprobării Strategiei naționale de prevenire și combatere a spăllării banilor și a finanțării terorismului pentru anul 2026-2030	Hotărâre de Parlament adoptată	SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spăllării Banilor		Decembrie	2026		189.08	189.08		
1.4. Confiscarea, înghețarea bunurilor și sancțiuni financiare																	
6	32024L1260	Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor		RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	8	Proiect de lege privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNA - Central National Anticorupție, MF – Ministerul Finanțelor, SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	129.02	129.02		
	32024L1260				CR - Criteriu de referință	9	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea sistemului de recuperare și confiscare a bunurilor) în scopul alinării dispoziției la legislația UE	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNA - Central National Anticorupție, MF – Ministerul Finanțelor, SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Aprilie 2026	Iunie	2027	207.90	207.90		
1.5. Prevenirea și combaterea criminalității informatice																	
				RE 2025	RoL - CR - Criteriu de referință	10	Proiect de lege pentru aprobarea modificărilor Codului de procedură penală și a altor legi conexe (Legea nr. 371/2006, Legea nr. 20/2009, Legea nr. 59/2012 și Legea nr. 72/2025 pentru a asigura alinarea dispoziției la articolul 40 din Protocolul adițional la Convenția Consiliului European privind criminalitatea informatică, consolidând astfel cooperarea internațională și îndeplinind standardele de conformare privind divulgarea probelor electronice	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNPDPC – Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
				AA/PgAA - Titlul 3	RE 2023, RE 2025	RoL - CR - Criteriu de referință	11	Proiect de lege privind notificarea echii de al doilea Protocol adițional la Convenția Consiliului European privind criminalitatea informatică referitor la cooperarea consolidată și divulgarea probelor electronice	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
				RE 2025	RoL - CR - Criteriu de referință	12	Proiect hotărâre de Parlament cu privire la aprobarea documentului de politici publice în domeniul securității cibernetice	Hotărâre de Parlament adoptată	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie	2025		207.90	207.90		
7	32023R1543	Regulamentul (UE) 2023/1543 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind ordanțele europene de divulgare a probelor electronice și ordanțele europene de plată a probelor electronice în cadrul procedurilor penale și pentru executarea pedepșelor privative de libertate în urma unor proceduri penale			RoL - CR - Criteriu de referință	13	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (ordanțele europene de divulgare a probelor electronice și ordanțele europene de plată a probelor electronice în cadrul procedurilor penale și pentru executarea pedepșelor privative de libertate în urma unor proceduri penale)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
8	32023R1544	Directiva (UE) 2023/1544 a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2023 de stabilire a unor norme armonizate privind desemnarea sedilor desemnate și numirea reprezentanților legali în scopul obținerii de probe electronice în cadrul procedurilor penale			RoL - CR - Criteriu de referință	14	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (desemnarea sedilor desemnate și numirea reprezentanților legali în scopul obținerii de probe electronice în cadrul procedurilor penale)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
9	32019L0713	Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudei și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de încuieră a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului			RoL - CR - Criteriu de referință	15	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (combaterea fraudei și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		

10	230131.0040	Directiva 2013/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 august 2013 privind atacurile împotriva sistemelor informatice și de înlocuire a Deciziei-cadru 2005/222/JAI a Consiliului			RoL, CR - Criteriu de referință	16	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (atacurile împotriva sistemelor informatice)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	MDiED - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MAI - Ministerul Afacerilor Interne	Octombrie 2026	Decembrie 2026	117.29	117.29		
11	230221.2555	Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsurile pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS 2)			RoL, CR - Criteriu de referință	17	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 48/2002 privind securitatea cibernetică	Lege adoptată	MDiED - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie 2026	Noiembrie 2026	207.90	207.90		
					CR - Criteriu de referință	18	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea cadrului normativ privind elaborarea, actualizarea și implementarea prevederilor Planului național de răspuns la incidentele cibernetice și crizele în domeniul securității cibernetice	Hotărâre de Guvern adoptată	MDiED - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			ianuarie 2026	117.29	117.29		
					CR - Criteriu de referință	19	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de înțere a Registrului de stat al incidentelor cibernetice	Hotărâre de Guvern adoptată	MDiED - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Martie 2026	189.08	189.08		
					CR - Criteriu de referință	20	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la modul de realizare de către Agenția pentru Securitate Cibernetică a procesului de divulgare coordonată a vulnerabilităților	Hotărâre de Guvern adoptată	MDiED - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			ianuarie 2026	117.29	117.29		
					CR - Criteriu de referință	21	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la supravegherea și controlul de stat al modului în care furnizorii de servicii respectă prevederile Legii nr.48/2002 privind securitatea cibernetică	Hotărâre de Guvern adoptată	MDiED - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Martie 2026	117.29	117.29		
1.6. Abuzul sexual al copiilor, inclusiv online													0		0	
12	230111.0093	Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatarii sexuale a copiilor și a pornografiai infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului	RE 2025		CR - Criteriu de referință	22	Proiect de lege privind modificarea Codului penal, a Codului de procedură penală, a Legii nr. 137/2016 cu privire la stabilirea victimelor infracțiunilor și a Legii nr. 370/2002 privind drepturile copilului, pentru alinarea la standardele UE privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatarii sexuale a copiilor și a pornografiai infantile (Directiva 2011/93)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	MAI - Ministerul Afacerilor Interne, PG - Procuratură Generală	Mai 2025	Iunie 2025	207.90	207.90		
1.7. Traficul de arme de foc (inclusiv controlul armelor de foc, al componentelor esențiale și al munițiilor)																
13	200108.0037	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/337 al Consiliului din 5 martie 2018 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2403 de elaborare a unor orientări comune privind standardele și tehnicile de dezactivare, pentru a garanta că armele de foc dezactivate sunt în mod ireversibil nefuncționale			RoL, CR - Criteriu de referință	23	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea Anexei nr. 45 a Hotărârii Guvernului nr.293/2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI - Ministerul Afacerilor Interne			Decembrie 2026	189.08	189.08		
14	200108.0062	Directiva de punere în aplicare (UE) 2019/89 a Comisiei din 16 ianuarie 2019 de stabilire a specificațiilor tehnice pentru armele de alarmă și de semnalizare în temeiul Directivei 91/477/CEE a Consiliului privind controlul achiziționării și deținerii de arme			RoL	23	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea Anexei nr. 45 a Hotărârii Guvernului nr.293/2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI - Ministerul Afacerilor Interne			Decembrie 2026				
1.8. Traficul de ființe umane													0		0	
15	230111.0036	Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului	RE 2025		RoL	24	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	MAI - Ministerul Afacerilor Interne, MMPS - Ministerul Muncii și Protecției Sociale, CS - Consiliul de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie 2025	73.50	73.50		
1.9 Situații excepționale și de urgență																
						25	Proiect hotărâre de Guvern privind aprobarea Conceptului Sistemului național de avertizare publică (de notificare și avertizare a populației în Republica Moldova)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI - Ministerul Afacerilor Interne	IGSU - Inspectoratul General pentru Situații de Urgență		Martie 2026	117.30	117.30		
						26	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 267/1994 privind apărarea împotriva incendiilor și a Legii 271/1994 cu privire la protecția civilă	Lege adoptată	MAI - Ministerul Afacerilor Interne	IGSU - Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Octombrie 2026	Decembrie 2026	117.20	117.20		
					CR - Criteriu de referință	27	Proiect de hotărâre de Guvern cu privire la Regulamentul de utilizare și gestionare a sistemului național de avertizare publică	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI - Ministerul Afacerilor Interne	IGSU - Inspectoratul General pentru Situații de Urgență		Decembrie 2027	66.85	66.85		
2. Cooperarea în domeniul drogurilor																
16	230117.2103	Directiva (UE) 2017/2103 a Parlamentului European și a Consiliului din 15 noiembrie 2017 de modificare a Deciziei-cadru 2004/757/JAI a Consiliului pentru a include noi substanțe psihotrope în definiția termenului „drog” și de abrogare a Deciziei 2005/387/JAI a Consiliului			CR - Criteriu de referință	28	Proiect hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1080/2004 cu privire la aprobarea tabelului și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului care are în vedere transpunerea la noi substanțelor psihotrope noi și stabilirea mecanismului de planare a substanțelor psihotrope noi sub control național	Hotărâre de Guvern adoptată	MS - Ministerul Sănătății	AMDm - Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, MAI - Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie 2026	207.00	207.00		
17	230218.1322	Regulamentul (UE) 2023/1322 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 iunie 2023 cu privire la Agenția Uniunii Europene privind Drogurile (EUEDA) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1920/2006	RE 2025		RoL, CR - Criteriu de referință	29	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de instituire a funcției și sistemului național de avertizare timpurie (stabilirea rolurilor, a responsabilităților, a rolurilor și a secvenței generale de acțiuni legale de sistem)	Hotărâre de Guvern adoptată	AMDm - Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	MS - Ministerul Sănătății, MAI - Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie 2027	189.08	189.08		

				RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	30	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea documentului de politică publică privind strategiile/programe pentru anii 2027-2031	Hotărâre de Guvern adoptată	MS - Ministerul Sănătății	MAI - Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2026	117.30	117.30		
					RoL, CR - Criteriu de referință	31	Proiect de lege pentru punerea în aplicare a avertismentului preventiv și a pedepșelor privative de libertate pentru consumul de droguri	Lege adoptată	MI - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală, MAI - Ministerul Afacerilor Interne, MS - Ministerul Sănătății	Octombrie 2026	Decembrie	2026	117.30	117.30		
					RoL, CR - Criteriu de referință	32	Proiect de Ordin comun pentru reglementarea procesului de distrugere a drogurilor	Ordin emis	MAI - Ministerul Afacerilor Interne	PG - Procuratura Generală, AMDM - Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, MF - Ministerul Finanțelor, MS - Ministerul Sănătății		Decembrie	2026	66.86	66.86		
					3. Lupta împotriva terorismului și prevenirea radicalizării												
18	32023L1125	Directiva (UE) 2023/2123 a Parlamentului European și a Consiliului din 4 octombrie 2023 de modificare a Deciziei 2005/671/JHA a Consiliului în ceea ce privește alinarea acestuia la normele Uniunii privind protecția datelor cu caracter personal (și cele mai recente modificări ale acestora)			RoL, CR - Criteriu de referință	33	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului, pentru a reglementa schimbul de informații privind infracțiunile teroriste între autoritățile naționale relevante, Europol, statele membre și asigurarea protecției datelor cu caracter personal	Lege adoptată	MI - Ministerul Justiției	SIS - Serviciul Informații și Securitate, PG - Procuratura Generală, CNPOC - Controlul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, MAI - Ministerul Afacerilor Interne	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
19	32002Y0296	Decizia 2002/996/JHA a Consiliului din 28 noiembrie 2002 de instituire a unui mecanism de evaluare a sistemelor juridice și a punerii lor în aplicare la nivel național în lupta împotriva terorismului			RoL, CR - Criteriu de referință	34	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului (instituirea unui mecanism de evaluare a sistemelor juridice și a punerii lor în aplicare la nivel național în lupta împotriva terorismului)	Lege adoptată	MI - Ministerul Justiției	SIS - Serviciul Informații și Securitate	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
20	32005L0671	Decizia 2005/671/JHA a Consiliului din 20 septembrie 2005 privind schimbul de informații și cooperarea referitoare la infracțiunile de terorism			RoL, CR - Criteriu de referință	35	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului (asigurarea schimbului de informații și cooperarea referitoare la infracțiunile de terorism)	Lege adoptată	MAI - Ministerul Afacerilor Interne	MI - Ministerul Justiției, PG - Procuratura Generală, SIS - Serviciul Informații și Securitate	Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
						36	Proiect de Ordin pentru aprobarea regulamentului de organizare și funcționare pentru sala de comandă permanentă	Ordin aprobat	SIS - Serviciul Informații și Securitate	MAI - Ministerul Afacerilor Interne, MF - Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal		Decembrie	2025	129.00	129.00		
21	32021R0284	Regulamentul (UE) 2021/784 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 privind prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist	RE 2024, RE 2025		RoL, CR - Criteriu de referință	37	Proiect de lege privind prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist	Lege adoptată	SIS - Serviciul Informații și Securitate	MI - Ministerul Justiției, PG - Procuratura Generală, MAI - Ministerul Afacerilor Interne	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.00	129.00		
	32021R0284			RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	38	Proiect hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind prevenirea și combaterea diseminării conținutului online cu caracter terorist	Hotărâre de Guvern adoptată	SIS - Serviciul Informații și Securitate	MI - Ministerul Justiției		Decembrie	2026	129.00	129.00		
22	32019R1148	Regulamentul (UE) 2019/1148 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind comercializarea și utilizarea procesorilor de explorare, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 98/2013			RoL, CR - Criteriu de referință	39	Proiect de lege pentru comercializarea și utilizarea procesorilor de explorare	Lege adoptată	MAI - Ministerul Afacerilor Interne	MM - Ministerul Medului, ANSA - Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, MDED - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MAA - Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MS - Ministerul Sănătății, SV - Serviciul Vamal, SIS - Serviciul Informații și Securitate	Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
23	32020L2557	Directiva (UE) 2022/2557 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice și de abrogare a Directivei 2008/114/CE a Consiliului			CR - Criteriu de referință	40	Proiect de lege privind reziliența entităților critice	Lege adoptată	MAI - Ministerul Afacerilor Interne	SIS - Serviciul Informații și Securitate, MIn - Ministerul Energiei, MIDR - Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, INM - Banca Națională a Moldovei, CNP - Comisia Națională a Pieței Financiare, MDED - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MA - Ministerul Apărării	Octombrie 2027	Decembrie	2027	189.08	189.08		
	32020L2557				RoL	41	Proiect dispoziție a Guvernului privind desemnarea Grupului de lucru pentru protecția infrastructurilor critice (un organism consultativ care va promova politicile de protecție a infrastructurilor critice și va fi format din membri ai tuturor autorităților publice)	Dispoziție de Guvern adoptată	MAI - Ministerul Afacerilor Interne	SIS - Serviciul Informații și Securitate		Decembrie	2026	189.08	189.08		
	32020L2557				RoL	42	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea listei infrastructurilor critice naționale	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI - Ministerul Afacerilor Interne	SIS - Serviciul Informații și Securitate		Decembrie	2026	189.08	189.08		
	32020L2557				RoL	43	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea listei entităților critice	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI - Ministerul Afacerilor Interne	SIS - Serviciul Informații și Securitate		Noiembrie	2026	189.08	189.08		
	32020L2557				RoL	44	Proiect hotărâre de Guvern privind aprobarea Strategiei de consolidare a rezilienței entităților critice	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI - Ministerul Afacerilor Interne	SIS - Serviciul Informații și Securitate		Decembrie	2027	189.08	189.08		
						45	Proiect dispoziție a Guvernului privind numirea Grupului de lucru pentru reziliența entităților critice (un organism consultativ care va promova politicile de reziliență ale entităților critice)	Dispoziție de Guvern adoptată	MAI - Ministerul Afacerilor Interne			Decembrie	2027	189.08	189.08		

					CR - Criteriu de referință	46	Proiect hotărâre de Guvern privind normele metodologice pentru evaluarea riscurilor, realizarea, echilibrarea și revizuirea planurilor de securitate ale gestionărilor de infrastructură critice naționale, stabilirea structurii-cadru a planurilor de securitate și definirea atribuțiilor ofițerilor de legătură	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			August	2026	189.08	189.08			
						47	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea pragurilor critice aferente criteriilor intersectoriale de desemnare a infrastructurilor critice naționale	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			August	2026	189.08	189.08			
					RE 2025	CR - Criteriu de referință	48	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la adoptarea Programului național de reziliență a entităților critice pentru 2025-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Iulie	2027	189.08	189.08			
24	230198/0804	Decizia (UE) 2019/884 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 de modificare a Deciziei-cadru 2009/315/JAI a Consiliului în ceea ce privește schimbările de informații privind resortisanții țărilor terțe și în ceea ce privește sistemul european de informații cu privire la carierele judiciare (ECRIS) și de înlocuire a Deciziei 2009/316/JAI a Consiliului			RoL, CR - Criteriu de referință	49	Proiect hotărâre de Guvern privind interoperabilitatea „Registrelui de informații criminologice și criminologice” în ECRIS și ECRIS-TCN	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, MP – Ministerul General, MP – Ministerul Finanțelor, CNA – Control Național Anticorupție		Decembrie	2027	189.08	189.08			
				AA – Art. 19 PaGA – 311 Opinia CE privind Cererea de aderare (Puncta I)			50	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului conform recomandărilor Comisiei de la Veneția	Lege adoptată	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MJ – Ministerul Justiției, MA – Ministerul Apărării	Octombrie 2026	Decembrie	2026	66.00	66.00		
					RE 2025	CR - Criteriu de referință	51	Proiect hotărâre de Parlament privind adoptarea strategiei naționale și a planului de acțiune aferent dedicat prevenirii și combaterei terorismului	Hotărâre de Parlament adoptată	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SPGB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală	Iulie	2027	189.08	189.08			
					RE 2025	CR - Criteriu de referință	52	Proiect de Ordin privind aprobarea Mecanismului de cooperare internațională pentru prevenirea și combaterea indicărilor și extensiunii violente	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Iulie	2027	100.00	100.00			
25	230231/0977	Directiva (UE) 2023/977 a Parlamentului European și a Consiliului din 10 mai 2023 privind schimbările de informații între autoritățile de aplicare a legii din statele membre și de abrogare a Deciziei-cadru a Consiliului din 2006/960/JAI			RoL	53	Proiect hotărâre de Guvern privind schimbările de informații între autoritățile de aplicare a legii din statele membre	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MJ – Ministerul Justiției, MP – Ministerul Finanțelor, SV – Serviciul Vamal, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, PG – Procuratura Generală, CNA – Control Național Anticorupție, SIS – Serviciul Informații și Securitate, UNEJ – Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești		Decembrie	2027	117.29	117.29			
26	230248/0982	Regulamentul (UE) 2024/982 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 privind claritatea și schimbările automate de date pentru cooperarea polițienească și de modificare a Deciziilor Consiliului 2008/615/JAI și 2008/616/JAI și Regulamentele (UE) 2018/1726, (UE) nr. 2019/817 și (UE) 2019/818 ale Parlamentului European și ale Consiliului (Regulamentul Prum II)			RoL	54	Proiect de lege privind claritatea și schimbările automate de date pentru cooperarea polițienească	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MS – Ministerul Sănătății, MJ – Ministerul Justiției, CNPDCP – Control Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ASP – Agenția Servicii Publice, UNEJ – Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08			
	230248/0982				RoL	55	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea bazei de date privind profilul ADN, ca o condiție prealabilă pentru schimbările automate Prum de profiluri ADN	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MS – Ministerul Sănătății, MJ – Ministerul Justiției, CNPDCP – Control Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ASP – Agenția Servicii Publice		Decembrie	2026	117.29	117.29			
	230248/0982				RoL	56	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea cadrului normativ pentru asigurarea coerenței Registrului național al vehiculelor cu EUCARIS, ca o condiție prealabilă pentru schimbările automate Prum privind datele de înmatriculare a vehiculelor, în conformitate cu Deciziile 2008/615/JAI ale Consiliului, modificate prin Regulamentul Prum II 2024/982	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MS – Ministerul Sănătății, MJ – Ministerul Justiției, CNPDCP – Control Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ASP – Agenția Servicii Publice		Decembrie	2026	117.29	117.29			
	230248/0982				RoL	57	Proiect hotărâre de Guvern pentru stabilirea bazei de date privind imaginile faciale ale infractorilor și înregistrarea imaginilor suspectilor și persoanelor condamnate (opțional victimelor), ca o condiție prealabilă pentru schimbările automate de imagini faciale Prum, în conformitate cu Deciziile 2008/615/JAI ale Consiliului, modificate prin Regulamentul Prum II 2024/982	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MS – Ministerul Sănătății, MJ – Ministerul Justiției, CNPDCP – Control Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ASP – Agenția Servicii Publice		Decembrie	2026	117.29	117.29			
	230248/0982				RoL	58	Proiect hotărâre de Guvern pentru aprobarea instrucțiunilor naționale pentru a defini în mod clar punctele naționale de contact (cum ar fi punctul național responsabil de gestionarea schimbărilor automate Prum privind datele dactiloscopice, imaginile faciale, profilurile ADN și verificarea potențialului potrivit cu datele biometrice)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MS – Ministerul Sănătății, MJ – Ministerul Justiției, CNPDCP – Control Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ASP – Agenția Servicii Publice		Decembrie	2026	117.29	117.29			
27	230605/0960	Poruția comună 2005/69/JAI a Consiliului din 24 ianuarie 2005 privind schimbările de anume date cu Interpol			RoL	59	Proiect de lege privind schimbările de anume date cu Interpol	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
28	230901/205010	Rezoluția Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind schimbările de analize ADN			RoL	60	Proiect de lege cu privire la modificarea Legii nr. 235/2017 privind înregistrarea genetică criminalistică, cu accent pe respectarea standardelor UE privind schimbările de date	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
	230901/205010				RoL	61	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 236/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea materialului biologic	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MJ – Ministerul Justiției		Decembrie	2026	189.08	189.08			
29	230909/0905	Decizia-cadru a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind acreditarea furnizorilor de servicii criminologice care desfășoară activități de laborator (2009/905/JAI)			RoL	62	Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statului expertului judiciar	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Octombrie 2027	Decembrie	2027	189.08	189.08		
30	230270/0956	Decizia 2002/956/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2002 privind crearea unei rețele europene de protecție a personalităților			RoL	63	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat	Lege adoptată	SPPS – Serviciul de Protecție și Pază de Stat			Octombrie 2025	Noiembrie	2025	207.90	207.90		

31	32004D0919	Decizia 2004/919/CE a Consiliului din 22 decembrie 2004 privind combaterea criminalității referitoare la vehicule cu implicații transfrontaliere			RoL	64	Proiect de lege privind combaterea criminalității referitoare la vehicule cu implicații transfrontaliere	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.02	129.02		
32	32008D0614	Decizia 2008/615/JHA a Consiliului din 23 iunie 2008 privind intensificarea cooperării transfrontaliere, în special în domeniul combaterii terorismului și a criminalității transfrontaliere (Prima)			RoL, CR - Criteriu de referință	65	Proiect de lege privind intensificarea cooperării transfrontaliere, în special în domeniul combaterii terorismului și a criminalității transfrontaliere (Prima)	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	IJ – Ministerul Justiției, PG – Serviciul Informații și Securitate, CNPDCP – Central National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal, ASP – Agenția Servicii Publice	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.02	129.02		
33	32008D0616	Decizia 2008/616/JAI a Consiliului din 23 iunie 2008 privind punerea în aplicare a Deciziei 2008/615/JAI privind intensificarea cooperării transfrontaliere, în special în domeniul combaterii terorismului și a criminalității transfrontaliere (Prima)			RoL, CR - Criteriu de referință	66	Proiect hotărâre de Guvern pentru punerea în aplicare a Legii privind intensificarea cooperării transfrontaliere, în special în domeniul combaterii terorismului și a criminalității transfrontaliere (Prima)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	IJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, SIS – Serviciul Informații și Securitate, CNPDCP – Central National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal, ASP – Agenția Servicii Publice		Decembrie 2026	129.02	129.02		
34	32003D0070	Decizia 2003/170/JAI a Consiliului din 27.02.2003 privind utilizarea comună a ofierilor de legătură desemnați în instituțiile de aplicare a legii din statele membre și a Deciziei 2006/560/JAI a Consiliului din 24.07.2006 de modificare a Deciziei 2003/170/JAI privind utilizarea comună a ofierilor de legătură desemnați în instituțiile de aplicare a legii din statele membre			RoL, CR - Criteriu de referință	67	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la recrutarea, selecția, pregătirea, suspendarea și decernarea ofierilor de legătură în cadrul misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova precum și pe lângă organizațiile internaționale	Ordin emis	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe		Decembrie 2026	129.02	129.02		
35	32019R1240	Regulamentul (UE) 2019/1240 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind crearea unei rețele de ofiteri de legătură în materie de imigrație			RoL	67	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la recrutarea, selecția, pregătirea, suspendarea și decernarea ofierilor de legătură în cadrul misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova precum și pe lângă organizațiile internaționale	Ordin emis	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe		Decembrie 2026	129.02	129.02		
36	32016R0209	5. Managementul frontierei de stat Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) (text codificat)	AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2025	CR - Criteriu de referință	68	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Octombrie 2027	Decembrie 2027	66,80	66,80		
37	32022R0922	Regulamentul (UE) 2022/922 al Consiliului din 9 iunie 2022 privind instituirea și funcționarea unui mecanism de evaluare și monitorizare în vederea verificării aplicării acquis-ului Schengen și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1053/2013			CR - Criteriu de referință	69	Proiect de hotărâre de Guvern cu privire la modificarea HG nr. 902/2015 privind Codul Național Național privind Managementul Integrat al Frontierei de Stat	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, CNPDCP – Central National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, APP – Agenția Proprietății Publice		Decembrie 2026	189.09	189.09		
		6. Azil														
					RoL	70	Proiect de Ordin al ministrului sănătății privind lista serviciilor medicale furnizate solicitanților de azil	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină, MF – Ministerul Finanțelor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Iunie 2026	189.08	189.08		
					RoL	71	Proiect hotărâre de Guvern privind mecanismul de acces al solicitanților de azil la serviciile de sănătate, în contextul punerii în aplicare a Legii nr. 270/2008	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină, MF – Ministerul Finanțelor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Iunie 2026	189.08	189.08		
					RoL	72	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1023/2012 privind aprobarea Regulamentului privind Controlul de cazare, în vederea consolidării sistemului național de azil	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Septembrie 2026	66.85	66.85			
38	32015R0014	Recomandarea (UE) 2015/914 a Comisiei din 8 iunie 2015 privind un mecanism european de elucare			CR - Criteriu de referință	73	Proiect de hotărâre de Guvern (cu privire la instituirea unui sistem de elucare)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe		Decembrie 2027	189.09	189.09		
		7.1 Migrația														
					RoL	74	Proiect hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului resurse informaționale formate de Sistemul informațional „Migrație”	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	ROM – Inspectoratul General pentru Migrație, AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie 2027	117.29	117.29		
					RoL	75	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la criteriile și procedura de acordare/prelungire a dreptului de ședere pentru investitori străini	Hotărâre de Guvern adoptată	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, Agenția de Investiții		Decembrie 2026	129.02	129.02		

						RoL	76	Proiect hotărâre de Guvern privind revizuirea mecanismului național de gestionare unitară și coerentă a situației în cazul unui altfel sport de strâm	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MS – Ministerul Sănătății, MF – Ministerul Finanțelor, MA – Ministerul Apărării, MAI – Ministerul Afacerilor Externe, MDSD – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2026	189.08	189.08		
39	32024L1231	7.2 Migrația legală				RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admiterea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății, ASP – Agenția Servicii Publice	Octombrie 2025	Noiembrie	2025	189.08	189.08		
	32024L1232					CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admiterea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății, ASP – Agenția Servicii Publice	Decembrie		2026	117.20	117.20		
40	32021L1883	Directiva (UE) 2021/1883 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 octombrie 2021 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților Țărilor terțe în vederea șederii și ocupării unui loc de muncă pe teritoriul statelor membre și un set comun de drepturi pentru licențieri din Țările terțe cu ședere legală pe teritoriul unui stat membru				RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admiterea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDSD – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MS – Ministerul Sănătății, MM – Ministerul Mediului, MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
	32021L1883					CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admiterea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	ASP – Agenția Servicii Publice, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie		2026				
41	32003L0906	Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reintregirea familiei				RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admiterea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
	32003L0906					CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admiterea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	ASP – Agenția Servicii Publice, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie		2026				
42	32003L0109	Directiva 2003/109/CE a Consiliului din 25 noiembrie 2003 privind statutul resortisanților Țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung				RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admiterea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
	32003L0109					CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admiterea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	ASP – Agenția Servicii Publice, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie		2026				
43	32004L0981	Directiva 2004/81/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind permisul de ședere eliberat resortisanților Țărilor terțe care sunt victime ale traficului de persoane sau care au făcut obiectul unei facilități a imigrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente				RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admiterea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
	32004L0981					CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admiterea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	ASP – Agenția Servicii Publice, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie		2026				
44	32008L0114	Directiva 2008/115/CE privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților Țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală				RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admiterea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
	32008L0114					CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admiterea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	ASP – Agenția Servicii Publice, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie		2026				
45	32009R0810	Regulamentul (CE) nr. 810/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind instituirea unui Cod comunitar de vize (Codul de vize)				CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admiterea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				
46	32016R0299	Regulamentul (UE) 2016/199 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierei de către persoane (Codul Frontierelor Schengen)				CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admiterea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Octombrie 2025	Noiembrie	2025				

47	32014L0666	Directiva 2014/66/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în contextul unui transfer în cadrul aceleiași companii			RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admita, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2025	Noiembrie 2025				
					CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admita, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie 2026					
48	32014L0801	Directiva (UE) 2014/80/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2014 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă au par (reformare)			RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admita, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății	Octombrie 2025	Noiembrie 2025				
					CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admita, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie 2026					
49	32014L0036	Directiva 2014/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe în scopul ocupării unui loc de muncă în calitate de lucrători sezonieri			RoL, CR - Criteriu de referință	77	Proiect de lege privind admita, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2025	Noiembrie 2025				
					CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admita, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie 2026					
50	32009L0052	7.3. Migrația nereglementată Directiva 2009/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2009 de stabilire a standardelor minime privind sancțiunile și măsurile la adresa angajatorilor de resortisanți din țări terțe aflați în situație de ședere ilegală			RoL, CR - Criteriu de referință	79	Proiect de lege pentru modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova (ajustarea sancțiunilor pentru nerespectarea condițiilor de angajare a străinilor)	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MI – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, SIS – Serviciul Informații și Securitate, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2027	Decembrie 2027	207,90	207,90		
51	32003L0110	7.4. Politica de returnare/readmisie Directiva 2003/110/CE din 25 noiembrie 2003 privind asistența în caz de tranzit în scopul îndeplinirii pe cale aeriană			RoL, CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admita, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie 2026					
52	32004L0073	Decizia 2004/973/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind organizarea de zboruri comune pentru expulzarea de pe teritoriul a două sau mai multe state membre a resortisanților țărilor terțe care fac obiectul unor măsuri individuale de îndeplinire			RoL, CR - Criteriu de referință	78	Proiect hotărâre de Guvern de implementare a Legii privind admita, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie 2026						
53	32018L1806	8. Viza Regulamentul (UE) nr. 2018/1806 de stabilire a listei țărilor terțe și alor resortisanți trebuie să dețină vizi pentru trecerea frontierelor externe și a listei țărilor terțe și alor resortisanți sunt exonerati de această obligație	AA – Art. 15 alin. (2) PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2023, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	80	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sunt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierelor de stat a Republicii Moldova	Lege adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Octombrie 2029	Decembrie 2029	129,02	129,02		
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică, RoL, CR - Criteriu de referință	81	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sunt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierelor de stat a Republicii Moldova (incluzându-se vizelor pentru cel puțin 3 state)	Lege adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe		Octombrie 2027	Decembrie 2027	129,02	129,02		
54	32009L0010	Regulamentul (CE) nr. 810/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind instituirea unui Cod comunitar de vize (Codul de vize)		RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	82	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie 2026		117,20	117,20		
55	31998L1483	Regulamentul (CE) nr. 1083/95 al Consiliului din 29 mai 1995 de instituire a unui model uniform de viză		RE 2025	RoL	82	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe		Decembrie 2026					

56	C(2020) 2672 final	Decizia de punere în aplicare a Comisiei C(2020) 2672 din 30.4.2020 de introducere a unui sigiliu digital pe formulul uniform pentru vize		RE: 2025	RoL	82	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe					Decembrie	2026					
57	32002B0331	Regulamentul (CE) nr. 333/2002 al Consiliului din 18 februarie 2002 de stabilire a unui model uniform de formulă pentru aplicarea unui vize eliberate de statele membre titlurilor unui document de călătorie nerecunoscut de statul membru care emite formululul respectiv			CR - Criteriu de referință	83	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor (în vederea alinierii la specificitățile tehnice aplicabile modelului uniform de formulă pentru aplicarea unui vize eliberate de statele membre titlurilor unui document de călătorie nerecunoscut de statul membru care emite formululul respectiv)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe					Decembrie	2029	117.20	117.20			
58	C(2018) 674	Decizia de implementare a Comisiei C(2018) 674 din 12 februarie 2018 în ceea ce privește specificațiile tehnice suplimentare pentru formulul uniform pentru vize și de abrogare a Deciziei C(2010) 319 a Comisiei din 27 ianuarie 2010 (secreț)			RoL, CR - Criteriu de referință	84	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor (în ceea ce privește specificațiile tehnice suplimentare pentru formulul uniform pentru vize)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe					Decembrie	2029	117.20	117.20			
59	32002B0331	Regulamentul (CE) nr. 333/2002 al Consiliului din 18 februarie 2002 de stabilire a unui model uniform de formulă pentru aplicarea unui vize eliberate de statele membre titlurilor unui document de călătorie nerecunoscut de statul membru care emite formululul respectiv				82	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe					Decembrie	2026					
60	32008R0767	Regulamentul (CE) nr. 767/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iulie 2008 privind Sistemul de informații privind vizele (VIS) și schimbul de date între statele membre cu privire la vizele de scurtă durată (Regulamentul VIS)			CR - Criteriu de referință	85	Proiect hotărâre de Guvern privind Sistemul de informații privind vizele (VIS) și schimbul de date între statele membre cu privire la vizele de scurtă durată (Regulamentul VIS)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	MAI – Ministerul Afacerilor Interne				Decembrie	2026	189.08	189.08			
61	32009R0756	Decizia Comisiei 2009/756/CE din 9 octombrie 2009 de stabilire a specificațiilor privind rezoluția și utilizarea amprentelor digitale pentru identificarea și verificarea biometrică în cadrul Sistemului de informații privind vizele (notificată cu numărul C(2009) 7435)				86	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor (specificitățile tehnice de prelucrare a amprentelor digitale)	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe					Decembrie	2029					
						87	Proiect de Ordonanță pentru implementarea versiunii consolidate a Manualului pentru prelucrarea cererilor de viză și modificarea vizelor eliberate	Ordonanță emisă	MAE – Ministerul Afacerilor Externe					Decembrie	2026	189.09	189.09			
62	32011D1105	8.2. Documente de călătorie Decizia nr. 1105/2011/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind lista documentelor de călătorie care conferă titularului dreptul de trecere a frontierelor externe și pe care se poate aplica o viză și privind un mecanism de creare a acestei liste			RoL, CR - Criteriu de referință	88	Proiect de hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 765/2014 cu privire la aprobarea listei documentelor de călătorie acceptate pentru traversarea de către cetățenii a frontierelor de stat a Republicii Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe, ASP – Agenția Servicii Publice				Decembrie	2029	207.90	207.90			
63	C(2013) 4914	Decizia de punere în aplicare a Comisiei C (2013) 4914 din 2 august 2013 de stabilire a listei documentelor de călătorie care dau dreptul titularului să treacă frontierele externe și care pot fi avizate cu viză (anexa: partea 1, partea 2 și partea 3) și modificările acestora			RoL, CR - Criteriu de referință	88	Proiect de hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 765/2014 cu privire la aprobarea listei documentelor de călătorie acceptate pentru traversarea de către cetățenii a frontierelor de stat a Republicii Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MAE – Ministerul Afacerilor Externe				Decembrie	2029	117.20	117.20			
9. Cooperarea juridică în materie civilă și comercială																				
64	22014A0714(04)	Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești emise în materie civilă sau comercială (Convenția HCCH 2019 privind hotărârile judecătorești)		RE: 2025	RoL	89	Proiect de lege pentru aderarea la Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești emise în materie civilă sau comercială (Convenția HCCH 2019 privind hotărârile judecătorești)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției				Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90			
65	32012R1215	Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială	Cap.24	RE: 2023	RoL	90	Proiect de lege privind modificarea Codului de procedură civilă și a cadrului normativ conex (privind cooperarea internațională în materie civilă și comercială)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției				Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.09	189.09			
66	3200R0743	Regulamentul (CE) nr. 743/2002 al Consiliului din 25 aprilie 2002 de stabilire a unui cadru comunitar general de activități pentru facilitarea cooperării judiciare în materie civilă	Cap. 24	RE: 2023		90	Proiect de lege privind modificarea Codului de procedură civilă și a cadrului normativ conex (privind cooperarea internațională în materie civilă și comercială)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției				Octombrie 2026	Decembrie	2026					
67	32014R0605	Regulamentul (UE) nr. 655/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 de instituire a unui procedeu pentru ordonanța asigurătoare europeană de îndosăvire a conturilor bancare în vederea facilitării recuperării transfrontaliere a datoricilor în materie civilă și comercială		RE: 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	91	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă și a Codului de executare privind instituirea unui procedeu pentru ordonanța asigurătoare europeană de îndosăvire a conturilor bancare în vederea facilitării respectării transfrontaliere a datoricilor în materie civilă și comercială	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției				Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.09	189.09			

68	230108111	Regulamentul (UE) 2019/1111 al Consiliului din 25 iunie 2019 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și privind dreptul internațional de copii (reformare)		RoL	92	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă privind crearea mecanismului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și privind dreptul internațional de copii	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MMPS - Ministerul Muncii și Protecției Sociale, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
69	230602106	Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006 de instituire a unei proceduri europene de somatăre de plată		RoL	93	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă pentru instituirea unei proceduri europene de somatăre de plată	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, MDDEI - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MF – Ministerul Finanțelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
70	230708061	Regulamentul (CE) nr. 861/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă		RoL	94	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă pentru stabilirea unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
71	2302081781	Regulamentul (UE) 2020/1783 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2020 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială (obținerea de probe) (reformare)		RoL	95	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă pentru crearea mecanismului de cooperare între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială (obținerea de probe)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
72	2302081784	Regulamentul (UE) 2020/1784 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2020 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (notificarea sau comunicarea actelor) (reformare)	Cap. 24	RE 2023	RoL	90	Proiect de lege pentru modificarea Codului de procedură civilă și a cadrului normativ conex (cooperarea internațională în materie civilă și comercială)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.08	189.08		
73	2306100470	Decizia 2001/470/CE a Consiliului din 28 mai 2001 de creare a unei Rețele Judiciare Europene în materie civilă și comercială		RoL	96	Adoptarea actelor ce ar stabili măsuri de aliniere administrativă și instituțională (adoptarea Hotărâri de Guvern de organizare a activității Rețelei Judiciare Naționale, a ordinelor Ministerului Justiției, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, a hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, a hotărârilor organelor de autoadministrare ale profesiei juridice)	Hotărâre de Guvern adoptată Ordin adoptat Hotărâre adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MMPS - Ministerul Muncii și Protecției Sociale, CSM - Consiliul Superior al Magistraturii, CSM - Camera Notarială din Republica Moldova, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, Uniunea Avocaților		Decembrie	2026	189.08	189.08		
74	230908004	Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere	Cap. 24	RE 2023	RoL	97	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă pentru stabilirea competenței, legii aplicabile, recunoașterii și executării hotărârilor și cooperării în materie de obligații de întreținere	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2027	Decembrie	2027	129.02	129.02		
75	2301081249	Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de drept (Roma III)		RoL, CR - Criteriu de referință	98	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă pentru punerea în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de drept (Roma III)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MMPS - Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2027	Decembrie	2027	129.02	129.02		
76	2301081101	Regulamentul (UE) 2016/1103 al Consiliului din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale		RoL	99	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă pentru punerea în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MMPS - Ministerul Muncii și Protecției Sociale, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2027	Decembrie	2027	129.02	129.02		
77	2301081104	Regulamentul (UE) 2016/1104 al Consiliului din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia efectelor patrimoniale ale parteneratelor înregistrate		RoL	100	Proiect de lege de modificare a Codului de procedură civilă pentru punerea în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia efectelor patrimoniale ale parteneratelor înregistrate	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MMPS - Ministerul Muncii și Protecției Sociale, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2027	Decembrie	2027	129.02	129.02		
78	2301280650	Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor		RoL	101	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (crearea unui certificat european de moștenitor)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNM - Camera Notarială din Republica Moldova, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
79	2301081052	Directiva (UE) 2019/1023 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind cadrul de restructurare preventivă, renunțarea de datorie și deciziile, precum și măsurile de sprijin a eficienței procedurilor de restructurare, de insolvență și de renunțare de datorie și de modificare a Directivei (UE) 2017/132 (Directiva privind restructurarea și insolvența)		RoL	102	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (restructurarea debitorilor afliți în dificultate financiară pentru a preveni falimentarea acestora și pentru a le asigura viabilitatea)	Lege adoptată	MDDEI - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ADIAJ - Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
80	2301280845	Regulamentul (UE) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență (reformare)		RoL	103	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (administrarea eficientă a procedurilor de insolvență)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MDDEI - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ADIAJ - Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		
81	2301010008	Directiva 2003/8/CE a Consiliului din 27 ianuarie 2003 de îmbunătățire a accesului la justiție în litigii transfrontaliere prin stabilirea unor norme minime comune privind asistența judiciară acordată în actele de litigii		RoL	104	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (norme minime comune privind asistența judiciară acordată în litigii transfrontaliere)	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNAIGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	Octombrie 2027	Decembrie	2027	207.90	207.90		
				CR - Criteriu de referință	105	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 161/2014 cu privire la administrarea asigurașii	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2027	Decembrie	2027	189.08	189.08		
		18. Comerțarea juridică în materie nouă														

82	2301881727	Regulamentul (UE) 2018/1727 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Justiție Penală (Eurojust) și de încetare și abrogare a Deciziei 2002/187/JAI a Consiliului			RoL, CR - Criteriu de referință	106	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (cooperarea cu Eurojust - Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Justiție Penală)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.00	129.00		
83	2302292141	Regulamentul (UE) 2023/2131 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 octombrie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2007/1727 al Parlamentului European și al Consiliului și a Deciziei 2005/607/JAI a Consiliului în ceea ce privește schimbul de informații digitale în cazurile de terorism			RoL, CR - Criteriu de referință	107	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (schimbul de informații digitale în cazurile de terorism)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală, SIS - Serviciul Informații și Securitate	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.00	129.00		
84	2302280838	Regulamentul (UE) 2022/838 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1727 în ceea ce privește conservarea, analiza și utilizarea în cadrul Eurojust a probelor referitoare la genocid, la crime împotriva umanității, la crime de război și la infracțiuni conexe			RoL, CR - Criteriu de referință	108	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (conservarea, analiza și utilizarea probelor referitoare la genocid, la crime împotriva umanității, la crime de război și la infracțiuni conexe)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.00	129.00		
85	2301781809	Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instanțele Parchetului European (EPPO)			RoL, CR - Criteriu de referință	109	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (punerea în aplicare a unei forme de cooperare consolidată)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.00	129.00		
86	2300870969	Decizia-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești și a măsurilor privative de libertate în Uniunea Europeană	Cap. 24	RE: 2023	RoL	110	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (recunoașterea reciprocă în cazul hotărârilor judecătorești la materiale penale care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	ANP - Administrația Națională a Penitenciarelor	Octombrie 2026	Decembrie 2026	207.90	207.90		
	2300870969		Cap. 24	RE: 2023		111	Proiect de lege cu privire la modificarea Codului de procedură penală și a cadrului normativ conex (privind cooperarea internațională în materie penală)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie 2026	207.90	207.90		
87	2300870947	Decizia-cadru 2008/947/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești și al deciziilor de probațiune în vederea supravegherii măsurilor de probațiune și a sancțiunilor alternative			RoL	112	Proiect de lege privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești și al deciziilor de probațiune în vederea supravegherii măsurilor de probațiune și a sancțiunilor alternative	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.02	129.02		
88	2300910629	Decizia-cadru 2009/829/JAI a Consiliului din 23 octombrie 2009 privind aplicarea, între statele membre ale Uniunii Europene, a principiului recunoașterii reciproce în materia deciziilor privind măsurile de supraveghere judiciară ca alternativă la arestarea preventivă			RoL, CR - Criteriu de referință	113	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (aplicarea principiului de recunoaștere reciprocă în materia deciziilor privind măsurile de supraveghere judiciară ca alternativă la arestarea preventivă)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.02	129.02		
89	2300910244	Decizia-cadru 2005/214/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce a sancțiunilor financiare			RoL, CR - Criteriu de referință	114	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (aplicarea principiului recunoașterii reciproce a sancțiunilor financiare)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	MF - Ministerul Finanțelor	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.02	129.02		
90	2300910625	Decizia-Cadru 2006/675/JAI a Consiliului din 24 iulie 2006 privind hărta în considerare a condamnatilor în statele membre ale Uniunii Europene în cadrul unui nou proces penal			RoL, CR - Criteriu de referință	115	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (hărta în considerare a condamnatilor în statele membre ale Uniunii Europene în cadrul unui nou proces penal)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.02	129.02		
91	2300910948	Decizia-cadru 2009/948/JAI a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind prevenirea și soluționarea conflictelor referitoare la exercitarea competenței în cadrul procedurilor penale			RoL, CR - Criteriu de referință	116	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (prevenirea și soluționarea conflictelor referitoare la exercitarea competenței în cadrul procedurilor penale)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.02	129.02		
92	2302483011	Regulamentul (UE) 2024/3011 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind transferul procedurilor în materie penală			RoL, CR - Criteriu de referință	117	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (transferul procedurilor în materie penală)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.02	129.02		
93	2301881805	Regulamentul (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare		RE: 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	118	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare, îndeplinirea recomandării nr. 38 FATF)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	CNA - Control Național Anticorupție, PG - Procuratura Generală	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.02	129.02		
94	2303030577	Decizia-cadru 2002/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de înghețare a bunurilor sau a probelor			RoL	119	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (ordinele de înghețare a bunurilor sau a probelor)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală, CNA - Control Național Anticorupție, MAI - Ministerul Afacerilor Interne, SFS - Serviciul Fiscal de Stat, SV - Serviciul Vamal, MF - Ministerul Finanțelor	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.02	129.02		
95	2300410781	Decizia-Cadru 2006/783/JAI a Consiliului din 6 octombrie 2006 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce pentru hotărârile de confiscare		RE: 2025	CR - Criteriu de referință	120	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (aplicarea principiului recunoașterii reciproce pentru hotărârile de confiscare)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Noiembrie 2026	129.02	129.02		
96	2301480041	Directiva 2014/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind ordinelor europene de areștare în materie penală			RoL, CR - Criteriu de referință	121	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (ordinelor europene de areștare în materie penală)	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală, MAI - Ministerul Afacerilor Interne, MF - Ministerul Finanțelor, SFS - Serviciul Fiscal de Stat, SV - Serviciul Vamal, CNA - Control Național Anticorupție	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.02	129.02		
97	3199603277	Acțiunea Comunității 96/277/JAI din 22 aprilie 1996 adoptată de Consiliu în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, privind crearea unui cadru pentru schimbul de magistrați de legătură, în scopul îmbunătățirii cooperării judiciare între statele membre ale Uniunii Europene			RoL	122	Proiect de lege privind crearea unui cadru pentru schimbul de magistrați de legătură	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală, MAI - Ministerul Afacerilor Interne, MF - Ministerul Finanțelor, SFS - Serviciul Fiscal de Stat, SV - Serviciul Vamal, CNA - Control Național Anticorupție	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.02	129.02		
98	2302380969	Regulamentul (UE) 2023/969 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 mai 2023 de instituire a unei platforme de colaborare pentru sprijinirea funcționării echipelor comune de anchetă și de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1726			RoL	123	Proiect de lege privind platforma de colaborare pentru sprijinirea funcționării echipelor comune de anchetă	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală, MAI - Ministerul Afacerilor Interne, SFS - Serviciul Fiscal de Stat, SV - Serviciul Vamal, CNA - Control Național Anticorupție, MF - Ministerul Finanțelor	Octombrie 2026	Decembrie 2026	129.02	129.02		
99	2300120887	Decizia 2001/987/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2001 privind protecția monedei euro împotriva falsificării			RoL, CR - Criteriu de referință	124	Proiect de lege de modificare a unor acte normative (protecția monedei euro împotriva falsificării)	Lege adoptată	MAI - Ministerul Afacerilor Interne	MJ - Ministerul Justiției, PG - Procuratura Generală, MF - Ministerul Finanțelor	Octombrie 2026	Decembrie 2026	207.90	207.90		
100	2301480062	Directiva 2014/62/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind protecția prin măsuri de drept penal a monedei euro și a altor monede împotriva falsificării și de încetare a Deciziei-cadru 2000/383/JAI a Consiliului			RoL	125	Proiect de lege privind protecția prin măsuri de drept penal a monedei euro și a altor monede împotriva falsificării	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	PG - Procuratura Generală, MF - Ministerul Finanțelor, MAI - Ministerul Afacerilor Interne	Octombrie 2026	Decembrie 2026	207.90	207.90		
101	2301881726	Regulamentul (UE) 2018/1726 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind Agenția Uniunii Europene pentru Gestionarea Operațională a Sistemelor Informaționale la Scurt Lung în Sprijinul de Libertate, Securitate și Justiție (eu-LISA) și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1987/2006 și a Deciziei 2007/533/JAI a Consiliului, precum și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1077/2011				126	Proiect hotărâre de Guvern în vederea punerii în aplicare a sistemului informațional pentru schimbul electronic transfrontalier de date în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală	Hotărâre de Guvern adoptată	MJ - Ministerul Justiției	MDED - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalității		Decembrie 2029	129.02	129.02		
102	2302300117	Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/117 A COMISIEI din 13 ianuarie 2023 referitoare la cerințele privind nivelul serviciilor pentru activitățile care sunt arătate să fie desfășurate de eu-LISA în ceea ce privește sistemul e-CODEX				126	Proiect hotărâre de Guvern în vederea punerii în aplicare a sistemului informațional pentru schimbul electronic transfrontalier de date în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală	Hotărâre de Guvern adoptată	MJ - Ministerul Justiției	MDED - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalității		Decembrie 2029				

103	32022/2520	Decizia de punere in aplicare (UE) 2022/2520 a Comisiei din 20 decembrie 2022 privind modalitățile specifice ale procesului de predare și preluare a sistemului e-CODEX				126	Proiect hotărâre de Guvern în vederea punerii în aplicare a sistemului informațional pentru schimbul electronic transfrontalier de date în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală	Hotărâre de Guvern adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2029				
104	32022/2519	Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/2519 a Comisiei din 20 decembrie 2022 privind specificitățile și standardele tehnice pentru sistemul e-CODEX, inclusiv cele privind securitatea și metodele de verificare a integrității și a autenticității				126	Proiect hotărâre de Guvern în vederea punerii în aplicare a sistemului informațional pentru schimbul electronic transfrontalier de date în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală	Hotărâre de Guvern adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2029				
105	32022/2524	Decizia-cadru a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre			CR - Criteriu de referință	127	Proiect de lege de modificare a Codului procedurii penale și Legii nr. 371/2006 cu privire la asistență juridică internațională	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	PG – Procuratura Generală, CSM, Consiliul Superior al Magistraturii, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Octombrie 2027	Decembrie	2027				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚI CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mil. lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mil. lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. Valori fundamentale																	
Capitolul 5. Achiziții Publice																	
1	32014L0024	Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achiziții publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE	AA – Art. 272 alin. (2), Anexa XXIX-A, Anexa XXIX-B, Anexa XXIX-C, Anexa XXIX-D și Anexa XXIX-G, PgAA – 3.V		CR - Criteriu de referință	1	Proiect de lege privind achizițiile publice	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice, ANSC – Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor	Noembrie 2025	Italia	2025	105.57	105.57		
2	31992L0011	Directiva 92/13/CEE a Consiliului din 25 februarie 1992 de coordonare a actelor cu putere de lege și dispoziții administrative referitoare la aplicarea normelor comunitare privind achizițiile publice procedurile entităților care își desfășoară activitatea în sectoarele de apă, energie, transport și telecomunicații	AA – Art. 272 alin. (2), Anexa XXIX-A, Anexa XXIX-B, Anexa XXIX-E, Anexa XXIX-F		CR - Criteriu de referință	2	Proiect de lege privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziții publice, sectoriale și concesiuni	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice, ANSC – Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor	Decembrie 2025	Octombrie	2025	129.02			
3	31989L0665	Directiva Consiliului 89/665/EEC din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și actelor administrative privind aplicarea procedurilor privind căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări	AA – Art. 272 alin. (2), Anexa XXIX-B, Anexa XXIX-C, Anexa XXIX-D, Anexa XXIX-I		CR - Criteriu de referință	2	Proiect de lege privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziții publice, sectoriale și concesiuni	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice, ANSC – Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor	Decembrie 2025	Octombrie	2025				
4	32014L0055	Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entități care operează în sectoarele apă, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE	AA – Art. 272 alin. (2), Anexa XXIX-A, Anexa XXIX-B, Anexa XXIX-D, Anexa XXIX-E, Anexa XXIX-F		CR - Criteriu de referință	3	Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apelor, transporturilor și serviciilor poștale	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Octombrie 2025	Decembrie	2025	129.02	129.02		
5	32014L0055	Directiva 2014/55/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind facturarea electronică în domeniul achizițiilor publice				4	Proiect de lege privind facturarea electronică în domeniul achizițiilor publice	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice, CTIF – Centrul de Tehnologii Informaționale în Finante, SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Octombrie 2025	Decembrie	2025	129.02	129.02		
6	32017D1870	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/1870 a Comisiei din 16 octombrie 2017 privind publicarea referinței standardului european referitor la facturarea electronică și lista sintaxelor sale în conformitate cu Directiva 2014/55/UE a Parlamentului European și a Consiliului				4	Proiect de lege privind facturarea electronică în domeniul achizițiilor publice	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice, CTIF – Centrul de Tehnologii Informaționale în Finante, SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Octombrie 2025	Decembrie	2025				
7	32017D2288	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/2288 a Comisiei din 11 decembrie 2017 privind identificarea ale speciificațiilor tehnice TIC pentru referire în achizițiile publice				5	Proiect de Ordin MDIED privind aprobarea speciificațiilor tehnice TIC utilizate ca referință în documentație de achiziții	Ordin emis	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Martie	2026	117.29	117.29		
8	32016D0120	Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/120 a Comisiei din 28 ianuarie 2016 privind identificarea limbajului extensibil de raportare a afacerilor 2.1 pentru referire în achizițiile publice				5	Proiect de Ordin MDIED privind aprobarea speciificațiilor tehnice TIC utilizate ca referință în documentație de achiziții	Ordin emis	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MF – Ministerul Finanțelor, AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Martie	2026				
9	32015D1302	Decizia (UE) 2015/1302 a Comisiei din 28 iulie 2015 privind identificarea profilurilor inițiativei „Integrating the Healthcare Enterprise” pentru utilizarea ca referințe în cadrul achizițiilor publice				5	Proiect de Ordin MDIED privind aprobarea speciificațiilor tehnice TIC utilizate ca referință în documentație de achiziții	Ordin emis	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MS – Ministerul Sănătății, AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Martie	2026				
10	32017D0168	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/168 a Comisiei din 31 ianuarie 2017 privind identificarea speciificațiilor tehnice ale „Grupului operativ pentru ingineria internetului” pentru referențierea în cadrul achizițiilor publice				5	Proiect de Ordin MDIED privind aprobarea speciificațiilor tehnice TIC utilizate ca referință în documentație de achiziții	Ordin emis	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ANRCETI – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Martie	2026				
11	32016D01765	Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/1765 a Comisiei din 3 octombrie 2016 privind identificarea speciificațiilor tehnice TIC pentru referențiere în cadrul achizițiilor publice				5	Proiect de Ordin MDIED privind aprobarea speciificațiilor tehnice TIC utilizate ca referință în documentație de achiziții	Ordin emis	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică, MF – Ministerul Finanțelor		Martie	2026				
12	32017D1358	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/1358 a Comisiei din 20 iulie 2017 privind identificarea speciificațiilor tehnice TIC pentru referențiere în cadrul achizițiilor publice				5	Proiect de Ordin MDIED privind aprobarea speciificațiilor tehnice TIC utilizate ca referință în documentație de achiziții	Ordin emis	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Martie	2026				

13	52019X05-08[01]	Comunicarea Comisiei privind îndrumări pentru achizițiile publice cooperative în domeniul apărării și al securității (Directiva 2009/81/CE privind achizițiile publice în domeniul apărării și al securității)		RE 2023, RE 2024		6	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind modul de atribuire a contractelor de executare a lucrărilor, de furnizare a bunurilor și de prestare a serviciilor de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	MA – Ministerul Apărării, AAP - Agenția Achiziții Publice SIS - Serviciul de Informații și Securitate		Decembrie	2026	189.08	189.08		
				RE 2025		7	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Normelor metodologice cu privire la implementarea legii privind achizițiile publice	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice		Decembrie	2026	189.08	189.08		
				RE 2023, RE 2024		8	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedurile și condițiile de atribuire a contractelor de concesiune	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	APP – Agenția Proprietății Publice		Decembrie	2026	189.08	189.08		
				RE 2023, RE 2024		9	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	APP – Agenția Proprietății Publice		Martie	2027	189.08	189.08		
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	10	Proiect Hotărâre de Guvern privind înființarea și organizarea autorităților centrale de achiziții, pe principalele categorii de achiziții, la nivel de autorități publice centrale	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice		Decembrie	2026	189.08	189.08		
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	11	Proiect Hotărâre de Guvern privind înființarea și organizarea autorităților centrale de achiziții, pe principalele categorii de achiziții, la nivel de autorități publice locale	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice		Decembrie	2026	189.08	189.08		
				RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință, RoL	12	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul de stat al achizițiilor publice” (e-Achiziții)	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AAP - Agenția Achiziții Publice, CTIF - Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe		Iulie	2026	189.08	189.08		
14	32009L0081	Directiva 2009/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind coordonarea procedurilor privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității și de modificare a Directivelor 2004/17/CE și 2004/18/CE		RE 2023, RE 2024	CR - Criteriu de referință	13	Proiect de lege privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	MA – Ministerul Apărării	Octombrie 2025	Decembrie	2025	66.85	66.85		
				RE 2023, RE 2024	CR - Criteriu de referință	14	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 179/2008 cu privire la parteneriatul public-privat	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	APP – Agenția Proprietății Publice	Octombrie 2026	Decembrie	2026	117.29	117.29		

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. DO	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO- RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)	PARTENERUL DE DEZVOLTARE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE																		
Capitolul 18: STATISTICI																		
1	32009R0223	Regulamentul (CE) nr. 223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009 privind statisticile europene și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1101/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind transmiterea de date statistice confidențiale Biroului Statistic al Comunităților Europene, a Regulamentului (CE) nr. 322/97 al Consiliului privind statisticile comunitare și a Deciziei 89/382/CEE, Euratom a Consiliului de constituire a Comitetului pentru programele statistice ale Comunităților Europene	AA – Art. 46, Cap. 6, pct. 2 și Anexa V	RE 2025		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială	Lege adoptată	BNS – Biroul Național de Statistică		Octombrie 2026	Decembrie	2026	451.8	451.8			
	32009R0223		AA – Art. 46, Cap. 6, pct. 2 și Anexa V			2	Proiect de Ordin pentru aprobarea Ghidului privind confidențialitatea și protecția datelor, inclusiv controlul divulgării datelor statistice	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026	25	25			
	32009R0223		AA - Art. 44, Cap. 6			3	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național pentru anii 2027-2030	Hotărâre adoptată	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	1100	350			750
2	32024R3018	Regulamentul (UE) 2024/3018 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene	AA – Art. 46, Cap. 6, pct. 2 și Anexa V	RE 2025		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială	Lege adoptată	BNS – Biroul Național de Statistică		Octombrie 2026	Decembrie	2026					
3	32021R0690	Regulamentul (UE) 2021/690 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a unui program privind piața internă, competitivitatea întreprinderilor, inclusiv a întreprinderilor mici și mijlocii, domeniul plantelor, animalelor, produselor alimentare și hranei pentru animale și statisticile europene (Programul privind piața unică) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 99/2013, (UE) nr. 1287/2013, (UE) nr. 254/2014 și (UE) nr. 652/2014	AA – Art. 46, Cap. 6, pct. 2 și Anexa V	RE 2025		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială	Lege adoptată	BNS – Biroul Național de Statistică		Octombrie 2026	Decembrie	2026					
4	32007R0862	Regulamentul (CE) nr. 862/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației și protecției internaționale și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 311/76 al Consiliului privind elaborarea de statistici cu privire la lucrătorii străini	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g) și Anexa V	RE 2023		4	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind statistica migrației internaționale	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	ASP – Agenția Servicii Publice		Martie	2027	109	109			
	32007R0862		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g) și Anexa V	RE 2023		5	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei de producere a statisticilor privind migrația și azilul	Ordin emis	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		Iunie	2027	109			109	
5	32013R1260	Regulamentul (UE) nr. 1260/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind statisticile demografice europene	AA – Art. 43 lit. (a) și (c), art. 44 și Anexa V	RE 2023		6	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei statisticii populației și mișcării naturale	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	ASP – Agenția Servicii Publice		Noiembrie	2026	38.5	38.5			
6	32019R1700	Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 octombrie 2019 de stabilire a unui cadru comun pentru statisticile europene referitoare la persoane și gospodării, bazate pe datele la nivel individual colectate din eşantioane, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 808/2004, (CE) nr. 452/2008 și (CE) nr. 1338/2008 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1177/2003 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 577/98 al Consiliului	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024		7	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei modificate și a Instrumentarului Anchetei forței de muncă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Ianuarie	2026	1465.5	957.5		508	
	32019R1700		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		8	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026	277.3	171.8		105.5	
	32019R1700		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		9	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	771	171.8		599.2	
	32019R1700		AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2023, RE 2025		10	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei cercetării "Utilizarea Tehnologiei Informației și Comunicației de persoane și gospodării"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	194			194	
	32019R1700		AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2023, RE 2025		11	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic ale cercetării Utilizarea Tehnologiei Informației și Comunicației de persoane și gospodării"	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	144			144	
7	32019R2240	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2240 al Comisiei din 16 decembrie 2019 de specificare a aspectelor tehnice ale setului de date, de stabilire a formatelor tehnice pentru transmiterea informațiilor și de specificare a modalităților detaliate și a conținutului rapoartelor de calitate privind organizarea unei anchete prin sondaj în domeniul forței de muncă în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		7	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei modificate și a Instrumentarului Anchetei forței de muncă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026					
8	32019R2181	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2181 al Comisiei din 16 decembrie 2019 de specificare a caracteristicilor tehnice în ceea ce privește elementele comune mai multor seturi de date în temeiul Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		7	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei modificate și a Instrumentarului Anchetei forței de muncă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026					
	32019R2181		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026	383.4	171.8		211.6	
9	32024R2915	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2915 al Comisiei din 25 noiembrie 2024 de specificare a aspectelor tehnice din seturile de date ale anchetei prin sondaj pentru domeniul veniturii și condițiilor de viață în ceea ce privește îndatorarea excesivă, consumul și averea în temeiul Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/2052 al Comisiei	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026					
10	32023R0367	Regulamentul delegat (UE) 2023/367 al Comisiei din 25 noiembrie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin specificarea numărului și a titlului variabilelor pentru supraîndatorare, consum și avere în domeniul veniturii și al condițiilor de viață și de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2022/29	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. DO	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO- RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)	PARTENERUL DE DEZVOLTARE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE																		
Capitolul 18: STATISTICI																		
11	32020R0256	Regulamentul delegat (UE) 2020/256 al Comisiei din 16 decembrie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea unui program continuu multianual	AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		13	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al modului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2027 „Organizarea muncii și organizarea timpului de lucru” (LF8Y1)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Octombrie	2026	255.6	239.4		16.2	
	32020R0256		AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		14	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al modului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2028 „Accidente la locul de muncă și probleme de sănătate legate de locul de muncă” (LF8Y1)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2027	306.8	287.3		19.5	
	32020R0256		AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		15	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al modului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2029 „Situația migraților și a descendenților direcți ai acestora pe piața” muncii” (LF8YA)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova			Octombrie	2028	357.9	335.1		22.8	
12	32025R2001	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/2001 al Comisiei din 6 octombrie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește descrierea variabilelor colectate a dată la opt ani pentru subiectele detaliate „Organizarea activității și organizarea timpului de lucru” și „Accidente la locul de muncă și probleme de sănătate legate de locul de muncă” din domeniul forței de muncă	AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		13	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al modului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2027 „Organizarea muncii și organizarea timpului de lucru” (LF8Y1)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Octombrie	2026					
	32025R2001		AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		14	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al modului ad-hoc la Ancheta Forței de Muncă pe anul 2028 „Accidente la locul de muncă și probleme de sănătate legate de locul de muncă” (LF8Y1)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2027					
13	32020R0257	Regulamentul delegat (UE) 2020/257 al Comisiei din 16 decembrie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin precizarea nomenclurii și a titlului variabilelor pentru domeniul forței de muncă	AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		7	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei modificate și a Instrumentarului Anchetei forței de muncă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026					
14	32025R0241	Regulamentul (UE) 2025/941 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticele Uniunii Europene în domeniul pieței forței de muncă referitoare la întreprinderi, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 530/1999 al Consiliului și a Regulamentelor (CE) nr. 450/2003 și (CE) nr. 453/2008	AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		16	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei cercetării statistice „Structura câștigurilor salariale”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	471.8	215.7		256.1	
	32025R0241		AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		17	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului cercetării statistice „Structura câștigurilor salariale”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	202.2	92.4		109.8	
15	32025R1526	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1526 al Comisiei de stabilire a listei și descrieri variabilelor, precum și a specificațiilor tehnice ale acestora, a clasificărilor statistice și a întinelor privind precizia pentru subiectul „Structura Câștigurilor salariale” în temeiul Regulamentului (UE) 2025/941	AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		16	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei cercetării statistice „Structura câștigurilor salariale”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
	32025R1526		AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		17	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului cercetării statistice „Structura câștigurilor salariale”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
16	32003R0450	Regulamentul (CE) nr. 450/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2003 privind indicele costului forței de muncă	AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		18	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei statistice privind estimarea Indicelui Costului Forței de Muncă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	163.7	77.0		86.7	
17	2003R1216	Regulamentul (CE) nr. 1216/2003 al Comisiei din 7 iulie 2003 de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 450/2003 al Parlamentului European și al Consiliului privind indicele costului forței de muncă	AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		18	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei statistice privind estimarea Indicelui Costului Forței de Muncă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
18	32008R0452	Regulamentul (CE) nr. 452/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2008 privind producerea și dezvoltarea de statistici în materie de educație și învățare continuă	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g)	RE 2024, RE 2025		19	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind producerea statisticii educației formale	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie	2026	250.5	90.5		160	
19	32013R0912	Regulamentul (UE) nr. 912/2013 al Comisiei din 23 septembrie 2013 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 452/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind producerea și dezvoltarea de statistici în materie de educație și învățare continuă, în ceea ce privește statisticele în materie de sisteme de educație și formare	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g)	RE 2024, RE 2025		20	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului cercetărilor statistice în domeniul educației formale	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie	2026	300.3	180.3		120	
	32013R0912		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g)	RE 2024		21	Proiect de Ordin pentru revizuirea clasificării naționale a programelor educaționale și a domeniilor de educație și formare pentru a asigura conformitatea deplină cu Clasificarea Internațională Standardă a Educației (ISCED 2011 și ISCED-F 2013)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Ianuarie	2026	423.5	90.5	159.8	173.2	UNICEF
20	32005R1552	Regulamentul (CE) nr. 1552/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 septembrie 2005 privind statisticele referitoare la formarea profesională în întreprinderi	AA – Art. 46 și Anexa V			22	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei cercetării statistice „Formarea Profesională Continuă în Întreprinderi”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026	374.3	249.6		124.7	
	32005R1552		AA – Art. 46 și Anexa V			23	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al cercetării „Formarea Profesională Continuă în Întreprinderi”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026	145.6	97		48.6	
21	32006R0198	Regulamentul (CE) nr. 198/2006 al Comisiei din 3 februarie 2006 de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1552/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticele referitoare la formarea profesională în întreprinderi	AA – Art. 46 și Anexa V			23	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al cercetării „Formarea Profesională Continuă în Întreprinderi”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026					

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. DO	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO- RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)	PARTENERUL DE DEZVOLTARE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE																		
Capitolul 18: STATISTICI																		
	32006R0198		AA – Art. 46 și Anexa V			22	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei cercerții statistice „Formarea Profesională Continuă în Întreprindere”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			ianuarie	2026					
22	3201R0859	Regulamentul delegat (UE) 2021/859 al Comisiei din 4 februarie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin specificarea numărului și a titlurilor variabilelor pentru setul de date din domeniul educației și formării	AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V			24	Proiect de Ordin pentru aprobarea a Metodologiei cercerții statistice în gospodărie „Educația adulților”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie	2027	191.5	57.8	133.7		
	3201R0859		AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V			25	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al cercerții „Educației adulților”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie	2027	322	173.3		148.7	
23	3201R0861	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/861 al Comisiei din 21 mai 2021 de specificare a aspectelor tehnice ale setului de date și de stabilire a formatelor tehnice pentru transmiterea informațiilor privind organizarea unei anchete prin sondaj în domeniul educației și formării în temeiul Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 42 lit. (c), art. 46, pct 2 și Anexa V			24	Proiect de Ordin pentru aprobarea a Metodologiei cercerții statistice în gospodărie „Educația adulților”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie	2027					
	3201R0861					25	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al cercerții „Educației adulților”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie	2027					
24	3201R1901	Regulamentul (UE) 2021/1901 al Comisiei din 29 octombrie 2021 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1338/2008 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește statisticele referitoare la cheltuielile și sursele de finanțare în domeniul sănătății	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		26	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei de elaborare și producere a statisticilor referitoare la cheltuielile și sursele de finanțare în domeniul sănătății	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		ianuarie	2026	134	134			
25	32022R2294	Regulamentul (UE) 2022/2294 al Comisiei din 23 noiembrie 2022 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1338/2008 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește statisticele referitoare la echipamentele de asistență medicală, reșursele umane în domeniul asistenței medicale și utilizarea asistenței medicale	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		27	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului (raportator statistice și procedurilor metodologice) referitoare la echipamentele de asistență medicală, reșursele umane în domeniul asistenței medicale și utilizarea asistenței medicale	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Octombrie	2026	171	171			
26	32008R1338	Regulamentul (CE) nr. 1338/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind statisticele comunitare referitoare la sănătatea publică, precum și la sănătatea și siguranța la locul de muncă	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V			28	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 1282/2016 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind modul de cercetare și stabilirea a diagnosticului de boală (intoxicație) profesională	Hotărâre adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Noiembrie	2026	152	152			
	32008R1338					29	Proiect de Ordin cu privire la modificarea Ordinului MS nr. 828/2011 cu privire la aprobarea formularelor de evidență medicală primară	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Decembrie	2026	136	136			
	32008R1338					30	Proiect de Ordin pentru implementarea Regulamentului sanitar privind modul de cercetare și stabilirea a diagnosticului de boală profesională	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Decembrie	2026	136	136			
27	32020R0258	Regulamentul delegat (UE) 2020/258 al Comisiei din 16 decembrie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin specificarea numărului și titlurilor variabilelor pentru domeniul venituri și condiții de viață	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		9	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
28	32008R1721	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1721 al Comisiei din 17 noiembrie 2020 de specificare a aspectelor tehnice din seturile de date ale anchetei prin sondaj pentru domeniul venitului și condițiilor de viață, în ceea ce privește sănătatea și calitatea vieții, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026					
29	3201R0466	Regulamentul delegat (UE) 2021/466 al Comisiei din 17 noiembrie 2020 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin specificarea numărului și a titlurilor variabilelor pentru domeniul venitului și condițiilor de viață, în ceea ce privește sănătatea și calitatea vieții	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026					
30	3201R2052	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/2052 al Comisiei din 24 noiembrie 2021 de specificare a aspectelor tehnice din seturile de date ale anchetei prin sondaj pentru domeniul venitului și condițiilor de viață în ceea ce privește piața muncii și locuințele, transmiterea între generații a avantajelor și a dezavantajelor și dificultățile legate de locuințe, precum și subiectul ad hoc pentru 2023 privind eficiența energetică a gospodăriilor în temeiul Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
31	32022R0029	Regulamentul delegat (UE) 2022/29 al Comisiei din 28 octombrie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin precizarea numărului și a titlurilor variabilelor pentru domeniul venitului și condițiilor de viață în ceea ce privește piața muncii și locuințele, transmiterea între generații a avantajelor și a dezavantajelor, dificultățile legate de locuințe, precum și subiectul ad hoc pentru 2023 privind eficiența energetică a gospodăriilor (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
32	32022R2498	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2498 al Comisiei din 9 decembrie 2022 de specificare a aspectelor tehnice din seturile de date ale anchetei prin sondaj pentru domeniul venitului și condițiilor de viață, în ceea ce privește accesul la servicii, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
33	3201R0212	Regulamentul delegat (UE) 2023/212 al Comisiei din 3 noiembrie 2022 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin specificarea numărului și a titlurilor variabilelor din domeniul venitului și condițiilor de viață în ceea ce privește accesul la servicii	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025		12	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al Cercetării privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. DO	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO- RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)	PARTENERUL DE DEZVOLTARE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE																		
Capitolul 18: STATISTICI																		
34	32007R0458	Regulamentul (CE) nr. 458/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 aprilie 2007 privind Sistemul european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS)	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		31	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al cercetării “Cheltuieli cu prestațiile sociale și veniturile instituțiilor non-profit, care deservește gospodăriile”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2026	284	161		123	
	32007R0458		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		32	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei Sistemului european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Octombrie	2026	973	252		721	
35	32008R0010	Regulamentul (CE) nr. 10/2008 al Comisiei din 8 ianuarie 2008 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 458/2007 al Parlamentului European și al Consiliului privind Sistemul european de statistici integrate ale protecției sociale (ESSPROS) cu privire la definițiile, clasificările detaliate și actualizarea regulilor de difuzare pentru sistemul central ESSPROS și modulul privind beneficiarii de pensie	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		32	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei Sistemului european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Octombrie	2026					
36	32011R0263	Regulamentul (UE) nr. 263/2011 al Comisiei din 17 martie 2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 458/2007 al Parlamentului European și al Consiliului privind Sistemul european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS) cu privire la lansarea colecțiilor complete a datelor pentru modulul SESPROS privind prestațiile nete de protecție socială	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		32	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei Sistemului european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Octombrie	2026					
37	52005XG(0303001) link Stockholm, Progresime	Acordul domniilor la care s-a ajuns în cadrul Grupului de lucru privind statisticele în materie de criminalitate și justiție penală, bazat pe „Programul de la Haga din 2004: consolidarea libertății, securității și justiției în Uniunea Europeană” (2005/C 53/01) și “Programul de la Stockholm din 2009: O Europă deschisă și sigură în serviciul cetățenilor și pentru protecția acestora” (2010/C 115/01)	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		33	Proiect de ordine de punere în aplicare a Clasificării Internaționale a Crimeilor în Scopuri Statistice (CICSC)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	PG – Procuratura Generală, MJ – Ministerul Justiției, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Octombrie	2026	832	90	741		Programului Naționalilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova (PNUD), - Consolidarea eficienței și a accesului la justiție în Moldova”
38	202401385	Directiva (UE) 2024/1385 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2024 privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		34	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic al cercetării UE privind „Violența bazată pe gen împotriva femeilor și alte forme de violență interpersonală”	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Martie	2026	1073.8	355.9	717.9		UN WOMEN and UNFPA, „Empowering Equality: Strengthening Gender Data Systems for Sustainable Development in ECA”
39	32025C(1207011)	Rezoluția Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023-2026 (2022/C 466/01)				35	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic (chestionare și precizărilor metodologice) de producere a statisticii culturale (activitatea unităților culturale-artistice, participarea populației la activități culturale)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MC – Ministerul Culturii		Iulie	2026	183.47	57.77		125.7	
40	Link	Recomandarea Consiliului din 26 noiembrie 2013 privind promovarea activității fizice favorabile sănătății în toate sectoarele (2013/C 354/01)				36	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic (chestionare și precizărilor metodologice) de producere a statisticii sportului (activitatea unităților sportive, participarea populației la sport)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Octombrie	2026	231	75.01		155.99	
41	32013R02549	Regulamentul (UE) nr. 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind Sistemul european de conturi naționale și regionale din Uniunea Europeană		RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR	37	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei elaborării conturilor naționale	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	BNM – Banca Națională a Moldovei, MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2027	481	240.7		240.3	
42	32020R1197	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1197 al Comisiei din 30 iulie 2020 de stabilire a specificațiilor tehnice și a modalităților în termenul Regulamentului (UE) 2019/2152 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticele europene de întreprindere și de abrogare a 10 acte juridice în domeniul statisticilor de întreprindere	AA – Art. 46 și Anexa V			38	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei Anchetei Structurale în Întreprinderi	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026	220.7	123.1		97.6	
	32020R1197		AA – Art. 42 lit. (b) și (c), art. 43 lit. (c), art. 46 alin. (1) și Anexa V			39	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei vizând Investițiile	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Ianuarie	2026	94.3	94.3			
	32020R1197		AA – Art. 46 și Anexa V			40	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei vizând Statistica Filialelor Străine	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2026	85.6	85.6			
	32020R1197		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V			41	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic privind activitatea de cercetare și dezvoltare în învățământul superior, sectorul public, sectorul întreprinderilor de afaceri și sectorul non-profit	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	444	144		300	
	32020R1197					42	Proiect de Ordin de aprobare a clasificării sectoarelor instituționale (Sectoare Frascati) pentru statistici de cercetare-dezvoltare (corepondența dintre Frascati și sectoarele instituționale pentru conturi naționale)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Iulie	2026	356.3	154		202.3	
	32020R1197		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V			43	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic pentru definiția și producerea statisticilor privind Alocațiile bugetare guvernamentale pentru cercetare și dezvoltare (GHARD)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Mai	2026	125	77		48	
43	32016R0792	Regulamentul (UE) 2016/792 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 mai 2016 privind indicii armonizați ai prețurilor de consum și indicii prețurilor locuințelor și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2494/95 al Consiliului	AA – Art. 42 (e), Art. 43 (d), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	44	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind calcularea Indicelui armonizat al Prețurilor de Consum	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	289	96		193	
44	32020R1148	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1148 al Comisiei din 31 iulie 2020 de stabilire a specificațiilor metodologice și tehnice în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/792 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește indicii armonizați ai prețurilor de consum și indicii prețului locuințelor	AA – Art. 42 (e), Art. 43 (d), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	44	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind calcularea Indicelui armonizat al Prețurilor de Consum	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. DO	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO- RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUCETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)	PARTENERUL DE DEZVOLTARE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE																		
Capitolul 18: STATISTICI																		
45	32024R1720	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1720 al Comisiei din 20 iunie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) 2020/1148 în ceea ce privește elaborarea indicilor armonizați ai prețurilor de consum	AA – Art 42 (e), Art. 43 (d), Art 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	44	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind calcularea Indicelui armonizat al Prețurilor de Consum	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
46	32024R3159	Regulamentul delegat (UE) 2024/3159 al Comisiei din 2 septembrie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) 2016/792 și al Parlamentului European și al Consiliului privind indicii armonizați ai prețurilor de consum și indicele prețului locuințelor în ceea ce privește clasificarea consumului și includerea locurilor de muncă	AA – Art. 42 (e), Art. 43 (d), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	44	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind calcularea Indicelui armonizat al Prețurilor de Consum	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
47	32023R1470	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1470 al Comisiei din 17 iulie 2023 de stabilire a specificațiilor metodologice și tehnice în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/792 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește indicele prețurilor locuințelor și indicele prețurilor locuințelor ocupate de proprietari și de modificare a Regulamentului (UE) 2020/1148 al Comisiei	AA – Art 42 (e), Art. 43 (d), Art 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		45	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind calcularea Indicelui Prețurilor Locuințelor	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	"AGCC - Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru"		Decembrie	2027	289	96		193	
48	32019R2152	Regulamentul (UE) 2019/2152 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2019 privind statisticele europene referitoare la întreprinderi, de abrogare a 10 acte juridice în domeniul statisticilor referitoare la întreprinderi, JO L 327, 17.12.2019, p.1	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V			41	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic privind activitatea de cercetare și dezvoltare în învățământul superior, sectorul public, sectorul întreprinderilor de afaceri și sectorul non-profit	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026					
	32019R3152		AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V			43	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic pentru definiția și producerea statisticilor privind Alocațiile bugetare guvernamentale pentru cercetare și dezvoltare (CIBARD)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Mai	2026					
49	32022R2379	Regulamentul (UE) 2022/2379 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 noiembrie 2022 privind statisticele referitoare la factorii de producție și la producția agricolă, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 617/2008 al Comisiei și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 1165/2008, (CE) nr. 543/2009 și (CE) nr. 1185/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Directivei 96/16/CE a Consiliului	AA – Art. 46 și Anexa V			46	Proiect de Ordin pentru aprobarea precizărilor Metodologice privind statistica vegetală	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Septembrie	2026	224.3	224.3			
	32022R2479		AA – Art. 46 și Anexa V			47	Proiect de Ordin pentru aprobarea precizărilor Metodologice privind statistica animalieră, lapte, carne și ouă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, ALIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Septembrie	2026	724	724			
	32022R2479		AA – Art. 46 și Anexa V			48	Proiect de Ordin pentru ajustarea Instrumentarului privind statistica animalieră, lapte, carne și ouă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, ALIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Septembrie	2027	269.6	269.6			
	32022R2479		AA – Art. 46 și Anexa V			49	Proiect de Ordin pentru aprobarea precizărilor Metodologice privind rețeturile în agricultură	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2026	556	156		400	
	32022R2479		AA – Art. 46 și Anexa V			50	Proiect de Ordin pentru aprobarea precizărilor Metodologice privind statistica produselor de protecție a plantelor	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Aprilie	2027	474	74		400	
	32022R2479		AA – Art. 46 și Anexa V			51	Proiect de ordin pentru aprobarea precizărilor Metodologice privind colectarea datelor statistice privind nutriția	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		August	2027	278	78		200	
50	32023R1579	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1579 al Comisiei din 31 iulie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2022/2379 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește statisticele privind rețeturile agricole	AA – Art. 46 și Anexa V			52	Proiect de ordin pentru aprobarea Instrumentarului privind rețeturile în agricultură	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2027	278	78		200	
51	32023R1538	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1538 al Comisiei din 25 iulie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2022/2379 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește statisticele referitoare la producția vegetală	AA – Art. 46 și Anexa V			53	Proiect de Ordin pentru ajustarea Instrumentarului privind statistica vegetală	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Septembrie	2027	78	78			
52	32023R2745	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2745 al Comisiei din 8 decembrie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2022/2379 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește statisticele referitoare la producția animalieră	AA – Art. 46 și Anexa V			48	Proiect de Ordin pentru ajustarea Instrumentarului privind statistica animalieră, lapte, carne și ouă	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Septembrie	2027					
53	32018R1091	Regulamentul (UE) 2018/1091 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind statisticele integrate referitoare la ferme și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 1166/2008 și (UE) nr. 1337/2011	AA – Art. 43 lit. (b)	RE 2023	GP - Planul de creștere economică	54	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și desfășurarea Recensământului general agricol (RGA), runda 2020	Hotărâre adoptată	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Iunie	2027	242.6	242.6			
	32018R1091		AA – Art. 43 lit. (b)	RE 2023		55	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei pentru efectuarea Recensământului General Agricol (RGA)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Noiembrie	2028	242.6	242.6			
	32018R1091		AA – Art. 43 lit. (b)	RE 2023		56	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic privind efectuarea Recensământului General Agricol (RGA)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Noiembrie	2029	242.6	242.6			
54	32024R2914	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2914 al Comisiei din 25 noiembrie 2024 privind datele care trebuie furnizate în perspectiva anului de referință 2026, în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1091 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticele integrate referitoare la ferme, în ceea ce privește lista variabilelor și descrierea acestora	AA – Art. 43 lit. (b)			57	Proiect de Ordin pentru aprobarea organizării și desfășurării Anchetelor integrate (structurale) în agricultură, anul de referință 2026	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Iulie	2026	192.6	192.6			
	32024R2914		AA – Art. 43 lit. (b)			58	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei și a Instrumentarului statistic pentru efectuarea Anchetelor integrate (structurale) în agricultură	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Septembrie	2026	917.7	340		577.7	

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. DO	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO- RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)	PARTENERUL DE DEZVOLTARE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE																		
Capitolul 18: STATISTICI																		
55	32004R0138	Regulamentul (CE) nr. 1382/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 decembrie 2003 privind controlul economic pentru agricultură în cadrul Comunității	AA – Art. 43 lit. (b)			59	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind controlul economic pentru agricultură	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Martie	2028	663	156		507	
56	32003R0762	Regulamentul (CE) nr. 762/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iulie 2008 privind transmiterea de către statele membre a statisticilor referitoare la acvacultură și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 788/96 al Consiliului	AA – Art. 46 și Anexa V			60	Proiect de Ordin pentru aprobarea procedurilor Metodologice privind producerea de date în sectorul acvacultură	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Decembrie	2026	50	50			
	32008R0762		AA – Art. 46 și Anexa V			61	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului statistic privind producerea de date în sectorul acvacultură	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Decembrie	2026	80	80			
57	32023R1537	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1537 al Comisiei din 25 iulie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2022/2379 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește statisticile referitoare la utilizarea produselor de protecție a plantelor care urmează să fie transmise pentru anul de referință 2026 în cadrul regimului tranzițoriu 2025-2027 și în ceea ce privește statisticile referitoare la produsele de protecție a plantelor introduse pe miază	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V			62	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului privind statistica produselor de protecție a plantelor	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2027	600	600			
58	32024R0212	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2212 al Comisiei din 3 septembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2022/2379 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește statisticile privind nutriția	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V			63	Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului privind colectarea datelor statistice privind nutriția	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2027	478	78		400	
59	32024R0264	Regulamentul (UE) 2024/264 al Comisiei din 17 ianuarie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1099/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile în domeniul energiei, în ceea ce privește implementarea actualizărilor pentru statisticile	AA – Art. 46 și Anexa V			64	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind statisticile anuale, lunare și lunare pe termen scurt din domeniul energiei	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MEn – Ministerul Energiei		Decembrie	2026	70.1	70.1			
60	32011R0692	Regulamentul (UE) nr. 692/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 iulie 2011 privind statisticile europene referitoare la turism și de abrogare a Directivei 95/57/CE a Consiliului	AA – Art. 46 și Anexa V			65	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei anchetei statistice privind Cererea turistică în gospodării în vederea transpunerii Regulamentului (UE) 692/2011 Anexa II	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Septembrie	2027	63			63	
61	32005R0782	Regulamentul (CE) nr. 782/2005 al Comisiei din 24 mai 2005 de stabilire a formatului pentru transmiterea rezultatelor privind statisticile asupra deșeurilor				66	Proiect de Ordin pentru aprobarea Raportului de calitate cu privire la datele statistice despre gestionarea deșeurilor	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026	67	67			
62	32002R0150	Regulamentul (CE) nr. 2150/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2002 referitoare la statisticile privind deșeurile (Text cu relevanță pentru SEE)				67	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea statisticilor pe deșuri	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026	142.6	142.6			
63	32002R1444	Regulamentul (CE) nr. 1445/2003 al Comisiei din 5 septembrie 2005 de definire a criteriilor adecvate de evaluare a calității și a conținutului rapoartelor de calitate privind statisticile a deșeurilor în sensul Regulamentului (CE) nr. 2150/2002 al Parlamentului European și al Consiliului Text cu relevanță pentru SEE				67	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea statisticilor pe deșuri	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026					
64	32011R0691	Regulamentul (UE) nr. 691/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 iulie 2011 privind controlul economic de mediu european				68	Proiect de Ordin privind controlul economic de mediu	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, ANIF - Agenția Națională de Imbunătățiri Funciare, MEn – Ministerul Energiei, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MOLDA		Decembrie	2026	1800	692		1108	
	32011R0691					69	Proiect de Ordin pentru aprobarea metodologiei controlul economic ale emisiilor atmosferice pe baza Cadului central al sistemului de conturi economice de mediu al ONU (CF-SEEA)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MM – Ministerul Mediului		Noiembrie	2026	200	156		44	
65	32019R1130	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1130 al Comisiei din 2 iulie 2019 privind condițiile uniforme pentru aplicarea armonizată a tipologiilor teritoriale în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 41 și 42 lit. b) și c)	RE-2025		70	Proiect de Ordin pentru aprobarea tipologiilor teritoriale la nivelul LAU	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2027	125.9	116.2		9.7	
66	32003R1059	Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 mai 2003 privind instituirea unui nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică (NUTS)	AA – Art. 42 lit. (c)	RE-2025		70	Proiect de Ordin pentru aprobarea tipologiilor teritoriale la nivelul LAU	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2027					
67	32023R0674	Regulamentul delegat (UE) 2023/674 al Comisiei din 26 decembrie 2022 de modificare a anexelor la Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului privind instituirea unui nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică (NUTS)	AA – Art. 42 lit. (c)	RE-2025		71	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 570/2017 cu privire la aprobarea Nomenclatorului unităților teritoriale de statistică al Republicii Moldova	Hotărâre adoptată	BNS – Biroul Național de Statistică			Octombrie	2026	129	129			
68	32023R0137	Regulamentul delegat (UE) 2023/137 al Comisiei din 10 octombrie 2022 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1893/2006 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a Nomenclatorului statistic al activităților economice NACE a doua revizuire				72	Proiect de Ordin pentru aprobarea Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM) Revizuit 2.1	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2026	85.6	85.6			
69	32024R3103	Commission Delegated Regulation (EU) 2024/3103 of 2 September 2024 amending Regulation (EC) No 451/2008 of the European Parliament and of the Council as regards updating the classification of products by activity (CPA), OJ L, 2024/3103, 12.12.2024, p. 1-169				73	Proiect de Ordin pentru aprobarea Clasificatorului statistic al produselor (bunurilor și serviciilor) al Republicii Moldova (CSPM)	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Noiembrie	2027	85.6	85.6			
70	32014R0431	Regulamentul (UE) nr. 431/2014 al Comisiei din 24 aprilie 2014 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1099/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile în domeniul energiei, în ceea ce privește punerea în aplicare a statisticilor anuale privind consumul de energie în gospodăriile populare	AA – Art. 43 lit. (c) și Anexa V			74	Proiect de Ordin pentru aprobarea Metodologiei privind consumul de energie în gospodăriile casnice	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică			Decembrie	2026	94.8	94.8			

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO- RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)	PARTENERUL DE DEZVOLTARE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE																		
Capitolul 18: STATISTICI																		
71	32009R0472	Regulamentul (CE) nr. 479/2009 al Consiliului din 25 mai 2009 privind aplicarea Protocolului privind procedura aplicabilă deficiențelor excesive anexat la Tratatul de instituire a Comunității Europene (versiune codificată)		RE 2025	CR	75	Proiect de Ordin privind aprobarea inventarului procedurii de deficit excesiv	Ordin emis	BNS – Biroul Național de Statistică	MF – Ministerul Finanțelor, BNM – Banca Națională a Moldovei, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2027	1240.7	240.7		1000	

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR.DO	ACTIUNE NORMATIVA	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILA	INSTITUTII CO-RESPONSABILA	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE																	
CAPITOLUL 32 - CONTROL FINANCIAR																	
1	32017L1371	Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloc de drept penal			CR - Criteriu de referință	1	Proiect de Lege pentru modificarea Codului Penal	Lege adoptată	MJ - Ministerul Justiției	MF - Ministerul Finanțelor, CNA - Central Național Anticorupție, SFS - Serviciul Fiscal de Stat, ICTS - Inspectoratul Control Financiar de Stat	Octombrie 2026	Decembrie	2026	77.00			77.00
2	32013R0881	Regulamentul (UE, EURATOM) nr. 883/2013 al parlamentului european și al consiliului din 11 septembrie 2013 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (Euratom) nr. 1074/1999 al Consiliului, inclusiv conform ultimei modificări din 17.01.2021		RE: 2023, RE 2024, RE: 2025	CR - Criteriu de referință	2	Proiect de lege pentru modificarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014	Lege adoptată	MF - Ministerul Finanțelor	CNA - Central Național Anticorupție, ICTS - Inspectoratul Control Financiar de Stat	Iulie 2025	Decembrie	2025	129.00			129.00
	32013R0881			RE: 2023, RE 2024, RE: 2025	CR - Criteriu de referință	3	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (HG nr. 938/2023, HG nr. 1365/2016, HG nr. 577/2018, HG nr. 576/2017) (privind ajustarea sistemului antifraudă)	Hotărâre de Guvern adoptată	MF - Ministerul Finanțelor	ICTS - Inspectoratul Control Financiar de Stat, CNA - Central Național Anticorupție, CS - Cancelaria de Stat		Decembrie	2026	189.00	189.00		
3	32001D0887	Decizia Consiliului din 6 decembrie 2001 (2001/887/JAI) privind protecția monedei euro împotriva falsificării			CR - Criteriu de referință	4	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însempnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF - Ministerul Finanțelor	BNM - Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.00			
4	32001R1338	Regulamentul (CE) nr. 1338/2001 al Consiliului din 28 iunie 2001 de definire a măsurilor necesare protecției monedei euro împotriva falsificării, extins prin Regulamentul (CE) nr. 1339/2001			CR - Criteriu de referință	4	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însempnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF - Ministerul Finanțelor	BNM - Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32001R1338				CR - Criteriu de referință	5	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind verificarea calității bannotelor lei moldovenești în vederea reevaluării și modificare a unor acte normative ale BNM	Hotărâre adoptată	BNM - Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	190.00			
	32001R1338				CR - Criteriu de referință	6	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind asigurarea autenticității bannotelor și monedelor euro	Hotărâre adoptată	BNM - Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	118.00			
5	32010P00014	Decizia BCE/2010/14 din 16 septembrie 2010 privind verificarea autenticității și a calității în repunerea în circulație a bannotelor euro			CR - Criteriu de referință	4	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însempnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF - Ministerul Finanțelor	BNM - Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32010P00014				CR - Criteriu de referință	5	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind verificarea calității bannotelor lei moldovenești în vederea reevaluării și modificare a unor acte normative ale BNM	Hotărâre adoptată	BNM - Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
	32010P00014				CR - Criteriu de referință	6	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind asigurarea autenticității bannotelor și monedelor euro	Hotărâre adoptată	BNM - Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
6	32010R1210	Regulamentul (UE) nr. 1210/2010 al Parlamentului european și al Consiliului din 15 decembrie 2010 privind autentificarea monedelor euro și procesarea monedelor euro improprii circulației			CR - Criteriu de referință	4	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însempnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF - Ministerul Finanțelor	BNM - Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32010R1210				CR - Criteriu de referință	5	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind verificarea calității bannotelor lei moldovenești în vederea reevaluării și modificare a unor acte normative ale BNM	Hotărâre adoptată	BNM - Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
	32010R1210				CR - Criteriu de referință	6	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind asigurarea autenticității bannotelor și monedelor euro	Hotărâre adoptată	BNM - Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
7	32013D0010	Decizia BCE/2013/10 din 19 aprilie 2013 privind capsurile, specificațiile, reproducerea, preschimbarea și reținutarea bannotelor euro			CR - Criteriu de referință	4	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însempnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF - Ministerul Finanțelor	BNM - Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32013D0010				CR - Criteriu de referință	5	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind verificarea calității bannotelor lei moldovenești în vederea reevaluării și modificare a unor acte normative ale BNM	Hotărâre adoptată	BNM - Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
	32013D0010				CR - Criteriu de referință	6	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind asigurarea autenticității bannotelor și monedelor euro	Hotărâre adoptată	BNM - Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
8	32004R2182	Regulamentul (CE) nr. 2182/2004 privind modelile și jetoanele similare monedelor euro, extins prin Regulamentul (CE) nr. 2183/2004			CR - Criteriu de referință	4	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însempnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF - Ministerul Finanțelor	BNM - Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32004R2182				CR - Criteriu de referință	5	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind verificarea calității bannotelor lei moldovenești în vederea reevaluării și modificare a unor acte normative ale BNM	Hotărâre adoptată	BNM - Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
	32004R2182				CR - Criteriu de referință	6	Proiect Hotărâre a Comitetului executiv al BNM de aprobare a Regulamentului privind asigurarea autenticității bannotelor și monedelor euro	Hotărâre adoptată	BNM - Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026				
9	32003C00005	Orientarea BCE/1999/3 din 7 iulie 1998 privind anunțuri prevădând bannotele euro, completată prin Orientarea BCE/2003/5 din 20 martie 2003 privind aplicarea unor măsuri pentru combaterea reproducătorilor neconforme de bancnote euro, precum și schimbii și reținutarea bannotelor euro			CR - Criteriu de referință	4	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însempnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)	Lege adoptată	MF - Ministerul Finanțelor	BNM - Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
10	32011D0600	Comunicarea Comisiei privind protecția dreptului de autor a designului fiecăi monede a monedelor euro (COM 2001/0600)		RE: 2024, RE: 2025	GP - Planul de acțiune economică, CR - Criteriu de referință	7	Proiectul de Lege pentru modificarea art.4 din Legea nr. 260/2017 pentru asigurarea independenței financiare (procedura de planificare și aprobare a bugetului ISA)	Lege adoptată	MF - Ministerul Finanțelor	CCRM - Curtea de Conturi	Aprilie 2026	Iunie	2026	356.00	356.00		
				RE: 2025	CR - Criteriu de referință	8	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea Programului național antifraudă pentru anii 2025-2026	Hotărâre de Guvern adoptată	MF - Ministerul Finanțelor	ICTS - Inspectoratul Control Financiar de Stat		Iunie	2026	189.00	189.00		

				GP - Planul de creștere economică	9	Proiect de ordin pentru modificarea Ordinului MF nr.140/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului CPPI, pentru extinderea mandatului acestuia privind capacitățile de supraveghere a independenței funcției de audit intern	Ordin emis	MF – Ministerul Finanțelor	MF – Ministerul Finanțelor		Iunie	2027	310.00	60.00		250.00
				GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	10	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea Conceptului Sistemului informațional „MCAPI” (Monitorizare și Coordonare Antifraudă)	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	ICFS – Inspectoratul Control Financiar de Stat		Iunie	2026	189.00	0.00		189.00
				PAR, CR - Criteriu de referință	11	Revizuirea Standardelor Naționale de Audit Intern, pentru alinierea acestora la noile Standarde Globale de Audit Intern	Ordin emis	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026	340.00	90.00		250.00

Anexa B													
NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER I. VALORI FUNDAMENTALE													
CRITERIUL POLITIC													
FUNCȚIONAREA INSTITUȚIILOR DEMOCRATICE													
1	Dezvoltarea unei platforme electronice pentru sporirea transparenței în procesul de administrare electorală, la nivelul CEC și consiliilor electorale de circumscripție, inclusiv prin dezvoltarea și perfecționarea instrumentelor informaționale, care satisfac cerințele de date deschise, accesibile, combinate cu rezistență, siguranță și flexibilitatea sistemelor informaționale.				FDI	Platforma dezvoltată și funcțională	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2027	1000.00	500.00	500.00	
2	Dezvoltarea unei soluții digitale pentru depunerea, examinarea și soluționarea contestațiilor în perioada electorală.				FDI	Soluție digitală dezvoltată	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	1000.00		1000.00	
3	Dezvoltarea unui nou Registru de Stat al Alegătorilor pentru îmbunătățirea calității listelor electorale (indiferent de tipul scrutinului și care ar reglementa mecanisme simplificate de excludere din liste a persoanelor decedate, inclusiv peste hotarele țării).				FDI	Registru dezvoltat și operațional	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2027	4000.00	2000.00	2000.00	
4	Dezvoltarea unei platforme electronice dedicată colectării, stocării și arhivării activităților politice observate de către funcționarii electorali, pentru a contribui la proceduri mai eficiente de supraveghere și control a finanțării politice.				FDI	Platformă dezvoltată și funcțională	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	600.00		600.00	
5	Elaborarea unui ghid metodologic privind tehnica și metoda de cercetare și calificare a infracțiunilor legate de finanțarea politică ilegală și corupția politică.	4			FDI	Ghid aprobat	PG – Procuratura Generală	Decembrie	2026				
6	Elaborarea și actualizarea unui curs de învățare la distanță (platforma ILIAS) pentru judecători, procurori și ofițeri de urmărire penală privind particularitățile examinării cauzelor legate de finanțarea politică ilegală și corupția politică.	4			FDI	Curs electronic elaborat și lansat	INJ - Institutul Național de Justiție	Decembrie	2027	66.00		66.00	
7	Creșterea nivelului de interacțiune și colaborare, în cadrul scrutinelor naționale, între CEC și autoritățile publice implicate în documentarea cazurilor de finanțare politică ilegală și corupție politică, inclusiv prin crearea echipelor mixte de profil	4			FDI	Numărul grupurilor de lucru instituite Numărul de ședințe desfășurate	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2027	6.80	6.80		
8	Asigurarea schimbului de date și interoperabilitate între sistemele informaționale ale autorităților publice naționale referitoare la cazuri de finanțare politică ilegală și corupție politică.				FDI	Numărul de acorduri Numărul de sisteme de date operaționale	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	0,00			
9	Asigurarea interacțiunii și schimbului continuu de experiență cu Autoritatea pentru partidele politice, Rețeaua europeană de cooperare în domeniul alegerilor, fundațiile politice europene, precum și alți actori internaționali relevanți				FDI	Numărul de evenimente desfășurate	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	300.00	300.00		

10	Reconfigurarea funcțională a modului de raportare electronică financiară a partidelor politice și concurenților electorali (sub-sistemul informațional „Control financiar”) care satisfac cerințele de date deschise, accesibilitate combinate cu rezistență, siguranță și flexibilitatea sistemelor informaționale.				FDI	Modul de raportare financiară reconfigurat	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	3000.00	1500.00	1500.00	
11	Instruirea profesională continuă a trezorerilor, cenzorilor și conducătorilor partidelor politice și concurenților electorali privind prevenirea cazurilor de finanțare politică necorespunzătoare.				FDI	Numărul persoanelor instruite (cenzori, trezoreri, concurenți, etc)	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2025-2027	200.00	100.00	100.00	
12	Aprobarea metodologiei de efectuare a misiunii pe baza procedurilor convenite privind gestiunea financiară a partidelor politice				FDI	Metodologie elaborată și aprobată	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	152.20	76.10	76.10	
13	Elaborarea unui ghid de bune practici de prevenire și evitare a abuzului de resurse administrative și desfășurarea campaniilor de informare publică privind regulile și interdicțiile de finanțare politică.				FDI	Ghid elaborat și aprobat	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2027	152.20	76.10	76.10	
14	Integrarea metodologiei analitice pentru identificarea și evaluarea amenințărilor informaționale prin intermediul unui grup operativ interinstituțional, în procedurile operaționale interne ale instituțiilor grupului interinstituțional pentru consolidarea eforturilor de contracarare a acțiunilor de Manipulare a Informațiilor și Ingerințele Străine (MIS), cu suportul programelor de instruire și utilizarea eficientă a platformei OPEN CTI				FDI	Metodologie integrată	CCSCD - Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării	Decembrie	2026	0.00			
15	Consolidarea Programului de instruire destinat grupului comun de analiști din cadrul instituțiilor specializate (SIS, MAI (IN), CA, MA (AIM, StratCom), ASC, STISC, CEC, etc.) pentru identificarea și evaluarea amenințărilor informaționale, în contextul consolidării eforturilor de contracarare a MIS				FDI	Numărul de instruiți desfășurate Numărul de beneficiari	CCSCD - Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării	Decembrie	2026	160.00		160.00	
16	Implementare campaniilor sociale pentru consolidarea rezilienței informaționale în parteneriat cu actorii non-statali, inclusiv cu organizațiile media și societatea civilă	5			FDI	Numărul de campanii sociale dezvoltate Numărul de beneficiari	CCSCD - Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării		2026-2027	1418.00	1418.00		
17	Dezvoltarea și implementarea de programe de fortificare a capacităților pentru funcționarii publici, experți și specialiști în comunicare, pentru a spori reziliența instituțiilor la dezinformare și a consolida reziliența societală, abordând factorii sistemici care permit sau facilitează MIS				FDI	Numărul de programe desfășurate	CCSCD - Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării		2026-2027				
18	Instituirea platformelor sociale (viber, facebook etc.) pentru informarea în timp real a părților interesate cu privire la proiectele de acte normative, consultările publice, dezbaterele și alte informații de interes public, la nivelul Parlamentului.	6		RE 2024, RE 2025	FDI	Numărul platforme instituite, frecvența plasării informațiilor	Parlament	Iunie	2026	0.00			
19	Instituirea și asigurarea funcționalității consiliilor de experți care să ofere sprijin specializat comisiilor parlamentare permanente pentru a spori implicarea societății civile în procesul decizional.			RE 2024, RE 2025	FDI	Numărul de consilii de experți constituite Rata de participare a consiliilor de experți în activitatea comisiilor permanente	Parlament	Decembrie	2025	0.00			
20	Achiziționarea echipamentului necesar pentru transmiterea în direct a tuturor sedințelor parlamentare			RE 2025	FDI	Numărul sedințe transmise în direct din totalul sedințelor parlamentare organizate	Parlament	Iulie	2026	300.00	300.00		

21	Formarea continuă pentru deputați și funcționari publici din cadrul Secretariatului Parlamentului în materie de proces de aderare la UE, funcția de control parlamentar, standarde etice, integritate, comunicare și cooperare cu societatea civilă, precum și de transparență în procesul decizional/participare publică.	7			FDI	Numărul funcționarilor instruiți Numărul de instruiți	Parlament		2025-2027	300.00	300.00		
22	Elaborarea unui ghid cu 4 orientări metodologice pentru OSC privind aplicarea și raportarea utilizării mijloacelor obținute prin finanțare nerambursabilă; desemnare procentuală; achiziții publice; antreprenariat social.			RE 2025	FDI	Ghid elaborat	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	200.00	100.00	100.00	
23	Desfășurarea sesiunilor de informare a OSC privind aspectele practice de acces la finanțare publică (prezentarea componentelor ghidului).				FDI	Numărul de sesiuni desfășurate	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	200.00	100.00		100.00
24	Desfășurarea campaniilor anuale de informare a publicului larg privind oportunitățile de finanțare a organizațiilor necomerciale prin participarea la mecanismul de desemnare procentuală și a OSC-urilor privind procedura și beneficiile înscrierii la mecanismul de desemnare procentuală.				FDI	Campanie anuală desfășurată Numărul materialelor promoționale elaborate și distribuite	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	450.00	100.00		350.00
25	Dezvoltarea funcționalului platformei online de consultare publică particip.gov.md, prin perfecționarea interfeței, precum și dezvoltării aspectelor specifice ale platformei de asigurare a transparenței, consultării, feedback și monitorizării procesului decizional al autorităților publice.	8		RE 2025	FDI	Platforma particip.gov.md modernizată Statisticile platformei: Numărul proiectelor consultate Numărul comentariilor la proiecte Numărul comentariilor incluse în sinteza Numărul evenimentelor de consultare publică	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	800.00	800.00	800.00	
26	Promovarea utilizării conforme a platformei particip.gov.md de către autoritățile publice centrale și locale.	8			FDI	Numărul ctivităților de promovare/informare desfășurate	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	200.00	200.00		
27	Dezvoltarea capacităților rețelei specializate TeConsult privind organizarea și funcționarea eficientă a platformelor consultative permanente a autorităților publice centrale.	8		RE 2025	FDI	Numărul funcționarilor instruiți Numărul de instruiți	CS – Cancelaria de Stat	Iunie	2026	300.00	100.00	200.00	
28	Dezvoltarea cursului online privind guvernarea deschisă				FDI	Curs online dezvoltat	CS – Cancelaria de Stat	Iunie	2026	1200.00	200.00	1000.00	
29	Instruirea funcționarilor publici din autoritățile administrației publice centrale și locale privind guvernarea deschisă			RE 2025	FDI	Numărul activități de informare desfășurate Numărul funcționari instruiți	INAMP - Institutul Național de Administrație și Management Public	Decembrie	2027	397.00			397.00
30	Elaborarea ghidului de aplicare a diferitor forme de consultare publică	8		RE 2025	FDI	Ghid elaborat și publicat	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	300.00	300.00		
31	Organizarea atelierelor dedicate autorităților publice locale privind modelele de consultare publică.	8			FDI	Numărul atelierelor desfășurate	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	250.00			250.00
										16570.00	7390.00	7952.00	1097.00

Anexa B														
NR. D/O	COD UNIC IDENTIFICABIL	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER I. VALORI FUNDAMENTALE														
REFORMA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE														
1		Elaborarea Raportului intermediar pentru perioada 2023-2026, în vederea evaluării eficacității implementării Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru perioada 2023-2026.	4	Art. 21,22,23	RE 2024	PAR	Raport elaborat	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	117.3	117.3		
2		Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul funcționării instituțiilor publice centrale.	1, 2, 3, 4, 5	Art. 21,22,23		PAR	Nr de funcționari alocați și instruiți în domeniul elaborării și coordonării politicilor conexe reformei administrației publice centrale	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2027	2742.1	ND	ND	
3		Creșterea capacității administrative prin intermediul formării de formatori și cursuri în cascadă pentru APC și APL privind gestionarea și absorbția fondurilor UE (de precaderare și monitorizare).			RE 2024	PAR, ERP - Planul de Reformă Economică	1. Cel puțin 1 formare de formatori cu câte 4 instruiți în cascadă organizate; 2. Număr de persoane instruite (cu dezagregare din APC și APL).	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	4 800.0		4 800.0	
4		Consolidarea capacităților Cancelariei de Stat în calitate de coordonator național al sistemului de management al funcției publice, și ale subdiviziunilor de resurse umane din autoritățile publice, pentru dezvoltarea unui sistem integrat, modern și eficient de gestionare a funcției publice		Art. 22, lit.c)	RE 2024	PAR	1. Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul managementului funcției publice din Cancelaria de Stat până la sfârșitul anului 2026; 2. Cel puțin 80% din subdiviziunile de resurse umane din APC care dispun de personal alocat, în conformitate cu normele standardizate aprobate; 3. Cel puțin 65% din personalul Direcției managementului funcției publice a Cancelariei de Stat și subdiviziunile de resurse umane din APC instruit în managementul funcției publice, până la sfârșitul anului 2027.	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	7220	7220		
5		Dezvoltarea și implementarea unui mecanism de monitorizare a implementării procedurilor de personal în cadrul autorităților publice centrale (eșantionat) în vederea îmbunătățirii cadrului normativ aferent managementului funcției publice		Art. 22, lit.c)		PAR	1. Proceduri și instrumente standardizate pentru monitorizarea implementării procedurilor de personal pilotate și aplicate în autoritățile publice centrale (eșantionat) până la sfârșitul anului 2026; 2. Ghiduri metodologice privind implementarea procedurilor de personal elaborate și/sau revizuite până la sfârșitul anului 2027; 3. Raportul anual privind monitorizarea implementării procedurilor de personal elaborat.	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	450			450
6		Dezvoltarea și implementarea procedurii de accedere în funcția publică prin recrutare centralizată	12	Art. 22, lit.c)	RE 2024	PAR, GP - Planul de creștere economică	1. Cadrul instituțional, metodologic, tehnologic (platformă/modul IT) și logistic pentru pilotarea recrutării centralizate în APC pregătit, până în iunie 2027; 2. Ghid pentru aplicarea cadrelor de competență pentru funcționarii publici de conducere de nivel superior în procesele de recrutare, selecție și dezvoltare profesională a acestora, până la	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	45512.5			45512.5
7		Dezvoltarea și implementarea unui sistem informațional integrat privind evidența și managementul funcțiilor publice și a funcționarilor publici, interoperabil cu alte sisteme informaționale relevante, în vederea asigurării uniformității, eficienței, transparenței		Art. 22, lit.c)		PAR, GP - Planul de creștere economică	SI EMRU proiectat, dezvoltat modular și 3 module pilotate până în decembrie 2027.	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2027	14301.6	4500		9801.6
8		Consolidarea capacităților entităților responsabile de formarea și dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici, în vederea asigurării unui corp de funcționari publici performant	8		RE 2024	PAR	1. Cadrul metodologic pentru stabilirea standardelor minime de calitate pentru prestatorii de servicii de instruire pentru autoritățile publice, inclusiv recrutarea, selecția, certificarea formatorilor naționali elaborat; 2. Cel puțin 30% din formatorii interni din APC/entitatea publică implicați în instruirea funcționarilor publici din APC cu competențe	CS – Cancelaria de Stat	Iunie	2025-2027	700	540	160	
9		Implementarea Programului de formare și dezvoltare profesională a funcționarilor publici pentru perioada 2025-2027, în cadrul procesului de profesionalizare a funcției publice	9	Art. 22, lit.c)	RE 2024	PAR	1. Numărul programelor de formare specializată elaborate și implementate; 2. Pondere funcționarilor publici instruiți per categorii de funcții publice din grupurile prioritare; 3. Programe de mentorat, coaching și/sau consultanță pentru categorii prioritare de angajați din autoritățile publice elaborate și implementate.	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2025-2027	9000	9000		
10		Implementarea Programului de stagii plătite în administrația publică, bazat pe meritocrație, transparență și egalitate de șanse, pentru atragerea și formarea viitorilor profesioniști în serviciul public.	13, 14	Art. 22, lit.c)	RE 2024	PAR	1. Rata autorităților publice centrale care implementează Programul de stagii plătite în serviciul public; 2. Rata stagiilor care au absolvit Programul de stagii plătite în serviciul public.	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	7920	7883		37

11		Dezvoltarea capacităților manageriale și profesionale ale funcționarilor publici de conducere de nivel superior din administrația publică centrală	9	Art. 22, lit.c)	RE 2024	PAR	1. Pondere funcționarilor publici de conducere de nivel superior care au absolvit Programul de formare specializată.	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	4089.6			4089.6
12		Implementarea unui sistem integrat pentru consolidarea integrității instituționale și eticii profesionale în administrația publică, pentru promovarea transparenței, responsabilității și creșterea încrederii cetățenilor în serviciul public	15	Art. 22, lit.c)		PAR	1. Ghidul metodologic privind aplicarea Codului de conduită pentru persoanele cu funcții de demnitate publică elaborat și distribuit autorităților publice; 2. Program de formare de formatori privind integritatea și etica profesională.	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2027	830			830
13		Înstruirea continuă a funcționarilor publici din cadrul autorităților publice cu privire la aplicarea Legii nr. 148/2023				PAR	1. 5 instruiți anual; 2. 500 de funcționari instruiți anual.	INAMP - Institutul Național de Administrație și Management Public		2025-2027	ND			
14		Monitorizarea paginilor web oficiale ale autorităților publice privind respectarea cerințelor de transparență proactivă prevăzute de Legea nr. 148/2023				PAR	1. 50 de pagini web monitorizate anual; 2. Recomandări elaborate și transmise către autoritățile monitorizate.	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	70	70		
15		Efectuarea unei evaluări externe în scopul identificării modelului potrivit pentru Republica Moldova de auditare a APL, armonizat la bunele practici în cadrul Uniunii Europene				PAR	Evaluare efectuată	CCRM – Curtea de Conturi	Iunie	2026	150	150		
16		Elaborarea proiectului conceptului privind modelul de auditare a APL, consultarea și avizarea proiectului conform procedurii legale	21			PAR	Proiect de concept elaborat și avizat	CCRM – Curtea de Conturi	Decembrie	2026	200.9	200.9		
17		Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul monitorizării, supravegherii și controlului autorităților și instituțiilor publice				PAR	Program anual al activității de audit aprobat de către Curtea de Conturi cu indicarea resurselor umane și de timp necesare realizării activităților de audit	CCRM – Curtea de Conturi	Decembrie	2027	264.27	264.27		
18		Implementarea Portalului e-APL, platformă digitală dedicată administrației publice locale din Republica Moldova		Art.22 lit.(b)		PAR	Cel puțin 50% din APL nivel I utilizează e-APL	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Iunie	2026	10300	2600	7700	
19		Lansarea Serviciului guvernamental de suport clienți		Art.22 lit.(b)		PAR	Serviciu lansat	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2025	24180		24180	
20		Adoptarea și extinderea utilizării Platformei e-Demorație cu modulele e-Petiție, e-Feedback și e-Survey, menită să faciliteze procesele digitale de depunere și gestionare a petițiilor, accesul la informații de interes public, transparența cererilor și generarea de date statistice dezagregate privind examinarea				PAR	Numărul autorităților/instituțiilor publice conectate și utilizatoare ale Platformei e-Demorație	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2027	1000	1000		
21		Pregătire de conectare la portalul digital unic european, prin dezvoltarea portalului integrat EVO ca punct unic de acces la resursele digitale guvernamentale		Art.22 lit.(b)		PAR	1. Dezvoltarea și lansarea portalului integrat EVO; 2. Gradul de acoperire a informațiilor descrise în Anexa I a Regulamentului european privind portalul unic; 3. Gradul de disponibilitate online a listei de proceduri și servicii descrise în Anexa II a Regulamentului european privind portalul unic.	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Mai	2026	3600	2600	1000	
22		Organizarea sesiunilor de instruire cu privire la definirea, analiza și monitorizarea indicatorilor de performanță instituționali pentru autoritățile publice centrale				PAR	3 sesiuni de instruire	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	140		140	
23		Abilitățile și cunoștințele funcționarilor publici din cadrul autorităților publice sunt îmbunătățite în vederea alinierii la standardele europene, în următoarele domenii: coordonarea politicilor, elaborarea politicilor bazate pe date, estimarea costurilor politicilor publice, transparența, monitorizarea și evaluarea acquis-ului UE, raportarea la nivel de rezultate, evaluarea impactului normativ și sincronizarea planificării				PAR	1. 6 module de instruire desfășurate; 2. 200 funcționari publici instruiți anual.	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2025-2027	1624	1624		

24		Dezvoltarea sistemului informativ de monitorizare a documentelor de politici și de planificare „e-Monitorizare”				PAR	SI funcțional	CS – Cancelaria de Stat	Iunie	2026	1200	1200		
25		Sporirea capacităților administrațiilor publice locale prin mecanisme de consolidare, în special prin promovarea amalgamării voluntare (organizarea prezentărilor pentru primari și consilieri; elaborarea viziunii strategice a UAT amalgamate; oferirea suportului în desfășurarea activităților)			RE 2025		20 sesiuni de asistență metodologică desfășurate	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026-2027	1000	500	500	
26		Elaborarea Raportului privind implementarea procesului de amalgamare voluntară și recomandărilor identificate privind consolidarea administrațiilor teritoriale				PAR	Raport elaborat	CS – Cancelaria de Stat	Octombrie	2025-2026	860	110	750	
27		Elaborarea modelelor de reformă pentru autoritățile publice locale, ținând cont de lecțiile învățate în procesul de amalgamare voluntară și principiile îmbunătățirii calității serviciilor publice				PAR	Modele de reformă elaborate	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2027	500		500	
28		Desfășurarea evenimentelor regionale privind promovarea instrumentelor de cooperare a APL și consolidarea capacităților Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitare				PAR	3 evenimente organizate	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026-2027	600	150	450.00	
29		Consolidarea și eficientizarea platformelor de dialog și consultare APC/APL				PAR	Grupuri de lucru sectoriale ale Comisiei Paritare pentru descentralizare funcțională	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026-2027	0.00			
30		Acordarea asistenței privind asigurarea reprezentativității colectivităților locale din RM în cadrul Comitetului European al Regiunilor				PAR	Două sesiune ale Grupului de lucru din cadrul Comitetului European al Regiunilor organizate	CS – Cancelaria de Stat	Septembrie	2026-2027	1300	1000	300	
31		Analiza cadrului normativ existent care reglementează crearea și funcționarea unităților de cheltuieli directe (Org1)		Cap. 7, art 48, lit.) b		PAR	Analiză efectuată	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	508.3	508.3		
32		Realizarea procesului de reevaluare sistemică a funcțiilor din sectorul bugetar	19		RE 2023	GP - Planul de creștere economică, PAR	1. Proces de reevaluare a funcțiilor defunctiv; 2. Grila de salarizare revizuită; 3. Funcții din sectorul bugetar reerarhizate.	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2025	4812		4812	
33		Reflectarea în proiectul bugetului de stat pentru anul 2026 a transferurilor către fondurile de asigurări medicale obligatorii în bugetul Ministerului Sănătății și a transferurilor către bugetul asigurărilor sociale de stat în bugetul Ministerului Muncii și Protecției Sociale			RE 2024	GP - Planul de creștere economică, PAR	Pondereea acțiunilor generale în totalul cheltuielilor bugetului de stat pentru anul 2026 constituie 32%	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2025	1000	1000		
34		Consolidarea capacităților Unității Centrale de Armonizare (UCA) de coordonare centralizată a controlului financiar public intern				GP - Planul de creștere economică	Personalul UCA majorat la cel puțin 10 unități	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2027	1740.9			1740.9
35		Dezvoltarea sistemului informațional de evidență, gestiune și raportare a angajaților în sectorul bugetar, inclusiv a funcționarilor publici (SI REA)				PAR	Sistem dezvoltat și funcțional	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2026				
36		Reflectarea în Nota de fundamentare la proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2028 a explicațiilor privind devierile de la politicile și limitele cuprinse în Cadrul bugetar pe termen mediu pentru 2028-2030				GP - Planul de creștere economică	Nota de fundamentare la proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2028 conține analiza devierilor	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2027	230	230		
37		Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul monitorizării, supravegherii și controlului				PAR	Număr de funcționari alocați și instruiți în domeniu	OAP - Oficiul Avocatului Poporului	Decembrie	2027	20436	20436		
38		Consolidarea funcției de audit intern la nivelul autorităților administrației publice centrale, prin aplicarea criteriilor minime de dimensionare a subdiviziunilor de audit intern			RE 2025	PAR	Număr de subdiviziuni de audit intern restructurate, în baza criteriilor de dimensionare aprobate	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2025	250	250		
39		Realizarea analizei funcționale a Ministerului Finanțelor în vederea dezvoltării și alinierii structurii, funcțiilor, proceselor și capacităților instituționale la cerințele procesului de integrare europeană și la standardele UE în domeniul finanțelor publice			RE 2025		1. Analiza efectuată, care conține concluzii și recomandări; 2. Foaie de parcurs pentru consolidarea capacităților elaborată.	MF – Ministerul Finanțelor	August	2026	300	300		
40		Determinarea și asigurarea necesarului optim de personal pentru funcțiile de verificare a calității actelor normative și de evaluare a compatibilității legislației naționale cu acquis-ul UE, ținând cont de volumul și complexitatea necesară					Număr de personal alocat subdiviziunii responsabile din cadrul CS	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	ND			
											169149.47	63453.77	40492	62461.6

ANEXA B													
NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRI 1	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE													
CAPITOLUL 23 - SISTEM JUDICIAR ȘI DREPTURI FUNDAMENTALE													
1	Monitorizarea implementării Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025			RE 2025		2 rapoarte semestriale și 1 raport anual elaborat și publicat; Raport de evaluare finală a implementării Strategiei elaborat.	MJ – Ministerul Justiției	Mai	2025-2026	117.20	117.20		
2	Numirea/selectarea membrilor Colegiului de selecție și evaluare a judecătorilor, precum și Colegiului disciplinar, urmare a exercițiului de evaluare externă a integrității etice și financiare și organizarea concursurilor pentru candidați până la completarea tuturor funcțiilor		AA – Art. 4 lit. (c)	RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Număr concursuri organizate; 3 membri desemnați pentru Colegiul de selecție și evaluare a judecătorilor; 2 membri desemnați pentru Colegiul disciplinar.	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, MJ – Ministerul Justiției	August	2025-2026	132.03	132.03		
3	Numirea membrilor pentru Colegiul de disciplină și etică a procurorilor, urmare a exercițiului de evaluare externă a integrității etice și financiareși organizarea concursurilor pentru candidați până la completarea tuturor funcțiilor		AA – Art. 4 lit. (c)	RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	2 membri desemnați; Număr concursuri organizate.	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	August	2025-2026	485.50	485.50		
4	Numirea tuturor membrilor în cadrul Inspecției Procurorilor			RE 2025		Număr concursuri organizate; 4 membri numiți.	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	August	2026	1355.52	1355.52		
5	Numirea judecătorilor la Curtea Supremă de Justiție după finalizarea exercițiului de vetting		AA – Art. 4 lit. (c)	RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Pozițiile vacante de judecător la Curtea Supremă de Justiție completate	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2025-2026	528.12	528.12		
6	Finalizarea evaluării externe (vetting) a judecătorilor curților de apel și a președinților/vicepreședinților judecătorilor			RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Număr judecătorilor evaluați	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	August	2025-2026	6989.25	6989.25		
7	Evaluarea externă (vetting) a procurorilor din cadrul Procuraturilor specializate, a procurorilor-șefi ai subdiviziunilor din cadrul Procuraturii Generale, precum și a procurorilor-șefi și adjuncților acestora din cadrul procuraturilor teritoriale			RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr de procurori evaluați	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	August	2025-2026	6989.25	6989.25		
8	Organizarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante în cadrul judecătorilor și curților de apel, inclusiv a funcțiilor de conducere până la completarea funcțiilor vacante		AA – Art. 4 lit. (c)	RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Număr concursuri organizate; Pozițiile vacante de judecător la curțile de apel și judecătorii completate.	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2025-2027	396.49	396.49		
9	Organizarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante în sistemul procuraturii, inclusiv a funcțiilor de conducere până la completarea funcțiilor vacante		AA – Art. 4 lit. (c)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr concursuri organizate; Pozițiile vacante de procurori completate.	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor		2025-2027	7528.30	7528.30		

10	Evaluarea de către Colegiul de selecție și evaluare a judecătorilor a performanțelor profesionale și a integrității judecătorilor, potrivit noului mecanism					Număr de judecători evaluați (semestrial)	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2026-2027	2574.00	2574.00		
11	Evaluarea de către Colegiul de selecție și evaluare a procurorilor a performanțelor profesionale și a integrității procurorilor, potrivit noului mecanism					Număr de procurori evaluați (semestrial)	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor		2026-2027	3945.00	3945.00		
12	Consolidarea capacității administrative a secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr de instruiți și numărul persoanelor instruite (anual); Număr de funcții vacante ocupate.	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2025-2026	3 555.1	3 555.1		
13	Consolidarea capacității administrative a secretariatului Consiliului Superior al Procurorilor			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr de instruiți și numărul persoanelor instruite (anual); Număr de funcții vacante ocupate.	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor		2025-2026	2 879.7	2 879.7		
14	Dezvoltarea unui sistem informațional integrat al CSM cu module pentru gestionarea dosarului disciplinar al judecătorului și a dosarului de selecție și evaluare		AA – Art. 4 lit. (c)		RoL	Soluție digitală dezvoltată	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Decembrie	2027	386.41			386.41
15	Dezvoltarea unui sistem informațional integrat al CSP, cu module pentru gestionarea dosarului disciplinar și a dosarului de selecție și evaluare		AA – Art. 4 lit. (c)		RoL	Soluție digitală dezvoltată	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Decembrie	2027	10446.30	990.00		9456.30
16	Reducerea numărului de cazuri disciplinare restante de către colegiul disciplinar al judecătorilor		AA – Art. 4 lit. (c)		RoL, CR - Criteriu de referință	Rata cazurilor disciplinare restante redusă cu 50 %	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Decembrie	2026	2105.28	2105.28		
17	Examinarea cazurilor disciplinare în privința procurorilor				RoL, CR - Criteriu de referință	Numărul cazurilor disciplinare examinate și sancțiuni aplicate; Numărul de recomandări privind prevenirea abaterilor disciplinare, aprobate.	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor		2026-2027	2105.28	2105.28		
18	Îmbunătățirea/dezvoltarea bazei de date de căutare a jurisprudenței Curții Supreme de Justiție		AA – Art. 4 lit. (c)		RoL	Bază de date dezvoltată	CSJ - Curtea Supremă de Justiție	Decembrie	2026	386.41			386.41
19	Adoptarea ghidurilor privind aplicarea legii în diferite categorii de litigii		AA – Art. 4 lit. (c)		RoL	Numărul ghidurilor aprobate de către Plenul CSJ	CSJ - Curtea Supremă de Justiție		2026-2027	207.99	207.99		
20	Îmbunătățirea/dezvoltarea bazei de date a jurisprudenței Curții Constituționale				RoL, CR - Criteriu de referință	Bază de date dezvoltată	CC - Curtea Constituțională	Decembrie	2026	1952.00		1952	
21	Organizarea cursurilor de formare pentru judecători privind scrierea juridică în conformitate cu noua structură a hotărârilor judecătorești aprobată de Consiliul Superior al Magistraturii		AA – Art. 4 lit. (c)		RoL	Număr judecătorilor instruiți (circa 350 judecători din cadrul judecătorilor)	INJ - Institutul Național al Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2026-2027	133.00	133.00		

22	Revizuirea gradelor de complexitate ale tuturor cauzelor pentru a asigura o sarcină de muncă comparabilă a judecătorilor în distribuția aleatorie a cauzelor (Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor)			RE 2024	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Hotărâre CSM adoptată	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2025-2026	189.08	189.08		
23	Monitorizarea și evaluarea periodică a numărului de dosare restante aflate pe rolul instanțelor (mai mult de 24 luni) și punerea în aplicare a strategiilor de reducere a restanțelor, a altor măsuri de eficientizare a instanțelor și de îmbunătățire a calității serviciilor judiciare, pe baza instrumentelor CEPEJ			RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Numărul rapoartelor de monitorizare	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2025-2027	393.54	393.54		
24	Implementarea Clasificatorului Internațional al Crimelor în Scopuri Statistice (CICSS) în sistemul instanțelor judecătorești și operaționalizarea acestuia pentru colectarea, monitorizarea și analiza datelor statistice privind infracțiunile de corupție.				RoL, GP - Planul de creștere economică	Datele statistice colectate conform Clasificatorului	MJ – Ministerul Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Iulie	2027	3454.50	3454.50		
25	Creșterea transparenței și eficienței în sectorul justiției prin operaționalizarea soluției e-Dosar judiciar în toate judecătoriile				RoL, GP - Planul de creștere economică	100% din instanțele judecătorești care aplică Soluția e-Dosar Judiciar	MJ – Ministerul Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2025-2027	40345.60	40345.60		
26	Îmbunătățirea utilizării videoconferințelor pentru procedurile judiciare				RoL	Număr ședințe desfășurate prin videoconferință	MJ – Ministerul Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	Decembrie	2027	17750.00			17750.00
27	Avansarea în procesul de implementare a hârtii judiciare și îmbunătățirea condițiilor de lucru	7		RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Teren identificat și alocat, pentru construcția Judecătoriei Criuleni; Studiu de fezabilitate efectuat, pentru construcția Judecătoriei Hîncești.	MJ – Ministerul Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	August	2026	167500.00	167500.00		
28	Avansarea în procesul de implementare a hârtii procuraturilor și îmbunătățirea condițiilor de lucru			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Numărul procuraturilor fuzionate; Numărul sediiilor renovate.	PG – Procuratura Generală	Decembrie	2026-2027	100300.00	28000.00		72300.00
29	Organizarea de cursuri de formare continuă pentru procurori și judecători în domeniul dreptului UE, raționamentul judiciar, etica și integritatea			RE 2024, RE 2025	RoL	200 de judecători și 200 de procurori instruiți anual	INJ - Institutul Național al Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor		2025-2026	304.00	304.00		
30	Revizuirea planului de formare inițială și continuă de către Institutul Național al Justiției în corespundere cu recomandările TAIEX 2022			RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică	Planuri de formare inițială/continuă revizuite	INJ - Institutul Național al Justiției	Decembrie	2026	1422.50	1422.50		
31	Elaborarea și aprobarea standardelor ocupaționale și de calificare pentru învățământul profesional tehnic în domeniul dreptului				RoL	Standarde elaborate și aprobate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2025	800.00	800.00		

32	Efectuarea unei analize cuprinzătoare a capitalului uman specializat în dreptul UE și elaborarea propunerilor pentru actualizarea programelor de studii					Analiză efectuată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării, INJ - Institutul Național al Justiției	Iunie	2026	200.00	200.00		
33	Îmbunătățirea utilizării soft-ului antiplagiat în cadrul universităților				RoL	Soft antiplagiat utilizat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2027	19535.00		19535	
34	Desfășurarea campaniilor de sensibilizare care să promoveze soluționarea alternativă a litigiilor în scopul sporirii utilizării în practică	10				Plan de acțiune aprobat; Numărul activităților de informare desfășurate.	MJ – Ministerul Justiției		2025-2026	127.90	127.90		
35	Continuarea implementării recomandărilor GRECO din cea de-a cincea rundă a raportului de evaluare a Republicii Moldova	16		RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	1 rapoart anuale de monitorizare a gradului de implementare a recomandărilor elaborat și prezentat	CS – Cancelaria de Stat, MJ – Ministerul Justiției, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție, ANI – Autoritatea Națională de Integritate, PG – Procuratura Generală		2025-2027	175.80	175.80		
36	Monitorizarea implementării Programului național de integritate și anticorupție 2024-2028 și analiza progresului, identificarea deficiențelor și a măsurilor de remediere		AA - art. 16 alin. (1) lit. (e)		RoL	1 raport anual de progres elaborat și publicat; Grupul interinstituțional de monitorizare al Programului întrunit anual.	CNA – Centrul Național Anticorupție	Aprilie	2025-2027	293.00	293.00		
37	Monitorizarea implementării Planului de măsuri pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (Planul de deoligarhizare)				RoL	Rapoarte trimestriale de progres elaborate și prezentate	CS – Cancelaria de Stat		2025-2026	117.20	117.20		
38	Continuarea monitorizării implementării indicatorilor de performanță OECD a Rețelei Anticorupție pentru Europa de Est și Asia Centrală din cea de-a V-a Rundă de monitorizare a Planul de acțiuni anti-corupție de la Istanbul				RoL, CR - Criteriu de referință	1 raport anual de progres a gradului de implementare a indicatorilor de performanță și a recomandărilor elaborat	CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	175.80	175.80		
39	Asigurarea formării continue a funcționarilor publici și a managerilor entităților publice privind cerințele de integritate instituțională și protecția avertizorilor de integritate în acord cu standardele UE	10	AA – Art. 4 lit. (e) și art. 16 alin. (1) lit. (e)	RE 2024, RE 2025	RoL	Platformă de e-learning creată (OAP); 15 000 de funcționari instruiți anual.	CNA – Centrul Național Anticorupție, Oficiul Avocatul Poporului		2025-2027	177.2 (CNA) 1800.0 (OAP)	177.2 (CNA)		1800.0 (OAP)
40	Dezvoltarea noi versiuni a SIA „e-Integritate”				GP - Planul de creștere economică	Sistem informațional dezvoltat	ANI – Autoritatea Națională de Integritate	Decembrie	2026	11718.00		11718	
41	Asigurarea interoperabilității sistemului informațional automatizat e-Integritate cu alte de baze de date informaționale prin intermediul platformei de interoperabilitate MConect pentru a optimiza și automatiza verificarea declarațiilor de avere și intereselor personale cu datele stocate de alte baze de date		AA – Art. 4 lit. (e) și art. 16 alin. (1) lit. (e)		RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Interoperabilitate dintre sisteme asigurată	ANI – Autoritatea Națională de Integritate	Decembrie	2027	300.00	300.00		

42	Modernizarea platformei „reLAWed”, prin care se va oferi posibilității persoanelor să se implice în procesul de perfecționare a cadrului legal, să notifice prevederile actelor normative care pot genera acte de corupție, abuzuri sau alte ilegalități				RoL	Platformă modernizată	CNA – Centrul Național Anticorupție, MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2026	4398.80			4398.80
43	Consolidarea capacităților instituționale ale autorităților de prevenire a corupției, investigare și urmărire penală a cazurilor de corupție și celor conexe corupției.			RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Număr de instruiți și numărul persoanelor instruite (anual); Număr de funcții vacante ocupate.	ANI – Autoritatea Națională de Integritate, CNA – Centrul Național Anticorupție, CEC – Comisia Electorală Centrală, PG – Procuratura Generală		2026-2027	1 391.7 (ANI) 16 052.6 (CNA) 3610.87 (CEC) 37 810.8 (PG)	1 391.7 (ANI) 16 052.6 (CNA) 3610.87 (CEC) 37 810.8 (PG)		
44	Implementarea Strategiei de dezvoltare instituțională a Autorității Naționale de Integritate pentru anii 2024-2028			RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Raport anual de progres elaborat	ANI – Autoritatea Națională de Integritate		2026-2028	110 000,0	110 000,0		
45	Asigurarea controlului averii și al intereselor personale pe baza metodologiei armonizate			RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Numărul de controale ale averilor și intereselor personale efectuate anual.	ANI – Autoritatea Națională de Integritate		2025-2027	60 624.0	60 624.0		
46	Dezvoltarea competențelor ofițerilor de urmărire penală, a procurorilor și judecătorilor prin formare profesională privind urmărirea penală și examinarea cazurilor de corupție, care va cuprinde și corupția electorală	11			RoL, CR - Criteriu de referință	180 de judecători, 180 de procurori și ofițeri de urmărire penală instruiți (anual)	INJ - Institutul Național al Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție		2026-2027	273.60	273.60		
47	Formarea colegiului/completelor de judecată specializate anticorupție			RE 2025	RoL	Nr. concursurilor organizate de CSM; Nr judecătorilor desemnați în Colegiul specializat din cadrul Judecătorei Chișinău și completele din cadrul Curții de Apel Centru.	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii	August	2026	41153.90	41153.90		
48	Elaborarea Ghidului de aplicare a legislației procesuale și individualizarea pedepselor penale în cazurile de corupție și conexe corupției				RoL	Ghid elaborat, publicat și diseminat	CSJ - Curtea Supremă de Justiție	Iunie	2026	189.08	189.08		
49	Îmbunătățirea cooperării, comunicării și coordonării interinstituționale între autoritățile de aplicare a legii în investigarea cazurilor de corupție			RE 2024, RE 2025	RoL	Numărul de cauze penale examinate în comun PA cu CNA; Numărul de cauze examinate de PA cu suportul CNA (grup comun de urmărire penală); Număr de acorduri încheiate.	PG – Procuratura Generală, "CNA – Centrul Național Anticorupție, MJ – Ministerul Justiției", MJ – Ministerul Justiției		2025-2027	240.00	240.00		
50	Efectuarea analizei strategice privind riscurile în scopul combaterii corupției în sectoarele cele mai vulnerabile cum ar fi achizițiile publice, întreprinderile de stat, vama și domeniul fiscal, justiție și organele de aplicare a legii, infrastructură			RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Evaluări efectuate și riscuri identificate	CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	1648.20	1648.20		

51	Efectuarea evaluărilor integrității instituționale în sectoarele cele mai vulnerabile și monitorizarea punerii în aplicare a recomandărilor pentru a spori responsabilitatea și a consolida climatul de integritate			RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Număr de entități publice evaluate; Nr. recomandărilor formulate de CNA și incluse în rapoartele de evaluare; Numărul Planurilor de integritate aprobate; Numărul recomandărilor integrate în Planurile de integritate; Numărul rapoartelor de monitorizare elaborate pentru evaluarea nivelului de implementare a Planurilor de integritate și estimarea gradului de realizare a recomandărilor formulate de CNA.	CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	8340.00	6600.00		1740.00
52	Îmbunătățirea în continuare a istoricului investigațiilor, urmărilor penale și condamnărilor în cazurile de corupție, în special a condamnărilor definitive în cazurile de mare corupție și confiscarea activelor			RE 2024, RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Numărul de investigații penale inițiate (anual); Numărul de cauze penale expediate în instanța de judecată (anual); Număr de condamnări în cazuri de corupție (anual); Valoarea anuală a confiscărilor.	PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, MJ – Ministerul Justiției		2026-2027	135.20	135.20		
53	Efectuarea evaluării periodice a cazurilor de corupție la nivel înalt și sistemică pentru a raționaliza investigațiile privind corupția			RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică	Evaluări anuale efectuate privind cazurile de corupție la nivel înalt	PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție		2026-2027	135.20	135.20		
54	Desemnarea punctelor de contact în rețeaua europeană anticorupție	32008D0852				Puncte de contact desemnate	MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală	Decembrie	2026	52.00	52.00		
55	Fortificarea capacităților instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr de instruiți și numărul persoanelor instruite (anual); Număr de funcții vacante ocupate.	Oficiul Avocatul Poporului, Consiliul pentru egalitate		2025-2027	28 000.0 (Oficiul Avocatului Poporului) 3501.4 (Consiliul pentru Egalitate)	10.0 (Consiliul pentru Egalitate)		28 000.0 (Oficiul Avocatului Poporului) 3491.4 (Consiliul pentru Egalitate)
56	Dezvoltarea sistemului informațional automatizat e-Ombudsman pentru a optimiza procesele și pentru a asigura o monitorizare mai eficientă a nivelului de punere în aplicare a recomandărilor		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL	Sistem informațional dezvoltat	Oficiul Avocatul Poporului	Decembrie	2027	520.00	180.00	340	
57	Dezvoltarea unui mecanism de monitorizare a implementării recomandărilor Consiliului pentru Egalitate		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL	Mecanism de monitorizare funcțional	Consiliul pentru egalitate, CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2027	386.41			386.41
58	Dezvoltarea unui software intern de management al documentelor în cadrul Consiliului pentru Egalitate		AA – Art. 12 alin. (3)			Sistem informațional dezvoltat	Consiliul pentru egalitate	Decembrie	2026	386.41			386.41
59	Prezentarea publică al Raportului anual al Ombudsmanului și a gradului de realizare a recomandărilor			RE 2025		Raport prezentat și recomandări analizate.	Oficiul Avocatul Poporului, CS – Cancelaria de Stat, Parlament	Mai	2026-2027	95.00	95.00		
60	Prezentarea publică al Raportului anual al Consiliului pentru Egalitate și a gradului de realizare a recomandărilor			RE 2025		Raport prezentat și recomandări analizate.	Consiliul pentru egalitate, CS – Cancelaria de Stat, Parlament	Mai	2026-2027	95.00	95.00		

61	Monitorizarea gradului de implementare a Programului național privind asigurarea drepturilor omului pentru anii 2024-2027 și analiza progresului, identificarea deficiențelor și a măsurilor de remediere		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL	2 rapoarte anuale elaborate și publicate	CS – Cancelaria de Stat		2025-2027	175.80	175.80		
62	Organizarea campaniilor de informare, educare și conștientizare a populației, în special a grupurilor vulnerabile, cu privire la dreptul la asistență juridică și modalitățile concrete de accesare a acestor servicii			RE 2025		Campanii de informare cu focusarea pe grupurile-țintă desfășurate	CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat		2026-2027	200.00			200.00
63	Eficientizarea activității „Consiliului Consultativ” de a analiza impedimentele existente în executarea hotărârilor CEDO și pentru a propune măsuri care să asigure executarea deplină și rapidă		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	3 ședințe ale Consiliului consultativ organizate anual	MJ – Ministerul Justiției, MF – Ministerul Finanțelor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor, CSJ - Curtea Supremă de Justiție, PG – Procuratura Generală, Oficiul Avocatul Poporului		2025-2027	262.29	87.43	174.86	
64	Creșterea performanțelor personalului subdiviziunii Agentului Guvernamental prin detașarea la Departamentul pentru executarea hotărârilor și deciziilor CEDO a Consiliului Europei pentru a se asigura dobândirea celor mai bune practici și implementarea în cadrul subdiviziunii			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	1 angajat detașat anual pentru 3 luni	MJ – Ministerul Justiției		2025-2027	805.88	78.30	727.58	
65	Organizarea instruirilor de punere în aplicare a cadrului normativ de aliniere la acquis-ul UE (cele șase directive) în materie de procedură penală	16			RoL	100 de cursuri organizate; 2000 de reprezentanți instruiți anual.	INJ - Institutul Național al Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală		2026-2027	1520.00	1520.00		
66	Formarea specializată a specialiștilor în domeniul protecției drepturilor copilului	23			RoL	Numărul specialiștilor formați	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		2025-2027	1 623.3	1 623.3		
67	Formarea specializată a judecătorilor și procurorilor în domeniul protecției drepturilor copilului					Nr. judecătorilor și procurorilor instruiți	INJ - Institutul Național al Justiției		2026-2027	190.00	190.00		
68	Reducerea numărului de copii plasați în instituții de plasament și prioritizarea investițiilor în servicii alternative de îngrijire în conformitate cu Strategia UE privind drepturile copilului, Strategia UE privind drepturile persoanelor cu dizabilități, Convenția ONU privind drepturile copilului și Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități		AA- Art. 138		RoL, CR - Criteriu de referință	Cel puțin 90% copii plasați în servicii de tip familial din numărul total al copiilor plasați în plasament planificat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		2026-2027	75 478.2		75 478.2	

69	Îmbunătățirea educației incluzive pentru copiii și elevii cu dizabilități					1 000 de copii cu CES identificați/ beneficiari de asistență psihopedagogică (anual)	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		2026-2027	40000.00	40000.00		
70	Crearea și asigurarea funcționalității a două Centre regionale (Centru și Sud) de asistență integrată pentru copiii victime/martori ai infracțiunilor		AA- Art. 138	RE 2024	RoL	2 Centre regionale create	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2027	25 609.00		25 609.00	
71	Monitorizarea implementării Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și analiza progresului, identificarea deficiențelor și a măsurilor de remediere				RoL	1 Raport anual elaborat și publicat; 1 Raport final privind implementarea Programului elaborat și publicat.	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		2025-2026	117.20	117.20		
72	Colectarea datelor dezagregate privind copiii care sunt în risc de a comite infracțiuni sau sunt în conflict cu legea			RE 2025		Date statistice dezagregate colectate și sistematizate	MMPS – Ministerul Muncii și	Decembrie	2026-2027	200.00	200.00		
73	Modernizarea infrastructurii penitenciare prin: - Demararea construcției Penitenciarului Chișinău; - Construcția Centrului de Detenție Bălți; - Reconstrucția Penitenciarului nr. 5- Cahul; - Reconstrucția sectoarelor deschise în penitenciarele Leova, Soroca și Brănești; - Renovarea și modernizarea infrastructurii pentru acreditarea spitalului penitenciar		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Infrastructură modernizată - construcția Penitenciarului Chișinău demarată; - 650 de locuri de detenție create în Centrul de detenție Bălți; - 300 de locuri de detenție create în Penitenciarul nr.5 Cahul; - Sectoarea reconstruită în penitenciarele Leova (+40 locuri), Soroca (+60 locuri) și Brănești (+70 locuri) - Secția medicală Goian acreditată; - Spitalul penitenciar nr.16 Pruncul renovat conform standardelor.	MJ – Ministerul Justiției		2026-2028	50 9652.46	112 000		397 652.46
74	Dotarea personalului penitenciar cu echipamente moderne de siguranță și intervenție			RE 2024, RE 2025	RoL	50 de echipamente anual achiziționate și personal dotat	MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2026-2027	7130.00			7130.00
75	Monitorizarea punerii în aplicare a Planului de acțiune (pentru 2024 - 2027) privind alinierea instituțiilor penitenciare la standardele europene și combaterea subculturii criminale, în vederea implementării recomandărilor CPT			RE 2024, RE 2025	RoL	2 rapoarte anuale elaborate	MJ – Ministerul Justiției		2025-2027	175.80	175.80		
76	Dezvoltarea sistemului electronic de management a persoanelor condamnate				RoL	Sistem electronic creat și funcțional	MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2027	35 495.0			35 495.0
77	Elaborarea Programului de probațiune de reabilitare a infractorilor cu dependență de alcool		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2025	RoL	1 program probațional elaborat	MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2026	100.00		100	

78	Implementarea programului de probațiune de reducere a comportamentului violent și a programului pentru minori și tineri			RE 2025	RoL	2 programe probaționale implementate	MJ – Ministerul Justiției	August	2026	325.00	325.00		
79	Implementarea programelor de orientare vocațională și instruire profesională în sistemul penitenciar			RE 2025	RoL	Numărul deținuților antrenați în programe vocaționale și de instruire profesională	MJ – Ministerul Justiției, MEC – Ministerul Educației și Cercetării		2025-2027	2 088.1	2088.10		
80	Fortificarea capacităților Centrului pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal în scopul asigurării exercitării competențelor într-un mod eficient			RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr instruiți și număr persoane instruite (anual); Număr de funcții vacante ocupate.	CNPDCP – Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, MF – Ministerul Finanțelor		2026-2027	5596.80	5596.80		
81	Organizarea campaniilor de informare a operatorilor și a subiecților vizati cu privire la legislația privind protecția datelor cu caracter personal	26			RoL	Număr de campanii realizate; Număr de operatori instruiți.	CNPDCP – Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal		2026-2027	1040.20	386.60		653.60
82	Organizarea cursurilor de instruire privind standardele drepturilor omului pentru angajații autorităților de aplicare a legii care asigură ordinea publică		AA – Art. 12 alin. (3)		RoL	Circa 100 persoane instruite anual	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2025-2027	366.70			366.70
83	Organizarea și desfășurarea concursului anual pentru solicitanți de granturi din Fondul pentru Subvenționarea Mass-Mediei				RoL	Concurs anual organizat; Nr. de proiecte finanțate.	MC – Ministerul Culturii		2025-2027	41000.00	41000.00		
84	Implementarea Planului privind alfabetizarea informațională și media				RoL	1 raport anual elaborat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MC – Ministerul Culturii		2025-2027	175.80	175.80		
85	Consolidarea capacităților Consiliului Audiovizualului			RE 2025	RoL	Număr de instruiți și numărul persoanelor instruite (anual); Număr de participări la activitățile organizațiilor internaționale în domeniu; Număr de funcții vacante ocupate.	CA - Consiliul Audiovizualului		2025-2027	12 936.0	2 046.0		10 890
86	Consolidarea capacităților operaționale ale Centrului pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării				RoL	Concurs organizat și Directorul Centrului pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării numit	STRATCOM - Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării		2025-2027	4994.90	4994.90		
87	Monitorizarea implementării Programului de Promovare și Asigurare a Egalității între Femei și Bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027 și analiza progresului, identificarea deficiențelor și a măsurilor de remediere			RE 2024, RE 2025	RoL	1 Raport anual elaborat și publicat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Martie	2025-2027	175.80	175.80		
88	Dezvoltarea în continuare a sistemului de colectare a datelor dezagregate privind actele comise din motive de prejudecată		AA – Art. 12 alin. (3)	RE 2024, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Sistem informațional dezvoltat și date dezagregate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	4000.00			4000.00

89	Organizarea campaniilor de informare, a activităților educative și culturale cu privire la interdicerea discriminării pe orice criteriu, a discursului de ură și a infracțiunilor motivate de ură				RoL	Număr de campanii desfășurate anual; Număr de persoane instruite.	Consiliul pentru egalitate, Oficiul Avocatul Poporului, ARI – Agenția Relații Interetnice, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2025-2027	360.0 (Agenția Relații Interetnice) 300.0 (Consiliul pentru Egalitate) 250.0 (Oficiul Avocatului Poporului)	60.0 (Agenția Relații Interetnice) 90.0 (Consiliul pentru Egalitate) 70.0 (Oficiul Avocatului Poporului)		300.0 (Agenția Relații Interetnice) 210.0 (Consiliul pentru Egalitate) 180.0 (Oficiul Avocatului Poporului)
90	Instruirea actorilor din sectorul justiției în domeniul nediscriminării	31			RoL	200 de actori din sectorul justiției instruiți anual	INJ - Institutul Național al Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2025-2027	228.00	228.00		
91	Monitorizarea implementării Programului Național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru perioada 2023-2027 și analiza progresului, identificarea deficiențelor și a măsurilor de remediere, precum și publicarea rapoartelor		AA – Art. 4 lit. (b)	RE 2024, RE 2025	RoL	1 Raport anual elaborat și publicat	ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie	Martie	2025-2027	175.80	175.80		
92	Extinderea și îmbunătățirea serviciilor de suport specializate pentru victimele violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, inclusiv a violenței cibernetice și crearea unui număr suficient de adăposturi		AA – Art. 4 lit. (b)	RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Servicii extinse și îmbunătățite prin asigurarea a 260 de locuri de plasament disponibile	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie	Decembrie	2027	64 000.0		4000	60 000.0
93	Organizarea cursurilor de formare profesională pentru reprezentanții organelor de aplicare a legii, judecători, procurori, angajați din sistemul de asistență socială, educație și sănătate în vederea identificării și abordării violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, inclusiv a violenței cibernetice, precum și în vederea acordării suportului victimelor centrat pe nevoile acestora				RoL	14 cursuri organizate anual; 400 reprezentanți instruiți.	INJ - Institutul Național al Justiției, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MS – Ministerul Sănătății, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie		2025-2027	456.00	456.00		
94	Achiziționarea echipamentelor de monitorizare electronică pentru agresorii familiali în vederea asigurării protecției victimelor violenței domestice					100 de echipamente achiziționate anual	MJ – Ministerul Justiției		2025-2026	2000.00	2000.00		
95	Dezvoltarea sistemului informațional de colectare a datelor privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie, care va asigura date calitative și fiabile, degredate pe criterii		AA – Art. 4 lit. (b)	RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică	Sistem informațional dezvoltat	ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie	Decembrie	2027	9994.00		9994.00	

96	Crearea Hub-ului Național de Coordonare și Instruire în domeniul violenței bazate pe gen și a violenței în familie		AA – Art. 4 lit. (b)			Hub-ul Național de Coordonare și Instruire în domeniul violenței bazate pe gen și a violenței în familie creat; Curriculum elaborat și acreditat; Numărul instruirilor efectuate; Numărul de formatori validați; Numărul de specialiști instruiți.	ANPCV - Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie	Decembrie	2026-2027	11070.40		11070.4	
97	Consolidarea capacităților Agenției Relații Interetnice			RE 2024	RoL	Număr de instruiți și numărul persoanelor instruite (anual); Număr de funcții vacante ocupate.	ARI – Agenția Relații Interetnice, MEC – Ministerul Educației și Cercetării		2025-2027	2880.90	2730.90		150.00
98	Evaluarea implementării Programului pentru susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova pentru anii 2022-2025			RE 2025	RoL	Raport de evaluare elaborat și recomandări formulate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ARI – Agenția Relații Interetnice	Aprilie	2026	76.50	76.50		
99	Organizarea de activități educaționale, sociale și culturale pentru promovarea diversității culturale și lingvistice, a istoriei și tradițiilor minorităților naționale, precum și pentru încurajarea dialogului intercultural		AA- Art.14 alin. (1) lit. (c)		RoL	Numărul activităților organizate și a persoanelor antrenate	ARI – Agenția Relații Interetnice		2025-2027	7500.00	1500.00		6000.00
100	Implementarea educației multilingve în UTA Gagauzia conform modelelor aprobate de Ministerul Educației și Cercetării			RE 2025		10 școli anual înscrise în pilotarea educației multilingve	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		2026-2027	173 979.2	173 979.2		
101	Evaluarea impactului implementării Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027	37	AA- Art.14 alin. (1) lit. (c)		RoL	Analiză efectuată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2027	175.80	175.80		
102	Elaborarea unui studiu privind participarea reprezentanților minorităților naționale în organele administrației publice centrale (Guvern, Parlament)		AA- Art.14 alin. (1) lit. (c)			Studiu elaborat	ARI – Agenția Relații Interetnice	Decembrie	2026	250.00	50.00		200.00
103	Îmbunătățirea procesului de consultare și participare efectivă a minorităților etnice la procesul de luare a deciziilor și elaborare a politicilor, în conformitate cu Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale				RoL	1 ședință organizată lunar	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		2026-2027	56.00	56.00		
104	Îmbunătățirea interoperabilității sistemului informațional „Determinarea dizabilității și capacității de muncă” cu alte sisteme informaționale relevante din sectorul sănătății, educației și muncii				RoL	Interoperabilitate dintre sisteme asigurată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	3912.00			3912.00

105	Delimitarea proprietăților publice și înregistrarea proprietăților private omise în proiectele anterioare, precum și rectificarea erorilor comise în aceste proiecte				RoL, GP - Planul de creștere economică	Numărul proprietăților publice delimitate și înregistrate; Numărul proprietăților private înregistrate; Numărul localităților în care au fost corectate erorile comise în proiectele anterioare; Gradul de acoperire teritorială cu date cadastrale.	AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru	Decembrie	2026-2028	351 645.97	96 000.00	255 645.97	
106	Modernizarea sistemului informațional cadastral pentru a asigura digitalizarea și interoperabilitatea				RoL, GP - Planul de creștere economică	Conceptul sistemului informațional și Regulamentul resurselor informaționale aprobate; Componentele sistemului informațional revizuite și modernizate; Platformă digitală a cadastrului bunurilor imobile, unificată.	AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru	Decembrie	2027	33 233.80	20 000.00	10 099.40	3 134.40
107	Instruirea judecătorilor în domeniul dreptului de proprietate, inclusiv prin prisma jurisprudenței CEDO				RoL	250 de judecătoru instruiți	INJ - Institutul Național al Justiției, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii		2025-2026	95.00	95.00		
108	Elaborarea unui studiu privind bunele practici de organizare a alegerilor europarlamentare în țările membre UE				RoL	Studiu elaborat	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	150.00	150.00		
109	Elaborarea unui studiu privind bunele practici de participare a cetățenilor UE la alegerile locale din țara de reședință, condițiile minime de reședință/ admitere a rezidenților, inclusiv evidența unică a alegătorilor				RoL	Studiu elaborat	CEC – Comisia Electorală Centrală	Decembrie	2026	150.00	150.00		
110	Emiterea cărților de identitate (achiziționare de cititoare de carduri și blanchete)				RoL	Număr cărți de identitate emise; Blanchete și cititoare achiziționate.	ASP – Agenția Servicii Publice		2025-2027	232 795.0	112 795.0		120 000.0
111	Adaptarea sistemelor informaționale pentru gestionarea și emiterea ETD până la data aderării				RoL	Modul de emitere a documentului de călătorie provizoriu al UE dezvoltat	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Decembrie	2029	19260.10			19260.10

Anexa B													
NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRI I	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE													
CAPITOLUL 24 - JUSTIȚIE, LIBERTATE ȘI SECURITATE													
	1. Lupta împotriva criminalității organizate 1.1. Prevenirea și combaterea criminalității organizate												
1	Organizarea schimbului de bune practici privind utilizarea instrumentelor și a programelor informatice în analiza tranzacțiilor/luxurilor financiare	1		RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Minim 5 sesiuni de instruire dedicate utilizării software-ului	IGP – Inspectoratul General al Poliției, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2027	700.00	500.00		200.00
2	Realizarea evaluării capacităților instituționale și operaționale de prevenire și combatere a criminalității grave și organizate la nivel național			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Raport de evaluare elaborat cu recomandări separate pentru fiecare instituție de aplicare a legii Plan de implementare aprobat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	August	2026	200.00		200.00	
3	Elaborarea anuală și prezentarea către instituțiile competente a analizei de necesități privind suplimentarea resurselor umane și financiare pentru investigarea criminalității organizate			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Analize realizate / rapoarte transmise Suma bugetară suplimentară aprobată anual Măsurile de suport realizate	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție		2026-2027	300.00	200.00		100.00
4	Extinderea conceptului de formare de formatori din cadrul IGP pe domeniul măsurilor speciale de investigații, pe componentele criminalitate organizată, antidrog, cryptomonedei, cyber, spălarea banilor			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Minim 10 formatori instruiți Planul instruirilor livrate de formatori aprobat	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Octombrie	2027	500.00		500.00	
5	Îmbunătățirea evidenței statistice privind investigațiile, urmărirea penală și condamnările realizate în cazurile de criminalitate organizată			RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Proceduri operaționale ajustate Evidență statistică îmbunătățită	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CSM - Consiliul Superior al Magistraturii	Decembrie	2027	200.00	200.00		
6	Completarea e-platformei cu datele statistice referitoare la investigarea cazurilor de crimă organizată și corupție			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de cazuri înregistrate	PG – Procuratura Generală, MJ – Ministerul Justiției, CNA – Centrul Național Anticorupție, ADIAJ - Agenția pentru Digitalizare în Justiție și Administrare		2026-2027	120.00	120.00		
7	Întreprinderea măsurilor necesare în vederea organizării instruirilor pentru completarea e-platformei			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Numărul de operatori instruiți	PG – Procuratura Generală, MJ – Ministerul Justiției, CNA – Centrul Național Anticorupție, ADIAJ - Agenția pentru Digitalizare în Justiție și Administrare	August	2026	120.00		120.00	
8	Organizarea reuniunilor anuale comune de coordonare în special cu autoritățile de aplicare a legii din România și Ucraina în vederea identificării soluțiilor pentru combaterea amenințărilor criminalității organizate în context regional (în special cu privire la aspecte legate de traficul de droguri, traficul de arme, fraudele de tip call-center)				RoL	Minim 2 reuniuni comune organizate pe an Minim 6 participanți	IGP – Inspectoratul General al Poliției, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, PG – Procuratura Generală	Decembrie	2027	400.00	400.00		
9	Consolidarea cooperării interinstituționale și a capacității prin intermediul Consiliului Național pentru Coordonarea Activităților de Prevenire și Combatere a Criminalității Organizate, pentru a aborda lacunele în materie de prevenire a criminalității organizate					Număr de reuniuni organizate anual Număr de decizii emise de Consiliul Național	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2025-2027	48.72	48.72		
10	Operaționalizarea Consiliului de coordonare a activității speciale de investigații					Ședințe planificate și organizate ale Consiliului	PG – Procuratura Generală		2025-2027	57.20	57.20		
11	Efectuarea periodică de evaluări comune a amenințărilor cu alte autorități naționale și elaborarea produselor analitice			RE 2025		Raport național SOCTA 2024-2025 elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Septembrie	2026	150.00	150.00		
12	Elaborarea produselor analitice operaționale, tactice și de risc/strategice pentru subdiviziunile subordonate Poliției Naționale			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Numărul de produse analitice elaborate și diseminate	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026-2029	150.00	150.00		
13	Instruirea factorilor de decizie la nivel central și regional privind utilizarea și aplicarea conceptul de ILP în activitatea de serviciu			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul de instruirii organizate Numărul de manageri instruiți Numărul de documente instituționale elaborate în baza produselor analitice	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026-2029	600.00	600.00		

14	Transmiterea prin intermediul canalului SIENA către structurile specializate EUROPOL a rapoartelor analitice			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Număr de rapoarte analitice transmise anual	IGP – Inspectoratul General al Poliției, SIS – Serviciul Informații și Securitate, CNA – Centrul Național Anticorupție, SV - Serviciul Vamal, IGP – Inspectoratul General al Poliției de	Decembrie	2026-2029	150.00	150.00		
15	Organizarea de ateliere privind cele mai bune practici în materie de investigații transfrontaliere			RE 2025		4 ateliere de lucru desfășurate 40 angajați instruiți	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției, IGP – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2025-2027	500.00			500.00
16	Identificarea proiectelor de asistență în vederea achiziționării de echipamente necesare optimizării timpului de reacționare la investigarea criminalității organizate transfrontaliere			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul de proiecte de asistență elaborate Echipamente achiziționate	IGP – Inspectoratul General al Poliției, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2027	1,000.00	1,000.00		
17	Formarea continuă a ofițerilor de investigații cu privire la aspectele legate de criminalitatea organizată transnațională			RE 2025		Minim 3 instruirii/schimb de experiență/ateliere, etc., per an Minim 5 angajați instruiți anual	IGP – Inspectoratul General al Poliției, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2025-2027	500.00			500.00
18	Certificarea (licențierea) experților criminaliști din cadrul CTCEJ în segmentul ADN				RoL	Minim 3 angajați certificați	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	14,000.00		1,000.00	13,000.00
19	Acreditarea laboratorului ADN în conformitate cu standardul ISO/IEC 17025		PgAA – 3.III RA – Cap. 24		RoL	Laborator acreditat	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	35.00	35.00		
20	Dezvoltarea bazei de date ADN a Inspectoratului General al Poliției				RoL	Minim 2 sesiuni de instruire pentru personalul care va utiliza baza de date ADN Minim 250 de profile ADN introduse în bază de date	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	1,300.00	300.00	1,000.00	
21	Formarea continuă a personalului certificat în realizarea acțiunilor de urmărire penală și folosirea echipamentelor adecvate (ADN)			RE 2025		Număr de angajați instruiți în domeniul CFL, cu accent pe ADN	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	400.00	400.00		
22	Acreditarea a 2 metode de expertiză: - urmele de încălțăminte; - substanțele opiacee		PgAA – 3.III RA – Cup. 24		CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Metode acreditate	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	136.50	136.50		
23	Acreditarea laboratoarelor de expertiză judiciară ale CNA conform standardului SM EN ISO/IEC 17025, acreditarea a 3 metode de expertiză: - Expertiză tehnică a documentelor; - Evaluarea bunurilor imobile și a utilajului tehnologic; - Expertiză mijloacelor și a tehnologiilor informaționale”					Laborator acreditat Metode acreditate	CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2027	1,500.00			1,500.00
24	Operaționalizarea a 3 (trei) Direcții regionale ale Inspectoratului General al Poliției				GP - Planul de creștere economică	3 direcții regionale operaționalizate	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	215,521.30		215,521.30	
25	Efectuarea unei analize juridice pentru a identifica modificările necesare ale cadrului normativ național pentru a asigura interoperabilitatea cu Sistemul european de informații privind cazierile judiciare (ECRIS) și ECRIS-TCN				RoL	Analiza cadrului juridic cu propuneri și recomandări elaborate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, CNA – Centrul Național Anticorupție, SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2026	189.09	189.09		
26	Implementarea unui sistem de informații destinat creării și administrării Registrului de informații criminalistice și criminologice, compatibil cu sistemele de informații partajate la nivel național internațional				RoL	Sistem elaborat și operaționalizat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor, CNA – Centrul Național Anticorupție, SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2027	7,000.00			7,000.00
27	Elaborarea Procedurii operaționale standard privind activitatea specială de investigații desfășurată de Inspectoratul General al Poliției		AA – Art. 16 RA – Cap. 24			Procedură operațională standard elaborată și aprobată	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2025	67.00	67.00		
28	Utilizarea mai frecventă a investigațiilor financiare paralele în cazurile de criminalitate organizată pentru identificarea și urmărirea penală a bunurilor infracționale		AA – Art. 16 alin. (2) PgAA – 3.III Opinia CE privind Cererea de aderare la Convenția	RE 2025		Număr de cazuri de utilizare a investigațiilor financiare paralele în trimestrul curent raportat la numărul din trimestrul precedent	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SV – Serviciul Vamal, SFS – Serviciul Fiscal de Stat		2025-2027	67.00	67.00		
29	Implementarea modului „Agenda polițistului”		AA – Art. 18 și 19 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2025		Modul implementat	IGP – Inspectoratul General al Poliției, STI – Serviciul tehnologic informațional	Decembrie	2027	5,000.00			5,000.00
30	Operaționalizarea platformei „INFOPOL”		AA – Art. 18 și 19 PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Platformă operaționalizată	IGP – Inspectoratul General al Poliției, STI – Serviciul tehnologic informațional	Decembrie	2026	2,000.00			2,000.00
31	Extinderea conceptului de activitate polițienească comunitară la nivel național		AA – Art. 4 lit. (b) PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Concept de activitate polițienească comunitară aplicat eficient în 80% din sectoarele de poliție	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	400.00		400.00	
32	Operaționalizarea companiilor mobile de intervenție ale Inspectoratului General de Carabinieri					3 companii mobile de intervenție operaționalizate (Soroca, Vulcănești, Hîncești)	IGC – Inspectoratul General de Carabinieri	Decembrie	2026-2029	3,600.00	3,600.00		

33	Consolidarea capacităților Inspectoratului General de Carabiniere pentru participarea la misiuni și operații internaționale, inclusiv în cadrul organizațiilor internaționale			RE 2025		Număr de angajați instruiți pentru participare la misiune; Număr de angajați participanți la misiune	IGC – Inspectoratul General de Carabiniere	Decembrie	2026-2029	46,252.80	46,252.80		
34	Rețențologizarea echipamentelor, precum și îmbunătățirea proceselor de formarea inițială și profesională în toate autoritățile administrative din subordinea MAI	PgAA – 3.III	RE 2023			Număr unități echipamente achiziționate/instalate Număr de funcționari publici instruiți	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	70,000.00			70,000.00
35	Îmbunătățirea cooperării interinstituționale între organele de aplicare a legii (Inspectoratul General al Poliției și Serviciul Vamal), autoritățile locale de aplicare a legii și organele din domeniul sănătății și al educației	PgAA – 3.III	RE 2023			Număr de ședințe de lucru comune organizate periodic	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2025-2027	120.00	120.00		
36	Sporirea capacității de efectuare a măsurilor speciale de investigație	PgAA – 3	RE 2023, RE 2025			Număr de instruiți	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	500.00	500.00		
37	Intensificarea transferului reciproc de cunoștințe și expertiză între UE și Republica Moldova în vederea pregătirii și executării stabile și fără efort adțional a misiunilor operaționale și tactice comune	AA – Art. 7 PgAA – 3.III RA – Cap. 24				Număr de exerciții comune RM-UE desfășurate prin livrarea expertizei	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	492.22	492.22		
38	Formarea ofițerilor de aplicare a legii la nivel central, regional și local în domeniul analizei informațiilor pe dimensiuni strategice și tactice		RE 2025			Minim 5 sesiuni desfășurate la nivel central, regional și local	IGP – Inspectoratul General al Poliției, CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	500.00		500.00	
39	Achiziționarea de soluții specializate pentru prelucrarea și analiza unui volum mare de date și informații extrase din diverse sisteme informatice		RE 2025	CR - Criteriu de referință		Minim 2 soluții IT achiziționate	IGP – Inspectoratul General al Poliției, CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	2,500.00		2,500.00	
40	Creșterea ponderii produselor analitice utilizate în investigarea cazurilor de crimă organizată (trafic de persoane, trafic de droguri, spălare de bani etc.)”	AA – Art. 16 alin. (2) PgAA – 3.III Opiniă CE privind Cererea de aderare (2020-2025)	RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică		Minim 5 utilizatori instruiți Număr de cazuri de utilizare a produselor analitice utilizate în trimestrul curent versus numărul pentru trimestrul precedent	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SV - Serviciul Vamal, SFS – Serviciul Fiscal de Stat		2025-2027	67.20	67.20		
41	Extinderea capacităților de utilizare a Sistemului Informațional Automatizat 112, în vederea îmbunătățirii siguranței rutiere și a gestiunii situațiilor de urgență în trafic					Capacitățile SIA 112 extinse	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	44,000.00		22,000.00	22,000.00
42	Extinderea programului-pilot privind introducerea informației statistice criminologice în Sistemul informațional automatizat „Registrul Informației Criminalistice și Criminologice” de către ofițeri de investigație	AA/PgAA – 3.III POSP 2022-2025	RE 2023, RE 2025			Numărul ofițerilor de urmărire penală instruiți privind introducerea datelor în sistem	IGP – Inspectoratul General al Poliției, STI – Serviciul tehnologii informaționale		2025-2027	300.00	300.00		
43	Evidența numărului de investigații inițiate cu privire la săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 284 din Codul penal al Republicii Moldova, modificat în vederea alinierii la art. 5 și 6 din Decizia-cadru 2008/841/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva infracțiunii de terorism				RoL	Numărul investigațiilor inițiate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	208.00	208.00		
44	Organizarea cursurilor de instruire pentru consolidarea capacităților profesionale ale actorilor implicați în lupta împotriva crimei organizate, privind metodele moderne de identificare (documentare) a acestor infracțiuni.		RE 2025	RoL		Numărul instruirilor organizate	INJ - Institutul Național al Justiției, PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Decembrie	2027	300.00	300.00		
45	Implementarea măsurilor comune de investigație și înfrângerea de echipele dedicate investigații și combaterii noilor fenomene criminale transnaționale (Utilizarea echipelor comune de investigații pentru combaterea noilor fenomene criminale transnaționale)		RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică		Numărul de echipe comune de investigații constituite	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor, CNA – Centrul Național Anticorupție, SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2027	300.00	300.00		
46	Consolidarea capacităților prin implementarea soluțiilor de inteligență artificială și/sau software/instrumente specializate în domeniul OSINT (Open Source Intelligence) pentru a sprijini investigațiile și a optimiza eficiența cazurilor în curs de desfășurare.		RE 2025	RoL		Numărul soluțiilor/instrumentelor implementate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2027	100.00	100.00		
47	Elaborarea ghidurilor privind investigarea diferitelor tipuri de cazuri de criminalitate organizată		RE 2025	RoL		Numărul ghidurilor elaborate	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2026	100.00	100.00		
48	Crearea unui mecanism intern în cadrul Procuraturii Generale de evaluare trimestrială a volumului de sarcini per/unitate, responsabile de combaterea criminalității organizate		RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică		Numărul de evaluări trimestriale efectuate Raport anual privind gradul de încălcare și necesități	PG – Procuratura Generală	Iulie	2026	100.00	100.00		
49	Dotarea procurorilor specializați cu echipamente necesare investigațiilor transfrontaliere		RE 2025	CR - Criteriu de referință		Număr de seturi de echipamente distribuite	PG – Procuratura Generală		2026-2029	1,000.00			1,000.00

50	Sporirea capacității de identificare pro-activă și sistematică a rețelelor criminale cu risc ridicat			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul ofițerilor/specialiștilor formați în tehnici de analiză a criminalității organizate Numărul instrumentelor analitice sau IT implementate pentru identificarea rețelelor criminale Numărul schimburilor de informații operative cu parteneri naționali și europeni Numărul cazurilor sau investigațiilor comune inițiate cu agenții ale UE (Europol, Eurojust etc.) Numărul rețelelor criminale identificate și neutralizate ca rezultat al proceselor pro-activ	IGP – Inspectoratul General al Poliției, IGPFP – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, SV - Serviciul Vamal, PG – Procuratura Generală	Decembrie	2026	150.00	150.00		
	1.2. Investigații financiare - accesul autorităților de aplicare a legii la informații financiare 1.3. Incriminarea și investigarea spălării banilor												
51	Crearea Centrului de formare pentru promovarea educației și certificării în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului	4		RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică	Centrul de formare creat Număr de persoane instruite Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul prevenirii și	SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, SIS – Serviciul Informații și Securitate, BNM - Banca Națională a Moldovei	Decembrie	2025	5,065.20	5,065.20		
52	Achiziționarea, implementarea și mentenanța aplicației goAML - soluție software pentru consolidarea și unificarea procesului de raportare către SPCSB, interoperabilitatea bazelor de date și diseminarea informațiilor cu scopul prevenirii	4			RoL	goAML implementat	SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor		2025-2027	4,293.70	1,125.52	3,168.18	
53	Îmbunătățirea evidenței statistice privind investigațiile, urmărirea penală și condamnările realizate în cazurile infracțiuni de spălare de bani	6			RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Proceduri operaționale ajustate Evidența statistică îmbunătățită	SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, CSM - Consiliul Superior al	Decembrie	2027	200.00	200.00		
54	Consolidarea capacităților instituționale ale Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor	6				Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul prevenirii și	SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor	Iulie	2026	2,600.00			2,600.00
55	Actualizarea Instrucțiunii metodologice privind recuperarea bunurilor infracționale (aprobată la 23.07.2021 prin Ordinul PG nr.34/6)			RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Instrucțiune actualizată Ordin aprobat	PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție, SIS – Serviciul Informații și Securitate, MJ – Ministerul Justiției	Octombrie	2026	120.00	120.00		
56	Includerea în standardele de performanță a activității în sistemul Procuraturii a indicatorului "numărul de cauze penale de spălare a banilor, investigate, trimise în judecată și condamnări?"			RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Indicator de performanță – numărul de cauze penale de spălare a banilor, investigate, trimise în judecată și condamnări inclus în Standard de performanță al procurorilor	PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Iulie	2026	75.00	75.00		
57	Reducerea termenului de examinare judecătorească și sporirea numărului de hotărâri pe cauze de spălare a banilor			RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Termenul mediu de examinare redus Numărul hotărârilor de condamnare	CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, PG – Procuratura Generală		2026-2027	189.00	189.00		
	1.4. Confiscarea, înghețarea bunurilor și sancțiuni financiare												
58	Operaționalizarea sistemului informațional automatizat „Registru bunurilor infracționale confiscate”				RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Număr de instituții conectate la sistem Număr de utilizatori conectați la sistem	CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2025	2,000.00			2,000.00
59	Instruirea utilizatorilor și elaborarea ghidului pentru sistemul informațional automatizat „Registru bunurilor infracționale confiscate”			RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică	Numărul personalului instruit Amplasarea ghidului utilizatorului	CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2025	500.00			500.00
60	Îmbunătățirea evidenței statistice privind investigațiile financiare paralele				RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Proceduri operaționale ajustate Evidența statistică îmbunătățită	CNA – Centrul Național Anticorupție, PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	400.00	400.00		
61	Identificarea, urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale (activelor) în vederea asigurării confiscării		AA – Art. 18 alin. (1), art. 430 alin. (1)	RE 2023, RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de investigații financiare paralele realizate Valoare a bunurilor indisponibilizate	CNA – Centrul Național Anticorupție		2025-2027	208.90	208.90		
62	Organizarea cursurilor de instruire referitoare la mecanismul de confiscare a bunurilor infracționale îmbunătățit	9		RE 2025		Numărul persoanelor instruite	CNA – Centrul Național Anticorupție	Ianuarie	2026	400.00			400.00
63	Dotarea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale în conformitate cu mecanismul îmbunătățit de confiscare a bunurilor infracționale	9				Spațiu și condiții de depozitare pentru bunurile infracționale administrate asigurat	CNA – Centrul Național Anticorupție	Ianuarie	2026	4,000.00			4,000.00

64	Punerea în aplicare a mecanismului de reutilizare socială a bunurilor confiscate	8		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Numărul de bunuri confiscate reutilizate Numărul de beneficiari ai bunurilor reutilizate Numărul de proiecte implementate cu bunuri confiscate Cheltuielile privind gestionarea bunurilor confiscate spre reutilizare Numărul de rapoarte privind reutilizarea bunurilor confiscate	CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2026	2,000.00			2,000.00
65	Dezvoltarea platformei online pentru vânzarea prin licitație a bunurilor sechestrate/confiscate	8		RE 2025		Sistem informațional elaborat și lansat	CNA – Centrul Național Anticorupție, SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026	1,000.00			1,000.00
66	Consolidare capacități instituționale a Agenției de Recuperare a Bunurilor Infractionale din cadrul Centrului Național Anticorupție					Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul recuperării bunurilor confiscate	CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2026	10,000.00			10,000.00
67	Dezvoltarea modului care va eficientiza căutarea bunurilor infractionale prin intermediul tuturor bazelor de date existente				CR - Criteriu de referință	Modulul în Sistemul informațional automatizat „Registrul bunurilor infractionale indisponibilizate” elaborat și integrat	CNA – Centrul Național Anticorupție	Septembrie	2027	1,000.00			1,000.00
68	Ceșterea transparenței și urmărirea eficienței a bunurilor pe parcursul procedurilor judiciare, prin publicarea trimestrială a datelor agregate privind bunurile urmărite			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul de rapoarte și publicații extrase din Registrul bunurilor indisponibilizate	CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2026-2029	200.00	200.00		
69	Completerea deplină de către reprezentanți responsabili a Sistemului informațional automatizat - Registrul bunurilor infractionale indisponibilizate			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Raport statistic anual publicat cu date dezagregate corespunzător specificului (categorii, valoare, etc.) inclusiv privind bunuri sechestrate, sechestre ridicate de procuror (cu indicarea subdiviziunilor), sechestre ridicate de instanțele de judecată (cu indicarea instanțelor) și cele confiscate	CNA – Centrul Național Anticorupție, PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, ADIAJ - Agenția pentru Digitalizare în Justiție și Administrare		2026-2027	200.00	200.00		
70	Instruirea procurorilor și judecătorilor privind prevederile FATF și normele Uniunii Europene în domeniul prevenirii și combaterii spălării de bani și a finanțării terorismului, recuperarea și confiscarea activelor			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Număr de specialiști instruiți	INJ - Institutul Național al Justiției, PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor		2026-2027	200.00	200.00		
71	Includerea indicatorului "numărul de sechestrare aplicate asupra activelor" în standardele de performanță ale activității în sistemul Procuraturii			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Indicator de performanță - active puse sub sechestrul și consolidarea sistemului de recuperare a bunurilor incluse în Standard de performanță al procurorilor	PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Iulie	2026	75.00	75.00		
	1.5. Prevenirea și combaterea crimelor cibernetice												
72	Consolidarea cooperării dintre Agenția pentru Securitate Cibernetică și Centrul pentru Combaterea Crimelor Cibernetice al Inspectoratului Național de Investigații al Inspectoratului General al Poliției				RoL, CR - Criteriu de referință	Număr de activități comune realizate Acord încheiat	ASC - Agenția pentru Securitatea Cibernetică, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	200.00	200.00		
73	Informarea populației cu privire la operaționalizarea instrumentului/platformei online de raportare a infracțiunilor informatice					Minim o campanie de informare realizată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	100.00	100.00		
74	Consolidarea capacităților instituționale ale Centrului pentru combaterea crimelor cibernetice prin prisma regionalizării Poliției			RE 2025		Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul prevenirii și combaterii crimelor cibernetice	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Septembrie	2027	1,500.00			1,500.00
75	Dotarea Centrului pentru combaterea crimelor cibernetice cu instrumente inteligente de investigare			RE 2025		Minim 2 soluții IT achiziționate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Iunie	2026	2,000.00		2,000.00	
76	Consolidarea cooperării dintre Centrul pentru combaterea crimelor cibernetice al Inspectoratului Național de Investigații al Inspectoratului General al Poliției și Comisia Națională a Pieței Financiare					Acord IGP-CNPF încheiat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Decembrie	2026	200.00	200.00		
77	Instruirea angajaților Centrului pentru combaterea crimelor cibernetice cu privire la metodele noi de investigare a infracțiunilor cibernetice și conexe			RE 2025		Minim 5 instruirii organizate Minim 50% din angajații Centrului pentru combaterea crimelor cibernetice instruiți	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Noiembrie	2026	300.00	300.00		
78	Formarea personalului Laboratorului de expertiză criminalistică în domeniul cibernetic		PgAA – 3	RE 2023, RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de angajați noi instruiți	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Noiembrie	2026	455.00	455.00		

79	Consolidarea capacităților de colectare a probelor digitale la fața locului			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Laborator criminalistic mobil achiziționat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	1,182.00			1,182.00
80	Reacreditarea Laboratorului de expertiză criminalistică în domeniul cibernetic		PgAA – 3	RE 2023, RE 2025	CR - Criteriu de referință	Laborator reacreditat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	150.00	150.00		
81	Participarea în cadrul platformelor și proiectelor regionale în domeniul combaterii criminalității cibernetice			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul de participări	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală		2026-2027	150.00	150.00		
82	Raportarea activităților realizate prin intermediul Punctului de contact 24/7			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul de adresări primite/admise	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală		2026-2027	150.00	150.00		
83	Includerea în standardele de performanță a activității în sistemul Procuraturii a indicatorului "numărul de cauze penale pe criminalitate cibernetică, investigate, trimise în judecată și condamnări incluse în Standard de performanță al sistemului"			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Numărul de cauze penale pe criminalitate cibernetică, investigate, trimise în judecată și condamnări incluse în Standard de performanță al sistemului	PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Iulie	2026	75.00	75.00		
84	Dotarea hardware și software a subdiviziunilor specializate ale autorităților naționale responsabile de investigarea crimelor cibernetice			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul unităților tehnice procurate Numărul unităților soft procurate Numărul de subdiviziuni dotate cu echipamente hardware și software moderne Numărul angajaților instruiți în utilizarea echipamentelor hardware și software moderne	PG – Procuratura Generală, SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2026	3,000.00			3,000.00
1.6. Abuz sexual asupra copiilor, inclusiv online													
85	Aprobarea Metodologiei privind examinarea cazurilor de abuz și exploatare sexuală a copiilor, prin utilizarea tehnologiilor online			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Metodologie aprobată	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CSJ - Curtea Supremă de Justiție	Decembrie	2025	117.00	117.00		
86	Aprobarea Ghidurilor/ Instrucțiunilor privind aplicarea de către organele de drept a prevederilor legale cu privire la violența sexuală asupra copiilor				RoL, CR - Criteriu de referință	Ghid aprobat	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CSJ - Curtea Supremă de Justiție	Decembrie	2026	117.00	117.00		
87	Punerea în aplicare a setului de măsuri pentru implementarea Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatarii sexuale și a abuzului sexual (Convenția de la Lanzarote) pentru perioada 2025-2026				CR - Criteriu de referință	Set de măsuri implementate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2026	2,000.00	2,000.00		
88	Organizarea instruirilor specializate pentru procurori privind investigarea abuzului sexual asupra minorilor			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de procurori instruiți Număr de cauze inițiate	INJ - Institutul Național al Justiției, PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Decembrie	2026	150.00	150.00		
89	Actualizarea actelor instituționale referitoare la condițiile speciale de audiere a minorilor și prevenirea revictimizării			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Acte instituționale actualizate și aprobate	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Martie	2027	150.00	150.00		
1.7. Traficul de arme de foc (inclusiv controlul armelor de foc, al componentelor esențiale și al munițiilor)													
90	Implementarea Foi de parcurs pentru dezvoltarea Punctului focal național privind SALW pentru perioada 2025-2027			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Minim 75% din activități implementate conform termenului stabilit (raportare continuă 2026-2027) Elaborarea și aprobarea instrucțiunii interdepartamentale privind trasabilitatea armelor de foc la nivel național Instruiri comune a punctelor de contact din	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2025-2027	9,920.00		9,920.00	
91	Elaborarea fuziei a II-a a "Registrului de stat al armelor"				RoL, CR - Criteriu de referință	Expert identificat Caiet de sarcini elaborat Asigurarea interconexiunii cu Registrul de stat al unităților administrativ-teritoriale și al adreselor Asigurarea interconexiunii cu Sistemul Informațional „ASYCUDA World” Asigurarea interconexiunii cu Programul	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	500.00			500.00
92	Formarea continuă a autorităților naționale de aplicare a legii pentru a reacționa eficient la amenințările privind armele de foc			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Minim 5 cursuri organizate Minim 30 angajați instruiți	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	250.00	250.00		
93	Modernizarea laboratorului de tir experimental în conformitate cu standardele UE				RoL	Proiect tehnic elaborat Laborator renovat și dotat	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	1,900.00			1,900.00
94	Construirea depozitului de SALW în partea de sud a țării				RoL	Locație identificată Caiet de sarcini realizat Demarș funcțional	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	3,000.00		3,000.00	
95	Evidența cazurilor investigate cu sprijinul Punctului focal național privind SALW				CR - Criteriu de referință	Număr de cazuri investigate	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	200.00			200.00

96	Desfișurarea operațiunilor privind prevenirea circuitului ilegal de arme și muniții				CR - Criteriu de referință	Minim 2 operațiuni desfișurate anual	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2026-2027	1,500.00			1,500.00
97	Desfișurarea campaniilor anuale de sensibilizare pentru predarea voluntară a armelor de foc					Minim 1 campanie desfișurată pe an	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	1,280.00		1,280.00	
98	Consolidarea competențelor angajaților în domeniul verificării și corespunderii armelor dezactivate în conformitate cu Regulamentul UE 2015/2403			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Minim 1 vizită de studiu efectuată Atelierul de lucru organizat	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	250.00	250.00		
99	Organizarea reuniunilor Comisiei naționale SALW anuale și la solicitare					Numărul reuniunilor organizate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2026-2027	50.00	50.00		
100	Aprobarea raportului intermediar privind punerea în aplicare a documentului de politică națională privind controlul SALW					Raport elaborat și aprobat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Iulie	2027	189.00		189.00	
101	Crearea camerelor de păstrare a probelor în minimum 10 inspectorate de poliție					Caiet de sarcini elaborat	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Noiembrie	2027	2,400.00		2,400.00	
102	Dotarea autorităților naționale de aplicare a legii pentru a răspunde eficient la amenințările privind armele de foc				CR - Criteriu de referință	85% din necesitățile Poliției acoperite	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Septembrie	2027	10,000.00		10,000.00	
103	Includerea în standardele de performanță a activității în sistemul Procuraturii a indicatorului "numărul de urmărire penală pe dosare de trafic de ființe umane și trafic de arme de foc"			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Indicator de performanță - numărul de urmărire penală pe dosare de trafic de ființe umane și trafic de arme de foc inclus în Standard de performanță al procurorilor	PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Iulie	2026	75.00	75.00		
104	Elaborarea Instrucțiunii comune privind activitățile desfișurate la nivel național pentru efectuarea trasabilității/urmării armelor/componentelor esențiale ilegale și gestionarea datelor cu privire la acestea			RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Instrucțiune elaborată Ordin comun aprobat	IGP – Inspectoratul General al Poliției, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, PG – Procuratura Generală, SIS – Serviciul Informații și Securitate, CNA – Centrul Național Anticorupție, SV - Serviciul Vamal, SFS –	Decembrie	2026	150.00	150.00		
1.8. Traficul de ființe umane													
105	Participarea entităților desemnate la evaluarea și analiza activității subdiviziunilor din cadrul MAI în domeniul combaterii traficului de ființe umane, precum și a altor infracțiuni asimilate și conexe, pentru determinarea randamentului și competențelor funcționale în domeniu, asigurând astfel independența instituțională a acestora			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Plan de implementare aprobat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală	Iunie	2026	250.00		250.00	
106	Consolidarea capacităților de expertiză și tehnice ale personalului Procuraturii în domeniul combaterii traficului de ființe umane			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Capacități tehnice și de expertiză consolidate Numărul procurorilor instruiți	PG – Procuratura Generală		2026-2029	1,400.00			1,400.00
107	Îmbunătățirea capacităților de identificare a infracțiunilor privind traficul de ființe umane	AA – Art. 14 PgAA– 3.III RA – Cap. 24		RE 2023, RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Capacități de indentificare a victimelor îmbunătățite Număr de instruiți desfișurați Număr de victime ale traficului de ființe umane identificate Număr de victime ale traficului de ființe umane	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, SIS – Serviciul Informații și Securitate, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2027	300.00	300.00		
108	Consolidarea capacităților autorităților în domeniul prevenirii traficului de ființe umane			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Capacități de prevenire a TFU îmbunătățite	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, CS – Cancellaria de Stat	Decembrie	2027	300.00	300.00		
109	Consolidarea capacităților profesionale ale personalului implicat în asistență și protecția victimelor traficului de ființe umane			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr instruiți realizați 100% din personalul serviciilor specializate de assessment instruit	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	570.00		570.00	

110	Consolidarea serviciilor de asistență pentru victimele traficului de ființe umane prin asigurarea accesului la servicii și beneficii sociale, asistență medicală, informare și consiliere, cazare sigură, educație și asistență juridică garantată de stat				RoL, CR - Criteriu de referință	Servicii de asistență pentru victimele traficului de ființe umane îmbunătățite Proceduri de identificare și asistență a victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane în sectorul de asistență socială ajustate; Suport de curs pentru profesioniștii din domeniul de asistență socială privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane actualizat; Numărul total de victime asistate prin programe sociale în decursul unui an Procentul victimelor traficului de ființe umane care au accesat servicii medicale gratuite în cadrul sistemului public de sănătate Numărul de victime reîntegrate în sistemul educațional sau programe de formare profesională Numărul de victime care au beneficiat de	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MS – Ministerul Sănătății, MJ – Ministerul Justiției, CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	Decembrie	2027	2,800.00		1,500.00	1,300.00
111	Instituirea mecanismului de acordare a asistenței medicale gratuite victimelor traficului de ființe umane		AA - Art. 16	RE 2025	CR - Criteriu de referință	Mecanism aprobat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MS – Ministerul Sănătății, MF – Ministerul Finanțelor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2027	106.85	66.85	40.00	
112	Diminuarea riscurilor potențiale de creștere a traficului de ființe umane în contextul deplășărilor în masă cauzate de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei		AA/PgAA – 3.III	RE 2023, RE 2025		Instruiri comune cu echipele multidisciplinare organizate Număr de victime identificate în stadiul incipient	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2025-2027	325.00			325.00
113	Dezvoltarea capacităților de investigare a infracțiunilor de trafic de ființe umane cu utilizarea tehnologiilor informaționale			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul angajaților IGP instruiți Instrumente de investigare a TFU achiziționate Număr de infracțiuni în mediu online identificate Număr de potențiale victime identificate (date agregate)	IGP – Inspectoratul General al Poliției, IGPf – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2027	30,500.00			30,500.00
114	Prevenirea traficului de copii și femei de etnie romă în scopuri de exploatare sexuală, prin muncă, activități de cerșit și a implicării lor în alte activități criminale		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2025		Număr de activități de sensibilizare desfășurate Număr de persoane sensibilizate	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	325.00			325.00
115	Elaborarea actelor normative instituționale pentru unificarea practicii de urmărire penală în cazurile traficului de ființe umane			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Acte elaborate și diseminate	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2026-2027	175.00	175.00		
116	Instruirea judecătorilor și procurorilor privind investigarea și judecarea infracțiunilor privind traficul de ființe umane, copii, infracțiunile conexe și protecția victimelor				CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Număr de specialiști instruiți	INJ - Institutul Național al Justiției, PG – Procuratura Generală, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Jucătorilor		2026-2027	175.00	175.00		
117	Includerea datelor de progres privind istoricul solid de investigații, urmăririi penale și condamnări definitive privind traficul de ființe umane și organizarea migrației ilegale în agenda Consiliului coordonator al organelor de drept responsabile de combaterea TFU			RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Numărul de ședințe realizate și numărul de informații prezentate	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SIS – Serviciul Informații și Securitate, MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2026	117.20	117.20		
1.9 Situații excepționale și de urgență													
118	Îmbunătățirea gradului de conștientizare al populației privind riscurile de dezastre (situații de urgență și excepționale)	25, 27	AA – Art. 118 PgAA – 3.III RE 2023 Cap.27 RA – Cap. 24			Număr de aplicații desfășurate Cel puțin 8 activități de prevenire desfășurate anual, conform riscului sezonier	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență		2025-2027	2,500.00	2,500.00		
119	Consolidarea capacităților de prevenție privind situațiile de urgență și excepționale	26				Achiziționarea a 40 unități de tehnică pentru desfășurarea activităților de prevenție	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2025-2027	25,000.00		25,000.00	

120	Operaționalizarea modului de pompare de mare capacitate		AA – Art. 120 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2023		Număr de angajați instruiți Număr de echipamente procurate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2027	19,800.00			19,800.00
121	Operaționalizarea modului de combaterea incendiilor forestiere cu ajutorul vehiculelor		AA – Art. 120 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2023		Număr de angajați instruiți Număr de echipamente procurate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2027	30,800.00			30,800.00
122	Certificarea Echipelor USAR (Urban Search and Rescue)		AA – Art. 120 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2023		Echipa USAR certificată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2027	25,000.00	2,200.00		22,800.00
123	Crearea sistemului de avertizare publică		AA – Art. 17 alin. (1) PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Sistem de avertizare publică creat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2027	90,000.00		90,000.00	
124	Procurarea autospecialelor de intervenție					40 autospeciale achiziționate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2027	390,000.00		390,000.00	
125	Construcția Postului salvatori și pompieri Holercani a SSE Dubăsari a DSE mun. Chișinău					Post de salvatori și pompieri construit	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2026	9,277.03	9,277.03		
126	Construcția Postului salvatori și pompieri Lipcani a SSE Briceni a DSE mun. Edineț					Post de salvatori și pompieri construit	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2027	9,821.30			9,821.30
127	Construcția Unității de salvatori și pompieri Glodeni a DSE Bălți					Unitatea de salvatori și pompieri construită	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență	Decembrie	2028	18,900.00		17,100.00	1,800.00
2. Cooperarea în domeniul drogurilor													
128	Instituirea mecanismului de plasare a substanțelor psihotrope noi sub controlul statului				RoL	Mecanism aprobat	MS – Ministerul Sănătății, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Decembrie	2026	200.00	200.00		
129	Elaborarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Observatorului Național al Drogurilor			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Regulament aprobat	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	30.00	30.00		
130	Elaborarea, aprobarea și pilotarea mecanismului de referire a consumatorilor de droguri la serviciile de tratament și reabilitare		AA – Art. 17 alin. (2) PgAA – 3.III RA – Cap. 24		RoL	Mecanism de referire instituit Mecanism de referire pilotat	MS – Ministerul Sănătății, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2026	935.00	10.00		925.00
131	Înțelegerea procesului de înființare a incineratorului pentru distrugerea drogurilor (finalizarea acestei măsuri va depinde de resursele financiare identificate)				RoL, CR - Criteriu de referință	Expert identificat Studiu de fezabilitate elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției, MM - Ministerul Mediului	Decembrie	2027	4,000.00			4,000.00
132	Îmbunătățirea evidenței statistice privind ridicarea, plătirea și distrugerea drogurilor			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Proceduri operaționale ajustate Evidență statistică îmbunătățită	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MM – Ministerul Mediului, SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2027	200.00	200.00		
133	Crearea unui sistem național de alertă timpurie privind supravegherea, prevenirea, detectarea și eradicarea noilor substanțe psihotrope (NPS)		RE 2023 – Cap. 24	RE 2023, RE 2025	CR - Criteriu de referință	Sistem național creat Conectarea Sistemului național de alertă timpurie la Sistemul european de alertă timpurie	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Decembrie	2027	4,000.00			4,000.00
134	Consolidarea capacităților instituționale ale Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în contextul dezvoltării Sistemului național de avertizare timpurie	29		RE 2024, RE 2025	CR - Criteriu de referință	Subdiviziune reorganizată și structură aprobată și funcțională Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru dezvoltarea...	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Decembrie	2026	600.00	600.00		

135	Consolidarea capacităților instituționale ale Inspectoratului General al Poliției (Direcția Antidrog) prin prisma regionalizării Poliției	32	AA – Art. 17 alin. (2) PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2025		Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în pentru Direcția Antidrog a IGP Număr de angajați instruiți Număr de operațiuni realizate Număr de laboratoare de droguri detectate și	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	1,500.00			1,500.00
136	Organizarea programelor de instruire profesională pentru Direcția Antidrog din cadrul IGP privind combaterea traficului de droguri în mediul online	30		RE 2025		Minimum 2 instruirii organizate Minimum 10 angajați instruiți	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2025-2027	350.00			350.00
137	Echiparea ofițerilor de investigații cu instrumente specializate pentru identificarea și investigarea eficientă a traficului de droguri.	30				Raport de evaluare a necesităților elaborat Dotarea cu minim 30% din echipamentul necesar	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Noiembrie	2026	4,000.00			4,000.00
138	Desfășurarea de activități informativ-preventive destinate diverselor grupuri-țintă privind efectele consumului de droguri.			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Concept elaborat Plan de acțiuni aprobat Ministrului de Interne	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Noiembrie	2027	350.00			350.00
139	Consolidarea cooperării operaționale cu Europol în domeniului antidrog				CR - Criteriu de referință	Minim 1 stație de lucru conectată la canalul securității	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Noiembrie	2026	500.00			500.00
140	Consolidarea capabilităților laboratorului CTCEJ pentru examinarea drogurilor			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Minim 2 cromatografe de gaz cuplat cu spectrometrie de masă (GC MS)- achiziționate Cresterea numărului de expertize efectuate cu minim 15%	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Noiembrie	2027	7,000.00			7,000.00
141	Consolidarea cooperării cu statele membre ale UE și cu agențiile UE de aplicare a legii în combaterea criminalității grave și organizate prin intermediul platformei EMPACT 2026-2027, prin participarea proactivă la Planul de Acțiuni Operaționale Droguri sintetice / Substanțe psihotrope noi 2026-2027 și la Planul de Acțiuni Operaționale Canabis, cocaină și heroină				CR - Criteriu de referință	Numărul de activități comune realizate cu statele membre ale UE Număr de cooperări cu agențiile UE de aplicare a legii în combaterea traficului ilicit de droguri Numărul de acțiuni operaționale conduse de autoritățile de aplicare legii	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2026-2027	208.10	208.10		
142	Consolidarea capacităților instituționale ale Observatorului național al drogurilor cu resurse umane	28		RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr personal angajat Număr personal instruit	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Decembrie	2026	4,002.95	4,002.95		
143	Includerea în standardele de performanță a activității în sistemul Procuraturii a indicatorului "cantitatea drogurilor depistate/ridicate și a activelor puse sub sechestru pe dosare legate de droguri"			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Indicator de performanță - cantitatea drogurilor depistate/ridicate și a activelor puse sub sechestru pe dosare legate de droguri, inclus în Standard de performanță al procurorilor	PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Iulie	2026	75.00	75.00		
3. Lupta împotriva terorismului și radicalizării													
144	Inființarea și operaționalizarea Centrului de criză de combatere a terorismului pentru activitatea Comandamentului operațional de combatere a terorismului				RoL	Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru Centrul de criză de combatere a terorismului.	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2027	10,000.00	1,000.00		9,000.00
145	Desfășurarea măsurilor preventive în cadrul cooperării intersectoriale cu reprezentanții serviciilor sociale, educației, autorităților administrației publice centrale și locale, autorităților penitenciare etc., în scopul prevenirii radicalizării și extremismului violent.				RoL	Numărul măsurilor desfășurate	SIS – Serviciul Informații și Securitate, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MJ – Ministerul Justiției, MEC - Ministerul Educației și Cercetării, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2027	300.00	300.00		
146	Aprobarea modelului de emitere a ordinelor de eliminare (în conformitate cu anexa 1 la Regulamentul (UE) 2021/784 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 privind prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist)			RE 2025	RoL	Modelul de emitere a ordinelor de eliminare aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2026	66.00	66.00		
147	Crearea și înființarea Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice (subdiviziune autonomă care va asigura coordonarea activității tuturor administratorilor, operatorilor și proprietarilor de infrastructuri critice în vederea protejării infrastructurii critice)				RoL	Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru Centrul Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IMO - Inspectoratul de Management Operațional, SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2026	16,000.00			16,000.00
148	Elaborarea metodologiei de identificare a infrastructurilor critice				RoL	Metodologie elaborată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2026	4,000.00			4,000.00
149	Intensificarea schimbului de informații și de expertiză prin utilizarea oportunităților oferite de Acordul operațional semnat cu Europol în prevenirea și combaterea tuturor tipurilor de criminalitate gravă (organizată și teroristă)			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Numărul schimbului de informații	SIS – Serviciul Informații și Securitate, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	129.00	129.00		
150	Dezvoltarea cooperării interinstituționale și regionale în materie de prevenire și combatere a terorismului				RoL	Numărul de acțiuni realizate în domeniul cooperării	SIS – Serviciul Informații și Securitate, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, PG – Procuratura Generală, MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2027	73.00	73.00		

151	Crearea canalelor de comunicare securizate pentru schimbul de date (prin identificarea punctelor naționale de contact și desemnarea persoanelor responsabile)				CR - Criteriu de referință	Puncte naționale de contact identificate Număr de persoane responsabile desemnate	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2026	100.00	100.00		
152	Înființarea și operaționalizarea sediliului Comandamentului operațional Antiterorist destinat gestionării situațiilor de criză					Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru Comandamentul operațional Antiterorist	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2027	10,000.00	1,000.00		9,000.00
153	Crearea infrastructurii necesare pentru pregătirea și instruirea subunităților specializate în prevenirea și combaterea terorismului a Centrului Antiterorist					Infrastructura pentru pregătirea și instruirea Forțelor pentru Operațiuni Speciale (FOS) creată și funcțională	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2027	2,000.00	1,000.00		1,000.00
154	Achiziționarea echipamentelor și a software-ului necesar (inclusiv pentru comunicare)					Echipamente speciale hardware și software achiziționate	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2026	9,000.00	1,000.00		8,000.00
155	Operaționalizarea Dispeceratului Antiterorist pentru gestionarea situațiilor de criză teroristă în Aeroportul Internațional Chișinău					Dispecerat Antiterorist pentru gestionarea crizei teroriste în AIC operaționalizat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2025	2,000.00	1,000.00		1,000.00
156	Dotarea Dispeceratului Antiterorist cu echipamentele necesare (inclusiv 2 de vehicule de teren pentru deplasarea pe teritoriul Aeroportului Internațional Chișinău)					Dispecerat Antiterorist din cadrul AIC dotat cu echipamente speciale FOS Vehicule de teren pentru operațiuni FOS în cadrul AIC necesare	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2025	6,000.00	1,000.00		5,000.00
157	Realizarea activităților informative în vederea identificării, documentării și contracarării rețelelor teroriste, care reprezintă o amenințare semnificativă pentru securitatea internă a UE, precum și pentru securitatea cetățenilor săi					Numărul operațiunilor realizate	SIS – Serviciul Informații și Securitate, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție, SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor		2025-2027	300.00	300.00		
158	Evaluarea și consolidarea capacităților de reacție, operațional-tactice și de management ale autorităților publice competente la gestionarea crizelor teroriste			RE 2024, RE 2025		Număr de instruiți speciale/training-uri, simulări, exerciții de tip table top și operațional-tactice efectuate	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	100.00	100.00		
159	Sporirea rezilienței entităților critice în domeniul transporturilor prin instruire și evaluare pe palierul antiterorist, pentru anticiparea și detectarea timpurie a amenințărilor teroriste			RE 2024, RE 2025		Număr de intruiri și evaluări pe palierul antiterorist în domeniul entităților critice în domeniul transporturilor	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	100.00	100.00		
160	Derularea acțiunilor de competență pentru prevenirea diseminării conținutului online cu caracter terorist și a radicalizării teroriste			RE 2024, RE 2025		Număr de cazuri identificate și surse online cu caracter terorist blocate	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	100.00	100.00		
161	Minimizarea vulnerabilităților prin optimizarea măsurilor de prevenire și combatere a actelor teroriste, pentru protejarea persoanelor în spațiile publice			RE 2024, RE 2025		Număr de instruiți și măsuri practice realizate	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	200.00	200.00		
162	Digitalizarea datelor colectate pentru asigurarea consultării acestora în cadrul unui proces analitic integrat (amenințări hibride)	24PgAA – 3.II	RE 2023	CR - Criteriu de referință	Număr de informații procesate Număr de informații diseminate beneficiarilor legali	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2027	176.00	176.00			
163	Îmbunătățirea schimbului de date prin utilizarea cadrului de referință al UE și indicatorilor de risc privind tranzitarea teritoriului național de către luptătorii terorști cunoscuți	PgAA – 3.II	RE 2023	CR - Criteriu de referință	Număr de rapoarte și schimb de date, cu accent pe indicatorii comuni de risc privind luptătorii terorști străini	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	122.00	122.00			
164	Aprofundarea schimbului de informații cu instituțiile partenere/omologe din alte state, pe linia prevenirii și combaterii terorismului	AA – Art. 11 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2024		Număr de țări/organizații cu care a fost elaborat și implementat schimbul de informații Mecanismul de cooperare interinstituțională, la nivel regional și internațional îmbunătățit	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	94.00	94.00			
165	Efectuarea schimbului de informații cu serviciile speciale partenere privind cazurile și situațiile concrete, conform procedurii stabilite	AA – Art. 11 PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Număr de acțiuni ce vizează schimbul de informații operative cu serviciile partenere realizate	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	94.00	94.00			
166	Aducerea la cunoștința publică, în baza prevederilor Legii nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, despre instituirea, modificarea, prelungirea, suspendarea sau ridicarea sancțiunilor internaționale impuse de Consiliul de Securitate al ONU	AA – Art. 11 alin. (3) PgAA – 3.II RA – Cap. 24			Număr de ordine elaborate și publicate ale MAE privind aducerea la cunoștință publică a conținutului rezoluțiilor Consiliului de Securitate ONU privind regimurile de sancțiuni Număr de notificări transmise către autorități	MAE – Ministerul Afacerilor Externe		2025-2027	87.40	87.40			
167	Punerea în aplicare a Strategiei globale a ONU împotriva terorismului din 2006 și altor instrumente ale ONU	AA – Art. 19 PgAA – 3.II RA – Cap. 24			Strategie/instrumente ale ONU aplicate	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2027	207.00	207.00			
168	Îmbunătățirea schimbului de date în procesul de abordare a riscului de radicalizare a cetățenilor moldoveni la curentele aferente terorismului internațional	PgAA – 3.II	RE 2023		Informații cu privire la prevenirea și combaterea terorismului elaborate și prezentate instituțiilor statului	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	129.00	129.00			
169	Prevenirea riscului de aderare a cetățenilor moldoveni sau străini stabiliți în Republica Moldova la grupările teroriste internaționale în calitate de luptători străini	PgAA – 3.II	RE 2023		Număr de informări diseminate Număr de persoane identificate Număr de măsuri realizate în comun cu serviciile externe și internaționale	SIS – Serviciul Informații și Securitate		2025-2027	129.00	129.00			
170	Realizarea de evaluări sectoriale și consultări interinstituționale în domeniul participării la EU T-SAT				Raportul de evaluare în domeniul participării EU TE-SAT	SIS – Serviciul Informații și Securitate, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Februarie	2026	200.00	200.00			

171	Instițuirea componentei (grup interinstituțional) responsabile de coordonarea și prevenirea radicalizării.			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Componentă instituită și operaționalizată	SIS – Serviciul Informații și Securitate, MJ – Ministerul Justiției, PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Iulie	2027	200.00	200.00		
	4. Cooperarea în domeniul de aplicare a legii, schimbul de informații												
172	Stabilirea condițiilor și procedurilor pentru citarea automatizată de profiluri ADN, de date dactiloscopice, de anumite date privind înmatricularea vehiculelor, de imagini faciale și de evidențe ale poliției	55				Numărul solicitărilor privind schimbul automatizat de date ADN, de date dactiloscopice, de anumite date privind înmatricularea vehiculelor, de imagini faciale și de evidențe ale poliției asociate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	129.00	129.00		
173	Asigurarea interoperabilității sistemelor pentru un schimb eficient de date (în conformitate cu rezultatele analizei și resursele financiare identificate)				RoL, CR - Criteriu de referință	Sisteme interoperabile	AGE – Agenția de Guvernare Electronică, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SIS – Serviciul Informații și Securitate, MF – Ministerul Finanțelor, SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combateră Spălării Banilor, CNA – Centrul Național Anticorupție, CNPDCP -Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ASP – Agenția Servicii Publice, UNEJ - Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Decembrie	2027	207.00	207.00		
174	Dezvoltarea punctului național de contact privind competițiile sportive					Număr de informații furnizate partenerilor	IGC – Inspectoratul General de Carabinieri	Decembrie	2026-2029	200.00	200.00		
175	Stabilirea cooperării cu rețeaua UE pentru Protecția Personalității Publice				RoL	Cooperare inițiată	SPPS- Serviciul de Protecție și Pază de Stat	Noiembrie	2026	1,216.20	200.00		1,016.20
176	Conectarea Republicii Moldova la rețeaua TESTA (Servicii transeuropene securizate de telematică între administrații)				RoL	Număr entități publice conectate	STISC – Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SIS – Serviciul Informații și Securitate, CNPDCP -Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2027	10,000.00			10,000.00
177	Consolidarea în continuare a capacităților Unității de Informații privind Pasagerii (UIP) de a identifica și combate criminalitatea transfrontalieră, prin dezvoltarea resurselor umane și dotarea cu echipamente, inclusiv soluții digitale specializate			RE 2025		Numărul activităților de instruire realizate pentru angajații UIP Număr de personal instruit Numărul de soluții informatice noi implementate Instruiri specializate pe soluții informatice	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, IGP – Inspectoratul General al Poliției, SV - Serviciul Vamal, SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2026-2029	20,000.00	20,000.00		
178	Consolidarea și extinderea cooperării Republicii Moldova cu CEPOL prin dezvoltarea unui mecanism continuu de formare profesională, și participare la programele europene de instruire, prin intermediul Punctului Național de Contact CEPOL instituit în cadrul MAI				CR - Criteriu de referință	Numărul anual de invitații remise la activitățile de instruire CEPOL Numărul de programe de formare adaptate standardelor UE și implementate la nivel național Raport anual al MAI privind schimbul de informații și cooperarea tehnică cu CEPOL	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2026-2029	117.20	117.20		
179	Elaborarea metodologiei naționale de evaluare a amenințărilor criminalității grave și organizate			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Metodologie aprobată	IGP – Inspectoratul General al Poliției, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, SV - Serviciul Vamal, SPCSB – Serviciul Prevenirea și Combateră Spălării Banilor, CNA – Centrul Național Anticorupție, PG –	Septembrie	2026	400.00		400.00	
180	Formalizarea și operaționalizarea conceptului național de Single Point of Contact (SPOC) în cadrul Direcției Cooperare Polițienească Internațională (DCPI) în conformitate cu prevederile Directivei (UE) 2023/977					Plan de acțiuni privind implementarea recomandărilor aprobat	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2027	500.00		500.00	
181	Crearea Biroului național SIRENE				RoL, CR - Criteriu de referință	Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru Biroul național SIRENE	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2028	117.20	117.20		
182	Asigurarea recepționării și transmiterii prin canalul securizat SIENA, a schimbului de date și informații cu statele – membre UE			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de informații recepționate și transmise anual	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026-2028	400.00	400.00		

183	Formarea continuă a angajaților cu privire la utilizarea canalului SIENA al Euroropol			RE 2025		Număr de angajați instruiți	IGP – Inspectoratul General al Poliției		2026-2029	500.00			500.00
184	Consolidarea cooperării cu statele membre ale UE și cu agențiile UE de aplicare a legii în combaterea criminalității grave și organizate prin intermediul platformei EMPACT 2024-2025, prin continuarea participării la Planurile de acțiuni operaționale 2026-2027			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr operațiuni comune realizate cu statele membre ale UE Număr de cooperări cu agențiile UE de aplicare a legii în combaterea criminalității grave și organizate	IGP – Inspectoratul General al Poliției	Decembrie	2026	480.00	480.00		
185	Participarea la elaborarea Planurilor Operaționale de Acțiuni ale următorului ciclu EMPACT 2026-2029			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Propuneri înaintate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2025	280.00	280.00		
186	Deosemnarea procurorilor responsabili de cooperarea cu punctele EMPACT			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Procurori desemnați; Număr de operațiuni comune	PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		2026-2027	150.00	150.00		
187	Înstituirea unui punct focal național pentru interconectarea la rețeaua eu-LISA				RoL, CR - Criteriu de referință	Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru instituirea punctului Biroului național focal național	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, ASP – Agenția Servicii Publice, STISC – Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică	Martie	2026	240.00	240.00		
188	Asigurarea punerii în aplicare a recomandărilor studiului de fezabilitate privind interoperabilitatea sistemelor informaționale deținute de Ministerul Afacerilor Interne cu eu-LISA					Ordin aprobat	STI – Serviciul tehnologii informaționale	Mai	2026	117.20	117.20		
189	Revizuirea și actualizarea regulamentelor interne ale procuraturii în vederea adaptării acestora la necesitățile instituționale actuale și asigurării aplicării corecte a atribuțiilor procurorilor.			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Numărul regulamentelor elaborate și aprobate Regulamente actualizate	PG – Procuratura Generală, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Iulie	2026	117.20	117.20		
5. Managementul frontierei de stat													
190	Evaluarea programului de gestionare integrată a frontierelor pentru perioada 2022-2025		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2024	RoL	Raport final de evaluare elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor, ANSA - Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, MIDR - Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MA - Ministerul Apărării, SIS – Serviciul Informații și Securitate, MM - Ministerul Mediului, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2025	65.00	65.00		
191	Punerea în aplicare a mecanismului interinstituțional pentru evaluarea aplicării componentelor gestionării integrate a frontierelor		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2024	CR - Criteriu de referință	Cel puțin o misiune de evaluare realizată anual	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2026-2029	468.00	468.00		
192	Achiziționarea licențelor, dispozitivelor de citire a documentelor, computerelor și a echipamentelor specializate (scanere live) pentru dotarea subdiviziunilor de frontieră cu posturile de muncă pentru preluarea datelor biometrice		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2023	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	100% din subdiviziunile de frontieră dotate	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2026	4,500.00		1,500.00	3,000.00
193	Modernizarea sistemului de coordonare a securității frontierelor prin asigurarea cu echipamente a centrelor regionale și locale		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24		RoL, CR - Criteriu de referință	Centrele regionale și locale de coordonare a Poliției de Frontieră dotate conform necesităților	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Septembrie	2027	20,000.00			20,000.00
194	Modernizarea sistemului de coordonare a securității frontierelor prin ajustarea sistemului informațional al Centrului operațional de coordonare din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24		RoL, CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Sistem informațional al Centrului operațional de coordonare ajustat	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Septembrie	2027	8,000.00			8,000.00
195	Asigurarea interoperabilității Sistemului informațional al Centrului operațional de coordonare din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră cu sistemele de informații relevante pentru a menține o imagine de ansamblu națională actualizată a situației		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24		CR - Criteriu de referință	Interoperabilitatea asigurată Tablou situațional actualizat	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2027	2,000.00			2,000.00
196	Elaborarea unui studiu comun între Republica Moldova și eu-LISA privind evaluarea arhitecturii sistemelor naționale de informații (Sistemul informațional automatizat "Registrul dactiloscopic", Sistemul integrat de informații al poliției de frontieră, Sistemul de informații privind gestionarea vizelor etc.), precum și interoperabilitatea acestora cu sisteme similare ale Uniunii Europene, în special cu Sistemul de informații Schengen (SIS), cu Sistemul de informații privind vizele (VIS) și cu sistemul „Eurodac”		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24		RoL	Studiu elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, STISC – Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, SIS – Serviciul Informații și Securitate	Decembrie	2025	200.00	200.00		
197	Dezvoltarea și adaptarea, în funcție de costurile estimate a Sistemului informațional automatizat "Registrul dactiloscopic", pentru a permite integrarea cu EURODAC, Prum și alte sisteme					Sistem informațional automatizat „Registrul dactiloscopic” dezvoltat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Iunie	2027	21,087.00			21,087.00
198	Lansarea interoperabilității Sistemului informațional automatizat „Registrul dactiloscopic” cu EURODAC					Interoperabilitatea cu EURODAC lansată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Iunie	2028	200.00	200.00		

199	Dotarea punctelor de trecere a frontierei de stat cu echipamente informatice și resurse tehnice pentru a optimiza controlul la trecerea frontierei (nivelul I)		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24		RoL, CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Echipamente și resurse tehnice instalate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	Martie	2027	54,000.00		24,000.00	30,000.00
200	Îmbunătățirea infrastructurii și dotarea punctelor de trecere a frontierei de stat cu echipamente informatice și resurse tehnice pentru a optimiza controlul la trecerea frontierei (nivelul II)		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24	RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	100% de locuri pentru control în linia a 2-a dotate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGP – Inspectoratul General al Poliției, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	43,600.00		22,000.00	21,600.00
201	Evaluarea capacităților tehnice actuale ale autorităților naționale de frontieră de a efectua controale în linia a doua			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Raport de evaluare elaborat	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Iulie	2026	150.00	150.00		
202	Elaborarea Curriculei de instruire privind efectuarea controalelor în linia 2-a, în conformitate cu Cadrul Sectorial al Căpitanilor al UE (CSQI)			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Curricula de instruire elaborată	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Iulie	2026	75.00	75.00		
203	Dezvoltarea și adaptarea funcționalităților Sistemului Informațional Integrat al Poliției de Frontieră (SIIPF) în vederea implementării controalelor în linia a doua			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Funcționalitățile SIIPF dezvoltate și operaționalizate	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Iulie	2026	500.00	500.00		
204	Punerea treptată în aplicare a controlului în comun al persoanelor, mijloacelor de transport, mărfurilor și obiectelor în punctele comune de trecere a frontierei de stat moldo-ucrainene		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24		RoL	Conceptul de control comun implementat în cel puțin 9 PTF a frontierei MD-UA	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, MF – Ministerul Finanțelor, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MIDR - Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	1,000.00			1,000.00
205	Implementarea treptată a controlului coordonat la punctele de trecere a frontierei de la frontiera de stat Moldova-România		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24		RoL	Conceptul de control coordonat implementat în cel puțin 2 PTF la frontiera MD-RO	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, MF – Ministerul Finanțelor, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MIDR - Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	100.00			100.00
206	Punerea în aplicare a proiectelor de infrastructură transfrontaliară „Giurgulești”, „Lucești-Abia”, „Ungheni” finanțate în cadrul Programului „Mecanismul pentru Interconectarea Europei”				RoL	Proiecte implementate	MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	312,777.60		312,777.60	
207	Îmbunătățirea condițiilor de muncă în cadrul IGPF prin modernizarea infrastructurii frontierelor de stat, în conformitate cu documentul de politici publice adoptat		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24	RE 2025	CR - Criteriu de referință, GP - Planul de creștere economică	Minim 7 Sectoare ale Poliției de Frontieră construite Sectorul Poliției de Frontieră „Ōtaci” reconstruit	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2026-2029	250,000.00		105,600.00	144,400.00
208	Semnarea Acordului de lucru privind cooperarea operațională între Ministerul Afacerilor Interne și Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (EDRONET-VO)		AA – Art. 14 PgAA –3.III RA – Cap. 24		CR - Criteriu de referință	Aranjament de lucru semnat	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2026	67.00	67.00		
209	Punerea în aplicare a protocoalelor privind schimbul de date în timp real între țările participante la HUB-ul de securitate al UE pentru securitatea internă și managementul frontierelor Republicii Moldova					Ordin emis	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	67.00	67.00		
210	Efectuarea periodică de evaluări comune ale amenințărilor și producerea de produse analitice (în contextul HUB-ului de securitate)					Note de alertă elaborate Note informative elaborate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2025-2027	67.00	67.00		
211	Punerea în aplicare a noului concept de supraveghere a frontierelor pentru a raționaliza coordonarea și desfășurarea activităților de supraveghere a frontierelor de stat			RE 2025	RoL, GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Sistemul fix de supraveghere a frontierei extins Sistemul mobil/portabil de supraveghere a frontierei extins Sistemul de supraveghere aeriană a frontierei consolidat Sistemul de comunicații integrate pentru mijloace de transport extins Sistemul de detecție și alertă la frontieră de stat implementat	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2027	771.750,00	12.500,00	103.100,00	656.150,00
212	Elaborarea unui proiect de Plan de acțiune Schengen bazat pe o analiză a lacunelor, consultări cu părțile interesate și coordonare interinstituțională			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Plan elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MJ – Ministerul Justiției, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	67.00	67.00		

213	Elaborarea unui proiect de Manual practic comun pentru poliția de frontieră (Manualul Schengen)					Manual aprobat prin Ordin	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, MF – Ministerul Finanțelor, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MJ – Ministerul Justiției, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	67.00	67.00		
214	Consolidarea protecției, siguranței și integrității personalului Poliției de Frontieră prin acțiuni preventive și programe de instruire			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Dezvoltarea și implementarea sistemului de camere de corp pentru personalul Poliției de Frontieră	IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2027	16.000,00			16.000,00
215	Ajustarea și aprobarea Procedurii interinstituționale de primire a cererilor de azil înaintate de către străini la frontiera de stat				CR - Criteriu de referință	Ordin interinstituțional aprobat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Martie	2026	75.00	75.00		
216	6. Azil Implementarea mecanismului de integrare etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate				CR - Criteriu de referință	Plan de acțiuni implementat Raport intermediar elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	617,365.80	151,725.00	63,891.70	401,749.10
217	Consolidarea cooperării cu societatea civilă în nordul, centrul și sudul țării pentru a oferi sprijin beneficiarilor (acoperit de partenerii de dezvoltare) în domeniile vizate: accesul la informații, integrarea locală, incluziunea economică și coeziunea socială		PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2025	RoL	Numărul de activități realizate în regiunile nord, centru și sud	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație, CS - Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	10.20	10.20		
218	Creșterea oportunităților pentru străini de a solicita diferite măsuri de integrare în țară (sporirea rolului activ al centrelor de integrare pentru străini)		AA – Art. 14 alin. (2) PgAA – 3.III RA – Cap. 24		RoL	Număr de activități realizate Număr de străini incluși în programe de integrare	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC - Ministerul Educației și Cercetării, MC - Ministerul Culturii, MS – Ministerul Sănătății, CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale, ARI - Agenția Relații Interetnice - MDDE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2027	117.20	117.20		
219	Formarea personalului din domeniul migrației și azilului privind identificarea persoanelor cu nevoi speciale, inclusiv condițiile de recepție a solicitanților de azil cu nevoi speciale, creșterea gradului de conștientizare privind cazarea solicitanților de azil cu nevoi speciale			RE 2025	RoL	Număr personal instruit	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	117.20	117.20		
220	Evaluarea necesităților, modificările cadrului normativ și a procedurilor standard de operare în contextul implementării Noului pact privind migrația și azilul				RoL, CR - Criteriu de referință	Rapoartele experților cu recomandări formulate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2026	207.20	207.20		
221	Dezvoltarea procedurilor operaționale standard în cadrul procedurii de azil, cu referire la persoanele cu nevoi speciale				CR - Criteriu de referință	POS elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Iunie	2026	117.20	117.20		
222	Elaborarea Ghidului de cazare a persoanelor cu nevoi speciale în Centrul de cazare				CR - Criteriu de referință	Ghid elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Iunie	2026	117.20	117.20		
223	Analiza recomandărilor din rapoartele misiunilor de experți în cadrul proiectului Twinning și Punerea în aplicare acestora				CR - Criteriu de referință	Număr de recomandări examinate și implementate	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2026	207.20	207.20		
224	Asigurarea implementării condițiilor materiale de recepție pentru solicitanții de azil, prin furnizarea serviciilor de bază și respectarea standardelor minime stabilite				CR - Criteriu de referință	Număr beneficiari	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	67.00	67.00		
225	Desfășurarea activităților în scopul promovării diversității culturale, prevenirii intoleranței/xenofobiei, al asigurării respectării ordinii publice și securității naționale		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Număr de activități desfășurate	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2025-2027	150.00	150.00		
226	Consolidarea capacităților Inspectoratului General pentru Migrație la nivel regional pentru regiunea nord, centru, sud			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru Inspectoratul General pentru Migrație pentru regiunea nord,	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	6,000.40	447.00		5,553.40
227	Îmbunătățirea infrastructurii Centrului de cazare din cadrul Inspectoratului General pentru Migrație, pentru a asigura condiții adecvate de primire a solicitanților de azil, în conformitate cu standardele europene		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24		CR - Criteriu de referință	Infrastructură îmbunătățită și adaptată la necesitățile persoanelor cu dizabilități	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2026	3,900.00			3,900.00
228	Consolidarea capacităților personalului de securitate din cadrul IGM			RE 2025		Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru personalul de securitate din cadrul IGM	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	67.00	67.00		
229	Stabilirea cooperării cu Agenția Europeană pentru Azil prin intermediul unui mecanism de obținere a statutului de observator în cadrul EUAA și de participare la platformele de formare ale Agenției		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24		RoL	Număr de instruiți organizați Număr de activități comune desfășurate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	10.20	10.20		

	7. Migrația												
230	Efectuarea unei evaluări privind impactul implementării Noului Pact privind Migrația și Azilul pentru sistemele naționale				RoL	Experți identificați Studiu elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, MS – Ministerul Sănătății, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC - Ministerul Educației și Cercetării, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ASP – Agenția Serviciu Publice, MC - Ministerul Culturii, MA - Ministerul Apărării, APL - Autoritățile Publice Locale	Decembrie	2026	200.00		200.00	
231	Elaborarea conceptului Centrului multifuncțional pentru furnizarea serviciilor străinilor (Direcția Regională Centru și sediul Inspectoratului General pentru Migrație - IGM)				RoL	Partener de dezvoltare identificat Concept elaborat	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2025	3,800.00			3,800.00
232	Elaborarea specificațiilor tehnice ale Centrului multifuncțional pentru furnizarea serviciilor străinilor (Direcția Regională Centru și sediul IGM)				RoL	Elaborarea specificației tehnice Centru instituit	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2026	10,000.00		10,000.00	
233	Dezvoltarea, testarea și punerea în aplicare a noului sistem informațional „Migrație”	74		RE 2025	RoL	Caiet de sarcini aprobat Licitații publice organizate privind achiziționarea serviciilor de elaborare a sistemului informațional, „Migrație” Contract privind elaborarea sistemului informațional semnat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, STI – Serviciul tehnologii informaționale, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	10,000.00		10,000.00	
234	Achiziționarea echipamentelor informatice pentru noul sistem informațional „Migrație”	74		RE 2025		Dispozitive achiziționate	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație, STI – Serviciul tehnologii informaționale	Decembrie	2026	3,800.00		3,800.00	
235	Asigurarea întreținerii noului sistem informațional „Migrație”	74		RE 2025		Personal IGM instruit privind mentenanța sistemului	STI – Serviciul tehnologii informaționale, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	1,000.00			1,000.00
236	Asigurarea interoperabilității SI „Migrație” cu celelalte sisteme naționale	74		RE 2025		Sistem informațional interconectat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, STI – Serviciul tehnologii informaționale, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	207.20	207.20		
237	Implementarea noului program în domeniul migrației și azilului pentru perioada 2026-2030				CR - Criteriu de referință	Raport intermediar elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație, IGPF – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Decembrie	2029	207.20	207.20		
	7.2 Migrația Legală												
238	Consolidarea capacităților instituționale prin formarea personalului cu privire la gestionarea migrației și a azilului			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr angajați instruiți	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		2025-2027	100.00	100.00		
	7.3 Migrația neregulară												
239	Consolidarea măsurilor de prevenire și combatere a migrației neregulate/pseudolegalizării străinilor în Republica Moldova	79		RE 2025		Operațiuni comune realizate Număr de agenți economici verificați cu suportul ISM Număr de străini/constatări de plasare în lipsa unui permis de ședere, constatări de deslășurare a activității de muncă în lipsa unui	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		2025-2027	500.00	500.00		
240	Consolidarea capacităților instituțiilor de stat responsabile de prevenirea și combaterea migrației ilegale			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Schimb de informații efectuat Număr de persoane instruite	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		2025-2027	500.00	500.00		
	7.4. Politica de returnare/readmisie												
241	Negocierea și semnarea acordurilor de readmisie a persoanelor aflate în situație de ședere ilegală		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cup. 24	RE 2025	RoL	Numărul de acorduri negociate și semnate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Decembrie	2027	378.10	378.10		

242	Desfășurarea de campanii comune și de informare pentru a preveni migrația ilegală				RoL	Cel puțin 2 campanii realizate anual	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MS – Ministerul Sănătății, ARI – Agenția Relații Interetnice, APL – Administrația Publică Locală, MAE – Ministerul Afacerilor Externe, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	280.40		280.40	
243	Consolidarea capacităților instituționale ale Inspectoratului General pentru Migrație, inclusiv cooperarea cu statele membre ale UE în domeniul returnării și readmisiei și prin participarea la misiuni comune (Operațiuni de Returnare prin Colectare) desfășurate sub egida Agenției Frontex		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24	RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Număr de misiuni comune realizate	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	50.00		50.00	
244	Aprobarea Ghidului practic privind returnarea străinilor				RoL	Ghid aprobat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	189.00	189.00		
245	Desfășurarea de cursuri de formare în domeniul custodiei publice				RoL	Numărul de persoane instruite	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2027	189.00		189.00	
246	Implementarea cadrului juridic privind standardele și procedurile comune pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Număr de operațiuni comune Numărul persoanelor returnate	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		2025-2027	500.00		500.00	
247	Consolidarea parteneriatului la nivel local între autoritățile competente (ocuparea forței de muncă, asistenți sociali, autoritățile publice locale etc.) pentru a asigura incluziunea socioeconomică a migraților moldoveni returnați pe baza acordurilor de readmisie					Număr de migrați returnați înregistrați la ANOFM și antrenați în servicii și măsuri de ocupare Număr de migrați luați la evidență ca potențiali beneficiari de servicii și prestații sociale	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Agențiile teritoriale de asistență socială		2025-2027	180.00	180.00		
248	Consolidarea dialogului cu autoritățile responsabile de returnarea din statele membre					Număr activități comune cu statele membre realizate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		2025-2027	250.00	250.00		
249	Implementarea programelor de returnare voluntară asistată a migraților aflați în situație de ședere ilegală		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Număr de străini care au beneficiat de returnare voluntară asistată	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		2025-2027	100.00	100.00		
250	Consolidarea infrastructurii Centrului de Plasament Temporal al Străinilor întru asigurarea respectării drepturilor omului și măsurilor de siguranță.		AA – Art. 14 PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Infrastructură îmbunătățită (condiții de plasare și acces la facilități, securitatea pe perimetru Centrului).	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2026	10,000.00			10,000.00
251	Achiziționarea echipamentelor specializate de siguranță și protecție non-ofensive pentru utilizarea în cadrul acțiunilor de returnări forțate		AA – Art. 14 alin. (2) PgAA – 3.III RA – Cap. 24			Număr de angajați instruiți Număr de misiuni de returnare a resortisanților țărilor terțe desfășurate sub monitorizarea reprezentantului Ombudsmanului Echipament procurat	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație		2025-2027	550.00	550.00		
8. Viza													
252	Organizarea sedilor misiunilor diplomatice și oficiilor consulare pentru a îndeplini standardele Schengen (faza 1)				RoL	50 % dintre sedile misiunilor diplomatice respectă standardele UE	MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2027	270,900.00			270,900.00
253	Organizarea sedilor misiunilor diplomatice și oficiilor consulare pentru a îndeplini standardele Schengen (faza 2)				RoL	100 % dintre sedile misiunilor diplomatice respectă standardele UE	MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2029	287,886.00			287,886.00
254	Achiziționarea de echipamente tehnice pentru captarea datelor biometrice ale solicitanților de viză				RoL	Număr de echipamente achiziționate	MAE – Ministerul Afacerilor Externe, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2029	9,596.20			9,596.20
255	Organizarea cursurilor de formare privind aspectele legate de vize					Număr de cursuri și persoane instruite	MAE – Ministerul Afacerilor Externe		2025-2027	1151.5			1151.5
256	Consolidarea capacităților instituționale ale Ministerului Afacerilor Externe					Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și responsabilităților stabilite pentru MAE	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Decembrie	2026	2,200.00			2,200.00
257	Dezvoltarea Sistemului național de informații privind vizele (NVIS) care va asigura interoperabilitatea cu Sistemul european de informații privind vizele	85				Sistem informațional dezvoltat Sistem interoperabil cu cel european	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Decembrie	2029	191,924.00			191,924.00
8.2. Documente de călătorie													
258	Eliberarea noilor modele de pașapoarte și documente de călătorie în conformitate cu ICAO Doc 9303				RoL	Pașapoarte și documente de călătorie de tip nou eliberate	ASP – Agenția Servicii Publice, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Decembrie	2026	180.00	180.00		
259	Adaptarea sistemului informațional automatizat pentru personalizarea pașapoartelor și a documentelor de călătorie				RoL	Sistem informațional automatizat adaptat	ASP – Agenția Servicii Publice	Decembrie	2025	4,000.00			4,000.00
260	Eliberarea noilor modele de cărți de rezidență emise în conformitate cu cerințele ICAO Doc 9303 și acquis-ul UE					Cărți de rezidență de tip nou eliberate	ASP – Agenția Servicii Publice	Ianuarie	2026	180.00	180.00		

	9. Asistență juridică internațională în materie civilă și comercială												
261	Crearea Registrului de insolvență	103			RoL	Registru creat	MJ – Ministerul Justiției, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ASP – Agenția Servicii Publice, ADJAI - Agenția Servicii Publice Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, UAA - Uniunea Administratorilor	Decembrie	2027	4,000.00			4,000.00
262	Consolidarea capacităților Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat				RoL	Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2027	207.20	207.20		
263	Îmbunătățirea mecanismului de evidență a cererilor de asistență judiciară reciprocă în materie civilă și comercială prin revizuirea modului pentru sistemul de informații existent					Numărul cererilor de asistență recepționate și cele executate	MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2026	67.00	67.00		
264	Instituirea unui organ independent de autoadministrare a profesiei de mediator					Organ independent de autoadministrare instituit	MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2027	189.00	189.00		
265	Reorganizarea structurii Uniunii Administratorilor Autorizați din RM, în vederea instituirii organelor de autoadministrare a profesiei de administrator autorizat					UAAM reorganizată	UAAM - Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova, MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2027	189.00	189.00		
	10. Asistență juridică internațională în materie penală												
266	Implementarea unei platforme electronice pentru înregistrarea cererilor pentru toate formele de asistență judiciară în materie penală în cadrul autorităților centrale naționale				RoL	Platformă electronică funcțională	PG – Procuratura Generală, MJ – Ministerul Justiției	Decembrie	2027	998.39	354.09	644.30	
267	Formarea profesională a procurorilor, judecătorilor și ai altor subiecți ai procesului de urmărire penală cu privire la competențele Parchetului European (EPPO) și Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF), mecanismele de activitate modul de cooperare și particularitățile investigațiilor privind fraudele ce vizează interesele financiare ale UE, în conformitate cu atribuțiile și competențele Parchetului European				RoL	Numărul subiecților instruiți Numărul de evenimente/instruiri organizate	INJ - Institutul Național al Justiției, PG – Procuratura Generală, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii, CSP – Consiliul Superior al Procurorilor	Decembrie	2027	400.00	400.00		
268	Continuarea și îmbunătățirea cooperării judiciare în materie penală cu agențiile de drept ale Uniunii Europene (EPPO, OLAF, Eurojust, Europol etc.)				RoL, CR - Criteriu de referință	Numărul activităților comune desfășurate	PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție, MJ – Ministerul Justiției, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	1,237.90	1,237.90		
269	De desemnarea unui punct focal pentru Parchetul European (EPPO)			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Punct focal desemnat Număr de sesizări transmise EPPO	PG – Procuratura Generală	Iulie	2026	150.00	150.00		
270	Numirea procurorului de legătură în cadrul Eurojust			RE 2025	RoL, CR - Criteriu de referință	Procuror desemnat în cadrul Eurojust	CSP – Consiliul Superior al Procurorilor, PG – Procuratura Generală, MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2026	288.00			288.00
271	Dotarea Centrului de expertiză criminalistică și judiciară cu echipamente avansate pentru examinarea și identificarea valutei false	124, 125			CR - Criteriu de referință	Echipele procurat pentru examinarea și identificarea valutei false Minim 3 instruiți realizați	IGP – Inspectoratul General al Poliției	August	2027	5,800.00			5,800.00
272	De desemnarea în procuraturile specializate și teritoriale a punctelor de contact pentru asistența judiciară internațională în materie penală			RE 2025		Puncte de contact desemnate	PG – Procuratura Generală	Aprilie	2026	50.00	50.00		
	11. Măsură anticorupție												
273	Evaluarea implementării Programului de consolidare a încrederii și siguranței societății prin formare profesională, integritate și digitalizare a sistemului afacerilor interne pentru anii 2022-2025, aprobat HG nr.947/2022				RoL	Raport de evaluare elaborat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Iunie	2026	108.00	108.00		
274	Elaborarea, monitorizarea și raportarea privind implementarea registrului riscurilor anticorupție în cadrul autorităților de aplicare a legii (LEA)				RoL	Registrul riscurilor actualizat anual	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SIS – Serviciul Informații și Securitate, PG – Procuratura Generală, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2027	30.00	30.00		
275	Consolidarea capacităților Serviciului protecție internă și anticorupție al Ministerului Afacerilor Interne și modificarea cadrului normativ pentru stabilirea competențelor și funcțiilor de bază ale Serviciului				RoL	Capacități consolidate Cadrul normativ ajustat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	250.00	250.00		
276	Organizarea instruirilor privind standardele de etică și practice anticorupție				RoL	Numărul instruirilor organizate Numărul persoanelor instruite	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2026	500.00	500.00		

277	Intensificarea campaniilor de prevenire a corupției și acțiunilor de informare în vederea sporirii numărului denunțurilor privind manifestările de corupție, avertizărilor de integritate și influențelor necorespunzătoare				RoL	Numărul campaniilor organizate	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2026	500.00	500.00		
278	Îmbunătățirea evidenței statistice privind asigurarea măsurilor de integritate și combaterii manifestărilor de corupție				RoL	Proceduri operaționale ajustate Evidența statistică îmbunătățită	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2026	250.00	250.00		
279	Exercitarea controlului respectării regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor					Controale efectuate pentru 100% din sesizările recepționate	ANI – Autoritatea Națională de Integritate	Decembrie	2027	188.00	188.00		
280	Verificarea automatizată a declarațiilor de avere și interese personale din perspectiva respectării termenului de depunere, a caracterului complet și a acurateței completării acestora				GP - Planul de creștere economică	100% dintre declarațiile depuse prin intermediul SIA „e-Integritate” sunt verificate automat	ANI – Autoritatea Națională de Integritate	Decembrie	2027	188.00	188.00		
281	Asigurarea funcționării și promovării liniilor specializate de combatere a corupției în cadrul entităților publice					Număr de apeluri la linia specializată	CNA – Centrul Național Anticorupție, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2025-2027	188.00	188.00		
282	Formarea funcționarilor publici cu privire la avertizarea în interes public și protecția avertizorilor de integritate, precum și a funcționarilor publici responsabili de managementul avertizorilor de integritate în cadrul entităților publice					Număr de instruiri realizate Număr persoane instruite	CNA – Centrul Național Anticorupție, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2025-2027	188.00	188.00		
283	Modernizarea sistemului informațional automatizat de raportare „e-Integritate instituțională”, gestionat de Centrul Național Anticorupție					SI modernizat, racordat la PNIA	CNA – Centrul Național Anticorupție	Decembrie	2027	1,338.00			1,338.00

Anexa B													
NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE													
Capitolul 5. Achiziții Publice													
1	Dezvoltarea și implementarea sistemului electronic de achiziții în conformitate cu reglementările naționale și europene	1, 3, 4	Art. 271 și 272, Anexa XXIX-B	RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință, RoL	Sistem electronic de achiziții publice funcțional	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2027	60000		45727.5	14272.5
2	Elaborarea ghidurilor și instrucțiunilor cu privire la pregătirea documentației de atribuire a achizițiilor publice care să asigure utilizarea aspectelor sociale, de mediu, inovare și performanță				CR - Criteriu de referință	Ghiduri și instrucțiuni elaborate	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026-2027	7596.48			7596.48
3	Elaborarea caietelor de sarcini-model pentru cele mai utilizate obiecte de achiziții, cu includerea aspectelor sociale, de mediu, inovare și performanță				CR - Criteriu de referință	Caiete de sarcini-model elaborate	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026-2027	5808.52			5808.52
4	Instruirea persoanelor implicate în elaborarea documentației de atribuire			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de persoane instruite	AAP - Agenția Achiziții Publice	Decembrie	2026-2027	200	200		
5	Desfășurarea seminarelor/atelierelor de lucru în scopul instruirii personalului privind planificarea/pregătirea, inclusiv consultarea pieței, organizarea procedurilor și atribuirea contractelor de achiziții publice			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Seminare/ateliere de lucru desfășurate; număr de persoane instruite	AAP - Agenția Achiziții Publice	Decembrie	2026-2027	700	700		
6	Monitorizarea corectitudinii inițierii și desfășurării procedurilor de achiziții, inclusiv a achizițiilor publice de valoare mică			RE 2024, RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr de proceduri monitorizate, număr de rapoarte tematice de monitorizare a achizițiilor publice de valoare mică	AAP - Agenția Achiziții Publice	Decembrie	2026-2027	9600	9600		
7	Profesionalizarea personalului implicat în procesul de achiziții			RE 2023, RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Cel puțin 200 de specialiști certificați	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2027	356.9	356.9		
8	Înființarea instituțiilor de achiziții publice centralizate la nivel central și/sau local	10,11		RE 2023, RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Cel puțin 3 instituții înființate	MF – Ministerul Finanțelor	Martie	2027	14640		14640	
9	Consolidarea și operaționalizarea sistemului de soluționare a contestațiilor în domeniul achizițiilor publice, în conformitate cu directivele Uniunii Europene privind căile de atac.	2				Durata medie de soluționare a contestațiilor; ponderea deciziilor organului de soluționare a contestațiilor executate integral în termenul legal; numărul deciziilor menținute de instanțele de judecată	ANSC – Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor	Decembrie	2026	12125.3			

ANEXA B													
NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1: VALORI FUNDAMENTALE													
CAPITOLUL 18: STATISTICI													
1	Consolidarea Centrului de formare continuă în domeniul statisticii oficiale, inovațiilor și utilizării datelor în vederea dezvoltării profesionale și a abilitării cu capacități de inovare și know-how pentru statisticile oficiale naționale	1	AA – Art 46, Cap. 6, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Centru de instruire dotat: Program anual/multianual de instruire în domeniul statisticii oficiale și utilizării datelor aprobat și desfășurat	BNS – Biroul Național de Statistică	Septembrie	2026	5200			5200
2	Dezvoltarea capacităților personalului din cadrul sistemului statistic național	1	AA – Art 46, Cap. 6, pct 2 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Minim 90% din personalul BNS instruit anual în domeniul statisticii oficiale Personalul BNS instruit cu privire la măsurile de integritate și anticorupție Minim 30% din personalul antrenat în producerea statisticii oficiale din alte instituții instruit anual	BNS – Biroul Național de Statistică, BNM – Banca Națională a Moldovei, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MC – Ministerul Culturii, MM – Ministerul Mediului, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MJ – Ministerul Justiției, AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă, ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică, AM – Agenția de Mediu, ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Decembrie	2026-2027	2158.8	150		2008.8
3	Crearea grupurilor de lucru pe domenii statistice, care să cuprindă BNS și alte instituții implicate în producerea și diseminarea statisticilor; semnarea Memorandumurilor de înțelegere cu responsabilii specifici ale părților	1	AA – Art. 42 lit. (d)	RE 2025		Număr de grupuri de lucru create și funcționale Număr de Memorandumuri de înțelegere semnate și implementate	BNS – Biroul Național de Statistică, BNM – Banca Națională a Moldovei, MF – Ministerul Finanțelor, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	230	230		
4	Producerea și diseminarea statisticilor oficiale privind statistica migrației internaționale	5, 6, 32010R0351	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a), (g) și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat ~~Raport de calitate elaborat și diseminat~~	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026-2027	48	48		
5	Crearea bazei de date demografice longitudinale în baza Sistemului Informațional „Statistica populației și migrației” și a altor module ale Sistemului informațional „Statistici demografice și sociale”		AA – Art. 43 lit. (a) și (c), art. 44 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Baze de date demografică longitudinală dezvoltată și integrată Sistem informațional de import de date din surse administrative al SI „Statistici demografice și sociale dezvoltat”	BNS – Biroul Național de Statistică	Noiembrie	2029	10013	385	2845	6782.9
6	Producerea și diseminarea statisticilor oficiale privind statistica populației și mișcării naturale	7	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a), (g) și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Identificarea surselor de colectare a variabilelor lipsă privind mișcarea naturală și mișcarea migratorie Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat ~~Raport de calitate elaborat și diseminat~~	BNS – Biroul Național de Statistică	Noiembrie	2026-2027	48	48		
7	Prelucrarea datelor Recensământului Populației și al Locuințelor (RPL) 2024 și diseminarea acestora	32008R0763 32017R0712 32017R0881	AA – Art. 43 lit. (a) și Anexa V	RE 2024, RE 2023, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Datele recensământului 2024 procesate și diseminate Metadate elaborate Datele, metadatele și raportul de calitate privind RPL 2024 transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026	16381.5	8304.2	8077.3	
8	Diseminarea și transmiterea la Eurostat a tematicilor selectate ale Recensământului populației și locuințelor din 2024 geocodate la nivel de griduri de 1 km²	32018R1799	AA – Art. 43 lit. (a) și Anexa V	RE 2024, RE 2023, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Datele RPL2024 la nivel de griduri de 1 km² diseminate și transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026	2696	770		1926
9	Producerea și diseminarea statisticilor privind azilul și migrația, inclusiv protecția internațională, prevenirea intrării și șederii ilegale, permisele de reședință și reședința resortisanților unor țări terțe, returnările	32007R0106	AA – Art. 43 lit. (a), Art. 42 lit. (c)	RE 2024, RE 2025		Nr. de angajați instruiți Date produse în baza SI „Migrație”, transmise către BNS și diseminate Date și metadate validate de către BNS Date și metadate transmise către Eurostat	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație, IGPf – Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026-2027	165	165		
10	Producerea statisticilor privind Ancheta forței de muncă	8	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g)	RE 2024, RE 2025		Instrumentar statistic testat Aplicație IT dezvoltată Date produse și diseminate (inclusiv module ad-hoc la AFM „Organizarea muncii și organizarea timpului de lucru” (LF8YE)- anul 2027; „Accidente la locul de muncă și probleme de sănătate legate de locul de muncă” - anul 2028) Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	August	2026-2028	7524.1	7177.7		346.4
11	Producerea statisticilor trimestriale privind locurile de muncă vacante	32008R1062	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026	192.6	192.6		

12	Estimarea Indicilor Costului Forței de Muncă	19	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025	Date produse și diseminate Date, metadate și raport de calitate transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică	Octombrie	2026-2027	256.1	188.7		67.4
13	Implementarea cercetării statistice „Structura câștigurilor salariale”	17, 18	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025	Aplicația IT dezvoltată Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Octombrie	2026-2028	1288.2	710.5		577.7
14	Pregătirea și transmiterea în adresa Eurostat a datelor și Raportului de calitate cu privire la „Costul forței de muncă”	31999R1726 , 32006R0698 , 19	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), art. 46 și Anexa V		Date produse și diseminate Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026-2027	77	51.9		25.1
15	Producerea și diseminarea datelor statistice cu privire la educația formală	20, 21	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g)		Date produse și diseminate Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026-2027	423.62	90.5		333.12
16	Colectarea și prezentarea datelor pentru generarea datelor statistice privind Cheltuielile în educație ale instituțiilor de învățământ publice (bugetare și la autonomie financiară) pe niveluri educaționale ISCED 2011 în conformitate cu Metodologia UNESCO-OECD-Eurostat	23, 24	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g)		Ordinul revizuit Date colectate și centralizate cu privire la cheltuielile în educație Date transmise la BNS	MF – Ministerul Finanțelor, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, BNS – Biroul Național de Statistică	Iunie	2026	500	90.5		409.5
17	Producerea și diseminarea datelor privind Cheltuielile în educație ale instituțiilor de învățământ publice (bugetare și la autonomie financiară) pe niveluri educaționale ISCED 2011 în conformitate cu Metodologia UNESCO-OECD-Eurostat (UOE) pe baza surselor de date administrative	22, 23, 24	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g)	RE 2025	Date produse și diseminate Metadate elaborate Date și metadate transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MF – Ministerul Finanțelor	Octombrie	2026-2027	423.62	90.5		333.12
18	Implementarea cercetării statistice în gospodăriile casnice „Educația Adulților” (AES)	27, 28	AA – Art. 42 lit. (c), art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025	Instrumentar statistic testat și pilotat Aplicație IT dezvoltată Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2028-2029	943.8	404.8		539
19	Implementarea cercetării statistice în întreprinderi „Formarea Profesională Continuă”	25, 26	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025	Aplicație IT dezvoltată Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	August	2026-2027	770.7	654.7		116
20	Producerea și diseminarea datelor privind echipamentele de asistență medicală, resurse umane în domeniul asistenței medicale și utilizarea asistenței medicale	30	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V		Aplicație IT dezvoltată Date produse și diseminate Metadate elaborate Date și metadate transmise către Eurostat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică, BNS – Biroul Național de Statistică, MS – Ministerul Sănătății	Februarie	2028	5377.2	168.4		5208.8
21	Producerea și diseminarea statisticilor privind cauzele de deces și transmiterea acestora în adresa Eurostat	32011R0328	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V		Date produse și diseminate Metadate elaborate Date și metadate transmise către Eurostat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică, BNS – Biroul Național de Statistică, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	570.3	185.2		385.1
22	Producerea și diseminarea de statistici referitoare la cheltuielile și sursele de finanțare în domeniul sănătății	29	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025	Date produse și diseminate Metadate elaborate Date și metadate transmise către Eurostat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică, BNS – Biroul Național de Statistică, MS – Ministerul Sănătății	Aprilie	2026	115	115		
23	Implementarea cercetării Europene privind Sănătatea Populației (EHIS)	32019R1700 , 32023R2529	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025	Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026	1449.8	1193.7		256.1
24	Producerea datelor și metadatelor cu privire la accidentele de muncă și transmiterea acestora în adresa Eurostat	32011R0349	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V		Date colectate de ISM și prezentate în adresa BNS Metadate elaborate Date și metadate transmise la Eurostat Satatistici naționale produse și diseminate de BNS	ISM- Inspectoratul de Stat al Muncii, BNS – Biroul Național de Statistică	Septembrie	2026-2028	20	20		
25	Producerea și diseminarea datelor privind cazurile recunoscute de boli profesionale și transmiterea acestora în adresa Eurostat	32008R1338 , 31	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V		Date produse și diseminate Metadate elaborate Date și metadate transmise către Eurostat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică, BNS – Biroul Național de Statistică, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2027	82.5	12.5		70
26	Producerea și diseminarea datelor privind Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC)	9, 34	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025	Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026-2028	1682.7	1490.1	192.6	
27	Implementarea cercetării statistice privind veniturile și condițiile de trai (EU SILC)	10, 13	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025	Cercetare pilot efectuată Aplicație IT elaborată și implementată Date colectate Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026-2027	1747.3	936.6		810.7
28	Producerea și diseminarea datelor statistice privind calitatea vieții	32019R1700	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2024, RE 2025	Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2028	831.7	134.7		697

29	Compilarea și diseminarea statisticilor conform Sistemului european de statistici integrate privind protecția socială (SESPROS)	36 32008R0010 , 32011R0263 , 32007R1322 , 32011R0110	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V			Cercetare a instituțiilor non-profit implementată Calculul experimental elaborat Date statistice compilate și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale, MF – Ministerul Finanțelor, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Ianuarie	2026-2027	230	230		
30	Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la criminalitate și justiția penală conform Clasificării Internaționale a Crimelor în Scopuri Statistice	37.52005X	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate Metadate elaborate Date și metadate transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, ANP - Administrației Naționale a Penitenciarelor, ADIAJ - Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească	Septembrie	2027	208	208		
31	Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la traficul de persoane	02011L0036	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date colectate și centralizate Date produse și diseminate Metadate elaborate Date și metadate transmise către Eurostat	Ministerul Afacerilor Interne - MAI, Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească - ADIAJ, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Noiembrie	2027	134.4	34.4		100
32	Implementarea cercetării statistice în gospodărie „Violența bazată pe gen împotriva femeilor și alte forme de violență interpersonală”	38	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Cercetare pilotată Aplicație IT dezvoltată Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat ~~Raport de calitate elaborat și diseminat~~	BNS – Biroul Național de Statistică	Februarie	2026-2027	6903.7	65.5		6838.2
33	Producerea și diseminarea statisticilor în domeniul culturii (activitatea unităților cultural-artistice, participarea populației la cultură)	39	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V			Date statistice produse și diseminate	BNS – Biroul Național de Statistică, MC – Ministerul Culturii	August	2027	183.47	57.77		125.7
34	Dezvoltarea capacităților personalului instituțiilor de cultură de colectare/ raportare a datelor statistice	39 31995Y1207(01)		RE 2024, RE 2025		Minim 100 de persoane instruite anual Minim 3 instruiți pe an	MC – Ministerul Culturii	Iunie	2027	250.00	200.00		50
35	Producerea și diseminarea statisticilor în domeniul sportului (activitatea unităților sportive, participarea populației la sport)	40	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Art. 46 și Anexa V			Date statistice produse și diseminate	BNS – Biroul Național de Statistică, MEC – Ministerul Educației și Cercetării	August	2027	183.5	57.8		125.7
36	Înlocuirea Raportului privind operațiunile internaționale (ITRS) cu alte surse de date, care să asigure compilarea statisticii sectorului extern în conformitate cu cerințele UE					Statisticile oficiale aferente sectorului extern elaborate în baza surselor de date alternative	BNM – Banca Națională a Moldovei	Ianuarie	2028	300.44			
37	Implementarea continuă a procesului de aliniere la cerințele Sistemului European de Conturi 2010 (SEC 2010)	41	AA – Art. 46 și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate aliniate la cerințele UE	BNM – Banca Națională a Moldovei	Decembrie	2027	65.86			
38	Alinierea în continuare a conturilor naționale în conformitate cu cerințele Sistemului European de Conturi 2010 (SEC 2010) și punerea în aplicare a regulamentelor (UE) privind conturile naționale nefinanciare	41		RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR	Foia de parcurs elaborată Inventarul (sursele și metodele) elaborat și aprobat pentru conturi anuale sectoriale, sectoriale trimestriale, conturi naționale anuale și trimestriale, VAB regional Instrumentarul revizuit Date statistice produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat Serii de timp pe conturi naționale pe anii 1995-2016 ca baza ESA 2010 revizuite	BNS – Biroul Național de Statistică	Octombrie	2026-2029	8452.6	1830	192.6	6430
39	Compilarea tabelului resurse-utilizări pe baza Sistemului European de Conturi 2010 (SEC 2010)	41		RE 2025		Surse de date identificate și evaluate Date statistice produse și diseminate Date transmise către Eurostat ~~Raport de calitate elaborat și diseminat~~	BNS – Biroul Național de Statistică	Octombrie	2028	1902.1	556.1		1346
40	Elaborarea calculului cu privire la Venitul Național Brut (VNB) în corespundere cu ESA 2010	32019R0516 32020R1546		RE 2025		Inventarul (sursele și metodele) VNB-elaborat Elaborarea calculului TVA rambursat și necolectat Date statistice privind VNB produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2029	1554	984		570
41	Elaborarea statisticilor privind Statistica Finanțelor Publice (GFS) și Procedurile de Deficit Excesiv (EDP)	02009R0479 , 20140901 84		RE 2025	CR	Clasificarea unităților pe sectoare instituționale elaborată Lista unităților din sectorul S.13 elaborată și actualizată anual Instrumentar elaborat și aplicat Procedura de actualizare a unităților pe sectoare elaborată și aprobată Date statistice privind GFS și EDP produse și diseminate Date transmise către Eurostat ~~Raport de calitate elaborat și diseminat~~	BNS - Biroul Național de Statistică, MF – Ministerul Finanțelor, BNM – Banca Națională a Moldovei, MDED - Ministerul Digitalizării și Dezvoltării Economice	August	2026-2028	2209.3	555.3		1654
42	Producerea indicatorilor suplimentari pentru demografia întreprinderilor conform cerințelor UE		AA - Art 46 și Anexa V			Surse relevante de date administrative identificate Indicatori noi elaborați	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Decembrie	2026	192.6	192.6		
43	Reproiectarea sistemului informațional al Registrului întreprinderilor		AA - Art 46 și Anexa V			Sistem informațional reproiectat și implementat Noi unități statistice incluse în Registrul ~~Registrul actualizat anual~~	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Decembrie	2026-2027	606			606

44	Realizarea cercetărilor din sectorul antreprenorial (Ancheta Structurală Anuală, Statistica filialelor străine)	42, 44	AA - Art 46 și Anexa V			Date produse și diseminate Aplicație IT ajustată Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Mai	2027	446.2	100		346.2
45	Realizarea cercetării PRODCOM	32020R1197	AA – Art. 46 și Anexa V			Date produse și diseminate Aplicație IT ajustată Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat Listă PRODCOM actualizată și aprobată	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Decembrie	2026	246.1	165.8		80.3
46	Elaborarea Statisticilor pe Termen Scurt (STS)	32020R1197	AA – Art. 46 și Anexa V			Date produse și diseminate Aplicație IT ajustată Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat Ajustarea sezonieră a indicatorilor STS	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Octombrie	2027	261.8	261.8		
47	Elaborarea statisticilor comerțului internațional cu bunuri, defalcate în funcție de moneda de facturare și în funcție de caracteristicile întreprinderii	32019R2152	AA – Art 42 (e), Art. 43 (d), Art 46 și Anexa V			Aplicație IT dezvoltată Metadate elaborate Date și metadate transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Iunie	2027	210	210		
48	Producerea și diseminarea datelor privind indicele armonizat al prețurilor de consum (IAPC)	49	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Calculare experimentale elaborate Date produse și diseminate Date transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Decembrie	2026-2027	1194	192.6		1001.4
49	Realizarea activităților aferente participării Republicii Moldova în cadrul Programului European de Comparare, parte componentă a Programului Internațional de Comparare 2024	32011R0193 32007R1445 32015R1163	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	11 Chestionare de colectare a datelor realizate Date procesate și transmise la Eurostat Raport de calitate expediat către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, CNAM- Compania Națională de Asigurări în Medicină, MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026	1444.4	481.5		962.9
50	Elaborarea indicilor prețurilor locuințelor	50	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V	RE 2025		Accesul BNS la datele SI Registrul Prețurilor Bunurilor Imobile asigurat Date produse și diseminate Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, "AGCC -Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru"	Decembrie	2028	1348	385.2		962.8
51	Dezvoltarea Sistemului Informațional „Registrul Prețurilor Bunurilor Imobile”	32023R1470	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V			Sistem informațional dezvoltat și funcțional	AGCC -Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru	Martie	2027	4000			4000
52	Implementarea Cercetărilor statistice privind cercetarea și dezvoltarea în 4 sectoare: învățământul superior, sectorul public, sectorul întreprinderilor de afaceri și sectorul non-profit	45, 51	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V			Instrumentar statistic implementat, date colectate Date statistice produse și diseminate Date și metadate transmise la Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică, MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Mai	2027	656	221		435
53	Producerea și diseminarea datelor privind Alocările bugetare pentru cercetare și dezvoltare (GBARD)	47	AA – Art. 42 lit. (c), art. 43 lit. (a) și (g), Anexa V			Instrumentar implementat, date colectate Date produse și diseminate Date transmise la Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MF – Ministerul Finanțelor, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	Octombrie	2027	299	154		145
54	Realizarea cercetării vizând statistica inovării	32022R1310	AA – Art. 42 lit. (b), (c), art. 43 lit. (c), art. 46 alin. (1) și Anexa V	RE 2024, RE 2025		Date produse și diseminate Aplicație IT ajustată Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Septembrie	2026	167.5	167.5		
55	Realizarea cercetării statistice anuale Utilizarea Tehnologiei Informației și Comunicației (TIC) în întreprinderi	32025R1310	AA – Art. 46 și Anexa V			Date produse și diseminate Aplicație IT ajustată Date transmise la Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică	Noiembrie	2026	780.8	260		520.8
56	Implementarea cercetării statistice anuale privind Utilizarea Tehnologiei Informației și Comunicației TIC în gospodăriile casnice	11, 12	AA – Art. 41, art. 42 lit. (a), art. 43 și art. 44	RE 2023		Instrumentar statistic testat Date produse și diseminate Aplicație IT elaborată Date transmise la Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2027	2153.7			2153.7
57	Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la statistica vegetală	53, 60	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V			Date statistice produse și diseminate Date transmise către Eurostat Raport de calitate elaborat și diseminat	BNS – Biroul Național de Statistică, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Noiembrie	2027	156.6	156.6		
58	Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la statistica animalieră (lapte, carne și ouă)	54, 55	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V			Accesul BNS către surse de date administrative asigurat Date statistice produse și diseminate Date transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Noiembrie	2027	1526.4	626.4		900
59	Implementarea anchetei integrate (structurale) în agricultură	64, 65	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V			Surse de date administrative (SDA) relevante identificate Baza de date actualizată a exploatațiilor agricole în baza SDA Datele Anchetei integrată (structurale) în agricultură colectate în termen	BNS – Biroul Național de Statistică, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, APL – Administrația Publică Locală, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2027	3928.8	953.6		2975.2
60	Lucrările de pregătire pentru Recensământul General Agricol (RGA), runda 2030	61, 62, 63	AA – Art. 43 lit. (b)			Surse de date administrative (SDA) relevante RGA identificate Baza de date actualizată a exploatațiilor agricole în baza SDA relevante RGA Sistem informațional al RGA dezvoltat și implementat	BNS – Biroul Național de Statistică, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Decembrie	2029	8000	1000		7000
61	Elaborarea calculului privind conturile economice pentru agricultură	56, 59, 66	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V			Calculare elaborate privind conturile economice în agricultură Date statistice privind prețurile în agricultură elaborate și diseminate	BNS – Biroul Național de Statistică	Noiembrie	2028	7356	356		7000

62	Producerea și diseminarea datelor din sectorul avaculturii	67, 68	AA – Art. 46 Anexa 5			Date statistice produse și diseminate Date transmise la Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Septembrie	2027	156	156		
63	Colectarea și prezentarea datelor necesare pentru generarea datelor statistice privind produsele de protecție a plantelor, produselor de uz fitosanitar și fertilizanților	32022R2379 32023R1537 32024R2212 57, 58, 69, 70	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V	RE 2025		Date colectate Metadate elaborate Accesul BNS la SI Registrul de stat al produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților, Registrul produselor fitosanitare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2027	500			500
64	Producerea și diseminarea statisticilor cu privire la statistica produselor de protecție a plantelor	32022R2379 32023R1537 32024R2212 57, 58, 69, 70	AA – Art. 43 lit. (b) și Anexa V			Date statistice produse în baza SI Registrul de stat al produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților, Registrul produselor fitosanitare. Metadate elaborate Date transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2027	156.6	156.6		
65	Realizarea cercetărilor vizând statistica energiei	32014R0431 71, 83	AA – Art. 46 Anexa V			Aplicație IT ajustată Implementarea cercetării în gospodării Date produse și diseminate Date transmise la Eurostat <i>Rapoarte de calitate elaborate și diseminate</i>	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2027	1255.4	160.6		1094.8
66	Implementarea Anchetei transportul rutier de mărfuri (ASTRM)	32012R0070 32010R0202	AA – Art. 46 Anexa V			Aplicație IT dezvoltată Date produse și diseminate Date transmise la Eurostat <i>Raport de calitate elaborat și diseminat</i>	BNS – Biroul Național de Statistică	Iulie	2026	713.7	713.7		
67	Realizarea Cercetărilor vizând transportul feroviar și aerian	32007R0332 32003R0437 72	AA – Art. 46 Anexa V			Date produse și diseminate Date transmise la Eurostat <i>Raport de calitate elaborat și diseminat</i>	BNS – Biroul Național de Statistică AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	Octombrie	2026	340.9	93.8		247.1
68	Implementarea Cercetării vizând cererea turistică în gospodăriile casnice	32011R1051 32021R1179 73, 74	AA – Art. 46 Anexa V			Cercetare pilot realizată Date produse și diseminate Aplicație IT dezvoltată Date transmise la Eurostat <i>Raport de calitate elaborat și diseminat</i>	BNS – Biroul Național de Statistică	Septembrie	2027	3017.6			3017.6
69	Producerea statisticilor și diseminarea datelor cu privire la gestionarea deșeurilor	75, 76				Date statistice produse și diseminate Date transmise către Eurostat	AM – Agenția de Mediu, BNS – Biroul Național de Statistică, MM – Ministerul Mediului	Octombrie	2026	180.3	180.3		
70	Îmbunătățirea capacității funcționale SIA MD pentru digitalizarea procesului de gestionare a deșeurilor, cu accent pe generalizarea și sistematizarea rapoartelor în cadrul sistemului informatic	32002R2150 75, 76				Sistem Informațional adaptat la necesitățile de raportare Date procesate și diseminate Date transmise către BNS	MM – Ministerul Mediului, AM – Agenția de Mediu, BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2027	5776			5776
71	Producerea și diseminarea indicatorilor de monitorizare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) pentru a sprijini implementarea Agendei globale 2030	52016SC0390	AA – Art. 2 și Anexa V			Indicatori ODD produși și diseminați Platformă ODD de diseminare actualizată anual (a datelor și metadateelor)	BNS – Biroul Național de Statistică	Octombrie	2026-2029	643.1	288		355.1
72	Crearea tipologiilor teritoriale în baza sistemului de carioaje și densității populației la nivel de 1 km², în baza gradului de urbanizare (DEGURBA) la nivelul LAU și crearea zonelor urbane funcționale (FUA) la nivelul LAU, a tipologiei teritoriale Urban-rural la nivelul NUTS 3 și a tipologiei teritoriale Metropolitane la nivelul NUTS 3	32023R0674 79	AA – Art.41 și 42 lit. b) și c)	RE 2025		Teritoriul fără clasificat la nivel de carioaje de 1 km² Unitățile Administrative Locale (LAU) clasificate în baza DEGURBA Zone urbane funcționale (FUA) la nivel LAU determinate Regiunile de nivel NUTS 3 clasificate în Urban-rural Regiunile de nivel NUTS 3 clasificate în <i>Metropolitane, non-metropolitane</i>	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2027	3800	600	500	2700
73	Actualizarea Nomenclarului unităților teritoriale de statistică al Republicii Moldova (NUTS) pe baza datelor RPL 2024	32020R1703 80	AA – Art.42 lit. (c)	RE 2025		Proiect elaborat Proiect agreat cu Eurostat Proiect aprobat	BNS – Biroul Național de Statistică, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, CS – Cancelaria de Stat, MF – Ministerul Finanțelor	Septembrie	2026	80	80		
74	Elaborarea statisticilor regionale pe baza versiunii naționale actualizate a NUTS	32020R1703 80	AA – Art. 46 și Anexa V			Date produse și diseminate conform versiunii naționale actualizate a NUTS <i>Date transmise către Eurostat</i>	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2027	1860	1860		
75	Extinderea utilizării datelor geospațiale în statistica oficială	32020R1703	AA – Art. 43 lit. (c), (f) și (g) și art. 44	RE 2025		Numărul de cercetări în care se utilizează datele geospațiale Business Registrul geocodificat	BNS – Biroul Național de Statistică, AGCC - Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2028	1620	220		1400
76	Implementarea noilor versiuni ale clasificatoarelor în domeniul economic în cadrul statisticii oficiale	81, 82	AA – Art 46 și Anexa V			Versiune a Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM) armonizată cu NACE 2.1 implementată Clasificatorul statistic al produselor (bunurilor și serviciilor) al Republicii Moldova (CSPM) implementat Business Registrul recodificat <i>Seri de timp anualizate</i>	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2027	1204.4	819.2		385.2
77	Consolidarea măsurilor de asigurare a confidențialității statistice și protecției datelor în cadrul Sistemului Statistic Național (SSN)	3				Raport de evaluare a necesităților privind asigurarea confidențialității în cadrul SSN elaborat. Ghid privind confidențialitatea și protecția datelor elaborat. Nr. de procese documentate și actualizate. Dispoziții ale politicii de protecție a datelor actualizate și aplicate.	BNS – Biroul Național de Statistică	Octombrie	2026	765.8	675.8		90

78	Dezvoltarea Sistemului informațional integrat în statistică (SIIS) al BNS în vederea modernizării infrastructurii tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC)					Concept al Sistemului informațional integrat statistic (SIIS) elaborat și aprobat 4 Subsisteme (module) ale SIIS al BNS de producere a statisticilor oficiale dezvoltate Gradul înalt de digitalizare a colectării datelor statistice din cadrul SSN, cel puțin 95% Gradul de prezentare a rapoartelor statistice/financiare prin E-rapoarte, cel puțin 95%	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2028	34766.1	7451.4	326	26988.7
79	Producerea și diseminarea datelor privind contul economic de mediu european	02015R2174-20240717-77_78	AA – Art. 46 și Anexa V			Date statistice produse și diseminate Date transmise către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică Ministerul Mediului Agenția de Mediu	Decembrie	2028	1156.6	156.6		1000
80	Documentarea proceselor statistice pentru cercetările statistice conform standardelor GSBPM		AA – Art. 42 lit. (f)			Procese statistice ale BNS documentate în conformitate cu GSBPM Procesele descrise în cadrul modului Metadata în conformitate cu GSBPM	BNS – Biroul Național de Statistică	Decembrie	2026-2029	2300	1500		800
81	Elaborarea inventarului procedurii de deficit excesiv	84				Inventar elaborat Inventar diseminat și transmis către Eurostat	BNS – Biroul Național de Statistică, BNM – Banca Națională a Moldovei, MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2027	4803.5	803.5		4000
82	Crearea și implementarea Registrului de Evidență a Rețelelor Edilitare	32020R1703	AA – Art. 43 lit. (c), (f) și (g) și art. 44			Conceptul sistemului informațional și Regulamentul resursei informaționale elaborate și aprobate; Sistem informațional dezvoltat; Numărul de rețele edilitare integrate, populate și luate la evidență în Registru (2 rețele)	AGCC - Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru	Decembrie	2027	40000	3020		36980
83	Crearea bazei de date geospațiale statistice	32020R1703	AA – Art. 43 lit. (c), (f) și art. 44	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Bază de date geospațială statistică creată și implementată	BNS – Biroul Național de Statistică, AGCC - Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Iunie	2026	1380.1	1380.1		
84	Acces la surse noi de date administrative și dejmune de sectorul privat pentru producerea statisticilor oficiale	1	AA – Art 46, Cap. 6, pct 2 și Anexa V	RE 2025		Număr de noi surse de date accesate de BNS în scopul evaluării corespunderii criteriilor statistice și producerii statisticilor oficiale	AGE – Agenția pentru Guvernare Electronică; AGCC – Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru; AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, AM – Agenția de Mediu, AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, ANCEC – Agenția Națională pentru Cercetare și Educație Civică, ANAS – Agenția Națională de Asistență socială, ANSP - Agenția Națională de Asistență Socială, ASP – Agenția Servicii Publice, Agenția Națională Transport Auto, MAI - Ministerul Afacerilor Interne, ANIF - Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, IFS – Inspectoratul Fiscal de Stat, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație, ISM - Inspectoratul de Stat al Muncii, ONV - Oficiul Național al Vei și Vinului și alte instituții publice.	Decembrie	2026-2027	360	360		
85	Extinderea utilizării noilor tehnologii pentru colectarea și diseminarea datelor (interviuri personale asistate de calculator (CAPI), interviuri web asistate de calculator (CAWI, CATI, GIS etc.)	32019R1700	AA – Art. 43 lit. (a), Art. 44			Instrumente inovatoare de colectare și diseminare a datelor dezvoltate	BNS – Biroul Național de Statistică, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, STISC – Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică	Decembrie	2029	4750	1875		2875
										230353.61	57222.87	12133.5	160631.14

Anexa B													
NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 1. VALORI FUNDAMENTALE													
CAPITOLUL 32 - CONTROL FINANCIAR													
1	Elaborarea și pilotarea Ghidului de aplicare a standardelor de delegare a împuternicirilor în cadrul unui sistem de management delegat				CR - Criteriu de referință	Ghid elaborat Exercițiu pilot realizat în cadrul unei APC	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	2350.00	250.00	250.00	1850.00
2	Dezvoltarea unor proceduri de planificare și raportare a activității bazate pe performanță				GP - Planul de creștere economică	Proceduri elaborate	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	410.00	410.00		
3	Uniformizarea metodologiei de management al riscurilor pentru a facilita integrarea riscurilor de fraudă și corupție în registrul consolidat al riscurilor elaborat la nivel de entitate				GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Ghid revizuit Exercițiu pilot realizat	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	2750.00	300.00		2450.00
4	Proiectarea și pilotarea sistemului eficient de management al riscurilor în baza cărora se identifică, evaluează, monitorizează și raportează sistematic riscurile la nivelul administrației publice centrale				GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Modulul „Registrul riscurilor” integrat în SI „E-monitorizare” Cel puțin 50% din APC utilizează modulul informațional	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	200.00		200.00	
5	Elaborarea și punerea în aplicare a unui Program de dezvoltare a capacităților manageriale privind organizarea sistemelor eficiente de control intern managerial					Program aprobat și implementat	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	2400.00	600.00		1800.00
6	Digitalizarea procesului de monitorizare și analiză cu privire la controlul intern managerial în baza platformei electronice de raportare a datelor (<i>www.raportare-cfpi.mf.gov.md</i>) cu extinderea numărului utilizatorilor către APL				GP - Planul de creștere economică	Sistem informațional dezvoltat, pus în aplicare și extins către APL cu peste 50.000 de locuitori	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2027	740.00	490.00		250.00
7	Organizarea unui eveniment de informare și mediatizare a rolului și responsabilităților de coordonare CIM, cu implicarea organelor APL				GP - Planul de creștere economică	Eveniment organizat Rețea a coordonatorilor CIM stabilită la nivelul APL (municipii și APL de nivelul al doilea)	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2027	185.00	25.00		160.00
8	Crearea de capacități pentru organizarea auditului intern prin asociere la nivelul administrației publice locale					Exercițiu-pilot realizat	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2027	1370.00	170.00		1200.00
9	Dezvoltarea capacităților auditorilor interni de planificare a activității în baza analizei de risc				CR - Criteriu de referință	Atelier de lucru realizat	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2027	240.00			240.00
10	Implementarea efectivă a mecanismelor de asigurare a calității activității de audit intern în sectorul public					Cel puțin 5 misiuni de evaluare externă realizate Pondere a subdiviziunilor de audit intern supuse evaluării externe în ultimii 5 ani, %	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2027	1170.00	270.00		900.00
11	Îmbunătățirea sistemului de instruire și certificare în domeniul auditului intern în sectorul public prin revizuirea mecanismului aprobat, dezvoltarea materialelor de instruire și a rețelei de formatori				PAR, CR - Criteriu de referință	Materiale de instruire dezvoltate Rețea de formatori consolidată Program de instruire și certificare implementat	MF – Ministerul Finanțelor	Septembrie	2027	3750.00	1100.00	2650.00	
12	Dezvoltarea capacităților și resurselor Unității Centrale de Armonizare (UCA) pentru coordonarea centralizată a controlului financiar public intern			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Cel puțin 3 activități de instruire și schimb de experiență realizate anual	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2027	1810.90	1010.90		800.00
13	Modernizarea modului de monitorizare a recomandărilor a Sistemului Informațional Automatizat „Audit CCRM”			RE 2023	PAR	Modul îmbunătățit; Evaluări anuale cu privire la îmbunătățirea procesului de monitorizare elaborate	CCRM – Curtea de Conturi	Ianuarie	2026-2027	3978.00	3978.00		
14	Instruirea noilor utilizatori din cadrul entităților auditate cu privire la utilizarea SIA „Audit CCRM”			RE 2023	PAR	Cel puțin 1 instruire pe an organizată; Numărul de utilizatori noi conectați la sistem	CCRM – Curtea de Conturi	Noiembrie	2026-2027	64.00	64.00		

15	Consolidarea capacităților angajaților antrenuți în efectuarea auditului performanței și auditului IT			RE 2024		Cel puțin 4 instruiți efectuate anual în domeniul auditului performanței și IT; Circa 70% din numărul total al auditorilor implicați în auditul performanței / auditul IT instruiți;	CCRM – Curtea de Conturi	Ianuarie	2026-2027	614.00	614.00		
16	Majorarea numărului misiunilor de audit al performanței desfășurate pe parcursul unui an				GP - Planul de creștere economică	Ponderea capacității totale de audit a Curții de Conturi dedicată auditorilor de performanță crește la 15% din întreaga capacitate de audit	CCRM – Curtea de Conturi	Iunie	2027	14579.65	13183.45		1396.2
17	Intensificarea eforturilor de promovare a rapoartelor Curții de Conturi prin conlucrarea eficientă cu comisiile parlamentare și plenul Parlamentului			RE 2024		100% a rapoartelor de audit aprobate, remise comisiilor de profil ale Parlamentului, precum și prezentarea rezultatelor auditurilor în ședințele comisiilor și plenul Parlamentului, conform solicitărilor Parlamentului	CCRM – Curtea de Conturi	Decembrie	2026-2027	2343.00	2343.00		
18	Elaborarea Metodologiei pentru gestionarea neregulilor în conformitate cu Ghidurile OLAF privind raportarea neregulilor	1		RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Metodologie elaborată	ICFS - Inspectoratul Control Financiar de Stat	Decembrie	2026	117.20			117.20
19	Crearea platformei IT de monitorizare și coordonare anti-fraudă (SI „MCAF”)	10		RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Sistem informațional dezvoltat și pus în aplicare	ICFS - Inspectoratul Control Financiar de Stat	Decembrie	2027	4902.00			4902.00
20	Elaborarea Metodologiei de investigare a fraudei			RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR - Criteriu de referință	Metodologie elaborată	ICFS - Inspectoratul Control Financiar de Stat	Decembrie	2026	117.20		117.20	
21	Îmbunătățirea abilităților și cunoștințelor angajaților ICFS responsabili de protecția intereselor financiare ale statului și ale UE			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Cel puțin 4 activități de instruire și schimburi de experiență realizate	ICFS - Inspectoratul Control Financiar de Stat	Iunie	2027	200.00	200.00		
22	Formalizarea schimbului de informații și comunicare dintre Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și ICFS			RE 2025	CR - Criteriu de referință	Correspondența oficială expediată și recepționată	ICFS - Inspectoratul Control Financiar de Stat	Iunie	2026	117.20	117.20		
23	Încheierea unui Acord (nou) de cooperare operațională între BNM și IGP, după caz, cu alte organe de drept, inclusiv pentru asigurarea cooperării în crearea și funcționarea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor	4		RE 2025	CR - Criteriu de referință	Acord încheiat	BNM – Banca Națională a Moldovei	Decembrie	2027	67.00	67.00		
24	Dezvoltarea Sistemului informațional de Evidență a Falsurilor	4, 5		RE 2025		Sistem informațional modernizat/dezvoltat	BNM – Banca Națională a Moldovei	Decembrie	2027	600.00			
25	Încheierea unor Acorduri de cooperare operațională/administrativă între BNM (Centrele naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv Centrul de monitorizare a falsurilor) și Banca Centrală Europeană, precum și cu Comisia Europeană	4		RE 2025		Acorduri încheiate	BNM – Banca Națională a Moldovei	Decembrie	2028	200.00			
26	Inițierea proiectului privind crearea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor în cadrul Băncii Naționale a Moldovei	4		RE 2025	CR - Criteriu de referință	Ordinul Guvernatorului BNM de instituire a Grupului de lucru pentru examinarea Conceptului proiectului „Crearea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv a Centrului de Monitorizare a Falsurilor în cadrul Băncii Naționale a Moldovei”	BNM – Banca Națională a Moldovei	Iulie	2026	67.00			

Programul Național de Aderare al Republicii Moldova la Uniunea Europeană (2025-2029)

Cluster 2: Piața Internă

Capitolul 1 – Libera circulație a bunurilor

Introducere

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Republica Moldova are **un nivel moderat de pregătire** în domeniul liberei circulații a bunurilor. S-au înregistrat **progrese limitate** în ceea ce privește adoptarea legislației suplimentare referitoare la principiul recunoașterii reciproce a produselor comercializate legal în Uniunea Europeană. De asemenea, a fost realizată evaluarea operațională a mai multor instituții din sectorul infrastructurii calității, iar Moldova a înregistrat progrese în consolidarea capacităților. Recomandarea Comisiei din anul precedent a fost implementată parțial și rămâne valabilă. În anul următor, Moldova urmează să continue evaluarea legislației și a practicilor administrative în domeniile nearmonizate pentru a asigura respectarea articolelor 34-36 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și a jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE); să se alinieze la *acquis*-ul UE privind tractoarele (agricole, forestiere); să consolideze domeniul infrastructurii calității, în conformitate cu Planul de acțiuni pentru implementarea Programului de industrializare în domeniile standardizării, evaluării conformității și acreditării. În acest sens, în mai 2025, Republica Moldova a adoptat un Plan de acțiuni pentru implementarea recomandărilor rezultate din evaluările operaționale ale sistemelor de standardizare, acreditare, evaluare a conformității și metrologie.

Nivelul de aliniere a actelor UE Capitolul 1

32015L1535	32008R0765	32012R1025	32008D0768	31998R2679
32019R0515	32014L0035	32016R0426	32014L0030	32009L0003
31976L0211	32016R0425	32016R0424	32014L0033	32014L0032
31975L0324	32009L0048	32007L0045	02011R1007	31975L0107
32014L0031	31969L0493	32014L0034	31994L0011	31980L0181
32004R0273	32014L0060	32004R0273	32004R0648	32014L0053
32018R0858	32014L0028	32019R1009	32014L0029	32013R0168
32011R0305	31989L0105	32006R1907	32019R1020	32024R3110
32024L2853	32013L0053	32008R1272	32014L0068	32013L0029

32021D1182	32004L0010	32016R1628	32021R2248	32020R1668
32014R0044	32022L2380	32004L0009	32013H0461	32009L0043
32024D0373	32023D1586	32022D1668	32021D1195	32022R0163
32017R1151	32007R0715	32019R2144	32021R1341	32021R0535
32009R0595	32022R1362	32005L0064	32023R1230	32000L0014
32019D1616	02022R0030	32024R2747	32021D0076	32013R0167
02022D2191	32025D0337	32023D1096	32014L0058	32025D0165
32023R1717				

verde - (transpus total), *galben* (transpus parțial), *alb* (netranspus)

caracter aldin negru – acte incluse în PNA 2025-2029 (modificarea din 2025)

caracter aldin albastru – acte realizate în PNA 2025-2029

Libera circulație a mărfurilor, una dintre cele patru libertăți fundamentale, este o piatră de temelie a integrării europene și esențială pentru competitivitatea europeană. Libera circulație a mărfurilor pe piața internă UE este asigurată prin normele comune privind mărfurile (legislația de armonizare a UE) și prin principiul recunoașterii reciproce. Acestea implică eliminarea tuturor barierelor tehnice din calea comerțului dintre statele membre, creând astfel condiții pentru libera circulație a mărfurilor în întreaga Uniune prin:

- eliminarea **taxelor vamale** la import și la export, precum și toate măsurile cu efect echivalent;
- interzicerea **restricțiilor cantitative** (cote) ale exporturilor și importurilor, precum și măsuri cu efect echivalent (în principiu, toate normele comerciale ale statelor membre, care ar putea împiedica direct sau indirect, efectiv sau potențial, comerțul în cadrul UE); și
- înlăturarea **barierelor netarifare** prin armonizarea legislațiilor naționale – eliminarea barierelor create prin norme naționale divergente prin stabilirea de norme comune atât pentru garantarea liberei circulații a mărfurilor, cât și pentru respectarea altor obiective ale UE, cum ar fi protecția mediului și protecția consumatorilor.

Capitolul 1 este guvernat de articolele 34-36 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene. Legislația UE din Capitolul 1 cuprinde acte care fac parte din categoria legislației primare a Uniunii Europene, direct aplicabile în legislația statelor membre UE, precum și acte aplicabile mărfurilor sau anumitor aspecte ale mărfurilor, care necesită a fi transpuse în legislația națională.

În articolele 34 și 36 din TFUE este încorporat principiul recunoașterii reciproce care a fost dezvoltat în continuare prin jurisprudență, în special în cazul C-120/78 „*Cassis de Dijon*”. Principiul

recunoașterii reciproce presupune că un produs care este comercializat în mod legal într-un stat membru ar trebui să poată fi comercializat sub aceleași condiții și în alte state membre, cu excepția cazului în care cele din urmă au motive solide să interzică sau să restricționeze vânzarea acestuia.

În plus, Republica Moldova situează pe prim plan adoptarea standardelor europene în calitate de standarde moldovenești și armonizarea tuturor reglementărilor sale tehnice cu actele UE relevante. În acest context, vor fi facilitate schimburile comerciale și se va asigura că produsele autohtone pot circula liber pe piața unică, fără a întâmpina bariere inutile.

Republica Moldova întreprinde acțiuni continue pentru îndeplinirea angajamentelor sale de a realiza conformitatea cu reglementările tehnice, standardele, metrologia, acreditarea, evaluarea conformității și supravegherea pieței în cadrul Uniunii Europene.

În acest sens, Republica Moldova a transpus progresiv acquis-ul relevant al UE în legislația sa. În prezent, au fost identificate 81 de acte ale UE care reglementează libera circulație a mărfurilor pentru a fi transpuse în legislația națională. 45 de acte au fost transpuse, dintre care 25 sunt considerate armonizate, în timp ce 20, sunt parțial armonizate. În PNA 2025-2029 la capitolul 1 sunt incluse pentru transpunere 48 acte UE, dintre care 9 transpuse parțial anterior.

Standardizare

Conform regulilor europene într-un stat membru poate fi un singur Organism național de standardizare (ONS).

Institutul de Standardizare din Moldova (ISM) are statut de membru afiliat al Comitetului European de Standardizare (CEN) din 2007 și al Comitetului European de Standardizare Electrotehnică (CENELEC) din 2014, precum și de observator în cadrul Institutului European de Standardizare în Telecomunicații (ETSI) din 2014.

Pentru îndeplinirea angajamentelor de a deveni membru cu drepturi depline la CEN și CENELEC, în anul 2024 ISM a înaintat o scrisoare oficială de intenție, împreună cu dovezi de conformare cu criteriile din Ghidul CEN/CENELEC 22. În septembrie 2025, ISM a fost supus unei evaluări efectuate de CEN și CENELEC, în rezultatul căreia au fost expuse 9 recomandări și nici o neconformitate. Decizia finală va fi luată în cadrul reuniunii Adunării Generale CEN/CENELEC în 2026.

În conformitate cu statutul de membru afiliat/observator al organizațiilor europene de standardizare CEN, CENELEC și ETSI, ISM adoptă standardele europene în calitate de standarde moldovenești. Rata de adoptare a standardelor europene este următoarea:

- CEN - 100%
- CENELEC - 100%
- ETSI - 88,97%

Retragerea standardelor moldovenești conflictuale este un proces continuu. Respectarea prevederilor și practicilor Acordului CEN-ISO de la Viena și ale Acordului CENELEC-IEC de la Frankfurt are ca obiectiv eliminarea dublării sau suprapunerii activităților de standardizare la nivel european și internațional. Pe măsură ce standardele europene sunt adoptate și după examinarea corpului de standarde europene adoptate anterior sunt retrase standardele moldovenești conflictuale. Astfel, în perioada 2020-2024 au fost anulate 5947 standarde conflictuale și 1966 standarde depășite GOST. ISM s-a angajat ca până la 1 ianuarie 2026 să anuleze toate standardele GOST. În perspectivă este necesară consolidarea poziției pe plan european a ISM în calitate de ONS.

Metrologie

Obiectivul de bază a activităților din domeniul metrologiei este asigurarea uniformității și exactității măsurărilor, al protejării persoanelor fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, împotriva efectelor nocive ale măsurărilor incorecte sau false.

Asigurarea trasabilității metrologice a rezultatelor măsurărilor la Sistemul Internațional de Unități (SI) este o prevedere fundamentală efectuată de Institutul Național de Metrologie (INM) prin elaborarea, cercetarea, dezvoltarea, menținerea și păstrarea etaloanelor naționale, realizarea comparațiilor etaloanelor naționale la nivel european și internațional, precum și conservarea și diseminarea unităților de măsură de la etaloanele naționale la etaloanele de nivel ierarhic inferior până la etaloanele de lucru.

Actualmente, INM gestionează 20 de etaloanele naționale ale Republicii Moldova, care acoperă 80% din necesitățile economiei naționale.

Pentru a obține recunoașterea europeană și internațională a măsurărilor efectuate în Moldova, INM participă activ ca membru cu drepturi depline (din 2019) la Asociația Europeană a Institutelor Naționale de Metrologie (EURAMET) și ca membru asociat (din 2017) la Cooperarea Europeană în Metrologie Legală (WELMEC).

Rolul INM este major pentru realizarea continuă a exercițiilor de măsurare și perfecționarea tehnicilor precise de măsurare, care asigură exactitatea și siguranța măsurărilor la nivel național, rezultatele cărora urmează a fi recunoscute la nivel european și internațional.

Accreditarea și evaluarea conformității

Alinierea la practicile europene de acreditare și evaluare a conformității a fost promovată prin armonizarea cadrului juridic al Republicii Moldova cu cerințele Regulamentului (CE) nr. 765/2008 de stabilire a cerințelor pentru acreditare și cu cerințele Deciziei nr.768/2008/CE privind un cadru comun pentru comercializarea produselor.

În anul 2017 Centrul Național de Acreditare MOLDAC (CNA MOLDAC) a devenit semnatar al Acordului de Recunoaștere Bilaterală cu Cooperarea Europeană pentru Acreditare (EA BLA). Totodată în 2017 Centrul Național de Acreditare MOLDAC a devenit semnatar al Memorandumului de Înțelegere al Forumului Internațional pentru Acreditare (IAF MoU), precum și semnatar al Acordului Multilateral de Recunoaștere IAF MLA pentru certificarea produselor și certificarea sistemelor de management.

Decizia de recunoaștere a acreditărilor naționale la nivel de acreditare europeană a fost posibilă în urma evaluărilor la nivel de omologi efectuate de Cooperarea Europeană pentru Acreditare (EA) pentru șase scheme: testarea/etalonarea, conform standardului EN ISO/IEC 17025; analize medicale, conform standardului EN ISO 15189; inspecții, conform standardului EN ISO/IEC 17020; certificarea produselor, conform standardului EN ISO/IEC 17065; certificarea sistemelor de management, conform standardului EN ISO/IEC 17021. Din anul 2023 CNA MOLDAC este membru cu drepturi depline (membru A) al EA.

Statutul de semnatar al EA MLA facilitează recunoașterea rapoartelor de încercări și certificatelor emise de organisme de evaluare a conformității din RM de țările UE. În rezultat, prin eliminarea barierelor tehnice, va fi stimulat comerțul transfrontalier, creșterea calității, iar produsele moldovenești cu certificate naționale vor fi acceptate pe piața europeană. În acest sens este foarte important de a menține și a consolida capacitățile CNA MOLDAC.

Supravegherea pieței

Cadrul juridic în acest domeniu îl reprezintă Legea nr. 162/2023 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor, care transpune fidel Regulamentul (UE) 2019/1020. În conformitate cu această lege 9 autorități naționale sunt abilitate cu funcții de supraveghere a pieței. Îmbunătățirea funcționării pieței prin consolidarea capacităților tehnice și administrative ale autorităților naționale va garanta că numai produsele care oferă un nivel ridicat de protecție în domenii precum sănătatea, siguranța și protecția consumatorilor, protecția mediului și a oricăror alte interese publice, sunt puse la dispoziție pe piață.

La rândul său, autoritățile de supraveghere a pieței își vor desfășura activitățile cu un nivel ridicat de transparență oferind publicului informații relevante pentru a proteja interesele publice. O atenție deosebită necesită asistență și cooperarea cu agenții economici care va facilita accesul online la informații, proceduri administrative și servicii de suport pentru agenții economici din Republica Moldova.

La Capitolul 1 o provocare majoră pentru Republica Moldova este sporirea capacității administrative necesare pentru implementarea liberei circulații a bunurilor în conformitate cu legislația și principiile UE. Republica Moldova se angajează să elaboreze un cadru normativ primar și secundar necesar pentru facilitarea liberei circulației a mărfurilor, asigurând capacitatea de a participa la programele europene aferente.

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Libera circulație a mărfurilor presupune eliminarea tuturor barierelor tehnice în comerțul dintre statele membre ale UE. În acest sens, Republica Moldova, în calitate de țară candidată, care urmărește să devină un stat membru al UE, trebuie să elimine toate obstacolele care ar putea afecta integrarea pe piața unică, asigurând în același timp un nivel ridicat de protecție a siguranței vieții și sănătății oamenilor, precum și protecția animalelor și plantelor, a mediului, și a consumatorilor.

Armonizarea legislației naționale cu cerințele UE reprezintă cele mai importante sarcini ale Republicii Moldova în cadrul Capitolului 1: Libera circulație a mărfurilor.

Capitolul 1 conține legislația structurată după cum urmează:

- principii generale;
- măsuri orizontale (evaluarea conformității, standardizarea, metrologia, acreditarea, supravegherea pieței);
- măsuri sectoriale (noua abordare, vechea abordare);
- măsuri procedurale.

Cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul liberei circulații a mărfurilor asigură o transpunere fidelă al acquis-ului UE. Procesul de aliniere cu normele și procedurile UE include transpunerea și alinierea la directivele/regulamentele UE, adoptarea standardelor europene armonizate în calitate de standarde moldovenești, implementarea cerințelor de evaluare a conformității, crearea unor mecanisme eficiente de supraveghere a pieței și stabilirea normelor privind marcajul CE.

Structura și textul actelor normative naționale reflectă întocmai principiile acquis-ului UE, ceea ce demonstrează un angajament ferm al Republicii Moldova pentru integrarea europeană. Cu toate acestea, există sectoare care necesită ajustări și completări pentru a respecta pe deplin cerințele europene.

În prezent, 45 de acte ale UE care reglementează libera circulație a mărfurilor au fost transpuse în legislația națională, dintre care 25 sunt considerate armonizate (transpun legislația UE), în timp ce 20, sunt parțial armonizate.

Acest rezultat reflectă angajamentul constant al țării de a implementa cerințele prevăzute în Acordul de Asociere (AA) și Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA).

Deși progresul este remarcabil, există sectoare care necesită îmbunătățiri, precum finalizarea transunerii reglementărilor care sunt transpuse parțial sau transpunerea celor nou identificate..

În consecință, cadrul legislativ al Republicii Moldova reflectă un angajament ferm pentru integrarea europeană. Implementarea continuă a reformelor legislative și administrative va consolida poziția țării pe piața unică europeană, stimulând dezvoltarea economică și facilitând comerțul transfrontalier.

1.2. Capacități administrative

Capacitățile administrative presupun o colaborare interinstituțională între autoritățile naționale de reglementare, autoritățile naționale responsabile de supravegherea pieței și instituțiile care pun în aplicare legislația națională care transpune acquis-ul UE.

Pentru a asigura implementarea eficientă a legislației naționale care transpune legislația UE, Republica Moldova a înființat instituții care sunt responsabile de acreditarea organismelor de evaluare a conformității, de standardizarea națională și de supravegherea pieței. Aceste instituții colaborează cu autoritățile administrației publice centrale, precum și colaborează intersectorial în scopul asigurării continue a implementării reglementărilor naționale.

1.2.1. Capacitățile instituționale ale autorităților implicate în procesul de transpunere și punerea în aplicare a acquis-ul UE includ următoarele:

a. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)

Organ central de specialitate al administrației publice, care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile specificate în Hotărârea Guvernului nr. 143/2021. MDED este responsabil pentru Capitolul 1, asigurând transpunerea și implementarea actelor UE după cum urmează:

Legislația orizontală

- Libera circulație a mărfurilor/sectorul nearmonizat, articolele 34-36 TFUE; eliminarea barierelor tehnice în calea comerțului și principiul recunoașterii reciproce;
- Recunoașterea reciprocă a mărfurilor comercializate în mod legal în alt stat membru, Regulamentul (UE) nr. 2019/515 ;
- Funcționarea pieței interne în legătură cu libera circulație a mărfurilor între statele membre, Regulamentul „Strawberry” nr. 2679/98 ;
- Acreditarea și aplicarea marcajului CE, Regulamentul (CE) nr. 765/2008;
- Notificarea reglementărilor tehnice, Directiva (UE) nr. 2015/1535;
- Supravegherea pieței, Regulamentul (UE) nr. 2019/1020 și răspunderea pentru produsele cu defect, Directiva nr. 85/374;

- Standardizarea, Regulamentul (UE) nr. 1025/2012;
- evaluarea conformității și NANDO (New Approach Notified and Designated Organisations – organizații notificate și desemnate în cadrul noii abordări), Regulamentul (CE) nr. 765/2008 și Decizia 768/2008/CE;

Legislația sectorială

- Sticle utilizate ca recipiente de măsură, Directiva nr. 75/107/CEE;
- Mijloace de măsurare, Directiva nr. 2014/32/UE;
- Unități de măsură, Directiva nr. 80/181/EEC și Directiva nr. 2009/3/CE;
- Aparare de cântărit cu funcționare neautomată, Directiva nr. 2014/31/UE;
- Produse preambalate, Directiva nr. 2007/45/CE și Directiva nr. 76/211/CEE;
- Aparare consumatoare de combustibili gazoși, Regulamentul (UE) nr. 2016/426;
- Compatibilitatea electromagnetică a echipamentelor, Directiva nr. 2014/30/UE;
- Echipamente electrice destinate utilizării în cadrul unor anumite limite de tensiune, Directiva nr. 2014/35/UE;
- Echipamente radio, Directiva nr. 2014/53/UE;
- Echipamente individuale de protecție, Regulamentul (UE) nr. 2016/425;
- Siguranța jucăriilor, Directiva nr. 2009/48/CE;
- Sticla cristal, Directiva nr. 69/493/CEE;
- Etichetarea materialelor folosite la producerea principalelor componente ale articolelor de încălțăminte destinate vânzării către consumatori, Directiva nr. 94/11/CE;
- Denumirea fibrelor textile, etichetare corespunzătoare și marcarea compoziției fibroase a produselor textile, Regulamentul (UE) nr. 1007/2011.

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 Libera circulație a mărfurilor **8** angajați ai MDED, precum și angajații Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor și a Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației.

b. Ministerul Finanțelor (MF)

Organ central de specialitate al administrației publice, responsabil de politici publice în domeniul vamal specificate prin Hotărârea Guvernului nr. 696/2017. Întru realizarea sarcinilor

expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 „Libera circulație a bunurilor” 3 angajați ai MF, inclusiv Serviciul Vamal.

c. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR)

Organ central de specialitate al administrației publice, care asigură realizarea politicii publice în domeniile specificate în Hotărârea Guvernului nr. 690/2017. Astfel, MIDR este responsabil pentru transpunerea și implementarea a următoarelor acte sectoriale:

- Zgomot emis de echipamentele utilizate în exterior, Directiva 2000/14/CE;
- Comercializarea produselor pentru construcții, Regulamentul (UE) 2024/3110;
- Autovehiculele și remorcile acestora, Regulamentul (UE) 2018/858;
- Autovehiculele cu două sau trei roți, Regulamentul (UE) 168/2013;
- Ascensoare, Directiva 2014/33/UE;
- Mașini industriale, Directiva 2006/42/CE și Regulamentul (UE) 2023/1230;
- Instalații pe cablu, Regulamentul (UE) 2016/424;
- Echipamente sub presiune, Directiva 2014/68/UE;
- Vase simple sub presiune, Directiva 2014/29/UE;

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 „Libera circulație a bunurilor” 3 angajați ai MIDR, inclusiv angajați ai Inspectoratului pentru Supravegherea Tehnică.

d. Ministerul Culturii

Autoritatea responsabilă de elaborarea politicii publice în domeniul culturii și patrimoniului național, specificat în Hotărârea Guvernului nr.147/2021.

Republica Moldova a înscris progrese considerabile în domeniul protejării patrimoniului cultural național mobil, în special, în domeniul circulației bunurilor culturale. În scopul racordării cadrului legislativ național în domeniul protejării patrimoniului cultural mobil la prevederile cadrului legislativ național vamal și la standardele europene, a fost îmbunătățit cadrul normativ și instituțional în domeniul de referință. A fost aprobat proiectul de lege privind modificarea Legii 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil. Legea prevede:

- reglementarea procesului de circulație a bunurilor culturale prin aprobarea de către Guvern a Regulamentului privind circulația bunurilor culturale mobile;
- instituționalizarea unei noi structuri în subordinea MC - Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile (SECBCM). Serviciul prestează servicii de expertizare a bunurilor culturale mobile, eliberare a certificatelor și adevărurilor de export, a notificărilor privind

importul bunurilor culturale. SECBCM are atribuții în domeniul evidenței patrimoniului cultural național mobil și gestionează următoarele baze de date: Registrul patrimoniului cultural național mobil; Registrul patrimoniului muzeal mobil, Registrul muzeelor; Registrul experților în domeniul bunurilor culturale mobile; Registrul restauratorilor și conservatorilor în domeniul patrimoniului cultural mobil; Registrul bunurilor culturale distruse, furate, dispărute, scoase sau introduse ilegal în Republica Moldova, precum și a celor recuperate. Detalii: <https://secbcm.gov.md/rom>.

Astfel, Ministerul Culturii este responsabil pentru transpunerea și implementarea actului sectorial ce ține de restituirea obiectelor culturale.

- Bunuri culturale, Directiva 2014/60/EU;

Întru realizarea sarcinilor expuse, este implicat în activitatea Grupului de lucru 1 „Libera circulație a bunurilor” 1 angajat al Ministerului Culturii.

e. Ministerul Sănătății

Autoritatea responsabilă de elaborarea politicii publice în domeniul medicamentelor și dispozitivelor medicale, specificat în Hotărârea Guvernului nr. 148/2021. Astfel, Ministerul Sănătății este responsabil pentru transpunerea și implementarea actelor sectoriale ce ține de transparența măsurilor care reglementează stabilirea prețurilor medicamentelor de uz uman și precursorii drogurilor.

- Precursorii de droguri, Regulamentul (CE) 273/2004;
- Prețurile medicamentelor, Directiva 89/105/CEE;

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 „Libera circulație a bunurilor” 3 angajați al Ministerului Sănătății, inclusiv a Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale.

f. Ministerul Afacerilor Interne (MAI)

Autoritatea responsabilă de elaborarea politicii publice în domeniul ordinii și securității publice, specificat în Hotărârea Guvernului nr. 693/2017. Astfel, MAI este responsabil pentru transpunerea și implementarea a următoarelor acte:

- Explosivi de uz civil, Directiva 2014/28/UE;
- Echipamente și sisteme de protecție destinate utilizării în medii potențial explozive, Directiva 2014/34/UE;
- Articole pirotehnice, Directiva 2013/29/UE;
- Arme, Directiva (UE) 2021/555;

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 2 angajați ai MAI.

g. Ministerul Mediului (MM)

Autoritatea responsabilă de elaborarea politicii publice în domeniile protecției mediului, schimbărilor climatice și gestionării durabile a resurselor naturale, specificate în Hotărârea Guvernului nr. 145/2021. Astfel, MM este responsabil pentru transpunerea și implementarea a următoarelor acte legislative sectoriale:

- Substanțe chimice, Regulamentul (CE) nr. 1907/2006;
- Clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor chimice, Regulamentul (CE) nr. 1272/2008;
- Bunele practici de laborator, Directiva 2004/10/CE și Directiva 2004/9/CE;
- Detergenți, Regulamentul (CE) nr. 648/2004;
- Generatoarele de aerosoli, Directiva 75/324/CEE;
- Cerințele referitoare la limitele emisiilor de poluanți gazoși și de particule poluante și omologarea de tip pentru motoarele cu ardere internă pentru echipamentele mobile fără destinație rutieră, Regulamentul (UE) nr. 2016/1628;

Reglementările stabilite prin Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice, Regulamentul CE nr. 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor chimice și Regulamentul (CE) nr. 648/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 martie 2004 privind detergenții au fost transpuse parțial prin Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice. Aspectele ce vizează Fișa cu date de Securitate (Anexa nr. 2 la Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice) au fost de asemenea transpuse prin amendarea și completarea Legii cadru privind substanțele chimice prin Anexa nr. 2¹ care reflectă Elementele de cuprins ale fișei cu date de securitate (FDS), cât și prin Ordinul Ministrului Mediului nr. 189/2044 care aprobă Instrucțiunea de completare a FDS.

Menționăm că, Republica Moldova este incipient aliniată la prevederile ce vizează bunele practici de laborator, elementele de bază preluate din Directiva 2004/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 februarie 2004 privind inspecția și verificarea bunei practici de laborator (BPL) și 2004/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 februarie 2004 privind armonizarea actelor cu putere de lege și actelor administrative referitoare la aplicarea principiilor bunei practici de laborator și verificarea aplicării acestora la testele efectuate asupra substanțelor chimice regăsindu-se în Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice.

Totodată, pentru a prelua integral reglementările sus-menționate, dar și pentru a respecta recomandările Comisiei Europene în ceea ce privește crearea unui cadru regulatoriu de gestionare

durabilă a substanțelor chimice cât mai comprehensiv și mai aproape de standardele europene, în perioada 2025-2026 Ministerul Mediului urmează să transpună total următoarele acte:

- Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice (detalii se vor regăsi în capitolul 27 Mediu și schimbări climatice).
- Regulamentul CE nr. 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor chimice (detalii se vor regăsi în capitolul 27 Mediu și schimbări climatice).
- Regulamentul (CE) nr. 648/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 martie 2004 privind detergenții.
- Directiva 2004/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 februarie 2004 privind inspecția și verificarea bunei practici de laborator (BPL).
- Directiva 2004/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 februarie 2004 privind armonizarea actelor cu putere de lege și actelor administrative referitoare la aplicarea principiilor bunei practici de laborator și verificarea aplicării acestora la testele efectuate asupra substanțelor chimice.
- Regulamentul (CE) nr. 648/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 martie 2004 privind detergenții.

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 3 angajați ai MM, precum și angajații Inspectoratului pentru Protecția Mediului.

h. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA)

Autoritatea responsabilă de elaborarea politicii publice în domeniul protecției plantelor, specificate în Hotărârea Guvernului nr. 695/2017. Astfel, MAIA este responsabil pentru transpunerea și implementarea a următoarelor acte:

- Fertilizanți, Regulamentul (UE) nr. 2019/1009;
- Tractoare agricole și forestiere, Regulamentul (UE) nr. 167/2013;

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 2 angajați ai MAIA, precum și angajații Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

i. Ministerul Apărării (MA)

Autoritatea responsabilă de elaborarea politicii publice de apărare, specificate în Hotărârea Guvernului nr. 692/2017. Astfel, MA este responsabil pentru transpunerea și implementarea a unui act legislativ sectorial pentru produsele din domeniul apărării.

- Produse din domeniul apărării, Directiva 2009/43/CE;

Întru realizarea sarcinilor expuse, sunt implicați în activitatea Grupului de lucru 1 2 angajați ai MA.

1.2.2. Capacitățile administrative instituțiilor publice responsabile de implementarea acquis-ului UE includ următoarele:

a. IP Institutul de Standardizare din Moldova (ISM)

ISM dispune de un sistem operațional, compatibil cu regulile și practicile standardizării internaționale și europene. Guvernul asigură ISM cu spațiu și resurse financiare din bugetul de stat, necesare pentru cooperarea în standardizare la nivel european și internațional.

ISM oferă servicii în domeniul standardizării tuturor părților interesate. În conformitate cu obiectivul său de aderare la Uniunea Europeană, Guvernul Republicii Moldova alocă fondurile necesare pentru dezvoltarea sistemului național de standardizare, pentru menținerea ratei de adoptare a standardelor europene la nivel de 100%, pentru dezvoltarea capacităților ISM de participare la activități de standardizare europeană și internațională (lucrările Comitetelor Tehnice), precum și pentru sprijinirea implementării standardelor moldovenești care transpun standarde europene de către entitățile din Republica Moldova.

Pentru planificarea și dezvoltarea eficientă a sistemului de standardizare, ISM a elaborat o serie de documente strategice, precum Strategia de standardizare ISM 2024-2026, Planul anual de activitate și Programul național anual de standardizare. În plus, statutul de membru CEN și CENELEC va oferi ISM posibilitatea de a prelua bunele practici în domeniul standardizării și de a deveni un organism național de standardizare modern, progresiv și eficient. În acest context, ISM a implementat în activitatea sa 4 sisteme de management: Sistem de management al calității, conform ISO 9001:2015; Sistem de management anti-mită, conform ISO 37001:2016; Sistem de management al securității informațiilor, conform ISO/IEC 27001:2017; Sistemul de management al continuității afacerii (BCMS), conform ISO 22301:2020.

b. IP Centrul Național de Acreditare MOLDAC (CNA MOLDAC)

MOLDAC dispune de competențe tehnice și administrative, precum și de resursele necesare în scopul acreditării organismelor de evaluare a conformității și executarea de sarcini specifice în sprijinul politicii publice. Guvernul asigură CNA MOLDAC cu spațiu și resurse financiare pentru îndeplinirea sarcinilor sale, inclusiv pentru îndeplinirea sarcinilor speciale precum activitățile de cooperare legate de acreditarea europeană și internațională.

c. IP Institutul Național de Metrologie (INM)

INM implementează, la nivel național, politica în domeniul metrologiei, prin asigurarea uniformității și trasabilității măsurărilor efectuate în Republica Moldova.

Gestionarea Etaloanelor Naționale de către INM reprezintă realizarea continuă a măsurărilor și evaluarea rezultatelor, interpretarea acestora și îmbunătățirea tehnicilor de măsurare. În prezent, INM gestionează 20 de Etaloane Naționale de Măsurare care acoperă 80% din nevoile pieței naționale.

La nivel operațional, INM se concentrează pe activități precum dezvoltarea Etaloanelor Naționale, participarea la comparări internaționale și confirmarea de noi capacități de etalonare și măsurare (CMC). Actualmente, Republica Moldova participă la 18 comparări internaționale. Prin participarea la aceste comparări, INM se asigură că capacitățile sale de măsurare sunt validate în raport cu standarde recunoscute la nivel european și internațional.

2. Planuri pe viitor

2.1. Planuri legislative

Recunoașterea reciprocă este un element crucial pentru funcționarea corespunzătoare a pieței unice a bunurilor. În cazul în care nu există legislație specifică a UE, statele membre au libertatea de a elabora norme naționale care stabilesc cerințele aplicabile produselor. Astfel de cerințe naționale pot coexista în diverse state membre, dar, dacă sunt divergente, ele pot crea bariere în calea comerțului intra-UE.

În cazul în care nu există norme comune ale UE sau atunci când doar anumite aspecte ale produselor sunt acoperite de norme tehnice comune ale UE, statele membre rămân libere să adopte norme naționale care să stabilească cerințele pe care trebuie să le îndeplinească produsele respective, cum ar fi normele referitoare la formă, dimensiune, greutate, compoziție, prezentare, etichetare sau ambalare. Aceste reglementări tehnice naționale sunt supuse prevederilor articolelor 34-36 din TFUE, care interzic restricționarea comerțului sau măsurile cu efect echivalent, precum și principiului recunoașterii reciproce.

a. Măsuri legislative orizontale necesare de a fi realizate pentru a asigura conformitatea cu art. 34-36 TFUE

Transpunerea în legislația națională a:

- Regulamentul (UE) nr. 2019/515 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2019 privind recunoașterea reciprocă a mărfurilor comercializate în mod legal în alt stat membru și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 764/2008;
- **Acțiune realizată.** Regulamentul a fost transpus prin Legea nr.123/2025 privind principiul recunoașterii reciproce a mărfurilor comercializate în mod legal în statele membre ale Uniunii Europene (Monitorul Oficial nr.329-332/378 din 24.06.2025) în vigoare din 24.06.2026 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=149124&lang=ro.

- Directiva (UE) 2015/1535 a Parlamentului European și al Consiliului din 9 septembrie 2015 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale;

Acțiune realizată. Directiva a fost transpusă prin Hotărârea Guvernului nr. 376/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de furnizare a informațiilor Comisiei Europene și statelor membre ale Uniunii Europene în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale (Monitorul Oficial nr.336-339/398 din 27.06.2025) în vigoare din 27.06.2026.

- Regulamentul (CE) nr. 2679/98 al Consiliului din 7 decembrie 1998 privind funcționarea pieței interne în legătură cu libera circulație a mărfurilor între statele membre;

Acțiune realizată. Regulamentul a fost transpus prin Hotărârea Guvernului nr.632/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de informare și monitorizare cu privire la obstacolele majore în calea comerțului (Monitorul Oficial nr.502-505/634 din 25.09.2025) în vigoare din 25.09.2026.

- Recomandarea Comisiei 2013/461/ UE privind principiile care guvernează SOLVIT.

b. Măsurile legislative sectoriale necesare de a fi realizate pentru a asigura conformitatea cu Directiva 2014/602/EU

- Aprobarea proiectului de modificare a Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil pentru a transpune Directiva 2014/60/UE;

Acțiune realizată. Directiva a fost transpusă parțial prin aprobarea proiectului de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil (LP108 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.322; în vigoare 03.12.25) https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148798&lang=ro#

Legea transpune:

– art. 1–6, 8–12, 14, 16 și 17 din Directiva 2014/60/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE), astfel cum a fost rectificată prin Rectificarea la Directiva 2014/60/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind restituirea obiectelor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 159 din 28 mai 2014, CELEX: 32014L0060.

Prevederile netranspuse vor fi aplicabile pentru RM după data aderării.

- Aprobarea proiectului de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii de Guvern nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea

patrimoniului cultural național mobil, pentru a alinia cadrul legislativ la Regulamentul (EU) nr. 2019/880, Regulamentul (EC) nr. 116/2009, și Regulamentul (EU) nr. 2021/1079.

Transpunerea se va realiza prin elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil. Proiectul este inclus în PNA 2025-2029 aprobat prin HG Nr. 306/2025, Anexa A Capitol 29 „Uniunea Vamală”. Termen de realizare: octombrie 2026.

Nivelul de transpunere în legislația națională: parțială.

Acțiune inițiată. Anunțul privind inițierea elaborării proiectului a fost publicat pe 25.06.2025:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-privind-modificarea-hotararii-guvernului-nr-4702023-pentru-punerea-in-aplicare-a-prevederilor-legii-nr-2802011-privind-protejarea-patrimoniului-cultural-national-mobil/14741>

Prevederile netranspuse vor fi aplicabile pentru RM după data aderării.

- În scopul alinierii la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind Planul de Acțiuni al UE împotriva traficului de bunuri culturale (2022); Concluziile Consiliului privind combaterea traficului de bunuri culturale mobile (2023) este necesară amendarea HG nr. 1311/2005 privind aprobarea nomenclatorului serviciilor plătite prestate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în instituțiile subordonate.

Acțiune realizată. HG nr. 1311/2005 a fost modificată:

HG nr. 18 din 15.01.25, MO8-10/16.01.25 art.22; în vigoare din 16.01.25
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146825&lang=ro#

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru implementarea acquis-ului inclus în Anexa A din Planul Național de Aderare au fost planificate un șir de măsuri, de bază fiind:

- a. Expertiza legislației naționale în scopul identificării neconformităților ce țin de îndeplinirea obligațiilor în temeiul articolelor 34 – 36 din TFUE, care va conține:
 - lista actelor normative privind mărfurile care conțin prevederi nearmonizate,
 - tipul de neconformitate,
 - măsura propusă pentru îndeplinirea obligațiilor în temeiul articolelor 34 – 36 din TFUE
- b. Inițierea negocierilor cu Comisia Europeană asupra Acordului privind evaluarea conformității și acceptarea produselor industriale în sectoarele echipamente de joasă tensiune și compatibilitatea electromagnetică.

- susținerea pre-evaluării operaționale în domeniul supravegherea pieței efectuată de către Comisia Europeană în scopul semnării acordului ACAA;
 - reorganizarea Î.S. Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare urmare a pre-evaluării operaționale efectuate de către Comisia Europeană în scopul semnării acordului ACAA;
 - reorganizarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației ca urmare a pre-evaluării operaționale efectuate de către Comisia Europeană în scopul semnării acordului ACAA.
- c. Crearea punctelor de informare pentru produse, în sensul Regulamentului (UE) nr. 2019/515;
- d. Crearea biroului pentru schimb de informații pentru reglementări tehnice, în sensul Directivei (UE) 2015/1535 și elaborarea Metodologiei referitoare la transmiterea informațiilor la nivel național între Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și autoritățile cu funcție de reglementare;
- e. Dezvoltarea și implementarea Programului de Perfecționare în Managementul Patrimoniului Cultural Mobil la Universitatea de Stat din Moldova;
- f. Dezvoltarea și implementarea programului de instruire în circulația bunurilor culturale mobile pentru angajații Serviciului Vamal;

Cu privire la consolidarea capacităților administrative se menționează despre reformele inițiate și necesare de a fi efectuate pentru:

- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor;

Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative aferente Capitolului I este planificată până în anul 2028, fapt inclus în Anexa B din Programul Național de Aderare.

Suplimentar, consolidarea capacităților administrative include, dar nu se limitează la, următoarele aspecte:

- Consolidarea mecanismelor de cooperare între autoritățile de supraveghere a pieței și Serviciul Vamal. Cooperarea va fi formalizată printr-un mecanism reglementat de HG nr. 346/2024 care transpune Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/2248 al Comisiei din 16 decembrie 2021, aceasta include utilizarea unei interfețe electronice pentru schimbul de informații;
- Extinderea resurselor și instruirea personalului. Dezvoltarea competențelor tehnice și administrative ale autorităților de supraveghere a pieței, Institutului Național de Metrologie, Centrului Național de Acreditare (MOLDAC), Institutului de Standardizare din Moldova;

- Digitalizarea proceselor administrative este esențială privind dezvoltarea și punerea în aplicare a Sistemului Național de Informare și Comunicare pentru Supravegherea Pieței (SI NICSP), compatibil cu sistemul vamal integrat. Sistemul va asigura identificarea produselor neconforme sau cu risc ridicat și va îmbunătăți coordonarea dintre autorități, conform cerințelor Regulamentului (UE) nr. 2019/1020.

3. Aspectele financiare ale implementării acțiunilor (estimarea costurilor)

3.1. De ordin general:

În partea ce ține de acoperirea financiară a acțiunilor din acest capitol, conform calculelor preliminare, sunt necesare aproximativ **143 961,59 mii lei**.

Cheltuielile pentru dezvoltarea sectorului infrastructurii calității și protecției consumatorului sunt finanțate din bugetul de stat. Pentru anii 2025 - 2027 sectorul are o acoperire financiară anuală în valoare de **38 755,9 mii lei**. Analizând structura bugetului pe priorități pe termen mediu (2025-2027) se constată că cea mai mare pondere a cheltuielilor este destinată pentru asigurarea activității organului de supraveghere a pieței/control.

Cu referire la elementele principale privind realizarea angajamentelor capitolului 3, titlul V „Comerțul și aspectele legate de comerț” din Acordul de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, precum și a angajamentelor ce derivă din statutul de țară candidat pe segmentul „Libera circulație a bunurilor”, se constată o finanțare constantă, care asigură executarea funcțiilor instituțiilor publice, conform cadrului legal aferent și obligațiilor.

Costurile acțiunilor de implementare și consolidare a capacităților administrative sunt prezentate în anexa B. Suma totală necesară de a fi finanțată constituie **136 973,60 mii lei**.

4. Anexe

Anexa A;

Anexa B

CAPITOLUL 2 – LIBERA CIRCULAȚIE A LUCRĂTORILOR

INTRODUCERE

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova dispune de un anumit nivel de de pregătire în domeniul liberei circulații a lucrătorilor. S-au înregistrat progrese considerabile în ceea ce privește semnarea acordurilor bilaterale privind coordonarea sistemelor de securitate socială cu statele membre ale UE și continuarea lucrărilor pregătitoare pentru aderarea la Rețeaua europeană de servicii pentru ocuparea forței de muncă (EURES) odată cu aderarea la UE. De asemenea, Republica Moldova a semnat Acordul de cooperare cu Autoritatea Europeană a Muncii.

Capitolul 2 Libera circulație a lucrătorilor este principiul fundamental stipulat în Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Art. 45, care oferă cetățenilor Uniunii, indiferent de reședința acestora, dreptul de a circula liber în alt stat membru pentru a lucra și/sau a locui acolo în interes profesional și îi protejează împotriva discriminării pe motiv de cetățenie în ceea ce privește accesul la muncă, condițiile de angajare, în special în ceea ce privește remunerarea, concedierea, impozitarea și avantajele sociale. De asemenea, asigură aplicarea unui tratament egal în raport cu resortisanții statului membru respectiv, conform legislației naționale interne, practicii juridice și contractelor de muncă aplicabile.

Această abordare va contribui la consolidarea accesului lucrătorilor la piața muncii și la aplicarea unui cadru uniform de drepturi și obligații pentru toți cetățenii Uniunii. Capitolul dat este structurat în cinci subcapitole:

1. Accesul la piața muncii: principii generale
2. Rețeaua Europeană de Servicii de Ocupare a Forței de Muncă
3. Autoritatea Europeană a Muncii (ELA)
4. Coordonarea sistemelor de securitate socială
5. Pensiile suplimentare

Ministerul Muncii și Protecției Sociale este autoritatea responsabilă de coordonarea grupului de lucru aferent Capitolului 2 „Libera circulație a lucrătorilor”. Complementar, elaborarea politicilor pe domeniile prevăzute în capitolului 2 sunt realizate de următoarele instituții:

- Ministerul Afacerilor Interne (MAI)
- Ministerul Sănătății (MS)
- Ministerul Finanțelor (MF)
- Ministerul Educației și Cercetării (MEC)
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR)
- Ministerul Mediului (MM)
- Ministerul Dezvoltării Economiei și Digitalizării (MDED)

Implementarea politicilor este realizată de:

- Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM)
- Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM)
- Consiliul pentru egalitate (CE)
- Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS)

- Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM)
- Inspectoratul General pentru Migrație (IGM)
- Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF)
- Comisia Națională a Pieței Financiare (CÎNPF)
- Agenția de Guvernare Electronică (AGE)
- Serviciul Tehnologie Informației și Securitatea Cibernetică (STISC)
- Agenția pentru Securitatea Cibernetică (ASC)

Tabelul 1: Nivelul de transpunere a actelor UE (conform Anexei A)

32014L0050	32014L0054	32018D1020	32009H0824	32017D1255
32018D0170	02004L0038-20110616	31977L0486	32016R0589	32011R0492
32017D1256	32017D1257	31998L0049	32018D1021	32014L0066
	32010D0424(08)	32010H0424(03)	32010R1231	32004R0883
31962L0302	32010D0424(09)	32014L0036	32009R0987	32019R1149

verde (transpus total), *galben* (transpus parțial), *alb* (netranspus)

2.1. ACCESUL LA PIAȚA MUNCII: PRINCIPII GENERALE

2.1.1. Prezentarea generală a situației

Accesul pe piața muncii- oferirea accesului liber pe piața muncii cetățenilor UE și membrilor familiilor acestora.

Legislația în vigoare în domeniul migrației forței de muncă tratează cetățenii Uniunii Europene ca „cetățeni străini”, fiindu-le aplicate aceleași reglementări ca și altor categorii de străini aflați pe teritoriul Republicii Moldova. Astfel, cetățenii străini, inclusiv cetățenii unui stat membru UE au acces la tot pachetul de servicii și măsuri active de ocupare a forței de muncă dacă au următorul statut pe teritoriul Republicii Moldova:

- drept de ședere provizorie;
- drept de ședere permanentă;
- apatrid în Republica Moldova;
- beneficiari de protecție internațională sau de azil politic.

Totuși, străinii deținători a dreptului de ședere provizorie în scop de muncă sau de studii nu beneficiază de acest acces.

2.1.1.1. Cadrul legislativ

În prezent, cetățenilor UE li se aplică prevederile Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. Cetățenii străini, inclusiv cetățenii UE, sunt obligați să obțină un permis de ședere provizorie în scop de muncă pe teritoriul Republicii Moldova pentru a se putea angaja. Legea menționată supra prevede expres că dreptul de ședere provizorie în scop de muncă se acordă pentru o perioadă de până la un an, cu posibilitatea prelungirii pe un nou termen. Totodată, pentru categoriile de străini care sunt angajați în proiecte investiționale de importanță națională, sau ale căror specialități sunt incluse în Lista ocupațiilor prioritare, dreptul de ședere se acordă pe o perioadă de până la 2 ani, cu posibilitatea prelungirii

pe un nou termen. Străinii care nu solicită un permis de ședere pe teritoriul Republicii Moldova au dreptul de a se afla pe teritoriul Republicii Moldova pe un termen de până la 90 de zile calendaristice în decursul oricărei perioade de 180 de zile calendaristice.

În anul 2023, au fost operate modificări la Legea Nr. 200/2010, conform cărora cetățenii statelor membre UE au dreptul, timp de 90 zile în decursul oricărei perioade de 180 de zile calendaristice de aflare pe teritoriul Republicii Moldova, să muncească fără obținerea permisului de ședere în scop de muncă (fără careva formalități).

Legea nr. 200/2025 privind libera circulație și șederea pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor acestora, adoptată recent, introduce o distincție juridică clară între cetățenii Uniunii Europene și resortisanții țărilor terțe. Prin această lege se simplifică semnificativ procedurile de documentare aplicabile cetățenilor Uniunii Europene care au reședința în Republica Moldova.

Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 200/2025, dispozițiile **Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor** nu vor mai fi aplicabile cetățenilor Uniunii Europene și membrilor familiilor acestora. În mod notabil, șederea acestora în Republica Moldova nu va mai fi condiționată de un scop determinat, așa cum este prevăzut în prezent.

Cetățenii Uniunii Europene nu vor fi obligați să obțină autorizație de muncă sau permis de ședere în scop de angajare. Pentru șederile de până la 90 de zile, aceștia pot desfășura activități licite pe teritoriul Republicii Moldova fără formalități suplimentare. În cazul unei șederi care depășește 90 de zile, cetățenii UE vor trebui să obțină cartea de rezidență, eliberată de Inspectoratul General pentru Migrație (IGM), care nu este condiționată de un anumit scop al șederii. Cartea de rezidență se acordă pentru o perioadă de până la 5 ani și conferă titularului dreptul de a desfășura orice activitate licită, garantându-i totodată drepturile și obligațiile prevăzute de legislația națională.

Constituția Republicii Moldova stabilește cadrul general de prevenire a discriminării prin care se precizează că orice persoană are dreptul la muncă, la alegerea muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului, și că cetățenii străini au drepturi și obligații egale ca și cetățenii moldoveni, cu excepțiile reglementate de legislație.

Întru evitarea discriminării cetățenilor UE pe piața muncii, vor fi aplicate prevederile următoarelor acte normative:

- Codul Muncii Nr. 154/2003, Art. 5 și Art. 8, garantează egalitatea în drepturi a salariaților și interzic discriminarea în sfera muncii.
- Legea Nr. 121/2012 privind asigurarea egalității, fiind pe deplin aliniată la Directiva Consiliului 2000/43/CE din 29 iunie 2000, asigură aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, indiferent de rasă sau origine etnică, și la Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000, care stabilește un cadru general pentru egalitatea de tratament.
- Legea Nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, în Art. 841– 8413, prevede că străinii aflați în Republica Moldova beneficiază de aceleași drepturi și libertăți ca cetățenii Republicii Moldova, cu excepțiile stabilite de legislația în vigoare.
- Accesul egal al cetățenilor Republicii Moldova, cât și al cetățenilor străini, la servicii și măsuri de promovare a ocupării forței de muncă, este garantat de Legea Nr. 105/2018 cu privire la promovarea

ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj. Legea stabilește că cetățenii străini care dețin dreptul de ședere provizorie; dreptul de ședere permanentă; celor cărora li s-a recunoscut statutul de apatrid în Republica Moldova; precum și beneficiarii de protecție internațională sau de azil politic (excepție constituie străinii deținători a dreptului de ședere provizorie în scop de muncă sau de studii) sunt supuși acelorași reglementări ca cetățenii Republicii Moldova în accesarea, la necesitate, a serviciilor și măsurilor active de ocupare.

- Cetățenii Uniunii Europene beneficiază de acces liber la toate locurile de muncă din Republica Moldova, cu excepția funcțiilor publice care necesită în mod expres cetățenia Republicii Moldova.

Potrivit modificărilor recente operate prin Hotărârea Guvernului nr. 566/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (actualizarea cadrului normativ aferent managementului funcției publice) la Anexa nr. 5 la Hotărârea Guvernului nr. 201/2009 privind aplicarea Legii nr. 158/2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public (posturile din categoria «post de deservire tehnică», «post de specialitate» și «post auxiliar» pot fi ocupate de către persoane care nu dețin cetățenia Republicii Moldova sau care sunt apatride, încadrate în baza unui contract individual de muncă, în condițiile Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003.

Urmare a analizei detaliate a actelor normative aferente managementului funcției publice, se va decide categoria funcțiilor/posturilor care vor putea fi deschise pentru cetățenii UE.

2.1.1.2. Cadrul administrativ

Din cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale, în procesul de transpunere a actelor UE privind accesul la piața muncii, suportul în angajare, la asigurarea egalității și acordarea avantajelor sociale sunt implicate aproximativ 35 persoane.

În procesul de implementare a acquis-ului UE în domeniul liberei circulații a lucrătorilor, vor fi implicate următoarele instituții:

Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) va juca un rol central în asigurarea accesului cetățenilor din statele membre la serviciile și măsurile active de ocupare a forței de muncă. În procesul de implementare a politicilor vor fi implicate aceleași persoane care sunt responsabile pentru promovarea politicilor de ocupare pentru cetățenii Republicii Moldova.

În acest context, vor fi implicate cele **35** de subdiviziuni teritoriale de ocupare a forței de muncă, care dispun de un efectiv limită de 189 de persoane (inclusiv 9 posturi în moratoriu), dintre care 176 de posturi sunt ocupate. La nivel central, **Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă** dispune de un efectiv limită de 56 de persoane (inclusiv 2 posturi în moratoriu), dintre care 45 posturi sunt ocupate.

La nivel central, în procesul de implementare vor fi implicate următoarele subdiviziuni:

- Direcția Implementare Politici de Ocupare a Forței de Muncă (efectivul limită – 8 posturi, 7 dintre care sunt ocupate);
- Direcția Migrația Forței de Muncă și EURES (efectivul limită – 6 posturi, 5 dintre care sunt ocupate);
- Direcția Planificare Bugetară, Evidență Contabilă și Plăți (efectivul limită – 7 posturi, 6 dintre care sunt ocupate);
- Direcția Tehnologii Informaționale (efectivul limită – 5 posturi, 5 sunt ocupate);
- Direcția Resurse Umane (efectivul limită – 5 posturi, 5 sunt ocupate);

- Observatorul Pieței Muncii și Managementul Performanței (efectivul limită – 7 posturi, 4 dintre care sunt ocupate);
- Serviciul Juridic (efectivul limită – 2 posturi, 1 dintre care este ocupat);
- Serviciul Relații Internaționale (efectivul limită – 2 posturi, 2 sunt ocupate);
- Centrul de Apel și Comunicare (efectivul limită – 4 posturi, 3 dintre care sunt ocupate).
- Aceste subdiviziuni vor lucra împreună pentru a asigura implementarea corectă a măsurilor de ocupare a forței de muncă și integrarea eficientă a cetățenilor din statele membre pe piața muncii din Republica Moldova.

Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), care va asigura acordarea prestațiilor de asigurare socială pentru cetățenii dintr-un stat membru care vor fi asigurați în sistemul public de asigurări sociale. În cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale activează 1084 specialiști, dintre care în teritoriu sunt 732 specialiști și în aparatul central 352 specialiști. În procesul de relevanță este implicată conducerea instituției – 4 persoane, precum și următoarele subdiviziuni: Direcția generală de relații internaționale (personalul planificat este format din 18 specialiști, angajați sunt 16 specialiști); Direcția generală juridică (personalul planificat este format din 18 specialiști, angajați sunt 14 specialiști); Direcția generală planificare bugetară (personalul planificat este format din 18 specialiști, angajați sunt 10 specialiști); Direcția generală administrarea plăților și plătitorilor (personalul planificat este format din 18 specialiști, angajați sunt 17 specialiști); Direcția generală evidența individuală a contribuțiilor (personalul planificat este format din 18 specialiști, angajați sunt 17 specialiști); Direcția generală pensii și alocații (personalul planificat este format din 28 specialiști, angajați sunt 22 specialiști); Direcția generală indemnizații și alte prestații sociale (personalul planificat este format din 21 specialiști, angajați sunt 17 specialiști); Direcția generală gestionarea conturilor beneficiarilor de prestații sociale (personalul planificat este format din 56 specialiști, angajați sunt 47 specialiști); Direcția generală dezvoltare și management instituțional (personalul planificat este format din 20 specialiști, angajați sunt 17 specialiști); Direcția generală audit intern (personalul planificat este format din 18 specialiști, angajați sunt 8 specialiști); Direcția generală finanțe (personalul planificat este format din 26 specialiști, angajați sunt 20 specialiști); Direcția generală dezvoltare a sistemelor aplicative și e-transformare (personalul planificat este de 18 specialiști, angajați sunt 11 specialiști); Direcția generală administrarea sistemelor informaționale și suportul infrastructurii (personalul planificat este format din 26 specialiști, angajați sunt 23 specialiști); Direcția generală achiziții publice și patrimoniu (personalul planificat este format din 18 specialiști, angajați sunt 15 specialiști); Direcția generală resurse umane (personalul planificat este format din 18 specialiști, angajați sunt 15 specialiști); Secția administrativă (personalul planificat este format din 9 specialiști, angajați sunt 6 specialiști); Direcția stabilirea indemnizațiilor (personalul planificat este format din 65 specialiști, angajați sunt 64 specialiști); Direcția generală stabilirea indemnizațiilor pentru familiile cu copii (personalul planificat este format din 24 specialiști, angajați sunt 21 specialiști); Centru de Apel (personalul planificat este format din 18 specialiști, angajați sunt 17 specialiști).

Inspectoratul de Stat al Muncii, potrivit Raportului de activitate ([link](#)), Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM) cu subdiviziunile sale teritoriale, în anul 2024 a realizat 2599 controale privind respectarea legislației și ale altor acte normative în domeniul muncii, din care 1267 în domeniul raporturilor de muncă, 46 în domeniul securității și sănătății în muncă și 1269 complexe (ambele domenii), 17 în domeniul migrației în muncă. Au fost întreprinse controale la unități cu un număr de 156.581 salariați, din care 78.902

femei, 1450 persoane cu dizabilități și 364 minori.

În sectorul public au fost efectuate 325 controale și în sectorul real – 2244 controale, inclusiv 30 controale la persoane fizice.

Din numărul total de controale, 1208 constituie controale planificate și 1391 controale inopinate.

Urmare a acțiunilor inspectorilor de muncă, de către angajatori au fost achitate plăți salariale restante în sumă de 22.015.899,94 lei. Personalul planificat este de 83 specialiști, iar angajați sunt 65 specialiști.

Consiliul pentru egalitate (CE), va avea rolul de prevenire și combatere a cazurilor de discriminării în rândul cetățenilor dintr-un stat membru, aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sfera politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu.

În temeiul articolul 5 alineatul (8) al Legii nr. 200/2025 privind libera circulație și șederea pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor acestora, Consiliului pentru Egalitate este atribuită competența de a promova, monitoriza și sprijini aplicarea principiului tratamentului egal pentru cetățenii Uniunii Europene și membrii familiilor acestora în exercitarea dreptului la liberă circulație. Acest mandat se aplică tuturor cetățenilor Uniunii Europene care au reședința în Republica Moldova, asigurând respectarea drepturilor acestora în conformitate cu standardele europene. De asemenea, Consiliul pentru Egalitate va acționa în calitate de punct național de contact pentru prevenirea și combaterea discriminării, responsabil de cooperarea cu autoritățile similare din statele membre ale Uniunii Europene și din statele semnatare ale Acordului Schengen, asigurând schimbul de date și informații cu acestea pentru implementarea prezentei legi. CE are personalul planificat 33, din care 19 sunt angajați.

În realizarea atribuțiilor enunțate supra, vor fi implicate preponderent următoarele subdiviziuni:

- Direcția combaterea discriminării (efectivul-limită 7 posturi, 4 ocupate), care asigură asistență membrilor Consiliului în examinarea și soluționarea plângerilor privind presupuse fapte de discriminare.
- Direcția comunicare (efectivul-limită 5 posturi, 2 ocupate), care asigură inițierea și dezvoltarea relațiilor de cooperare și parteneriat, menține comunicarea permanentă cu instituțiile și organizațiile internaționale și organizează activități de instruire/informare precum și campanii de sensibilizare.

Ministerul Afacerilor Interne (MAI), prin Direcția politici în domeniul managementului integrat al frontierei de stat, migrației și azilului, este responsabil de gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor, în sensul de elaborare a politicilor pe acest domeniu. Direcția respectivă este constituită din 8 angajați. În vederea asigurării respectării dreptului la liberă circulație, Ministerul Afacerilor Interne este responsabil de racordare a politicilor ce țin de gestionarea proceselor migrației la legislația europeană. Astfel, are un rol important în elaborarea proiectelor de lege ce va facilita intrarea și șederea cetățenilor dintr-un stat membru cu scop de muncă astfel încât să asigure dreptul la liberă circulație.

Instituțiile din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, precum Inspectoratul General pentru Migrație, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Inspectoratul General al Poliției, sunt responsabile de asigurarea liberei circulații a lucrătorilor în interiorul țării. Astfel, Ministerul Afacerilor Interne împreună cu Inspectoratul General pentru Migrație sunt responsabile de transpunerea Directivei 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora.

Potrivit Hotărârii de Guvern Nr. 16/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație (IGM), una din atribuțiile Inspectoratului în combaterea șederii ilegale este

planificarea și coordonarea activităților de depistare a străinilor cu ședere ilegală, precum și încălcarea regulilor de plasare în câmpul muncii a cetățenilor străini sau apatrizi.

Totodată, IGM efectuează controale în locurile frecventate de străini, în instituțiile publice sau private, precum și în incintele agenților economici sau ale întreprinderilor atunci când există date sau indicii cu privire la existența în aceste locuri a unor străini care nu respectă prevederile legale privind regimul străinilor în Republica Moldova. În acest context, în 2024 a fost semnat Acordul de colaborare încheiat între Inspectoratul General pentru Migrație și Inspectoratul de Stat al Muncii, care reglementează relații directe de cooperare, la nivel central și teritorial în domeniul prevenirii și combaterii ilegalităților în domeniul muncii, reglementării regimului străinilor pe teritoriul Republicii Moldova. În cadrul IGM la nivel central atribuția de combatere a șederii ilegale și verificarea regulilor de plasare în câmpul muncii revine ofițerilor de investigație în număr de 4 angajați care coordonează activitățile în cauză la nivel național, iar la nivel regional atribuțiile date sunt acoperite de către 18 ofițeri de investigație (potrivit statelor de personal la Direcția regională Sud și Nord revin câte 5 funcții și la Direcția regională Centru – 8 funcții).

2.1.2 Planuri de viitor

2.1.2.1. Planuri legislative

Acquis-ul UE inclus în subcapitolul Accesul la piața muncii: principii generale este compus din următoarele acte:

- Regulamentul (UE) Nr. 492/2011 al Parlamentului European și Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii.
- Directiva (UE) 2004/38 a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) Nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE.
- Directiva (UE) 2014/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor Text cu relevanță pentru SEE.

Prin Legea nr. 200/2025 cu privire la liberă circulație și șederea pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor acestora au fost transpuse parțial Regulamentul (UE) Nr. 492/2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii și Directiva (UE) 77/486/CEE privind educația copiilor lucrătorilor migranți și a transpus integral Directiva UE 2014/54/UE privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor.

Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Consiliul pentru egalitate sunt în proces de ajustare a cadrului normativ secundar în domeniile de competență:

Ministerul Muncii și Protecției Sociale (în continuare - MMPS) – modifică Hotărârea Guvernului nr. 1276/2018 privind aprobarea procedurilor privind accesul la măsurile de ocupare a forței de muncă pentru a asigura accesul la serviciile și măsurile active oferite de ANOFM cetățenilor UE.

Angajații ANOFM vor fi instruiți privind modul de abordare a cetățenilor UE și membrilor de familie a acestora în procesul de acordare a măsurilor de suport la angajare.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (în continuare - MIDR) modifică legislația sectorială aferentă procedurilor de acces la locuințe de serviciu, pentru a elimina lacunele care ar împiedica accesul cetățenilor unui stat membru la aceste locuințe.

Consiliul pentru egalitate, în calitate de autoritate națională pentru promovarea, monitorizarea și susținerea egalității de tratament pentru toți lucrătorii din UE și membrii familiilor acestora, desemnată prin proiectul de lege, va trebui să revizuiască regulamentul de funcționare, organigrama și statele de personal, pentru a putea asigura noile atribuții conferite prin Legea nr. 200/2025, în special legate de examinarea și constatarea eventualelor cazuri de discriminare în rândul cetățenilor unui stat membru pe teritoriul Republicii Moldova, precum și de asigurarea activității de punct național de contact pentru prevenirea și combaterea discriminării, responsabil de cooperarea cu autoritățile similare din statele membre ale Uniunii Europene.

De asemenea, Ministerul Afacerilor Interne (în continuare - MAI) va stabili cum va avea loc înregistrarea cetățenilor unui stat membru sosiți pe teritoriul Republicii Moldova, care va servi temei pentru accesul la serviciile publice pe teritoriul Republicii Moldova. În acest scop e necesară revizuirea cadrului normativ secundar al MAI.

Inspectoratul General pentru Migrație (în continuare - IGM), în calitate de autoritate responsabilă de implementarea politicilor în domeniul migrației, azilului și integrării străinilor, va realiza măsurile necesare, în special de ordin tehnic, pentru a putea asigura informarea adecvată a cetățenilor unui stat membru aflați pe teritoriul Republicii Moldova despre drepturile și obligațiile lor, precum și referirea acestora la instituțiile competente pentru a asigura integrarea în societate.

Cu scopul asigurării accesului cetățenii statelor UE și membrii familiilor acestora la educația timpurie, învățământul primar, învățământul secundar ciclul I și II, învățământul profesional tehnic și formarea profesională inițială și continuă prin sistemul național de învățământ, Ministerul Educației și Cercetării, ajustează cadrul normativ secundar în domeniu.

2.2. Implementarea acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative

În rezultatul adoptării Legii 200/2025 cu privire la liberă circulație și șederea pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor acestora, Consiliul pentru egalitate prin conferirea noii atribuții de autoritate națională pentru promovarea, monitorizarea și susținerea egalității de tratament pentru toți lucrătorii din UE, SEE și membrii familiilor lor, care își exercită dreptul la liberă circulație pe teritoriul Republicii Moldova, va modifica structura autorității odată cu majorarea personalului-limită și va asigura consolidarea capacităților personalului antrenat în examinarea plângerilor privind discriminarea cetățenilor UE și membrilor de familie ai acestora și implementarea competenței atribuite.

– Ministerul Educației și Cercetării va crea oportunități de studiere a limbii române pentru cetățenii UE și SEE, inclusiv pentru membrii familiilor acestora, care vor accede în sistemul de învățământ din țară, oferite prin Programul național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă. O nouă ediție a acestui Program pentru perioada 2026-2028 va fi elaborată în anul 2025. În contextul noului Program vor fi prevăzute și activități de creare la nivel național, a Centrelor de studiere a limbii române. Pentru copiii, membri de familie ai cetățenilor UE, încadrați în sistemul educațional național, cursurile de studiere a limbii române vor fi oferite în instituțiile de învățământ în care aceștia vor fi înscriși.

Va fi prevăzut un mecanism de remunerare a profesorilor care vor oferi servicii/cursuri de învățare a limbii române. Toate aceste acțiuni ar putea genera și necesități de unități didactice suplimentare.

2.1.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A:

- Costuri estimative: 375,33 mii lei, acoperit total din bugetul de stat

Costuri totale Anexa B:

- Costuri estimative: 957,6 mii lei
- Costuri acoperite din bugetul de stat: 56,6 mii lei
- Costuri neacoperite: 901,0 mii lei

2.2. REȚEAUA EUROPEANĂ DE SERVICII DE OCUPARE A FORȚEI DE MUNCĂ

2.2.1. Prezentarea generală a situației

EURES este o rețea de cooperare între serviciile publice de ocupare a forței de muncă din statele membre ale Uniunii Europene, Spațiul Economic European (SEE) și Elveția. Scopul principal al EURES este de a facilita liberă circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii Europene, asigurând accesul la oportunități de angajare și oferind sprijin pentru integrarea pe piața muncii în alte țări europene. Este necesară continuarea lucrărilor pregătitoare pentru aderarea completă la Rețeaua Europeană de Servicii de Ocupare a Forței de Muncă (în continuare – EURES). Republica Moldova a elaborat un plan de acțiuni intern pentru aderarea la rețeaua EURES și a atribuit Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă rolul de Birou Național de Coordonare.

2.2.1.1. Cadrul legislativ

Prin Hotărârea Guvernului nr. 617/2024 a fost modificată Hotărârea Guvernului nr. 990/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, care asigură alinierea parțială la Regulamentul (UE) 2016/589 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 aprilie 2016 privind o rețea europeană de servicii de ocupare a forței de muncă (EURES), accesul lucrătorilor la servicii de mobilitate și integrarea mai bună a piețelor forței de muncă și de modificare a Regulamentelor (UE) nr 492/2011 și (UE) nr. 1296/2013.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 607/2025 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare a activităților la nivel național în cadrul rețelei europene de servicii de ocupare a forței de muncă, s-a asigurat transpunerea parțială a unui șir de acte, după cum urmează:

- Regulamentul (UE) 2016/589 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 aprilie 2016 privind o rețea europeană de servicii de ocupare a forței de muncă (EURES), accesul lucrătorilor la servicii de mobilitate și integrarea mai bună a piețelor forței de muncă și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 492/2011 și (UE) nr. 1296/2013;
- Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/1256 a Comisiei din 11 iulie 2017 privind modelele și procedurile necesare pentru schimbul de informații la nivelul Uniunii referitoare la programele naționale de lucru ale rețelei EURES;

- Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/1257 a Comisiei din 11 iulie 2017 privind standardele tehnice și formatele necesare pentru un sistem uniform care să permită corelarea locurilor de muncă vacante cu cererile de locuri de muncă și cu CV-urile pe portalul EURES;

Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1021 a Comisiei din 18 iulie 2018 privind adoptarea unor standarde și formate tehnice necesare pentru funcționarea corelării automate prin intermediul platformei IT comune, utilizând clasificarea europeană și interoperabilitatea între sistemele naționale și clasificarea europeană”

Pentru finalizarea aderării la rețeaua EURES, Republica Moldova trebuie să continue implementarea reformelor, să îmbunătățească schimbul de date între Agenția Națională pentru Ocupare a Forței de Muncă (în și platforma europeană și să finalizeze alinierea legislativă pentru a permite cetățenilor să beneficieze pe deplin de oportunitățile oferite de această rețea.

2.2.1.2. Cadrul administrativ

Din cadrul ANOFM, în transpunerea acquis-ului UE privind funcționarea rețelei EURES, pe partea de asigurarea tehnică a conectării la EURES și asigurarea schimbului de date între EURES și sistemul informațional a ANOFM „Piața muncii= sunt implicați angajații Direcției migrație forței de muncă și EURES, din cadrul ANOFM, precum și ai Direcției tehnologia informației și comunicațiilor.

Republica Moldova a desemnat un membru observator și un membru supleant în cadrul Grupului de Lucru ESCO, ceea ce reprezintă o aliniere completă la Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1020 a Comisiei din 18 iulie 2018 privind adoptarea și actualizarea listei europene de aptitudini, competențe și ocupații, necesară pentru corelarea automată prin platforma IT comună EURES.

2.2.2. Planuri de viitor

2.2.2.1. Planuri legislative

Acquis-ul UE inclus în subcapitolul Rețeaua Europeană de Servicii de Ocupare a Forței de Muncă este alcătuit din următoarele acte UE:

- Regulamentul (UE) 2016/589 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 aprilie 2016 privind o rețea europeană de servicii de ocupare a forței de muncă (EURES), accesul lucrătorilor la servicii de mobilitate și integrarea mai bună a piețelor forței de muncă și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 492/2011 și (UE) nr. 1296/2013 (Text cu relevanță pentru SEE).
- Decizia 2017/1256 privind modelele și procedurile necesare pentru schimbul de informații la nivelul Uniunii referitoare la programele naționale de lucru ale rețelei EURES.
- Decizia 2017/1256 privind modelele și procedurile necesare pentru schimbul de informații la nivelul Uniunii referitoare la programele naționale de lucru ale rețelei EURES.
- Decizia 2018/170 privind specificațiile detaliate uniforme pentru colectarea și analiza datelor în scopul monitorizării și al evaluării funcționării rețelei EURES.
- Decizia 2017/1255 privind un model de descriere a sistemelor și procedurilor naționale pentru admiterea organizațiilor ca membri și parteneri EURES.
- Decizia 2017/1257 privind standardele tehnice și formatele necesare pentru un sistem uniform care să permită corelarea locurilor de muncă vacante cu cererile de locuri de muncă și cu CV-urile pe portalul EURES.
- Decizia 2018/1020 privind adoptarea și actualizarea listei de aptitudini, competențe și ocupații din clasificarea europeană în scopul corelării automate prin intermediul platformei IT comune EURES.
- Decizia 2018/1021 privind adoptarea unor standarde și formate tehnice necesare pentru funcționarea corelării automate prin intermediul platformei IT comune, utilizând clasificarea europeană și interoperabilitatea între sistemele naționale și clasificarea europeană.

Odată cu atribuirea ANOFM a rolului de Birou Național de Coordonare pentru EURES, direcțiile responsabile urmează să realizeze măsurile tehnice necesare pentru accesul la platforma EURES, prevăzute de Deciziile Comisie.

Acest lucru va permite realizarea schimbului de date între Sistemul Informațional „Piața muncii” a ANOFM și EURES, privind locurile de muncă vacante și CV-urile persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă conform acquis-ului UE.

2.2. Implementarea acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative

În vederea asigurării implementării eficiente a actelor aferente rețelei EURES, va fi necesar de consolidat și dezvoltat capacitățile ANOFM prin asigurarea interoperabilității sistemului informațional al ANOFM cu platforma EURES, precum și prin instruirea angajaților ANOFM pentru a asigura abilitățile necesare pentru funcționarea eficace în cadrul EURES.

2.2.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A:

– Costuri estimative: 945 mii lei, acoperit total din bugetul de stat

Costuri totale Anexa B:

- Costuri estimative: 1 864,7 mii lei
- Costuri acoperite din bugetul de stat: 606,0 mii lei
- Costuri neacoperite: 865,0 mii lei

2.3.AUTORITATEA EUROPEANĂ A MUNCII (ELA)

2.3.1. Prezentarea generală a situației

2.3.1.1. Cadrul legislativ

Autoritatea Europeană a Muncii (în continuare – ELA) este o agenție a Uniunii Europene înființată în 2019, cu scopul de a sprijini statele membre și instituțiile UE în aplicarea eficientă a normelor europene privind mobilitatea forței de muncă și coordonarea sistemelor de securitate socială. ELA promovează o aplicare corectă și uniformă a legislației europene privind liberă circulație a lucrătorilor, detașarea acestora și drepturile sociale ale lucrătorilor mobili.

2.3.1.2. Cadrul administrativ

La data de **2 mai 2025**, la **Bratislava** a fost semnat **Acordul de cooperare privind participarea Republicii Moldova la Autoritatea Europeană a Muncii (ELA)**. Acest acord stabilește bazele unei cooperări consolidate în domenii-cheie, precum: mobilitatea forței de muncă, coordonarea sistemelor de securitate socială și dezvoltarea capacității instituționale.

În urma semnării acordului autoritățile Republicii Moldova au inițiat dialogul cu ELA în vederea aprofundării cooperării în domeniile prioritare de interes comun, inclusiv în ceea ce privește **sistemul de Schimb Electronic de Informații privind Securitatea Socială (EESSI)**.

2.3.2. Planuri de viitor

2.3.2.1. Planuri legislative

Se lucrează la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative pentru a asigura armonizarea cadrului legislativ național cu prevederile Regulamentului (UE) 2019/1149 și pentru a facilita cooperarea efectivă a autorităților Republicii Moldova cu Autoritatea Europeană a Muncii.

2.3.2.2. Implementarea acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Lucrăm la consolidarea capacităților MMPS, ANOFM și ISM, care vor fi autoritățile cheie de conlucrare cu Autoritatea.

2.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A:

– Costuri estimative: 189,00 mii lei, acoperit total din bugetul de stat

2.4. COORDONAREA SISTEMELOR DE SECURITATE SOCIALĂ

2.4.1. Prezentarea generală a situației

Coordonarea sistemelor de securitate socială: avansarea negocierilor cu alte statele membre UE în vederea semnării acordurilor de securitate socială. În condițiile amplificării mobilității forței de muncă între state, coordonarea sistemelor de securitate socială a devenit o componentă esențială a politicii sociale promovate de Republica Moldova. Republica Moldova asigură protejarea și garantarea drepturilor de

asigurări sociale ale lucrătorilor din Republica Moldova care desfășoară sau au desfășurat o activitate de muncă pe teritoriul unui alt stat, prin intermediul a 18 acorduri bilaterale în domeniul securității sociale, încheiate cu alte state (16 dintre ele fiind state membre UE).

Odată cu obținerea statutului de țară candidat pentru aderarea la UE, Republica Moldova se angajează să intensifice eforturile pentru a încheia acorduri de securitate socială cu toate statele membre ale UE și țările din afara UE, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială.

Cardul European de Asigurări de Sănătate: Republica Moldova urmează să aplice Cardul European de Asigurări de Sănătate (CEAS). Acesta este un document emis de statele membre UE care le oferă cetățenilor acces la servicii medicale necesare în timpul unei șederi temporare în alt stat membru. Cardul garantează că deținătorii acestuia pot beneficia de tratament medical de urgență în aceleași condiții și la aceleași costuri ca și cetățenii statului în care se află, fie gratuit, fie cu rambursare ulterioară.

2.4.1.1. Cadrul legislativ

Sistemul de securitate socială în Republica Moldova se organizează și funcționează în baza a 9 principii dintre care unul este principiul contributivității. Potrivit căruia, drepturile de asigurări sociale se cuvin în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite de către contribuabili, în conformitate cu Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

Respectiv, persoanele beneficiază de prestații de asigurări sociale sub formă de pensii, indemnizații, ajutoare ca urmare a survenirii riscurilor asigurate, precum: vârsta, dizabilitatea, accidentul, boala, maternitatea, adopția, pierderea locului de muncă sau decesul, pierderea întreținătorului.

Republica Moldova a încheiat 20 acorduri internaționale de securitate socială, dintre care 17 cu statele membre ale Uniunii Europene, bazate pe principiul proporționalității, care permit totalizarea perioadelor de asigurare realizate în ambele țări pentru stabilirea drepturilor la prestații sociale. Aceste state sunt: România, Portugalia, Bulgaria, Luxemburg, Austria, Estonia, Cehia, Polonia, Ungaria, Belgia, Lituania, Germania, Grecia, Italia, Letonia, Spania, Franța și Elveția.

De asemenea, Republica Moldova are încheiate 4 acorduri privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, bazate pe principiul teritorialității, cu: Ucraina, Rusia, Azerbaidjan și Uzbekistan.

Principii de aplicare a acordurilor:

- Principiul proporționalității: Perioadele de contribuție din ambele state contractante se totalizează pentru stabilirea dreptului la pensie, iar prestația se calculează proporțional cu perioada de contribuție în fiecare stat.
- Principiul teritorialității: Asigurarea cu pensii a cetățenilor, precum și a membrilor lor de familie se efectuează conform legislației statului, pe teritoriul căruia persoana domiciliază, în conformitate cu legislația acestui stat.

Acordurile în domeniul securității sociale încheiate de Republica Moldova au la bază principii europene stabilite în Regulamentul (CE) Nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială,

care sunt unanim acceptate și aplicate de toate statele membre UE, precum și statele din afara spațiului comunitar. Acestea sunt:

- Egalitatea de tratament – cetățenii Republicii Moldova au aceleași drepturi și obligații ca și cetățenii statului în care aceștia activează;
- Determinarea legislației aplicabile – persoana va plăti contribuții de asigurări sociale doar în statul în care este angajată, și nu în ambele state contractante;
- Totalizarea perioadelor de asigurare – la calcularea drepturilor de securitate socială se iau în considerare atât perioadele de asigurare realizate în statul de domiciliu, cât și perioadele realizate în celălalt stat. Fiecare stat achită partea de pensie proporțional perioadei de contribuire la propriul sistem;
- Exportul prestațiilor – dreptul unui lucrător migrant de a beneficia de prestațiile dobândite în statele în care acesta și-a desfășurat activitatea, pe teritoriul statului de domiciliu.

Aceste acorduri permit o mai bună protecție socială pentru cetățenii moldoveni care muncesc în străinătate și facilitează accesul acestora la drepturi sociale echivalente cu cele ale cetățenilor UE. Actualmente actele UE care reglementează Cardul European de Asigurări de Sănătate nu sunt transpuse în Republica Moldova. Procesul de implementare a Cardului European de Asigurări de Sănătate (CEASS) implică pași importanți în ajustarea cadrului legal național, astfel încât să fie pe deplin aliniat cu cerințele europene. Una dintre acțiunile principale este modificarea legislației naționale, inclusiv Legea nr. 411/1995 privind ocrotirea sănătății și Legea Nr. 1585/1998 privind asigurarea obligatorie de asistență medicală. Aceste modificări sunt planificate să fie realizate pe parcursul anului 2025⁶.

2.4.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Muncii și Protecției Sociale este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate. În cadrul Ministerului, Direcția politici de asigurări sociale are misiunea de a asigura realizarea prerogativelor constituționale ale Guvernului privind elaborarea, promovarea și realizarea politicii statului în domeniul asigurărilor sociale. Scopul principal al activității Direcției constă în promovarea politicilor statului în domeniul asigurărilor sociale, precum și coordonarea sistemelor de securitate socială cu statele de destinație a lucrătorilor migranți, originari din Republica Moldova. Efectivul planificat al Direcției este de 5 specialiști, dintre care, în prezent, sunt ocupate 4 funcții.

Casa Națională de Asigurări Sociale CNAS) este o autoritate administrativă centrală subordonată Guvernului, responsabilă de implementarea politicilor statului în domeniile care îi sunt încredințate, în conformitate cu Regulamentul privind organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr. 230/2020. Instituția implementează prevederile tratatelor internaționale în domeniul securității sociale la care Republica Moldova este parte și este responsabilă de negocierea și semnarea tratatelor internaționale, în conformitate cu Legea Nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.

Totodată, CNAS administrează sistemul public de asigurări sociale, gestionează bugetul asigurărilor sociale de stat prin contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor. Realizarea sarcinilor CNAS în domeniul protecției sociale este asigurată prin intermediul unui sistem informațional performant, care este parte componentă a sistemelor informaționale de stat și reprezintă un ansamblu de resurse și tehnologii informaționale, mijloace tehnice de program și metodologii, aflate în interconexiune, destinat evidenței plătitorilor și contribuțiilor de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat, stabilirii și evidenței

plății pensiilor și prestațiilor sociale, precum și gestionării bugetului asigurărilor sociale de stat. În cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale, următoarele subdiviziuni sunt implicate în procesul de relevanță: Direcția generală de relații internaționale (personalul planificat este format din 18 specialiști, angajați și implicați sunt 16 specialiști); Direcția generală juridică (personalul planificat este format din 18 specialiști, angajați și implicați sunt 14 specialiști); Direcția generală de dezvoltare a sistemelor aplicative și e-transformare (personalul planificat este de 18 specialiști, angajați sunt 11 specialiști, respectiv implicat este 1 specialist), Direcția gestionarea conturilor beneficiarilor de pensii externe din cadrul Direcției generale gestionarea conturilor beneficiarilor de prestații sociale (personalul planificat este format din 7 specialiști, angajați și implicați sunt 5 specialiști); Direcția generală administrarea sistemelor informaționale și suportul infrastructurii (personalul planificat este format din 26 specialiști, angajați sunt 23 specialiști, respectiv implicați sunt 2 specialiști); Direcția evidența veniturilor și cheltuielilor la plata drepturilor sociale (personalul planificat este format din 6 specialiști, angajați sunt 5 specialiști, și respectiv implicați sunt 2 specialiști).

Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM) este autoritatea națională responsabilă de administrarea sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală și gestionarea fondurilor asigurării în cauză. CNAM are rolul de coordonator al procesului de implementare a Cardului European de Asigurări de Sănătate (CEASS). Acest card are la bază prevederile Regulamentului (CE) Nr. 883/2004, Regulamentului (CE) Nr. 987/2009 și Decizia S2 din 12 iunie 2009, care stabilesc cerințele tehnice și operaționale pentru card. În cadrul CNAM sunt implicate mai multe subdiviziuni în procesul de armonizare/implementare a CEASS, fiecare având atribuții specifice pentru asigurarea unui cadru normativ și tehnologic conform cerințelor Uniunii Europene. Acestea colaborează întru atingerea obiectivului final al alinierii complete la acquis-ul UE, prin transpunerea reglementărilor europene și dezvoltarea infrastructurii necesare. Astfel, sunt implicate Secția cooperare internațională, Direcția juridică, Direcția relații cu beneficiarii, Direcția tehnologii informaționale, Direcția economie și Direcția contabilitate.

În total, în procesul de relevanță sunt implicați specialiști din mai multe subdiviziuni ale aparatului central al CNAM, după cum urmează: Secția cooperare internațională – personalul este format din 3 specialiști, dintre care 2 sunt implicați direct în activitățile legate de cooperarea externă și corespondența cu instituțiile omoloage din statele membre ale Uniunii Europene; Direcția juridică – personalul planificat este format din 8 specialiști, dintre care 3 sunt angajați și implicați în procesul de analiză și armonizare legislativă a cadrului normativ național cu reglementările europene; Direcția relații cu beneficiarii – personalul planificat este format din 11 specialiști, dintre care 2 sunt implicați în activitățile UE; Direcția tehnologii informaționale – personalul planificat este format din 8 specialiști, dintre care 3 sunt angajați și implicați în coordonarea, asistarea și monitorizarea proceselor de dezvoltare a componentelor informatice aferente implementării CEASS și interconectării cu sistemele europene.; Direcția economie – personalul planificat este format din 11 specialiști, dintre care 3 sunt implicați în analiza financiară și evaluarea costurilor aferente implementării mecanismelor de interoperabilitate; Direcția contabilitate – personalul planificat este format din 11 specialiști, dintre care 5 sunt implicați în gestionarea aspectelor contabile și de raportare financiară aferente proiectului.

2.4.2. Planuri de viitor

2.4.2.1. Planuri legislative

Republica Moldova își asumă angajamentul pentru a semna acordurile de securitate socială cu toate statele membre UE până la aderare, în conformitate cu Regulamentul nr. 883/2004, Regulamentul (UE) 2019/1149 și Regulamentul (UE) 1231/2010 (11 state UE). Suplimentar, planificăm adaptarea cadrului juridic pentru a asigura transpunerea Regulamentului (CE) nr. 987/2009 și schimbul transfrontalier de date până la data aderării.

De asemenea, există angajamentul de a implementa Cardul European de Asigurări Sociale de Sănătate (CEASS), care presupune modificarea legislației naționale, și anume Legea Nr. 411/1995 privind ocrotirea sănătății și Legea Nr. 1585/1998 privind asigurarea obligatorie de asistență medicală. Aceste modificări sunt planificate să fie realizate în 2026.

2.4.2.2. Implementarea acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative

EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information) este un sistem informațional electronic creat de Uniunea Europeană pentru a facilita schimbul rapid, transparent și sigur de informații între instituțiile de securitate socială din statele membre ale UE, țările SEE și Elveția.

Acesta sprijină aplicarea uniformă a legislației europene în materie de securitate socială pentru cetățenii care locuiesc sau se deplasează în mai multe state membre, contribuind la crearea unui spațiu juridic și administrativ unificat.

În Republica Moldova, schimbul de date, inclusiv cel transfrontalier, se realizează exclusiv prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), gestionată de I.P. „Agenția de Guvernare Electronică, în conformitate cu Legea nr. 142/2018 și Hotărârea Guvernului Nr. 211/2019. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED), Agenția de Guvernare Electronică (AGE), Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică (STISC), Agenția pentru Securitate Cibernetică (ASC), Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS), Ministerul Finanțelor (MF), Ministerul Sănătății (MS), Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM), Serviciul Fiscal de Stat (SFS), Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) pregătesc infrastructură digitală necesară pentru aderarea la EESSI.

În vederea alinierii cadrului normativ național la prevederile **Regulamentului (CE) nr. 883/2004** privind coordonarea sistemelor de securitate socială și ale **Regulamentului (CE) nr. 987/2009** de stabilire a procedurilor de aplicare a acestuia, precum și pentru asigurarea interconectării cu sistemul european de **Schimb Electronic de Informații privind Securitatea Socială (EESSI)**, precum și în scopul consolidării și eficientizării cooperării între instituțiile competente, **Ministerul Muncii și Protecției Sociale** va institui un **Grup de lucru interinstituțional**. Acesta va avea drept obiectiv evaluarea și ajustarea cadrului normativ, clarificarea responsabilităților instituționale, dezvoltarea sistemelor informaționale și coordonarea acțiunilor necesare implementării EESSI.

Pentru implementarea Deciziilor S1 și S2 din 12 iunie 2009, se planifică crearea unui compartiment dedicat pe pagina web a CNAM, intitulat „Integrarea UE, care va include reglementările normative și progresul realizat. Totodată, este în dezvoltare un modul special pentru Cardul European de Asigurări de Sănătate în cadrul Sistemului Informațional al asigurării obligatorii de asistență medicală, pentru emiterea și gestionarea eficientă a cardului. Acest modul va facilita accesul rapid și simplu al cetățenilor la servicii de sănătate în statele membre ale UE îmbunătățind experiența utilizatorilor care călătoresc sau lucrează în străinătate.

2.4.3.Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A:

- Costuri estimative: 1 169,32 mii lei, acoperit total din bugetul de stat

Costuri totale Anexa B:

- Costuri estimative: 12 416,7 mii lei
- Costuri acoperite din bugetul de stat: 2 256 mii lei
- Costuri acoperite din asistența externă:-5 661 mii lei
- Costuri neacoperite: 85,0 mii lei

2.5.PENSIILE SUPLIMENTARE

2.5.1. Prezentarea generală a situației

2.5.1.1.Cadrul legislativ

Pensiile suplimentare sunt reglementate în Republica Moldova prin Legea Nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative. Această lege stabilește cadrul legal pentru funcționarea a două tipuri de fonduri de pensii suplimentare:

1.Fonduri de pensii facultative individuale:

- Participantul încheie un contract direct cu administratorul fondului de pensii.
- Fondul este destinat economisirii voluntare pentru obținerea unui venit suplimentar la pensie, separat de sistemul public de pensii.

2.Fonduri de pensii ocupaționale:

- Acestea sunt o subcategorie a fondurilor de pensii facultative.
- Contractul se încheie între angajat, administratorul fondului și angajator.
- Destinate să ofere beneficii suplimentare angajaților în funcție de contribuțiile angajatorului și ale angajatului.

Conformitatea cu legislația UE:

Legea nr. 198/2020 a transpus în legislația națională prevederile Directivei (UE) 2016/2341 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2016 privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale (IORPs). De asemenea, această legislație reflectă standardele stabilite de:

- Directiva 2014/50/UE privind cerințele minime pentru îmbunătățirea mobilității lucrătorilor între statele membre prin asigurarea dobândirii și păstrării drepturilor la pensii suplimentare.
- Directiva 98/49/CE privind protejarea drepturilor la pensii suplimentare ale lucrătorilor salariați și independenți care se deplasează în interiorul Comunității.

Conform Tabelelor de Conformitate elaborate de Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), legislația Republicii Moldova este aliniată la Directiva 2014/50/UE privind cerințele minime pentru îmbunătățirea mobilității lucrătorilor între statele membre prin asigurarea dobândirii și păstrării drepturilor la pensii suplimentare și asigură transpunerea parțială a Directivei 98/49/CE privind protejarea drepturilor la pensii suplimentare ale lucrătorilor salariați și independenți care se deplasează în interiorul Comunității. Situația actuală în Republica Moldova:

- Lipsa unui sistem de pensii suplimentare legat de activitatea profesională: În prezent, Republica Moldova nu dispune de un sistem de pensii suplimentare ocupaționale asociate direct cu încadrarea în câmpul muncii sau profesia exercitată.
- Dezvoltarea fondurilor de pensii facultative: CNPF a emis prima licență destinată unei companii de administrare a fondurilor de pensii facultative, al cărei obiectiv unic va fi administrarea acestor fonduri în Republica Moldova.

Ce presupune implementarea pensiilor suplimentare:

- Beneficii pentru angajați: oferirea unui venit suplimentar la pensie, pe lângă pensia publică.
- Avantaje pentru angajatori: posibilitatea de a oferi beneficii salariale neimpozabile pentru a atrage și reține forța de muncă.
- Contribuții voluntare: participarea la fonduri este opțională, atât pentru angajați, cât și pentru angajatori. Prin adoptarea Legii nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative, Republica Moldova face pași importanți în modernizarea sistemului de pensii și alinierea acestuia la standardele Uniunii Europene, deși implementarea efectivă a sistemului de pensii ocupaționale rămâne în fază incipientă.

2.5.1.2. Cadrul administrativ

CNPF este autoritatea publică autonomă responsabilă de asigurarea stabilității, transparenței, siguranței și eficienței pieței de capital, incluzând în sfera sa de competență și activitatea fondurilor de pensii facultative. Autoritatea CNPF se extinde asupra tuturor participanților la piața financiară nebankară, implicit fondurile de pensii facultative și administratorii acestora. CNPF este instituția abilitată să pună în aplicare prevederile Legii Nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative, exercitând atribuțiile conferite de Legea Nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.

În cadrul CNPF, Direcția reglementare autorizare, subdiviziune a Departamentului Piața de Capital, are responsabilitatea elaborării și implementării cadrului normativ și de supraveghere în domeniul fondurilor de pensii facultative. Această Direcție dispune de un personal planificat de 8 specialiști, dintre care, în prezent, sunt ocupate 5 funcții.

Urmare a modificărilor operate în structura organizațională a CNPF din 30.12.2024 a fost creată o subdiviziune separată – Direcția de investiții colective și finanțare participativă. Subdiviziunea structurală respectivă este investită cu responsabilitățile în domeniul elaborării cadrului de reglementare a organismelor de plasament colectiv, fondurilor de pensii și platformelor de finanțare participativă, precum și dezvoltării mecanismelor de supraveghere corespunzătoare.

2.5.2. Planuri de viitor

2.5.2.1. Planuri legislative

Republica Moldova își asumă transpunerea totală a Directivei 98/49/CE privind protecția dreptului la pensie suplimentară al lucrătorilor salariați și al lucrătorilor care desfășoară activități independente care se deplasează în cadrul Comunității.

2.5.2.2. Acțiuni de implementare

Se preconizează organizarea unei campanii naționale de informare publică privind beneficiile pensiilor facultative, cu scopul de a spori gradul de cunoaștere și conștientizare a importanței și necesității

economisirii suplimentare pentru viitor. Campania va promova avantajele participării la sistemul pensiilor facultative și rolul acestuia în asigurarea unui nivel adecvat de trai după retragerea din activitate.

2.5.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A

- Costuri estimative: 108,65 mii lei
- Costuri acoperite din bugetul de stat: 69,48 mii lei

Costuri totale Anexa B

- Costuri estimative: 850,0 mii lei
- Costuri acoperite din asistență externă: 850,0 mii lei

Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la acquis-ul UE

Anexa B: Acțiuni de implementare a acquis-ului și de consolidare a capacităților administrative

Capitolul 3 – Dreptul de stabilire și libertatea de a presta servicii

Introducere

Capitolul 3, Dreptul de stabilire și libertatea de a presta servicii se referă la normele care reglementează eliminarea barierelor din calea comerțului cu servicii în Uniunea Europeană (UE).

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Republica Moldova are **un anumit nivel de pregătire** în domeniul dreptului de stabilire și al libertății de a presta servicii. Țara a înregistrat **progrese bune**, în special prin continuarea alinierii la Directiva privind serviciile. Recomandările Comisiei din anul precedent au fost implementate parțial și rămân în continuare valabile. În special, este necesar să se continue alinierea cadrului normativ la cerințele Directivei privind recunoașterea calificărilor profesionale, în ceea ce privește cerințele minime de formare, precum și la prevederile Directivei privind facilitarea exercitării profesiei de avocat în mod permanent într-un alt stat membru decât cel în care a fost obținută calificarea și ale Directivei privind facilitarea exercitării efective de către avocați a libertății de a presta servicii. De asemenea, este necesară întreprinderea măsurilor corespunzătoare pentru alinierea la Directiva privind efectuarea testului de proporționalitate și continuarea alinierii legislației sectoriale naționale la Directiva privind serviciile.

Reformele în materie de reglementare au contribuit la alinierea cadrului juridic al Republicii Moldova la Directiva UE privind serviciile, însă sunt necesare mai multe progrese pentru a asigura conformitatea deplină și alinierea în continuare a legislației sectoriale la Directiva privind serviciile. Nu există bariere în calea dreptului de stabilire al persoanelor și al întreprinderilor străine și există un punct unic de contact pentru întreprinderile care își desfășoară activitatea. Recomandările Comisiei din anul precedent au fost parțial puse în aplicare și rămân valabile, în special, să continue alinierea legislației naționale la Directiva privind serviciile.

Serviciile reprezintă unul dintre factorii-cheie ai creșterii economice a Republicii Moldova, fiind unul dintre obiectivele Strategiei Naționale de Dezvoltare Economică 2030.

În acest scop, Guvernul urmărește, în permanență reducerea birocrăției pentru antreprenori, încurajând astfel sectorul serviciilor să crească în viitor. Astfel, pe parcursul ultimilor 7 ani numărul actelor permissive impuse pentru autorizarea activității agenților economici a fost redus de la 416 la 152. Procesul de simplificare a condițiilor de desfășurare a activității de antreprenariat urmează a fi continuat, revizuirea legislației naționale prin prisma prevederilor Directivei UE 123/2006 privind serviciile în cadrul pieței interne, cu scopul de a simplifica cerințele privind autorizarea prestatorilor de servicii, precum și corelarea legislației naționale cu cerințele UE privind autorizarea serviciilor.

Concomitent, se depun eforturi pentru ajustarea cerințelor privind calificările profesionale ale prestatorilor de servicii la legislația Uniunii Europene (UE). În rezultatul acestor activități se va facilita aderarea la Piața Internă a Uniunii Europene, ceea ce va constitui o oportunitate economică imensă de dezvoltare, diversificare și furnizare de servicii pentru prestatorii de servicii din Republica Moldova.

În procesul de evaluare (self-screening) al gradului de aliniere a legislației Republicii Moldova la acquis-ul UE și de pregătire a instituțiilor statului pentru aplicarea acestuia, au fost identificate 157 de acte UE pentru Capitolul 3.

Actele UE ce urmează a fi transpuse cuprind trei domenii cheie: dreptul de stabilire și libertatea de a presta servicii, recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale, serviciile poștale și livrarea de colete în Uniunea Europeană.

Ca urmare a examinării actelor respective în procesul de elaborare a proiectului Planului Național de Aderare (PNA), 67 dintre ele au fost considerate irelevante, de asemenea, 73 de acte UE se încadrează și au impact asupra mai multor capitole, respectiv, acestea sunt prevăzute și descrise în alte capitole.

Nivelul de aliniere a actelor UE Capitolul 3

<i>32021D1827</i>	<i>31977L0249</i>	<i>32018L0958</i>
<i>31994L0022</i>	<i>32009D0739</i>	<i>32015R0983</i>
<i>31963L0474</i>	<i>31986L0653</i>	
<i>32006L0123</i>	<i>32009D0767</i>	
<i>32005L0036</i>	<i>32018R1263</i>	
<i>32018R0644</i>	<i>31997L0067</i>	
<i>31998L0005</i>	<i>31977L0249</i>	

verde - (transpus total), *galben* (transpus parțial), *alb* (netranspus)

Capitolul 3 este gestionat de un grup de lucru interinstituțional, format din reprezentanți ai autorităților publice centrale, a instituțiilor subordonate acestora, a Parlamentului, a societății civile, și a partenerilor de dezvoltare.

Responsabilitatea generală pentru coordonarea Capitolului 3 îi revine Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED). Subsecvent, în sensul responsabilităților care derivă din actele UE incluse în Capitolul 3, e relevant de menționat următoarele autorități responsabile:

1. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED) - coordonează politicile referitoare la stabilirea/coordonarea regimurilor de autorizare pentru prestatorii de servicii, în general, precum și domeniile servicii poștale și livrare de colete, în particular.
2. Ministerul Educației și Cercetării (MEC) - coordonează politicile privind calificarea profesională a persoanelor fizice și juridice, prestatori de servicii.
3. Ministerul Sănătății (MS) - coordonează politicile de calificare profesională a prestatorilor de servicii vizați de profesiile reglementate în domeniul sănătății.
4. Ministerul Justiției (MJ) - coordonează politicile care vizează prestarea serviciilor de către avocați.
5. Agenția Servicii Publice (ASP) - Agenția are misiunea de a coordona și de a organiza activitățile orientate spre realizarea politicilor de stat și prestarea serviciilor publice conform domeniilor de competență, asigurând accesibilitatea, calitatea serviciilor și eficiența prestării acestora.
6. Agenția de Guvernare Electronică (AGE) are scopul de îmbunătățire a calității actului de guvernare și a serviciilor publice prin aplicarea intensă a tehnologiilor informaționale și de comunicații.
7. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) reglementează activitatea în următoarele sectoare: comunicații electronice, tehnologia informației și comunicații poștale, precum și asigură implementarea strategiilor de dezvoltare a sectoarelor nominalizate și supraveghează respectarea legislației în domeniu de către furnizorii de pe piețele de comunicații electronice și de servicii poștale.

Transpunerea actelor UE abordează recomandările pentru anul 2024 și anul 2025 al Comisiei Europene din Pachetul de Extindere a RM și sunt planificate în Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anul 2025 – 2029 (PNA). Având în vedere obiectivul strategic de armonizare, transpunerea integrală a actelor UE sus-menționate (Regulamente/Directive/Decizii) se planifică, conform contextului temporal, până cel târziu la 31 decembrie 2026 - pentru legile de bază și martie 2027 - pentru hotărâri de Guvern.

În transpunerea și implementarea legislației la Capitolul 3 există o serie de provocări care necesită o examinare mai detaliată și în scopul identificării de soluții orientate spre:

- Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice de a pune în aplicare în mod eficace Directiva privind serviciile și reglementările conexe prin asigurarea resurselor umane suplimentare, a expertizei tehnice, precum și consolidarea capacității tehnice limitate de a dezvolta și a pune în aplicare sisteme informaționale moderne și soluții digitale necesare pentru funcționarea eficientă a sectorului serviciilor;
- Provocări potențiale în ceea ce privește interoperabilitatea dintre sistemele informaționale naționale și platformele digitale de la nivelul UE;

- Dezvoltarea serviciilor poștale moderne și competitive și facilitarea utilizării eficiente a acestora în implementarea strategiilor naționale de economie digitală;
- Punerea în aplicare a cadrului juridic necesar, standardizarea calificărilor și raționalizarea proceselor de autorizare a programelor de studii și a calificărilor profesionale, care sunt esențiale pentru recunoașterea calificărilor profesionale;
- Resurse financiare limitate, în special în ceea ce privește formarea personalului și crearea/ajustarea infrastructurii sistemelor informaționale.

Pentru a face față acestor provocări și a accelera integrarea, Moldova depune efort să consolideze participarea la grupurile de lucru ale experților UE privind serviciile, calificările profesionale și cardul profesional european. Republica Moldova a obținut statutul de Observator în cadrul Grupului de Experți privind Directiva 123/2006/CE, ceea ce va permite să beneficiem de schimbul de cunoștințe, să consolidăm capacitatea instituțională și să aliniem mai bine legislația noastră națională la standardele UE.

Cu privire la alinierea legislației naționale la acquis-ul Uniunii Europene, menționăm că în agenda de screening bilateral au fost incluse 9 acte UE, dintre care 6 Directive și 3 Regulamente, repartizate conform domeniilor cheie (sub-capitole):

1. Dreptul de stabilire și libertatea de a presta servicii
2. Recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale
3. Servicii poștale și livrare de colete.

1. Dreptul de stabilire și libertatea de a presta servicii

1.1. Prezentarea generală a situației

Libertatea de a presta servicii este una dintre cele patru libertăți fundamentale care permit funcționarea pieței unice a UE, împreună cu libertatea de circulație a mărfurilor, a lucrătorilor și a capitalului. Libera circulație a serviciilor permite companiilor să ofere servicii în orice stat membru al UE, indiferent de țara unde își au sediul. Această libertate facilitează o mai bună alocare a resurselor, promovează competitivitatea, noi oportunități de afaceri, esențiale pentru o dezvoltare continuă a Republicii Moldova.

Acest sub-capitol prevede un singur act UE de bază în Agenda de screening bilateral, și anume: Directiva 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne (32006L0123).

1.1.1. Cadrul legislativ

Legea 282/2024 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii reprezintă o transpunere fidelă a Directivei 2006/123/CE în vederea stabilirii unui cadru normativ național (denumit în Directivă „regim de autorizare”) care va fi utilizat pentru reevaluarea întregului cadru normativ sectorial în vederea armonizării acestuia cu acquis-ul UE.

Acte transpuse integral

Cu referire la acte transpuse integral, putem menționa că nu există acte UE transpuse și implementate integral în legislația națională.

Totodată, în ceea ce vizează alinierea legislației naționale la normele Uniunii Europene pe partea dreptului de stabilire, precum și libertatea de a presta servicii, Parlamentul RM a adoptat Legea nr. 282/2024 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii, care transpune prevederile Directivei 2006/123/CE privind serviciile în cadrul pieței interne și creează cadrul legal intern necesar pentru implementarea prevederilor acesteia.

În același timp, pentru implementarea prevederilor Directivei 2006/123/CE și ale Legii nr. 282/2024, este necesară revizuirea legislației orizontale, precum și a tuturor actelor normative naționale sectoriale care se referă la autorizarea prestatorilor de servicii, pentru a identifica prevederile care nu sunt conforme Directivei 2006/123/CE și a modifica actele respective, asigurând condiții echitabile de acces pe piața UE prestatorilor de servicii din Republica Moldova, dar și accesul prestatorilor de servicii din țările membre UE pe piața de servicii a Republicii Moldova. În acest sens, în PNA au fost definite acțiuni concrete pentru a dezvolta cadrul legal necesar și ulterior a implementa acele prevederi.

În context, au fost întreprinse acțiuni concrete, și anume:

- 1) a fost identificată și contractată asistență externă pentru efectuarea evaluării (screening-ul) legislației orizontale și sectoriale, pe domenii de competență;
- 2) a fost creat Grupul de lucru interinstituțional în vederea alinierii legislației naționale la Directiva 2006/123/CE privind serviciile în cadrul pieței interne
- 3) a fost lansat procesul de screening al legislației sectoriale;
- 4) au fost organizate întâlniri ale experților cu reprezentanți ai unor autorități publice centrale, pe domenii de competență, pentru a explica aspectele neclare în identificarea actelor normative care cad sub incidența Directivei 2006/123/CE privind serviciile în cadrul pieței interne și ale Legii nr. 282/2024 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii;
- 5) a fost organizată o ședință cu Grupul de lucru interinstituțional în vederea alinierii legislației naționale la Directiva 2006/123/CE privind serviciile în cadrul pieței interne, la care experții au propus și discutat acțiunile ce urmează a fi întreprinse în vederea alinierii legislației naționale la Directiva 2006/123/CE privind serviciile.

Se estimează finalizarea procesului de screening al legislației sectoriale în luna martie 2026. În urma acestuia va fi elaborat Raportul privind analiza cadrului normativ național referitor la alinierea legislației sectoriale la prevederile Directivei 2006/123/CE (Legea nr. 282/2024). Raportul va conține lista actelor normative vizate, cu indicarea normelor ce necesită modificare. Pe baza Raportului de Screening al legislației naționale va fi întocmită Foaia de parcurs pentru alinierea legislației la Legea nr. 282/2024 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii.

Rubricile Acte transpuse parțial și Acte netranspuse nu sunt aplicabile în contextul gradului de transpunere al Directivei 2006/123/CE.

1.1.2. Cadrul administrativ

Coordonarea sectorului de prestare a serviciilor este în sarcina Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, care, în cooperare cu Agenția de Guvernare Electronică și Agenția Servicii Publice urmează să asigure cadrul normativ necesar alinierii sectorului de servicii la piața unică a UE. Subsecvent, transpunerea și implementarea legislației conexe prevederilor Directivei 2006/123/CE este, conform unor estimări prealabile, în competența a peste 60 de autorități și instituții subordonate acestora. Concomitent, în actualizarea și implementarea cadrului normativ este antrenat și mediul de afaceri.

În acest sens, subdiviziunea relevantă din cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării în domeniul respectiv este Direcția politici de dezvoltare a antreprenoriatului, subordonată unui secretar de stat responsabil de domeniul reglementării și dezvoltării mediului de afaceri. La momentul actual, Direcția politici de dezvoltare a antreprenoriatului dispune de 6 (șase) persoane angajate, dintre care un angajat este responsabil de domeniul respectiv.

Totodată, conform recomandărilor experților, pentru a asigura coordonarea procesului de aliniere a legislației sectoriale la Directiva 2006/123/CE, dar și procesul continuu de monitorizare după aderare, inclusiv prin asigurarea funcționării Punctului unic de contact (Ghișeul unic) și a Punctului unic de legătură pe domeniul prestărilor de servicii, este necesară crearea unei subdiviziuni în cadrul MDED cu atribuțiile menționate.

1.2. Planuri de viitor

1.2.1. Planuri legislative

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reformarea sectorului serviciilor, sunt preconizate următoarele acțiuni:

1) adoptarea și implementarea legii de transpunere a Directivei 2006/123/CE privind serviciile în cadrul pieței interne - Legea nr. 282/2024 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii;

2) adoptarea unui proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 282/2024, alte acte normative) în vederea stabilirii atribuțiilor APC în alinierea legislației la Directiva 2006/123/CE și rolurile în SIA GEAP și Punctul unic de legătură (IMI);

3) modificarea reglementărilor existente și/sau elaborarea, după caz, a noi acte normative în vederea corelării cu legislația UE referitoare la servicii;

4) elaborarea și aprobarea unui proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (privind unele măsuri de coordonare a autorităților competente și instituire a Ghișeului unic);

5) elaborarea și aprobarea unui proiect de Hotărâre de Guvern privind stabilirea mecanismului de cooperare administrativă în cadrul Sistemului de informare al pieței interne (IMI) referitor la prestarea de servicii).

1.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea Directivei 2006/123/CE, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea și aprobarea unei foi de parcurs privind implementarea Legii nr. 282/2024, care va conține:
- Identificarea și evaluarea tuturor actelor normative care conțin prevederi referitoare la autorizarea prestatorilor de servicii;
- Identificarea prevederilor din actele evaluate care nu sunt conforme cu prevederile Legii nr. 282/2024 (Directivei 2006/123/CE) și elaborarea Raportului privind analiza cadrului normativ național în ceea ce privește alinierea legislației sectoriale la prevederile Directivei 2006/123/CE (Legii nr. 282/2024;
- Revizuirea procedurilor de autorizare pentru toate serviciile reglementate de Directivă și modificarea tuturor actelor normative în scopul excluderii normelor care nu sunt conforme cu prevederile Directivei 2006/123/CE.
- Instituirea și operaționalizarea Punctului unic de legătură și completarea statelor de funcții ale autorităților cu unități de personal responsabil de furnizarea informației prin intermediul Punctului Unic de Legătură (Sistemului IMI).
- Instruirea unităților de personal responsabile de implementarea Legii nr. 282/2024 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii (implementarea Directivei 2006/123/CE), inclusiv asigurarea colaborării cu statele UE prin intermediul Sistemului IMI.
- Reconfigurarea funcționalităților Portalului guvernamental al serviciilor publice necesare îndeplinirii rolului de Ghișeu Unic.

1.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile totale pentru transpunerea și implementarea prevederilor Directivei 2006/123/CE privind serviciile în cadrul pieței interne sunt estimate, conform calculelor preliminare, la **11 720,0 mii lei**.

Acțiunile normative planificate vizează consolidarea cadrului juridic necesar aplicării Directivei 2006/123/CE, inclusiv clarificarea atribuțiilor autorităților publice competente, instituirea și operaționalizarea mecanismelor de coordonare interinstituțională, precum și reglementarea funcționării Ghișeului Unic și a cooperării administrative prin intermediul Sistemului de informare al pieței interne (IMI). De asemenea, se urmărește ajustarea cadrului legislativ conex pentru asigurarea coerenței și eficienței procesului de aliniere a legislației naționale la cerințele acquis-ului UE în domeniul serviciilor. Costurile totale aferente acțiunilor normative sunt estimate la **1 420,0 mii lei**.

Costurile aferente **acțiunilor de implementare** sunt estimate la **10 300,0 mii lei** și includ realizarea unor reforme esențiale, precum elaborarea și aprobarea Foi de parcurs pentru aplicarea Legii nr. 282/2024 privind libertatea de stabilire și prestarea de servicii, implementarea măsurilor pentru funcționarea Ghișeului Unic, reconfigurarea Portalului guvernamental al

serviciilor publice, precum și dezvoltarea și operarea mecanismelor de cooperare administrativă între autorități. Pentru partea neacoperită a costurilor urmează a fi identificate surse de finanțare, inclusiv prin atragerea asistenței externe.

2. Recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale

2.1. Prezentarea generală a situației

Recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale este o componentă fundamentală pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Aceasta va permite cetățenilor Republicii Moldova să-și exercite profesiile și să valorifice competențele pe întreaga piața muncii UE.

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Republica Moldova și-a armonizat parțial legislația cu Directiva UE privind recunoașterea calificărilor profesionale.

Recomandările Comisiei din anul precedent au fost implementate parțial și rămân în continuare valabile. În special, este necesar să se continue alinierea cadrului normativ la cerințele Directivei privind recunoașterea calificărilor profesionale, în ceea ce privește cerințele minime de formare, precum și la prevederile Directivei privind facilitarea exercitării profesiei de avocat în mod permanent într-un alt stat membru decât cel în care a fost obținută calificarea și ale Directivei privind facilitarea exercitării efective de către avocați a libertății de a presta servicii. De asemenea, este necesar să fie întreprinse măsurile necesare pentru alinierea la Directiva privind efectuarea testului de proporționalitate.

În acest sens, au fost deja întreprinse unele acțiuni relevante, precum: elaborarea și aprobarea proiectului de Hotărâre de Guvern privind criteriile minime de formare și criteriile de evaluare pentru autorizarea de funcționare provizorie și acreditarea programelor de studii superioare în domeniile Medicină, Stomatologie, Farmacie, Asistență medicală generală, Moașe, Medicină veterinară, Arhitectură, precum și a programului de studii profesional tehnice postsecundare non-terțiare de Moașe; elaborarea și aprobarea prin Ordin al ministrului educației și cercetării a standardelor de calificare pentru profesiile reglementate Medicină, Stomatologie, Farmacie, Asistență medicală generală, Moașă, în conformitate cu prevederile Cadrului Național al Calificărilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 330/2023 și a Directivei 2005/36/EC privind recunoașterea calificărilor profesionale.

2.1.1. Cadrul legislativ

În Agenda reuniunii de screening bilateral acest sub-capitol conține următoarele 5 acte UE:

1) Directiva 2005/36/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale (32005L0036).

2) Directiva (UE) 2018/958 a Parlamentului European și a Consiliului din 28 iunie 2018 privind efectuarea unui test de proporționalitate înainte de adoptarea unor noi reglementări referitoare la profesii (32018L0958).

3) Directiva 98/5/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 1998 privind facilitarea exercitării profesiei de avocat în mod permanent într-un alt stat membru decât cel în care a fost obținută calificarea (31998L0005).

4) Directiva 77/249/CEE a Consiliului din 22 martie 1977 privind facilitarea exercitării efective de către avocați a libertății de a presta servicii (31977L0249).

5) Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/983 al Comisiei din 24 iunie 2015 privind procedura de eliberare a cardului profesional european și aplicarea mecanismului de alertă în temeiul Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului (32015R0983).

Acte transpuse integral

La etapa actuală, nu sunt acte UE transpuse integral în legislația națională în ceea ce privește domeniul de recunoaștere reciprocă a calificărilor profesionale.

Acte transpuse parțial

Următoarele acte UE sunt transpuse parțial:

- Directiva 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale: prevederi similare prevederilor din Directiva 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale se conțin în mai multe acte naționale, precum Codul Educației, Cadrul Național al Calificărilor, și altele. De asemenea, pentru toate profesiile reglementate vizate de Directiva 2005/36/CE, au fost aprobate cerințele minime de formare prin HG nr. 485/2025 privind criteriile minime de formare și criteriile de evaluare pentru autorizarea de funcționare provizorie și acreditarea programelor de studii superioare în domeniile Medicină, Stomatologie, Farmacie, Asistență medicală generală, Moașe, Medicină veterinară, Arhitectură, precum și a programului de studii profesional tehnice postsecundare non-terțiare de Moașe;
- Directiva 98/5/CE privind facilitarea exercitării profesiei de avocat în mod permanent într-un alt stat membru decât cel în care a fost obținută calificarea;
- Directiva 77/249/CEE privind facilitarea exercitării efective de către avocați a libertății de a presta servicii: cadrul legislativ specific în domeniu se regăsește în Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură.

Acte netranspuse

Urmează să fie transpuse în cadrul juridic național:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/983 al Comisiei din 24 iunie 2015 privind procedura de eliberare a cardului profesional european și aplicarea mecanismului de alertă în temeiul Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului.
- Directiva (UE) 2018/958 a Parlamentului European și a Consiliului din 28 iunie 2018 privind efectuarea unui test de proporționalitate înainte de adoptarea unor noi

reglementări referitoare la profesii (32018L0958) urmează a fi transpusă integral în proiectul de Lege privind recunoașterea calificărilor profesionale.

2.1.2. Cadrul administrativ

Rolul de autoritate coordonatoare a domeniului calificărilor profesionale aparține Ministerului Educației și Cercetării. De asemenea, un rol important le revine autorităților responsabile de profesiile reglementate, și anume: Ministerului Sănătății, Ministerului Justiției, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Având în vedere faptul că domeniul este unul destul de complex, în transpunerea și implementarea legislației conexe calificărilor profesionale este antrenat un număr vast de autorități, instituții de formare profesională, organizații și asociații de specialitate.

Subdiviziunea din cadrul Ministerului Educației și Cercetării responsabilă de elaborarea politicilor și cadrului normativ în domeniul respectiv este Direcția cadrul național al calificărilor, cu 7 persoane angajate, dintre care 3 persoane sunt responsabile de recunoașterea calificărilor profesionale.

2.2. Planuri de viitor

2.2.1. Planuri legislative

Pentru a asigura recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale, vom ajusta cadrul normativ național la legislația UE, în special pentru a asigura conformitatea cu prevederile Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale, a Directivei 2018/958/CE privind testele de proporționalitate și a Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/983 al Comisiei din 24 iunie 2015 privind procedura de eliberare a cardului profesional european și aplicarea mecanismului de alertă în temeiul Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului. În acest scop, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea și aprobarea unui proiect de Lege cu privire la recunoașterea calificărilor profesionale, în vederea transunerii Directivei (EU) 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale și a Directivei 2018/958 privind efectuarea unui test de proporționalitate înainte de adoptarea unor noi reglementări referitoare la profesii;
- Elaborarea și aprobarea unui proiect de Lege privind facilitarea exercitării profesiei de avocat (modificarea Legii nr. 1260/2002 cu privire la avocatură);
- Elaborarea și aprobarea unui proiect de hotărâre de Guvern cu privire la desemnarea autorității coordonatoare și a autorităților competente de eliberarea cardului profesional european și aplicarea mecanismului de alertă;
- Elaborarea și aprobarea unui proiect de hotărâre de Guvern cu privire la recunoașterea experienței profesionale;
- Elaborarea și aprobarea unui Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (reglementarea exercitării profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice), în vederea transunerii Directivei (EU) 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale;

- Elaborarea și aprobarea Ordinului de ajustare a Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea postuniversitară prin studii de rezidențiat, aprobat prin Ordinul MS nr. 175 din 23 decembrie 2015 și modificat prin ordinul MSMPS nr. 589 din 14 mai 2018;
- Elaborarea și aprobarea unui Proiect Hotărâre de Guvern privind instituirea unității de certificare a cadrelor medicale și aprobarea Regulamentului de funcționare a acestuia;
- Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 24/2024 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional de evidență a resurselor umane în sistemul sănătății (SIERUSS);
- Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea HG 146/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării cu completarea funcțiilor privind exercitarea rolului de coordonator național al activităților autorităților competente pentru recunoașterea calificărilor profesionale obținute într-un stat membru al Uniunii Europene, într-un stat al Spațiului Economic European și în Confederația Elvețiană și privind exercitarea rolului de Centru de asistență privind recunoașterea calificărilor profesionale.
- Proiect de Hotărâre de Guvern de modificare a HG nr. 485/2025 pentru alinierea la prevederile Directivei delegate (UE) 225/1223 a Comisiei din 10 aprilie 2025 de modificare a Directivei 2005/36/EC Directiva a Consiliului în ceea ce privește cerințele minime în materie de formare pentru profesia de Medic veterinar.
- Modificarea reglementărilor existente și elaborarea de noi acte legislative în vederea alinierii la cerințele UE.

2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale prin implementarea prevederilor Directivei 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale, a Directivei 2018/958/CE privind testele de proporționalitate și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/983 al Comisiei din 24 iunie 2015 privind procedura de eliberare a cardului profesional european și aplicarea mecanismului de alertă în temeiul Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Modificarea reglementărilor existente și elaborarea de noi acte legislative în vederea alinierii la cerințele UE;
- Standardizarea calificărilor și raționalizarea recunoașterii diplomelor/certificatelor;
- Simplificarea proceselor de autorizare a programelor de studii și a calificărilor profesionale;
- Dezvoltarea cadrului juridic pentru punerea în aplicare a cardului profesional european;
- Dezvoltarea cadrului juridic pentru introducerea unui mecanism de alertă;
- Instruirea personalului de resurse umane din domeniul medical în materie de certificare, precum și instituirea unei unități responsabile de certificarea cadrelor medicale;

- Aprobarea listei profesiilor reglementate, cu descrierea activităților specifice fiecărei profesii și fundamentarea necesității reglementării acestora;
- Elaborarea, coordonarea interinstituțională și aprobarea programelor de studii aliniate la criteriile minime de formare, în conformitate cu prevederile HG nr. 485/2025.

2.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile totale pentru transpunerea și implementarea actelor Uniunii Europene din sub-capitolul „Recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale” sunt estimate la **11 804,9 mii lei**.

Acțiunile normative planificate au drept scop consolidarea cadrului legislativ privind recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale, clarificarea atribuțiilor autorităților publice competente, instituirea și funcționarea unităților de certificare, alinierea legislației naționale la directivele UE aplicabile și ajustarea cadrului legislativ privind exercitarea profesiilor medico-sanitare și farmaceutice. Costurile totale aferente acțiunilor normative sunt estimate la **1 193,5 mii lei**, toate fiind acoperite din bugetul de stat.

Costurile aferente **acțiunilor de implementare** se ridică la **10 611,4 mii lei** și includ instituirea și funcționarea unității de certificare a cadrelor medicale, instruirea personalului implicat în procesele de certificare, dezvoltarea și implementarea de noi module ale sistemului informațional SIERUSS, aprobarea listei profesiilor reglementate și elaborarea programelor de studii aliniate la criteriile minime de formare, conform prevederilor HG nr. 485/2025.

3. Servicii poștale și livrare de colete

3.1. Prezentarea generală a situației

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, în domeniul serviciilor poștale, Republica Moldova înregistrează un nivel ridicat de aliniere la acquis-ul Uniunii Europene, inclusiv la Directiva privind serviciile poștale și la Regulamentul privind serviciile de livrare transfrontalieră de colete. În prezent, sunt în curs activități de armonizare a aspectelor legislative încă nealinate, în special în ceea ce privește finanțarea serviciului poștal universal. Totodată, anexa la Acordul de Asociere/Zona de Liber Schimb Aprofundată și Cuprinzătoare (AA/DCFTA), referitoare la normele aplicabile serviciilor poștale și de curierat, a fost actualizată. Comisia Europeană recomandă ca Republica Moldova să continue punerea în aplicare a noilor norme privind funcționarea pieței serviciilor poștale.

3.1.1. Cadrul legislativ

Agenda pentru reuniunea de screening bilateral conține următoarele 3 acte UE la acest sub-capitol:

1) Directiva 97/67/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității și îmbunătățirea calității serviciului (31997L0067).

2) Regulamentul (UE) 2018/644 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 aprilie 2018 privind serviciile de livrare transfrontalieră de colete (32018R0644).

3) Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/1263 al Comisiei din 20 septembrie 2018 de stabilire a formularelor pentru transmiterea informațiilor de către furnizorii de servicii de livrare de colete în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/644 al Parlamentului European și al Consiliului (32018R1263).

Acte transpuse integral

Cu referire la actele transpuse integral, putem menționa că nu există acte ale UE din Agenda de screening bilateral transpuse și implementate integral în legislația națională. Totodată, putem menționa Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/1827 a Comisiei din 18 octombrie 2021 privind standardele pentru serviciile poștale și îmbunătățirea calității serviciului în sprijinul Directivei 97/67/CE a Parlamentului European și a Consiliului care a fost transpusă integral prin Hotărârea Guvernului nr. 1226/2016 cu privire la standardele de calitate în ceea ce privește serviciul poștal universal, modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 555/2024.

Acte transpuse parțial

Următoarele acte UE sunt transpuse parțial:

Directiva 97/67/CE privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității și îmbunătățirea calității serviciului: legislația națională este aliniată la Directiva UE privind serviciile poștale 97/67/CE, modificată prin Directivele 2002/39/CE și 2008/6/CE, cu excepția prevederilor privind mecanismul de finanțare pentru furnizarea serviciului universal.

Regulamentul (UE) 2018/644 privind serviciile de livrare transfrontalieră de colete a fost transpus prin modificarea Legii comunicațiilor poștale nr. 36/2016.

Transpunerea Regulamentului a conferit Agenției Naționale de Reglementare pentru Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) noi sarcini în ceea ce privește:

- Publicarea pe site-ul oficial, până la data de 31 martie a fiecărui an calendaristic, a tarifelor pentru serviciile, furnizate de prestatorii de servicii de livrare a coletelor poștale;
- Evaluarea tarifelor pentru serviciile poștale internaționale de livrare a coletelor, care intră în obligația USO.

În vederea implementării Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2018/1263 al Comisiei din 20 septembrie 2018 de stabilire a formularelor de transmitere a informațiilor de către prestatorii de servicii de livrare a coletelor în temeiul Regulamentului (UE) 2018/644 al Parlamentului European și al Consiliului, urmează a fi modificate următoarele acte:

- Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 60/2023 privind raportarea datelor statistice de către furnizorii de servicii poștale;
- Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 59/2023 privind prezentarea listei tarifelor aplicabile serviciilor de livrare de colete poștale.

În vederea punerii în aplicare a prevederilor articolelor 5 și 6 din Regulamentul (UE) 2018/644, comparatorul de servicii poștale a fost plasat pe site-ul ANRCETI. Această comparație include tarifele aplicate de furnizorii de servicii de livrare a coletelor poștale, începând cu 1 ianuarie 2024, pentru trimerile poștale individuale supuse măsurilor de transparență a prețurilor și evaluării;

Acte netranspuse la acest sub-capitol nu există.

3.1.2. Cadrul administrativ

Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul comunicațiilor poștale este Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării care elaborează și promovează politica statului în domeniul comunicațiilor poștale, iar autoritatea de reglementare în acest domeniu este Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (Direcția Juridică, Autorizare și Control, cu 4 unități de personal; Direcția Reglementare și Analiză, cu 3 unități de personal). Subdiviziunea din cadrul MDDE responsabilă de elaborarea politicilor și cadrului normativ în domeniul respectiv este Direcția politici în domeniul comunicațiilor electronice și poștale, cu 6 persoane angajate, dintre care un angajat este responsabil de comunicațiile poștale.

3.2. Planuri de viitor

3.2.1. Planuri legislative.

Pentru armonizarea deplină a cadrului legal național în domeniul comunicațiilor poștale cu Directiva 97/67/CE privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității și îmbunătățirea calității serviciului și a Regulamentului (UE) 2018/644 privind serviciile de livrare transfrontalieră de colete, urmează a fi modificată Legea nr. 36/2016 privind comunicațiile poștale. În acest scop, proiectul Programului național de aderare conține elaborarea unui proiect de Lege privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale și a serviciilor de livrare transfrontalieră de colete (modificarea Legii nr. 36/2016 privind comunicațiile poștale).

Totodată, pentru asigurarea implementării Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2018/1263 al Comisiei din 20 septembrie 2018 de stabilire a formularelor pentru transmiterea informațiilor de către furnizorii de servicii de livrare de colete în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/644 al Parlamentului European și al Consiliului se vor modifica Hotărârea nr. 60/2023 a Agenției Naționale de Reglementare pentru Comunicații Electronice și Tehnologia Informației a Republicii Moldova privind raportarea datelor statistice de către furnizorii de servicii poștale și Hotărârea nr. 59/2023 privind prezentarea listei tarifelor aplicabile serviciilor de livrare de colete poștale.

3.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Modernizarea serviciilor poștale și a livrărilor de colete urmează a fi asigurată prin implementarea Programului de dezvoltare a serviciilor poștale moderne și competitive.

Este de remarcat faptul că nu există impedimente legislative sau procedurale pentru livrarea transfrontalieră a coletelor.

Procesul de vămuire a trimerilor poștale a fost digitalizat prin implementarea modulelor necesare în IS „ASYCUDA World”. Acestea includ modulul „Manifest” (declarație vamală poștală cu setul de date redus H6) și declarația poștală CN22/23.

În consecință, nouă operatori poștali au implementat deja ajustările necesare la sistemele lor informaționale pentru a permite transmiterea datelor preliminare către Serviciul Vamal din ASYCUDA World.

În plus, Serviciul Vamal intenționează să dezvolte o soluție tehnică pentru externalizarea declarației vamale cu un set redus de date pe pagina sa oficială. Acest lucru va facilita completarea și depunerea declarației vamale direct de către declarant (destinatarul trimiterii poștale). Destinatarul va avea apoi opțiunea de a declara singur coletul la import sau de a apela la serviciile unui reprezentant vamal, costul acestor servicii urmând a fi suportat de destinatar.

3.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile totale pentru realizarea măsurilor propuse în cadrul sub-capitolului privind serviciile poștale sunt estimate, conform calculelor preliminare, la **481 705,1 mii lei**.

Acțiunile normative planificate vizează elaborarea și adoptarea cadrului legislativ și normativ necesar dezvoltării pieței interne a serviciilor poștale și a serviciilor de livrare transfrontalieră de colete, precum și ajustarea actelor existente privind raportarea datelor statistice de către furnizorii de servicii poștale. Costurile totale aferente acțiunilor normative sunt estimate la **204,1 mii lei**, toate fiind acoperite din bugetul de stat.

Costurile aferente **acțiunilor de implementare** se ridică la **481 516,0 mii lei**, din care 77 275,0 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat, iar pentru partea neacoperită urmează a fi identificate surse de finanțare. Aceste costuri includ implementarea Programului de dezvoltare a serviciilor poștale moderne și competitive și măsurile necesare pentru operaționalizarea și modernizarea serviciilor în conformitate cu cadrul normativ aprobat.

4. Anexe

Anexa A

Anexa B

CLUSTER 2 „Piața internă”

Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova se află la un **nivel moderat de pregătire** în domeniul libera circulație a capitalului. S-au înregistrat progrese bune prin aderarea Republicii Moldova la Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA) și colaborarea cu furnizorii de servicii de plată pentru a asigura pregătirea tehnică și conectarea la SEPA, începând cu octombrie 2025. Republica Moldova a continuat să liberalizeze ieșirile de capital, dar anumite restricții rămân. Comisioanele pentru plățile cu cardul rămân ridicate, dar au continuat să scadă.

Moldova a abordat unele dintre deficiențele tehnice prin recomandările Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI), pentru care a fost evaluată ca fiind parțial conformă sau neconformă. Totuși, unele deficiențe tehnice persistă.

Tabelul 1: Nivelul de transpunere a actelor UE (conform Anexelor A și B)

32016R1675	3A12012E	32009L0110	32015L2366	32017R2055	32018R1108	32021R1230
32018R0389	32023R1113	32015L0849	32019R0411	32024R0886	32019R0758	32015R0751
31988L0361	32012R0260	32018L0843	32021R1722	32019R0410	32024L1640	32024R1624

verde - (transpus total), **galben** (transpus parțial), **alb** (netranspus)

Esența Capitolului 4 constă în crearea premiselor necesare și asigurarea efectuării operațiunilor de plăți atât în interiorul Uniunii Europene (UE), cât și între statele membre și țările terțe, fără careva restricții. Principalele aspecte ale acestui capitol sunt circulația capitalului sub formă de instrumente financiare și investiții, sistemele și serviciile de plată, precum și prevenirea și combaterea utilizării fluxurilor financiare în acțiuni de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

Respectiv, la nivel național, principalele autorități competente responsabile de activitățile grupului de lucru aferent capitolului 4 sunt Ministerul Finanțelor, Banca Națională a Moldovei (BNM) și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (SPCSB).

1. Ministerul Finanțelor reprezintă autoritatea guvernamentală responsabilă de politicile în sectorul financiar bancar și nebancar, menite să îmbunătățească și să perfecționeze legislația națională la cele mai bune practici și standarde UE în domeniu.
2. Banca Națională a Moldovei este autoritatea publică autonomă, responsabilă de reglementarea valutară pe teritoriul Republicii Moldova și de licențierea, reglementarea și supravegherea activității de prestare a serviciilor de plată.
3. Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor este Unitatea de informație financiară care contribuie la asigurarea securității statului, având ca

scop protejarea sistemului național financiar bancar, financiar nebankare și a liberilor profesioniști, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice, precum și ale statului.

Subcapitolul: Plățile și libera circulație a capitalului

În contextul circulației capitalului și a plăților, Republica Moldova (RM) a promovat o politică prudentă în vederea liberalizării graduale a ieșirilor de capital din RM cu scopul evitării șocurilor care ar putea avea loc în cazul unei liberalizări totale realizate într-o singură etapă. Politica promovată corespunde cu poziția instituțională a Fondului Monetar Internațional (FMI) („*Review of the Institutional view on the liberalisation and management of capital flows*”, 2022¹) și angajamentele asumate de către RM conform acordurilor internaționale (Acordul de Asociere între Republica Moldova și UE, art. 267).

Alinierea la prevederile Art. 63 din Tratatul de funcționare a Uniunii Europene, transpunerea Anexei nr. 1 „*Nomenclatorul mișcărilor de capital menționate la articolul 1*” din Directiva Consiliului din 24 iunie 1988 pentru punerea în aplicare a articolului 67 din tratat (88/361/CEE), pe partea ce ține de efectuarea operațiunilor valutare, eliminarea restricțiilor aferente circulației capitalurilor și plăților presupune inclusiv modificarea Legii privind reglementarea valutară nr. 62/2008 și, eventual, a altor acte relevante. Având în vedere că punerea în aplicare integrală a modificărilor la Legea nr. 62/2008 (*liberalizarea totală a operațiunilor valutare de capital*) presupune eliminarea totală a restricțiilor rămase la efectuarea plăților/transferurilor în cadrul operațiunilor valutare de capital, precum și ținând cont de recomandările experților FMI prezentate urmare asistenței tehnice recepționate în acest sens în anul 2024, se planifică intrarea în vigoare a modificărilor în cauză, la data aderării RM la UE.

Subcapitolul: Sisteme de Plăți

Sistemele de plăți reprezintă un domeniu esențial pentru integrarea RM în UE, asigurând baza pentru tranzacții financiare sigure, eficiente și uniforme cu cele din UE.

Implementarea *acquis*-ului european în domeniul plăților continuă să fie o prioritate strategică pentru RM, având drept obiectiv final îmbunătățirea calității serviciilor financiare oferite utilizatorilor, promovarea securității tranzacțiilor, dar și asigurarea compatibilității cu normele și standardele europene.

Subcapitolul: Combaterea spălării banilor

Fluxurile de bani iliciți pot amenința integritatea, stabilitatea, reputația sectorului financiar, precum și dezvoltarea economiei naționale, iar finanțarea terorismului poate submina temeliile societății noastre. Spălarea banilor și

¹ [Review of the Institutional view on the liberalization and management of capital flows”, 2022](#)

finanțarea terorismului sunt fenomene strâns legate de economia tenebră și sunt percepute ca activități desfășurate cu încălcarea normelor juridice și economice.

Integrarea rapidă a Republicii Moldova în sistemul financiar internațional determină întreprinderea unor acțiuni adecvate și prompte din partea autorităților competente în prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Corespunzător, luând în considerare consecințele grave care le pot avea, măsurile de prevenire și combatere a acestor infracțiuni au caracter prioritar și continuu pentru toate părțile interesate.

Conform angajamentelor asumate în procesul de aderare, Republica Moldova își propune să finalizeze transpunerea *acquis*-ului UE în acest domeniu până la sfârșitul anului 2026, perioada 2027-2029 urmând a fi dedicată implementării acestuia, consolidării instituționale, revizuirii unor atribuții instituționale (odată cu liberalizarea deplină a operațiunilor valutare de capital și respectiv, abrogarea regimului de autorizare de către BNM, anularea controlului valutar, necesității reglementării operațiunilor valutare), precum și monitorizării progresului.

Din cele 14 acte UE obligatorii incluse pe agenda Capitolului 4 “Libera circulație a capitalului”, 9 acte UE sunt transpuse parțial (Tratatul UE, 5 Directive și 3 Regulamente), iar 5 Regulamente nu sunt transpuse încă în legislația națională.

4.1. Subcapitolul: Plățile și libera circulație a capitalului

4.1.1. Prezentarea generală a situației

4.1.1.1. Cadrul legislativ

Pe partea operațiunilor valutare de capital, prevederile Articolului 63 din Tratatul de funcționare a UE și a Directivei Consiliului din 24 iunie 1988 pentru punerea în aplicare a articolului 67 din tratat sunt parțial transpuse în Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară.

Alinierea la *acquis*-ul UE presupune ridicarea tuturor restricțiilor la efectuarea plăților/transferurilor în cadrul operațiunilor valutare de capital, precum și la efectuarea importului/exportului de active financiare care poate fi realizată prin modificarea Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară. La rândul său, liberalizarea totală și sigură a operațiunilor valutare de capital poate fi efectuată doar în cazul întrunirii anumitor precondiții (piața de capital dezvoltată, condiții macroeconomice și financiare stabile etc.), abordare susținută și de recomandările experților FMI, oferite în rezultatul asistenței tehnice în anul 2024.

Având în vedere politica prudentă în promovarea liberalizării operațiunilor valutare de capital, susținută de principiul liberalizării graduale a acestora (conform recomandărilor FMI), precum și recomandările reflectate în Raportul Comisiei Europene din 2025, amendamentele la Legea nr. 62/2008 necesită a fi realizate în câteva etape.

La prima etapă, reieșind din condițiile economice (*condițiile macroeconomice și circumstanțele regionale, piața de capital subdezvoltată etc.*) a fost adoptată Legea nr. 124/2025 pentru modificarea Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară care prevede liberalizarea operațiunilor valutare de capital recomandate pentru etapa respectivă de către experții FMI, urmare asistenței tehnice sus menționate, în particular, operațiuni ce vizează procurarea de către rezidenți a instrumentelor financiare în scopuri investiționale și introducerea/scoaterea numerarului în monedă națională de către bănci. De asemenea, prin Legea nr. 144/2025 pentru modificarea unor acte normative (susținerea economiei digitale și a serviciilor electronice) a fost liberalizată operațiunea de deschidere de către rezidenți a conturilor la băncile nerezidente destinate efectuării operațiunilor de încasare realizate pentru vânzarea de bunuri și/sau servicii (prin platforme de comerț electronic) exclusiv la export, cu obligația înregistrării finale a mijloacelor bănești în conturi deschise la băncile licențiate în Republica Moldova.

Urmare adoptării Legii nr. 124/2025 pentru modificarea Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară a fost ajustat Regulamentul privind unele aspecte aferente exportului și importului de numerar și cecuri de călătorie de către bănci, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.165/2019 (modificat prin HCE al BNM nr. 253 din 06.11.2025).

Următoarele etape de liberalizare sunt reflectate la secțiunea 2 „Planuri de viitor”.

4.1.1.2. Cadrul administrativ

Cu referire la libera circulație a capitalului și plăților (*pe aspecte aferente operațiunilor valutare*) instituția responsabilă pentru transpunerea actelor UE și implementarea acestora este BNM, iar Ministerul Finanțelor (implicit Direcția reglementarea sectorului financiar cu un efectiv de 6 angajați) este instituția responsabilă de promovarea proiectelor de legi elaborate de BNM.

Procesul de transpunere a actelor UE (Articolul 63 din TFUE și Directivei Consiliului din 24 iunie 1988 pentru punerea în aplicare a articolului 67 din tratat) pe aspecte aferente operațiunilor valutare este în responsabilitatea Departamentului reglementare și autorizare, Direcția reglementare, care are 4 angajați cu atribuții de elaborare a actelor normative aferente operațiunilor valutare.

Având în vedere că liberalizarea operațiunilor valutare de capital presupune eliminarea restricțiilor rămase la efectuarea plăților/transferurilor de mijloace bănești în cadrul operațiunilor în cauză, precum și la efectuarea importului/exportului de active financiare, procesul de autorizare de către BNM a operațiunilor valutare de capital își va pierde actualitatea și va fi eliminat. În acest sens, în cazul liberalizării depline a operațiunilor valutare de capital, implementarea legislației UE pentru efectuarea operațiunilor valutare de capital după data aderării la UE nu va genera acțiuni și costuri suplimentare (*de ex. crearea subdiviziunilor noi, angajarea personalului nou, soft-uri etc.*). Totodată, se vor revedea competențele unor subdiviziuni ale BNM și structura decizională ca urmare a

necesității asigurării stabilității pieței valutare a RM urmare integrării în UE (de ex. aplicarea la solicitarea RM a măsurilor de salvagardare de către Comisia Europeană).

4.1.2. Planuri de viitor

4.1.2.1. Planuri legislative

Pe partea operațiunilor valutare de capital, transpunerea prevederilor Articolului 63 din Tratatul de funcționare a UE și a Directivei Consiliului din 24 iunie 1988 pentru punerea în aplicare a articolului 67 din tratat, se va realiza etapizat:

- a. parțial - până la 31 decembrie 2026, prin elaborarea și adoptarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară (*liberalizarea parțială a operațiunilor valutare*). Această abordare este în corelare cu Raportul Comisiei Europene din 2025, în care se recomandă ca Republica Moldova să continue liberalizarea treptată a operațiunilor valutare de capital. Se preconizează intrarea în vigoare etapizată a proiectului de lege menționat – în 2027 și 2028;
- b. integral - până la 31 decembrie 2026, prin elaborarea și adoptarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (liberalizarea totală a operațiunilor valutare), care va modifica Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, precum și alte acte normative *conexe, cum ar fi Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei*). Se preconizează intrarea în vigoare a proiectului de lege menționat la data aderării RM la UE.

Urmare adoptării Legii nr.62/2008 privind reglementarea valutară (liberalizarea parțială a operațiunilor valutare) și a Legii pentru modificarea unor acte normative (liberalizarea totală a operațiunilor valutare) se planifică acțiunile necesare pentru modificarea actelor normative secundare ale BNM până iulie 2027.

4.1.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Odată cu liberalizarea deplină a operațiunilor valutare de capital (*care va reprezenta abrogarea regimului de autorizare de către BNM, anularea controlului valutar, precum și revizuirea reglementării operațiunilor valutare*) va fi necesar de a modifica competențele BNM în partea ce ține de reglementarea, autorizarea și supravegherea operațiunilor valutare de capital prin modificarea Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, de a modifica atribuțiile subdiviziunilor implicate, precum și de a examina aspectele ce țin de personalul care nu va mai fi implicat în procesele de reglementare, autorizare și supraveghere a operațiunilor valutare de capital. Totodată, se vor revedea competențele unor subdiviziuni ale BNM și structura decizională ca urmare a necesității asigurării stabilității pieței

valutare a RM urmare integrării în UE (*de ex. aplicarea la solicitarea RM a măsurilor de salvagardare de către Comisia Europeană*) conform actelor UE.

4.1.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Conform estimărilor, costurile necesare pentru liberalizarea totală a fluxurilor de capital constituie 924,9 mii de lei, dintre care 722,38 mii de lei vor fi acoperite din bugetul Băncii Naționale a Moldovei, iar 202,52 mii de lei (costuri aferente promovării proiectelor de Legi elaborate de BNM) - din bugetul de stat (se referă la anexa A).

În partea ce ține de implementarea măsurilor aferente liberalizării fluxurilor de capital reieșind din competențele Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, costul acestora, conform estimărilor, constituie (*a fi determinate după avizare*) mii lei, costuri ce vor fi acoperite din bugetul de stat (anexa B).

4.2. Subcapitolul: Sisteme de Plăți

4.2.1. Prezentarea generală a situației

4.2.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul de reglementare din domeniul plăților din RM este fundamentat pe *acquis*-ul UE, reflectând angajamentul țării de a alinia legislația și practicile naționale la standardele pieței unice europene. Această orientare subliniază determinarea țării de a crea un mediu de plăți modern și compatibil cu normele europene.

Procesul de armonizare a cadrului legal cu cerințele UE a început încă din anul 2012, marcând un moment important în modernizarea sectorului financiar. În acel an, BNM a transpus în legislația națională prevederile *Directivei 2007/64/CE privind serviciile de plată pe piața internă* și ale *Directivei 2009/110/CE referitoare la activitatea instituțiilor emitente de monedă electronică*, care reglementează activitatea de prestare a serviciilor de plată și emiterea de monedă electronică, prin intermediul *Legii cu privire la serviciile de plată și moneda electronică nr. 114/2012*, reglementând activitatea de prestare a serviciilor de plată și emiterea de monedă electronică.

Această inițiativă a avut ca scop principal crearea unui mediu juridic și operațional care să faciliteze dezvoltarea unor servicii de plată moderne, accesibile și sigure, în conformitate cu cerințele UE. De asemenea, transpunerea acestor directive a contribuit la consolidarea încrederii utilizatorilor în instrumentele de plată fără numerar și la stimularea concurenței în sectorul financiar, deschizând calea pentru integrarea mai strânsă a RM în spațiul economic european.

Un progres important în acest sens a fost realizat în anul 2022, când BNM a asigurat transpunerea parțială în legislația națională a celei de a doua directive aferente serviciilor de plată - *Directiva (UE) 2015/2366 privind serviciile de plată*

în cadrul pieței interne (PSD2), prevederile netranspuse fiind aplicabile exclusiv statelor membre ale UE.

De asemenea, au fost transpuse și alte acte europene care derivă din *Directiva (UE) 2015/2366*, printre care:

1. *Regulamentul (UE) nr. 260/2012 de stabilire a cerințelor tehnice și comerciale aplicabile operațiunilor de transfer de credit și de debitare directă în euro* – act UE transpus parțial prin *Regulamentul cu privire la transferul de credit, debitarea directă și atribuirea codurilor IBAN, aprobat prin Hotărâre a Consiliului Executiv al BNM nr. 108/2023* (prevederile netranspuse sunt aplicabile statelor membre ale UE);
2. *Regulamentul delegat (UE) 2018/389 al Comisiei din 27 noiembrie 2017 de completare a Directivei (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la standardele tehnice de reglementare pentru autentificarea strictă a clienților și standardele deschise, comune și sigure de comunicare* – act UE transpus prin *Regulamentul cu privire la autentificarea strictă a clienților și standardul deschis, comun și sigur de comunicare între prestatorii de servicii de plată nr. 12/2024*;
3. *Ghidul privind autorizarea și înregistrarea conform PSD2* – transpus prin *Regulamentul cu privire la licențierea și înregistrarea societăților de plată, a societăților emitente de monedă electronică și a furnizorilor de servicii poștale în calitate de prestatori de servicii de plată și/sau emitenți de monedă electronică, aprobat prin Hotărârea Consiliului Executiv al BNM nr. 11/2024*;
4. *Ghidul comun privind evaluarea prudențială a achizițiilor și majorarea participațiilor calificate în sectorul financiar* – transpus prin *Hotărârea Comitetului Executiv al BNM nr. 9/2024*;
5. *Ghidul referitor la excluderea privind rețelele limitate în temeiul PSD2* – transpus prin *Regulamentul privind notificarea activităților prevăzute la art. 2 alin. (2) pct.11) lit. a) și b) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică*.

Totodată, în contextul *Regulamentului (UE) 2015/751 privind comisioanele interbancare pentru tranzacțiile de plată cu cardul* (netranspus în legislația națională), Banca Națională a Moldovei a reglementat valoarea comisionului interbancar prin plafonarea treptată (în scădere) a comisioanelor interbancare (inițiativă inspirată din dispozițiile *Regulamentului UE 2015/751*). Astfel, prin *Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 100 din 22 mai 2023* au fost stabilite pragurile valorice ale comisioanelor interbancare aplicate în funcție de marca și categoria cardurilor de plată, după cum urmează:

- Etapa I, începând cu 1 ianuarie 2024 – valoarea maximă a comisionului interbancar de **1,10%** pentru operațiunile efectuate cu cardurile de debit și de **1,20%** pentru cardurile de credit;

- Etapa II, începând cu 1 septembrie 2024 - valoarea maximă a comisionului interbancar de **0,80%** pentru operațiunile efectuate cu cardurile de debit și de **0,90%** pentru cardurile de credit;

- Etapa III, începând cu 1 septembrie 2025 - valoarea maximă a comisionului interbancar de **0,50%** pentru operațiunile efectuate cu cardurile de debit și de **0,60%** pentru cardurile de credit.

Având în vedere dimensiunea pieței de plăți din Republica Moldova (RM), scăderea în continuare a comisionului interbancar, până la valorile UE ale comisioanelor interbancare, se va decide începând cu anii 2026-2027, urmare a analizei efectelor și rezultatelor plafonării comisioanelor interbancare în perioada 2024-2025 (acțiune inclusă în Anexa B aferentă Capitolului 4). Totodată, se consideră imperioasă reducerea comisionului interbancar până la un nivel optim, care pe de o parte, să contribuie la dezvoltarea activității cu carduri de plată prin stimularea competitivității pe piața de acceptare din RM, iar pe de altă parte, să nu aibă loc prejudicierea nejustificată a activității prestatorilor de servicii de plată emitenți din RM.

4.2.1.2. Cadrul administrativ

BNM are următoarele atribuții în domeniul plăților:

1. constituie, reglementează, licențiază, autorizează, administrează, monitorizează infrastructurile pieței financiare, schemele, aranjamentele și instrumentele de plată în scopul promovării funcționării sigure și eficiente a acestora și pentru a evita riscul sistemic;
2. licențiază, reglementează și supraveghează activitatea de prestare a serviciilor de plată și activitatea de emisie a monedei electronice.

Subdiviziunea din cadrul BNM care asigură realizarea atribuțiilor expuse mai sus este Departamentul Infrastructuri, Plăți și Supravegherea Altor Instituții, în tabelul 2 de mai jos fiind reflectat numărul angajaților din cadrul subdiviziunii:

Tabelul 2: Numărul angajaților din cadrul Departamentului Infrastructurii, Plăți și Supravegherea Altor Instituții

Departamentul Infrastructuri, Plăți și Supravegherea Altor Instituții	Nr. poziții ocupate/total poziții
Direcția reglementare și licențiere	9/10
Direcția monitorizarea infrastructurilor pieței financiare și a plăților	7/8
Direcția administrarea sistemelor de plăți	14/14
Direcția supravegherea altor instituții	28 (8 poziții implicate în domeniul plăților)/31

Totodată, în condițiile în care BNM nu dispune de drept de inițiativă legislativă, promovarea proiectelor de legi în domeniul serviciilor de plată se realizează prin intermediul Ministerului Finanțelor (implicit Direcția reglementarea sectorului financiar cu un efectiv de 6 angajați).

4.2.2. Planuri de viitor

4.2.2.1. Planuri legislative

În vederea continuării procesului de aliniere la *acquis*-ul UE, BNM își propune să transpună o serie de acte europene relevante domeniului plăților.

Astfel, urmează să fie asigurată **transpunerea integrală** a următoarelor acte UE până în anul 2026:

1. Directiva (UE) 2015/2366 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne;
2. Directiva 2009/110/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind accesul la activitate, desfășurarea și supravegherea prudențială a activității instituțiilor emitente de monedă electronică;
3. Regulamentul (UE) nr. 260/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 martie 2012 de stabilire a cerințelor tehnice și comerciale aplicabile operațiunilor de transfer de credit și de debitare directă în euro;
4. Regulamentul (UE) 2024/886 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 260/2012 și (UE) 2021/1230 și a Directivelor 98/26/CE și (UE) 2015/2366 în ceea ce privește transferurile credit instant în euro.

De asemenea, până în anul 2026 urmează adoptarea de către BNM și CNPF a actelor normative prin care vor fi prevăzute măsuri pregătitoare pentru următoarele acte UE, *astfel încât la data aderării RM la UE să existe capacitate de aplicare directă a cadrului de reglementare european*:

1. Regulamentul (UE) 2021/1230 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind plățile transfrontaliere în Uniune.
2. Regulamentul delegat (UE) 2017/2055 al Comisiei din 23 iunie 2017 de completare a Directivei (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la cooperarea și schimbul de informații dintre autoritățile competente în cazul activității desfășurate în baza dreptului de stabilire și a libertății de a presta servicii de către instituțiile de plată;
3. Regulamentul delegat (UE) 2019/411 al Comisiei din 29 noiembrie 2018 de completare a Directivei (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru stabilirea cerințelor tehnice privind instituirea, gestionarea și menținerea registrului central electronic în domeniul serviciilor de plată și privind accesul la informațiile conținute de acesta;
4. Regulamentul delegat (UE) 2021/1722 al Comisiei din 18 iunie 2021 de completare a Directivei (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului

în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează cadrul pentru cooperarea și schimbul de informații dintre autoritățile competente ale statului membru de origine și cele ale statului membru gazdă în contextul supravegherii instituțiilor de plată și a instituțiilor emitente de monedă electronică ce furnizează servicii de plată la nivel transfrontalier;

5. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/410 al Comisiei din 29 noiembrie 2018 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare în ceea ce privește detaliile și structura informațiilor din domeniul serviciilor de plată care trebuie notificate de autoritățile competente Autorității Bancare Europene în temeiul Directivei (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului.

4.2.2.2. Implementarea *acquis*-ului și consolidarea capacităților administrative

Transpunerea actelor Uniunii Europene menționate anterior reprezintă un proces esențial pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană și necesită o serie de măsuri specifice care să asigure o implementare eficientă. Aceste măsuri vor include consolidarea capacităților organizaționale și pregătirea instituțională, astfel încât Republica Moldova să fie în măsură să respecte cerințele și standardele europene la momentul aderării.

În acest sens, este imperios necesar ca Banca Națională a Moldovei (BNM) să își consolideze resursele umane și instituționale pentru a răspunde în mod eficient provocărilor și responsabilităților adiționale care decurg din *acquis*-ul comunitar. Eforturile necesare pentru consolidarea capacităților administrative și operaționale, astfel încât să se asigure conformitatea cu cerințele UE și să se faciliteze integrarea armonioasă în cadrul juridic și instituțional al UE urmează a fi solicitate și direcționate către următoarele acțiuni prioritare:

- Extinderea și optimizarea efectivului de personal – identificarea necesarului de personal suplimentar și atragerea de specialiști calificați în domeniile cheie;
- Instruirea personalului existent și nou angajat – dezvoltarea programelor de formare profesională specifice noilor cerințe impuse de UE; participarea la sesiunile de instruire continuă;
- Adaptarea structurii instituționale și a atribuțiilor, inclusiv prin ajustarea cadrului organizațional pentru a reflecta noile cerințe impuse de transpunerea legislației UE.

4.2.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Conform estimărilor, costurile necesare pentru transpunerea totală a *acquis*-ului comunitar în domeniul sistemelor de plăți și serviciilor de plată constituie 1 550,54 mii de lei, dintre care 1 342,54 mii de lei vor fi acoperite din bugetul Băncii Naționale a Moldovei, iar 208,0 mii de lei (costuri aferente promovării proiectelor de legi elaborate de BNM) - din bugetul de stat (se referă la anexa A).

În partea ce ține de implementarea acquis-ului comunitar pe domeniul sistemelor de plăți, costul acestora, conform estimărilor, constituie 117,3 mii lei, costuri ce vor fi acoperite din bugetul Băncii Naționale a Moldovei (anexa B).

4.3. Subcapitolul: Combaterea spălării banilor

4.3.1. Prezentarea generală a situației

4.3.1.1. Cadrul legislativ

Legislația națională în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului a fost armonizată cu legislația UE și practicile internaționale prin transpunerea parțială sau totală a următoarelor acte UE și standarde internaționale:

- (i) *Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei* (Text cu relevanță pentru SEE);
- (ii) *Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, precum și de modificare a Directivelor 2009/138/CE și 2013/36/UE* (Text cu relevanță pentru SEE), cu excepția cerințelor față de criptoactive;
- (iii) *Regulamentul (UE) 2015/847 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind informațiile care însoțesc transferurile de fonduri și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1781/2006* (Text cu relevanță pentru SEE);
- (iv) Cerințele standardelor internaționale privind prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă, adoptate de către Grupul de Acțiune Financiară Internațională (FATF) în februarie 2012.

Transpunerea și implementarea prevederilor prenotate s-a realizat prin adoptarea de noi acte normative sau modificarea celor existente:

- 1. Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr. 308/2017;
- 2. Legea pentru modificarea unor acte legislative nr. 160/2018;
- 3. Legea pentru modificarea unor acte legislative nr. 23/2020;
- 4. Legea cu privire la modificarea unor acte normative nr. 257/2020;
- 5. Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 301/2022;
- 6. Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 66/2023;

7. Legea pentru modificarea unor acte normative (implementarea suplimentară în cadrul normativ intern a Recomandărilor Grupului de Acțiune Financiară Internațională) nr. 268/2024;

8. Legea privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului nr. 75/2020 și modul de aplicare a sancțiunilor în scopul transpunerii art. 14 (4), 16, 18, 18a, 20, 30, 32, 32a, 40, 42, 45, 46, 48, 50a, 59 și 60 din Directiva (UE) 2015/849, așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018;

9. Hotărârea Parlamentului nr. 239/2020 prin care a fost aprobată Strategia națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, elaborată în scopul implementării recomandărilor formulate ca urmare a celei de-a V-a runde de evaluare efectuate de Comitetul MONEYVAL a Consiliului Europei.

În vederea punerii în aplicare a prevederilor Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr. 308/2017, au fost aprobate o serie de acte normative secundare:

1) Ordinul Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (SPCSB) nr. 15/2023 cu privire la aprobarea Ghidului privind identificarea tranzacțiilor și activităților suspecte de spălare a banilor;

2) Ordinul SPCSB nr. 16/2023 cu privire la aprobarea Ghidului privind identificarea tranzacțiilor și activităților suspecte de finanțarea terorismului;

3) Ordinul SPCSB nr. 34/2023 cu privire la aprobarea Ghidului privind identificarea beneficiarului efectiv (modificat prin Ordinele SPCSB nr. 21/2024 și 9/2025);

4) Ordinul SPCSB nr. 22/2023 cu privire la aprobarea listei funcțiilor publice importante la nivel național care determină calitatea de persoană expusă politic;

5) Ordinul SPCSB nr. 23/2023 cu privire la aprobarea Ghidului privind identificarea și monitorizarea persoanelor expuse politic și a indicilor de risc privind persoanele expuse politic;

6) Ordinul SPCSB nr. 21/2023 cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului pentru entitățile supravegheate de către SPCSB;

7) Hotărârea BNM cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în activitatea băncilor nr. 200/2018, care transpune parțial Regulamentul (UE) nr. 2015/847;

8) Hotărârea BNM cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în activitatea unităților de schimb valutar nr. 201/2018;

- 9) Hotărârea BNM cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în activitatea prestatorilor de servicii de plată nebancari nr. 202/2018, care transpune parțial Regulamentul (UE) nr. 2015/847;
- 10) Hotărârea BNM pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în activitatea instituțiilor financiare nebancare nr. 280/2024;
- 11) Hotărârea BNM cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele pentru identificarea și verificarea identității clienților prin intermediul mijloacelor electronice nr. 281/2024;
- 12) Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 63/1/2023 cu privire la aprobarea Regulamentului privind măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului;
- 13) Ordinul Agenției Servicii Publice nr. 573/2023 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind verificarea, înregistrarea și actualizarea datelor cu privire la beneficiarii efectivi ai persoanelor juridice (cu scop lucrativ și organizații necomerciale) și ai întreprinzătorilor individuali/gospodăriilor țărănești (de fermier) în Registrul de stat al unităților de drept;
- 14) Decizia Instituției Publice ”Consiliul de Supraveghere Publică a Auditului” nr. 05/2022 cu privire la aprobarea Normelor privind aplicarea de către entitățile de audit a măsurilor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului;
- 15) Hotărârea Consiliului Uniunii Avocaților nr. UA/C/19/113/2019 privind criteriile și factorii privind riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului în activitatea liber profesioniștilor (avocaților);
- 16) Decizia Camerei Notariale privind aprobarea Regulamentului privind activitatea notarilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

Transpunerea integrală a Regulamentului (UE) 2015/847 a fost asigurată, inclusiv, prin adoptarea/modificarea următoarelor acte normative primare și secundare, după cum urmează:

- a. Legea cu privire la serviciile de plată și moneda electronică nr. 114/2012;
- b. Codul penal nr. 985/2002;
- c. Hotărârea BNM pentru aprobarea Regulamentului cu privire la transferul de credit, debitarea directă și atribuirea codurilor IBAN nr. 108/2023;
- d. Hotărârea BNM cu privire la aprobarea Instrucțiunii cu privire la raportarea datelor aferente utilizării instrumentelor și serviciilor de plată nr. 211/2014.

În procesul de transpunere s-a considerat noul Regulament (UE) 2023/1113 privind informațiile care însoțesc transferurile de fonduri și de anumite criptoactive și de modificare a Directivei (UE) 2015/849 (Text cu relevanță pentru SEE), care substituie Regulamentul (UE) 2015/847 (procedura de reformare). Potrivit prevederilor articolului 39 și 40 din Regulamentul (UE) 2023/1113, Regulamentul

(UE) 2015/847 se abrogă de la data aplicării noului regulament (30 decembrie 2024). Astfel, cerințele Regulamentului(UE) 2023/1113 cu referire la informațiile care însoțesc transferurile de fonduri, cu excepția operațiunilor cu criptoactive, au fost incluse în cadrul normativ național prin Hotărârea BNM nr. 8/2025 cu privire la modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei (cerințele privind informațiile care însoțesc transferurile de fonduri).

Totodată, transpunerea Regulamentului (UE) 2023/1113 privind informațiile care însoțesc transferurile de fonduri și de anumite criptoactive și de modificare a Directivei (UE) 2015/849, pe partea ce ține de operațiunile cu criptoactive, urmează a fi realizată prin proiectul de Ordin al Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor privind informațiile care însoțesc transferurile de fonduri și de anumite criptoactive.

4.3.1.2. Cadrul administrativ

Cadrul legal de bază în acest domeniu este reglementat prin Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și Legea nr. 75/2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor. Aceste legi stabilesc categoriile de entități raportoare, cerințele privind măsurile de precauție privind clienții, organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, cerințele privind politicile, controalele interne și proceduri ce urmează a fi implementate de către entitățile raportoare, măsurile asiguratorii aplicate în cazul stabilirii unor suspiciuni care ar indica despre acțiuni de spălare a banilor, infracțiuni predicat, acțiuni de finanțare a terorismului sau a proliferării armelor de distrugere în masă.

Conform Legii nr. 308/2017, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor este Unitatea de Informații Financiare a Republicii Moldova, a cărei funcții de bază constă în primirea, înregistrarea, analiza și diseminarea către organele competente a informațiilor privind activitățile și tranzacțiile suspecte de spălare a banilor, de infracțiuni predicat și de finanțare a terorismului.

De asemenea, în vederea asigurării implementării cadrului legal în acest domeniu, următoarele autorități, conform competenței legale, au funcția de supraveghere a entităților raportoare:

- Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor;
- Banca Națională a Moldovei;
- Comisia Națională a Pieței Financiare;
- Camera Notarială;
- Uniunea Avocaților din Republica Moldova;
- Uniunea administratorilor autorizați;
- Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești;

- Consiliul de Mediere;
- Consiliul de supraveghere publică a auditului.

Astfel, în vederea consolidării capacităților de supraveghere a domeniului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare au adoptat cadrul normativ secundar de reglementare pentru entitățile raportoare supravegheate.

4.3.2. Planuri de viitor

4.3.2.1. Planuri legislative

Ca o primă prioritate, luând în considerare aprobarea celui de al 6-lea Pachet AML UE în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului (Directiva UE 2024/1640 a Parlamentului European și a Consiliului privind mecanismele care urmează să fie instituite de statele membre în scopul prevenirii utilizării sistemului financiar pentru spălarea banilor sau finanțarea terorismului, care modifică Directiva (UE) 2019/1937 și de modificare și abrogare a Directivei (UE) 2015/849, Regulamentul UE 2024/1624 al Parlamentului European și al Consiliului privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului), autoritățile naționale competente vor elabora proiectele de acte normative care ar asigura transpunerea totală a prevederilor actului UE menționat.

Totodată, în vederea asigurării alinierii cadrului național la cerințele UE, se planifică transpunerea Regulamentului delegat (UE) 2018/1108 al Comisiei din 7 mai 2018 de completare a Directivei (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului cu standarde tehnice de reglementare privind criteriile pentru desemnarea punctelor centrale de contact pentru emitenții de monedă electronică și prestatorii de servicii de plată, precum și cu norme privind funcțiile acestora.

De asemenea, este planificată transpunerea integrală a Regulamentului delegat (UE) 2019/758 al Comisiei din 31 ianuarie 2019 de completare a Directivei (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care stabilesc acțiunile minime și tipul de măsuri suplimentare pe care trebuie să le întreprindă instituțiile de credit și financiare pentru a diminua riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în anumite țări terțe (Text cu relevanță pentru SEE) până în luna decembrie 2026.

În altă ordine de idei, cerințele și instrumentele legale actuale (*Regulamentul BNM nr. 200/2018 și Regulamentul BNM nr. 202/2018*) asigură, similar actului UE, posibilitatea de remediere a potențialelor impedimente care pot surveni la implementarea politicilor și procedurilor la nivel de grup:

1. Obligația entităților de a informa autoritatea cu funcții de supraveghere privind cazurile de identificare a impedimentelor la implementarea politicilor și procedurilor la nivelul grupului financiar;

2. Obligația entităților de a aplica măsuri adiționale pentru remedierea riscurilor, inclusiv auditul independent al sucursalelor, închiderea acestora;
3. Dreptul autorității de supraveghere de a impune oricare alte măsuri de remediere necesare.

4.3.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul sporirii fluxului de schimb de informații internațional, asigurarea cooperării cu autoritatea nou creată la nivelul UE – Autoritatea de Combatere a Spălării Banilor (AMLA), precum și în scopul asigurării activității Centrului de Instruire în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului se planifică consolidarea capacităților instituționale ale Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, prin extinderea numărului de personal.

Totodată, în vederea consolidării capacităților IT ale Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, a fost instalat și este asigurată mentenanța sistemului informațional analitic specializat - goAML elaborat de Organizația Națiunilor Unite. Acest sistem informațional analitic include trei soluții de bază:

1. Colectarea datelor: informațiile sunt transmise (către sistemul informațional integrat goAML) Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor de către entitățile raportoare;
2. Analiza datelor: analiza se efectuează în baza mai multor criterii și indicatori de risc, fiind realizată de către analiștii din cadrul Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor;
3. Schimbul de date se efectuează între Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și alte organe de drept sau autorități judiciare, în cadrul mecanismului de coordonare națională, și cu alte instituții regionale, cât și internaționale specializate.

În același context, BNM urmează să fortifice capacitățile Direcției specializate de supraveghere în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, astfel încât să asigure eficiența măsurilor de supraveghere aplicate la entitățile supravegheate, prin creșterea numărului de poziții în corespondere cu necesitățile de serviciu, instruirea continuă a angajaților subdiviziunii cu cele mai noi practici de prevenire și combatere a SBFT, segregarea funcțiilor pe arii de competență, etc.

De asemenea, BNM va consolida activitatea Direcției prin creșterea capacității soluției informatice pentru monitorizarea transparenței acționarilor și analiza la distanță a tranzacțiilor băncilor în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului de analiză a datelor, în special, prin încorporarea altor date/informații și de la alte entități supravegheate. Această acțiune va mări

considerabil capacitatea BNM-ului de identificare timpurie a riscurilor de spălare a banilor în activitatea entităților supravegheate.

4.3.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Conform estimărilor, costurile necesare pentru transpunerea totală a *acquis*-ului comunitar în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului constituie 650,58 mii de lei, dintre care 416,0 mii de lei vor fi acoperite din bugetul de stat, iar 117,29 mii de lei - din bugetul BNM (se referă la anexa A).

În partea ce ține de costurile de implementare a unor acțiuni pe dimensiunea prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, acestea vor fi acoperite din bugetul de stat în sumă de 208,0 mii lei, precum și din surse externe ce nu pot fi estimate (se referă la anexa B). Totodată, acțiunile de implementare ce vizează Centrul de instruire în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului și Aplicația goAML, precum și costurile aferente acestora, sunt prevăzute în Anexa B aferentă Capitolului 24 „Justiție, libertate, securitate.”

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor (costuri de personal) sunt reflectate în Anexa „A” din PNA pentru fiecare acțiune în parte, potrivit Instrumentului de calcul al costurilor prezentat de Biroul pentru Integrare Europeană.

4.4. Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la *acquis*-ul UE

Anexa B: Acțiuni de implementare a *acquis*-ului și de consolidare a capacităților administrative

Capitolul - 6 Dreptul societăților comerciale

Introducere

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire în domeniul dreptului societăților comerciale. În perioada de raportare țara a înregistrat progrese bune, inclusiv prin implementarea reformelor pentru consolidarea capacității administrative a Agenției Servicii Publice, actualizarea Registrului de stat al entităților juridice, modificări ale legislației naționale privind drepturile acționarilor, societățile cu asociat unic, raportarea financiară și legislația în materie de audit, raportarea de către întreprinderi și transparența pe piețele de capital.

Recomandările Comisiei din anul trecut au fost implementate parțial și, prin urmare, rămân în mare parte valabile. În anul următor, Moldova ar trebui, în special:

→ să revizuiască legislația privind procedurile de insolabilitate;

→ să se alinieze la acquis-ul UE în domeniul ofertelor publice de cumpărare, transformările, fuziunile și divizările transfrontaliere,

→ să îmbunătățească capacitatea și independența sistemelor de supraveghere a auditului.

Capitolul 6 „Dreptul societăților comerciale” include reglementările comune ale UE în domeniul societăților comerciale.

Acquis-ul din acest capitol este compus din acte în domeniu ce necesită a fi transpuse în legislația națională precum și din legislația direct aplicabilă UE. Deși alinierea Republicii Moldova cu acquis-ul UE conform Capitolului 6 este avansată, sunt necesare eforturi direcționate pentru finalizarea transpunerii, sporirea aplicării și consolidarea capacităților administrative. Inițiativele legislative și de consolidare a capacităților planificate, reprezintă priorități cheie în Planul Național de Acțiuni pentru Aderarea la UE pentru a asigura alinierea și implementarea completă a standardelor și cerințelor relevante ale UE.

Republica Moldova își propune să urmeze o abordare echilibrată a politicilor publice în domeniu reglementărilor drepturilor societăților. Țara noastră recunoaște importanța alinierii legislației privind societățile comerciale cu cele adoptate de Uniunea Europeană și statele membre.

O provocare majoră pentru Republica Moldova în cadrul Capitolului 6 este consolidarea capacității administrative necesare pentru implementarea reglementărilor în domeniul societăților comerciale în conformitate cu standardele și principiile UE. Republica Moldova se angajează să elaboreze un cadru normativ primar și secundar necesar care să reglementeze acest domeniu, asigurând totodată capacitatea de a participa la programele europene destinate țărilor în curs de dezvoltare și celor mai puțin dezvoltate, precum și la inițiativele din domeniul societăților comerciale.

Deși Republica Moldova este în prezent un beneficiar al asistenței oficiale pentru dezvoltare și nu un donator, alinierea la legislația UE și respectarea angajamentelor internaționale sunt esențiale. Acestea implică atât conformarea la normele stabilite, cât și dezvoltarea capacităților administrative necesare pentru a sprijini dezvoltarea unui mediu de afaceri competitiv și eficient. Această aliniere nu reprezintă doar un exercițiu reglementar, ci o decizie strategică de a armoniza practicile naționale cu standardele UE.

Capitolul 6 „Dreptul societăților comerciale” este structurat în subcapitole, după cum urmează:

- I. Dreptul societăților și guvernanta corporativă;
- II. Raportări ale societăților

Instituția coordonatoare a grupului de lucru a Capitolului 6 „Dreptul societăților comerciale” este Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării. Grupul de lucru este format din reprezentanți ai următoarelor instituții Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Agenția Servicii Publice, Agenția de Guvernare Electronică, Comisia Națională a Pieței Financiare, Banca Națională a Moldovei, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Consiliul de Supraveghere Publică a Auditului, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Cancelaria de Stat, Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală, Biroul Național de Statistică precum și reprezentanții societății civile.

Nivelul de aliniere a actelor UE (capitolul 6)

32009L0102	32004H0913	32017L0828	32007L0036	02023R2772 -2023I222	32001R2157	32022L2464
32008H0362	32014H0208	32004L0025	32003R1435	32019R0815	32003L0072	32018R1212
32005H0162	32002R1606	32017L1132	32023L2775	32015R0761	31985R2137	32023R2772
32009H0385	3A32021R10 42	32024L2810	32008H0473	32007L0014	32001L0086	
32014L0095	32004L0109					

verde - (transpus total), **galben** (transpus parțial), **alb** (netranspus)

Blocul Dreptul societăților și guvernanta corporativă

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali reglementează procedura înregistrării de stat a persoanelor juridice, ținerii registrelor de stat ale persoanelor juridice, precum și stabilește statutul juridic al organului înregistrării de stat și al registratorului în domeniul înregistrării de stat, act normativ care se aplică societăților comerciale în sensul capitolului dat de negociere.

În vederea realizării angajamentelor stabilite în Acordul de Asociere UE-RM, au fost aprobate mai multe amendamente la Legea nr. 220/2007, care au avut drept scop aproximarea

legislației Republicii Moldova la anumite aspecte ale acquis-ului Uniunii Europene, în sensul simplificării procesului de prestare a serviciilor publice către mediul de afaceri, în mod particular simplificarea procedurilor și formalităților necesare pentru înregistrarea de stat a persoanelor juridice, și anume:

1. Legea nr. 175/2021 pentru modificarea unor acte normative, urmare a căreia a fost posibilă depunerea electronică a documentelor pentru înregistrarea de stat a persoanelor juridice, cu semnătura electronică, eliberată în condițiile Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere și ale actelor normative subsecvente acestuia;

2. Legea nr. 321/2023 pentru modificarea unor acte normative care a avut drept scop stimularea dezvoltării și utilizării serviciilor electronice; și

3. Legea nr. 229/2023 pentru modificarea unor acte normative care conține prevederi privind reglementarea relațiilor dintre asociații/fondatorii societăților comerciale.

Modificările operate au vizat: înregistrarea de stat a societăților comerciale, înregistrarea modificărilor în actul de constituire și consemnarea datelor în Registrul de stat al persoanelor juridice, îndeplinirea cerințelor de publicitate privind societățile comerciale, nulitatea societăților comerciale, etc.

În consecință, din data de 10.01.2022, ziua intrării în vigoare a Legii nr. 175/2021, ASP a pus în aplicare procedura înregistrării de stat la distanță prin instituirea serviciului electronic „Înregistrarea de stat a unității de drept” cu utilizarea adresei electronice înregistrare.ud@asp.gov.md. Interacțiunea dintre solicitantul de servicii și prestatorul de servicii poate fi realizată, exclusiv prin utilizarea adresei electronice respective, fără a impune prezența fizică a solicitantului. Documente electronice remise în adresa organului înregistrării de stat sunt semnate cu semnătura electronică, eliberată în condițiile Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere și ale actelor normative subsecvente acestuia.

Ca urmare a modificărilor aduse Legii nr. 220/2007 prin Legea nr. 175/2021 pentru modificarea unor acte legislative a fost impusă necesitatea modernizării Registrului de stat al persoanelor juridice în scopul implementării noilor prevederi ale art. 8 ale Legii nr. 220/2007, și anume asigurarea procesului electronic de înregistrare a unităților de drept.

La data de 19 iunie 2025, a fost aprobată Legea nr. 144/2025 pentru modificarea unor acte normative (susținerea economiei digitale și a serviciilor electronice), intrată în vigoare la 20.09.2025.

Modificările vizează Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului ș.a. Cu titlu informativ, menționăm că prevederile Legii nr. 144/2025 transpun în legislația națională unele prevederi ale Directivei (UE) 2019/1151 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește utilizarea instrumentelor și proceselor digitale în dreptul societăților comerciale, cum ar fi:

- definirea noțiunii de „înregistrare de stat online”;

- obligativitatea beneficiarilor de servicii de a utiliza formularele-tip de cereri și acte de constituire în procedura înregistrării de stat a persoanelor juridice;

- posibilitatea registratorului în domeniul înregistrării de stat de a solicita prezența fizică a solicitantului, în cazul apariției suspiciunilor rezonabile de fals cu privire la identitatea solicitantului, a reprezentantului acestuia sau a oricărei alte persoane indicate în cerere, la examinarea cererii depuse pentru înregistrarea de stat online;

- arhivarea în format electronic, de către organul înregistrării de stat, a documentelor depuse în legătură cu înregistrarea și transcrierile înregistrărilor efectuate în Registrul de stat, precum și convertirea, de către organul înregistrării de stat, în format electronic a documentelor și informațiilor depuse pe suport de hârtie.

Lucrările de proiectare, dezvoltare și implementare a noii versiuni a sistemului informațional „Registrul de stat al unităților de drept” (în continuare – SI RSUD) în cadrul contractului nr.MD-EGA-268047-CS-QCBS 2 și contractul nr.MD-EGA-268059-NC-RFB privind digitizarea dosarelor de evidență ale persoanelor juridice, realizate și implementate de Agenția Servicii Publice de comun cu Agenția de Guvernare Electronică în cadrul proiectului finanțat de Banca Mondială. Modernizarea serviciilor guvernamentale au fost finalizate și în baza actului de transmitere din 18.08.2025, sistemul informațional a fost predat de către AGE în gestiunea ASP.

În legătură cu aprobarea mai multor modificări ale legislației privind înregistrarea persoanelor juridice, au devenit necesare dezvoltarea și ajustarea unor funcționalități noi ale sistemului informațional. În cadrul ASP a fost desfășurată procedura de achiziții publice pentru servicii de mentenanță adaptivă în ceea ce privește lista funcționalităților suplimentare. În temeiul contractului nr. 663 din 08.10.2025 privind achiziția serviciilor de mentenanță adaptivă pentru RSUD 2, sistemul este supus unor dezvoltări suplimentare orientate spre automatizarea proceselor și extinderea funcționalităților existente, inclusiv a celor aferente modulului „Beneficiarii efectivi” (declarație electronică).

Lansarea noii versiuni a Sistemului informațional RSUD este preconizată pentru sfârșitul anului 2025, care va asigura toate operațiunile de înregistrare, modificare, suspendarea activității sau reluarea activității, reorganizarea sau radiere în format tradițional „la ghișeu” și în format digital „on-line” (inclusiv achitarea serviciului în regim on-line cu utilizarea instrumentului Guvernamental MPay).

Dezvoltarea sistemului informațional va permite implementarea prevederilor Directivei (UE) nr. 2019/1151 de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește utilizarea instrumentelor și a proceselor digitale în contextul dreptului societăților comerciale. Astfel, realizarea măsurii de modernizare a Registrului de stat al persoanelor juridice are drept obiectiv integrarea noilor tehnologii în procesul prestării serviciilor din domeniul înregistrării de stat a unităților de drept, care va permite depunerea cererilor de înregistrare a unităților de drept sau modificarea datelor acestora, declararea beneficiarilor efectivi în regim on-line.

Dezvoltarea RSUD prezintă mai multe facilități și beneficii pentru mediul de afaceri și cetățeni, prin faptul că reprezintă un sistem informațional automatizat de evidență a tuturor structurilor, care au statut de unități de drept (conform recomandărilor EUROSTAT), fiind destinat pentru colectarea, stocarea, actualizarea și analizarea datelor cu privire la unitățile de drept, iar seturile de date înregistrate și furnizate va fi extins.

Integrarea RSUD cu platformele guvernamentale (MSign, MCabinet, MPass, Mpay, MConnect etc) va oferi posibilitatea de a verifica și primi informații și documente de la alte instituții cu referire la cererile depuse (ex. verificarea lipsei înscrierilor la Serviciul Fiscal de Stat privind existența datoriilor la bugetul de stat și a lipsei interdicțiilor în privința persoanelor, autentificarea utilizatorului în regim on-line prin Serviciul de autentificare și control al accesului

(MPass) pe baza semnăturii calificate). Va fi posibilă atât eliberarea extraselor din RSUD în 7 limbi internaționale, cât și verificarea validității acestora în regim on-line. De asemenea SI RSUD posedă o arhivă digitală a dosarelor unităților de drept de peste 10 milioane de file digitizate.

Totodată, SI RSUD va asigura interacțiunea cu alte sisteme informaționale de stat, precum și cu cele private sau internaționale (BRIS) la momentul aderării, prin intermediul platformei guvernamentale de interoperabilitate (MConnect).

Amendamentele operate la Legea nr. 220/2007 și dezvoltarea Registrului de stat al unităților de drept permite a considera că Directiva (UE) 2017/1132 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale, în mod particular Directiva (UE) 2019/1151 de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește utilizarea instrumentelor și a proceselor digitale în contextul dreptului societăților comerciale este parțial transpusă.

Transpunerea Directivei (UE) 2017/1132 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale, cu accent pe Directiva (UE) 2019/1151 de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește utilizarea instrumentelor și a proceselor digitale în contextul dreptului societăților comerciale și Directiva (UE) 2019/2121 de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește transformările, fuziunile și divizările transfrontaliere, poate implica elaborarea proiectelor de lege de modificare a mai multor acte normative, cum ar fi Codul civil al Republicii Moldova, Legea nr. 135/2007 privind societățile comerciale, Legea nr. 220/2007, inclusiv ce ține de publicarea obligatorie a actului constitutiv/statutului integral după survenirea unor modificări în textul acestuia, reorganizarea societăților comerciale transfrontaliere, înregistrarea sucursalelor în alte state, precum și schimbul de informații prin intermediul sistemului de interconectare a registrelor persoanelor juridice.

Legislația Republicii Moldova în domeniul pieței financiare este în mare măsură armonizată cu acquis-ul UE pentru Capitolul 6, în special în ceea ce privește următoarele directive și recomandări:

- **Directiva 2007/36/CE, în redacția acesteia din anul 2014** (modificată prin Directiva 2014/59/UE) - a fost transpusă prin Legea nr. 18/2020 pentru modificarea Legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni.
- **Directiva 2017/828/UE:** Dispozițiile esențiale au fost transpuse prin Legea nr. 101/2023 pentru modificarea unor acte normative (aspecte conexe de guvernanță corporativă și piața de capital), Legea nr. 259/2024 pentru modificarea unor acte normative (facilitarea accesului antreprenorilor locali la piețe de capital externe), precum și prin modificările operate la Codul de guvernanță corporativă prin Hotărârea CNPF nr.12/2/2024 .
- **Directiva 2017/1132/UE:** În mare parte armonizată, cu excepția prevederilor privind fuziunile, divizările și transformările transfrontaliere, care urmează să fie transpuse până în decembrie 2026 conform Programului Național de Acțiuni (PNA).
- **Recomandările UE privind Remunerația** (2004/913/CE, 2005/162/CE, 2009/385 CE, 2014/208) -incorporate și asigurată recent transpunerea lor totală prin amendamentele cumulative aduse Legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni (la examinare în Parlamentul Republicii Moldova).

1.2. Cadrul administrativ

Autoritățile responsabile de elaborarea legislației în cadrul acestui bloc sunt Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Finanțelor, Comisia Națională a Pieței Financiare, Agenția Servicii Publice, Agenția de Guvernare Electronică.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, dispune de resurse limitate de personal pentru asigurarea transpunerii adecvate a Directivei 2017/1132, armonizarea cadrului legal va necesita expertiză calificată din partea mediului academic, a Ministerului Justiției, dar și asistență din partea partenerilor de dezvoltare.

Ministerul Finanțelor, implicit Direcția reglementarea sectorului financiar (constituită din 6 unități de personal), este autoritatea guvernamentală responsabilă de politicile aferente sectorului financiar (conform domeniilor de competență a Comisiei Naționale a Pieței Financiare), în condițiile în care Comisia Națională a Pieței Financiare nu dispune de drept de inițiativă legislativă. Respectiv, Ministerul Finanțelor în comun cu Comisia Națională a Pieței Financiare asigură promovarea pe platforma guvernamentală a proiectelor de legi menite să contribuie la îmbunătățirea și perfecționarea legislației în vigoare conform celor mai bune practici și standarde europene.

Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) este o autoritate publică autonomă, responsabilă față de Parlament, care, în exercitarea atribuțiilor sale, este investită cu putere de decizie, de dispensă, de interdicție, de intervenție, de control și de sancționare, în limitele stabilite de legislație. Autoritatea CNPF se extinde asupra participanților la piața financiară nebancaară, care cuprind emitenții de valori mobiliare, participanții profesioniști la piața financiară nebancaară (persoanele licențiate sau autorizate să desfășoare activități pe piața de capital, fondurile de pensii facultative și administratorii acestora, precum și furnizorii de servicii de finanțare participativă) și investitorii, precum și asupra subiecților raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor. CNPF dispune de capacități administrative și instituționale limitate pentru a asigura implementarea și monitorizarea eficientă a cadrului legislativ armonizat. Principalele provocări includ: a) personal insuficient pentru a face față cerințelor crescânde de conformitate cu UE; b) necesitatea de asistență tehnică externă și expertiză pentru facilitarea transpunerii și aplicării eficiente.

Agenția Servicii Publice realizează înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali conform prevederilor Legii nr. 220/2007, prin structurile sale teritoriale. Aceasta este constituită în temeiul Hotărârii Guvernului RM nr. 314/2017 și are statut juridic de instituție publică, fiind singura autoritate publică abilitată prin lege privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice, sucursalelor acestora, a persoanelor fizice - întreprinzători individuali și a gospodăriilor țărănești (de fermier). Totodată, este deținătoarea principalelor resurse informaționale de stat, inclusiv a Registrului de stat al unităților de drept.

Dezvoltarea Registrului de stat al unităților de drept va permite consolidarea capacității administrative pe segmentul înregistrării de stat a societăților comerciale prin digitalizarea proceselor legate de înregistrarea societăților comerciale.

IP Agenția de Guvernare Electronică (AGE), a fost constituită prin Hotărârea Guvernului RM nr. 760/2010 și are scopul de îmbunătățire a calității actului de guvernare și a serviciilor publice prin aplicarea intensă a tehnologiilor informaționale și de comunicații.

Astfel, în conformitate cu art.1 alin. (1) al Legii nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, AGE facilitează și eficientizează schimbul de date și interoperabilitatea în cadrul sectorului public, precum și între sectorul public și cel privat, în vederea creșterii calității serviciilor publice prestate, a creării noilor servicii publice electronice și asigurării securității informaționale.

Totodată reiterăm că, platforma de interoperabilitate (MConnect), potrivit art. 3 al Legii nr. 142/2018, constituie un sistem informațional, proprietate a statului, destinat asigurării schimbului de date între sistemele informaționale deținute de participanții la schimbul de date.

Posesor și deținător al platformei de interoperabilitate (MConnect), conform art. 3 al Legii nr.142/2018 și pct.3 al Hotărârii Guvernului nr.211/2019 privind platforma de interoperabilitate, este desemnată AGE, prin subdiviziunea sa responsabilă - Serviciul de schimb de date și interoperabilitate (constituit din 4 unități de personal și 2 colaboratori, responsabili de suport tehnic).

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

Planurile de viitor ce se regăsesc în Programul național de aderare sunt după cum urmează:

1. Prevederile privind fuziunile, divizările și transformările transfrontaliere introduse prin Directiva (UE) 2019/2121 nu se regăsesc în legislația națională și urmează să fie transpuse până în decembrie 2026.
2. Până la finele anului 2026, Republica Moldova își asumă să continue procesul de revizuire a cadrului normativ aferent pieței de capital, pentru alinierea deplină la Directiva 2004/25 privind ofertele publice de cumpărare și Directiva 2004/109/CE privind armonizarea obligațiilor de transparență în ceea ce privește informația referitoare la emitenții ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată și de modificare a Directivei 2001/34/CE
3. Directiva (UE) 2024/2810 privind structurile de acțiuni cu drepturi de vot multiple în societățile care solicită admiterea la tranzacționare în cadrul unui sistem multilateral de tranzacționare recent aprobată (23.10.2024), cu termen de transpunere pentru statele membre stabilit la 5 decembrie 2024, urmează a fi integrată în documentele de politici publice naționale, în contextul pregătirilor pentru aderarea Republicii Moldova la UE. Prin urmare, în baza angajamentelor asumate în procesul de integrare europeană, Republica Moldova va asigura transpunerea prevederilor Directivei, până în decembrie 2027, conform standardelor și cerințelor europene.
4. Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale (text codificat) (Text cu relevanță pentru SEE). În continuare este relevantă armonizarea cu varianta consolidată a Directivei, în special cu modificările operate prin Directiva (UE) 2019/1151 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește utilizarea instrumentelor și a proceselor digitale în contextul dreptului societăților comerciale (Text cu relevanță pentru SEE).
5. Regulamentul (CE) nr. 2157/2001 al Consiliului din 8 octombrie 2001 privind statutul societății europene (SE) care urmează a fi aliniat.
6. Regulamentul nr. 2137/85 din 25 iulie 1985 privind Grupul European de interes Economic care urmează a fi aliniat.
7. Directiva 2001/86 CE din 8 octombrie 2001 de completare a statutului societății europene în ceea ce privește implicarea lucrătorilor care urmează a fi transpusă, se regăsește în anexa A, Capitolul 19.
8. Transpunerea Directivei 2004/109/CE privind armonizarea obligațiilor de transparență în ceea ce privește informația referitoare la emitenții ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată și de modificare a Directivei 2001/34/CE, precum și a Regulamentului delegat nr. 2019/815/EU - **decembrie 2026**, iar a Regulamentului delegat nr. 2015/761/EU- **decembrie 2027**.
9. Alinierea cu Capitolul I (art. 1 para. 2) lett. (b), art. 2 lett. (g), art. 3j) din Directiva 2007/36) în partea ce ține de transparența și conduita consilierilor de vot, dispoziții privind transmiterea informațiilor către ESMA (art.3a alin.(7) din Directiva 2007/36) **până în decembrie 2026**.

10. Transpunerea Directivei (UE) 2024/2810 privind structurile cu drepturi de vot multiple în companiile listate public până în **decembrie 2027**.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea implementării prevederilor Directivei (UE) nr.2019/1151 de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește utilizarea instrumentelor și a proceselor digitale în contextul dreptului societăților comerciale, autoritățile relevante precum ASP, AGE, STISC, vor dezvolta și implementa un nou sistem informațional al Registrului de Stat a Unităților de Drept (SI RSUD) care va asigura interacțiunea cu alte sisteme informaționale de stat, precum și cu cele private sau internaționale (BRIS).

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile pentru elaborarea actelor normative vor fi suportate din bugetul de stat, din bugetul CNPF, fiind totodată posibilă atragerea asistenței partenerilor de dezvoltare pentru segmentele neidentificate la moment. Costurile per fiecare acțiune a fost estimată conform cerințelor prestabilite în cadrul Ghidului pentru elaborarea Programului Național de Aderare (PNA) a Republicii Moldova la UE.

În partea ce ține de aprecierea costurilor pentru ajustarea sistemelor informaționale sau a capacităților instituționale ale agențiilor specializate precum ASP, AGE, STISC sau altele care vor fi identificate în procesul de armonizare, vor trebui evaluări suplimentare.

Blocul Raportări ale societăților

1. Prezentarea generală a situației

Conform Raportul de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire în domeniul raportării financiare ale societăților comerciale.

Recomandările Comisiei din anul precedent au fost parțial puse în aplicare și rămân valabile, inclusiv privind îmbunătățirea în continuare a capacităților și independența sistemelor de supraveghere a auditului.

1.2. Cadrul legislativ

Pe domeniul auditului situațiilor financiare:

a) Directiva 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 mai 2006 privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate, de modificare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului și de abrogare a Directivei 84/253/CEE a Consiliului a fost transpusă parțial prin:

- Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271/2017;

- Hotărârea Guvernului nr.807/2018 pentru aprobarea Regulamentului de activitate al Consiliului de supraveghere publică a auditului;

- Actele normative ale IP ”Consiliul de supraveghere publică a auditului”;

b) Regulamentul (UE) nr.537/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind cerințe specifice referitoare la auditul statutar al entităților de interes public și de abrogare a Deciziei 2005/909/CE a Comisiei a fost parțial aliniat prin:

- Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271/2017;

c) Recomandarea Comisiei din 5 iunie 2008 privind limitarea răspunderii civile a auditorilor legali și a societăților de audit aliniată prin Legea nr.2 din 30.01.2025 care modifică Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271/2017;

d) Recomandarea Comisiei din 6 mai 2008 privind asigurarea calității externe pentru auditorii legali și firmele de audit care auditează entități de interes public aliniată prin Decizia I.P. ”Consiliul de supraveghere publică a auditului” nr.17/2019 privind aprobarea Regulamentului privind controlul extern al calității auditului.

Pe domeniul contabilității și raportării financiare:

a) Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi, de modificare a Directivei 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului a fost transpusă parțial prin:

- Legea contabilității și raportării financiare nr.287/2017;
- Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271/2017;
- Standardele Naționale de Contabilitate aprobate prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr.118/2013;
- Codul contravențional al RM nr.218/2008;

b) Regulamentul (CE) nr.1606/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 iulie 2002 privind aplicarea standardelor internaționale de contabilitate a fost aliniat prin:

- Legea contabilității și raportării financiare nr.287/2017;
- Hotărârea Guvernului nr.238/2008 privind aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară pe teritoriul Republicii Moldova;
- Ordinele Ministrului Finanțelor de acceptare a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (nr.109/2008, nr.44/2013, nr.105/2015, nr.154/2016, nr.78/2018, nr.87/2019, nr.21/2023);

c) Directiva (UE) 2021/2101 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2021 de modificare a Directivei 2013/34/UE în ceea ce privește prezentarea, de către anumite întreprinderi și sucursale, de informații privind impozitul pe profit a fost transpusă parțial prin:

- Legea nr.320/2023 pentru modificarea unor acte normative (prezentarea de către unele entități a informațiilor privind impozitul pe venit);

d) Directiva (UE) 2022/2464 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 de modificare a Regulamentului (UE) nr.537/2014, a Directivei 2004/109/CE, a Directivei 2006/43/CE și a Directivei 2013/34/UE în ceea ce privește raportarea privind durabilitatea de către întreprinderi – netranspusă;

e) Regulamentul delegat (UE) 2023/2772 al Comisiei din 31 iulie 2023 de completare a Directivei 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele de raportare privind durabilitatea – nealiniat;

f) Directiva 2014/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2014 de modificare a Directivei 2013/34/UE în ceea ce privește prezentarea de informații nefinanciare și de informații privind diversitatea de către anumite întreprinderi și grupuri mari a fost transpusă prin:

- Legea contabilității și raportării financiare nr.287/2017;

g) Directiva delegată (UE) 2023/2775 a Comisiei din 17 octombrie 2023 de modificare a Directivei 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește ajustarea criteriilor de mărime pentru microîntreprinderi și întreprinderi sau grupuri mici, mijlocii și mari – netranspusă.

1.2. Cadrul administrativ

Autoritățile responsabile de elaborarea legislației în cadrul acestui bloc este Ministerul Finanțelor, Consiliul de Supraveghere Publică a Auditului, Banca Națională a Moldovei, Biroul Național de Statistică.

Ministerul Finanțelor, Direcția politici contabile și audit în sectorul corporativ are un efectiv de personal de 6 unități, cu competențe funcționale de elaborare a politicilor din domeniul contabilității, raportării financiare și auditului în sectorul corporativ, dispune de capacități administrative și instituționale limitate pentru a asigura elaborarea și implementarea eficientă a cadrului legislativ armonizat. Principalele provocări includ:

- personal insuficient pentru a face față cerințelor crescânde de conformitate cu actele normative ale UE;

- necesitatea de asistență tehnică externă și expertiză pentru facilitarea transpunerii și implementării eficiente.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

În vederea alinierii legislației naționale la legislația UE sunt planificate următoarele acțiuni:

1. Până decembrie 2026 - transpunerea Directivei delegate (UE) 2023/2775 a Comisiei din 17 octombrie 2023 de modificare a Directivei 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește ajustarea criteriilor de mărime pentru microîntreprinderi și întreprinderi sau grupuri mici, mijlocii și mari. Prin urmare, se vor stabili noi criterii de atribuire la categorii de entități și grupuri în scopul contabilității și raportării financiare, astfel:

- se vor modifica criteriile de atribuire la categorii și grupuri de entități în vederea majorării acestora;

- un număr mai mare de entități vor putea întocmi situații financiare simplificate și prescurtate;

2. Transpunerea prevederilor Directivei (UE) 2022/2464 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 537/2014, a Directivei 2004/109/CE, a Directivei 2006/43/CE și a Directivei 2013/34/UE în ceea ce privește raportarea privind durabilitatea de către întreprinderi prin implementarea condițiilor de întocmire și asigurare a raportării privind durabilitatea de către entități, va fi efectuată după operarea

modificărilor, conform recomandării Comisiei Europene în cadrul screeningului bilateral din 20 martie 2025;

3. Alinierea la Regulamentul delegat (UE) 2023/2772 al Comisiei din 31 iulie 2023 de completare a Directivei 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele de raportare privind durabilitatea, prin asigurarea aplicării standardelor de raportare privind durabilitatea de către entități, va fi efectuată după operarea modificărilor, conform recomandării Comisiei Europene în cadrul screeningului bilateral din 20 martie 2025.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile vor fi suportate din bugetul de stat.

Introducere – Capitolul 7: Dreptul proprietății intelectuale

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are un nivel moderat de pregătire în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală (DPI). S-au înregistrat unele progrese, în special, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) a continuat să îmbunătățească cooperarea cu Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) și a avut anumite evoluții în domeniul dreptului de autor.

Totuși, Comisia Europeană reiterează recomandările din anul precedent, subliniind necesitatea adoptării legislației pentru îmbunătățirea respectării drepturilor de PI; consolidării sistemului de gestiune colectivă a drepturilor, pentru a asigura plata corespunzătoare a remunerațiilor; și sporirii capacităților administrative și instituționale ale AGEPI, precum și continuării cooperării cu EUIPO pentru alinierea deplină la acquis-ul european.

Capitolul 7 al acquis-ului Uniunii Europene, dedicat dreptului proprietății intelectuale, reprezintă un domeniu esențial în procesul de aderare al Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Acest capitol stabilește cerințe privind protecția DPI, inclusiv a drepturilor de autor și a drepturilor conexe, a mărcilor, invențiilor, soiurilor de plante, desenelor și modelelor industriale, indicațiilor geografice, denumirilor de origine, specialităților tradiționale garantate, precum și a topografiilor produselor semiconductoare. De asemenea, include măsuri pentru combaterea contrafacerii și pirateriei, garantând respectarea drepturilor de proprietate intelectuală.

Obiectivul principal al acestui capitol este asigurarea unui cadru juridic armonizat și eficient care să protejeze inovațiile și creațiile intelectuale, stimulând astfel investițiile și competitivitatea economică. Acest lucru presupune transpunerea și implementarea integrală a legislației europene relevante în legislația națională, precum și consolidarea capacităților instituționale ale autorităților publice responsabile de aplicarea acestor norme.

În cazul Republicii Moldova, procesul de aliniere la acquis-ul UE în domeniul proprietății intelectuale a fost inițiat prin adoptarea unui cadru legislativ modern, axat pe protejarea eficientă a drepturilor de proprietate intelectuală. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare pentru transpunerea completă a reglementărilor europene și pentru asigurarea aplicării acestora.

Capacitatea administrativă are un rol esențial în implementarea acestui capitol. AGEPI este instituția responsabilă pentru promovarea și realizarea activităților în domeniul protecției juridice a proprietății intelectuale în Republica Moldova, privind drepturile de proprietate industrială, dreptul de autor și drepturile conexe. Totodată, AGEPI coordonează grupul de lucru nr. 7 „Dreptul proprietății intelectuale”.

Grupul de lucru nr. 7 include specialiști din cadrul AGEPI și reprezentanți ai altor autorități publice cu atribuții în asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, precum Serviciul Vamal, Inspectoratul General al Poliției, Procuraturii generale, inclusiv ai unor instituții care au competențe specifice în anumite sectoare, cum ar fi Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Culturii, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, dar și reprezentanți ai societății civile și ONG, inclusiv reprezentanți ai OGC-urilor și utilizatorilor drepturilor de PI.

Totuși, având în vedere natura specifică a domeniului proprietății intelectuale, gestionat în principal de AGEPI, responsabilitatea transpunerii și implementării acquis-ului european

relevant revine, în principal, reprezentanților AGEPI, care sunt membri ai grupului de lucru. Reprezentanții celorlalte autorități publice sunt consultați și implicați atunci când este necesar, în special pentru furnizarea de informații sau întocmirea de rapoarte care intră în competența funcțională a acestora.

Trebuie menționat că, începând cu 1 ianuarie 2026, AGEPI va fi în subordinea Ministerului Justiției, fapt care va determina preluarea de către acest minister a atribuțiilor de promovare a proiectelor de acte normative în domeniul PI. Astfel, aceste modificări vor genera etape suplimentare (coordonarea prealabilă cu Ministerul Justiției și transmiterea proiectelor de acte normative pentru promovarea lor ulterioară).

Planurile de viitor includ armonizarea totală a legislației naționale cu directivele și regulamentele europene. De asemenea, va fi implementat un plan național de acțiuni în domeniul respectării drepturilor de proprietate intelectuală, menit să consolideze eforturile în lupta împotriva contrafacerii și pirateriei.

Totodată, se preconizează și consolidarea capacităților administrative ale AGEPI prin instruirea personalului în vederea desfășurării activităților de creștere a gradului de cunoaștere a drepturilor de proprietate intelectuală în rândul autorităților publice implicate în asigurarea respectării DPI.

Conform angajamentelor asumate în procesul de aderare, Republica Moldova își propune să finalizeze transpunerea acquis-ului UE în acest domeniu până la sfârșitul anului 2026, urmând ca perioada 2027-2029 să fie dedicată implementării acestuia, consolidării instituționale, precum și monitorizării progresului.

Alinierea completă la acquis-ul UE în domeniul proprietății intelectuale va permite Republicii Moldova să participe activ la piața unică europeană, să protejeze mai bine inovațiile și creațiile naționale și să contribuie la dezvoltarea unui mediu de afaceri sigur și competitiv. Acest proces va facilita, de asemenea, accesul la resurse și tehnologii avansate, stimulând astfel dezvoltarea economică durabilă și integrarea europeană.

Nivelul de transpunere a actelor UE din capitolul 7

31998L0044	32015L2436	31987L0054**	32002R0006	32019L0790	32004L0048	31996R1610	31994R2100
52016XC1108(01)	32017R1001	32012L0028	32009R0469	32001L0029	31993L0083	32019R0933	32021R0384
32016L0943	32006L0115	31996L0009	32017L1564	32019L0789	32014L0026	32006L0116	31995R1768
31996R2470	32006R0816	32021R1873	32024R1143	32023R2411*	32024L2823	32017R1563	32024R2822

verde - (transpus total), **galben** (transpus parțial), **alb** (netranspus/neinițiat)

**act transpus parțial în Proiectul legii privind indicațiile geografice, specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate, transmis Comisiei Europene pentru consultări.*

***act transpus integral în Proiectul legii privind topografiile produselor semiconductoare, transmis Comisiei Europene pentru consultări.*

Blocul - 1. Dreptul de autor și drepturile conexe

1. Prezentarea generală a situației

Protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe este esențială pentru promovarea creativității, inovației și pentru stimularea industriei culturale și creative. Republica Moldova urmărește alinierea legislației naționale la standardele Uniunii Europene pentru protejarea operelor literare, artistice, muzicale, audiovizuale, programelor de calculator și altor forme de creație intelectuală.

- În prezent, Republica Moldova dispune de un cadru legal de bază care reglementează acest domeniu, însă sunt necesare îmbunătățiri pentru a asigura conformitatea deplină cu acquis-ul UE. Actualele reglementări vizează protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe, gestiunea acestor drepturi, precum și mecanismele de asigurare aplicabile în cazul încălcării dreptului de autor și a drepturilor conexe. Totuși, este necesară întreprinderea unor măsuri suplimentare orientate spre consolidarea sistemului de gestiune colectivă, în vederea asigurării unei administrări eficiente și a unei remunerări echitabile a titularilor de drepturi.

1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova a adoptat Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe (în continuare, Legea nr. 230/2022), care reglementează protecția operelor originale și a drepturilor aferente. Totuși, este necesară armonizarea totală a acestei legi cu Directiva (UE) 2019/790 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală și de modificare a Directivelor 96/9CE și 2001/29/CE, Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională, precum și cu alte reglementări europene relevante.

Pe lângă legislația de bază, sunt necesare măsuri suplimentare pentru protejarea dreptului de autor în mediul digital, inclusiv stabilirea unor norme clare privind distribuirea conținutului digital, licențierea operelor protejate și gestiunea colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe.

1.2. Cadrul administrativ

Instituția responsabilă pentru implementarea legislației în acest domeniu este AGEPI. De asemenea, în Republica Moldova activează 6 organizații de gestiune colectivă (OGC)

avizate de către AGEPI, care joacă un rol esențial în colectarea, repartizarea și achitarea remunerațiilor datorate autorilor și titularilor de drepturi. Aceste organizații sunt responsabile pentru gestionarea categoriilor de drepturi și a tipurilor de opere în diferite sectoare creative, precum și de colectarea, repartizarea și achitarea remunerațiilor de autor cu regularitate, diligență și în mod transparent.

În sprijinul gestionării eficiente, a fost creată, de către 3 din cele 6 OGC-uri avizate, structura comună de colectare CLAD (Asociația Obștească “Structura Comună de Colectare Licențiere și Autorizare a Drepturilor”), care eficientizează procesul de colectare a remunerațiilor, oferind transparență și eficiență în gestionarea drepturilor.

Se preconizează consolidarea capacităților AGEPI și ale OGC-urilor prin instruirea personalului, dezvoltarea unor sisteme informatice avansate pentru a asigura transparența colectării, repartizării și achitării remunerațiilor de autor, precum și prin sporirea cooperării cu instituțiile internaționale din domeniu.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Pentru a asigura conformitatea deplină cu acquis-ul UE, Republica Moldova intenționează să adopte amendamente la Legea nr. 230/2022 .

Astfel, modificarea Legii nr. 230/2022 va avea drept scop transpunerea actelor europene, după cum urmează:

- Directiva 93/83/CEE a Consiliului din 27 septembrie 1993 privind coordonarea anumitor norme referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe aplicabile difuzării de programe prin satelit și retransmisiei prin cablu;
- Directiva 2001/29/CE a Parlamentului și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională;
- Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale;
- Directiva 2006/116/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind durata protecției a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe;
- Directiva (UE) 2019/789 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 de stabilire a normelor privind exercitarea dreptului de autor și a drepturilor conexe, aplicabile anumitor transmisii online ale organismelor de radiodifuziune și anumitor retransmisii ale programelor de televiziune și radio și de modificare a Directivei 93/83/CEE a Consiliului;

- Directiva (UE) 2019/790 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală și de modificare a Directivelor 96/9/CE și 2001/29/CE;
- Directiva 96/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date;
- Directiva 2012/28/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind anumite utilizări permise ale operelor orfane;
- Directiva (UE) 2017/1564 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2017 privind anumite utilizări permise ale anumitor opere și ale altor obiecte ale protecției prin drept de autor și drepturi conexe în beneficiul persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate și de modificare a Directivei 2001/29/CE privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională;
- Regulamentul (UE) 2017/1563 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2017 privind schimbul transfrontalier între Uniune și țările terțe de exemplare în format accesibil ale anumitor opere și ale altor obiecte ale protecției prin drept de autor și drepturi conexe în beneficiul persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate;
- Directiva 2014/26/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă.

2.2. Implementarea acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru implementarea acquis-ului UE, consolidarea capacităților administrative în domeniul dreptului de autor și a drepturilor conexe, și îmbunătățirea sistemului de gestiune colectivă a drepturilor, pentru a asigura remunerarea corespunzătoare a titularilor Republica Moldova va întreprinde următoarele măsuri:

1. Digitalizarea și modernizarea serviciilor în domeniul protecției juridice a proprietății intelectuale, inclusiv în domeniul protecției juridice a dreptului de autor și a drepturilor conexe (2025-2027);
2. Consolidarea capacității instituționale și operaționale a organizațiilor de gestiune colectivă (OGC) prin dezvoltarea competențelor profesionale (colectarea și distribuirea remunerației) și digitalizarea proceselor de management colectiv al drepturilor.
3. Facilitarea dialogului între OGC-uri și utilizatorii drepturilor prin intermediul AGEPI cu scopul de a îmbunătăți metodologia de calcul și negociere a remunerațiilor.
4. Desfășurarea unei Campanii naționale de informare și sensibilizare privind noul cadru normativ al drepturilor de autor și al gestiunii colective pentru radiodifuzori, operatori

de cablu, instituții culturale, biblioteci, universități și publicul larg, privind aplicarea corectă a cadrului legislativ și obligațiile de plată a remunerațiilor.

5. Aprobarea listei cu sursele de căutare diligentă stabilite în urma consultărilor cu titularii de drepturi și utilizatorii, precum și instruirea personalului organizațiilor îndreptățite să utilizeze opere orfane privind efectuarea căutărilor diligente și obligațiile de evidență a acestora.
6. Instituirea unui sistem (liste) pentru evidența entităților autorizate să desfășoare activitățile prevăzute la articolul 58 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru modificarea Legii nr. 230/2022, sursele financiare acoperite din bugetul de stat constituie 208 mii lei (se referă la anexa A).

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru implementarea acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative, sursele financiare acoperite din bugetul de stat constituie 1006 mii lei (se referă la anexa B), din care din bugetul de stat 526 mii lei și suportul proiectelor de asistență tehnică – 480 mii lei.

Blocul - 2. Drepturile de proprietate industrială și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

1. Prezentarea generală a situației

Drepturile de proprietate industrială includ drepturile ce reies din protecția invențiilor, topografiilor produselor semiconductoare, soiurilor de plante, mărcilor, desenelor și modelelor industriale, indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate etc. Acestea dețin un rol esențial în promovarea inovației, protejarea investițiilor și stimularea competitivității economice. Republica Moldova își propune alinierea legislației naționale la acquis-ul UE pentru a consolida respectarea acestor drepturi.

În prezent, Republica Moldova dispune de un cadru legislativ care reglementează domeniul proprietății industriale, însă sunt necesare ajustări pentru conformitatea deplină cu standardele europene. Printre principalele provocări sunt armonizarea legislației, consolidarea capacităților administrative și implementarea mecanismelor eficiente de asigurare a respectării drepturilor de proprietate intelectuală.

1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova dispune de un cadru legislativ modern și bine structurat pentru protecția drepturilor de proprietate industrială. Acesta a fost dezvoltat continuu în conformitate cu standardele internaționale și europene, reflectând angajamentul țării de a asigura un nivel înalt de protecție și aplicare a drepturilor de proprietate intelectuală.

Înregistrarea mărcilor pe teritoriul Republicii Moldova, precum și drepturile conferite de înregistrarea acestora este reglementată, în prezent, de Legea nr. 38/2008 privind protecția mărcilor (în vigoare până în aprilie 2027) și Hotărârea Guvernului nr. 488/2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a mărcilor.

În anul 2024, în scopul asigurării corespunderii sistemului național de protecție a mărcilor celui european și compatibilității cadrului normativ național cu prevederile actelor UE, a fost adoptată Legea nr. 25/2024 privind mărcile, care va intra în vigoare în anul 2027.

Protecția desenelor și modelelor industriale este reglementată de Legea nr. 161/2007 privind protecția desenelor și modelelor industriale și Hotărârea Guvernului nr. 1496/2008 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a desenelor și modelelor industriale. Aceste acte legislative sunt parțial armonizate cu Directiva 98/71/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 1998 privind protecția juridică a desenelor și modelelor industriale și Regulamentul (CE) nr. 6/2002 al Consiliului din 12 decembrie 2001 privind desenele sau modelele industriale comunitare. Pentru anul 2026 este planificată transpunerea completă a Directivei (UE) 2024/2823 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind protecția juridică a desenelor și modelelor industriale (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE) și Regulamentului (CE) nr. 6/2002 menționat supra, asigurându-se astfel un cadru normativ complet, conform celui european, pentru înregistrarea și protecția desenelor și modelelor industriale.

Cu referire la invenții, menționăm că actele normative care reglementează protecția acestora sunt Legea nr. 50/2008 privind protecția invențiilor și Hotărârea Guvernului nr. 528/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere și examinare a cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului. La data de 13.06.2025 a fost adoptată Legea nr. 135/2025 pentru modificarea Legii nr. 50/2008 privind protecția invențiilor în vederea asigurării cadrului normativ necesar implementării Convenției privind eliberarea brevetelor europene, adoptată la Munchen la 5 octombrie 1973, în contextul intenției Republicii Moldova de aderare la convenția menționată; transpunerii Directivei (CE) nr. 48/2004 a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală și a Regulamentului (CE) nr. 816/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 mai 2006 privind acordarea de licențe obligatorii pentru brevetele referitoare la fabricarea produselor farmaceutice destinate exportului în țări cu probleme de sănătate publică; precum a transpunerii parțiale a Directivei 98/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iulie 1998 privind protecția juridică a invențiilor biotehnologice, Regulamentului (CE) nr. 1610/96 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 1996 privind crearea unui certificat suplimentar de protecție pentru produsele fitosanitare; Regulamentului (CE) nr. 469/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 mai 2009 privind certificatul suplimentar de protecție pentru medicamente, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2019/933 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2019 până în 2026.

Protecția topografiilor circuitelor integrate este reglementată de Legea nr. 655/1999 privind protecția topografiilor circuitelor integrate, care asigură un cadru normativ armonizat parțial cu Directiva (CE) nr. 87/54 privind protecția juridică a topografiilor produselor din materiale semiconductoare. Proiectul noului act normativ, Legea privind topografiile produselor semiconductoare, care va transpune integral directiva menționată și va consolida protecția acestor obiecte de proprietate intelectuală, a fost elaborat, a parcurs procedurile de avizare și expertizare și a fost evaluat de către Comisia Europeană, care a formulat o recomandare și a menționat că proiectul de lege propus este în conformitate cu Directiva 2004/48/CE privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală. Recomandarea Comisiei Europene vizează dreptul la protecție asupra unei topografii a unui produs semiconductor și a fost deplin integrată în versiunea definitivă a proiectului de lege.

Protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate este reglementată de Legea nr. 66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate și Hotărârea Guvernului nr. 610/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate.

Proiectul noului act normativ, Legea privind indicațiile geografice, specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate, care va transpune prevederile Directivei 2004/48/CE privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, Regulamentului (UE) 2023/2411 al Parlamentului European și al Consiliului privind protecția indicațiilor geografice pentru produsele artisanale și industriale, precum și a Regulamentului (UE) 2024/1143 privind indicațiile geografice pentru vin, băuturi spirtoase și produse agricole, specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate, a fost elaborat, a parcurs procedurile de avizare și expertizare și a fost transmis Comisiei Europene pentru consultări.

Protecția soiurilor de plante este reglementată de Legea nr. 39/2008 privind protecția soiurilor de plante și Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 295 din 16.04.2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile de depunere și examinare a cererii, de acordare și de menținere în vigoare a brevetului pentru soi de plantă. Aceste acte legislative sunt parțial armonizate cu Regulamentul (CE) nr. 2100/94 al Consiliului din 27 iulie 1994 de instituire a unui sistem de protecție comunitară a soiurilor de plante, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/384 al Comisiei din 3 martie 2021 privind eligibilitatea denumirilor soiurilor de plante agricole și de legume și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2009, Regulamentul (CE) Nr. 1768/95 al Comisiei din 24 iulie 1995 de stabilire a normelor de aplicare a derogării prevăzute la articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2100/94 al Consiliului de instituire a unui regim de protecție comunitară a soiurilor de plante și Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală. Legislația națională nu este armonizată cu Regulamentul (UE) 2021/1873 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2021 privind prelungirea duratei protecției comunitare a soiurilor de plante pentru soiurile speciei *Asparagus officinalis* L. și ale grupurilor de specii plante cu bulbi, plante lemnoase cu fructe mici și plante lemnoase ornamentale. Transpunerea completă a acestor acte este

planificată pentru anul 2026, asigurându-se astfel un cadru normativ complet, conform celui european, pentru protecția juridică a soiurilor de plante.

Astfel, cadrul legislativ al Republicii Moldova reflectă un angajament clar pentru alinierea la standardele europene și internaționale, dezvoltând un sistem clar, robust și eficient de protecție a proprietății industriale.

1.2. Cadrul administrativ

AGEPI reprezintă autoritatea națională în domeniul protecției proprietății intelectuale, având un rol central în aplicarea legislației și promovarea respectării drepturilor de proprietate industrială. AGEPI este responsabilă de examinarea cererilor din domeniul proprietății intelectuale, acordarea titlurilor de protecție privind invențiile, soiurile de plante, topografiile produselor semiconductoare, mărcile, desenele și modelele industriale, indicațiile geografice, denumirile de origine și specialitățile tradiționale garantate. De asemenea, AGEPI gestionează Registrele naționale și bazele de date în domeniul proprietății intelectuale, asigurând accesibilitatea și transparența informațiilor.

Un alt rol important al AGEPI este acela de a oferi consultanță și suport titularilor de drepturi. Instituția organizează și desfășoară campanii de informare și educare publică, contribuind astfel la creșterea gradului de conștientizare privind importanța protecției și respectării drepturilor de proprietate intelectuală.

AGEPI colaborează cu alte instituții naționale, precum Serviciul Vamal, Inspectoratul General al Poliției, Procuratura Generală și altele, pentru a combate fenomenele de contrafacere și piraterie.

În vederea modernizării și digitalizării proceselor administrative, AGEPI implementează soluții IT avansate, precum platforme online pentru depunerea electronică a cererilor și sisteme informatice pentru gestionarea eficientă a datelor. Totodată, instituția participă la proiecte internaționale, consolidând cooperarea cu organizațiile europene și internaționale de profil.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Pentru a asigura alinierea completă la acquis-ul UE, Republica Moldova intenționează să adopte și să implementeze următoarele măsuri legislative:

- Adoptarea Legii privind topografiile produselor semiconductoare, pentru a transpune total Directiva Consiliului 87/54/CEE și Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală.
- Armonizarea completă a legislației privind desenele și modelele industriale pentru a transpune total prevederile Directivei 2004/48/CE, Directivei (UE) 2024/2823 și Regulamentului (CE) nr. 6/2002.

- Armonizarea completă a legislației privind indicațiile geografice, denumirile de origine și specialitățile tradiționale garantate cu Directiva 2004/48/CE, Regulamentul (UE) 2023/2411 și Regulamentul (UE) 2024/1143.
- Adoptarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a mărcilor.
- Modificarea Hotărârii de Guvern nr. 528/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere și examinare a cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului, pentru a transpune total prevederile Regulamentului (CE) 469/2009, Regulamentului (UE) 2019/933 și Regulamentului (CE) 1610/96.

2.2. *Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative*

Pentru implementarea acquis-ului UE, consolidarea capacităților administrative în domeniul proprietății industriale și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, Republica Moldova va întreprinde următoarele măsuri:

1. Digitalizarea și modernizarea serviciilor în domeniul protecției juridice a proprietății intelectuale, inclusiv în domeniul proprietății industriale (2025-2027);
2. Implementarea Planului Național de Acțiuni pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală;
3. Crearea unei subdiviziuni în cadrul AGEPI responsabile de cooperarea pentru respectarea drepturilor de proprietate intelectuală;
4. Consolidarea capacității instituționale a Observatorului respectării drepturilor de proprietate intelectuală prin extinderea membrilor Observatorului;
5. Îmbunătățirea mecanismului de colectare și analiză a datelor privind aplicarea drepturilor de PI și armonizarea indicatorilor statistici cu practicile EUIPO și Eurostat;
6. Elaborarea și implementarea unui program de formare în domeniul proprietății intelectuale pentru judecători, procurori, și alte persoane din sectorul justiției;
7. Consolidarea capacităților instituționale ale instituțiilor cu responsabilități în domeniul asigurării respectării drepturilor de PI;
8. Elaborarea unor recomandări privind evaluarea prejudiciilor cauzate de încălcarea drepturilor de PI;
9. Semnarea unui Memorandum de Înțelegere dintre AGEPI și EUIPO;
10. Digitalizarea și modernizarea serviciilor în domeniul protecției juridice a proprietății intelectuale;
11. Instruirea personalului AGEPI, mandatarilor autorizați și alți specialiști în domeniul PI privind aplicarea prevederilor din actele UE transpuse (în domeniul mărcilor, desenelor, brevetelor de invenție, soiurilor de plante, topografiilor produselor semiconductoare, secretelor comerciale);
12. Alinierea procedurilor AGEPI la standardele EUIPO și implementarea practicilor comune EUIPN;
13. Instituirea și funcționalizarea Comisiei de anulări și decăderi;
14. Instituirea sistemului de verificare a conformității produselor cu indicații geografice protejate cu caietele de sarcini (produse agricole, inclusiv produse alimentare, produse artizanale și industriale);
15. Creșterea nivelului de informare și conștientizare privind sistemul de protecție a secretelor comerciale;
16. Aderarea la Convenția Europeană de Brevete (CBE);
17. Integrarea în Organizația Europeană de Brevete (OEB);

Realizarea unui Studiu de fezabilitate privind aderarea Republicii Moldova la Sistemul Brevetului Unitar.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru modificarea legislației naționale relevante în domeniu, sursele financiare acoperite din bugetul de stat constituie 1,623 mii lei (se referă la anexa A).

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru implementarea acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative, sursele financiare necesare ajung la 19557 mii lei din care acoperite din bugetul de stat constituie 5797mii lei, iar 13760 mii lei vor fi parțial acoperite de către Proiectul UE ”Consolidarea drepturilor de proprietate intelectuală în Moldova și Ucraina” (EU4IP), Proiectul “Swiss Partnership Moldova”, Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale, Organiza’ia Europeană de Breveteși Oficiul Uniunii Europene de Proprietate Intelectuală (EUIPO) (se referă la anexa B).

Programul Național de Aderare al Republicii Moldova la Uniunea Europeană (2025-2029)

Cluster 2. Piața Internă

Capitolul 8 – Politica în domeniul concurenței

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova dispune de un anumit nivel de pregătire în domeniul politicii de concurență, înregistrând progrese pe parcursul perioadei de raportare. Aceste progrese au vizat, în mod special, modificările suplimentare aduse Legii concurenței și cadrului legislativ aferent practicilor anticoncurențiale, concentrărilor economice și ajutorului de stat, concretizate prin adoptarea reglementărilor privind organizarea și funcționarea Consiliului Concurenței, precum și a celor referitoare la controlul concentrărilor economice.

Capitolul 8 „Politica în domeniul concurenței” reflectă angajamentul Republicii Moldova de a alinia cadrul său juridic la standardele Uniunii Europene, cu scopul de a garanta un mediu concurențial sănătos și echitabil. Acesta detaliază măsurile necesare pentru prevenirea și combaterea practicilor anticoncurențiale, reglementarea concentrărilor economice și asigurarea unei gestionări transparente a ajutoarelor de stat. De asemenea, este abordat cadrul de autorizare, monitorizare și raportare a ajutoarelor de stat acordate beneficiarilor din toate sectoarele economiei, precum și reglementarea competențelor și activității Consiliului Concurenței, un actor esențial în aplicarea corectă a legislației în domeniul concurenței.

În domeniul practicilor anticoncurențiale, cadrul juridic european impune reguli clare împotriva abuzului de poziție dominantă și a acordurilor anticoncurențiale, reglementări care sunt transpuse în legislația națională. În ceea ce privește concentrările economice, legislația națională reglementează fuziunile și achizițiile care pot modifica structura pieței, stabilind proceduri de notificare și evaluare a acestora pentru a preveni efectele negative asupra concurenței. Cadrul juridic prevede, de asemenea, o procedură detaliată de autorizare și monitorizare a ajutoarelor de stat, în care sunt stabilite condițiile în care statul poate interveni în sprijinul anumitor sectoare economice, asigurându-se că aceste ajutoare nu distorsionează concurența și sunt conforme cu reglementările europene. Aceste domenii sunt reglementate printr-o serie de legi și acte normative care stabilesc responsabilități clare pentru autoritățile competente, creând un sistem coerent care contribuie la realizarea unui mediu concurențial echitabil, transparent și conform standardelor Uniunii Europene. Fiecare domeniu este reglementat prin proceduri precise care garantează transparența și eficiența în aplicarea normelor de concurență.

În scopul alinierii complete la acquis-ul Uniunii Europene, Republica Moldova pune în aplicare un set de măsuri pentru a asigura transpunerea integrală a normelor europene, care vizează atât prevenirea abuzurilor de poziție dominantă, cât și reglementarea concentrațiilor economice, un domeniu deosebit de important pentru menținerea unei piețe libere și competitive. Totodată, accentul este pus pe transparența și eficiența proceselor de monitorizare și raportare a ajutoarelor de stat,

astfel încât orice sprijin financiar acordat beneficiarilor să respecte principiile concurenței și să nu distorsioneze piața.

În paralel, după finalizarea negocierilor, dar până la data aderării, Republica Moldova își va continua reformele instituționale, asigurându-se că autoritățile competente, în special Consiliul Concurenței, dispun de instrumentele necesare pentru aplicarea eficientă a legislației, iar capacitățile acestora sunt consolidate în mod continuu, pentru a răspunde cerințelor Uniunii Europene.

Nivelul de aliniere al actelor UE (capitolul 8)

52023XC0331(01)	52008XC0702(01)	52024XC01645	02005XC1222(03)-20150806	52014XC0731(01)
31998Y0206(01)	32003R0001	32022R0720	32014R0316	32023R1067
32023R1066	32010R0461	31971R2821	52022XC0630(01)	52014XC0328(01)
52011XC0114(04)	52009XC0224(01)	52024XC01645	32019L0001	52004XC0427(04)
52014XC0830(01)	31979Y0103(01)	32004R0773	52006XC0901(01)	52006XC1208(04)
52011XC1020(02)	32004R0139	32023R0914	52008XC0416(08)	52023XC0505(01)
52008XC1022(01)	12012E/TXT	52016XC0719(05)	32023R2831	32015R1589
32004R0794	52003XC1209(02)	52012XC0111(021)	52012XC0111(03)	32023R2832
52021XC0429(01)	52008XC0119(01)	52013XC1115(011)	52009XC1027(01)	52008XC0722(04)
52009XC0611(01)	52009XC0326(01)	52009XC0819(03)	LINK	02013R1408-20241216

52023XC01446	31991R1534	32009R0487	52011SC1216	52005XC0305(02)
52008XC1018(03)	52004XC0205(02)	32014L0104	52013XC0613(04)	02010XC0528(01)-20230417
52022XC1004(02)	52022XC0930(02)	52018XC0719(01)	52019XC0723(01)	52002XC0522(04)
32014R0651	32022R2472	52023XC0602(01)	52022XC1028(03)	52021XC1216(04)
52009XC0811(01)	52009XC0811(02)	52008XC0620(02)	52012XC1219(01)	32006L0111
52022XC0218(03)	52020XC0925(01)	32010D0787	52023XC0131(01)	32016R2338
52014XC0329(01)	52004XC0117(01)	52017XC0413(01)	C2008/317/08	52014XC0404(01)
52023XC0711(01)	32022R2586	52013XC0730(01)	52010XC1207(04)	52009XC0115(01)
LINK	LINK	LINK	LINK	LINK
LINK	LINK	LINK	LINK	LINK
LINK				

verde - (transpus total), **galben** (transpus parțial), alb (netranspus)

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ național în domeniul concurenței și ajutorului de stat este reglementat de Legea concurenței nr. 183/2012 și Legea nr. 139 /2012 cu privire la ajutorul de stat, adoptate în anul 2012. Adicional, procesul de aplicare a legislației în domeniu a fost asigurat prin elaborarea și adoptarea regulamentelor necesare implementării legilor, ce au avut drept scop armonizarea cadrului

național de reglementare a domeniului concurenței și ajutorului de stat la prevederile comunitare din domeniu.

În Republica Moldova, Legea concurenței nr. 183/2012 stabilește cadrul juridic în domeniul concurenței și reglementează protecția concurenței, inclusiv prevenirea și combaterea practicilor anticoncurențiale, precum:

- acordurile anticoncurențiale interzise de art. 5, care includ dispozițiile art. 101 din TFUE;
- abuzul de poziție dominantă interzis de art. 11, care include dispozițiile art. 102 din TFUE;
- concurența neloială interzisă prin art. 15-19;
- realizarea concentrărilor economice pe piață, ca instrument pentru protejarea, menținerea și stimularea concurenței, în scopul promovării intereselor legitime ale consumatorilor.

Legea stabilește, de asemenea, cadrul juridic pentru activitatea și competențele Consiliului Concurenței, precum și răspunderea pentru încălcările legislației concurențiale. Consiliul Concurenței are competență exclusivă de a adopta decizii, de a reglementa, interzice, interveni, inspecta și sancționa încălcările legislației privind concurența, ajutorul de stat și publicitatea, în limitele stabilite de lege.

Pentru a armoniza legislația în domeniul concurenței din Republica Moldova cu acquis-ul UE, pe 20 iulie 2023 au fost adoptate amendamente la Legea Concurenței nr. 183/2012. Aceste amendamente aliniază prevederile Legii cu Directiva (UE) 2019/1 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018, care vizează întărirea capacității autorităților de concurență ale statelor membre de a acționa ca aplicatori mai eficienți ai legislației și asigurarea funcționării corecte a pieței interne. Amendamentele au intrat în vigoare pe 18 septembrie 2023, iar anumite dispoziții urmează să intre în vigoare în 2026.

Printre cele mai importante aspecte care au fost modificate în Legea concurenței nr. 183/2012, se pot menționa următoarele:

Ca element novator, noile modificări instituie dreptul de aplicare a procedurii simplificate în cazurile de acordare a tratamentului favorabil întreprinderilor sau asociațiilor de întreprinderi care recunosc săvârșirea unei practici anticoncurențiale, interzise de art. 5 și art. 11 din Legea nr. 183/2012. O altă modificare importantă vizează dreptul Consiliului Concurenței de a-și stabili prioritățile pentru îndeplinirea sarcinilor de aplicare a prevederilor Legii concurenței nr. 183/2012, în funcție de impactul potențial asupra concurenței efective, de interesul public sau de importanța strategică a sectorului economic vizat.

Pentru a asigura controlul concentrărilor economice care ar putea avea impact asupra concurenței, s-au majorat pragurile de notificare a concentrărilor economice care cad sub incidența Legii nr. 183/2012.

În ceea ce privește instrumentele pe care autoritatea de concurență le poate utiliza în investigarea cazurilor, recente modificări vor permite autorității de concurență să utilizeze interviul mai eficient ca instrument de investigație și să aplice sancțiuni pentru prezentarea de informații neautentice, incomplete, sau care induc în eroare, sau pentru neprezentarea informațiilor solicitate în cazul unui interviu desfășurat în cadrul investigației.

Totodată, au fost stabilite și concretizate, doar pentru carteluri, condițiile de aplicare a programului de clemență și posibilitatea de solicitare a unui număr de ordine pentru a asigura prioritatea în ceea ce privește înregistrarea cererilor de clemență.

Un alt aspect modificat a vizat armonizarea nivelului de bază al amenzilor stabilite de Legea nr. 183/2012 pentru încălcarea normelor de procedură și a normelor materiale ale legislației concurențiale, la nivelul stabilit în UE, de 5% și respectiv 10% din cifra de afaceri totală obținută în anul anterior sancționării. Însă, aceste modificări urmează să intre în vigoare începând cu 18 august 2026.

În strânsă legătură cu modificările deja adoptate, procesul legislativ avansează către o reformă amplă, orientată spre consolidarea cadrului normativ în domeniul concurenței și ajutorului de stat. Un pilon central al acestui demers îl reprezintă revizuirea legislației în domeniul concurenței.

Noua versiune a legii urmărește alinierea deplină la articolele 101 și 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și la Directiva (UE) 2019/1 (ECN+), integrând, totodată, prevederi din regulamentele europene relevante, inclusiv Regulamentul (CE) nr. 1/2003, Regulamentul (CE) nr. 773/2004, Regulamentul (CE) nr. 139/2004 privind concentrările economice și Regulamentul (UE) nr. 2023/914. Amendamentele propuse urmăresc clarificarea tipologiilor de încălcări aferente concentrărilor economice, instituirea unor reguli mai transparente privind accesul la dosarele de caz, precum și perfecționarea competențelor de investigare, aplicare a sancțiunilor și control judiciar al deciziilor instituției, consolidând în același timp independența operațională și financiară a Consiliului Concurenței.

La 20 noiembrie 2025, proiectul pentru modificarea unor acte normative (modificarea legislației în domeniul concurenței) se află în faza finală de elaborare, fiind deja transmise Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării pentru a fi supuse consultării publice.

Concomitent, în contextul obținerii de către Republica Moldova a statutului de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană, a fost inițiat un amplu proces de transpunere a cadrului normativ al Uniunii Europene și la nivelul legislației secundare naționale.

În acest context, prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 9/2024 a fost adoptat Regulamentul privind aplicarea procedurii simplificate în cazurile de acordare a tratamentului favorabil întreprinderilor sau asocierilor de întreprinderi. Regulamentul stabilește procedura simplificată aplicabilă în situațiile în care întreprinderile recunosc săvârșirea unei practici

anticoncurențiale interzise de art. 5 și art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012, beneficiind de o reducere a amenzii cuprinsă între 10% și 30% din nivelul de bază al acesteia.

În aceeași ordine de idei, prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 2/2025 a fost aprobat noul Regulament privind concentrările economice. Pentru a asigura corelarea cu modificările recente aduse Legii concurenței nr. 183/2012, noul regulament instituie norme procedurale clare privind notificarea concentrărilor economice, utilizarea procedurii simplificate, desfășurarea investigațiilor, precum și elemente procedurale esențiale, inclusiv suspendarea termenelor de examinare. Totodată, regulamentul introduce mecanisme de flexibilitate, permițând părților notificatoare trecerea de la procedura generală la procedura simplificată, în conformitate cu practicile și standardele relevante ale Uniunii Europene.

Un pas esențial în acest proces de aliniere îl constituie și adoptarea Hotărârii Plenului Consiliului Concurenței nr. 06/2025 privind aprobarea Instrucțiunii referitoare la regulile de acces la dosar. Instrucțiunea stabilește domeniul de aplicare, procedura și modalitatea de realizare a accesului la dosar, informațiile la care se permite accesul și informațiile inaccesibile, subiecții care sunt beneficiarii dreptului de acces la dosar, tratamentul informațiilor confidențiale, dreptul de acces la documente pentru autorul plângerii privind încălcările legislației concurențiale sau altor părți implicate în procedurile privind concentrările economice.

În continuarea măsurilor menționate, a fost adoptată Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 07/2025 privind aprobarea Instrucțiunii privind definirea pieței relevante în domeniul concurenței. Instrucțiunea stabilește domeniul de aplicare, metodologia generală de definire a pieței produselor și a pieței geografice, procedura de definire a pieței, tipurile de elemente de probă utilizate, precum și modalitățile de aplicare în circumstanțe specifice. Totodată, Instrucțiunea constituie cadrul metodologic detaliat pentru definirea piețelor relevante, incluzând adaptări la particularitățile piețelor digitale, și completează reglementările generale ale Legii concurenței nr. 183/2012, stabilind criteriile și elementele de probă utilizate în procedurile de evaluare a piețelor. Adoptarea acesteia contribuie la creșterea transparenței procesului decizional, la uniformizarea practicilor interne și la eficientizarea evaluărilor în materie de concurență, oferind părților interesate claritate cu privire la criteriile și probele utilizate în definirea piețelor relevante.

Referitor la **domeniul ajutorului de stat**, Legea nr. 139/2012 stabilește cadrul juridic privind modalitățile de autorizare, monitorizare și raportare a ajutorului de stat acordat beneficiarilor din toate sectoarele economiei naționale, în vederea menținerii unui mediu concurențial normal. Cadrul secundar în domeniu cuprinde 26 de acte normative, dintre care 24 acte care transpun acquis-ul relevant al Uniunii Europene în domeniul ajutorului de stat, inclusiv reglementări privind:

- Regulile procedurale detaliate referitoare la notificarea ajutoarelor de stat și desfășurarea investigațiilor;
- Formele specifice de ajutor de stat;
- Registrul național al ajutoarelor de stat;

- Criteriile de evaluare a compatibilității măsurilor de ajutor de stat cu mediul concurențial normal (intensitate, valoare etc.) pe categorii de ajutoare de stat.

Este necesar de menționat că, la data de 24 noiembrie 2023, prin Legea nr. 341/2023, a fost modificată Legea nr. 139/2012 privind ajutorul de stat. Modificările importante prevăzute în lege au vizat majorarea pragului ajutoarelor de minimis la nivelul pragului stabilit în Uniunea Europeană.

O altă prevedere importantă se referă la instituirea procedurii de notificare simplificată pentru anumite modificări ale ajutorului de stat existent, în cazul în care sunt întrunite cerințele stabilite de Legea nr. 139/2012. Noile prevederi ale Legii nr. 139/2012 stabilesc modul de calcul al dobânzii pentru ajutorul de stat acordat ilegal, care urmează să fie recuperat.

Având în vedere atât modificările operate prin Legea nr. 341/2023, cât și necesitatea transpunerii complete a normelor primare ale Uniunii Europene în domeniul ajutorului de stat, a fost demarat procesul de elaborare a unei noi Legi privind ajutorul de stat.

Potrivit deciziei adoptate în ședința secretarilor generali din 08 decembrie 2025, proiectul noii Legi privind ajutorul de stat la data de 16 decembrie 2025 a fost plasat în sistemul informațional e-Legiferare – legiferare.gov.md și remis spre consultare publică.

Astfel în 2025, este elaborată o nouă Lege privind ajutorul de stat, care va transpune articolele 93 și 107–109 din TFUE și va integra prevederile Regulamentului (UE) 2015/1589 și ale Regulamentului (CE) nr. 794/2004, precum și principalele comunicări ale Comisiei Europene referitoare la recuperarea ajutoarelor ilegale, transparență, garanții și secret profesional.

La 20 noiembrie 2025, proiectul noii Legi privind ajutorul de stat se află în faza finală de elaborare, fiind deja transmise Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării pentru a fi supusă consultării publice.

Cât privește cadrul normativ secundar, este de menționat că, prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 06/2024, a fost aprobat noul Regulament privind ajutorul de minimis, la 5 septembrie 2024. Regulamentul privind ajutorul de minimis transpune parțial Regulamentul (UE) 2023/2831 al Comisiei din 13 decembrie 2023 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis și stabilește elementele obligatorii ale schemelor de ajutor de minimis, precum și regulile privind cumularea ajutoarelor de minimis, evidența, raportarea și monitorizarea acestora.

Totodată, Regulamentul stabilește că, la actualizarea ajutoarelor de minimis acordate în tranșe, va fi aplicată rata de scont calculată conform Metodologiei de stabilire a ratelor de referință și de scont.

Astfel, prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 07 din 5 septembrie 2024, a fost aprobată Metodologia de stabilire a ratelor de referință și de scont. Metodologia prevede modalitatea

de stabilire a ratei de scont, care va fi aplicată la calculul valorii prezente nete a ajutorului de stat sau a ajutorului de minimis acordat în tranșe. Totodată, este prevăzut modul de determinare a ratelor de referință pentru calcularea dobânzii aferente ajutorului de stat care urmează a fi recuperat în temeiul unei decizii de recuperare, precum și a valorii ajutorului de stat sau ajutorului de minimis acordat sub formă de împrumuturi cu dobânzi preferențiale sau garanții în condiții preferențiale, în cazul lipsei unui indicator de referință adecvat pe piață.

Prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 1 din 02 ianuarie 2025 a fost aprobat Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat. Regulamentul transpune cadrul UE relevant, stabilește procedura de notificare, procedura simplificată de notificare, conținutul formularelor de notificare și al plângerii referitoare la presupuse ajutoare de stat ilegale sau la presupusa utilizare abuzivă a ajutoarelor de stat, procedura de investigație, procedura de evaluare a compatibilității ajutorului de stat cu mediul concurențial normal, adoptarea și publicarea deciziilor în domeniul ajutorului de stat, raportarea, monitorizarea și recuperarea ajutorului de stat ilegal sau a ajutorului de stat utilizat abuziv.

Totodată, Regulamentul menționat reglementează procedura simplificată de notificare pentru anumite modificări aduse ajutoarelor de stat existente, în sensul prevăzut de art. 81 din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. Aceasta procedură este una inovativă pentru Republica Moldova, care în sine constituie un nou instrument de eficientizare și accelerare a procedurii de notificare a ajutorului existent.

Prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 05/2025 a fost aprobat Regulamentul privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate. Actul stabilește condițiile în care ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate pot fi considerate compatibile cu mediu concurențial normal, procedura de evaluare a ajutoarelor de stat pentru salvare, ajutoare de restructurare și sprijin temporar pentru restructurare, raportarea și monitorizarea ajutoarelor pentru întreprinderile nefinanciare.

Prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 04/2025 a fost aprobat Regulamentul privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru serviciile poștale. Regulamentul stabilește cadrul normativ pentru evaluarea compatibilității cu mediul concurențial normal a condițiilor în care furnizorii de servicii poștale sunt compensați pentru costurile suportate. Obiectivul Regulamentului este de a susține competitivitatea în economia națională, de a asigura diversitatea ofertei pentru consumatori, o calitate mai bună și prețuri mai mici, contribuind totodată la consolidarea coeziunii economice și sociale și la diminuarea anumitor inegalități.

1.2. Cadrul administrativ

Consiliul Concurenței și Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED) sunt instituțiile coordonatoare ale Capitolului 8: „Politica în domeniul concurenței”, ce cuprinde acțiuni și măsuri de implementare care reflectă angajamentele relevante domeniului concurență și ajutor de

stat, fiind responsabile direct de realizarea sarcinilor prioritare în contextul implementării cerințelor de aderare la Uniunea Europeană.

Conform Acordului de Asociere RM-UE, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de a menține o autoritate independentă din punct de vedere operațional, cu resurse umane și financiare adecvate pentru a aplica eficient legile cu privire la concurență și ajutor de stat. În contextul procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, Consiliului Concurenței îi revin sarcinile specifice și prioritare ce țin de implementarea cerințelor de aderare la Uniunea Europeană în domeniul concurenței și ajutorului de stat. Capitolul de concurență se consideră unul din cele prioritare pentru Uniunea Europeană în procesul negocierilor de aderare.

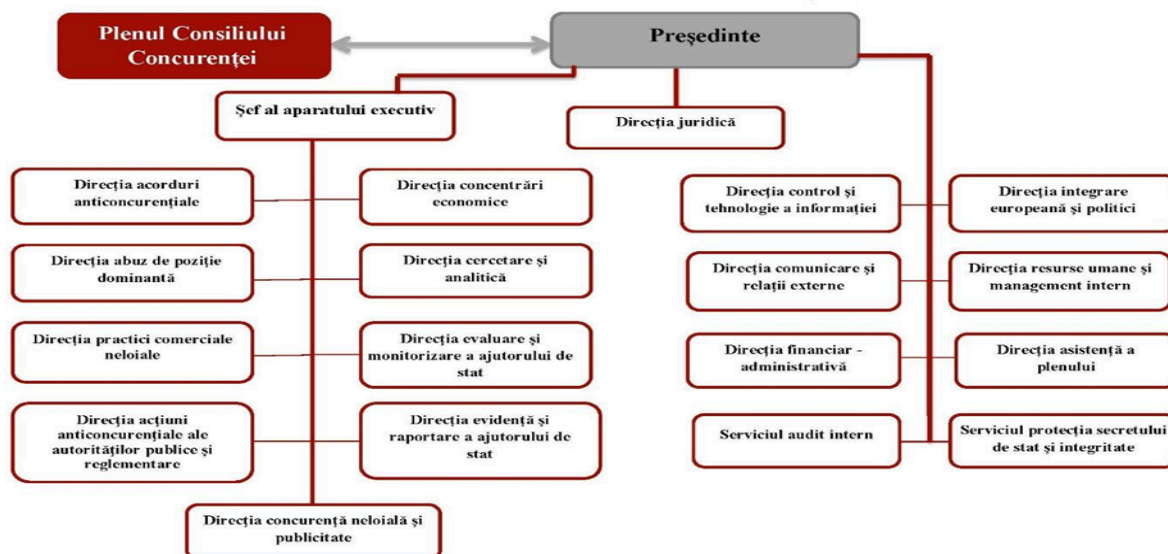
Art. 32 din Legea concurenței 183/2012, stipulează faptul că Consiliul Concurenței este o autoritate publică autonomă, responsabilă față de Parlament, ce asigură aplicarea și respectarea legislației din domeniul concurenței, ajutorului de stat și publicității în limitele competenței sale, precum și din domeniul practicilor comerciale neloiale dintre întreprinderi la furnizarea produselor agricole și alimentare. Consiliul Concurenței este persoană juridică, cu bilanț propriu, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat și cu denumirea sa. Activitatea Consiliului Concurenței se exercită pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Data fiind importanța unui mediu concurențial sănătos pentru bunăstarea consumatorilor, pentru dezvoltarea economiei naționale, precum și pentru atragerea investițiilor străine în economia națională – rolul Consiliului Concurenței este unul crucial.

În anul 2023, a fost efectuată analiza activității instituționale, a proceselor și procedurilor necesare de implementat în cadrul autorității, a volumului de muncă a angajaților din cadrul subdiviziunilor, a numărului de personal angajat la moment, a sarcinilor noi atribuite Consiliului Concurenței, inclusiv prin efectuarea evaluării externe în format de „peer-review”, desfășurat de către o echipă de experți internaționali contractați de către Delegația Uniunii Europene în Moldova. Recomandările pregătite de către experți se referă, printre altele și la modificarea structurii Consiliului Concurenței. În urma analizei efectuate și a recomandărilor din partea experților europeni, a apărut necesitatea elaborării unui nou proiect al structurii organizatorice a Consiliului Concurenței. Noua structură organizatorică a Consiliului Concurenței a fost aprobată în ședința Parlamentului Republicii Moldova din 18.07.2024 (Hotărârea Parlamentului nr. 194 din 18.07.2024, publicată în Monitorul Oficial nr. 314-317 din 23.07.2024).

Organigrama Consiliului Concurenței

ORGANIGRAMA CONSILIULUI CONCURENȚEI

Conducerea autorității de concurență din Republica Moldova este realizată de către organul decizional – Plenul Consiliului Concurenței.

Plenul Consiliului Concurenței este un organ colegial decizional compus din 5 membri, inclusiv un președinte și doi vicepreședinți, care sunt, respectiv, președinte și vicepreședinți ai Consiliului Concurenței. Membrii Plenului Consiliului Concurenței exercită funcții de demnitate publică, conform Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199/2010.

Conform art. 42 din Legea concurenței nr. 183/2012, membrii Plenului Consiliului Concurenței, inclusiv președintele, sunt numiți în funcție prin hotărâre a Parlamentului, la propunerea Președintelui Parlamentului, cu avizul comisiei parlamentare de profil (Comisia Economie, Buget și Finanțe).

Aparatul executiv al Consiliului Concurenței este compus din subdiviziuni specializate și operaționale și, după caz, subdiviziuni teritoriale. Personalul Aparatului executiv al Consiliului Concurenței include funcționari publici, care cad sub incidența Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, și personal de deservire tehnică, ale cărui drepturi și obligații sunt reglementate de legislația muncii.

Conform recentelor modificări legislative, Consiliului Concurenței i s-au adăugat atribuții, pentru realizarea deplină a funcțiilor sale, precum și asigurarea implementării și respectării prevederilor Legii concurenței nr. 183/2012, Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139 din 15.06.2012, Legii cu privire la publicitate nr. 62 din 17.03.2022, Legii cu privire la comerțul interior nr. 231 din 23.09.2010 și a Codului transportului feroviar nr. 19 din 03.02.2022.

Astfel, personalul din cadrul Consiliului Concurenței va realiza sarcini de complexitate medie, înaltă și majoră în domeniul concurenței, în domeniul controlului asupra modului de utilizare a resurselor financiare publice la acordarea ajutoarelor de stat, în domeniul publicității, a stabilirii, examinării, aplicării interdicțiilor și sancționării practicilor comerciale neloiale, precum și în domeniul de reglementare a transportului feroviar, fapt pentru care trebuie să posede cunoștințe aprofundate în mai multe arii de expertiză, să manifeste abilități de analiză a datelor complexe, a fenomenelor și a proceselor, să soluționeze probleme de complexitate majoră în domeniul de competență, să dispună de autonomie în exercitarea sarcinilor și să reprezinte interesele autorității de concurență în instanța de judecată. Funcția de bază în cadrul Consiliului Concurenței este de controlor de stat.

Totodată, pe lângă un management calitativ al autorității, un colectiv de personal foarte bine calificat în domeniul economic, juridic și cu o capacitate analitică foarte bine dezvoltată, este mai mult decât necesar. La finele anului 2025, capacitatea administrativă a Consiliului Concurenței în partea de resurse umane este reflectată în tabelul de mai jos:

Nr/o	Subdiviziuni	Nr. de unități conform schemei de încadrare	Nr. de persoane active 26.11.2025	Gradul de ocupare a funcțiilor % 26.11.2025	Nr. de funcții vacante și temporar vacante	Nr de persoane implicate în elaborarea si implementarea legislației UE	Nr de angajați necesari în vederea elaborării si implementării legislației UE
1.	Aparatul Executiv	1	0	0%	1	0	1
2.	Direcția juridică	10	5	50%	5	4	6
3.	Direcția acorduri anticoncurențiale	9	5	55,6%	4	2	5
4.	Direcția abuz de poziție dominantă	9	5	55,6%	4	4	4
5.	Direcția practici comerciale neloiale	5	2	40%	3	0	1

6	Direcția acțiuni anticoncurențiale ale autorităților publice și reglementare	8	3	37,5%	5	1	2
7.	Direcția concentrări economice	8	4	50%	4	4	4
8.	Direcția concurență neloială și publicitate	6	2	33,3%	4	0	1
9.	Direcția cercetare și analitică	7	2	28,6%	5	1	1
10.	Direcția evaluare și monitorizare a ajutorului de stat	10	7	70%	3	5	6
11.	Direcția evidență și raportare a ajutorului de stat	6	4	66,7%	2	4	2
12.	Direcția control și tehnologie a informației	5	2	40%	3	0	1

13.	Direcția integrare europeană și politici	5	4	80%	1	1	1
14.	Direcția comunicare și relații externe	5	3	60%	2	1	1
15.	Direcția resurse umane și management intern	7	6	86%	1	1	1
16.	Direcția asistență a plenului	5	3	60%	2	0	2
17.	Direcția financiar-administrativă	6	3	50%	3	0	0
18.	Serviciul protecția secretului de stat și integritate	2	1	50%	1	1	1
19.	Serviciul audit intern	1	0	0%	1	0	0
Total		115	61	53%	54	29	40

În plus, în 2024, a fost lansat un proiect Twinning în parteneriat cu autoritățile de concurență din România, Polonia și Lituania. Acest proiect va oferi Moldovei expertiză și suport pentru îmbunătățirea eficienței instituționale, alinierea practicilor de aplicare a legii la standardele UE și întărirea capacității în domeniul controlului concurenței și ajutoarelor de stat.

În anul 2024, Consiliul Concurenței a făcut un pas important în lupta împotriva corupției, obținând certificatul pentru implementarea standardului internațional anti-mită ISO 37001:2016, care confirmă angajamentul instituției de a combate riscurile de corupție și de a se alinia celor mai bune practici europene. Scopul acestui standard este de a ajuta organizațiile să implementeze, să mențină și să îmbunătățească un sistem de management care să prevină, să detecteze și să răspundă la riscurile de corupție și mită. Alinierea Consiliului Concurenței la standardul ISO 37001 s-a realizat cu suportul Institutului de Standardizare din Moldova și al programului USAID Reforme Instituționale și Structurale în Moldova (MISRA).

În perioada 16 ianuarie – 10 noiembrie 2025, Consiliul Concurenței a fost supus unei evaluări instituționale realizate de CNA, proces care a urmărit identificarea și analizarea eventualelor vulnerabilități. În urma evaluării, au fost formulate recomandări orientate spre reducerea riscurilor de corupție. Ca urmare, a fost elaborat Planul de Integritate, aprobat prin Ordinul nr. 59 din 09.12.2025. Planul de Integritate consolidează capacitatea instituțională de prevenire a corupției printr-un set complex de măsuri care vizează controlul proceselor interne și dezvoltarea unui comportament profesional integru. Prin monitorizarea continuă și evaluarea indicatorilor stabiliți, autoritatea dispune de mecanismele necesare pentru a identifica și corecta prompt vulnerabilitățile

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

În agenda preliminară pentru reuniunea de screening bilateral, sunt incluse 161 de acte UE, dintre care: 1 Tratat, 51 Regulamente, 5 Directive, 3 Decizii, și 101 acte UE neobligatorii de clarificare a acțiunilor UE (recomandări, avize, comunicări, ghiduri și alte tipuri de acte). Dintre acestea, la etapa actuală sunt transpuse integral în legislația națională 5 acte neobligatorii, parțial transpuse 22 de acte obligatorii și 29 de acte UE neobligatorii, iar 38 de acte obligatorii și 71 de acte neobligatorii nu au fost transpuse în legislația națională.

Astfel, în PNA sunt planificate 96 acte UE, care urmează a fi transpuse în perioada anilor 2025-2026 în 69 de acte naționale primare și secundare (conform calendarului prevăzut în Anexa A).

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul parcursului european al Republicii Moldova, armonizarea legislației naționale cu noile reglementări ale acquis-ului UE constituie o prioritate. Pe lângă adoptarea actelor normative

necesare, o provocare esențială pentru următorii ani este asigurarea implementării eficiente și practice a acestora.

Astfel, Comisia Europeană, în Raportul de țară pe 2025 privind Republica Moldova, constată că Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire în domeniul politicii de concurență și vine cu următoarele recomandări – Republica Moldova urmează:

- să continue alinierea cadrului legislativ la acquis-ul UE în materie de practici anticoncurențiale („antitrust”), și concentrări, în special în ceea ce privește revocarea membrilor Plenului Consiliului Concurenței, nivelul amenzilor care pot fi aplicate, precum și consolidarea generală a competențelor Consiliului Concurenței pentru a asigura o aplicare mai eficientă a legislației

- să continue alinierea cadrului legislativ la acquis-ul UE în domeniul ajutorului de stat, să sporească transparența acordării ajutoarelor de stat, să armonizeze în continuare schemele de ajutor de stat existente cu acquis-ul UE și să asigure actualizarea și funcționarea deplină a registrului ajutoarelor de stat, care să permită raportarea în format digital a tuturor ajutoarelor de stat, inclusiv a ajutoarelor de minimis;

- să continue consolidarea capacităților administrative și instituționale ale Consiliului Concurenței, inclusiv prin implementarea unui sistem electronic de gestionare a dosarelor și integrarea unor instrumente IT de investigare forensic, în conformitate cu standardele UE, precum și prin asigurarea resurselor, formării și autonomiei necesare pentru aplicarea eficientă a legislației în domeniul concurenței.

În acest scop și în vederea asigurării unui nivel de protecție și de respectare a legislației în domeniul concurenței și ajutorului de stat echivalent celui existent în Uniunea Europeană, Consiliul Concurenței își propune:

- **Combaterea acordurilor anticoncurențiale.** Consiliul Concurenței va implementa programe de instruire direcționate spre creșterea capacităților de depistare și investigare a acordurilor anticoncurențiale, inclusiv cartelurilor.

Consiliul Concurenței va adopta metode moderne de analiză a piețelor și de screening pentru a identifica semnele acordurilor anticoncurențiale, facilitând detectarea mai eficientă a cartelurilor. Vor fi implementate măsuri pentru creșterea eficienței desfășurării inspecțiilor, utilizând instrumente avansate de IT forensic care să sprijine identificarea și colectarea probelor relevante.

Un element central va fi dezvoltarea și promovarea unei politici de clemență, menite să încurajeze companiile să coopereze și să denunce practicile anticoncurențiale. Totodată, vor fi organizate sesiuni de instruire pentru angajații Consiliului, astfel încât aplicarea legislației să fie consistentă cu practica și jurisprudență existente în Uniunea Europeană. Totodată, Consiliul va intensifica colaborarea internațională cu autorități similare din Uniunea Europeană, pentru schimbul de bune practici și informații esențiale despre cazurile transfrontaliere.

- **Abuzuri de poziție dominantă.** Consiliul Concurenței va intensifica monitorizarea piețelor pentru a identifica posibile abuzuri de poziție dominantă. Această monitorizare va include colectarea de date detaliate despre structura pieței, comportamentul principalilor jucători economici și impactul

acestora asupra concurenței. Consiliul va efectua analize comparative între piețele locale și cele europene pentru a detecta posibile eșecuri de piață determinate de structura pieței naționale și de barierele existente de intrare pe piață pentru concurenți.

Pentru investigarea abuzurilor, Consiliul va utiliza diferite metode de analiză economică, care trebuie să contribuie la determinarea impactului practicilor dominante asupra concurenței și asupra consumatorilor.

Consiliul va trebui să-și întărească capacitățile de colectare a datelor economice ce țin de structura și funcționarea piețelor, și va coopera cu experți naționali și internaționali pentru a prelua cele mai bune practici de analiză a piețelor.

Angajații Consiliului vor beneficia de instruiți specializate pentru a aborda cazurile complexe de abuzuri de poziție dominantă, iar resursele dedicate acestor investigații vor fi suplimentate.

– **Controlul concentrărilor economice** Consiliul Concurenței va optimiza procedurile pentru notificarea și analiza concentrărilor economice, asigurând transparența și eficiența procesului decizional. Capacitatea instituției de a efectua analize economice va fi consolidată prin instruirea angajaților existenți și recrutarea noilor angajați.

Totodată, Consiliul va organiza consultări regulate cu actorii economici și reprezentanții societății civile, pentru a asigura o aplicare echitabilă și predictibilă a normelor ce țin de concentrări economice.

– **Domeniul ajutorului de stat** Consiliul Concurenței își va consolida capacitățile de evaluare și monitorizare a măsurilor de ajutor de stat pentru a asigura aplicarea corectă a normelor Uniunii Europene la acordarea ajutoarelor.

Consiliul va moderniza Sistemul Informațional Automatizat „Registrul ajutoarelor de stat”. Acest sistem va asigura transparența totală și o raportare detaliată a tuturor formelor de ajutor, conform cerințelor europene.

Consiliul își va intensifica eforturile de identificare și investigare a ajutoarelor de stat ilegale, a ajutoarelor de stat incompatibile și a ajutoarelor de stat utilizate abuziv inclusiv prin aplicarea mecanismelor direcționate spre recuperarea unor astfel de ajutoare.

Totodată, Consiliul va continua organizarea sesiunilor de instruire pentru autorități locale și centrale, oferind suport practic pentru implementarea corectă a normelor europene în domeniul ajutoarelor de stat. În același timp, va fi intensificată cooperarea cu Comisia Europeană și alte autorități din statele membre ale UE pentru schimbul de bune practici și asigurarea respectării normelor UE în acest domeniu.

Având în vedere angajamentele asumate de Republica Moldova în procesul de integrare europeană, respectiv implementarea Agendei de Reformă 2025–2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025, Consiliul Concurenței își propune consolidarea capacității administrative și instituționale prin modernizarea și digitalizarea proceselor interne. În acest sens, instituția va își va consolida eforturile în vederea operaționalizării Sistemului electronic de gestionare a cazurilor, cu integrarea funcționalității de administrare a documentelor interne ale Autorității de concurență,

inclusiv a cazurilor inițiate de Consiliul Concurenței. Aceasta va permite automatizarea și digitalizarea integrală a activităților, reducerea eforturilor administrative, asigurarea trasabilității și securității datelor, precum și creșterea transparenței decizionale.

Totodată, integrarea instrumentelor IT pentru inspecții, în conformitate cu standardele Uniunii Europene, va spori capacitatea de aplicare eficientă a legislației în domeniul concurenței. Alinierea la standardele europene de digitalizare și concurență va consolida poziția Republicii Moldova în procesul de integrare europeană, va asigura respectarea termenelor legale și va garanta continuitatea reformelor instituționale.

În ceea ce privește angajarea de personal nou, conform art. 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 194/2024, se prevede că președintele Plenului Consiliului Concurenței va asigura realizarea atribuțiilor Consiliului Concurenței în conformitate cu structura organizatorică și efectivul-limită de personal aprobate prin prezenta hotărâre, în limita mijloacelor bugetare aprobate anual prin legea bugetului de stat.

În conformitate cu planurile bugetare pentru anul 2026, mijloacele bugetare aprobate pentru Consiliul Concurenței, destinate acoperirii cheltuielilor de personal, constituie suma de 28.8 mii lei. Aceste alocații sunt prevăzute pentru un efectiv de 84 de unități de personal, ceea ce reprezintă 70% din numărul total de posturi aprobate în organigrama instituției.

La data de 26 noiembrie 2025, în cadrul Consiliului Concurenței erau ocupate 66 de unități de personal, iar 54 de unități se aflau vacante sau temporar vacante. În aceste condiții, pentru anul 2026, ocuparea posturilor vacante constituie un obiectiv strategic prioritar, vizând consolidarea capacității instituționale, asigurarea aplicării eficiente a legislației în domeniul concurenței și alinierea la standardele Uniunii Europene.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 911 din 30 decembrie 2024, privind stabilirea moratorului temporar asupra încadrării personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante înregistrate, s-a instituit un moratoriu temporar, aplicabil și Consiliului Concurenței, pentru ocuparea a 50 de unități (moratoriul fiind cu titlu recomandabil).

Astfel, pentru anul 2026, se propune ca gradul de ocupare a personalului să fie de cel puțin 65 %, pentru a asigura îndeplinirea misiunii Consiliului Concurenței și realizarea sarcinilor prioritare în contextul implementării cerințelor de aderare la Uniunea Europeană.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În partea ce ține de acoperirea financiară a planurilor de viitor, costurile de implementare a unor acțiuni ce vizează elaborarea și implementarea cadrului legal pentru transpunerea actelor UE sunt acoperite din bugetul de stat, precum și din sursele de asistență externă, în special prevăzute în cadrul proiectului Twinning „Consolidarea capacităților instituționale ale Consiliului Concurenței pentru aplicarea politicii în domeniul concurenței și ajutorului de stat în conformitate cu cele mai bune practici ale UE”. Costurile totale au fost estimate la 24 675,18 mii lei, dintre care 9 912.11 mii

lei vor reveni acțiunilor aferente alinierii la acquis-ul UE (Anexa A), iar 14 762.59 mii lei sunt costuri de implementare (Anexa B).

4. Anexe

Anexa A

Anexa B

CLUSTER 2 „Piața internă”

Capitolul 9 „Servicii Financiare”

INTRODUCERE

*Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are **un anumit nivel de pregătire** în domeniul serviciilor financiare. Au fost înregistrate unele progrese în perioada de raportare prin adoptarea unei legislații pentru alinierea parțială la Directiva Solvabilitate II a UE.*

Acquis-ul Capitolului 9 privind serviciile financiare prevede norme aferente modului de autorizare, funcționare și supraveghere a entităților financiare și a piețelor reglementate. Entitățile financiare care fac obiectul acquis-ului conform acestui capitol pot activa în întreaga Uniune Europeană în conformitate cu principiile „pașaportului unic” și „controlului țării de origine”, fie prin înființarea sucursalelor, fie prin furnizarea de servicii pe o bază transfrontalieră. Reglementările UE aferente acestui capitol acoperă trei domenii majore pentru care se aplică aceste principii: servicii bancare, servicii de investiții și servicii de asigurări.

Prin urmare, la nivel național, autoritățile competente responsabile de coordonarea grupului de lucru aferent capitolului dat este Ministerul Finanțelor, de comun cu Banca Națională a Moldovei, Comisia Națională a Pieței Financiare și Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar.

Ministerul Finanțelor reprezintă autoritatea guvernamentală responsabilă de politicile în sectorul financiar bancar și nebancar, ce au drept scop îmbunătățirea și perfecționarea legislației naționale la cele mai bune practici și standarde UE în domeniu.

Banca Națională a Moldovei (BNM) este autoritatea publică autonomă subordonată Parlamentului, responsabilă de licențierea, reglementarea și supravegherea activității băncilor, și participanților profesioniști pe piața asigurărilor, infrastructurilor financiare precum și reprezintă autoritatea de rezoluție conform prevederilor cadrului normativ național. De asemenea, BNM reprezintă autoritatea responsabilă competentă de supravegherea suplimentară în cazul conglomeratelor financiare

Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) este autoritatea publică autonomă subordonată Parlamentului, responsabilă de licențierea, reglementarea și supravegherea activității societăților de investiții, fondurilor de pensii facultative, a platformelor de finanțare participativă, a pieței de capital în ansamblu, precum și de supravegherea modului de respectare de către entitățile din sectorul financiar a drepturilor consumatorilor de servicii financiare.

Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar (FGDSB) este o persoană juridică de drept public, care are drept obiectiv garantarea depozitelor constituite în bănci, aceasta fiind instituția responsabilă de punerea în aplicare a schemei de garantare a depozitelor bancare. De asemenea, începând cu anul 2020, FGDSB este administrator al Fondului de Rezoluție Bancară, având drept scop acumularea resurselor financiare pentru acoperirea necesităților legate de aplicarea eficace a instrumentelor de rezoluție.

Tabelul 1: Nivelul de transpunere a actelor UE (conform Anexei A)

<u>32022R2111</u>	<u>32022R2117</u>	<u>32022R2112</u>	<u>32022R2115</u>	<u>32022R2120</u>	<u>32022R2118</u>	<u>32022R2114</u>
<u>32022R2119</u>	<u>32022R2116</u>	<u>32022R1011</u>	<u>32016R1801</u>	<u>32016R0378</u>	<u>32016R0957</u>	<u>32017R1110</u>
<u>32017R1943</u>	<u>32024L0927</u>	<u>32013L0036</u>	<u>32013R0575</u>	<u>32014R0528</u>	<u>32021R0637</u>	<u>32024R3117</u>
<u>32016R1401</u>	<u>32021R1751</u>	<u>32016R0778</u>	<u>32017R0867</u>	<u>32021R1340</u>	<u>32016R1712</u>	<u>32016R1400</u>
<u>32021R1527</u>	<u>32016R1075</u>	<u>32015R0063</u>	<u>32019R0348</u>	<u>32018R1624</u>	<u>32016R0860</u>	<u>32014R0909</u>
<u>31991L0674</u>	<u>32014L0049</u>	<u>32009L0103</u>	<u>32009L0138</u>	<u>32018R0344</u>	<u>32001L0024</u>	<u>32002L0047</u>
<u>32002L0087</u>	<u>31997L0009</u>	<u>32014R0694</u>	<u>32014L0065</u>	<u>32014R0600</u>	<u>32018R0067</u>	<u>32014R0596</u>
<u>32017R1129</u>	<u>32019R0979</u>	<u>32009R1060</u>	<u>32011L0061</u>	<u>32009L0065</u>	<u>32010L0044</u>	<u>32010L0043</u>
<u>32015R0760</u>	<u>32016L0097</u>	<u>32016L2341</u>	<u>32001L0034</u>	<u>32020R1503</u>	<u>32013R0345</u>	<u>32024R0912</u>
<u>32017R1799</u>	<u>32025R1003</u>	<u>32012R0236</u>	<u>32012R0826</u>	<u>32012R0918</u>	<u>32010R0583</u>	<u>32013R0448</u>
<u>32013R0447</u>	<u>02019R1238-20240109</u>	<u>32021R0897</u>	<u>32021R0895</u>	<u>32021R0896</u>	<u>32021R0473</u>	<u>32015R2365</u>
<u>32016R0101</u>	<u>32022R2257</u>	<u>32019L2162</u>	<u>32022R2059</u>	<u>32022R2058</u>	<u>32022R2060</u>	<u>32015R0585</u>
	<u>32022R2580</u>	<u>32022R2581</u>	<u>32014R1151</u>	<u>32016R0709</u>	<u>32016R0438</u>	<u>32014L0059</u>
<u>32021R1456</u>	<u>32017R0389</u>	<u>32021R0023</u>	<u>32016R1450</u>	<u>31998L0026</u>	<u>32021R0622</u>	<u>32021R0763</u>
<u>32017R0390</u>	<u>32017R0391</u>	<u>32017R0392</u>	<u>32017R0393</u>	<u>32017R0394</u>	<u>32018R1229</u>	<u>32019R2088</u>
<u>32013R0231</u>	<u>32022R0858</u>	<u>32012R0648</u>	<u>32023R0606</u>	<u>32022R1288</u>	<u>32013R0149</u>	<u>32013R0153</u>
<u>32015R0500</u>	<u>32015R2013</u>	<u>32015R2015</u>	<u>32015R2012</u>	<u>32015R0035</u>	<u>32015R0460</u>	<u>32015R0499</u>
<u>32015R0462</u>	<u>32015R2014</u>	<u>32022L2556</u>	<u>32022R0858</u>	<u>32015R2016</u>	<u>32015R2017</u>	<u>32023R0895</u>
<u>32022R2554</u>	<u>32019R2033</u>	<u>32019R0980</u>	<u>32020R1273</u>	<u>32020R1272</u>	<u>32020R0852</u>	<u>32021R2139</u>
<u>32021R2178</u>	<u>32022R1214</u>	<u>32023R2486</u>	<u>32023R2485</u>	<u>32014R1222</u>	<u>32023R1114</u>	<u>31998R2533</u>
<u>32021R0955</u>	<u>32022R0025</u>	<u>32022R0076</u>	<u>32022R0026</u>	<u>32022R1455</u>	<u>32022R1159</u>	<u>32019L2034</u>
<u>32021R0528</u>	<u>32021R2153</u>	<u>32023R1651</u>	<u>32021R2284</u>	<u>32017R0585</u>	<u>32017R0572</u>	<u>32017R0988</u>
<u>32017L0593</u>	<u>32017R0565</u>	<u>32017R0587</u>	<u>32017R0569</u>	<u>32017R0588</u>	<u>32017R0590</u>	<u>32017R0575</u>
<u>32017R0584</u>	<u>32017R2402</u>	<u>32007L0016</u>	<u>32017R1946</u>	<u>32017R0582</u>	<u>32017R0567</u>	<u>32017R2417</u>
<u>32014L0092</u>	<u>32016R1212</u>	<u>2019R1156</u>	<u>32015L2392</u>	<u>32014L0057</u>	<u>32016R0909</u>	<u>32016R1011</u>
<u>32018R1642</u>	<u>32021R1383</u>	<u>32018R1646</u>	<u>32018R1105</u>	<u>32018R1644</u>	<u>32018R1106</u>	<u>32018R1637</u>
<u>32020R1817</u>	<u>32020R1816</u>	<u>32021R1350</u>	<u>32021R1349</u>	<u>32021R1351</u>	<u>32021R1348</u>	<u>32021R1352</u>
<u>32018R0032</u>	<u>32018R0034</u>	<u>32018R0033</u>	<u>32014L0017</u>	<u>32021L2167</u>	<u>32014R1125</u>	<u>32019L1160</u>
<u>32017R1469</u>	<u>32017R2358</u>	<u>32017R2359</u>	<u>32018R0990</u>	<u>32023R2631</u>	<u>32018R0708</u>	<u>32017R1131</u>
<u>32014R1286</u>	<u>32017R0653</u>	<u>32016R1212</u>	<u>32022R2122</u>	<u>32022R2121</u>	<u>32022R2113</u>	<u>32010R0584</u>
<u>32019R0820</u>	<u>32025R0789</u>	<u>32023R1577</u>	<u>32023R1578</u>	<u>32022R2328</u>	<u>32022R1622</u>	<u>32023R0511</u>
<u>32021R0930</u>	<u>32017R0461</u>	<u>32014R0926</u>	<u>32017R1230</u>	<u>32024R0857</u>	<u>32021R0923</u>	<u>32024R0856</u>
<u>32022R0676</u>	<u>32024R1728</u>					

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

9.1. BĂNCI ȘI CONGLOMERATE FINANCIARE

9.1.1. Prezentarea generală a situației

9.1.1.1. Cadrul legislativ

În cadrul subcapitolului „Bănci și conglomerate financiare” se cuprind acte UE aferente următoarelor domenii: pachetul CRD/CRR, supravegherea conglomeratelor financiare, obligațiunile garantate, pachetul IFR/IFD, schemele de garantare a depozitelor și de compensare a investitorilor, redresarea și rezoluția bancară și contrapărților centrale, mecanismul unic de rezoluție, reorganizarea și lichidarea instituțiilor de credit.

Reforma majoră a legislației bancare a fost realizată în 2018, prin adoptarea unei noi legi bancare – Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor și a actelor normative secundare pentru implementarea acesteia, care au fost elaborate cu suportul UE prin intermediul proiectului Twinning “Consolidarea capacității Băncii Naționale a Moldovei în domeniul reglementării și supravegherii bancare în contextul cerințelor Uniunii Europene”, desfășurat în perioada 2015 – 2017. Noul cadru de reglementare a activității băncilor este aliniat în mare parte actelor UE aferente pachetului CRD IV/ CRR, compus din Directiva 2013/36/UE și respectiv Regulamentul UE 575/2013. Transpunerea parțială în cadrul național a pachetului UE CRD IV/CRR a asigurat realizarea angajamentului din Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (în continuare - AA) cu privire la inițierea/exercitarea activității și cerințele de capital aferente instituțiilor de credit.

Astfel, Directiva 2013/36/UE, cu modificările realizate prin Directiva 2015/2366 a fost transpusă parțial în legislația națională prin următoarele acte normative:

- Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor;
- Regulamentul cu privire la amortizoarele de capital ale băncilor (Hotărârea BNM nr. 110/2018);
- Regulamentul privind cadrul de administrare a activității băncilor (Hotărârea BNM nr. 322/2018).

În contextul nivelului de transpunere a Directivei 2013/36/UE, nu au fost transpuse prevederile care se referă la:

- abordarea bazată pe modele interne (IRB);
- Securitizare (abordarea bazată pe modele interne), supravegherea pe bază sub-consolidată, societăți de importanță sistemică globală (G-SII);
- cerințe pe bază consolidată pentru anumite societăți financiare holding și holding mixte;
- întreprinderea-mamă din UE intermediară;
- sucursale semnificative;
- transmiterea informațiilor către organisme internaționale;

- riscul de rată a dobânzii rezultat din activități din afara portofoliului de tranzacționare (variațiile potențiale ale marjelor de credit);
- instituțiile care beneficiază de o intervenție guvernamentală;
- neîndeplinirea cerinței amortizorului combinat;
- restricțiile privind distribuirile în caz de nerespectare a cerinței amortizorului pentru indicatorul efectului de levier și neîndeplinirea cerinței amortizorului pentru indicatorul efectului de levier;
- instituțiile care se califică ca fiind instituții de credit (art. 4 alin. (1) pct. 1 lit. (b) – anumite societăți de investiții cu active în valoare mai mare de 30 de miliarde EUR);
- instituțiile de credit afiliate în mod permanent unui organism central;
- anumite cerințe privind programul de activitate;
- nivelul deținerii calificate;
- schimbul de informații cu autoritățile responsabile de separarea structurală în grupurile bancare;
- anumite aspecte referitoare la remunerația variabilă;
- cerințe de raportare adiționale,
- cerințe de fonduri proprii suplimentare (legate de testările la stres).

Regulamentul (UE) nr. 575/2013, cu modificările realizate prin Regulamentul (UE) nr. 2024/1623 a fost transpus parțial prin următoarele acte normative:

- Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor;
- Regulamentul cu privire la fondurile proprii și cerințele de capital (Hotărârea BNM nr.109/2018);
- Regulamentul cu privire la amortizoarele de capital ale băncilor (Hotărârea BNM nr.110/2018);
- Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate (Hotărârea BNM nr.111/2018);
- Regulamentul cu privire la tehnicile de diminuare a riscului de credit utilizate de bănci (Hotărârea BNM nr.112/2018);
- Regulamentul cu privire la tratamentul riscului operațional pentru bănci potrivit abordării de bază și abordării standardizate (Hotărârea BNM nr.113/2018);
- Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de piață potrivit abordării standardizate (Hotărârea BNM nr.114/2018);
- Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de decontare/livrare pentru bănci (Hotărârea BNM nr.115/2018);
- Regulamentul cu privire la calculul de către bănci al ajustărilor specifice și al ajustărilor generale pentru riscul de credit (Hotărârea BNM nr.116/2018);
- Instrucțiunea cu privire la prezentarea de către bănci a rapoartelor COREP în scopuri de supraveghere (Hotărârea BNM nr.117/2018);

- Regulamentul privind cadrul de administrare a activității băncilor (Hotărârea BNM nr.322/2018);
- Regulamentul cu privire la expunerile mari (Hotărârea BNM nr.109/2019);
- Regulamentul privind lichiditatea (Hotărârea BNM nr. 329/2024);
- Regulamentul cu privire la supravegherea pe bază consolidată a băncilor (Hotărârea BNM nr.101/2020);
- Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărții pentru bănci (Hotărârea BNM nr.220/2025);
- Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de ajustare a evaluării creditului pentru bănci (Hotărârea BNM nr.103/2020);
- Regulamentul cu privire la cerințele de publicare a informațiilor de către bănci (Hotărârea BNM nr.158/2020);
- Regulamentul privind efectul de levier (Hotărârea BNM nr.176/2025).
- Regulamentul privind tratamentul prudențial al securitizărilor (Hotărârea BNM nr.221/2025).

În contextul nivelului de transpunere a Regulamentului (UE) nr. 575/2013, următoarele prevederi nu au fost transpuse:

- prevederi aferente Pasivelor Eligibile, aplicate la determinarea cerinței minime de fonduri proprii și pasive eligibile (MREL) în scop de rezoluție;
- prevederi aferente instituțiilor mici și cu un grad redus de complexitate, precum și instituțiilor mari;
- prevederi ce vizează sisteme instituționale de protecție și bănci pentru dezvoltare publică;
- prevederi aferente creditelor promoționale, creditelor de export, împrumuturilor de prefinanțare / intermediare
- actualizarea limitei expunerilor mari de la 15% la 25% și a ratei fondurilor proprii totale de la 10% la 8%;
- cerința de fonduri proprii determinată conform abordărilor IRB;
- tratamentul prudențial aferent expunerilor din securitizări conform abordării bazate pe modele interne și al expunerilor sub formă de obligațiuni garantate, în scopul determinării cerinței de capital;
- actualizarea cerințelor aferente publicării informațiilor de către bănci, inclusiv în materie de sustenabilitate (riscurile ESG);
- cerințele aferente G-SII.

Transpunerea Directivei 2002/87/CE privind supravegherea suplimentară a instituțiilor de credit, a întreprinderilor de asigurare și a întreprinderilor de investiții care aparțin unui conglomerat financiar este un angajament asumat prin AA, realizat prin adoptarea Legii nr. 250/2017 cu privire la supravegherea suplimentară a băncilor, asigurătorilor/reasigurătorilor și a societăților de investiții care aparțin unui conglomerat financiar și Regulamentului cu privire la

standardele tehnice de reglementare a supravegherii suplimentare a conglomeratelor financiare (Hotărârea BNM nr.31/2020).

La etapa actuală în Republica Moldova nu se înregistrează nici un conglomerat financiar.

Directiva (UE) 2019/2162 privind emisiunea de obligațiuni garantate și supravegherea publică a obligațiunilor garantate nu este transpusă în cadrul de reglementare național.

Regulamentul (UE) 2019/2033 privind cerințele prudențiale ale firmelor de investiții și Directiva (UE) 2019/2034 privind supravegherea prudențială a firmelor de investiții nu sunt transpuse în cadrul de reglementare național. Totodată, cerințele prudențiale privind adecvarea capitalului inițial al firmelor de investiții corespund cerințelor europene, conform Legii nr. 171/2012 privind piața de capital, fiind aliniată parțial la Directiva 2013/36/UE (titlul IV), abrogată în prezent prin Directiva 2019/2034/UE. În plus, Legea nr. 171/2012 privind piața de capital conține norme privind supravegherea prudențială a firmelor de investiții de către autoritatea de supraveghere aliniată la Directiva 2013/36/UE. Acțiunile de transpunere a acestor două acte UE au fost incluse în Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027.

În partea ce ține de schemele de compensare a investitorilor, Directiva 97/9/CE privind sistemele de compensare pentru investitori este parțial transpusă, fiind un angajament asumat prin AA. Astfel, Directiva 97/9/CE a fost transpusă parțial în legislația națională prin următoarele acte normative:

- Legea nr.171/2012 privind piața de capital;
- Regulamentul privind Fondul de Compensare a Investitorilor (Hotărârea CNPF nr. 32/2/2014);
- Regulamentul privind licențierea și autorizarea pe piața de capital (Hotărârea CNPF nr. 56/11/2014)

În contextul nivelului de transpunere a Directivei 97/9/CE, nu au fost transpuse prevederile care se referă la:

- mărimea cuantumului plafonului de compensare;
- posibilitatea de a scuti o instituție de credit de obligația de a participa la o schemă de compensare a investitorilor;
- acoperirea de către sistemul de compensare din statul membru a investitorilor din sucursale înființate de societatea de investiții în statele membre (legislația națională prevede apartenența obligatorie a societăților de investiții din statele membre la sistemul local de compensare), precum și ca și condițiile în care poate avea aderarea voluntară în sistemul local de compensare;
- investitorii din sucursalele înființate de societatea de investiții în țările terțe.

În aceeași ordine de idei, se remarcă faptul că prin adoptarea și intrarea în vigoare a Legii nr. 160/2023 privind garantarea depozitelor în bănci, a fost transpusă parțial Directiva 2014/49 privind schemele de garantare a depozitelor.

Alte acte prin care s-a transpus parțial Directiva prenotată sunt:

- Regulamentul privind informarea deponenților de către Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar și instituțiile membre (Hotărârea FGDSB nr. 05/1/2023);
- Regulamentul privind condițiile de impunere, modul de determinare și de colectare a contribuțiilor speciale în Fondul de Acoperire a Depozitelor Bancare (Hotărârea FGDSB nr. 07/1/2024);
- Regulamentul privind raportarea regulată către FGDSB, modul de determinare și de plată a contribuțiilor ordinare la Fondul de Acoperire a Depozitelor Bancare (Hotărârea FGDSB nr. 05/1/2023).

Prevederile Directivei 2014/49/UE, care nu au fost transpuse în totalitate se referă la:

- unele noțiuni utilizate;
- stabilirea nivelului de acoperire la 100.000 EUR;
- aprobare procedurilor de compensare a depozitelor.

În ceea ce privește alinierea legislației naționale la legislația UE în domeniul redresării și rezoluției bancare, la etapa actuală, Directiva 2014/59/UE este transpusă parțial. Astfel, în scopul armonizării în continuare cu acquis-ul UE, Banca Națională a Moldovei, cu asistența Centrului consultativ pentru sectorul financiar al Băncii Mondiale (FinSAC), a elaborat proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative (pe aspecte ce țin de redresare și rezoluție bancară), acesta fiind ulterior adoptat prin Legea nr.314/2024 pentru modificarea unor acte normative (pe aspecte ce țin de redresarea și rezoluția bancară). Legea nr. 314/2024 prevede actualizarea, în primul rând, a clauzelor aferente cerinței minime de fonduri proprii și datorii eligibile (cerința MREL), relevantă în contextul utilizării instrumentului de recapitalizare internă, care are drept obiectiv garantarea faptului că băncile au o capacitate suficientă de absorbție a pierderilor și de recapitalizare. Totodată, Legea prenotată precizează condițiile de finanțare, în cadrul aplicării instrumentelor de rezoluție, din contul fondului de rezoluție și fondului de acoperire a depozitelor bancare.

Referitor la cadrul legal secundar elaborat, au fost aprobate următoarele acte normative:

- Regulamentul privind modul de calcul și de plată a contribuțiilor la fondul de rezoluție bancară (Hotărârea BNM nr. 74/2020);
- Procedura de elaborare a planurilor de rezoluție, inclusiv un model al sintezei elementelor cheie ale planului de informare a băncilor, aprobată în 2020 și actualizată în 2022 în urma asistenței tehnice acordate de către FinSAC;
- Ghidul intern cu privire la procesele de intervenție în rezoluție și lichidare bancară, aprobat la 16 martie 2023;
- Instrucțiunea privind evaluările în scop de rezoluție, aprobată în ianuarie 2024.

În ianuarie 2025 a fost adoptată Directiva UE 2025/1 de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția întreprinderilor de asigurare și de reasigurare. Prin urmare a apărut necesitatea transpunerii directivei respective în legislația națională prin elaborarea unei noi legi. În acest sens, BNM a solicitat expertiză tehnică pe termen scurt în scopul consolidării

transpunerii Directivei (UE) 2025/1 (sprijinirea BNM în elaborarea și implementarea unui cadru de rezoluție în domeniul asigurărilor).

Cu referire la domeniul redresării și rezoluției contrapărților centrale, Regulamentul (UE) 2021/23 nu este transpus în legislația națională.

În ceea ce ține de mecanismul unic de rezoluție, transpunerea Regulamentului (UE) 806/2014 este condiționată de aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, reieșind din faptul că aplicabilitatea regulamentului este relevantă pentru țările membre UE ale căror monedă este euro sau care au stabilit o cooperare strânsă cu Banca Centrală Europeană.

Directiva 2001/24/CE privind reorganizarea și lichidarea instituțiilor de credit este transpusă parțial prin cadrul de lichidare în vigoare – Legea nr.550/1995 cu privire la lichidarea băncilor. Totodată, în perioada 2022-2023, Banca Națională a Moldovei a beneficiat de asistență tehnică din partea Fondului Monetar Internațional, în cadrul căreia a fost analizat cadrul legal al lichidării silite a băncilor pentru identificarea oportunităților de consolidare a procedurilor de lichidare. Recomandările pentru revizuirea cadrului de lichidare a băncilor au fost incluse în Raportul final [„Design Considerations for a New Bank Liquidation Framework”](#) din septembrie 2023. În prezent, BNM este în proces de elaborare a proiectului de Lege pentru modificarea cadrului de lichidare a instituțiilor de credit și transpunere a directivei 2001/24.

9.1.1.2. Cadrul administrativ

Banca Națională a Moldovei este autoritatea competentă pentru sectorul bancar în Republica Moldova, care potrivit Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, licențiază, reglementează și supraveghează, pe bază individuală și, după caz, pe bază consolidată, activitatea băncilor persoane juridice din Republica Moldova și a sucursalelor băncilor din alte state.

Totodată, în baza Legii nr. 250/2017 în cazul conglomeratelor financiare din care ar face parte o bancă sau o societate de asigurare din Republica Moldova, Banca Națională a Moldovei are calitatea de autoritate responsabilă competentă de supravegherea suplimentară.

Subdiviziunile responsabile de reglementarea, autorizarea și supravegherea activității băncilor în cadrul Băncii Naționale a Moldovei, în contextul cerințelor stabilite de Directiva 2013/36/UE și Regulamentul (UE) nr. 575/2013, sunt Departamentul Reglementare și Autorizare, Departamentul Supraveghere Bancară și Departamentul Stabilitate Financiară.

Structura și numărul de poziții aferente Departamentului supraveghere bancară a fost completat în scopul asigurării îndeplinirii atribuțiilor de supraveghere a sectorului bancar urmare Asistenței Tehnice acordate de către Banca Mondială FinSAC și având la bază cele mai bune practici în domeniu.

În perioada 2024-2026, Banca Națională a Moldovei beneficiază de Asistență Tehnică acordată de BERD, care are ca scop examinarea cadrului de reglementare și supraveghere

prudențială a băncilor în raport cu acquis-ul UE pentru evaluarea echivalenței cadrului de reglementare și supraveghere aplicabil băncilor în baza chestionarelor Autorității Bancare Europene.

În cadrul Băncii Naționale a Moldovei, Direcția Rezoluție Bancară reprezintă subdiviziunea structurală independentă, ale cărei atribuții de bază vizează, dar nu se limitează la:

- organizarea și exercitarea atribuțiilor BNM, în calitate de autoritate de rezoluție, prin aplicarea instrumentelor de rezoluție și exercitarea competențelor de rezoluție bancară;
- organizarea și supravegherea procesului de lichidare a băncilor, ale căror licențe pentru activitățile financiare au fost retrase de către BNM, până la finalizarea acestuia și radierea băncii din Registrul de stat al persoanelor juridice;
- supravegherea procesului de lichidare a genului de activitate a societăților de asigurări, a asociațiilor de economii și împrumut și a birourilor istoriilor de credit. .

Direcția Rezoluție Bancară este formată din 2 secții: Secția rezoluție bancară și Secția lichidare, cu un număr total de 21 angajați. Din cele 21 posturi, în prezent sunt ocupate 19.

În tabelul de mai jos este reflectat numărul angajaților din cadrul Departamentului Reglementare și Autorizare, Departamentului Supraveghere Bancară, Departamentului Stabilitate Financiară și Direcției Rezoluție Bancară.

Subdiviziunea din cadrul BNM	Nr. poziții prevăzute/ poziții ocupate
Departamentul Reglementare și Autorizare	16/16
Direcția reglementare	11/11
Direcția autorizare	5/5
Departamentul Supraveghere Bancară	83/54
Direcția supraveghere continuă	33/21
Direcția control și evaluare riscuri	23/14
Direcția consolidarea supravegherii financiare	24/17
Departamentul Stabilitate Financiară	21/16
Direcția politică macroprudențială	9/5
Direcția analiza riscului sistemic	8/8
Direcția modelare economică	3/2

Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar (FGDSB) este o persoană juridică de drept public, care are drept obiectiv garantarea depozitelor constituite în bănci, protejarea intereselor deponenților și contribuirea la stabilitatea sistemului financiar.

Pe lângă atribuțiile specifice unei scheme de garantare a depozitelor, începând cu anul 2020, FGDSB este administrator al Fondului de Rezoluție Bancară, având drept scop acumularea resurselor financiare pentru acoperirea necesităților legate de aplicarea eficientă a instrumentelor de rezoluție.

Potrivit Legii nr. 160/2023, FGDSB, prin intermediul Consiliului de Administrație, aprobă acte normative aplicabile instituțiilor membre, necesare pentru implementarea respectivei legi.

FGDSB are, în calitate de organ administrativ, Consiliul de Administrație, iar activitatea curentă este coordonată de către Directorul General. În prezent, în cadrul FGDSB sunt prevăzute 10 poziții, 6 dintre acestea fiind ocupate.

Totodată, în condițiile în care BNM și FGDSB nu dispun de drept de inițiativă legislativă, promovarea proiectelor de legi în domeniul financiar bancar și nebancar se realizează prin intermediul Ministerului Finanțelor (implicit Direcția reglementarea sectorului financiar cu un efectiv de 6 angajați).

9.1.2. Planuri de viitor

9.1.2.1. Planuri legislative

În vederea continuării procesului de aliniere la acquis-ul Uniunii Europene, Banca Națională a Moldovei își propune să transpună o serie de acte UE din domeniul serviciilor financiare. Acestea se regăsesc în agendele reuniunilor de screening explicativ și bilateral, vizează îndeplinirea angajamentelor din Acordul de Asociere (AA), derivă din recomandările Comisiei Europene prezentate în Raportul de Extindere aferent Capitolul 9 sau au fost identificate de către Banca Națională a Moldovei în acquis-ul UE ca fiind relevante pentru transpunere și implementare.

În scopul alinierii cadrului primar național la prevederile versiunii consolidate a Directivei UE 2013/36 și a Regulamentului UE 575/2013, urmează a fi aprobat până în octombrie 2026, proiectul de lege pentru modificare Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor.

Până la finele anului 2026 urmează a fi ajustat cadrul național secundar, în scopul asigurării transunerii totale a Directivei UE 2013/36 și a Regulamentului UE 575/2013. Astfel, vor fi modificate regulamentele elaborate în scopul implementării Legii nr. 202/2017 sau, după caz, aprobate în redacție nouă, regulamente care vizează amortizoarele de capital, fondurile

proprii și cerințele de capital, tratamentul riscului de credit și al contrapărții, cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață, tratamentul riscului de ajustare a evaluării creditului, expunerile mari, supravegherea pe bază consolidată, lichiditatea, tratamentul prudentțial al expunerilor din securitizări potrivit abordării bazate pe modele interne și cerințele de publicare.

Totodată, până în Decembrie 2026 urmează a fi aprobată Legea privind emisiunea de obligațiuni garantate și supravegherea publică a obligațiunilor garantate, care va asigura transpunerea Directivei UE 2019/2162, precum și Legea pentru modificarea Legii nr. 250/2017 cu privire la supravegherea suplimentară a băncilor, asigurătorilor/reasigurătorilor și a societăților de investiții care aparțin unui conglomerat financiar, care va asigura transpunerea totală a Directivei UE 2002/87.

De asemenea, urmează a fi adoptat proiectul de Lege privind supravegherea prudentțială a societăților de investiții în vederea transpunerii Directivei UE 2019/2034, iar Regulamentul UE 2019/2033 va fi transpus în cadrul secundar până la sfârșitul anului 2026.

Până la finele anului 2027 urmează a fi elaborate și aprobate regulamente naționale în scopul punerii în aplicare a Directivei 2013/36 și a Regulamentului (UE) 575/2013.

În vederea alinierii cadrului primar național la prevederile versiunii consolidate a Directivei 2014/59/UE, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 232/2016 privind redresarea și rezoluția băncilor urmează a fi aprobat până în Decembrie 2026. Totodată, în cadrul asistenței tehnice oferite de către Banca Mondială (FinSAC) în perioada 2024 – 2025, sunt operaționalizate prevederile Legii nr.232/2016, prin elaborarea și adoptarea cadrului secundar care vizează cerința minimă de fonduri proprii și datorii eligibile (cerința MREL), precum și reducerea valorii sau conversia datoriilor eligibile și instrumentelor de proprietate.

Referitor la cadrul de lichidare, Directiva 2001/24/CE urmează a fi transpusă în totalitate prin modificarea cadrului de lichidare a instituțiilor de credit.

În vederea continuării procesului de aliniere la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul garantării depozitelor, urmează a fi transpuse reglementările rămase netranspuse din Directiva UE 2014/49/UE, prin ajustarea corespunzătoare a Legii nr. 160/2023 privind garantarea depozitelor în bănci, precum și prin aprobarea de către FGDSB a cadrului normativ secundar, în special a reglementărilor privind procesul de compensare a depozitelor indisponibile.

9.1.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea cadrului UE aferent reglementării și supravegherii prudentțiale a băncilor prevede aplicarea unor limite prudentțiale mai puțin riguroase, fapt ce presupune că aceasta nu va conduce la necesitatea unei capitalizări adiționale din partea băncilor. Totodată, acest fapt vine după experiența băncilor din Moldova din 2018 când a fost realizată reforma bancară prin transpunerea cadrului UE pachetul CRD IV/CRR (echivalent standardelor Basel II/III).

În cadrul Băncii Naționale a Moldovei are loc instruirea continuă a personalului, fiind efectuate instruirii / ateliere de lucru și pentru sectorul bancar.

Totodată, e de notat faptul că, în mare parte, băncile din Moldova sunt parte a grupurilor din UE. Astfel, la nivel local, băncile continuă să beneficieze de instruiți și expertiza privind cadrul UE, disponibilă la nivel de grup, de asemenea și cu implementarea prevederilor cadrului de guvernanță și cerințelor prudențiale aplicabile la nivel de grup.

În același timp, având în vedere numărul proiectelor de legi ce urmează a fi elaborate întru asigurarea transpunerii în legislația națională a actelor UE, Ministerul Finanțelor în calitate de autoritate responsabilă de promovarea acestor proiecte de legi, se va focusa pe consolidarea capacităților Direcției reglementarea sectorului financiar.

9.1.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Conform estimărilor, costurile necesare pentru alinierea legislației naționale la acquis-ul UE în domeniul băncilor, firmelor de investiții, conglomeratelor financiare (inclusiv pe aspecte ce țin de redresare și rezoluție bancară, scheme de compensare a investitorilor și de garantare a depozitelor bancare) constituie 9237,9 mii lei (se referă la anexa A), dintre care 7789,7 mii lei urmează a fi acoperite din bugetul Băncii naționale a Moldovei, bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare și bugetul Fondului de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar, iar 1448,2 mii lei - din bugetul de stat, acestea reprezentând costuri aferente procesului de promovare a proiectelor de Legi elaborate de instituțiile prenotate. În partea ce ține de costurile de implementare a Sistemului Informațional de Management în cadrul FGDSB, acestea constituie 2200,0 mii lei, care vor fi acoperite din bugetul instituției (se referă la anexa B).

9.2. INFRASTRUCTURILE PIEȚEI FINANCIARE

9.2.1. Prezentarea generală a situației

9.2.1.1. Cadrul legislativ

În cadrul subcapitolului „Infrastructurile pieței financiare” se cuprind acte UE aferente următoarelor domenii: finalitatea decontărilor, garanțiile financiare, depozitarii centrali, derivatele financiare și contrapărțile centrale.

Procesul de armonizare a cadrului legal cu cerințele Uniunii Europene a început încă din anul 2012, când Directiva 98/26/CE privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a titlurilor de valoare a fost parțial transpusă în cadrul normativ național prin Legea nr. 171/2012 privind piața de capital. Ulterior, prin Legea nr. 185/2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prevederile transpuse în Legea nr. 171/2012 în partea referitoare la finalitatea decontărilor în sistemul de decontare a instrumentelor financiare au fost abrogate, în prezent fiind transpusă în cea mai mare parte prin Legea nr. 183/2016 cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare.

Scopul Legii nr. 183/2016 este reducerea riscului sistemic asociat cu participarea la sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare, precum și reducerea disfuncționalităților sistemelor cauzate de intentarea procedurii de insolabilitate împotriva unui participant la aceste sisteme. Prevederile legii menționate se regăsesc în regulile sistemelor care funcționează pe teritoriul Republicii Moldova, iar până în prezent, nu a fost aplicată nici o procedură de insolabilitate față de participanți la sistem.

Suplimentar, prin Hotărârea Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 142/2017, Sistemul Automatizat de Plăți Interne și Sistemul Depozitarului Central Unic de Valori Mobiliare au fost desemnate ca și sisteme care intră sub incidența prevederilor Legii nr. 183/2016.

În partea ce ține de contractele de garanție financiară, Directiva 2002/47/CE a fost parțial transpusă în Legea nr.184/2016 cu privire la contractele de garanție financiară.

Legea nr.184/2016 reglementează regimul juridic aplicabil contractelor de garanție financiară și garanțiilor financiare, punerea la dispoziție și executarea garanțiilor financiare, dreptul de utilizare a garanțiilor financiare, recunoașterea contractelor de garanție financiară cu transfer de proprietate și a clauzelor de compensare cu exigibilitate imediată, neaplicarea anumitor dispoziții în materie de insolabilitate și legea aplicabilă unor aspecte referitoare la garanțiile financiare. Această lege a fost adoptată în vederea îndeplinirii angajamentelor Republicii Moldova din AA, care prevede punerea în aplicare a dispozițiilor Directivei 2002/47/CE în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a acordului.

Regulamentul (UE) 909/2014 a fost transpus parțial prin Legea nr. 234/2016 privind Depozitarul Central Unic de Valori Mobiliare (DCU), cu mențiunea că versiunile inițiale și ulterioare ale acestei legi au transpus parțial Regulamentul (UE) 909/2014. Ultimele modificări aduse Legii nr. 234/2016 au fost aprobate prin Legea nr. 292/2023 în partea ce ține de consolidarea aspectelor privind infrastructurile pieței financiare, în special, prevederi în ceea ce privește conexiunile cu alți depozitari și externalizarea activităților și serviciilor.

Cu privire la domeniul de aplicare a cadrului normativ actual privind depozitarul central, acesta se aplică doar cu privire la DCU – instituția care desfășoară activități de depozitare și decontare a valorilor mobiliare în Republica Moldova. Pentru unele categorii de emitenți și valori mobiliare, în Republica Moldova activează și registratorii.

În prezent, nu este transpus în legislația națională nici un act UE cu privire la derivate și contrapărți centrale, însă, conform ultimelor modificări aduse la Legea nr. 548/1995, Banca Națională a Moldovei este autoritatea competentă care „constituie, reglementează, licențiază, autorizează, administrează, monitorizează infrastructurile pieței financiare, schemele, aranjamentele și instrumentele de plată în scopul promovării funcționării sigure și eficiente a acestora și pentru a evita riscul sistemic”.

9.2.1.2. Cadrul administrativ

Banca Națională a Moldovei face parte din instituțiile de elaborare a politicilor în domeniul infrastructurii piețelor financiare și are următoarele atribuții în acest domeniu:

- constituie, reglementează, licențiază, autorizează, administrează, monitorizează infrastructurile pieței financiare, schemele, aranjamentele și instrumentele de plată în scopul promovării funcționării sigure și eficiente a acestora și pentru a evita riscul sistemic;
- licențiază, reglementează și supraveghează activitatea de prestare a serviciilor de plată și activitatea de emisie a monedei electronice.

Subdiviziunea responsabilă din cadrul Băncii Naționale a Moldovei de elaborarea și implementarea politicilor în domeniul Infrastructurii Pieței Financiare este Departamentul Infrastructuri, Plăți și Supravegherea Altor Instituții, în special Direcția monitorizarea infrastructurilor pieței financiare și a plăților. În cadrul subdiviziunii responsabile sunt prevăzute 8 poziții, dintre care 7 posturi sunt ocupate, cu mențiunea că 2 angajați au contractul de muncă suspendat (de facto, fiind ocupate doar 5 poziții).

În tabelul de mai jos este reflectat numărul angajaților din cadrul subdiviziunii **Departamentul Infrastructuri, Plăți și Supravegherea Altor Instituții (DIPSI)**

Subdiviziunile DIPSI	Nr. poziții prevăzute/ poziții ocupate
Direcția reglementare și licențiere	10/9
Direcția monitorizarea infrastructurilor pieței financiare și a plăților	8/7
Direcția administrarea sistemelor de plăți	14/14
Direcția supravegherea altor instituții	31/28 (8poziții implicate în domeniul plăților)

Cu referire la infrastructurile pieței financiare (*pe domeniile: finalitatea decontărilor, garanțiile financiare, depozitarii centrali, derivatele financiare și contrapărțile centrale*), instituția responsabilă pentru transpunerea actelor UE și implementarea acestora este BNM, CNPF și DCU, iar Ministerul Finanțelor (implicit Direcția reglementarea sectorului financiar cu un efectiv de 6 angajați) este instituția responsabilă de promovarea proiectelor de legi elaborate de acestea.

9.2.2. Planuri de viitor

9.2.2.1. Planuri legislative

Referitor la finalitatea decontărilor, urmează a fi modificată Legea nr. 183/2016 cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare în scopul transpunerii versiunii consolidate a Directivei 98/26/EC.

În scopul realizării alinierii în totalitate a cadrului legislativ național la cel aplicabil în Uniunea Europeană în ceea ce privește contractele de garanție financiară, urmează a fi transpusă integral Directiva 2002/47/CE, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2025/1, prin modificarea Legii nr. 184/2016 cu privire la contractele de garanție financiară.

Transpunerea integrală a Directivei 2002/47/CE este determinată de angajamentul asumat în cadrul reuniunii de screening bilateral și prin Poziția de negociere pentru Capitolul 9 „Servicii financiare”.

Cu privire la depozitari centrali de valori mobiliare, Regulamentul (UE) 909/2014 a fost transpus parțial. Astfel, Legea nr. 234/2016 urmează a fi abrogată și înlocuită cu o nouă lege privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare și privind depozitarii centrali de titluri de valoare, care va transpune integral Regulamentul (UE) 909/2014. Totodată, celelalte acte UE aferente depozitarilor centrali urmează a fi transpuse pe parcursul anului 2026.

Referitor la derivate financiare și contrapărțile centrale, urmează a fi transpuse 5 acte UE până la finele anului 2026.

9.2.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Transpunerea actelor Uniunii Europene menționate anterior reprezintă un proces esențial pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană și necesită o serie de măsuri specifice care să asigure o implementare eficientă. Aceste măsuri vor include consolidarea capacităților organizaționale și pregătirea instituțională, astfel încât Republica Moldova să fie în măsură să respecte cerințele și standardele europene la momentul aderării.

În acest sens, este imperios necesar ca Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare să își consolideze resursele umane și instituționale pentru a răspunde în mod eficient provocărilor și responsabilităților adiționale care decurg din acquis-ul comunitar. Eforturile necesare către consolidarea capacităților administrative și operaționale, astfel încât să se asigure conformitatea cu cerințele UE și să se faciliteze integrarea armonioasă în cadrul juridic și instituțional al UE urmează a fi solicitate și direcționate către următoarele acțiuni prioritare:

- Extinderea și optimizarea efectivului de personal – identificarea necesarului de personal suplimentar și atragerea de specialiști calificați în domeniile cheie;
- Instruirea personalului existent și nou-angajat – dezvoltarea programelor de formare profesională specifice noilor cerințe impuse de UE; participarea la sesiunile de instruire continuă;
- Adaptarea structurii instituționale și a atribuțiilor, inclusiv prin ajustarea cadrului organizațional pentru a reflecta noile cerințe impuse de transpunerea legislației UE.

9.2.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Reieșind din estimările efectuate, costurile necesare pentru racordarea legislației naționale la normele și standardele UE aferente infrastructurilor financiare constituie 3217,8 mii lei, dintre care 2520,0 mii lei vor fi acoperite din bugetul Băncii Naționale a Moldovei, iar 697,8 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat (se referă la anexa A).

9.3. PIETE DE VALORI MOBILIARE ȘI SERVICII DE INVESTIȚII

9.3.1. Prezentarea generală a situației

9.3.1.1. Cadrul legislativ

În cadrul subcapitolului „Piețe de valori mobiliare și servicii de investiții” se cuprind acte UE aferente următoarelor domenii: piețele instrumentelor financiare, abuzul de piață, indicii de referință, prospectele, securitizările, agențiile de rating de credit, investițiile colective, conturile de plăți și creditele imobiliare.

În cadrul național de reglementare sunt parțial transpuse prevederile Directivei 2014/65/UE (MiFID II), deoarece aceasta a preluat în mare măsură prevederile Directivei 2004/39/CE (MiFID I) revizuite, care a fost parțial transpusă în cadrul național, fiind și un angajament din AA.

Parțialitatea transpunerii este asigurată prin următoarele acte normative:

- Legea nr. 171/2012 privind piața de capital;
- Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Piețelor Financiare;
- Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni;
- Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002;
- Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor;
- Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017;
- Legea nr. 234/2016 privind Depozitarul Central Unic de Valori Mobiliare;
- Legea nr. 183/2016 privind finalitatea decontării în sistemele de plată și decontare a instrumentelor financiare;
- Regulamentul privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare (Decizia CNPF nr. 49/2/2015);
- Regulamentul privind serviciile și activitățile de investiții (Hotărârea CNPF nr.49/3/2015);
- Regulamentul privind licențierea și autorizarea pe piața de capital (Hotărârea CNPF nr. 56/11/2014);
- Regulamentul privind Fondul de Compensare a Investitorilor (Hotărârea CNPF nr. 32/2/2014);
- Instrucțiune privind raportarea persoanelor licențiate și autorizate pe piața de capital (Hotărârea CNPF nr. 38/5/2015);
- Regulile piețelor reglementate, acceptate prin Hotărârea CNPF nr. 23/3/2015;
- Regulile MTF, acceptate prin Hotărârea CNPF nr. 60/8/2015.

Prevederile netranspuse țin de următoarele aspecte: tranzacționarea algoritmică, cerințe specifice pentru sistemele organizate de tranzacționare, furnizarea de servicii prin intermediul unei alte firme de investiții, servicii prestate clienților profesioniști, piețe de creștere a IMM-urilor, furnizarea de servicii și activități de investiții de către firme din țări terțe, dispoziții privind contrapărțile centrale și aranjamentele de compensare și decontare, limite de poziție în instrumente derivate pe mărfuri și controale de gestionare a poziției în instrumente derivate și derivate pe mărfuri a certificatelor de emisii, raportarea postului pe categorii de titulari de funcții, cooperarea între autoritățile din același stat membru, semnalizarea încălcărilor, mecanismul extrajudiciar de plângere a consumatorilor, secretul profesional, protecția datelor, obligația de a coopera, schimbul de informații, medierea obligatorie, refuzul cooperării, măsuri de precauție care trebuie luate de membrul statului gazdă, cooperarea și schimbul de informații cu ESMA.

Regulamentul (UE) nr. 600/2014 privind piețele instrumentelor financiare și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (MIFIR) nu este transpus în legislația națională.

Transpunerea în legislația națională a Regulamentului (UE) nr. 596/2014 privind abuzul de piață este un alt angajament asumat prin AA. Transpunerea parțială a acestuia a fost asigurată prin Legea nr. 171/2012 privind piața de capital, Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Piețelor Financiare, Codul Contravențional nr. 218/2008, Codul penal nr. 985/2002, Regulamentul privind abuzul pieței de capital (Hotărârea CNPF nr. 14/15/2017), Regulamentul privind divulgarea informațiilor de către emitenții de valori mobiliare (Hotărârea CNPF nr. 7/1/2019). Aspectele netranspuse țin de: scutiri pentru programele de răscumpărare și măsuri de stabilizare și pentru activitățile monetare, gestionarea datoriei publice și activitățile de politică climatică, cooperarea cu țări terțe, exercitarea atribuțiilor de supraveghere și aplicarea sancțiunilor, raportarea încălcărilor.

În ceea ce privește alinierea legislației naționale la legislația UE în domeniul prospectelor, la etapa actuală, Regulamentul (UE) nr. 2017/1129 privind prospectul care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată, și de abrogare a Directivei 2003/71/CE este transpus parțial, precum și este un angajament asumat prin AA, realizat prin adoptarea Legii nr. 171/2012 privind piața de capital, Legii nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Piețelor Financiare, Codului Contravențional nr. 218/2008, Instrucțiunii privind etapele, termenele, modul și procedurile de înregistrare a valorilor mobiliare (Hotărârea CNPF nr. 13/10/2018). Prevederile netranspuse în cadrul normativ național țin, în mare parte, de aspectele transfrontaliere și prevederi aplicabile pentru statele membre.

Transpunerea parțială a Regulamentului (CE) nr. 1060/2009 privind agențiile de rating de credit este asigurată prin Legea nr. 171/2012 privind piața de capital și Regulamentul privind agențiile de rating de credit (Hotărârea CNPF nr. 56/3/2020). Prevederile netranspuse vizează aspectele cu privire la instrumentele de securitizare și prevederi aplicabile pentru statele membre. În prezent, nu există agenții de rating de credit înregistrate în Republica Moldova.

Armonizarea cadrului național la cel UE în domeniul investițiilor colective a fost asigurată prin Legea nr. 171/2012 privind piața de capital în partea ce ține de organismele de plasament colectiv în valori mobiliare - OPCVM (Directiva 2009/65/CE). Actul UE este transpus parțial și reprezintă un angajament stabilit prin AA. Prevederile netranspuse se referă la relațiile cu țările terțe, politicile de investiții, managementul riscurilor, evaluarea, raportarea și transparență. Actele UE netranspuse în domeniul OPCVM rămân a fi Regulamentul (UE) nr. 2019/1156 și Directiva (UE) 2019/1160.

De asemenea, armonizarea domeniului investițiilor colective a fost asigurată prin Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative, fiind transpusă parțial Directiva 2011/61/UE privind administratorii fondurilor de investiții alternative și Regulamentul (UE) 2015/760 privind fondurile europene de investiții pe termen lung. Regulamentul (UE) 2023/606 de modificare a Regulamentului (UE) 2015/760 în ceea ce privește cerințele referitoare la politicile de investiții și condițiile de funcționare ale fondurilor europene de investiții pe termen lung și sfera activelor de investiții eligibile, cerințele privind structura și diversificarea portofoliului, precum și împrumutul de numerar și alte reguli ale fondurilor este netranspus.

În prezent, nu există organisme de plasament colectiv înregistrate în Republica Moldova.

În legislația națională nu sunt transpuse acte UE aferente următoarelor domenii: indicii de referință (Regulamentul (UE) 2016/1011), securitizările (Regulamentul (UE) 2017/2402), conturile de plăți (Directiva 2014/92/UE) și creditele imobiliare (Directiva 2014/17/UE).

9.3.1.2. Cadrul administrativ

Comisia Națională a Pieței Financiare este autoritatea, care potrivit Legii nr. 192/1998, este responsabilă de reglementarea și supravegherea participanților profesioniști la piața financiară nebancară, care cuprind emitenții de valori mobiliare, participanții profesioniști la piața financiară nebancară (persoane licențiate sau autorizate să desfășoare activități pe piața de capital, fondurile de pensii facultative și administratorii acestora, furnizorii de servicii de finanțare participativă), investitorii, precum și asupra subiecților raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor.

Subdiviziunile responsabile de reglementarea, autorizarea și supravegherea activității participanților profesioniști la piața de capital, în contextul cerințelor stabilite de Directiva 2014/65/UE și Regulamentul (UE) 600/2014, sunt Direcția reglementare și autorizare și Direcția supraveghere din cadrul Departamentului piața de capital. De asemenea, în atribuțiile Direcțiilor vizate sunt incluse următoarele domenii: abuzul de piață, indicii de referință, prospectele, securitizările, agențiile de rating de credit.

În cadrul CNPF, Departamentul piața de capital este subdiviziunea responsabilă de reglementarea, autorizarea și supravegherea participanților profesioniști la piața de capital.

În contextul consolidării capacităților instituționale, la 30 decembrie 2024, prin Hotărârea CNPF nr. 61/2 a fost aprobată o nouă structură organizatorică, prin care a fost creată o nouă

subdiviziune - Direcția de investiții colective și finanțare participativă. Subdiviziunea menționată a fost creată în scopul consolidării atribuțiilor de reglementare și supraveghere a domeniilor precum: pensiile facultative și administratorii acestora, organismele de plasament colectiv și furnizorii de servicii de finanțare participativă.

Subdiviziunile Departamentului piața de capital	Nr. poziții prevăzute/ poziții ocupate
Direcția reglementare - autorizare	7/6
Direcția supraveghere	7/5

În cadrul Direcției de investiții colective și finanțare participativă sunt prevăzute 4 poziții dintre care 2 sunt suplinite.

Totodată, în condițiile în care CNPF nu dispune de drept de inițiativă legislativă, promovarea proiectelor de legi în domeniul piețelor de valori mobiliare și servicii de investiții se realizează prin intermediul Ministerului Finanțelor (implicit Direcția reglementarea sectorului financiar cu un efectiv de 6 angajați).

9.3.2. Planuri de viitor

9.3.2.1. Planuri legislative

În Programul Național de Aderare au fost incluse 15 acte UE cuprinse în blocul tematic „Piețele valorilor mobiliare și servicii de investiții”, dintre care 6 derivă din angajamentele din Acordul de Asociere. Totodată, acțiunile planificate întru transpunerea acestor acte urmăresc realizarea recomandărilor din Raportul de Extindere și sunt planificate pentru a fi transpuse până la finele anului 2026.

Astfel, actele UE din domeniul piețelor instrumentelor financiare vor fi transpuse prin Legea privind piețele instrumentelor financiare, iar abuzul de piață, indicilor de referință, prospectelor, agențiilor de rating de credit urmează a fi transpuse prin modificarea cadrului național de reglementare în vigoare și anume a Legii nr. 171/2012 privind piața de capital și a actelor subordonate, iar actele din domeniul organismelor de plasament colectiv - prin Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative. Un nou cadru de reglementare va fi elaborat în contextul transunerii Regulamentului (UE) 2017/2402, Directivei 2014/92/UE și Directivei 2014/17/UE.

9.3.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea consolidării capacităților instituționale și implementării acquis-ului european, prin Hotărârea CNPF nr. 61/2 din 30.12.2024 a fost aprobată o nouă structură organizațională prin care au fost mărite statele de personal și au fost create noi subdiviziuni.

De asemenea, CNPF planifică să inițieze organizarea instruirilor și obținerea expertizei internaționale prin intermediul asistenței tehnice, precum și să implementeze Planul de instruire intern.

În contextul sistemelor informaționale, CNPF își propune pe parcursul anului 2025 să implementeze sistemul de raportare pentru participanții pieței de capital, iar până la finele anului 2027 să creeze o pagină web de comparare a comisioanelor percepute de către prestatorii de servicii de plată pentru cele mai reprezentative servicii legate de un cont de plăți.

Totodată, dat fiind numărul proiectelor de legi ce urmează a fi elaborate întru asigurarea transpunerii în legislația națională a actelor UE, Ministerul Finanțelor în calitate de autoritate responsabilă de promovarea acestor proiecte de legi, se va concentra pe consolidarea capacităților Direcției reglementarea sectorului financiar.

9.3.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Conform estimărilor, costurile necesare pentru transpunerea acquis-ului comunitar în legislația națională pe aspecte ce țin de piața de capital și serviciile de investiții, inclusiv finanțarea participativă constituie 8957,2 mii lei, dintre care 6295,2 mii lei vor fi acoperite din bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare, iar 2662 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat în procesul de promovare a proiectelor de Legi elaborate de regulator (se referă la anexa A).

În partea ce ține de costurile de implementare pe aspecte ce țin de piața de capital și serviciile de investiții, inclusiv finanțarea participativă, acestea constituie 6350,0 mii lei, costuri neacoperite la momentul actual (se referă la anexa B).

9.4. ASIGURĂRI

9.4.1. Prezentarea generală a situației

9.4.1.1. Cadrul legislativ

În cadrul subcapitolului „Asigurări” se cuprind acte UE aferente următoarelor domenii: regimul Solvabilitate II, asigurarea de răspundere civilă auto (RCA), distribuția de asigurări, pensiile ocupaționale și situațiile financiare ale întreprinderilor de asigurare.

Aferent domeniului asigurărilor, sunt transpuse parțial următoarele acte UE:

- Directiva 2009/138/CE;
- Directiva 2009/103/CE (cu amendamentele introduse prin Directiva 2021/2118/UE);
- Directiva (UE) 2016/97;
- Directiva (UE) 2016/2341;
- Directiva 91/674/CEE.

În cadrul proiectului de asistență tehnică „Reforma pieței de asigurări din Moldova”, finanțat de Financial Sector Reform and Strengthening Initiative (FIRST) în perioada 2018-2020,

cu suportul experților Băncii Mondiale, au fost elaborate Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare și Legea nr. 106/2022 privind asigurarea de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, care transpun parțial Directivele UE în domeniu.

În cadrul proiectului menționat, experții Băncii Mondiale, urmare a evaluării sectorului asigurări, nu au recomandat transpunerea pilonului I din regimul Solvency II în proiectul nou de Lege, chiar și în cazul transunerii graduale a acestui pilon. Evaluând piața ca una fragilă și subdezvoltată, experții Băncii Mondiale au recomandat introducerea Pilonului II și Pilonului III din regimul Solvency II.

În context, pentru realizarea angajamentelor prevăzute în cadrul AA, a fost adoptată Legea nr. 92/2022, care transpune parțial Directiva 2009/138/CE (Solvabilitate II), în speță Pilonul II (cerințe calitative, Guvernanța și managementul riscului) și Pilonul III (Cerințe de raportare calitative, cantitative), Pilonul I nefiind transpus (cerințe cantitative, cerința de capital de solvabilitate).

Referitor la cadrul normativ secundar care transpune parțial Pilonul II și III din Directiva Solvabilitate II, au fost aprobate următoarele acte normative:

- Regulamentul privind cerințele față de persoanele cu funcție de conducere, membrii comitetului de audit, persoanele care dețin funcție-cheie în cadrul asigurătorului sau al reasigurătorului, conducătorii sucursalei unui asigurător sau a unui reasigurător din statul terț și față de lichidatorul asigurătorului sau al reasigurătorului în proces de lichidare (Hotărârea CNPF nr. 26/2/2023);
- Regulamentul cu privire la înregistrarea/licențierea societăților de asigurare sau de reasigurare și a sucursalelor societăților de asigurare sau de reasigurare din statele terțe, (Hotărârea CNPF nr. 31/1/23);
- Regulamentul privind participațiile calificate în capitalul social al societăților de asigurare sau de reasigurare (Hotărârea CNPF nr. 22/3/2023);
- Regulamentul privind sistemul de guvernanță al societăților de asigurare sau de reasigurare (Hotărârea BNM nr. 241/2024);
- Regulamentul privind externalizarea funcțiilor și activităților legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare de către societățile de asigurare sau de reasigurare (Hotărârea BNM nr. 242/2024);
- Regulamentul privind evaluarea internă a riscurilor proprii și a solvabilității pentru societățile de asigurare sau de reasigurare și cerințele cu privire la efectuarea testelor pentru evaluarea capacității de menținere a stabilității financiare (Hotărârea BNM nr. 243/2024);
- Regulamentul privind fondurile proprii, evaluarea activelor și pasivelor, activele admise pentru acoperirea rezervelor tehnice și cerinței de capital minim, solvabilitatea și lichiditatea societății de asigurare sau de reasigurare (Hotărârea BNM nr. 328/2024);

- Regulamentul cu privire la întocmirea și publicarea Raportului privind solvabilitatea și stabilitatea financiară de către societățile de asigurare sau de reasigurare (Hotărârea BNM nr. 124/2025);
- Regulamentul privind desfășurarea activității simultane de către societățile de asigurare (Hotărârea BNM nr. 210/2025).

Urmare proiectului Twinning „Consolidarea supravegherii, guvernantei corporative și gestionării riscurilor în sectorul financiar” în perioada 2021-2023, realizat cu suportul experților din cadrul Autorității de Supraveghere Financiară din România, a fost elaborat un nou proiect de Lege privind activitatea de asigurare și de reasigurare, care are ca scop transpunerea integrală a Directivei 2009/138/CE (Solvabilitate II). Totodată, de menționat că Directiva 2009/138/CE a fost modificată prin Directiva 2025/2 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2024 de modificare a Directivei 2009/138/CE în ceea ce privește proporționalitatea, calitatea supravegherii, raportarea, măsurile referitoare la garanțiile pe termen lung, instrumentele macroprudențiale, riscurile legate de durabilitate, supravegherea la nivel de grup și supravegherea transfrontalieră și de modificare a Directivelor 2002/87/CE și 2013/34/UE. În contextul modificărilor operate prin Directiva 2025/2/UE la Directiva 2009/138/CE și având în vedere complexitatea acestora, a fost solicitată și obținută asistență tehnică externă în cadrul programului „Moldova este Europa – Sprijin pentru integrarea în UE”. Astfel, în perioada octombrie – noiembrie 2025, cu suportul expertului din cadrul Autorității de Supraveghere Financiară a României, se desfășoară procesul de transpunere a prevederilor Directivei 2025/2/UE în proiectul de lege menționat. Obiectivul principal al acestei activități este asigurarea alinierii integrale a legislației naționale la reglementările și standardele actualizate ale Uniunii Europene aferente domeniului de referință.

Procesul de armonizare a cadrului legal în domeniul asigurări cu cerințele Uniunii Europene este condiționat și de transpunerea următoarelor acte UE:

- Regulamentul delegat (UE) 2015/35 al Comisiei din 10 octombrie 2014 de completare a Directivei 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II) Text cu relevanță pentru SEE;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/460 al Comisiei din 19 martie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare în ceea ce privește procedura privind aprobarea unui model intern în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/499 al Comisiei din 24 martie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare în ceea ce privește procedurile care trebuie folosite pentru aprobarea utilizării elementelor fondurilor proprii auxiliare în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/500 al Comisiei din 24 martie 2015 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile care trebuie

urmate pentru aprobarea de către autoritățile de supraveghere a aplicării unei prime de echilibrare în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2012 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile de luare a deciziilor de stabilire, calculare și eliminare a majorărilor de capital în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2013 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare cu privire la deviațiile standard aplicabile sistemelor de egalizare a riscurilor de sănătate în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2015 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare privind procedurile de evaluare a evaluărilor externe ale creditului în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2016 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare cu privire la indicele acțiunilor pentru ajustarea simetrică a cerințelor standard de capital propriu în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2017 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la factorii ajustați de calculare a cerinței de capital pentru riscul de modificare a ratei de schimb valutar în cazul monedelor raportate la euro în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/895 al Comisiei din 4 aprilie 2023 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare pentru aplicarea Directivei 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește procedurile, formatele și machetele pentru publicarea de către întreprinderile de asigurare și de reasigurare a raportului lor privind solvabilitatea și situația financiară și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2452;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/462 al Comisiei din 19 martie 2015 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile pentru aprobarea de către autoritățile de supraveghere a înființării de vehicule investiționale, pentru cooperarea și schimbul de informații dintre autoritățile de supraveghere în ceea ce privește vehiculele investiționale, precum și pentru stabilirea formatelor și a modelelor care trebuie utilizate pentru raportarea de informații de către vehiculele investiționale, în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2014 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile și machetele pentru transmiterea informațiilor către supraveghetorul grupului și pentru

procedura de schimb de informații între autoritățile de supraveghere în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;

Asigurarea de răspundere civilă auto (în continuare - asigurarea RCA) este reglementată la nivel european de Directiva 2009/103/CE. Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule transpune parțial Directiva 2009/103/CE, cu modificările realizate prin Directiva 2021/2118/CE și reiese din angajamentele asumate în AA.

Prin Legea nr. 106/2022 s-au transpus prevederile din Directiva 2009/103/CE care, după amendamentele esențiale introduse prin Directiva 2021/2118/CE, sunt calificate ca având statutul de „transpunere parțială” și țin de:

- extinderea noțiunii de „vehicul”, „utilizarea unui vehicul” „teritoriul în care staționează în mod obișnuit vehiculul”;
- excepții de asigurare, încheierea unei convenții între birourile naționale;
- limitele minime de răspundere (actualmente fiind stabilite limite per accident - în cazul - în cazul vătămărilor corporale: 500 000 EUR; în cazul daunelor materiale: 100 000 EUR);
- organismul responsabil cu despăgubirea, cel puțin în limitele obligației de asigurare;
- informarea persoanelor prejudiciate în urma accidentelor care implică o remorcă tractată de un vehicul; recunoașterea certificatelor privind istoricul daunelor;
- organisme de informare, de despăgubire;
- informarea persoanelor prejudiciate.

Prevederile netranspuse ale Directivei prenotate se referă la: reprezentantul de despăgubiri; limitele minime (revizuirea, convertirea în moneda națională (per accident - în cazul vătămărilor corporale: 6 450 000 EUR; în cazul daunelor materiale: 1 300 000 EUR)); fondul de garantare (protecția persoanelor prejudiciate în cazul insolvenței/lichidării unei societăți de asigurare); prima unică RCA; competențele Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule (denumit în continuare „BNAA”) în calitate de organism de informare, despăgubire.

BNAA îndeplinește prerogativele și atribuțiile de birou național al Republicii Moldova în Consiliul Birourilor Sistemului Internațional de Asigurări (SIA) „Carte Verde”, astfel cum acestea sunt stabilite în Legea nr. 106/2022. BNAA a fost fondată în 1995, cu aderarea în 1997 la Sistemul Internațional de Asigurări „Carte Verde” în calitate de membru tranzitoriu și obținerea dreptului de a emite, începând cu anul 2001 a certificatelor „Carte Verde”. BNAA nu este semnatar al Acordului Multilateral.

Urmare a proiectului Twinning „Consolidarea supravegherii, guvernancei corporative și gestionării riscurilor în sectorul financiar” în perioada 2018-2020, realizat cu suportul experților din cadrul Autorității de Supraveghere Financiară din România, a fost elaborat un nou proiect de Lege privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudiciile produse terților

prin accidente de vehicule, care are ca scop transpunerea Directivei 2009/103/CE (modificată prin Directiva 2021/2118/UE, cu termen de transpunere pentru statele membre stabilit la 23 decembrie 2023).

Procesul de armonizare a cadrului legal în domeniul asigurării RCA la cerințele Uniunii Europene este condiționat și de transpunerea Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2024/1855 al Comisiei din 3 iulie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2009/103/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește modelul de certificat privind istoricul daunelor.

Directiva (UE) 2016/97 privind distribuția de asigurări, este transpusă parțial în Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, fiind un angajament asumat în AA. Transpunerea parțială, este, de asemenea, realizată prin următoarele acte normative:

- Regulamentul privind autorizarea brokerului de asigurare și/sau reasigurare (Hotărârea CNPF nr. 34/15/2023);
- Regulamentul privind Registrul agenților de asigurări și agenților de bancassurance (Hotărârea CNPF nr. 21/3/2019);
- Regulamentul privind cerințele de pregătire și competență profesională în asigurări (Hotărârea CNPF nr. 49/5/2016);
- Hotărârea privind aprobarea formei și conținutului rapoartelor de specialitate ale intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări (Hotărârea CNPF nr. 45/5/2009).

În contextul nivelului de transpunere a Directivei (UE) 2016/97, nu au fost transpuse prevederile care se referă la: exercitarea libertății de a presta servicii, încălcarea obligațiilor la exercitarea libertății de a presta servicii, exercitarea libertății de stabilire, împărțirea competențelor între statele membre de origine și cele gazdă, încălcarea obligațiilor la exercitarea libertății de stabilire, competențele în raport cu dispozițiile naționale adoptate în interesul binelui general, cooperarea și schimbul de informații între autoritățile competente ale statelor membre, publicarea regulilor „bunului general”, conflicte de interese și transparență, sfaturi și standarde pentru vânzări în cazul în care nu se acordă sfaturi, informații furnizate de intermediarii de asigurări auxiliare, scutiri de informații și clauză de flexibilitate, vânzarea încrucișată, supravegherea produsului și cerințele de guvernare, cerințe suplimentare în legătură cu produsele de investiții bazate pe asigurări, sancțiuni și alte măsuri.

De asemenea, în cadrul național de reglementare este transpusă parțial Directiva (UE) 2016/2341 privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale, fiind un angajament asumat prin AA. Astfel, în anul 2020 a fost instituit Pilonul III al sistemelor de pensii prin prevederile Legii nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative.

Netranspuse sunt prevederile care se referă la următoarele aspecte: marjă de solvabilitate, evaluarea riscului propriu, aspecte transfrontaliere.

Directiva (91/674/CEE) Consiliului din 19 decembrie 1991 privind situațiile financiare anuale și situațiile financiare consolidate ale întreprinderilor de asigurare a fost parțial transpusă prin Regulamentul privind situațiile financiare specializate ale societăților de asigurare sau de reasigurare (Hotărârea CNPF nr. 30/13/2023) și prin Regulamentul privind rezervele tehnice de asigurare (Hotărârea CNPF nr.30/10/2023).

Cu privire la alinierea legislației Republicii Moldova la legislația UE, prin transpunerea Regulamentului (CE) nr. 2533/98 al Consiliului din 23 noiembrie 1998 privind colectarea informațiilor statistice de către Banca Centrală Europeană – aspectele privind confidențialitatea datelor statistice, secretul profesional se regăsesc parțial în:

- Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială;
- Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.

Regulamentul respectiv reglementează atribuțiile BCE în colectarea informațiilor statistice, inclusiv, în mare parte colectarea rapoartelor de la băncile centrale naționale ale statelor din zona euro. Totodată, prin acest regulament se reglementează regimul de confidențialitate pentru datele statistice colectate de BCE.

Conform cerinței din regulament față de statele membre, Republica Moldova la fel urmează să adopte toate măsurile necesare pentru a garanta protecția informațiilor statistice confidențiale.

9.4.1.2. Cadrul administrativ

În cadrul Băncii Naționale a Moldovei, subdiviziunea ce are drept obiectiv elaborarea/reglementarea prudențială a sectorului asigurări este Departamentul Reglementare și Autorizare. Subdiviziunea ce are drept obiectiv fundamental coordonarea procesului de raportare, colectarea și prelucrarea datelor societăților de asigurare și reasigurare, dezvoltarea cadrului metodologic și normativ aferent procesului de raportare aplicabil domeniului de asigurări este Departamentul Statistică și Date (DSD) și anume:

Subdiviziunile BNM	Nr. poziții prevăzute / poziții ocupate
Departamentul Reglementare și Autorizare	
Direcția consolidarea reglementării și autorizării financiare	19/14
Departamentul Supraveghere Bancară	
Direcția consolidarea supravegherii financiare	24/16
Departamentul Statistică și Date	
Direcția colectare și procesare date	16/13

- Direcția consolidarea reglementării și autorizării financiare este responsabilă de reglementarea prudentială și licențierea/autorizarea activității societăților de asigurare sau reasigurare, intermediarii în asigurări și/sau reasigurări din Republica Moldova și a Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule. Totalul personalului este format din 19 angajați, 14 poziții ocupate dintre care 6 sunt implicați în procesul de transpunere a actelor UE;
- Direcția consolidarea supravegherii financiare este responsabilă de supravegherea bazată pe o abordare prospectivă în funcție de riscuri prin verificarea, în mod continuu, a desfășurării activității de asigurare sau de reasigurare și a respectării de către participanții profesioniști pe piața asigurărilor a dispozițiilor de supraveghere și a legislației, calcularea primelor de referință pentru asigurările obligatorii RCA internă și externă, gestionarea Sistemului informațional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA, eliberarea actelor cu caracter permisiv societăților de asigurare în limita atribuțiilor de supraveghere.
- Direcția colectare și procesare date este responsabilă de gestionarea procesului de raportare de către entitățile raportoare la BNM, elaborarea cadrului normativ și actualizarea metodologiei aferente procesului de raportare. Totalul personalului este format din 16 angajați, dintre care 3 sunt implicați în reglementare și 13 – în colectarea și procesarea de date.
- Direcția statistică monetară și financiară asigură elaborarea și diseminarea periodică a statisticii monetar-financiare (3 angajați implicați în procesul de implementare a transunerii actelor UE).
- Subdiviziunea din cadrul Comisiei Naționale a Pieței Financiare responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor în domeniul distribuției de asigurări, conturilor de plăți și creditelor imobiliare este Departamentul supravegherea protecției consumatorului.
- Obiectivul departamentului este asigurarea respectării de către subiecții supravegheați a obligațiilor prevăzute de cadrul normativ și, implicit, asigurarea tratamentului echitabil și responsabil al consumatorilor în procesul beneficierii acestora de produsele și serviciile acordate de participanții profesioniști pe piața asigurărilor, bănci, prestatorii de servicii de plată (în sensul art.5 alin. (1) lit.b) și c) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică), unitățile de schimb valutar (altele decât băncile).

Subdiviziunile Departamentului supravegherea protecției consumatorului	Nr. poziții prevăzute/ poziții ocupate
Direcția asigurări	5/4

Direcția credite/depozite	6/3
Direcția servicii de plată și schimb valutar	4/2

Totodată, în condițiile în care BNM și CNPF nu dispun de drept de inițiativă legislativă, promovarea proiectelor de legi în domeniul asigurărilor se realizează prin intermediul Ministerului Finanțelor (implicit Direcția reglementarea sectorului financiar cu un efectiv de 6 angajați).

9.4.2. Planuri de viitor

9.4.2.1. Planuri legislative

Transpunerea Directivei 2009/138/CE se va realiza până la finele anului 2026, prin elaborarea proiectului de Lege privind activitatea de asigurare și de reasigurare. Directiva 2016/2341 urmează a fi transpusă total până la finele anului 2026 prin modificarea Legii nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative.

Directiva 2016/97 privind distribuția de asigurări va fi transpusă până la finele anului 2026 prin elaborarea unui nou cadru de reglementare.

Transpunerea totală a Directivei 2009/103/CE va fi realizată până la momentul aderării Republicii Moldova la UE, cu aprobarea proiectului Legii privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule în 2026.

Având în vedere că, actualmente, sumele minime de asigurare stabilite în Republica Moldova (500 000 EUR / 100 000 EUR) sunt de 12 ori mai mici decât valorile minime stabilite inițial prin Directiva 2009/103/CE (6 450 000 EUR / 1 300 000 EUR), precum și necesitatea creării fondului de garantare (protecția persoanelor prejudiciate urmare a accidentelor care au avut loc în statul membru de reședință în cazul insolvenței unei societăți de asigurare) și transunerii limitelor minime de răspundere principiului „primei unice” (în conformitate cu care asigurarea auto obligatorie ar trebui să acopere, pe baza unei prime unice, întregul teritoriu al Comunității), fiind în prezent stabilite tarife separate pentru RCA internă și RCA externă „Carte Verde”), implementarea integrală a aquis-ului UE aferent acestui domeniu se planifică a fi realizată până în anul 2029.

Transpunerea totală a Directivei 91/674/CEE se propune să se realizeze până în decembrie 2026, deoarece această acțiune depinde de transpunerea cadrului normativ superior și va fi posibilă odată cu implementarea de către societățile de asigurări a standardului de contabilizare – IFRS 17 și transpunerea pilonului I din directiva privind Solvabilitate II (2009/138/CE), acțiune planificată pentru decembrie 2026.

În scopul transunerii Regulamentului (CE) nr. 2533/98 al Consiliului din 23 noiembrie 1998 privind colectarea informațiilor statistice de către Banca Centrală Europeană urmează a fi

aplicate modificări la Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei precum și la Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială.

Se planifică către aprilie 2026 să fie prezentat spre aprobare proiectul de Hotărâre BNM cu privire la aprobarea Regulamentului privind raportarea informațiilor statistice la Banca Centrală Europeană.

Urmează a se examina oportunitatea încheierii unui Memorandum dintre BNM și BCE în care se vor regăsi și aspectele raportării informațiilor statistice la BCE.

9.4.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În scopul asigurării unei implementări eficiente a acquis-ului comunitar pe domeniul asigurărilor și pensiilor facultative, eforturile autorităților de reglementare (Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare) vor fi axate pe consolidarea capacităților organizaționale și pregătirea instituțională, astfel încât Republica Moldova să fie în măsură să respecte cerințele și standardele europene la momentul aderării.

Respectiv, urmează a se examina oportunitatea extinderii și optimizării efectivului de personal – identificarea necesarului de personal suplimentar și atragerea de specialiști calificați în domeniile cheie. Nu în ultimul rând, eforturile autorităților se vor concentra inclusiv pe asigurarea instruirilor corespunzătoare specifice noilor cerințe legislative ale UE.

De asemenea, având în vedere numărul proiectelor de legi ce urmează a fi elaborate întru asigurarea transpunerii în legislația națională a actelor UE, Ministerul Finanțelor în calitate de autoritate responsabilă de promovarea acestor proiecte de legi, se va concentra pe consolidarea capacităților Direcției reglementarea sectorului financiar.

9.4.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Potrivit estimărilor, costurile necesare pentru ajustarea legislației naționale la Directivele și Regulamentele UE în materie de asigurări și pensii facultative constituie 3706,7 mii lei, dintre care 2616,7 mii lei vor fi acoperite din bugetul Băncii Naționale a Moldovei și din bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare, iar 1090,0 mii lei (costuri aferente promovării proiectelor de Legi elaborate de BNM și CNPF) - din bugetul de stat (se referă la anexa A).

9.5. FINANȚE DURABILE

9.5.1. Prezentarea generală a situației

9.5.1.1. Cadrul legislativ

În cadrul subcapitolului „Finanțe durabile” se cuprind acte UE aferente domeniului Taxonomiei UE.

În noiembrie 2023, Banca Națională a Moldovei a aderat la Rețeaua de servicii bancare și financiare durabile (Sustainable Banking and Finance Network - SBFN), ca măsură de consolidare a capacităților de reglementare și supraveghere în domeniul gestionării riscurilor financiare legate de schimbările climatice.

Conform Memorandumului cu privire la politicile economice și financiare, încheiat cu Fondul Monetar Internațional, inclusiv măsurilor de reformă în domeniul mobilizării finanțării durabile și reziliența sectorului financiar, lansate în cadrul programului susținut prin Mecanismul de finanțare pentru reziliență și durabilitate (RSF), Banca Națională a Moldovei și-a asumat angajamentul privind elaborarea și implementarea unui cadru național de finanțare durabilă aliniat la cele mai bune practici internaționale și UE. Banca Națională a Moldovei beneficiază de asistență tehnică din partea Corporației Financiare Internaționale (IFC), în vederea dezvoltării unui cadru de finanțare durabilă pentru sectorul financiar al Republicii Moldova, cadrului de reglementare și altor instrumente necesare în timpul tranziției la finanțarea durabilă.

Astfel, la 28 mai 2024, a fost aprobată [Foaia de parcurs pentru finanțarea durabilă 2024-2028](#), elaborată în cooperare cu IFC, care reprezintă un document strategic de orientare pentru Banca Națională a Moldovei, entitățile din sectorul financiar, precum și alte părți interesate în dezvoltarea și promovarea finanțării durabile în țară.

Totodată, a fost semnat Memorandumul de Înțelegere între Guvernul Republicii Moldova, Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare cu privire la dezvoltarea cadrului privind finanțarea durabilă și responsabilă față de mediu, cu scopul de a stabili cadrul de cooperare între părți, în vederea facilitării integrării principiilor de finanțare durabilă în sistemul financiar național.

La 03 iulie 2025, a fost semnat Acordul de cooperare dintre Banca Națională a Moldovei și Corporația Financiară Internațională în domeniul finanțării durabile, ce stabilește cadrul în baza căruia este acordată asistența tehnică din partea IFC în implementarea Foi de Parcurs pentru Dezvoltarea Durabilă 2024-2028. Acordul respectiv are două direcții de activitate: politici și reglementări; și dezvoltarea capacităților instituționale.

La moment, în cadrul legislativ național nu sunt transpuse cele 7 Regulamente, dintre care 5 acte sunt regulamente delegate conexe, din Agenda pentru reuniunea de screening bilateral.

9.5.1.2. Cadrul administrativ

În cadrul BNM, Departamentul Stabilitate Financiară este subdiviziunea responsabilă de domeniul finanțării durabile.

Subdiviziune	Nr. poziții prevăzute/ poziții ocupate
Departamentul Stabilitate Financiară	21/16

În vederea transpunerii actelor obligatorii UE pe domeniul finanțării durabile, în cadrul BNM, la moment, sunt implicați 2 angajați din cadrul Departamentului Stabilitate Financiară (Direcția politică macroprudențială).

Totodată, în condițiile în care BNM nu dispune de drept de inițiativă legislativă, promovarea proiectelor de legi în domeniul finanțelor durabile se realizează prin intermediul Ministerului Finanțelor (implicit Direcția reglementarea sectorului financiar cu un efectiv de 6 angajați).

9.5.2. Planuri de viitor

9.5.2.1. Planuri legislative

În scopul alinierii cadrului normativ la acquis-ul UE, urmează a fi dezvoltată și adoptată taxonomia pentru finanțarea durabilă, în vederea realizării angajamentelor asumate și transpunerii Regulamentului (UE) 2020/852 și a actelor UE delegate. Transpunerea în totalitate a actelor va fi realizată până la finele anului 2026.

9.5.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea consolidării capacităților administrative, se preconizează organizarea și desfășurarea training-urilor și atelierelor privind finanțarea durabilă pentru informarea părților interesate. Totodată, pentru a promova creșterea gradului de conștientizare cu privire la finanțarea durabilă, a fost creat pe pagina web a Băncii Naționale a Moldovei un compartiment cu informații despre Foaia de parcurs aprobată și activitățile desfășurate în acest domeniu. Acest compartiment va fi actualizat pe parcursul dezvoltării cadrului privind finanțarea durabilă.

9.5.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Conform estimărilor, costurile necesare pentru elaborarea cadrului normativ aferent finanțării durabile constituie 770,7 mii lei, dintre care 562,7 mii lei vor fi acoperite din bugetul Băncii Naționale a Moldovei și din bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare, iar 208,0 mii lei - din bugetul de stat (se referă la anexa A).

În partea ce ține de costurile de implementare pe aspecte ce țin de domeniul pensiilor ocupaționale, acestea constituie 550,00 mii lei, costuri neacoperite la momentul actual (se referă la anexa B). În partea ce ține de costurile de implementare pe domeniul finanțării durabile (anexa B), acestea vor fi acoperite din surse externe ce nu pot fi estimate.

9.6. FINANȚE DIGITALE 9.6.1. Prezentarea generală a situației

9.6.1.1. Cadrul legislativ

În cadrul subcapitolului „Finanțe digitale” se cuprind acte UE aferente următoarelor domenii: piața criptoactivelor (MiCA), reziliența operațională digitală pentru sectorul financiar, infrastructurile pieței bazate pe tehnologia registrelor distribuite.

Moldova și-a asumat angajamente majore în transformarea digitală. Astfel:

- Strategia de Securitate a Informațiilor (2019-2024) prioritizează securitatea cibernetică, combaterea criminalității cibernetice și dezvoltarea rezilienței cibernetice;
- Strategia de Transformare Digitală (2023-2030) se axează pe dezvoltarea unei societăți digitale, întărirea sectorului TIC, crearea unei economii digitale inovative, și asigurarea unui mediu digital sigur și incluziv.

Cadrul Legislativ primar și secundar include:

- Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică care aliniază parțial legislația națională la prevederile Directivei (UE) 2022/2555 (NIS2) și stabilește un cadru național solid pentru securitatea cibernetică;
- Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, actul normativ fundamental care reglementează funcționarea sectorului bancar în Republica Moldova, va include, începând cu anul 2025, Articolul 38², care introduce cerințe suplimentare pentru băncile din Republica Moldova și contribuie la consolidarea încrederii în sectorul financiar prin prioritizarea securității și rezilienței operaționale;
- Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică;
- Regulamentul privind autentificarea strictă a clienților (Hotărârea BNM nr. 12/2024), care: transpune Directiva (UE) 2015/2366 (PSD2);
- Regulamentul privind cerințele minime pentru gestionarea riscurilor aferente tehnologiei informației și comunicațiilor, securității informației și continuității activității (Hotărârea BNM nr. 29/2025), care transpune Directivele aferente Autorității Bancare Europene (EBA).

9.6.1.2. Cadrul administrativ

Totodată, în condițiile în care BNM nu dispune de drept de inițiativă legislativă, promovarea proiectelor de legi în domeniul finanțelor durabile se realizează prin intermediul Ministerului Finanțelor (implicit Direcția reglementarea sectorului financiar cu un efectiv de 6 angajați).

9.6.2. Planuri de viitor

9.6.2.1. Planuri legislative

În compartimentul "Finanțe Digitale" au fost incluse în PNA următoarele acte UE planificate să fie transpuse până în decembrie 2026, și anume:

- Regulamentul (UE) 2023/1114 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 mai 2023 privind piețele criptoactivelor și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1093/2010 și (UE) nr. 1095/2010 și a Directivei 2013/36/UE și (UE) 2019/1937;
- Regulamentul (UE) 2022/858 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind un regim-pilot pentru infrastructurile pieței bazate pe tehnologia registrelor

distribuite, precum și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 600/2014 și (UE) nr. 909/2014 și a Directivei 2014/65/UE;

- Regulamentul (UE) 2022/2554 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2022 privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1060/2009, (UE) nr. 648/2012, (UE) nr. 600/2014, (UE) nr. 909/2014 și (UE) 2016/1011.

9.6.2.2 Implementarea *acquis*-ului și consolidarea capacităților administrative

În scopul elaborării cadrului normativ primar, precum și asigurării implementării acestuia pe aspecte ce țin de finanțe digitale, Banca Națională a Moldovei urmează să-și fortifice și să-și consolideze capacitățile instituționale, prin revizuirea structurii organizaționale și asigurarea exercitării atribuțiilor, atât pe partea de reglementare, cât și pe cea de autorizare a activității prestatorilor de servicii cu cripto-active. De asemenea, eforturile regulatorului se vor concentra inclusiv pe asigurarea instruirilor corespunzătoare specifice noului cadru de reglementare, precum și pe identificarea personalului calificat în acest sens.

9.6.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Conform estimărilor, costurile necesare pentru elaborarea și implementarea cadrului legislativ și de reglementare în materie de finanțe digitale constituie 1389,1 mii lei, dintre care 973,1 mii lei vor fi acoperite din bugetul Băncii Naționale a Moldovei, iar 416,0 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat, acestea reprezentând costuri de promovare, conform procedurii, a proiectelor de Legi ce urmează a fi elaborate (se referă la anexa A).

Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la *acquis*-ul UE

Anexa B: Acțiuni de implementare a *acquis*-ului și de consolidare a capacităților administrative

CAPITOLUL 28 – PROTECȚIA CONSUMATORILOR ȘI SĂNĂTĂȚII

INTRODUCERE

Conform Raportului Comisiei Europene din 2024, Republica Moldova are **un anumit nivel de pregătire** în domeniile protecției consumatorilor și a sănătății. S-au înregistrat **unele progrese** prin alinierea legislației la mai multe acte ale *acquis*-ului UE în aceste domenii. Capitolul 28 ”Protecția consumatorilor și a sănătății” are menirea să protejeze sănătatea, siguranța și interesele economice și juridice ale consumatorilor. Acest capitol cuprinde două componente: **protecția consumatorilor și sănătatea publică**, care sunt esențiale pentru asigurarea unui mediu sigur, echitabil și sustenabil pentru toți cetățenii, în contextul reglementărilor naționale și cele ale UE.

Scopul politicii de protecție a consumatorilor este protecția intereselor economice ale acestora, siguranța produselor, furnizarea de informații complete cu privire la bunuri și servicii, educarea consumatorului cu privire la drepturile sale, precum și asigurarea căilor de atac în caz de încălcare a drepturilor consumatorului.

În contextul negocierilor pentru aderarea la Uniunea Europeană, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de a se alinia standardelor comune stabilite de UE și de a colabora activ în gestionarea provocărilor transfrontaliere. Principalele obiective ale legislației dedicate sănătății includ protejarea sănătății, dezvoltarea unui sistem eficient de prevenire și control al bolilor transmisibile și netransmisibile, reducerea inechităților în domeniul sănătății între statele membre și cele candidate, precum și promovarea sănătății prin prevenirea bolilor și adoptarea unor stiluri de viață sănătoase. Acquis-ul aferent componentei Sănătate, Capitolul 28, reglementează aspecte esențiale și este divizat în următoarele subcapitole:

1. Protecția Sănătății

Medicamente de uz uman și veterinar
Produse cosmetice
Dispozitive medicale
Controlul tutunului
Drepturile pacientului în asistența transfrontalieră

2. Determinanții Sociali și de Mediu ai Sănătății

Inegalități în sănătate
Modul sănătos de viață - prevenirea abuzului de alcool și droguri

3. Sănătatea Publică

Sânge, țesuturi, celule și organe
Informații în sănătate și evaluarea riscurilor

4. Boli transmisibile

5. Boli netransmisibile

Cancer
Sănătate mintală
Boli rare
E-Sănătate
Evaluarea Tehnologiilor Medicale

Nivelul de aliniere a actelor UE Capitolul 28

32019L0771	32017R2394	32019L0770	32008R1234
32006L0114	31987L0357	32023R0183	32014R0357
32010R0037	32001L0095	32023R0905	32018R0574
32022R1255	32022R1255	32021R1904	32018D0576
32003L0033	32021R0963	32024R0875	32018R0573
32004D0513	32014L0040	32024R0878	32014L0109
32004L0033	32004L0023	32018R0782	32021R0577
32014L0110	32006L0017	32017R0880	32012L0052
32002L0098	32010D0453	32021R0578	32011L0024
32005L0062	32015L0565	02021R0017-20230613	32023R1808
32016L1214	32010L0053	32017R0012	32024R1232
32005L0061	52012XG1221(02)	32006R1950	32022R2372
32016D0586	32015D2186	32024R1973	52017XG1221(01)
32012L0025	32015D1842	32021R1248	32019D1765
32008L0048	32019D0417	32021R1281	32016D0787
32002L0065	32019L2161	32021R1280	32021R1760
31993L0013	32013L0011	32022R0209	32023R0988
31998L0006	32022L2100	32024R1159	32023L2225
32005L0029	32015D2183	32019R0004	32023L2673
32008L0122	32015D1735	52024XC01443	32011D0408
32011L0083	32020L1828	31995R0540	32008R1234
32015L2302	32019R0006	32021R0805	32009H1205(01)
32009R1223	32020D1729	32012H0073	32025R0179
32022R2371	32015L0566	32014D0504	32014R0357

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

PROTECȚIA CONSUMATORILOR

1. Prezentarea generală a situației

Componenta “Protecția consumatorilor” reprezintă un cadru comprehensiv care tinde să asigure un nivel ridicat de protecție a consumatorilor în întreaga Uniune Europeană și care contribuie la promovarea unei piețe interne funcționale și competitive. Implementarea și respectarea acestui capitol sunt esențiale pentru menținerea încrederii consumatorilor în piața unică europeană.

Astfel, în contextul angajamentelor Republicii Moldova în calitate de țară candidat, armonizarea legislației în domeniul protecției consumatorilor este în continuă desfășurare pentru a asigura consumatorilor din Republica Moldova un tratament echitabil și mecanisme echitabile de protecție a consumatorilor similar celor din statele membre.

Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorului stabilește cerințele generale de protecție a consumatorilor, de asigurare a cadrului necesar accesului neîngrădit la produse și servicii, informații complete asupra caracteristicilor principale ale acestora, apărării și asigurării drepturilor și intereselor economice ale consumatorilor în cazul practicilor comerciale incorecte,

dezvoltarea capacităților decizionale ale consumatorilor, accesul nelimitat la piețe, acordarea de despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de calitatea necorespunzătoare a produselor sau serviciilor, cooperarea între autoritățile responsabile de protecția consumatorilor, ș.a.

Codul civil reglementează obligațiile contractuale (precontractuale) dintre un consumator și un profesionist (*Directiva (UE) 2011/83*), protecția consumatorilor în ceea ce privește anumite aspecte referitoare la contractele privind dreptul de folosință a bunurilor pe durată limitată, la contractele privind produsele de vacanță cu drept de folosință pe termen lung, precum și la contractele de revânzare și de schimb (*Directiva 2008/122/CE*), pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate (*Directiva (UE) 2015/2302*), clauzile abuzive în contracte (*Directiva 93/13/EEC*), inclusiv răspunderea pentru produsele cu defect (*Decizia 85/374/CEE*).

În subsidiar, în contextul noilor provocări tehnologice, și a unei piețe vaste de consum, similar spațiului UE, RM tinde spre asigurarea unei legislații robuste și a unor mecanisme eficiente de protecție a consumatorilor, care sunt esențiale pentru a evita abuzurile, înșelăciunile și practicile comerciale incorecte.

În acest context, *Legea nr. 342/2023* a adus îmbunătățiri semnificative cadrului național privind protecția consumatorilor, republicat în anul 2024, prin alinierea acestuia la prevederile *Directivei 2005/29/CE* privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori, *Directivei (UE) 2013/11* privind soluționarea alternativă a litigiilor în materie de consum, *Directivei (UE) 2019/771* privind anumite aspecte referitoare la contractele de vânzare de bunuri, precum și *Regulamentului (UE) 2017/2394* privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure respectarea legislației în materie de protecție a consumatorului.

Având în vedere că protecția consumatorilor nu se limitează doar la asigurarea respectării drepturilor și intereselor individuale, iar protejarea intereselor colective ale consumatorilor este esențială pentru a asigura o relație echilibrată între agenții economici și consumatori, pentru a promova un mediu economic sănătos și pentru a proteja drepturile și bunăstarea tuturor membrilor societății, Republica Moldova a inițiat alinierea cadrului normativ național prin transpunerea *Directivei (UE) 2020/1828* privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor.

În materie de siguranță a produselor, a fost elaborat proiectul noii legi privind siguranța generală a produselor care transpune *Regulamentul (UE) 2023/988*.

Concomitent, autoritățile competente în domeniul protecției consumatorilor desfășoară activități de informare și consultanță atât pentru agenții economici cu scopul de a asigura conformitatea acțiunilor acestora cu principiile și cerințele stabilite de legislația în domeniul protecției consumatorilor, cât și pentru consumatori, pentru a consolida capacitatea acestora de a lua decizii informate.

Prin aceste măsuri, Republica Moldova garantează un proces continuu de protecție a consumatorilor și se angajează să se alinieze la standardele și valorile Uniunii Europene în acest domeniu.

1.1. Cadrul legislativ

Protecția drepturilor consumatorilor de către stat se realizează prin elaborarea și promovarea la nivel de stat a politicii în domeniul protecției drepturilor consumatorilor, elaborarea și aprobarea legilor și altor acte normative în domeniu, prin organizarea și exercitarea controlului și supravegherii de stat asupra respectării legislației în domeniu, precum și a cerințelor stabilite în actele normative referitoare la produse, servicii.

Protecția drepturilor consumatorilor este asigurată de stat prin elaborarea și promovarea politicilor publice în domeniu, adoptarea cadrului legislativ și normativ relevant, precum și prin organizarea și exercitarea controlului și supravegherii asupra respectării legislației privind protecția consumatorilor și a cerințelor prevăzute în actele normative referitoare la produse și servicii.

Aspectele ce vizează protecția consumatorilor în Republica Moldova sunt reglementate de un șir de acte normative. În același timp, normele generale în domeniul protecției drepturilor și intereselor economice ale consumatorilor cu aplicare intersectorială sunt prevăzute în *Codul Civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002* și *Legea nr. 105/2003* privind protecția consumatorilor.

Astfel cum a fost relatat supra, *Codul Civil al Republicii Moldova* reglementează la nivel general relațiile dintre consumatori și profesioniști, asigurând protecția drepturilor consumatorilor și stabilind obligațiile pentru profesioniști. *Codul Civil al Republicii Moldova* stabilește criteriile determinante ale calității de de consumator, respectiv acest statut este rezervat celor care achiziționează bunuri și servicii în scopuri personale, și nu în scopuri ce țin de activitatea de întreprinzător sau profesională.

De asemenea, *Codul civil* definește și stabilește norme cu privire la clauzele considerate abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, stipulându-se că astfel de clauze sunt nule de drept în contractele cu consumatorii, chiar și în cazurile când acestea au fost negociate, asigurând astfel o protecție eficientă împotriva abuzurilor profesioniștilor.

În ceea ce privește obligațiile profesioniștilor în raport cu consumatorii, *Codul Civil* impune o serie de cerințe. Printre acestea se numără obligația de a furniza informații clare și precise în contractele încheiate cu consumatorii, precum și respectarea anumitor cerințe de formă și conținut în cazul contractelor negociate în afara spațiilor comerciale sau la distanță.

În special, în cazul contractelor încheiate prin mijloace electronice, *Codul Civil* prevede obligații specifice pentru profesioniști. Aceștia urmează să se asigure că procesul de încheiere a contractului este transparent și că consumatorul are posibilitatea de a corecta eventualele erori înainte de finalizarea contractului. De asemenea, înainte de încheierea contractului, profesionistul trebuie să garanteze punerea la dispoziția consumatorului a tuturor clauzelor contractuale în formă textuală.

Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor poartă un caracter special în raport cu *Codul Civil* și vine să completeze prevederile acestuia, dar în același timp are un caracter general în raport cu celelalte norme sectoriale. Aceasta stabilește cerințele generale de protecție a consumatorilor, de asigurare a cadrului necesar accesului neîngrădit la produse și servicii, informării complete asupra caracteristicilor principale ale acestora, dreptul de informare asupra prețului produselor sau serviciilor, dreptul de a rezoluționa diferite tipuri de contracte într-un termen prestabilit, de apărare și asigurare a drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor în cazul practicilor comerciale incorecte, participarea acestora la fundamentarea și luarea de decizii ce îi interesează în calitate de consumatori.

În mod special, sunt reglementate drepturile consumatorilor în contractele de vânzare-cumpărare și cele de prestări-servicii, inclusiv normele referitoare la conformitatea produselor cu contractul și modalitățile de remediere a neconformităților, precum și garanțiile comerciale oferite consumatorilor. În plus, legea stabilește un cadru pentru soluționarea extrajudiciară a litigiilor, oferind consumatorilor și vânzătorilor/prestatorilor posibilitatea de a soluționa disputele în mod

eficient și echitabil. În ceea ce privește cooperarea transfrontalieră, legea prevede modalități prin care autoritățile responsabile de aplicarea legislației privind protecția consumatorilor colaborează pentru a asigura respectarea normelor în domeniu.

De asemenea, legea stabilește exhaustiv organele abilitate cu funcții de protecție a consumatorului, inclusiv rolul de elaborare și implementare a politicilor, dar și controlul asupra respectării prevederilor acestora. Totodată, stabilește în mod clar obligațiile producătorilor și vânzătorilor, protecția drepturilor economice ale consumatorilor și definește interdicții specifice pentru practicile comerciale incorecte, inclusiv modalitățile de răspundere pentru încălcarea acestora.

În același timp, este important de menționat că legea nu acoperă aspecte cum ar fi sănătatea consumatorilor, competența instanțelor judecătorești sau reglementările privind metalele prețioase.

Normele primare privind siguranța generală a produselor au fost aprobate în anul 2006 prin **Legea nr. 422/2006 privind securitatea generală a produselor**, care transpune *Directiva 2001/95/CE* a Parlamentului European și a Consiliului din 3 decembrie 2001 privind siguranța generală a produselor.

În subsidiar, prin *Hotărârea Guvernului nr. 1246/2016*, care transpune *Directiva Consiliului 87/357/CEE* au fost instituite cerințele pentru interzicerea comercializării, importului, producerii și exportului imitațiilor de produse alimentare, pentru a asigura un nivel ridicat de protecție a intereselor publice, cum ar fi sănătatea și siguranța consumatorilor, în special a copiilor.

După cum s-a menționat anterior, *Codul Civil și Legea nr. 105/2003* privind protecția consumatorilor au un caracter general, aplicabil intersectorial pentru toate domeniile care vizează protecția consumatorilor. În același timp, în completarea atribuțiilor exercitate de Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, în calitate de punct de contact național, Art. 36 din *Legea nr. 105/2003* stabilește, într-o manieră exhaustivă, organele administrației publice abilitate cu funcții de reglementare în domeniul protecției consumatorilor, în limita domeniilor de competență ale acestora.

În limitele competențelor care le revin, fiecare dintre aceste autorități se supune, suplimentar *Legii nr. 105/2003* și *Codului Civil*, unui set de norme speciale care reglementează activitățile specifice ale acestora și care au un caracter derogatoriu față de cadrul legislativ general. Printre acestea se numără: *Legea nr. 284/2004* privind serviciile societății informaționale, *Legea nr. 202/2013* privind contractele de credit pentru consumatori, *Legea nr. 157/2014* privind încheierea și executarea contractelor la distanță pentru servicii financiare destinate consumatorilor, *Hotărârea Guvernului nr. 836/2012* pentru aprobarea Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în cazul refuzului la îmbarcare, anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, precum și *Hotărârea Guvernului nr. 944/2018* privind aprobarea Regulamentului cu privire la promovarea etică a medicamentelor, etc.

1.2. Cadrul administrativ

Organul central de specialitate al administrației publice responsabil de elaborarea politicii de stat în domeniul protecției consumatorilor este Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, care este organizat și funcționează în conformitate cu *Hotărârea Guvernului nr. 143/2021* cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării. Unul dintre domeniile care este în responsabilitatea exclusivă a Ministerului ține de politicile privind protecția consumatorilor. În același timp, funcția de reglementare și controlul respectării prevederilor legislației cu privire la protecția consumatorilor este partajată între multiple

autorități. Astfel, conform Art. 36 al *Legii nr. 105/2003* privind protecția consumatorilor precum și legislației sectoriale, următoarele autorități sunt desemnate autorități cu competențe de reglementare în domeniul protecției consumatorilor:

1. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare - *în domeniul produselor alimentare;*
2. Ministerul Sănătății - *în domeniul protecției vieții și sănătății consumatorilor;*
3. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale - *în domeniul transportului rutier, aerian, naval și feroviar;*
4. Ministerul Culturii - *în domeniul turismului;*
5. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației/ Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării - *în domeniul telecomunicațiilor;*
6. Comisia Națională a Pieței Financiare - *în domeniul financiar.*

Controlul respectării prevederilor legislației cu privire la protecția consumatorilor în partea ce ține de siguranța și calitatea produselor și serviciilor, introduse sau puse la dispoziție pe piață și destinate consumatorilor, inclusiv în partea ce se referă la practicile corecte în domeniu, este efectuat de instituțiile menționate infra.

Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor este autoritatea administrativă subordonată Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării care coordonează la nivel național respectarea legislației de protecție a consumatorilor, având rolul de punct de contact național. Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, precum și structura sa organizațională, este aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 466/2022*.

Inspectoratul îndeplinește funcțiile atribuite în următoarele domenii de activitate: supravegherea pieței produselor nealimentare; verificarea conformității serviciilor, inclusiv în sectorul turismului; protecția consumatorilor; metrologie și produse preambalate; supravegherea și controlul activităților de jocuri de noroc. Totodată, Inspectoratul poate participa, în colaborare cu organizații și instituții atât interne, cât și internaționale, la implementarea programelor naționale și internaționale în domeniul protecției consumatorilor, în limitele competențelor sale legale.

Odată cu adoptarea *Legii nr. 175/2023*, care a modificat diverse acte normative, **Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF)** a preluat responsabilitățile de reglementare, supraveghere și control în domeniul protecției consumatorilor în domeniul financiar.

Pe lângă supravegherea respectării reglementărilor generale de protecție a consumatorilor în cazul practicilor comerciale incorecte și a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, CNPF asigură respectarea unor legi specifice, inclusiv *Legea nr. 202/2013* privind contractele de credit pentru consumatori, *Legea nr. 157/2014* privind contractele la distanță pentru servicii financiare și secțiunile relevante din *Legea nr. 92/2022* privind activitățile de asigurare și reasigurare.

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) este autoritatea responsabilă de asigurarea respectării legislației privind protecția consumatorilor în sectorul alimentar pe întreg lanțul alimentar.

Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (AMDM) este autoritatea administrativă subordonată Ministerului Sănătății, responsabilă de asigurarea respectării legislației în domeniul preparatelor medicamentoase, produselor farmaceutice și parafarmaceutice, al dispozitivelor

medicale, precum și al altor produse și servicii puse la dispoziția consumatorului de întreprinderile și instituțiile farmaceutice.

Agencia Națională pentru Sănătate Publică (ANSP) este autoritatea administrativă subordonată Ministerului Sănătății responsabilă de asigurarea respectării legislației în domeniul serviciilor prestate de prestatorii de servicii medicale.

Agencia Națională de Transport Auto (ANTA) este autoritatea administrativă subordonată Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale responsabilă de supravegherea respectării prevederilor legale privind protecția consumatorilor în domeniul transportului rutier interurban și internațional.

Autoritatea Aeronautică Civilă (AAC) este autoritatea administrativă subordonată Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale responsabilă de supravegherea respectării prevederilor legale privind protecția consumatorilor în domeniul transportului aerian.

Agencia Navală (AN) este autoritatea administrativă subordonată Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale responsabilă de supravegherea respectării prevederilor legale privind protecția consumatorilor în domeniul transportului naval.

Inspectoratul Național de Supraveghere Tehnică (INST) este autoritatea administrativă subordonată Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, responsabilă de supravegherea respectării prevederilor legale privind protecția consumatorilor în domeniul construcțiilor.

Agencia Națională de Reglementare a Energeticii (ANRE) este autoritatea responsabilă de supravegherea respectării prevederilor legale privind protecția consumatorilor în domeniul energetic și în domeniul alimentării cu apă și canalizării.

Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) este autoritatea responsabilă de supravegherea respectării prevederilor legale privind protecția consumatorilor în domeniul comunicațiilor electronice.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Dezvoltarea cadrului normativ în domeniul protecției consumatorilor rămâne o prioritate pentru Republica Moldova. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED) stabilește anual, în planurile sale de activitate, acțiuni specifice în acest domeniu. Principale priorități normative sunt orientate spre amendarea cadrului normativ național în vederea asigurării transpunerii totale a prevederilor *Directivei (UE) 2019/2161* a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2019 de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivelor 98/6/CE, 2005/29/CE și 2011/83/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește o mai bună asigurare a respectării normelor Uniunii în materie de protecție a consumatorilor și modernizarea acestor norme; transpunerea *Regulamentului (UE) 2023/988* al Parlamentului European și al Consiliului din 10 mai 2023 privind siguranța generală a produselor; *Directiva (UE) 2023/2225* a Parlamentului European și a Consiliului din 18 octombrie 2023 privind contractele de credit de consum; *Directiva (UE) 2023/2673* a Parlamentului European și a Consiliului din 22 noiembrie 2023 de modificare a Directivei 2011/83/UE în ceea ce privește contractele de servicii financiare încheiate la distanță și de abrogare a Directivei 2002/65/CE, etc.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Republica Moldova va continua alinierea la acquis-ul comunitar în vederea asigurării unui nivel înalt de protecție a consumatorilor. În acest sens, MDED își asumă dezvoltarea politicilor privind siguranța generală a produselor și instituirea unui Sistem informațional național privind schimbul rapid de informații pentru produsele periculoase.

Totodată, MDED, își propune elaborarea unui set de indicatori de performanță care să permită monitorizarea activităților în domeniul protecției consumatorilor.

În vederea consolidării cadrului instituțional și normativ, MDED planifică elaborarea unui Program național în domeniul protecției consumatorilor. Acesta va include măsuri concrete privind dezvoltarea cadrului normativ, întărirea capacităților autorităților responsabile și fortificarea colaborării cu societatea civilă, în special cu asociațiile de consumatori.

De asemenea, este important de remarcat inițierea proiectului de dezvoltare a platformei de depunere a petițiilor, care va constitui un instrument eficient de facilitare a procesului de depunere a reclamațiilor și de urmărire a stadiului de soluționare a acestora.

3. Aspecte financiare

Una dintre cele mai mari provocări în procesul de dezvoltare a domeniului protecției consumatorilor reprezintă resursele financiare limitate, care afectează atât consolidarea capacităților instituționale ale autorităților competente, cât și dezvoltarea sistemelor naționale de cooperare între autoritățile de supraveghere a pieței, precum și schimbul rapid de informații referitoare la produsele periculoase.

În acest context, conform estimărilor preliminare referitoare la implementarea sistemelor informaționale, costul estimativ pentru dezvoltarea software-ului SI se ridică la aproximativ 3 milioane lei. Până în prezent, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitale (MDED) nu a reușit să identifice sursele financiare necesare, ceea ce impune o întârziere în asigurarea dezvoltării acestor instrumente digitalizate.

Cu toate acestea, este de remarcat că în contextul proiectului SEED+ de către Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) și țările membre ale Acordului Central European de Comerț Liber (CEFTA), au fost discutate posibilitățile de preluare a sistemului informațional privind supravegherea pieței și schimbul de informații pentru produsele nesigure, dezvoltat în cadrul proiectului CEFTA și lansarea acestuia la nivel național.

COMPONENTA “SĂNĂTATE”

Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în alinierea legislației naționale la standardele UE în domeniul sănătății. Progresele înregistrate sunt rezultatul direct al implementării Acordului de Asociere dintre Republica Moldova-Uniunea Europeană, precum și al implementării acțiunilor din Planul Național de Acțiuni pentru Aderarea Republicii Moldova la UE pentru anii 2024-2027. Totodată, Republica Moldova și-a consolidat cooperarea cu Uniunea Europeană prin aderarea la programul EU4Health. Acordul de asociere al RM la programul dat, semnat cu Comisia Europeană în anul 2023, oferă acces la proiecte finanțate de UE, resurse financiare și expertiză tehnică. Colaborarea în cadrul EU4Health contribuie la realizarea obiectivelor comune în domeniul prevenției, diagnosticării și tratamentului bolilor, consolidând astfel legăturile cu spațiul european de sănătate.

Sectorul de sănătate din Republica Moldova se află într-un proces activ de transformare, având ca reper principal Strategia Națională Sănătate 2030, aprobată în anul 2023. Aceasta oferă o perspectivă modernă asupra dezvoltării sistemului de sănătate și urmărește îmbunătățirea stării

de sănătate a populației prin reforme sistemice, fiind corelată cu obiectivul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Strategia Națională Sănătate 2030 este aliniată la politicile de sănătate publică ale UE și propune direcții care conectează Republica Moldova la spațiul european. Printre obiectivele cheie se numără consolidarea capacităților de prevenire și răspuns la crize, gestionarea amenințărilor transfrontaliere pentru sănătate, dezvoltarea soluțiilor digitale pentru eficientizarea serviciilor de sănătate și asigurarea accesului echitabil la medicamente și dispozitive medicale de calitate. Aceste priorități nu doar îmbunătățesc sistemul de sănătate, dar sprijină și procesul de aliniere a Republicii Moldova la acquis-ul aferent Capitolului 28.

În plus, Strategia Națională Sănătate 2030 este operaționalizată printr-o serie de programe naționale, care abordează probleme prioritare de sănătate publică, cum ar fi rezistența antimicrobiană, bolile rare, siguranța sângelui, imunizare, bolile oncologice și sănătatea mintală.

Republica Moldova și-a propus să alinieze total legislația națională relevantă Capitolului 28, componenta Sănătate, până la finele anului 2026, cu implementarea acesteia pe parcursul anului 2027.

Pentru realizarea obiectivelor stabilite, Republica Moldova adoptă o abordare comprehensivă cu următoarele direcții strategice:

- *Armonizarea legislativă*: Adoptarea și implementarea legislației europene relevante, conform unui calendar până la finele anului 2026.
- *Dezvoltarea infrastructurii sanitare*: Modernizarea spitalelor, laboratoarelor și altor facilități medicale pentru a asigura conformitatea cu standardele europene. Acest proces include investiții în tehnologie modernă și extinderea accesului la servicii medicale de calitate.
- *Îmbunătățirea capacității administrative*: Consolidarea instituțiilor care să asigure implementarea, monitorizarea și respectarea standardelor UE. Aceasta presupune formarea personalului calificat și dezvoltarea unor mecanisme eficiente de gestionare.
- *Colaborarea internațională*: Participarea activă la rețele europene și internaționale de sănătate publică, promovând schimbul de bune practici și accesul la sprijin tehnic și financiar.

Alinierea deplină la standardele UE va avea un impact pozitiv asupra protecției sănătății și calității vieții cetățenilor. Republica Moldova va beneficia de un sistem de sănătate modern, capabil să răspundă provocărilor contemporane și să ofere servicii medicale de înaltă calitate. Totuși, în procesul de aplicare a *acquis-ului*, vor trebui depășite anumite provocări, în special cele legate de sistemul de stimulente pentru protecția medicamentelor brevetate. Aceste aspecte pot afecta sustenabilitatea sistemului public de asigurări medicale, precum și capacitatea acestuia de a asigura accesul la medicamente accesibile, inclusiv pentru tratamentele HIV, TB și ale bolilor rare. Depășirea acestor provocări va necesita un efort concertat și soluții inovatoare pentru a echilibra nevoia de inovație cu accesibilitatea tratamentelor esențiale.

Implementarea prevederilor Capitolului 28, componenta Sănătate, în Republica Moldova presupune un efort coordonat între mai multe instituții cheie, care colaborează pentru transpunerea legislației UE în dreptul național, precum și pentru aplicarea sa efectivă. Aceste instituții includ:

- **Ministerul Sănătății**, are rolul central în dezvoltarea politicilor, transpunerea acquis-ului și coordonarea eforturilor intersectoriale;
- **Agenția Națională pentru Sănătate Publică**, e responsabilă de monitorizarea și prevenirea bolilor, promovarea sănătății publice și supravegherea riscurilor pentru sănătate;

- ***Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale***, gestionează reglementarea medicamentelor și dispozitivelor medicale conform standardelor UE;
- ***Compania Națională de Asigurări în Medicină***, joacă un rol important în finanțarea serviciilor de sănătate publică și implementarea programelor de asigurare a accesului la îngrijiri de sănătate.

Pe lângă instituțiile din domeniul sănătății, autorități publice precum Ministerul Finanțelor, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării contribuie la atingerea obiectivelor Capitolului 28, componenta Sănătatea publică.

PROTECȚIA SĂNĂTĂȚII

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Medicamente de uz uman

Implementarea prevederilor Acordului de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană, dar și a Planului Național de Aderare pentru anii 2024-2027, au contribuit atât la revizuirea și actualizarea unor acte normative, cât și la elaborarea proiectelor de acte normative noi întru alinierea legislației naționale care vizează medicamentele de uz uman la cea a Uniunii Europene.

Legea nr. 153/2025 privind medicamentele și *Legea nr. 1456/1993* privind activitatea farmaceutică constituie fundamentul legislației naționale în domeniul medicamentelor de uz uman. În anul 2016 cadrul general pentru medicamentele de uz uman a fost completat cu *Legea nr. 116/2016* pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind elaborarea unei farmacopei europene și la Protocolul la Convenția privind dezvoltarea unei farmacopei europene. În același timp, un șir de hotărâri de Guvern, ordine ale Ministerului Sănătății și Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale reglementează multiplele aspecte din domeniul medicamentelor de uz uman.

O serie de reglementări din acquis-ul european au fost transpuse parțial în noua *Lege nr. 153/2025 cu privire la medicamente*, asigurând alinierea Republicii Moldova la standardele UE și contribuind la creșterea accesului populației la medicamente de calitate, sigure și disponibile pe piața națională. Astfel, cadrul legal național este armonizat cu cel european în domenii precum autorizarea medicamentelor (inclusiv medicamente pediatrice, terapii avansate și medicamente orfane), aprobarea studiilor clinice, farmacovigilența și inspecțiile privind bunele practici. Noua lege creează premisele pentru elaborarea și aprobarea actelor normative secundare necesare alinierii integrale a legislației naționale la acquis-ul comunitar. În același timp, proiectul noii legi a farmaciei modernizează cadrul normativ intern și transpune integral prevederile Directivei 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului.

Medicamente de uz veterinar

Legislația națională care vizează medicamentele de uz veterinar este aliniată parțial la reglementările Uniunii Europene, Moldova înregistrând progrese în armonizarea legislației privind produsele medicinale veterinare cu standardele UE, o serie de acte UE urmând să fie transpuse în perioada 2025-2026.

În prezent, condițiile și procedura de înregistrare, fabricație, import, export, depozitare, distribuție și eliberare a medicamentelor de uz veterinar în scopul introducerii lor pe piața Republicii Moldova sunt stabilite de *Legea nr. 119/2018* privind medicamentele de uz veterinar. Astfel, medicamentul de uz veterinar poate fi introdus pe piață (importat, fabricat, depozitat, distribuit angro, comercializat, utilizat) numai în baza unui certificat de înregistrare emis de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și doar dacă este înscris în Registrul de stat al medicamentelor de uz veterinar. Prevederile *Directivei 2001/82/CE* au fost parțial transpuse prin *Legea nr. 119/2018*, iar regulamentele UE privind distribuția și utilizarea medicamentelor veterinare și alte norme naționale sunt integrate în legislația secundară reglementată de următoarele acte:

- *Hotărârea Guvernului nr. 696/2020* cu privire la aprobarea Cerințelor privind dotarea și exploatarea unităților autorizate pentru deținerea, distribuția și eliberarea medicamentelor de uz veterinar;
- *Hotărârea Guvernului nr. 169/2013* pentru aprobarea Regulamentului privind testarea medicamentelor de uz veterinar;
- *Hotărârea Guvernului nr. 298/2011* pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind măsurile de supraveghere și control al unor substanțe și al reziduurilor acestora la animalele vii și la produsele lor, precum și al reziduurilor de medicamente de uz veterinar în produsele de origine animală;
- *Hotărârea Guvernului nr. 195/2011* pentru aprobarea Regulamentului privind măsurile și procedurile de stabilire a limitelor maxime admise de reziduuri ale substanțelor farmacologic active în produsele alimentare de origine animală;
- *Hotărârea Guvernului nr. 93/2012* cu privire la aprobarea Regulilor de bună practică de producere a medicamentelor de uz veterinar;
- *Hotărârea Guvernului nr. 157/2019* cu privire la aprobarea Regulamentului Comisiei medicamentelor de uz veterinar.

Prevederile *Regulamentului (UE) 2019/6* privind produsele medicinale veterinare și revizuirea *Directivei 2001/82/CE*, *Regulamentului (UE) 2019/5*, care modifică regulamentele privind autorizarea medicamentelor umane și veterinare, reglementările privind bunele practici de farmacovigilență (*Regulamentul de Implementare (UE) 2021/1281*) și distribuția de medicamente active (*Regulamentul de Implementare (UE) 2021/1280*) vor fi transpuse până la finele anului 2026.

Normele pentru sistemele informatice centralizate ale UE (*Regulamentul de Implementare (UE) 2021/16*) sau regulile pentru design-ul comun al logo-ului pentru vânzările online de produse medicinale veterinare (*Regulamentul de Implementare (UE) 2021/1904*), pot fi considerate irelevante pentru transpunere directă.

Dispozitive medicale

Cadrul legal existent care vizează dispozitivele medicale nu este aliniat la reglementările UE și alinierea acestuia la reglementările UE este planificată pentru anul 2025.

Introducerea pe piață, punerea în funcțiune și utilizarea dispozitivelor medicale calitative, eficiente și sigure în Republica Moldova, sunt reglementate prin *Legea Nr. 102/2017*, care stabilește cerințe esențiale privind siguranța și performanța dispozitivelor medicale, clasificarea acestora în funcție de riscul asociat, procedurile de evaluare a conformității, precum și obligațiile producătorilor, distribuitorilor și utilizatorilor. De asemenea, legea prevede mecanisme de supraveghere a pieței și de vigilență pentru a monitoriza incidentele și a asigura protecția sănătății publice.

Condițiile de introducere pe piața Republicii Moldova a dispozitivelor medicale, dispozitivelor medicale pentru diagnostic in vitro și dispozitivelor medicale implantabile active sunt partea a mai multor regulamente aprobate prin Hotărâri de Guvern, iar sistemul de vigilență pentru dispozitivele medicale este reglementat printr-un Ordin al Ministerului Sănătății.

Proiectul de Lege privind dispozitivele medicale transpune parțial *Regulamentul (UE) 2017/745* privind dispozitivele medicale, și *Regulamentul (UE) 2017/746* privind dispozitivele medicale pentru diagnostic in vitro.

Produse cosmetice

Cadrul legal din Republica Moldova care reglementează produsele cosmetice este aliniat la *acquis-ul UE*. Autoritățile și-au propus să continue eforturile pentru a sprijini funcționarea unei piețe competitive și circulația liberă a mărfurilor. Transpunerea reglementărilor UE în acest domeniu a fost realizată în cadrul angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană, contribuind la îmbunătățirea securității și conformității produselor plasate pe piață.

Securitatea produselor cosmetice este asigurată în principal de *Legea Nr. 422/2006* privind securitatea generală a produselor, care stabilește cadrul general de reglementare. Regulamentul sanitar privind produsele cosmetice, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 1207/2016*, transpune parțial prevederile *Regulamentului (CE) nr. 1223/2009* și reglementează plasarea pe piață, supravegherea și conformitatea acestora. Modificările aduse Regulamentului în 2024 au îmbunătățit semnificativ procesul de plasare a produselor, monitorizarea acestora și respectarea normelor de siguranță.

Noile prevederi au simplificat procedurile pentru produsele cosmetice înregistrate în UE, facilitând circulația acestora pe piața internă și internațională. De asemenea, au fost actualizate listele de substanțe restricționate, impuse cerințe suplimentare de etichetare pentru anumite substanțe alergene sau potențial periculoase și consolidate măsurile pentru utilizarea filtrelor UV. În plus, Regulamentul transpune directivele europene, precum *Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 25 noiembrie 2013* și *Decizia (UE) 2022/677*, care stabilesc normele privind glosarul denumirilor comune ale ingredientelor utilizate la etichetare.

Normele aplicabile agenților economici, inclusiv producătorilor, importatorilor și distribuitorilor, sunt prevăzute de *Legea nr. 162/2023*. Aceasta introduce măsuri stricte de supraveghere a pieței, obligații clare pentru operatorii economici privind siguranța și calitatea produselor și împuternicește autoritățile competente să efectueze controale, să aplice sancțiuni și să gestioneze neconformitățile.

Pentru asigurarea unei reacții eficiente în cazul produselor periculoase, Regulamentul aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 1116/2016* instituie un mecanism clar de schimb rapid de informații. Evaluarea riscurilor, determinarea măsurilor corective și informarea consumatorilor sunt efectuate în baza Metodologiei stabilite prin *Hotărârea Guvernului nr. 1212/2016*, garantând protecția sănătății consumatorilor și menținerea unui nivel înalt de siguranță pe piața produselor cosmetice.

Controlul tutunului

În Republica Moldova, consumul produselor din tutun este o problemă majoră de sănătate publică. În acest domeniu, țara dispune de un cadru cuprinzător de politici axat pe protecția cetățenilor, în special a tinerilor, împotriva efectelor nocive ale fumatului și altor forme de consum al produselor din tutun și nicotină. Republica Moldova este Parte la Convenția Cadru a

OMS pentru controlul tutunului (CCCT) din 2009 și, din 2022, a aderat la Protocolul pentru eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun.

Cadrul juridic național de bază în domeniul controlului tutunului este reprezentat de *Legea nr. 278/2007* privind controlul tutunului. Legea a fost revizuită semnificativ în anul 2015 pentru a se alinia prevederilor esențiale ale CCCT și pentru a respecta angajamentele asumate în cadrul Acordului de Asociere, Capitolul 21 - Sănătate publică, prin transpunerea legislației europene. Ulterior, au fost elaborate actele normative secundare pentru implementarea legislației, printre care: *Hotărârea Guvernului nr. 1065/2016* pentru aprobarea regulamentelor sanitare privind produsele din tutun și produsele conexe și *Hotărârea Guvernului nr. 613/2017* pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind avertismentele de sănătate și etichetarea produselor din tutun, a tutunului destinat rulării în țigarete și a produselor conexe.

Legislația națională a Republicii Moldova privind controlul tutunului prevede interzicerea fumatului în toate spațiile publice închise, locurile de muncă, mijloacele de transport public și anumite spații exterioare, reglementează etichetarea produselor din tutun prin impunerea avertismentelor grafice de sănătate care acoperă 65% din suprafața principală a pachetelor pentru produsele pentru fumat, interzice expunerea produselor din tutun și produselor conexe la punctele de vânzare, interzice toate formele de publicitate și promovare a tutunului, reglementează ingredientele produselor din tutun prin interzicerea aromelor și impune restricții stricte asupra vânzării, inclusiv interzicerea vânzării către și de către minori.

Cadrul juridic în vigoare în domeniul controlului tutunului (cu ultima revizuire în anul 2023) transpune *Directiva (UE) 2014/40* privind produsele din tutun, *Directiva (CE) 2003/33* privind publicitatea pentru produsele din tutun, *Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/586* privind standardele tehnice pentru mecanismul de reumplere al țăigaretelor electronice, *Directiva delegată (UE) 2022/2100* în ceea ce privește retragerea anumitor derogări cu privire la produsele din tutun încălzit, *Recomandarea a Consiliului privind mediile fără fum de tutun (2009/C 296/02)*, precum și *Recomandarea a Consiliului privind prevenirea fumatului și controlul tutunului (2003/54/CE)*.

În 2024, Republica Moldova a întreprins pași importanți pentru actualizarea politicii naționale de control al tutunului, având în vedere necesitatea alinierii continue la legislația europeană. În acest sens, Ministerul Sănătății a elaborat și a promovat *Legea nr. 125/2025* pentru modificarea unor acte normative (controlul tutunului) cu o serie de modificări care vizează eliminarea anumitor excepții aplicabile produselor din tutun încălzit, în conformitate cu *Directiva Delegată a Comisiei (UE) 2022/2100*. Totodată, Legea a propus extinderea interzicerii fumatului în anumite spații exterioare, în conformitate cu Propunerea de revizuire a Recomandării Consiliului privind mediile fără fum de tutun, pentru a consolida protecția împotriva expunerii la fumul de tutun în zone publice deschise.

Cu referire la cadrul secundar, conform direcțiilor prioritare stabilite în domeniul controlului tutunului și a recomandărilor Comisiei, în anul 2025, Guvernul a aprobat *Hotărârea Guvernului nr. 247/2025* privind instituirea și operarea sistemului național de trasabilitate a produselor din tutun fabricate sau importate pe teritoriul Republicii Moldova și desemnarea autorității naționale pentru gestionarea sistemului național de trasabilitate, prin care este transpus parțial Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/574 privind standardele tehnice pentru instituirea și operarea unui sistem de trasabilitate pentru produsele din tutun.

Drepturile pacienților în asistența medicală transfrontalieră

Asistența medicală oferită cetățenilor străini pe teritoriul Republicii Moldova este reglementată de *Legea nr. 1585/1998* privind asigurarea obligatorie de asistență medicală (beneficiarii de

protecție internațională incluși într-un program de integrare sunt asigurați de Guvern) și *Legea nr. 274/2011* privind integrarea străinilor în Republica Moldova, art. 2 alin. (1) lit. a)–c) cetățenii străini au aceleași drepturi și obligații în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală ca și cetățenii Republicii Moldova, cu excepția cazului în care tratatele internaționale prevăd altfel, dacă sunt angajați în Republica Moldova pe baza unui contract individual de muncă, încheiat conform legislației Republicii Moldova, sunt titulari ai unui permis de ședere permanentă în Republica Moldova, sunt beneficiari de protecție internațională temporară sau umanitară.

Cetățenii străini care au obținut dreptul de ședere temporară pe teritoriul Republicii Moldova pentru reunificarea familiei, studii, activități umanitare, voluntariat sau religioase au obligația de a se asigura individual, achitând prima de asigurare obligatorie de asistență medicală, similar cetățenilor Republicii Moldova și bucurându-se de aceleași drepturi.

Cadrul legislativ național existent nu are transpusă legislația UE în domeniul asistenței medicale transfrontaliere.

1.2. Cadrul administrativ (Capacități administrative)

Ministerul Sănătății este autoritatea centrală al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul sănătății. În conformitate cu *Hotărârea Guvernului nr. 148/2021* efectivul-limită al aparatului central al Ministerului Sănătății este de 93 de unități, dintre care:

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
<i>Medicamente de uz uman</i>	Direcția politici în domeniul medicamentelor și dispozitivelor medicale (3 angajați)	1
<i>Dispozitive Medicale</i>		
<i>Produse cosmetice</i>	Direcția politici în domeniul sănătății publice și urgențe în sănătatea publică (3 angajați)	1
<i>Controlul tutunului</i>		
<i>Drepturile pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere</i>	Direcția politici de buget și asigurări medicale (1 angajat)	1

Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (AMDM) este autoritatea administrativă, subordonată Ministerului Sănătății, abilitată cu competențe de reglementare și supraveghere în domeniul medicamentului, activității farmaceutice și dispozitivelor medicale. Potrivit *Hotărârii Guvernului nr. 71/2013*, privind aprobarea regulamentului, structurii și personalului Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, AMDM are 25 de subdiviziuni cu 120 de posturi de personal, dintre care 17 sunt subdiviziuni principale și 8 subdiviziuni de suport.

Subdomeniu	Număr de angajați

	Executori	Post conducere
<i>Autorizare medicamente de uz uman</i>	2	2
<i>Farmacovigilența</i>	1	
<i>Studii clinice cu medicamente de uz uman</i>	1	
<i>Fabricare medicamente</i>	1	
<i>Dispozitive medicale</i>	2	

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de activitate care îi sunt încredințate.

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
<i>Medicamente de uz veterinar</i>	0	1

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor este autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului, care implementează politica statului în domeniile orientate spre garantarea siguranței alimentelor și a calității produselor alimentare, inclusiv a alcoolului etilic, a producției alcoolice și a produselor vitivinicole, întreținerea unui sistem de măsuri publice menite să asigure sănătatea animală și protecția plantelor, inofensivitatea produselor alimentare și a materiei prime, precum și protecția consumatorilor în domeniul alimentar. Efectivul-limită de personal al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor este stabilit în număr de 1194 de unități, dintre care 255 de unități pentru aparatul central, 148 de unități pentru posturile de inspecție la frontieră și 791 de unități pentru subdiviziunile teritoriale.

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
<i>Medicamente de uz veterinar</i>	2	1

Agenția Națională pentru Sănătate Publică este autoritatea administrativă subordonată Ministerului Sănătății, cu subdiviziuni teritoriale – centre de sănătate publică, responsabilă de implementarea politicii statului în domeniile 1) supravegherii de stat, prevenirea bolilor, promovarea și protecția sănătății publice; 2) controlul de stat (inspecția) în sănătate; 3) monitorizarea și evaluarea stării de sănătate a populației.

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere

<i>Controlul tutunului</i>	2	2
<i>Produse cosmetice</i>	1	1

Compania Națională de Asigurări în Medicină este o instituție de stat autonomă cu autonomie financiară de nivel național, care dispune de personalitate juridică și desfășoară activități nonprofit în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală. Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 156/2002 efectivul limită al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină constituie 295 de unități, dintre care 134 unități fac parte din aparatul central. La elaborarea și implementarea legislației UE sunt implicați 12 angajați din cadrul aparatului central:

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
<i>Drepturile pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere</i>	Direcția juridică (1 angajat)	1
	Direcția strategie și guvernanta instituțională (0 angajați)	1
	Direcția relații cu beneficiarii (1 angajat)	1
	Direcția contractarea prestatorilor de servicii medicale (0 angajați)	1
	Direcția medicamente (1 angajat)	1
	Direcția economie (0 angajați)	1
	Direcția contabilitate (0 angajați)	1
	Direcția tehnologii informaționale (0 angajați)	1
	Secția cooperare internațională (1 angajat)	1

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Medicamente de uz uman

Până la finele anului 2026 este planificată aprobarea proiectului de lege a farmaciei, și a regulamentelor care vor reglementa autorizarea medicamentelor de uz uman, activitățile de farmacovigilență și promovarea etică a medicamentelor, pregătirea pentru și gestionarea situații de criză în domeniul medicamentelor și al dispozitivelor medicale și gestionarea acestora, reguli de bune practici de fabricație. Documentele aprobate vor alinia legislația națională la prevederile legislației UE cu privire la medicamentele de uz uman.

Medicamente de uz veterinar

Până la finele anului 2026, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) planifică armonizarea cadrului legislativ existent în domeniul medicamentelor de uz veterinar la cel al UE. În acest sens, urmează a fi realizate următoarele acțiuni: aprobarea proiectului de lege cu privire la medicamentele veterinare, proiectului de Ordin cu privire la cerințele specifice de etichetare a medicamentelor de uz veterinar completarea Regulamentului privind măsurile și procedurile de stabilire a limitelor maxime admise de reziduuri ale substanțelor farmacologic active în produsele alimentare de origine animală, stabilirea și aprobarea datelor care urmează a fi colectate și raportate, precum și a modului de colectare a datelor privind volumul vânzărilor și utilizarea medicamentelor de uz veterinar cu efect antimicrobian, emiterea aprobarea ordinului cu privire la examinarea modificării condițiilor autorizațiilor de introducere pe piață acordate pentru medicamentele de uz veterinar și a ordinului cu privire la produsele medicamentoase veterinare și substanțele esențiale pentru tratamentul ecvideelor, aprobarea bunelor practici de distribuție pentru produsele medicinale veterinare și bunele practici de farmacovigilență și de distribuție a substanțelor active utilizate ca materiale de start în produsele medicinale veterinare, stabilirea unei liste de antimicrobiene.

Urmează a fi elaborat cadrul normativ referitor la furajele medicamentate, care va reglementa următoarele aspecte: 1) fabricarea, introducerea pe piață și utilizarea furajelor medicamentate; 2) administrarea orală pe alte căi decât furajele medicamentoase a produselor medicinale veterinare autorizate și prescrise care sunt administrate de către deținătorul de animale, unor animale de la care se obțin produse alimentare.

Totodată, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) urmează să aprobe un Ghid metodologic privind produsele medicinale veterinare.

Produse cosmetice

Armonizarea cadrului legislativ existent în domeniul produselor cosmetice va fi realizată în anul 2026 , prin modificarea *Hotărârii Guvernului nr. 1207/2016* pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind produsele cosmetice. Modificările propuse vor asigura transpunerea *Regulamentului (UE) nr. 655/2013* de stabilire a criteriilor comune pentru justificarea mențiunilor utilizate în legătură cu produsele cosmetice, *Regulamentul (CE) nr. 1223/2009* privind produsele cosmetice și Decizia de punere în aplicare (UE) 2025/1175.

Dispozitive medicale

Cadrul legislativ național în domeniul dispozitivelor medicale urmează a fi completat, până la finele anului 2026, prin elaborarea și aprobarea unui proiect de lege privind dispozitivele medicale, precum și a normelor aferente aplicabile pe teritoriul Republicii Moldova. Aceste demersuri au drept scop transpunerea în legislația națională a prevederilor *acquis-ul UE* în domeniul dispozitivelor medicale.

Controlul tutunului

Republica Moldova este la etapa inițială de instituire a sistemului național de trasabilitate și securitate pentru produsele din tutun. În conformitate cu recomandările Comisiei privind implementarea eficientă a prevederilor Protocolului pentru eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun și având temei legal stabilit prin lege, Ministerul Finanțelor este în proces de elaborare a pachetului de reglementări tehnice necesare pentru ca sistemele de trasabilitate și elementele de securitate pentru produsele din tutun să devină operaționale la nivel național. Aceste măsuri normative vizează transpunerea a trei acte UE, precum: *Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/574* al Comisiei privind standardele tehnice pentru instituirea și

funcționarea unui sistem de trasabilitate pentru produsele din tutun, *Regulamentul delegat (UE) 2018/573* al Comisiei privind elementele-cheie ale contractelor de stocare de date care urmează să fie încheiate ca parte a unui sistem de trasabilitate pentru produsele din tutun, și *Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/576* a Comisiei privind standardele tehnice pentru elementele de securitate aplicate produselor din tutun. Noul cadru normativ național urmează să fie implementat de Ministerul Finanțelor, Serviciul vamal și Instituția Publică Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe din 2026.

În vederea implementării noii legislații, în 2026 vor fi ajustate o serie de reglementări tehnice care vizează transpunerea actelor de punere în aplicare și actelor delegate din legislația UE pe domeniul controlului tutunului, care stabilesc specificațiile tehnice aplicabile avertismentelor de sănătate, formatul comun pentru notificarea diferitor categorii de produse din tutun și produsele conexe.

Drepturile pacienților în asistența medicală transfrontalieră

Până la finele anului 2026, Ministerul Sănătății va crea cadrul normativ pentru a permite utilizarea în practică de către cetățenii RM, odată cu aderarea la UE, a dreptului de a beneficia de asistență medicală în orice țară din UE. Legislația în domeniul ocrotirii sănătății și asigurărilor medicale va fi modificată pentru a clarifica drepturile pacienților la asistența medicală transfrontalieră, cu stabilirea procedurilor administrative și de rambursare a costurilor, precum și instituirea unui punct național de contact pentru informarea pacienților. Totodată, sistemul de sănătate din RM va fi mai interconectat la sistemele europene prin stabilirea elementelor minime pentru o rețetă medicală în scopul recunoașterii acestora în țările UE.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Medicamente pentru uz uman

Pentru implementarea acquis-ului în domeniul medicamentelor de uz uman sunt planificate dezvoltarea și implementarea sistemului de trasabilitate a medicamentelor, fortificarea resurselor umane ale AMDM prin instruirea personalului.

Medicamente pentru uz veterinar

În vederea implementării *acquis-ului* în domeniul medicamentelor de uz veterinar va fi elaborat și implementat Sistemul Informațional "Registrul de stat al medicamentelor de uz veterinar" și Sistemul Informațional "Trasabilitatea medicamentelor de uz veterinar (distribuție și utilizare)".

Produse cosmetice

Implementarea acquis-ului aferent produselor cosmetice va fi realizată prin elaborarea unui Ghid privind produsele cosmetice pentru implementarea Recomandării Comisiei nr. 2006/647 din 22 septembrie 2006 privind eficacitatea produselor de protecție solară și a afirmațiilor referitoare la acestea monitorizarea conformității, prin consolidarea supravegherii pieței și a controlului după introducerea pe piață prin implementarea unei strategii de supraveghere a pieței bazată pe riscuri, asigurând inspecții regulate și testare aleatorie a produselor și consolidarea capacităților instituționale și consolidarea capacităților instituționale prin extinderea programelor de formare pentru autoritățile de reglementare și personalul de supraveghere a pieței.

Dispozitive medicale

Pentru implementarea acquis-ului în domeniul dispozitivelor medicale AMDM: 1) va fortifica Inspectoratul pentru dispozitive medicale; 2) va crea și echipa Laboratorul AMDM pentru dispozitive medicale.

După adoptarea noii Legi a dispozitivelor medicale, numărul unităților de personal din cadrul Direcției Generale Dispozitive Medicale din cadrul AMDM va fi extins de la 8 la 25.

Controlul tutunului

Pentru implementarea *acquis-ului* în domeniul controlului tutunului sunt planificate și vor fi implementate o serie de activități: 1) elaborat formatul electronic de raportare conform Regulamentului sanitar privind notificarea și raportarea informației despre produsele din tutun, produsele conexe, dispozitivele și accesoriile de utilizare, reîncărcare sau încălzire a acestora.

Drepturile pacienților în asistența medicală transfrontalieră

Implementarea legislației în domeniul drepturilor pacienților în asistența medicală transfrontalieră va fi realizată prin crearea și funcționarea Punctului Național de Contact pentru asistența medicală transfrontalieră și aprobarea regulilor și condițiilor pentru acordarea asistenței medicale transfrontaliere în anul 2026.

3. Aspecte financiare

Pentru transpunerea acquis-ului Uniunii Europene, componenta Protecția sănătății, estimările preliminare ale Ministerului Sănătății evidențiază necesitățile financiare pentru elaborarea cadrului normativ, consolidarea capacităților administrative și implementarea instrumentelor operaționale după cum urmează:

	2026		2027
	Elaborare (mii lei)	Implementare (mii lei)	Implementare (mii lei)
<i>Medicamente de uz uman</i>	1105.2	11775	2165.2
<i>Medicamente de uz veterinar</i>	1.480		6405
<i>Produse cosmetice</i>	-	1.078	-
<i>Dispozitive medicale</i>	-	-	22165.2
<i>Controlul tutunului</i>	1268.6	15	-
<i>Drepturile pacientului în asistența transfrontalieră</i>	447.4	176.2	-

DETERMINANȚII SOCIALI ȘI DE MEDIU AI SĂNĂTĂȚII

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Inechități în sănătate

Constituția Republicii Moldova, Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”, Strategia Națională de Sănătate „Sănătatea 2030,” și programele naționale care vin în suportul implementării strategiilor, cadrul legislativ primar și secundar, oferă cadrul necesar pentru asigurarea accesului echitabil al populației la servicii de sănătate, reducerea inechităților și promovarea unui stil de viață sănătos, cu accent pe grupurile vulnerabile ale populației, în conformitate cu recomandările Uniunii Europene și Organizației Mondiale a Sănătății (OMS).

Recomandările din actele UE care vizează Inegalitățile în sănătate, atribuite la *soft law*, se regăsesc în cadrul legislativ al Republicii Moldova.

Legea nr. 411/1995 ocrotirii sănătății prevede dreptul cetățenilor la asigurarea sănătății, fără deosebire de naționalitate, rasă, sex, apartenență socială și religie, *Legea nr. 121/2012* privind asigurarea egalității combate orice formă de discriminare, asigurând acces egal la servicii medicale și sociale, *Legea nr. 1585/1998* cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, reglementează accesul la servicii finanțate public, indiferent de statutul social sau etnic, Programul de susținere a populației de etnie romă (2022-2025) include măsuri dedicate îmbunătățirii accesului la servicii de sănătate pentru romi, reducerea barierelor culturale și lingvistice, precum și instruirea personalului medical în aspecte legate de incluziunea romilor, Programul național privind drepturile omului (2024-2027), include acțiuni pentru creșterea gradului de conștientizare și reducerea stereotipurilor legate de rasă sau etnie în accesul la sănătate, *Hotărârea Guvernului nr. 816/2016* privind intervențiile timpurii, sprijină grupurile vulnerabile, inclusiv minoritățile etnice și rasiale, *Legea nr. 10/2009* privind supravegherea de stat a sănătății publice, promovează accesul egal la măsuri de prevenire și protecție a sănătății, Strategia Națională de Sănătate „Sănătatea 2030”, vizează distribuirea echitabilă a resurselor medicale, inclusiv în zonele rurale și defavorizate, Programul național pentru prevenirea și controlul bolilor netransmisibile (2023-2027) asigură prevenirea bolilor printr-o abordare echitabilă și contribuie la reducerea decalajelor în sănătate. *Legea nr. 138/2012* privind sănătatea reproducerii reglementează accesul la servicii pentru femei, inclusiv cele din grupuri vulnerabile, Planul de acțiuni pentru reducerea mortalității materne și infantile asigură intervenții prioritare în zonele rurale și pentru categoriile dezavantajate, iar *Hotărârea Guvernului nr. 934/2008* privind reglementarea utilizării resurselor financiare în sistemul de sănătate contribuie la o gestionare mai echitabilă a fondurilor.

Stil de viață sănătos - Prevenirea abuzului de alcool și droguri

Republica Moldova dispune de un cadru legislativ extins pentru reglementarea prevenirii și combaterii abuzului de substanțe stupefiante, psihotrope și alcool, precum și pentru protejarea sănătății publice. Recomandările și concluziile listate în cele 10 acte UE atribuite domeniului Stil de viață sănătos - Prevenirea abuzului de alcool și droguri, se regăsesc în cadrul legislativ al RM.

Legea nr. 10/2009 reglementează organizarea supravegherii sănătății publice, promovarea sănătății și prevenirea bolilor, inclusiv prin prevenirea abuzului de droguri și alcool. *Legea nr. 62/2022* interzice promovarea publicității care încurajează consumul de substanțe nocive, stabilind sancțiuni stricte pentru nerespectarea acestor norme. În domeniul media, Codul serviciilor Media Audiovizuale impune furnizorilor de servicii media să evite difuzarea de conținut care glorifică consumul de droguri sau alcool și să promoveze mesaje educative.

Pe partea de reglementare a substanțelor supuse controlului, *Legea nr. 201/2025* și *Hotărârea Guvernului nr. 1088/2004* stabilesc norme stricte privind producerea, distribuirea și utilizarea substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor, în timp ce *Legea nr. 713/2001* definește

măsurile de prevenire și tratament pentru consumatorii de droguri și alcool. *Hotărârea Guvernului nr. 232/2017* creează servicii sociale integrate pentru consumatorii de substanțe psihoactive, asigurând sprijin medical și social.

În plan penal, *Codul Penal* și *Codul Contravențional* prevăd sancțiuni severe pentru infracțiunile și contravențiile legate de droguri și alcool, având ca scop descurajarea consumului și traficului ilegal. De asemenea, ordinele Ministerului Sănătății, cum ar fi nr. 314/2022, nr. 933/2013 și nr. 543/2011, oferă protocoale clinice naționale pentru diagnosticarea și tratamentul tulburărilor legate de consumul de substanțe, punând accent pe prevenirea recidivei și reintegrarea pacienților.

Cadrul normativ național este aliniat la *acquis-ul UE* în domeniile prevenirii și reducerii efectelor consumului de alcool și droguri, controlul și reglementarea circulației substanțelor stupefiante, servicii de asistență pentru consumatorii de substanțe psihoactive, reglementarea tratamentului farmacologic și psihiatric.

1.2. Cadrul administrativ (Capacități administrative)

Ministerul Sănătății este autoritatea centrală al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul sănătății. În conformitate cu *Hotărârea Guvernului nr. 148/2021* efectivul-limită al aparatului central al Ministerului Sănătății este de 93 de unități, dintre care:

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
<i>Inechități în sănătate</i>	Secția politici în domeniul asistenței medicale primare și comunitare (2 angajați)	1
<i>Stil de viață sănătos - prevenirea abuzului de alcool și droguri</i>	Direcția politici în domeniul sănătății publice și urgențe în sănătatea publică (3 angajați)	1

Agenția Națională pentru Sănătate Publică este autoritatea administrativă subordonată Ministerului Sănătății, cu subdiviziuni teritoriale – centre de sănătate publică, responsabilă de implementarea politicii statului în domeniile 1) supravegherii de stat, prevenirea bolilor, promovarea și protecția sănătății publice; 2) controlul de stat (inspecția) în sănătate; 3) monitorizarea și evaluarea stării de sănătate a populației.

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
<i>Stil de viață sănătos - prevenirea abuzului de alcool și droguri</i>	1	1

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Determinanții sociali și de mediu ai sănătății

Cadrul național de politici existent este aliniat la *acquis-ul UE*, iar analiza curentă indică faptul că nu sunt necesare acțiuni legislative suplimentare pentru asigurarea conformității.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În anul 2026, conform Programului național de protecție a copilului pentru anii 2022-2026, urmează dezvoltarea, adoptarea și implementarea de programe și servicii de reabilitare și consiliere pentru copii și părinții care abuzează de alcool, droguri și alte substanțe nocive.

Până la finele 2027 este planificată în Republica Moldova implementarea rețelelor integrate de trimitere, care presupune reorganizarea serviciilor specializate de asistență medicală, cu asigurarea unui acces echitabil prin definirea rolurilor spitalelor, stabilirea criteriilor de trimitere și crearea unor structuri de finanțare de sprijin. Procesul va demara cu planuri regionale de evaluare a capacităților prestatorilor de servicii medicale, prin clasificarea spitalelor în funcție de infrastructură, resurse și competențe, în diferite niveluri de îngrijire, în vederea simplificării trimiterilor.

3. Aspecte financiare

Pentru transpunerea și implementarea acquis-ului Uniunii Europene în domeniul Determinanților sociali și de mediu ai sănătății, estimările preliminare ale Ministerului Sănătății evidențiază următoarele necesități financiare:

	2025		2027	
	Elaborare (mii lei)	Implementare (mii lei)	Elaborare (mii lei)	Implementare (mii lei)
<i>Determinanții sociali și de mediu ai sănătății</i>			189	16.000

SĂNĂTATEA PUBLICĂ

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Substanțe de origine umană: sânge, țesuturi, celule și organe

Sânge

Securitatea transfuzională și autoasigurarea RM cu produse sanguine constituie principalele obiective ale politicii statului în domeniul transfuziei sângelui.

Promovarea și organizarea activității de donare de sânge și componente sanguine de origine umană și a transfuziei acestora, normele de asigurare a calității și securității donării de sânge, prelucrării și utilizării sângelui și componentelor sanguine, inclusiv în calitate de materie primă pentru producerea preparatelor diagnostice și biomedicale, sunt reglementate de *Legea nr. 241/2008* privind donarea de sânge și transfuzia sanguină. Legea transpune *Directiva*

2002/98/EC, Directiva 2004/33/EC, Directiva 2005/61/EC și Directiva 2005/62/EC. Directivele menționate sunt transpuse integral cu contribuția adițională a circa 50 de acte normative care reglementează implementarea, dezvoltarea, asigurarea managementului calității activității de transfuzie, printre care *Ordinul Ministerului Sănătății nr. 773/2020* care reglementează organizarea sistemului de hemovigilență, *Ordinul Ministerului Sănătății nr. 279/2024* care aprobă Regulamentul de organizare și funcționare a Centrului Național de Transfuzie a Sângelui, *Ordinul Ministerului Sănătății nr. 581/2024* care aprobă standardele de calitate și securitate pentru recoltarea, controlul, prelucrarea, stocarea și distribuirea sângelui uman și a componentelor sanguine în activitatea unităților de sânge, *Ordinul Ministerului Sănătății nr. 381/2024* care reglementează autorizarea importului/exportului produselor de sânge.

Regulamentul (UE) 2024/1938 privind standardele de calitate și siguranță pentru substanțele de origine umană destinate utilizării la om și de abrogare a *Directivelor 2002/98/CE* și *2004/23/CE* urmează a fi supus screeningului și transpus.

Țesuturi, celule și organe

Legislația RM în domeniul țesuturilor, celulelor și organelor este parțial aliniată la prevederile legislației UE. Reglementările transpuse parțial sunt în proces de aliniere completă la legislația Uniunii Europene. Prevederile UE neaplicabile se referă exclusiv la activitățile instituțiilor europene, precum Comisia Europeană, Parlamentul European sau Consiliul, și nu necesită adaptări în legislația națională.

Legea nr. 42/2008 privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane constituie legea de bază care reglementează domeniul transplantului în Republica Moldova. Legea transpune parțial *Directiva 2004/23/EU*, *Directiva 2006/86/EC*, *Directiva 2006/17/EC*, *Directiva 2010/53/EU*, în temeiul art.36 din Constituția Republicii Moldova, *Directiva de punere în aplicare 2012/25/UE*, *Decizia 2010/453/UE*, *Directiva 2015/566*, *Concluziile Consiliului cu privire la donarea de organe și transplant 2012/C396/03*.

Hotărârea Guvernului nr. 386/2010 cu privire la instituirea Agenției de Transplant și *Ordinul Ministerului Sănătății nr. 427* cu privire la aprobarea Standardului de organizare și desfășurare a activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane contribuie la transpunerea parțială a *acquis-ului*.

Un șir de prevederi din legislația Uniunii Europene sunt transpuse integral în legislația națională, precum: 1) schimbul transfrontalier de organe cu adoptarea procedurilor uniforme pentru transmiterea informațiilor referitoare la evaluarea organului și a donatorului, asigurarea trasabilității organelor, precum și raportarea incidentelor și reacțiilor adverse grave cu scopul de a garanta cele mai înalte standarde de calitate și siguranță ale organelor care fac obiectul schimburilor transfrontaliere; 2) importul și exportul de țesuturi și celule umane destinate utilizării la om, care prevede că acestea sunt efectuate de centre de țesuturi acreditate, desemnate, autorizate sau titulare ale unei licențe acordate de autoritățile competente a statelor în acest sens. Totodată, centrele care importă/exportă țesuturi să asigure că acestea respectă standarde în materie de calitate și de siguranță echivalente cu cele prevăzute în *Directiva 2004/23/CE* pentru care se solicită stabilirea de proceduri pentru a verifica echivalența standardelor în materie de calitate și siguranță ale importurilor de țesuturi și de celule prevăzute în *Directiva 2015/566/UE*, 3) sistemul de trasabilitate în domeniul transplantului și aplicarea Codului European Unic, 4) sistemul de vigență în domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule de umane, 5) cerințele tehnice care se aplică codificării, prelucrării, conservării, stocării și distribuției de țesuturi și celule umane destinate utilizării la oameni și produse preparate, derivate din țesuturi și celule umane destinate utilizării la oameni, 6) cerințe tehnice pentru donarea, prelevarea și controlul țesuturilor și celulelor umane pentru prevenirea transmiterii bolilor prin țesuturile și celulele umane utilizarea la om și pentru a asigura un nivel ridicat de calitate și securitate, care

impune testarea biologică suplimentară pentru donatorii originari din zone cu incidență ridicată a unor boli specifice sau ai căror parteneri sexuali sau părinți provin din zone cu incidență ridicată.

Anumite aspecte legate de inspecții și măsuri de control, prevăzute în *Directiva 2004/23/CE* au fost transpuse parțial și sunt încă în proces de alinierea completă la legislația Uniunii Europene.

Evaluarea riscurilor

Cadrul legislativ național în domeniul evaluării riscurilor este aliniat la legislația UE. Legislația națională este aliniată la Rezoluția Parlamentului European din 2 aprilie 2009 privind problemele de sănătate asociate câmpurilor electromagnetice prin: Codul de urbanism și construcții, aprobat prin *Legea nr. 434/2023*, *Legea nr. 241/2007* privind comunicațiile electronice, *Legea nr. 28/2016* privind accesul la proprietatea și utilizarea în comun a rețelei de infrastructură publică în comunicații electronice, *Hotărârea Guvernului nr. 643/2019* pentru aprobarea Regulamentului de organizare și activitate al Agenției Naționale de Reglementare în Comunicatii Electronice și Tehnologia Informației.

Regulamentul sanitar privind limitarea expunerii populației la câmpuri electromagnetice de la 0 Hz la 300 GHz, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 563/2024*, transpune integral Recomandarea Consiliului Europei din 12 iulie 1999 privind limitarea expunerii publicului larg la câmpuri electromagnetice (0 Hz – 300 GHz), și reglementează restricțiile de bază și valorile de referință pentru limitarea expunerii populației la câmpurile electromagnetice în concordanță cu noile dovezi referitor la expunerea la câmpuri electromagnetice.

1.2. Cadrul administrativ (Capacități administrative)

Ministerul Sănătății este autoritatea centrală al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul sănătății. În conformitate cu *Hotărârea Guvernului nr. 148/2021* efectivul-limită al aparatului central al Ministerului Sănătății este de 93 de unități, dintre care:

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
<i>Evaluarea riscurilor</i>	Direcția politici în domeniul sănătății publice și urgențe în sănătatea publică (4 angajați)	1
<i>Substanțe de origine umană: sânge</i>	Direcția politici în domeniul asistenței medicale spitalicești (2 angajat)	1
<i>Substanțe de origine umană: țesuturi, celule și organe</i>		

Centrul Național de Transfuzie a Sângelui este instituția care are atribuții să presteze servicii de examinare medicală a potențialilor donatori de sânge și componente sanguine, recoltare sânge/componente sanguine de la donatori și examinarea de laborator a sîngelui donat, produselor sanguine și soluțiilor perfuzabile, producerea componentelor, preparatelor diagnostice și biomedicale din sânge, asigurarea instituțiilor medico-sanitare cu produse sanguine, tratament aferent a sîngelui și alte funcții de bază, precum și alte atribuții a instituției ce rezultă din specificul de activitate.

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
<i>Substanțe de origine umană: sânge</i>	0	2

Agenția de Transplant este o instituție publică, subordonată Ministerului Sănătății, care realizează politicile și programele naționale de transplant de organe, țesuturi și celule umane, asigurând pacienților acces egal la servicii de transplant.

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
<i>Substanțe de origine umană: țesuturi, celule și organe</i>	2	2

Agenția Națională pentru Sănătate Publică este autoritatea administrativă subordonată Ministerului Sănătății, cu subdiviziuni teritoriale – centre de sănătate publică, responsabilă de implementarea politicii statului în domeniile 1) supravegherii de stat, prevenirea bolilor, promovarea și protecția sănătății publice; 2) controlul de stat (inspecția) în sănătate; 3) monitorizarea și evaluarea stării de sănătate a populației.

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
<i>Evaluarea riscurilor</i>	1	1

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Substanțe de origine umană

Țesuturi, celule și organe

Ministerul Sănătății va asigura, până la finele anului 2026, adoptarea planului de pregătire profesională privind aplicarea legislației în domeniul schimbului de organe și importului/exportului de țesuturi și celule, dezvoltarea mecanismului de inspecție și a măsurilor de control privind conformitatea cu standardele de calitate și siguranță pentru substanțele de origine umană, activitățile de la donare până la utilizare la om în vederea asigurării protecției sănătății umane (în special pentru donatorii și primitorii de SoHO și pentru descendenții care provin din reproducerea asistată medical), aprobarea Standardului privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane.

Evaluarea riscurilor

Având în vedere că legislația Uniunii Europene în domeniul evaluării riscurilor este deja transpusă integral în legislația națională, fie nu este relevantă pentru contextul național, aceasta

va fi monitorizată în mod constant, iar legislația națională va fi actualizată, după caz, în funcție de evoluțiile la nivel european.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Substanțe de origine umană- sânge

Implementarea acquis-ului în domeniul Substanțe de origine umană: sânge va cuprinde asigurarea instituțiilor medico-sanitare spitalicești ce oferă asistență hemotransfuzională cu dispozitive medicale specifice serviciului de sânge.

Substanțe de origine umană - țesuturi, celule și organe

Următoarele acțiuni vor fi realizate pentru implementarea acquis-ului în domeniul Substanțe de origine umană - celule, țesuturi și organe: 1) Crearea rețelei naționale de coordonare a donării (RNCD); 2) Modernizarea Sistemului Informațional Transplant conform *Hotărârea Guvernului nr. 694/2024* cu privire la instituirea Sistemului Informațional Transplant.

3. Aspecte financiare

Pentru transpunerea și implementarea acquis-ului Uniunii Europene în domeniul Sănătății publice, estimările preliminare ale Ministerului Sănătății evidențiază acțiunea de asigurare a 30 de instituții medico-sanitare spitalicești ce oferă asistență hemotransfuzională cu dispozitive medicale specifice serviciului de sânge în valoare de 5 mil. lei, alte necesități financiare pentru elaborarea cadrului normativ, consolidarea capacităților administrative și implementarea instrumentelor operaționale:

	2025		2026	
	Elabora re (mii lei)	Implementar e (mii lei)	Elabora re (mii lei)	Implementa re (mii lei)
<i>Substanțe de origine umană - țesuturi, celule și organe</i>	350	1360	360	2369.66

BOLI TRANSMISIBILE

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Legislația națională în domeniul maladiilor transmisibile este aliniată parțial la legislația UE. Prevederile a patru acte legislative ale UE se vor aplica numai după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană și anume: *Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/892* de desemnare a laboratoarelor de referință ale Uniunii Europene pentru anumite domenii specifice de sănătate publică; *Regulamentul (CE) nr. 851/2004* de creare a unui Centru European de prevenire și control al bolilor; *Decizia Comisiei din 16 septembrie 2021 de înființare a Autorității pentru Pregătire și Răspuns în caz de Urgență Sanitară*.

Organizarea supravegherii de stat a sănătății publice, stabilirea cerințelor generale de sănătate publică, drepturilor și obligațiilor persoanelor fizice și juridice, modul de organizare a sistemului de supraveghere de stat a sănătății publice sunt reglementate de *Legea nr. 10/2009* privind supravegherea de stat a sănătății publice.

Lista bolilor transmisibile și a problemelor de sănătate speciale conexe supuse înregistrării și notificării în cadrul sistemului de supraveghere epidemiologică, precum și a definițiilor de caz, aprobate prin *Ordinul Ministerului Sănătății nr. 533/2023*, transpun integral *Decizia (UE) 2018/945* privind bolile transmisibile și problemele speciale de sănătate conexe care urmează să fie acoperite de supravegherea epidemiologică, precum și definițiile de caz relevante.

Regulamentul cu privire la Sistemul de supraveghere epidemiologică a bolilor transmisibile și amenințărilor transfrontaliere grave pentru sănătate, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 741/2024*, transpune parțial *Regulamentul (UE) 2022/2371* privind amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate.

Sistemul de alertă precoce și răspuns rapid, instituit în legătură cu amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate, la procedurile de notificare a alertelor și la procedurile de schimb de informații, consultare și coordonare a răspunsurilor la astfel de amenințări, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 30/2024*, transpune prevederile *Regulamentului (UE) 2022/2371* privind amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate și prevederile *Deciziei de punere în aplicare (UE) 2017/253* de stabilire a procedurilor de notificare a alertelor în cadrul sistemului de alertă precoce și răspuns rapid instituit în legătură cu amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate și a procedurilor de schimb de informații, consultare și coordonare a răspunsurilor la astfel de amenințări.

Programul Național de Imunizare pentru anii 2023-2027, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 211/2023* și Implementarea Registrului Național de Vaccinare, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 885/2025*, transpun parțial Recomandarea Consiliului din 7 decembrie 2018 privind consolidarea cooperării în combaterea bolilor care pot fi prevenite prin vaccinare.

Supravegherea, prevenirea și controlul infecțiilor asociate asistenței medicale, reglementate prin *Ordinul Ministerului Sănătății nr. 749/2024*, precum și implementarea modulului Infecții Asociate Asistenței Medicale, aprobat prin *Hotărârea Guvernului Nr. 885/2022* cu privire la instituirea Sistemului informațional de supraveghere a bolilor transmisibile și evenimentelor de sănătate publică, transpun parțial Recomandarea Consiliului din 9 iunie 2009 privind siguranța pacienților, inclusiv prevenirea și controlul infecțiilor asociate asistenței medicale.

Programul național pentru supravegherea și combaterea rezistenței la antimicrobiene pentru anii 2023-2027, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 697/2023*, transpune parțial Recomandarea Consiliului privind intensificarea acțiunilor UE de combatere a rezistenței la antimicrobiene în cadrul unei abordări de tip „O singură sănătate”. Supravegherea, prevenirea și controlul infecțiilor asociate asistenței medicale, aprobate prin *Ordinul Ministerului Sănătății nr. 749/2024*, dar și instituirea sistemului de monitorizare a rezistenței antimicrobiene a bacteriilor zoonotice și comensale, în contextul implementării abordării „One Health”, aprobate prin *Ordinul ANSP și ANSA nr.122/2024*, transpun o parte din Recomandările Consiliului.

Regulamentul delegat (UE) 2024/1232 este transpus în legislația Republicii Moldova prin *Ordinul nr. 770/2025* cu privire la aplicarea procedurii de evaluare a palnului național de prevenire, pregătire și răspuns în urgențe de sănătate publică. *Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1808* de stabilire a modelului pentru furnizarea informațiilor referitoare la planificarea prevenirii, pregătirii și răspunsului în caz de amenințări transfrontaliere grave la adresa sănătății în conformitate cu *Regulamentul (UE) 2022/2371* este transpus prin *Ordinul nr. 741/2025* cu privire la furnizarea informațiilor referitoare la planificarea prevenirii, pregătirii și răspunsului în caz de amenințări transfrontaliere grave la adresa sănătății, conform modelului Chestionarului standardizat.

1.2. Cadrul administrativ (Capacități administrative)

Ministerul Sănătății este autoritatea centrală al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul sănătății. În conformitate cu *Hotărârea Guvernului nr. 148/2021* efectivul-limită al aparatului central al Ministerului Sănătății este de 93 de unități, dintre care:

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
<i>Boli transmisibile</i>	Direcția politici în domeniul sănătății publice și urgențe în sănătatea publică 43 angajați)	1

Agenția Națională pentru Sănătate Publică este autoritatea administrativă subordonată Ministerului Sănătății, cu subdiviziuni teritoriale – centre de sănătate publică, responsabilă de implementarea politicii statului în domeniile 1) supravegherii de stat, prevenirea bolilor, promovarea și protecția sănătății publice; 2) controlul de stat (inspecția) în sănătate; 3) monitorizarea și evaluarea stării de sănătate a populației.

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
<i>Boli transmisibile</i>	2	2

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Boli transmisibile

Armonizarea legislativă în domeniul bolilor transmisibile va include: 1) aprobarea ordinului privind colectarea și transmiterea datelor analitice moleculare în cadrul anchetelor epidemiologice privind focarele de toxiinfecție alimentară; 2) ordinului cu privire la modelul pentru furnizarea informațiilor privind planificarea pregătirii și reacției în legătură cu amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Boli transmisibile

Implementarea acquis-ului în domeniul maladiilor transmisibile cuprinde următoarele acțiuni: 1) fortificarea laboratoarelor naționale de referință; 4) Dezvoltarea unui sistem informatic electronic interoperabil conectat la sectoarele de sănătate publică, veterinar, agricultură și mediu; 2) desemnarea responsabililor operaționali pentru platforma EWRS și implementarea recomandărilor Comisiei Europene privind protecția datelor în cadrul supravegherii bolilor transmisibile în EWRS; 3) asigurarea interoperabilității, prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), a platformelor/ instrumentelor de raportare și supraveghere paralele în domeniul bolilor transmisibile (SI SBTESP, SIME TB &SIDA, LIS, LIS sectorul privat).

3. Aspecte financiare

Pentru transpunerea și implementarea acquis-ului Uniunii Europene în domeniul Bolilor transmisibile, estimările preliminare ale Ministerului Sănătății evidențiază acțiunea de fortificare a 6 laboratoare naționale de referință a căror costuri estimative sunt de 5 mil. de lei, alte necesități financiare:

	2026	
	Elaborare (mii lei)	Implementare (mii lei)
<i>Boli transmisibile</i>	133.6	5.132

BOLI NETRANSMISIBILE

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Cancer

Cancerul este o problemă de sănătate publică majoră la nivel național și constituie una din cauzele principale ale morbidității și mortalității în majoritatea țărilor lumii, inclusiv în Republica Moldova. Cadrul legislativ național este aliniat parțial la recomandările și comunicările Comisiei în domeniul combaterii cancerului.

Constituția Republicii Moldova, Art. 36, asigură dreptul tuturor cetățenilor RM la ocrotirea sănătății. Statul garantează accesul la serviciile de sănătate și ia măsuri pentru protecția sănătății publice, prevenirea bolilor și combaterea acestora. *Legea nr. 411/1995* cu privire la ocrotirea sănătății, Art. 41¹ garantează asistența medicală pentru persoanele cu maladii oncologice, ultima actualizare în 2024, cuprinde reglementări cu privire la serviciile medicale de profilaxie, diagnostic, tratament și supraveghere acordate în cadrul instituțiilor medico-sanitare publice și private, în conformitate cu actele normative aprobate de Guvern și reglementări cu privire la Registrul național de cancer. *Legea nr. 1585/1998* cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (actualizată în 2024), garantează pacienților cu maladii oncologice accesul la servicii medicale de prevenție, diagnostic, tratament și supraveghere. Programul unic de asigurare, elaborat de Ministerul Sănătății și aprobat de Guvern, include o listă detaliată a maladiilor oncologice și a stărilor care beneficiază de asistență medicală finanțată din fondurile asigurării obligatorii, asigurând astfel că pacienții cu cancer primesc îngrijirea necesară în timp util.

Legea nr. 1585/1998 instituie un sistem autonom de protecție financiară pentru pacienții cu maladii oncologice, bazat pe principii de solidaritate. Aceasta prevede finanțarea cheltuielilor legate de tratamentele oncologice, inclusiv chimioterapia, radioterapia și intervențiile chirurgicale necesare. De asemenea, legea include prevederi pentru monitorizarea continuă a stării de sănătate a pacienților cu cancer prin intermediul Registrului național de cancer, care colectează, înregistrează și prelucrează date legate de incidența, prevalența și mortalitatea prin cancer. Aceste date sunt esențiale pentru planificarea și implementarea politicilor de sănătate publică menite să îmbunătățească prevenția, diagnosticarea și tratamentul cancerului la nivel național.)

Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 874/2024*, include servicii esențiale pentru pacienții cu maladii oncologice. Documentul atribuie responsabilitatea pentru elaborarea și implementarea Programului unic, precum și pentru

informarea populației cu privire la drepturile și serviciile disponibile, Ministerului Sănătății și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. Hotărârea mai reglementează furnizarea serviciilor de către instituțiile medico-sanitare publice și private, inclusiv evaluarea anuală complexă a stării de sănătate a persoanelor vârstnice, prescrierea de tratament medical și igienico-dietetic, servicii de tratament de lungă durată pentru maladiile cronice și reabilitare, servicii medicale geriatrice și servicii pentru pacienții în tratament de dializă și chimioterapie.

Programul național de control al cancerului pentru anii 2016-2025, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 1291/2016* și Planul de acțiuni pentru anii 2024-2025 privind implementarea Programului național de control al cancerului pentru anii 2016-2025, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 292/2024*, transpun parțial Recomandarea Consiliului din 9 decembrie 2022 privind consolidarea prevenirii prin depistare timpurie: O nouă abordare a UE privind screeningul pentru depistarea cancerului, care înlocuiește *Recomandarea 2003/878/CE* a Consiliului, și Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu Planul european de combatere a cancerului (3 februarie 2021).

În Republica Moldova, înregistrarea și gestionarea datelor de screening (sisteme de date pentru desfășurarea programelor organizate de depistare a cancerului), asigurarea unui nivel ridicat de participare, bazat pe consimțământul pe deplin informat, atunci când se oferă screening organizat pentru cancer, precum și introducerea de noi teste de screening - prin programe pilot de screening pentru cancerul pulmonar, de prostată și gastric încă – nu sunt încă implementate.

Sănătate mintală

În ultimii ani Republica Moldova a făcut pași sistemici în reformarea sistemului de sănătate mintală, asigurând schimbarea paradigmei în prestarea serviciilor de sănătate mintală cu accent pe dezvoltarea serviciilor comunitare de sănătate mintală și integrarea serviciilor de sănătate mintală în asistența medicală primară. Al treilea program național este în proces de implementare.

Dreptul cetățenilor la ocrotirea sănătății, inclusiv la sănătatea mintală, este garantat de *Constituția Republicii Moldova, Art. 36*. Legislația națională, printre care *Legea nr. 411/1995* privind ocrotirea sănătății, *Legea nr. 114/2024* privind sănătatea și bunăstarea mentală, stabilesc cadrul general și specific pentru protecția și asistența persoanelor cu tulburări mintale, cu accent pe alinierea la standardele Uniunii Europene.

Legislația națională, inclusiv *Legea nr. 60/2012* privind incluziunea persoanelor cu dizabilități și *Legea nr. 1585/1998* cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală recunosc drepturile fundamentale și accesul la servicii. De asemenea, regulamentele și ordinele guvernamentale, precum cele privind centrele comunitare de sănătate mintală (CCSM), promovează integrarea comunitară și reducerea dependenței de spitalizare, reflectând standardele europene.

Republica Moldova a realizat progrese în transpunerea actelor Uniunii Europene privind sănătatea mintală în legislația națională. Astfel, Programul național privind sănătatea mintală pentru anii 2023-2027, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 971/2023*, transpune mai multe concluzii și recomandări europene: Concluziile Consiliului privind sănătatea mintală (30 noiembrie 2023), incluzând acțiuni cuprinzătoare pentru sprijinirea sănătății mintale, Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2003 referitoare la reducerea efectelor nocive ale dependenței de droguri, Concluziile Consiliului din 15 noiembrie 2001 privind combaterea stresului și depresiei.

Legea nr. 114/2024 privind sănătatea și bunăstarea mentală constituie un act legislativ major, care transpune Recomandările Consiliului Uniunii Europene privind prevenirea efectelor nocive ale dependențelor, precum și Concluziile Consiliului privind „Pactul european pentru sănătate

mentală și bunăstare”. Actul reflectă principiile moderne de diagnostic, tratament și reabilitare a persoanelor cu tulburări mintale. Totodată, Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022–2025, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 948/2022*, include aspecte legate de sănătatea mentală a persoanelor implicate în activități ilegale sau care necesită reintegrare. De asemenea, *Hotărârea Guvernului nr. 134/2022* vizează prevenirea și controlul infecției HIV/SIDA și infecțiilor sexuale, cu legături indirecte la sănătatea mentală, prin programe de sprijin și consiliere psihologică.

Boli rare

Cadrul de politici al Republicii Moldova privind bolile rare a înregistrat o dezvoltare semnificativă în ultimii ani, fiind ghidat de normele internaționale. Astfel, în 2024 a fost aprobat primul Program Național privind Bolile Rare pentru anii 2024-2028, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 166/2024*, document care rezonează cu legislația UE.

Asigurarea accesului echitabil la diagnostic, informare, tratament și îngrijire pentru toate persoanele cu maladii rare constituie obiectivul general al Programului privind Bolile Rare pentru anii 2024-2028. Programul Național privind Bolile Rare din Moldova urmărește să extindă acoperirea tratamentelor medicamentoase specifice și a serviciilor de reabilitare pentru mai multe boli rare, să lărgască spectrul de diagnostic și monitorizare a circa 30 de maladii rare, să implementeze screening neonatal extins pentru maladiile metabolice ereditare, să promoveze colaborarea internațională în cercetare și dezvoltarea tratamentelor pentru boli rare, să crească conștientizarea, dar și competențele în diagnosticarea și gestionarea bolilor rare, oferind acces echitabil la servicii integrate și prestate pacienților cu boli rare.

Programul Național privind Bolile Rare pentru anii 2024-2028 cuprinde prevederile din Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind bolile rare - provocările Europei și din Recomandările Consiliului din 8 iunie 2009 privind acțiunea în domeniul Bolilor Rare.

Decizia de punere în aplicare 2014/287/UE și Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/1269 vor fi transpuse și implementate la data aderării. Până atunci, Republica Moldova se va alinia la standardele, reglementările și cele mai bune practici europene în domeniul asistenței medicale a bolilor rare, asigurând conformitatea cu criteriile ERN-uri și consolidându-și sistemul național de sănătate pentru a facilita un proces de integrare mai bun.

Cadrul normativ de bază care reglementează și asigură accesul la servicii de sănătate în Republica Moldova și include prevederi relevante pentru pacienții cu boli rare este stabilit de *Legea nr. 1585/1998* cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală care garantează accesul pacienților cu boli rare la servicii medicale de diagnosticare și tratament, inclusiv medicamente compensate și dispozitive medicale necesare. Aceste servicii sunt acoperite de asigurarea obligatorie de asistență medicală, asigurând astfel accesul universal și gratuit la tratamente pentru boli rare. *Hotărârea Guvernului nr. 1387/2007* cu privire la aprobarea Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală reglementează implementarea Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, care include servicii esențiale pentru pacienții cu boli rare. Hotărâre stabilește accesul la investigații, tratamente și îngrijire continuă pentru persoanele diagnosticate cu boli rare, finanțate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Hotărârea include în Programul unic o gamă largă de servicii medicale pentru pacienții cu boli rare, de la diagnosticare și tratament până la monitorizare și îngrijire paliativă. Aceste servicii sunt finanțate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, asigurând astfel accesul universal și gratuit la tratamente pentru boli rare. Hotărârea mai stabilește responsabilitățile instituțiilor. Astfel, MS și CNAM sunt responsabile de elaborarea și implementarea Programului unic, precum și pentru informarea populației cu privire

la drepturile și serviciile disponibile. Instituțiile medico-sanitare publice și private joacă un rol crucial în furnizarea serviciilor pentru boli rare, conform standardelor și reglementărilor stabilite de hotărâre.

Protocoalele clinice naționale (pentru 54 de boli rare) și standarde pentru diagnosticarea și tratamentul bolilor rare, aprobate de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova sunt bazate pe ghidurile internaționale de bune practici și evidențe. Acestea sunt esențiale pentru asigurarea unei asistențe medicale de calitate și uniformizate pentru pacienții cu boli rare.

e-Sănătate

Cadrul normativ național ce vizează domeniul e-Sănătate este constituit dintr-o serie de acte normative ce reglementează: protecția datelor cu caracter personal, cadrul general de interoperabilitate și schimb de date, normele securității infrastructurii de servicii digitale, identificarea electronică și serviciile de încredere. Cadrul legislativ național în domeniul e-Sănătate este parțial aliniat la legislația UE.

În conformitate cu recomandarea Comisiei, Programului național pentru digitalizare și inovare în sănătate pentru anii 2025-2030, a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr. 556/2025. Programul este aliniat la inițiativele UE cu privire la privind e-Sănătate, sprijinind transformarea digitală a sectorului de sănătate și implementarea soluțiilor informatice.

Legea nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal a fost adoptată la 25.07.2024 și intră în vigoare la expirarea a 24 de luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. *Legea nr. 195/2024* reglementează noțiunile de date genetice, date privind sănătatea, dar și condiții specifice de prelucrare a datelor privind sănătatea ca și categorie specială de date cu caracter personal și stabilește cadrul juridic cu privire la: protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal; organizarea și funcționarea Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal; supravegherea implementării legislației privind protecția datelor cu caracter personal; răspunderea juridică și sancțiunile aplicate pentru încălcarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal și asigură protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice, în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal. *Legea nr. 195/2024* a transpus integral *Regulamentul (UE) 2016/679* privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și parțial: Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind modalitățile de a face posibilă transformarea digitală a serviciilor de sănătate și de asistență în cadrul pieței unice digitale, autonomizarea cetățenilor și construirea unei societăți mai sănătoase și Concluziile Consiliului privind sănătatea în societatea digitală – progrese în domeniul inovației bazate pe date în domeniul sănătății.

Raporturile juridice ce apar în procesul schimbului de date și interoperabilitate sunt reglementate în *Legea nr. 142/2018* cu privire la schimbul de date și interoperabilitate. Legea transpune parțial în partea reglementării cadrului general de interoperabilitate, dar și cooperarea transfrontalieră: Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind modalitățile de a face posibilă transformarea digitală a serviciilor de sănătate și de asistență în cadrul pieței unice digitale, autonomizarea cetățenilor și construirea unei societăți mai sănătoase și Propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului referitor la spațiul european al datelor privind sănătatea.

Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică reglementează cadrul normativ, organizațional și de cooperare în domeniul securității cibernetice, stabilește competența autorităților și instituțiilor publice în materie de securitate cibernetică, determină cadrul național general de

gestionare a crizelor în domeniul securității cibernetice, instituie cerințe, măsuri și mecanisme în scopul asigurării securității rețelilor și sistemelor informatice, care sunt esențiale pentru funcționarea societății, și al gestionării incidentelor cibernetice. Prin *Legea nr. 48/2023* privind securitatea cibernetică au fost transpuse o serie de articole din *Directiva (UE) 2022/2555* privind măsurile pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune.

Supravegherea și controlul de stat al respectării de către furnizorii de servicii a obligațiilor privind asigurarea securității cibernetice în vederea punerii în aplicare a *Legii nr. 48/2023* sunt exercitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică.

Asigurarea funcționării pieței naționale în domeniul securității mijloacelor de identificare electronică și a serviciilor de încredere, stabilirea cadrului normativ de bază pentru utilizarea semnăturilor electronice, sigiliilor electronice, mărcilor temporale electronice, documentelor electronice, serviciilor de distribuție electronică înregistrate și serviciilor de certificare pentru autentificarea paginilor web sunt reglementate prin *Legea nr. 124/2022* privind identificarea electronică și serviciile de încredere, în vigoare din 01.01.2025. Legea transpune parțial *Regulamentul (UE) nr. 910/2014* privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă.

Obligațiile furnizorilor de servicii, precum și stabilirea autorității competente de securitatea cibernetică la nivel național sunt stipulate în *Legea nr. 1456/1993* cu privire la activitatea farmaceutică, *Legea nr. 411/1995* cu privire la ocrotirea sănătății și *Legea nr. 102/2017* cu privire la dispozitivele medicale.

Evaluarea tehnologiilor medicale

Compania Națională de Asigurări în Medicină este autoritatea responsabilă de efectuarea evaluării tehnologiilor medicale în conformitate cu *Hotărârea Guvernului nr. 441/2024*, care a modificat *Hotărârea Guvernului nr. 156/2002* cu privire la organizarea și funcționarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, prin care autorității respective i-a fost atribuită responsabilitatea de a realiza evaluarea tehnologiilor medicale (ETM). Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la instituirea mecanismului național de evaluare a tehnologiilor medicale, prevede alinierea la principiile UE din *Directiva 2011/24/EU* privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere și *Regulamentul (UE) 2021/2282* privind ETM, care promovează utilizarea eficientă a resurselor și accesul echitabil al pacienților la tehnologii inovative.

Cadrului juridic național privind implementarea mecanismului ETM include dezvoltarea capacităților autorității naționale responsabile de ETM care va sprijini și facilita cooperarea și schimbul de informații între statele membre din cadrul rețelei europene pentru ETM. Totodată entitatea națională responsabilă de ETM va putea prelua de pe platforma informatică UE raportul de evaluare clinică comună ETM pentru tehnologiile medicale la care a fost efectuată și publicată o evaluare clinică comună, inclusiv va delega experți naționali pentru evaluări clinice comune și consultări științifice la nivel internațional.

Adițional, în anul 2026 va fi elaborat cadrul normativ secundar pentru punerea în aplicare a Hotărârii Guvernului cu privire la instituirea mecanismului național de evaluare a tehnologiilor medicale, inclusiv aprobarea metodologiei de evaluare a tehnologiilor medicale și lansarea efectivă a procesului ETM conform procedurilor stabilite.

Ghidul metodologic privind ETM și structura dosarului ETM care urmează a fi aprobat prin cadru normativ departamental vor fi în concordanță cu *Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1381* de stabilire, în temeiul *Regulamentului (UE) 2021/2282* privind evaluarea

tehnologiilor medicale, a normelor procedurale care vizează interacțiunea din cursul pregătirii și actualizării evaluărilor clinice comune ale medicamentelor de uz uman la nivelul Uniunii, schimbul de informații despre ele și participarea la ele, precum și a modelelor pentru respectivele evaluări clinice comune.

Acces sporit la tratamente inovatoare pentru pacienții cu povară ridicată a bolii se va asigura în anul 2026 prin includerea medicamentelor inovatoare pe lista de rambursare se realizează prin intermediul procesului de evaluare a tehnologiilor medicale (ETM) bazat pe principiile descrise în *Regulamentul UE 2021/2282*. În acest scop, instituția responsabilă de funcțiile ETM va pilota faza de evaluare pentru cel puțin două medicamente inovatoare, cu contribuția tehnică a experților din instituțiile publice de sănătate.

1.2. Cadrul administrativ (Capacități administrative)

Ministerul Sănătății este autoritatea centrală al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul sănătății. În conformitate cu *Hotărârea Guvernului nr. 148/2021* efectivul-limită al aparatului central al Ministerului Sănătății este de 93 de unități, dintre care:

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
<i>Cancer</i>	Direcția generală politici în domeniul serviciilor medicale integrate (0 angajat)	1
	Direcția politici în domeniul asistenței medicale spitalicești (2 angajați)	1
<i>Sănătate mintală</i>	Secția politici în domeniul asistenței medicale primare și comunitare (2 angajați)	1
<i>Boli rare</i>		
<i>eSănătate</i>	Serviciul Tehnologiei Informației Și Comunicațiilor (E Sănătate)	1

Compania Națională de Asigurări în Medicină este o instituție de stat autonomă cu autonomie financiară de nivel național, care dispune de personalitate juridică și desfășoară activități nonprofit în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală. Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 156/2002 efectivul limită al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină constituie 295 de unități, dintre care 134 unități fac parte din aparatul central. La elaborarea și implementarea legislației UE sunt implicați 12 angajați din cadrul aparatului central:

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
<i>e-Sănătate</i>	Direcția juridică 1	1

	Direcția strategie și guvernare instituțională 0	1
	Direcția contractarea prestatorilor de servicii medicale 0	1
	Direcția medicamente 1	1
	Direcția economie 0	1
	Direcția contabilitate 0	1
	Direcția tehnologii informaționale 1	1
	Secția cooperare internațională 1	1
<i>Evaluarea tehnologiilor medicale</i>	Direcția juridică 1	1
	Direcția medicamente 4	1
	Secția cooperare internațională 1	1

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal conform *Legii nr. 195/2024* este o autoritate publică ce funcționează la nivel național ca structură unică, independentă față de alte autorități publice, față de alte persoane juridice și față de persoanele fizice și are următoarea structură organizatorică

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
Director		1
Director adjunct		1
Direcția generală supraveghere și conformitate	19	
Direcția Juridică	8	

Direcția conformitate	14	
Direcția prevenire, supraveghere și evidență	5	
Direcția relații externe și integrare europeană	5	
Serviciul de informare, comunicare cu media și eTransformare	2	
Serviciul economic financiar	3	
Serviciul resurse umane	2	
Serviciul documentare și arhivare	2	
Serviciul audit intern	1	

Agenția pentru Securitate Cibernetică - autoritate administrativă subordonată MDED care are misiunea de a implementa politica de stat în domeniul securității cibernetice, în vederea asigurării unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice ale furnizorilor de servicii, care sunt esențiale pentru funcționarea societății și a statului. Conform HG nr. 1028 din 21.12.2023 are următoarea structură organizațională.

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
Director		1
Director adjunct		1

Agenția de Guvernare Electronică (AGE) este instituția publică în subordinea Guvernului, creată în 2010, care urmărește beneficiul public prin aplicarea Tehnologiilor Informaționale și de Comunicații în vederea îmbunătățirii calității vieții cetățenilor, inclusiv prin modernizarea serviciilor publice electronice și are următoarea structură organizatorică

Subdomeniu	Capacități administrative	
	Executori	Post conducere
Director		1
Director adjunct		1

Serviciul audit intern	1	
Serviciul economic financiar	1	1
Direcția implementare proiecte	14	1
Direcția platforme digitale	14	1
Serviciul schimb de date și interoperabilitate	2	1
Serviciul gestionarea plăților electronice	3	1
Direcția management instituțional	10	1
Direcția investigații inteligente în guvernarea digitală	2	
Serviciul asigurarea calității și securității digitale	1	1
Serviciul relații publice	1	1
Centru de inovare și formare în guvernare digitală		1

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Cancer

Până la finalul lunii martie 2026, este prevăzută elaborarea unui nou Program Național de Control al Cancerului, care va alinia cadrul legislativ național la cel European - Planul european de combatere a cancerului și noua abordare a UE privind screeningul pentru depistarea cancerului.

Sănătate mintală

Având în vedere alinierea legislației naționale la *acquis-ul UE* în domeniul sănătății mintale, autoritățile competente vor asigura monitorizarea continuă a evoluțiilor legislative la nivel european și, după caz, actualizarea cadrului normativ național.

Boli rare

Va fi elaborat proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la Crearea registrului național al pacienților cu boli rare, în conformitate cu practicile europene pentru colectarea datelor și schimbul de informații.

e-Sănătate

Măsurile normative privind autoritatea națională responsabilă de e-Sănătate vor fi elaborate în cadrul exercițiului de transpunere a legislației UE pe asistența medicală transfrontalieră. Acestea vor urmări scopul de a corespunde normelor stabilite la nivelul UE privind dobândirea calității de membru al rețelei de e-sănătate, facilitând astfel decizia Republicii Moldova de a participa la această rețea voluntară.

Până la sfârșitul anului 2026, vor fi finalizate conceptul și arhitectura sistemului de dosare electronice de sănătate (DES) în vederea implementării la nivel național, precum și cadrul de reglementare aprobat care va detalia standardele de gestionare securizată a datelor. După aprobarea cadrelor de lucru și de reglementare, va începe dezvoltarea sistemului DES, iar ministerul va supraveghea implementarea prin programe pilot, acoperire națională, formare a personalului și campanii de sensibilizare, urmărind progresul prin intermediul datelor de utilizare și al ratelor de acoperire. Până la sfârșitul anului 2027, instituțiile cheie vor dispune de un sistem DES complet funcțional, care va oferi acces securizat și în timp real la dosarele pacienților.

Obiectivul este ca cel puțin 40% din populația asigurată să aibă un DES activ până în 2027, fiind astfel demonstrată asimilarea cu succes a sistemului și digitalizarea dosarelor medicale

Evaluarea tehnologiilor medicale

În contextul armonizării legislației naționale în domeniul Evaluării tehnologiilor medicale cu cea a Uniunii Europene, în anul 2026 este planificată instituirea și pilotarea mecanismului național de evaluare a tehnologiilor medicale și aprobarea metodologiei de evaluare a tehnologiilor medicale.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Cancer

Implementarea acquis-ului UE în domeniul cancerului în legislația națională va fi realizată prin punerea în aplicare a Programului național de control al cancerului 2016-2025.

Sănătate Mintală

Următoarele acțiuni vor fi implementate pentru implementarea legislației naționale aliniată la legislația UE: 1) instituirea mecanismului național de cooperare interinstituțională pentru prevenirea, depistarea timpurie, tratamentul tulburărilor mentale și de comportament și reabilitarea psihosocială a persoanelor afectate; 2) implementarea campaniei naționale de combatere a stigmatizării și de sensibilizare cu privire la bolile mintale, inclusiv sănătatea mintală a copiilor și adolescenților, 3) elaborarea unui ghid național privind utilizarea sănătoasă a tehnologiei pentru reducerea riscurilor psihologice la copii și adolescenți.

Boli rare

Implementarea acquis-ului UE în domeniul bolilor rare în legislația națională va fi realizată prin punerea în aplicare a Programului național privind bolile rare pentru anii 2024-2028, precum și proiectul de Hotărâre de Guvern pentru integrarea și implementarea clasificării și codificării ORPHA a bolilor rare în Republica Moldova pentru a se alinia cu Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind Bolile Rare - provocările Europei și Recomandarea Consiliului 2009/C 151/02 din 8 iunie 2009 privind o acțiune în domeniul bolilor rare.

e-Sănătate

Dezvoltarea și implementarea programelor de formare și instruire pentru personalul medical și tehnic în utilizarea tehnologiilor digitale, pentru a asigura o tranziție eficientă și un management adecvat al noilor soluții este o necesitate imperativă.

O altă prioritate o constituie dezvoltarea și implementarea programelor de formare specializată și de dezvoltare profesională pentru diferite categorii de personal în domeniul protecție datelor și interoperabilitatea sistemelor.

Planurile pe viitor pentru e-Sănătate în Republica Moldova includ crearea unui Punct Național de Contact pentru e-Sănătate conform reglementărilor europene (2025) și elaborarea unui cadru normativ pentru schimbul electronice de date medicale. La fel este planificată formarea profesioniștilor din domeniul sănătății în utilizarea e-Sănătății (2027) și analiza cadrului necesar pentru implementarea European Health Data Space. Planurile mai includ și crearea Unității de Transformare Digitală în cadrul Ministerului Sănătății (2026). De asemenea, se preconizează dezvoltarea și modernizarea infrastructurii digitale de sănătate, inclusiv centre de date regionale și echipamente TIC, pentru a asigura interoperabilitatea și securitatea sistemelor (2029).

Evaluarea tehnologiilor medicale

Pentru anul 2025 sunt planificate: 1) aprobarea componenței nominale a Comitetului coordonator responsabil de Evaluarea Tehnologiilor Medicale; 2) instruirea personalului în domeniul evaluării tehnologiilor medicale. Instruirea personalului va fi efectuată cu suportul Organizației Mondiale a Sănătății și Băncii Mondiale.

3. Aspecte financiare

Pentru transpunerea și implementarea acquis-ului Uniunii Europene în domeniul Bolilor netransmisibile, estimările preliminare ale Ministerului Sănătății evidențiază următoarele necesități financiare:

	2026		2027
	Elaborare (mii lei)	Implementare (mii lei)	Implementare (mii lei)
Cancer	234.6	698.115.2	-
Sănătate mintală	-	66	-
Boli rare	189.6	-	2.879.543.3
e-Sănătate	7521.0	30.000.0	161.657.3
Evaluarea tehnologiilor medicale	345.2	94.899.2	-

4. Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la acquis-ul UE

Anexa B: Acțiuni de implementare a acquis-ului și de consolidare a capacităților administrative

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTIA CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 2. PIATĂ INTERNĂ																	
CAPITOLUL 1 - LIBERA CIRCULAȚIE A BUNURILOR																	
1	32009J.0043	Directiva 2009/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 mai 2009 de simplificare a clauzelor și condițiilor de transfer al produselor din domeniul apărării în interiorul Comunității				1	Proiect de Lege privind simplificarea clauzelor și condițiilor de transfer al produselor din domeniul apărării între statele membre ale Uniunii Europene și Republica Moldova	Lege adoptată	MA – Ministerul Apărării	ASP – Agenția Servicii Publice, MDDE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Noiembrie	Decembrie	2029	189.10	189.10		
2	32013H0461	2013/461/UE: Recomandarea Comisiei din 17 septembrie 2013 privind principiile care guvernează SOLVIT		RE 2024, RE 2025	CR	2	Proiect de Hotărâre de Guvern privind principiile care guvernează SOLVIT	Hotărâre adoptată	MDDE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2026	189.10	189.10		
3	32020R1668	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1668 al Comisiei din 10 noiembrie 2020 de specificare a detaliilor și a funcționalităților sistemului de informare și comunicare care trebuie utilizat în sensul Regulamentului (UE) 2019/515 al Parlamentului European și al Consiliului privind recunoașterea reciprocă a mărfurilor comercializate în mod legal în alt stat membru		RE 2024, RE 2025	CR	3	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la specificarea detaliilor și a funcționalităților sistemului de informare și comunicare utilizat la recunoașterea reciprocă a produselor comercializate în mod legal în statele membre ale Uniunii Europene	Hotărâre adoptată	MDDE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Ianuarie	2027	189.10	189.10		
4	32004R0273	Regulamentul (CE) nr. 273/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 privind precursorii drogurilor	AA-Art.170-173, anexa XVI			4	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1088/2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupeficante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului	Hotărâre adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului		Decembrie	2026	207.00	207.00		
	32004R0273		AA-Art.170-173, anexa XVI			5	Proiect de Ordin al Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale pentru aprobarea formularelor tipizate utilizate în gestionarea precursorilor	Ordin emis	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026	66.80	66.80		
5	31989J.0105	Directiva Consiliului din 21 decembrie 1988 privind transparența măsurilor care reglementează stabilirea prețurilor medicamentelor de uz uman și includerea acestora în domeniul de aplicare al sistemelor naționale de asigurări de sănătate		RE 2023, RE 2024, RE 2025		6	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 295/2023 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de aprobare și înregistrare a prețurilor de producător la medicamente	Hotărâre adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului		Decembrie	2026	117.30	117.30		
6	32013R0168	Regulamentul (UE) nr. 168/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 ianuarie 2013 privind omologarea și supravegherea pieței pentru vehiculele cu două sau trei roți și pentru cvadricicliuri	AA, ANEXA XVI	RE 2024, RE 2025	CR	7	Proiect de Lege privind omologarea și supravegherea pieței autovehiculelor rutiere și remorcilor acestora, precum și ale sistemelor, componentelor și unităților tehnice separate destinate vehiculelor respective	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			August	2026	207.90	207.90		
7	32014R0044	Regulamentul delegat (UE) nr. 44/2014 al Comisiei din 21 noiembrie 2013 de completare a Regulamentului (UE) nr. 168/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește construcția vehiculelor și cerințele generale pentru omologarea de tip a vehiculelor cu două sau trei roți și a cvadricicliurilor		RE 2024, RE 2025		8	Ordin al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale privind construcția vehiculelor și cerințele generale pentru omologarea de tip a vehiculelor cu două sau trei roți și a cvadricicliurilor	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2026	66.85	66.85		
8	32018R0858	Regulamentul (UE) 2018/858 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind omologarea și supravegherea pieței autovehiculelor și remorcilor acestora, precum și ale sistemelor, componentelor și unităților tehnice separate destinate vehiculelor respective, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 715/2007 și (CE) nr. 595/2009 și de abrogare a Directivei 2007/46/CE	AA, ANEXA XVI	RE 2024, RE 2025	CR	7	Proiect de Lege privind omologarea și supravegherea pieței autovehiculelor rutiere și remorcilor acestora, precum și ale sistemelor, componentelor și unităților tehnice separate destinate vehiculelor respective	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		Iulie	August	2026				
9	32022R0163	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/163 al Comisiei din 7 februarie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/858 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele funcționale pentru supravegherea pieței vehiculelor, sistemelor, componentelor și unităților tehnice separate		RE 2024, RE 2025		9	Ordin al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu privire la cerințele funcționale pentru supravegherea pieței vehiculelor, sistemelor, componentelor și unităților tehnice separate	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	189.10	189.10		
10	32017R1151	Regulamentul (UE) 2017/1151 al Comisiei din 1 iunie 2017 de completare a Regulamentului (CE) nr. 715/2007 al Parlamentului European și al Consiliului privind omologarea de tip a autovehiculelor în ceea ce privește emisiile provenind de la vehiculele ușoare pentru pasageri și de la vehiculele ușoare comerciale (Euro 5 și Euro 6) și privind accesul la informațiile referitoare la repararea și întreținerea vehiculelor, de modificare a Directivei 2007/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a Regulamentului (CE) nr. 692/2008 al Comisiei și a Regulamentului (UE) nr. 1230/2012 al Comisiei și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 692/2008 al Comisiei	AA, ANEXA XVI	RE 2024, RE 2025	CR	10	Ordin al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu privire la proiectul Regulamentului privind omologarea de tip a autovehiculelor în ceea ce privește emisiile provenind de la vehiculele ușoare pentru pasageri și de la vehiculele comerciale (euro 5 și euro 6) și privind accesul la informațiile referitoare la repararea și întreținerea vehiculelor	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	189.10	189.10		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTIA CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
11	32007R0715	Regulamentul (CE) nr. 715/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2007 privind omologarea de tip a autovehiculelor în ceea ce privește emisiile provenind de la vehiculele ușoare pentru pasageri și de la vehiculele ușoare comerciale (Euro 5 și Euro 6) și privind accesul la informațiile referitoare la repararea și întreținerea vehiculelor	AA, ANEXA XVI	RE 2024, RE 2025	CR	10	Ordin al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu privire la proiectul Regulamentului privind omologarea de tip a autovehiculelor în ceea ce privește emisiile provenind de la vehiculele ușoare pentru pasageri și de la vehiculele comerciale (euro 5 și euro 6) și privind accesul la informațiile referitoare la repararea și întreținerea vehiculelor	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027				
12	32019R2144	Regulamentul (UE) 2019/2144 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2019 privind cerințele pentru omologarea de tip a autovehiculelor și remorcilor acestora, precum și a sistemelor, componentelor și unităților tehnice separate destinate unor astfel de vehicule, în ceea ce privește siguranța generală a acestora și protecția ocupanților vehiculului și a utilizatorilor vulnerabili ai drumurilor, de modificare a Regulamentului (UE) 2018/858 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 78/2009, (CE) nr. 79/2009 și (CE) nr. 661/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentelor (CE) nr. 631/2009, (UE) nr. 406/2010, (UE) nr. 672/2010, (UE) nr. 1005/2010, (UE) nr. 1005/2010, (UE) nr. 1008/2010, (UE) nr. 1009/2010, (UE) nr. 19/2011, (UE) nr. 109/2011, (UE) nr. 458/2011, (UE) nr. 65/2012, (UE) nr. 130/2012, (UE) nr. 347/2012, (UE) nr. 351/2012, (UE) nr. 1230/2012 și (UE) 2015/166 ale Comisiei	AA, ANEXA XVI	RE 2024, RE 2025	CR	11	Ordin al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu privire la proiectul Regulamentului privind cerințele pentru omologarea de tip a autovehiculelor și remorcilor acestora, precum și a sistemelor, componentelor și unităților tehnice separate destinate unor astfel de vehicule, în ceea ce privește siguranța generală a acestora și protecția ocupanților vehiculului și a utilizatorilor vulnerabili ai drumurilor	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	189.10	189.10		
13	32021R1341	Regulamentul delegat (UE) 2021/1341 al Comisiei din 23 aprilie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2019/2144 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea unor norme detaliate privind procedurile specifice de încercare și cerințele tehnice pentru omologarea de tip a autovehiculelor în ceea ce privește sistemele de avertizare cu privire la somnolența și lipsa de atenție a conducătorului lor și de modificare a anexei II la regulamentul menționat		RE 2024, RE 2025		11	Ordin al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu privire la proiectul Regulamentului privind cerințele pentru omologarea de tip a autovehiculelor și remorcilor acestora, precum și a sistemelor, componentelor și unităților tehnice separate destinate unor astfel de vehicule, în ceea ce privește siguranța generală a acestora și protecția ocupanților vehiculului și a utilizatorilor vulnerabili ai drumurilor	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027				
14	32021R0535	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/535 al Comisiei din 31 martie 2021 pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2019/2144 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește procedurile și specificațiile tehnice uniforme pentru omologarea de tip a autovehiculelor, precum și a sistemelor, componentelor și unităților tehnice separate destinate unor astfel de vehicule, în ceea ce privește caracteristicile lor de construcție generale și siguranța generală a acestora		RE 2024, RE 2025		11	Ordin al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu privire la proiectul Regulamentului privind cerințele pentru omologarea de tip a autovehiculelor și remorcilor acestora, precum și a sistemelor, componentelor și unităților tehnice separate destinate unor astfel de vehicule, în ceea ce privește siguranța generală a acestora și protecția ocupanților vehiculului și a utilizatorilor vulnerabili ai drumurilor	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027				
15	32009R0595	Regulamentul (CE) nr. 595/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2009 privind omologarea de tip a autovehiculelor și a motoarelor cu privire la emisiile provenite de la vehicule grele (Euro VI) și accesul la informații privind repararea și întreținerea vehiculelor și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 715/2007 și a Directivei 2007/46/CE și de abrogare a Directivelor 80/1269/CEE, 2005/55/CE și 2005/78/CE	AA, ANEXA XVI	RE 2024, RE 2025	CR	12	Ordin al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale de adoptare al Regulamentului privind omologarea de tip a autovehiculelor și a motoarelor cu privire la emisiile provenite de la vehicule grele (euro VI) și accesul la informații privind repararea și întreținerea vehiculelor	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	189.10	189.10		
16	32022R1362	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1362 al Comisiei din 1 august 2022 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 595/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind performanța remorcilor grele în ceea ce privește influența acestora asupra emisiilor de CO2, a consumului de combustibil, a consumului de energie și a autonomiei în modul cu emisii zero ale autovehiculelor și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/683		RE 2024, RE 2025		12	Ordin al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale de adoptare al Regulamentului privind omologarea de tip a autovehiculelor și a motoarelor cu privire la emisiile provenite de la vehicule grele (euro VI) și accesul la informații privind repararea și întreținerea vehiculelor	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027				
17	32005L0064	Directiva 2005/64/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2005 privind omologarea autovehiculelor în ceea ce privește posibilitățile de reutilizare, reciclare și recuperare a acestora și de modificare a Directivei 70/156/CEE a Consiliului	AA, ANEXA XVI	RE 2024, RE 2025	CR	13	Proiectul Regulamentului privind omologarea autovehiculelor în ceea ce privește posibilitățile de reutilizare, reciclare și recuperare a acestora	Regulament aprobat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	189.10	189.10		
18	32025R1230	Regulamentul (UE) 2023/1230 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2023 privind mașinile și de abrogare a Directivei 2006/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 73/361/CEE a Consiliului	AA, ANEXA XVI	RE 2024, RE 2025	CR	14	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind mașinile	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	189.10	189.10		
19	32000L0014	Directiva 2000/14/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 mai 2000 privind apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la emisia de zgomot în mediu de către echipamentele destinate utilizării în aer liber	AA, ANEXA XVI	RE 2024, RE 2025	CR	15	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea legislației privind emisia de zgomot în mediu de către echipamente destinate utilizării în aer liber	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	189.10	189.10		
20	32004R0648	Regulamentul (CE) nr. 648/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 martie 2004 privind detergenții	AA – Art. 91, Anexa XI	RE 2024, RE 2025	CR	16	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind detergenții	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026	129.60	129.60		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTIA CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
21	3A32004I.0009	Directiva 2004/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 februarie 2004 privind inspecția și verificarea bunei practici de laborator (BPL)	AA - Anexa XVI	RE 2024, RE 2025	CR	17	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea principiilor bunei practici de laborator (BAT) și verificarea aplicării acestora la testele efectuate asupra substanțelor chimice	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	MS – Ministerul Sănătății		Martie	2027	337.50	337.50		
22	32004I.0010	Directiva 2004/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 februarie 2004 privind armonizarea actelor cu putere de lege și actelor administrative referitoare la aplicarea principiilor bunei practici de laborator și verificarea aplicării acestora la testele efectuate asupra substanțelor chimice	AA - Anexa XVI	RE 2024, RE 2025	CR	17	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea principiilor bunei practici de laborator (BAT) și verificarea aplicării acestora la testele efectuate asupra substanțelor chimice	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	MS – Ministerul Sănătății		Martie	2027	337.50	337.50		
23	2013R0167	Regulamentul (UE) nr. 167/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 februarie 2013 privind omologarea și supravegherea pieței pentru vehiculele agricole și forestiere	AA – Art. 173 alin. (1), art. 174, Anexa XVI	RE 2024, RE 2025	CR	18	Proiect de Lege privind omologarea și supravegherea pieței pentru vehiculele agricole și forestiere	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii	ISST INTEHAGRO - Inspectorat	Noiembrie	Decembrie	2026	129.00	129.00		
	2013R0167					18	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea cerințelor minime pentru plasarea pe piață a vehiculelor agricole și forestiere	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii	ISST INTEHAGRO - Inspectorat		Decembrie	2026	189.10	189.10		
24	32019R1009	Regulamentul (UE) 2019/1009 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 de stabilire a normelor privind punerea la dispoziție pe piață a produselor fertilizante UE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1069/2009 și (CE) nr. 1107/2009 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2003/2003				19	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la procedurile de evaluare a conformității a produselor fertilizante	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2025	189.10	189.10		
25	32016R1628	Regulamentul (UE) 2016/1628 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 septembrie 2016 privind cerințele referitoare la limitele emisiilor de poluanți gazoși și de particule poluante și omologarea de tip pentru motoarele cu ardere internă pentru echipamentele mobile fără destinație rutieră, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1024/2012 și (UE) nr. 167/2013 și de modificare și abrogare a Directivei 97/68/CE		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR	20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea cerințelor referitoare la limitele emisiilor și omologarea de tip a motoarelor cu ardere internă pentru utilaje mobile fără destinație rutieră	Hotărâre de Guvern adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Martie	2027	230.00	230.00		
26	32022I.2380	Directiva (UE) 2022/2380 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 noiembrie 2022 de modificare a Directivei 2014/53/UE privind armonizarea legislației statelor membre referitoare la punerea la dispoziție pe piață a echipamentelor radio	AA, ANEXA XVI	RE 2024, RE 2025	CR	21	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 34/2019 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Punerea la dispoziție pe piață a echipamentelor radio”	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2026	189.10	189.10		
27	02022R0030	Regulamentul delegat (UE) 2022/30 al Comisiei din 29 octombrie 2021 de completare a Directivei 2014/53/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește aplicarea cerințelor esențiale menționate la articolul 3 alineatul (3) literele (d), (e) și (f) din directiva respectivă	AA, ANEXA XVI	RE 2025		21	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 34/2019 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Punerea la dispoziție pe piață a echipamentelor radio”	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2026	189.10			
28	32023R1717	Regulamentul Delegat (UE) 2023/1717 al Comisiei din 27 iunie 2023 de modificare a Directivei 2014/53/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește specificațiile tehnice pentru receptaculul de încărcare și protocolul de comunicare pentru încărcare pentru toate categoriile sau clasele de echipamente radio care pot fi reîncărcate prin cablu	AA, ANEXA XVI	RE 2024, RE 2025		21	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 34/2019 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Punerea la dispoziție pe piață a echipamentelor radio”	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2026				
29	32024R2747	Regulamentul (UE) 2024/2747 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2024 de instituire a unui cadru de măsuri privind situațiile de urgență pe piața internă și reziliența pieței interne și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2679/98 al Consiliului (Regulamentul privind situațiile de urgență pe piața internă și reziliența pieței interne)		RE 2024, RE 2025	CR	22	Proiect de Hotărâre de Guvern de instituire a unui cadru de măsuri privind situațiile de urgență pe piața și reziliența pieței	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Ianuarie	2027	189.10	189.10		
30	32014I.0068	Directiva 2014/68/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind armonizarea legislației statelor membre referitoare la punerea la dispoziție pe piață a echipamentelor sub presiune	AA, ANEXA XVI	RE 2024, RE 2025	CR	23	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1333/2016	Hotărâre de Guvern adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	189.20	189.20		
31	3A32014I.0029	Directiva 2014/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind armonizarea legislației statelor membre referitoare la punerea la dispoziție pe piață a recipientelor simple sub presiune	AA, ANEXA XVI	RE 2024, RE 2025	CR	24	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 368/2015	Hotărâre de Guvern adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	189.30	189.30		
32	32024R3110	Regulamentul (UE) 2024/3110 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 de stabilire a unor norme armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 305/2011	AA, ANEXA XVI	RE 2024, RE 2025	CR	25	Proiect de hotărâre a Guvernului privind aprobarea Reglementării tehnice cu privire la stabilirea unor norme armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții	Hotărâre de Guvern adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	117.29	117.29		
33					GP - Planul de creștere economică	26	Aprobarea Ordinului Institutului de Standardizare din Moldova pentru constituirea comitetelor tehnice	Ordine aprobate	ISM – Institutul de Standardizare din Moldova			Decembrie	2026	45.00	45.00		
34	02022D2191	Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/2191 a Comisiei din 8 noiembrie 2022 privind standardele armonizate pentru echipamentele radio elaborate în spiritul Directivei 2014/53/UE a Parlamentului European și a Consiliului	AA, ANEXA XVI	RE 2025		27	Aprobarea Ordinului Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării pentru modificarea Ordinului Ministerului Economiei și Infrastructurii nr. 244/2020 cu privire la aprobarea Listei standardelor moldovenești ce adoptă standarde europene armonizate la Reglementarea tehnică „Punerea la dispoziție pe piață a echipamentelor radio”	Ordin aprobat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Septembrie	2026	45.00	45.00		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTIA CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
35	32025D0337	Decizia de punere în aplicare (UE) 2025/337 a Comisiei din 20 februarie 2025 privind standardele armonizate pentru articole pirotehnice elaborate în sprijinul Directivei 2013/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2024		28	Aprobarea ordinului Ministerului Afacerilor Interne cu privire la aprobarea Listei standardelor moldovenești care adoptă standarde europene armonizate pentru articole pirotehnice	Ordin aprobat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			Decembrie	2026	66.85	66.85		
36	32023D1096	Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/1096 a Comisiei din 2 iunie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2013/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește colectarea și actualizarea periodică a datelor privind accidente legate de utilizarea articolelor pirotehnice		RE 2024, RE 2025		29	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la colectarea și actualizarea periodică a datelor privind accidente legate de utilizarea articolelor pirotehnice	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			Martie	2027	189.10	189.10		
37	32014L0058	Directiva de punere în aplicare 2014/58/UE a Comisiei din 16 aprilie 2014 de instituire, în temeiul Directivei 2007/23/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a unui sistem de trasabilitate a articolelor pirotehnice		RE 2024, RE 2025		30	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la instituirea unui sistem de trasabilitate a articolelor pirotehnice	Hotărâre de Guvern adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			Martie	2027	189.10	189.10		
38	32025D0165	Decizia de punere în aplicare (UE) 2025/165 a Comisiei din 30 ianuarie 2025 privind standardele armonizate pentru echipamentele sub presiune elaborate în sprijinul Directivei 2014/68/UE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2024, RE 2025		31	Aprobarea ordinului Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu privire la aprobarea Listei standardelor moldovenești care adoptă standarde europene armonizate pentru echipamente sub presiune	Ordin aprobat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	66.85	66.85		
39	32024D2944	Decizia de punere în aplicare (UE) 2024/2944 a Comisiei din 28 noiembrie 2024 privind standardele armonizate pentru aparatele consumatoare de combustibili gazeși, elaborate în sprijinul Regulamentului (UE) 2016/426 al Parlamentului European și al Consiliului, și de abrogare a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2024/224 a Comisiei		RE 2025		32	Aprobarea ordinului Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării cu privire la aprobarea Listei standardelor moldovenești care adoptă standarde europene armonizate pentru aparate consumatoare de combustibili gazeși	Ordin aprobat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Ianuarie	2026	189.10	189.10		
40	32024D0373	Decizia de punere în aplicare (UE) 2024/373 a Comisiei din 24 ianuarie 2024 privind standardele armonizate pentru inspecția echipamentelor de aplicare a pesticidelor în uz, elaborate în sprijinul Directivei 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2024, RE 2025		33	Aprobarea ordinului Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare cu privire la aprobarea Listei standardelor moldovenești care adoptă standarde europene armonizate pentru inspecția echipamentelor de aplicare a pesticidelor în uz	Ordin aprobat	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2026	66.85	66.85		
41	32023D1586	Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/1586 a Comisiei din 26 iulie 2023 privind standardele armonizate pentru echipamente tehnice elaborate în sprijinul Directivei 2006/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2024, RE 2025		34	Aprobarea ordinului Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu privire la aprobarea Listei standardelor moldovenești care adoptă standarde europene armonizate pentru echipamentele tehnice	Ordin aprobat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	66.85	66.85		
42	32022D1668	Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/1668 a Comisiei din 28 septembrie 2022 privind standardele armonizate pentru echipamentele și sistemele de protecție destinate utilizării în atmosfere potențial explozive, elaborate în sprijinul Directivei 2014/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2024, RE 2025		35	Aprobarea ordinului Ministerului Afacerilor Interne cu privire la aprobarea Listei standardelor moldovenești care adoptă standarde europene armonizate pentru echipamentele și sistemele de protecție destinate utilizării în atmosfere potențial explozive	Ordin aprobat	MAI – Ministerul Afacerilor Interne			Decembrie	2026	66.85	66.85		
43	32021D1195	Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/1195 a Comisiei din 19 iulie 2021 privind standardele armonizate privind dispozitivele medicale pentru diagnostic in vitro, elaborate în sprijinul Regulamentului (UE) 2017/746 al Parlamentului European și al Consiliului		RE 2024, RE 2025		36	Aprobarea ordinului Ministerului Sănătății cu privire la aprobarea Listei standardelor moldovenești care adoptă standarde europene armonizate pentru dispozitivele medicale pentru diagnostic in vitro	Ordin aprobat	MS – Ministerul Sănătății			Martie	2027	66.85	66.85		
44	32021D1182	Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/1182 a Comisiei din 16 iulie 2021 privind standardele armonizate privind dispozitivele medicale elaborate în sprijinul Regulamentului (UE) 2017/745 al Parlamentului European și al Consiliului		RE 2024, RE 2025		37	Aprobarea ordinului Ministerului Sănătății cu privire la aprobarea Listei standardelor moldovenești care adoptă standarde europene armonizate pentru dispozitivele medicale	Ordin aprobat	MS – Ministerul Sănătății			Martie	2027	66.85	66.85		
45	32021D0076	Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/76 a Comisiei din 26 ianuarie 2021 privind standardele armonizate pentru ascensoare și componentele de siguranță pentru ascensoare elaborate în sprijinul Directivei 2014/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2024, RE 2025		38	Aprobarea ordinului Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu privire la aprobarea Listei standardelor moldovenești care adoptă standarde europene armonizate privind ascensoarele	Ordin aprobat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	66.85	66.85		
46	32019D1616	Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/1616 a Comisiei din 27 septembrie 2019 privind standardele armonizate pentru echipamentele sub presiune elaborate în sprijinul Directivei 2014/68/UE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2024, RE 2025		39	Aprobarea ordinului Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu privire la aprobarea Listei standardelor moldovenești care adoptă standarde europene armonizate pentru echipamentele sub presiune	Ordin aprobat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	66.85	66.85		
47	32021R2248	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/2248 al Comisiei din 16 decembrie 2021 de precizare a detaliilor interfeței electronice dintre sistemele vamale naționale și sistemul de informare și comunicare pentru supravegherea pieței, precum și a datelor care trebuie transmise prin intermediul interfeței respective		RE 2024, RE 2025	CR	40	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea unor acte normative	Hotărâre de Guvern aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Ianuarie	2027	189.10	189.10		
48	32019R1020	Regulamentul (UE) 2019/1020 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor și de modificare a Directivei 2004/42/CE și a Regulamentelor (CE) nr. 765/2008 și (UE) nr. 305/2011		RE 2024, RE 2025	CR	41	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (ajustarea cadrului normativ conex domeniului supravegherii pieței și conformității produselor)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie	Noiembrie	2026	189.10	189.10		
	32019R1020					42	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului Sistemului informațional național de informare și comunicare pentru supravegherea pieței	Hotărâre de Guvern aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Ianuarie	2027	189.10	189.10		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	COD UNIC IDENTIFICABIL	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN ȘEDINȚĂ DE GUVERN	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mil lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mil lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mil lei)
CLUSTER 2. PIATĂ INTERNĂ																		
CAPITOLUL 2 LIBERA CIRCULAȚIE A LUCRĂTORILOR																		
1	32011R0492	Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii		RE 2024, RE 2025	CR-Criteriul de Referință	1		Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1276/2018 pentru aprobarea procedurilor privind accesul la măsurile de ocupare a forței de muncă (asigurarea accesului cetățenilor UE la serviciile și măsurile de ocupare a forței de muncă)	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă		Aprilie	2026	129.02	129.02		
	32011R0492			RE 2024, RE 2025		2		Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 105/2018 pentru ocupare forței de muncă și asigurare de somaj	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	August 2026	Octombrie	2026	129.02	129.02		
	32011R0492					3		Proiect Hotărâre de Guvern de modificare a cadrului normativ secundar în domeniul locuințelor pentru a asigura acces cetățenilor UE la locuințe de serviciu	Hotărâre de Guvern adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2026	117.29	117.29		
	32011R0492					4		Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate în vederea asigurării realizării atribuțiilor conferite prin Legea nr. 200/2025 privind libera circulație și șederea pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor acestora	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	Consiliul pentru egalitate, MF – Ministerul Finanțelor	Aprilie 2026	Iunie	2026	100	100		
2	32014L0054	Directiva 2014/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor Text cu relevanță pentru SEE		RE 2024, RE 2025		1		Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 1276/2018 pentru aprobarea procedurilor privind accesul la măsurile de ocupare a forței de muncă (asigurarea accesului cetățenilor UE la serviciile și măsurile de ocupare a forței de muncă)	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă		Aprilie	2026				
3	32017D1255	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/1255 a Comisiei din 11 iulie 2017 privind un model de descriere a sistemelor și procedurilor naționale pentru admiterea organizațiilor ca membri și parteneri EURES (Text cu relevanță pentru SEE.)		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR-Criteriul de Referință	5		Proiect de Ordin privind aprobarea modelului informațiilor aferente procedurii de admitere a organizațiilor în calitate de membri și parteneri EURES	Ordin emis	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă			Decembrie	2025	189.0	189.0		
4	32018D0170	Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/170 A COMISIEI din 2 februarie 2018 privind specificațiile detaliate uniforme pentru colectarea și analiza datelor în scopul monitorizării și al evaluării funcționării rețelei EURES		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR-Criteriul de Referință	6		Proiect de Ordin pentru aprobarea procedurii privind colectarea și analiza datelor în scopul funcționării rețelei EURES	Ordin emis	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă			Decembrie	2025	189.0	189.0		
5	32017D1257	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/1257 a Comisiei din 11 iulie 2017 privind standardele tehnice și formatele necesare pentru un sistem uniform care să permită corelarea locurilor de muncă vacante cu cererile de locuri de muncă și cu CV-urile pe portalul EURES		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR-Criteriul de Referință	7		Proiect de Ordin privind aprobarea procedurii cu privire la Standardele tehnice și formatele care să permită corelarea locurilor de muncă și CV cu portalul EURES	Ordin emis	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă			August	2026	189.0	189.0		
6	32017D1256	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/1256 a Comisiei din 11 iulie 2017 privind modelele și procedurile necesare pentru schimbul de informații la nivelul Uniunii referitoare la programele naționale de lucru ale rețelei EURES		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR-Criteriul de Referință	8		Proiect de Ordin pentru aprobarea procedurii privind schimbul de informații privind Programul național anual de lucru pe rețea EURES	Ordin emis	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă			August	2026	189.0	189.0		
7	32018D1021	Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1021 a Comisiei din 18 iulie 2018 privind adoptarea unor standarde și formate tehnice necesare pentru funcționarea corelării automate prin intermediul platformei IT comune, utilizând clasificarea europeană și interoperabilitatea între sistemele naționale și clasificarea europeană		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR-Criteriul de Referință	9		Proiect de Ordin privind standardele tehnice și formatele pentru interoperabilitatea dintre sistemul informatic național și EURES	Ordin emis	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă			Decembrie	2027	189.0	189.0		
8	32019R1149	REGULAMENTUL (UE) 2019/1149 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 20 iunie 2019 de instituire a unei Autorități Europene a Muncii, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004, a Regulamentului (UE) nr. 492/2011 și a Regulamentului (UE) 2016/589 și de abrogare a Deciziei (UE) 2016/344				10		Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (reglementarea rolului Autorității Europene a Muncii în calitate de mediator în limbile privind cazurile individuale de aplicare a dreptului Uniunii în domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) 2019/1149)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	ISM - Inspectoratul de Stat al Muncii, CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale	August 2026	Octombrie	2026	189.0	189.0		
9	32004R0883	Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (Text cu relevanță pentru SEE și pentru Elveția)				11		Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Privind asistența medicală transfrontalieră în țările membre ale UE, SEE, Elveției)	Lege adoptată	MS – Ministerul Sănătății	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină	Octombrie 2026	Decembrie	2026	380.6	380.6		
	32004R0883			RE 2024, RE 2025		12		Proiect de Decret al Președintelui Republicii Moldova privind înțeparea negocierilor acordurilor în domeniul securității sociale	Decret emis	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale		Decembrie	2026-2027	142	142		
				RE 2024, RE 2025	CR-Criteriul de Referință	13		Proiect Hotărâre de Guvern privind aranjamentul administrativ pentru aplicarea acordurilor în domeniul securității sociale	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale		Decembrie	2026-2027	142	142		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	COD UNIC IDENTIFICABIL	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN ȘEDINȚĂ DE GUVERN	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mil lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mil lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mil lei)
CLUSTER 2. PIATĂ INTERNĂ																		
CAPITOLUL 2 LIBERA CIRCULAȚIE A LUCRĂTORILOR																		
	32064R0883			RE 2025	CR-Criteriul de Ref.	14		Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Privind sistemul public de asigurări sociale, privind informatizarea și resursele informaționale de stat și schimbul de date în domeniul securității sociale cu statele membre UE)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale, STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică, AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Aprilie 2026	Iunie	2026	142	142		
10	32009R0987	Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (Text cu relevanță pentru SEE și Elveția)		RE 2023 RE 2024 RE 2025		11		Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Privind asistența medicală transfrontalieră în țările membre ale UE, SEE, Elveția)	Lege adoptată	MS – Ministerul Sănătății	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină	Octombrie 2026	Decembrie	2026	380.6	380.6		
	32009R0987			RE 2023 RE 2024 RE 2025		12		Proiecte de Decrete al Președintelui Republicii Moldova privind inițierea negocierilor acordurilor în domeniul securității sociale	Decret emis	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale		Decembrie	2026-2027				
	32009R0987			RE 2023 RE 2024 RE 2025		13		Proiect Hotărâre de Guvern privind aranjamentele administrative pentru aplicarea acordului în domeniul securității sociale	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale		Decembrie	2026-2027				
	32009R0987			RE 2025	CR-Criteriul de Ref.	15		Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 230/2020 cu privire la organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale (fortificarea capacității instituționale)	Hotărâre de Guvern adoptată	CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale			Decembrie	2026	31.623	31.623		
	32009R0987					16		Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 788/2022 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional "Protecția Socială"	Hotărâre de Guvern adoptată	CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale			Decembrie	2026	208.0	208.0		
	32009R0987			RE 2025	CR-Criteriul de Ref.	17		Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Privind sistemul public de asigurări sociale, privind informatizarea și resursele informaționale de stat și schimbul de date în domeniul securității sociale cu statele membre UE)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale, STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică, AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Aprilie 2026	Iunie	2026	142.0	142.0		
11	32010R1231	Regulamentul (UE) nr. 1231/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 de extindere a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 și a Regulamentului (CE) nr. 987/2009 la resortisanții țărilor terțe care nu fac obiectul regulamentelor respective exclusiv pe motive de cetățenie		RE 2024 RE 2025		12		Proiecte de Decrete al Președintelui Republicii Moldova privind inițierea negocierilor acordurilor în domeniul securității sociale	Decret emis	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale		Decembrie	2026-2027				
	32010R1231			RE 2025		13		Proiect Hotărâre de Guvern privind aranjamentele administrative pentru aplicarea acordului în domeniul securității sociale	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale		Decembrie	2026-2027				
12	32010D0424(08)	Decizia nr. S1 din 12 iunie 2009 privind cardul european de asigurări sociale de sănătate (Text cu relevanță pentru SEE și pentru Acordul CE/Elveția)		RE 2025		11		Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Privind asistența medicală transfrontalieră în țările membre ale UE, SEE, Elveția)	Lege adoptată	MS – Ministerul Sănătății	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
13	32010D0424(09)	Decisia nr. S2 in 12 iunie 2009 privind specificațiile tehnice ale cardului european de asigurări sociale de sănătate (Text cu relevanță pentru SEE și pentru Acordul CE/Elveția)		RE 2025		18		Proiect de Ordin CNAM privind aprobarea specificațiilor tehnice ale cardului european de asigurări de sănătate (CEAS) și modelul certificatului provizoriu de înlocuire a acestuia	Ordin emis	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină	MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026	361.7	361.7		
14	31998L0049	Directiva 98/49/CE a Consiliului din 29 iunie 1998 privind protecția dreptului la pensie suplimentară al lucrătorilor salariați și al lucrătorilor care desfășoară activități independente care se deplasează în cadrul Comunității			CR-Criteriul de Referință	19		Proiect de Lege pentru modificarea Legii Nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	108.65	69.48		
15	32014L0050	Directivei 2014/50/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind cerințele minime de creștere a mobilității lucrătorilor între statele membre prin îmbunătățirea dobândirii și a păstrării drepturilor la pensie suplimentară, după cum urmează:		RE 2024, RE 2025		19		Proiect de Lege pentru modificarea Legii Nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	108.65	69.48	39.17	
16	32010H0424(03)	Recomandarea nr. 1/2 din 12 iunie 2009 privind aplicarea articolului 64 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului somierilor care își însoțesc soții sau partenerii care desfășoară o activitate profesională sau comercială în alt stat membru decât statul competent				20		Proiect de Lege pentru modificarea Legii Nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și de șomaj (garanțarea drepturilor persoanelor cu statut de șomer - cetățeni ai Uniunii Europene)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Octombrie 2026	Octombrie	2026	208.0	208.0		
	32010H0424(03)					1		Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 1276/2016 pentru aprobarea procedurilor privind accesul la măsurile de ocupare a forței de muncă (garanțarea drepturilor persoanelor cu statut de șomer - cetățeni ai Uniunii Europene)	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale			Decembrie	2026	189.0	189.0		
17	31962L0302	Directiva nr. 302/1962 privind liberul acces la locurile de muncă pentru personal calificat în domeniul nuclear				21		Proiect de Lege privind liberul acces la locurile de muncă pentru personal calificat în domeniul nuclear	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	ANRANR - Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice	Octombrie 2026	Decembrie	2026	380.0	380.0		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVA	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILA	INSTITUTIA CO-RESPONSABILA	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (DOAR PROIECTE DE LEGI)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚA EXTERNĂ	NEACOPERITE
CLUSTER 2 - PIATA INTERNA																	
Capitolul 3 - Dreptul de stabilire și libertatea de a presta servicii																	
1	32006/0123	Directiva 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne		RE: 2024, RE: 2025		1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (privind unele măsuri de coordonare a autorităților competente și instituire a Ghidului Unic)	Hotărâre adoptată	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	800.00			800.00
	32006/0123			RE: 2024, RE: 2025	CR - Criteriu de referință	2	Proiect Hotărâre de Guvern privind stabilirea mecanismului de cooperare administrativă în cadrul Sistemului de informare al pieței interne (IMI) referitor la prestarea de servicii	Hotărâre adoptată	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	400.00			400.00
	32006/0123			RE: 2024, RE: 2025		3	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea 283/2024, alte acte normative) în vederea stabilirii atribuțiilor APC în alinierea legislației la Directiva 123/2006 și rolurile în SIAGEAP și Punctul unic de legătură (IMI)	Lege adoptată	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Mai 2026	Iulie	2026	50.00	50.00		
2	32009/0732	Decizia Comisiei din 2 octombrie 2009 de stabilire a unor modalități practice pentru schimbul de informații prin mijloace electronice între statele membre în temeiul capitolului VI din Directiva 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind serviciile în cadrul pieței interne [notificată cu numărul C (2009) 7493]		RE: 2024, RE: 2025		2	Proiect Hotărâre de Guvern privind stabilirea mecanismului de cooperare administrativă în cadrul Sistemului de informare al pieței interne (IMI) referitor la prestarea de servicii	Hotărâre adoptată	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026				
	32009/0767	Decizia Comisiei din 16 octombrie 2009 de stabilire a unor măsuri de facilitare a utilizării procedurilor prin mijloace electronice prin intermediul ghidurilor unice în temeiul Directivei 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind serviciile în cadrul pieței interne [notificată cu numărul C(2009) 7896]		RE: 2024, RE: 2025		1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (privind unele măsuri de coordonare a autorităților competente și instituire a Ghidului Unic)	Hotărâre adoptată	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026				
	32005/0036	Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale		RE: 2024, RE: 2025	CR - Criteriu de referință	4	Proiect de Lege privind recunoașterea calificărilor profesionale	Lege adoptată	Ministerul Educației și Cercetării	MS – Ministerul Sănătății	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	120.00	120.00		
	32005/0036				GP - Planul de creștere economică	5	Proiect de lege privind modificarea unor acte normative (reglementarea exercitării profesiunilor medic-sănătate și farmaceutice)	Lege adoptată	Ministerul Sănătății	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	258.00	258.00		
	32005/0036				CR - Criteriu de referință	6	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la recunoașterea experienței profesionale	Hotărâre adoptată	Ministerul Muncii și Protecției Sociale			Decembrie	2026	117.20	117.20		
	32005/0036				CR - Criteriu de referință	7	Ordin de ajustare a Nomenclatorului specializării pentru pregătirea postuniversitară prin studii de rezidenț, aprobat prin Ordinul MS nr. 175 din 23 decembrie 2015 și modificat prin ordinul MSMPFS nr. 589 din 14 mai 2018	Ordin emis	Ministerul Sănătății	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Decembrie	2026	36.40	36.40		
	32005/0036				GP - Planul de creștere economică	8	Proiect Hotărâre de Guvern privind instituirea unității de certificare a cadrelor medicale și aprobarea Regulamentului de funcționare a acestuia	Hotărâre adoptată	Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	189.00	189.00		
	32005/0036				GP - Planul de creștere economică	9	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 24/2024 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional de evidență a resurselor umane în sistemul sănătății (SIEURSS)	Hotărâre adoptată	Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	189.00	189.00		
	32005/0036				CR - Criteriu de referință	10	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea HG 146/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării cu completarea funcțiilor privind executarea rolului de coordonator național al activităților autorităților competente pentru recunoașterea calificărilor profesionale obținute într-un stat membru al Uniunii Europene, într-un stat al Spațiului Economic European și în Confederația Elvețiană și privind executarea rolului de Centru de asistență privind recunoașterea calificărilor profesionale	Hotărâre aprobată	Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026	30.00	30.00		
5	32005/0036				CR - Criteriu de referință	11	Proiect de Hotărâre de Guvern de modificare a HG nr. 485/2025 pentru alinierea la prevederile Directivei delegate (UE) 225/1223 a Comisiei din 10 aprilie 2025 de modificare a Directivei 2005/36/EC: Directiva a Consiliului în ceea ce privește cerințele minime în materie de formare pentru profesia de Medic veterinar	Hotărâre adoptată	Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026	30.00	30.00		
	32018/0958	Directiva (UE) 2018/958 a Parlamentului European și a Consiliului din 28 iunie 2018 privind efectuarea unui test de proporționalitate înainte de adoptarea unor noi reglementări referitoare la profesii		RE: 2024, RE: 2025	CR - Criteriu de referință	4	Proiect de Lege privind recunoașterea calificărilor profesionale	Lege adoptată	Ministerul Educației și Cercetării	MS – Ministerul Sănătății	Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
	32018/1263	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/1263 al Comisiei din 20 septembrie 2018 de stabilire a formularelor pentru transmiterea informațiilor de către furnizorii de servicii de livrare de colete în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/644 al Parlamentului European și al Consiliului				12	Hotărâre de modificare a Hotărâri nr. 60/2023 a Agenției Naționale de Reglementare pentru Comunicații Electronice și Tehnologia Informației a Republicii Moldova privind raportarea datelor statistice de către furnizorii de servicii poștale	Hotărâre adoptată	ANRCETI – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației	MDDE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie	2026	45.00	45.00		
	32018/1263					13	Hotărâre de modificare a Hotărâri nr. 59/2023 a Agenției Naționale de Reglementare pentru Comunicații Electronice și Tehnologia Informației a Republicii Moldova privind prezentarea listei tarifulor aplicabile serviciilor de livrare de colete poștale	Hotărâre adoptată	ANRCETI – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației	MDDE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie	2026	30.00	30.00		
	32015/0983	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/983 al Comisiei din 24 iunie 2015 privind procedura de eliberare a candidaților profesioniști europeni și aplicarea mecanismului de alertă în temeiul Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului		RE: 2024, RE: 2025	CR - Criteriu de referință	14	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la desemnarea autorității coordonatoare și a autorităților competente de eliberare a candidaților profesioniști europeni și aplicarea mecanismului de alertă	Hotărâre adoptată	Ministerul Educației și Cercetării	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026	120.00	120.00		
8	31998/0005	Directiva 98/5/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 1998 privind facilitarea exercitării profesiei de avocat în mod permanent într-un alt stat membru decât cel în care a fost obținută calificarea				15	Proiect de Lege privind facilitarea exercitării profesiei de avocat (modificarea Legii nr. 1260/2002 cu privire la avocatură)	Lege adoptată	Ministerul Justiției		Iunie 2025	Decembrie	2025	103.90	103.90		
	31973/0249	Directiva 77/249/CEE a Consiliului din 22 martie 1977 privind facilitarea exercitării efective de către avocați a libertății de a presta servicii				15	Proiect de Lege privind facilitarea exercitării profesiei de avocat (modificarea Legii nr. 1260/2002 cu privire la avocatură)	Lege adoptată	Ministerul Justiției		Iunie 2025	Decembrie	2025				
	31973/0067	Directiva 97/67/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității și îmbunătățirea calității serviciului	Anexa XXVIII-C a AA	RE: 2025		16	Proiect de Lege privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale și a serviciilor de livrare transfrontalieră de colete (modificarea Legii nr. 36/2016 privind comunicațiile poștale)	Lege adoptată	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Aprilie 2026	Iunie	2026	129.10	129.10		
11	32018/0844	Regulamentul (UE) 2018/644 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 aprilie 2018 privind serviciile de livrare transfrontalieră de colete	Anexa XXVIII-C a AA	RE: 2025		16	Proiect de Lege privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale și a serviciilor de livrare transfrontalieră de colete (modificarea Legii nr. 36/2016 privind comunicațiile poștale)	Lege adoptată	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Aprilie 2026	Iunie	2026				
	31984/0653	DIRECTIVA CONSILIULUI din 18 decembrie 1986 privind coordonarea legislației statelor membre referitoare la agenții comerciale independente (86/653/EEC)				17	Proiect de Lege privind cerințele pentru încheierea și funcționarea contractelor de reprezentare comercială (modificarea Codului Civil nr. 1107/2002)	Lege adoptată	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2026	Decembrie	2026	170.00	170.00		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)*	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE	
CLUSTER 2. Piața internă																	
CAPITOLUL 4 LIBERA CIRCULAȚIE A CAPITALULUI																	
1	3A12012E	Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene: Articole 63-66	AA – Art. 265 alin. (1) și alin. (2) lit. (a) și (b), art. 267 alin (1)-(3)	RE 2025	1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.62/2008 privind reglementarea valutară (liberalizarea parțială)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	281.5	73.5			
	3A12012E			RE 2025	2	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (liberalizarea totală a operațiunilor valutare)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	337.02	129.02			
	3A12012E			RE 2025	3	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al BNM pentru modificarea unor acte normative ale BNM urmare liberalizării parțiale (privind autorizarea operațiunilor valutare, condițiile și modul de efectuare a operațiunilor valutare)	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Iulie	2027	117.29				
	3A12012E			RE 2025	4	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al BNM pentru modificarea unor acte normative ale BNM urmare liberalizării totale (privind autorizarea și raportarea operațiunilor valutare, condițiile și modul de efectuare a operațiunilor valutare)	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Iulie	2027	189.09				
2	31988L0361	Directiva Consiliului din 24 iunie 1988 pentru punerea în aplicare a articolului 67 din tratat	AA – Art. 265 alin. (1) și alin. (2) lit. (a) și (b), art. 267 alin (1)-(3)	RE 2025	1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.62/2008 privind reglementarea valutară (liberalizarea parțială)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026					
	31988L0361			RE 2025	2	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (liberalizarea totală a operațiunilor valutare)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026					
	31988L0361			RE 2025	3	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al BNM pentru modificarea unor acte normative ale BNM urmare liberalizării parțiale (privind autorizarea operațiunilor valutare, condițiile și modul de efectuare a operațiunilor valutare)	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Iulie	2027					
	31988L0361			RE 2025	4	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al BNM pentru modificarea unor acte normative ale BNM urmare liberalizării totale (privind autorizarea și raportarea operațiunilor valutare, condițiile și modul de efectuare a operațiunilor valutare)	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Iulie	2027					
3	32015J2366	Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 2002/65/CE, 2009/110/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010, și de abrogare a Directivei 2007/64/CE (Text cu relevanță pentru SEE)	AA		5	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	416	208			
4	32009L0110	Directiva 2009/110/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind accesul la activitate, desfășurarea și supravegherea prudențială a activității instituțiilor emitoare de monedă electronică, de modificare a Directivelor 2005/60/CE și 2006/48/CE și de abrogare a Directivei 2000/46/CE (Text cu relevanță pentru SEE)			5	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026					
5	32024R0886	Regulamentul (UE) 2024/886 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 260/2012 și (UE) 2021/1230 și a Directivelor 98/26/CE și (UE) 2015/2366 în ceea ce privește transferurile credit instant în euro (Text cu relevanță pentru SEE)			5	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026					
	32024R0886				6	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al BNM de modificare și completare a Regulamentului cu privire la transferul de credit, debitarea directă și atribuirea codurilor IBAN, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al BNM nr.108 din 08.06.2023	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	189.09				
6	32012R0260	Regulamentul (UE) nr. 260/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 martie 2012 de stabilire a cerințelor tehnice și comerciale aplicabile operațiunilor de transfer de credit și de debitare directă în euro și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 924/2009 Text cu relevanță pentru SEE			6	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al BNM de modificare și completare a Regulamentului cu privire la transferul de credit, debitarea directă și atribuirea codurilor IBAN, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al BNM nr.108 din 08.06.2023	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026					
7	32021R1230	Regulamentul (UE) 2021/1230 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind plățile transfrontaliere în Uniune (text codificat) (Text cu relevanță pentru SEE)			7	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al BNM privind aprobarea măsurilor pregătitoare în vederea aplicării cadrului privind plățile transfrontaliere în Uniune	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		Decembrie	2026	189.09				
8	32017R2055	Regulamentul delegat (UE) 2017/2055 al comisiei din 23 iunie 2017 de completare a Directivei (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la cooperarea și schimbul de informații dintre autoritățile competente în cazul activității desfășurate în baza dreptului de stabilire și a libertății de a presta servicii de către instituțiile de plată (Text cu relevanță pentru SEE)			8	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al BNM privind aplicarea măsurilor pregătitoare în vederea aplicării cadrului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la cooperarea și schimbul de informații dintre autoritățile competente în cazul activității desfășurate în baza dreptului de stabilire și a libertății de a presta servicii de către instituțiile de plată	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	189.09				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE GUVERN (DOAR PENTRU PROIECTE DE LEGI)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 2. PIAȚA INTERNĂ																	
CAPITOLUL 6 DREPTUL SOCIETĂȚILOR COMERCIALE																	
1	32017L1132	Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale	Titlul IV, Capitolul 3, Art.27 alin. (1)			1	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002, Legea nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, Legea nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată etc.)	Lege adoptată	MDDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, ASP – Agenția Servicii Publice	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208	208		
	32017L1132					2	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative ce privește utilizarea instrumentelor și a proceselor digitale în contextul dreptului societăților comerciale (Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002, Legea nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, Legea nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni)	Lege adoptată	MDDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică, ASP – Agenția Servicii Publice, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208	208		
	32017L1132			RE 2025		3	Proiect de Lege cu privire la transformările, fuziunile și diviziunile transfrontaliere	Lege adoptată	MDDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie 2026	Decembrie	2026	208	208		
2	3A32021R1042	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1042 al Comisiei din 18 iunie 2021 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește specificațiile tehnice și procedurile aplicabile sistemului de interconectare a registrelor și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/2244 al Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE)				4	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.211/2019 privind platforma de interoperabilitate (MCConnect)	Hotărâre adoptată	MDDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică, ASP – Agenția Servicii Publice		Decembrie	2026	117	117		
3	32024L2810	Directiva (UE) 2024/2810 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind structurile de acțiuni cu drepturi de vot multiple din societățile care solicită admiterea acțiunilor lor la tranzacționare în cadrul unui sistem multilateral de tranzacționare (Text cu relevanță pentru SEE)				5	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni și Legea nr.171/2012 privind piața de capital - referitor la structurile de acțiuni cu drepturi de vot multiple pentru societățile admise la MTF)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2027	Decembrie	2027	336.72	129.02		207.7
4	31985R2137	Regulamentul (CEE) nr. 2137/85 al Consiliului din 25 iulie 1985 privind Grupul European de Interes Economic (GEIE)				6	Proiect de Lege privind Grupul European de Interes Economic	Lege adoptată	MDDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASP – Agenția Servicii Publice	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208	208		
5	32023L2775	Directiva delegată (UE) 2023/2775 A Comisiei din 17 octombrie 2023 de modificare a Directivei 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește ajustarea criteriilor de mărime pentru microîntreprinderi și întreprinderi sau grupuri mici, mijlocii și mari (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2024		7	Proiect de Lege pentru modificarea Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Octombrie 2026	Decembrie	2026	172.282	172.282		
6	32007L0036	Directiva 2007/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 iulie 2007 privind exercitarea anumitor drepturi ale acționarilor în cadrul societăților comerciale cotate la bursă	AA			8	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.171/2012 privind piața de capital	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2027	Decembrie	2027	336.72	129.02		207.7
7	32017L0828	Directiva (UE) 2017/828 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 mai 2017 de modificare a Directivei 2007/36/CE în ceea ce privește încurajarea implicării pe termen lung a acționarilor	AA	RE 2025		9	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.171/2012 privind piața de capital (consiliul de vot)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Mai 2026	Iulie	2026	336.72	129.02		207.7
8	32004L0109	2004/109/CE: Directiva privind armonizarea obligațiilor de transparență în ceea ce privește informația referitoare la emitenții ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată și de modificare a Directivei 2001/34/CE	AA			10	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.171/2012 privind piața de capital (aspecte de devaluare a informațiilor de către emitenți pe piața de capital)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	416	208		208
	32004L0109					11	Proiecte Hotărâre pentru modificarea Regulamentului nr.7/1/2019 cu privire la dezvăluirea informației de către emitenții de valori mobiliare	Hotărâre aprobată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2027	125.3			
9	32007L0014	2007/14/EC: Directiva de stabilire a normelor de aplicare a anumitor dispoziții ale Directivei 2004/109/CE privind armonizarea obligațiilor de transparență în ceea ce privește informația referitoare la emitenții ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată	AA			10	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.171/2012 privind piața de capital (aspecte de devaluare a informațiilor de către emitenți pe piața de capital)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32007L0014		AA			11	Proiect Hotărâre pentru modificarea Regulamentului nr.7/1/2019 cu privire la dezvăluirea informației de către emitenții de valori mobiliare	Hotărâre aprobată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2027				
10	32015R0761	2015/761/EU: Regulament delegat de completare a Directivei 2004/109/CE a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la anumite standarde tehnice de reglementare referitoare la participațiile importante				10	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.171/2012 privind piața de capital (aspecte de devaluare a informațiilor de către emitenți pe piața de capital)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32015R0761					11	Proiect Hotărâre pentru modificarea Regulamentului nr.7/1/2019 cu privire la dezvăluirea informației de către emitenții de valori mobiliare	Hotărâre aprobată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2027				
11	32019R0815	2019/815/EU: Regulament delegat de completare a Directivei 2004/109/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare privind specificarea unui format de raportare electronic unic				10	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.171/2012 privind piața de capital (aspecte de devaluare a informațiilor de către emitenți pe piața de capital)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32019R0815					11	Proiect Hotărâre pentru modificarea Regulamentului nr.7/1/2019 cu privire la dezvăluirea informației de către emitenții de valori mobiliare	Hotărâre aprobată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2027				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE GUVERN (DOAR PENTRU PROIECTE DE LEGI)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)	
CLUSTER 2. PIAȚA INTERNĂ																		
CAPITOLUL 6 DREPTUL SOCIETĂȚILOR COMERCIALE																		
12	32004L0025	2004/25/CE: Directiva privind ofertele publice de cumpărare		RE 2025		12	Proiect de Lege pentru modificarea legii nr.171/2012 privind piața de capital (aspecte conexe ofertelor publice de cumpărare)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	336.72	129.02		207.7	
	32004L0025			RE 2025		13	Proiect Hotărâre pentru modificarea Regulamentului nr. 33/1/2015 privind ofertele publice de cumpărare	Hotărâre aprobată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	71.5				
13	32001R2157	Regulamentul (CE) nr. 2157/2001 al Consiliului din 8 octombrie 2001 privind statutul societății europene (SE)				14	Proiect de Lege privind societățile europene	Lege adoptată	MDDE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, ASP – Agenția Servicii Publice	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208	208			
14	32003R1435	Regulamentul (CE) nr. 1435/2003 al Consiliului din 22 iulie 2003 privind statutul societății cooperative europene (SCE)				15	Proiect de Lege privind societățile cooperative europene	Lege adoptată	MDDE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, ASP – Agenția Servicii Publice	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208	208			
15	32025L0025	Directiva 2025/25 a din 19 decembrie 2024 a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivelor 2009/102/CE și (UE) 2017/1132 în ceea ce privește extinderea și îmbunătățirea suplimentară a utilizării instrumentelor și proceselor digitale în domeniul dreptului societăților				16	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative ce privește utilizarea instrumentelor și a proceselor digitale în contextul dreptului societăților comerciale (Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002, Legea nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni)	Lege adoptată	MDDE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică, ASP – Agenția Servicii Publice, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2028	Decembrie	2028	208	208			
				RE 2025		17	Proiect Decizie a Comitetului de Supraveghere a Auditului cu privire la aprobarea Regulamentului de angajare personal la Cosiliul de Supraveghere Publică a Auditului	Decizie adoptată	CSPA - Consiliul de Supraveghere Publică a Auditului			Ianuarie	2026					
				RE 2025		18	Proiect Decizie a Comitetului de Supraveghere a Auditului privind actualizarea Metodologie de control extern al calității auditului	Decizie adoptată	CSPA - Consiliul de Supraveghere Publică a Auditului			Iunie	2026					

No.	CELEX	DENUMIRE ACT UE	AA	RE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (DOAR PENTRU PROIECTE LEGI)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 2 PIATA INTERNA																	
CAPITOLUL 7 DREPTUL PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE																	
1	32023R2411	Regulamentul (UE) 2023/2411 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 octombrie 2023 privind protecția indicațiilor geografice pentru produsele artisanale și industriale și de modificare a Regulamentelor (UE) 2017/1001 și (UE) 2019/1753	AA – Art. 296-306		CR- Criteriul de Referință	1	Proiect de Lege privind indicațiile geografice, specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate	Lege adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	MC – Ministerul Culturii	decembrie 2025	Februarie	2026	208.00	208.00		
	32023R2411		AA – Art. 296-306		CR- Criteriul de Referință	2	Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice și specialităților tradiționale garantate	Hotărâre de Guvern adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	MC – Ministerul Culturii		Decembrie	2026	189.00	189.00		
2	32024R1143	Regulamentul (UE) 2024/1143 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind indicațiile geografice pentru vin, băuturi spirituoase și produse agricole, precum și privind specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate pentru produsele agricole, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1308/2013, (UE) 2019/787 și (UE) 2019/1753 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1151/2012	AA	RE 2023		1	Proiect de Lege privind indicațiile geografice, specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate	Lege adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	decembrie 2025	Februarie	2026				
	32024R1143					2	Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice și specialităților tradiționale garantate	Hotărâre de Guvern adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Decembrie	2026				
3	31987L0054	Directiva Consiliului din 16 decembrie 1986 privind protecția juridică a topografiilor produselor din materiale semiconductoare (87/54/CEE)	AA - Art. 277-332		CR- Criteriul de Referință	3	Proiect de Lege privind topografiile produselor semiconductoare	Lege adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		octombrie 2025	Decembrie	2025	208.00	208.00		
4	32004L0048	Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală	AA - Art. 277-332		CR- Criteriul de Referință	3	Proiect de Lege privind topografiile produselor semiconductoare	Lege adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		octombrie 2025	Decembrie	2025				
	32004L0048		AA - Art. 317		CR- Criteriul de Referință	4	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 39/2008 privind protecția surselor de plante	Lege adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		aprilie 2026	Iunie	2026	129.00	129.00		
	32004L0048		AA - Art. 281-291		CR- Criteriul de Referință	5	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe	Lege adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		iulie 2026	Septembrie	2026	208.00	208.00		
	32004L0048		AA – Art. 296-306		CR- Criteriul de Referință	1	Proiect de Lege privind indicațiile geografice, specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate	Lege adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		decembrie 2025	Februarie	2026				
	32004L0048		AA – Art. 307-311		CR- Criteriul de Referință	6	Proiect de Lege privind desenele și modelele industriale	Lege adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		iulie 2026	Septembrie	2026	208.00	208.00		
5	32009R0469	Regulamentul (CE) NR. 469/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 mai 2009 privind certificatul suplimentar de protecție pentru medicamente	AA - Art. 312-316		CR- Criteriul de Referință	7	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 528/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere și examinare a cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului	Hotărâre de Guvern adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală			Decembrie	2025	117.00	117.00		
6	32019R0933	Regulamentul (UE) 2019/933 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2019 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 469/2009 privind certificatul suplimentar de protecție pentru medicamente	AA - Art. 312-316		CR- Criteriul de Referință	7	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 528/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere și examinare a cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului	Hotărâre de Guvern adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală			Decembrie	2025				
7	31996R1610	Regulamentul (CE) NR. 1610/96 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 1996 privind crearea unui certificat suplimentar de protecție pentru produsele fitosanitare	AA - Art. 312-316		CR- Criteriul de Referință	7	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 528/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere și examinare a cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului	Hotărâre de Guvern adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală			Decembrie	2025				
8	32017R1001	Regulamentul (UE) 2017/1001 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2017 privind marca Uniunii Europene (text codificat) (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 292-295			8	Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a mărcilor	Hotărâre de Guvern adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală			Decembrie	2026	189.00	189.00		
	32017R1001		AA – Art. 292-295		CR- Criteriul de Referință	9	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 25/2024 privind mărcile	Lege adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		iulie 2026	Septembrie	2026	129.00	129.00		
9	32015L2436	Directiva (UE) 2015/2436 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2015 de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 292-295		CR- Criteriul de Referință	9	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 25/2024 privind mărcile	Lege adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		iulie 2026	Septembrie	2026				
10	32024L2823	Directiva (UE) 2024/2823 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind protecția juridică a desenelor și modelelor industriale (reformare)	AA – Art. 307-311		CR- Criteriul de Referință	6	Proiect de Lege privind desenele și modelele industriale	Lege adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		iulie 2026	Septembrie	2026				

26	32021R0384	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/384 al Comisiei din 3 martie 2021 privind eligibilitatea denumirilor soiurilor de plante agricole și de legume și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2009 (Text cu relevanță pentru SEE)				12	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 295/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile de depunere și examinare a cererii, de acordare și de menținere în vigoare a brevetului pentru soi de plantă	Hotărâre de Guvern adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	117,00	117,00		
26	31995R1768	Regulamentul (CE) Nr. 1768/95 al Comisiei din 24 iulie 1995 de stabilire a normelor de aplicare a derogării prevăzute la articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2100/94 al Consiliului de instituire a unui regim de protecție comunitară a soiurilor de plante				12	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 295/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile de depunere și examinare a cererii, de acordare și de menținere în vigoare a brevetului pentru soi de plantă	Hotărâre de Guvern adoptată	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 2. PIAȚA INTERNĂ																	
CAPITOLUL 8 - POLITICA ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI																	
1	32003R0001	Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 și 82 din tratat	Art 335, alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii Concurenței nr. 183/2012	Lege adoptată	MDDE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025	208.00	208.00		
2	32022R0720	Regulamentul (UE) 2022/720 al Comisiei din 10 mai 2022 privind aplicarea articolului 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene la categoriile de acorduri verticale și practici concertate	Art 335, alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	2	Proiect de Hotărâre a Plenumii Consiliului Concurenței de aprobarea a Regulamentului privind-aplicarea art. 6 din Legea concurenței la categoriile de acorduri verticale și practici concertate	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2026	189.09	189.09		
3	32014R0316	Regulamentul (UE) nr. 316/2014 al Comisiei din 21 martie 2014 privind aplicarea articolului 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene categoriilor de acorduri de transfer de tehnologie	Art 335, alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	3	Proiect de Hotărâre a Plenumii Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind aplicarea art. 6 din Legea concurenței categoriilor de acorduri de transfer de tehnologie	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2026	189.09	189.09		
4	32023R1067	Regulamentul (UE) nr. 2023/1067 al Comisiei din 1 iunie 2023 privind aplicarea articolului 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene anumitor categorii de acorduri de specializare	Art 335, alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	4	Proiect de Hotărâre a Plenumii Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind aplicarea art. 6 din Legea concurenței anumitor categorii de acorduri de specializare	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2025	189.09	189.09		
5	32023R1066	Regulamentul (UE) nr. 2023/1066 al Comisiei din 1 iunie 2023 privind aplicarea articolului 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene anumitor categorii de acorduri de cercetare și dezvoltare	Art 335, alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	5	Proiect de Hotărâre a Plenumii Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind aplicarea art. 6 din Legea concurenței anumitor categorii de acorduri de cercetare și dezvoltare	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2025	189.09	189.09		
6	32010R0461	Regulamentul (UE) nr. 461/2010 al Comisiei din 27 mai 2010 privind aplicarea articolului 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene categoriilor de acorduri verticale și practici concertate în sectorul autovehiculelor, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2023/822 al Comisiei din 17 aprilie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 461/2010 în ceea ce privește perioada sa de aplicare	Art 335, alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	6	Proiect de Hotărâre a Plenumii Consiliului Concurenței de aprobarea a Regulamentului privind aplicarea art. 6 din Legea concurenței la categoriile de acorduri verticale și practici concertate în sectorul autovehiculelor	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2026	189.09	189.09		
7	31971R2821	Regulamentul (CE) nr. 2821/71 al Consiliului din 20 decembrie 1971 privind aplicarea articolului 85 alineatul (3) [în prezent articolul 81 alineatul (3)] din tratat categoriilor de acorduri, decizii și practici concertate	Art 335, alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	7	Proiect de Hotărâre a Plenumii Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind evaluarea acordurilor orizontale anticoncurențiale	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2025	189.09	189.09		
8	32014L0104	Directiva nr. 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene		RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	8	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (apetece privind acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență)	Lege adoptată	MDDE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței, MJ – Ministerul Justiției	Noiembrie	Decembrie	2026	208.00	208.00		
9	32013XC061304	Comunicarea Comisiei privind cuantificarea prejudiciilor în acțiunile în despăgubire întemeiate pe încălcarea articolului 101 sau 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene		RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	9	Adoptarea unei fișe tematice privind cuantificarea prejudiciilor în acțiunile de despăgubire întemeiate pe încălcarea articolului 101 sau 102 în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene asu a art. 5 sau art. 11 din Legea concurenței	Hotărâre aprobată	CSJ - Curtea Supremă de Justiție			Decembrie	2026	66.86	66.86		
10	32022XC063001	Comunicare a Comisiei COMUNICAREA COMISIEI Orientări privind restricțiile verticale 2022/C 248/01	Art 335, alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	10	Proiect de Hotărâre a Plenumii Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind restricțiile verticale	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2026	66.86	66.86		
11	32014XC032801	Comunicarea Comisiei – Orientări privind aplicarea articolului 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene acordurilor de transfer de tehnologie	Art 335, alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	11	Proiect de Hotărâre a Plenumii Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind aplicarea art. 5 din Legea concurenței acordurilor de transfer de tehnologie	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2026	66.86	66.86		
12	32011XC011404	Comunicarea Comisiei – Orientări privind aplicabilitatea articolului 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene acordurilor de cooperare orizontală	Art 335, alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	12	Proiect de Hotărâre a Plenumii Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind aplicarea art. 5 din Legea concurenței acordurilor de cooperare orizontală	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Iulie	2026	66.86	66.86		

13	02010XC(0528/01)-20230417	Comunicarea Comisiei Orientări suplimentare privind restricțiile verticale în acordurile pentru vânzarea și repararea autovehiculelor, precum și pentru distribuția de piese de schimb pentru autovehicule.	Art 335, alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		13	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind restricțiile verticale în acordurile pentru vânzarea și repararea autovehiculelor, precum și pentru distribuția de piese de schimb pentru autovehicule	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Julie	2026	66.86	66.86		
14	S2009XC(0224/01)	Comunicare a Comisiei – Orientări privind prioritățile Comisiei în aplicarea articolului 82 din Tratatul CE la practicile de excludere abuzivă ale întreprinderilor dominante	Art 335, alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		14	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de modificare a Regulamentului privind stabilirea poziției dominante pe piață și evaluarea abuzului de poziție dominantă	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2026	117.29	117.29		
15	32019I.0001	Directiva (UE) nr. 2019/1 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind oferirea de mijloace autorităților de concurență din statele membre unei felci să fie organisme mai eficiente de asigurare a respectării normelor și privind asigurarea bunei funcționări a pieței interne	Art 335, alin (1), (2), (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii Concurenței nr. 183/2012	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței		Octombrie	Noiembrie	2025			
16	S2004XC(0427/04)	Comunicarea Comisiei privind examinarea de către Comisie a plângerilor depuse în temeiul articolelor 81 și 82 din Tratatul CE (2004/C 101/05)	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii Concurenței nr. 183/2012	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței		Octombrie	Noiembrie	2025			
	S2004XC(0427/04)		Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		15	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței privind modificarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Concurenței	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Septembrie	2026	117.29	117.29		
17	S2022XC(0940/02)	Comunicare a Comisiei privind îndrumările informale referitoare la chestiunile noi sau nerezolvate care apar în cazuri individuale și sunt legate de articolele 101 și 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii Concurenței nr. 183/2012	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței		Octombrie	Noiembrie	2025			
	S2022XC(0040/02)		Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		16	Proiect de Hotărâre Plenumului Consiliului Concurenței de aprobare a Instrucțiunii privind îndrumările referitoare la chestiunile noi sau nerezolvate care apar în cazuri individuale și sunt legate de aplicarea art. 5 și art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Julie	2026	66.86	66.86		
18	S2022XC(0930/02)	Comunicare a Comisiei Orientări privind aplicarea legislației Uniunii în domeniul concurenței în cazul contractelor colective de muncă privind condițiile de muncă ale persoanelor care desfășoară o activitate independentă fără angajați 2022/C 374/02	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		17	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind aplicarea legislației concurenței în cazul contractelor colective de muncă privind condițiile de muncă ale persoanelor care desfășoară o activitate independentă fără angajați	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2026	66.86	66.86		
19	S2014XC(0830/01)	Comunicarea Comisiei – Comunicare privind acordurile de importanță minoră care nu restrâng în mod semnificativ concurența în sensul articolului 101 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (Comunicarea de minimis)	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii Concurenței nr. 183/2012	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței		Octombrie	Noiembrie	2025			
20	LINK	Orientări privind restrângerea concurenței „prin obiect” în scopul definirii acordurilor care pot beneficia de Comunicarea de minimis	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		18	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind restrângerea concurenței „prin obiect”	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2026	66.86	66.86		
21	31979Y0103/01	Comunicarea Comisiei din 18 decembrie 1978 privind evaluarea anumitor acorduri de subcontractare având în vedere dispozițiile articolului 85 alineatul (1) din Tratatul CEE	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		19	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind evaluarea acordurilor anticoncurențiale de transfer de tehnologie	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2026	66.86	66.86		
22	S2025XC(01446)	Orientările Comisiei privind excluderea de la articolul 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul acordurilor de durabilitate ale producătorilor agricoli în temeiul articolului 210a din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		20	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind acordurile de durabilitate ale producătorilor agricoli	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2026	66.86	66.86		

23	31991R1534	Regulamentul (CEE) nr. 1534/91 al Consiliului din 31 mai 1991 privind aplicarea articolului 85 alineatul (3) din tratat anumitor categorii de acorduri, decizii și practici concertate în sectorul asigurărilor	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		21	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind aplicarea art. 6 din Legea concurenței anumitor categorii de acorduri, decizii și practici concertate în sectorul asigurărilor	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2026	189.09	189.09		
24	32009R0487	Regulamentul (CE) nr. 487/2009 al Consiliului din 25 mai 2009 privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat anumitor categorii de acorduri și practici concertate în sectorul transporturilor aeriene	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		22	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind aplicarea art. 6 din Legea concurenței anumitor categorii de acorduri și practici concertate în sectorul transporturilor aeriene	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2026	189.09	189.09		
25	32004R0773	Regulamentul (CE) nr. 773/2004 al Comisiei din 7 aprilie 2004 privind desființarea procedurilor puse în aplicare de Comisie în temeiul articolelor 81 și 82 din Tratatul CE	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii Concurenței nr. 183/2012	Lege adoptată	MDDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025				
	32004R0773		Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		15	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței privind modificarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Concurenței	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Septembrie	2026				
26	32006XC0901(01)	Orientări privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 (2006/C 210/02)	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii Concurenței nr. 183/2012	Lege adoptată	MDDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025				
27	32006XC1208(04)	Comunicarea Comisiei privind imunitatea la amenzi și reducerea cuantumului amenzilor în cauzele referitoare la înțelegeri (2006/C 298/11), modificată prin Comunicarea Comisiei – Modificări aduse Comunicării Comisiei privind imunitatea la amenzi și reducerea cuantumului amenzilor în cauzele referitoare la înțelegeri	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii Concurenței nr. 183/2012	Lege adoptată	MDDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025				
28	32011XC1020(02)	Comunicarea Comisiei privind cele mai bune practici de desfășurare a procedurilor inițiate în aplicarea articolelor 101 și 102 din TFUE	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii Concurenței nr. 183/2012	Lege adoptată	MDDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025				
	32011XC1020(02)		Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		15	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței privind modificarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Concurenței	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Septembrie	2026				
	32011XC1020(02)			RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		23	Proiectul de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței privind aprobarea Regulamentului privind acceptarea angajamentelor propuse de către întreprinderi sau asocierile de întreprinderi în cazul practicilor anticoncurențiale	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Septembrie	2026	189.09	189.09		
29	LINK	Cele mai bune practici privind divulgarea de informații în camerele de date în cadrul procedurilor inițiate în temeiul articolelor 101 și 102 din TFUE și al Regulamentului UE privind concentrările economice	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii Concurenței nr. 183/2012	Lege adoptată	MDDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025				
	LINK	Anexa A: Reguli standard ale camerei de date TERMENI DE DEZVALUIRE A SECRETELOR DE AFACERI ȘI A ALTE INFORMAȚII CONFIDENTIALE PE BAZA „NUMAI A CONSILIERULUI EXTERN” („Reguliile camerei de date”) și Anexa B: Acord standard de nedivulgare - Acord de nedivulgare	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		24	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind regulile de acordare a accesului la informația confidențială în camere de date	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Iunie	2026	66.86	66.86		
30	32011SC1216	Document de lucru al serviciilor comisiei – cele mai bune practici privind prezentarea probelor economice și colectarea datelor în cazurile referitoare la aplicarea articolelor 101 și 102 TFUE și în cazurile de concentrare	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		25	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind prezentarea probelor economice și colectarea datelor	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței	CC – Consiliul Concurenței		Iunie	2026	66.86	66.86		
31	32004R0139	Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului din 20 ianuarie 2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi (Regulamentul CE privind concentrările economice)	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii Concurenței nr. 183/2012	Lege adoptată	MDDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025				
	32004R0139			RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		26	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de modificare a Regulamentului privind concentrările economice	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Iulie	2026	117.29	117.29		

32	32023R0914	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 914/2023 al Comisiei din 20 aprilie 2023 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 802/2004 al Comisiei („regulamentul de punere în aplicare”) și anexele sale (formularul CO, formularul simplificat CO, formularul CM și formularul RM)	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		26	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de modificare a Regulamentului privind concentrările economice	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Julie	2026				
	32023R0914		Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		27	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind acceptarea angajamentelor propuse de către întreprinderi în domeniul concentrărilor economice	Hotărâre adoptată	CC – Consiliul Concurenței		Decembrie	2025	189.09	189.09		
33	32008XC0416080	Comunicare juridică consolidată a Comisiei în temeiul Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		26	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de modificare a Regulamentului privind concentrările economice	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Julie	2026				
	32008XC0416080		Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		28	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind conceptul de concentrare economică	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Julie	2026	66.86	66.86		
34	32023XC0505011	Comunicare a Comisiei privind tratamentul simplificat pentru anumite concentrări în temeiul Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi 2023/C 160/01	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		26	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de modificare a Regulamentului privind concentrările economice	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Julie	2026				
35	32005XC0305020	Comunicarea Comisiei privind restricții direct legate și necesare punerii în aplicare a concentrărilor economice (2005/C 56/03)	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		29	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind restrângerile accesorii în materia de concentrări economice	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Julie	2026	66.86	66.86		
36	32008XC1018031	Orientări privind evaluarea concentrărilor neorizontale în conformitate cu regulamentul Consiliului privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		30	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a instrucțiunii privind evaluarea concentrărilor economice neorizontale	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Decembrie	2025	66.86	66.86		
37	32004XC0205020	Orientări privind evaluarea concentrărilor orizontale în temeiul Regulamentului Consiliului privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi (2004/C 31/05)	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		31	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a instrucțiunii privind evaluarea concentrărilor economice orizontale	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Decembrie	2025	66.86	66.86		
38	32008XC1022011	Comunicare a Comisiei privind măsurile corective admisibile în temeiul Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului și în temeiul Regulamentului (CE) nr. 802/2004 al Comisiei	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii Concurenței nr. 183/2012	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025			
	32008XC1022011		Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		27	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind acceptarea angajamentelor propuse de către întreprinderi în domeniul concentrărilor economice	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Decembrie	2025				
39	LINK	Nota de informare a DG Concurență privind articolul 6 alineatul (1) litera (c) a doua teză din Regulamentul 139/2004 (abandonarea concentrărilor economice)	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii Concurenței nr. 183/2012	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025			
	LINK		Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		28	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind conceptul de concentrare economică	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Julie	2026				

40	LINK	Orientări privind pregătirea versiunilor publice ale deciziilor Comisiei adoptate în temeiul Regulamentului privind concentrările economice	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		32	Proiect de Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind pregătirea versiunilor publice ale deciziilor Comisiei adoptate în temeiul Regulamentului privind concentrările economice	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2025	66.86	66.86		
41	LINK	Linii directoare referitoare la orientările privind cele mai bune practici: Modelele de texte ale Comisiei privind angajamentele de cesionare și mandatul mandatarului în temeiul Regulamentului CE privind concentrările economice 5 decembrie 2013	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		27	Proiect de Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind acceptarea angajamentelor propuse de către întreprinderi în domeniul concentrărilor economice	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2025				
42	LINK	Model standard pentru angajamentele de cesionare Versiunea 5 decembrie 2013	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		27	Proiect de Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind acceptarea angajamentelor propuse de către întreprinderi în domeniul concentrărilor economice	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2025				
43	LINK	Mandat de mandatar standard Versiunea 5 decembrie 2013	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		27	Proiect de Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind acceptarea angajamentelor propuse de către întreprinderi în domeniul concentrărilor economice	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2025				
44	LINK	Cele mai bune practici de desfășurare a procedurilor comunitare de control al concentrărilor economice 20 ianuarie 2004	Art 335, alin (1) și (3)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		33	Proiect de Ordin a Președintelui Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind derularea procedurilor de control al concentrărilor economice	Ordinul emis	CC – Consiliul Concurenței			Septembrie	2026	66.86	66.86		
45	12012E/TXT	Art. 93, 107-109 Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	Art. 339 , Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		34	Proiect de Lege cu privire la ajutorul de stat	Lege adoptată	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025	208.00	208.00		
	12012E/TXT		Art. 339 , Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		35	Proiect de Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului pentru procedura de notificare, autorizare, investigare, monitorizare și raportare a ajutorului de stat	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2026	189.09	189.09		
	12012E/TXT		Art. 339 , Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		36	Proiect de Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2026	189.09	189.09		
46	S2016XC0719051	Comunicare a Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	Art. 339 , Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		37	Proiect de Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind noțiunea de ajutor de stat	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2025	66.86	66.86		
47	32023R2831	Regulamentul (UE) nr. 2023/2831 al Comisiei din 13 decembrie 2023 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis	Art. 339 , Art 341 alin (1)	RE 2025	GP - Planul de creștere economică		38	Proiect de Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței de modificare a Regulamentului privind ajutorul de minimis	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Septembrie	2026	117.29	117.29		
48				RE 2025	GP - Planul de creștere economică		39	Proiect de hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 378/2014 pentru aprobarea Conceptului sistemului informațional automatizat „Registrul ajutoarelor de stat”	Hotărâre aprobată	MDIED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței		Decembrie	2026	66.86	66.86		

49				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	40	Proiect de hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 1112/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea deținere a Registrului ajutoarelor de stat	Hotărâre aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței		Decembrie	2026	66.86	66.86		
50	32015R1589	Regulamentul (UE) nr. 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	Art. 339 , Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	34	Proiect de Lege cu privire la ajutorul de stat	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025				
51	32004R0794	Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE	Art. 339 , Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	34	Proiect de Lege cu privire la ajutorul de stat	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025				
	32004R0794		Art. 339 , Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	35	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului pentru procedura de notificare, autorizare, investigare, monitorizare și raportare a ajutorului de stat	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Decembrie		2026				
	32004R0794		Art. 339 , Art 340,	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	41	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței	MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	Decembrie		2026	189.09	189.09		
	32004R0794		Art. 339 , Art 340,	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	42	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind Criterii pentru analiza compatibilității ajutoarelor de stat pentru formare care fac obiectul notificării individuale	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Iulie		2026	189.09	189.09		
	32004R0794		Art. 339 , Art 340,	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	43	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Noiembrie		2026	189.09	189.09		
	32004R0794		Art. 339 , Art 340,	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	44	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru filme și alte opere audiovizuale	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Septembrie		2026	189.09	189.09		
	32004R0794		Art. 339 , Art 340,	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	45	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru transportul maritim	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Decembrie		2026	189.09	189.09		
52	32018XC0719(01)	Cod de bune practici pentru desfășurarea procedurilor de control al ajutoarelor de stat	Art. 339 , Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	35	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului pentru procedura de notificare, autorizare, investigare, monitorizare și raportare a ajutorului de stat	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Decembrie		2026				
53	32019XC0723(01)	Comunicare a Comisiei – Comunicare a Comisiei privind recuperarea ajutoarelor de stat ilegale și incompatibile	Art. 339 , Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	34	Proiect de Lege cu privire la ajutorul de stat	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025				
	32019XC0723(01)		Art. 339 , Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	46	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind recuperarea ajutoarelor de stat ilegale și incompatibile	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Noiembrie		2026	189.09	189.09		
54	32003XC(2009)02	Comunicarea nr. C(2003) 4582 a Comisiei din 1 decembrie 2003 privind secretul profesional în deciziile din domeniul ajutorului de stat	Art 341 alin (1), Art. 343	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	34	Proiect de Lege cu privire la ajutorul de stat	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025				
	32003XC(2009)02		Art 341 alin (1), Art. 343	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR	35	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului pentru procedura de notificare, autorizare, investigare, monitorizare și raportare a ajutorului de stat	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței		Decembrie		2026				

55	52002XC(0522/04)	Comunicarea Comisiei privind stabilirea regulilor aplicabile pentru evaluarea ajutorului de stat ilegal	Art. 339, Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		46	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind recuperarea ajutoarelor de stat ilegale și incompatibile	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				Noiembrie	2026				
56	52012XC(0111/02)	Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general	Art. 339, Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		47	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutorul de stat acordat beneficiarilor ce prestează servicii de interes economic general	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				August	2025	189.09	189.09		
57	LINK	Decizia Comisiei din 20 decembrie 2011 privind aplicarea articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general	Art. 339, Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		47	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutorul de stat acordat beneficiarilor ce prestează servicii de interes economic general	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				August	2025				
58	52012XC(0111/03)	Comunicare a Comisiei – Cadrul Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public (2011)	Art. 339, Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		47	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutorul de stat acordat beneficiarilor ce prestează servicii de interes economic general	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				August	2025				
59	32023R2832	Regulamentul nr. 2832/2023 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de minimis acordate întreprinderilor care prestează servicii de interes economic general	Art. 339, Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		38	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de modificare a Regulamentului privind ajutorul de minimis	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				Septembrie	2026				
60	32014R0651	Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat	Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		48	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind declararea anumitor categorii de ajutoare compatibile	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				Decembrie	2025	189.09	189.09		
61	32022R2472	Regulamentul (UE) nr. 2022/2472 al Comisiei din 14 decembrie 2022 de declarare a anumitor categorii de ajutoare în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale ca fiind compatibile cu piața internă, în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		49	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind declararea anumitor categorii de ajutoare în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale compatibile cu piața internă	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				Decembrie	2026	189.09	189.09		
62	52021XC(0429/01)	Comunicare a Comisiei Orientări privind ajutoarele de stat regionale	Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		50	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței privind aprobarea Regulamentului privind evaluarea ajutorului de stat regional	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				August	2025	117.29	117.29		
63	52023XC(0602/01)	Comunicare a Comisiei de modificare a punctului 188 și a anexelor I și IV în Orientările privind ajutoarele de stat regionale în ceea ce privește evaluarea la jumătatea perioadei a hărților ajutoarelor regionale pentru perioada 1 ianuarie 2022-31 decembrie 2027	Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		50	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței privind aprobarea Regulamentului privind evaluarea ajutorului de stat regional	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				August	2025				
64	52023XC(1028/03)	Comunicare a Comisiei Cadrul pentru ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare 2022/C 414/01	Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		41	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				Decembrie	2026				

65	52021XC1216(04)	Comunicare a Comisiei – Orientări privind ajutoarele de stat pentru promovarea investițiilor de finanțare de risc	Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		51	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru promovarea investițiilor de finanțare de risc	Hotărâre adoptată	CC – Consiliul Concurenței			Iulie	2026	189.09	189.09		
66	52009XC0811(01)	Comunicarea comisiei – Criterii pentru analiza compatibilității ajutoarelor de stat pentru formare care fac obiectul notificării individuale	Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		42	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind Criterii pentru analiza compatibilității ajutoarelor de stat pentru formare care fac obiectul notificării individuale	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Iulie	2026				
67	52009XC0811(02)	Comunicarea Comisiei – Criterii pentru analiza compatibilității ajutoarelor de stat pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor defavorizați și a celor cu handicap, care fac obiectul notificării individuale	Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		52	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind Criterii pentru analiza compatibilității ajutoarelor de stat pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor defavorizați și a celor cu handicap, care fac obiectul notificării individuale	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Iulie	2026	189.09	189.09		
68	52008XC0620(02)	Comunicare a Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții	Art. 339, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		53	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat sub formă de garanții	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2025	189.09	189.09		
69	52012XC1219(01)	Comunicare a Comisiei privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul asigurării creditelor la export pe termen scurt	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		54	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind asigurării creditelor la export pe termen scurt	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2026	189.09	189.09		
70	52008XC0119(01)	Comunicare a Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont	Art. 339, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		55	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de modificare a Metodologiei de stabilire a ratelor de referință și scont	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2026	117.29	117.29		
71	LINK	Comunicarea Comisiei privind transparența	Art. 339, Art. 341 alin. (1), Art. 342	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		34	Proiect de Lege cu privire la ajutorul de stat	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Octombrie	Noiembrie	2025				
72	32006L0111	Directiva 2006/111/CE a Comisiei din 16 noiembrie 2006 privind transparența relațiilor financiare dintre statele membre și întreprinderile publice, precum și transparența relațiilor financiare din cadrul anumitor întreprinderi	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1), Art. 342	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		56	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind transparența relațiilor financiare dintre autoritățile publice și întreprinderile publice, precum și transparența financiară în cadrul anumitor întreprinderi	Hotărâre aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie		2026	117.29	117.29		
73	LINK	Document de lucru al serviciilor Comisiei – Metodologie comună pentru evaluarea ajutoarelor de stat	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		57	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a instrucțiunii privind evaluarea Ajutorului de Stat	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2025	66.86	66.86		
74	52022XC0218(02)	Comunicarea Comisiei – Orientările din 2022 privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie	Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		43	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2026				
75	52020XC0925(01)	Comunicare a Comisiei Orientări privind anumite măsuri de ajutor de stat acordate în contextul sistemului de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră după 2021	Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		58	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind anumite măsuri de ajutor de stat acordate în contextul sistemului de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră după 2021	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2026	189.09	189.09		

76	LINK	Comunicarea Comisiei privind metodologia de analiză a ajutoarelor de stat legate de costurile irecuperabile, adoptată de Comisie la 26 iulie 2001 și comunicată statelor membre prin scrisoarea SG(2001) D/290869, 6 august 2001	Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		59	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat legate de costurile irecuperabile	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2026	189.09	189.09		
77	32010D0787	2010/787/UE: Decizia Consiliului din 10 decembrie 2010 privind ajutorul de stat pentru facilitarea închiderii minelor de cărbune necompetitive	Art 340, Art 341 alin (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		60	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutorul de stat pentru facilitarea închiderii minelor de cărbune necompetitive	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Iulie	2026	189.09	189.09		
78	32013XC(1115)01	Comunicarea Comisiei privind ajutoarele de stat pentru filme și alte opere audiovizuale	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		44	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru filme și alte opere audiovizuale	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Septembrie	2026				
79	32009XC(1027)01	Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat serviciilor publice de radiodifuziune	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		61	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat serviciilor publice de radiodifuziune	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Octombrie	2026	189.09	189.09		
80	32023XC(0131)01	Comunicare a Comisiei Orientări privind ajutoarele de stat pentru rețelele în bandă largă 2023/C 36/01	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		62	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelelor de comunicații în bandă largă	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			August	2026	189.09	189.09		
81	32016R2338	Regulamentul (UE) nr. 2016/2338 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2016 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1370/2007 în ceea ce privește deschiderea pieței pentru serviciile de transport feroviar intern de călători	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		63	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind deschiderea pieței pentru serviciile de transport feroviar intern de călători.	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2026	189.09	189.09		
82	32008XC(0722)04	Comunicare a Comisiei — Liniile directe comunitare privind ajutoarele de stat acordate întreprinderilor feroviare	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		64	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat acordate întreprinderilor feroviare	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Octombrie	2026	189.09	189.09		
83	32014XC(0329)01	Comunicare a Comisiei referitoare la orientări pentru interpretarea Regulamentului (CE) nr. 1370/2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		36	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Noiembrie	2026				
84	32004XC(0117)01	Comunicarea Comisiei C(2004) 43 – Orientări comunitare privind ajutoarele de stat pentru transportul maritim	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		45	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru transportul maritim	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2026				
85	32017XC(0413)01	Comunicarea Comisiei privind actualizarea anexei la Comunicarea Comisiei C(2004) 43 — Orientări comunitare privind ajutoarele de stat pentru transportul maritim	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		45	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru transportul maritim	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2026				
86	C2008/317.08	Comunicare a Comisiei cu privire la orientările privind ajutoarele de stat complementare finanțării comunitare pentru lansarea autostrăzilor maritime	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		45	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru transportul maritim	Hotărâre adoptată	CC – Consiliul Concurenței			Decembrie	2026				
87	32009XC(0611)01	Comunicare a Comisiei de stabilire a unor orientări privind ajutoarele de stat pentru societățile de administrare a navelor	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		65	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind stabilirea unor orientări privind ajutoarele de stat pentru societățile de administrare a navelor	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței			Octombrie	2026	189.09	189.09		

88	52014XC0404(01)	Comunicarea Comisiei — Orientări privind ajutoarele de stat destinate aeroporturilor și companiilor aeriene	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		66	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat destinate aeroporturilor și companiilor aeriene	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				Octombrie	2026	189.09	189.09		
89	52023XC0711(01)	Comunicare a comisiei referitoare la prelungirea perioadei de tranziție prevăzute în Orientările privind ajutoarele de stat destinate aeroporturilor și companiilor aeriene în ceea ce privește aeroporturile regionale	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		66	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat destinate aeroporturilor și companiilor aeriene	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				Octombrie	2026				
90	3202382586	Regulamentul (UE) nr. 2022/2586 al Consiliului din 19 decembrie 2022 privind aplicarea articolelor 93, 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene anumitor categorii de ajutoare de stat în sectorul transportului feroviar, al transportului pe căile navigabile interioare și al transportului multimodal	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		67	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat în sectorul transportului feroviar, al transportului pe căile navigabile interioare și al transportului multimodal	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				Octombrie	2026	189.09	189.09		
91	52013XC0738(01)	Comunicarea Comisiei privind aplicarea, de la 1 august 2013, a normelor privind ajutoarele de stat pentru măsurile de sprijin în favoarea băncilor în contextul crizei financiare („Comunicarea privind sectorul bancar”)	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		68	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru măsurile de sprijin în favoarea băncilor în contextul crizei financiare	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				Octombrie	2025	189.09	189.09		
92	52010XC1207(04)	Comunicarea Comisiei privind aplicarea, după 1 ianuarie 2011, a normelor privind ajutoarele de stat pentru sprijinirea măsurilor în favoarea băncilor în contextul crizei financiare	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		68	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru măsurile de sprijin în favoarea băncilor în contextul crizei financiare	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				Octombrie	2025				
93	52009XC0326(01)	Comunicare a Comisiei privind tratarea activelor depreciate în sectorul bancar comunitar	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		68	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru măsurile de sprijin în favoarea băncilor în contextul crizei financiare	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				Octombrie	2025				
94	52009XC0819(03)	Comunicare a Comisiei privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		68	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru măsurile de sprijin în favoarea băncilor în contextul crizei financiare	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				Octombrie	2025				
95	52009XC0115(01)	Comunicare a Comisiei — Recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței	Art. 339, Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		68	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru măsurile de sprijin în favoarea băncilor în contextul crizei financiare	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				Octombrie	2025				
96	32013R1408	Regulamentul (UE) nr. 1408/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis în sectorul agricol	Art. 340, Art. 341 alin. (1)	RE 2025, RE 2024, RE 2023	CR		69	Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutorul de minimis în sectorul agricol	Hotărâre aprobată	CC – Consiliul Concurenței				Decembrie	2026	189.09	189.09		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 2. PIAȚA INTERNĂ																		
CAPITOLUL 9 SERVICII FINANCIARE																		
1	32013L0036	Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 202 din 06.10.2017 privind activitatea băncilor	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	August 2026	Octombrie	2026	258,0	129,0			
	32013L0036				CR - Criterii de Referință	2	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncilor, aprobat prin HCE al BNM nr.322 din 20.12.2018	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3				
	32013L0036				CR - Criterii de Referință	3	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind amortizoarele de capital ale băncilor, aprobat prin HCE al BNM nr.110 din 24.05.2018	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3				
	32013L0036				CR - Criterii de Referință	4	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la fondurile proprii ale băncilor și cerințele de capital, aprobat prin HCE al BNM nr.109 din 24.05.2018	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3				
	32013L0036				CR - Criterii de Referință	5	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață (abrogarea Hotărârii Comitetului executiv al BNM nr. 114 din 24.05.2018)	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	189,1				
	32013L0036				CR - Criterii de Referință	6	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării bazate pe modele interne de rating	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	189,1				
2	32013R0575	Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	1	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 202 din 06.10.2017 privind activitatea băncilor	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	August 2026	Octombrie	2026					
	32013R0575				CR - Criterii de Referință	4	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la fondurile proprii ale băncilor și cerințele de capital, aprobat prin HCE al BNM nr.109 din 24.05.2018	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026					
	32013R0575				CR - Criterii de Referință	5	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață (abrogarea Hotărârii Comitetului executiv al BNM nr. 114 din 24.05.2018)	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026					
	32013R0575				CR - Criterii de Referință	6	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării bazate pe modele interne de rating	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026					
	32013R0575				CR - Criterii de Referință	7	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate, aprobat prin HCE al BNM nr.111 din 24.05.2018	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Iunie	2026	117,3				
	32013R0575				CR - Criterii de Referință	8	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la tehnicile de diminuare a riscului de credit utilizate de bănci, aprobat prin HCE al BNM nr.112 din 24.05.2018	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Iunie	2026	117,3				
	32013R0575				CR - Criterii de Referință	9	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul operațional și abrogarea HCE al BNM nr.113 din 24.05.2018	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2025	189,1				
	32013R0575				CR - Criterii de Referință	10	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la expunerile mari, aprobat prin HCE al BNM nr.109 din 05.04.2019	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3				

	32013R0575					CR - Criterii de Referință	11	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la supraveghere pe bază consolidată a băncilor, aprobat prin HCE al BNM nr.101 din 16.04.2020	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3				
	32013R0575					CR - Criterii de Referință	12	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru modificarea Regulamentului nr.220/2025 cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărții pentru bănci (introducerea abordării bazate pe modele interne de rating)	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3				
	32013R0575					CR - Criterii de Referință	13	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de ajustare a evaluării creditului pentru bănci, aprobat prin HCE al BNM nr.103 din 16.04.2020	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3				
	32013R0575					CR - Criterii de Referință	14	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la cerințele de publicare a informațiilor de către bănci, aprobat prin HCE al BNM nr.158 din 09.07.2020	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3				
	32013R0575					CR - Criterii de Referință	15	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru modificarea Regulamentului nr.176/2025 privind efectul de levier (securizări, obligațiuni garantate, instituții de credit pentru dezvoltare publică, credite promoționale, sistemul instituțional de protecție, cuantumul ponderat la risc ale expunerilor utilizând abordarea bazată pe modele interne de rating)	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3				
	32013R0575					CR - Criterii de Referință	16	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind lichiditatea, aprobat prin HCE al BNM nr.329 din 19.12.2024	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3				
	32013R0575					CR - Criterii de Referință	17	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru modificarea Regulamentului nr.221/2025 privind tratamentul prudențial al securizărilor (introducerea abordării bazate pe modele interne de rating)	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3				
	32013R0575					CR - Criterii de Referință	18	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei .Pentru modificarea unor acte normative ale Băncii Naționale a Moldovei (modificarea Regulamentului nr.115/2018 cu privire la tratamentul riscului de decontare/livrare pentru bănci și Regulamentului nr.116/2018 cu privire la calculul de către bănci al ajustărilor specifice și al ajustărilor generale pentru riscul de credit)	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3				
3	32019L2162	Directiva (UE) 2019/2162 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2019 privind emisiunea de obligațiuni garantate și supravegherea publică a obligațiunilor garantate și de modificare a Directivelor 2009/65/CE și 2014/59/UE		RE 2025		CR - Criterii de Referință	19	Proiect de Lege privind emisiunea de obligațiuni garantate și supravegherea publică a obligațiunilor garantate	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei		Octombrie 2026	Decembrie	2026	416,0	208,0		
4	32022R2059	Regulamentul delegat (UE) 2022/2059 al Comisiei din 14 iunie 2022 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează detaliile tehnice ale cerințelor privind testarea ex post și atribuirea profitului și a pierderii în temeiul articolelor 325bf și 325bg din Regulamentul (UE) nr. 575/2013	AA	RE 2024, RE 2025		CR - Criterii de Referință	20	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	189,1				
5	32022R2058	Regulamentul delegat (UE) 2022/2058 al Comisiei din 28 februarie 2022 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la orizonturile de lichiditate pentru abordarea bazată pe modele interne alternativă, menționate la articolul 325bd alineatul (7)	AA	RE 2024, RE 2025		CR - Criterii de Referință	20	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027					
6	32022R2060	Regulamentul delegat (UE) 2022/2060 al Comisiei din 14 iunie 2022 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care specifică criteriile de evaluare a gradului în care pot fi modelați factorii de risc în cadrul abordării bazate pe modele interne și frecvența acestei evaluări în temeiul articolului 325be alineatul (3) din regulamentul respectiv	AA	RE 2024, RE 2025		CR - Criterii de Referință	20	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027					

7	32014R0528	Regulamentul delegat (UE) nr. 528/2014 al Comisiei din 12 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru alte riscuri decât riscul delta ale opțiunilor în cadrul abordării standardizate a riscului de piață, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul delegat (UE) 2016/861 al Comisiei din 18 februarie 2016	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	20	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei				Decembrie	2027						
8	32016R0101	Regulamentul delegat (UE) 2016/101 al Comisiei din 26 octombrie 2015 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru evaluarea prudentă prevăzută la articolul 105 alineatul (14), astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul delegat (UE) 2020/866 al Comisiei din 28 mai 2020	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	20	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei				Decembrie	2027						
9	32022R2257	Regulamentul delegat (UE) 2022/2257 al Comisiei din 11 august 2022 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează metodele de calcul al cuantumurilor brute ale trecerii bruște în starea de nerambursare pentru expunerile la instrumente de datorie și de capital și pentru expunerile la riscul de nerambursare care decurg din anumele instrumente financiare derivate și de specificare a determinării valorilor notționale ale altor instrumente decât cele menționate la articolul 325w alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	20	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei				Decembrie	2027						
10	32021R1572	Regulamentul delegat (UE) 2021/1577 al Comisiei din 20 aprilie 2023 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la calcularea cerințelor de fonduri proprii pentru riscul de piață aferent pozițiilor din afara portofoliului de tranzacționare care prezintă un risc valutar sau un risc de marjă și la tratamentul pozițiilor respective în sensul cerințelor de reglementare în materie de testare ex post și al cerinței privind atribuirea profitului și a pierderii în cadrul abordării bazate pe modele interne alternative		RE 2025	CR - Criterii de Referință	20	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei				Decembrie	2027						
11	32025R0789	Regulamentul delegat (UE) 2025/789 al Comisiei din 23 aprilie 2025 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează condițiile și indicatorii pe care ABE trebuie să îi utilizeze pentru a stabili dacă au apărut circumstanțe excepționale în sensul articolului 325az alineatul (5) și al articolului 325bf alineatul (6) din regulamentul respectiv		RE 2025	CR - Criterii de Referință	20	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei				Decembrie	2027						
12	32021R1578	Regulamentul delegat (UE) 2021/1578 al Comisiei din 20 aprilie 2023 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care specifică cerințele referitoare la metodologia internă sau la sursele externe utilizate în modelul intern pentru riscul de nerambursare pentru estimarea probabilităților de nerambursare și a pierderilor în caz de nerambursare		RE 2025	CR - Criterii de Referință	20	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei				Decembrie	2027						
13	32022R2328	Regulamentul delegat (UE) 2022/2328 al Comisiei din 16 august 2022 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care furnizează precizări cu privire la instrumentele-suport exotice și instrumentele care prezintă riscuri reziduale în scopul calculării cerințelor de fonduri proprii pentru riscurile reziduale		RE 2025	CR - Criterii de Referință	20	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei				Decembrie	2027						
14	32022R1622	Regulamentul delegat (UE) 2022/1622 al Comisiei din 17 mai 2022 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pe piețele emergente și în economiile avansate		RE 2025	CR - Criterii de Referință	20	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei				Decembrie	2027						
15	32021R0637	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/3172 al Comisiei din 29 noiembrie 2024 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare pentru aplicarea Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește publicarea de către instituții a informațiilor menționate în partea a opta titlurile II și III din regulamentul respectiv și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/637 al Comisiei	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	21	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la cerințele de publicare a informațiilor de către bănci, aprobat prin HCE al BNM nr.158 din 09.07.2020	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei				Octombrie	2027	117,3					
16	32015R0585	Regulamentul delegat (UE) 2015/585 al Comisiei din 18 decembrie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru precizarea perioadelor de risc de marjă	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	22	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărții pentru bănci, aprobat prin HCE al BNM nr. 220 din 25.09.2025	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei				Decembrie	2027	117,3					

17	32017R0461	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/461 al Comisiei din 16 martie 2017 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile, formularele și modelele standard pentru procesul de consultare dintre autoritățile competente relevante în cazul proiectelor de achiziționare de participatii calificate la instituții de credit, prevăzut la articolul 24 din Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2025	CR - Criterii de Referință	23	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind deținerile deținute la o instituție de credit supravegheată de către Banca Națională a Moldovei	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Iulie	2027	117,3				
18	32022R2580	Regulamentul delegat (UE) 2022/2580 al Comisiei din 17 iunie 2022 de completare a Directivei 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează informațiile care trebuie furnizate în cererea de autorizare ca instituție de credit și obstacolele care ar putea împiedica exercitarea efectivă a funcțiilor de supraveghere de către autoritățile competente	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	23	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind deținerile deținute la o instituție de credit supravegheată de către Banca Națională a Moldovei	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Iulie	2027					
	32022R2580				CR - Criterii de Referință	24	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele față de membrii organului de conducere și a persoanelor care dețin funcții-cheie din cadrul entităților supravegheate de Banca Națională a Moldovei conform Legii nr.202/2017	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			August	2027	117,3				
	32022R2580				CR - Criterii de Referință	25	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind licențierea instituției de credit supravegheate de Banca Națională a Moldovei și a sucursalei instituției de credit din alt stat	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Septembrie	2027	117,3				
19	32022R2581	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2581 al Comisiei din 20 iunie 2022 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare pentru aplicarea Directivei 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește transmiterea de informații în cererile de autorizare ca instituție de credit	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	25	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind licențierea instituției de credit supravegheate de Banca Națională a Moldovei și a sucursalei instituției de credit din alt stat	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Septembrie	2027					
20	32024R0857	Regulamentul delegat (UE) 2024/857 al Comisiei din 1 decembrie 2023 de completare a Directivei 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care specifică o metodologie standardizată și o metodologie standardizată simplificată pentru evaluarea riscurilor care decurg din variațiile potențiale ale ratelor dobânzii care afectează atât valoarea economică a capitalului propriu, cât și veniturile nete din dobânzi aferente activităților din afara portofoliului de tranzacționare ale unei instituții		RE 2025	CR - Criterii de Referință	26	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru modificarea Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncilor, aprobat prin HCE al BNM nr. 322 din 20.12.2018	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Octombrie	2027	117,3				
21	32021R0923	Regulamentul delegat (UE) 2021/923 al Comisiei din 25 martie 2021 de completare a Directivei 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care stabilesc criteriile de definire a responsabilității de conducere, a funcțiilor de control, a unităților operaționale importante și a unui impact semnificativ asupra profilului de risc al unei unități operaționale, precum și criteriile de identificare a membrilor personalului sau a categoriilor de personal ale căror activități profesionale au asupra profilului de risc al instituției un impact la fel de semnificativ ca cel al membrilor personalului sau al categoriilor de personal menționate la articolul 92 alineatul (3) din directiva respectivă		RE 2025	CR - Criterii de Referință	26	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru modificarea Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncilor, aprobat prin HCE al BNM nr. 322 din 20.12.2018	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Octombrie	2027					
22	32024R0856	Regulamentul delegat (UE) 2024/856 al Comisiei din 1 decembrie 2023 de completare a Directivei 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează scenariile de șoc în materie de supraveghere, ipotezele comune în materie de modelare și de parametri și ceea ce constituie o scădere semnificativă		RE 2025	CR - Criterii de Referință	27	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru modificarea Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncilor, aprobat prin HCE al BNM nr. 322 din 20.12.2018	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	117,3				
23	32014R0527	Regulamentul delegat (UE) nr. 527/2014 al Comisiei din 12 martie 2014 de completare a Directivei 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la specificarea claselor de instrumente care reflectă în mod corespunzător calitatea creditului instituției în condiții de asigurare a continuității activității și care sunt adecvate pentru a fi utilizate în scopul remunerației variabile		RE 2025	CR - Criterii de Referință	27	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru modificarea Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncilor, aprobat prin HCE al BNM nr. 322 din 20.12.2018	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027					
24	32014R1151	Regulamentul delegat (UE) nr. 1151/2014 al Comisiei din 4 iunie 2014 de completare a Directivei 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare privind informațiile care trebuie notificate în exercitarea dreptului de stabilire și a libertății de a presta servicii	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	28	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind informațiile care trebuie notificate în exercitarea dreptului de stabilire și a libertății de a presta servicii	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	117,3				

25	32014R0926	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 926/2014 al Comisiei din 27 august 2014 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare referitoare la formularele, modelele și procedurile standard folosite pentru notificările referitoare la exercitarea dreptului de stabilire și a libertății de a presta servicii, în conformitate cu Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2025	CR - Criterii de Referință	28	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind informațiile care trebuie notificate în exercitarea dreptului de stabilire și a libertății de a presta servicii	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027						
26	32016R0709	Regulamentul delegat (UE) 2016/709 al Comisiei din 26 ianuarie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează condițiile de aplicare a derogărilor referitoare la monedele cu constrângeri privind disponibilitatea activelor lichide	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	29	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind lichiditatea, aprobat prin HCE al BNM nr.329 din 19.12.2024	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	117,3					
27	32017R1230	Regulamentul delegat (UE) 2017/1230 al Comisiei din 31 mai 2017 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care detaliază criteriile obiective suplimentare pentru aplicarea ratei preferențiale pentru țesăturile sau intrările de lichidități aferente facilităților transfrontaliere de credit sau de lichiditate neutrate din cadrul unui grup sau al unui sistem instituțional de protecție		RE 2025	CR - Criterii de Referință	29	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind lichiditatea, aprobat prin HCE al BNM nr.329 din 19.12.2024	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027						
28	32024R3117	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/3117 al Comisiei din 29 noiembrie 2024 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare pentru aplicarea Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește raportarea în scopuri de supraveghere a instituțiilor și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/451 al Comisiei	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	30	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la Instrucțiunile cu privire la prezentarea de către bănci a rapoartelor COREP în scopuri de supraveghere, aprobată prin HCE al BNM nr. 117 din 24.05.2018	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Octombrie	2027	117,3					
29	32023R2779	Regulamentul delegat (UE) 2023/2779 al Comisiei din 6 septembrie 2023 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează criteriile de identificare a entităților din sectorul bancar paralel menționate la articolul 394 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013		RE 2025	CR - Criterii de Referință	31	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la expunerile mari, aprobat prin HCE al BNM nr.109 din 05.04.2019	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	117,3					
30	32024R1728	Regulamentul delegat (UE) 2024/1728 al Comisiei din 6 decembrie 2023 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează circumstanțele în care sunt îndeplinite condițiile pentru identificarea grupurilor de clienți aflați în legătură		RE 2025	CR - Criterii de Referință	31	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la expunerile mari, aprobat prin HCE al BNM nr.109 din 05.04.2019	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027						
31	32024R1780	Regulamentul delegat (UE) 2024/1780 al Comisiei din 13 martie 2024 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează condițiile în care instituțiile sunt autorizate să calculeze KIRB în legătură cu expunerile-suport dintr-o tranzacție de securitizare		RE 2025	CR - Criterii de Referință	32	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind tratamentul prudential al securizărilor, aprobat prin HCE al BNM nr. 221 din 25.09.2025	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	117,3					
32	32023R0511	Regulamentul delegat (UE) 2023/511 al Comisiei din 24 noiembrie 2022 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru calcularea valorilor ponderate la risca ale expunerilor organismelor de plasament colectiv în cadrul abordării pe bază de mandat		RE 2025	CR - Criterii de Referință	33	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării stadardiate, aprobat prin HCE al BNM nr.111 din 24.07.2018	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	117,3					
33	32021R0930	Regulamentul delegat (UE) 2021/930 al Comisiei din 1 martie 2021 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care specifică natura, severitatea și durata unui declin economic, astfel cum este menționat la articolul 181 alineatul (1) litera (b) și la articolul 182 alineatul (1) litera (b) din regulamentul respectiv		RE 2025	CR - Criterii de Referință	34	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării bazate pe modele interne de rating	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	117,3					
34	32022R0676	Regulamentul delegat (UE) 2022/676 al Comisiei din 3 decembrie 2021 de completare a Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează condițiile conform cărora trebuie să se efectueze consolidarea în cazurile menționate la articolul 18 alineatele (3)-(6) și la articolul 18 alineatul (8) din regulamentul menționat		RE 2025	CR - Criterii de Referință	35	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru modificarea Regulamentului privind supravegherea pe bază consolidată, aprobat prin HCE al BNM nr. 101 din 16.04.2020	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	117,3					

35	32014L0059	Directiva 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții și de modificare a Directivei 82/891/CEE a Consiliului și a Directivelor 2001/24/CE, 2002/47/CE, 2004/25/CE, 2005/56/CE, 2007/36/CE, 2011/35/UE, 2012/30/UE și 2013/36/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, precum și a Regulamentelor (UE) nr. 1093/2010 și (UE) nr. 648/2012 ale Parlamentului European și ale Consiliului	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	36	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 232 din 03.10.2016 privind redresarea și rezoluția băncilor	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	416,0	208,0				
36	32016R0778	Regulamentul delegat (UE) 2016/778 al Comisiei din 2 februarie 2016 de completare a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește circumstanțele și condițiile în care plata contribuțiilor ex post extraordinare poate fi amânată parțial sau integral și în ceea ce privește criteriile de stabilire a activităților, serviciilor și operațiunilor pentru funcțiile critice și de stabilire a liniilor de activitate și a serviciilor asociate pentru liniile de activitate esențiale	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	37	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru completarea și modificarea Regulamentului privind modul de calcul și de plată a contribuțiilor la fondul de rezoluție bancară, aprobat prin HCE a BNM nr.74 din 20.03.2020	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	189,1					
37	32015R0063	Regulamentul delegat (UE) 2015/63 al Comisiei din 21 octombrie 2014 de completare a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește contribuțiile ex ante la mecanismele de finanțare a rezoluției	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	37	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru completarea și modificarea Regulamentului privind modul de calcul și de plată a contribuțiilor la fondul de rezoluție bancară, aprobat prin HCE a BNM nr.74 din 20.03.2020	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026						
38	32016R1401	Regulamentul delegat (UE) 2016/1401 al Comisiei din 23 mai 2016 de completare a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru metodologiile și principiile referitoare la evaluarea pasivelor care provin din instrumente financiare derivate	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	38	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la aprobarea Regulamentului privind operaționalizarea competenței Băncii Naționale a Moldovei, în calitate de autoritate de rezoluție, de reducere a valorii sau de conversie a datoriilor eligibile și instrumentelor de proprietate	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	189,1					
39	32021R1751	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1751 al Comisiei din 1 octombrie 2021 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește formatele și modelele uniforme pentru notificările de constatare a imposibilității recunoașterii contractuale a competențelor de reducere a valorii contabile și de conversie	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	38	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la aprobarea Regulamentului privind operaționalizarea competenței Băncii Naționale a Moldovei, în calitate de autoritate de rezoluție, de reducere a valorii sau de conversie a datoriilor eligibile și instrumentelor de proprietate	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026						
40	32021R1527	Regulamentul delegat (UE) 2021/1527 al Comisiei din 31 mai 2021 de completare a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare privind recunoașterea contractuală a competențelor de reducere a valorii contabile și de conversie	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	38	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la aprobarea Regulamentului privind operaționalizarea competenței Băncii Naționale a Moldovei, în calitate de autoritate de rezoluție, de reducere a valorii sau de conversie a datoriilor eligibile și instrumentelor de proprietate	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026						
41	32016R0860	Regulamentul delegat (UE) 2016/860 al Comisiei din 4 februarie 2016 de specificare în detaliu a situațiilor în care excluderea de la aplicarea competențelor de reducere a valorii contabile sau de conversie este necesară în temeiul articolului 44 alineatul (3) din Directiva 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	38	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la aprobarea Regulamentului privind operaționalizarea competenței Băncii Naționale a Moldovei, în calitate de autoritate de rezoluție, de reducere a valorii sau de conversie a datoriilor eligibile și instrumentelor de proprietate	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026						
42	32017R0867	Regulamentul delegat (UE) 2017/867 al Comisiei din 7 februarie 2017 privind categoriile de acorduri care trebuie protejate în cadrul transferurilor parțiale de proprietate în temeiul articolului 76 din Directiva 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	39	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al BNM pentru aprobarea Regulamentului privind categoriile de acorduri care trebuie protejate în cadrul transferurilor parțiale de proprietate	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3					
43	32021R1340	Regulamentul delegat (UE) 2021/1340 al Comisiei din 22 aprilie 2021 de completare a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care stabilesc conținutul clauzelor contractuale privind recunoașterea competențelor de suspendare în caz de rezoluție	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	40	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al BNM pentru aprobarea Regulamentului privind standardele tehnice de reglementare care stabilesc conținutul clauzelor contractuale privind recunoașterea competențelor de suspendare în caz de rezoluție și setul minim de informații privind contractele financiare care trebuie să figureze în evidența detaliată și circumstanțele în care trebuie impusă această cerință	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3					
44	32016R1712	Regulamentul delegat (UE) 2016/1712 al Comisiei din 7 iunie 2016 de completare a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează un set minim de informații privind contractele financiare care trebuie să figureze în evidența detaliată și circumstanțele în care trebuie impusă această cerință	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	40	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al BNM pentru aprobarea Regulamentului privind standardele tehnice de reglementare care stabilesc conținutul clauzelor contractuale privind recunoașterea competențelor de suspendare în caz de rezoluție și setul minim de informații privind contractele financiare care trebuie să figureze în evidența detaliată și circumstanțele în care trebuie impusă această cerință	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026						

45	32016R1400	Regulamentul delegat (UE) 2016/1400 al Comisiei din 10 mai 2016 de completare a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care prevăd elementele minime din planul de reorganizare a activității și conținutul minim al raportului privind progresele înregistrate în aplicarea planului	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	41	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al BNM pentru aprobarea Regulamentului cu privire la standardele tehnice de reglementare care prevăd elementele minime din planul de reorganizare a activității și conținutul minim al raportului privind progresele înregistrate în aplicarea planului	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei	.			Decembrie	2026	117,3					
46	32016R1075	Regulamentul delegat (UE) 2016/1075 al Comisiei din 23 martie 2016 de completare a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la standardele tehnice de reglementare care precizează conținutul planurilor de redresare, al planurilor de rezoluție și al planurilor de rezoluție a grupului, criteriile minime pe care autoritatea competentă trebuie să le examineze în ceea ce privește planurile de redresare și planurile de redresare a grupului, condițiile de acordare a sprijinului financiar intragrup, cerințele privind evaluatorii independenți, recunoașterea contractuală a competențelor de reducere a valorii contabile și de conversie, procedurile și conținutul cerințelor de notificare și ale avizului de suspendare și funcționarea operațională a colegiilor de rezoluție	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	42	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al BNM pentru completarea și modificarea Procedurii privind elaborarea planurilor de rezoluție	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei	.			Decembrie	2026	189,1					
47	32019R0348	Regulamentul delegat (UE) 2019/348 al Comisiei din 25 octombrie 2018 de completare a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează criteriile de evaluare a impactului intrării în dificultate a unei instituții asupra piețelor financiare, asupra altor instituții și asupra condițiilor de finanțare	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	43	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al BNM pentru aprobarea Regulamentului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează criteriile de evaluare a impactului intrării în dificultate a unei instituții asupra piețelor financiare, asupra altor instituții și asupra condițiilor de finanțare	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei	.			Decembrie	2026	189,1					
48	32018R1624	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/1624 al Comisiei din 23 octombrie 2018 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile și formularele și machetele standard care trebuie utilizate pentru furnizarea informațiilor necesare în scopul planurilor de rezoluție pentru instituțiile de credit și firmele de investiții în temeiul Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2016/1066 al Comisiei	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	44	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al BNM pentru aprobarea Regulamentului de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile și formularele și machetele standard care trebuie utilizate pentru furnizarea informațiilor necesare în scopul planurilor de rezoluție pentru instituțiile de credit și firmele de investiții	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei	.			Decembrie	2026	189,1					
49	32016R1450	Regulamentul delegat (UE) 2016/1450 al Comisiei din 23 mai 2016 de completare a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează criteriile metodologiei de stabilire a cerinței minime privind fondurile proprii și pasivele eligibile	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	45	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cerința minimă de fonduri proprii și datorii eligibile	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	147,9					
50	32021R0622	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/622 al Comisiei din 15 aprilie 2021 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare pentru aplicarea Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește modelele uniforme de raportare, instrucțiunile și metodologia pentru raportarea cu privire la cerința minimă de fonduri proprii și datorii eligibile	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	45	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cerința minimă de fonduri proprii și datorii eligibile	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
51	32021R0763	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/763 al Comisiei din 23 aprilie 2021 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare pentru aplicarea Regulamentului (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului și a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește raportarea în scopuri de supraveghere și publicarea cerinței minime de fonduri proprii și datorii eligibile	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	45	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cerința minimă de fonduri proprii și datorii eligibile	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
52	32018R0344	Regulamentul delegat (UE) 2018/344 al Comisiei din 14 noiembrie 2017 de completare a Directivei 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează criteriile legate de metodologia de evaluare a diferenței de tratament în cadrul procedurii de rezoluție	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	46	Proiect de hotărâre a Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru completarea și modificarea Instrucțiunii interne nr. 17/2024 privind evaluările în scop de rezoluție	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei	.			Decembrie	2026	189,1					
53	32021R0023	Regulamentul (UE) 2021/23 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2020 privind un cadru pentru redresarea și rezoluția contrapărților centrale și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1095/2010, (UE) nr. 648/2012, (UE) nr. 600/2014, (UE) nr. 806/2014 și (UE) 2015/2365 și a Directivelor 2002/47/CE, 2004/25/CE, 2007/36/CE, 2014/59/UE și (UE) 2017/1132		RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	47	Proiect de Lege privind cadrul pentru redresarea și rezoluția contrapărților centrale	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026		416,0	208,0				
54	32001L0024	Directiva 2001/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 aprilie 2001 privind reorganizarea și lichidarea instituțiilor de credit	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	48	Proiect de Lege pentru modificarea cadrului de lichidare a instituțiilor de credit	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026		337,0	129,0				

55	31998L0026	Directiva nr. 98/26/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 1998 privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a titlurilor de valoare		RE 2025	CR - Criterii de Referință	49	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 183 din 22.07.2016 cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Mai 2026	Iulie	2026	149,9	76,4				
56	32002L0047	Directiva 2002/47/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iunie 2002 privind contractele de garanție financiară	AA		CR - Criterii de Referință	50	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 184 din 22.07.2016 cu privire la contractele de garanție financiară	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Mai 2026	Iulie	2026	149,9	76,4				
57	32014R0909	Regulamentul (UE) nr. 909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare în Uniunea Europeană și privind depozitarii centrale de titluri de valoare și de modificare a Directivei 98/26/CE și 2014/65/UE și a Regulamentului (UE) nr. 236/2012		RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	51	Proiect de Lege privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare și privind depozitarii centrale de titluri de valoare	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2025	Decembrie	2025	416,0	208,0				
58	32017R0389	Regulamentul delegat (UE) 2017/389 al Comisiei din 11 noiembrie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește parametrii pentru calcularea sancțiunilor în fonduri bănești pentru decontările neexecutate și operațiunile CSD-urilor în statele membre gazdă		RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	52	Proiect de Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind parametrii pentru calcularea sancțiunilor în fonduri bănești pentru decontările neexecutate și operațiunile CSD-urilor în statele membre gazdă	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	BNM – Banca Națională a Moldovei		Mai	2026	189,1					
59	32017R0390	Regulamentul delegat (UE) 2017/390 al Comisiei din 11 noiembrie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la anumite cerințe prudențiale pentru depozitarii centrale de titluri de valoare și instituțiile de credit desemnate care oferă servicii auxiliare de tip bancar		RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	53	Proiect de Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind standardele tehnice de reglementare referitoare la anumite cerințe prudențiale pentru depozitarii centrale de titluri de valoare și instituțiile de credit desemnate care oferă servicii auxiliare de tip bancar	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	BNM – Banca Națională a Moldovei		Mai	2026	189,1					
60	32017R0391	Regulamentul delegat (UE) 2017/391 al Comisiei din 11 noiembrie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru detalierea conținutului raportărilor referitoare la decontarea internalizată		RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	54	Proiect de Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind standardele tehnice de reglementare pentru detalierea conținutului raportărilor referitoare la decontarea internalizată	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	BNM – Banca Națională a Moldovei		Octombrie	2026	189,1					
61	32017R0392	Regulamentul delegat (UE) 2017/392 al Comisiei din 11 noiembrie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului cu privire la standardele tehnice de reglementare în materie de autorizare, supraveghere și cerințe operaționale pentru depozitarii centrale de titluri de valoare		RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	55	Proiect de Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind standardele tehnice de reglementare în materie de autorizare, supraveghere și cerințe operaționale pentru depozitarii centrale de titluri de valoare	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	BNM – Banca Națională a Moldovei		Mai	2026	189,1					
62	32017R0393	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/393 al Comisiei din 11 noiembrie 2016 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la modelele și procedurile pentru raportarea și transmiterea informațiilor referitoare la decontările internalizate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului		RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	56	Proiect de Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la modelele și procedurile pentru raportarea și transmiterea informațiilor referitoare la decontările internalizate	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	BNM – Banca Națională a Moldovei		Octombrie	2026	189,1					
63	32017R0394	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/394 al Comisiei din 11 noiembrie 2016 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare în ceea ce privește formulare, modele și proceduri standard pentru autorizarea, examinarea și evaluarea depozitarii centrale de titluri de valoare, pentru cooperarea dintre autoritățile din statul membru de origine și statul membru gazdă, pentru consultarea autorităților implicate în procesul de autorizare pentru furnizarea de servicii auxiliare de tip bancar, pentru accesul care implică depozitarii centrale de titluri de valoare, precum și în ceea ce privește formatul evidențelor care trebuie păstrate de către depozitarii centrale de titluri de valoare în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului		RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	57	Proiect de Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea standardelor tehnice de punere în aplicare în ceea ce privește formulare, modele și proceduri standard pentru autorizarea, examinarea și evaluarea depozitarii centrale de titluri de valoare	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	BNM – Banca Națională a Moldovei		Mai	2026	189,1					
64	32018R1229	Regulamentul delegat (UE) 2018/1229 al Comisiei din 25 mai 2018 de completare a Regulamentului (UE) nr. 909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la disciplina în materie de decontare		RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	58	Proiect de Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind standardele tehnice de reglementare referitoare la disciplina în materie de decontare	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	BNM – Banca Națională a Moldovei		Octombrie	2026	189,1					
65	32022R0858	Regulamentul (UE) 2022/858 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind un regim-pilot pentru infrastructurile pieței bazate pe tehnologia registrelor distribuite, precum și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 600/2014 și (UE) nr. 909/2014 și a Directivei 2014/65/UE		RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	59	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului cu privire la un regim-pilot pentru infrastructurile pieței bazate pe tehnologia registrelor distribuite	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		Decembrie	2026	189,1					
66	32012R0648	Regulamentul (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții		RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	60	Proiect de Lege privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	416,0	208,0				

67	32021R1456	Regulamentul delegat (UE) 2021/1456 al Comisiei din 2 iunie 2021 de completare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului prin precizarea criteriilor conform cărora condițiile comerciale ale serviciilor de compensare pentru instrumentele financiare derivate extrabursiere trebuie considerate a fi echitabile, rezonabile, nediscriminatorii și transparente		RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	60	Proiect de Lege privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026					
68	32013R0149	Regulamentul delegat (UE) nr. 149/2013 al Comisiei din 19 decembrie 2012 de completare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la dispozițiile în materie de compensare indirectă, obligația de compensare, registrul public, accesul la un loc de tranzacționare, contrapărțile nefinanciare și tehnicile de atenuare a riscurilor pentru contractele derivate extrabursiere care nu sunt compensate prin CPC		RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	61	Proiect de Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la dispozițiile în materie de compensare indirectă, obligația de compensare, registrul public, accesul la un loc de tranzacționare, contrapărțile nefinanciare și tehnicile de atenuare a riscurilor pentru contractele derivate extrabursiere care nu sunt compensate prin CPC	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	BNM – Banca Națională a Moldovei		Decembrie	2026	66,8				
69	32013R0153	Regulamentul delegat (UE) nr. 153/2013 al Comisiei din 19 decembrie 2012 privind completarea Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012, în ceea ce privește standarde tehnice de reglementare privind cerințele pentru contrapărțile centrale		RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	62	Proiect de Hotărâre a CNPF privind standarde tehnice de reglementare privind cerințele pentru contrapărțile centrale	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	BNM – Banca Națională a Moldovei		Decembrie	2026	66,8				
70	32009L0138	Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II)(reformare), modificată prin Directiva (UE) 2025/2 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2024 de modificare a Directivei 2009/138/CE în ceea ce privește proporționalitatea, calitatea supravegherii, raportarea, măsurile referitoare la garanțiile pe termen lung, instrumentele macropudentiale, riscurile legate de durabilitate, supravegherea în nivel de grup și supravegherea transfrontalieră și de modificare a Directivelor 2002/87/CE și 2013/34/UE (Text cu relevanță pentru SEE)	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	63	Proiect de Lege privind activitatea de asigurare și de reasigurare	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	416,0	208,0			
71	32009L0103	Directiva 2009/103/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind asigurarea de răspundere civilă auto și controlul obligatiei de asigurare a acestei răspunderi (versiune codificată)	AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	64	Proiect de Lege privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule (inclusiv schema de garanțare)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	416,0	208,0			
	32009L0103		AA	RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	65	Proiect de Lege privind Fondul de garanțare în asigurări	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	416,0	208,0			
72	32024R1855	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1855 al Comisiei din 3 iulie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2009/103/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește modelul de certificat privind istoricul daunelor	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	66	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea modelului de certificat privind istoricul daunelor	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	66,9				
73	32015R0499	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/499 al Comisiei din 24 martie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare în ceea ce privește procedurile care trebuie folosite pentru aprobarea utilizării elementelor fondurilor proprii auxiliare în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	67	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind evaluarea activelor și pasivelor, fondurile proprii și cerința de capital minim	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	189,1				
74	32015R2012	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2012 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile de luare a deciziilor de stabilire, calculare și eliminare a majorărilor de capital în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	67	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind evaluarea activelor și pasivelor, fondurile proprii și cerința de capital minim	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027					
75	32015R0035	Regulamentul delegat (UE) 2015/35 al Comisiei din 10 octombrie 2014 de completare a Directivei 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II)	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	67	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind evaluarea activelor și pasivelor, fondurile proprii și cerința de capital minim	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027					
	32015R0035				CR - Criterii de Referință	68	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cerința de capital de solvabilitate, formula standard de calcul	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	189,1				
	32015R0035				CR - Criterii de Referință	69	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind rezervele tehnice	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	189,1				
	32015R0035				CR - Criterii de Referință	70	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind sistemul de guvernanță	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	118,3				

	32015R0035				CR - Criterii de Referință	71	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind publicarea informațiilor și raportarea periodică de supraveghere	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	118,3					
	32015R0035				CR - Criterii de Referință	72	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind grupurile de asigurare	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	118,3					
76	32015R0460	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/460 al Comisiei din 19 martie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare în ceea ce privește procedura privind aprobarea unui model intern în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	68	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cerința de capital de solvabilitate, formula standard de calcul	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027						
77	32015R2013	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2013 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare cu privire la deviațiile standard aplicabile sistemelor de egalizare a riscurilor de sănătate în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	68	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cerința de capital de solvabilitate, formula standard de calcul	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027						
78	32015R2015	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2015 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare privind procedurile de evaluare a evaluărilor externe ale creditului în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	68	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cerința de capital de solvabilitate, formula standard de calcul	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027						
79	32015R2016	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2016 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare cu privire la indicele acțiunilor pentru ajustarea simetrică a cerințele standard de capital propriu în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	68	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cerința de capital de solvabilitate, formula standard de calcul	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027						
80	32015R2017	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2017 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la factorii ajustați de calculare a cerinței de capital pentru riscul de modificare a ratei de schimb valutar în cazul monedelor raportate la euro în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	68	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cerința de capital de solvabilitate, formula standard de calcul	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027						
81	32015R0500	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/500 al Comisiei din 24 martie 2015 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile care trebuie urmate pentru aprobarea de către autoritățile de supraveghere a aplicării unei prime de echilibrare în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	69	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind rezervele tehnice	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027						
82	32023R0895	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/895 al Comisiei din 4 aprilie 2023 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare pentru aplicarea Directivei 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește procedurile, formatele și machetele pentru publicarea de către întreprinderile de asigurare și de reasigurare a raportului lor privind solvabilitatea și situația financiară și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2452	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	73	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile, formatele și machetele raportului privind solvabilitate și situația financiară	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	117,3					
83	32015R0462	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/462 al Comisiei din 19 martie 2015 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile pentru aprobarea de către autoritățile de supraveghere a înființării de vehicule investiționale, pentru cooperarea și schimbul de informații dintre autoritățile de supraveghere în ceea ce privește vehiculele investiționale, precum și pentru stabilirea formatelor și a modelelor care trebuie utilizate pentru raportarea de informații de către vehiculele investiționale, în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	74	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedurile pentru aprobarea înființării de vehicule investiționale, pentru cooperarea și schimbul de informații dintre autoritățile de supraveghere în ceea ce privește vehiculele investiționale, precum și pentru stabilirea formatelor și a modelelor care trebuie utilizate pentru raportarea de informații de către vehiculele investiționale	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	117,3					
84	31991L0674	Directiva (91/674/CEE) Consiliului din 19 decembrie 1991 privind situațiile financiare anuale și situațiile financiare consolidate ale întreprinderilor de asigurare	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	75	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Instrucțiunii cu privire la raportarea situațiilor financiare anuale și situațiilor financiare consolidate a companiilor de asigurare	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3					
85	32025L0001	Directiva (UE) 2025/1 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2024 de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția întreprinderilor de asigurare și de reasigurare și de modificare a Directivelor 2002/47/CE, 2004/25/CE, 2007/16/CE, 2014/59/UE și (UE) 2017/1132 și a Regulamentelor (UE) nr. 1094/2010, (UE) nr. 648/2012, (UE) nr. 806/2014 și (UE) 2017/1129		RE 2025	CR - Criterii de Referință	76	Proiect de Lege pentru redresarea și rezoluția societăților de asigurare sau de reasigurare	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Aprilie 2027	Iunie	2027	416,0	208,0				

86	32020R0852	Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/2088			CR - Criterii de Referință	77	Proiect de Hotărâre de Guvern privind taxonomia pentru finanțarea durabilă	Hotărâre adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		Decembrie	2026	416,0	208,0		Corporația Financiară Internațională (International Finance Corporation - IFC)		
87	32021R2139	Regulamentul delegat (UE) 2021/2139 al Comisiei din 4 iunie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea criteriilor tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept activitate care contribuie în mod substanțial la atenuarea schimbărilor climatice sau la adaptarea la schimbările climatice și pentru a stabili dacă activitatea economică respectivă aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu			CR - Criterii de Referință	77	Proiect de Hotărâre de Guvern privind taxonomia pentru finanțarea durabilă	Hotărâre adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		Decembrie	2026						
88	32021R2178	Regulamentul delegat (UE) 2021/2178 al Comisiei din 6 iulie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului prin precizarea conținutului și a modului de prezentare a informațiilor care trebuie furnizate de întreprinderile care fac obiectul articolului 19a sau 29a din Directiva 2013/34/UE în ceea ce privește activitățile economice durabile din punctul de vedere al mediului și prin precizarea metodologiei pentru respectarea acestei obligații de furnizare de informații			CR - Criterii de Referință	77	Proiect de Hotărâre de Guvern privind taxonomia pentru finanțarea durabilă	Hotărâre adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		Decembrie	2026						
89	32022R1214	Regulamentul delegat (UE) 2022/1214 al Comisiei din 9 martie 2022 de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2021/2139 în ceea ce privește activitățile economice din anumite sectoare energetice și a Regulamentului delegat (UE) 2021/2178 în ceea ce privește publicarea de informații specifice referitoare la activitățile economice respective			CR - Criterii de Referință	77	Proiect de Hotărâre de Guvern privind taxonomia pentru finanțarea durabilă	Hotărâre adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		Decembrie	2026						
90	32023R2486	Regulamentul delegat (UE) 2023/2486 al Comisiei din 27 iunie 2023 de completare a Regulamentului (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea criteriilor tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept activitate care contribuie în mod substanțial la utilizarea durabilă și la protejarea resurselor de apă și a resurselor marine, la tranziția către o economie circulară, la prevenirea și controlul poluării sau la protejarea și refacerea biodiversității și a ecosistemelor și pentru a stabili dacă activitatea economică respectivă aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu și de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2021/2178 al Comisiei în ceea ce privește publicarea de informații specifice referitoare la activitățile economice respective			CR - Criterii de Referință	77	Proiect de Hotărâre de Guvern privind taxonomia pentru finanțarea durabilă	Hotărâre adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		Decembrie	2026						
91	32023R2485	Regulamentul delegat (UE) 2023/2485 al Comisiei din 27 iunie 2023 de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2021/2139 prin stabilirea unor criterii tehnice de examinare suplimentare pentru a determina condițiile în care anumite activități economice se califică drept activități care contribuie în mod substanțial la atenuarea schimbărilor climatice sau la adaptarea la schimbările climatice și pentru a stabili dacă activitățile respective nu aduc prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu			CR - Criterii de Referință	77	Proiect de Hotărâre de Guvern privind taxonomia pentru finanțarea durabilă	Hotărâre adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		Decembrie	2026						
92	32014R1222	Regulamentul delegat (UE) nr. 1222/2014 al Comisiei din 8 octombrie 2014 de completare a Directivei 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru precizarea metodologiei pentru identificarea instituțiilor globale de importanță sistemică și pentru definirea de subcategorii ale instituțiilor globale de importanță sistemică			CR - Criterii de Referință	78	Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei privind aprobarea Metodologiei pentru identificarea instituțiilor globale de importanță sistemică	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	189,1					
93	32023R1114	Regulamentul (UE) 2023/1114 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 mai 2023 privind piețele criptoactivelor și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1093/2010 și (UE) nr. 1095/2010 și a Directivelor 2013/36/UE și (UE) 2019/1937	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică		79	Proiect de Lege cu privire la piețele criptoactivelor	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei, CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	416,0	208,0				
94	31998R2533	Regulamentul (CE) nr. 2533/98 al Consiliului din 23 noiembrie 1998 privind colectarea informațiilor statistice de către Banca Centrală Europeană	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	80	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind colectarea informațiilor statistice de către Banca Centrală Europeană	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	117,3					
95	32022R2554	Regulamentul (UE) 2022/2554 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2022 privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1060/2009, (UE) nr. 648/2012, (UE) nr. 600/2014, (UE) nr. 909/2014 și (UE) 2016/1011	RE 2025		CR - Criterii de Referință	81	Proiect de Lege privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	416,0	208,0				
	32022R2554				CR - Criterii de Referință	82	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea modificărilor cadrului adiacent (reziliența operațională digitală a sectorului financiar)	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2026	189,1					

	32022R2554				CR - Criterii de Referință	83	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	250,7					
96	32015R2014	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2014 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile și machetele pentru transmiterea informațiilor către supraveghetorul grupului și pentru procedura de schimb de informații între autoritățile de supraveghere în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	84	Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cooperarea și schimbul de informații între autoritățile de supraveghere	Hotărâre adoptată	BNM – Banca Națională a Moldovei			Decembrie	2027	118,3					
97	32002L0087	Directiva 2002/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2002 privind supravegherea suplimentară a instituțiilor de credit, a întreprinderilor de asigurare și a întreprinderilor de investiții care aparțin unui conglomerat financiar și de modificare a Directivelor 73/239/CEE, 79/267/CEE, 92/49/CEE, 92/96/CEE, 93/6/CEE și 93/22/CEE ale Consiliului și a Directivelor 98/78/CE și 2000/12/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	85	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 250 din 01.12.2017 cu privire la supravegherea suplimentară a băncilor, asigurătorilor/reasigurătorilor și a societăților de investiții care aparțin unui conglomerat financiar	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	205,4	76,4				
98	32019R2033	Regulamentul (UE) 2019/2033 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2019 privind cerințele prudențiale ale firmelor de investiții și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1093/2010, (UE) nr. 575/2013, (UE) nr. 600/2014 și (UE) nr. 806/2014		RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	86	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele prudențiale aferente firmelor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	250,7					
99	32021R2284	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/2284 al Comisiei din 10 decembrie 2021 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare pentru aplicarea Regulamentului (UE) 2019/2033 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește raportarea în scopuri de supraveghere și publicarea de informații de către firmele de investiții		RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	86	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele prudențiale aferente firmelor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
100	32022R0025	Regulamentul delegat (UE) 2022/25 al Comisiei din 22 septembrie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2019/2033 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează metodele de măsurare a factorilor K menționate la articolul 15 din regulamentul respectiv		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	86	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele prudențiale aferente firmelor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
101	32022R0076	Regulamentul delegat (UE) 2022/76 al Comisiei din 22 septembrie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2019/2033 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează ajustările coeficienților aplicabili factorului K „fluxul zilnic de tranzacționare”		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	86	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele prudențiale aferente firmelor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
102	32022R0026	Regulamentul delegat (UE) 2022/26 al Comisiei din 24 septembrie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2019/2033 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează noțiunea de „conturi separate” pentru a asigura protecția fondurilor clienților în caz de faliment al unei firme de investiții		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	86	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele prudențiale aferente firmelor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
103	32022R1455	Regulamentul delegat (UE) 2022/1455 al Comisiei din 11 aprilie 2022 de completare a Regulamentului (UE) 2019/2033 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru cerința de fonduri proprii pentru firmele de investiții, calculată pe baza cheltuielilor generale fixe		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	86	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele prudențiale aferente firmelor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
104	32022R1159	Regulamentul delegat (UE) 2022/1159 al Comisiei din 11 martie 2022 de completare a Regulamentului (UE) 2019/2033 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru publicarea de către firmele de investiții de informații privind politica de investiții		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	86	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele prudențiale aferente firmelor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
105	32019L2034	Directiva (UE) 2019/2034 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2019 privind supravegherea prudențială a firmelor de investiții și de modificare a Directivelor 2002/87/CE, 2009/65/CE, 2011/61/UE, 2013/36/UE, 2014/59/UE și 2014/65/UE	AA	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	87	Proiect de Lege privind supravegherea prudențială a societăților de investiții	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2025	Decembrie	2025	483,8	208,0				
106	32021R2153	Regulamentul delegat (UE) 2021/2153 al Comisiei din 6 august 2021 de completare a Directivei (UE) 2019/2034 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează criteriile în baza cărora anumite firme de investiții trebuie să fie supuse cerințelor Regulamentului (UE) nr. 575/2013		RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	87	Proiect de Lege privind supravegherea prudențială a societăților de investiții	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2025	Decembrie	2025						
107	32023R1651	Regulamentul delegat (UE) 2023/1651 al Comisiei din 17 mai 2023 de completare a Directivei (UE) 2019/2034 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru măsurarea lichidității specifice firmelor de investiții în temeiul art.42 alin.(6) din directiva respectivă.			CR - Criterii de Referință	88	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind evaluarea riscurilor societății de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					

108	31997L0009	Directiva 97/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 martie 1997 privind sistemele de compensare pentru investitori	AA	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	89	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 171/2012 privind piața de capital (pe aspecte ce (în de sistemele de compensare pentru investitori)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	168,9	76,4				
	31997L0009				CR - Criterii de Referință	90	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind Fondul de compensare a investitorilor, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 32/2 din 16 iunie 2014	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					
109	32015R2365	Regulamentul (UE) 2015/2365 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind transparența operațiunilor de finanțare prin instrumente financiare și transparența reutilizării și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012		RE 2025	CR - Criterii de Referință	91	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 171/2012 privind piața de capital și Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative) (pe aspecte ce (în de transparența operațiunilor de finanțare prin instrumente financiare și transparența reutilizării)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	291,7	129,0				
110	32014L0065	Directiva 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind piețele instrumentelor financiare și de modificare a Directivei 2002/92/CE și a Directivei 2011/61/UE (reformare)		RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	92	Proiect de Lege privind piețele instrumentelor financiare	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	483,8	208,0				
111	32017R0988	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/988 al Comisiei din 6 iunie 2017 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare privind formatele, modelele și procedurile standard referitoare la mecanismele de cooperare în ceea ce privește locurile de tranzacționare ale căror activități au o importanță semnificativă într-un stat membru gazdă		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	93	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind licențierea și autorizarea pe piața de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 56/11 din 14 noiembrie 2014	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	147,9					
112	32017L0593	Directiva delegată (UE) 2017/593 a Comisiei din 7 aprilie 2016 de completare a Directivei 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește protecția instrumentelor financiare și a fondurilor care aparțin clienților, obligațiile de guvernanță a produsului și normele aplicabile la acordarea sau primirea de onorarii, comisoane sau alte tipuri de beneficii pecuniare sau nepecuniare		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	92	Proiect de Lege privind piețele instrumentelor financiare	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026						
	32017L0593			RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	94	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind serviciile și activitățile de investiții, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/3 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					
113	32017R0565	Regulamentul delegat (UE) 2017/565 al Comisiei din 25 aprilie 2016 de completare a Directivei 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele organizatorice și condițiile de funcționare aplicabile firmelor de investiții și termenii definiți în sensul directivei menționate		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	94	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind serviciile și activitățile de investiții, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/3 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
114	32017R0587	Regulamentul delegat (UE) 2017/587 al Comisiei din 14 iulie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 600/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind piețele instrumentelor financiare în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la cerințele în materie de transparență pentru locurile de tranzacționare și firmele de investiții în legătură cu acțiunile, certificatele de depozit, fondurile tranzacționate la bursă, certificatele și alte instrumente financiare similare și la obligația de tranzacționare a anumitor acțiuni într-un loc de tranzacționare sau printr-un operator independent		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	95	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/2 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	147,9					
	32017R0587			RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	94	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind serviciile și activitățile de investiții, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/3 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
115	32017R0569	Regulamentul delegat (UE) 2017/569 al Comisiei din 24 mai 2016 de completare a Directivei 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la suspendarea și retragerea de la tranzacționare a instrumentelor financiare		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	95	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/2 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
116	32017R0588	Regulamentul delegat (UE) 2017/588 al Comisiei din 14 iulie 2016 de completare a Directivei 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare privind regulul pasurilor de cotare pentru acțiuni, certificate de depozit și fonduri tranzacționate la bursă		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	95	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/2 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
117	32017R0575	Regulamentul delegat (UE) 2017/575 al Comisiei din 8 iunie 2016 de completare a Directivei 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind piețele instrumentelor financiare, în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la datele publicate de către locurile de executare despre calitatea executării tranzacțiilor		RE 2024, RE 2023, RE 2025	CR - Criterii de Referință	95	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/2 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
118	32017R0590	Regulamentul delegat (UE) 2017/590 al Comisiei din 28 iulie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 600/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru raportarea tranzacțiilor către autoritățile competente		RE 2024, RE 2023, RE 2025	CR - Criterii de Referință	96	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Instrucțiunii cu privire la sistemul de raportare în domeniul pieței de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 38/5 din 03 iulie 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					

119	32014R0600	Regulamentul (UE) nr. 600/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 privind piețele instrumentelor financiare și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012	AA	RE 2024, RE 2023, RE 2025	CR - Criterii de Referință	93	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind licențierea și autorizarea pieței de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 56/11 din 14 noiembrie 2014	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
	32014R0600			RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	94	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind serviciile și activitățile de investiții, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/3 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
	32014R0600			RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	95	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/2 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
	32014R0600			RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	96	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Instrucțiunii cu privire la sistemul de raportare în domeniul pieței de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 38/5 din 03 iulie 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
120	32017R1799	Regulamentul delegat (UE) 2017/1799 al Comisiei din 12 iunie 2017 de completare a Regulamentului (UE) nr. 600/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește exceptarea anumitor bănci centrale din țări terțe, în cadrul aplicării politicilor monetare, de schimb valutar și de stabilitate financiară ale acestora, de la cerințele de transparență pretranzacționare și posttranzacționare		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	95	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/2 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
	32017R1799			RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	94	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind serviciile și activitățile de investiții, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/3 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
121	32025R1003	Regulamentul delegat (UE) 2025/1003 al Comisiei din 24 ianuarie 2025 de completare a Regulamentului (UE) nr. 600/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește datele de referință de identificare a instrumentelor financiare derivate extrabursiere care trebuie utilizate în scopul îndeplinirii cerințelor de transparență prevăzute la articolul 8a alineatul (2) și la articolele 10 și 21		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	95	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/2 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
	32025R1003			RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	94	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind serviciile și activitățile de investiții, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/3 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
122	32017R1943	Regulamentul delegat (UE) 2017/1943 al Comisiei din 14 iulie 2016 de completare a Directivei 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare privind informațiile și cerințele de autorizare a firmelor de investiții		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	93	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind licențierea și autorizarea pe piața de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 56/11 din 14 noiembrie 2014	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
123	32017R1110	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/1110 al Comisiei din 22 iunie 2017 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare privind formularele, modelele și procedurile standard referitoare la autorizarea furnizorilor de servicii de raportare a datelor și la notificările conexe în conformitate cu Directiva 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind piețele instrumentelor financiare		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	93	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind licențierea și autorizarea pe piața de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 56/11 din 14 noiembrie 2014	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
124	32017R0585	Regulamentul delegat (UE) 2017/585 al Comisiei din 14 iulie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 600/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru standardele în materie de date și formatele aplicabile datelor de referință privind instrumentele financiare și pentru măsurile tehnice necesare în legătură cu modalitățile care trebuie stabilite de Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe și de autoritățile competente		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	96	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Instrucțiunii cu privire la sistemul de raportare în domeniul pieței de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 38/5 din 03 iulie 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
	32017R0585			RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	95	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/2 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
	32017R0585			RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	94	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind serviciile și activitățile de investiții, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/3 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
125	32017R0572	Regulamentul delegat (UE) 2017/572 al Comisiei din 2 iunie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 600/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la specificația furnizării de date pretranzacționare și posttranzacționare și a nivelului de dezagregare a datelor		RE 2024, RE 2023, RE 2025	CR - Criterii de Referință	95	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/2 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						

126	32017R1946	Regulamentul delegat (UE) 2017/1946 al Comisiei din 11 iulie 2017 de completare a Directivelor 2004/39/CE și 2014/65/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru stabilirea unei liste exhaustive a informațiilor care trebuie incluse de către potențialii achiziționatori în notificarea unui proiect de achiziție a unei participații calificate într-o firmă de investiții	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	93	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind licențierea și autorizarea pe piața de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 56/11 din 14 noiembrie 2014	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
127	32017R0582	Regulamentul delegat (UE) 2017/582 al Comisiei din 29 iunie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 600/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care prevăd obligația de compensare a instrumentelor financiare derivate tranzacționate pe piețele reglementate și termenele pentru acceptarea compensării	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	95	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/2 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
128	32017R0562	Regulamentul delegat (UE) 2017/567 al Comisiei din 18 mai 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 600/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește definițiile, transparența, comprimarea portofoliilor și măsurile de supraveghere privind intervenția asupra produselor și pozițiile	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	95	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea a Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/2 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
	32017R0567		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	94	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind serviciile și activitățile de investiții, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/3 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
129	32017R2417	Regulamentul delegat (UE) 2017/2417 al Comisiei din 17 noiembrie 2017 de completare a Regulamentului (UE) nr. 600/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind piețele instrumentelor financiare în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la obligația de tranzacționare pentru anumite instrumente financiare derivate	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	95	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/2 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
130	32017R0584	Regulamentul delegat (UE) 2017/584 al Comisiei din 14 iulie 2016 de completare a Directivei 2014/65/UE a Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare în care sunt precizate cerințele organizatorice pentru locurile de tranzacționare	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	95	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/2 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
131	32014R0596	Regulamentul (UE) nr. 596/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind abuzul de piață (regulamentul privind abuzul de piață) și de abrogare a Directivei 2003/6/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivelor 2003/124/CE, 2003/125/CE și 2004/72/CE ale Comisiei	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	97	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind abuzul pe piața de capital	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026		162,7				
132	32016R0957	Regulamentul delegat (UE) 2016/957 al Comisiei din 9 martie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 596/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la modalitățile, sistemele și procedurile adecvate, precum și modelele de notificare care trebuie utilizate pentru prevenirea, detectarea și raportarea practicilor abuzive sau a ordinelor ori a tranzacțiilor suspecte	RE 2025	CR - Criterii de Referință	97	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind abuzul pe piața de capital	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
133	32016R0378	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/378 al Comisiei din 11 martie 2016 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la momentul, formatul și modelul pentru transmiterea notificărilor către autoritățile competente în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 596/2014	RE 2025	CR - Criterii de Referință	97	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind abuzul pe piața de capital	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
134	32016R1052	Regulamentul delegat (UE) 2016/1052 al Comisiei din 8 martie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 596/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru condițiile aplicabile programelor de răscumpărare și măsurilor de stabilizare	RE 2025	CR - Criterii de Referință	97	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind abuzul pe piața de capital	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
135	32015I.2392	Directiva de punere în aplicare (UE) 2015/2392 a Comisiei din 17 decembrie 2015 privind Regulamentul (UE) nr. 596/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește raportarea către autoritățile competente a încălcărilor efective sau potențiale ale acestui regulament	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	97	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind abuzul pe piața de capital	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
136	32014L.0057	Directiva 2014/57/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind sancțiunile penale pentru abuzul de piață (directiva privind abuzul de piață)	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	98	Proiect de Lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026		291,7		129,0		
137	32016R0909	Regulamentul delegat (UE) 2016/909 al Comisiei din 1 martie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 596/2014 al Parlamentului European și al Consiliului cu privire la standardele tehnice de reglementare pentru conținutul notificărilor care trebuie transmise autorităților competente și compilarea, publicarea și actualizarea listelor notificărilor	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	97	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind abuzul pe piața de capital	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						

138	32016R1011	Regulamentul (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului din 8 iunie 2016 privind indicii utilizați ca indici de referință în cadrul instrumentelor financiare și al contractelor financiare sau pentru a măsura performanțele fondurilor de investiții și de modificare a Directivelor 2008/48/CE și 2014/17/UE și a Regulamentului (UE) nr. 596/2014		RE 2024, RE 2023, RE 2025	CR - Criterii de Referință	99	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 171/2012 privind piața de capital (în ceea ce privește indicii de referință utilizați în cadrul instrumentelor financiare și măsurarea performanțelor fondurilor de investiții)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	483,8	208,0				
	32016R1011				CR - Criterii de Referință	93	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind licențierea și autorizarea pe piața de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 56/11 din 14 noiembrie 2014	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
	32016R1011				CR - Criterii de Referință	100	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind indicii de referință utilizați în cadrul instrumentelor financiare și măsurarea performanțelor fondurilor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	250,7					
139	32018R0067	Regulamentul delegat (UE) 2018/67 al Comisiei din 3 octombrie 2017 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește stabilirea condițiilor de evaluare a efectelor încetării sau modificării indicilor de referință existenți		RE 2025	CR - Criterii de Referință	100	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind indicii de referință utilizați în cadrul instrumentelor financiare și măsurarea performanțelor fondurilor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
140	32018R1642	Regulamentul delegat (UE) 2018/1642 al Comisiei din 13 iulie 2018 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează mai detaliat criteriile pe care autoritățile competente trebuie să le ia în considerare atunci când evaluează dacă administratorii indicilor de referință semnificativi ar trebui să aplice anumite cerințe		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	93	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind licențierea și autorizarea pe piața de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 56/11 din 14 noiembrie 2014	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
141	32018R1645	Regulamentul delegat (UE) 2018/1645 al Comisiei din 13 iulie 2018 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează forma și conținutul care trebuie respectate pentru cererile de recunoaștere depuse la autoritatea competentă din statul membru de referință și pentru prezentarea de informații în notificarea Autorității Europene pentru Valori Mobiliare și Piețe		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	93	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind licențierea și autorizarea pe piața de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 56/11 din 14 noiembrie 2014	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
142	32018R1646	Regulamentul delegat (UE) 2018/1646 al Comisiei din 13 iulie 2018 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru informațiile care trebuie furnizate într-o cerere de autorizare și într-o cerere de înregistrare		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	93	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind licențierea și autorizarea pe piața de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 56/11 din 14 noiembrie 2014	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
143	32018R1105	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/1105 al Comisiei din 8 august 2018 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare în ceea ce privește procedurile și formularele utilizate pentru informațiile furnizate ESMA de către autoritățile competente în temeiul Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	100	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind indicii de referință utilizați în cadrul instrumentelor financiare și măsurarea performanțelor fondurilor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
144	32018R1644	Regulamentul delegat (UE) 2018/1644 al Comisiei din 13 iulie 2018 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care determină conținutul minim al acordurilor de cooperare cu autoritățile competente din țările terțe ale celor cadre juridice și practici de supraveghere au fost recunoscute ca fiind echivalente		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	100	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind indicii de referință utilizați în cadrul instrumentelor financiare și măsurarea performanțelor fondurilor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
145	32018R1106	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/1106 al Comisiei din 8 august 2018 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare în ceea ce privește modelele de declarații de conformitate care trebuie publicate și menținute de către administratorii de indici de referință semnificativi și nesemnificativi, în temeiul Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	100	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind indicii de referință utilizați în cadrul instrumentelor financiare și măsurarea performanțelor fondurilor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
146	32018R1637	Regulamentul delegat (UE) 2018/1637 al Comisiei din 13 iulie 2018 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru procedurile și caracteristicile funcției de supraveghere		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	100	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind indicii de referință utilizați în cadrul instrumentelor financiare și măsurarea performanțelor fondurilor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
147	32020R1817	Regulamentul delegat (UE) 2020/1817 al Comisiei din 17 iulie 2020 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește conținutul minim al explicației modului în care se reflectă factorii de mediu, sociali și de guvernanță în metodologia de elaborare a indicilor de referință		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	100	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind indicii de referință utilizați în cadrul instrumentelor financiare și măsurarea performanțelor fondurilor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						

148	32020R1816	Regulamentul delegat (UE) 2020/1816 al Comisiei din 17 iulie 2020 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește explicația din declarația privind indicii de referință a modului în care se reflectă factorii de mediu, sociali și de guvernanță în fiecare indice de referință furnizat și publicat		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	100	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind indicii de referință utilizați în cadrul instrumentelor financiare și măsurarea performanțelor fondurilor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
149	32021R1350	Regulamentul delegat (UE) 2021/1350 al Comisiei din 6 mai 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează cerințele ce asigură faptul că mecanismele de guvernanță ale unui administrator sunt suficient de solide		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	93	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind licențierea și autorizarea pe piața de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 56/11 din 14 noiembrie 2014	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
150	32021R1349	Regulamentul delegat (UE) 2021/1349 al Comisiei din 6 mai 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează criteriile de evaluare de către autoritățile competente a conformității în ceea ce privește administrarea obligatorie a unui indice de referință critice		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	93	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind licențierea și autorizarea pe piața de capital, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 56/11 din 14 noiembrie 2014	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
151	32021R1351	Regulamentul delegat (UE) 2021/1351 al Comisiei din 6 mai 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează caracteristicile sistemelor și ale controlurilor pentru identificarea și raportarea oricărui comportament care poate implica manipularea sau o tentativă de manipulare a unui indice de referință		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	100	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind indicii de referință utilizați în cadrul instrumentelor financiare și măsurarea performanțelor fondurilor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
152	32021R1348	Regulamentul delegat (UE) 2021/1348 al Comisiei din 6 mai 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează criteriile pe baza cărora autoritățile competente pot solicita modificări ale declarației de conformitate privind indici de referință nesemnificativi		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	100	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind indicii de referință utilizați în cadrul instrumentelor financiare și măsurarea performanțelor fondurilor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
153	32021R1352	Regulamentul delegat (UE) 2021/1352 al Comisiei din 6 mai 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2016/1011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează condițiile ce asigură faptul că metodologia de stabilire a unui indice de referință respectă cerințele de calitate		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	100	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind indicii de referință utilizați în cadrul instrumentelor financiare și măsurarea performanțelor fondurilor de investiții	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
154	32017R1129	Regulamentul (UE) 2017/1129 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2017 privind prospectul care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată, și de abrogare a Directivei 2003/71/CE		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	101	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 171/2020 privind piața de capital (pe aspecte ce țin de prospectul care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	168,9	76,4				
	32017R1129				CR - Criterii de Referință	102	Proiect Hotărâre CNPF privind aprobarea și modificarea unor acte normative ale CNPF (modificarea Instrucțiunii privind etapele, termenele, modul și procedurile de înregistrare a valorilor mobiliare; aprobarea Regulamentului privind prospectul care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată)	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					
155	32019R0979	Regulamentul delegat (UE) 2019/979 al Comisiei din 14 martie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1129 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la informațiile financiare esențiale din rezumatul prospectului, publicarea și clasificarea prospectelor, comunicările cu caracter publicitar privind valorile mobiliare, suplimentele la prospect și portalul pentru notificări și de abrogare a Regulamentului delegat (UE) nr. 352/2014 al Comisiei și a Regulamentului delegat (UE) 2016/301 al Comisiei		RE 2024, RE 2023, RE 2025	CR - Criterii de Referință	102	Proiect Hotărâre CNPF privind aprobarea și modificarea unor acte normative ale CNPF (modificarea Instrucțiunii privind etapele, termenele, modul și procedurile de înregistrare a valorilor mobiliare; aprobarea Regulamentului privind prospectul care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată)	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
156	32009R1060	Regulamentul (CE) nr. 1060/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 privind agențiile de rating de credit	AA	RE 2025	CR - Criterii de Referință	103	Proiect de modificare a Legii nr.171/2012 privind piața de capital (pe aspectele ce țin de agențiile de rating de credit)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	168,9	76,4				
	32009R1060				CR - Criterii de Referință	104	Proiect Hotărâre CNPF privind modificarea Regulamentului privind agențiile de rating de credit, (aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 56/3/2020	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					
157	32017R2402	Regulamentul (UE) 2017/2402 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2017 de stabilire a unui cadru general privind securitizarea și de creare a unui cadru specific pentru o securitizare simplă, transparentă și standardizată, și de modificare a Directivelor 2009/65/CE, 2009/138/CE și 2011/61/UE, precum și a Regulamentelor (CE) nr. 1060/2009 și (UE) nr. 648/2012		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	105	Proiect de Lege privind securitizarea	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	483,8	208,0				

158	32011L0061	Directiva 2011/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2011 privind administrarea fondurilor de investiții alternative și de modificare a Directivelor 2003/41/CE și 2009/65/CE și a Regulamentelor (CE) nr. 1060/2009 și (UE) nr. 1095/2010		RE 2024, RE 2023, RE 2025	CR - Criterii de Referință	106	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (pe aspecte ce țin de administrarea fondurilor de investiții)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	483,8	208,0				
159	32024R0912	Regulamentul delegat (UE) 2024/912 al Comisiei din 15 decembrie 2023 de completare a Directivei 2011/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează informațiile care trebuie notificate în legătură cu activitățile transfrontaliere ale administratorilor de fonduri de investiții alternative (AFIA)			CR - Criterii de Referință	106	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (pe aspecte ce țin de administrarea fondurilor de investiții)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026						
160	32009L0065	Directiva 2009/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM)	AA	RE 2024, RE 2023, RE 2025	CR - Criterii de Referință	107	Proiect de modificare a Regulamentului privind structurile de tip „master-feeder” (Hot. nr. 36/12 din 26.06.2015)	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	250,7					
161	32007L0016	Directiva 2007/16/CE a Comisiei din 19 martie 2007 privind punerea în aplicare a Directivei 85/611/CEE a Consiliului privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind anumite organisme de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM), în ceea ce privește clarificarea anumitor definiții		RE 2024, RE 2023, RE 2025	CR - Criterii de Referință	107	Proiect de modificare a Regulamentului privind structurile de tip „master-feeder” (Hot. nr. 36/12 din 26.06.2015)	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
162	32010L0044	Directiva 2010/44 UE a Comisiei din 1 iulie 2010 de punere în aplicare a Directivei 2009/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește anumite dispoziții referitoare la fuziunile fondurilor, structurile de tip „master-feeder” și procedura de notificare		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	107	Proiect de modificare a Regulamentului privind structurile de tip „master-feeder” (Hot. nr. 36/12 din 26.06.2015)	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
163	32010L0043	Directiva 2010/43/UE a Comisiei din 1 iulie 2010 de punere în aplicare a Directivei 2009/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele organizatorice, conflictele de interese, regulile de conduită, administrarea riscului și conținutul acordului dintre depozitar și societatea de administrare		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	108	Proiect de Hotărâre privind modificarea Regulamentului privind reglementările prudentiale față de activitatea societății de administrarea organismelor de plasament colectiv (Hotărârea CNPF nr.62/21/14)	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	147,9					
164	32019R1156	Regulamentul (UE) 2019/1156 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind facilitarea distribuției transfrontaliere a organismelor de plasament colectiv și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 345/2013, (UE) nr. 346/2013 și (UE) nr. 1286/2014		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	109	Proiect de Hotărâre privind modificarea Regulamentului privind ofertele de acțiuni/unități de fond ale organismelor de plasament colectiv (Hotărârea CNPF nr. 57/10/2014)	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					
165	32024L0927	Directiva (UE) 2024/927 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 martie 2024 de modificare a Directivelor 2011/61/UE și 2009/65/CE în ceea ce privește dispozițiile privind delegarea, administrarea riscului de lichiditate, raportarea în scopuri de supraveghere, furnizarea de servicii de depozitar și de custodie și acordarea de împrumuturi de către fondurile de investiții alternative			CR - Criterii de Referință	106	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (pe aspecte ce țin de administrarea fondurilor de investiții)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026						
166	32019L1160	Directiva (UE) 2019/1160 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 de modificare a Directivelor 2009/65/CE și 2011/61/UE în ceea ce privește distribuția transfrontalieră a organismelor de plasament colectiv	AA	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	110	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 171/2012 privind piața de capital (pe aspecte ce țin de distribuția transfrontalieră a organismelor de plasament colectiv)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	291,7	129,0				
167	32018R0760	Regulamentul (UE) 2015/760 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2015 privind fondurile europene de investiții pe termen lung		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	111	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (pe aspecte ce țin de fondurile europene de investiții pe termen lung)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	291,7	129,0				
	32018R0760				CR - Criterii de Referință	112	Proiect Hotărâre CNPF privind modificarea Regulamentului privind avizarea constituirii și funcționării organismelor de plasament colectiv (Hotărârea CNPF nr. 49/14/2014)	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					
168	32014L0092	Directiva 2014/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 iulie 2014 privind comparabilitatea comisionelor aferente conturilor de plăți, schimbarea conturilor de plăți și accesul la conturile de plăți cu servicii de bază		RE 2025	CR - Criterii de Referință	113	Proiect de Lege privind comparabilitatea comisionelor aferente conturilor de plăți, schimbarea conturilor de plăți și accesul la conturile de plăți cu servicii de bază	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	168,9	76,4				
169	32018R0032	Regulamentul delegat (UE) 2018/32 al Comisiei din 28 septembrie 2017 de completare a Directivei 2014/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la terminologia standardizată a Unimui aplicabilă celor mai reprezentative servicii legate de un cont de plăți		RE 2025	CR - Criterii de Referință	114	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Listei celor mai reprezentative servicii aferente unui cont de plăți	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					
170	32018R0034	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/34 al Comisiei din 28 septembrie 2017 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare privind formatul de prezentare standardizat al documentului de informare cu privire la comisioane și simbolul comun al acestuia, în conformitate cu Directiva 2014/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2025	CR - Criterii de Referință	115	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea formatului standardizat al documentului de informare cu privire la comisioane	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					

171	32018R0033	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/33 al Comisiei din 28 septembrie 2017 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la formatul de prezentare standardizat al situației comisionelor și simbolul comun al acestora, în conformitate cu Directiva 2014/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului	RE 2025	CR - Criterii de Referință	116	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea formatului standardizat al documentului referitor la situația comisionelor	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					
172	32014L0017	Directiva 2014/17/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 februarie 2014 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile rezidențiale și de modificare a Directivelor 2008/48/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010	RE 2025	CR - Criterii de Referință	117	Proiect de Lege privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile rezidențiale	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	291,7	129,0				
173	32021L2167	Directiva (UE) 2021/2167 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2021 privind administratorii de credite și cumpărătorii de credite și de modificare a Directivelor 2008/48/CE și 2014/17/UE	RE 2025	CR - Criterii de Referință	118	Proiect de Lege privind administratorii de credite și cumpărătorii de credite	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	291,7	129,0				
	32021L2167		RE 2025	CR - Criterii de Referință	119	Proiect Hotărâre CNPF privind aprobarea Regulamentului cu privire la administratorii de credite și cumpărătorii de credite	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					
174	32014R1125	Regulamentul delegat (UE) nr. 1125/2014 al Comisiei din 19 septembrie 2014 de completare a Directivei 2014/17/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la suma minimă a asigurării de răspundere civilă profesională sau a garanției comparabile pe care intermediarii de credit trebuie să o dețină	RE 2025	CR - Criterii de Referință	120	Proiect Hotărâre CNPF privind standardele tehnice de reglementare referitoare la suma minimă a asigurării de răspundere civilă profesională sau a garanției comparabile pe care intermediarii de credit trebuie să o dețină	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					
175	32016L0092	Directiva (UE) 2016/97 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 ianuarie 2016 privind distribuția de asigurări (reformare)	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	121	Proiect de Lege privind distribuția în asigurări	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	291,7	129,0				
176	32017R1469	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/1469 al Comisiei din 11 august 2017 de stabilire a unui format standard de prezentare a documentului de informare privind produsul de asigurare	RE 2025	CR - Criterii de Referință	122	Proiect Hotărâre CNPF referitor la documentul de informare privind produsul de asigurare	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		Decembrie	2025	82,8					
177	32017R2358	Regulamentul delegat (UE) 2017/2358 al Comisiei din 21 septembrie 2017 de completare a Directivei (UE) 2016/97 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele de supraveghere și de guvernanță a produselor, aplicabile societăților de asigurare și distribuitorilor de asigurări	RE 2025	CR - Criterii de Referință	123	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de supraveghere și de guvernanță a produselor, aplicabile societăților de asigurare și distribuitorilor de asigurări	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	BNM – Banca Națională a Moldovei		Decembrie	2026	82,8					
178	32017R2359	Regulamentul delegat (UE) 2017/2359 al Comisiei din 21 septembrie 2017 de completare a Directivei (UE) 2016/97 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele de informare și normele de conduită profesională aplicabile distribuției de produse de investiții bazate pe asigurări	RE 2025	CR - Criterii de Referință	124	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de informare și normele de conduită profesională aplicabile distribuției de produse de investiții bazate pe asigurări	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	BNM – Banca Națională a Moldovei		Decembrie	2026	82,8					
179	32016L2341	Directiva (UE) 2016/2341 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2016 privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale (IORP) (reformare)	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	125	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	291,7	129,0				
180	32024L2811	Directiva (UE) 2024/2811 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 de modificare a Directivei 2014/65/UE pentru a face piețele publice de capital din Uniune mai atractive pentru întreprinderi și a facilita accesul la capital al întreprinderilor mici și mijlocii și de abrogare a Directivei 2001/34/CE	RE 2025	CR - Criterii de Referință	126	Proiect de Lege privind piețele instrumentelor financiare (pentru a face piețele publice de capital din Uniune mai atractive pentru întreprinderi și a facilita accesul la capital al întreprinderilor mici și mijlocii)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	168,9	76,4				
	32024L2811			CR - Criterii de Referință	95	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 49/2 din 26 august 2015	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
181	32017R1131	Regulamentul (UE) 2017/1131 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2017 privind fondurile de piață monetară	RE 2025	CR - Criterii de Referință	127	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului privind fondurile de piață monetară	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	147,9					
182	32014R1286	Regulamentul (UE) nr. 1286/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind documentele cu informații esențiale referitoare la produsele de investiții individuale structurate și bazate pe asigurări (PRIIP)	RE 2025	CR - Criterii de Referință	128	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 171/2012 privind piața de capital și Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative) (pe aspecte ce țin de documentele cu informații esențiale referitoare la produsele de investiții individuale structurate și bazate pe asigurări (PRIIP))	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	483,8	208,0				
183	32017R0653	Regulamentul delegat (UE) 2017/653 al Comisiei din 8 martie 2017 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1286/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind documentele cu informații esențiale referitoare la produsele de investiții individuale structurate și bazate pe asigurări (PRIIP), prin stabilirea unor standarde tehnice de reglementare privind modul de prezentare, conținutul, revizuirea și modificarea documentelor cu informații esențiale, precum și condițiile de îndeplinire a cerinței de a furniza astfel de documente	RE 2025	CR - Criterii de Referință	109	Proiect Hotărâre CNPF privind modificarea Regulamentului privind ofertele de acțiuni/unități de fond ale organismelor de plasament colectiv (Hotărârea CNPF nr. 57/10/2014)	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						

184	32020R1503	Regulamentul (UE) 2020/1503 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 octombrie 2020 privind furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri și de modificare a Regulamentului (UE) 2017/1129 și a Directivei (UE) 2019/1937		RE 2025	CR - Criterii de Referință	129	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 181/2023 privind serviciile de finanțare participativă	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	291,7	129,0				
	32020R1503			RE 2025	CR - Criterii de Referință	130	Proiect Hotărâre CNPF privind modificarea Regulamentului privind publicarea și furnizarea informației obligatorii, fișa cu informații esențiale, referitoare la investiție, și metodologia de calcul al ratelor de nerambursare a împrumuturilor oferite pe o platformă de finanțare participativă, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 50/8/2024	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					
185	32022R2122	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2122 al Comisiei din 13 iulie 2022 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare pentru aplicarea Regulamentului (UE) 2020/1503 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formularele, modelele și procedurile standard pentru cooperarea și schimbul de informații dintre autoritățile competente referitoare la furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri		RE 2025	CR - Criterii de Referință	129	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 181/2023 privind serviciile de finanțare participativă	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026						
186	32022R2121	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2121 al Comisiei din 13 iulie 2022 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare pentru aplicarea Regulamentului (UE) 2020/1503 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formularele, modelele și procedurile standard pentru cooperarea și schimbul de informații dintre autoritățile competente și ESMA în legătură cu furnizorii de servicii de finanțare participativă pentru afaceri		RE 2025	CR - Criterii de Referință	129	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 181/2023 privind serviciile de finanțare participativă	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026						
187	32022R2113	Regulamentul delegat (UE) 2022/2113 al Comisiei din 13 iulie 2022 de completare a Regulamentului (UE) 2020/1503 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare pentru schimbul de informații între autoritățile competente în legătură cu activitățile de investigare, de supraveghere și de asigurare a respectării legislației referitoare la furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri		RE 2025	CR - Criterii de Referință	129	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 181/2023 privind serviciile de finanțare participativă	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026						
188	32024R0358	Regulamentul delegat (UE) 2024/358 al Comisiei din 29 septembrie 2023 de completare a Regulamentului (UE) 2020/1503 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează cerințele privind evaluarea bonității proiectelor de finanțare participativă, stabilirea prețurilor pentru oferte de finanțare participativă și politicile și procedurile de administrare a riscurilor			CR - Criterii de Referință	129	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 181/2023 privind serviciile de finanțare participativă	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026						
189	32013R0345	Regulamentul (UE) nr. 345/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind fondurile europene cu capital de risc		RE 2025	CR - Criterii de Referință	111	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (pe aspecte ce țin de fondurile europene de investiții pe termen lung)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026						
190	32019R0820	Regulamentul delegat (UE) 2019/820 al Comisiei din 4 februarie 2019 de completare a Regulamentului (UE) nr. 345/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește conflictele de interese în domeniul fondurilor europene cu capital de risc		RE 2025	CR - Criterii de Referință	111	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (pe aspecte ce țin de fondurile europene de investiții pe termen lung)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026						
191	32021R0528	Regulamentul delegat (UE) 2021/528 al Comisiei din 16 decembrie 2020 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1129 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește informațiile minime pe care trebuie să le conțină documentul care trebuie publicat pentru acordarea unei derogări de la obligația publicării unui prospect în contextul unei preluări prin ofertă de schimb, al unei fuziuni sau al unei divizări		RE 2025	CR - Criterii de Referință	131	Proiect Hotărâre CNPF privind aprobarea și modificarea unor acte normative ale CNPF (modificarea Instrucțiunii privind etapele, termenele, modul și procedurile de înregistrare a valorilor mobiliare; aprobarea Regulamentului privind prospectul care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată)	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	82,8					
192	32020R1272	Regulamentul delegat (UE) 2020/1272 al Comisiei din 4 iunie 2020 de modificare și de reconfirmare a Regulamentului delegat (UE) 2019/979 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1129 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare referitoare la informațiile financiare esențiale din rezumatul prospectului, publicarea și clasificarea prospectelor, comunicările cu caracter publicitar privind valorile mobiliare, suplimentele la prospect și portalul pentru notificări		RE 2025	CR - Criterii de Referință	131	Proiect Hotărâre CNPF privind aprobarea și modificarea unor acte normative ale CNPF (modificarea Instrucțiunii privind etapele, termenele, modul și procedurile de înregistrare a valorilor mobiliare; aprobarea Regulamentului privind prospectul care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată)	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						

193	32020R1273	Regulamentul delegat (UE) 2020/1273 al Comisiei din 4 iunie 2020 de modificare și rectificare a Regulamentului delegat (UE) 2019/980 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1129 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formatul, conținutul, verificarea și aprobarea prospectului care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată		RE 2025	CR - Criterii de Referință	131	Proiect Hotărâre CNPF privind aprobarea și modificarea unor acte normative ale CNPF (modificarea Instrucțiunii privind etapele, termenele, modul și procedurile de înregistrare a valorilor mobiliare; aprobarea Regulamentului privind prospectul care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată)	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare				Decembrie	2026						
194	32019R0980	Regulamentul delegat (UE) 2019/980 al Comisiei din 14 martie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1129 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formatul, conținutul, verificarea și aprobarea prospectului care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 809/2004 al Comisiei		RE 2025	CR - Criterii de Referință	131	Proiect Hotărâre CNPF privind aprobarea și modificarea unor acte normative ale CNPF (modificarea Instrucțiunii privind etapele, termenele, modul și procedurile de înregistrare a valorilor mobiliare; aprobarea Regulamentului privind prospectul care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată)	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare				Decembrie	2026						
195	32021R0955	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/955 al Comisiei din 27 mai 2021 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare pentru aplicarea Regulamentului (UE) 2019/1156 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formularele, modelele, procedurile și modalitățile tehnice necesare pentru publicările și notificările normelor aplicabile comercializării și ale taxelor și comisiunilor, de precizare a informațiilor de comunicat pentru crearea și întreținerea bazei de date centralizate privind comercializarea transfrontalieră a FIA și a OPCVM, precum și de precizare a formularelor, modelelor și procedurilor pentru comunicarea acestor informații		RE 2025	CR - Criterii de Referință	132	Proiect Hotărâre CNPF privind aprobarea Regulamentului privind facilitarea distribuției transfrontaliere a organismelor de plasament colectiv	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare				Decembrie	2026	147,9					
196	32019R2088	Regulamentul (UE) 2019/2088 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2019 privind informațiile privind durabilitatea în sectorul serviciilor financiare			CR - Criterii de Referință	133	Proiect Hotărâre CNPF privind aprobarea Regulamentului cu privire la transparența privind durabilitatea în sectorul serviciilor financiare	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare				Decembrie	2026	82,8					
197	32022R1288	Regulamentul delegat (UE) 2022/1288 al Comisiei din 6 aprilie 2022 de completare a Regulamentului (UE) 2019/2088 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care precizează detaliile referitoare la conținutul și prezentarea informațiilor în legătură cu principiul de a nu aduce prejudicii semnificative, care precizează conținutul, metodologia și prezentarea informațiilor în legătură cu indicatorii de durabilitate și efectele negative asupra durabilității, precum și conținutul și prezentarea informațiilor în legătură cu promovarea caracteristicilor de mediu sau sociale și a obiectivelor de investiții durabile în documentele precontractuale, pe site-urile web și în rapoartele periodice			CR - Criterii de Referință	134	Proiect Hotărâre CNPF privind aprobarea Regulamentului privind declararea aspectelor aferente dezvoltării durabile	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare				Decembrie	2026	82,8					
198	32023R0606	Regulamentul (UE) 2023/606 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2015/760 în ceea ce privește cerințele referitoare la politicile de investiții și condițiile de funcționare ale fondurilor europene de investiții pe termen lung și sfera activelor de investiții eligibile, cerințele privind structura și diversificarea portofoliului, precum și împrumutul de numerar și alte reguli ale fondurilor		RE 2025	CR - Criterii de Referință	111	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (pe aspecte ce țin de fondurile europene de investiții pe termen lung)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		Octombrie 2026	Decembrie	2026						
199	32013R0231	Regulamentul delegat (UE) nr. 231/2013 al Comisiei din 19 decembrie 2012 de completare a Directivei 2011/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește derogările, condițiile generale de operare, depozitarii, efectul de levier, transparența și supravegherea		RE 2025	CR - Criterii de Referință	106	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (pe aspecte ce țin de administratorii fondurilor de investiții)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		Octombrie 2026	Decembrie	2026						
200	32014R0694	Regulamentul delegat (UE) nr. 694/2014 al Comisiei din 17 decembrie 2013 de completare a Directivei 2011/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice de reglementare care stabilesc tipurile de administratori ai fondurilor de investiții alternative		RE 2025	CR - Criterii de Referință	106	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternativ pe aspecte ce țin de administratorii fondurilor de investiții)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		Octombrie 2026	Decembrie	2026						
201	32013R0447	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 447/2013 al Comisiei din 15 mai 2013 de stabilire a procedurii pentru AFIA care optează să intre sub incidența Directivei 2011/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2025	CR - Criterii de Referință	106	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (pe aspecte ce țin de administratorii fondurilor de investiții)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		Octombrie 2026	Decembrie	2026						
202	32013R0448	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 448/2013 al Comisiei din 15 mai 2013 de instituire a unei proceduri pentru stabilirea statutului membru de referință al unui AFIA din afara UE în temeiul Directivei 2011/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2025	CR - Criterii de Referință	106	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (pe aspecte ce țin de administratorii fondurilor de investiții)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		Octombrie 2026	Decembrie	2026						

203	32010R0583	Regulamentul (UE) nr. 583/2010 al Comisiei din 1 iulie 2010 de punere în aplicare a Directivei 2009/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește informațiile cheie destinate investitorilor și condițiile care trebuie îndeplinite pentru furnizarea informațiilor cheie destinate investitorilor sau a prospectului pe un suport durabil, altul decât hârtia, sau prin intermediul unui site web	RE 2025	CR - Criterii de Referință	108	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind reglementările prudențiale față de activitatea societății de administrare a organismelor de plasament colectiv (Hotărârea CNPF nr. 62/21/2014	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
	32010R0583			CR - Criterii de Referință	109	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind ofertele de acțiuni/unități de fond ale organismelor de plasament colectiv (Hotărârea CNPF nr. 57/10/2014	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
204	32010R0584	Regulamentul (UE) nr. 584/2010 al Comisiei din 1 iulie 2010 de punere în aplicare a Directivei 2009/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește forma și conținutul scrisorii standard de notificare și ale atestării OPCVM-urilor, utilizarea mijloacelor electronice de comunicare între autoritățile competente în scopul notificării, procedurile de efectuare a verificărilor la fața locului și a investigațiilor și schimbul de informații dintre autoritățile competente	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	110	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 171/2012 privind piața de capital (pe aspecte ce țin de distribuția transfrontalieră a organismelor de plasament colectiv)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026						
205	32016R0438	Regulamentul delegat (UE) 2016/438 al Comisiei din 17 decembrie 2015 de completare a Directivei 2009/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește obligațiile depozitarilor	RE 2025	CR - Criterii de Referință	112	Proiect Hotărâre CNPF cu privire la modificarea Regulamentului privind avizarea constituirii și funcționării organismelor de plasament colectiv (Hotărârea CNPF nr. 49/14/2014)	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
206	32018R0708	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/708 al Comisiei din 17 aprilie 2018 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare cu privire la modelul care trebuie utilizat de către administratorii fondurilor de piață monetară la raportarea către autoritățile competente, astfel cum se prevede la articolul 37 din Regulamentul (UE) 2017/1131 al Parlamentului European și al Consiliului	RE 2025	CR - Criterii de Referință	127	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului cu privire la fondurile de piață monetară	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
207	32018R0990	Regulamentul delegat (UE) 2018/990 al Comisiei din 10 aprilie 2018 de modificare și de completare a Regulamentului (UE) 2017/1131 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește securitizările și efectele de comerț garantate cu active (ABCP) simple, transparente și standardizate (STS), cerințele aplicabile activelor primite în cadrul acordurilor reverse repo și metodologiile de evaluare a calității creditului	RE 2025	CR - Criterii de Referință	127	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului cu privire la fondurile de piață monetară	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
208	32021R1383	Regulamentul delegat (UE) 2021/1383 al Comisiei din 15 iunie 2021 de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2018/990 în ceea ce privește cerințele pentru activele primite de fondurile de piață monetară ca parte a acordurilor reverse repo	RE 2025	CR - Criterii de Referință	127	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului cu privire la fondurile de piață monetară	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
209	32014L0049	Directiva 2014/49/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind schemele de garantare a depozitelor (reformare)	RE 2023, RE 2024	CR - Criterii de Referință	135	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 160/2023 cu privire la garantarea depozitelor în banci	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	FGDSB - Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar	Octombrie 2026	Decembrie	2026	152,8	76,4				
	32014L0049		RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criterii de Referință	136	Proiect de Hotărâre a FGDSB pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de compensare	Hotărâre adoptată	FGDSB - Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar			Decembrie	2026	129,0					
210	32012R0918	Regulamentul Delegat (UE) nr. 918/2012 al Comisiei din 5 iulie 2012 de completare a Regulamentului (UE) nr. 236/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind vânzarea în lipsă și anumite aspecte ale swapurilor pe riscul de credit în ceea ce privește definițiile, calcularea pozițiilor scurte nete, swapurile acoperite pe riscul de credit al datoriei suverane, pragurile de notificare, pragurile de lichiditate pentru suspendarea restricțiilor, scaderile semnificative ale valorii instrumentelor financiare și evenimentele nefavorabile	RE 2025	CR - Criterii de Referință	137	Proiect Hotărâre CNPF privind aprobarea Regulamentului privind vânzarea în lipsă și anumite aspecte ale swapurilor pe riscul de credit	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	147,9					
211	32012R0826	Regulamentul Delegat (UE) nr. 826/2012 al Comisiei din 29 iunie 2012 de completare a Regulamentului (UE) nr. 236/2012 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele tehnice normative privind obligațiile de notificare și publicare referitoare la pozițiile scurte nete, detaliile informațiilor care trebuie furnizate Autorității europene pentru valori mobiliare și piețe cu privire la pozițiile scurte nete și metoda de calcul al volumului tranzacțiilor în vederea stabilirii acțiunilor exceptate	RE 2025	CR - Criterii de Referință	137	Proiect Hotărâre CNPF privind aprobarea Regulamentului privind vânzarea în lipsă și anumite aspecte ale swapurilor pe riscul de credit	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						
212	32012R0236	Regulamentul (UE) nr. 236/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 martie 2012 privind vânzarea în lipsă și anumite aspecte ale swapurilor pe riscul de credit	RE 2025	CR - Criterii de Referință	138	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 171/2012 privind piața de capital (pe aspecte ce țin de vânzarea în lipsă și anumite aspecte ale swapurilor pe riscul de credit)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	168,9	76,4				
	32012R0236		RE 2025	CR - Criterii de Referință	137	Proiect Hotărâre CNPF privind aprobarea Regulamentului privind vânzarea în lipsă și anumite aspecte ale swapurilor pe riscul de credit	Hotărâre adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026						

					GP - Planul de creștere economică	139	Proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 122 din 29.05.2008 privind birourile istoriilor de credit	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	258	129				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTIA CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 2. PIATA INTERNĂ																	
CAPITOLUL 28 - PROTECTIA CONSUMATORILOR ȘI A SĂNĂTĂȚII																	
PROTECTIA CONSUMATORILOR																	
1	32024R3173	Regulamentul delegat (UE) 2024/3173 al Comisiei din 27 august 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2023/988 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele privind accesul la Sistemul de alertă rapidă Safety Gate și funcționarea acestuia, informațiile care trebuie introduse în sistemul respectiv, cerința privind notificările și criteriile de evaluare a nivelului de risc	AA – Art. 38-39 Capitolul V, Titlul IV, Anexa IV	RE 2025	CR - Criteriu de referință	1	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea sistemului de schimb rapid de informații privind produsele periculoase	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2026	117.293	117.293		
	32024R3173			RE 2025		2	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la crearea SI Sistemul de schimb rapid de informații privind produsele periculoase	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2026	117.293	117.293		
	32024R3173			RE 2025		3	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la evaluarea riscurilor în cazul produselor nealimentare destinate consumatorilor	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2026	117.293	117.293		
2	32024L0825	Directiva (UE) 2024/825 a Parlamentului European și a Consiliului din 28 februarie 2024 de modificare a Directivei 2005/29/CE și 2011/83/UE în ceea ce privește consolidarea rolului consumatorilor în vederea tranziției verzi printr-o mai bună protecție împotriva practicilor neletale și o mai bună informare (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 38-39 Capitolul V, Titlul IV, Anexa IV	RE 2024	CR - Criteriu de referință	4	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor) - cadrul normativ conex practicilor neletale și dreptul la informare a consumatorilor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.996	207.996		
3	32024L1799	Directiva (UE) 2024/1799 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024 privind normele comune de promovare a reparării bunurilor și de modificare a Regulamentului (UE) 2017/2394 și a Directivei (UE) 2019/771 și (UE) 2020/1828 (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 38-39 Capitolul V, Titlul IV, Anexa IV	RE 2025	CR - Criteriu de referință	5	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (aspecte legate de repararea bunurilor)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2026	Ianuarie	2027	207.996	207.996		
	32024L1799			RE 2025		6	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărâri de Guvern nr. 322/2024 privind cooperarea transfrontalieră în domeniul protecției consumatorilor	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2027	66.857	66.857		
4	32019L2161	Directiva (UE) 2019/2161 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2019 de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivei 98/6/CE, 2005/29/CE și 2011/83/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește o mai bună asigurare a respectării normelor Uniunii în materie de protecție a consumatorilor și modernizarea acestor norme	AA – Art. 38-39 Capitolul V, Titlul IV, Anexa IV	RE 2025	CR - Criteriu de referință	7	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Legea nr. 1125/2002)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie 2026	Decembrie	2025	129.022	129.022		
5	32023L2225	Directiva (UE) 2023/2225 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 octombrie 2023 privind contractele de credit de consum și de abrogare a Directivei 2008/48/CE	AA – Art. 38-39 Capitolul V, Titlul IV, Anexa IV	RE 2024	CR - Criteriu de referință	8	Proiect de Lege privind contractele de credit de consum	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	210.65	210.65		
	32023L2225					9	Proiect Hotărâre CNPF pentru aprobarea Regulamentului cu privire la intermediarii de credit	Hotărâre de Guvern adoptată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare			Decembrie	2026	147.9	147.9		
6	32023L2673	Directiva (UE) 2023/2673 a Parlamentului European și a Consiliului din 22 noiembrie 2023 de modificare a Directivei 2011/83/UE în ceea ce privește contractele de servicii financiare încheiate la distanță și de abrogare a Directivei 2002/65/CE	AA – Art. 38-39 Capitolul V, Titlul IV, Anexa IV	RE 2024	CR - Criteriu de referință	10	Proiect de Lege privind contractele de servicii financiare de consum încheiate la distanță	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	125.3	129.022		
7	32014H0478	2014/478/UE: Recomandarea Comisiei din 14 iulie 2014 privind principiile pentru protecția consumatorilor și a utilizatorilor de servicii de jocuri de noroc online și pentru împiedicarea accesului minorilor la jocurile de noroc online	AA			11	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 777/2018 pentru aprobarea Regulamentelor-tip privind organizarea și desfășurarea activității în domeniul jocurilor de noroc ce constituie monopol de stat	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	ASP – Agenția Servicii Publice		Decembrie	2026	120.7	120.7		
	32014H0478					12	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 291/2016 cu privire la organizarea și desfășurarea jocurilor de noroc	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	ASP – Agenția Servicii Publice	Octombrie 2026	Decembrie	2026	120.7	120.7		
8	32008L0122	Directiva 2008/122/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 ianuarie 2009 privind protecția consumatorilor în ceea ce privește anumite aspecte referitoare la contractele privind dreptul de folosință a bunurilor pe durată limitată, la contractele privind produsele de vacanță cu drept de folosință pe termen lung, precum și la contractele de revânzare și de schimb (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 38-39 Capitolul V, Titlul IV, Anexa IV	RE 2024	CR - Criteriu de referință	13	Proiect de lege pentru modificarea Codului Civil	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.022	129.022		
9	32015L2302	Directiva 2015/2302 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2011/83/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 90/314/CEE a Consiliului	AA – Art. 38-39 Capitolul V, Titlul IV, Anexa IV	RE 2024	CR - Criteriu de referință	13	Proiect de lege pentru modificarea Codului Civil	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie 2026	Decembrie	2026				
10	32019L0720	Directiva (UE) 2019/770 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2019 privind anumite aspecte referitoare la contractele de furnizare de conținut digital și de servicii digitale (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 38-39 Capitolul V, Titlul IV, Anexa IV	RE 2023	CR - Criteriu de referință	7	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Legea nr. 1125/2002)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2025	Decembrie	2025				

11	32005L0029	Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivei 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 38-39 Capitolul V, Titlul IV, Anexa IV	RE 2025	CR - Criteriu de referință	7	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Legea nr. 1125/2002)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
12	31998L0006	Directiva 98/6/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 1998 privind protecția consumatorului prin indicarea prețurilor produselor oferite consumatorilor	AA – Art. 38-39 Capitolul V, Titlul IV, Anexa IV	RE 2025	CR - Criteriu de referință	7	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Legea nr. 1125/2002)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
13	32011L0083	Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivei 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 85/577/CEE a Consiliului și a Directivei 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului	AA – Art. 38-39 Capitolul V, Titlul IV, Anexa IV	RE 2025	CR - Criteriu de referință	7	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Legea nr. 1125/2002)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
14	31993L0013	Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii	AA – Art. 38-39 Capitolul V, Titlul IV, Anexa IV	RE 2025	CR - Criteriu de referință	7	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Legea nr. 1125/2002)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
15	32024L2853	Directiva (UE) 2024/2853 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind răspunderea pentru produsele cu defecte și de abrogare a Directivei 85/374/CEE a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)	AA, ANEXA XVI	RE 2025	CR - Criteriu de referință	14	Proiect de Lege pentru modificarea Codului Civil (răspunderea pentru produsele cu defecte)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie 2026	Decembrie	2026	208	208		
16	32025R1960	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1960 al Comisiei din 25 septembrie 2025 privind designul și conținutul notificării armonizate privind garanția legală de conformitate și ale etichetei armonizate pentru garanția comercială de durabilitate		RE 2025		15	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 105/2003 (cu privire la garanția legală și comercială)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2026	Ianuarie	2027	208	208		
	32025R1960			RE 2025		16	Proiect HG privind designul și conținutul notificării armonizate privind garanția legală de conformitate și ale etichetei armonizate pentru garanția comercială de durabilitate	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Ianuarie	2027	117,3	117,3		
17	32024R2639	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2639 al Comisiei din 9 octombrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2023/988 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește rolurile și sarcinile punctelor naționale unice de contact din cadrul sistemului de alertă rapidă Safety Gate		RE 2025		17	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea unor acte normative (rolurile și sarcinile punctelor naționale unice de contact din cadrul sistemului de alertă rapidă „Safety Gate”)	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Martie	2027	117,3	117,3		
18	32006L0114	Directiva 2006/114/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind publicitatea înșelătoare și comparativă (versiune codificată)Text cu relevanță pentru SEE				18	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 62/2022 cu privire la publicitate	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC - Consiliul Concurenței Parlament	Ianuarie 2027	Martie	2027	208			
				RE 2025		19	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la Programul național privind protecția consumatorului pentru ani 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Iulie	2026				
MEDICAMENTE DE UZ UMAN ȘI VETERINAR																	
19	32001L0083	Directiva 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 noiembrie 2001 de instituire a unui cod comunitar cu privire la medicamentele de uz uman				20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la autorizarea de punere pe piață a medicamentelor de uz uman	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2025	117.3	117.3		
	32001L0083					21	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de farmacovigilență	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Iulie	2026	117.3	117.3		
	32001L0083					22	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la promovarea etică a medicamentelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Iulie	2026	117.3	117.3		
	32001L0083					23	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea conceptului tehnic și regulamentul sistemului informațional de trasabilitate a medicamentelor de uz uman	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2026	117.3	117.3		
	32001L0083				GP - Planul de creștere economică	24	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea conceptului tehnic și regulamentul Sistemului electronic de monitorizare a stocurilor de medicamente (SMeS)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2026	117.3	117.3		
	32001L0083					25	Proiect de Lege a Farmaciei	Lege adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	258	258		
	32001L0083					26	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea cerințelor specifice pentru autorizarea medicamentelor de uz uman	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	66.8			
20	32000R0141	Regulamentul (CE) nr. 141/2000 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 1999 privind produsele medicamentoase orfane				20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la autorizarea de punere pe piață a medicamentelor de uz uman	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2025				
21	31996R2141	Regulamentul (CE) nr. 2141/96 al Comisiei din 7 noiembrie 1996 privind examinarea unei cereri de transfer a unei autorizații de introducere pe piață a unui medicament care se intră în domeniul de aplicare al Regulamentului (CE) nr. 2309/93 al Consiliului				20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la autorizarea de punere pe piață a medicamentelor de uz uman	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2025				
22	32007R1394	Regulamentul (CE) nr. 1394/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind medicamentele pentru terapie avansată și de modificare a Directivei 2001/83/CE și a Regulamentului (CE) nr. 726/2004				20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la autorizarea de punere pe piață a medicamentelor de uz uman	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2025				

23	32004R0726	Regulamentul (CE) nr. 726/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 martie 2004 de stabilire a procedurilor comunitare privind autorizarea și supravegherea medicamentelor de uz uman și veterinar și de instituire a unei Agenții Europene pentru Medicamente				20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la autorizarea de punere pe piață a medicamentelor de uz uman	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2025					
24	32016R0161	Regulamentul delegat (UE) 2016/161 al Comisiei din 2 octombrie 2015 de completare a Directivei 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea de norme detaliate pentru elementele de siguranță care apar pe ambalajul medicamentelor de uz uman				20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la autorizarea de punere pe piață a medicamentelor de uz uman	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2025					
25	32006R0507	Regulamentul (CE) nr. 507/2006 al Comisiei din 29 martie 2006 privind autorizarea de introducere pe piață condiționată pentru medicamente de uz uman care se încadrează în domeniul de aplicare al Regulamentului (CE) nr. 726/2004 al Parlamentului European și al Consiliului				20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la autorizarea de punere pe piață a medicamentelor de uz uman	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2025					
26	32000R0847	Regulamentul (CE) nr. 847/2000 al Comisiei din 27 aprilie 2000 de stabilire a dispozițiilor de aplicare a criteriilor pentru desemnarea unui produs medicamentos ca produs medicamentos orfan și a definițiilor termenilor „produs medicamentos similar” și „superioritate clinică”				20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la autorizarea de punere pe piață a medicamentelor de uz uman	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2025					
27	32008R1234	Regulamentul (CE) nr. 1234/2008 al Comisiei din 24 noiembrie 2008 privind examinarea modificării condițiilor autorizărilor de introducere pe piață acordate pentru medicamentele de uz uman și veterinar				20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la autorizarea de punere pe piață a medicamentelor de uz uman	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2025					
28	32008D0911	Decizia nr. 2008/911/CE a Comisiei din 21 noiembrie 2008 de stabilire a unei liste a substanțelor și a preparatelor vegetale și a combinațiilor acestora în vederea folosirii în medicamentele tradiționale din plante				27	Proiect de Ordin cu privire la lista substanțelor și preparatelor vegetale și a combinațiilor acestora în vederea folosirii în medicamentele tradiționale din plante	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	66.8				
29	31995R0540	Regulamentul (CE) nr. 540/95 al Comisiei din 10 martie 1995 de stabilire a procedurilor de comunicare a reacțiilor adverse neașteptate suspectate care nu sunt grave, care apar fie în Comunitate, fie într-o țară terță, la produsele medicamentoase de uz uman sau veterinar autorizate în conformitate cu dispozițiile din Regulamentul (CEE) nr. 2309/93 al Consiliului				21	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de farmacovigilență	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Iulie	2026					
30	32017R1569	Regulamentul delegat (UE) 2017/1569 al Comisiei din 23 mai 2017 de completare a Regulamentului (UE) nr. 536/2014 al Parlamentului European și al Consiliului prin precizarea principiilor și a orientărilor pentru buna practică de fabricație a medicamentelor de uz uman experimentale și a modalităților de realizare a inspecțiilor				28	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulilor de bune practici de fabricație a medicamentelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2025	189	189			
31	32017L1572	Directiva (UE) 2017/1572 a Comisiei din 15 septembrie 2017 de completare a Directivei 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește principiile și orientările vizând buna practică de fabricație a medicamentelor de uz uman				28	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulilor de bune practici de fabricație a medicamentelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2025					
32	32022R0123	Regulamentul (UE) 2022/123 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 ianuarie 2022 privind consolidarea rolului Agenției Europene pentru Medicamente în ceea ce privește pregătirea pentru situații de criză în domeniul medicamentelor și al dispozitivelor medicale și gestionarea acestora				29	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la pregătirea pentru situații de criză în domeniul medicamentelor și al dispozitivelor medicale și gestionarea acestora și modificarea unor hotărâri ale Guvernului	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2026	189	189			
33	32021R1760	Regulamentul delegat (UE) 2021/1760 al Comisiei din 26 mai 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea criteriilor pentru desemnarea antimicrobienelor care trebuie să fie rezervate pentru tratamentul anumitor infecții la oameni	AA-Anexa XXIV-B			30	Proiect de Lege privind produsele medicinale veterinare	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026	250	250			

34	32019R0006	Regulamentul (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind produsele medicinale veterinare și de abrogare a Directivei 2001/82/CE					30	Proiect de Lege privind produsele medicinale veterinare	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
35	32021R0572	Regulamentul delegat (UE) 2021/577 al Comisiei din 29 ianuarie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește conținutul și formatul informațiilor necesare în vederea aplicării articolului 112 alineatul (4) și a articolului 115 alineatul (5) și care urmează să fie incluse în documentul unic de identificare pe viață menționat la articolul 8 alineatul (4) din regulamentul respectiv					30	Proiect de Lege privind produsele medicinale veterinare	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
36	32021R0805	Regulamentul delegat (UE) 2021/805 al Comisiei din 8 martie 2021 de modificare a anexei II la Regulamentul (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului					30	Proiect de Lege privind produsele medicinale veterinare	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
37	32023R0183	Regulamentul delegat (UE) 2023/183 al Comisiei din 23 noiembrie 2022 de modificare a Regulamentului (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele privind conformitatea cu bunele practici de laborator pentru medicamentele de uz veterinar prevăzute în anexa II la regulamentul respectiv					30	Proiect de Lege privind produsele medicinale veterinare	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
38	32023R0905	Regulamentul delegat (UE) 2023/905 al Comisiei din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește aplicarea interdicției de utilizare a anumitor medicamente antimicrobiene la animale sau în cazul produselor de origine animală exportate din țări terțe în Uniune					31	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea Regulamentului privind aplicarea interdicției de utilizare a anumitor medicamente antimicrobiene la animale vii sau în cazul produselor de origine animală exportate în Republica Moldova	Ordin emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Iunie		2026	66.8	66.8		
39	32021R1904	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1904 al Comisiei din 29 octombrie 2021 de adoptare a design-ului unui logo comun pentru vânzarea cu amănuntul la distanță a medicamentelor de uz veterinar					32	Proiect de Ordin cu privire la cerințele specifice de etichetare a medicamentelor de uz veterinar	Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	66.8	66.8		
40	32024R0875	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/875 al Comisiei din 21 martie 2024 de adoptare a unei liste de abrevieri și pictograme comune pe întreg teritoriul Uniunii care să fie utilizate pe ambalajele produselor medicinale veterinare în sensul articolului 10 alineatul (2) și al articolului 11 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului					32	Proiect de Ordin cu privire la cerințele specifice de etichetare a medicamentelor de uz veterinar	Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026				
41	32024R0878	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/878 al Comisiei din 21 martie 2024 de adoptare a unor norme uniforme privind dimensiunea unităților mici de ambalaj primar al produselor medicinale veterinare menționate la articolul 12 din Regulamentul (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului					32	Proiect de Ordin cu privire la cerințele specifice de etichetare a medicamentelor de uz veterinar	Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026				
42	32018R0782	Regulamentul (UE) 2018/782 al Comisiei din 29 mai 2018 de stabilire a principiilor metodologice pentru evaluarea riscurilor și pentru recomandările de gestionare a riscurilor menționate în Regulamentul (CE) nr. 470/2009	AA-Anexa XXIV-B				33	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 195/2011 pentru aprobarea Regulamentului privind măsurile și procedurile de stabilire a limitelor maxime admise de reziduuri ale substanțelor farmacologice active în produsele alimentare de origine animală	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Martie	2027	117.2	117.2		
43	32017R0880	Regulamentul (UE) 2017/880 al Comisiei din 23 mai 2017 de stabilire a normelor privind utilizarea unei limite maxime de reziduuri stabilite pentru o substanță farmacologică activă dintr-un anumit produs alimentar, pentru un alt produs alimentar obținut din aceeași specie, precum și a unei limite maxime de reziduuri stabilite pentru o substanță farmacologică activă dintr-una sau mai multe specii, pentru alte specii, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 470/2009 al Parlamentului European și al Consiliului	AA-Anexa XXIV-B				33	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 195/2011 pentru aprobarea Regulamentului privind măsurile și procedurile de stabilire a limitelor maxime admise de reziduuri ale substanțelor farmacologice active în produsele alimentare de origine animală	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Martie	2027				
44	32021R0578	Regulamentul delegat (UE) 2021/578 al Comisiei din 29 ianuarie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele pentru colectarea datelor privind volumul vânzărilor și utilizarea produselor medicinale antimicrobiene la animale					34	Proiect de Ordin cu privire la stabilirea formatului datelor care trebuie colectate și raportate, precum și a modului de colectare a datelor privind volumul vânzărilor și utilizarea medicamentelor de uz veterinar cu efect antimicrobian	Ordin emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Decembrie	2026	66.8	66.8		

45	32021R0017	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/17 al Comisiei din 8 ianuarie 2021 de stabilire a unei liste de modificări care nu necesită evaluare în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/997 al Comisiei din 23 mai 2023					35	Proiect de Ordin cu privire la examinarea modificării condițiilor autorizărilor de introducere pe piață acordate pentru medicamentele de uz veterinar	Ordin emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Decembrie	2026	66.8	66.8			
46	32017R0012	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/12 al Comisiei din 6 ianuarie 2017 privind forma și conținutul solicitărilor și cererilor de stabilire a limitelor maxime de reziduuri în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 470/2009 al Parlamentului European și al Consiliului					33	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 195/2011 pentru aprobarea Regulamentului privind măsurile și procedurile de stabilire a limitelor maxime admise de reziduuri ale substanțelor farmacologice active în produsele alimentare de origine animală	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Martie	2027					
47	32006R1950	Regulamentul (CE) nr. 1950/2006 al Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire, în conformitate cu Directiva 2001/82/CE a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a unui cod comunitar cu privire la produsele medicamentosе veterinare, a unei liste a substanțelor esențiale pentru tratamentul ecvidelor					36	Proiect de Ordin cu privire la produsele medicamentosе veterinare și a substanțelor esențiale pentru tratamentul ecvidelor	Ordin emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Decembrie	2026	66.8	66.8			
48	32024R1973	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1973 al Comisiei din 18 iulie 2024 de stabilire a unei liste de antimicrobiene care nu se utilizează în conformitate cu articolele 112 și 113 din Regulamentul (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului sau care se utilizează în conformitate cu articolele respective numai sub rezerva anumitor condiții					37	Proiect de Ordin privind stabilirea unei liste de antimicrobiene	Ordin emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Decembrie	2026	66.8	66.8			
49	32021R1248	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1248 al Comisiei din 29 iulie 2021 referitor la măsurile privind bunele practici de distribuție pentru produse medicinale veterinare în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului					38	Proiect de Ordin cu privire la bunele practici de distribuție pentru produse medicinale veterinare	Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	66.8	66.8			
50	32021R1281	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1281 al Comisiei din 2 august 2021 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește bunele practici de farmacovigilență și formatul, conținutul și rezumatul dosarului standard al sistemului de farmacovigilență pentru produse medicinale veterinare					39	Proiect de Ordin cu privire la bunele practici de farmacovigilență a produselor medicinale veterinare	Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	66.8	66.8			
51	32021R1280	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1280 al Comisiei din 2 august 2021 în ceea ce privește măsurile privind bunele practici de distribuție pentru substanțele active utilizate ca materiale de start în produsele medicinale veterinare în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului					40	Proiect de Ordin privind bunele practici de distribuție pentru substanțele active utilizate ca materiale de start în produsele medicinale veterinare	Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	66.8	66.8			
52	32022R0209	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/209 al Comisiei din 16 februarie 2022 de stabilire a formatului datelor care trebuie colectate și raportate pentru a determina volumul vânzărilor și utilizarea medicamentelor antimicrobiene la animale în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului					34	Proiect de Ordin cu privire la stabilirea formatului datelor care trebuie colectate și raportate, precum și a modului de colectare a datelor privind volumul vânzărilor și utilizarea medicamentelor de uz veterinar cu efect antimicrobian	Ordin emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Decembrie	2026					
53	32024R1159	Regulamentul delegat (UE) 2024/1159 al Comisiei din 7 februarie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2019/6 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea unor norme cu privire la măsurile adecvate pentru a asigura utilizarea eficientă și în condiții de siguranță a produselor medicinale veterinare autorizate și prescrise pentru administrare orală pe altele decât furajele medicamentate, care sunt administrate de către deținătorul de animale unor animale de la care se obțin produse alimentare					41	Proiect de Ordin privind administrarea orală pe altele decât furajele medicamentate a produselor medicinale veterinare autorizate și prescrise care sunt administrate de către deținătorul de animale unor animale de la care se obțin produse alimentare	Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	66.8	66.8			
54	32019R0004	Regulamentul (UE) 2019/4 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind fabricarea, introducerea pe piață și utilizarea furajelor medicamentate, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 183/2005 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 90/167/CEE a Consiliului					42	Proiect Hotărâre de Guvern privind fabricarea, introducerea pe piață și utilizarea furajelor medicamentate	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	189	189			
55	52024XC01443	Comunicare a Comisiei – Orientări pentru solicitanți – produse medicinale veterinare					43	Proiect de Ordin pentru aprobarea Ghidului metodologic privind produsele medicinale veterinare	Ordin emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Iunie	2027	66.8	66.8			
56	31995R0540	Regulamentul (CE) nr. 540/95 al Comisiei din 10 martie 1995 de stabilire a procedurilor de comunicare a reacțiilor adverse neașteptate suspectate care nu sunt grave, care apar fie în Comunitate, fie într-o țară terță, la produsele medicamentosе de uz uman sau veterinar autorizate în conformitate cu dispozițiile din Regulamentul (CEE) nr. 2309/93 al Consiliului					39	Proiect de Ordin cu privire la bunele practici de farmacovigilență a produselor medicinale veterinare	Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026					
57	32014R0357	Regulamentul delegat (UE) nr. 357/2014 al Comisiei din 3 februarie 2014 de completare a Directivei 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 726/2004 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește situațiile în care pot fi solicitate studii de eficacitate post-autorizare					44	Proiect de Ordin cu privire la situațiile în care pot fi solicitate studii de eficacitate post-autorizare	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului		Decembrie	2026	66.8	66.8			

58	32014R0699	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 699/2014 al Comisiei din 24 iunie 2014 privind designul pentru logoul comun destinat identificării persoanelor care oferă medicamente spre vânzare la distanță către populație și cerințele tehnice, electronice și criptografice pentru verificarea autenticității acestuia				45	Proiect de Ordin privind designul pentru logoul comun destinat identificării persoanelor care oferă medicamente spre vânzare la distanță către populație și cerințele tehnice, electronice și criptografice pentru verificarea autenticității acestuia	Ordin emis	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026	66.8	66.8			
PRODUSE COSMETICE																		
59	32013R0655	Regulamentul (UE) nr. 655/2013 al Comisiei din 10 iulie 2013 de stabilire a criteriilor comune pentru justificarea mențiunilor utilizate în legătură cu produsele cosmetice				46	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1207/2016 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind produsele cosmetice	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Februarie	2026	234.6	234.6			
60	32013D0674	2013/674/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 25 noiembrie 2013 privind orientările vizând anexa I la Regulamentul (CE) nr. 1223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind produsele cosmetice				46	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1207/2016 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind produsele cosmetice	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Februarie	2026					
61	32009R1223	Regulamentul (CE) nr. 1223/2009 al Parlamentului European și al consiliului din 30 noiembrie 2009 privind produsele cosmetice				47	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea Listelor substanțelor reglementate în produsele cosmetice	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Aprilie	2026	66.8	66.8			
62	32025D1175	Decizia de punere în aplicare (UE) 2025/1175 a Comisiei din 16 iunie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește glosarul denumirilor comune ale ingredientelor utilizate la etichetarea produselor cosmetice și de abrogare a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2022/677 a Comisiei				47	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea Listelor substanțelor reglementate în produsele cosmetice	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Aprilie	2026					
DISPOZITIVE MEDICALE																		
63	32017R0745	Regulamentul (UE) 2017/745 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2017 privind dispozitivele medicale, de modificare a Directivei 2001/83/CE, a Regulamentului (CE) nr. 178/2002 și a Regulamentului (CE) nr. 1223/2009 și de abrogare a Directivelor 90/385/CEE și 93/42/CEE ale Consiliului				48	Proiect de Lege cu privire la dispozitive medicale	Lege adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Octombrie 2026	Decembrie	2026	258.6	258.6			
	32017R0745					49	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aplicarea normelor ce vizează domeniul dispozitivelor medicale pe teritoriul Republicii Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2026	189	189			
64	32017R0746	Regulamentul (UE) 2017/746 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2017 privind dispozitivele medicale pentru diagnostic in vitro și de abrogare a Directivei 98/79/CE și a Deciziei 2010/227/UE a Comisiei				48	Proiect de Lege cu privire la dispozitive medicale	Lege adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Octombrie 2026	Decembrie	2026					
	32017R0746					50	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aplicarea normelor ce vizează domeniul dispozitivelor medicale in vitro pe teritoriul Republicii Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2026	189	189			
65	32022R2346	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2346 al Comisiei din 1 decembrie 2022 de stabilire a unor specificații comune pentru grupele de produse care nu sunt destinate unui scop medical enumerate în anexa XVI la Regulamentul (UE) 2017/745 al Parlamentului European și al Consiliului privind dispozitivele medicale				49	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aplicarea normelor ce vizează domeniul dispozitivelor medicale pe teritoriul Republicii Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2026					
66	32022R2347	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2347 al Comisiei din 1 decembrie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2017/745 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește re clasificarea grupurilor de anumite produse active fără scop medical preconizat				49	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aplicarea normelor ce vizează domeniul dispozitivelor medicale pe teritoriul Republicii Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2026					
67	32022R1107	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1107 al Comisiei din 4 iulie 2022 de stabilire a unor specificații comune pentru anumite dispozitive medicale pentru diagnostic in vitro din clasa D, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/746 al Parlamentului European și al Consiliului				50	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aplicarea normelor ce vizează domeniul dispozitivelor medicale in vitro pe teritoriul Republicii Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2026					
68	32021R2226	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/2226 al Comisiei din 14 decembrie 2021 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2017/745 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește instrucțiunile de utilizare în format electronic a dispozitivelor medicale				48	Proiect de Lege cu privire la dispozitive medicale	Lege adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Octombrie 2026	Decembrie	2026					
	32021R2226					51	Proiect de Ordin privind instrucțiunile de utilizare în format electronic a dispozitivelor medicale	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2026	66.8	66.8			
CONTROLUL TUTUNULUI																		

69	32015D2186	Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/2186 a Comisiei din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unui format pentru transmiterea și punerea la dispoziție a informațiilor privind produsele din tutun [notificată cu numărul C(2015) 8162]	AA- Art.116	RE 2023		52	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârea Guvernului nr. 1065/2016 pentru aprobarea regulamentelor sanitare privind produsele din tutun, produsele conexe, dispozitivele și accesoriile de utilizare, reîncărcare sau încălzire a acestora	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Decembrie	2025	234	234			
70	32015D2183	Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/2183 a Comisiei din 24 noiembrie 2015 de stabilire a unui format comun pentru notificarea țigaretelor electronice și a flaconelor de reumplere [notificată cu numărul C(2015) 8087]	AA-art.116			52	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârea Guvernului nr. 1065/2016 pentru aprobarea regulamentelor sanitare privind produsele din tutun, produsele conexe, dispozitivele și accesoriile de utilizare, reîncărcare sau încălzire a acestora	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Decembrie	2025					
71	32015D1735	Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/1735 a Comisiei din 24 septembrie 2015 privind poziția exactă a avertismentului general și a mesajului de informare pe tutumul de rulat comercializat în pungi/plăciuri		RE 2023		53	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 613/2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind avertismentele de sănătate și etichetarea produselor din tutun, a tutumului destinat rullării în țigarete și a produselor conexe	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Iunie	2026	234	234			
72	32015D1842	Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/1842 a Comisiei din 9 octombrie 2015 privind specificațiile tehnice referitoare la dispoziția, aspectul și forma avertismentelor de sănătate combinate pentru produsele din tutun pentru fumate				53	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 613/2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind avertismentele de sănătate și etichetarea produselor din tutun, a tutumului destinat rullării în țigarete și a produselor conexe	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Iunie	2026					
73	32014L0109	Directiva delegată 2014/109/UE a Comisiei din 10 octombrie 2014 de modificare a anexei II la Directiva 2014/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea galeriei de avertismente ilustrate care trebuie utilizate pe produsele din tutun				53	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 613/2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind avertismentele de sănătate și etichetarea produselor din tutun, a tutumului destinat rullării în țigarete și a produselor conexe	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Iunie	2026					
74	32018D0576	Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/576 a Comisiei din 15 decembrie 2017 privind standardele tehnice pentru elementele de securitate aplicate produselor din tutun	AA-art.116			54	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1427/2007 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de procurare și aplicare a timbelor de acciză/timbelor de consum pe produsele din tutun, cartușele și rezervele pentru țigaretetele electronice inclusiv țigaretetele electronice de unică folosință, preparatele destinate utilizării în cartușele și rezervele pentru țigaretetele electronice de la poziția tarifară 2404, produsele din tutun și înlocuitorii din tutun (amestecuri fără tutun pe baza frunzei de ceai) de la pozițiile tarifare 240399900 și 2404	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CTIF – Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, SV - Serviciul Vamal		Decembrie	2026	800	800			
75	32018R0573	Regulamentul delegat (UE) 2018/573 al Comisiei din 15 decembrie 2017 privind elementele principale ale contractelor de stocare de date care urmează să fie încheiate ca parte a unui sistem de trasabilitate pentru produsele din tutun	AA-art.116			55	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind elementele principale ale contractelor de stocare de date care urmează să fie încheiate ca parte a unui sistem de trasabilitate pentru produsele din tutun	Hotărâre de Guvern adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	CTIF – Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe, SV - Serviciul Vamal		Decembrie	2026	234.6	234.6			
DREPTURILE PACIENTILOR ÎN ASISTENȚA MEDICALĂ TRANSFRONTALIERĂ																		
76	32012L0052	Directiva de punere în aplicare 2012/52/UE a Comisiei din 20 decembrie 2012 de stabilire a unor măsuri pentru facilitarea recunoașterii prescripțiilor medicale emise în alt stat membru				56	Proiect de Ordin cu privire la modificarea Ordinului nr. 960/2012 cu privire la modul de prescriere și eliberare a medicamentelor	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Decembrie	2026	66.8	66.8			
77	32011L0024	Directiva 2011/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2011 privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere				57	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Legii nr. 411/1995 ocrotirii sănătății, Legii nr. 1385/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, Legii nr. 263/2005 cu privire la drepturile pacientului și responsabilitățile pacientului)	Lege adoptată	MS – Ministerul Sănătății	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină	Octombrie 2026	Decembrie	2026	380.6	380.6			
SUBSTANȚE DE ORIGINE UMANĂ -SÎNGE, TESUTURI, CELULE ȘI ORGANE																		
78	32004L0023	Directiva 2004/23/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind stabilirea standardelor de calitate și securitate pentru donarea, obținerea, controlul, prelucrarea, conservarea, stocarea și distribuția țesuturilor și a celulelor umane				58	Proiect de Ordin privind dezvoltarea mecanismului de inspecție și a măsurilor de control privind conformitatea cu standardele de calitate și siguranță pentru substanțele de origine umană, activitățile de la donare până la utilizare la om în vederea asigurării protecției sănătății umane (în special pentru donatori și primitori de SoHO și pentru descendenții care provin din reproducerea asistată medical)	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	AT – Agenția de Transplant		Noiembrie	2025	250	250			
	32004L0023					59	Proiect de Ordin cu privire la modificarea Ordinului nr. 427/2017 cu privire la aprobarea Standardului privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	AT – Agenția de Transplant		Octombrie	2026	360	360			
79	32006L0017	Directiva 2006/17/CE a Comisiei din 8 februarie 2006 de punere în aplicare a Directivei 2004/23/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește anumite cerințe tehnice pentru donarea, obținerea și controlul țesuturilor și celulelor umane, așa cum a fost ultima dată modificată prin Directiva 2012/39/UE a Comisiei din 26 noiembrie 2012.				59	Proiect de Ordin cu privire la modificarea Ordinului nr. 427/2017 cu privire la aprobarea Standardului privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	AT – Agenția de Transplant		Octombrie	2026					

80	32010D0453	2010/453/UE: Decizia Comisiei din 3 august 2010 de stabilire a orientărilor referitoare la modalitățile de inspecție și măsurile de control, precum și la formarea și calificarea agenților, în domeniul țesuturilor și al celulelor umane, prevăzute în Directiva 2004/23/CE a Parlamentului European și a Consiliului [notificată cu numărul C(2010) 5278]				60	Proiect de Ordin privind dezvoltarea mecanismului de inspecție și a măsurilor de control privind conformitatea cu standardele de calitate și siguranță pentru substanțele de origine umană, activitățile de la donare până la utilizare la om în vederea asigurării protecției sănătății umane (în special pentru donatorii și primitori de SoHO și pentru descendenții care provin din reproducerea asistată medical)	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	AT – Agenția de Transplant		Noiembrie	2025	66.8				
81	32006L0086	Directiva 2006/86/CE a Comisiei din 24 octombrie 2006 de punere în aplicare a Directivei 2004/23/CE a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la cerințele de trasabilitate, notificarea reacțiilor și a incidentelor adverse grave, precum și la anumite cerințe tehnice pentru codificarea, prelucrarea, conservarea, stocarea și distribuția țesuturilor și a celulelor umane, așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2015/365				59	Proiect de Ordin cu privire la modificarea Ordinului nr. 427/2017 cu privire la aprobarea Standardului privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	AT – Agenția de Transplant		Octombrie	2026					
82	32010L0053	Directiva 2010/53/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 iulie 2010 privind standardele de calitate și siguranță referitoare la organele umane destinate transplantului				59	Proiect de Ordin cu privire la modificarea Ordinului nr. 427/2017 cu privire la aprobarea Standardului privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	AT – Agenția de Transplant		Octombrie	2026					
83	52012XG122102	Concluziile Consiliului privind donarea și transplantul de organe (2012/C 396/03)				59	Proiect de Ordin cu privire la modificarea Ordinului nr. 427/2017 cu privire la aprobarea Standardului privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	AT – Agenția de Transplant		Octombrie	2026					
	52012XG122102					61	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 386/2010 cu privire la instituirea Agenției de Transplant în scopul creării rețelei naționale de coordonare în domeniul transplantului după model european	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	AT – Agenția de Transplant		Noiembrie	2025	151.6	151.6			
84	32024R1938	Regulamentul (UE) 2024/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 privind standardele de calitate și siguranță pentru substanțele de origine umană destinate utilizării la om și de abrogare a Directivelor 2002/98/CE și 2004/23/CE				62	Plan de acțiuni privind alierea la Regulamentul (UE) 2024/1938	Plan de acțiuni aprobat	MS – Ministerul Sănătății			August	2026	66.8	66.8			
MALADII TRANSMISIBILE																		
85	32022R2372	Regulamentul (UE) 2022/2372 al Consiliului din 24 octombrie 2022 privind un cadru de măsuri pentru asigurarea furnizării contramăsurilor medicale necesare în situații de criză în cazul unei urgențe de sănătate publică la nivelul Uniunii				63	Proiect de Ordin privind asigurarea contramăsurilor medicale necesare în situații de criză în cazul unei urgențe de sănătate publică	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Decembrie	2025	66.8	66.8			
86	32025R0179	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/179 al Comisiei din 31 ianuarie 2025 privind colectarea și transmiterea datelor analitice moleculare în cadrul anchetelor epidemiologice privind focarele de toxinfecție alimentară în conformitate cu Directiva 2003/99/CE a Parlamentului European și a Consiliului				64	Proiect de Ordin privind colectarea și transmiterea datelor analitice moleculare în cadrul anchetelor epidemiologice privind focarele de toxinfecție alimentară	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Decembrie	2026	66.8	66.8			
87	32014D0504	2014/504/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 25 iulie 2014 de punere în aplicare a Deciziei nr. 1082/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la modelul pentru furnizarea informațiilor privind planificarea pregătirii și reacției în legătură cu amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate				65	Proiect de Ordin cu privire la modelul pentru furnizarea informațiilor privind planificarea pregătirii și reacției în legătură cu amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Noiembrie	2026	66.8	66.8			
CANCER																		
88	32022H121301	Recomandare a Consiliului din 9 decembrie 2022 privind consolidarea prevenirii prin depistare timpurie: O nouă abordare a UE privind screeningul pentru depistarea cancerului, care înlocuiește Recomandarea 2003/878/CE a Consiliului 2022/C 473/01				66	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la Programul național de control al cancerului	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Martie	2026	234.6	234.6			
89	52021DC0044	COMUNICARE A COMISIEI CATRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU Planul european de combatere a cancerului				66	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la Programul național de control al cancerului	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Martie	2026					
BOLI RARE																		
90	52008DC0679	Comunicarea Comisiei către Parlamentul european, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor - Bolile rare: o provocare pentru Europa [SEC(2008)2713] [SEC(2008)2712]				67	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la crearea registrului național al pacienților cu boli rare, în conformitate cu practicile europene pentru colectarea datelor și schimbul de informații	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2027	189.6	189.6			
	52008DC0679					68	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru integrarea și implementarea clasificării și codificării ORPHA a bolilor rare în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	189				
E-SĂNĂTATE																		
91	52018DC0233	Comunicare a comisiei către parlamentul european, consiliu, comitetul economic și social european și comitetul regiunilor, privind modalitățile de a face posibilă transformarea digitală a serviciilor de sănătate și de asistență în cadrul pieței unice digitale, autonomizarea cetățenilor și construirea unei societăți mai sănătoase			GP - Planul de creștere economică	69	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea metodologiei pentru procesarea și schimbul electronic al datelor de sănătate	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	256.6	66.8			189.8
	52018DC0233				GP - Planul de creștere economică	70	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la crearea entității naționale pentru e-Sănătate	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2025	1189	189			1000

	52018DC0233			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	71	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea conceptului tehnic și regulamentului al Dosarul Electronic de Sănătate (DES)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	288.9	189		99.9
	52018DC0233				GP - Planul de creștere economică	72	Proiect de Ordin cu privire la standardizarea și guvernanța datelor în sănătate (model de date, codificare, terminologii, inclusiv ICD-11, etc)	Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	206.6	66		140.6
92	32019D1765	Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/1765 a Comisiei din 22 octombrie 2019 de stabilire a normelor pentru înființarea, gestionarea și funcționarea rețelei de autorități naționale responsabile cu e-sănătatea și de abrogare a Deciziei de punere în aplicare 2011/890/UE			GP - Planul de creștere economică	70	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la crearea entității naționale pentru e-Sănătate	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2025				
93	32025R0327	Regulamentul (UE) 2025/327 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2025 referitor la spațiul european al datelor privind sănătatea și de modificare a Directivei 2011/24/UE și a Regulamentului (UE) 2024/2847				73	Plan de acțiuni privind alinierea la Regulamentul (UE) 2025/327	Plan de acțiuni aprobat	MS – Ministerul Sănătății	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Iulie	2026	66.8			
	32025R0327					70	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la crearea entității naționale pentru e-Sănătate	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2025				
	32025R0327					74	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la datele secundare în sănătate	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2027				
EVALUAREA TEHNOLOGIILOR MEDICALE																	
94	32021R2282	Regulamentul (UE) 2021/2282 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 decembrie 2021 privind evaluarea tehnologiilor medicale și de modificare a Directivei 2011/24/UE				75	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la instituirea mecanismului național de evaluare a tehnologiilor medicale	Hotărâre de Guvern adoptată	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină	MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2025	172.6	172.6		
95	32024R1381	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1381 al Comisiei din 23 mai 2024 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) 2021/2282 privind evaluarea tehnologiilor medicale, a normelor procedurale care vizează interacțiunea din cursul pregătirii și actualizării evaluărilor clinice comune ale medicamentelor de uz uman la nivelul Uniunii, schimbul de informații despre ele și participarea la ele, precum și a modelelor pentru respectivele evaluări clinice comune			GP - Planul de creștere economică	76	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea metodologiei de evaluare a tehnologiilor medicale	Ordin emis	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină		Martie	2026		172.6	172.6		

ANEXA B														
NR. D/O	COD UNIC IDENTIFICABIL	ACTIUNE	REFERINȚĂ LA ACTIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
NR. D/O	COD UNIC IDENTIFICABIL	ACTIUNE	REFERINȚĂ LA ACTIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 2. PIAȚA INTERNĂ														
CAPITOLUL 1. LIBERA CIRCULAȚIE A BUNURILOR														
1		Semnarea Acordului privind evaluarea conformității și acceptarea produselor industriale în sectoarele echipamente de joasă tensiune și compatibilitatea electromagnetică	02008R0765-20210716 32008D0768 02012R1025-20230709	AA-Art.174, anexa XVI	RE 2023, RE 2024	GP - Planul de creștere economică	Acord semnat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Ianuarie	2027	960.00	960.00		
2		Instituirea punctelor de informare pentru produse, stabilite la art. 9 din Legea nr. 123/2025 privind recunoașterea reciprocă a mărfurilor comercializate în mod legal în statele membre ale Uniunii Europene	32019R0515		RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	7 puncte de informare instituite	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026	2,350.00			2,350.00
3		Examinarea legislației naționale în scopul identificării neconformităților ce țin de îndeplinirea obligațiilor în temeiul articolelor 34 – 36 din TFUE: - consolidarea listei actelor normative privind mărfurile care conțin prevederi neammonizate, - identificarea tipul de neconformitate, - identificarea măsurilor pentru îndeplinirea obligațiilor în temeiul articolelor 34 – 36 din TFUE	32019R0515		RE 2023, RE 2025	CR	Expertiză efectuată, acte normative modificate/abrogate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MA – Ministerul Apărării, MAE– Ministerul Afacerilor Externe, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MC – Ministerul Culturii, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MEH – Ministerul Energiei, MF – Ministerul Finanțelor, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MJ – Ministerul Justiției, MM – Ministerul Mediului, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MS – Ministerul Sănătății	Septembrie	2026	18,900.00	18,900.00		
4		Elaborarea de către autoritățile competente naționale a procedurilor pentru evaluarea mărfurilor care sunt comercializate în mod legal într-un stat membru UE, cu specificarea condițiilor de acceptare și respectiv motivele de refuz, retragere sau suspendare de la comercializare a produselor de pe piața din Republica Moldova	32019R0515		RE 2023, RE 2025	CR	Proceduri elaborate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MM – Ministerul Mediului, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MS – Ministerul Sănătății, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Iulie	2026	1,890.00	1,890.00		
5		Intensificarea dialogului cu mediul de afaceri pentru a crește gradul de conștientizare a drepturilor conferite de TFUE - elaborarea programelor de sprijin și instruire pentru mediul de afaceri	32019R0515		RE 2023, RE 2025	CR	Nr. evenimente desfășurate Nr. programe elaborate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Februarie	2027	250.00			
6		Dezvoltarea Sistemului informațional Registrul circulației bunurilor culturale mobile	32014I.0060	AA-Cap. 25 art. 132	RE 2024, RE 2025	CR	Sistem informațional creat și funcțional din data aderării	MC – Ministerul Culturii	Octombrie	2027	600.00			386.40
7		Stabilirea instituțiilor responsabile cu atribuții în domeniul omologării și supravegherii pieței pentru vehiculele rutiere	7	AA, ANEXA XVI		CR	Autoritate/instituție desemnată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Septembrie	2027	207.90	207.90		
8		Crearea capacităților administrative, în vederea implementării procedurilor de omologare	7	AA, ANEXA XVI	RE 2025	CR	Directie creată; Numărul de personal angajat, instruit și calificat în domeniu	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2026-2027	1,872.30			1,872.30
9		Crearea Serviciului de supraveghere a pieței în cadrul Agenției Naționale Transport Auto, în vederea dezvoltării capacității instituționale și instruirii personalului pe domeniul supravegherii pieței.	7	AA, ANEXA XVI	RE 2025	CR	Serviciu creat; Numărul de personal angajat, instruit și calificat în domeniu	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Decembrie	2026-2027	936.10			936.10
10		Desemnarea unei entități în competența căreia vor fi plasate sarcinile de serviciu tehnic	7	AA, ANEXA XVI	RE 2025	CR	Entitatea identificată și desemnată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Martie	2027	75.20			75.20

ANEXA B														
NR. D/O	COD UNIC IDENTIFICABIL	ACTIUNE	REFERINȚĂ LA ACTIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
11		Dotarea Serviciului tehnic cu instrumente și utilaje de control, pentru asigurarea testării vehiculelor agricole și forestiere precum și componentele acestora, în scopul determinării conformității	7	AA, ANEXA XVI	RE 2025	CR	Serviciu tehnic funcțional și dotat cu instrumente și utilaje de control	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Martie	2027	1,200.00			1,200.00
12		Crearea unei subdiviziuni responsabile de: ascensoare, echipamente sub presiune, vase sub presiune, mașini industriale, emisia de zgomot în mediu de către echipamente destinate utilizării în aer liber	14, 15, 23 , 24	AA, ANEXA XVI	RE 2025, RE 2024	CR	Numărul de personal angajat, instruit și calificat în domeniu	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2026	4,909.20			4,909.20
13		Instituirea Serviciului omologare și supravegherea pieței în cadrul ISST Intehagro, în vederea dezvoltării capacității instituționale și instruirea personalului pe domeniul omologării și supravegherea pieței.	18	AA – Art. 173 alin. (1), art. 174, Anexa XVI	RE 2025, RE 2024	CR	Serviciu instituit; Numărul de personal angajat, instruit și calificat în domeniu	ISST INTEHAGRO - Inspectoratul de Stat petru Supraveghere Tehnică	Decembrie	2026	2,088.40			2,088.40
14		Desemnarea unei entități în competența căreia vor fi plasate sarcinile de serviciu tehnic	18	AA – Art. 173 alin. (1), art. 174, Anexa XVI	RE 2025, RE 2024	CR	Entitatea identificată și desemnată	ISST INTEHAGRO - Inspectoratul de Stat petru Supraveghere Tehnică	Decembrie	2026-2027	75.20			75.20
15		Dotarea Serviciului tehnic cu instrumente și utilaje de control, pentru asigurarea testării vehiculelor agricole și forestiere precum și componentele acestora, în scopul determinării conformității	18	AA – Art. 173 alin. (1), art. 174, Anexa XVI	RE 2025, RE 2024	CR	Serviciu tehnic funcțional și dotat cu instrumente și utilaje de control	ISST INTEHAGRO - Inspectoratul de Stat petru Supraveghere Tehnică	Martie	2027	1,200.00			1,200.00
16		Acreditarea ISST Intehagro pe domeniului de omologare, conform prevederilor Legii nr. 235/2011	18	AA – Art. 173 alin. (1), art. 174, Anexa XVI	RE 2025, RE 2024	CR	Instituție acreditată în domeniu	ISST INTEHAGRO - Inspectoratul de Stat petru Supraveghere Tehnică	Martie	2027	98.20			98.20
17		Elaborarea studiului de fezabilitate privind necesitatea dotării laboratoarelor pentru metode noi de testare conform cerințelor pieței Republicii Moldova	02008R0765-20210716 32008D0768		RE 2025, RE 2024	GP - Planul de creștere economică, CR	Cel puțin 5 metode noi de testare sunt introduse și efectuate de laboratoarele moldovenești în conformitate cu standardele europene în sectoarele industriale prioritare identificate în Programul de dezvoltare industrială.	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026	40,000.00			40,000.00
18		Elaborarea Metodologiei referitoare la transmiterea informațiilor la nivel național între Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și autoritățile cu funcție de reglementare	32015L1535		RE 2025	CR	Ordin aprobat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	August	2026	189.10	189.10		
19		Stabilirea persoanelor responsabile de transmiterea informației privind obstacolele care pot provoca perturbări grave ale liberei circulații a mărfurilor între Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene	31998R2679		RE 2025	CR	Numărul de personal desemnat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Septembrie	2026	1,890.00	1,890.00		
20		Stabilirea persoanelor responsabile de punerea în aplicare a principiilor care guvernează Rețeaua de soluționare a problemelor intervenite pe piața națională (SOLVIT)	2		RE 2025	CR	Numărul de personal desemnat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Ianuarie	2027	200.00	200.00		
21		Instituirea punctelor unice de contact și biroului central de legătură cu Comisia Europeană și statele membre	22		RE 2025	CR	Puncte instituite	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Ianuarie	2027	2,300.00	2,300.00		
22		Obținerea statutului de membru cu drepturi depline a organizațiilor europene de standardizare CEN, CENELEC	02012R1025-20230709		RE 2025	CR	Statut de membru obținut	ISM – Institutul de Standardizare din Moldova	Iunie	2026	3,000.00	3,000.00		
23		Asigurarea participării reprezentanților mediului de afaceri în Comitetul tehnic de Standardizare în scopul implementării standardelor europene	02012R1025-20230709		RE 2025	CR	Platformă de comunicare cu mediul de afaceri implementată și funcțională	ISM – Institutul de Standardizare din Moldova	Decembrie	2026	0.00	0.00		
24		Participarea la grupul de lucru E01360 Expert grup on toys safety	32009L0048&qid=1762505486472			CR	Nr. de participări	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Ianuarie	2026-2028	32.00	32.00		
25		Participarea la grupurile de lucru a Cooperării europene în metrologie legală WELMEC (INM)	32014L0032 32014L0031 31980L0181 31976L0211 31975L0107			CR	Nr. de participări	INM - Institutul Național de Metrologie	Ianuarie	2026-2028	350.00	350.00		
26		Consolidarea capacităților instituțiilor publice (MOLDAC, INM, ISM)	02008R0765-20210716 32008D0768 02012R1025-20230709 .		RE 2025	CR	Instituții publice funcționale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Ianuarie	2026-2028	50,000.00	46,000.00		4.00
27		Crearea comitetelor tehnice de standardizare naționale în domeniile prioritare pentru economia națională	26		RE 2025	CR, GP - Planul de	4 comitete tehnice de standardizare naționale create	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026	600.00	600.00		

ANEXA B														
NR. D/O	COD UNIC IDENTIFICABIL	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACTIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
28		Dezvoltarea Sistemului informațional național de informare și comunicare pentru supravegherea pieței	41		RE 2025	CR	Sistem pilotat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Ianuarie	2027	800.00	800.00		

NR. D/O	COD UNIC IDENTIFICABIL	ACTIUNE	REFERINȚĂ LA ACTIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 2. PIAȚA INTERNĂ														
CAPITOLUL 2 LIBERA CIRCULAȚIE A LUCRĂTORILOR														
1		Organizarea instruirilor destinate specialiștilor ANOFM pentru asigurarea aplicării eficiente a prevederilor stabilite prin Legea nr. 200/2025 privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor acestora.				CR- Criteriul de Referință	100% angajați din cadrul ANOFM instruiți	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, IGM – Inspectoratul General pentru Migrație, ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Iunie	2026	200.0			200.0
2		Instruirea angajaților autorităților publice în vederea asigurării tratamentului egal al cetățenilor UE și al membrilor familiilor acestora în exercitarea drepturilor prevăzute de Legea nr. 200/2025 privind libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor acestora în Republica Moldova				CR- Criteriul de Referință	Numărul de angajați din sectorul public instruiți	Consiliul pentru Egalitate		2027-2029	200.0			
3		Instruirea angajaților Consiliului pentru egalitate în domeniul asigurării egalității de tratament lucrătorilor cetățeni ai Uniunii Europene și membrilor familiilor acestora (implementării Legii 200/2025)				CR- Criteriul de Referință	100% angajați cu atribuții în domeniul instruiți	Consiliul pentru Egalitate	Iunie	2027	100.0			
4		Aprobarea procedurii interne standard de operare pentru documentarea cetățenilor UE și a membrilor familiilor acestora cu carte de rezidență				CR- Criteriul de Referință	Procedură de operare standard operațională elaborată și aprobată	IGM – Inspectoratul General pentru Migrație	Martie	2026	56.6	56.6		
5		Asigurarea interoperabilității dintre Sistemului Informațional (Piața muncii) al ANOFM și platforma EURES pentru a asigura compensarea în implementarea Regulamentului 589/2016 EURES	4		RE 2023, RE 2024, RE 2025		Sistem informațional dezvoltat	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Noiembrie	2028	817	427		390.0
6		Instruirea angajaților ANOFM privind aspectele de funcționalitate și utilizare a portalului/rețelei EURES	4		RE 2023, RE 2024, RE 2025		100% angajați din cadrul ANOFM instruiți	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Decembrie	2028	200.0			200.0
7		Revizuirea descrierii locurilor de muncă declarate pe portalul angajat.md , corespunzător criteriilor EURES	4		RE 2023, RE 2024, RE 2025		Introducerea criteriilor reglementate EURES pentru toate locurile de munca plasate pe portalul ANOFM: angajat.md	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Noiembrie	2028	279.0	179		100.0
8		Elaborare cerințe minime privind prelucrarea datelor cu caracter personal în contextul schimbului de date cu EURES	4		RE 2023, RE 2024, RE 2025		Formular de prelucrare a datelor cu caracter personal elaborat	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Noiembrie	2028	25.0			25.0
9		Elaborarea tabelelor de corelare a aptitudinilor, competențelor și ocupațiilor naționale cu clasificatorul european (EURES)	4		RE 2023, RE 2024, RE 2025		2 Tabele de corelare elaborate	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Noiembrie	2026	543.7	0	543.7	
10		Negocierea proiectelor de acorduri în domeniul securității sociale și a aranjamentelor privind aplicarea Acordurilor în domeniul securității sociale	12		RE 2024, RE 2025		Număr de acorduri încheiate cu state membre UE; Număr de aranjamente de implementare a Acordurilor încheiate cu state membre UE	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale	Decembrie	2026-2027	1862	1862		
11		Interconectarea sistemelor de securitate socială ale statelor membre ale UE cu sistemul de securitate socială din RM	12, 13		RE 2025		Sistemul Informațional „Protecția Socială” interconectat cu Sistemul Informațional „ESSI” prin intermediul platformei de interoperabilitate Infrastructurii IT pentru EESSI dezvoltată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, STISC – Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică, CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MF – Ministerul Finanțelor, MS – Ministerul Sănătății,	Decembrie	2027	2875		2875	

NR. D/O	COD UNIC IDENTIFICABIL	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 2. PIAȚA INTERNĂ														
CAPITOLUL 2 LIBERA CIRCULAȚIE A LUCRĂTORILOR														
12		Organizarea instruirilor pentru angajații autorităților implicate în aplicarea în mod eficient a aquis-ului UE privind coordonarea sistemelor de securitate socială, inclusiv utilizarea EESSI			RE 2025		2 instruiuri organizate	CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MS – Ministerul Sănătății, MF – Ministerul Finanțelor, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea	Decembrie	2026-2028	200	0		
13		Crearea unui compartiment pe pagina web oficială a CNAM privind „Integrare UE”, care va reflecta toate reglementările normative aprobate și progresul realizat în domeniul de referință	15		RE 2024		Pagina oficială creată	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină	Noiembrie	2026	200			200
14		Realizarea unui studiu de fezabilitate privind impactul introducerii Cardului European de Asigurări de Sănătate (CEAS) asupra finanțelor publice			RE 2025	CR- Criteriul de R	Studiu de fezabilitate realizat	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină, MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	195			
15		Dezvoltarea modului dedicat Cardului European de Asigurări Sociale de Sănătate (CEAS) în cadrul Sistemului Informațional al Asigurării Obligatorii de Asistență Medicală (SIAOAM) pentru emiterea și gestionarea eficientă a cardului.	15		RE 2024, RE 2025		Modul dezvoltat	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină	Decembrie	2027	5000			5000
16		Revizuirea și ajustarea procedurilor administrative interne ale Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în conformitate cu noile cerințe, pentru asigurarea implementării Cardului European de Asigurări de Sănătate (CEAS).			RE 2025	CR- Criteriul de R	Procedurile interne revizuite și aprobate	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină, MS- Ministerul Sănătății	Iunie	2029	31			
17		Organizarea sesiunilor de instruire pentru angajații CNAM și ai altor autorități relevante cu privire la utilizarea platformei EESSI și gestionarea documentelor electronice legate de coordonarea asigurărilor de sănătate			RE 2025	CR- Criteriul de R	Numărul angajaților din cadrul CNAM și ai altor autorități relevante instruiți	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină, MS- Ministerul Sănătății		2029-2030	1010			
18		Elaborarea documentației tehnice pentru asigurarea interoperabilității între sistemul informatic „SAOAM” și sistemul electronic de schimb de informații privind securitatea socială (EESSI)			RE 2025	CR- Criteriul de R	Documentația tehnică pentru asigurarea interoperabilității între sistemul informatic „SAOAM” și sistemul electronic de schimb de informații privind securitatea socială (EESSI) elaborată	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină, AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2029	500			
19		Desfășurarea campaniei naționale de informare publică privind beneficiile pensilor facultative				CR- Criteriul de R	1 campanie de informare publică desfășurată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		2027-2029	850		850	
20		Dezvoltarea Sistemului Informațional „E-Social”	30			GP - Planul de creștere economică	Sistemul Informațional dezvoltat și implementat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Iunie	2027	80000			80000
21		Elaborarea notei analitice privind accesul cetățenilor statelor membre ale UE la funcțiile publice în Republica Moldova, incluzând analiza cadrului național, prezentarea jurisprudenței relevante a CJUE și definirea condițiilor de eligibilitate și a mecanismelor de implementare			RE 2025		Nota analitică elaborată	CS – Cancelaria de Stat, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	August	2026	10	10		

NR. D/O	ACTIUNE	REFERINȚĂ LA ACTIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INTITUTIA RESPONSABILA	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 2 - PIATĂ INTERNĂ													
Capitolul 3 - Dreptul de stabilire și libertatea de a presta servicii													
1	Elaborarea Raportului privind analiza cadrului normativ național în ceea ce privește alinierea legislației sectoriale la prevederile Directivei 2006/123/CE (Legii nr. 282/2024)	1		RE 2025	CR - Criteriu de referință	Raport Elaborat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Martie	2026	20.00	20.00		
2	Aprobarea prin Hotărâre de Guvern a Foi de parcurs " Implementarea Legii nr. 282/2024 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii"	1	AA, Cap. 3	RE 2024, RE 2025	CR - Criteriu de referință	Foae de parcurs aprobată prin hotărâre de Guvern	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Aprilie	2026	90.00	30.00		60.00
3	Implementarea Foi de parcurs "Implementarea Legii nr. 282/2024 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii"	1		RE 2024, RE 2025	CR - Criteriu de referință	Număr legi aprobate/modificate Număr hotărâri de Guvern aprobate/modificate Gradul de implementare a acțiunilor	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026-2027	190.00	30.00		160.00
4	Reconfigurarea funcționalităților Portalului guvernamental al serviciilor publice necesare îndeplinirii rolului de Ghișeu Unic	1		RE 2025		100% din funcționalitățile Portalului reconfigurate în concordanță cu cerințele Ghișeului Unic	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Septembrie	2027	10000.00			10000.00
5	Aprobarea Programului de dezvoltare a serviciilor poștale moderne și competitive	16				Program aprobat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Martie	2026	129.10	129.10		
6	Implementarea Programului de dezvoltare a serviciilor poștale moderne și competitive	16				Număr legi aprobate/modificate Număr hotărâri de Guvern aprobate/modificate Gradul de implementare a acțiunilor	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026-2029	481516.00	77275.00		404241.00
7	Instruirea cadrelor pe resurse umane din domeniul medical privind certificarea	8			GP - Planul de creștere economică	Cel puțin 80% din cadre pe resurse umane instruite	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2027	3465.40			3465.40
8	Instituirea unității de certificare a cadrelor medicale	8			GP - Planul de creștere economică	Subdiviziune instituită în cadrul CNEAS responsabilă de certificarea medicilor	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2027	976.00	976.00		
9	Dezvoltarea și implementarea de noi module SIERUSS	9			GP - Planul de creștere economică	Modul dezvoltat și implementat	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2027	6000.00	6000.00		
10	Aprobarea listei profesiilor reglementate, cu descrierea activităților specifice fiecărei profesii și fundamentarea necesității reglementării acestora.	4			CR - Criteriu de referință	Lista profesiilor reglementate adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026	100.00	100.00		
11	Elaborarea, coordonarea interinstituțională și aprobarea programelor de studii aliniate la criteriile minime de formare, în conformitate cu prevederile HG nr. 485/2025	4			CR - Criteriu de referință	Programe de studii coordonate/aprobate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026	70.00	70.00		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 2. PIAȚA INTERNĂ													
CAPITOLUL 4 LIBERA CIRCULAȚIE A CAPITALULUI													
1	Elaborarea planului de acțiuni în vederea asigurării liberalizării circulației capitalului conform domeniului de competență a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare			RE 2025		Plan elaborat și aprobat prin Ordinul MAIA	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Martie	2026	26			
2	Organizarea consultărilor publice cu asociațiile de fermieri, experți în dezvoltare durabilă la subiectul liberalizării circulației capitalului pe domeniul de competență al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare			RE 2025		Consultări organizate	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Mai	2026	16,5			
3	Analiza valorii comisioanelor percepute comercianților, prin care se vor urmări efectele plafonării comisioanelor interbancare aprobate prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 100 din 22.05.2023	<u>32015R0751</u>				Analiză anuală efectuată	BNM – Banca Națională a Moldovei	Ianuarie	2026-2027	117,3			
4	Sesiuni de instruire în domeniul anticorupție					Număr de personal instruit	CNA – Centrul Național Anticorupție BNM – Banca Națională a Moldovei		2026-2027	ND (acoperit integral din bugetul BNM)			
5	Implementarea recomandărilor din Raportul de evaluare a transparenței Băncii Naționale a Moldovei de către FMI					Recomandări implementate	BNM – Banca Națională a Moldovei		2026-2027	ND (acoperit integral din bugetul BNM)			

	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 2. PIAȚA INTERNĂ													
CAPITOLUL 6 DREPTUL SOCIETĂȚILOR COMERCIALE													
1	Dezvoltarea și implementarea unui nou sistem informațional Registrul de Stat a Unităților de Drept		Titlul IV, Capitolul 3, Art.28	RE 2024	GP - Planul de creștere economică	sistem informațional funcțional	ASP – Agenția Servicii Publice	Decembrie	2025	11 170		11 170	
2	Angajare personal pentru funcțiile vacante la Consiliul de Supraveghere Publică a Auditului conform Statelor de personal			RE 2025		număr de personal angajat și instruit	CSPA - Consiliul de Supraveghere Publică a Auditului	Aprilie	2026				

NR. D/O	COD UNIC IDENTIFICABIL	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 2. PIAȚA INTERNĂ														
CAPITOLUL 7 DREPTUL PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE														
1		Digitalizarea și modernizarea serviciilor în domeniul protecției juridice a proprietății intelectuale			RE 2025		Sistemul Informațional e-AGEPI pentru depunerea cererilor obiectelor de proprietate intelectuală dezvoltat Sistemul Informațional e-AGEPI testat și lansat în producție Rată de digitalizare a serviciilor în domeniul protecției juridice a proprietății intelectuale - 100%	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		2025-2027	10000	300		
2		Implementarea Planului Național de Acțiuni pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală;			RE 2025	CR-Criteriul de Referință	100% acțiuni realizate	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Decembrie	2026-2027	6480	480	6000	
3		Consolidarea capacității instituționale a Observatorului respectării drepturilor de proprietate intelectuală prin extinderea membrilor Observatorului;			RE 2025		Componenta Observatorului extinsă cu noi membri și membri observatori: reprezentanți ai ANSA, CNA, asociațiilor titularilor de drepturi.	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Aprilie	2026	35	35		
4		Îmbunătățirea mecanismului de colectare și analiză a datelor privind aplicarea drepturilor de PI prin armonizarea indicatorilor statistici cu practicile EUIPO și Eurostat;			RE 2025	CR-Criteriul de Referință	Indicatori statistici cu armonizați la practicile EUIPO și Eurostat; Raport național privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova publicat.	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Iunie	2026	135	35	100	
5		Dezvoltarea unui program de instruire în domeniul PI (în format online), pentru judecători, etc.,			RE 2025		Program de instruire online operațional.	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Iunie	2026	480	200	280	
6		Consolidarea capacității instituționale și operaționale a organizațiilor de gestiune colectivă (OGC) prin dezvoltarea competențelor profesionale de colectare și distribuire a remunerației			RE 2025		2 instruiți organizate pentru OGC-uri	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Septembrie	2026	200	60	140	
7		Consolidarea dialogului dintre OGC-uri și utilizatori, pe platforma AGEPI, în vederea facilitării procesului de negociere, actualizare și aprobare a metodologiilor de stabilire și repartizare a remunerațiilor			RE 2025		2 reuniuni organizate pe platforma AGEPI pentru OGC-uri și utilizatori.	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	August	2026	80	20	60	
8		Desfășurarea unei Campanii naționale de informare și sensibilizare privind noul cadru normativ al drepturilor de autor și al gestiunii colective pentru radiodifuzori, operatori de cablu, instituții culturale, biblioteci, universități și publicul larg, privind aplicarea corectă a cadrului legislativ și obligațiile de plată a remunerațiilor.			RE 2025		Campanie organizată (cel puțin 4 evenimente desfășurate).	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Decembrie	2026	480	200	280	
9		Semnarea unui Memorandum de Înțelegere dintre AGEPI și EUIPO			RE 2025		Memorandum semnat	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Iulie	2026	40	40		
10		Instruirea personalului AGEPI în domeniul PI privind aplicarea prevederilor din actele UE neapuse (în domeniul mărcilor, desenelor, brevetelor de invenție, soiurilor de plante, topografiilor produselor semiconductoare)			RE 2025		4 instruiți organizate. 70% din examinatori instruiți în cadrul sesiunilor de instruire organizate de AGEPI, EUIPO, OEB, OMPI, etc.;	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Decembrie	2026	1300	1300		
11		Alinierea procedurilor AGEPI la standardele EUIPO			RE 2025		Implementarea unei practici comune în domeniul mărcilor elaborate în comun cu EUIPO	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	August	2026	80	40	40	

12		Înstruirea specialiștilor AGEPI cu privire la procedurile de anulare și decedare în domeniul marilor	32015L2436		RE 2025		Înstruire organizată. 10 persoane instruite	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Iunie	2026	480	200	280	
13		Creșterea nivelului de informare și conștientizare privind sistemul de protecție a secretelor comerciale			RE 2025		2 materiale informative privind protecția secretelor comerciale elaborate. Informația difuzată în cadrul a 5 evenimente de informare în domeniul PI.	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Septembrie	2026	208	208		
14		Înțelegerea în Organizația Europeană de Brevete (OEB)			RE 2025		Participarea la 2 sedințe ale Consiliului de Administrare a OEB. Acord de colaborare dintre AGEPI și OEB semnat.	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	August	2026	360	360		
15		Realizarea unui Studiu de fezabilitate privind aderarea Republicii Moldova la Sistemul Brevetului Unitar	32012R1257		RE 2025		Studiu realizat.	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Decembrie	2026	480	80	400	
16		Elaborarea și implementarea unui pachet integrat de măsuri anticorupție instituțională în cadrul AGEPI, care include Registrul consolidat al riscurilor și oportunităților, Inventarul funcțiilor sensibile și Planul de gestiune a funcțiilor sensibile					Registrul consolidat al riscurilor și oportunităților: elaborat și aprobat; Inventarul funcțiilor sensibile: realizat; Planul de gestionare a funcțiilor sensibile: elaborat și implementat	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Decembrie	2026	146	146		
17		Înstruirea continuă a personalului AGEPI în conformitate cu cele mai recente standarde și bune practici anticorupție ale UE					O sesiune anuală de instruire anticorupție desfășurată pentru angajații AGEPI. 100% de angajații AGEPI încadrați în funcții sensibile instruiți.	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Iunie	2026	11	11		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXAA	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 2. PIAȚA INTERNĂ													
CAPITOLUL 8 - POLITICA ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI													
1	Instituirea și operaționalizarea unui mecanism interinstituțional pentru inventarierea, actualizarea și evaluarea conformității schemelor de ajutor de stat, în vederea asigurării transparenței, acurateței și alinierii la acquis-ul UE.	34		RE 2024, RE 2023, RE 2025	CR	Inventarul Ajutoarelor de stat întocmit și menținut	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026	189.09			189.09
2	Elaborarea raportului privind ajutoarele de stat	34,35		RE 2025, RE 2023, RE 2024	CR	Raport anual privind ajutoarele de stat acordate Republicii Moldova pentru anul precedent prezentat Parlamentului, plasat pe site-ul web al CC, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova	CC – Consiliul Concurenței	Decembrie	2026-2027	189.09	189.09		
3	Publicarea informațiilor despre măsurile de ajutor de stat acordate	34		RE 2025, RE 2023, RE 2024	CR	Ghid privind publicarea informațiilor despre măsurile de ajutor de stat notificate elaborat. 100% informații publicate	CC – Consiliul Concurenței	Decembrie	2026-2027	66.08			66.08
4	Desfășurarea campaniilor de informare și conștientizare			RE 2023, RE 2024		2 campanii de informare desfășurate anual,	CC – Consiliul Concurenței	Decembrie	2026-2027	681.00			681.00
5	Desfășurarea evenimentelor de advocacy în domeniul concurenței			RE 2023, RE 2024		Min 20 de entități instruite anual; min 150 de persoane instruite anual	CC – Consiliul Concurenței	Decembrie	2026-2027	80.00			80.00
6	Creșterea capacității operaționale a echipelor de inspecție prin dotarea cu instrumente criminalistice compatibile cu cele utilizate de autoritățile de concurență din statele membre ale UE	1		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	2 seturi de echipament specializat achiziționate	CC – Consiliul Concurenței	Iunie	2026	5922.00			5922.00
7	Operaționalizarea „camerei de date” pentru acordarea accesului la informația confidențială (secrete de afaceri și alte informații confidențiale) obținută în cadrul procedurilor desfășurate de Consiliul Concurenței	1,24		RE 2025	CR	„Cameră de date” funcțională	CC – Consiliul Concurenței	Decembrie	2027	300.00			300.00
8	Actualizarea Sistemului Informațional Automatizat „Registru Ajutoarelor de Stat”, inclusiv prin dezvoltarea Registrului central al ajutoarelor de minimis	34,35,38,39,40		RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică, CR	100 % Registru funcțional	CC – Consiliul Concurenței	Iunie	2027	1067.60		850.00	217.00
9	Operaționalizarea Sistemului electronic de gestionare a cazurilor, cu integrarea funcționalității de administrare a documentelor interne ale Autorității de concurență, inclusiv a cazurilor inițiate de Consiliul Concurenței.			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Sistemul electronic integrat	CC – Consiliul Concurenței	Iunie	2026-2027	5035.50			5035.50

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXAA	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
10	Organizarea și desfășurarea programelor de instruire profesională continuă pentru funcționarii publici ai Consiliului Concurenței, în vederea consolidării competențelor și cunoștințelor necesare aplicării acquis-ului UE și îndeplinirii atribuțiilor instituționale	1		RE 2025, RE 2023, RE 2024	CR	Ponderea personalului (funcționari publici) ai Consiliului Concurenței instruit din numărul total de funcționari publici - 90%	CC – Consiliul Concurenței	Decembrie	2026-2027	446.70			446.70
11	Consolidarea capacității instituționale prin ocuparea funcțiilor publice vacante și menținerea unui grad adecvat de acoperire a posturilor.	1		RE 2025, RE 2023, RE 2024	CR	Numărul de funcții ocupate	CC – Consiliul Concurenței	Decembrie	2026-2027	10.92			10.92
12	Identificarea și contracararea încălcărilor privind practicile anticoncurențiale	1		RE 2025	CR	Număr de investigații finalizate privind practici anticoncurențiale (min 3 per an)	CC – Consiliul Concurenței	Decembrie	2026-2027	200.57	200.57		
13	Realizarea controlului concentrărilor economice pe piață	1		RE 2025	CR	Numărul de concentrări economice evaluate Numărul de decizii de autorizare, interzicere sau condiționare adoptate	CC – Consiliul Concurenței	Decembrie	2026-2027	334.26	334.26		
14	Desfășurarea unor sesiuni de informare/instruire în domeniul Ajutorului de Stat			RE 2024, RE 2023		Min 20 de instituții/autorități instruite anual, min 100 de persoane instruite anual	CC – Consiliul Concurenței	Decembrie	2026	60.00			60.00
15	Monitorizarea implementării măsurilor de ajutor de stat autorizate	34		RE 2025	CR	Planul anual de monitorizare aprobat și realizat	CC – Consiliul Concurenței	Decembrie	2026-2027	66.08	66.08		
16	Realizarea Planului de Integritate al Consiliului Concurenței, aprobat prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 59 din 09.12.2025, elaborat în urma evaluării instituționale efectuate de CNA în perioada ianuarie – noiembrie 2025					2 rapoarte prezentate către CNA	CC – Consiliul Concurenței	Decembrie	2026	113.71	113.71		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 2. PIAȚA INTERNĂ														
CAPITOLUL 9 SERVICII FINANCIARE														
1	Organizarea și desfășurarea instruirilor și atelierelor privind finanțarea durabilă pentru informarea părților interesate	77				3 instruiuri / ateliere desfășurate	BNM – Banca Națională a Moldovei	Decembrie	2026	ND (acoperit integral din surse externe ce nu pot fi estimate)			International Finance Corporation / World Bank	
2	Dezvoltarea unui sistem informațional de supraveghere prudentială a firmelor de investiții, de monitorizare și supraveghere a participanților profesioniști la piața de capital și de depistare și contracarare a abuzului pe piață (raportare, alerte, analiză)	86, 92, 93, 97, 100	AA	RE 2023, RE 2024		Sistem informațional creat	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		2026-2027	5 800,00				5 800,00
3	Dezvoltarea unui sistem informațional pentru supravegherea și raportarea activității fondurilor de pensii facultative și a administratorilor acestora	125	AA			Sistem informațional creat	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		2026-2027	500,00				500,00
4	Dezvoltarea unui sistem informațional în scopul supravegherii fondurilor de investiții și a administratorilor fondurilor de investiții	106, 107	AA	RE 2023, RE 2024		Sistem informațional creat	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare		2026-2027	500,00				500,00
5	Crearea paginii/ sub-paginii web de comparare a comisiunile percepute de către prestatorii de servicii de plată pentru cele mai reprezentative servicii legate de un cont de plăți	113				Pagină web funcțională	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Decembrie	2027	150,00				50,00
6	Elaborarea unui studiu de fezabilitate privind implementarea Pilonului II (pensii private obligatorii)	125	AA			Studiu elaborat	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Decembrie	2027	50,00				50,00
7	Dezvoltarea și întărirea capacităților și practicilor de supraveghere a personalului funcției de supraveghere	1, 5, 6, 7, 9, 63	AA	RE 2025		2 vizite de studiu/ 10 seminare/ ateliere de lucru / instruiuri/o asistență tehnică	BNM – Banca Națională a Moldovei	Decembrie	2029	ND (acoperit integral din surse externe ce nu pot fi estimate)				
8	Implementarea Sistemului Informatic de Management în cadrul Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar	135, 136				Sistem informatic elaborat	FGDSB - Fondul de garantare a depozitelor in sistemul bancar	Decembrie	2026	2 200,00				
9	Implementarea de noi tehnologii, în vederea digitalizării serviciilor bursei de valori în relațiile cu membrii acesteia și cu investitorii, întru asigurarea efectuării tranzacțiilor la distanță				GP - Planul de creștere economică	Interfață de acces la distanță la sistemul de tranzacționare elaborată și aplicată	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Iunie	2027	11273,00				11273,00
10	Sporirea capacității operatorului de piață privind informarea și promovarea instrumentelor financiare pe piața de capital				GP - Planul de creștere economică	2 instruiuri desfășurate	CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare	Iunie	2027	200,00				200,00
11	Sesiuni de instruire în domeniul anticorupție					Număr de personal instruit	CNA - Centrul Național Anticorupție BNM – Banca Națională a Moldovei		2026-2027	ND (acoperit integral din bugetul BNM)				
12	Implementarea recomandărilor din Raportul de evaluare a transparenței Băncii Naționale a Moldovei de către FMI					Recomandări implementate	BNM – Banca Națională a Moldovei		2026-2027	ND (acoperit integral din bugetul BNM)				

Anexa B													
NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
PROTECTIA CONSUMATORILOR													
1	Dezvoltarea sistemului informațional Sistemul de schimb rapid de informații privind produsele periculoase (SI SRIPP)	3	AA	RE 2023, RE 2024, RE 2025		Sistem creat și funcțional	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ianuarie	2027	3.815.352			3.815.352
2	Crearea subdiviziunii structurale responsabile de soluționarea alternativă a litigiilor în cadrul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor		AA	RE 2023, RE 2024		Regulament aprobat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026	653,3			
3	Menținerea și operarea eficientă a Centrului Unic de Apel pentru consumatori			RE 2024, RE 2025		Raport privind datele statistice aferente funcționării liniei unice de apel (numărul de readresări, preluări, consultări acordate etc.)	ISSPNPC – Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor	Decembrie	2025-2027	1163,4		1163,4	
4	Instruirea personalului privind implementarea legislației din domeniile: siguranței generale a produselor, drepturile și interesele economice ale consumatorilor, soluționarea alternativă a litigiilor privind protecția consumatorilor	1, 2, 8, 15, 16	AA	RE 2024		40 angajați instruiți	ISSPNPC – Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor	Decembrie	2026-2027	400			
5	Asigurarea implementării Programului național privind protecția consumatorului pentru anii 2026-2030					Plan de acțiuni realizat Raport anual elaborat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026-2029				
MEDICAMENTE DE UZ UMAN ȘI VETERINAR													
6	Dezvoltarea și implementarea sistemului informațional pentru trasabilitatea medicamentelor de uz uman					Sistemul informațional dezvoltat	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Decembrie	2028	11775	4800		6975
7	Dezvoltarea și implementarea Sistemului electronic de monitorizare a stocurilor de medicamente (SMes)				GP - Planul de creștere economică	Sistem electronic de monitorizare dezvoltat	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Decembrie	2026	9368.0	3747.2		5620.8
8	Elaborarea bazei de date informaționale "Registrul de stat al produselor medicinale veterinare"	30				Sistemul informațional funcțional	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026	405	405		
9	Elaborarea subsistemului informațional "Trasabilitatea produselor medicinale veterinare"	30				Sistemul informațional funcțional	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026	6000	6000		
10	Fortificarea resurselor umane ale subdiviziunii responsabile de autorizarea medicamentelor					Număr de personal alocat	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Decembrie	2026-2027	1.939	1.939		
DISPOZITIVE MEDICALE													
11	Crearea și echiparea Laboratorului Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale responsabil pentru dispozitive medicale	48, 49, 50				Laborator creat și dotat	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Decembrie	2027	20000		Surse externe EU4MD	
12	Fortificarea cu resurse umane ale diviziunii responsabile de control și inspecție în domeniul dispozitivelor medicale	48, 49, 50				Număr de personal alocat	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Decembrie	2026-2027	1.435			
PRODUSE COSMETICE													
13	Elaborarea Ghidului privind eficacitatea produselor de protecție solară și a afirmațiilor referitoare la acestea					Ghid aprobat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Octombrie	2026	66.8	66.8		
14	Consolidarea capacităților instituționale prin extinderea programelor de formare pentru autoritățile de reglementare și personalul de supraveghere a pieței					2 instruirii efectuate 45 de angajați instruiți	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Decembrie	2026	250			
CONTROLUL TUTUNULUI													
15	Elaborarea unui instrument electronic de colectare și raportare a informației privind produsele din tutun		AA			Instrument electronic elaborat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Iunie	2026	15	15		

Anexa B													
NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
DREPTURILE PACIENȚILOR ÎN ASISTENȚA MEDICALĂ TRANSFRONTALIERĂ													
16	Crearea Punctului Național de Contact pentru asistență medicală transfrontalieră	57		RE 2025		Punct Național de Contact creat și funcțional	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină	Octombrie	2026	109,4			
17	Elaborarea și aprobarea regulilor și condițiilor pentru acordarea asistenței medicale transfrontaliere			RE 2025		Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	66			
SUBSTANȚE DE ORIGINE UMANĂ - SÂNGE, TESUTURI, CELULE ȘI ORGANE													
18	Asigurarea instituțiilor medico-sanitare spitalicești ce oferă asistență hemotransfuzională cu dispozitive medicale specifice serviciului de sânge					10 instituții medicale dotate cu dispozitive medicale	CNTS – Centrul național de transfuzie a sângelui	Decembrie	2026	160		160	
19	Revizuirea standardelor naționale de audit extern a centrului/secției/ cabinetului de transfuzie a sângelui					Standarde revizuite și aprobate	CNTS – Centrul național de transfuzie a sângelui	Decembrie	2025	151,6	151,6		
20	Efectuarea sesiunilor de instruire privind aplicarea standardelor naționale de audit extern a centrului și secției/cabinetului de transfuzie a sângelui din instituția medicală spitalicească					150 angajați instruiți	CNTS – Centrul național de transfuzie a sângelui	Decembrie	2026	500			5000
21	Crearea rețelei naționale de coordonare a donării (RNCD)	61				Rețea creată	AT – Agenția de Transplant	Decembrie	2026	2189,66			2189,66
22	Operaționalizarea Sistemului informațional Transplant conform Hotărârii Guvernului nr. 694/2024 cu privire la instituirea Sistemului informațional Transplant					Sistem informațional funcțional	AT – Agenția de Transplant	Decembrie	2026	3665	1250		2415
23	Instruirea personalului privind implementarea legislației pe schimb de organe și importul/exportul de țesuturi și celule pentru utilizare la om					50 angajați instruiți	AT – Agenția de Transplant	Decembrie	2026	300			300
MALADII TRANSMISIBILE													
24	Actualizarea Planului național de prevenire, pregătire și răspuns în urgențe de sănătate publică pentru anii 2025-2030					Plan național aprobat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Iunie	2026	250			
25	Fortificarea laboratoarelor naționale de referință					6 laboratoare dotate cu reagenți și consumabile	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Decembrie	2026-2027	5000			5000
26	Desemnarea responsabililor operaționali pentru platforma EWRS și implementarea recomandărilor Comisiei Europene privind protecția datelor în cadrul supravegherii bolilor transmisibile în EWRS					Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	66	66		
27	Asigurarea interoperabilității, prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), a platformelor/ instrumentelor de raportare și supraveghere paralele în domeniul bolilor transmisibile (SI SBTESP, SIME TB &SIDA, LIS, LIS sectorul privat)					Sistem informațional funcțional	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2027	5,066		5,066	
28	Efectuarea studiului de prevalență de moment privind infecțiile asociate asistenței medicale și rezistența antimicrobiană			RE 2025		Raport de studiu elaborat	MS – Ministerul Sănătății	August	2026	189			
29	Extinderea screeningului TBC cu dispozitive ultraportabile, inclusiv în penitenciare			RE 2025		Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	August	2026	66.8			
DETERMINANȚII SOCIALI ȘI DE MEDIU A SĂNĂTĂȚII													
30	Plan cadru a serviciilor spitalicești				GP - Planul de creștere economică	Plan aprobat	MS – Ministerul Sănătății	Iulie	2027	6930.4			6930.4
31	Instruirea cadrelor din domeniul medical privind aplicarea modelelor moderne de îngrijire				GP - Planul de creștere economică	200 persoane instruite	MS – Ministerul Sănătății	Iulie	2027	800			16000

Anexa B													
NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
32	Subvenționarea de către stat a activității farmaceutice în localitățile rurale			RE 2025		100% de cereri de subvenționare examinate	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Decembrie	2026	10.000	10.000		
33	Acordarea compensațiilor pentru cheltuielile de transport (deplasarea tur-retur între domiciliu și locul de muncă) lucrătorilor medico-sanitari și farmaceutici			RE 2025		Număr de beneficiari de compensații Număr de instituții beneficiare	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	12.360	12.360		
34	Implementarea acțiunilor pentru promovarea unui stil de viață sănătos și prevenirea consumului de alcool pe tot parcursul vieții, conform prevederilor Programului Național de Prevenire și Control al Bolilor Netransmisibile Prioritare în Republica Moldova					Număr de acțiuni implementate	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Decembrie	2026-2027	11,808			
35	Dezvoltarea, adaptarea și implementarea programelor și serviciilor de reabilitare și consiliere pentru copiii și părinții care abuzează de alcool, droguri și alte substanțe nocive					Minim un program de reabilitare și consiliere a copiilor și părinților aprobat	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	4,329			
36	Dezvoltarea cadrului normativ și metodologic național în domeniul siguranței pacienților			RE 2025		Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	August	2026	189			
37	Elaborarea conceptului de reabilitare proactivă			RE 2025		Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	August	2026	144			
38	Realizarea studiului național pentru identificarea barierelor în vaccinarea copiilor romi			RE 2025		Raport de studiu elaborat	MS – Ministerul Sănătății	Februarie	2026	189			
EVALUAREA RISCURILOR													
39	Elaborarea cartografierii stațiilor de bază de emisie radio și implementarea registrului național privind evidența stațiilor de bază de telefonie mobilă					Registru național elaborat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Decembrie	2026	15			15
40	Consolidarea capacităților Agenției Naționale pentru Sănătate Publică în supravegherea și monitorizarea expunerii populației la câmpuri electromagnetice prin stabilirea și extinderea capacităților instrumentale de laborator, asigurarea achiziției de echipamente și instruirea personalului					1 laborator dotat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Decembrie	2026-2027	1000			1000
CANCER													
41	Implementarea Programul național de control al cancerului pentru anii 2016-2025					Raport de progres elaborat	MS – Ministerul Sănătății	Aprilie	2026	144			
42	Operaționalizarea Sistemului Informațional „Registru național de Cancer”					Sistem informațional funcțional	IO - Institutul Oncologic	Decembrie	2026	3000			
43	Extinderea accesului la medicamente pentru tratamentul cancerului la copii			RE 2025		Număr de medicamente livrate	MS – Ministerul Sănătății	August	2026				
SĂNĂTATEA MINTALĂ													
44	Instituirea mecanismului național de cooperare interinstituțională pentru prevenirea, depistarea timpurie, tratamentul tulburărilor mintale și de comportament și reabilitarea psihosocială a persoanelor afectate					Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	Iunie	2026	66	66		

Anexa B													
NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
45	Racordarea indicatorilor de sănătate mintală la standardele internaționale și colectarea acestora în sisteme informaționale sigure și integrate					Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	Octombrie	2025	66	66		
46	Reorganizarea unităților specializate pentru tratament prin aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical					Ordin emis	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2025	66	66		
47	Implementarea campaniei naționale de combatere a stigmatizării și de sensibilizare cu privire la bolile mintale, inclusiv sănătatea mintală a copiilor și adolescenților					Număr de acțiuni de sensibilizare realizate	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	100			
48	Elaborarea unui ghid național privind utilizarea sănătoasă a tehnologiei pentru reducerea riscurilor psihologice la copii și adolescenți					Ghid elaborat	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	144			
BOLI RARE													
49	Implementarea Programului național privind bolile rare pentru anii 2024-2028					90% acțiuni implementate, raport de implementare	MS – Ministerul Sănătății	Mai	2027	3808642.4	480057		3328585.4
E-SĂNĂTATE													
50	Elaborarea cadrului arhitectural național pentru sistemele informaționale și registrele din domeniul sănătății				GP - Planul de creștere economică	Documentație tehnică elaborată	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	30000			30000
51	Dezvoltarea Dosarului electronic de sănătate și părților conexe pentru implementarea acestuia, inclusiv adaptarea infrastructurii TIC	71			GP - Planul de creștere economică	Dosarul electronic de sănătate funcțional	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2027	141657.3			141657.3
52	Crearea unui ecosistem național pentru utilizarea secundară a datelor în cercetare și politici publice și desemnarea instituției responsabile	73			GP - Planul de creștere economică	2 seturi de date deschise anonimizate	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2027	20000		12000	8000
53	Implementarea instrumentelor tehnice aliniate la EHDS					7 sisteme informaționale/registre medicale/module dezvoltate/modernizate	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2027	180000		80000	100000
54	Operaționalizarea entității naționale e-Sănătate (Health Data Acces Body conform EHDS)			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Enitatea e-Sănătate operațională	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2027	70000		40000	30000
55	Asigurarea interoperabilității tehnice și semantice a sistemului de Dosar Electronic de Sănătate al Republicii Moldova cu sistemele UE, în conformitate cu cerințele GDPR			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	80% din sisteme/registre/module interoperabile	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2028	180000		100000	80000
56	Dezvoltarea și implementarea unui sistem digital modular aliniat la standarde internaționale, integrat cu DES			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	7 sisteme informaționale/registre medicale/module modernizate/dezvoltate și integrate în DES	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2028	110000		70000	40000
57	Dezvoltarea și implementarea serviciilor de telemedicină și consultații la distanță			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Platforma națională de telemedicină operațională	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2028	30000		20000	10000
58	Modernizarea infrastructurii IT în sectorul sănătății, inclusiv prin actualizarea centrelor de date și implementarea unor mecanisme avansate de securitate cibernetică			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Echipamente TIC dotate cu soft licențiat instalate în minimum 50% din instituțiile medicale. 100% date DES stocate în centre de date modernizate și securizate	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2028	300000		300000	300000

Anexa B													
NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
59	Dezvoltarea conținutului digital pentru personalul medical și cetățeni, inclusiv utilizarea DES, protecția datelor (GDPR/EHDS) și securitate cibernetică			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	2 programe elaborate 5 conținuturi digitale elaborate	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2027	20000		15000	5000
60	Finalizarea și raportarea rezultatelor proiectului-pilot SIERUSS			RE 2025		Raport elaborat	MS – Ministerul Sănătății	August	2026	189			
61	Ghid privind asigurarea datelor cu caracter personal în domeniul medical			RE 2025		Ghid elaborat	MS – Ministerul Sănătății CNPDCP - Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	August	2026	144			
62	Implementarea cadrului normativ privind accesul la date personale și gestionarea consimțământului			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Mecanism digital elaborat	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2027	7.000			
EVALUAREA TEHNOLOGHILOR MEDICALE													
63	Implementarea mecanismului de evaluare a tehnologiilor medicale	68 69			GP - Planul de creștere economică	Mecanism implementat	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină	Decembrie	2026	5500	172.6		5500
64	Asigurarea unui mecanism sustenabil de finanțare a 2 medicamente inovatoare ca urmare a finalizării procesului de evaluare a tehnologiilor medicale				GP - Planul de creștere economică	2 medicamente inovatoare prezente	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină	Decembrie	2026	94554			94554
65	Aprobarea componenței nominale a Comitetului Coordonator ETM					Ordin emis	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină	Decembrie	2026	66.8	66.8		
66	Instruirea personalului implicat în procesul de evaluare a tehnologiilor medicale					Număr de instruiți efectuate	CNAM – Compania Națională de Asigurări în Medicină	Decembrie	2026	580.0			
MĂSURI ANTICORUPȚIE													
67	Instruiți pentru funcționari publici și alte părți interesate relevante din sectorul sănătății în domeniul anticorupției și al integrității, în cooperare cu Centrul Național Anticorupție și Autoritatea Națională de Integritate			RE 2025		Număr de instruiți organizate Număr de persoane instruite	MS - Ministerul Sănătății CNA - Centrul Național Anticorupție ANI - Autoritatea Națională de Integritate	Decembrie	2026-2027	500			

Programul Național de Aderare al Republicii Moldova la Uniunea Europeană (2025-2029)

Clusterul 3: Competitivitate și Creștere Incluzivă

Capitolul 10: Societatea informațională și mass-media

Introducere

Conform Raportului de extindere al Comisiei Europene pentru 2025, Moldova are un anumit nivel de pregătire în domeniul transformării digitale și al mass-media.

În perioada de raportare s-au înregistrat progrese bune, guvernul continuând să implementeze Strategia de Transformare Digitală 2023-2030 (STDM) fiind înregistrate progrese notabile în ceea ce privește toți indicatorii cheie de performanță. S-au înregistrat progrese legislative în conformitate cu *acquis*-ul UE privind *roaming*-ul și cerințele UE privind identificarea electronică. A fost, de asemenea, aprobat un cadru normativ pentru implementarea legii securității cibernetice.

Recomandările Comisiei din anul trecut au fost parțial implementate și rămân valabile. În anul 2026, Moldova ar trebui, în special:

→ să asigure capacitatea instituțională pentru a continua implementarea domeniilor prioritare din cadrul STDM 2023-2030, în special pentru a alinia legislația cu standardele de protecție a datelor și securitate cibernetică, inclusiv cu Setul de instrumente al UE pentru securitatea cibernetică 5G;

→ să adopte și să implementeze legislația privind mass-media și serviciile digitale în conformitate cu *acquis*-ul UE, inclusiv Regulamentul UE privind libertatea mass-media și Regulamentul privind serviciile digitale.

Acquis-ul european aferent Capitolului 10 „Societatea informațională și mass-media” include reguli specifice privind comunicațiile electronice, serviciile societății informaționale (în special comerțul electronic și serviciile de acces condiționat) și serviciile audiovizuale. În domeniul comunicațiilor electronice, *acquis*-ul urmărește eliminarea obstacolelor în calea funcționării eficiente a pieței interne pentru serviciile și rețelele de comunicații electronice, promovarea competiției și protejarea intereselor consumatorilor, inclusiv asigurarea disponibilității universale a serviciilor moderne.

În ceea ce privește politica audiovizuală, *acquis*-ul are ca scop instituirea unui cadru de reglementare transparent, predictibil și eficient pentru difuzarea publică și privată, în conformitate cu standardele europene. În plus, *acquis*-ul impune capacitatea de a participa la programele comunitare Media Plus și Media Training, care sprijină dezvoltarea și formarea în sectorul media.

Acest capitol este divizat în 9 subcapitole: Strategie, Comunicații Electronice, Servicii Digitale, Date Deschise, Servicii de încredere, Securitate Cibernetică, Mass-Media, Semiconductori și Inteligența Artificială.

Instituțiile implementatoare:

- **Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**, asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile digitalizării serviciilor publice, tehnologiei informației și economiei digitale, datelor deschise și reutilizării informațiilor, comunicațiilor electronice și poștale,

securității cibernetice; **urmează să asume domeniile de politici:** inteligență artificială, semiconductori, servicii de încredere;

- **Agenția de Guvernare Electronică**, are misiunea de modernizare a serviciilor publice, prin conceptualizarea, optimizarea și oferirea soluțiilor digitale eficiente pentru creșterea accesibilității și calității acestora, implementarea cadrului de interoperabilitate, coordonarea investițiilor IT în sectorul public;

- **Agenția pentru Securitate Cibernetică**, implementează politica de stat în domeniul securității cibernetice, în vederea asigurării unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice ale furnizorilor de servicii.;

- **Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații**, este autoritatea publică centrală care reglementează activitatea în sectoarele comunicații electronice, tehnologia informației și comunicații poștale, asigură implementarea strategiilor de dezvoltare a sectoarelor nominalizate și supraveghează respectarea legislației în domeniu de către furnizorii de pe piețele de comunicații electronice și de servicii poștale. Totodată, urmează să preia rolul de Coordonator național al serviciilor digitale și autoritate competentă pentru reglementarea și supravegherea serviciilor societății informaționale.

- **Consiliul Concurenței** este desemnat în calitate de autoritate responsabilă pentru implementarea prevederilor Legii nr.53/2025 privind promovarea echității și transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online. Totodată, urmare a transpunerii la nivel național a Regulamentului 2022/1925 privind piețele digitale (DMA), CC urmează să fie desemnat autoritate responsabilă de implementarea acestuia.

- **Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării** asigură securitatea spațiului informațional în fața dezinformării, manipulării și ingerințelor străine.

- **Serviciul de Informații și Securitate, responsabil** de subcapitolul Servicii de Încredere, este organul abilitat cu atribuții de supraveghere și control în domeniul identificării electronice și serviciilor de încredere. Drept instituție implementatoare intervine **Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică**, care este unicul prestator de servicii de încredere calificat în Republica Moldova.

- **Ministerul Culturii** este responsabil de subcapitolul Media, și asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de activitate: cultură, patrimoniu național, turism și mass-media.

- **Consiliul Audiovizualului** reglementează domeniul comunicării audiovizuale în servicii liniare TV, Radio și servicii neliniare; contribuie la dezvoltarea serviciilor media audiovizuale. În ceea ce privește organismele responsabile cu supravegherea serviciilor și piețelor digitale menționăm lipsa acestor autorități.

În perioada următoare, **prioritățile aferente domeniilor incluse în Capitolul 10 sunt:**

- **În domeniul serviciilor digitale:** contracararea amenințărilor hibride și de dezinformare prin cooperare internațională și transpunerea DSA. Desemnarea coordonatorului serviciilor digitale și a altor autorități competente în contextul implementării DSA.

- Crearea cadrului normativ și capacitatea Consiliului Concurenței în calitate de autoritate competentă pe segmentul P2B și DMA.

- **În domeniul securității cibernetice** obiectivul prioritar rămâne fortificarea Agenției pentru Securitate Cibernetică prin dezvoltarea infrastructurii proprii și consolidarea resurselor umane interne. În prezent, ASC este în proces de angajare a personalului (24 unități deja angajate din 44 planificate).

- Finalizarea identificării și desemnării furnizorilor de servicii în sensul Legii 48/2023 privind securitatea cibernetică, în baza listei aprobate de Guvern (HG 860/2024) a sectoarelor și subsectoarelor critice, tipurilor și categoriilor de persoane juridice care prestează servicii în sectoarele și subsectoarele respective.

- Asigurarea implementării prevederilor HG nr. 562/2025 cu privire la modul de realizare a obligațiilor de asigurare a securității cibernetice de către furnizorii de servicii în sectoarele critice.

- Transpunerea Acquis-ului UE privind certificarea în domeniul securității cibernetice, securitatea rețelelor 5G, actului UE privind reziliența cibernetică, cu determinarea autorității competente pentru monitorizarea cerințelor orizontale de securitate cibernetică.

- **În domeniul guvernării electronice**, prioritare sunt alinierea cadrului privind interoperabilitatea sistemelor informaționale, date deschise și reutilizare, ecosistemul de guvernanță a datelor.

- **În domeniul comunicațiilor electronice**, s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește alinierea legislației naționale la cadrul normativ al UE în acest domeniu. Printre principalele evoluții se numără:

- A fost transpus Codul european al comunicațiilor electronice (Directiva (UE) 2018/1972) prin noua Lege a comunicațiilor electronice nr. 72/2025, care va intra în vigoare la 1 ianuarie 2026.

- A fost adoptat cadrul normativ privind reglementarea serviciilor de roaming, prin aprobarea Legii nr. 81/2025 privind reglementarea serviciilor de roaming dintre Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene, care transpune Regulamentul (UE) 2022/612.

Totodată, a fost adoptată Decizia nr. 1/2025 a Consiliului de asociere UE-Republica Moldova din 4 august 2025 privind trecerea la o nouă etapă a deschiderii piețelor în ceea ce privește sectorul roamingului în rețelele publice de comunicații mobile și modificarea anexei XXVIII-B (Norme aplicabile serviciilor de telecomunicații) la Acordul de asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte.

Astfel, au fost create toate premisele legislative necesare pentru aderarea Republicii Moldova la spațiul european unic „Roam Like at home”, începând cu 1 ianuarie 2026.

- La fel, la 1 ianuarie 2026, va intra în vigoare Regulamentul privind specificarea caracteristicilor punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 316/2025, care transpune Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1070.

- **În domeniul serviciilor de încredere**, se finalizează elaborarea cu suportul EU4Digital a proiectului de lege pentru transpunerea EUDI (eIDAS 2.0). Totodată este în proces de implementare Portofelul European de Identitate Digitală, în vederea facilitării recunoașterii certificatelor semnăturilor electronice din RM în spațiul UE.

- **În domeniul mass-media**, pentru perioada ce urmează, comisia parlamentară de profil a anunțat drept prioritară adoptarea unei noi legi cu privire la mass-media, care să acopere presa scrisă și online, cât și transpunerea integrală a Directivei 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) prin amendarea Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018. Pentru perioada ulterioară alinierii la acquis-ul comunitar, și drept urmare a acestei alinieri, priorități sectoriale urmează să țină de: elaborarea

cadrului normativ secundar aferent și implementarea acțiunilor în domeniile alfabetizării informaționale și media, asigurării securității jurnaliștilor, dar și implementării Legii nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei pentru fortificarea sustenabilității economico-financiare a mass-media și, drept consecință independența acesteia. Provocările principale în domeniul mass-media îl constituie insuficiența mijloacelor financiare pentru o subvenționare efectivă a domeniului mass-media, dar și necesitatea combaterii manipulărilor informaționale și ingerințelor străine existente, propagate în special în mediul online, pe fundalul unui nivel scăzut al alfabetizării informaționale și media.

Principalele provocări legate de adoptarea Acquis-ului UE în domeniul societății informaționale:

- Rețelele 5G necesită investiții majore pentru a asigura conformitatea cu cerințele UE 5G Toolbox;
- Crearea unui organism național de certificare în domeniul securității cibernetice;
- Capacitarea coordonatorului serviciilor digitale ANRC, precum și CA, pentru a face față noilor sarcini în contextul transpunerii DSA;
- Crearea unui cadru de monitorizare și evaluare bazat pe Indicele Economiei și Societății Digitale (DESI);
- Capacitarea MDED în calitate de instituție responsabilă pentru politicile de date deschise și monitorizarea calității datelor;
- Capacitarea MDED în calitate de instituție responsabilă pentru politicile în domeniul serviciilor de încredere;
- Capacitarea entităților publice, inclusiv autorităților publice locale în generarea și prelucrarea datelor deschise;
- Capacitarea autorității de reglementare în contextul alinierii la EUDI (eIDAS 2);
- Desemnarea și capacitarea autorităților responsabile de politici în domeniile: semiconductoare și inteligența artificială.

Nivelul de aliniere a actelor UE

52018XC0507 (01)	32016D0339	32019D0785	32022R0612	32022R1925	32015R1501	32017H158 4	32024R2981
32015D1293	32014D0641	32024D0340	32016R2286	32023R2854	32015R1502	32023R1781	32024R2982
52021DC011 8	32008D0477	<u>32000L0031</u>	32024R1309	32022R0868	32015D1984	32021R2085	32025R1929
52022DC021 2	32019D0235	<u>32022L2555</u>	32024H0539	32014R0910	32019H0534	52022DC004 5	32025R1943
32021R1153	32008D0411	32018L1972	32020H1307	32024R1183	<u>Link</u>	32024R1689	32025R1944
32002D0676	32020D1426	32019R2243	02007D0176	32018R0302	<u>Link</u>	32024R0903	32025R1945
32007D0344	32022D0179	32021R0654	32020R1070	32019L1024	<u>Link</u>	32018R1971	32025R1946
32012D0243	32021D1067	32002L0077	<u>Link</u>	32023R0138	32021R0887	31998L0084	32025R1572

32013D0195	32019D0784	32002L0058	32018H0334	52020DC0066	Link	32019R1150	32025R1569
32017D0899	32022D0180	32015R2120	32022R2065	32018R1807	Link	32024R2690	32025R1566
32016D0687	32019D1345	32008L0063	32024R0436	52019DC0250	Link	32024R2977	32025R1567
32010D0267	32022D0172	32023R0444	52024XC03014	32015R0806	52021JC0014	32024R2835	32025R0848
32022D0173	32017D2077	32021R1232	32023R1127	32015D1505	52020JC0018	32024R2980	32025R0847
32018D0661	32022D2324	32024R1307	Link	32016D0650	32024R2847	32024R2977	32025R0846
32012D0688	32021D1730	32020H2245	Link	32015D0296	32019R0881	32024R2979	32025D1458
32024R3143	32024R0482	32025R0038					

verde - (transpus total), **galben** (transpus parțial), alb (netranspus)

10. Subcapitolul Strategie

10.1. Prezentarea generală a situației

10.1.1. Cadrul legislativ

Strategia de Transformare Digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, setează viziunea pentru transformarea digitală până în anul 2030 și reafirmă angajamentul Guvernului de a construi o societate digitală modernă, centrată pe cetățeni și aliniată la agenda de integrare Europeană.

Principalele domenii de intervenție ale Strategiei de Transformare Digitală a Moldovei urmează punctele cardinale ale Busolei Digitale a Uniunii Europene. Obiectivele cheie ale strategiei sunt ambițioase și orientate pe dezvoltarea durabilă a Moldovei:

1. Dezvoltarea unei societăți digitale, în care serviciile electronice să fie accesibile tuturor cetățenilor.

2. Consolidarea sectorului TIC prin investiții în cercetare și dezvoltare. Creșterea competitivității Republicii Moldova pe piața globală prin crearea unei economii inovatoare și reziliente.

3. Eficientizarea instituțiilor publice prin utilizarea pe larg a tehnologiilor digitale avansate. Guvernul trebuie să fie transparent, iar lucrul administrativ – fără hârtie.

4. Asigurarea unui mediu digital sigur și incluziv, unde datele personale sunt protejate iar securitatea cibernetică – solidă.

5. Construirea unui brand de națiune digitală prin promovarea realizărilor din acest domeniu. Punerea în evidență a potențialului nostru în sectorul tehnologiilor și crearea unei imagini pozitive a țării la nivel internațional.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării are rolul de a monitoriza și asigura implementarea strategiei. În acest sens, a fost elaborat și aprobat Programul de implementare,

pentru anii 2025-2027, a Strategiei de Transformare Digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, care prevede acțiuni concrete de realizare a obiectivelor Strategiei.

În domeniul media, principalul document de politici este Programul național de dezvoltare a mass-mediei pentru anii 2023-2026, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 187 din 7 iulie 2023. Republica Moldova a ratificat cele mai importante tratate internaționale ce garantează libertatea de exprimare, a opiniei și a mass-mediei, precum Declarația Universală a Drepturilor Omului (articolul 19), Convenția Europeană a Drepturilor Omului (articolul 10) și Convenția privind televiziunea transfrontalieră. La nivel național, aceste libertăți sunt consfințite în Constituția Republicii Moldova, Codul serviciilor media audiovizuale, Legea privind libertatea de exprimare, Legea Presei și Legea privind accesul la informații de interes public.

În ce privește nivelul de armonizare la legislația Uniunii, prevederile articolului 11 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene – libertate de exprimare și informare -, se regăsesc în legislația națională. Directiva Serviciilor Media Audiovizuale este preponderent transpusă, Codul serviciilor media audiovizuale (CSMA) urmând să fie amendat pentru transpunerea completă a acesteia.

Republica Moldova este aliniată la o serie de principii prevăzute în Recomandarea Comisiei privind asigurarea protecției, siguranței și împuternicirii jurnaliștilor și a altor profesioniști din mass-media din Uniunea Europeană, precum: Libertatea mass-media, Pluralismul mass-media, Siguranța jurnaliștilor, Standarde profesionale, Diversitatea și concentrarea media. Regulamentul European privind libertatea mass-mediei (EMFA) este, la fel, transpus parțial, urmând să fie făcute modificări ale cadrului legislativ privind mass-media scrisă și online, precum și amendat CSM.

*Acțiunile normative de transpunere a legislației UE aferente sub-capitolului Media au fost incluse în PNA la capitolul 23.

10.1.1.2. Capacități administrative

În calitate de autoritate centrală de specialitate și de coordonator al Capitolului 10 **Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**, prin intermediul:

- a. Direcției politicii în domeniul tehnologiei informației și digitalizării
- b. Direcției politicii în domeniul comunicațiilor electronice și poștale

are misiunea de a elabora, promova și coordona politicile în domeniile: tehnologiei informației, digitalizării, economiei digitale, securității cibernetice, datelor deschise și reutilizării informației din sectorul public, comunicațiilor electronice și poștale și respectiv este responsabil de următoarele subcapitole: Strategie, Comunicații Electronice, Servicii Digitale și Securitate Cibernetică. De asemenea, conform ultimelor evoluții, MDDE urmează să își asume domeniile de politici: semiconductori, inteligența artificială și serviciile de încredere.

Secretarul de Stat este președintele grupului de lucru pe Capitol, iar Consultantul Principal pentru colaborare internațională din cadrul Direcției politicii în domeniul tehnologiei informației și digitalizării are rolul de Secretar al GL.

În total, în ambele direcții sunt 16 angajați, dintre care responsabili pentru:

- Șefi direcții - 2 persoane
- Tehnologia informației, societate informațională, servicii de încredere - 1 persoană
- Date deschise/reutilizare - 2 persoane

- Inteligență artificială - 1 unitate vacantă rezervată domeniului
- Digitalizarea serviciilor publice - 1 persoană;
- Economie digitală și e-comerț - 1 persoană
- Cooperare internațională și integrare europeană - 1 persoană
- Securitate Cibernetică - 4 persoane (1 unitate vacantă);
- Comunicații electronice - 4 persoane (1 unitate vacantă);
- Comunicații poștale - 1 persoană.

De asemenea, conform ultimelor evoluții, MDDE urmează să își asume domeniile de politici: semiconductori, inteligența artificială și servicii de încredere. Aceste domenii nu sunt acoperite de nici un angajat al ministerului la moment și necesită mărirea statelor de personal.

Din cadrul Ministerului Culturii Direcția politici în domeniul mass-media e responsabilă de transpunerea acquis-ului UE aferent subcapitolului Media, fiind în subordinea secretarului de stat responsabil de domeniul artei, industriei creative, turismului, educației artistice, cercetării și inovării și mass-media.

10.1.2. Planuri de viitor

10.1.2.1. Planuri legislative

Asigurarea realizării Programului de implementare, pentru anii 2025-2027, a Strategiei de Transformare Digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030 în calitate de document de politici publice pe termen mediu (3 ani) în scopul implementării obiectivelor generale stabilite de STDM, cu un plan de acțiuni în vederea consolidării unei economii digitale reziliente și aliniate la modelul Uniunii Europene, modernizării infrastructurii digitale guvernamentale, creșterii alfabetizării digitale și gradului de acceptanță a produselor TIC, este prioritatea pe termen mediu.

10.1.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea cu succes a prevederilor STDM și a Programului de implementare a acestuia, necesită crearea capacităților corespunzătoare în cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, dar și în cadrul Agenției pentru Guvernare Electronică. Astăzi, din lista de domenii noi asumate de MDDE doar pentru domeniul datelor deschise a fost asigurată mărirea unităților de personal cu 2 unități, prin crearea unui Serviciu specializat.

Cadrul de monitorizare și evaluare a implementării prevederilor STDM se va alinia la Indicele Economiei și Societății Digitale (DESI), adaptat pentru Republica Moldova, și la alți indicatori relevanți pentru măsurarea progresului.

10.1.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Pentru realizarea obiectivelor specifice și generale ale programului, sunt necesare resurse financiare, tehnice și umane considerabile. Estimările inițiale indică un cost total de 613 mil. lei, finanțarea urmând să fie acoperită în principal din bugetul de stat, sprijinul partenerilor de dezvoltare și investițiile sectorului privat, din care 225 mil. lei sunt costuri neacoperite. Pentru activitățile neacoperite, de asemenea urmează a fi planificate resurse din bugetul de stat.

10.2. Subcapitolul Comunicații electronice

10.2.1. Prezentarea generală a situației

10.2.1.1. Cadrul legislativ

La data de 10 aprilie 2025 a fost adoptată Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025 care transpune Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice și alte acte conexe din legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice.

Legea prevede crearea unui cadru legal modern și competitiv pentru dezvoltarea rețelilor și serviciilor de comunicații electronice în Republica Moldova, adaptat realităților actuale ale sectorului, promovând investițiile în rețele de mare capacitate, extinderea conectivității și protejarea drepturilor consumatorilor.

Totodată, Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025 transpune inclusiv următoarele acte ale Uniunii Europene:

1) Regulamentul delegat (UE) 2021/654 al Comisiei din 18 decembrie 2020 de completare a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile și a unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele fixe, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 137/2021 din 22 aprilie 2021;

2) Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 201 din 31 iulie 2002, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, a Directivei 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului;

3) Directiva 2008/63/CE a Comisiei din 20 iunie 2008 privind concurența pe piețele echipamentelor terminale pentru telecomunicații, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 162 din 21 iunie 2008;

4) Regulamentul (UE) 2021/1232 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 274/2021 din 30 iulie 2021;

5) Regulamentul (UE) 2024/1307 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1232 privind o derogare temporară de la anumite dispoziții ale Directivei 2002/58/CE în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor de către furnizorii de servicii de comunicații interpersonale care nu se bazează pe numere pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și a altor date în scopul combaterii abuzului sexual online asupra copiilor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 2024/1307 din 14 mai 2024;

6) Directiva 2002/77/CE a Comisiei din 16 septembrie 2002 privind concurența pe piețele de rețele și servicii de comunicații electronice, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 249 din 17 septembrie 2002;

7) art. 2 din Directiva 98/84/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 1998 privind protecția juridică a serviciilor cu acces condiționat sau întemeiate pe aceste servicii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 320, din 28 noiembrie 1998;

8) Regulamentul (UE) 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la Internetul deschis și tarifele cu amănuntul pentru comunicațiile în interiorul UE reglementate și de modificare a Directivei 2002/22/CE și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 310 din 26 noiembrie 2015, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2018/1971 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018;

9) Regulamentul delegat (UE) 2023/444 al Comisiei din 16 decembrie 2022 de completare a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului cu măsuri de asigurare a accesului efectiv la serviciile de urgență prin intermediul comunicațiilor de urgență către numărul european unic pentru apeluri de urgență „112”, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 65/2023 din 2 martie 2023;

10) Regulamentul (UE) 2018/1971 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Organismului Autorităților Europene de Reglementare în Domeniul Comunicațiilor Electronice (OAREC) și a Agenției de sprijin pentru OAREC (Oficiul OAREC) și de modificare a Regulamentului (UE) 2015/2120 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1211/2009 (text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 32018R1971, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 321/1 din 17 decembrie 2018.

La data de 17 aprilie 2025 a fost adoptată Legea nr. 81/2025 privind reglementarea serviciilor de roaming dintre Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene, care transpune Regulamentul (UE) 2022/612 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 aprilie 2022 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE).

De asemenea, au fost aprobate două Hotărâri ale Consiliului de Administrație al ANRC:

- Nr. 16/2025 pentru stabilirea Normelor detaliate de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 81/2025 privind reglementarea serviciilor de roaming dintre Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene

- Nr. 17/2025 de stabilire a unor norme detaliate de aplicare a politicii de utilizare rezonabilă și cu privire la metodologia de evaluare a sustenabilității furnizării serviciilor de roaming cu amănuntul la prețuri naționale cu amănuntul, precum și cu privire la cererea care urmează să fie transmisă de furnizorul de servicii de roaming în scopul evaluării respective.

La fel, în anul curent, pe 28 mai, a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 316/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind specificarea caracteristicilor punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă, care transpune Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1070 al Comisiei din 20 iulie 2020 de specificare a caracteristicilor punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă în temeiul articolului 57 alineatul (2) din Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice.

Până la finele anului 2026 este planificată transpunerea Regulamentului (UE) 2024/1309 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind măsurile de reducere a costului instalării rețelelor gigabit de comunicații electronice, de modificare a Regulamentului

(UE) 2015/2120 și de abrogare a Directivei 2014/61/UE (Regulamentul privind infrastructura gigabit).

Toate actele UE privind gestionarea și utilizarea spectrului de frecvențe radio au fost transpuse prin modificările operate până în prezent în Tabelul național de atribuire a benzilor de frecvențe prin Hotărârile Comisiei de stat pentru frecvențe radio a Republicii Moldova (ultima actualizare a intrat în vigoare la 15.09.2023).

Transpunerea actelor Uniunii Europene și armonizarea legislației naționale rămâne o prioritate în cadrul Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 829/2023.

10.2.1.2. Capacități administrative

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, prin Direcția politici în domeniul comunicațiilor electronice și poștale, este responsabil de elaborarea și asigurarea implementării documentelor de politici privind dezvoltarea comunicațiilor electronice, inclusiv de transpunerea acquis-ului Uniunii Europene aferent capitolului 10 pe domeniul comunicațiilor electronice.

Activitatea Direcției în domeniul comunicațiilor electronice este asigurată de către 5 persoane. Implementarea este realizată prin Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații. Aceasta asigură implementarea strategiilor de dezvoltare pentru aceste sectoare și supraveghează respectarea legislației de către furnizorii de servicii de comunicații electronice și poștale.

ANRC are, de asemenea, misiunea de a proteja drepturile și interesele legitime ale utilizatorilor finali ai serviciilor de comunicații electronice și poștale, prin promovarea concurenței pe aceste piețe, asigurarea utilizării eficiente a resurselor limitate și încurajarea investițiilor eficiente în infrastructură și inovație.

ANRC este o persoană juridică cu buget autonom și funcționează independent de furnizorii de comunicații electronice și poștale. În activitatea sa, autoritatea respectă câteva principii de bază: transparență, oportunitate, proporționalitate, forță obligatorie, neutralitate tehnologică și stabilitate. Numărul statelor de personal al ANRC este de 111 persoane, dintre care 69 de persoane sunt nemijlocit implicate în activitățile ce vizează domeniul comunicațiilor electronice.

ANRC își îndeplinește rolul și funcțiile statutare în colaborare cu Consiliul Concurenței, inclusiv prin schimbul de informații necesare aplicării legislației privind concurența și comunicațiile electronice și poștale.

10.2.2. Planuri de viitor

10.2.2.1. Planuri legislative

Republica Moldova urmează până la finele anului 2027 să transpună toate actele UE în domeniul comunicațiilor electronice, prioritare fiind Regulamentul (UE) 2024/1309 privind infrastructura gigabit; Recomandarea (UE) 2024/539 privind promovarea în materie de reglementare a conectivității la nivel de gigabit; Recomandarea (UE) 2020/1307 privind un set comun de instrumente al Uniunii pentru reducerea costului instalării rețelelor de foarte mare capacitate și asigurarea accesului în timp util și ușor pentru investiții la spectrul de frecvențe radio 5G și altele.

10.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Urmare a intrării în vigoare a noii Legi a comunicațiilor electronice nr. 72/2025, începând cu 1 ianuarie 2026, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații, în calitate sa de autoritatea publică centrală care reglementează activitatea în domeniu și asigură implementarea strategiilor de dezvoltare, va efectua un studiu geografic privind aria de acoperire a rețelilor de comunicații electronice capabile să furnizeze rețele de bandă largă.

În contextul transpunerii Regulamentului (UE) 2024/1309 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind măsurile de reducere a costului instalării rețelilor gigabit de comunicații electronice (Regulamentul privind infrastructura gigabit), implementarea sistemului de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și a Punctului de Informare Unic va fi asigurată de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, cu implicarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații, în limitele competențelor sale legale, prin furnizarea de date și cooperare interinstituțională.

10.2.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Implementarea prevederilor cadrului normativ în domeniu prevede alocarea următoarelor mijloace financiare:

- Efectuarea unui studiu geografic privind aria de acoperire a rețelilor de comunicații electronice capabile să furnizeze rețele de bandă largă - 5000 mii lei (2026);
- Implementarea unui sistem de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și a Punctului de Informare Unic - 2200 mii lei (2027).

10.3. Subcapitolul Servicii digitale

10.3.1. Prezentarea generală a situației

10.3.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova are o aliniere largă cu Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (directiva privind comerțul electronic). Această directivă fiind parțial transpusă la nivel național prin Legea 284/2004 privind serviciile societății informaționale.

Legea 284/2004 stabilește principiile de reglementare și condițiile de furnizare a serviciilor societății informaționale, răspunderea furnizorilor de servicii și a intermediarilor, precum și principiile de susținere a cooperării între Republica Moldova și alte state în procesul de furnizare a serviciilor societății informaționale. Legea se aplică furnizorilor de servicii înregistrați și/sau stabiliți în Republica Moldova, furnizorilor de servicii care își direcționează activitatea către Republica Moldova, precum și serviciilor oferite de aceștia.

La fel, a fost transpus parțial la nivel național și Regulamentul (UE) 2019/1150 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online prin Legea nr.53/2025 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online.

Scopul legii este de a contribui la buna funcționare a pieței prin stabilirea de norme menite să asigure faptul că întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online și utilizatorii

profesionali de site-uri în relația lor cu motoarele de căutare on-line beneficiază de un grad adecvat de transparență și echitate.

Totodată, prin Legea 54/2025 privind prevenirea geoblocării nejustificate, a fost transpus parțial la nivel național și prevederile Regulamentul (UE) 2018/302 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 februarie 2018 privind prevenirea geoblocării nejustificate și a altor forme de discriminare bazate pe cetățenia sau naționalitatea, domiciliul sau sediul clienților.

10.3.1.2. Capacități administrative

În prezent, politicile și cadrul normativ în domeniul economiei digitale, inclusiv comerțului electronic, sunt promovate de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării. În cadrul Direcției politicii în domeniul tehnologiei informației și digitalizării, 1 unitate de consultant principal este responsabilă pentru acest domeniu.

Totodată, nu există autorități competente pentru reglementare și supraveghere în domeniul serviciilor digitale și al piețelor digitale.

10.3.2. Planuri de viitor

10.3.2.1. Planuri legislative

Republica Moldova urmează până la sfârșitul anului 2026 să se alinieze prioritar la Actul legislativ privind serviciile digitale și să asigure mecanismele de implementare la nivel național al Actului privind piețele digitale, prin modificarea Legii concurenței nr.183/2012

O parte din actele aferente subcapitolului se regăsesc și în Anexa XXVIII-B a AA (Norme aplicabile serviciilor de telecomunicații), actualizată la 06.10.2023, JO L, 31.10.2023. Prin urmare, Republica Moldova se angajează să finalizeze transpunerea integrală a reglementărilor UE pe domeniul serviciilor digitale, stabilite în Anexa XXVIII-B a AA.

10.3.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În urma transpunerii Regulamentului 2022/2065 privind serviciile digitale (DSA) și Regulamentului 2022/1925 privind piețele digitale (DMA) la nivel național, vor fi desemnate autoritățile responsabile cu supravegherea serviciilor și piețelor digitale.

În contextul transpunerii DSA, în ce privește competența autorităților, se propune desemnarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice în calitate de coordonator al serviciilor digitale în Republica Moldova, și a Consiliului Audiovizualului în calitate de autoritate competentă pe domeniul serviciului de platformă de partajare a materialelor video. Capacitățile ambelor instituții urmează a fi fortificate ca urmare a transpunerii regulamentelor.

Totodată, potrivit Legii nr.53/2025 privind promovarea echității și transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de serviciile de intermediere online, Consiliul Concurenței a fost desemnat în calitate de autoritate competentă pentru asigurarea respectării prevederilor legii prenotate. În acest context, autoritatea de concurență urmează să vină cu propuneri de implementare și ajustare a cadrului normativ în termenii prevăzuți de dispozițiile finale și tranzitorii a actului enunțat.

10.3.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Implementarea prevederilor cadrului normativ în domeniu prevede consolidarea capacităților instituționale cu alocarea mijloacelor financiare necesare pentru:

- Crearea în cadrul Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice a subdiviziunii responsabile de supravegherea furnizorilor de servicii intermediare, furnizorii de servicii de găzduire și furnizorii de platforme online - 5227 mii lei (2026-2027);
- Crearea în cadrul Consiliului Audiovizualului a subdiviziunii responsabile de supravegherea serviciilor de platformă de partajare video - 3524 mii lei (2026-2027)
- Crearea în cadrul Consiliului Concurenței a subdiviziunii responsabile de realizarea atribuțiilor privind echitatea, transparența și concurența pe piețele digitale - 3955 mii lei (2026-2027)
- Alocarea în cadrul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor a 2 unități în cadrul Direcției juridice pentru oferirea de consultanță consumatorilor în caz de litigii cu comercianții care decurg din punerea în aplicare a legii privind prevenirea geoblocării - 375 mii lei

10.4. Subcapitolul Date

10.4.1. Prezentarea generală a situației

10.4.1.1. Cadrul legislativ

Este de menționat că, în prezent, în Republica Moldova reutilizarea datelor din sectorul public este reglementată prin Legea nr. 305/2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public, care transpune precedentă Directivă 2003/98/CE. În acest sens, în scopul armonizării cadrului legislativ național cu noile cerințe europene care urmăresc facilitarea accesului și utilizării informațiilor publice în Uniunea Europeană, a fost adoptată noua Lege cu nr. 109/2025 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public, care a transpus parțial Directiva (UE) 2019/1024 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public (reformare). Legea cu nr. 109/2025 reglementează raporturile care apar în procesul de reutilizare a documentelor deținute de autoritățile și instituțiile publice și/sau deținute de alte persoane juridice în numele lor în scopuri comerciale sau necomerciale și urmărește să faciliteze reutilizarea documentelor deținute de autoritățile și instituțiile publice, pe care le-au creat în cadrul propriei activități publice și care pot fi ulterior utilizate în scopuri comerciale sau necomerciale. Totodată, prevede procedura de depunere și de prelucrare a cererilor de reutilizare a informației, aspecte ce țin de încheierea acordurilor exclusive pentru reutilizarea informațiilor, precum și categoriile tematice de seturi de date cu valoare ridicată.

În plus, alte acte normative susțin implementarea acestei legi, cum ar fi:

- Hotărârea de Guvern cu nr. 563/2025 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 109/2025 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public.
- Hotărârea de Guvern nr. 700/2014 pentru aprobarea Concepției privind principiile datelor guvernamentale deschise, care stabilește principiile datelor deschise și este esențială pentru sectorul public, asigurând transparența în sectorul dat și valorificând potențialul economic al datelor publice;
- Hotărârea de Guvern nr. 701/2014 cu privire la aprobarea Metodologiei publicării datelor guvernamentale deschise.

10.4.1.2. Capacități administrative

Legea nr. 305/2012 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public, care transpune Directiva Europeană anterioară (2003/98/CE) privind reutilizarea informațiilor din sectorul public, nu prevedea o autoritate responsabilă pentru politicile și reglementările din acest domeniu. Prin urmare, în contextul Legii nr. 109/2025 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public, în cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, a fost creat Serviciul politici și reglementări în domeniul datelor deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public, cu 2 unități de personal.

Astfel, atribuțiile de bază a Serviciului sunt:

1) Elaborarea și actualizarea periodic a instrucțiunilor detaliate privind publicarea informațiilor, cu scopul de a asigura uniformizarea și standardizarea procedurilor, facilitarea accesului la informații și creșterea transparenței instituționale.

2) Elaborarea normelor tehnice privind formatul și standardele pentru publicarea datelor.

3) Aprobarea listei categoriilor tematice ale seturilor de date cu valoare ridicată, cât și a seturilor de date individuale.

4) Monitorizarea implementării legii de către autoritățile/instituțiile publice conform sistemului de raportare ce urmează a fi creat.

5) Monitorizarea și coordonarea implementării procedurilor interne a instituțiilor publice pentru colectarea, gestionarea și publicarea informațiilor și evaluarea periodică a proceselor de management al informațiilor.

Agencia de Guvernare Electronică:

- Punct unic de suport care va coordona procesul de deschidere a datelor;
- Posesor al platformei de interoperabilitate (MConnect) și al portalului guvernamental unic de date deschise (data.gov.md);
- Crearea sistemului de raportare pentru autoritățile publice;
- Monitorizarea și coordonarea implementării procedurilor interne ale instituțiilor publice pentru colectarea, gestionarea și publicarea informațiilor și evaluarea periodică a proceselor de gestionare a informațiilor.

În prezent, în cadrul AGE este instituită o funcție responsabilă de menținere a portalului guvernamental unic de date deschise.

10.4.2. Planuri de viitor

10.4.2.1. Planuri legislative

Până la sfârșitul anului 2026 este planificată transpunerea mai multor acte UE în domeniu, precum Actul privind guvernanta datelor; Actul privind datele; Strategia europeană pentru date, ș.a.

10.4.2.2. Implementarea aquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea prevederilor aquis-ului în domeniu necesită extinderea și consolidarea capacităților administrative prin angajarea a mai mult persoane în cadrul MDED a subdiviziunii responsabile de politici în domeniul datelor deschise și reutilizării informației, dar și crearea în cadrul AGE a unității de suport care va coordona procesul de deschidere a datelor.

10.4.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Implementarea prevederilor cadrului normativ în domeniu prevede consolidarea capacităților instituționale cu alocarea mijloacelor financiare necesare pentru:

- Modernizarea Portalului date.gov.md și popularea platformei cu seturi de date deschise - 8.944 mii lei (2025-2027)

10.5. Subcapitolul Servicii de încredere și Securitate Cibernetică

10.5.1. Prezentarea generală a situației

10.5.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova a realizat unele progrese în alinierea legislației naționale la standardele Uniunii Europene în domeniul serviciilor de încredere și al identificării electronice. Adoptarea Legii nr. 124/2022 privind serviciile de încredere, care transpune parțial Regulamentul 910/2014, oferă cadrul legal de bază pentru reglementarea activităților din acest domeniu, inclusiv recunoașterea semnăturilor electronice, sigiliilor electronice și altor instrumente de certificare digitală emise de prestatori de servicii de încredere calificați din statele membre UE. Legea 124/2022 a fost actualizată prin Legea 117/2025, ceea ce asigură deschiderea pieței moldovenești pentru furnizorii de servicii de încredere calificați din UE, simplificarea procesului de inițiere a activității pentru furnizorii de servicii de încredere calificați din UE, divizarea competențelor privind supravegherea și controlul în domeniul serviciilor de încredere, etc.

Cu suportul Comisiei Europene și prin programul EU4Digital, Moldova beneficiază de asistență tehnică pentru transpunerea Regulamentului 1183/2024 în legislația națională. Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.124/2022 care asigură alinierea la EUDI (eIDAS 2) urmează a fi promovat în anul 2026. De asemenea, AGE asigură dezvoltarea și interoperabilitatea cu Portofelele Europene de Identitate Digitală. Moldova planifică să lanseze portofelul, aliniat la standardele EU până la finele anului 2026.

Prin adoptarea Legii nr. 48/2023 *privind securitatea cibernetică*, se asigură parțial armonizarea cadrului normativ național la prevederile Directivei NIS2. Legea stabilește cadrul normativ primar și modelul de guvernanță în domeniul securității cibernetice, având ca scop asigurarea securității rețelelor și sistemelor informatice, utilizate de către persoanele juridice, publice sau private, în procesul de prestare a serviciilor considerate a fi esențiale pentru susținerea unor activități sociale și economice critice.

În vederea implementării Legii nr. 48/2023 *privind securitatea cibernetică*, a fost adoptată Legea nr. 58/2024 *pentru modificarea unor acte normative*, prin care sunt ajustate normele cuprinse în actele legislative sectoriale care reglementează activitatea viitorilor furnizori de servicii, și se asigură direct aplicarea legislației armonizate. De asemenea, cadrul normativ secundar a fost completat cu:

- Hotărârea Guvernului nr. 1028/2023 *cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției pentru Securitate Cibernetică.*
- Hotărârea Guvernului nr. 333/2024 *cu privire la instituirea, organizarea și funcționarea Consiliului coordonator în domeniul securității cibernetice.*
- Hotărârea Guvernului nr. 860/2024 *cu privire la identificarea furnizorilor de servicii*

- Hotărârea Guvernului nr. 562/2025 *cu privire la modul de realizare a obligațiilor de asigurare a securității cibernetice de către furnizorii de servicii în sectoarele critice*

Referitor la setul de instrumente al UE pentru securitatea rețelelor 5G, în Programul Național de Aderare (PNA), a fost inclusă acțiunea privind elaborarea și aprobarea proiectului Legii *privind securitatea cibernetică a rețelelor 5G* (termen limită: decembrie 2027).

Pentru punerea în aplicare a Setului de instrumente 5G în prezent este în proces de realizare Acordul de grant încheiat dintre Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și Swedfund International AB privind serviciile de consultanță pentru implementarea setului de instrumente al UE pentru securitatea 5G, aprobat prin Ordinul MDED nr. 32 din 19 martie 2025 (publicat în Monitorul Oficial, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=147814&lang=ro).

În acest sens, în urma unui concurs de oferte, a fost selectată oferta companiei KPMG AB pentru implementarea proiectului de consultanță privind transpunerea Setului de instrumente al UE pentru securitatea 5G în Republica Moldova.

Astfel, la data de 15.10.2025, între MDED și KPMG AB a fost semnat un contract pentru servicii de consultanță care prevede efectuarea unei evaluări a riscurilor în conformitate cu cerințele de securitate cibernetică și cu cerințele setului de instrumente al UE pentru securitatea 5G, care să aibă ca rezultat o evaluare națională cuprinzătoare a riscurilor furnizorilor (vendori), în conformitate cu recomandările setului de instrumente al UE pentru securitatea 5G; recomandările privind restricțiile/excluderile necesare ale furnizorilor (vendori) cu risc ridicat; evaluarea costurilor estimate ale punerii în aplicare a setului de instrumente al UE pentru securitatea 5G și a măsurilor de atenuare recomandate; propunerea unui mecanism de compensare pentru operatori; propunerea unui plan de punere în aplicare pentru setul de instrumente al UE pentru securitatea 5G; elaborarea unui proiect de lege pentru alinierea la setul de instrumente al UE pentru securitatea 5G.

10.5.1.2. Capacități administrative

Asigurarea capacității instituționale pentru alinierea legislației la cerințele UE privind identificarea electronică, protecția datelor și securitatea cibernetică, inclusiv utilizarea Toolbox-ului UE pentru securitatea cibernetică a rețelelor 5G - este o recomandare care se păstrează în pachetele de extindere atât din 2024, cât și din 2025.

MDED prin intermediul Secției politici în domeniul securității cibernetice din cadrul Direcției politici în domeniul tehnologiei informației și digitalizării asigură elaborarea politicilor în domeniul securității cibernetice. Activitatea Secției politici în domeniul securității cibernetice este asigurată de către 4 persoane (Șef secție - 1 unitate; consultant principal - 2 unități (1 unitate vacantă); consultant superior - 1 unitate).

Agenția pentru Securitate Cibernetică a fost înființată în decembrie 2023, având misiunea de a implementa politica de stat în domeniul securității cibernetice și de a asigura un nivel înalt de securitate al rețelelor și sistemelor IT ale furnizorilor de servicii.

Conform statului de personal aprobat, ASC dispune de un efectiv limită de 45 de persoane. ASC se află în fază activă de capacitate și dotare. La moment, în cadrul Agenției sunt angajate 24 de persoane (7 - în echipa CERT și 17 - în celelalte subdiviziuni). Totodată, sunt necesare eforturi suplimentare în vederea transiterii și dotării sediului destinat ASC.

Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” (STISC) asigură, la nivel guvernamental, implementarea politicii statului în domeniul securității cibernetice, exercitând rolul de Centrul guvernamental de răspuns la incidentele cibernetice. În vederea executării acestei funcții, în cadrul STISC se regăsește Direcția securitate cibernetică, cu o capacitate de 21 unități de personal și 18 angajați. Direcția securitate cibernetică a fost constituită pentru furnizarea de informații și asistență beneficiarilor, pentru implementarea măsurilor în avans menite să reducă riscurile de apariție a incidentelor legate de securitatea informatică, precum și răspunsul la astfel de incidente atunci când apar.

De politicile în domeniul Serviciilor de încredere se face responsabil Serviciul de Informații și Securitate.

Implementarea acestora se realizează în special prin Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” (STISC), în calitate de gestionar al infrastructurii unice a cheii publice a Guvernului și prestator de servicii de încredere calificat acreditat de către Serviciul de Informații și Securitate, în calitate de Organ de supraveghere și control. În acest sens, STISC dispune de o direcție distinctă dedicată serviciilor de încredere. Direcția servicii de încredere, cu o capacitate de 19 unități de personal și 13 angajați, este responsabilă de: asigurarea funcționării Prestatorului de servicii de încredere calificat; asigurarea funcționării infrastructurii unice a cheii publice (PKI) a Guvernului; asigurarea prestării serviciilor de încredere pentru diferite categorii de solicitanți, conform nomenclatorului Instituției; organizarea funcționării prestatorilor de servicii de înregistrare a Prestatorului; asigurarea dezvoltării și modernizării infrastructurii Prestatorului; asigurarea corespunderii activității Prestatorului la cerințele actelor normative în vigoare în domeniul serviciilor de încredere; asigurarea conlucrării Instituției cu entități din mediul public și privat, din țară și din străinătate, pe subiecte ce țin de domeniul serviciilor de încredere și identificare electronică; promovarea serviciilor de încredere în mediul public. Suplimentar, în vederea exercitării rolului de prestator de servicii de încredere calificate, pe lângă Direcția servicii de încredere mai sunt implicați 5 angajați ai Secției vânzări, administratori de înregistrare, care sunt responsabili de identificarea solicitanților serviciilor de încredere.

10.5.2. Planuri de viitor

10.5.2.1. Planuri legislative

Republica Moldova urmează în perioada următoare să se alinieze acquis-ului UE privind:

1. Directiva privind securitatea rețelilor și a sistemelor informatice (Directiva NIS 2)
2. Regulamentul privind Centrul de competențe și rețeaua de centre naționale;
3. Comunicarea Comisiei privind Academia de competențe cibernetice;
4. Regulament privind cerințele orizontale de securitate cibernetică pentru produsele cu elemente digitale (Actul privind reziliența cibernetică);
5. Securitatea cibernetică a rețelilor 5G;
6. Regulamentul privind securitatea cibernetică;
7. Regulamentul privind solidaritatea cibernetică;
8. și altele.

10.5.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea prevederilor aquis-ului în domeniu necesită acțiuni complexe în vederea operaționalizării ASC. Totodată, se realizează crearea Registrului de stat al incidentelor cibernetice și instituirea Platformei de management al incidentelor cibernetice și pentru schimbul de informații.

Un alt aspect important este crearea unui mecanism național de certificare a securității cibernetice și desemnarea autorității naționale abilitate cu atribuții privind supravegherea pieței, monitorizarea respectării normelor și cerințelor stabilite de Regulamentul privind Reziliența Cibernetică.

10.5.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Implementarea prevederilor cadrului normativ în domeniu prevede consolidarea capacităților instituționale cu alocarea mijloacelor financiare necesare pentru:

- Implementarea Portofelului de identitate digitală în conformitate cu EUDI (Regulamentul UE 2024/1183) - 11700 mii lei.
- Crearea Registrului de stat al incidentelor cibernetice și a Sistemului informațional destinat ținerii registrului respectiv - 2000 mii lei.
- Instituirea platformei de management al incidentelor cibernetice și pentru schimbul de informații - 100 mii lei.
- Instituirea unui mecanism național de certificare a securității cibernetice care să includă un set de norme, cerințe tehnice, standarde și proceduri aplicabile certificării sau evaluării conformității produselor TIC, serviciilor TIC și proceselor TIC - 576 mii lei.
- Desemnarea autorității naționale abilitate cu atribuții privind supravegherea pieței, monitorizarea respectării normelor și cerințelor stabilite de Regulamentul privind reziliența cibernetică - 5227 mii lei.

10.6. Subcapitolul Mass-Media

10.6.1. Prezentarea generală a situației

10.6.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al Republicii Moldova în domeniul mass-media include un șir de acte normative care reglementează diferite aspecte ale domeniului respectiv:

- Codul Nr. 174/2018 Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova.
- Legea Nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare.
- Legea Nr. 243/1994 Presei.
- Legea Nr. 62/2022 cu privire la publicitate.
- Legea Nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei.
- Legea Nr. 30/2013 cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației.
- Legea Nr. 189/2024 cu privire la ratificarea Convenției Consiliului Europei pentru protecția patrimoniului audiovizual și a Protocolului la aceasta.
- Ordinul comun Ministerului Educației și Cercetării și Ministerului Culturii nr.701/174 din 17.05.2024 Cu privire la aprobarea Planului interministerial de integrare a acțiunilor de Alfabetizarea Informațională și Media (AIM) în planurile de acțiuni ale instituțiilor de stat relevante pentru anii 2024-2026.

- Decizia Consiliului Audiovizualului Nr. 61/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind conținuturile audiovizuale.
- Decizia Consiliului Audiovizualului Nr. 160/2023 cu privire la aprobarea Metodologiei de monitorizare a discursului care incită la ură în conținuturile media audiovizuale.
- Decizia Consiliului Audiovizualului Nr. 285/2023 cu privire la aprobarea Metodologiei privind constatarea și evaluarea cazurilor de dezinformare în conținuturile audiovizuale.
- Decizia Consiliului Audiovizualului Nr. 166/2024 cu privire la aprobarea Metodologiei de monitorizare a programelor audiovizuale cu caracter electoral.

Prin Legea nr. [221/2025](#) (publicată în Monitorul Oficial Nr. 441-444 art. 604 pe 21.08.2025) adoptată la 10.07.2025 a fost modificat Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. [174/2018](#) (CSMA) care transpune parțial Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) (versiune codificată), CELEX: 32010L0013, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 95 din 15 aprilie 2010, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva 2018/1808/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 noiembrie 2018.

Amendamentele la CSMA au rezultat din propunerile prezentate în cadrul Forumului Media din decembrie 2024 de organizațiile neguvernamentale de profil. Totodată, amendamentele dau curs și vin să răspundă recomandărilor Consiliului Europei, Comisiei de la Veneția, OSCE/ODIHR și Comisiei Europene. Acestea au vizat ajustarea mecanismului de numire a membrilor autorității de reglementare și a managementului furnizorului public național de servicii media la standardele Consiliului Europei și la normele fixate în legislația UE, precum și înlăturarea unor lacune depistate în cadrul procesului de evaluare de tip screening, în raport cu noul Regulament european privind libertatea mass-media (European Media Freedom Act). De asemenea, actul normativ prevede completarea CSMA cu o serie de noțiuni noi, printre care conținut ilegal, decizie editorială, durată programată, măsurarea audienței, notifikator de încredere etc., precum și furnizarea de noi definiții unor noțiuni deja existente – comunicare comercială audiovizuală, dezinformare, discurs de ură, program audiovizual etc. Pentru a proteja minorii, au fost introduse restricții la publicitatea pentru alimente nesănătoase și măsuri de verificare a vârstei pe platformele digitale.

A fost reglementată și activitatea platformelor de partajare a materialelor video. Astfel, furnizorii de platforme de partajare a materialelor video, aflați în jurisdicția Republicii Moldova, vor trebui să ia măsuri corespunzătoare pentru a proteja minorii de programele/materialele video generate de utilizatori/comunicările comerciale audiovizuale care le pot afecta dezvoltarea fizică, mintală sau morală, în special fiind vorba despre cele care conțin pornografie sau violență. Furnizorii mai au responsabilitatea să protejeze publicul larg de programele/materialele video generate de utilizatori/comunicările comerciale audiovizuale care conțin discurs de ură sau infracțiune penală (instigare publică la săvârșirea unei infracțiuni de terorism, infracțiuni legate de pornografia infantilă, infracțiuni de natură rasistă și xenofobă).

Totodată, Consiliul Audiovizualului va putea interzice retransmiterea pe teritoriul țării a serviciilor media audiovizuale, aflate în afara jurisdicției Republicii Moldova, care vor conține publicitate și teleshopping adresate în mod expres și cu o anumită regularitate publicului din țara noastră. Alte modificări ale CSMA privesc protecția surselor jurnalistice și comunicărilor

confidențiale; libertatea de recepționare a serviciilor media audiovizuale și restricțiile aferente; condițiile de retragere a licenței de emisie și a autorizației de retransmisiune.

Prin modificări aduse Codului penal și Codul contravențional (prin Legea nr. 252/2025) au fost consolidate garanțiile legale pentru protejarea libertății presei și a siguranței jurnaliștilor, cu obiectivul principal de a descuraja și sancționa eficient orice formă de presiune, intimidare sau violență împotriva jurnaliștilor în legătură cu activitatea lor profesională.

În vederea transpunerii în practică a recomandării Uniunii Europene conținută în rapoartele pe pachetul de extindere pentru Republica Moldova privind transparența proprietății, pe 19 septembrie 2025, Consiliul Audiovizualului, Ministerul Culturii și organizația germană „Global Media Registry” au semnat un Memorandum de cooperare privind transparența proprietății media. Documentul vine să asigure colaborarea instituțiilor statului, a autorităților publice și a societății civile, în cadrul inițiativei internaționale „Monitorul Proprietății Media” (Media Ownership Monitor) – un instrument care identifică și face publice informațiile despre proprietarii celor mai influente instituții media și despre interesele lor economice și politice. Documentul prevede că instituția responsabilă de politicile în media, Ministerul Culturii, va facilita accesul la date publice, va sprijini diseminarea rezultatelor și va promova alfabetizarea informațională. Autoritatea de reglementare, Consiliul Audiovizualului, va furniza informații relevante despre proprietarii furnizorilor de servicii media și sursele de finanțare ale acestora, va contextualiza informațiile despre piața media și va acorda sprijin societății civile.

În noiembrie 2024, „Global Media Registry” și „Media Guard” au lansat [Monitorul Proprietății Media – Moldova](#), în care sunt trecute entitățile juridice, dar și beneficiarii celor mai importante instituții media din R. Moldova, informații despre trecutul și afilierea lor politică. Prima ediție include 45 de instituții media, dintre care proprietarii ai 13 posturi de televiziune, 9 posturi de radio, 6 ziare și ai 17 portaluri online de știri, precum și 12 influenceri locali.

Pentru fortificarea sustenabilității economico-financiare a mass-media prin intermediul Legii nr. 50/2024 cu privire la Fondul pentru subvenționarea mass-mediei în premieră în 2025 au fost organizate 2 concursuri de subvenționare a mass-media în cadrul cărora au fost selectate spre finanțare 23 proiecte mediatice cu un buget total de subvenționare de 11 241 369, 2 lei. Cele mai multe dintre propunerile de proiect selectate vizează susținerea produselor media realizate de instituții mass-media locale/regionale atât din domenii tradiționale (TV, print), cât și online. Printre tematicile abordate de proiectele selectate se regăsesc alfabetizarea informațională și media, promovarea imaginii Republicii Moldova, a valorilor naționale, statului de drept, democrației și a integrării europene; promovarea domeniilor de interes social general (cultura autohtonă, memoria istorică, sportul, protecția mediului, specificul și produsele locale).

10.6.1.2. Capacități administrative

Formată în 2024, Direcția politici în domeniul mass-media a Ministerului Culturii are angajați 4 funcționari publici - 1 consultant principal e responsabil de domeniul cinematografie care nu este parte a capitolul 10, iar încă o poziție rămâne vacantă.

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova reglementează domeniul comunicării audiovizuale și are aprobate state de personal de 59 de angajați, iar 18 funcții sunt vacante.

Capacitățile administrative ale ambelor instituții urmează să fie întărite din perspectiva resurselor umane, iar capacitățile Consiliului Audiovizualului urmează să fie consolidate și din

perspectiva salarizării, pentru îndeplinirea adecvată a noilor atribuții ce derivă din amendarea Codului Serviciilor Media Audiovizuale (amendamente intrate în vigoare pe 21.08.2025) legate de monitorizarea serviciilor media neliniare și necesitatea creării unei unități distincte în această privință în organigrama CA.

10.6.2. Planuri de viitor

10.6.2.1. Planuri legislative

În continuare, Republica Moldova urmează să întreprindă măsuri pentru alinierea legislației naționale la Regulamentul european privind libertatea mass-mediei prin adoptarea unei noi legi a mass-media, inclusiv prin extinderea cerințelor în ceea ce privește transparența proprietății și a surselor de finanțare și la presa online și cea scrisă, dar și a sporii măsurilor de protecție a profesioniștilor din domeniul media prin aprobarea planului de acțiuni în domeniul protecției jurnaliștilor, ambele acțiuni fiind reflectate în capitolul 23. De asemenea Republica Moldova urmează să modifice Codului serviciilor media audiovizuale pentru a asigura transpunerea completă a Directivei 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale).

Implementarea noii Legi cu privire la mass-media va începe odată cu intrarea în vigoare a acesteia, cu termen limită de realizare – iunie 2027. În noua lege urmează să fie stabilită instituția care va fi responsabilă de întocmirea Registrului proprietarilor serviciilor media scrise și online.

Ministerul Culturii și Consiliul Audiovizualului vor fi responsabili de elaborarea legislației conexe/a regulamentelor pentru implementarea prevederilor Regulamentului european privind libertatea mass-mediei. Consiliul Audiovizualului va avea responsabilități privind platformele de partajare video, serviciile neliniare, măsuri sporite privind protecția minorilor și măsurarea pluralismului audiovizual.

10.6.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Acțiunile normative de transpunere a legislației UE aferente subcapitolului Media au fost incluse în PNA la capitolul 23.

10.6.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Acțiunile normative de transpunere și implementare a legislației UE aferente subcapitolului Media au fost incluse în PNA la capitolul 23. Respectiv, aceste aspecte sunt reflectate în capitolul 23.

10.7. Subcapitolul Semiconductori

10.7.1. Prezentarea generală a situației

10.7.1.1. Cadrul legislativ

În Republica Moldova, sectorul semiconductoarelor se află într-o etapă incipientă, aproape inexistent, ceea ce creează un decalaj semnificativ față de cerințele europene stabilite prin legislația aferentă, inclusiv EU Chips Act. În prezent, nu există reglementări naționale care să sprijine

planificarea, construirea sau operarea instalațiilor de producție de semiconductori, iar nici o autoritate publică nu este desemnată să examineze sau să avizeze astfel de cereri administrative.

Această situație subliniază nevoia unei viziuni clare pentru dezvoltarea industriei semiconductoarelor, aliniată la cerințele europene, și a unei colaborări extinse cu partenerii internaționali pentru a stimula cercetarea, dezvoltarea și atragerea de investiții în acest domeniu.

10.7.1.2. Capacități administrative

Astăzi în Republica Moldova nu există o instituție responsabilă de acest domeniu.

Ministerul Educației și Cercetării asigură implementarea politicii guvernamentale în domeniile cercetării și inovării prin intermediul Direcției Politici în Cercetare și Inovare. Aceasta elaborează cadrul politic pentru aceste domenii, consolidează relațiile de colaborare naționale și internaționale și contribuie la dezvoltarea cadrului pentru cooperarea științifică și tehnologică bilaterală și multilaterală la nivel internațional. Direcția numără 6 specialiști, toate pozițiile fiind ocupate.

Agencia Națională pentru Cercetare și Inovare implementează politica statului conform planurilor de acțiuni aprobate de Guvern în vederea realizării Programului național în domeniile cercetării, inovării și dezvoltării, precum și a strategiilor sectoriale.

10.7.2. Planuri de viitor

10.7.2.1. Planuri legislative

Până la sfârșitul anului 2026 este planificată transpunerea Regulamentului UE privind cipurile și a Actului european privind cipurile.

10.7.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea prevederilor acquis-ului în domeniul semiconductori necesită consolidarea capacităților administrative prin crearea unei funcții noi de consultant principal în cadrul Direcției politici de atragere a investițiilor și dezvoltare industrială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

10.7.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Implementarea prevederilor cadrului normativ în domeniu prevede consolidarea capacităților instituționale cu alocarea mijloacelor financiare necesare pentru:

- Crearea funcției noi de consultant principal - 642,67 mii lei (2025-2027).

10.8. Subcapitolul Inteligența artificială

10.8.1. Prezentarea generală a situației

10.8.1.1. Cadrul legislativ

În Republica Moldova, domeniul inteligenței artificiale (IA) precum și transpunerea acquis-ului european în acest domeniu se află într-o etapă incipientă, însă există pași clari și planuri ambițioase pentru alinierea la reglementările UE, în special la Actul privind Inteligența Artificială (AI Act).

Primul cadru politic în acest domeniu este Cartea Albă privind IA și guvernanta datelor, elaborată de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED). Aceasta oferă un punct de plecare pentru dezvoltarea legislației naționale în domeniul IA și pentru crearea unor structuri de guvernanta specifice.

Conform propunerilor la PNA, până în 2027, Moldova intenționează să transpună Actul privind IA al UE, să dezvolte propria lege națională pentru IA și să desemneze/înființeze o instituție mandată cu guvernanta IA.

10.8.1.2. Capacități administrative

Nu a fost încă identificată sau înființată o instituție responsabilă de politici în domeniu sau care să supravegheze aplicarea reglementărilor în domeniul Inteligenței Artificiale. Cu toate acestea, MDED a întreprins mai multe acțiuni pentru a pregăti cadrul normativ în domeniu.

În 2024 pe platforma Consiliului Național pentru Digitalizare a fost creat sub-consiliul pentru Guvernanta Datelor și Inteligența artificială din care fac parte instituții ale statului, societatea civilă, sectorul privat și parteneri externi. Membrii sub-consiliului în acest an au contribuit activ la elaborarea și publicarea Cărții Albe pentru Inteligență Artificială și Guvernanta Datelor. Deși cartea nu este un document de politici propriu-zis, aceasta setează viziunea statului pentru dezvoltarea cadrului normativ în acest domeniu.

De asemenea, sub-consiliul a coordonat desfășurarea unui studiu privind pregătirea sectorului public din Republica Moldova de a adopta soluții bazate pe Inteligența Artificială care a adus în lumină situația actuală privind competențele și pregătirea funcționarilor pentru adoptarea acestor soluții.

10.8.2. Planuri de viitor

10.8.2.1. Planuri legislative

Până la sfârșitul anului 2026 este planificată transpunerea Regulamentului UE privind inteligența artificială.

10.8.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea prevederilor acquis-ului în domeniul inteligenței artificiale necesită consolidarea capacităților administrative prin crearea unei funcții noi de consultant principal în Secția politici în domeniul economiei digitale și digitalizării serviciilor publice din cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

10.8.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Implementarea prevederilor cadrului normativ în domeniu prevede consolidarea capacităților instituționale cu alocarea mijloacelor financiare necesare pentru:

- Crearea funcției noi de consultant principal - 642,67 mii lei (2025-2027).

Capitolul 16: Fiscalitate

Introducere

*Conform Raportului Comisiei Europene pentru 2025, Republica Moldova are **un anumit nivel de pregătire** în domeniul fiscal. S-au înregistrat **progrese bune** în ceea ce privește alinierea*

legislației naționale la acquis-ul UE în domeniul fiscalității, în partea ce vizează impozitele indirecte și directe, precum și în domeniul și digitalizării serviciilor de administrare fiscală. Moldova și-a îmbunătățit în continuare capacitatea în materie de cooperare administrativă și asistență reciprocă.

Republica Moldova este în proces de aliniere a legislației naționale la cadrele juridice și reglementările Uniunii Europene. În partea ce ține de domeniul fiscalitate, un aspect esențial al acestei alinieri este armonizarea reglementărilor privind accizele și TVA cu acquis-ul UE.

În anul 2025, s-au făcut progrese semnificative în transpunerea Directivei Consiliului (UE) 2020/262 de stabilire a regimului general al accizelor, Directivei 92/84/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind apropierea ratelor accizelor la alcool și băuturi alcoolice, Directivei 92/83/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice și a Directivei 2011/64/UE a Consiliului din 21 iunie 2011, privind structura și ratele accizelor aplicate tutunului prelucrat, actualmente fiind aprobate de Guvern și transmis Parlamentului.

În paralel, Republica Moldova lucrează la transpunerea Directivei 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al TVA, care va aduce sistemul național de TVA mai aproape de standardele UE.

Pe filiera conformării fiscale, angajamentul Moldovei de a combate evaziunea fiscală a fost consolidat semnificativ. În mai 2024, Republica Moldova a aderat la cadrul inclusiv BEPS al OCDE, a realizat primul schimb automat, reciproc de date privind conturile financiare, astfel, manifestând intenția de a adopta standarde internaționale. În anul 2025 a fost aprobată o Foaie de parcurs privind implementarea acțiunilor Cadrului Incluziv BEPS.

Rezultatele acestor eforturi sunt deja vizibile în creșterea veniturilor fiscale ale Republicii Moldova. Pe parcursul a 10 luni ale anului 2025, Moldova a depășit obiectivele de venituri cu 2,7%, având o colectare totală de 66,47 miliarde MDL. Această realizare reflectă impactul pozitiv al măsurilor de conformare fiscală, inclusiv al Programului de Conformare Voluntară, care vizează sectoare cu risc ridicat, cum ar fi: comerțul cu amănuntul a mărfurilor, produselor și materialelor, industria prelucrătoare, industria alimentară, servicii suport și construcții/tranzacții imobiliare. Prin monitorizarea și educația țintite, facem progrese semnificative în promovarea conformării fiscale voluntare și în identificarea domeniilor ce necesită îmbunătățiri.

Totodată, Republica Moldova se pregătește să asigure interoperabilitatea cu sistemele IT ale UE , în acest sens a fost aprobat Programul de dezvoltare al sistemului informațional al Serviciului Fiscal de Stat pentru anii 2025-2027 prin Hotărârea de Guvern nr. 687 din 15.10.2025. Programul vizează asigurarea interconectării și interoperabilității cu sistemele fiscale ale UE, dezvoltarea infrastructurii informatice și automatizarea sistemului de gestionare a riscurilor de neconformare. Pentru perioada următoare se propune aprobarea unei Foi de parcurs și unui calendar pentru asigurarea interoperabilității cu sistemele informaționale ale UE.

De menționat că Republica Moldova beneficiază, pe această filieră de sprijinul experților internaționali precum misiunile de experți ai Departamentul Trezoreriei SUA, Agenției Fiscale Suedeze și valorificarea instrumentului UE - TAIEX.

Nivelul de aliniere a actelor UE

32022R2300	32022L2523	32003L0049	32009L0132	31992L0083	31983L0182

31992L0084	32009L0133	31995L0060	32003L0096	32011L0064	32006L0079
32006L0112	32017L1852	32008L0009	32020L0262	32008L0007	32011L0016
32011L0096	<u>32009L0055</u>	<u>32007L0074</u>	32016L1164	31986L0560	32010L0024

verde - (transpus total), *galben* (transpus parțial), *alb* (netranspus)

16.1. Subcapitolul 1: Prezentarea generală a sistemului fiscal

16.1.1. Prezentarea generală a situației

16.1.1.1. Cadrul legislativ actual

Republica Moldova dispune de un cadru legislativ fiscal bine structurat, reglementat de Codul fiscal nr. 1163 din 24.04.1997 și alte acte normative adoptate în conformitate cu acesta. Respectiv, actele normative respective reglementează relațiile ce țin de executarea obligațiilor fiscale în ce privește impozitele și taxele de stat, stabilind, de asemenea, principiile generale de determinare și percepere a impozitelor și taxelor locale.

Actualmente, legislația fiscală națională conține într-o anumită măsură reglementări ale cadrului normativ european, procesul de transpunere a legislației UE în legislația națională a fost demarat în 2025.

16.1.1.2. Cadrul administrativ actual

Serviciul Fiscal de Stat (SFS) este autoritatea administrativă responsabilă pentru implementarea politicii fiscale naționale, subordonată Ministerului Finanțelor. Actele normative care reglementează statutul juridic, sarcina de bază, structura, funcțiile de bază, atribuțiile și principiile generale de organizare a Serviciului Fiscal de Stat sunt: Codul fiscal nr. 1163 din 24.04.1997, Titlul 5, art. 132-136; Regulamentul privind organizarea și funcționarea Serviciului Fiscal de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 395/2017.

Ministerul Finanțelor exercită dirijarea metodologică a Serviciului Fiscal de Stat prin acordarea asistenței metodologice în activitatea acestuia și prin exercitarea următoarelor atribuții: aprobă structura Serviciului Fiscal de Stat; stabilește obiectivele Serviciului Fiscal de Stat și indicatorii de performanță; aprobă bugetul Serviciului Fiscal de Stat.

Sarcina de bază a Serviciului Fiscal de Stat este specificată art. 132 din Codul fiscal al Republicii Moldova și constă în asigurarea administrării fiscale, prin crearea de condiții contribuabililor pentru conformare la respectarea legislației, aplicarea uniformă a politicii și reglementărilor în domeniul fiscal.

Misiunea Serviciului Fiscal de Stat este stabilită în Carta strategică a Serviciului Fiscal de Stat „Să creăm condiții optime pentru conformarea fiscală voluntară”.

Serviciul Fiscal de Stat este persoană juridică de drept public și dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova.

Sistemul administrativ al Serviciului Fiscal de Stat se determină în raport cu importanța majoră, volumul, complexitatea și specificul funcțiilor pe care le realizează. Efectivul-limită pentru Serviciul Fiscal de Stat se aprobă de către Guvern.

16.1.2. Planuri de viitor

16.1.2.1. Planuri legislative

Republica Moldova își propune transpunerea *acquis*-ului UE pe domeniul fiscalității până în trimestrul II, 2027.

16.1.2.2. Implementarea *acquis*-ului și consolidarea capacităților administrative

- Pregătirea pentru a asigura interoperabilitatea sistemului IT cu SI ale UE, în acest sens, fiind elaborat Programul de dezvoltare al sistemului informațional al Serviciului Fiscal de Stat pentru anii 2025-2027.

- Beneficierea continuă de asistență de la partenerii externi de dezvoltare, care va impulsiona modernizarea administrării fiscale, dezvoltarea managementului riscurilor și îmbunătățirea schimbului de date.

- Racordarea la standardele internaționale prin participarea la Programul Fiscalis, misiuni/vizite de studiu TAIEX, asistența Secretariatului Forumului Global, etc.

- Automatizarea sistemului de management a riscurilor de neconformare fiscală până la finele anului 2027.

16.1.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea planurilor legislative (costuri de personal) sunt reflectate în Anexa „A” din PNA pentru fiecare acțiune în parte, 21789 mii lei.

Responsabil: Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat

16.2. Subcapitolul 2: Impozitare directă

16.2.1. Prezentarea generală a situației

16.2.1.1. Cadrul legislativ actual

Sistemul de impozitare directă din Republica Moldova este reglementat de Codul fiscal și legislația conexasă care stabilește cadrul legal pentru impozitarea veniturilor, câștigurilor de capital, veniturilor din proprietăți și alte surse de venit. Principalele prevederi includ:

- Impozitul pe venit pentru persoane fizice și juridice:
 - Pentru persoanele fizice, rata standard este de 12% pentru veniturile salariale și alte recompense similare.
 - Pentru persoanele juridice, rata standard este de 12%. Anumite categorii de contribuabili beneficiază de regimuri fiscale preferențiale.
- Impozitarea câștigurilor de capital: Se aplică la active capitale prevăzute la art.39 din Codul fiscal, și se impozitează cu 12% impozitul pe venit la 50% din suma excedentară a creșterii de capital.(art. 39-40 din Codul fiscal).
- Convenții internaționale pentru evitarea dublei impunerii: Republica Moldova a semnat 51 de tratat fiscal bilateral.
- Legislație privind transparența fiscală: Transpunerea Standardului Comun de Raportare (CRS) și aderarea la BEPS (din mai 2024) contribuie la combaterea evaziunii fiscale.

16.2.1.2. Cadrul administrativ actual

Administrarea impozitelor directe este gestionată de Serviciul Fiscal de Stat (SFS).

Utilizarea instrumentelor internaționale precum Convențiile pentru evitarea dublei impunerii (DTA) și Tratatelor privind colaborarea și asistența reciprocă în problemele respectării legislației fiscale.

16.2.2. Planuri de viitor

16.2.2.1. Planuri legislative

- Implementarea standardelor minime BEPS ale OCDE. De asemenea, se depun eforturi la implementarea regulilor privind societățile străine controlate (CFC), așa cum sunt prevăzute în Directiva anti-evaziune fiscală (ATAD), fiind stabilit un plan clar de transpunere a acestora în legislația națională.
- Transpunerea Directivei Pilonului 2 (UE) 2022/2523 pentru aplicarea unui impozit minim global.
- Implementarea Instrumentului Multilateral (MLI) privind tratatele fiscale.
- Modificări în impozitarea câștigurilor de capital: Simplificarea calculului și eliminarea unor excepții în scopul alinierii la acquis-ul UE.
- Modificări în impozitarea dividendelor, dobânzilor, royalty repartizate între societăți asociate din state membre UE.

16.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

- Instruirea personalului pentru aplicarea noilor reglementări fiscale.
- Familiarizarea cu alte schimburi de informații în scopuri fiscale necesare a fi realizate.
- participarea la Programe UE de asistență tehnică și schimb de bune practici.

16.2.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Republica Moldova participă anual la contribuția OCDE.

Pentru transpunerea Directivei anti-evaziune fiscală (ATAD)- cost estimativ de 189 mii lei.

Responsabil: Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat

Costurile estimative pentru realizarea planurilor legislative sunt reflectate în Anexa „A” din PNA pentru fiecare acțiune în parte și capacitate administrativă pentru acest subcapitol vor fi acoperite din cadrul programelor/ parteneri externi.

16.3. Subcapitolul 3: Impozitare indirectă

16.3.1. Prezentarea generală a situației

16.3.1.1. Cadrul legislativ actual

Sistemul de impozitare indirectă din Republica Moldova este reglementat de Codul fiscal nr.1163/1997 (Titlul III și IV), Legea nr.1417/1197 pentru punerea în aplicare a Titlului III al Codului fiscal, Legea nr.1054/2000 pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal, Hotărârea Guvernului nr.93/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea TVA, Hotărârea Guvernului nr.1123/2006 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea accizelor, Codul Vamal nr.95/2021.

În prezent, sistemul de impozitare indirectă din Republica Moldova include două componente principale: Taxa pe Valoare Adăugată (TVA) și accizele. Acestea sunt reglementate prin Titlul III și Titlul IV din Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997.

Pe parcursul anului 2025, Moldova a lucrat la transpunerea Directivei 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al TVA, care va aduce sistemul național de TVA mai aproape de standardele UE.

De asemenea, s-au făcut progrese semnificative pentru modificarea Titlului IV din Codul fiscal, vizând transpunerea Directivei (UE) 2020/262 a Consiliului din 19 decembrie 2019 de stabilire a regimului general al accizelor și Directivei 92/84/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992, Directivei 92/83/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 și Directivei 2011/64/UE a Consiliului din 21 iunie 2011, aferente alcoolului și tutunului.

16.3.1.2. Cadrul administrativ actual

Serviciul Fiscal de Stat este responsabil pentru administrarea impozitelor indirecte. Activitatea sa este ghidată de principiile stabilite în Codul fiscal, inclusiv utilizarea servicii electronice pentru administrarea fiscală.

16.3.2. Planuri de viitor

16.3.2.1. Planuri legislative

- Republica Moldova își propune transpunerea acquis-ului UE până în trimestrul II, 2027.
- Adoptarea proiectului de lege pentru transpunerea Directivei 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al TVA, către sfârșitul lunii decembrie, 2026.
- Adoptarea proiectului de lege privind transpunerea Directivei (UE) 2020/262 a Consiliului din 19 decembrie 2019 de stabilire a regimului general al accizelor, alături de directivele referitoare la produse accizabile, cum ar fi alcoolul și tutunul, conform calendarului setat.

16.3.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

- Participarea la Programe UE de asistență tehnică și schimb de bune practici.

16.3.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea planurilor legislative sunt reflectate în Anexa „A” din PNA pentru fiecare acțiune în parte și capacitate administrativă pentru acest subcapitol vor fi acoperite din cadrul programelor/ parteneri externi

Responsabil: Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat

Capitolul 17 - Politica economică și monetară

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire în domeniul politicii economice și monetare. S-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește atenuarea presiunilor inflaționiste, consolidarea independenței funcționale și financiare, inclusiv acordarea autonomiei operaționale a BNM asupra activelor sale.

Nivelul de aliniere a actelor UE (capitolul 17)

<u>02011L0085-20240430</u>	<u>32024R1263</u>
<u>12016E130</u>	<u>12012M/TXT</u>
<u>31993R3603</u>	<u>31993R3604</u>
<u>12008M/PRO/12</u>	<u>12016E123</u>

galben (transpus parțial), **alb** (netranspus)

Acquis-ul în domeniul politicii economice și monetare conține norme specifice care impun independența băncilor centrale din statele membre, interzicând finanțarea directă a sectorului public de către băncile centrale și interzicând accesul privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare. Statele membre își coordonează politicile economice și sunt supuse Pactului de stabilitate și creștere privind supravegherea fiscală. Noile state membre se angajează, de asemenea, să respecte criteriile stabilite în tratat pentru a putea adopta euro în timp util după aderare. Până atunci, aceștia vor participa la Uniunea Economică și Monetară ca stat membru cu o derogare de la utilizarea monedei euro și își vor trata cursurile de schimb ca o chestiune de interes comun.

Totodată, procesul de adoptare a monedei euro ca monedă oficială, conform art. 140 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene poate fi inițiat doar după doi ani sau la solicitarea statului membru care face obiectul unei derogări, iar Comisia și Banca Centrală Europeană prezintă Consiliului un raport privind progresele efectuate de statele membre care fac obiectul unei derogări în îndeplinirea obligațiilor care le revin pentru realizarea uniunii economice și monetare. Aceste rapoarte examinează în special, dacă legislația națională a fiecăruia dintre aceste state membre, inclusiv statutul băncii centrale naționale, este compatibilă cu articolele 130 și 131 Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și cu Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale (SEBC) și al Băncii Centrale Europene (BCE), și dacă a fost realizat un grad înalt de convergență durabilă, analizând în ce măsură fiecare stat membru a îndeplinit criteriile conform Protocolului (nr.13) privind criteriile de convergență (Tratatul privind funcționarea UE), și anume:

- **Articolul 1. Criteriul stabilității prețurilor**, menționat la articolul 140 alineatul (1) a doua liniuță din tratatul menționat înseamnă că un stat membru are o stabilitate durabilă a nivelului prețurilor și o rată medie a inflației, în cursul unei perioade de un an înaintea examinării, care nu

poate depăși cu mai mult de 1,5 % rata inflației a cel mult trei state membre care au înregistrat cele mai bune rezultate în domeniul stabilității prețurilor. Inflația se calculează cu ajutorul indicelui prețurilor de consum pe o bază comparabilă, ținând seama de diferențele dintre definițiile naționale.

- **Articolul 2. Criteriul situației finanțelor publice**, menționat la articolul 140 alineatul (1) a doua liniuță din tratatul menționat înseamnă că, în momentul examinării, un stat membru nu face obiectul unei decizii a Consiliului menționată la articolul 126 alineatul (6) din tratatul menționat, privind existența unui deficit excesiv în statul membru respectiv.

- **Articolul 3. Criteriul de participare la mecanismul cursului de schimb al Sistemului Monetar European**, menționat la articolul 140 alineatul (1) a treia liniuță din tratatul menționat, înseamnă că un stat membru a respectat marjele normale de fluctuație prevăzute de mecanismul cursului de schimb al Sistemului Monetar European, fără să cunoască tensiuni grave cel puțin pe parcursul ultimilor doi ani dinaintea examinării. În special, statul membru nu a devalorizat din proprie inițiativă cursul de schimb central bilateral al monedei sale în raport cu euro pentru aceeași perioadă.

- **Articolul 4. Criteriul de convergență al ratelor dobânzilor** menționat la articolul 140 alineatul (1) a patra liniuță din tratatul menționat, în cursul unei perioade de un an înaintea examinării, înseamnă că un stat membru a avut o rată a dobânzii nominală medie pe termen lung care nu poate depăși cu mai mult de 2 % pe cea a cel mult trei state membre care au înregistrat cele mai bune rezultate în domeniul stabilității prețurilor. Ratele dobânzilor sunt calculate pe baza obligațiunilor de stat pe termen lung sau a unor titluri comparabile, ținând seama de diferențele dintre definițiile naționale.

La nivel național, autoritățile competente responsabile de coordonarea grupului de lucru aferent capitolului prenotat este Ministerul Finanțelor (MF), de comun cu Banca Națională a Moldovei (BNM). Suplimentar, instituțiile implicate sunt: Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED), Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), Ministerul Mediului (MM), Biroul Național de Statistică (BNS), Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS), etc.

În cadrul grupului de lucru aferent Capitolului 17 sunt membri: 49 de reprezentanți din partea instituțiilor publice, 14 membri din partea societății civile, precum și Consilierul Înalt în domeniul serviciilor financiare.

17.1. Prezentarea generală a situației

17.1.1 Subcapitolul ”Participarea la procedura de coordonare a politicilor economice”

17.1.1.1. Cadrul legislativ

În anul 2025 Republica Moldova a participat la Dialogul Economic și Financiar cu Uniunea Europeană (UE), prezentând al doilea său Program de Reformă Economică (PRE) 2025-2027 în ianuarie 2025. Acest document a inclus cadrul macro-fiscal, precum și pentru prima dată a inclus un scenariu macroeconomic alternativ și soldul bugetar structural.

Totodată, cu suportul proiectului de asistență tehnică a UE ”Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea proiectelor legate de implementarea Acordului de Asociere”, a fost elaborată Instrucțiunea privind metodologia de calcul a deficitului structural, precum și a fost instruit personalul MF și MDED la acest subiect. De asemenea, procesul de

elaborare a Programului de Reformă Economică a fost instituționalizat prin Ordin intern al Ministerului Finanțelor (nr. 104 din 09.10.2025).

Suplimentar, PRE 2026-2028 este în proces de elaborare și urmează a fi aprobat de Comitetul Interministerial pentru Planificare Strategică și prezentat către Comisia Europeană până la data de 15 ianuarie 2026. În cadrul procesului prenotat sunt implicate instituții guvernamentale și alte autorități publice, și anume: MF, MDED, MMPS, BNM și BNS.

Totodată, începând cu anul 2023, Comisia Europeană a inclus prognoza macroeconomică a Republicii Moldova în exercițiul său de previziune, ca o etapă importantă a Semestrului European. În Republica Moldova, MDED este instituția responsabilă pentru elaborarea prognozelor macroeconomice oficiale. În conformitate cu Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală (*Ordinul nr. 124/2023 al MF*), MDED elaborează prognoze macroeconomice de două ori pe an: o versiune preliminară în februarie și una actualizată – în iulie. Totuși, în perioadele cu șocuri economice semnificative, crize sau incertitudine ridicată, MDED actualizează mai frecvent prognoza principalilor indicatori macroeconomici. Pe parcursul anului 2025, MDED a elaborat 3 versiuni ale prognozei macroeconomice. Versiunea preliminară a fost elaborată în luna martie și a fost utilizată la estimările Cadrului bugetar pe termen mediu 2026-2028. În iulie 2025, MDED a actualizat proiecțiile macroeconomice și a elaborat 3 scenarii de prognoză care includ estimarea impactului implementării programului de reforme și proiectelor investiționale prevăzute în Planul de Creștere a Moldovei adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025. În luna noiembrie 2025, MDED a inițiat revizuirea prognozei, ținând cont de cele mai recente date disponibile, precum și elaborarea a două scenarii alternative (optimist și pesimist), conform cerințelor Programului de Reforme Economice pentru 2026-2028 care urmează a fi aprobat în ianuarie 2026. Suplimentar, în contextul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice din cadrul semestrului european, pentru Republica Moldova sunt disponibili un set de indicatori (*predefiniți în Regulamentul UE 1174/2011 privind măsurile de executare pentru corectarea dezechilibrelor macroeconomice excesive din zona euro și Regulamentul 1176/2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice*). În prezent, indicatorii prenotați sunt calculați și raportați de către autoritățile naționale, cu excepția a 2 indicatori: indicele prețurilor nominale ale locuințelor și indicele costului unitar nominal al forței de muncă, pe oră lucrată. Prin urmare, instituțiile responsabile de producerea și raportarea indicatorilor sunt: Banca Națională a Moldovei – responsabilă de 8 indicatori; Biroul Național de Statistică – responsabil de 4 indicatori și împreună cu Ministerul Finanțelor – 1 indicator.

Cu toate acestea, în proces de aliniere completă sunt metodologiile de elaborare a acestor indicatori în corelare cu metodologiile UE.

În contextul subcapitolului prenotat, printre actele de bază a UE se enumeră:

1. **Titlul VIII, TFUE: Politica economică și monetară, Capitolul 1 - Art. 121 – 126** stabilește alinierea politicilor economice a statului membru la politicile economice a Uniunii Europene, în esență acesta fiind participarea în cadrul procesului semestrului european. În prezent, Republica Moldova nu participă în cadrul Semestrului European, respectiv prevederile acestui tratat fiind aplicabile de la data aderării la UE.

2. **Titlul VIII, TFUE: Politica economică și monetară, Capitolul 4 Art. 136**, prevede măsuri pentru statele membre a căror monedă este euro pentru:

- (a) a consolida coordonarea și supravegherea disciplinei lor bugetare;

(b) a elabora, în ceea ce le privește, orientările de politică economică, veghind ca acestea să fie compatibile cu cele adoptate pentru întreaga Uniune și asigurând supravegherea acestora.

Actul respectiv vizează statele membre a căror monedă este euro.

3. **Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice.** Prezentul regulament stabilește norme detaliate pentru detectarea dezechilibrelor macroeconomice și pentru prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice excesive din cadrul Uniunii.

În prezent, prevederile Regulamentului vor fi aplicabile la data aderării. În acest context, doar urmează a fi asigurată calcularea și raportarea indicatorilor privind dezechilibrele macroeconomice.

4. **Regulamentul (UE) nr. 1174/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind măsurile de executare pentru corectarea dezechilibrelor macroeconomice excesive din zona euro.** Prezentul Regulament stabilește un sistem de sancțiuni în vederea corectării efective a dezechilibrelor macroeconomice excesive din zona euro.

Prevederile Regulamentului vor fi aplicate de la data aderării la zona euro.

Suplimentar, *Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului european și al Consiliului din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/2088; Regulamentul delegat (UE) 2021/2139 al Comisiei din 4 iunie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea criteriilor tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept activitate care contribuie în mod substanțial la atenuarea schimbărilor climatice sau la adaptarea la schimbările climatice și pentru a stabili dacă activitatea economică respectivă aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu și Regulamentul delegat (UE) 2021/2178 al Comisiei din 6 iulie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului prin precizarea conținutului și a modului de prezentare a informațiilor care trebuie furnizate de întreprinderile care fac obiectul articolului 19a sau 29a din Directiva 2013/34/UE în ceea ce privește activitățile economice durabile din punctul de vedere al mediului și prin precizarea metodologiei pentru respectarea acestei obligații de furnizare de informații se regăsesc la Capitolul 9 "Servicii financiare" în cadrul Blocului "Sustainable finance".*

17.1.1.2. Cadrul administrativ

În procesul de aliniere a legislației UE în partea ce ține de procedura de coordonare a politicilor economice sunt implicați: din partea MDED – 2 reprezentanți din cadrul Direcției analiză și prognozare macroeconomică; din partea MF – 4 reprezentanți din cadrul Direcției generale politici și sinteză bugetară, 1 reprezentant din cadrul Direcției generale datoria sectorului public, 1 reprezentant din cadrul Direcției generale Trezoreria de Stat, 2 reprezentanți din cadrul Direcției fonduri europene și asistență externă; din cadrul BNS - 1 reprezentant din cadrul Direcției conturi naționale; din partea MMPS – 1 reprezentant din cadrul Direcției Politici Ocupaționale și de Reglementare a Migrației Forței de muncă.

17.1.2. Subcapitolul "Supravegherea fiscală a UE și evaluarea guvernantei economice"

17.1.2.1. Cadrul legislativ

Cu privire la aspectul alinierii legislației RM la legislația UE în contextul supravegherii fiscale și evaluării guvernantei economice se comunică că legislația națională nu este aliniată integral la acquis-ul UE.

Regulile privind politica bugetar-fiscală sunt prevăzute în Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală și au fost puse în aplicare începând cu anul 2018. În conformitate cu aceste reguli, politica bugetar-fiscală ar trebui să fie elaborată în concordanță cu alte politici convergente și să asigure un deficit anual de la bugetul public național, excluzând granturile, care nu depășește 2,5 % din Produsul intern brut. Depășirea nivelului limită al deficitului bugetului public național se permite în condițiile existenței surselor reale de finanțare a proiectelor de investiții capitale finanțate din surse externe și a capacităților de valorificare a acestora.

Există mai multe clauze derogatorii, care permit excepții de la regula generală, și pot fi admise doar pentru o perioadă fixă de cel mult trei ani și doar în caz de:

- a) catastrofe naturale și alte situații excepționale care pun în pericol securitatea națională;
- b) declin al activității economice și/sau dacă nivelul inflației depășește cu 10 puncte procentuale nivelul prognozat/planificat;
- c) apariție a necesității de acoperire a soldului debitar al fondului general de rezervă al Băncii Naționale a Moldovei, precum și în caz de criză financiară sistemică, pentru capitalizarea băncilor și pentru garantarea creditelor de urgență acordate băncilor de către Banca Națională a Moldovei.

În perioada excepțiilor, Guvernul trebuie să raporteze Parlamentului, odată la șase luni, tendințele indicatorilor macro bugetari, măsurile întreprinse și planificate pentru respectarea regulilor politicii bugetar-fiscale.

În conformitate cu normele privind soldul bugetar, nivelul soldului bugetar se stabilește prin legile bugetare anuale, care prevăd, după caz, sursele de finanțare a deficitului bugetar sau direcționarea excedentului bugetar. Orice modificare a soldului bugetar se adoptă doar prin legile de modificare a bugetului.

În cele din urmă, proiectele de acte normative cu impact financiar asupra bugetelor se supun expertizei financiare în conformitate cu legislația ce reglementează modul de elaborare a actelor normative. Pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget. De asemenea, stabilirea prin alte acte normative decât legea bugetară anuală a unor sume sau cote procentuale din buget sau din produsul intern brut destinate anumitor domenii, sectoare sau programe nu se admite.

În contextul subcapitolului prenotat, printre actele de bază a UE se enumeră:

• **Protocolul 12 (TFUE) privind procedura aplicabilă deficitelor excesive** detaliază în esență valorile de referință privind nivelul deficitului excesiv și nivelul datoriei publice în PIB.

Prevederile prezentului Protocol urmează a fi aliniate în legislația națională.

• **Regulamentul (UE) nr. 472/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind consolidarea supravegherii economice și bugetare a statelor membre din zona euro care întâmpină sau care sunt amenințate de dificultăți grave în ceea ce privește stabilitatea lor financiară.** Prezentul regulament stabilește dispoziții pentru consolidarea supravegherii economice și bugetare a statelor membre a căror monedă este euro.

Prevederile Regulamentului nr.472/2013 vor fi aplicate de la data aderării la zona euro.

• **Regulamentul (UE) nr. 473/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind dispozițiile comune pentru monitorizarea și evaluarea proiectelor de planuri bugetare și pentru asigurarea corectării deficitelor excesive ale statelor membre din zona euro.** Prezentul Regulament stabilește dispoziții pentru îmbunătățirea monitorizării politicilor bugetare în zona euro și pentru asigurarea faptului că bugetele naționale sunt în conformitate cu orientările în domeniul politicilor economice emise în contextul Pactului de Stabilitate și Creștere și al Semestrului european pentru coordonarea politicilor economice.

Prevederile Regulamentului nr. 473/2013 vor fi aplicate de la data aderării.

• **Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului.** Prezentul regulament stabilește norme care să asigure coordonarea eficace a politicilor economice viabile ale statelor membre, sprijinind astfel realizarea obiectivelor Uniunii privind creșterea durabilă și favorabilă incluziunii și ocuparea forței de muncă.

Prevederile Regulamentului urmează a fi aliniate în legislația națională.

• **Regulamentul (UE) 2024/1264 al Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1467/97 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv.** Prezentul regulament stabilește dispozițiile privind accelerarea și clarificarea punerii în aplicare a procedurii aplicabile deficitelor excesive.

Prevederile Regulamentului vor fi aplicate la data aderării.

• **Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv.** Prezentul regulament stabilește dispozițiile privind accelerarea și clarificarea procedurii de deficit bugetar, care au ca obiect descurajarea deficitelor publice generale excesive și, dacă ele apar, să stimuleze corectarea lor promptă.

Prevederile Regulamentului vor fi aplicate la data aderării.

• **Regulamentul (CE) nr. 479/2009 al Consiliului din 25 mai 2009 privind aplicarea Protocolului privind procedura aplicabilă deficitelor excesive anexat la Tratatul de instituire a Comunității Europene.** Prezentul regulament stabilește dispoziții pentru îmbunătățirea monitorizării politicilor bugetare în zona euro și pentru asigurarea faptului că bugetele naționale sunt în conformitate cu orientările în domeniul politicilor economice emise în contextul Pactului de Stabilitate și Creștere și al Semestrului european pentru coordonarea politicilor economice.

Prezentul Regulament urmează a fi aliniat în legislația națională.

• **Regulamentul (UE) nr. 1173/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind aplicarea eficientă a supravegherii bugetare în zona euro.** Prezentul regulament stabilește un sistem de sancțiuni în vederea consolidării aplicării componentei preventive și a componentei corective a Pactului de stabilitate și de creștere în zona euro.

Prezentul Regulament urmează a fi aplicat de la data aderării la zona euro.

17.1.2.2. Cadrul administrativ

În procesul de aliniere a legislației UE în partea ce ține de supraveghere fiscală a UE și evaluare a guvernantei economice sunt implicați: din partea MF – 4 reprezentanți din cadrul Direcției generale politici și sinteză bugetară, 2 reprezentanți din cadrul Direcției generale datoria sectorului public, 2 reprezentanți din cadrul Direcției generale Trezoreria de Stat; din cadrul BNS

- 1 reprezentant din cadrul Direcției conturi naționale; din partea MDED – 2 reprezentanți din cadrul Direcției analiză și prognozare macroeconomică.

17.1.3. Subcapitolul ”Cadre bugetare naționale solide”

17.1.3.1. Cadrul legislativ

Legislația națională nu este aliniată integral la acquis-ul UE, cu precădere la Directiva 2011/85. Cu toate acestea, legislația bugetară națională conține prevederi care sunt în conformitate cu Directiva UE 2011/85. Astfel, Legea 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale conține următoarele prevederi:

- stabilirea regulilor fiscale numerice și a clauzelor de evaziune – art 15;
- planificarea pe termen mediu, inclusiv prognoza cadrului macroeconomic și agregatele fiscale, cadrul de planificare – art. 48,
- indicatori ai datoriei publice - art 38,
- reguli și proceduri pentru: întocmirea bugetului anual - art. 50-53, aprobarea – art. 54-55, modificarea – art. 61
- transparența fiscală – art 12, 13, etc.

Totodată, prevederi detaliate sunt descrise în legislația secundară - Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 124/2023 cu privire la aprobarea Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, care conține procesul bugetar mai detaliat, inclusiv descrierea întocmirii și publicării analizei riscurilor bugetar-fiscale și a raportului de cheltuieli fiscale.

Cadrul bugetar pe termen mediu este un instrument care asigură coerența alocării resurselor financiare publice cu prioritățile de politică pe termen mediu. Prioritățile politicii sectoriale pe termen mediu derivă din Strategia Națională de Dezvoltare, Programul de activitate al Guvernului și Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. Acestea se bazează, de asemenea, pe documente strategice sectoriale, care oferă entităților publice flexibilitatea necesară pentru a stabili structura cea mai adecvată și nivelurile posibile de finanțare pentru atingerea acestor obiective.

Procesul de elaborare a cadrului bugetar pe termen mediu asigură estimarea de sus în jos a cadrului general al resurselor disponibile pentru finanțarea cheltuielilor publice, în combinație cu o estimare de jos în sus a costurilor politicilor întreprinse/planificate.

Cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM) conține obiectivele politicii bugetar-fiscale, previziunile pentru bugetul public național, resursele și cheltuielile și componentele acestuia pe termen mediu și limitele agregate ale cheltuielilor de la bugetul de stat pentru ministerele de resort/entitățile autonome. Previziunile CBTM sunt actualizate anual, menținând o perspectivă de trei ani în planificarea bugetară. Primul an al cadrului bugetar pe termen mediu este următorul exercițiu bugetar, pentru care este în curs de elaborare proiectul de buget. În același timp, bugetul pe termen mediu reflectă rezultatele din ultimele două exerciții bugetare și rezultatele estimate pentru exercițiul bugetar în curs. Ultimul CBTM a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.561/2024 cu privire la aprobarea Cadrului bugetar pe termen mediu (2025-2027) și poate fi accesat pe pagina web a Ministerului Finanțelor.

Statistica macroeconomică este realizată în conformitate cu metodologia Națiunilor Unite privind Sistemul de Conturi Naționale 2008 (SCN 2008).

În contextul actelor aferente domeniului statisticii (*Regulamentul 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind Sistemul european de conturi naționale și regionale din Uniunea Europeană Text cu relevanță pentru SEE*; *Regulamentul de punere în aplicare 2020/1148 al Comisiei din 31 iulie 2020 de stabilire a specificațiilor metodologice și tehnice în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/792 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește indicii armonizați ai prețurilor de consum și indicele prețului locuințelor (Text cu relevanță pentru SEE)*; *Regulamentul 2016/792 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 mai 2016 privind indicii armonizați ai prețurilor de consum și indicele prețului locuințelor, și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2494/95 al Consiliului și Regulamentul de punere în aplicare 2016/2304 al Comisiei din 19 decembrie 2016 referitor la modalitățile, structura, periodicitatea și indicatorii de evaluare ai rapoartelor privind calitatea datelor transmise în temeiul Regulamentului (UE) nr. 549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)*), acestea se regăsesc la Capitolul 18 ”Statistici”.

Datele fiscale acoperă toate fluxurile economice ale administrației publice (cu excepția activității cvasi-fiscale) și stocul datoriei guvernamentale, ce sunt în conformitate cu Statistica finanțelor guvernamentale 2001.

Legea cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat (nr. 419/2006) prevede dreptul MF de a împrumuta, de a oferi garanții de stat și de a recredita în numele Guvernului. De asemenea, Legea privind finanțele publice locale (nr. 397/2003) impune limite în contractarea împrumuturilor pe termen lung pentru autoritățile locale sau acordarea garanțiilor pentru împrumuturile întreprinderilor municipale și societăților comerciale cu capital majoritar sau integral municipal, cu condiția ca plățile anuale aferente serviciului datoriei (rambursarea principalului, plata dobânzilor și altor plăți conexe) să nu depășească 20% din veniturile anuale ale bugetelor locale, cu excepția transferurilor cu destinație specială. În cazul municipiilor Chișinău și Bălți, acest plafon este de 30%. MF evaluează capacitatea deservirii datoriei de către autorități publice locale, emițând avize și monitorizând permanent datoria acestora.

Ministerul Finanțelor publică lunar datele privind datoria de stat, garanțiile de stat și împrumuturile recreditate pe pagina web. De asemenea, raportul trimestrial/anual privind datoria sectorului public, inclusiv a autorităților locale și a întreprinderilor publice, este publicat pe site-ul Ministerului Finanțelor.

Conform prevederilor Legii nr. 419/2006, MF elaborează anual Programul „Managementul datoriei de stat pe termen mediu”, aprobat prin Hotărâre de Guvern. Acest Program reprezintă un document public care asigură transparența politicii de gestionare a datoriei de stat și este întocmit în conformitate cu indicatorii macroeconomici, politicile fiscale și monetare, precum și cu prognoza evoluției datoriei de stat. Documentul stabilește obiectivele specifice de gestionare a datoriei de stat, precum și intervale țintă pentru principalii parametri de risc și sustenabilitate, contribuind astfel la sporirea transparenței și la consolidarea sustenabilității datoriei de stat.

În prezent, în RM nu sunt instituite instituții bugetar-fiscale independente (IFI). O analiză privind înființarea unui posibil Consiliu Fiscal pentru Republica Moldova și opțiunile pentru instituirea acestuia, a fost elaborată de către experții UE în anul 2017 și include descrierea unor practici din țările din Europa de Est, care au stabilite deja cu succes astfel de instituții fiscale independente.

Totodată, reieșind din ultimele modificări introduse conform art. 8 a al Directivei 2024/1265/UE de modificare a Directivei 2011/85/UE privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre despre înființarea instituțiilor fiscal-bugetare independente, Republica Moldova a actualizat în decembrie 2024 Raportul privind instituirea unui posibil Consiliu Fiscal pentru Moldova și opțiunile pentru înființarea acestuia, care poate fi accesat pe pagina web al Ministerului Finanțelor. Suplimentar, cu suportul asistenței tehnice oferite de către Ministerul Finanțelor al Țărilor de Jos, a fost elaborat Raportul privind analiza opțiunilor de înființare a unui Consiliul Fiscal în Republica Moldova.

Înființarea unei IFI este necesară pentru Republica Moldova, ca Guvernul să dispună de cadre credibile de management al finanțelor publice pentru a construi încrederea în guvernanta bugetară și pentru a menține suficient spațiu fiscal pentru a finanța răspunsurile la criză atunci când este necesar. Fiecare dintre crizele din ultimii ani a arătat importanța menținerii rezistenței finanțelor publice pentru ca țara să fie capabilă să finanțeze cheltuieli mari și neașteptate. De asemenea, instituirea cu succes a unei IFI în Republica Moldova ar putea asigura aplicarea utilă a reformelor managementului finanțelor publice, ar putea spori sustenabilitatea fiscală și ar putea promova cultura fiscală în rândul publicului larg.

Totodată, începând cu anul 2018, Republica Moldova întocmește Nota privind riscurile bugetar-fiscale ca parte a documentației bugetare. Nota include o analiză detaliată și observații cu privire la toate riscurile fiscale explicate și implicite. De asemenea, Nota riscurilor asociate întreprinderilor de stat și companiilor cu capital integral sau majoritar de stat este inclusă în Nota privind riscurile bugetare și fiscale.

În contextul subcapitolului prenotat, actul de bază a UE se menționează:

• **Directiva 2011/85/UE a Consiliului din 8 noiembrie 2011 privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre.** Prezenta directivă stabilește norme detaliate privind caracteristicile cadrelor bugetare ale statelor membre. Aceste norme sunt necesare pentru a asigura respectarea de către statele membre a obligațiilor care decurg din TFUE în ceea ce privește evitarea deficitelor publice excesive.

Prevederile Directivei urmează a fi transpuse în legislația națională.

17.1.3.2. Cadrul administrativ

În procesul de aliniere a legislației UE în partea ce ține de cadre bugetare naționale sunt implicați: din partea MF – 4 reprezentanți din cadrul Direcției generale politici și sinteză bugetară, 1 reprezentant din cadrul Direcției generale datoria sectorului public, 1 reprezentant din cadrul Direcției generale Trezoreria de Stat; din cadrul BNS - 1 reprezentant din cadrul Direcției conturi naționale; din partea MDDE – 2 reprezentanți din cadrul Direcției analiză și prognozare macroeconomică.

În vederea îmbunătățirii execuției cheltuielilor pentru investițiile capitale publice, în Cadrul bugetar pe termen mediu și anexa la legea bugetară anuală pot fi incluse doar proiectele evaluate și determinate eligibile de către Grupul de lucru pentru investiții capitale publice, conform modului stabilit prin Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.684/2022 (în continuare - Regulament).

În perioada martie 2024 – decembrie 2025, autoritățile administrației publice centrale au plasat în Sistemul informațional „Registrul proiectelor de investiții capitale” (în continuare – SI

RPIC), spre examinare 79 de proiecte noi, dintre care: 25 proiecte au fost validate ca eligibile, 38 proiecte sunt în proces de evaluare, 3 sunt în proces de examinare și 13 propuneri au fost remise spre ajustare.

Lista unică a proiectelor eligibile (pipeline), se formează în mod automatizat în SI RPIC, care include și documentele aferente fiecărui proiect.

Prin Hotărârea Guvernului nr.753/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (privind gestionarea proiectelor de investiții capitale publice) au fost aprobate unele modificări în Hotărârea Guvernului nr.684/2022, conform căroră:

1. propunerile de proiecte mari, al căror cost depășește suma de 200 de milioane de lei sau de 10 milioane de euro, înaintate spre finanțare din contul bugetului de stat prin intermediul fondurilor de dezvoltare, se examinează, se evaluează și se selectează conform modului stabilit prin respectivul Regulament;

2. în vederea consolidării managementului gestionării proiectelor de investiții capitale, în cadrul a 6 ministere este desemnat cel puțin un funcționar public cu rol de coordonator sectorial și în 8 ministere activează câte o subdiviziune, responsabili de gestionarea proiectelor de investiții capitale publice din domeniile de activitate ale ministerului.

17.1.4. Subcapitolul „Independența băncii centrale”

17.1.4.1. Cadrul legislativ

Cu privire la aspectul alinierii legislației RM la legislația UE în domeniul independenței băncii centrale, este de menționat că o aliniere parțială la cerințele relevante, stabilite în TFUE (art. 119, art. 130) și în Protocolul nr. 4 privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene (art. 7 și art. 14) este asigurată prin prevederile Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548/1995:

- aspectele de independență funcțională - art. 4 și 5;
- cerințele de independență instituțională - art. 6 alin. (4) și (5), art. 8;
- independența personală a membrilor organelor de conducere ale BNM - art. 23 alin. (7)-(12) și art. 25;
- elementele inerente independenței financiare - art. 19-21, art. 26 alin. (1) lit. e) și art. 70¹.

În același timp, *(în conformitate cu angajamentele RM prevăzute în Memorandumul de politici economice și financiare convenit cu FMI - iunie 2024)* a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548/1995 (aspecte privind guvernanța instituțională), care prevede implementarea unor reforme suplimentare privind consolidarea procedurilor legate de schimbările în organele decizionale ale Băncii Naționale a Moldovei (BNM), inclusiv stabilirea de garanții procedurale și pârgii de verificare, ajustarea structurilor de guvernare și de luare a deciziilor ale BNM. Actualmente, acesta se examinează de către Parlament, fiind înregistrat cu nr.362 din 4 decembrie 2024 și votat în prima lectură la 27 noiembrie 2025.

17.1.4.2. Cadrul administrativ

În procesul de aliniere a legislației UE în partea ce ține de independența băncii centrale, din cadrul BNM sunt implicați 4 angajați din cadrul Departamentului Legislație și Drept

Internațional. Din partea MF sunt implicați 2 reprezentanți din cadrul Direcției reglementarea sectorului financiar.

17.1.5. Subcapitolul „Interdicția de finanțare a statului. Interdicția de acces privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare”

17.1.5.1. Cadrul legislativ

Cu privire la aspectul alinierii legislației RM la legislația UE referitoare la interdicția de finanțare a statului și interdicția de acces privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare, comunicăm, că alinierea parțială la prevederile TFUE (art. 123, art. 124) și ale Regulamentului (CE) nr. 3603/93 al Consiliului din 13 decembrie 1993 de precizare a definițiilor necesare aplicării interdicțiilor menționate la articolele 104 și 104b alineatul (1) din tratat rezultă din prevederile Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548/1995, care reglementează aspectele referitoare la interdicția de creditare a statului la articolele 37, 41 și 76¹. Prevederile Regulamentului (CE) nr. 3604/93 al Consiliului din 13 decembrie 1993 de stabilire a definițiilor pentru aplicarea interdicției accesului privilegiat prevăzute la articolul 104a din tratat nu sunt redactate în mod explicit în legislația națională, dar inadmisibilitatea favorizării accesului preferențial la instituțiile financiare al autorităților publice și a întreprinderilor publice pare să rezulte din art. 3 și art. 8 alin. (1) lit. d) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 și art. 2 și 3 din Legea concurenței nr. 183/2012.

17.1.5.2. Cadrul administrativ

În procesul de aliniere a legislației UE în partea ce ține de interdicțiile de finanțare a statului și de acces privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare, din cadrul BNM sunt implicați 3 angajați din cadrul Departamentului Piețe Financiare și 4 angajați din cadrul Departamentului Legislație și Drept Internațional. Din partea Ministerului Finanțelor sunt implicați: 2 reprezentanți din cadrul Direcției generale datoria sectorului public și 2 reprezentanți din cadrul Direcției reglementarea sectorului financiar.

17.1.6. Subcapitolul „Emisiunea de bancnote și monede euro”

17.1.6.1. Cadrul legislativ

La moment, unitatea monetară a RM o constituie leul moldovenesc, care reprezintă mijloc legal de plată. Din perspectiva subiectului de emisiune monetară care include dar nu se limitează la următoarele componente, precum producerea bancnotelor și monedelor, transportarea, procesarea, punerea în circulație, statutul de mijloc legal de plată inclusiv ca simbol public (semnele monedei naționale) protejat de lege, schimbul și distrugerea numerarului necorespunzător, retragerea din circulație etc., cadrul legislativ național relevant include o serie de acte normative, printre care Constituția Republicii Moldova, Codul Civil nr. 1107/2002, Codul contravențional nr. 218/2008, Legea cu privire la bani nr. 1232/1992, Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548/1995, Legea privind achizițiile publice nr. 131/2015, Regulamentul cu privire la operațiunile cu numerar în băncile din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al BNM (HCE al BNM) nr. 78/2018, Hotărârea Consiliului de Supraveghere al BNM cu privire la punerea în circulație ca mijloc de plată a unor bancnote modernizate nr. 2/2015, Hotărârea Consiliului de supraveghere al BNM cu privire la punerea în circulație ca mijloc

de plată a monedelor metalice noi nr. 5/2018, precum și alte reglementări normative/interne BNM care vizează domeniul de emisiune monetară, operațiuni cu numerar etc.

Subliniem că aspectele ce țin de protecția însemnelor monetare (indiferent de valută) împotriva falsificării și altor fapte ilegale au fost descrise detaliat în partea introductivă (narativ) din Capitolele 24 și 32 ale proiectului PNA și nu sunt reiterate în Capitolul 17.

Prin urmare, în contextul negocierilor de aderare la UE în cadrul procesului de screening explicativ aferent Capitolului 17, pentru subcapitolul „Emisiunea de bancnote și monede euro” au fost evidențiate drept relevante următoarele acte UE:

1. Acte care nu sunt descrise în alte capitole din acquis-ul UE și care pot fi aplicate doar după aderarea la UE (după caz și adoptarea monedei euro):

a. Art. 139-142 TFUE stabilesc în esență definiția statelor membre cu derogare; derogările admise statelor membre; coordonarea politicii monetare și de schimb în statele cu derogare; criteriile de convergență pe care un stat membru trebuie să le îndeplinească pentru a adopta moneda euro; evaluarea nivelului de convergență de către Comisia Europeană, Banca Centrală Europeană; decizia Consiliului UE dacă un stat poate adera la zona euro etc.

Prevederile acestor articole pot fi aplicate doar după aderarea la UE.

b. Protocolul nr. 13 TFUE privind criteriile de convergență detaliază în esență criteriile de convergență pe care statele membre trebuie să le îndeplinească pentru a adopta moneda euro (*de ex. stabilitatea prețurilor, sustenabilitatea finanțelor publice, stabilitatea cursului de schimb etc.*).

Prevederile acestui protocol pot fi aplicate doar după aderarea la UE.

c. Rezoluția Consiliului European privind instituirea unui mecanism de schimb valutar în a treia etapă a uniunii economice și monetare Amsterdam, 16 iunie 1997, stabilește în esență cadrul pentru Mecanismul cursului de schimb (ERM), fiind subliniate principiile pentru stabilizarea ratelor de schimb dintre euro și moneda națională a statelor membre UE care nu se află încă în zona euro (*participare voluntară, rate de schimb, mecanisme de intervenție, relația cu zona euro etc.*).

Prevederile acestui act UE pot fi aplicate doar după aderarea la UE.

d. Decizia Băncii Centrale Europene din 13 decembrie 2010 privind emisiunea de bancnote euro (reformare) (BCE/2010/29) stabilește în esență condițiile de emisiune a bancnotelor euro; obligațiile statelor emitente; alocarea bancnotelor euro în Eurosistem etc.

În legislația națională există prevederi care vizează condițiile de emisiune a monedei naționale, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele ce nu sunt reglementate la nivel național se referă la emisiunea monedei euro. Prevederile actului UE pot fi aplicate doar după aderarea la UE și adoptarea monedei euro.

e. Regulamentul (CE) Nr. 974/98 al Consiliului din 3 mai 1998 privind introducerea euro stabilește în esență condițiile de adoptare a monedei euro, perioada de tranziție între data adoptării euro și retragerea completă a monedelor naționale, condiții de emisie și utilizare a monedei euro, rata fixă de schimb etc.

În legislația națională există prevederi care vizează condițiile de emisiune și retragere a monedei naționale, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele ce nu sunt reglementate la nivel național se referă la emisiunea monedei euro. Prevederile actului UE pot fi aplicate doar după aderarea la UE și adoptarea monedei euro.

f. Regulamentul (UE) Nr. 651/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind emiterea de monede euro stabilește în esență dreptul statelor membre de a emite

monede euro (de circulație și de colecție), volumul de emisiune aprobat de BCE, condiții de emitere a monedelor comemorative și de colecție, plafoane de emisie, etc.

În legislația națională există prevederi care vizează condițiile de emisiune a monedei naționale, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele ce nu sunt reglementate la nivel național se referă la emisiunea monedei euro. Prevederile actului UE pot fi aplicate doar după aderarea la UE și adoptarea monedei euro.

g. Orientarea (UE) 2015/280 a Băncii Centrale Europene din 13 noiembrie 2014 privind instituirea Sistemului pentru achiziții și producție din Eurosistem (BCE/2014/44) stabilește în esență principiile procesului de producție și achiziție a bancnotelor euro, asigurând eficiență și uniformitate în cadrul Eurosistemului; producerea bancnotelor euro fie de către tipografiile care aparțin băncilor centrale naționale din Eurosistem, fie de tipografii private selectate prin licitație competitivă; principii de achiziție centralizată etc.

În legislația națională există prevederi care vizează condițiile de producere a monedei naționale, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele ce nu sunt reglementate la nivel național se referă la producția monedei euro. Prevederile actului UE pot fi aplicate doar după aderarea la UE și adoptarea monedei euro.

h. Regulamentul (UE) nr. 729/2014 al Consiliului din 24 iunie 2014 privind valorile nominale și specificațiile tehnice ale monedelor euro ce urmează să intre în circulație stabilește în esență valorile nominale, specificațiile tehnice, caracteristicile de securitate, de design etc. ale monedelor euro destinate circulației, armonizând caracteristicile acestora în toate statele membre ale zonei euro.

În legislația națională există prevederi care vizează valorile nominale și specificațiile tehnice ale monedei naționale, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele ce nu sunt reglementate la nivel național se referă la valorile nominale și specificațiile monedei euro. Prevederile actului UE pot fi aplicate doar după aderarea la UE și adoptarea monedei euro.

i. Recomandarea Comisiei din 22 martie 2010 privind domeniul de aplicare și efectele statutului de mijloc legal de plată al bancnotelor și monedelor euro (2010/191/UE) stabilește în esență definiția și caracteristicile statutului de mijloc legal de plată; condiții de acceptare a plăților în numerar; distrugerea/deteriorarea bancnotelor și monedelor (inclusiv de sisteme antifurt); statutul de mijloc legal de plată pentru monedele de colecție etc.

În legislația națională există prevederi care vizează caracteristicile, statutul de mijloc legal de plată etc. ale monedei naționale, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele care nu sunt reglementate la nivel național se referă la specificațiile și statutul de mijloc legal de plată ale monedei euro. Se planifică alinierea parțială a legislației naționale la actul UE până în decembrie 2026 și totală doar după aderarea la UE și adoptarea monedei euro. (PNA, Cap.32). În partea ce ține de prevederile privind protecția împotriva distrugerii/deteriorării bancnotelor și monedelor, aceste aspecte ar putea fi aliniate în baza acțiunilor propuse la Anexa A, Cap. 32, și anume: „Proiect de lege de modificare a unor acte normative (protecția prin măsuri non-penale a însemnelor monetare împotriva falsificării și altor fapte ilegale)”.

j) Regulamentul (UE) nr. 1214/2011 privind transportul rutier transfrontalier profesionist de numerar în euro între statele membre din zona euro, extins prin Regulamentul (UE) nr. 55/2013, care în esență stabilește condițiile de transport rutier transfrontalier profesionist de bancnote și monede euro, licența CIT (Cash In Transit) de transport transfrontalier; modalități de

transportare securizată, sistem de securitate IBNS, notificarea și informarea referitor la operațiunile de transportare, controale și sancțiuni etc.

În legislația națională există prevederi care reglementează activitatea de pază și detectiv, inclusiv care vizează transportarea securizată a valorilor, dar care nu se referă nemijlocit la activitatea companiilor CIT (Cash-in-Transit). Printre aspectele ce nu sunt reglementate la nivel național se enumeră: reguli speciale de transportare a numerarului euro, norme specifice CIT, echiparea autovehiculelor CIT, echipamente IBNS și procedura în caz de neutralizare a numerarului de către acest sistem, cooperare deplină cu organismele competente ale UE etc., iar prevederi contradictorii cu actul UE nu există. Prevederile acestui act se aplică după aderarea la UE doar în cazul unor condiții specifice, precum prezența frontierei terestre al statului membru UE cu alt stat membru al zonei euro. Prevederile actului respectiv nu sunt aplicabile Republicii Moldova.

2. Actele UE ce urmează a fi aliniate, care sunt prevăzute și descrise la Cap. 32:

a. *Decizia BCE/2013/10 din 19 aprilie 2013 privind cupiurile, specificațiile, reproducerea, preschimbarea și retragerea bancnotelor euro* în esență stabilește specificațiile bancnotelor euro; condițiile de reproducere, de preschimbare a celor deteriorate (inclusiv de către dispozitive antifurt); de retragere și schimb etc.

La nivel național există prevederi care vizează specificațiile, reproducerea, schimbul și retragerea a monedei naționale, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele care vizează reproducerea bancnotelor euro se planifică a fi aliniate parțial la actul UE până în decembrie 2026 (PNA, Cap. 32). Celelalte prevederi vor fi aplicabile doar după aderarea la UE (după caz și adoptarea monedei euro).

b. *Orientarea BCE/2003/5 din 20 martie 2003 privind aplicarea unor măsuri pentru combaterea reproducerilor neconforme de bancnote euro, precum și schimbul și retragerea bancnotelor euro* în esență stabilește definițiile reproducerii neconforme de bancnote euro; măsuri de combatere a acestui fenomen; retragerea și schimbul bancnotelor deteriorate.

La nivel național există prevederi care vizează protecția monedei naționale inclusiv împotriva reproducerilor ilegale, schimbul și retragerea celei deteriorate, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele care vizează protecția monedelor euro împotriva reproducerilor ilegale se planifică a fi aliniate parțial la actul UE până în decembrie 2026 (PNA, Cap. 32). Celelalte prevederi vor fi aplicabile doar după aderarea la UE (după caz și adoptarea monedei euro).

c. *Comunicarea Comisiei privind protecția dreptului de autor a designului feței comune a monedelor euro (COM/2001/0600)* în esență stabilește condițiile de reproducere a monedelor euro; protecția dreptului de autor asupra designului monedei euro; autorizarea reproducerii etc.

La nivel național există prevederi care vizează protecția designului monedei naționale ca simbol public, iar prevederi contradictorii cu actul UE respectiv nu există. Aspectele care vizează protecția designului monedei euro se planifică a fi aliniate parțial la actul UE până în decembrie 2026 (PNA, Cap. 32). Celelalte prevederi vor fi aplicabile doar după aderarea la UE (după caz și adoptarea monedei euro).

În concluzie, la subcapitolul „Emisiunea de bancnote și monede euro” se evidențiază următoarele:

- actualmente, la nivel național nu există o abordare distinctă pentru moneda euro în comparație cu alte valute străine în ceea ce privește verificarea autenticității, procedura și răspunderea penală etc.;

- legislația națională necesită ajustări suplimentare pentru a îndeplini deplin cerințele acquis-ului UE privind stabilirea unor proceduri mai avansate de verificare a autenticității și calității bancnotelor și monedelor euro; adoptarea regulilor de reproducere și protejare a drepturilor de autor pentru grafica bancnotelor și monedelor euro etc.

- acquis-ul UE privind regulile de producere, emisiune, transportare CIT, recirculare, schimb și retragere a monedei euro nu poate fi aliniat la moment în legislația națională, întrucât acesta este aplicabil la data aderării la UE și adoptarea monedei euro, dar principiile și regulile de recirculare a bancnotelor și monedelor urmează a fi implementat inițial pentru moneda națională;

- Considerând pct. 31 din Cadrul de negociere, care prevede că după aderarea la UE, Republica Moldova va participa în cadrul Uniunii Economice și Monetare ca stat membru cu derogare, alinierea totală la prevederile Deciziei BCE/2013/10 se va efectua etapizat - decembrie 2026 (PNA, Cap. 32) și ulterior după aderare la UE (după caz adoptarea monedei euro).

17.1.6.2. Cadrul administrativ

La acest compartiment în partea ce ține de elaborarea politicilor din cadrul BNM sunt implicați 7 angajați ai Direcției Operațiuni cu Numerar (*5 persoane - emisiunea de bancnote și monede, condiții de procesare a numerarului și 2 persoane - examinarea și promovarea inițiativelor legislative*). Când privește implementarea politicilor sunt implicați 14 angajați ai Direcției Operațiuni cu Numerar (*5 persoane - emisiunea de bancnote și monede și 9 persoane - verificarea autenticității și calității numerarului, evidența monedei naționale suspecte de a fi false*).

17.2. Planuri de viitor

17.2.1. Subcapitolul "Participarea la procedura de coordonare a politicilor economice"

17.2.1.1. Planuri legislative

Urmează a fi asigurată participarea anuală a Republicii Moldova la Dialogul Economic și Financiar cu UE, precum și prezentarea Programului de Reformă Economică și implementarea recomandărilor de politici înaintate de Comisia Europeană în cadrul dialogului.

17.2.1.2. Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative

În contextul subcapitolului prenotat, se preconizează a fi consolidate capacitățile instituționale aferente modelării și prognozării macroeconomice prin:

- dezvoltarea modelelor de prognoză existente (ex: Model macroeconomic structural MFMod, model macroeconomic trimestrial, model de prognoză a pieței muncii, model de echilibru general) prin conlucrarea cu experți în vederea îmbunătățirii preciziei indicatorilor prognozați, soluționării problemelor tehnice etc;

- participarea la instruirile organizate cu suportul instituțiilor financiare internaționale.

De asemenea, urmează a fi: extinsă prognoza macroeconomică prin includerea a două sectoare suplimentare: piața muncii și sectorul extern (balanța de plăți), precum și dezvoltat un cadru

integrat de prognoză macroeconomică prin elaborarea și aprobarea Regulamentului de funcționare a mecanismului de coordonare a prognozei macroeconomice.

17.2.2. Subcapitolul ”Supravegherea fiscală a UE și evaluarea guvernantei economice”

17.2.2.1. Planuri legislative

La acest subcapitol este prevăzută alinierea cadrului bugetar la acquis-ul european în contextul procedurii aplicabile deficitelor excesive pentru menținerea disciplinei bugetare. Astfel, la prima etapă urmează a fi efectuate aranjamentele necesare pentru compilarea datelor relevante calculării deficitului excesiv, și anume raportarea deplină a datelor aferente autorităților sectorului guvernamental.

17.2.2.2. Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative

În contextul subcapitolului prenotat, urmează a fi consolidate capacitățile administrative prin intermediul unor șir de acțiuni.

În contextul deficitului excesiv a fost desfășurat evenimentul TAIEX în perioada 17-21 februarie 2025.

Totodată, urmează a fi elaborat cadrul secundar necesar pentru reglementarea atribuțiilor și a metodologiei de utilizare a instrumentului de analiză a sustenabilității datoriei, care va fi aprobat prin Ordin al Ministrului Finanțelor, asigurând astfel alinierea procedurilor naționale la bunele practici internaționale și la standardele Uniunii Europene.

17.2.3. Subcapitolul ”Cadre bugetare naționale solide”

17.2.3.1. Planuri legislative

În contextul subcapitolului ”Cadre bugetare naționale solide” urmează a fi aliniat cadrul legal UE în legislația națională, cu precădere Directiva 2011/85/UE a Consiliului din 8 noiembrie 2011 privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre.

17.2.3.2. Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative

În contextul înființării Consiliului Fiscal, urmează a fi elaborat și aprobat un proiect de act normativ, care va conține prevederi aferente organizării activității acestuia.

Suplimentar, urmează a fi adaptat și implementat Instrumentul “State-owned enterprises (SOE) - stress testing”, necesar pentru estimarea impactului riscurilor fiscale ale întreprinderilor de stat.

17.2.4. Subcapitolul „Independența băncii centrale”

17.2.4.1. Planuri legislative

În vederea alinierii cu prevederile art. 3 alin. (3) din Tratatul Uniunii Europene, art. 119 alin. (2), art. 123, art. 127 alin. (1) și art. 130 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene art. 7, art. 14 și art. 21 alin. (1) din Protocolul nr. 4 privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, precum și pentru transpunerea recomandărilor Comisiei Europene de consolidare a independenței băncii centrale este necesară adoptarea următoarelor acte normative:

- Proiect de lege pentru modificarea Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548/1995 (aspecte privind guvernanta instituțională), care este în proces de examinare în Parlament (înregistrat cu nr. 362 din 4 decembrie 2024 și votat în prima lectură la 27 noiembrie 2025);

- Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind independența Băncii Naționale).

17.2.5. Subcapitolul „Interdicția de finanțare a statului. Interdicția de acces privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare”

17.2.5.1. Planuri legislative

În vederea alinierii cu prevederile art. 123 și art. 124 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, a Regulamentului (CE) nr. 3603/93 al Consiliului din 13 decembrie 1993 de precizare a definițiilor necesare aplicării interdicțiilor menționate la articolele 104 și 104b alineatul (1) din tratat și a Regulamentului (CE) nr. 3604/93 al Consiliului din 13 decembrie 1993 de stabilire a definițiilor pentru aplicarea interdicției accesului privilegiat prevăzute la articolul 104a din tratat este necesară realizarea următoarelor acțiuni:

- Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind independența Băncii Naționale);
- Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (particularități privind interdicția de finanțare a statului).

17.2.5.2. Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative

În contextul realizării acțiunii legislative de abrogare a art. 76¹ din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, a fost identificată drept necesară următoarea acțiune:

- Rezoluțiunea Acordului privind reemisiunea valorilor mobiliare de stat emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior de la Banca Națională a Moldovei din 8 februarie 2019, încheiat între Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Moldovei”, potrivit acțiunii nr. 10 din Anexa „B”.

17.2.6. Subcapitolul „Emisiunea de bancnote și monede euro”

17.2.6.1. Planuri legislative

Nu sunt necesare careva acțiuni normative specifice, aferente acestui capitol, din motiv că acestea au fost deja planificate în Capitolul 32.

17.2.6.2. Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative

Nu a fost identificate drept necesare careva acțiuni specifice de consolidare a capacităților administrative, aferente acestui capitol, din motiv că acestea au fost deja planificate în Capitolul 32.

17.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile per fiecare acțiune a fost estimată conform cerințelor prestabilite în cadrul Ghidului pentru elaborarea Programului Național de Aderare (PNA) a Republicii Moldova la UE.

În contextul Anexei A, întru alinierea celor 8 **acte** sunt estimate costuri în sumă de 8 917,13 **mii lei**, costurile acoperite din bugetul de stat fiind de 8 530,07 **mii lei**.

În contextul Anexei B, întru implementarea a 12 măsuri sunt estimate costuri totale în mărime de **2 875,7 mii lei**, costurile acoperite din bugetul de stat fiind de **1 998,6 mii lei**, iar cele acoperite din asistență externă în sumă de **620 mii lei**.

Capitolul 19 - Politica socială și ocuparea forței de muncă

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are între un anumit nivel de pregătire și un nivel moderat de pregătire în ceea ce privește politica socială și ocuparea forței de muncă și a înregistrat progrese bune în cursul perioadei de raportare. Au fost luate măsuri pentru a crește gradul de ocupare a forței de muncă și a consolida cooperarea dintre autoritățile de asistență socială și autoritățile de ocupare a forței de muncă.

Capitolul 19 „Politica socială și ocuparea forței de muncă” acoperă următoarele domenii: raporturi de muncă, sănătatea și securitatea la locul de muncă, dialog social, egalitatea de gen la locul de muncă, ocuparea forței de muncă, nediscriminare, politica socială și incluziune socială, FSE+. Această secțiune detaliază cadrul legislativ existent, progresul în alinierea legislației naționale la *acquis*-ul Uniunii Europene, capacitățile administrative necesare pentru implementarea legislației europene, precum și planurile de viitor, care sunt detaliate în anexa A și anexa B la prezentul program.

Republica Moldova a adoptat un cadru legal robust în vederea implementării politicilor în domeniile sus menționate. Deși au fost înregistrat progrese considerabile în transpunerea actelor UE și armonizarea actelor naționale la cele mai bune practici europene și internaționale, este esențial ca eforturile să continue pentru a asigura transpunerea integrală și pregătirea pentru aderare la UE.

Capitolul dat este structurat în 9 subcapitole/secțiuni după cum urmează:

1. Pilonul european al drepturilor sociale
2. Dreptul muncii
3. Securitate și sănătate la locul de muncă
4. Dialog social
5. Politica ocupațională
6. Protecția socială și incluziunea socială
7. Fondul social european
8. Nediscriminare în politica socială și ocupațională
9. Egalitate între femei și bărbați în politica socială și ocupațională

Progrese înregistrate:

- Implementarea unui Program Național de Reducere a Muncii Nedecarate 2024-2025;
- Consolidarea dialogului social prin modificări legislative care au facilitat înregistrarea organizațiilor sindicale și patronale;
- Reforma Inspectoratului de Stat al Muncii prin detectarea cazurilor de muncă nedecarată și scoaterea acestora din tenebritate;
- Reforma Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă prin creșterea ratei de ocupare a forței de muncă, inclusiv în rândul femeilor, persoanelor cu dizabilități și grupurilor vulnerabile;
- Operarea modificărilor legislative la Codul Muncii pentru a-l aduce în conformitate cu *acquis*-ul UE;
- Implementarea Programului de ameliorare a securității și sănătății în muncă în domenii cu riscuri înalte de accidentare și îmbolnăvire pentru anii 2024-2028;
- Aprobarea Programului Național privind Îmbătrânirea Activă și Sănătoasă 2023-2027;

- Înființarea Universității Vârstei a Treia, destinată promovării incluziunii sociale și învățării pe tot parcursul vieții pentru persoanele în vârstă;
- Ratificarea Convenției nr. 190 a Organizației Internaționale a Muncii (OIM) privind eliminarea violenței și hărțuirii în lumea muncii;
- Excluderea caracterului discriminatoriu în stabilirea indemnizației lunare pentru îngrijirea copiilor până la vârsta de 2 ani, fiind stabilită indemnizația în cauză pentru această categorie indiferent de statutul părintelui, ca persoană asigurată sau neasigurată;
- Adoptarea Programului Național pentru Promovarea și Asigurarea Egalității între Femei și Bărbați 2023-2027, care are ca obiective: (i) reducerea inegalităților structurale de gen prin politici și bugete sensibile la gen; (ii) sprijin extins (protecție socială) pentru îngrijirea pe termen lung; (iii) reducerea diferențelor de remunerare; (iv) promovarea egalității de gen prin implicarea bărbaților; (v) creșterea reprezentării femeilor în funcții de conducere și procesul decizional.
- Aprobarea Programului național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027, care își propune să contribuie la: asigurarea egalității de gen și la combaterea stereotipurilor de gen; toleranța zero față de toate formele de violență față de femei și violența în familie; dezvoltarea serviciilor sociale eficiente și adecvate nevoilor victimelor; investigarea, judecarea eficientă și responsabilizarea făptuitorilor și asigurarea parteneriatelor cu societatea civilă. Continuarea eforturilor de digitalizare a serviciilor de protecție socială și muncă.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale este autoritatea responsabilă de coordonarea grupului de lucru aferent Capitolului 19 „Politica socială și ocuparea forței de muncă”. Complementar, elaborarea și implementarea politicilor pe domeniile prevăzute în capitolului 19 sunt realizate de următoarele instituții:

- Ministerul Sănătății (MS);
- Ministerul Culturii (MC);
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA);
- Ministerul Mediului (MM);
- Ministerul Educației și Cercetării (MEC);
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED);
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR);
- Ministerul Finanțelor (MF);
- Ministerul Justiției (MJ);
- Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP);
- Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM);
- Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM);
- Consiliul pentru Egalitate (CE);
- Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie (ANPCV).

Nivelul de aliniere al actelor UE (capitolul 19)

<u>32006L0054</u>	<u>32003H0134</u>	<u>32008L0104</u>	<u>31990L0270</u>	<u>31992L0058</u>
<u>31989L0654</u>	<u>31991L0383</u>	<u>32000L0043</u>	<u>32000L0078</u>	<u>31999L0092</u>
<u>32002L0044</u>	<u>32010L0032</u>	<u>32013L0035</u>	<u>32019L1831</u>	<u>32017L0164</u>

<u>32023H01344</u>	<u>31992L0104</u>	<u>31990L0269</u>	<u>31994L0033</u>	<u>31999L0095</u>
<u>31998L0024</u>	<u>32003L0010</u>	<u>31992L0091</u>	<u>31989L0656</u>	<u>31997L0081</u>
<u>32019L1158</u>	<u>31999L0070</u>	<u>31999L0063</u>	<u>31992L0057</u>	<u>32021R1057</u>
<u>01989L0654</u>	<u>31992L0085</u>	<u>32000L0039</u>	<u>32009L0104</u>	<u>31990L0269</u>
<u>32004L0037</u>	<u>32000L0054</u>	<u>32006L0025</u>	<u>31998L0059</u>	<u>32003L0088</u>
<u>32008H0867</u>	<u>32019L1152</u>	<u>32001L0023</u>	<u>32021H1004</u>	<u>31998L0024</u>
<u>32002L0014</u>	<u>13991L0322</u>	<u>31989L0391</u>	<u>32023L0970</u>	<u>31979L0007</u>
<u>32001L0086</u>	<u>32010L0041</u>	<u>32008L0094</u>	<u>32022L2381</u>	<u>32023D2528</u>
<u>32016H0220(01)</u>	<u>32020H1104(01)</u>	<u>32017L0159</u>	<u>32014L0112</u>	<u>32005L0047</u>
<u>32021R0895</u>	<u>32021R0896</u>	<u>32003L0072</u>	<u>32022L2041</u>	<u>32019R0126</u>
<u>01996L0071</u>	<u>32014L0067</u>	<u>32024L2831</u>	<u>32003G0607(02)</u>	<u>31992L0029</u>
<u>31995D0319</u>	<u>32022H2337</u>	<u>31993L0103</u>	<u>32014H0124</u>	<u>31998D0500</u>
<u>3A32016D1859</u>	<u>52023DC0040</u>	<u>32023H01389</u>	<u>32011R0349</u>	<u>32009L0038</u>
<u>32006D0351</u>				

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

19.1.Subcapitolul: PILONUL EUROPEAN AL DREPTURILOR SOCIALE

19.1.1. Prezentarea generală a situației

În iunie 2023, Republica Moldova a semnat Declarația de aliniere la Pilonul european al drepturilor sociale, angajându-se să implementeze aceste principii pentru a îmbunătăți condițiile de muncă și protecția socială în țară.

Implementarea Pilonului în Republica Moldova implică reforme și politici menite să asigure egalitatea de șanse, condiții de muncă echitabile și protecție socială adecvată pentru toți cetățenii.

Pilonul european al drepturilor sociale stabilește principiile esențiale pentru piețe ale muncii echitabile și sisteme de protecție socială eficiente, structurate în trei capitole principale:

Egalitatea de șanse și accesul pe piața muncii:

- Toți indivizii au dreptul la educație și formare de calitate, favorizând participarea deplină în societate și tranziții reușite pe piața muncii.

- Promovarea egalității de tratament și oportunități între femei și bărbați în toate domeniile, inclusiv în ceea ce privește participarea pe piața muncii, condițiile de angajare și dezvoltarea carierei.

- Asigurarea egalității de tratament și oportunități pentru toți, indiferent de origine, religie, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală.

- Dreptul la asistență în căutarea unui loc de muncă, formare și reconversie profesională.

Condiții de muncă echitabile:

- Promovarea unor relații de muncă care oferă stabilitate și previzibilitate.

- Dreptul lucrătorilor la o remunerație echitabilă care să asigure un trai decent.
- Transparență în privința drepturilor și obligațiilor angajaților și angajatorilor.
- Promovarea dialogului între partenerii sociali și implicarea acestora în elaborarea politicilor sociale și economice.

- Dreptul la condiții de muncă care permit reconcilierea vieții profesionale cu cea personală.

- Asigurarea unor standarde ridicate de sănătate și securitate la locul de muncă.

Protecție socială și incluziune:

- Dreptul copiilor la educație și îngrijire de calitate, accesibilă și incluzivă.
- Accesul la protecție socială adecvată, inclusiv pentru lucrătorii independenți.
- Dreptul șomerilor la prestații adecvate de șomaj pe durata căutării unui nou loc de muncă.
- Asigurarea unui venit minim adecvat pentru cei fără resurse suficiente.
- Dreptul pensionarilor la venituri care să asigure un trai decent.
- Accesul la servicii de calitate, inclusiv apă, salubritate, energie, transport și servicii financiare.

Aceste principii generale se regăsesc structurat și detaliat în celelalte secțiuni din acest capitol. Acțiuni de ordin legislativ, administrativ și planuri de viitor se regăsesc în secțiunile corespunzătoare.

19.2.Subcapitolul 2: DREPTUL MUNCII

19.2.1. Prezentarea generală a situației

19.2.1.1.Cadrul legislativ

În Republica Moldova, dreptul la muncă și la protecția muncii este garantat de Constituția Republica Moldova Nr. 1/1994. La nivel național reglementarea raporturilor de muncă sunt prevăzute de Codul Muncii al Republicii Moldova Nr.154/2003. Nerespectarea legislației muncii naționale se sancționează conform Codului Contravențional al Republicii Moldova Nr. 218/2008.

Suplimentar la actele de bază în domeniul raporturilor de muncă se relevă următoarele Convenții (cu aplicabilitate la nivel național):

- *Convenția colectivă (nivel național) nr. 2/2004 cu privire la timpul de muncă și timpul de odihnă;*

- *Convenția colectivă (nivel național) nr. 8/2007 cu privire la eliminarea celor mai grave forme ale muncii copiilor;*

- *Convenția colectivă (nivel național) nr 16/2018 cu privire la modelul Contractului individual de muncă pentru perioada îndeplinirii unei anumite lucrări;*

- *Convenția colectivă (nivel național) nr. 17/2020 cu privire la modelul Tabelului de evidență a timpului de muncă; etc.*

ISM cu subdiviziunile sale teritoriale, în anul 2024, a realizat **2599** controale privind respectarea legislației și ale altor acte normative în domeniul muncii, dintre care: **1267** în domeniul raporturilor de muncă, **46** în domeniul securității și sănătății în muncă, **1269** complexe (ambele domenii) și **17** în domeniul migrației în muncă. Au fost efectuate controale la unități cu un număr de **156.581** salariați, din care: **78.902** femei, **1450** persoane cu dizabilități și **364** minori. În sectorul public au fost efectuate **325** controale și în sectorul real – **2244** controale, inclusiv 30

controale la persoane fizice. Din numărul total de controale – 1208 au fost planificate, 1391 – inopinate. Ca rezultat al examinării cazurilor contravenționale (21 procese verbale cu privire la contravenție), de către instanța de judecată au fost aplicate sancțiuni în valoare de **174 500 lei**. Urmare a acțiunilor inspectorilor de muncă, de către angajatori au fost achitate plăți salariale restante în sumă de **22.015.899,94 lei**.

Inspectoratul de Stat al Muncii asigură protecția cetățenilor Republicii Moldova aflați în căutarea unui loc de muncă în străinătate sau care desfășoară activitate de muncă în străinătate. În vederea realizării controlului activității agenților private și intermediarilor nelicențiați, Inspectoratul de Stat al Muncii realizează controale planificate și inopinate.

Încălcărilor cheie legate de muncă identificate de ISM în perioada anilor 2019-2024 sunt:

- angajare cu un salariu mai mic decât salariul minim garantat de stat;
- inițierea raporturilor de muncă fără contract individual de muncă și angajare fără respectarea procedurilor stabilite de lege;

Principalele sectoare vizate: comerț, agricultură, silvicultură și pescuit, administrația publică, educație și servicii.

Inspectoratul de Stat al Muncii a înregistrat o creștere semnificativă a numărului de cazuri de muncă nedeclarată identificate. Dacă în anii 2021 și 2022 erau depistate aproximativ 80 de cazuri de muncă nedeclarată anual, în anul 2024 au fost identificate 3.088 de cazuri. În perioada 1 ianuarie – 1 noiembrie 2025, numărul acestora a depășit 7.000 cazuri identificate.

Pe parcursul anului 2024 inspecțiile teritoriale de muncă au identificat **364** de persoane cu vârsta de până la 18 ani admise la muncă în diverse domenii de activitate. **76** de minori au fost identificați, prestând activitate fără contract individual de muncă, fiind implicați în muncă nedeclarată. Dintre aceștia:

- **43** au lucrat în comerțul cu amănuntul (restaurante, alimentație);
- **13** în prestarea serviciilor;
- **12** ca lucrători auxiliari;
- **6** în agricultură;
- **2** în prelucrarea metalelor;
- **5** minori au activat în comerț și au fost angajați fără efectuarea examenului medical preventiv, în contradicție cu prevederile art. 253 din Codul muncii, ce stipulează obligativitatea evaluării stării de sănătate pentru tinerii care muncesc;

• **1** minor cu dizabilitate severă angajat în domeniul producției de îmbrăcăminte nu a beneficiat

de concediul anual de 40 de zile, așa cum prevede art. 39 alin. (1) din Legea nr. 60/2012.

Aceste date evidențiază necesitatea stringentă a supravegherii stricte a angajării minorilor, având în

vedere vulnerabilitatea lor crescută la abuzuri, exploatare și la încălcări ale drepturilor fundamentale în muncă.

Potrivit Raportului național privind implementarea politicii de prevenire și combatere a traficului de persoane pentru anul 2024 ([link](#)), în cadrul cauzelor penale instrumentate pe infracțiuni de trafic de ființe umane (art. 165 Cod Penal) și trafic de copii (art. 206 Cod Penal), au fost identificate **119** victime, dintre care: **89** victime adulte (21 femei/68 bărbați) și **30** victime copii (26 fete /4 băieți) (comparativ cu 169 victime în anul 2023, dintre care: 144 victime adulte (16 femei/128 bărbați) și 25 victime copii (19 fete/6 băieți)). Totodată, au fost identificate 13 cazuri

de exploatare prin muncă, cu 53 victime adulte (49 bărbați și 4 femei), dintre care: 7 cazuri comise pe teritoriul Republicii Moldova, 2 cazuri în Ungaria, câte 1 caz în Cehia, Italia, Germania și Belgia (perioada exploatării: 2021-2024).

Prin urmare, cadrul normativ național în domeniul muncii continuă să se perfecționeze în vederea respectării drepturilor omului la muncă decentă. În acest context, în anii 2023 și 2024, au fost aprobate noi modificări la Codul Muncii, inclusiv au fost introduse sancțiuni mai aspre pentru angajatorii care angajează minori în muncă nedeclarată și au limitat munca minorilor încadrați în învățământul obligatoriu la muncă ușoară. În anul 2025 au fost operate modificări în Codul Muncii ce definesc, interzic și sancționează violența și hărțuirea la locul de muncă, incluzând două concepte juridice nou definite: „violența la locul de muncă” și „hărțuirea la locul de muncă”, reglementate proceduri pentru raportarea și soluționarea acestor cazuri, stabilită răspunderea angajatorului pentru neasigurarea unui mediu de muncă sigur și instituită răspunderea materială integrală a salariaților identificați ca fiind responsabili de comiterea actelor de violență sau hărțuire pentru a se alinia la prevederile Convenției Organizației Internaționale a Muncii nr.190/2019.

Totodată, în anul 2025 legislația a fost aliniată la Directiva **2008/104/CE**, care stabilește condițiile de muncă pentru angajații temporari, garantând egalitatea de tratament cu angajații permanenți în ceea ce privește remunerația și alte condiții esențiale. Republica Moldova a adoptat prevederi pentru a se alinia la *acquis*-ul UE privind timpul de lucru.

În domeniul legislației muncii **au fost asigurate transpunerea** a următoarelor acte UE:

- Directiva 2008/104/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind munca prin agent de muncă temporară;
- Directiva (UE) 2019/1152 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind transparența și previzibilitatea condițiilor de muncă în Uniunea Europeană;
- Recomandarea 2003/134/CE a Consiliului din 18 februarie 2003 privind îmbunătățirea protecției sănătății și securității la locul de muncă pentru lucrătorii care desfășoară o activitate independentă.

De asemenea, a fost asigurată **transpunerea parțială** a următoarelor acte UE:

- Directiva 1999/70/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat între CES, UNICE și CEE;
- Directiva 97/81/CE a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind acordul-cadru cu privire la munca pe fracțiune de normă, încheiat de UCIPE, CEIP și CES;
- Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru.
- Directiva 91/383/CEE a Consiliului din 25 iunie 1991 de completare a măsurilor destinate să promoveze îmbunătățirea securității și sănătății la locul de muncă în cazul lucrătorilor care au un raport de muncă pe durată determinată sau un raport de muncă temporară.
- Directiva 94/33/CE a Consiliului din 22 iunie 1994 privind protecția tinerilor la locul de muncă. Dreptul muncii la nivelul Uniunii Europene (UE) stabilește un cadru juridic menit să asigure condiții de muncă echitabile, protecția drepturilor angajaților și promovarea dialogului social între angajatori și lucrători. Aceste reglementări sunt esențiale pentru armonizarea legislațiilor naționale și pentru garantarea unui standard ridicat de protecție a muncii în toate statele membre.
- Directiva 98/59/CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind apropierea legislațiilor statelor membre cu privire la concedierile colective;

- Directiva 2001/23/CE a Consiliului din 12 martie 2001 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități;

- Directiva 2002/14/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2002 de stabilire a unui cadru general de informare și consultare a lucrătorilor din Comunitatea Europeană.

Dreptul muncii conține și o secțiune separată pentru dreptul muncii în transport.

Timpul de muncă și odihnă a conducătorilor auto din Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014 transpune parțial dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 561/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2006, privind armonizarea anumitor dispoziții ale legislației sociale în domeniul transporturilor rutiere, de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 3821/85 și (CE) nr. 2135/98 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 3820/85 al Consiliului. De asemenea, prin aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 437/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea, înlocuirea, schimbarea și înnoirea cartelelor tahografice, descărcarea și stocarea datelor din tahografe și cartelele tahografice, au fost incluse parțial în legislația națională prevederile Regulamentului (UE) nr. 165/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 februarie 2014, privind tahografele în transportul rutier, de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 3821/85 al Consiliului privind aparatura de înregistrare în transportul rutier și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 561/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind armonizarea anumitor dispoziții ale legislației sociale în domeniul transporturilor rutiere. Aceste norme au drept scop prevenirea abuzurilor în domeniul transportului rutier și asigurarea respectării normelor privind timpul de muncă și de odihnă al șoferilor.

În sectorul naval, timpul de muncă al echipajului navei este stabilit conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 342/2024, care transpune parțial Directiva 1999/63/CE a Consiliului din 21 iunie 1999 privind Acordul de organizare a timpului de lucru al navigatorilor, încheiat între Asociația Proprietarilor de Nave din Comunitatea Europeană (ECSA) și Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Transporturi din Uniunea Europeană (FST) și Directiva 1999/95/CE a Parlamentului European și al Consiliului din 13 decembrie 1999 privind aplicarea normelor referitoare la timpul de muncă al echipajului navelor care fac escală în porturile Comunității, fiind stabilite reguli clare pentru promovarea siguranței și eficienței organizării timpului de muncă pe navele maritime.

Pentru protejarea sănătății și siguranței lucrătorilor din domeniul aviației, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 612/2022, care transpune în legislația națională Directiva 2000/79/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000, și vizează punerea în aplicare a Acordului European privind organizarea timpului de lucru al personalului mobil din aviația civilă, încheiat de Asociația companiilor europene de navigație aeriană (AEA), Federația europeană a lucrătorilor din transporturi (ETF), Asociația europeană a personalului tehnic navigant (ECA), Asociația europeană a companiilor aviatice din regiunile Europei (ERA) și Asociația internațională a liniilor aeriene rezervate în sistem charter (AICA). Transpunerea directivei a permis stabilirea unor norme clare și unitare pentru organizarea timpului de lucru al personalului mobil din aviație, având ca obiectiv principal reducerea riscurilor generate de oboseală, garantarea unor perioade corespunzătoare de odihnă și îmbunătățirea condițiilor de muncă în acest domeniu.

Totodată, aceste măsuri sprijină creșterea nivelului de siguranță aeronautică și protejarea sănătății angajaților prin limitarea duratei maxime de lucru și introducerea obligativității controalelor medicale periodice. În domeniul feroviar, condițiile de muncă ale lucrătorilor sunt

reglementate conform Codului muncii nr. 154/2003 care stabilește prevederi generale referitoare la drepturile și obligațiile angajaților, sănătatea și securitatea în muncă, durata timpului de lucru, precum și perioada de odihnă.

19.2.1.2.Cadrul administrativ

Ministerul Muncii și Protecției Sociale prin intermediul Direcției politici în domeniului raporturilor de muncă și dialog social (*4 unități ocupate din 6 unități planificate*) asigură elaborarea și promovarea politicilor publice și cadrului normativ în domeniul raporturilor de muncă, securității și sănătății în muncă, retribuirea muncii și dialogului social. În acest proces se asigură consultarea cu reprezentanții partenerilor sociali (*Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova și Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova*), cu alte autorități publice administrative centrale (MDED, MF, MIDR, etc.), precum și cu reprezentanții partenerilor de dezvoltare, cu Organizația Internațională a Muncii și societatea civilă.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) este autoritatea centrală de specialitate responsabilă de elaborarea, promovarea și coordonarea politicii Guvernului în domeniile transportului feroviar, maritim și al căilor navigabile interioare. Misiunea ministerului constă în asigurarea dezvoltării durabile, sigure și eficiente a acestor sectoare, prin elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și raportarea politicilor publice orientate spre siguranța transporturilor, eficiența economică, protecția mediului și îmbunătățirea calității serviciilor de transport.

În cadrul MIDR, **Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval** este responsabilă de elaborarea și coordonarea cadrului normativ, de monitorizarea procesului de transpunere și implementare a acquis-ului Uniunii Europene, precum și de supravegherea aplicării standardelor internaționale în domeniile menționate. Direcția dispune de 6 unități de personal, dintre care 4 sunt ocupate.

Agenția Navală a Republicii Moldova, instituție administrativă subordonată ministerului, are ca obiectiv principal implementarea politicii statului în domeniul transportului maritim și al căilor navigabile interioare. Agenția asigură respectarea cadrului legislativ național și internațional, siguranța navigației, securitatea navelor și a infrastructurii portuare, precum și aplicarea standardelor și recomandărilor Organizației Maritime Internaționale (OMI). Cu un efectiv total de 45 de posturi, dintre care doar 30 sunt ocupate.

Agenția Feroviară, creată în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 759/2022, este autoritatea națională de siguranță feroviară responsabilă de implementarea și realizarea politicilor în domeniul transportului feroviar. Agenția exercită funcții de control, certificare și autorizare, eliberând autorizații de transport feroviar, certificate de siguranță și permise pentru mecanicii de locomotivă. Cu un efectiv-limită de 27 de posturi, dintre care doar 9 sunt ocupate, instituția se confruntă cu deficiențe de personal care afectează capacitatea sa de a-și îndeplini integral atribuțiile stabilite.

Instituțiile implicate în proces:

- Ministerul Educației și Cercetării
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
- Ministerul Finanțelor
- Inspectoratul de Stat al Muncii
- Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

- Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova

19.2.2. Planuri de viitor

19.2.2.1. Planuri legislative

• **Informarea și consultarea angajaților:** **Directiva 2001/86/CE** din 8 octombrie 2001 de completare a Statutului unei companii europene în ceea ce privește implicarea salariaților va fi transpusă împreună cu transpunerea Regulamentului (CE) nr. 2157/2001 al Consiliului din 8 octombrie 2001 privind Statutul unei societăți europene (SE) către sfârșitul anului 2026 (cu aplicare de la aderarea la UE). **Directiva 2003/72/CE** din 22 iulie 2003 de completare a Statutului Societății Cooperative Europene va fi transpusă împreună cu transpunerea Regulamentului (CE) nr. 1435/2003 al Consiliului din 22 iulie 2003 privind Statutul Societății Cooperative Europene (SCE). Ambele directive vor fi transpuse către sfârșitul anului 2026 (cu aplicare de la data aderării la UE).

• **Consiliile de întreprindere europene:** Transpunerea Directivei **2009/38/CE**: Prevede înființarea consiliilor de întreprindere europene sau a procedurilor de informare și consultare în întreprinderile de dimensiune comunitară, facilitând dialogul transnațional între angajatori și angajați.

• **Organizarea timpului de muncă:** Transpunerea Directivei **2003/88/CE**: Reglementează aspecte precum durata maximă a timpului de muncă, perioadele minime de odihnă zilnică și săptămânală, concediul anual plătit și munca de noapte, pentru a proteja sănătatea și siguranța lucrătorilor.

• **Protecția tinerilor la locul de muncă:** Până la sfârșitul anului 2025 este planificată modificarea Hotărârii Guvernului nr. 541/2014 care va transpune prevederile Directivei în ceea ce ține de lista neexhaustivă de agenți, procedee și activități care pot să antreneze riscuri specifice pentru persoanele în vârstă de până la 18 ani angajați în câmpul muncii.

• **Condiții de muncă:** Transpunerea Directivei **2008/94/CE**. Directiva 2008/94/CE are ca scop protejarea lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului în vederea asigurării unui grad minim de protecție, prin garantarea plății creanțelor lor salariale neachitate. Transpunerea acestei Directive în legislația națională este esențială pentru garantarea unor standarde minime de protecție a drepturilor angajaților.

• **Condiții de muncă transparente și previzibile:** Transpunerea prevederilor Directivei **2019/1152 în ceea ce ține de unele forme atipice de muncă:** Asigură dreptul lucrătorilor de a fi informați în mod transparent și la timp cu privire la condițiile esențiale ale contractului lor de muncă, promovând previzibilitatea și securitatea raporturilor de muncă.

• **Salarii minime adecvate:** Transpunerea Directivei **2022/2041**: Stabilește cadrul pentru asigurarea unor salarii minime adecvate în UE, menite să garanteze un nivel de trai decent pentru lucrători și să combată sărăcia în muncă.

• **Munca pe perioadă determinată** – Transpunerea integrală a prevederilor Directivei 1999/70/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat între CES, UNICE și CEE și Directivei 97/81/CE a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind acordul-cadru cu privire la munca pe fracțiune de normă, încheiat de UCIPE, CEIP și CES;

• **Munca pe platforme:** Transpunerea Directivei (UE) **2024/2831** a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind îmbunătățirea condițiilor de muncă în cadrul muncii

pe platforme cu obiectivul general de a îmbunătăți condițiile de muncă și drepturile sociale ale persoanelor care lucrează prin intermediul platformelor, inclusiv în vederea sprijinirii condițiilor pentru dezvoltarea durabilă a platformelor digitale de muncă din UE, până la sfârșitul anului 2026.

- **Detașarea transnațională:** transpunerea Directivei 96/71/CE și Directivei 2014/67/UE în vederea reglementării raporturilor de detașare în cadrul prestării de servicii transnaționale a salariaților între Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene și Confederației Elvețiene.

- **Informarea, consultarea și participarea lucrătorilor în administrarea întreprinderilor:** Transpunerea Directivei 98/59/CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind apropierea legislațiilor statelor membre cu privire la concedierile colective, Directivei 2001/23/CE a Consiliului din 12 martie 2001 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități și Directivei 2002/14/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2002 de stabilire a unui cadru general de informare și consultare a lucrătorilor din Comunitatea Europeană.

Aceste directive reflectă angajamentul UE de a promova condiții de muncă echitabile, de a proteja drepturile angajaților și de a încuraja dialogul social, contribuind la crearea unui mediu de muncă sigur, sănătos și incluziv pentru toți lucrătorii din Uniune.

Munca în domeniul transportului: în perioada următoare se va pune accent pe continuarea procesului de aliniere a legislației naționale la *acquis*-ul UE. În acest sens, vor fi transpuse următoarele acte:

- Directiva 2014/112/UE a Consiliului din 19 decembrie 2014, care pune în aplicare Acordul european privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru în transportul pe căi navigabile interioare;

- Directiva 2005/47/CE a Consiliului din 18 iulie 2005, care reglementează acordul dintre Comunitatea Căilor Ferate Europene (CER) și Federația Europeană a Lucrătorilor în Transporturi (ETF) referitor la condițiile de muncă ale lucrătorilor mobili din sectorul feroviar ce prestează servicii de interoperabilitate transfrontalieră;

- Directiva (UE) 2017/159 a Consiliului din 19 decembrie 2016 de punere în aplicare a Acordului referitor la punerea în aplicare a Convenției din 2007 a Organizației Internaționale a Muncii privind munca în domeniul pescuitului încheiat la 21 mai 2012 între Confederația Generală a Cooperativelor Agricole din Uniunea Europeană (COGECA), Federația Europeană a Lucrătorilor din Transporturi (ETF) și Asociația Organizațiilor Naționale ale Întreprinderilor de Pescuit din Uniunea Europeană („Europêche”);

- Continuarea procesului de transpunere a Directivei 1999/63/CE a Consiliului din 21 iunie 1999 privind Acordul de organizare a timpului de lucru al navigatorilor, încheiat între Asociația Proprietarilor de Nave din Comunitatea Europeană (ECSA) și Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Transporturi din Uniunea Europeană (FST).

19.2.2.2. Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura o transpunere eficientă a *acquis*-ului european conex blocului, va fi necesară fortificarea Direcției politicii în domeniul raporturilor de muncă și dialog social, prin suplimentarea

unităților de personal și suportul experților în analiză și expertiză actelor UE. Suplimentar, va fi necesar de consolidat capacitățile instituționale și umane ale Inspectoratului de Stat al Muncii.

Va fi necesară crearea sistemului electronic pentru depunerea Declarației de detașare prealabilă și a mecanismului de recuperare a sancțiunilor aplicate de autoritățile din statele membre ale UE. Consolidarea capacităților Inspectoratului de Stat al Muncii privind implementarea serviciilor de detașare a lucrătorilor și asigurarea cooperării în sistemul IMI în domeniul lucrătorilor detașați rămâne o prioritate.

Continuarea reformei Inspectoratului de Stat al Muncii și dezvoltarea capacităților personalului vor contribui la eficientizarea activităților de identificare și legalizare a lucrătorilor nedeclarați, precum și în materie de securitate și sănătate în muncă și dialog social.

Pentru a asigura îndeplinirea eficientă a responsabilităților din sectorul transporturilor în conformitate cu cerințele acquis-ului UE, în perioada următoare se va pune accent pe consolidarea capacității administrative a Agenției Navale și a Agenției Feroviare, prin dezvoltarea competențelor și instruirea personalului.

De asemenea, se planifică dezvoltarea sistemului digital de gestionare a cazurilor în cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii, care va acoperi întregul ciclu de inspecție, și va conține un model de evaluare a riscurilor bazate pe algoritmi de predicție.

19.2.3. Aspecte financiare

În Anexa A sunt stabilite următoarele costuri totale

- Costuri estimative: 2419,63 mii lei total acoperite din bugetul de stat

În Anexa B sunt stabilite următoarele costuri totale

- Costuri estimative: 20 583 mii lei
- Costuri neacoperite: 19 091 mii lei
- Trei acțiuni cu costuri nedeterminate

19.3. Subcapitolul: SECURITATE ȘI SĂNĂTATE LA LOCUL DE MUNCĂ

19.3.1. Prezentarea generală a situației

Securitatea și sănătatea în muncă reprezintă unul dintre domeniile cele mai importante ale politicii Uniunii Europene referitoare la ocuparea forței de muncă și afaceri sociale. Scopul final al activității de securitate și sănătate în muncă este protejarea vieții, integrității și sănătății salariaților împotriva riscurilor de accidentare și îmbolnăvire profesională care pot apărea la locul de muncă și crearea unor condiții de muncă care să le asigure acestora confortul fizic, psihic și social. Astfel, securitatea și sănătatea în muncă reprezintă un indicator elocvent al calității vieții în orice stat.

Acest indicator se obține printr-un ansamblu de măsuri și acțiuni orientate spre asigurarea celor mai juste și echilibrate condiții de inițiere, realizare și încetare a relației de muncă, spre asigurarea unui nivel suficient de securitate și sănătate în muncă, precum și spre asigurarea unui nivel decent de protecție socio-economică a celor ce muncesc.

Realizarea acestor măsuri și acțiuni necesită existența unui sistem de securitate și sănătate în muncă cât la nivel național, atât și la nivel de unitate economică. Acest sistem înglobează mai multe elemente indispensabile. Printre acestea se înscriu cadrul normativ în domeniul securității și sănătății în muncă, cadrul de politici în domeniul securității și sănătății în muncă și cadrul

instituțional în acest domeniu, precum și controlul asupra aplicării acestuia, de asemenea și parteneriatul social, la fel cu abilități dezvoltate pentru a promova un nivel înalt de securitate și sănătate în muncă.

Programul de ameliorare a securității și sănătății în muncă în domenii cu riscuri înalte de accidentare și îmbolnăvire pentru anii 2024-2028, este aliniat la Cadrul strategic al UE privind sănătatea și securitatea la locul de muncă 2021-2027.

În anul 2024 au fost raportate **662** evenimente de accidentare, în care au suferit 682 de persoane. Inspectorii de muncă cu atribuții în domeniul securității și sănătății în muncă au cercetat 113 cazuri, dintre care 70 accidente mortale, 30 accidente grave, 13 accidente cu incapacitate temporară de muncă. Sectoarele cele mai vulnerabile din punct de vedere al securității și sănătății în muncă (domenii cu cele mai multe accidente de muncă) sunt: construcțiile, agricultura și industria prelucrătoare.

19.3.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul normativ în domeniul securității și sănătății în muncă a fost construit urmărind armonizarea legislației Republicii Moldova la principiile cadrului internațional de securitate și sănătate în muncă, în special la Directivele UE din acest domeniu. Cadrul normativ înglobează următoarele acte normative: Codul Muncii nr. 154/2003; Codul Contravențional nr. 218/2008; Legea Securității și Sănătății în muncă nr. 186/2008; Lege privind supravegherea de stat a sănătății publice nr. 10/2008; Legea ocrotirii sănătății 411/1995; Legea cu privire la Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2012.

În anul 2025 Parlamentul a adoptat modificări la Legea securității și sănătății în muncă 186/2008 pentru a asigura transpunerea unor prevederi din următoarele acte UE:

- transpunerea parțială (art. 1–15) a Directivei Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă (89/391/CEE);

- transpunerea parțială (art. 1–8) a Directivei 91/383/CEE a Consiliului din 25 iunie 1991 de completare a măsurilor destinate să promoveze îmbunătățirea securității și sănătății la locul de muncă în cazul lucrătorilor care au un raport de muncă pe durată determinată sau un raport de muncă temporară;

- transpunerea parțială (art. 6 și art. 7 alin. (1)) a Directivei 94/33/CE a Consiliului din 22 iunie 1994 privind protecția tinerilor la locul de muncă;

- transpunerea parțială (pct. 1–6) a Recomandării 2003/134/CE a Consiliului din 18 februarie 2003 privind îmbunătățirea protecției sănătății și securității la locul de muncă pentru lucrătorii care desfășoară o activitate independentă;

Guvernul a aprobat o serie de Hotărâri de Guvern privind cerințele minime, securitatea și sănătatea în muncă și transpun mai mult de 20 de Directive UE din acest domeniu, printre care pot fi menționate:

- Hotărârea Guvernului nr.603/2011 privind Cerințele minime de securitate și sănătate pentru folosirea de către lucrători a echipamentului de muncă, transpune Directiva Parlamentului European și Consiliului 2009/104/CE din 16 septembrie 2009 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru folosirea de către lucrători a echipamentului de muncă la locul de muncă;

- Hotărârea Guvernului nr.80/2012 privind Cerințele minime de securitate și sănătate pentru șantierele temporare sau mobile, transpune parțial Directiva Consiliului 92/57/CEE din 24 iunie 1992 privind cerințele minime de securitate și sănătate care se aplică pe șantierele temporare sau mobile;

- Hotărârea Guvernului nr. 918/2013 privind Cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și sănătate la locul de muncă transpune parțial Directiva Consiliului 92/58/CEE din 24 iunie 1992 privind cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și sănătate la locul de muncă;

- Hotărârea Guvernului nr.362/2014 cu privire la aprobarea Cerințelor minime privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor pentru sănătatea și securitatea lor generate sau care pot fi generate de expunerea la zgomet, în special împotriva riscurilor pentru auz, transpune parțial Directiva Parlamentului European și Consiliului 2003/10/CE din 6 februarie 2003 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenți fizici (zgomet) și altele;

- Hotărârea Guvernului nr. 353/2010 cu privire la aprobarea Cerințelor minime de securitate și sănătate la locul de muncă (introducerea de corectări) a fost aliniată la Directiva Consiliului din 30 noiembrie 1989 privind cerințele minime de securitate și sănătate la locul de muncă [prima directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] (89/654/CEE). În acest sens a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 730/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului în domeniul securității și sănătății în muncă;

- Hotărârea Guvernului nr. 819/2016 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă pentru lucrul la monitor (corectări) a fost aliniată la Directiva Consiliului din 29 mai 1990 privind condițiile minime de securitate și sănătate pentru lucrul la monitor nr. 90/270. În acest sens a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 730/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului în domeniul securității și sănătății în muncă;

- Hotărârea Guvernului nr. 918 din 18 noiembrie 2013 privind Cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și sănătate la locul de muncă (corectări amestecuri periculoase) a fost aliniată la Directiva 92/58/CEE a Consiliului din 24 iunie 1992 privind cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și sănătate la locul de muncă. În acest sens a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 730/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului în domeniul securității și sănătății în muncă;

19.3.1.2.Cadrul administrativ

Ministerul Muncii și Protecției Sociale prin intermediul Direcției politice în domeniului raporturilor de muncă și dialog social (*4 unități ocupate din 6 unități planificate*) asigură elaborarea și promovarea politicilor publice și cadrului normativ în domeniul raporturilor de muncă, **securității și sănătății în muncă**, retribuirea muncii și dialogului social. În acest proces se asigură consultarea cu reprezentanții partenerilor sociali (*Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova și Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova*), cu alte autorități publice administrative centrale (MS, ANSP, ISM etc.), precum și cu reprezentanții partenerilor de dezvoltare, cu Organizația Internațională a Muncii și societatea civilă.

Instituțiile implicate în proces:

- Inspectoratul de Stat al Muncii
- Ministerul Sănătății

- Agenția Națională pentru Sănătate Publică
- Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova
- Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova

19.3.2. Planuri de viitor

19.3.2.1. Planuri legislative

Uniunea Europeană a stabilit un cadru legislativ cuprinzător pentru a asigura securitatea și sănătatea lucrătorilor la locul de muncă. Acest cadru include directive care stabilesc cerințe minime pe care statele membre trebuie să le implementeze, permițându-le totodată să adopte măsuri mai stricte, dacă este necesar.

În perioada următoare se va asigura:

- alinierea la Recomandarea (UE) 2022/2337 a Comisiei din 28 noiembrie 2022 privind Lista europeană a bolilor profesionale;
- transpunerea integrală a Directivei (UE) 2017/164 a Comisiei din 31 ianuarie 2017 de stabilire a unei a patra liste de valori-limită orientative de expunere profesională în temeiul Directivei 98/24/CE a Consiliului și de modificare a Directivelor 91/322/CEE, 2000/39/CE și 2009/161/UE ale Comisiei;
- transpunerea integrală a Directivei (UE) 2019/1831 a Comisiei din 24 octombrie 2019 de stabilire a unei a cincea liste de valori limită orientative de expunere profesională în temeiul Directivei 98/24/CE a Consiliului și de modificare a Directivei 2000/39/CE a Comisiei;
- transpunerea integrală a Directivei 2002/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscurile generate de agenți fizici (vibrații) [a șaisprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];
- transpunerea integrală a Directivei 2010/32/UE a Consiliului din 10 mai 2010 de punere în aplicare a Acordului-cadru privind prevenirea rănilor provocate de obiecte ascuțite în sectorul spitalicesc și în cel al asistenței medicale, încheiat între HOSPEEM și EPSU;
- transpunerea integrală a Directivei 2006/25/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind cerințele minime de securitate și de sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenții fizici (radiații optice artificiale) [A nouăsprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];
- transpunerea integrală a Directivei 2003/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 februarie 2003 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenți fizici (zgomot) [a șaptesprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];
- transpunerea integrală a Directivei 2013/35/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele minime de sănătate și securitate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenții fizici (câmpuri electromagnetice) [a douăzecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] și de abrogare a Directivei 2004/40/CE;
- transpunerea Directivei 2009/148/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă;

- transpunerea integrală a Directivei 2000/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 septembrie 2000 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți biologici la locul de muncă [a șaptea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];
- transpunerea integrală a Directivei 98/24/CE a Consiliului din 7 aprilie 1998 privind protecția sănătății și securității lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezența agenților chimici la locul de muncă [a paisprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];
- transpunerea Directivei 2004/37/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă [a șasea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE a Consiliului];
- transpunerea integrală a Directivei 1999/92/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 1999 privind cerințele minime pentru îmbunătățirea protecției sănătății și securității lucrătorilor expuși unui potențial risc în medii explozive [a cincisprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];
- transpunerea Directivei 93/103/CE a Consiliului din 23 noiembrie 1993 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă la bordul navelor de pescuit;
- transpunerea Directivei 92/29/CEE a Consiliului din 31 martie 1992 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru promovarea unei mai bune asistențe medicale la bordul navelor;
- ajustarea cadrului normativ național la Regulamentul (UE) nr. 349/2011 al Comisiei din 11 aprilie 2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1338/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile comunitare referitoare la sănătatea publică, precum și la sănătatea și siguranța la locul de muncă în ceea ce privește accidente de muncă;
- transpunerea Directivei Consiliului din 29 mai 1990 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru manipularea manuală a încărcăturilor care prezintă riscuri pentru lucrători și, în special, de producere a unor afecțiuni dorso-lombare [a patra directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] (90/269/CEE);
- transpunerea integrală a Directivei Consiliului 92/57/CEE din 24 iunie 1992 privind cerințele minime de securitate și sănătate care se aplică pe șantierele temporare sau mobile;
- transpunerea integrală a Directivei Parlamentului European și Consiliului 2009/104/CE din 16 septembrie 2009 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru folosirea de către lucrători a echipamentului de muncă la locul de muncă în ceea ce ține de verificare a echipamentelor de muncă, a cărei securitate depinde de condițiile de instalare;
- transpunerea integrală a Directivei 92/91/CEE a Consiliului din 3 noiembrie 1992 privind cerințele minime de îmbunătățire a protecției securității și sănătății lucrătorilor din industria extractivă de foraj [a unsprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];
- transpunerea integrală a Directivei 92/104/CEE a Consiliului din 3 decembrie 1992 privind cerințele minime pentru îmbunătățirea securității și protecției sănătății lucrătorilor din industria extractivă de suprafață și în subteran [a douăsprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE];

- transpunerea integrală a Directivei Consiliului nr. 89/656 din 30 noiembrie 1989 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă [a treia directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE].

19.3.2.2. Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Gestionarea mai eficientă a securității și sănătății în muncă, precum și o mai bună conformare a angajatorilor la cerințele legale în domeniu implică consolidarea capacităților instituționale ale Inspectoratului de Stat al Muncii pentru intensificarea măsurilor de sensibilizare, informare, consultare și instruire asupra celor mai eficiente căi de aplicare a legislației securității și sănătății în muncă, precum și de prevenire a accidentelor de muncă.

Așadar, dezvoltarea capabilităților inspectorilor de muncă este critică în ceea ce privește pregătirea și dezvoltarea în materie de SSM. De asemenea, devine imperativă elaborarea de instrumente metodologice pentru organizarea SSM la nivelul unității economice și locului de muncă.

Totodată, consolidarea resurselor umane în serviciile de sănătate a muncii este esențială pentru prevenirea riscurilor profesionale și protejarea sănătății lucrătorilor. Pregătirea medicilor specializați în medicina muncii contribuie la dezvoltarea unui sistem capabil să identifice și să gestioneze eficient factorii de risc ocupațional. În același timp, fortificarea rețelei naționale de laboratoare ale ANSP, specializate în analiza factorilor chimici și fizici și în măsurări instrumentale întărește baza tehnică necesară evaluării corecte a mediului de muncă. Modernizarea și standardizarea acestor laboratoare asigură un suport solid pentru luarea deciziilor în domeniul sănătății ocupaționale. Împreună, formarea specialiștilor în medicina muncii și dezvoltarea infrastructurii de laborator contribuie la un sistem integrat, capabil să răspundă eficient provocărilor din sănătatea muncii.

19.3.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A

- Costuri estimative: 1731,58 mii lei, acoperit total din bugetul de stat

Costuri totale Anexa B

- Costuri estimative: 2737 mii lei, acoperit total din bugetul de stat

19.4. Subcapitolul: DIALOG SOCIAL

19.4.1. Prezentarea generală a situației

19.4.1.1. Cadrul legislativ

Codul Muncii al Republicii Moldova conține dispoziții care reglementează dreptul la negociere colectivă pentru toți angajații, indiferent de sectorul economic. La fel acesta stabilește modul de desfășurare a negocierilor colective ([link](#)).

Totodată, legislația muncii în vigoare prevede garanții și compensații pentru participanții la negocierile colective. Astfel, persoanele care participă la negocierile colective, la elaborarea proiectului contractului colectiv de muncă sau al convenției colective se eliberează de la munca de bază, cu menținerea salariului mediu pe termenul stabilit prin acordul părților, de cel mult 3 luni.

Legea Sindicatelor nr. 1129/2000 stabilește drepturile sindicatelor de a negocia colectiv și de a reprezenta interesele lucrătorilor în discuțiile cu angajatorul [\(link\)](#).

Legea Patronatelor nr. 976/2000 prevede dreptul patronilor de a participa la negocierea contractelor colective de muncă și la concilierea, medierea și soluționarea litigiilor și conflictelor de muncă, la alte negocieri, în conformitate cu statutele proprii și cu legislația în vigoare [\(link\)](#).

Legislația actuală a Republicii Moldova evidențiază dreptul la asociere și crearea sindicatelor, dreptul sindicatelor de a apăra interesele membrilor, într-o serie de acte normative cum ar fi :

- Constituția Republicii Moldova, care stipulează că „dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte” și că „orice salariat are dreptul de a întemeia și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale” [\(link\)](#);

- Codul muncii al Republicii Moldova, Capitolul III, prevede drepturile organelor sindicale la efectuarea controlului asupra respectării legislației muncii și garanțiile activității lor. Reglementează: asigurarea dreptului sindicatelor de a exercita controlul obștesc asupra respectării legislației muncii; statutul sindicatelor de părți ale parteneriatului social; drepturile sindicatelor de a participa la negocierile colective și de a semna convențiile colective; participarea sindicatelor la soluționarea litigiilor de muncă; interzicerea concedierii fără acordul organului sindical; drepturile organelor sindicale la efectuarea controlului asupra respectării legislației muncii și garanțiile activității lor; consultarea sindicatelor în majoritatea aspectelor referitoare la munca salariaților etc. [\(link\)](#);

- Legea sindicatelor nr. 1129/2000, care reglementează raporturile sociale ce apar în legătură cu realizarea de către salariați a dreptului constituțional de a întemeia și de a se înscrie în sindicate, stabilește cadrul juridic al întemeierii lor, garanțiile activității, reglementează relațiile lor cu autoritățile publice, cu patronii și cu asociațiile patronilor [\(link\)](#);

- Codul contravențional, care sancționează, în art. 61, împiedicarea exercitării dreptului de întemeiere a sindicatelor și de afiliere la acestea [\(link\)](#);

Comisia Națională pentru Consultări și Negocieri Colective este un organ tripartit (reprezentanți ai părții guvernamentale, a sindicatelor și patronatelor), constituit în scopul realizării obiectivelor și al stabilirii bazelor de reglementare a relațiilor social-economice și de muncă în țară.

Reprezentanții salariaților și ai angajatorilor au dreptul de a iniția și de a participa la negocierile colective pentru elaborarea, încheierea, modificarea sau completarea contractului colectiv de muncă sau a convențiilor colective.

Potrivit prevederilor art. 27 din Codul muncii nr. 154/2003, participanții la negocierile colective sunt liberi în alegerea chestiunilor ce vor constitui obiectul de reglementare al contractelor colective de muncă și al convențiilor colective.

În unitățile unde o parte a salariaților nu sunt membri de sindicat aceștia sunt în drept, să împuternicească organul sindical să le reprezinte interesele la negocieri. În unitățile unde nu sunt constituite sindicate, interesele salariaților sunt exprimate, de reprezentanții aleși ai salariaților.

Dreptul de a participa la negocierile colective, de a semna convențiile colective în numele salariaților/angajatorilor la nivel național, ramural sau teritorial aparține sindicatelor/patronatelor corespunzătoare.

Părțile sunt obligate să-și furnizeze reciproc informațiile necesare pentru desfășurarea negocierilor colective cel târziu peste 2 săptămâni din momentul solicitării. (art. 27 din Codul muncii nr. 154/2003).

Planul de activitate al Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective 2015- 2024 ([link](#)), pentru semestrul I, 2025 ([link](#)).

Comisia Națională pentru Consultări și Negocieri Colective desfășoară ședințele în mod sistematic care joacă un rol crucial în modelarea și implementarea politicilor publice în Republica Moldova în urma cărora:

- se fac modificări de politici publice pentru abordarea noilor realități economice, sociale și politice;
- se elaborează și modifică acte normative pentru a sprijini implementarea eficientă a politicilor publice.

Dinamica întrunirilor CNCNC a crescut considerabil din 2021 până în 2023. În 2021 a avut loc doar o singură ședință a CNCNC. Aceasta se datorează în principal pandemiei de Covid-19. În anul 2023 au avut loc 8 ședințe, în 2024 - 5 ședințe, iar în primul semestru al anului 2025 au avut loc cel puțin 5 ședințe.

Consultații tripartite naționale și negocieri pe probleme de muncă și socio-economice au inclus un șir de subiecte, printre care:

- Propuneri de modificare a Codului Muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003;
- Proiecte anuale de legi privind bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile asigurărilor obligatorii de sănătate;
- Revizuirea anuală a cuantumului salariului minim;
- Mecanismul de stabilire (adecvare) a salariului minim;
- Ratificarea și alinierea legislației la prevederile Convenției OIM:
- C190 privind violența și hărțuirea în lumea muncii - care a intrat în vigoare pentru Republica Moldova la 19 martie 2025;
- C156 Lucrători cu responsabilități familiale - discuții în așteptare etc;
- Provocări de negociere colectivă la toate nivelurile.
- Remunerarea muncii și transpunerea actelor UE.

În iulie 2023, Parlamentul a aprobat o lege care scutește sindicatele și asociațiile patronale de plata taxelor de înregistrare. Aceste măsuri au ca scop încurajarea dialogului social la toate nivelurile prin facilitarea sindicalizării. Anterior, sindicatele plăteau o taxă de înregistrare de 1 149 de lei, iar asociațiile patronale plăteau 90 de lei.

În ianuarie 2024, Guvernul și sindicatele au adoptat o declarație comună privind sprijinirea cursului de integrare europeană a Republicii Moldova ([link](#)). În acest fel, partenerii sociali și-au exprimat angajamentul de a coopera pentru avansarea procesului de integrare europeană a Republicii Moldova, inclusiv prin transpunerea accelerată a legislației europene în cadrul de reglementare național și dezvoltarea dialogului social la toate nivelurile.

Dialogul social la nivelul Uniunii Europene (UE) reprezintă un element esențial al politicii sociale europene, facilitând negocierile și cooperarea între partenerii sociali-organizațiile patronale și sindicale - pentru a promova condiții de muncă echitabile și progres social.

19.4.1.2.Cadrul administrativ

Ministerul Muncii și Protecției Sociale prin intermediul Direcției politici în domeniului raporturilor de muncă și dialog social (*4 unități ocupate din 6 unități planificate*) asigură elaborarea și promovarea politicilor publice și cadrului normativ în domeniul dialogului social.

În acest proces, consultarea problemelor ce țin de domeniul muncii și a problemelor social-economice este asigurată cu reprezentanții partenerilor sociali (*Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova și Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova*) inclusiv cu alte autorități publice administrative centrale.

19.4.2. Planuri de viitor

19.4.2.1. Planuri legislative

Aprobarea unui Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (privind consolidarea dialogului social);

Consolidarea implicării partenerilor sociali în diferite grupuri de lucru ale UE pentru a crește reprezentarea la nivel european;

Sporirea ratei de acoperire a negocierilor colective.

19.4.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A

- Costuri estimative: MDL 281,54 mii, acoperit total din bugetul de stat

19.5. Subcapitolul: POLITICA OCUPAȚIONALĂ

19.5.1. Prezentarea generală a situației

19.5.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova are o politică națională privind ocuparea forței de muncă și include mai multe documente de politică din domeniile de competență a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerului Educației și Cercetării și Ministerului Muncii și Protecției Sociale, care au ca scop dezvoltarea cererii și ofertei de forță de muncă.

În anul 2022 a fost aprobat prin, Hotărârea Guvernului nr. 785/2022, Programul Național pentru ocuparea forței de muncă pe anii 2022-2026 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia. În anul 2018 a intrat în vigoare Legea nr. 105 pentru ocuparea forței de muncă și asigurare de șomaj, care vine cu un pachet de măsuri active pe piața muncii pentru șomeri și servicii de ocupare pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, oferite de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) prin intermediul a celor 35 de subdiviziuni teritoriale pentru ocuparea forței de muncă (STOFM).

Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării a aprobat Strategia Națională de Dezvoltare Economică 2030, obiectivul căreia este de a consolida competitivitatea economică a statului, asigurând o creștere continuă și sustenabilă a standardelor de viață ale cetățenilor, prin crearea de locuri de muncă decente și oferirea unei remunerații atractive. Totodată, prin intermediul Organizației pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA), ministerul asigură implementarea mai multe Programe de susținere a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii (ÎMM), inclusiv de creare a locurilor de muncă, cum ar fi: „Programul Start pentru Tineri – o afacere durabilă la tine acasă” ([link](#)); Programul de susținere a antreprenoriatului feminin ([link](#)); Programul de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+2” ([link](#)); Programul de sprijin pentru dezvoltarea ÎMM în domeniul turismului ([link](#)); Programul de creștere a competitivității producătorilor locali și

integrarea în lanțurile valorice ([link](#)); Programul de transformare digitală a întreprinderilor mici și mijlocii ([link](#)); Programul de re tehnologizare și eficiență energetică a întreprinderilor mici și mijlocii ([link](#)); Programul de susținere a inovațiilor digitale și startup-urilor tehnologice ([link](#)); Programul de ecologizare a întreprinderilor mici și mijlocii ([link](#)); Facilitarea accesului IMM la resurse financiare prin emiterea garanțiilor financiare ([link](#)); Programul de stimulare a investițiilor „373” ([link](#)). Ministerul Educației și Cercetării a aprobat Strategia Națională Educație 2030 ([link](#)); Cadrul Național al Calificărilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 330/2023 ([link](#)); Regulamentul privind educația adulților ([link](#)), documente care urmăresc dezvoltarea ofertei de forță de muncă prin îmbunătățirea accesului și calității educației.

Prevederile Programelor și măsurilor menționate sunt conforme cu recomandările *acquis*-ului UE.

Totuși, pentru atingerea ȋntelilor stabilite la nivel UE, sunt necesare eforturi suplimentare în vederea unei implementări mai eficiente și a unei finanțări adecvate a măsurilor care vizează: (1) promovarea unei forțe de muncă calificate, prin sporirea continuă a calității învățământului;

(2) asigurarea accesului la formare profesională pe parcursul vieții pentru populația adultă;

(3) reducerea dezechilibrului între cerere și oferta pe piața muncii, inclusiv deficitului forței de muncă;

(4) reducerea inegalității pe piața muncii între femei și bărbați, dar și între anumite grupuri vulnerabile, precum persoanele cu dizabilități, persoanele fără o calificare, populația din rândul minorităților naționale, în special populației de etnie romă;

(5) integrarea tinerilor NEETs;

(6) consolidarea dialogului social pe piața muncii;

(7) asigurarea condițiilor de muncă decentă;

(8) susținerea întreprinderilor sociale;

(9) asigurarea tranziției verde echitabile.

Indicatorii pieței muncii din Republica Moldova rămân a fi scăzuți, iar piața muncii mai puțin flexibilă, comparativ cu țările membre, fapt menționat și în raportul CE pentru Republica Moldova, în anul 2024.

Chiar dacă, pe parcursul ultimilor ani, Republica Moldova înregistrează o ușoară creștere a indicatorilor pieței muncii, rata de participare rămâne a fi scăzută. În anul 2024, rata de participare la forță de muncă a fost de 59,1% în rândul populației de 20-64 ani, inclusiv în rândul bărbaților – 60,9% și pentru femei 57,5%. Pentru categoria de vârstă de 15-34 ani – 41,9%.

Republica Moldova are deocamdată un număr mare de persoane în afara forței de muncă, care constituie 55,5% din totalul populației de 15 ani și peste. Acest fapt cauzează și valoare scăzută a ratei de ocupare în rândul populației de 20-64 ani, care a fost în anul 2023 – 56,8%. În rândul bărbaților acest indicator era – 58,6% și în rândul femeilor – 55,1%. În rândul tinerilor de 15-34 ani rata de ocupare a constituit 39,6%.

Forța de muncă în Republica Moldova în anul 2024 a constituit 889,1 mii persoane sau 44,5% din numărul total al populației în vârstă de 15 ani și peste, din care populația ocupată a constituit 853,9 mii persoane sau 96,0% din forța de muncă și șomerii BIM – 35,2 mii persoane sau 4,0%.

Rata șomajului a înregistrat valori de 3,9% pentru categoria de vârstă 20-64 ani și, inclusiv în rândul bărbaților – 5% și în rândul femeilor – 4,2%. Pentru grupa de vârstă 15-24 ani acest indicator a înregistrat valoare de 9,8%, iar pentru 25-34 ani – 4,5%.

Se înregistrează o participare scăzută a salariaților la formare profesională continuă, rata globală de participare la formarea profesională continuă a salariaților a constituit în anul 2024 – 21,3%.

În pofida reducerii ratei tinerilor NEET în ultimii ani, această rămâne a fi ridicată, comparativ cu țările membre. În anul 2023, rata tinerilor NEET de 15-34 ani a fost de 29,9%.

Economia socială are un rol important în dezvoltarea economică și socială prin promovarea unor modele economice sustenabile, centrate pe nevoi colective și solidaritate, pe oferirea de oportunități de integrare pe piața muncii a persoanelor din categoriile defavorizate ale populației, prin dezvoltarea serviciilor sociale în interesul comunității și prin creșterea incluziunii sociale.

Cadrul normativ din Republica Moldova definește, în acest sens, antreprenoriatul social, care urmărește obiectivele de soluționare a problemelor sociale la nivel de comunitate, crearea și dezvoltarea locurilor de muncă pentru persoanele defavorizate, dar care, în condițiile actuale, rămâne a fi un sector subdezvoltat. Astfel, deși la nivel politici de țară sunt peste 80 de inițiative de antreprenoriat social, la moment, cu statut de întreprindere socială/întreprindere socială de inserție activează 12, iar cadrul legal în partea ce ține de procedura de acordare a statutului, sprijinul acordat acestora, în ceea ce ține de acces la achiziții publice, facilități fiscale, urmează a fi revizuite pentru a spori accesibilitatea acestora pentru întreprinderile sociale, dar și pentru dezvoltarea sectorului de antreprenoriat social per ansamblu.

Antreprenoriatul social este reglementat de Legea nr. 845/1992 privind antreprenoriatul și întreprinderile, care a fost modificată în 2017 pentru a include prevederi specifice referitoare la antreprenoriatul social. Legea definește antreprenoriatul social ca o formă de activitate comercială care vizează abordarea provocărilor sociale în beneficiul comunității și introduce conceptele de întreprinderi sociale și întreprinderi de integrare socială, fiecare cu roluri și obiective distincte. Cadrul de politici publice privind antreprenoriatul social va fi consolidat prin includerea unui obiectiv specific în noul Plan de acțiune privind implementarea în perioada 2026-2027 a Programului Național pentru Promovarea Antreprenoriatului și Creșterea Competitivității (PACC) 2023-2027. În acest sens, Republica Moldova va defini conceptul de economie socială și va revizui definiția legală a întreprinderilor sociale prin modificări la Legea nr. 845/1992, asigurând alinierea la standardele europene relevante.

Republica Moldova își propune să integreze obiectivul specific al dezvoltării antreprenoriatului social în documentele de politici publice guvernamentale și să revizuiască cadrul legal până în 2026 pentru a facilita creșterea sectorului, așa cum este subliniat în Programul Național pentru Promovarea Antreprenoriatului și Creșterea Competitivității 2023-2027. În plus, se vor depune eforturi pentru a dezvolta strategii de cartografiere a competențelor, în cooperare cu partenerii sociali și sectorul privat, pentru a asigura recalificarea și perfecționarea necesare a lucrătorilor, în special în sectoarele cu emisii ridicate, ca parte a cadrului pentru o tranziție justă.

19.5.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Muncii și Protecției Sociale, împreună cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), îndeplinește funcția de coordonator în domeniul ocupării forței de muncă. Aceste autorități sunt responsabile de elaborarea și implementarea strategiilor, cadrului legislativ și politicilor generale din domeniul muncii, având ca scop principal îmbunătățirea ocupării forței de muncă și crearea unui mediu propice pentru persoanele în căutarea unui loc de muncă, prin oferirea de servicii directe și suport.

În cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Direcția Politici Ocupaționale și Reglementarea Migrației Forței de Muncă este structura responsabilă pentru elaborarea politicilor din domeniul ocupării forței de muncă. Conform structurii de personal aprobate, Direcția are în componență 5 angajați, inclusiv șeful Direcției. Dintre aceștia, două persoane, inclusiv șeful, sunt implicate activ în procesul de transpunere a *acquis*-ului comunitar. În plus, Direcția respectivă desfășoară activități precum dezvoltarea competențelor forței de muncă, actualizarea standardelor ocupaționale și revizuirea Clasificatorului Ocupațiilor, asigurând alinierea acestora la cerințele pieței. Totodată, subdiviziunea în cauză colaborează cu Ministerul Educației și Cercetării pentru a actualiza nomenclatoarele domeniilor de formare profesională, standardele de calificare și programele de studii, contribuind astfel la optimizarea formării profesionale și creșterea calității forței de muncă din Republica Moldova.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă dispune de un număr de 45 de angajați din totalul de 56 prevăzuți în schema de personal. ANOFM coordonează activitatea a 35 de subdiviziuni teritoriale pentru ocuparea forței de muncă (STOFM), amplasate în fiecare raion al Republicii Moldova. Aceste subdiviziuni teritoriale au un efectiv de 176 de angajați din totalul de 189 de unități planificate, ceea ce reprezintă o medie de aproximativ 4-5 angajați per subdiviziune.

STOFM are ca principal obiectiv implementarea politicilor din domeniul ocupării forței de muncă, furnizând servicii și măsuri de sprijin pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și pentru angajatori. Prin activitățile lor, aceste subdiviziuni joacă un rol important în crearea unei legături eficiente între cererea și oferta de muncă, contribuind astfel la utilizarea optimă a resurselor umane în economia națională.

Instituțiile implicate în proces:

- Ministerul Educației și Cercetării
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării – dispune de 97 de angajați din totalul de 102 unități prevăzute în schema de încadrare a personalului. În cadrul Serviciului dezvoltarea economiei verzi, incluzive și de bună guvernare, din cadrul ministerului sunt prevăzute 2 unități, din care este ocupată 1 unitate.
- Ministerul Mediului – Activitățile în cadrul ministerului se realizează prin intermediul Secției politici în domeniul schimbărilor climatice cu un efectiv de 4 persoane dintre care doar 3 sunt completate. Autoritatea centrală responsabilă de elaborarea și promovarea politicilor și actelor normative privind reducerea emisiilor de GES și adaptarea la schimbările climatice, în conformitate cu Acordul de la Paris. Asigură respectarea tratatelor internaționale în domeniul protecției mediului și schimbărilor climatice, având rolul de punct oficial de contact pentru acestea. Colaborează cu autoritățile centrale și locale pentru elaborarea Contribuției Naționale Determinate, a strategiei de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung, a politicilor de adaptare la schimbările climatice și a inventarului național al emisiilor de GES.
- Agenția de mediu - instituția responsabilă pentru implementarea politicilor în domeniul reducerii emisiilor de GES și al adaptării la schimbările climatice, eliberează autorizația integrată de mediu care acordă dreptul de a degaja emisiile de GES, administrează Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți și recepționează raportul anual privind emisiile de gaze depus prin intermediul acestuia, asigură monitorizarea și raportarea emisiilor de GES incluse în inventarul național.

19.5.2. Planuri de viitor

19.5.2.1. Planuri legislative

Prin transpunerea *acquis*-ului UE, inclus în subcapitolul Politica de ocupare a forței de muncă, se urmărește constituirea unei piețe a muncii orientate către viitor și capabile să reacționeze la evoluția economiei, dar și incluzive, precum și tinderea spre atingerea ȋntelor stabilite la nivel UE.

Acquis-ul comunitar inclus în subcapitolul Politica de ocupare a forței de muncă constă din următoarele acte UE:

- Decizia (UE) 2023/2528 a Consiliului din 9 octombrie 2023 privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă;
- Recomandarea Consiliului din 30 octombrie 2020 privind „O punte către locuri de muncă – consolidarea Garanȋiei pentru tineret” și de înlocuire a Recomandării Consiliului din 22 aprilie 2013 privind înfiinȋarea unei garanȋii pentru tineret;
- Recomandarea Consiliului din 15 februarie 2016 privind integrarea șomerilor de lungă durată pe piaȋa forței de muncă;
- Recomandarea Consiliului din 10 martie 2014 privind un cadru de calitate pentru stagii;
- Recomandarea Consiliului din 27 noiembrie 2023 privind dezvoltarea condiȋiilor-cadru ale economiei sociale;
- Recomandarea Consiliului din 16 iunie 2022 privind asigurarea unei tranziȋii echitabile către neutralitatea climatică;

Dat fiind faptul că *acquis*-ul UE este constituit din Recomandări ale Consiliului, acestea nu necesită a fi transpuse direct în legislaȋia naȋională, ci considerate la elaborarea documentelor de politici naȋionale în vederea susȋinerii antreprenoriatului, educaȋiei și instruirii pe parcursul vieȋii a adulȋilor, susȋinerii economiei sociale, ocupării forței de muncă și asigurării tranziȋiei echitabile către neutralitatea climatică, astfel încât acestea să contribuie la atingerea obiectivelor stabilite în domeniu la nivel UE.

Pentru a ajusta politica naȋională în domeniul ocupării forței de muncă, în anul 2026 va fi elaborat un nou Program Naȋional pentru ocuparea forței de muncă, care va trebui să asigure implementarea Recomandărilor CE privind politica de ocupare a forței de muncă, emise până acum și cele noi, precum și modificată Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurare de șomaj, și Hotărârea Guvernului nr. 1276/2018 privind aprobarea Procedurilor de acces la măsurile de ocupare a forței de muncă. De asemenea, anual vor fi revizuite obiectivele și indicatorii de performanȋă pentru ANOFM și STOFM, astfel încât să contribuie la realizarea recomandărilor CE privind politica de ocupare a forței de muncă.

19.5.2.2. Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităȋilor administrative

Pentru a asigura o implementare eficientă a *acquis*-ului comunitar, va fi necesar de consolidat și dezvoltat capacităȋile Agenȋiei Naȋionale pentru Ocuparea Forȋei de Muncă și ale Direcȋiei de profil din cadrul Ministerului Muncii și Protecȋiei Sociale, prin intermediul programelor de formare continuă privind îmbunătăȋirea calitaȋii prestării serviciilor de ocupare și eficienȋa măsurilor active pe piaȋa muncii.

Suplimentar, ANOFM trebuie să dezvolte și să implementeze un nou Sistem Informaȋional dedicat „Pieȋei muncii”. Actualul sistem, care este învechit și ineficient, nu poate susȋține automatizarea proceselor operaȋionale interne necesare pentru o funcȋionare optimă. Printre

prioritățile acestui nou sistem se numără digitalizarea completă a procedurilor interne, precum și monitorizarea indicatorilor de performanță stabiliți pentru cele 35 STOFM.

De asemenea, este important să se asigure accesibilitatea acestora pentru persoanele cu dizabilități, astfel încât să se promoveze incluziunea și egalitatea de șanse.

19.5.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A

Costuri estimate: : 502,86 mii lei, acoperite total din bugetul de stat

Costuri totale Anexa B

Costuri estimate: 3797 mii lei

Costuri neacoperite: 3370 mii lei

19.6. Subcapitolul: PROTECȚIA SOCIALĂ ȘI INCLUZIUNEA SOCIALĂ

19.6.1. Prezentarea generală a situației

19.6.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legal al Republicii Moldova în domeniul protecției sociale și incluziunii sociale este bine definit printr-o serie de acte normative esențiale, care reglementează drepturile cetățenilor și instituțiilor în acest domeniu.

Constituția Republicii Moldova garantează dreptul la asistență și protecție socială pentru toți cetățenii, stimulând că statul trebuie să ia măsuri adecvate pentru asigurarea unui trai decent și pentru sprijinirea categoriilor vulnerabile ale populației.

De asemenea, este reglementat dreptul cetățenilor la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Legea nr. 547/2003 privind asistența socială stabilește principiile generale ale sistemului de asistență socială, inclusiv formele de suport oferite persoanelor și familiilor aflate în dificultate, criteriile de eligibilitate și modalitățile de acordare a beneficiilor sociale.

Legea 123/2010 cu privire la serviciile sociale ([link](#)) stabilește cadrul general de creare și funcționare a sistemului integrat de servicii sociale, cu determinarea sarcinilor și responsabilităților autorităților administrației publice centrale și locale, ale altor persoane juridice și fizice abilitate cu asigurarea și prestarea serviciilor sociale, precum și protecția drepturilor beneficiarilor de servicii sociale. *Servicii sociale* includ ansamblul de măsuri și activități realizate pentru a satisface necesitățile sociale ale persoanei/familiei în vederea depășirii unor situații de dificultate, de prevenire a marginalizării și excluziunii sociale.

Prin Legea nr. 166/2010 Republica Moldova a ratificat Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, demonstrând interes în ceea ce privește elaborarea și promovarea politicilor în domeniul incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități, precum și ajustarea legislației naționale în vigoare la prevederile celei internaționale

Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități reglementează drepturile persoanelor cu dizabilități în vederea incluziunii sociale a acestora, garantând posibilitatea participării lor în toate domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, educației, sport, cultură, ocrotirii sănătății, informării și comunicării, mobilității, securității și justiției, inclusiv și alte domenii destinate integrării acestora.

Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj reglementează măsurile de promovare a ocupării forței de muncă, serviciile de asistență pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și condițiile de acordare a indemnizațiilor de șomaj.

Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii stabilește cadrul legal al funcționării sistemului public de pensii, precum și interacțiunea acestuia cu sistemul public de asigurări sociale și cu alte mecanisme statale de protecție socială a populației. Scopul legii date constă în asigurarea unui sistem de pensii echitabil și sustenabil, care să garanteze un trai decent pentru beneficiarii de pensii.

Legea nr. 499/1999 prevede alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni.

Legea nr. 133/2008 cu privire la ajutorul social prevede acordarea de ajutoare sociale familiilor și persoanelor cu venituri mici, stabilind criteriile de eligibilitate și cuantumul suportului financiar oferit de stat.

Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale stabilește dreptul la prestații de asigurări sociale pentru prevenirea, limitarea, înlăturarea riscurilor sociale și susținerea financiară a persoanelor îndreptățite a le primi, în cazul producerii unor astfel de riscuri. Reglementările prezentei legi se aplică în cazul următoarelor riscuri sociale asigurate: îmbolnăvirea, maternitatea, creșterea copilului și decesul.

Legea nr. 45/2007 privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie stabilește bazele juridice și organizatorice ale activității de prevenire și de combatere a violenței în familie, măsurile de protecție, cadrul de acordare a serviciilor sociale pentru subiecții violenței în familie, mecanismul de sesizare și soluționare a cazurilor de violență.

Legea nr. 370/2023 privind drepturile copilului stabilește drepturile fundamentale ale copilului, principiile și măsurile de asigurare a drepturilor copilului, atribuțiile autorităților publice centrale și locale și interacțiunea acestora în procesul de asigurare a respectării drepturilor copilului. În baza acestei legi, copiii beneficiază de protecție fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, indiferent de cetățenie, de apartenența etnică sau originea socială, de statutul obținut prin naștere, de situația materială, de gradul și tipul de dizabilitate, de aspectele specifice de creștere și educație ale lor, ale părinților lor sau ale reprezentanților lor legali/responsabililor lor legali, indiferent de locul aflării lor (familie, instituție educațională, serviciu social, instituție medicală, comunitate etc.) sau de orice alt criteriu.

Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți stabilește procedurile de identificare, evaluare, asistență, referire, monitorizare și evidență a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, precum și autoritățile și structurile responsabile de aplicarea procedurilor respective.

Legea nr. 315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii stabilește prestațiile sociale pentru copii în scopul asigurării unui sprijin financiar minim din partea statului la nașterea copilului, pentru îngrijirea copilului, pentru creșterea copiilor gemeni, precum și prestațiile sociale de suport pentru copiii adoptați, copiii plasați în serviciile de tip familial, copiii rămași temporar fără ocrotire părintească și copiii rămași fără ocrotire părintească, inclusiv în vederea continuării studiilor.

Suplimentar, sunt în vigoare următoarele Hotărâri de Guvern:

- Hotărârea Guvernului nr. 716/2019 cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, adoptată la 11 mai 2011;

- Hotărârea Guvernului nr. 357/2018 cu privire la determinarea dizabilității;
- Hotărârea Guvernului nr. 569/2019, pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea serviciului social „Centrul de zi pentru persoane cu dizabilități” și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 712/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la stabilirea și plata indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți;
- Hotărârea Guvernului nr. 256/2018 cu privire la aprobarea Listei locurilor de muncă încadrate în condiții deosebite, în temeiul căreia se acordă pensie pentru limită de vârstă în condiții avantajoase, precum și a Instrucțiunii privind modul de aplicare a Listei și de confirmare a stagiului special;
- Hotărârea de Guvern nr. 165/2017 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor;
- Hotărârea Guvernului nr. 575/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Serviciului de asistență telefonică gratuită pentru victimele violenței în familie și violenței împotriva femeilor și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 198/2019 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Serviciului de asistență telefonică gratuită pentru persoanele cu dizabilități și Standardele minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 272/2017, pentru aprobarea Regulamentului privind prestarea serviciilor de reabilitare profesională în cadrul CREPOR și Metodologia de calcul a tarifelor pentru prestarea serviciilor de reabilitare profesională în cadrul CREPOR;
- Hotărârea Guvernului nr. 1245/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației paternale;
- Hotărârea Guvernului nr. 572/2023 pentru aprobarea Regulamentelor cu privire la organizarea și funcționarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor;
- Hotărârea Guvernului nr. 1413/2016, pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport;
- Hotărârea Guvernului nr. 885/2015, pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea serviciului social „Casă comunitară” și a standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 228/2014 cu privire la aprobarea Regulamentului de activitate a echipelor multidisciplinare teritoriale din cadrul Sistemului național de referire;
- Hotărârea Guvernului nr. 75/2014, pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social „Plasament familial pentru adulți” și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 333/2014, pentru aprobarea Regulamentului privind prestarea serviciilor de comunicare prin utilizarea limbajului mimico-gestual/limbajului semnelor cu ajutorul interpretului;
- Hotărârea Guvernului nr. 496/2014 privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a Centrului de Asistență și Consiliere pentru Agresorii Familiali și a standardelor minime de calitate;

- Hotărârea Guvernului nr. 314/2012, pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social „Asistență personală” și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 413/2012, pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social „Respiro” și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 722/2011, pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social „Echipă mobilă” și a standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 567/2011, pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de asigurare a unor categorii de cetățeni cu mijloace ajutătoare tehnice;
- Hotărârea nr. 1200/2010 pentru aprobarea Standardelor minime de calitate privind serviciile sociale prestate victimelor violenței în familie;
- Hotărârea nr. 129/010 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a centrelor de reabilitare a victimelor violenței în familie;
- Hotărârea Guvernului nr. 711/2010, pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social „Locuință protejată” și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 948/2008 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de repatriere a copiilor și adulților – victime ale traficului de ființe umane, traficului ilegal de migranți, precum și a copiilor neînsoțiți;
- Hotărârea Guvernului nr. 929/2006 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de pensii și alocațiilor sociale de stat;
- Hotărârea Guvernului nr. 108/2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr. 412/2004 despre aprobarea unor acte normative ce țin de stabilirea și plata pensiilor funcționarilor publici;
- Hotărârea Guvernului nr. 1478/2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii;
- Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar;
- Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului;
- Hotărârea Guvernului nr. 889/2013 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului social de sprijin pentru familiile cu copii;
- Hotărârea Guvernului nr. 1278/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la tipurile, cuantumurile și condițiile specifice de acordare a indemnizațiilor pentru creșterea și îngrijirea copiilor plasați în serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesionistă și casă de copii de tip familial;

- Hotărârea Guvernului nr. 591/2017 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social Centrul de plasament pentru copiii separați de părinți și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 52/2013 privind aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului social Casa comunitară pentru copii în situație de risc. Hotărârea Guvernului nr. 529/2014 cu privire la aprobarea standardelor minime de calitate pentru Serviciul social Casă comunitară pentru copii în situație de risc;
- Hotărârea Guvernului nr. 760/2014 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului de asistență parentală profesionistă și a standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 441/2015 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social Centrul de zi pentru copii în situație de risc și a standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 51/2018 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului social „Casă de copii de tip familial” și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 730/2018 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social Centrul de zi pentru îngrijirea copiilor cu vârsta de 4 luni - 3 ani;
- Hotărârea Guvernului nr. 519/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Serviciului de asistență telefonică gratuită pentru copii și a Standardelor minime de calitate;
- Hotărârea Guvernului nr. 456/2024 pentru aprobarea Standardelor privind spațiile de audiere în condiții speciale a minorilor victime/martori ai infracțiunilor;
- Hotărârea Guvernului nr. 491/2024 privind aprobarea Regulamentului resursei informaționale create de Sistemul informațional în domeniul protecției copilului;
- Hotărârea Guvernului nr. 569/2013 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Centrului de zi pentru persoane vârstnice și a standardelor minime de calitate ([link](#)). Scopul Centrului este de a presta servicii specializate în vederea asigurării activităților de îngrijire, reabilitare și (re)integrare socială a persoanelor vârstnice, în baza evaluării necesităților, în regim de zi;
- Hotărârea Guvernului nr. 323/2013 pentru aprobarea Regulamentului-Cadru privind organizarea și funcționarea Centrului de plasament pentru persoane vârstnice și a Standardelor minime de calitate ([link](#)). Scopul Serviciului este asigurarea protecției sociale a beneficiarilor pentru depășirea situației de dificultate și îmbunătățirea calității vieții acestora, în baza evaluării necesităților;
- Hotărârea Guvernului nr. 144/2018 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea serviciului adăpost de noapte și a standardelor minime de calitate ([link](#)). Scopul Serviciului constă în acordarea suportului persoanelor fără adăpost pentru depășirea situației de dificultate, prin prisma abordării necesităților individuale și crearea premiselor necesare pentru integrarea acestora în societate.

Strategii și programe naționale

Pe lângă legislația menționată, Republica Moldova a elaborat și implementat diverse strategii și programe naționale menite să îmbunătățească protecția socială și incluziunea socială, cum ar fi:

- Programul național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027;
- Programul Național privind Serviciile de Îngrijire a Copiilor cu Vârsta până la 3 ani pentru anii 2023-2026;
- Programul privind îmbătrânirea activă și sănătoasă pentru anii 2023-2027;
- Program de promovare și asigurare a egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027;
- Programul național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026;
- Programul național de dezinstituționalizare a persoanelor cu dizabilități pentru anii 2018-2026;
- Programul de susținere a antreprenoriatului feminin;
- Programul național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2018-2021 și a Planului de acțiuni cu privire la punerea în aplicare a acestuia.

19.6.1.2.Cadrul administrativ

Pentru a asigura protecția socială necesară persoanelor în situațiile în care nu dispun de resurse materiale și/sau nu sunt capabile să-și obțină prin eforturi proprii mijloacele necesare unui trai decent, în Republica Moldova sunt utilizate două modalități de sprijin:

- **sistemul asigurărilor sociale** (fondurile se obțin prin contribuții sistematice ale populației active, care se întorc apoi la cei care au contribuit, aflați în nevoie, în funcție de contribuția lor, sub formă de pensii, ajutor de șomaj, ajutor de boală) și are ca scop susținerea persoanelor ce nu realizează venituri dintr-o activitate proprie din cauza pierderii locului de muncă sau din cauza pierderii temporare sau definitive a capacității de muncă. Instituția care administrează sistemul public de asigurări sociale și gestionează bugetul asigurărilor sociale de stat prin contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor este **Casa Națională de Asigurări Sociale**.

- **sistemul asistenței sociale** (sistem de ajutorare finanțat de la bugetul de stat, de la bugetele locale, din Fondul de susținere a populației, din donații, sponsorizări, precum și din contribuțiile beneficiarilor de asistență socială). Asistența socială se acordă sub formă de servicii sociale și de prestații sociale.

Serviciile sociale, împreună cu prestațiile sociale, precum și alte sisteme de protecție socială, intervin pentru soluționarea unor probleme potențial generatoare de excluziune socială.

Conform Legii nr. 547/2003 privind asistența socială ([link](#)), de asistență socială beneficiază persoanele și familiile care, din cauza unor factori de natură economică, fizică, psihologică sau socială, nu au posibilitate prin propriile capacități și competențe să prevină și să depășească situațiile de dificultate, și anume: a) copiii și tinerii ale căror sănătate, dezvoltare și integritate fizică, psihică sau morală sunt prejudiciate în mediul în care locuiesc; b) familiile care nu își îndeplinesc în mod corespunzător obligațiile privind îngrijirea, întreținerea și educarea copiilor; c) familiile fără venituri sau cu venituri mici; d) persoanele afectate de violență în familie; f) familiile afectate de violența în familie; e) persoanele fără familie, care nu pot gospodări singure, care necesită îngrijire și supraveghere sau sunt incapabile să facă față nevoilor socio-medicale; g)

famiiliile cu trei și mai mulți copii; h) famiiliile monoparentale cu copii; i) persoanele vârstnice; j) persoanele cu dizabilități; k) alte persoane și famiilii aflate în dificultate.

Totodată, conform Legii nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale de servicii sociale pot beneficia: cetățenii Republicii Moldova, precum și străinilor specificați la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 274 din 27 decembrie 2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova; precum și persoanele fizice și juridice (indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare) autohtone și străine cu domiciliul/sediul în Republica Moldova.

Casa Națională de Asigurări Sociale are misiunea de a realiza politicile sociale ale statului orientate spre garantarea drepturilor sociale ale cetățenilor prin administrarea sistemului public de asigurări sociale.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale este autoritatea din cadrul administrației publice centrale care coordonează activitatea de acordare a asistenței sociale și evaluează funcționarea sistemului de asistență socială. Principalele instituții implicate în procesul de implementare a asistenței sociale sunt:

- **Agencia pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă** gestionează activitatea instituțiilor de asistență socială cu specializare înaltă în care Ministerul Muncii și Protecției Sociale are calitatea de fondator.

- **Agenciile teritoriale de asistență socială** și structurile responsabile de asistență socială și protecția drepturilor copilului din municipiul Chișinău și din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia care cooperează și asigură o colaborare intersectorială cu alte instituții și organizații internaționale și necomerciale domeniul asistenței sociale.

- **Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi**, conform necesităților identificate, în mod independent, acestea pot crea servicii sociale și institui unități de personal în acest sens.

- **Inspectoratul Social de Stat**, autoritate administrativă din subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale realizează controlul de stat și acreditarea în domeniul asistenței sociale se efectuează de către,

Subsidiar, în cadrul aparatului central al Ministerului Muncii și Protecției Sociale activează următoarele direcții și servicii care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul asistenței sociale:

- Direcția politici de protecție a drepturilor persoanelor cu dizabilități (6 din 7 unități completate);

- Direcția politici de protecție a drepturilor copilului și familiilor cu copii (7 din 7 unități completate);

- Direcția politici de asigurare a egalității de gen (6 din 6 unități completate);

- Direcția politici în domeniul serviciilor sociale (5 din 5 unități completate);

- Direcția politici de asistență socială a familiilor cu venituri mici și vârstnicilor (5 din 5 unități completate);

- Serviciul politici de protecție a veteranilor (2 din 3 unități completate);

- Direcția politici de reducere a sărăciei și vulnerabilității energetice (4 din 5 unități completate);

- Direcția politici de management și coordonare a activității agențiilor teritoriale de asistență socială: 1. Secția politici de planificare strategică a activității agențiilor teritoriale de asistență socială (5 din 5 unități completate);

- Secția politici de formare profesională și atestarea personalului din domeniul asistenței sociale (10 din 10 unități completate);
- Serviciul ajutoare umanitare (3 din 3 unități completate).

La nivel central autoritățile cheie în dezvoltarea sistemului de protecție a copilului la fel sunt: Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Justiției.

Direcția politici de asigurări sociale are misiunea de a asigura realizarea prerogativelor constituționale ale Guvernului privind elaborarea, promovarea și realizarea politicii statului în domeniul asigurărilor sociale. Una din sarcinile de bază a Direcției este elaborarea și promovarea cadrului normativ în vederea asigurării stabilității și sustenabilității sistemului public de asigurări sociale, precum și dezvoltarea acestuia. Efectivul planificat al Direcției este de 5 specialiști, dintre care, în prezent, sunt ocupate 4 funcții.

19.6.2. Planuri de viitor

19.6.2.1. Planuri legislative

- Completarea cadrului strategic național cu un set de măsuri în corespundere cu Recomandarea (UE) 2021/1004 din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii.
- Aprobarea proiectului de hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului Național de ocupare a forței de muncă pentru anii 2027-2030 în vederea alinierii la Recomandarea Comisiei din 3 octombrie 2008 privind incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața muncii.

19.6.2.2. Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Implementarea măsurilor pentru o mai bună incluziune a grupurilor vulnerabile pe piața muncii și digitalizarea serviciilor sociale și în muncă sunt priorități esențiale. De asemenea, este necesară dezvoltarea serviciilor de asistență psihosocială pentru copiii aflați în situații vulnerabile, cum ar fi victimele, martorii, agresorii în acte de violență, copiii în conflict cu legea și cei cu comportament deviant.

Un rol important îl joacă extinderea și fortificarea serviciilor pentru subiecții violenței în familie, victimele traficului de ființe umane sau cuplurile mamă-copil, în scopul prevenirii abandonului. Serviciile vor fi mai axate pe prevenție, intervenție și monitorizare, centrate pe nevoile persoanelor, lipsite de birocrație, cu principii clare de nediscriminare, asigurarea protecției acordate în baza standardelor de calitate axate pe indicatori de rezultat clari. Un rol major în procesul de fortificare a capacităților profesionale revine instruirii specialiștilor sub aspect multidisciplinar din domeniile: poliție, medicină, educație, justiție.

Procesul de coordonare a activităților la nivel central revine comisiilor specializate, grupurilor de lucru tematice, care implică autorități de nivel central, parteneri de dezvoltare și organizații necomerciale. Asistența și protecția victimelor este realizată sub umbrela Mecanismului național de referire a victimelor infracțiunilor și Unității Naționale de Coordonare gestionate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

La nivel teritorial, coordonarea și asistență este cu implicarea echipelor multidisciplinare teritoriale, care implică și societatea civilă.

În acest sens, se vor depune eforturi în extinderea capacității locurilor de plasament pentru victimele violenței în familie, prin dezvoltarea adăposturilor noi în regiuni în care acestea nu există, le vor fi adaptate infrastructură în vederea asigurării accesului persoanelor în etate și celor cu dizabilități. Serviciile vor fi fortificate ținând cont că femeile cu dizabilități, femeile rom și, în special, cele care se confruntă cu vulnerabilități multiple, care sunt expuse unui risc mai ridicat de violență bazată pe gen și se confruntă cu mai multe bariere în accesarea serviciilor esențiale.

Activitățile de informare, sensibilizare și educare a populației privind impactul negativ al violenței asupra copiilor, incluzând abuzul fizic, exploatarea și abuzul sexual, bullying-ul și violența online, sunt cruciale, alături de promovarea egalității de gen și combaterea stereotipurilor de gen. În același timp, organizarea campaniilor de sensibilizare pentru prevenirea violenței împotriva femeilor și creșterea conștientizării asupra diferitelor forme de violență trebuie să contribuie la schimbarea atitudinilor și reducerea stereotipurilor.

Măsurile obligatorii de formare profesională pentru specialiștii de la nivel teritorial dedicați domeniului violenței în familie și reabilitării victimelor infracțiunilor, dar și personalul adăposturilor, care lucrează cu victimele violenței în familie și altor infracțiuni generice (traficul de ființe umane, infracțiuni cu caracter sexual) și agresorii, împreună cu îmbunătățirea programelor de sprijin familial și consolidarea capacităților specialiștilor, reprezintă pași importanți pentru un sistem mai eficient de protecție socială.

19.6.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A

Costuri estimate: 318,09 mii lei, acoperit total din bugetul de stat

Costuri totale Anexa B

Costuri estimate: două acțiuni nedeterminate la nivel de costuri

19.7. Subcapitolul: FONDUL SOCIAL EUROPEAN

19.7.1. Prezentarea generală a situației

19.7.1.1. Cadrul legislativ

Fondul Social European Plus (FSE+) este principalul instrument financiar al Uniunii Europene destinat sprijinirii ocupării forței de muncă, incluziunii sociale și combaterii sărăciei. Acesta își are baza legală în articolul 162 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE), care prevede că FSE are rolul de a îmbunătăți oportunitățile de ocupare a forței de muncă în cadrul Uniunii prin promovarea unui nivel ridicat de ocupare și de locuri de muncă mai bune.

Regulamentul (UE) 2021/1057 stabilește cadrul pentru FSE+ în perioada de programare 2021–2027, vizând îmbunătățirea accesului la locuri de muncă, promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei, sprijinirea educației și formării profesionale, precum și stimularea inovării sociale.

Republica Moldova depune eforturi active pentru a crea cadrul instituțional, administrativ și financiar necesar gestionării și implementării eficiente a Fondului Social European Plus (FSE+) odată cu aderarea la Uniunea Europeană.

În baza Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind participarea la componenta „Ocuparea forței de muncă și inovare socială” (EaSI) a FSE+, semnat la Bruxelles la 21 mai 2024 și ratificat prin Legea nr. 165 din 4 iulie 2024, Ministerul Muncii și Protecției Sociale

a desemnat reprezentanții titulari și supleanți ai Republicii Moldova în Grupul Tehnic de Lucru al Comitetului FSE+ pentru componenta EaSI.

Ulterior, prin Hotărârea Guvernului nr. 449 din 16 iulie 2025, a fost aprobat Regulamentul privind participarea Republicii Moldova la componenta „Ocuparea forței de muncă și inovare socială” (EaSI) a Fondului Social European Plus (FSE+), document care transpune parțial prevederile Regulamentului (UE) 2021/1057, cu accent pe Titlul III referitor la implementarea componentei EaSI. Regulamentul stabilește cadrul instituțional și procedural necesar pentru operaționalizarea Acordului cu Uniunea Europeană și facilitează accesul Republicii Moldova la finanțare sectorială din partea UE.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale este desemnat punct focal național responsabil de implementarea componentei EaSI, având atribuții privind coordonarea, monitorizarea și promovarea participării Republicii Moldova la inițiativele europene în domeniul ocupării și inovării sociale.

19.7.1.2. Cadrul administrativ

Instituțiile implicate în proces:

- Ministerul Finanțelor
- Cancelaria de Stat
- Curtea de Conturi
- Inspectoratul Control Financiar de Stat

19.7.2. Planuri de viitor

19.7.2.1. Planuri legislative

Acțiunea ce vizează ajustarea cadrului normativ care abilitază autoritățile cu roluri și competențe pentru gestionarea fondurilor UE este prevăzută și planificată în Anexa A a capitolului 22.

19.7.2.2. Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Implementarea proiectelor cofinanțate prin Fondul Social European, vizând ocuparea forței de muncă și reducerea inegalităților sociale și consolidarea capacităților instituționale în vederea gestionării eficiente a EaSI constituie o direcție prioritară de acțiune.

În acest context, se planifică organizarea instruirilor privind implementarea Componentei „Ocuparea forței de muncă și inovare socială” (EaSI) a Fondului social european Plus (FSE+).

Totodată, activitatea ce vizează consolidarea abilităților și cunoștințelor funcționarilor publici din administrația publică centrală și locală privind gestionarea și absorbția fondurilor este prevăzută și planificată în Anexa B a capitolului 22.

19.7.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa B:

Costuri estimative: 200,00 mii lei, acoperit total din bugetul de stat

19.8. Subcapitolul : NEDISCRIMINARE ÎN POLITICA SOCIALĂ ȘI OCUPAȚIONALĂ

19.8.1. Prezentarea generală a situației

19.8.1.1. Cadrul legislativ

În Republica Moldova, cadrul legal privind nediscriminarea la locul de muncă și în politica socială este bine definit și se bazează pe mai multe acte normative esențiale:

- Constituția Republicii Moldova: articolul 16 garantează egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii sau discriminări.

- Codul Muncii al Republicii Moldova interzice discriminarea în domeniul muncii, asigurând drepturi egale pentru toți angajații, indiferent de criterii precum sex, rasă, vârstă, religie, orientare sexuală sau dizabilitate.

- Legea nr. 121/ 2012 privind asigurarea egalității stabilește cadrul legal general pentru prevenirea și combaterea discriminării în diverse domenii, inclusiv în muncă și politică socială.

- Legea nr. 123/2010 privind serviciile sociale prevede că unul dintre principiile fundamentale ale prestării serviciilor sociale este principiul oportunităților egale, care garantează accesul egal la servicii pentru toate persoanele și familiile defavorizate, fără discriminare.

- Legea nr. 105/2018 privind promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj interzice orice discriminare pe criterii de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică, avere, origine socială sau orice alt criteriu.

De asemenea, unul dintre principiile care stau la baza prestării serviciilor sociale este principiul de oportunități egale, care prevede asigurarea dreptului la servicii sociale tuturor persoanelor/famiiliilor defavorizate în condiții de tratament egal și fără discriminare (Legea nr.123/2010 cu privire la serviciile sociale).

În Republica Moldova funcționează Consiliul pentru egalitate, care este o autoritate autonomă, constituită în scopul prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității.

În plus, Republica Moldova este parte la diverse tratate internaționale care promovează egalitatea și nediscriminarea, angajându-se să respecte și să implementeze standardele internaționale în acest domeniu.

Este important de menționat că, în pofida existenței acestui cadru legal, provocările în aplicarea efectivă a principiilor de nediscriminare persistă, necesitând eforturi continue pentru consolidarea mecanismelor de implementare și sensibilizarea societății cu privire la importanța egalității de șanse.

19.8.1.2. Cadrul administrativ

Instituțiile implicate în proces:

- Ministerul Justiției
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale
- Cancelaria de Stat și Comitetul pentru drepturile omului
- Consiliul pentru Egalitate
- Avocatul Poporului
- Inspectoratul de Stat al Muncii
- Ministerul Culturii
- Ministerul Educației și Cercetării
- Agenția Relații Interetnice
- Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

- Instanțele de judecată

19.8.2. Planuri de viitor

19.8.2.1. Planuri legislative

- Transpunerea integrală a Directivei 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă.

- Transpunerea integrală a Directivei 2000/43/CE de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică.

- Transpunerea Directivei 2024/1499: Stabilește standarde pentru organismele de egalitate în domeniul tratamentului egal, indiferent de rasă, origine etnică, religie, convingeri, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală, și modifică directivele anterioare pentru a asigura o aplicare mai eficientă a principiilor de nediscriminare.

- Transpunerea Directivei 2024/1500: Stabilește standarde pentru organismele de egalitate în domeniul egalității de tratament și de șanse între femei și bărbați în materie de ocupare a forței de muncă, modificând directivele existente pentru a întări aplicarea acestor principii.

Acțiuni normative de transpunere a Directivelor 2000/43/CE, 2024/1499, 2024/1500 sunt prevăzute și planificate în capitolul 23.

19.8.2.2. Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Activitățile ce vizează dezvoltarea unui mecanism de monitorizare a implementării recomandărilor Consiliului pentru Egalitate, precum și promovarea egalității prin creșterea nivelului de conștientizare publică privind fenomenul discriminării și prin consolidarea cunoștințelor publicului despre modalitățile de exercitare a dreptului la egalitate și nediscriminare sunt prevăzute în anexa B a capitolului 23.

Totodată, în perioada următoare, vor fi întreprinse acțiuni pentru consolidarea mecanismelor instituționale de implementare a principiului nediscriminării, inclusiv prin consolidarea mecanismului de coordonare interinstituțională a politicilor de egalitate și nediscriminare, care va asigura o coordonare coerentă între autoritățile centrale și teritoriale.

19.8.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A

- Costuri estimative: 129,02 mii lei acoperite din bugetul de stat

Costuri totale Anexa B

- Două acțiuni cu costuri nedeterminate

19.9. Subcapitolul: EGALITATE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI ÎN POLITICA SOCIALĂ ȘI OCUPAȚIONALĂ

19.9.1. Prezentarea generală a situației

19.9.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova dispune de un cadru legislativ și strategic cuprinzător în vederea asigurării egalității de șanse între femei și bărbați, aliniat la standardele europene și bazat pe o serie de legi și documente strategice relevante.

Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați constituie un pilon esențial în vederea asigurării exercitării drepturilor egale de către femei și bărbați în sfera politică, economică, socială, culturală, în alte sfere ale vieții, drepturi garantate de Constituția Republicii Moldova, în vederea prevenirii și eliminării tuturor formelor de discriminare după criteriul de sex.

Cu același scop, Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității vine să garanteze asigurarea egalității tuturor persoanelor, fără deosebire de rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu, în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții.

Începând cu anul 2017, Republica Moldova a adoptat 2 documente strategice în domeniul promovării și asigurării egalității de gen: Strategia pentru asigurarea egalității între femei și bărbați pe anii 2017-2021 (Hotărârea Guvernului nr. 259/2017) și Programul pentru promovarea și asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027 (Hotărârea Guvernului nr. 203/2023). Acestea urmăresc creșterea participării femeilor în funcții decizionale și în economie; combaterea stereotipurilor de gen în educație și mass-media; sprijinirea femeilor antreprenoare și a celor din mediul rural; integrarea dimensiunii de gen în toate politicile publice sectoriale, asigurarea plății egale pentru o muncă de valoare egală.

Politica de asistență socială este, de asemenea, orientată spre asigurarea de posibilități egale pentru membrii societății, unul dintre principiile ale prestării serviciilor sociale, fiind principiul de oportunități egale, care prevede asigurarea dreptului la servicii sociale tuturor persoanelor/familiilor defavorizate în condiții de tratament egal și fără discriminare.

În partea ce ține de promovarea forței de muncă și asigurarea de șomaj, este interzisă prin lege orice discriminare pe criterii de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică, avere, origine socială sau orice alt criteriu.

Politica Uniunii Europene privind egalitatea de gen în domeniile social și ocupațional este consolidată printr-o serie de directive și recomandări menite să asigure tratamentul egal între femei și bărbați.

19.9.1.2. Cadrul administrativ

- Ministerul Muncii și Protecției Sociale
- Inspectoratul de Stat al Muncii
- Consiliul pentru Egalitate
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
- Ministerul Finanțelor
- Comisia Națională a Pieței Financiare
- Ministerul Sănătății
- Cancelaria de Stat
- Grupurile coordonatoare în domeniul gender din cadrul autorităților publice centrale și locale
- Comisiile specializate responsabile de monitorizarea implementării principiului egalității de gen.

19.9.2. Planuri de viitor

19.9.2.1. Planuri legislative

- Transpunerea Directivei (UE) 2023/970 stabilește măsuri pentru a asigura aplicarea principiului remunerației egale pentru muncă egală sau de valoare egală între femei și bărbați, prin mecanisme de transparență salarială și de asigurare a respectării legislației.

- Transpunerea Directivei (UE) 2022/2381 vizează îmbunătățirea echilibrului de gen în rândul directorilor companiilor listate și stabilește măsuri conexe pentru a atinge acest obiectiv.

- Transpunerea Directivei 2010/41/UE se aplică principiului egalității de tratament între bărbați și femei care desfășoară o activitate independentă, înlocuind Directiva 86/613/CEE.

- Transpunerea Directivei 92/85/CEE introduce măsuri pentru îmbunătățirea securității și sănătății la locul de muncă pentru lucrătoarele gravide, care au născut recent sau care alăptează.

- Transpunerea Directivei 79/7/CEE prevede implementarea progresivă a principiului egalității de tratament pentru bărbați și femei în domeniul securității sociale.

- Alinierea la Recomandarea 2014/124/UE a Comisiei privind consolidarea principiului egalității de remunerare între bărbați și femei prin transparență.

19.9.2.2. Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Fortificarea Grupurilor coordonatoare în domeniul gender din cadrul autorităților publice reprezintă un pas important pentru promovarea egalității de gen. În același timp, este necesară consolidarea capacităților inspectorilor de muncă și ale angajaților Consiliului pentru Egalitate în ceea ce privește aplicarea principiului plății egale pentru muncă egală și muncă de valoare egală.

Desfășurarea unor campanii de informare și sensibilizare a angajaților cu privire la importanța respectării acestui principiu este esențială pentru crearea unui mediu de muncă echitabil și pentru reducerea inegalităților salariale. Aceste măsuri contribuie la întărirea cadrului instituțional și la creșterea gradului de conștientizare privind egalitatea de gen în sectorul muncii.

Inițiativele lansate în domeniul asigurării echității în organele de conducere a companiilor listate la bursă, asigurarea principiului egalității între femei și bărbați în activitățile independente și asigurare socială urmează a fi finalizate prin adoptarea modificărilor la cadrul normativ primar, urmate de modificări la nivel de reglementări normative prin Hotărâri de Guvern, acte interne, etc.

19.9.3. Aspecte financiare

Costuri totale Anexa A

- Costuri estimative: 948,6 mii lei, acoperit total din bugetul de stat

Costuri totale Anexa B

- Costuri estimative: 1438, 32 mii lei
- Costuri neacoperite: 950 mii lei

Capitolul 20 - Politica Industrială și Antreprenorială

Introducere

Capitolul 20 „Politica Industrială și Antreprenorială” include cadrul legislativ, politicile și măsurile promovate de Uniunea Europeană (UE) pentru a stimula competitivitatea, sustenabilitatea și inovația în sectorul industrial și antreprenorial. Obiectivul acestui capitol este de a asigura dezvoltarea unei industrii și economii dinamice, competitive și reziliente, în conformitate cu valorile și standardele europene.

Capitolul 20 și *acquis*-ul aferent este structurat pe trei mai blocuri, care conțin mai multe sectoare, implicit:

1. **Politica industrială;**
2. **Politica antreprenorială și instrumente – Întreprinderi Mici și Mijlocii;**
3. **Sectoare industriale.**

De asemenea, *acquis*-ul este compus preponderent din legislația direct aplicabilă a UE, implicit Regulamentele pentru industriile sectoriale ale Uniunii Europene, precum și documente de politici cu privire la dezvoltarea industrială în ansamblu și documente de politici sectoriale (*soft law*), implicit Strategii și Planuri de dezvoltare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii și a sectoarelor industriale identificate în cel de-al treilea bloc.

Transpunerea și alinierea etapizată la *acquis*-ul UE aferent Capitolului 20, implicit dezvoltarea măsurilor și acțiunilor conexe, reprezintă o oportunitate de reanimare a sectorului industrial din Republica Moldova, a cărui pondere în Produsul Intern Brut (PIB) a scăzut de la cca 40% în anul 1990 la 11,4% în anul 2023, precum și o oportunitate de dezvoltare a mediului de afaceri în ansamblu. Dinamica economiei mondiale contemporane presupune dezvoltarea unui cadru de reglementare și a unor politici conexe menite să asigure competitivitatea, reziliența și sustenabilitatea sectorului industrial din Republica Moldova, implicit a Întreprinderilor Mici și Mijlocii, în timp ce cadrul legal, instituțional și financiar european poate facilita în mare măsură acest demers complex.

Republica Moldova urmărește alinierea completă la *acquis*-ul Uniunii Europene înainte de aderarea la UE.

În acest context, abordarea strategică este focusată pe o serie de etape esențiale:

- evaluarea stării actuale a legislației și reglementărilor naționale, comparativ cu cerințele UE;
- identificarea lacunelor legislative și instituționale și elaborarea de planuri de acțiune pentru eliminarea acestora;
- consolidarea capacităților administrative pentru implementarea corectă a legislației europene, prin formarea personalului și digitalizarea proceselor administrative;
- promovarea unui dialog continuu între autoritățile naționale și Uniunea Europeană pentru a asigura transparența și eficiența implementării *acquis*-ului.

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, **Republica Moldova se află într-un anumit nivel pregătire în domeniul reglementat de Capitolul 20.** Pe parcursul ultimului an, recomandările au fost parțial implementate și rămân valabile pentru următoarea perioadă, înregistrând unele progrese în implementarea acțiunilor din Capitolul 20.

Comisia Europeană a formulat unele recomandări pentru creșterea nivelului de pregătire a Republicii Moldova în domeniul industrial și antreprenorial:

- să eficientizeze sprijinului acordat IMM-urilor, să digitalizeze procesele Organizației pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA) și să-și consolideze capacitățile acesteia în materie de controale interne și de gestionare a riscurilor;
- să ia măsuri suplimentare în vederea alinierii la Directiva UE privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților.

Transpunerea și alinierea legislației Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene reprezintă un proces complex și, în egală măsură, o prioritate strategică în procesul de integrare europeană. Repercusiunile transpunerii și alinierii acquis-ului Uniunii Europene aferent Capitolului 20 asupra mediului de afaceri autohton, precum și asupra societății în ansamblu, solicită o aliniere etapizată și însoțită de o consolidare a capacităților tuturor sectoarelor sociale – sectorului public, sectorului privat și sectorului asociativ – precum și a sectoarelor industriale.

În acest context, transpunerea și alinierea menționate supra diferă în funcție de sector, implicit de dezvoltarea sectorului la nivel național și de complexitatea cadrului normativ european aferent sectorului. Astfel, evaluarea nivelului de pregătire denotă o situație diferențiată pentru fiecare dintre cele trei blocuri de bază și sectoarele componente.

Republica Moldova își propune să transpună integral acquis-ul UE aferent Capitolului 20 până la sfârșitul anului 2026. Agenda screening-ului bilateral conține 33 de acte UE (restul 11 reprezintă platforme online):

- 20 de acte – au fost transpuse în legislația națională și/sau documentele de politici naționale sunt în linii mari aliniate la documentele de politici ale Uniunii Europene.
- 13 acte (1 Directivă; 1 Recomandare; 5 Comunicări; 1 Raport al CE) – au fost planificate acțiuni normative pentru anii 2025-2026.

Acțiunile normative planificate, precum și măsurile de implementare conexe acestora urmează să elimine mai multe dezechilibre care obstrucționează dezvoltarea unui sector industrial și economii competitive și sustenabile, implicit:

- **Digitalizarea sectorului industrial.** Implementarea unor reglementări clare care să sprijine tehnologiile digitale în industrie este crucială. Industria 4.0 este un concept esențial în strategia UE, iar Republica Moldova trebuie să adapteze cadrul legal și politicile pentru a sprijini automatizarea și integrarea tehnologiilor inteligente în producție.

- **Economia circulară.** Este necesară o reglementare mai strictă în domeniul gestionării deșeurilor și utilizării resurselor regenerabile, pentru a răspunde cerințelor europene privind sustenabilitatea și protecția mediului. Aceste măsuri sunt esențiale pentru a asigura o dezvoltare industrială compatibilă cu Pactul Verde European.

- **Inovația și cercetarea-dezvoltarea.** Deși există reglementări generale pentru sprijinirea startup-urilor inovative, este nevoie de norme mai detaliate care să sprijine investițiile în cercetare-dezvoltare.

Acțiunile planificate sunt conforme cu recomandările formulate în documentele strategice ale UE, inclusiv Avizul Comisiei Europene privind candidatura Republicii Moldova și obligațiile asumate prin Acordul de Asociere (AA/DCFTA).

Aspectele reglementate de Capitolul 20 sunt gestionate de Grupul de lucru pentru negocierile de aderare a Republicii Moldova la UE pentru Capitolul 20 (GL20), condus de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Nivelul de aliniere a actelor UE (capitolul 20)

32011L0007	32003H0361	32024R1252	31994Y0117(01)	32000Y0719(01)	32008H0345	32001G1221(01)
32021R0695	32021D0764	32009R0723	32018D0499	32015D2097	32012D0136	32014D0923
32013D0329	32024R1028	32011H0024	32013R0346	32019R0819	31986Y1231(02)	32016H0924(01)
32021R0690	52021DC0070	52014DC0387	52016DC0950	52020DC0102	52021DC0350	52023DC0062
52022DC0031	52013DC0542	52016DC0381	52020DC0276	52020DC0103	52023DC0535	52008DC0394
52013DC0407	52016DC0155	52018DC0773	52022DC0141	52021SC0353	31992Y0715(04)	31973Y1231(01)
32006D0077	31995Y1219(01)	31994Y1206(01)	31996Y0713(02)	32006R1893	31992Y0715(01)	32005D0456
31997R0023	32004D0213	32022D2269	31990Y0116(01)	31993Y0120(02)	31992Y0627(01)	31989D0337
31989D0630	32016R0425	31995H0216	31997Y0117(01)	31993Y1203(01)	31994Y1022(01)	31995H0198
31995Y1219(02)	31991Y0605(01)	31986Y1114(01)	31988Y0727(02)	31996Y0503(01)	31997H0344	31992Y1216(01)

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

20.1. Subcapitolul 1. Politica industrială

20.1.1. Prezentarea generală a situației

20.1.1.1. Cadrul legislativ actual

Politica industrială generală conține preponderent documente de politici (*soft law*) – noua Strategie Industrială a UE, Actualizarea noii Strategii Industriale, Planul de Acțiuni cu privire la sinergia dintre industria civilă, spațială și de apărare – a căror obiective se conțin în mare măsură în Strategia Națională de Dezvoltare Economică 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 393/2024 (SNDE 2030), și în Programul Național de Dezvoltare Industrială pentru anii 2024-2028, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 280/2024 (PNDI 2024-2028), precum și în documente de politici conexe cum sunt Strategia Națională de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028 și Programul național de specializare inteligentă al Republicii Moldova pentru anii 2024-2027 „SMART MOLDOVA”.

Astfel, SNDE 2030 își propune atingerea a trei obiective fundamentale:

I. Pregătirea țării pentru aderarea la Uniunea Europeană pe baza unei economii robuste, incluzive, verzi, competitive la nivel global și rezistente la crize.

II. Consolidarea unui sector de servicii puternic, care valorifică resursele existente și reprezintă motorul dezvoltării economice și dezvoltării resurselor umane.

III. Dezvoltarea unei industrii inovatoare, bazată pe produse cu un nivel mai înalt de sofisticare tehnologică și cu o valoare adăugată mai înaltă.

De asemenea, PNDI 2024-2030 conține trei obiective generale (OG) și 6 obiective specifice (OS), câte două pentru fiecare dintre obiectivele generale, după cum urmează:

OG 1. Îmbunătățirea guvernantei și modernizarea instituțională

- *Obiectivul specific 1.1.* Consolidarea cadrului normativ și eficientizarea guvernantei.
- *Obiectivul specific 1.2.* Dezvoltarea platformelor investiționale și a infrastructurii de afaceri.

OG 2. Mobilizarea capitalului și forței de muncă

- *Obiectivul specific 2.1.* Stimularea investițiilor în industria prelucrătoare.
- *Obiectivul specific 2.2.* Facilitarea accesului la forța de muncă calificată.

OG 3. Stimularea productivității și tranziției la economia verde

- *Obiectivul specific 3.1.* Creșterea inovării și a competitivității industriei prelucrătoare.
- *Obiectivul specific 3.2.* Facilitarea tranziției la economia verde.

Republica Moldova nu are dezvoltate toate cele 14 ecosisteme industriale existente la nivelul Uniunii Europene și nu dispune deocamdată de instrumentele financiare de stimulare a sectoarelor industriale prioritare care sunt la dispoziția statelor membre, dovadă că în PNDI 2024-2028 sunt setate măsuri de stimulare a 6 sectoare industriale în perspectiva dezvoltării unor ecosisteme industriale, în timp Planul de acțiuni de implementare a PNDI pentru anii 2024-2026 conține intervenții și măsuri de sprijin accesibile Guvernului Republicii Moldova.

Totodată, pe măsura implementării Planului Național de Acțiuni pentru anii 2024-2026 și avansării în parcursul integrării europene, Programul Național de Acțiuni pentru anii 2025-2029 urmează să conțină noi instrumente și mecanisme de stimulare a sectoarelor industriale din Republica Moldova.

De asemenea, Republica Moldova a transpus parțial acquis-ul UE relevant la care se face trimitere în noua Strategie Industrială a UE, dar care este aferent altor capitole, cum este cazul Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) – transpusă parțial prin Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale.

Dimensiunea „Abilități” din cadrul blocului Politica industrială, este reprezentată în mod special de Comunicarea „O nouă agendă pentru competențe în Europa: Să lucrăm împreună pentru consolidarea capitalului uman, a capacității de inserție profesională și a competitivității”. Pe parcursul ultimilor ani au fost adoptate o serie de acte normative aliniate la obiectivele acesteia, implicit: Legea nr. 110/2022 cu privire la învățământul dual și Hotărârea Guvernului nr. 97/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 110/2022; Hotărârea Guvernului nr. 348/2022 cu privire la aprobarea Programului „START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă”.

20.1.1.2. Cadrul administrativ actual

Printre autoritățile publice responsabile de promovarea proiectelor de legi elaborate pentru transpunerea actelor UE în domeniul politicii industriale se enumeră:

- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- Ministerul Mediului;
- Ministerul Finanțelor;

- Ministerul Educației și Cercetării.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării este principala instituție responsabilă de adoptarea și implementarea legislației în cadrul subcapitolului „Politica industrială”.

Subdiviziunile implicate în transpunerea acquis-ului UE aferent domeniului politicilor industriale din cadrul autorităților publice menționate supra, precum și numărul persoanelor direct implicate sunt reflectate în tabelul următor.

Tabelul 1.1. Subdiviziunile implicate în transpunerea acquis-ului UE aferent domeniului politicilor industriale

Autoritatea publică	Subdiviziunea (direcția/secția)	Angajați în total, persoane	Angajați implicați direct, persoane
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Direcția politici de atragere a investițiilor și dezvoltare industrială	7	7
	Direcția politici de reglementare a mediului de afaceri	4	2
Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Direcția politici și reglementări în domeniul amenajării teritoriului, urbanismului, construcțiilor și locuințelor	8	2
Ministerului Mediului	Direcția politici de gestionare a deșeurilor și a siturilor contaminate	3	1
Ministerului Finanțelor	Direcția integrare europeană și cooperare transfrontalieră	4	3
Total	x	28	14

Alte autoritățile responsabile de adoptarea legislației în cadrul acestui capitol, precum și cu obligații definite în cadrul Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, sunt: Cancelaria de Stat, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Apărării, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Serviciul Vamal, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, Biroul Național de Statistică, Banca Națională a Moldovei, Agenția Servicii Publice, Comisia Națională a Pieței Financiare.

20.1.2. Planuri de viitor

20.1.2.1. Planuri legislative

Subcapitolul „Politica industrială” include diferite acte UE, care urmează să fie **aliniat integral** până în anul 2026, între care:

- Regulamentul (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 și (UE) 2019/1020 (Text cu relevanță pentru SEE).

Pentru alinierea legislației naționale la legislația UE menționată supra, vor fi elaborate și implementate un șir de acte normative, cum ar fi:

- Proiect de hotărâre de Guvern privind modificarea HG 646/2010 cu privire la aprobarea listei substanțelor minerale utile de importanță națională;

- Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la instituirea unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice;
- Proiect de hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 439/2023 cu privire la organizarea și funcționarea IP Agenția de Investiții;
- Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 162/2023 cu privire la supravegherea pieței și conformitatea produselor.

20.1.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul implementării acquis-ului UE, MDED urmează să consolideze politica industrială prin dezvoltarea unor strategii integrate care să sprijine modernizarea infrastructurii industriale și creșterea sustenabilității economice, alinierea proceselor de producție la standardele europene de eficiență energetică și reducerea impactului asupra mediului, promovarea inovației tehnologice și digitalizării, precum și stimularea parteneriatelor public-private în vederea creării unor lanțuri valorice reziliente și competitive. Totodată, se va acorda prioritate dezvoltării capacităților umane în industrie prin formarea continuă a angajaților și atragerea profesioniștilor în sectoarele industriale strategice.

În același context, MDED urmează să fortifice capacitățile Direcției politici de atragere a investițiilor și dezvoltare industrială, astfel încât să asigure eficiența politicilor de dezvoltare industrială, prin creșterea numărului de poziții în corespundere cu necesitățile de serviciu, instruirea continuă a angajaților subdiviziunii cu cele mai noi practici de atragere a investițiilor în sectorul industrial, etc.

20.1.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor (costuri de personal) sunt reflectate în Anexa A din PNA pentru fiecare acțiune în parte, potrivit Instrumentului de calcul al costurilor prezentat de Biroul pentru Integrare Europeană.

Suma totală estimată necesară pentru realizarea acțiunilor referitoare la „Politica industrială” constituie 4151,6 mii lei, care vor fi acoperite în întregime din bugetul de stat.

20.2. Subcapitolul 2. Politica antreprenorială și instrumente – întreprinderi mici și mijlocii

20.2.1. Prezentarea generală a situației

20.2.1.1. Cadrul legislativ actual

Politica antreprenorială conține „Strategia IMM pentru o Europă sustenabilă și digitală”, „Small Business Act” pentru IMM-urile din Europa, care definește mai multe principii concepute pentru a încuraja spiritul antreprenorial în UE și pentru a înlesni dezvoltarea întreprinderilor mici, precum și componenta de IMM a Programului UE privind piața unică.

Strategia națională de dezvoltare economică 2030 și Programul național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023-2027 (PNPACC 2023-2027), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 653/2023 sunt aliniate la documentele de politici ale Uniunii Europene menționate supra, implicit la „Strategia IMM pentru o Europă sustenabilă și digitală”. Astfel, PNPACC 2023-2027 conține trei Obiective Generale (OG) și 9 obiective specifice, câte 3 la fiecare obiectiv general, după cum urmează:

OG 1. Îmbunătățirea cadrului de reglementare a mediului de afaceri

- *Obiectivul specific 1.1.* Crearea condițiilor favorabile activității antreprenoriale prin eliminarea obstacolelor birocratice și îmbunătățirea legislației.

- *Obiectivul specific 1.2.* Digitalizarea proceselor administrative din cadrul instituțiilor publice și a serviciilor publice pentru a eficientiza interacțiunile cu antreprenorii și a reduce birocrăția.

- *Obiectivul specific 1.3.* Creșterea economică sustenabilă și crearea condițiilor pentru promovarea și implementarea principiilor ESG (Mediu, Social și Guvernare) prin promovarea unei economii transparente, încurajarea tranziției verzi, dezvoltarea economiei sociale și sprijinirea antreprenoriatului feminin, pentru a asigura o dezvoltare economică durabilă, responsabilă social și ecologic, incluzivă și echitabilă.

OG 2. Facilitarea accesului la finanțare și creșterea competitivității produselor/serviciilor locale, inclusiv pe piețele externe

- *Obiectivul specific 2.1.* Sporirea accesului la finanțare oferind antreprenorilor mai multe opțiuni de finanțare, inclusiv programe de împrumuturi cu dobânzi preferențiale și susținerea dezvoltării capitalului de risc.

- *Obiectivul specific 2.2.* Sporirea productivității întreprinderilor prin promovarea inovației, tehnologiei avansate și a practicilor eficiente de gestionare.

- *Obiectivul specific 2.3.* Sporirea și diversificarea exportului prin promovarea produselor și serviciilor din Republica Moldova pe piețele internaționale și identificarea de noi oportunități de export, pentru a stimula creșterea economică prin comerț internațional.

OG 3. Promovarea culturii antreprenoriale

- *Obiectivul specific 3.1.* Îmbunătățirea competențelor profesionale și antreprenoriale prin programe de formare, mentorat și sprijin educațional, pentru a dezvolta abilitățile antreprenorilor și a le asigura succesul în mediul de afaceri.

- *Obiectivul specific 3.2.* Îmbunătățirea dialogului public-privat și a percepției rolului mediului de afaceri pentru a promova o atitudine pozitivă și favorabilă față de antreprenoriat și pentru a încuraja înființarea de noi afaceri și dezvoltarea lor sustenabilă.

- *Obiectivul specific 3.3.* Îmbunătățirea infrastructurii de suport pentru susținerea continuă a dezvoltării antreprenoriatului.

Totodată, la 8 septembrie 2023 Republica Moldova a semnat Acordul de asociere pentru participarea la Programul UE privind Piața Unică, componenta competitivitatea IMM-urilor.

De asemenea, cel de-al doilea bloc conține definirea IMM-urilor în Uniunea Europeană, precum și Directiva 2011/7/UE privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale. Legea nr. 179/2016 privind întreprinderile mici și mijlocii urmează să fie aliniată la definițiile IMM-urilor în conformitate cu definițiile existente în Uniunea Europeană, implicit urmează să aliniem etapizat pragurile pentru cifra de afaceri proprie fiecărei categorii de întreprinderi.

Directiva 2011/7/UE este transpusă parțial în legislația națională.

20.2.1.2. Cadrul administrativ actual

Printre autoritățile publice responsabile de promovarea proiectelor de legi elaborate pentru transpunerea actelor UE în domeniul politicii antreprenoriale se enumeră:

- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Ministerul Educației și Cercetării;

- Ministerul Finanțelor.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării este principala instituție responsabilă de adoptarea și implementarea legislației în cadrul subcapitolului „Politica antreprenorială și instrumente – Întreprinderi Mici și Mijlocii”.

Subdiviziunile implicate în transpunerea acquis-ului UE aferent domeniului politicilor industriale din cadrul autorităților publice menționate supra, precum și numărul persoanelor direct implicate sunt reflectate în tabelul următor.

Tabelul 2.1. Subdiviziunile implicate în transpunerea acquis-ului UE aferent domeniului „Politica antreprenorială și instrumente – Întreprinderi Mici și Mijlocii”

Autoritatea publică	Subdiviziunea (direcția/secția)	Angajați în total, persoane	Angajați implicați direct, persoane
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Direcția politici de dezvoltare a antreprenoriatului	5	2
Ministerului Educației și Cercetării	Direcția politici în domeniul cercetării și inovării	5	2
Ministerului Finanțelor	Direcția integrare europeană și cooperare transfrontalieră	4	3
Total	x	14	7

Alte autoritățile responsabile de adoptarea legislației în cadrul acestui capitol, precum și cu obligații definite în cadrul Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, sunt: Cancelaria de Stat, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Apărării, Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Serviciul Vamal, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, Biroul Național de Statistică, Banca Națională a Moldovei, Agenția Servicii Publice, Comisia Națională a Pieței Financiare.

20.2.2. Planuri de viitor

20.2.2.1. Planuri legislative

Subcapitolul „Politica antreprenorială și instrumente – Întreprinderi Mici și Mijlocii” include multiple acte UE, care urmează să fie **transpuse integral** până în anul 2026, între care:

- Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale (reformare);
- Regulamentul (UE) nr. 346/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind fondurile europene de antreprenoriat social Text cu relevanță pentru SEE;
- Regulamentul delegat (UE) 2019/819 al Comisiei din 1 februarie 2019 de completare a Regulamentului (UE) nr. 346/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește conflictele de interese, măsurarea impactului social și informarea investitorilor în domeniul fondurilor europene de antreprenoriat social.
- Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și social european și Comitetul Regiunilor. O strategie pentru IMM-uri pentru o Europă sustenabilă și digitală

- Recomandarea Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (Text cu relevanță pentru SEE) [notificată cu numărul C(2003) 1422)

Pentru transpunerea actelor UE menționate supra, vor fi elaborate și implementate un șir de acte normative, cum ar fi:

- Proiect de lege de modificare a Legii nr. 66/2025 privind combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată în temeiul contractelor încheiate între profesioniști, între profesioniști și autoritățile contractante;
- Proiect de hotărâre de Guvern privind aprobarea modelului de raportare și monitorizare a plăților întârziate;
- Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;
- Proiect de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea fondurilor europene de antreprenoriat social;
- Proiect de lege pentru îmbunătățirea cadrului legal privind administrarea și deetizarea proprietății publice prin includerea prevederilor privind neadmiterea companiilor sau persoanelor corupte și frauduloase în cadrul proceselor de privatizare/înstrăinare/valorificare a proprietății publice (Planul de acțiuni pentru deoligarhizare);
- Proiect de modificarea a hotărârii de Guvern nr. 653/2023 de aprobare a Programului național de promovare a antreprenoriatului și creștere a competitivității pentru perioada 2023-2027 (Programul PACC 2027) pentru aprobarea Planului de acțiune pentru perioada 2026-2027.

20.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul angajamentelor privind implementarea acquis-ului UE, MDED va sprijini dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) prin crearea unui cadru legislativ și fiscal favorabil, facilitarea accesului la finanțare și piețe externe, implementarea unor platforme digitale de sprijin antreprenorial, dezvoltarea competențelor antreprenorilor prin programe de formare și mentorat, precum și stimularea spiritului antreprenorial în rândul tinerilor și grupurilor defavorizate. În același timp, vor fi promovate instrumente inovatoare pentru IMM-uri, inclusiv mecanisme de sprijin pentru startup-uri și proiecte de inovare, în vederea sporirii competitivității și sustenabilității acestora.

În același context, MDED urmează să fortifice capacitățile Direcției politici de dezvoltare a antreprenoriatului, astfel încât să asigure eficiența politicilor de dezvoltare antreprenorială, prin creșterea numărului de poziții în corespundere cu necesitățile de serviciu, instruirea continuă a angajaților subdiviziunii cu cele mai noi practici de dezvoltare a sectorului IMM-urilor, etc.

20.2.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor (costuri de personal) sunt reflectate în Anexa A din PNA pentru fiecare acțiune în parte, potrivit Instrumentului de calcul al costurilor prezentat de Biroul pentru Integrare Europeană.

Suma totală estimată necesară pentru realizarea acțiunilor referitoare la „Politica antreprenorială și instrumente – Întreprinderi Mici și Mijlocii” constituie 3.472,8 mii lei, din care 1.449,1 mii lei (*sau cca 42%*) vor fi acoperite din bugetul de stat, 700,0 mii lei vor fi asigurate din contul asistenței externe, iar 1323,7 mii lei sunt costuri neacoperite.

20.3. Subcapitolul 3. Sectoare industriale

20.3.1. Prezentarea generală a situației

20.3.1.1. Cadrul legislativ actual

Acest subcapitol conține mai multe sectoare, și anume:

- Spațiul;
- Industria turismului;
- Construcțiile;
- Materiile critice;
- Oțelul;
- Textile, îmbrăcăminte, piele și încălțăminte;
- Industria militară.
- **Spațiul**

Subcapitolul conține Regulamente aferente dezvoltării programelor spațiale la nivelul Uniunii Europene, implicit Regulamentul (UE) 2021/696 din 28 aprilie 2021 de instituire a Programului spațial al Uniunii și a Agenției Uniunii Europene pentru Programul spațial, precum și Comunicarea Comisiei „Strategia spațială a Uniunii Europene pentru securitate și apărare”.

Republica Moldova nu are deocamdată dezvoltat un program spațial și, în aceeași ordine de idei, nu are create instituții și mecanisme de finanțare a programelor spațiale.

- **Industria turismului**

Subcapitolul conține „Calea de tranziție pentru sectorul turismului”, recomandări de politici care se conțin în Programul național de dezvoltare a turismului „Turism - 2028”, aprobat prin Hotărârea Guvernului, precum și Regulamentul (UE) 2024/1028 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind colectarea și schimbul de date referitoare la serviciile de închiriere de locuințe pe termen scurt care urmează a fi transpus până la sfârșitul anului 2026.

- **Construcțiile**

Subcapitolul conține „Calea de tranziție pentru construcții”, recomandări de politici care nu necesită a fi transpuse, odată ce alinierea la cadrul normativ al UE pe domeniul construcțiilor s-a efectuat prin: Adoptarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, Legea cu privire la locuințe nr. 75/2015, precum și prin alte acte normative secundare, necesare pentru implementarea Codului.

- **Materiile critice**

Subcapitolul conține Regulamentul (UE) 2024/1252 de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice, precum și o serie de studii și o Comunicare a Comisiei UE cu privire la „Reziliența materiilor prime critice: trasarea unui model pentru îmbunătățirea securității și a durabilității”.

Partea generală de exploatare a resurselor minerale, implicit cercetarea și explorarea, se conțin în Codul Subsolului, dar Republica Moldova nu are reglementări specifice cu privire la materiile prime critice, nu are instituții specializate pe materiile prime critice, din moment ce deocamdată nu are descoperite pe teritoriul propriu materii critice, definite în conformitate cu Regulamentul (UE) 2024/1252.

- **Oțelul**

Subcapitolul conține o serie de Comunicări ale Comisiei/documente de politici – a căror principii se regăsesc tangențial în PNDI 2024-2028, dar Republica Moldova nu a dezvoltat un

sector industrial de oțel. Uzina Metalurgică Râbnița situată în regiunea transnistreană are o proprietate incertă, nerecunoscută de autoritățile constituționale de la Chișinău.

- **Textile, îmbrăcăminte, piele și încălțăminte**

Subcapitolul conține Comunicarea Comisiei „Strategia UE pentru textile circulare și sustenabile” și recomandări de politici pentru tranziția verde și digitală a sectorului textilelor.

Republica Moldova nu are un document de politici dedicat sectorului textile, dar dată fiind importanța industriei textilelor pentru economia moldovenească, industria textilelor este identificată în PNDI 2024-2028 drept una dintre cele 6 sectoare industriale prioritare.

PNDI 2024-2028 constată că industria ușoară din Republica Moldova – care acoperă producția de produse de îmbrăcăminte, dar și textile tehnice – se confruntă cu schimbări dramatice și provocări, definite pe trei dimensiuni majore, implicit: cadrul de reglementare; cererea pieței și; schimbări geo-economice. Cadrul de reglementare din UE, dar din ce în ce mai mult pe glob, doresc să reglementeze industria textilă pentru a-și reduce amprenta asupra mediului, adică să reducă deșeurile și emisiile de CO², să restricționeze utilizarea anumitor substanțe chimice, să reducă consumul de apă. Cadrul de reglementare intenționează, de asemenea, să sporească transparența în lanțul de aprovizionare și să abordeze abuzul social în industria textilă, de ex. munca copiilor și salariile inechitabile (sub nivelul de trai).

Industria textilă din Republica Moldova va trebui să se adapteze la acest nou mediu, care va avea consecințe pe întregul lanț valoric. Astfel, digitalizarea industriei textilelor și tranziția verde a unuia dintre cele mai poluante sectoare industriale reprezintă parte a abordării complexe de creștere a competitivității și sustenabilității industriei textilelor în Republica Moldova, care se regăsește în PNDI 2024-2028.

- **Industria militară**

Subcapitolul conține documente de politici cu privire la dezvoltarea sectorului apărării, inclusiv Comunicarea „Către un sector al apărării și al securității mai competitiv și mai eficient” și Planul de acțiune european în domeniul apărării, precum și Comunicări și Regulamente care instituie programe și mecanisme de finanțare a industriei militare la nivelul Uniunii Europene, implicit Regulamentul (UE) 2021/697 de instituire a Fondului european de apărare.

Republica Moldova a pierdut competitivitatea din domeniul industriei apărării existentă în perioada sovietică, precum și proprietatea principalelor companii din sectorul industriei militare conectate la complexul militar din spațiul ex-sovietic. Deși sectorul industriei apărării se confruntă cu provocări precum lipsa investițiilor, infrastructura învechită și expertiza tehnologică limitată, constrângerile economice obstrucționează dezvoltarea unei industrii de apărare autohtone.

Ministerul Apărării are dezvoltată „Strategia militară”, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 653/2025, document care menționează necesitatea dezvoltării unei industrii a apărării naționale. Totodată, Republica Moldova nu este deocamdată eligibilă pentru instrumentele financiare ale UE relevante, implicit pentru finanțarea prin Fondul european de apărare sau programele SAFE.

20.3.1.2. Cadrul administrativ actual

Printre autoritățile publice responsabile de promovarea proiectelor de legi elaborate pentru transpunerea actelor UE în domeniul sectoarelor industriale se enumeră:

- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Ministerul Apărării;
- Ministerul Culturii.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării este principala instituție responsabilă de adoptarea și implementarea legislației în cadrul subcapitolului „Sectoare industriale”.

Subdiviziunile implicate în transpunerea acquis-ului UE aferent domeniului politicilor industriale din cadrul autorităților publice menționate supra, precum și numărul persoanelor direct implicate sunt reflectate în tabelul următor.

Tabelul 3.1. Subdiviziunile implicate în transpunerea acquis-ului UE aferent domeniului „Sectoare industriale”

Autoritatea publică	Subdiviziunea (direcția/secția)	Angajați în total, persoane	Angajați implicați direct, persoane
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Direcția politici de atragere a investițiilor și dezvoltare industrială	6	4
Ministerului Apărării	Direcția planificare resurse financiare și tehnico materiale	8	8
Ministerului Culturii	Direcția turism	4	4
Total	x	14	11

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării curează următoarele sectoare industriale: materiile critice, oțelul, textile, îmbrăcăminte, piele și încălțăminte. Respectiv, Ministerului Apărării este co-responsabil de industria militară, iar Ministerul Culturii – de industria turismului.

Alte autoritățile responsabile de adoptarea legislației în cadrul acestui capitol, precum și cu obligații definite în cadrul Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, sunt: Cancelaria de Stat, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor, Serviciul Vamal, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, Biroul Național de Statistică, Banca Națională a Moldovei, Agenția Servicii Publice, Comisia Națională a Pieței Financiare.

20.3.2. Planuri de viitor

20.3.2.1. Planuri legislative

Subcapitolul „Sectoare industriale” include diferite acte UE, care urmează să fie **transpuse integral** până în anul 2026, menționate în special în subcapitolul „Politica industrială”, la care se mai adaugă unele specifice, de exemplu:

- Rezoluția Consiliului din 22 decembrie 1986 privind o mai bună distribuție sezonieră și geografică a turismului.
- Regulamentul (UE) 2024/1028 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind colectarea și schimbul de date referitoare la serviciile de închiriere de locuințe pe termen scurt.

Pentru alinierea la actele UE menționate supra, vor fi elaborate și implementate un șir de acte normative, cum ar fi:

- Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea și promovarea Programului național de dezvoltare a turismului „Turism - 2029”;
- Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la crearea și funcționarea Organizațiilor de Management al Destinațiilor.

- Proiect de hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la colectarea și schimbul de date privind serviciile de închiriere pe termen scurt.

20.3.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul aderării la standardele europene, MDED va concentra eforturile asupra dezvoltării sectoarelor industriale cu potențial de creștere prin identificarea și sprijinirea industriilor-cheie și inovatoare, promovarea investițiilor în tehnologii avansate și procese de producție sustenabile, stimularea competitivității prin sprijinirea transferului de cunoștințe și tehnologii între mediul academic și cel industrial. De asemenea, se vor intensifica eforturile pentru atragerea investițiilor strategice în sectoare cu valoare adăugată mare, cum ar fi industriile creative, tehnologiile verzi și producția avansată, creând astfel premisele pentru o tranziție industrială verde și digitală.

20.3.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor (costuri de personal) sunt reflectate în Anexa A din PNA pentru fiecare acțiune în parte, potrivit Instrumentului de calcul al costurilor prezentat de Biroul pentru Integrare Europeană.

Suma totală estimată necesară pentru realizarea acțiunilor referitoare la „Sectoare industriale” constituie 394,1 mii lei, care în întregime vor fi acoperite din bugetul de stat.

Capitolul 25 - Știință și cercetare

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Moldova este pregătită într-o măsură moderată în domeniul științei și cercetării. S-au înregistrat progrese bune în cursul perioadei de raportare. Programul național de specializare inteligentă 2024-2027 și planul său de acțiuni sunt puse în aplicare.

La nivel european, domeniile științei, cercetării și inovării sunt reglementate de titlurile XVII (articolul 173) și XIX (articolele 179-190) din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE) care stipulează că Uniunea are drept obiectiv consolidarea bazelor sale științifice și tehnologice, prin crearea unui spațiu european de cercetare, creșterea competitivității sale, inclusiv prin industrie.

Capitolul 25: Știință și cercetare din *acquis-ul comunitar* al Uniunii Europene se concentrează pe știință și cercetare, punând bazele cunoașterii de vârf, inovării și creșterii competitivității între statele membre ale UE și țările candidate. Statele membre au obligația de a asigura capacitățile necesare pentru implementarea obiectivelor și activităților Uniunii în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologice.

Acest capitol nu necesită transpunerea normelor UE în legislația națională. Capacitatea de implementare se referă la existența condițiilor necesare pentru participarea eficientă în Programele - Cadru ale Uniunii Europene, precum Programul Orizont Europa.

Politica de cercetare și inovare la nivel național este coordonată de Ministerul Educației și Cercetării.

Sistemul național de cercetare și inovare cuprinde toate organizațiile de drept public și privat din domeniile cercetării și inovării care desfășoară una sau mai multe dintre următoarele activități:

- Cercetare fundamentală și/sau aplicată,
- Dezvoltare experimentală,
- Implementarea rezultatelor științifice și a inovațiilor,
- Transfer de tehnologie,
- Formarea și dezvoltarea personalului științific.

Implementarea/ alinierea Acquis-ului pe capitolul 25: Știință și cercetare este în responsabilitatea Ministerului Educației și Cercetării, cu suport din partea Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare. De asemenea, organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării sunt implicate în procesul de integrare europeană, la fel și alte autorități publice centrale cu responsabilități în domeniile cercetării și inovării.

Capitolul 25: Știință și cercetare și *acquis-ul* aferent este structurat pe două blocuri:

1. Știință și cercetare
2. Inovare

Alinierea Republicii Moldova la *acquis-ul comunitar* în domeniile științei, cercetării și inovării necesită un efort conjugat din partea tuturor actorilor implicați și va include ajustarea cadrului normativ național, consolidarea capacităților instituționale, fortificarea capitalului uman, atragerea tinerilor în domeniile de cercetare - inovare, investiții în modernizarea infrastructurii de cercetare precum și sporirea cooperării dintre mediul academic și cel de afaceri.

25.1. Prezentarea generală a situației în domeniile științei și cercetării

25.1.1. Cadrul legislativ în Știință și cercetare

Cadrul legislativ care reglementează activitățile de cercetare și inovare este compus din legi, hotărâri de guvern și ordine interne ale Ministerului Educației și Cercetării.

Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 259/2004, reglementează activitățile în domeniile cercetării și inovării, inclusiv procesul de elaborare și implementare a politicilor, evaluarea organizațiilor, confirmarea și recunoașterea titlurilor științifice și științifico-didactice. baza normativă, instituțională și socio-economică pentru dezvoltarea și stimularea activității în domeniile cercetării și inovării. [Link](#)

Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” care este un document național de viziune strategică pe termen lung, care indică direcțiile de dezvoltare a țării, inclusiv în domeniile științei și cercetării [Link](#)

Programul național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027 a fost aprobat prin HG nr. 1049/2023 și sunt aliniate cu obiectivele Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, fiind sincronizate cu obiectivele programelor-cadru Orizont Europa. Acest program își propune să stimuleze colaborarea între sectoarele științific și de afaceri, să consolideze competitivitatea economiei naționale și să faciliteze integrarea în Spațiul European de Cercetare. [Link](#)

Prioritățile strategice în domeniile cercetării și inovării, incluse în Programul național pentru perioada 2024-2027, sunt:

- Sănătate
- Agricultură durabilă, securitate alimentară
- Biotehnologii și protecția mediului
- Provocări societale
- Tehnologii inovative, energie sustenabilă, digitalizare

Fiecare prioritate include un set de direcții strategice.

Obiectivele generale ale Programului sunt următoarele:

- Consolidarea sistemului de cercetare-dezvoltare.
 - a) obiectiv specific 1.1. Consolidarea instituțiilor din domeniile cercetării și inovării
 - b) obiectiv specific 1.2. Consolidarea capitalului uman în domeniile cercetării și inovării
 - c) obiectiv specific 1.3. Îmbunătățirea accesului la infrastructură de cercetare de calitate
- Creșterea contribuției sistemului de cercetare și inovare la dezvoltarea societății și economiei naționale
 - a) obiectiv specific 2.1. Dezvoltarea și consolidarea legăturilor dintre mediul de cercetare și cel de afaceri
 - b) obiectiv specific 2.2. Stimularea inovării și transferului tehnologic
- Integrarea în Spațiul European al Cercetării
 - a) obiectiv specific 3.1. Sporirea internaționalizării cercetării
 - b) obiectiv specific 3.2. Valorificarea plenară a oportunităților ce rezidă din statutul de țară asociată la Programul-cadru „Orizont Europa”.

Programul Național pentru Specializare Inteligentă pentru anii 2024-2027 „Smart Moldova”, împreună cu Planul de acțiune pentru implementare, a fost aprobat prin HG nr. 588/2024. Prin aprobarea unui astfel de document de politici, Republica Moldova a devenit prima

țară din Parteneriatul Estic care a realizat acest lucru. Pentru implementarea Programului Național pentru Specializare Inteligentă 2024–2027, la 28 martie 2025, Ministerul Educației și Cercetării a lansat un Fond Național pentru Inovare și Transfer Tehnologic.

Domeniile prioritare ale Programului „Smart Moldova” sunt:

- Agricultură și procesarea producției agricole
- Tehnologia informației și comunicațiilor
- Energie
- Biomedicină și biofarmaceutică

Metodologia de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării, aprobată prin HG nr.864/2023, reglementează modalitatea prin care organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării, inclusiv instituțiilor de învățământ superior publice, li se acordă finanțarea din bugetul de stat pentru menținerea și dezvoltarea infrastructurii publice din domeniile cercetării și inovării și pentru cheltuielile de personal. [Link](#).

Conform Metodologiei, finanțarea instituțională se împarte în:

- *Finanțarea instituțională de bază* — pentru realizarea programelor instituționale și menținerea infrastructurii publice din domeniile cercetării și inovării—cel mult 90 % din alocațiile bugetare pentru finanțarea instituțională
- *Finanțarea instituțională compensatorie* — acordată pentru susținerea performanței instituționale—6 % din alocațiile bugetare pentru finanțarea instituțională
- *Finanțarea instituțională complementară* — acordată pentru menținerea și dezvoltarea unor proiecte specifice de dezvoltare instituțională cel puțin 4 %

Metodologia de finanțare a proiectelor din domeniile cercetării și inovării, aprobată prin HG 382/2019, reglementează procedura de organizare și desfășurare a concursului de proiecte din domeniile cercetării și inovării în vederea finanțării lor din bugetul de stat [Link](#).

În conformitate cu prevederile Metodologiei, pot fi organizate următoarele tipuri de proiecte:

- programe de stat
- proiecte de transfer tehnologic
- proiecte de inovare
- vouchere inovaționale
- proiecte bi-/multilaterale
- programe de postdoctorat
- proiecte pentru tinerii cercetători
- proiecte pe probleme de interes stringent
- proiecte pe domeniile specializării inteligente
- proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii din domeniile cercetării și inovării
- alte tipuri de proiecte.

Acordul dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Uniunii Europene „Orizont Europa” – Programul-cadru pentru cercetare și inovare reglementează, la nivel legislativ, asocierea Republicii Moldova la Programul „Orizont Europa” și implicit alinierea la următorul *acquis comunitar* relevant din domeniul cercetării și inovării: [Link](#)

- Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa, de stabilire a normelor sale de participare și de diseminare și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1290/2013 și (UE) nr. 1291/2013 [Link](#)

- Decizia (UE) 2021/764 a Consiliului din 10 mai 2021 de instituire a programului specific de implementare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de abrogare a Deciziei 2013/743/UE (Text cu relevanță pentru SEE) [Link](#)

- Regulamentul (CE) nr. 723/2009 al Consiliului din 25 iunie 2009 privind cadrul juridic comunitar aplicabil unui consorțiu pentru o infrastructură europeană de cercetare (ERIC) [Link](#)

25.1.2 Capacități administrative în domeniile științei și cercetării

Parlamentul Republicii Moldova are un rol special în îmbunătățirea politicii de stat în domeniile cercetării și inovării, precum și în conectarea procesului de cercetare și dezvoltare la necesitățile țării. Astfel, conform Art. 58 din Codul Științei și Inovării nr. 259/2004, Parlamentul are următoarele atribuții:

- adoptă acte normative care reglementează activitățile în domeniile cercetării și inovării;
- aprobă, prin legea anuală a bugetului, sumele distincte pentru finanțarea domeniilor cercetării și inovării;
- ratifică tratatele interstatale privind cooperarea în domeniile cercetării și inovării.

Activitatea în domeniul cercetării și inovării este gestionată de Comisia pentru Cultură, Educație, Cercetare, Tineret, Sport și Mass-Media din cadrul Parlamentului Republicii Moldova.

Guvernul Republicii Moldova, conform Art. 59 din Codul cu privire la știință și inovare, are următoarele atribuții:

- aprobă Programul Național, strategiile sectoriale și planurile de acțiune pentru implementarea acestora;
- adoptă acte normative în domeniile cercetării și inovării;
- sprijină crearea și optimizarea infrastructurii în domeniile cercetării și inovării;
- încheie acorduri de cooperare interguvernamentală;
- înființează, reorganizează sau lichidează organizații de drept public în domeniile cercetării și inovării;
- îndeplinește alte atribuții care decurg din prevederile cadrului normativ.

Ministerul Educației și Cercetării este organul central specializat al administrației publice și, conform punctului 2 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 146/2017, asigură implementarea politicii guvernamentale în domeniile cercetării și inovării. Conform Art. 60 din Codul cu privire la știință și inovare nr. 259/2004, Ministerul Educației și Cercetării are următoarele atribuții:

- elaborează, printr-un exercițiu amplu de consultare cu entitățile interesate, și promovează Programul Național, strategiile sectoriale și planurile de acțiune pentru implementarea acestora;
- propune Guvernului, în limitele mijloacelor bugetare anuale aprobate, revizuirea planurilor de acțiune pentru implementarea Programului Național și a strategiilor sectoriale;
- elaborează, conform competențelor sale, acte normative pentru crearea instrumentelor de stimulare și promovare a activităților în domeniile cercetării și inovării;
- aprobă bugetele de finanțare instituțională;

- examinează rapoartele științifice elaborate în domeniile cercetării și inovării;
- propune Guvernului înființarea, reorganizarea sau lichidarea organizațiilor de drept public în domeniile cercetării și inovării;
- elaborează proiectul cadrului bugetar pe termen mediu în domeniile cercetării și inovării, inclusiv pentru finanțarea instituțională;
- coordonează, monitorizează și promovează activitățile de cercetare și inovare ale organizațiilor subordonate;
- promovează programe bilaterale și multilaterale în domeniile cercetării și inovării, lansate în cadrul acordurilor de cooperare cu organizații și fundații internaționale;
- monitorizează implementarea documentelor de politici și a proiectelor în domeniile cercetării și inovării și prezintă anual Guvernului raportul privind implementarea acestora;
- organizează selecția prin concurs a conducătorilor organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării aflate în subordinea sa;
- monitorizează organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării aflate în subordinea sa, precum și activitatea conducătorilor acestora;
- atrage fonduri din surse externe pentru dezvoltarea domeniilor cercetării și inovării;
- elaborează standarde minime pentru acordarea titlurilor științifice și științifico-didactice și proiectează acte normative privind recunoașterea și echivalarea titlurilor științifice și științifico-didactice obținute în alte țări, precum și alte acte normative care reglementează domeniul, pentru a fi înaintate Guvernului spre aprobare;
- stabilește denumirile domeniilor, ramurilor, profilurilor și specialităților științifice în consultare cu Academia de Științe a Moldovei și autoritățile publice centrale relevante;
- îndeplinește alte atribuții care decurg din prevederile cadrului normativ.

Personalul: efectiv limită a Ministerului Educației și Cercetării – 123 / angajați – 90

Direcția politici în domeniile cercetării și inovării este subdiviziunea responsabilă pentru gestionarea domeniului. Direcția dispune de 6 unități, la moment fiind ocupate 5 unități.

Consiliul Consultativ pentru Știință și Tehnologie, conform Art. art. 60 din Codul cu privire la știință și inovare nr. 259/2004, este un organ consultativ aflat sub coordonarea Ministerului Educației și Cercetării (MER), fără personalitate juridică.

Componența Consiliului:

- Este format din 17 membri și un Secretar.
- Membrii includ reprezentanți ai autorităților centrale specializate ale statului, precum și personalități științifice recunoscute la nivel național și/sau internațional.

Caracteristici și organizare:

- Componența nominală a Consiliului este actualizată la nevoie, dar nu mai rar de o dată la fiecare patru ani.
- Calitatea de membru în cadrul Consiliului este pe bază voluntară.

Ministerul Sănătății, Ministerul Culturii, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării și Cancelaria de Stat exercită, de asemenea, calitatea de fondatori ai organizațiilor din domeniile cercetării și inovării.

Atribuțiile fondatorilor organizațiilor din domeniile cercetării și inovării:

- aprobă structura persoanelor juridice din domeniile cercetării și inovării, elaborată în conformitate cu prioritățile strategice ale acestor domenii;

- aleg conducerea organizației de drept public din domeniile cercetării și inovării pe bază de concurs;
- stabilesc sarcinile conducătorului organizației din domeniile cercetării și inovării, în conformitate cu cadrul normativ;
- aprobă numărul de funcții științifice și auxiliare ale organizației de drept public din domeniile cercetării și inovării;
- determină structura și funcțiile organizațiilor de informații științifico-tehnologice de drept public, în acord cu Ministerul Educației și Cercetării.

Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (ANCD), conform Hotărârii Guvernului nr. 196/2018 privind organizarea și funcționarea sa, este o autoritate administrativă centrală subordonată Guvernului. Agenția implementează politica de stat în domeniile cercetării și inovării în conformitate cu Programul Național și strategiile sectoriale și gestionează bugetul aprobat pentru finanțarea proiectelor, conform cadrului normativ.

Conform prevederilor Art. 61 din Codul cu privire la știință și inovare nr. 259/2004, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare are următoarele atribuții în domeniile cercetării, inovării și dezvoltării:

- implementarea politicilor naționale în domeniile cercetării și inovării;
- gestionarea resurselor financiare alocate pentru cercetare și inovare;
- organizarea concursurilor pentru finanțarea proiectelor de cercetare și inovare;
- asigură expertizarea și evaluarea independentă a proiectelor înaintate la concursuri;
- monitorizarea implementării proiectelor finanțate în domeniile cercetării și inovării;
- recepționează rapoartele științifice de implementare a proiectelor de cercetare finanțate, însoțite de avizul consultativ emis de secția de științe respectivă a Academiei de Științe a Moldovei;
- promovarea cooperării internaționale în domeniile cercetării și inovării;
- sprijinirea transferului de tehnologii și a implementării rezultatelor cercetării în economie;
- elaborarea și actualizarea instrumentelor și mecanismelor de finanțare pentru cercetare și inovare, în conformitate cu cadrul normativ;
- alte atribuții care derivă din prevederile legislative și regulamentare aplicabile.

ANCD gestionează implementarea Programului „Orizont Europa” și coordonează activitatea Oficiului Național Orizont Europa (compus dintr-un Șef al Oficiului și 3 coordonatori tematici); Rețeaua Punctelor Naționale de Contact „Orizont Europa”; Rețeaua Reprezentanților Oficiali și Experților Naționali ai Programului „Orizont Europa”. ANCD coordonează Oficiul pentru Știință și Tehnologie al Republicii Moldova la Bruxelles (MOST), membru al Rețelei IGLO.

Personal: efectiv limită – 34/ angajați – 27

Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), conform HG Nr. 201/2018, este o autoritate administrativă subordonată Ministerului Educației și Cercetării, responsabilă pentru evaluarea organizațiilor din domeniile cercetării și inovării, precum și a personalului științific.

ANACEC are următoarele atribuții:

- evaluarea organizațiilor care desfășoară activități de cercetare și inovare pentru a asigura conformitatea cu standardele de calitate;
- certificarea personalului științific și științifico-didactic conform standardelor stabilite;
- monitorizarea și verificarea îndeplinirii standardelor de calitate în organizațiile de cercetare și inovare;
- elaborarea și actualizarea criteriilor și metodologiilor de evaluare a calității în domeniul cercetării și inovării;
- emiterea rapoartelor de evaluare și propunerea măsurilor de îmbunătățire a calității în organizațiile evaluate;
- contribuția la promovarea culturii calității în domeniile cercetării, inovării și educației;
- alte atribuții ce derivă din cadrul normativ aplicabil în domeniul asigurării calității în educație și cercetare.

Personal: efectiv limită – 38/ angajați – 36

În procesul de elaborare a contribuției la capitolul 25: Știință și cercetare sunt implicate și alte autorități publice precum și organizațiile din domeniile cercetării și inovării.

Sistemul național de cercetare include:

I. Organizații publice de cercetare și inovare:

- instituții publice de învățământ superior de stat; În 2022, a fost adoptată HG nr. 485/2022, prin care majoritatea institutelor de cercetare au fost integrate în cadrul celor mai mari universități, în scopul consolidării sistemului.
- institute de cercetare organizate ca instituții publice sub coordonarea Ministerului Sănătății, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerului Culturii;
- instituții medico-sanitare publice a căror arie de activitate include cercetarea, dezvoltarea experimentală, implementarea rezultatelor științifice și a inovațiilor, transferul tehnologic, formarea și perfecționarea personalului științific;
- muzee organizate ca instituții publice a căror arie de activitate include cercetarea;
- alte instituții publice a căror arie de activitate include cercetarea, dezvoltarea experimentală, implementarea rezultatelor științifice și a inovațiilor, transferul tehnologic, formarea și perfecționarea personalului științific.

II. Organizații de drept privat în domeniul cercetării și inovării:

- organizații comerciale a căror arie de activitate include cercetarea, dezvoltarea experimentală, implementarea rezultatelor științifice și a inovațiilor, transferul tehnologic, formarea și perfecționarea personalului științific;
- instituții private de învățământ superior;
- instituții medico-sanitare private a căror arie de activitate include cercetarea, dezvoltarea experimentală, implementarea rezultatelor științifice și a inovațiilor, transferul tehnologic, formarea și perfecționarea personalului științific;
- muzee private al căror obiect de cercetare este cercetarea.

În anul 2024, conform datelor statistice, activitatea de cercetare-dezvoltare a fost desfășurată în 42 de entități, dintre care 27 instituții publice. Au fost implicați 3323 de salariați, dintre care 2478 de cercetători.

25.1.3 Planuri de viitor în domeniul științei și cercetării

25.1.3.1 Planuri legislative

Printre inițiativele legislative care au drept scop alinierea la politicile Uniunii Europene în domeniile științei și cercetării și integrarea în Spațiul European al Cercetării se numără:

- Aprobarea, de către Parlamentul Republicii Moldova, a Amendamentului I, încheiat prin schimb de scrisori, la Anexa II la *Acordul între Uniunea Europeană, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Orizont Europa, programul-cadru pentru cercetare și inovare al Uniunii*, în conformitate cu Articolul 5 Reciprocitate și ajustarea listei non-exhaustive de programe și proiecte echivalente cu Programul „Orizont Europa” ale Republicii Moldova.
- Hotărâre de guvern privind aprobarea Metodologiei de evaluare a organizațiilor din domeniile cercetării și inovării
- Hotărâre de guvern privind salarizarea experților încadrați în procesul de expertizare, evaluare a organizațiilor, propunerilor de proiecte, dosarelor de atestare a cadrelor științifice și științifico-didactice
- Hotărâre de guvern privind etica în cercetare și integritatea științifică
- Hotărâre de guvern privind studiile de doctorat

1.3.2. Acțiuni de implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative.

Implementarea continuă a *Programului național în domeniile de cercetării și inovării pentru anii 2024-2027* și a *Programului național de specializare inteligentă al Republicii Moldova pentru anii 2024-2027 „Smart Moldova”* va fi efectuată în conformitate cu acțiunile incluse în Planurile aferente acestor documente de politici publice.

Elaborarea și aprobarea, prin ordin al ministrului educației și cercetării, a mai multor foi de parcurs și regulamente care vin să implementeze recomandările incluse în *Rapoartele de extindere din anii 2023 și 2024* după cum urmează:

- Regulament privind Știința deschisă
- Foaie de parcurs privind implementarea acțiunilor incluse în cea de-a doua ERA Policy Agenda pentru anii 2025-2027 în domeniile cercetării și inovării la care Republica Moldova s-a aliniat
- Foaie de parcurs privind egalitatea de gen în domeniile cercetării și inovării
- Regulament privind participarea entităților din Republica Moldova în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC, Întreprinderile Comune, Parteneriate Europene, Misiunile UE, Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs)
- Metodologie de evaluare a organizațiilor din domeniile cercetării și inovării elaborată în conformitate cu principiile CoARA
- Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).

O dimensiune separată pentru dezvoltarea și implementarea Recomandărilor Uniunii Europene îl reprezintă integrarea continuă în *Spațiul European de Cercetare* prin sporirea participării organizațiilor din domeniile cercetării și inovării în programul-cadru „Orizont Europa”, programul COST, programele bi/multilaterale.

Pentru realizarea recomandării, Ministerul Educației și Cercetării, în parteneriat cu Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare vor:

- Susține financiar activitatea Oficiului Național Orizont Europa
- Activitatea rețelei Punctelor Naționale de Contact, a rețelei Experților și Reprezentanților Naționali în Programul-cadru Orizont Europa
- Activitatea Oficiului pentru Știință și Tehnologie al Republicii Moldova de la Bruxelles (MOST)
- Instruiri pentru comunitatea academică privind participarea în Programul-cadru Orizont Europa, COST, bi/multilaterale.

Acțiunile planificate, inclusiv alte acțiuni aferente Directoriului din self-screening, precum și măsurile de implementare conexe acestora urmează să elimine mai multe dezechilibre care obstrucționează dezvoltarea și consolidarea domeniilor de cercetare-inovare cu impact economico-social și competitiv la nivel european.

25.2. PREZENTAREA GENERALĂ A SITUAȚIEI ÎN DOMENIILE INOVĂRII

25.2.1. Cadrul legislativ în domeniul inovării

În Republica Moldova gestionarea domeniului de inovare îi revine Ministerului Educației și Cercetării, în special Direcției politicii în domeniile cercetării și inovării.

Din punct de vedere al legislației, activitățile de inovare sunt reglementate, în mare parte de aceleași legi, hotărâri de guvern și alte acte normative precum și domeniile științei și cercetării:

Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova [Link](#).

Programul național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027 care are un obiectiv general dedicat activităților de inovare:

- Creșterea contribuției sistemului de cercetare și inovare la dezvoltarea societății și economiei naționale
 - a) obiectiv specific 2.1. Dezvoltarea și consolidarea legăturilor dintre mediul de cercetare și cel de afaceri
 - b) obiectiv specific 2.2. Stimularea inovării și transferului tehnologic

Programul Național pentru Specializare Inteligentă pentru anii 2024-2027 „Smart Moldova” [Link](#)

Metodologia de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării [Link](#).

Metodologia de finanțare a proiectelor din domeniile cercetării și inovării. [Link](#).

Metodologia prevede posibilitatea organizării următoarelor proiecte dedicate segmentului de inovare precum:

- *proiecte de transfer tehnologic*
- *proiecte de inovare*
- *vouchere inovaționale*
- *proiecte pe domeniile specializării inteligente*
- *proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii din domeniile cercetării și inovării*

Suplimentar putem evidenția următoarele acte legislative și normative care vin în suportul activităților de inovare precum:

Legea cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare (Legea nr. 226/2018) care reglementează procesul de creare și funcționare a parcurilor științifico-tehnologice

și a incubatoarelor de inovare, crearea premiselor necesare pentru implementarea în practică a inovațiilor și a transferului de tehnologii din care rezultă produse și servicii noi sau perfecționate, competitive pe piață. [Link](#)

Programul național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității 2023-2027 ce își propune sprijinirea creșterii economice sustenabile și incluzive prin promovarea antreprenoriatului, inclusiv msuri pentru a spori competitivitatea afacerilor, a încuraja inovația și a crea un mediu favorabil pentru startup-uri și întreprinderile mici [Link](#)

Acordul dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Uniunii Europene „Orizont Europa” – Programul-cadru pentru cercetare și inovare reglementează, la nivel legislativ, asocierea Republicii Moldova la Programul „Orizont Europa” și implicit alinierea la următorul *acquis comunitar* relevant din domeniul inovării: [Link](#)

REGULAMENTUL (UE) 2021/819 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 20 mai 2021 privind Institutul European de Inovare și Tehnologie (reformare) [Link](#)

Recomandarea (UE) 2021/2122 a Consiliului din 26 noiembrie 2021 privind un pact pentru cercetare și inovare în Europa [Link](#)

Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: O nouă agendă europeană de inovare [Link](#)
Subcapitolul Capacități administrative în domeniile inovării

25.2.2 Capacități administrative în domeniul inovării

Gestionarea procesului de integrare europeană precum și alinierea la *acquis-ul comunitar* pe capitolul 25: Știință și cercetare ține de competența Ministerului Educației și Cercetării, Direcția politici în domeniile cercetării și inovării.

De asemenea, autoritatea publică centrală care are responsabilități pe domeniul inovării este Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Implementarea politicilor în domeniu se realizează și prin intermediul mai multor agenții de implementare, precum:

- Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare [Link](#)
- Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA) care are misiunea de a susține dezvoltarea antreprenoriatului în Republica Moldova de la inițierea unei afaceri la internaționalizarea acesteia [Link](#)

De asemenea, organizațiile din domeniile cercetării și inovării, precum universitățile, parcurile științifico-tehnologice, incubatoarele de inovare și hub-urile sunt implicate în procesul de implementare a politicii statului în domeniul de inovare, precum:

- Parcul Științifico-Tehnologic ”Academica” cu Incubatorul de Inovare ”Inovatorul”
- Incubatorul de Inovare ”Politehnica”
- Incubatorul de Inovare ”Innocenter”
- Incubatorul de Inovare ”Inventica-USM”
- Incubatorul de Inovare ”Antreprenorul Inovativ”
- Incubatorul de Inovare Moldo-Lituanian ”Media Garaj”
- Incubatorul de Inovare ”IT4BA”

25.2.3. Planuri de viitor în domeniul inovării

25.2.3.1 Planuri legislative

Acțiunile de ordin legislativ pe care Ministerul Educației și Cercetării și le propune spre realizare în domeniile cercetării vor avea impact și asupra domeniului de inovare care este gestionat de către MEC.

25.2.3.2. Acțiuni de implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative pe domeniul inovării.

Implementarea continuă a *Programului național în domeniile de cercetării și inovării pentru anii 2024-2027* și a *Programului național de specializare inteligentă al Republicii Moldova pentru anii 2024-2027 „Smart Moldova”* va fi efectuată în conformitate cu acțiunile incluse în Planurile aferente acestor documente de politici publice.

Elaborarea și aprobarea, prin ordin al ministrului educației și cercetării, a mai multor foi de parcurs și regulamente care vin să implementeze recomandările incluse în *Rapoartele de extindere din anii 2023 și 2024* după cum urmează:

- Lansarea anuală a apelurilor de proiecte: vouchere inovatoare și transfer tehnologic din cadrul Fondului Național pentru Inovare
- Regulament-cadru privind activitatea Oficiilor de transfer tehnologic
- Stimularea activităților oficiilor de transfer tehnologic în cadrul universităților
- Lansarea apelurilor de proiecte în domeniile prioritare Smart Moldova

Acțiunile planificate, inclusiv alte acțiuni aferente Directoriului din self-screening, precum și măsurile de implementare conexe acestora urmează să elimine mai multe dezechilibre care obstrucționează dezvoltarea și consolidarea domeniilor de cercetare-inovare cu impact economico-social și competitiv la nivel european.

25.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor) pentru ambele blocuri

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor de aliniere la acquis-ul comunitar este de 689.1 mii lei, dintre care:

- Din bugetul de stat: 378.2 mii lei
- Asistența externă: 500 mii lei.

Capitolul 26 - Educație și cultură

Introducere

Capitolul 26 „Educație și cultură” acoperă următoarele domenii: educație și formare profesională, tineret, sport și cultură. Această secțiune detaliază cadrul legislativ existent, progresul în alinierea legislației naționale la acquis-ul Uniunii Europene, capacitățile administrative necesare pentru implementarea legislației europene, precum și planurile de viitor, care sunt detaliate în anexa A și anexa B la prezentul program.

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Moldova se află la un nivel moderat de pregătire în domeniul educației și culturii. În cursul perioadei de raportare s-au înregistrat progrese bune, întrucât autoritățile au avansat reformele pentru a spori relevanța, calitatea și caracterul incluziv al educației și pentru a consolida rețeaua școlară atât în învățământul general, cât și cel profesional tehnic. Dezvoltarea politicilor culturale avansează, de asemenea, dar sectorul cultural suferă, în general, de o capacitate limitată.

Republica Moldova a adoptat un cadru legal robust în vederea implementării politicilor în domeniile sus menționate. Deși au fost înregistrate progrese considerabile în alinierea politicilor și actelor normative naționale la cele mai bune practici europene și internaționale, este imperativ ca eforturile să continue pentru a asigura armonizarea și pregătirea pentru aderare la UE.

Capitolul 26 este structurat în 2 subcapitole/ blocuri tematice după cum urmează:

I. Educație și formare

II. Tineret, Sport și Cultură

Acquis-ul din Capitolul 26 – Educație și cultură, în mare parte, nu necesită transpunerea normelor UE în legislația națională, întrucât este constituit preponderent din Recomandări, Decizii, Rapoarte, care stabilesc prioritățile, țintele și domeniile de cooperare și interes al statelor membre.

Cu excepția:

- Directivei privind accesul la educație al copiilor lucrătorilor migranți, transpusă parțial prin Legea 200/2025 privind libera circulație și șederea pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor acestora [link](#)

- Directivei 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale - versiune codificată) (transpunere prevăzută în Capitolul 23),

- Directivei 2014/60/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind restituirea obiectelor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 (prevăzută în Capitolul 1),

- Regulamentului (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 privind introducerea și importul bunurilor culturale (transpunere prevăzută în Capitolul 29),

- Regulamentului (UE) 2021/1079 al Comisiei din 24 iunie 2021 de stabilire a unor norme detaliate pentru punerea în aplicare a anumitor prevederi ale Regulamentului (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea și importul bunurilor culturale (transpunere prevăzută în Capitolul 29),

- Hotărârilor Curții Europene de Justiție privind cazurile legate de nediscriminarea între resortisanții unui stat membru UE și alți cetățeni ai UE,

acquis-ul european în domeniul educației, formării, sportului, tineretului și culturii vizează recomandări pentru învățământul general, învățământul profesional tehnic și superior, formarea adulților, voluntariat și mobilitatea tinerilor, artiștilor și profesioniștilor din sectoarele culturale și creative, protecția și promovarea diversității culturale și patrimoniului cultural.

Responsabilitățile pentru implementarea Acquis-ului la Cap. 26 sunt distribuite între 2 autorități publice centrale: Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Culturii. În procesul de transpunere/aliniere la acquis-ul UE, ministerele menționate colaborează efectiv cu toate agențiile și instituțiile din subordine, dar și cu autoritățile publice centrale din țară.

Alinierea Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul educației și culturii are o abordare strategică integrată, care include reforme legislative, consolidarea capacităților instituționale și investiții în modernizarea sistemului educațional, precum și cel al culturii și patrimoniului cultural.

În acest context, eforturile Republicii Moldova în domeniile menționate sunt îndreptate spre atingerea obiectivelor și țăntelor europene pentru segmentele menționate prin continuarea reformelor în domeniile respective, asigurarea finanțării adecvate a proceselor de modernizare a sistemelor educației, culturii, tineretului și sportului, dar și fortificarea capitalului uman și capacităților administrative. Elementele de bază ale acestor reforme vizează:

- Actualizarea cadrului normativ pentru alinierea la obiectivele și standardele UE în educație;
- Transpunerea principiilor Spațiului European al Educației și Procesului de la Bologna;
- Dezvoltarea curriculei naționale în conformitate cu competențele-cheie promovate de UE;
- Consolidarea resursei umane din educație și cultură;
- Integrarea componentelor privind valorile și principiile europene, precum drepturile omului, diversitatea culturală și democrația.
- Promovarea incluziunii și egalității de șanse;
- Consolidarea sistemului de asigurare a calității în educație prin implementarea standardelor europene (ESG – Standards and Guidelines for Quality Assurance in the EHEA);
- Modernizarea infrastructurii educaționale și culturale;
- Integrarea și participarea în programele europene.

Totodată menționăm că sistemul educațional și cultural din Republica Moldova se confruntă cu o serie de provocări, care afectează calitatea și accesibilitatea educației și culturii, care ar putea periclita atingerea unor obiective și ținte în domeniile menționate. Printre acestea sunt:

- finanțare insuficientă
- infrastructură perimată
- deficit de cadre didactice și specialiști în domeniul culturii
- capacitatea instituțională redusă
- inegalități de acces, în special în mediul rural
- protejarea și valorificarea insuficientă a patrimoniului cultural
- diplomație culturală slab insuficient valorificată

26.1. Blocul 1 : Educație și formare

26.1.1. Prezentarea generală a situației

26.1.1.1. Cadrul legislativ

Actul legislativ primar care reglementează funcționarea sistemului de învățământ în Republica Moldova este Codul Educației (Legea 152/2014). Adoptarea Codului educației a coincis cu semnarea Acordului de Asociere cu UE, fiind documentul de referință pentru toate reformele ulterioare și principalele documente de politici aprobate.

Prin implementarea obiectivelor Bologna și a angajamentelor cheie asumate în 2005, Procesul de la Bologna a creat premisele pentru următoarele reforme în domeniu, inclusiv reformele structurale, susținute și de programul UE Tempus, ulterior programul Erasmus+, implementat de instituțiile de învățământ superior cu sprijinul ministerului.

În domeniul Învățământului profesional tehnic, alinierea la politicile Uniunii Europene a fost facilitată în special prin participarea Republicii Moldova în Procesul Torino și cooperarea intensă cu Fundația Europeană pentru Instruire (ETF). Acesta a marcat începutul unor transformări semnificative menite să îmbunătățească sectorul învățământului profesional tehnic în Moldova. Din 2014, Republica Moldova folosește sistemul de credite pentru învățământul profesional (ECVET) și din 2022 este membră a Alianței Europene pentru Ucenicie.

În septembrie 2025, Republica Moldova a semnat Declarația Herning privind educația și formarea profesională atractivă și incluzivă pentru o competitivitate sporită și locuri de muncă de calitate 2026-2030, prin care acțiunile Republicii Moldova ce vizează modernizarea sistemului de formare profesională și răspunsul la nevoile pieței muncii se vor alinia cu principiile de reformă definite în acquis-ul UE.

Rezoluția Consiliului din 26 februarie 2021 privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în educație și formare pentru Spațiul European al Educației și nu numai (2021-2030) prezintă un document cheie în elaborarea documentului-cadru general, care definește obiectivele generale și obiectivele specifice pe termen mediu și lung: Strategia de Dezvoltare a Educației „Educația 2030”, aprobată în 2023 prin HG 114/2023 [link](#).

În educația timpurie, eforturile se concentrează pe realizarea recomandărilor UE conținute în Recomandările:

- Council Recommendation of 22 May 2019 on High-Quality Early Childhood Education and Care Systems *OJ C 189, 5.6.2019, p. 4–14*
- Council Recommendation (EU) 2021/1004 of 14 June 2021 establishing a European Child Guarantee *OJ L 223, 22.6.2021, p. 14–23* [link](#)
- Council Recommendation of 8 December 2022 on early childhood education and care: the Barcelona targets for 2030 2022/C 484/01 *OJ C 484, 20.12.2022* [link](#)
- Council Recommendation of 22 May 2019 on High-Quality Early Childhood Education and Care Systems *OJ C 189, 5.6.2019, p. 4–14* [link](#).

Astfel în concordanță cu obiectivele acestor acte UE, principiul educației centrate pe copil în Educația Timpurie (ECEC) este integrat în documentele de politici naționale:

- Cadrul de referință pentru educația timpurie [link](#)
- Curriculum pentru educația timpurie [link](#)
- Planul-cadru pentru Învățământul Preșcolar [link](#)
- Standarde de învățare și dezvoltare a copiilor de la naștere până la 7 ani [link](#)
- Metodologia de monitorizare și evaluare a dezvoltării copilului pe baza Standardelor de Învățare și Dezvoltare pentru copiii de la naștere până la vârsta de 7 ani.

În prezent, autoritățile naționale se concentrează pe extinderea serviciilor de educație timpurie pentru copiii până la 2 ani și pe dezvoltarea de opțiuni alternative de îngrijire a copiilor, aspecte puse în evidență în actele UE.

În ceea ce privește transversalitatea și incluziunea, și în conformitate cu obiectivele stabilite în actele UE:

- *Council Recommendation of 28 November 2022 on Pathways to school success, a new framework for action* [link](#);
- *Council conclusions on equity and inclusion in education and training in order to promote educational success for all* [link](#);
- *Council conclusions on reducing early school leaving and promoting success in school* [link](#)
- *Council conclusions on inclusive, learner-centred practices in early childhood education and care and school education* [link](#),
- *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on the Action Plan on Basic Skills* [link](#),

Ministerul va continua să implementeze următoarele programe și inițiative, precum:

- Programul Național pentru Educație Incluzivă pentru anii 2024-2027 [link](#)
- Strategia de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027; [link](#);
- Plan-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul universitar 2024-2025 [link](#)
- Planul-cadru de instruire pentru elevii din familii de refugiați din Ucraina, Ordin nr. 210 din 28.09.2023;
- Programul de burse de merit pentru elevii de liceu și studenți romi (adoptat prin HG 818/2023) [link](#)
- Standarde minime pentru dotarea instituțiilor de învățământ general cu mijloace de tehnologii informaționale și internet, ordin nr. 675/2024 [link](#)
- Standarde de dotare minimă a laboratoarelor de fizică, chimie și biologie în instituțiile de învățământ, ordinul nr.1539 din 29.08.2025 [link](#)
- Activitatea Consiliului Consultativ în domeniul educației incluzive, ordin nr. 211/2023 [link](#)
- Ghid metodologic pentru guvernarea școlară democratică în Republica Moldova orin nr. 1643/2023 [link](#)
- Planul de activitate al Platformei Consultative Permanente în domeniul Educației Parentale și Promovării Parentalității Pozitive din cadrul Ministerului Educației și Cercetării [link](#)
- Ordin nr. 2074/2025 cu privire la aprobarea documentelor de suport privind implementarea mecanismului de asigurare a educației și formării profesionale incluzive [link](#)

În conformitate cu Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, prevăzute în Codul Educației al Republicii Moldova, art. 11, alin. (2) aceste competențe fiind pe deplin integrate în sistemul educațional al Republicii Moldova printr-un cadru curricular și metodologic cuprinzător. [Link](#)

În concordanță cu *Council Recommendation of 22 May 2018 on promoting common values, inclusive education, and the European dimension of teaching* ([europa.eu](#)) și *Council Resolution of 21 November 2008 on a European strategy for multilingualism*, prin Ordin al ministrului [link](#) a

fost aprobat Cadrul de implementare a educației multilingve, care include un plan de acțiuni pentru perioada 2025-2030 pentru implementarea educației multilingve în școlile alolingve. Cadrul prevede pilotarea programelor de educație multilingvă în instituțiile de învățământ primar și secundar, ciclul I și ciclul II, pentru perioada 2025–2028. Inițiativa urmărește diversificarea ofertelor educaționale prin extinderea predării-învățării în mai multe limbi de instruire.

În învățământul profesional tehnic, educația pentru cetățenie și educația privind valorile europene fac parte din subiectul „Educație pentru societate”. Cadrul de referință al competențelor pentru cultura democratică al Consiliului Europei este în curs de implementare paralel cu Dezvoltarea curricula și implementarea treptată a disciplinei Educație pentru societate (curricula, ghiduri, metodologii de evaluare și monitorizare).

Există activități de sprijin pentru instituțiile pentru formarea inițială și continuă a personalului didactic în elaborarea curriculei disciplinare (recalificare, master, programe ÎPT) și multe activități de implementare a Competențelor CoE pentru Cadrul de Referință pentru Cultura Democratică.

Consolidarea resurselor umane în educație

În contextul recomandărilor din actele UE Republica Moldova acordă o atenție deosebită consolidării resurselor umane în educație. În octombrie 2023, prin Hotărârea Guvernului nr. 807/2023 a fost înființată Instituția Publică Institutul Național pentru Educație și Leadership (INEL) [link](#).

În anul 2025, INEL a continuat implementarea reformei cheie de dezvoltare profesională a cadrelor didactice prin lansarea oficială a Programului Național „Investim în directorii de școli: leadership și transformare organizațională” [link](#).

Totodată, în 2025, în cadrul programelor „Investim în educatori” și „Investim în profesori”, aproximativ 2000 de educatori și 4000 de cadre didactice au beneficiat de oportunități de dezvoltare profesională, din bugetul de stat fiind alocate peste 12,6 milioane de lei. Această inițiativă are ca scop consolidarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice și educatorilor, managerilor școlari asigurându-le acces la formări de calitate și la conținut relevant pentru provocările actuale cu care se confruntă sistemul educațional. În procesul de formare au fost implicați circa 1000 de mentori formați la nivel național. Campania „Alege să fii profesor, inspiră generații!” a continuat și în 2025, rezultând în încadrarea profesională a 426 de cadre didactice tinere, un număr în creștere față de 365 în 2024.

Consolidarea rețelei de învățământ și implementarea Proiectului Școli Model

În contextul implementării și extinderii Proiectului „Școala Model” lansat prin Ordinul nr. 198 din 26.02.2024 [link](#), în 2025 a fost semnat Acordul-cadru de împrumut dintre Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei și Republica Moldova/Facilitatea de Finanțare Publică pentru Modernizarea Școlilor, care prevede alocarea a 30 milioane de euro pentru extinderea rețelei Școlilor Model cu încă 15 instituții. Către anul 2029, se preconizează extinderea rețelei de școli model la un număr 90 de instituții. Lista școlilor model care vor extinde Rețeaua Școlilor Model cu încă 55 de instituții a fost aprobată prin Ordinul ministrului nr. 1146 din 9 iulie 2025. Modernizarea celor 90 de școli model (întreaga rețea) necesită un buget estimat de 220 milioane de euro.

Învățământul profesional tehnic (ÎPT)

În Învățământul profesional tehnic cu referire la prioritățile actelor UE:

- Recomandarea Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (VET) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență – EMPL B3 JO C 417, ([link](#));
- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor
- Agenda europeană pentru competențe pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență ([link](#))
- Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor cu privire la progresele către realizarea Spațiului european al educației ([link](#))
- Propunerea Comisiei de recomandare a Consiliului „Europa în mișcare” – oportunități de mobilitate pentru învățare pentru toți, ([link](#))
- Pilonul european al drepturilor sociale, semnat la 17 noiembrie 2017 de către Consiliul UE, Parlamentul European și Comisie ([link](#))
- Rezoluția Consiliului din 15 noiembrie 2007 privind educația și formarea ca motor cheie al Strategiei de la Lisabona ([link](#))
- Recomandarea Consiliului din 15 martie 2018 privind un cadru european pentru ucenicie de calitate și eficiență - EMPL B3 ([link](#))

Reforma și modernizarea sectorului se concentrează pe următoarele componente:

- *Asigurarea calității și reforma curriculară*
- *Alinierea la nevoile pieței muncii și atingerea obiectivelor UE ~~care se realizează prin:~~*
- *Formarea cadrelor didactice din Învățământul profesional tehnic, inclusiv din perspectiva incluziunii de gen.*

În conformitate cu:

- Decizia (UE) 2018/646 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 aprilie 2018 privind un cadru comun pentru furnizarea de servicii mai bune pentru competențe și calificări (Europass) și de abrogare a Deciziei nr. 2241/2004/CE ([link](#))
- Rezoluția Consiliului privind o nouă agendă europeană pentru învățarea adulților 2021-2030 ([link](#))
- Recomandarea Consiliului din 16 iunie 2022 privind o abordare europeană a microcreditelor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și capacitatea de angajare 2022/C 243/02 – EMPL B3 ([link](#))
- Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții ([link](#))
- Recomandarea Consiliului (2016/C 484/01) din 19 decembrie 2016 privind căile de perfecționare: noi oportunități pentru adulți – EMPL B2 ([link](#)), cadrul normativ pentru *Sistemul de învățare pe tot parcursul vieții* a fost consolidat prin aprobarea: Modificării HG nr. 222/2024 privind aprobarea Regulamentului cu privire la educația adulților [link](#) și Metodologiei de elaborare a programelor de formare profesională a adulților Ordinul MEC nr. 1834/2025.

În corespundere cu Council Recommendation of 16 June 2022 on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability [link](#) , sistemul de microcalificări a fost introdus în R. Moldova prin Legea nr. 257/2023 de modificare a Codului Educației [link](#) și este în proces de dezvoltare pentru a acoperi necesitatea în noi competențe. Modelele de Certificate de competență profesională pentru absolvirea programelor de calificare parțială (micro-calificare) pentru nivelurile 3-5, 6 și 7 ale CNC au fost aprobate prin Ordinul de ministru 190/2025 [link](#).

Începând cu anul 2024, ca parte a unui proiect Erasmus+, Ministerul Educației și Cercetării și-a asumat rolul de Punct Național de Coordonare pentru rețelele Euroguidance, Europass și EQF. În anii următori, eforturile se vor concentra pe consolidarea capacității Ministerului de a îndeplini eficient acest obiectiv esențial.

În domeniul învățământului superior, reieșind din Strategia Europeană pentru Universități (2022), și în calitate de membru al Procesului Bologna din 2005, Republica Moldova a întreprins reforme structurale pentru a se alinia la principiile și obiectivele-cheie ale Spațiului European al Învățământului Superior (EHEA) în corespundere cu actele UE:

- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the regions, a blueprint for a European degree COM(2024) 144 final
- Council conclusions on a European strategy empowering higher education institutions for the future of Europe 2022/C 167/03 - Publications Office of the EU (europa.eu)
- Council Recommendation of 20 November 2017 on tracking graduates. OJ C 423, 9.12.2017, p. 1–4 EUR-Lex - 32017H1209(01) - EN - EUR-Lex (europa.eu)
- Council Recommendation of 5 April 2022 on Building bridges for effective European higher education cooperation *OJ C 160, 13.4.2022, p. 1–8* EUR-Lex - 32022H0413(01) - EN - EUR-Lex (europa.eu)
- Council Recommendation of 26 November 2018 on Promoting automatic mutual recognition of higher education and upper secondary education and training qualifications and the outcomes of learning periods abroad EUR-Lex - 32018H1210(01) - EN - EUR-Lex (europa.eu)
- Council Recommendation of 16 June 2022 on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability EUR-Lex - 52021DC0770 - EN - EUR-Lex (europa.eu)
- Commission Implementing Decision on the Framework of inclusion measures of the Erasmus+ and the European Solidarity Corps Framework of inclusion measures of the Erasmus+ and the European Solidarity Corps 2021-27 (Commission adoption: 22 October 2021):
- Council Recommendation ‘Europe on the Move’ – learning mobility opportunities for everyone establishes the concept of “learning mobility”
- Council Recommendation of 12 May 2025 on a European quality assurance and recognition system in higher education [link](#)
- Council Resolution on a joint European degree label and the next steps towards a possible joint European degree: boosting Europe’s competitiveness and the attractiveness of European higher education [link](#)

În scopul alinierii la standardele europene, recunoașterea internațională a diplomelor de studii superioare, extinderea autonomiei instituțiilor, simplificarea procedurilor de evaluare externă, oferirea flexibilității în organizarea programelor, planurile vizează:

- modificarea Regulamentului-cadru privind mobilitatea academică în învățământul superior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2014;

- Modificarea HG 616/2016 pentru actualizarea metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii prin integrarea principiului integrității;

- Susținerea mobilității academice prin fortificarea participării R. Moldova la Programele UE;

- Implementarea măsurilor preparatorii pentru asocierea la Programul Erasmus+

- Participarea activă la fortificarea Spațiului European al Învățământului Superior, Republica Moldova în comun cu România deține Secretariatul SEIS, care va finaliza prin organizarea Conferinței Ministeriale EHEA în mai 2027 la Iași și Chișinău.

Cadrul normativ este în continuă actualizare și facilitează atât recunoașterea diplomelor și calificărilor eliberate în R. Moldova în străinătate, cât și recunoașterea calificărilor din străinătate în Republica Moldova. În sensul *Concluziilor Consiliului din 16 mai 2023 privind pașii suplimentari pentru a face din recunoașterea reciprocă automată în educație și formare o legătură realitate și Recomandarea Consiliului din 26 noiembrie 2018 privind promovarea recunoașterii reciproce automate a calificărilor de învățământ superior și secundar superior și de formare și rezultatele perioadelor de învățare în străinătate* este în proces de implementare Foaia de parcurs pentru anii 2023–2027 privind implementarea Cadrului Național al Calificărilor, care include acțiuni-cheie menite să consolideze recunoașterea și modernizarea calificărilor în Moldova. Aceste acțiuni includ: dezvoltarea mecanismelor și procedurilor de recunoaștere a calificărilor pentru profesiile reglementate; Asigurarea funcționalității și interoperabilității Registrului Național al Calificărilor (RNC) cu baza de date Europass, Digitalizarea documentelor de studiu; Referențierea Cadrului Național al Calificărilor (NQF) la Cadrul European al Calificărilor (EQF).

Politici orizontale (tranziția digitală și verde)

În conformitate cu actele UE:

- Recomandarea Consiliului din 16 iunie 2022 privind învățarea pentru tranziția verde și dezvoltarea durabilă [link](#)

- Recomandarea Consiliului din 29 noiembrie 2021 privind abordările de învățare mixtă pentru o educație primară și secundară de înaltă calitate și inclusivă [link](#),

- Recomandarea Consiliului privind factorii cheie pentru o educație și formare digitală de succes, 23 noiembrie 2023 [link](#).

- Recomandarea Consiliului privind îmbunătățirea furnizării competențelor și abilităților digitale în educație și formare, 23 noiembrie 2023 [Link](#).

- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Planul de acțiune pentru educația digitală 2021-2027 - Reconfigurarea educației și formării pentru era digitală, COM/2020/624 final [link](#) .

- Concluziile Consiliului privind educația digitală în societățile cunoașterii din Europa [link](#)

- Concluziile Consiliului privind sprijinirea bunăstării în educația digitală [link](#)

eforturile au vizat modernizarea sistemului educațional prin dotări TIC și dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și profesorilor. Progresul realizat în digitalizarea educației cuprinde:

- Sisteme informaționale și date

- Conținuturi digitale

- Infrastructură digitală

- Competențe digitale.

26.1.1.2. Capacități administrative

Implementarea acquis-ului la capitolul 26 Educație și cultură este competența directă a Ministerului Educației și Cercetării și a Ministerului Culturii. *Ministerul Educației și Cercetării*, elaborează politici sectoriale în educație, care acoperă toate nivelurile: învățământul preșcolar, învățământul primar, învățământul gimnazial, învățământul general, învățământul profesional, învățământul superior (studii de licență, masterat și doctorat), tineret și sport, precum și autoritățile administrației publice locale de nivelul doi și ale UAT Găgăuzia, autoritățile administrației publice locale de nivel I, care sunt responsabile de implementarea politicilor.

Personalul: efectiv limită a Ministerului Educației și Cercetării – 123 / angajați – 94

Implementarea politicilor în domeniu se realizează și prin intermediul mai multor agenții de implementare, precum:

- *Agenția de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC)* ;
- *Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare (ANCE)*,
- *Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activităților pentru*

Tineret

- *Centrul pentru Tehnologii Informaționale în Educație (CTICE)*
- *Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică, și 35 departamente teritoriale (SAP),*
- *Institutul Național pentru Educație și Leadership,*
- *Agenția Națională de Cercetare și Dezvoltare,*
- *35 Organe locale de specialitate în domeniul învățământului*

În procesul de elaborare a politicilor în domeniile ce țin de capitolul 26, sunt implicate și alte ministere: Ministerul Finanțelor Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Ministerul Sănătății și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

26.1.2. Planuri de viitor *Legislația (acquis-ul) în domeniul educației și formării*

26.1.2.1. Planuri legislative

Sub aspectul celor menționate, pentru perioada 2025-2026, se va pune accent pe coordonarea eforturilor în vederea continuării procesului de aliniere a legislației naționale la acquis-ul UE. În conformitate cu Strategia de dezvoltare a educației „Educație 2030”, Republica Moldova va continua să ajusteze sectorul educației la cerințele și legislația Uniunii Europene. Republica Moldova va adopta în continuare o abordare cuprinzătoare a sectoarelor din capitolul de negocieri 26, care va include:

- Actualizarea cadrului normativ, inclusiv modificarea Codului Educației, care să sprijine reformele sectoarelor din Capitolul 26;
- Integrarea standardelor europene în sistemul național de educație și formare;
- Promovarea calității și relevanței studiilor la toate nivelurile;
- Asigurarea accesului echitabil și educației incluzive;
- Dezvoltarea profesională și creșterea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți
- Asigurarea calității și diversificării programelor oferite.

La nivel de sistem sunt planificate aprobarea Programului de implementare a Strategiei „Educație 2030” pentru perioada 2026-2030, care va adresa prioritățile menționate în acțiuni concrete. O atenție deosebită va fi acordată proceselor care vor asigura atingerea indicatorilor stabiliți la nivelul UE pentru domeniile din capitolul 26, ținând cont de starea actuală a sistemului educațional și de posibilitățile reale pentru dezvoltarea acestuia.

În același timp, vor continua să fie promovate reformele instituționale, parteneriatele strategice, mecanismele de monitorizare și consolidare a capacităților, inclusiv consolidarea capacităților necesare pentru participarea la programele UE și la grupurile de lucru al Cadrului strategic de cooperare al Uniunii Europene.

În învățământul general vor fi dezvoltate/aprobate:

- Cadru normativ cuprinzător pentru consolidarea autonomiei școlare și formarea liderilor școlari cu instruirea necesară pentru a gestiona și conduce în mod eficient instituțiile autonome.
- Noile Curricula pentru învățământul general
- Hotărâre de Guvern pentru aprobarea unui nou Program național de învățare a limbii române pentru anii 2026-2029.

În aspecte de digitalizare se va pune accent pe Creșterea accesibilității resurselor educaționale pentru toți beneficiarii, îmbunătățirea calității procesului educațional prin utilizarea de materiale diversificate și actualizate. În acest context vor fi aprobate:

- Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Conceptului Sistemului Informațional Platforma națională de resurse deschise în educație;
- Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Conceptului Sistemului Informațional e-admitere în învățământul general și a Regulamentului privind modul de funcționare și utilizare a sistemului;
- Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Conceptului și Regulamentului privind Sistemului Informațional de Management al Datelor în Domeniul Educației Incluzive (SIMDDEI).

În domeniul Învățământului profesional tehnic:

- Asigurarea relevanței și calității învățământului profesional prin elaborarea standardelor ocupaționale și a standardelor de calificare,
- Actualizarea curriculumului și dezvoltate materiale didactice, inclusiv manuale,
- Formarea continuă a cadrelor didactice din sistem, inclusiv din perspectiva egalității de gen și incluziunii;
- Dezvoltarea de programe noi în domeniul competențelor verzi și al microcalificărilor;
- Susținerea și promovarea pentru creșterea numărului de elevi care studiază prin învățământ dual.

În domeniul recunoașterii actelor de studii și a calificărilor se va aproba:

- Legea cu privire la recunoașterea calificărilor profesionale modificarea Hotărârii Guvernului 485/2025
- Promovarea utilizării mai eficiente a instrumentelor Europass;
- Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind recunoașterea și echivalarea perioadelor de studiu obținute în străinătate pentru continuarea studiilor în învățământul superior.

În Învățământul superior aspectele legislative se vor axa pe aprobarea:

- Metodologiei de finanțare bugetară a instituțiilor publice de învățământ superior
- Hotărârii de Guvern pentru aprobarea majorării burselor în cadrul Programului de mobilitate CEEPUS IV

- Hotărâri de Guvern pentru actualizarea metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii prin integrarea principiului integrității.

26.1.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative în domeniul educației și formării

În domeniul educației timpurii, eforturile sunt direcționate către creșterea ratelor generale de participare, îmbunătățirea calității și diversității programelor preșcolare, precum și sporirea finanțării pentru educația și îngrijirea timpurie a copilului (ECEC). Eforturile viitoare în educația timpurie vor fi concentrate pe:

- Crearea de noi locuri în creșele și grădinițele publice în zonele cu creștere demografică, cu un accent special pe localitățile fără servicii de educație timpurie și în zonele rurale (acțiune continuă);
- Dotarea tuturor instituțiilor de educație timpurie cu jucării, cărți și materiale didactice conform standardelor de echipare pentru a asigura calitatea procesului educațional.
- Reorganizarea rețelei și crearea de grădinițe-școli primare
- Formarea educatorilor din educația timpurie, în conformitate cu noua curricula elaborate, inclusiv prin programul „Investim în educatori”.

În învățământ general, pentru a îmbunătăți accesibilitatea, echitatea și calitatea înaltă a educației pentru toți, activitățile se vor concentra pe:

- Implementarea *Proiectului Școala-Model*, lansat în 2024, cu o rețea inițială de 35 de școli-model, care se așteaptă să crească la 90 de școli.
- Elaborarea și aprobarea noului *Curriculum pentru învățământ general*, care va oferi flexibilitate curriculumului școlar, pentru a crește relevanța studiilor în funcție de cerințele, abilitățile și interesele elevilor, precum și o mai bună adaptare la cerințele pieței muncii. Noul curriculum va asigura unitatea educației, îmbrățișând diversitatea socială, culturală și lingvistică și promovând educația interculturală și multilingvă. Curriculumul va oferi o abordare integrată interdisciplinară bazată pe discipline școlare conexe, cu procese de predare-învățare-evaluare inter- și transdisciplinare, orientate spre dezvoltarea durabilă a competențelor-cheie, cu un accent pe dimensiunea de gen, tranziția verde și digitală;
- *Fortificarea resursei umane* prin programe de formare continuă dedicate, cum ar fi Programul Național „Investim în Profesori”, lansat în 2023. Această inițiativă, împreună cu alte programe și proiecte susținute de parteneri, își propune să ofere profesorilor metodologii moderne, abilități și resurse pentru a îmbunătăți calitatea educației și rezultatele elevilor;
- *Digitalizarea în învățământul general*, concentrată pe integrarea tehnologiilor informaționale în procesul educațional, dezvoltarea și evaluarea competențelor digitale pentru elevi și profesori și crearea unor sisteme informaționale performante pentru o mai bună colectare și analiză a datelor în cadrul sistemului educațional.
- Creare la nivel național a Centrelor de educație incluzivă;
- Implementarea Programului de alimentație gratuită a elevilor din ciclul gimnazial;
- Implementarea obiectivelor din Planul Național privind realizarea Garanției Europene pentru copii;

O atenție sporită se acordă aspectelor legate de fortificarea infrastructurii de acces și dotarea instituțiilor de învățământ și centrelor de resurse cu tehnologii asistive care să răspundă necesităților copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Va continua implementarea unor programe naționale, precum:

- Programul Național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2026-2029
- Programul național pentru educație incluzivă (2024-2027) [link](#)
- Planul interministerial de integrare a acțiunilor de Alfabetizarea Informațională și Media (AIM) în planurile de acțiuni ale instituțiilor de stat relevante pentru anii 2024-2026;
- Planul de acțiuni pentru educație multilingvă în învățământul general, și va fi inițiată elaborarea și aprobarea programelor succesive pentru implementarea Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027; [link](#)

Învățământ tehnic profesional:

- Actualizarea curriculumului în învățământul tehnic profesional
- Asigurarea formării continue a cadrelor didactice de specialitate;
- Investiții în infrastructura ÎIPT
- Elaborarea și aprobarea materialelor de învățare;
- Corelarea comenzii de stat cu tendințele de dezvoltare ale pieței muncii;
- Promovarea învățământului profesional tehnic și a celui dual;
- Implementarea sistemelor digitale de management în învățământul tehnic profesional
- Monitorizarea procesului de evaluare externă pentru acreditarea/autorizarea programelor de formare inițială în învățământul tehnic profesional.
- Monitorizarea accesului unităților economice la fonduri pentru compensarea costurilor în învățământul dual.

Învățarea pe tot parcursul vieții activitățile se vor axa pe creșterea calității și transparenței procesului de formare profesională a adulților în contextul învățării pe tot parcursul vieții:

- Monitorizarea și diversificarea serviciilor de validare a învățării non-formale și informale;
- Promovarea formării profesionale a adulților;
- Completarea Registrului Național al Calificărilor (formare continuă) cu informații despre programele acreditate (100% programe înregistrate).

Învățământ superior: În domeniul Învățământului superior eforturile vor fi concentrate pe aspecte legate de promovarea calității educației, internaționalizarea învățământului superior și formării profesionale aliniată la cerințele pieței muncii. Totodată se urmărește implementarea unor mecanisme și realizarea campaniilor de informare și formare pentru asigurarea integrității.

26.1.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Resursele financiare pentru realizarea obiectivelor legate de implementarea acquis-ului în domeniul educație și formare se estimează:

Pentru măsurile legislative/normative – 31758.98 mii lei, dintre care;

- 3195.46 mii lei din bugetul de stat
- 28725.52 mii lei din asistența externă

Pentru măsurile de implementare a reformelor - 588182.98 mii lei, dintre care:

- 121276.00 mii lei din bugetul de stat
- 409662.59 mii lei din asistența externă.

Costurile de la bugetul de stat sunt racordate la planificarea bugetară anuală și la Cadrul bugetar pe termen mediu. Costurile de implementare vor crește pe măsura în care vor fi identificate noi surse de finanțare de la parteneri, precum și calcularea costurilor pentru unele acțiuni cu statut de – resurse nedeterminate.

26.2. Blocul II : Tineret, sport și cultură

Introducere

În Republica Moldova, responsabilitatea pentru dezvoltarea politicilor și programelor naționale pentru domeniile tineret și sport revine Ministerului Educației și Cercetării, în special prin Direcția politici pentru tineret și sport, iar pentru domeniul culturii - Ministerului Culturii.

Elaborarea și implementarea politicilor pentru tineret la nivel local este o responsabilitate a autorităților publice locale. La nivel național politicile în domeniul tineret sunt implementate de Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activităților de Tineret, o instituție subordonată Ministerului Educației și Cercetării.

Pe domeniul sport, Ministerul Educației și Cercetării, ca organ central de specialitate în domeniul educației fizice și sportului colaborează cu Agenția Națională Antidoping, alte Autorități Publice Centrale și Locale, Comitetul Național Olimpic și Sportiv, Comitetul Paralimpic, Comitetul Deaflympic. Politica națională pe dimensiunea sportului este implementată de către federațiile naționale de profil, școlile sportive, asociațiile, cluburile sportive și Centrul Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale prin diverse programe și măsuri legislative, administrative și financiare.

Dezvoltarea și implementarea politicilor legate de cultură, patrimoniu național, turism (cultural) și mass-media revine Ministerului Culturii, în special prin Direcția arte, industriei creative și educație artistică, Direcția patrimoniu cultural, Direcția turism, precum și Direcția politici în domeniu mass-media. Implementarea politicilor naționale este asigurată de către Oficiul Național de Dezvoltare a Culturii, Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial, Camera Națională a Cărții, Centrul Național al Cinematografiei, Serviciul de Evidență și Circulație a Bunurilor Culturale Mobile, Institutul Patrimoniului Cultural, Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, Agenția Națională Arheologică, precum și Oficiul Național al Turismului.

Abordarea strategică pentru alinierea domeniilor tineret, sport și cultură din Republica Moldova la legislația și rigorile Uniunii Europene implică reforme legislative, instituționale și programatice. Acestea trebuie să integreze valorile europene privind incluziunea, egalitatea de șanse, dezvoltarea durabilă și participarea activă a tinerilor și sportivilor.

Această abordare urmează să includă:

- Adoptarea unui cadru legislativ modern bazat pe Strategia UE pentru Tineret 2019-2027, care promovează principiile de participare, conectare și emancipare a tinerilor.
- Armonizarea legislației naționale cu actele europene privind drepturile tinerilor, voluntariatul, mobilitatea și educația pentru cetățenie activă;
- Crearea și dezvoltarea unei rețele de centre pentru tineret la nivel național, cu standarde armonizate la cele ale UE;
- Dezvoltarea unor platforme de dialog structurat între tineri, autorități și parteneri europeni pentru co-crearea politicilor;

- Adoptarea legislației conforme cu Carta Europeană a Sportului și normele Consiliului Europei și ale UE privind buna guvernare în sport.
- Crearea unor mecanisme de cooperare între federațiile sportive naționale și organismele internaționale pentru a alinia practicile sportive la standardele UE;
- Susținerea sportului pentru toate categoriile sociale, inclusiv persoane cu dizabilități, prin inițiative finanțate la nivel național și european.
- Promovarea egalității de gen în sport, încurajând participarea fetelor și femeilor în activități sportive și de conducere;
- Adoptarea cadrului de politici și normativ în domeniul culturii și patrimoniului, corelat cu prioritățile și acquis-ul UE;
- Protecția și promovarea diversității expresiilor culturale;
- Consolidarea rolului culturii pentru promovarea incluziunii sociale, egalității de gen și coeziunii teritoriale, combaterea rasismului, dezinformării și propagandei de război;
- Promovarea dimensiunii culturale a Dezvoltării Durabile;
- Gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural și asigurarea arhitecturii de înaltă calitate și mediului construit;
- Asigurarea rezilienței și durabilității sectoarelor culturale și creative;
- Fortificarea statutului artiștilor și profesioniștilor culturali și creativi;
- Promovarea și susținerea acțiunilor aferente diplomației culturale (târguri de carte, expoziții internaționale, festivaluri, turnee teatrale ș.a.);
- Promovarea și implementarea programelor de rezidență și mobilitate artistică și culturală;
- Cooperarea în cadrul forurilor internaționale precum UNESCO și Consiliul Europei pentru dezvoltarea diversității culturale, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural și istoric.

26.2.1. Prezentare generală a situației TINERET, SPORT ȘI CULTURĂ

26.2.1.1.1.Cadrul legislativ Tineret

Politica națională pentru tineret este aliniată cu politicile Comisiei Europene în acest domeniu, așa cum sunt prevăzute în cel de-al patrulea document de politică sectorial – Strategia de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2030 și Programul său de implementare pentru 2023–2027.

Activitățile de tineret sunt structurate în jurul a trei obiective generale, deduse în linii mari din comunicările și rezoluțiile instituțiilor UE în acest domeniu:

1. Creșterea numărului de tineri care beneficiază de programe de tineret de calitate prin consolidarea capacităților sectorului și profesionalizarea resurselor umane;
2. Creșterea participării și implicării civice prin programe de formare, consolidarea capacităților și împuternicirea tinerilor;
3. Valorificarea potențialului tinerilor pentru inițiative de inovație socială și dezvoltare comunitară prin instrumente de sprijin financiar și material.

Astfel, politica națională pentru tineret se axează pe domenii precum educația nonformală și dobândirea de competențe, dezvoltarea lucrului cu tinerii ca instrument educațional și practică socială, consolidarea structurilor și instituțiilor care implementează programe pentru tineret, întărirea organizațiilor de tineret și a democrației participative, precum și implicarea tinerilor și a sectorului de tineret în procesele decizionale. În acest context, toate programele guvernamentale și ministeriale dedicate tinerilor sunt dezvoltate cu un accent special pe aceste subdomenii.

Agencia Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activităților de Tineret implementează programe aliniate cu rezoluțiile și comunicările instituțiilor UE, după cum urmează:

Rezoluția Consiliului Uniunii Europene și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului privind un cadru pentru cooperarea europeană în domeniul tineretului: Strategia Uniunii Europene pentru Tineret 2019–2027 ([link](#)):

1. Concursul de proiecte pentru organizații de tineret – finanțare nerambursabilă oferită organizațiilor de tineret care dezvoltă și implementează proiecte în domenii precum participarea semnificativă a tinerilor, educația pentru democrație, educația digitală și media, precum și inovația socială. De asemenea, sunt susținute inițiativele care vizează sănătatea mintală și bunăstarea.

2. Programul Capitala Tineretului, care se concentrează pe accesul tinerilor din mediul rural și pe asigurarea egalității de șanse, indiferent de locația geografică.

3. Programul pentru dezvoltarea centrelor de tineret, aliniat cu același cadru european, care urmărește:

- Profesionalizarea resurselor umane din centrele de tineret;
- Asigurarea unor condiții mai bune pentru implementarea programelor pentru tineret;
- Finanțarea programelor desfășurate de centrele de tineret din bugetul de stat;
- Oferirea de sprijin financiar autorităților locale pentru înființarea de noi centre.

În conformitate cu Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului privind cadrul pentru stabilirea unei agende europene a lucrului cu tinerii ([link](#)) se implementează următoarele programe:

1. Programul de sprijin pentru consolidarea consiliilor elevilor, destinat înputernicirii elevilor, profesorilor și personalului de conducere pentru a dezvolta și implementa proiecte de inovație socială în cadrul instituțiilor de învățământ.

2. Centrul de inovație socială, un spațiu de co-working care susține organizațiile de tineret prin oferirea de spații, ghidare metodologică, concentrându-se pe inovația ca instrument pentru înputernicirea tinerilor și abordarea provocărilor sociale.

3. Republica Moldova a adoptat Agenda Europeană a Lucrului cu Tinerii, integrată în Componenta 1 a Strategiei pentru Tineret 2030, care include o foaie de parcurs pentru:

- Consolidarea lucrului cu tinerii ca practică socială și educațională;
- Profesionalizarea lucrătorilor de tineret;
- Integrarea lucrului cu tinerii în diverse sectoare.

Aspectele legate de promovarea voluntariatului în rândul tinerilor sunt reglementate prin Legea nr. 121/2010 [link](#) și Hotărârea Guvernului nr. 152 din 2012. Acest cadru include certificarea instituțiilor gazdă care emit carnete de voluntariat voluntarilor care desfășoară peste 40 de ore de activitate pe lună. O nouă lege cu privire la activitatea de voluntariat este în curs de promovare și adoptare.

26.2.1.1.2.Cadrul legislativ Sport

În anul 2024, prin hotărâre de guvern a fost aprobată Strategia de Dezvoltare „Sport 2030”, care setează viziunea Guvernului Republicii Moldova în domeniul educației fizice și al sportului și descrie conținutul și mecanismul de realizare a acesteia prin activități planificate. Principalele obiective setate în strategie presupun adoptarea și implementarea unui șir de reforme care să

contribuie la modernizarea infrastructurii sportive, promovarea activităților de profil în școli și universități, acordarea sprijinului necesar pentru dezvoltarea sportului de performanță.

Procesul de aliniere a cadrului de politici în domeniul educației fizice și sportului la cel al Uniunii Europene este o activitate complexă și continuă, care necesită adoptarea și implementarea unui spectru larg de reforme. În acest sens, actualizarea cadrului normativ prin elaborarea/adoptarea Legii nr. 110/2025 privind educația fizică și sportul, aprobată în mai 2025 și a altor acte normative aferente are rolul de a integra obiectivele și valorile europene ale Uniunii Europene în domeniul sportului în politicile naționale ale Republicii Moldova.

Politica Republicii Moldova pe dimensiunea sportului este axată pe mai multe obiective generale care urmăresc dezvoltarea sportului la nivel național și crearea unui cadru favorabil pentru practicarea acestuia.

Programul de implementare a Strategiei de dezvoltare „Sport 2030” (în proces de elaborare) detaliază viziunea statului privind realizarea obiectivelor setate în Strategie și are scopul de a dezvolta un cadru favorabil pentru copiii și sportivii din Republica Moldova, având un impact semnificativ asupra sănătății, educației și bunăstării populației.

Realizarea prevederilor și recomandărilor din actele UE în domeniul sportului, este asigurată prin multiple măsuri la nivel național și regional, precum:

- Săptămâna Europeană a Sportului;
- Săptămâna Mișcării în Republica Moldova;
- Ultramaratonul „Rubicon” pe traseul Chișinău-București;
- Gala Sportului.

Activitățile sportive desfășurate anual la nivel de țară, pe de o parte facilitează dezvoltarea sportului în RM, iar de altă parte contribuie la promovarea în societate a obiectivelor și valorilor comune europene.

În anul 2018, Republica Moldova a ratificat Convenția Consiliului Europei privind manipularea în competițiile sportive prin Legea nr. 285 din 2018 [link](#). În temeiul acestei legi, prin HG 886/2024 a fost instituită Platforma Națională Pentru Integritate în Sport, gestionată de către Agenția Națională Antidoping, având scopul de a proteja sportul de activitățile criminale și de a promova valorile eticii sportive.

Legea nr. 207 din 2017 cu privire la ratificarea Convenției Consiliului Europei privind violența și ieșirile necontrolate ale spectatorilor cu ocazia manifestărilor sportive, în special, meciurile de fotbal [Link](#) și modificările operate în Codul contravențional al Republicii Moldova 218/2008, art 365/3 privind încălcarea regulilor de comportament al spectatorilor la competiții sportive oficiale desfășurate în incinta sălilor de sport sau stadioane [Link](#) reprezintă cadrul normativ primar care servesc ca fundament pentru alinierea politicilor RM la cele ale UE. (Council Conclusions concerning the need to prevent and counter the use of pyrotechnics in spectator areas of football stadia and other sports venues [Link](#). Și Council Conclusions on sports-related violence – Council Conclusions (7 June 2021) [Link](#)).

În 2025, Republica Moldova a adoptat mai multe acte normative în domeniul sportului, menite să îmbunătățească și să modernizeze acest sector. Aceste măsuri facilitează dezvoltarea infrastructurii sportive și promovarea sportului, dar și alinierea la standardele internaționale.

Astfel, în scopul fortificării finanțării domeniului sportului și creării de mecanisme de finanțare stabile pentru politica de sport, au fost întreprinse un șir de modificări a actelor normative

relevante care să asigure majorarea alocațiilor financiare de la bugetul de stat și eficientizarea cheltuielilor publice în domeniu.

Prioritățile stabilite pentru alinierea RM la valorile și standardele prevăzute în actele UE:

- Armonizarea cadrului legislativ și normativ;
- Dezvoltarea unei infrastructuri sportive durabile, incluzive și accesibile;
- Promovarea educației și a valorilor europene prin sport;
- Combaterea practicilor neloiale și ilegale și consolidarea guvernanței sportive;
- Creșterea capacităților instituționale pentru participare activă în proiectele și programele Uniunii Europene în domeniul sportului.

26.2.1.1.3.Cadrul legislativ Cultură

Actul normativ primar care reglementează domeniul culturii este Legea culturii nr. 413/1999 [link](#), cadrul general pentru organizarea și funcționarea domeniului cultural în Republica Moldova, reglementând protecția și valorificarea patrimoniului cultural, statutul și drepturile profesioniștilor din cultură, finanțarea publică și privată a sectorului, promovarea educației și participării culturale, precum și cooperarea internațională și mobilitatea artiștilor, având ca scop dezvoltarea durabilă a culturii și accesul larg al cetățenilor la viața culturală.

În raportul de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, se constată că recomandările Comisiei din anul precedent au fost parțial implementate și rămân valabile. În contextul recomandării din anul 2024, este de menționat că a fost aprobată Strategia națională pentru cultură și patrimoniu pentru anii 2025-2035 [link](#), contribuind astfel la alinierea parțială a cadrului de politici național la *acquis-ul* UE în domeniul culturii și patrimoniului cultural. Strategia se bazează pe 5 priorități majore, cu accent pe:

1. Participarea largă și incluzivă la viața culturală (modernizarea și digitalizarea infrastructurii culturale; consolidarea rolului sectorului cultural independent; dezvoltarea educației artistice și culturale; promovarea cinematograției naționale);

2. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural prin măsuri sustenabile (reformarea cadrului instituțional în domeniul protejării patrimoniului cultural; inventarierea patrimoniului cultural imobil; creșterea rezilienței în fața riscurilor; combaterea traficului ilicit de bunuri culturale; promovarea culturii memoriei și educației patrimoniale prin programe educaționale și campanii de sensibilizare);

3. Dezvoltarea capitalului uman și susținerea creativității (recunoașterea și consolidarea statutului omului de creație; susținerea și promovarea artiștilor profesioniști și liber-profesioniști; integrarea profesională a tinerilor specialiști în sectoarele culturale și creative);

4. Finanțarea sustenabilă și echitabilă (subvenționarea tuturor formelor de creație; diversificarea surselor de finanțare; dezvoltarea unui mecanism național de finanțare incluziv și transparent);

5. Internaționalizarea culturii și patrimoniului cultural (valorificarea capacităților și a prezenței diasporei; promovarea serviciilor și bunurilor culturale naționale la nivel european și internațional; susținerea programelor de rezidență și mobilitate artistică; cooperarea activă în rețele, precum UNESCO, Consiliul Europei, UE, Europa Nostra ș.a. și programe europene și internaționale, precum „Europa Creativă”, „Europa Cinemas”, „Eurimages”).

Implementarea Strategiei va avea loc în două etape, prin intermediul programelor de implementare pentru anii 2026-2030 (etapa I) și 2031-2035 (etapa II), asigurând astfel o reformă continuă și sustenabilă.

Finanțarea culturii

În scopul fortificării finanțării domeniului culturii a fost creat Fondul național al culturii (Legea nr. 12/2024 [link](#)). Pentru punerea în aplicare a *Convenției UNESCO din 2005 privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale*, au fost dezvoltate mai multe domenii de intervenție ale Fondului național al culturii în vederea susținerii și promovării diversității expresiilor culturale și a artiștilor, susținerea protejării și valorificării monumentelor, precum și creșterea gradului de conștientizare a valorii acestora la nivel local, național și internațional. Cu un buget record de 28 milioane lei, prin programele Fondului național al culturii au fost sprijinite 161 de proiecte culturale în scopul susținerii inițiativelor din domeniul artelor, literaturii, cercetării și formării profesionale, precum și a programelor de dezvoltare locală, rezidență și mobilitate artistică.

De asemenea, au fost operate modificări la Legea nr. 1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice [link](#), precum și la actele normative secundare (Hotărârea Guvernului nr. 16/2024) în vederea creării unui cadru legal pentru activitatea economico-financiară a teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice, precum și a unui sistem de protecție socială a personalului din domeniu.

În scopul gestionării programelor/proiectelor culturale și editoriale ale Ministerului Culturii (parte componentă a Fondului național al culturii), precum și implementării unui sistem de repartizare a mijloacelor financiare atât instituțiilor culturale, cât și persoanelor fizice, dar și ONG-urilor care creează artă, a fost creat Oficiul Național de Dezvoltare a Culturii [link](#).

În context, măsurile guvernamentale de intervenție financiară se sincronizează cu direcția prioritară „Cultura pentru oameni: creșterea participării culturale și a rolului culturii în societate”, stipulată în *Rezoluția Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 (2022/C 466/01)* [link](#). Pentru promovarea diversității culturale și extinderea accesului la activități culturale, în special în mediul rural, a fost lansat Programul Național „Acces la cultură” (Hotărârea Guvernului nr. 212/2025 [link](#)) cu o finanțare totală de 50 milioane lei. În 2025 au fost organizate două apeluri de proiecte, fiind selectate spre finanțare 117 de inițiative culturale locale.

Datorită Pachetului guvernamental „Spor pentru Moldova”, au fost majorate salariile pentru circa 1700 de oameni de cultură, în medie, cu 25%.

Ministerul Culturii a luat măsuri proactive pentru a dezvolta și implementa Programul de formare continuă MANAGEMENT ÎN CULTURĂ, destinat managerilor instituțiilor culturale. În perioada 2024-2025, 10 de participanți au fost instruiți cu un buget alocat în sumă de 40.000 mii lei.

În vederea facilitării accesului tinerilor la produse și servicii culturale, precum spectacole de teatru, concerte, produse cinematografice și achiziții de cărți, din 2022 se implementează Programul Național „Voucher cultural” [link](#), dedicat tinerilor în vârstă de 18 ani. Până în prezent, 13.000 de tineri au beneficiat de program, achiziționând 53.000 de produse culturale. În 2025, au fost operate modificări Hotărârea Guvernului nr. 774/2022 prin care a fost extins accesul la resurse culturale. Printre principalele noutăți se numără introducerea Voucherului electronic și a conceptului de platformă privată, menite să diversifice modalitățile de utilizare (aplicații mobile și alte soluții digitale moderne).

Prin modificarea Legii culturii nr. 413/1999 (amendarea art. 10) [link](#) și aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calcul, repartizare, utilizare și evidență a transferurilor cu destinație specială pentru susținerea tinerilor absolvenți din domeniul culturii [link](#) au fost create condiții de susținere a tinerilor specialiști din domeniu. Astfel, din 1 iulie 2024, o indemnizație unică de 90 mii lei pentru absolvenții instituțiilor de învățământ profesional tehnic post secundar și de 120 mii lei pentru absolvenții instituțiilor de învățământ superior este plătită tinerilor bibliotecari, muzeografi sau artiști care, în primul an după absolvirea instituțiilor cu profil artistic, merg să activeze în instituțiile publice din domeniul culturii în municipiile, orașele și satele din țară.

În vederea creării unui mecanism transparent, echitabil de finanțare din mijloacele prevăzute în bugetul de stat pentru susținerea publicării revistelor culturale și editării cărții naționale în străinătate a fost aprobat Regulamentul cu privire la mecanismul de finanțare pentru traducerea și editarea cărții în străinătate [link](#) și Regulamentul cu privire la mecanismul de finanțare a revistelor culturale din mijloacele bugetului de stat. Efectele introducerii noilor reglementări sunt destinate persoanelor juridice și fizice: actorii interesați și antrenați în domeniul editorial și al industriei cărții și lecturii; bibliotecile publice care vor avea posibilitatea să beneficieze prin intermediul serviciului/abonamentului poștal și să-și completeze colecțiile (fondurile de carte) cu circa 300 de reviste culturale recepționate cu titlu gratuit din proiectele editoriale ale revistelor culturale câștigătoare, precum și redactori, autori, cititori/utilizatori.

În 2025, a fost aprobat Regulamentul privind desfășurarea concursurilor pentru identificarea, evaluarea și selectarea proiectelor și programelor de rezidență și mobilitate artistică și culturală [link](#), prevederile acestuia aliniindu-se la *Concluziile Consiliului privind consolidarea schimburilor interculturale prin mobilitatea artiștilor și a profesioniștilor din sectoarele culturale și creative, precum și prin multilingvism în era digitală (2022/C 160/07)*.

Prin crearea Fondului de subvenționare în domeniul mass-media (Legea nr. 50/2024 [link](#)) au fost fortificate condițiile de dezvoltare a pluralismului mediatic; sprijinire a proiectelor culturale, educaționale și de alfabetizare media; precum și jurnalismul de interes public. În vederea operaționalizării mecanismului de subvenționare în domeniul mass-mediei au fost aprobate:

- *Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului de selectare a membrilor desemnați de Consiliul de Presă în Consiliul de experți pentru gestionarea Fondului de subvenționare în domeniul mass-media* [link](#), în baza căruia au fost desemnați cei patru membri ai acestuia din partea societății civile;

- *Regulamentului privind procedura de desemnare a beneficiarilor de subvenții, de alocare și distribuire a mijloacelor Fondului, de monitorizare și evaluare a utilizării subvențiilor alocate instituțiilor mass-media și anexele acestuia* [link](#);

- *Lista domeniilor prioritare de subvenționare în cadrul Fondului pentru subvenționarea mass-mediei pentru anul 2025* [link](#), care a introdus o gamă variată de teme precum alfabetizarea informațională și media, cultura locală, memoria istorică, incluziunea și coeziunea socială (inclusiv produse media în limbile minorităților naționale), și produse media locale/regionale).

Urmare a celor 2 concursuri pentru acordarea subvențiilor instituțiilor mass-media, desfășurate pe parcursul anului 2025, au fost selectați 23 de proiecte cu un buget total de 11 241 369, 2 lei.

Prin instituirea Fondului Național al Cinematografiei (Legea nr. 240/2025 [link](#)) au fost create condiții de finanțare constantă a proiectelor cinematografice din bugetul de stat, din donații și alte

surse legale, inclusiv din profitul Loteriei Naționale. Fondul va susține producția de filme, coproducțiile internaționale, distribuția, participarea la festivaluri, conservarea și promovarea patrimoniului național de film filme și instruirea specialiștilor din domeniu.

Urmare a sesiunii 2025 a Concursului de finanțare a proiectelor cinematografice, au fost selectate câștigătoare 9 proiecte: 2 producții naționale de ficțiune și 7 coproducții (cu 3 coproducții mai mult decât în 2024), dintre care, 4 coproducții de ficțiune și 3 coproducții documentare.

Realizarea prevederilor *Convenției UNESCO 2005 pentru protecția și promovarea diversității expresiilor culturale (ratificată de Republica Moldova în 2006)* [link](#) este asigurată prin multiple măsuri la nivel național, precum:

- Organizarea și desfășurarea anuală a Zilelor Europene ale Patrimoniului [link](#)
- Organizarea și desfășurarea forumurilor internaționale dedicate industriei cinematografice [link](#)
- Sesiuni teoretice și practice pentru deținătorii publici și privați de bunuri culturale mobile [link](#)
- Ateliere practice și paneluri de discuții organizate și desfășurate în cadrul Forumului Național al Culturii cu reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale, organizații culturale, artiști și experți în domeniul culturii [link](#) [link](#) ș.a.

Industria creative

Industria creative din Republica Moldova constituie un sector emergent cu un potențial imens de a impulsiona dezvoltarea economică sustenabilă și de a consolida coeziunea socială.

Aprobarea Programului Național de Dezvoltare a Industriilor Creative „Moldova Creativă” pentru anii 2024-2027 (Hotărârea Guvernului nr. 184/2024 [link](#)) subliniază angajamentul strategic al țării în consolidarea sectorului prin inițiative orientate spre dezvoltare și integrare în contextul global al economiei creative, precum și sprijină realizarea priorităților stabilite în Acordul de Asociere RM-UE și Programul de asociere RM –UE 2021-2027.

Programul se încadrează în obiectivele strategice de integrare europeană ale Republicii Moldova, fiind în concordanță și având ca prioritate accesarea la Programul Uniunii Europene „Europa Creativă” și alinierea la standardele și practicile europene menționate în *Convenția UNESCO 2005 pentru protecția și promovarea diversității expresiilor culturale* și a *Rezoluției Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 (2022/C 466/01)*. Totodată, prevederile Programului „Moldova Creativă” implică alinierea parțială la *Concluziile Consiliului privind redresarea, reziliența și durabilitatea sectoarelor culturale și creative (2021/C 209/03)* [link](#); *Concluziile Consiliului privind elaborarea unei strategii europene pentru ecosistemul industriilor culturale și creative 2022/C 160/06* [link](#); *Concluziile Consiliului privind consolidarea schimburilor interculturale prin mobilitatea artiștilor și a profesioniștilor din sectoarele culturale și creative, precum și prin multilingvism în era digitală (2022/C 160/07)* [link](#); *Rezoluția Parlamentului European din 20 octombrie 2021 referitoare la situația artiștilor și la redresarea culturală în UE (2020/2261(INI))* [link](#); *Concluziile Consiliului privind egalitatea de gen în domeniul culturii* [link](#).

În 2025, Republica Moldova a inițiat pentru prima dată proiectul „Indicatorii tematici UNESCO pentru cultură în Agenda 2030” - un cadru care măsoară contribuția culturii la atingerea ODD și sprijină formularea de politici culturale bazate pe date. Proiectul răspunde lipsei unui sistem coerent de colectare și analiză a datelor culturale, care a determinat subestimarea rolului

culturii în strategiile de dezvoltare. Inițiativa este implementată de UNESCO în parteneriat cu Ministerul Culturii, Primăria municipiului Cahul și Centrul Artcor.

În scopul implementării politicii sectoriale în domeniul industriilor creative, la nivel național de asemenea sunt susținute și derulate diverse inițiative și programe, demonstrând angajamentul Republicii Moldova față de susținerea *Convenției UNESCO 2005 pentru protecția și promovarea diversității expresiilor culturale* și politicile UE în domeniu:

- Platforma digitală „Creative square” [link](#), lansată în ianuarie 2024 (cartografierea sistematică a sectorului cultural și creativ în vederea asigurării accesului la parteneriate, talente și extinderea comunității în domeniu);
- Programul „Profesiile Viitorului” [link](#) (program educațional inovator cu specializări în Animație, Game Design și Producție);
- Programul de stimulare a investițiilor „373” [link](#) (susținerea IMM –urilor la costuri și termene de finanțare accesibile);

De asemenea sunt promovate măsuri de susținere a antreprenoriatului în industriile creative prin evenimente naționale și internaționale, precum Festivalul Industriilor Creative (iunie 2025), Digital Poetry Bootcamp, NextGeneration Young Designers Competition (iunie 2025), Voices of Moldova, programul de rezidență pentru artiști emergenți și participarea la Romanian Design Week (mai 2025) și Moldovan Brands Runway (martie 2025). Evenimentele Digital Poetry Bootcamp, NextGeneration Young Designers Competition și Voices of Moldova au fost finanțate prin programul Fondului național al culturii pentru proiecte culturale implementate de organizații non-profit, având un impact semnificativ asupra ecosistemului creativ local și regional, de care au beneficiat peste 400 de antreprenori și creatori, prin consolidarea capacităților antreprenoriale în domenii precum design, muzică, arte vizuale, literatură digitală și modă, creșterea vizibilității naționale și internaționale, precum și extinderea rețelelor de colaborare și acces la piețe noi.

Modificările operate la unele acte normative privind activitatea economică independentă a persoanelor fizice (Legea nr. 228/2025 [link](#)) aliniază cadrul legislativ național la *Concluziile Consiliului privind redresarea, reziliența și durabilitatea sectoarelor culturale și creative (2021/C 209/03)* [link](#). Amendamentele instituie un cadru modern pentru freelanceri din industriile culturale și creative, oferind claritate juridică și fiscală prin recunoașterea cheltuielilor deductibile. Legea stimulează mobilitatea profesională, flexibilitatea și inovația, facilitând investițiile și integrarea tinerilor în sectorul creativ.

În vederea atragerii investițiilor străine în domeniul producției de film și alte opere audiovizuale a fost modificată Legea nr. 154/2018 [link](#) și instituit Programul de investiții în domeniul producției de film și alte opere audiovizuale. Totodată, a fost aprobat Regulamentul privind Programul de investiții în domeniul producției de film și alte opere [link](#). Reglementările operate au creat condiții de finanțare anuală a până la 10 proiecte cinematografice.

La 02.09.2025 a fost semnat Acordul de aderare la Programul Uniunii Europene „Europa Creativă” în corespundere cu *Regulamentul (UE) 2021/818 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de instituire a programului „Europa creativă” (2021-2027) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1295/2013* [link](#). Acordul deschide noi orizonturi pentru artiștii și organizațiile culturale din țară, care vor putea accesa finanțări și colaborări la nivel european începând cu 01.01.2026. În context, prin modificarea Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 (Legea nr. 221/2025 [link](#)) a fost transpusă parțial *Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor*

dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) (versiune codificată) [link](#), astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva 2018/1808/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 noiembrie 2018.

În scopul consolidării imaginii țării pe scena internațională, a fost aprobată Concepția Diplomatiei Culturale a Republicii Moldova (Ordinul comun al MC și MAE nr. 339/2025). Concepția Diplomatiei Culturale se aliniază la prevederile *Raportului OMC „Statutul artiștilor și profesioniștilor culturali și creativi”, 2023* [link](#)., iar implementarea acesteia se va baza pe cooperarea instituțiilor culturale, misiunilor diplomatice, mediului academic și diasporei pentru promovarea imaginii Republicii Moldova, valorificarea patrimoniului, mobilitatea artiștilor și dezvoltarea parteneriatelor internaționale.

Educație artistică

În conformitate cu prevederile *Comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. O nouă agendă europeană pentru cultură COM/2018/267* [link](#), au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- Aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calcul, repartizare, utilizare și evidență a transferurilor cu destinație specială pentru sprijinirea tinerilor absolvenți din domeniul culturii (Hotărârea Guvernului nr.392/2024) [link](#)

- *Conferința învățământului artistic, organizată de Ministerul Culturii în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării* [link](#)

- Forumul Național dedicat Școlilor de Muzică, Arte și Arte Plastice [link](#)

- Modificarea Codului Educației nr. 152/2014 pentru a integra învățământul artistic în sistemul general de educație.

În corespundere cu direcția prioritară „Cultura pentru oameni: creșterea participării culturale și a rolului culturii în societate” *Rezoluția Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 (2022/C 466/01)* [link](#), în 2022, în scopul dezvoltării importanței lecturii, dragostei față de carte și promovării culturii scrise, a fost instituită Ziua Națională a Lecturii, în data de 14 februarie în contextul marcării la nivel mondial a Zilei Internaționale a Cititului Împreună, desfășurată anual în primele zile ale lunii februarie. În acest sens, sunt derulate o serie de acțiuni culturale majore la nivel național:

- Proiectul Național de Promovare a Lecturii: Cartea Deschisă;

- Campania Națională de promovare a lecturii „Să citim împreună!”;

- Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret; Salonul Internațional de Carte Bookfest Chișinău;

- Programul Național Lectura Central; Zilele Literaturii Române la Chișinău.

În contextul combaterii dezinformării, discursurilor de incitare la ură și a știrilor false și îmbunătățirii alfabetizării mediatice a fost aprobat Planului interministerial de integrare a acțiunilor de Alfabetizare Informațională și Media (AIM) în planurile de acțiuni ale instituțiilor de stat relevante pentru anii 2024 – 2026 [link](#)

Planul se aliniază la domeniile prioritare ale UE, stipulate în *Rezoluția Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 (2022/C 466/01)* și are ca scop sporirea nivelului de alfabetizare informațională și media a cetățenilor Republicii Moldova, asigurând acces la educație formală și informală pentru toate vârstele, inclusiv pentru minorități lingvistice și etnice, grupuri vulnerabile și persoane cu nevoi speciale. În perioada 2024–2025, Biblioteca Națională a

Republicii Moldova și Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” au desfășurat peste 170 de activități dedicate siguranței online, gândirii critice și combaterii dezinformării, cu peste 2.600 de participanți. Rețeaua EMI s-a extins la 20 de formatori naționali, 125 regionali și 60 de servicii instituționalizate, consolidând rolul bibliotecilor ca platforme educaționale pentru responsabilitate informațională și digitalizare culturală. Totodată, în 2025, numeroase proiecte media au vizat educația informațională, reflectând interesul tot mai mare pentru formarea unei culturi informaționale echilibrate.

Republica Moldova susține rolul culturii, educației și media în combaterea rasismului, așa cum este prevăzut și în *Raportul Parlamentului European privind rolul culturii, educației, media și sportului în combaterea rasismului 2021/2057(INI)* [link](#)). Art. 11 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale nr. 117/2018 [link](#) prevede interzicerea programelor audiovizuale „suscetibile de a propaga, incita, promova sau justifica ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță sau pe discriminarea pe criterii de sex, de rasă, de naționalitate, de religie, de dizabilitate sau de orientare sexuală”.

Totodată, sunt dezvoltate și promovate diverse inițiative și evenimente cultural-educative, menite să combată rasismul:

- dezvoltarea și aplicarea mecanismului de sprijin pentru proiectele asociațiilor obștești pe dimensiunea „minorităților naționale” (Ordinul ministrului culturii nr. 13/2024);
- implementarea Programului național privind asigurarea respectării drepturilor omului pentru anii 2024-2027 (Hotărârea Guvernului nr. 164/2024);
- implementarea programelor de sprijinire și promovare a formelor de exprimare culturală a minorităților naționale, inclusiv măsuri de creștere a accesului la produse și servicii culturale (Proiectul transfrontalier Ucraina-Moldova: O abordare multisectorială pentru copiii și adolescenții afectați de război, implementat cu sprijinul organizației WeWorld Moldova și al Teatrului Republican de Păpuși "Licurici");
- organizarea evenimentelor culturale la nivel național și regional care facilitează schimbul de experiență și cunoștințe între minoritățile locale și naționale și comunitățile de migranți (Festivalul Național „Zilele Europene ale Culturii Evreiești” în Moldova; diverse evenimente dedicate comemorării genocidului romilor în timpul celui de-al Doilea Război Mondial; comemorarea victimelor Holocaustului).

Modificările operate la *Regulamentul de organizare și funcționare a casei de cultură* (Hotărârea Guvernului nr. 560/2025 [link](#)), au introdus claritate și reguli metodologice aprobate de Ministerul Culturii, pentru o mai bună gestionare și transparență a activităților culturale, facilitarea modernizării managementului și responsabilizarea decizională.

Patrimoniu cultural

Cu referire la *Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. Spre o abordare integrată a patrimoniului cultural european* [link](#), Republica Moldova dispune de un cadru normativ divers, care reglementează protecția și valorificarea acestuia, prevederile legale fiind actualizate continuu pentru a asigura o protecție mai eficientă în fața schimbărilor globale:

- Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor;
- Legea nr.218/2010 privind protejarea patrimoniului arheologic;
- Legea nr.144/2024 pentru aprobarea Registrului arheologic național;
- Legea nr.192/2011 monumentelor de for public;

- Legea nr.148/2018 privind aprobarea Registrului național al monumentelor de for public;
- Legea muzeelor nr. 262/2017;
- Legea nr. 58/2012 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial;
- Legea nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil;
- Strategia de dezvoltare a Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile pentru perioada 2023-2025;

- Legea nr. 161/2017 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război.

Cu toate acestea, resursele financiare, capacitățile administrative și de infrastructura rămân a fi limitate.

Cu referire la patrimoniul cinematografic, este de menționat ratificarea Convenției Consiliului Europei pentru protecția patrimoniului audiovizual și a Protocolului ei (Legea nr. 189/2024) [link](#) prin care va fi încurajată promovarea patrimoniului cultural și audiovizual distinct al Republicii Moldova, pentru a fi recunoscut și apreciat la nivel internațional, intensificarea eforturilor de restaurare și conservare a materialelor audiovizuale, precum și facilitarea accesului la patrimoniul cultural prin diverse platforme digitale.

Totodată, în 2024 a fost creată Arhiva Națională de Film (Hotărârea Guvernului nr. 664/2024 [link](#)) precum și a fost aprobat Nomenclatorul serviciilor prestate de către Centrul Național al Cinematografiei prin Arhiva Națională de Film, dar și Metodologia de calculare a tarifelor pentru lucrările și serviciile aferente prestate.

Cu referire la *Concluziile Consiliului privind gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural 2020/C 186/01* [link](#), anual, la nivel național sunt organizate și desfășurate o serie de evenimente dedicate patrimoniului cultural, menite să asigure sensibilizarea și comunicarea eficientă și pozitivă cu publicul:

- Ziua Internațională a Monumentelor și Siturilor;
- Ziua Națională a Portului Popular;
- Ziua Internațională a Muzeelor și Noaptea Europeană a Muzeelor;
- Zilele Patrimoniului European;
- Târgul Național al Covorului „Covorul Dorului”.

De asemenea, există mai multe programe TV care se concentrează pe patrimoniul cultural, istorie și tradiții, promovând astfel conștientizarea importanței conservării și valorificării patrimoniului național [link](#)

În scopul valorificării culturii memoriei a fost aprobat Planul de acțiuni pentru anii 2025–2028 privind promovarea culturii memoriei victimelor represiunilor politice comise de către regimul totalitar comunist pe teritoriul Republica Moldova în perioada 1917–1989 [link](#). Planul urmărește consolidarea rezilienței sociale, educația pentru drepturile omului și promovarea unei societăți democratice bazate pe dialog intercultural și respect pentru diversitate în corespundere cu Convenția UNESCO 2005 pentru protecția și promovarea diversității expresiilor culturale și a Rezoluției Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 (2022/C 466/01).

În Republica Moldova, problema coerenței politicilor pentru o arhitectură de înaltă calitate și un mediu construit durabil (*conform Concluziilor Consiliului privind cultura, arhitectura de înaltă calitate și mediul construit ca elemente-cheie ale inițiativei Noul Bauhaus european 2021/C 501 I/03* [link](#)) reprezintă încă un domeniu în curs de dezvoltare. În acest context, este de menționat că în cadrul Ministerului Culturii își desfășoară activitatea Consiliul Național al Monumentelor Istorice (CNMI), precum și Consiliul Național al Monumentelor de For Public. Un

pas important în creșterea transparenței activității CNMI și fortificarea mecanismelor de control a fost realizat prin aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare (Hotărârea Guvernului nr. 116/2025 [link](#)), sporind responsabilitatea decizională și îmbunătățirea managementului și guvernancei patrimoniului cultural național.

În vederea reorganizării sistemului instituțional în domeniul circulației bunurilor culturale mobile, în conformitate cu recomandările UNESCO, a fost *creat Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile* [link](#). Totodată, în scopul extinderii accesului la oportunități și activități culturale și facilitarea circulației ilicite a bunurilor culturale mobile (alinarea parțială a *Comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind Planul de Acțiuni al UE împotriva traficului de bunuri culturale* [link](#)) a fost aprobat Regulamentul de circulație a bunurilor culturale mobile, care:

- transpune parțial (transpune art. 1; art. 2; art. 4; art. 9 și Anexa I, Secțiunea A) Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind exportul bunurilor culturale (versiune codificată), CELEX 32009R0116, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L nr. 39 din 10 februarie 2009;

- transpune art. 3 (3) (5); art. 4; art. 5 (a) și (c); art. 6 (1); art. 6 (2) (a) și (b); art. 6 (4) și (5); art. 7 (b); art. 8 (1); art. 9 (1) și (2) din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1081/2012 al Comisiei din 9 noiembrie 2012 pentru Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului privind exportul bunurilor culturale (text codificat), CELEX 32012R1081, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L nr. 324 din 22 noiembrie 2012.

Modificările operate la Legea nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural mobil (Legea nr. 108/2025 [link](#)) au consolidat protecția patrimoniului cultural mobil prin alinierea la standardele UE, fortificarea competențelor Ministerului Culturii și clarificarea procedurilor de evidență, recuperare și prevenire a traficului ilicit de bunuri culturale. Amendamentele la Legea nr. 280/2025 transpun:

- art. 1 și Anexa I secțiunea A din Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind exportul bunurilor culturale (versiune codificată), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 39 din 10 februarie 2009, CELEX: 32009R0116;

- parțial art. 1–6, 8–12, 14, 16 și 17 din Directiva 2014/60/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE), astfel cum a fost rectificată prin Rectificarea la Directiva 2014/60/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind restituirea obiectelor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 159 din 28 mai 2014, CELEX: 32014L0060.

Prevederile netranspuse vor fi aplicabile pentru Republica Moldova după data aderării.

Cu referire la *Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1079 al Comisiei din 24 iunie 2021 de stabilire a unor norme detaliate pentru punerea în aplicare a anumitor prevederi ale Regulamentului (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea și importul bunurilor culturale* [link](#), acesta nu este transpus în legislația națională, transpunerea parțială urmând a fi realizată prin modificarea Hotărârii Guvernului nr. 470/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național

mobil. Prevederile netranspuse ale Regulamentului vor fi aplicabile pentru Republica Moldova după data aderării.

În perioada 01-03.04.2025, la Chișinău, a avut loc Training-ul Regional UNESCO privind combaterea traficului ilicit de bunuri culturale, organizat sub egida UNESCO. Evenimentul a reunit experți și oficiali din România, Ucraina, Polonia, Ungaria, Slovacia și Republica Moldova, reprezentând un pas concret în sprijinul patrimoniului cultural ucrainean și al promovării păcii și dialogului intercultural. Ca urmare, au beneficiat de instruire 42 participanți.

În octombrie 2025, a fost lansată a 2-a ediție Programului de Microcalificare în Managementul Patrimoniului Cultural Mobil (pentru perioada octombrie -decembrie). Programul este organizat de către Serviciul de Evidență și Circulație a Bunurilor Culturale Mobile în parteneriat cu Ministerul Culturii și USM. Acesta urmărește dezvoltarea competențelor necesare în prevenirea traficului ilicit de bunuri culturale și gestionarea patrimoniului cultural mobil. La moment, beneficiază de acest program reprezentanți din muzeele locale, APL I și APL II, Serviciul Vamal al Republicii Moldova, PCCOCS și Inspectoratul General de Poliție.

Turism cultural

Luând în considerare faptul că atât la nivelul UE, cât și la nivel global, este recunoscut într-o măsură din ce în ce mai mare rolul dezvoltării sectorului turistic în redresarea și creșterea economică și în contextul includerii turismului în domeniile naționale strategice prioritare, a fost ratificat Acordul parțial extins al rutelor culturale europene [link](#)

Accederea la Acord va contribui la conservarea unui patrimoniu divers prin itinerare turistice tematice, alternative și proiecte culturale. La data de 20.04.2023, Acordul Parțial Extins a intrat în vigoare pentru Republica Moldova, contribuind astfel la crearea condițiilor de promovare a țării ca destinație turistică.

În 2021, Republica Moldova a aderat la Ruta cultural-turistică a Bisericii din Lemn care cuprinde și România, precum și la Ruta Meșteșugarilor. Ruta Bisericii din Lemn din România și Republica Moldova include 183 de lăcașe de cult din România și 7 biserici de lemn din RM, având drept scop dezvoltarea turismului religios. Ruta Meșteșugarilor este destinată promovării și valorificării a 20 de meșteri populari din 14 localități din diferite regiuni ale RM, care dispun de diverse abilități: sculptură în lemn, sculptură în metal, țesut la război, costumelor naționale ș.a. [link](#)

26.2.1.2 Cadrul Administrativ

Implementarea acquis-ului la capitolul 26 Educație și Cultură pe dimensiunile – Tineret, Sport și Cultură este în primul rând competența directă a Ministerului Educației și Cercetării și a Ministerului Culturii. Autoritățile la nivel central responsabile de sectoare sunt Guvernul Republicii Moldova, care aprobă politicile de stat în domeniu:

Ministerul Educației și Cercetării, elaborează politici sectoriale în domeniile tineret și sport, iar agențiile subordonate, federațiile sportive sunt responsabile de implementarea politicilor.

Personalul: efectiv limită a Ministerului Educației și Cercetării – 123 / angajați – 90.

Ministerul Culturii, elaborează politici sectoriale în domeniul cultură și patrimoniu național, turism și mass-media, instituțiile publice concertistice, teatrale, bibliotecile, muzeele, instituțiile publice din domeniile educației, cercetării și inovării, precum și autoritățile administrației publice locale de nivelul I și II fiind entitățile implementatoare.

Personal efectiv limită – 54 / angajați – 46.

Implementarea politicilor în domeniu se realizează și prin intermediul mai multor agenții de implementare, precum:

- *Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activităților pentru Tineret* coordonează implementarea programelor și serviciilor de stat în domeniul tineretului. Personal: efectiv limită –16 / angajați – 10;

- *Centrul pentru Tehnologii Informaționale în Educație (CTICE)*, care coordonează aspectele legate de formarea competențelor digitale și asigură funcționalitatea sistemelor IT;

- *Federațiile Sportive*;

- *Oficiul Național de Dezvoltare a Culturii (ONDC)* gestionează Fondul național al culturii și selectează proiectele culturale și editoriale care vor fi finanțate din bugetul de stat.

Personal: efectiv limită –22 / angajați – 11;

- *Centrul Național de de Cultură Tradițională (CNCT)* asigură aplicarea politicilor de protejare în teritoriu, în special în comunitățile purtătoare de patrimoniu, susține prin măsuri concrete viabilitatea patrimoniului cultural imaterial și transmiterea lui către tânăra generație, inventariază elementele acestuia, conservând informațiile pe diverse suporturi moderne

Personal: efectiv limită –31 / angajați – 25;

- *Camera Națională a Cărții (CNC)* constituie, dezvoltă,, administrează, cercetează și conservează patrimoniul documentar național;

Personal: efectiv limită –29 / angajați – 27;

- *Centrul Național al Cinematografiei (CNC)* implementează politica de stat în domeniul cinematografiei, protejează, dezvoltă și pune în valoare patrimoniul cinematografiei naționale;

Personal: efectiv limită –16 / angajați – 10;

- *Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile (SECBCM)* responsabil de evidența patrimoniului cultural mobil și de circulația bunurilor culturale mobile;

Personal: efectiv limită –7 / angajați – 5;

- *Institutul Patrimoniului Cultural (IPC)* organizează și desfășoară cercetări în domeniile arheologie, etnologie și studiul artelor;

Personal: efectiv limită –43 / angajați – 43;

- *Agenția de Inspectare a Monumentelor (AIM)* inspectează pe teren monumentele de istorie, artă și arhitectură și zonele lor de protecție, precum și asigură controlul/supravegherea respectării prevederilor legislației în vigoare în domeniul ocrotirii monumentelor;

Personal: efectiv limită –7/ angajați – 5;

- *Agenția Națională Arheologică (ANA)* activează în scopul implementării politicii de stat în domeniul protejării și valorificării patrimoniului arheologic;

Personal: efectiv limită –16 / angajați – 16;

- *Oficiul Național al Turismului (ONT)* coordonează și organizează activitățile orientate spre dezvoltarea și promovarea turismului receptor și intern, conform strategiilor și programelor aprobate de Guvern;

Personal: efectiv limită –25 / angajați – 13.

În procesul de elaborare a politicilor în domeniile ce țin de capitolul de negocieri 26, domeniile tineret, sport și cultură sunt implicate și alte ministere:

- Ministerul Finanțelor, care aprobă Cadrul bugetar pe termen mediu și Legea bugetului de stat;

- Ministerul Muncii și Protecției Sociale, angajabilitatea tinerilor inserția pe piața muncii;

- Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Ministerul Sănătății și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, în comun cu care se realizează o serie de proiecte comune pentru tineri;

Complexitatea reformelor ce vizează aspectele de integrare europeană denotă necesitatea stringentă de a crește capacitățile umane ale acestor instituții, precum și a instituțiilor din subordinea acestora.

26.2.2. Planuri de viitor

26.2.2.1.1. Planuri legislative, tineret

- Cadrul normativ secundar pentru implementarea noii Legi cu privire la activitatea de voluntariat;

- Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030;

- Pilotarea unui program pentru implicarea tinerilor în consultări privind politicile locale, regionale, naționale și europene (Dialogul cu Tinerii).

26.2.2.1.2 Planuri legislative, sport

Pentru alinierea sectorului sport la rigorile și actele UE, în plan legislativ, vor fi aprobate:

- Ordin al ministrului cu privire la organizarea și funcționarea cluburilor sportive;
- Ordin al ministrului cu privire la organizarea și funcționarea federațiilor sportive naționale;
- Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028;

- Hotărârea de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de funcționare a Sistemului Informațional de Management al Datelor din domeniul Sport.

26.2.2.1.3. Planuri legislative, cultură

Pentru alinierea sectorului cultură la acquis UE, la nivel de politici publice, vor fi aprobate :

- Programul de implementare, pentru anii 2026-2030 a Strategiei pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035.

Totodată, urmează a fi aprobate mai multe acte normative în următoarele domenii:

Domeniul arte, industriei creative și educație artistică:

- Adoptarea Legii privind Statutul omului de creație;
- Modificarea Hotărârii de Guvern nr. 846/2015 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 116/2014 cinematografilei;

- Adoptarea Legii privind aderarea la Fondul cultural european „Eurimages”;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Metodologiei de stabilire și plată a subvențiilor din bugetul de stat pentru teatrele, circurile și organizațiile concertistice de drept public;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern privind procedurile de acordare a indemnizațiilor de merit și Regulamentul de funcționare a Comisiei Naționale pentru acordarea indemnizației de merit;

- Emiterea Ordinului cu privire la aprobarea Registrului artiștilor liber – profesioniști;

Domeniul patrimoniu cultural:

- Adoptarea Legii privind protejarea monumentelor istorice;

- Adoptarea Legii privind crearea Fondului național pentru protejarea patrimoniului cultural imobil;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului Informațional de interoperabilitate a bazelor de date în domeniul bunurilor culturale mobile.

În contextul reformei instituționale în domeniul patrimoniului cultural, urmează a fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Institutului Patrimoniului Cultural;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor.

Turism cultural

- Aprobarea Ghidului de dezvoltare a rutelor culturale la nivel european.

Aprobarea Ghidului va asigura un cadru clar și practic pentru crearea și dezvoltarea rutelor culturale, cu un accent special pe alinierea la standardele europene. Acest obiectiv este esențial pentru a facilita cooperarea transfrontalieră, promovarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării turistice durabile.

26.2.2.2.1. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative, tineret

Acțiunile de implementare a politicilor în domeniul tineretului se vor axa pe:

- Pilotarea modelului Eu Youth Dialogue în Republica Moldova prin: elaborarea și implementarea unui Program de pilotare, operaționalizarea unui Grup Național pe Tineret și realizarea unor sesiuni de informare pentru consolidarea capacităților, precum și realizarea unor Forumuri anuale de dialog pentru tineret;

- Crearea Centrului de Resurse și Cercetare în domeniul tineret pe lângă Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret, care de asemenea va fi axat pe consolidarea capacităților tinerilor;

- Elaborarea și aprobarea cadrului de referință a competențelor dobândite în cadrul programelor de voluntariat

- Consolidarea capacităților instituționale ale Centrelor de Tineret din țară.

- Implementarea Programului Guvernamental „Programul de dezvoltare a Centrelor de tineret 2030”;

- Elaborarea Programului de suport pentru structurile de autoguvernare studențești

- Implementarea Programului de suport pentru consolidarea Consiliilor elevilor.

26.2.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative, sport

În domeniul Sportului activitățile de implementare se vor axa pe:

- Promovarea sportului pentru toți și a modului sănătos de viață prin organizarea unei serii de evenimente internaționale și naționale precum: ”Săptămâna Europeană a Sportului”, „Săptămâna mișcării în Republica Moldova” ; Forumul Sportiv al Republicii Moldova;

- Actualizarea cadrului normativ secundar în domeniul sportului pentru alinierea la prioritățile Agendei Europene în domeniul sportului prin aprobarea Contractului și Acordurilor de colaborare cu Federațiile sportive; aprobarea Foi de parcurs cu privire la integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă în domeniul sportului de masă;

- Fortificarea activității Comisiei consultative pe lângă Ministerul Educației și Cercetării cu privire la politicile și programele guvernamentale de sport de masă/mod sănătos de viață/manipulări în sport; .

- Operaționalizarea Platformei Naționale pentru Integritate în Sport
- Dezvoltarea și implementarea programului de profesionalizare și creștere a competențelor antrenorilor.

26.2.2.2.3. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative, cultură

În vederea realizării Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035 și a Programului „Europa Creativă” va fi asigurată:

- Implementarea programelor de traduceri, editare a cărții și revistelor culturale în vederea susținerii industriei cărții și lecturii publice;
- Implementarea programelor de dezvoltare culturală locale;
- Implementarea programului de sprijin pentru organizațiile necomerciale în promovarea și realizarea proiectelor culturale, inclusiv pentru reprezentanții diasporei;
- Susținerea sectorului independent prin sisteme de bună guvernare, cadru normativ și de politici comune;
- Crearea și operaționalizarea Biroului Europa Creativă;
- Integrarea centrelor de excelență și inovații din sectorul industriilor creative la rețeaua europeană European Creative Hubs Network pentru programe de mobilitate și dezvoltare creativă;
- Crearea unui mecanism de subvenționare pentru teatre, circuri și organizații de concerte de drept public;
- Instituirea și operaționalizarea unei platforme integrate de gestionare a fondurilor publice pentru cultură;

De asemenea, va fi asigurată:

- Dezvoltarea și promovarea cooperării culturale cu țările partenere prin activități de diplomație culturale;
- Susținerea activităților creative ale artiștilor independenți;
- Organizarea și desfășurarea concursului proiectelor pentru accesarea programelor de rezidență și mobilitate artistică și culturală prin intermediul Fondului național al culturii;
- Organizarea concursului proiectelor pentru accesarea programelor de rezidență și mobilitate artistică și culturală prin intermediul Fondului național al culturii;
- Modernizarea programelor de formare profesională continuă pentru artiști și manageri culturali în conformitate cu standardele europene.

În domeniul cinematografic, se preconizează:

- Inventarierea patrimoniului cinematografic;
- Crearea Cinematecii de Film;
- Promovarea patrimoniului cinematografic național;
- Susținerea distribuției cinematografice prin intermediul Platformei „Europa Cinemas”
- Crearea bazei de date a patrimoniului cinematografic;
- Digitalizarea patrimoniului cinematografic național;
- Integrarea patrimoniului cinematografic național în circuitul patrimoniului audiovizual european;
- Integrarea patrimoniului cinematografic național în activități educative;

- Promovarea producțiilor cinematografice prin intermediul Platformei „Europa Cinemas”;
- Aderarea la EFAD (Agenția Europeană a Fondurilor de Film) și promovarea cinematografilei autohtone prin parteneriate;
- Cofinanțarea producțiilor cinematografice naționale prin intermediul Fondul cultural european „Eurimages”.

În domeniul patrimoniului cultural:

- Dezvoltarea sistemului informațional de interoperabilitate a bazelor de date în domeniul bunurilor culturale mobile;
- Dezvoltarea S.I. „Inventarul monumentelor”;
- Elaborarea programelor de formare profesională continuă în domeniul patrimoniului cultural inclusiv pentru specialiștii implicați în reabilitarea monumentelor istorice (arhitecți, ingineri etc.), precum și pentru reprezentanții structurilor de forță implicați în prevenirea și combaterea traficului ilicit de bunuri culturale și specialiștii din domeniul patrimoniului cultural responsabili de gestionarea bunurilor culturale;
- Digitalizarea patrimoniului cultural și valorificarea acestuia prin soluții digitale interactive, precum și utilizarea tehnologiilor digitale în proiectarea și prezentarea expozițiilor muzeale, pentru facilitarea accesului, interpretării și participării publicului;
- Inventarierea monumentelor istorice în scopul monumentelor istorice în scopul identificării celor cu valoare culturală națională excepțională;
- Restaurarea și valorificarea monumentelor istorice, și edificiilor culturale, prin integrarea acestora în circuitele turistice și în procesele de revitalizare participativă a zonelor istorice, cu implicarea activă a comunităților locale, a autorităților publice și a actorilor economici
- Elaborarea și depunerea dosarelor de nominalizare pentru înscrierea bunurilor/elementelor de patrimoniu cultural material și imaterial în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și/sau în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității, precum și promovarea acestora pe plan internațional;
- Organizarea și desfășurarea activităților de promovare și valorificare a patrimoniului cultural, inclusiv sensibilizarea arhitecților, dezvoltatorilor, autorităților publice, comunităților locale și publicului larg privind valoarea și semnificația patrimoniului cultural, inclusiv a bunurilor și elementelor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității;
- Elaborarea unui studiu național de evaluare și management al riscurilor care afectează patrimoniul cultural, inclusiv în contextul schimbărilor globale.

În domeniul turismului cultural, va fi asigurată:

- Organizarea acțiunilor de promovare a rutelor culturale europene, pentru actorii din industria turismului din Republica Moldova;
- Cartografierea națională a rutelor culturale;
- Aderarea Republicii Moldova la rutele culturale europene.

26.3.Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru realizarea acțiunilor legislative pentru domeniul culturii constituie 1744.73 mii lei, dintre care:

- 1455.52 mii lei – costuri acoperite din bugetul de stat;

Costurile estimative pentru implementarea acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative reprezintă 474288.62 mii lei, dintre care:

- 342538.61 mii lei costuri acoperite din bugetul de stat;
- 132750.00 mii lei – costuri neacoperite.

Costurile de la bugetul de stat sunt racordate la planificarea bugetară anuală și la Cadrul bugetar pe termen mediu. Costurile de implementare vor crește pe măsura în care vor fi identificate noi surse de finanțare de la parteneri, precum și calcularea costurilor pentru unele acțiuni cu statut de – resurse nedeterminate.

Capitolul 29: Uniunea Vamală

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are un nivel bun de pregătire în domeniul uniunii vamale, în special în ceea ce privește alinierea legislativă. Statul a înregistrat progrese bune, în special în alinierea sistemului de declarații de tranzit vamal la Sistemul Vamal Informatic Nou al UE (NCTS). Capacitățile instituționale au fost, de asemenea, consolidate, iar Republica Moldova a aderat la Convenția de Tranzit Comun (CTC) începând cu 1 noiembrie 2025. De asemenea, țara a adoptat o Hotărâre de Guvern pentru înființarea unui sistem de trasabilitate a produselor din tutun.

Capitolul 29 – Uniunea Vamală se referă la legislația UE care reglementează funcționarea uniunii vamale și controlul frontierelor externe. *Acquis-ul* include Codul Vamal al Uniunii și legislația aferentă de punere în aplicare, Nomenclatura Combinată, Tariful Vamal Comun, precum și dispozițiile privind clasificarea tarifară, scutirea de taxe vamale, suspendarea taxelor și anumite contingente tarifare. Sunt incluse, de asemenea, prevederi referitoare la aplicarea în vamă a drepturilor de proprietate intelectuală, controlul precursorilor de droguri, regimul bunurilor culturale, precum și prevederi privind cooperarea între administrațiile vamale ale statelor membre ale UE și asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal cu țările terțe.

Republica Moldova trebuie să asigure capacitățile necesare pentru aplicarea acestor norme, inclusiv prin utilizarea sistemelor electronice compatibile cu cele ale UE. Serviciul Vamal trebuie să aplice, de asemenea, reguli conexe privind comerțul exterior, sănătatea și securitatea.

UE a lansat Inițiativa Vamală Electronică pentru a crea un sistem digital unificat de schimb de date. În acest sens, a fost elaborat Planul Strategic Multianual (MASP) pentru coordonarea proiectelor IT din domeniul vamal.

În cadrul Serviciului Vamal, 42 de funcționari contribuie la procesul de integrare europeană. O provocare majoră o reprezintă consolidarea capacității administrative pentru a asigura un sistem vamal eficient și armonizat cu legislația UE.

În activitatea grupului de lucru responsabil de Capitolul 29: Uniunea Vamală, sunt implicate următoarele autorități:

- Serviciul Vamal,
- Ministerul Finanțelor,
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării,
- Banca Națională a Moldovei,
- Ministerul Culturii,
- Serviciul de Evidență și Circulație a Bunurilor Culturale Mobile,
- Agenția Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale,
- Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor,
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

În prezent, legislația națională este parțial armonizată cu *acquis-ul*: din 50 de acte europene relevante, 11 au fost transpuse integral, 7 parțial, iar 32 nu au fost încă transpuse.

Nivelul de aliniere a actelor UE

<u>21993A0527(01)</u>	<u>02015R2446-20220101</u>	<u>02015R2447-20210315</u>	<u>32019R0880</u>	<u>32024R0250</u>	<u>31991R3648</u>	<u>Link</u>
<u>02009D0477-20220625</u>	<u>32025R0512</u>	<u>52023PC0258</u>	<u>32021R1079</u>	<u>32024R0249</u>	<u>Link</u>	<u>Link</u>
<u>02021R0821-20220505</u>	<u>32023D2879</u>	<u>01987R2658-20221013</u>	<u>32009R0116</u>	<u>32018R0574</u>	<u>Link</u>	<u>Link</u>
<u>Link</u>	<u>02005R0111-20221003</u>	<u>32009R1186</u>	<u>02012R1081-20121212</u>	<u>32022R2399</u>	<u>Link</u>	<u>Link</u>
<u>32015R1011</u>	<u>32008D0070(01)</u>	<u>Link</u>	<u>02018R1672-20181112</u>	<u>32018D0576</u>	<u>Link</u>	<u>Link</u>
<u>32015R1013</u>	<u>02013R0952-20200101</u>	<u>32013R0608</u>	<u>32018R0573</u>	<u>32021R0776</u>	<u>Link</u>	<u>Link</u>
<u>21987A0813(01)</u>	<u>02015R2446-20220101</u>	<u>32013R1352</u>	<u>02012R0978-20220101</u>	<u>31997R0515</u>	<u>Link</u>	<u>Link</u>

verde - (transpus total), **galben** (transpus parțial), **alb** (netranspus)

29.1. Prezentarea generală a situației

29.1.1. Cadrul legislativ

Începând cu 1 ianuarie 2024, Republica Moldova a început aplicarea noului Cod Vamal, care este, în mare parte, aliniat la *acquis-ul* Uniunii Europene. Codul introduce procese automatizate pentru perceperea taxelor vamale și a altor taxe, precum și pentru contabilizarea și gestionarea datoriilor. Totodată, administrațiile vamale și fiscale dispun de proceduri pentru raportarea neregulilor și fraudelor către autoritățile competente. Cu toate acestea, infrastructura IT existentă necesită modernizare pentru a corespunde cerințelor sistemului tradițional de resurse proprii al UE. În acest sens a fost aprobat la data de 8 octombrie 2025 Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030. Acest document stabilește alinierea treptată a proceselor operaționale informatice la Codul Vamal al Uniunii, asigurând un mediu digital complet și interoperabil cu sistemele informatice ale UE.

Noua legislație vamală, împreună cu actele sale de punere în aplicare, conține dispoziții privind tranzitul, armonizate cu prevederile Convenției privind Tranzitul Comun la care Republica Moldova aderat din 1 noiembrie 2025.

Din noiembrie 2022, Republica Moldova aplică Programul de recunoaștere reciprocă a operatorilor economici autorizați (AEO) cu Uniunea Europeană. Până în prezent, Serviciul Vamal a eliberat autorizații AEO pentru 158 de operatori economici, dintre care 55 vizează securitatea și siguranța, fiind recunoscute în toate statele membre ale UE. Procedura de solicitare a statutului AEO a fost digitalizată și simplificată printr-o soluție informatică dedicată.

A fost lansat Sistemul de Decizii Vamale – o platformă electronică națională pentru gestionarea cererilor și emiterea autorizațiilor. De asemenea, a fost introdusă validarea automată a declarațiilor vamale și implementat Sistemul digital de traversare programată a frontierei – Border Queuing System (BQS).

A devenit aplicabil serviciului de declarare electronică a trimiterilor poștale începând cu 24 martie 2025, fiind digitalizat și procesul de solicitare a certificatelor de origine preferențială a mărfurilor.

Lansarea oficială a Sistemului Computerizat de Tranzit (NCTS) în Republica Moldova, care a avut loc la data de 1 noiembrie 2025, a marcat astfel începerea aplicării operaționale a mecanismului electronic de tranzit vamal compatibil cu cel al Uniunii Europene. Această realizare reprezintă un pas major în procesul de integrare în regimul de tranzit comun și va facilita schimbul de date vamale în timp real între Republica Moldova și autoritățile vamale ale statelor membre Uniunii Europene.

A fost asigurată aderarea la Convenția privind simplificarea formalităților în comerțul cu mărfuri, la Convenția privind regimul de tranzit comun și nemijlocit la Convenția internațională pentru simplificarea și armonizarea regimurilor vamale și la Protocolul de modificare a Convenției internaționale pentru simplificarea și armonizarea regimurilor vamale.

De asemenea, Serviciul Vamal a întreprins măsuri pentru ca Republica Moldova să devină parte la Convenția regională cu privire la regulile de origine preferențiale Pan-Euro-Mediteraneene, în vederea aplicării mecanismului de cumul diagonal de origine între țările membre ale convenției.

Serviciul Vamal a implementat reforme pentru simplificarea și facilitarea comerțului transfrontalier: prin acordarea facilităților pentru exportatori, inclusiv statutul de Exportator Aprobant, asigurarea protecției drepturilor de proprietate intelectuală, eficientizarea selectivității controalelor, reducerea controalelor fizice la frontieră la import și export.

Ministerul Sănătății de comun cu Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale a întreprins măsuri de armonizare a cadrului legal național pentru a transpune Regulamentul (CE) nr. 111/2005 privind comerțul cu precursori de droguri și Regulamentele (UE) 2015/1011 și 2015/1013 privind norme suplimentare în acest domeniu, prin aprobarea Legii cu privire la circulația substanțelor stupefiante, psihotrope, plantelor care conțin astfel de substanțe, precursorilor, substanțelor psihoactive noi și substituenților de droguri.

În ceea ce privește protejarea patrimoniului cultural, normele privind respectarea drepturilor asupra bunurilor culturale sunt, în mare parte, aliniate la legislația Uniunii Europene.

29.1.2. Cadrul administrativ

La nivel național, autoritățile competente responsabile de coordonarea grupului de lucru aferent capitolului prenotat sunt Ministerul Finanțelor și Serviciul Vamal. În procesul de implementare sunt implicate și alte instituții relevante, precum: Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Banca Națională a Moldovei, Ministerul Culturii (prin Serviciul de Evidență și Circulație a Bunurilor Culturale Mobile), Agenția Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, precum și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

Serviciul Vamal implementează cu succes Programul „Customs” al Uniunii Europene, contribuind la consolidarea capacităților instituționale și la acumularea de cunoștințe esențiale pentru procesul de extindere. În cadrul Programului Operațional Comun România–Republica Moldova 2014-2020, a fost implementat cu succes un proiect al Uniunii Europene dedicat reconstrucției punctelor de trecere a frontierei moldo-române (Giurgiulești, Leușeni, Sculeni), în scopul facilitării comerțului transfrontalier.

În prezent, este în desfășurare modernizarea și reconstrucția infrastructurii vamale prin intermediul Programului „Mecanismul pentru Interconectarea Europei” (Connecting Europe

Facility). Finanțarea este destinată dezvoltării infrastructurii transfrontaliere în punctele: Ungheni (Republica Moldova) – Ungheni (România), Leușeni – Albița și Giurgiulești – Galați.

Începând cu luna noiembrie 2025, Serviciul Vamal a lansat, la nivel național, Noului Sistem Computerizat de Tranzit. Din octombrie 2024, utilizarea acestui sistem a devenit obligatorie pentru toți operatorii economici care aplică regimul de tranzit pe teritoriul Republicii Moldova.

Tot în 2024, Serviciul Vamal a inițiat cu succes implementarea Sistemului de decizii vamale – o platformă electronică inovatoare pentru gestionarea cererilor și emiterea deciziilor vamale. Începând cu 10 decembrie 2024, operatorii economici pot utiliza acest sistem pentru a depune cereri în format digital, beneficiind de un proces transparent, rapid și eficient. În prima etapă, sistemul a fost aplicat pentru emiterea următoarelor tipuri de autorizații: statutul de destinatar agreeat; statutul de expeditor agreeat; utilizarea sigiliilor speciale; statutul de destinatar agreeat în sensul TIR; regimul vamal de admitere temporară; utilizarea garanției globale, inclusiv cu quantum redus sau exonerarea de la aceasta.

Suplimentar, pentru consolidarea capacităților administrative și instituționale ale personalului din instituțiile implicate, au fost inițiate misiuni de experți și activități de preluare a bunelor practici, prin intermediul instrumentului TAIEX al Uniunii Europene, precum și prin Programul „Customs”.

Totodată, în conformitate cu recomandările Comisiei Europene, prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 338-O din 18 septembrie 2024, a fost instituit Grupul de lucru pentru optimizarea și reforma structurii Serviciului Vamal. Acesta are ca obiectiv reorganizarea subdiviziunilor vamale, până la finele anului 2026, în vederea sporirii capacității, performanței și integrității instituției, precum și optimizarea proceselor de vămuire și de trecere a frontierei de stat. În contextul procesului de reorganizare, administrația vamală va optimiza procedurile interne și va asigura delimitarea clară a competențelor între subdiviziunile vamale.

Serviciul Vamal cu privire la capacitatea administrativă și operațională, va asigura consolidarea capacității instituționale prin promovarea unor standarde sporite de integritate și diminuarea riscurilor de corupție. Acest aspect presupune intensificarea proceselor de automatizare și optimizarea procedurilor interne de vămuire, precum și extinderea accesului operatorilor economici la proceduri vamale simplificate și digitalizate. Entitatea vamală va întreprinde acțiuni specifice în domeniile vamale vulnerabile la corupție, precum rotația periodică a efectivului vamal, monitorizarea strictă și evaluarea progreselor în aplicarea măsurilor anticorupție.

29.2. Planuri de viitor

29.2.1. Planuri legislative

Serviciul Vamal urmează să modifice și să completeze Codul Vamal nr. 95/2021, precum și Hotărârea Guvernului nr. 92/2023 privind punerea în aplicare a acestuia, în vederea transpunerii integrale a următoarelor acte legislative ale Uniunii Europene:

- Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind stabilirea Codului vamal al Uniunii;
- Regulamentul delegat (UE) 2015/2446 al Comisiei, privind normele detaliate ale anumitor dispoziții ale Codului vamal;

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2447 al Comisiei, privind normele de aplicare a Codului vamal;
- Regulamentul (CE) nr. 1186/2009 al Consiliului privind scutirile de taxe vamale;
- Regulamentele (UE) 2024/249 și 2024/250 privind cerințele comune pentru schimbul și stocarea de informații;
- Regulamentele (UE) nr. 608/2013 și 1352/2013 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale.

În colaborare cu *Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării*, urmează modificarea Legii nr. 172/2014 privind Nomenclatura combinată a mărfurilor, pentru transpunerea:

- Regulamentului (CEE) nr. 2658/87 privind Nomenclatura tarifară și Tariful Vamal Comun;
- Regulamentului (UE) nr. 978/2012 privind sistemul generalizat de preferințe tarifare;
- Regulamentului (UE) 2021/2278 privind suspendarea taxelor vamale;
- Regulamentului (UE) 2021/2283 privind contingentele tarifare autonome.

Prin aprobarea unei Hotărâri de Guvern privind instituirea ghișeului unic vamal, va fi transpus Regulamentul (UE) 2022/2399 privind mediul aferent ghișeului unic al UE pentru vămi.

Ministerul Culturii, prin modificarea Hotărârii Guvernului nr. 470/2023, va asigura transpunerea următoarelor acte privind bunurile culturale:

- Regulamentul (UE) 2019/880;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1079;
- Regulamentul (CE) nr. 116/2009;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1081/2012.

Banca Națională a Moldovei va modifica Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, precum și modificările de către Guvernul Republicii Moldova a Legii nr. 282/2004 privind regimul metalelor prețioase și pietrelor prețioase, iar Serviciul Vamal va actualiza Hotărârea Guvernului nr. 92/2023 pentru transpunerea:

- Regulamentului (UE) 2018/1672 privind controlul numerarului;
- Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/776 privind formulare și schimbul de informații.

Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale va asigura modificarea Hotărârii de Guvern nr. 1088/2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului.

Pentru domeniul asistenței administrative reciproce cu statele membre UE, Serviciul Vamal prin aprobarea Ordinului care va alinia:

- Regulamentul (CE) nr. 515/97 privind cooperarea administrativă în domeniul vamal și agricol.

În final, Serviciul Vamal va elabora și publica pe pagina web instituțională ghiduri și compendii din domeniul vamal, în scopul informării mediului de afaceri și altor actori interesați.

29.2.2. Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative

În contextul Capitolului 29 "Uniunea Vamală", Republica Moldova se află la un stadiu moderat de pregătire. Respectiv, întru avansarea implementării reformelor pe Capitolul prenotat, urmează a fi consolidate capacitățile instituționale fapt enunțat de către Comisia Europeană în Raportul de extindere a Uniunii Europene pentru Republica Moldova din 2023 și 2024.

- *Serviciul Vamal* își propune automatizarea pe deplin a proceselor de gestionare a riscurilor și de vămuire. În acest sens, *Serviciul Vamal* va continua măsurile necesare pentru consolidarea componentei informatice a administrației vamale prin implementarea graduală a Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 în vederea implementării prevederilor Codului Vamal, cu scopul de a realiza un mediu complet informatizat și interconectarea și interoperabilitatea acestora cu mediul vamal electronic al UE. Suplimentar, până la mijlocul anului 2026, se va depune efort pentru implementarea definitivă a Sistemului de Decizii Vamale (SDV) prin punerea în aplicare a 17 din cele 17 cereri/autorizații. Subsecvent va fi asigurată aprobarea conceptului de Ghîșeu Unic Vamal (Single Window Environment for Customs) și asigurarea interoperabilității între sisteme întru asigurarea implementării principiului de Ghîșeul Unic Vamal. Prin urmare o prioritate pentru *Serviciul Vamal* va constitui sporirea resurselor umane în subdiviziunile de IT.

- De comun cu *Ministerul Culturii*, se va dezvolta sistemul informatic pentru interoperabilitatea bazelor de date ale serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile, ale *Serviciului Vamal* și ale altor autorități interesate pentru a îmbunătăți urmărirea și controlul introducerii și importului bunurilor culturale (similar sistemului european ICG);

- *Administrația vamală* va asigura finalizarea pregătirilor juridice și tehnice pentru aderarea țării la Convenția privind regimul de tranzit comun și pentru punerea în aplicare și funcționalitatea deplină a Noului Sistem Computerizat de Tranzit;

- *Serviciul Vamal* va continua procesul de reorganizare a *Serviciului Vamal* demarat prin Ordinul *Serviciului Vamal* nr. 338-O /2024, cu scopul de a spori capacitatea, performanța și integritatea acestuia, precum și să optimizeze procesele de vămuire și de trecere a frontierei pentru a avansa la un model operațional bazat pe risc;

- *Serviciul Vamal* își propune să continue campaniile de informare/instruire pentru mediul de afaceri și funcționarii vamali cu modificările și completările Codului vamal al Republicii Moldova nr. 95/2021 și Regulamentului de punere în aplicare a acestuia Hotărârea Guvernului 92/2023. În acest sens, *Serviciul Vamal* urmează să publice pe pagina web instituțională Ghidurile/Compendiile Uniunii Europene aferente Capitolului 29: Uniunea Vamală;

- *Serviciul Vamal* își va intensifica eforturile de combatere a fraudei vamale, în special a contrabandei cu produse din tutun, prin organizarea evenimentelor comune cu Oficiul european de luptă antifraudă (OLAF) și stabilirea de noi canale de schimb de informații;

- *Serviciul Vamal* va continua implementarea bunelor practici în domeniul proprietății intelectuale prin asigurarea protecției la frontieră a drepturilor de proprietate intelectuală;

- *Serviciul Vamal* va multiplica beneficiile pentru Operatorii Economici Autorizați, inclusiv în contextul Recunoașterii reciproce a Programelor AEO cu UE , pentru a moderniza infrastructura vamală la punctele de trecere a frontierei de stat;

- *Serviciul Vamal* va continua implementarea programului „CUSTOMS” al UE pentru cooperare în domeniul vamal. În acest sens, fiind preconizată participarea la evenimentele de expertizare, preluarea de bune practici și experiențe prin instrumentele oferite de către Comisia Europeană (de ex. TAIEX, TWINNING).

29.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În partea ce ține de acoperirea financiară a acțiunilor planificate, realizarea acestora va fi acoperită din bugetul de stat, și de suportul partenerilor externi. Costul estimativ este de *1 066.5 mii lei*, dintre care *68.8 mii lei* vor fi acoperite din bugetul de stat, *370.9 mii lei* din asistență externă, iar deficitul de acoperire este de *627.7 mii lei*.

Urmează a fi identificate potențiale surse, care la moment nu au o acoperire bugetară pentru implementarea Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 și reorganizarea subdiviziunilor și, după caz, a structurii Serviciului Vamal conform priorităților de activitate pentru eficientizarea administrării vamale.

La fel, parțial au acoperirea financiară acțiunile de implementare a Conceptul/ interoperabilitatea pentru a institui Ghișeul Unic Vamal; Sistemul informatic pentru interoperabilitatea bazelor de date ale Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile, ale Serviciului Vamal și ale altor autorități interesate pentru a îmbunătăți urmărirea și controlul introducerii și importului bunurilor culturale (similar sistemului european ICG).

Pentru modernizarea infrastructurii vamale, Republica Moldova va beneficia de asistență financiară prin intermediul Programul UE „Mecanismul pentru Interconectarea Europei” (conform condițiilor Programului, 50% sunt oferite sub formă de grant). La moment sunt în derulare proiectele privind dezvoltarea infrastructurii transfrontaliere: Ungheni (MD) - Ungheni (RO), Leușeni (MD) – Albița (RO) și Giurgiulești (MD) – Galați (RO).

Pentru acțiunile ce țin de preluarea bunelor practici și schimb de experiențe, partea financiară va fi acoperită de Programul „CUSTOMS” și instrumentele TAIEX, TWINNING.

Pentru acțiunile de elaborare și aprobare a actelor normative de transpunere și alinierea la standardele UE, partea financiară va fi asigurată de către bugetul instituțional.

CELEX		DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
Cluster 3 – COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE ÎNCLUZIVĂ																	
Capitolul 10 – Societatea informațională și mass-media																	
1	32020H12245	RECOMANDAREA (UE) 2020/2245 A COMISIEI din 18 decembrie 2020 privind piețele relevante de produse și servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări ex ante, în conformitate cu Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice [notificată cu numărul C (2020) 8750] (Text cu relevanță pentru SEE)			GP - Planul de creștere economică	1	Proiect Hotărâre a Consiliului de Administrație ANRC privind piețele relevante de produse și servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări ex ante	Hotărâre adoptată	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații			Noiembrie	2026	117.29	117.29		
2	32024R1309	REGULAMENTUL (UE) 2024/1309 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 29 aprilie 2024 privind măsurile de reducere a costului instalării rețelelor gigabit de comunicații electronice, de modificare a Regulamentului (UE) 2015/2120 și de abrogare a Directivei 2014/61/UE (Regulamentul privind infrastructura gigabit) (Text cu relevanță pentru SEE)			GP - Planul de creștere economică	2	Proiect de Lege privind accesul pe proprietăți și utilizarea infrastructurii	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;	"MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații", ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații	Ianuarie 2026	Martie	2026	207.99	207.99		
3	32024H0539	RECOMANDAREA (UE) 2024/539 A COMISIEI din 6 februarie 2024 privind promovarea în materie de reglementare a conectivității la nivel de gigabit				3	Proiectul Hotărârii Consiliului de Administrație ANRC privind promovarea în materie de reglementare a conectivității la nivel de gigabit	Hotărâre adoptată	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații			Decembrie	2027	117.29	117.29		
4	32020H1307	RECOMANDAREA (UE) 2020/1307 A COMISIEI din 18 septembrie 2020 privind un set comun de instrumente al Uniunii pentru reducerea costului instalării rețelor de foarte mare capacitate și asigurarea accesului în timp util și ușor pentru investiții la spectrul de frecvențe radio 5G, cu scopul de a încuraja conectivitatea în sprijinul redresării economice a Uniunii după criza provocată de pandemia de COVID-19				2	Proiect de lege privind accesul pe proprietăți și utilizarea infrastructurii	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;	"MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ANRCETI – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației", ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații	Ianuarie 2026	Martie	2026				
5	02007D0176	Decizia Comisiei din 11 decembrie 2006 de stabilire a unei liste de standarde și/sau specificații pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, precum și pentru infrastructura și serviciile asociate și de înlocuire a tuturor versiunilor precedente [notificată cu numărul C(2006) 6364] (Text cu relevanță pentru SEE) (2007/176/CE)	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023			4	Ordin MDED cu privire la aprobarea listei de standarde și specificații pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, precum și pentru infrastructura și serviciile asociate	Ordin aprobat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Ianuarie	2026	129.02	129.02		
6	Link	Cartea Albă - Cum să gestionăm necesitățile de infrastructură digitală ale Europei?			GP - Planul de creștere economică	5	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului privind implementarea, în perioada 2028-2030, a Strategiei de Transformare Digitală a Republicii Moldova pe anii 2023-2030	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Octombrie	2027	189.08	189.08		
7	52020XC1208(01)	Comunicarea Comisiei Orientări privind transparența ierarhizării în temeiul Regulamentului (UE) 2019/1150 a Parlamentului European și a Consiliului (2020/C 424/01)				6	Proiect de Hotărâre a Plenumului Consiliului Concurenței cu privire la aprobarea Regulamentului privind punerea în aplicare a Legii nr.53/2025 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online	Hotărâre adoptată	CC – Consiliul Concurenței			Octombrie	2026	189.08	189.08		
8	32022R2065	REGULAMENTUL (UE) 2022/2065 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale) (Text cu relevanță pentru SEE)	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023	RE 2025		7	Proiect de Lege privind serviciile digitale	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații, CA - Consiliul Audiovizualului, MC – Ministerul Culturii	August 2026	Octombrie	2026	207.99	207.99		
9	32024R2835	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2835 al Comisiei din 4 noiembrie 2024 de stabilire a modelelor privind obligațiile de raportare în materie de transparență ale furnizorilor de servicii intermediare și ale furnizorilor de platforme online în temeiul Regulamentului (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului		RE 2025		8	Proiectul Hotărârii Consiliului de Administrație ANRC de stabilire a modelelor privind obligațiile de raportare în materie de transparență ale furnizorilor de servicii intermediare și ale furnizorilor de platforme online, cu excepția IMM	Hotărâre adoptată	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații			Octombrie	2027	117.29			
10	32000L0031	Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societăți informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (directiva privind comerțul electronic)		RE 2023		7	Proiect de Lege privind serviciile digitale	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații	August 2026	Octombrie	2026				
12	32022R1925	REGULAMENTUL (UE) 2022/1925 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 14 septembrie 2022 privind piețe contestabile și echitabile în sectorul digital și de modificare a Directivei (UE) 2019/1937 și (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind piețele digitale) (Text cu relevanță pentru SEE)	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023	RE 2023, RE 2024		9	Proiect de Lege de modificare a Legii concurenței 183/2012	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	August 2027	Octombrie	2027	207.99	207.99		
13	32023R2854	REGULAMENTUL (UE) 2023/2854 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 13 decembrie 2023 privind norme armonizate pentru un acces echitabil la date și o utilizare corectă a acestora și de modificare a Regulamentului (UE) 2017/2394 și a Directivei (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind datele) (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025	PAR	10	Proiect de Lege privind datele și guvernarea datelor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Iulie 2026	Septembrie	2026	207.99	207.99		
14	32022R0868	REGULAMENTUL (UE) 2022/2868 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 30 mai 2022 privind guvernarea datelor la nivel european și de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1724 (Regulamentul privind guvernarea datelor) (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025	PAR	10	Proiect de Lege privind datele și guvernarea datelor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Iulie 2026	Septembrie	2026				
15	32024R1183	REGULAMENTUL (UE) 2024/1183 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 11 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 în ceea ce privește instituirea cadrului european pentru identitatea digitală		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	11	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Iulie 2026	Septembrie	2026	207.99	207.99		
16	52020DC0066	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR O strategie europeană privind datele			GP - Planul de creștere economică	5	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului privind implementarea, în perioada 2028-2030, a Strategiei de Transformare Digitală a Republicii Moldova pe anii 2023-2030	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Octombrie	2027				
17	32018R1807	REGULAMENTUL (UE) 2018/1807 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 14 noiembrie 2018 privind un cadru pentru libera circulație a datelor fără caracter personal în Uniunea Europeană (Text cu relevanță pentru SEE)			PAR	10	Proiect de Lege privind datele și guvernarea datelor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Iulie 2026	Septembrie	2026				

CELEX		DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
Cluster 3 - COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 10 - Societatea Informațională și Sistem-media																	
18	32019XC0250	COMUNICĂRE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL Orientări referitoare la Regulamentul privind un cadru pentru libera circulație a datelor fără caracter personal în Uniunea Europeană		PAR		10	Proiect de Lege privind datele și guvernanta datelor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Iulie 2026		Septembrie	2026			
19	32015D1505	DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2015/1505 A COMISIEI din 8 septembrie 2015 de stabilire a specificațiilor tehnice și a formatelor pentru listele sigure în temeiul articolului 22 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă (Text cu relevanță pentru SEE)	Anexa XXVIII-B a AA din 16.11.2021			12	Proiect de Ordin privind modificarea Ordinului directorului SIS nr. 57/2024 privind aprobarea cerințelor tehnice în domeniul serviciilor de încredere	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Septembrie	2026	117.29	117.29	
20	32015D1506	Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/1506 a Comisiei din 8 septembrie 2015 de stabilire a specificațiilor referitoare la formatele semnăturilor și sigiliilor electronice avansate care trebuie recunoscute de către organismele din sectorul public în temeiul articolului 27 alineatul (5) și al articolului 37 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă (Text cu relevanță pentru SEE)				12	Proiect de Ordin privind modificarea Ordinului directorului SIS nr. 57/2024 privind aprobarea cerințelor tehnice în domeniul serviciilor de încredere	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Septembrie	2026			
21	32016D0650	DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2016/650 A COMISIEI din 25 aprilie 2016 de stabilire a standardelor pentru evaluarea securității dispozitivelor de creare a semnăturilor și a sigiliilor calificate în temeiul articolului 30 alineatul (3) și al articolului 39 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă (Text cu relevanță pentru SEE)				13	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 184/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea prestatorilor de servicii de încredere calificați	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	SIS – Serviciul Informații și Securitate			Septembrie	2026	189.08	189.08	
22	32015R1501	REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2015/1501 AL COMISIEI din 8 septembrie 2015 privind cadrul de interoperabilitate prevăzut la articolul 12 alineatul (8) din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă (Text cu relevanță pentru SEE)	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023			11	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 124/2021 privind identificarea electronică și serviciile de încredere	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Iulie 2026		Septembrie	2026			
23	32015R1502	REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2015/1502 AL COMISIEI din 8 septembrie 2015 de stabilire a unor specificații și proceduri tehnice minime pentru nivelurile de asigurare a încrederei ale mijloacelor de identificare electronică în temeiul articolului 8 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă (Text cu relevanță pentru SEE)	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023			14	Proiect Hotărâre de Guvern privind nivelurile de identificare electronică	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	SIS – Serviciul Informații și Securitate			Septembrie	2026	189.08	189.08	
24	32015D1984	DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2015/1984 A COMISIEI din 3 noiembrie 2015 de stabilire a circumstanțelor, a formatelor și a procedurilor de notificare, în conformitate cu articolul 9 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă (notificată cu numărul C(2015) 7369) (Text cu relevanță pentru SEE)	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023			12	Proiect de Ordin privind modificarea Ordinului directorului SIS nr. 57/2024 privind aprobarea cerințelor tehnice în domeniul serviciilor de încredere	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Septembrie	2026			
25	32025R1929	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1929 al Comisiei din 29 septembrie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește stabilirea legăturii între dată și oră și date și stabilirea exactității surselor orei indicate pentru furnizarea mărcilor temporale electronice calificate		RE 2025		15	Proiect de Ordin al directorului SIS privind stabilirea legăturii între dată și oră și date și stabilirea exactității surselor orei indicate pentru furnizarea mărcilor temporale electronice calificate	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2026	129.02	129.02	
26	32025R1943	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1943 al Comisiei din 29 septembrie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele de referință privind certificatele calificate pentru semnături electronice și certificatele calificate pentru sigiliile electronice		RE 2025		16	Proiect de Ordin al directorului SIS privind standardele de referință privind certificatele calificate pentru semnături electronice și certificatele calificate pentru sigiliile electronice	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2026	129.02	129.02	
27	32025R1944	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1944 al Comisiei din 29 septembrie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele de referință pentru procesele de trimitere și primire a datelor în cadrul serviciilor calificate de distribuție electronice înregistrată și în ceea ce privește interoperabilitatea serviciilor respective		RE 2025		17	Proiect de Ordin al directorului SIS privind standardele de referință privind standardele de referință pentru procesele de trimitere și primire a datelor în cadrul serviciilor calificate de distribuție electronice înregistrată și în ceea ce privește interoperabilitatea serviciilor respective	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2026	129.02	129.02	
28	32025R1945	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1945 al Comisiei din 29 septembrie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește validarea semnăturilor electronice calificate și a sigiliilor electronice calificate și validarea semnăturilor electronice avansate bazate pe certificate calificate și a sigiliilor electronice avansate bazate pe certificate calificate		RE 2025		18	Proiect de Ordin al directorului SIS privind validarea semnăturilor electronice calificate și a sigiliilor electronice calificate și validarea semnăturilor electronice avansate bazate pe certificate calificate și a sigiliilor electronice avansate bazate pe certificate calificate	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2026	129.02	129.02	
29	32025R1946	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1946 al Comisiei din 29 septembrie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește serviciile calificate de păstrare a semnăturilor electronice calificate și a sigiliilor electronice calificate		RE 2025		19	Proiect de Ordin al directorului SIS privind serviciile calificate de păstrare a semnăturilor electronice calificate și a sigiliilor electronice calificate	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2026	129.02	129.02	
30	32025R1572	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1572 al Comisiei din 29 iulie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formatul și procedurile de notificare a intenției și de verificare în ceea ce privește inițierea serviciilor de încredere calificate		RE 2025		20	Proiect de Ordin al directorului SIS privind formatul și procedurile de notificare a intenției și de verificare în ceea ce privește inițierea serviciilor de încredere calificate	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate				Decembrie	2026	129.02	129.02	

CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUT CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
Cluster 3 – COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																
Capitolul 10 – Societatea informațională și mass-media																
31	32025R1569	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1569 al Comisiei din 29 iulie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește atestatele electronice calificate ale atributelor și atestatele electronice ale atributelor emise de un organism din sectorul public responsabil de o sursă autentică sau în numele unui astfel de organism	RE 2025		21	Proiect de Ordin al directorului SIS privind atestatele electronice calificate ale atributelor și atestatele electronice ale atributelor emise de un organism din sectorul public responsabil de o sursă autentică sau în numele unui astfel de organism	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate			Decembrie	2026	129.02	129.02		
32	32025R1566	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1566 al Comisiei din 29 iulie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele de referință pentru verificarea identității și a atributelor persoanei cărora urmează să i se elibereze certificatul calificat sau atestarea electronică calificată a atributelor	RE 2025		22	Proiect de Ordin al directorului SIS privind standardele de referință pentru verificarea identității și a atributelor persoanei cărora urmează să i se elibereze certificatul calificat sau atestarea electronică calificată a atributelor	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate			Decembrie	2026	129.02	129.02		
33	32025R1567	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1567 al Comisiei din 29 iulie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește gestionarea dispozitivelor calificate de creare a semnăturilor electronice la distanță și a dispozitivelor calificate de creare a sigiliilor electronice la distanță ca servicii de încredere calificate	RE 2025		23	Proiect de Ordin al directorului SIS privind gestionarea dispozitivelor calificate de creare a semnăturilor electronice la distanță și a dispozitivelor calificate de creare a sigiliilor electronice la distanță ca servicii de încredere calificate	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate			Decembrie	2026	129.02	129.02		
34	32025R0848	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/848 al Comisiei din 6 mai 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește înregistrarea beneficiarilor portofelelor	RE 2025		24	Proiect de Ordin al directorului SIS privind înregistrarea beneficiarilor portofelelor	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	129.02	129.02		
35	32025R0846	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/846 al Comisiei din 6 mai 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește corelarea transfrontalieră a identității persoanelor fizice	RE 2025		24	Proiect de Ordin al directorului SIS privind înregistrarea beneficiarilor portofelelor	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026				
36	32025R0847	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/847 al Comisiei din 6 mai 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește măsurile de răspuns la încălcările securității portofelelor europene pentru identitatea digitală	RE 2025		25	Proiect de Ordin al directorului SIS privind măsurile de răspuns la încălcările securității portofelelor europene pentru identitatea digitală	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	129.02	129.02		
37	32024R2977	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2977 al Comisiei din 28 noiembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește datele de identificare personală și atestatele electronice ale atributelor emise portofelelor europene pentru identitatea digitală	RE 2025		26	Proiect de Ordin al directorului SIS privind datele de identificare personală și atestatele electronice ale atributelor emise portofelelor europene pentru identitatea digitală	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	129.02	129.02		
38	32024R2982	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2982 al Comisiei din 28 noiembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește protocoalele și interfețele care vor fi suportate de cadrul pentru identitatea digitală europeană	RE 2025		27	Proiect de Ordin al directorului SIS privind protocoalele și interfețele care vor fi suportate de cadrul pentru identitatea digitală europeană	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	129.02	129.02		
39	32024R2979	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2979 al Comisiei din 28 noiembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește integritatea și funcționalitățile de bază ale portofelelor europene pentru identitatea digitală	RE 2025		28	Proiect de Ordin al directorului SIS privind integritatea și funcționalitățile de bază ale portofelelor europene pentru identitatea digitală	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	129.02	129.02		
40	32024R2981	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2981 al Comisiei din 28 noiembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește certificarea portofelelor europene pentru identitatea digitală	RE 2025		29	Proiect de Ordin al directorului SIS privind certificarea portofelelor europene pentru identitatea digitală	Ordin aprobat	SIS – Serviciul Informații și Securitate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	129.02	129.02		
41	32019H0534	RECOMANDAREA (UE) 2019/534 A COMISIEI din 26 martie 2019 Securitatea cibernetică a rețelelor 5G	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	30	Proiect de lege privind securitatea cibernetică a rețelelor 5G	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2027	Decembrie	2027	207.99	207.99		
42	Link	Comunicare din partea Comisiei: Implementarea în siguranță a rețelelor 5G în UE: Punerea în aplicare a setului de instrumente al UE	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	30	Proiect de lege privind securitatea cibernetică a rețelelor 5G	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2027	Decembrie	2027				
43	Link	DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI - Raport privind impacturile Recomandării Comisiei din 26 martie 2019 privind securitatea cibernetică a rețelelor 5G	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	30	Proiect de lege privind securitatea cibernetică a rețelelor 5G	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2027	Decembrie	2027				
44	Link	Comunicare din partea Comisiei: Implementarea setului de instrumente pentru securitatea cibernetică a rețelelor 5G	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	30	Proiect de lege privind securitatea cibernetică a rețelelor 5G	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Noiembrie 2027	Decembrie	2027				
45	32021R0887	REGULAMENTUL (UE) 2021/887 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 20 mai 2021 de înființare a Centrului european de competențe în domeniul industrial, tehnologie și de cercetare în materie de securitate cibernetică și a Rețelei de centre naționale de coordonare			31	Proiect Hotărâre de Guvern privind desemnarea Centrului național de coordonare de competențe în domeniul industrial, tehnologie și de cercetare în materie de securitate cibernetică	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	"MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică", ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică, UTM - Universitatea Tehnică a Moldovei (Cybercore)		Decembrie	2026	189.08	189.08		
46	Link	Comunicarea Comisiei C(2021) 7412: Orientări privind evaluarea capacității Centrelor Naționale de Coordonare de a gestiona fonduri pentru a îndeplini misiunea și obiectivele prevăzute în regulamentul (UE) 2021/887			31	Proiect Hotărâre de Guvern privind desemnarea Centrului național de coordonare de competențe în domeniul industrial, tehnologie și de cercetare în materie de securitate cibernetică	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	"MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică", ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică, UTM - Universitatea Tehnică a Moldovei (Cybercore)		Decembrie	2026				
47	Link	COMUNICARE COM(2023) 207 A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL Eliminarea deficitului de talente în materie de securitate cibernetică pentru a stimula competitivitatea, creșterea și reziliența UE („Academia de competențe în materie de securitate cibernetică”)			32	Elaborarea Actului de participare în cadrul inițiativei Academiei de competențe în materie de securitate cibernetică UE	Act de participare semnat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	"ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, UTM - Universitatea Tehnică a Moldovei (Cybercore)		Mai	2026	117.29	117.29		
48	32022L2555	DIRECTIVA (UE) 2022/2555 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS 2) (Text cu relevanță pentru SEE)	RE 2023, RE 2024	GP - Planul de creștere economică	33	Proiect de Lege pentru modificarea Legii 48/2023 privind securitatea cibernetică	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Septembrie 2026	Noiembrie	2026	207.99	207.99		

CELEX		DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
Cluster 3 – COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 10 – Societatea informațională și mass-media																	
49	32022L2555				GP - Planul de creștere economică	34	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea cadrului normativ privind elaborarea, actualizarea și implementarea prevederilor Planului național de răspuns la incidentele cibernetice și crizele în domeniul securității cibernetice	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Decembrie	2025	189.08	189.08		
50	32022L2555				GP - Planul de creștere economică	35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de stat al incidentelor cibernetice	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Martie	2026	189.08	189.08		
51	32022L2555				GP - Planul de creștere economică	36	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de semnare de către persoanele juridice de drept public a acordurilor de schimb de informații în materie de securitate cibernetică	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Decembrie	2026	189.08	189.08		
52	32022L2555				GP - Planul de creștere economică	37	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modul de realizare de către Agenția pentru Securitate Cibernetică a procesului de divulgare coordonată a vulnerabilităților	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Decembrie	2025	189.08	189.08		
53	32022L2555				GP - Planul de creștere economică	38	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la supravegherea și controlul de stat al modului în care furnizorii de servicii respectă prevederile Legii nr.48/2023 privind securitatea cibernetică	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Martie	2026	189.08	189.08		
54	32022L2555					39	Proiect Hotărâre a Institutului de Standardizare cu privire la aprobarea standardelor naționale în domeniul securității informației și al securității cibernetice în baza standardelor și a specificațiilor tehnice europene și celor internaționale relevante pentru securitatea rețelelor și a sistemelor informatice	Hotărâre adoptată	ISM – Institutul de Standardizare din Moldova	”MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică”, ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Noiembrie	2026	189.08	189.08		
55	52021JC0014	COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL Raport privind punerea în aplicare a Strategiei de securitate cibernetică a UE pentru deceniul digital				40	Proiect Hotărâre a Guvernului privind aprobarea Programului național de securitate cibernetică pentru anii 2026-2030	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CSS – Consiliul Suprem de Securitate, MEn – Ministerul Energiei, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, CTIF – Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe, MM – Ministerul Mediului, MS – Ministerul Sănătății, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MA – Ministerul Apărării, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SIS – Serviciul Informații și Securitate, ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații, STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Aprilie	2026	189.08	189.08		
56	52020JC0018	COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL Strategia de securitate cibernetică a UE pentru deceniul digital				40	Proiect Hotărâre a Guvernului privind aprobarea Programului național de securitate cibernetică pentru anii 2026-2030	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CSS – Consiliul Suprem de Securitate, MEn – Ministerul Energiei, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, CTIF – Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe, MM – Ministerul Mediului, MS – Ministerul Sănătății, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MA – Ministerul Apărării, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, SIS – Serviciul Informații și Securitate, ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații, STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Aprilie	2026				
57	32024R2847	REGULAMENTUL (UE) 2024/2847 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 23 octombrie 2024 privind cerințele orizontale în materie de securitate cibernetică pentru produsele cu elemente digitale și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 168/2013 și (UE) 2019/1020, precum și a Directivei (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind reziliența cibernetică) (Text cu relevanță pentru SEE)				41	Proiect de Lege privind cerințele orizontale în materie de securitate cibernetică pentru produsele cu elemente digitale	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică	Noiembrie 2027	Decembrie	2027	207.99	207.99		

CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE	
Cluster 3 – COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 10 – Societatea informațională și mass-media																	
58	32019R0881	REGULAMENTUL (UE) 2019/881 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 aprilie 2019 privind ENISA (Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică) și privind certificarea securității cibernetice pentru tehnologia informației și comunicațiilor și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 526/2013 (Regulamentul privind securitatea cibernetică) (Text cu relevanță pentru SEE)			PAR	42	Proiect de Lege cu privire la aprobarea sistemului național de certificare a securității cibernetice	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	207.99	207.99		
59	32024R3143	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/3143 al Comisiei din 18 decembrie 2024 de stabilire a circumstanțelor, a formatelor și a procedurilor pentru notificările efectuate în temeiul articolului 61 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2019/881 al Parlamentului European și al Consiliului privind ENISA (Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică) și privind certificarea securității cibernetice pentru tehnologia informației și comunicațiilor				43	Proiect Hotărâre a Guvernului privind normele de aplicare a Legii cu privire la aprobarea sistemului național de certificare a securității cibernetice	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Noiembrie	2027	189.08	189.08		
60	32024R0482	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/482 al Comisiei din 31 ianuarie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2019/881 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește adoptarea sistemului european de certificare a securității cibernetice bazat pe criteriile comune (EUCC)				43	Proiect Hotărâre a Guvernului privind normele de aplicare a Legii cu privire la aprobarea sistemului național de certificare a securității cibernetice	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Noiembrie	2027				
61	32017H1584	RECOMANDAREA (UE) 2017/584 A COMISIEI din 13 septembrie 2017 privind răspunsul coordonat la incidentele și crizele de securitate cibernetică de mare amploare				44	Proiect Hotărâre a Guvernului privind răspunsul coordonat la incidentele și crizele de securitate cibernetică de mare amploare	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Decembrie	2027	189.08	189.08		
62	32025R0038	Regulamentul (UE) 2025/38 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 decembrie 2024 de stabilire a unor măsuri de consolidare a solidarității și a capacităților la nivelul Uniunii pentru detectarea amenințărilor și a incidentelor de securitate cibernetică, pregătirea legată de acestea și răspunsul la acestea și de modificare a Regulamentului (UE) 2021/694 (Regulamentul privind solidaritatea cibernetică)				45	Proiect Hotărâre a Guvernului privind solidaritatea cibernetică	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică		Noiembrie	2027	189.08	189.08		
63	32023R1781	REGULAMENTUL (UE) 2023/1781 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 13 septembrie 2023 de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european al semiconductoarelor și de modificare a Regulamentului (UE) 2021/694 (Regulamentul privind cipurile) (Text cu relevanță pentru SEE)	RE 2025			46	Proiect de Lege cu privire la investiții	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	207.99	207.99		
64	52022DC0045	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Actul european privind cipurile	RE 2025			46	Proiect de Lege cu privire la investiții	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
65	32024R1689	REGULAMENTUL (UE) 2024/1689 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 13 iunie 2024 de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 300/2008, (UE) nr. 167/2013, (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 și (UE) 2019/2144 și a Directivelor 2014/90/UE, (UE) 2016/797 și (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind inteligența artificială) (Text cu relevanță pentru SEE)	RE 2025			47	Proiect de Lege privind inteligența artificială	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	207.99	207.99		
66	32024R0903	Regulamentul (UE) 2024/903 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 de stabilire a unor măsuri pentru un nivel ridicat de interoperabilitate a sectorului public în întreaga Uniune (Regulamentul privind Europa interoperabilă)			PAR	10	Proiect de Lege privind datele și governanța datelor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Iulie 2026	Septembrie	2026				
67	32024R0903	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1420 al Comisiei din 17 iulie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2024/903 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește instituirea și funcționarea spațiilor de testare în materie de reglementare a interoperabilității			PAR	48	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr.211/2019 privind platforma de interoperabilitate (MConnect)	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	189.08	189.08		
68	32022R1463	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1463 al Comisiei din 5 august 2022 de stabilire a specificațiilor tehnice și operaționale ale sistemului tehnic pentru schimbul transfrontalier automatizat de elemente justificative și aplicarea principiului „doar o singură dată” în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/1724 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)			PAR	49	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	207.99	207.99		
69	32020R1121	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1121 al Comisiei din 29 iulie 2020 referitor la colectarea și partajarea statisticilor privind utilizatorii și a observațiilor din partea utilizatorilor cu privire la serviciile portalului digital unic în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/1724 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)			PAR	49	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
70	32018R1724	Regulamentul (UE) 2018/1724 al Parlamentului European și al Consiliului privind înființarea unui portal digital unic (gateway) pentru a oferi acces la informații, la proceduri și la servicii de asistență și de soluționare a problemelor			PAR	49	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
71	31998L0084	Directiva 98/84/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 1998 privind protecția juridică a serviciilor cu acces condiționat sau intermediat pe aceste servicii				50	Proiect de Lege pentru modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MJ – Ministerul Justiției	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	207.99	207.99		
72	32019R2243	Regulamentul de Punere în Aplicare (UE) 2019/2243 al Comisiei din 17 decembrie 2019 de stabilire a modelului fișei de sinteză a contractului care trebuie utilizat de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului în temeiul Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023	GP - Planul de creștere economică		51	Proiectul Hotărârii Consiliului de Administrație ANRC privind stabilirea modelului fișei de sinteză a contractului care trebuie utilizat de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului	Hotărâre adoptată	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații		Aprilie	2027	117.29	117.29			
73	32019R1150	Regulamentul (UE) 2019/1150 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online (Text cu relevanță pentru SEE)				52	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 53/2025 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CC – Consiliul Concurenței	Mai 2026	Iunie	2026	207.99	207.99		

CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (două pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA ÎNCLUZIVĂ																
Capitolul 16 – Fiscalitate																
1	32020L.0262	Directiva (UE) 2020/262 a Consiliului din 19 decembrie 2019 de stabilire a regimului general al accizelor (reformare)	AA – Art. 54	RE 2023, RE 2024, RE 2025	1	Proiect de Lege privind modificarea Titlului IV din Codul fiscal nr.1163/1997	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	2960	2960		
2	32006L.0112	Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată	AA – Art. 54	RE 2023, RE 2024, RE 2025	2	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind taxa pe valoarea adăugată)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	2800	2800		
3	32011L.0096	Directiva 2011/96/UE a Consiliului din 30 noiembrie 2011 privind regimul fiscal comun care se aplică societăților-mamă și filialelor acestora din diferite state membre		RE 2023, RE 2024, RE 2025	3	Proiectul de lege pentru modificarea Codului fiscal nr. 1163/1997 (privind impozitele directe)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	700	700		
4	32022L.2523	Directiva (UE) 2022/2523 a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind asigurarea unui nivel minim global de impozitare a grupurilor de întreprinderi multinaționale și a grupurilor naționale de mari dimensiuni în Uniune	AA	RE 2023, RE 2024, RE 2025	4	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind asigurarea unui nivel minim global de impozitare a grupurilor de întreprinderi multinaționale și a grupurilor naționale de mari dimensiuni)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Mai 2027	Iulie	2027	700	700		
5	32009L.0133	Directiva 2009/133/CE a Consiliului din 19 octombrie 2009 privind regimul fiscal comun care se aplică fuziunilor, diviziunilor, diviziunilor parțiale, cesionării de active și schimburilor de acțiuni între societățile din state membre diferite și transferului sediului social al unei SE sau SCE între statele membre	AA	RE 2023, RE 2024, RE 2025	5	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind regimul fiscal comun care se aplică fuziunilor, diviziunilor, diviziunilor parțiale, cesionării de active și schimburilor de acțiuni între societăți)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	1400	1400		
6	32017L.1852	Directiva (UE) 2017/1852 a Consiliului din 10 octombrie 2017 privind mecanismele de soluționare a litigiilor fiscale în Uniunea Europeană	AA		3	Proiectul de lege pentru modificarea Codului fiscal nr. 1163/1997 (privind impozitele directe)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	700	700		
	32017L.1852				6	Proiect de ordin privind mecanismele de soluționare a litigiilor fiscale	Ordin aprobat	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat		Decembrie	2026	560	560		
7	32003L.0049	Directiva 2003/49/CE a Consiliului din 3 iunie 2003 privind sistemul comun de impozitare, aplicabil plăților de dobânzi și de redevențe efectuate între societăți asociate din state membre diferite	AA		3	Proiectul de lege pentru modificarea Codului fiscal nr. 1163/1997 (privind impozitele directe)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
8	31995L.0060	Directiva 95/60/CE a Consiliului din 27 noiembrie 1995 privind marcarea fiscală a motorinelor și a kerosenului		RE 2023	7	Proiect de Lege pentru modificarea Titlului IV din Codul fiscal nr.1163/1997 în partea ce vizează produsele energetice	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	Serviciul Vamal, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, MEN – Ministerul Energiei	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	1220	1220		
9	32008L.0009	Directiva 2008/9/CE a Consiliului din 12 februarie 2008 de stabilire a normelor detaliate privind rambursarea taxei pe valoare adăugată, prevăzută în Directiva 2006/112/CE, către persoane impozabile stabilite în alt stat membru decât statul membru de rambursare	AA		8	Proiect de hotărâre de Guvern pentru modificarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoarea adăugată, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 93/2013	Hotărâre de Guvern aprobată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat		Iulie	2027	700	700		
10	02009L.0132	Directiva 2009/132/CE a Consiliului din 19 octombrie 2009 de stabilire a domeniului de aplicare a articolului 143 literele (b) și (c) din Directiva 2006/112/CE în ceea ce privește scutirea de la taxa pe valoarea adăugată a anumitor importuri finale de bunuri	AA		9	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind scutiri la import a anumitor bunuri)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Vamal	Mai 2027	Iulie	2027				
11	32003L.0096	Directiva 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității	AA – Art. 55	RE 2023, RE 2024, RE 2025	7	Proiect de Lege pentru modificarea Titlului IV din Codul fiscal nr.1163/1997 în partea ce vizează produsele energetice	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat, MEN – Ministerul Energiei	Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
12	31992L.0084	Directiva 92/84/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind apropierea actelor de drept care se referă la impozitul pe valoarea adăugată	AA	RE 2023, RE 2024, RE 2025	1	Proiect de Lege privind modificarea Titlului IV din Codul fiscal nr.1163/1997	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
13	31992L.0083	Directiva 92/83/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice	AA	RE 2023, RE 2024, RE 2025	1	Proiect de Lege privind modificarea Titlului IV din Codul fiscal nr.1163/1997	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
14	32011L.0064	Directiva 2011/64/UE a Consiliului din 21 iunie 2011 privind structura și ratele accizelor aplicate tutunului prelucrat	AA	RE 2023, RE 2024, RE 2025	1	Proiect de Lege privind modificarea Titlului IV din Codul fiscal nr.1163/1997	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	MS – Ministerul Sănătății, ANSP – Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
15	32008L.0007	Directiva 2008/7/CE a Consiliului din 12 februarie 2008 privind impozitarea indirectă a majorării de capital			10	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind impozitarea indirectă a majorării de capital)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Mai 2027	Iulie	2027	700	700		
16	31983L.0182	Directiva 83/182 a Consiliului din 28 martie 1983 privind scutirile de taxă în interiorul Comunității pentru anumite mijloace de transport importate temporar dintr-un stat membru în altul			11	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind scutirile de taxă pentru anumite mijloace de transport importate temporar)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	Serviciul Vamal	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	700	700		
17	32006L.0079	Directiva 2006/79/CE a Consiliului din 5 octombrie 2006 privind scutirea de importuri la import pentru loturile mici de bunuri cu caracter necomercial din țări terțe			12	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind scutiri la import anumitor bunuri)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	Serviciul Vamal	Mai 2027	Iulie	2027	560	560		
18	32011L.0016	Directiva 2011/16/UE a Consiliului din 15 februarie 2011 privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal și de abrogare a Directivei 77/799/CEE	AA		13	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Mai 2027	Iulie	2027	700	700		
	32011L.0016				14	Proiect de ordin privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal	Ordin aprobat	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat		Iulie	2027				
19	32016L.1164	Directiva (UE) 2016/1164 a Consiliului din 12 iulie 2016 de stabilire a normelor împotriva practicilor de evitare a obligațiilor fiscale care au incidență directă asupra funcționării pieței interne	AA	RE 2024, RE 2025	15	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind stabilirea normelor împotriva practicilor de evitare a obligațiilor fiscale)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Mai 2027	Iulie	2027	189.09	189.09		
	32016L.1164				3	Proiectul de lege pentru modificarea Codului fiscal nr. 1163/1997 (privind impozitele directe)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
20	31986L.0560	A treisprezecea directivă a Consiliului din 17 noiembrie 1986 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – Sisteme de restituire a taxei pe valoarea adăugată persoanelor impozabile care nu sunt stabilite pe teritoriul Comunității	AA		16	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind impozitele pe cifra de afaceri – Sisteme de restituire a taxei pe valoarea adăugată persoanelor impozabile care nu sunt stabilite pe teritoriul vamal)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Mai 2027	Iulie	2027	700	700		
21	32010L.0024	Directiva 2010/24/UE a Consiliului din 16 martie 2010 privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor legate de impozite, taxe și alte măsuri			17	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor legate de impozite, taxe și alte măsuri)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	1400	1400		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 16 – Fiscalitate																	
22	32009J.0065	Directiva 2009/55/CE a Consiliului din 25 mai 2009 privind scutirile de taxe aplicabile la introducerea definitivă de bunuri personale ale persoanelor fizice provenind dintr-un stat membru (vezi stune codificată)				18	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind scutirile de taxe aplicabile la introducerea definitivă de bunuri personale ale persoanelor fizice provenind dintr-un stat membru)	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	Serviciul Vamal	Mai 2027	Iulie	2027	900	900		
23	32007L.0074	Directiva 2007/74/CE a Consiliului din 20 decembrie 2007 privind scutirea de taxa pe valoare adăugată și de accize pentru bunurile importate de către persoanele care călătoresc din țări terțe	AA			19	Proiect de Lege pentru modificarea Codului vamal 95/2021	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	Serviciul Vamal	Mai 2027	Iulie	2027	700	700		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN DE APROBARE ÎN GUVERN	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT* (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 17 – Politica economică și monetară																	
1	32011L0085	Directiva 2011/85/UE al Consiliului din 8 noiembrie 2011 privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre	AA – Art. 47-48	RE 2023		1	Proiect de lege pentru modificarea Legii finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr. 181/2014	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	MDDE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Octombrie 2026	Decembrie	2026	8178.204	8178.204		
	32011L0085			RE 2023, RE 2024, RE 2025	PAR	2	Proiect de act normativ privind organizarea activității consiliului fiscal	Hotărâre de Parlament adoptată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2027				
2	32024R1263	Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului	AA – Art. 47-48			1	Proiect de lege pentru modificarea Legii finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr. 181/2014	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	MDDE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
3	J2008M/PRO/12	Protocolul 12 (TFEU) privind procedura aplicabilă deficitelor excesive				1	Proiect de lege pentru modificarea Legii finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr. 181/2014	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	MDDE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
4	J2016E130	Articolul 130 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene		RE 2024		3	Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (aspecte privind guvernanța instituțională)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	246.31	117.29		
5	J2012M/TXT	Articolul 3 aliniatul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, articolul 119 aliniatul 2, articolul 123, art. 127 aliniatul (1), articolul 130 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și articolele 7, 14 și 21 aliniatul (1) din Protocolul nr. 4 privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene		RE 2025		4	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind independența Băncii Naționale)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Mai 2026	Iulie	2026	246.31	117.29		
6	31993R3603	Regulamentul (CE) nr. 3603/93 al Consiliului din 13 decembrie 1993 de precizare a definițiilor necesare aplicării interdicțiilor menționate la articolele 104 și 104b alineatul (1) din tratat				4	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind independența Băncii Naționale)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Mai 2026	Iulie	2026				
7	31993R3604	Regulamentul (CE) nr. 3604/93 al Consiliului din 13 decembrie 1993 de stabilire a definițiilor pentru aplicarea interdicției accesului privilegiat prevăzute la articolul 104a din tratat				4	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind independența Băncii Naționale)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Mai 2026	Iulie	2026				
8	J2016E123	Articolul 123 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene		RE 2023		5	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (particularități privind interdicția de finanțare a statului)	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	BNM – Banca Națională a Moldovei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	246.31	117.29		

	CELEX	DENUMIRE ACT I/E	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN SEDINȚĂ DE GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 19 - Politica socială și ocuparea forței de muncă																	
1	32001L0086	Directiva 2001/86/CE a Consiliului din 8 octombrie 2001 de completare a statutului societății europene în ceea ce privește implicarea lucrătorilor	AA, art. 27			1	Proiect de lege cu privire la implicarea salariaților în cadrul unor tipuri de societăți europene	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
2	32003L0072	Directiva 2003/72/CE a Consiliului din 22 iulie 2003 de completare a statutului societății cooperative europene	AA, art. 27			1	Proiect de lege cu privire la implicarea salariaților în cadrul unor tipuri de societăți europene	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
3	32009L0038	Directiva 2009/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 mai 2009 privind instituirea unui comitet european de întreprindere sau a unei proceduri de informare și consultare a lucrătorilor în întreprinderile și grupurile de întreprinderi de dimensiune comunitară (reformare)	AA			1	Proiect de lege cu privire la implicarea salariaților în cadrul unor tipuri de societăți europene	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
4	31994L0033	Directiva 94/33/CE a Consiliului din 22 iunie 1994 privind protecția tinerilor la locul de muncă				2	Proiect Hotărâre a Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 541/2014 cu privire la aprobarea Nomenclatorului lucrărilor cu condiții de muncă grele, vătămătoare și/sau periculoase la care este interzisă aplicarea muncii persoanelor în vârstă de până la 18 ani și a Normelor de solicitare maximă admise pentru persoanele în vârstă de până la 18 ani la ridicarea și transportarea manuală a greutăților	Hotărâre de Guvern aprobată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2025	129.02	129.02		
5	32019L1152	Directiva (UE) 2019/1152 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind transparența și previzibilitatea condițiilor de muncă în Uniunea Europeană	AA- Anexa III			3	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (în ceea ce privește unele forme atipice de muncă - Codul muncii)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MJDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MJ – Ministerul Justiției, ANSP – Agenția Națională pentru Sănătate Publică, ANRM – Agenția Navală	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
6	32024L2831	Directiva (UE) 2024/2831 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind îmbunătățirea condițiilor de muncă în cadrul muncii pe platforme				4	Proiect de lege privind munca pe platforme digitale și modificarea unor acte normative (privind reglementarea activităților persoanelor care prestează munca pe platforme digitale, precum și securitatea și sănătatea în muncă, etc.)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, MJ – Ministerul Justiției	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	307.90	307.90		
7	32022L2041	Directiva 2022/2041 a Parlamentului European și a Consiliului din 19 octombrie 2022 privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană				5	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (salarii minime adecvate)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MF – Ministerul Finanțelor	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	122.09	122.09		
8	32008L0094	Directiva 2008/94/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2008 privind protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului.				6	Proiect de lege privind protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale, ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, SFS – Serviciul Fiscal de Stat, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	208.00	208.00		
9	01996L0071	Directiva 96/71/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 1996 privind detașarea lucrătorilor în cadrul prestării de servicii				7	Proiect de lege privind modificarea unor acte normative (Codul muncii Nr. 154/2003, Codul contravențional Nr. 218/2008, Codul de executare Nr. 443/2004 și Legea Nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii) pentru reglementarea detașării lucrătorilor în cadrul de prestări de servicii	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MJ – Ministerul Justiției, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	208.00	208.00		
						8	Proiect de Hotărâre a Guvernului privind punerea în aplicare a cadrului normativ privind detașarea lucrătorilor în cadrul de prestări de servicii	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale			Decembrie	2026	129.02	129.02		
10	32014L0067	Directiva 2014/67/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind asigurarea respectării aplicării Directivei 96/71/CE privind detașarea lucrătorilor în cadrul prestării de servicii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 privind cooperarea administrativă prin intermediul Sistemului de informare al pieței interne („Regulamentul IMI”)				7	Proiect de lege privind modificarea unor acte normative (Codul muncii Nr. 154/2003, Codul contravențional Nr. 218/2008, Codul de executare Nr. 443/2004 și Legea Nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii) pentru reglementarea detașării lucrătorilor în cadrul de prestări de servicii	Legea aprobată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MJ – Ministerul Justiției, MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	208.00	208.00		
						8	Proiect de Hotărâre a Guvernului privind punerea în aplicare a cadrului normativ privind detașarea lucrătorilor în cadrul de prestări de servicii	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale			Decembrie	2026	122.00	122.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZAR E	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN SEDINȚĂ DE GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 19 - Politică socială și ocuparea forței de muncă																	
11	32014L0112	Directiva 2014/112/UE a Consiliului din 19 decembrie 2014 de punere în aplicare a Acordului european privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru în transportul pe căi navigabile interioare, încheiat de „European Barge Union” (Uniunea Europeană a Navigației Interioare) (EBU), „European Skippers Organisation” (Uniunea Europeană a Marinarilor Fluviale) (ESO) și Federația Europeană a Lucrătorilor din Transporturi (ETF) Text cu relevanță pentru SEE	TCT, anexa 1.5			9	Proiect de Hotărâre a Guvernului privind aprobarea Regulamentului privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru în transportul pe căi navigabile interioare	Hotărâre de Guvern adoptată	MIDR-Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	189.08	189.08		
12	31999L0063	Directiva 1999/63/CE a Consiliului din 21 iunie 1999 privind Acordul de organizare a timpului de lucru al navigatorilor, încheiat între Asociația Proprietarilor de Nave din Comunitatea Europeană (ECSA) și Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Transporturi din Uniunea Europeană (FST)	AA Anexa XXVIII-D TCT, anexa 1.4			10	Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.342/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind regimul de muncă al echipajului navei	Hotărâre de Guvern adoptată	MIDR-Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	189.08	189.08		
13	32005L0047	Directiva 2005/47/CE a Consiliului din 18 iulie 2005 privind acordul dintre Comunitatea Căilor Ferate Europene (CER) și Federația Europeană a Lucrătorilor în Transporturi (ETF) asupra anumitor aspecte legate de condițiile de muncă ale lucrătorilor mobili care prestează servicii de interoperabilitate transfrontaliere în sectorul feroviar	TCT, anexa 1.2			11	Proiect de Hotărâre de Guvern privind reglementarea condițiilor de muncă și a drepturilor lucrătorilor mobili care prestează servicii de transport feroviar transfrontalier	Hotărâre de Guvern adoptată	MIDR-Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Octombrie	2026	117.29	117.29		
14	32022H2337	Recomandarea (UE) 2022/2337 a Comisiei din 28 noiembrie 2022 privind Lista europeană a bolilor profesionale				12	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 1282/2016 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind modul de cercetare și stabilire a diagnosticului de boală (intoxicatie) profesională	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Noiembrie	2026	66.80	66.80		
15	31989L0391	Directiva Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă (89/391/CEE)	AA Anexa III, L 260/162	RE 2023		13	Proiect de lege pentru modificarea Legii securității și sănătății în muncă Nr. 186/2008 (raportare)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MS – Ministerul Sănătății, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Septembrie 2026	Octombrie	2026	122.09	122.09		
16	32004L0037	Directiva 2004/37/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă [a șasea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE a Consiliului]	AA			14	Proiect Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii Guvernului Nr.775/2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind protecția sănătății lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	66.80	66.80		
						15	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 1079/2023 cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	66.80	66.80		
17	32000L0054	Directiva 2000/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 septembrie 2000 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți biologici la locul de muncă [a șaptea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				15	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 1079/2023 cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	66.80	66.80		
18	32006L0025	Directiva 2006/23/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind cerințele minime de securitate și de sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenți fizici (radiații optice artificiale) [A nouăsprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				15	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 1079/2023 cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	66.80	66.80		
						16	Proiect de lege privind modificarea Codului contravențional (sanțiuni)	Lege adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MJ – Ministerul Justiției	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	77.00	77.00		
						17	Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (sănătate ocupațională)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	122.00	122.00		
19	31998L0024	Directiva 98/24/CE a Consiliului din 7 aprilie 1998 privind protecția sănătății și securității lucrătorilor împotriva riscurilor legate de prezenta agenților chimici la locul de muncă [a paisprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]	AA			15	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 1079/2023 cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	66.08	66.80		
20	31993L0103	Directiva 93/103/CE a Consiliului din 23 noiembrie 1993 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă la bordul navelor de pescuit [a treisprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva nr. 89/391/CEE]				18	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă la bordul navelor de pescuit	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ANSP – Agenția Națională pentru Sănătate Publică, ANRM – Agenția Navală, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii, CNAS - Casa Națională de Asigurări Sociale, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2026	189.00	189.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN SEDINȚĂ DE GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 19 - Politică socială și ocuparea forței de muncă																	
21	32017L0159	Directiva (UE) 2017/159 a Consiliului din 19 decembrie 2016 de punere în aplicare a Acordului referitor la punerea în aplicare a Convenției din 2007 a Organizației Internaționale a Muncii privind munca în domeniul pescuitului încheiat la 21 mai 2012 între Confederația Generală a Cooperativelor Agricole din Uniunea Europeană (COGCEA), Federația Europeană a Lucrătorilor din Transporturi (ETF) și Asociația Organizațiilor Naționale ale Întreprinderilor de Pescuit din Uniunea Europeană („Europêche”) (Text cu relevanță pentru SEE.)				19	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea normelor de reglementare privind munca în domeniul pescuitului	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică, ANRM – Agenția Navală, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii, CNAS – Casa Națională de Asigurări Sociale, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2026	189.00	189.00		
22	31992L0029	Directiva 92/29/CEE a Consiliului din 31 martie 1992 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru promovarea unei mai bune asistențe medicale la bordul navelor	AA Anexa III L 260/165	RE 2023		20	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea cerințelor minime de securitate și sănătate pentru promovarea unei mai bune asistențe medicale la bordul navelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ANSP – Agenția Națională pentru Sănătate Publică, ANRM – Agenția Navală		Octombrie	2026	189.00	189.00		
23	32011R0349	REGULAMENTUL (UE) NR. 349/2011 AL COMISIEI din 11 aprilie 2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1338/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticele comunitare referitoare la sănătatea publică, precum și la sănătatea și siguranța la locul de muncă în ceea ce privește accidentele de muncă	-	RE 2023		21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului cu privire la cercetarea accidentelor de muncă Nr. 1361/2005	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale			Decembrie	2025	122.09	122.09		
24	32009J0148	Directiva 2009/148/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă	AA			22	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 244/2013 privind aprobarea Cerințelor minime pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	66.80	66.80		
						15	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 1079/2023 cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	66.80	66.80		
						16	Proiect de lege privind modificarea Codului contravențional (sanțiuni)	Lege adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MJ – Ministerul Justiției	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.00	122.00		
25	32002L0044	Directiva 2002/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscurile generate de agenți fizici (vibrații) [a șaisprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (sănătatea ocupațională)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	122.00	122.00		
26	32010J0032	Directiva 2010/32/UE a Consiliului din 10 mai 2010 de punere în aplicare a Acordului-cadru privind prevenirea rănilor provocate de obiecte ascuțite în sectorul spitalicesc și în cel al asistenței medicale, încheiat între HOSPEEM și EPSU				17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (sănătatea ocupațională)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	122.00	122.00		
						16	Proiect de lege privind modificarea Codului contravențional (sanțiuni)	Lege adoptată	MS – Ministerul Sănătății		Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.00	122.00		
27	32017L0164	Directiva (UE) 2017/164 a Comisiei din 31 ianuarie 2017 de stabilire a unei a patra liste de valori-limită orientative de expunere profesională în temeiul Directivei 98/24/CE a Consiliului și de modificare a Directivelor 91/322/CEE, 2000/39/CE și 2009/161/UE ale Comisiei				17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (sănătatea ocupațională)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	122.00	122.00		
28	32019J1831	Directiva (UE) 2019/1831 a Comisiei din 24 octombrie 2019 de stabilire a unei a cincea liste de valori-limită orientative de expunere profesională în temeiul Directivei 98/24/CE a Consiliului și de modificare a Directivei 2000/39/CE a Comisiei				17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (sănătatea ocupațională)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	122.00	122.00		
29	32003L0010	Directiva 2003/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 februarie 2003 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenți fizici (zgomot) [a șaptesprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (sănătatea ocupațională)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	122.00	122.00		
30	32013L0035	Directiva 2013/35/UE 2013/35/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele minime de sănătate și securitate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenți fizici (câmpuri electromagnetice) [a douăzecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] și de abrogare a Directivei 2004/40/CE				17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (sănătatea ocupațională)	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății			Decembrie	2026	122.00	122.00		
31	32023DC0040	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Consolidarea dialogului social în Uniunea Europeană prin valorificarea întregului său potențial de gestionare a tranzițiilor echitabile		RE 2025		23	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (privind consolidarea dialogului social)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MF – Ministerul Finanțelor, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, MDRE – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.00	122.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT U/E	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN SEDINȚĂ DE GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 19 - Politica socială și ocuparea forței de muncă																	
32	32023101389	RECOMANDAREA A CONSILIULUI din 12 iunie 2023 privind consolidarea dialogului social în Uniunea Europeană (C/2023/1389)				23	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (privind consolidarea dialogului social)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MF – Ministerul Finanțelor, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.00	122.00		
33	319991.0070	Directiva 1999/70/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat între CES, UNICE și CEEP				24	Proiect de lege privind modificarea Codului muncii și Codului contravențional	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
34	319971.0081	Directiva 97/81/CE a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind acordul-cadru cu privire la munca pe fracțiune de normă, încheiat de UCİPE, CEİP și CES				24	Proiect de lege privind modificarea Codului muncii și Codului contravențional	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
35	32021D2528	Decizia (UE) 2023/2528 a Consiliului din 9 octombrie 2023 privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre				25	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului Național de ocupare a forței de muncă pentru anii 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Decembrie	2026	189.00	189.00		
36	32016H0220 (01)	RECOMANDAREA CONSILIULUI din 15 februarie 2016 privind integrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă (2016/C 67/01)				26	Proiect de Ordin privind procedura de lucru cu șomerii de lungă durată	Ordin emis	ANOFM - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă			Mai	2026	67.00	67.00		
37	32020H1104 (01)	RECOMANDAREA CONSILIULUI din 30 octombrie 2020 privind „O punte către locuri de muncă – consolidarea Garanției pentru tineret” și de înlocuire a Recomandării Consiliului din 22 aprilie 2013 privind înființarea unei garanții pentru tineret (2020/C 372/01)				25	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului Național de ocupare a forței de muncă pentru anii 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă		Decembrie	2026	189.00	189.00		
38	32008H0867	RECOMANDAREA COMISIEI din 3 octombrie 2008 privind includerea activă a persoanelor excluse de pe piața muncii		RE 2023, RE 2024, RE 2025		27	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Conceptului de dezvoltare a Sistemului Informațional al ANOFM	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Noiembrie	2026	208.00	208.00		
39	32021H1104	RECOMANDAREA (UE) 2021/1004 A CONSILIULUI din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii		AA - art. 137 și 138		28	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 347/2022 cu privire la aprobarea Programului Național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MF – Ministerul Finanțelor, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MS – Ministerul Sănătății		Decembrie	2026	189.07	189.07		
40	32010L0041	Directiva 2010/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 iulie 2010 privind aplicarea principiului egalității de tratament între bărbați și femeile care desfășoară o activitate independentă și de abrogare a Directivei 86/613/CEE a Consiliului		RE 2025		29	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (aplicarea principiului egalității de tratament între bărbați și femeile care desfășoară o activitate independentă)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	207.99	207.99		
41	319921.0085	DIRECTIVA 92/85/CEE A CONSILIULUI din 19 octombrie 1992 privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și a sănătății la locul de muncă în cazul lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează [a zecea directivă specială în sensul articolului 16 alin(1) din Directiva 89/391/CEE]				30	Proiect de hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului Nr.1408/2016 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă pentru protecția salariaților gravide, care au născut de curând sau care alăptează	Hotărâre de Guvern aprobată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MS – Ministerul Sănătății, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Septembrie	2026	129.00	129.00		
						31	Proiect de lege privind modificarea unor acte normative (în ceea ce privește unele forme de protecție suplimentară a femeilor gravide (Codul muncii)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MS – Ministerul Sănătății, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	207.99	207.99		
42	320231.0970	Directiva (UE) 2023/970 de consolidare a aplicării principiului egalității de remunerație pentru muncă egală sau muncă de valoare egală între bărbați și femei prin transparență salarială și mecanisme de aplicare		RE 2025		32	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (pentru asigurarea egalității de remunerație prin transparență salarială)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MF – Ministerul Finanțelor, MJ – Ministerul Justiției, IRS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, Consiliul pentru egalitate, CNPKP – Central Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.09	122.09		
43	320221.2381	Directiva 2022/2381 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 noiembrie 2022 privind consolidarea echilibrului de gen în rândul administratorilor societăților cotate la bursă și măsuri conexe		RE 2025		33	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea echilibrului de gen în rândul administratorilor societăților cotate la bursă și măsuri conexe)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNPI – Comisia Națională a Pieței Financiare	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	207.99	207.99		
44	319791.0007	Directiva 79/7/CEE a Consiliului din 19 decembrie 1978 privind aplicarea treptată a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în domeniul securității sociale		AA – Anexa III	RE 2025	34	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (aplicarea treptată a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în domeniul securității sociale)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Noiembrie 2025	Decembrie	2025	207.99	207.99		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN SEDINȚĂ DE GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 19 - Politica socială și ocuparea forței de muncă																	
45	32014H0124	Recomandarea 2014/124/UE a Comisiei privind consolidarea principiului egalității de remunerare între bărbați și femei prin transparență				32	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (pentru asigurarea egalității de remunerare prin transparență salarială)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MF – Ministerul Finanțelor, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MJ – Ministerul Justiției, HNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, Consiliul pentru egalitate, CNPDPC – Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	73.54	73.54		
46	320031.0088	Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru	ANEXA III - L 260/161	RE 2025		3	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (în ceea ce privește unele forme atipice de muncă - Codul muncii)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MJ – Ministerul Justiției, ANSP – Agenția Națională pentru Sănătate Publică, ANRM – Agenția Navală	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
47	320021.0014	Directiva 2002/14/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2002 de stabilire a unui cadru general de informare și consultare a lucrătorilor din Comunitatea Europeană	AA			24	Proiect de lege privind modificarea Codului muncii și Codului contravențional	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
48	320011.0023	DIRECTIVA 2001/23/CE A CONSILIULUI din 12 martie 2001 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități.	AA			24	Proiect de lege privind modificarea Codului muncii și Codului contravențional	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
49	319981.0059	Directiva 98/59/CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind apropierea legislațiilor statelor membre cu privire la concedierile colective	AA			24	Proiect de lege privind modificarea Codului muncii și Codului contravențional	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
50	320001.0078	Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă		RE 2025		35	Proiect de Lege privind modificarea Codului muncii (consolidarea principiului nediscriminării în raporturile de muncă)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MJ – Ministerul Justiției, Consiliul pentru egalitate, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
51	320001.0043	Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică		RE 2025		35	Proiect de Lege privind modificarea Codului muncii (consolidarea principiului nediscriminării în raporturile de muncă)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MJ – Ministerul Justiției, Consiliul pentru egalitate, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
52	319901.0262	Directiva Consiliului din 29 mai 1990 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru manipularea manuală a încărcăturilor care prezintă riscuri pentru lucrători și, în special, de producere a unor afecțiuni dorso-lombare [a patra directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] (90/269/CEE)	AA	RE 2023		36	Proiect Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii Guvernului Nr. 584/20165 privind Cerințele minime de securitate și sănătate în muncă pentru manipularea manuală a încărcăturilor care prezintă riscuri pentru lucrători, în special de producere a unor afecțiuni dorso-lombare	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MS – Ministerul Sănătății, ANSP – Agenția Națională pentru Sănătate Publică, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii		Decembrie	2026	122.00	122.00		
53	319921.0057	Directiva 92/57/CEE a Consiliului din 24 iunie 1992 privind cerințele minime de securitate și sănătate care se aplică pe șantierele temporare sau mobile [a opta directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]	AA	RE 2023		37	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 80/2016 privind Cerințele minime de securitate și sănătate pentru șantierele temporare sau mobile	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		Decembrie	2026	122092.00	122092.00		
54	320091.0104	Directiva Parlamentului European și Consiliului 2009/104/CE din 16 septembrie 2009 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru folosirea de către lucrători a echipamentului de muncă la locul de muncă				38	Proiect de Ordin al Ministerului Muncii și Protecției Sociale pentru aprobarea Instrucțiunii de verificare a echipamentelor de muncă, a cărui securitate depinde de condițiile de instalare	Ordin emis	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2026	117.29	117.29		
55	319921.0091	Directiva 92/91/CEE a Consiliului din 3 noiembrie 1992 privind cerințele minime de îmbunătățire a protecției securității și sănătății lucrătorilor din industria extractivă de foraj [a unsprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				39	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului 151/2019 privind aprobarea Cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă în industria extractivă prin lucrări miniere de suprafață sau subterane și în industria extractivă de foraj	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2026	122.00	122.00		
56	319921.0104	Directiva 92/104/CEE a Consiliului din 3 decembrie 1992 privind cerințele minime pentru îmbunătățirea securității și protecției sănătății lucrătorilor din industria extractivă de suprafață și în subteran [a douăsprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				39	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului 151/2019 privind aprobarea Cerințelor minime de securitate și sănătate în muncă în industria extractivă prin lucrări miniere de suprafață sau subterane și în industria extractivă de foraj	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2026	122.00	122.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN SEDINȚĂ DE GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ																	
Capitolul 19 - Politici sociale și ocuparea forței de muncă																	
57	31989L0656	Directiva Consiliului nr. 89/656 din 30 noiembrie 1989 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă [a treia directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				40	Proiect de modificare a Ordinului 40/2001 pentru elaborarea și realizarea măsurilor de protecție a muncii	Ordin modificat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2026	117.29	117.29		
58	31991L0283	Directiva 91/383/CEE a Consiliului din 25 iunie 1991 de completare a măsurilor destinate să promoveze îmbunătățirea securității și sănătății la locul de muncă în cazul lucrătorilor care au un raport de muncă pe durată determinată sau un raport de muncă temporară				41	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 186/2008 securității și sănătății în muncă	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
59	31999L0092	Directiva 1999/92/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 1999 privind cerințele minime pentru îmbunătățirea protecției sănătății și securității lucrătorilor expuși unui potențial risc în medii explozive [a cincisprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]				42	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea a Hotărârii Guvernului Nr. 12/2022 cu privire la aprobarea Cerințelor minime pentru îmbunătățirea protecției sănătății și securității lucrătorilor expuși unui potențial risc în medii explozive	Hotărâre de Guvern adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		Decembrie	2026	122.00	122.00		
60	32019L1158	Directiva (UE) 2019/1158 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor și de abrogare a Directivei 2010/18/UE a Consiliului	RE 2025			43	Proiect de lege pentru modificare a unor acte normative (în ceea ce privește echilibrul dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MJ – Ministerul Justiției	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.00	122.00		
61	32023H01344	Recomandarea Consiliului din 27 noiembrie 2023 privind dezvoltarea condițiilor-cadru ale economiei sociale				44	Proiect de lege de modificare a Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi	Lege adoptată	MDED- Ministerul Dezvoltării economice și Digitalizării	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.00	122.00		
62	52021DC0778	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Construirea unei economii în serviciul cetățenilor: un plan de acțiune pentru economia socială				44	Proiect de lege de modificare a Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi	Lege adoptată	MDED- Ministerul Dezvoltării economice și Digitalizării	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	122.00	122.00		
63	32024H121501	RECOMANDAREA CONSILIULUI din 8 decembrie 2022 privind accesul la servicii de îngrijire pe termen lung de înaltă calitate și accesibile din punct de vedere financiar	RE 2025		GP - Planul de creștere economică	45	Proiecte de Hotărâri de Guvern pentru aprobarea Regulamentelor de organizare și funcționare a 32 servicii sociale și a Standardelor minime de calitate	Hotărâri de Guvern adoptate	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale			Decembrie	2025	208.00	208.00		
			RE 2025		GP - Planul de creștere economică	46	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii și Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat)	Lege adoptată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	CS – Cancelaria de Stat	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	208.00	208.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVA																	
Capitolul 20 – Politica industrială și antreprenorială																	
1	32011L0007	Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale (reformare) Text cu relevanță pentru SEE		RE 2025		1	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 66/2025 privind combaterea întârzierii la executarea obligațiilor de plată în temeiul contractelor încheiate între profesioniști sau între profesioniști și autoritățile publice	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MJ – Ministerul Justiției, AGE – Agenția de Guvernare Electronică, MF – Ministerul Finanțelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.9	207.9		
	32011L0007					2	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea modelului de raportare și monitorizare a plăților întârziate	Hotărâre aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MJ – Ministerul Justiției, MF – Ministerul Finanțelor, AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2026	189.1	189.1		
2	32003H0361	Recomandarea Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (Text cu relevanță pentru SEE) [notificată cu numărul C(2003) 1422]		RE 2023, RE 2024		3	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.9	207.9		
3	32025H1099	Recomandarea (UE) 2025/1099 a Comisiei din 21 mai 2025 privind definiția întreprinderilor mici cu capitalizare medie				3	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.9	207.9		
4	32024R1252	Regulamentul (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 și (UE) 2019/1020 (Text cu relevanță pentru SEE)				4	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 646/2010 cu privire la aprobarea listei substanțelor minerale utile de importanță națională	Hotărâre aprobată	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026	117.3	117.3		
	32024R1252					5	Proiect de Lege privind investițiile	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MM – Ministerul Mediului	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.9	207.9		
	32024R1252					6	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la instituirea unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice	Hotărâre aprobată	MM – Ministerul Mediului	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2026	117.3	117.3		
	32024R1252					7	Proiect Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii Guvernului nr.439/2023 cu privire la organizarea și funcționarea IP Agenția de Investiții	Hotărâre aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	CS – Cancelaria de Stat		Decembrie	2026	117.3	117.3		
	32024R1252					8	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr.162/2023 cu privire la supravegherea pieței și conformitatea produselor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie 2026	Decembrie	2026	129.0	129.0		
5	link	Calea de tranziție pentru turism				9	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea și promovarea Programului național de dezvoltare a turismului „Turism - 2029”	Hotărâre aprobată	MC – Ministerul Culturii	ADR – Agenția de Dezvoltare Regională, AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, APL – Administrația Publică Locală, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MF – Ministerul Finanțelor, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, MM – Ministerul Mediului, ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului, ONDRL – Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală, Oficiul Național al Turismului		Decembrie	2025	110.0	110.0		
6	32013R0346	Regulamentul (UE) nr. 346/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind fondurile europene de antreprenoriat social Text cu relevanță pentru SEE				10	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea fondurilor europene de antreprenoriat social	Hotărâre aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MF – Ministerul Finanțelor, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului		Decembrie	2026	189.1	189.1		
7	32019R0819	Regulamentul delegat (UE) 2019/819 al Comisiei din 1 februarie 2019 de completare a Regulamentului (UE) nr. 346/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește conflictele de interese, măsurarea impactului social și informarea investitorilor în domeniul fondurilor europene de antreprenoriat social (Text cu relevanță pentru SEE.)				11	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea fondurilor europene de antreprenoriat social	Hotărâre aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MF – Ministerul Finanțelor, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului		Decembrie	2026				
8	31986Y1231020	Rezoluția Consiliului din 22 decembrie 1986 privind o mai bună distribuție sezonieră și geografică a turismului				12	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la crearea și funcționarea Organizațiilor de Management al Destinațiilor	Hotărâre aprobată	MC – Ministerul Culturii	APL – Administrația Publică Locală, MF – Ministerul Finanțelor, "AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru"		Decembrie	2026	95.0	95.0		
				RE 2023, RE 2024		13	Proiect de Lege pentru îmbunătățirea cadrului legal privind administrarea și deținatizarea proprietăți publice prin includerea prevederilor privind neadmiterea companiilor sau persoanelor corupte și frauduloase în cadrul proceselor de privatizare/instruire/valorificare a proprietăți publice (Planul de acțiuni pentru deoligarhizare)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Februarie 2026	Martie	2026	208.0	208.0		
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	14	Proiect de Lege cu privire la modificarea a Legii nr. 160/2011 cu privire la reglementarea prin autorizare a activității de întreprindător, ale legi care reglementează acte permise (a doua etapă)	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.0	208.0		
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	15	Proiect de acte normative cu privire la modificarea unor acte normative (set de măsuri elaborate în scopul eliminării reglementărilor în domeniul activității mediului de afaceri identificate în baza cartografierei reglementărilor) (a doua etapă)	Legea adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.0	208.0		
					GP - Planul de creștere economică	16	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de sprijin "A doua șansă pentru IMM-uri"	Hotărâre aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului		Decembrie	2026	189.1	189.1		
					GP – Planul de creștere economică	17	Proiecte de Hotărâri de Guvern privind înființarea Platformelor Industriale Multifuncționale	4 Hotărâri aprobate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Decembrie	2026	756.4	756.4		
9	32024R1028	Regulamentul (UE) 2024/1028 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind colectarea și schimbul de date referitoare la serviciile de închiriere de locuințe pe termen scurt				18	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la colectarea și schimbul de date privind serviciile de închiriere pe termen scurt	Hotărâre aprobată	MC – Ministerul Culturii	BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, "AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru"		Decembrie	2026	189.1	189.1		
						19	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului privind utilizarea durabilă a resurselor minerale	Hotărâre aprobată	MM – Ministerul Mediului		Iunie	2026	190.0	190.0			
						20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului Sistemul informațional de trasabilitate a substanțelor minerale utile extrase	Hotărâre aprobată	MM – Ministerul Mediului		Iunie	2026	190.0	190.0			
10	52020DC0103	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și social european și Comitetul Regiunilor O strategie pentru IMM-uri pentru o Europă sustenabilă și digitală				21	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 653/2023 de aprobare a Programului național de promovare a antreprenoriatului și creșterea competitivității pentru perioada 2023-2027 (Programul PACC 2027) pentru aprobarea Planului de acțiune pentru perioada 2026-2027.	Hotărâre aprobată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului		Decembrie	2025	117.3	117.3		
			AA			22	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de armonizare a documentelor normative naționale în domeniul construcțiilor cu legislația și standardele europene pentru perioada 2026-2030	Hotărâre aprobată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN(doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 25 Știință și cercetare																	
1	32021R0695	Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa, de stabilire a normelor sale de participare și de diseminare și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1290/2013 și (UE) nr. 1291/2013		RE 2025		1	Proiect de Ordin al Ministerului privind adoptarea Regulamentului privind Știința deschisă.	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Decembrie	2025	100		100	
	32021R0695			RE 2025		2	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Foii de parcurs pentru implementarea acțiunilor incluse în cea de-a doua ERA Policy Agenda pentru anii 2025-2027 în domeniile cercetării și inovării la care Republica Moldova s-a aliniat	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Decembrie	2025	100		100	
	32021R0695			RE 2023, RE 2024		3	Proiect de Ordin al Ministerului Educației și Cercetării privind aprobarea Foii de parcurs privind egalitatea de gen în domeniile cercetării și inovării	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026	100		100	
2	32021R0819	Regulamentul (UE) 2021/819 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 privind Institutul European de Inovare și Tehnologie (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		4	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Iunie	2026	100		100	
	32021R0819			RE 2025		5	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Regulamentului-cadru privind activitatea Oficiilor de transfer tehnologic	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Martie	2026	100		100	
3	32009R0723	Regulamentul (CE) nr. 723/2009 al Consiliului din 25 iunie 2009 privind cadrul juridic comunitar aplicabil unui consorțiu pentru o infrastructură europeană de cercetare (ERIC)		RE 2025		4	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
	32009R0723			RE 2023, RE 2024		6	Proiect de Hotărâre de guvern cu privire la aprobarea Conceptului sistemului informațional e-Cercetare	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026	189.1	189.1		
4	32021R2085	Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului din 19 noiembrie 2021 de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 219/2007, (UE) nr. 557/2014, (UE) nr. 558/2014, (UE) nr. 559/2014, (UE) nr. 560/2014, (UE) nr. 561/2014 și (UE) nr. 642/2014		RE 2025		4	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
5	32021D0764	Decizia (UE) 2021/764 a Consiliului din 10 mai 2021 de instituire a programului specific de implementare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de abrogare a Deciziei 2013/743/UE (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		2	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Foii de parcurs pentru implementarea acțiunilor incluse în cea de-a doua ERA Policy Agenda pentru anii 2025-2027 în domeniile cercetării și inovării la care Republica Moldova s-a aliniat	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Decembrie	2025				
6	Link	Pactul pentru cercetare și inovare în Europa: Concluziile Consiliului privind viitoarea guvernanță a Spațiului European de Cercetare, 14126/21 din 19 noiembrie 2021		RE 2023, RE 2024		2	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Foii de parcurs pentru implementarea acțiunilor incluse în cea de-a doua ERA Policy Agenda pentru anii 2025-2027 în domeniile cercetării și inovării la care Republica Moldova s-a aliniat	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Decembrie	2025				
7	52021DC0252	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR privind Abordarea globală a cercetării și a inovării: Strategia Europei privind cooperarea internațională într-o lume în schimbare		RE 2024		1	Proiect Ordin al ministrului privind adoptarea Regulamentului privind Știința deschisă.	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Decembrie	2025				
8	31999Y0716(01)	Rezoluția Consiliului din 20 mai 1999 privind femeile și știința		RE 2023, RE 2024		3	Proiect Ordin al ministrului privind aprobarea Foii de parcurs privind egalitatea de gen în domeniile cercetării și inovării	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
9	32017D0995	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/995 a Comisiei din 9 iunie 2017 de instituire a Consorțiului de arhive europene de date privind științele sociale – consorțiu pentru o infrastructură europeană de cercetare (CESSDA ERIC) [notificată cu numărul C(2017) 3870]		RE 2025		4	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KICs).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN(doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 25 Știință și cercetare																	
10	32003G1125(01)	Hotărârea Consiliului din 10 noiembrie 2003 privind profesia și cariera de cercetători din Spațiul European de Cercetare (ERA)		RE 2025		4	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KIC's).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
11	32014D0392	2014/392/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 24 iunie 2014 privind instituirea Consorțiului pentru o infrastructură central-europeană de cercetare (CERIC-ERIC)		RE 2025		4	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KIC's).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
12	32021D0820	Decizia (UE) 2021/820 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2021 privind Agenda strategică de inovare a Institutului European de Inovare și Tehnologie (ETI) 2021-2027: stimularea talentului și a capacității de inovare a Europei și de abrogare a Deciziei nr. 1312/2013/UE (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		4	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KIC's).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
13	Link	Codul european de conduită pentru integritatea cercetării		RE 2025		7	Proiect de Hotărâre de guvern privind etica în cercetare și integritatea științifică	Hotărâre de guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare		Septembrie	2026	189. 1	189.1		
14	32000Y0719(01)	Rezoluția Consiliului din 15 iunie 2000 privind instituirea unui spațiu european de cercetare și inovare				2	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Foi de parcurs pentru implementarea acțiunilor incluse în cea de-a doua ERA Policy Agenda pentru anii 2025-2027 în domeniile cercetării și inovării la care Republica Moldova s-a aliniat	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Decembrie	2025				
15	32001G1221(01)	Rezoluția Consiliului privind consolidarea strategiei de mobilitate în cadrul Spațiului European de Cercetare (SER)				2	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Foi de parcurs pentru implementarea acțiunilor incluse în cea de-a doua ERA Policy Agenda pentru anii 2025-2027 în domeniile cercetării și inovării la care Republica Moldova s-a aliniat	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Decembrie	2025				
16	32018D0499	Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/499 a Comisiei din 20 martie 2018 de instituire a Consorțiului european pentru infrastructura europeană de cercetare în domeniul biologiei chimice (EU-OPENSREEN ERIC) [notificată cu numărul C(2018) 1482] (Text cu relevanță pentru SEE.)				4	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KIC's).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
17	32015D2097	Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/2097 a Comisiei din 26 octombrie 2015 privind înființarea Sistemului integrat de observare a carbonului Consorțiul european pentru infrastructura de cercetare (ICOS ERIC) (Text cu relevanță pentru SEE)				4	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KIC's).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
18	32012D0136	2012/136/UE: Decizia Comisiei din 29 februarie 2012 de înființare a Infrastructurii comune pentru resurse lingvistice și tehnologie sub forma unui consorțiu pentru o infrastructură europeană de cercetare (CLARIN ERIC) [notificată cu numărul C(2012) 1018]				4	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KIC's).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				
19	32014D0923	2014/923/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 12 decembrie 2014 privind înființarea Institutului comun pentru interferometric cu bază foarte lungă ca și consorțiu pentru o infrastructură europeană de cercetare (JIV-ERIC)				4	Proiect de Ordin al Ministerului privind aprobarea Regulamentului privind participarea entităților din RM în instrumentele Programului Orizont Europa: ERIC; Întreprinderile Comune; Parteneriate Europene, Misiunile UE; Comunitățile de cunoaștere și inovare(KIC's).	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		Iunie	2026				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
1	32021G1210(01)	Rezoluția Consiliului privind structura de guvernanță a Cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a Spațiului european al educației (2021-2030) 2021/C 497/01	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025	189.08	189.08		
				RE 2025		2	Proiect de Lege pentru modificarea Codului Educației al Republicii Moldova nr.152/2014	Lege adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Februarie 2026	Aprilie	2026	200.00	200.00		
2	32021G0226(01)	Rezoluția Consiliului privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației (2021-2030) 2021/C 66/01	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
	32021G0226(01)		AA			3	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026	28932.52	180.00	28725.52	
3	52022DC0700	Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor Privind Progresele Înregistrate în Direcția Realizării Spațiului European al Educației	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Decembrie	2025				
4	32022H0627(01)	Recomandare a Consiliului din 16 iunie 2022 privind învățarea pentru tranziția verde și dezvoltarea durabilă 2022/C 243/01 (Text cu relevanță pentru SEE)	AA			3	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
5	32024H03364	Recomandarea Consiliului din 13 mai 2024 „Europa în mișcare” – oportunități de mobilitate pentru învățare pentru toată lumea	AA			4	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea Programului de internaționalizare a învățământului superior pentru anii 2026-2028	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	76.00	76.00		
	32024H03364		AA			5	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 56/2014 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la mobilitatea academică în învățământul superior	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026	189.00	189.00		
	32024H03364		AA			6	Proiect Hotărâre de Guvern pentru majorarea burselor în cadrul Programului de mobilitate CEEPUS IV	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Marie	2026	189.00	189.00		
6	32008G1216(01)	Hotărârea Consiliului din 21 noiembrie 2008 privind o strategie europeană pentru multilingvism	AA		RoL	7	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului național de învățare a limbii române pentru anii 2026-2029	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ARI – Agenția Relații Interetnice		Decembrie	2025	200.00	200.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚIE CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
7	32007G1212(01)	Hotărârea Consiliului din 15 noiembrie 2007 privind educația și formarea ca un motor cheie al Strategiei de la Lisabona	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
8	32019H0605(02)	Recomandarea Consiliului din 22 mai 2019 privind o abordare globală a predării și învățării limbilor	AA		RoL	7	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului național de învățare a limbii române pentru anii 2026-2029	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2025				
9	52020DC0624	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor Planul de acțiune pentru educația digitală 2021-2027 Resetarea educației și formării pentru era digitală	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
	52020DC0624		AA			8	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului Informațional e-admitere în învățământul general și a Regulamentului privind modul de funcționare și utilizare a sistemului	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	189.00	189.00		
	52020DC0624		AA			9	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului și Regulamentului privind Sistemul Informațional de Management al Datelor în Domeniul Educației Incluzive (SIMDDIEI)	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2025	189.00	189.00		
10	52020XG1201(02)	Concluziile Consiliului privind educația digitală în societățile cunoașterii din Europa 2020/C 415/10	AA			10	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la dezvoltarea Conceptului Sistemului Informațional Platforma națională de resurse deschise în educație	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2025	117.29	117.29		
11	52022XG1209(01)	Concluziile Consiliului privind sprijinirea stării de bine în educația digitală	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
12	42014Y0614(03)	Recomandarea Consiliului cu privire la factorii cheie pentru educația și formarea digitală de succes	AA			10	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la dezvoltarea Conceptului Sistemului Informațional Platforma națională de resurse deschise în educație	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	AGE – Agenția de Guvernare Electronică		Decembrie	2025				
13	32024H01030	Recomandarea Consiliului din 23 noiembrie 2023 privind îmbunătățirea ofertei de competențe digitale în educație și formare	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚIE CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRI I	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
14	32021H1004	Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii	AA	RE 2025		11	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 868/2014 privind finanțarea în bază de cost standard per elev în instituțiile de învățământ primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	189.08	189.08		
15	32018H0604(01)	Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții	AA			3	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
16	32021H1214(01)	Recomandare a Consiliului din 29 noiembrie 2021 privind abordările bazate pe învățarea mixtă pentru un învățământ primar și secundar de înaltă calitate și incluziv 2021/C 504/03	AA			3	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
17	32022H1209(01)	Recomandarea Consiliului din 28 noiembrie 2022 privind căile către succesul școlar și de înlocuire a Recomandării Consiliului din 28 iunie 2011 privind politicile de reducere a părăsirii timpurii a școlii (Text cu relevanță pentru SEE) 2022/C 469/01	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea programului de implementare a Strategiei Educația 2030 pentru 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
18	32023XG01332	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre privind o abordare cuprinzătoare a sănătății mintale a tinerilor în Uniunea Europeană	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea programului de implementare a Strategiei Educația 2030 pentru 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
19	32022XG0421(01)	Concluziile Consiliului privind sporirea mobilității cadrelor didactice și a formatorilor, în special a mobilității europene, în timpul educației și formării lor inițiale și continue 2022/C 167/02	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea programului de implementare a Strategiei Educația 2030 pentru 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MF – Ministerul Finanțelor, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
20	32015XG1215(03)	Concluziile Consiliului privind echitatea și incluziunea în educație și formare în vederea promovării succesului educațional pentru toți 2021/C 221/02	AA			3	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2026				
	32015XG1215(03)			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	12	Proiect de Ordin al ministrului privind aprobarea Metodologiei de implementare a educației incluzive în IPT	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	60.00	60.00		
21	LINK	Concluziile Consiliului privind rolul transformator al educației pentru dezvoltare durabilă și cetățenia globală ca instrument instrumental pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD)	AA			13	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea Conceptului de educație pentru dezvoltare durabilă	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	26.00	26.00		
22	32022XG0421(02)	Concluziile Consiliului privind o strategie europeană de capacitate a instituțiilor de învățământ superior pentru viitorul Europei 2022/C 167/03	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Educația 2030 pentru 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRI	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
23	52023XG0526(03)	Concluziile Consiliului privind măsurile suplimentare necesare pentru ca recunoașterea reciprocă automată în domeniul educației și al formării să devină o realitate 2023/C 185/10		RE 2025		14	Proiect Hotărâre de Guvern pentru actualizarea metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii prin integrarea principiului integrității	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare		Martie	2026	189.01	189.01		
24	32017H1209(01)	Recomandarea Consiliului din 20 noiembrie 2017 privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților (Text cu relevanță pentru SEE.	AA			15	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 681/2025 privind completarea SIMIS cu componenta de urmărire a traseului educațional al absolvenților.	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Octombrie	2026	189.00	189.00		
25	32018H1210(01)	Recomandarea Consiliului din 26 noiembrie 2018 privind promovarea recunoașterii reciproce automate a calificărilor dobândite în cadrul învățământului superior și a celor dobândite ca urmare a absolvirii unui ciclu secundar superior de învățământ și formare, precum și a rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate	AA			16	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de recunoaștere și echivalare a actelor de studii și calificărilor obținute în diferite contexte	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Martie	2026	189.00	189.00		
26	32021D1877	Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/1877 a Comisiei din 22 octombrie 2021 privind cadrul de măsuri de incluziune pentru programele Erasmus+ și Corpul european de solidaritate 2021-2027 (Text cu relevanță pentru SEE)	AA			17	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 504/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la studiile străinilor în instituțiile de învățământ din Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Martie	2026	189.00	189.00		
27	link	Comunicarea Comisiei privind Strategia Europeană pentru universități (internacionalizare)	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Educația 2030 pentru 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
28	31977L0486	Directiva Consiliului din 25 iulie 1977 privind educația copiilor lucrătorilor migranți	AA			18	Proiect de Ordin cu privire la modificarea Regulamentului de organizare și desfășurare a admiterii la programele de formare profesională tehnică	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Iulie	2026	170.00	170.00		
29	32004L0038	Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și sedere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE Text cu relevanță pentru SEE.	AA			17	Proiect Hotărâre Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 504/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la studiile străinilor în instituțiile de învățământ din Republica Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Martie	2026				
30	52023XG01412	Concluzii ale Consiliului privind contribuția educației și a formării la consolidarea valorilor europene comune și a cetățeniei democratice	AA			3	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
31	32018H0607(01)	Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind promovarea valorilor comune, a educației favorabile incluziunii și a dimensiunii europene a predării				3	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
32	32018D0646	Decizia (UE) 2018/646 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 aprilie 2018 privind un cadru comun pentru furnizarea unor servicii mai bune pentru aptitudinii și calificări (Europass) și de abrogare a Deciziei nr. 2241/2004/CE (Text cu relevanță pentru SEE.) EMPL	AA			19	Proiecte de Ordine ale ministrului pentru promovarea aptitudinilor și calificărilor Europass	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026	200.00	200.00		
33	32021G1214(01)	Rezoluție a Consiliului privind un nou plan european pentru învățarea în rândul adulților (2021-2030) 2021/C 504/02	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
34	42008X121302	Rezoluție a Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reunii în cadrul Consiliului din 21 noiembrie 2008 privind o mai bună integrare a orientării de-a lungul vieții în strategiile de învățare de-a lungul vieții	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
35	32020H120201	Recomandarea Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență 2020/C 417/01	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
36	32016H122401	Recomandarea Consiliului din 19 decembrie 2016 privind măsurile de actualizare a competențelor: noi oportunități pentru adulți	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
37	32012H122201	Recomandarea Consiliului din 20 decembrie 2012 privind validarea învățării non-formale și informale	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
38	32006H0962	Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind competențele cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
39	52020DC0274	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor European Skills Agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience	AA			1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚIE CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
40	52025DC0088	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor Planul de acțiune privind competențele de bază		RE 2025		1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
41	32025H03006	Recomandarea Consiliului din 12 mai 2025 privind un sistem european de asigurare a calității și de recunoaștere în învățământul superior		RE 2025		16	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de recunoaștere și echivalare a actelor de studii și calificărilor obținute în diferite contexte	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale		Martie	2026				
	32025H03006			RE 2025		20	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 343/2020 cu privire la aprobarea Metodologiei de finanțare bugetară a instituțiilor publice de învățământ superior	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
42	32025G02939	Rezoluție a Consiliului privind o etichetă de diplomă europeană comună și etapele următoare către o posibilă diplomă europeană comună stimularea competitivității Europiei și a atractivității învățământului superior european		RE 2025		1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
43	52025XG02796	Concluziile Consiliului privind practici incluzive, centrate pe elev, în educația și îngrijirea timpurie și în educația școlară		RE 2025		1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	MC – Ministerul Culturii, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ANACEC – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, CTICE – Centrul Tehnologiei Informaționale și Comunicationale în Educație, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2025				
44	42023Y0526(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reușii în cadrul Consiliului, privind rezultatele celui de al nouălea ciclu al dialogului UE cu tinerii 2023/C 185/04		RE 2024		21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026	189.00	189.90		
45	42023Y0526(02)	Rezoluția Consiliului Uniunii Europene și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reușii în cadrul Consiliului, privind revizuirea Planului de lucru pentru Strategia UE pentru tineret pe perioada 2022-2024 2023/C 185/05		RE 2024		21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
46	42021Y1214(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reușii în cadrul Consiliului, privind rezultatele celui de al optulea ciclu al dialogului UE cu tinerii 2021/C 504/01		RE 2024		21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
47	LINK	Raportul Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind punerea în aplicare a Strategiei UE pentru tineret (2019-2021)	AA			21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
48	42020Y1201(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reușii în cadrul Consiliului privind cadrul pentru instituirea unui program european pentru activitățile pentru tineret 2020/C 415/01	AA			21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚIE CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRI	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
49	42019Y0605(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților statelor membre reuniți în cadrul Consiliului de stabilire a orientărilor privind guvernarea Dialogului UE cu tinerii – Strategia Uniunii Europene pentru tineret pe perioada 2019-2027	AA			21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
50	42018Y1218(01)	Rezoluția Consiliului Uniunii Europene și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind un cadru pentru cooperarea europeană în domeniul tineretului: Strategia Uniunii Europene pentru tineret pe perioada 2019-2027	AA	RE 2024, RE 2023		21	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru perioada 2027-2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2026				
51	42006X0720(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind recunoașterea valorii învățării non-formale și informale în domeniul tineretului european	AA			22	Proiect de Lege cu privire la activitatea de voluntariat	Lege adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie 2025	Decembrie	2025	189.00	189.00		
52	32022H0411(01)	Recomandarea Consiliului din 5 aprilie 2022 privind mobilitatea tinerilor voluntari în Uniunea Europeană (Text cu relevanță pentru SEE) 2022/C 157/01	AA			22	Proiect de Lege cu privire la activitatea de voluntariat	Lege adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
53	32011H0707(01)	Recomandarea Consiliului din 28 iunie 2011 – Tineretul în mișcare – promovarea mobilității tinerilor în scop educațional	AA			22	Proiect de Lege cu privire la activitatea de voluntariat	Lege adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
54	52023XG01362	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind femeile și egalitatea în domeniul sportului	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026	189.00	189.00		
55	52022XG1220(01)	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind infrastructuri sportive durabile și accesibile 2022/C 494/01	AA			24	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de funcționare a Sistemului Informațional de Management al Datelor din domeniul Sport.	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	189.00	189.00		
56	LINK	Concluziile Consiliului privind necesitatea de a preveni și de a contracara utilizarea obiectelor protejnice în zonele de spectatori ale stadioanelor de fotbal și ale altor locuri de sport	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
57	32012H1222(01)	Recomandarea Consiliului din 20 decembrie 2012 privind validarea învățării non-formale și informale	AA			22	Proiect de Lege cu privire la activitatea de voluntariat	Lege adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Noiembrie 2025	Decembrie	2025				
58	LINK	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, intitulate „Sportul și activitatea fizică, o pârgăie promițătoare pentru transformarea comportamentului în favoarea dezvoltării durabile” 2022/C 170/01	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
59	LINK	Concluziile Consiliului privind violența legată de sport – Concluziile Consiliului (7 iunie 2021)	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
60	52021XG0604(01)	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind inovarea în sport 2021/C 212/02	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
61	52020XG1204(01)	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind promovarea cooperării transsectoriale spre folosul sportului și al activității fizice în cadrul societății 2020/C 419/08	AA	RE 2024		23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
62	52020XG0629(01)	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind impactul pandemiei de COVID-19 și redresarea sectorului sportului 2020/C 214 I/01	AA			25	Proiect de Ordin al ministrului cu privire la organizarea și funcționarea cluburilor sportive	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Decembrie	2025	43.00	43.00		
	52020XG0629(01)		AA			26	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea Regulamentului de activitate a federațiilor sportive naționale	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026	189.00	189.00		
63	52020XG0611(01)	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind capacitatea antrenorilor prin sporirea oportunităților de a dobândi aptitudini și competențe 2020/C 196/01	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
64	52019XG1211(01)	Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind combaterea corupției în sport 2019/C 416/03	AA			26	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea Regulamentului de activitate a federațiilor sportive naționale	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRI I	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
65	LINK	Concluziile Consiliului (22 noiembrie 2016) Diplomatie sportivă	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
66	42021Y1213(01)	Rezoluție a Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reușiți în cadrul Consiliului, cu privire la caracteristicile esențiale ale modelului european în domeniul sportului 2021/C 501/01	AA			26	Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea Regulamentului de activitate a federațiilor sportive naționale	Ordin aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
67	42020Y1204(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reușiți în cadrul Consiliului, privind Planul de lucru al Uniunii Europene pentru sport (1 ianuarie 2021-30 iunie 2024) 2020/C 419/01	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
68	42017Y0615(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reușiți în cadrul Consiliului, privind Planul de lucru al Uniunii Europene pentru sport (1 iulie 2017-31 decembrie 2020)	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
69	42014Y0614(03)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reușiți în cadrul Consiliului, din 21 mai 2014 privind Planul de lucru al Uniunii Europene pentru sport (2014-2017)	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
70	42011Y0601(01)	Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reușiți în cadrul Consiliului, privind un plan de lucru european pentru sport pentru perioada 2011-2014	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
71	52025XG02987	Concluzii ale Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reușiți în cadrul Consiliului, privind o abordare integrată a sportului și a activității fizice în contextul educației	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei Sport 2030 pentru perioada 2026-2028	Hotărâre de Guvern adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării			Martie	2026				
72	Link	Convenția UNESCO 2005 pentru protecția și promovarea diversității expresiilor culturale	AA, ANEXA XIV	RE 2023, RE: 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025	289.21			
73	32022G1207(01)	Rezoluția Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 (2022/C 466/01)		RE 2023, RE: 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
	32022G1207(01)			RE 2023, RE: 2025		28	Proiect de Lege privind aderarea la Fondul cultural european „Eurimages”	Lege adoptată	MC – Ministerul Culturii		Ianuarie 2026	Martie	2026	73.54	73.54		
	32022G1207(01)			RE 2023, RE: 2025		29	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Metodologiei de stabilire și plată a subvențiilor din bugetul de stat pentru teatrele, circurile și organizațiile concertistice de drept public	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025	189.09	189.09		
	32022G1207(01)					30	Proiect de Ordin al Ministrului cu privire la aprobarea Registrului artiștilor liberi – profesioniști	Ordin aprobat	MC – Ministerul Culturii			Noiembrie	2026	30,6	30,6		
	32022G1207(01)			RE 2023		31	Proiect de Hotărâre de Guvern privind procedurile de acordare a indemnizațiilor de merit și Regulamentul de funcționare a Comisiei Naționale pentru acordarea indemnizației de merit	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2026	181.60	181.60		
	32022G1207(01)			RE 2023, RE: 2025		32	Proiect de lege privind protejarea monumentelor istorice	Lege adoptată	MC – Ministerul Culturii		Ianuarie 2026	Martie	2026	189.08	189.08		
74	42019Y1206(01)	Rezoluția Consiliului Uniunii Europene și a Reprezentanților Guvernelor Statelor Membre reușiți în cadrul Consiliului privind Dimensiunea Culturală a Dezvoltării Durabile (2019/C 410/01)		RE 2023, RE: 2025		33	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUT H CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRI I	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
75	52020XG0605(01)	Concluziile Consiliului privind gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural 2020/C 186/01		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
76	13097/20	Concluziile Consiliului privind egalitatea de gen în domeniul culturii		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
77	52021XG0602(01)	Concluziile Consiliului privind redresarea, reziliența și durabilitatea sectoarelor culturale și creative (2021/C 209/03)		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
78	52021XG1213(03)	Concluziile Consiliului privind cultura, arhitectura de înaltă calitate și mediul construit ca elemente-cheie ale inițiativei Noul Bauhaus european 2021/C 501 1/03		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
79	52021XG1213(03)			RE 2023, RE 2025		33	Proiect de lege privind crearea Fondului național al patrimoniului cultural	Lege adoptată	MC – Ministerul Culturii		Octombrie 2026	Decembrie	2026	ND			
	52021XG1213(03)			RE 2023, RE 2025		34	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Institutului Patrimoniului Cultural	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Martie	2026	189.09	189.09		
	52021XG1213(03)			RE 2023, RE 2025		35	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025	189.09	189.09		
	52021XG1213(03)					36	Proiect de Ordin privind procedura de furnizare a informațiilor de interes public deținute de către Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor	Ordin aprobat	AIRM - Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor			Decembrie	2025	35,5	35,5		
80	52022XG0413(01)	Concluziile Consiliului privind elaborarea unei strategii europene pentru ecosistemul industriilor culturale și creative 2022/C 160/06		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
81	52014DC0472	Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. Spre o abordare integrată a patrimoniului cultural european		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
82	52016JC0029	Comunicare comună către Parlamentul European și Consiliu. Către o strategie pentru relațiile culturale internaționale		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
83	52018DC0267	Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. O nouă agendă europeană pentru cultură COM/2018/267		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
84	52021IP0430	Rezoluția Parlamentului European din 20 octombrie 2021 referitoare la situația artiștilor și la redresarea culturală în UE (2020/2261(INI))		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
85	2021/2057(INI)	Raportul Parlamentului European privind rolul culturii, educației, media și sportului în combaterea rasismului 2021/2057(INI)		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNA IMPLEMENTĂRII	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 26 Educație și cultură																	
86	32010H0238	Recomandarea Comisiei din 26 aprilie 2010 privind inițiativa de programare în comun a cercetării Patrimoniul cultural și schimbările globale: o nouă provocare pentru Europa (2010/238/UE)		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
87	32006D0515	Decizia Consiliului din 18 mai 2006 privind încheierea Convenției pentru protecția și promovarea diversității expresiilor culturale (2006/515/CE)		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
	32006D0515			RE 2023, RE 2025		37	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 846/2015 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 116/2014 cinematografiei (Regulamentul de finanțare al Fondului cinematografiei)	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Februarie	2026	129.02	129.02		
88	32002G0205(02)	Rezoluția Consiliului din 21 ianuarie 2002 privind rolul culturii în dezvoltarea Uniunii Europene (2002/C 32/02)		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
89	31997Y0205(01)	Rezoluția Consiliului din 20 ianuarie 1997 privind integrarea aspectelor culturale în acțiunile Comunității (97/C 36/04)		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
90	Link	Raportul OMC „Statutul artiștilor și profesioniștilor culturali și creativi”, 2023		RE 2023, RE 2025		27	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pentru anii 2026-2030, a Strategiei naționale pentru cultură și patrimoniu 2025 - 2035	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2025				
	Link			RE 2023		38	Proiect de Lege privind Statutul omului de creație	Lege adoptată	MC – Ministerul Culturii		Ianuarie 2026	Martie	2026	90.60	90.60		
91	Link	Rezoluția Consiliului și a Miniștrilor responsabili de Afaceri Culturale, reușită în cadrul Consiliului, din 18 decembrie 1984, privind utilizarea sportivă a Fondului Social European pentru lucrătorii culturali (85/C2/02)		RE 2023		39	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 392/2024 cu referire la aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calcul, repartizare, utilizare și evidență a transferurilor cu destinație specială pentru susținerea tinerilor specialiști din domeniul culturii	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Ianuarie	2026	18.16	18.16		
92	Link	Rezoluția Consiliului din 21 ianuarie 2002 privind cultura și societatea cunoașterii (2002/C 32/01)		RE 2023		40	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea programelor de susținere a domeniilor arte, educație prin artă, studii și analize, inclusiv a activităților de formare profesională continuă din domeniul culturii (Fondul național al culturii)	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii			Ianuarie	2026	36.24	36.24		
93	Link	Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind Planul de Acțiuni al UE împotriva traficului de bunuri culturale	AA			41	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Concepțului Sistemului Informațional de interoperabilitate a bazelor de date în domeniul bunurilor culturale mobile.	Hotărâre de Guvern adoptată	MC – Ministerul Culturii	SECBCM - Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile		Martie	2026	190.00	190.00		
94	Link	Rezoluția Miniștrilor responsabili de Afaceri Culturale, reușită în cadrul Consiliului din 17 februarie 1986 privind instituirea rutelor culturale transnaționale (86/C 44/02)	AA			42	Proiect de Ordin al Ministrului pentru aprobarea Ghidului de dezvoltare a rutelor culturale la nivel european	Ordin aprobat	MC – Ministerul Culturii			Decembrie	2026	170.00	170.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA ÎNCALZIVĂ																	
Capitolul 29 – Uniunea vamală																	
1	32013R0952	Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii (reformare)	AA Anexa XXVI	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026	1588.4	1588.4		
	32013R0952		AA Anexa XXVI	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr. 92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026	1588.4	1588.4		
2	32015R2446	Regulamentul delegat (UE) 2015/2446 al Comisiei din 28 iulie 2015 de completare a Regulamentului (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele detaliate ale anumitor dispoziții ale Codului vamal al Uniunii	AA Anexa XXVI	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	32015R2446		AA Anexa XXVI	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr. 92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
3	32015R2446	Modificări ale Regulamentului delegat (UE) 2015/2446 privind comerțul electronic	AA Anexa XXVI	RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	32015R2446		AA Anexa XXVI	RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr. 92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
4	32015R2447	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2447 al Comisiei din 24 noiembrie 2015 de stabilire a unor norme pentru punerea în aplicare a anumitor dispoziții din Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a Codului vamal al Uniunii	AA Anexa XXVI	RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	32015R2447		AA Anexa XXVI		GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr. 92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
5	Link	Ghid general privind Decizia vamală				3	Ordin cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului Decizia vamală	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
6	Link	Ghid privind procedurile speciale				4	Semnarea Ordin cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului privind procedurile speciale	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
7	Link	Ghid privind datoriile vamale (TITLE III OF UCC)				5	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului privind datoriile vamale	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
8	Link	Ghiduri privind rambursarea și remiterea				6	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului privind rambursarea și remiterea	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
9	Link	Ghid privind garanții pentru datorii vamale potențiale sau existente				7	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului privind garanții pentru datorii vamale potențiale sau existente	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
10	31987R2658	Regulamentul (CEE) nr. 2658/87 al Consiliului din 23 iulie 1987 privind Nomenclatura tarifară și statistică și Tariful Vamal Comun				8	Modificarea și completarea Legii nr. 172/2014 privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2026	1588.4	1588.4		
11	Link	Ghid privind procesul de informare privind tarifele obligatorii				9	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului privind procesul de informare privind tarifele obligatorii	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
12	32009R1186	Regulamentul (CE) nr. 1186/2009 al Consiliului din 16 noiembrie 2009 de instituire a unui regim comunitar de scutiri de taxe vamale (Versiune codificată)	Anexa XXVI la Acordul de Asociere		GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	32009R1186		Anexa XXVI la Acordul de Asociere		GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr. 92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
13	32024R1072	Regulamentul delegat (UE) 2024/1072 al Comisiei din 25 ianuarie 2024 de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2015/2446 în ceea ce privește deciziile referitoare la informațiile obligatorii în domeniul determinării valorii în vamă și deciziile referitoare la informațiile de origine obligatorii			GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr. 92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
14	Link	Ghid privind regulile de origine nepreferențială				10	Semnarea Ordin cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului privind regulile de origine nepreferențială	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
15	Link	Ghid privind informații obligatorii pentru a stabili originea mărfii				11	Semnarea Ordin cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului privind informații obligatorii pentru a stabili originea mărfii	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
16	Link	Ghid formalități vamale de intrare și import în Uniunea Europeană				12	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului formalități vamale de intrare și import în Uniunea Europeană	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
17	Link	Ghid export și ieșire în afara Uniunii Europene				13	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului export și ieșire în afara Uniunii Europene	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
18	32024R0250	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/250 al Comisiei din 10 ianuarie 2024 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2447 în ceea ce privește formatele și codurile pentru cerințele comune în materie de date în scopul schimbului și al stocării anumitor informații în temeiul legislației vamale			GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	32024R0250				GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr. 92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
19	32024R0249	Regulamentul delegat (UE) 2024/249 al Comisiei din 30 noiembrie 2023 de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2015/2446 în ceea ce privește cerințele comune în materie de date în scopul schimbului și al stocării anumitor informații în temeiul legislației vamale			GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	32024R0249				GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr. 92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mli lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mli lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA ÎNCĂLZIVĂ																	
Capitolul 29 – Uniunea vamală																	
20	Link	Ghidului de orientare EORI				14	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghidului de orientare EORI	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2026	40.5	40.5		
21	32022R2399	Regulamentul (UE) 2022/2399 al Consiliului din 23 noiembrie 2022 de instituire a modului aferent ghișeului unic al Uniunii Europene pentru vâmi și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 952/2013			GP - Planul de creștere economică	15	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la instituirea ghișeului unic vamal	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026	1588.4	1588.4		
22	32013R0608	Regulamentul (UE) nr. 608/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iunie 2013 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1383/2003 al Consiliului	AA Anexa XXVI		GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	32013R0608		AA Anexa XXVI		GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărâri de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		Decembrie	2026				
23	32013R1352	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1352/2013 al Comisiei din 4 decembrie 2013 de stabilire a formularelor prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 608/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale	AA Anexa XXVI		GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărâri de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		Decembrie	2026				
24	32019R0880	Regulamentul (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 privind introducerea și importul bunurilor culturale	AA Cap. 25 Art. 132	RE 2025		16	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea HG 470/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MC – Ministerul Culturii	MF – Ministerul Finanțelor		Octombrie	2026	189	189		
25	32021R1079	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1079 al Comisiei din 24 iunie 2021 de stabilire a unor norme detaliate pentru punerea în aplicare a anumitor prevederi ale Regulamentului (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea și importul bunurilor culturale	AA Cap. 25 Art. 132	RE 2025		16	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea HG 470/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MC – Ministerul Culturii	MF – Ministerul Finanțelor		Octombrie	2026				
26	32009R0116	Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind exportul bunurilor culturale (versiune codificată)	AA Cap. 25 Art. 132	RE 2025		16	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea HG 470/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MC – Ministerul Culturii	MF – Ministerul Finanțelor		Octombrie	2026				
27	32012R1081	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1081/2012 al Comisiei din 9 noiembrie 2012 pentru Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului privind exportul bunurilor culturale (text codificat)	AA Cap. 25 Art. 132	RE 2025		16	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea HG 470/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MC – Ministerul Culturii	MF – Ministerul Finanțelor		Octombrie	2026				
28	32018R1672	Regulamentul (UE) 2018/1672 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind controlul numerarului care intră sau iese din Uniune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1889/2005			GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărâri de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
29	32021R0776	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/776 al Comisiei din 11 mai 2021 de stabilire a modelelor pentru anumite formulare, precum și a normelor tehnice pentru schimbul eficient de informații în tencui Regulamentului (UE) 2018/1672 al Parlamentului European și al Consiliului privind controlul numerarului care intră sau iese din Uniune			GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărâri de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
	32021R0776					17	Modificarea și completarea Ordinului SV nr.516-O/2023 cu privire la aprobarea declarației valorilor valutare, cerințelor pentru formularul declarației și instrucțiunea de completare, depunere a declarației valorilor valutare, verificarea și acordarea a liberului de vamă.	Ordin emis	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026	1588.4	1588.4		
30	32005R0111	Regulamentul (CE) nr. 111/2005 al Consiliului din 22 decembrie 2004 de stabilire a normelor de monitorizare a comerțului cu precursori de droguri între Uniune și țările terțe				18	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 1088/2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului	Hotărâre de Guvern aprobată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale , MA1 – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2026	207	207		
	32005R0111					19	Proiect de ordin AMDM pentru aprobarea formularelor tipizate utilizate în gestionarea precursorilor	Ordin emis	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale			Decembrie	2026	66.8	66.8		
31	32015R1011	Regulamentul delegat (UE) 2015/1011 al Comisiei din 24 aprilie 2015 de completare a Regulamentului (CE) nr. 273/2004 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 111/2005 al Consiliului de stabilire a normelor de monitorizare a comerțului cu precursori de droguri între Comunitate și țările terțe și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1277/2005 al Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE)				18	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 1088/2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului	Hotărâre de Guvern aprobată	MS – Ministerul Sănătății	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale , MA1 – Ministerul Afacerilor Interne		Decembrie	2026				
32	32015R1013	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/1013 al Comisiei din 25 iunie 2015 de stabilire a normelor privind Regulamentul (CE) nr. 273/2004 al Parlamentului European și al Consiliului privind precursorii drogurilor și Regulamentul (CE) nr. 111/2005 al Consiliului de stabilire a normelor de monitorizare a comerțului între Uniune și țările terțe cu precursori ai drogurilor (Text cu relevanță pentru SEE)				19	Proiect de ordin AMDM pentru aprobarea formularelor tipizate utilizate în gestionarea precursorilor	Ordin emis	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale			Decembrie	2026				
33	Link	Compendiu de evaluare în vamă a mărfurilor				20	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Compendium de evaluare în vamă a mărfurilor	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Decembrie	2025	40.5	40.5		
34	31997R0515	Regulamentul (CE) nr. 515/97 al Consiliului din 13 martie 1997 privind asistența reciprocă între autoritățile administrative ale statelor membre și cooperarea dintre acestea și Comisie în vederea asigurării aplicării corespunzătoare a legislației din domeniile vamal și agricol				21	Proiect de Ordin al Serviciului Vamal privind asistența administrativă între autoritățile vamale a Uniunii Vamale	Ordin emis	SV - Serviciul Vamal			Iunie	2027	1588.4	1588.4		
35	31991R3648	Regulamentul (CEE) nr. 3648/91 al Consiliului din 11 decembrie 1991 de stabilire a modalităților de utilizare a formularului 302 și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 3690/86 privind eliminarea formalităților vamale în cadrul Convenției TIR la ieșirea dintr-un stat membru cu ocazia trecerii unei frontiere comune pentru două state membre și a Regulamentului (CEE) nr. 4283/88 privind eliminarea anumitor formalități la ieșire cu ocazia trecerii frontierelor interne ale Comunității – introducerea punctelor de frontieră comune			GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Codului Vamal nr. 95/2021	Lege adoptată	MF – Ministerul Finanțelor		Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
	31991R3648				GP - Planul de creștere economică	2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărâri de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiectele de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ																	
Capitolul 29 – Uniunea vamală																	
36	32024R1071	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1071 al Comisiei din 12 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2447 în ceea ce privește deciziile referitoare la informațiile obligatorii în domeniul determinării valorii în vamă și de introducere a unui sistem electronic pentru informațiile obligatorii referitoare la origine și la determinarea valorii.				2	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr.92/2023	Hotărâre de Guvern aprobată	MF – Ministerul Finanțelor			Decembrie	2026				
37	Link	Ghid cu privire la simplificarea evaluării în temeiul articolului 73 din CVU și al articolului 71 din CVU, orientări pentru statele membre și comerț				22	Semnarea Ordinului cu privire la aprobarea și publicarea Ghid cu privire la simplificarea evaluării în temeiul articolului 73 din CVU și al articolului 71 din CVU, orientări pentru statele membre și comerț	Ordin emis	SV – Serviciul Vamal			Decembrie	2026	40.5	40.5		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXAA	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
Cluster 3 – COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ													
Capitolul 10 – Societatea informațională și mass-media													
1	Crearea unității de consultant principal în cadrul Direcției politice în domeniul tehnologiei informației și digitalizării a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării pentru politici în domeniul serviciilor de încredere					Unitate de consultant principal creată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Aprilie	2026-2027	428.45			
2	Crearea unității de consultant principal în cadrul Direcției politice în domeniul tehnologiei informației și digitalizării a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării pentru politici în domeniul inteligenței artificiale	48				Unitate de consultant principal creată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Aprilie	2026-2027	428.45			
3	Crearea în cadrul Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice a subdiviziunii responsabile de supravegherea furnizorilor de servicii intermediare, furnizorii de servicii de găzduire și furnizorii de platforme online	7	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023	RE 2023, RE 2024		Măsură adoptată prin Hotărârea Consiliului de Administrație a Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații	Octombrie	2026-2027	5227			
4	Cartografierea și desemnarea platformelor digitale active în jurisdicția națională	7				Furnizorii de servicii intermediare, conform categoriilor stabilite în proiectul de lege privind serviciile digitale, identificați și clasificați.	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații	Martie	2026	450			
5	Crearea în cadrul Consiliului Concurenței a subdiviziunii responsabile de realizarea atribuțiilor privind echitatea, transparența și concurența pe piețele digitale	9	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023	RE 2023, RE 2024		Subdiviziunea creată prin Hotărârea Parlamentului privind structura organizatorică a Consiliului Concurenței	CC – Consiliul Concurenței	Decembrie	2027	3955			
6	Alocarea în cadrul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor a 2 unități în cadrul Direcției juridice pentru oferirea de consultanță consumatorilor în caz de litigii cu comercianți care decurg din punerea în aplicare a legii privind prevenirea geoblockării		Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023	RE 2023, RE 2024		Statul de personal suplinit cu 2 unități	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Octombrie	2026	375			
7	Implementarea Portofelului de identitate digitală în conformitate cu EUDI (Regulamentul UE 2024/1183)	11		RE 2024	PAR	Portofel de identitate digitală implementat și certificat	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2027	34700			
8	Crearea Registrului de stat al incidentelor cibernetice și a Sistemului informațional destinat înținerii registrului respectiv	35		RE 2023, RE 2024	GP - Planul de creștere economică	Registrul de stat al incidentelor cibernetice creat, Sistemul informațional Registrul de stat al incidentelor cibernetice creat	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică	Martie	2026	2000		1360	640
9	Instituirea unui mecanism național de certificare a securității cibernetice care să includă un set de norme, cerințe tehnice, standarde și proceduri aplicabile certificării sau evaluării conformității produselor TIC, serviciilor TIC și proceselor TIC.	42				Mecanism național de certificare instituit	ASC - Agenția pentru Securitate Cibernetică	Noiembrie	2027	576			576
10	Desemnarea autorității naționale abilitate cu atribuții privind supravegherea pieței, monitorizarea respectării normelor și cerințelor stabilite de Regulamentul privind reziliența cibernetică.	41				Autoritatea națională desemnată și abilitată cu atribuții privind supravegherea pieței conform legii privind cerințele orizontale în materie de securitate cibernetică pentru produsele cu elemente digitale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2027	5227			
11	Efectuarea unui studiu geografic privind aria de acoperire a rețelelor de comunicații electronice capabile să furnizeze rețele de bandă largă		Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023		GP - Planul de creștere economică	Studiu geografic elaborat și publicat	ANRC – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații	Iunie	2026	5000			5000
12	Crearea unui sistem de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și a Punctului de Informare Unic	2	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023		GP - Planul de creștere economică	Sistem de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și a Punctului de Informare Unic creat și funcțional	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Iunie	2026	2200	2200		
13	Crearea în cadrul Consiliului Audiovizualului a subdiviziunii responsabile supravegherea serviciilor media audiovizuale neliniare.	7	Anexa XXVIII-B a AA din 06.10.2023	RE 2023, RE 2024		Subdiviziune creată prin Decizia Consiliului Audiovizualului	CA - Consiliul Audiovizualului	Ianuarie	2026-2027	9170			4935
14	Elaborarea studiului de analiză a impactului și a riscurilor de implementare a setului de instrumente de securitate cibernetică SG al UE.	30		RE 2024	GP - Planul de creștere economică	Studiu de analiză elaborat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2025	9875		9875	
15	Includerea STISC în lista de încredere a prestatorilor din UE			RE 2024	GP - Planul de creștere economică	Prestator de servicii de încredere calificat din RM inclus în lista de încredere a prestatorilor din UE	STISC – Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică	Decembrie	2026				
16	Implementarea soluției tehnice pentru verificarea și validarea certificatelor semnăturilor electronice emise în UE				GP - Planul de creștere economică	STISC urmează să asigure implementarea prevederilor HG 491/2022 cu privire la aprobarea modului de recunoaștere a semnăturilor electronice calificate create utilizând un certificat calificat al cheii publice eliberat de un prestator de servicii de încredere dintr-un stat membru al Uniunii Europene	STISC – Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică	Aprilie	2026				
17	Implementarea Planului de acțiuni al Programului de implementare, pentru anii 2025-2027, a Strategiei de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030				GP - Planul de creștere economică	Raport de monitorizare anual elaborat și prezentat CS.	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Aprilie	2026-2027	615000	203000	187000	225000
18	Efectuarea evaluării opțiunilor de participare a Republicii Moldova la inițiativele UE și a reformelor instituționale și de politici conexe necesare					Studiu de analiză elaborat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2027				
19	Identificarea și desemnarea autorității naționale responsabile pentru implementarea Legii privind Datele și Guvernanța Datelor	10				Autoritate națională identificată și desemnată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2027				
20	Crearea unui mecanism național de coordonare și participare în dialogul cu Bordul European Data Innovation pentru facilitarea alinierii platformei MConnect cu sistemele EU de interoperabilitate	10				Mecanism național creat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2027				
21	Desfășurarea de instruire pentru părțile interesate privind instrumentele utilizate în cadrul sistemului informațional OPEN CTL.					Număr de instruiți	CCSCD - Centru pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării	Iunie	2026	80.00		80.00	
22	Constituirea grupului de lucru interinstituțional pentru realizarea acțiunilor de inițiere a negocierilor cu platformele de partajare a conținuturilor					Grup de lucru constituit	CCSCD - Centru pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării	Iunie	2026				
23	Inițierea dialogului cu platformele sociale de partajare a conținutului					Număr de ședințe	CCSCD - Centru pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării	Iunie	2026				

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 16 – Fiscalitate													
1	Elaborarea Termenilor de referință pentru dezvoltarea sistemului automatizat de management al riscului de neconformare	15		RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Termeni de referință elaborați	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Iunie	2026	430			430
2	Valorificarea oportunităților oferite de Programul Fiscalis în partea ce ține de asigurarea procesului de aliniere a legislației UE					Minimum 2 schimburi de experiență	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026-2027	694		694	
3	Dezvoltarea serviciilor digitalizate conform cerințelor tehnice aprobate				GP - Planul de creștere economică	Minim 3 servicii digitalizate	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026	1560	1560		
4	Mediatizarea serviciilor noi digitalizate				GP - Planul de creștere economică	Minim 3 mediatizări efectuate	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026	1920	1920		
5	Crearea infrastructurii de stocare a datelor				GP - Planul de creștere economică	Depozit de date funcțional	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026	54210	54210		
6	Elaborarea unui nou Program de conformare aliniat la bunele practici			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Program aprobat	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026	20	20		
7	Ponderea controalelor fiscale bazate pe riscuri crește cu 30% din totalul controalelor efectuate în ultimele 12 luni (pentru perioada iulie 2026 - iunie 2027, față de perioada iulie 2025 - iunie 2026)				GP - Planul de creștere economică	Raport elaborat	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Iunie	2027	20	20		
8	Asigurarea conectării la CCN Gateway			RE 2025		Conexiune operațională	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026				
9	Asigurarea interoperabilității cu sistemul informațional al UE VIDA/VIES			RE 2025		Interoperabilitate operațională	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Ianuarie	2028	3.9	3.9		
10	Asigurarea interoperabilității cu sistemul informațional al UE VAT Refund			RE 2025		Interoperabilitate operațională	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Ianuarie	2028	7.8	7.8		
11	Asigurarea interoperabilității cu sistemul informațional al UE VAT REG			RE 2025		Interoperabilitate operațională	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Ianuarie	2028	1.9	1.9		
12	Asigurarea interoperabilității cu sistemul informațional al UE OSS			RE 2025		Interoperabilitate operațională	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2029	13.7	13.7		
13	Asigurarea interoperabilității cu sistemul informațional al UE CESOP			RE 2025		Interoperabilitate operațională	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Noiembrie	2027	9.7	9.7		
14	Asigurarea schimbului de informații conform DAC1	13, 14		RE 2025		Schimb de date operațional	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Iunie	2029	3.9	3.9		
15	Asigurarea schimbului de informații conform DAC2	13, 14		RE 2025		Schimb de date operațional	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Septembrie	2029	19.6	19.6		
16	Asigurarea schimbului de informații conform DAC3	13, 14		RE 2025		Schimb de date operațional	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Ianuarie	2028	5.9	5.9		
17	Asigurarea schimbului de informații conform DAC4	13, 14		RE 2025		Schimb de date operațional	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Aprilie	2029	15.6	15.6		
18	Asigurarea schimbului de informații conform DAC7	13, 14		RE 2025		Schimb de date operațional	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Aprilie	2029	23.5	23.5		
19	Asigurarea schimbului de informații conform DAC8	13, 14		RE 2025		Schimb de date operațional	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Septembrie	2029	29.4	29.4		
20	Efectuarea analizei acordurilor bilaterale privind evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale privind impozitul pe venit care sunt în vigoare, în vederea determinării celor care nu corespund prevederilor din standarde minime BEPS			RE 2025		Analiză efectuată și lista transmisă în adresa Secretariatului OCDE	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2026				
21	Continuarea procesului de amendare a acordurilor bilaterale privind evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale privind impozitul pe venit prin inițierea/semnarea/ratificarea Protocoalelor de modificare a acestora					Proiecte de acte normative elaborate	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026-2027	720	720		
22	Realizarea acțiunilor ce se impun în vederea semnării și ratificării MLI (Acțiunea 15 BEPS)			RE 2025		Semnarea și ratificarea MLI	MF – Ministerul Finanțelor	Mai	2028	720	720		
23	Asigurarea procesului de transmitere către OCDE a notificărilor aferente MCAA privind implementarea Country-by-Country Reporting	13, 14		RE 2025		Numărul de notificări transmise	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Martie	2027	30	30		
24	Elaborarea Profilului MAP (Mutual Agreement Procedures) pe țară și publicarea acestuia pe website-ul autorității competente în vederea eficientizării mecanismelor de soluționare a disputelor fiscale	3, 6		RE 2025		Profilul MAP elaborat și publicat	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Septembrie	2027	30	30		
25	Îmbunătățirea climatului de integritate instituțională și întreprinderea măsurilor pentru minimizarea efectelor corupției					Numărul de măsuri de prevenire organizate	SFS – Serviciul Fiscal de Stat	Decembrie	2026	30	30		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT DE EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNA	ANUL IMPLEMENTĂ RII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT* (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 17 – Politică economică și monetară													
1	Instrumentul "State-owned enterprises (SOE) - stress testing" , necesar pentru estimarea impactului riscurilor fiscale ale întreprinderilor de stat, este adaptat și implementat.	1			PAR	Instrument implementat	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	100.0		100.0	
2	Organizarea procesului de stabilire a eligibilității pentru proiectele noi de investiții capitale conform prevederilor HG 684/2022 și a Ordinului MF nr. 104/2023	1		RE 2023, RE 2024		1) Număr de proiecte noi de investiții capitale examinate; 2) Număr de proiecte noi de investiții capitale eligibile	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026-2027	672.0	672.0		
3	Includerea în CBTM/bugetul de stat doar a proiectelor noi de investiții capitale publice eligibile, evaluate conform procedurii stabilite prin Hotărârea Guvernului nr.684/2022	1		RE 2023, RE 2024		Număr de proiecte noi de investiții capitale eligibile incluse în CBTM/bugetul de stat	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026-2027	201.6	201.6		
4	Consolidarea capacităților de prognozare macroeconomică			RE 2024, RE 2025	ERP - Planul de Reformă Economică	1) 6 licențe EvIEWS achiziționate; 2 modele macroeconomice dezvoltate și/sau îmbunătățite; 2) 4 persoane instruite privind utilizarea modelelor macroeconomice.	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026	215.6	145.6	70.0	
5	Extinderea prognozei macroeconomice prin includerea a două sectoare suplimentare: piața muncii și sectorul extern (balanța de plăți).			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1) 1 model de prognoză a pieței muncii elaborat și utilizat în procesul de prognozare 2) 1 model de prognoză a sectorului extern elaborat și utilizat în procesul de prognozare	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice	August	2026	300.0		300.0	
6	Dezvoltarea unui cadru integrat de prognoză macroeconomică			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Regulament de funcționare a mecanismului de coordonare a prognozei macroeconomice elaborat și aprobat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice	August	2026	150.0		150.0	
7	Rezoluțiunea Acordului privind reemisiunea valorilor mobiliare de stat emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior de la Banca Națională a Moldovei din 8 februarie 2019, încheiat între Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Moldovei			RE 2023		Acord rezolvit	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	141.29	24.0		
8	Elaborarea și prezentarea Programului de Reforme Economice către Comisia Europeană	1		RE 2023		Program de Reforme Economice aprobat și prezentat	MF – Ministerul Finanțelor	Ianuarie	2026-2027	542.66	402.90		
9	Elaborarea cadrului secundar necesar pentru reglementarea atribuțiilor și a metodologiei de utilizare a instrumentului de analiză a sustenabilității datoriei				GP - Planul de creștere economică	Ordin al ministrului privind Regulamentul pentru utilizarea instrumentului de analiză a sustenabilității datoriei aprobat	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	535.6	535.6		
10	Organizarea și desfășurarea instruirilor întru consolidarea cunoștințelor funcționarilor publici în domeniul integrității					1) Numărul de instruiți desfășurate 2) Număr de angajați instruiți	MF – Ministerul Finanțelor, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, CNA – Centrul Național Anticorupție		2026-2027	16.9	16.9		
11	Instruiri în etica profesională, integritate și anticorupție pentru creșterea nivelului de conștientizare asupra riscurilor și consecințelor corupției					Număr de personal instruit	BNM – Banca Națională a Moldovei, CNA – Centrul Național Anticorupție		2026-2027	ND			
12	Implementarea recomandărilor din Raportul de evaluare a transparenței Băncii Naționale a Moldovei de către FMI					Număr de recomandări implementate	BNM – Banca Națională a Moldovei		2026-2027	ND			

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
Capitolul 19 – Politica Socială și ocuparea forței de muncă													
1	Dezvoltarea serviciului de asistență și reabilitare psihosocială a copilului victimă a violenței, neglijării, exploatării și traficului și a copilului în situație de risc de violență	39	AA - Art. 137 și 138; PgAA - 3.1.7	RE 2025		Prestarea a cel puțin 1 serviciu de asistență psihosocială.	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2027	ND			
2	Organizarea campaniilor de informare cu privire la impactul negativ al tuturor formelor de violență față de copii (în special abuzul fizic, exploatarea și abuzul sexual, bullyingul, violența online), precum și cu privire la egalitatea de gen și combaterea stereotipurilor de gen (ce pot conduce la violență) în rândul copiilor din toate mediile	39	AA - Art. 137 și 138; PgAA - 3.1.7	RE 2025		2 campanii de informare, sensibilizare și educare realizate; 100% populație informată	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2027	ND			
3	Îmbunătățirea programelor de sprijin familial și consolidarea capacităților specialiștilor în implementarea acestora	39	AA - Art. 137 și 138; PgAA - 3.1.7			100 persoane instruite	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2027	ND			
4	Dezvoltarea unei pagini web unică de informare a angajaților și angajatorilor despre specificul detașării în Republica Moldova	10,15				Pagină web unică funcțională	ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Decembrie	2027	500			500
5	Crearea sistemului electronic necesar pentru depunerea Declarației de detașare prealabilă	10,15				Sistem Declarației de detașare prealabilă creat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	1000			1000
6	Creare mecanismului de recuperare a sancțiunilor aplicate de autoritățile din statul membru UE	10,16				Mecanism de recuperare a sancțiunilor aplicate creat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2027	500			500
7	Consolidarea capacităților Inspectoratului de Stat al Muncii privind implementarea serviciilor de detașare a lucrătorilor și asigurarea cooperării în sistemul IMI în domeniul lucrătorilor detașați	10,16		RE 2025		50 inspectori de muncă din cadrul ISM instruiți în ceea ce privește legislația privind lucrătorii detașați și utilizarea sistemului IMI 3 sesiuni de instruire organizate pe tema utilizării IMI și legislației UE privind detașarea lucrătorilor Metodologie/ghid elaborate pentru utilizarea sistemului IMI și aplicarea legislației privind lucrătorii detașați	ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Decembrie	2027	925			925
8	Continuarea reformei Inspectoratului de Stat al Muncii și dezvoltarea capacităților personalului întru eficientizarea activităților de identificare și legalizare a lucrătorilor nedeclarați, precum și în materie de securitate și sănătate în muncă și dialog social, etc.	3,4, 5,6, 46		RE 2025		50 de inspectori de muncă instruiți; 4 instruiți organizate și realizate	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2025-2027	14496.3			14496.3
9	Crearea unei baze de date electronice pentru evidența și accesul public la convențiile colective și la contractele colective și plasarea acestora pe site-ul ISM	6				2 Baze de date create (la nivel de MMPS,ISM)	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie	2026	200			200
10	Dezvoltarea noului Sistemului informațional al ANOFM pentru a asigura automatizarea eficientă a proceselor operaționale interne ale ANOFM	35		RE 2023, RE 2024, RE 2025		Sistem informațional nou al ANOFM creat	ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Noiembrie	2027	1697.0	427		1270.0
11	Implementarea programelor de instruire pentru personalul ANOFM, privind îmbunătățirea calității serviciilor de ocupare și eficiența măsurilor active pe piața muncii.	35		RE 2023, RE 2024, RE 2025		Cel puțin 240 de angajați implicați în programe de formare continuă Cel puțin 70 instruiți/formări, anual	ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Decembrie	2025-2027	2100.0			2100.0
12	Desfășurarea unor campanii de informare și sensibilizare a societății privind reglementarea muncii și SSM			RE 2024		4 Campanii de informare desfășurate	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2025	1400			1400
13	Fortificarea rețelei naționale de laboratoare din cadrul ANSP (în domeniul factorilor chimici, fizici, biologici și măsurări instrumentale)	19				3 laboratoare dotate	MS – Ministerul Sănătății	Noiembrie	2027	ND	ND		
14	Elaborarea unui registru electronic pentru monitorizarea lucrătorilor expuși factorilor de risc la locul de muncă	19	AA			1 registru electronic elaborat	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	7000	400		6.600
15	Consolidarea resurselor umane în serviciile de sănătate a muncii prin pregătirea medicilor specializați în medicina muncii	19	AA			1 plan de instruire pentru dezvoltarea capacității specialiștilor profesioniști în medicina ocupațională elaborat	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2025	117	117		
16	Consolidarea capacităților Grupurilor coordonatoare în domeniul gender din cadrul autorităților publice	40		RE 2024, RE 2025		14 grupuri coordonatoare în domeniul gender cu componența actualizată conform criteriilor stabilite; 8 sesiuni de instruire organizate pentru membrii grupurilor coordonatoare gender 150 de participanți instruiți (dezagregat pe sexe)	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	488.32		488.32	

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
Capitolul 19 – Politica Socială și ocuparea forței de muncă													
17	Organizarea instruirilor reprezentanților angajaților pentru participare în cadrul comitetului european de întreprindere	32008L0104				1 instruire organizată 10 persoane instruite	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2027	100			100
18	Consolidarea capacităților inspectorilor de muncă și angajaților Consiliului pentru Egalitate în domeniul plății egale pentru muncă egală și muncă de valoare egală	45, 46		RE 2025		1 instruire realizată; 30 inspectori de muncă instruiți; 5 reprezentanți ai Consiliului pentru Egalitate instruiți	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	200			200
19	Desfășurarea unor campanii de informare și sensibilizare a angajaților privind asigurarea principiului plății egale pentru muncă egală și muncă de valoare egală	45, 46		RE 2025		3 campanii de informare și sensibilizare desfășurate	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026-2027	750			750
20	Elaborarea unui studiu de fezabilitate privind crearea Fondului de garantare angajatului în cazul insolvenței angajatorului	8				Studiu de fezabilitate elaborat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Iunie	2026	650	650		
21	Organizarea instruirilor privind implementarea Componentei „Ocuparea forței de muncă și inovare socială” (EaSI) a Fondului social european Plus (FSE+)	32021R1057		RE 2025		3 instruiți organizate 10 persoane instruite	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2025-2026	200			200
22	Pilotarea voucherelor digitale în sectorul agricol				GP - Planul de creștere economică	Mecanism de vouchere pentru zilieri pilotat Sistem informațional dezvoltat 6000 zilieri în sectorul agricol achită contribuții de asigurări sociale obligatorii. Înregistrați în sistemul informațional cel puțin 30 000 de persoane beneficiază de servicii de asistență socială și de ocupare a forței de muncă	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	500.00			500
23	Implementarea managementului de caz unic și coerent pentru 15 servicii de asistență socială și de ocupare a forței de muncă			RE 2025	GP - Planul de creștere economică		MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	60000.0			60000.0
24	Instituirea sistemului de monitorizare a executării prescripțiilor formulate de inspectorul de muncă în procesul-verbal de control, întocmit în urma realizării controlului			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Sistem de monitorizare funcțional	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2025	9786.0			9786.0
25	Creșterea numărului de beneficiari ai măsurilor active pe piața muncii				GP - Planul de creștere economică	400% creștere față de 2024	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026	576000.0			576000.0
26	Extinderea serviciilor de îngrijire a copiilor cu vârsta până la 3 ani				GP - Planul de creștere economică	5000 locuri de creșă create până la 31.12.2027 în raport cu situația din 2024	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2027	385716.0			85716.0
27	Elaborarea Ghidului angajatorului, care va facilita și sprijini angajatorii în gestionarea eficientă a relațiilor de muncă și respectarea legislației muncii	5,8,9, 23,38				Ghidul elaborat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2025	ND			
28	Aprobarea planului de acțiune pentru promovarea negocierilor colective, în urma consultărilor cu partenerii sociali, în vederea creșterii progresive a ratei de acoperire a negocierilor colective.	9		RE 2025		Plan elaborat și aprobat	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Martie	2026	192.09	122.00		70.00
29	Formare eficientă la nivelul unității economice, prin activități comune de sensibilizare și informare cu partenerii sociali, pentru a ajunge la cel puțin 40 % dintre angajatorii din sectoarele cu risc ridicat de accidente de muncă.	9				4 instruiți organizate	MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Decembrie	2026-2027	ND			
30	Consolidarea capacității administrative a Agenției Navale pentru a asigura îndeplinirea eficientă a responsabilităților sale în conformitate cu cerințele acquis-ului UE	11,12				28 persoane instruite pentru îmbunătățirea performanței instituționale	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2028	360	360		
31	Consolidarea capacității administrative a Agenției Feroviare pentru a asigura îndeplinirea eficientă a responsabilităților sale în conformitate cu cerințele acquis-ului UE	13				7 persoane instruite pentru îmbunătățirea performanței instituționale	ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Decembrie	2028	360	360		
32	Dezvoltarea sistemului digital de gestionare a cazurilor în cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii, care acoperă întregul ciclu de inspecție, și conține un model de evaluare a riscurilor bazate pe algoritmi de predicție					Sistem digital de management al cazurilor și modelul algoritmic de evaluare a riscurilor dezvoltate	ISM – Inspectoratul de Stat al Muncii	Decembrie	2027	ND			

	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 20 – Politica industrială și antreprenorială													
1	Crearea unui modul de căutare pe Portalul Guvernamental de Date (date.gov.md) care va furniza date despre întârzierile în executarea obligațiilor de plată prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect)	1		RE 2023, RE 2024		Modul funcțional	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Martie	2027	60	60		
2	Implementarea Programului național de dezvoltare industrială pentru anii 2024-2028 (PNDI)			RE 2023, RE 2024		Raport anual de implementare a PNDI elaborat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2025-2027	350700	50000	300700	200
3	Dezvoltarea infrastructurii Parcurilor Industriale din RM					Infrastructura a 4 PI construită	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026-2027				
4	Evaluare a poluării (apă, aer, mediu) în industria prelucrătoare și recomandări pentru remediere					Studiu elaborat privind evaluarea poluării (apă, aer, mediu) în industria prelucrătoare și recomandări pentru remediere	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026				
5	Elaborarea și implementarea planurilor de acțiune pentru tranziția ecologică a 6 companii din sectoare industriale cheie, inclusiv industria textilă.					Planuri de acțiuni pentru tranziția ecologică a 6 companii din sectoare industriale cheie, inclusiv industria textilă elaborat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2027				
6	Dotarea laboratoarelor de testare în domeniul chimiei și tehnologiei chimice ale instituțiilor care furnizează servicii de testare					Număr de echipamente procurate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2027				
7	Implementarea Programului de creștere a competitivității producătorilor locali și integrarea în lanțurile valorice			RE 2023, RE 2024		1. Numărul locurilor de muncă menținute 2. Numărul locurilor de muncă noi create 3. Volumul investițiilor atrase în economia națională 4. Numărul companiilor finanțate 5. Valoarea granturilor aprobate 6. Bază de date națională businesslink.md a furnizorilor funcțională și 100 de profile noi 7. 6 evenimente B2B organizate 8. 15 companii integrate în lanțurile valorice	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2026-2027	85 000.0	60 000.0	25 000.0	
8	Implementarea Programului național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023-2027 (PACC 2027)			RE 2023, RE 2024		1. Raport de implementare PACC elaborat 2. Gradul de realizare a acțiunilor	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2025-2027	265209,2	197309,2	67900	
9	Elaborarea Metodologiei pentru evaluarea impactului urmare implementării programelor de granturi și dezvoltarea și operaționalizarea unui Sistem de Monitorizare a programelor de grant gestionate de ODA			RE 2023	GP - Planul de creștere economică	1. Metodologie de evaluare a impactului elaborată 2. Sistem de Monitorizare definitivat	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Aprilie	2026	140			140
10	Implementarea Programului național de dezvoltare a turismului „Turism 2029”:	9			GP - Planul de creștere economică	Raport anual de implementare a Programului „Turism 2029” elaborat	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2029	1 739 441.0	1 663 642.0	15 079.0	60 720.0
11	Dezvoltarea unui mecanism de sprijinire a antreprenorilor din industria turismului pentru dezvoltarea și digitalizarea ofertei turistice și promovarea principiilor sustenabilității	9			GP - Planul de creștere economică	Mecanism de sprijin elaborat și funcțional	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026				
12	Dezvoltarea programelor de consolidare a capacităților și organizarea sesiunilor de formare pentru actorii din industria turismului	9				1. 20 sesiuni de instruire organizate și desfășurate; 2. 500 de beneficiari	Oficiul Național al Turismului	Decembrie	2028				
13	Organizarea activităților de promovare a Republicii Moldova ca destinație turistică pentru atragerea turiștilor	9				15 activități de promovare desfășurate anual	Oficiul Național al Turismului	Decembrie	2026-2028				
14	Dezvoltarea și operaționalizarea punctului digital (platformei) pentru închirieri pe termen scurt	18				Punct digital (platforma) pentru închirieri pe termen scurt dezvoltată	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2028				
15	Crearea și dezvoltarea Organizațiilor de management al destinațiilor (OMD)	12				Crearea și dezvoltarea a 7 Organizații de management al destinațiilor turistice	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027				

	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 20 – Politica industrială și antreprenorială													
16	Lansarea și implementarea Programului de sprijin/ instrumentului de susținere „A doua șansă pentru IMM-uri”.	16			GP - Planul de creștere economică	Raport anual de implementare a programului/ instrumentului de susținere	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2028	60 000.0			60 000.0
17	Lansarea și implementarea Instrumentelor de suport financiar nerambursabile pentru dezvoltarea afacerilor			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	- Numărul de companii finanțate - Valoarea granturilor aprobate - Valoarea investițiilor în economie	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	iulie	2026-2028	700 000.0	345 000,0	355 000.0	
18	Digitalizarea proceselor interne privind planificarea, evidența și raportarea activității IP ODA.			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	- Proces de depunere a proiectelor investiționale complet digitalizat; - Sistem digital intern de gestionare a dosarelor și evaluare a cererilor funcțional; - Sistem digital intern integrat cu platforma de interoperabilitate MConnect; - Numărul de module dezvoltate și integrate.	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2026-2028	7 600.0		6 600.0	
19	Stabilirea și operaționalizarea unui sistem instituțional de evaluare și management al riscurilor			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Sistem de evaluare a riscurilor stabilit	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2026-2027	4 200.0		4200.0	
20	Dezvoltarea cadrului normativ intern privind activitatea FGC.				GP - Planul de creștere economică	Acte interne elaborate și aprobate: - Manual de riscuri; - Manual de Control intern; - Politica de investiții.	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2026				
21	Operaționalizarea a 2 noi produse de garantare în cadrul Fondului de Garantare a Creditelor, inclusiv concentrarea asupra IMM-urilor orientate spre export (garanții pentru creditele la export și garanții pentru creditele agricole)				GP - Planul de creștere economică	2 noi produse de garantare operaționale	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2026	600 000.0		600 000.0	
22	Operaționalizarea a 2 noi produse financiare ale Fondului pentru Antreprenoriat și Creștere Economică a Moldovei (FACEM) - (împrumuturi preferențiale pentru investiții și un mecanism de împrumut pentru portofoliul de credite)				GP - Planul de creștere economică	2 noi produse financiare ale FACEM operaționale	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2026-2027	1 900 000.0		1 900 000.0	
23	Furnizarea serviciilor de consultanță în afaceri pentru IMM				GP - Planul de creștere economică	Servicii de consultanță în afaceri furnizate 1. Mecanism de suport non-financiar pentru servicii de consultanță (inclusiv bazat pe metodologia Kaizen) elaborat și integrat în cadrul anumitor instrumente ODA. 2. Instrumentul de susținere a Rețelei Incubatoarelor de Afaceri revizuit, în sensul extinderii componentelor de consultanță și dezvoltare antreprenorială. 3. Număr de IMM-uri beneficiare de servicii de consultanță în afaceri.	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026	10 500.0		10 500.0	
24	Administrarea schemei de acordare a ajutorului de stat regional pentru investiții				GP - Planul de creștere economică	Cel puțin 10 contracte anuale încheiate de acordare a ajutorului de stat regional pentru investiții	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Aprilie	2025-2027	189.1	189.1		
25	Operaționalizarea instrumentului de finanțare Fondul de Fonduri				GP - Planul de creștere economică	Instrumente de finanțare operațional	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului	Decembrie	2028	200 000.0		200 000.0	
26	Implementarea acțiunilor din Programului privind administrarea și deținerea proprietății publice	13				Raport anual de implementare a Programului privind administrarea și deținerea proprietății publice elaborat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2026-2027	374.5	374.5		
27	Evaluarea potențialului de dezvoltare a sectorului spațial în RM, implică oportunități de participare la programe în domeniul spațial ale UE					Studiu elaborat privind evaluarea potențialului de dezvoltare a sectorului spațial în RM, implică oportunități de participare la programe în domeniul spațial ale UE elaborat	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2028			500.0	
28	Evaluarea posibilităților și mecanismelor de dezvoltare a sectorului siderurgic în Republica Moldova					Studiu elaborat privind evaluarea posibilităților și mecanismelor de dezvoltare a sectorului siderurgic în Republica Moldova	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Decembrie	2027			500.0	
29	Instruirea angajaților din cadrul APL privind emiterea actelor permise în domeniul construcțiilor (Autorizația de construire și Certificatul de urbanism pentru proiectare) prin sistemul informațional – SIAGEAP					Instruiți efectuate	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2028				
30	Crearea Registrului de stat în domeniul construcțiilor	22				Registrului de stat în domeniul construcțiilor creat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2026	2 000			2 000

	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 20 – Politica industrială și antreprenorială													
31	Evaluarea următoarelor instrumente implementate de ODA care sprijină accesul întreprinderilor la finanțare bancară. Programul de stimulare a investițiilor „373” gestionat prin FACEM și garanțiile financiare individuale oferite prin Fondul de Garantare a Creditelor				GP - Planul de creștere economică	Evaluare elaborată	MDED – Ministerul Dezvoltării	Iunie	2026				

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 25 - Știință și cercetare													
1	Implementarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027	1 2 3 4 7		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1) Metodologie de evaluare a organizațiilor din domeniile cercetării și inovării în conformitate cu principiile CoARA elaborată 2) 5 Oficii de transfer tehnologic din cadrul organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării stimulate 3) Hotărâre de Guvern privind majorarea salarizării experților în procesul de evaluare a propunerilor de proiecte din domeniile cercetării și inovării adoptată 4) 1 apel de concurs pentru dezvoltarea infrastructurii de cercetare-inovare lansat 5) Hotărâre de Guvern privind studiile de doctorat adoptată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	Iunie	2026-2027	2000000	1300000	700000	
2	Elaborarea și aprobarea conceptului e-Cercetare	6		RE 2023, RE 2024		1) Concept e-Cercetare elaborat 2) Concept e-Cercetare aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026	100		100	
3	Implementarea Programului Național de Specializare Inteligentă „Smart Moldova” 2024-2027 și a Planului de acțiuni	5		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1) Proces de descoperire antreprenorială cu implicarea actorilor din helixul cvadruplu desfășurat 2) Pachetul de informații pentru concursul de proiecte în cele 4 domenii prioritare Smart elaborat 3) 1 apel de proiecte în domeniile prioritare ale programului „Smart Moldova” lansat 4) 10 experți internaționali, inclusiv din diaspora științifică, implicați în procesul de evaluare 5) 4 centre de excelență în domeniile prioritare Smart dezvoltate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării, ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	Iunie	2026-2027	5000	5000		
4	Dezvoltarea colaborării dintre organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării și mediul de afaceri	5		RE 2023, RE 2024		1) 1 Foai de parcurs aprobată 2) 10 parteneriate de colaborare încheiate între organizațiile din domeniile cercetării și inovării și mediul de afaceri	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	100		100	
5	Implementarea Acordului dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Uniunii Europene „Orizont Europa” – Programul-cadru pentru cercetare și inovare	2		RE 2023, RE 2024, RE 2025		1) 100 de granturi încheiate de organizațiile din domeniile cercetării și inovării din Republica Moldova 2) 15 mln Euro contribuția netă a Uniunii Europene atrasă de Republica Moldova în Orizont Europa 3) 500 de propuneri eligibile depuse de organizațiile din domeniile cercetării și inovării din Republica Moldova 4) 50 de instruiți pentru organizațiile din domeniile cercetării și inovării din Republica Moldova desfășurate 5) 20 de Puncte Naționale de Contact contractate 6) Oficiul pentru Știință și Tehnologie de la Bruxelles funcțional	ANCD – Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	Septembrie	2026-2027	2000	1000	19000	

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 26 - Educație și cultură													
1	Consolidarea participării funcționarilor Ministerului Educației și Cercetării în grupurile de lucru în cadrul strategic al Spațiului European al Educației și alte structuri europene și internaționale.	1	AA			20 participări anual	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	900.00	900.00		
2	Fortificarea resursei umane din învățământul general și ÎPT	1	AA	RE 2024, RE 2025		1) 5 000 cadre didactice și 300 de manageri formați anual 2) 1000 de educatori formați anual 3) 1000 mentori anual formați anual 4) 1000 cadre didactice din ÎPT cu competențe digitale formate anual	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	67998.23	18000.00	49998.23	
3	Modernizarea serviciilor de educație timpurie prin renovări și dotări a instituțiilor de educație timpurie (IET) pentru creșterea accesului la educație de calitate pentru copii	1	AA	RE 2024		15 grupe noi de creșă din grădinițe (0–2 ani) reparate și dotate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2025	66924.39	120.00	39560.00	27244.39
4	Implementarea Proiectului „Școli-model” cu scopul creșterii calității educației în învățământul general	1	AA	RE 2024		35 de instituții de învățământ renovate și dotate integral	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	308178.29		308178.29	
5	Implementarea Programului de studiere a limbii române, inclusiv în rândul populației adulte pentru anii 2026-2029	6	AA			Număr de beneficiari certificați	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2029	86000.00	56000.00		30000.00
6	Creșterea numărului de elevi în învățământul profesional tehnic secundar dual	1	AA			1) Număr de elevi în învățământul profesional tehnic secundar dual majorat cu 10% anual 2) Cel puțin o campanie de promovare a învățământului dual realizată anual	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Octombrie	2026-2027	3200.00	3000.00	200.00	
7	Dezvoltarea și aprobarea de programe/curricule de ÎPT privind tranziția ecologică	1	AA	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	1) 4 programe de formare profesională dezvoltate și implementate 2) 10 curricula aprobate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026	230.00	230.00		
8	Dezvoltarea infrastructurii în Învățământul Profesional Tehnic	1	AA			20 instituții de învățământ profesional tehnic cu spații renovate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	30000.00	30000.00		
9	Dezvoltarea și implementarea de noi programe de formare profesională a adulților în bază de microcalificări în corespundere cu piața muncii	1	AA	RE 2025		10 programe dezvoltate și implementate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	76.00	76.00		
10	Dezvoltarea și ajustarea cadrului normativ secundar pentru recunoașterea și echivalarea perioadelor de studii și a calificărilor obținute în străinătate la prevederile Convenției Globale și altor tratate internaționale la care Republica Moldova este parte	16	AA			1 Metodologie aprobată prin ordin	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Octombrie	2026	100.00	100.00		
11	Dezvoltarea și implementarea sistemului informațional pentru recunoașterea calificărilor obținute în străinătate în conformitate cu standardele Spațiului European al Recunoașterii (LRC, ENIC-NARIC)	16				1) Sistem informațional funcțional 2) 100% acte de studii din străinătate recunoscute incluse în sistem	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2027	1500.00		1500.00	
12	Implementarea măsurilor preparatorii pentru asocierea la Programul Erasmus+	1				Plan de Acțiuni pentru asocierea țării la Programul Erasmus+elaborat	Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2029	350.00	350.00		
13	Acreditarea internațională a programelor de doctorat	1			GP - Planul de creștere economică	25% de programe acreditate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Iunie	2027	6000.00	6000.00		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 26 - Educație și cultură													
14	Implementarea măsurilor anticorupție și antifraudă în universitățile din Moldova	1		RE 2025		10 mii studenți formați în domeniul eticii și integrității academice.	Ministerul Educației și Cercetării	Iunie	2026	5000.00	5000.00		
15	Implementarea sistemelor informaționale în învățământul Superior	1	AA			1) Sistem informațional (SIMÎS) implementat 2) Sistem informațional e-Admitere implementat 3) Platforma e-Admitere utilizată în procesul de e-admitere anual - 100% admitere realizată	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	10226.07		10226.07	
16	Integrarea dimensiunii de gen incluziune în formarea cadrelor didactice din învățământul profesional tehnic	11			GP - Planul de creștere economică	Cadre didactice formate - 50% din cadre didactice ÎPT instruite (2000)	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2027	1500.00	1500.00		
17	Organizarea la nivel național a evenimentelor pentru promovarea sportului pentru toți și a modului sănătos de viață	23	AA			1) „Săptămâna Europeană a Sportului” organizată 2) „Săptămâna mișcării sportive în Republica Moldova” organizată 3) „Forumul Sportiv al Republicii Moldova” organizat 4) Evenimentul - „Capitala Sportului” organizat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	4274.00	3000.00	1274.00	
18	Operaționalizarea Platformei Naționale de Integritate în Sport	23				1 raport anual	ANAD- Agenția Națională Anti-Doping	Decembrie	2027	450.00	450.00		
19	Realizarea Programului de implementare a Strategiei Tineret 2030 pentru anii 2023-2026	21	AA			1 raport anual	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026	114083.00	49000.00		65083.00
20	Dezvoltarea și implementarea Foi de parcurs cu privire la Agenda Europeană pentru Lucru de Tineret	21	AA			1) Foaie de parcurs elaborată și aprobată 2) 100% acțiuni implementate	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	76.00	76.00		
21	Elaborarea legislației secundare pentru implementarea Legii Voluntariatului	22	AA			1) Cadru de referință cu privire la competențele voluntarilor aprobat prin Ordin al ministrului 2) Platformă on-line de promovare a voluntariatului funcțională 3) Ordin al ministrului de aprobare a Metodologiei de certificare a instituțiilor gazdă aprobat	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Decembrie	2026-2027	450.00	450.00		
22	Implementarea Programului Guvernamental „Programul de dezvoltare a Centrelor de tineret 2030”	21	AA	RE 2024		1) 2 Centre de tineret create anual 2) 20% din lucrători de tineret instruiți anual	MEC – Ministerul Educației și Cercetării	Mai	2026-2027	8500.00	4000.00		4500.00
23	Implementarea programelor de traducere, editare a cărții și revistelor culturale	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2023, RE 2025		1) 10 autori/scriitori/ traducători promovați anual la nivel local, național și internațional; 2) 3 programe de lectură organizate și desfășurate anual	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	10000.00	10000.00		
24	Implementarea programelor de dezvoltare culturală locală	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2023, RE 2025		1) 15 servicii și bunuri culturale, valorificate; 2) 10 organizații de cultură finanțate.	MC – Ministerul Culturii	Noiembrie	2026-2027	9000.00	9000.00		
25	Implementarea programului de sprijin pentru organizațiile necomerciale în promovarea și realizarea proiectelor culturale, inclusiv pentru reprezentanții diasporei	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2023, RE 2025		1) Pondere creațiilor contemporane și inițiativelor culturale promovate la nivel local, național și internațional- puncte procentuale; 2) 50 de proiecte culturale, susținute financiar, anual	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	12000.00	12000.00		
26	Susținerea sectorului independent prin parteneriate de cooperare	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2023, RE 2025		1) Număr de parteneriate de cooperare încheiate; 2) 10 proiecte susținute financiar	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	200.00	200.00		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 26 - Educație și cultură													
27	Suținerea tinerilor specialiști din domeniul culturii	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2023, RE 2025		30 beneficiari de indemnizații unice	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	3670.00	1835.00		1835.00
28	Integrarea centrelor de excelență și inovații din sectorul industriilor creative la rețeaua europeană European Creative Hubs Network pentru programe de mobilitate și dezvoltare creativă		AA – art. 132 lit. a), c)	RE 2023, RE 2025		1) 2 centre de excelență și inovații conectate la European Creative Hubs Network; 2) Număr de programe de mobilitate și dezvoltare creativă accesate	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	300.00			300.00
29	Dezvoltarea ecosistemului industriilor creative din Republica Moldova		AA – art. 132 lit.. c)	RE 2023, RE 2025		1) 5 companii creative asistate prin programe de suport ale ODA; 2) 2 programe de accelerare lansate și implementate anual	MC – Ministerul Culturii	Septembrie	2026-2027	2000.00	2000.00		1000.00
30	Implementarea Programului „Europa Creativă”		AA – art. 132 lit.. c)	RE 2023		1) Biroul Europa Creativă creat și operațional; 2) Cel puțin 5 sesiuni de instruire organizate pentru potențiali aplicanți; 3) Cel puțin 50 beneficiari ai sesiunilor de instruire.	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	2000.00	2000.00		
31	Desfășurarea și organizarea apelului de desemnare a orașului pentru concursul „Capitală Europeană a Culturii” pentru anul 2033	32014D0445	AA – art. 132 lit.. c)			1) Concurs organizat și desfășurat; 2) Număr de aplicații depuse.	MC – Ministerul Culturii	Iunie	2026	500.00	500.00		
32	Dezvoltarea și promovarea cooperării culturale cu țările partenere prin activități de diplomatie culturale	27	AA - art. 132 lit. c)	RE 2023, RE 2025		1) 7 coparteneriate și coproducții lansate anual, la nivel internațional; 2) 20 de evenimente organizate și desfășurate, anual	MC – Ministerul Culturii	Februarie	2026-2027	12000.00	6000.00		6000.00
33	Suținerea activităților creative ale artiștilor independenți	27	AA – art. 132 lit. a)	RE 2023, RE 2025		10 artiști independenți și producători culturali, susținuți și promovați	MC – Ministerul Culturii	Octombrie	2027	1000.00	500.00		500.00
34	Organizarea și desfășurarea concursului proiectelor pentru accesarea programelor de rezidență și mobilitate artistică și culturală prin intermediul Fondului național al culturii	27	AA – art. 132 lit. a) - c)	RE 2023		1) 10 proiecte câștigătoare ale artiștilor susținute financiar; 2) 10 oameni de creație promovați și susținuți financiar anual, la nivel național și internațional	MC – Ministerul Culturii	Noiembrie	2026-2027	3000.00	3000.00		
35	Modernizarea programelor de formare profesională continuă pentru artiști și manageri culturali în conformitate cu standardele europene	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2025		1) 2 programe de formare profesională continuă, modernizate și aprobate; 2) 20 de beneficiari	MC – Ministerul Culturii	Septembrie	2027	100.00	100.00		
36	Dezvoltarea și promovarea patrimoniului cinematografic național	27	AA – art. 132 lit. d)	RE 2025		1) Arhivă Națională de Film creată; 2) Cinematica de Film creată; 3) Minim 3 evenimente de promovare a patrimoniului cinematografic la nivel național și european, organizate și desfășurate; 4) Număr de spectatori; 5) Platformă VOD creată și operațională; 6) Număr de filme cartografiate; 7) Număr de filme digitalizate; 8) 4 activități educative privind patrimoniul cinematografic, organizate și desfășurate anual;	CNC – Centrul Național al Cinematografiei	Decembrie	2026-2027	60000.00	4000.00		56000.00
37	Suținerea distribuției cinematografice prin intermediul Platformei „Europa Cinemas”		AA – art. 131; art. 132 lit. c)	RE 2023		1 cinematograf național susținut prin intermediul Platformei „Europa cinemas”	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	6000.00	1000.00		5000.00
38	Suținerea producțiilor cinematografice naționale prin intermediul Fondul cultural european „Eurimages”	28	AA – art. 131; art. 132 lit. c)	RE 2023		1) Număr de proiecte cinematografice depuse pentru cofinanțare; 2) Minim 1 proiect cofinanțat	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	2700.00	2700.00		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 26 - Educație și cultură													
39	Aderarea la EFAD (Agenția Europeană a Fondurilor de Film) și promovarea cinematografiei autohtone prin parteneriate			RE 2023		Număr de proiecte în cadrul grupurilor de lucru EFAD, realizate	CNC – Centrul Național al Cinematografiei	Decembrie	2026-2027	240.00			240.00
40	Promovarea și aderarea la Rutele Culturale Europene	42	AA – Art. 105 lit. c)			1) Număr de acțiuni de promovare organizate și desfășurate; 2) Număr de participanți; 3) Catalog național al rutelor culturale întocmit; 4) Număr de Rute Culturale Europene, la care a aderat Republica Moldova	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	375.00	375.00		
41	Dezvoltarea sistemului informațional de interoperabilitate a bazelor de date în domeniul bunurilor culturale mobile	41	AA - art. 132 lit. d)			Sistem informațional creat și operațional din data aderării	MC – Ministerul Culturii	Octombrie	2027	600.00	600.00		
42	Dezvoltarea S.I. „Inventarul monumentelor ”	27	AA - art. 132 lit. d)	RE 2025		Platforma dezvoltată continuu și operațională	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	3000.00	1000.00		2000.00
43	Elaborarea programelor de formare profesională continuă în domeniul patrimoniului cultural, inclusiv pentru specialiștii implicați în reabilitarea monumentelor istorice (arhitecți, ingineri etc.), precum și pentru reprezentanții structurilor de forță implicați în prevenirea și combaterea traficului ilicit de bunuri culturale și specialiștii din domeniul patrimoniului cultural responsabili de gestionarea bunurilor culturale.	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2025		2 programe de formare profesională continuă în domeniul patrimoniului cultural (imobil și mobil), elaborate și aprobate	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	1560.00	560.00		1000.00
44	Digitalizarea patrimoniului cultural și valorificarea acestuia prin soluții digitale interactive, precum și utilizarea tehnologiilor digitale în proiectarea și prezentarea expozițiilor muzeale, pentru facilitarea accesului, interpretării și participării publicului.	27	AA – art. 132 lit. c)	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Cel puțin 2 expoziții muzeale digitalizate (prin tururi 3D, realitate augmentată (AR) sau virtuală (VR)	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026	2000.00	1500.00		500.00
45	Inventarierea monumentelor istorice în scopul documentării acestora și identificării celor cu valoare culturală națională excepțională		AA – art. 132 lit. c) - d)	RE 2025		1) Număr de monumente istorice clasate inventariate; 2) Număr de monumente istorice declassate inventariate; 3) Număr de monumente istorice distruse sau dispărute identificate	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	50000.00			50000.00
46	Restaurarea și valorificarea monumentelor istorice și edificiilor culturale prin integrarea acestora în circuitele turistice și în procesele de revitalizare participativă a zonelor istorice, cu implicarea activă a comunităților locale, a autorităților publice și a actorilor economici.	27	AA - art. 104; art. 132 lit. d)	RE 2025		3 monumente istorice și 1 ediciu cultural restaurate, valorificate și integrate în circuitele turistice	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	231500.00	231500.00		
47	Organizarea și desfășurarea activităților de promovare și valorificare a patrimoniului cultural, sensibilizarea arhitecților, dezvoltatorilor, autorităților publice, comunităților locale și publicului larg privind valoarea și semnificația patrimoniului cultural, inclusiv a bunurilor și elementelor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității	27		RE 2025		6 activități/evenimente organizate și desfășurate anual	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	3000.00	1000.00		2000.00

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 3. COMPETITIVITATE ȘI CREȘTEREA INCLUZIVĂ													
Capitolul 26 - Educație și cultură													
48	Elaborarea și depunerea dosarelor de nominalizare pentru înscrierea bunurilor/elementelor de patrimoniu cultural în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și/sau în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității	27	AA – art. 132 lit. c), d)	RE 2023, RE 2025		Cel puțin un dosar elaborat și depus pentru includerea în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și/sau în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	6000.00			6000.00
49	Elaborarea unui studiu național de evaluare și management al riscurilor care afectează patrimoniul cultural, inclusiv în contextul schimbărilor globale	27		RE 2025		Studiul național elaborat		Decembrie	2027	500.00	500.00		
51	Crearea unui mecanism de subvenționare pentru teatre, circuri și organizații de concerte de drept public	27	AA – art. 132 lit. a)	RE 2023		1) Mecanism de subvenționare creat și funcțional; 2) Număr de activități cultural-artistice finanțate anual	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2026-2027	50000.00	50000.00		
52	Instituirea și operaționalizarea unei platforme integrate de gestionare a fondurilor publice pentru cultură	27	AA – art. 132 lit. a)	RE 2023		1) Platformă electronică dezvoltată și funcțională; 2) 10 cereri și dosare de finanțare procesate integral	MC – Ministerul Culturii	Decembrie	2027	1000.00	1000.00		
53	Organizarea de instruiți în domeniile integrității, anticorupției, achizițiilor publice și controlului managerial intern pentru reprezentanții instituțiilor în care MC are calitatea de fondator, inclusiv pentru AIRM					1) Numărul de instruiți; 2) Numărul de beneficiari	Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, Ministerul Culturii	Decembrie	2027	43.62	43.61		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
Cluster 3 – COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ													
Capitolul 29 - Uniunea Vamală													
1	Implementarea Programului privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030	1, 2, 3,4,5,6,7,16	AA – Art. 201	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	25 de sisteme informaționale implementate din totalul de 25 prevăzute de Program; Pondere de interoperabilitate a sistemelor vamale naționale cu sistemele UE; Grad de integrare a sistemelor vamale naționale cu platformele guvernamentale; Număr de funcționari vamali în subdiviziunea IT instruiți.	MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2029	505400	65000		498900
2	Reorganizarea structurii Serviciului Vamal conform priorităților de activitate pentru eficientizarea administrării vamale	1,2	AA – Art. 199	RE 2024, RE 2025		Ordinul Ministerului Finanțelor referitor la aprobarea noii structuri aprobat; Regulamentele subdiviziunilor aprobate cu delimitarea clară a competențelor.	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026	41415.7			41415.7
3	Organizarea și desfășurarea campaniilor de informare și instruire pentru mediul de afaceri și funcționarii vamali cu modificările și completările Codului vamal al Republicii Moldova nr. 95/2021 și Regulamentului de punere în aplicare a acestuia Hotărârea Guvernului 92/2023	1,2,3, 4,5, 6,7,8,9,11,12,13,14,15,21, 22	AA – Art. 193 și 197			Număr de sesiuni de informare și instruire desfășurare	SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2026-2029	5598.6	5598.6		
4	Dezvoltarea infrastructurii vamale la punctele de trecere a frontierei de stat, inclusiv piste pentru AEO	1, 2	AA – Art. 197			100 % lucrări realizate conform proiectului Numărul de proiecte inițiate	SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2026-2029	312777.6		273166.2	39611.4
5	Asigurarea implementării programului „CUSTOMS” al UE pentru cooperare în domeniul vamal	1,2,3, 4,5, 6,7,8,9,11,12,13,14,15,21, 23	AA-Art.199	RE 2024		Cel puțin 5 funcționari vamali instruiți 100 % de fondurii accesate	SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2026-2027	881.9		881.9	
6	Elaborarea și implementarea unui sistem informațional care ar asigura monitorizarea trasabilității pentru produsele din tutun		AA-Art.55, Art.114	RE 2024		Sistem național de trasabilitate a produselor de tutun elaborat și testat.	MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	Martie	2027	13890.90	13890.90		
7	Elaborarea conceptului privind crearea Ghișeului Unic Vamal (GUV) în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 2022/2399 de însuțire privind stabilirea Ghișeului Unic al Uniunii Europene pentru vămi	15	AA – Art. 201	RE 2024	GP - Planul de creștere economică	Concept elaborat și aprobat Sistem Ghișeu Unic Vamal operabil și funcțional	MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2027	20000			20000
8	Instituirea unei unități responsabile de monitorizarea sistemului de avertizare timpurie	18, 19		RE 2024		Ordin de instituire a unității aprobat	AMDM – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Decembrie	2026	600	600		
9	Dezvoltarea Sistemului informațional "Registrul circulației bunurilor culturale mobile"	16	Cap. 25 art. 132	RE 2024		Sistem informațional creat și funcțional din data aderării	MC – Ministerul Culturii	Octombrie	2027	1659	759		900
10	Punerea în aplicare 17 din cele 17 cereri/autorizații ale Sistemului de decizii vamale (SDV) în format electronic	1, 2	AA – Art. 201	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	17 din 17 decizii vamale incluse în SDV	SV - Serviciul Vamal	Iunie	2026	3690	3690		
11	Promovarea menținerii unor standarde înalte de integritate a funcționarilor vamali și diminuarea riscurilor de corupție	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12, 13,14,15,16,20,21,22	AA-Art.193	RE 2025		Număr de anchete de serviciu și sancțiuni aplicate funcționarilor vamali; Nivel de progres al realizării acțiunilor prevăzute în dectamentele de politici; Număr de instruiți ale funcționarilor vamali privind integritatea instituțională; Progres în dezvoltarea și adaptarea continuă a instrumentelor de monitorizare și prevenire a fenomenului corupției în rândul funcționarilor vamali; Număr de audite interne tematice și ad-hoc; Registrul riscurilor elaborat și aprobat; Funcționari vamali din primă linie de control dotați cu camere portabile de corp; Telefoane mobile corporative oferite funcționarilor vamali;	SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2026-2029	2472.6	2472.6		
12	Reducerea timpului de procesare a vămuirii/declarației vamale"	1, 2, 8,10,16,	AA – Art. 201	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Cadrul metodologic instituțional elaborat/aprobat Sistem informațional pentru declarațiile sumare de intrare/ieșire implementat Procedura de analiză de risc testată Număr instuiți/număr personal instruit Număr sesiuni de informare/comunicate de presă Procedura de depunere a declarației sumare de intrare/ieșire operațională/implementată Analiza de risc a datelor din declarațiile sumare sunt operaționale/implementate	MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	Iunie	2027	11385			11385

Programul Național de Aderare al Republicii Moldova la Uniunea Europeană (2025-2029)

Cluster 4: Agenda verde și conectivitatea sustenabilă

Capitolul 14 “Politica de transport”

INTRODUCERE

*Conform Raportului Comisiei Europene privind Extinderea din 2025, Republica Moldova are între **un anumit nivel** și **un nivel moderat** de pregătire în domeniul politicii de transport. Pe parcursul perioadei de raportare au fost înregistrate progrese notabile, în special prin intrarea în vigoare a noului Cod feroviar și adoptarea legislației privind echipamentele vehiculelor și drepturile pasagerilor din transportul aerian.*

Politica de transport reprezintă un pilon esențial în cadrul procesului de negociere pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, fiind reglementată prin Titlul VI (articolele 90–100) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Aceasta constituie una dintre cele mai importante politici comune ale Uniunii, având ca obiectiv principal crearea unui sistem de transport sigur, durabil, interoperabil și eficient, capabil să susțină mobilitatea pasagerilor și a mărfurilor, să contribuie la competitivitatea economică și la dezvoltarea echilibrată a societății. Politica europeană de transport este implementată printr-un cadru extins de directive, regulamente și decizii, orientate spre promovarea unei mobilități inteligente, sporirea siguranței și securității în transporturi și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

În acest context, Republica Moldova a continuat procesul de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul transporturilor, consolidându-și capacitatea de a integra principiile și standardele europene. Un pas important în acest proces îl constituie adoptarea Strategiei de Mobilitate 2030, care oferă o viziune strategică pe termen lung pentru dezvoltarea unui sistem de transport modern, accesibil, sustenabil, interoperabil și sigur. Strategia reprezintă documentul cadru de orientare a politicilor sectoriale și de coordonare a investițiilor în infrastructură, atât la nivel național, cât și în colaborare cu partenerii externi.

În transportul feroviar un progres major a fost înregistrat prin adoptarea noului Cod al transportului feroviar nr. 19/2022, care marchează o reformă structurală profundă a sectorului feroviar, orientată spre modernizarea guvernantei, separarea clară a funcțiilor de gestionare a infrastructurii și de operare, precum și promovarea interoperabilității sistemului feroviar național. În vederea asigurării unei gestionări sustenabile a infrastructurii, Republica Moldova a instituit un plan multianual de investiții, destinat întreținerii, modernizării și administrării rețelei feroviare, în concordanță cu practicile statelor membre ale Uniunii Europene.

În domeniul transportului rutier, prin Codul transportului rutier nr. 150/2014, au fost operate modificări legislative menite să asigure alinierea la acquis-ul european privind accesul la profesie, timpul de lucru al conducătorilor auto și condițiile de siguranță rutieră, contribuind la creșterea eficienței și competitivității sectorului.

În aviația civilă, Republica Moldova continuă să manifeste un angajament ferm față de implementarea Acordului privind Spațiul Aerian Comun European (ASAC). Astfel, au fost înregistrate progrese considerabile în alinierea la acquis-ul UE, în special în domenii esențiale precum accesul la piață, siguranța și securitatea aviației, protecția mediului, aspectele sociale și drepturile consumatorilor.

În sectorul transportului maritim, au fost întreprinse măsuri pentru simplificarea procedurilor de raportare a navelor și dezvoltarea unui Sistem Maritim de Informare Unic, compatibil cu standardele internaționale. În vederea îmbunătățirii performanței pavilionului național și a excluderii Republicii Moldova de pe lista neagră, a fost aprobată Foaia de parcurs pentru îmbunătățirea statutului pavilionului Republicii Moldova în raport cu Memorandumul de la Paris privind controlul statului portului pentru perioada 2025–2027.

Un progres instituțional semnificativ îl constituie înființarea Biroului de Investigare a Accidentelor și Incidentelor de Transport în anul 2023. Această instituție independentă de minister și de alte autorități, contribuie la creșterea imparțialității și transparenței în procesul de investigare a accidentelor și incidentelor, în conformitate cu cerințele europene privind siguranța în transporturi.

Totodată, începând cu noiembrie 2022, Republica Moldova a aderat, în calitate de membru observator, la Tratatul Comunității Transporturilor, confirmându-și angajamentul de a participa activ la inițiativele și forumurile europene de cooperare în domeniul transporturilor. Participarea activă în cadrul Comunității Transporturilor oferă Moldovei oportunitatea de a contribui la armonizarea politicilor și legislației, la implementarea obiectivelor de transport ecologic și inteligent.

Capitolul 14: Politica de transport acoperă principalele domenii sectoriale ale sistemului de transport, inclusiv transportul rutier și siguranța rutieră, vehiculele nepoluante și sistemele inteligente de transport, transportul feroviar și combinat, drepturile pasagerilor, aviația civilă, transportul maritim și securitatea maritimă, precum și căile navigabile interioare.

Capitolul este organizat în șase subcapitole tematice, care reflectă principalele ramuri ale politicii de transport ale Uniunii Europene și domeniile prioritare pentru alinierea Republicii Moldova la acquis-ul UE, după cum urmează:

1. Transport rutier;
2. Transport feroviar;
3. Transport maritim;
4. Transport pe căi navigabile interioare;
5. Transport aerian;
6. Transport intermodal și combinat.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este autoritatea responsabilă de coordonarea grupului de lucru aferent Capitolului 14: Politica de transport. Complementar, elaborarea și implementarea politicilor pe domeniile prevăzute în capitolului 14 sunt realizate de următoarele instituții:

- Ministerul Afacerilor Interne;
- Ministerul Energiei
- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Mediului;
- Ministerul Educației și Cercetării;
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi;
- Agenția Servicii Publice;
- Agenția Națională Transport Auto;
- Agenția Navală
- Agenția Feroviară;
- Autoritatea Aeronautică Civilă;
- S.A. Administrația Națională a Drumurilor;
- Î.S. Calea Ferată din Moldova.

În perioada următoare, prioritățile Republicii Moldova în domeniul transporturilor se vor concentra asupra finalizării alinierii cadrului juridic național la actele UE din Pachetul de Mobilitate Rutieră, dezvoltării sistemelor de transport inteligente, transpunerii integrale a celui de-al Patrulea Pachet Feroviar, cu accent pe interoperabilitate și guvernare instituțională, precum și adoptării unui nou Cod Naval conform reglementărilor europene privind Ghișeul Unic Maritim European, siguranța navigației, gestionarea porturilor și protecția mediului marin. De asemenea, va fi prioritară realizarea alinierii complete la acquis-ul UE privind Cerul Unic European și adoptarea unui nou Cod aerian.

Având în vedere particularitățile naționale și constrângerile sistemice identificate în procesul de analiză, Republica Moldova va propune perioade de tranziție și derogări specifice, menite să asigure o implementare graduală, sustenabilă și realistă a acquis-ului Uniunii Europene în domeniul transporturilor, fără a afecta stabilitatea, funcționalitatea și competitivitatea sistemului național de transpunere.

Nivelul de aliniere a actelor UE (capitolul 14)

31999L0062	32023D2698	32020R0203	32019L0520	32020R0204	32016R0480	32009D0992	32024D2164	32016R0799
32024R1886	32020L1057	C(2011)3759 /FI	32002L0015	32006L0022	32021L1716	32019R1213	32019R1916	31990R3916
32006L0001	32024R1109	32008R0324	32015R0758	32017D1013	32019R0621	32020R1056	32016R0068	32017R0548
32022R1012	32022R0695	32021R2179	32007D0230	32020R0474	32007L0038	32025L2205	32004L0054	31991L0671
32009L0033	32012D0226	32010L0040	32022R0670	32025D0264	32023H0550	32013R0886	32017R1926	C(2024)7744
32014D0585	32013R0305	32010H0159	32018R1139	32008R1008	32013R0885	32011D0765	32017R2205	32024R1107
32016D1945	32014L0047	32000L0084	32009H0060	32010H0378	32018R1795	32015R1100	32015R0909	32015R0010
32010R0913	32010D0017	32017D1474	32018R0545	32011D0665	32018D1614	52024XC059 97	32004D0446	32002D0735
32013R0402	32020R0424	32009D0965	32011D0155	32018R0761	32023R1804	32020R0572	32019R0779	32014R1302
32009D0460	32016R0796	32018R0867	32018R0764	31992L0106	32024R0949	31960R0011	32011H0766	32025R1533
32017R0352	32005L0035	32003R0782	32008R0536	32019L0883	32022R0091	32013R1257	32016D2325	32016D2322
32024R2803	32003L0025	32017L2110	31998L0041	32010R0428	32010R0801	32010R0802	31996L0040	32021R0664
32013L0054	32014R0788	32020L0012	32020R0473	32019R0777	32013R0409	32014R1305	32009D0491	32004R0789
32022L0993	32025R0023	32009L0020	32002D0762	32002D0971	32004D0246	32014L0090	32025R0020	32018R0414
32013D0638	32001L0096	32014D0195	31997L0070	32002R1406	32002R2099	32009R0169	31999R0718	31987L0540
32019H0780	31996R1356	31991R3921	32009L0100	32017L2397	32020R0182	32019R0838	32024R1942	32009R0392
32023R1805	32013R0909	32007R0416	32019R1744	32007R0414	32024R2024	32024D2103	31986R4058	32023R2790
32024R2027	32024R2031	31992R3577	32009R0080	32023R2405	31986R4055	31986R4057	32014H0881	32015R1998
32013D0753	32019R0776	32016L0797	32010R0996	32016L0798	32010D0713	32016R0545	32009R1254	32007L0059

32023R0203 3	32018R0763	32005L0044	32010R1177	32009L0016	32009L0021	32019R1239	31996L0075	32021R0782
32018R1976	32023R0205	32005L0065	32004R0725	52015XC05 19(01)	32009L0015	31996L0075	32004R0785	32006L0093
32012R0965	32015R0757	32015R0340	32019R0945	32019R0947	32015L0413	32007R1370	32019R0250	32008L0068
32017R2177	32023R0204	32014R0361	31996L0053	32016R0403	32009L0018	32014R0165	32014L0045	32011R0181
32016L1629	31989R4058	32009R1073	31989L0459	31992L0006	32022L2561	32006R0561	32014R0139	32008L0096
32009R1071	32009R1072	31993R0095	32015R0171	31993D0704	32015R0640	31999L0037	32012L0034	32012R0748
32011R1178	32006R1107	32002L0059	32006R0474	32009L0012	32008R0300	32009R0272	32014R0598	31996L0067
32009L0045	32019R0317	32009R0391	32006R0336	32012R0530	32012R0923	32010R0581	22009A0515 (02)	22001A0718(01)
32023R1770	32023R0660	32020R2034	32017R0373	32023D2584	32012D0022	31999L0095	32013D0103	32011R1286
32004R0261	32012D0023	32023R1695	32014R1299	32014R1300	32013R0321	32019R0773	32011R0454	32014R1301
32010L0035	32010R0036	32011R1332	32014R1303	32014R1304	32004R0549	32004R0550	32020R0723	32023R1768
32023R1769	32014R1321	32019R0123	31997R2027	32021R2082	32021R0116	32014R0376	32018R0395	2022L1999
31976R3237	52020DC078 9	32005R2111	32012R1078	32013R0628	32010R0255	32018R1048	32005R2150	32000L0079
32018R0762	32022R1645	32015R1018	32024D1663					

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

14.1. Subcapitolul: TRANSPORT RUTIER

14.1.1 Prezentare generală a situației

14.1.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în procesul de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul transportului rutier, deși nivelul general de conformitate rămâne parțial, fiind necesare eforturi suplimentare pentru asigurarea unei alinieri depline. În baza Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind transportul rutier de mărfuri, a fost adoptată decizia de prelungire a aplicării acestuia până la 31 martie 2027, fapt care permite

operatorilor moldoveni să beneficieze în continuare de regim liberalizat pentru transporturile bilaterale și de tranzit pe teritoriul statelor membre ale Uniunii Europene, cu respectarea prevederilor acordului.

Cadrul juridic de bază al sectorului este reglementat prin Codul transportului rutier nr. 150/2014, care asigură alinierea parțială la prevederile Regulamentului (CE) 1071/2009 privind accesul la profesia de operator de transport rutier, Regulamentului (CE) 1072/2009 privind accesul la piața transportului rutier internațional de mărfuri și Regulamentului (CE) 1073/2009 privind accesul la piața internațională a serviciilor de transport de persoane prin autocare și autobuze. Codul stabilește cadrul general pentru organizarea și efectuarea transporturilor rutiere de mărfuri și persoane, precum și a activităților conexe, în condiții de siguranță, calitate și competitivitate, promovând principiile liberei concurențe, protecției mediului și respectării drepturilor utilizatorilor.

În ceea ce privește *reglementările sociale*, prevederile referitoare la timpul de muncă, perioadele de odihnă și utilizarea tahografelor sunt parțial transpuse în legislația națională. Hotărârea Guvernului nr. 437/2016 transpune parțial Regulamentul (UE) 165/2014 privind tahografele în transportul rutier, Regulamentul (UE) 581/2010 privind termenele maxime pentru descărcarea datelor din unitățile vehiculului și din cardurile conducătorilor auto, precum și Regulamentul (CE) 561/2006 privind armonizarea anumitor dispoziții ale legislației sociale în domeniul transporturilor rutiere. De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 475/2016 transpune parțial Directiva 92/6/CEE privind instalarea și utilizarea dispozitivelor limitatoare de viteză pentru anumite categorii de vehicule. Cu toate acestea, Directiva 2002/15/CE privind organizarea timpului de lucru al lucrătorilor mobili, Directiva 2006/22/CE privind aplicarea legislației sociale și Directiva (UE) 2020/1057 privind detașarea conducătorilor auto nu au fost încă transpuse în legislația națională, ceea ce impune continuarea eforturilor de armonizare legislativă.

Cadrul național privind *formarea și calificarea conducătorilor auto* este în mare parte reglementat de Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014, completat de Hotărârea Guvernului nr. 170/2023, care aprobă regulamentele privind organizarea și funcționarea centrelor de formare și a unităților de instruire a personalului din transportul rutier, precum și de Ordinul comun MIDR și MEC nr. 126/2023, care stabilește programele de formare pentru conducătorii auto de vehicule destinate transportului de mărfuri și pasageri, atât în trafic național, cât și internațional.

Reglementarea dimensiunilor și greutăților maxime autorizate ale vehiculelor rutiere este stabilită prin Legea nr. 509/1995 privind drumurile publice și Hotărârea Guvernului nr. 326/2022, care aprobă Regulamentul privind transporturile rutiere ce depășesc masa totală, sarcina pe osie și/sau dimensiunile maxime admise. Legislația națională este parțial armonizată cu Directiva 96/53/CE, permițând în general circulația vehiculelor grele cu o masă maximă de până la 40 de tone, în funcție de categoria drumului, iar pentru transporturile intermodale – până la 44 de tone.

În domeniul *transportului ecologic*, este în curs de promovare proiectul de lege privind vehiculele nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic, care va transpune Directiva 2009/33/CE privind promovarea vehiculelor curate.

Totodată, prin Hotărârea Guvernului nr. 840/2024, a fost aprobat Regulamentul privind inspecția tehnică periodică a vehiculelor rutiere, care transpune Directiva 2014/45/UE și instituie un cadru transparent pentru organizarea inspecțiilor tehnice, definind cerințele de verificare, condițiile de efectuare, precum și proceduri simplificate pentru vehiculele noi și interzicerea circulației vehiculelor neconforme. În completare, Hotărârea Guvernului nr. 249/2025 reglementează activitatea de autoservice, stabilind cerințe tehnice, de calitate și siguranță pentru prestarea serviciilor, iar noua Metodologie de calculare a tarifelor pentru transportul rutier de persoane asigură un echilibru între sustenabilitatea financiară a operatorilor și necesitatea înnoirii treptate a parcului de autobuze.

Dezvoltarea Sistemelor Inteligente de Transport (ITS) se află într-o fază incipientă, cadrul normativ nefiind încă armonizat cu legislația Uniunii Europene. Cu toate acestea, au fost întreprinși pași importanți, printre care aprobarea Conceptului Tehnic al Sistemului Integrat de Management în Transportul Rutier (IMS), care contribuie la digitalizarea proceselor, monitorizarea transporturilor și creșterea siguranței rutiere. La moment, este în proces de elaborare Strategia Națională și Programul de implementare a Sistemului Inteligent de Transport, ce vor constitui documente strategice pentru coordonarea implementării ITS în toate modurile de transport.

Cadrul legislativ național privind *transportul mărfurilor periculoase* este parțial armonizat cu acquis-ul Uniunii Europene. Hotărârea Guvernului nr. 143/2016 transpune parțial Directiva 2008/68/CE, stabilind obligația respectării acordurilor internaționale ADR, RID și ADN, care reglementează transportul rutier, feroviar și pe căile navigabile interioare al mărfurilor periculoase.

Implementarea Acordului ADR este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 589/2017, care transpune parțial Directiva (UE) 2022/1999. La moment, este în proces de promovare un proiect de

hotărâre ce vizează transpunerea integrală a Directivei (UE) 2022/1999, pentru a asigura o conformitate deplină cu cerințele europene privind siguranța transportului rutier al mărfurilor periculoase.

În domeniul echipamentelor sub presiune transportabile, Hotărârea Guvernului nr. 1094/2017 a asigurat transpunerea parțială a Directivei 2010/35/UE, stabilind cerințe esențiale privind siguranța și conformitatea acestora. Ulterior, Hotărârea Guvernului nr. 668/2025 a asigurat avansarea nivelului de transpunere prin introducerea procedurilor de evaluare a conformității, recunoașterea organismelor notificate și aplicarea marcatului „π” conform standardelor europene.

În *domeniul siguranței rutiere*, Republica Moldova a transpus parțial Directiva 2008/96/CE prin Legea nr. 350/2023 privind gestionarea siguranței rutiere. Ulterior, prin Legea nr. 173/2025 pentru modificarea unor acte normative (adaptarea cadrului de reglementare în domeniul managementului siguranței infrastructurii rutiere), Agenția Națională Transport Auto a fost desemnată oficial ca autoritate administrativă de specialitate responsabilă de supravegherea și managementul siguranței infrastructurii rutiere. În acest context, prin Hotărârea Guvernului nr. 482/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului, a fost asigurată atribuirea responsabilității privind gestionarea siguranței infrastructurii rutiere Agenției Naționale Transport Auto. Pentru consolidarea abordării strategice în domeniu, a fost aprobat Programul Național de Siguranță Rutieră 2025–2030, care stabilește obiectivele și direcțiile de acțiune pentru reducerea accidentelor și creșterea nivelului de protecție a participanților la trafic. Totodată, prin Hotărârea Guvernului nr. 622/2025, a fost aprobat Regulamentul privind evaluarea de impact asupra siguranței rutiere și auditul de siguranță rutieră, care prevede integrarea sistematică a rapoartelor de audit în toate proiectele de reabilitare, modernizare și construcție a drumurilor, contribuind astfel la îmbunătățirea continuă a calității și siguranței infrastructurii rutiere la nivel național.

14.1.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este autoritatea centrală de specialitate responsabilă de elaborarea, coordonarea și monitorizarea politicilor publice în domeniul transportului rutier, având un rol esențial în asigurarea dezvoltării durabile și a modernizării sistemului național de transport.

Elaborarea acestor politici este coordonată prin Direcția politici în domeniul transportului rutier, structură specializată în cadrul ministerului, care are un efectiv aprobat de șase unități de personal, dintre care patru posturi sunt ocupate. Domeniul siguranței rutiere este gestionat de Serviciul siguranță rutieră, care dispune de două unități de personal, având atribuții privind elaborarea, coordonarea și monitorizarea programelor naționale de siguranță rutieră, precum și armonizarea legislației în conformitate cu actele UE în domeniu. În ceea ce privește dezvoltarea sistemelor inteligente de transport (ITS), competențele revin Direcției politici în domeniul dezvoltării drumurilor, structură care are cinci unități de personal, dintre care patru sunt ocupate, și care coordonează procesul de elaborare a Strategiei Naționale și a Programului de implementare a Sistemului Intelligent de Transport.

La nivel operațional, Agenția Națională Transport Auto (ANTA) este autoritatea administrativă subordonată MIDR, responsabilă de implementarea politicilor publice și strategiilor naționale de dezvoltare în domeniul transporturilor rutiere, precum și de controlul și supravegherea respectării legislației naționale și internaționale de către operatorii de transport și întreprinderile care desfășoară activități conexe. ANTA are un efectiv total de 113 funcții, dintre care 97 sunt ocupate, asigurând un nivel funcțional ridicat de monitorizare și aplicare a reglementărilor. În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 482/2025, Agenției i-au fost atribuite, suplimentar, responsabilități privind gestionarea siguranței infrastructurii rutiere, consolidând astfel rolul instituțional în implementarea cadrului național de siguranță rutieră.

În exercitarea atribuțiilor sale, MIDR colaborează cu alte instituții implicate în procesul de dezvoltare și reglementare a sectorului. Ministerul Educației și Cercetării, și Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), asigură formarea profesională în domeniul transporturilor rutiere, prin acreditarea centrelor de instruire pentru conducători auto, manageri de transport și specialiști ADR, responsabili de eliberarea certificatelor de competență profesională. De asemenea, Administrația Națională a Drumurilor (AND) are atribuții esențiale în întreținerea, repararea și dezvoltarea rețelei rutiere naționale, contribuind la asigurarea condițiilor tehnice optime pentru siguranța și eficiența circulației. La solicitarea ANTA, AND eliberează avize tehnice și preliminare care stabilesc itinerariile și restricțiile aplicabile transporturilor rutiere de mărfuri ce depășesc limitele de greutate sau dimensiuni autorizate, facilitând astfel o gestionare coordonată și sigură a traficului pe drumurile publice.

14.1.2. Planuri de viitor

14.1.2.1. Planuri legislative

Pentru perioada următoare, prioritățile strategice ale Republicii Moldova în domeniul transportului rutier vizează continuarea procesului de armonizare a cadrului național cu acquis-ul Uniunii Europene.

O acțiune prioritară este modificarea *Codului transporturilor rutiere nr. 150/2014* până la finele anului 2026, în vederea ajustării reglementărilor naționale la standardele europene privind accesul la profesie, transportul rutier de mărfuri și persoane, condițiile sociale aplicabile lucrătorilor mobili, precum și regulile de control și inspecție în trafic. Scopul principal al revizuirii Codului constă în transpunerea a 14 acte legislative europene din domeniul transporturilor rutiere, ceea ce va contribui la îmbunătățirea condițiilor de muncă și siguranță pentru operatori, la creșterea eficienței și competitivității sectorului, precum și la protecția sporită a drepturilor pasagerilor și angajaților din domeniu.

O altă direcție majoră de acțiune o constituie *accelerarea digitalizării sistemului de transport rutier* prin implementarea Sistemului de Transport Inteligent (STI), în conformitate cu standardele Uniunii Europene. Această reformă va genera beneficii multiple, printre care o mai bună gestionare a traficului, sporirea siguranței rutiere, optimizarea serviciilor de transport public, reducerea timpilor de călătorie și diminuarea impactului asupra mediului. Totodată, digitalizarea va contribui la transparența și acuratețea datelor operaționale, la eficientizarea proceselor administrative și la creșterea calității serviciilor pentru utilizatori. Pe termen lung, implementarea ITS va facilita integrarea Republicii Moldova în rețeaua europeană de transport și va sprijini dezvoltarea economică și conectivitatea regională. Ca prim pas, va fi elaborată Strategia Națională privind Sistemele de Transport Inteligente (ITS), care va defini cadrul instituțional, normativ și tehnologic pentru implementarea acestora, în paralel cu elaborarea Programului Național ITS, ce va include măsuri concrete pe termen scurt și mediu, aliniate cerințelor Uniunii Europene. În același timp, va fi asigurată transpunerea actelor legislative europene care reglementează implementarea și interoperabilitatea sistemelor ITS.

Un alt obiectiv prioritar este *dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili alternativi*, prin aprobarea Strategiei Naționale de e-Mobilitate și transpunerea Regulamentului (UE) 2023/1804 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2023 privind instalarea infrastructurii pentru combustibili alternativi. Această măsură va sprijini tranziția către o mobilitate curată și sustenabilă, stimulând investițiile în stații de încărcare pentru vehicule electrice, alimentare cu hidrogen și alte surse alternative.

Totodată, urmează adoptarea proiectului de lege privind promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic, prin care se va transpune Directiva 2009/33/CE, consolidând astfel cadrul legal pentru promovarea achizițiilor publice verzi și reducerea emisiilor din transporturi.

Un alt obiectiv important îl reprezintă transpunerea Regulamentului (CE) 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători, care va permite crearea unui sistem modern și echitabil *de compensare a serviciilor publice* și de garantare a drepturilor pasagerilor.

De asemenea, vor fi elaborate și aprobate aspectele metodologice și normele tehnice pentru elaborarea Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD), care vor constitui instrumente-cheie pentru planificarea strategică a mobilității în orașe și pentru integrarea transportului urban cu rețelele regionale și naționale, în concordanță cu principiile mobilității inteligente, sigure și verzi promovate de Uniunea Europeană.

14.1.2.2. Acțiuni de implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrare

Pentru punerea în aplicare a acquis-ului Uniunii Europene în domeniul transporturilor rutiere, Republica Moldova va implementa un set cuprinzător de acțiuni orientate spre consolidarea capacității administrative, modernizarea infrastructurii digitale și asigurarea interoperabilității sistemelor informaționale, în conformitate cu cerințele și standardele europene.

Un obiectiv prioritar îl reprezintă consolidarea capacității administrative a Agenției Naționale Transport Auto (ANTA), pentru a asigura îndeplinirea eficientă a responsabilităților sale în conformitate cu cerințele acquis-ului UE. În vederea creșterii eficienței și transparenței proceselor administrative, va fi dezvoltat în continuare Sistemul de Management Integrat al Transporturilor Rutiere, care va permite monitorizarea în timp real a serviciilor de transport public, optimizarea rutelor și furnizarea de informații actualizate pasagerilor.

Totodată, vor fi întreprinse măsuri pentru dezvoltarea, implementarea și asigurarea interoperabilității registrelor integrate în cadrul sistemului informațional „e-Autorizație Transport”. În acest sens, este planificată și ajustarea Registrului Național al Operatorilor de Transport Rutier, pentru a-l alinia la cerințele Regulamentului (CE) 1071/2009 și a facilita, ulterior, interconectarea cu Registrul European al Întreprinderilor de Transport Rutier (ERRU).

Pentru creșterea nivelului de profesionalizare în sector, se prevede dezvoltarea și implementarea Platformei de atestare profesională în cadrul ANTA, care va permite gestionarea digitalizată a certificatelor de competență profesională pentru conducători auto, manageri de transport și alte categorii de personal.

În vederea îmbunătățirii siguranței și fluidității traficului rutier, va fi dezvoltată și implementată Platforma de coordonare a traseelor de navigare, bazată pe date geospațiale și parametri de gabarit, care va facilita planificarea transporturilor agabaritice și emiterea rapidă a autorizațiilor aferente. Complementar, va fi pus în aplicare un sistem de control al cântăririi în mișcare a vehiculelor aflate în circulație pe drumurile publice, destinat prevenirii suprasolicitării infrastructurii rutiere și reducerii riscului de accidente.

Pentru consolidarea bazei de date statistice și a capacității analitice, va fi realizată actualizarea bazei de date privind accidentele rutiere, în conformitate cu setul comun de date CADaS (*Common Accident Data Set*), ceea ce va permite integrarea informațiilor la nivel european și va facilita elaborarea de politici bazate pe dovezi privind siguranța rutieră.

În paralel, se va continua digitalizarea serviciilor publice din domeniul transporturilor, inclusiv digitalizarea proceselor de înmatriculare a vehiculelor, pentru a asigura eficiență, transparență și acces rapid la servicii pentru cetățeni și operatori economici.

De asemenea, va fi asigurată operaționalizarea Punctului Național de Acces (NAP) desemnat, care va funcționa ca hub central de integrare și schimb de date pentru Sistemul de Transport Inteligent (ITS), în conformitate cu Directiva 2010/40/UE privind implementarea sistemelor inteligente de transport.

14.1.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Reieșind din gradul complex și specific al obiectivelor și măsurilor cuprinse în Anexa A și B, implementarea acestora într-un mod eficient necesită o abordare bazată pe sinergia și complementaritatea resurselor financiare, atât cele publice, cât și cele atrase din surse externe.

Astfel, costurile estimative pentru transpunerea actelor din Anexa A este de 9673.3 mii lei, dintre care din bugetul de stat sunt acoperite 7078.8 mii lei și vor fi incluse în programul bugetar 64 „Dezvoltarea transporturilor. Totodată, 2594.5 mii lei vor fi alocate sub formă de asistență tehnică din partea partenerilor de dezvoltare, pentru elaborarea actelor normative.

Pentru asigurarea realizării acțiunilor de implementare a măsurilor de transpunere și de consolidare a capacităților administrative prevăzute în Anexa B au fost estimate un total de 480822.05 mii lei, dintre care doar 62652.05 mii sunt acoperite din bugetul de stat, 23342.30 mii sunt acoperite de partenerii de dezvoltare, astfel se estimează un necesar de resurse financiare în sumă de 394827.70 mii lei.

14.2. Subcapitolul TRANSPORT FERROVIAR

14.2.1. Prezentarea generală a situației

14.2.1.1. Cadrul legislativ

În domeniul transportului feroviar, Codul transportului feroviar nr. 19/2022, intrat în vigoare la 18 februarie 2024, marchează un pas esențial în procesul de transpunere a acquis-ului Uniunii Europene. Actul legislativ stabilește bazele unui management independent al infrastructurii și al operațiunilor feroviare, precum și instituirea unor organisme independente de reglementare a pieței și de siguranță feroviară, menite să asigure un tratament transparent, echitabil și nediscriminatoriu pentru piața de servicii feroviare din Republica Moldova.

În acest context, este în proces de reorganizare Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova”, cu scopul de a separa funcțiile de gestionare a infrastructurii de activitățile operaționale, în conformitate cu principiile spațiului feroviar unic european. Totodată, Codul introduce noi norme de guvernanță a pieței, prin crearea Agenției Feroviare, desemnată prin Hotărârea Guvernului nr. 759/2022 drept autoritate națională de siguranță feroviară, iar pentru garantarea unei piețe concurențiale și corecte, delegarea atribuțiilor de reglementare a pieței către Consiliul Concurenței.

Pentru consolidarea bazei financiare și a managementului infrastructurii, Hotărârea Guvernului nr. 264/2025 a aprobat contractul multianual pentru gestionarea infrastructurii feroviare, elaborat în conformitate cu Anexa V la Directiva (UE) 2012/34/UE. Acest instrument asigură o planificare predictibilă a finanțării și întreținerii infrastructurii, inclusiv pentru lucrările de reparație majoră. În același sens, Hotărârea Guvernului nr. 665/2025 a aprobat contractul-model pentru serviciile publice de transport feroviar de călători, contribuind la creșterea transparenței și la standardizarea serviciilor publice.

Pe componenta de *siguranță și competențe profesionale*, Hotărârea Guvernului nr. 792/2023 a transpus parțial Directiva 2007/59/CE privind certificarea mecanicilor de locomotivă, stabilind cerințele de formare și atestare profesională a acestora.

De asemenea, au fost înregistrate progrese semnificative privind *drepturile pasagerilor*, prin Hotărârea Guvernului nr. 593/2023, care asigură transpunerea parțială a Regulamentului (UE) 2021/782. Aceasta garantează drepturile fundamentale ale pasagerilor feroviari, precum rambursarea, asistența în caz de întârzieri și accesibilitatea pentru persoanele cu mobilitate redusă, stabilind totodată reguli uniforme de furnizare a serviciilor.

În ceea ce privește *interoperabilitatea sistemului feroviar*, dispozițiile Directivei (UE) 2016/797 au fost transpuse parțial prin Codul transporturilor feroviare nr. 19/2022 și Hotărârea Guvernului nr. 725/2024, care aprobă Regulamentul privind interoperabilitatea sistemului feroviar. În completare, au fost aprobate 9 specificații tehnice de interoperabilitate (STI), prin acte normative ce asigură conformitatea cu cerințele UE pentru subsistemele: „energie”, „material rulant”, „siguranță în tuneluri”, „control-comandă și semnalizare”, „aplicații telematice pentru servicii de călători” și „accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități”.

În paralel, Republica Moldova a continuat transpunerea Directivei (UE) 2016/798 privind *siguranța feroviară* prin adoptarea unui set coerent de acte secundare menite să consolideze cadrul național în domeniul siguranței. Astfel, Hotărârea Guvernului nr. 725/2024 a instituit Regulamentul privind siguranța feroviară, împreună cu alte reglementări conexe, stabilind cerințele generale de organizare și supraveghere a siguranței în sistemul feroviar. De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 896/2024 a reglementat procedura de eliberare a certificatelor de siguranță pentru întreprinderile feroviare, iar Hotărârea Guvernului nr. 230/2025 a stabilit condițiile și cerințele pentru acordarea autorizațiilor de transport feroviar. În completare, Hotărârea Guvernului nr. 378/2025 a asigurat transpunerea Regulamentului delegat (UE) 2018/762 privind metodele comune de siguranță și a Regulamentului (UE) 1078/2012 referitor la monitorizarea siguranței de către operatori, administratori de infrastructură și entitățile responsabile cu întreținerea, consolidând astfel mecanismele naționale de gestionare și supraveghere a siguranței feroviare.

În pofida acestor progrese, sectorul feroviar din Republica Moldova continuă să se confrunte cu provocări majore de ordin tehnic, financiar și operațional. Infrastructura feroviară rămâne semnificativ degradată, cu numeroase restricții de viteză, ceea ce afectează competitivitatea transportului feroviar, crește costurile de operare și reduce atractivitatea serviciilor. În plus, materialul rulant învechit și insuficient și lipsa unui mecanism sustenabil de finanțare limitează capacitatea de modernizare.

14.2.1.2. Capacități administrative

Potrivit Codului transportului feroviar nr. 19/2022, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale are rolul de autoritate centrală de specialitate responsabilă pentru elaborarea și promovarea politicii de stat în domeniul transportului feroviar. Misiunea sa constă în asigurarea dezvoltării durabile a sectorului feroviar, prin elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și raportarea politicilor publice orientate spre siguranța traficului, eficiența economică și îmbunătățirea calității serviciilor furnizate de transportul feroviar.

În cadrul ministerului, Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval este responsabilă de elaborarea și coordonarea cadrului normativ, precum și în monitorizarea implementării acquis-ului Uniunii Europene în domeniu. Direcția dispune de șase unități, dintre care patru sunt ocupate, ceea ce denotă necesitatea consolidării capacității sale instituționale.

Agencia Feroviară, creată în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 759/2022, are ca obiectiv principal implementarea și realizarea politicilor în domeniul transportului feroviar și al siguranței feroviare. În calitate de autoritate națională de siguranță feroviară, Agenția exercită funcții de control, certificare și autorizare, eliberând autorizații de transport feroviar, autorizații și certificate de siguranță, precum și permise pentru mecanicii de locomotivă. Instituția are un efectiv limită de 27 de posturi, însă, la moment, doar 9 funcții sunt ocupate, ceea ce afectează capacitatea operațională și limitează posibilitatea exercitării depline a atribuțiilor sale.

Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” rămâne operatorul feroviar național, responsabil de întreținerea și exploatarea infrastructurii feroviare, precum și de prestarea serviciilor de transport de mărfuri și pasageri la nivel național și internațional. În prezent, CFM se află într-un amplu proces de reorganizare structurală, pentru separarea activităților de infrastructură și operaționale, prin constituirea a două entități distincte. Reorganizarea are drept scop alinierea modelului de guvernanta la principiile Uniunii Europene, promovarea transparenței financiare, creșterea eficienței operaționale și pregătirea pentru liberalizarea pieței feroviare, inclusiv prin atragerea de investiții private.

De asemenea, Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi, instituție aflată în subordinea directă a Guvernului, este autoritatea administrativă centrală specializată în investigarea evenimentelor de transport. Rolul său principal este determinarea cauzelor și circumstanțelor accidentelor și incidentelor feroviare, precum și formularea de recomandări de siguranță menite să prevină repetarea acestora.

În același timp, Consiliul Concurenței îndeplinește rolul de organism național de reglementare a pieței feroviare.

14.2.2. Planuri de viitor

14.2.2.1. Planuri legislative

Prioritățile strategice pentru dezvoltarea sectorului feroviar vizează finalizarea procesului de reformă structurală, consolidarea cadrului instituțional și pregătirea sectorului pentru deschiderea pieței către întreprinderi feroviare naționale, în conformitate cu obiectivele celui de-al patrulea pachet feroviar al Uniunii Europene.

Pentru următoarea perioadă, o prioritate o constituie finalizarea reformei sectorului feroviar prin separarea clară a funcțiilor de administrare a infrastructurii de cele de operare, asigurând un cadru competitiv, transparent și eficient pentru accesul liber al operatorilor feroviari la piață. Această reformă va permite liberalizarea treptată a pieței serviciilor feroviare și integrarea Republicii Moldova în spațiul feroviar unic european (SERA).

În paralel, Republica Moldova va continua transpunerea Directivei (UE) 2016/798 privind siguranța feroviară, prin consolidarea cadrului legislativ și instituțional, precum și prin consolidarea capacităților Agenției Feroviare, pentru a asigura o supraveghere eficientă și aliniată la cerințele europene.

Un alt obiectiv esențial îl constituie stabilirea unor criterii clare, obiective și transparente pentru alocarea capacităților de infrastructură feroviară, care să garanteze accesul echitabil la rețea, să optimizeze utilizarea acestora și să prevină orice formă de discriminare între operatori.

De asemenea, va fi asigurată avansarea transpunerii Directivei 2007/59/CE privind certificarea mecanicilor de locomotivă, pentru armonizarea sistemului de instruire, evaluare și atestare profesională cu standardele de formare și certificare aplicate la nivelul Uniunii Europene.

Suplimentar, va continua transpunerea completă a specificațiilor tehnice de interoperabilitate (STI) pentru toate subsistemele feroviare în scopul asigurării compatibilității tehnice și operaționale între rețeaua feroviară națională și cea europeană.

14.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru consolidarea și modernizarea sectorului feroviar, Republica Moldova își propune implementarea unui set de măsuri prioritare menite să asigure alinierea completă la cerințele acquis-ului Uniunii Europene, creșterea eficienței instituționale și integrarea progresivă în spațiul feroviar unic european.

În acest sens, vor fi puse în aplicare instrumentele contractuale esențiale pentru sustenabilitatea sectorului: Contractul multianual pentru întreținerea și dezvoltarea infrastructurii feroviare, care va asigura planificarea predictibilă a finanțării lucrărilor de reabilitare și modernizare, și Contractul de servicii publice pentru transportul feroviar de pasageri, menit să asigure furnizarea unor servicii de calitate, la standarde europene, și să consolideze rolul transportului feroviar în mobilitatea durabilă.

Un obiectiv prioritar îl constituie atragerea investițiilor pentru reabilitarea și modernizarea infrastructurii feroviare. Aceste investiții vor contribui la îmbunătățirea performanței rețelei, la creșterea siguranței și la reducerea impactului asupra mediului prin orientarea către transportul alternativ.

Pentru asigurarea unui cadru instituțional eficient, se va urmări consolidarea capacităților instituționale și funcționale ale Agenției Feroviare, astfel încât aceasta să poată îndeplini în mod eficient atribuțiile care îi revin în implementare prevederilor actelor UE în domeniu. În paralel, se vor întreprinde măsuri pentru dezvoltarea și interoperabilitatea sistemelor operaționale și a bazelor de date ale Agenției

Feroviare cu cele ale Agenției Uniunii Europene pentru Căile Ferate (ERA), în vederea schimbului eficient de informații și a integrării în rețelele europene de siguranță și interoperabilitate.

De asemenea, vor fi inițiate consultări strategice privind aderarea Republicii Moldova la coridoarele feroviare de transport de marfă europene, în scopul integrării logistice și comerciale a rețelei naționale în fluxurile internaționale de transport.

14.2.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Costurile estimative pentru transpunerea actelor din Anexa A este de 6929.75 mii lei, dintre care din bugetul de stat sunt acoperite 5279.75 mii lei și vor fi incluse în programul bugetar 64 „Dezvoltarea transporturilor”. Totodată, 1650 mii lei vor fi alocate sub formă de asistență tehnică din partea partenerilor de dezvoltare, pentru elaborarea actelor normative.

Pentru asigurarea implementării acțiunilor de implementare a măsurilor de transpunere și de consolidare a capacităților administrative prevăzute în Anexa B au fost estimate un total de 671707.90 mii lei, dintre care doar 650771.80 mii sunt acoperite din bugetul de stat, astfel se estimează un necesar de resurse financiare în sumă de 20936.10 mii lei.

14.3. Subcapitolul TRANSPORT MARITIM

14.3.1. Prezentarea generală a situației

14.3.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul juridic național în domeniul transportului maritim este în prezent parțial aliniat la acquis-ul Uniunii Europene, fiind realizate progrese semnificative în armonizarea legislației și instituțiilor relevante.

Un progres notabil în direcția alinierii la Regulamentul (UE) 2019/1239 privind instituirea unui mediu de ghișeu unic maritim european a fost realizat prin Hotărârea Guvernului nr. 862/2023, care aprobă Regulamentul de instituire a Sistemului de informare și monitorizare a traficului navelor maritime, și Hotărârea Guvernului nr. 1078/2023, care aprobă Conceptul Sistemului informațional „Ghișeu unic în domeniul maritim”. Aceste acte normative stabilesc baza pentru crearea unui sistem național integrat de gestionare a informațiilor maritime, menit să simplifice și armonizeze formalitățile de raportare ale navelor, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene privind digitalizarea și interoperabilitatea fluxurilor de date maritime.

În domeniul protecției mediului maritim, Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice, completată de Hotărârea Guvernului nr. 544/2024, instituie cadrul pentru monitorizarea, raportarea și verificarea (MRV) a emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din transportul maritim. Aceste acte transpun parțial Regulamentul (UE) 2015/757, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2449 privind formularele și procedurile standardizate pentru raportarea emisiilor, precum și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1928 referitor la determinarea încărcăturii transportate de diferite tipuri de nave. Prin aceste măsuri, Republica Moldova contribuie la reducerea impactului climatic al transportului maritim și la alinierea la politicile europene privind decarbonizarea sectorului transporturilor.

În ceea ce privește responsabilitățile statului port, Directiva 2009/16/CE privind controlul statului port a fost transpusă parțial prin Hotărârea Guvernului nr. 183/2024, care aprobă Regulamentul-cadru privind respectarea obligațiilor statului port. Acesta stabilește procedurile de inspecție și control al navelor în porturile Republicii Moldova, consolidând capacitățile instituționale în domeniul siguranței maritime.

Republica Moldova a depus eforturi substanțiale pentru eliminarea de pe Lista Neagră a Memorandumului de Înțelegere de la Paris (Paris MoU). În acest scop, au fost adoptate Regulile de înregistrare de stat a navelor prin Hotărârea Guvernului nr. 1035/2023, care stabilesc criterii clare de eligibilitate și operare sub pavilionul național. În septembrie 2025, a fost aprobată o Foaie de Parcurs detaliată pentru excluderea de pe Lista Neagră a Paris MoU, document strategic care include măsuri legislative, administrative și tehnice menite să îmbunătățească performanța statului de pavilion, să întărească controlul tehnic asupra navelor și să asigure alinierea deplină la standardele Uniunii Europene.

În ceea ce privește responsabilitățile statului de pavilion, Hotărârea Guvernului nr. 414/2020 a aprobat Regulamentul-cadru privind respectarea obligațiilor statului de pavilion, asigurând transpunerea parțială a Directivei 2009/21/CE. Actul stabilește mecanisme clare de control, supraveghere și conformitate pentru navele care arborează pavilionul Republicii Moldova, contribuind la îmbunătățirea standardelor de siguranță și a reputației internaționale a pavilionului moldovenesc.

Pe dimensiunea formării profesionale și a calificării personalului navigator, Hotărârea Guvernului nr. 298/2024 transpune parțial Directiva (UE) 2022/993 privind nivelul minim de pregătire a navigatorilor, prin aprobarea Regulamentului privind determinarea echipajului minim de siguranță al navelor maritime și mixte. Măsura contribuie la armonizarea cerințelor de formare și certificare profesională cu standardele stabilite de Organizația Maritimă Internațională (OMI) și Uniunea Europeană, consolidând profesionalismul și siguranța personalului din sector.

În ceea ce privește investigarea accidentelor maritime, Legea nr. 213/2021 oferă cadrul general de investigare a accidentelor și incidentelor maritime produse în apele teritoriale și pe căile navigabile interioare, transpunând parțial Directiva 2009/18/CE. În completare, Hotărârea Guvernului nr. 511/2024 a aprobat Metodologia comună pentru investigarea accidentelor și incidentelor maritime, conform Regulamentului (UE) 1286/2011, introducând proceduri armonizate de analiză, raportare și comunicare a rezultatelor investigațiilor, în scopul îmbunătățirii siguranței maritime și prevenirii incidentelor.

În domeniul siguranței și securității maritime, Republica Moldova a aliniat parțial legislația națională la Regulamentul (UE) 530/2012 privind navele petroliere cu cocă dublă, prin Hotărârea Guvernului nr. 733/2016, și la Regulamentul (CE) 336/2006 privind implementarea Codului Internațional de Management al Siguranței (ISM), prin Hotărârea Guvernului nr. 76/2020. În ceea ce privește securitatea portuară, Hotărârea Guvernului nr. 23/2024 privind consolidarea securității portuare și a navelor reprezintă un pas important spre alinierea la Regulamentul (CE) 725/2004 privind securitatea navelor și a instalațiilor portuare, precum și la Directiva 2005/65/CE privind securitatea porturilor.

În plus, prin Hotărârea Guvernului nr. 413/2021, Republica Moldova a instituit Sistemul de informare și monitorizare a traficului navelor maritime (VTMIS), transpunând parțial Directiva 2002/59/CE.

14.3.1.2. Capacități administrative

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este responsabil de elaborarea, promovarea și coordonarea politicii Guvernului în domeniul transportului maritim, contribuind la dezvoltarea durabilă, sigură și eficientă a transportului maritim al Republicii Moldova. Funcțiile sale principale vizează elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și raportarea politicilor publice privind dezvoltarea transportului maritim în condiții de siguranță a navigației, securitate a navelor și a facilităților portuare, precum și îmbunătățirea calității și competitivității serviciilor maritime. În cadrul ministerului, Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval este responsabilă de elaborarea și coordonarea cadrului normativ, precum și de monitorizarea procesului de transpunere și implementare a acquis-ului Uniunii Europene în domeniul transportului maritim. Direcția dispune de șase posturi, dintre care patru sunt ocupate, fapt ce evidențiază necesitatea consolidării capacităților instituționale și de personal, pentru a asigura o coordonare eficientă a procesului de armonizare legislativă și de integrare europeană.

Agenția Navală a Republicii Moldova, instituție administrativă subordonată ministerului, are ca obiectiv principal implementarea politicii de stat în domeniul transportului maritim și asigurarea respectării cadrului legislativ național și internațional de către operatorii maritimi. Agenția are rolul de a garanta siguranța navigației, securitatea navelor și a infrastructurii portuare, precum și de a aplica standardele și recomandările Organizației Maritime Internaționale (OMI). Agenția dispune de un efectiv total de 45 de posturi, dintre care doar 30 sunt ocupate în prezent, ceea ce limitează capacitatea sa operațională. În acest context, se impune consolidarea capacităților instituționale și a resurselor umane ale Agenției Navale, prin recrutarea și formarea de personal specializat, modernizarea instrumentelor de lucru și intensificarea cooperării internaționale, astfel încât aceasta să poată asigura implementarea deplină a cerințelor acquis-ului Uniunii Europene și a standardelor Organizației Maritime Internaționale, contribuind la dezvoltarea unui sistem maritim sigur, eficient și conform cu practicile europene.

14.3.2. Planuri de viitor

14.3.2.1. Planuri legislative

Pentru următoarea perioadă, Republica Moldova va continua procesul de armonizare a cadrului legislativ național cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul transportului maritim, printr-un set amplu de acțiuni legislative menite să consolideze guvernanta sectorului, siguranța navigației și responsabilitatea de mediu.

O prioritate esențială o reprezintă transpunerea Regulamentului (UE) 2017/352 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 februarie 2017, care stabilește un cadru comun pentru furnizarea serviciilor portuare și normele privind transparența financiară a porturilor. Implementarea acestui

regulament va asigura un regim unitar de funcționare a porturilor, va îmbunătăți eficiența operațională și concurențială a serviciilor portuare.

În paralel, sunt planificate mai multe inițiative legislative privind aderarea Republicii Moldova la convențiile internaționale maritime fundamentale, care vor consolida poziția țării ca stat de pavilion responsabil și vor asigura conformitatea cu standardele Organizației Maritime Internaționale (OMI) și ale Uniunii Europene. Printre acestea se numără:

- Proiectul de lege privind aderarea la Convenția internațională de la Hong Kong din 2009 privind reciclarea sigură și ecologică a navelor.
- Proiectul de lege privind aderarea la Convenția privind munca în sectorul maritim (MLC 2006).
- Proiectul de lege privind aderarea la Convenția din 1976 privind limitarea răspunderii pentru creanțe maritime.
- Proiectul de lege privind aderarea la Convenția internațională de la Nairobi din 2007 privind ridicarea epavelor.
- Proiectul de lege privind aderarea la Convenția internațională din 2001 privind răspunderea civilă pentru daunele provocate de poluarea cu hidrocarburi utilizate pentru propulsia navei.
- Proiectul de lege privind aderarea la Convenția internațională din 1996 privind răspunderea și despăgubirile pentru prejudicii cauzate de transportul pe mare al substanțelor periculoase și nocive (Convenția HNS).
- Proiectul de lege privind aderarea la Protocolul din 2003 la Convenția internațională din 1992 privind crearea unui fond internațional pentru compensarea prejudiciilor cauzate de poluarea cu hidrocarburi.
- Proiectul de lege privind aderarea la Acordul de la Cape Town din 2012 privind punerea în aplicare a dispozițiilor Protocolului de la Torremolinos referitor la siguranța navelor de pescuit.

14.3.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

O direcție prioritară o constituie consolidarea capacității autorităților de control la frontierele portuare în aplicarea prevederilor Convenției FAL, cu un accent deosebit pe instruirea în utilizarea sistemului de ghișeu unic maritim pentru procedurile de trecere a frontierei, inclusiv prelucrarea formularelor FAL și executarea funcțiilor conexe.

În vederea dezvoltării infrastructurii digitale a sectorului maritim, este planificată realizarea unui studiu de fezabilitate pentru definirea specificațiilor tehnice necesare dezvoltării Sistemului Informațional „Ghișeul Unic Maritim”, urmată de implementarea propriu-zisă a acestui sistem informatic național. Acesta va permite integrarea și digitalizarea procedurilor portuare, reducerea timpilor de procesare, simplificarea formalităților administrative și interoperabilitatea cu sistemele electronice europene.

Un alt obiectiv important îl reprezintă realizarea unui studiu de fezabilitate privind sistemul de monitorizare portuară a traficului navelor și a comunicațiilor costiere (VCC), în scopul extinderii capacităților de supraveghere și al îmbunătățirii siguranței navigației, inclusiv prin utilizarea tehnologiilor moderne de comunicație și management al traficului maritim.

În același timp, se urmărește consolidarea capacităților instituționale și funcționale ale Agenției Navale a Republicii Moldova, astfel încât aceasta să poată îndeplini eficient responsabilitățile care îi revin în conformitate cu cerințele acquis-ului Uniunii Europene.

O altă prioritate strategică o constituie consolidarea cooperării cu Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă (EMSA), prin alinierea procedurilor naționale de conectivitate și interoperabilitate cu sistemele digitale ale EMSA, pentru a asigura un schimb rapid, securizat și eficient de informații privind siguranța navigației, monitorizarea traficului și protecția mediului marin.

Totodată, vor continua acțiunile de implementare a Foi de Parcurș privind excluderea Republicii Moldova de pe Lista Neagră a Memorandumului de Înțelegere de la Paris (Paris MoU), prin consolidarea cadrului normativ și instituțional, optimizarea procedurilor de inspecție a navelor, creșterea competenței tehnice a inspectorilor și alinierea la bunele practici europene în domeniul controlului statului portului.

14.3.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Costurile estimative pentru transpunerea actelor din Anexa A este de 3588.1 mii lei, dintre care din bugetul de stat sunt acoperite 2388.1 mii lei și vor fi incluse în programul bugetar 64 „Dezvoltarea transporturilor”. Totodată, 1200 mii lei vor fi alocate sub formă de asistență tehnică din partea partenerilor de dezvoltare, pentru elaborarea actelor normative.

Pentru asigurarea realizării acțiunilor de implementare a măsurilor de transpunere și de consolidare a capacităților administrative prevăzute în Anexa B au fost estimate un total de 62790.77 mii lei, dintre

care doar 1799.77 mii sunt acoperite din bugetul de stat, 620 mii sunt acoperite de partenerii de dezvoltare, astfel se estimează un necesar de resurse financiare în sumă de 60371.00 mii lei.

14.4. Subcapitolul TRANSPORT PE CĂI NAVIGABILE INTERIOARE

14.4.1. Prezentarea generală a situației

14.4.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul normativ național al Republicii Moldova este parțial aliniat cu acquis-ul Uniunii Europene privind transportul pe căile navigabile interioare, fiind necesare în continuare ajustări legislative pentru a asigura conformitatea deplină cu standardele europene în materie de siguranță, eficiență și interoperabilitate.

Legea nr. 176/2013 privind transportul pe căi navigabile interioare garantează libertatea desfășurării activităților de transport, fără a impune interdicții sau restricții privind accesul la piață. Totuși, cadrul normativ general necesită consolidare și actualizare pentru a corespunde cerințelor Uniunii Europene referitoare la certificarea tehnică a navelor, mecanismele de supraveghere a autorităților competente și digitalizarea proceselor de monitorizare și control.

În domeniul cerințelor tehnice pentru navele de navigație interioară, prin Hotărârea Guvernului nr. 723/2023 privind regulile și standardele pentru inspecția tehnică a navelor și recunoașterea societăților de clasificare în domeniul navigației interioare, au fost transpuse parțial prevederile Directivei (UE) 2016/1629 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 septembrie 2016, care stabilește standardele tehnice uniforme pentru navele de navigație interioară în spațiul european.

De asemenea, prin Hotărârea Guvernului nr. 377/2025, Republica Moldova a transpus parțial prevederile Directivei 2005/44/CE privind Serviciile de Informații Fluviale (RIS) armonizate pentru căile navigabile interioare din Uniunea Europeană. Această hotărâre stabilește baza juridică pentru implementarea sistemului RIS la nivel național, având ca obiectiv sporirea siguranței navigației, creșterea eficienței operaționale și a protecției mediului, precum și integrarea transportului fluvial în rețeaua europeană de transport multimodal.

14.4.1.2. Capacități administrative

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este responsabil de elaborarea, promovarea și coordonarea politicii Guvernului în domeniul transportului pe căile navigabile interioare, contribuind la dezvoltarea durabilă, sigură și eficientă a acestui sector în Republica Moldova. În cadrul ministerului, Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval este responsabilă de elaborarea și coordonarea cadrului normativ, precum și de monitorizarea procesului de transpunere și implementare a acquis-ului Uniunii Europene în domeniul transportului pe căile navigabile interioare. Direcția dispune de șase posturi, dintre care patru sunt ocupate, fapt ce evidențiază necesitatea consolidării capacităților instituționale și de personal, în vederea asigurării unei coordonări eficiente a procesului de armonizare legislativă, de integrare europeană și de dezvoltare sustenabilă a transportului fluvial.

Agenția Navală a Republicii Moldova, instituție administrativă subordonată ministerului, are ca obiectiv principal implementarea politicii de stat în domeniul transportului pe căile navigabile interioare și asigurarea respectării cadrului legislativ național și internațional. Agenția dispune de un efectiv total de 45 de posturi, dintre care doar 30 sunt ocupate în prezent, ceea ce limitează capacitatea sa operațională și afectează eficiența activităților de supraveghere și control.

14.4.2. Planuri de viitor

14.4.2.1. Planuri legislative

Pentru perioada următoare, este prevăzută elaborarea unui nou Cod Naval, în conformitate cu reglementările și standardele Uniunii Europene, care va consolida baza juridică pentru dezvoltarea unui sector al transportului pe căile navigabile interioare sigur, modern și competitiv.

Totodată, va fi asigurată transpunerea cadrului legislativ al Uniunii Europene privind calificările profesionale și accesul la ocupațiile din domeniul navigației interioare, având ca obiectiv armonizarea standardelor de formare, certificare și recunoaștere a competențelor personalului navigant cu cele aplicabile în statele membre ale Uniunii Europene.

De asemenea, va continua transpunerea Directivei 2005/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind Serviciile de Informații Fluviale (RIS) armonizate pe căile navigabile interioare din Uniunea Europeană. Avansarea transpunerii va permite dezvoltarea și integrarea sistemului național RIS în rețeaua europeană, contribuind la creșterea siguranței navigației, optimizarea gestionării traficului fluvial și sporirea eficienței și durabilității transportului pe căile navigabile interioare.

14.4.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru perioada următoare, sunt planificate acțiuni orientate spre consolidarea cadrului instituțional și tehnic necesar modernizării navigației interioare și alinierii acestuia la standardele europene. Printre acestea se numără participarea la programe de formare, licențiere și schimb de experiență cu statele UE, având ca scop armonizarea procedurilor și a standardelor privind certificarea personalului navigant.

De asemenea, vor fi întreprinse măsuri pentru identificarea, evaluarea și recunoașterea centrelor de formare a navigatorilor, în vederea creării unui sistem acreditat de instruire profesională conform cerințelor Uniunii Europene. În paralel, va fi promovată semnarea unui acord de cooperare internațională care să permită recunoașterea reciprocă a certificatelor de calificare în navigația interioară de către statele membre ale Uniunii Europene.

Un alt obiectiv prioritar îl reprezintă dezvoltarea și implementarea Sistemului Informațional „Servicii Informaționale Fluviale” (RIS), care va contribui la digitalizarea, monitorizarea și optimizarea traficului pe căile navigabile interioare, sporind siguranța, eficiența operațională și integrarea în rețeaua europeană de transport multimodal.

14.4.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Costurile estimative pentru transpunerea actelor din Anexa A este de 15846.03 mii lei, dintre care din bugetul de stat sunt acoperite 10696.03 mii lei și vor fi incluse în programul bugetar 64 „Dezvoltarea transporturilor”. Totodată, 5150 mii lei vor fi alocate sub formă de asistență tehnică din partea partenerilor de dezvoltare, pentru elaborarea actelor normative.

Pentru asigurarea implementării acțiunilor de implementare a măsurilor de transpunere și de consolidare a capacităților administrative prevăzute în Anexa B au fost estimate un total de 60885.00 mii lei, dintre care doar 485.00 mii sunt acoperite din bugetul de stat, iar 60400.00 mii lei rămân neacoperite.

14.5. Subcapitolul TRANSPORT AERIAN

14.5.1. Prezentarea generală a situației

14.5.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul juridic național în domeniul aviației civile este fundamentat pe Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, care constituie baza armonizării continue a legislației interne cu acquis-ul Uniunii Europene. În ultimii ani, Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în procesul de aliniere a cadrului normativ la standardele europene, prin adoptarea și actualizarea unui set complex de acte normative ce reglementează principalele domenii ale aviației civile, implementând în legislația națională mai mult de jumătate dintre actele juridice prevăzute în Acordul privind Spațiul Aerian Comun între Uniunea Europeană și Republica Moldova.

Siguranța și operațiunile aeriene sunt reglementate prin Hotărârea Guvernului nr. 612/2022 privind aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative aferente operațiunilor aeriene, care asigură o aliniere parțială la Regulamentul (UE) 965/2012. Prin intermediul acestui act, au fost consolidate competențele Autorității Aeronautice Civile (AAC) în domeniul certificării și supravegherii operatorilor aeriene. În ceea ce privește formarea personalului aeronautic, cadrul legal este reglementat prin Hotărârea Guvernului nr. 204/2020 privind aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul de zbor al aviației civile, care transpune parțial prevederile Regulamentului (UE) 1178/2011 și ale Regulamentului delegat (UE) 2020/723. Acest act definește mecanismele de instruire și certificare a organizațiilor de instruire aprobate, contribuind la creșterea nivelului de profesionalism și competență a personalului de zbor.

Domeniul navigabilității inițiale și continue este reglementat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024 și Hotărârea Guvernului nr. 465/2025, care asigură o aliniere parțială la Regulamentele (UE) 748/2012 și 1321/2014, incluzând modificările ulterioare. Aceste acte stabilesc cerințele privind certificarea și menținerea navigabilității aeronavelor, produselor, pieselor și echipamentelor, precum și autorizarea

organizațiilor de proiectare, producție și întreținere. Totodată, raportarea și analiza evenimentelor de siguranță sunt reglementate printr-un cadru legislativ parțial transpus cu Regulamentul (UE) 376/2014, care instituie procedurile de raportare, analiză și monitorizare a evenimentelor din aviația civilă, consolidând cultura siguranței și prevenției în sector.

Răspunderea civilă și cerințele de asigurare pentru operatorii aerieni și operatorii de aeronave sunt stabilite prin Legea nr. 118/2020, care transpune prevederile Regulamentelor (CE) 785/2004 și 2027/97 și reflectă principiile Convenției de la Montreal (1999) privind transportul aerian internațional.

În ceea ce privește alocarea sloturilor orare pe aeroporturi, cadrul normativ este reglementat prin Hotărârea Guvernului nr. 462/2018, care asigură o aliniere parțială cu Regulamentul (CEE) 95/93 al Consiliului, stabilind reguli transparente, neutre și nediscriminatorii pentru distribuirea capacităților aeroportuare și facilitarea accesului noilor operatori.

Reglementarea tarifelor aeroportuare se realizează în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 476/2016 privind aprobarea Metodologiei de calcul și aprobare a tarifelor pentru serviciile aeroportuare și de navigație aeriană, modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 378/2024, care transpune parțial Directiva 2009/12/CE.

Accesul la piața serviciilor de handling la sol este asigurat prin Hotărârea Guvernului nr. 971/2017, care transpune parțial Directiva 96/67/CE, stabilind condițiile de acces la piață, categoriile de servicii și procedura de certificare a furnizorilor, garantând totodată un nivel înalt de siguranță și supraveghere operațională.

În domeniul protecției mediului și reducerii poluării fonice, Hotărârea Guvernului nr. 246/2019 asigură o aliniere parțială cu Regulamentul (UE) 598/2014 și Directiva 2006/93/CE, stabilind regulile și procedurile pentru introducerea restricțiilor de operare legate de zgomot în cadrul unei abordări echilibrate promovate la nivelul Uniunii Europene.

Cadrul național de reglementare al Republicii Moldova asigură, de asemenea, protecția drepturilor pasagerilor în conformitate cu legislația UE, în special cu prevederile Regulamentului (CE) 1107/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind drepturile persoanelor cu dizabilități și ale persoanelor cu mobilitate redusă atunci când călătoresc pe calea aerului. Transpunerea acestui regulament a fost realizată prin intermediul Programului național de facilitare a transportului aerian, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 147/2022, care stabilește măsuri menite să asigure accesul egal și tratamentul nediscriminatoriu al tuturor pasagerilor, consolidând astfel protecția drepturilor acestora în raport cu operatorii aerieni și infrastructura aeroportuară.

De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 612/2022 transpune Directiva 2000/79/CE privind organizarea timpului de lucru al personalului mobil din aviația civilă. Cadrul instituțional existent permite monitorizarea permanentă a respectării limitărilor privind timpul de zbor și odihnă prin raportări periodice și supravegherea continuă exercitată de Autoritatea Aeronautică Civilă.

14.5.1.2. Capacități administrative

Potrivit Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, responsabilitatea elaborării și promovării politicii de stat în domeniul aviației civile revine Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Ministerul exercită această competență prin elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și raportarea politicilor publice orientate spre dezvoltarea durabilă a sectorului aviației civile, în condițiile garantării siguranței zborurilor, securității aeronautice și calității serviciilor furnizate. În cadrul Serviciului politici în domeniul transportului aerian sunt prevăzute trei unități de personal, toate fiind ocupate, ceea ce asigură funcționalitatea integrală a structurii de specialitate.

Implementarea politicilor de stat și supravegherea aplicării cadrului normativ în domeniul aviației civile sunt asigurate de Autoritatea Aeronautică Civilă (AAC), instituție administrativă aflată în subordinea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Misiunea AAC constă în aplicarea și respectarea cadrului legal național, precum și în supravegherea conformității activităților persoanelor fizice și juridice din domeniul aviației civile cu cerințele de siguranță și securitate aeronautică. AAC asigură aplicarea cadrului normativ prin activități de certificare, supraveghere continuă și control al operatorilor, personalului aeronautic, organizațiilor de instruire, contribuind astfel la menținerea unui nivel înalt al siguranței aeriene și la consolidarea încrederii publice în sistemul aviației civile. Autoritatea dispune de un efectiv-limită de 93 de posturi, dintre care 81 sunt ocupate.

Totodată, Întreprinderea de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian „MOLDATSA” are ca obiectiv principal furnizarea serviciilor de navigație aeriană (ANS) pentru aeronavele care efectuează zboruri în spațiul aerian al Republicii Moldova. Activitatea întreprinderii se

desfășoară în conformitate cu procedurile, standardele și practicile naționale și internaționale, având drept scop asigurarea siguranței, regularității și eficienței navigației aeriene.

14.5.2. Planuri de viitor

14.5.2.1. Planuri legislative

În vederea consolidării cadrului normativ și instituțional în domeniul aviației civile și al realizării alinierii depline la acquis-ul Uniunii Europene, Republica Moldova își propune implementarea următoarelor acțiuni strategice.

Adoptarea noului Cod aerian al Republicii Moldova, care va asigura armonizarea integrală a legislației naționale cu standardele Uniunii Europene, inclusiv cu dispozițiile relevante ale Regulamentului (UE) 2018/1139 privind normele comune în domeniul aviației civile și ale Regulamentelor Agenției Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației (EASA). Adoptarea noului Cod va permite crearea unui cadru legislativ modern, coerent și complet aliniat principiilor Uniunii Europene privind siguranța, securitatea și sustenabilitatea aviației.

Se va urmări realizarea alinierii complete cu acquis-ul Uniunii Europene privind Cerul Unic European (*Single European Sky*), inclusiv integrarea cerințelor referitoare la managementul traficului aerian, interoperabilitatea sistemelor, performanța operațională și protecția mediului, în conformitate cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) 409/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian.

Va fi aprobat Regulamentul privind stabilirea regulilor și procedurilor pentru operațiunile cu sisteme de aeronave fără pilot la bord (UAS) în spațiul aerian național, inclusiv în spațiul U-space, în conformitate cu cadrul normativ european aplicabil. Această acțiune va asigura integrarea treptată a operațiunilor UAS în spațiul aerian, prin aplicarea standardelor europene de siguranță, navigabilitate și supraveghere.

De asemenea, va fi asigurată transpunerea în legislația națională a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2024/1109 al Comisiei din 10 aprilie 2024, care stabilește normele de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 în ceea ce privește cerințele pentru autoritățile competente, procedurile administrative și cerințele privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord. În completare, va fi transpus și Regulamentul delegat (UE) 2024/1107 al Comisiei din 13 martie 2024, care stabilește norme detaliate privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu.

Totodată, va fi inițiat procesul de transpunere și implementare a Regulamentului (UE) 2023/2405 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 octombrie 2023 privind asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru un transport aerian durabil (ReFuelEU Aviation). Acesta va contribui la promovarea utilizării combustibililor sustenabili pentru aviație (SAF), reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și integrarea sectorului aviației Republicii Moldova în obiectivele climatice și de mediu ale Uniunii Europene.

14.5.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea consolidării cadrului legislativ și instituțional în domeniul aviației civile și a asigurării alinierii depline la standardele și cerințele Uniunii Europene, Republica Moldova va continua procesul de modernizare a sectorului prin implementarea unui set complex de măsuri coordonate, orientate spre creșterea siguranței, accesibilității și performanței operaționale.

Inițial, vor fi întreprinse acțiuni menite să sporească gradul de informare și incluziune a pasagerilor. Astfel, se va asigura extinderea materialelor de informare în formate accesibile, adaptate nevoilor persoanelor cu dizabilități și persoanelor cu mobilitate redusă, concomitent cu desfășurarea campaniilor tematice de informare și conștientizare privind drepturile pasagerilor și condițiile de accesibilitate în transportul aerian. Totodată, se va îmbunătăți sistemul de informare și semnalizare pe paginile web ale instituțiilor din domeniu și în terminalele aeroportuare, în conformitate cu cele mai bune practici internaționale și cu cerințele Regulamentului (CE) 1107/2006 al Parlamentului European și al Consiliului.

Totodată, vor fi desfășurate campanii de informare și conștientizare destinate părților interesate relevante, vizând noul cadru normativ aferent implementării inițiativei „Cerul Unic European” (*Single European Sky*). Aceste acțiuni vor contribui la creșterea gradului de înțelegere a noilor reguli, la consolidarea cooperării interinstituționale și la aplicarea uniformă a standardelor europene privind managementul traficului aerian.

Pentru modernizarea infrastructurii tehnice și digitale a sectorului, se va realiza achiziționarea și implementarea unei platforme digitale integrate pentru autorizarea, operarea și monitorizarea zborurilor UAS (sisteme de aeronave fără pilot la bord). Aceasta va facilita integrarea zborurilor UAS în spațiul aerian național, în conformitate cu cerințele privind gestionarea spațiului U-space, contribuind la implementarea standardelor europene de siguranță, supraveghere și interoperabilitate.

În continuarea procesului de digitalizare a managementului traficului aerian, se va implementa sistemul de comunicații prin legătura de date controlor–pilot (Controller–Pilot Data Link Communications – CPDLC), în scopul modernizării infrastructurii de comunicații aeronautice și al alinierii acesteia la cerințele Planului general european de management al traficului aerian (ATM Master Plan). Complementar, se va efectua achiziționarea a cinci stații pentru echipamente de măsurare a distanței (Distance Measuring Equipment – DME), necesare pentru îmbunătățirea preciziei navigației aeriene și creșterea capacității infrastructurii de navigație, în conformitate cu cerințele EUROCONTROL și EASA.

În vederea asigurării unei implementări eficiente a acestor măsuri, va fi consolidată capacitatea instituțională și funcțională a Autorității Aeronautice Civile, prin dezvoltarea competențelor profesionale ale personalului, optimizarea structurilor de supraveghere și îmbunătățirea resurselor tehnice și logistice. Această acțiune va permite instituției să exercite în mod eficient responsabilitățile care îi revin, în conformitate cu cerințele acquis-ului Uniunii Europene și cu standardele internaționale privind siguranța și securitatea aeronautică.

14.5.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Costurile estimative pentru transpunerea actelor din Anexa A este de 4468.22 mii lei, dintre care din bugetul de stat sunt acoperite 4468.22 mii lei și vor fi incluse în programul bugetar 64 „Dezvoltarea transporturilor”.

Pentru asigurarea implementării acțiunilor de implementare a măsurilor de transpunere și de consolidare a capacităților administrative prevăzute în Anexa B au fost estimate un total de 86055.58 mii lei, dintre care doar 1067.98 mii sunt acoperite din bugetul de stat, 2497 mii lei sunt acoperite de partenerii de dezvoltare, astfel se estimează un necesar de resurse financiare în sumă de 82490.60 mii lei.

14.6. Subcapitolul TRANSPORT INTERMODAL ȘI COMBINAT

14.6.1. Prezentarea generală a situației

14.6.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul normativ național nu transpune prevederile Directivei 92/106/CEE a Consiliului privind stabilirea unor norme comune pentru anumite tipuri de transport combinat de mărfuri între statele membre.

Deși, din punct de vedere tehnic, există posibilități pentru desfășurarea operațiunilor intermodale în anumite noduri logistice, precum Portul Internațional Liber Giurgiu-lești și principalele puncte de conexiune feroviar-rutier, absența unui cadru strategic integrat și a măsurilor de sprijin financiar împiedică valorificarea deplină a potențialului transportului combinat și tranziția efectivă către moduri de transport mai sustenabile. Infrastructura națională aferentă transportului intermodal se confruntă, de asemenea, cu limitări de capacitate în terminalele de transfer, cu un nivel redus de interoperabilitate digitală între modurile de transport și cu lipsa unei documentații unificate de transport conforme standardelor europene.

Promovarea transportului intermodal este prevăzută ca direcție prioritară în cadrul Strategiei de Mobilitate 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 589/2024. În acest context, la moment, sunt în proces de dezvoltare trei proiecte majore: Centrul Logistic Multimodal Chișinău, Centrul Logistic Multimodal Berești, pentru care studiul de fezabilitate a fost finalizat, și Centrul Logistic Multimodal Giurgiu-lești, pentru care se află în derulare elaborarea studiului de fezabilitate. Implementarea acestor investiții va contribui la îmbunătățirea conectivității intermodale, la reducerea costurilor de transport și la creșterea competitivității economiei naționale în raport cu rețelele de transport transeuropene.

În ceea ce privește Regulamentul (UE) 2020/1056 privind informațiile electronice referitoare la transportul de mărfuri (eFTI), cadrul normativ național nu este încă aliniat, fapt care limitează digitalizarea proceselor logistice și interoperabilitatea sistemelor naționale de schimb de date cu cele europene.

14.6.1.2. Capacități administrative

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este autoritatea centrală de specialitate responsabilă de elaborarea, coordonarea și monitorizarea politicilor publice în domeniul transportului intermodal și combinat, având un rol esențial în asigurarea dezvoltării durabile și a modernizării sistemului național de transport.

Elaborarea acestor politici este coordonată prin Direcția politici în domeniul transportului rutier, structură specializată în cadrul ministerului, care are un efectiv aprobat de șase unități de personal, dintre care patru posturi sunt ocupate, și Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval, care dispune de șase posturi, dintre care patru sunt ocupate.

14.6.2. Planuri de viitor

14.6.2.1. Planuri legislative

Conform angajamentelor asumate, va fi asigurată transpunerea Regulamentului (UE) 2020/1056 privind informațiile electronice referitoare la transportul de mărfuri (eFTI), care va institui cadrul necesar pentru digitalizarea și interoperabilitatea schimbului de date între operatorii economici, autoritățile competente și instituțiile de control. Implementarea acestui regulament va contribui la simplificarea procedurilor administrative, reducerea birocrăției și creșterea eficienței operaționale în sectorul transporturilor, prin promovarea utilizării soluțiilor electronice standardizate la nivel european.

De asemenea, va fi elaborat proiectul de lege privind transporturile combinate, care va transpune Directiva 92/106/CEE a Consiliului din 7 decembrie 1992 privind stabilirea unor norme comune pentru anumite tipuri de transporturi combinate de mărfuri între statele membre.

14.6.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru implementarea acquis-ului aferent transportului intermodal și combinat, va fi asigurată dezvoltarea unui sistem informațional integrat destinat schimbului electronic de informații de reglementare privind transportul de mărfuri (eFTI), care va deveni pe deplin operațional la momentul aderării, asigurând interoperabilitatea cu platformele europene, digitalizarea completă a fluxurilor de date între operatori și autoritățile de control, precum și creșterea transparenței și eficienței proceselor logistice.

14.6.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Costurile estimative pentru transpunerea actelor din Anexa A este de 1244.14 mii lei, dintre care din bugetul de stat sunt acoperite 794.14 mii lei și vor fi incluse în programul bugetar 64 „Dezvoltarea transporturilor”. Totodată, 450 mii lei vor fi alocate sub formă de asistență tehnică din partea partenerilor de dezvoltare, pentru elaborarea actelor normative.

Pentru asigurarea implementării acțiunilor de implementare a măsurilor de transpunere și de consolidare a capacităților administrative prevăzute în Anexa B au fost estimate un total de 60211.10 mii dintre care 275.00 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat, iar 59936.10 mii lei nu au acoperire financiară.

Capitolul 15: Energie

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova se află între un nivel moderat și unul bun de pregătire, înregistrând progrese foarte bune în sectorul energetic, inclusiv prin alinierea completă la Pachetul European privind Integrarea Pieței de Energie Electrică și prin adoptarea Planului Național Integrat privind Energia și Clima (PNIEC). În pofida necesității de a gestiona crizele de aprovizionare din sectorul energiei, Republica Moldova a accelerat reformele în sectoarele energiei electrice și gazelor naturale. Tot în vederea creșterii siguranței în aprovizionarea cu energie și a dezvoltării unui sector energetic sustenabil, Guvernul a organizat și organizează licitații pentru noi capacități de producere a energiei din surse regenerabile și pentru capacități de echilibrare și a dezvoltat proiecte de creștere a eficienței energetice mai ales în clădiri publice și rezidențiale.

Capitolul 15 „Energie”, fiind unul integrat în Clusterul IV „Agenda verde și conectivitatea sustenabilă”, este organizat în mai multe blocuri tematice, la rândul lor fiind împărțite în sub blocuri, fiecare abordând domenii esențiale ale sectorului energetic, reflectând complexitatea reglementărilor europene privind guvernanta energetică (ce se axează pe regulamentul UE de creare a cadrului unitar, coerent și integrat pentru planificarea, raportarea și monitorizarea politicilor energetice și climatice), eficiența energetică, performanța energetică a clădirilor (care includ directivele și regulamentele legate de îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor), reglementările care se referă la cerințele pentru proiectarea și etichetarea produselor cu consum redus de energie, rețelele transeuropene (care se axează pe reglementările privind dezvoltarea infrastructurii energetice transfrontaliere), codurile de rețea, reglementările privind piața de energie electrică și armonizarea tarifelor pentru gaze naturale, depozitarea gazelor naturale și stocurile de produse petroliere (care presupun inclusiv obligațiile de constituire a stocurilor de produse petroliere), reglementările europene care vizează reducerea emisiilor de metan în sectorul energetic, directivele și inițiativele legislative care promovează utilizarea surselor regenerabile de energie, precum și reglementările de securitate și de gestionare a activităților în domeniul energiei nucleare, în conformitate cu prevederile Euratom.

Fiecare bloc este asociat unor directive și regulamente specifice, iar responsabilitățile sunt repartizate între instituții - cheie, precum Ministerul Energiei (MEEn), Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE), ÎS „Moldelectrica”, Ministerul Mediului (MM), Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice (ANRANR), Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR), precum și alte autorități relevante, inclusiv Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă (I.P. CNED) și Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorului (ISSPNPC).

Abordarea strategică pentru alinierea totală a Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene, vizează modernizarea cadrului legislativ și instituțional, consolidarea guvernantei energetice și creșterea transparenței în planificarea și monitorizarea politicilor energetice și climatice. Accentul este pus pe promovarea eficienței energetice și reducerea consumului de energie prin măsuri de eficiență energetică, prin trecerea treptată de la cerințele NZEB la cele pentru clădiri cu emisii zero, extinderea utilizării energiei din surse regenerabile și instituirea unor mecanisme robuste privind durabilitatea și reducerea emisiilor. Totodată, se urmărește creșterea securității energetice, diversificarea aprovizionării cu gaze, energie electrică și produse petroliere, precum și adoptarea

standardelor europene privind funcționarea piețelor de energie electrică și gaze, operarea în siguranță a sistemelor energetice, gestionarea congestiilor și protecția împotriva manipulării pieței. Aceste acțiuni vor permite construirea unui sector energetic competitiv, sigur și sustenabil, aliniat pe deplin la cerințele pieței interne europene.

Totodată, drept obiective prioritare sunt:

- implementarea *Planului Național Integrat privind Energia și Clima*, ce va asigura o planificare coerentă a tranziției verzi și va orienta investițiile spre sectoarele cu cel mai mare potențial de decarbonizare;
- avansarea reformei pieței energiei electrice, operaționalizarea pieței pe parcursul zilei și pieței pentru ziua următoare și pregătirea pentru cuplarea pieței cu cele similare din UE în 2027, ce va asigura competitivitatea și transparența pieței, creșterea eficienței acestora, optimizarea fluxurilor transfrontaliere de energie electrică și va contribui la formarea costurilor la energie electrică competitive pentru consumatori finali.
- dezvoltarea pieței energiei electrice de echilibrare și a serviciilor de sistem prin atragerea investițiilor în noi capacități de echilibrare, permițând dezvoltarea acestor piețe ca element esențial pentru stabilitatea sistemului electroenergetic în condițiile creșterii ponderii energiei din surse regenerabile;
- dezvoltarea infrastructurii energetice prin interconexiuni strategice, precum finalizarea liniei 400 kV **Vulcănești–Chișinău** („linia independenței energetice”), ce va consolida securitatea energetică. În paralel, realizarea interconectorului 400 kV **Bălți–Suceava**, cu finalizarea estimată în 2027, va permite creșterea capacității de import/export, în special a energiei electrice produse din surse regenerabile, contribuind la flexibilitatea și decarbonizarea sistemului. Totodată, proiectele 400 kV **Strășeni–Gutinaș** și circuitul secundar 330 kV **Bălți–Centrala hidroelectrică Dnestrovsk** cu Ucraina, planificate pentru implementare în perioada 2030-2035, vor extinde integrarea regională și, pe termen mediu, vor accelera apropierea operatorului sistemului de transport a energiei electrice din Republica Moldova de statutul de membru deplin ENTSO-E.
- atragerea investițiilor în surse de energie regenerabilă și extinderea programelor de eficiență energetică, ce vor reduce costurile pentru consumatori (gospodării și întreprinderi), va diminua dependența de combustibili fosili și va contribui la atingerea obiectivelor climatice asumate. Deși combustibilii fosili vor rămâne necesari pentru acoperirea vârfurilor de consum și echilibrarea sistemului, accelerarea tranziției către energiile regenerabile - în conformitate cu PNIEC, va asigura un mix energetic mai curat, mai sigur și mai rezilient pe termen lung.

Pentru a asigura implementarea treptată a legislației europene în domeniul energiei, Republica Moldova solicită perioade de tranziție pentru mai multe directive, în contextul constrângerilor tehnice, financiare și instituționale actuale, după cum urmează:

- 1. Directiva 2024/1275 privind performanța energetică a clădirilor (reformare)**, ce vizează reducerea emisiilor de carbon și îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor. Respectiv, începând cu **1 ianuarie 2028**, toate clădirile noi deținute de instituțiile publice vor trebui să

fie clădiri cu emisii zero. Aceste clădiri trebuie să fie proiectate astfel încât să nu producă emisii de gaze cu efect de seră, ceea ce înseamnă că vor trebui să utilizeze surse de energie regenerabilă, să aibă un consum redus de energie și să fie eficiente din punct de vedere energetic. Mai mult, începând cu **1 ianuarie 2030**, această cerință de clădiri cu emisii zero se va aplica pentru toate clădirile noi, nu doar pentru cele deținute de instituțiile publice. Aceste cerințe implică efort financiar considerabil precum și existența unor competențe dificil de creat într-o perioadă relativ scurtă, drept pentru care ar fi de preferat ca cerințele să se aplice în Republica Moldova cu câțiva ani de întârziere.

2. **Directiva 2023/1791 privind eficiența energetică**, ce impune economii semnificative de energie în fiecare an. Republica Moldova trebuie să economisească anual 388 milioane euro (echivalentul a 21,6 ktoe de energie finală), iar în sectorul rezidențial, pentru economisirea a 1 ktoe, se estimează un cost de 18 milioane euro. Având în vedere că bugetul național și resursele financiare sunt limitate, Republica Moldova va trebui să aloce sume considerabile pentru a finanța aceste economii de energie, pentru modernizarea infrastructurii energetice, inclusiv în sectorul rezidențial, industrial și public. Renovarea clădirilor vechi, implementarea de măsuri de eficiență energetică, modernizarea echipamentelor energetice și implementarea unor tehnologii mai eficiente vor necesita investiții inițiale semnificative, ceea ce poate pune presiune pe sectorul public și privat.

Totodată, implementarea unor măsuri de economisire a energiei la nivelul gospodăriilor și al consumatorilor rezidențiali presupune nu doar investiții financiare, dar și o schimbare de comportament și mentalitate. Educația și informarea cetățenilor, stimularea unui comportament responsabil față de consumul de energie și încurajarea utilizării de echipamente eficiente energetic vor fi esențiale, însă acestea necesită timp și resurse.

Și pentru aceste cerințe sunt solicitate perioade tranziție, perioade în care economiile de energie realizate în Republica Moldova vor fi semnificative, dar sub cele prevăzute de Directivă.

3. **Directiva (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (reformare)**, ce prevede rate de creștere a ponderii surselor regenerabile dificil de atins de către Republica Moldova datorită potențialului limitat, restricțiilor de rețea, consumului final de energie relativ mic și a posibilităților de finanțare/suportabilitate. În sectorul industrial, creșterea anuală de cel puțin 1,6 puncte procentuale a ponderii energiei regenerabile este dificil de realizat, având în vedere potențialul limitat și consumul relativ redus. În sectorul încălzirii și răcirii, integrarea pe scară largă a surselor regenerabile, cu o creștere anuală de 0,8–2,2 puncte procentuale, este restricționată de infrastructura existentă și de limitările tehnice ale SACET. În sectorul transporturilor, atingerea unei ponderi de 29% a energiei regenerabile sau reducerea intensității emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 14,5% până în 2030 impune provocări suplimentare, determinate de infrastructura limitată, precum și de capacitatea financiară restrânsă pentru investiții.

Pentru aceste cerințe sunt solicitate perioade tranziție, perioade în care ponderea energiei din surse regenerabile va crește semnificativ în Republica Moldova, dar sub valorile prevăzute de Directivă.

4. **Directiva 2009/119/CE de impunere a obligației statelor membre de a menține stocuri minime de țiței și/sau produse petroliere** - se planifică a fi transpusă în legislația națională prin Legea privind securitatea aprovizionării cu produse petroliere **în anul 2026 (Trim. III)**. În perioada 2027-2028 se planifică a fi elaborată legislația secundară pentru a crea premisele în vederea implementării prevederilor Legii menționate. Ținând cont de starea actuală și disponibilitatea de utilizare a instalațiilor de stocare a produselor petroliere din Moldova pentru executarea obligației de asigurare a nivelului minim de stocuri de urgență, precum și de impactul major asupra economiei odată cu creșterea prețurilor produselor petroliere, implementarea prevederilor legislației ce transpune Directiva se planifică a fi realizate treptat, fiind necesare crearea sau extinderea unor instalații suplimentare de stocare pentru a satisface cerințele Directivei, ce presupune investiții majore în infrastructură. De asemenea, operatorii de pe piața petrolieră vor trebui să se conformeze noilor cerințe de securitate reglementate prin lege, ceea ce poate implica atât costuri de conformare, cât și ajustări ale operațiunilor lor, costuri ce vor fi transferate consumatorilor finali.

Pentru a reduce impactul asupra prețurilor la consumatorii finali prin distribuirea acestuia pe un interval mai mare de timp, este solicitată o perioadă de tranziție până la implementare deplină a Directivei 2009/119/EC.

5. **Regulamentul (UE) 2019/943 privind piața internă de energie electrică** - piața de echilibrare a Republicii Moldova este la început de dezvoltare, fără furnizori calificați și fără istoric operațional, iar capacitățile existente sunt insuficiente. Implementarea imediată a cerințelor ar putea descuraja investițiile private din cauza incertitudinii privind recuperarea capitalului. O perioadă de tranziție ar permite atragerea investițiilor, dezvoltarea capacităților de echilibrare, integrarea graduală a surselor regenerabile și consolidarea capacităților instituționale, asigurând o tranziție predictibilă și sustenabilă către piața internă europeană. Această abordare este similară cu cea aplicată Țărilor Baltice prin Regulamentul (UE) 2024/1747 punctul (16).

Nivelul de aliniere al actelor UE (capitolul 15)

<u>32018L2001</u>	<u>32017R0460</u>	<u>32010L0031</u>	<u>32012R0244</u>	<u>32021R0340</u>
<u>32024R1106</u>	<u>32022R1032</u>	<u>32023R2104</u>	<u>32021R0341</u>	<u>32020R0740</u>
<u>32024R1747</u>	<u>32015R0703</u>	<u>32015R2402</u>	<u>32017R1369</u>	<u>32019R0807</u>
<u>32024R1366</u>	<u>32017R0459</u>	<u>32013R0543</u>	<u>32023R1184</u>	<u>32022R0759</u>
<u>32010R0838</u>		<u>32016R0631</u>	<u>32016R1388</u>	<u>32016R1447</u>
<u>32024R1787</u>	<u>32024L1405</u>	<u>32020R2156</u>	<u>32014R0312</u>	<u>32008D0952</u>
<u>32012L0027</u>	<u>32010D0335</u>	<u>32016R0052</u>	<u>32023R0826</u>	<u>31993R1493</u>
<u>32017R1938</u>	<u>32018R0732</u>	<u>32023L2413</u>	<u>32024R1834</u>	<u>32023R2533</u>
<u>32008R0106</u>	<u>32009L0119</u>	<u>32022R0996</u>	<u>32023R2534</u>	<u>32024R1103</u>
<u>32006D1005</u>	<u>32024L1788</u>	<u>32014R1307</u>	<u>32019R2018</u>	<u>32024R0994</u>
<u>32022D0599</u>	<u>32024R1789</u>	<u>32023R1185</u>	<u>32024R1781</u>	<u>32023L1791</u>
<u>32022D0600</u>	<u>32013L0059</u>	<u>32022R2448</u>	<u>32023R0807</u>	<u>32024R1364</u>
<u>32022D0601</u>	<u>32013L0030</u>	<u>32023R1640</u>	<u>32024L1275</u>	<u>32020R2155</u>
<u>32022D0602</u>	<u>32014R1112</u>	<u>32018R1999</u>	<u>12010A/TXT</u>	<u>32009L0071</u>
<u>32022D0604</u>	<u>32005R0302</u>	<u>32011L0070</u>	<u>32006L0117</u>	<u>32025R1328</u>

<u>32022D0605</u>	<u>32022D0607</u>	<u>32022D0609</u>	<u>32017R2196</u>	<u>32019D1133</u>
<u>32022D0606</u>	<u>32022D0608</u>	<u>32022D0610</u>	<u>32022D0611</u>	<u>32022D1656</u>
<u>32024D0861</u>	<u>32023D1760</u>	<u>32022D1655</u>	<u>32022D2461</u>	<u>32022D1657</u>
<u>32024D2624</u>	<u>32024D2626</u>	<u>32024D2630</u>	<u>32024D2666</u>	<u>32020R1294</u>
<u>32022R0342</u>	<u>32022R2202</u>	<u>32025R1176</u>	<u>32019L0944</u>	<u>32019R0943</u>
<u>32019R0942</u>	<u>32019R0941</u>	<u>32011R1227</u>	<u>32015R1222</u>	<u>32016R1719</u>
<u>32012H0148</u>	<u>32017D0684</u>	<u>32025D1486</u>	<u>32017R1485</u>	<u>32017R2195</u>
<u>32014R1348</u>				

verde - (transpus total), **galben** (transpus parțial), **alb** (netranspus)

sur (aplicabile în momentul aderării)

BLOC 1: GUVERNANȚA

1. Prezentarea generală a situației în domeniul guvernancei energetice

Republica Moldova se află într-un proces avansat de aliniere a cadrului său legislativ și instituțional în domeniul guvernancei energetice la standardele Uniunii Europene, ca parte a angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere cu UE. În acest context, țara a transpus parțial Regulamentul (UE) 2018/1999 privind guvernarea uniunii energetice și a acțiunilor climatice, vizând crearea unui mecanism de planificare și raportare integrată a politicilor energetice și climatice, consolidarea rolului instituțiilor publice în coordonarea și monitorizarea obiectivelor energetice și climatice, promovarea transparenței și a implicării părților interesate, precum și asigurarea unei planificări pe termen mediu și lung pentru dezvoltarea durabilă a sectorului energetic.

1.1. Cadrul legislativ

Sub aspectul cadrului normativ primar, situația Republicii Moldova în domeniul guvernancei energetice și climatice se conturează printr-un cadru legal care transpune parțial cerințele Regulamentului (UE) 2018/1999, după cum urmează:

- **Legea nr. 10/2016** privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, care sprijină energia regenerabilă prin investiții în tehnologii curate și asigurarea accesului pe piață;
- **Legea nr. 174/2017** cu privire la energetică, care instituie agenția de reglementare, reglementează sectoarele de electricitate, gaze și încălzire, promovând eficiența, concurența și decarbonizarea;
- **Legea nr. 139/2018** cu privire la eficiența energetică, care stabilește obiective naționale de eficiență energetică și obligații privind audituri, renovarea clădirilor publice și sprijinirea consumatorilor vulnerabili;
- **Legea nr. 74/2024** privind acțiunile climatice, care conturează calea Republicii Moldova către neutralitatea climatică până în 2050, prin măsuri de reducere a emisiilor de GES și integrarea politicilor climatice în diverse sectoare.

Ca parte a legislației secundare, **H.G. nr. 10/2024** pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice, stabilește mecanismul de

Guvernanță Energetică și Acțiune Climatică, definind procedurile pentru elaborarea Planului Național Integrat Energie și Climă (PNIEC), stabilirea obiectivelor, monitorizarea progresului și implicarea publicului. Totodată, **H.G. nr. 1277/2018** cu privire la instituirea și funcționarea **Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice**, creează sistemul național de monitorizare și raportare a emisiilor de GES, aliniind Republica Moldova la angajamentele internaționale în domeniul climei.

Aceste măsuri contribuie la consolidarea guvernanței în domeniul energiei și climei în Republica Moldova, facilitează alinierea la politicile Uniunii Europene și sprijină tranziția către un sistem energetic sustenabil, sigur și competitiv. Deși transpunerea Regulamentului (UE) nr. 2018/1999 este în prezent parțială, cadrul existent oferă o bază solidă pentru integrarea ulterioară a legislației și practicilor europene în politicile naționale.

1.2 Cadrul administrativ

Capacitățile administrative în domeniul guvernanței energetice și climatice sunt susținute de un set de instituții cheie, cu responsabilități și specializări clare în dezvoltarea, implementarea și monitorizarea politicilor relevante.

Ministerul Energiei este autoritatea centrală responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor energetice ale Republicii Moldova, acționând în baza cadrului constituțional și legal în vigoare. Instituția asigură gestionarea coerentă a sectorului energetic prin analiza situației curente, identificarea problemelor și promovarea intervențiilor necesare pentru consolidarea securității energetice, dezvoltarea unei piețe integrate conforme standardelor europene și sprijinirea tranziției verzi și digitale. În acest sens, Ministerul promovează producerea energiei din surse regenerabile, eficiența energetică și modernizarea infrastructurii energetice, exercitându-și atribuțiile în domeniile: securitate energetică, eficiență energetică, energie regenerabilă, energie electrică, energie termică și cogenerare de înaltă eficiență, gaze naturale și produse petroliere, precum și tranziție energetică.

Conform structurii Ministerului, **Direcția abilitarea consumatorilor, analiză, modelări, prognoze, inovare și securitate cibernetică** dispune de un efectiv de 6 funcționari, dintre care 5 angajați și 1 loc vacant. Direcția are misiunea de a asigura eficiența procesului de analiză, prognozare și modelare a datelor aferente domeniului energetic, precum și elaborarea și promovarea politicilor de atragere și dezvoltare a tehnologiilor și investițiilor care să contribuie la eficientizarea și decarbonizarea sectorului energetic, să asigure protecția infrastructurii energetice împotriva atacurilor cibernetice, creșterea rezilienței rețelelor de energie electrică și gaze naturale.

Centrul Național pentru Energie Durabilă implementează politici în domeniul eficienței energetice și surselor regenerabile și asistă autoritățile locale în planificarea energetică și climatică. **Ministerul Mediului** elaborează și promovează documente de politici și acte normative în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră și al adaptării la schimbările climatice, în timp ce **Agenția pentru Mediu** asigură implementarea documentelor de politici și a actelor normative în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră și al adaptării la schimbările climatice.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

Adoptarea modificărilor la **H.G. nr. 10/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice**, în vederea transpunerii Regulamentului (UE) 2018/1999 privind guvernarea uniunii energetice și a acțiunilor climatice.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru implementarea acquis-ului în domeniul energiei și climei, Republica Moldova va urma o abordare etapizată, structurată în conformitate cu cerințele aferente guvernării energetice și climatice. Începând cu anul 2027, **prima** etapă va viza pregătirea cadrului instituțional și strategic, prin dezvoltarea procedurilor administrative și instruirea personalului. Din 2028 va fi lansată a **doua** etapă, axată pe instituirea sistemelor de monitorizare și definirea obiectivelor necesare urmăririi progreselor în sectoarele energiei și climei. Începând cu 2029, etapa a **treia** se va concentra pe implementare și implicarea părților interesate, incluzând campanii de sensibilizare privind tranziția energetică, programe de creștere a eficienței energetice în clădiri, industrie, transport și administrația publică, precum și măsuri de stimulare a investițiilor în tehnologii curate și inovare. Din 2030 va fi inițiată etapa a **patra**, dedicată evaluării și adaptării continue, prin monitorizarea periodică și raportarea implementării PNIEC către Comisia Europeană.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (*Anexa A*), s-a constatat că 189,1 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat.

BLOC 2: ENERGIA NUCLEARĂ

1. Prezentarea generală a situației în domeniul energiei nucleare.

Republica Moldova nu are reactoare nucleare sau de cercetare. Cu toate acestea, realizările științei și tehnologiei nucleare sunt utilizate într-un număr de ramuri de producție, în medicină, agricultură, industrie și sectoare de cercetare. Total, în Registrul Național de evidență a surselor de radiații ionizante sunt incluse peste 1020 surse radioactive; 1436 generatoare; 1318 echipamente asociate și 621 unități radiologice autorizate. În țările vecine (Bulgaria, România, Ucraina) există șapte centrale nucleare, situate la 125-400 km de granițele sale cu Republica Moldova.

1.1. Cadrul legislativ

1.1.1 Cadrul legislativ internațional

Republica Moldova a aderat la toate instrumentele de securitate nucleară, siguranță nucleară și garanții nucleare sub auspiciile Agenției Internaționale pentru Energie Atomică (IAEA). Referitor la sistemul de răspundere civilă, Moldova este parte la Convenția de la Viena din 1963 privind răspunderea civilă pentru daune nucleare, dar nu și la Protocolul său de amendare din 1997. De asemenea, Republica Moldova nu a aderat la Protocolul comun privind aplicarea Convenției de la Viena și a Convenției de la Paris sau la Convenția privind compensarea suplimentară a daunelor nucleare.

1.1.2 Cadrul legislativ național

Cadrul juridic nuclear în Republica Moldova este cuprins, în principal, în **Legea nr.132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice**, Legea nr. 289/2022 cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică și alte legi relevante, cum ar fi Legea nr. 68/2017 pentru aprobarea Strategiei naționale privind managementul deșeurilor radioactive pentru anii 2017-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia; Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător; Legea nr. 213/2024 privind controlul comerțului cu mărfuri strategice; Legea nr. 10/2009 cu privire la supravegherea de stat a sănătății publice; Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat și Legea nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă

În scopul implementării prevederilor legislației menționate, au fost aprobate prin Hotărâri de Guvern Regulamente normative pentru majoritatea domeniilor reglementate.

1.2 Cadrul administrativ

Din punct de vedere istoric, pe baza legislației în domeniul radiologic și nuclear, care a avut loc în primul deceniu al anilor 2000, pe lângă Ministerul Mediului, în anul 2007, a fost instituită Agenția Națională de Reglementare a Activități Nucleare și Radiologice (ANRANR), precum și au fost abilitate cu funcții și atribuții relevante alte autorități centrale. Printre principalele responsabilități ale ANRANR se numără autorizarea, evidența surselor de radiații ionizante, controlul și supravegherea de stat/inspecția activităților și instalațiilor nucleare și radiologice, cu aplicarea sancțiunilor, elaborarea și revizuirea reglementărilor și actelor normative, controlul neproliferării nucleare și respectarea tratatelor internaționale.

Responsabilitățile diferitelor autorități cu atribuții în domeniul nuclear/radiologic sunt alocate în Legea nr. 132/2012. Ministerul Sănătății operează spitalele și clinicile guvernamentale și în același timp (prin Agenția Națională de Sănătate Publică (ANSP)) inspectează și eliberează autorizațiile sanitare pentru aceste unități. În plus, ANSP oferă servicii persoanelor abilitate în domeniul monitorizării individuale și a locurilor de muncă.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

În vederea ratificării versiunii consolidate a **Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice**, se prevede elaborarea unui **Proiectul de Lege în acest sens**.

Pentru transpunerea **Directivei 2009/71/EURATOM a Consiliului din 25 iunie 2009**, privind instituirea unui cadru comunitar pentru securitatea nucleară a instalațiilor nucleare, se prevede elaborarea **Proiectului de Lege privind siguranța nucleară a instalațiilor nucleare**.

Pentru transpunerea **Directivei 2013/59/EURATOM a Consiliului din 5 decembrie 2013**, de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor generate de expunerea la radiațiile ionizante și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom și 2003/122/Euratom, se planifică elaborarea următoarelor acte normative:

1. **Proiect de Hotărâre de Guvern privind nivelele naționale de referință în domeniul securității radiologice și nucleare;**
2. **Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 289/2022 cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică;**
3. **Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice.**

Pentru transpunerea **Directivei 2006/117/EURATOM a Consiliului din 20 noiembrie 2006**, privind supravegherea și controlul transferurilor de deșeuri radioactive și combustibil uzat între statele membre, către și dinspre Comunitate, și de abrogare a Directivei 92/3/Euratom, se prevede elaborarea **Proiectului de Lege privind supravegherea și controlul transferurilor de deșeuri radioactive și combustibil uzat.**

Pentru transpunerea **Directivei 2011/70/EURATOM a Consiliului din 19 iulie 2011**, de instituire a unui cadru comunitar pentru gestionarea responsabilă și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive, se planifică:

1. **Proiectul de Lege privind gestionarea responsabilă și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive;**
2. **Proiectul de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Programului național de gestionare a deșeurilor radioactive pentru perioada 2027–2031 și a Planului de acțiune pentru implementarea acestuia.**

De menționat că Legea nr. 68/2017 pentru aprobarea Strategiei naționale privind managementul deșeurilor radioactive pentru anii 2017-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, reprezintă o realizare a unor prevederi ale Directivei 2011/70/Euratom.

Pentru alinierea la **Regulamentul (Euratom) nr. 302/2005 al Comisiei din 8 februarie 2005**, privind aplicarea garanțiilor Euratom, se planifică adoptarea **Ordinului ANRANR privind aplicarea garanțiilor Euratom.**

Pentru alinierea la **Regulamentul (Euratom) 2016/52 al Consiliului din 15 ianuarie 2016**, privind stabilirea nivelurilor maxime admise de contaminare radioactivă a alimentelor și furajelor în urma unui accident nuclear sau a unei situații de urgență radiologică, se prevede elaborarea **Proiectului de Hotărâre de Guvern privind stabilirea nivelurilor maxime permise de contaminare radioactivă a alimentelor și furajelor.**

Pentru alinierea la **Regulamentul (Euratom) nr. 1493/93 al Consiliului din 8 iunie 1993**, privind transferurile de substanțe radioactive între statele membre, se prevede elaborarea **Proiectului de Hotărâre de Guvern privind transferurile de substanțe radioactive între statele membre.**

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Participarea la ateliere și seminarii pentru a îmbunătăți cunoștințele și capacitățile de aplicare a legislației legate de cooperarea internațională în domeniul securității nucleare.

Furnizarea de programe de formare și de îmbunătățire a competențelor organismului de reglementare (ANRANR) cu privire la implementarea și raportarea în conformitate cu convențiile nucleare internaționale și acordurile nucleare semnate.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile necesare pentru măsurile indicate mai sus, vor fi acoperite din bugetul de stat, în valoare de 2100,2 mii lei.

BLOCUL 3: PIAȚA ENERGIEI ELECTRICE/ CODURI DE REȚEA

1. Prezentarea generală a situației în domeniul pieței energiei electrice.

În anul 2023, Republica Moldova a finalizat implementarea Pachetului Energetic III în sectorul electroenergetic, realizând separarea activităților de distribuție, producere și furnizare a energiei electrice (unbundling). Această reformă garantează investitorilor acces liber la rețelele electrice de transport și distribuție a energiei electrice, facilitând vânzarea energiei atât pe piața internă, cât și la export. Totodată, ca ultim pas în implementarea Pachetului Energetic III, procesul de certificare a operatorului sistemului de transport al energiei electrice a fost finalizat, reprezentând un angajament asumat prin transpunerea legislației comunitare în dreptul național. Acest progres constituie o condiționalitate esențială a Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană și a obținerii statutului de țară candidat pentru aderare.

Liberalizarea pieței energiei electrice a fost impulsionată de reformele realizate, facilitând apariția mai multor participanți care furnizează energie la prețuri negociate. Pentru a face posibilă instituirea unor piețe organizate în anul 2024, prin [H.G. nr. 125/2024](#) a fost desemnat în calitate de operator al pieței energiei electrice SRL „Operatorul Pieței de Energie M” (OPEM) filială a Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale SA „OPCOM” din România, cu sediul în Republica Moldova. Totodată, pentru operaționalizarea Pieței pentru ziua următoare și pieței pe parcursul zilei, au fost modificate Regulile pieței energiei electrice aprobate prin hotărârea ANRE nr. 283/2020, iar procedurile operaționale a OPEM au fost consultate public, aprobate și publicate pe pagina web oficială a acestuia. Totodată, în data de 30 septembrie 2025 a fost semnat Contractul privind achiziția serviciilor bancare pentru Contul Central pentru piața pentru ziua următoare și pentru contul central pentru piața pe parcursul zilei, de către OPEM și BC „Moldova Agroindbank” SA.

Următorii pași vizează implementarea mecanismului bancar care va permite decontarea eficientă și transparentă a tranzacțiilor realizate de participanți, precum și gestionarea în timp real a garanțiilor financiare necesare acoperirii riscurilor de neplată cu ulterioară testare a platformei de tranzacționare și asigurarea funcționalității tehnice a operatorului și a pieței pentru ziua următoare (PZU) și a pieței intrazilnice (PPZ).

După lansarea piețelor organizate, următorul obiectiv strategic este integrarea Republicii Moldova în piața unică energetică europeană/cuplarea pieței energiei electrice cu cele similare din UE. Pentru a realiza această obligație, este necesară armonizarea legislației fiscale naționale cu cea a

Uniunii Europene și transpunerea Pachetului de Integrare a Energie Electrice (EIP) în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice.

În acest sens, cu suportul Ministerului Finanțelor prin adoptarea Legii nr. 139/2025 pentru modificarea unor acte normative (Codul fiscal și Legea nr. 1417/1997 pentru punerea în aplicare a titlului III din Codul fiscal) au fost transpuse în legislația națională prevederile Directivei 2006/112/CE a Consiliului privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, precum și Directiva 86/560/CEE referitoare la armonizarea sistemelor de restituire a TVA către persoanele impozabile care nu sunt stabilite pe teritoriul Comunității Energetice. Aceste măsuri au fost esențiale pentru asigurarea compatibilității cadrului legislativ al Republicii Moldova cu cel al UE și pentru facilitarea cuplării pieței naționale cu cea europeană și a facilita tranzacționarea transfrontalieră cu energie electrică.

Aceste reforme au fost apreciate pozitiv de către Uniunea Europeană, sectorul energetic fiind evidențiat în rapoartele de extindere ca având un nivel înalt de pregătire pentru inițierea negocierilor de aderare. În cadrul Comunității Energetice, Republica Moldova se situează pe locul al doilea în procesul de transpunere și implementare a noului cadru juridic european privind piața energiei electrice. Această performanță constituie una dintre realizările majore ale anului 2025 și evidențiază progresele substanțiale înregistrate în domeniul energetic.

În anul 2025 Republica Moldova a asigurat transpunerea deplină a Pachetului de Integrare a Energie Electrice care este compus din 9 acte ale Uniunii Europene (UE), care au fost transpuse în legislația/cadrul normativ național a Republicii Moldova.

Astfel, 3 acte (**Directiva (UE) 2019/944** privind normele comune pentru piața internă de energie electrică, **Regulamentul (UE) 2019/943** privind piața internă de energie electrică și **Regulamentul (UE) 2019/942** de instituire a Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei) au fost transpuse prin **noua [Lege nr. 164/2025](#) cu privire la energia electrică**, iar alte 5 acte (**Regulamentul 2015/1222** de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor, **Regulamentul (UE) 2017/1485** de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice, **Regulamentul (UE) 2017/2196** de stabilire a unui cod de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic, **Regulamentul (UE) 2016/1719** de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung, **Regulamentul (UE) 2017/2195** de stabilire a unei linii directoare privind echilibrarea sistemului de energie electrică) au fost transpuse în cadrul normativ secundar prin acte normative secundare ale ANRE.

Suplimentar, prin aprobarea hotărârii Guvernului nr. 820/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul electroenergetic și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic a fost asigurată transpunerea **Regulamentului (UE) 2019/941** al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice.

Cele 5 hotărâri ale ANRE care transpun 5 Regulamente ale UE au fost finalizate în urma propunerilor Secretariatului Comunității Energetice și, la data de 4 noiembrie 2025, au fost aprobate, **ceea ce confirmă transpunerea integrală a Pachetului de Integrare a Energiei Electrice de către Republica Moldova.**

În următoarea etapă, Republica Moldova va transmite, actele naționale de transpunere a Electricity integration package (EIP) și a tabelelor de concordanță aferente, în vederea desfășurării Procesului de Verificare a Conformității, astfel cum a fost solicitat de către Secretariatul Comunității Energetice. Procesul de verificare reprezentând ultima etapă de parcurs pentru inițierea procesului de cuplare unică a piețelor energiei electrice.

1.1.Cadrul legislativ

- ***Legea [nr. 164/2025](#) cu privire la energia electrică***, adoptarea prezentei legi reprezintă atât angajament asumat în calitate de parte contractantă la Tratatul de constituire a Comunității Energetice cât și un element fundamental al EIP aprobat prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice 2022/03/MC-EnC.
- ***H.G. [nr.125/2024](#) cu privire la desemnarea operatorului pieței energiei electrice***, adoptarea prezentei hotărâri reprezintă atât angajament asumat în calitate de parte contractantă la Tratatul de constituire a Comunității Energetice cât și un element fundamental al Pachetului privind integrarea energiei electrice (Electricity integration package) aprobat prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice 2022/03/MC-EnC. Respectiv, Societatea cu Răspundere Limitată „Operatorul Pieței de Energie M”, în calitate de operator al pieței de energie electrică va deține și va îndeplini drepturile, obligațiile și atribuțiile stipulate în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și va contribui la: **i)** funcționarea eficientă a pieței energiei electrice, prin gestionarea și facilitarea tranzacțiilor și operațiunilor pe piața de energie electrică, **ii)** transparență și concurență, prin stabilirea și aplicarea regulilor corecte și echitabile, în care toți participanții au șanse egale de a concura, ceea ce poate duce la prețuri mai competitive pentru consumatori, **iii)** gestionarea riscurilor legate de furnizarea și tranzacționarea energiei electrice, pentru a preveni fluctuațiile semnificative ale prețurilor și pentru a asigura stabilitatea aprovizionării cu energie electrică, **iv)** creșterea încrederii investitorilor în scopul dezvoltării infrastructurii și a capacităților de producție a energiei.
- ***H.G. [nr. 517/2024](#) cu privire la aprobarea Regulamentului privind construcția/reconstrucția centralelor electrice și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului*** - în contextul armonizării legislației Republicii Moldova cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul energetic, adoptarea hotărârii actualizează cadrul normativ pentru a reflecta noile cerințe legislative, înlocuind un regulament învechit care nu corespunde rigorilor actuale. Regulamentul nou introduce principii moderne de autorizare, în conformitate cu Directiva 2019/944 și stabilește criterii obiective, transparente și nediscriminatorii pentru aprobarea construcției și majorării capacităților centralelor electrice. Printre acestea se numără siguranța sistemului electroenergetic, protecția mediului, eficiența energetică, utilizarea surselor regenerabile și conformitatea cu obiectivele de politică publică. Totodată, adoptarea acestui regulament este crucială pentru a răspunde solicitărilor din partea investitorilor privind construcția centralelor electrice de mare capacitate și va accelera procesul de emitere a actelor permissive necesare, eliminând interpretările și neconcordanțele existente, ceea ce va crea premise favorabile pentru investiții în infrastructura energetică modernă.
- ***H.G. [nr. 820/2024](#) pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul electroenergetic și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul***

electroenergetic, transpune Regulamentul(UE) 2019/941 privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice, adaptat conform Deciziei Consiliului Ministerial al Comunității Energetice 2021/13/Mc-EnC din 30 noiembrie 2021. Regulamentul creează cadrul juridic necesar pentru asigurarea securității aprovizionării cu energie electrică prin organizarea funcționării normale și continue a pieței energiei electrice și prin realizarea unor măsuri menite să contribuie la realizarea obiectivelor Comunității Energetice cu privire la securitatea energetică, solidaritatea, încrederea și asigurarea gestionării situațiilor de criză de energie electrică și stabilește normele pentru cooperarea între Părțile contractante ale Comunității Energiei în vederea prevenirii crizelor de energie electrică, a pregătirii pentru astfel de crize și a gestionării acestora, în spiritul solidarității și al transparenței și luând în considerare pe deplin cerințele unei piețe interne competitive a energiei electrice.

În timp ce Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic, are drept scop stabilirea măsurilor preventive vizând asigurarea securității aprovizionării cu energie electrică prin crearea premiselor necesare pentru funcționarea fiabilă și continuă a sistemului electroenergetic în condiții optime și de piață a energiei electrice; stabilirea unor măsuri de urgență care urmează să fie puse în aplicare în cazul în care pe piața energiei electrice nu sunt disponibile cantitățile necesare de energie electrică pentru acoperirea necesităților consumatorilor finali, precum și stabilirea clară și neechivocă a responsabilităților și coordonarea activităților întreprinderilor electroenergetice atât la nivel de acțiuni preventive, cât și în cazul apariției situațiilor de criză în sectorul electroenergetic.

- **HANRE nr. 447/2023** *cu privire la certificarea operatorului sistemului de transport al energiei electrice Î.S. „Moldelectrica”*, în vederea executării art. 3 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009 și art. 10 alin. (6) din Directiva 2009/72/CE, a fost aprobată certificarea operatorului sistemului de transport al energiei electrice Î.S. „Moldelectrica”, pentru activitatea de transport a energiei electrice, valabilă până la data de 20.04.2026, conform modelului „operatorului de sistem independent”.
- **HANRE nr. 283/2020** *cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice*, odată cu intrarea în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, întru avansarea dezvoltării pieței energiei electrice, pentru Republica Moldova devine imperativă crearea/desemnarea unui Operator al pieței de energie electrică care să organizeze piețele locale pe termen scurt, Piața pentru ziua următoare și Piața pe Parcursul Zilei și să asigure o viitoare cuplare a acestora cu alte piețe centralizate din Europa, (Single Day-Ahead Coupling și Single Intraday Coupling, or, în lipsa unui asemenea operator nu se poate crea o piață concurențială și funcțională, obligație asumată în calitate de parte contractantă la Tratatul de constituire a Comunității Energetice și urmare a semnării Acordului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova.
- **HANRE nr. 423/2019** *cu privire la aprobarea Codului rețelelor electrice*, transpune Regulamentul (UE) 2016/631 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a instalațiilor de generare, adaptat prin Decizia Nr. 2018/03/PHLG - EnC, Regulamentul (UE) 2016/1447 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a sistemelor de înaltă tensiune în curent continuu și a modulelor generatoare din centrală conectate în curent continuu, adaptat prin Decizia Nr.

2018/04/PHLG - EnC și Regulamentul (UE) 2016/1388 de stabilire a unui cod de rețea privind racordarea consumatorilor, adaptat prin Decizia Nr. 2018/05/PHLG - EnC. Prezentul Cod instituie cadrul normativ pentru asigurarea și gestionarea unui acces eficient și transparent la rețelele electrice reglementând procedurile de racordare, dezvoltare și exploatare a rețelelor electrice, în legătură cu fluxurile transfrontaliere și exploatarea rețelelor electrice și stabilește procedurile aplicate de operatorul sistemului de transport în scopul îndeplinirii în mod eficient a atribuțiilor aferente cerințelor tehnice pentru funcționarea centralelor electrice, echilibrul în sistemul electroenergetic, accesul și racordarea la rețelele electrice, securitatea operațională, planificarea operațională și programarea, frecvența și rezervele, gestionarea situațiilor de urgență și restabilirea livrării, inclusiv măsuri de limitare a consumului în caz de necesitate.

- **HANRE nr. 424/2019 cu privire la aprobarea Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic**, transpune parțial Regulamentul (CE) nr. 714/2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică, încorporat și adaptat prin Decizia 2011/02/MC-Ene și are ca scop stabilirea normelor și criteriilor pentru alocarea pe termen lung a capacităților interconexiunilor dintre sistemul electroenergetic al Republicii Moldova și al țărilor vecine. Acesta urmărește facilitarea schimburilor transfrontaliere de energie electrică în condiții transparente, echitabile și nediscriminatorii, gestionarea eficientă a congestiilor și sporirea concurenței pe piața națională a energiei electrice. Totodată, promovează concurenței la generarea, comercializarea și furnizarea energiei electrice, asigură utilizarea optimă a infrastructurii de transport a energiei electrice, a securității alimentării cu energie electrică, a unui tratament echitabil și nediscriminatoriu pentru participanții la piața energiei electrice, optimizează alocarea capacităților interconexiunilor, creează premise pentru formarea unei piețe echitabile și ordonate, și a unei modalități de formare a prețurilor echitabile și ordonate, etc.
- **HANRE nr. 299/2017 cu privire la prezentarea către ENTSO-E a informațiilor despre piața energiei electrice a Republicii Moldova și publicarea acestora**, obligație asumată în cadrul Tratatului Comunității Energetice, pentru asigurarea executării Deciziei nr. 2015/01/PHLG-EnC din 24 iunie 2015 cu privire la implementarea Regulamentului UE nr. 543/2013 privind transmiterea și publicarea datelor pe piețele energiei electrice și de modificare a anexei Regulamentului (CE) nr. 714/2009, prin care operatorul sistemului de transport se obligă să inițieze procedura de cooperare cu ENTSO-E în vederea prezentării, pentru publicare pe platforma centrală pentru transparența informației a ENTSO-E, a informației disponibile despre piața energiei electrice din Republica Moldova, cu privire la sarcina totală, indisponibilitatea unităților de consum, marja de prognoză pentru anul următor, infrastructura de transport, indisponibilitatea infrastructurii de transport, estimarea și oferirea capacităților intrazonale.
- **HANRE nr. 299/2017 cu privire la prezentarea către ENTSO-E a informațiilor despre piața energiei electrice a Republicii Moldova și publicarea acestora**, obligație asumată în cadrul Tratatului Comunității Energetice, pentru asigurarea executării Deciziei nr. 2015/01/PHLG-EnC din 24 iunie 2015 cu privire la implementarea Regulamentului UE nr.

543/2013 privind transmiterea și publicarea datelor pe piețele energiei electrice și de modificare a anexei Regulamentului (CE) nr. 714/2009, prin care operatorul sistemului de transport se obligă să inițieze procedura de cooperare cu ENTSO-E în vederea prezentării, pentru publicare pe platforma centrală pentru transparența informației a ENTSO-E, a informației disponibile despre piața energiei electrice din Republica Moldova, cu privire la sarcina totală, indisponibilitatea unităților de consum, marja de prognoză pentru anul următor, infrastructura de transport, indisponibilitatea infrastructurii de transport, estimarea și oferirea capacităților intrazonale.

- **Hotărârea ANRE nr. 644/2025 cu privire la aprobarea Liniilor directe privind operarea sistemului de transport al energiei electrice.** Actul transpune Regulamentul (UE) 2017/1485 și stabilesc norme pentru conducerea centralizată, coordonată și securizată a sistemului electroenergetic național.
- **Hotărârea ANRE nr. 645/2025 cu privire la aprobarea Codului rețelelor electrice privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic.** Actul transpune Regulamentul (UE) 2017/2196, asigurând proceduri armonizate pentru prevenirea, gestionarea și remedierea situațiilor de urgență în sistemul electroenergetic.
- **Hotărârea ANRE nr. 643/2025 cu privire la aprobarea Liniilor directe privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung.** Actul transpune Regulamentul (UE) 2016/1719 și creează cadrul pentru accesul transparent și eficient la capacitățile transfrontaliere de transport al energiei electrice.
- **Hotărârea ANRE nr. 641/2025 cu privire la aprobarea Liniilor directe privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor.** Actul transpune Regulamentul (UE) 2015/1222, stabilind normele pentru cuplarea piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intra zilnice, facilitând comerțul transfrontalier de energie electrică.
- **Hotărârea ANRE nr. 642/2025 cu privire la aprobarea Liniilor directe privind echilibrarea sistemului electroenergetic.** Actul transpune Regulamentul (UE) 2017/2195, armonizând procedurile de achiziție, activare și decontare a serviciilor de echilibrare, esențiale pentru menținerea stabilității sistemului.

1.2 Cadrul administrativ

Conform structurii Ministerului, **Direcția Energie Electrică** este formată din 5 funcționari și are drept misiune contribuirea la implementarea politicii guvernamentale în sectorul energiei electrice. Activitatea acestei direcții include dezvoltarea infrastructurii și asigurarea unei aprovizionări fiabile cu energie electrică, într-un mod eficient, durabil și competitiv, care să sprijine securitatea energetică a țării. În acest sens, Direcția elaborează și promovează documente de politici și proiecte de acte normative, aliniind legislația națională la standardele Uniunii Europene și Comunității Energetice, creând astfel premisele pentru dezvoltarea și funcționarea durabilă a sectorului energetic.

Î.S. „Moldelectrica”, conform structurii organizatorice a întreprinderii prevede un personal de 1349 de unități. Angajații fiind 1267, care include aproximativ 800 de muncitori/ specialiști tehnici.

Misiunea sa este de a sprijini dezvoltarea durabilă a sectorului energetic, de a contribui la implementarea soluțiilor inovatoare în eficiența energetică, economisirea energiei și sustenabilitate, precum și de a asigura o aprovizionare sigură și eficientă cu energie electrică pentru populație, sectorul economic și instituțiile statului. În procesul de aliniere la acquis-ul Uniunii Europene, Î.S. „Moldelectrica” își propune să implementeze cadrul instituțional necesar și să dezvolte capacitățile administrative aferente. Pe termen lung, întreprinderea își propune să devină un actor cheie pe piața regională a energiei electrice. Începând cu 22 noiembrie 2023, Î.S. „Moldelectrica” a devenit membru observator în cadrul ENTSO-E, contribuind la consolidarea relațiilor cu operatorii de transport de energie electrică din UE, în contextul sincronizării sistemului electroenergetic al Republicii Moldova la sistemul electroenergetic continental.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (cu un personal de 179, în prezent fiind angajați 158), prin intermediul Departamentului energie electrică și regenerabile, în special subdiviziunilor conform competențelor specifice **i)** asigură elaborarea proiectelor tarifelor și prețurilor aplicabile activităților reglementate în domeniul energiei electrice și regenerabile, conform legislației și actelor normative în vigoare, în baza analizelor și monitorizărilor efectuate în procesul activității curente a Departamentului și a solicitărilor parvenite (Secția tarife și analize), **ii)** examinează proiectele planurilor de investiții în aspectul tehnic al acestora, examinarea pe teren a investițiilor planificate pentru a stabili necesitatea efectuării, verificarea selectivă pe teren a investițiilor efectuate de către titularii de licențe conform planurilor aprobate și înaintarea propunerilor către Consiliul de Administrație (Secția investiții) și **iii)** elaborează proiectele de acte normative în domeniul energiei electrice și regenerabile, consultă opinia tuturor părților interesate și examinează recomandările experților pe marginea proiectelor de acte normative, acordă asistență metodologică titularilor de licențe în procesul de armonizare a reglementărilor proprii cu actele normative adoptate de Agenție (Secția reglementări).

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

1. Proiect de lege cu privire la modificarea Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, prin care vor fi transpuse Regulamentul (UE) 2024/1106 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1227/2011 și (UE) 2019/942 în ceea ce privește îmbunătățirea protecției Uniunii împotriva manipulării pieței în cadrul pieței angro de energie, Regulamentul (UE) 2024/1747 de modificare a Regulamentelor (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 în ceea ce privește îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice a Uniunii.

2. Transpunerea prin aprobare a hotărârii ANRE a actelor UE, după cum urmează:

- Regulamentul delegat (UE) 2024/1366 de completare a Regulamentului (UE) 2019/943 prin stabilirea unui cod de rețea privind normele sectoriale pentru aspectele legate de securitatea cibernetică a fluxurilor transfrontaliere de energie electrică;
- Regulamentul (UE) nr. 838/2010 privind stabilirea orientărilor referitoare la mecanismul compensărilor între operatorii de sisteme de transport și abordarea comună de reglementare în domeniul stabilirii taxelor de transport.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În acest paragraf nu sunt incluse activități care presupun crearea de instituții noi, reorganizarea instituțiilor existente, acordarea atribuțiilor suplimentare instituțiilor existente, consolidarea efectivului de personal în instituțiile existente, instruirea personalului, achiziționarea echipamentelor/licențelor necesare pentru procesul de aderare, elaborarea de sisteme informaționale sau alte activități de consolidare a capacităților.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (Anexa A), s-a constatat că 839,7 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat. Cu referire la implementarea proiectelor investiționale de interconectare (Anexa B) Proiectului de dezvoltare a sistemului electroenergetic (PDSE) și Construcției LEA 400 kV Bălți-Suceava, a stației electrice Bălți 400 kV și reabilitarea rețelelor electrice de transport au fost estimate cheltuieli totale în valoare de 2 836 332,3 mii lei. Din această sumă, contribuția Guvernului constituie 129 231,5 mii lei, iar 2 707 100,8 mii lei provin din surse externe, oferite de partenerii de dezvoltare, precum Banca Mondială, BERD, BEI și componenta de grant a Uniunii Europene prin NIP

BLOCUL 4: PIAȚA GAZELOR NATURALE

1. Prezentarea generală a situației

Republica Moldova a întreprins reforme legislative esențiale pentru alinierea pieței gazelor naturale la standardele și normele Uniunii Europene. Acest proces se bazează pe două acte legislative principale: Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, ce transpun o parte semnificativă a Directivei 2009/73/CE, care reglementează normele comune pentru piața internă a gazelor naturale.

De asemenea, Republica Moldova monitorizează îndeaproape evoluțiile legislative la nivelul Uniunii Europene. În 2024 la nivel de UE a fost adoptat un nou pachet legislativ ce vizează piața gazelor naturale, integrarea gazelor regenerabile și dezvoltarea pieței hidrogenului, în ceea ce privește Directiva (UE) 2024/1788 și Regulamentul (UE) 2024/1789, care încă nu au fost transpuse în legislația națională. Autoritățile analizează în prezent impactul acestora, urmând ca deciziile privind transpunerea și calendarul aferent să fie stabilite ulterior.

Începând cu 2021 în Republica Moldova activează Bursa Română de Mărfuri care în mod evolutiv a lansat o platformă de tranzacționare care include piața la termen și piața OTC (contracte bilaterale). Concomitent, anul 2023, operatorul sistemului de transport lansează măsurile de echilibrare, instituind punctul virtual de tranzacționare. Totodată, numărul furnizorilor activi a crescut, iar ponderea SA „Moldovagaz” în segmentul de furnizare cu amănuntul s-a redus semnificativ, de la 97,7% în 2022 la aproximativ 90% în 2024.

Modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, prin adoptarea Legii nr. 152/2025 a introdus prevederi cheie pentru liberalizarea treptată a pieței gazelor naturale din Republica Moldova. În acest context, ANRE în octombrie 2025 a aprobat un calendar etapizat de deschidere a pieței, stabilind termene clare pentru trecerea consumatorilor la achiziția de gaze pe piața liberă. Astfel, începând cu 1 aprilie 2026, marii consumatori din sectoarele industrial și energetic vor achiziționa gaze exclusiv de pe piața liberă, iar începând cu 1 aprilie 2027, această

obligație va fi extinsă și asupra consumatorilor medii, marcând un pas important spre liberalizarea deplină a pieței și alinierea la principiile concurențiale europene.

Totodată, ca urmare a neîndeplinirii condițiilor privind separarea activităților de furnizare, transport și distribuție, în conformitate cu Pachetul 3 Energetic, ANRE a decis retragerea licenței de furnizare a SA „Moldovagaz”, ceea ce a permis transpunerea integrală a prevederilor Pachetului Energetic III în Republica Moldova. În consecință, SA „Energocom” a fost desemnată furnizor de ultimă opțiune și furnizor cu obligație de serviciu public, pentru a asigura continuitatea furnizării gazelor naturale. Începând cu 1 septembrie 2025, SA „Energocom” a preluat peste 800.000 de consumatori la nivel național, garantând stabilitatea și securitatea aprovizionării.

Printre alte obiective majore în sectorul gazelor naturale se numără: proiectul de inventariere a rețelei naționale de gaze naturale, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport al gazelor naturale, evaluarea stării tehnice a infrastructurii pentru integrarea hidrogenului, îmbunătățirea atractivității comerciale a cadrului de utilizare a conductei Transbalcanice în regim revers, implementarea noului Produs de Capacitate Condiționată (CCP), oferirea produselor de capacitate transfrontalieră pichetate de către operatorii de transport adiacenți și creșterea capacităților bidirecționale în punctele de interconectare.

1.1. Cadrul legislativ

În scopul integrării pieței naționale de gaze naturale în piața internă europeană și asigurării conformității cu standardele și normele UE, **Republica Moldova a asigurat transpunerea în legislația primară și secundară a tuturor actelor aferente Pachetului Energetic III.**

Principalele acte normative care reglementează organizarea, funcționarea, monitorizarea pieței gazelor naturale, accesului la piața gazelor naturale, precum și asigurarea integrității și transparenței pieței gazelor naturale sunt: *Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, Regulile pieței gazelor naturale aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 534/2019, Codul rețelelor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019, Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 113/2019, Raportul privind punerea în aplicare a măsurilor provizorii de echilibrare aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 516/2024.*

Codul rețelelor de gaze naturale aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019, a transpus următoarele Regulamente UE:

1. Regulamentul (UE) 2015/703 de stabilire a unui cod de rețea pentru normele privind interoperabilitatea și schimbul de date;
2. Regulamentul (UE) 312/2014 de stabilire a unui cod de rețea privind echilibrarea rețelelor de transport de gaz;
3. Regulamentul (UE) 2017/459 de stabilire a unui cod de rețea privind mecanismele de alocare a capacității în sistemele de transport al gazelor;
4. Regulamentul (UE) 2017/460 de stabilire a unui cod de rețea privind structurile tarifare armonizate pentru transportul gazelor.

Adoptarea [Hotărârii ANRE nr. 513/2024](#) cu privire la certificarea operatorului sistemului de transport al gazelor naturale SRL „Vestmoldtransgaz”, marchează încheierea procesului de separare a operatorului de transport de activitățile de furnizare și producere a gazelor naturale,

conform Directivei 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale, consolidând astfel securitatea energetică și reducerea dependenței externe a Republicii Moldova. Totodată, prin această decizie, țara își aliniază cadrul instituțional și de reglementare la standardele europene, deschizând calea pentru integrarea deplină în piața energetică a Uniunii Europene, participarea la comerțul transfrontalier și dezvoltarea unei piețe concurențiale, sigure și durabile.

1.2 Cadrul administrativ

Direcția gaze naturale și produse combustibile cu un efectiv de 6 funcționari, dintre care 5 angajați și 1 loc vacant, are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în domeniul gazelor naturale și produselor combustibile prin dezvoltarea și menținerea unui sector al aprovizionării cu gaze naturale și produse combustibile eficient, durabil și competitiv, care să garanteze securitatea energetică a țării, prin elaborarea și promovarea documentelor de politici și a proiectelor de acte normative în sectorul gaze naturale și produse combustibile, inclusiv prin alinierea acestora la legislația Uniunii Europene și Comunității Energetice.

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (cu un personal de 177, în prezent fiind angajați 149), prin intermediul *Departamentului gaze naturale și energie termică* își desfășoară activitatea în conformitate cu Planul de activitate aprobat de către Consiliul de administrație al ANRE, precum și de actele administrative aprobate de Consiliul de administrație. Totodată, Departamentul elaborează acte normative de reglementare în sectorul gazelor naturale, examinează costurile reglementate aferente serviciului de transport, distribuție și furnizare a gazelor naturale, examinează aplicarea corectă a prețurilor și tarifelor reglementate pentru transportul, distribuția și furnizarea gazelor naturale de către furnizorul de ultimă opțiune și/sau de furnizorul cărui i-a fost impusă îndeplinirea obligației de serviciu public de furnizare a gazelor naturale anumitor categorii de consumatori, precum și aplicarea tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de operatorii de sistem din sectorul gazelor naturale, examinează și aprobă Planurile de dezvoltare ale operatorilor de sistem (pentru 10 ani a operatorului sistemului de transport al gazelor naturale și pentru 3 ani ai operatorilor sistemelor de distribuție a gazelor naturale). La fel, examinează și aprobă Planurile anuale de investiții prezentate de operatorii de sistem- titularii de licențe.

Potrivit structurii organizatorice, Departamentul gaze naturale și energie termică are în componența sa următoarele subdiviziuni: Secția tarife și analize, Secția investiții energie termică și cogenerare, Secția investiții gaze naturale, Secția reglementări.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

- Pentru anul 2027 se planifică transpunerea Directivei 2013/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iunie 2013 privind siguranța operațiunilor petroliere și gaziere offshore și de modificare a Directivei 2004/35/CE, prin modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.
- Pentru 2028 se planifică transpunerea Directivei (UE) 2024/1788 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024 privind normele comune pentru piețele interne în sectorul gazelor din surse regenerabile, al gazelor naturale și al hidrogenului și a Regulamentului (UE) 2024/1789 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 privind piețele

interne ale gazelor din surse regenerabile, gazelor naturale și hidrogenului, prin adoptarea Legii privind includerea gazelor din surse regenerabile, al gazelor naturale și al hidrogenului.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Transpunerea și implementarea Directivei (UE) 2024/1788 și a Regulamentului (UE) 2024/1789 implică extinderea atribuțiilor direcției responsabile de acest domeniu, precum și necesitatea instruirii personalului, valorificând experiența altor state. De asemenea, aplicarea acestor acte UE va defini responsabilități clare atât pentru ministerul de resort, cât și pentru ANRE, asigurând armonizarea cerințelor privind organizarea și funcționarea pieței.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (Anexa A), s-a constatat că 722,4 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat. Totodată, este prevăzută implementarea proiectului „Inventarierea și evaluarea rețelelor de gaze naturale aflate în proprietate publică, în proprietatea terților sau fără proprietar”, cu o valoare totală de 50 000,0 mii lei. La această etapă nu a fost identificat un partener de dezvoltare, astfel că suma necesară rămâne neacoperită.

BLOCUL 5: SECURITATEA APROVIZIONĂRII

5.1 Sub bloc: Stocarea gazelor naturale

1. Prezentarea generală a situației în domeniul stocării gazelor naturale.

Începând cu vara anului 2022, pentru prima dată în istoria țării au fost create stocuri de gaze naturale, înainte de începerea sezonului de încălzire. Astăzi, țara noastră, în continuare, deține stocuri de gaze naturale și este pregătită să răspundă tuturor provocărilor aferente securității și siguranței furnizării gazelor naturale pentru consumatori.

Urmare a transunerii prevederilor Regulamentului UE nr. 2022/1032 în ceea ce privește stocarea gazelor naturale, a fost asigurată stocarea unei cantități de 149,5 milioane m³ de gaze naturale începând cu 1 octombrie 2024 (din care 47,1 milioane m³ (suficient pentru 10 zile de consum) au reprezentat stocurile de securitate), care să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. Obligația de stocare a fost impusă S.A. „Energocom” prin [H.G. nr. 365/2024](#) cu privire la aprobarea obligației de stocare a gazelor naturale și [H.G. nr. 668/2022](#) cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale.

În conformitate cu angajamentul asumat prin [Scrisoarea de Intenție](#) semnată între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană la 4 februarie 2025, prevederile privind obligația de constituire a stocurilor de gaze în volum de 15% au fost extinsă pentru perioada post 2025 și redistribuite între participanții la piața gazelor naturale prin mecanisme bazate pe piață. În acest sens, au fost operate modificări la Legea nr. 108/2016 privind gazele naturale prin [Legea nr. 152/2025](#), adoptată de Parlament la 19 iunie 2025.

Prin aceste modificări la Legea nr. 108/2016, Republica Moldova a majorat obligația de constituire a stocurilor de gaze naturale (15%) de la 102,4 milioane m³ la 145,3 milioane m³.

Totodată, volumul stocurilor de securitate a fost majorat de la 47,1 milioane m³ la 50 milioane m³, acestea urmând să fie în continuare constituite și menținute de compania de stat SA „Energomoldova”. Astfel, începând cu acest an, până la 1 noiembrie, în conformitate cu obligațiile de stocare, Republica Moldova va dispune de aproximativ 195,3 milioane m³ de gaze în stoc, ceea ce reprezintă circa 20% din consumul anual mediu al consumatorilor finali.

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) va fi responsabilă anual de stabilirea și aprobarea cantității totale de gaze naturale ce urmează a fi stocate, a listei furnizorilor de gaze naturale supuși obligației, precum și a cantităților corespunzătoare fiecărui furnizor. În acest sens, prin [*Decizia ANRE nr.426/2025 privind obligația de stocare a gazelor naturale pentru perioada rece a anului 2025-2026*](#), a fost aprobată lista furnizorilor de gaze naturale obligați și cantitățile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.

De asemenea, Legea nr. 152/2025 de modificare a Legii nr. 108/2016 include prevederi orientate spre asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale pe malul stâng al Nistrului, unde livrările de gaze naturale au fost sistate de către PAO „Gazprom” în baza contractului existent.

Prin [*Decizia ANRE nr. 490/2025 privind desemnarea entității de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii transnistrene*](#), SA „Moldovagaz” a fost desemnată, în calitate de *Entitate de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii transnistrene*, pentru perioada 01.09.2025-31.03.2026. În același timp, începând cu 01.09.2025, compania este obligată să constituie treptat și să mențină stocuri de gaze naturale suficiente pentru acoperirea a cel puțin 15% din consumul anual mediu al consumatorilor casnici, precum și al întreprinderilor și instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale din regiunea transnistreană. Volumul total al gazelor naturale ce urmează a fi stocat constituie 57 milioane m³.

1.1. Cadrul legislativ

[*Legea nr. 429/2023 pentru modificarea unor acte normative*](#), ce transpune parțial Regulamentul (CE) nr. 2017/1938 privind măsurile de garantare a securității aprovizionării cu gaze naturale, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022 și Regulamentul (CE) nr.715/2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2011/02/MCEnC, și modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2022/1032, în varianta adaptată și adoptată prin decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022. Conform prevederilor se stipulează crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale, pentru a se asigura utilizarea, până la 1 noiembrie a fiecărui an calendaristic, a capacității de stocare a gazelor naturale în instalațiile de stocare din alte țări părți ale Comunității Energetice și din statele membre ale Uniunii Europene, care să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici.

[*Lege Nr. 152/2025 pentru modificarea unor acte normative \(securitatea aprovizionării cu gaze naturale și alte aspecte ce țin de sectorul gazelor naturale\)*](#), importanța acestei legi este una strategică și structurală pentru sectorul gazelor naturale din Republica Moldova, având un rol esențial în consolidarea securității energetice, liberalizarea pieței și alinierea la acquis-ul comunitar al Uniunii

Europene. În acest sens, obligativitatea creării de stocuri strategice de gaze naturale de către furnizori și entitatea desemnată de ANRE contribuie la garantarea continuității livrărilor către consumatorii casnici și instituțiile sociale esențiale, în spiritul solidarității energetice cu statele membre ale UE și ale Comunității Energetice. Totodată, legea creează premisele pentru transparență și concurență loială pe piața gazelor naturale, prin implementarea prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 (REMIT) privind integritatea și transparența pieței angro de energie. Introducerea mecanismului de tarificare uniformă pentru distribuția gazelor naturale are rolul de a elimina dezechilibrele teritoriale și de a asigura acces echitabil la infrastructură pentru toți consumatorii din țară.

H.G. nr. 728/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, transpune parțial prevederile Regulamentul (UE) 2017/1938 privind măsurile de garantare a siguranței aprovizionării cu gaze naturale devenit obligatoriu pentru Părțile Contractante ale Comunității Energetice în anul 2021 așa cum a fost adaptat și adoptat prin Decizia Consiliului Ministerial nr. 2021/15/MC-EnC și Decizia Consiliului Ministerial nr. 2022/01/MC-EnC care a fost încorporat în aquis-ul comunitar devenind obligatoriu pentru țările părți ale Comunității Energetice, inclusiv Republica Moldova. Regulamentul (UE) 2017/1938 stabilește regulile de cooperare între țările Părți Contractante ale Comunității Energetice în scopul prevenirii, atenuării și gestionării crizelor de gaze naturale. Regulamentul definește în mod clar responsabilitățile pentru securitatea aprovizionării la nivel național și vizează consumatorii protejați, stabilește standardele de aprovizionare și infrastructură, obligă autoritățile să identifice scenarii de risc și să atenueze eficient astfel de riscuri, îmbunătățește transparența în pregătirea măsurilor preventive și de urgență, planuri de acțiuni preventive și de urgență, obligă țările vecine să coopereze în cazurile de urgență și în procesul de elaborare a planurilor de urgență.

H.G. nr. 365/2024 cu privire la aprobarea obligației de stocare a gazelor naturale, adoptată în vederea asigurării continuității și securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova, precum și în scopul implementării prevederilor Regulamentului UE nr. 2022/1032 în ceea ce privește stocarea gazelor naturale transpuse în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

Totodată, prezenta hotărâre prevede desemnarea SA „Energocom”, în calitate de titular al obligației de stocare și măsurile ce urmează să le întreprindă, pentru asigurarea realizării sarcinilor ce rezultă din obligația de stocare a gazelor naturale atribuită, stabilirea cantității exacte de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare, ce corespunde unui nivel de 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici 2019-2023, precum și impunerea SA „Energocom” obligației de stocare, în termen de până la 1 octombrie 2024, a unei cantități de gaze naturale de 102,4 milioane m³ în instalațiile de stocare din țări părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene, urmare a deducerii din cantitatea totală de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare, a cantității de gaze naturale de 47,1 milioane m³, ce urmează a fi stocată în calitate de stocuri de securitate începând cu 1 octombrie 2024.

H.G. nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale, conform căreia S.A. „Energocom” a fost desemnată în calitate de entitate pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, prin încheierea acordurilor și contractelor necesare cu operatorii

depozitelor de stocare, inclusiv din țările vecine, din țările părți ale Comunității Energetice și din statele membre ale Uniunii Europene, precum și cu operatorii de sistem prin ale căror rețele urmează să fie transportate gazele naturale care fac obiectul stocurilor de securitate. Totodată, cantitatea minimă de gaze naturale ce urmează a fi stocată în calitate de stocuri de securitate se stabilește la nivelul de 22,8 milioane m³, conform calculelor efectuate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

Ulterior, prin modificări parvenite la prezenta hotărâre ([H.G. nr. 331/2023](#) și [H.G. nr. 364/2024](#)) cantitatea de gaze naturale ce urma a fi stocată în calitate de stocuri de securitate a fost stabilită la nivelul de 45,6 milioane m³ până la 1 octombrie 2023 și, respectiv 47,1 milioane m³ până la 1 octombrie 2024.

[HANRE nr. 277/2023](#) privind aprobarea Metodei de determinare a mărimii contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale pentru acoperirea costurilor stocurilor de securitate de gaze naturale, ce reglementează modul de calculare a cuantumului contribuțiilor financiare și periodicitatea achitării acestora de către furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale pentru acoperirea costurilor de creare și menținere a stocurilor de securitate.

[HANRE nr. 539/2024](#) cu privire la aprobarea Metodologiei de determinare a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare, ce stabilește modul de calculare și aprobare a prețului reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. Respectiv, până la data de 1 octombrie a fiecărui an, titularul obligației de stocare prezintă Agenției cererea privind aprobarea prețului reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare și calculul motivat și documentat al costurilor aferente. Agenția, până la 20 octombrie aprobă prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare.

1.2 Cadrul administrativ

Direcția gaze naturale și produse combustibile cu un efectiv de 6 funcționari, dintre care 5 angajați și 1 loc vacant, are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în domeniul gazelor naturale și produselor combustibile prin dezvoltarea și menținerea unui sector al aprovizionării cu gaze naturale și produse combustibile eficient, durabil și competitiv, care să garanteze securitatea energetică a țării, prin elaborarea și promovarea documentelor de politici și a proiectelor de acte normative în sectorul gaze naturale și produse combustibile, inclusiv prin alinierea acestora la legislația Uniunii Europene și Comunității Energetice.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (cu un personal de 177 unități, în prezent fiind angajați 158), prin intermediul *Departamentului gaze naturale și energie termică* își desfășoară activitatea în conformitate cu Planul de activitate aprobat de către Consiliul de Administrație al ANRE, precum și de actele administrative aprobate de Consiliul de Administrație. Totodată, Departamentul elaborează acte normative de reglementare în sectorul gazelor naturale, examinează costurile reglementate aferente serviciului de transport, distribuție și furnizare a gazelor naturale, examinează aplicarea corectă a prețurilor și tarifelor reglementate pentru transportul, distribuția și furnizarea gazelor naturale de către furnizorul de ultimă opțiune și/sau de furnizorul căruia i-a fost impusă îndeplinirea obligației de serviciu public, precum și aplicarea tarifelor

reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de operatorii de sistem din sectorul gazelor naturale, examinează și aprobă Planurile de dezvoltare ale operatorilor de sistem (pentru 10 ani a operatorului sistemului de transport al gazelor naturale și pentru 3 ani ai operatorilor sistemelor de distribuție a gazelor naturale). La fel, examinează și aprobă Planurile anuale de investiții prezentate de operatorii de sistem- titularii de licențe.

Potrivit structurii organizatorice, Departamentul gaze naturale și energie termică are în componența sa următoarele subdiviziuni: Secția tarife și analize, Secția investiții energie termică și cogenerare, Secția investiții gaze naturale, Secția reglementări.

S.A. „Energocom”, începând cu 1 iulie 2014, a obținut licență pentru genul de activitate furnizarea gazelor naturale la tarife nereglementate. În baza acestei decizii, societatea pe acțiuni gestionează contracte de import a gazelor naturale pentru necesitățile pieței interne și încheie contracte directe din surse de import. În prezent, prin intermediul Direcției Tranzacționare gaze naturale, gestionează comercial și financiar contractele de import a gazelor naturale pentru necesitățile pieței interne, ce include asigurarea continuității și siguranței furnizării gazelor naturale, respectarea standardelor de calitate impuse de legislație, încheierea contractelor cu companii de furnizare (piața en-gros) și consumatorii finali (piața retail), asigurând condiții echitabile și transparente, implementarea măsurilor necesare pentru a asigura securitatea aprovizionării cu gaze naturale, inclusiv menținerea unor stocuri de rezervă și diversificarea surselor de import.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

Pentru anul 2028 se planifică modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și a Hotărârii Guvernului nr. 728/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, în scopul transpunerii Regulamentului(UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În acest paragraf nu sunt incluse activități care presupun crearea de instituții noi, reorganizarea instituțiilor existente, acordarea atribuțiilor suplimentare instituțiilor existente, consolidarea efectivului de personal în instituțiile existente, instruirea personalului, achiziționarea echipamentelor/licențelor necesare pentru procesul de aderare, elaborarea de sisteme informaționale sau alte activități de consolidare a capacităților.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (Anexa A), s-a constatat că 722,4 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat.

5.2 Sub bloc: Stocuri de produse petroliere

1. Prezentarea generală a situației în domeniul stocării produselor petroliere

Republica Moldova este dependentă în totalitate de importuri, aproape întreaga cantitate de motorină și benzină este importată prin intermediul companiilor petroliere, care sunt subsidiare ale rafinăriilor din România, dar și prin intermediul porturilor maritime și fluviale din România.

Produsele petroliere rămân sursa de energie dominantă în Republica Moldova, cu un consum anual de 1 051 ktep (conform [Balanței energetice pentru anul 2024](#)). De asemenea, potrivit Balanței energetice, produsele petroliere dețin cea mai mare cotă din consumul intern brut de energie sau 40%, urmate de gaze naturale cu 27%, biocombustibili și deșeuri – 13% și energie electrică – 12%.

Totodată, conform [Raportului ANRE privind rezultatul monitorizării pieței produselor petroliere a Republicii Moldova pentru semestrul I al anului 2025](#), cantitatea totală importată de produse petroliere a constituit 453 122,30 tone, din care cea mai mare pondere a revenit motorinei – 328 975,68 tone, urmată de benzină – 96 997,24 tone și gaz petrolier lichefiat – 27 149,39 tone.

Se menționează că principalul furnizor de benzină pentru Republica Moldova a fost România, cu o pondere de 98,8%, urmată de Bulgaria. Tot România a rămas, în semestrul I al anului 2025, principalul furnizor de motorină, asigurând peste 83,1% din volumul total importat. În aceeași perioadă, motorina a fost importată și din Turcia (11,8%), Bulgaria (2,5%) și Azerbaidjan (1,7%), iar alte țări furnizoare au însumat 0,9% din totalul importurilor. În ceea ce privește gazul lichefiat, importurile au provenit preponderent din România (70,5%), urmată de Egipt (13,0%), Algeria (6,4%), Statele Unite ale Americii (5,6%) și Kazahstan (3,6%), în timp ce alte state au deținut, cumulativ, o cotă de 0,9%.

În contextul celor menționate, se planifică promovarea proiectului de Lege privind securitatea aprovizionării cu produse petroliere, care va stabili introducerea graduală, până în 2030, a obligației de stocare a produselor petroliere care ar urma să corespundă unei cantități egale cu 90 de zile de importuri medii zilnice nete sau mediei zilnice a consumului intern de produse petroliere pentru 61 de zile în cursul anului calendaristic precedent, oricare dintre cele două cantități este mai mare. Astfel, gestionarea stocării produselor petroliere va fi realizată conform unui model hibrid, prin care 50% din obligația de stocare va reveni unei instituții publice aflate în subordinea Ministerului Energiei, iar celelalte 50% vor fi atribuite importatorilor. Conform proiectului de lege, până la 60% din stocurile de produse petroliere vor fi păstrate pe teritoriul Republicii Moldova, restul putând fi depozitat în țările de import.

1.1. Cadrul legislativ

[***Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere, ce are drept scop crearea unui cadru organizatoric, juridic și economic pentru asigurarea securității economice a țării și reglementarea importului, transportului, depozitării și comercializării produselor petroliere pe piața internă, ca produse strategice, cu un regim special de activitate.***](#)

[***H.G. nr. 1116/2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la depozitarea și comercializarea cu ridicata, prin sistem automatizat, a produselor petroliere identificate***](#), transpune parțial Directiva 98/70/CE privind calitatea benzinei și a motorinei, reglementând depozitarea și comercializarea cu ridicata a produselor petroliere identificate: benzinei, motorinei, gazului lampant, petrolului turboreactor, combustibilului pentru cuptoare, gazului lichefiat, păcurei, uleiurilor și lubrifianților (în continuare - produse petroliere), în urma cărui fapt importatorii organizează livrarea produselor petroliere menționate vânzătorilor cu amănuntul și cumpărătorilor cu ridicata.

H.G. nr. 476/2002 pentru aprobarea **Regulamentului privind modul de transportare a produselor petroliere importate**, stabilește regulile generale și principiile organizatorice de transportare a produselor petroliere, pe care importatorii le vor comercializa ulterior de la producător la consumator.

1.2 Cadrul administrativ

Direcția gaze naturale și produse combustibile cu un efectiv de 6 funcționari, dintre care 5 angajați și 1 loc vacant, are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în domeniul gazelor naturale și produselor combustibile prin dezvoltarea și menținerea unui sector al aprovizionării cu gaze naturale și produse combustibile eficient, durabil și competitiv, care să garanteze securitatea energetică a țării, prin elaborarea și promovarea documentelor de politici și a proiectelor de acte normative în sectorul gaze naturale și produse combustibile, inclusiv prin alinierea acestora la legislația Uniunii Europene și Comunității Energetice.

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (cu un personal de 177 unități, în prezent fiind angajați 158), prin intermediul *Departamentului licențiere, monitorizare și control* este reglementat piața produselor petroliere, în special prin stabilirea zilnică a prețurilor maxime de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere, stabilirea semestrială a marjei comerciale specifice și procesul de monitorizare a corectitudinii aplicării prevederilor Metodologiei de calcul și de aplicare a prețurilor pe piața produselor petroliere de către titularii de licențe. Departamentul este responsabil și de alte procese de reglementare a activității de întreprinzător din sectorul energetic, precum eliberarea autorizațiilor pentru importul motorinei pentru consum propriu.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

Transpunerea Directivei 2009/119/CE privind obligația statelor membre de a menține un nivel minim de rezerve de țiței și/sau de produse petroliere, prin adoptarea **proiectului de lege privind securitatea aprovizionării cu produse petroliere**, ce are drept scop garantarea unui nivel ridicat de securitate în aprovizionarea cu produse petroliere, asigurând o mai bună rezistență în fața crizelor și alinierea la standardele Uniunii Europene.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Transpunerea Directivei 2009/119/CE, presupune crearea unei entități noi, creată de Guvern și împuternicită să acționeze în scopul achiziționării, menținerii și vânzării stocurilor de urgență, a stocurilor specifice, pentru prevenirea și gestionarea cazurilor de disfuncționalitate majoră în aprovizionare cu produse petroliere. În acest sens, pentru noua entitate vor fi necesare activități ce țin de instruire a personalului, sediu și echipament de lucru. Cât privește asistență logistică, va fi necesar un sistem informațional de măsurare și transmitere de la distanță a datelor (ex. SCADA).

De asemenea, se planifică angajarea experților pe termen scurt care să ofere consultanță de specialitate pentru identificarea și propunerea de modele legislative și instituționale eficiente, adaptate specificului Republicii Moldova în domeniul gazelor naturale și al produselor petroliere, în special prin implementarea eficientă a legislației secundare privind stocurile de securitate și transpunerea în legislația națională a cerințelor specifice și detaliate privind menținerea rezervelor minime de produse petroliere. În cazul în care vor fi aplicate cerințe de creare a stocurilor în afara

țării, este necesar suport de consultanță în vederea stabilirii Parteneriatelor între ministerele de ramură /Guverne pentru a facilita crearea și monitorizarea stocurilor.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (Anexa A), s-a constatat că 489,5 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat.

5.3 Sub bloc: Emisii de Metan

1. Prezentarea generală a situației în domeniul emisiilor de metan

1.1. Cadrul legislativ

Legea nr.74/2024, privind acțiunile climatice, care transpune parțial Directiva 2003/87/CE; Regulamentul (UE) 2018/1999 privind guvernanta uniunii energetice și a acțiunilor climatice; Regulamentul (UE) 2021/1119 de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice; Regulamentul (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2015 privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de dioxid de carbon generate de transportul maritime și Directiva 1999/94/CE privind disponibilitatea informațiilor cu privire la consumul de carburant și emisiile de CO₂ destinate consumatorilor la comercializarea autoturismelor noi.

Prezenta lege stabilește cadrul normativ în domeniul acțiunilor climatice orientate spre realizarea obiectivului de atingere a neutralității climatice până în anul 2050, în vederea îndeplinirii obiectivului pe termen lung privind temperatura globală prevăzut în Acordul de la Paris, ratificat prin Legea nr. 78/2017, precum și cadrul normativ pentru realizarea de progrese în vederea îndeplinirii obiectivului global în materie de adaptare la schimbările climatice.

Legea nr. 1515/1993, privind protecția mediului înconjurător constituie cadrul juridic de bază pentru elaborarea actelor normative speciale și instrucțiunilor în probleme aparte din domeniul protecției mediului în scopul: asigurării fiecărui om a dreptului la un mediu sănătos și estetic plăcut; realizării supremei responsabilități a fiecărei generații pentru protecția mediului în fața generațiilor viitoare; obținerii unui diapazon cât mai larg de folosire a resurselor naturale fără a depăși limitele admisibile, evitându-se epuizarea și degradarea lor, riscul pentru sănătatea oamenilor și alte consecințe nedorite și imprevizibile; protecției solului și subsolului, apelor și aerului de poluare chimică, fizică și biologică, de alte acțiuni care dereglează echilibrul ecologic; păstrării biodiversității și genofondului, integrității sistemelor naturale, valorilor naționale istorice și culturale; restabilirii ecosistemelor și componentelor lor, afectate prin activitatea antropică sau calamități naturale.

Legea nr. 108/2016, cu privire la gazele naturale care are drept scop instituirea unui cadru juridic general pentru organizarea, reglementarea, asigurarea funcționării eficiente și monitorizarea sectorului gazelor naturale menit să aprovizioneze consumatorii cu gaze naturale în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, calitate și transparență, asigurarea respectării drepturilor consumatorilor, precum și a normelor privind protecția mediului.

Legea nr. 592/1995 privind transportul prin conducte magistrale, care stabilește bazele juridice și organizatorice de funcționare a transportului prin conducte magistrale (denumit în continuare transport prin conducte), reglementează relațiile în acest domeniu în vederea asigurării

fiabilității și securității conductelor magistrale (denumite în continuare conducte) la toate etapele de construire și funcționare a lor, precum și în scopul protecției vieții și ocrotirii sănătății populației, mediului înconjurător împotriva acțiunii negative posibile a transportului prin conducte.

Legea nr.1102/1997 cu privire la resursele naturale care reglementează relațiile din domeniul folosirii, protecției și reproducerii resurselor naturale în scopul asigurării securității ecologice și dezvoltării durabile a țării.

COD nr. 246 /2024 Codul Subsolului ce are drept scop instituirea cadrului normativ menit să asigure folosirea rațională și complexă a subsolului pentru satisfacerea necesarului de materie primă minerală și a altor necesități ale economiei naționale, să asigure securitatea lucrărilor la folosirea subsolului, precum și apărarea drepturilor persoanelor fizice și ale persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de asemenea să asigure prevenirea sau reducerea oricăror efecte negative asupra mediului, în special asupra apei, aerului, solului, faunei, florei și peisajului, precum și a oricăror riscuri pentru sănătatea umană, rezultate din gestionarea deșeurilor din industriile extractive.

H.G. nr. 1277/2018 cu privire la instituirea și funcționarea sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice. Scopul prezentului Regulament constă în instituirea și funcționarea unui mecanism de reglementare a Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor antropice de gaze cu efect de seră și altor informații relevante pentru schimbările climatice (în continuare – SNMR).

SNMR cuprinde, ca părți integrante, următoarele două sisteme:

1) Sistemul național de inventariere, care asigură cadrul instituțional, juridic și procedural stabilit în vederea estimării emisiilor antropice din surse și a reținerilor prin sechestrare de către absorbanți a tuturor gazelor cu efect de seră, compilate în inventarul național al emisiilor antropice de gaze cu efect de seră (în continuare – *inventar național*), precum și în vederea raportării și arhivării informațiilor privind inventarierea, în conformitate cu deciziile adoptate în temeiul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei (în continuare - CONUSC), al Acordului de la Paris, precum și în scopul executării prevederilor Tratatului de constituire a Comunității Energetice;

2) Sistemul național pentru politici, măsuri și prognoze, care asigură cadrul instituțional, juridic și procedural pentru evaluarea progresului în implementarea politicilor de atenuare a schimbărilor climatice, pentru elaborarea prognozelor referitoare la emisiile antropice din surse sau la reținerile prin sechestrare a gazelor cu efect de seră.

H.G. nr.373/2018, cu privire la Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți. Sistemul informațional automatizat „Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți” reprezintă date sistematizate despre emisiile de poluanți în aer, apă, sol și sursele difuze, precum și despre transferurile de deșeuri și poluanți din apele reziduale în afara amplasamentului, raportate de către operatorii care desfășoară una sau mai multe dintre activitățile menționate în anexa nr. 1 la Regulamentul privind Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți.

H.G. nr. 659/2024, cu privire la aprobarea Programului de dezvoltare cu emisii reduse al Republicii Moldova până în anul 2030. Scopul Programului constă în atingerea obiectivelor de

reducere a emisiilor de GES expuse în Contribuția Națională Determinată actualizată raportată către CONUSC. Programul identifică acțiunile - cheie pentru diferite sectoare ale economiei în vederea reducerii emisiilor de GES în comparație cu nivelul înregistrat în anul de referință 1990. Aceste sectoare sunt: (1) energia, (2) transporturile, (3) clădirile, (4) procesele industriale, (5) agricultura, (6) folosința terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultura (FTSCFTS), (7) deșeurile. Accentul este pus pe măsurile și principiile economiei verzi: eficiența energetică, dezvoltarea surselor regenerabile, aplicarea tehnologiilor performante de producere a cimentului și sticlei, agricultura conservativă, împăduriri, management eficient al deșeurilor etc. Acțiunile respective reflectă politicile și măsurile sectoriale ale statului exprimate în actele normative ale țării.

1.2 Cadrul administrativ

Ministerul Mediului are misiunea de a analiza situația și problemele din domeniile de activitate gestionate, de a elabora politici publice eficiente în domeniul protecției mediului, schimbărilor climatice și gestionarea durabilă a resurselor naturale. Ministerul deține Secția politici în domeniul schimbării climei cu un efectiv de 4 persoane dintre care la moment doar 3 sunt angajați. În domeniul schimbării climei ministerul are atribuțiile de elaborare și promovare a documentelor de politici și actelor normative privind reducerea emisiilor de GES și adaptarea la schimbările climatice, conform Acordului de la Paris; deține calitatea de punct oficial de contact pentru tratatele internaționale în domeniile de aplicare ale legii la care Republica Moldova este parte; asigură elaborarea, actualizarea și aprobarea CND și a inventarului național al emisiilor de gaze cu efect de seră, precum și a instrumentelor de raportare ale acestora.

Ministerul Energiei este responsabil de a elabora politici publice eficiente în domeniile: securitate energetică; eficiență energetică; surse de energie regenerabilă; energie electrică; energie termică și promovarea cogenerării de înaltă eficiență; gaze naturale și produse petroliere; tranziție energetică.

Agenția de Mediu, instituție subordonată Ministerului Mediului are misiunea de a implementa politicile în domeniul schimbării climei, și anume: asigură implementarea actelor normative în domeniul reducerii emisiilor de GES și al adaptării la schimbările climatice, monitorizează nivelul realizării acestora și raportează, periodic, Ministerului Mediului despre aceasta; eliberează autorizația integrată de mediu, care acordă dreptul de a degaja emisiile de GES din întreaga instalație staționară sau dintr-o parte a acesteia, controlată de același operator, cu respectarea cerințelor de evaluare a planului de monitorizare a emisiilor de gaze cu efect de seră; coordonează planul de monitorizare a emisiilor de gaze cu efect de seră, prezentat de către operator și monitorizează realizarea acestuia; ține Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți și recepționează raportul anual privind emisiile de gaze cu efect de seră depus prin intermediul acestuia; asigură monitorizarea și raportarea emisiilor de GES incluse în inventarul național; elaborează informații și rapoarte; participă la elaborarea rapoartelor cu privire la emisiile de GES și le prezintă Ministerului Mediului.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului, instituție subordonată Ministerului Mediului asigură controlul privind respectarea legislației de mediu, a actelor normative din domeniul reducerii emisiilor de GES și al adaptării la schimbările climatice; efectuează controlul privind respectarea de către operatori a cerințelor în domeniul raportării în RETP; constată cazurile de încălcare a legislației în domeniul reducerii emisiilor de GES și al adaptării la schimbările climatice și aplică sancțiuni

conform Codului contravențional; calculează prejudiciul cauzat mediului, ca urmare a încălcării prevederilor actelor normative și ale actelor permissive.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

- Alinierea Regulamentului (UE) 2024/1787 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 privind reducerea emisiilor de metan în sectorul energetic și de modificare a Regulamentului prin aprobarea unui proiect de regulament la nivel național până la 31 decembrie 2026.
- Elaborarea cadrului de reglementare privind acreditarea și cerințele aplicabile verficatorilor de emisii de gaze cu efect de seră, aprobate de Guvern până la 31 decembrie 2025.
- Elaborarea programului privind reducerea metanului până la 31 decembrie 2026, care stabilește politicile și măsurile pentru realizarea obiectivelor de reducere a impactului pe termen scurt și mediu al emisiilor de metan asupra emisiilor totale de GES, luându-se în considerare potențialul de încălzire globală și durata de viață, relativ scurtă, a metanului în atmosferă, precum și obiectivele economiei circulare, după caz.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Dezvoltarea și îmbunătățirea Sistemului Informațional PRTR pentru a gestiona rapoartele operațiunilor până la 31 decembrie 2026.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (Anexa A), s-a constatat că 189,1 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat.

BLOC 6: EFICIENȚA ENERGETICĂ

1. Prezentarea generală a situației în domeniul eficienței energetice

Politica în domeniul eficienței energetice reprezintă un set de măsuri, reglementări și strategii implementate la nivel național sau regional pentru a reduce consumul de energie, îmbunătăți eficiența utilizării resurselor energetice și sprijini tranziția către o economie sustenabilă și cu emisii reduse de carbon.

Republica Moldova, ca stat cu resurse energetice limitate și o dependență semnificativă de importurile de energie, a recunoscut importanța eficienței energetice pentru asigurarea securității energetice, reducerea costurilor energetice, precum și diminuarea impactului asupra mediului. Respectiv, în decembrie 2023, a fost instituit **I.P. Centrul Național pentru Energie Durabilă (IP CNED)**, transformată prin reorganizarea Agenției pentru Eficiență Energetică (H.G. nr. 1060/2023), ce are rol de pilot a tranziției energetice către neutralitate climatică și decarbonizarea sectorului energetic din țara noastră, prin lansarea programelor pentru finanțarea proiectelor în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă în sectorul rezidențial și ulterior în sectorul public. Totodată, IP CNED este responsabil de gestionarea Fondului pentru eficiență energetică în sectorul rezidențial (FEERM), care oferă granturi de până la 70% din valoarea

investițiilor. Peste 1.500 de case și 100 de blocuri vor fi reabilitate, cu un buget de peste 1,4 miliarde lei.

IP CNED a lansat în cadrul programului de finanțare FEERM, trei produse de finanțare destinate sectorului rezidențial, ce vor contribui semnificativ la reducerea consumului de energie, promovarea energiei regenerabile, sprijinirea gospodăriilor vulnerabile și tranziția Republicii Moldova către un model sustenabil și eficient energetic, după cum urmează:

- **Produsul de finanțare** *Eficiența Energetică a caselor individuale din gospodăriile rurale cu grad de vulnerabilitate energetică extremă* - este destinat pentru accesarea și acordarea stimulentele financiare din mijloacele financiare ale Programului de finanțare FEERM, pentru finanțarea măsurilor de eficiență energetică și valorificare a surselor regenerabile de energie în casele individuale din gospodării cu grad de vulnerabilitate energetică extremă, din Republica Moldova. Produsul are ca obiectiv renovarea unei suprafețe încălzite de minimum 20 mii m² în astfel de locuințe la nivel național și obținerea unor economii de energie de cel puțin 0,214 ktep pentru consumatorii finali.
- **Produsul de finanțare** *Eficiența Energetică a blocurilor locative* - vizează acordarea de sprijin financiar pentru măsuri de eficiență energetică și utilizarea surselor regenerabile în blocurile locative din Republica Moldova. Acesta urmărește renovarea unei suprafețe încălzite de cel puțin 373 mii m² în blocuri locative la nivel național și obținerea unor economii de energie de cel puțin 4,32 ktep pentru consumatorii finali.
- **Produsul de finanțare** *Casa Verde* - finanțat din bugetul de stat, acest produs facilitează accesul populației la resurse pentru îmbunătățirea performanței energetice a locuințelor. Programul sprijină investiții în case durabile, reducând consumul de energie, costurile pentru încălzire și impactul asupra mediului. Beneficiarii pot primi până la 200.000 lei finanțare nerambursabilă pentru lucrări precum termoizolarea pereților, acoperișului și podelelor, modernizarea sistemelor de încălzire și ventilație, inclusiv instalarea centralelor eficiente sau a sistemelor cu recuperare de căldură. Obiectivul programului este reabilitarea energetică (inclusiv construcția de case eficiente energetic) a unei suprafețe încălzite de minimum 97 mii m² la nivel național și obținerea unor economii de energie de cel puțin 1,1 ktep.

Programul de vouchere pentru electrocasnice (Eco-Vouchere), finanțat de UE și implementat de PNUD, fiind conceput pentru a sprijini consumatorii vulnerabili, oferindu-le posibilitatea de a achiziționa electrocasnice moderne care consumă mai puțină energie, contribuind astfel la reducerea facturilor la utilități și la protejarea mediului. Prin intermediul Programului, beneficiarii primesc vouchere care pot acoperi până la 70% din costul noilor electrocasnice. În cadrul sesiunilor lansate de IP CNED, au fost valorificate 31.423 de vouchere, la care se adaugă 7.246 de vouchere din sesiunile pilot UNPD. Echipamentele achiziționate prin Program au generat, pe parcursul anului 2025, până la 15.10.2025, economii totale de energie de aproximativ 4,1 GWh.

Pe parcursul anului 2025, până pe data de 31 octombrie, au fost valorificate **21 801** vouchere (pe întreg teritoriul Republicii Moldova), în cadrul a 7 sesiuni. Echipamentele eligibile au inclus frigiderele din clasele de eficiență energetică A, B, C și D și mașinile de spălat rufe din clasa de eficiență energetică A.

Până la data de 31 octombrie 2025, în cadrul sesiunilor PNUD, desfășurate în anul 2024 și anul 2025, au fost valorificate în total 39 235 de vouchere. Prin înlocuirea echipamentelor achiziționate de beneficiari s-au generat economii de energie de circa **4,2 GWh** în perioada 01.01.2025–31.10.2025. Economii anuale estimate, care vor fi generate de aceste echipamente, sunt de aproximativ **6,42 GWh**.

1.1. Cadrul legislativ

Bazele cadrului legislativ necesar pentru crearea premiselor îmbunătățirii eficienței energetice și reglementarea activităților menite să reducă intensitatea energetică în economia națională și diminuarea impactului negativ al sectorului energetic asupra mediului, a fost stabilit prin adoptarea [Legii nr. 142/2010 cu privire la eficiența energetică](#) (abrogată ulterior prin **Legea nr. 139/2018 privind eficiența energetică**), ce a transpus Directiva 2006/32/CE privind eficiența energetică la consumatorii finali și serviciile energetice. Totodată, prin adoptarea Legii menționate a fost instituită Agenția pentru Eficiență Energetică, organ administrativ în domeniul eficienței energetice, ce avea rolul de implementare a politicii statului în domeniul eficienței energetice și al surselor regenerabile de energie.

Ulterior, în vederea consolidării cadrului juridic necesar promovării eficienței energetice și eliminării barierelor în calea eficienței energetice, promovării echipamentelor eficiente, mobilizării investițiilor în renovarea clădirilor, precum și reglementării activităților specifice sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică, menite să îmbunătățească eficiența energetică a întregii economii și diminuării impactului negativ al sectorului termoelectric asupra mediului, a fost transpusă Directiva 2012/27/UE, prin adoptarea [Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării](#) și a [Legii nr. 139/2018 privind eficiența energetică](#). Totodată, pentru anul 2020, obiectivele naționale de eficiență energetică au fost stabilite, astfel încât consumul de energie finală să nu depășească 2796 mii tone echivalent petrol și în scopul implementării schemei de obligații, Guvernul, la calcularea cantității totale cumulate a economiilor de energie pentru perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2020, va utiliza valoarea procentuală în mărime de 0,7% anual și împreună cu Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică vor întreprinde acțiunile necesare pentru punerea în aplicare a schemei de obligații începând cu 1 ianuarie 2019.

Republica Moldova își consolidează cadrul juridic național în domeniul eficienței energetice prin transpunerea Directivei (UE) 2018/2002, ce face parte din pachetul legislativ „Energie curată pentru toți europenii” al Comisiei Europene, prin **adoptarea Legii nr. 113/2023 pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică**. Prin urmare, scopul prezentei legi constă în crearea premiselor pentru stabilirea obiectivelor naționale de eficiență energetică pentru diferite orizonturi de timp, în corespundere cu angajamentele Republicii Moldova, crearea cadrului juridic necesar pentru promovarea principiului „eficiența energetică înainte de toate”, îmbunătățirea eficienței energetice prin realizarea măsurilor incluse în Planul național integrat privind energia și clima, dezvoltarea pieței serviciilor energetice, precum și depășirea deficiențelor pieței energiei care împiedică creșterea eficienței în aprovizionarea cu energie și utilizarea acesteia. Legea prevede utilizarea unei părți din plățile consumatorilor și contribuțiile operatorilor din sectorul energetic pentru finanțarea programelor de eficiență energetică, instituirea unui sistem informațional național

pentru clădiri publice și monitorizarea economiilor de energie, precum și dezvoltarea unui Registru electronic al auditorilor energetici. De asemenea, în vederea implementării obligațiilor privind economiile de energie, conform art.7¹ din Legea nr.139/2018, Republica Moldova și-a asumat obligația realizării, în fiecare an, a noi economii de energie echivalente cu minimum 0,8% din valoarea medie a consumului de energie finală înregistrat între 1 ianuarie 2019 și 1 ianuarie 2022. Perioada pentru care se efectuează calculul cantității totale cumulate a economiilor de energie, în sensul art.7¹ alin.(1), este 1 ianuarie 2024 – 31 decembrie 2030.

Pentru implementarea cadrului legislativ primar, au fost emise următoarele hotărâri de Guvern:

- [H.G. nr. 297/2016](#) cu privire la aprobarea valorilor de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică și termică, ce transpune Decizia 2011/877/UE de stabilire a valorilor de referință armonizate ale randamentului pentru producția separată de energie electrică și căldură. Prevederile prezentei hotărâri se aplică de către producătorii de energie electrică și termică în regim de cogenerare care dispun de centrale electrice de termoficare, precum și în cazul proiectelor de construcție a unităților de cogenerare de înaltă eficiență și aceste valori vor fi revizuite din patru în patru ani.
- [H.G. nr. 676/2020](#) pentru aprobarea Regulamentului cu privire la auditorii energetici și auditul energetic, ce stabilește cadrul juridic necesar pentru calificarea auditorilor energetici, condițiile și cerințele obligatorii pentru efectuarea auditurilor energetice necesare identificării soluțiilor pentru îmbunătățirea eficienței energetice și promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și mecanismul de asigurare și verificare a calității auditurilor energetice efectuate.
- [H.G. nr. 372/2020](#) pentru aprobarea Programului cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate pentru anii 2020-2022, ce are drept scop implementarea obligației de renovare anuală, pentru perioada 2019-2020, a unei rate de 1% din suprafața totală a clădirilor din domeniul public al statului, cu o suprafață totală utilă de peste 250 m², în care își desfășoară activitatea autoritățile administrației publice centrale de specialitate.
- [H.G. nr. 1060/2023](#) cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Centrul Național pentru Energie Durabilă, ce are misiunea de a coordona și de a organiza activitățile orientate spre asigurarea implementării politicii de stat în domeniile eficiența energetică, valorificarea surselor de energie regenerabilă, inclusiv prin atragerea și gestionarea resurselor financiare pentru finanțarea și promovarea proiectelor și programelor în domeniile respective într-un mod durabil din punctul de vedere al mediului, al schimbărilor climatice, și care să contribuie la creșterea gradului de securitate energetică a țării.
- [H.G. nr. 1064/2023](#) cu privire la aprobarea Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice pentru perioada 2024-2026. Cu accent pe acumularea de contribuții din partea părților obligate (operatorii sistemelor

de distribuție a energiei electrice și gazelor naturale, importatorii de produse petroliere, furnizorii de energie termică), inițiativele includ mecanisme de eficiență energetică și investiții în renovarea clădirilor. Totodată, beneficiarii acestei hotărâri sunt consumatorii din sectorul rezidențial, care urmează de beneficiază de proiecte de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie în cadrul blocurilor locative și a caselor individuale.

- [H.G. nr. 1068/2023](#) cu privire la aprobarea Metodologiei pentru determinarea contribuțiilor ce urmează a fi achitate de părțile obligate, ce are drept scop crearea unui mecanism unic de determinare a contribuțiilor anuale care urmează a fi achitate de părțile obligate pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică și de valorificare a surselor regenerabile de energie în scopul realizării în fiecare an a noi economii de energie pe durata Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice.
- [H.G. nr. 163/2024](#) pentru aprobarea Programului cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate pentru anii 2024-2026, ce vizează renovarea anuală a 3% din suprafața totală a clădirilor publice cu o suprafață utilă de peste 250 m², ceea ce reprezintă 87.099 m² în perioada 2024-2026, precum și recuperarea suprafeței restante din perioada 2019-2024, estimată la 106.095 m². Prin urmare, se urmărește asigurarea unei clase de performanță energetică „B” sau superioare pentru clădirile renovate, promovarea rolului exemplar al clădirilor publice prin selectarea a 10 edificii incluse în program și mobilizarea resurselor financiare necesare. Aceste obiective vor fi realizate prin două proiecte principale: „Eficiența energetică în Republica Moldova”, finanțat prin acorduri de împrumut cu BERD, BEI și granturi cu UE și „Producerea de energie ecologică și eficiența energetică”, implementat cu sprijinul financiar al Guvernului Germaniei.
- [H.G. nr. 829/2024](#) privind aprobarea Regulamentului cu privire la efectuarea auditului energetic de către întreprinderile mari. Regulamentul prevede: stabilirea criteriilor pentru identificarea întreprinderilor mari care au obligația de efectuare a auditurilor energetice cu o periodicitate de 4 ani, stabilirea cerințelor față de întreprinderile mari pentru implementarea sistemului de management energetic sau de mediu și crearea mecanismelor de suport pentru întreprinderile mari în vederea identificării potențialului de economisire a energiei, cu atragerea după caz, a mijloacelor financiare sub formă de grant în vederea implementării măsurilor de eficiență energetică.
- [H.G. nr. 144/2025](#) cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, fiind destinat să asigure suportul informatic necesar subiecților implicați în implementarea politicii de stat în domeniul eficienței energetice, performanței energetice a clădirilor, monitorizării și verificării economiilor de energie, precum și al valorificării surselor de energie regenerabilă.

1.2 Cadrul administrativ

Conform structurii Ministerului, **Direcția Eficiență Energetică**, dispune de un efectiv de 5 funcționari, dintre care 4 angajați și 1 loc vacant. Direcția are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în sectorul eficiență energetică, prin elaborarea actelor normative aliniate legislației UE, având ca obiective îmbunătățirea siguranței alimentării cu energie și a competitivității, dezvoltarea durabilă, economisirea resurselor energetice primare și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Totodată, atribuțiile includ, dezvoltarea mecanismelor de sprijin și gestionarea programelor naționale, precum Fondul pentru Eficiență Energetică, EcoVoucher și SuperEsco.

Direcția energie termică și cogenerare dispune de un efectiv de 5 funcționari, dintre care 3 angajați și 2 locuri vacante. Direcția are misiunea de a contribui la realizarea politicii guvernamentale în domeniul energiei termice și cogenerare prin crearea, dezvoltarea și asigurarea funcționării eficiente a sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică și utilizarea tehnologiilor de cogenerare în scopul asigurării competitivității sectorului termoelectric și garantării securității energetice a țării. Totodată, asigură elaborarea și promovarea documentelor de politici și a proiectelor de acte normative în domeniul energiei termice și cogenerare, asigurând alinierea acestora la legislația Uniunii Europene și Comunității Energetice.

Totodată, în vederea implementării politicii statului în domeniul eficienței energetice, a fost instituit **I.P. Centrul Național pentru Energie Durabilă**, care prin intermediul *Direcției conformitate politici în domeniul eficienței energetice și valorificare a surselor de energie regenerabilă*, are misiunea de a acorda asistență la elaborarea proiectelor de acte normative, la monitorizarea implementării acestora, precum și la elaborarea documentelor normativ-tehnice, inclusiv a standardelor în domeniul eficienței energetice, crearea condițiilor pentru promovarea producerii energiei termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și din surse regenerabile. Structura organizatorică a centrului prevede un personal de 50 de unități, angajați fiind 44 unități de personal, 6 locuri vacante.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

- Republica Moldova își propune să integreze prevederile **Directivei (UE) 2023/1791 privind eficiența energetică** în cadrul său legislativ și politic, în contextul angajamentelor internaționale asumate și al obiectivelor europene privind neutralitatea climatică. Această directivă, parte a eforturilor Uniunii Europene de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55% până în 2030, subliniază importanța îmbunătățirii eficienței energetice în atingerea acestor ținte. Pentru Republica Moldova, transpunerea directivei reprezintă o oportunitate de a adopta măsuri avansate de eficiență energetică, de a sprijini utilizarea energiei curate și de a contribui la reducerea impactului climatic, aliniindu-se la Pactul verde european și la obiectivele Acordului de la Paris;
- Transpunerea **Regulamentului delegat (UE) 2024/1364 privind prima etapă a instituirii unui sistem comun al Uniunii de evaluare a centrelor de date**, presupune pentru Republica Moldova crearea unui cadru național de monitorizare și raportare a performanței energetice a centrelor de date, aliniat metodologiilor și indicatorilor UE. Aceasta implică introducerea obligațiilor de raportare pentru operatori, dezvoltarea unei platforme naționale compatibile cu

sistemul european și consolidarea capacităților instituționale pentru verificarea și supravegherea datelor. Pentru operatorii de centre de date, transpunerea va necesita investiții în monitorizare energetică și modernizări pentru creșterea eficienței, contribuind totodată la competitivitate, transparență și reducerea consumului de energie.

- **Regulamentul delegat (UE) 2023/807 privind revizuirea factorului de energie primară pentru energia electrică în aplicarea Directivei 2012/27/UE** stabilește noul factor de energie primară, revizuit pe baza datelor actualizate privind mixul energetic și eficiența sistemelor de producere a electricității în UE, este utilizat la calculul economiilor de energie, la evaluarea performanței energetice a clădirilor și la alte obligații legate de eficiența energetică. Pentru Republica Moldova, transpunerea acestui regulament ar însemna armonizarea metodologiei naționale de calcul cu standardele UE și recalibrarea indicatorilor naționali, ceea ce poate influența modul de raportare a economiilor de energie și performanța energetică a clădirilor.
- Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea *Programului de dezvoltare a sectorului serviciilor energetice pentru perioada 2026-2030*, pentru dezvoltarea sustenabilă a pieței serviciilor energetice prin eliminarea barierelor, promovarea contractelor de performanță energetică și implementarea proiectelor ESCO, ce are drept scop instituționalizarea și asigurarea dezvoltării sustenabile a pieței serviciilor energetice, eliminarea barierelor regulatorii în sectorul serviciilor energetice, prin crearea cadrului normativ și metodologic de aplicare a contractelor de performanță energetică, promovarea contractelor de performanță energetică și consolidarea capacităților prestatorilor de servicii energetice (ESCO), pilotarea și implementarea proiectelor ESCO în clădiri.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul adoptării [H.G. nr. 144/2025](#) cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice „SINEE”, va a fi dezvoltat sistemul informațional, ce va contribui la sporirea productivității implementării politicilor din domeniul eficienței energetice și al valorificării surselor de energie regenerabilă. Valorificarea potențialului tehnologiei informației și implementarea conceptelor moderne de schimb de date implementate în „SINEE” vor îmbunătăți calitativ activitatea IP CNED și va facilita accesul la date în domeniul eficienței energetice și al valorificării surselor de energie regenerabilă. SINEE constituie o soluție din categoria Guvern către Guvern (G2G), Guvern către Business (G2B) și Guvern către Cetățeni (G2C), îndreptată spre eficientizarea utilizării resurselor informaționale în domeniul eficienței energetice, creșterii transparenței și asigurării accesului la date și servicii online pentru instituții ale statului, agenți economici și specialiștii care lucrează în domeniul respectiv. Scopul „SINEE” constă în asigurarea IP CNED cu o soluție informatică performantă scalabilă, configurabilă și compatibilă cu ulterioare dezvoltări și integrări, care să asigure funcționalități de realizare a activităților în domeniile de competență ale IP CNED.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (*Anexa A*), s-a constatat că 397,1 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat. De asemenea, costurile totale

pentru dezvoltarea și operaționalizarea Sistemului Informațional Național în Domeniul Eficienței Energetice (*Anexa B*) sunt estimate la 31 081,7 mii lei, din care 16 403,7 mii lei sunt acoperiți prin asistență externă (GIZ și BM). În costurile neacoperite, în valoare de 14 678,0 mii lei se includ și resursele în valoare de 2 900 mii lei care au fost solicitate pentru a fi reflectate începând cu anul 2026 în CBTM. La fel, sunt reflectate și resursele în valoare de cca. 11 778,0 mii lei de la partenerii de dezvoltare care au fost aprobate de principiu pentru a fi alocate, însă acestea urmează a fi reconfirmate.

Se menționează că, potrivit costurilor estimate și priorităților stabilite pentru dezvoltarea acestor subsisteme, până în anul 2027 vor fi finalizate integral 4 dintre cele 10 subsisteme, și anume *i)* subsistemul informațional „Managementul programelor și proiectelor”, *ii)* subsistemul informațional „Eficiența energetică a clădirilor”, *iii)* subsistemul informațional „Monitorizarea și verificarea economiilor de energie”, *iv)* subsistemul informațional „Registrul specialiștilor în domeniul eficienței energetice”.

BLOC 7: PERFORMANȚA ENERGETICĂ A CLĂDIRILOR

1. Prezentarea generală a situației în domeniul performanței energetice a clădirilor

În Republica Moldova, performanța energetică a clădirilor se confruntă cu provocări majore, cauzate în mare parte de vechimea fondului locativ. Potrivit datelor existente, 75% dintre locuințe au fost construite înainte de 1990, majoritatea fiind situate în mediul rural. Această vechime afectează negativ eficiența energetică, întrucât multe dintre clădiri nu dispun de tehnologii moderne menite să reducă consumul de energie.

Sectorul clădirilor reprezintă peste 50% din consumul final de energie al țării, iar clădirile publice se remarcă printr-o eficiență scăzută. Cele mai multe dintre acestea, construite în perioada sovietică, consumă de două ori mai multă energie comparativ cu media Uniunii Europene și nu asigură confort termic pe tot parcursul anului.

Astfel, adoptarea de măsuri pentru îmbunătățirea performanței energetice devine esențială. Implementarea politicilor și proiectelor de renovare a clădirilor și de creștere a eficienței energetice reprezintă un pas important. Aceste măsuri includ stabilirea obiectivelor naționale de renovare și introducerea certificării energetice a clădirilor, cu scopul de a reduce consumul de energie și de a sprijini protecția mediului – obiective deja abordate de guvern prin reglementări și proiecte de modernizare.

În acest sens, în decembrie 2021, a fost demarat ***Proiectul „Eficiența Energetică în Republica Moldova” (PEEM)***, care este orientat spre îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice și cele rezidențiale din întreaga țară (10 instituții medicale din Republica Moldova (203,4 mii m²) și 20 clădiri rezidențiale (42,5 mii m²)), având ca rezultat beneficii semnificative de mediu prin economii de energie și reducerea emisiilor de carbon.

Totodată, în următorii 5 ani, Republica Moldova va implementa proiecte majore de eficiență energetică, precum ***Proiectul Tranziție Durabilă prin Eficiență Energetică în Moldova (STEEM)***, cu obiectivul de a spori eficiența energetică în 46 instituții de învățământ primar (suprafața totală de peste 250 mii m² / beneficiari peste 46 mii elevi, profesori și alt personal al școlilor) și instalarea a cel puțin 300 de puncte termice individuale în clădirile publice din municipiul Chișinău, și ***Inițiativa pentru dezvoltarea infrastructurii publice durabile prin renovări de eficiență energetică***

(**INSPIREE**) ce va include modernizarea a 16 clădiri ale instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic (dintre care 3 blocuri de studii și 13 cămine), totalizând aproximativ 58.000 m² și 14 clădiri ale spitalelor raionale (34.000 m²), contribuind la dezvoltarea unei infrastructuri publice durabile.

De asemenea, va fi lansat **Programul Eficiența Energetică în Clădiri (PEEB)**, care vizează sprijinirea finanțării proiectelor de eficiență energetică în sectorul public și rezidențial prin elaborarea studiilor de fezabilitate, asistență tehnică în faza de proiectare, acoperirea lacunelor de finanțare și creșterea viabilității economice a renovărilor. Programul prevede renovarea energetică a până la 40 de clădiri publice, cu o suprafață totală de peste 160.000 m², inclusiv școli, universități și spitale și circa 1400 de case individuale. Lucrările vor include termoizolare, modernizarea sistemelor de încălzire și răcire, instalarea iluminatului eficient, integrarea surselor regenerabile, îmbunătățirea rezistenței structurale, consolidarea clădirilor și eliminarea azbestului. Implementarea PEEB este estimată să genereze economii de aproximativ 25 GWh/an, să reducă anual emisiile de CO₂ cu circa 6.446 tone, să consolideze instituțiile și să stimuleze ocuparea forței de muncă în sectorul construcțiilor.

1.1. Cadrul legislativ

Prin adoptarea [Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor](#) au fost transpuse parțial Directiva 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor (reformare), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2010/02/MC-EnC din 24 septembrie 2010, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2018/844 privind performanța energetică a clădirilor, Regulamentul (UE) 244/2012 de completare a Directivei 2010/31/UE prin stabilirea unui cadru metodologic comparativ de calcul al nivelurilor optime, din punctul de vedere al costurilor, a cerințelor minime de performanță energetică a clădirilor și a elementelor acestora, precum și Regulamentul (UE) 2018/1999 privind guvernanta uniunii energetice și a acțiunilor climatice. Aceasta stabilește cadrul legal necesar pentru îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor, luând în considerare condițiile climatice, cerințele de confort interior și raportul cost-eficiență. Măsurile includ implementarea politicilor publice pentru creșterea eficienței energetice, stabilirea cerințelor minime de performanță energetică și certificarea acestora, precum și informarea proprietarilor și potențialilor cumpărători sau locatari despre performanța energetică a clădirilor.

În plus, prezenta lege instituie un subsistem informațional în domeniul performanței energetice a clădirilor în vederea realizării strategiei pentru renovarea fondului imobiliar și a planului național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero. Prin implementarea acesteia se reiterează interesul sporit al statului pentru reducerea consumului final de energie, în situația în care clădirile reprezintă cel mai mare consumator de energie, circa 50% din consumul total național de energie, iar efectele crizei energetice în care ne aflăm impun măsuri ținute în acest sens.

Pentru implementarea cadrului legislativ primar, au fost emise următoarele hotărâri de Guvern:

- [H.G. 621/2024](#) pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de certificare a performanței energetice a clădirilor și a unităților de clădire. Actul normativ conține

prevederi referitoare la modul de întocmire a certificatelor de performanță energetică, stabilește cerințele specifice privind ținerea Registrului electronic al certificatelor de performanță energetică și modul de înregistrare a certificatelor de performanță energetică.

- [H.G. 622/2024](#) pentru aprobarea Regulamentului cu privire la calificarea și înregistrarea evaluatorilor energetici, a inspectorilor sistemelor de încălzire și a inspectorilor sistemelor de ventilare și condiționare, care stabilește cadrul juridic necesar pentru calificarea evaluatorilor energetici, a inspectorilor sistemelor de încălzire și a inspectorilor sistemelor de ventilare și condiționare, precum și înregistrarea acestora în Registrul electronic al evaluatorilor energetici, în Registrul electronic al inspectorilor sistemelor de încălzire și în Registrul electronic al inspectorilor sistemelor de ventilare și condiționare.
- [H.G. nr. 436/2025](#) cu privire la aprobarea Planului național pentru creșterea numărului de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB) până în anul 2030, stabilește măsurile de promovare a clădirilor NZEB, atât pentru construcții noi, cât și pentru renovarea celor existente.
- [H.G. nr. 595/2025](#) cu privire la aprobarea Strategiei sectoriale pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung pentru perioada 2025-2050, ce identifică investițiile necesare pentru renovarea fondului imobiliar național, oferind soluții economice și prognoze pe termen lung bazate pe date și economii de energie estimate.

1.2 Cadrul administrativ

Conform structurii Ministerului, **Direcția Eficiență Energetică**, dispune de un efectiv de 5 funcționari, dintre care 4 angajați și 1 loc vacant. Direcția are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în sectorul eficiență energetică, prin elaborarea actelor normative aliniate legislației UE, având ca obiective îmbunătățirea siguranței alimentării cu energie și a competitivității, dezvoltarea durabilă, economisirea resurselor energetice primare și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

I.P. Centrul Național pentru Energie Durabilă (IP CNED), ce are misiunea de a acorda asistență la elaborarea proiectelor de acte normative, la monitorizarea implementării acestora, precum și la elaborarea documentelor normativ-tehnice, inclusiv a standardelor în domeniul performanței energetice. Structura organizatorică a centrului prevede un personal de 50 de unități, angajați fiind 44 unități de personal, 6 locuri vacante.

Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Energeticii (UCIPE), este o instituție publică, creată în baza Hotărârii Guvernului nr. 1276 din 21 decembrie 2000, în scopul asigurării implementării eficiente a proiectelor în domeniul energiei prin administrarea, monitorizarea și coordonarea acestora în conformitate cu cerințele organismelor financiare internaționale donatoare.

La situația din 31 octombrie 2025 structura organizatorică UCIPE prevede 44 unități de personal, iar numărul de angajați este de 27, specialiști angajați în implementarea a cinci proiecte în derulare. În cadrul UCIPE sunt create și funcționează subunități de implementare pentru fiecare

proiect, iar necesarul de funcții/posturi este stabilit pentru fiecare proiect în parte, reieșind din specificul proiectului și complexitatea acestuia, precum și de perioada de implementare - fie că este vorba de etapa inițială sau de una mai avansată a proiectului. Până la sfârșitul anului 2025 sunt în derulare procedurile de selectare a personalului pentru funcțiile vacante, proces care urmează să asigure completarea treptată a staff-ului în vederea acoperirii necesităților de resurse umane pentru implementarea proiectelor.

La moment, UCIPE implementează proiecte importante de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor dezvoltare, precum: „Eficiența Energetică în Republica Moldova” (2022-2027), „Inițiativa pentru dezvoltarea infrastructurii publice durabile prin renovări de eficiență energetică (2025-2031)”, „Tranziție Durabilă prin Eficiență Energetică în Moldova (2025-2029)” și „Al doilea proiect de îmbunătățire a eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din Chișinău (2021-2026).

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este autoritatea responsabilă de elaborarea și aprobarea cerințelor minime de performanță energetică a clădirilor, în temeiul prevederilor art. 7 și 16 din Legea nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor. **Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică** – este instituția responsabilă de mecanismul de control a certificatelor de performanță energetică în temeiul Legii nr. 282/2023, care urmează să se reorganizeze pentru a asigura capacitatea mecanismului de control în domeniul performanței energetice a clădirilor.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

- Transpunerea **Directivei 2024/1275 privind performanța energetică a clădirilor (reformare)**, ce are drept obiectiv atingerea unui parc imobiliar cu emisii zero până în 2050, prin stabilirea cerințelor pentru calculul performanței energetice, renovării clădirilor existente, utilizării energiei regenerabile, implementării soluțiilor inteligente și certificării performanței energetice. Directiva încurajează renovările profunde și certificarea performanței energetice pentru reducerea consumului energetic și a emisiilor.
Pentru Republica Moldova, această directivă are o importanță strategică, oferind un cadru pentru renovarea fondului imobiliar învechit și promovând utilizarea surselor regenerabile și a soluțiilor inteligente. Implementarea directivei poate contribui la reducerea emisiilor și la creșterea eficienței energetice, aliniind Moldova la obiectivele internaționale de sustenabilitate. Cu toate acestea, țara noastră se confruntă cu provocări semnificative în transpunerea și implementarea directivei, manifestându-se prin capacități instituționale limitate, finanțare insuficientă pentru renovări profunde, lipsa unui cadru tehnologic avansat și a personalului calificat, precum și conștientizarea redusă a populației cu privire la beneficiile renovărilor energetice.
- **Regulamentul delegat (UE) 2020/2155** de completare a Directivei 2010/31/UE prin instituirea unui sistem comun opțional al Uniunii Europene privind evaluarea gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor - stabilește un sistem comun opțional al Uniunii pentru evaluarea gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor, o metodologie comună ce constă în calcularea punctajului privind gradul de pregătire pentru soluții

inteligente a clădirilor sau a unităților de clădire și obținerea unei evaluări a gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor sau a unităților de clădire.

- **Regulamentul (UE) 2020/2156** care detaliază modalitățile tehnice de implementare efectivă a unui sistem comun opțional al Uniunii pentru evaluarea indicatorului gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor ce detaliază modalitățile tehnice de punere în aplicare efectivă a unui sistem comun opțional al Uniunii privind evaluarea gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor, stabilit în Regulamentul delegat (UE) 2020/ 2155.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Începând cu anul **2028**, în vederea implementării acquis-ului UE, Republica Moldova va demara procesul de certificare a performanței energetice a clădirilor, cu perspectiva extinderii ulterioare către introducerea pașapoartelor de renovare. Totodată, va fi inițiată certificarea performanței energetice care va include și aplicarea indicatorului de pregătire inteligentă (Smart Readiness Indicator).

Implementarea procesului de certificare a performanței energetice a clădirilor, va reprezenta pentru Republica Moldova un pas esențial în alinierea la standardele europene din domeniul eficienței energetice. Aceasta va permite evaluarea transparentă a consumului energetic al clădirilor, creșterea calității lucrărilor de renovare, dezvoltarea unui cadru tehnic și instituțional modern și stimularea investițiilor în clădiri performante.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (*Anexa A*), s-a constatat că 325,3 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat.

În contextul implementării proiectelor investiționale în domeniul eficienței energetice, Ministerul Energiei, cu sprijinul financiar al partenerilor de dezvoltare (sub formă de împrumuturi și granturi), inclusiv Uniunea Europeană, BERD, BEI, Banca Mondială, Societatea Germană pentru Cooperare Internațională (GIZ), Banca de Credit pentru Reconstrucție (KfW), Agenția franceză pentru dezvoltare și Guvernul Norvegiei, desfășoară multiple proiecte de dezvoltare. Valoarea totală a acestor proiecte este de 7 527 306,1 mii lei, din care 1 646 185,4 mii lei provin din bugetul de stat, 2 722 505,0 mii lei din surse externe, iar suma de 1 835 615,7 mii lei rămâne neacoperită.

BLOC 8: ETICHETAREA ENERGETICĂ ȘI ECO DESIGN

8.1. Sub bloc: Etichetarea energetică

1. Prezentarea generală a situației în domeniul energiei regenerabile.

Situația etichetării energetice și a ecodesignului în Republica Moldova se află într-un proces avansat de aliniere la standardele europene. Au fost introduse etichetele energetice de tip nou, aplicate deja pe majoritatea produselor electrocasnice. În paralel, se lucrează la actualizarea cerințelor de proiectare ecologică pentru produsele cu impact energetic, astfel încât acestea să corespundă treptat standardelor UE.

Noile reguli sprijină reducerea consumului de energie în gospodăriile casnice și instituții publice, încurajează producătorii și comercianții să promoveze tehnologii eficiente și pregătesc piața pentru viitoarele obligații europene. Deși cadrul legal este în plină modernizare, rămân necesare

consolidarea supravegherii pieței și extinderea cerințelor ecodesign către categorii suplimentare de produse. În ansamblu, Republica Moldova a înregistrat progrese importante, fiind printre cei mai avansați implementatori ai acquis-ului în domeniul etichetării energetice în cadrul Comunității Energetice.

1.1.Cadrul legislativ

Legea nr. 306/2023 privind etichetarea produselor cu impact energetic, transpune Regulamentul (UE) 2017/1369 de stabilire a unui cadru pentru etichetarea energetică, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2018/03/MC-EnC din 29 noiembrie 2018, stabilește cadrul juridic de reglementare care se aplică produselor cu impact energetic introduse pe piață sau puse în funcțiune și care asigură etichetarea produselor respective și furnizarea unor informații standard privind eficiența lor energetică, privind consumul de energie și de alte resurse la utilizarea acestora, a informațiilor suplimentare privind produsele, astfel încât utilizatorii finali să poată alege produse mai eficiente pentru reducerea consumului lor de energie.

Implementarea Legii nr. 306/2023 este asigurată prin intermediul modificării a două hotărâri distincte ale Guvernului, și anume:

- **H.G. nr. 693/2024 pentru aprobarea Reglementării tehnice cu privire la etichetarea pneurilor**, transpune parțial Regulamentul (UE) 2020/740 privind etichetarea pneurilor în ceea ce privește eficiența consumului de combustibil și alți parametri, în scopul obținerii anuale a economiilor de carburanți, reducerea anuală a emisiilor de CO₂, informarea continuă a proprietarilor de autovehicule cu privire la performanța energetică a pneurilor existente pe piață, în scopul îmbunătățirii siguranței, protecției sănătății și eficienței economice și ecologice a sectorului transportului rutier, prin promovarea pneurilor eficiente din punctul de vedere al consumului de combustibil, durabile, sigure și cu niveluri scăzute de zgomot.

- **H.G. nr. 1003/2014 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele de etichetare energetică a unor produse cu impact energetic**, cu modificările ulterioare, transpune:

- Regulamentul delegat (UE) nr. 392/2012 cu privire la cerințele de etichetare energetică a uscătoarelor de rufe de uz casnic cu tambur;
- Regulamentul delegat (UE) nr. 626/2011 în ceea ce privește etichetarea energetică a aparatelor de climatizare;
- Regulamentul delegat (UE) nr. 65/2014 în ceea ce privește etichetarea energetică a cuptoarelor și a hotelor de bucătărie de uz casnic;
- Regulamentul delegat (UE) nr. 812/2013 în ceea ce privește etichetarea energetică a instalațiilor pentru încălzirea apei, a rezervoarelor pentru apă caldă și a pachetelor de instalație pentru încălzirea apei și dispozitiv solar, versiunea consolidată care inserează modificările introduse prin Regulamentul delegat (UE) 2017/254 al Comisiei din 30 noiembrie 2016;
- Regulamentul delegat (UE) nr. 811/2013 în ceea ce privește etichetarea energetică a instalațiilor pentru încălzirea incintelor, a instalațiilor de încălzire cu funcție dublă, a

pachetelor de instalație pentru încălzirea incintelor, regulator de temperatură și dispozitiv solar și a pachetelor de instalație de încălzire cu funcție dublă, regulator de temperatură și dispozitiv solar, versiunea consolidată care inserează modificările introduse prin Regulamentul delegat (UE) 2017/254 al Comisiei din 30 noiembrie 2016.

- **H.G. nr. 189/2024** *cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1003/2014 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele de etichetare energetică a unor produse cu impact energetic*, având în vedere Decizia 2022/04/MC-EnC a Consiliului Ministerial al Comunității Energetice, au fost transpuse setul de regulamente UE revizuite, după cum urmează:

- Regulamentul Delegat (UE) 2019/2013 în ceea ce privește etichetarea energetică a afisajelor electronice;
- Regulamentul Delegat (UE) 2019/2014 în ceea ce privește etichetarea energetică a mașinilor de spălat rufe de uz casnic și a mașinilor de spălat și uscat rufe de uz casnic;
- Regulamentul Delegat (UE) 2019/2015 în ceea ce privește etichetarea energetică a surselor de lumină;
- Regulamentul Delegat (UE) 2019/2016 în ceea ce privește etichetarea energetică a aparatelor frigorifice;
- Regulamentul delegat (UE) 2019/2017 în ceea ce privește etichetarea energetică a mașinilor de spălat vase de uz casnic.

- **H.G. nr. 180/2025** *cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1003/2014 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele de etichetare energetică a unor produse cu impact energetic*, au fost transpuse setul de regulamente UE revizuite, după cum urmează:

- Regulamentul delegat (UE) 2015/1094 al Comisiei din 5 mai 2015 de completare a Directivei 2010/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește etichetarea energetică a dulapurilor frigorifice de depozitare profesionale (în continuare - Regulamentul 2015/1094);
- Regulamentul delegat (UE) 2015/1186 al Comisiei din 24 aprilie 2015 de completare a Directivei 2010/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește etichetarea energetică a aparatelor pentru încălzire locală (în continuare - Regulamentul 2015/1186);
- Regulamentul delegat (UE) 1254/2014 al Comisiei din 11 iulie 2014 de completare a Directivei 2010/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la cerințele de etichetare energetică aplicabile unităților de ventilație rezidențiale (în continuare - Regulamentul 1254/2014);
- Regulamentul delegat (UE) 2015/1187 al Comisiei din 27 aprilie 2015 de completare a Directivei 2010/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește etichetarea energetică a cazanelor cu combustibil solid și a pachetelor de cazan cu combustibil solid, instalații de încălzire suplimentare, regulatoare de temperatură și dispozitive solare (în continuare - Regulamentul 2015/1187);

- Regulamentul delegat (UE) nr. 2023/1669 al Comisiei din 16 iunie 2023 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1369 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește etichetarea energetică a telefoanelor inteligente și a tabletelor de tip „slate” (în continuare - Regulamentul 2023/1669).

1.2 Cadrul administrativ

Conform structurii Ministerului, Direcția Eficiență Energetică, dispune de un efectiv de 5 funcționari, dintre care 4 angajați și 1 loc vacant. Direcția are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în sectorul eficiență energetică, prin elaborarea actelor normative aliniate legislației UE, având ca obiective îmbunătățirea siguranței alimentării cu energie și a competitivității, dezvoltarea durabilă, economisirea resurselor energetice primare și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Totodată, în vederea implementării politicii statului în domeniul eficienței energetice, a fost instituit **I.P. Centrul Național pentru Energie Durabilă**, care prin intermediul *Direcției conformitate politici în domeniul eficienței energetice și valorificare a surselor de energie regenerabilă*, are misiunea de a acorda asistență la elaborarea proiectelor de acte normative, la monitorizarea implementării acestora, precum și la elaborarea documentelor normativ-tehnice, inclusiv a standardelor în domeniul eficienței energetice. Structura organizatorică a centrului prevede un personal de 50 de unități, angajați fiind 44 unități de personal, 6 locuri vacante.

Inspectorul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorului, prin intermediul *Direcției supravegherea metrologică*, asigură supravegherea pieței privind produsele nealimentare pentru a asigura că respectivele produse îndeplinesc cerințele esențiale care oferă un nivel înalt de protecție a intereselor publice, precum sănătatea și siguranța în general, sănătatea și siguranța la locul de muncă, protecția consumatorilor, protecția mediului și securitatea. Numărul inspectorilor implicați în activități de supraveghere metrologică din 10 unități, sunt angajați doar 8 unități.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

Proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 306/2023 privind etichetarea produselor cu impact energetic, ce urmează transpunerea Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2024/994 de stabilire a detaliilor operaționale ale bazei de date cu produse instituite în temeiul Regulamentului (UE) 2017/1369 al Parlamentului European și al Consiliului.

Cu referire la cadrul secundar, urmează adoptarea proiectului de hotărâre a Guvernului pentru modificarea **H.G. nr. 1003/2014 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele de etichetare energetică a unor produse cu impact energetic**, ce va transpune următoarele regulamente delegate noi:

- Regulamentul delegat (UE) 2023/2534 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1369 în ceea ce privește etichetarea energetică a uscătoarelor de rufe de uz casnic cu tambur;
- Regulamentul delegat (UE) 2019/2018 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1369 în ceea ce privește etichetarea energetică a aparatelor frigorifice cu funcție de vânzare directă.

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/994 al Comisiei din 2 aprilie 2024 de stabilire a detaliilor operaționale ale bazei de date cu produse instituite în temeiul Regulamentului (UE) 2017/1369 al Parlamentului European și al Consiliului

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul implementării acquis-ului european, până în decembrie 2026 Republica Moldova va crea infrastructura digitală necesară prin înființarea unui punct de contact național pentru EPREL (European Product Database for Energy Labelling), inclusiv instruirea autorităților și a operatorilor economici privind utilizarea platformei. Vor fi organizate sesiuni de informare și instruire pentru operatorii economici, vor fi elaborate ghiduri privind înregistrarea produselor în EPREL și cerințele tehnice aferente, iar mecanismele de supraveghere a pieței vor fi puse în aplicare, în colaborare cu autoritățile europene, pentru verificarea conformității produselor înregistrate.

Începând cu 2027, vor fi lansate acțiuni concrete de implementare a acquis-ului: crearea pașaportului digital al produselor, facilitarea accesului la informații tehnice, asigurarea supravegherii pieței și aplicarea sancțiunilor, precum și gestionarea produselor neutilizate prin distrugere sau reutilizare.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile sus menționate, s-a constatat că 117,3 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat.

8.2. Sub bloc: Eco-design

1. Prezentarea generală a situației în domeniul energiei regenerabile.

1.1. Cadrul legislativ

Legea nr. 151/2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic, ce transpune Directiva 2009/125/CE de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic, se aplică tuturor produselor cu impact energetic și creează cadrul legislativ privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic în scop de asigurare a liberei circulații a acestor produse pe piața internă și stabilește cerințe pentru produsele cu impact energetic introduse pe piață și/sau puse în funcțiune, contribuind astfel la dezvoltarea durabilă, creșterea eficienței energetice și a nivelului de protecție a mediului, precum și la sporirea securității furnizării energiei.

H.G. nr. 768/2024 pentru modificarea H.G. nr. 750/2016 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic, transpune integral următoarele acte ale UE:

- Regulamentul (UE) 2019/2020 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile surselor de lumină și dispozitivelor de comandă separate;
- Regulamentul (UE) 2019/1781 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile motoarelor electrice și variatoarelor de viteză;

- Regulamentul (UE) 2019/2022 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile mașinilor de spălat vase de uz casnic;
- Regulamentul (UE) 2019/2023 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile mașinilor de spălat rufe de uz casnic și mașinilor de spălat și uscat rufe de uz casnic;
- Regulamentul (UE) 2019/1782 de stabilire cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile surselor de alimentare externe;
- Regulamentul (UE) 2019/2021 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile afisajelor electronice;
- Regulamentul (UE) 2015/1185 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile aparatelor pentru încălzire locală cu combustibil solid;
- Regulamentul (UE) 2015/1095 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile dulapurilor frigorifice de depozitare profesionale, dulapurilor frigorifice de răcire și congelare rapidă, unităților de condensare și răcitoarelor pentru procese;
- Regulamentul (UE) nr. 548/2014 privind punerea în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește transformatoarele de putere mici, medii și mari;
- Regulamentul (UE) nr. 1253/2014 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică pentru unitățile de ventilație;
- Regulamentul (UE) 2015/1189 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică aplicabile cazanelor cu combustibil solid;
- Regulamentul (UE) 2016/2281 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE a de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic, în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică aplicabile produselor pentru încălzirea aerului, produselor pentru răcire, răcitoarelor industriale cu temperaturi înalte și ventilatoarelor;
- Regulamentul (UE) 2019/424 de stabilire a unor cerințe de proiectare ecologică pentru servere și produse pentru stocarea datelor;
- Regulamentul (UE) 2023/1670 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică pentru telefoane inteligente, alte telefoane mobile decât cele inteligente, telefoane fără fir și tablete de tip „slate”;
- Regulamentul (UE) 2019/2019 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile aparatelor frigorifice;
- Regulamentul (UE) nr. 66/2014 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică aplicabile cuptoarelor, plitelor de gătit și hotelor de bucătărie de uz casnic;

- Regulamentul (UE) 2015/1188 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile aparatelor pentru încălzire locală;
- Regulamentul (UE) 2019/1784 pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile echipamentelor de sudură;
- Regulamentul (UE) 2019/2024 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile aparatelor frigorifice cu funcție de vânzare directă;
- Regulamentul (UE) nr. 617/2013 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică aplicabile computerelor și serverelor informatice;
- Regulamentul (UE) nr. 814/2013 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică pentru instalațiile pentru încălzirea apei și rezervoarele de apă caldă;
- Regulamentul (CE) nr. 641/2009 de punere în aplicare a Directivei 2005/32/CE cu privire la cerințele de proiectare ecologică aplicabile pompelor de circulație fără etanșare independente și pompelor de circulație fără etanșare integrate în produse;
- Regulamentul (UE) nr. 547/2012 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică pentru pompele de apă;
- Regulamentul (UE) nr. 932/2012 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE cu privire la cerințele de proiectare ecologică aplicabile uscătoarelor de rufe de uz casnic cu tambur;
- Regulamentul (UE) nr. 666/2013 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică pentru aspiratoare;
- Regulamentul (UE) nr. 206/2012 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică pentru aparatele de climatizare și ventilatoarele de confort;
- Regulamentul (UE) nr. 327/2011 de implementare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică pentru ventilatoarele acționate de motoare cu o putere la intrare între 125 W și 500 kW;
- Regulamentul (CE) nr. 1275/2008 de implementare a Directivei 2005/32/CE în ceea ce privește cerințele în materie de ecoproiectare pentru consumul de energie electrică în modul standby și oprit al echipamentelor electrice și electronice de uz casnic și de birou;
- Regulamentul (CE) nr. 107/2009 de implementare a Directivei 2005/32/CE în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică pentru unitățile simple de conversie semnal;
- Regulamentul (UE) nr. 813/2013 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE cu privire la cerințele de proiectare ecologică aplicabile încălzitoarelor de spații și încălzitoarelor combinate.

1.2 Cadrul administrativ

Conform structurii Ministerului, Direcția Eficiență Energetică, dispune de un efectiv de 5 funcționari, dintre care 4 angajați și 1 loc vacant. Direcția are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în sectorul eficiență energetică, prin elaborarea actelor normative aliniate legislației UE, având ca obiective îmbunătățirea siguranței alimentării cu energie și a competitivității, dezvoltarea durabilă, economisirea resurselor energetice primare și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Totodată, în vederea implementării politicii statului în domeniul eficienței energetice, a fost instituit **I.P. Centrul Național pentru Energie Durabilă**, care prin intermediul *Direcției conformitate politici în domeniul eficienței energetice și valorificare a surselor de energie regenerabilă*, are misiunea de a acorda asistență la elaborarea proiectelor de acte normative, la monitorizarea implementării acestora, precum și la elaborarea documentelor normativ-tehnice, inclusiv a standardelor în domeniul eficienței energetice. Structura organizatorică a centrului prevede un personal de 50 de unități, angajați fiind 44 unități de personal, 6 locuri vacante.

Inspectorul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorului, prin intermediul *Direcției supravegherea metrologică*, asigură supravegherea pieței privind produsele nealimentare pentru a asigura că respectivele produse îndeplinesc cerințele esențiale care oferă un nivel înalt de protecție a intereselor publice, precum sănătatea și siguranța în general, sănătatea și siguranța la locul de muncă, protecția consumatorilor, protecția mediului și securitatea. Numărul inspectorilor implicați în activități de supraveghere metrologică din 10 unități, sunt angajați doar 8 unități.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

În anul 2026, prin adoptarea Legii privind instituirea unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică pentru produsele sustenabile, urmează a fi transpus Regulamentul (UE) 2024/1781 de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică pentru produsele sustenabile, de modificare a Directivei (UE) 2020/1828 și a Regulamentului (UE) 2023/1542.

Totodată, prin adoptarea proiectului de hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.750/2016 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic, urmează transpunerea a 4 Regulamente UE, după cum urmează:

1. Regulamentul (UE) 2023/826 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică pentru consumul de energie în modurile oprit, standby și standby în rețea al echipamentelor electrice și electronice de uz casnic și de birou în temeiul Directivei 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
2. Regulamentul (UE) 2024/1834 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică pentru ventilatoarele acționate de motoare cu o putere electrică de intrare între 125W și 500 kW;

3. Regulamentul (UE) 2023/2533 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile uscătoarelor de rufe de uz casnic cu tambur, de modificare a Regulamentului (UE) 2023/826 al Comisiei;
4. Regulamentul (UE) 2024/1103 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile aparatelor pentru încălzire locală și dispozitivelor de control conexe separate.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea va fi asigurată de instituțiile nemijlocit responsabile: Inspectoratul de Stat pentru supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor care va asigura schimbul de informații cu alte state privind supravegherea pieței și IP Centrul Național pentru Energie Durabilă.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru măsurile indicate în paragraful 2.1 (*Anexa A*), s-a constatat că valoare totală constituie 1 053,5 mii lei, dintre care 703,5 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat și 308,0 mii lei din asistența tehnică oferită de Expertise France.

BLOC 9: ENERGIE REGENERABILĂ

1. Prezentarea generală a situației în domeniul energiei regenerabile.

Republica Moldova face pași importanți în tranziția energetică, înregistrând creșteri lunare constante ale capacităților instalate de surse de energie regenerabilă (E-SER). La sfârșitul lunii octombrie 2025, capacitatea totală instalată a atins 932.81 MW, marcând o creștere de 35.31 MW în luna septembrie, precum și o creștere cu 353,41 MW față de sfârșitul anului 2024. Este de remarcat faptul că, în ultimii cinci ani, s-a înregistrat o creștere de 12 ori a capacităților instalate, ceea ce corespunde unei creșteri de 855,44 MW față de anul 2020, când erau instalate capacități totale de 77,37 MW.

Capacitățile de producere a energiei din surse regenerabile includ 243,52 MW din energie eoliană, 665,38 MW din energie solară fotovoltaică, 16,75 MW din energie hidroelectrică și 7,16 MW din biogaz. Din cei 665,38 MW de energie solară fotovoltaică, beneficiază de mecanisme de sprijin precum: „preț fix” – 60 MW, „tarif fix”-147,38 MW, contorizare netă -115,31 MW și facturare netă – 67,60 MW.

Acțiunile întreprinse de Ministerul Energiei, în colaborare cu instituțiile subordonate și cu partenerii de dezvoltare, au vizat accelerarea procesului de aliniere la acquis-ul Uniunii Europene și atingerea obiectivelor de energie și climă asumate în contextul Tratatului Comunității Energetice. Astfel, pentru a simplifica și accelera procedurile administrative și a sprijini dezvoltarea proiectelor de energie regenerabilă, au fost elaborate, promovate și adoptate două legi distincte: **una** care permite instalarea infrastructurii pentru producerea și stocarea energiei electrice pe terenuri agricole fără a fi necesară schimbarea destinației acestora, și **alta** care introduce mecanismul de garanții financiare pentru eliberarea avizelor de racordare, precum și îmbunătățiri ale regulilor privind toleranțele aplicabile dezechilibrelor de energie electrică.

De asemenea, în anul 2025, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a aprobat Regulamentul privind garanțiile de origine, un instrument esențial pentru asigurarea transparenței și trasabilității energiei regenerabile furnizate consumatorilor. Prin instituirea unui sistem electronic de certificare interoperabil cu registrul european, Republica Moldova face un pas important spre aderarea la piața comunitară a garanțiilor de origine, în conformitate cu cerințele acquis-ului Uniunii Europene. Această inițiativă contribuie la consolidarea cadrului de sprijin pentru producătorii de energie verde, oferindu-le oportunitatea de a obține venituri suplimentare și de a accelera recuperarea investițiilor în proiectele de energie regenerabilă, cât și oferă consumatorilor de energie o metodă simplă și transparentă de a demonstra că energia consumată provine din surse regenerabile, în conformitate cu standardele mediu social și guvernare (ESG).

Prin semnarea Scrisorii de intenție cu Comisia Europeană la 4 februarie 2025, Guvernul Republicii Moldova s-a angajat să organizeze, până la sfârșitul anului 2025, o nouă rundă de licitație cu componenta de stocare a energiei pentru producători eligibili mari.

Pe parcursul anului 2025, Ministerul Energiei în colaborare cu partenerii de dezvoltare a desfășurat o serie de activități dedicate promovării conceptului de comunitate de energie din surse regenerabile, precum organizarea ședințelor de lucru în teritoriu, ateliere tematice și elaborarea de materiale informative. De asemenea, au fost identificați beneficiarii primelor proiecte dedicate Comunităților Energetice din surse regenerabile. Aceste inițiative sunt sprijinite de PNUD Moldova și urmăresc înființarea a trei comunități - pilot ce urmează să devină pe deplin operaționale până în anul 2026. De asemenea, sunt planificate activități de consolidare a capacităților actorilor locali și ai autorităților publice locale, cu sprijinul Agenției Germane pentru Energie (DENA) și al Convenției Primarilor. Aceste inițiative vizează încurajarea implementării proiectelor energetice coordonate la nivel comunitar în întreaga țară.

De asemenea, beneficiind de suportul experților PNUD Moldova, a fost demarată elaborarea unui studiu privind dezvoltarea plantațiilor energetice.

La data de 3 decembrie 2025 a fost elaborat Ghidul Agrivoltaic pentru Moldova, cu sprijinul Agenției Germane pentru Energie (DENA), care va oferi recomandări tehnice și bune practici pentru integrarea sistemelor fotovoltaice în agricultura Moldovei, contribuind astfel la dezvoltarea unor soluții energetice sustenabile și adaptate contextului local.

Republica Moldova va colabora cu Suedia pentru dezvoltarea de proiecte de transformare a deșeurilor în energie, prin realizarea studiilor de fezabilitate pentru instalațiile de transformare a deșeurilor în energie în două locații din Moldova. Semnarea acestui acord reprezintă un pas important în promovarea soluțiilor energetice durabile și în îmbunătățirea impactului pozitiv pe termen lung asupra mediului. Impactul acestor măsuri se reflectă în creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul total de energie electrică: de la 3% în 2020, la 10,5% în 2023 și o estimare de 22% în 2025. Aceste progrese contribuie la reducerea dependenței de resurse externe și la consolidarea sustenabilității energetice a țării.

1.1. Cadrul legislativ

Legea nr. 331/2023 pentru modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, care transpune parțial Directiva (UE) 2018/2001 privind

promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (reformare), în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/14/MC-EnC.

De menționat că mecanismul de contorizare netă, deși atractiv, a generat tendințe de supradimensionare a instalațiilor de către unii consumatori finali, afectând echitatea socială și accesul altor consumatori la opțiunea de autogenerare a energiei electrice din surse regenerabile. Puterea medie instalată a beneficiarilor acestui mecanism depășea de peste patru ori necesarul unei gospodării casnice. Prin urmare, pentru a corecta aceste inechități, a fost adoptată prezenta Lege pentru modificarea Legii nr. 10/2016, care a introdus mecanismul de **facturare netă** începând cu 1 ianuarie 2024. Acesta permite prosumatorilor să contabilizeze surplusul de energie produsă sub formă monetară, utilizând un preț mediu de procurare a energiei. Beneficiarii mecanismului de contorizare netă își păstrează drepturile până la 31 decembrie 2027, după care vor tranzita la facturarea netă. Noul mecanism permite, de asemenea, producerea energiei în locații diferite de cele de consum, cu condiția conectării la aceeași rețea de distribuție.

Totodată, pe parcursul anului 2024, au fost elaborate și promovate două amendamente ([Legea nr. 37/2024 pentru modificarea unor acte normative \(facilitarea activității mediului de afaceri IV\)](#), care vizează unele aspecte privind aplicarea schemei de sprijin „Facturare netă” și [Legea Nr. 229/ 2024](#), care are ca scop îmbunătățirea aplicării și eficientizarea utilizării energiei din surse regenerabile, clarificarea responsabilităților de monitorizare a îndeplinirii obligațiilor de către producătorii eligibili mari, de către Ministerul Energiei, precum și extinderea schemei de suport „facturare netă”, pentru centralele electrice amplasate în afara locurilor lor de consum, cu condiția conectării la aceeași rețea de distribuție. În timp ce pe parcursul anului 2025, au fost elaborate și promovate alte 2 amendamente la Legea nr. 10/2016 și anume: ([Legea nr. 63/2025](#), care prevede o derogare de la obligativitatea conectării la sistemul centralizat de încălzire, dacă este asigurată producerea de energie termică din surse regenerabile pentru acoperirea integrală a consumului propriu; [Legea nr. 152/2025](#), care vizează unele aspecte privind aplicarea schemei de sprijin „Facturare netă”, precum și excluderea posibilității de a participa la licitațiile pentru oferirea statutului de producător eligibil mare cu centrale electrice din surse regenerabile puse deja în funcțiune).

[H.G. nr. 401/2021](#) cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31 decembrie 2025, cu modificările ulterioare exprimate de interesul sporit al investitorilor în tehnologiile de generare a energiei electrice prin intermediul instalațiilor de panouri fotovoltaice amplasate pe terenuri și implementării mecanismului de facturare netă, fiind stabilite cotele de capacitate, pe categorii de beneficiari finali, pentru care pot fi stabilite și plafoane de capacitate individuală per centrală electrică. Urmare a unor modificări operate, prin [H.G nr. 329/2025](#), plafonul de capacitate minim fix a fost stabilit până la 10 kW pentru consumatorii casnici.

[H.G. nr 300/2024](#) pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 690/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil, ce are drept scop îmbunătățirea și simplificarea procedurii de licitație pentru obținerea statutului de producător eligibil mare, asigurarea unei concurențe efective în cadrul procesului de licitație pentru obținerea statutului de producător eligibil prin atragerea mai multor participanți la licitație și prin stabilirea unor condiții transparente și avantajoase pentru potențialii investitori în sectorul energiei

regenerabile și obținerea, în urma procedurii de licitație, a unor prețuri fixe, care să fie reciproc avantajoase atât pentru producătorii desemnați câștigători în cadrul procedurii de licitație, cât și pentru consumatorii finali, care vor suporta, în cele din urmă, costurile de punere în aplicare a schemei de sprijin.

H.G. nr. 778/2024 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la biocombustibilul solid, are drept scop promovarea utilizării biomasei, contribuind la îndeplinirea angajamentelor privind schimbările climatice și la promovarea utilizării surselor regenerabile de energie. Totodată, prezentul Regulament reprezintă o etapă în transpunerea în legislația tehnică națională a prevederilor ediției consolidate a Directivei 2009/28/CE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. Implementarea sa va contribui semnificativ la dezvoltarea economică și la protejarea mediului, oferind un cadru clar și predictibil pentru toți actorii implicați în domeniul biocombustibililor solizi.

Legea nr. 45/2025 privind modificarea unor acte normative (responsabilizarea titularilor avizelor de racordare și îmbunătățirea toleranțelor pentru dezechilibre) - depunerea garanțiilor de bună execuție de către titularii de aviz de racordare către operatorul sistemului de transport și operatorul sistemului de distribuție, reprezintă un instrument de asigurare a realizării construcției și punerii în funcțiune a instalației, ulterior eliberării avizului de racordare, precum și la prelungirea acestuia, în contextul în care capacitatea existentă a sistemului electroenergetic disponibilă pentru capacități noi este redusă, luând în considerare un număr mare de avize de racordare eliberate și un grad redus de realizare a lor.

Condiționarea depunerii garanției financiare de bună execuție după obținerea avizului de racordare va conduce la reducerea riscului de rezervare a capacității, dar fără a fi construită într-un final instalația electrică.

Totodată, legea are drept scop îmbunătățirea prevederilor actuale privind marjele de toleranță pentru dezechilibrele cauzate de producătorii eligibili, în vederea oferirii unui suport pentru investitorii în surse de energie regenerabilă care se angajează în contracte pe termen lung cu Furnizorul central de energie și care va conduce la execuția în termen a centralelor respective, precum și consolidarea puterii interne de generare.

Legea Nr. 30/2025 pentru modificarea Codului funciar nr. 22/2024, a permis ca instalațiile eoliene, de biogaz și cele pentru sistemele de stocare a energiei în baterii să fie construite pe terenurile cu destinație agricolă, fără a fi necesară schimbarea destinației acestora, fapt ce va duce la accelerarea investițiilor în surse de energie regenerabilă.

H.G. nr. 26/2025 privind impunerea obligației de serviciu public operatorilor de sistem în scopul acordării accesului la rețea pentru producătorii de energie din surse regenerabile care beneficiază de schema de sprijin „preț fix” și pentru câștigătorii licitațiilor pentru construcția de capacități de echilibrare, a introdus obligații de serviciu public pentru operatorii de sistem, asigurând accesul prioritar la rețea inițial doar pentru producătorii care beneficiază de schema de sprijin „preț fix”. Ulterior prin modificările operate prin **H.G. nr. 596/2025** obligația de serviciu public a fost extinsă și pentru câștigătorii licitațiilor destinate construcției de capacități de echilibrare, aspect esențial pentru integrarea surselor regenerabile variabile.

H.G. nr. 53/2025 privind aprobarea Regulamentului cu privire la criteriile de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru biocarburanți, biolichide și combustibili din

biomasă și a Metodologiei de calcul al impactului biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă asupra emisiilor de gaze cu efect de seră, acest regulament definește criteriile ce urmează a fi respectate de către importatorii de produse petroliere în a căror compoziție se regăsesc biocarburanți sau producătorii locali de biocarburanți, stabilind praguri de reducere a emisiilor între 50% și 80%, în funcție de tipul de combustibil și de anul în care sunt puse în funcțiune instalațiile de fabricare a biocarburanților. De asemenea, sunt prevăzute măsuri pentru integrarea energiei regenerabile în sectorul transporturilor și pentru reducerea riscurilor asociate utilizării biomasei forestiere provenite din surse nesustenabile.

H.G. nr. 74/2025 cu privire la aprobarea Regulamentului privind calculul consumului de energie din surse regenerabile prin stabilirea unui mecanism transparent, clar și neechivoc de calcul a consumului de energie din surse regenerabile, precum și de stabilire a ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie și care contribuie la îmbunătățirea sistemului național de monitorizare și raportare a indicatorilor privind ponderea energiei din surse regenerabile.

Pentru facilitarea cooperării regionale și a mecanismelor flexibile prevăzute de acquis-ul UE în domeniul surselor regenerabile de energie, au fost adoptate **H.G. nr. 58/2025** și **H.G. nr. 253/2025**, care reglementează transferul statistic al energiei regenerabile și respectiv implementarea de proiecte comune cu alte părți contractante ale Comunității Energetice, state membre ale Uniunii Europene sau țări terțe. Aceste acte creează premise pentru participarea Republicii Moldova la inițiative transfrontaliere de integrare a piețelor de energie și de dezvoltare comună de noi investiții în capacități de producere a energiei din surse regenerabile.

H.G. nr. 86/2025, prin care a fost adoptat Planul Național Integrat privind Energia și Clima pentru perioada 2025–2030 (PNIEC), document strategic de referință care stabilește direcțiile de acțiune în domeniile decarbonizării, eficienței energetice, securității energetice, pieței interne a energiei și cercetării-inovării. Acesta oferă o bază unitară pentru planificarea politicilor energetice și climatice, în concordanță cu obiectivele Pactului Verde European.

H.G. nr. 494/2025, care reglementează oferirea statutului de producător eligibil mare câștigătorilor primei licitații pentru proiecte investiționale mari ce a fost organizată pentru 105 MW parcuri eoliene și 60 MW parcuri solare.

H.G. nr. 599/2025, vine să înlocuiască H.G. nr. 401/2025, având în vedere valabilitatea acestuia și stabilește noi limite și cote maxime valabile până la 31 decembrie 2030, în vederea creșterii planificate a capacităților regenerabile ce beneficiază de mecanisme de sprijin.

Experiența primelor licitații a demonstrat necesitatea ajustării Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare. Astfel, modificările operate prin **H.G. nr. 648/2025** la Regulamentul privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 690/2018, întăresc caracterul obiectiv și predictibil al licitațiilor, creând condiții mai favorabile pentru atragerea investițiilor în sectorul energiei din surse regenerabile și pentru funcționarea sigură și eficientă a sistemului electroenergetic.

Dispoziția Guvernului nr. 64/2025 pentru aprobarea Planului de acțiuni privind organizarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare în perioada

2025-2026, a demonstrat intențiile reale ale Guvernului să organizeze noi licitații pentru oferirea statutului de producător eligibil mare.

Ordinul Ministrului Energiei nr. 50/2025 *privind metodologia de amplasare și demontare a instalațiilor eoliene*, ce prevede condiții inițiale de amplasare, distanțele minime de la marginea localităților și obiecte de infrastructură, dar și cerințe față de demontarea turbinelor și refacerea terenurilor agricole.

Dispoziția Guvernului nr. 176/2025 cu privire la instituirea Comisiei de licitații pentru organizarea și desfășurarea licitației pentru oferirea statutului de producător eligibil mare în perioada 2025-2026, care va fi responsabilă de desfășurarea licitației pentru ofertarea a 170 MW centrale eoliene cu obligația de instalare a unei capacități de stocare de minim 20MW/44MWh.

1.2 Cadrul administrativ

Conform structurii Ministerului, **Direcția surse de energie regenerabilă și mobilitate verde**, dispune de un efectiv de 7 funcționari, dintre care 6 angajați și 1 loc vacant. Direcția este responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor guvernamentale în domeniul surselor de energie regenerabilă și al mobilității verzi, asigurând alinierea acestora cu legislația Uniunii Europene și a Comunității Energetice. Aceasta monitorizează calitatea documentelor de politici și implementarea programelor naționale de finanțare, dezvoltând mecanisme de sprijin pentru atingerea obiectivelor naționale privind ponderea energiei regenerabile în consumul final de energie.

Totodată, în vederea implementării politicii statului în domeniul surselor de energie regenerabilă, a fost instituit **I.P. Centrul Național pentru Energie Durabilă**, care prin intermediul Direcției conformitate politici în domeniul eficienței energetice și valorificare a surselor de energie regenerabilă, are misiunea de a acorda asistență la elaborarea proiectelor de acte normative, la monitorizarea implementării acestora. Structura organizatorică a Centrului prevede un personal de 50 de unități, la moment angajați fiind 44 unități de personal, 6 locuri vacante.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (cu un personal de 179 unități, în prezent fiind angajați 158), prin intermediul *Departamentului energie electrică și regenerabile*, în special *Secția energie regenerabilă* asigură exercitarea atribuțiilor ANRE în domeniul energiei regenerabile, inclusiv prin elaborarea și promovarea proiectelor de hotărâri privind acordarea sau retragerea statutului de producător eligibil mic, instituirea și actualizarea listelor producătorilor eligibili mici, ținerea registrului garanțiilor de origine, înregistrarea comunităților de energie regenerabilă în registrul administrat de Agenție. De asemenea stabilește valoarea garanției financiare pentru avizele de racordare a centralelor electrice cu o capacitate mai mare de 200 kW.

Ministerul Mediului (cu un personal de 96 unități, în prezent fiind angajați 72), are misiunea de a analiza situația și problemele din domeniile de activitate, precum protecția mediului, schimbări climatice și gestionarea durabilă a resurselor naturale, de a elabora politici publice eficiente în domeniile menționate, de a monitoriza calitatea politicilor și actelor normative și de a propune intervenții justificate ale statului care urmează să ofere soluții eficiente în domeniile de competență, asigurând cel mai bun raport dintre rezultatele scontate și costurile preconizate.

2. Planuri de viitor

2.1 Planuri legislative

- Modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile în vederea stabilirii zonelor de accelerare a implementării energiei din surse regenerabile;
- Proiect de hotărâre a Guvernului privind oferirea statutului de producător eligibil mare, urmare a desfășurării unei noi runde de licitații pentru centralele eoliene cu instalații de stocare;
- Proiect de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind normele de verificare a biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, recunoașterea schemelor voluntare, precum și modificarea unor acte normative, care va institui reguli clare și uniforme pentru verificarea și certificarea biocarburanților și biogazului, extinderea materiei prime admise și transpunerea cerințelor UE privind utilizarea sustenabilă a acestora, inclusiv metodologia de calcul a ponderii obținute prin co-procesare.
- Proiect de hotărâre a Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr.1051/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la calificarea și înregistrarea instalatorilor de cazane, furnale sau sobe pe bază de biomasă, de sisteme fotovoltaice și termice solare, de sisteme geotermale de mică adâncime și pompe de căldură, în vederea alinierii la cerințele Directivei (UE) 2018/2001, ce solicită standarde de calificare și certificare pentru instalatorii de echipamente utilizând energie regenerabilă.
- Proiect de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei Energetice a Republicii Moldova 2050, în scopul modernizării sectorului energetic al Republicii Moldova pentru securitate, decarbonizare, dezvoltare durabilă și integrarea în infrastructura și piețele energetice Uniunii Europene;
- Elaborarea Ghid tehnic privind eligibilitatea și trasabilitatea noilor materii prime pentru biocombustibili și biogaz.
- Ghid tehnic național privind aplicarea metodologiei de calcul al stocurilor de carbon din sol.

2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea asigurării conformității cu legislația europeană și a îmbunătățirii capacităților administrative, următoarele măsuri urmează a fi implementate:

- Actualizarea sistemului de calificare și înregistrare a instalatorilor de cazane, furnale sau sobe pe bază de biomasă, de sisteme fotovoltaice și termice solare, de sisteme geotermale de mică adâncime și de pompe de căldură, în conformitate cu noile standarde ale Uniunii Europene.
- Crearea și consolidarea Centrului Unic Informațional al instituției publice de suport, sprijinind astfel promovarea energiei din surse regenerabile, cât și protecția mediului.
- Elaborarea unei scheme voluntare de certificare a biocarburanților produși local și de recunoaștere a documentelor care confirmă calitatea biocarburanților importați.

- Stabilirea cerințelor pentru amplasarea centralelor fotovoltaice și eoliene, pentru a asigura o dezvoltare durabilă.
- Implementarea proiectelor demonstrative pentru comunități energetice din surse regenerabile, cu scopul de promovare a conceptului precum și a utilizării energiei din surse regenerabile la nivel comunitar, contribuind la creșterea participării locale în tranziția energetică.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În urma estimării costurilor necesare pentru măsurile prevăzute la punctul 2.1 (Anexa A), s-a constatat că 1 470,0 mii lei vor fi acoperiți din bugetul de stat. Totodată, urmează a fi implementată construcția centralelor electrice din surse regenerabile, ca rezultat al licitațiilor pentru proiecte de investiții în capacități regenerabile, respectiv 170 MW eolian cu o capacitate de stocare de 22 MW/44 MWh. Valoarea totală a investiției este de 4 234 370,00 mii lei, fiind finanțată integral din surse private.

Totodată, urmează implementarea a 2 proiecte pilot demonstrative privind comunitățile de energie regenerabile, în valoare totală de 10 202,5 mii lei, implementate de către PNUD și cu suportul consultativ al DENA.

Capitolul 21 “Rețele transeuropene”

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene privind Extinderea din 2025, Republica Moldova are un anumit nivel de pregătire în domeniul rețelilor transeuropene de transport. S-au înregistrat unele progrese în cursul perioadei de raportare.

Politica Uniunii Europene privind rețelele transeuropene (TEN) reprezintă un pilon strategic al integrării economice, sociale și teritoriale. Aceasta urmărește dezvoltarea unei infrastructuri interconectate, interoperabile și durabile, care să faciliteze libera circulație a persoanelor, mărfurilor, serviciilor, capitalului și informației în cadrul pieței unice europene.

Rețelele transeuropene contribuie la coeziunea teritorială și la competitivitatea economiei europene, prin reducerea disparităților regionale și îmbunătățirea conectivității între state și regiuni. În același timp, acestea sprijină tranziția către o economie verde și digitală, prin promovarea soluțiilor sustenabile de transport și energie, integrarea surselor regenerabile, digitalizarea proceselor și utilizarea tehnologiilor inovatoare.

Importanța rețelilor TEN se reflectă totodată în consolidarea rezilienței și securității infrastructurilor europene, atât în domeniul transporturilor, cât și al energiei și comunicațiilor. Dezvoltarea coridoarelor strategice de infrastructură contribuie la asigurarea continuității serviciilor esențiale, diversificarea surselor de aprovizionare, facilitarea schimburilor economice și creșterea capacității de reacție la crize regionale sau globale.

În acest context, ca parte a angajamentelor strategice, Republica Moldova a adoptat Strategia de Mobilitate 2030, care stabilește o viziune pe termen lung pentru dezvoltarea unui sistem de transport multimodal modern și durabil, orientat spre integrarea treptată în Rețeaua Transeuropeană de Transport (TEN-T). Strategia planifică modernizarea infrastructurii prioritare și promovarea soluțiilor de mobilitate inteligente, sigure și ecologice, în deplină concordanță cu obiectivele Uniunii Europene privind tranziția verde și digitală.

Un alt pas major în direcția integrării europene îl constituie asocierea Republicii Moldova la Mecanismul pentru Interconectarea Europei (*Connecting Europe Facility* – CEF), formalizată prin semnarea Acordului în mai 2023 și ratificată prin Legea nr. 161/2023. Această asociere oferă Republicii Moldova acces extins la instrumentele financiare ale Uniunii Europene, facilitând implementarea proiectelor de infrastructură transfrontaliere și intersectoriale în domeniile transportului, energiei și digitalizării.

În sectorul energetic, Republica Moldova a realizat progrese importante în direcția diversificării surselor de aprovizionare, consolidării securității energetice și alinierii cadrului normativ la legislația Uniunii Europene, prin modernizarea infrastructurii de transport al energiei electrice și gazelor naturale și prin promovarea proiectelor de interconectare.

În domeniul comunicațiilor electronice, Republica Moldova a avansat considerabil în implementarea tehnologiilor de ultimă generație. Rețelele mobile 5G sunt deja operaționale în mai multe orașe, inclusiv Chișinău, Bălți, Cahul, Ungheni, Orhei și Soroca, contribuind la creșterea conectivității digitale și la dezvoltarea economiei bazate pe inovație. În același timp, în vederea alinierii la noul cadru juridic european, a fost adoptată Legea nr. 72/2025 privind comunicațiile electronice, care transpune Codul European al Comunicațiilor Electronice, marcând un pas esențial în modernizarea pieței telecomunicațiilor și integrarea Republicii Moldova în spațiul digital european.

Capitolul 21 este structurat în trei subcapitole tematice, care reflectă principalele direcții de acțiune ale politicii Uniunii Europene privind rețelele transeuropene și domeniile prioritare pentru alinierea Republicii Moldova la acquis-ul european:

1. Rețelele transeuropene de transport (TEN-T) – vizează proiecte de interes comun pentru crearea și modernizarea infrastructurii de transporturi, eliminarea blocajelor, reducerea barierelor tehnice și asigurarea interoperabilității între statele membre;

2. Rețelele transeuropene de energie (TEN-E) – reprezintă cadrul european care reglementează dezvoltarea și interconectarea infrastructurilor energetice majore – inclusiv în domeniul energiei electrice, gazelor naturale, hidrogenului, rețelilor inteligente și proiectelor offshore. TEN-E urmărește crearea unei rețele energetice europene moderne, sigure și integrate, care să consolideze securitatea aprovizionării, să permită funcționarea pieței unice a energiei și să sprijine obiectivele UE de decarbonizare și tranziție energetică;

3. Rețelele transeuropene de comunicații electronice (eTEN) – au ca scop eliminarea barierelor digitale, extinderea conectivității de bandă largă și sprijinirea tranziției către o economie digitală integrată la nivel european.

Coordonarea generală a acțiunilor aferente Capitolului 21: Rețele Transeuropene este asigurată de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în calitate de autoritate principală responsabilă. Complementar, elaborarea și implementarea politicilor publice în domeniile corespunzătoare sunt realizate de următoarele instituții:

- Ministerul Energiei, pentru domeniul infrastructurii energetice și interconectărilor TEN-E;
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, în domeniul comunicațiilor electronice;
- Ministerul Finanțelor, întru coordonarea instrumentelor financiare și bugetare aferente proiectelor TEN;
- Ministerul Afacerilor Externe, pentru cooperarea internațională și relațiile cu instituțiile UE;
- S.A. Administrația Națională a Drumurilor și Î.S. Calea Ferată din Moldova, pentru implementarea și gestionarea proiectelor de infrastructură de transport.

În perioada următoare, va fi asigurată alinierea cadrului legislativ și instituțional la acquis-ul Uniunii Europene în domeniile rețelilor transeuropene de transport, energie și comunicații. Moldova va continua să consolideze procesul de integrare europeană printr-o abordare coordonată, orientată spre rezultate concrete și conforme standardelor europene.

Eforturile vor fi concentrate pe modernizarea și dezvoltarea infrastructurii naționale strategice, cu accent deosebit pe extinderea și optimizarea coridoarelor TEN-T centrale și a celor extinse. Aceste procese vor fi susținute prin asistență financiară din partea Uniunii Europene, prin cooperare cu instituțiile financiare internaționale, în vederea creării unui sistem de transport eficient, durabil și pe deplin interoperabil cu rețeaua transeuropeană.

Dezvoltarea și modernizarea centrelor strategice de transport, precum Aeroportul Internațional Chișinău și Portul de Stat Giurgiulești, reprezintă priorități naționale esențiale pentru creșterea conectivității, îmbunătățirea performanței logistice și stimularea fluxurilor comerciale regionale. În sectorul energetic, Republica Moldova va continua să acorde prioritate extinderii interconectărilor de înaltă tensiune cu România și Ucraina, precum și dezvoltării infrastructurii de gaze naturale, consolidând securitatea energetică și integrarea în piața europeană a energiei.

Nivelul de aliniere a actelor UE (capitolul 21)

32024R1679	32022R0869
32021L1187	

verde - (transpus total), *galben* (transpus parțial), *alb* (netranspus)

21.1. Rețelele Transeuropene de Transport (TEN-T)

21.1.1. Prezentare generală

21.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul juridic național al Republicii Moldova în domeniul rețelelor transeuropene de transport nu este încă pe deplin aliniat la Regulamentul (UE) 2024/1679 privind orientările pentru dezvoltarea rețelei transeuropene de transport (TEN-T) și la Directiva (UE) 2021/1187 privind măsurile de accelerare a implementării rețelei TEN-T. Deși legislația națională oferă o bază generală pentru dezvoltarea infrastructurii de transport, aceasta nu include încă definițiile armonizate, standardele tehnice și procedurile de implementare prevăzute în cadrul juridic european.

În vederea consolidării cadrului strategic, a fost aprobată Strategia de Mobilitate 2030, care urmărește modernizarea infrastructurii de transport și integrarea graduală a țării în piața internă a Uniunii Europene. Strategia abordează principalele provocări legate de conectivitatea rețelelor de transport cu statele vecine, eliminarea barierelor administrative și tehnice, precum și crearea unei baze solide pentru un sector al transporturilor sigur, durabil și eficient.

Totodată, în vederea creșterii siguranței rutiere, a fost aprobat Programul Național pentru Siguranța Rutieră 2025–2030, prin Hotărârea Guvernului nr. 328/2025, care stabilește un cadru coerent pentru reducerea vulnerabilităților participanților la trafic, scăderea numărului de accidente și îmbunătățirea standardelor de siguranță la nivel național. Programul prevede măsuri concrete pentru consolidarea capacităților instituționale, integrarea inspecțiilor și auditelor de siguranță rutieră, modernizarea parcului auto și alinierea sistemului de colectare a datelor privind accidentele la metodologia Common Accident Data Set (CADaS).

În sprijinul acestor măsuri, prin Legea nr.173/2025 privind modificarea unor acte normative, Agenția Națională Transport Auto a fost desemnată drept autoritate administrativă specializată responsabilă de supravegherea și managementul siguranței infrastructurii rutiere.

Un pas esențial în consolidarea integrării Republicii Moldova în rețeaua europeană de transport îl constituie participarea țării la Mecanismul pentru Interconectarea Europei (*Connecting Europe Facility* – CEF). Aderarea a fost formalizată prin Acordul dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind participarea Republicii Moldova la CEF în calitate de țară asociată, ratificat prin Legea nr. 161/2023. Acest acord oferă acces la finanțare nerambursabilă din fonduri europene pentru proiecte de infrastructură în domeniile transporturilor, energiei și digitalizării.

În cadrul apelului CEF 2022, Republica Moldova a semnat trei acorduri de grant în valoare totală de 45 milioane EUR, dintre care 18,6 milioane EUR reprezintă componenta nerambursabilă. Aceste proiecte vizează modernizarea infrastructurii de transport și a punctelor de trecere a frontierei Ungheni–Ungheni, Albița–Leușeni și Giurgiulești–Galați, situate de-a lungul coridoarelor rețelei TEN-T. Proiectul Ungheni (MD) – Ungheni (RO) a ajuns la un stadiu avansat, cu studiul de fezabilitate finalizat și aprobat, iar lucrările de construcție sunt planificate să înceapă în martie 2026. Pentru Albița–Leușeni și

Giurgiulești–Galați, documentațiile tehnice au fost finalizate și aprobate, iar începerea lucrărilor este prevăzută pentru decembrie 2025.

În continuare, în cadrul apelului CEF 2023, Republica Moldova implementează un proiect complex de optimizare a fluxurilor de transport și de îmbunătățire a capacității și eficienței operațiunilor la punctul comun de frontieră Galați (RO) – Giurgiulești (MD) – Reni (UA). Sunt în curs de finalizare studiile de fezabilitate pentru secțiunea de drum dintre punctele de trecere a frontierei și construcția drumului de ocolire a satului Giurgiulești. Studiul de fezabilitate pentru dotarea unei parări pentru camioane a fost finalizat, iar la moment este în proces de elaborare documentația de proiectare. Totodată, este în proces de elaborare studiul de fezabilitate pentru infrastructura punctului de trecere a frontierei.

În 2025, a fost obținută finanțare pentru un nou proiect strategic în domeniul feroviar, și anume construcția unei linii de cale ferată electrificate între Iași (România) și Ungheni (Republica Moldova). Proiectul, cu o valoare totală de 7,2 milioane EUR, dintre care 3,5 milioane EUR grant UE, include modernizarea podului peste Prut și va reprezenta prima secțiune feroviară electrificată din Republica Moldova și prima conexiune feroviară transfrontaliere electrificată cu România.

Modernizarea infrastructurii de transport din Republica Moldova este ghidată de Planul Național de Dezvoltare 2025–2027 (PND), care acordă prioritate reabilitării și extinderii rețelelor rutiere și feroviare. În acest context, proiectul „Construcția, reabilitarea și modernizarea drumurilor naționale incluse în rețeaua TEN-T” prevede modernizarea a aproximativ 358 km de drumuri, ceea ce va duce la o creștere cu 20% a rețelei conforme standardelor TEN-T până în 2027. În paralel, programele „Moldova Drumuri III, IV, V, Conectivitatea rurală și Programului în sectorul drumurilor” vizează reabilitarea a peste 460 km de drumuri naționale, cu o rată de implementare estimată de 75% până în 2027.

Pentru a alinia sectorul feroviar la standardele Uniunii Europene, Republica Moldova va acorda prioritate tranziției către ecartamentul european de 1435 mm, care va facilita interoperabilitatea cu rețeaua feroviară a Uniunii și va îmbunătăți mobilitatea transfrontalieră. În acest sens, sunt în derulare studiul de prefezabilitate și lucrări conceptuale de proiectare pentru linia feroviară Ungheni–Chișinău, sprijinite de inițiativa JASPERS,

În același timp, este în curs de elaborare studiul de prefezabilitate pentru autostrada Iași–Ungheni–Chișinău–Odesa, un proiect de importanță regională majoră care va asigura conectivitatea Republicii Moldova cu rețelele europene. De asemenea, pentru centura municipiului Chișinău, o investiție esențială pentru decongestionarea traficului urban, au fost finalizat studiul de prefezabilitate pentru sectoarele 4, 5 și 6, fiind lansat studiul de fezabilitate.

Implementarea acestor proiecte va permite eliminarea obstacolelor care afectează eficiența transportului și va facilita integrarea economică și comercială a Republicii Moldova în rețeaua europeană de transport. În același timp, acestea vor genera beneficii economice sustenabile, prin atragerea de investiții, creșterea competitivității și consolidarea conectivității externe.

21.1.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale are misiunea de a elabora și promova politici consistente, complementare, efective pentru o dezvoltare durabilă și incluzivă în domeniile încredințate, inclusiv domeniul de transport și infrastructura de transport, în conformitate cu Regulamentul de organizare și funcționare a acestuia, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.690/2017, pentru a spori în mod vizibil calitatea vieții oamenilor, urmând imperativul integrării europene.

Potrivit pct.2 din Hotărârea Guvernului nr.690/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, efectivul-limită al ministerului este de 105 unități.

În structura ministerului activează mai multe subdiviziuni specializate, cu responsabilități sectoriale bine definite. Direcția politici în domeniul dezvoltării drumurilor este responsabilă de elaborarea și aplicarea politicilor naționale privind infrastructura rutieră, precum și de gestionarea proiectelor de construcție, reabilitare și întreținere a drumurilor. Direcția dispune de cinci unități de personal, dintre care patru sunt ocupate.

Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval are atribuții în elaborarea și implementarea politicilor din domeniile transportului feroviar și naval, asigurând totodată coordonarea proiectelor de modernizare a infrastructurii feroviare și de dezvoltare a transportului intermodal. Subdiviziunea dispune de șase unități de personal, dintre care patru sunt ocupate.

Serviciul politici în domeniul transportului aerian este responsabil de dezvoltarea și promovarea politicilor naționale privind aviația civilă, siguranța zborurilor și conectivitatea internațională. Serviciul are trei unități de personal, toate ocupate integral, ceea ce asigură o capacitate deplină de exercitare a atribuțiilor sale funcționale.

Implementarea efectivă a politicilor de infrastructură rutieră este asigurată de Societatea pe Acțiuni „Administrația Națională a Drumurilor”, reorganizată în anul 2024 prin Hotărârea Guvernului nr. 413/2024. Reorganizarea instituției, din întreprindere de stat în societate pe acțiuni cu capital integral de stat, a avut drept scop creșterea eficienței utilizării resurselor financiare din Fondul Rutier și consolidarea capacității administrative de gestionare a proiectelor complexe, inclusiv a celor finanțate prin asistență financiară externă.

În sectorul feroviar, rolul de autoritate de reglementare și supraveghere revine Agenției Feroviare, creată în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 759/2022. Aceasta are ca principal obiectiv implementarea și monitorizarea politicilor de stat în domeniul transportului feroviar, inclusiv al siguranței infrastructurii și serviciilor feroviare. În același timp, Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” rămâne operatorul feroviar național, având atribuții legate de exploatarea, întreținerea și dezvoltarea infrastructurii feroviare, precum și de asigurarea serviciilor de transport de mărfuri și pasageri.

În domeniul aviației civile, atribuțiile de reglementare și supraveghere sunt exercitate de Autoritatea Aeronautică Civilă (AAC), înființată în baza Codului Aviației Civile nr. 301/2017. Autoritatea este responsabilă de implementarea politicii de stat în aviația civilă, certificarea operatorilor aerieni, supravegherea siguranței zborurilor și asigurarea conformității cu standardele internaționale.

21.1.2. Planuri de viitor

21.1.2.1. Planuri legislative

Până la sfârșitul anului 2026, va fi implementat un set amplu de măsuri legislative, strategice și instituționale menite să accelereze alinierea cadrului național la acquis-ul Uniunii Europene privind dezvoltarea Rețelei Transeuropene de Transport (TEN-T). Aceste acțiuni urmăresc crearea unei infrastructuri moderne, sustenabile și interoperabile, care să conecteze eficient Republica Moldova la coridoarele europene de transport și să faciliteze integrarea deplină în piața unică a Uniunii Europene.

În acest sens, vor fi adoptate o serie de acte normative și documente strategice esențiale. Printre acestea se numără Hotărârea Guvernului privind crearea și dezvoltarea rețelei naționale de coridoare internaționale de transport, care va defini cadrul juridic pentru dezvoltarea, modernizarea și întreținerea infrastructurii rutiere și feroviare de importanță strategică. Totodată, vor fi aprobate normele metodologice și tehnice pentru

elaborarea planurilor de mobilitate urbană durabilă, în conformitate cu principiile europene de dezvoltare urbană integrată și de tranziție către o mobilitate verde.

Totodată, va fi adoptată Legea privind măsurile de accelerare a implementării rețelei TEN-T, prin care vor fi transpuse prevederile Directivei (UE) 2021/1187, introducând proceduri simplificate pentru aprobarea proiectelor de infrastructură și consolidând cooperarea interinstituțională în domeniul transporturilor. Complementar, va fi aprobat Programul de implementare a Strategiei de Mobilitate 2030, documente care vor operaționaliza prioritățile stabilite la nivel strategic, definind obiectivele anuale, termenele de realizare, sursele de finanțare și responsabilitățile instituționale pentru fiecare componentă sectorială.

21.1.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea acquis-ului UE va fi susținută de un cadru financiar solid și diversificat, ce combină resursele interne cu sprijinul financiar extern acordat de Uniunea Europeană și de partenerii internaționali de dezvoltare. În perioada 2025–2030, Republica Moldova va direcționa investiții semnificative către modernizarea infrastructurii rutiere, feroviare și multimodale, cu accent pe coridoarele prioritare ale rețelei TEN-T.

Printre principalele proiecte de infrastructură planificate sunt reabilitarea a 297 km din coridorul Central–Sud Tighina–Giurgiulești până în 2027, precum și modernizarea a 440 km de drumuri din rețeaua centrală TEN-T și 560 km din rețeaua globală până în 2050, în conformitate cu standardele europene de calitate și siguranță rutieră. În sectorul feroviar, vor fi modernizate 210 km de linii din rețeaua centrală și 920 km din rețeaua globală, măsură care va contribui la reducerea emisiilor de carbon, la creșterea eficienței energetice și la facilitarea interoperabilității cu rețeaua feroviară europeană.

21.2.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Costurile estimative pentru transpunerea actelor din Anexa A sunt de 586 mii lei, care sunt acoperiți din bugetul de stat și vor fi incluse în programul bugetar 64 „Dezvoltarea transporturilor.

Pentru asigurarea implementării acțiunilor de transpunere și de consolidare a capacităților administrative prevăzute în Anexa B, au fost estimate un total de 14202803 mii lei.

21.2. Rețelele Transeuropene pentru Energie (TEN-E)

21.2.1. Prezentare generală

21.2.1.1 Cadrul legislativ

În sectorul energetic, Republica Moldova a realizat progrese importante în direcția diversificării surselor de aprovizionare, consolidării securității energetice și alinierii cadrului normativ la legislația Uniunii Europene.

Prin Legea nr.281/2023, au fost introduse amendamente la mai multe acte legislative, inclusiv la Legea cu privire la energetică nr.174/2017, pentru instituirea mecanismului de guvernare energetică, sprijinirea acțiunilor climatice și facilitarea dezvoltării proiectelor de infrastructură energetică. Aceste modificări au asigurat o aliniere parțială la Regulamentul (UE) 347/2013 privind orientările pentru infrastructurile energetice transeuropene, abrogat prin Regulamentul (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene.

Din martie 2022, sistemul electroenergetic al Republicii Moldova este sincronizat cu rețeaua europeană ENTSO-E, fapt ce a îmbunătățit stabilitatea tehnică, a diversificat

sursele de energie electrică și a consolidat securitatea energetică. În 2023, S.A. Energocom a devenit participant la piața de energie electrică din România, realizând tranzacții directe pe piața europeană.

Începând cu ianuarie 2025, malul drept al râului Nistru nu mai procură energia electrică produsă de Centrala Termoelectrică Moldovenească (MGRES) situată în regiunea transnistreană a Republicii Moldova. Respectiv, până în noiembrie 2025, importurile de energie electrică din România au acoperit între 50% și 70% din volumul de energie electrică necesară pentru acoperirea consumului malului drept al râului Nistru.

Suplimentar la acesta, în anul 2025, Republica Moldova a realizat pași importanți în tranziția energetică, înregistrând creșteri constante ale capacităților instalate de surse de energie regenerabilă (SER). La sfârșitul lunii septembrie 2025, capacitatea totală instalată a atins 897,50 MW, marcând o creștere de 38,98 MW în ultima lună, și o creștere cu 318,10 MW față de finele anului 2024. Este de remarcat faptul că, în ultimii cinci ani, s-a înregistrat o creștere de 11,6 ori a capacităților instalate, ceea ce corespunde unei creșteri de 820,13 MW față de finele anului 2020, când erau instalate capacități totale de 77,37 MW sau aproximativ 960%.

În sectorul gazelor naturale, Republica Moldova a făcut progrese semnificative în direcția diversificării surselor de aprovizionare și creșterii rezilienței energetice. Conducta de interconectare Iași–Ungheni–Chișinău, devenită complet operațională în 2021, asigură o capacitate anuală de 2,2 miliarde m³, putând acoperi până la 75% din necesarul național. În ianuarie 2024, Moldova a aderat la Coridorul Vertical de Gaze, iar în 2024 a fost lansată piața SPOT de gaze naturale la Bursa Română de Mărfuri Est (BRM Est – Chișinău).

În același an, SA „Energocom” a importat gaze naturale lichefiate din SUA prin portul elen Alexandroupolis, consolidând cooperarea energetică regională.

Integrarea regională s-a intensificat prin participarea activă a Republicii Moldova la Coridorul Vertical de Gaze (Grecia–Bulgaria–România–Moldova–Ucraina), prin lansarea în anul 2025 a unui produs de capacitate transfrontalieră agregată (bundled) și prin reducerea cu 50% de către Transgaz (România) a tarifelor de transport pentru fluxurile de gaze naturale care tranzitează Republica Moldova către Ucraina, consolidând astfel conectivitatea transfrontalieră, competitivitatea și securitatea aprovizionării cu energie.

Operatorii sistemelor de transport al gazelor naturale din Republica Moldova și Ucraina au convenit majorarea capacităților de transport în regim revers, pentru a asigura volume suplimentare la punctele de interconectare și pentru a valorifica pe deplin potențialul Coridorului Transbalcanic de gaze naturale.

În acest context, capacitatea tehnică de transport a conductei Transbalcanice la punctele de interconectare transfrontaliere Căușeni și Grebenyky, dintre Republica Moldova și Ucraina, a fost majorată până la 11,5 milioane m³ pe zi.

Totodată, părțile au implementat mecanismele de transport Backhaul, care permit utilizarea eficientă a infrastructurii existente și accesul bidirecțional la rețelele de transport, contribuind astfel la consolidarea integrării pieței regionale de gaze naturale și la sporirea flexibilității în aprovizionare.

21.2.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Energiei reprezintă organul central de specialitate al administrației publice, responsabil de elaborarea și implementarea politicii guvernamentale în domeniile securității energetice, eficienței energetice, surselor de energie regenerabilă, energiei electrice, energiei termice, cogenerării de înaltă eficiență, gazelor naturale, produselor petroliere și tranziției energetice. Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 118/2023, efectivul-limită al ministerului este stabilit la 73 de posturi, dintre care 61 sunt ocupate.

În cadrul instituției funcționează Direcția Energie Electrică, alcătuită din cinci funcționari publici, care are ca principală misiune implementarea politicii guvernamentale

în sectorul energiei electrice. Activitatea acestei direcții include dezvoltarea infrastructurii și asigurarea unei aprovizionări fiabile cu energie electrică, într-un mod eficient, durabil și competitiv, care să sprijine securitatea energetică a țării. În acest sens, Direcția elaborează și promovează documente de politici și proiecte de acte normative, aliniind legislația națională la standardele Uniunii Europene și Comunității Energetice, creând astfel premisele pentru dezvoltarea și funcționarea durabilă a sectorului energetic.

De asemenea, în structura ministerului activează Direcția gaze naturale și produse combustibile cu un efectiv de 6 funcționari, (dintre care 4 sunt angajați, iar 2 poziții rămân vacante) și are misiunea de realizare a politicii guvernamentale în domeniul gazelor naturale și produselor combustibile prin dezvoltarea și menținerea unui sector al aprovizionării cu gaze naturale și produse combustibile eficient, durabil și competitiv, care să garanteze securitatea energetică a țării, prin elaborarea și promovarea documentelor de politici și a proiectelor de acte normative în sectorul gaze naturale și produse combustibile, inclusiv prin alinierea acestora la legislația Uniunii Europene și Comunității Energetice.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) (cu un personal de 177 unități, în prezent fiind angajați 149) exercită funcția de reglementare, supraveghere și protecție a consumatorilor. Ca funcții de bază a ANRE se urmărește implementarea politicii statului privind reglementarea în sectoarele energetice, asigură reglementarea și monitorizarea funcționării eficiente a pieței de energie și desfășurarea activităților în sectoarele energetice în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate și transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului.

Î.S. „Moldelectrica”, operatorul sistemului de transport (OST) al energiei electrice din Republica Moldova, a fost certificat de ANRE ca Operator Independent de Sistem la 11 iulie 2023, reprezentând acțiune definitivă de implementare a Pachetul Energetic III în sectorul electroenergetic. Structura organizatorică a OST prevede un personal de 1357 de unități, angajați fiind 1291, care include aproximativ 800 de muncitori/ specialiști tehnici. Misiunea sa este de a sprijini dezvoltarea durabilă a sectorului energetic și pe termen lung își propune să devină un actor cheie pe piața regională a energiei electrice. Începând cu 22 noiembrie 2023, Î.S. „Moldelectrica” a devenit membru observator în cadrul ENTSO-E, contribuind la consolidarea relațiilor cu operatorii de transport de energie electrică din UE, în contextul sincronizării sistemului electroenergetic al Republicii Moldova la sistemul electroenergetic continental.

Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Energeticii (UCIPE), prevede 44 unități de personal, iar numărul de angajați este de 25 și este o instituție publică, creată în baza Hotărârii Guvernului nr. 1276/2000, în scopul asigurării implementării eficiente a proiectelor în domeniul energeticii prin administrarea, monitorizarea și coordonarea acestora în conformitate cu cerințele organismelor financiare internaționale donatoare. În prezent, UCIPE implementează proiecte ce țin de îmbunătățirea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică, diversificarea surselor de aprovizionare cu gaze naturale și interconectarea sistemului electroenergetic din Republica Moldova cu sistemul electroenergetic din România.

21.2.2. Planuri de viitor

21.2.2.1. Planuri legislative

Eforturile vor fi orientate spre continuarea procesului de armonizare a cadrului juridic național cu Regulamentul (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind orientările pentru dezvoltarea infrastructurii energetice transeuropene (TEN-E). Până la sfârșitul anului 2026, vor fi adoptate modificări la Legea nr. 174/2017 privind energia, care vor introduce prevederi actualizate privind planificarea, autorizarea și

implementarea proiectelor energetice strategice, în conformitate cu standardele Uniunii Europene.

21.2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În prezent, Republica Moldova continuă procesul de aliniere completă la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul infrastructurii energetice transfrontaliere, în special prin transpunerea progresivă a prevederilor Regulamentului (UE) 2022/869 privind rețelele transeuropene de energie. În acest context, autoritatea națională competentă responsabilă pentru coordonarea și facilitarea procesului de autorizare a proiectelor Ministerul Energiei, desemnat în conformitate cu Legea nr. 174/2017, îndeplinește rolul de one-stop-shop pentru proiectele din Lista Comunității Energetice.

Deși cadrul național rămâne, la această etapă, adaptat versiunii anterioare a Regulamentului (UE) nr. 347/2013, Ministerul a inițiat actualizarea legislației interne, conform planificării pentru anul 2026, astfel încât procedurile de autorizare, coordonare instituțională și guvernanta să corespundă integral standardelor europene aplicabile Părților Contractante ale Comunității Energetice.

Implementarea acquis-ului urmărește consolidarea procedurilor de autorizare, creșterea transparenței și clarificarea fluxurilor instituționale aferente proiectelor PECO/PMI, asigurând un proces coerent, previzibil și conforme standardelor europene. Prin aceste acțiuni, Republica Moldova avansează modernizarea cadrului de reglementare și facilitează integrarea progresivă a infrastructurii energetice strategice în piața internă a energiei a Uniunii Europene.

Totodată, Republica Moldova beneficiază deja de includerea unui proiect major de interconectare în lista PECO, respectiv *Proiectul celui de-al doilea circuit al liniei aeriene de înaltă tensiune de 330 kV Bălți (MD) – Centrala Hidroelectrică Dnestrovsk (UA)*. Ca urmare a inițiativelor comune și a procesului de consultare derulat în 2022, Moldelectrica (TSO) a propus și promovat acest proiect în cadrul apelului lansat de Secretariatul Comunității Energetice, iar proiectul a fost ulterior selectat și inclus în noua listă PECO, confirmând relevanța sa strategică pentru integrarea regională și creșterea securității energetice.

Începând cu anul 2027, autoritățile competente vor emite autorizații pentru proiectele de interes al Comunității Energetice (PECO) și pentru proiectele de interes mutual (PMI), evaluate în baza metodologiilor elaborate de ENTSO-E, ENTSO-G și Comisia Europeană. Aceste acțiuni vor fi completate prin măsuri de consolidare a capacităților instituționale, inclusiv prin organizarea de programe de formare profesională și instruire tehnică destinate personalului din instituțiile relevante.

În acest context, sunt în derulare și proiecte majore care contribuie direct la dezvoltarea și modernizarea infrastructurii electroenergetice naționale, printre acestea se numără Proiectul de Dezvoltare a Sistemului Electroenergetic (PDSE) și vizează modernizarea infrastructurii de transport al energiei electrice și consolidarea stabilității rețelei naționale, având termen de finalizare în iunie 2026, cu finalizarea componentei sale de bază - construcția liniei electrice aeriene (LEA) de înaltă tensiune cu un singur circuit (400 kV) pe direcția Vulcănești – Chișinău - în decembrie 2025.

Un alt proiect strategic, aflat în faza de implementare, este *Proiectul „Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, faza II”* cu termenul de finalizare stabilit pentru decembrie 2028. Finalizarea componentei sale de bază, construcția de 400 kV Bălți–Suceava, împreună cu stația electrică Bălți 400 kV, este stabilită pentru decembrie 2027.

Proiectul are ca scop îmbunătățirea interconectării cu sistemul energetic european și creșterea capacității de transport transfrontalier, contribuind astfel la integrarea pieței de

energie și la diversificarea surselor de alimentare, iar finanțarea este asigurată prin BERD, BEI și fonduri ale Uniunii Europene (NIP).

Rezultatele preconizate includ construcția stației electrice Bălți 400 kV, edificarea a 52 km de linie electrică aeriană pe tronsonul Bălți–Suceava, precum și reabilitarea a 135 de stații electrice de 110 kV. Aceste investiții vor consolida reziliența sistemului energetic, vor facilita integrarea în rețeaua energetică europeană (ENTSO-E) și vor sprijini tranziția către o piață energetică sigură, sustenabilă și interconectată la nivel regional.

Pe partea de infrastructură de gaze naturale, dezvoltarea sistemului de transport al gazelor naturale se realizează în conformitate cu Planul de dezvoltare a sistemului național de transport al gazelor naturale al SRL „Vestmoldtransgaz”.

Printre proiectele prioritare se numără:

- Construcția conductei de gaze naturale pe direcția Ungheni – Bălți – Drochia, cu conectare la Stația de comprimare gaze (SCG) Drochia. Proiectul va spori securitatea aprovizionării pentru nordul țării și va facilita tranzitul de gaze naturale către depozitele subterane din Ucraina.

- Extinderea interconectorului Iași–Ungheni–Chișinău prin construcția unui gazoduct–Centura municipiului Chișinău, pentru a îmbunătăți flexibilitatea și capacitatea rețelei naționale.

- Construcția conductei magistrale pentru racordarea conductei de bransament Cimișlia–Hâncești, prevăzută pentru conectarea la centura municipiului Chișinău.

- Construcția rețelei de transport al gazelor naturale pe ruta Râul Prut – Stația de Măsurare Gaze Ungheni – Punctul de Măsurare Gaze Todirești, având drept obiectiv consolidarea interconectării cu sistemul de transport al gazelor naturale din România.

Pentru susținerea implementării acestor proiecte, în aprilie 2024, Guvernul a aprobat un proiect de lege privind declararea utilității publice de interes național, facilitând astfel derularea lucrărilor și accelerarea proceselor administrative aferente.

Republica Moldova avansează în procesul de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul gazelor naturale, hidrogenului și gazelor din surse regenerabile. În perioada următoare, autoritățile vor transpune integral Directiva (UE) 2024/1788 și Regulamentul (UE) 2024/1789, prin adoptarea unei noi legi-cadru care va reglementa unitar piețele gazelor naturale, hidrogenului și gazelor regenerabile.

În paralel, Legea nr. 174/2017, care transpune Regulamentul (UE) 2022/869 privind Rețelele Transeuropene de Energie (TEN-E), stabilește deja temeiul juridic pentru dezvoltarea infrastructurii dedicate hidrogenului. Aceasta include:

- conducte noi și conducte de gaze naturale reconfigurate pentru transport de hidrogen,
- instalații de stocare și regazificare,
- echipamente care permit operarea în regim bidirecțional,
- proiecte transfrontaliere în cooperare cu statele vecine și operatorii de sistem.

Documentele strategice naționale — în special **Strategia Energetică a Republicii Moldova 2050** — acordă o importanță majoră dezvoltării hidrogenului verde, identificându-l ca tehnologie-cheie pentru decarbonizarea sectoarelor greu de electrificat și pentru integrarea eficientă a energiei regenerabile. Strategia prevede:

- evaluarea producției de hidrogen verde până în 2030,
- analiza viabilității utilizării hidrogenului amestecat sau pur în rețelele existente,
- adaptarea infrastructurii pentru dezvoltarea viitoarelor rețele dedicate hidrogenului,
- integrarea Republicii Moldova în inițiative regionale, inclusiv **Coridorul de Hidrogen din Europa Centrală**, precum și rolul potențial al Ucrainei ca furnizor regional.

În ansamblu, tranziția către hidrogen și gaze regenerabile reprezintă o direcție strategică pe termen lung, iar Republica Moldova își consolidează treptat poziția pentru a se alinia la tendințele europene și la noile piețe emergente din regiune.

21.2.3. Aspecte financiare ale implementării acțiunilor

Costurile estimative pentru transpunerea actelor din Anexa A sunt de 207.99 mii lei, care sunt acoperite din bugetul de stat.

Pentru asigurarea realizării acțiunilor de implementare a măsurilor de transpunere și de consolidare a capacităților administrative prevăzute în Anexa B au fost estimate un total de 2836085.30 mii lei.

21.2. Rețelele Transeuropene pentru de Comunicații electronice (eTEN)

21.2.1. Prezentare generală

21.2.1.1 Cadrul legislativ

Cadrul legislativ în domeniul comunicațiilor electronice a fost modernizat și aliniat progresiv la standardele și reglementările Uniunii Europene, în conformitate cu angajamentele asumate prin Acordul de Asociere. Actualizarea legislației naționale urmărește armonizarea deplină cu acquis-ul comunitar și sprijinirea dezvoltării infrastructurii digitale de ultimă generație.

Un pas esențial în acest proces îl constituie adoptarea Legii nr. 72 din 10 aprilie 2025 privind comunicațiile electronice, care transpune Codul European al Comunicațiilor Electronice. Noul act normativ stabilește principiile de reglementare, cadrul instituțional și mecanismele necesare pentru consolidarea pieței comunicațiilor electronice.

În plan operațional, implementarea rețelelor mobile 5G a demarat deja, acestea fiind funcționale în principalele centre urbane – Chișinău, Bălți, Cahul, Ungheni, Orhei și Soroca, contribuind la creșterea gradului de conectivitate și la extinderea accesului la servicii digitale performante. Conform Strategiei de Transformare Digitală 2023–2030, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 650/2023, ponderea populației acoperite cu servicii 5G trebuie să atingă 5% până în 2026 și 25% până în 2030, obiectiv ce reflectă angajamentul pentru o transformare digitală durabilă și incluzivă.

În ceea ce privește interconectarea transfrontalieră, toate cele patru rețele de comunicații electronice de bază ale furnizorilor naționali sunt conectate cu rețelele furnizorilor din Uniunea Europeană prin cabluri de fibră optică, dintre care trei sunt incluse pe harta globală a infrastructurii digitale a Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor (UIT). Capacitatea totală a canalelor de acces la rețeaua globală de internet a crescut de la 755,9 Gbps în 2020 la 1.721,2 Gbps în 2024, evidențiind o creștere substanțială a performanței infrastructurii digitale.

21.2.1.2. Cadrul administrativ

Organul central de specialitate al administrației publice, care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul comunicațiilor electronice potrivit Hotărârii Guvernului nr.143/2021 este **Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, prin Direcția politici în domeniul comunicațiilor electronice și poștale, este responsabil de elaborarea și asigurarea implementării documentelor de politici privind dezvoltarea comunicațiilor electronice, inclusiv de transpunerea acquis-ului Uniunii Europene pe domeniul comunicațiilor electronice. În cadrul Direcției activează șase funcționari (dintr-un total de șapte posturi prevăzute), ceea ce asigură o capacitate administrativă funcțională pentru realizarea atribuțiilor de politică și reglementare.

Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) este instituția de reglementare autonomă, cu personalitate juridică și buget propriu, care funcționează independent de furnizorii de comunicații electronice și de servicii poștale. Agenția are rolul de a promova concurența loială pe piața comunicațiilor electronice, de a proteja drepturile utilizatorilor finali. La începutul anului 2024, ANRCETI dispunea de 41 de angajați, iar după finalizarea procesului de integrare a Instituției Publice „Serviciul Național pentru Managementul Frecvențelor Radio” în structura sa, numărul de angajați a crescut la 102 persoane. La începutul anului 2025, Agenția înregistra 111 angajați, dintre care 69 sunt implicați direct în activități legate de reglementarea și monitorizarea sectorului comunicațiilor electronice. Această extindere instituțională a consolidat capacitatea tehnică și administrativă a ANRCETI, permițând o gestionare mai eficientă a resurselor spectrale și o supraveghere sporită a implementării tehnologiilor emergente, inclusiv rețelele 5G și infrastructura digitală de mare viteză.

CAPITOLUL 27

MEDIUL ÎNCONJURĂTOR ȘI SCHIMBĂRILE CLIMATICE

Introducere

Politica de mediu a UE reprezintă totalitatea obiectivelor și priorităților de mediu, a metodelor de reglementare și a instrumentelor de implementare a acestora, concepute pentru asigurarea utilizării durabile a resurselor naturale, prevenirea degradării calității mediului și pentru încurajarea întreprinderilor să „ecologizeze” economia și să contribuie la protejarea patrimoniului natural european, a sănătății și bunăstării cetățenilor UE.

Uniunea Europeană aplică unele dintre cele mai avansate standarde de protecție a mediului din lume, care se bazează pe principiile precauției, prevenirii, corectării poluării la sursă și „poluatorul plătește”. Acestea se cuprind în mare parte în Capitolul 27 al acquis-ului Uniunii Europene și constituie 199 acte UE esențiale, dintre care 101 Regulamente, 51 Directive, 35 Decizii, 12 acte UE neobligatorii (recomandări, avize, comunicări, ghiduri și alte tipuri de acte) și peste 900 de acte complementare acestora, care reglementează domenii variate, toate așteptându-se fiind critice pentru garantarea unui mediu sănătos și echilibrat. De la legislația orizontală de mediu care cuprinde acele reglementări ce au în vedere evaluarea impactului de mediu, transparența și circulația informației, facilitarea procesului de luare a deciziei, dezvoltarea activității și implicării societății civile în procesul decizional și până la legislația sectorială de mediu ce se referă la gestiunea deșeurilor, poluarea fonică, calitatea apei, calitatea aerului, controlul poluării industriale, protecția naturii, protecția solului, substanțe chimice periculoase, organisme modificate genetic și protecția civilă, legislația europeană în domeniul mediului oferă un ghid de bune practici care trebuie transpus și implementat cu rigurozitate.

Deși pe parcursul ultimilor ani au fost depuse eforturi mari pentru armonizarea legislației de mediu la cerințele UE în conformitate cu angajamentele Acordului de Asociere RM-UE, pentru a sprijini procesul de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană, este esențial ca legislația națională să fie aliniată total la aceste standarde înalte încă înainte de aderare, cu scopul de a pregăti sectorul de mediu de a le aplica după aderare și de a răspunde provocărilor globale în materie de protecție a mediului și schimbări climatice.

Capitolul 27 „Mediu” este organizat în 10 subcapitole tematice, fiecare abordând domenii specifice de protecție a mediului și anume:

- Subcapitolul 1. Legislația Orizontală - cuprinde circa 8 acte UE de bază care reglementează aspectele de evaluare a impactului asupra mediului ale activităților economice planificate, de evaluare strategică de mediu a proiectelor de documente de politici și planificare, de asigurare a accesului la informația de mediu și de participare la procesul decizional în materie de mediu, de răspundere pentru daunele aduse mediului și pentru crimele ecologice, de gestionare a datelor spațiale, de asigurare a implementării programelor pentru mediu și acțiuni climatice (programe LIFE) ș.a.

- Subcapitolul 2. Managementul Deșeurilor - cuprinde circa 20 acte UE de bază care reglementează aspectele de gestionare a deșeurilor (autorizare, colectare, comercializare, valorificare, transportare, depozitare, control, raportare a datelor etc), de implementare a mecanismului de responsabilitate extinsă a producătorului pentru mai multe produse, cum ar fi deșeurile de echipamente electrice și electronice, deșeurile de ambalaje, de uleiuri uzate, deșeurile de baterii și acumulatori, vehicule scoase din uz și anvelope, precum și aspecte de management pentru anumite fluxuri de deșeuri (deșeuri de plastic de unică folosință, deșeuri de poluanți organici persistenți, deșeuri medicale, deșeuri miniere, deșeuri biodegradabile) și de promovare a economiei circulare ș.a.
- Subcapitolul 3. Calitatea Apelor - cuprinde circa 14 acte UE de bază care reglementează aspectele de gestionare și protecție a apelor de suprafață, a celor subterane, a terenurilor fondului apelor și a zonelor de protecție, inclusiv măsurile de prevenire și de combatere a inundațiilor, a eroziunii și măsurile de contracarare a secetei și a deșertificării, activitățile de captare și folosință a apei, inclusiv de reutilizare a apei, activitățile de asigurare a standardelor de calitate a apelor , inclusiv a apei potabile și de îmbăiere, de deversare a apelor uzate și a poluanților, alte activități care pot afecta semnificativ starea corpurilor de apă, inclusiv de monitoring a calității solurilor.
- Subcapitolul 4. Protecția Naturii și Conservarea Biodiversității - cuprinde circa 19 acte UE de bază care stabilesc reglementări pentru protecția și conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună pe cale de dispariție, precum și pentru restaurarea naturii și conservarea ecosistemelor naturale, conservarea păsărilor sălbatice, protecția animalelor utilizate în cercetări științifice, a celor din grădinile zoologice, comerțul cu specii de floră și faună sălbatică, utilizarea capcanelor, defrișările de păduri și comerțul cu produsele de lemn.
- Subcapitolul 5. Calitatea Aerului - cuprinde circa 10 acte UE de bază care reglementează aspectele de monitorizare și evaluare a calității aerului, de raportare și de schimb de informații cu privire la calitatea aerului, de reducere a emisiilor de poluanți atmosferici proveniți din surse industriale, transporturi și alte sectoare economice, de dezvoltare și implementare a programelor de control al calității aerului, de reducere a conținutului de sulf din anumiți combustibili lichizi, ș.a.
- Subcapitolul 6. Substanțele Chimice - cuprinde circa 7 acte UE de bază care stabilesc reglementări cu privire la înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice, clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor chimice și a amestecurilor, exportul și importul substanțelor chimice periculoase, precum și gestionarea unor anumite categorii de substanțe chimice periculoase precum: biocidele, bifenilii și terfenilii policlorurați, poluanții organici persistenți.
- Subcapitolul 7. Zgomotul - cuprinde 1 act UE de bază care stabilește reglementări pentru monitorizarea și controlul poluării fonice, limitele acceptabile de zgomot în mediile urbane și în apropierea infrastructurilor de transport în vederea protejării sănătății publice și îmbunătățirii calității vieții.

- Subcapitolul 8. Emisiile industriale - cuprinde circa 12 acte UE de bază care stabilesc reglementări cu privire la autorizarea emisiilor industriale, cu privire la raportarea datelor privind emisiile de poluanți de la instalațiile industriale, prevenirea și controlul accidentelor industriale care implică substanțe periculoase, prevenirea și reducerea emisiilor de azbest, de compuși organici volatili, de mercur, reglementări cu privire la eco-etichetare și schemele de management și audit de mediu.
- Subcapitolul 9. Schimbările Climatice - cuprinde circa 98 de acte UE de bază care stabilesc un set de reglementări ambițioase pentru combaterea schimbărilor climatice și consolidarea rezilienței și adaptării la acestea, concentrându-se pe reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și tranziția către o economie verde, sustenabilă. Aceste reglementări sunt conforme cu angajamentele internaționale ale Uniunii Europene și contribuie la realizarea obiectivelor globale de limitare a încălzirii globale.
- Subcapitolul 10. Protecția Civilă - cuprinde circa 4 acte UE de bază și 13 amendamente la acestea, care stabilesc mecanismele de protecție civilă aplicate la nivelul UE, infrastructura și capacitățile comune de gestionare a riscurilor de mediu.

La transpunerea și implementarea legislației UE în cadrul acestor 10 subcapitole sunt implicate în mare parte autoritățile de mediu din Republica Moldova, dar pe anumite segmente responsabilitatea este pusă și pe alte autorități precum cele din domeniul sănătății, transportului, economiei, energiei, agriculturii ș.a. Astfel că:

Ministerul Mediului în comun cu autoritățile administrative din subordine (Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția „Moldsilva”, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, Agenția Națională pentru Reglementarea Activităților Nucleare și Radiologice) și instituțiile publice fondate (IP Serviciul Hidrometeorologic de Stat, IP „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului, IP „Administrația Națională „Apele Moldovei”) sunt responsabile de elaborarea și implementarea legislației în toate cele 10 subcapitole ale capitolului 27 „Mediu”,

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare are responsabilități în ceea ce vizează reglementare utilizării pesticidelor ca poluanți organici persistenți, prevenirii formării deșeurilor alimentare,

Ministerul Sănătății - cu responsabilități în elaborarea și implementarea legislației cu privire la calitatea apei destinate consumului uman și a apelor pentru scăldat, cu privire la utilizarea produselor biocide,

Ministerul Energiei - cu responsabilități în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul energetic,

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale - are responsabilități în domeniul elaborării și implementării legislației în domeniul aprovizionării cu apă și sanitație, tratării apelor reziduale urbane, administrării companiilor de transport maritim, stabilire a standardelor de performanță privind emisiile de CO₂ pentru autoturismele noi, vehicule utilitare ușoare și grele, condițiile de plasare a acestora pe piață,

Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență) - are responsabilități privind implementarea mecanismelor de protecție civilă, protecția contra inundațiilor,

Agenția de Geodezie, Cartografie și Cadastru - are misiunea de a elabora politici publice și reglementări specifice în domeniul infrastructurii de date spațiale, de a monitoriza calitatea

politicilor și a actelor normative, precum și de a le ajusta la standardele și normele europene, de a propune intervenții justificate ale statului care urmează să ofere soluții eficiente în domeniile de competență atribuite.

Republica Moldova urmează să adopte o abordare strategică și incrementală, ce va include mai multe etape esențiale pentru alinierea completă a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene. Această abordare va avea un caracter sistematic și va implica evaluarea continuă a progresului, a deficiențelor și a resurselor necesare pentru implementare.

Aderarea la Uniunea Europeană presupune un proces de integrare complex, ce implică nu doar alinierea legislației menționată la cele 10 subcapitole, dar și construirea unor mecanisme administrative eficiente, capabile să aplice reglementările europene în mod corespunzător. Prin urmare, în procesul de implementare a legislației Uniunii Europene în domeniul mediului Republica Moldova urmează să se confrunte cu o serie de **provocări semnificative**, mai ales în sectoare sensibile legate de protecția mediului, schimbările climatice și gestionarea resurselor naturale. Aceste provocări sunt determinate nu doar de specificitatea contextului național, dar și de complexitatea și gradul avansat de reglementare al legislației europene, care impune standarde de protecție a mediului extrem de riguroase.

Una dintre principalele provocări cu care deja se confruntă Republica Moldova ține de **capacitatea administrativă**. Deși există instituții dedicate protecției mediului, aceste entități necesită o întărire substanțială a resurselor și competențelor pentru a face față cerințelor complexe ale acquis-ului UE de mediu. Este necesar să se investească în consolidarea unui cadru instituțional mai eficient, care să asigure aplicarea riguroasă a reglementărilor și să monitorizeze impactul acestora asupra mediului. Aceasta va presupune crearea unor structuri noi de mediu pe anumite segmente neacoperite, dezvoltarea și operaționalizarea unor sisteme de evaluare și monitorizare a legislației de mediu, precum și formarea și specializarea personalului în domenii cheie. Un aspect crucial al procesului va fi distribuirea responsabilităților între instituțiile implicate, asigurându-se astfel că toate instituțiile de resort vor coopera într-un cadru unitar și coordonat. De asemenea, va fi necesar ca fiecare instituție să își definească rolurile și atribuțiile clar, pentru a evita suprapunerea sau disfuncționalitățile administrative. Acest lucru presupune un proces de consolidare a capacităților instituționale, prin formarea unor echipe dedicate și alocarea de resurse financiare suficiente.

O altă provocare ține de **infrastructură inadecvată de mediu și resurse financiare insuficiente**. Dezvoltarea cadrului normativ în conformitate cu cerințele UE va impune implementarea unor măsuri costisitoare și complexe, care să asigure atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, implementarea principiilor economiei circulare, bazate pe reducerea, reutilizarea și reciclarea materialelor, dezvoltarea infrastructurii de apă și sanitație, de gestionare a deșeurilor, implementarea soluțiilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și a tehnologiilor verzi, soluții de gestionare sustenabilă a apelor, prin integrarea celor mai bune practici europene în acest domeniu, protecția și conservarea speciilor de flora și fauna rare și vulnerabile, extinderea suprafețelor de arii naturale protejate, extindere și reabilitare a pădurilor. Lipsa infrastructurii necesare pentru gestionarea deșeurilor, a apelor uzate, de mobilitate urbană ecologică, de monitorizare a calității mediului și a resurselor naturale sau a altor aspecte legate de mediu, lipsa resurselor financiare necesare pentru implementarea măsurilor menționate și pentru

dezvoltarea acestei infrastructuri poate îngreuna implementarea efectivă a legislației. Vor fi necesare măsuri de atragere a investițiilor în infrastructură de mediu și un dialog permanent cu partenerii de dezvoltare în acest sens. Valorificarea eficientă și integrală a acestor resurse la fel va prezenta o provocare.

O altă provocare ține de **interesele economice**. Punerea în aplicare a legislației de mediu și a celei din domeniul schimbărilor climatice va necesita o transformare profundă a mai multor sectoare ale economiei naționale, în special a sectorului agricol, energetic și industrial, cu scopul de a sprijini tranziția către o economie verde cu emisii scăzute de carbon. Prin urmare implementarea reglementărilor de mediu este percepută ca o povară pentru mediul de afaceri care activează în aceste sectoare, necesitând eforturi și resurse enorme, ceea ce duce la opoziție din partea sectorului privat.

Educația publicului și conștientizarea ecologică este esențială pentru succesul implementării legislației de mediu. **Lipsa conștientizării și educației** în legătură cu riscurile de mediu, cu impactul poluării asupra sănătății, cu problemele de mediu și impactul activității umane asupra ecosistemelor naturale reprezintă o provocare semnificativă, care duce la inacțiune și care necesită soluții integrate, colaborarea și implicarea tuturor sectoarelor societății pentru a promova un viitor mai sustenabil.

Aceste provocări necesită soluții complexe care implică nu doar legislație, ci și educație, investiții în infrastructură și, în multe cazuri, o schimbare de mentalitate în rândul societății.

Pentru a asigura o tranziție lină și pentru a respecta angajamentele asumate în cadrul procesului de pregătire pentru aderare, în perioada de după finalizarea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană, pe capitolul 27 „Mediul înconjurător și schimbările climatice”, Republica Moldova trebuie să asigure transpunerea totală a actelor UE de bază stabilite la acest capitol, prin revizuirea legislației naționale, modificarea și aprobarea legislației naționale relevante. Îmbunătățirea capacității administrative și asigurarea faptului că instituțiile naționale sunt pregătite să implementeze și să aplice legislația UE, inclusiv formarea personalului și crearea de structuri administrative adecvate la fel sunt aspecte foarte esențiale a fi realizate în această perioadă. Identificarea și implementarea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii de mediu necesare conform standardelor UE și a programelor de asistență și cooperare oferite de UE, stabilirea unor parteneriate cu alte state membre ale UE pentru a învăța din experiențele lor și a beneficia de asistență tehnică trebuie să se regăsească pe agenda autorităților de mediu. La fel de important pentru procesul de implementare a politicilor de mediu și a reformelor ce urmează a fi puse în aplicare în conformitate cu noile prevederi legale, vor fi și acțiunile de sprijin a sectoarelor economice vulnerabile, a mediului de afaceri care ar putea fi afectate de impunerea noilor standarde legate de protecția mediului, dialogul permanent cu societatea civilă și campaniile de informare despre beneficiile aderării și despre schimbările care vor avea loc în urma integrării în UE.

Cu referire la gradul de transpunere în legislația națională a actelor UE obligatorii (187 - Regulamente, Directive, Decizii), menționăm că:

1. Sunt transpuse în legislația națională următoarele 16 acte UE:

aferent domeniului schimbări climatice - 5 acte UE:

- în partea ce ține de regulamentul de guvernanță: Regulamentul (UE) 2018/1999^[1]; Regulamentul delegat (UE) 2020/1044^[2]; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1208;
- în partea ce ține de sistemul de comercializare a emisiilor în aviație: Regulamentul (UE) nr. 606/2010^[3];
- în partea ce ține de substanțele care diminuează stratul de ozon: Regulamentul (UE) 291/2011^[4] al Comisiei.

aferent domeniului protecției naturii – 8 acte UE:

- în partea ce ține de deținerea animalelor sălbatice în grădinile zoologice: Directiva 1999/22/CE^[5];
- în partea ce ține de comerțul internațional cu specii ale faunei și florei sălbatice pe cale de dispariție - CITES: Regulamentul (CE) nr. 338/97^[6];
- în partea ce ține de comerțul de produse derivate din focă: Regulamentul (CE) nr. 1007/2009^[7]; Regulamentul (UE) nr. 737/2010^[8]; Directiva 83/129/CEE^[9];
- în partea ce ține de capcanele cu pedală: Regulamentul (CEE) nr. 3254/91^[10]; Regulamentul (CE) nr. 35/97^[11]; Decizia Consiliului nr. 97/602/CE^[12].

aferent domeniului substanțe chimice - 3 acte UE:

- în partea ce ține de poluanții organici persistenti (POPS) & bifenilii policlorurați (PCB) și terfenili policlorurați (PCT): Directiva 96/59/CE^[14]
- în partea ce ține de controlul emisiilor de compuși organici volatili: Directiva 94/63/CE^[15].
- în partea ce ține de exportul și importul substanțelor chimice periculoase: Regulamentul (UE) nr. 649/2012

aferent domeniului deșeuri - 1 act UE:

- în partea ce ține de restricțiile de utilizare a anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice: Directiva 2011/65/UE

2. Sunt transpuse parțial în legislația națională următoarele 65 de acte UE:**aferent domeniului schimbări climatice - 15 acte UE:**

- în partea ce ține de legislația europeană privind clima: Regulamentul (UE) 2021/1119^[16];
- în partea ce ține de regulamentul de guvernanță: Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2299^[17];
- în partea ce ține de sistemul de comercializare a certificatelor de emisii - ETS: Directiva 2003/87/CE^[18];
- în partea ce ține de sistemul de comercializare a certificatelor de emisii în aviație: Directiva 2003/87/CE^[19]; Directiva 2018/2066^[20];
- în partea ce ține de sistemul de comercializare a certificatelor de emisii pentru transportul maritim: Regulamentul (UE) 2015/757^[21]; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1928^[22]; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2449^[23];

- în partea ce ține de gazele fluorurate cu efect de seră: Regulamentul (UE) 2024/573^[24]; Regulamentul (CE) nr. 306/2008^[25]; Regulamentul (CE) nr. 307/2008^[26]; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2215^[27];
- în partea ce ține de substanțe care diminuează stratul de ozon: Regulamentul (UE) 2024/590^[28];
- în partea ce ține de etichetarea mașinilor: Directiva 1999/94/CE^[29];
- în partea ce ține de calitatea combustibilului: Directiva 98/70/CE^[30].

aferent domeniului legislației orizontale - 8 acte UE:

- în partea ce ține de evaluarea impactului asupra mediului: Directiva 2011/92/UE^[31]; Directiva 2001/42/CE^[32];
- în partea ce ține de accesul la informație, participarea publicului și accesul la justiție: Directiva 2003/4/CE^[33]; Directiva 2003/35/CE^[34];
- în partea ce ține de răspunderea de mediu: Directiva 2004/35/CE^[35];
- în partea ce ține de infracțiunile asupra mediului: Directiva 2024/1203^[36];
- în partea ce ține de infrastructură pentru informații spațiale în comunitatea europeană (INSPIRE): Directiva 2007/2/CE^[37];
- în partea ce ține de programul pentru mediu și acțiuni climatice (LIFE): Regulamentul (UE) 2021/783^[38].

aferent domeniului calității aerului - 5 acte UE:

- în partea ce ține de calitatea aerului ambiant: Directiva 2008/50/CE^[39]; Directiva 2004/107/CE^[40];
- în partea ce ține de plafoanele naționale de emisii: Directiva (UE) 2016/2284^[41]; Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522^[42];
- în partea ce ține de conținutul de sulf din combustibilii lichizi: Directiva (UE) 2016/802^[43].

aferent domeniului de management al deșeurilor - 13 acte UE :

- în partea ce ține de directiva-cadru privind deșeurile: Directiva 2008/98/CE^[44];
- în partea ce ține de transportarea deșeurilor: Regulamentul (CE) nr. 1013/2006^[45]; Regulamentul (CE) nr. 1418/2007^[46]; Regulamentul (UE) 2024/1157^[47];
- în partea ce ține de economie circulară: Directiva (UE) 2019/904^[48];
- în partea ce ține de ambalaje: Directiva 94/62/CE^[49];
- în partea ce ține de vehiculele scoase din uz: Directiva 2000/53/CE^[50];
- în partea ce ține de deșeurile miniere: Directiva 2006/21/CE^[51];
- în partea ce ține de nămolul de canalizare: Directiva 86/278/CEE^[52];
- în partea ce ține de baterii: Directiva 2006/66/CE^[53];
- în partea ce ține de depozitarea deșeurilor: Directiva 1999/31/CE^[54];
- în partea ce ține de deșeurile de echipamente electrice și electronice: Directiva 2012/19/UE^[55]

aferent domeniului calitatea apelor - 9 acte UE:

- în partea ce ține de politicile privind mediul marin: Directiva 2008/56/CE^[56];

- în partea ce ține de cadrul pentru acțiunea comunitară în domeniul politicii apei: Directiva 2000/60/CE^[57];
- în partea ce ține de reutilizarea apei: Regulamentul (UE) 2020/741^[58];
- în partea ce ține de apă potabilă: Directiva 2020/2184^[59];
- în partea ce ține de tratarea apelor uzate: Directiva 91/271/CEE^[60];
- în partea ce ține de standardele de calitate a mediului: Directiva 2008/105/CE^[61];
- în partea ce ține de apele subterane: Directiva 2006/118/CE^[62];
- în partea ce ține de evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații: Directiva 2007/60/CE^[63];
- în partea ce ține de protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrații din surse agricole: Directiva 91/676/CEE^[64];

aferent domeniului protecția naturii - 5 acte UE:

- în partea ce ține de experimentele cu animale: Directiva 2010/63/EU^[65];
- în partea ce ține de păsările sălbatice și habitate: Directiva 2009/147/CE^[66]; Directiva 92/43/CEE^[67];
- în partea ce ține de comerțul internațional cu specii pe cale de dispariție - CITES: Regulamentul (CE) nr. 865/2006^[68]; Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 792/2012^[69].

aferent domeniului protecției civile - 1 act UE: Decizia nr. 1313/2013/UE^[70]

aferent domeniului substanțelor chimice - 4 acte UE:

- în partea ce ține de biocide: Regulamentul (UE) nr. 528/2012^[71];
- în partea ce ține de înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice: Regulamentul (UE) nr. 1907/2006^[72];
- în partea ce ține de clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor: Regulamentul (UE) nr. 1272/2008^[73];
- în partea ce ține de poluanții organici persistenți (POPS) & bifenilii policlorurați (PCB) și terfenili policlorurați (PCT): Regulamentul (UE) nr. 2019/1021

aferent domeniului emisii industriale - 5 acte UE:

- în partea ce ține de emisii industriale: Directiva 2010/75/UE^[75]; Regulamentul (UE) 2024/1244^[76];
- în partea ce ține de compușii organici volatili din vopsele: Directiva 2004/42/CE^[77];
- în partea ce ține de mercur: Regulamentul (UE) 2017/852^[78];
- în partea ce ține de eticheta ecologică: Regulamentul (CE) nr. 66/2010^[79]
- în partea ce ține de controlul pericolelor de accidente majore ce implică substanțe periculoase: Directiva 2012/18/UE^[80]

3. Nu au fost transpuse încă în cadrul juridic național următoarele 99 de acte UE:

aferent domeniului schimbări climatice - 67 de acte UE :

- în partea ce ține de sistemul de comercializare a certificatelor de emisii: Decizia (UE) 2015/1814^[81]; Decizia (UE) 2010/634^[82]; Decizia (UE) 2013/448^[83];

- Regulamentul (UE) 2019/856^[84]; Regulamentul (UE) 2019/331^[85]; Decizia (UE) 2019/708^[86]; Regulamentul (UE) 2021/447^[87]; Regulamentul (UE) 2023/2830^[88]; Decizia (UE) 2021/927^[89]; Decizia (UE) 2020/2166^[90]; Regulamentul (UE) 2023/2441^[91]; Regulamentul (UE) nr. 389/2013^[92]; Regulamentul delegat (UE) 2019/1122^[93]; Decizia 2006/780/CE^[94]; Decizia 2011/389/UE^[95]; Regulamentul (UE) 2018/2067^[96]; Regulamentul (UE) 2019/1842^[97]; Regulamentul (UE) 2020/1001^[98]; Decizia 2013/447/UE^[99]; Regulamentul (UE) 2024/2620^[100]; Decizia 2005/381^[101]. (UE) 2021/447^[102]
- în partea ce ține de sistemul de comercializare a certificatelor de emisii în aviație: Decizia 2009/450/CE^[103]; Regulamentul (CE) nr. 748/2009^[104]; Regulamentul (UE) nr. 606/2010^[105]; Regulamentul (UE) 2018/2067^[106]; Regulamentul delegat (UE) 2025/927^[107]; Decizia (UE) 2023/2440^[108]; Regulamentul (UE) 2024/622^[109]; Regulamentul (UE) 2024/1030^[110]; Decizia Comisiei din 5 iulie 2024^[111]; Regulamentul (UE) 2024/1879^[112].
 - în partea ce ține de sistemul de comercializare a certificatelor de emisii al navelor: Regulamentul (UE) 2023/2917^[113]; Regulamentul (UE) 2023/2849^[114]; Regulamentul (UE) 2023/2776^[115]; Regulamentul (UE) 2023/2297^[116]; Regulamentul (UE) 2023/2599^[117]; Decizia (UE) 2023/2895^[118]; Decizia (UE) 2024/1113^[119];
 - în partea ce ține de fondul social de climă: Regulamentul (UE) 2023/955^[120];
 - în partea ce ține de reducerea emisiilor: Regulamentul (UE) 2018/842^[121]; Decizia (UE) 2020/2126^[122]; Decizia (UE) 2023/863^[123]; Regulamentul (UE) 2019/1122^[124];
 - în partea ce ține de utilizarea terenurilor, schimbarea utilizării terenurilor și silvicultura: Regulamentul (UE) 2018/841^[125];
 - în partea ce ține de certificare pentru eliminarea carbonului: Regulamentul (UE) 2024/3012^[126];
 - în partea ce ține de captarea și stocarea carbonului: Directiva 2009/31/CE^[127]; Decizia 2011/92/UE^[128]; Decizia 2010/670/UE^[129];
 - în partea ce ține de gazele fluorurate cu efect de seră: Regulamentul (CE) nr. 1497/2007^[130]; Regulamentul (CE) nr. 1516/2007^[131]; Regulamentul (CE) nr. 304/2008^[132]; Regulamentul (UE) 2015/2066^[133]; Regulamentul (UE) 2016/879^[134]; Regulamentul (UE) 2024/2174^[135]; Regulamentul (UE) 2024/2195^[136]; Regulamentul (UE) 2015/2065^[137]; Regulamentul (UE) 2024/2473^[138]; Regulamentul (UE) 2024/2174^[139];
 - în partea ce ține de substanțe care diminuează stratul de ozon: Regulamentul (UE) nr. 537/2011^[140];
 - în partea ce ține de standarde de performanță privind emisiile de CO₂ pentru vehiculele grele: Regulamentul (UE) 2019/1242^[141]; Regulamentul (UE) 2020/1079^[142]; Regulamentul (UE) 2021/1430^[143]; Regulamentul (UE) 2024/1127^[144]; Regulamentul (UE) 2022/1362^[145]; Regulamentul (UE) 2017/2400^[146]; Regulamentul (UE) 2021/941^[147];
 - în partea ce ține de standarde de performanță în emisii de CO₂ pentru autoturisme și autovehicule utilitare: Regulament (UE) 2019/631^[148]; Regulament (UE) 2021/392^[149]; Regulament (UE) 63/2011^[150]; Regulament (UE) 114/2013^[151];

Regulament (UE) 2023/2767^[152]; Decizia 2012/100/UE^[153]; Decizia 2012/99/UE^[154]; Regulamentul (UE) 2023/2867^[155]; Regulamentul (UE) 2023/2866^[156];

- în partea ce ține de calitatea carburanților: Decizia 2002/159/CE^[157]

aferent domeniului calității aerului - 2 acte UE:

- în partea ce ține de zgomot: Directiva 2002/49/C^[158];
- în partea ce ține de calitatea aerului: Directiva (UE) 2024/2881^[159]; Decizia 2011/850/UE^[160]

aferent domeniului managementului deșeurilor - 6 acte UE:

- în partea ce ține de transporturi de deșeuri: Regulamentul (UE) nr. 1257/2013^[162];
- în partea ce ține de ambalaje: Regulamentul (UE) 2025/40^[163];
- în partea ce ține de baterii: Regulamentul (UE) 2023/1542^[164];
- în partea ce ține de depozit de deșeuri: Decizia 2003/33/CE^[165];

aferent domeniului calitatea apei - 5 acte UE

- în partea ce ține de ape pentru scăldat: Directiva 2006/7/CE^[167];
- în partea ce ține de epurarea apelor uzate urbane: Decizia 2014/431/UE^[168]; Directiva (UE) 2024/3019^[169];
- în partea ce ține de standarde de calitate a mediului: Propunerea de directivă^[170];
- în partea ce ține de monitorizarea solului: Propunerea de directivă^[171]

aferent domeniului protecția naturii - 8 acte UE:

- în partea ce ține de restaurarea naturii: Regulamentul (UE) 2024/1991^[172];
- în partea ce ține de acces și partajarea beneficiilor: Regulamentul (UE) nr. 511/2014^[173];
- în partea ce ține de comerțul cu lemn: Regulamentul (UE) nr. 995/2010^[174]; Regulamentul (UE) nr. 607/2012^[175]; Regulamentul (UE) nr. 363/2012^[176]; Regulamentul (UE) 2023/1115^[177];
- în partea ce ține de sistem de licențiere pentru importurile de lemn: Regulamentul (CE) nr. 2173/2005^[178], Regulamentul (CE) nr. 1024/2008^[179];

aferent domeniului protecției civile - 3 acte UE: Decizia 2014/762/UE^[180]; Decizia (UE) 2019/1310^[181]; Decizia (UE) 2019/570^[182]

aferent domeniului substanțe chimice - 2 acte UE: Asbestos: Directiva 87/217/CEE^[183]; Regulamentul (CE) nr. 440/2008

aferent domeniului emisii industriale - 4 acte UE

- în partea ce ține de controlul emisiilor de compuși organici volatili: Directiva 2009/126/CE^[184];
- în partea ce ține de sistemul de management de mediu și audit: Regulamentul (CE) nr. 1221/2009^[185]; Decizia (UE) 2023/2463^[186].

32004L0035	31986L0278	32011L0065	32008L0056	31999L0022	31983L0129	32009R1007	31991R3254
31997R0035	31997D0602	31996L0059	32012R0649	32021R1119	32018R1999	32022R2299	32018R2066
32015R0757	32024R0573	32024R0590	31998L0070	32003L0087	32014L0052	31992L0043	32001L0042
32003L0004	32003L0035	32024L1203	32007L0002	32021R0783	31992L0043	32004L0107	32008L0050
32016L2284	32016L0802	32008L0098	31994L0062	32006L0066	32012L0019	32000L0053	32006R1013
32019L0904	32006R1013	32006L0021	32024R1157	31999L0031	32012L0019	31994L0062	32006L0021
32000L0060	32008L0105	32007L0060	31991L0676	32006L0118	32020R0741	32020L2184	31991L0271
32024L3019	31997R0338	32015R1850	31992L0043	32009L0147	32006R0865	32012R0792	32012R0792
32024R1991	32014R1143	32006R1907	32008R1272	31999L0094	32019R1021	32012R0528	32010L0075
32011L0092	32010L0063	32015L2193	32012L0018	32004L0042	31994L0063	32017R0852	31987L0217
32010R0066	32013D1313	32024R1244	32019R1122	32023R2441	32023R2830	32019D0708	32019R1842
32019R0331	32018R0841	32009L0031	32023R0955	32024R3012	32018R0842	32019R1242	32019R0631
32018R2067	32023R1542	32013R1257	32006L0007	32025R0006	32014R0511	32015R1866	32018R0968
32016R1141	32005R2173	32010R0995	32023R1115	32009L0126	32009R1221	32002L0049	32024R2620

32009D0450	32010R0606	32025R0927	32023R2917	32016R1928	32023R2449	2023/2849	32023R2776
32023R2297	32025R0625	32008R0307	32025R0627	32024R2215	32016R0879	32024R2174	32024R2195
32015R2065	32020R1079	32024R1127	32022R1362	32017R2400	32021R0941	32021R0392	32023R2767
32023R2867	32023R2866	32002D0159	32023R0956	32023R2599	32023D2895	32024D0411	32007R1497
32007R1516	32024L2881	32018D1522	32025R0040	32003D0033	32011D0321	32008R1024	32012R0607
32012R0363							

SUBCAPITOLUL 27.1. LEGISLAȚIE ORIZONTALĂ

27.1.1. Prezentarea generală a situației

27.1.1.1. Cadrul legislativ

Legislația orizontală din cadrul acquis-ului UE constituie baza procedurală esențială pentru asigurarea coerenței și eficienței reglementărilor de mediu. Aceste acte nu se limitează la un sector specific, ci se referă la procese și mecanisme fundamentale care susțin întregul cadru legislativ. Ele vizează îmbunătățirea procesului decizional și armonizarea normativelor, contribuind astfel la o implementare uniformă și eficientă a legislației de mediu în toate domeniile. La acest subcapitol se integrează legislația cu privire la evaluarea impactului de mediu, evaluarea strategică de mediu, accesul la informații de mediu și participarea publică la luarea deciziilor de mediu, răspunderea de mediu și crimele ecologice, cu privire la infrastructura pentru informații spațiale (INSPIRE) și programul pentru mediu și acțiunile climatice LIFE.

În domeniul evaluării de mediu, Republica Moldova a dezvoltat un cadru normativ robust care reglementează evaluarea impactului asupra mediului, evaluarea strategică de mediu și evaluarea biodiversității. Aceste reglementări permit autorităților de resort să gestioneze și să monitorizeze efectele potențiale ale activităților planificate asupra mediului înconjurător.

Republica Moldova a devenit parte la **Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier** (Convenția Espoo, 25.02.1991) prin Hotărârea Parlamentului

nr. 1546/1993 pentru aderarea Republicii Moldova la unele convenții în domeniul protecției mediului și ratificarea Convenției privind diversitatea biologică. Ca urmare a aderării la Convenția Espoo, la nivel național a fost adoptată Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, care transpune Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului, modificată prin Directiva 2014/52/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014, precum și prevederile art. 6 alin. (3) și (4) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică modificată prin Directiva 2013/17/UE din 13 mai 2013.

Ulterior, Republica Moldova a semnat **Protocolul privind evaluarea strategică de mediu** la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier în cadrul reuniunii extraordinare a părților la Convenția Espoo de la Kiev (Ucraina) din 21 mai 2003 și l-a ratificat prin Legea nr. 156/2018 pentru ratificarea Protocolului privind evaluarea strategică de mediu la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier. Ca urmare, la nivel național a fost adoptată Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu, care transpune prevederile Directivei 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului.

Cadrul normativ secundar, care completează legislația primară, reglementează procedurile de evaluare a impactului asupra mediului și stabilește pașii necesari pentru realizarea unei evaluări complete și corecte a activităților planificate, care pot avea efecte semnificative asupra mediului. Printre acestea se numără:

- Ghidul privind executarea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului (Ordinul ministrului mediului Nr. 53 din 23.04.2025);
- Ghidul privind evaluarea biodiversității (Ordinul ministrului mediului Nr. 105/2024);
- Ghidul privind evaluarea calității raportului de evaluare a impactului asupra mediului (Ordinul ministrului mediului Nr. 150/2024);
- Regulamentul privind organizarea și funcționarea comisiei tehnice de analiză a calității raportului privind evaluarea impactului asupra mediului (Ordinul ministrului mediului Nr. 34/2024);
- Ghidul cu privire la integrarea cerințelor schimbărilor climatice în procedura de evaluare a impactului asupra mediului, ordin MM nr. 162/2025.

În ceea ce privește evaluarea strategică de mediu, actele normative secundare care reglementează acest domeniu sunt următoarele:

- Ghidul privind efectuarea procedurilor de evaluare strategică de mediu (Ordinul ministrului mediului, dezvoltării regionale și agriculturii Nr. 219/2018);
- Ghidul privind evaluarea calității raportului privind evaluarea strategică de mediu (Ordinul ministrului mediului Nr. 83/2024);

- Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de Experți pentru analiza calității raportului privind evaluarea strategică de mediu (Ordinul ministrului mediului Nr. 71/2024).

În vederea asigurării unui proces de evaluare de mediu complet și eficient, în procesul de implementare a instrumentelor de evaluare de mediu se aplică și alte acte normative fundamentale care guvernează domeniul protecției mediului, inclusiv:

- Legea Nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător, care definește principiile fundamentale de protecție a mediului și stabilește mecanismele pentru evaluarea și gestionarea impacturilor asupra mediului,
- Legea Nr. 94/2007 privind rețeaua ecologică, care reglementează constituirea și dezvoltarea rețelei ecologice naționale, ca parte integrantă a rețelei ecologice pan-europene, și rețelelor ecologice locale pentru stabilirea unui regim de gestiune și de protecție a rețelei ecologice naționale și a rețelelor ecologice locale, esențiale în evaluarea activităților ce pot afecta biodiversitatea,
- Legea Nr. 227/2022 privind emisiile industriale, care reglementează emisiile de poluanți provenite din activitățile industriale, având un impact direct asupra evaluării efectelor acestora asupra mediului,
- Legea apelor Nr. 272/2011, care reglementează protecția și gestionarea resurselor de apă, un domeniu de importanță majoră, având în vedere impactul activităților economice asupra calității și disponibilității acestora,
- Legea Nr. 209/2016 privind deșeurile care reglementează managementul deșeurilor, un sector esențial în protecția mediului, având un rol crucial în evaluarea activităților care implică gestionarea acestora. Esențial pentru evaluarea impactului asupra mediului, Legea nr.108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, care reglementează măsurile de prevenire a accidentelor majore care implică substanțe periculoase, precum și de limitare a consecințelor acestora asupra sănătății umane și asupra mediului, în vederea asigurării unui nivel ridicat de protecție pe întreg teritoriul Republicii Moldova, este și Codul urbanismului și construcțiilor Nr. 434/2023, care guvernează planificarea și realizarea lucrărilor de construcție, integrând procedura de evaluare a impactului asupra mediului ca parte a procesului decizional, ș.a.

În domeniul asigurării accesului la informația despre mediu, participarea publicului și accesul la justiție este de menționat faptul că Republica Moldova este parte la Convenția privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului, cunoscută sub denumirea de Convenția Aarhus, fiind ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 346/1999. Întru punerea în aplicare a acesteia la nivel național, a fost aprobat și implementat un Plan Național de Acțiuni pentru implementarea Convenției Aarhus în Republica Moldova (2011-2015) și un Regulament privind accesul publicului la informația de mediu (H.G. nr. 1467/2016).

În cadrul obiectivului general 1 al Strategiei de mediu pentru perioada 2024-2030, aprobată prin H.G. nr. 409/2024, care vizează dezvoltarea unui sistem de guvernanță de mediu transparent, eficient, incluziv și durabil, în conformitate cu cerințele de protecție a mediului

sunt planificate următoarele direcții de acțiuni pentru implementarea prevederilor Convenției Aarhus:

1. Dezvoltarea eficienței, responsabilității și transparenței instituțiilor publice la toate nivelurile de guvernare;
2. Asigurarea unui proces decizional inclusiv, participativ și reprezentativ, accesibil tuturor cetățenilor, la toate nivelurile autorităților publice;
3. Asigurarea accesului egal la informații de mediu pentru toți cetățenii Republicii Moldova.

Legislația națională care este aliniată parțial la prevederile Directivei 2003/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului, din 26 mai 2003, privind instituirea participării publicului în elaborarea anumitor planuri și programe în domeniul mediului și modificarea Directivelor 85/337/CEE ale Consiliului, ale Directivei 2003/4/CE a Parlamentului European și a Consiliului, din 28 ianuarie 2003, privind accesul publicului la informațiile de mediu și abrogarea Directivei 90/313/CEE a Consiliului și ale Regulamentului CE nr. 1376/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 septembrie 2006 privind aplicarea pentru instituțiile și organismele comunitare a dispozițiilor Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în domeniul mediului cuprinde următoarele acte normative:

- Codul Administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 reglementează statutul participanților în raporturile administrative, atribuțiile autorităților publice și ale instanțelor competente în domeniul contenciosului administrativ, precum și drepturile și obligațiile participanților în procedurile administrative și de contencios administrativ, stabilind cerințele de transparență și notificare/comunicare a participanților în cadrul acestora.
- Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public reglementează modalitatea de exercitare și protecție a dreptului de acces la informațiile de interes public, stabilind obligațiile furnizorilor de informații în asigurarea accesului, precum și mecanismele de monitorizare și control pentru implementarea acestor prevederi, incluzând reglementarea răspunderii juridice în caz de încălcare a dreptului de acces.
- Regulamentul privind accesul publicului la informațiile de mediu, aprobat prin H.G. nr. 1467/2016, reglementează detaliat dreptul de acces la informațiile de mediu deținute de autoritățile publice, stabilind condițiile și procedurile prin care cetățenii pot accesa aceste informații, inclusiv obligațiile autorităților publice de a crea și menține un registru electronic unic al informațiilor de mediu și de a asigura diseminarea proactivă a acestora.
- Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional reglementează cerințele și obligațiile autorităților administrației publice centrale și locale, altor autorități de asigurare a transparenței în procesul decizional și a participării cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul decizional;
- H.G. nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional - stabilește mecanismele de consultare aplicabile în procesul de transparență decizională.

- Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu reglementează procedurile de consultare publică și participare a publicului la procedurile de evaluare strategică de mediu a proiectelor de documente de politici și planificare;
- Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului reglementează procedurile de consultare publică și participare a publicului la procedurile de evaluare a impactului asupra mediului asupra unor genuri de activitate planificate publice și private.

Cu referire la răspunderea de mediu, în conformitate cu angajamentele internaționale asumate prin Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Republica Moldova, țara noastră s-a angajat să alinieze legislația națională la standardele europene în domeniul protecției mediului și răspunderii pentru daunele aduse mediului. Unul dintre principalele obiective ale Acordului de Asociere este implementarea Directivei 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului, care reglementează răspunderea pentru mediul înconjurător, în ceea ce privește prevenirea și repararea daunelor aduse mediului. Transpunerea totală a Directivei a fost realizată prin Legea privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului (proiect examinat în Parlament), care stabilește reglementările generale cu privire la mecanismele de răspundere și procedurile de reparare a daunelor aduse mediului.

Republica Moldova și-a asumat implementarea aspectelor cu privire la răspunderea pentru daunele aduse mediului, odată cu ratificarea mai multor tratate internaționale de mediu, inclusiv:

- Convenția privind diversitatea biologică (CBD), ratificată prin Legea nr. 8/1979, care are ca scop protejarea biodiversității și utilizarea durabilă a resurselor naturale ale planetei;
- Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice (CMS), ratificată prin Legea nr. 168/1979, care reglementează protecția speciilor migratoare și habitatelor acestora pe întreg parcursul migrației;
- Convenția de la Aarhus, ratificată prin Decizia Parlamentului nr. 346/1999, care garantează drepturi fundamentale ale cetățenilor în ceea ce privește accesul la informații, participarea publicului în procesul decizional și accesul la justiție în materie de mediu;
- Convenția-cadru a ONU privind schimbările climatice (UNFCCC), ratificată prin Decizia Parlamentului nr. 404/1995, care vizează limitarea schimbărilor climatice prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- Tratatul privind Comunitatea Energetică, ratificat prin Legea nr. 117/2009, care reglementează integrarea energetică în regiunea sud-est europeană, promovând sursele de energie regenerabilă;
- Protocolul Cartagena privind biosecuritatea, ratificat prin Legea nr. 1381/2002, care reglementează manipularea și utilizarea organismelor modificate genetic;
- Convenția de la Basel privind controlul mișcărilor transfrontaliere ale deșeurilor periculoase și eliminarea acestora, ratificată prin Legea nr. 1599/1998, care reglementează gestionarea transfrontalieră a deșeurilor periculoase.

Aceste angajamente internaționale se regăsesc în unele documente strategice aprobate la nivel național (Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, Strategia de mediu pentru perioada 2024-2030, aprobată prin H.G. nr. 409/2024) și în actele normative precum:

- Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului, care reglementează cerințele generale de protecție a mediului;
- Legea nr. 1107/2002 privind Codul Civil, care reglementează inclusiv și răspunderea civilă pentru prejudiciile ecologice.

Mai mult, printr-o serie de acte normative departamentale, autoritățile de mediu au stabilit proceduri de evaluare și cuantificare și mecanisme pentru compensarea daunelor și repararea prejudiciilor de mediu cauzate resurselor de sol, aerului, apei și biodiversității. Printre reglementările specifice aplicate de autoritățile de mediu la moment se numără:

1. Ordinul nr. 383/2004 privind evaluarea daunelor produse resurselor solului;
2. Ordinul nr. 381/2004 privind evaluarea daunelor cauzate de poluarea aerului din surse staționare;
3. Ordinul nr. 206/2003 privind evaluarea prejudiciilor aduse resurselor piscicole;
4. Ordinul nr. 34/2008 privind evaluarea daunelor cauzate spațiilor verzi ale localităților urbane și rurale;
5. Ordinul nr. 163/2003 privind evaluarea daunelor produse mediului ca urmare a încălcării legislației apelor.

În ceea ce privește investigarea încălcărilor și crimelor de mediu, legislația națională reglementează proceduri specifice de răspundere, care pot fi de natură penală, contravențională sau civilă, în funcție de gravitatea faptei comise. De asemenea, legislația prevede mecanisme pentru recuperarea prejudiciilor aduse mediului ca urmare a activităților economice sau a altor acțiuni dăunătoare. În acest cadru, sunt reglementate și plățile pentru poluarea mediului, precum și taxele pentru utilizarea resurselor naturale în cazul activităților autorizate, ca măsuri preventive și compensatorii pentru impactul asupra mediului.

Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” stabilește obiective clare pentru dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova, aliniate cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Organizației Națiunilor Unite. Printre acestea, Obiectivul general 8 vizează „edificarea unui sistem de justiție echitabil, incoruptibil și independent”, iar Obiectivul general 10 urmărește „asigurarea unui mediu sănătos și sigur”. Aceste obiective contribuie semnificativ la îmbunătățirea calității mediului în Republica Moldova, fiind strâns corelate cu promovarea activă a principiului „poluatorul plătește”, care reprezintă un pilon fundamental al strategiei de protecție a mediului.

În conformitate cu angajamentele internaționale, Republica Moldova are obligația de a transpune și implementa Directiva (UE) 2024/1203 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 aprilie 2024 privind protecția mediului prin intermediul dreptului penal, care înlocuiește Directiva 2008/99/CE și Directiva 2009/123/CE.

În prezent, legislația națională reglementează infracțiunile de mediu și răspunderea penală, precum și mecanismele de protecție a mediului, printr-o serie de acte normative care stabilesc proceduri clare pentru investigarea și sancționarea încălcărilor de mediu. Astfel:

- Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, în Capitolul 9 - Infracțiuni de mediu, prevede sancțiuni pentru faptele care aduc atingere resurselor naturale și mediului, incluzând gestionarea resurselor de sol, apă, aer, subsol, flora și fauna, precum și încălcarea

reglementărilor privind arii protejate, fondul forestier și managementul deșeurilor. Infracțiunile de mediu reglementate de Codul Penal vizează și nerespectarea legislației privind protecția mediului.

- Codul de Procedură Penală nr. 122/2002, stabilește procedurile pentru desfășurarea urmăririi penale și pentru tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de comiterea infracțiunilor de mediu, inclusiv termenele pentru desfășurarea urmăririi penale.
- Codul Contravențional al Republicii Moldova (nr. 218/2008) reglementează contravențiile legate de încălcarea legislației de mediu, inclusiv în domeniul gestionării resurselor naturale, protecției biodiversității, securității ecologice și neîndeplinirii obligațiilor de protecție a mediului. Contravențiile sunt sancționate mai ușor decât infracțiunile, reflectând gravitatea redusă a faptei.
- Legea nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului reglementează mecanismul de colectare a plăților pentru poluarea mediului, în contextul activităților economice care au un impact asupra mediului, stabilind obligații financiare pentru agenții economici responsabili de poluare.
- Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător reglementează inclusiv activitatea autorităților de inspecție a mediului și stabilește responsabilitățile acestora în supravegherea și controlul respectării legislației de mediu.
- Legea privind răspunderea pentru mediu detaliază măsurile de prevenire și remediere a daunelor cauzate mediului, oferind un cadru juridic pentru răspunderea civilă, precum și pentru remedierea daunelor aduse mediului, prin măsuri de restaurare a mediului afectat.
- Ghidul pentru apărătorii dreptului la un mediu sănătos este un document esențial pentru promovarea și protejarea dreptului la un mediu sănătos, destinat tuturor celor implicați în protecția mediului, inclusiv avocaților, organizațiilor non-guvernamentale și altor promotori ai unui mediu curat și sănătos.

În ceea ce privește Programul pentru mediu și acțiuni climatice (LIFE), acesta reprezintă un mecanism financiar al Uniunii Europene destinat să susțină proiectele de mediu și politici climatice, cu scopul de a proteja biodiversitatea, de a combate schimbările climatice și de a promova o dezvoltare economică sustenabilă. Programul LIFE sprijină implementarea unor inițiative inovative în domeniul protecției mediului și gestionării eficiente a resurselor naturale și are un buget de 5 432 000 000 EURO pentru perioada 2021-2027.

Deși Republica Moldova încă nu a aliniat Regulamentul (UE) 2021/783 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 de instituire a unui program pentru mediu și acțiuni climatice (LIFE) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1293/2013 care stabilește obiectivele programului LIFE, bugetul acestuia pentru perioada 2021-2027, formele de finanțare din partea Uniunii și normele privind acordarea finanțării, potrivit prevederilor art.6, alin (1) țara noastră poate fi eligibilă pentru finanțare ca țară candidată la aderare. Prin urmare, în iulie 2022, Comisia Europeană a lansat negocierile privind asocierea la LIFE cu mai multe țări din afara UE, inclusiv cu Republica Moldova, care permit acestor țări să se alăture programului prin acorduri bilaterale de asociere. Astfel, prin Legea nr. 347/2022 a fost ratificat Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Uniunii Europene pentru mediu și politici climatice – „LIFE”, semnat la Chișinău la 26 noiembrie 2022, care permite entităților juridice din Republica Moldova să participe la acțiunile programului LIFE, în condiții echivalente cu entitățile juridice din UE. De

asemenea, Republica Moldova a desemnat un punct național de contact pentru Programul LIFE, care participă la ședințele Comitetului pentru Programul LIFE în calitate de observator. Circa un milion de euro sunt oferiți Republicii Moldova și partenerilor din Grecia din Programul LIFE pentru implementarea proiectului privind păsările și habitatele rețelei Natura 2000 în Ucraina și Republica Moldova, în baza rețelei actuale comune de situri Emerald, în conformitate cu Convenția de la Berna.

Astfel, Republica Moldova își propune să creeze cadrul juridic necesar pentru a participa la programele și inițiativele UE în domeniul ecologic, inclusiv la Programul LIFE. În acest context, Programul LIFE se prezintă ca un instrument valoros pentru susținerea implementării acțiunilor de mediu la nivel național, oferind oportunități de finanțare pentru proiectele care vizează protecția mediului, eficiența energetică și adaptarea la schimbările climatice.

În ceea ce privește infrastructura pentru informații spațiale în comunitatea europeană (INSPIRE), obiectivul principal este asigurarea unui cadru coerent și interoperabil pentru gestionarea și schimbul de date spațiale între statele membre ale Uniunii Europene. Implementarea Directivei 2007/2/EC are scopul de a facilita accesul la date spațiale, promovând transparența și eficiența în utilizarea datelor spațiale pentru planificarea și luarea deciziilor în domenii esențiale precum protecția mediului, gestionarea resurselor naturale, dezvoltarea durabilă și gestionarea riscurilor. Acest cadru european contribuie la consolidarea unui sistem global de date spațiale, oferind instrumentele necesare pentru integrarea, partajarea și reutilizarea datelor spațiale, în conformitate cu principiul interoperabilității.

Pentru alinierea la cerințele Directivei 2007/2/EC (INSPIRE), care reglementează infrastructura de date spațiale la nivel național, au fost adoptate o serie de acte normative esențiale, care stabilesc cadrul legal și instituțional necesar pentru implementarea și dezvoltarea infrastructurii naționale de date spațiale în Republica Moldova. Printre actele normative relevante se numără:

- **Legea nr. 254/2016** cu privire la infrastructura națională de date spațiale, care reglementează cadrul legal general al INSPIRE;
- **H.G. nr. 738/2017**, care aprobă regulamentul privind normele de creare și actualizare a metadatelor pentru seturile și serviciile de date spațiale;
- **H.G. nr. 737/2017**, care reglementează normele de creare a serviciilor de rețea și termenul de implementare al acestora;
- **H.G. nr. 458/2017**, care stabilește responsabilitățile entităților publice privind seturile de date spațiale;
- **H.G. nr. 254/2018**, care reglementează normele de partajare a seturilor de date și serviciilor între entitățile publice și terți;
- **H.G. nr. 683/2018** pentru aprobarea Regulamentului cu privire la normele de aplicare care stabilesc modalitățile tehnice de interoperabilitate și armonizare a seturilor și serviciilor de date spațiale, precum și termenul de implementare.

Aceste acte normative sunt esențiale pentru integrarea infrastructurii naționale de date spațiale în cadrul european și pentru a asigura interoperabilitatea datelor spațiale la nivel național și european.

La nivel național în domeniul infrastructurii de date spațiale, sunt dezvoltate mai multe geoportale tematice, care facilitează accesul publicului și al autorităților la date spațiale esențiale. Printre aceste platforme se numără Geoportalul tematic pentru seturile de date spațiale ale Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru „GEODATA” (<https://geodata.gov.md/?locale=ro#/>), Sistemul Informațional Geografic de Stat la Nivel Local pentru Autoritățile Administrației Publice Locale (<https://sigsnl.gov.md/?locale=ro#/>) și altele. Un element-cheie al infrastructurii naționale de date spațiale, îl constituie Geoportalul Infrastructurii Naționale de Date Spațiale (INDS) (<https://geoportalinds.gov.md/geonetwork/srv/eng/catalog.search#/search?from=1&to=20>) care este platforma tehnică ce asigură accesul la datele spațiale, oferă informații despre datele spațiale și despre serviciile de rețea ale uneia sau mai multor entități publice sau terți, precum și asigură posibilitatea căutării, vizualizării și descărcării datelor spațiale din diferite surse (geoportale tematice). Începând cu anul 2024, geoportalul național al infrastructurii naționale de date spațiale este integrat în Geoportalul INSPIRE (<https://inspiregeoportal.ec.europa.eu/srv/eng/catalog.search#/overview?view=priorityOverview&theme=none>), un pas semnificativ în alinierea infrastructurii naționale de date spațiale la standardele și normele europene, promovând transparența și accesibilitatea datelor spațiale.

27.1.1.2. Cadrul administrativ

Cu referire la legislația orizontală din cadrul acquis-ului european de mediu, cadrul administrativ joacă un rol fundamental, fiind structurat pe un sistem instituțional complex, în care **Ministerul Mediului** are un rol central ca autoritate responsabilă pentru elaborarea și promovarea politicilor de protecție a mediului, iar instituțiile subordonate acestuia au rol de implementare și control.

În ceea ce privește evaluarea impactului asupra mediului, evaluarea strategică de mediu și evaluarea biodiversității, Ministerul Mediului, prin **Direcția Politici de Prevenire a Poluării**, este responsabil de dezvoltarea și promovarea politicii și legislației în domeniile respective și de implementarea procedurii de evaluare strategică de mediu a documentelor de politici și planificare elaborate de autoritățile publice centrale, în activitatea dată fiind antrenată 1 unitate de personal.

Implementarea procedurilor de evaluarea impactului asupra mediului, evaluarea strategică de mediu și evaluare a biodiversității sunt asigurate de **Agencia de Mediu**, autoritate administrativă subordonată Ministerului Mediului, care prin intermediul **Direcției Evaluare de Mediu și Expertiză Ecologică**, asigură evaluarea impactului asupra mediului al activităților planificate la nivel național și transfrontalier și evaluarea strategică de mediu a documentelor de politici și planificare urbană și rurală, aprobate de autoritățile publice locale. Direcția dispune de un personal de 5 angajați antrenați în activitatea respectivă. La implementarea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului, evaluare strategică de mediu și evaluare a biodiversității sunt implicate și autoritățile publice locale, pe teritoriul cărora se planifică desfășurarea activității, dar și alte autorități publice centrale interesate implicate în procesul de consultare.

Cu referire la asigurarea accesului la informația despre mediu, participarea publicului și accesul la justiție, Ministerul Mediului este responsabil de elaborarea și promovarea politicilor în domeniul respectiv, fiind și punct focal național pentru Convenția Aarhus. Cu referire la implementare, toate autoritățile publice sunt responsabile de asigurare a accesului la informațiile despre mediu deținute, de implementarea procedurilor de asigurare a transparenței în procesul decizional și de participare a publicului la luarea deciziilor de mediu, conform Legii nr. 100/2017 privind actele normative și Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional,

implicarea activă a societății civile și a altor părți interesate în elaborarea actelor normative. Ministerul Mediului în comun cu autoritățile administrative din subordine (Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția „Moldsilva”, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, Agenția Națională pentru Reglementarea Activităților Nucleare și Radiologice) și instituțiile publice fondate (IP Serviciul Hidrometeorologic de Stat, IP „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului, IP „Administrația Națională „Apele Moldovei”) furnizează informații de mediu pe cale proactivă, prin publicarea acestora pe site-ul său oficial și prin răspunsuri la cererile de acces la informații de mediu. De asemenea, Agenția de Mediu asigură administrarea sistemelor informatice utilizate în activitatea sa și publică, pe site-ul oficial, rapoarte statistice și analize privind starea mediului, la intervale de 3, 6 sau 12 luni. În același context, Agenția de Mediu elaborează și publică, la fiecare patru ani, Raportul privind starea mediului în Republica Moldova. Serviciul Hidrometeorologic de Stat colectează, prelucrează și analizează date referitoare la condițiile meteorologice, hidrologice, agrometeorologice și climatice. Un aspect important al monitorizării îl reprezintă monitorizarea și analiza datelor hidrologice pentru corpurile de apă. Inspectoratul pentru Protecția Mediului furnizează anual date referitoare la dezvoltarea și desfășurarea controalelor planificate și la elaborarea rapoartelor săptămânale, lunare și anuale.

În ceea ce privește răspunderea pentru mediu, instituția implicată în elaborarea politicilor de răspundere pentru mediu este Ministerul Mediului, care prin intermediul **Direcției Politici de Prevenire a Poluării** are responsabilitatea de a elabora și promova acte normative privind prevenirea poluării, controlul integrat al poluării, incluzând emisiile industriale și riscurile de accidente industriale. Scopul principal al politicilor elaborate de direcție este prevenirea sau minimizarea poluării apelor, aerului și solului, pentru protejarea mediului și sănătății populației. Direcția dispune de 7 poziții, dintre care 5 sunt ocupate și doar o singură poziție e responsabilă de domeniul respectiv. Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului sunt instituțiile cu funcții de implementare și control a legislației cu privire la răspunderea de mediu. Direcția Monitorizarea Calității Mediului din cadrul Agenției de Mediu se ocupă cu monitorizarea calității factorilor de mediu, cum ar fi apa, aerul, solul. Direcția are 5 poziții, dintre care doar 2 sunt ocupate. Inspectoratul pentru Protecția Mediului are responsabilități în domeniul evaluării riscurilor și realizării controalelor de mediu. Inspectoratul deține 273 unități de personal dintre care doar 195 sunt ocupate.

În ceea ce privește prevenirea și combaterea infracțiunilor de mediu, Ministerul Mediului, prin Secția Juridică (care are 4 angajați), elaborează propunerile legislative cu privire la penalitățile pentru infracțiunile de mediu, gestionează și soluționează litigiile de mediu, reprezentând Ministerul în fața instanțelor de judecată. Inspectoratul pentru Protecția Mediului asigură controlul și supravegherea respectării legislației de mediu, întocmește procese verbale și, în funcție de gravitatea încălcărilor, poate aplica sancțiuni contravenționale sau poate transmite materialele către organele de urmărire penală pentru investigarea infracțiunilor de mediu. Procuratura Generală și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate, contribuie la respectarea statului de drept și apără drepturile și interesele legitime ale persoanei și societății. Aceste instituții pot iniția urmărirea penală în cazurile de infracțiuni de mediu, fie la sesizarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului, fie din oficiu.

Un rol esențial în combaterea infracțiunilor de mediu îl joacă și Inspectoratul General al Poliției, subordonat Ministerului Afacerilor Interne, care protejează drepturile fundamentale ale

persoanei și asigură ordinea publică. Inspectoratul are 9.156 angajați, dintre care 9.000 sunt ocupați, și desfășoară activități de prevenire și descoperire a infracțiunilor, inclusiv a celor de mediu. Inspectoratul General al Poliției furnizează anual date cu privire la măsurile speciale de investigare și la efectuarea urmăririi penale în cauzele de mediu, contribuind activ la depistarea încălcărilor legislației de mediu.

Autoritatea competentă pentru elaborarea și implementarea politicilor în domeniul infrastructurii naționale de date spațiale în Republica Moldova este **Agenția de Geodezie, Cartografie și Cadastru** (46 unități), prin Direcția Infrastructura de Date Spațiale (direcția dispune de 5 unități, 4 fiind asigurate). Aceasta are rolul de a coordona și gestiona infrastructura națională de date spațiale, aliniindu-se la cerințele europene impuse de Directiva INSPIRE (2007/2/EC), pentru a asigura interoperabilitatea și accesibilitatea datelor [1] spațiale la nivel național și european. Agenția este responsabilă de menținerea și dezvoltarea geoportalelor tematice care facilitează accesul publicului și al autorităților la datele spațiale esențiale.

În contextul implementării Programului LIFE, Ministerul Mediului joacă un rol crucial în crearea cadrului instituțional în domeniu. Instituția Publică „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în Domeniul Mediului (ONIPM)”, fondată de Ministerul Mediului prin H.G. nr. 1249/2018, este responsabilă de implementarea Programului LIFE, având ca scop susținerea proiectelor de mediu și politici climatice în concordanță cu standardele internaționale.

ONIPM are misiunea de a sprijini Ministerul Mediului și instituțiile subordonate prin implementarea eficientă a proiectelor de asistență financiară și tehnică, atât externe, cât și interne. De asemenea, ONIPM se ocupă cu administrarea **Fondului Național pentru Mediu**, asigurându-se că procedurile de identificare, evaluare, selecție, finanțare și monitorizare a proiectelor sunt conforme cu reglementările naționale și internaționale. În ceea ce privește Programul LIFE, ONIPM are atribuții esențiale în gestionarea acestuia, desemnând 1 colaborator - punct național de contact pentru Programul LIFE, care participă la ședințele Comitetului pentru Programul LIFE în calitate de observator. În prezent, personalul dedicat gestionării Totuși, se preconizează extinderea echipei pe măsură ce programul LIFE și alte inițiative de mediu vor câștiga importanță în politica de mediu națională.

În concluzie, în pofida atribuțiilor extinse ale instituțiilor menționate, există un deficit de personal care ar putea afecta eficiența implementării politicilor de protecție a mediului. Direcțiile din cadrul Ministerului Mediului, Agenției de Mediu și Inspectoratului pentru Protecția Mediului dispun de un număr limitat de angajați, ceea ce poate îngreuna procesul de monitorizare, control și implementare a legislației de mediu.

27.1.2. Planuri de viitor

27.1.2.1. Planuri legislative

În contextul elaborării unui cadru legislativ național coerent și bine structurat în domeniul evaluării de mediu, este necesar de menționat faptul că legislația națională în mare parte este armonizată cu acquis-ul Uniunii Europene (UE) în materie de evaluare de mediu. Aceste reglementări constituie un fundament solid care garantează continuitatea și eficiența proceselor de evaluare și monitorizare a impactului asupra mediului și biodiversității, elemente esențiale pentru

dezvoltarea sustenabilă. Această modificare va contribui la protecția mediului și va asigura conformitatea cu reglementările existente.

În ceea ce privește acquis-ul UE referitor la accesul publicului la informații, participarea acestuia la procesul decizional și accesul la justiție în domeniul protecției mediului, Strategia de mediu pentru perioada 2024-2030 prevede măsuri specifice pentru implementarea integrală a Convenției Aarhus. Astfel, autoritățile competente urmează să elaboreze un raport de implementare a Convenției Aarhus pentru perioada 2021-2024, document care va reflecta stadiul actual al transpunerii acestui instrument internațional, va identifica măsurile deja implementate și va evidenția eventualele lacune ce necesită măsuri suplimentare.

În scopul asigurării unei transpuneri complete și corecte a Directivei 2003/4/CE, a Directivei 2003/35/CE și a Regulamentului 1367/2006 este imperativ ca autoritățile naționale să adopte un cadru legislativ adecvat, care să reglementeze în mod detaliat accesul publicului la informații, justiție și participarea în procesul decizional în domeniul mediului. Acest cadru legislativ, sub forma unui regulament dedicat, va contribui la integrarea completă a celor trei acte europene, fiind așteptat să fie finalizat și pus în aplicare până la 31 decembrie 2026. Această acțiune va garanta conformitatea legislației naționale cu standardele europene în domeniu, în special în ceea ce privește transparența și participarea publicului la luarea deciziilor de mediu.

În vederea alinierii legislației naționale la standardele europene și internaționale în domeniul răspunderii pentru daunele ecologice, sunt prevăzute următoarele măsuri legislative fundamentale:

1. Modificarea actelor normative existente printr-un proiect de lege care vizează ajustarea legislației naționale la prevederile Legii răspunderii pentru mediu, cu scopul de a preveni și remedia eficient daunele aduse mediului.
2. Aprobarea unei Hotărâri a Guvernului pentru stabilirea regulamentului privind stabilirea și aplicarea formelor de garanție financiară în cazul daunelor de mediu asigurând astfel compensarea adecvată în caz de daune de mediu;
3. Aprobarea unei Hotărâri a Guvernului pentru adoptarea unei metodologii de calculare a daunelor aduse mediului având ca scop repararea daunelor ireversibile aduse mediului.

Pentru optimizarea mecanismelor de investigare a încălcărilor legislației de mediu, autoritățile naționale vor implementa măsuri suplimentare, inclusiv:

1. Crearea unui cadru de transpunere și implementare a Directivei 2024/1203, prin elaborarea unui act normativ care să vizeze combaterea infracțiunilor de mediu. Acesta va include reglementări pentru prevenirea, identificarea și sancționarea acestora;
2. Înființarea unui Grup de Lucru format din reprezentanți ai autorităților publice, ai organelor de urmărire penală și experți din domeniu, pentru a coordona implementarea eficientă a Directivei Europene de Mediu (DCE), conform dispozițiilor articolului 19 din DCE. Acest grup va asigura o cooperare interinstituțională consolidată în detectarea și urmărirea infracțiunilor de mediu.

În ceea ce privește implementarea infrastructurii naționale de date spațiale și alinierea la standardele europene, sunt planificate următoarele acțiuni strategice:

1. Armonizarea datelor spațiale și a serviciilor de rețea, pentru a asigura conformitatea cu standardele tehnice naționale și europene;
2. Actualizarea standardelor EN ISO referitoare la datele spațiale, precum și a standardelor OGC, prin procedura de adoptare ca standard național (SM), pentru a sprijini alinierea cu reglementările internaționale;
3. Alinierea cadrului normativ național la prevederile Deciziei UE 2019/1372, având în vedere implementarea Directivei 2007/2/EC privind infrastructura națională de date spațiale și raportarea aferentă acestora;
4. Transpunerea Regulamentului UE 2023/138 în cadrul normativ național, cu scopul de a reglementa procedurile de publicare și reutilizare a seturilor de date spațiale de mare valoare, în conformitate cu standardele europene, asigurând astfel transparența și accesibilitatea datelor de mediu.

Aceste măsuri vor contribui la dezvoltarea infrastructurii naționale de date spațiale, la asigurarea interoperabilității și transparenței acestora, precum și la consolidarea capacității administrative și tehnice a instituțiilor competente.

În ceea ce privește implementarea Programului LIFE și aplicarea Regulamentului (UE) 2021/783 al Parlamentului European și al Consiliului, Republica Moldova va putea implementa integral acest cadru european o dată cu aderarea la Uniunea Europeană. În acest sens, autoritățile naționale vor întocmi un Ghid național care va detalia prevederile acestui regulament și va stabili condițiile de finanțare și aplicare a acestuia. Ghidul va oferi îndrumări clare instituțiilor publice și altor entități responsabile de gestionarea fondurilor pentru mediu, în vederea asigurării respectării normelor europene. Se estimează că acest ghid va fi disponibil în anul 2026.

În concluzie, autoritățile naționale din Republica Moldova vor construi treptat un cadru legislativ robust și eficient în domeniul legislației orizontale în conformitate cu standardele Uniunii Europene, care va sprijini procesul de aderare.

27.1.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a susține procesul de implementare eficientă a legislației privind evaluarea de mediu, sunt planificate mai multe măsuri pentru consolidarea capacităților administrative și operaționale. În acest sens, se va implementa o reformă internă a Agenției pentru Mediu, care va include creșterea numărului de angajați implicați direct în procedurile de evaluare a impactului asupra mediului și evaluarea strategică de mediu. Scopul acestei reforme este de a îmbunătăți capacitatea de gestionare a proceselor de evaluare și de a asigura respectarea standardelor internaționale. În paralel, se vor organiza sesiuni de formare continuă pentru personalul implicat în aplicarea evaluărilor de mediu, cu scopul de a le îmbunătăți competențele și abilitățile în domeniul evaluării impactului asupra mediului și evaluării strategice de mediu. Două sesiuni de formare anual vor fi dedicate acestui proces.

Pentru o gestionare mai eficientă a ariilor naturale protejate și a siturilor Emerald, va fi dezvoltat un sistem GIS dedicat monitorizării și gestionării acestora, care va permite identificarea riscurilor și sprijinirea evaluării biodiversității. Acest sistem va facilita luarea unor decizii informate și rapide, contribuind astfel la protecția mediului. În vederea alinierii legislației naționale la standardele europene și internaționale în domeniul evaluării de mediu, sunt prevăzute următoarele măsuri legislative fundamentale:

1. Amendament la Legea nr. 86/2014 pentru a asigura transpunerea articolului 2 alineatul (5) și a articolului 12 din Directiva 2011/92/UE a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (codificată) modificată prin Directiva 2014/52/UE.
2. Amendament la Legea nr. 11/2017 pentru a asigura transpunerea art. 3(9), 11, 12, 13 din Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului.
3. Aprobarea prin ordinul ministrului mediului a Ghidului privind integrarea cerințelor privind schimbările climatice în procedura de evaluare a impactului asupra mediului.
4. Aprobarea prin ordinul ministrului mediului a Ghidului pentru integrarea cerințelor privind schimbările climatice în procedura de evaluare strategică de mediu.

În ceea ce privește implementarea Convenției Aarhus în Republica Moldova, deși au fost realizate progrese semnificative, continuarea reformelor legislative și administrative este esențială pentru a asigura un acces efectiv al cetățenilor la informațiile de mediu, pentru a facilita participarea activă la luarea deciziilor și pentru a le garanta dreptul de a apăra interesele de mediu în fața instanței. În acest context, autoritățile pot implementa măsuri pentru îmbunătățirea educației ecologice prin campanii de informare și educare a cetățenilor despre drepturile lor în domeniul protecției mediului. Totodată, se vor consolida capacitățile instituționale prin investiții în formarea personalului din instituțiile de mediu și prin alocarea unor resurse suplimentare pentru implementarea procedurilor de consultare publică și acces la justiție. Crearea unor platforme digitale eficiente și accesibile pentru publicarea informațiilor de mediu și pentru facilitarea participării cetățenilor în procesul decizional va sprijini promovarea unei culturi de transparență și responsabilitate.

Pentru eficientizarea mecanismului de investigare a încălcărilor legislației de mediu, autoritățile vor înființa un grup de lucru interinstituțional, format din reprezentanți ai autorităților publice, ai organelor de urmărire penală și experți, care va coordona implementarea măsurilor de conformitate cu Directiva (EU) 2024/1203. Grupul va dezvolta un mecanism de detectare, investigare și urmărire a infracțiunilor de mediu, în conformitate cu cerințele Directivei. În paralel, Institutul Național al Justiției va organiza cursuri de formare pentru inspectorii și personalul implicat în investigarea infracțiunilor de mediu, pentru a asigura aplicarea corespunzătoare a legislației de transpunere a Directivei.

În ceea ce privește infrastructura națională de date spațiale, autoritățile vor întreprinde măsuri pentru alinierea la standardele europene și pentru asigurarea interoperabilității datelor spațiale, conform reglementărilor INSPIRE. Aceste măsuri vor include crearea și actualizarea periodică a seturilor de date, conform anexelor din Legea nr. 254/2016, și menținerea unei infrastructuri tehnice moderne în cadrul AGCC și instituțiilor publice responsabile de gestionarea datelor spațiale. În acest sens, va fi asigurată dotarea fiecărei instituții cu cel puțin 5 stații de lucru și vor fi pregătiți specialiști în utilizarea programului Hale Studio, necesar pentru armonizarea datelor spațiale în conformitate cu specificațiile tehnice INSPIRE.

Pentru a sprijini procesul de integrare a acquis-ului european și al programului LIFE, autoritățile vor crea un mecanism de coordonare interinstituțională eficient, care va facilita

colaborarea între ministere, agenții guvernamentale, autorități locale și organizații non-guvernamentale, promovând sinergia și evitând duplicarea eforturilor. Reforma Oficiului Național de Implementare a Proiectelor în Domeniul Mediului (ONIPM) va include crearea unui departament specializat, dedicat implementării programului LIFE, care va coordona proiectele LIFE, va oferi asistență tehnică și consultanță pentru pregătirea aplicațiilor și va asigura monitorizarea implementării acestora. În paralel, ONIPM va trebui să își consolideze capacitățile administrative și tehnice prin formarea personalului în domenii precum managementul proiectelor și consultanța părților terțe implicate. Extinderea finanțării Fondului Național pentru Mediu va fi esențială pentru susținerea proiectelor LIFE, asigurând cofinanțarea acestora și facilitând accesul la fonduri europene pentru protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice. Aceste măsuri vor contribui la mobilizarea resurselor necesare pentru implementarea proiectelor de mediu de anvergură națională și internațională.

27.1.3. Aspecte financiare

Pentru implementarea măsurilor necesare alinierii legislației și proceselor naționale la standardele europene în domeniul legislației orizontale, se estimează o sumă totală de **5,060,573 MDL**. Aceste resurse financiare vor fi asigurate atât din surse externe, prin intermediul proiectelor internaționale, cât și din bugetul de stat. Investițiile propuse vor sprijini consolidarea unui cadru legislativ coerent, dezvoltarea capacităților instituționale și instruirea personalului competent, facilitând, astfel, implementarea eficientă a măsurilor menite să asigure conformitatea cu reglementările europene în acest domeniu.

SUBCAPITOLUL 27.2. MANAGEMENTUL DEȘEURILOR

27.2.1. Prezentarea generală a situației

27.2.1.1. Cadrul legislativ

Gestionarea deșeurilor este o prioritate a politicii de mediu în Republica Moldova, având drept reper Directivele UE din domeniul gestionării deșeurilor, precum și promovarea economiei circulare, transformând provocările în posibilități și contribuind la dezvoltarea durabilă a societății. Economia circulară reprezintă o oportunitate esențială pentru Republica Moldova de a îmbunătăți utilizarea resurselor și de a reduce impactul asupra mediului. În prezent, rata reciclării deșeurilor este scăzută și constituie în mediu de la 5 % la 15 % per flux de deșeu reciclabil, iar gestionarea deșeurilor rămâne o provocare majoră, cu o dependență semnificativă de depozitele de deșeuri. Totuși, Moldova are un potențial ridicat de a valorifica principiile economiei circulare prin investiții în tehnologii moderne, crearea de locuri de muncă verzi și reducerea pierderilor economice cauzate de risipa resurselor.

Republica Moldova este parte la mai multe tratate de mediu în domeniului gestionării deșeurilor. Astfel, Ministerul Mediului, în calitate de autoritate competentă, asigură dezvoltarea cadrului legal, instituțional și de politici pentru următoarele acorduri: Convenția de la Stockholm privind poluanții organici persistenți (art. 7), ratificată prin Legea nr. 40/2004, precum și

Convenția de la Minamata cu privire la mercur (art. 20), ratificată prin Legea nr. 51/2017. Totodată, Republica Moldova a ratificat și anual depune rapoarte către Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora (art. 4 alin. 4), semnată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1599/1998, care abordează problema gestionării deșeurilor de substanțe chimice periculoase, precum și Amendamentul la anexa VII ratificat prin Legea nr. 205/2008.

Pe lângă aceste angajamente internaționale, Republica Moldova a adoptat și o serie de reglementări naționale pentru implementarea acestora, detaliind procedurile și mecanismele de aplicare a acestor angajamente. În acest context, conform Comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Spre o economie circulară: un program „deșeuri zero” pentru Europa, unul dintre obiectivele specifice ale **Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”** este **OS 10.4. Tranziția activă spre economia verde și circulară**. Acest obiectiv vizează integrarea măsurilor și principiilor economiei circulare în procesele de producție din diverse sectoare economice, contribuind astfel la îmbunătățirea calității mediului și a nivelului de trai al populației din Republica Moldova.

Pentru atingerea acestui obiectiv, vor fi sprijinite ideile, soluțiile și proiectele inovatoare care promovează gestionarea integrată a deșeurilor. Implementarea acestor inițiative va facilita **decuplarea creșterii economice de degradarea mediului**, contribuind la o dezvoltare sustenabilă. Obiectivul dezvoltării economiei circulare în Republica Moldova este reflectat în mai multe documente strategice, printre care:

1. Strategia de mediu pentru anii 2024–2030, aprobată prin H.G. nr. [409/2024](#);
2. Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013 –2027, aprobată prin H.G. nr. [248/2013](#);
3. Strategia Națională de Dezvoltare Economică 2030, aprobată prin H.G. nr. [393/2024](#).

Pentru realizarea obiectivelor de economie circulară stabilite în aceste strategii, au fost dezvoltate următoarele programe:

1. Programul național pentru gestionarea deșeurilor pe anii 2023–2027, aprobat prin H.G. nr. [972/2023](#);
2. Programul de promovare a economiei verzi și circulare în Republica Moldova pentru perioada 2024–2028, aprobat prin H.G. nr. [495/2024](#);
1. Programul național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023–2027, aprobat prin H.G. nr. [653/2023](#);
2. Programul național de dezvoltare industrială pentru anii 2024–2028, aprobat prin H.G. nr. [280/2024](#).

Cadrul legislativ actual în domeniul gestionării deșeurilor a fost aliniat în mare parte la directivele europene, cum ar fi Directiva-cadru privind deșeurile și alte directive specifice domeniului, fiind implementate noi reglementări precum responsabilitatea extinsă a producătorilor, obiective de reciclare și norme pentru prevenirea generării de deșeuri. Principii ale economiei circulare sunt prevăzute în:

1. Legea nr. [1515/1993](#) privind protecția mediului înconjurător;
2. Legea nr. [231/2010](#) cu privire la comerțul interior;
3. Legea nr. [151/2014](#) privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.

Dar Legea fundamentală care sprijină tranziția la economia circulară este Legea nr. [209/2016](#) privind deșeurile, care introduce mecanisme și instrumente-cheie, precum responsabilitatea extinsă a producătorului (REP), inclusiv sistemul depozit. Aceasta este implementată prin următoarele regulamente:

1. Regulamentul privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, aprobat prin HG nr. [212/2018](#);
1. Regulamentul privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, aprobat prin HG nr. [561/2020](#);
2. Regulamentul privind gestionarea bateriilor, acumulatorilor și deșeurilor de baterii și acumulatori, aprobat prin H.G. nr. [586/2020](#);
3. Regulamentul privind gestionarea anvelopelor uzate, aprobat prin H.G. nr. [610/2022](#);
4. Regulamentul privind gestionarea uleiurilor uzate, aprobat prin H.G. nr. [731/2022](#);
5. Regulamentul privind gestionarea vehiculelor scoase din uz, aprobat prin H.G. nr. [93/2023](#).

Pentru a facilita implementarea responsabilității extinse a producătorului și pentru a stimula agenții economici să atingă obiectivele de reciclare, Legea nr. [1540/1998](#) privind plata pentru poluarea mediului prevede taxe specifice pentru poluarea mediului, inclusiv pentru ambalajele nereciclate puse pe piață.

Ce ține de infrastructură de gestionare a deșeurilor acesta este reglementată, suplimentar prin următoarele acte normative:

- Regulamentul privind depozitarea deșeurilor, aprobat prin H.G. nr. [939/2023](#);
- Regulamentul privind incinerarea și co-incinerarea deșeurilor, aprobat prin H.G. nr. [205/2023](#).

Directiva cadru privind deșeurile

În conformitate cu angajamentele asumate prin anexa nr. XI, capitolul 16, din Acordul de Asociere (AA) dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (RM-UE), Republica Moldova a transpus parțial (art. 1-8, 10-26; 28-32, 34, 35, 36, 38, Anexele nr. 1-4) Directiva 2008/98/CE privind deșeurile. Astfel prin Legea nr. 209/2016 privind deșeurile au fost aprobate temeiurile legale, politica statului și măsurile necesare pentru protecția mediului și a sănătății populației prin prevenirea sau reducerea efectelor determinate de generarea și gestionarea deșeurilor. Legea stabilește noi cerințe privind gestionarea deșeurilor, promovând responsabilitatea extinsă a producătorului pentru mai multe produse, cum ar fi deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE), deșeurile de ambalaje, uleiurile uzate, deșeurile de baterii și acumulatori, vehicule scoase din uz (VSU) și anvelope). Legea deșeurilor a instituit o nouă reglementare de management pentru anumite fluxuri de deșeuri (deșeuri POP, deșeuri medicale, anvelope, deșeuri biodegradabile etc.). Conform ultimelor modificări operate în mai 2024 la Legea nr. 209/2016 privind deșeurile au fost transpuse noile reglementări ale Directivei 2008/98/CE privind deșeurile introduse prin Directiva (UE) 2015/1127 și Directiva (UE) 2018/851 care țin de detalierea reglementărilor în gestionarea deșeurilor, în contextul promovării colectării separate, noțiuni noi de ambalaj de unică folosință, ambalaj reciclabil și nereciclabil, precum și dezvoltarea mecanismului de implementare a responsabilității extinse a producătorului. Suplimentar, a fost actualizată procedura de eliberare a autorizațiilor de gestionare a deșeurilor și a fost detaliat mecanismul de implementare a sistemului de depozit aplicabil ambalajelor și produsele ambalate, reglementate prin art. 54¹-54⁴.

Economie circulară - Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „Spre o economie circulară: un program „deșeuri zero” pentru Europa”

Economia circulară reprezintă o strategie de dezvoltare care implică o creștere economică fără a spori consumul de resurse, o transformare profundă a lanțurilor de producție și a obiceiurilor de consum și reproiectarea sistemelor industriale la nivel de sistem ce va implica și transformare a deșeurilor în resurse. Transformarea deșeurilor într-o resursă face parte din „închiderea buclei” în cadrul sistemelor bazate pe economia circulară. Obiectivele și țințele stabilite în legislația europeană au fost factori primordialii în ceea ce privește o mai bună gestionare a deșeurilor; ele stimulează inovarea în domeniul reciclării și al reutilizării, limitează depozitarea deșeurilor, reduc pierderile de resurse și creează stimulente pentru schimbarea comportamentelor.

Strategia „Spre o economie circulară: un program „deșeuri zero” pentru Europa” prevede stabilirea unor obiective clare de reciclare pentru perioada până în anul 2030. Colectarea separată la sursă și metodologiile riguroase de calculare a ratelor de reciclare vor asigura reciclarea de înaltă calitate și vor contribui la dezvoltarea piețelor pentru aprovizionarea cu materii prime secundare de înaltă calitate. Aceste obiective au fost doar parțial incluse în politicile sectoriale precum **Programul național pentru gestionarea deșeurilor pe anii 2023–2027**, aprobat prin H.G. nr. [972/2023](#); și **Programul de promovare a economiei verzi și circulare în Republica Moldova pentru perioada 2024–2028**, aprobat prin H.G. nr. [495/2024](#); inclusiv în Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și Legea nr. 299/2022 privind prevenirea pierderii și risipei de alimente.

Strategia UE privind plasticul - Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „Spre o economie circulară: un program „deșeuri zero” pentru Europa”. Plasticul este un material important și omniprezent în economie și în viața noastră de zi cu zi, având multiple funcții care contribuie la soluționarea unor provocări cu care se confruntă societatea noastră. Materialele ușoare și inovatoare din autoturisme sau avioane contribuie la economisirea de combustibil și la reducerea emisiilor de CO₂. Materialele izolatoare de înaltă performanță ne ajută să facem economii la facturile de energie. În ambalaje, materialele plastice contribuie la asigurarea siguranței alimentare și la reducerea risipei de alimente. Cu toate acestea, mult prea adesea modul în care materialele plastice sunt în prezent produse, utilizate și eliminate nu reflectă beneficiile economice ale unei abordări mai „circulare” și dăunează mediului înconjurător. Fenomenul este exacerbat de creșterea cantității de deșeuri produse în fiecare an și este întreținut de creșterea consumului de articole din plastic de „unică folosință”, respectiv ambalaje sau alte produse de consum care sunt aruncate după o foarte scurtă utilizare și care sunt rareori reciclate, fiind regăsite apoi în natură. Este nevoie urgent să se găsească soluții la problemele de mediu care denotă că mii de tone de deșeuri de plastic ajung să fie abandonate la gropile de gunoi, iar gradul de reciclare a deșeurilor de mase plastice constituie doar 6-8%. În special urmează a fi reglementate ambalaje, pungile, paharele de unică folosință, capacele, paiele și tacâmurile, pentru care se utilizează pe scară largă materialul plastic datorită faptului că este ușor, ieftin și practic.

Obiectivele Strategiei Europene pentru materialele plastice într-o economie circulară prevăd schimbări în producție și design care să permită rate mai mari de reciclare a materialelor plastice pentru toate aplicațiile cheie. Până în 2030, mai mult de jumătate din deșeurile de plastic generate în Europa vor fi reciclate, iar colectarea separată a deșeurilor din plastic va atinge niveluri foarte ridicate 60-80%. Ambalajele din materiale plastice reprezintă un domeniu prioritar atunci când este vorba de proiectare având în vedere potențialul de reciclare. Astăzi, acestea reprezintă

aproximativ 65 % din deșeurile de plastic „post-consum” conform studiului compoziției morfologice a deșeurilor municipale, realizat cu suportul proiectului „Securitatea Energetică a Republicii Moldova” (Moldova Energy Security Activity – MESA), finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională, iar proiectarea produsului este unul dintre elementele cheie pentru îmbunătățirea nivelurilor de reciclare. Astfel, îmbunătățirile în materie de proiectare ar putea reduce la jumătate costurile de reciclare a deșeurilor de ambalaje.

Unele prevederi ale Strategie Europene au fost preluate parțial la nivel național prin **Programul național pentru gestionarea deșeurilor pe anii 2023–2027**, aprobat prin H.G. nr. 972/2023 și **Programul de promovare a economiei verzi și circulare în Republica Moldova pentru perioada 2024–2028**, aprobat prin H.G. nr. 495/2024.

Produse din plastic de unică folosință

Deși joacă un rol util în economie și oferă aplicații esențiale în numeroase sectoare, utilizarea crescândă a plasticului cu durată scurtă de viață, care nu sunt proiectate pentru reutilizare sau pentru o reciclare eficientă din punctul de vedere al costurilor, înseamnă că modelele de producție și de consum aferente au devenit din ce în ce mai ineficiente și liniare. Prevenirea generării de deșeuri se află în vârful ierarhiei deșeurilor, astfel cum este definit în Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și va contribui la îndeplinirea obiectivului de dezvoltare durabilă nr. 12 al Organizației Națiunilor Unite (ONU) de asigurare a unor modele de consum și de producție durabile, care este parte a Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă.

Directiva (UE) 2019/904 privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului promovează abordările circulare și acordă prioritate produselor reutilizabile durabile și netoxice, precum și sistemelor de reutilizare, decât produselor de unică folosință, vizând în principal o reducere a cantității de deșeuri generate. Legea nr. 209/2016 privind deșeurile transpune parțial unele reglementări ale Directivei (UE) 2019/904, în particular vis-a-vis de responsabilitatea extinsă a producătorului (art.12) și dezvoltarea sistemului de depozit pentru ambalaje (art.54¹-54⁴). Legea nu prevede reglementări care ar contribui la o reducere ambițioasă și susținută a consumului de produse din plastic de unică folosință enumerate în partea A a anexei din Directiva 2019/904, în special de prevenire a generării de deșeuri, care să conducă la o inversare semnificativă a tendințelor de creștere a consumului. Recent, în mai 2024 au fost introduse în art. 54⁴ la Legea nr. 209/2016 privind deșeurile ținte pentru colectarea ambalajelor din plastic care vor varia între 60 -80% în perioada 2027-2029. Au fost introduse măsuri care să asigure că la punctul de vânzare către consumatorul final sunt puse la dispoziție alternative reutilizabile pentru pungile din plastic de unică folosință. Instrumentele economice prin care să se asigure că produsele din plastic de unică folosință nu sunt furnizate gratuit la punctul de vânzare către consumatorul final, sunt aplicabile doar în cazul pungilor din plastic în scopul prevenirii generării de deșeuri din astfel de produse pentru a se asigura că acestea sunt înlocuite cu alternative care sunt reutilizabile sau nu conțin plastic.

O lacună importantă constituie și lipsa reglementărilor privind conținutului de plastic reciclat în ambalaje. Implementare noilor reglementări în economie circulară de asemenea necesită investiții în formarea profesională prin organizarea programelor de instruire pentru personalul și administrației publice centrale, inclusiv a subdiviziunilor Ministerului Mediului și a administrației publice locale cu privire la noile cerințe legislative și bunelor practici europene menționate deja la în secțiunea Directiva Cadru privind deșeurile.

Transferurile de deșeuri

În Republica Moldova, sectorul de gestionare a deșeurilor, în special al celor periculoase se efectuează doar parțial și cu capacități reduse de tratare/eliminare, iar din lipsa capacităților de valorificare a unor categorii de deșeuri (de exemplu, echipamente electrice și electronice, baterii și acumulatori, deșeuri de produse chimice, etc.), acestea sunt exportate spre valorificare/eliminare în alte țări, care dispun de astfel de capacități și care acceptă transferul de deșeuri. Astfel, producătorii și deținătorii de deșeuri pot exporta aceste deșeuri pentru eliminare și valorificare în țările care au ratificat Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora, și care dispun de tehnologie adecvată și acceptă să efectueze asemenea operațiuni. Conform art. 63 al Legii nr. 209/2016 privind deșeurile, este interzis importul în Republica Moldova al deșeurilor și reziduurilor de orice natură, în stare brută și prelucrată în scopul acumulării temporare, valorificări sau eliminării prin orice metodă, cu excepția categoriilor de deșeuri prezentate în anexa nr. 7, destinate utilizării în calitate de materie primă secundară la întreprinderile autohtone existente. Totodată, exportul de deșeuri din Republica Moldova în alte țări se realizează cu respectarea procedurii de notificare prealabilă scrisă și de consimțământ prealabil scris sau cu respectarea cerințelor generale de informare, în conformitate cu Regulamentul privind transferurile de deșeuri, aprobat prin H.G. nr. 411/2022, care este aliniat parțial cu Regulamentul (CE) nr. 1013/2006 privind transferurile de deșeuri. Regulament se aplică transferurilor de deșeuri:

- importate în Republica Moldova, fiind destinate operațiunilor de valorificare;
- exportate din Republica Moldova, fiind destinate operațiunilor de valorificare și eliminare;
- aflate în tranzit pe teritoriul Republicii Moldova; efectuate exclusiv pe teritoriul Republicii Moldova.

Transferurile transfrontaliere de deșeuri se efectuează în baza următoarelor proceduri: notificarea prealabilă scrisă și consimțământul prealabil scris pentru deșeurilor periculoase destinate operațiunilor de valorificare și eliminare și pentru deșeurile nepericuloase destinate operațiunilor de eliminare; cerințe generale de informare pentru deșeurile nepericuloase destinate operațiunilor de valorificare. Republica Moldova nu este membru al OECD, iar Decizia C(2001)107/Final a Consiliului OCDE privind revizuirea Deciziei C(92)39/Final privind circulația transfrontalieră a deșeurilor destinate operațiunilor de recuperare reglementează transferurile internaționale de deșeuri destinate operațiunilor de recuperare. În ceea ce privește Regulamentul (CE) nr. 1418/2007, acesta vizează exporturile destinate recuperării deșeurilor enumerate în anexele III și IIIA la Regulamentul (CE) nr. 1013/2006, care nu sunt interzise conform articolului 36 din regulament, către anumite țări cărora nu li se aplică Decizia C(2001)107/Final a Consiliului OCDE și pentru care se aplică procedurile prevăzute în anexa la Regulamentul (CE) nr. 1418/2007. Astfel, în temeiul art. 36 din regulamentul 1013/2006, în cazul deșeurilor enumerate la anexa III sau IIIA (deșeuri nepericuloase) al căror export nu este interzis, Republica Moldova transmite la solicitarea Comisiei o confirmare scrisă despre deșeurile care pot fi importate din Comunitate pentru a fi valorificate în țara conform art. 63 al Legii nr. 209/2016 privind deșeurile. Prin urmare, Regulamentul (CE) nr. 1418/2007 nu necesită act normativ dedicat aprobat la nivel național.

În ceea ce privește Regulamentul (UE) nr. 1257/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind reciclarea navelor și de modificare a Regulamentului

(CE) nr. 1013/2006 și a Directivei 2009/16/CE, acesta urmează a fi aliniat printr-un act normativ separat. Ce ține de Regulamentul (UE) 2024/1157 privind transferurile de deșeuri, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1257/2013 și (UE) 2020/1056 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1013/2006, prevederile aplicabile ale acestuia au fost aliniate prin H.G. nr. 411/2022 iar suplimentar pentru aliniere totală este planificat pentru anul 2026. Suplimentar necesită a fi menționat că noul regulament se va aplica de la 21 mai 2026, cu unele excepții.

Vehiculele scoase din uz

Actul normativ care reglementează gestionarea vehiculelor scoase din uz este H.G. nr. 93/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea vehiculelor scoase din uz, care transpune parțial Directiva 2000/53/CE privind vehiculele scoase din uz, așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2018/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei 2000/53/CE privind vehiculele scoase din uz, a Directivei 2006/66/CE privind bateriile și acumulatorii și deșeurile de baterii și acumulatori și a Directivei 2012/19/UE privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (text cu relevanță pentru SEE) și Directiva delegată (UE) 2020/363 a Comisiei din 17 decembrie 2019 de modificare a anexei II la Directiva 2000/53/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind vehiculele scoase din uz în ceea ce privește anumite excepții pentru plumbul și compușii plumbului din componente.

În temeiul Regulamentului, producătorii, importatorii și distribuitorii de vehicule sunt obligați să creeze sisteme de colectare și tratare a vehiculelor scoase din uz (VSU) și să asigure că vehiculele sunt proiectate astfel încât să permită demontarea, reutilizarea și reciclarea pieselor. Costurile pentru gestionarea VSU sunt acoperite de producători în baza principiului de responsabilitate extinsă a producătorului.

Propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind cerințele de circularitate pentru proiectarea vehiculelor și gestionarea vehiculelor scoase din uz, de modificare a Regulamentelor (UE) 2018/858 și 2019/1020 și de abrogare a Directivelor 2000/53/CE și 2005/64/CE stabilește cerințe de circularitate privind proiectarea și producția vehiculelor în ceea ce privește posibilitățile de reutilizare, reciclare și recuperare și utilizarea conținutului reciclat, care trebuie verificate la omologarea de tip a vehiculelor, precum și cerințe de informare și etichetare a pieselor, a componentelor și a materialelor din vehicule. Regulamentul stabilește, de asemenea, cerințe privind răspunderea extinsă a producătorilor, colectarea și tratarea vehiculelor scoase din uz, precum și privind exportul de vehicule rulate din Uniune către țări terțe. Alinierea integrală la regulament este planificată pentru anul 2026.

Nămolurile

H.G. nr. 950/2013 privind aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale și H.G. nr. 1157/2008 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Măsurile de protecție a solului în cadrul practicilor agricole” transpun Directiva Consiliului Comunităților Europene din 12 iunie 1986 privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură (86/278/CEE). Reglementarea tehnică stabilește măsuri de prevenire a proceselor de degradare a solului, ce survin natural și pot fi cauzate de lucrările agricole ce subminează capacitatea solului de a-și îndeplini funcțiile sale, precum și cerințe față de utilizatorii de terenuri agricole de a aplica măsuri preventive de ordin organizatoric,

agrotehnic, fitoameliorativ și hidrotehnic, în cazul în care, ca rezultat al folosirii terenurilor, pot apărea degradarea și impedimente în realizarea funcțiilor naturale ale solului (ambiente, economice, sociale și culturale).

Deșeuri din industriile extractive

Directiva nr. 2006/21/CE din 15 martie 2006 privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive, a fost transpusă parțial prin Codul Subsolului nr. 246 din 08.11.2024 (în redacție nouă), care va intra în vigoare la expirarea a 18 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (la 29.05.2026). Articolele 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26 și 27, care nu au fost încă transpuse, vor fi aplicate integral atunci când Republica Moldova va deveni membră a Uniunii Europene. Republica Moldova are obligația de a lua măsuri în vederea asigurării gestionării raționale a subsolului, din punct de vedere economic și social, a tuturor tipurilor de resurse ale subsolului în baza folosirii tehnologiilor avansate și respectării standardelor, limitelor, normelor și regulilor de folosire a subsolului. În acest context, se stabilesc măsuri stricte pentru gestionarea în siguranță a deșeurilor rezultate din industriile extractive, prevenind impactul negativ asupra mediului și sănătății. Aceasta impune operatorilor obligația de a obține autorizații, de a implementa planuri de gestionare a deșeurilor și de a asigura garanții financiare pentru reabilitarea amplasamentelor după închidere. Totodată, autoritățile sunt responsabile de monitorizarea și inspectarea instalațiilor pentru a preveni accidente și poluarea.

În contextul acestui cadru legislativ, se aplică următoarele acte normative:

- Legea nr. 209/2016 privind deșeurile.
- H.G. nr. 99/2018 pentru aprobarea Listei deșeurilor.

Pentru implementarea eficientă a Codului Subsolului nr. 246/2024, sunt prevăzute elaborarea următoarelor acte normative:

- Elaborarea Proiectului hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului;
- Elaborarea Proiectului de Ordin privind aprobarea planului de gestionare a deșeurilor din industriile extractive și a normativului de conținut al acestuia;
- Elaborarea Proiectului de Ordin pentru stabilirea unor orientări tehnice pentru inspecțiile instalațiilor de gestionare a deșeurilor.

Baterii și acumulatori

Directiva 2006/66/CE privind bateriile și acumulatorii și deșeurile de baterii și acumulatori este transpusă parțial prin Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și Hotărârea Guvernului nr. 586/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea bateriilor și acumulatorilor și deșeurilor de baterii și acumulatori, care stabilesc cerințele privind plasarea pe piață a bateriilor și acumulatorilor și unele reguli specifice privind colectarea, tratarea, reciclarea și eliminarea deșeurilor de baterii și acumulatori, în special interzicerea plasării pe piață a bateriilor și acumulatorilor ce conțin substanțe chimice periculoase.

În temeiul regulamentului, producătorii, importatorii, distribuitorii, consumatorii și agenții economici întreprind măsurile necesare pentru optimizarea colectării separate a deșeurilor de baterii și acumulatori, minimizarea eliminării bateriilor și acumulatorilor ca deșeuri municipale mixte, inclusiv realizarea nivelului ridicat de reciclare pentru toate deșeurile de baterii și acumulatori, contribuind astfel la implementarea principiului responsabilității extinse a producătorului.

Necesită a fi menționat faptul că Directiva 2006/66/CE se abrogă de la 18 august 2025, fiind înlocuită de Regulamentul (UE) 2023/1542 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind bateriile și deșeurile de baterii, de modificare a Directivei 2008/98/CE și a Regulamentului (UE) 2019/1020 și de abrogare a Directivei 2006/66/CE. Cu toate acestea, dispozițiile următoare continuă să se aplice după cum urmează:

- articolul 11 până la 18 februarie 2027 (Îndepărtarea deșeurilor de baterii și acumulatori);
- articolul 12 alineatele (4) și (5) până la 31 decembrie 2025, cu excepția dispoziției privind transmiterea de date către Comisie, care continuă să se aplice până la 30 iunie 2027;
- articolul 21 alineatul (2) până la 18 august 2026.

Alinierea la noul regulament este planificată pentru anul 2026.

Ambalajele

Directiva 94/62/CE privind ambalajele și deșeurile de ambalaje este parțial transpusă prin Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și H.G. nr. 561/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, care reglementează gestionarea ambalajelor și deșeurilor de ambalaje în scopul prevenirii sau reducerii impactului asupra mediului, asigurând un grad ridicat de protecție a mediului, funcționarea pieței și evitarea obstacolelor în calea comerțului. Regulamentul stabilește măsurile prioritare destinate prevenirii producerii deșeurilor de ambalaje și principiile privind reducerea eliminării finale a deșeurilor de ambalaje prin reutilizare, reciclare și valorificarea acestora, prin intermediul sistemelor individuale sau colective de implementare a responsabilității extinse a producătorului.

Propunerea de Regulament privind ambalajele și deșeurile de ambalaje stabilește cerințe pentru întregul ciclu de viață al ambalajelor în ceea ce privește durabilitatea mediului și etichetarea, pentru a permite introducerea pe piață a acestora, precum și cerințe privind răspunderea extinsă a producătorilor, colectarea, tratarea și reciclarea deșeurilor de ambalaje, și contribuie la tranziția către o economie circulară, prin stabilirea de măsuri în conformitate cu ierarhia deșeurilor.

În prezent este în proces de avizare proiectul Hotărîre de Guvern privind stabilirea Sistemului de depozit pentru ambalaje, care stabilește mecanismul de creare și funcționare la nivel național a Sistemului de depozit pentru ambalaje, unic și aplicabil pentru ambalajele reutilizabile și ambalajele de unică folosință pentru care s-a constituit un depozit, în conformitate cu prevederile art. 54¹ al Legii nr. 209/2016 privind deșeurile. Sistemul de depozit se va pune în funcțiune pe întreg teritoriul Republicii Moldova în termen de un an de la desemnarea administratorului sistemului de depozit, conform art. 54³ din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile, dar nu mai târziu de 25 ianuarie 2027.

Depozitarea deșeurilor

Directiva 1999/31/CE privind depozitele de deșeuri este transpusă prin Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și H.G. nr. nr. 939/2023 privind aprobarea Regulamentului privind depozitarea deșeurilor, care stabilește cadrul legal pentru desfășurarea activităților de depozitare a deșeurilor, proiectarea, construcția, exploatarea, monitorizarea, închiderea și urmărirea postînchidere a depozitelor noi și a celor existente în condiții de protecție a mediului și sănătății populației prin intermediul unor cerințe tehnice și de exploatare stricte privind deșeurile și depozitele de deșeuri. Regulamentul introduce măsuri și linii directe pentru prevenirea și

reducerea efectelor negative asupra componentelor de mediu (apelor de suprafață, apelor subterane, solului, aerului, inclusiv efectul de seră) și sănătății populației provocate de depozitele de deșeuri pe durata întregului lor ciclu de viață.

Ține de menționat că conform Directivei, depozitele de deșeuri autorizate sau care funcționau deja la data punerii în aplicare a directivei urmau să fie supuse unei proceduri de autorizare și conformare la prevederile Directivei, în cel mai scurt timp posibil și în termen de **maximum opt ani de la data intrării în vigoare**.

Nu au fost transpuse unele prevederi ale Directivei precum elaborarea Strategia privind reducerea deșeurilor biodegradabile destinate depozitelor de deșeuri:

- (a) în termen de maximum cinci ani de la data stabilită la articolul 18 alineatul (1), deșeurile biodegradabile municipale destinate depozitelor de deșeuri trebuie reduse cu 75 % din totalul (în greutate) al deșeurilor biodegradabile municipale produse în anul 1995 sau în ultimul an înainte de 1995, pentru care sunt disponibile date Eurostat standardizate;
- (b) în termen de maximum opt ani de la data stabilită la articolul 18 alineatul (1), deșeurile biodegradabile municipale destinate depozitelor de deșeuri trebuie reduse cu 50 % din totalul (în greutate) al deșeurilor biodegradabile municipale produse în anul 1995 sau în ultimul an înainte de 1995, pentru care sunt disponibile date Eurostat standardizate;
- (c) în termen de maximum 15 ani de la data stabilită la articolul 18 alineatul (1), deșeurile biodegradabile municipale destinate depozitelor de deșeuri trebuie reduse cu 35 % din totalul (în greutate) al deșeurilor biodegradabile municipale produse în anul 1995 sau în ultimul an înainte de 1995, pentru care sunt disponibile date Eurostat standardizate.

În acest context, Republica Moldova va solicita o perioadă de tranziție de 15 ani, în scopul implementării prevederilor și creării infrastructurii de gestionare a deșeurilor.

Deșeuri de echipamente electrice și electronice

Directiva 2012/19/UE privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE) este transpusă parțial prin Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și H.G. nr. 212/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, care stabilesc condițiile de protecție a sănătății tuturor celor implicați în ciclul de viață al echipamentelor electrice și electronice, precum producătorii, importatorii, distribuitorii, consumatorii și agenții economici direct implicați în colectarea, tratarea, reciclarea, valorificarea și eliminarea nepoluantă a DEEE, contribuind astfel la implementarea principiului responsabilității extinse a producătorului. Directiva 2011/65/UE privind restricțiile de utilizare a anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice (RoHS) este transpusă prin HG nr. 643/2025 pentru aprobarea Reglementării tehnice privind restricționarea utilizării anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice.

27.2.1.2. Cadrul administrativ

Responsabilitatea principală în ce privește elaborarea și promovarea politicilor de gestionare a deșeurilor și implementarea economiei circulare o are **Ministerul Mediului**, în cadrul căruia activează Direcția politici de gestionarea a deșeurilor și siturilor contaminate (3 angajați din

5 unități disponibile) și Secția Politici în domeniul economiei circulare și instrumente economice (2 angajați din 4 unități), fiind responsabile de elaborarea proiectelor de acte normative și documente de politici în acest domeniu. Totodată, ministerul este coordonator național al Convenției la Basel 22 martie 1989 privind controlul circulației transfrontaliere a deșeurilor periculoase și eliminarea acestora, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1599/1998.

Agenția de Mediu asigură implementarea politicii de stat în domeniul gestionării deșeurilor prin eliberarea, suspendarea, prelungirea sau retragerea a autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor, eliberarea documentelor de notificare la transportarea peste frontieră a deșeurilor, inclusiv a consimțământului prealabil scris pentru transferurile de deșeuri, monitorizarea implementării reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului, colectarea, verificare și validarea datelor raportate prin sistemul informațional automatizat „Managementul deșeurilor” (SIAMD). Aceste activități sunt asigurate de Direcția reglementare și acte permissive de mediu (personal: 2 unități), Secția instrumente economice de mediu (personal: 4 unități, 2 completate), Direcția monitoringul calității mediului (personal: 2 unități).

Inspectoratul pentru Protecția Mediului prin intermediul Direcției controlul gestionării deșeurilor și substanțelor chimice (personal: 4 unități, 4 completate), a Direcției control geologic și resurse funciare (personal: 4 unități, 4 completate) și a subdiviziunilor teritoriale (personal: 219 unități, 209 completate) exercită controlul privind gestionarea deșeurilor și implementarea responsabilității extinse a producătorului. Inspectoratul pentru Protecția Mediului exercită controlul și supravegherea de stat, prevenirea și contracararea încălcărilor în domeniile de competență, pentru a asigura un nivel înalt de supraveghere și protecție mediului, a intereselor publice, siguranța ecologică a statului și altor valori ocrotite de legislație.

Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale prin intermediul Direcției Geologie asigură cercetarea geologică a subsolului, în scopul extinderii bazei de materii prime minerale și monitorizarea stării subsolului, asigurând realizarea acestora (personal: 3 unități, 3 completate). Atribuții vis-a-vis de implementarea cadrului legal în domeniul gestionării deșeurilor le revin autorităților publice locale și altor autorități ale administrației publice centrale precum: **Serviciul Vamal**, care este organul administrației publice responsabil de implementarea politicii vamale și conduce nemijlocit activitatea vamală în Republica Moldova care asigură schimbul de date cu Agenția de Mediu și Inspectoratul pentru Protecția Mediului (Ordinul nr. 337-0/nr. 32/nr. 62 din 15.09.2023) cu privire la schimbul de informații privind transferurile transfrontaliere de deșeuri, care stabilește punctele de trecere a frontierei prin care se admite introducerea/scoaterea în/din Republica Moldova pe cale ferată, rutieră, navală, precum și procedurile de notificare reciprocă privind circulația/transferurile de deșeuri.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Serviciul dezvoltarea economiei verzi, incluzive și de bună guvernare (1 angajat din 2 unități).

Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Direcția protecția plantelor și siguranța alimentelor de origine vegetală (4 angajați din 5) și Departamentul Îmbunătățiri Funciare și Fond Funciar (7 angajați).

În pofida atribuțiilor extinse ale acestor instituții, există un deficit de personal care ar putea afecta eficiența implementării politicilor de protecție a mediului. **Direcțiile** din cadrul **Ministerului Mediului, Agenției de Mediu și Inspectoratului pentru Protecția Mediului**

dispun un număr limitat de angajați, ceea ce poate îngreuna procesul de monitorizare, control și implementare a legislației de mediu.

27.2.2. Planuri de viitor

27.2.2.1. Planuri legislative

Având în vedere evaluarea cadrului legislativ în domeniului gestionării deșeurilor, descrisă mai sus și care a fost elaborat în perioada 2016-2020, se constată că acquis-ul Uniunii Europene (UE) a fost transpus parțial, asigurându-se astfel alinierea graduală la abordările și principiile politicii Europene în materie de gestionare a deșeurilor. În ceea ce privește noile modificări ale acquis-ului UE inclusiv adoptarea actelor delegate și deciziilor de punere în aplicare a Directivelor UE, este imperativ ca autoritățile de mediu să continue procesul de transpunere a acquis-ului UE și de aliniere la acesta. Având în vigoare lacunele actuale ale cadrului legal, necesită a fi elaborate următoarele documente de politici și acte normative:

1. Modificarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile pentru a prelua mai multe prevederi precum obiective de reducere a deșeurilor biodegradabile, eliminate prin depozitare, obiective calitative sau cantitative privind punerea în aplicare a măsurilor de prevenire a generării de deșeuri, reglementări pentru gestionarea deșeurilor de textile și cele alimentare, reglementări noi pentru procedura de autorizare a unui depozit de deșeuri existent, inclusiv prin aliniere la:
 - Directiva (UE) 2018/851 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei 2008/98/CE privind deșeurile și Regulamentul (UE) 2023/1542 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind bateriile și deșeurile de baterii, de modificare a Directivei 2008/98/CE și a Regulamentului (UE) 2019/1020 și de abrogare a Directivei 2006/66/CE.etc.;
 - Directiva 2019/904 privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului, ș.a.;
 - Directiva 94/62/CE privind ambalajele și deșeurile din ambalaje.
2. Modificarea H.G.nr. 939/2023 de aprobare a Regulamentului privind depozitarea deșeurilor pentru aliniere cu cea mai recentă versiune a actului UE, inclusiv stabilirea normelor pentru calculul, verificarea și raportarea datelor referitoare la depozitele de deșeuri municipale, stabilirea unor criterii și proceduri de admitere a deșeurilor în depozitele de deșeuri, în conformitate cu articolul 16 și cu anexa II la Directiva 1999/31/CE. Se va elabora și o metodă de măsurare și evaluare datelor deșeurilor colectate și a deșeurilor reciclate, depuse eforturi pentru a elimina practic depozitarea deșeurilor până în 2030.
3. Modificarea H.G.nr. 561/2020 privind aprobarea Regulamentului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, în special pentru a asigura alinierea la:
 - Regulamentul (UE) 2025/40 privind ambalajele și deșeurile din ambalaje
 - Decizia Comisiei din 22 martie 2005 de stabilire a tabelelor corespunzătoare sistemului de baze de date în conformitate cu Directiva 94/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje [notificată cu numărul C(2005) 854]

- Decizia Comisiei din 19 februarie 2001 de stabilire a condițiilor derogatorii pentru ambalajele din sticlă de la nivelul concentrației de metale grele stabilit prin Directiva 94/62/CE privind ambalajele și deșeurile din ambalaje [notificată cu numărul C(2001) 398]
 - 2009/292/CE: Decizia Comisiei din 24 martie 2009 de stabilire a condițiilor derogatorii pentru lăzile din plastic și paleții din plastic de la nivelurile de concentrație în metale grele stabilite prin Directiva 94/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind ambalajele și deșeurile din ambalaje [notificată cu numărul C(2009) 1959]
4. Modificarea H.G.nr. 212/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice pentru a alinia cu cea mai recentă versiune a Directivei 2012/19/UE privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE) .
5. În vederea alinierii unor prevederi din Propunerea de Regulament privind cerințele de circularitate pentru proiectarea vehiculelor și gestionarea vehiculelor scoase din uz de, se constată necesitatea:
- Modificarea H.G.nr. 93/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea vehiculelor scoase din uz.
6. Modificarea Regulamentului cu privire la transferul deșeurilor aprobat prin H.G. nr. 411/2022 în vederea alinierii la Regulamentul (UE) 2024/1157 privind transferurile de deșeuri
- Elaborarea proiectului de H.G. nr. privind reciclarea navelor.
7. Modificarea H.G.nr. 1157/2008 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice “Măsurile de protecție a solului în cadrul practicilor agricole” (în baza Regulamentul (UE) 2019/1010 privind alinierea obligațiilor de raportare în domeniul legislației legate de mediu și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 166/2006 și (UE) nr. 995/2010 și ale Directivelor 2002/49/CE, 2004/35/CE, 2007/2/CE, 2009/147/CE și 2010/63/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Regulamentelor (CE) nr. 338/97 și (CE) nr. 2173/2005 ale Consiliului și a Directivei 86/278/CEE a Consiliului).
8. Modificarea hotărârii de Guvern nr. 586/2020 privind aprobarea Regulamentului privind gestionarea bateriilor și acumulatorilor și a deșeurilor de baterii și acumulatori, pentru a alinia cu Regulamentul (UE) 2023/1542 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind bateriile și deșeurile de baterii.
9. Un alt aspect important constă în revizuirea și modificarea Codului Contravențional în scopul mării amenzilor pentru încălcarea Art. 154 și 154¹.

27.2.2.2. Implementarea Acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementare cadrului legal în domeniul gestionării deșeurilor rămâne a fi o necesitate stringentă care necesită investiții în formarea profesională prin organizarea programelor de instruire pentru personalul și administrației publice centrale, inclusiv a subdiviziunilor Ministerului Mediului și a administrației publice locale cu privire la noile cerințe legislative și bunelor practici europene. În particular urmează a fi:

1. Consolidate capacitățile Agenției de Mediu și ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului care asigură cadrul administrativ pentru implementarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile și actelor normative ce rezultă din lege în materie de răspundere extinsă a producătorilor vis-a-vis de verificarea corectitudinii raportării atingerii țintelor de colectare

și valorificare a deșeurilor, trasabilității datelor și informațiilor furnizate. Este nevoie de crearea unei structuri de implementare și monitorizare a REP, precum și de creșterea competențelor profesionale ale personalului implicat. În lipsa capacităților administrative ale autorităților publice, drept alternativă poate servi desemnarea unui organism care este independent de interesele private care să supravegheze punerea în aplicare a obligațiilor în materie de răspundere extinsă a producătorilor (art.8a (5) al Directivei 2008/98/CE privind deșeurile).

2. Alt aspect important al asigurării implementării Legii nr.209/2016 privind deșeurile și actelor normative ce rezultă din lege constă în elaborarea rapoartelor privind punerea în aplicare:
 - Directivei 2008/98/CE privind deșeurile) (articolului 10) al în ceea ce privește deșeurile municipale și bio-deșeurile, inclusiv privind acoperirea materială și teritorială a colectării separate și eventualele derogări în temeiul alineatului (3) (până la 31 decembrie 2021).
 - Implementarea măsurilor pentru a demonstra reducerea consumului produselor din plastic, în termen de 18 luni de la sfârșitul anului de raportare pentru care acestea au fost colectate. (art.13). Prima perioadă de raportare este anul calendaristic 2022, cu excepția literelor (e) și (f) de la primul paragraf, pentru care prima perioadă de raportare este anul calendaristic 2023. Rapoartele vor fi însoțite de un raport privind verificarea calității.
3. Instituirea sistemului de control al calității și de trasabilitate a datelor privind gestionarea deșeurilor (progresele înregistrate în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor de colectare și reciclare a deșeurilor, inclusiv a deșeurilor municipale).
4. Un element crucial îl reprezintă dezvoltarea infrastructurii de gestionare a deșeurilor și implementarea economiei circulare, care necesită investiții semnificative de rînd cu închiderea depozitelor de deșeuri neconforme, după punerea în funcțiune a site-urile noi, conform standardele UE și crearea sistemului integrat de gestionare a deșeurilor conform H.G. nr. 248/2013 și H.G. nr. 972/2023. Moldova va atrage finanțare din fonduri internaționale, cum ar fi programele UE pentru țările partenere, și va încuraja parteneriate public-private. Totodată, vor fi introduse mecanisme financiare, cum ar fi stimulente pentru companiile care adoptă practici circulare și taxe pentru poluare.
5. Urmează a fi îmbunătățită colectarea separată a deșeurilor și asigurate investițiile în inovare, abilitățile și extinderea capacității, iar exportul de deșeuri de plastic prost sortate să fie eliminat treptat. Colectarea separată a deșeurilor din plastic urmează să atingă niveluri foarte ridicate de pînă la 60-80%. Reciclarea deșeurilor de ambalaje din plastic trebuie să atingă niveluri comparabile cu cele ale altor materiale de ambalare, fiind extinsă capacitatea de reciclare a materialelor plastice. Autoritățile publice centrale și locale trebuie să investească în colectarea separată extinsă și îmbunătățită pentru produsele din plastic de unică folosință. Schemele de responsabilitate extinsă a producătorului (REP) joacă un rol cheie pentru a oferi finanțarea necesară pentru dezvoltarea acestei infrastructuri.

Dezvoltarea infrastructurii de gestionare a deșeurilor presupune eforturi financiare și administrative enorme, de aceea vor fi necesare perioade de tranziție și termenelor de vacatio legis pentru implementarea deplină a acțiunilor planificate.

27.2.3. Aspecte financiare

Implementarea Directivei 2008/98/CE privind deșeurile, dezvoltare a infrastructurii de gestionarea deșeurilor de rând cu implementarea economiei circulare necesită investiții semnificative. Moldova va atrage finanțare din fonduri internaționale, cum ar fi programele UE pentru țările partenere, și va încuraja parteneriate public-private. Totodată, vor fi introduse mecanisme financiare, cum ar fi stimulente pentru companiile care adoptă practici circulare și taxe pentru poluare.

- Dezvoltarea direcției dedicate în cadrul Agenției de Mediu și a Inspectoratului pentru Protecția Mediului pentru coordonarea activității sistemelor de implementare a Responsabilității Extinse a Producătorului, implică instruirea personalului, vizite de studii (TAIEX, etc.), iar costul acestor activități variază în funcție de amploarea și durata instruirilor (500 - 2000 mii lei)
- Costul total pentru implementarea Programului național pentru gestionarea deșeurilor pe anii 2023-2027 constituie 4 402 303,8 mii de lei, inclusiv pentru anul 2024 costul total estimat este de 121 491,0 mii de lei. Din costul total estimat, 4 131 857,2 mii de lei constituie costul total pentru modernizarea infrastructurii de management integrat al deșeurilor municipale, iar pentru anii 2024-2026 sunt necesare, estimativ, 2 793 858 mii de lei, finanțate din împrumutul BEI/ BERD. O parte din prevederile Programului sunt acoperite din contul Cadrului bugetar pe termen mediu (2024-2026), aprobat prin H.G. nr. 408/2023, sectorul Protecția mediului. Pentru compartimentul: Managementul integrat al deșeurilor și substanțelor chimice, limita de cheltuieli de la bugetul de stat, pentru perioada 2024-2026, este aprobată în valoare de 961 787,9 mii de lei.
- Transpunerea Directivelor UE necesită investiții în tehnologii avansate de reciclare care îmbunătățesc calitatea și puritatea materialelor reciclate, făcându-le comparabile cu materialele virgine.
- Organizarea și derularea campaniilor de informare privind gestionarea corectă a deșeurilor.

SUBCAPITOLUL 27.3. CALITATEA APEI

27.3.1. Prezentarea generală a situației

În domeniul gestionării resurselor de apă Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative pe dimensiunea de elaborare și dezvoltare a cadrului normativ. Armonizarea cadrului național cu Directivele Uniunii Europene a început încă în 2011, odată cu adoptarea Legii apelor nr. 272/2011, treptat fiind elaborat și pus în aplicare cadrul normativ secundar. Aprobarea Legii apelor nr. 272/2011 a marcat introducerea în Republica Moldova a *principiului bazinal* de gestionare a resurselor de apă, contribuind la preluarea practicilor implementate cu succes în țările europene și asigurând armonizarea parțială a legislației naționale cu Directiva nr. 2000/60/CEE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (DCA). Gestionarea resurselor de apă se realizează în bază de districte ale bazinelor hidrografice (DBH), pe teritoriul Republicii Moldova fiind delimitate hotarele a 2 bazine hidrografice: 1) Nistru și 2) Dunărea-Prut și Marea Neagră, precum și 39 sub-bazine hidrografice.

Acestea sunt gestionate în baza unui plan de gestionare, aprobat de Guvern și revizuit la fiecare 6 ani, care include măsuri de implementare a documentelor de politici naționale în domeniul resurselor de apă. În prezent țara noastră este în proces de elaborare (pentru DBH Nistru)

și implementare (pentru DBH Dunărea-Prut și Marea Neagră) a ciclului II al Planurilor de management a DBH, pentru a asigura gestionarea eficientă și durabilă a resurselor de apă și prevenirea deteriorării ulterioare, conservarea și îmbunătățirea stării ecosistemelor acvatice, reducerea riscului de poluare, și atenuarea efectelor inundațiilor și ale perioadelor de secetă, etc.

Pentru fiecare district al bazinului hidrografic, este format câte un Comitet al districtului bazinului hidrografic, constituit din reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale și locale, ai comitetelor sub-bazinelor, asociațiilor utilizatorilor de apă, societății civile și comunității științifice. Scopul Comitetului este de a asigura o colaborare eficientă între instituțiile reprezentate privind problemele de gestionare, utilizare și protecție a resurselor de apă de pe teritoriul districtului bazinului hidrografic respectiv.

Legea apelor nr. 272/2011 asigură de asemenea și transpunerea Directivei nr. 2007/60/CE din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscului de inundații, reglementând gestionarea riscului de inundații. În acest sens, pentru ambele DBH au fost elaborate Planuri de gestionare a riscului de inundații care conțin câte un set de măsuri pe un termen de 6 ani, implementarea cărora contribuie la reducerea și prevenirea riscului de inundații, sporirea rezilienței populației la situațiile de risc, precum și la consolidarea capacității instituționale a autorităților publice centrale de resort și ale autorităților publice locale. Pentru perioada următoare este planificată actualizarea Planurilor de gestionare a riscului la inundații, precum și implementarea unor măsuri importante, susținute inclusiv de către partenerii de dezvoltare ce țin de inventarierea barajelor și repararea celor cu risc sporit de inundații, dezvoltarea sistemelor de alertă timpurie, precum și consolidarea rețelei de monitorizare hidrometeorologică pentru gestionarea eficientă a bazinelor hidrografice și detectarea inundațiilor rapide.

Referitor la Directiva nr. 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, prevederile acesteia sunt parțial transpuse în Legea apelor nr. 272/2011, care conține norme privind prevenirea poluării din activități agricole. Pentru a asigura implementarea acestora, la nivel național a fost elaborat Regulamentul privind prevenirea poluării apelor din activități agricole, care include proceduri de identificare a apelor poluate din activități agricole, precum și identificarea și delimitarea a zonelor vulnerabile. În baza acestuia, zonele vulnerabile la nitrați proveniți din surse agricole au fost identificate și cartate și incluse în Planurile de management al DNH. Iar pentru a diminua efectul negativ al nitraților asupra mediului ambiant, și în special, asupra resurselor acvatice, a fost elaborat un Cod de bune practici agricole privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, care include metode alternative de aplicare a îngrășămintelor chimice utilizate de producătorii agricoli. În scopul activităților de implementare se planifică organizarea de instruirii și seminare în vederea aplicării Codului menționat. Conform Recomandărilor Comisiei UE, menționate în RE 2023 este planificată elaborarea Programului de protecție a apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, în vederea progresării implementării Directivei menționate.

Pentru a asigura implementarea prevederilor Directivei 2008/105/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, transpusă în legislația națională, inclusiv prin Legea apelor nr. 272/2011, calitatea apelor de suprafață, în Republica Moldova se monitorizează sistematic, în baza programelor de monitorizare a calității apelor aprobate anual și implementate de către Agenția de Mediu (prin intermediul Laboratorului de Referință de Mediu).

Rețeaua de monitorizare a calității apelor de suprafață în Republica Moldova cuprinde 49 secțiuni de monitoring amplasate pe 34 râuri mari și mici, 6 bazine de acumulare și 2 lacuri naturale. Totodată, în baza Acordurilor bilaterale cu România și Ucraina, precum și baza calității de membru al ICPDR, sunt stabilite secțiuni transfrontaliere suplimentare de monitorizare. De asemenea, țara noastră beneficiază de *sistemul de alertă AEWS* (Accident Emergency Warning System) din bazinul fluviului Dunărea, eficient în cazul unui risc de poluare a cursurilor de apă transfrontaliere din districtul hidrografic al fluviului Dunărea, precum și atunci când sunt depășite nivelurile de pericol sau concentrația maximă admisibilă pentru substanțe periculoase.

În baza rezultatelor monitorizării calității apelor de suprafață Agenția de Mediu atribuie corpurilor de apă clasa corespunzătoare de calitate după sistemul de 5 clase: *clasa I* (foarte bună), - *clasa a V-a* (foarte poluată).

Rețeaua națională de monitoring al apelor subterane este alcătuită din 182 puncte de monitorizare (sonde), dintre care 5 puncte de monitorizare din bazinul râului Prut și 37 puncte de monitorizare din bazinul râului Nistru sunt dotate cu senzori de înregistrare automată a datelor. În dependență de tipul de monitorizare, aceasta se realizează în baza parametrilor cantitativi și/sau calitativi, conform Programului de monitorizare elaborat de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, consultat în prealabil cu organul de specialitate al administrației publice centrale în domeniul sănătății și cu instituțiile științifice și aprobat de Ministerul Mediului.

Sistemul de monitoring hidrologic este format din structurile centrale și rețeaua de monitoring hidrologic și asigură monitorizarea stării și evoluției regimului hidrologic al apelor de suprafață din rețeaua hidrografică a țării. Pe lângă monitorizarea regimului hidrologic al apelor de suprafață, acesta are drept scop elaborarea prognozelor hidrologice, emiterea de avertismente privind declanșarea unor fenomene hidrologice periculoase, publicarea datelor de sinteză anuale și multianuale, precum și organizarea și desfășurarea cercetărilor hidrografice și schimbul de informații în cadrul sistemului mondial de observații hidrologice. În prezent în Republica Moldova există 53 de stații hidrologice, dintre care 22 sunt stații clasice, 14 stații automate și 17 mixte. Autoritatea responsabilă de monitoringul hidrologic este Serviciul Hidrometeorologic de Stat.

Având la bază principiile gestionării integrate a bazinelor hidrografice, Republica Moldova colaborează cu Ucraina în baza Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind colaborarea în domeniul protecției și dezvoltării durabile a bazinului râului Nistru, semnat la 29 noiembrie 2012 la Roma (Italia), iar cu România în baza Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării, semnat la Chișinău, la 28 iunie 2010.

În baza Acordurilor menționate sunt create *Comisiile bilaterale*, pentru Nistru - Comisia privind utilizarea stabilă și protecția bazinului râului Nistru, iar pentru râul Prut - Comisia hidrotehnică interguvernamentală pentru implementarea Acordului nominalizat supra. În cadrul Comisiei Nistrene sunt create Grupuri de lucru tematice, care anual elaborează planuri de acțiuni, și colaborează în baza acestora, iar în cadrul Comisiei hidrotehnice interguvernamentale pe râul Prut sunt create 4 subcomisii cu scopul identificării și soluționării problemelor existente.

Ce ține de Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin

(Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin), chiar dacă Republica Moldova nu are ieșire la mare și nu toate prevederile sunt aplicabile pentru, țara noastră manifestă un interes sporit și o atitudine pro-activă în contextul asigurării protecției mediului marin și colaborării cu statele riverane Mării Negre. Prin aderarea la Agenda Maritimă Comună la Marea Neagră, Republica Moldova a optat pentru o abordare integrată, coerentă, în vederea dezvoltării economiei albastre simultan cu protecția resursei de apă.

De asemenea, țara noastră promovează relații strânse în cadrul Organizației Cooperării Economice a Mării Negre (OCEMN), fiind una dintre țările fondatoare ale acesteia și având un rol esențial pentru consolidarea dialogului politic și dezvoltarea proiectelor regionale în regiunea Mării Negre. Ministerul Mediului al Republicii Moldova este membru al *Grupului de lucru privind protecția mediului înconjurător din cadrul OCEMN*, scopul principal al căruia este să promoveze integritatea protecției mediului în politicile economice și sociale ale statelor membre OCEMN, să protejeze mediul ambiant, inclusiv în domeniu conservării și gestionării durabile a resurselor naturale în conformitate cu principiile Dezvoltării Durabile.

Referitor la Directiva Consiliului nr. 91/271/CEE din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale, acestea îi revine un rol important în avansarea către obiectivul de reducere a poluării la zero, afirmat în cadrul „Pactului Verde European”. Directiva contribuie semnificativ la îmbunătățirea stării corpurilor de apă, îmbunătățirea rezilienței ecosistemelor și protejarea biodiversității. Având în vedere provocarea majoră de asigurare a stării bune a corpurilor de apă, colectarea și tratarea eficientă a apelor uzate urbane sunt deosebit de importante. Totodată, sectorul apelor uzate poate contribui și la economia circulară prin reutilizarea apelor uzate tratate și a nămolului de epurare, producția de energie regenerabilă și reciclarea nutrienților. Recent, în vederea facilitării implementării prevederilor Directivei, Guvernul a aprobat Foaia de parcurs pentru implementarea Directivei, care va contribui la:

- identificarea opțiunilor tehnice pentru construcția și extinderea infrastructurii de colectare și epurare a apelor uzate la nivel național, incluzând construcția și modernizarea stațiilor de epurare necesare, iar după caz, identificarea soluțiilor individuale de epurare în gospodărie;
- prioritizarea investițiilor și elaborarea unor strategii financiare eficiente pentru dezvoltarea infrastructurii de canalizare conform principiilor de calcul al aglomerărilor și a nivelurilor de epurare ce se impun;
- protejarea resurselor de apă și a mediului înconjurător de poluarea cauzată de deversările necontrolate;
- crearea un mediu sănătos pentru toți cetățenii prin reducerea riscurilor legate de poluarea apei.

Așa cum este menționat în Raportul de Extindere 2024, Republica Moldova trebuie să continue implementarea proiectelor de infrastructură, în special în zona rurală pentru a asigura acces cetățenilor la apă de calitate, precum și asigurarea colectării și epurării eficiente a apelor uzate. În acest sens, sunt în desfășurare mai multe Programe din bugetul de stat, așa ca „Satul European”, proiecte de dezvoltare regională, finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală, precum și implementate proiecte de infrastructură susținute de partenerii de dezvoltare.

Totodată, pentru sinergizarea eforturilor de dezvoltarea a infrastructurii de canalizare, Republica Moldova este în proces de dezvoltarea a Secțiunii specializate „Apă și sanitație” a

Planului de Amenajare a Teritoriului Național, care urmează a fi aprobat prin Lege și care va deveni un act de reglementare care va coordona eforturile autorităților centrale și locale în identificarea priorităților investiționale și asigurarea calității proceselor de epurare a apelor uzate în conformitate cu prevederile acquis-ului comunitar.

Prevederile Directivei (UE) 2020/2184 a Parlamentului European și a Consiliului Europei din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman au fost parțial transpuse prin Legea nr. 182/2019 privind calitatea apei potabile și H.G. nr. 651/2023 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind supravegherea și monitorizarea calității apei potabile. În continuare, este planificată elaborarea proiectului de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind materialele și substanțele care vin în contact cu apa potabilă, precum și a metodologiilor de testare 307 aferente. La fel și Directiva 2013/51/Euratom a Consiliului din 22 octombrie 2013 de stabilire a unor cerințe de protecție a sănătății populației în ceea ce privește substanțele radioactive din apa destinată consumului uman este transpusă prin Legea nr. 182/2019. Pentru protejarea sănătății populației și prevenirea bolilor asociate factorilor de risc, este esențială asigurarea unui nivel ridicat de protecție a apei de îmbăiere prin evaluarea calității acesteia. Realizarea acestui obiectiv necesită transpunerea Directivei 2006/7/CE a Parlamentului European și a consiliului din 15 februarie 2006 privind gestionarea calității apei pentru scăldat și de abrogare a Directivei 76/160/CEE.

27.3.1.1. Cadrul legislativ

Aprobarea Legii apelor nr. 272/2011, a lansat în Republica Moldova un nou principiu de gestionare a resurselor de apă preluând practicile implementate cu succes în țările europene și aplicând cerințele expuse în directivele cadru ale Uniunii Europene, legea fiind parțial armonizată cu directivele caracteristice domeniului reglementat. Astfel, legea transpune parțial Directiva Consiliului nr. 91/271/CEE din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale și Directiva nr. 91/676 CEE din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, directivele Parlamentului European și ale Consiliului nr. 2000/60/CE din 23 octombrie 2000 privind stabilirea unui cadru de politică comunitară în domeniul resurselor de apă; nr. 2006/7/CE din 15 februarie 2006 privind gestionarea calității apei pentru scăldat; nr. 2007/60/CE din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații; nr. 2008/105/CE din 16 decembrie 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, și asigură cadrul legal necesar gestionării, protecției și folosinței apelor. Scopul legii îl constituie stabilirea mecanismelor de protecție a stării apelor, prevenirea oricărei degradări ulterioare a acestora, protecția și restabilirea mediului acvatic, convergența treptată și sistematică a protecției și a gestionării resurselor de apă cu cerințele europene, stabilirea drepturilor de folosință a apei și promovarea investițiilor în domeniu, precum și asigurarea unei aprovizionări suficiente cu apă de suprafață și cu apă subterană de calitate bună, în scopul utilizării durabile, echilibrate și echitabile a apei.

Pentru a asigura concordanța Legii apelor 272/2011 cu cadrul strategic și normativ european, pe parcursul anilor au fost operate modificări pentru a introduce noțiuni și concepte noi, ultimele fiind realizate în 2023. Resursele de apă sunt obiect de protecție generală, dar există reglementări specifice și pentru anumite categorii. De exemplu, aspectele privind apa potabilă sunt reglementate prin lege specială Legea nr. 182/2019 privind calitatea apei potabile care are ca

obiectiv protecția sănătății umane împotriva efectelor nefaste ale contaminării apei potabile prin asigurarea inofensivității și purității acesteia. Particularități specifice privind exploatarea apelor subterane se regăsesc în Codul subsolului, fiind reglementate particularitățile exploatarea apelor zăcămintelor de ape subterane. Cadrul legal privind reglementarea domeniului epurarea apelor uzate urbane este asigurat de către Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (art. 22), care stabilește crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, de canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industriale în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului.

Legea nr. 368/2023 privind activitatea meteorologică și hidrologică asigură instituirea unui cadru juridic pentru activitatea meteorologică și hidrologică, necesar pentru prevenirea și minimizarea impactului fenomenelor meteorologice și hidrologice periculoase asupra vieții umane, proprietății și securității statului. Legea nr. 119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți, care stabilește bazele juridice și politica de stat în domeniul utilizării produselor de uz fitosanitar și fertilizanți, reglementând condițiile lor de cercetare, testare, import, comercializare și utilizare inofensivă pentru om, animale și mediu.

Pentru punerea în aplicare a prevederilor legii a fost elaborat și aprobat cadrul normativ secundar, relevant domeniilor reglementate, precum și Directivelor UE menționate.

Lista actelor normative care asigură transpunerea în legislația națională a Directivei nr. 2000/60/CEE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei:

- H.G. nr. 775/2013 cu privire la hotarele districtelor bazinelor și sub-bazinelor hidrografice și hărțile speciale în care sunt determinate.
- H.G. nr. 867/2013 pentru aprobarea Regulamentului-tip privind modul de constituire și de funcționare a Comitetului districtului bazinului hidrografic.
- H.G. nr. 866/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de elaborare și de revizuire a Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic.
- H.G. nr. 890/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață.
- H.G. nr. 932/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la monitorizarea și evidența sistematică a stării apelor de suprafață și a apelor subterane.
- H.G. nr. 931/ 2013 privind aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a apelor subterane.
- H.G. nr. 779/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la planificarea gestionării secetei.
- H.G. nr. 802 / 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă.
- H.G. nr. 881/2013 pentru aprobarea Metodologiei privind identificarea, delimitarea și clasificarea corpurilor de apă.

- H.G. nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale.
- H.G. nr. 728/2014 privind aprobarea Listei corpurilor de apă de suprafață, a zonelor și a fișilor de protecție, precum și a Listei construcțiilor hidrotehnice gestionate de autoritatea administrativă de gestionare a apei.
- H.G. nr. 814/2017 cu privire la aprobarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru.
- H.G. nr. 444/2022 cu privire la aprobarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Dunărea-Prut și Marea Neagră.
- H.G. nr. 590/2016 privind Concepția reformei sistemului național de gestionare, prevenire și reducere a consecințelor inundațiilor asupra mediului.
- H.G. nr. 736/2020 cu privire la aprobarea Metodologiilor de identificare și desemnare a zonelor vulnerabile la nitrați și zonelor sensibile la nutrienți.
- H.G. nr. 491/2019 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemul informațional automatizat „Cadastrul de stat al apelor”.
- H.G. nr. 183/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului Cadastrului de stat al apelor format de Sistemul informațional automatizat „Cadastrul de stat al apelor”.
- H.G. nr. 836 din 29 octombrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind prevenirea poluării apelor din activități agricole.
- H.G. nr. 657/2024 pentru aprobarea Metodologiei privind analiza presiunilor și evaluarea riscurilor antropice în cadrul districtelor bazinelor hidrografice.
- H.G. nr. 648/2024 pentru aprobarea Metodologiei privind identificarea și desemnarea corpurilor de apă de suprafață ca fiind artificiale sau puternic modificate.
- H.G. nr. 709/2024 pentru aprobarea Metodologiei privind identificarea modificărilor hidromorfologice și monitorizarea și evaluarea corpurilor de apă.
- H.G. nr. 949/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind zonele de protecție sanitară a prizelor de apă.
- H.G. nr. 562/2020 cu privire la aprobarea Planurilor de gestionare a riscului la inundații.
- H.G. nr. 227/2025 cu privire la aprobarea Metodologiei de clasificare și evaluare a stării corpurilor de apă subterană.
- HG nr. 70/2025 cu privire la aprobarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic Nistru, ciclul II (2025-2030).

Prevederile ce țin de raportare în adresa Comisiei UE vor fi transpuse în anul 2026, operînd modificări la Legea apelor 272/2011. Referitor la transpunerea prevederilor Directivei 2008/105/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, menționăm actele normative:

- H.G. nr. 890 din 12 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață.
- H.G. nr. 932 din 20 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la monitorizarea și evidența sistematică a stării apelor de suprafață și a apelor subterane.
- H.G. nr. 802 din 9 octombrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă.

- H.G. nr. 950 din 25 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale.
- H.G. nr. 651/2023 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind supravegherea și monitorizarea calității apei potabile.

Directiva nr. 2007/60/CE din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscului de inundații a fost transpusă prin Legea apelor nr. 272/2011 și Regulamentul cu privire la gestionarea riscurilor de inundații, Planurile de gestionare a riscului la inundații precum și o serie de acte departamentale relevante. Cadrul normativ relevant managementului riscului de inundații:

- H.G. nr. 887 din 11 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la gestionarea riscurilor de inundații.
- H.G. nr. 590 din 21 iunie 2018 cu privire la aprobarea Concepției reformei sistemului național de gestionare, prevenire și reducere a consecințelor inundațiilor.
- H.G. nr. 562/2020 cu privire la aprobarea Planurilor de gestionare a riscului la inundații.
- H.G. nr. 433/2012 pentru aprobarea Regulamentului privind digurile de protecție contra inundațiilor.
- H.G. nr. 1030/2000 cu privire la aprobarea Schemei de protecție a localităților din Republica Moldova împotriva inundațiilor.

Directiva 2006/118/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind protecția apelor subterane împotriva poluării și a deteriorării este parțial transpusă în legislația națională. Pe lângă Legea apelor nr. 272/2011, o mare parte din prevederi sunt transpuse în Regulamentul privind cerințele de calitate a apelor subterane, elaborat în 2013. Reglementări suplimentare sunt incluse și în Regulamentul cu privire la monitorizarea și evidența sistematică a stării apelor de suprafață și a apelor subterane, sau în Regulamentul privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă. Cadrul normativ relevant prevenirii poluării apelor subterane:

- H.G. nr. 932 din 20 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la monitorizarea și evidența sistematică a stării apelor de suprafață și a apelor subterane.
- H.G. nr. 931 din 20 noiembrie 2013 privind aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a apelor subterane.
- H.G. nr. 802 din 9 octombrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă.
- H.G. nr. 736/2020 cu privire la aprobarea Metodologiilor de identificare și desemnare a zonelor vulnerabile la nitrați și zonelor sensibile la nutrienți.
- H.G. nr. 836 din 29 octombrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind prevenirea poluării apelor din activități agricole

Ce ține de Directiva nr. 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, întrucât agricultura reprezintă una dintre ramurile majore ale economiei Republicii Moldova, unde terenurile agricole reprezintă aproximativ 74% din suprafața totală a țării, aplicarea îngrășămintelor (în special a nitraților) în cantități excesive și fără măsurile de precauție necesare, duce la poluarea apelor de suprafață și subterane cu nitrați și la dezvoltarea eutrofizării în corpurile de apă de suprafață - râuri, lacuri, precum și ape subterane. Pentru a preveni deteriorarea calității apei, în baza condițiilor naturale ale solului, terenului, climei și

hidrogeologiei, au fost identificate și desemnate zonele vulnerabile la nitrați din Republica Moldova. De asemenea a fost elaborat cadrul normativ aferent, care asigură transpunerea parțială a Directivei la nivel național.

- H.G. nr. 836 din 29 octombrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind prevenirea poluării apelor din activități agricole.
- H.G. nr. 736/2020 cu privire la aprobarea Metodologiilor de identificare și desemnare a zonelor vulnerabile la nitrați și zonelor sensibile la nutrienți.
- Ordinul ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului nr. 160 din 27.07.2020 cu privire la aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.
- H.G. nr. 115/2013 privind controlul nitraților în produsele alimentare de origine vegetală.
- H.G. nr. 268/2012 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Fertilizanți minerali. Cerințe esențiale”.

Directiva Consiliului nr. 91/271/CEE din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale, este transpusă prin Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau emisare pentru localitățile urbane și rurale, Hotărârea Guvernului nr.950/2013 și parțial în următoarele acte:

- H.G. nr. 199/2014 cu privire la aprobarea Strategiei de alimentare cu apă și sanitație (2014 – 2030).
- H.G. nr. 802 din 9 octombrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă.
- H.G. nr. 890 din 12 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață.
- H.G. nr. 949 din 25 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind zonele de protecție sanitară a prizelor de apă.
- H.G. nr. 651/2023 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind supravegherea și monitorizarea calității apei potabile.
- Dispoziția Guvernului nr. 200 /13 noiembrie 2024 pentru aprobarea Foi de parcurs pentru implementarea Directivei Consiliului 91/271/CEE din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale.

Regulamentul (UE) 2020/741 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 mai 2020 privind cerințele minime pentru reutilizarea apei. Legislația națională nu este aliniată la prevederile Regulamentului, dar sunt în proces de implementare măsuri, care vor facilita luarea deciziilor argumentate. În acest sens, cu suportul Institutului de Mediu din Stockholm, în perioada 2024-2025 este elaborat *Studiul privind potențialul de reutilizare a apelor uzate în agricultură*, care va investiga utilizarea apelor uzate epurate ca sursă alternativă pentru irigație, se vor analiza metodele optime de utilizare a acestor ape, având în vedere calitatea și cantitatea lor disponibilă, compatibilitatea cu solul, precum și avantajele și riscurile asociate. În plus, studiul va estima costurile pentru implementarea sistemelor de tratare a apei. Ulterior va fi elaborat Regulamentul național de reutilizare a apelor, în vederea alinierii la Regulamentul UE, activitate planificată pentru anul 2026, în baza concluziilor Studiului realizat.

27.3.1.2. Cadrul administrativ

Pornind de la ideea că apa nu este un produs comercial oarecare, ci un patrimoniu natural, o resursă strategică de siguranță și securitate națională, apele de suprafață și subterane fac parte din domeniul public al statului, iar Guvernul coordonează activitatea tuturor autorităților publice cu atribuții în domeniul apelor și aprobă cadrul normativ necesar gestionării domeniului.

Ministerul Mediului (MM) este autoritatea administrației publice centrale responsabilă de gestionarea și protecția resurselor de apă, de administrarea terenurilor fondului apelor și a construcțiilor hidrotehnice proprietate a statului, cu excepția terenurilor din afara fâșiei riverane de protecție a apelor și a construcțiilor hidrotehnice proprietate a statului, identificate ca părți componente ale sistemelor de irigare și/sau de desecare, precum și a terenurilor din afara fâșiei riverane de protecție a apelor aferente altor obiective de infrastructură tehnico-edilitară, necesare pentru a exploata, a întreține și a repara sistemele de irigare și/sau de desecare proprietate publică a statului, gestionate de Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare și administrate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. MM elaborează politicile, actele normative, planurile ce trebuie aprobate de Guvern, precum și modificările necesare pentru aducerea legislației în conformitate cu cerințele europene; asigură, în comun cu Ministerul Sănătății, respectarea legislației privind calitatea și protecția apelor; încurajează și promovează participarea societății civile și a tuturor părților interesate la consultarea și dezbaterea unor anumite proiecte în domeniul apelor de interes național; asigură cooperarea internațională și coordonarea desfășurării activităților ce rezultă din tratate internaționale. În cadrul MM activează Direcția politici de management integrat al resurselor de apă, constituită din 7 state de personal. La moment în cadrul Direcției activează 5 persoane.

Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, reformată în decembrie 2024 pe baza Agenției „Apele Moldovei”, prin comasarea cu alte 3 întreprinderi de stat, în scopul de a crea o instituție capabilă să gestioneze resursele de apă și să implementeze politicile statului în acest domeniu. Autoritatea întreprinde măsuri de implementare a legislației în domeniul gestionării și protecției resurselor de apă și participă la elaborarea și la implementarea de programe, de planuri și de măsuri în gestionarea apelor. Aceasta gestionează terenurile fondului apelor și construcțiile hidrotehnice proprietate a statului. De asemenea, IP Administrația Națională „Apele Moldovei” coordonează și monitorizează crearea și funcționarea comitetelor districtelor bazinelor hidrografice și a comitetelor subbazinelor.

Efectivul-limită al Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei” este stabilit în număr de 84 de unități de personal. (la moment instituția se află în proces de disponibilizări/angajări în contextul noii structuri aprobate).

Ce ține de monitorizarea și evidența sistematică a stării apelor de suprafață și a apelor subterane, instituțiile responsabile de monitoringul resurselor de apă sunt Agenția de Mediu, Serviciul Hidrometeorologic de Stat și Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale.

Agenția de Mediu creează și asigură funcționarea sistemului de monitoring al calității apelor de suprafață, administrând rețeaua națională de monitoring al calității apelor de suprafață. Aceasta asigură funcționarea Laboratorului pentru calitatea apei și efectuează măsurări, analize și investigații privind calitatea apelor de suprafață și subterane în conformitate cu programele de monitoring al calității apelor de suprafață.

În cadrul Agenției de Mediu activează Laboratorul de referință de mediu, care include și Laboratorul pentru calitatea apei, în care din cele 12 funcții disponibile, sunt ocupate 9.

Serviciul Hidrometeorologic de Stat este instituția competentă care monitorizează starea și evoluția condițiilor meteorologice și hidrologice de pe teritoriul țării în scopul protejării

populației împotriva fenomenelor meteorologice și hidrologice periculoase, pentru prevenirea sau diminuarea pagubelor ce pot fi cauzate de acestea. De asemenea acesta colectează, prelucerează, analizează, evaluează și sintetizează sistematic datele privind condițiile meteorologice, hidrologice, agrometeorologice și climatice colectate și prelucrate pe teritoriul țării etc. Astfel, SHS este instituția responsabilă și cu monitorizarea, colectarea, analizarea și prelucrarea datelor hidrologice ale corpurilor de apă. În cadrul SHS activează Centrul Hidrologic care include 50 poziții (toată țara), ocupate 48.

Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale este responsabilă de cercetarea, înregistrarea și reglementarea utilizării resurselor minerale, inclusiv exploatarea și monitorizarea stării apelor subterane. În cadrul Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale activează Direcția Geologică, responsabilă de monitorizarea și cercetarea apelor subterane. Direcția este constituită din 5 funcții, la moment fiind vacante 2. Gestionarea resurselor de apă subterană este asigurată de către Direcția folosirea subsolului, constituită din 5 funcții, la moment fiind vacante 3 funcții.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului (IPM) este autoritatea administrativă în subordinea Ministerului Mediului, împuternicită să efectueze supravegherea și controlul de stat în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale. În domeniul protecției resurselor de apă, acesta efectuează controlul privind conformitatea utilizării resurselor de apă, respectarea normelor de consum, utilizarea rațională și deținerea actelor permissive în domeniul gestionării apelor. Totodată, acesta controlează modul de funcționare a stațiilor de epurare și respectarea condițiilor de calitate a apelor uzate evacuate, potrivit reglementărilor în vigoare precum și exercită controlul privind respectarea condițiilor de utilizare a resurselor de apă și de deversare a apelor uzate potrivit actelor permissive deținute.

În cadrul IPM, aparatul central, activează Direcția control gestionare resurse de apă și aer atmosferic, constituită din 5 persoane. La moment în cadrul Direcției activează o singură persoană cu atribuții în domeniul resurselor de apă. Este de menționat că domeniul alimentare cu apă și sanitație este în responsabilitatea **Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale**, politicile în domeniul irigației – **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare**. **Agenția Națională pentru Sănătate Publică** este o instituție administrativă subordonată Ministerului Sănătății, responsabilă de calitatea apei potabile, zonele de îmbăiere și calitatea apelor de suprafață adiacente punctelor de captare a apei potabile. De asemenea, asigură elaborarea și implementarea reglementărilor sanitare și analizează riscurile pentru sănătatea publică.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale prin intermediul Direcției politici în domeniul aprovizionării cu apă și sanitație (personal 5 unități, 3 unități completate) este responsabil de elaborarea proiectelor de acte normative și documente de politici în domeniul dezvoltării sectorului de alimentare cu apă și sanitație, inclusiv reglementarea serviciilor, regionalizarea serviciilor, dezvoltarea infrastructurii și atragerea investițiilor în domeniul alimentării cu apă și sanitației.

Concomitent este de remarcat, că pentru fiecare district al bazinului hidrografic, Ministerul Mediului a format câte un **comitet al districtului bazinului hidrografic**, care este o structură consultativă ce are competența de a participa la activitățile de gestionare eficientă a resurselor de apă în limitele districtului bazinului hidrografic respectiv. Scopul Comitetului este de a asigura o colaborare eficientă între autoritățile administrației publice centrale și teritoriale de gestionare și protecție a apelor și autoritățile administrației publice locale, utilizatorii de apă din districtul

bazinului hidrografic respectiv, beneficiarii serviciilor de gestionare a apelor, reprezentanții instituțiilor de cercetări științifice, organizațiile societății civile privind problemele de gestionare, utilizare și protecție a resurselor de apă de pe teritoriul districtului bazinului hidrografic respectiv. Printre sarcinile de bază ale acestora se numără consultarea Ministerului Mediului la elaborarea, modificarea și completarea Planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic, inclusiv la determinarea priorităților folosinței apei în cadrul districtului bazinului hidrografic, la elaborarea măsurilor și determinarea termenelor de implementare a acestora și a rezultatelor planificate, precum și recomandarea priorităților de finanțare.

27.3.2. Planuri de viitor

Conform recomandărilor din cadrul RE 2023 și 2024 este necesară continuarea eforturilor de armonizare a cadrului normativ, precum și accelerarea activităților de implementare a politicilor în domeniu. Este necesară consolidarea capacităților de monitorizare a resurselor de apă, precum și realizarea proiectelor de infrastructură care să asigure accesul populației la surse sigure de apă, precum și asigurarea colectării și epurării apelor uzate în mod eficient, cu evaluarea posibilității de reutilizare a acestora.

27.3.2.1. Planuri legislative

Pe partea ce ține de Planuri legislative sunt planificate:

- Proiect de modificare a Legii apelor 272/2011, în vederea asigurării transpunerii aspectelor ce țin de raportare în adresa Comisiei UE.
-
- Proiect de lege pentru aprobarea Secțiunii specializate „Apă și sanitație” a Planului de amenajare a teritoriului național;
- Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- Proiect de Hotărîre de Guvern privind modificarea H.G. nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale;
- Proiect de Hotărîre de Guvern privind modificarea H.G. nr. 931/2013 privind aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a apelor subterane;
- Proiect de Hotărîre de Guvern privind modificarea H.G. nr. 562/2020 cu privire la aprobarea Planurilor de gestionare a riscului de inundații;
- Proiect de Hotărîre de Guvern privind aprobarea Programului privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole;
- Proiect de Hotărîre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele minime pentru reutilizarea apei.
- Proiect de Hotărîre de Guvern cu privire la aprobarea H.G. privind Regulamentul calității apei pentru îmbăiere.

Precum și alte acte normative (identificate ca necesare pe parcurs) care să contribuie la îmbunătățirea situației în domeniul gestionării resurselor de apă. Având în vedere că de la 1 ianuarie 2025, la nivelul UE au intrat în vigoare noi cerințe față de colectarea și epurarea apelor

uzate, vor fi inițiate activitățile necesare de modificare și completare a cadrului normativ național, astfel încât să fie armonizat cu cerințele UE.

27.3.2.2. Acțiuni de implementare a aquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative

- Activități și măsuri de consolidare a instituției nou create Instituția Publică „Administrația Națională „Apele Moldovei”;
- Dotarea Laboratorului de Referință al Agenției de mediu cu echipament și consumabile pentru implementarea Metodologiei de determinare a conținutului de grăsimi și uleiuri în apă;
- Realizarea programului de cercetare/monitorizare pentru apele de suprafață în vederea identificării substanțelor poluante prioritare;
- Activități de instruire -interpretarea datelor de monitoring;
- Studiu privind potențialul de reutilizare a apelor uzate în agricultură;
- Activități de instruire pentru fermieri/ asociații referitor la aplicarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole;
- Implementarea proiectelor de infrastructură -alimentare cu apă, canalizare, stații de epurare a apelor uzate;
- Consolidarea rețelei de monitorizare hidrometeorologică pentru gestionarea eficientă a bazinelor hidrografice și detectarea inundațiilor rapide;
- Sistemul de prognoză și avertizare timpurie privind inundațiile rapide și inundațiile stabilite și operațional;
- Modelarea hidrologică și hidraulică pentru evaluarea siguranței barajelor la diferite scenarii de inundații;
- Realizarea unui studiu privind siguranța barajelor cu evaluarea riscurilor și organizarea instruirii în domeniul evaluării siguranței barajelor pentru inginerii local;
- Elaborarea Ghidurilor privind evaluarea riscurilor pentru bazinele hidrografice folosite ca sursă de apă potabilă și pentru sistemele casnice de distribuire a apei potabile.
- Elaborarea Raportului național anual privind calitatea apei potabile, și elaborarea Registrului.

27.3.3. Aspecte financiare

Majoritatea activităților planificate este prevăzută a fi realizată cu suportul partenerilor de dezvoltare, prin intermediul proiectelor:

- „Sprijin autorităților din RM în gestionarea durabilă a Nistrului”, susținut de Ambasada Suediei, implementat de PNUD Moldova,
- „Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme cauzate de schimbările climatice în Republica Moldova, finanțat de Agenția de Dezvoltare a Austriei.
- „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”, susținut de Banca Mondială.

Costurile estimate pentru măsurile planificate constituie cca 2166303,44 mii MDL, inclusiv costul de implementare a proiectelor de infrastructură - alimentare cu apă, canalizare, stații de epurare a

apelor uzate, care de fapt sunt cele mai costisitoare și urgente acțiuni. Dintre aceștia, 24391,27 mii MDL revin asigurării implementării acțiunilor normative de aliniere la aquis-ul UE (Anexa A) și 2141912,17 mii MDL revin acțiunilor de implementare a aquis-ului UE și acțiunilor de dezvoltare a capacităților administrative (Anexa B).

SUBCAPITOLUL 27.4. PROTECȚIA NATURII

27.4.1. Prezentarea general a situației

27.4.1.1. Cadrul legislativ

Legislația națională de bază care reglementează subcapitolele Restaurarea naturii, Păsări sălbatice (Wild Birds), Habitat (Habitats), Grădini zoologice (Zoo), Utilizarea animalelor în experimente (Animal Experiments), Accesul și împărțirea beneficiilor (Access and Benefit Sharing (ABS)), CITES, Comerțul cu produse derivate din focă (Trade in Seal Products), Capcane cu pedală (Leghold Traps), este următoarea:

Tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte

- Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa (Berna, 19 septembrie 1979), ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1546/1993;
- Carta Mondială a Naturii (New York, 28 octombrie 1982), ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1546/1993;
- Convenția asupra zonelor umede de importanță internațională în special ca habitat al păsărilor acvatice (Ramsar, 2 februarie 1971), ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova Nr. 504/1999;
- Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție (Washington, 3 martie 1973) ratificată prin Legea nr. 1246/2000;
- Protocolul de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei (Kyoto 11 decembrie 1997), ratificată prin Legea nr. 29/2003;
- Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice (Bonn, 23 iunie 1979), ratificată prin Legea nr. 1244/2000;
- Acordul privind conservarea păsărilor migratoare de apă african-eurasiatice (Haga, 16 iunie 1995), ratificată prin Legea nr. 1244/2000;
- Acordul privind conservarea Liliiecilor în Europa (Londra, 04 decembrie 1991) ratificată prin Legea nr. 1244/2000;
- Convenția privind Diversitatea Biologică (Rio de Janeiro, 5 iunie 1992) ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1546/1993
- Protocolul de la Cartagena cu privire la Biosecuritate (Montreal, 29 ianuarie 2000), ratificată prin Legea 1381/2002;
- Protocolul de la Nagoya privind accesul la resursele genetice și distribuirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora (Nagoya, 29 octombrie 2010), ratificată prin Legea nr. 117/2016;

- Protocolul suplimentar Nagoya Kuala Lumpur privind răspunderea și repararea prejudiciului (Montreal, 29 ianuarie 2000), ratificată prin Legea nr. 96/2018;
- Convenția privind peisajul european (Florența, 20 octombrie 2000), ratificată prin Legea nr. 536/2001;
- Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția de la Espoo), ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1546/1993;
- Protocolul privind evaluarea strategică de mediu la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier ratificată prin Legea nr. 156/ 2018;
- Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului, ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 346/1999;
- Convenția pentru combaterea deșertificării în țările afectate grav de secetă și/sau de deșertificare, ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 257/1998;
- Tratatul internațional privind resursele genetice vegetale pentru alimentație și agricultură ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. nr. 257/1998.

Republica Moldova este membră la următoarele Organizații internaționale

- Uniunea Internațională privind Conservarea Naturii (Comisia pentru managementul ecosistemelor, Comisia pentru educație și comunicare, Comisia pentru politici de mediu, economice și sociale, Comisia pentru legislația mediului, Comisia pentru supraviețuirea speciilor, Comisia mondială pentru zonele protejate);
- Organizația Mondială a Sănătății - Procesul „Mediul și Sănătatea”;
- Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dundrii (Aria prioritară nr. 6 „Conservarea biodiversității, a peisajelor și a calității aerului și solurilor ”);
- Comisia consultativă europeană pentru pescuit în apele interioare și acvacultură;
- Platforma Științifico-Politică Interguvernamentală privind Biodiversitatea și Serviciile Ecosistemelor;
- Fondul Global de Mediu;
- Programul LIFE;
- Agenda maritimă comună pentru Marea Neagră.

În ceea ce privește **alinieră legislației naționale la cea a Uniunii Europene** menționăm că:

- Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice este transpusă parțial în Legea nr. 439/1995 regnului animal, care reglementează protecția și utilizarea animalelor sălbatice (mamifere, păsări, reptile, amfibii, pești, insecte, crustacee, moluște etc.) care viețuiesc în mod natural pe uscat, în apă, în atmosferă sau în sol și populează permanent sau temporar teritoriul Republicii Moldova, în Legea Nr. 55/2024 vânătorii și a protecției fondului cinegetic și în Legea nr. 94/2007 privind rețeaua ecologică. Cu toate acestea, anumite articole și anexe din Directivă, inclusiv articolele 9 (3), 10 (2), 11, 12 (1), 14 și Anexa V nu sunt încă transpuse în legislația națională. Articolele 12 (2), 13, 15, 16, 16a, 18, 19, 20 și Anexa VI, Anexa VII nu sunt transpozabile.

- Directiva nr. 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră este transpusă parțial în Legea nr. 239/2007 regnului vegetal, Legea nr. 439/1995 regnului animal, în Legea nr. 94/2007 privind rețeaua ecologică și în Legea Nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului. În aceste acte sunt reglementate aspecte legate de conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră, constituirea și dezvoltarea rețelei ecologice naționale, precum și integrarea acestora în rețeaua Emerald, inclusiv, procedurile și modalitățile aplicate în procesul de evaluare a impactului asupra mediului al unor genuri de activitate planificate publice și private care pot avea un impact semnificativ asupra mediului din Republica Moldova sau din alte state. Articolele din Directivă care sunt transpuse parțial includ 1, 16, precum și anexe (I, II partea a, b; IV partea a, b; V a), b)), iar articolul 17 (1) nu este transpus. Articolele 5, 7, 8, 9, 17 (2), 19, 20, 21, 23, 24 nu sunt transpozabile.
- Regulamentul (CE) nr. 338/97 al Consiliului din 9 decembrie 1996 privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea este aliniat prin Legea nr. 239/2007 regnului vegetal și Legea nr. 439/1995 regnului animal. Articolele 7, 15, 18, 19, 20, 21 și 22 nu sunt relevante pentru aliniere.
- Regulamentul (CE) nr. 865/2006 al Comisiei din 4 mai 2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea este parțial aliniat prin Legea nr. 239/2007 regnului vegetal, Legea nr. 439/1995 regnului animal și prin H.G. nr. 866/2018 cu privire la aprobarea formularelor-tip ale actelor permissive.
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 792/2012 al Comisiei din 23 august 2012 de stabilire a modelelor pentru permisele, certificatele și alte documente prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 865/2006 al Comisiei este parțial aliniat prin Legea nr. 239/2007 regnului vegetal, Legea nr. 439/1995 regnului animal și prin H.G. nr. 866/2018 cu privire la aprobarea formularelor-tip ale actelor permissive. Articolele 1, 2 și Anexa I sunt parțial aliniate. Articolul 3 și anexele (II, III, IV, V și VI) nu sunt aliniate, iar articolele 4 și 5 nu sunt relevante pentru aliniere.
- Directiva nr. 1999/22/CE privind deținerea animalelor sălbatice în grădini zoologice este transpusă prin Legea nr. 136/2007 privind grădinile zoologice, care reglementează protejarea faunei sălbatice și conservarea biodiversității în grădinile zoologice, precum și mecanismele de autorizare și control al acestora.
- Directiva nr. 2010/63/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 septembrie 2010 privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice este transpusă parțial în Legea nr. 211/2017 privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice. Această lege reglementează autorizarea utilizării animalelor în scopuri experimentale și stabilește cerințele generale pentru utilizarea animalelor, condițiile privind efectuarea experimentelor, cerințele pentru metodele folosite și pentru crescători, furnizori și utilizatori, precum și procedurile de autorizare și evaluare a proiectelor.
- Directiva nr. 83/129/CEE a Consiliului din 28 martie 1983 privind importul în statele membre de piei de anumiți pui de focă și de produse derivate din acestea este transpusă și Regulamentul (CE) nr. 1007/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16

- septembrie 2009 privind comerțul cu produse derivate din focă, Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 2015/1850 al Comisiei din 13 octombrie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1007/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind comerțul cu produse derivate din focă sunt aliniate în Hotărârea de Guvern nr. 763/2024 privind aprobarea Cerințelor la importul produselor derivate din focă.
- Regulamentul (CEE) nr. 3254/91 al Consiliului din 4 noiembrie 1991 de interzicere a utilizării capcanei cu pedală în Comunitate și de introducere în Comunitate a blănurilor și a produselor prelucrate de la anumite specii de animale sălbatice originare din țări care le capturează folosind capcana cu pedală sau alte metode în dezacord cu standardele internaționale de vânatoare cu capcane cu suferință minimă, Regulamentul (CE) nr. 35/97 al Comisiei din 10 ianuarie 1997 de stabilire a dispozițiilor cu privire la autorizarea blănurilor și a bunurilor care intră sub incidența Regulamentului (CEE) nr. 3254/91 al Consiliului, Decizia Consiliului nr. 97/602/CE din 22 iulie 1997 privind lista menționată la articolul 3 alineatul (1) al doilea paragraf din Regulamentul (CEE) nr. 3254/91 și la articolul 1 alineatul (1) litera a) din Regulamentul (CE) nr. 35/97 al Comisiei sunt aliniate prin Hotărârea de Guvern nr. 37/2025 privind interzicerea utilizării capcanelor cu pedală și introducerea pe piață a blănurilor și a produselor prelucrate de la animalele sălbatice capturate cu capcana cu pedală
 - Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (text codificat), așa cum a fost modificată prin Directiva 2014/52/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014, precum și prevederile art. 6 alin. (3) și (4) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, așa cum a fost modificată prin Directiva 2013/17/UE din 13 mai 2013 sunt transpuse în Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului. Această lege instituie mecanismele de evaluare a impactului asupra mediului pentru diverse activități planificate, publice și private, precum și evaluarea biodiversității, având scopul de a preveni sau minimiza impactul semnificativ asupra mediului și sănătății populației încă din etapele inițiale ale proiectului. Legea asigură, de asemenea, implementarea obligațiilor internaționale asumate de Republica Moldova.
 - Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului este transpusă parțial în Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu. Legea stabilește cadrul juridic pentru efectuarea evaluării strategice de mediu, inclusiv procedura de evaluare în context transfrontalier, acolo unde este necesar. Scopul acesteia este asigurarea unui nivel înalt de protecție a mediului și prevenirea sau diminuarea efectelor negative ale documentelor de politici și planificare asupra mediului și sănătății populației.
 - Regulamentul (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2017 privind controalele oficiale și alte activități oficiale este transpus în Legea nr. 82/2024 privind controalele oficiale în domeniul agroalimentar. Legea reglementează controalele oficiale pentru aplicarea legislației în domeniul alimentelor și furajelor, sănătății și bunăstării animalelor, sănătății plantelor și produselor de protecție a plantelor, asigurând astfel conformitatea cu reglementările europene relevante.
 - Directiva 1999/105/CE a Consiliului din 22 decembrie 1999 privind comercializarea materialului forestier de reproducere este transpusă în Legea nr. 44/2022 cu privire la

producerea, comercializarea și utilizarea materialului forestier de reproducere. De asemenea, se transpune și Regulamentul (CE) nr. 1597/2002 al Comisiei din 6 septembrie 2002, care stabilește norme pentru aplicarea Directivei 1999/105/CE, precum și Regulamentul (CE) nr. 2301/2002 al Comisiei din 20 decembrie 2002, care reglementează definiția „cantităților reduse de semințe”. În plus, Legea include și prevederi din art. 2, 4 și anexa II din Decizia 2008/971/CE a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind echivalența materialului forestier de reproducere produs în țări terțe, precum și orientările din Recomandarea 2012/90/UE a Comisiei din 14 februarie 2012 pentru prezentarea informațiilor privind loturile de material forestier de reproducere.

Documente de politici și planificare care au ca obiectiv restaurarea naturii, conservarea, protecția, restabilirea și folosirea obiectelor regnului vegetal și animal, constituirea și dezvoltarea rețelei ecologice naționale, rețelei Emerald, protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea, accesul la resursele genetice sunt:

- **Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”** aprobată prin Legea nr. 315/2022 având ca obiective fiind creșterea durabilă a suprafeței pădurilor și ariilor protejate; restabilirea rețelei ecologice naționale de arii naturale, restaurarea zonelor de protecție ale râurilor, stimularea plantării pădurilor private pe terenurile agricole private, implementarea programului național de împădurire și extinderea a suprafețelor împădurite prin valorificarea terenurilor degradate din fondul de terenuri cu destinație agricolă și a altor categorii de terenuri, prin regenerarea terenurilor din fondul forestier; ameliorarea metodelor și a tehnicilor de îngrijire, de regenerare, de conservare și de reconstrucție ecologică, de valorificare rațională a produselor lemnoase de pădure și de gestionare a pădurilor; crearea unor ecosisteme forestiere înalt productive și stabile; menținerea fâșiilor forestiere deja existente și contracararea practicilor de defrișare a acestora; crearea unui mecanism nou de finanțare a managementului forestier durabil, elaborarea unui mecanism de compensare a pierderilor în silvicultură și de plată pentru serviciile ecosistemice.
- **Programul național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030** aprobat prin H.G. nr. 624/2023 având ca obiective adaptarea sectorului forestier la schimbările climatice prin aplicarea practicilor complexe de conservare a biodiversității și printr-o abordare ecosistemică, conservarea stocului de carbon în păduri și incorporarea acestora în managementul forestier; adaptarea regulamentelor și practicilor de regenerare forestieră la necesitățile impuse de schimbările climatice; crearea și/sau reabilitarea sistemelor silvopastorale și agroforestiere; crearea și reconstrucția spațiilor verzi în localitățile urbane și rurale; crearea și consolidarea sistemelor de perdele forestiere pentru protecția terenurilor agricole și a căilor de comunicație; reconstrucția ecologică a arboretelor necorespunzătoare și vulnerabile la schimbările climatice.
- **Programul național de extindere și reabilitare a pădurilor pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pe perioada 2023-2027** aprobat prin H.G. nr. 55/2023 are ca obiective: extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră până la cel puțin 15% din suprafața țării până în anul 2032; reabilitarea/reconstruirea plantațiilor forestiere noi (110 mii ha) și a terenurilor (35 mii ha) până în anul 2032; diminuarea indicelui de fragmentare a pădurilor cu 0,75 unități (ceea ce înseamnă compactitate mai mare) prin îmbunătățirea conectivității ecologice cu habitatele asigurate pentru biodiversitate până în anul 2032; reducerea suprafeței de terenuri degradate cu 45 mii ha până în anul 2032; consolidarea sectorului forestier comunal prin

extinderea suprafețelor împădurite și reabilitarea celor existente, instruirea personalului și elaborarea planurilor de management forestier (85 mii ha) până în anul 2032; consolidarea sectorului forestier privat prin extinderea suprafețelor împădurite, instruirea personalului și elaborarea planurilor de management forestier până în anul 2032; reducerea suprafeței terenurilor puternic erodate cu 15 mii ha până în anul 2032; întărirea carcasei hidrologice prin împădurirea a 15 mii ha de fâșii riverane până în anul 2032; diminuarea proceselor de eroziune a solurilor și protejarea a circa 350 mii ha terenuri agricole prin crearea/reabilitarea a 10 mii de perdele forestiere de protecție a câmpurilor agricole până în anul 2032; consolidarea capacităților de diminuare a incidenței incendiilor forestiere prin elaborarea planurilor de management antiincendiar, precum și crearea infrastructurii antiincendiară în pădurile noi sau reabilite (echipament, surse de asigurare cu apă, fâșii mineralizate, turnuri de pază și monitorizare etc.) –145 mii ha până în anul 2032; consolidarea capacităților de management al pajiștilor prin implementarea unor activități practice de creare și reabilitare a sistemelor silvopastorale – 5 mii ha până în 2032; ameliorarea habitatelor pentru specii de floră și faună prin adăpost, migrație, hrană și satisfacerea altor necesități vitale.

- **Strategia de mediu pentru anii 2024-2030** aprobată prin H.G. nr. 409/2024 are următoarele obiective: asigurarea conservării, restabilirii și utilizării durabile a ecosistemelor de apă dulce terestre și interioare și a serviciilor acestora, în special păduri și zone umede; promovarea implementării managementului durabil al tuturor tipurilor de păduri, efectuarea lucrărilor silvotehnice, restabilirea pădurilor degradate și creșterea semnificativă a împăduririi și reîmpăduririi; luarea unor măsuri urgente și semnificative pentru a reduce degradarea habitatelor naturale, pentru a stopa pierderea biodiversității și, pentru a proteja și a preveni extincția speciilor amenințate; luarea unor măsuri urgente pentru a stopa braconajul și traficul de specii de floră și faună protejate, precum și pentru a face față problemelor puse de cererea și oferta de produse ilegale de specii sălbatice; adoptarea și implementarea măsurilor pentru a preveni introducerea și a reduce semnificativ impactul speciilor invazive asupra ecosistemelor terestre și acvatice și pentru a controla și a eradica speciile prioritare; integrarea și monitorizarea valorilor biodiversității și a ecosistemelor în planificarea națională și locală, procesele de dezvoltare, strategii, planurile de reducere a sărăciei și planurile de amenajare a teritoriilor; protejarea și restabilirea ecosistemelor legate de apă, inclusiv păduri, zone umede, râuri, acvifere și lacuri; gestionarea și protecția durabilă a ecosistemelor pentru a evita impacturile negative semnificative, inclusiv prin consolidarea rezistenței acestora, și luarea de măsuri pentru restaurarea acestora; eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat.
- **Programul de dezvoltare cu emisii reduse al Republicii Moldova până în anul 2030**, aprobat prin H.G. nr. 659/2023 are următorul obiectiv specific privind biodiversitatea: reducerea necondiționată, până în anul 2030, a gazelor cu efect de seră (GES) provenite din sectorul agricol cu 44% și reducerea de GES condiționată până la 47% comparativ cu anul 1990. Impactul rezultat din implementarea măsurilor: protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate; conservarea biodiversității; reducerea presiunilor directe asupra biodiversității și promovarea utilizării durabile a resurselor naturale; asigurarea securității alimentare prin măsuri reziliente la schimbările climatice în sectorul agricol.

- **Programul de promovare a economiei verzi și circulare** în Republica Moldova pentru perioada 2024-2028, aprobat prin H.G. nr. 495/2024, are ca unul din obiective includerea în Programul privind biodiversitatea a principiilor Pactului verde european în vederea refacerii ecosistemelor și sporirea biodiversității în spațiile urbane.
- **Programul de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025 și a Planul de acțiuni pentru anii 2021-2023 privind implementarea acestuia**, aprobat prin H.G. nr. 864/2020 are următoarele obiective generale: racordarea sistemului de cercetare și învățământ la prioritățile domeniului; prevenirea și combaterea eroziunii solului; ameliorarea solurilor terenurilor agricole; conservarea și sporirea fertilității solurilor terenurilor agricole.
- **Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2023-2030**, aprobat prin H.G. nr. 56/2023, are ca unul din obiectivele generale fortificarea potențialului sectorului agricol primar și promovarea practicilor agricole inteligente, durabile și reziliente la schimbările climatice și stabilind ca direcții prioritare adoptarea practicilor moderne de valorificare și gestionare eficientă a resurselor de apă și extinderea suprafețelor irigate pentru asigurarea rezilienței climatice, implementarea tehnologiilor și a măsurilor de stimulare a implementării principiilor bioeconomiei și a economiei circulare, sprijinirea și consolidarea protecției mediului prin conservarea biodiversității, protecției apelor, a solului și promovarea utilizării practicilor ecologice agricole, sprijinirea valorificării surselor de energie regenerabilă în cadrul exploatațiilor agricole, inclusiv utilizarea deșeurilor de origine vegetală și animală.

Legislația națională relevantă:

- Codul Silvic nr. 69/2024 stabilește cadrul normativ privind gestionarea durabilă a fondului forestier, conservarea și restabilirea diversității biologice, indiferent de tipul de proprietate, precum și folosirea rațională și asigurarea cu resurse forestiere a necesităților actuale și de viitor ale societății.
- Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător reglementează conservarea biodiversității și protecția monumentelor naturii.
- Legea nr. 1102/1997 cu privire la resursele naturale reglementează relațiile din domeniul folosirii, protecției și reproducerii resurselor naturale în scopul asigurării securității ecologice și dezvoltării durabile a țării.
- Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat - stabilește bazele juridice ale creării și funcționării fondului ariilor naturale protejate de stat, principiile, mecanismul și modul lui de conservare, precum și atribuțiile autorităților publice centrale și locale, ale organizațiilor neguvernamentale și ale cetățenilor în acest domeniu.
- Legea nr. 325/2005 cu privire la Cartea Roșie a Republicii Moldova reglementează relațiile sociale în domeniul protecției, folosinței și restabilirii speciilor de plante și animale dispărute, critic periclitate, periclitate, vulnerabile, rare și nedeterminate, incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova, în scopul prevenirii dispariției și asigurării conservării fondului lor genetic, stabilește bazele juridice ale ținerii Cărții Roșii, atribuțiile autorităților publice de toate nivelurile și ale instituțiilor științifice în domeniu.

- Legea nr. 55/2024 vânătorii și a protecției fondului cinegetic stabilește bazele juridice ale dezvoltării durabile, protecției, conservării și folosirii raționale a faunei de interes cinegetic, precum și drepturile persoanelor fizice privind practicarea vânătorii.
- Legea nr. 172/2014 privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor stabilește măsuri tarifare și netarifare de reglementare a activității economice externe a statului, perfecționării evidenței statistice și a schimbului de informație referitoare la circulația mărfurilor pe plan extern, cu alinierea acestora la standardele internaționale.
- Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător - scopul legii constă în instituirea unor prevederi unitare privind procedura de reglementare prin autorizare a activității de întreprinzător, care va fi aplicată de autoritățile emitente persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru practicarea activității de întreprinzător sau a unei alte activități prevăzute de lege, conexă cu activitatea de întreprinzător și indispensabilă ei.
- Legea nr. 231/2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor - stabilește principiile de bază ale organizării și desfășurării activității de identificare și înregistrare a animalelor pe teritoriul Republicii Moldova.
- Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară - stabilește principalele norme și cerințe sanitare veterinare privind sănătatea și bunăstarea animalelor, identificarea animalelor, mișcarea acestora, mecanismul autorizării sanitar veterinare activităților de creștere și întreținere a animalelor.
- Codul contravențional nr. 218/2008 care prevede sancțiuni pentru nerespectarea prevederilor legislației privind funcționarea grădinilor zoologice și a cerințelor de conservare și întreținere a animalelor sălbatice.
- În vederea implementării cadrului normativ primar pe domeniul conservării, protecției, restabilirii și folosinței obiectelor regnului vegetal și animal, constituirea și dezvoltarea rețelei ecologice naționale, rețelei Emerald, protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea, protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice, accesul la resursele genetice și împărțirea beneficiilor au fost aprobate.
- H.G. nr. 1107/2003 despre aprobarea Regulamentului cu privire la înființarea, înregistrarea, completarea, păstrarea, exportul și importul colecțiilor de animale și plante din flora și fauna sălbatică - regulamentul are drept scop coordonarea activităților și instituirea controlului asupra înființării, înregistrării, completării, păstrării, exportului și importului colecțiilor de animale și plante din flora și fauna sălbatică de importanță științifică, culturală, educațională și estetică. Regulamentul este elaborat în conformitate cu prevederile.
- H.G. nr. 866/2018 cu privire la aprobarea formularelor-tip ale actelor permissive - sunt aprobate formularele-tip ale actelor permissive (autorizație pentru dobândirea de animale care nu constituie obiecte ale vânatului și pescuitului, acord pentru exportul/importul animalelor sălbatice/plantelor sălbatice și Permis/Certificat CITES).
- Hotărârea Guvernului nr.318/2019 privind aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Comitetului național de etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice.
- H.G. nr. 793/2012 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția și bunăstarea animalelor în timpul transportului.

- H.G. nr. 763/2024 privind aprobarea Cerințelor la importul produselor derivate din focă transpune Regulamentul (CE) nr. 1007/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 privind comerțul cu produse derivate din focă, Regulamentul (UE) nr. 737/2010 al Comisiei din 10 august 2010 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1007/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind comerțul cu produse derivate din focă, Directiva Consiliului din 28 martie 1983 privind importul în statele membre de piele de pui de focă și de produse derivate.
- H.G. nr. 866/2018 cu privire la aprobarea formularelor-tip ale actelor permissive - sunt aprobate formularele-tip ale actelor permissive (autorizație pentru dobândirea de animale care nu constituie obiecte ale vânatului și pescuitului, acord pentru exportul/importul animalelor sălbatice/plantelor sălbatice și Permis/Certificat CITES).
- H.G. nr.793/2024 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 55/2024 reglementează modul de constituire a fondului cinegetic, reglementarea efectivului de animale de interes cinegetic în ariile naturale protejate de stat, organizarea și practicarea vânătorii.
- H.G. nr. 782/2000 pentru aprobarea regulamentelor-cadru ale parcurilor naționale, monumentelor naturii, rezervațiilor de resurse și rezervațiilor biosferei.
- H.G. nr.784/2000 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la ariile cu management multifuncțional, Regulamentului-cadru cu privire la rezervațiile naturale, Regulamentului-cadru cu privire la rezervațiile peisagistice și Regulamentului-cadru cu privire la monumentele de arhitectură peisajeră.
- H.G. nr.785/2000 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la grădinile dendrologice, Regulamentului-cadru cu privire la grădinile zoologice, Regulamentului cadru cu privire la rezervațiile științifice.
- H.G. nr.1009/2000 despre aprobarea Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite.
- H.G. nr. 803/2002 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de instituire a regimului de arie naturală protejată.
- H.G. nr. 665/2007 pentru aprobarea Regulamentului-cadru al zonelor umede de importanță internațională.
- H.G. nr. 923/2014 pentru aprobarea Regulamentului de funcționare a Parcului Național "Orhei".
- H.G. nr. 122/2021 pentru aprobarea Regulamentului de funcționare a Rezervației biosferei „Prutul de Jos” nr. 122/2021.
- Hotărârea de Guvern nr. 414/2000 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului obiectelor și complexelor din fondul ariilor naturale protejate de stat.
- Hotărârea de Guvern nr. 1005/2004 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului de stat al regnului animal.
- Hotărârea de Guvern nr. 211/2009 privind aprobarea Regulamentului Cadastrului obiectelor regnului vegetal.
- H.G. nr. 43/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind testarea și admiterea soiurilor în Catalogul soiurilor de plante transpune parțial Directiva 2002/53/CE a Consiliului din 13 iunie 2002 privind Catalogul comun al soiurilor de plante agricole, regulamentul stabilește procedurile de testare a soiurilor de plante și admitere a acestora în Catalogul

soiurilor de plante al Republicii Moldova în scopul utilizării acestora în producție și transpunere parțial prevederile.

- Ordinul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor nr.91/2022 privind Componenta și instituirea Comitetului național de etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice.
- Ordinul Ministerului Mediului nr. 105/2024 cu privire la aprobarea Ghidului privind evaluarea biodiversității care oferă îndrumări privind procedura, a documentelor tehnice și a condițiilor pentru luarea măsurilor necesare în vederea implementării mecanismului de evaluare a biodiversității asupra activităților planificate.
- Ordinul Ministerului Mediului nr. 80/2024 cu privire la aprobarea Ghidului pentru elaborarea planurilor de management pentru siturile Emerald.

27.4.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Mediului prin Direcția politici în domeniul conservării naturii și biosecurității (personal: 6 unități, 5 completate), este responsabil de elaborarea proiectelor de acte normative și documente de politici în domeniul conservării naturii, protecției, restabilirii și folosinței obiectelor regnului vegetal și animal, protecției resurselor acvatice, constituirii și dezvoltării rețelei ecologice naționale, rețelei Emerald, creării și funcționării fondului ariilor naturale protejate de stat, biosecurității.

Agencia de Mediu prin Direcția monitoringul resurselor naturale (personal: 5 unități, 3 completate) este responsabilă de monitoringul obiectelor regnului animal și vegetal, a resurselor biologice acvatice, a ariilor naturale protejate de stat și dezvoltarea sistemului de indicatori statistici din domeniu, eliberarea autorizațiilor pentru colectarea obiectelor regnului vegetal, dobândirea de animale care nu constituie obiecte ale vânatului și pescuitului, eliberarea acordurilor pentru exportul/importul animalelor sălbatice/plantelor sălbatice și permise/certificate CITES, înregistrarea/reînregistrarea colecțiilor de animale și plante din flora și fauna sălbatică.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului prin intermediul Direcției control fond forestier, arii naturale protejate și spații verzi (personal: 15 unități, 8 completate), **Direcției control resurse cinegetice și piscicole** (personal: 10 unități, 6 completate) și a subdiviziunilor teritoriale (personal: 219 unități, 209 completate) exercită controlul privind protecția florei și faunei sălbatice, resurselor acvatice, ariilor naturale protejate și utilizării raționale a resurselor naturale.

Agencia „Moldsilva” prin Direcția fond forestier, arii protejate și regenerarea pădurii (personal: 5 unități, 5 completate) și **Serviciul gospodărire cinegetică și vânătoare** (personal: 2 unități, 2 completate) este responsabilă de implementarea politicilor în domeniile silviculturii și cinegetici, dezvoltării durabile a fondului forestier proprietatea publică a statului, protecția și paza pădurilor și faunei sălbatice, menținerea, conservarea, reconstrucția ecologică a pădurilor din ariile naturale protejate de stat, aflate în gestiune, asigură respectarea regimului de administrare a fondului ariilor naturale, conservarea și protecția obiectelor regnului vegetal și animal din aceste arii.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare prin Direcția medicină veterinară și siguranța alimentelor de origine animală (personal: 5 unități, 4 completate) este responsabil de elaborarea proiectelor de acte normative și documente de politici în domeniul sănătății și bunăstării animalelor, trasabilității animalelor, medicamentelor de uz veterinar, utilizării animalelor în proceduri, prin **Direcția protecția plantelor și siguranța alimentelor de origine vegetală** (personal: 5 unități, 3 completate) elaborarea proiectelor de acte normative și documente de politici în domeniul protecției plantelor și carantinei fitosanitare.

Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante prin Direcția testare VCU (Valoarea Culturală și de Utilizare) coordonează activitatea de testare a soiurilor de plante la indicii agronomici cantitativi și calitativi în cadrul stațiunilor sale de testare, amplasate în toate zonele pedo-climaterice ale republicii, în scopul evidențierii celor mai competitive soiuri, comparativ cu soiurile prezente pe piață, pregătirea și înaintarea propunerilor de înregistrare a noilor soiuri în Catalogul Soiurilor de Plante, prin **Direcția testare DUS (Distinctivitate, Uniformitate, Stabilitate)** efectuează examinarea tehnică a soiurilor noi de plante la condițiile de brevetabilitate în condiții de câmp, ce includ indicatori morfo-fiziologici, conform Metodologiilor unice de protecția soiurilor noi de plante (UPOV). Prezintă Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) rapoartele tehnice al examinărilor pentru ulterioara eliberare a Brevetului pentru Soi de Plante, cu acordarea protecției juridice la soiul respectiv. Direcția dată menține baza de date a UPOV-ului și furnizează informația relevantă pentru completarea acestei baze, elaborează ghiduri de testare a soiurilor la distinctivitate, uniformitate, stabilitate pentru speciile rare de plante; (total personal pe ambele direcții: 54 unități, 47 completate).

Instituția Publică „Centrul pentru Ameliorarea și Reproducția animalelor” prin Direcția ameliorare și reproducție a animalelor (personal: 2 unități, 1 completate) desfășoară activități în domeniul creșterii, selecției, ameliorării și testării animalelor pentru reproducție, recepționează și analizează informațiile primite de la exploatațiile zootehnice privind lucrările de selecție și ameliorare efectuate cu animalele de reproducție de diferite specii și rase; prezintă trimestrial informația privind lucrările de selecție și ameliorare a efectivului de animale pe specii și rase în baza informației prezentate de către exploatațiile zootehnice.

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor prin Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor (personal: 10 unități, 8 completate) este responsabil de supravegherea și controlul respectării normelor de sănătate, protecția și bunăstarea animalelor, identificarea și înregistrarea animalelor, autorizarea sanitară veterinară a activităților de creștere și întreținere a animalelor, autorizarea și reglementarea utilizării animalelor în proceduri și în alte scopuri științifice, monitorizarea utilizării animalelor în proceduri, **Direcția protecția plantelor** exercită controlul și supravegherea de stat în domeniul carantina fitosanitară și certificarea producției vegetale.

Serviciul Vamal prin Direcția organizarea controlul vamal și facilitarea comerțului (personal: 23 unități, 23 completate), subdiviziune structurală a Departamentului venituri și control vamal din cadrul Aparatului Central al Serviciului Vamal al Republicii Moldova este responsabil de controlul vamal al mărfurilor, bunurilor și mijloacelor de transport, precum și

monitorizarea și controlul modului de administrare de către subdiviziunile vamale a formelor de control vamal.

Instituția Publică Universitatea de Stat din Moldova:

Grădina Botanică Națională (Institut) „Alexandru Ciubotaru prin Laboratorul Resurse vegetale (deține un potențial științific de 5 cercetători științifici și 3 specialiști coordonatori, inclusiv 3 doctori în științe) efectuează una din activitățile de bază ale grupului de cercetători, care este introducerea plantelor utile din flora spontană, reprezentată în colecție de peste 100 specii de plante cu potențial terapeutic, aromatic, condimentar și melifer; mobilizează genofondul de plante aromatice, completează colecțiile cu specii noi, cercetează particularitățile ecologice și biomorfologice ale speciilor endemice și introduse, evidențierea celor de perspectivă pentru economia națională reprezintă directiva de bază ale cercetărilor botanice actuale. Anual colecția se completează cu 15-20 specii, obținute prin schimbul internațional de semințe, precum și din flora spontană, prin **Laboratorul Embriologie și Biotehnologie** (deține un potențial științific de 7 cercetători științifici și 1 specialist coordonator, inclusiv 3 doctori în științe) efectuează activitățile de bază, cum sunt fundamentarea științifică privind elaborarea tehnologiilor de înmulțire *in vitro* a speciilor valoroase, de interes economic pentru Republica Moldova, introducerea și elaborarea tehnologiilor de cultivare prin tehnici convenționale și culturi *in vitro* a speciilor de plante lemnoase noi; bazându-se pe direcțiile de elaborare a tehnicilor de micropropagare *in vitro* pentru specii noi introduse, stabilire a tehnologiilor *in vitro*, de acclimatizare a plantelor obținute și înființarea unor câmpuri experimentale.

Institutul de Ecologie și Geografie prin Laboratorul Ecosisteme Naturale și Antropizate (deține un potențial științific de 12 cercetători) este responsabil de evaluarea stării ecosistemelor naturale/antropizate, argumentarea științifică a statutului de protecție a patrimoniului lor natural, valuarea integrată a impactului antropic asupra ariilor naturale protejate de stat în scopul conservării și extinderii lor, crearea, ținerea și completarea băncii de date a cadastrului ariilor naturale protejate de stat, evidențierea și argumentarea științifică de noi arii naturale protejate, evaluarea impactului antropic asupra componentelor mediului în context local și transfrontalier.

Institutul de Zoologie format din Laboratorul Vertebrate Terestre (deține un potențial de 23 cercetători științifici) și este un centru de cercetări în domeniul zoologiei, ecologiei vertebratelor terestre, fiziologiei și etologiei mamiferelor, păsărilor, reptilelor și amfibienilor, atât în republică, cât și în Sud – Estul Europei și **Laboratorul Ihtiologie și Acvacultură** (deține un potențial de 10 cercetători științifici) este un centru de cercetări științifice fundamentale și aplicative în vederea inventarierii ihtiofaunei, elaborării prognozei de perspectivă a stării funcționale a ecosistemelor acvatice și recomandărilor de sporire a productivității piscicole în obiectivele acvatice.

Institutul de Genetică și Fiziologie și Protecție a Plantelor prin Laboratorul Resurse Genetice Vegetale (personal: 8,75 unități, 12 completate) este responsabil de instituirea și menținerea a unui sistem național de conservare de lungă durată a agro biodiversității vegetale în Republica Moldova. Laboratorul este responsabil de crearea, completarea și menținerea Băncii naționale de gene cu păstrarea în colecții de bază și cele active a resurselor genetice vegetale pentru

alimentație și agricultură, precum și a sistemului național de documentare a agro biodiversității vegetale.

27.4. 2. Planuri de viitor

27.4. 2.1. Planuri legislative

Restaurarea naturii, conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, protecția păsărilor sălbatice, controlul comerțului cu specii de floră și faună pe cale de dispariție, prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive, accesul la resursele genetice și împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora, prin asigurarea transpunerii complete a Directivei 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, Directivei 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea și protecția păsărilor sălbatice, Regulamentului (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea, Regulamentului (CE) Nr. 865/2006 al Comisiei din 4 mai 2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea, Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 792/2012 al Comisiei din 23 august 2012 de stabilire a modelelor pentru permisele, certificatele și alte documente prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin controlul comerțului cu acestea și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 865/2006 al Comisiei, Regulamentului (UE) nr. 1143/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive, Regulamentului (UE) nr. 511/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de conformitate destinate utilizatorilor prevăzute în Protocolul de la Nagoya privind accesul la resursele genetice și împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora în Uniune care reprezintă un angajament din Acordul de Asociere stabilit la art. 87, 368 și Anexa XI și o recomandare din raportul Comisiei Europene pentru anul 2023.

Pentru asigurarea alinierii la Regulamentului (UE) 2024/1991 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2024 privind restaurarea naturii se planifică:

- elaborarea unei foi de parcurs care va sprijini procesul de implementare a obiectivelor stabilite în regulament;
- aprobarea Programului privind Diversitatea Biologică pentru perioada 2025-2030.

27.4.2.2. Acțiuni de implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative

Asigurarea unui management eficient a ariilor naturale protejate, conservarea biodiversității și adaptarea la schimbările climatice prin crearea Agenției Arii Naturale Protejate, Dezvoltarea Sistemului Informațional Automatizat Registrul Ariilor Naturale Protejate și elaborarea unei foi de parcurs pentru alinierea siturilor Emerald la standardele Natura 2000. Conform Raportului Comisiei Europene pentru anul 2023 și 2024, Republica Moldova trebuie, să-și dezvolte capacitatea de management mai eficient în domeniul protecției naturii, să continue să se pregătească pentru identificarea și pre-desemnarea siturilor care vor fi acoperite de rețeaua Natura 2000 și înființarea unui serviciu independent pentru ariile protejate în acest sens.

27.4.3. Aspecte financiare

Costul acțiunilor privind transpunerea acquis-ului UE este de 2009 mii lei, costul pentru implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative fiind de 48,469 mii lei. Aceste cheltuieli vor fi suportate din bugetul de stat al Republicii Moldova.

SUBCAPITOLUL 27. 5. CALITATEA AERULUI

27.5.1. Prezentarea generală a situației

Necesitatea elaborării și aprobării cadrului normativ privind calitatea aerului atmosferic rezultă din obiectivul de a crea un sistem integrat de monitorizare și management al calității aerului, precum și de a reduce emisiile de poluanți atmosferici, conform prevederilor **Strategiei de Mediu pentru anii 2024-2030, aprobată prin H.G. nr. 409/2024**. De asemenea, se va contribui la realizarea Obiectivului general 10 din **SND "Moldova Europeană 2030"**, aprobată prin Legea nr. 315/2022 - Asigurarea unui mediu sănătos și sigur.

27.5.1.1. Cadrul Legislativ

Calitatea aerului ambiental

- Republica Moldova a aderat la Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (CLRTAP), încheiată la Geneva pe 13 noiembrie 1979, prin H.G. nr. 399/1995.
- Republica Moldova a ratificat Convenția de la Minamata cu privire la mercur prin Legea nr. 51/2017, care urmărește protejarea sănătății umane și a mediului prin reducerea emisiilor de mercur din sursele existente și din cele noi.
- Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic, în calitate de lege-cadru, stabilește baza juridică pentru consolidarea capacităților instituționale de monitorizare și evaluare a calității aerului atmosferic. De asemenea, Legea nr. 98/2022 reglementează raporturile juridice asociate implementării sistemelor integrate, precum Sistemul Național Integrat de Monitorizare și Gestionare a Calității Aerului și Sistemul Național de Inventariere a Emisiilor de Poluanți Atmosferici.
- Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic stabilește cadrul juridic pentru:
 1. praguri de evaluare și opțiuni pentru regimul de evaluare preliminară;
 2. obiective de calitate, criterii de agregare a datelor și metode de referință pentru evaluarea concentrațiilor poluanților atmosferici;
 3. delimitarea aglomerărilor și zonelor pe întreg teritoriul Republicii Moldova;
 4. criterii de amplasare a punctelor de prelevare pentru poluanții atmosferici;
 5. criterii de determinare a numărului minim de puncte de prelevare necesare pentru măsurătorile fixe ale poluanților atmosferici;
 6. informațiile ce trebuie incluse în planurile de calitate a aerului / de menținere a calității aerului atmosferic;
 7. cerințe privind informarea publicului.

- H.G. nr. 63/2025 privind monitorizarea și gestionarea calității aerului atmosferic stabilește un mecanism pentru implementarea managementului calității aerului atmosferic, conform prevederilor Legii nr. 98/2022. Acest mecanism se bazează pe următoarele acțiuni de implementare:
 1. delimitarea *aglomerărilor și zonelor* pe întreg teritoriul Republicii Moldova pentru evaluarea calității aerului atmosferic și stabilirea punctelor potențiale de amplasare a stațiilor automate de monitorizare. Estimarea nivelurilor poluanților atmosferici se efectuează în raport cu obiectivele de sănătate și mediu, stabilite în Anexa nr.2 la Legea nr.98/2022;
 2. stabilirea *regimurilor și metodelor de evaluare a calității aerului atmosferic* - se realizează conform art. 21 din Legea nr.98/2022, bazându-se pe pragurile de evaluare prevăzute în anexa nr.3, precum și pe rezultatele măsurărilor preliminare și studiilor de modelare;
 3. stabilirea *criteriilor de clasificare a ariilor în regimuri de evaluare a calității aerului* pe întreg teritoriul Republicii Moldova în cadrul SNMGICA, precum și procedura de determinare a numărului de puncte de prelevare necesare pentru monitorizarea poluanților atmosferici prin intermediul Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA);
 4. *etapele elaborării inventarului național al emisiilor de poluanți atmosferici*, prevăzuți în anexa nr.1 la Legea nr.98/2022, monitorizați în cadrul SNIEPA
 5. *numărul de puncte de prelevare probe de aer* pentru asigurarea monitorizării poluanților atmosferici prin intermediul RNMCA
 6. *întocmirea metodologiei de elaborare a planurilor de calitate și de menținere a calității aerului* cu scopul de a stabili procedurile necesare pentru crearea, aprobarea și implementarea eficientă a acestor planuri.
 7. *întocmirea listei unităților administrativ-teritoriale încadrate în regimuri de gestionare a ariilor din zone și aglomerări* (regim de gestionare I sau II).

Pentru monitorizarea poluanților atmosferici PM₁₀, PM_{2.5}, NO₂, CO, B(a)P și Ozon teritoriul Republicii Moldova este delimitat în următoarele cinci zone, specificate în anexa nr.1 la proiectul de Regulament, precum:

1. Zona Nord
2. Zona Centru
3. Zona Est
4. Zona Sud
5. Zona Sud-Est

Pentru monitorizarea poluanților atmosferici SO₂, benzen, Pb, Cd, Ni, As, NO_x teritoriul Republicii Moldova este delimitat într-o singură zonă, specificată în anexa nr.2 la proiectul de Regulament. Pentru monitorizarea tuturor poluanților atmosferici specificați în anexa nr.1 la Legea nr.98/2022, este stabilită o aglomerare - ce include teritoriul municipiului Chișinău (conform anexei nr.2 la proiectul de Regulament). Prevederile proiectului stipulează că în diverse zone și aglomerări se aplică regimuri de evaluare diferite. Pe baza rezultatelor evaluării, se stabilesc măsuri cuantificabile, implementate astfel încât să nu fie depășite valorile limită pentru poluanții atmosferici.

Metodologia de elaborare a planurilor de calitate și menținere a calității aerului, specificată în anexa nr.2 la proiectul de hotărâre de Guvern, prevede două tipuri de planuri:

- *Planuri de calitate a aerului* pentru zonele clasificate în regim de gestionare I;
- *Planuri de menținere a calității aerului* pentru zonele clasificate în regim de gestionare II.

Legea nr.227/2022 privind emisiile industriale, instituie cadrul normativ cu privire la prevenirea poluării provocate de activitățile industriale și economice, în vederea reducerii emisiilor în aer, apă și sol. Legea creează sistemul de autorizare integrată de mediu/autorizare de mediu, instituie procedura de aplicare a celor mai bune tehnici disponibile și a regulilor generale pentru operatori, precum și sistemul de monitorizare a respectării condițiilor din autorizația integrată de mediu/autorizația de mediu.

Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin H.G. nr.593/2024, sprijină atingerea obiectivelor de calitate a aerului prin stabilirea angajamentelor naționale de reducere a emisiilor pentru cinci poluanți atmosferici de origine antropogenă. Acest obiectiv va fi realizat prin elaborarea programului național de control al poluării atmosferice și a inventarului național de emisii, însoțit de un raport informativ de inventariere.

Următoarele acte normative contribuie la îmbunătățirea calității aerului:

- H.G. nr. 914/2020 cu privire la aprobarea Regulamentului privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili (COV) cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele, lacuri și în produsele de refinisare a autovehiculelor stabilește limite pentru conținutul de COV;
- H.G. nr. 587/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul emisiilor de compuși organici volatili (COV) generate de depozitarea și distribuția benzinei, de la terminale până la stațiile de alimentare cu produse petroliere, reglementează reducerea emisiilor de COV rezultate din evaporarea benzinei pe parcursul lanțului de depozitare și distribuție a carburanților.

Analiza comparativă a transunerii Directivei 2008/50/CE și ale Directivei 2004/107/CE, așa cum au fost modificate prin Directiva (UE) 2015/1480

În conformitate cu angajamentele asumate prin anexa nr. XI, capitolul 16, din Acordul de Asociere (AA) dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (RM-UE), ratificat de Parlament prin Legea nr. 112/2014, Republica Moldova a transpus parțial Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa și Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind arsenicul, cadmiul, mercurul, nichelul și hidrocarburile aromatice policiclice din aerul înconjurător.

Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic și H.G. nr. privind monitorizarea și gestionarea calității aerului atmosferic transpun parțial Directiva 2008/50/CE privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa și Directiva 2004/107/CE privind arsenicul, cadmiul, mercurul, nichelul și hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător, așa cum au fost modificate prin Directiva (UE) 2015/1480 a Comisiei din 28 august 2015 de modificare a mai multor anexe la Directivele 2004/107/CE și 2008/50/CE ale Parlamentului European și ale Comisiei prin care se stabilesc normele privind metodele de referință, validarea datelor și amplasarea punctelor de prelevare pentru evaluarea calității aerului înconjurător.

Nu au fost transpuse articolele care nu au fost incluse pentru transpunere în Acordul de Asociere. Printre acestea se numără:

- art. 15: Obiectivul național de reducere a expunerii la PM_{2.5} pentru protecția sănătății umane;
- art. 21: Depășiri atribuite operațiunilor de nisipare sau sărare a drumurilor pe timp de iarnă;
- art. 22: Amânarea termenelor de atingere a obiectivelor și exceptarea de la aplicarea anumitor valori-limită;
- art. 24: Planuri de acțiune pe termen scurt;
- art. 28: Măsuri de punere în aplicare.

În ceea ce privește metodele de măsurare de referință (art. 8), Legea nr. 98/2022 include doar partea descriptivă a acestor metode. Detaliile tehnice sunt reglementate prin H.G. nr. 63/2025 privind monitorizarea și gestionarea calității aerului atmosferic, având în vedere faptul că acestea pot necesita actualizări frecvente. Alegerea de a reglementa aceste aspecte printr-un act normativ secundar se datorează procedurii complexe și de durată implicate de modificarea legii, ceea ce permite o adaptare mai rapidă și eficientă a normelor tehnice.

Anexa nr. 5 Criterii pentru determinarea numărului minim de puncte de prelevare, a fost transpusă, adaptându-se la realitățile demografice ale Republicii Moldova. Anexa nr. 6 a fost transpusă în lege doar în ceea ce privește partea descriptivă a metodelor. Metodele de referință sunt reglementate prin H.G. nr. 63/2025, deoarece acestea pot necesita modificări mai frecvente. Procedura de modificare a legii este mult mai complexă și de lungă durată.

Unele anexe ale Directivei 2008/50/CE au fost integrate într-o singură anexă a Legii nr. 98/2022, astfel: anexa nr. 11 - Valorile-limită pentru protecția sănătății umane, anexa nr. 12 - Pragurile de informare și alertă și anexa nr. 13 - Nivelurile critice pentru protecția vegetației au fost transpuse în anexa nr. 2 - Standardele privind calitatea aerului atmosferic. Anexa nr. 14 Obiectivul național de reducere a expunerii, valoarea -țintă și valoarea-limită pentru PM_{2,5} nu a fost transpusă din motivul că nu a fost inclusă pentru transpunere în Acordul de Asociere ratificat prin Legea nr. 112/2014.

Art. 30 din Directiva 2008/50/CE și art. 9 din Directiva 2004/107/CE, care reglementează regimul de sancționare aplicabil, vor fi examinate suplimentar pentru a determina în ce măsură contravențiile prevăzute în Codul Contravențional și Codul Penal reflectă sancțiuni "eficace, proporționale și cu efect de descurajare". În funcție de concluzii, se vor propune modificări relevante.

2011/850/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 12 decembrie 2011 de stabilire a normelor pentru Directivele 2004/107/CE și 2008/50/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește schimbul reciproc de informații și raportarea privind calitatea aerului înconjurător [notificată cu numărul C(2011) 9068] nu a fost transpusă în legislația națională.

Prevederile Directivei 2008/50/CE și ale Directivei 2004/107/CE non aplicabile

Dispozițiile art. 29-35 din Directiva 2008/50/CE, precum și art. 6, art. 8 și art. 10-12 din Directiva 2004/107/CE nu constituie obiect al transpunerii, deoarece stabilesc obligații specifice aplicabile statelor membre sau Comisiei Europene. Aceste obligații nu pot fi implementate înainte de aderarea la UE sau, în general, nu se supun transpunerii.

Angajamentele naționale de reducere a emisiilor

Reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici astfel încât să contribuie eficient la atingerea obiectivului pe termen lung al Uniunii Europene privind calitatea aerului, conform orientărilor Organizației Mondiale a Sănătății. De asemenea, această reducere sprijină obiectivele Uniunii în domeniul biodiversității și protecției ecosistemelor, prin diminuarea nivelurilor și depunerilor de poluanți atmosferici care cauzează acidifiere și eutrofizare, precum și a nivelului de ozon sub pragurile și cantitățile critice stabilite de Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (Convenția LRTAP).

Republica Moldova a aderat la Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (CLRTAP), încheiată la Geneva pe 13 noiembrie 1979, prin H.G. nr. 399/1995.

Angajamentele internaționale de reducere a emisiilor de dioxid de sulf, oxizi de azot, compuși organici volatili nemetanici, amoniac și particule fine în suspensie, precum și reducerea emisiilor de negru de fum, sunt stipulate în Protocolul privind reducerea acidifierii, eutrofizării și nivelului de ozon troposferic (Protocolul de la Göteborg). Protocolul de la Göteborg a fost adoptat la 1 decembrie 1999, iar Republica Moldova l-a semnat pe 23 mai 2000, însă nu la ratificat.

La nivelul UE, prevederile Protocolului de la Göteborg privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici sunt reglementate prin Directiva (UE) 2016/2284 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva delegată (UE) 2024/299 și prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522, care stabilește un format comun pentru programele naționale de control al poluării atmosferice, conform Directivei (UE) 2016/2284.

Prevederile Directivei (UE) 2016/2284 și ale Deciziei de punere în aplicare (UE) 2018/1522 au fost transpuse parțial la nivel național prin art. 33 din Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic și prin Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin H.G. nr. 593/2024. HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici a fost elaborat în conformitate cu prevederile capitolului IV „Mediul înconjurător”, Anexa XI, Cap.16 din Acordul de Asociere, care stabilește obligația Republicii Moldova de a transpune prevederile Directivei CE 2001/81 privind plafoanele naționale de emisie pentru anumiți poluanți atmosferici, care a fost ulterior abrogată și înlocuită prin Directiva UE 2016/2284 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici.

Punerea în aplicare a HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici va contribui la atingerea obiectivelor stabilite în Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător, Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic, Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale, Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice și se aliniază la angajamentele asumate de țară pentru a contribui la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD-lor) stabilite în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (în continuare – SND), aprobată prin Legea nr. 315/2022, în special Obiectivul general 10, care vizează asigurarea unui mediu sănătos și sigur.

HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici a creat cadrul juridic necesar pentru îmbunătățirea calității aerului atmosferic prin stabilirea angajamentelor naționale de reducere a emisiilor antropice de poluanți, în special, poluanți atmosferici cum ar fi dioxidul de sulf (SO_2), oxizii de azot (NO_x), compușii organici volatili nemetanici (COVnm), amoniac (NH_3), particulele fine în suspensie ($\text{PM}_{2,5}$) – substanțe care afectează grav sănătatea umană. HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului

privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici stabilește perioadele de reducere a emisiilor pentru cei 5 poluanți, începând cu anul 2030, având ca an de referință anul 2020, și prevede:

- *reducerea emisiilor de dioxid de sulf (SO₂), până la 27% către anul 2040;*
- *reducerea emisiilor de oxizi de azot (NO_x), până la 26% către anul 2040;*
- *reducerea emisiilor de PM_{2,5}, până la 29% către anul 2040;*
- *reducerea emisiilor de amoniac (NH₃), până la 4% către anul 2040*
- *reducerea emisiilor de compuși organici volatili nemetanici (COVnm), până la 15% către anul 2040.*

Realizarea obiectivelor Regulamentului, aprobat prin HG nr. 593/2024 se va realiza prin elaborarea unui Program național de control al poluării atmosferice, care va include măsuri politico-juridice pentru asigurarea reducerii emisiilor de poluanți atmosferici. În Anexa nr. 3 a proiectului este stabilit formatul și conținutul minim al Programului de control al poluării, care se va elabora în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

De asemenea, Regulamentului, aprobat prin HG nr. 593/2024 conține prevederi referitoare la elaborarea și raportarea inventarelor de emisii, prognozelor naționale de emisii, rapoartelor informative de inventariere (pentru toți poluanții atmosferici care fac obiectul Regulamentului). Limitarea conținutului total de compuși organici volatili în anumite vopsele, lacuri și în produsele de refinisare a autovehiculelor este reglementată prin H.G. nr. 914/2020 cu privire la aprobarea Regulamentului privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele, lacuri și în produsele de refinisare a autovehiculelor. Reducerea emisiilor de compuși organici volatili rezultați din evaporarea benzinei de-a lungul lanțului de depozitare și distribuție a carburanților este prevăzută în H.G. nr. 587/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul emisiilor de compuși organici volatili (COV) rezultați din depozitarea și din distribuția benzinei de la terminale la stațiile de alimentare cu produse petroliere.

Analiza comparativă a transpunerii Directivei (UE) 2016/2284 așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva delegată (UE) 2024/299 și ale Deciziei de punere în aplicare (UE) 2018/1522

Prevederile art. 2 din Directiva (UE) 2016/2284 au fost transpuse parțial. Dispozițiile referitoare la zonele economice exclusive și zonele de protecție a mediului, inclusiv cele aplicabile Insulelor Canare, departamentelor franceze de peste mări, Madeira și Azore, nu sunt relevante în contextul Republicii Moldova. Art. 3 din Directiva (UE) 2016/2284 este transpus parțial, deoarece astfel de noțiuni cum ar fi: „trafic maritim internațional”, „zonă de control a poluării” și „legislația Uniunii privind controlul poluării aerului la sursă” nu sunt relevante pentru Republica Moldova. De asemenea, prevederile referitoare la emisiile provenite din transportul maritim intern către și dinspre zonele menționate la Art. 2(2) din Directiva (UE) 2016/2284 nu sunt relevante în contextul Republicii Moldova. Art. 4, Anexa nr.1-3 din Directiva (UE) 2016/2284, termenele au fost adaptate la realitățile transpunerii și implementării standardelor UE în Republica Moldova:

- 2020 (Reg. UE) = 2030 (pentru RM);
- 2029 (Reg. UE) = 2039 (pentru RM);
- 2030 (Reg. UE) = 2040 (pentru RM).

Referitor la stabilirea termenelor de atingere a angajamentelor de reducere a emisiilor de poluanți atmosferici, menționez că în urma analizei scenariilor identificate, experții naționali, în

consultare cu experții Institutului Internațional pentru Analiza Sistemelor Aplicate din Austria (IIASA), au concluzionat că scenariul cu anul de referință 2020 este cel mai fezabil pentru Republica Moldova. Acest scenariu reflectă în mod adecvat capacitatea țării de a gestiona poluarea aerului. După atingerea acestui nivel de îndeplinire a angajamentelor până în 2040, angajamentele pot fi recalculate pe baza unui scenariu mai ambițios.

Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522, care stabilește un format comun pentru Programele naționale de control al poluării atmosferice în temeiul Directivei (UE) 2016/2284, a fost transpusă în Anexa nr. 3 la Regulamentul, aprobat prin HG nr. 593/2024, cu adaptarea termenelor la realitățile Republicii Moldova, astfel:

- 2020 (Reg. UE) = 2030 (pentru RM);
- 2029 (Reg. UE) = 2039 (pentru RM);
- 2025 (Reg. UE) = 2035 (pentru RM);
- 2030 (Reg. UE) = 2040 (pentru RM).

Directiva delegată (UE) 2024/299, care modifică Directiva (UE) 2016/2284 privind metodologia de raportare a prognozelor de emisii pentru anumiți poluanți atmosferici, a fost integral transpusă în Anexa nr. 1, în Tabelul C și Tabelul D la Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin HG nr. 593/2024.

Prevederile Directivei (UE) 2016/2284 așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva delegată (UE) 2024/299 și ale Deciziei de punere în aplicare (UE) 2018/1522 non aplicabile

- Dispozițiile Directivei (UE) 2016/2284, art. 2 (2), art. 3, pct. 12 - 14, art. 4 (3) (c) și (d), art. 5 (5) - (8), art. 6 (7) - (10), art. 7, art. 8 (6) și (7), art. 9 (3), art. 10 (2) - (4), art. 11- 13, art. 16, art. 17, art. 19 - 23 nu constituie obiect al transpunerii întrucât stabilesc obligații specifice pe seama statelor membre sau a Comisiei, care nu pot fi implementate până la data aderării la UE sau, per general, nu se supun transpunerii.
- Dispozițiile Directivei delegate (UE) 2024/299, art. 2 și art. 3 nu constituie obiect al transpunerii întrucât stabilesc prevederi UE care nu se supun transpunerii.
- Comunicare a Comisiei – Orientări pentru elaborarea programelor naționale de control al poluării atmosferice în temeiul Directivei (UE) 2016/2284 nu are caracter obligatoriu din punct de vedere juridic și reprezintă un ghid menit să sprijine autoritățile naționale în elaborarea programelor naționale de control al poluării atmosferice.

Convenția asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi

Republica Moldova a aderat la Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (CLRTAP), încheiată la Geneva pe 13 noiembrie 1979, prin H.G. nr. 399/1995. Prin această convenție, țările semnatare își asumă angajamentul de a colabora pentru a limita, preveni progresiv și reduce emisiile proprii de poluanți atmosferici, în vederea combaterii poluării transfrontaliere. Convenția a intrat în vigoare în 1983. Acesta a fost extinsă de opt protocoale adiționale.

Din cele 8 protocoale ale Convenției LRTAP, țara noastră a semnat 4 și a ratificat 3, printre care: Protocolul privind metalele grele, Protocolul privind poluanții organici persistenți și Protocolul privind Programul de monitorizare și evaluare a transportului pe distanțe lungi a poluanților atmosferici în Europa (EMEP).

Republica Moldova a aderat la Protocolul din 1984 cu privire la finanțarea pe termen lung a Programului comun de monitorizare continuă și evaluare a transportului poluanților atmosferici pe distanțe lungi în Europa (EMEP) prin Legea nr.215/2015. RM raportează inventarierea poluanților atmosferici începând cu anul 2012.

Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic, în calitate de lege-cadru, reglementează raporturile juridice legate de implementarea sistemelor integrate, inclusiv Sistemul Național Integrat de Monitorizare și Gestionare a Calității Aerului și Sistemul Național de Inventariere a Emisiilor de Poluanți Atmosferici.

Republica Moldova, în calitate de țară parte a Convenției LRTAP, transmite anual către Centrul EMEP pentru Inventarele și Proiecțiile Emisiilor, precum și către Secretariatul CLRTAP, următoarele rapoarte:

- nomenclatura pentru Raportare (NFR)
- raportul Informativ al Inventarului (IIR).

RM raportează inventarierea poluanților atmosferici începând cu anul 2012. Prin Legea nr. 1018/2002, Republica Moldova a ratificat două protocoale ale Convenției LRTAP: Protocolul privind poluanții organici persistenți (Protocolul POPs) și Protocolul privind metalele grele, ambele adoptate la Aarhus pe 24 iunie 1998.

Cerințele referitoare la producția, plasarea pe piață și utilizarea substanțelor cu conținut de POPs, fie individual, fie în compoziția produselor chimice sau sub formă de compuși în diverse articole, sunt transpuse în Regulamentul privind poluanții organici persistenți, aprobat de Guvern prin HG nr. 744/2024. Acest Regulament asigură implementarea Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenți (ratificată prin Legea nr. 40/2004) și a Protocolului POPs, precum și transpune parțial Regulamentul (UE) 2019/1021 din 20 iunie 2019 privind poluanții organici persistenți (reformare).

Prevederile art. 53 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile reglementează plasarea pe piață și utilizarea substanțelor care fac obiectul prevederilor privind gestionarea stocurilor și deșeurilor de poluanți organici persistenți. Totodată, Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice stabilește că cerințele privind utilizarea unor substanțe chimice periculoase, inclusiv a unor poluanți organici persistenți, cum sunt mercurul, plumbul, cadmiul, compușii organici ai staniului, cromul hexavalent, ftalații, substanțele care distrug stratul de ozon, inclusiv hidroclorofluorocarburile în echipamente electrice și electronice, în vehicule, în acumulatori și baterii, în ambalaje sau componente de ambalaje și în alte articole sau dispozitive fabricate sau plasate pe piață, se stabilesc prin legislație specială.

Cerințele referitoare la producția, plasarea pe piață și utilizarea substanțelor cu conținut de POPs, fie individual, fie în compoziția produselor chimice sau sub formă de compuși în diverse articole, sunt transpuse în Regulamentul privind poluanții organici persistenți, aprobat de Guvern prin H.G. nr. 744/2024. Acest Regulament asigură implementarea Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenți (ratificată prin Legea nr. 40/2004) și a Protocolului POPs, precum și transpune parțial Regulamentul (UE) 2019/1021 din 20 iunie 2019 privind poluanții organici persistenți (reformare). Protocolul privind reducerea acidifierii, eutrofizării și nivelului de ozon troposferic (Protocolul de la Göteborg) a fost adoptat la 1 decembrie 1999, iar Republica Moldova l-a semnat pe 23 mai 2000, însă nu l-a ratificat. La nivelul UE, prevederile Protocolului de la Göteborg privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici sunt reglementate prin Directiva (UE) 2016/2284 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva delegată (UE) 2024/299

și prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522, care stabilește un format comun pentru programele naționale de control al poluării atmosferice, conform Directivei (UE) 2016/2284.

Prevederile Directivei (UE) 2016/2284 și ale Deciziei de punere în aplicare (UE) 2018/1522 au fost transpuse parțial la nivel național prin art. 33 din Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic și prin Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin H.G. nr. 593/2024. Republica Moldova nu a ratificat următoarele protocoale adiționale ale Convenției LRTAP:

- Protocolul din 1985 cu privire la reducerea suplimentară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Helsinki);
- Protocolul din 1988 referitor la controlul emisiilor oxizilor de azot și al fluxurilor transfrontaliere ale acestora (Protocolul de la Sofia);
- Protocolul din 1991 privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier;
- Protocolul din 1994 cu privire la reducerea ulterioară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Oslo).

Conținutul de sulf în combustibilii lichizi

Republica Moldova a aderat la Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (CLRTAP), încheiată la Geneva pe 13 noiembrie 1979, prin H.G. nr. 399/1995. În cadrul Convenției LRTAP au fost adoptate două protocoale adiționale pentru reducerea emisiilor de dioxid de sulf: Protocolul din 1985 privind reducerea suplimentară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Helsinki) și Protocolul din 1994 privind reducerea ulterioară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Oslo). Republica Moldova nu a ratificat aceste protocoale ale Convenției LRTAP. Protocolul de la Oslo stipulează că părțile contractante trebuie să reducă emisiile de sulf cu cel puțin 30%, conform prevederilor Protocolului de la Helsinki, sau chiar mai mult. De asemenea, protocolul subliniază faptul că nivelurile critice și cantitățile depășite vor continua să persiste în anumite zone sensibile, ceea ce impune adoptarea unor măsuri suplimentare pentru reducerea emisiilor de dioxid de sulf. Prin urmare, părțile contractante sunt obligate să reducă semnificativ emisiile de dioxid de sulf.

Republica Moldova a aderat, în anul 2005, prin lege, la Convenția Internațională privind Prevenirea Poluării cauzate de Nave, adoptată la Londra la 2 noiembrie 1973, precum și la Protocolul adițional (MARPOL 73/78), adoptat la Londra la 17 februarie 1978. Republica Moldova este membră a Organizației Meteorologice Mondiale (OMM) din anul 1994 și a aderat la Organizația Maritimă Internațională (OMI) în anul 2001. Reglementările Uniunii Europene privind reducerea emisiilor de sulf sunt stabilite prin Directiva (UE) 2016/802 din 11 mai 2016, care vizează limitarea conținutului de sulf din anumiți combustibili lichizi și prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/253 a Comisiei din 16 februarie 2015, care stabilește norme pentru prelevarea de probe și raportarea referitoare la conținutul de sulf din combustibilii marini, în conformitate cu Directiva 1999/32/CE a Consiliului.

Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic, în calitate de lege-cadru, stabilește baza juridică pentru consolidarea capacităților instituționale de monitorizare și evaluare a calității aerului atmosferic. De asemenea, Legea nr. 98/2022 reglementează raporturile juridice asociate implementării sistemelor integrate, precum Sistemul Național Integrat de Monitorizare și Gestionare a Calității Aerului și Sistemul Național de Inventariere a Emisiilor de Poluanți Atmosferici.

HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici a creat cadrul juridic necesar pentru îmbunătățirea calității aerului atmosferic prin stabilirea angajamentelor naționale de reducere a emisiilor antropice de poluanți, în special, poluanți atmosferici cum ar fi dioxidul de sulf (SO_2), oxizii de azot (NO_x), compuși organici volatili nemetanici (COVnm), amoniac (NH_3), particulele fine în suspensie ($\text{PM}_{2,5}$) – substanțe care afectează grav sănătatea umană. HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici stabilește perioadele de reducere a emisiilor pentru cei 5 poluanți, începând cu anul 2030, având ca an de referință anul 2020, și prevede:

- reducerea emisiilor de dioxid de sulf (SO_2), până la 27% către anul 2040;
- reducerea emisiilor de oxizi de azot (NO_x), până la 26% către anul 2040;
- reducerea emisiilor de $\text{PM}_{2,5}$, până la 29% către anul 2040;
- reducerea emisiilor de amoniac (NH_3), până la 4% către anul 2040
- reducerea emisiilor de compuși organici volatili nemetanici (COVnm), până la 15% către anul 2040.

Sistemul obligatoriu de control al cantității și calității produselor petroliere importate a fost creat în anul 2002 prin aprobarea H.G.nr.476/2002 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de transportare a produselor petroliere importate. Conform prevederilor hotărârii respective a fost organizat controlul cantității și calității produselor petroliere importate la introducerea în teritoriul vamal al Republicii Moldova. Până în 24 februarie 2019, în Republica Moldova a fost utilizată sistemul de confirmare a calității și cantității prin procedura de certificare a benzinei și motorinei, care prevedea: prelevarea probelor pentru produsele petroliere introduse în teritoriul vamal al Republicii Moldova, efectuarea încercărilor de către laboratorul de încercări acreditat și eliberarea ulterioară a certificatelor de conformitate de către organismul de certificare acreditat. Procedura de certificare se efectuează de către organisme de evaluare a conformității acreditate. Prin procedura menționată se verificau parametrii pentru benzină și motorină, care erau stabiliți în standardele GOST. Astfel procedura de certificare, aplicată până în 24 februarie 2019, asigură un control total a conformității produselor petroliere importate. Totodată menționăm că, prin procedura de control la import de fapt nu putea fi garantată calitatea produselor petroliere comercializate cu amănuntul la stațiile de alimentare (la pompă) pentru consumatorii finali.

În 2018 prin Legea nr.168/2018 au fost efectuate modificări la art. 5 alin. (3) din Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere care prevedea că, produsele petroliere importate și comercializate trebuie să corespundă prevederilor actelor normative și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Piața produselor petroliere actualmente este reglementată printr-un șir de acte normative:

- Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere;
- H.G. nr. 476/2002 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de transportare a produselor petroliere importate;
- H.G. nr. 1027/2001 cu privire la unele măsuri de implementare a Legii privind piața produselor petroliere;
- H.G. nr. 414/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea conținutului de sulf din anumiți combustibili lichizi. H.G. nr. 414/2016, care aproba Regulamentul privind reducerea conținutului de sulf din anumiți combustibili lichizi, a transpus parțial Directiva 1999/32/CE a Consiliului din 26 aprilie 1999 referitoare la limitarea conținutului de sulf din combustibili lichizi și la modificarea Directivei 93/12/CEE. Directiva 1999/32/CE a

fost ulterior abrogată prin Directiva (UE) 2016/802 din 11 mai 2016, care vizează limitarea conținutului de sulf din anumiți combustibili lichizi.

Analiza comparativă a transpunerii Directivei (UE) 2016/802

Analizând nivelul de transpunere, se constată că art.1(2) lit.d) din Directiva (UE) 2016/802 a fost transpus parțial în H.G. nr. 414/2016. Excepția referitoare la combustibilii din regiunile ultraperiferice nu este reglementată sau transpusă, aceștia trebuie să respecte standardele de calitate a aerului, iar utilizarea păcurii cu un conținut de sulf de peste 3% este interzisă. H.G. nr. 414/2016 a fost adoptată într-o perioadă în care Directiva privind emisiile industriale nu era încă transpusă. În consecință, prevederile art.3(2) și (3) din Directiva (UE) 2016/802, care se referă la monitorizarea emisiilor din instalațiile de combustie de către autoritățile competente, nu au fost incluse.

Articole din Directiva (UE) 2016/802 netranspuse:

- art.8 Metode de reducere a emisiilor;
- art.10 Testarea noilor metode de reducere a emisiilor;
- art.11 Măsuri financiare;
- art.13 Eșantionarea și analiza.

De asemenea, anexele I și II din Directiva (UE) 2016/802 privind criteriile de utilizare a metodelor de reducere a emisiilor nu au fost transpuse în legislația națională.

Prevederile Directivei (UE) 2016/802 non aplicabile

Dispozițiile Directivei (UE) 2016/802, art.12, art.14-21 Anexele III și IV nu constituie obiect al transpunerii întrucât stabilesc obligații specifice pe seama statelor membre sau a Comisiei, care nu pot fi implementate pînă la data aderării la UE sau, per general, nu se supun transpunerii.

VOCs (Compuși Organici Volatili) în vopsele și controlul acestora

Compușii organici volatili (COV) sunt recunoscuți pentru impactul lor negativ asupra sănătății umane și contribuția la formarea poluanților secundari, precum oxidanții fotochimici și particulele în suspensie. COV emiși de vopsele și lacuri utilizate în acoperirea suprafețelor au generat o preocupare tot mai mare în ceea ce privește calitatea aerului, în special în zonele de utilizare. Republica Moldova a aderat la Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (CLRTAP), încheiată la Geneva pe 13 noiembrie 1979, prin H.G. nr. 399/1995. Prin această convenție, țările semnatare își asumă angajamentul de a colabora pentru a limita, preveni progresiv și reduce emisiile proprii de poluanți atmosferici, în vederea combaterii poluării transfrontaliere. Convenția a intrat în vigoare în 1983. Acesta a fost extinsă de opt protocoale adiționale.

Din cele 8 protocoale ale Convenției LRTAP, țara noastră a semnat 4 și a ratificat 3, printre care: Protocolul privind metalele grele, Protocolul privind poluanții organici persistenți și Protocolul privind Programul de monitorizare și evaluare a transportului pe distanțe lungi a poluanților atmosferici în Europa (EMEP). Republica Moldova nu a ratificat Protocolul din 1991 privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier. Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic, în calitate de lege-cadru, stabilește baza juridică pentru consolidarea capacităților instituționale de monitorizare și evaluare a calității aerului atmosferic. De asemenea,

Legea nr. 98/2022 reglementează raporturile juridice asociate implementării sistemelor integrate, precum Sistemul Național Integrat de Monitorizare și Gestionare a Calității Aerului și Sistemul Național de Inventariere a Emisiilor de Poluanți Atmosferici.

Totodată, Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice stabilește că cerințele privind utilizarea unor substanțe chimice periculoase, inclusiv a unor poluanți organici persistenți, cum sunt mercurul, plumbul, cadmiul, compușii organici ai staniului, cromul hexavalent, ftalații, substanțele care distrug stratul de ozon, inclusiv hidroclorofluorocarburile în echipamente electrice și electronice, în vehicule, în acumulatori și baterii, în ambalaje sau componente de ambalaje și în alte articole sau dispozitive fabricate sau plasate pe piață, se stabilesc prin legislație specială. Protocolul privind reducerea acidifierii, eutrofizării și nivelului de ozon troposferic (Protocolul de la Göteborg) a fost adoptat la 1 decembrie 1999, iar Republica Moldova l-a semnat pe 23 mai 2000, însă nu la ratificat. La nivelul UE, prevederile Protocolului de la Göteborg privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici sunt reglementate prin Directiva (UE) 2016/2284 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici așa cum a fost modificată ultima dată prin Directiva delegată (UE) 2024/299 și prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522, care stabilește un format comun pentru programele naționale de control al poluării atmosferice, conform Directivei (UE) 2016/2284.

Prevederile Directivei (UE) 2016/2284 și ale Deciziei de punere în aplicare (UE) 2018/1522 au fost transpuse parțial la nivel național prin art. 33 din Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic și prin Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin H.G. nr. 593/2024. HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici a creat cadrul juridic necesar pentru îmbunătățirea calității aerului atmosferic prin stabilirea angajamentelor naționale de reducere a emisiilor antropice de poluanți, în special, poluanți atmosferici cum ar fi dioxidul de sulf (SO_2), oxizii de azot (NO_x), compușii organici volatili nemetanici (COVnm), amoniac (NH_3), particulele fine în suspensie ($\text{PM}_{2,5}$) – substanțe care afectează grav sănătatea umană.

HG nr. 593/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici stabilește perioadele de reducere a emisiilor pentru cei 5 poluanți, începând cu anul 2030, având ca an de referință anul 2020, și prevede:

- *reducerea emisiilor de dioxid de sulf (SO_2), până la 27% către anul 2040;*
- *reducerea emisiilor de oxizi de azot (NO_x), până la 26% către anul 2040;*
- *reducerea emisiilor de $\text{PM}_{2,5}$, până la 29% către anul 2040;*
- *reducerea emisiilor de amoniac (NH_3), până la 4% către anul 2040*
- *reducerea emisiilor de compuși organici volatili nemetanici (COVnm), până la 15% către anul 2040.*

Analiza comparativă a transpunerii Directivei 2004/42/CE

În conformitate cu angajamentele asumate prin anexa nr. XI, capitolul 16, din Acordul de Asociere (AA) dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (RM-UE), ratificat de Parlament prin Legea nr. 112/2014, Republica Moldova a transpus parțial Directiva 2004/42/CE din 21 aprilie 2004 privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele și lacuri și în produsele de refinisare a vehiculelor și de modificare a Directivei 1999/13/CE.

Directiva 2004/42/CE a fost transpusă la nivel național prin HG nr.914/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele, lacuri și în produsele de refinisare a autovehiculelor.

HG nr.914/2020 stabilește cerințe tehnice menite să asigure că produsele enumerate în Anexa nr. 1 sunt introduse pe piață în conformitate cu valorile limită specificate în Anexa nr. 2 și respectă prevederile referitoare la etichetare. Implementarea acestor cerințe și dispoziții, armonizate cu standardele europene, va contribui semnificativ la reducerea emisiilor de COV în atmosferă, promovând astfel protecția sănătății publice și a mediului în ansamblu. Prevederile art. 3 din Directiva 2004/42/CE au fost transpuse parțial. Dispozițiile privind licențele individuale pentru vânzarea și achiziționarea, în cantități strict limitate, a produselor care nu respectă valorile limită de COV, destinate întreținerii clădirilor și vehiculelor de epocă, nu au fost transpuse. Valorile limită maxime pentru conținutul de COV din faza I (începând cu 01.01.2007) au fost excluse, deoarece, conform Acordului de Asociere UE-Moldova, Moldova are obligația de a transpune prevederile fazei II din Anexa II.

Prevederile Directivei 2004/42/CE non aplicabile

- Dispozițiile Directivei 2004/42/CE, art. 7-12 nu constituie obiect al transpunerii întrucât stabilesc obligații specifice pe seama statelor membre sau a Comisiei, care nu pot fi implementate până la data aderării la UE sau, per general, nu se supun transpunerii.
- Art. 10 din Directiva 2004/42/CE, care reglementează regimul de sancționare aplicabil, vor fi examinate suplimentar pentru a determina în ce măsură contravențiile prevăzute în Codul Contravențional și Codul Penal reflectă sancțiuni "eficace, proporționale și cu efect de descurajare". În funcție de concluzii, se vor propune modificări relevante.
- Cadrul legislativ al Uniunii Europene reglementează reducerea emisiilor de compuși organici volatili (COV) rezultate din evaporarea benzinei pe parcursul lanțului de depozitare și distribuție a carburanților. Acest obiectiv este stabilit prin Directiva 94/63/CE din 20 decembrie 1994, care prevede controlul emisiilor de COV generate în timpul depozitării carburanților și distribuției acestora de la terminale la stațiile de alimentare, precum și prin Directiva 2009/126/CE din 21 octombrie 2009, care reglementează etapa a II-a de recuperare a vaporilor de benzină în timpul alimentării autovehiculelor la stațiile de benzină.
- Directiva 94/63/CE a fost transpusă parțial prin H.G. nr. 587/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul emisiilor de compuși organici volatili rezultați din depozitarea și din distribuția benzinei de la terminale la stațiile de alimentare cu produse petroliere.
- Directiva 2009/126/CE nu a fost transpusă.

Analiza comparativă a transpunerii Directivei 94/63/CE

În conformitate cu angajamentele asumate prin anexa nr. XI, capitolul 16, din Acordul de Asociere (AA) dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (RM-UE), ratificat de Parlament prin Legea nr. 112/2014, Republica Moldova a transpus parțial Directiva 94/63/CE.

HG nr. 587/2020 se aplică procedeele, instalațiilor, vehiculelor și navelor utilizate pentru depozitarea, încărcarea/descărcarea și transportarea benzinei de la un terminal la altul sau de la un

terminal la o stație de alimentare cu produse petroliere în scopul limitării emisiilor de compuși organici volatili rezultați ca urmare a executării acestor operațiuni. Dispozițiile referitoare la termenele de conformare, prevăzute la alin.(2) art. 3, alin.(2) art. 4, alin. (2) art. 5, alin. (2) art. 6 din Directiva 94/63/CE, au fost ajustate pentru Republica Moldova. [3]

Prevederile Directivei 94/63/CE non aplicabile

Dispozițiile Directiva 94/63/CE, art. 8-11 nu constituie obiect al transpunerii întrucât stabilesc obligații specifice pe seama statelor membre sau a Comisiei, care nu pot fi implementate până la data aderării la UE sau, per general, nu se supun transpunerii.

27.5.1.2. Cadrul administrativ

Protecția mediului și gestionarea calității aerului se realizează printr-un cadru administrativ bine organizat, în care mai multe instituții publice au atribuții clare și se coordonează pentru a asigura un mediu curat și sănătos. Aceste instituții colaborează pentru a elabora politici și reglementări, pentru a monitoriza implementarea acestora și pentru a sancționa eventualele abateri.

Ministerul Mediului joacă un rol esențial în elaborarea politicii și legislației pentru protecția mediului și calitatea aerului. Acesta coordonează și reglementează activitățile care țin de monitorizarea și evaluarea emisiilor de poluanți atmosferici. Ministerul gestionează sistemele naționale de monitorizare a calității aerului și emisiilor de poluanți și dezvoltă planuri pentru menținerea calității aerului la nivel național. În cadrul Ministerului, **Direcția Politici în Domeniul Protecției Aerului Atmosferic** are un rol central în elaborarea reglementărilor și normelor pentru evaluarea și controlul emisiilor de poluanți atmosferici. Direcția se ocupă cu coordonarea implementării acestor reglementări, iar personalul său este format din **5 unități**, dintre care **4 unități sunt completate**.

Agencia de Mediu este responsabilă pentru implementarea efectivă a cadrului normativ privind calitatea aerului atmosferic. Aceasta monitorizează și raportează periodic Ministerului Mediului despre progresul realizării obiectivelor stabilite prin legislație. Agenția de Mediu întocmește și transmite anual Ministerului Mediului mai multe documente esențiale, printre care:

- Inventarul național al emisiilor de poluanți atmosferici, care include date actualizate despre sursele de poluare și tipurile de poluanți emisi;
- Raportul informativ de inventariere a emisiilor de poluanți, care însoțește inventarul și oferă detalii suplimentare despre nivelul emisiilor;
- Prognozele naționale ale emisiilor de poluanți atmosferici, care prezintă estimări pe termen scurt și lung referitoare la evoluția acestora;
- Asigură implementarea sistemului de evaluare și monitorizare a emisiilor de poluanți atmosferici, având rolul de a verifica și evalua continuu starea calității aerului din diverse locații ale țării.

Agencia de Mediu prezintă, de asemenea, propuneri de modificare și îmbunătățire a reglementărilor existente în domeniul calității aerului, în funcție de necesitățile și condițiile actuale. În cadrul Agenției de Mediu, **Direcția de Monitorizare a Calității Mediului** este responsabilă cu gestionarea rețelelor de monitorizare și evaluare a calității aerului. Personalul

acestei direcții include **5 unități**, dintre care **3 unități sunt completate**. Agenția mai dispune de **Laboratorul de Referință pentru Mediu** (48 de unități, dintre care 36 completate) și **Laboratorul pentru Calitatea Aerului** (15 unități, dintre care 12 completate), care au ca scop verificarea echipamentelor de monitorizare și analiza datelor colectate.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului este instituția care se ocupă cu constatarea încălcărilor legislației în domeniul protecției aerului atmosferic și aplicarea sancțiunilor corespunzătoare. Inspectoratul colaborează cu Poliția de Frontieră pentru a verifica respectarea reglementărilor privind combustibilii utilizați pe nave și emisiile provenite de la sursele fixe de poluare. În cadrul Inspectoratului, **Direcția Control Gestionare Resurse de Apă și Aer Atmosferic** se ocupă cu supravegherea acestora, având un personal de **5 unități**, dintre care **3 unități sunt completate**.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării are un rol important în protecția mediului prin supravegherea pieței și monitorizarea introducerii produselor pe piață. Acesta se ocupă cu elaborarea și coordonarea activităților de **standardizare, metrologie, acreditare și reglementare tehnică** la nivel național. În plus, Ministerul întocmește anual **raportul național privind monitorizarea calității benzinei și motorinei**, care conține date despre:

- Calitatea benzinei și motorinei, incluzând informații despre conținutul acestora și conformitatea cu standardele de mediu;
- Cantitățile totale de benzină și motorină vândute, cu detalii despre distribuția lor pe regiuni și pe perioade de timp.

Acest raport este întocmit în conformitate cu standardele internaționale, inclusiv **SM EN 14274**, și este publicat pe site-ul ministerului. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării include două entități relevante:

- **Departamentul de Infrastructură a Calității și Supravegherea Pieței**, cu un personal de 10 unități (dintre care 1 unitate completată),
- **Secția Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței**, cu un personal de 4 unități (dintre care 1 unitate completată).

Ministerul Energiei se ocupă cu gestionarea resurselor energetice și promovarea tranziției energetice. Acesta monitorizează emisiile de poluanți provenite din sectorul energetic și implementează politici pentru reducerea acestora, în colaborare cu alte autorități și instituții relevante.

Serviciul Vamal are un rol important în controlul importului, exportului și tranzitului substanțelor periculoase, cum sunt hidroclorofluorocarburi (HCFC), hidrofluorocarburi (HFC) și se asigură că reglementările internaționale referitoare la aceste substanțe sunt respectate. Vama colaborează cu Agenția de Mediu pentru a furniza informații detaliate despre tranzacțiile internaționale, contribuind astfel la protecția mediului.

Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în Domeniul Mediului (ONIPM) sprijină educația și formarea profesională în domeniul protecției mediului. Acesta acordă suport pentru actualizarea bazei tehnico-informaționale a instituțiilor educaționale din domeniu și pentru

formarea funcționarilor vamali și a inspectorilor de mediu. În cadrul ONIPM, **Unitatea Națională a Protocolului de la Montreal** are un personal de **2 unități**, toate completate, și se ocupă cu implementarea măsurilor internaționale de protecție a stratului de ozon.

Autoritățile administrației publice locale la nivel local, organizează, împreună cu agențiile teritoriale de mediu, elaborarea și implementarea planurilor pentru îmbunătățirea calității aerului. Acestea sunt implicate în monitorizarea progresului și în raportarea anuală a realizărilor, contribuind totodată la planificarea amplasamentului stațiilor de monitorizare a calității aerului.

27.5.2. Planuri de viitor

27.5.2.1. Planuri legislative

Calitatea aerului ambiental

PNA prevede revizuirea Legii nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic pentru a include articolele netranspuse, care nu au fost incluse în Acordul de Asociere ratificat prin Legea nr. 112/2014. De asemenea, proiectul de modificare a Legii nr. 98/2022 urmărește alinierea acesteia la noile prevederi ale Directivei (UE) 2024/2881 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa, cu termenul de aprobare stabilit pentru septembrie 2028.

Pentru transpunerea cerințelor Deciziei 2011/850/UE a Comisiei din 12 decembrie 2011, care stabilește normele pentru Directivele 2004/107/CE și 2008/50/CE privind schimbul reciproc de informații și raportarea calității aerului înconjurător, se planifică elaborarea unei metodologii ce va fi aprobată prin ordinul Agenției de Mediu. Aceasta va institui un format standardizat pentru raportarea anuală privind evaluarea calității aerului înconjurător, precum și pentru prezentarea informațiilor legate de planurile și programele referitoare la valorile limită pentru anumiți poluanți atmosferici. Pe viitor, un astfel de format standardizat va permite prelucrarea electronică a datelor, conform cerințelor Directivei 2007/2/CE din 14 martie 2007 privind instituirea unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE).

În prezent, sancțiunile aplicate nu sunt încă aliniate la noile standarde, nu reflectă pe deplin gravitatea daunelor aduse mediului și nu sunt suficient de proporționale pentru a asigura respectarea legislației privind calitatea aerului. Se planifică modificarea Codului Contravențional nr. 218/2008 și a Codului Penal nr. 985/2002 pentru a include noi dispoziții privind contravențiile și infracțiunile legate de încălcarea legislației privind calitatea aerului.

Angajamente naționale de reducere a emisiilor de anumiți poluanți atmosferici

Republica Moldova, prin transpunerea Directivei (UE) 2016/2284 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva delegată (UE) 2024/299 și prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522, s-a aliniat angajamentelor internaționale prevăzute de Protocolul privind reducerea acidifierii, eutrofizării și nivelului de ozon troposferic (Protocolul de la Göteborg).

Se preconizează elaborarea și aprobarea proiectului de Lege pentru ratificarea Protocolului de la Göteborg până în noiembrie 2027.

În același timp, pentru implementarea eficientă a Regulamentului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, în planul de viitor sunt incluse următoarele măsuri:

- elaborarea și aprobarea proiectului HG pentru aprobarea Programului național de control al poluării atmosferice până în decembrie 2026;
- modificarea Codului Contravențional nr. 218/2008 și a Codului Penal nr. 985/2002 pentru a include noi dispoziții privind contravențiile și infracțiunile legate de încălcarea legislației privind calitatea aerului.

Convenția asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi

Republica Moldova, prin transpunerea acquis-ului UE privind calitatea aerului (Directivile 2008/50/CE, 2004/107/CE și (UE) 2016/2284 etc.), s-a aliniat angajamentelor internaționale prevăzute de Convenție LRTAP și de protocoalele sale adiționale. Pentru a respecta procedurile necesare de aderare la nivel național, se planifică elaborarea și aprobarea, până în noiembrie 2027, a proiectului de lege pentru ratificarea Protocolului cu privire la reducerea suplimentară a emisiilor de sulf, Protocolului referitor la controlul emisiilor oxizilor de azot și al fluxurilor transfrontaliere ale acestora, Protocolului privind reducerea gradului de acidifiere, eutrofizare și nivelul de ozon troposferic și Protocolului privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier la Convenția din 1979 asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi.

VOCs (Compuși Organici Volatili) în vopsele

Republica Moldova, prin transpunerea parțială a Directivei 2004/42/CE, s-a aliniat angajamentelor internaționale prevăzute de Convenție LRTAP și de Protocolul privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier, pe care nu l-a ratificat.

Pentru a respecta procedurile necesare de aderare la nivel național, se planifică elaborarea și aprobarea, până în noiembrie 2027, a proiectului de lege pentru ratificarea Protocolului cu privire la reducerea suplimentară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Helsinki), Protocolului referitor la controlul emisiilor oxizilor de azot și al fluxurilor transfrontaliere ale acestora; Protocolului privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier, Protocolului cu privire la reducerea ulterioară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Oslo), Protocolului privind reducerea acidifierii, eutrofizării și nivelului de ozon troposferic.

Se preconizează modificarea H.G.nr. 914/2020 privind aprobarea Regulamentului referitor la limitarea emisiilor de compuși organici volatili (COV) cauzate de utilizarea solvenților organici în anumite vopsele, lacuri și produse de finisare a autovehiculelor, în vederea transunerii integrale a prevederilor Directivei 2004/42/CE.

Pentru a îndeplini angajamentele asumate privind reducerea emisiilor de compuși organici volatili (COV) și pentru a implementa eficient Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin H.G. nr. 593/2024, se preconizează elaborarea și

aprobarea unui proiect de Hotărâre a Guvernului pentru adoptarea Programului național de control al poluării atmosferice până în decembrie 2026.

Pentru implementarea eficientă a H.G.nr.914/2020, se planifică modificarea Codului Contravențional nr. 218/2008 și a Codului Penal nr. 985/2002, prin introducerea unor noi dispoziții referitoare la contravențiile și infracțiunile legate de încălcarea legislației privind calitatea aerului.

Controlul Compușilor Organici Volatili

Republica Moldova, prin transpunerea parțială a Directivei 94/63/CE, s-a aliniat angajamentelor internaționale prevăzute de Convenție LRTAP și de Protocolul privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier, pe care nu l-a ratificat.

Pentru a respecta procedurile necesare de aderare la nivel național, se planifică elaborarea și aprobarea, până în noiembrie 2027, a proiectului de lege pentru ratificarea Protocolului cu privire la reducerea suplimentară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Helsinki), Protocolului referitor la controlul emisiilor oxizilor de azot și al fluxurilor transfrontaliere ale acestora; Protocolului privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier, Protocolului cu privire la reducerea ulterioară a emisiilor de sulf (Protocolul de la Oslo), Protocolului privind reducerea acidifierii, eutrofizării și nivelului de ozon troposferic.

Se preconizează modificarea H.G.nr. 587/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul emisiilor de compuși organici volatili rezultați din depozitarea și din distribuția benzinei de la terminale la stațiile de alimentare cu produse petroliere în vederea transunerii integrale a prevederilor Directivei 94/63/CE.

Prevederile Directivei 2009/126/CE din 21 octombrie 2009, care reglementează etapa a II-a de recuperare a vaporilor de benzină în timpul alimentării autovehiculelor la stațiile de benzină vor fi transpuse printr-o nouă hotărâre de Guvern, planificată pentru februarie 2027.[8]

Pentru a îndeplini angajamentele asumate privind reducerea emisiilor de compuși organici volatili (COV) și pentru a implementa eficient Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin H.G. nr. 593/2024, se preconizează elaborarea și aprobarea unui proiect de Hotărâre a Guvernului pentru adoptarea Programului național de control al poluării atmosferice până în decembrie 2026.

Pentru implementarea eficientă a H.G.nr. 587/2020, se planifică modificarea Codului Contravențional nr. 218/2008 și a Codului Penal nr. 985/2002, prin introducerea unor noi dispoziții referitoare la contravențiile și infracțiunile legate de încălcarea legislației privind calitatea aerului.

27.5.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Calitatea aerului ambiental

Pentru implementarea acquis-ului UE privind calitatea aerului, transpus în legislația națională, se prevede crearea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului prin

achiziționarea și instalarea a 10 stații fixe. Pentru a asigura buna funcționare a stațiilor de monitorizare, se planifică organizarea unor sesiuni de instruire pentru reprezentanții Agenției de Mediu.

În prezent Ministerul Mediului are încheiat un acord cu PNUD care implementează Proiectul „Greening the Future, Advancing Rights and Stability: Spurring an Inclusive and Green Transition with Responsive Governance in the Eastern Neighbourhood Region” / „Accelerate a Just Energy Transition in Moldova”, prin intermediul căruia vor fi acoperite cheltuielile necesare pentru consolidarea și funcționarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului. Astfel, 10 stații de monitoring automate urmează a fi procurate cu suportul proiectului UE-PNUD „Facilitarea unei tranziții verzi incluzive în Republica Moldova”, pentru a fi amplasate pe teritoriul Republicii Moldova, în zonele delimitate în prezentul Regulament.

Pentru a asigura funcționarea stațiilor de monitorizare și efectuarea măsurărilor, este necesară achiziționarea analizatoarelor și echiparea laboratorului de referință și calibrare. Totodată, se prevede dotarea Agenției de Mediu cu echipamente TIC (hard și soft).

Angajamentele naționale de emisii

Pentru a asigura implementarea eficientă a prevederilor HG nr. 593/2024 privind aprobarea Regulamentului pentru reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, inclusiv elaborarea inventarului național al emisiilor, raportului informativ de inventariere și prognozelor naționale ale emisiilor de poluanți atmosferici, angajații Agenției de Mediu au nevoie de suport financiar și metodologic, sub formă de instruiți.

Comunicare a Comisiei – Orientări pentru elaborarea programelor naționale de control al poluării atmosferice în temeiul Directivei (UE) 2016/2284 a Parlamentului European și a Consiliului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici vor fi luate în considerare pe parcursul instruirilor.

Convenția asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi

Pentru implementarea standardelor privind calitatea aerului, se prevede înființarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului prin achiziționarea și instalarea a 18 stații fixe și a unei stații mobile. Pentru a asigura buna funcționare a stațiilor de monitorizare, se planifică organizarea unor sesiuni de instruire pentru reprezentanții Agenției de Mediu. Pentru a asigura funcționarea stațiilor de monitorizare și efectuarea măsurărilor, este necesară achiziționarea analizatoarelor și echiparea laboratorului de referință și calibrare. Totodată, se prevede dotarea Agenției de Mediu cu echipamente TIC (hard și soft).

VOCs (Compuși Organici Volatili) în vopsele

Elaborarea unui program cuprinzător de instruire destinat îmbunătățirii capacității administrative în limitarea și monitorizarea emisiilor de compuși organici volatili, asigurând că autoritățile de reglementare și personalul administrativ dispun de cunoștințele și competențele necesare pentru a implementa în mod eficient cadrul de reglementare.

Controlul Compușilor Organici Volatili

Elaborarea unui program cuprinzător de instruire destinat îmbunătățirii capacității administrative în limitarea și monitorizarea emisiilor de compuși organici volatili, asigurând că autoritățile de reglementare și personalul administrativ dispun de cunoștințele și competențele necesare pentru a implementa în mod eficient cadrul de reglementare.

27.5.3. Aspecte financiare

Pentru implementarea măsurilor necesare alinierii legislației și proceselor naționale la standardele europene în domeniul legislației privind calitatea aerului, se estimează o sumă totală de **1,031,201.00 MDL**. Aceste resurse financiare vor fi asigurate atât din surse externe, prin intermediul proiectelor internaționale, cât și din bugetul de stat. Investițiile propuse vor sprijini consolidarea unui cadru legislativ coerent, dezvoltarea capacităților instituționale și instruirea personalului competent, facilitând, astfel, implementarea eficientă a măsurilor menite să asigure conformitatea cu reglementările europene în acest domeniu.

SUBCAPITOLUL 27.6. SUBSTANȚELE CHIMICE

27.6.1. Prezentarea general a situației

27.6.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova gestionează substanțele chimice în conformitate cu angajamentele internaționale asumate prin semnarea și ratificarea unor tratate de mediu semnificative. Cadrul legislativ național în domeniu este structurat pe baza principalelor convenții internaționale, care reglementează gestionarea substanțelor chimice periculoase, având ca scop protejarea sănătății umane și a mediului. Aceste tratate impun măsuri clare și eficiente pentru prevenirea riscurilor generate de substanțele chimice și deșeurile periculoase, contribuind la crearea unui mediu mai sigur și mai sănătos.

- **Convenția de la Stockholm privind poluanții organici persistenți (POPs)**, ratificată prin Legea nr. 40/2004, vizează eliminarea sau reducerea poluanților organici persistenți (POPs). Acești poluanți sunt extrem de periculoși pentru sănătatea umană și mediul, având o durată lungă de viață și tendința de a se acumula în lanțul trofic. Convenția impune statelor părți să interzică producția și utilizarea acestor substanțe și să implementeze politici care să prevină expunerea la riscurile lor. De menționat că Republica Moldova a ratificat Convenția Stockholm cu unele declarații, ceea ce înseamnă că toate substanțele listate în Anexele Convenției urmau a fi ratificate prin act separat adițional. Astfel, pe parcursul anilor au rămas neratificate 18 substanțe. În acest sens, Moldova urmează să întreprindă măsurile necesare pentru a asigura alinierea integrală la prevederile Convenției.
- **Convenția de la Rotterdam privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză** aplicabilă anumitor produse chimice periculoase și pesticide care fac obiectul comerțului internațional, ratificată prin Legea nr. 389/2004, reglementează comerțul

internațional cu produse chimice periculoase și pesticide, stabilind un mecanism de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză. Statele părți sunt obligate să obțină consimțământul altor state înainte de a exporta aceste substanțe. Scopul este de a proteja mediul și sănătatea publică prin asigurarea unei informări corespunzătoare înainte de comercializarea acestor substanțe.

- **Convenția de la Minamata privind mercurul**, ratificată prin Legea nr. 51/2017, vizează reducerea emisiilor de mercur și protejarea sănătății umane și a mediului de efectele nocive ale acestuia. Convenția impune măsuri de control asupra utilizării mercurului, interzicerea utilizării acestuia în anumite procese industriale și promovarea unor alternative mai sigure și mai sustenabile.
- Pe lângă tratatele internaționale menționate, Republica Moldova s-a alăturat **Cadrului global pentru substanțele chimice**, o inițiativă internațională care urmărește un sistem global de gestionare durabilă a substanțelor chimice. Acest cadru promovează un viitor sustenabil, în care substanțele chimice și deșeurile periculoase nu reprezintă o amenințare pentru sănătatea publică și mediul înconjurător. Cadrul global subliniază importanța implicării sectorului privat în adoptarea celor mai bune practici, soluții inovative și tehnologii care să reducă riscurile asociate cu substanțele chimice periculoase.
- În domeniul gestionării substanțelor chimice, Republica Moldova și-a aliniat parțial cadrul legislativ la cerințele Uniunii Europene, în scopul respectării angajamentelor asumate prin **Acordul de Asociere** între Republica Moldova și Uniunea Europeană, ratificat prin Legea nr. 112/2014.

Obiectivele și prioritățile naționale pentru dezvoltarea unui sistem de management durabil al substanțelor chimice de-a lungul întregului ciclu de viață, inclusiv în conformitate cu tratatele internaționale menționate, sunt setate în Programul de management durabil al substanțelor chimice pentru anii 2023-2030, aprobat prin H.G. nr. 816/2023, acesta fiind documentul strategic pentru sectorul dat.

Legea de bază care are drept scop de a proteja viața și sănătatea umană, mediul și proprietatea de efectele nocive ale substanțelor și amestecurilor chimice este Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice.

REACH - Înregistrarea, Evaluarea, Autorizarea și Restricționarea Substanțelor Chimice

Unul dintre instrumentele esențiale ale legislației UE în domeniul substanțelor chimice este Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), care stabilește un cadru detaliat pentru gestionarea acestora pe teritoriul Uniunii Europene. Scopul principal al REACH este de a asigura protecția sănătății umane și a mediului, printr-o evaluare riguroasă a substanțelor chimice, atât la nivelul producției, cât și al comercializării acestora. Regulamentul este transpus parțial în Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, care stabilește autoritățile competente, reglementează aspecte precum înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice pe teritoriul național.

În acest context, legea națională stabilește cerințele de bază pentru alinierea la principiile REACH, pentru a facilita schimburile comerciale în condiții de siguranță.

Un aspect important al REACH este reglementarea Fișei cu Date de Securitate (FDS), care conține informații esențiale despre substanțele chimice, riscurile asociate utilizării acestora și măsurile de protecție necesare. În conformitate cu Anexa nr. 2 la Regulamentul (CE) nr. 1907/2006, Fișa cu Date de Securitate trebuie să fie furnizată de către producători și importatori de substanțe chimice, pentru a asigura o informare corectă și completă a utilizatorilor. Reglementările referitoare la Fișele cu Date de Securitate sunt la fel transpuse în Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, în Anexa nr. 2¹ și în Ordinul Ministrului Mediului nr. 189/2044, care aprobă Instrucțiunea de completare a Fișei cu Date de Securitate.

CLP - Clasificarea, Etichetarea și Ambalarea Substanțelor și Amestecurilor

Cerințele Uniunii Europene în domeniul clasificării, etichetării și ambalării substanțelor și amestecurilor chimice sunt reglementate prin Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor chimice, care stabilește un sistem uniform de clasificare a substanțelor chimice pe baza caracteristicilor lor periculoase, etichetarea corespunzătoare și cerințele de ambalare pentru a proteja sănătatea umană și mediul. Acest regulament este esențial pentru asigurarea unei informări corecte și clare a utilizatorilor și pentru prevenirea accidentelor sau a expunerii la substanțe chimice periculoase. Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 este transpus parțial în Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, care constituie cadrul legislativ național de bază pentru gestionarea substanțelor chimice. Legea națională reglementează aspecte și stabilește baza pentru dezvoltarea cadrului normativ secundar de reglementare, care va include norme detaliate referitoare la clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor chimice. Se preconizează ca aceste reglementări secundare să fie elaborate sub forma unui regulament privind clasificarea substanțelor și amestecurilor chimice, urmat de anexe care se referă la caracteristicile periculoase (de exemplu, toxicitate, corozivitate, periculozitate pentru mediu), dar și la etichetarea substanțelor cu informații clare și ușor de înțeles și cerințele de ambalare pentru prevenirea scurgerilor sau accidentelor în timpul manipulării și transportului.

Exportul și Importul Substanțelor Chimice Periculoase

În ceea ce privește comerțul internațional cu substanțe chimice periculoase, Republica Moldova se ghidează, în principal, după Convenția de la Rotterdam privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză aplicabilă anumitor produse chimice periculoase și pesticide care fac obiectul comerțului internațional. Convenția, ratificată prin Legea nr. 389/2004, are ca scop protejarea sănătății umane și a mediului prin reglementarea comerțului internațional cu substanțe chimice periculoase, printr procedura de consimțământ prealabil. Aceasta impune ca statele exportatoare să obțină acordul autorităților desemnate din țările importatoare înainte de a exporta anumite substanțe chimice periculoase sau pesticide.

Regulamentul UE 649/2012 privind exportul și importul produselor chimice care prezintă risc are drept obiectiv crearea mecanismului de aplicare a Convenției de la Rotterdam. Unele prevederi ale Regulamentului (art. 1–4, 18 și 28) sunt transpuse în Legea nr. 277/2018 privind

substanțele chimice, iar alinierea cadrului normativ național cu cerințele Regulamentului a fost realizată prin aprobarea Hotărârii de Guvern nr. 505/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind exportul și importul produselor chimice periculoase, amendat ultima dată prin HG 537/2025 pentru a aduce în concordanță actul național cu cele mai noi actualizări ale actului european.

Poluanți Organici Persistenți (POPs), Bifenili Policlorurați (PCB) și Terfenili Policlorurați (PCT)

- Directiva 96/59/CE a Consiliului din 16 septembrie 1996 privind eliminarea bifenililor policlorurați și a terfenililor policlorurați (PCB/TPC) a fost transpusă integral în legislația națională prin H.G. nr. 81/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind bifenilii policlorurați (BPC). Astfel, producerea și introducerea pe piață a BPC în stare pură, în amestecuri sau în calitate de componente ale unor articole este interzisă, în conformitate Regulamentului menționat.
- Regulamentul (UE) 2019/1021 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind poluanții organici persistenți (reformare), așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul delegat (UE) 2023/866 al Comisiei din 24 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2019/1021 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește acidul perfluorooctanoic (PFOA), sărurile acestuia și compușii înrudiți cu acesta a fost aliniat prin H.G. nr. 744/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind poluanții organici persistenți. Regulamentul nominalizat abrogă punctul 7 din Regulamentul privind bifenilii policlorurați, aprobat prin H.G. nr. 81/2009, stabilind noi termene privind scoaterea din uz și eliminarea echipamentelor cu conținut de BPC și respectând, astfel prevederile Convenției de la Stockholm privind POPs. Totodată, ținând cont de actualizările la nivel EU, Regulamentul național urmează a fi amendat periodic, pentru a aduce în concordanță prevederile naționale cu cele stabilite la nivelul Uniunii Europene.
- Planul Național de Implementare a Convenției de la Stockholm privind POPs (Anexa nr. 2 la H.G. nr. 816/2023 pentru aprobarea Programului de management durabil al substanțelor chimice pentru anii 2023-2030 setează 11 obiective care urmează a fi atinse, prin realizarea anumitor acțiuni stabilite până în anul 2030. Acesta se aliniază cerințelor Convenției de la Stockholm privind POPs, contribuind astfel la implementarea prevederilor acesteia.

Biocidele

- Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide este transpus parțial (art. 1, 3, 17, 19, 20, 22, 25, 48 și anexa V) în Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice și în H.G. nr. 344/2020 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide

27.6.1.2. Cadrul administrativ

În conformitate cu art. 7, alin. (1) din Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, **Ministerul Mediului** este autoritatea competentă în domeniul managementului integrat al substanțelor chimice. Acesta are atribuții esențiale în elaborarea, promovarea și coordonarea

politicii unice de stat, precum și în asigurarea unui cadru normativ corespunzător pentru gestionarea substanțelor și produselor chimice pe întregul lor ciclu de viață. De asemenea, Ministerul Mediului reprezintă punctul oficial de contact pentru tratatele și acordurile internaționale relevante la care Republica Moldova este parte. Ținând cont de statutul de țară candidată la Uniunea Europeană, Ministerul Mediului joacă un rol fundamental în alinierea reglementărilor naționale la acquis-ul comunitar în domeniul gestionării substanțelor chimice. În urma reformei instituționale din 2021, a fost înființat Serviciul politici de gestionare a substanțelor chimice (compus din 3 angajați), cu scopul de a elabora și promova politici de stat în domeniul gestionării durabile a substanțelor chimice.

Cu toate acestea, în prezent nu există o instituție desemnată pentru implementarea completă a politicii statului în acest domeniu. Conform Legii nr. 277/2018, responsabilitatea ar trebui să revină **Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare, Radiologice și Chimice**, însă această agenție nu a fost încă creată. În acest context, atribuțiile respective vor fi transferate către **Agencia de Mediu**, în special către Direcția Generală Substanțe Chimice, care va fi instituită odată cu finalizarea reformei instituționale.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului – Conform H.G.nr. 548/2018, Inspectoratul pentru Protecția Mediului este responsabil de exercitarea controlului de stat privind respectarea legislației referitoare la protecția mediului în procesul de fabricare, depozitare, transport, utilizare, neutralizare și înhumare a deșeurilor, precum și a produselor și substanțelor nocive.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare – prin **Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor**, este responsabil de omologarea și înregistrarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, care sunt reglementate și monitorizate conform normativelor naționale și internaționale.

Ministerul Sănătății – prin intermediul **Agenției Naționale pentru Sănătate Publică**, autorizează și înregistrează produsele biocide care sunt plasate pe piața Republicii Moldova, asigurându-se că acestea respectă cerințele de sănătate publică și siguranță.

27.6.2. Planuri de viitor

27.6.2.1. Planuri legislative

În perioada 2025- 2027 urmează să fie asigurat un proces esențial de aliniere a legislației naționale la reglementările Uniunii Europene în domeniul substanțelor chimice. Aceste măsuri sunt deosebit de importante pentru a asigura gestionarea durabilă a substanțelor chimice, respectând standardele europene și recomandările Comisiei Europene, ce vizează protecția mediului și sănătatea publică.

Se planifică alinierea unor reglementări cheie, care vor aduce legislația din Republica Moldova mai aproape de normele europene. Printre acestea, se numără Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 (REACH) privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice. Aceasta presupune modificarea Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice și adoptarea unei hotărâri de Guvern care să aprobe o listă a substanțelor și amestecuri chimice

interzise și restricționate și a unei hotărâri de Guvern care să aprobe o listă a substanțelor cu risc major pentru sănătatea umană și mediu.

Alinierea totală la Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor chimice va include aprobarea Regulamentului privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor chimice care va stabili reglementări precise pentru etichetarea și clasificarea substanțelor și amestecurilor chimice, contribuind astfel la protejarea consumatorilor și a mediului înconjurător.

În ceea ce privește Regulamentul (CE) nr. 648/2004 privind detergenții, Ministerul Mediului va adopta măsuri specifice pentru reglementarea substanțelor chimice folosite în produsele de curățare, având în vedere impactul acestora asupra sănătății și mediului prin aprobarea Regulamentului privind detergenții. Acțiunea de elaborare a actului normativ care aliniază cadrul normativ național la reglementările Regulamentului (CE) nr. 648/2004 se regăsește în Capitolul 1 al Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025-2029 „Libera circulație a mărfurilor”.

Pe lângă acestea, integrarea normelor europene în domeniul substanțelor chimice va include și transpunerea Directivei 2004/9/CE și Directivei 2004/10/CE, care stabilesc principiile bunei practici de laborator în testele efectuate asupra substanțelor chimice. Aceste reglementări vor asigura evaluarea sigură și corectă a substanțelor chimice comercializate pe piața din Moldova. Acțiunea de elaborare a Regulamentului privind aplicarea principiilor bunei practici de laborator (BAT) și verificarea aplicării acestora la testele efectuate asupra substanțelor chimice, care va transpune reglementările Directivei 2004/9/CE și Directivei 2004/10/CE se regăsește în Capitolul 1 al Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025-2029 „Libera circulație a mărfurilor”.

De asemenea, cadrul legislativ național urmează a fi aliniat cu Regulamentul (CE) nr. 440/2008 al comisiei din 30 mai 2008 de stabilire a metodelor de testare în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH). În acest sens, urmează a fi elaborat un regulament pentru alinierea integrală la cerințele UE.

27.6.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea reglementărilor europene în domeniul gestionării substanțelor chimice este un proces esențial pentru alinierea Republicii Moldova la standardele Uniunii Europene. Acest proces presupune o serie de măsuri și pași strategici care implică atât consolidarea capacităților administrative, cât și dezvoltarea unor instrumente și sisteme necesare pentru implementarea reglementărilor. Primul pas esențial în acest proces este înființarea Direcției Generale Substanțe Chimice în cadrul Agenției de Mediu, structură care va avea atribuțiile necesare pentru gestionarea substanțelor chimice conform reglementărilor europene și naționale. După finalizarea reformei instituționale, atribuțiile și responsabilitățile acestei direcții vor fi clar definite, iar aceasta va deveni un pilon central al procesului de implementare.

O componentă fundamentală a succesului acestui proces va fi consolidarea capacităților administrative ale Agenției de Mediu. În acest sens, instruirea continuă a personalului este

esențială. Participarea la grupurile de lucru europene, schimbul de bune practici cu alte autorități europene și dezvoltarea unui plan de formare profesională vor contribui la creșterea expertizei angajaților agenției și a altor autorități implicate. Astfel, personalul va fi pregătit pentru a face față cerințelor impuse de reglementările europene și va putea implementa cu succes măsurile prevăzute.

Un alt pas important în implementarea reglementărilor europene este dezvoltarea și implementarea unor sisteme informatice eficiente. Un element-cheie în acest sens va fi consolidarea Sistemului Informațional Automatizat „Registrul produselor chimice plasate pe piața Republicii Moldova” (SIA REPC), care va facilita înregistrarea și gestionarea substanțelor chimice conform reglementărilor europene.

În paralel, în cadrul Agenției de Mediu, se va dezvolta un Sistem Național de Suport Helpdesk, destinat să ofere asistență operatorilor economici și altor entități implicate în procesul de înregistrare și gestionare a substanțelor chimice. În ceea ce privește testarea substanțelor chimice, se va asigura dotarea corespunzătoare a laboratorului specializat pentru testarea substanțelor chimice. Achiziționarea echipamentelor necesare și instruirea personalului din laboratoare vor fi priorități, pentru a asigura realizarea testelor specifice conform reglementărilor internaționale. Aceste măsuri vor contribui la asigurarea siguranței și conformității substanțelor chimice care ajung pe piața națională.

Un alt aspect crucial va fi implementarea reglementărilor europene privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor chimice. Un sistem de etichetare conform cerințelor europene va fi creat pentru substanțele chimice periculoase, care va include fraze de pericol și măsuri de precauție. Astfel, va fi asigurată o etichetare corectă și transparentă, în concordanță cu reglementările europene. De asemenea, în contextul reglementărilor internaționale privind exportul și importul de substanțe chimice periculoase, Agenția de Mediu va prelua rolul de Autoritate Națională Desemnată pentru implementarea prevederilor Convenției de la Rotterdam. Aceasta va implica transpunerea reglementărilor internaționale în legislația națională, crearea unui sistem de monitorizare a tranzacțiilor internaționale de produse chimice periculoase și implementarea procedurilor de control la frontieră, pentru a asigura respectarea acestor reglementări.

Pentru ca Republica Moldova să își poată asuma angajamentele pe care le are față de Convenția de la Stockholm privind POPs raportând situația de facto în ceea ce privește gestionarea POPs-urilor, dar și în conformitate cu prevederile stabilite de Planul Național de Implementare a Convenției pentru perioada imediat următoare se planifică realizarea următoarelor acțiuni:

- Amendarea Legii nr. 40/2004 privind ratificarea de către RM a Convenției de la Stockholm.
- Elaborarea de inventare ale articolelor care conțin POP, inclusiv a stocurilor, a deșeurilor contaminate cu POP.
- Elaborarea inventarului siturilor contaminate cu POPs.
- Remedierea siturilor contaminate cu POPs.

27.6.3. Aspecte financiare

Pentru alinierea integrală cu Regulamentul EU 1907/2006 sunt estimate ca fiind necesare următoarele costuri:

- Elaborarea și adoptarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice - 560, 68 mii lei, respectiv 337,48 mii lei acoperite din bugetul de stat, iar 223,20 mii lei cu suportul Proiectului Twinning Calitatea Aerului și mediul înconjurător, finanțat de Uniunea Europeană.
- Elaborarea și aprobarea Proiectului de hotărâre pentru aprobarea Listei produselor chimice interzise și restricționate - 337, 48 mii lei din bugetul de stat.
- Elaborarea și aprobarea Proiectului de hotărâre pentru aprobarea Listei cu risc major pentru sănătatea umană și pentru mediu - 337, 48 mii lei din bugetul de stat.

Pentru alinierea integrală cu Regulamentul EU 1272/2008 sunt estimate ca fiind necesare următoarele costuri:

- Elaborarea și aprobarea proiectului de hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor chimice - 560, 68 mii lei, respectiv 337,48 mii lei acoperite din bugetul de stat, iar 223,20 mii lei cu suportul Proiectului Twinning Calitatea Aerului și mediul înconjurător, finanțat de Uniunea Europeană.

Costul pentru acțiunile setate în Planul Național de Implementare a Convenției de la Stockholm privind POPs (Anexa nr. 2 la HG nr. 816/2023) este de 58420 mii lei. Acestea urmează a fi acoperite atât din bugetul autorităților/instituțiilor implicate, cât și cu suportul partenerilor externi. O parte din acțiuni, inclusiv cele sus-listate nu au acoperire, respectiv se atestă o necesitate stringentă de identificare a resurselor financiare pentru realizarea acestora.

SUBCAPITOLUL 27.7. ZGOMOTUL

27.7.1. Prezentarea generală a situației

27.1.1.1. Cadrul legislativ

Legislația Republicii Moldova în domeniul gestionării zgomotului ambiental cuprinde un set de acte normative naționale care reglementează aspectele esențiale ale poluării sonore, în concordanță cu standardele europene. Deși Directiva 2002/49/CE privind gestionarea zgomotului ambiental nu a fost transpusă integral în legislația națională, țara noastră a implementat deja măsuri relevante pentru protecția sănătății publice și a mediului, precum și pentru gestionarea riscurilor asociate expunerii la zgomot. Printre actele normative relevante în acest domeniu se numără:

- Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice
- Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului
- Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală

În completarea acestora, Hotărârile Guvernului stabilesc structuri, proceduri și măsuri specifice pentru implementarea reglementărilor și coordonarea autorităților responsabile. Printre aceste acte se regăsesc:

- H.G. nr. 246/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea normelor și procedurilor referitoare la introducerea restricțiilor de operare legate de zgomot la aeroporturi, într-o abordare echilibrată;
- H.G. nr. 362/2014 privind aprobarea cerințelor minime de protecție a lucrătorilor împotriva riscurilor generate de expunerea la zgomot, în special riscurile de pierdere a auzului;
- H.G. nr. 148/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății;
- H.G. nr. 1090/2017 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Sănătate Publică;
- H.G. nr. 145/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului;
- H.G. nr. 548/2018 privind organizarea și funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului;
- H.G. nr. 549/2018 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu;
- H.G. nr. 690/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- H.G. nr. 133/2019 privind organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile.

27.7.1.2. Cadrul administrativ

Atribuțiile autorităților în gestionarea zgomotului ambiental sunt reglementate de diverse instituții care acoperă domenii precum sănătatea publică, protecția mediului, siguranța muncii și infrastructura aeronautică. Fiecare entitate are un rol distinct în prevenirea și diminuarea poluării sonore, având ca obiectiv principal protejarea sănătății și bunăstării cetățenilor. În continuare, sunt detaliate responsabilitățile principalelor autorități implicate:

Ministerul Sănătății este responsabil pentru supravegherea stării de sănătate publică și pentru implementarea politicilor publice menite să prevină riscurile pentru sănătate, inclusiv cele asociate expunerii la zgomot. Conform Legii nr. 10/2009[9] privind supravegherea stării de sănătate publică, Ministerul reglementează expunerea la zgomot ca factor de risc pentru sănătatea publică. De asemenea, autoritatea dezvoltă programe și măsuri pentru protecția populației, inclusiv în domeniul poluării sonore.

Agenția Națională pentru Sănătate Publică are un rol esențial în monitorizarea și controlul expunerii la zgomot, în special în mediile de muncă și în zonele rezidențiale. Aceasta implementează măsuri de prevenire și protecție împotriva riscurilor de sănătate generate de zgomot, coordonând studii și cercetări pentru evaluarea impactului poluării sonore asupra sănătății. Totodată, agenția elaborează ghiduri pentru instituțiile publice și private, referitoare la gestionarea riscurilor de expunere la zgomot.

Ministerul Mediului este responsabil pentru protejarea mediului și reglementarea poluării fonice. Conform legislației în vigoare, ministerul trebuie să implementeze politici și reglementări care să reducă impactul zgomotului asupra mediului. Acesta colaborează cu instituțiile implicate în controlul poluării și se asigură că sunt respectate normele naționale și internaționale privind poluarea fonică. În colaborare cu **Inspectoratul pentru Protecția Mediului și cu Agenția de Mediu**, Ministerul Mediului verifică respectarea standardelor de calitate a mediului, inclusiv în ceea ce privește zgomotul.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale are responsabilitatea gestionării infrastructurii de transport, inclusiv a celor care generează zgomot semnificativ, cum ar fi transportul feroviar și aerian. Autoritatea reglementează măsurile care trebuie adoptate pentru reducerea zgomotului provenit de la infrastructurile de transport, conform normelor naționale și europene privind poluarea fonică. Ministerul monitorizează implementarea proiectelor de infrastructură ce includ măsuri de protecție împotriva zgomotului, precum construirea de bariere fonoabsorbante și stabilirea de limite sonore pentru zonele rezidențiale aflate în apropierea drumurilor și căilor ferate.

Autoritatea Aeronautică Civilă reglementează zgomotul generat de aeroporturi și aeronave, implementând restricții de operare specifice pentru reducerea impactului poluării sonore asupra zonelor rezidențiale din apropierea aeroporturilor. Conform Hotărârii nr. 246/2019, autoritatea stabilește reguli și proceduri pentru introducerea restricțiilor de operare legate de zgomot în aeroporturile din Republica Moldova, urmând o abordare echilibrată. Autoritatea se asigură că operatorii aerieni respectă limitele de zgomot și adoptă măsuri de atenuare a acestuia, inclusiv prin utilizarea de echipamente mai puțin poluante fonic.

Autoritățile administrațiile publice locale joacă un rol esențial în implementarea reglementărilor privind zgomotul ambiental la nivel local. Acestea sunt responsabile pentru aplicarea măsurilor de protecție împotriva zgomotului în cadrul comunităților locale, adaptate particularităților fiecărei zone. Autoritățile administrației publice locale monitorizează și controlează sursele de zgomot urban (trafic, construcții, activități comerciale etc.) și implementează măsuri pentru limitarea expunerii la zgomot, în scopul protejării sănătății publice. De asemenea, autoritățile administrațiilor publice locale pot adopta reglementări suplimentare pentru a proteja calitatea vieții cetățenilor.

27.7.2. Planuri de viitor

27.7.2.1. Planuri legislative

În conformitate cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova, transpunerea Directivei 2002/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiental va fi realizată prin adoptarea unei Hotărâri de Guvern, care va aproba un Regulament național detaliat. Acest regulament va stabili proceduri precise pentru evaluarea și gestionarea zgomotului, aliniind legislația națională la standardele europene și va include măsuri pentru elaborarea hărților de zgomot, identificarea surselor majore de poluare fonică și definirea zonelor ce necesită intervenții. Proiectul de H.G. este planificat să fie adoptat în 2025 și va constitui un instrument esențial în protecția sănătății publice și în reducerea impactului negativ al poluării sonore asupra mediului.

27.7.2.2. Implementarea acquis -ului și consolidarea capacităților administrative

Autoritățile vor adopta măsuri de formare continuă pentru funcționarii publici, pentru a asigura o aplicare corectă și eficientă a legislației europene. De asemenea, se vor face investiții în tehnologii avansate de monitorizare a zgomotului ambiental, iar colaborarea interinstituțională va fi încurajată și consolidată pentru o gestionare mai eficientă a poluării sonore și protecția mediului.

27.7.3. Aspecte financiare

Pentru transpunerea Directivei 2002/49/CE privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiental, se preconizează un buget total de 189.087 mii lei. Această sumă va fi alocată în principal pentru elaborarea și adoptarea regulamentului național, asigurând astfel alinierea legislației naționale la cerințele europene. Fondurile vor fi acoperite din bugetul de stat. De asemenea, vor fi finanțate activitățile de formare și instruire a personalului responsabil din instituțiile publice, pentru a asigura o implementare corectă a reglementărilor și o gestionare eficientă a poluării sonore conform standardelor europene.

SUBCAPITOLUL 27.8. EMISII INDUSTRIALE

27.8.1. Prezentarea generală a situației

27.8.1.1. Cadrul legislativ

În vederea prevenirii și controlului emisiilor în aer, apă și sol, gestionării deșeurilor, eficienței energetice și prevenirii accidentelor, Republica Moldova a semnat și ratificat o serie de tratate internaționale care vizează protecția mediului, atât la nivel național, cât și european și internațional. Aceste acte internaționale oferă autorităților competente posibilitatea de a monitoriza și controla impactul activităților propuse asupra mediului, promovând cooperarea transfrontalieră și la scară largă pentru prevenirea poluării. Astfel, Republica Moldova a aderat la Tratatul de instituire a Comunității Energiei (aprobat prin Legea nr. 117/2009), în cadrul căruia s-au asumat obligații referitoare la implementarea acquis-ului comunitar privind resursele energetice. În acest context, Directiva 2001/80/CE a Parlamentului European și al Consiliului privind limitarea emisiilor atmosferice provenind de la instalațiile de ardere de dimensiuni mari a fost transpusă în legislația națională prin Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale.

Convenția privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi a fost ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 399/1995, având ca obiectiv reducerea și controlul poluării atmosferice transfrontaliere prin cooperare internațională. Convenția stabilește un cadru pentru monitorizarea, schimbul de informații și dezvoltarea unor strategii comune pentru reducerea emisiilor de poluanți atmosferici. În cadrul acestei convenții, Republica Moldova a semnat patru din cele opt protocoale, ratificând trei dintre ele:

- Protocolul privind metalele grele, ratificat prin Legea nr. 1018/2002;
- Protocolul privind poluanții organici persistenți, ratificat prin Legea nr. 1018/2002;
- Protocolul privind finanțarea pe termen lung a programului de cooperare pentru monitorizarea și evaluarea transmiterii pe distanțe lungi a poluării atmosferice în Europa (Protocolul EMEP), ratificat prin Legea nr. 215/2015;

- Protocolul privind reducerea acidificării, eutrofizării și ozonului troposferic (Protocolul de la Göteborg), semnat la 23 mai 2000, dar care nu a fost ratificat de Republica Moldova.

În conformitate cu obligațiile stabilite de aceste protocoale și convenții internaționale, Republica Moldova are responsabilitatea de a monitoriza și raporta emisiile poluante și de a implementa măsuri de reducere a poluării atmosferice transfrontaliere. Aceste angajamente au fost reglementate prin următoarele acte normative naționale:

- Programul național privind managementul durabil al substanțelor chimice pentru perioada 2010-2015, aprobat prin H.G. nr. 973/2010;
- Programul de management durabil al substanțelor chimice pentru perioada 2023-2030, aprobat prin H.G. nr. 816/2023;
- Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale;
- Regulamentul privind poluanții organici persistenți (POPs), aprobat prin H.G. nr. 744/2024;
- Regulamentul privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, aprobat prin H.G. nr. 593/2024;
- Regulamentul privind bifenilii policlorurați, aprobat prin H.G. nr. 81/2009.

Protocolul privind registrele de emisii și transferuri de poluanți (PRTR), semnat la Kiev în 2003, în cadrul Convenției Aarhus, a fost ratificat de Republica Moldova prin Legea nr. 99/2013. Convenția Aarhus garantează accesul publicului la informații, justiție și participare în procesul decizional privind protecția mediului. În vederea implementării acestui protocol, Republica Moldova a creat Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți, aprobat prin H.G. nr. 373/2018, care include un sistem informațional pentru raportarea emisiilor provenite din activitățile economice (www.retp.md).

În ceea ce privește evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier, Republica Moldova a devenit parte la Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția Espoo, 1991), ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1546/1993. În urma aderării la această convenție, a fost adoptată Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, care reglementează procesul de evaluare a impactului asupra mediului pentru activitățile publice și private și stabilește măsurile necesare pentru prevenirea și minimizarea impactului acestora asupra sănătății populației și mediului.

Totodată, prin Hotărârea Parlamentului nr. 1546/1993, Republica Moldova a ratificat și Convenția privind efectele transfrontaliere ale accidentelor industriale (Convenția de la Helsinki, 1992). Pentru implementarea prevederilor acestei convenții, a fost adoptată Legea nr. 108/2020, care reglementează măsurile de prevenire și control al accidentelor majore implicând substanțe periculoase, asigurând protecția sănătății umane și a mediului în cazul unui accident. Prin aceste tratate internaționale și actele normative naționale, Republica Moldova își întărește angajamentele în domeniul protecției mediului, contribuind la prevenirea poluării și la asigurarea unui nivel înalt de protecție a sănătății și mediului. În același context, documentele de politici naționale stabilesc obiectivele și măsurile necesare pentru implementarea actelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

- **Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”** adoptată prin Legea nr. 315/2022 determină obiectivele de dezvoltare printre care Obiectivul general 10. „Asigurarea unui mediu sănătos și sigur” și obiectivele specifice care prevăd îmbunătățirea calității componentelor de mediu, promovarea economiei circulare și realizarea obiectivelor de dezvoltare economică ecologică. Prin urmare au fost aprobate documente de politici pe domenii specifice care au același obiectiv de protecție a mediului și direct contribuie la implementarea Strategiei Moldova 2030:
- **Strategia de mediu pentru anii 2024-2030**, aprobată prin H.G. nr. 409/2024;
- **-Programul de dezvoltare cu emisii reduse până în 2030**, aprobată prin H.G. nr. 659/2023;
- **Programul privind gestionarea deșeurilor pentru anii 2023-2027**, aprobat prin H.G. nr. 972/2023;
- **Programul pentru gestionarea durabilă a substanțelor chimice pentru anii 2023-2030**, aprobat prin H.G. nr. 816/2023;

Republica Moldova are angajamentul să transpună și să implementeze următoarele directive ale Uniunii Europene:

1. **Directiva 2010/75/UE** a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării)(reformare);
2. **Directiva 2001/80/CE** a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2001 privind limitarea emisiilor în atmosferă a anumitor poluanți provenind de la instalații de ardere de dimensiuni mari;
3. **Directiva 2015/2193/UE** a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind limitarea emisiilor în atmosferă a anumitor poluanți provenind de la instalații medii de ardere;

Aceste directive au fost transpuse în legislația națională prin următoarele acte normative:

- Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale;
- Regulamentul privind incinerarea și co-incinerarea deșeurilor, aprobat prin H.G. nr. 205/2023;
- Ordinul ministrului mediului nr. 186/2024 cu privire la elaborarea Raportului privind situația de referință;
- **Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale**, care transpune parțial Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) și Directiva (UE) 2015/2193 privind limitarea emisiilor de poluanți provenind de la instalațiile medii de ardere, reglementează cadrul normativ cu privire la prevenirea poluării provocate de activitățile industriale și economice, în vederea reducerii emisiilor în aer, apă și sol, inclusiv a generării de deșeuri, precum și controlul de mediu, promovarea și aplicarea celor mai bune tehnici disponibile pentru a se atinge un nivel înalt de protecție a mediului. În acest sens sunt stabilite condițiile pentru autorizarea activităților economice cu impact asupra mediului și măsurile de prevenire a emisiilor și deversărilor în mediu, raportare și funcționarea instalațiilor mari și medii de ardere, accentuând prevederile de implicare a publicului în procesul de autorizare a activităților industriale și economice cu impact asupra mediului.

- **Regulamentul privind incinerarea și co-incinerarea deșeurilor** - reglementează activitatea și stabilește condițiile de exploatare și supraveghere a instalațiilor de incinerare și co-incinerare a deșeurilor, în scopul de a preveni sau a limita, pe cât este posibil, efectele negative asupra mediului și, în special, poluarea datorată emisiilor în aer, sol, în apele de suprafață și în apele subterane, precum și riscurile pe care acestea le prezintă pentru sănătatea oamenilor, floră și faună. La fel, Regulamentul stabilește condițiile pentru funcționarea unităților tehnice sau mobile, teritoriilor stațiilor de incinerare și co-incinerare a deșeurilor.
- **Ordinul ministrului mediului nr. 186/2024 cu privire la elaborarea Raportului privind situația de referință** urmărește implementarea Legii 227/2022, fiind destinat operatorilor economici precum și publicului interesat de starea componentelor de mediu pe amplasamentul unei instalații, stabilind competențele și responsabilitățile instituționale, precum și a operatorilor în procesul de elaborare, examinare și aprobare a Raportului privind situația de referință.

Totodată, au fost aprobate acte normative aferente care contribuie la implementarea Directivei 2010/75/UE, a Directivei 2001/80/CE și a Directivei 2015/2193/UE, și anume:

- Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic care reglementează protecția aerului atmosferic și stabilește standardele de calitate a acestuia, impunând limitări ale emisiilor de poluanți din industrie, controlul surselor de poluare și monitorizarea calității aerului în zonele industriale.
- Legea apelor nr. 272/2011 care reglementează protecția și utilizarea resurselor de apă, stabilind norme pentru prevenirea poluării apelor prin activitățile industriale. Autoritățile competente sunt obligate să monitorizeze și să controleze descărcările de substanțe toxice în cursurile de apă.
- Legea nr. 209/2016 privind deșeurile care reglementează condițiile de gestionare, valorificare și eliminare a deșeurilor provenite de la instalațiile industriale, impunând autorităților competente să stabilească norme pentru controlul emisiilor de substanțe poluante provenite din deșeuri, inclusiv prin activitățile de reciclare și incinerare.
- Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice care reglementează utilizarea, manipularea și eliminarea substanțelor chimice periculoase, stabilind norme stricte pentru gestionarea substanțelor care pot genera emisii periculoase în cadrul proceselor industriale. Autoritățile de mediu sunt responsabile pentru monitorizarea respectării acestor norme.
- Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului care reglementează procedurile de evaluare a impactului asupra mediului pentru activitățile planificate industriale care pot avea un impact semnificativ asupra mediului. Activitățile planificate care pot avea impact semnificativ asupra mediului trebuie să fie supuse procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, cu identificarea măsurilor pentru reducerea, prevenirea și compensarea impactului potențial negativ asupra mediului.
- Legea nr. 108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase) reglementează măsurile de prevenire și control al riscurilor de accidente majore în industriile care manipulează substanțe periculoase. Emisiile industriale rezultate în urma unui accident major sunt monitorizate și controlate în vederea prevenirii poluării masive a aerului, apei și solului.

- Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului impune autorităților să adopte măsuri adecvate pentru prevenirea poluării industriale și protecția ecosistemelor, reglementând limitarea emisiilor de substanțe poluante care pot afecta sănătatea umană și mediul.
- H.G. nr. 373/2018 cu privire la Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți prin care a fost creat Sistemul Informațional Automatizat „Registrul emisiilor și al transferului de poluanți” (www.retp.gov.md) impunând obligația ca toate entitățile industriale să raporteze anual emisiile în aer și apă, contribuind astfel la transparența și monitorizarea emisiilor.
- H.G. nr. 205/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind incinerarea și co-incinerarea deșeurilor, care reglementează condițiile de incinerarea și co-incinerare a deșeurilor, impunând norme stricte privind controlul emisiilor de poluanți, în special cele de dioxid de carbon și alte substanțe toxice;
- HG 235/2025 pentru aprobarea Metodologiei de calculare a costului autorizației integrate de mediu și al autorizației de mediu, a Nomenclatorului serviciilor aferente emiterii autorizației integrate de mediu și autorizației de mediu și a cuantumului tarifelor la acestea;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 143 din 03.10.2025 u privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru producerea cimentului, varului și oxidului de magneziu;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 159 din 15.10.2025 cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru fabricarea sticlei;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 158 din 15.10.2025 cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru tăbăcirea pieilor;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 146 din 03.10.2025, cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru producția de celuloză, hârtie și carton;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 144 din 03.10.2025, cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnice disponibile (BAT) pentru tratarea deșeurilor;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 148 din 03.10.2025, cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru industria alimentară, a băuturilor și a laptelui;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 147 din 03.10.2025, cu privire la adoptarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru abatoare și pentru sectoarele subproduselor de origine animală și/sau coproduselor comestibile;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 145 din 03.10.2025, cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru industria textilă;
- Ordinul ministrului Mediului nr. 160 din 15.10.2025 cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru rafinarea petrolului mineral și a gazului.

Aceste reglementări normative formează un cadru juridic complet și coerent pentru prevenirea și reducerea emisiilor industriale. În ceea ce privește domeniul controlului pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase:

Tratatele internaționale, la care Republica Moldova este parte:

- Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014 și intrat în vigoare la data de 02.07.2014.
- Convenția privind efectele transfrontaliere ale accidentelor industriale (Helsinki, 1992) (Decizia Parlamentului nr. 1546/1993);
- Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la procesul decizional și accesul la justiție în probleme de mediu (Aarhus, 25 iunie 1998) - ratificată prin Decizia Parlamentului nr. 346/1999;

Documente și strategii naționale care au referire și la Directiva SEVESO:

- Strategia Națională de Dezvoltare Moldova Europeană 2030, aprobată prin Legea nr. 315/2022, care are ca obiective asigurarea unui mediu sănătos pentru viață, cu obiectivele specifice de creștere a calității componentelor de mediu, promovarea economiei circulare și atingerea ȋntelilor de dezvoltare a economiei verzi;
- Programul de Management Durabil al Substanțelor Chimice pentru anii 2023-2030, adoptat prin H.G. nr. 816/2023, care are ca obiectiv general reducerea și eliminarea impactului substanțelor chimice asupra mediului și sănătății umane.

Cadrul normativ de bază care reglementează domeniul **accidentelor industriale** este:

- Legea nr. 108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase reglementează măsurile de prevenire a riscurilor de accidente majore care implică substanțe periculoase, precum și de limitare a consecințelor acestora asupra sănătății umane și a mediului, în vederea asigurării unui nivel ridicat de protecție pe întreg teritoriul Republicii Moldova; stabilește cerințele pentru operatorii în ale căror amplasamente sunt prezente substanțe periculoase, autoritățile responsabile de implementare, responsabilitățile instituționale în domeniul controlului pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, informațiile furnizate și acțiunile care trebuie întreprinse, informarea/consultarea/participarea publicului la procesul decizional, procedurile care trebuie puse în aplicare; etc.;
- Legea nr. 151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase;
- Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător - reglementează modul de solicitare, acordare, suspendare și retragere a actelor permissive;
- Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice;
- Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, reglementează mecanismul de evaluare a impactului asupra mediului al unor genuri de activitate planificate publice și private și a mecanismului de evaluare a biodiversității pentru asigurarea prevenirii sau minimizării, la etapele inițiale, a impactului semnificativ asupra mediului și sănătății populației;
- Legea nr. 131/2011 privind controlul de stat, care reglementează procedura efectuării controlului activității de întreprinzător de către entitățile împuternicite cu asemenea competențe;
- Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, stabilește cadrul normativ unitar pentru amenajarea teritoriului, urbanism, autorizarea și execuția lucrărilor de proiectare și a

lucrărilor de construcții, postutilizarea construcțiilor, asigurarea calității construcțiilor, a materialelor și produselor pentru construcții, exercitarea controlului de stat cu privire la respectarea disciplinei în amenajarea teritoriului și urbanism și a regimului de autorizare a execuției construcțiilor, precum și aplicarea unitară a prevederilor legislației în domeniul calității în construcții pe teritoriul Republicii Moldova, cu respectarea interesului public.

- HG nr.1467/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu;
- HG nr. 1076/2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la clasificarea situațiilor excepționale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale.

Legea privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase nr. 108/2020 transpune parțial Directiva 2012/18/UE privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, de modificare și abrogare ulterioară a Directivei 96/82/UE. Legea reglementează măsuri de prevenire a riscurilor de accidente majore care implică substanțe periculoase, precum și de limitare a consecințelor acestora asupra sănătății umane și asupra mediului, în vederea asigurării unui nivel ridicat de protecție pe întreg teritoriul Republicii Moldova și stabilește cerințele pentru operatorii pe ale căror amplasamente sunt prezente substanțe periculoase, care sunt autoritățile responsabile cu implementarea, responsabilitățile instituționale în domeniul controlului pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, informațiile furnizate și acțiunile care trebuie întreprinse, informarea/consultarea/participarea publicului la procesul decizional, procedurile care urmează a fi implementate etc.

În ceea ce privește **Sistemul comunitar de management de mediu și audit (EMAS)**, deși nu există un cadru legislativ național complet reglementat pentru implementarea EMAS, unele organizații și instituții publice din Republica Moldova organizează sesiuni de informare și instruire privind acest sistem. Companiile care doresc să adopte sistemul EMAS se pot certifica voluntar în Uniunea Europeană. EMAS este menționat în diverse acte legislative naționale care favorizează produsele și companiile certificate, printre care:

- H.G. nr. 592/2019 privind Programul de ecologizare a întreprinderilor mici și mijlocii.
- Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice.
- Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale.
- Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 69/2021 privind aprobarea Documentației standard pentru realizarea achizițiilor publice de lucrări.

Începând cu anul 2024, Ministerul Mediului a inițiat procesul de aliniere la reglementările Uniunii Europene și de elaborare a unui regulament național pentru implementarea EMAS. Acest regulament este așteptat să fie adoptat în anul 2026, reprezentând un pas important în promovarea unei economii mai verzi și mai sustenabile. Implementarea EMAS în Republica Moldova este susținută de diverse documente strategice, cum ar fi:

- Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030, aprobată prin Legea nr. 315/2022”.

- Strategia de mediu pentru anii 2024-2030, aprobată prin H.G. nr. 409/2024.
- Strategia națională de dezvoltare economică 2030, aprobată prin H.G. nr. 393/2024.
- Programul de promovare a economiei verzi și circulare în Republica Moldova pentru perioada 2024-2028, aprobat prin H.G. nr. 495/2024.
- Programul național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023-2027, aprobat prin H.G. nr. 653/2023.

În ceea ce privește **etichetarea ecologică**, la 25 septembrie 2015, Republica Moldova, alături de alte 192 de state membre ale ONU, a adoptat **Agenda 2030 de Dezvoltare Durabilă**, cunoscută sub denumirea „Transformarea lumii în care trăim”. Această agendă include **17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD)** și 169 de ținte, care sunt structurate în cinci piloni fundamentali: oameni, planetă, prosperitate, pace și parteneriate. Republica Moldova și-a angajat responsabilitatea de a implementa această agendă până la sfârșitul anului 2030, iar obiectivul ODD 12 – Consum și producție responsabilă joacă un rol central în contextul etichetării ecologice. În această direcție, etichetele ecologice oficiale contribuie semnificativ la realizarea acestui obiectiv, având un rol important în promovarea unui consum și al unei producții mai durabile și responsabile, prin evidențierea produselor cu un impact redus asupra mediului, sănătății, climatului și resurselor naturale.

Pe lângă angajamentul luat prin adoptarea Agendei 2030, Republica Moldova a semnat și implementat Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană, ratificat prin Legea nr. 112/2014. Acordul promovează dezvoltarea durabilă, incluzând la Titlul V, capitolul 13 - Comerț și Dezvoltare Durabilă, clauze care subliniază importanța comerțului cu mărfuri care respectă standarde durabile, inclusiv prin utilizarea etichetelor ecologice și sistemelor de certificare a produselor.

Eticheta ecologică este un instrument eficient pentru promovarea produselor care au un nivel ridicat de performanță în ceea ce privește protecția mediului, contribuind astfel la realizarea unui comerț durabil și echitabil. Schema de etichetare ecologică face parte din politica europeană de consum și producție durabilă, care vizează reducerea impactului negativ asupra mediului și resurselor naturale. În anul 2023 Republica Moldova a aprobat H.G. nr. 204/2023, care aprobă Regulamentul privind etichetarea ecologică. Prezentul Regulament transpune parțial (art. 1-4; art. 6 (1)-(4), (6); art. 9 (1)-(6), (8)-(12); art. 10; Anexa III pct. 1 și 3 și Anexa V) Regulamentul (CE) nr. 66/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind eticheta UE ecologică, CELEX: 32010R0066, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 27/1 din 30 ianuarie 2010, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2017/1941 al Comisiei din 24 octombrie 2017.

De asemenea, cadrul legislativ național cuprinde o serie de legi și documente de politici care reglementează indirect aspectele etichetării ecologice. Mai multe legi și reglementări naționale reglementează aspectele legate de etichetarea ecologică și certificarea produselor, inclusiv:

- Legea nr. 420/2006 privind activitatea de reglementare tehnică: Această lege are scopul de a sprijini buna funcționare a pieței interne prin eliminarea barierelor tehnice și promovarea unui comerț care respectă standardele de siguranță și durabilitate, în conformitate cu obligațiile față de Organizația Mondială a Comerțului (OMC) și Uniunea Europeană;

- Legea nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și evaluare a conformității: Aceasta stabilește cadrul legal pentru activitatea de acreditare a organismelor de evaluare a conformității, pentru asigurarea că produsele introduse pe piață respectă reglementările de mediu și alte standarde de calitate și siguranță;
- Legea nr. 7/2016 privind supravegherea pieței în ceea ce privește comercializarea produselor nealimentare: Legea reglementează procedurile de supraveghere a pieței pentru produsele nealimentare, asigurându-se că acestea îndeplinesc cerințele esențiale de siguranță și protecția mediului, în conformitate cu reglementările europene. Aceasta se aliniază cu Regulamentul (CE) nr. 765/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind cerințele de acreditare și supraveghere a pieței pentru produsele comercializate în Uniunea Europeană;
- Ordinul ministrului mediului nr. 55 din 23.04.2025 cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru substraturile de cultură și amelioratorii de sol;
- Ordinul ministrului mediului nr. 62 din 05.05.2025 cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru unități turistice de cazare;
- Ordinul ministrului mediului nr. 63 din 05.05.2025 Cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru încălțăminte;
- Ordinul ministrului mediului nr. 149 din 03.10.2025 cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru detergenții de rufe;
- Ordinul ministrului mediului nr. 150 din 03.10.2025 cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru spălarea manuală a vaselor;
- Ordinul ministrului mediului nr.161 din 15.10.2025 cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru produse de hârtie tipărită, produse de papetărie din hârtie și sacoșe din hârtie.

27.8.1.2. Cadrul administrativ

În domeniul reglementării emisiilor industriale, mai multe autorități guvernamentale sunt implicate în gestionarea, controlul și prevenirea poluării mediului, având responsabilități clar delimitate pentru asigurarea respectării legislației și protejarea resurselor naturale și a sănătății publice.

Ministerul Mediului, creat prin H.G. nr. 145/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, joacă un rol esențial în formularea politicilor și actelor normative care vizează prevenirea și controlul poluării industriale. **Direcția Politici de Prevenire a Poluării** este responsabilă pentru elaborarea și promovarea documentelor de politici, proiectelor de acte normative și reglementărilor în domeniul emisiilor industriale, evaluării de mediu și riscurilor de accidente industriale. Scopul acestei direcții este prevenirea și minimizarea impactului negativ asupra componentelor de mediu (apă, aer, sol), în etapele inițiale ale activităților economice, pentru a asigura protecția mediului și sănătatea populației. Activitățile Direcției se concentrează pe:

- Prevenirea și controlul integrat al poluării (emisii industriale);
- Gestionarea riscurilor de accidente industriale;

- Evaluarea impactului asupra mediului și evaluarea strategică de mediu;
- Implementarea eco-etichetării și răspunderea de mediu.

Numărul de unități: 7 persoane; numărul de angajați: 5 persoane.

Agencia de Mediu, conform H.G. nr. 549/2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu, are responsabilitatea de a implementa politica națională de protecție a mediului, inclusiv prevenirea poluării și reglementarea activităților economice cu impact asupra mediului. Aceasta este implicată în autorizarea activităților industriale prin eliberarea autorizațiilor de mediu necesare, inclusiv a autorizației integrate de mediu, reglementând emisiile de poluanți în apă, aer și sol.

Direcția Reglementări și Acte Permisive de Mediu este responsabilă pentru:

- Prevenirea poluării mediului;
- Reducerea emisiilor de poluanți;
- Reglementarea și autorizarea activităților economice cu impact asupra mediului.

Numărul de unități: 8 persoane; numărul de angajați: 7 persoane, dintre care 3 sunt responsabili pentru eliberarea autorizațiilor integrate de mediu/autorizațiilor de mediu.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului, creat prin H.G. nr. 548/2018 cu privire la organizarea și funcționarea acestuia, are rolul de a controla și supraveghea respectarea reglementărilor din domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale. Acesta efectuează controale la întreprinderi, instituții și organizații pentru a asigura că activitățile industriale și economice se desfășoară conform condițiilor prevăzute în actele permissive de mediu, precum autorizațiile integrate de mediu și autorizațiile de mediu. Inspectoratul are responsabilități în:

- Controlul și supravegherea respectării reglementărilor de protecția mediului;
- Investigarea încălcărilor legislației și aplicarea sancțiunilor corespunzătoare;
- Recuperarea prejudiciilor asupra mediului conform principiului „poluatorul plătește”.

Structura Inspectoratului include mai multe direcții, fiecare având atribuții specifice în domeniul controlului poluării industriale:

- **Direcția Metodologie, Evaluarea Riscurilor și Planificarea Controalelor:** 5 unități, 2 angajați;
- **Direcția Control Gestionare Resurse de Apă și Aer Atmosferic:** 5 unități, 3 angajați;
- **Direcția Control Gestionarea Deșeurilor și Substanțelor Chimice:** 5 unități, 4 angajați;
- **Direcția Control Geologic și Resurse Funciare:** 5 unități, 4 angajați.

În domeniul controlului pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase: În conformitate cu Legea nr. 108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, autoritățile centrale competente sunt Ministerul Mediului, Ministerul Economiei, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Sănătății, iar autorități responsabile pentru aplicarea prevederilor prezentei legi sunt: Agenția de Mediu, inclusiv subdiviziunile ei teritoriale; Inspectoratul pentru Protecția Mediului; Inspectoratul Național pentru

Supravegherea Tehnică; Inspectoratul General pentru Situații de Urgență; Agenția Națională pentru Sănătatea Publică și autoritățile administrației publice locale. În statele Ministerului Mediului pe partea de realizare a prevederilor Legii/Directivei Seveso, prevenirii poluării, emisiilor industriale, etc. se ocupă Direcția politici de prevenire a poluării și Serviciul politici de gestionare a substanțelor chimice.

Direcția evaluare de mediu și expertiză ecologică din cadrul Agenției de Mediu se ocupă cu toate întrebările legate cu implementarea prevederilor Legii și Directivei Seveso. Direcția control gestionare deșeuri și substanțe chimice, precum și subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului sunt responsabile pentru implementarea prevederilor Legii și Directivei Seveso în aria lor de responsabilitate. Din cadrul Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică responsabilitatea punerii în aplicare a Directivei și a Legii Seveso revine efectivului Direcției supraveghere tehnică și control în domeniul apărării împotriva incendiilor și protecției civile, iar pe principiul teritorial efectivului Direcțiilor teritoriale supraveghere tehnică și control Nord și Sud. IGSU al MAI este reprezentat de Direcția radiativ chimică și medico-biologică din cadrul Direcției generale prevenție – 5 pers, sunt responsabile pentru coordonarea și realizarea activităților profilactice în comun cu reprezentanții subdiviziunilor teritoriale DGP.

Efectivul Serviciului CBRN din DRCS-1, Chisinau – 12 pers, și Serviciului CBRN din DRCS-2, Balți – 12 pers, în comun cu forțele și mijloacele Direcțiilor și Secțiilor SE teritoriale pot acorda ajutorul organelor administrației publice locale și obiectivelor economice pentru localizarea accidentelor majore care implică substanțe periculoase și lichidarea consecințelor acestora. În cadrul Agenției Naționale Sănătății Publice Secția sănătatea mediului din cadrul Direcției protecția sănătății publice duce responsabilitatea pentru implementarea prevederilor Legii/Directivei Seveso.

27.8.2. Planuri de viitor

27.8.2.1. Planuri legislative

Transpunerea Directivei 2010/75/UE, Directivei 2001/80/CE și a Directivei 2015/2193/UE necesită întreprinderea măsurilor de elaborare și aprobare a cadrului normativ care să asigure implementarea și aplicarea Legii 227/2022. Astfel, pentru implementarea acestei sunt planificate elaborarea și aprobarea următoarelor acte subsecvente:

1. Modificarea Legii nr. 227/2022 privind emisiile industriale (ajustarea cadrului normativ conform modificările operate la Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării prin Directiva (UE) 2024/1785 a Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și al Consiliului privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) și a Directivei 1999/31/CE a Consiliului privind depozitele de deșeuri.
2. Elaborarea proiectului hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și prestarea serviciilor publice de emitere a autorizației integrate de mediu și a autorizației de mediu;
3. Elaborarea proiectului ordinului ministrului mediului privind aprobarea Ghidului cu privire la emiterea autorizației integrate de mediu, autorizației de mediu și înregistrarea activității;

4. Adoptarea prin ordinul ministrului mediului a Concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru 12 categorii de activități.

Transpunerea Directivei 2012/18/UE necesită întreprinderea măsurilor de elaborare și aprobare a cadrului normativ care să asigure implementarea și aplicarea Legii 108/2020. Astfel, pentru implementarea acestei sunt planificate elaborarea și aprobarea următoarelor acte subsecvente:

- Modificarea Legii nr. 108/2020 pentru a asigura transpunerea Directivei 2012/18;
- Consolidarea capacităților umane ale Agenției de Mediu, Inspectoratului pentru Protecția Mediului și Inspectoratului Național de Supraveghere Tehnică în domeniul SEVESO;
- Achiziționarea echipamentelor pentru laboratoarele mobile pentru investigații privind nivelul de poluare a componentelor de mediu, inclusiv în caz de accidente majore.
- Modificarea Ghidului privind procedurile de implementare a prevederilor Legii privind controlul pericolelor de accidente majore cu substanțe periculoase nr. 108/2020 aprobat prin Ordinul ministrului mediului nr. 54/2025.

În paralel cu aceste reglementări, în 2026, Republica Moldova va implementa complet **Regulamentul EMAS (Eco-Management and Audit Scheme)**, un sistem voluntar de certificare care va încuraja organizațiile să adopte bune practici de management de mediu. Ministerul Mediului va pregăti o H.G. nr. pentru implementarea EMAS, integrarea celor mai bune practici de management de mediu în sectoare cheie, cum ar fi gestionarea deșeurilor, agricultura, industria alimentară și băuturi, precum și administrația publică.

27.8.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Aplicarea eficientă a legislației privind emisiile industriale și prevenirea poluării necesită măsuri complexe pentru fortificarea capacităților administrative și operaționale ale instituțiilor de mediu abilitate cu atribuții de implementare a acquis-ului Uniunii Europene pe domeniul emisiilor industriale. În acest sens sunt necesare următoarele tipuri de acțiuni destinate să consolideze capacitățile atât a autorităților publice cât și a operatorilor și persoanelor interesate:

- Crearea Grupului de lucru din reprezentanții autorităților publice, mediul de afaceri și experți pentru elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 227/2022 privind emisiile industriale;
- Evaluarea cadrului normativ secundar de punere în aplicare a Legii nr. 227/2022 privind emisiile industriale și ajustarea/modificarea actelor normative, reieșind din modificările operate la Legea nr. 227/2022;
- Urmărirea evoluției și actualizarea Concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile;
- Reformarea Agenției de Mediu cu creșterea numărului de angajați cu responsabilități de emitere a autorizației integrate de mediu și a autorizației de mediu;
- Instruirea personalului implicat în implementarea Legii nr. 227/2022 privind emisiile industriale și operarea Sistemului Informațional Automatizat „Registrului emisiilor și transferului de poluanți”;
- Crearea unei baze de date pentru evidența operatorilor care se încadrează în lista activităților din anexa nr. 1, 2 și 3 la Legea nr. 227/2022, cu monitorizarea actelor permissive emise;

- Evaluarea Sistemului Informațional Automatizat „Registrului emisiilor și transferului de poluanți” cu înaintarea propunerilor de modificare a H.G.nr. 373/2018 cu privire la Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți prin prisma modificărilor operate la Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale.

Aplicarea eficientă a legislației din domeniul controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase și prevenirea poluării necesită măsuri complexe pentru fortificarea capacitățile administrative și operaționale ale instituțiilor de mediu abilitate cu atribuții de implementare a acquis-ului Uniunii Europene pe domeniul de control al pericolelor de accidente industriale. În acest sens sunt necesare următoarele tipuri de acțiuni destinate să consolideze capacitățile atât a autorităților publice cât și a operatorilor și persoanelor interesate:

- Consolidarea capacităților umane ale Agenției de Mediu, Inspectoratului pentru Protecția Mediului și Inspectoratului Național de Supraveghere Tehnică în domeniul SEVESO.
- Achiziționarea echipamentelor pentru laboratoarele mobile pentru investigații privind nivelul de poluare a componentelor de mediu, inclusiv în caz de accidente majore.

Un alt obiectiv important va fi implementarea Eco-Management and Audit Scheme (EMAS). Agenția de Mediu va crea un Birou EMAS care va fi responsabil de promovarea și implementarea sistemului în Republica Moldova. Dezvoltarea Listei naționale a organizațiilor înregistrate EMAS, accesibilă publicului, va permite urmărirea performanței ecologice a organizațiilor certificate EMAS, iar instruirea continuă a personalului agenției și a altor instituții relevante va contribui la succesul acestui sistem. Participarea la grupuri de lucru europene pentru schimbul de bune practici va sprijini implementarea EMAS și va asigura integrarea acestui sistem în cadrul național.

27.8.3. Aspecte financiare

Pentru implementarea măsurilor necesare alinierii legislației și proceselor naționale la standardele europene în domeniul emisiilor industriale, se estimează o sumă totală de **MDL**. Aceste resurse financiare vor fi asigurate atât din surse externe, prin intermediul proiectelor internaționale, cât și din bugetul de stat. Investițiile propuse vor sprijini consolidarea unui cadru legislativ coerent, dezvoltarea capacităților instituționale și instruirea personalului competent, facilitând, astfel, implementarea eficientă a măsurilor menite să asigure conformitatea cu reglementările europene în acest domeniu.

SUBCAPITOLUL 27. 9. SCHIMBĂRI CLIMATICE

27.9.1. Prezentarea generală a situației

Republica Moldova se numără printre cele mai vulnerabile țări din Europa în fața impactului schimbărilor climatice, o vulnerabilitate determinată de factori multipli, inclusiv de (i) sensibilitatea sporită la modificările condițiilor climatice, reflectând în principal dependența semnificativă de sectorul agricol, concentrarea mare a populației în zonele rurale, o dependență

crescută de importurile de energie și o diversificare limitată a surselor de aprovizionare cu energie, precum și resurse financiare restrânse pentru asigurarea unor servicii publice de calitate; și (ii) capacitatea scăzută de adaptare la șocurile climatice, datorată unei strategii de prevenire a dezastrelor relativ slabe, adaptării insuficiente în sectorul agricol și calității infrastructurii vulnerabile.

Evaluarea vulnerabilității climatice se realizează pe baza a trei sub-indici fundamentali: *expunerea*, care măsoară gradul în care societatea și sectoarele economice vulnerabile vor fi afectate de viitoarele condiții climatice, aflate într-o continuă schimbare; *sensibilitatea*, care reflectă gradul în care oamenii și sectoarele de care depind aceștia sunt afectate de perturbările climatice, având în vedere factori precum topografia și demografia; și *capacitatea de adaptare*, care definește abilitatea societății și a sectoarelor economice de a implementa măsuri de reducere a daunelor potențiale și de a răspunde eficient la consecințele negative ale fenomenelor climatice.

În acest context, consolidarea capacității instituționale, inclusiv prin dezvoltarea competențelor personalului și creșterea expertizei tehnice, joacă un rol crucial în implementarea eficientă a politicilor energetice și climatice. De asemenea, colaborarea interministerială este esențială pentru crearea sinergiilor, optimizarea resurselor și reducerea redundanței. În timp ce abordarea provocărilor pe termen scurt poate fi realizată prin utilizarea mai eficientă a resurselor existente, construirea unor capacități specifice și durabile este imperativă pentru atingerea obiectivelor pe termen lung ale guvernantei energetice și climatice.

27.9.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova este un actor activ în eforturile globale de combatere a schimbărilor climatice, fiind parte integrantă a numeroaselor inițiative și acorduri internaționale. Acestea nu doar că reflectă angajamentele naționale față de reducerea impactului schimbărilor climatice, dar constituie și un cadru esențial în vederea implementării unor măsuri concrete de protecție a mediului și dezvoltare durabilă.

1. **Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice (UNFCCC)**, ratificată la 16 martie 1995, reprezintă baza principală a angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova în domeniul schimbărilor climatice. Această convenție stabilește principiile generale pentru cooperarea globală în combaterea schimbărilor climatice, promovând, în același timp, o abordare echitabilă și diferențiată între țările dezvoltate și cele în dezvoltare.
2. **Protocolul de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei**, la care Republica Moldova operaționalizează Convenția-cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice, angajând țările industrializate și economiile în tranziție să limiteze și să reducă emisiile de gaze cu efect de seră (GES) în conformitate cu obiectivele individuale convenite.
3. **Convenția UNECE privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu (Convenția de la Aarhus)**, intrată în vigoare pentru Moldova la 7 aprilie 1999, promovează transparența și participarea activă

a cetățenilor în procesul decizional legat de protecția mediului, inclusiv în contextul schimbărilor climatice.

4. **Protocolul privind registrele de emisii și transferuri de poluanți adițional la Convenția de la Aarhus**, în vigoare din 26 aprilie 2013, constituie un instrument suplimentar prin care Republica Moldova se angajează să colecteze și să facă publice informațiile referitoare la emisiile de poluanți și transferurile acestora, astfel contribuind la monitorizarea și reducerea emisiilor.
5. **Acordul de asociere între Uniunea Europeană și Republica Moldova**, care a intrat în vigoare la 2 iulie 2014, include sectoare specifice de cooperare în domeniul schimbărilor climatice, promovând integrarea politicilor climatice ale Republicii Moldova în cadrul celor europene, în vederea reducerii emisiilor și a stimulării unui model de dezvoltare verde.
6. **Acordul de la Paris**, ratificat de Republica Moldova la 4 mai 2017, constituie un angajament ferm la nivel global de limitare a creșterii temperaturii medii globale la sub 2 grade Celsius față de nivelurile preindustriale, cu scopul de a preveni schimbările climatice periculoase și de a construi un viitor sustenabil. În acest context, Moldova și-a asumat obiective clare de reducere a emisiilor și implementarea de măsuri de adaptare, având în vedere vulnerabilitatea țării în fața fenomenelor extreme.

În plus față de aceste acorduri, Republica Moldova face parte și din organizații internaționale relevante pentru combaterea schimbărilor climatice, cum ar fi:

- **Fondul Verde pentru Climă (Green Climate Fund - GCF)**, din care Republica Moldova poate accesa finanțări pentru implementarea proiectelor de reducere a impactului schimbărilor climatice și promovarea unei economii cu emisii scăzute de carbon.
- **Organizația Mondială a Meteorologiei (OMM)**, membră din 1992, prin care Republica Moldova contribuie la monitorizarea și analiza datelor meteorologice globale, esențiale pentru anticiparea și gestionarea schimbărilor climatice.
- **Inițiativa Uniunii Europene privind Pactul Primarilor pentru Climă și Energie**, la care mai multe localități din Republica Moldova au aderat, asumându-și angajamente de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea rezilienței climatice, în conformitate cu obiectivele europene de dezvoltare sustenabilă.

La nivel național, Republica Moldova a elaborat o serie de documente de politici și planificare care stabilesc cadrul pentru combaterea schimbărilor climatice și promovarea dezvoltării durabile, cum ar fi:

- **Strategia de mediu pentru anii 2024 – 2030** (aprobată prin H.G.nr. 409/2024)
Această strategie reprezintă o viziune pe termen lung pentru dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova, prin integrarea considerentelor de mediu în toate domeniile de politici publice. Strategia include măsuri specifice pentru protecția biodiversității, gestionarea resurselor naturale, reducerea poluării și combaterea schimbărilor climatice. Obiectivul principal este acela de a asigura un mediu sănătos pentru cetățeni, în contextul schimbărilor climatice globale, și de a sprijini tranziția către o economie verde și sustenabilă. De asemenea, aceasta urmărește alinierea legislației naționale cu standardele și practicile internaționale în domeniul protecției mediului.

- **Programul național de adaptare la schimbările climatice** (aprobat prin H.G.nr. 624/2023)
Acest program vizează identificarea și implementarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în diferite sectoare economice și sociale. Obiectivele sale includ reducerea vulnerabilității țării la efectele schimbărilor climatice, precum creșterea frecvenței fenomenelor extreme (secete, inundații, temperaturi extreme) și protejarea celor mai expuse sectoare, cum ar fi agricultura, infrastructura, sănătatea și gestionarea resurselor de apă. Programul oferă un cadru coerent pentru integrarea măsurilor de adaptare în politicile naționale și locale, contribuind la creșterea rezilienței țării față de schimbările climatice.
- **Programul de dezvoltare cu emisii reduse al Republicii Moldova până în 2030** (aprobat prin H.G. nr. 659/2023)
Acest program urmărește să sprijine Republica Moldova în atingerea obiectivelor sale de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și să contribuie la tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon. Programul include măsuri de promovare a eficienței energetice, utilizarea surselor regenerabile de energie, transporturi durabile și reducerea emisiilor din industrie. De asemenea, programul prevede implementarea unor măsuri de eficientizare a utilizării resurselor, reducerea risipei și adoptarea de tehnologii curate, în conformitate cu angajamentele internaționale asumate prin Acordul de la Paris.
- **Planul Național Integrat pentru Energie și Climă pentru perioada 2025- 2030 (PNEIC)** (aprobat prin H.G. nr.86/2025) – reprezintă un cadru strategic detaliat care include măsuri specifice pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea eficienței energetice. Acest plan abordează atât domeniul energiei, cât și aspectele legate de schimbările climatice, integrarea celor două arii fiind esențială pentru realizarea unui sistem energetic durabil. Măsurile incluse în PNEIC sunt aliniate cu politicile europene în domeniul energiei și climatului și se concentrează pe dezvoltarea infrastructurii energetice eficiente, creșterea utilizării surselor regenerabile de energie și sprijinirea inovării în domeniul tehnologiilor ecologice.
- **Contribuția determinată la nivel național (NDC)**
În conformitate cu angajamentele asumate prin Acordul de la Paris, Republica Moldova a stabilit obiective clare de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru perioada 2021-2030. Contribuția determinată la nivel național (NDC) detaliază măsurile de reducere a emisiilor în sectoarele non-ETS (sectorul de energie, industrie, transporturi, agricultură și silvicultură), având ca obiectiv final o economie cu emisii reduse de carbon. NDC reprezintă o componentă esențială în angajamentele țării față de comunitatea internațională și reflectă un angajament ferm în lupta împotriva schimbărilor climatice.
- **Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pe perioada 2023-2027** (aprobat prin H.G.nr. 55/2023)
Pădurile joacă un rol crucial în combaterea schimbărilor climatice prin absorbția CO₂ și protejarea solului împotriva eroziunii. În acest context, Republica Moldova a elaborat un program național care vizează extinderea și reabilitarea pădurilor, contribuind astfel la creșterea capacității țării de a combate schimbările climatice și de a proteja biodiversitatea. Planul de acțiuni detaliază măsurile specifice pentru creșterea suprafeței forestiere,

reabilitarea pădurilor degradate și îmbunătățirea gestionării resurselor forestiere, fiind un element esențial în strategia națională de adaptare la schimbările climatice.

1. **Strategia de mobilitate 2030** aprobată prin H.G. nr. 589/2024. Prezenta Strategie este aliniată la Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030, transpusă contextului național prin H.G. nr. 953/2022 și contribuie direct la atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (în continuare – *ODD*) din domeniul „Transport”, dar și celor conexe:

- 1.1. *ODD 9.1*: va fi asigurată dezvoltarea unei infrastructuri de calitate, fiabile, durabile și sigure în întreaga țară pentru a susține dezvoltarea economică și creșterea bunăstării populației, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți;

- 1.2. *ODD 10.2*: va fi asigurată promovarea incluziunii sociale, economice și politice a tuturor, indiferent de vârstă, sex, dizabilitate, rasă, etnie, origine, religie sau statut economic sau de altă natură;

- 1.3. *ODD 11.2*: va fi asigurat accesul la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, va fi îmbunătățită siguranța rutieră, în special prin extinderea rețelelor de transport public;

- 1.4. *ODD 13.2*: vor fi integrate măsurile privind schimbările climatice în politici, strategii și planuri naționale.

În ceea ce privește **gradul de aliniere a legislației naționale cu acquis-ul UE**, identificăm următoarele aspecte relevante:

- **Legea europeană privind clima (ECL)**

Legea europeană privind clima (ECL), adoptată prin Regulamentul (UE) 2021/1119, stabilește un cadru obligatoriu pentru atingerea neutralității climatice până în 2050, asigurând astfel respectarea de către UE a Acordului de la Paris. Acest regulament istoric urmărește să integreze durabilitatea în politicile economice și sociale din toate statele membre, stabilind obiective ambițioase de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) și promovând reziliența la schimbările climatice. Printre reperele fundamentale ale ECL se numără reducerea netă a emisiilor de GES cu 55% până în 2030 față de nivelurile din 1990, precum și stabilirea unor obiective intermediare pentru 2040. Articolele 1, 2, 4, 5, 9 din Regulamentul (UE) 2021/1119 sunt transpuse în Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice, asigurând astfel conformitatea legislativă a Republicii Moldova cu obiectivele UE în materie de climă.

- **Regulamentul privind guvernanța**

Punerea în aplicare eficientă a Regulamentului (UE) 2018/1999 stabilește fundamentul legislativ necesar pentru o guvernanță fiabilă, favorabilă incluziunii, eficientă din punctul de vedere al costurilor, transparentă și previzibilă a uniunii energetice și a acțiunilor climatice (mecanismul de guvernanță), care să asigure atingerea obiectivelor uniunii energetice prevăzute pentru anul 2030 și pe termen lung în conformitate cu Acordul de la Paris din 2015 asupra schimbărilor climatice încheiat în urma celei de a 21-a sesiuni a Conferinței părților la Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice („Acordul de la Paris”), prin eforturi complementare, coerente și ambițioase din partea Uniunii și a statelor sale membre,

limitând totodată complexitatea administrativă. Articolele 1, 15 și 16 din Regulamentul (UE) 2018/1999 sunt de asemenea transpuse în Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice, consolidând astfel integritatea legislativă a țării în domeniul schimbărilor climatice și energiei.

- Sistemul de comercializare a emisiilor (ETS) consolidat

Republica Moldova a inițiat procesul de aliniere la cadrul ETS al Uniunii Europene (EU ETS) în contextul angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere și obiectivul pe termen lung de atingere a neutralității climatice până în 2050. Cu referire la Directiva 2003/87/EC e de menționat că în prezent, Republica Moldova a transpus parțial prevederile directivei. Printre aspectele deja transpuse se numără stabilirea unui sistem de monitorizare, raportare și verificare (MRV) pentru instalațiile staționare și sectorul aviației, conform Regulamentelor UE 2018/2066 și 2018/2067. De asemenea, au fost create registre naționale pentru raportarea emisiilor, iar obligațiile de raportare și verificare au fost parțial transpuse. Cu toate acestea, rămân neimplementate aspecte critice, cum ar fi: art. 10-13, referitoare la comercializarea certificatelor de emisie și mecanismele de licitație; integrarea sectoarelor maritime (transpunerea Regulamentului 2023/2449 și a Directivei 2023/958); stabilirea unui sistem operațional de tranzacționare a certificatelor de emisie.

În contextul național, Republica Moldova a realizat progrese parțiale în transpunerea obiectivelor prevăzute în cadrul EU ETS, prin implementarea unor acte legislative cheie, dintre care menționăm:

1. Legea privind protecția mediului nr. 1515/1993 – stabilește principiile fundamentale ale protecției mediului și abordează în mod direct schimbările climatice, constituind baza legală pentru acțiunile de combatere a acestora.
2. Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice – transpune în legislația națională elementele esențiale ale Legii Europene privind Clima (ECL), incluzând articolele 3, 6, 8, 10 și 11. Aceasta susține angajamentul Moldovei de a atinge neutralitatea climatică și pune accent pe dezvoltarea strategiilor sectoriale de decarbonizare.
3. H.G. nr. 425/2024 privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale pentru Schimbările Climatice – înființează Comisia Națională pentru Schimbările Climatice (NCCC), care va coordona politicile și investițiile climatice naționale, având un rol central în implementarea obiectivelor de mediu.
4. H.G. nr. 54/2025 privind aprobarea regulamentului cu privire la criteriile de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru biocarburanți, biolichide și combustibili din biomasă și a Metodologiei de calcul al impactului biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă asupra emisiilor de gaze cu efect de seră – stabilește un cadru metodologic pentru evaluarea impactului acestora asupra emisiilor de GES, esențial în dezvoltarea unui sistem de energie regenerabilă mai sustenabil.
5. H.G. nr. 1277/2018 privind instituirea și funcționarea Sistemului Național de Monitorizare și Raportare a Emisiilor de Gaze cu Efect de Seră – definește cadrul operațional pentru monitorizarea emisiilor de GES, contribuind la implementarea corectă a obligațiilor de raportare conform reglementărilor internaționale.

- ETS (Maritim și pentru Aviație)

Republica Moldova a inițiat procesul de aliniere cu cadrul Uniunii Europene privind sistemul de comerț cu emisii de gaze cu efect de seră (ETS) în contextul angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere și obiectivul său pe termen lung de a atinge neutralitatea climatică până în 2050. Implementarea Directivei 2003/87/EC și a amendamentului recent, Directiva 2023/958, este esențială pentru dezvoltarea unui mecanism funcțional de preț al carbonului, precum și pentru integrarea Republicii Moldova în piața europeană a certificatelor de emisie. Articolele 3g 3gd, 3ge, 4-5, 14, 15, 15a, 18, precum și anexele I, II, și IV din Directiva 2003/87/CE sunt transpuse în Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice.

În cadrul acestui proces, Republica Moldova a realizat transpunerea parțială a Regulamentului (UE) 2015/757, privind monitorizarea, raportarea și verificarea (MRV) emisiilor de CO₂ din sectorul transportului maritim. Acest regulament are ca scop reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) din transportul maritim și asigurarea unui cadru transparent pentru raportarea acestora. Deși au fost realizate progrese importante, anumite prevederi, precum cele referitoare la sancțiuni, verificare și măsuri de conformitate, rămân neimplementate, ceea ce limitează eficiența implementării integrale a regulamentului. Alinierea completă la standardele internaționale de monitorizare a emisiilor din sectorul maritim va asigura o raportare corectă și transparentă, esențială pentru respectarea normelor comerciale și de mediu internaționale. În acest sens, au fost adoptate și se aplică următoarele acte normative:

1. **Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice** – furnizează un cadru parțial pentru monitorizarea și raportarea emisiilor din sectorul aviației, contribuind la alinierea Republicii Moldova la standardele internaționale în acest domeniu. Cu toate acestea, dispozițiile esențiale referitoare la licitarea și alocarea cotelor de emisii pentru aviație (articolele 3c-3d) rămân netranspuse, iar integrarea efectelor non-CO₂ ale emisiilor din aviație în mecanismele de monitorizare și raportare (articolul 14) necesită o implementare suplimentară.
2. **Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017** – reglementează activitățile ce vizează reducerea impactului negativ al aviației civile asupra mediului, inclusiv emisiile de gaze cu efect de seră provenite din motoarele aeronavelor și alte substanțe asociate activităților aeronautice, cum ar fi substanțele chimice utilizate în timpul operațiunilor și reziduurile acestora.
3. **Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic** – stabilește responsabilități specifice pentru autoritățile publice, în special pentru Guvern și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR), în ceea ce privește controlul și monitorizarea emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul aviației.
4. **H.G. nr. 259/2024 privind instituirea și funcționarea Schemei de compensare și reducere a emisiilor de carbon pentru aviația internațională (CORSIA)** – această hotărâre guvernamentală reglementează implementarea CORSIA (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation), un mecanism global de reducere a emisiilor de CO₂ din aviația internațională, care face parte dintr-o inițiativă globală a Organizației Aviației Civile Internaționale (OACI).

- **Regulamentul privind partajarea eforturilor (ESR)**

Regulamentul (UE) 2018/842 privind partajarea eforturilor, care stabilește obiective anuale obligatorii de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) pentru statele membre ale Uniunii Europene, constituie un element central al angajamentelor UE față de acțiunile climatice și Acordul de la Paris. Pentru Republica Moldova, alinierea la acest regulament este esențială, nu doar în contextul aspirațiilor sale de aderare la Uniunea Europeană, dar și pentru tranziția către o economie cu emisii reduse de carbon, în linie cu angajamentele internaționale și obiectivele de dezvoltare durabilă.

Regulamentul stabilește obiective clare și obligatorii de reducere a emisiilor de GES pentru perioada 2021-2030, punând accent pe sectoarele cheie ale economiei, precum energia, transporturile, agricultura și gestionarea deșeurilor. Acesta prevede un cadru complex de alocare a obligațiilor de reducere a emisiilor pentru fiecare stat membru, având în vedere diversitatea și particularitățile economice ale fiecărei țări.

În acest context, Republica Moldova a făcut progrese în direcția implementării regulamentului, însă încă nu s-a aliniat pe deplin la cerințele acestuia. Adoptarea Legii nr. 74/2024 privind acțiunile climatice reprezintă un pas semnificativ, oferind un cadru legislativ esențial pentru reducerea emisiilor de GES și stabilind măsuri sectoriale de decarbonizare. În plus, documentele strategice relevante, cum ar fi **Programul de dezvoltare cu emisii reduse până în 2030** (aprobat prin HG nr. 659/2023), integrează obiectivele de reducere a emisiilor, iar inițiativele guvernamentale fac referire la planuri de acțiune pentru a asigura conformitatea pe termen lung cu angajamentele internaționale.

Republica Moldova nu dispune încă de alocări anuale obligatorii de emisii, așa cum sunt prevăzute în articolele 4 și 5 ale regulamentului, iar mecanismele de flexibilitate, cum ar fi rezervarea, împrumutarea și comercializarea alocărilor de emisii, nu au fost implementate în mod corespunzător. Aceste lacune legislative și instituționale necesită o abordare mai amplă pentru a asigura conformitatea integrală cu Regulamentul privind partajarea eforturilor și pentru a sprijini o tranziție eficientă către o economie verde și sustenabilă.

Alinierea completă la acest regulament va permite Republicii Moldova să participe activ la mecanismele europene de reducere a emisiilor și să contribuie în mod semnificativ la realizarea obiectivelor climatice globale, asigurând, în același timp, o dezvoltare economică sustenabilă și rezilientă la schimbările climatice.

- Utilizarea terenurilor, schimbarea utilizării terenurilor și silvicultură LULUCF

Regulamentul (UE) 2018/841 privind utilizarea terenurilor, schimbarea utilizării terenurilor și silvicultură (LULUCF) stabilește un cadru esențial pentru integrarea emisiilor și absorbțiilor de gaze cu efect de seră (GES) provenite din aceste sectoare, având ca scop echilibrarea acestora pentru a atinge un nivel net-zero de emisii. Implementarea acestui regulament reprezintă un pas semnificativ în îndeplinirea obiectivelor naționale de integrare în Uniunea Europeană și în consolidarea unui sector agricol și forestier sustenabil.

Deși Republica Moldova a început să adopte măsuri relevante, transpunerea completă a acestui regulament nu a fost realizată până în prezent. Implementarea Regulamentului (UE) 2018/841 presupune integrarea unor măsuri legislative și strategice adecvate care să contribuie la reducerea emisiilor de GES și la promovarea unor practici de gestionare durabilă a resurselor naturale. Printre măsurile legislative deja adoptate, care sunt relevante pentru acest domeniu, se numără:

- **Legea nr. 1041/2000 pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate**, care vizează reabilitarea ecologică a terenurilor degradate prin plantarea de păduri, contribuind astfel la absorbția de CO₂ din atmosferă și la prevenirea erodării solului.
- **Codul silvic nr. 69/2024**, care va intra în vigoare la 26 aprilie 2025, și care reglementează gestionarea pădurilor în scopul protejării biodiversității, asigurării resurselor de lemn și promovării absorbției de gaze cu efect de seră prin refacerea și menținerea pădurilor.
- **Codul funciar nr. 22/2024**, ce va intra în vigoare pe 7 martie 2025, reglementând utilizarea terenurilor agricole și a celor forestiere, astfel încât schimbările de utilizare a terenurilor să contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și să sprijine absorbția acestora prin conservarea ecosistemelor și promovarea practicilor agricole sustenabile.
- **Captarea și stocarea carbonului**

Directiva 2009/31/CE stabilește un cadru pentru stocarea geologică a CO₂ în condiții de siguranță pentru mediu, având ca scop atenuarea schimbărilor climatice prin limitarea permanentă a emisiilor de CO₂. Directiva încă nu este transpusă. În acest context, pentru a stabili posibilitatea stocării geologice a CO₂, sunt necesare studii care să confirme dacă formațiunile geologice sunt adecvate pentru stocarea în siguranță a CO₂ și prevenirea eventualelor scurgeri. Stocarea dioxidului de carbon se face în rezervoare geologice, de obicei în formațiuni subterane de rocă poroasă, de adâncime mare. Republica Moldova nu dispune de astfel de infrastructuri, există o lipsă de date detaliate despre capacitatea stocării dioxidului de carbon în formațiunile geologice.

Pentru a stabili posibilitatea stocării geologice a CO₂, e nevoie de studii geologice și hidrogeologice detaliate pentru a determina fezabilitatea și siguranța stocării geologice a CO₂, care să confirme dacă structurile geologice sunt potrivite pentru a depozita CO₂ în siguranță și pentru a evita eventualele scurgeri, inclusiv identificarea straturilor poroase care pot servi drept „rezervoare”, și a straturilor impermeabile care pot acționa ca „capace”, monitorizarea fluxului de ape subterane, evaluarea riscurilor (ex: scurgeri prin falii sau migrarea de CO₂-ului în alte formațiuni). Având în vedere complexitatea și importanța acestei problematice, ar fi necesare studii geologice și hidrogeologice detaliate pentru a determina fezabilitatea și siguranța stocării geologice a CO₂ în Republica Moldova.

- **Fondul social pentru climă**

Regulamentul (UE) 2023/955 privind instituirea Fondului Social pentru Climă (FSC) are ca scop sprijinirea financiară a statelor membre pentru implementarea măsurilor și investițiilor prevăzute în planurile lor sociale pentru climă. Aceste planuri vizează un set coerent de măsuri și investiții naționale existente sau noi pentru a aborda impactul stabilirii prețului carbonului asupra gospodăriilor vulnerabile, micro-întreprinderilor vulnerabile și utilizatorilor vulnerabili ai

transportului, pentru a asigura încălzire, răcire și mobilitate la prețuri accesibile, însoțind și accelerând în același timp măsurile necesare pentru îndeplinirea obiectivelor climatice ale Uniunii. Fondul reprezintă un instrument esențial pentru asigurarea unei tranziții echitabile către neutralitatea climatică, având în vedere impactul semnificativ al schimbărilor climatice asupra celor mai defavorizate segmente ale populației.

Pentru Republica Moldova, alinierea la acest regulament presupune armonizarea legislației naționale, consolidarea capacității instituționale și o planificare strategică adecvată pentru combaterea sărăciei energetice și de transport. În acest sens, s-au adoptat mai multe acte normative care sprijină obiectivele Fondului Social pentru Climă, inclusiv:

- Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, care facilitează transparența și implicarea publicului în procesul de decizie.
- Legea nr. 139/2018 privind eficiența energetică, care promovează utilizarea eficientă a resurselor energetice.
- Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, care sprijină tranziția către surse de energie mai sustenabile.
- Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală, care asigură un cadru fiscal corespunzător pentru implementarea măsurilor financiare în domeniul energiei și al schimbărilor climatice.

- **Gaze fluorurate cu efect de seră**

Acțiunile necesare pentru eliminarea treptată din consum a gazelor fluorurate cu potențial de încălzire globală (GWP) ridicat sunt reglementate de Protocolul privind substanțele care distrug stratul de ozon (Montreal, 1987), la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 966/1996. Aceste măsuri vor contribui la îndeplinirea angajamentelor asumate de Republica Moldova în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbarea climei (CONUSC), ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 404/1995, și al Acordului de la Paris privind schimbările climatice, ratificat prin Legea nr. 78/2017. De asemenea, ele derivă din obligațiile asumate prin Tratatul de constituire a Comunității Energetice, la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr. 117/2009, contribuind la atenuarea schimbărilor climatice.

Ulterior, Republica Moldova a aderat la amendamentele de la Londra, Copenhaga, Montreal și Beijing la Protocolul de la Montreal, incluzând în domeniul său de reglementare atât substanțele chimice care diminuează stratul de ozon, cât și cele ce provoacă încălzirea globală. La 15 octombrie 2016, în Kigali, Rwanda, a fost adoptată Decizia XXVIII/1 privind Amendamentul suplimentar la Protocolul de la Montreal, care are ca scop reducerea progresivă a utilizării hidrofluorocarburilor (HFC) la nivel global. Republica Moldova a ratificat acest amendament prin Legea nr. 178/2023 privind aderarea la Amendamentul la Protocolul de la Montreal referitor la substanțele care distrug stratul de ozon.

Potrivit prevederilor capitolului „Mediul înconjurător” din Anexa XII, Cap. 17, a Acordului de Asociere, Republica Moldova are obligația de a transpune în legislația națională dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 842/2006 din 17 mai 2006 privind anumite gaze fluorurate cu efect de seră. Acest regulament a fost abrogat și înlocuit de Regulamentul (UE) nr. 517/2014 din 16 aprilie 2014 privind gazele fluorurate cu efect de seră. Conținutul normelor internaționale și ale Regulamentului (UE) nr. 517/2014 coincid în mare parte. Ținând cont de acest fapt, este oportună ajustarea concomitentă a legislației naționale atât la legislația UE, cât și la cerințele

CONUSC, Acordului de la Paris și Protocolului de la Montreal. Regulamentul (UE) nr. 517/2014 a fost transpus parțial în Legea nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect și în Regulamentul cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorocarbură și gaze fluorurate cu efect de seră, aprobat prin HG nr. 483/2019.

Legea nr. 43/2023 și HG nr. 483/2019 transpun următoarele regulamente de punere în aplicare emise în temeiul Regulamentului nr. 517/2014:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2067 al Comisiei din 17 noiembrie 2015 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 517/2014 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime și a condițiilor pentru recunoașterea reciprocă în scopul certificării persoanelor fizice în ceea ce privește echipamentele staționare de refrigerare, de climatizare și pompe de căldură, precum și unitățile de refrigerare ale camioanelor și remorcilor frigorifice care conțin gaze fluorurate cu efect de seră și în scopul certificării întreprinderilor în ceea ce privește echipamentele staționare de refrigerare, de climatizare și pompe de căldură care conțin gaze fluorurate cu efect de seră;
- Regulamentul (CE) nr. 306/2008 al Comisiei din 2 aprilie 2008 de stabilire, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime și a condițiilor de recunoaștere reciprocă privind certificarea personalului care recuperează anumiți solvenți pe bază de gaze fluorurate cu efect de seră din echipamente;
- Regulamentul (CE) nr. 307/2008 al Comisiei din 2 aprilie 2008 de stabilire, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime pentru programele de formare și a condițiilor pentru recunoașterea reciprocă a certificatelor de formare pentru personal, în ceea ce privește sistemele de climatizare ale unor autovehicule care conțin anumite gaze fluorurate cu efect de seră.

Legea nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră stabilește cadrul juridic pentru reducerea emisiilor de gaze F în sectoarele climatizării staționare, refrigerării comerciale, refrigerării industriale, climatizării mobile, răcirii în transport, cu scopul de a atenua schimbările climatice și a proteja mediul. Legea reglementează izolarea, utilizarea, recuperarea și distrugerea gazelor F, impune condiții pentru introducerea pe piață a produselor și echipamentelor care conțin sau a căror funcționare se bazează pe aceste gaze, stabilește cerințe pentru utilizările specifice ale gazelor F și limite cantitative pentru introducerea lor pe piață, precum și norme privind raportarea importului și utilizării acestor substanțe. În 2025 Guvernul a aprobat HG 435/2025 pentru aprobarea unui Program de suprimare eşalonată a HFC pentru perioada 2025–2045, cu un plan de acțiuni pentru perioada 2025–2029, în conformitate cu Amendamentul de la Kigali.

Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice oferă un cadru consolidat pentru managementul substanțelor și amestecurilor chimice și prevede armonizarea treptată a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene în acest domeniu. Legea prevede emiterea autorizației pentru importul, exportul sau reexportul hidrofluorocarburilor specificate în Anexa nr. 1, Secțiunea 1 la Legea nr. 43/2023, care este valabilă până la sfârșitul anului pentru care este alocat contingentul.

Standardele UE cu privire la formarea și certificarea persoanelor fizice care deservește echipamentele frigorifice și de condiționare a aerului, care funcționează pe bază de HFC au fost transpuse în legislația națională prin Regulamentul cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorocarbură și gaze fluorurate cu efect de seră, aprobat prin H.G. nr. 483/2019, (în continuare – H.G. nr. 483/2019).

Regulamentul cu privire la stabilirea mecanismului de repartizare a contingentelor anuale pentru importul hidroclorofluorocarburilor și hidrofluorocarburilor, aprobat prin H.G. nr. 589/2018, (în continuare – H.G. nr. 589/2018), reglementează activitatea și componența Comisiei de repartizare a contingentelor anuale pentru importul HCFC și HFC și stabilește nivelul de bază al consumului de HFC, estimat conform Mecanismului de alocare a contingentelor anuale pentru introducerea pe piață a hidrofluorocarburilor (prevăzut de Legea nr. 43/2023), luând în considerare consumul total de HFC în perioada 2020–2022.

H.G. nr. 1277/2018 cu privire la instituirea și funcționarea Sistemului național de monitorizare și raportare a emisiilor de GES și altor informații relevante pentru schimbările climatice a creat cadrul normativ în vederea consolidării capacităților instituționale și asigurării monitorizării tuturor emisiilor antropice din surse a gazelor cu efect de seră, evaluării progresului înregistrat cu privire la îndeplinirea angajamentelor referitoare la emisiile în cauză, precum și la punerea în aplicare a cerințelor de raportare în temeiul CONUSC și Acordului de la Paris. Prin intermediul instrumentelor de raportare către CONUSC, prevăzute de H.G.nr.1277/2018 (Inventarul național al emisiilor de gaze cu efect de seră, Raportul național de inventariere, Raportul bienal de transparență și Comunicarea națională), se prezintă informații despre modul în care implementarea politicilor și măsurilor de atenuare, prognoza emisiilor de GES și progresul în realizarea contribuției naționale determinate contribuie la adaptarea economiei Republicii Moldova la schimbările climatice globale, promovând în același timp drepturile omului și egalitatea de gen. Reglementările ce țin de utilizarea hidrofluorocarburilor în sistemele de climatizare ale autovehiculelor sunt puse în aplicare prin interzicerea utilizării HFC-urilor specificate în Regulamentul cu privire la măsurile de reducere a emisiilor provenite de la sistemele de climatizare ale autovehiculelor, aprobat prin H.G. nr. 1242/2016.

Analiza comparativă a transpunerii Regulamentului (UE) nr. 517/2014 și unor Regulamente de punere în aplicare în temeiul Regulamentului (UE) nr. 517/2014

Unele prevederi ale Regulamentului (UE) nr. 517/2014 au fost transpuse parțial:

- termenele prevăzute la art. 15, art. 24, art. 27-29, art. 32, art. 36 și în Anexa 4 nu sunt relevante pentru punerea în aplicare, deoarece Republica Moldova a transpus prevederile stabilite prin Protocolul de la Montreal;
- art. 13. Excepția de la interdicția de plasare pe piață pentru trifluorometanul obținut ca produs secundar în timpul procesului de fabricație, inclusiv în cadrul fabricării intermediarilor de sinteză necesari producției acestuia, nu a fost transpusă, deoarece în Republica Moldova nu există procese industriale pentru producerea acestor substanțe;
- la art. 18 nu au fost transpuse prevederi referitoare la certificarea întreprinderilor, acestea au obligația de a angaja operatori certificați;
- la art.26 interdicția privind utilizarea hexafluorurii de sulf în turnarea sub presiune a magneziului și în reciclarea aliajelor de magneziu turnate sub presiune nu este transpusă.
- la Anexa 6, privind calcularea cantității maxime, a valorilor de referință și a cotelor pentru introducerea pe piață a hidrofluorocarburilor, a fost transpus un alt orar în conformitate cu Protocolul de la Montreal. În calitate de țară clasificată conform Art. 5 drept „țară în curs de dezvoltare”, Republica Moldova este obligată să urmeze următorul orar pentru reducerea HFC.
- Anexa nr. 5 la Legea privind gazele fluorurate cu efect de seră.

Anii	Procentaj pentru calculul cantității maxime de hidrofluorocarburi ce urmează să fie introduse pe piață și al cotelor corespunzătoare
2024-2028	înghețarea consumului la nivelul de 100% a consumului nivelului de bază ⁽¹⁾
2029-2034 (etapa I)	90% din consumul nivelului de bază
2035-2039 (etapa II)	70% din consumul nivelului de bază
2040-2044 (etapa III)	50% din consumul nivelului de bază
2045 și ulterior (etapa IV)	20% din consumul nivelului de bază

Note:⁽¹⁾ - estimarea nivelului de bază (producția/consumul de HFC) ca medie a anilor 2020, 2021, 2022 + 65% din nivelul de bază (producția/consumul) de HCFC.

Prevederile art. 5 din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2067, referitoare la certificarea întreprinderilor, nu au fost transpuse, dar întreprinderile au obligația de a angaja operatori certificați.

Următoarele prevederi ale Regulamentului (CE) nr. 306/2008 au fost transpuse parțial:

- art.3 cerința conform căreia, în cazul în care un sistem de certificare acoperă parțial competențele minime definite, organismele de certificare pot emite un certificat cu condiția ca solicitantul să promoveze un examen suplimentar nu este transpusă;
- art.4 procedurile pentru suspendarea și retragerea certificatelor, precum și pentru înregistrarea acestora, nu sunt transpuse;
- art.5 procedurile de raportare ale organismului de certificare nu au fost transpuse.

Prevederea din art. 2 al Regulamentului (CE) nr. 307/2008, conform căruia personalul înscris la un curs de formare în vederea obținerii unui certificat, pentru o perioadă de maximum 12 luni, nu este considerat calificat în mod adecvat pentru a desfășura activitatea, nu a fost transpusă.

Prevederile Regulamentului (UE) nr. 517/2014 non aplicabile în temeiul Regulamentului (UE) nr. 517/2014

- Art. 6 (2) și (3) pct. 2, art. 10 (10), (12) – (15), art. 11 (6), art. 12 (14) - (15), art. 14 (4), art. 15 (4), art. 16 (1) pct. 2 și (5) pct. 2-3, art. 17 (4), art. 18 (2) pct. 2, art. 19 (6) – (8), art. 20 - 27 din Regulamentul UE nr. 517/2014 stabilesc norme care vizează exclusiv statele membre UE, și nu puteau fi transpuse, reieșind din statutul Republicii Moldova de stat asociat al Uniunii Europene.
- Art. 9, art. 11, art.12 și Anexa II din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2067 nu fac obiectul transpunerii.
- Prevederile art. 6-8 și anexa din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2067 nu fac obiectul transpunerii.
- Prevederile art. 4 și art.6 din Regulamentul (CE) nr. 307/2008 nu fac obiectul transpunerii.
- La data de 11 martie 2024 a intrat în vigoare Regulamentul (UE) 2024/573 din 7 februarie 2024 privind gazele fluorurate cu efect de seră, de modificare a Directivei (UE) 2019/1937 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 517/2014. Pentru anul 2026 este planificată

transpunerea Regulamentului (UE) 2024/573 în legislația națională prin modificarea Legii nr. 43/3023 privind gazele fluorurate cu efect de seră.

Substanțe care diminuează stratul de ozon

Diminuarea ratei emisiilor de substanțe care distrug stratul de ozon în atmosferă și eliminarea completă a hidroclorofluorocarburilor din consum până în anul 2040 reprezintă un angajament asumat de Republica Moldova prin aderarea la Convenția pentru protecția stratului de ozon (Viena, 1985) și la Protocolul privind substanțele care distrug stratul de ozon (Montreal, 1987), conform Hotărârii Parlamentului nr. 966/1996.

Protocolul de la Montreal reglementează producția și consumul substanțelor care distrug stratul de ozon (ODS) încă din 1989. Prin Amendamentul de la Kigali, ratificat de Republica Moldova prin Legea nr. 178/2023, hidrofluorocarburile (HFC), substanțe cu un potențial ridicat de încălzire globală, au fost incluse pe lista substanțelor controlate.

Măsurile de reducere a substanțelor care distrug stratul de ozon (SDO), cum ar fi emiterea autorizațiilor pentru import, export sau reexport de SDO, interzicerea importului anumitor substanțe reglementate și eliminarea treptată a SDO, sunt reglementate la nivel național prin Legea nr. 852/2002, care aprobă Regulamentul privind regimul comercial și utilizarea hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon. Legea nr. 852/2002 a fost elaborată în conformitate cu Protocolul de la Montreal al Convenției pentru protecția stratului de ozon.

La nivelul Uniunii Europene, prevederile Convenției de la Viena și Protocolului de la Montreal sunt implementate prin Regulamentul (UE) nr. 1005/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 privind substanțele care diminuează stratul de ozon. Conform prevederilor capitolului „Mediul înconjurător” din Anexa XII, Cap. 17, al Acordului de Asociere, Republica Moldova are obligația de a transpune în legislația națională prevederile Regulamentului (UE) nr. 1005/2009.

Legea nr. 852/2002 a fost modificată prin Legea nr. 197/2024, transpunând prevederi din următoarele acte ale Uniunii Europene:

- Regulamentul (UE) nr. 1005/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 privind substanțele care diminuează stratul de ozon;
- Regulamentul (UE) nr. 291/2011 al Comisiei din 24 martie 2011 privind utilizările esențiale de laborator și analitice autorizate în Uniune ale substanțelor reglementate, altele decât hidroclorofluorocarburile, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1005/2009;

Măsurile legislative prevăzute de Legea nr. 852/2002 sunt esențiale pentru asigurarea unui nivel ridicat de eficiență în atingerea obiectivului general. În acest context, se stabilește următorul calendar național pentru eliminarea treptată a hidroclorofluorocarburilor, elaborat în conformitate cu prevederile Protocolului de la Montreal aplicabile țărilor în curs de dezvoltare:

- reducerea cu 10% din nivelul de bază până la sfârșitul anului 2015;
- reducerea cu 35% din nivelul de bază până în anul 2020;
- reducerea cu 67,5% din nivelul de bază până în anul 2025;
- reducerea cu 97,5 % din nivelul de bază până în anul 2030;
- eliminarea completă a hidroclorofluorocarburilor din consum până în anul 2040.

Implementarea eficientă a prevederilor Legii nr. 852/2002 este sprijinită de aplicarea Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice, care reglementează obligațiile persoanelor fizice și juridice care produc sau plasează pe piață substanțe sau amestecuri chimice, interdicțiile și restricțiile privind producerea, plasarea pe piață, importul, exportul și utilizarea substanțelor și amestecurilor chimice periculoase, condițiile de clasificare, etichetare și ambalare a substanțelor

și amestecurilor chimice, crearea și menținerea unui registru al produselor chimice, procedura de raportare a produselor chimice, procedura de autorizare a produselor chimice periculoase, obligațiile de raportare, controlul și alte aspecte cu privire la substanțele și amestecurile chimice.

Gestionarea proceselor de înregistrare a HCFC-urilor, recepționarea și procesarea rapoartelor anuale ale importatorilor de HCFC-uri, precum și autorizarea plasării acestora pe piața din Republica Moldova vor fi realizate prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat „Registrul produselor chimice plasate pe piața Republicii Moldova” (SIA REPC).

SIA REPC a fost creat conform prevederilor art. 30 din Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice, este momentan în proces de pilotare, din motiv că nu a fost instituită autoritatea competentă responsabilă de gestionarea integrată a substanțelor chimice în calitate de deținător al sistemului, conform H.G.nr. 535/2020 pentru aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat „Registrul produselor chimice plasate pe piața Republicii Moldova”. Regulamentul cu privire la stabilirea mecanismului de repartizare a contingentelor anuale pentru importul hidroclorofluorocarburilor și hidrofluorocarburilor, aprobat prin H.G. nr. 589/2018 stabilește mecanismul de repartizare a contingentelor anuale pentru importul hidroclorofluorocarburilor halogenate și asigură realizarea prevederilor Programului de suprimare eşalonată a hidroclorofluorocarburilor halogenate pentru anii 2016-2040, aprobat prin H.G. nr. 856/2016, precum și reglementează activitatea și componența Comisiei de repartizare a contingentelor anuale pentru importul HCFC și HFC.

Analiza comparativă a transpunerii Regulamentului (UE) nr. 1005/2009, Regulamentului (UE) nr. 291/2011 și Regulamentului (UE) 2017/605

Prevederile actelor Uniunii Europene au fost transpuse parțial. Prevederile art.1, art.2, art.5, art.12, art.13, art.15, art. 23, art.24 și art.27 din Regulamentului (UE) nr. 1005/2009 sunt transpuse parțial și ajustate în conformitate cu dispozițiile aplicabile țărilor în curs de dezvoltare, conform Protocolului de la Montreal. Unele prevederi ale Regulamentului 1005/2009/CE nu au fost transpuse la nivel național din diverse motive specifice:

- o serie de noțiuni din art. 3 al Regulamentului 1005/2009/CE, precum „producție”, „nivel calculat”, „raționalizare industrială”, „aplicații de preexpediere”, „produse și echipamente care depind de substanțe reglementate” și „substanțe nou produse”, nu au fost transpuse deoarece acestea se aplică proceselor de producție a substanțelor, iar în Republica Moldova nu există procese industriale de producere sau distrugere a acestor substanțe.
- art. 9 din Regulamentul 1005/2009/CE, care reglementează introducerea pe piață a substanțelor reglementate pentru distrugere sau regenerare, precum și a produselor și echipamentelor care conțin sau depind de aceste substanțe, nu a fost transpus. Conform art. 63 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile, importul deșeurilor este strict interzis în Republica Moldova.
- art. 11 din Regulamentul 1005/2009/CE, care conține norme opționale și depășite privind derogările aplicabile producției, introducerii pe piață și utilizării hidroclorofluorocarburilor, precum și introducerii pe piață a produselor și echipamentelor care conțin aceste substanțe, nu a fost preluat.
- art. 14 alin. (2) din Regulamentul 1005/2009/CE, referitor la raționalizarea industrială, nu a fost transpus din cauza lipsei capacității de producție în Republica Moldova.

- art. 22 alin. (2) și (4) din Regulamentul 1005/2009/CE, care reglementează recuperarea și distrugerea substanțelor reglementate uzate, nu a fost transpus, întrucât aceste acțiuni sunt deja reglementate prin Legea nr. 209/2016 privind deșeurile.
- Anexa VII din Regulamentul 1005/2009/CE, care prevede tehnologiile de distrugere a substanțelor reglementate menționate la art. 22 alin. (1), nu a fost transpusă. Tabelul de concordanță indică faptul că normele privind tehnologiile de distrugere sunt reglementate conform Legii nr. 209/2016 privind deșeurile.

Prevederile Regulamentului (UE) nr. 1005/2009, Regulamentului (UE) nr. 291/2011 și Regulamentului (UE) 2017/605 non aplicabile

Următoarele dispoziții ale Regulamentului (UE) nr. 1005/2009 nu constituie obiect al transpunerii, întrucât stabilesc obligații ale Comisiei Europene, fie vizează obligații specifice pentru statele membre ale Uniunii Europene și care nu pot fi implementate de către Republica Moldova până la aderarea la UE: unele prevederi ale art. 7, art. 8, art. 10 (2), (4) – (6), art. 12 (3), art. 13 (2), (4), art. 14 (3) - (4), art. 16, art. 17 (3), art. 18, art. 19, art. 20 (2) – (4), art. 21, art. 22 (3), (5), art. 23 (7), art. 24 (2) – (3), art. 25, art. 26, art. 27(8) – (10), art. 28, art. 29, art. 30, art. 31, Anexa VII și Anexa VIII.

Prevederile art. 2 din Regulamentul (UE) 2017/605 și prevederile art. 2 din Regulamentul (UE) nr. 291/2011 nu fac obiectul transpunerii. La data de 11 martie 2024 a intrat în vigoare Regulamentul (UE) 2024/590 din 7 februarie 2024 privind substanțele care diminuează stratul de ozon, care a abrogat Regulamentul (CE) nr. 1005/2009. Majoritatea normelor aplicabile sistemului electronic de acordare a licențelor vor fi aplicate începând cu 3 martie 2025, inclusiv norma referitoare la comunicarea de către autorități a informațiilor privind vămuirea mărfurilor către sistemul de acordare a licențelor, prin intermediul platformei aferente ghișeului unic pentru vămi. În legislația națională, Regulamentul (UE) 2024/590 va fi transpus în anul 2026 prin introducerea modificărilor la Legea nr. 852/2002 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la regimul comercial și utilizarea hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon.

Calitatea combustibililor

Reducerea semnificativă a conținutului de substanțe aromatice, olefine, benzen și sulf poate îmbunătăți considerabil calitatea combustibililor, având un impact pozitiv asupra calității aerului și contribuind totodată la atenuarea efectelor schimbărilor climatice. Armonizarea standardelor UE pentru benzina și motorina utilizate în autoturisme, camioane și vehicule nerutiere, având ca scop protejarea sănătății umane și a mediului înconjurător, inclusiv prin interzicerea plumbului în compoziția benzinei și limitarea conținutului de sulf în motorină, va contribui semnificativ la îndeplinirea angajamentelor asumate prin următoarele convenții:

- Convenția asupra poluării atmosferice transfrontaliere pe distanțe lungi (CLRTAP), (Republica Moldova a aderat prin H.G. nr. 399/1995);
- Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbarea climei (CONUSC), ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 404/1995, și al Acordului de la Paris privind schimbările climatice, ratificat prin Legea nr. 78/2017.
- Tratatul de constituire a Comunității Energetice, la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr. 117/2009.

Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic, în calitate de lege-cadru, stabilește baza juridică pentru consolidarea capacităților instituționale de monitorizare și evaluare a calității aerului atmosferic. De asemenea, Legea nr. 98/2022 reglementează raporturile juridice asociate implementării sistemelor integrate, precum Sistemul Național Integrat de Monitorizare și Gestionare a Calității Aerului și Sistemul Național de Inventariere a Emisiilor de Poluanți Atmosferici.

Totodată, Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice stabilește că cerințele privind utilizarea unor substanțe chimice periculoase, inclusiv a unor poluanți organici persistenți, cum sunt mercurul, plumbul, cadmiul, compușii organici ai staniului, cromul hexavalent, ftalații, substanțele care distrug stratul de ozon, inclusiv hidroclorofluorocarburile în echipamente electrice și electronice, în vehicule, în acumulatori și baterii, în ambalaje sau componente de ambalaje și în alte articole sau dispozitive fabricate sau plasate pe piață, se stabilesc prin legislație specială. Piața produselor petroliere actualmente este reglementată printr-un șir de acte normative:

- Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere, cu modificările și completările ulterioare;
- H.G. nr. 476/2002 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de transportare a produselor petroliere importate;
- H.G. nr. 1116/2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la depozitarea și comercializarea cu ridicata, prin sistem automatizat, a produselor petroliere identificate;
- H.G. nr. 1117/2002 despre aprobarea Regulamentului de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere.

Calitatea benzinei și a motorinei, inclusiv conținutul de sulf și plumb, este reglementată la nivelul Uniunii Europene prin Directiva 98/70/CE din 13 octombrie 1998 privind calitatea benzinei și a motorinei, care modifică Directiva 93/12/CEE a Consiliului. Potrivit prevederilor capitolului „Mediul înconjurător” din Anexa XII, Cap. 17, a Acordului de Asociere, Republica Moldova are obligația de a transpune în legislația națională dispozițiile Directivei 98/70/CE. H.G. nr. 1116/2002 transpune art. 2 pct.1 și 2, art. 3, 4, 7 și 8, anexa I–II din Directiva 98/70/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 1998 privind calitatea benzinei și a motorinei și de modificare a Directivei 93/12/CEE.

În conformitate cu Anexa Nr. 1 la Legea nr. 162/2023 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării este desemnat ca autoritate de reglementare, iar autoritatea de supraveghere este Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor. Decizia Comisiei din 18 februarie 2002 privind elaborarea unui formular comun pentru prezentarea sintezelor de date naționale referitoare la calitatea carburanților nu a fost transpusă la nivel național.

Analiza comparativă a transunerii Directivei 98/70/CE

Următoarele prevederi ale Directivei 98/70/CE nu au fost transpuse:

- Art.6 Comercializarea combustibililor care prezintă specificații de mediu mai stricte;
- Anexa III. Specificații de mediu aplicabile combustibililor de pe piață destinați vehiculelor echipate cu motor cu aprindere prin scânteie;
- Anexa IV. Specificații de mediu aplicabile combustibililor de pe piață destinați vehiculelor echipate cu motor cu aprindere prin compresie.

Prevederile Directivei 98/70/CE non aplicabile

- Art.9-16 din Directiva 98/70/CE nu fac obiectul transpunerii.

Emisiile de CO2 pentru autoturisme, autovehiculele utilitare și vehiculele grele

La nivel național, nu există un cadru normativ specific pentru emisiile de CO2 generate de vehiculele rutiere la momentul introducerii acestora pe piață. În prezent, procesul de introducere pe piață este reglementat de normele generale prevăzute în Codul Vamal. Taxarea pentru vehiculele introduse pe piață se bazează pe criteriul vârstei acestora, iar valoarea taxelor crește proporțional cu vârsta unității de transport. Conform articolului 153 din Codul Transporturilor Rutiere nr. 150/2014, începând cu 1 ianuarie 2020, doar autobuzele și autocarele care respectă cel puțin standardele de emisii Euro 1 sunt admise la efectuarea transportului rutier.

Pentru a rezolva această situație, este esențială implementarea unui sistem național de omologare a vehiculelor rutiere. Aceasta presupune desemnarea unei autorități responsabile de monitorizarea și autorizarea introducerii pe piață a vehiculelor care îndeplinesc cerințele tehnice și de mediu. În conformitate cu anexa nr. 2 la Legea nr. 162/2023 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este desemnat ca autoritate de reglementare pentru sectorul autovehiculelor rutiere.

27.9.1.2. Capacități administrative

Ministerul Mediului (MM)—Responsabil de elaborarea și monitorizarea politicilor climatice. Activitățile în cadrul MM se realizează prin Secția Politici în domeniul Schimbărilor Climatice parte a Ministerului Mediului, dar cu resurse limitate. Conform organigramei în Secției sunt 4 unități dintre care 3 sunt completate.

Ministerul Energiei (ME) - Ministerul realizează funcțiile în următoarele domenii: 1) securitate energetică; 2) eficiență energetică; 3) surse de energie regenerabilă; 4) energie electrică; 5) energie termică și promovarea cogenerării de înaltă eficiență; 6) gaze naturale și produse petroliere; 7) tranziție energetică.

Comisia Națională pentru Schimbări Climatice (CNSC)—Un organism interministerial care coordonează politici și proiecte privind schimbările climatice. Este structură fără personalitate juridică, instituit la nivelul Guvernului, compus din: prim-ministru, președinte al Comisiei, Ministrul Mediului, vicepreședinte al Comisiei, viceprim-ministru, ministrul dezvoltării economice și digitalizării, viceprim-ministru, Ministrul agriculturii și industriei alimentare, Ministrul finanțelor, Ministrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministrul Energiei, Ministrul Sănătății, Ministrul Muncii și Protecției Sociale, Ministrul Educației și Cercetării, Ministrul Culturii, Ministrul Afacerilor Interne

Agencia de mediu—Instituție responsabilă pentru implementarea politicilor de mediu, monitorizarea calității aerului, apei și solului, precum și pentru raportarea indicatorilor de mediu. Conform HG nr. 549/2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu, AM în domeniul schimbărilor climatice are următoarele atribuții:

- a) asigură implementarea legislației Naționale, monitorizează și raportează periodic Ministerului despre stadiul realizării acesteia, prezintă propuneri de modificare și completare a legislației respective;
- b) participă la procesul de armonizare treptată a legislației naționale cu legislația comunitară de mediu, asigurând ulterior implementarea legislației adoptate în domeniile respective;
- c) implementează prevederile documentelor de politici și ale tratatelor internaționale de mediu la care Republica Moldova, elaborează și prezintă Ministerului informații cu privire la realizarea acestora;
- d) eliberează persoanelor fizice și juridice autorizația de emisie a poluanților în atmosferă de la sursele fixe, suspendă, retrage sau prelungește valabilitatea acesteia;
- e) eliberează persoanelor fizice și juridice autorizația pentru importul, exportul sau reexportul substanțelor care distrug stratul de ozon, al produselor și al echipamentului care conțin asemenea substanțe, suspendă, retrage sau prelungește valabilitatea acesteia;
- f) creează și asigură funcționarea sistemului de monitoring al calității și poluării aerului atmosferic;
- g) participă în cadrul activității Comisiei naționale pentru schimbări climatice;
- j) asigură implementarea sistemului de monitorizare, raportare și verificare a emisiilor de gaze cu efect de seră;
- k) realizează colectarea, centralizarea, validarea și prelucrarea datelor și a informațiilor pentru elaborarea inventarelor și rapoartelor de emisii de poluanți atmosferici și de gaze cu efect de seră;
- l) acordă suport tehnic Ministerului la elaborarea comunicărilor naționale și a raportului bianual, conform prevederilor Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbările climatice.

În cadrul AM dedicate domeniul sunt următoarele structuri: Direcția Monitorizarea Calității Mediului – în care doar 3 unități din 5 sunt acoperite cu angajați; Direcția Monitorizarea Resurselor Naturale - în care doar 2 unități din 4 sunt acoperite cu angajați; Secția Mecanisme Economice de Mediu - în care doar 2 unități din 4 sunt acoperite cu angajați;

Serviciul Hidrometeorologic de Stat—Furnizează date și prognoze meteo, precum și informații privind schimbările climatice, fiind un actor esențial în evaluarea riscurilor climatice, are următoarele atribuții:

- a) monitorizează starea și evoluția condițiilor meteorologice și hidrologice pe teritoriul țării în vederea protecției populației contra fenomenelor meteorologice și hidrologice periculoase, a prevenirii sau diminuării pagubelor ce pot fi cauzate de acestea;

- b) colectează, prelucrează, analizează, evaluează și sintetizează sistematic datele cu privire la condițiile meteorologice, hidrologice, agrometeorologice și climatice colectate și prelucrate pe teritoriul țării;
- c) elaborează orientări practice și metodologii privind activitatea meteorologică și hidrologică în conformitate cu recomandările Organizației Meteorologice Mondiale și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;
- d) asigură implementarea noilor metode și procedee de elaborare a prognozelor meteorologice, hidrologice, agrometeorologice și climatice; analiza și evaluarea caracteristicilor spațiale și temporale ale elementelor meteorologice și dezvoltarea bazelor climatice; studii și analize pentru amenajarea teritoriului, pentru proiectarea, construcția și exploatarea unor spații mari de investiții, în condițiile legii;
- e) efectuează cercetări științifice aplicative în domeniul meteorologic, climatologic și hidrologic;
- f) participă, în modul stabilit, la lucrările comisiilor de stat pentru examinarea consecințelor calamităților naturale, ale catastrofelor și accidentelor generate de fenomenele meteorologice și hidrologice periculoase;
- g) asigură managementul datelor și informațiilor meteorologice și hidrologice în vederea adaptării la schimbările climatice, de asemenea schimbul rapid de date, observații și servicii atât la nivel național, cât și la nivel internațional. Serviciul dispune de 261 de unități, dintre care doar 254 sunt ocupate cu angajați.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale are următoarele atribuții relevante: elaborează și include în programele sectoriale pentru activitățile din transport, și dezvoltare regională, în limita competențelor funcționale, prevederi și măsuri care vizează reducerea impactului asupra calității aerului atmosferic și a mediului ca întreg, dezvoltând politici pentru susținerea tehnologiilor mai puțin poluante și a surselor regenerabile; elaborează reglementări normative privind emisiile provenite de la vehiculele rutiere (Euro 5 și Euro 6) și stabilește condițiile tehnice pentru mijloacele de transport în vederea reducerii impactului emisiilor asupra calității aerului atmosferic; pune la dispoziția Agenției de Mediu, la solicitare, informațiile necesare elaborării inventarelor emisiilor provenite din activități specifice sectorului, inclusiv date privind implementarea activităților incluse în documentele de politici de mediu.

- **Serviciu de politici de transport aerian din cadrul MIDR** – care are responsabilități pentru reglementările în domeniul aviației, compus din trei angajați. În cazul monitorizării emisiilor provenite din aviația internațională, conform Hotărârii de Guvern nr. 259/2024, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, prin Autoritatea Aeronautică Civilă, primește, examinează și aprobă planul de monitorizare a emisiilor al operatorului aerian supus CORSIA și planul de monitorizare revizuit, după caz; primește și examinează raportul anual privind emisiile și raportul de verificare a emisiilor operatorului aerian care face obiectul CORSIA.

Pentru domeniul **MRV Maritim** sunt implicate autorități cu responsabilități specifice cum sunt:

- **Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale** - este responsabil pentru elaborarea politicilor naționale în domeniul transporturilor, inclusiv în sectorul maritim. Elaborarea de strategii naționale care să includă cerințele MRV. Transpunerea directivelor UE și a altor norme internaționale relevante în legislația națională.
- **Agenția Navală** - este instituția-cheie responsabilă de reglementarea și monitorizarea activităților legate de navele sub pavilion moldovenesc. Este autoritatea administrativă subordonată Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, care are misiunea de a asigura punerea în aplicare a politicilor de stat în domeniul navigației și supravegherea respectării de către persoanele fizice și juridice a cadrului de reglementare în acest domeniu pentru a asigura siguranța navigației pe căile navigabile interioare și în zona portuară, calitatea și siguranța serviciilor de transport maritim și a navigației în general. Cele mai relevante sarcini sunt:
 - (i) Punerea în aplicare a standardelor internaționale în domeniul transportului maritim, inclusiv a celor legate de MRV;
 - (ii) Asigurarea respectării reglementărilor privind monitorizarea emisiilor de CO₂ pentru navele care operează sub pavilion moldovenesc;
 - (iii) emiterea documentelor relevante și supravegherea conformității navelor cu cerințele internaționale.

Agenția "Moldsilva" în conformitate cu H.G. nr. 150/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției "Moldsilva", structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acesteia, are următoarele atribuții, printre altele, organizarea și coordonarea implementării politicilor în domeniile de fondului forestier, asigurând aplicarea uniformă a legislației naționale în domeniile vizate; elaborează și implementează programe de dezvoltare în domeniile silviculturii și cinegeticii, și serviciilor forestiere și cinegetice. Direcția fond forestier, arii protejate și regenerarea pădurii – **3 unități din 5 sunt** ocupate la moment și în cadrul Serviciului protecția pădurii și garda forestieră -**2 unități din 4** sunt ocupate de angajați.

Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice – ICAS- este ÎS subordonată Agenției pentru Silvicultură "Moldsilva". Atribuțiile sunt fundamentate pe baze științifice de gestionare și dezvoltare a sectorului forestier prin producerea și diseminarea de informație științifică și tehnică, acordarea de consultanță de specialitate, crearea, transferul și implementarea de tehnologii noi sau modernizate, dezvoltarea de produse inovative, care să contribuie la creșterea competitivității sectorului forestier și la bunăstarea societății.

Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale - elaborarea, împreună cu organele centrale de specialitate și alte instituții interesate, a programelor de stat pentru cercetarea geologică a subsolului în vederea extinderii bazei de materii prime minerale și monitorizarea stării subsolului, asigurarea realizării acestora. În cadrul Direcției geologice 3 unități din 3 planificate sunt ocupate.

Instituțiile responsabile pentru implementarea politicilor climatice și transpunerea acquis-ului comunitar al UE, precum Ministerul Mediului, Agenția de Mediu, Comisia Națională pentru Schimbări Climatice și Ministerul Energiei, se confruntă cu provocări semnificative în ceea ce privește resursele umane și financiare. Astfel, Serviciul de politici climatice din cadrul

Ministerului Mediului operează cu mai puțin de 70% din personalul necesar, ceea ce afectează negativ eficiența în gestionarea obligațiilor de raportare și coordonare. De asemenea, Agenția Navală și Autoritatea Aeronautică Civilă nu dispun de expertiza adecvată pentru monitorizarea emisiilor în sectoarele maritim și aviație. Un alt punct critic este absența unui organism dedicat gestionării sistemului ETS, ceea ce îngreunează implementarea mecanismelor de piață pentru tranzacționarea certificatelor de emisii. Fără o consolidare substanțială a acestor instituții, Republica Moldova riscă întârzieri semnificative în implementarea măsurilor climatice și posibile sancțiuni pentru neconformitate.

27.9.2. Planuri de viitor

Pentru a asigura o aliniere completă la acquis-ul UE și o implementare eficientă a politicilor climatice, Republica Moldova își concentreze eforturile pe următoarele direcții strategice în procesul de transpunere a acquisite comunitare climatice:

1. **Accelerarea transpunerii legislației europene** – finalizarea transpunerii directivelor și regulamentelor UE pentru a evita lacunele legislative care pot împiedica accesul la fondurile UE.
2. **Consolidarea capacității administrative** – extinderea/ reforma structurilor instituționale și dotarea acestora cu personal și expertiză necesară pentru implementarea măsurilor climatice la nivel național și local, dezvoltarea capacităților în domeniul diplomației climatice.
3. **Dezvoltarea unui sistem robust de monitorizare, raportare și verificare (MRV)** – crearea unor registre digitale compatibile cu platformele UE pentru creșterea transparenței și eficienței datelor climatice.
4. **Accesarea fondurilor europene și internaționale** – dezvoltarea unor mecanisme financiare clare pentru absorbția fondurilor destinate tranziției climatice.

27.9.2.1. Planuri legislative

În vederea alinierii complete la acquis-ul comunitar privind schimbările climatice, autoritățile naționale intenționează adoptarea și modificarea unui număr semnificativ de acte normative, pentru a asigura o conformitate deplină cu cerințele Uniunii Europene. Printre cele mai relevante inițiative legislative se numără:

- Proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 74/2024 privind acțiunile climatice, care va integra cerințe suplimentare privind măsurile de adaptare și mecanismele de flexibilitate.
- Proiect de H.G. de modificarea H.G. Nr. 593/2024 privind aprobarea Regulamentului pentru reducerea emisiilor naționale ale anumitor poluanți atmosferici pentru a include raportarea impactului asupra calității aerului și a emisiilor de poluanți atmosferici.

- Modificarea Codului Contravențional nr. 218/2008 în vederea transpunerii articolului 16, „Sanctiuni”, din Directiva 2003/87/CE privind ETS.
- Proiect de H.G.privind aprobarea Strategiei de dezvoltare pe termen lung cu emisii reduse.
- Proiect de H.G.privind aprobarea Programului Național de Reducere a Metanului.
- Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră, în vederea transpunerii Regulamentului (UE) 2024/573, până în noiembrie 2026.
- Proiect de H.G.de modificare a H.G.nr. 483/2019 privind formarea și atestarea specialiștilor în domeniul gazelor fluorurate cu efect de seră.
- Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 852/2002, precum și transpunerea prevederilor Regulamentului (UE) 2024/590 din 7 februarie 2024 privind substanțele care diminuează stratul de ozon, care a abrogat Regulamentul (CE) nr. 1005/2009, până în martie 2026.
- Proiect de modificare a Legii nr. 43/2023 și Proiectul de H.G.de modificare a H.G.nr. 483/2019 va asigura transpunerea Regulamentului (CE) nr. 1497/2007; Regulamentului (CE) nr. 1516/2007; Regulamentul (CE) nr. 304/2008; Regulamentului (UE) 2015/2066; Regulamentului (UE) 2016/879; Regulamentului (UE) 2024/2215; Regulamentului (UE) 2024/2174; Regulamentului (UE) 2015/2065.
- Proiect de H.G.pentru modificarea Codului Contravențional nr. 218/2008 și a Codului Penal nr. 985/2002, pentru introducerea unor dispoziții referitoare la contravențiile și infracțiunile legate de încălcarea legislației privind schimbările climatice.
- Proiect de H.G.pentru modificarea H.G.nr. 575/2024 privind monitorizarea, raportarea și verificarea (MRV) emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) provenite de la instalațiile staționare și sectorul aviației.
- Proiect de H.G.pentru modificarea H.G.nr. 544/2024, care reglementează monitorizarea emisiilor de GES din transportul maritim.
- Proiect de H.G.pentru aprobarea Regulamentului privind acreditarea și cerințele aplicabile verificatorilor emisiilor de gaze cu efect de seră.
- Proiect de H.G.pentru modificarea H.G.nr. 1116/2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la depozitarea și comercializarea cu ridicata, prin sistem automatizat, a produselor petroliere identificate.
- Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea standardelor de emisii de CO₂ pentru autoturismele și vehiculele utilitare noi, care va stabili limite clare și standarde tehnice pentru reducerea emisiilor de CO₂.
- Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea și raportarea datelor referitoare la emisiile de CO₂ provenite de la autoturismele și vehiculele utilitare ușoare, care va institui proceduri și obligații pentru raportarea emisiilor în mod periodic.
- Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea procedurii de aprobare și certificare a tehnologiilor inovatoare de reducere a emisiilor de CO₂ provenite de la autoturisme și vehicule utilitare ușoare, care va încuraja adoptarea de soluții tehnologice ecologice și eficiente.
- Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea standardelor de performanță în materie de emisii de CO₂ pentru vehiculele grele noi, care va reglementa limitele de emisii specifice pentru acest tip de vehicule și va stabili metodele de colectare a datelor referitoare la emisii.

- Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea și raportarea emisiilor de CO₂ provenite de la vehiculele grele noi și a consumului de combustibil al acestora, care va institui un mecanism de urmărire a respectării normelor de emisii și eficiență energetică.
- Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind datele care trebuie raportate pentru verificarea emisiilor de CO₂ și a consumului de combustibil al vehiculelor grele noi, care va preciza informațiile necesare pentru a evalua conformitatea cu reglementările privind emisiile de CO₂ și consumul de combustibil.

Aceste inițiative vor contribui semnificativ la eliminarea lacunelor legislative existente, facilitând integrarea Republicii Moldova în mecanismele climatice europene și asigurându-se că țara își îndeplinește angajamentele internaționale.

27.9.2.2. Planuri legislative viitoare

Pentru a implementa noile reglementări, este necesară consolidarea instituțiilor-cheie implicate în politica climatică:

- **Ministerul Mediului** trebuie să își extindă **Secția politici în domeniul schimbării climei** pentru a gestiona eficient MRV și implementarea politicilor de adaptare.
- **Agencia de Mediu** trebuie să își îmbunătățească capacitatea tehnică și digitală pentru a asigura colectarea și verificarea corectă a datelor privind emisiile și pentru monitoring (hard și soft).
- **Inspectoratul pentru Protecția Mediului** trebuie să dispună de resurse mai mari pentru a implementa mecanismele de sancționare a operatorilor care nu respectă cerințele de mediu. De asemenea este importantă aplicarea măsurilor de îmbunătățire a Sistemului de raportare pe emisii GES este un element fundamental pentru respectarea angajamentelor internaționale și pentru atragerea finanțării externe. Se planifică crearea unui registru național digital al emisiilor, ce va include toate sistemele de raportare pe emisii GES (RETP și MRV).

Pentru a încuraja tranziția către o economie cu emisii reduse, Moldova intenționează să creeze mecanisme economice sustenabile de sprijin pentru tehnologii verzi, inclusiv subvenții pentru energie regenerabilă și vehicule electrice. Crearea unor scheme de sprijin pentru IMM-uri care doresc să adopte soluții sustenabile și stimularea investițiilor private prin facilități fiscale și granturi pentru tehnologii verzi sunt esențiale.

Pentru a sprijini implementarea reformelor, Moldova trebuie să își optimizeze capacitatea de atragere a fondurilor UE dedicate inovării, biodiversității și tranziției verzi, precum Horizon Europe, LIFE și InvestEU. Este nevoie de efectuarea unui studiu în vederea stabilirii mecanismului de ajustare la frontieră a emisiilor de carbon și crearea unui sistem de comercializare a certificatelor de emisii și a schemelor de sprijin pentru decarbonizarea sectoarelor industriale, CBAM și ETS. Implementarea eficientă a politicilor climatice necesită sprijinul societății civile și al sectorului privat. Pentru a spori nivelul de implicare a acestora sunt necesare campanii de informare privind beneficiile tranziției ecologice.

27.9.3. Aspecte financiare

Pentru implementarea măsurilor necesare alinierii legislației și proceselor naționale la standardele europene în domeniul legislației privind schimbările climatice, se estimează o sumă totală de **715,980 MDL**. Aceste resurse financiare vor fi asigurate atât din surse externe, prin intermediul proiectelor internaționale, cât și din bugetul de stat. Investițiile propuse vor sprijini consolidarea unui cadru legislativ coerent, dezvoltarea capacităților instituționale și instruirea personalului competent, facilitând, astfel, implementarea eficientă a măsurilor menite să asigure conformitatea cu reglementările europene în acest domeniu.

SUBCAPITOLUL 27.10. PROTECȚIA CIVILĂ ȘI GESTIONAREA RISCURILOR DE MEDIU

27.10.1. Prezentarea generală a situației

27.10.1.1. Cadrul legislativ

În vederea îmbunătățirii eficienței sistemelor de prevenire, pregătire și răspuns la dezastre naturale și cele provocate de om, precum și în scopul consolidării cooperării dintre Uniunea Europeană și statele membre și a facilitării coordonării în domeniul protecției civile, a fost instituit Mecanismul de protecție civilă al Uniunii Europene (UCPM), prin Decizia nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 decembrie 2013 privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii.

La data de 29 septembrie 2023, semnat la Chișinău Republica Moldova a semnat Acordul dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Mecanismul de Protecție Civilă al Uniunii Europene, astfel începînd cu 1 ianuarie 2024, Republica Moldova a devenit oficial stat participant la UCPM.

Cadrul național asociat domeniului protecției civile este constituit din:

- Legea nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă;
- Legea nr. 267/1994 privind apărarea împotriva incendiilor;
- Legea nr. 212/2004 privind starea de urgență, regimul de asediu și de război;
- Legea nr. 93/2007 Inspectoratului General pentru Situații de Urgență;
- H.G. nr. 1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova;
- H.G. nr. 282/2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la instruirea în domeniul protecției civile;
- H.G. nr. 1076/2010 cu privire la clasificarea situațiilor excepționale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale;
- H.G. nr. 803/2018 cu privire la Centrul de dirijare în situații excepționale al Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și structurile de asigurare a activității altor comisii pentru situații excepționale;
- H.G. nr. 408/2017 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind suportul țării gazdă în situații excepționale;

- H.G. nr. 846/2022 privind aprobarea Programului de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru perioada 2022-2025;
- H.G. nr. 804/2024 privind aprobarea Strategiei naționale de reducere a riscului la dezastre pentru perioada 2024-2030.

27.10.1.2. Cadrul administrativ

Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al MAI (IGSU) este autoritate administrativă subordonată Ministerului Afacerilor Interne care exercită atribuțiile și implementează politica statului în domeniul protecției civile, apărării împotriva incendiilor, acordării primului ajutor calificat, prevenirii și lichidării consecințelor situațiilor de urgență și excepționale, desfășurării în siguranță a activităților nucleare și radiologice. Astfel, IGSU este instituția desemnată, drept autoritatea competentă responsabilă de implementarea prevederilor Acordului dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Mecanismul de Protecție Civilă al Uniunii Europene, și va acționa în calitate de punct național de contact cu Centrul de Coordonare a Răspunsurilor de Urgență al Direcției Generale pentru Protecție Civilă Europeană și Operațiuni de Ajutor Umanitar al Comisiei Europene, pentru Uniunea Europeană.

27.10.2. Planuri de viitor

27.10.2.1 Planuri legislative

În scopul transpunerii unor prevederi ale Deciziei nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 decembrie 2013 privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii, este necesar să fie adoptat un cadru național de reglementare pentru implementarea acestei Decizii europene. În acest context, IGSU a inițiat elaborarea unui proiect de Lege privind participarea Republicii Moldova la Mecanismul de protecție civilă al Uniunii Europene. Totodată, vor fi transpuse și prevederile Deciziei 762/2014/UE de punere în aplicare a Comisiei din 16 octombrie 2014 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Deciziei nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii și de abrogare a Deciziilor 2004/277/CE, Euratom și 2007/606/CE, Euratom ale Comisiei.

27.10.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative, includ realizarea următoarelor obiective:

- Consolidarea capacităților de instruire în domeniul protecției civile și gestionării dezastrelor prin îmbunătățirea infrastructurii Centrului Republican de Instruire al IGSU al MAI;
- Implementarea măsurilor de prevenire în rândul populației, prin desfășurarea de campanii de informare și instruire a tuturor categoriilor de populație, în special a tinerii generații și copiilor;
- Crearea modulelor/echipelor de intervenție de următoarele tipuri - USAR (modul de căutare și salvare urbană), GFFFv (modul de combatere a incendiilor forestiere la sol cu ajutorul vehiculelor) și HCP (modul de pompă de capacitate mare), capabile să intervină dincolo de granițele Republicii Moldova, în conformitate cu legislația și standardele Uniunii Europene;
- Crearea Sistemului de Avertizare Publică al Republicii Moldova pentru notificarea populației despre apariția pericolelor de situații excepționale/de urgență.

27.10.3. Aspecte financiare

În vederea implementării obiectivelor stabilite, în special pentru transpunerea unor prevederi ale Deciziei 1313/2013/UE, au fost estimate costuri de 189,08 (mii lei).

[¹] Text consolidat: Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanța uniunii energetice și acțiunea pentru climă, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 663/2009 și (CE) nr. 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/UE, 2012/27/UE și 2013/30/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, Directivele Consiliului 2009/119/CE și (UE) 2015/652 și de abrogare a Regulamentului (52/UE) ([link](#))

[²] Regulamentul delegat (UE) 2020/1044 al Comisiei din 8 mai 2020 de completare a Regulamentului (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește valorile potențialelor de încălzire globală și orientările privind inventarul și în ceea ce privește sistemul de inventariere al Uniunii și de abrogare a Regulamentului delegat (UE) nr. 666/Tex al Comisiei cu relevanță¹⁴ (UE) nr. ([link](#))

[³] Regulamentul (UE) nr. 606/2010 al Comisiei din 9 iulie 2010 privind aprobarea unui instrument simplificat dezvoltat de organizația europeană pentru siguranța navigației aeriene (Eurocontrol) pentru estimarea consumului de combustibil al anumitor operatori de aeronave cu emisii mici (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))

[⁴] Regulamentul (UE) Nr. 291/2011 al Comisiei din 24 martie 2011 privind utilizările esențiale de laborator și analitice autorizate în Uniune ale substanțelor reglementate, altele decât hidroclorofluorocarburile, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1005/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind substanțele care diminuează stratul de ozon ([link](#))

[⁵] Directiva 1999/22/CE a Consiliului din 29 martie 1999 privind ținerea animalelor sălbatice în grădinile zoologice ([link](#))

[⁶] Regulamentul (CE) nr. 338/97 al Consiliului din 9 decembrie 1996 privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin reglementarea comerțului cu acestea ([link](#))

[⁷] Regulamentul (CE) nr. 1007/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 privind comerțul cu produse derivate din focă (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))

[⁸] Regulamentul (UE) nr. 737/2010 al Comisiei din 10 august 2010 de stabilire a normelor detaliate de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1007/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind comerțul cu produse derivate din focă Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))

[⁹] Directiva 83/129/CEE a Consiliului din 28 martie 1983 privind importul în statele membre a pieilor anumitor pui de focă și a produselor derivate din acestea ([link](#))

[¹⁰] Regulamentul (CEE) nr. 3254/91 al Consiliului din 4 noiembrie 1991 de interzicere a utilizării capcanelor de picior în Comunitate și a introducerii în Comunitate a pieilor și a mărfurilor prelucrate din anumite specii de animale sălbatice originare din țările care le prind prin intermediul capcanelor cu capcane sau prin metode de captare care nu îndeplinesc standardele internaționale de capcane umane. ([link](#))

[¹¹] Regulamentul (CE) nr. 35/97 al Comisiei din 10 ianuarie 1997 de stabilire a dispozițiilor cu privire la autorizarea blănurilor și a bunurilor care intră sub incidența Regulamentului (CEE) nr. 3254/91 al Consiliului ([link](#))

[¹²] Decizia Consiliului nr. 97/602/CE din 22 iulie 1997 privind lista menționată la articolul 3 alineatul (1) al doilea paragraf din Regulamentul (CEE) nr. 3254/91 și la articolul 1 alineatul (1) litera a) din Regulamentul (CE) nr. 35/97 al Comisiei ([link](#))

[¹³] REGULAMENTUL (UE) 2019/1021 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 20 iunie 2019 privind poluanții organici persistenți ([link](#))

[¹⁴] Directiva 96/59/CE a Consiliului din 16 septembrie 1996 privind eliminarea bifenililor policlorurați și a terfenililor policlorurați (PCB/PCT) ([link](#))

- [15] Directiva 94/63/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 decembrie 1994 privind controlul emisiilor de compuși organici volatili (COV) rezultate din depozitarea benzinei și distribuția acestora de la terminale la stațiile de benzină ([link](#))
- [16] Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de stabilire a cadrului pentru atingerea neutralității climatice și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 („Legea europeană a climei”) ([link](#))
- [17] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2299 al Comisiei din 15 noiembrie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește structura, formatul, detaliile tehnice și procesul pentru rapoartele naționale integrate privind progresul energetic și climatic ([link](#))
- [18] Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [19] Text consolidat: Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [20] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2066 al Comisiei din 19 decembrie 2018 privind monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 601/2012 al Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE.) ([link](#))
- [21] Regulamentul (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2015 privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de dioxid de carbon din transportul maritim și de modificare a Directivei 2009/16/CE (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [22] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1928 al Comisiei din 4 noiembrie 2016 privind determinarea mărfurilor transportate pentru alte categorii de nave decât navele de pasageri, ro-ro și containere, în temeiul Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de dioxid de carbon cu relevanță EEA din transportul maritim. ([link](#))
- [23] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2449 al Comisiei din 6 noiembrie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește modelele de planuri de monitorizare, rapoarte de emisii, rapoarte parțiale de emisii, documente de conformitate și rapoarte la nivel de companie și de punere în aplicare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2016/17 ([link](#))
- [24] Regulamentul (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 februarie 2024 privind gazele fluorurate cu efect de seră, de modificare a Directivei (UE) 2019/1937 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 517/2014 (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [25] Regulamentul (CE) nr. 306/2008 al Comisiei din 2 aprilie 2008 de stabilire, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime și a condițiilor de recunoaștere reciprocă pentru certificarea personalului care recuperează din echipamente anumiți solvenți fluorurați pe bază de gaze cu efect de seră (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [26] Regulamentul (CE) nr. 307/2008 al Comisiei din 2 aprilie 2008 de stabilire, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime pentru programele de formare și a condițiilor de recunoaștere reciprocă a atestatorilor de formare a personalului în ceea ce privește sistemele de climatizare a anumitor autovehicule care conțin anumite gaze cu efect de seră cu relevanță EEA (T.E.) ([link](#))
- [27] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2215 al Comisiei din 6 septembrie 2024 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime pentru eliberarea certificatelor persoanelor fizice și juridice și a condițiilor de recunoaștere reciprocă a unor astfel de certificate, în ceea ce privește ciclurile staționare de răcire și pompe de căldură, echipamente frigorifice și de aer condiționat, echipamente frigorifice și frigorifice organice. camioane, remorci frigorifice, vehicule ușoare frigorifice, containere intermodale și vagoane de tren care conțin gaze fluorurate cu efect de seră sau alternative ale acestora și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2067 al Comisiei ([link](#))
- [28] Regulamentul (UE) 2024/590 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 februarie 2024 privind substanțele care epuizează stratul de ozon și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1005/2009 (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [29] Directiva 1999/94/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 1999 privind disponibilitatea informațiilor pentru consumatori privind economia de combustibil și emisiile de CO₂ în ceea ce privește comercializarea autoturismelor noi ([link](#))

- [30] Directiva 98/70/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 1998 privind calitatea benzinei și a motorinei și de modificare a Directivei 93/12/CEE a Consiliului ([link](#))
- [31] Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (codificare) Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [32] Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului ([link](#))
- [33] Directiva 2003/4/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 28 ianuarie 2003 privind accesul publicului la informațiile de mediu și de abrogare a Directivei 90/313/CEE a Consiliului ([link](#))
- [34] Directiva 2003/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 mai 2003 de prevedere a participării publicului la elaborarea anumitor planuri și programe referitoare la mediu și de modificare în ceea ce privește participarea publicului și accesul la justiție Directivele Consiliului 85/337/CEE și 96/61/CE - Declarație a Comisiei ([link](#))
- [35] Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediu în ceea ce privește prevenirea și remedierea daunelor mediului ([link](#))
- [36] DIRECTIVA (UE) 2024/1203 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 11 aprilie 2024 privind protecția mediului prin dreptul penal și care înlocuiește Directivele 2008/99/CE și 2009/123/CE ([link](#))
- [37] Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE) ([link](#))
- [38] REGULAMENTUL (UE) 2021/783 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 29 aprilie 2021 de instituire a unui program pentru mediu și acțiuni climatice (LIFE) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1293/2013 ([link](#))
- [39] Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa ([link](#))
- [40] Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind arsenul, cadmiul, mercurul, nichelul și hidrocarburile aromatice policiclice din aerul ambiant ([link](#))
- [41] Directiva (UE) 2016/2284 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2016 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, de modificare a Directivei 2003/35/CE și de abrogare a Directivei 2001/81/CE (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [42] Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522 a Comisiei din 11 octombrie 2018 de stabilire a unui format comun pentru programele naționale de control al poluării atmosferice în temeiul Directivei (UE) 2016/2284 a Parlamentului European și a Consiliului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici (notificat sub documentul C(254198) ([link](#))
- [43] Directiva (UE) 2016/802 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind reducerea conținutului de sulf al anumitor combustibili lichizi (codificare) ([link](#))
- [44] Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [45] Regulamentul (CE) nr. 1013/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2006 privind transporturile de deșeuri ([link](#))
- [46] Regulamentul (CE) nr. 1418/2007 al Comisiei din 29 noiembrie 2007 privind exportul în vederea valorificării anumitor deșeuri enumerate în anexa III sau IIIA la Regulamentul (CE) nr. 1013/2006 al Parlamentului European și al Consiliului către anumite țări cărora Decizia OCDE privind controlul mișcărilor transfrontaliere a deșeurilor nu se aplică (cu relevanță EEA) ([link](#))
- [47] Regulamentul (UE) 2024/1157 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind transporturile de deșeuri, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1257/2013 și (UE) 2020/1056 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1013/2006 (text cu relevanță) ([link](#))
- [48] Directiva (UE) 2019/904 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [49] Directiva 94/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 decembrie 1994 privind ambalajele și deșeurile de ambalaje ([link](#))
- [50] Directiva 2000/53/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 septembrie 2000 privind vehiculele scoase din uz - Declarații ale Comisiei ([link](#))
- [51] Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2006 privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive și de modificare a Directivei 2004/35/CE - Declarație a Parlamentului European, a Consiliului și a Comisiei ([link](#))

- [52] Directiva 86/278/CEE a Consiliului din 12 iunie 1986 privind protecția mediului, în special a solului, atunci când nămolurile de epurare sunt utilizate în agricultură ([link](#))
- [53] Directiva 2006/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 septembrie 2006 privind bateriile și acumulatorii și deșeurile de baterii și acumulatori și de abrogare a Directivei 91/157/CEE (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [54] Directiva 1999/31/CE a Consiliului din 26 aprilie 1999 privind depozitarea deșeurilor ([link](#))
- [55] Directiva 2012/19/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE) (reformare) Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [56] Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii de mediu marin (Directiva-cadru privind strategia marină) (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [57] Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii apei ([link](#))
- [58] REGULAMENTUL (UE) 2020/741 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 25 mai 2020 privind cerințele minime pentru reutilizarea apei ([link](#))
- [59] DIRECTIVA (UE) 2020/2184 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman ([link](#))
- [60] Directiva Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor uzate urbane (91/271/CEE) ([link](#))
- [61] Directiva 2008/105/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul politicii apei, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor Consiliului 82/176/CEE, 83/513/CEE, 84/156/CEE, 84/498/CEE și de modificare a Directivei 84/491/CEE și 84/491/CEE 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([link](#))
- [62] Directiva 2006/118/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării ([link](#))
- [63] Directiva 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [64] Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrați ([link](#))
- [65] DIRECTIVA 2010/63/EU A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 22 septembrie 2010 privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice ([link](#))
- [66] Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice (versiunea codificată) ([link](#))
- [67] Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice ([link](#))
- [68] Regulamentul (CE) nr. 865/2006 al Comisiei din 4 mai 2006 de stabilire a normelor detaliate privind punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecția speciilor faunei și florei sălbatice prin reglementarea comerțului cu acestea ([link](#))
- [69] Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 792/2012 al Comisiei din 23 august 2012 de stabilire a normelor de proiectare a autorizațiilor, certificatelor și a altor documente prevăzute în Regulamentul (CE) nr. ([link](#))
- [70] Decizia nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 decembrie 2013 privind un mecanism al Uniunii de protecție civilă Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [71] Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [72] REGULAMENTUL (CE) NR. 1907/2006 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI ([link](#))
- [73] REGULAMENTUL (CE) NR. 1272/2008 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, de modificare și abrogare a Directivele 67/548/CEE și 1999/45/CE și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 ([link](#))
- [74] REGULAMENTUL (UE) NR. 649/2012 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 4 iulie 2012 privind exportul și importul de produse chimice periculoase ([link](#))
- [75] Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [76] Regulamentul (UE) 2024/1244 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 aprilie 2024 privind raportarea datelor de mediu din instalațiile industriale, de instituire a unui portal de emisii industriale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 166/2006 ([link](#))

- [77] Directiva 2004/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili datorate utilizării de solvenți organici în anumite vopsele și lacuri și produse de finisare a vehiculelor și de modificare a Directivei 1999/13/CE ([link](#))
- [78] Regulamentul (UE) 2017/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 mai 2017 privind mercurul și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1102/2008 (Text cu relevanță pentru SEE.) ([link](#))
- [79] Regulamentul (CE) nr. 66/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind eticheta ecologică a UE (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [80] Directiva 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului ([link](#))
- [81] Decizia (UE) 2015/1814 a Parlamentului European și a Consiliului din 6 octombrie 2015 privind instituirea și funcționarea unei rezerve de stabilitate a pieței pentru sistemul de comercializare a emisiilor de gaze cu efect de seră din Uniune și de modificare a Directivei 2003/87/CE (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [82] 2010/634/UE: Decizia Comisiei din 22 octombrie 2010 de ajustare a cantității de cote la nivelul Uniunii care urmează să fie eliberate în cadrul sistemului Uniunii pentru 2013 și de abrogare a Deciziei 2010/384/UE [notificată în documentul C(2010) 7180] ([link](#))
- [83] 2013/448/UE: Decizia Comisiei din 5 septembrie 2013 privind măsurile naționale de punere în aplicare pentru alocarea cu titlu gratuit de tranziție a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în conformitate cu articolul 11 alineatul (3) din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului [notificată în temeiul documentului C(2013) 5666] Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [84] Regulamentul delegat (UE) 2019/856 al Comisiei din 26 februarie 2019 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește funcționarea Fondului pentru inovare (Text cu relevanță pentru SEE.) ([link](#))
- [85] Regulamentul delegat (UE) 2019/331 al Comisiei din 19 decembrie 2018 de stabilire a normelor tranzitorii la nivelul Uniunii pentru alocarea gratuită armonizată a cotelor de emisie în conformitate cu articolul 10a din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE). ([link](#))
- [86] DECIZIA DELEGATĂ (UE) 2019/708 A COMISIEI din 15 februarie 2019 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind stabilirea sectoarelor și subsectoarelor considerate a fi expuse riscului de relocare a emisiilor de carbon pentru perioada 2021 până în 2030 ([link](#))
- [87] REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2021/447 AL COMISIEI din 12 martie 2021 de stabilire a valorilor de referință revizuite pentru alocarea cu titlu gratuit a cotelor de emisii pentru perioada 2021-2025 în temeiul articolului 10a alineatul (2) din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([link](#))
- [88] Regulamentul delegat (UE) 2023/2830 al Comisiei din 17 octombrie 2023 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea normelor privind calendarul, administrarea și alte aspecte ale licitației cotelor de emisii de gaze cu efect de seră ([link](#))
- [89] Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/927 a Comisiei din 31 mai 2021 de stabilire a factorului de corecție transsectorial uniform pentru ajustarea alocărilor gratuite de certificate de emisie pentru perioada 2021-2025 [notificată sub documentul C(2021) 3745] (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [90] Decizia (UE) 2020/2166 a Comisiei din 17 decembrie 2020 privind determinarea cotelor de licitație ale statelor membre în perioada 2021-2030 a Sistemului UE de comercializare a certificatelor de emisii (notificată sub documentul C(2020) 8945) ([link](#))
- [91] REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2023/2441 AL COMISIEI din 31 octombrie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește conținutul și formatul planurilor de neutralitate climatică necesare pentru acordarea alocare gratuită de certificate de emisii ([link](#))
- [92] Regulamentul (UE) nr. 389/2013 al Comisiei din 2 mai 2013 de instituire a unui registru al Uniunii în temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului, Deciziei nr. 280/2004/CE și nr. 406/2009/CE ale Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 200 și nr. 1193/2011 Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [93] Regulamentul delegat (UE) 2019/1122 al Comisiei din 12 martie 2019 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește funcționarea Registrului Uniunii (Text cu relevanță pentru SEE.) ([link](#))
- [94] 2006/780/CE: Decizia Comisiei din 13 noiembrie 2006 privind evitarea numărării duble a reducerilor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul schemei comunitare de comercializare a certificatelor de emisii pentru activitățile de

proiect în temeiul Protocolului de la Kyoto, în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (notificată sub documentul cu numărul C(2006) EEAT relevantă [\(link\)](#)

^[95] 2011/389/UE: Decizia Comisiei din 30 iunie 2011 privind cantitatea de cote la nivelul Uniunii menționată la articolul 3e alineatul (3) literele (a)-(d) din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității Text cu relevanță pentru SEE [\(link\)](#)

^[96] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2067 al Comisiei din 19 decembrie 2018 privind verificarea datelor și acreditarea verificatorilor în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE.) [\(link\)](#)

^[97] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1842 al Comisiei din 31 octombrie 2019 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește măsurile ulterioare pentru ajustările alocării gratuite a cotelor de emisie ca urmare a modificărilor nivelului de activitate [\(link\)](#)

^[98] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1001 al Comisiei din 9 iulie 2020 de stabilire a normelor detaliate de aplicare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește funcționarea Fondului de modernizare care sprijină investițiile pentru modernizarea sistemelor energetice și îmbunătățirea eficienței energetice a anumitor state membre [\(link\)](#)

^[99] 2013/447/UE: Decizia Comisiei din 5 septembrie 2013 privind factorul standard de utilizare a capacității în conformitate cu articolul 18 alineatul (2) din Decizia 2011/278/UE Text cu relevanță pentru SEE [\(link\)](#)

^[100] Regulamentul delegat (UE) 2024/2620 al Comisiei din 30 iulie 2024 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele pentru a considera că gazele cu efect de seră au devenit permanent legate chimic într-un produs [\(link\)](#)

^[101] Decizia Comisiei din 4 mai 2005 de stabilire a unui chestionar în vederea prezentării de rapoarte privind aplicarea Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului [notificată cu numărul C(2005) 1359]Text cu relevanță pentru SEE. [\(link\)](#)

^[102] REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2021/447 AL COMISIEI din 12 martie 2021 de stabilire a valorilor de referință revizuite pentru alocarea cu titlu gratuit a cotelor de emisii pentru perioada 2021-2025 în temeiul articolului 10a alineatul (2) din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului [\(link\)](#)

^[103] 2009/450/CE: Decizia Comisiei din 8 iunie 2009 privind interpretarea detaliată a activităților de aviație enumerate în anexa I la Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului [notificată sub documentul numărul C(2009) 4293] [\(link\)](#)

^[104] Regulamentul (CE) nr. 748/2009 al Comisiei din 5 august 2009 privind lista operatorilor de aeronave care au desfășurat o activitate de aviație enumerată în anexa I la Directiva 2003/87/CE la 1 ianuarie 2006 sau după aceasta de specificare a statului membru de administrare pentru fiecare operator de aeronave (Text cu relevanță pentru SEE) [\(link\)](#)

^[105] Regulamentul (UE) nr. 606/2010 al Comisiei din 9 iulie 2010 privind aprobarea unui instrument simplificat dezvoltat de organizația europeană pentru siguranța navigației aeriene (Eurocontrol) pentru estimarea consumului de combustibil al anumitor operatori de aeronave cu emisii mici (Text cu relevanță pentru SEE) [\(link\)](#)

^[106] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2067 al Comisiei din 19 decembrie 2018 privind verificarea datelor și acreditarea verificatorilor în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE.) [\(link\)](#)

^[107] Regulamentul delegat (UE) 2019/1603 al Comisiei din 18 iulie 2019 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește măsurile adoptate de Organizația Aviației Civile Internaționale pentru monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor din aviație în scopul punerii în aplicare a unei măsuri globale de piață (Text cu relevanță EEA) [\(link\)](#)

^[108] Decizia (UE) 2023/2440 a Comisiei din 27 octombrie 2023 privind cantitatea totală de cote la nivelul Uniunii care urmează să fie alocată pentru operatorii de aeronave în cadrul Sistemului UE de comercializare a certificatelor de emisii pentru 2024 [\(link\)](#)

^[109] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/622 al Comisiei din 22 februarie 2024 privind lista statelor care sunt considerate a fi aplicate CORSIA în sensul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile în 2023 [\(link\)](#)

^[110] Regulamentul (UE) 2024/1030 al Comisiei din 27 martie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 748/2009 în ceea ce privește actualizarea listei operatorilor de aeronave care desfășoară o activitate de aviație enumerați în anexa I la Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului [\(link\)](#)

- [111] Decizia Comisiei din 5 iulie 2024 privind instruirea administratorului central al Registrului Uniunii de a introduce tabelele naționale de alocare pentru aviație pentru 2024 și 2025 în Registrul Uniunii ([link](#))
- [112] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1879 al Comisiei din 9 iulie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește calcularea cerințelor de compensare în scopul CORSIA ([link](#))
- [113] Regulamentul delegat (UE) 2023/2917 al Comisiei din 20 octombrie 2023 privind activitățile de verificare, acreditarea verificatorilor și aprobarea planurilor de monitorizare de către autoritățile administratoare în temeiul Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră, regulamentul delegat din transportul maritim și al Comisiei (UE) 2016/2072 ([link](#))
- [114] Regulamentul delegat (UE) 2023/2849 al Comisiei din 12 octombrie 2023 de completare a Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele de raportare și transmitere a datelor agregate privind emisiile la nivel de companie ([link](#))
- [115] Regulamentul delegat (UE) 2023/2776 al Comisiei din 12 octombrie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele de monitorizare a emisiilor de gaze cu efect de seră și alte informații relevante din transportul maritim ([link](#))
- [116] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2297 al Comisiei din 26 octombrie 2023 de identificare a porturilor de transbordare a containerelor învecinate în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([link](#))
- [117] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2599 al Comisiei din 22 noiembrie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește administrarea companiilor de transport maritim de către autoritățile de administrare în ceea ce privește o companie de transport maritim ([link](#))
- [118] Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/2895 a Comisiei din 19 decembrie 2023 de stabilire a listei insulelor și porturilor menționate la articolul 12 alineatul (3-d) din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a listei contractelor de serviciu public transnațional sau a obligațiilor de serviciu public transnațional menționate la articolul 12 alineatul (3) din directiva menționată. ([link](#))
- [119] Decizia de punere în aplicare (UE) 2024/1113 a Comisiei din 18 aprilie 2024 de modificare a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2023/2895 în ceea ce privește lista insulelor și porturilor menționate la articolul 12 alineatul (3-d) din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([link](#))
- [120] Regulamentul (UE) 2023/955 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 mai 2023 de instituire a unui Fond pentru clima socială și de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1060 ([link](#))
- [121] Regulamentul (UE) 2018/842 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind reducerea obligatorie anuală a emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021-2030 care contribuie la acțiunile climatice pentru îndeplinirea angajamentelor asumate prin Acordul de la Paris și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 (Text relevant pentru SEE) ([link](#))
- [122] Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/2126 a Comisiei din 16 decembrie 2020 privind stabilirea alocărilor anuale de emisii ale statelor membre pentru perioada 2021-2030, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/842 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [123] Decizia (UE) 2023/863 a Comisiei din 26 aprilie 2023 privind stabilirea sumelor corespunzătoare la 20 % din depășirea globală a anumitor state membre în perioada 2013-2020, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/842 al Parlamentului European și al Consiliului ([link](#))
- [124] Regulamentul delegat (UE) 2019/1122 al Comisiei din 12 martie 2019 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește funcționarea Registrului Uniunii (Text cu relevanță pentru SEE.) ([link](#))
- [125] Regulamentul (UE) 2018/841 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a eliminărilor din utilizarea terenurilor, modificarea utilizării terenurilor și silvicultură în cadrul climatic și energetic pentru 2030 și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 și a Deciziei nr. ([link](#))
- [126] Regulamentul (UE) 2024/3012 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 de instituire a unui cadru de certificare al Uniunii pentru absorbțiile permanente de carbon, agricultura carbonului și stocarea carbonului în produse ([link](#))
- [127] Directiva 2009/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind stocarea geologică a dioxidului de carbon și de modificare a Directivei 85/337/CEE a Consiliului, a Directivelor Parlamentului European

și a Consiliului 2000/60/CE, 2001/80/CE, 2004/35/CE, Regulamentul 220/CE, 2801/CE și 2201/CE (CE) nr. 1013/2006 (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))

[128] 2011/92/UE: Decizia Comisiei din 10 februarie 2011 de introducere a chestionarului care urmează să fie utilizat pentru primul raport privind punerea în aplicare a Directivei 2009/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind stocarea geologică a dioxidului de carbon [notificată sub documentul C(2011) 657] Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))

[129] 2010/670/UE: Decizia Comisiei din 3 noiembrie 2010 de stabilire a criteriilor și măsurilor pentru finanțarea proiectelor demonstrative comerciale care vizează captarea și stocarea geologică a CO₂ în condiții de siguranță pentru mediu, precum și proiectele demonstrative de tehnologii inovatoare de energie regenerabilă în cadrul schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității instituită prin Directiva 2003/CE a Consiliului C(2010) 7499) ([link](#))

[130] Regulamentul (CE) nr. 1497/2007 al Comisiei din 18 decembrie 2007 de stabilire, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințe standard de verificare a scurgerilor pentru sistemele staționare de protecție împotriva incendiilor care conțin anumite gaze fluorurate cu efect de seră (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))

[131] Regulamentul (CE) nr. 1516/2007 al Comisiei din 19 decembrie 2007 de stabilire, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, cerințe standard de verificare a scurgerilor pentru echipamentele staționare de refrigerare, aer condiționat și pompe de căldură care conțin anumite gaze fluorurate cu efect de seră (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))

[132] Regulamentul (CE) nr. 304/2008 al Comisiei din 2 aprilie 2008 de stabilire, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime și a condițiilor de recunoaștere reciprocă pentru certificarea companiilor și a personalului în ceea ce privește sistemele staționare de protecție împotriva incendiilor și stingătoarele care conțin anumite gaze fluorurate cu efect de seră (EEA) cu relevanță. ([link](#))

[133] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2066 al Comisiei din 17 noiembrie 2015 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 517/2014 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime și a condițiilor de recunoaștere reciprocă pentru certificarea persoanelor fizice care efectuează instalarea, întreținerea, întreținerea, repararea sau scoaterea din funcțiune a gazelor electrice cu efect de seră cu efect de seră fluorurate recuperate sau cu efect de seră fluorurate. gaze de la aparatura electrică staționară (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))

[134] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/879 al Comisiei din 2 iunie 2016 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 517/2014 al Parlamentului European și al Consiliului, a modalităților detaliate referitoare la declarația de conformitate la introducerea pe piață a echipamentelor de refrigerare, aer condiționat și pompe de căldură încărcate cu hidrofluorocarburi (verificarea EEA de către un auditor independent cu relevanța acestora) ([link](#))

[135] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2174 al Comisiei din 2 septembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formatul etichetelor pentru anumite produse și echipamente care conțin gaze fluorurate cu efect de seră și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 20685/2068 al Comisiei ([link](#))

[136] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2195 al Comisiei din 4 septembrie 2024 de stabilire a formatului de transmitere a rapoartelor de date menționate la articolul 26 din Regulamentul (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului privind gazele fluorurate cu efect de seră și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1191 al Comisiei. ([link](#))

[137] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2065 al Comisiei din 17 noiembrie 2015 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 517/2014 al Parlamentului European și al Consiliului, a formatului de notificare a programelor de formare și certificare ale statelor membre (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))

[138] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2473 al Comisiei din 19 septembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește înregistrarea pe portalul F-gaz și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/661 al Comisiei Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2473 al Comisiei din 19 septembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește înregistrarea pe portalul F-gaz și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/661 al Comisiei ([link](#))

[139] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2174 al Comisiei din 2 septembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formatul etichetelor pentru anumite produse și echipamente care conțin gaze fluorurate cu efect de seră și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2068 al Comisiei ([link](#))

- [140] Regulamentul (UE) nr. 537/2011 al Comisiei din 1 iunie 2011 privind mecanismul de alocare a cantităților de substanțe reglementate permise pentru utilizări de laborator și analitice în Uniune în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1005/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind substanțele care epuizează stratul de ozon ([link](#))
- [141] Regulamentul (UE) 2019/1242 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 de stabilire a standardelor de performanță privind emisiile de CO₂ pentru vehiculele grele noi și de modificare a Regulamentului (CE) nr. ([link](#))
- [142] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1079 al Comisiei din 20 iulie 2020 privind verificarea și corectarea datelor menționate în Regulamentul (UE) 2018/956 privind monitorizarea și raportarea emisiilor de CO₂ și a consumului de combustibil al vehiculelor grele noi (Text cu relevanță pentru SEE) Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1079 al Comisiei din 20 iulie 2020 privind verificarea și corectarea datelor menționate în Regulamentul (UE) 2018/956 privind monitorizarea și raportarea emisiilor de CO₂ și a consumului de combustibil al vehiculelor grele noi (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [143] Regulamentul delegat (UE) 2021/1430 al Comisiei din 31 mai 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2018/956 al Parlamentului European și al Consiliului prin specificarea datelor care trebuie raportate de statele membre în scopul verificării emisiilor de CO₂ și a consumului de combustibil al vehiculelor grele noi (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [144] Regulamentul delegat (UE) 2024/1127 al Comisiei din 8 februarie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1242 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea principiilor directe și a criteriilor pentru definirea procedurilor de verificare a valorilor emisiilor de CO₂ și consumului de combustibil ale vehiculelor grele, verificarea în exploatare (ve de CO₂ ale autoturismelor și ale vehiculelor utilitare ușoare în temeiul Regulamentului (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 1014/2010, (UE) nr. 293/2012, (UE) 2017/1152 și (UE) 2017/1153 ale Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [150] Regulamentul (UE) nr. 63/2011 al Comisiei din 26 ianuarie 2011 de stabilire a dispozițiilor detaliate pentru aplicarea unei derogări de la obiectivele privind emisiile specifice de CO₂, în temeiul articolului 11 din Regulamentul (CE) nr. 443/2009 al Parlamentului European și al Consiliului Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [151] Regulamentul delegat (UE) nr. 114/2013 al Comisiei din 6 noiembrie 2012 de completare a Regulamentului (UE) nr. 510/2011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele referitoare la cererea de derogare de la obiectivele privind emisiile specifice de CO₂ ale vehiculelor utilitare ușoare noi Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [152] Regulamentul de punere în aplicare erificare în exploatare) ([link](#))
- [145] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1362 al Comisiei din 1 august 2022 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 595/2009 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește performanța remorcilor grele în ceea ce privește influența acestora asupra emisiilor de CO₂, consumului de combustibil, consumului de energie și de modificare a regulamentul de implementare a vehiculelor cu emisii zero (UE) 2020/683 (Text cu relevanță pentru SEE)Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [146] Regulamentul (UE) 2017/2400 al Comisiei din 12 decembrie 2017 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 595/2009 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește determinarea emisiilor de CO₂ și a consumului de combustibil al vehiculelor grele și de modificare a Directivei 2007/46/CE și a Regulamentului (UE) nr. (Text cu relevanță pentru SEE)Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [147] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/941 al Comisiei din 10 iunie 2021 de stabilire a unei proceduri specifice de identificare a vehiculelor grele certificate ca vehicule profesionale, dar neînmatriculate ca atare și care aplică corecții la media anuală a emisiilor specifice de CO₂ ale unui producător pentru a lua în considerare vehiculele respective (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [148] Regulamentul (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 de stabilire a standardelor de performanță privind emisiile de CO₂ pentru autoturismele noi și pentru vehiculele utilitare ușoare noi și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 443/2009 și (UE) nr. 510/2011 (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE.) ([link](#))
- [149] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/392 al Comisiei din 4 martie 2021 privind monitorizarea și raportarea datelor referitoare la emisiile (UE) 2023/2767 al Comisiei din 13 decembrie 2023 de stabilire a unei proceduri de omologare și de certificare a tehnologiilor inovatoare care contribuie la reducerea emisiilor de CO₂ generate de autoturisme și de vehiculele utilitare ușoare, în temeiul Regulamentului (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului ([link](#))

- [153] 2012/100/UE: Decizia Comisiei din 17 februarie 2012 privind o metodă de colectare a primelor pentru emisiile suplimentare de CO₂ generate de autoturismele noi în temeiul Regulamentului (CE) nr. 443/2009 al Parlamentului European și al Consiliului Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [154] 2012/99/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 17 februarie 2012 privind dispozițiile detaliate de colectare a primelor pentru emisiile suplimentare de CO₂ generate de vehiculele utilitare ușoare noi, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 510/2011 al Parlamentului European și al Consiliului Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [155] Regulamentul delegat (UE) 2023/2867 al Comisiei din 5 octombrie 2023 de completare a Regulamentului (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea principiilor directe și a criteriilor pentru definirea procedurilor de verificare a valorilor emisiilor de CO₂ și ale consumului de combustibil ale autoturismelor și ale vehiculelor utilitare ușoare în circulație (verificare în circulație) ([link](#))
- [156] Consolidated text: Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2866 al Comisiei din 15 decembrie 2023 de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea procedurilor de verificare a valorilor pentru emisiile de CO₂ și consumul de combustibil ale autoturismelor și ale vehiculelor utilitare ușoare aflate în circulație (verificare în circulație) ([link](#))
- [157] Decizia Comisiei din 18 februarie 2002 privind un format comun pentru transmiterea rezumatelor datelor naționale privind calitatea combustibililor [notificată sub documentul numărul C(2002) 508] ([link](#))
- [158] Directiva 2002/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiental - Declarație a Comisiei în cadrul comitetului de conciliere privind Directiva privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiental ([link](#))
- [159] Directiva (UE) 2024/2881 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa (reformare) ([link](#))
- [160] 2011/850/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 12 decembrie 2011 de stabilire a normelor pentru Directivele 2004/107/CE și 2008/50/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește schimbul reciproc de informații și raportarea privind calitatea aerului înconjurător [notificată în documentul C(2011) 90] ([link](#))
- [162] Regulamentul (UE) nr. 1257/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind reciclarea navelor și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1013/2006 și a Directivei 2009/16/CE Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [163] Regulamentul (UE) 2025/40 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 decembrie 2024 privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, de modificare a Regulamentului (UE) 2019/1020 și a Directivei (UE) 2019/904 și de abrogare a Directivei 94/62/CE (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [164] Regulamentul (UE) 2023/1542 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind bateriile și bateriile uzate, de modificare a Directivei 2008/98/CE și a Regulamentului (UE) 2019/1020 și de abrogare a Directivei 2006/66/CE (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [165] 2003/33/CE: Decizia Consiliului din 19 decembrie 2002 de stabilire a criteriilor și procedurilor de acceptare a deșeurilor la depozitele de deșeuri în conformitate cu articolul 16 și cu anexa II la Directiva 1999/31/CE ([link](#))
- [166] Directiva 2011/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2011 privind restricționarea utilizării anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice (reformare) Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [167] Directiva 2006/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 februarie 2006 privind gestionarea calității apei de scăldat și de abrogare a Directivei 76/160/CEE ([link](#))
- [168] 2014/431/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 26 iunie 2014 privind formatele de raportare privind programele naționale de punere în aplicare a Directivei 91/271/CEE a Consiliului [notificată prin documentul C(2014) 4208] ([link](#))
- [169] Directiva (UE) 2024/3019 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind tratarea apelor uzate urbane (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))
- [170] Propunere de DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI de modificare a Directivei 2000/60/CE de instituire a unui cadru pentru acțiunea comunitară în domeniul politicii apei, a Directivei 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării și a Directivei 2008/105/CE privind standardele de calitate a mediului în domeniul politicii apei ([link](#))
- [171] Propunere de DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI privind monitorizarea și rezistența solului (Legea privind monitorizarea solului) ([link](#))
- [172] Regulamentul (UE) 2024/1991 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2024 privind refacerea naturii și de modificare a Regulamentului (UE) 2022/869 (Text cu relevanță pentru SEE) ([link](#))

- [173] Regulamentul (UE) nr. 511/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de conformitate pentru utilizatori din Protocolul de la Nagoya privind accesul la resursele genetice și împărțirea echitabilă și echitabilă a beneficiilor care decurg din utilizarea acestora în Uniune Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [174] Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 de stabilire a obligațiilor operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [175] Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 607/2012 al Comisiei din 6 iulie 2012 privind normele detaliate privind sistemul de due diligence și frecvența și natura controalelor asupra organizațiilor de monitorizare prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a obligațiilor operatorilor care introduc lemn și produse din lemn pe piața relevantă Textul EEA ([link](#))
- [176] Regulamentul delegat (UE) nr. 363/2012 al Comisiei din 23 februarie 2012 privind normele de procedură pentru recunoașterea și retragerea recunoașterii organizațiilor de monitorizare, astfel cum este prevăzut în Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a obligațiilor operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn relevante. ([link](#))
- [177] REGULAMENTUL (UE) 2023/1115 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 31 mai 2023 privind punerea la dispoziție pe piața Uniunii și exportul din Uniune al anumitor mărfuri și produse asociate cu defrișarea și degradarea pădurilor și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 995/2010 ([link](#))
- [178] Regulamentul (CE) nr. 2173/2005 al Consiliului din 20 decembrie 2005 privind instituirea unui sistem de licențe FLEGT pentru importurile de lemn în Comunitatea Europeană ([link](#))
- [179] Regulamentul (CE) nr. 1024/2008 al Comisiei din 17 octombrie 2008 de stabilire a măsurilor detaliate de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 2173/2005 al Consiliului privind instituirea unui sistem de licențe FLEGT pentru importurile de lemn în Comunitatea Europeană ([link](#))
- [180] 2014/762/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 16 octombrie 2014 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Deciziei nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind un mecanism al Uniunii de protecție civilă și de abrogare a Deciziilor Comisiei 2004/277/CE, Euratom și 2013/UE (documentul E606007 C(2014) 7489) Text cu relevanță pentru SEE ([link](#))
- [181] Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/1310 a Comisiei din 31 iulie 2019 de stabilire a normelor privind funcționarea Pool-ului european de protecție civilă și a rescEU [notificată sub documentul C(2019) 5614] (Text cu relevanță pentru SEE.) ([link](#))
- [182] Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/570 a Comisiei din 8 aprilie 2019 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Deciziei nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește capacitățile rescEU și de modificare a Deciziei de punere în aplicare 2014/762/UE a Comisiei (notificată sub documentul C(2013/UE) cu relevanță) (Tex. ([link](#)))
- [183] Directiva 87/217/CEE a Consiliului din 19 martie 1987 privind prevenirea și reducerea poluării mediului cu azbest ([link](#))
- [184] Directiva 2009/126/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 privind etapa II de recuperare a vaporilor de benzină în timpul realimentării autovehiculelor în stațiile de benzină ([link](#))
- [185] Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind participarea voluntară a organizațiilor la o schemă comunitară de management și audit ecologic (EMAS), de abrogare a Regulamentului (CE) nr. ([link](#))
- [186] Decizia (UE) 2023/2463 a Comisiei din 3 noiembrie 2023 privind publicarea ghidului utilizatorului de stabilire a pașilor necesari pentru a participa la sistemul UE de management și audit ecologic (EMAS) în temeiul Regulamentului (CE) nr. ([link](#))

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 4. AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ																	
CAPITOLUL 14. POLITICA DE TRANSPORT																	
Transport rutier																	
1	31999L0062	Directiva 1999/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 1999 de aplicare a taxelor la vehiculele grele de marfă pentru utilizarea anumitor infrastructuri	AA, Anexa X TCT, Anexa 1.3			1	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (stabilirea mecanismului de reglementare a taxelor la infrastructura rutieră)	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MF – Ministerul Finanțelor, MM – Ministerul Mediului	octombrie 2027	Decembrie	2027	207.99	207.99		
2	32023D2698	Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/2698 a Comisiei din 4 decembrie 2023 privind specificarea nivelului de referință al emisiilor de CO2 pentru grupele de vehicule grele care nu intră sub incidența Regulamentului (UE) 2019/1242 al Parlamentului European și al Consiliului în temeiul Directivei 1999/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului	TCT, anexa 1.3			1	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (stabilirea mecanismului de reglementare a taxelor la infrastructura rutieră)	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MF – Ministerul Finanțelor, MM – Ministerul Mediului	octombrie 2027	Decembrie	2027				
3	32019L0520	Directiva (UE) 2019/520 a Parlamentului European și a Consiliului din 19 martie 2019 privind interoperabilitatea sistemelor de taxare rutieră electronică și facilitarea schimbului transfrontalier de informații cu privire la neplata taxelor rutiere în cadrul Ununii	TCT, anexa 1.3			2	Proiect hotărâre de Guvern privind interoperabilitatea sistemelor de taxare rutieră electronică și facilitarea schimbului transfrontalier de informații cu privire la neplata taxelor rutiere	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2027	189.08	189.08		
4	32020R0203	Regulamentul Delegat (UE) 2020/203 al Comisiei din 28 noiembrie 2019 privind clasificarea vehiculelor, obligațiile utilizatorilor serviciului european de taxare rutieră electronică, cerințele privind elementele constitutive de interoperabilitate și criteriile minime de eligibilitate pentru organismele notificate	TCT, anexa 1.3			3	Proiect hotărâre de Guvern privind implementarea sistemului european de taxare rutieră electronică, cerințelor de interoperabilitate și procedurilor de notificare a organismelor competente	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MF – Ministerul Finanțelor, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2028	189.08	189.08		
5	32020R0204	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/204 al Comisiei din 28 noiembrie 2019 privind obligațiile detaliate ale furnizorilor serviciului european de taxare rutieră electronică, conținutul minim al declarației privind domeniul serviciului european de taxare rutieră electronică, interfețele electronice și cerințele pentru elementele constitutive de interoperabilitate și de abrogare a Deciziei 2009/750/CE	TCT, anexa 1.3			4	Proiect hotărâre de Guvern privind obligațiile detaliate ale furnizorilor serviciului de taxare rutieră electronică, conținutul minim al declarației privind domeniul serviciului de taxare rutieră electronică, interfețele electronice și cerințele pentru elementele constitutive de interoperabilitate	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2028	189.08	189.08		
6	32016R0480	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/480 al Comisiei din 1 aprilie 2016 de stabilire a unor norme comune privind interconectarea registrelor electronice naționale ale întreprinderilor de transport rutier și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1213/2010				5	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 127/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind menținerea registrelor de stat instituite de Sistemul informațional „e-Autorizație de transport”	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Decembrie	2026	117.29	117.29		
7	32009D0992	Decizia Comisiei din 17 decembrie 2009 privind cerințele minime pentru datele care trebuie introduse în registrul electronic național al întreprinderilor de transport rutier				5	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 127/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind menținerea registrelor de stat instituite de Sistemul informațional „e-Autorizație de transport”	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Decembrie	2026				
8	32024D2164	Decizia de punere în aplicare (UE) 2024/2164 a Comisiei din 11 iulie 2024 privind cerințele minime referitoare la datele vehiculelor închiriate care trebuie introduse în registrele electronice naționale ale întreprinderilor de transport rutier [notificată cu numărul C(2024) 4665]				5	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 127/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind menținerea registrelor de stat instituite de Sistemul informațional „e-Autorizație de transport”	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Decembrie	2026				
9	32014R0165	Regulamentul (UE) nr. 165/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 februarie 2014 privind tahografele în transportul rutier, de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 3821/85 al Consiliului privind aparatura de înregistrare în transportul rutier și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 561/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind armonizarea anumitor dispoziții ale legislației sociale în domeniul transporturilor rutiere	TCT, anexa 1.3	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	6	Proiect de lege pentru modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	septembrie 2026	Noiembrie	2026	865.98	415.98	450	
	32014R0165					7	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.475/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de instalare, reparare și verificare a tahografelor și limitatoarelor de viteză	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Martie	2027	117.29	117.29		
10	32016R0799	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/799 al Comisiei din 18 martie 2016 de punere în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 165/2014 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a cerințelor pentru construirea, testarea, instalarea, operarea și repararea tahografelor și a componentelor acestora	TCT, anexa 1.3			8	Proiect de ordin al ministrului pentru aprobarea Cerințelor privind construcția, testarea, instalarea și inspecția tahografelor	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	66.86	66.85		
11	32024R1886	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1886 al Comisiei din 10 iulie 2024 de stabilire a normelor detaliate de punere în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 165/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește conținutul formării inițiale și continue a agenților de control pentru analiza datelor înregistrate și pentru verificarea tahografelor				9	Proiect de ordin al ministrului pentru aprobarea Programului de formare a agenților de control pentru analiza datelor înregistrate și pentru verificarea tahografelor	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Martie	2027	66.86	66.86		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
12	32006R0561	Regulamentul (CE) nr. 561/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2006 privind armonizarea anumitor dispoziții ale legislației sociale în domeniul transporturilor rutiere, de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 3821/85 și (CE) nr. 2135/98 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 3820/85 al Consiliului	AA, Anexa X TCT, anexa 1.3	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	6	Proiect de lege pentru modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	septembrie 2026	Noiembrie	2026				
13	C(2011)3759:FI	Decizia de implementare a Comisiei din 07.06.2011 privind calcularea timpului zilnic de conducere în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 561/2006 a Parlamentului European și a Consiliului				10	Proiect de ordin al ministrului privind calcularea timpului zilnic de conducere	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Aprilie	2027	66.86	66.86		
14	32009R1071	Regulamentul (CE) nr. 1071/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unor norme comune privind condițiile care trebuie îndeplinite pentru exercitarea ocupației de operator de transport rutier și de abrogare a Directivei 96/26/CE a Consiliului	AA, Anexa X TCT, anexa 1.3	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	6	Proiect de lege pentru modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	septembrie 2026	Noiembrie	2026				
	32009R1071				GP - Planul de creștere economică	11	Proiect hotărâre de Guvern pentru stabilirea conceptului și regulamentului platformei digitale de acestare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Decembrie	2026	417.29	117.29	300	
15	32009R1072	Regulamentul (CE) nr. 1072/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind normele comune pentru accesul la piața transportului rutier internațional de mărfuri		RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	6	Proiect de lege pentru modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	septembrie 2026	Noiembrie	2026				
16	32009R1073	Regulamentul (CE) nr. 1073/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind normele comune pentru accesul la piața internațională a serviciilor de transport cu autocarul și autobuzul și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 561/2006		RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	6	Proiect de lege pentru modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	septembrie 2026	Noiembrie	2026				
17	32006L0022	Directiva 2006/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2006 privind condițiile minime pentru punerea în aplicare a Regulamentelor (CE) nr. 561/2006 și (UE) nr. 165/2014 și a Directivei 2002/15/CE în ceea ce privește legislația socială referitoare la activitățile de transport rutier și de abrogare a Directivei 88/599/CEE a Consiliului	AA, Anexa X TCT, anexa 1.3	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	6	Proiect de lege pentru modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	septembrie 2026	Noiembrie	2026				
18	32016R0403	Regulamentul (UE) 2016/403 al Comisiei din 18 martie 2016 de completare a Regulamentului (CE) nr. 1071/2009 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește clasificarea încălcărilor grave ale normelor Uniunii, care pot determina pierderea de către un operator de transport rutier a bunei reputații și de modificare a anexei III la Directiva 2006/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2025, RE 2024		6	Proiect de lege pentru modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	septembrie 2026	Noiembrie	2026				
19	32020L1057	Directiva (UE) 2020/1057 a Parlamentului European și a Consiliului din 15 iulie 2020 de stabilire a unor norme specifice cu privire la Directiva 96/71/CE și la Directiva 2014/67/UE privind detașarea conducătorilor auto în sectorul transportului rutier și de modificare a Directivei 2006/22/CE în ceea ce privește cerințele de control și a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012	TCT, anexa 1.3	RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	6	Proiect de lege pentru modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	septembrie 2026	Noiembrie	2026				
20	32011R0181	Regulamentul (UE) nr. 181/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 privind drepturile pasagerilor care călătoresc cu autobuzul și autocarul și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004	TCT, anexa 1.3	RE 2024, RE 2025		6	Proiect de lege pentru modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	septembrie 2026	Noiembrie	2026				
	32011R0181					12	Proiect hotărâre de Guvern privind drepturile pasagerilor care călătoresc cu autobuzul și autocarul	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Martie	2027	417.29	117.29	300	
21	32002L0015	Directiva 2002/15/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2002 privind organizarea timpului de lucru al persoanelor care efectuează activități mobile de transport rutier	AA, Anexa X TCT, anexa 1.3	RE 2024, RE 2025		6	Proiect de lege pentru modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		septembrie 2026	Noiembrie	2026				
22	31989R4058	Regulamentul (CEE) nr. 4058/89 al Consiliului din 21 decembrie 1989 privind stabilirea prețurilor la transportul rutier de mărfuri între statele membre				6	Proiect de lege pentru modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	septembrie 2026	Noiembrie	2026				
23	31990R3916	Regulamentul (CEE) nr. 3916/90 al Consiliului din 21 decembrie 1990 privind măsurile care trebuie luate în eventualitatea unei crize pe piața transportului rutier de mărfuri				6	Proiect de lege pentru modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	septembrie 2026	Noiembrie	2026				
24	32006L0001	Directiva 2006/1/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 ianuarie 2006 privind utilizarea vehiculelor închiriate fără conducători auto pentru transportul rutier de mărfuri				6	Proiect de lege pentru modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	septembrie 2026	Noiembrie	2026				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
25	32014R0361	Regulamentul (UE) nr. 361/2014 al Comisiei din 9 aprilie 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1073/2009 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește documentele pentru transportul internațional de călători cu autocarul și autobuzul și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2121/98				13	Proiect de ordin al ministrului pentru aprobarea Modulului documentelor pentru transportul internațional de călători cu autocarul și autobuzul	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Noiembrie	2027	66.85	66.85		
26	31996L0053	Directiva 96/53/CE a Consiliului din 25 iulie 1996 de stabilire, pentru anumite vehicule rutiere care circulă în interiorul Comunității, a dimensiunilor maxime autorizate în traficul național și internațional și a greutății maxime autorizate în traficul internațional	AA, Anexa X TCT, anexa 1.3			14	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.326/2022 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la efectuarea pe drumurile publice a transporturilor rutiere cu depășirea masei totale, a maselor pe axe și/sau a dimensiunilor maxime admise	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	117.29	117.29		
	31996L0053					15	Proiect de lege pentru modificarea Legii drumurilor nr. 509/1995 (în vederea reglementării dimensiunilor maxime autorizate în traficul național și internațional)	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		martie 2026	Mai	2026	207.99	207.99		
	31996L0053					16	Proiect de ordin al ministrului pentru aprobarea Cerințelor tehnice aplicabile echipamentelor de cântărire la bord	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Mai	2027	66.85	66.85		
27	32019R1213	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1213 al Comisiei din 12 iulie 2019 de stabilire a unor dispoziții detaliate care să asigure condiții uniforme pentru punerea în aplicare a interoperabilității și compatibilității echipamentelor de cântărire la bord în conformitate cu Directiva 96/53/CE a Consiliului	AA, Anexa X TCT, anexa 1.3			14	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.326/2022 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la efectuarea pe drumurile publice a transporturilor rutiere cu depășirea masei totale, a maselor pe axe și/sau a dimensiunilor maxime admise	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027				
	32019R1213					15	Proiect de lege pentru modificarea Legii drumurilor nr. 509/1995 (în vederea reglementării dimensiunilor maxime autorizate în traficul național și internațional)	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		martie 2026	Mai	2026				
	32019R1213					16	Proiect de ordin al ministrului privind aprobarea Cerințelor tehnice aplicabile echipamentelor de cântărire la bord	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Mai	2027				
28	32019R1916	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1916 al Comisiei din 15 noiembrie 2019 de stabilire a dispozițiilor detaliate în ceea ce privește utilizarea dispozitivelor aerodinamice montate în spate în temeiul Directivei 96/53/CE a Consiliului				14	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.326/2022 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la efectuarea pe drumurile publice a transporturilor rutiere cu depășirea masei totale, a maselor pe axe și/sau a dimensiunilor maxime admise	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Martie	2027				
	32019R1916					15	Proiect de lege pentru modificarea Legii drumurilor nr. 509/1995 (în vederea reglementării dimensiunilor maxime autorizate în traficul național și internațional)	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		martie 2026	Mai	2026				
	32019R1916					16	Proiect de ordin al ministrului privind aprobarea Cerințelor tehnice aplicabile echipamentelor de cântărire la bord	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Mai	2027				
29	32014L0045	Directiva 2014/45/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind inspecția tehnică periodică a autovehiculelor și a remorcilor acestora și de abrogare a Directivei 2009/40/CE	TCT, anexa 1.3			17	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.840/2024 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la inspecția tehnică periodică a vehiculelor rutiere	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Octombrie	2026	117.29	117.29		
30	32019R0621	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/621 al Comisiei din 17 aprilie 2019 privind informațiile tehnice necesare pentru inspecția tehnică a elementelor autovehiculelor care trebuie testate, privind utilizarea metodelor de testare recomandate, precum și de stabilire a normelor detaliate privind formatul datelor și procedurile de accesare a informațiilor tehnice relevante	TCT, anexa 1.3			17	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.840/2024 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la inspecția tehnică periodică a vehiculelor rutiere	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Octombrie	2026				
31	32021L1716	Directiva delegată (UE) 2021/1716 a Comisiei din 29 iunie 2021 de modificare a Directivei 2014/47/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește modificările aduse desemnirilor categoriilor de vehicule rezultate din modificările aduse legislației privind omologarea de tip	TCT, anexa 1.3			18	Proiect hotărâre de Guvern privind controlul tehnic în trafic al vehiculelor comerciale care circulă în Republica Moldova	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Decembrie	2026	489.08	189.08	300	
32	32020R1056	Regulamentul (UE) 2020/1056 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 iulie 2020 privind informațiile electronice referitoare la transportul de mărfuri	TCT, anexa 1.2			19	Proiect hotărâre de Guvern privind informațiile electronice referitoare la transportul de mărfuri	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal		Martie	2027	639.08	189.08	450	
33	32024R1942	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1942 al Comisiei din 5 iulie 2024 de stabilire a procedurilor comune și a normelor detaliate pentru accesarea și prelucrarea informațiilor electronice referitoare la transportul de mărfuri de către autoritățile competente în conformitate cu Regulamentul (UE) 2020/1056 al Parlamentului European și al Consiliului				19	Proiect hotărâre de Guvern privind informațiile electronice referitoare la transportul de mărfuri	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal		Martie	2027				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
34	32024R2024	Regulamentul delegat (UE) 2024/2024 al Comisiei din 26 iulie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2020/1056 prin stabilirea setului de date eFTI comune și a subseturilor de date eFTI				19	Proiect hotărâre de Guvern privind informațiile electronice referitoare la transportul de mărfuri	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto, MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal		Martie	2027				
35	32016R0068	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/68 al Comisiei din 21 ianuarie 2016 privind procedurile și specificațiile comune necesare pentru interconectarea registrelor electronice ale cardurilor de conducător auto	TCT, anexa 1.3			20	Proiect de ordin al ministrului privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedurile și specificațiile pentru interconectarea registrelor electronice ale cardurilor de conducător auto	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	66.85	66.85		
36	32017R0548	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/548 al Comisiei din 23 martie 2017 de stabilire a unui formular standard pentru declarația scrisă referitoare la îndepărtarea sau ruperea sigiliului unui tahograf				21	Proiect de ordin al ministrului cu privire la aprobarea formularului standard pentru declarația scrisă referitoare la îndepărtarea sau ruperea sigiliului unui tahograf	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	66.85	66.85		
37	32017D1013	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/1013 a Comisiei din 30 martie 2017 de stabilire a formularului tip pentru rapoartele menționate la articolul 17 din Regulamentul (CE) nr. 561/2006 al Parlamentului European și al Consiliului [notificată cu numărul C (2017) 1927]				22	Proiect de ordin al ministrului privind stabilirea unui formular tip pentru raportarea încălțărilor depistate cu privire la timpul de muncă și odihnă a conducătorilor auto	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Februarie	2027	66.85	66.85		
38	32022R1012	Regulamentul delegat (UE) 2022/1012 al Comisiei din 7 aprilie 2022 de completare a Regulamentului (CE) nr. 561/2006 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește stabilirea de standarde care detaliază nivelul de servicii și de securitate al spațiilor de parcare sigure și securizate și procedurile de certificare a acestora	TCT, anexa 1.3			23	Proiect hotărâre de Guvern pentru stabilirea standardelor de siguranță și securitate privind spațiile de parcare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Aprilie	2027	189.08	189.08		
39	32022R0695	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/695 al Comisiei din 2 mai 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2006/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește formula comună pentru calcularea gradului de risc al întreprinderilor de transport	TCT, anexa 1.3			24	Proiect de ordin al ministrului privind formula comună pentru calcularea gradului de risc al întreprinderilor de transport	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Decembrie	2026	117.29	117.29		
40	32021R2179	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/2179 al Comisiei din 9 decembrie 2021 privind funcționalitățile interfeței publice conectate la Sistemul de informare al pieței interne pentru detașarea conducătorilor auto în sectorul transportului rutier				5	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 127/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind modul deținere a registrelor de stat formate de Sistemul informațional „e-Autorizație transport”	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Decembrie	2026				
41	32007D0230	2007/230/CE: Decizia Comisiei din 12 aprilie 2007 privind formularul referitor la legislația socială în domeniul transporturilor rutiere	TCT, anexa 1.3			25	Proiect de ordin al ministrului privind aprobarea formularului de raportare a condițiilor de muncă a conducătorilor auto care efectuează transporturi rutiere internaționale	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			August	2027	66.85	66.85		
42	3202212561	Directiva (UE) 2022/2561 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind calificarea inițială și formarea periodică a conducătorilor auto ai amurilor vehicule rutiere destinate transportului de mărfuri sau de persoane (codificare)	TCT, anexa 1.3			26	Proiect de modificare a ordinului comun al ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale și al ministrului educației și cercetării nr.126/1065 din 04.09.2023	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Mai	2027	66.85	66.85		
43	32007L0038	Directiva 2007/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 iulie 2007 privind postechiparea cu oglinzi retrovizoare a vehiculelor grele pentru transportul de mărfuri înmatriculate în Comunitate	TCT, anexa 1.3			27	Proiect de ordin al ministrului privind postechiparea cu oglinzi retrovizoare a vehiculelor grele pentru transportul de mărfuri	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2027	66.85	66.85		
44	3198910459	Directiva Consiliului din 18 iulie 1989 privind apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la adăncimea profilului pneurilor anumitor categorii de autovehicule și ale remorcilor acestora				28	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.357/2009 cu privire la Regulamentul circulației rutiere	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2026	117.29	117.29		
45	31992L0006	Directiva 92/6/CEE a Consiliului din 10 februarie 1992 privind instalarea și utilizarea dispozitivelor limitatoare de viteză pentru anumite categorii de vehicule din cadrul Comunității	AA, Anexa X TCT, anexa 1.3			7	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.475/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de instalare, reparare și verificare a tahografelor și a limitatoarelor de viteză	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027				
46	32023R1804	Regulamentul (UE) 2023/1804 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2023 privind instalarea infrastructurii pentru combustibili alternativi și de abrogare a Directivei 2014/94/UE				29	Proiect hotărâre de Guvern privind aprobarea Strategiei de e-mobilitate	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MEEn – Ministerul Energiei		Mai	2026	417.29	117.29	300	
	32023R1804					30	Proiect hotărâre de Guvern privind instalarea infrastructurii pentru combustibili alternativi	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MEEn – Ministerul Energiei		Decembrie	2026	117.29	117.29		
47	31991L0671	Directiva Consiliului din 16 decembrie 1991 de apropiere a legislațiilor statelor membre privind utilizarea obligatorie a centurii de siguranță în vehiculele cu o capacitate mai mică de 3,5 tone	TCT, anexa 1.3			31	Proiect de ordin al ministrului pentru aprobarea Condițiilor privind echiparea cu centuri de siguranță și a sistemelor de fixare a copiilor în scaune în vehicule	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2027	66.85	66.85		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
48	32009L0033	Directiva 2009/33/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic	AA, Anexa X TCT, anexa 1.3			32	Proiect de lege privind promovarea vehiculelor de transport rutier nepoluante și eficiente din punct de vedere energetic	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Medului, Măn – Ministerul Energiei	octombrie 2026	Decembrie	2026	429.02	129.02	300	
49	32010L0040	Directiva 2010/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 iulie 2010 privind cadrul pentru implementarea sistemelor de transport inteligente în domeniul transportului rutier și pentru interfețele cu alte moduri de transport și stabilirea cadrului instituțional pentru Punctul Național de Acces	TCT, anexa 1.3			33	Proiect hotărâre de Guvern pentru implementarea sistemelor de transport inteligente în domeniul transportului rutier și pentru interfețele cu alte moduri de transport și stabilirea cadrului instituțional pentru Punctul Național de Acces	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2027	378.16	378.16		
	32010L0040					34	Proiect hotărâre de Guvern pentru aprobarea Strategiei privind implementarea sistemelor de transport inteligente	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026	489.08	189.08	300	
	32010L0040					35	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului pentru implementarea Strategiei privind implementarea sistemelor de transport inteligente	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	489.08	189.08	300	
50	32022R0670	Regulamentul delegat (UE) 2022/670 al Comisiei din 2 februarie 2022 de completare a Directivei 2010/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește furnizarea la nivelul UE a unor servicii de informare în timp real cu privire la traficul	TCT, anexa 1.3	:		33	Proiect hotărâre de Guvern pentru implementarea sistemelor de transport inteligente în domeniul transportului rutier și pentru interfețele cu alte moduri de transport și stabilirea cadrului instituțional pentru Punctul Național de Acces	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2027				
51	32013R0886	Regulamentul delegat (UE) nr. 886/2013 al Comisiei din 15 mai 2013 de completare a Directivei 2010/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește datele și procedurile pentru furnizarea către utilizatori, în mod gratuit, atunci când este posibil, a unor informații minime universale în materie de trafic referitoare la siguranța rutieră	TCT, anexa 1.3			33	Proiect hotărâre de Guvern pentru implementarea sistemelor de transport inteligente în domeniul transportului rutier și pentru interfețele cu alte moduri de transport și stabilirea cadrului instituțional pentru Punctul Național de Acces	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2027				
52	32017R1926	Regulamentul delegat (UE) 2017/1926 al Comisiei din 31 mai 2017 de completare a Directivei 2010/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește furnizarea la nivelul UE a unor servicii de informare cu privire la călătoriile multimodale				33	Proiect hotărâre de Guvern pentru implementarea sistemelor de transport inteligente în domeniul transportului rutier și pentru interfețele cu alte moduri de transport și stabilirea cadrului instituțional pentru Punctul Național de Acces	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2027				
53	32025D0264	Decizia de punere în aplicare (UE) 2025/264 a Comisiei din 11 noiembrie 2024 de stabilire a modelului, inclusiv a indicatorilor-cheie de performanță, pentru raportarea de către statele membre în temeiul Directivei 2010/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului [notificată cu numărul C(2024) 7744]				36	Proiect de ordin al ministrului privind formatul și indicatorii de raportare privind nivelul de implementare a sistemelor de transport inteligente și stabilirea cadrului instituțional pentru Punctul Național de Acces	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2027	66.85	66.85		
54	32014D0585	Decizia nr. 585/2014/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind implementarea serviciului eCall interoperabil la nivelul UE	TCT, anexa 1.3			37	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului Național Unic pentru Apelurile de Urgență 112	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ianuarie 2027	Martie	2027	1089	544.5	544.5	
55	32013R0305	Regulamentul delegat (UE) nr. 305/2013 al Comisiei din 26 noiembrie 2012 de completare a Directivei 2010/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește furnizarea în mod armonizat a unui sistem eCall interoperabil la nivelul UE	TCT, anexa 1.3			37	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului Național Unic pentru Apelurile de Urgență 112	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ianuarie 2027	Martie	2027				
56	32015R0758	Regulamentul (UE) 2015/758 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2015 privind cerințele de omologare de tip pentru instalarea sistemului eCall bazat pe serviciul 112 la bordul vehiculelor și de modificare a Directivei 2007/46/CE				37	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului Național Unic pentru Apelurile de Urgență 112	Lege adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ianuarie 2027	Martie	2027				
57	32013R0885	Regulamentul delegat (UE) nr. 885/2013 al Comisiei din 15 mai 2013 de completare a Directivei 2010/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind STI în ceea ce privește furnizarea de servicii de informații referitoare la locuri de parcare sigure și securizate pentru camioane și vehicule comerciale	TCT, anexa 1.3			38	Proiect hotărâre de Guvern privind reglementarea serviciilor de informații referitoare la locurile de parcare pentru camioane și vehicule comerciale	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2027	189.08	189.08		
58	32014L0047	Directiva 2014/47/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind controlul tehnic în trafic al vehiculelor comerciale care circulă în Uniune și de abrogare a Directivei 2000/30/CE	TCT, anexa 1.3			18	Proiect hotărâre de Guvern privind controlul tehnic în trafic al vehiculelor comerciale care circulă în Republica Moldova	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Decembrie	2026				
59	32017R2205	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/2205 al Comisiei din 29 noiembrie 2017 privind normele detaliate referitoare la procedurile de notificare a vehiculelor comerciale cu deficiențe majore sau periculoase identificate în timpul unui control tehnic în trafic	TCT, anexa 1.3			18	Proiect hotărâre de Guvern privind controlul tehnic în trafic al vehiculelor comerciale care circulă în Republica Moldova	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto		Decembrie	2026				
60	31999L0037	Directiva 1999/37/CE a Consiliului din 29 aprilie 1999 privind documentele de înmatriculare pentru vehicule	TCT, anexa 1.3			39	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la Registrul de Stat al Vehiculelor	Hotărâre adoptată	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	ASP – Agenția Servicii Publice		Iunie	2026	189.08	189.08		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
71	32012L0034	Directiva 2012/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 noiembrie 2012 privind instituirea spațiului feroviar unie europene (reformare)	TCT, anexa 1.2			54	Proiect de lege privind modificarea Codului transportului feroviar nr.19/2022	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027	207.99	207.99		
72	32016L0798	Directiva (UE) 2016/798 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind siguranța feroviară	TCT, anexa 1.2			54	Proiect de lege privind modificarea Codului transportului feroviar nr.19/2022	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027				
73	32007L0059	Directiva 2007/59/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind certificarea mecanicilor de locomotivă care conduc locomotive și trenuri în sistemul feroviar comunitar	AA ANEXA X TCT, anexa 1.2			55	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.792/2023 pentru aprobarea Regulilor privind certificarea mecanicilor de locomotivă	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	117.29	117.29		
74	32018R1795	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/1795 al Comisiei din 20 noiembrie 2018 de stabilire a procedurii și a criteriilor de aplicare a testului de echilibru economic în temeiul articolului 11 din Directiva 2012/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului	TCT, anexa 1.2			56	Proiect hotărâre de Guvern privind aplicarea testului de echilibru economic operatorilor de transport feroviar	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	117.29	117.29		
75	32017R2177	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/2177 al Comisiei din 22 noiembrie 2017 privind accesul la infrastructurile de servicii și la serviciile feroviare conexe				57	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.344/2024 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la contractele-cadru pentru alocarea capacităților de infrastructură feroviară și a Regulamentului privind accesul la infrastructurile de servicii și serviciile auxiliare conexe	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	117.29	117.29		
76	32016R0545	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/545 al Comisiei din 7 aprilie 2016 privind proceduri și criterii referitoare la acordurile-cadru pentru alocarea capacităților de infrastructură feroviară	TCT, anexa 1.2			57	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.344/2024 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la contractele-cadru pentru alocarea capacităților de infrastructură feroviară și a Regulamentului privind accesul la infrastructurile de servicii și serviciile auxiliare conexe	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026				
77	32015R1100	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/1100 al Comisiei din 7 iulie 2015 privind obligațiile de raportare ale statelor membre în cadrul monitorizării pieței feroviare	TCT, anexa 1.2			58	Proiect de ordin al ministrului privind conținutul și formatul datelor în vederea monitorizării pieței feroviare	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2026	66.85	66.85		
78	32015R0909	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/909 al Comisiei din 12 iunie 2015 privind modalitățile de calculare a costurilor generate direct în urma exploatarii serviciului de transport feroviar	TCT, anexa 1.2			59	Proiect hotărâre de Guvern privind aprobarea metodologiei de calcul al costurilor direct generate de exploatarea serviciului de transport feroviar	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Octombrie	2026	117.29	117.29		
79	32015R0171	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/171 al Comisiei din 4 februarie 2015 privind anumite aspecte din cadrul procedurii de acordare de licențe întreprinderilor feroviare	TCT, anexa 1.2			60	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.230/2025 privind aprobarea Regulamentului de stabilire a unor aspecte din cadrul procedurii de acordare a autorizațiilor de transport feroviar întreprinderilor feroviare și modificarea hotărârii de Guvern nr.792/2023	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	117.29	117.29		
80	32015R0010	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/10 al Comisiei din 6 ianuarie 2015 privind criteriile aplicabile solicitanților de capacități de infrastructură feroviară și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 870/2014	TCT, anexa 1.2			61	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea unor criterii clare și transparente pentru acordarea capacităților de infrastructură feroviară	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	117.29	117.29		
81	32010R0913	Regulamentul (UE) nr. 913/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 septembrie 2010 privind rețeaua feroviară europeană pentru un transport de marfă competitiv	AA Anexa X TCT, anexa 1.2			62	Proiect hotărâre de Guvern privind rețeaua feroviară europeană pentru un transport de marfă competitiv	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Februarie	2027	189.08	189.08		
82	32010D0017	Decizia Comisiei din 29 octombrie 2009 privind adoptarea parametrilor de bază pentru registrele de evidență a permiselor de mecanici de locomotivă și a certificatelor complementare prevăzute de Directiva 2007/59/CE a Parlamentului European și a Consiliului	AA, Anexa X TCT, anexa 1.2			63	Proiect de ordin al ministrului privind registrul de evidență a permiselor și certificatelor mecanicilor de locomotivă	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2025	66.85	66.85		
83	32011D0765	2011/765/UE: Decizia Comisiei din 22 noiembrie 2011 privind criteriile pentru recunoașterea centrelor de formare implicate în formarea mecanicilor de locomotivă, criteriile pentru recunoașterea examinatorilor responsabili cu evaluarea mecanicilor de locomotivă și criteriile pentru organizarea examenilor în conformitate cu Directiva 2007/59/CE a Parlamentului European și a Consiliului	TCT, anexa 1.2			64	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea cerințelor pentru recunoașterea centrelor de formare a mecanicilor de locomotivă	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Aprilie	2026	117.29	117.29		
84	32021R0782	Regulamentul (UE) 2021/782 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 privind drepturile și obligațiile călătorilor din transportul feroviar		RE 2025		65	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.593/2023 privind Drepturile și obligațiile pasagerilor în transportul feroviar și a regulilor de furnizare a serviciilor în transportul feroviar de pasageri	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	117.29	117.29		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
85	32017D1474	Decizia delegată (UE) 2017/1474 a Comisiei din 8 iunie 2017 de completare a Directivei (UE) 2016/797 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește obiectivele specifice pentru elaborarea, adoptarea și revizuirea specificațiilor tehnice de interoperabilitate	TCT, anexa 1.2	RE 2025		66	Proiect de ordin al ministrului privind aprobarea procedurilor privind elaborarea, adoptarea și revizuirea specificațiilor tehnice de interoperabilitate	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iulie	2026	66.85	66.85		
86	32018R0545	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/545 al Comisiei din 4 aprilie 2018 de instituire a modalităților practice pentru procesul de autorizare a vehiculelor feroviare și de autorizare de tip a vehiculelor feroviare în temeiul Directivei (UE) 2016/797 a Parlamentului European și a Consiliului	TCT, anexa 1.2			67	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea modalităților practice pentru procesul de autorizare a vehiculelor feroviare și de certificare a tipului acestora	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2025	117.29	117.29		
87	32011D0665	Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 4 octombrie 2011 privind registrul european al tipurilor autorizate de vehicule feroviare		RE 2024		68	Proiect de ordin al ministrului privind crearea și gestionarea unui registru a vehiculelor feroviare autorizate	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Aprilie	2026	66.85	66.85		
88	32018D1614	Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1614 a Comisiei din 25 octombrie 2018 de stabilire a specificațiilor pentru registrele vehiculelor menționate la articolul 47 din Directiva (UE) 2016/797 a Parlamentului European și a Consiliului și de modificare și abrogare a Deciziei 2007/756/CE a Comisiei	TCT, anexa 1.2	RE 2024		69	Proiect de ordin al ministrului pentru stabilirea specificațiilor tehnice ale registrelor vehiculelor feroviare	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2025	66.85	66.85		
89	32019R0250	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/250 al Comisiei din 12 februarie 2019 privind modelele de certificate și de declarații „CE” pentru subsistemele și pentru elementele constitutive de interoperabilitate feroviare, modelul de declarație de conformitate cu un tip de vehicul feroviar autorizat și procedurile de verificare „CE” a subsistemelor în conformitate cu Directiva (UE) 2016/797 a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 201/2011 al Comisiei				70	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.725/2024 cu privire la aprobarea unor regulamente în domeniul transportului feroviar	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2027	117.29	117.29		
90	32014R1302	Regulamentul (UE) nr. 1302/2014 al Comisiei din 18 noiembrie 2014 privind o specificație tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul „material rulant – material rulant de călători și locomotive” al sistemului feroviar din Uniunea Europeană	TCT, anexa 1.2	RE 2024, RE 2025		71	Proiect de ordin al ministrului privind aprobarea specificației tehnice de interoperabilitate referitoare la subsistemul „material rulant – material rulant de călători și locomotive”	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2025	66.85	66.85		
91	32004D0446	Decizia Comisiei din 29 aprilie 2004 de precizare a parametrilor de bază ai specificațiilor tehnice de interoperabilitate pentru „zgomet” , „vagoane de marfă” și „aplicații telematice pentru transportul de marfă” menționate de Directiva 2001/16/CE [notificată cu numărul C(2004) 1558]		RE 2025		72	Proiect de ordin al ministrului pentru aprobarea parametrilor de bază ai specificațiilor tehnice de interoperabilitate pentru „zgomet” , „vagoane de marfă” și „aplicații telematice pentru transportul de marfă”	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026	66.85	66.85		
92	32002D0735	Decizia Comisiei din 30 mai 2002 privind specificațiile tehnice de interoperabilitate pentru subsistemul material rulant al sistemului feroviar transeuropean de mare viteză menționat la articolul 6 alineatul (1) din Directiva 96/48/CE [notificată cu numărul C(2002) 1952]		RE 2025		73	Proiect de ordin al ministrului privind specificațiile tehnice de interoperabilitate pentru subsistemul material rulant al sistemului feroviar transeuropean de mare viteză	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026	66.85	66.85		
93	32014R1305	Regulamentul (UE) nr. 1305/2014 al Comisiei din 11 decembrie 2014 privind specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul „aplicații telematice pentru transportul de marfă” al sistemului feroviar din Uniunea Europeană și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 62/2006	TCT, anexa 1.2	RE 2024		74	Proiect de ordin al ministrului privind aprobarea specificației tehnice de interoperabilitate referitor la subsistemul aplicații telematice pentru transportul de marfă	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026	66.85	66.85		
94	32019R0777	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/777 al Comisiei din 16 mai 2019 privind specificațiile comune pentru registrul de infrastructură feroviară și de abrogare a Deciziei de punere în aplicare 2014/880/UE	TCT, anexa 1.2			75	Proiect de ordin al ministrului privind specificațiile comune pentru registrul de infrastructură feroviară	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026	66.85	66.85		
95	32020R0424	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/424 al Comisiei din 19 martie 2020 privind transmiterea către Comisie a informațiilor referitoare la neaplicarea specificațiilor tehnice de interoperabilitate în conformitate cu Directiva (UE) 2016/797	TCT, anexa 1.2			76	Proiect de ordin al ministrului privind informațiile referitoare la neaplicarea specificațiilor tehnice de interoperabilitate	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2027	66.85	66.85		
96	32009D0965	Decizia Comisiei din 30 noiembrie 2009 privind documentul de referință menționat la articolul 27 alineatul (4) din Directiva 2008/57/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind interoperabilitatea sistemului feroviar în Comunitate [notificată cu numărul C(2009) 8680]				77	Proiect de ordin al ministrului privind stabilirea listei parametrilor pentru punerea în funcțiune a vehiculelor feroviare	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Noiembrie	2026	66.85	66.85		
97	32011D0155	2011/155/UE: Decizia Comisiei din 9 martie 2011 privind publicarea și gestionarea documentului de referință menționat la articolul 27 alineatul (4) din Directiva 2008/57/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind interoperabilitatea sistemului feroviar în Comunitate				78	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea listei parametrilor pentru punerea în funcțiune a vehiculelor feroviare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Noiembrie	2026	117.29	117.29		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
98	32010I0713	2010/713/UE: Decizia Comisiei din 9 noiembrie 2010 privind modulele pentru procedurile de evaluare a conformității și a adecvării pentru utilizare, precum și de verificare CE care trebuie utilizate în specificațiile tehnice de interoperabilitate adoptate în temeiul Directivei 2008/57/CE a Parlamentului European și a Consiliului [notificată cu numărul C(2010) 7582]				70	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.725/2024 cu privire la aprobarea unor regulamente în domeniul transportului feroviar	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2027				
99	32018R0761	Regulamentul delegat (UE) 2018/761 al Comisiei din 16 februarie 2018 de stabilire a metodelor comune de siguranță pentru supravegherea de către autoritățile naționale de siguranță după eliberarea unui certificat unic de siguranță sau a unei autorizații de siguranță în conformitate cu Directiva (UE) 2016/798 a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1077/2012 al Comisiei	TCT, anexa 1.2			79	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea unor proceduri de monitorizare a siguranței feroviare de către autoritatea națională de siguranță	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Septembrie	2026	117.29	117.29		
100	32020R0572	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/572 al Comisiei din 24 aprilie 2020 privind structura de raportare care trebuie urmată pentru rapoartele de investigare a accidentelor și a incidentelor feroviare	TCT, anexa 1.2			80	Proiect de ordin al ministrului privind structura și conținutul rapoartelor de investigare a accidentelor și a incidentelor feroviare	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Biroul pentru investigarea accidentelor și incidentelor		Aprilie	2026	66.85	66.85		
101	32019R0779	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/779 al Comisiei din 16 mai 2019 de stabilire a unor dispoziții detaliate privind un sistem de certificare a entităților responsabile cu întreținerea vehiculelor în temeiul Directivei (UE) 2016/798 a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 445/2011 al Comisiei	TCT, anexa 1.2			81	Proiect hotărâre de Guvern pentru stabilirea unor dispoziții detaliate privind sistemul de certificare a entităților responsabile de întreținerea vehiculelor	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026	439.08	189.08	250	
102	32009D0460	2009/460/CE: Decizia Comisiei din 5 iunie 2009 privind adoptarea unei metode de siguranță comune pentru evaluarea atingerii obiectivelor de siguranță, prevăzute la articolul 6 din Directiva 2004/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului	TCT, anexa 1.2			82	Proiect hotărâre de Guvern pentru stabilirea metodologiei de siguranță privind evaluarea îndeplinirii obiectivelor de siguranță	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Mai	2026	189.08	189.08		
103	32013R0402	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 402/2013 al Comisiei din 30 aprilie 2013 privind metoda comună de siguranță pentru evaluarea riscurilor și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 352/2009				83	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea unei metodologii de evaluare a riscurilor de siguranță asociate operării sistemului feroviar	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Mai	2026	417.29	117.29	300	
104	32016R0796	Regulamentul (UE) 2016/796 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 mai 2016 privind Agenția Ununii Europene pentru Căile Ferate și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 881/2004 (Text cu relevanță pentru SEE)	TCT, anexa 1.2			84	Proiect hotărâre de Guvern privind cooperarea cu Agenția Ununii Europene pentru Căile Ferate	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2027	189.08	189.08		
105	32018R0867	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/867 al Comisiei din 13 iunie 2018 de stabilire a regulamentului de procedură al comisiei (comisilor) pentru soluționarea contestațiilor a(le) Agenției Ununii Europene pentru Căile Ferate	TCT, anexa 1.2			54	Proiect de lege privind modificarea Codului transportului feroviar nr.19/2022	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027				
106	32018R0764	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/764 al Comisiei din 2 mai 2018 privind taxele și sumele de bani care trebuie plătite Agenției Ununii Europene pentru Căile Ferate și condițiile de plată a acestora	TCT, anexa 1.2			54	Proiect de lege privind modificarea Codului transportului feroviar nr.19/2022	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MF – Ministerul Finanțelor	aprilie 2027	Iunie	2027				
107	31992L0106	Directiva 92/106/CEE a Consiliului din 7 decembrie 1992 privind stabilirea de norme comune pentru anumite tipuri de transporturi combinate de mărfuri între state membre	AA, Anexa X	RE 2024		85	Proiect de Lege privind transporturile combinate	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal	ianuarie 2027	Martie	2027	207.99	207.99		
	31992L0106					19	Proiect hotărâre de Guvern privind informațiile electronice referitoare la transportul de mărfuri	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal		Martie	2027				
	31992L0106					86	Proiect hotărâre de Guvern pentru implementarea unor stimulente pentru reducerea și/sau rambursarea taxelor pe mijloacele de transport	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal		Iunie	2027	189.08	189.08		
108	32024R0949	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/949 al Comisiei din 27 martie 2024 de stabilire a formularului comun pentru cererile de rambursare și de despăgubire a călătorilor din transportul feroviar pentru întârzieri, legături pierdute și anulări ale serviciilor feroviare în conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/782 al Parlamentului European și al Consiliului				87	Proiect de ordin al ministrului pentru stabilirea formularului de rambursare și despăgubire a călătorilor din transportul feroviar	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2025	66.85	66.85		
109	32016L0797	Directiva (UE) 2016/797 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind interoperabilitatea sistemului feroviar în Uniunea Europeană (reformare)	TCT, anexa 1.2	RE 2025		70	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.725/2024 cu privire la aprobarea unor regulamente în domeniul transportului feroviar	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2027				
110	32019R0776	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/776 al Comisiei din 16 mai 2019 de modificare a mai multor regulamente				70	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.725/2024 cu privire la aprobarea unor regulamente în domeniul transportului feroviar	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2027				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
111	32012D0226	2012/226/UE: Decizia Comisiei din 23 aprilie 2012 privind al doilea set de obiective de siguranță comune în ceea ce privește sistemul feroviar [notificată cu numărul C(2012) 2084]		RE 2025		70	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.725/2024 cu privire la aprobarea unor regulamente în domeniul transportului feroviar	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2027				
112	32013D0753	2013/753/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 11 decembrie 2013 de modificare a Deciziei 2012/226/UE privind al doilea set de obiective de siguranță comune în ceea ce privește sistemul feroviar		RE 2025		70	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.725/2024 cu privire la aprobarea unor regulamente în domeniul transportului feroviar	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2027				
113	32018R0763	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/763 al Comisiei din 9 aprilie 2018 de stabilire a modalităților practice pentru emiterea certificatelor unice de siguranță pentru întreprinderile feroviare în temeiul Directivei (UE) 2016/798 a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 653/2007 al Comisiei		RE 2025		88	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.896/2024 privind aprobarea Regulamentului de stabilire a modalităților practice pentru emiterea certificatelor de siguranță pentru întreprinderile feroviare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Octombrie	2026	117.29	117.29		
114	32011H0766	Recomandarea Comisiei din 22 noiembrie 2011 cu privire la procedura de recunoaștere a centrelor de formare și a examinatorilor pentru mecanici de locomotivă în conformitate cu Directiva 2007/59/CE a Parlamentului European și a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE				64	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea cerințelor pentru recunoașterea centrelor de formare a mecanicilor de locomotivă	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Aprilie	2026				
115	32014H0881	2014/881/UE: Recomandarea Comisiei din 18 noiembrie 2014 privind procedura de demonstrare a nivelului de conformitate a liniilor de cale ferată existente cu parametri de bază ai specificațiilor tehnice de interoperabilitate				89	Proiect de ordin al ministrului privind procedura de demonstrare a nivelului de conformitate a liniilor feroviare existente cu parametri de bază ai specificațiilor tehnice de interoperabilitate	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Februarie	2027	66.85	66.85		
116	32019H0780	Recomandarea (UE) 2019/780 a Comisiei din 16 mai 2019 privind modalitățile practice de eliberare a autorizațiilor de siguranță pentru administratorii de infrastructură				90	Proiect de ordin al ministrului privind modul de eliberare a autorizațiilor de siguranță pentru administratorii de infrastructură	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iulie	2026	266.85	66.85	200	
Transport maritim și naval																	
117	32017R0352	Regulamentul (UE) 2017/352 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 februarie 2017 de stabilire a unui cadru privind furnizarea de servicii portuare și a normelor comune privind transparența financiară a porturilor	TCT, anexa 1.4			91	Proiect de lege privind noul Cod al transportului naval	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	aprilie 2027	Iunie	2027	207.99	207.99		
118	31960R0011	Regulamentul nr. 11 privind eliminarea discriminării în materie de tarife și condiții de transport, adoptat în aplicarea articolului 79 alineatul (3) din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene	TCT, anexa 1.2			91	Proiect de lege privind noul Cod al transportului naval	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	aprilie 2027	Iunie	2027				
119	32005L0035	Directiva 2005/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind poluarea cauzată de nave și introducerea unor sancțiuni în caz de încălcare	TCT, anexa 1.4			92	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (pentru implementarea Convenției internaționale pentru prevenirea poluării de către nave MARPOL)	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului, ANRM – Agenția Navală	octombrie 2026	Decembrie	2026	507.99	207.99	300	
	32005L0035					93	Proiect hotărâre de Guvern privind prevenirea poluării cu hidrocarburi	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală		Iunie	2027	507.99	207.99	300	
	32005L0035					94	Proiect hotărâre de Guvern privind controlul poluării cu substanțe lichide nocive transportate în vrac	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală		Iunie	2027	507.99	207.99	300	
	32005L0035					95	Proiect hotărâre de Guvern privind prevenirea poluării cu substanțe periculoase transportate ambalat	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală		Iunie	2027	507.99	207.99	300	
	32005L0035					96	Proiect hotărâre de Guvern privind prevenirea poluării de către apele uzate provenite de la instalațiile sanitare de pe nave	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală		Iunie	2027	507.99	207.99	300	
	32005L0035					97	Proiect hotărâre de Guvern privind prevenirea poluării de către deșeurile solide provenite de la nave	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală		Iunie	2027	507.99	207.99	300	
	32005L0035					98	Proiect hotărâre de Guvern privind prevenirea poluării de către nave	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală		Iunie	2027	507.99	207.99	300	
	32005L0035					99	Proiect de lege privind aderarea Republicii Moldova la Anexa VI la Convenția MARPOL	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală	aprilie 2027	Iunie	2027	207.99	207.99		
120	32003R0782	Regulamentul (CE) nr. 782/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 aprilie 2003 privind interzicerea compuşilor organostanici pe nave	AA, Anexa XXVIII-D TCT, anexa 1.4			100	Proiect de lege privind aderarea Republicii Moldova la Convenția internațională privind controlul sistemelor antivegetative dăunătoare de pe nave (Convenția AFS, 2001)	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		decembrie 2026	Februarie	2027	207.99	207.99		
	32003R0782					101	Proiect hotărâre de Guvern privind interzicerea compuşilor organostanici pe nave	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	189.08	189.08		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTUL CO-RESPONSABIL	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
121	32008R0536	Regulamentul (CE) nr. 536/2008 al Comisiei din 13 iunie 2008 de stabilire a modalităților de aplicare a articolului 6 alineatul (3) și a articolului 7 din Regulamentul (CE) nr. 782/2003 al Parlamentului European și al Consiliului privind interzicerea compușilor organostanici pe nave și de modificare a acestuia	AA, Anexa XXVIII-D			102	Proiect hotărâre de Guvern privind reglementarea controlului respectării interdicției utilizării compușilor organostanici pe nave	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Februarie	2027	189.08	189.08		
122	32019L0883	Directiva (UE) 2019/883 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind instalațiile portuare de preluare pentru predarea deșeurilor provenite de la nave, de modificare a Directivei 2010/65/UE și de abrogare a Directivei 2000/59/CE				103	Proiect hotărâre de Guvern privind instalațiile portuare de preluare pentru predarea deșeurilor provenite de la nave	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală		Aprilie	2026	389.08	189.08	200	
123	32022R0091	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/91 al Comisiei din 21 ianuarie 2022 de definire a criteriilor care permit determinarea faptului că o navă produce cantități reduse de deșeuri și le gestionează într-un mod durabil și rațional din punct de vedere ecologic, în conformitate cu Directiva (UE) 2019/883 a Parlamentului European și a Consiliului				104	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea criteriilor de evaluare și clasificare a navelor care generează cantități reduse de deșeuri	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală		Iunie	2027	189.08	189.08		
124	32013R1257	Regulamentul (UE) nr. 1257/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind reciclarea navelor și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1013/2006 și a Directivei 2009/16/CE				105	Proiect de lege privind aderarea Republicii Moldova la Convenția internațională de la Hong Kong privind reciclarea sigură și ecologică a navelor din 2009	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului	martie 2026	Mai	2026	189.08	189.08		
	32013R1257					106	Proiect hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind reciclarea navelor	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2026	189.08	189.08		
125	32016D2325	Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/2325 a Comisiei din 19 decembrie 2016 privind formatul certificatului de inventar al materialelor periculoase emise în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1257/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind reciclarea navelor				107	Proiect hotărâre de Guvern privind aprobarea formatului certificatului de inventar al materialelor periculoase	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Mai	2026	117.29	117.29		
126	32016D2322	Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/2322 a Comisiei din 19 decembrie 2016 privind formatul declarației de finalizare a reciclării navei care trebuie prezentată în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1257/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind reciclarea navelor				108	Proiect hotărâre de Guvern privind aprobarea formatului declarației de finalizare a reciclării navei	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Mai	2026	117.29	117.29		
127	32009L0045	Directiva 2009/45/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 mai 2009 privind normele și standardele de siguranță pentru navele de pasageri	AA, Anexa XXVIII-D TCT, anexa 1.4			109	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 136/2025 privind numele și standardele de siguranță pentru navele de pasageri	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		ianuarie 2027	Martie	2027	129.02	129.02		
	32009L0045					110	Proiect hotărâre de Guvern privind cerințele de siguranță pentru navele de pasageri	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Aprilie	2027	117.29	117.29		
128	32003L0025	Directiva 2003/25/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 aprilie 2003 privind cerințele de stabilitate specifice pentru navele de pasageri ro-ro	AA, Anexa XXVIII-D TCT, anexa 1.4			111	Proiect hotărâre de Guvern pentru aprobarea cerințelor de stabilitate specifice pentru navele de pasageri ro-ro	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Aprilie	2026	389.08	189.08	200	
129	32017L2110	Directiva (UE) 2017/2110 a Parlamentului European și a Consiliului din 15 noiembrie 2017 privind un sistem de inspecții pentru operarea în condiții de siguranță a navelor de pasageri de tip ro-ro și a ambarcațiunilor de pasageri de mare viteză care deslășoară servicii regulate și de modificare a Directivei 2009/16/CE și de abrogare a Directivei 1999/35/CE a Consiliului	TCT, anexa 1.4	RE 2025		112	Proiect hotărâre de Guvern privind inspecția operării în condiții de siguranță a navelor de pasageri de tip ro-ro și a ambarcațiunilor de pasageri de mare viteză	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2026	389.08	189.08	200	
130	31998L0041	Directiva 98/41/CE a Consiliului din 18 iunie 1998 privind înregistrarea persoanelor care călătoresc la bordul navelor de pasageri care operează în porturile de destinație sau de plecare din statele membre ale Comunității	TCT, anexa 1.4			113	Proiect hotărâre de Guvern privind înregistrarea persoanelor care călătoresc la bordul navelor de pasageri	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	189.08	189.08		
131	32010R0428	Regulamentul (UE) nr. 428/2010 al Comisiei din 20 mai 2010 de punere în aplicare a articolului 14 din Directiva 2009/16/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind inspecțiile extinse ale navelor	AA, Anexa XXVIII-D			114	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.183/2024 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la respectarea obligațiilor statului port	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026	189.08	189.08		
	32010R0428					115	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.706/2018 cu privire la crearea Agenției Navale a Republicii Moldova	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	189.08	189.08		
132	32010R0801	Regulamentul (UE) nr. 801/2010 al Comisiei din 13 septembrie 2010 privind aplicarea articolului 10 alineatul (3) din Directiva 2009/16/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește criteriile privind statul de pavilion	AA, Anexa XXVIII-D			114	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.183/2024 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la respectarea obligațiilor statului port	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
	32010R0801					115	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărâri de Guvern nr.706/2018 cu privire la crearea Agenției Navale a Republicii Moldova	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027				
133	32010R0802	Regulamentul (UE) nr. 802/2010 al Comisiei din 13 septembrie 2010 de punere în aplicare a articolului 10 alineatul (3) și a articolului 27 din Directiva 2009/16/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind performanța companiei	AA, Anexa XXVIII-D			114	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărâri de Guvern nr.183/2024 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la respectarea obligațiilor statului port	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026				
	32010R0802					115	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărâri de Guvern nr.706/2018 cu privire la crearea Agenției Navale a Republicii Moldova	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027				
134	32009L0016	Directiva 2009/16/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind controlul statului portului (reformare)	AA Anexa XXVIII-D TCT, anexa 1.4	RE 2025		114	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărâri de Guvern nr.183/2024 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la respectarea obligațiilor statului port	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026				
	32009L0016					116	Proiect de Lege privind aderarea Republicii Moldova la Memorandumul de Înțelegere la Marea Neagră	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		decembrie 2026	Februarie	2027	129.02	129.02		
135	31996L0040	Directiva 96/40/CE a Comisiei din 25 iunie 1996 de instituire a unui model comun de carte de identitate pentru inspectorii care desfășoară controlul de stat în port				115	Proiect hotărâre de Guvern privind modificarea hotărâri de Guvern nr.706/2018 cu privire la crearea Agenției Navale a Republicii Moldova	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027				
136	32002L0059	Directiva 2002/59/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2002 de instituire a unui sistem comunitar de monitorizare și informare privind traficul navelor maritime și de abrogare a Directivei 93/75/CEE a Consiliului	AA, Anexa XXVIII-D TCT, anexa 1.4			117	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărâri de Guvern nr.413/2021 pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea Sistemului de informare și monitorizare a traficului navelor maritime	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	189.08	189.08		
137	32009L0021	Directiva 2009/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind respectarea obligațiilor statelor de pavilion	AA, Anexa XXVIII-D TCT, anexa 1.4	RE 2025		118	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărâri de Guvern nr.414/2020 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind respectarea obligațiilor statului de pavilion	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	189.08	189.08		
138	32009R0391	Regulamentul (CE) nr. 391/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2009 privind normele și standardele comune pentru organizațiile cu rol de inspecție și control al navelor (reformare)	AA, Anexa XXVIII-D TCT, anexa 1.4			119	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărâri de Guvern nr.2/2020 privind aprobarea Regulamentului cu privire la normele și standardele comune pentru organizațiile cu rol de inspecție și control al navelor de circulație maritimă și mixtă, precum și pentru activitățile în domeniu ale administrațiilor maritime	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026	189.08	189.08		
139	32009L0015	Directiva 2009/15/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind normele și standardele comune pentru organizațiile cu rol de inspecție și control al navelor, precum și pentru activitățile în domeniu ale administrațiilor maritime (reformare)	AA, Anexa XXVIII-D TCT, anexa 1.4	RE 2025		119	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărâri de Guvern nr.2/2020 privind aprobarea Regulamentului cu privire la normele și standardele comune pentru organizațiile cu rol de inspecție și control al navelor de circulație maritimă și mixtă, precum și pentru activitățile în domeniu ale administrațiilor maritime	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026				
140	32013L0054	Directiva 2013/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind anumite responsabilități ale statului de pavilion referitoare la respectarea și asigurarea aplicării Convenției din 2006 privind munca în domeniul maritim	TCT, anexa 1.4	RE 2025		120	Proiect hotărâre de Guvern pentru implementarea unor mecanisme adecvate și eficiente de efectuare a inspecțiilor, în vederea asigurării unor condiții de muncă sigure și echitabile pentru lucrătorii din sectorul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Noiembrie	2026	189.08	189.08		
	32013L0054					121	Proiect de lege privind aderarea Republicii Moldova la Convenția privind munca în sectorul maritim (MLC 2006)	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		ianuarie 2026	Martie	2026	129.02	129.02		
141	32014R0788	Regulamentul (UE) nr. 788/2014 al Comisiei din 18 iulie 2014 de stabilire a normelor detaliate pentru aplicarea amenzilor și a penalităților cu titlu cominatoriu și retragere a recunoașterii organizațiilor de inspecție și control al navelor în conformitate cu articolele 6 și 7 din Regulamentul (CE) nr. 391/2009 al Parlamentului European și al Consiliului	TCT, anexa 1.4			119	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărâri de Guvern nr.2/2020 privind aprobarea Regulamentului cu privire la normele și standardele comune pentru organizațiile cu rol de inspecție și control al navelor de circulație maritimă și mixtă, precum și pentru activitățile în domeniu ale administrațiilor maritime	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026				
142	32009D0491	2009/491/CE: Decizia Comisiei din 16 iunie 2009 privind criteriile aplicabile pentru a decide dacă performanța unui organism care acționează în numele unui stat de pavilion poate fi considerată o amenințare inacceptabilă pentru siguranță și mediu [notificată cu numărul C(2009) 4398]	TCT, anexa 1.4	RE 2025		119	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărâri de Guvern nr.2/2020 privind aprobarea Regulamentului cu privire la normele și standardele comune pentru organizațiile cu rol de inspecție și control al navelor de circulație maritimă și mixtă, precum și pentru activitățile în domeniu ale administrațiilor maritime	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
143	32004R0789	Regulamentul (CE) nr. 789/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 aprilie 2004 privind transferul în alt registru al cargoboturilor și al navelor de pasageri în interiorul Comunității și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 613/91 al Consiliului	TCT, anexa 1.4			122	Proiect hotărâre de Guvern privind transferul cargoboturilor și a navelor de pasageri	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	367.29	117.29	250	
144	32022L0993	Directiva (UE) 2022/993 a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2022 privind nivelul minim de formare a navigatorilor (codificare)	TCT, anexa 1.4	RE 2025		123	Proiect hotărâre de Guvern privind nivelul minim de formare a navigatorilor	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Aprilie	2026	489.08	189.08	300	
145	32009L0020	Directiva 2009/20/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind asigurarea proprietăților navelor în ceea ce privește creanțele maritime	TCT, anexa 1.4			124	Proiect de lege privind aderarea Republicii Moldova la Convenția din 1976 privind limitarea răspunderii pentru creanțe maritime	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		octombrie 2026	Decembrie	2026	429.02	129.02	300	
	32009L0020					125	Proiect de lege privind aderarea Republicii Moldova la Convenția internațională de la Nairobi privind ridicarea epavelor, 2007	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		martie 2026	Mai	2026	129.02	129.02		
	32009L0020					91	Proiect de lege privind noul Cod al transportului naval	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027				
146	32002D0762	Decizia Consiliului din 19 septembrie 2002 de autorizare a statelor membre, în interesul Comunității Europene, să semneze, să ratifice sau să adere la Convenția internațională din 2001 privind răspunderea civilă pentru daunele provocate de poluarea cu hidrocarburi utilizate pentru propulsia navei (Convenția hidrocarburi utilizate pentru propulsia navei)				91	Proiect de lege privind noul Cod al transportului naval	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027				
147	32002D0971	Decizia Consiliului din 18 noiembrie 2002 de autorizare a statelor membre să ratifice sau să adere, în interesul Comunității Europene, la Convenția internațională din 1996 privind răspunderea și despăgubirile pentru prejudicii în legătură cu transportul pe mare al substanțelor periculoase și nocive (Convenția HNS)				126	Proiect de lege privind aderarea Republicii Moldova la Convenția internațională din 1996 privind răspunderea și despăgubirile pentru prejudicii în legătură cu transportul pe mare al substanțelor periculoase și nocive (Convenția HNS)	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
	32002D0971					91	Proiect de lege privind noul Cod al transportului naval	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027				
148	32004D0246	Decizia Consiliului din 2 martie 2004 de autorizare a statelor membre să semneze, să ratifice sau să adere, în interesul Comunității Europene, la Protocolul din 2003 la Convenția internațională din 1992 privind crearea unui fond internațional pentru compensarea prejudiciilor cauzate de poluarea cu hidrocarburi și de autorizare a Austriei și Luxemburgului să adere, în interesul Comunității Europene, la instrumentele de referință				127	Proiect de lege privind aderarea Republicii Moldova la Protocolul din 2003 la Convenția internațională din 1992 privind crearea unui fond internațional pentru compensarea prejudiciilor cauzate de poluarea cu hidrocarburi	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
	32004D0246					91	Proiect de lege privind noul Cod al transportului naval	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027				
149	32014L0090	Directiva 2014/90/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 iulie 2014 privind echipamentele maritime și de abrogare a Directivei 96/98/CE a Consiliului	AA, Anexa XXVIII-D TCT, anexa 1.4			128	Proiect hotărâre de Guvern privind echipamentele maritime	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			August	2026	389.08	189.08	200	
150	32025R1533	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1533 al Comisiei din 23 iulie 2025 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2014/90/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele de proiectare, construcție și performanță, precum și standardele de încercare pentru echipamentele maritime și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2024/1975 al Comisiei				129	Proiect hotărâre de Guvern privind cerințele de proiectare, construcție și performanță privind echipamentele maritime	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Octombrie	2026	189.08	189.08		
151	32018R0414	Regulamentul delegat (UE) 2018/414 al Comisiei din 9 ianuarie 2018 de completare a Directivei 2014/90/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește identificarea componentelor specifice ale echipamentelor maritime care pot beneficia de etichetarea electronică				130	Proiect hotărâre de Guvern privind identificarea componentelor specifice ale echipamentelor maritime	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Octombrie	2026	189.08	189.08		
152	32013D0638	2013/638/UE: Decizia Comisiei din 12 august 2013 privind cerințele esențiale pentru echipamentele de radiocomunicații maritime destinate utilizării pe navele care nu intră sub incidența Convenției SOLAS și participării la Sistemul mondial pentru caz de sinistru și pentru siguranța navigației pe mare (GMDSS) [notificată cu numărul C(2013) 5185]				131	Proiect hotărâre de Guvern privind cerințele tehnice și de performanță pentru echipamentele de radiocomunicații destinate navelor	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iulie	2026	189.08	189.08		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
153	32001L0096	Directiva 2001/96/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 decembrie 2001 de stabilire a cerințelor și procedurilor armonizate pentru încărcarea și descărcarea în siguranță a vrachierelor	AA, Anexa XXVIII D TCT, anexa 1.4			132	Proiect hotărâre de Guvern privind aprobarea cerințelor și procedurilor armonizate pentru încărcarea și descărcarea în siguranță a vrachierelor	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2025	317.29	117.29	200	
	32001L0096					133	Proiect de lege pentru modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MJ – Ministerul Justiției	ianuarie 2027	Martie	2027	207.9	207.9		
154	32014D0195	(2014/195/UE): Decizia Consiliului din 17 februarie 2014 de autorizare a statelor membre pentru a semna, a ratifica sau a adera la Acordul de la Cape Town din 2012 privind punerea în aplicare a dispozițiilor Protocolului de la Torremolinos din 1993 referitor la Convenția internațională de la Torremolinos pentru siguranța navelor de pescuit din 1977				134	Proiect de lege pentru aderarea Republicii Moldova la Acordul de la Cape Town din 2012 privind punerea în aplicare a dispozițiilor Protocolului de la Torremolinos din 1993 referitor la Convenția internațională de la Torremolinos pentru siguranța navelor de pescuit din 1977	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	octombrie 2026	Decembrie	2026	129.02	129.02		
155	31997L0070	Directiva 97/70/CE a Consiliului din 11 decembrie 1997 de instituire a unui regim armonizat de siguranță pentru navele de pescuit cu lungimea de 24 metri sau mai mare	TCT, anexa 1.4			135	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea normelor de siguranță pentru navele de pescuit	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	189.08	189.08		
156	32002R1406	Regulamentul (CE) nr. 1406/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 iunie 2002 de instituire a unei Agenții Europene pentru Siguranță Maritimă	TCT, anexa 1.4			136	Proiect hotărâre de Guvern privind cooperarea cu Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	317.29	117.29	200	
	32002R1406					91	Proiect de lege privind noul Cod al transportului naval	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027				
157	32002R2099	Regulamentul (CE) nr. 2099/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 noiembrie 2002 de instituire a unui Comitet pentru siguranța maritimă și prevenirea poluării de către nave (COSS) și de modificare a regulamentelor privind siguranța maritimă și prevenirea poluării de către nave	TCT, anexa 1.4			137	Proiect de ordin al ministrului cu privire la Comitetul pentru siguranța maritimă și prevenirea poluării de către nave	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	66.85	66.85		
158	32009R0169	Regulamentul (CE) nr. 169/2009 al Consiliului din 26 februarie 2009 privind aplicarea regulilor de concurență transporturilor feroviare, rutiere și pe căile navigabile interioare				138	Proiect hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței privind aprobarea Regulamentului privind aplicarea normelor de concurență în transporturile feroviare, rutiere și pe căile navigabile interioare	Hotărâre adoptată	CC – Consiliul Concurenței	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		Decembrie	2026	189.08	189.08		
159	31999R0718	Regulamentul (CE) nr. 718/1999 al Consiliului din 29 martie 1999 privind politica capacității flotei Comunității cu scopul de a promova transportul pe căile navigabile interioare	TCT, anexa 1.5			139	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea unui cadru pentru gestionarea și optimizarea capacității flotei de transport pe cai navigabile interioare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Noiembrie	2026	489.08	189.08	300	
160	31987L0540	Directiva Consiliului din 9 noiembrie 1987 privind înțierea profesiei de operator de transport de mărfuri pe cale navigabilă în transportul național și internațional și privind recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și altor titluri oficiale de calificare pentru această activitate	AA, Anexa X TCT, anexa 1.5			140	Proiect hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind înțierea profesiei de operator de transport de mărfuri pe cale navigabilă în transportul național și internațional și privind recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și altor titluri oficiale de calificare pentru această activitate	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Mai	2026	489.08	189.08	300	
161	31996L0075	Directiva 96/75/CE a Consiliului din 19 noiembrie 1996 privind sistemele de navlosire și de stabilire a prețurilor în transportul național și internațional pe căile navigabile interioare în Comunitate	AA, Anexa X TCT, anexa 1.5			141	Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 176/2013 privind transportul naval intern în vederea ajustării acesteia în privința sistemelor de navlosire	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală	martie 2026	Mai	2026	129.02	129.02		
162	31996R1356	Regulamentul nr. 1356/96/CE al Consiliului din 8 iulie 1996 privind normele comune aplicabile transportului de mărfuri sau de călători pe căile navigabile interioare între statele membre în vederea instituirii libertății de a furniza aceste servicii de transport				142	Proiect hotărâre de Guvern privind servicii de transport de mărfuri și călători pe căile navigabile interioare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Aprilie	2026	489.08	189.08	300	
163	31991R3921	Regulamentul (CEE) nr. 3921/91 al Consiliului din 16 decembrie 1991 de stabilire a condițiilor în care transportatorii nerezidenți pot transporta mărfuri sau călători pe căile navigabile interioare în interiorul unui stat membru	TCT, anexa 1.5			143	Proiect hotărâre de Guvern privind accesul transportatorilor nerezidenți la piețele de transport pe căile navigabile interioare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală		Aprilie	2026	489.08	189.08	300	
164	32009L0100	Directiva 2009/100/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind recunoașterea reciprocă a certificatelor de navigație pentru navele de navigație interioară	TCT, anexa 1.5			144	Proiect hotărâre de Guvern privind recunoașterea reciprocă a certificatelor de navigație interioară	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală, MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Iunie	2026	189.08	189.08		
165	32017L2397	Directiva (UE) 2017/2397 a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2017 privind recunoașterea calificărilor profesionale în domeniul navigației interioare și de abrogare a Directivelor 91/672/CEE și 96/50/CE ale Consiliului	AA, Anexa X TCT, anexa 1.5			145	Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (stabilirea mecanismului de recunoaștere a calificărilor profesionale în domeniul navigației interioare)	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală, MEC – Ministerul Educației și Cercetării	martie 2026	Mai	2026	207.99	207.99		
	32017L2397					146	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind recunoașterea calificărilor profesionale în domeniul navigației interioare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală, MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Iunie	2026	189.08	189.08		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
166	32020R0182	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/182 al Comisiei din 14 ianuarie 2020 privind modelele utilizate pentru calificările profesionale în domeniul navigației interioare	TCT, anexa 1.5			146	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind recunoașterea calificărilor profesionale în domeniul navigației interioare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală, MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Iunie	2026				
167	32020L0012	Directiva (UE) 2020/12 din 2 august 2019 de completare a Directivei (UE) 2017/2397 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele de competențe și cunoștințele și aptitudinile corespunzătoare, pentru examenele practice, pentru aprobarea simulatoarelor și pentru fitness medical	TCT, anexa 1.5			146	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind recunoașterea calificărilor profesionale în domeniul navigației interioare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală, MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Iunie	2026				
168	32020R0473	Regulamentul delegat (UE) 2020/473 al Comisiei din 20 ianuarie 2020 de completare a Directivei (UE) 2017/2397 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele pentru bazele de date privind certificatele de calificare ale Uniunii, carnetele de serviciu și jurnalele de bord	TCT, anexa 1.5			146	Proiect hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind recunoașterea calificărilor profesionale în domeniul navigației interioare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală, MEC – Ministerul Educației și Cercetării		Iunie	2026				
169	32005L0044	Directiva 2005/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind serviciile de informații fluviale (RIS) armonizate pe căile navigabile interioare de pe teritoriul Comunității	AA, Anexa X TCT, anexa 1.5			147	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.377/2025 cu privire la aprobarea Regulamentului privind serviciile de informații fluviale (RIS) pe căile navigabile interioare și de modificare a hotărârii de Guvern nr.413/2021 pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea Sistemului de informare și monitorizare a traficului navelor maritime	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	189.08	189.08		
170	32019R0838	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/838 al Comisiei din 20 februarie 2019 privind specificațiile tehnice pentru sistemele de urmărire și reperare a navelor și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 415/2007	TCT, anexa 1.5			148	Proiect hotărâre de Guvern privind specificațiile tehnice pentru sistemele de urmărire și reperare a navelor	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Noiembrie	2026	189.08	189.08		
171	32013R0909	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 909/2013 al Comisiei din 10 septembrie 2013 privind specificațiile tehnice pentru sistemul de afișare a hărților electronice și de informații pentru navigația interioară (sistemul ECDIS interior) menționat în Directiva 2005/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului	TCT, anexa 1.5			149	Proiect de ordin al ministrului privind specificațiile tehnice pentru sistemul de afișare a hărților electronice și de informații pentru navigație interioară	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			August	2026	66.85	66.85		
172	32007R0416	Regulamentul (CE) nr. 416/2007 al Comisiei din 22 martie 2007 privind specificațiile tehnice ale notificărilor transmise comandanților de nave menționate la articolul 5 din Directiva 2005/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind serviciile de informații fluviale (RIS) armonizate pe căile navigabile interioare de pe teritoriul Comunității	TCT, anexa 1.5			150	Proiect de ordin al ministrului privind specificațiile tehnice ale notificărilor transmise comandanților de nave	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Noiembrie	2026	117.29	117.29		
173	32019R1744	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1744 al Comisiei din 17 septembrie 2019 privind specificațiile tehnice pentru raportarea electronică a navelor în navigația interioară și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 164/2010	TCT, anexa 1.5			151	Proiect de ordin al ministrului privind specificațiile tehnice pentru raportarea electronică a navelor în navigația interioară	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	66.85	66.85		
174	32007R0414	Regulamentul (CE) nr. 414/2007 al Comisiei din 13 martie 2007 privind orientările tehnice pentru planificarea, punerea în aplicare și utilizarea operațională a serviciilor de informații fluviale (RIS) menționate la articolul 5 din Directiva 2005/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind serviciile de informații fluviale (RIS) armonizate pe căile navigabile interioare de pe teritoriul Comunității	TCT, anexa 1.5			152	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea orientărilor tehnice pentru planificarea, implementarea și utilizarea operațională a serviciilor de informații fluviale (RIS)	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Noiembrie	2026	189.08	189.08		
175	32010R1177	Regulamentul (UE) nr. 1177/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind drepturile pasagerilor care călătoresc pe mare și pe căi navigabile interioare și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004				91	Proiect de lege privind noul Cod al transportului naval	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027				
	32010R1177			RE 2025		153	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea drepturilor pasagerilor care călătoresc pe mare și pe căi navigabile interioare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2027	389.08	189.08	200	
176	32009R0392	Regulamentul (CE) nr. 392/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2009 privind răspunderea în caz de accident a transportatorilor de persoane pe mare				91	Proiect de lege privind noul Cod al transportului naval	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027				
177	32023R1805	Regulamentul (UE) 2023/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2023 privind utilizarea combustibililor din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon în transportul maritim și de modificare a Directivei 2009/16/C				154	Proiect hotărâre de Guvern privind utilizarea combustibililor din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon în transportul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală		Martie	2027	189.08	189.08		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
	32023R1805					155	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 544/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală		Martie	2027	189.08	189.08		
178	32024R2027	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2027 al Comisiei din 26 iulie 2024 privind activitățile de verificare în temeiul Regulamentului (UE) 2023/1805 al Parlamentului European și al Consiliului privind utilizarea combustibililor din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon în transportul maritim și de modificare a Directivei 2009/16/CE				156	Proiect hotărâre de Guvern pentru stabilirea normelor de verificare a utilizării combustibililor din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon în transportul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală		Decembrie	2026	189.08	189.08		
179	32024R2031	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2031 al Comisiei din 26 iulie 2024 privind modelul planurilor de monitorizare în temeiul Regulamentului (UE) 2023/1805 al Parlamentului European și al Consiliului privind utilizarea combustibililor din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon în transportul maritim și de modificare a Directivei 2009/16/CE				157	Proiect hotărâre de Guvern privind planurile de monitorizare a conformității navelor cu cerințele privind utilizarea combustibililor din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon în transportul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală		Decembrie	2026	189.08	189.08		
180	32019R1239	Regulamentul (UE) 2019/1239 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 de stabilire a unui mediu aferent ghișeului unic european în domeniul maritim și de abrogare a Directivei 2010/65/UE	TCT, anexa 1.4			158	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea și aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Sistemului informațional „Ghișeul unic în domeniul maritim”	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	189.08	189.08		
181	32023R2790	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2790 al Comisiei din 14 decembrie 2023 de stabilire a specificațiilor funcționale și tehnice pentru modulul de interfață de raportare al ghișeelor unice naționale în domeniul maritim				158	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea și aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Sistemului informațional „Ghișeul unic în domeniul maritim”	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026				
182	32023R2005	Regulamentul delegat (UE) 2023/2005 al Comisiei din 7 noiembrie 2022 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1239 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește stabilirea setului de date al mediului aferent ghișeului unic european în domeniul maritim și de modificare a anexei la regulamentul				158	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea și aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Sistemului informațional „Ghișeul unic în domeniul maritim”	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026				
183	32023R2004	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 2023/204 al Comisiei din 28 octombrie 2022 de stabilire a specificațiilor tehnice, a standardelor și a procedurilor pentru mediul aferent ghișeului unic european în domeniul maritim				158	Proiect hotărâre de Guvern privind stabilirea și aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Sistemului informațional „Ghișeul unic în domeniul maritim”	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026				
184	31992R3577	Regulamentul (CEE) nr. 3577/92 al Consiliului din 7 decembrie 1992 de aplicare a principiului liberei circulații a serviciilor la transporturile maritime în interiorul statelor membre (cabotaj maritim)	TCT, anexa 1.4			91	Proiect de lege privind noul Cod al transportului naval	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027				
185	31986R4055	Regulamentul (CEE) nr. 4055/86 al Consiliului din 22 decembrie 1986 de aplicare a principiului libertății de a presta servicii în transporturile maritime între state membre și între state membre și țări terțe	TCT, anexa 1.4			91	Proiect de lege privind noul Cod al transportului naval	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027				
186	31986R4057	Regulamentul (CEE) nr. 4057/86 al Consiliului din 22 decembrie 1986 privind practicile tarifare nelotale în transportul maritim	TCT, anexa 1.4			91	Proiect de lege privind noul Cod al transportului naval	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027				
187	31986R4058	Regulamentul (CEE) nr. 4058/86 al Consiliului din 22 decembrie 1986 privind o acțiune coordonată de garantare a accesului liber la traficul transoceanic	TCT, anexa 1.4			91	Proiect de lege privind noul Cod al transportului naval	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027				
188	32020R0474	Regulamentul delegat (UE) 2020/474 al Comisiei din 20 ianuarie 2020 privind baza de date europeană pentru identificarea navelor	TCT, anexa 1.5			159	Proiect de ordin al ministrului pentru colectarea, prelucrarea și accesarea datelor pentru identificarea navelor	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	189.08	189.08		
189	32009L0018	Directiva 2009/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 de instituire a principiilor fundamentale care reglementează investigarea accidentelor din sectorul de transport maritim și de modificare a Directivei 1999/35/CE a Consiliului și a Directivei 2002/59/CE a Parlamentului European și a Consiliului	AA Anexa XXVIII-D TCT, anexa 1.4	RE 2024		160	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 213/2021 cu privire la investigarea accidentelor și incidentelor în transporturi	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Biroul pentru investigarea accidentelor și incidentelor	octombrie 2026	Decembrie	2026	117.29	117.29		
	32009L0018					161	Proiect hotărâre de Guvern pentru investigarea accidentelor și incidentelor maritime	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	117.29	117.29		
	32009L0018					162	Proiect de ordin al Biroului de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi pentru aprobarea procedurilor interne privind procesul de investigare (inclusiv prevederile enumerate în anexele I și II la Directiva 2009/18/CE)	Ordin emis	Biroul pentru investigarea accidentelor și incidentelor			Decembrie	2026	66.85	66.85		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
190	32008R0324	Regulamentul (CE) nr. 324/2008 al Comisiei din 9 aprilie 2008 de stabilire a procedurilor revizuite de deslășurare a inspecțiilor efectuate de către Comisie în domeniul securității maritime				163	Proiect hotărâre de Guvern privind inspecțiile efectuate în domeniul securității maritime	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iulie	2026	389.08	189.08	200	
191	32015R0757	Regulamentul (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim și de modificare a Directivei 2009/16/CE				155	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 544/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	ANRM – Agenția Navală		Martie	2027				
192	32016L1629	Directiva (UE) 2016/1629 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 septembrie 2016 de stabilire a cerințelor tehnice pentru navele de navigație interioară, de modificare a Directivei 2009/100/CE și de abrogare a Directivei 2006/87/CE	TCT, anexa 1.5			91	Proiect de lege privind noul Cod al transportului naval	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		aprilie 2027	Iunie	2027				
	32016L1629					164	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 723/2023 pentru aprobarea normelor și standardelor privind examinarea tehnică a navelor de navigație interioară și de recunoaștere a societăților de clasificare de navigație interioară	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Martie	2027	117.29	117.29		
193	52015XC0519(01)	Lista organizațiilor recunoscute pe baza Regulamentului (CE) nr. 391/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind normele și standardele comune pentru organizațiile cu rol de inspecție și control al navelor				165	Proiect hotărâre de Guvern privind modificarea hotărârii de Guvern nr. 155/2023 cu privire la recunoașterea organizațiilor cu rol de inspecție și control al navelor	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	117.29	117.29		
194	32012R0530	Regulamentul (UE) nr. 530/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2012 privind accelerarea introducerii cerințelor referitoare la coca dublă sau a unor standarde de proiectare echivalente pentru petrolierele cu cocă simplă	TCT, anexa 1.4			166	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 733/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la stabilirea unor cerințe referitoare la coca dublă sau a unor standarde de proiectare echivalente pentru petrolierele cu cocă simplă	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Mai	2026	117.29	117.29		
195	32006R0336	Regulamentul (CE) nr. 336/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 februarie 2006 privind aplicarea Codului Internațional de Management al Siguranței pe teritoriul Comunității și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 3051/95 al Consiliului	TCT, anexa 1.4	RE 2025		167	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 76/2020 cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind punerea în aplicare a prevederilor Codului internațional de management pentru siguranța exploatarii navelor și pentru prevenirea poluării (Codul ISM)	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	117.29	117.29		
196	32004R0725	Regulamentul (CE) nr. 725/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 martie 2004 privind consolidarea securității navelor și a instalațiilor portuare	TCT, anexa 1.4	RE 2025		168	Proiect hotărâre de Guvern privind modificarea hotărârii de Guvern nr.23/2024 privind consolidarea securității portuare și a securității la bordul navelor	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026	117.29	117.29		
197	32005L0065	Directiva 2005/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2005 privind consolidarea securității portuare	TCT, anexa 1.4			168	Proiect hotărâre de Guvern privind modificarea hotărârii de Guvern nr.23/2024 privind consolidarea securității portuare și a securității la bordul navelor	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Iunie	2026				
198	32010I0159	Recomandarea Comisiei din 11 martie 2010 privind măsurile de autoprotecție și de prevenire a actelor de piraterie și a atacurilor armate împotriva navelor				169	Proiect de ordin al ministrului privind măsurile de autoprotecție și de prevenire a actelor de piraterie și a atacurilor armate împotriva navelor	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	66.85	66.85		
Transport aerian																	
199	32018R1139	Regulamentul (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2018 privind normele comune în domeniul aviației civile și de înființare a Agenției Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 2111/2005, (CE) nr. 1008/2008, (UE) nr. 996/2010, (UE) nr. 376/2014 și a Directivelor 2014/30/UE și 2014/53/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, precum și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 552/2004 și (CE) nr. 216/2008 ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CEE) No 3922/91 al Consiliului	ASAC	RE 2025		170	Proiect de lege cu privire la noul Cod aerian al Republicii Moldova	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	septembrie 2026	Noiembrie	2026	207.99	207.99		
200	32008R1008	Regulamentul (CE) nr. 1008/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 septembrie 2008 privind normele comune pentru operarea serviciilor aeriene în Comunitate (reformare)	ASAC	RE 2025		170	Proiect de lege cu privire la noul Cod aerian al Republicii Moldova	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	septembrie 2026	Noiembrie	2026				
201	32025R0023	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/23 al Comisiei din 19 decembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele de supraveghere a serviciilor de handling la sol și a organizațiilor care le furnizează				171	Proiect hotărâre de Guvern privind cerințele de supraveghere a serviciilor de handling la sol	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Mai	2027	117.29	117.29		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
202	32025R0020	Regulamentul delegat (UE) 2025/20 al Comisiei din 19 decembrie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea unor cerințe pentru furnizarea în condiții de siguranță a serviciilor de handling la sol și pentru organizațiile care le furnizează				171	Proiect hotărâre de Guvern privind cerințele de supraveghere a serviciilor de handling la sol	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Mai	2027				
203	32014R0139	Regulamentul (UE) nr. 139/2014 al Comisiei din 12 februarie 2014 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la aerodromuri în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului	ASAC			172	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.653/2018 privind procedurile administrative referitoare la aerodromuri	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Decembrie	2026	117.29	117.29		
204	32012R0748	Regulamentul (UE) nr. 748/2012 al Comisiei din 3 august 2012 de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și certificarea organizațiilor de proiectare și producție (reformare)	ASAC			173	Proiect hotărâre de Guvern privind modificarea hotărârii de Guvern nr.91/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Decembrie	2026	117.29	117.29		
205	32011R1178	Regulamentul (UE) nr. 1178/2011 al Comisiei din 3 noiembrie 2011 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului	ASAC			174	Proiect hotărâre de Guvern privind modificarea hotărârii de Guvern nr.204/2020 cu privire la aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Octombrie	2026	117.29	117.29		
206	32006R0474	Regulamentul (CE) nr. 474/2006 al Comisiei din 22 martie 2006 de stabilire a listei comunitare a transportatorilor aerieni care fac obiectul unei interdicții de exploatare pe teritoriul Comunității menționate la capitolul II din Regulamentul (CE) nr. 2111/2005 al Parlamentului European și al Consiliului		:		175	Proiect de ordin al ministrului pentru aprobarea listei transportatorilor aerieni supuși unei interdicții de exploatare în Republica Moldova	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Decembrie	2026	66.85	66.85		
207	32018R1976	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/1976 al Comisiei din 14 decembrie 2018 de stabilire a normelor detaliate pentru operarea planoarelor, precum și pentru acordarea de licențe de echipaj de zbor pentru planoare în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului	ASAC	:		176	Proiect de ordin al Autorității Aeronautice Civile pentru adoptarea procedurilor și instrucțiunilor din aviația civilă, precum și a mijloacelor acceptabile de punere în conformitate (AMC și GM)	Ordin emis	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		Iunie	2026	66.85	66.85		
208	32021R0664	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/664 al Comisiei din 22 aprilie 2021 privind un cadru de reglementare pentru U-space	ASAC			177	Proiect hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind adoptarea regulilor și procedurilor pentru operațiunile UAS (sisteme de aeronave fără pilot la bord) în spațiul aerian U-space	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Februarie	2026	189.08	189.08		
209	32010R0996	Regulamentul (UE) nr. 996/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 privind investigarea și prevenirea accidentelor și incidentelor survenite în aviația civilă				160	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 213/2021 cu privire la investigarea accidentelor și incidentelor în transporturi	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Biroul pentru investigarea accidentelor și incidentelor	octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32010R0996					178	Proiect hotărâre de Guvern privind procesul de investigare și prevenirea accidentelor și incidentelor survenite în aviația civilă	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Biroul pentru investigarea accidentelor și incidentelor		Decembrie	2026	189.08	189.08		
210	32024R2803	Regulamentul (UE) 2024/2803 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2024 privind punerea în aplicare a Cerului unic european (reformare)				179	Proiect hotărâre de Guvern privind punerea în aplicare a Cerului unic european (reformare)	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Martie	2026	189.08	189.08		
211	32019R0317	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/317 al Comisiei din 11 februarie 2019 de instituire a unui sistem de performanță și de tarifiere în cadrul cerului unic european și de abrogare a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 390/2013 și (UE) nr. 391/2013	ASAC			180	Proiect hotărâre de Guvern privind instituirea unui sistem de tarifiere comun	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Aprilie	2026	189.08	189.08		
212	32013R0409	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 409/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian	ASAC			181	Proiect hotărâre de Guvern privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Decembrie	2026	189.08	189.08		
213	32015R0340	Regulamentul (UE) 2015/340 al Comisiei din 20 februarie 2015 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la licențele și certificatele controlorilor de trafic aerian în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului, de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 923/2012 al Comisiei și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 805/2011 al Comisiei	ASAC			182	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.134/2019 cu privire la aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor și procedurilor administrative referitoare la certificatele controlorilor de trafic aerian	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Decembrie	2026	117.29	117.29		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
214	32024R1109	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1109 al Comisiei din 10 aprilie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele pentru autoritatea competentă și procedurile administrative pentru certificarea, supravegherea și asigurarea respectării cerințelor privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/20				183	Proiect hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele tehnice și administrative pentru menținerea navigabilității sistemelor de aeronave fără pilot la bord certificate și a componentelor acestora, precum și autorizarea organizațiilor și personalului cu responsabilități în acest domeniu, precum și cerințele pentru autoritățile competente	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă			Martie	2026	66.85	66.85	
215	32024R1107	Regulamentul delegat (UE) 2024/1107 al Comisiei din 13 martie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea unor norme detaliate privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și a componentelor acestora și autorizarea organizațiilor și personalului cu atribuții în domeniu				183	Proiect hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele tehnice și administrative pentru menținerea navigabilității sistemelor de aeronave fără pilot la bord certificate și a componentelor acestora, precum și autorizarea organizațiilor și personalului cu responsabilități în acest domeniu, precum și cerințele pentru autoritățile competente	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă			Martie	2026			
216	31993R0095	Regulamentul (CEE) nr. 95/93 al Consiliului din 18 ianuarie 1993 privind normele comune de alocare a sloturilor orare pe aeroporturile comunitare	ASAC			184	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 462/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind normele comune de alocare a sloturilor orare pe aeroporturile comunitare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă			Septembrie	2026	117.29	117.29	
217	32009R0080	Regulamentul (CE) nr. 80/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 ianuarie 2009 privind un cod de conduită pentru sisteme informatizate de rezervare și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2299/89 al Consiliului	ASAC			185	Proiect hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea unui cod de conduită pentru sisteme informatizate de rezervare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă			Decembrie	2026	189.08	189.08	
218	32023R2405	Regulamentul (UE) 2023/2405 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 octombrie 2023 privind asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru un transport aerian durabil (ReFuelEU în domeniul aviației)	ASAC			186	Proiect hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind utilizarea combustibilului sustenabil (SAF) în aviația civilă	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MEn – Ministerul Energiei			Decembrie	2026	189.08	189.08	
219	32015R1998	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/1998 al Comisiei din 5 noiembrie 2015 de stabilire a măsurilor detaliate de implementare a standardelor de bază comune în domeniul securității aviației	ASAC			187	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 124/2021 cu privire la aprobarea Programului național de securitate în domeniul aviației civile	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă			Aprilie	2026	117.29	117.29	
220	32019R0945	Regulamentul delegat (UE) 2019/945 al Comisiei din 12 martie 2019 privind sistemele de aeronave fără pilot la bord și operatorii de sisteme de aeronave fără pilot la bord din țări terțe	ASAC	:		188	Proiect de ordin al Autorității Aeronautice Civile pentru aprobarea documentației tehnice relevante în temeiul Regulamentului delegat (UE) 2019/945	Ordin emis	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	66.85	66.85	
221	32019R0947	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/947 al Comisiei din 24 mai 2019 privind normele și procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord	ASAC	:		189	Proiect de ordin al Autorității Aeronautice Civile pentru aprobarea documentației tehnice relevante în temeiul Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/947	Ordin emis	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	66.85	66.85	
222	32024D2103	Decizia de punere în aplicare (UE) 2024/2103 a Comisiei din 30 iulie 2024 privind standardul armonizat pentru identificarea directă la distanță a aeronavelor fără pilot la bord, elaborat în sprijinul Regulamentului delegat (UE) 2019/945				190	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 949/2022 cu privire la aprobarea normelor de operare a aeronavelor fără pilot la bord	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă			Iulie	2026	189.08	189.08	
223	32006R1107	Regulamentul (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă pe durata călătoriei pe calea aerului				191	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 476/2016 cu privire la aprobarea Metodologiei privind baza de calcul și aprobare a taxelor pentru serviciile aeroportuare și de navigație aeriană	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă			Iunie	2027	189.08	189.08	
224	32009L0012	Directiva 2009/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2009 privind tarifele de aeroport	ASAC	RE 2025		191	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.476/2016 cu privire la aprobarea Metodologiei privind baza de calcul și aprobare a tarifelor pentru serviciile aeroportuare și de navigație aeriană	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă			Iunie	2027			
225	31996L0067	Directiva 96/67/CE a Consiliului din 15 octombrie 1996 privind accesul la piața serviciilor de handling la sol în aeroporturile Comunității	ASAC	RE 2025		192	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.971/2017 pentru aprobarea Regulamentului privind accesul la piața serviciilor de handling la sol în aeroporturile Republicii Moldova	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă			Martie	2027	189.08	189.08	
226	32008R0300	Regulamentul (CE) nr. 300/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2008 privind norme comune în domeniul securității aviației civile și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2320/2002				193	Proiect de lege privind securitatea aeronautică	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	septembrie 2026	Noiembrie	2026	207.99	207.99		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANULADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
227	32009R0272	Regulamentul (CE) nr. 272/2009 al Comisiei din 2 aprilie 2009 de completare a standardelor de bază comune în domeniul securității aviației civile prevăzute în anexa la Regulamentul (CE) nr. 300/2008 al Parlamentului European și al Consiliului				193	Proiect de lege privind securitatea aeronautică	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	septembrie 2026	Noiembrie	2026				
228	32009R1254	Regulamentul (UE) nr. 1254/2009 al Comisiei din 18 decembrie 2009 de stabilire a criteriilor care să permită statelor membre să deroge de la standardele de bază comune privind securitatea aviației civile și să adopte măsuri de securitate alternative				193	Proiect de lege privind securitatea aeronautică	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	septembrie 2026	Noiembrie	2026				
229	32012R0965	Regulamentul (UE) nr. 965/2012 al Comisiei din 5 octombrie 2012 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului				194	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr.612/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Septembrie	2026	189.08	189.08		
230	32015R0640	Regulamentul (UE) 2015/640 al Comisiei din 23 aprilie 2015 privind specificații de navigabilitate suplimentare pentru un anumit tip de operațiuni și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 965/2012				195	Proiect de ordin al Autorității Aeronautice Civile pentru modificarea ordinului AAC nr.23/GEN din 14.05.2024	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Decembrie	2026	66.85	66.85		
231	32014R0598	Regulamentul (UE) nr. 598/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 de stabilire a normelor și a procedurilor cu privire la introducerea restricțiilor de operare referitoare la zgomot pe aeroporturile din Uniune în cadrul unei abordări echilibrate și de abrogare a Directivei 2002/30/CE	ASAC			196	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 246/2019 privind aprobarea Regulamentului de stabilire a normelor și procedurilor cu privire la introducerea restricțiilor de operare referitoare la zgomot pe aeroporturile din Republica Moldova în cadrul unei abordări echilibrate	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2025	117.29	117.29		
232	32006L0093	Directiva 2006/93/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind reglementarea exploatării avioanelor care intră sub incidența părții a II-a, capitolul 3, volumul 1 din anexa 16 la Convenția privind aviația civilă internațională, a doua ediție (1988)	ASAC			196	Proiect hotărâre de Guvern pentru modificarea hotărârii de Guvern nr. 246/2019 privind aprobarea Regulamentului de stabilire a normelor și procedurilor cu privire la introducerea restricțiilor de operare referitoare la zgomot pe aeroporturile din Republica Moldova în cadrul unei abordări echilibrate	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2025				
233	52024XC05997	Comunicare a Comisiei – Orientări interpretative privind aplicarea derogărilor prevăzute la articolul 5 din Regulamentul (UE) 2023/2405 al Parlamentului European și al Consiliului privind asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru un transport aerian durabil (ReFuelEU în domeniul aviației)				186	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind utilizarea combustibilului sustenabil (SAF) în aviația civilă	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MEn – Ministerul Energiei		Decembrie	2026				
234	32000L0084	Directiva 2000/84/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 ianuarie 2001 privind dispozițiile referitoare la orarul de vară				197	Proiect hotărâre de Guvern pentru aprobarea orei oficiale pe teritoriul Republicii Moldova și a orarului de vară	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării			Aprilie	2026	66.85	66.85		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚIA CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 4. AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ																	
CAPITOLUL 15. ENERGIE																	
Eficiența energetică																	
						1	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de dezvoltare a sectorului serviciilor energetice pentru perioada 2026-2030 (SUPER ESCO)	Hotărâre adoptată	MEEn – Ministerul Energiei			Septembrie	2026	189.1	189.1		
1	32023R0826	Regulamentul (UE) 2023/826 al Comisiei din 17 aprilie 2023 de stabilire a cerințelor în materie de proiectare ecologică pentru consumul de energie în modulele optri, standby și standby în rețea al echipamentelor electrice și electronice de uz casnic și de birou în temeiul Directivei 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 1275/2008 și (CE) nr. 107/2009 ale Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (f, g)			2	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.750/2016 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic	Hotărâre adoptată	MEEn – Ministerul Energiei			Septembrie	2026	117.3	117.3		
2	32024R1834	Regulamentul (UE) 2024/1834 al Comisiei din 3 iulie 2024 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică pentru ventilatoarele acționate de motoare cu o putere electrică de intrare între 125 W și 500 kW și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 327/2011 al Comisiei	AA – Art. 77, lit. (f, g)			2	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.750/2016 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic	Hotărâre adoptată	MEEn – Ministerul Energiei			Septembrie	2026				
3	32023R2533	Regulamentul (UE) 2023/2533 al Comisiei din 17 noiembrie 2023 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile uscătoarelor de rufe de uz casnic cu tambur, de modificare a Regulamentului (UE) 2023/826 al Comisiei și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 932/2012 al Comisiei	AA – Art. 77, lit. (f, g)			2	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.750/2016 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic	Hotărâre adoptată	MEEn – Ministerul Energiei			Septembrie	2026				
4	32024R1103	Regulamentul (UE) 2024/1103 al Comisiei din 18 aprilie 2024 de punere în aplicare a Directivei 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile aparatelor pentru încălzire locală și dispozitivelor de control conectate și de abrogare a Regulamentului (UE) 2015/1188 al Comisiei	AA – Art. 77, lit. (f, g)			2	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.750/2016 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic	Hotărâre adoptată	MEEn – Ministerul Energiei			Septembrie	2026				
5	32023R2534	Regulamentul delegat (UE) 2023/2534 al Comisiei din 13 iulie 2023 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1369 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește etichetarea energetică a uscătoarelor de rufe de uz casnic cu tambur și de abrogare a Regulamentului delegat (UE) nr. 392/2012 al Comisiei	AA – Art. 77, lit. (f, g)			3	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1003/2014 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele de etichetare energetică a unor produse cu impact energetic	Hotărâre adoptată	MEEn – Ministerul Energiei			Noiembrie	2026	117.3	117.3		
6	32019R2018	Regulamentul delegat (UE) 2019/2018 al Comisiei din 11 martie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2017/1369 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește etichetarea energetică a aparatelor frigorifice cu funcție de vânzare directă (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (f, g)			3	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1003/2014 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele de etichetare energetică a unor produse cu impact energetic	Hotărâre adoptată	MEEn – Ministerul Energiei			Noiembrie	2026				
7	32024R0994	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/994 al Comisiei din 2 aprilie 2024 de stabilire a detaliilor operaționale ale bazei de date cu produse înscrise în temeiul Regulamentului (UE) 2017/1369 al Parlamentului European și al Consiliului	AA – Art. 77, lit. (f, g)			3	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1003/2014 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele de etichetare energetică a unor produse cu impact energetic	Hotărâre adoptată	MEEn – Ministerul Energiei			Noiembrie	2026				
8	32024R1781	Regulamentul (UE) 2024/1781 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică pentru produsele sustenabile, de modificare a Directivei (UE) 2020/1828 și a Regulamentului (UE) 2023/1542 și de abrogare a Directivei 2009/125/CE (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (f, g)			4	Proiect de Lege privind instituirea unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică pentru produsele sustenabile	Lege adoptată	MEEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2026	Decembrie	2026	558.0	208.0	350.0	
	32024R1781				RE 2025	5	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind inspecția sistemelor de încălzire	Hotărâre adoptată	MEEn – Ministerul Energiei			Iulie	2026	189.1	189.1		
	32024R1781				RE 2025	6	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind inspecția sistemelor de ventilație și condiționare	Hotărâre adoptată	MEEn – Ministerul Energiei			Iulie	2026	189.1	189.1		
9	32023L1791	Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2023 privind eficiența energetică și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (f, g)		RE 2025	7	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 139/2018 privind eficiența energetică	Lege adoptată	MEEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.0	208.0		
10	32023R0807	Regulamentul delegat (UE) 2023/807 al Comisiei din 15 decembrie 2022 privind revizuirea factorului de energie primară pentru energia electrică în aplicarea Directivei 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului	AA – Art. 77, lit. (f, g)		RE 2025	7	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 139/2018 privind eficiența energetică	Lege adoptată	MEEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2026	Decembrie	2026				
11	32024R1364	Regulamentul delegat (UE) 2024/1364 al Comisiei din 14 martie 2024 privind prima etapă a instituirii unui sistem comun al Uniunii de evaluare a centrelor de date	AA – Art. 77, lit. (f, g)		RE 2025	7	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 139/2018 privind eficiența energetică	Lege adoptată	MEEn – Ministerul Energiei	AGE – Agenția de Governare Electronică		Octombrie 2026	Decembrie	2026			
12	32024L1275	Directiva (UE) 2024/1275 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind performanța energetică a clădirilor (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (f, g)		RE 2025	8	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor	Lege adoptată	MEEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2027	Decembrie	2027	208.0	208.0		
13	32020R2155	Regulamentul delegat (UE) 2020/2155 al Comisiei din 14 octombrie 2020 de completare a Directivei 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului prin instituirea unui sistem comun opțional al Uniunii Europene privind evaluarea gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (f, g)		RE 2025	8	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor	Lege adoptată	MEEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2027	Decembrie	2027				
14	32020R2156	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/2156 al Comisiei din 14 octombrie 2020 care detaiază modalitățile tehnice de implementare efectivă a unui sistem comun opțional al Uniunii pentru evaluarea indicatorului gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (f, g)		RE 2025	8	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor	Lege adoptată	MEEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2027	Decembrie	2027				
	32020R2156				RE 2025	9	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea Programului privind implementarea obligației de renovare a clădirilor autorităților centrale specializate ale administrației publice pentru anii 2027–2029, în conformitate cu art.14, alin.(7) din Legea nr.139/2018 privind eficiența energetică	Hotărâre adoptată	MEEn – Ministerul Energiei			Decembrie	2026	117.3	117.3		
Surse de energie regenerabilă și mobilitate verde																	

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚIA CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 4. AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ																	
CAPITOLUL 15. ENERGIE																	
15	32023L2413	Directiva (UE) 2023/2413 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 octombrie 2023 de modificare a Directivei (UE) 2018/2001, a Regulamentului (UE) 2018/1999 și a Directivei 98/70/CE în ceea ce privește promovarea energiei din surse regenerabile și de abrogare a Directivei (UE) 2015/652 a Consiliului	AA – Art. 77, lit. (f, g)	RE 2025		10	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (pentru transpunere Art. 15, 16)	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.0	208.0		
	32023L2413		AA – Art. 77, lit. (f, g)	RE 2025		11	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (pentru transpunere versiunea consolidată)	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2027	Decembrie	2027	208.0	208.0		
	32023L2413			RE 2023, RE 2025		12	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Strategiei Energetice a Republicii Moldova 2050	Hotărâre adoptată	MEn – Ministerul Energiei			Iulie	2026	189.1	189.1		
	32023L2413					13	Proiect Hotărâre a Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr.1051/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la calificarea și înregistrarea instalatorilor de cazane, furnale sau sobe pe bază de biomasă, de sisteme fotovoltaice și termice solare, de sisteme geotermale de mică adâncime și pompe de căldură	Hotărâre adoptată	MEn – Ministerul Energiei			Iunie	2026	117.3	117.3		
16	32022R0996	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/996 al Comisiei din 14 iunie 2022 privind normele de verificare a criteriilor de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și a criteriilor privind riscurile reduse din perspectiva schimbării indirecte a destinației terenurilor (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (g)		GP - Planul de creștere economică	14	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind normele de verificare a biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, recunoașterea schemelor voluntare, precum și modificarea unor acte normative	Hotărâre adoptată	MEn – Ministerul Energiei			Decembrie	2026	189.1	189.1		
17	32014R1307	Regulamentul (UE) nr. 1307/2014 al Comisiei din 8 decembrie 2014 privind criteriile și limitele geografice pentru identificarea pșunilor cu biodiversitate ridicată în sensul articolului 7b alineatul (3) litera (c) din Directiva 98/70/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind calitatea benzinei și a motorinei și al articolului 17 alineatul (3) litera (c) din Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile	AA – Art. 77, lit. (g)		GP - Planul de creștere economică	14	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind normele de verificare a biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, recunoașterea schemelor voluntare, precum și modificarea unor acte normative	Hotărâre adoptată	MEn – Ministerul Energiei			Decembrie	2026				
18	32023R1185	Regulamentul delegat (UE) 2023/1185 al Comisiei din 10 februarie 2023 de completare a Directivei (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea unui prag minim pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de combustibili pe bază de carbon reciclat și prin specificarea unei metodologii de evaluare a reducerilor de emisii de gaze cu efect de seră obținute de la combustibili lichizi și gazoși de origine nebiologică produși din surse regenerabile și utilizați în transporturi și de la combustibili pe bază de carbon reciclat	AA – Art. 77, lit. (g)		GP - Planul de creștere economică	14	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind normele de verificare a biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, recunoașterea schemelor voluntare, precum și modificarea unor acte normative	Hotărâre adoptată	MEn – Ministerul Energiei			Decembrie	2026	117.3	117.3		
19	32022R2448	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2448 al Comisiei din 13 decembrie 2022 de stabilire a unor orientări operaționale privind dovezile pentru demonstrarea conformității cu criteriile de durabilitate aplicabile biomasei forestiere, prevăzute la articolul 29 din Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (g)		GP - Planul de creștere economică	14	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind normele de verificare a biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, recunoașterea schemelor voluntare, precum și modificarea unor acte normative	Hotărâre adoptată	MEn – Ministerul Energiei			Decembrie	2026				
20	32023R1640	Regulamentul delegat (UE) 2023/1640 al Comisiei din 5 iunie 2023 privind metodologia de stabilire a ponderii biocombustibililor și a biogazului pentru transporturi rezultând din prelucrarea biomasei împreună cu combustibili fosili în cadrul unui proces comun	AA – Art. 77, lit. (g)		GP - Planul de creștere economică	14	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind normele de verificare a biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, recunoașterea schemelor voluntare, precum și modificarea unor acte normative	Hotărâre adoptată	MEn – Ministerul Energiei			Decembrie	2026				
21	32018L2001	Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE.)	AA – Art. 77, lit. (g)		GP - Planul de creștere economică	14	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind normele de verificare a biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, recunoașterea schemelor voluntare, precum și modificarea unor acte normative	Hotărâre adoptată	MEn – Ministerul Energiei			Decembrie	2026	117.3	117.3		
22	32024L1405	Directiva delegată (UE) 2024/1405 a Comisiei din 14 martie 2024 de modificare a anexei IX la Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește adăugarea de materii prime pentru producția de biocombustibili și biogaz			GP - Planul de creștere economică	14	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind normele de verificare a biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, recunoașterea schemelor voluntare, precum și modificarea unor acte normative	Hotărâre adoptată	MEn – Ministerul Energiei			Decembrie	2026	117.3	117.3		
	32024L1405					15	Ghid tehnic privind eligibilitatea și trasabilitatea noilor materii prime pentru biocombustibili și biogaz	Ghid aprobat	MEn – Ministerul Energiei			Decembrie	2026	60.0	60.0		
23	32010D0335	2010/335/ Decizia Comisiei din 10 iunie 2010 privind orientările pentru calcularea stocurilor de carbon din sol în sensul anexei V la Directiva 2009/28/CE [notificată cu numărul C(2010) 3751]			GP - Planul de creștere economică	14	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind normele de verificare a biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, recunoașterea schemelor voluntare, precum și modificarea unor acte normative	Hotărâre adoptată	MEn – Ministerul Energiei			Decembrie	2026	60.0	60.0		
	32010D0335					16	Ghid tehnic național privind aplicarea metodologiei de calcul al stocurilor de carbon din sol	Ghid aprobat	MEn – Ministerul Energiei			Noiembrie	2026	60.0	60.0		
24	32018R0732	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/732 al Comisiei din 17 mai 2018 privind o metodologie comună pentru compararea prețului pe unitate al combustibililor alternativi în conformitate cu Directiva 2014/94/UE a Parlamentului European și a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE.)				17	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea Metodologiei comune stabilită în prezenta anexă se referă la combustibilii alternativi	Hotărâre adoptată	MEn – Ministerul Energiei			Decembrie	2026	117.3	117.3		
	32018R0732			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	18	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la oferirea statutului de producător eligibil mare, pentru a doua rundă de licitații	Hotărâre adoptată	MEn – Ministerul Energiei			Decembrie	2026	117.3	117.3		
Energie electrică																	
25	32024R1106	Regulamentul (UE) 2024/1106 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1227/2011 și (UE) 2019/942 în ceea ce privește îmbunătățirea protecției Uniunii împotriva manipulării pieței în cadrul pieței angro de energie (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (b, d, e)			19	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.0	208.0		
26	32024R1747	Regulamentul (UE) 2024/1747 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de modificare a Regulamentelor (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 în ceea ce privește îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice a Uniunii (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (b, d, e)			19	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2026	Decembrie	2026				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚIA CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 4. AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ																	
CAPITOLUL 15. ENERGIE																	
	32024R1747		AA – Art. 77, lit. (d)	RE 2025		20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la exproprierea pentru cauză de utilitate publică a bunurilor imobile și a dreptului de folosință asupra bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de interes național de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV Bălți-Suceava	Hotărâre aprobată	MEn – Ministerul Energiei			Decembrie	2026	189.1	189.1		
	32024R1747		AA – Art. 77, lit. (d)	RE 2025		21	Proiect de Lege privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Strășeni-Gutinaș și modernizarea stației electrice Strășeni 330 kV	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.0	208.0		
27	32024R1366	Regulamentul delegat (UE) 2024/1366 al Comisiei din 11 martie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea unui cod de rețea privind normele sectoriale pentru aspectele legate de securitatea cibernetică a fluxurilor transfrontaliere de energie electrică	AA – Art. 77, lit. (b, d, e)			22	Proiect Hotărâre ANRE privind aprobarea codului de rețea privind normele sectoriale pentru aspectele legate de securitatea cibernetică a fluxurilor transfrontaliere de energie electrică	Hotărâre adoptată	ANRE - Agenția Națională Pentru Reglementare în Energetică	MEn – Ministerul Energiei		Decembrie	2026	117.3	117.3		
28	32010R0838	Regulamentul (UE) nr. 838/2010 al Comisiei din 23 septembrie 2010 privind stabilirea orientărilor referitoare la mecanismul compensărilor între operatori de sisteme de transport și abordarea comună de reglementare în domeniul stabilirii taxelor de transport Text cu relevanță pentru SEE	AA – Art. 77, lit. (b, d, e)			23	Proiect Hotărâre ANRE privind aprobarea regulamentului privind stabilirea orientărilor referitoare la mecanismul compensărilor între operatori de sisteme de transport și abordarea comună de reglementare în domeniul stabilirii taxelor de transport	Hotărâre adoptată	ANRE - Agenția Națională Pentru Reglementare în Energetică	MEn – Ministerul Energiei		Decembrie	2026	117.3	117.3		
Gaze naturale și produse combustibile																	
29	32009L0112	Directiva 2009/119/CE a Consiliului din 14 septembrie 2009 privind obligația statelor membre de a menține un nivel minim de rezerve de petrol și/sau de produse petroliere	AA, Anexa VIII			24	Proiect de Lege privind securitatea aprovizionării cu produse petroliere	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.0	208.0		
	32009L0119		AA, Anexa VIII			25	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (ajustarea cadrului normativ conex domeniului securității aprovizionării cu produse petroliere)	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2026	Decembrie	2026	73.5	73.5		
30	32024L1788	Directiva (UE) 2024/1788 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024 privind normele comune pentru piețele interne în sectorul gazelor din surse regenerabile, al gazelor naturale și al hidrogenului, de modificare a Directivei (UE) 2023/1791 și de abrogare a Directivei 2009/73/CE (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (d)			26	Proiect de Lege (cu includerea gazelor din surse regenerabile, al gazelor naturale și al hidrogenului)	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2028	Decembrie	2028	208.0	208.0		
31	32024R1789	Regulamentul (UE) 2024/1789 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 privind piețele interne ale gazelor din surse regenerabile, gazelor naturale și hidrogenului, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1227/2011, (UE) 2017/1938, (UE) 2019/942 și (UE) 2022/869 și a Deciziei (UE) 2017/684 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 715/2009 (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (d)			26	Proiect de Lege (cu includerea gazelor din surse regenerabile, al gazelor naturale și al hidrogenului)	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei	ANRE - Agenția Națională Pentru Reglementare în Energetică	Octombrie 2028	Decembrie	2028				
	32024R1789		AA – Art. 77, lit. (d)			27	Proiect privind aprobarea Hotărârii ANRE cu privire la aprobarea Regulamentului privind accesul la rețelele de transport al gazelor din surse regenerabile, al gazelor naturale și al hidrogenului și gestionarea congestiilor	Hotărâre adoptată	ANRE - Agenția Națională Pentru Reglementare în Energetică			Decembrie	2029	117.3	117.3		
32	32017R1938	Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010 (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (e)			28	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei	ANRE - Agenția Națională Pentru Reglementare în Energetică	Octombrie 2027	Decembrie	2027	208.0	208.0		
	32017R1938		AA – Art. 77, lit. (e)			29	Proiect de Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 728/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale	Hotărâre adoptată	MEn – Ministerul Energiei	ANRE - Agenția Națională Pentru Reglementare în Energetică		Decembrie	2027	189.1	189.1		
33	32013L0030	Directiva 2013/30/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iunie 2013 privind siguranța operațiunilor petroliere și gaziere offshore și de modificare a Directivei 2004/35/CE (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (e)			28	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei	ANRE - Agenția Națională Pentru Reglementare în Energetică	Octombrie 2027	Decembrie	2027				
	32013L0030		AA – Art. 77, lit. (e)		GP - Planul de creștere economică	30	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 461/2001 cu privire la produse petroliere	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei	ANRE - Agenția Națională Pentru Reglementare în Energetică	Octombrie 2027	Decembrie	2027	208.0	208.0		
34	32014R1112	Regulamentul de punere în aplicare UE nr. 1112/2014 al Comisiei din 13 octombrie 2014 de stabilire a unui format comun pentru schimbul de informații cu privire la indicatorii privind pericolele majore de către operatori și proprietari de instalații offshore de petrol și gaze și a unui format comun de publicare a informațiilor referitoare la indicatorii privind pericolele majore de către statele membre (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (h)			28	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei	ANRE - Agenția Națională Pentru Reglementare în Energetică	Octombrie 2027	Decembrie	2027				
	32014R1112		AA – Art. 77, lit. (h)		GP - Planul de creștere economică	30	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 461/2001 cu privire la produse petroliere	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei	ANRE - Agenția Națională Pentru Reglementare în Energetică	Octombrie 2027	Decembrie	2027				
Energie termică și cogenerare																	
9	32023L1791	Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2023 privind eficiența energetică și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 77, lit. (f, g)		GP - Planul de creștere economică	31	Proiect de Lege cu privire la energia termică și promovarea cogenerării	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei		Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.0	208.0		
Abilitarea consumatorilor, analiză, modelări, prognoze, inovare și securitate cibernetică																	

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚIA CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 4. AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ																	
CAPITOLUL 15. ENERGIE																	
35	32018R1999	Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanta uniunii energetice și a acțiunilor climatice, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 663/2009 și (CE) nr. 715/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/UE, 2012/27/UE și 2013/30/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 2009/119/CE și (UE) 2015/652 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)			GP - Planul de creștere economică	32	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 10/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de guvernanță energetică și a acțiunilor climatice	Hotărâre adoptată	ME – Ministerul Energiei			Decembrie	2027	189.1	189.1		
Energie nucleară																	
36	32024R1787	Regulamentul (UE) 2024/1787 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 privind reducerea emisiilor de metan în sectorul energetic și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/942 (Text cu relevanță pentru SEE)				33	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la reducerea emisiilor de metan în sectorul energiei	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	ME – Ministerul Energiei		Decembrie	2028	189.1	189.1		
37	12010A/TXT	Versiunea consolidată a Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice	AA – Art. 77, lit. (i)			34	Proiect de Lege pentru ratificarea versiunii consolidate a Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	ME – Ministerul Energiei	Mai 2027	Iulie	2027	208.0	208.0		
38	32009L0071	Directiva 2009/71/EURATOM a Consiliului din 25 iunie 2009 de instituire a unui cadru comunitar pentru securitatea nucleară a instalațiilor nucleare	AA – Art. 77, lit. (i)			35	Proiect de Lege privind siguranța nucleară a instalațiilor nucleare	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	ME – Ministerul Energiei	Mai 2027	Iulie	2027	208.0	208.0		
39	32013L0059	Directiva 2013/59/EURATOM a Consiliului din 5 decembrie 2013 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor prezentate de expunerea la radiațiile ionizante și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom și 2003/122/Euratom	AA – Art. 77, lit. (i)			36	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la nivelele naționale de referință în securitatea radiologică și nucleară	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	ME – Ministerul Energiei		Decembrie	2026	189.1	189.1		
	32013L0059		AA – Art. 77, lit. (i)			37	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 289/2022 cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	ME – Ministerul Energiei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.0	208.0		
	32013L0059		AA – Art. 77, lit. (i)			38	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	ME – Ministerul Energiei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.0	208.0		
40	32006L0117	Directiva 2006/117/Euratom a Consiliului din 20 noiembrie 2006 privind supravegherea și controlul transferurilor de deșeuri radioactive și combustibil uzat între statele membre și către și dinspre Comunitate, de abrogare a Directivei 92/3/Euratom a Consiliului (JO L 337, 5.12.2006, p. 21)	AA – Art. 77, lit. (i)			39	Proiect de Lege privind supravegherea și controlul transferurilor de deșeuri radioactive și combustibil uzat	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	ME – Ministerul Energiei	Mai 2027	Iulie	2027	66.8	66.8		
41	32011L0070	Directiva 2011/70/EURATOM a Consiliului din 19 iulie 2011 de instituire a unui cadru comunitar pentru gestionarea responsabilă și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive	AA – Art. 77, lit. (i)			40	Proiect de Lege cu privire la gestionarea responsabilă și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	ME – Ministerul Energiei	Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.1	189.1		
	32011L0070		AA – Art. 77, lit. (i)			41	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea Programului național de gestionare a deșeurilor radioactive pentru perioada 2027-2031 și a Planului de acțiune pentru punerea în aplicare a acestuia	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	ME – Ministerul Energiei/ MAI – MAI – Ministerul Afacerilor Interne ICSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență		Decembrie	2026	189.1	189.1		
42	32025R0974	Regulamentul (Euratom) 2025/974 al Comisiei din 26 mai 2025 privind aplicarea garanțiilor nucleare Euratom				42	Ordin ANRANR privind aplicarea garanțiilor nucleare Euratom	Ordin aprobat	MM – Ministerul Mediului	ANRANR - Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice		August	2027	66.8	66.8		
43	32016R0052	Regulamentul (Euratom) 2016/52 al Consiliului din 15 ianuarie 2016 de stabilire a nivelurilor maxime permise de contaminare radioactivă a alimentelor și furajelor în urma unui accident nuclear sau a oricărui alt caz de urgență radiologică și de abrogare a Regulamentului (Euratom) nr. 3954/87 al Consiliului și a Regulamentelor (Euratom) nr. 944/89 și (Euratom) nr. 770/90 ale Comisiei	AA – Art. 77, lit. (i)			43	Proiect Hotărâre de Guvern privind stabilirea nivelurilor maxime permise de contaminare radioactivă a alimentelor și furajelor în urma unui accident nuclear sau a oricărui alt caz de urgență radiologică	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	ANRANR - Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice		Decembrie	2026	189.1	189.1		
44	31993R1493	Regulamentul (Euratom) nr. 1493/93 al Consiliului din 8 iunie 1993 privind transferurile de substanțe radioactive între statele membre (JO L 148, 19.6.1993, p. 1-7)	AA – Art. 77, lit. (i)			44	Proiect Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 4343/2015 privind transportul în condiții de siguranță al materialelor radioactive	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	ANRANR - Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice		August	2027	189.1	189.1		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (PENTRU LEGI)	LUNĂ	ANUL ADOPTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 4. AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ																	
CAPITOLUL 21. REȚELE TRANSEUROPENE																	
1	32024R1679	Regulamentul (UE) 2024/1679 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 privind orientările Uniunii pentru dezvoltarea rețelei transeuropene de transport, de modificare a Regulamentelor (UE) 2021/1153 și (UE) nr. 913/2010 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1315/2013	TCT, Anexa 1.1			1	Proiect hotărâre de Guvern privind crearea și dezvoltarea rețelei naționale a coridoarelor internaționale de transport	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, MF – Ministerul Finanțelor		Iunie	2026	189.08	189.08		
	32024R1679					2	Proiect hotărâre de Guvern privind aprobarea Programului de implementare a Strategiei de Mobilitate 2030	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2026	189.08	189.08		
2	32021L1187	Directiva (UE) 2021/1187 a Parlamentului European și a Consiliului din 7 iulie 2021 privind măsurile de raționalizare în scopul înregistrării de progrese în direcția realizării rețelei transeuropene de transport (TEN-T)				3	Proiect de lege privind măsurile de raționalizare în scopul înregistrării de progrese în direcția realizării rețelei transeuropene de transport (TEN-T)	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		septembrie 2026	Noiembrie	2026	207.99	207.99		
3	32022R0869	Regulamentul (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 715/2009, (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 și a Directivelor 2009/73/CE și (UE) 2019/944 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 347/2013	AA – Art. 77, lit. (a)	RE 2023		4	Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 174/2017 cu privire la energetică	Lege adoptată	MEn – Ministerul Energiei		iulie 2026	Septembrie	2026	207.99	207.99		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 4. AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATEA SUSTENABILĂ																	
Capitolul 27. Mediu și Schimbări Climatice																	
Legislație orizontală																	
1	320071.0002	Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a uneiinfrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE)				1	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea modelelor de date spațiale	Ordin emis	AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru	S.A. "Administrația Națională a Drumurilor", MM – Ministerul Mediului, BNS – Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, MAIA – Ministerul Agriculturii și Silviculturii, MAE		Decembrie	2027	117.29			117.29
2	32023R0138	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/138 al Comisiei din 21 decembrie 2022 de stabilire a unei liste de seturi de date cu valoare ridicată specifice și a modalităților de publicare și reutilizare a acestora (Text cu relevanță pentru SEE)				2	Proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 254/2016 cu privire la infrastructura națională de date spațiale (pentru identificarea seturilor de date cu valoare adugată)	Lege adoptată	AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru		Aprilie 2026	Iunie	2026	129.02			129.02
3	32019D1372	Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/1372 a Comisiei din 19 august 2019 de punere în aplicare a Directivei 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește monitorizarea și raportarea [notificată cu numărul C(2019) 6026]				3	Proiectul de Hotărâre de Guvern cu privire la monitorizarea și raportarea utilizării infrastructurilor de informații spațiale	Hotărâre adoptată	AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru			Decembrie	2026	117.29			117.29
4	32021R0783	Regulamentul (UE) 2021/783 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 de instituire a unui program pentru mediu și acțiuni climatice (LIFE) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1293/2013		RE 2025	PAR	4	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului de implementare a Programului LIFE și instituirea mecanismului financiar național pentru cofinanțarea proiectelor LIFE	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	MF – Ministerul Finanțelor		Octombrie	2026	900.00	450.00	450.00	0.00
5	32004L0035	Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediu în ceea ce privește prevenirea și remedierea daunelor mediului		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	5	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (ajustarea cadrului normativ conform Legii nr. 107/2025 privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea daunelor aduse mediului)	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului	Aprilie 2026	Iunie	2026	337.83			337.83
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	6	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Metodologiei de calculare a daunelor aduse mediului	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Iunie	2026	362.58			362.58
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	7	Proiect de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea și aplicarea formelor de garanție financiară în cazul daunelor de mediu	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Iunie	2026	362.58			362.58
6	32024L1203	Directiva (UE) 2024/1203 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 aprilie 2024 privind protecția mediului prin dreptul penal și de înlocuire a Directivelor 2008/99/CE și 2009/123/CE		RE 2025		8	Proiect de Lege pentru modificarea Codului penal nr. 985/2002 (Capitolul 9: infracțiuni împotriva mediului) și a Codului contravențional nr. 218/2008 (privind infracțiunile de mediu)	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MJ – Ministerul Justiției	Aprilie 2027	Iunie	2027	192.54	192.54		0.00
						9	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Programului și a Panoului de Acțiuni pentru combaterea infracțiunilor de mediu	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Octombrie	2028	189.00	189.00		0.00
7	32003L0004	Directiva 2003/4/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 28 ianuarie 2003 privind accesul publicului la informațiile de mediu și de abrogare a Directivei 90/313/CEE a Consiliului	AA - Anexa XI, Capitolul 16	RE 2023		10	Proiect de Lege privind accesul publicului la informație, justiție și participarea la adoptarea deciziilor de mediu	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Septembrie 2026	Noiembrie	2026	192.54		192.54	0.00
8	32003L0035	Directiva 2003/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 mai 2003 de prevedere a participării publicului la elaborarea anumitor planuri și programe referitoare la mediu și de modificare a directivelor Consiliului în ceea ce privește participarea publicului și accesul la justiție 85/337/CEE și 96/61/CE - Declarație a Comisiei	AA - Anexa XI, Capitolul 16	RE 2023		10	Proiect de Lege privind accesul publicului la informație, justiție și participarea la adoptarea deciziilor de mediu	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Septembrie 2026	Noiembrie	2026				
9	32006R1367	Regulamentul (CE) nr. 1367/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 septembrie 2006 privind aplicarea, pentru instituțiile și organismele comunitare, a dispozițiilor Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în domeniul mediului		RE 2023		10	Proiect de Lege privind accesul publicului la informație, justiție și participarea la adoptarea deciziilor de mediu	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Septembrie 2026	Noiembrie	2026				
					GP - Planul de creștere economică	11	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea conceptului tehnic al platformei informaționale unice în domeniul mediului	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM - Agenția de Mediu		Iunie	2027	380.00	380.00		0.00

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
10	52018DC0010	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. Acțiuni ale UE în vederea îmbunătățirii conformării cu legislația de mediu și a guvernanței de mediu				12	Proiect de Ordin privind Planul de acțiune pentru îmbunătățirea conformării cu legislația de mediu și a guvernanței de mediu	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026	67.00	67.00		0.00
11	32014L0052	Directiva Consiliului 2011/92/UE din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (codificat) modificată prin Directiva 2014/52/UE	AA - Anexa XI, Capitolul 16			13	Proiect de Lege de modificare a Legii nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Octombrie 2026	Decembrie	2026	244.06	244.71		0.00
				RE 2025		14	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea procedurii de analiză postproiect și a formei raportului de analiză postproiect	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului			Martie	2026	67.00	67.00		
				RE 2025		15	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor Hotărâri de Guvern în vederea ajustării la prevederile Legii nr. 226/2022	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Iunie	2026	197.00	197.00		
12	32001L0042	Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului	AA - Anexa XI, Capitolul 16			16	Proiect de Lege de modificare la Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Octombrie 2026	Decembrie	2026	244.71	244.71		0.00
				RE 2025		17	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea Ghidului privind integrarea aspectelor de schimbări climatice în procedura evaluării strategice de mediu	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2025	240.00	240.00		
Aerul atmosferic																	
13	21998A1203(02)	Protocolul la Convenția din 1979 privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi cu privire la reducerea suplimentară a emisiilor de sulf				18	Proiectul de Lege pentru ratificarea Protocolului cu privire la reducerea suplimentară a emisiilor de sulf, Protocolului referitor la controlul emisiilor oxizilor de azot și al fluxurilor transfrontaliere ale acestora, Protocolului privind reducerea gradului de acidifiere, eutrofizare și nivelul de ozon troposferic și Protocolului privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier la Convenția din 1979 asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MAE– Ministerul Afacerilor Externe	Octombrie 2026	Noiembrie	2026	207.90	207.90		0.00
14	21993A0621(01)	Protocolul Convenției din 1979 privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi, referitor la controlul emisiilor oxizilor de azot și al fluxurilor transfrontaliere ale acestora				18	Proiectul de Lege pentru ratificarea Protocolului cu privire la reducerea suplimentară a emisiilor de sulf, Protocolului referitor la controlul emisiilor oxizilor de azot și al fluxurilor transfrontaliere ale acestora, Protocolului privind reducerea gradului de acidifiere, eutrofizare și nivelul de ozon troposferic și Protocolului privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier la Convenția din 1979 asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MAE– Ministerul Afacerilor Externe	Octombrie 2026	Noiembrie	2026				
15	22003A0717(01)	Protocol la convenția din 1979 privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi pentru a reduce gradul de acidifiere, eutrofizare și nivelul de ozon troposferic				18	Proiectul de Lege pentru ratificarea Protocolului cu privire la reducerea suplimentară a emisiilor de sulf, Protocolului referitor la controlul emisiilor oxizilor de azot și al fluxurilor transfrontaliere ale acestora, Protocolului privind reducerea gradului de acidifiere, eutrofizare și nivelul de ozon troposferic și Protocolului privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier la Convenția din 1979 asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MAE– Ministerul Afacerilor Externe	Octombrie 2026	Noiembrie	2026				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCŪRS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
16	Link	Protocolul la Convenția din 1979 privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier				18	Proiectul de Lege pentru ratificarea Protocolului cu privire la reducerea suplimentară a emisiilor de sulf, Protocolului referitor la controlul emisiilor oxizilor de azot și al fluxurilor transfrontaliere ale acestora, Protocolului privind reducerea gradului de acidifiere, eutrofizare și nivelul de ozon troposferic și Protocolului privind reducerea emisiilor de COV sau al fluxului lor transfrontalier la Convenția din 1979 asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MAE– Ministerul Afacerilor Externe	Octombrie 2026	Noiembrie	2026				
17	32024I.2881	Directiva (UE) 2024/2881 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa (reformare)				19	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului	Iulie 2028	Septembrie	2028	207.90	207.90		0.00
	32024I.2881					20	Proiect de Lege pentru modificarea Codului contravențional nr. 218/2008	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2028	Decembrie	2028	207.90	207.90		0.00
18	32011D0850	2011/850/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 12 decembrie 2011 de stabilire a normelor pentru Directivele 2004/107/CE și 2008/50/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește schimbul reciproc de informații și raportarea privind calitatea aerului înconjurător [notificată cu numărul C (2011) 9068]				21	Proiect de Ordin privind aprobarea Cerințelor comune referitoare la schimbul reciproc de informații și raportarea privind calitatea aerului atmosferic	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Mai	2027	135.00	135.00		0.00
19	32009I.0126	Directiva 2009/126/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 privind etapa a II-a de recuperare a vaporilor de benzină în timpul alimentării autovehiculelor la stațiile de benzină				22	Proiect de Hotărâre de Guvern privind etapa a II-a de recuperare a vaporilor de benzină în timpul alimentării autovehiculelor la stațiile de benzină	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, AM – Agenția de Mediu, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Februarie	2027	189.09	189.09		0.00
20	32016I.0802	Directiva (UE) 2016/802 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind reducerea conținutului de sulf din anumiți combustibili lichizi				23	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 414/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind reducerea conținutului de sulf al anumitor combustibili lichizi	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	MEn – Ministerul Energiei, MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ANRM – Agenția Navală, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Octombrie	2026	189.09	189.09		0.00
	32016I.0802					24	Proiect de Lege pentru modificarea Codului contravențional nr. 218/2008	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MM – Ministerul Mediului	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.90	207.90		0.00
21	31994I.0063	Directiva 94/63/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 decembrie 1994 privind controlul emisiilor de compuși organici volatili (COV) rezultați din depozitarea carburanților și din distribuția acestora de la terminale la stațiile de distribuție a carburanților	AA - Anexa XI, Capitolul 16			25	Proiect de Hotărâre de Guvern de modificare a unor Hotărâri de Guvern (Hotărârea Guvernului nr. 914/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vasele, lacuri și în produsele de refinisare a autovehiculelor și Hotărârea de Guvern nr. 587/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul emisiilor de compuși organici volatili rezultați din depozitarea și din distribuția benzinei de la terminale la stațiile de alimentare cu produse petroliere)	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	MEn – Ministerul Energiei, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2026	189.09	189.09		0.00
	31994I.0063					24	Proiect de Lege pentru modificarea Codului contravențional nr. 218/2008	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
22	31998I.0070	Directiva 98/70/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 1998 privind calitatea benzinei și a motorinei și de modificare a Directivei 93/12/CEE a Consiliului	AA - Titlul IV, Anexa XII, Capitolul 17			26	Proiect de Hotărâre de Guvern privind calitatea benzinei și a motorinei	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MM – Ministerul Mediului		Octombrie	2026	189.09	189.09		0.00
23	32002I0159	Decizia Comisiei din 18 februarie 2002 privind elaborarea unui formular comun pentru prezentarea sintezelor de date naționale referitoare la calitatea carburanților [notificată cu numărul C(2002) 508]				27	Proiect de Hotărâre de Guvern privind elaborarea unui formular comun pentru prezentarea sintezelor de date naționale referitoare la calitatea carburanților	Hotărâre adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MM – Ministerul Mediului		Octombrie	2027	94.54	94.54		

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
24	32004I.0042	Directiva 2004/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele și lacuri și în produsele de refinisare a vehiculelor și de modificare a Directivei 1999/13/CE	AA - Anexa XI, Capitolul 16			25	Proiect de Hotărâre de Guvern de modificare a unor Hotărâri de Guvern (Hotărârea Guvernului nr. 914/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele, lacuri și în produsele de refinisare a autovehiculelor și Hotărârea de Guvern nr. 587/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul emisiilor de compuși organici volatili rezultați din depozitarea și din distribuția benzinei de la terminale la stațiile de alimentare cu produse petroliere)	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, MDDEd – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Decembrie	2026				
	32004I.0042					24	Proiect de Lege pentru modificarea Codului contravențional nr. 218/2008	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
25	32010D0693	2010/693/UE: Decizia Comisiei din 22 iulie 2010 de stabilire a unui model comun pentru al doilea raport al statelor membre privind punerea în aplicare a Directivei 2004/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili (notificată cu numărul C(2010) 4955)				25	Proiect de Hotărâre de Guvern de modificare a unor Hotărâri de Guvern (Hotărârea de Guvern nr. 914/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind limitarea emisiilor de compuși organici volatili cauzate de utilizarea de solvenți organici în anumite vopsele, lacuri și în produsele de refinisare a autovehiculelor și Hotărârea de Guvern nr. 587/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul emisiilor de compuși organici volatili rezultați din depozitarea și din distribuția benzinei de la terminale la stațiile de alimentare cu produse petroliere)	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2026				
26	32024R0573	Regulamentul (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 februarie 2024 privind gazele fluorurate cu efect de seră, de modificare a Directivei (UE) 2019/1937 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 517/2014	AA nexa XII la Cap. 17.			28	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.00	137.90	70.09	0.00
	32024R0573					24	Proiect de Lege pentru modificarea Codului contravențional nr. 218/2008	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
27	32007R1497	Regulamentul (CE) nr. 1497/2007 al Comisiei din 18 decembrie 2007 de stabilire, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor de verificare standard în vederea detectării scurgerilor pentru sistemele staționare de protecție împotriva incendiilor, care conțin anumite gaze fluorurate cu efect de seră				28	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
28	32007R1516	Regulamentul (CE) nr. 1516/2007 al Comisiei din 19 decembrie 2007 de stabilire, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor de verificare standard în vederea detectării scurgerilor pentru echipamentele staționare de refrigerare, de climatizare și pentru pompele de căldură care conțin anumite gaze fluorurate cu efect de seră				28	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
29	32016R0879	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/879 al Comisiei din 2 iunie 2016 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 517/2014 al Parlamentului European și al Consiliului, a modalităților legate de declarația de conformitate la introducerea pe piață a echipamentelor de refrigerare, de climatizare și a pompelor de căldură încărcate cu hidrofluorcarburi și de verificare a acesteia de către un auditor independent (Text cu relevanță pentru SEE)				28	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră	Legea adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
30	32024R2195	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2195 al Comisiei din 4 septembrie 2024 de stabilire a formatului pentru prezentarea rapoartelor cu datele menționate la articolul 26 din Regulamentul (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului privind gazele fluorurate cu efect de seră și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1191/2014 al Comisiei				28	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal	Octombrie 2026	Decembrie	2026				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
31	32024R2473	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2473 al Comisiei din 19 septembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește înregistrarea pe portalul privind gazele fluorurate și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/661 al Comisiei				28	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
32	32024R2174	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2174 al Comisiei din 2 septembrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește formatul etichetelor pentru anumite produse și echipamente care conțin gaze fluorurate cu efect de seră și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2068 al Comisiei				28	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră	Legea adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal	Octombrie 2026	Decembrie	2026				0.00
33	32024R2215	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2215 al Comisiei din 6 septembrie 2024 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime pentru eliberarea de certificate persoanelor fizice și juridice și a condițiilor pentru recunoașterea reciprocă a acestor certificate, în ceea ce privește echipamentele staționare de refrigerare, de climatizare și pompele de căldură, ciclurile Rankine organice și unitățile de refrigerare ale camioanelor frigorifice, remorcilor frigorifice, vehiculelor frigorifice ușoare, containerelor intermodale și vagoanelor care conțin gaze fluorurate cu efect de seră sau alternativele acestora și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2067 al Comisiei				29	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 483/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorocarburi și gaze fluorurate cu efect de seră	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026	189.09	189.09		0.00
34	32008R0304	Regulamentul (CE) nr. 304/2008 al Comisiei din 2 aprilie 2008 de stabilire, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 842/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime și a condițiilor de recunoaștere reciprocă pentru certificarea societăților și a personalului în ceea ce privește sistemele staționare de protecție împotriva incendiilor și extintoarele care conțin anumite gaze fluorurate cu efect de seră (Text cu relevanță pentru SEE)				29	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 483/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorocarburi și gaze fluorurate cu efect de seră	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
35	32025R0623	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/623 al Comisiei din 28 martie 2025 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime pentru certificatele persoanelor fizice și a condițiilor pentru recunoașterea reciprocă a acestor certificate în ceea ce privește recuperarea solvenților pe bază de gaze fluorurate cu efect de seră din echipamente și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 306/2008 al Comisiei				29	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 483/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorocarburi și gaze fluorurate cu efect de seră	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
36	32025R1893	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1893 al Comisiei din 17 septembrie 2025 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime pentru atestatele de formare ale persoanelor fizice și a condițiilor pentru recunoașterea reciprocă a acestor atestate de formare în ceea ce privește anumite echipamente mobile care conțin gaze fluorurate cu efect de seră sau alternative la acestea și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 307/2008 al Comisiei				29	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 483/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorocarburi și gaze fluorurate cu efect de seră	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
37	32025R0627	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/627 al Comisiei din 28 martie 2025 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) 2024/573 al Parlamentului European și al Consiliului, a cerințelor minime pentru certificatele persoanelor fizice și a condițiilor pentru recunoașterea reciprocă a acestor certificate în ceea ce privește instalarea, întreținerea sau asigurarea service-ului, repararea sau dezafectarea întrerupătoarelor electrice fixe care conțin gaze fluorurate cu efect de seră și recuperarea gazelor fluorurate cu efect de seră din întrerupătoarele electrice fixe și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2066 al Comisiei				29	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 483/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorocarburi și gaze fluorurate cu efect de seră	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
38	32015R2065	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2065 al Comisiei din 17 noiembrie 2015 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 517/2014 al Parlamentului European și al Consiliului, a formatului notificării programelor de formare și certificare ale statelor membre				29	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 483/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului care conține hidroclorofluorocarburi și gaze fluorurate cu efect de seră	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
39	32024R0590	Regulamentul (UE) 2024/590 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 februarie 2024 privind substanțele care diminuează stratul de ozon și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1005/2009.	AA - Titlul IV, Anexa XII, Capitolul 17			30	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 852/2002 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon	Legea adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.00	137.90	70.09	0.00
40	32016L2284	Directiva 2016/2284/CE privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, de modificare a Directivei 2003/35/CE și de abrogare a Directivei 2001/81/CE				31	Proiect de Hotărâre de Guvern de modificarea Hotărârii Guvernului nr. 593/2024 privind aprobarea Regulamentului pentru reducerea emisiilor naționale ale anumitor poluanți atmosferici	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Noiembrie	2026	189.08	189.08		0.00
	32016L2284					24	Proiect de Lege pentru modificarea Codului contravențional nr. 218/2008	Legea adoptată	MM – Ministerul Mediului	MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
41	02018D1522-20181012	Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1522 a Comisiei din 11 octombrie 2018 de stabilire a unui format comun pentru programele naționale de control al poluării atmosferice în temeiul Directivei (UE) 2016/2284 a Parlamentului European și a Consiliului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici (Text cu relevanță pentru SEE)				31	Proiect de Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern Nr. 593/2024 privind aprobarea Regulamentului pentru reducerea emisiilor naționale ale anumitor poluanți atmosferici	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Noiembrie	2026				
					GP - Planul de creștere economică	32	Proiect de hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului național de control al poluării atmosferice	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Decembrie	2026	208.00	208.00		0.00
Managementul Deșeurilor																	
42	32008L0098	Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive (Text cu relevanță pentru SEE)	AA Anexa XI, Capitolul 16	RE 2025		33	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului	Ianuarie 2027	Martie	2027	347.40		347.40	0.00
	32008L0098			RE 2025		34	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea produselor textile și a deșeurilor textile	Hotărâre aprobată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Septembrie	2026	160.19		160.19	0.00

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
43	32021D0019	Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/19 a Comisiei din 18 decembrie 2020 de stabilire a unei metodologii comune și a unui format pentru raportarea privind reutilizarea în conformitate cu Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului [notificată cu numărul C(2020) 8976] (Text cu relevanță pentru SEE)				35	Proiect de Ordin privind aprobarea metodologiilor, normelor și metodelor de calcul pentru raportarea, verificarea și monitorizarea datelor referitoare la reutilizarea și reciclarea deșeurilor	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Septembrie	2026	67.00	67.00		0.00
44	32019D1004	Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/1004 a Comisiei din 7 iunie 2019 de stabilire a normelor pentru calculul, verificarea și raportarea datelor privind deșeurile în conformitate cu Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Deciziei de punere în aplicare C(2012) 2384 a Comisiei [notificată cu numărul C(2019) 4114] (Text cu relevanță pentru SEE)				35	Proiect de Ordin privind aprobarea metodologiilor, normelor și metodelor de calcul pentru raportarea, verificarea și monitorizarea datelor referitoare la reutilizarea și reciclarea deșeurilor	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Septembrie	2026				
45	32011D0753	2011/753/UE: Decizia Comisiei din 18 noiembrie 2011 de stabilire a normelor și a metodelor de calcul pentru verificarea respectării obiectivelor fixate la articolul 11 alineatul (2) din Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului [notificată cu numărul C(2011) 8165]				35	Proiect de Ordin privind aprobarea metodologiilor, normelor și metodelor de calcul pentru raportarea, verificarea și monitorizarea datelor referitoare la reutilizarea și reciclarea deșeurilor	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Septembrie	2026				
46	32019D2000	Decizia de Punere în Aplicare (UE) 2019/2000 a Comisiei din 28 noiembrie 2019 de stabilire a unui format pentru raportarea datelor privind deșeurile alimentare și pentru transmiterea raportului de control al calității în conformitate cu Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului [notificată cu numărul C(2019) 8577] (Text cu relevanță pentru SEE)				36	Proiect de Ordin pentru stabilirea unui format pentru raportarea datelor privind deșeurile alimentare și pentru transmiterea raportului de control al calității	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Iunie	2027	67.00	67.00		0.00
47	32019D1597	Decizia delegată (UE) 2019/1597 a Comisiei din 3 mai 2019 de completare a Directivei 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește o metodologie comună și cerințele minime de calitate pentru măsurarea uniformă a nivelurilor de deșeurii alimentare (Text cu relevanță pentru SEE.)				36	Proiect de Ordin pentru stabilirea unui format pentru raportarea datelor privind deșeurile alimentare și pentru transmiterea raportului de control al calității	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Iunie	2027				
48	32024R1157	Regulamentul (UE) 2024/1157 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind transferurile de deșeurii, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1257/2013 și (UE) 2020/1056 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1013/2006				37	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 411/2022 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la transferurile de deșeurii	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal		Decembrie	2026	142.60	142.60		0.00
49	32016R1245	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1245 al Comisiei din 28 iulie 2016 de stabilire a unui tabel de corespondență preliminar între codurile Nomenclaturii combinate prevăzute în Regulamentul (CEE) nr. 2658/87 al Consiliului și mențiunile privind deșeurile cuprinse în anexele III, IV și V la Regulamentul (CE) nr. 1013/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind transferurile de deșeurii (Text cu relevanță pentru SEE)				38	Proiect de Ordin pentru aprobarea Ghidului de aplicare al Regulamentului privind transferurile de deșeurii	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal		Decembrie	2026	67.00	67.00		0.00
50	32013R1257	Regulamentul (UE) nr. 1257/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind reciclarea navelor și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1013/2006 și a Directivei 2009/16/CE Text cu relevanță pentru SEE				39	Proiect de Hotărâre de Guvern privind reciclarea navelor	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026	450.00		450.00	0.00
51	32022R0090	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/90 al Comisiei din 21 ianuarie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei (UE) 2019/883 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește elementele detaliate ale mecanismului de urmărire bazat pe riscuri al Uniunii în vederea selectării navelor pentru inspecție (Text cu relevanță pentru SEE)				39	Proiect de Hotărâre de Guvern privind reciclarea navelor	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
52	32022R0091	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/91 al Comisiei din 21 ianuarie 2022 de definire a criteriilor care permit determinarea faptului că o navă produce cantități reduse de deșeuri și le gestionează într-un mod durabil și rațional din punct de vedere ecologic, în conformitate cu Directiva (UE) 2019/883 a Parlamentului European și a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)				39	Proiect de Hotărâre de Guvern privind reciclarea navelor	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
53	32015D2398	Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/2398 a Comisiei din 17 decembrie 2015 cu privire la informațiile și documentele aferente unei cereri de includere a unei instalații de reciclare situate într-o țară terță pe lista europeană a instalațiilor de reciclare a navelor (Text cu relevanță pentru SEE)				39	Proiect de Hotărâre de Guvern privind reciclarea navelor	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
54	52018DC0028	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. O strategie europeană pentru materiale plastice într-o economie circulară				40	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului privind economia circulară	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		August	2027	235.00	235.00		0.00
55	52020DC0098	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. Un nou plan de acțiune pentru economia circulară pentru o Europă mai curată și mai competitivă				40	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului privind economia circulară	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		August	2027				
56	52014DC0398	Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. Spre o economie circulară: un program „deșeuri zero” pentru Europa				40	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului privind economia circulară	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		August	2027				
57	32019L0904	Directiva (UE) 2019/904 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		41	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului	Iulie 2026	Septembrie	2026				
	32019L0904					42	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului cu privire la reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026	464.40		464.40	0.00
						24	Proiect de Lege privind modificarea Codului contravențional nr. 218/2008	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
						43	Proiect de Lege privind modificarea Codului penal nr. 985/2002	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MM – Ministerul Mediului	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207.09			207.09
58	32023D2683	Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/2683 a Comisiei din 30 noiembrie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei (UE) 2019/904 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește calcularea, verificarea și raportarea datelor referitoare la conținutul de plastic reciclat din sticlele de plastic de unică folosință pentru bălături				42	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului cu privire la reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
59	32022D0162	Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/162 a Comisiei din 4 februarie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei (UE) 2019/904 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește calcularea, verificarea și raportarea privind reducerea consumului de anumite produse din plastic de unică folosință și măsurile luate de statele membre pentru a obține această reducere (Text cu relevanță pentru SEE)				42	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului cu privire la reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
60	32020R2151	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/2151 al Comisiei din 17 decembrie 2020 de stabilire a unor norme referitoare la specificațiile armonizate privind marcarea produselor din plastic de unică folosință indicate în partea D din anexa la Directiva (UE) 2019/904 a Parlamentului European și a Consiliului privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului (Text cu relevanță pentru SEE)				42	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului cu privire la reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
61	32021D1752	Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/1752 a Comisiei din 1 octombrie 2021 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei (UE) 2019/904 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește calcularea, verificarea și raportarea datelor referitoare la colectarea separată a deșeurilor generate de sticlele de plastic de unică folosință pentru băuturi				42	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului cu privire la reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
62	32021D2267	Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/2267 a Comisiei din 17 decembrie 2021 de stabilire a formatului pentru raportarea datelor și a informațiilor privind deșeurile colectate după consum ale produselor din tutun cu filtre și ale filtrelor comercializate pentru a fi utilizate în combinație cu produse din tutun (Text cu relevanță pentru SEE)				42	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului cu privire la reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
63	32022R0092	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/92 al Comisiei din 21 ianuarie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei (UE) 2019/883 a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește metodele de lucru cu datele de monitorizare și formatul de raportare a deșeurilor pescuite în mod pasiv (Text cu relevanță pentru SEE)				42	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului cu privire la reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
64	32021D0958	Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/958 a Comisiei din 31 mai 2021 de stabilire a formatului pentru raportarea datelor și informațiilor privind echipamentele de pescuit introduse pe piață și deșeurile provenite de la echipamentele de pescuit colectate în statele membre, și a formatului raportului privind verificarea calității în conformitate cu articolul 13 alineatul (1) litera (d) și cu articolul 13 alineatul (2) din Directiva (UE) 2019/904 a Parlamentului European și a Consiliului				42	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului cu privire la reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
65	31994L0062	Directiva 94/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 decembrie 1994 privind ambalajele și deșeurile de ambalaje	AA - Anexa XVI	RE 2025		44	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii de Guvern nr. 561/2020 privind aprobarea Regulamentului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal		Decembrie	2026	142.60	142.60		0.00
66	32005D0270	Decizia Comisiei din 22 martie 2005 de stabilire a tabelelor corespunzătoare sistemului de baze de date în conformitate cu Directiva 94/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje [notificată cu numărul C(2005) 854] (Text cu relevanță pentru SEE)				44	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii de Guvern nr. 561/2020 privind aprobarea Regulamentului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
67	32001D0171	Decizia Comisiei din 19 februarie 2001 de stabilire a condițiilor derogatorii pentru ambalajele din sticlă de la nivelul concentrației de metale grele stabilit prin Directiva 94/62/CE privind ambalajele și deșeurile din ambalaje [notificată cu numărul C(2001) 398] (Text cu relevanță pentru SEE)				33	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului	ianuarie 2027	Martie	2027				
68	32009D0292	2009/292/CE: Decizia Comisiei din 24 martie 2009 de stabilire a condițiilor derogatorii pentru lăzile din plastic și paletii din plastic de la nivelurile de concentrație în metale grele stabilite prin Directiva 94/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind ambalajele și deșeurile din ambalaje [notificată cu numărul C(2009) 1959] (Text cu relevanță pentru SEE)				33	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului	ianuarie 2027	Martie	2027				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
69	32025R0040	Regulamentul (UE) 2025/40 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 decembrie 2024 privind ambulajele și deșeurile de ambalaje, de modificare a Regulamentului (UE) 2019/1020 și a Directivei (UE) 2019/904 și de abrogare a Directivei 94/62/CE		RE 2025		45	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la ambulajele și deșeurile de ambalaje	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Iunie	2027	464.40	0.00		464.40
	32025R0040					33	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului	Ianuarie 2027	Marie	2027				
70	32000L0053	Directiva 2000/53/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 septembrie 2000 privind vehiculele scoase din uz		RE 2025		46	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 93/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea vehiculelor scoase din uz	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal		Decembrie	2026	301.80		301.80	0.00
71	32005D0293	Decizia Comisiei din 1 aprilie 2005 de stabilire a normelor privind monitorizarea obiectivelor de reutilizare/recuperare și reutilizare/reciclare instituite de Directiva 2000/53/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind vehiculele scoase din uz [notificată cu numărul C(2004) 2849]Text cu relevanță pentru SEE.				46	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 93/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea vehiculelor scoase din uz	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
72	32003D0138	Decizia Comisiei din 27 februarie 2003 de stabilire a standardelor de codificare a componentelor și a materialelor pentru vehicule în temeiul Directivei 2000/53/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind vehiculele scoase din uz [notificată cu numărul C(2003)620] (Text cu relevanță pentru SEE)				46	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 93/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea vehiculelor scoase din uz	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
73	32006L0021	Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2006 privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive și de modificare a Directivei 2004/35/CE	AA - Anexa XI, Capitolul 16			47	Proiect de Lege de modificare a Codului subsolului nr. 246/2024	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Mai 2026	Iulie	2026	248.00			
74	52023PC0416	Propunere de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind monitorizarea și reziliența solului (Legea privind monitorizarea solului)				48	Proiect de Lege cu privire la monitorizarea și reziliența solului	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Aprilie 2027	Iunie	2027	248.00			
75	32020D0248	Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/248 a Comisiei din 21 februarie 2020 de stabilire a unor orientări tehnice pentru inspecțiile prevăzute la articolul 17 din Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului [notificată cu numărul C(2020) 889] (Text cu relevanță pentru SEE)				49	Proiect de Ordin pentru stabilirea unor orientări tehnice pentru inspecțiile instalațiilor de gestionare a deșeurilor extractive	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Noiembrie	2026	66.86			66.86
76	32009D0359	2009/359/CE: Decizia Comisiei din 30 aprilie 2009 de completare a definiției deșeurilor inerte, în aplicarea articolului 22 alineatul (1) litera (f) din Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive [notificată cu numărul C(2009) 3012]				50	Proiect de Ordin privind aprobarea Procedurii pentru aprobarea planului de gestionare a deșeurilor din industriile extractive și a normativului de conținut al acestuia	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026	117.29			117.29
77	32009D0360	2009/360/CE: Decizia Comisiei din 30 aprilie 2009 de completare a cerințelor tehnice pentru caracterizarea deșeurilor stabilite de Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive [notificată cu numărul C(2009) 3013]				50	Proiect de Ordin privind aprobarea Procedurii pentru aprobarea planului de gestionare a deșeurilor din industriile extractive și a normativului de conținut al acestuia	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
78	32009D0358	2009/358/CE: Decizia Comisiei din 29 aprilie 2009 privind armonizarea și transmiterea periodică a informațiilor și chestionarul prevăzute la articolul 22 alineatul (1) litera (a) și la articolul 18 din Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive [notificată cu numărul C(2009) 3011]				49	Proiect de Ordin pentru stabilirea unor orientări tehnice pentru inspecțiile instalațiilor de gestionare a deșeurilor extractive	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Noiembrie	2026				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
79	32009D0337	2009/337/CE: Decizia Comisiei din 20 aprilie 2009 privind definirea criteriilor de clasificare a instalațiilor de gestionare a deșeurilor în conformitate cu anexa III la Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive [notificată cu numărul C (2009) 2856]				50	Proiect de Ordin privind aprobarea Procedurii pentru aprobarea planului de gestionare a deșeurilor din industriile extractive și a normativului de conținut al acestuia	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
80	32009D0335	2009/335/CE: Decizia Comisiei din 20 aprilie 2009 de stabilire a orientărilor tehnice privind constituirea garanției financiare în conformitate cu Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive [notificată cu numărul C(2009) 2798]				51	Proiectul de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului	Hotărare adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2025	117.29			117.29
81	32023R1542	Regulamentul (UE) 2023/1542 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind bateriile și deșeurile de baterii, de modificare a Directivei 2006/98/CE și a Regulamentului (UE) 2019/1020 și de abrogare a Directivei 2006/66/CE (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		52	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 586/2020 privind aprobarea Regulamentului privind gestionarea bateriilor și acumulatorilor și a deșeurilor de baterii și acumulatori	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal		Decembrie	2026	650.00			650.00
	32023R1542					41	Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Iulie 2026	Septembrie	2026			
						24	Proiect de Lege pentru modificarea Codului contravențional nr. 218/2008	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MJ – Ministerul Justiției		Octombrie 2026	Decembrie	2026			
						43	Proiect de Lege pentru modificarea Codului penal nr. 985/2002	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MM – Ministerul Mediului		Octombrie 2026	Decembrie	2026			
82	32010R1103	Regulamentul (UE) nr. 1103/2010 al Comisiei din 29 noiembrie 2010 de stabilire, în conformitate cu Directiva 2006/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a normelor de etichetare privind capacitatea pentru bateriile și acumulatorii portabili secundari (reîncărcabili) și auto Text cu relevanță pentru SEE				52	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 586/2020 privind aprobarea Regulamentului privind gestionarea bateriilor și acumulatorilor și a deșeurilor de baterii și acumulatori	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
83	32008D0763	2008/763/CE: Decizia Comisiei din 29 septembrie 2008 de stabilire, în conformitate cu Directiva 2006/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a unei metode comune de calculare a vânzărilor anuale de baterii și acumulatori portabili către utilizatorii finali [notificată cu numărul C(2008) 5339] (Text cu relevanță pentru SEE)				52	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 586/2020 privind aprobarea Regulamentului privind gestionarea bateriilor și acumulatorilor și a deșeurilor de baterii și acumulatori	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
84	32012R0493	Regulamentul (UE) nr. 493/2012 al Comisiei din 11 iunie 2012 de stabilire, în conformitate cu Directiva 2006/66/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a normelor detaliate privind calculul nivelurilor de eficiență a reciclării în procesele de reciclare a deșeurilor de baterii și acumulatori				52	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 586/2020 privind aprobarea Regulamentului privind gestionarea bateriilor și acumulatorilor și a deșeurilor de baterii și acumulatori	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
85	31999L0031	Directiva 1999/31/CE a Consiliului din 26 aprilie 1999 privind depozitele de deșeuri	AA - Anexa XI, Capitolul 16			53	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 939/2023 cu privire la aprobarea Regulamentului privind depozitarea deșeurilor	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026	200.00		200.00	0.00
	31999L0031					41	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Iulie 2026	Septembrie	2026			

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
						54	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Planului de închidere a depozitelor existente	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		August	2027	800.00		800.00	0.00
86	32019D1885	Decizia de Punere în Aplicare (UE) 2019/1885 a Comisiei din 6 noiembrie 2019 de stabilire a normelor pentru calculul, verificarea și raportarea datelor referitoare la depozitele de deșeurii municipale în conformitate cu Directiva 1999/31/CE a Consiliului și de abrogare a Deciziei 2000/738/CE a Comisiei [notificată cu numărul C(2019) 7874]				53	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 939/2023 cu privire la aprobarea Regulamentului privind depozitarea deșeurilor	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
87	32003D0033	Decizia 2003/33/CE a Consiliului din 19 decembrie 2002 de stabilire a criteriilor și procedurilor de acceptare a deșeurilor în depozitele de deșeurii în conformitate cu articolul 16 și anexa II la Directiva 1999/31/CE				53	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 939/2023 cu privire la aprobarea Regulamentului privind depozitarea deșeurilor	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026				
88	32012L0019	Directiva 2012/19/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE) (reformare) Text cu relevanță pentru SEE		RE: 2025		55	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 212/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal		Noiembrie	2026	301.80		301.80	0.00
	32012L0019					24	Proiect de Lege pentru modificarea Codului contravențional nr. 218/2008	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MJ – Ministerul Justiției	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
						43	Proiect de Lege pentru modificarea Codului penal nr. 985/2002	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	MM – Ministerul Mediului	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
89	32019R0290	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/290 al Comisiei din 19 februarie 2019 de stabilire a formatului pentru înregistrarea și raportarea în registru de către producătorii de echipamente electrice și electronice (Text cu relevanță pentru SEE.)				55	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 212/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Vamal		Noiembrie	2026				
90	32017R0692	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/699 al Comisiei din 18 aprilie 2017 de stabilire a unei metodologii comune de calcul al greutateii echipamentelor electrice și electronice (EEE) introduse pe piața fiecărui stat membru și a unei metodologii comune de calcul al cantității de deșeurii de echipamente electrice și electronice (DEEE) generate, exprimată în greutate, în fiecare stat membru (Text cu relevanță pentru SEE.)				55	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 212/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Noiembrie	2026				
91	32019D2193	Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/2193 a Comisiei din 17 decembrie 2019 de stabilire a normelor pentru calculul, verificarea și raportarea datelor și de stabilire a formatelor de date în sensul Directivei 2012/19/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE) [notificată cu numărul C(2019) 8995] (Text cu relevanță pentru SEE)				55	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 212/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Noiembrie	2026				
92	32005D0362	Decizia Comisiei din 3 mai 2005 de stabilire a normelor de control al conformității statelor membre și de stabilire a formatelor de date în sensul Directivei 2002/96/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice [notificată cu numărul C(2005) 1355]				55	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 212/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Noiembrie	2026				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
93	31987L0217	Directiva 87/217/CEE a Consiliului din 19 martie 1987 privind prevenirea și reducerea poluării mediului cu azbest		RE 2025		56	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea deșeurilor provenite din construcții și demolări	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		August	2026	350.00		350.00	0.00
	31987L0217					57	Proiect de Lege privind modificarea Legii 227/2022 privind emisiile industriale	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Mai 2027	Iulie	2027	560.50	210.00		350.50
94	02017R0852-20240730	Regulamentul (UE) 2017/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 mai 2017 privind mercurul și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1102/2008 (Text cu relevanță pentru SEE)				58	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 144/2024 privind aprobarea Regulamentului privind gestionarea ecologică a deșeurilor de mercur	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Decembrie	2026	189.09	189.09		0.00
Managementul Integrat al apelor																	
95	32006L0007	Directiva 2006/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 februarie 2006 privind gestionarea calității apei pentru scăldat și de abrogare a Directivei 76/160/CEE				59	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Hotărârii Guvernului privind Regulamentul calității apei pentru îmbrăcire	Hotărâre adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Iulie	2026	234.60	234.60		0.00
96	32020L2184	Directiva (UE) 2020/2184 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman		RE 2025		60	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii de Guvern nr. 651/2023 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind supravegherea și monitorizarea calității apei potabile	Hotărâre adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Decembrie	2026	34.00			
	32020L2184					61	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	497.63	166.63	331.00	0.00
97	32020R0741	Regulamentul (UE) 2020/741 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 mai 2020 privind cerințele minime pentru reutilizarea apei				62	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele minime pentru reutilizarea apei	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu, MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Noiembrie	2026	70.00	70.00		0.00
	32020R0741					63	Proiect de Lege privind modificarea Legii Apelor nr. 272/2011	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AAM – Agenția Apele Moldovei	Noiembrie 2026	Decembrie	2026	166.73	166.73		
98	32024L3019	Directiva (UE) 2024/3019 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind epurarea apelor uzate urbane (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		64	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii de Guvern nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpurile de apă pentru localitățile urbane și rurale	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Februarie	2027	401.00	70.00	331.00	0.00
	32024L3019			RE 2025		61	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului	Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
						65	Proiect de Lege pentru aprobarea Secțiunii specializate „Apă și sanitație” a Planului de amenajare a teritoriului național	Lege adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului, ONDRL – Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală	Septembrie 2027	Noiembrie	2027	18429.08	189.08	18240.00	
99	32000L0060	Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii apei	AA - Anexa XI, Capitolul 16	RE 2023		63	Proiect de Lege privind modificarea Legii Apelor nr. 272/2011	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AAM – Agenția Apele Moldovei	Noiembrie 2026	Decembrie	2026				0.00

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
100	32006L0118	Directiva 2006/118/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării				63	Proiect de Lege privind modificarea Legii Apelor nr. 272/2011	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AAM – Agenția Apele Moldovei	Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
						66	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 931/2013 privind aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a apelor subterane	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Decembrie	2025	66.86	66.86		0.00
101	32007L0060	Directiva 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații (Text cu relevanță pentru SEE)	AA - Anexa XI, Capitolul 16			63	Proiect de Lege privind modificarea Legii Apelor nr. 272/2011	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AAM – Agenția Apele Moldovei	Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
						67	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii de Guvern nr. 562/2020 cu privire la aprobarea Planurilor de gestionare a riscului de inundații	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AAM – Agenția Apele Moldovei, IGSU – Inspectoratul General pentru Situații de Urgență		Decembrie	2026	189.09		189.09	0.00
102	31991L0676	Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrați din surse agricole	AA - Anexa XI, Capitolul 16			63	Proiect de Lege privind modificarea Legii Apelor nr. 272/2011	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AAM – Agenția Apele Moldovei	Noiembrie 2026	Decembrie	2026				
						68	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Programului privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	MAIA - Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Noiembrie	2027	189.09	189.09		0.00
103	32025L0439	Decizia de punere în aplicare (UE) 2025/439 a Comisiei din 28 februarie 2025 de stabilire a unei liste de supraveghere a substanțelor pentru monitorizare în întreaga Uniune conform politicii în domeniul apei în temeiul Directivei 2008/105/CE a Parlamentului European și a Consiliului [notificată cu numărul C(2025) 1244]				69	Proiect de Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii de Guvern nr. 890/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Mai	2027	66.86	66.86		0.00
Conservarea naturii și sectorul forestier																	
104	32024R1991	Regulamentul (UE) 2024/1991 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2024 privind restaurarea naturii și de modificare a Regulamentului (UE) 2022/869				70	Proiect de Lege privind restaurarea naturii	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu	Mai 2025	Iunie	2027	208.00	208.00		
					GP - Planul de creștere economică	71	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea programului privind biodiversitatea pentru anii 2026-2030	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Mai	2026	189.00	189.00		0.00
						72	Proiect de Ordin privind aprobarea Foai de Parcur cu privire la Restaurarea Naturii	Ordin aprobat	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026	67.00	67.00		0.00
105	31992L0043	Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică	AA - Anexa XI, Capitolul 16	RE 2023	GP - Planul de creștere economică	73	Proiect de Lege privind protecția naturii	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.00	208.00		0.00
						74	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional Registrul arilor naturale protejate	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Iunie	2026	189.00	189.00		0.00
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	75	Proiect de Ordin privind aprobarea foi de parcurs pentru alinierea managementului rețelei Emerald în Republica Moldova la standardele NATURA 2000	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		August	2026	67.00	67.00		0.00

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCŪRS	N/O	ACŢIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENŢĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
106	32023D2806	Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/2806 a Comisiei din 15 decembrie 2023 privind formularul-tip pentru siturile Natura 2000		RE 2025	GP - Planul de creştere economică	76	Proiect de Ordin privind aprobarea formularului - tip pentru siturile Natura 2000 şi a modului de completare a acestuia	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenţia de Mediu		August	2026	67.00	67.00		0.00
107	32009L0147	Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice	AA - Anexa XI, Capitolul 16	RE 2023	GP - Planul de creştere economică	73	Proiect de Lege privind protecţia naturii	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenţia de Mediu	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
108	31997R0338	Regulamentul (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecţia speciilor faunei şi florei sălbatice prin controlul comerţului cu acestea		RE 2023	GP - Planul de creştere economică	77	Proiect de Lege privind protecţia speciilor faunei şi florei sălbatice prin controlul comerţului cu acestea	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenţia de Mediu	Septembrie 2026	Noiembrie	2026	189.00	189.00		0.00
109	32006R0865	Regulamentul (CE) Nr. 865/2006 al Comisiei din 4 mai 2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecţia speciilor faunei şi florei sălbatice prin controlul comerţului cu acestea		RE 2023		77	Proiect de Lege privind protecţia speciilor faunei şi florei sălbatice prin controlul comerţului cu acestea	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenţia de Mediu	Septembrie 2026	Noiembrie	2026				
110	32012R0792	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 792/2012 al Comisiei din 23 august 2012 de stabilire a modelelor pentru permisele, certificatele şi alte documente prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecţia speciilor faunei şi florei sălbatice prin controlul comerţului cu acestea şi de modificare a Regulamentului (CE) nr. 865/2006 al Comisiei		RE 2023		77	Proiect de Lege privind protecţia speciilor faunei şi florei sălbatice prin controlul comerţului cu acestea	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenţia de Mediu	Septembrie 2026	Noiembrie	2026				
111	32023R2770	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/6 al Comisiei din 6 ianuarie 2025 de interzicere a introducerii în Uniune a exemplarelor din anumite specii ale faunei şi florei sălbatice în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 338/97 al Consiliului privind protecţia speciilor faunei şi florei sălbatice prin controlul comerţului cu acestea şi de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/2770 al Comisiei		RE 2023		78	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la interzicerea introducerii a exemplarelor din anumite specii ale faunei şi florei sălbatice	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenţia de Mediu		Iulie	2027	67.00	67.00		0.00
112	31999J0022	Directiva 1999/22/CE a Consiliului din 29 martie 1999 privind animalele sălbatice din grădini zoologice				79	Proiect de Lege cu privire la grădinile zoologice	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenţia de Mediu	Iulie 2026	Septembrie	2026	129.00	129.00		0.00
113	32014R1143	Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 al Parlamentului European şi al Consiliului din 22 octombrie 2014 privind prevenirea şi gestionarea introducerii şi răspândirii speciilor alogene invazive		RE 2023		80	Proiect de Lege privind speciile alogene invazive	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenţia de Mediu	Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.00	189.00		0.00
114	32018R0968	Regulamentul delegat (UE) 2018/968 al Comisiei din 30 aprilie 2018 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1143/2014 al Parlamentului European şi al Consiliului referitor la evaluarea riscurilor în ceea ce priveşte speciile alogene invazive.		RE 2023		80	Proiect de Lege privind speciile alogene invazive	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenţia de Mediu	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
115	32016R1141	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1141 al Comisiei din 13 iulie 2016 de adoptare a unei liste a speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1143/2014 al Parlamentului European şi al Consiliului		RE 2023		81	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea listei speciilor alogene invazive	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenţia de Mediu		Mai	2027	117.00	117.00		0.00
116	32016R0145	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/145 al Comisiei din 4 februarie 2016 de adoptare a formatului documentului care serveşte drept dovadă a eliberării de către autorităţile competente ale statelor membre a autorizaţiei care permite unităţilor să efectueze anumite activităţi legate de speciile alogene invazive de interes pentru Uniune, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 al Parlamentului European şi al Consiliului		RE 2023		80	Proiect de Lege privind speciile alogene invazive	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenţia de Mediu	Octombrie 2026	Decembrie	2026				0.00
117	32014R0511	Regulamentul (UE) nr. 511/2014 al Parlamentului European şi al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de conformitate destinate utilizatorilor prevăzute în Protocolul de la Nagoya privind accesul la resursele genetice şi împărţirea corectă şi echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora în Uniune.				82	Proiect de Lege privind accesul la resursele genetice şi împărţirea corectă şi echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenţia de Mediu	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.00	208.00		0.00

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
118	32015R1866	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/1866 al Comisiei din 13 octombrie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 511/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește registrul colecțiilor, monitorizarea respectării normelor de către utilizatori și cele mai bune practici				83	Proiect de Hotărâre de Guvern privind registrul colecțiilor, monitorizarea respectării normelor de către utilizatori și cele mai bune practici	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Mai	2027	67.00	67.00		0.00
119	32015R1850	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/1850 al Comisiei din 13 octombrie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1007/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind comerțul cu produse derivate din focă				84	Proiect de Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 763/2024 privind aprobarea cerințelor la importul produselor derivate din focă	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Decembrie	2026	67.00	67.00		
120	32010R0995	Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 de stabilire a obligațiilor operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn Text cu relevanță pentru SEE				85	Proiectul de Lege privind autorizarea tăierilor, introducerea pe piață și circulația lemnului și a produselor din lemn	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.00	208.00		0.00
	32010R0995					86	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea conceptului sistemului informațional automatizat de evidență și trasabilitate a produselor lemnoase recoltate și comercializate	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Februarie	2027	67.00	67.00		0.00
121	32023R1115	Regulamentul (UE) 2023/1115 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 mai 2023 privind punerea la dispoziție pe piața Uniunii și exportul din Uniune a anumitor mărfuri și produse asociate cu defrișările și degradarea pădurilor și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 995/2010 (Text cu relevanță pentru SEE)				87	Proiect de Hotărâre de Guvern privind punerea la dispoziție pe piață și exportul a anumitor mărfuri și produse asociate cu defrișările și degradarea pădurilor	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Decembrie	2027	67.00	67.00		0.00
122	32010L0063	Directiva 2010/63/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 septembrie 2010 privind protecția animalelor utilizate în scopuri științifice				88	Proiect de Lege privind Ratificarea Convenției Europene privind protecția animalelor vertebrate utilizate în scopuri experimentale și științifice (ETS nr. 123)	Lege adoptată	MAIA - Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026	189.00	189.00		0.00
Substanțe chimice																	
123	32012R0528	Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide (Text cu relevanță pentru SEE)	AA - Anexa XVI			89	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului Nr. 344/2020 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide	Hotărâre adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		August	2026	234.00	234.00		0.00
124	3A02006R1907	Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice	AA - Anexa XI, Capitolul 16; Anexa XVI	RE 2025		90	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Iulie 2026	Septembrie	2026	560.68	337.48	223.20	0.00
	32006R1907			RE 2025		91	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Listei substanțelor și amestecurilor chimice interzise și restricționate	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Mai	2026	337.48	337.48		0.00
	32006R1907			RE 2025		92	Proiect de hotărâre de Guvern pentru aprobarea Listei cu risc major pentru sănătatea umană și mediu	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026	337.48	337.48		0.00

[illegible]

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
131	32010L0075	Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integral al poluării) (reformare) (text cu relevanță pentru SEE), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L334 din 17 decembrie 2010	AA - Anexa XI, Capitolul 16			57	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 227/2022 privind emisiile industriale	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu	Mai 2027	Iulie	2027				
				RE 2025		100	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea Ghidului cu privire la emiterea autorizației integrate de mediu, a autorizației de mediu și înregistrare a activităților	Ordin emis	MM - Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Mai	2026	540.00	300.00	240.00	0.00
132	32015L2193	Directiva 2015/2193 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind limitarea emisiilor în atmosferă a anumitor poluanți provenind de la instalații medii de ardere (Text cu relevanță pentru SEE), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L313/1 din 28.11. 2015				57	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 227/2022 privind emisiile industriale			AM – Agenția de Mediu	Mai 2027	Iulie	2027				
133	32015D2119	Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/2119 a Comisiei din 20 noiembrie 2015 de stabilire a concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) în temeiul Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului, pentru producerea de panouri pe bază de lemn (notificată cu numărul C(2015) 8062) (Text cu relevanță pentru SEE)	AA - Anexa XI, Capitolul 16			101	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru producerea de panouri pe bază de lemn	Ordin emis	MM- Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Septembrie	2026	240.00	240.00		0.00
134	32013D0732	2013/732/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 9 decembrie 2013 de stabilire a concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT), în temeiul Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile industriale, pentru producerea de clorocalci [notificată cu numărul C(2013) 8589] Text cu relevanță pentru SEE	AA - Anexa XI, Capitolul 16			102	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru producerea de clorocalci	Ordin emis	MM- Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Decembrie	2026	240.00	240.00		0.00
135	32012D0249	2012/249/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 7 mai 2012 privind stabilirea perioadelor de pornire și de oprire în sensul Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile industriale [notificată cu numărul C(2012) 2948] Text cu relevanță pentru SEE				103	Proiect de Ordin cu privire la stabilirea perioadelor de pornire și de oprire a instalațiilor de ardere	Ordin emis	MM- Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Decembrie	2025	240.00	240.00		0.00
136	32012D0135	2012/135/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 28 februarie 2012 de stabilire a concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) în temeiul Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile industriale pentru producerea fontei și a oțelului [notificată cu numărul C(2012) 903] Text cu relevanță pentru SEE	AA - Anexa XI, Capitolul 16			104	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru producerea fontei și a oțelului	Ordin emis	MM- Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Mai	2026	240.00	240.00		0.00
137	32022D2427	Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/2427 a Comisiei din 6 decembrie 2022 de stabilire a concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT), în temeiul Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile industriale, pentru sistemele comune de gestionare și tratare a gazelor reziduale din sectorul chimic [notificată cu numărul C(2022) 8788] (Text cu relevanță pentru SEE)	AA - Anexa XI, Capitolul 16			105	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru sisteme comune de gestionare și tratare a gazelor reziduale din sectorul chimic	Ordin emis	MM- Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Decembrie	2026	240.00	240.00		0.00

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCŪRS	N/O	ACŢIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENŢĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
138	32017D0302	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/302 a Comisiei din 15 februarie 2017 de stabilire a concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT), în temeiul Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile industriale, pentru creșterea intensivă a păsărilor de curte și a porcilor [notificată cu numărul C(2017) 688] (Text cu relevanță pentru SEE)	AA - Anexa XI, Capitolul 16			106	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru creșterea intensivă a păsărilor de curte și a porcilor	Ordin emis	MM- Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Decembrie	2025	240.00	240.00		0.00
139	32019D2010	Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/2010 a Comisiei din 12 noiembrie 2019 de stabilire a concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT), în temeiul Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile industriale, pentru incinerarea deșeurilor [notificată cu numărul C (2019) 7987] (Text cu relevanță pentru SEE)	AA - Anexa XI, Capitolul 16			107	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru incinerarea deșeurilor	Ordin emis	MM- Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Decembrie	2025	240.00	240.00		0.00
140	32021D2326	Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/2326 a Comisiei din 30 noiembrie 2021 de stabilire a concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT), în temeiul Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile industriale, pentru instalațiile de ardere de dimensiuni mari [notificată cu numărul C(2021) 8580] (Text cu relevanță pentru SEE)	AA - Anexa XI, Capitolul 16			108	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea concluziilor privind cele mai bune tehnici disponibile (BAT) pentru instalațiile de ardere de dimensiuni mari	Ordin emis	MM- Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Decembrie	2025	240.00	240.00		0.00
141	32021L0018	Directiva 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, de modificare și de abrogare ulterior a Directivei 96/82/CE a Consiliului Text cu relevanță pentru SE				109	Proiect de Lege de modificare a Legii nr. 108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase	Lege adoptată	MM-Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu	Martie 2027	Mai	2027	240.00	240.00		0.00
142	32024R1244	Regulamentul (UE) 2024/1244 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 aprilie 2024 privind raportarea datelor despre mediu provenite de la instalații industriale, de înfrângere a Portalului emisiilor industriale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 166/2006 (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		110	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 373/2018 cu privire la Registrul național al emisiilor și al transferului de poluanți	Hotărâre adoptată	MM- Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		August	2026	520.00	520.00		0.00
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	111	Proiect de Ordin privind aprobarea metodologiilor și cerințelor de raportare a datelor și informațiilor despre mediu de către operatorii economici	Ordin emis	MM- Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Iunie	2026	240.00	240.00		
143	32019D0070	Decizia (UE) 2019/70 a Comisiei din 11 ianuarie 2019 de stabilire a criteriilor de acordare a etichetei ecologice a UE pentru hârtia grafică și a criteriilor de acordare a etichetei ecologice a UE pentru hârtia absorbantă și produsele din hârtie absorbantă [notificată cu numărul C(2019) 3] (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 86 și art. 375 lit. (f) PgAA – 3.IV.2	RE 2025		112	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru hârtia grafică	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Centrul Național de Acreditare "MOLDAC"		Mai	2026	216.30			216.30
	32019D0070					113	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru hârtia absorbantă și produsele din hârtie absorbantă	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Centrul Național de Acreditare "MOLDAC"		Mai	2026	216.30			
144	32018D1702	Decizia (UE) 2018/1702 a Comisiei din 8 noiembrie 2018 de stabilire a criteriilor etichetei ecologice a UE pentru lubrifianți [notificată cu numărul C(2018) 7125] (Text cu relevanță pentru SEE.)	AA – Art. 86 și art. 375 lit. (f) PgAA – 3.IV.2	RE 2025		114	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru lubrifianți	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Centrul Național de Acreditare "MOLDAC"		Februarie	2026	216.30			216.30
145	32018D0680	Decizia (UE) 2018/680 a Comisiei din 2 mai 2018 de stabilire a criteriilor de acordare a etichetei ecologice a UE pentru servicii de curățenie interioară [notificată cu numărul C (2018) 2503] (Text cu relevanță pentru SEE.)	AA – Art. 86 și art. 375 lit. (f) PgAA – 3.IV.2	RE 2025		115	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru servicii de curățenie interioară	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Centrul Național de Acreditare "MOLDAC"		Februarie	2026	216.30			216.30

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
146	32017D1216	Decizia (UE) 2017/1216 a Comisiei din 23 iunie 2017 de stabilire a criteriilor de acordare a etichetei ecologice a UE privind detergenții pentru mașini de spălat vase [notificată cu numărul C(2017) 4240] (Text cu relevanță pentru SEE.)	AA – Art. 86 și art. 375 lit. (f) PgAA – 3.IV.2	RE 2025		116	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice privind detergenții pentru mașini de spălat vase	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Central Național de Acreditare "MOLDAC"		Iunie	2026	216.30			216.30
147	32017D1215	Decizia (UE) 2017/1215 a Comisiei din 23 iunie 2017 de stabilire a criteriilor de acordare a etichetei ecologice a UE pentru detergenții de uz industrial și instituțional pentru mașinile de spălat vase [notificată cu numărul C(2017) 4228] (Text cu relevanță pentru SEE.)	AA – Art. 86 și art. 375 lit. (f) PgAA – 3.IV.2	RE 2025		117	Proiect de Ordin ministrului mediului cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru detergenții de uz industrial și instituțional pentru mașinile de spălat vase	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Central Național de Acreditare "MOLDAC"		Iunie	2026	216.30			216.30
148	32017D1219	Decizia (UE) 2017/1219 a Comisiei din 23 iunie 2017 de stabilire a criteriilor de acordare a etichetei ecologice a UE pentru detergenții de rufe de uz industrial și instituțional [notificată cu numărul C(2017) 4245] (Text cu relevanță pentru SEE.)	AA – Art. 86 și art. 375 lit. (f) PgAA – 3.IV.2	RE 2025		118	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru detergenții de rufe de uz industrial și instituțional	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Central Național de Acreditare "MOLDAC"		Iunie	2026	216.30			216.30
149	32017D0176	Decizia (UE) 2017/176 a Comisiei din 25 ianuarie 2017 de stabilire a criteriilor de acordare a etichetei ecologice a UE pentru pardoseli pe bază de lemn, de plută și de bambus [notificată cu numărul C(2017) 303] (Text cu relevanță pentru SEE.)	AA – Art. 86 și art. 375 lit. (f) PgAA – 3.IV.2	RE 2025		119	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru pardoseli pe bază de lemn, de plută și de bambus	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Central Național de Acreditare "MOLDAC"		Martie	2026	216.30			216.30
150	32021D0476	Decizia (UE) 2021/476 a Comisiei din 16 martie 2021 de stabilire a criteriilor de acordare a etichetei ecologice a UE pentru produse aparținând categoriei îmbrăcăminți rezistente [notificată cu numărul C(2021) 1579] (Text cu relevanță pentru SEE.)	AA – Art. 86 și art. 375 lit. (f) PgAA – 3.IV.2	RE 2025		120	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru produse aparținând categoriei îmbrăcăminți rezistente	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Central Național de Acreditare "MOLDAC"		Aprilie	2026	216.30			216.30
151	32014D0312	Decizia (UE) 2014/312 a Comisiei din 28 mai 2014 de stabilire a criteriilor ecologice de acordare a etichetei ecologice a UE pentru vopselele și lacurile de interior și exterior [notificată cu numărul C(2014) 3429] (Text cu relevanță pentru SEE.)	AA – Art. 86 și art. 375 lit. (f) PgAA – 3.IV.2	RE 2025		121	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru vopselele și lacurile de interior și exterior	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Central Național de Acreditare "MOLDAC"		Ianuarie	2026	216.30			216.30
152	32020D1804	Decizia (UE) 2020/1804 a Comisiei din 27 noiembrie 2020 de stabilire a criteriilor de acordare a etichetei ecologice a UE pentru afişajele electronice [notificată cu numărul C (2020) 8156] (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 86 și art. 375 lit. (f) PgAA – 3.IV.2	RE 2025		122	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru afişajele electronice	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Central Național de Acreditare "MOLDAC"		Aprilie	2026	216.30			216.30
153	32016D1332	Decizia (UE) 2016/1332 a Comisiei din 28 iulie 2016 de stabilire a criteriilor ecologice de acordare a etichetei ecologice a UE pentru mobilier [notificată cu numărul C(2016) 4778] (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 86 și art. 375 lit. (f) PgAA – 3.IV.2	RE 2025		123	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru mobilier	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Central Național de Acreditare "MOLDAC"		Ianuarie	2026	216.30			216.30
154	32014D0391	Decizia (UE) 2014/391 a Comisiei din 23 iunie 2014 de stabilire a criteriilor ecologice de acordare a etichetei ecologice a UE pentru saltelele de pat [notificată cu numărul C(2014) 4083] (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 86 și art. 375 lit. (f) PgAA – 3.IV.2	RE 2025		124	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru saltelele de pat	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Central Național de Acreditare "MOLDAC"		Ianuarie	2026	216.30			216.30
155	32023D1809	Decizia (UE) 2023/1809 a Comisiei din 14 septembrie 2023 de stabilire a criteriilor de acordare a etichetei ecologice a UE pentru produsele de igienă absorbante [notificată cu numărul C(2023) 6024] (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 86 și art. 375 lit. (f) PgAA – 3.IV.2	RE 2025		125	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru produsele de igienă absorbante	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Central Național de Acreditare "MOLDAC"		Decembrie	2025	216.30			216.30
156	32021D1870	Decizia (UE) 2021/1870 a Comisiei din 22 octombrie 2021 de stabilire a criteriilor de acordare a etichetei ecologice a UE pentru produsele cosmetice și produsele pentru îngrijirea animalelor [notificată cu numărul C (2021) 7500] (Text cu relevanță pentru SEE)	AA – Art. 86 și art. 375 lit. (f) PgAA – 3.IV.2	RE 2025		126	Proiect de Ordin cu privire la aprobarea criteriilor de acordare a etichetei ecologice pentru produsele cosmetice și produsele pentru îngrijirea animalelor	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	MOLDAC-Central Național de Acreditare "MOLDAC"		Februarie	2026	216.30			216.30

EMAS

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCŪRS	N/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
157	32009R1221	Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind participarea voluntară a organizațiilor la un sistem comunitar de management de mediu și audit (EMAS) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 761/2001 și a Deciziilor 2001/681/CE și 2006/193/CE ale Comisiei				127	Proiect de Hotărâre de Guvern privind participarea voluntară a organizațiilor la un sistem de management de mediu și audit	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Iulie	2026	150.00	50.00	100.00	0.00
158	32023D2463	Decizia Comisiei (UE) 2023/2463 din 3 noiembrie 2023 privind publicarea ghidului utilizatorului care stabilește etapele necesare pentru participarea la sistemul UE de management de mediu și audit (EMAS) în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1221/2009 al Parlamentului European și al Consiliului				128	Proiect de Ordin privind publicarea ghidului utilizatorului care stabilește etapele necesare pentru participarea la sistemul UE de management de mediu și audit (EMAS)	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului			Iulie	2027	30.00	10.00	20.00	0.00
159	32011D0832	Decizia Comisiei 2011/832/UE din 7 decembrie 2011 privind un ghid pentru înregistrarea colectivă la nivelul UE, înregistrarea organizațiilor în țări terțe și înregistrarea globală în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind participarea voluntară a organizațiilor la un sistem comunitar de management de mediu și audit (EMAS)				129	Proiect de Ordin privind aprobarea ghidului pentru înregistrarea colectivă la nivelul UE, înregistrarea organizațiilor din țări terțe și înregistrarea globală în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1221/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind participarea voluntară a organizațiilor la un sistem comunitar de management de mediu și audit (EMAS)	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului			Iulie	2027	30.00	10.00	20.00	0.00
Climă																	
						130	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de Reducere a Riscurilor de Dezastre Naturale 2026-2030	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	MAI – Ministerul Afacerilor Interne		Septembrie	2026	189.09	189.09		
160	32018R2066	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2066 al Comisiei din 19 decembrie 2018 privind monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 601/2012 al Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE.)	AA - Titlul IV, Anexa XII, Capitolul 17	RE 2025		131	Proiectul de Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 575/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră provenite de la instalațiile staționare și activitățile din domeniul aviației	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Decembrie	2026	189.09	189.09		0.00
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	132	Proiect de Ordin pentru aprobarea Ghidului metodologic pentru operatori instalațiilor privind elaborarea planurilor de monitorizare a emisiilor de GES și raportarea emisiilor de GES	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Martie	2026				
161	32018R2067	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2067 al Comisiei din 19 decembrie 2018 privind verificarea datelor și acreditarea verificatorilor în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE.)	AA - Titlul IV, Anexa XII, Capitolul 17	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	133	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind acreditarea și cerințele aplicabile verficatorilor emisiilor de gaze cu efect de seră	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Aprilie	2026	300.00	300.00		0.00

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
162	32024R2620	Regulamentul delegat (UE) 2024/2620 al Comisiei din 30 iulie 2024 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește cerințele pentru a se considera că gazele cu efect de seră s-au legat chimic permanent într-un produs		RE 2025		134	Proiect de Lege de modificare a Legii nr. 74/2024 privind acțiunile climatice	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Noiembrie 2026	Decembrie	2026	294.23			
163	32009D0450	2009/450/CE: Decizia Comisiei din 8 iunie 2009 privind interpretarea detaliată a activităților de aviație enumerate în anexa I la Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului [notificată cu numărul de document C(2009) 4293] (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		135	Proiectul de Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 575/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră provenite de la instalațiile staționare și activitățile din domeniul aviației	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Decembrie	2026	189.09	189.09		
164	32010R0606	Regulamentul (UE) nr. 606/2010 al Comisiei din 9 iulie 2010 privind aprobarea unui instrument simplificat dezvoltat de organizația europeană pentru siguranța navigației aeriene (Eurocontrol) pentru estimarea consumului de combustibil al anumitor operatori de aeronave cu emisii mici (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		131	Proiectul de Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 575/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră provenite de la instalațiile staționare și activitățile din domeniul aviației	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Decembrie	2026				
165	32025R0927	Regulamentul delegat (UE) 2025/927 al Comisiei din 20 mai 2025 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește măsurile adoptate de Organizația Aviației Civile Internaționale pentru monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor provenite din aviație în scopul implementării unei măsuri globale bazate pe piață și de abrogare a Regulamentului delegat (UE) 2019/1603 al Comisiei		RE 2025		131	Proiect de Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 575/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră provenite de la instalațiile staționare și activitățile din domeniul aviației	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă		Decembrie	2026				
166	32023R2849	Regulamentul delegat (UE) 2023/2849 al Comisiei din 12 octombrie 2023 de completare a Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele de raportare și transmitere a datelor agregate privind emisiile la nivel de companie	AA - Art. 95, lit. (d)	RE 2025		136	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 544/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2026	189.09	189.09		0.00
167	32023R2599	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2599 al Comisiei din 22 noiembrie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește administrarea companiilor de transport maritim de către autoritățile de administrare în ceea ce privește o companie de transport maritim	AA - Titlul IV, Anexa XII, Capitolul 17	RE 2025		136	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 544/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2026				
168	32023R2917	Regulamentul delegat (UE) 2023/2917 al Comisiei din 20 octombrie 2023 privind activitățile de verificare, acreditarea verificatorilor și aprobarea planurilor de monitorizare de către autoritățile administrative în temeiul Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din transportul maritim și de abrogare a Regulamentului delegat (UE) 2016/2072 al Comisiei		RE 2025		136	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 544/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2026				
169	32016R1928	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1928 al Comisiei privind determinarea mărfurilor transportate pentru categoriile de nave, altele decât navele de pasageri, navele ro-ro și navele container, în temeiul Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de dioxid de carbon provenite din transportul maritim		RE 2025		136	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 544/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2026				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
170	32023R2449	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2449 al Comisiei din 6 noiembrie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește modelele pentru planurile de monitorizare, rapoartele de emisii, documentele de conformitate și rapoartele la nivel de întreprindere și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2016/1927 al Comisiei		RE 2025		136	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 544/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2026				
171	32023R2776	Regulamentul delegat (UE) 2023/2776 al Comisiei din 12 octombrie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2015/757 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele de monitorizare a emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor informații relevante provenite din transportul maritim		RE 2025		136	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 544/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2026				
172	32023R2297	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2297 al Comisiei din 26 octombrie 2023 de identificare a porturilor de transbordare a containerelor învecinate în temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2025		136	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 544/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2026				
173	32023D2895	Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/2895 a Comisiei din 19 decembrie 2023 de stabilire a listei insulelor și porturilor menționate la articolul 12 alineatul (3) litera (d) din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a listei contractelor de servicii publice transnationale sau a obligatiilor de servicii publice transnationale menționate la articolul 12 alineatul (3) litera (e) din directiva respectivă		RE 2025		136	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 544/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2026				
174	32024D0411	Decizia de punere în aplicare (UE) 2024/411 a Comisiei din 30 ianuarie 2024 privind lista companiilor de transport maritim care specifică autoritatea administrativă pentru o companie de transport maritim în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului		RE 2025		136	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 544/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2026				
175	32018R0841	Regulamentul (UE) 2018/841 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind includerea emisiilor și a absorbțiilor de gaze cu efect de seră provenite din exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură în cadrul politicii energetice și climatice pentru 2030 și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 și a Deciziei nr. 529/2013/UE (Text cu relevanță pentru SEE)				137	Proiect de Hotărâre de Guvern privind includerea emisiilor și absorbțiilor de gaze cu efect de seră provenite din exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură în cadrul politicii privind clima și energia pentru 2030	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Septembrie	2027	189.09	189.09		
176	32021R1119	Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de stabilire a cadrului pentru atingerea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 („Legea europeană a climei”)		RE 2025		134	Proiect de Lege de modificare a Legii nr. 74/2024 privind acțiunile climatice	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Octombrie 2026	Decembrie	2026				
177	02003L0087	Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)	AA - Titlul IV, Anexa XII, Capitolul 17	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	134	Proiect de Lege de modificare a Legii nr. 74/2024 privind acțiunile climatice	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Octombrie 2026	Decembrie	2026				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCŪRS	N/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
				RE 2025		138	Proiect de Lege pentru modificarea Codului contravențional nr. 218/2008 (în vederea transpuneri articolului 16 „Sanctiuni” din Directiva 2003/87/CE)	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MJ – Ministerul Justiției	Septembrie 2026	Noiembrie	2026				
178	02019R0331-20240101	Regulamentul delegat (UE) 2019/331 al Comisiei din 19 decembrie 2018 de stabilire a unor norme tranzitorii la nivelul Uniunii pentru alocarea armonizată cu titlu gratuit a certificatelor de emisii în temeiul articolului 10a din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE.)		RE 2025		139	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la alocarea gratuită a certificatelor de emisii	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Septembrie	2027	189.09	189.09		0.00
179	02019R1842-20220619	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1842 al Comisiei din 31 octombrie 2019 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește dispozițiile suplimentare privind ajustările alocării cu titlu gratuit a certificatelor de emisii datorate modificărilor nivelului de activitate				139	Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la alocarea gratuită a certificatelor de emisii	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Septembrie	2027				
180	32023R2441	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2441 al Comisiei din 31 octombrie 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește conținutul și formatul planurilor de neutralitate climatică necesare pentru acordarea alocării cu titlu gratuit a certificatelor de emisii		RE 2025		140	Proiect de Ordin privind aprobarea conținutului și formatului planurilor de neutralitate climatică necesare pentru acordarea alocării cu titlu gratuit a certificatelor de emisii	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului			Septembrie	2027	189.09	189.09		0.00
				RE 2025		141	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Strategiei de dezvoltare pe termen lung cu emisii reduse	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			August	2026	1000.00	1000.00		0.00
				RE 2025		142	Proiect de Hotărâre de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 659/2023 cu privire la aprobarea Programului de dezvoltare cu emisii reduse al Republicii Moldova până în anul 2030	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Iunie	2027	235.38	235.38		0.00
181	32019R0631	Regulamentul (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 de stabilire a standardelor de performanță privind emisiile de CO2 pentru autoturismele noi și pentru vehiculele utilitare ușoare noi și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 443/2009 și (UE) nr. 510/2011				143	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului privind stabilirea standardelor de performanță privind emisiile de CO2 pentru autoturismele noi și pentru vehiculele utilitare ușoare noi	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2028	189.08	189.08		0.00
182	32021R0392	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/392 al Comisiei din 4 martie 2021 privind monitorizarea și raportarea datelor referitoare la emisiile de CO2 de la autoturismele și vehiculele utilitare ușoare, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare Regulamentului de punere în aplicare al Comisiei (UE) nr. 1014/2010, (UE) nr. 293/2012, (UE) 2017/1152 și (UE) 2017/1153 (Text cu relevanță pentru SEE)				144	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului privind monitorizarea și raportarea datelor referitoare la emisiile de CO2 de la autoturismele și vehiculele utilitare ușoare	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2028	189.00	189.00		0.00

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
183	32023R2767	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2767 al Comisiei din 13 decembrie 2023 de stabilire a unei proceduri de aprobare și certificare a tehnologiilor inovatoare de reducere a emisiilor de CO2 de la autoturismele și vehiculele utilitare ușoare în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului				145	Proiect de Ordin privind procedura de aprobare și certificare a tehnologiilor inovatoare de reducere a emisiilor de CO2 de la autoturisme și vehiculele utilitare ușoare	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2028	189.00	189.00		0.00
184	32023R2867	Regulamentul delegat (UE) 2023/2867 al Comisiei din 5 octombrie 2023 de completare a Regulamentului (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea principiilor directe și a criteriilor pentru definirea procedurilor de verificare a valorilor emisiilor de CO2 și consumului de carburant ale autoturismelor și vehiculelor utilitare ușoare aflate în circulație (verificare în serviciu)				143	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului privind stabilirea standardelor de performanță privind emisiile de CO2 pentru autoturismele noi și pentru vehiculele utilitare ușoare noi	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2028	189.00	189.00		0.00
185	02023R2866-20240407	Regulamentul de implementare (UE) 2023/2866 al Comisiei din 15 decembrie 2023 de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2019/631 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea procedurilor pentru efectuarea verificării valorilor emisiilor de CO2 și consumului de combustibil ale autoturismelor și vehiculelor utilitare ușoare aflate în circulație (verificare în circulație)				146	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului privind procedurile pentru efectuarea verificării valorilor emisiilor de CO2 și consumului de combustibil ale autoturismelor și vehiculelor utilitare ușoare	Hotărâre adoptată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2028	189.00	189.00		0.00
186	32019R1242	Regulamentul (UE) 2019/1242 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 de stabilire a standardelor de performanță privind emisiile de CO2 pentru vehiculele grele noi și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 595/2009 și (UE) 2018/956 ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Directivei 96/53/CE a Consiliului				147	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului de stabilire a standardelor de performanță privind emisiile de CO2 pentru vehiculele grele noi	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2027	189.00	189.00		
187	32024R1127	Regulamentul delegat (UE) 2024/1127 al Comisiei din 8 februarie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1242 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea principiilor directe și a criteriilor pentru definirea procedurilor de verificare a emisiilor de CO2 și a combustibilului valorile de consum ale vehiculelor grele aflate în circulație (verificare în funcționare)				148	Proiect de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului privind procedurile de verificare a emisiilor de CO2 și a combustibilului valorile de consum ale vehiculelor grele aflate în circulație	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale			Decembrie	2028	189.00	189.00		0.00
188	32019R0633	Directiva 1999/94/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 1999 privind disponibilitatea informațiilor cu privire la consumul de carburant și emisiile de CO2 destinate consumatorilor la comercializarea autoturismelor noi				149	Proiect de Ordin pentru aprobarea Formulei și conținutului etichetei privind consumul de combustibil și emisiile de CO2 destinate consumatorilor la comercializarea autoturismelor noi	Ordin emis	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2026	189.00	189.00		0.00
189	32023R0956	Regulamentul (UE) 2023/956 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 mai 2023 de instituire a unui mecanism de ajustare la frontieră a emisiilor de carbon (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		134	Proiect de Lege de modificare a Legii nr. 74/2024 privind acțiunile climatice	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Octombrie 2026	Decembrie	2026				
190	32009L0031	Directiva 2009/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind stocarea geologică a dioxidului de carbon și de modificare a Directivei 85/337/CEE a Consiliului, a Directivelor Parlamentului European și a Consiliului 2000/60/CE, 2001/80/CE, 2004/35/CE, 2006/12/CE, 2008/L/CE și Regulamentul (CE) nr. 1013/2006 (Text cu relevanță pentru SEE)		RE 2025		47	Proiect de Lege de modificare a Codului subsolului nr 246/2024	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Mai 2027	Iulie	2027				

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
191	32010D0670	2010/670/UE: Decizia Comisiei din 3 noiembrie 2010 de stabilire a criteriilor și măsurilor pentru finanțarea proiectelor demonstrative comerciale care vizează captarea și stocarea geologică a CO2 în condiții de siguranță pentru mediu, precum și proiecte demonstrative de tehnologii inovatoare de energie regenerabilă în cadrul schemei pentru comercializarea cotelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității, instituită prin Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului (notificată sub documentul C(2010) 7499)		RE 2025		150	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la stabilirea criteriilor și măsurilor pentru finanțarea proiectelor demonstrative comerciale care vizează captarea și stocarea geologică a CO2 în condiții de siguranță pentru mediu, precum și proiecte demonstrative de tehnologii inovatoare de energie regenerabilă în cadrul lung cu emisii reduse cotelor de emisii de gaze cu efect de seră		MM – Ministerul Mediului			August	2027				
Protecție civilă																	
192	32013D1313	Decizia nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 decembrie 2013 privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii	AA – Art.119 PgAA – 3.III RA – Capitolul 24	RE 2023		151	Proiect de Lege privind participarea Republicii Moldova la Mecanismul de protecție civilă al Uniunii Europene	Lege adoptată	MA1 – Ministerul Afacerilor Interne	IGSU – Inspectoratul General per	Septembrie 2026	Noiembrie	2026	189.08	189.08		0.00
				RE 2025		152	Proiect de hotărâre a Guvernului privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM-Agenția de Mediu		Ianuarie	2026	155.00	155.00		
Acțiuni din Agenda de Reforme																	
				RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	153	Proiect de hotărâre de Guvern cu privire la funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului		Martie	2026	155.00	155.00		0.00
				RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	154	Proiect de hotărâre de Guvern cu privire la reorganizarea Agenției de Mediu	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM-Agenția de Mediu		Martie	2026	155.00	155.00		0.00
				RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	155	Proiect de hotărâre de Guvern cu privire la reorganizarea Agenției „Moldsilva”	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	Agenția Moldsilva		Decembrie	2026	155.00	155.00		0.00
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	156	Proiectul de Hotărâre de Guvern privind crearea instituției responsabile de gestionarea Ariei Naturale protejate	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			August	2026	155.00	155.00		0.00
					GP - Planul de creștere economică	157	Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative pentru eficientizarea activității de control în domeniul protecției mediului	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	IPM- Inspectoratul pentru Protecția Mediului	Aprilie 2026	Iunie	2026	248.00	248.00		0.00
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	158	Proiect de Ordin privind aprobarea metodologiilor de verificare a calității rapoartelor de automonitorizare	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM- Agenția de Mediu		Iunie	2026	145.00	145.00		0.00
					GP - Planul de creștere economică	159	Proiect de Ordin privind mecanismul de aplicare a plăților pentru poluarea mediului și a taxelor pentru utilizarea resurselor naturale	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026	190.00	190.00		0.00

NR. D/O	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	N/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru toate Proiectele de Legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
					GP - Planul de creștere economică	160	Proiect de hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de dezvoltare a sistemului integrat de monitorizare a mediului	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	AM - Agenția de Mediu		Decembrie	2026	482.00	482.00		0.00
					GP - Planul de creștere economică	161	Proiect de hotărâre de Guvern cu privire la Cichul I al Inventarului Forestier Național	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului	Agenția „Moldsilva”		Mai	2026	208.00			208.00
					GP - Planul de creștere economică	162	Proiect de Ordin privind aprobarea Metodologiei pentru desfășurarea Ciclului I al Inventarului Forestier Național	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	Agenția „Moldsilva”		Iunie	2026	89.00			89.00
					GP - Planul de creștere economică	163	Proiect de Ordin MM pentru aprobarea Listei unităților administrativ-teritoriale încadrate în regimuri de gestionare a arilor din zone și din aglomerate (care vor elabora planuri privind calitatea aerului și planuri pentru menținerea calității aerului în zone și aglomerări)	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Decembrie	2027	67.00	67.00		0.00
					GP - Planul de creștere economică	164	Proiect de Lege pentru modificarea Codului Contravențional (includerea penalităților pentru nerespectarea cerințelor de prezentare a planurilor de monitorizare autorizată competente și a cerințelor de raportare a emisiilor de GES)	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MJ – Ministerul Justiției	Aprilie 2026	Iunie	2026	300.00	300.00		0.00
					GP - Planul de creștere economică	165	Proiect de Ordin pentru aprobarea Ghidurilor privind elaborarea Planurilor de monitorizare a emisiilor GES și privind raportarea emisiilor	Ordin emis	MM – Ministerul Mediului	AM – Agenția de Mediu		Martie	2026	76.00	76.00		0.00
					GP - Planul de creștere economică	166	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Centrului pentru gestionarea deșeurilor	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026	208.00	208.00		
					GP - Planul de creștere economică	167	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului pentru utilizarea durabilă a resurselor minerale	Hotărâre adoptată	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026	208.00	208.00		
				RE 2025	GP - Planul de creștere economică	168	Proiect de Lege privind plățile pentru poluarea mediului și taxele pentru utilizarea resurselor naturale	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Aprilie 2026	Iunie	2026	450.00	450.00		
					GP - Planul de creștere economică	169	Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea conformității și punerea în aplicare a plăților pentru poluarea mediului și a taxelor pentru utilizarea resurselor naturale, precum și penalitățile pentru nerespectare)	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului		Octombrie 2026	Decembrie	2026	200.00	200.00		0.00

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 4. AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ													
CAPITOLUL 14. POLITICA DE TRANSPORT													
1	Implementarea Sistemului de management integrat al transporturilor rutiere	6, 12, 17, 24, 46				Sistem informațional funcțional	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Decembrie	2029	13700			13700
2	Efectuarea unei analize ex-ante pentru estimarea impactului reformei fondului rutier	1				Raport elaborat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2026	189	189		
3	Identificarea unui sistem eficient și sustenabil pe termen lung de finanțare a infrastructurii rutiere	1				Propunerea de politică publică elaborată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Iunie	2027	189	189		
4	Modernizarea sistemului informațional „e-Vinieta”	2				Sistem informațional dezvoltat	AND - Administrația Națională a Drumurilor	Decembrie	2028	449			449
5	Dezvoltarea și asigurarea interoperabilității Sistemului informațional „e-Autorizație Transport” cu alte registre naționale și internaționale	5, 6, 14, 15, 16, 18			GP - Planul de creștere economică	Sistem informațional dezvoltat; Registre interconectate	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Decembrie	2029	3600	3600		
6	Asigurarea interoperabilității registrului național al operatorilor de transport rutier în vederea interconectării cu Registrul European al Întreprinderilor de Transport Rutier (ERRU)	5				Registrul operatorilor de transport rutier aliniat la normele comune europene și interconectat	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2029	250	250		
7	Ajustarea Registrului național al operatorilor de transport rutier	5, 6, 13			GP - Planul de creștere economică	Registru ajustat	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Iunie	2027	2600			2600
8	Consolidarea capacității administrative a Agenției Naționale Transport Auto pentru a asigura îndeplinirea eficientă a responsabilităților sale în conformitate cu cerințele acquis-ului UE	6, 9, 10, 18, 24, 46, 51, 52				Număr de persoane angajate în realizarea misiunii și atribuțiilor autorității; Număr de persoane instruite pentru îmbunătățirea performanței instituționale	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Decembrie	2026-2029	1872			1872
9	Dezvoltarea și implementarea Platformei de atestare profesională în cadrul Agenției Naționale Transport Auto	6, 11, 26			GP - Planul de creștere economică	Platformă implementată; Procesul de atestare profesională a conducătorilor auto și personalului din domeniul transporturilor rutiere și serviciilor conexe, digitalizat în proporție de 100%	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Decembrie	2027	2640	2640		
10	Modernizarea centrelor de formare profesională prin adoptarea unor instrumente moderne de instruire, precum simulările interactive, platformele digitale pentru testare și evaluare, precum și modulele de e-learning	26				Centre de formare profesionale modernizate	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Decembrie	2027	2150			2150
11	Crearea Centrului de monitorizare și comunicare conectat la Sistemul de management integrat în domeniul transporturilor rutiere	14, 15, 16, 17, 18, 24, 46				Centru funcțional	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Decembrie	2028	3900	1200		2700

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
12	Actualizarea „Studiului de fezabilitate pentru aplicarea sistemelor de cântărire în mișcare (WIM) în Moldova” pentru a confirma locațiile WIM propuse și a efectua evaluarea tehnico-economică finală pentru implementarea sistemului	14, 15, 16				Studiu actualizat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2025	300		300	
13	Dezvoltarea Sistemului informațional „Registrul drumurilor publice”	14, 15, 16				Sistem informațional dezvoltat și implementat; Ponderea drumurilor publice naționale incluse și actualizate în Registrul drumurilor publice de 100%	AND - Administrația Națională a Drumurilor	Decembrie	2026	8520			8520
14	Achiziția laboratorului mobil destinat inventarierii drumurilor publice	14, 15, 16				Echipament achiziționat	AND - Administrația Națională a Drumurilor	Decembrie	2026	21142.3		21142.3	
15	Dezvoltarea și implementarea Platformei de coordonare a traseelor de navigare în baza gabaritelor introduse și/sau datelor geospațiale	14, 15, 16				Platformă implementată	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Decembrie	2027	2640	2640		
16	Dezvoltarea unui proiect pilot axat pe instalarea a 2 puncte de cântărire în mișcare	14, 15, 16				2 puncte de cântărire în mișcare implementate	AND - Administrația Națională a Drumurilor	Decembrie	2027	30500			30500
17	Dezvoltarea și implementarea sistemului de control al cântăririi în mișcare a vehiculelor aflate în circulație pe drumurile publice	14, 15, 16				Sistem funcțional	AND - Administrația Națională a Drumurilor	Decembrie	2029	322402.7			322402.7
18	Cartografierea infrastructurii naționale de transport destinate atât mobilității civile, cât și celei militare, pentru a asigura respectarea specificațiilor tehnice în timpul modernizării, construcției și întreținerii acestora	14, 15, 16				Infrastructura națională de transport cartografiată conform cerințelor de mobilitate civilă și militară	AND - Administrația Națională a Drumurilor	Decembrie	2029	9800			9800
19	Dezvoltarea interfeței publice privind detașarea conducătorilor auto	5			GP - Planul de creștere economică	Subsistem informațional dezvoltat și funcțional	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Decembrie	2029	1300			1300
20	Aprobarea Planului de implementare a politicii privind tahografele inteligente de către Centrul Comun de Cercetare (JRC)	6, 7			GP - Planul de creștere economică	Plan elaborat și validat de JRC	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	117.9	117.9		
21	Dezvoltarea și implementarea Platformei pentru eliberarea, înlocuirea, schimbarea și înnoirea cartei tahografice	20				Platformă implementată	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Decembrie	2026	134			134
22	Asigurarea interconectării directe la sistemul Tachonet	20				Sistemul național al cartei tahografice interconectat cu Tachonet	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Decembrie	2029	400			400
23	Convertirea Sistemului Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Accidentelor Rutiere” în conformitate cu setul comun de date despre accidente rutiere (CADAS)	51		RE 2025		Baza de date modificată conform cerințelor CADAS	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2027	3800	3800		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
24	Consolidarea capacităților Inspectoratului General al Poliției prin formare și schimb de expertiză cu statele membre ale UE	51				Numărul de angajați instruiți pentru consolidarea capacităților instituționale	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2026-2029	356	356		
25	Stabilirea unei subdiviziuni în cadrul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale responsabile de elaborarea politicilor în domeniul securității industriale	32010L0035				Subdiviziune instituită	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2026	936.1	936.1		
26	Dotarea Agenției Naționale Transport Auto cu echipamentul necesar pentru desfășurarea inspecțiilor tehnice rutiere în trafic	18				Echipament achiziționat	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Decembrie	2027	5275	5275		
27	Dezvoltarea Sistemului informațional Registrul de Stat al Vehiculelor	41, 42, 45				Sistem informațional dezvoltat	ASP – Agenția Servicii Publice	Iunie	2026	18000	18000		
28	Digitalizarea serviciilor de înmatriculare a vehiculelor	41, 42				Numărul serviciilor digitalizate	ASP – Agenția Servicii Publice	Decembrie	2026	2900	2900		
29	Implementarea evaluării siguranței rutiere la nivelul întregii rețele	43, 44				Plan de acțiuni/Program pe termen mediu elaborate în baza evaluării automatizate a siguranței rutiere la nivelul întregii rețele	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2029	117.9	117.9		
30	Efectuarea auditului siguranței rutiere pe rețeaua drumurilor naționale și dotarea Agenției Naționale Transport Auto cu echipamentul necesar	43, 44				Procentul rețelei de drumurilor publice naționale evaluate din punctul de vedere al siguranței rutiere; Dotarea ANTA cu echipament necesar pentru desfășurarea inspecțiilor siguranței rutiere (2 echipe de inspecție)	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Decembrie	2026	7099	7099		
31	Asigurarea interoperabilității prin platforma Mconnect a Sistemului informațional "Registrul de Stat al Vehiculelor" în vederea interconectării cu EUCARIS	45				Sistem interconectat	AGE – Agenția de Guvernare Electronică	Decembrie	2027	500	500		
32	Formare și schimb de expertiză cu punctele naționale de contact ale statelor membre privind schimbul transfrontalier de informații privind încălcările normelor de circulație legate de siguranța rutieră	45				Cel puțin 10 persoane instruite	MAI – Ministerul Afacerilor Interne	Decembrie	2026-2029	100	100		
33	Operaționalizarea activității Punctului Național de Acces desemnat și a instituției responsabile pentru Sistemul de transport Inteligent	35, 36, 37			GP - Planul de creștere economică	Entitate publică desemnată; Competențe atribuite	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	10800	10800		
34	Realizarea procesului de reorganizare a Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și a procedurilor aferente	55			GP - Planul de creștere economică	Întreprindere reorganizată	APP – Agenția Proprietății Publice	Decembrie	2026	30000	30000		
35	Implementarea Contractului multianual pentru dezvoltarea infrastructurii feroviare	55			GP - Planul de creștere economică	Contract semnat și implementat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	400000	300000		100000
36	Implementarea Contractului de servicii publice de transport feroviar de pasageri	55			GP - Planul de creștere economică	Contract semnat și implementat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	450000	300000		150000

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
37	Atragerea de investiții pentru reabilitarea infrastructurii feroviare	63				Valoarea asistenței financiare atrase	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2026-2029	207.9	207.9		
38	Consolidarea capacităților instituționale și funcționale ale Agenției Feroviare pentru a asigura îndeplinirea eficientă a responsabilităților sale în conformitate cu cerințele acquis-ului UE	46, 51, 55, 66, 85				Număr de persoane angajate în realizarea misiunii și atribuțiilor autorității; Numărul de angajați instruiți pentru îmbunătățirea performanței instituționale	Agencia Feroviară	Decembrie	2026-2029	936.1			936.1
39	Stabilirea unei structuri de guvernanță a coridoarelor care va gestiona coridoarele de transport de marfă	63				Subdiviziune instituită	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2029	936.1			936.1
40	Inițierea consultărilor strategice pentru aderarea la coridoarele feroviare	63				Numărul de consultări strategice inițiate	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2029	275	275		
41	Consolidarea capacităților instituționale ale Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi în ceea ce privește recrutarea și instruirea personalului	81, 160, 161, 162, 178				Număr de persoane instruite pentru îmbunătățirea performanței instituționale; Număr de persoane angajate în realizare misiunii și atribuțiilor Biroului	Biroul pentru investigarea accidentelor și incidentelor	Decembrie	2026-2029	356	356		
42	Semnarea unui Memorandum de cooperare cu Agenția Uniunii Europene pentru Căile Ferate	85				Memorandum de cooperare semnat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Noiembrie	2028	207.9	207.9		
43	Dezvoltarea și alinierea sistemelor operaționale și a bazelor de date ale Agenției Feroviare cu cele ale Agenției Uniunii Europene pentru Transporturi Feroviare	85				Gradul de interoperabilitate al sistemelor operaționale naționale cu cele ale UE	Agencia Feroviară	Decembrie	2029	20000			20000
44	Dezvoltarea sistemului informațional pentru asigurarea schimbului electronic de informații de reglementare referitoare la transportul de mărfuri (eFTI)	19, 87, 88				Sistem funcțional	ANTA - Agenția Națională Transport Auto	Decembrie	2029	59000			59000
45	Îmbunătățirea accesibilității informațiilor și a semnalizării pentru pasagerii cu mobilitate redusă, precum și desfășurarea campaniilor de informare corespunzătoare	191				Numărul de materiale publicate și campanii de informare desfășurate	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	Decembrie	2026	100	100		
46	Implementarea proiectului „DANOVA NEXT” („Rețea inteligentă de transport pentru accesibilitatea pasagerilor cu dizabilități și mobilitate redusă în regiunea Dunării prin servicii inovatoare”) (INTERREG-DANUBE 2021-2027)	191				Gradul de implementare a proiectului „DANOVA NEXT”	Aeroportul Internațional Chișinău	Decembrie	2027	3121	624	2497	
47	Derularea campaniilor de informare și conștientizare destinate părților interesate relevante privind noul cadru juridic aferent implementării Cerului Unic European	170				Numărul de campanii de informare organizate	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	Decembrie	2026	109.4	109.4		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
48	Realizarea unei evaluări comune de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Finanțelor și Autoritatea Aeronautică Civilă privind sustenabilitatea pe termen lung a sistemului de finanțare al Autorității Aeronautice Civile, în vederea asigurării capacității acesteia de a atrage, recruta și reține suficient personal calificat și instruit în toate domeniile funcționale	170, 174, 176				Evaluare efectuată	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	Decembrie	2026	117.29	117.29		
49	Efectuarea de inspecții paralele și de instruire la locul de muncă în cooperare cu autoritățile naționale de aviație civilă din statele membre ale UE	194				Numărul de inspecții realizate; Număr de persoane instruite pentru îmbunătățirea performanței instituționale	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	Decembrie	2026-2029	560			560
50	Semnarea unui acord cu Autoritatea de Investigații de Siguranță din Ucraina	160, 178				Acord semnat	Biroul pentru investigarea accidentelor și incidentelor	Decembrie	2026	117.29	117.29		
51	Achiziționarea unei platforme digitale pentru autorizarea, operarea și monitorizarea zborurilor UAS	177				Platformă achiziționată și funcțională	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	Decembrie	2027	994.5			994.5
52	Implementarea sistemului de comunicații prin legătura de date controlor-pilot	32017R0373				Sistem funcțional	MOLDATSA	Decembrie	2029	40000			40000
53	Achiziționarea a 5 stații pentru echipamente de măsurare a distanței	32018R1048				Echipamente achiziționate	MOLDATSA	Decembrie	2029	40000			40000
54	Consolidarea capacităților instituționale și funcționale ale Autorității Aeronautice Civile pentru a asigura îndeplinirea eficientă a responsabilităților sale în conformitate cu cerințele acquis-ului UE	32017R0373 186, 193, 196				Număr de persoane angajate în realizarea misiunii și atribuțiilor autorității	AAC - Autoritatea Aeronautică Civilă	Decembrie	2026-2029	936.1			936.1
55	Realizarea unui studiu de fezabilitate pentru a defini specificațiile tehnice pentru dezvoltarea Sistemului Informațional al Ghișeului Unic Maritim	158				Studiu realizat	ANRM – Agenția Navală	Decembrie	2026	20000			20000
56	Dezvoltarea Sistemului informațional „Ghișeu unic în domeniul maritim”	158				Sistem lansat și funcțional	ANRM – Agenția Navală	Martie	2028	8050.0			8050.0
57	Consolidarea capacității instituționale și funcționale a Agenției Navale pentru a asigura îndeplinirea eficientă a responsabilităților sale în conformitate cu cerințele acquis-ului UE	51, 93, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 120, 121, 136, 144, 147, 148, 149, 150, 154, 155, 158, 164, 167				Număr de persoane angajate în realizarea misiunii și atribuțiilor autorității; Număr de persoane instruite pentru îmbunătățirea performanței instituționale	ANRM – Agenția Navală	Decembrie	2026-2029	1872			1872
58	Desemnarea autorității competente pentru autorizarea, monitorizarea și supravegherea implementării prevederilor privind transparența financiară a porturilor	93				Autoritate desemnată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Noiembrie	2027	189.08	189.08		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
59	Achiziționarea echipamentelor și programelor software pentru înființarea Serviciului VTMS în Republica Moldova	117				Echipamente și software achiziționate	ANRM – Agenția Navală	Decembrie	2029	30000			30000
60	Dezvoltarea unei baze de date a navigatorilor deținători de certificate emise de Republica Moldova	123				Baza de date dezvoltată	ANRM – Agenția Navală	Decembrie	2028	449			449
61	Consolidarea cooperării cu Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă (EMSA) prin alinierea procedurilor naționale de conectivitate și interoperabilitate cu sistemele digitale ale EMSA pentru un schimb eficient de informații	93, 136				Gradul de interoperabilitate a sistemelor naționale cu platformele digitale ale Agenției Europene pentru Siguranță Maritimă (EMSA)	ANRM – Agenția Navală	Decembrie	2026-2029	310	310		
62	Obținerea statutului de observator la Convenția revizuită privind navigația pe Rin pentru navele aparținând navigației pe Rin	31985R2919				Obținerea statutului de observator	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2026	129	129		
63	Participarea la cursuri de licențiere și activități de schimb de experiență cu statele vecine privind procesul de certificare a navigatorilor	145, 146				Numărul de persoane instruite	ANRM – Agenția Navală	Decembrie	2026-2029	356	356		
64	Identificarea și recunoașterea centrelor de formare a navigatorilor	145, 146				Numărul de centre de formare a navigatorilor identificate și recunoscute oficial	ANRM – Agenția Navală	Decembrie	2026-2029	400			400
65	Semnarea unui acord pentru a asigura recunoașterea certificatelor de navigație interioară de către statele membre ale UE	144				Acord negociat și semnat	ANRM – Agenția Navală	Decembrie	2027	129	129		
66	Dezvoltarea Sistemului Informațional „Servicii Informaționale Fluviale”	147				Sistem dezvoltat și operațional	ANRM – Agenția Navală	Decembrie	2029	60000			60000
67	Implementarea Foi de parcurs pentru excluderea Republicii Moldova de pe lista neagră a Memorandumului de înțelegere de la Paris privind controlul statului port	94, 95, 96, 97, 99, 100, 101, 105, 114, 116, 118, 119, 123, 160, 161, 162, 167, 168		RE 2025		Foia de parcurs implementată	ANRM – Agenția Navală	Decembrie	2026-2027	207.9	207.9		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 4. AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ														
CAPITOLUL 15 ENERGIE														
1	Dezvoltarea sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice „SINEE”	32012L0027	AA – Art. 77, lit. (f)		GP - Planul de creștere economică	1. Mediul de producție al SINEE elaborat; 2. Numărul subsistemelor informaționale ale SINEE elaborate - 4	MEn – Ministerul Energiei	Decembrie	2027	31081,7		16403,7	GIZ; BM	14678,0
2	Implementarea Proiectului de dezvoltare a sistemului electroenergetic (PDSE)			RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	158 km lungime a Liniei electrice aeriene de 400 kV (pe direcția Vulcănești-Chișinău) construită; Stație electrică de 400 kV (SE Vulcănești) extinsă; Stație electrică de 330 kV modernizată;	MEn – Ministerul Energiei	Iunie	2026	1276332,3	109231,5	1167100,8	BM (AID)	
3	Construcția LEA 400 kV Bălți-Suceava, a stației electrice Bălți 400 kV și reabilitarea rețelilor electrice de transport	20		RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Lungime a LEA pe direcția Bălți – Suceava construită - 52 km; Stația electrică Bălți de 400 kV construită; Pondere a rețelilor electrice de transport reabilitate – 100%	MEn – Ministerul Energiei	Decembrie	2028	1560000,0	20000,0	1540000,0	BERD BEI UE/NIP	
4	Licitația pentru depunerea proiectelor de investiții în surse regenerabile cu o capacitate de 170 MW eolian cu capacitate de stocare de 22 MW/44MWh	32018L2001		RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	PV al comisiei de licitație privind aprobarea rezultatelor licitației întocmit; Hotărârea privind oferirea statutului de producător eligibil mare aprobată; Capacități de generare a energiei electrice regenerabile puse în funcțiune de către producătorii eligibili mari.	MEn – Ministerul Energiei	Decembrie	2026-2029	4234370,0			0,00	4234370,0
5	Implementarea Programului de finanțare din Fondul pentru eficiență energetică în sectorul rezidențial din Republica Moldova (FEERM)		AA – Art. 77, lit. (f)	RE 2023, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Activități de mediatizare și informare cu privire la promovarea Programului FEERM organizate – 4; Renovarea suprafeței încălzite în blocurile locative asigurată – 373,0 mii m2; Renovarea suprafeței încălzite în case individuale asigurată – 134,0 mii m2; Economii de energie la consumatorii finali din sectorul rezidențial realizate – 5,76 mii ktep; Clădiri cu mai multe etaje eficientizate din punct de vedere energetic - 100; Locuințe unifamiliale vor beneficia de îmbunătățiri ale eficienței energetice, alături de programe de stimulare a instalării de pompe de căldură, sisteme de stocare a bateriilor la scară mică și stații de încărcare, îmbunătățind accesul la tehnologii moderne și durabile - 1500;	MEn – Ministerul Energiei	Decembrie	2027	1764986,9	914543,5	355 875,0	BEI GIZ/Norvegia	494568,5
6	Implementarea Programului de vouchere pentru electrocasnice		AA – Art. 77, lit. (f)		GP - Planul de creștere economică	Număr de beneficiari ai Programului de vouchere, în condițiile unei finanțări suficiente – 28 000 5,76 mii ktep economisiți de energie la consumatorii finali din sectorul rezidențial realizate	MEn – Ministerul Energiei	Decembrie	2027	796000,0	378450,0	163750,0	GIZ/Norvegia/UE	253800,0
7	Implementarea Proiectului „Eficiența energetică în Republica Moldova” (PEEM)		AA – Art. 77, lit. (f)		GP - Planul de creștere economică	1. Număr de instituții medicale renovate cu măsuri de eficiență energetică – 10. 2. Suprafață totală reabilitată energetic – 203 413 m²; 3. Numărul de contracte de finanțare pentru reabilitarea energetică a blocurilor locative - 20.	MEn – Ministerul Energiei	Decembrie	2027	1522692,0	52692,0	1470000,0	BERD BEI UE/NIP EPTATF	
8	Implementarea Proiectului Tranziția Durabilă prin Eficiență Energetică în Moldova (Proiectul STEEM)		AA – Art. 77, lit. (f)	RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Număr de instituții de învățământ reabilitate energetic – 46. Număr de puncte termice individuale instalate în clădiri publice din mun. Chișinău – cel puțin 280.	MEn – Ministerul Energiei	Iunie	2029	1026235,0		1026235,0	BM (BIRD, Fondul Fiduciar Multi-Donator M-GROW)	
9	Implementarea proiectelor demonstrative privind comunitățile de energie regenerabile					2 Proiecte pilotate	MEn – Ministerul Energiei		2026-2027	10202,5		10202,5	2 proiecte pilot PNUD - 500 000 USD 50 000 EUR DENA	
10	Implementarea Proiectului "Inițiativa pentru dezvoltarea infrastructurii publice durabile prin renovări de eficiență energetică" (INSPIREE)		AA – Art. 77, lit. (f)	RE 2025		Număr de clădiri ale instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic eficientizate energetic - 16. Număr de clădiri ale spitalelor raionale eficientizate energetic - 14.	MEn – Ministerul Energiei	Decembrie	2026-2029	1430800,0	84280,0	1346520,0	AFD/KFW	
11	Inventarierea și evaluarea rețelilor de gaze naturale proprietate publică, din proprietatea terților și fără proprietar	26, 27, 28				Proiect pilot-1	MEn – Ministerul Energiei	Decembrie	2026-2027	50000,0			0,0	50000,0

12	Optimizarea Sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chişinău	<u>320231.1791</u>				1. Furnizarea şi instalarea PT1 - 2510 unităţi. 2. Conversia la distribuţia pe orizontală a agentului termic - în 1665 blocuri rezidenţiale. 3. Reţele termice primare modernizate - după necesitate aprox. 15 km (lungimea şanţului). 4. Staţii de pompare care să asigure regimul hidraulic - 2 unităţi după necesitate. 5. Proiecte pilot - 57 blocuri rezidenţiale.	MEn – Ministerul Energiei	Decembrie	2029	6400184,0		6400184,0	BERD - 2812600,0 BEI - 2812600,0 EU-NIP - 480984,0 ESP - 294000,0	
13	Dezvoltarea mecanismului de sprijin pentru Stocarea energiei în sectorul rezidenţial şi în întreprinderi				GP - Planul de creştere economică	Produs financiar aprobat	MEn – Ministerul Energiei	Decembrie	2026	300000,00				300000,00
14	Implementarea Planului de Acţiuni privind Guvernanţa Corporativă la Întreprinderea de Stat „Moldelectrica”					Numărul de proceduri şi politici de guvernanţă implementate şi aplicate efectiv în companie	Î.S. „Moldelectrica” MEn - Ministerul Energiei	Decembrie	2026-2027	6772,00	2059,20			
15	Ajustarea Regulamentelor S.A. „Energocom” privind standardele de integritate, după cum urmează: - Regulamentul privind regimul juridic al conflictelor de interese - Regulamentul privind evidenţa cazurilor de influenţă necorespunzătoare - Regulamentul privind regimul juridic al cadourilor - Codul de Etică şi Conduită Profesională					Regulamente şi Cod adoptate	S.A. „Energocom”	Decembrie	2026	267,40				

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 4. AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ														
CAPITOLUL 21. REȚELE TRANSEUROPENE														
1	Reabilitarea coridorului feroviar Nord - Sud	1		RE 2024		128 km de cale ferată reabilitate	CFM - Calea Ferată din Moldova	Decembrie	2028	2340000		2340000	BERD BEI CE	
2	Realizarea Studiului de fezabilitate și lucrări conceptuale de proiectare pentru linia ferată cu ecartament european pentru coridorul feroviar Ungheni - Chișinău (lungime de 108 km)	1		RE 2024, RE 2025		Studiu de fezabilitate realizat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Octombrie	2026	9577.9		9577.9	JASPERS	
3	Reabilitarea sectoarelor critice din tronsonul de cale ferată Prut-1 - Cahul - Giurgiulești	1				5.4 km de cale ferată reabilitate	CFM - Calea Ferată din Moldova	Decembrie	2027	150000				150000
4	Reabilitarea coridorului feroviar Centru – Sud (Tighina – Giurgiulești)	1				233 km de cale ferată reabilitate	CFM - Calea Ferată din Moldova	Decembrie	2027	2340000		2340000	BERD BEI	
5	Elaborarea unui studiu de fezabilitate pentru modernizarea/construcția sistemelor de Semnalizare și Alimentare cu Energie Electrică pentru transportul feroviar	1				Studiu elaborat	CFM - Calea Ferată din Moldova	Decembrie	2028	5900				5900
6	Realizarea studiului de fezabilitate și a documentației de proiect pentru modernizarea și construcția centurii mun. Chișinău (sectoarele 2 și 3)	1		RE 2024, RE 2025		Studiu realizat; Documentație de proiect realizată	AND - Administrația Națională a Drumurilor	Noiembrie	2026	3831.1	3831.1			
7	Realizarea studiului de fezabilitate pentru modernizarea și construcția centurii mun. Chișinău (sectoarele 4, 5 și 6)	1		RE 2024, RE 2025		Studiu realizat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Noiembrie	2026	3831.1		3831.1	EPIC	
8	Realizarea studiului de fezabilitate privind construcția autostrăzii Iași - Ungheni - Chișinău - Odesa	1		RE 2024, RE 2025		Studiu realizat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Iulie	2026	3831.1		3831.1	BEI EPIC	
9	Realizarea studiului de fezabilitate privind construcția autostrăzii Iași - Ungheni - Chișinău - Odesa	1		RE 2025		Studiu realizat	AND - Administrația Națională a Drumurilor	Decembrie	2026	3831.1		3831.1	BEI EPIC	

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	NEACOPERITE (mii lei)
10	Construcția, reabilitarea și modernizarea drumurilor publice naționale incluse în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T)	1				1. 70% a lucrărilor de modernizare și extindere a sectorului Bălți - Briceni (94 km) din drumul M5 <i>Frontiera cu Ucraina – Criva – Bălți – Chișinău – Tiraspol – frontiera cu Ucraina</i> , executate. 2. 60% a lucrărilor de modernizare și extindere a sectoarelor ocolire Cimișlia (8 km), Chișinău - Porumbrei (34 km) și Porumbrei - Cimișlia (faza II 18 km) din drumul M3 <i>Chișinău – Comrat – Giurgiulești – frontiera cu România</i> , executate. 3. 55% a lucrărilor de modernizare a sectorului Rîșcani - Soroca, inclusiv drumul de acces către podul Cosăuți - Yampol (67 km) din drumul R7 <i>Soroca - Drochia - Costești</i> , executate. 4. 60% a lucrărilor de modernizare și extindere a Chișinău - Leușeni (85 km) din drumul M1 <i>Frontiera cu România – Leușeni – Chișinău – Dubăsari – frontiera cu Ucraina</i> , executate.	AND - Administrația Națională a Drumurilor	Decembrie	2029	798577.0	3 994 288.5		BEI BERD	3 994 288.5
11	Realizarea studiului de prefizabilitate pentru dezvoltarea și modernizarea Portului de Pasageri și Mărfuri Giurgiulești	1				Studiu realizat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2028	2500				2500
12	Activități de formare și consolidare a capacităților pentru a sprijini gestionarea, monitorizarea și implementarea eficientă a proiectelor de investiții	1				Număr de persoane instruite pentru gestionarea și implementarea proiectelor de investiții	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, AND - Administrația Națională a Drumurilor, CFM - Calea Ferată din Moldova, I.S. „Portul Giurgiulești”	Decembrie	2026-2029	356.7	356.7			
13	Implementarea proiectului de infrastructură transfrontalieră Giurgiulești – Galați (RO-MD)	1		RE 2025		Infrastructura transfrontalieră dezvoltată	SV - Serviciul Vamal	Decembrie	2026	84567		84567	CEF BM	
14	Implementarea proiectului de infrastructură transfrontalieră Ungheni (RO-MD)	1		RE 2025		Infrastructura transfrontalieră dezvoltată	AND - Administrația Națională a Drumurilor	Decembrie	2027	295000		295000	CEF BM	
15	Implementarea proiectului de infrastructură transfrontalieră Albița - Leușeni (RO-MD)	1		RE 2025		Infrastructura transfrontalieră dezvoltată	AND - Administrația Națională a Drumurilor	Decembrie	2027	350000		350000	CEF BM	
16	Implementarea proiectului RO–MD–UA pentru organizarea fluxurilor de transport și îmbunătățirea capacității, siguranței și eficienței infrastructurii la punctele comune de trecere a frontierei rutiere	1		RE 2025		Drumul de ocolire a satului Giurgiulești cu dotarea unei parcări pentru camioane construit; Infrastructura transfrontalieră dezvoltată	AND - Administrația Națională a Drumurilor	Decembrie	2027	380000		380000	CEF BERD	
17	Reabilitarea și electrificarea liniei de cale ferată Iași - Ungheni	1				2 km de cale ferată reabilitate	CFM - Calea Ferată din Moldova	Decembrie	2028	240000		120000	CEF	120000

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	NEACOPERITE (mii lei)
18	Implementarea Proiectului de dezvoltare a sistemului electroenergetic (PDSE)	4		RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	158 km lungime a Liniei electrice aeriene de 400 kV (pe direcția Vulcănești - Chișinău) construită; Stație electrică de 400 kV (SE Vulcănești) extinsă; Stație electrică de 330 kV modernizată.	MEn – Ministerul Energiei	Iunie	2026	1276332.3	109231.5	1167100.8	Asociația Internațională pentru Dezvoltare - IDA (Grupul Băncii Mondiale)	
19	Construcția LEA 400 kV Bălți - Suceava, a stației electrice Bălți 400 kV și reabilitarea rețelelor electrice de transport	4		RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Stația electrică Bălți-400 kV construită; 52 km LEA construită (Bălți - Suceava); 100 % ponderea rețelelor electrice de transport reabilitate	MEn – Ministerul Energiei	Decembrie	2028	1560000.0	20000.0	1540000	BERD BEI UE/NIP	
20	Consolidarea capacității instituționale prin desfășurarea de cursuri de formare relevante pentru a asigura dezvoltarea eficientă a proiectelor de infrastructură energetică	4				Număr de persoane instruite pentru gestionarea și implementarea proiectelor de investiții; Număr de sesiuni de instruire desfășurate	MEn – Ministerul Energiei	Decembrie	2026-2029	241		241		
21	Elaborarea Ghidului privind procedura de autorizare a Proiectelor de Interes Comunitar și Proiectelor de Interes Reciproc	4				Ghid elaborat și publicat pe pagina web a autorității competente	MEn – Ministerul Energiei	Decembrie	2027	204	204			
22	Îndeplinirea cerințelor pentru cuplarea piețelor și depunerea cererii de acceptare la Comitetul de coordonare pentru cuplarea pieței (MCSC)	4			GP - Planul de creștere economică	1. Aderarea deplină/ Cuplarea la piața pentru ziua următoare și la Regiunea de calcul al capacității din Europa de Est; 2. Metodologia de calcul al capacității aprobată; 3. Cererea către MCSC depusă; 4. Decizia MCSC privind îndeplinirea tuturor condițiilor pentru punerea în funcțiune aprobată.	ANRE - Agenția Națională Pentru Reglementare în Energetică	Iunie	2027	308.0	308.0			

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 4. AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATEA SUSTENABILĂ													
Capitolul 27. Mediu și Schimbări Climatice													
1	Crearea și actualizarea periodică a seturilor de date conform anexelor la Legea nr. 254/2016 cu privire la infrastructura națională de date spațiale	1				32 de seturi de date cu modele create	AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru	Decembrie	2027	324.00	108.40		215.60
2	Armonizarea datelor spațiale și serviciilor de rețea	1				32 de seturi de date armonizate în conformitate cu specificațiile INSPIRE	AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru	Decembrie	2027	1699.00	0.00		1699.00
3	Pregătirea specialiștilor în utilizarea programului Hale Studio pentru armonizarea datelor spațiale în conformitate cu specificațiile tehnice INSPIRE (aprox. 2 persoane din fiecare instituție responsabilă)	1				20 de specialiști instruiți	AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru	Decembrie	2025-2027	N.D.			N.D.
4	Procurarea de echipament modern pentru AGCC și instituțiile responsabile de seturi de date spațiale (aprox. minim 5 work-stations per instituție)	1				Seturi de date și servicii de rețea active	AGCC – Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru	Martie	2025-2027	N.D.			N.D.
5	Elaborarea Ghidului privind metodologia de evaluare a riscurilor care vizează sistemele de distribuție casnică a apei potabile	59 , 60				Ghid elaborat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Decembrie	2026	150.00	50.00		100.00
6	Elaborarea Raportului național anual privind calitatea apei potabile	59 , 60				Raport național anual elaborat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Martie	2025-2027	60.00	60.00		0.00
7	Elaborarea Registrului național pentru zonele de îmbăiere din Republica Moldova	59				Registru național elaborat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Decembrie	2026	100.00	0.00		100.00
8	Studiu privind potențialul de reutilizare a apelor uzate în agricultură	63				Studiu realizat	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2025	5700.00		5700.00	0.00
9	Construcția apeductelor, rețelelor de canalizare și stații de epurare a apelor uzate	62	AA-Anexa XI	RE 2025		1898 km de rețea de apeduct construite; 100 stații de tratare a apei potabile construite/reabilitate;	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2026-2028	2391395.60	1223963.10	1167432.50	0.00
10	Dezvoltarea capacităților operatorilor care prestează/furnizează servicii publice de alimentare cu apă și de canalizare	60				2 laboratoare construite/dotate și acreditate ale operatorilor de AAS titulari de licență	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2028	15719.76		15719.76	0.00
11	Modificarea Foi de parcurs pentru implementarea Directivei Consiliului 91/271/CEE din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale	61		RE 2025		Foaie de parcurs modificată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Aprilie	2027	166.65	70.00		96.65

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
12	Instruirea reprezentanților autorităților administrației publice locale cu privire la reglementările UE privind apele uzate urbane	60		RE 2025		2 traininguri realizate	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Septembrie	2026	100.00		100.00	
13	Lansarea unei campanii de conștientizare publică în mai multe localități rurale pentru a promova soluții de salubritate și pentru a reduce dependența de latrine (75% predominante)	64		RE 2025		1 campanie desfășurată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Octombrie	2026	100.00		100.00	
14	Realizarea de studii de fezabilitate pentru modernizarea stațiilor de epurare a apelor uzate urbane	64		RE 2025		2 studii elaborate	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Iunie	2028	2000.00			2000.00
15	Consolidarea rețelei de monitorizare hidrometeorologică pentru gestionarea eficientă a bazinelor hidrografice și detectarea inundațiilor rapide	66	AA-Anexa XI	RE 2024		3 stații meteorologice și 5 stații hidrologice în zonele pilot instalate	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026	7858.44		7858.44	0.00
16	Crearea și operaționalizarea sistemului de prognoză și avertizare timpurie privind inundațiile	66	AA-Anexa XI	RE 2024, RE 2025		Procedurile de funcționare a Centrului de alertă/ avertizare timpurie a riscului la inundații elaborate și funcționale;	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026	4491.27		4491.27	0.00
17	Modelarea hidrologică și hidraulică pentru evaluarea siguranței barajelor la diferite scenarii de inundații	66	AA-Anexa XI	RE 2024		Modelări efectuate pentru 5 zone pilot	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026	1382.02		1382.02	0.00
18	Realizarea unui studiu privind siguranța barajelor cu evaluarea riscurilor și organizarea instruirii în domeniul evaluării siguranței barajelor pentru inginerii locali	66	AA-Anexa XI	RE 2024		Studiu realizat	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026	984.44		984.44	0.00
19	Dezvoltarea și punerea în funcțiune a Sistemului informațional "Registrul ariilor naturale protejate"	158				Sistem creat și funcțional	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2027	800.00	800.00		0.00
20	Dezvoltarea și punerea în funcțiune a Sistemului informațional integrat de mediu/ Platforma unică în domeniul mediului	8 ,10				Sistem creat și funcțional	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2029	N/D			N/D
21	Acreditarea Laboratorului de Referință de Mediu (LRM) conform standardelor ISO relevante			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Laboratorul de Referință de Mediu (LRM) acreditat conform standardelor ISO relevante	AM – Agenția de Mediu	Decembrie	2026	N/D			N/D
22	Identificarea siturilor pentru rețeaua Natura 2000	71, 74		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Situri pentru rețeaua Natura 2000 identificate	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2027	48000.00	48000.00		
23	Elaborarea Inventarului Forestier Național	87			GP - Planul de creștere economică	Rețeaua națională privind fondul forestier elaborată; datele de teren privind fondul	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2027	44000.00		10000.00	34000.00

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
24	Dezvoltarea sistemului informațional automatizat de evidență și trasabilitate a produselor lemnoase recoltate și comercializate	88				Sistem creat și funcțional	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2027	3482.00	482.00	3000.00	0.00
25	Consolidarea rețelei naționale de monitoring a calității aerului atmosferic	19		RE 2025		10 stații de monitoring noi instalate; 10 seturi de analizoare noi instalate	AM – Agenția de Mediu	Noiembrie	2027	74981.00	0.00	48863.00	28117.80
26	Elaborarea studiului privind monitorizarea și gestionarea calității aerului	19		RE 2025		Studiu elaborat	MM – Ministerul Mediului	Mai	2026	240 000	0.00	240 000 Proiectul Twinning „ Calitatea Aerului și Mediul înconjurător,,	0.00
27	Crearea serviciului de suport pentru agenții economici „Helpdesk” în cadrul Agenției de Mediu, care să acorde asistență consultativă în implementarea obligațiilor de mediu	94		RE 2025		Help desk creat	AM – Agenția de Mediu	Iunie	2026	200.00	200.00		0.00
28	Extinderea funcționalității Sistemului informațional automatizat „Registrul Produselor Chimice plasate pe piața Republicii Moldova” (SIA REPC)	94		RE 2025		Sistem optimizat și funcțional	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2027	199 399.98	199 399.98		0.00
29	Modernizarea laboratorului Agenției de Mediu prin dotarea cu echipamente pentru detectarea și cuantificarea completă a poluanților organici persistenți (POP) în stocuri și fluxuri de deșeuri	99				Laborator modernizat	AM – Agenția de Mediu	Decembrie	2026-2027	1 935 922.11	0.00		1 935 922.11
30	Actualizarea inventarului articolelor care conțin poluanți organici persistenți (POPs), inclusiv a stocurilor și a deșeurilor contaminate cu POPs (o dată la 4 ani)	99				Inventar actualizat	AM – Agenția de Mediu	Decembrie	2027	4 839 805.28	0.00		4 839 805.28
31	Actualizarea inventarului site-urilor contaminate cu poluanți organici persistenți (POPs) (o dată la 4 ani)	99				Inventar actualizat	AM – Agenția de Mediu	Decembrie	2027	7 743 699.44	0.00		7 743 699.44
32	Remediarea siturilor contaminate cu POPs	99				350 ha remediate	IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului	Decembrie	2029	338 786 369.30	0.00		338 786 369.30
33	Colectarea și eliminarea stocurilor de PCB	99				Stocuri eliminate	AM – Agenția de Mediu	Decembrie	2028	23593.68	0.00		23593.68
34	Eliminarea deșeurilor de mercur	58				Stocuri eliminate	AM – Agenția de Mediu	Decembrie	2028	N/D			N/D

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXAA	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
35	Actualizarea Sistemului Informațional SIA RETP - Registrul Național al Emisiilor și al Transferului de Poluanți (RETP)	112	AA, anexa XII	RE 2024		Sistem informațional actualizat și funcțional	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2029	3000.00	0.00	3000.00	0.00
36	Dezvoltarea sistemului electronic de colectare a planurilor de monitorizare și modificări, precum și pentru transmiterea de către operatori a rapoartelor anuale de emisii, a rapoartelor de verificare și a rapoartelor de îmbunătățire	57, 131, 138				Sistem creat și funcțional	AM – Agenția de Mediu	Decembrie	2027	N/D			N/D
37	Achiziționarea a unui laborator mobil pentru investigații privind nivelul de poluare a componentelor mediului				GP - Planul de creștere economică	Laborator mobil procurat	AM – Agenția de Mediu	Decembrie	2028	N/D			N/D
38	Desfășurarea de campanii de informare, sensibilizare și educare a publicului cu privire la necesitatea gestionării corespunzătoare a deșeurilor	32, 39, 45, 46, 53, 54				3 campanii anuale de informare despre importanța prevenirii deșeurilor, reciclării, sortării și gestionării responsabile a deșeurilor elaborate;	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026-2028	N/D			N/D
39	Desemnarea administratorului național pentru sistemul de depozit de ambalaje (DRS) pentru operaționalizarea sistemului DRS	45				Administrator selectat	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026	N/D			N/D
40	Elaborarea inventarului privind depozite de deșeuri existente	54				Inventar elaborat	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026	N/D			N/D
41	Lansarea licitației pentru proiectarea și construcția sistemului integrat de gestionare a deșeurilor RMD nr. 1	54				Studiu elaborat	MM – Ministerul Mediului	Aprilie	2026	N.D.			N.D.
42	Elaborarea studiului de fezabilitate de creare a sistemului integrat de gestionare a deșeurilor RMD nr. 2	54				Studiu elaborat	MM – Ministerul Mediului	August	2026	148.00		148.00 (BEI/BERD)	0.00
43	Elaborarea studiului de fezabilitate de creare a sistemului integrat de gestionare a deșeurilor RMD nr. 4	54				Studiu elaborat	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026	148.00		148.00 (BEI/BERD)	0.00
44	Elaborarea studiului de fezabilitate de creare a sistemului integrat de gestionare a deșeurilor RMD nr. 7	54				Studiu elaborat	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026	148.00		148.000 (BEI/BERD)	0.00

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
45	Dezvoltarea unui sistem nou informațional automatizat „Managementul deșeurilor” - SIA MD	32, 39, 45, 46, 53, 54				Sistem informațional automatizat nou	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2027	5000.00	5000.00		0.00
46	Realizarea unei cartografieri naționale a distribuției azbestului pentru a identifica numărul de clădiri, case acoperite cu azbest și pentru a indica locurile exacte în care este utilizat	56				Cartografiere realizată	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026-2027	500 000.00	0.00		500 000.00
47	Elaborarea unui Plan de acțiuni și măsuri pentru eliminarea totală a stocului de azbest	56				Plan de acțiuni elaborat	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2029	N.D.			N.D.
48	Elaborarea studiului de fezabilitate de creare a centrului de gestionare a deșeurilor	54				Studiu de fezabilitate elaborat	MM – Ministerul Mediului	August	2026	500 000.00		500 000.00	0.00
49	Elaborarea Ghidului privind estimarea cantității deșeurilor de ambalaje din plastic generate	40, 45				Ghid elaborat	MM – Ministerul Mediului	Iulie	2027	67.00	67.00		0.00
50	Realizarea studiilor de fezabilitate pentru modernizarea mai multor stații urbane de epurare a apelor uzate	64				2 studii elaborate	MM – Ministerul Mediului	Iunie	2028	N.D.			N.D.
51	Elaborarea inventarului instalațiilor care cad sub incidența Anexei nr. 1 la Legea 227/2022	57				Inventar elaborat	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026	N.D.			N.D.
52	Adoptarea Ghidului privind economia de combustibil și emisiile de CO ₂	147				Ghid elaborat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2027	N.D.			N.D.
53	Realizarea unui studiu de evaluare privind implementarea Directivei Consiliului 2009/31/CE și capacitatea de stocare a CO ₂ în cadrul cadrului geologic și juridic al Republicii Moldova	150				Studiu realizat	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2027	N.D.			N.D.

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
54	Elaborarea și adoptarea Programului Național pentru implementarea Protocolului privind Apa și Sănătatea pentru perioada 2026-2030	64				Program elaborat și adoptat	MS – Ministerul Sănătății	Decembrie	2026	N.D.			N.D.
55	Consolidarea capacităților autorităților responsabile și a mediului de afaceri în ceea ce privește aplicarea prevederilor privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor, cât și înregistrarea, restricționarea și autorizarea substanțelor chimice	94, 98				2 instruiți realizate privind REACH și CLP (1 - pentru autoritățile responsabile, 1 - pentru mediul de afaceri)	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026	436. 341		Proiectul Twinning „, Calitatea Aerului și Mediul înconjurător,,	0.00
56	Campanii de informare cu privire la implementarea Legii cu privire la emisiile industriale și aplicarea documentelor de referință BAT	57, 103				20 operatori informați	MM – Ministerul Mediului	Septembrie	2026	N.D.		Proiectul Twinning „, Calitatea Aerului și Mediul înconjurător,,	0.00
57	Instruirea specialiștilor APL privind reglementările UE în domeniul apelor uzate prin ateliere regionale	64				2 traininguri realizate	MM – Ministerul Mediului	Septembrie	2026	N.D.			N.D.
58	Consolidarea capacităților autorităților responsabile (Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului) și a mediului de afaceri (operatorilor de instalații Seveso) în ceea ce privește aplicarea prevederilor Legii nr. 108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase (Legea SEVESO)	111		RE 2025		2 instruiți realizate (1 - pentru autoritățile responsabile, 1 - pentru operatorii instalațiilor Seveso)	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026	N.D.		Proiectul Twinning „, Calitatea Aerului și Mediul înconjurător,,	N.D.
59	Crearea și actualizarea periodică a unei baze de date unificată a autorizațiilor de mediu, ușor accesibilă				GP - Planul de creștere economică	Baza de date unificată a autorizațiilor de mediu, actualizată periodic	AM – Agenția de Mediu	Iunie	2026	60.00	60.00		0.00
60	Organizarea cursurilor de instruire pentru inspectorii de mediu și personalul relevant privind evaluarea daunelor aduse mediului	5,6,7		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	2 sesiuni de instruire desfășurate pentru inspectorii și personalul relevant privind evaluarea daunelor aduse mediului	MM – Ministerul Mediului	Iunie	2026	N.D.			N.D.
61	Organizarea unui atelier de lucru pentru consultarea operatorilor de instalații, operatorilor avia și altor părți interesate cu privire la raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră și pentru sensibilizare cu privire la prețurile carbonului, inclusiv în cadrul ETS al UE			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Atelier de lucru organizat privind raportarea emisiilor de GES și prețurile carbonului	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026	N.D.			N.D.

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
62	Realizarea activităților de împădurire a terenurilor/ extindere a suprafețelor împădurite			RE 2025		Minim 7000 ha teren împădurit și reabilitat	Agenția Moldsilva	Decembrie	2026-2027	690,000			690,000
63	Organizarea instruirilor, schimbului de experiență pentru personalul ICAS în domeniul inventarierii forestiere				GP - Planul de creștere economică	3 instruiuri anuale organizate	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026-2027	284.00		284.00	0.00
64	Desfășurarea de campanii de informare și conștientizare privind oportunitățile programului LIFE	4				Campanie desfășurată	Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului		2026-2028	N.D.			N.D.
65	Lansarea apelului de proiecte pentru operatori economici privind finanțarea infrastructurii de reciclare a deșeurilor din plastic, metal, hârtie și carton			RE 2025	GP - Planul de creștere economică	2 apeluri de proiecte lansate	Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului	Septembrie	2026	N.D.			N.D.
66	Consolidarea Dialogului Național de politici în domeniul gestionării resurselor de apă			RE 2025		Ședințe organizate	Ministerul Mediului instituții partener: MIDR ME		2026-2028	N.D.			N.D.
67	Elaborarea și implementarea conformă a Planurilor anuale de monitorizare a resurselor de apă			RE 2025		Planuri elaborate și aprobate; Rapoarte de implementare elaborate cu date interpretate.	Agenția de Mediu		2026-2028	N.D.			N.D.
68	Îmbunătățirea SIA Registrul emisiilor și transferului de poluanți prin asigurarea integrității datelor din sistem și stocarea fluxului de date (rapoarte)	112		RE 2025		Sistem informațional ajustat	MM – Ministerul Mediului	Iunie	2026	N.D.			N.D.
69	Organizarea de ședințe de informare, de instruire pentru sectorul privat privind aplicarea procedurilor de EIM	15		RE 2025		2 sesiuni/an	AM – Agenția de Mediu	Decembrie	2026-2027	N.D.			N.D.
70	Dotarea inspectorilor de mediu cu echipamente pentru a spori transparența și controlul în timpul activităților de teren					Inspectori de mediu dotați cu instrumentele esențiale necesare pentru a spori transparența și controlul în timpul activităților de teren	IPM – Inspectoratul pentru Protecția Mediului	Decembrie	2026-2027	N.D.			N.D.
71	Desfășurarea instruirilor anticorupție pentru personalul din domeniul mediului					1 sesiune/an	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026	N.D.			N.D.
72	Implementarea unei campanii de informare publică menite să promoveze o cultură a integrității					Campanie desfășurată	MM – Ministerul Mediului	Decembrie	2026-2027	N.D.			N.D.

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXAA	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
73	Colectarea datelor despre rețelele edilitare ale sistemelor de alimentare cu apă, de canalizare și de canalizare pluvială, cu integrarea acestora în Registrul de evidență a rețelelor edilitare (RERE)	61				Date integrate în Registrul de evidență	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2026	N.D.			N.D.

Programul Național de Aderare al Republicii Moldova la Uniunea Europeană (2025-2029)

CLUSTER 5: RESURSE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE

CAPITOLUL 11: AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova se află între o etapă incipientă și un nivel moderat de pregătire în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale. Pe parcursul perioadei de raportare s-au înregistrat progrese în instituirea Sistemului Integrat de Administrare și Control (SIAC), precum și în consolidarea cadrului instituțional necesar pentru gestionarea Rețelei de Date privind Sustenabilitatea Exploatațiilor Agricole (RDDA).

Situația privind planificarea acțiunilor de transpunere al actelor UE în legislația națională și a acțiunilor de implementare în legislația națională, inclusiv a altor acte adoptate la nivel UE, de îndeplinire a cerințelor de aderare la UE, conform Programului Național de Aderare (PNA) 2025-2029, este prezentată în **Tabelul 1** de mai jos:

Tabelul 1. Nivelul de transpunere a actelor UE pentru Capitolul 11 (nr. Celex)

32014R1198	32000L0036	32021R0771	32000R1760	32012L0012
32007R0445	31999L0004	32021R1465	32019R0787	32017R0670
32000R1825	32001L0113	32001L0110	32024L1438	32023R2674
32008R0566	32001L0114	32017R1182	32018R0274	32017R1183
32008R0543	32014R0251	32017R1184	32019R0033	32023R2464
32008R0617	32021R1165	32024R1417	32017R0039	32012R0511
32023R2429	32021R1378	32024R0585	32017R0040	32012R0880
32022R2104	32021R2306	32000R2870	32014R0906	32017R0891

32014R1198	32000L0036	32021R0771	32000R1760	32012L0012
32024R0602	32021R2307	32015R0220	32022R0127	32017R0892
32024R0601	32021R2119	32013R1308	32022R0128	32007R1299
32019R0934	32021R2325	32009R1217	32022R0129	32022R1173
32019R0935	32019R0723	32019LO633	32022R1475	52022XC1221(01)
32021R1189	32021R0279	32018R0273	32022R1172	32014R0664
32020R2146	32020R0464	32021R2116	32023R2466	32017R1185
32018R0848	32021R1342	32021R2115	32024R1143	
32021R2305	32021R1698	32023R2430	32019R0034	
32023R1195	32021R2304	32023R2834	32023R2465	

verde - (transpus total), **galben** (transpus parțial), **alb** (netranspus)

Capitolul 11 din *acquis*-ul Uniunii Europene este dedicat Politicii Agricole Comune (PAC) și include o serie de subcapitole menite să reglementeze diverse aspecte esențiale din acest domeniu. Politica agricolă comună vizează susținerea agriculturii, securitatea alimentară și dezvoltarea rurală.

Capitolul 11 este organizat în 5 blocuri tematice majore, dintre care primele 2 blocuri sunt dezvoltate în mai multe subcapitole, fiecare conținând componente analitice și planuri de acțiune.

Structura este următoarea:

1. Probleme orizontale - Structuri financiare și administrative:

- 1.1. Privire de ansamblu asupra politicii agricole a Republicii Moldova, principii generale, strategie;
- 1.2. Scheme de sprijin și orice alte tipuri de sprijin în sectorul agricol, orice condiționalitate (de mediu, socială, altele), planuri de aliniere la *acquis*-ul UE;
- 1.3. Finanțarea cheltuielilor agricole ale Moldovei;
- 1.4. Managementul și monitorizarea cheltuielilor agricole în Moldova;
- 1.5. Sistemul Integrat de Administrare și Control (SIAC) – situație actuală, planuri de dezvoltare;

- 1.6. Rețeaua de Date privind Durabilitatea Agricolă (RDDA) – situația actuală, planuri de dezvoltare;
- 1.7. Sistem Informațional privind Piața Agricolă - situația actuală, planuri de dezvoltare.
- 1.8. Sprijin național pentru dezvoltare rurală: cadru, măsuri și finanțare.

2. Piețe agricole

- 2.1. Intervenții pe piață, mecanisme comerciale (gestionarea cotelor tarifare, licențiere import/export, stocare publică/privată, măsuri de criză);
- 2.2. Lapte și produse lactate;
- 2.3. Carne de vită;
- 2.4. Carne de porc;
- 2.5. Ouă, carne de pasăre;
- 2.6. Miere;
- 2.7. Ovine și caprine;
- 2.8. Ulei de măsline;
- 2.9. Culturi arabile;
- 2.10. Cereale, orez, oleaginoase, semințe;
- 2.11. Culturi arabile;
- 2.12. Zahăr, hamei;
- 2.13. Produse prelucrate;
- 2.14. Fructe și legume, floricultură, altele;
- 2.15. Vinuri, vinuri aromatizate;
- 2.16. Băuturi spirtoase;
- 2.17. Tutun;
- 2.18. Cacao – cafea.

3. Politica de calitate – Indicații geografice – alimente, vin și băuturi spirtoase, altele.

4. Agricultură ecologică

5. Promovarea produselor agricole.

Abordarea strategică pentru atingerea obiectivului final - alinierea totală a Republicii Moldova la *acquis-ul* Uniunii Europene înainte de aderare. Aceste reglementări sunt concepute pentru a încuraja o agricultură competitivă și ecologică, contribuind astfel la obiectivele de siguranță alimentară și sustenabilitate.

Acțiunile planificate pentru perioada de după finalizarea negocierilor, dar până la data aderării la UE. Republica Moldova a realizat progrese parțiale în armonizarea cu *acquis-ul* comunitar la capitolul 11, privind PAC, însă încă se află în proces de ajustare a cadrului legislativ și instituțional necesar pentru implementarea deplină al acestuia. Printre provocările principale se

numără necesitatea consolidării capacității administrative și instituționale, precum și implementarea de politici eficiente de sprijin al agricultorilor și dezvoltării rurale.

Principalele provocări legate de adoptarea *acquis*-ului UE până la aderare și aspectele pentru care Republica Moldova ar putea solicita perioade de tranziție. Pentru subcapitolul 1 al PAC, Moldova trebuie să asigure stabilitatea și competitivitatea sectorului agricol prin intermediul reglementărilor de piață, al sprijinului financiar pentru fermieri și al intervențiilor necesare în situații de criză pe piață, cum ar fi măsuri de stocare și prețuri minime. Provocările principale includ dezvoltarea unei infrastructuri adecvate pentru accesarea fondurilor de dezvoltare rurală similare cu Fondul European Agricol de Garantare (FEAG) și Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) al UE și promovarea inițiativelor de conservare a mediului și de incluziune socială, care constituie obiective esențiale ale PAC.

1. PROBLEME ORIZONTALE

Structuri financiare și administrative

1.1. Prezentarea generală a situației

1.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova a realizat evoluții semnificative în politica agricolă în ultimii ani, cu accent pe modernizarea și îmbunătățirea sectorului pentru creșterea productivității, asigurarea securității alimentare și stimularea dezvoltării rurale. În ansamblu, evoluțiile politicii agricole din Moldova au arătat un angajament pentru modernizarea sectorului, îmbunătățirea productivității și promovarea practicilor durabile. Cu toate acestea, rămân provocări, inclusiv nevoia de investiții suplimentare în infrastructură, tehnologie și cercetare, precum și abordarea unor probleme precum schimbările climatice, degradarea terenurilor și sărăcia rurală. Eforturile continue și sprijinul atât din partea guvernului, cât și a părților interesate vor fi cruciale pentru a asigura sustenabilitatea și creșterea pe termen lung a sectorului agricol al Republicii Moldova.

Principalele documente de politici sunt [Strategia Națională pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală \(SNADR\) 2023-2030](#) și [Strategia Națională de Securitate Alimentară 2023-2030](#) ce promovează un sector agricol durabil și competitiv. Strategia Națională pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală 2023-2030 are 4 obiective principale:

- a. Creșterea potențialului sectorului agricol primar și promovarea practicilor agricole inteligente, durabile și rezistente la schimbările climatice;
- b. Dezvoltarea industriei alimentare și diversificarea piețelor;
- c. Sprijinirea dezvoltării socio-economice durabile în zonele rurale;
- d. Asigurarea transpunerii *acquis*-ului UE și implementării sale progresive în domeniul agriculturii, dezvoltării rurale și securității alimentare.

Pentru implementarea SNADR 2023-2030 a fost elaborat *Programul Strategic al Politicii Agricole pentru perioada 2026-2030*. De la începutul lunii ianuarie 2025 și până în prezent,

procesul a ajuns deja la cea de-a doua rundă de consultări publice. În cadrul Programului Strategic 2026-2030 se regăsesc scheme de sprijin în sectorul vegetal precum:

- a. Sprijin cuplat pentru venit - Semințe pentru plante furajere, mazăre de grădină, fasole și porumb zaharat;
- b. Sprijin cuplat pentru venit – plante furajere: lucerna și mazărice;
- c. Sprijin cuplat pentru venit – leguminoase pentru industrializare (mazăre de grădină, fasole boabe, fasole păstăi) și porumb zaharat;
- d. Sprijin cuplat pentru venit – soia;
- e. Susținerea fermelor eco în perioada de conversie;
- f. Susținerea fermelor eco în perioada de post conversie;
- g. Investiții în creșterea rezilienței la schimbări climatice, managementul durabil al resurselor naturale, inclusiv în achiziția și modernizarea sistemelor de irigații.

Schemele de sprijin implică acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil de plante furajere, cuplată de nivelul producției obținute. Introducerea plantelor furajere în circuitul agricol pe lângă utilizarea lor în hrana animalelor, prezintă importanță din punct de vedere al asolamentului și al impactului pozitiv pe care îl au în refacerea structurii solului și al aportului pe care îl au ca plante premergătoare prin fixarea azotului atmosferic contribuind la reducerea utilizării fertilizanților minerali. Totodată, intervenția contribuie la asigurarea echilibrului de mediu constând în refacerea habitatelor destinate entomofaunei, îmbunătățirea biodiversității prin atragerea polenizatorilor în zonele de cultură, diminuarea îmburuienării pe suprafața cultivată și reducerea aplicării erbicidelor. Sprijinul cuplat pentru venit contribuie la suplimentarea veniturilor fermierilor pentru a stimula adoptarea practicilor prietenoase de mediu, asigurarea materiei prime pentru fabricile procesatoare și pentru fermele zootehnice cu impact asupra locurilor de muncă din acest sector.

Pentru a fi eligibili pentru sprijinul financiar, fermierii trebuie să respecte condiționalitățile aferente standardelor GAEC 4, GAEC 5 și GAEC 6. Pentru creșterea sectorului zootehnic, totodată ținând cont de cerințele de bunăstare a animalelor, în cadrul Programului Strategic au fost incluse următoarele măsuri de sprijin pentru fermieri:

- Sprijin cuplat pentru venit – kg de lapte de bovine;
- Sprijin cuplat pentru venit - carne vită, mânzat și ovine;
- Sprijin cuplat pentru venit – kg de lapte de ovine și caprine.

Intervențiile presupune acordarea unei plăți cuplat pe producție pe cap de animal. Prin aceasta se urmărește încurajarea menținerii activității zootehnice, îmbunătățirea randamentelor, echilibrarea balanței comerciale și asigurarea securității alimentare pe termen lung.

Menținerea exploatațiilor de creștere a vacilor de lapte, conduce la menținerea pajiștilor naturale și a florei spontane pe aceste suprafețe, la respectarea măsurilor de biosecuritate cu impact asupra condițiilor de protecție a mediului, contribuind totodată la asigurarea unei surse alternative la fertilizanții minerali. Pentru a fi eligibili pentru sprijin financiar, fermierii trebuie să respecte anumite standarde și condiții obligatorii, printre care se numără: SMR-5, SMR-7, SMR-9, SMR-11 și SMR-13.

Totodată, pentru a ne alinia la *Politica Agricolă Comună* au fost transpuse parțial două Regulamente UE (Regulamentul UE [2021/2115](#) și Regulamentul UE [2021/2116](#)) prin *Legea nr. 126/2025 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole*.

Obiectivele strategice ale domeniului de dezvoltare agricolă și rurală sunt aliniate la obiectivele Politicii Agricole Comune a Uniunii Europene, în vederea îmbunătățirii dezvoltării sustenabile a agriculturii, a sectorului alimentar și a zonelor rurale. Conform direcțiilor prioritare stabilite pe domeniul vizat, s-au inițiat acțiuni de elaborare a cadrului de reglementare, fiind asigurată alinierea la *acquis-ul* UE și implementarea politicii agricole și pe segmentul dezvoltării rurale.

Actul legislativ de bază: ***Legea nr. 126/2025 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole***. Legea transpune parțial Regulamentul (UE) [2021/2115](#) și Regulamentul (UE) [2021/2116](#).

Legea nr. 126/2025 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole stabilește:

- obiectivele generale și specifice, care trebuie realizate prin intermediul sprijinului financiar acordat din *Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural* (FNDAMR), care contribuie la implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Agricolă și Rurală și a Strategiei securității naționale a Republicii Moldova;
- cadrul instituțional al FNDAMR;
- tipurile de intervenții și cerințele comune și tipurile de intervenții, cu ajutorul cărora trebuie să se urmărească realizarea obiectivelor generale, precum și măsurile financiare conexe;
- finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole a RM.

Legea nr. 126/2025 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole reglementează Programul strategic al politicii agricole (PSPA), document de programare, prin care se stabilesc strategia de intervenție, indicatorii, condițiile pentru intervenții și în care sunt indicate resursele financiare și sursele de finanțare, în conformitate cu obiectivele specifice și cu nevoile identificate.

Tipurile de intervenții reglementate prin Legea nr. 126/2025 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole sunt:

- sub formă de plăți directe;
- sectoriale, pentru: fructe și legume; produse apicole; vitivinicol; alte sectoare conform Listei produselor agricole și alimentare, aprobată de către Guvern;
- dezvoltarea rurală, pentru: asumarea angajamentelor în materie de mediu și de climă și a altor angajamente în materie de gestionare; efectuarea investițiilor, inclusiv a investițiilor în irigații; efectuarea investițiilor în produse agricole și produse alimentare cu valoare adăugată; instalarea tinerilor fermieri și a noilor fermieri; înființarea și/sau dezvoltarea întreprinderilor în zonele rurale, susținerea micilor fermieri și a fermelor de familie; dezvoltarea instrumentelor de gestionare a riscurilor; cooperarea și implementarea Programului LEADER; efectuarea schimburilor de cunoștințe și partajarea informațiilor.

Totodată, plafoanele și condițiile specifice privind plățile și sprijinul financiar acordate pentru dezvoltarea rurală vor fi stabilite în PSPA 2026-2030, care este acum în proces de elaborare.

Moldova se află într-un stadiu incipient de implementare a Sistemului Integrat de Administrare și Control (SIAC). În prezent, implementarea Registrului național al fermierilor digital (dNFR) este în curs de desfășurare, nu numai pentru a servi ca sistem de identificare a beneficiarilor ca una dintre componentele obligatorii ale sistemului SIAC, ci și pentru a consolida politica bazată pe dovezi și trasabilitatea în agricultură. Implementarea Registrului Național al Fermierilor digital ca una dintre primele componente SIAC include nu doar soluția tehnică, schimbul de date și interoperabilitatea, colectarea datelor în zone pilot și campanii de comunicare, ci și activități privind modificarea actelor legislative naționale.

Hotărârea Guvernului nr. [597/2024](#) privind Sistemul Integrat de Administrare și Control și înființarea Sistemului Informațional „Registrul Fermierilor” a fost aprobată la data de 28 august 2024. Registrul de stat al animalelor este reglementat de Legea nr. [231/2006](#) și Hotărârea Guvernului nr. [828/2022](#). Sistemul informatic automatizat al **Registrului de Stat al Animalelor** a fost preluat de ANSA la data de 30 noiembrie 2023. Toate speciile de bovine, bivoli, oi, capre, porci, ecvidee trebuie să fie înregistrate în Registrul de stat al animalelor. De asemenea, în format electronic sunt incluse datele privind exploatațiile, animalele identificate în acea exploatație, mișcarea acestora, precum și evenimentele precum sacrificarea, exportul, importul, pierderea și recuperarea animalelor, uciderea în caz de boală etc. Sistemul gestionează, de asemenea, crotaliile prin înregistrarea stocului și distribuirea acestuia către raioane, care sunt folosite exclusiv pentru exploatații neprofesionale. Medicii veterinari înregistrați, medicii veterinari privați și administratorii fermelor au acces la Registrul de stat al animalelor. Aparatul central al ANSA asigură trasabilitatea și înregistrează istoricul fiecărui animal.

Faza pilot a dNFR este planificată să fie urmată de operaționalizarea completă la nivel național dNFR și de consolidare a capacităților, mergând în paralel cu implementarea pas cu pas a altor componente ale sistemului SIAC. Pe lângă activitățile de operaționalizare și consolidare a capacităților dNFR, accentul principal este pus pe stabilirea **Sistemului de identificare a parcelelor agricole (LPIS)** care va servi drept sistem de referință principal pentru intervențiile pe suprafață pe termen mediu și lung; urmată de stabilirea treptată a altor componente ale sistemului SIAC, cum ar fi sistemul de control și sancționare, sistemul de aplicare geo-spațial și bazat pe animale și alte elemente. Pentru a depăși barierele rezultate din restricțiile actuale de trafic aerian, utilizarea imaginilor prin satelit, ca echivalent cu imaginile aeriene, este planificată în cadrul pilotării LPIS.

Un instrument similar cu Sistemul de identificare și înregistrare a animalelor este în vigoare în Moldova și sunt în desfășurare activități de proiect axate pe continuarea alinierii sistemului la standardele UE. Sunt planificate activități suplimentare de instituționalizare și de sprijinire a capacității pentru a asigura sustenabilitatea elementelor SIAC stabilite, în special către Agenția pentru Intervenții și Plăți în Agricultură, care este responsabilă pentru majoritatea componentelor și/sau activităților SIAC.

În conformitate cu Strategia Națională pentru Dezvoltare Agricolă și Rurală 2023–2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2023, urmează a fi dezvoltat un sistem informațional integrat prin care vor fi colectate date agricole microeconomice și de sustenabilitate a

exploatațiilor agricole, inclusiv care lipsesc în datele colectate de Biroul Național de Statistic sau alte instituții, în sprijinul elaborării politicilor agricole bazate pe dovezi.

În anul 2024, prin Legea nr. 105/2024, Republica Moldova a instituit primul cadru național pentru colectarea datelor contabile agricole prin „Rețeaua de Informații Contabile Agricole” (RICA), asigurând un nivel parțial de aliniere la fostul Regulament (CE) nr. 1217/2009. Ulterior, prin Dispoziția Guvernului nr. 8/2025, a fost instituit Comitetul național pentru date contabile agricole și a fost desemnată Agenția de legătură. Ulterior, prin ordinul MAIA nr. 153/2025, a fost aprobat pragul dimensiunii economice a fermelor, metodologii de calcul și alte aspecte tehnice privind RICA.

Implementarea integrală a RICA necesită adaptări legislative de completare cu componente privind datele de mediu, sociale, climatice și structurale, conform arhitecturii europene (transformarea RICA în RDDA - „Rețea de Date privind Durabilitatea Agricolă”) și consolidarea cooperării între MAIA, BNS și alte instituții relevante.

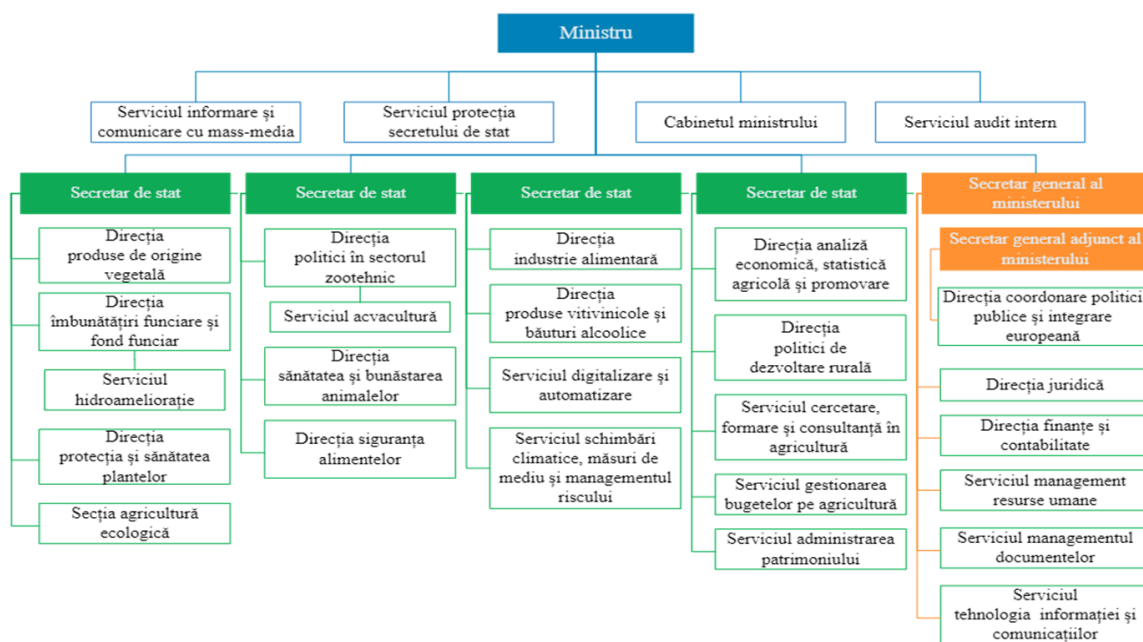
Sistemul va funcționa ca un instrument esențial pentru monitorizarea performanței exploatațiilor agricole, evaluarea intervențiilor publice și adaptarea la situația reală în sectorul agrar.

Republica Moldova nu dispune în prezent de un sistem național integrat de monitorizare a piețelor agroalimentare care să permită colectarea, analiza și raportarea unitară a prețurilor, cantităților comercializate, stocurilor, indicatorilor de consum și altor date relevante pentru funcționarea piețelor agricole. Informațiile disponibile sunt fragmentate între mai multe instituții (MAIA, BNS, ANSA, piețe agricole etc.), fiind colectate prin metodologii diferite și nearmonizate. Pentru a răspunde cerințelor de transparență ale pieței, cerințelor UE și nevoilor producătorilor, Republica Moldova a inițiat procesul de creare a Sistemului Informațional pentru Piața Agricolă (SIPA), conceput ca un echivalent național al Agricultural Market Information System (AMIS) utilizat la nivelul Uniunii Europene și în cadrul FAO/G20. Sistemul va asigura centralizarea datelor privind prețurile agricole, volumele de producție, schimburile comerciale, stocurile, precum și analiza tendințelor interne și internaționale, în vederea sporirii transparenței pieței alimentare și îmbunătățirii reacției de politici în vederea asigurării securității alimentare.

1.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) este autoritatea națională responsabilă cu alinierea la acquis-ul UE aferent capitolului 11 „Agricultură și dezvoltare rurală”. Organigrama Ministerului a fost actualizată în 2024 pentru a face față mai bine provocărilor legate de implementarea Strategiei naționale pentru agricultură și dezvoltare rurală 2023-2030 și integrarea în UE.

Organigrama aparatului central al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare

În contextul reorganizării în cadrul ministerului au fost înființate încă 5 subdiviziuni, iar unele din departamentele existente au fost extinse cu personal adițional, astfel fiind majorat cu încă 25 de poziții. Noile departamente sunt:

- Direcția Siguranța Alimentelor;
- Serviciul Acvacultură;
- Serviciul Schimbări climatice, măsuri de mediu și serviciu de management al riscurilor;
- Direcția analiză economică, statistică agricolă și promovare;
- Serviciul management bugetului agricol.

Procese de monitorizare și evaluare a politicilor publice inclusiv monitorizarea *Programului Strategic* sunt asigurate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, prin Direcția Coordonare Politici Publice și Integrare Europeană (DCPPIE) într-un cadru participativ.

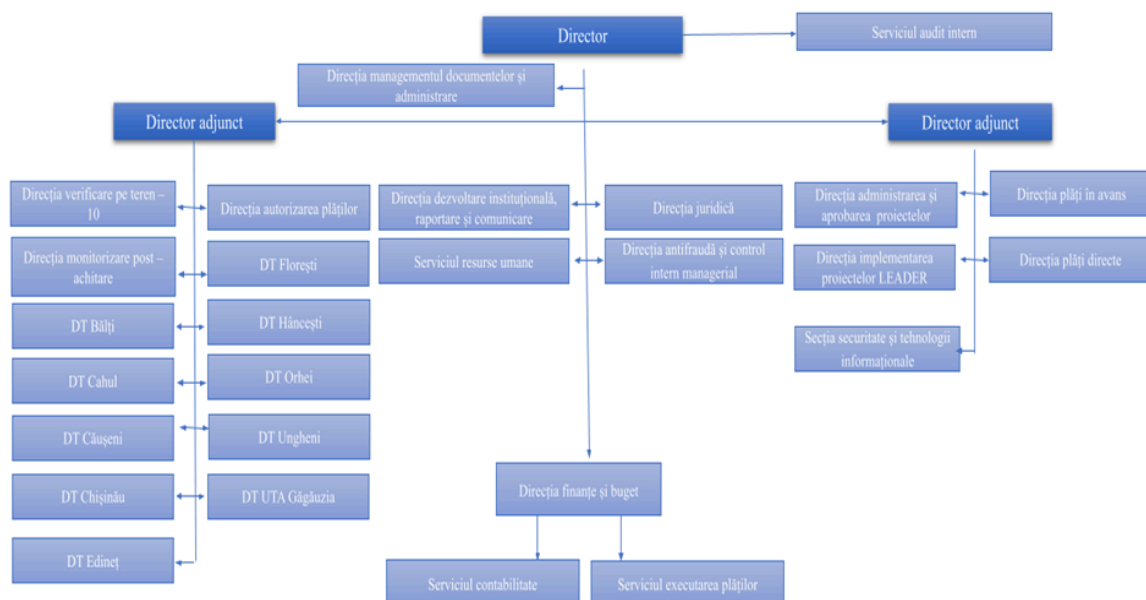
Instituția de bază responsabilă de implementare politicilor ministerului este Agenția de Intervenție și Plăți în Agricultură (AIPA), Agenție subordonată MAIA care gestionează și monitorizează distribuția Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural. AIPA este certificată la standardul ISO 9001:2015 „Managementul calității” din 2017, confirmând conformitatea cu principiile sistemului de management al calității. De asemenea, AIPA implementează standardul internațional ISO 37001: 2016 - Sistem de management anti-mită. În perioada 2021-2022 în cadrul Proiectului Twinning au fost efectuate două simulări privind pregătirea Agenției pentru acreditare („ca și cum AIPA ar opera în calitate de agenție de plăți pentru agricultură conform cerințelor Uniunii Europene”).

Pentru a se pregăti pentru aderarea la UE și alinierea la cerințele UE, Agenția de Intervenție și Plăți în Agricultură a trecut prin câteva modificări structurale, după cum urmează:

- a crescut numărul de posturi de muncă, de la 90 la 160 (în prezent, în Agenție sunt angajați 93 de persoane);
- a creat noi subdiviziuni conform cerințelor de creditare (Direcția plăți în avans, Direcția plăți directe, Direcția implementarea proiectelor LEADER).

Concomitent, în contextul întăririi capacităților instituționale ale Agenției, salariile funcționarilor publici de execuție a Agenției au fost majorate cu 20%. Alte instituții implicate în procesul de implementare a politicilor în domeniul agroalimentar sunt Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, Agenția de Dezvoltare și Modernizare a Agriculturii, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală și trei Unități de implementare a proiectelor partenerilor de dezvoltare (Banca Mondială, Banca Europeană de Investiții și IFAD).

Organigrama Agenției de Intervenții și Plăți pentru Agricultură

În continuare, sunt prezentate informațiile referitoare la structura și capacitatea administrativă a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) și a Agenției pentru Plăți și Intervenție în Agricultură (AIPA) în procesul de transpunere a *acquis-ului* UE. **Tabelul 2** evidențiază numărul de angajați implicați, actele de *acquis* pentru care fiecare direcție este responsabilă, precum și capacitățile administrative necesare pentru implementarea acestora.

Tabelul 2. Capacitatea Administrativă și Implicarea Personalului în Procesul de Transpunere a Acquis-ului UE - MAIA

Direcția responsabilă	Nr. de angajați implicați în procesul de transpunere	Capacități administrative necesare
Direcția politici de dezvoltare rurală	5	-
Direcția politici în sectorul vegetal	5	-

Direcția politici în sectorul zootehniei	5	-
Direcția politici în sectorul vitivinicol	5	-
Direcția Industria Alimentară	5	+2

La moment nu există o structură responsabilă de gestionarea și dezvoltarea sistemelor informaționale din domeniul agricol. Drept exemplu, în alte țări UE astfel de structuri au între 100-150 de angajați.

Direcția Analiză Economică, Statistică Agricolă și Promovare a fost recent înființată și, în prezent, dispune de 3 persoane angajate. Deși este un departament esențial pentru dezvoltarea și implementarea strategiilor economice în domeniul agricol, inclusiv prin asigurarea dezvoltării Sistemelor Informaționale privind durabilitatea agricolă și monitorizarea pieței agricole, va fi necesar să se aloce resurse pentru recrutarea și formarea unui efectiv de personal care să sprijine activitățile și să îndeplinească obiectivele direcției.

Tabelul 3. *Capacitatea Administrativă și Implicarea Personalului în Procesul de Transpunere a Acquis-ului UE*

Direcția responsabilă	Nr. de angajați implicați în procesul de transpunere	Capacități administrative necesare
Direcția analiză economică, statistică agricolă și promovare	3	+2

1.2. Planuri de viitor

1.2.1. Planuri legislative

În scopul asigurării unui cadru strategic și normativ coerent pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agricol, precum și al consolidării capacităților instituționale relevante, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Aprobarea și implementarea **Programului Strategic al Politicii Agricole 2026-2030** conform cerințelor UE;
- Elaborarea unui **Plan de acțiuni** care să stabilească cerințele pentru integrarea datelor agricole din diverse surse într-un sistem unificat - SIAC;
- Elaborarea ghidurilor metodologice pentru pilotarea Sistemului informațional contabil agricol conform cerințelor UE (cum ar fi metodologia de eșantionare pentru colectarea datelor, responsabilitățile colectoarelor de date, tipologiile fermierilor, conținutul chestionarelor etc.).
- Elaborarea manualului de schimb de date cu informații specifice privind responsabilitățile utilizatorilor de date ai agențiilor în cauză, formatele de date, fluxurile de date, calendarele, șabloanele și calitatea datelor în conformitate cu noile cerințe.

În scopul asigurării unui sistem eficient și transparent de sprijin pentru sectorul agricol, precum și al alinierii mecanismelor de susținere la bunele practici europene, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- Elaborarea ghidurilor de implementare a schemelor de sprijin;
- Monitorizarea implementării Planului Strategic pentru Agricultură (PSPA) 2026-2030;
- Dezvoltarea Sistemului de Identificare a Parcelelor Agricole (LPIS);
- Pregătirea Agenției de Plăți pentru monitorizarea îndeplinirii condiționalităților de către fermieri;
- Instituirea sistemului de penalități.

În scopul consolidării dezvoltării rurale durabile și al creării unui cadru coerent de politici și instrumente de sprijin în mediul rural, în conformitate cu principiile Uniunii Europene, va fi întreprinsă următoarea acțiune:

- Elaborarea proiectului Hotărârii de Guvern privind procedura, criteriile de acreditare a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, gestionarea financiară, controlul și transparența.

Proiectul de hotărâre se va baza pe necesitatea alinierii legislației naționale la prevederile Regulamentului delegat (UE) [2022/127](#) și Regulamentului de punere în aplicare (UE) [2022/128](#) de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) [2021/2116](#) în ceea ce privește acreditarea agențiilor de plăți și alte organisme, gestiunea financiară, verificarea conturilor, controalele, garanțiile și transparența. Proiectul va urmări aprobarea procedurii și criteriilor pentru acreditare, gestiunea financiară și procedurile de verificare, inclusiv controlul și transparența în proces de gestionare a mijloacelor FNDAMR.

MAIA elaborează în prezent un proiect de Hotărâre de Guvern privind procedura și criteriile de acreditare a AIPA, inclusiv aspecte legate de gestionarea financiară, control și transparență, cu finalizare estimată pentru vara anului 2026. Totodată, este în derulare o misiune Twinning pentru MAIA și AIPA (2024–2026), orientată spre consolidarea capacităților administrative. În afara acestor evoluții, după 2023 nu au avut loc modificări semnificative.

În raportul analitic din februarie 2023 cu privire la Avizul Comisiei Europene privind cererea Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană, se specifică faptul că Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură este responsabilă pentru managementul financiar al agriculturii și politicii de dezvoltare rurală.

În scopul instituirii și dezvoltării unui Sistem Integrat de Administrare și Control eficient necesită intensificarea eforturilor instituționale și operaționale. A fost adoptată o foaie de parcurs pentru implementarea în continuare a SIAC care include și evaluarea resurselor umane și financiare necesare. Tabelul 4 prezintă indicatorii de realizare pentru Sistemul Integrat de Administrare și Control (SIAC), având rolul de a monitoriza progresul în implementarea acestuia. Indicatorii sunt esențiali pentru evaluarea eficienței și eficacității măsurilor adoptate, reflectând stadiul realizării activităților planificate și resurselor utilizate.

Tabelul 4. Sistemului integrat de administrare și control (SIAC), indicatori de realizare

Indicatori de realizare	Termeni

Registrul Național Digital al Fermierilor (dNFR) este stabilit și funcțional ca sistem pentru identificarea beneficiarilor pentru intervenții SIAC - dNFR este operaționalizat. - beneficiarii de subvenții agricole din FNDMAR sunt înregistrați în Registrul Național al Fermierilor.	Iulie 2026
Foaia de parcurs pentru dezvoltarea tuturor modulelor SIAC este aprobat de MAFI și AIPA.	Iulie 2026
Sistemul de identificare a animalelor (registrul animalelor RSA) este interconectat.	Iulie 2026
Sistemul de identificare a parcelelor agricole (LPIS) este dezvoltat și operațional la nivel național ca parte componenta al SIAC.	Decembrie 2026
Modulul de depunere a cererilor de sprijin în baza informațiilor geospațiale (GSAA) este dezvoltat și funcțional pentru intervenții SIAC. - GSAA este operaționalizat.	Iulie 2027
Modulul de monitorizare a suprafețelor (AMS) este dezvoltat și funcțional pentru intervenții SIAC. - AMS este operaționalizat.	Decembrie 2027
Modulele de controale și sancțiuni sunt dezvoltate și integrate - Modulul de controale administrative și încrucișate (cross checks) este operațional. - Modulul de controale la fața locului este dezvoltat și utilizat pentru verificarea cererilor.	Iunie 2028
Modulul de calcul, autorizare și contabilizare a plăților este operațional - Algoritmii de calcul al plăților sunt integrați cu regulile de eligibilitate. - Fluxurile de autorizare a plăților sunt definite și testate. - Integrarea cu sistemele naționale financiare/trezorerie este funcțională.	Decembrie 2028

Cu referire la „Rețeaua de Date privind Durabilitatea Agricolă”, pentru alinierea la *acquis*-ul UE, în perioada 2026–2027 Republica Moldova va implementa următoarele măsuri legislative:

- aprobarea proiectului de lege care, actualmente, este în proces de avizare privind transformarea Rețelei de Informații Contabile Agricole (RICA) în Rețea de Date privind Durabilitatea Agricolă (RDDA), prin modificarea Legii nr. 105/2024, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2023/2674 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 noiembrie 2023.
- adaptarea Dispoziției Guvernului nr. 8/2025 cu privire la Comitetul național al rețelei de colectare a informațiilor contabile agricole și desemnarea agenției de legătură și a unor ordine MAIA care vizează RICA la noile reglementări specifice RDDA.

Tranziția la RDDA va permite Republicii Moldova să genereze statistici și analize comparabile cu cele ale statelor membre, facilitând pregătirea pentru viitoarele mecanisme ale PAC.

Pentru digitalizarea fluxului de date colectate prin RDDA, este în definitivare caietul de sarcini pentru elaborarea Sistemului Informațional RDDA, care urmează a fi coordonat cu Agenția de Guvernare Electronică.

Tabelul 5. Planul de Implementare a Rețelei de Colectare a Informațiilor Contabile Agricole

1) Baza legală care privește Rețeaua de Date privind Durabilitatea Agricolă pentru perioada 2026-2030:	
Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 105/2024 cu privire la rețeaua de colectare a informațiilor contabile agricole	Iunie 2026
Proiectul Dispoziției pentru modificarea dispoziției Guvernului cu privire la Comitetul național al rețelei de colectare a informațiilor contabile agricole și desemnarea agenției de legătură	Iunie 2026
Proiect de Ordin pentru modificarea unor ordine ale MAIA cu privire la rețeaua de informații contabile agricole Aprobarea Conceptului Sistemului Informațional „Rețeaua de Date privind Durabilitatea Agricolă” și Regulamentului resursei informaționale formate de acesta	Iunie 2026
2) Perioada 2026-2028 în implementarea Rețelei de Date privind Sustenabilitatea Agricolă prin măsurile:	
Stabilirea structurii de management pentru RDDA	semestrul I 2026
Stabilirea planului de selecție, elaborarea metodologiei de colectare a datelor	semestrul II - 2026
Dezvoltarea unui sistem informațional pentru a facilita colectarea datelor RDDA	2026-2027
Instruirea personalului Direcției analiză economică, statistică agricolă și promovare în domeniul RDDA, instruirea colectorilor de date	anul 2026
Efectuarea testului de completare a formularelor exploatațiilor agricole	anul 2026

Cu referire la crearea și implementarea unui sistem de monitorizare a prețurilor principalelor grupuri de produse, a stocurilor și volumelor de producție ș.a. - „Sistem Informațional privind Piața Agricolă” (SIPA), în 2025, Ministerul Agriculturii și Industriei

Alimentare a inițiat cooperarea cu Solidarity Fund PL în cadrul proiectului „Sustainable Food Systems”, în vederea dezvoltării conceptului tehnic și metodologic pentru SIPA. Elaborarea conceptului este planificată pentru anul 2026, iar dezvoltarea platformei și operaționalizarea acesteia pentru perioada 2027–2029.

În prezent, Republica Moldova nu dispune de un cadru normativ specific care să reglementeze un sistem integrat de monitorizare a piețelor agricole similar cu AMIS. Totuși, până la operaționalizarea sistemului, Republica Moldova se angajează să transpună cadrul legal adiacent al UE, care, în fond, stabilește normele privind colectarea și transmiterea către Comisie a anumitor date și notificări despre piața agricolă:

- Regulamentul (UE) nr. 1308/2013, art. 223 – organizarea comună a piețelor.
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/1185 – normele privind colectarea informațiilor despre piețele agricole;
- Regulamentul delegat (UE) 2017/1183 – procedurile, formatele privind notificările obligatorii privind piețele agricole.

Pe termen mediu, SIPA va permite Republicii Moldova să furnizeze date comparabile la nivel european și să participe la mecanismele europene de monitorizare a piețelor agricole.

1.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea asigurării implementării eficiente a acquis-ului Uniunii Europene și consolidării capacităților instituționale, administrative și operaționale, sunt planificate următoarele măsuri strategice:

1. Definirea procedurilor și instrumentelor operaționale legate de capacitățile instituționale, administrative, infrastructurale și tehnice ce vor asigura un flux de lucru eficient, linii clare de raportare și coordonare între unitățile MAIA vizate și alte departamente și agenții implicate.
2. Plan de dezvoltare a resurselor umane.
3. Elaborarea unei strategii de diseminare a informațiilor, inclusiv a raporturilor anuale de performanță în sectorul agroalimentar.
4. Instituirea Comitetului Național de Monitorizare a implementării Programului Strategic.
5. Instituirea și instituționalizarea Camerelor Agricole (10 CA +1 CA Națională).
6. Dezvoltarea SIAC.
7. Dezvoltarea RDDA - Rețeaua de date privind Durabilitatea Agricolă - pentru analize care vor descrie în detaliu situația economică a fermierilor, pe diferite grupuri..
8. În ceea ce privește organizarea comună a pieței, sunt necesare eforturi pentru dezvoltarea în continuare a cadrului de reglementare în conformitate cu *acquis-ul* UE. Acest subcapitol a înregistrat progrese limitate în alinierea la standardele de comercializare ale UE.

9. În domeniul politicii de calitate, a existat o nouă aliniere legislativă, inclusiv în ceea ce privește certificarea și controlul. Eforturile ar trebui să continue să urmărească toate actualizările *acquis*-ului UE în acest domeniu.
10. Pentru agricultura ecologică, urmează implementarea proceselor de punere în aplicare a legislației privind producția ecologică și etichetarea, legea fiind adoptată în iulie 2023, iar actele subsecvente - pe parcursul anului 2024.
11. Dezvoltarea Sistemului Informațional privind Piața Agricolă pentru notificări privind producția/prețurile/stocurile pentru unele grupe de produse, inclusiv pentru raportare către CE.
12. Măsuri ale OCP selectate; scheme naționale dezvoltate (de exemplu, sisteme de calitate, producție ecologică, vin, apicultura etc.).
13. Capacitatea instituțională a AIPA ar trebui consolidată în continuare. Trebuie dezvoltată o strategie de dezvoltare a resurselor umane care să sporească reținerea și atragerea personalului necesar.
14. Dezvoltarea sistemului de depunere a cererilor de subvenționare online pentru a îmbunătăți eficiența proceselor de aplicare, evaluare, execuție a plăților și raportare.
15. Pregătirea AIPA pentru acreditarea ca agenție de implementare - Instrumentul Financiar pentru Politica de Dezvoltare Rurală (IPARD):
 - Pregătirea mecanismelor instituționale (Politica de Resurse Umane, Politica de reținere a personalului etc.) pentru dezvoltarea, întreținerea și îmbunătățirea performanței personalului AIPA;
 - Elaborarea studiului de fezabilitate a noii clădiri a Agenției;
 - Elaborarea proiectului tehnic pentru repararea capitală a noului sediu a Agenției;
 - Dotarea angajaților implicați în verificarea pe teren cu echipament specializat.

2. PIEȚELE AGRICOLE

2.1. Prezentarea generală a situației

2.1.1. Cadrul legislativ

În Republica Moldova, organizarea pieței produselor agricole (OCM) nu este reglementată printr-un act unic, așa cum se întâmplă în Uniunea Europeană prin Regulamentul (UE) nr. [1308/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind organizarea comună a piețelor produselor agricole. În prezent, acest domeniu este reglementat printr-un ansamblu de legi și hotărâri guvernamentale.

Actul național care stabilește reguli de activitate pentru piețele agricole este Legea nr. [257/2006](#) privind organizarea și funcționarea piețelor produselor agricole și agroalimentare. Această lege conține exclusiv doar prevederi de natură internă și nu este armonizată cu legislația europeană, motiv pentru care dispozițiile sale necesită o revizuire și actualizare. În același timp, menționăm că cadrul normativ nu dispune de reglementări speciale privind intervențiile pe piață

sau depozitare publică/privată în diverse situații de criză în sectorul agroalimentar. Ministerul a recunoscut importanța adoptării unui cadru legislativ/normativ de bază pentru reglementarea pieței în anumite sectoare ale produselor agricole prin diferite măsuri de reglementare a pieței, cu scopul de a avea la momentul accederii la UE cadrul legislativ și instituțional necesar stabilit pentru implementarea mecanismelor UE legate de organizarea comună a pieței agroalimentare.

Hotărârea Guvernului nr. 328/2023 cu privire la aprobarea Listei produselor agricole și alimentare a transpus: Anexa nr. 1 la Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene.

Pentru anul 2026, este prevăzută revizuirea Legii nr. 257/2006, prin prisma prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013, cel mai probabil, prin expunerea actului în redacție nouă, având în vedere că acesta suferă modificări majore odată cu aprobarea proiectului de lege cu privire la organizații și asociații ale producătorilor, organizații interprofesionale și recunoașterea acestora.

Reglementările europene abordează aspecte esențiale ale funcționării pieței interne, cum ar fi gestionarea contingentelor tarifare, standardele de comercializare, notificările privind informațiile legate de agricultură, și promovarea produselor agricole pe piața internă și internațională. În cazul Republicii Moldova, transpunerea acestor reglementări nu este doar o cerință tehnică, ci și o etapă critică în adaptarea mecanismelor naționale la standardele europene, facilitând accesul pe piața unică a UE.

În ceea ce privește mecanismele comerciale, Republica Moldova nu dispune în prezent de structuri instituționale sau mecanisme pentru gestionarea contingentelor tarifare și pentru eliberarea licențelor de import/export conform normelor europene. În acest context, Republica Moldova recunoaște importanța alinierii treptate a cadrului său juridic cu legislația europeană în vederea aderării. Totodată, se angajează ca, odată cu obținerea statutului de stat membru al Uniunii Europene, să fie pregătită pentru implementarea mecanismelor necesare pentru administrarea eficientă a contingentelor tarifare, licențelor de import/export și garanțiilor financiare, în conformitate cu reglementările enumerate supra.

În ceea ce privește alinierea legislației naționale la acquis-ul UE în domeniul practicilor comerciale neloiale în lanțul de aprovizionare cu alimente, au fost deja transpuse o serie de reglementări europene relevante. Legea nr. 250/2022 pentru modificarea unor acte normative (Legea 231/2010 cu privire la comerțul interior) a transpus parțial: Directiva (UE) 2019/633 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind practicile comerciale neloiale dintre întreprinderi în cadrul lanțului de aprovizionare agricol și alimentar, într-un capitol separat - Capitolul V(secund) al Legii nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior. În anul 2026, este planificată revizuirea prevederilor capitolului respectiv, inclusiv preluarea clauzelor care nu au fost transpuse anterior din Directiva (UE) 2019/633 și formularea acestora într-un act legislativ dedicat.

În continuare este prezentat cadrul legislativ relevant pentru principalele sectoare ale agriculturii, evidențiind actele normative în vigoare și măsurile de reglementare aplicabile fiecărui domeniu.

În prezent, cadrul normativ al Republicii Moldova nu include un regulament sau program dedicat furnizării de fructe, legume, lapte și produse lactate în instituțiile de învățământ.

Sectorul laptelui și al produselor lactate, este reglementat de:

Hotărârea Guvernului nr. [158/2019](#) cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru lapte și produsele lactate, care stabilesc cerințele de calitate, ambalare, etichetare, transportare pentru laptele de consum și produsele lactate provenite atât din producția autohtonă, cât și din import. Controlul privind respectarea cerințelor este asigurat de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA).

Cerințele sunt armonizate la legislația UE și transpun:

1. Partea III, Partea IV și Apendicele II din Partea VII a Anexei VII din Regulamentul (UE) nr. [1308/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013;
2. Directiva [2001/114/CE](#) a Consiliului din 20 decembrie 2001;
3. Codex STAN GENERAL 206-1999 cu privire la utilizarea termenilor privind produsele lactate;
4. Codex STAN 207-1999 cu privire la laptele praf și smântâna dulce praf;
5. Codex STAN 208-1999 privind brânzeturile în saramură;
6. Codex STAN 221-2001 cu privire la brânza nematurată, inclusiv brânza proaspătă;
7. Codex STAN 243-2003 cu privire la laptele fermentat;
8. Codex STAN 279-1971 cu privire la unt;
9. Codex STAN 281-1971 Standard pentru laptele concentrat;
10. Codex STAN 282-1971 cu privire la laptele concentrat cu zahăr;
11. Codex STAN 283-1978 cu privire la brânzeturi ;
12. Codex STAN 284-1971 Standard pentru brânzeturi din zer ;
13. Codex STAN 289-1995 Standard pentru zerul praf .

Hotărârea Guvernului nr. [12/2024](#) cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate și comercializare pentru materiile grase tartinabile de origine vegetală și/sau animală, destinate consumului uman, care stabilesc cerințe de calitate, ambalare, etichetare, transportare pentru margarină, maioneză, produsele pe bază de grăsimi de origine vegetală și/sau animală, destinate consumului uman, precum și pentru utilizare în industria culinară, de cofetărie și de panificație cu un conținut de 10 - 90 % grăsimi, provenite atât din producția autohtonă, cât și din import. Controlul privind respectarea cerințelor este asigurat de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

Cerințele sunt armonizate la legislația UE și transpun:

1. partea VII și Apendicele II din Anexa VII, a Regulamentului (UE) nr. [1308/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013;
2. Regulamentul (CE) nr. [445/2007](#) al Comisiei din 23 aprilie 2007;
3. Codex STAN 32-1991 Standard pentru margarină ;
4. Codex STAN 168-1989 Standard pentru maioneze;
5. Codex Stan 256-2007 standard pentru spreaduri pe bază de grăsimi și amestecuri de spreaduri.

Sectorul de carne de vită este reglementat de:

- Hotărârea Guvernului nr. [1406/2008](#) pentru aprobarea Normei privind etichetarea cărnii de bovine și a produselor din carne de bovine a transpus:

1. Regulamentul (CE) nr. [1760/2000](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iulie 2000;
2. Regulamentul (CE) nr. [1825/2000](#) al Comisiei din 25 august 2000;
3. Regulamentul (CE) nr. [566/2008](#) al Comisiei din 18 iunie 2008;

- Hotărârea Guvernului nr. [687/2024](#) cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. [1406/2008](#) pentru aprobarea Normei privind etichetarea cărnii de bovine și a produselor din carne de bovine a transpus: Regulamentul (UE) nr. [653/2014](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 și art. 78 alin.(1) lit.(a) Anexa VII partea I din Regulamentul (UE) nr. [1308/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole.

Sectorul carne de porc este reglementat de:

- Hotărârea Guvernului nr. [696/2010](#) cu privire la aprobarea Reglementării tehnice "Carne – materie primă. Producerea, importul și comercializarea, care stabilește criteriile obligatorii de calitate, siguranță alimentară, de prezentare, etichetare și informare a consumatorului care, în scopul asigurării protecției vieții, sănătății și securității oamenilor, trebuie respectate la producerea, importul și/sau plasarea pe piață a cărnii de animale în calitate de materie primă pentru industria produselor din carne și comercializarea pentru consum, provenite atât din producția internă, cât și din import.

- Hotărârea Guvernului nr. [624/2020](#) cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru preparate și produse din carne, care stabilește criteriile obligatorii, reguli de ambalare, etichetare, transportare, pentru preparate și produse din carne provenite atât din producția internă, cât și din import. Controlul privind respectarea cerințelor se asigură de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

Sectorul ouă și păsări de curte este reglementat de:

- Hotărârea Guvernului nr. [773/2013](#) cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare de stabilire a cerințelor de comercializare a cărnii de pasăre a transpus: Regulamentul (CE) nr. [543/2008](#) al Comisiei din 16 iunie 2008.

- Hotărârea Guvernului nr. [357/2012](#) pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind comercializarea și importul păsărilor domestice și ouălor pentru incubație a transpus: Regulamentul (CE) nr. [617/2008](#) al Comisiei din 27 iunie 2008.

Sectorul de miere este reglementat de:

- Hotărârea Guvernului nr. [661/2007](#) cu privire la aprobarea Reglementării Tehnice „Miere naturală” transpune Directiva [2001/110/CE](#) a Consiliului din 20 decembrie 2001 privind mierea.

În domeniul importurilor animalelor de rasă pură din specia ovină și caprină, în legislația națională este transpus Regulamentul (UE) [2016/1012](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 8 iunie 2016 privind condițiile zootehnice și genealogice pentru creșterea, comerțul și intrarea în Uniune a animalelor de reproducție de rasă pură, a porcilor de reproducție

hibrizi și a produselor germinative ale acestora prin Legea zootehnie nr. [213/2022](#), unde sunt impuse condiții comune pentru importul de animale de rasă pură, cum ar fi: art. 59 alin.(4) din Legea zootehniei nr. [213/2022](#):

„(4) Pentru a fi introduse în țară, animale de reproducție trebuie să fie însoțiți de:

a) un certificat zootehnic din țara de origine;

b) un document din țara de origine care să confirme că aceste animale sunt înscrise într-un registru genealogic sau înregistrat într-un registru zootehnic din țara de origine.”

Astfel, în momentul de față este în proces de elaborare/adoptare proiectul hotărârii de Guvern privind *importurile de animale de reproducere de rasă pură prin care se va transpune prevederile din Regulamentul (CE) nr. [874/96](#).*

Clasificarea carcaselor de bovine, porcine și ovine

- Legea nr. [37/2025](#) privind clasificarea carcaselor de bovine, porcine și ovine și raportarea prețurilor de piață ale carcaselor și animalelor vii parțial a transpus:

1. Regulamentul delegat (UE) [2017/1182](#) al Comisiei din 20 aprilie 2017;
2. Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2017/1184](#) al Comisiei din 20 aprilie 2017.
3. Art.10, Anexa IV din Regulamentul (UE) nr. [1308/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013, și intră în vigoare din 29 martie 2027.

Sectorul Uleiurilor vegetale comestibile este reglementat de:

Hotărârea Guvernului nr. [15/2024](#) cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru uleiurile vegetale comestibile care stabilesc cerințele minime de calitate, ambalare, etichetare, transportare pentru uleiurile vegetale comestibile (precum uleiul de soia, de arahide, de măsline, de palmier, semințe de floarea soarelui, de cocos, de rapiță, de muștar ș.a.) provenite atât din producția autohtonă, cât și din import. Controlul privind respectarea cerințelor este asigurat de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

Cerințele sunt armonizate la legislația UE și transpun:

1. Partea VIII din Anexa VII din Regulamentul (UE) nr. [1308/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013;
2. Regulamentul (UE) [2022/2104](#) al Comisiei din 29 iulie 2022;
3. CODEX STAN 210-1999 Standard pentru uleiuri vegetale denumite;
4. CODEX STAN 19-1981 Standard pentru grăsimi și uleiuri comestibile neacoperite de standarde individuale;
5. CODEX STAN 33-1981 Standard privind normele codex pentru uleiurile de măsline și uleiurile din pomaceea de măsline din prima extracție.

În Republica Moldova hameiul nu se cultivă pe motiv că clima nu asigură condițiile necesare pentru creștere: soluri lutoase sau luto-nisipoase cu pH cuprins între 6,5-7,8 și umiditate ridicată. Hameiul și produsele din hamei în Republica Moldova sunt importate iar, cea mai mare parte din cantitățile importate sunt utilizate la producerea berii.

Sectoarele de zahăr și orez sunt reglementate de:

- Hotărârea Guvernului nr. [291/2014](#) cu privire la aprobarea cerințelor de calitate pentru orez și crupe de orez, care stabilește cerințele minime de calitate, ambalare, etichetare, transportare pentru orez și crupele de orez destinate consumului uman, provenit atât din producția autohtonă, cât și din import. Controlul privind respectarea cerințelor este asigurat de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

Cerințele sunt armonizate la legislația UE și transpun:

- Partea a II-a din anexa I, partea A din anexa III din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013;
- art. 1-6 din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2834 al Comisiei din 10 octombrie 2023;
- CODEX STAN 198-1995 Standard cu privire la orez.

Hotărârea Guvernului nr. [774/2007](#) cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru anumite tipuri de zahăr destinate consumului uman stabilește condițiile minime de calitate, siguranță alimentară, prezentare și informare a consumatorilor, care trebuie să fie respectate la fabricarea și/sau comercializarea zahărului destinat consumului uman, atât de producție autohtonă, cât și din import. Controlul privind respectarea cerințelor se asigură de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

Cerințele sunt armonizate la legislația UE și transpun:

- Partea III din Anexa I, partea II secțiunea A din Anexa II și Anexa III Partea B din Regulamentul (UE) nr. [1308/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013;
- Directiva [2001/111/CE](#) a Consiliului din 20 decembrie 2001;
- Codex STAN 212-1999 Standard pentru zaharuri.

Sectorul sucuri, gemuri și jeleuri este reglementat de:

- Hotărârea Guvernului nr. [216/2008](#) cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru gemuri, jeleuri, dulcețuri, piureuri și alte produse similare, care stabilește cerințe minime de calitate, siguranță alimentară, prezentare și etichetare a produselor, care trebuie să fie respectate la fabricarea și/sau comercializarea gemurilor, confiturilor, jeleurilor, marmeladelor, piureului de castane îndulcit, magiunurilor, dulcețurilor, fructelor confiate, pastelor de fructe și pomușoare, piureurilor de fructe și pomușoare, fructelor și pomușoarelor pasate sau mărunțite cu zahăr și sucurilor de fructe, provenite atât din producția internă, cât și din import. Controlul privind respectarea cerințelor se asigură de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor. Cerințele sunt armonizate la legislația UE și transpun Directiva [2001/113/CE](#) a Consiliului din 20 decembrie 2001.

- Hotărârea Guvernului nr. [1111/2010](#) cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru sucuri și anumite produse similare destinate consumului uman, stabilește cerințe minime de calitate, de prezentare și de etichetare a produselor, care trebuie respectate la fabricarea și/sau la comercializarea produselor de sucuri destinate consumului uman, provenite atât din producția internă, cât și din import. Controlul privind respectarea cerințelor se asigură de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor. Cerințele sunt armonizate la legislația UE și transpun Directiva [112/2001/CE](#) a Consiliului din 20 decembrie 2001.

Sectorul fructelor și legumelor proaspete este reglementat de:

- Legea 237/2018 cu privire la controlul de conformitate cu cerințele de calitate pentru fructele și legumele proaspete care transpune parțial capitolul II din titlul II, anexa III și anexa V la Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. [543/2011](#) al Comisiei din 7 iunie 2011 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr.1234/2007 al Consiliului în ceea ce privește sectorul fructelor și legumelor și sectorul fructelor și legumelor prelucrate.
- Hotărârea Guvernului nr. [929/2009](#), care transpune parțial Regulamentul delegat (UE) [2023/2429](#) al Comisiei din 17 august 2023 de completare a Regulamentului (UE) nr. [1308/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele de comercializare pentru sectorul fructelor și legumelor, pentru anumite produse din fructe și legume prelucrate și pentru sectorul bananelor și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.1666/1999 al Comisiei și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr.543/2011 și (UE) nr. 1333/2011 ale Comisiei.

Totodată, în sectorul fructelor și legumelor, prin Legea nr. 312/2013 privind grupurile de producători agricoli și asociațiile acestora și Hotărârea Guvernului nr. 695/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de recunoaștere a grupurilor de producători sunt reglementate constituirea Grupurilor de producători și asociațiile acestora, Legea și Hotărârea de Guvern sunt acte naționale și nu sunt armonizate.

Sectorul vitivinicol contribuie semnificativ la ocuparea forței de muncă, generarea de valoare adăugată în economie, la exporturi și promovarea imaginii țării la scară internațională creând 16 la sută din valoarea totală produsă în agricultură, deține o pondere de cca 2 la sută din Produsul Intern Brut al țării și 10 la sută din valoarea exporturilor, creează locuri de muncă pentru peste 150 mii de persoane (dintre care două treimi provin din localitățile rurale).

Exercițiul de armonizare a legislației Republicii Moldova cu principiile și normele Uniunii Europene în sectorul vizat reprezintă un proces continuu, inițiat în anul 2012 și intensificat considerabil în ultimii ani. În acest context, legislația națională a fost aliniată la regulamentele europene ce specifică reguli necesare pentru îmbunătățirea condițiilor economice și pentru satisfacerea așteptărilor consumatorilor.

Astfel, au fost ajustate standarde de comercializare la plasarea produselor pe piață, au fost preluate definițiile și clasificările pentru vinuri și produse vitivinicole aromatizate, precum și procesele tehnologice de producere, principiile de etichetare și procedurile de evaluare a calității, inclusiv cele privind caracteristicile organoleptice. De asemenea, au fost introduse principiile de trasabilitate a produselor.

În același timp, au fost adaptate și dezvoltate schemele de calitate, s-a acordat o atenție sporită informării consumatorilor și au fost consolidate mecanismele de control de stat în domeniul respectiv. Prevederile din regulamentele Uniunii Europene deja transpuse în legislația națională includ:

Legea RM nr. [57/2006](#) a viei și vinului:

- transpune art. 6 lit. (d), art. 80 alin. (2) ultimul paragraf, art. 81 alin. (2), alin. (5) al doilea paragraf, alin. (6), art. 82, art. 90 alin. (2) și (3), art. 112, art. 113 alin. (1) și (2), art. 113a alin. (1), art. 114 alin. (2) lit. (a)–(g), art. 116a alin. (2), alin. (4) lit. (b) și (d), art. 168 alin. (1) lit. (a) și (b), alin. (1a), alin. (4) din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2024/1143 al Parlamentului European și al Consiliului din 1 aprilie 2024;
- transpune art. 2 alin. (1) lit. (a), (b), (e), (f), (i), (j), (k), (l), alin. (3), art. 28 alin. (2)–(4), art. 31 alin. (1), art. 32 alin. (1), art. 33, art. 34 alin. (1), art. 36 alin. (1) și (3), art. 37 alin. (3) din Regulamentul delegat (UE) 2018/273 al Comisiei din 11 decembrie 2017 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sistemul de autorizații pentru plantările de viță-de-vie, registrul plantațiilor viticole, documentele însoțitoare și certificarea, registrul de intrări și de ieșiri, declarațiile obligatorii, notificările și publicarea informațiilor notificate, de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește controalele și sancțiunile relevante, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 555/2008, (CE) nr. 606/2009 și (CE) nr. 607/2009 ale Comisiei și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 436/2009 al Comisiei și a Regulamentului delegat (UE) 2015/560 al Comisiei, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul delegat (UE) 2023/1606 al Comisiei din 30 mai 2023;
- transpune art. 14 alin. (1), art. 20 alin. (1)–(3), art. 21, art. 22 alin. (4) din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/274 al Comisiei din 11 decembrie 2017 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sistemul de autorizații pentru plantările de viță-de-vie, certificarea, registrul de intrări și de ieșiri, declarațiile obligatorii și notificările, de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește controalele relevante și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/561 al Comisiei, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2567 al Comisiei din 13 octombrie 2022.

Regulamentul privind organizarea pieței vitivinicole, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. [356/2015](#):

- transpune art. 75, art. 80, art. 92-95, art. 112 și 113, art. 117, art. 119-121, art. 146 alin. (1), art. 147 alin. (1) și (2), partea IV, pct. 2 și 3 și pct. 12 din Anexa II, partea II primul alineat, pct. 1 „Vinul” lit. a), d) și pct. 6 „Vinul spumant de calitate de tip aromat” lit. a) al doilea alineat din Anexa VII, părțile I și II din Anexa VIII din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2021/2117 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021;

- transpune Regulamentul (CE) nr. 607/2009 al Comisiei din 14 iulie 2009 de stabilire a unor norme de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 479/2008 al Consiliului în ceea ce privește denumirile de origine protejate și indicațiile geografice protejate, mențiunile tradiționale, etichetarea și prezentarea anumitor produse vitivinicole;
- transpune Regulamentul (CE) nr. 436/2009 al Comisiei din 26 mai 2009 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr.479/2008 al Consiliului în ceea ce privește registrul viticol, declarațiile obligatorii și colectarea de informații pentru monitorizarea pieței, documentele de însoțire a transporturilor de produse și registrele care trebuie păstrate în sectorul vitivinicol;
- transpune Partea VI: „Vinul” din anexa II la Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul delegat (UE) 2025/405 al Comisiei din 13 decembrie 2024;
- transpune art. 41, 48a și Anexa I la Regulamentul delegat (UE) 2019/33 al Comisiei din 17 octombrie 2018 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cererile de protecție și etichetarea denumirilor de origine și a indicațiilor geografice, cererile de protecție, procedura de opoziție, modificarea și anularea mențiunilor tradiționale și etichetarea și prezentarea în sectorul vitivinicol, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul delegat (UE) 2025/28 al Comisiei din 30 octombrie 2024.

Regulamentul privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea produselor vitivinicole aromatizate, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. [741/2017](#):

- transpune punctul 5, partea IV din anexa II și punctele 1 și 3-9, partea II din anexa VII la Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului;
- transpune Regulamentul (UE) nr. 251/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 februarie 2014 privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea produselor vitivinicole aromatizate și de abrogare a Regulamentului (CEE) 1601/91 al Consiliului, așa cum au fost modificate ultima oară prin Regulamentul (UE) 2021/2117 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021;
- transpune Regulamentul delegat (UE) 2017/670 al Comisiei din 31 ianuarie 2017 de completare a Regulamentului (UE) nr. 251/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește procesele de producție autorizate pentru obținerea produselor vitivinicole aromatizate;
- transpune Regulamentul delegat (UE) 2024/585 al Comisiei din 8 decembrie 2023 de completare a Regulamentului (UE) nr. 251/2014 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele specifice referitoare la indicarea și desemnarea ingredientelor pentru produsele vitivinicole aromatizate.

Metode de analiză prin care se stabilește dacă există izotiocianat de alil în produsul vitivinicol, aprobate prin Hotărârea Guvernului RM nr. [245/2024](#):

- transpune Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/935 al Comisiei din 16 aprilie 2019 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește metodele de analiză pentru determinarea caracteristicilor fizice, chimice și organoleptice ale produselor vitivinicole și notificările deciziilor statelor membre referitoare la majorările tăriei alcoolice natural.

Regulamentului privind practicile oenologice permise și restricțiile aplicabile producerii și conservării produselor vitivinicole, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. [775/2024](#):

- transpune articolul 80 și anexa VIII din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2024/1143 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024;

- transpune parțial Regulamentul delegat (UE) 2019/934 al Comisiei din 12 martie 2019 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește zonele viticole în care poate fi majorată tăria alcoolică, practicile oenologice autorizate și restricțiile aplicabile producerii și conservării produselor vitivinicole, procentajul minim de alcool al subproduselor și eliminarea acestora și publicarea fișelor OIV, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul delegat (UE) 2022/68 al Comisiei din 27 octombrie 2021.

Codul internațional al practicilor oenologice al Organizației Internaționale a Viei și Vinului, aprobat prin Ordinul MAIA nr. [116/2025](#):

- transpune Lista și descrierea fișelor Codului internațional al practicilor oenologice al OIV menționate la art. 3 alin. (2) din Regulamentul delegat (UE) 2019/934 al Comisiei din 12 martie 2019.

În baza direcțiilor prioritare stabilite pentru sectorul „băuturi spirtoase”, au fost realizate măsuri concrete de modernizare a cadrului normativ național, orientate spre alinierea legislației Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene, în scopul asigurării conformității standardelor de producere, etichetare și comercializare cu cerințele europene.

Prevederile din regulamentele Uniunii Europene deja transpuse în legislația națională includ:

Legea RM nr. [1100/2000](#) cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și al producției alcoolice:

- transpune art. 2 din Regulamentul (UE) 2019/787 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea băuturilor spirtoase, utilizarea denumirilor băuturilor spirtoase în prezentarea și etichetarea altor produse alimentare, protecția indicațiilor geografice ale băuturilor spirtoase, utilizarea alcoolului etilic și a distilatelor de origine agricolă în băuturile alcoolice, și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 110/2008, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul delegat (UE) 2022/1303 al Comisiei din 25 aprilie 2022.

Regulamentul privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea băuturilor ce conțin alcool, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. [589/2023](#):

- transpune parțial Regulamentul (UE) nr. 2019/787 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea băuturilor spirtoase, utilizarea denumirilor băuturilor spirtoase în prezentarea și etichetarea altor produse alimentare, protecția indicațiilor geografice ale băuturilor spirtoase, utilizarea alcoolului etilic și a distilatelor de origine agricolă în băuturile alcoolice, și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 110/2008, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2024/1143 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024.

Regulamentul privind stabilirea metodelor de referință pentru analiza băuturilor spirtoase, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. [414/2025](#):

- transpune Regulamentul (CE) nr. 2870/2000 al Comisiei din 19 decembrie 2000 de stabilire a metodelor comunitare de referință pentru analiza băuturilor spirtoase, CELEX: 32000R2870, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 333 din 29 decembrie 2000, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/383 al Comisiei din 16 februarie 2023.

Sectorul cacao și cafea este reglementat de:

- Hotărârea Guvernului nr. [204/2009](#) cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru „Produse de cofetărie”, care stabilește cerințe esențiale privind natura, conținutul, fabricarea, etichetarea, marcarea, cerințe minime de calitate care trebuie respectate la fabricarea și/sau comercializarea produselor de cofetărie (Produse zaharoase, inclusiv ciocolată albă, care nu conțin cacao, Ciocolată și alte preparate alimentare care conțin cacao) provenite atât din producția autohtonă, cât și din import. Controlul privind respectarea cerințelor se asigură de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor. Cerințele sunt armonizate la legislația UE și transpun:

- Directiva [2000/36/CE](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 23 iunie 2000;
 - transpun parțial CODEX STAN 87-1981 Standard pentru ciocolată și produse din ciocolată;
 - transpun parțial CODEX STAN 105-1981 Standard pentru cacao praf și amestecuri uscate de cacao și zaharuri.
- Hotărârea Guvernului nr. [206/2009](#) cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru cafea, extracte de cafea și de cicoare, ceaiuri și produse de ceai, care stabilește cerințe esențiale privind natura, conținutul, fabricarea, etichetarea, marcarea, cerințe minime de calitate care trebuie respectate la fabricarea și/sau comercializarea produselor precum cafea, ceai, extracte, esențe și

concentrate de cafea, de ceai și preparate având la bază aceste produse sau având la bază cafea, ceai, cicoare prăjită și alți înlocuitori organici de cafea și extracte, esențe și concentrate din acestea, provenite atât din producția autohtonă, cât și din import. Controlul privind respectarea cerințelor se asigură de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor. Cerințele sunt armonizate la legislația UE și transpun:

- Directiva [1999/4/CE](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 22 februarie 1999;
- Anexa la Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2022/47](#) al Comisiei din 13 ianuarie 2022;
- art. 2 pct. 1 din Decizia Consiliului 2008/579/CE din 16 iunie 2008.

2.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în calitate de instituție responsabilă pentru elaborarea politicilor în domeniile agriculturii, dezvoltării rurale, industriei alimentare și siguranței alimentare, deține un rol esențial în procesul de transpunere și implementare a acquis-ului Uniunii Europene. În acest context, capacitatea administrativă a MAIA constituie un factor determinant pentru asigurarea alinierii cadrului național la standardele europene.

În cadrul structurii ministeriale, responsabilitățile pentru transpunerea acquis-ului sunt repartizate între subdiviziunile de specialitate, în funcție de domeniul de competență. În prezent, peste 30 de funcționari publici din cadrul MAIA sunt direct implicați în acest proces, activând în calitate de responsabili de transpunere, membri ai grupurilor de lucru sectoriale, puncte de contact pentru evaluarea preliminară a legislației sau ai altor structuri tehnice relevante.

Pe parcursul anului 2023, în cadrul MAIA a fost consolidat mecanismul intern de coordonare și monitorizare a transpunerii legislației UE, prin desemnarea responsabililor pentru fiecare act normativ prevăzut în Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană (PNA). De asemenea, a fost elaborat un plan intern de acțiuni care reflectă sarcinile subdiviziunilor ministerului în procesul de armonizare legislativă.

Totodată, MAIA a beneficiat de asistență tehnică din partea proiectelor sprijinite de partenerii de dezvoltare, inclusiv în ceea ce privește consolidarea capacităților instituționale. În acest sens, au fost desfășurate mai multe sesiuni de instruire și ateliere de lucru privind metodologia de transpunere a acquis-ului, redactarea notelor de conformitate și elaborarea tabelelor de transpunere, adresate funcționarilor implicați direct în acest proces.

Cu toate acestea, procesul de transpunere se confruntă în continuare cu anumite constrângeri legate de capacitatea administrativă. Printre acestea se numără fluctuația de personal, nivelul insuficient de expertiză în unele domenii tehnice și volumul ridicat de sarcini asumate în cadrul procesului de aderare. În acest context, este necesară consolidarea suplimentară a resurselor umane și instituționale, inclusiv prin atragerea experților de profil și dezvoltarea continuă a capacităților funcționarilor implicați.

În concluzie, deși Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a înregistrat progrese semnificative în organizarea procesului de transpunere a acquis-ului, este imperativă menținerea unui efort susținut în vederea asigurării unei alinieri eficiente și durabile a legislației naționale la standardele Uniunii Europene.

2.2. Planuri de viitor

2.2.1. Planuri legislative

În ceea ce privește mecanismele comerciale, planurile legislative vizează transpunerea unor acte europene esențiale, precum:

1. Transpunerea Regulamentului delegat (UE) [2016/1237](#);
2. Transpunerea Regulamentului de punere în aplicare (UE) [2016/1239](#);
3. Regulamentul (UE) nr. [192/2010](#);
4. Pregătirea structurilor organizaționale în vederea gestionării intervențiilor de piață, licențierii și programelor de promovare (până la finele anului 2027);
5. Adoptarea Regulamentului privind metodologia și modalitatea de colectare a prețurilor (trimestrul IV, 2026).

În urma evaluării cadrului juridic și instituțional actual din Republica Moldova și având în vedere necesitatea alinierii la standardele europene, se va elabora un proiect de Hotărâre de Guvern privind delegarea atribuțiilor de gestionare a licențelor de import/export, precum și de a administra contingentările tarifare, garanțiile financiare în perioada premergătoare aderării la Uniunea Europeană și aplicarea normelor menite să sprijine competitivitatea produselor europene, să îmbunătățească percepția consumatorilor și să deschidă noi piețe. Aceasta ar îndeplini sarcinile legate de eliberarea de licențe de import și export pentru anumite produse agricole, precum și sarcinile de repartizare a contingentelor tarifare vamale conform modelului de alocare a cotelor proporțional cu cantitățile solicitate și desfășurarea activităților legate de colectarea și prelucrarea datelor privind prețurile produselor agricole și alimentare și raportare la CE. Prin această măsură, Republica Moldova va asigura o integrare progresivă în piața internă europeană, pregătindu-se pentru respectarea reglementărilor europene, fără a suprasolicita structurile existente.

La momentul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, va fi implementat Programul fructe și lapte în școli. Pentru pregătirea cadrului normativ național, este necesară transpunerea următoarelor acte:

1. Art. 22-25 din Regulamentul (UE) nr. [1308/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013;
2. Regulamentul delegat (UE) [2017/40](#) al Comisiei din 3 noiembrie 2016;
3. Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2017/39](#) al Comisiei din 3 noiembrie 2016.

Planurile legislative în sectorul laptelui și al produselor lactate includ inițiative menite să transpună în dreptul național reglementările europene relevante privind organizarea producătorilor, standardele de calitate și relațiile contractuale prin:

1. Proiectul de lege cu privire la organizații și asociații ale producătorilor, organizații interprofesionale și recunoașterea acestora va transpune: Art. 152-159, 164, 173-175 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013.

2. Proiectul de hotărâre privind aprobarea procedurilor de recunoaștere a organizațiilor de producători, asociațiilor acestora și a organizațiilor interprofesionale (sectorul lapte și produse lactate) va transpune:
 - Art. 148-151, 160-163, 166-172b din Regulamentul (UE) nr. [1308/2013](#) al Parlamentului European și al consiliului din 17 decembrie 2013;
 - Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. [511/2012](#) al Comisiei din 15 iunie 2012;
 - Regulamentul delegat (UE) nr. [880/2012](#) al Comisiei din 28 iunie 2012.
3. Proiect de modificare a unor Hotărâri de Guvern (Hotărârea Guvernului nr. [1111/2010](#), Hotărârea Guvernului nr. [216/2008](#), Hotărârea Guvernului nr. 158/2019) va transpune:
 - Directiva (UE) [2024/1438](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2024;
 - Regulamentul (CE) nr. [445/2007](#) al Comisiei din 23 aprilie 2007.

Planurile legislative în sectorul cărnii de porc prevăd preluarea Regulamentului (CE) nr. [2004/2002](#) al Comisiei din 8 noiembrie 2002 și al Regulamentului (CEE) nr. [226/89](#) al Comisiei din 26 ianuarie 1989.

În plan normativ în sectorul cărnii de pasăre și ouălor este: aprobarea Proiectului de Hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Regulilor privind comercializarea ouălor pentru consum uman ca scop transpunerea reglementărilor europene relevante în sectorul ouălor pentru consum uman. Printre reglementările ce vor fi integrate se numără:

1. Regulamentul delegat (UE) 2023/2464 al Comisiei, care modifică Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, stabilind noi standarde de comercializare pentru ouă;
2. Regulamentul delegat (UE) 2023/2465 al Comisiei, care completează Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 și abrogă Regulamentul (CE) nr. 589/2008, având ca obiect standardele de comercializare pentru ouă;
3. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2466 al Comisiei, care stabilește norme detaliate de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 în ceea ce privește comercializarea ouălor.

În sectorul mierii a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 129/2025 privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. [661/2007](#) cu privire la aprobarea Reglementării Tehnice „Miere naturală”, care transpune ultimele modificări operate în Directiva [2001/110/CE](#) a Consiliului din 20 decembrie 2001 privind mierea, prin Directiva (UE) [2024/1438](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2024 și care va intra în vigoare la 14 iunie 2026, o dată cu intrarea în vigoare a prevederilor din Directiva (UE) 2024/1438.

Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2022/2105](#) al Comisiei din 29 iulie 2022 de stabilire a normelor privind controalele de conformitate aplicate standardelor de comercializare pentru uleiul de măsline și metodele de analiză a caracteristicilor uleiului de măsline, urmează a fi transpus în legislația națională până la finele anului 2026.

În scopul asigurării cadrului normativ necesar pentru reglementarea și dezvoltarea durabilă a sectorului culturilor arabile, în special în ceea ce privește orezul și zahărul, vor fi întreprinse următoarele acțiuni: Republica Moldova își propune ca, în anul 2025, să transpună în legislația națională un set de regulamente europene relevante. Transpunerea va fi realizată prin

adoptarea unei Hotărâri de Guvern privind Regulamentul de introducere în Republica Moldova a orezului și cerealelor, care va institui norme tehnice și cerințe de certificare aplicabile operatorilor economici. Această inițiativă are drept obiectiv alinierea la standardele Uniunii Europene în materie de siguranță și calitate a produselor importate, contribuind la protejarea consumatorilor și la pregătirea pieței naționale pentru integrarea în Piața Internă a Uniunii Europene. Hotărârea de Guvern privind Regulamentul de introducere în Republica Moldova a orezului și cerealelor va transpune:

1. Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2023/2834](#).
2. Regulamentul delegat (UE) [2023/2835](#).
3. Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2024/2403](#).

Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2023/2834](#), acest regulament stabilește norme detaliate pentru implementarea prevederilor din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 în domeniul importurilor de produse din sectoarele orezului, cerealelor, zahărului și hameiului. Documentul reglementează aspecte tehnice, cum ar fi cerințele de documentare, certificarea de conformitate și controlul cantităților importate, pentru a asigura respectarea standardelor de calitate și securitate pe piața internă a Uniunii Europene.

Regulamentul delegat (UE) [2023/2835](#), Acest regulament completează Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 prin detalierea procedurilor specifice privind gestionarea importurilor din sectoarele orezului, cerealelor, zahărului și hameiului. Regulamentul abrogă o serie de acte legislative mai vechi pentru a simplifica și actualiza cadrul juridic existent. Scopul principal este de a asigura armonizarea normelor și de a îmbunătăți transparența și eficiența în procesul de import.

Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2024/2403](#), acest regulament introduce taxele specifice la import pentru orezul decorticat, reglementând condițiile de aplicare și ajustare a acestora în funcție de evoluțiile de pe piața internațională. Documentul are ca scop protejarea sectorului agricol din UE și menținerea unei aprovizionări sustenabile pentru consumatori, în contextul concurenței globale. Acest Regulament este irelevant până la obținerea statutului de țară candidat.

Planurile legislative în sectorul sucurilor și gemurilor se concentrează pe alinierea legislației naționale la standardele europene actuale. În acest sens, urmează a fi elaborat un proiect de modificare a unor Hotărâri de Guvern (Hotărârea Guvernului nr. [1111/2010](#), Hotărârea Guvernului nr. [216/2008](#), Hotărârea Guvernului nr. [158/2019](#)) ce va transpune Directiva (UE) [2024/1438](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2024.

În scopul asigurării cadrului normativ necesar în sectorului fructelor și legumelor vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

1. Proiectul de lege cu privire la organizații și asociații ale producătorilor, organizații interprofesionale și recunoașterea acestora va transpune: Art. 152-159, 164, 173-175 din Regulamentul (UE) nr. [1308/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013.

2. Proiectul de hotărâre de Guvern privind aprobarea procedurilor de recunoaștere a organizațiilor de producători, asociațiilor acestora și a organizațiilor interprofesionale va transpune:

- Art. 125-126, 160-163, 166-172b din Regulamentul (UE) nr. [1308/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013;
- Regulamentul delegat (UE) [2017/891](#) al Comisiei din 13 martie 2017;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2017/892](#) al Comisiei din 13 martie 2017;

În scopul îmbunătățirii cadrului normativ pentru dezvoltarea **sectorului vitivinicol**, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

Regulamentului privind organizarea pieței vitivinicole, aprobată prin HG nr. 356/2015 până la finele lunii martie 2027, va fi aliniat la:

- Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2024/1143 al Parlamentului European și al Consiliului din 1 aprilie 2024;
- Regulamentul delegat (UE) 2018/273 al Comisiei din 11 decembrie 2017 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sistemul de autorizații pentru plantările de viță-de-vie, registrul plantațiilor viticole, documentele însoțitoare și certificarea, registrul de intrări și de ieșiri, declarațiile obligatorii, notificările și publicarea informațiilor notificate, de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește controalele și sancțiunile relevante, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 555/2008, (CE) nr. 606/2009 și (CE) nr. 607/2009 ale Comisiei și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 436/2009 al Comisiei și a Regulamentului delegat (UE) 2015/560 al Comisiei;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/274 al Comisiei din 11 decembrie 2017 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sistemul de autorizații pentru plantările de viță-de-vie, certificarea, registrul de intrări și de ieșiri, declarațiile obligatorii și notificările, de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește controalele relevante și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/561 al Comisiei;
- Regulamentul delegat (UE) 2019/33 al Comisiei din 17 octombrie 2018 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cererile de protecție și etichetarea denumirilor de origine și a indicațiilor geografice, cererile de protecție, procedura de opoziție, modificarea și anularea mențiunilor tradiționale și etichetarea și prezentarea în sectorul vitivinicol;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/34 al Comisiei din 17 octombrie 2018 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește controalele referitoare la denumirile de origine protejate și

indicațiile geografice protejate, precum și în ceea ce privește cererile de protecție, procedura de opoziție, înregistrarea, modificarea și anularea mențiunilor tradiționale din sectorul vitivinicol.

2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea consolidării mecanismelor de intervenție pe piață și alinierii acestora la cerințele acquis-ului Uniunii Europene, vor fi întreprinse o serie de acțiuni strategice, cu aplicabilitate atât la nivel macroeconomic, cât și în domenii specifice precum alimentația în unitățile de învățământ. Un element central al acestei abordări îl constituie instituirea Sistemului Informațional pentru Monitorizarea Pieței Agricole, care va permite colectarea și analiza în timp real a datelor privind producția, prețurile și datele financiare pentru culturile prioritare. Acest sistem va sprijini intervențiile rapide în situații de criză, dar și implementarea eficientă a programelor de furnizare a fructelor, legumelor, laptelui și produselor lactate în școli, prin notificări constante privind disponibilitatea și evoluția pieței pentru produsele vizate.

Totodată, în cadrul Organizării Comune a Piețelor (OCP) vor fi promovate măsuri și scheme naționale adaptate, inclusiv pentru produse precum vinul, mierea, produsele ecologice și cele cu indicații geografice. În paralel, vor fi dezvoltate instrumente specifice care să susțină sistemele de calitate și producția ecologică, contribuind astfel la implementarea unor politici agricole sustenabile și orientate spre livrarea de produse sigure și conforme cu standardele europene.

Un accent deosebit va fi pus pe armonizarea cadrului de reglementare privind standardele de comercializare, unde progresele sunt încă limitate, cu scopul de a asigura competitivitatea și accesul echitabil al producătorilor pe piața internă și europeană. În acest context, fortificarea capacităților instituționale ale direcțiilor implicate în domenii-cheie ale sectorului agroalimentar reprezintă o prioritate, fiind susținută prin proiecte de asistență tehnică precum Twinning și TAIEX.

În contextul alinierii la cerințele Uniunii Europene privind transparența și echitatea în relațiile comerciale din sectorul agroalimentar, este necesară dezvoltarea cadrului de reglementare pentru combaterea practicilor comerciale neloiale în lanțul de aprovizionare cu alimente. În prezent, progresele în acest subcapitol sunt limitate, în special în ceea ce privește alinierea la standardele de comercializare și relațiile contractuale între producători, procesatori și distribuitori. Se impune adoptarea de măsuri legislative și instituționale care să protejeze actorii vulnerabili din lanțul valoric, în special fermierii, și să asigure un echilibru în raporturile comerciale, în conformitate cu *acquis-ul* UE privind practicile comerciale neloiale. Capacitățile direcțiilor și instituțiilor implicate în implementarea Directivei (UE) 2019/ vor fi fortificate prin prisma proiectului Twinning la Consiliul Concurenței și a experților contractați de Delegația UE.

În scopul implementării mecanismelor comerciale eficiente, inclusiv pentru gestionarea licențelor de import/export și a contingentelor tarifare, se va înființa Agenția Națională pentru Gestionarea Intervențiilor de Piață și Promovare, care va avea drept domenii de competență:

- Coordonarea și implementarea programelor de subvenții și mecanisme de sprijin financiar pentru producătorii agricoli, incluzând evaluarea cererilor, alocarea fondurilor și monitorizarea utilizării resurselor;

- Sprijinirea producătorilor agricoli în accesarea piețelor internaționale prin organizarea de târguri, expoziții, crearea de parteneriate externe și promovarea brandurilor naționale agricole;
- Eliberarea licențelor și certificatelor necesare pentru export și import de produse agricole, respectând standardele internaționale și reglementările piețelor țintă;
- Furnizarea de consultanță producătorilor agricoli privind standardele de calitate, cerințele de export, inovațiile tehnologice și conformarea cu normele europene și internaționale;
- Monitorizarea performanței exporturilor agricole și a impactului schemelor de sprijin, prin elaborarea de analize și rapoarte pentru îmbunătățirea strategiilor și politicilor.

Implementarea *acquis*-ului UE și consolidarea capacităților administrative în domeniul siguranței alimentare sunt coordonate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), care dispune de 435 de inspectori (392 în structurile teritoriale și 43 la nivel central), fiind organizată în 34 de circumscripții sanitar-veterinare și posturi de inspecție la frontieră. Agenția utilizează un set de 147 de proceduri de management (generale, pentru sănătatea animalelor, siguranța alimentelor, domeniul fitosanitar și administrativ), esențiale pentru aplicarea uniformă a legislației europene în controlul produselor agroalimentare.

Pentru asigurarea unui cadru coerent de implementare a politicilor europene, sunt prioritare:

1. Dezvoltarea *Sistemului Integrat de Administrare și Control* (SIAC) pentru gestionarea fondurilor europene;
2. Implementarea *FADN/FSDN* pentru monitorizarea performanței economice și a sustenabilității sectorului agroalimentar;
3. Dezvoltarea unui *sistem digital de depunere a cererilor de subvenționare*, care va eficientiza accesul la fonduri;
4. *Consolidarea capacităților instituționale ale AIPA*, inclusiv pregătirea pentru acreditarea ca agenție IPARD;
5. *Elaborarea strategiilor de informare și raportare anuală de performanță*, ca instrumente de transparență și evaluare continuă.

Sectorul laptelui și produselor lactate

Vor fi definite proceduri operaționale și instrumente administrative pentru optimizarea fluxului de lucru, alături de dezvoltarea unui plan de resurse umane și strategii de diseminare a informațiilor. Accentul se pune pe continuarea alinierii la standardele europene de calitate și certificare.

Sectorul cărnii de vită

Se va institui un *Comitet Național de Monitorizare* pentru supravegherea implementării strategiei, iar *Registrul Informațional Sustenabil Agricol* va sprijini colectarea de date relevante privind performanța economică a producătorilor.

Sectorul fructelor și legumelor

În implementarea *acquis*-ului UE pentru sectorul fructelor și legumelor, măsurile cheie includ dezvoltarea și consolidarea sistemelor administrative și tehnice, cum ar fi SIAC și FADN/RDDA, care vor asigura trasabilitatea și monitorizarea producției. Instituirea unui Sistem

Informațional pentru Monitorizarea Pieței Agricole va permite colectarea de date precise privind producția și prețurile, facilitând astfel deciziile bazate pe informații corecte. De asemenea, instituționalizarea Camerelor Agricole și crearea Comitetului Național de Monitorizare vor sprijini coordonarea și implementarea eficientă a strategiei naționale. Consolidarea capacității instituționale a AIPA și digitalizarea procesului de depunere a cererilor de subvenționare vor îmbunătăți procesul administrativ și vor asigura o gestionare mai eficientă a resurselor financiare. Aceste acțiuni sunt esențiale pentru alinierea completă la standardele europene și dezvoltarea durabilă a sectorului de fructe și legume.

Sectorul vinului și băuturilor spirtoase

Responsabilitatea pentru controlul siguranței și calității produselor vitivinicole revine ANSA, printr-o direcție specializată cu 9 inspectori autorizați. Pe partea de promovare, evidență și analiză sectorială, competențele aparțin **Oficiului Național al Viei și Vinului (ONVV)**, instituție publică cu autonomie financiară, creată prin parteneriat public-privat. Până în 2027, se propune dezvoltarea **platformei digitale de evidență și trasabilitate**, ca parte integrantă a Registrului Vitivinicol al Republicii Moldova, cu un cost estimativ de 3,5 milioane lei.

3. POLITICA DE CALITATE

(indicații geografice - produsele agroalimentare, vin și băuturi spirtoase)

3.1. Prezentarea generală a situației

În domeniul politicii calității a produselor agricole, vinurilor și băuturilor spirtoase/alcoolice cu indicații geografice, denumiri de origine, mențiuni tradiționale și specialități tradiționale garantate, pentru a beneficia de o IG, un produs trebuie să fie conform condițiilor stabilite într-un caiet de sarcini, omologat printr-o decizie a autorității competente - Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, care este responsabilă și de aprobarea etapelor și procedurilor de control în scopul asigurării respectării caietelor de sarcini pentru produsele cu IG din domeniul reglementat.

În sectorul agroalimentar, sunt înregistrate la nivel național:

1) trei Denumiri de Origine Protejate (DOP):

- DOP Brânză de Popeasca - data înregistrării 2016-10-23, clasa 29 conform Clasificării internaționale a produselor și serviciilor în scopul înregistrării mărcilor (CIPS) - brânză de oi;
- DOP Agriș de Marinici - data înregistrării 2019-04-24, clasa 29 conform CIPS- dulceață din agrișe, gem din agrișe, jeleu din agrișe, agrișe uscate, agrișe congelate; clasa 31 conform CIPS - fructe proaspete de agriș; clasa 32 conform CIPS - suc din agrișe;
- DOP Brânză de Măgura - data înregistrării 2020-01-21, clasa 29 conform CIPS - brânză;

2) șase Indicații Geografice Protejate (IGP):

- IGP Dulceață din petale de trandafir Călărași - data înregistrării 2016-07-24, clasa 29 conform CIPS - dulceață din petale de trandafir;

- IGP ZĂBRICENI - data înregistrării 2017-02-28; clasa 30 conform CIPS - plante, fructe uscate și amestecuri din ele pentru infuzii;
- IGP Prune deosebite de Lalova - data înregistrării 2019-11-18, clasa 29 conform CIPS - prune uscate umplute cu miez de nucă;
- IGP Miere din Codrii Moldovei - data înregistrării 2020-03-11, clasa 30 conform CIPS - miere;
- IGP Pistil din Valea Răutului - data înregistrării 2019-09-25, clasa 29 conform CIPS - pistil;
- IGP Kaurma de Bugeac - data înregistrării 2023-02-13, clasa 29 conform CIPS - produse din carne;

În sectorul vitivinicol și al băuturilor spirtoase, sunt înregistrate la nivel național:

1) trei Denumiri de Origine Protejate (DOP):

- DOP Românești - data înregistrării 1998-11-09, clasa 33 conform CIPS - vin roșu;
- DOP Ciumai – data înregistrării 1999-10-13, clasa 33 conform CIPS - vin de desert dulce roșu, vin natural sec roșu;
- DOP Dealul Craveț – data înregistrării 2022-05-28, clasa 33 conform CIPS – vin, vin spumant, vin spumant de calitate, vin spumant de calitate de tip aromat;

2) cinci Indicații Geografice Protejate (IGP):

- IGP Stefan Vodă – data înregistrării 2013-12-13, clasa 33 conform CIPS - vinuri;
- IGP Codru - data înregistrării 2013-07-14, clasa 33 conform CIPS - vinuri albe, roze și roșii; vinuri licoroase; vinuri spumante; vinuri spumante de calitate; vinuri spumante de calitate de tip aromat; vinuri petiante; vinuri perlante; vinuri din struguri stafidiți; vinuri din struguri supra copți;
- IGP Valul lui Traian – data înregistrării 2013-11-01, clasa 33 conform CIPS - vinuri de struguri, inclusiv vinuri albe, roze și roșii; vinuri licoroase tari și de desert; vinuri spumante, vinuri spumante de calitate și vinuri spumante de calitate de tip aromat;
- IG Divin – data înregistrării 2015-12-24, clasa 33 conform CIPS - rachiu de vin învechit;
- IG Rachiu de caise Nimoreni - data înregistrării 2013-08-05, clasa 33 conform CIPS - băutură spirtoasă.

Urmare a semnării Acordului de Asociere RM-UE a fost solicitată protecția pe teritoriul Republicii Moldova a 4092 indicații geografice (IG) din UE, dintre care 3648 sunt valabile, 347 au fost examinate și urmează a fi actualizate anexele la Acordul de asociere RM-UE, luând în considerare ședința Subcomitetului RM pentru indicații geografice care a avut loc la data de 12.2025, iar 91 au fost anulate. Totodată, în baza Acordului de Asociere RM-UE, 8 IG din Republica Moldova sunt protejate în UE, 4 au fost examinate și urmează a fi actualizate anexele la Acordul de asociere RM-UE.

3.1.1. Cadrul legislativ

Situația în domeniul alinierii legislației naționale la legislația UE este reglementată:

- Legea nr. [66/2008](#) privind protecția indicațiilor geografice protejate, denumirilor de origine protejate și specialităților tradiționale garantate (în continuare IGP, DOP și STG). Actul stabilește norme ce țin de înregistrarea, protecția juridică și utilizarea indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate.
- Legea nr. [101/2014](#) pentru aprobarea simbolurilor naționale asociate indicațiilor geografice protejate, denumirilor de origine protejate și specialităților tradiționale garantate. Actul stabilește condițiile și modul de utilizare a simbolurilor naționale respective (figura 1), instituite în scopul marcării produselor comercializate sub o denumire protejată în conformitate cu Legea nr. 66/2008.

Figura 1. Simbolurile naționale asociate IGP, DOP, STG

Simbolurile naționale respective pot fi utilizate doar de către persoanele fizice sau juridice deținătoare ale dreptului de utilizare a unei indicații geografice protejate sau a unei denumiri de origine protejate ori de către persoanele fizice sau juridice care respectă caietul de sarcini pentru o specialitate tradițională garantată.

Alte acte:

Procedurile de înregistrare și protecție:

- Hotărârea Guvernului nr. [610/2010](#) cu privire la Regulamentul de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate. Actul normativ stabilește normele de procedură și condițiile de depunere a cererii de înregistrare a unei denumiri de origine, a unei indicații geografice sau a unei specialități tradiționale garantate (în continuare – cerere), modul de completare a formularului cererii, condițiile în care o persoană fizică sau juridică poate fi asimilată unui grup, normele specifice aplicate documentelor cererii, conținutul caietului de sarcini, delimitarea ariei geografice, descrierea produsului și metodei de producere a lui, procedurile de examinare a cererii și opoziției împotriva înregistrării, de înregistrare a indicației geografice, a denumirii de origine sau a specialității tradiționale garantate, datele pentru publicare în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală al Republicii Moldova, precum și alte acțiuni aferente procedurilor nominalizate mai sus.
- Hotărârea Guvernului nr. [644/2010](#) cu privire la desemnarea autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și a autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse. Prin acest act se desemnează autoritățile competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate, precum și

autoritățile competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse.

Produsele agroalimentare:

- Ordinul ministrului agriculturii și industriei alimentare nr. [149/2015](#) cu privire la procedura de omologare a caietelor de sarcini pentru produsele agroalimentare cu denumiri de origine, indicații geografice și specialități tradiționale garantate. Actul normativ stabilește cerințe esențiale privind obținerea produselor agroalimentare cu indicații geografice, denumiri de origine și a specialităților tradiționale garantate, modul de elaborare și omologare a caietelor de sarcini și procedurile de evaluare a conformității. Acesta nu se aplică băuturilor spirtoase, vinurilor aromatizate și produselor vitivinicole, cu excepția oțeturilor din vin.

Sectorul vitivinicol:

- Legea nr. [57/2006](#) a viei și vinului. Actul stabilește norme generale privind produsele vitivinicole cu indicație geografică protejată și produsele vitivinicole cu denumire de origine protejată, și stabilește competența Guvernului de a aproba actele normative privind organizarea producerii și comercializării produselor vitivinicole cu indicație geografică protejată și a produselor vitivinicole cu denumire de origine protejată.

- Hotărârea Guvernului nr. [356/2015](#) cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea pieței vitivinicole. Regulamentul aprobat stabilește regulile generale privind organizarea pieței vitivinicole, normele privind potențialul de producție, cerințele specifice privind obținerea produselor vitivinicole, etapele de organizare a fabricării și comercializării produselor vitivinicole cu denumire de origine protejată și cu indicație geografică protejată, modul de elaborare și omologare a caietului de sarcini, normele specifice privind producerea produselor vitivinicole ecologice, procedeele tehnologice autorizate și restricțiile în enologie, cerințele față de etichetare și de trasabilitatea producției vitivinicole, precum și prevederile specifice de asigurare a calității produselor vitivinicole.

- Hotărârea Guvernului nr. [741/2017](#) pentru aprobarea Regulamentului privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea produselor vitivinicole aromatizate. Regulamentul aprobat stabilește normele privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea produselor vitivinicole aromatizate, cerințele specifice față de procesele de producție și metodele de analiză pentru obținerea produselor vitivinicole aromatizate, precum și etapele de organizare, fabricare și comercializare a produselor vitivinicole aromatizate cu denumire de origine protejată și cu indicație geografică protejată, și a cerințele față de trasabilitate și față de asigurarea calității produselor vitivinicole aromatizate.

Sectorul băuturilor alcoolice:

- Legea nr. [1100/2000](#) cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice. Actul stabilește cadrul juridic, administrativ, de control și de asigurare a calității în domeniul fabricării și circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice, cu excepția vinului, produselor obținute pe bază de must și a produselor vitivinicole aromatizate în sensul Legii viei și vinului nr. [57/2006](#).

- Hotărârea Guvernului nr. [589/2023](#) cu privire la aprobarea Regulamentului privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea băuturilor ce conțin alcool. Regulamentul aprobat stabilește norme specifice privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea băuturilor ce

conțin alcool, inclusiv a celor ce conțin denumire de origine sau indicație geografică, altele decât berea și băuturile pe bază de bere și băuturile alcoolice fermentate, norme privind alcoolul etilic de origine agricolă rectificat și distilatele de origine agricolă utilizate la producerea băuturilor ce conțin alcool, norme și cerințe esențiale privind calitatea și siguranța acestora și circulația în vederea prevenirii practicilor frauduloase și a asigurării unui nivel înalt de informare și protecție a consumatorului.

Reglementările UE care au fost deja transpuse

- Legea nr. [66/2008](#), privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate:
 - a. transpune parțial Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 noiembrie 2012 (CELEX 32012R1151);
 - b. transpune parțial Regulamentul (CE) nr. 607/2009 al Comisiei din 14 iulie 2009 (CELEX 32009R0607);
- Hotărârea Guvernului nr. 610/2010 cu privire la Regulamentul de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate:
 - a. transpune parțial Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 noiembrie 2012 (CELEX 32012R1151);
 - b. transpune Regulamentul delegat (UE) nr. 664/2014 al Comisiei din 18 decembrie 2013 (CELEX 32014R0664).
- Ordinul MAIA nr. 149/2015:
 - a. transpune Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 noiembrie 2012 (CELEX 32012R1151);
 - b. transpune Regulamentul (CE) nr. 668/2014 al Comisiei din 13 iunie 2014 (CELEX 32014R0668).
- Hotărârea Guvernului nr. 356/2015: transpune parțial (art.75, art.80, art.92-95, art.112 și 113, art.117, art.119-121, art.146 alin.(1), art.147 alin.(1) și (2), partea IV, pct.2 și 3 și pct.12 din Anexa II, partea II primul alineat, pct.1 "Vinul" lit.a), d) și pct.6 "Vinul spumant de calitate de tip aromat" lit.a) al doilea alineat din Anexa VII, părțile I și II din Anexa VIII) Regulamentul (UE) nr.1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 (CELEX: 32013R1308), așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2021/2117;
- Hotărârea Guvernului nr. 741/2017: transpune parțial (punctul 5, partea IV din anexa II și punctele 1 și 3-9, partea II din anexa VII) Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 (CELEX: 32013R1308): transpune Regulamentul (UE) nr. 251/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 februarie 2014 (CELEX: 32014R0251).
- Legea nr. 1100/2000 și Hotărârea Guvernului nr. 589/2023: transpun parțial Regulamentul (UE) 2019/787 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 (CELEX 32019R0787).

3.1.2. Cadrul administrativ

Datele referitoare la numărul de angajați implicați în procesul de transpunere a acquis-ului european și la capacitatea administrativă necesară sunt evidențiate în Tabelul 6. Astfel, în cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, un număr de 4 angajați sunt responsabili pentru gestionarea a 9 acte de acquis specifice, iar capacitatea administrativă necesară se concentrează pe instruire și formare de competențe și abilități practice. De asemenea, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală dispune de 7 angajați implicați în implementarea a 3 acte de acquis, iar evaluarea capacității administrative se axează pe necesitatea instruirii personalului pentru a asigura o gestionare eficientă a reglementărilor europene în domeniu.

Tabelul 6. Capacitatea Administrativă și Implicarea Personalului în Procesul de Transpunere a Acquis-ului UE

Ministerul/ autoritatea competentă/responsabil/ă	Nr. de angajați implicați în procesul de transpunere	Nr. actelor de acquis pentru care sunt responsabili	Capacități administrative necesare
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	4	9	instruiri, formare de competențe și abilități practice
Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	7	1	instruiri, formare de competențe și abilități practice

3.2. Planuri de viitor

3.2.1. Planuri legislative

În scopul îmbunătățirii cadrului normativ pentru dezvoltarea schemelor de calitate în **sectorului vitivinicol**, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

Regulamentului privind organizarea pieței vitivinicole, aprobată prin HG nr. 356/2015 până la finele lunii martie 2027, va fi aliniat la:

- Regulamentul delegat (UE) 2019/33 al Comisiei din 17 octombrie 2018 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cererile de protecție și etichetarea denumirilor de origine și a indicațiilor geografice, cererile de protecție, procedura de opoziție, modificarea și anularea mențiunilor tradiționale și etichetarea și prezentarea în sectorul vitivinicol;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/34 al Comisiei din 17 octombrie 2018 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește controalele referitoare la denumirile de origine protejate și indicațiile geografice protejate, precum și în ceea ce privește cererile de protecție, procedura de opoziție, înregistrarea, modificarea și anularea mențiunilor tradiționale din sectorul vitivinicol.

Regulamentul (CE) nr. 1151/2012 al Consiliului din 21 noiembrie 2012 *a fost abrogat și substituit cu Regulamentul (UE) 2024/1143* al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind indicațiile geografice pentru vin, băuturi spirtoase și produse agricole,

precum și privind specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate pentru produsele agricole, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1308/2013, (UE) 2019/787 și (UE) 2019/1753.

Elaborarea și adoptarea proiectului de lege, privind indicațiile geografice, specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate, prin care va fi transpus Regulamentul (UE) 2024/1143.

Elaborarea și aprobarea proiectului hotărârii de Guvern cu privire la caietul de sarcini și controalele produselor cu indicații geografice, denumiri de origine, mențiuni tradiționale și specialități tradiționale garantate, care va transpune:

- Regulamentul (UE) 2024/1143 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/26 al Comisiei din 30 octombrie 2024;
- Regulamentul delegat (UE) 2025/27 al Comisiei din 30 octombrie 2024;
- Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013;
- Regulamentul delegat (UE) 2019/33 al Comisiei din 17 octombrie 2018;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/34 al Comisiei din 17 octombrie 2018.

3.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative în domeniul vinului, vinului aromatizat și a băuturilor spirtoase, se vor întreprinde următoarele acțiuni:

1. Supravegherea și controlul de stat cu privire la respectarea condițiilor aferente produselor vitivinicole este asigurată de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor. În cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Direcția pentru controlul siguranței și calității produselor vitivinicole, alcool etilic și producție alcoolică este responsabil de sectorul vitivinicol, unde lucrează 9 funcționari publici cu statut de agenți de control autorizați (inspectori), care beneficiază de o pregătire profesionistă adecvată domeniului de competență, care le permite să-și îndeplinească eficient atribuțiile și să efectueze controale oficiale în mod coerent. Direcția nominalizată efectuează controale oficiale pe întreg teritoriul Republicii Moldova la toate unitățile care produc și comercializează alcool etilic și producție alcoolică, inclusiv vinuri și vinuri aromatizate.
2. Pe partea de promovare, efectuarea de analize sectoriale, gestionarea și monitorizarea produselor vitivinicole, inclusiv cele cu indicații geografice și denumiri de origine, ținerea Registrului vitivinicol al Republicii Moldova, ținerea evidenței Fondului Viei și Vinului intră în competența I.P. Oficiului Național al Viei și Vinului (ONVV). ONVV este instituția publică din subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, creată în baza unui parteneriat public-privat, cu statut de persoană juridică și autonomie financiară nonprofit, care funcționează în condiții de autogestionare. Organele de conducere ale ONVV sunt Consiliul de Coordonare (organul colegial superior al Oficiului) și directorul. Consiliul de Coordonare

este compus din 13 membri și include: 3 reprezentanți ai Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și 10 reprezentanți ai asociațiilor de profil din sectorul vitivinicol. Activitățile ONVV sunt finanțate din Fondul Viei și Vinului. ONVV are un personal de maxim 16 angajați: un director, un director adjunct și 14 specialiști.

3. Totodată, către anul 2027 se propune Dezvoltarea platformei digitale de evidență și trasabilitate în sectorul vitivinicol, care ar fi parte componentă a Registrului vitivinicol al Republicii Moldova. Costurile estimative, aferente acțiunii, ar fi de cca 3.500,00 mii lei, care la moment sunt neacoperite.

Întru implementarea legislație naționale în domeniul politicii calității produselor cu indicații geografice, denumiri de origine, mențiuni tradiționale și specialități tradiționale garantate sunt necesare realizarea următoarelor acțiuni:

- Instituirea și fortificarea capacității unui organism de certificare național pentru verificarea conformității produselor cu IG cu dispozițiile din caietul de sarcini;
- Organizarea instruirilor pentru asociațiile de profil, a activităților educaționale pentru producători și a campaniilor de promovare a produselor cu IG;
- Integrarea și îmbunătățirea sistemului de marketing, crearea platformelor de vânzare (magazine specializate, piețe zonale/regionale) a produselor cu IG.

4. AGRICULTURA ECOLOGICĂ

4.1. Prezentarea generală a situației

Sectorul *agriculturii ecologice* al Republicii Moldova este concentrat în mare parte pe: culturi anuale (cereale, porumb, floarea-soarelui, rapiță, soia, mazăre); podgorii și livezi (nuci, migdale, alune, mere, pere, prune, cătină de mare, aronie și fructe de pădure); plante medicinale și aromatice; legume pe scară mică; produse prelucrate, cum ar fi fructe uscate, făină, prăjituri și uleiuri de floarea-soarelui/soia/rapiță, precum și producția de vinuri ecologice. Distribuția în cadrul lanțului valoric ecologic este încă concentrată pe producția vegetală, cu o pondere mai mică pentru activitățile de prelucrare și pe producția animală, care provine doar din apicultura ecologică. În anul 2023, suprafața gestionată în sistem agricol ecologic a constituit cca 41,4 mii ha, atingând o cotă sub 2% din suprafața totală utilizată în agricultură, și fiind înregistrați 158 de operatori ecologici. Potrivit datelor referitoare la producătorii antrenați în lanțul valoric pe agricultura ecologică din Republica Moldova per zonă de amplasare, majoritatea exploatațiilor agricole ecologice sunt amplasate în zona de Nord (50%), cu o pondere mai mică în zona de centru (33%) și sud (17%).

Tipul de activitate a entităților economice încadrate în lanțul valoric al agriculturii ecologice este: producerea, procesarea, zootehnia, comerțul și colectarea. Interesul puternic al consumatorilor, măsurile de sprijin politic, inclusiv un cadru de reglementare bun, sunt esențiale pentru atingerea acestui obiectiv de creștere a suprafețelor agricole în sistem ecologic. Statul pune prioritate pe sistemul ecologic în agricultura din Republica Moldova, aceasta fiind

subliniată și în politicile de dezvoltare sectorială cât și în politica de subvenționare pentru următorii ani.

4.1.1. Cadrul legislativ

În domeniul agriculturii ecologice toate actele UE identificate au fost transpuse în legislația națională, iar articolele din actele UE care nu au fost transpuse conțin norme UE neaplicabile la nivel național, așa cum aplicarea lor este posibilă doar din momentul aderării țării la UE.

Actul legislativ de bază este: Legea nr. [237/2023](#) privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice. Actul normativ stabilește principiile producției ecologice și instituie normele privind producția ecologică, certificarea aferentă și utilizarea indicațiilor referitoare la producția ecologică în etichetare și în publicitate, precum și normele privind controalele suplimentare legate de producția și etichetarea produselor ecologice. Totodată, documentul vizează acordarea subvențiilor pentru stimularea dezvoltării agriculturii ecologice, prin intermediul Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, iar în scopul evidenței și schimbului de date aferente activității în domeniul producției agroalimentare ecologice, este prevăzută funcționarea unui sistem informațional automatizat.

Alte acte:

- Hotărârea Guvernului nr. [252/2024](#) pentru aprobarea Regulamentului privind producerea și comercializarea materialului de reproducere a plantelor din material eterogen ecologic provenit de la anumite genuri sau specii. Actul normativ național stabilește normele pentru producția și comercializarea materialului de reproducere a plantelor din material eterogen ecologic în conformitate cu Legea nr. [237/2023](#), care constă din material semincer al soiurilor de plante agricole și de legume, material de înmulțire legumicol, altul decât semințele, material de înmulțire a plantelor ornamentale, material de înmulțire viticol și material de înmulțire fructifer.
- Hotărârea Guvernului nr. [253/2024](#) privind normele detaliate de producție ecologică, recunoașterea retroactivă a perioadei de conversie și produsele și substanțele aprobate pentru utilizare în producția ecologică. Prin acest act normativ au fost aprobate 2 regulamente, care stabilesc norme detaliate de producție ecologică vegetală, animalieră, a algelor și animalelor de acvacultură, a alimentelor prelucrate, a hranei prelucrate pentru animale, a vinului, a drojdiei utilizate ca aliment sau ca hrană pentru animale, precum și norme privind colectarea, ambalarea, transportarea și depozitarea produselor ecologice și în conversie. De asemenea, actul normativ național stabilește normele de producție excepționale, în eventualitatea unor circumstanțe catastrofale, normele cu privire la produsele și substanțele aprobate pentru utilizare în producția ecologică, norme privind procedura și documentele necesare pentru recunoașterea retroactivă a perioadelor anterioare în scopul conversiei la producția de produse ecologice, precum și și norme privind schimbul de anumite informații.
- Hotărârea Guvernului nr. [433/2024](#) cu privire la sistemul de control și certificare a producției ecologice, recunoașterea organismelor de control și supravegherea activității acestora. Prin acest act normativ au fost aprobate 2 regulamente. De asemenea, actul reglementează norme și condiții speciale în cadrul controalelor privind producția ecologică și etichetarea produselor

ecologice, inclusiv controalele pentru verificarea instituirii și funcționării sistemului de control intern, precum și măsurile care trebuie întreprinse în cazul prezenței unor produse sau substanțe neautorizate.

- Hotărârea Guvernului nr. [591/2024](#) pentru aprobarea Regulamentului privind importul și exportul produselor ecologice. Actul normativ național stabilește norme privind verificarea transporturilor de produse destinate exporturilor ca produse ecologice sau ca produse în conversie, inclusiv controlul deținerii certificatului de inspecție; controalele oficiale asupra produselor importate în țară și destinate a fi introduse pe piață ca produse ecologice sau ca produse în conversie; acțiunile care trebuie întreprinse de autoritatea competentă, autoritatea de control și organismele de control în cazurile de nerespectare suspectată sau constatată a prevederilor Legii nr. [237/2023](#) privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, în ceea ce privește loturile importate și/sau exportate de produse ecologice; precum și declarațiile și comunicările importatorilor, ale operatorilor responsabili de transporturi, ale primilor destinatari și ale destinatarilor pentru importul de produse în scopul introducerii pe piață ca produse ecologice sau ca produse în conversie.

- Hotărârea Guvernului nr. [884/2014](#) pentru aprobarea Regulamentului privind utilizarea mărcii naționale „Agricultura Ecologică – Republica Moldova”. Stabilește procedurile de acordare a dreptului pentru utilizarea mărcii naționale nominalizate și modalitățile de marcare cu aceasta a produselor agroalimentare ecologice produse în conformitate cu Legea nr. [237/2023](#) privind producția ecologică și etichetarea produselor alimentare. Marca națională „Agricultura Ecologică – Republica Moldova” pentru producția ecologică poate fi utilizată pentru etichetarea, prezentarea și publicitatea produselor conforme prevederilor legislației naționale, precum și în scopuri de informare și educaționale legate de existența și de publicitatea mărcii.

Reglementările UE care au fost deja transpuse:

1. Legea nr. [237/2023](#) privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice a transpus parțial:

- Regulamentului (UE) 2018/848.

2. Hotărârea Guvernului nr. 252/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind producerea și comercializarea materialului de reproducere a plantelor din material eterogen ecologic provenit de la anumite genuri sau specii a transpus:

- Regulamentul delegat (UE) 2021/1189 al Comisiei din 7 mai 2021 (CELEX: 32021R1189)

3. Hotărârea Guvernului nr. 253/2024 privind normele detaliate de producție ecologică, recunoașterea retroactivă a perioadei de conversie și produsele și substanțele aprobate pentru utilizare în producția ecologică a transpus:

- Regulamentul delegat (UE) 2020/2146 al Comisiei din 24 septembrie 2020 (CELEX: 32020R2146);
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1165 al Comisiei din 15 iulie 2021 (CELEX: 32021R1165);
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/464 (CELEX: 32020R0464);
- Parțial: Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 (CELEX: 32018R0848);

4. Hotărârea Guvernului nr. 433/2024 cu privire la sistemul de control și certificare a producției ecologice, recunoașterea organismelor de control și supravegherea activității acestora a transpus:

- Regulamentul delegat (UE) 2021/1698 al Comisiei din 13 iulie 2021 (CELEX: 3202021R1698)
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1378 al Comisiei din 19 august 2021 (CELEX: 32021R1378)
- Regulamentul delegat (UE) 2021/1342 al Comisiei din 27 mai 2021 (CELEX: 32021R1342)
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1935 al Comisiei din 8 noiembrie 2021 (CELEX: 32021R1935)
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1195 al Comisiei din 20 iunie 2023 (CELEX: 32023R1195)
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/279 al Comisiei din 22 februarie 2021 (CELEX: 32021R0279)
- Regulamentul delegat (UE) 2021/771 al Comisiei din 21 ianuarie 2021 (CELEX: 32021R0771)
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/2119 al Comisiei din 1 decembrie 2021 (CELEX: 3202021R2119)
- Regulamentul delegat (UE) 2021/2304 al Comisiei din 18 octombrie 2021 (CELEX: 32021R2304)
- Parțial: Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 (CELEX: 3202018R0848)

5. Hotărârea Guvernului nr. 591/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind importul și exportul produselor ecologic transpus:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/2307 al Comisiei din 21 octombrie 2021 (CELEX: 32021R2307)
- Parțial: Regulamentul delegat (UE) 2021/2305 al Comisiei din 21 octombrie 2021 (CELEX: 32021R2305)
- Parțial: Regulamentul delegat (UE) 2021/2306 al Comisiei din 21 octombrie 2021 (CELEX: 32021R2306)

4.1.2. Cadrul administrativ

Datele referitoare la coordonarea grupurilor de lucru și la transpunerea acquis-ului UE sunt evidențiate în Tabelul 7. Astfel, Secția Agricultură Ecologică din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare este responsabil de gestionarea a 19 părți de acquis, cu un efectiv de 2 angajați. Necesitățile pentru elaborarea și implementarea legislației UE în acest domeniu includ activități de instruire și formare de competențe și abilități practice. De asemenea, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, care se ocupă de implementare, dispune de 10 angajați și este responsabilă pentru 14 părți de acquis, având aceleași nevoi de instruire și formare a personalului pentru a asigura o aplicare corectă și eficientă a reglementărilor europene.

Tabelul 7. Capacitatea Administrativă și Implicarea Personalului în Procesul de Transpunere a Acquis-ului UE

Ministerul/ autoritatea competentă responsabilă de coordonarea grupului de lucru aferent capitolului, alte instituții din sistem	Nr. de angajați implicați în procesul de transpunere și aplicare a acquis-ului UE	Nr. actelor de acquis pentru care sunt responsabili	Necesități pentru elaborarea și implementarea legislației UE
Secția agricultură ecologică	2	19	instruiri, formare de competențe și abilități practice

4.2. Planuri de viitor

4.2.1. Planuri legislative

Elaborarea și aprobarea următoarelor acte normative:

- proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, pentru alinierea la Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018;
- proiect de hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (în domeniul producției ecologice), pentru alinierea la Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018; Regulamentul (UE) 2023/2419 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 octombrie 2023; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1165 al Comisiei din 15 iulie 2021; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1470 al Comisiei din 23 iulie 2025;
- proiect de Ordin MAIA pentru aprobarea listei de produse și substanțe permise pentru utilizare în producția ecologică, pentru alinierea la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1165 al Comisiei din 15 iulie 2021.

4.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Reorganizarea instituțiilor existente:

Consolidarea capacității administrative a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor în efectuarea controalelor de stat la operatorii ecologice, investigarea cazurilor de contaminare cu reziduuri de pesticide a produselor ecologice, investigarea cazurilor de fraudă cu produse convenționale comercializate drept produse ecologice în baza notificărilor recepționate, precum și în aplicarea măsurilor corective corespunzătoare și a sancțiunilor pentru încălcarea prevederilor Legii nr. 237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, și a actelor normative de punere în aplicare a acestora.

Instruirea personalului:

Consolidarea și fortificarea abilităților și competențelor profesionale ale subdiviziunii responsabile de domeniul agriculturii ecologice din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, în evaluarea cererilor însoțite de dosarele tehnice a organismelor de control care solicită recunoașterea/autorizarea de a efectua inspecția și certificarea producției ecologice în Republica Moldova, precum și de a asigura efectuarea corespunzătoare a activităților de monitorizare și supraveghere a activității acestor organisme, și implementarea măsurilor adecvate în raport cu neîndeplinirea cerințelor care au stat la baza recunoașterii acestora.

Elaborarea de sisteme informaționale:

Dezvoltarea sistemului informațional electronic *Registrul național al agriculturii ecologice*.

5. PROMOVAREA PRODUSELOR AGRICOLE

5.1. Prezentarea generală a situației

Promovarea produselor agroalimentare ale Republicii Moldova pe piețele interne, ale Uniunii Europene și pe piețele terțe reprezintă un domeniu strategic pentru creșterea competitivității sectorului agricol și dezvoltarea exporturilor cu valoare adăugată. În prezent, activitățile de promovare sunt dispersate între mai multe instituții și proiecte, fiind caracterizate de lipsa unui cadru instituțional consolidat și a unui mecanism unic de coordonare.

Participarea producătorilor la târguri internaționale, campaniile de promovare, programele de branding și dezvoltarea imaginii produselor moldovenești sunt realizate predominant în mod fragmentat, cu resurse limitate și fără o strategie națională integrată de promovare agroalimentară. Totodată, contextul aderării la UE impune alinierea la bunele practici și instrumente europene prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 1144/2014 privind promovarea produselor agricole, care oferă modele instituționale, tipuri de programe și mecanisme de cofinanțare relevante.

5.1.1. Cadrul legislativ

În Republica Moldova nu există un cadru normativ specific dedicat promovării produselor agroalimentare și nici de un mecanism legal comparabil cu cel al UE privind programele de promovare (Regulamentul nr. 1144/2014), care prevede tipuri de programe, condiții de eligibilitate, responsabilități ale autorităților naționale competente și regulile de implementare.

Regulamentul (UE) nr. 1144/2014, stabilește cadrul general pentru acțiunile de informare și promovare a produselor agricole. Obiectivul principal este creșterea gradului de conștientizare privind calitatea și standardele produselor europene pe piața internă și în țările terțe, facilitând astfel accesul acestora la noi piețe și îmbunătățind competitivitatea în raport cu produsele din afara UE. Regulamentul delegat (UE) [2015/1829](#), completează Regulamentul (UE) nr. [1144/2014](#)

prin detalierea criteriilor de eligibilitate pentru programele de promovare, procedurilor de selecție a proiectelor și modalităților de finanțare. Este un instrument esențial pentru implementarea eficientă și transparentă a inițiativelor de promovare a produselor agricole. Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2015/1831](#), acest regulament definește normele practice pentru punerea în aplicare a acțiunilor de promovare, inclusiv termenele, formatul cererilor și criteriile de evaluare. Scopul său este asigurarea unei implementări eficiente, simplificate și conforme a programelor, în conformitate cu obiectivele generale stabilite de regulamentul de bază.

Amenajarea unei structuri adaptate ar permite Republicii Moldova să coordoneze mai eficient acțiunile de promovare, să colaboreze cu organizațiile de producători și să pregătească tranziția către participarea în programele UE după aderare.

5.1.2. Cadrul administrativ

Subdiviziunea responsabilă de elaborarea politicilor în domeniul promovării produselor agroalimentare este Direcția analiză economică, statistică agricolă și promovare din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, recent înființată și, în prezent, dispune deocamdată doar de 3 persoane angajate. Deși este un departament esențial pentru dezvoltarea și implementarea strategiilor economice în domeniul agricol, va fi necesar să se aloce resurse pentru recrutarea și formarea unui efectiv de personal care să sprijine activitățile și să îndeplinească obiectivele direcției.

Tabelul 8. Capacitatea Administrativă și Implicarea Personalului în Procesul de Transpunere a Acquis-ului UE

Ministerul/ autoritatea competentă/responsabil/ă	Nr. de angajați implicați în procesul de transpunere	Nr. actelor de acquis pentru care sunt responsabili	Capacități administrative necesare
Direcția analiză economică, statistică agricolă și promovare	3	3	+2

5.2. Planuri de viitor

5.2.1. Planuri legislative

Sectorul agroalimentar al Republicii Moldova se confruntă cu provocări complexe legate de accesul la piețe, creșterea valorii adăugate și funcționarea eficientă a lanțurilor de aprovizionare. Pentru acces la sursele de finanțare europene în vederea sporirii competitivității produselor agroalimentare, inclusiv pe piețe europene și terțe, odată cu aderarea la UE, urmează elaborarea cadrului legislativ în corespundere cu prevederile următoarelor acte aplicate în țările membre:

- Regulamentul (UE) nr. 1144/2014, stabilește cadrul general pentru acțiunile de informare și promovare a produselor agricole. Obiectivul principal este creșterea gradului de conștientizare privind calitatea și standardele produselor europene pe piața internă și în țările terțe, facilitând astfel accesul acestora la noi piețe și îmbunătățind competitivitatea în raport cu produsele din afara UE.

- Regulamentul delegat (UE) [2015/1829](#), completează Regulamentul (UE) nr. [1144/2014](#) prin detalierea criteriilor de eligibilitate pentru programele de promovare, procedurilor de selecție a proiectelor și modalităților de finanțare. Este un instrument esențial pentru implementarea eficientă și transparentă a inițiativelor de promovare a produselor agricole.

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) [2015/1831](#), acest regulament definește normele practice pentru punerea în aplicare a acțiunilor de promovare, inclusiv termenele, formatul cererilor și criteriile de evaluare. Scopul său este asigurarea unei implementări eficiente, simplificate și conforme a programelor, în conformitate cu obiectivele generale stabilite de regulamentul de bază.

Amenajarea unei structuri dedicate ar permite Republicii Moldova să coordoneze mai eficient acțiunile de promovare, să colaboreze cu organizațiile de producători și să pregătească tranziția către participarea în programele UE după aderare.

5.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative, este planificată înființarea unei structuri dedicate, numită generic Agenția Națională pentru Agricultură sau a unei alte structuri până la momentul aderării, ar reprezenta un pas strategic în consolidarea capacităților statului în domeniul politicilor de piață și gestionarea instrumentelor, precum intervențiile de piață, mecanismele comerciale, promovarea integrată pe piața internă și externă și nu în ultimul rând, adaptarea legislației pentru a permite preluarea bunelor practici UE. Apropierea de acquis în domeniul promovării presupune alinierea la principiile și structurile prevăzute în Regulamentul (UE) 1144/2014, inclusiv:

- programe simple și programe multinaționale;
- eligibilitatea organizațiilor de producători, interprofesionale și a autorităților competente;
- mecanisme de implementare și control financiar.

Este importantă stimularea dezvoltarea capacităților pentru elaborarea, evaluarea și implementarea proiectelor de promovare cofinanțate de UE, armonizarea procedurilor de selecție a programelor, monitorizare și raportare cu standardele UE.

Această structură nou formată, prin dezvoltarea unui Program Național de Promovare Agroalimentară, cu priorități anuale, buget dedicat și indicatori de performanță, ar contribui la creșterea competitivității sectorului agroalimentar, la extinderea piețelor de export și la alinierea Republicii Moldova la standardele și mecanismele instituționale ale Uniunii Europene.

Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Implementarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană presupune un efort financiar semnificativ, orientat spre elaborarea și promovarea cadrului normativ, consolidarea capacităților instituționale și modernizarea infrastructurii administrative. Estimările financiare detaliate aferente acestor acțiuni sunt reflectate în Anexele A și B.

1. Direcția Politici și Programe de Dezvoltare Rurală.

Au fost identificate costuri asociate elaborării unor acte normative și implementării unor măsuri pentru consolidarea capacităților administrative. O parte din aceste costuri sunt acoperite din bugetul de stat, iar pentru anumite acțiuni sursele de finanțare urmează a fi identificate. Detalii sunt prezentate în Anexele A și B.

2. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA).

Estimările vizează mai multe acțiuni aferente transpunerii *acquis-ului* și dezvoltării instituționale. În timp ce unele costuri sunt planificate în bugetul de stat, altele rămân deocamdată neacoperite. Reflecția completă a acestor costuri se regăsește în Anexa B.

3. Înființarea unei agenții specializate.

Se prevede crearea unei structuri responsabile pentru gestionarea schemelor de ajutoare de stat, programe alimentare în școli, licențiere, depozitare și promovarea producției agricole. Costurile inițiale, aferente procesului normativ și de consultare publică, sunt incluse în Anexa A. Ulterior, vor fi necesare estimări suplimentare privind funcționarea instituției.

4. Armonizarea cadrului legislativ național.

Revizuirea și actualizarea legislației, inclusiv în domeniul controlului de conformitate pentru produsele proaspete, presupune costuri moderate, acoperite din bugetul public. Acestea sunt reflectate în Anexa A.

5. Inițiative digitale și de trasabilitate.

Pentru alinierea la standardele europene, se prevede dezvoltarea unor platforme digitale integrate. Finanțarea acestor măsuri este estimată a fi asigurată preponderent din surse externe, iar costurile sunt incluse în Anexa B.

Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la *acquis-ul* UE

Anexa B: Acțiuni de implementare a *acquis-ului* și de consolidare a capacităților administrative

CAPITOLUL 12: SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE

Introducere

Capitolul 12 din acquis-ul european, intitulat „Siguranța alimentară, politici sanitare și fitosanitare”, stabilește un cadru esențial pentru protejarea sănătății publice și asigurarea calității produselor alimentare în Uniunea Europeană. Acest capitol cuprinde norme și reglementări menite să garanteze siguranța alimentelor, să prevină riscurile asociate sănătății animalelor și plantelor și să promoveze practici agricole durabile. Implementarea acestor standarde riguroase are ca obiectiv protejarea consumatorilor de potențiale amenințări, sprijinirea comerțului echitabil și asigurarea unei reacții eficiente în fața crizelor sanitare.

Prin implementarea unor standarde riguroase, Uniunea Europeană își propune să protejeze consumatorii de potențiale amenințări, să sprijine comerțul echitabil și să promoveze practici agricole durabile. De asemenea, capitolul subliniază importanța cooperării între statele membre în domeniul monitorizării și controlului, asigurând o reacție rapidă și eficientă în fața crizelor sanitare, permițând astfel conservarea biodiversității florei și faunei țărilor membre ale blocului comunitar.

Nivelul de aliniere a actelor UE (capitolul 12)

32018R1882	31994D0643	32008D0934	32019R1101	32011R0188	32024R2623
32020R0687	31995D0276	32008D0937	32017R0842	32011D0253	32023R0361
32020R2002	31996D0586	32008D0941	32017R0843	32024R2049	32014H0180
32020R0690	31998D0269	32008D0943	32017R1113	32024R2061	32007D0843
32020R0692	31998D0270	32008D0967	32017R1114	32023R1004	32002D0251
32019R2035	31999D0164	32008D0986	32017R1115	32023R1005	32002D0805
32021R0520	32000D0233	32009D0009	32017R1125	32023R1021	32002D0994
32020R0688	32000D0234	32009D0241	32017R1186	32023R1436	32006D0027
32017R0716	32000D0626	32009D0616	32017R1455	32020R1498	32023H0965
32022R0671	32000D0725	32009D0617	32017R1491	32020R1740	32024H0907
32022R0160	32000D0801	32009D0715	32017R1496	32021R0079	32022H1431
32019R2090	32000D0816	32009D0860	32017R1506	32021R0080	32022H1342
32023R0842	32000D0817	32009D0887	32017R1526	32013R1165	32022H0561
32019R0066	32001D0245	32010D0355	32017R1529	32013R1175	32022H0553
32023R2782	32001D0520	32010R1141	32017R1531	32013R1176	32022H0495
32023R2783	32001D0697	32011D0036	32017R2057	32013R1177	32019H1888
32022R0931	32001D0861	32011D0120	32017R2066	32011D0329	32016H0022
32017R2158	32002D0305	32011D0123	32017R2067	32023R1003	32014H0662
32024R2463	32002D0478	32011D0124	32017R2068	32020R1281	32014H0661
32022R0196	32002D0479	32011D0234	32017R2090	32013R1031	32006H0583
32022R0672	32002D0928	32014R0116	32017R2091	32024R2062	32003H0598
32019R1602	32002D0949	32014R0140	32017R2324	32024R2101	32004R0065
32019R1666	32003D0166	32014R0143	32018R0112	32024R2102	32013R0503

32019R2129	32003D0199	32014R0144	32018R0113	32009R0124	31992L0090
32019R2130	32003D0219	32014R0145	32018R0296	32024R0425	31993L0050
32006R1882	32004D0129	32014R0149	32018R0309	32024R0835	31993L0051
32015R1375	32004D0140	32014R0151	32018R0660	32024R0836	32019R0829
32004R0853	32004D0141	32014R0192	32018R0679	32024R0839	32017D2374
32013R0101	32004D0247	32014R0193	32018R0691	32021R0129	32018R0631
32015R1474	32004D0248	32014R0462	32018R0692	32021R0134	32019R0530
32013R1192	32004D0401	32014R0485	32018R0710	32024R1718	32018R2018
32008D0832	32005D0303	32014R0486	32018R0755	32024R1749	32023R1310
32008D0865	32005D0487	32014R0496	32018R1019	32024R1768	32020R1770
32008D0902	32005D0788	32014R0563	32018R1043	32024R1892	32024R2852
32017R0806	32005D0864	32014R0632	32018R1060	32024R2186	32025R1078
32015R2283	32006D0302	32014R0890	32018R1061	32024R2197	32025R0659
32017R2470	32006D0797	32014R0891	32018R1075	32024R2198	32025R1082
32019R1272	32006D0966	32014R0916	32018R1264	32024R2221	32019R2148
32020R0478	32006D1009	32014R0917	32018R1265	32024R2390	32020R0178
32018R1023	32006D1010	32014R1330	32018R1278	32024R0821	32022R1192
32021R1318	32007D0322	32014R1334	32018R1294	32020R0640	32022R1193
32022R0047	32007D0355	32015R0051	32018R1295	52022IP0363	32022R1194
32022R0168	32007D0356	32015R0306	32018R1500	32021R1355	32022R1195
32022R0169	32007D0379	32015R0543	32018R1501	32011R0546	32022R1629
32022R0187	32007D0387	32015R0553	32018R1532	32011R0547	32022R1630
32022R0188	32007D0389	32015R0707	32018R1865	32013R0284	32022R1659
32022R0684	32007D0392	32015R0762	32018R1913	32022R1440	32023R1134
32022R0961	32007D0393	32015R1107	32018R1914	32022R1441	32022R2404
32022R0965	32007D0415	32015R1108	32018R1915	32023R0564	31989L0014
32022R0966	32007D0416	32015R1115	32018R1917	32017R2065	32004D0842
32022R1160	32007D0417	32015R1116	32018R1981	32015R0408	32020D0388
32022R1365	32007D0428	32015R1154	32019R0139	32022R1252	32021R1873
32022R1373	32007D0437	32015R1165	32019R0147	32024R0246	32006H0576
32022R1381	32007D0442	32015R1166	32019R0148	32024R0331	32022R1104
32022R2534	32007D0553	32015R1176	32019R0151	32024R0341	32024R2899
32022R2535	32007D0615	32015R1191	32019R0158	32024R0342	32013R1337
32022R0202	32007D0628	32015R1192	32019R0337	32024R0344	32006L0125
32023R0004	32008D0296	32015R1201	32019R0344	32024R0345	31978D0923
32023R0005	32008D0317	32015R1295	32019R0481	32024R0347	31992D0583
32023R0006	32008D0656	32015R1392	32019R0676	32024R0352	32016H0336
32023R0007	32008D0745	32015R1397	32019R0677	32024R0376	32004D0544
32023R0052	32008D0748	32015R2033	32021R0427	32024R0398	32007R1523
32023R0058	32008D0764	32015R2046	32021R0464	32024R0451	31982L0711
32023R0065	32008D0768(01)	32015R2047	32021R0567	32024R0891	31985L0572
32023R0113	32008D0770	32015R2069	32021R0795	32024R1076	32024R3190
32023R0267	32008D0771	32015R2082	32021R0809	32024R1077	32019R1871
32023R0463	32008D0819	32015R2083	32021R0843	32024R1078	32015L2203
32023R0652	32022R0673	32015R2084	32021R0853	32024R1314	32021R0808
32023R0667	32019L1813	32015R2085	32021R0917	32024R1318	32019R0004
32023R0859	32006L0127	32015R2105	32021R1191	32024R1342	32024R1229
32023R0931	32021L1927	32015R2198	32021R1379	32024R1355	32014L0021

32023R0938	32008L0062	32016R0138	32021R1446	32024R1439	32002L0056
32023R0943	32012R0872	32016R0139	32021R1448	32003R2160	32004D0003
32023R0948	32006L0047	32016R0146	32021R1451	32009L0032	32014L0020
32023R0949	32018L1027	32016R0147	32021R1452	32006R1925	32017D0547
32023R0950	32021R1355	32016R0177	32021R1455	32003L0099	32014D0367
32023R0951	32011R0541	32016R0182	32021R2049	31999L0002	32014D0105
32023R0961	32011R0702	32016R0370	32021R2081	31996L0022	32011D0820
32023R0972	32011R0703	32016R0389	32022R0004	32020D1729	32008D0973
32023R1581	32011R0704	32016R0548	32022R0019	32024R1206	32005D0908
32023R1582	32011R0705	32016R0560	32022R0043	32024R1207	32003D0066
32023R1583	32011R0706	32016R0636	32022R0094	32024R1217	32010L0060
32023R2210	32011R0736	32016R0638	32022R0159	32024R1280	32003L0090
32023R2214	32011R0740	32016R0864	32022R0378	32024R1696	2008/90/CE
32023R2215	32011R0786	32016R0871	32022R0383	32017R0831	32021R0428
32023R2847	32011R0787	32016R0872	32022R0437	32017R0840	32024D0373
32023R2851	32011R0788	32016R0951	32022R0456	32017R0841	32019L0782
32023R0937	32011R0797	32016R0952	32022R0489	32021R0413	32023R0574
32024R1023	32011R0798	32016R1414	32022R0496	32011R0540	32024R0989
32024R1026	32011R0800	32016R1423	32022R0501	32020R0689	32019R0268
32024R1027	32011R0806	32016R1424	32022R0686	32019R2124	32012R1190
32012R0231	32011R0807	32016R1425	32022R0698	32019R1715	32009R0152
31997R1255	32011R0810	32016R1426	32022R0708	32022R2389	32018R1629
32005R0001	32011R0942	32016R1429	32022R0740	32004R0852	32016H1110
32006R1924	32011R0943	32016R1826	32022R0751	32003D0017	32022H0523(01)
32011L0091	32011R0974	32016R1978	32022R0782	32020R1213	32014H0118
32011R1169	32011R0993	32017R0157	32022R0800	32022R1941	32017H0084
32012R0432	32011R1022	32017R0239	32022R0801	32018R2019	32003R1831
32013R0609	32011R1045	32017R0240	32022R0808	32019R2072	32004D0225
32016R0127	32011R1078	32017R0241	32022R0814	32017R0625	32011R0931
32016R0128	32011R1127	32017R0244	32022R1251	32021R1933	32002D0840
32017R1798	32011R1134	32017R0357	32022R1443	32021R1938	32015R0949
32015R0786	32011R1143	32017R0358	32022R1444	32013R0576	32018R0775
32013H0711	32011R1372	32017R0375	32022R1468	32013R0577	32025R0505
32013R1195	32011R1381	32017R0377	32022R1474	32020R0686	32024R0434
32013R1199	32012R0359	32017R0406	32022R1480	32022R1345	32017D0427
32014R0108	32012R0578	32017R0407	32022R2305	32020R0691	32014D0679
32021R0081	32012R0582	32017R0408	32022R2314	32011R0010	32018D0618
32004L0029	32012R0589	32017R0409	32022R2315	32004R1935	32024R2507
31968L0193	32012R0595	32017R0419	32022R2364	32013R1321	32024R1487
31993L0061	32012R0746	32017R0428	32023R0114	32008R1334	32021R2244
31993L0062	32012R0823	32017R0725	32023R0115	32022R1616	31996R0874
32009L0145	32012R1043	32017R0753	32023R0116	32008R1333	32022R1644
32003L0091	32012R1237	32017R0755	32023R0149	32005D0834	32019R0627
32019L0114	32012R1238	32017R0781	32023R0199	32023R0915	32022R0932
32019L0990	32013R0017	32017R0805	32023R0200	32015L1955	32022R1646
32011D0180	32013R0022	32019R1137	32023R0216	01966L0402	32021R1353
32021L0971	32013R0188	32019R1138	32023R0223	32002L0053	32022R1428
32022L0905	32013R0200	32019R1605	32023R0515	32006R0217	32019R1081

32024R0288	32013R0350	32019R1606	32023R0689	32013R0283	32019R2074
32016R2031	32013R0355	32019R1675	32023R0741	32022R1439	32019R2122
32024R2013	32013R0356	32019R1690	32023R0918	32005R0396	32019R2125
32022R1372	32013R0366	32020R0017	32023R0932	32022R1438	32019R2126
32013D0780	32013R0367	32020R0018	32023R0939	32011R0517	32021R0630
32015D0893	32013R0368	32020R0023	32023R0962	32006R2023	32022R2292
32019D2032	32013R0369	32020R0029	32023R0998	32002R0178	32023R0905
32022R1927	32013R0373	32020R0616	32023R0999	32016R1012	32024R2104
32022R2095	32013R0375	32020R0617	32023R1000	31994R2100	32019R1793
32014H0063	32013R0378	32020R0642	32023R1001	31995R1768	32019R1873
32003R2065	32013R0546	32020R0643	32023R1002	32021R0384	32020R1158
32009L0041	32013R0568	32020R0646	32023R2591	32011R0619	32020R1641
32000D0608	32013R0570	32020R0892	32023R2592	32017R0140	32021R0405
32019D0120	32013R0767	32020R0968	32023R2657	32017R0212	32021R0632
32024R1037	32013R0802	32020R1003	32023R2660	32013H0099	32022R0478
32024R1046	32013R0826	32020R1004	32024R0020	32021R0404	32022D0575
32024R1047	32013R0827	32023R1446	32024R0324	32020R0990	32023R1312
32024R1048	32013R0828	32023R1447	32019R0706	32020R0999	32023R1572
32024R1052	32013R0829	32023R1488	32019R0717	32020R2154	32024R2598
32024R1611	32013R0832	32023R1755	32019R0989	32020R2235	
32024R2036	32013R0833	32023R1756	32019R1085	32020R2236	
32024R2044	32020R1018	32023R1757	32019R1090	32021R0403	
32024R2046	32020R1246	32023R2455	32019R1100	32018R0772	
32024R2047	32020R1263	32023R2456	32013R1187	32023R1605	
32024R2048	32020R1276	32023R2513	32011D0266	32007D0453	
32024R2090	32020R1280	32023R2589	32011D0328	32019R0624	

- transpus;

- transpus parțial;

- netranspus;

Capitolul 12 este structurat în 11 subcapitole, fiecare având un rol bine definit:

- Sănătatea animală** – Reglementează principalele cerințe în materie de sănătate animală, asigurând un cadru unic în domeniul sanitar-veterinar.
- Controale oficiale** – Stabilește normele specifice pentru efectuarea controalelor asupra produselor de origine animală și vegetală, inclusiv cele importate din state terțe.
- Siguranța biologică** – Reflectă măsurile privind gestionarea crizelor sanitar-veterinare și fitosanitare, protejând spațiul comunitar.
- Hrana pentru animale (furaje)** – Reglementează cerințele privind siguranța hranei, materiile prime utilizate și bunele practici aplicate în hrănirea animalelor.
- Nutriția umană** – Stabilește limitele admisibile de substanțe chimice precum conservanți și aditivi în produsele destinate consumului uman.

6. **Bunăstarea animală** – Definește metodele de întreținere și sacrificare a animalelor, precum și condițiile de creștere.
7. **Tehnologii de procesare a alimentelor și alimente noi** – Reglementează tehnologiile moderne utilizate în producția alimentelor.
8. **Pesticide** – Reglementează utilizarea corectă a substanțelor active contra organismelor dăunătoare, și stabilește măsuri și practici pentru reducerea riscurilor și impactului pesticidelor asupra sănătății umane și a mediului.
9. **Legislația alimentară generală** – Stabilește responsabilitățile operatorilor din domeniul alimentar și aplicarea principiilor HACCP.
10. **Organisme modificate genetic** – Reglementează monitorizarea produselor modificate genetic pentru hrană umană și animală.
11. **Sănătatea plantelor** – Presupune norme clare privind reglementările fitosanitare.

În contextul parcursului european al Republicii Moldova, alinierea legislației naționale la standardele europene prevăzute în capitolul 12 este esențială pentru garantarea unui sistem alimentar sigur și de încredere. Acest proces implică eforturi susținute în crearea unui cadru legal adecvat, fortificarea capacităților instituționale și acreditarea laboratoarelor responsabile de asigurarea calității produselor alimentare, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene.

În cadrul implementării acestui capitol, mai multe instituții din Republica Moldova joacă un rol esențial, incluzând Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății, Ministerul Mediului, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) și Agenția Națională pentru Sănătate Publică.

Pe parcursul anului 2025, Republica Moldova a realizat progrese notabile în alinierea legislației naționale la standardele UE. Printre acestea se numără:

- ❖ Acreditarea și ameliorarea infrastructurii laboratoarelor pentru asigurarea calității produselor alimentare conform standardelor europene.
- ❖ Alinierea la legislația orizontală și sectorială, esențială în consolidarea capacității Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (ANSA).
- ❖ Consolidarea sistemelor de control la frontieră și modernizarea controalelor oficiale de-a lungul lanțului agroalimentar.

Cu toate acestea, există și provocări semnificative care necesită abordări strategice, inclusiv necesitatea unor perioade de tranziție în adoptarea acquis-ului european. Printre domeniile ce impun eforturi suplimentare se numără fortificarea capacităților instituționale și dezvoltarea infrastructurii necesare pentru conformitate deplină cu cerințele UE.

În concluzie, alinierea Republicii Moldova la standardele europene în domeniul siguranței alimentare și al politicilor sanitare și fitosanitare reprezintă un obiectiv strategic major în procesul de integrare europeană. Progresele înregistrate în anul 2025 evidențiază angajamentul țării de a implementa reformele necesare și de a asigura un sistem alimentar sigur și de încredere

pentru consumatori, contribuind astfel la dezvoltarea economică și la creșterea competitivității producătorilor autohtoni pe piața europeană.

1. Sănătatea animală

1.1. Prezentarea generală a situației

Politica UE de sănătate animală este rezultatul dezvoltării de decenii în lupta împotriva bolilor transmisibile ale animalelor și acoperă toate animalele din UE, unde există riscul ca acestea să transmită boli altor animale sau oamenilor. Protejează sănătatea și bunăstarea oamenilor și a animalelor, precum și siguranța alimentelor. Contribuie la asigurarea siguranței comerțului cu animale vii și produse de origine animală. Este strâns legată de standardele internaționale ale organismului relevant de stabilire a standardelor (Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor, WOAH), în calitate de punct național de contact fiind Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor,

Legislația în domeniul sănătății animale, care reprezintă o parte importantă a acquis-ului în domeniul agricol, acoperă în principal legislații privind creșterea animalelor și comerțul intracomunitar cu produse de origine animală, eradicarea și controlul bolilor animale, normele tehnice și administrative pentru produsele țărilor terțe și controalele produselor de origine animală. Stabilește reglementări cuprinzătoare pentru notificarea bolilor animalelor, capacitatea administrativă necesară și mecanisme de identificare, înregistrare și urmărire a deplasărilor animalelor. Reglementează prin norme detaliate importul de animale și produse de origine animală și impune ca importul să se facă din puncte de control la frontieră specifice și special echipate. În acest sens, menționăm **Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară** care stabilește principalele norme și cerințe sanitare veterinare în Republica Moldova, drepturile și obligațiile statului, ale persoanelor fizice și juridice în procesul producerii, prelucrării, depozitării, transportului și comercializării animalelor vii și a produselor de origine animală.

Scopul legii este asigurarea sănătății animalelor, prevenirea transmiterii de boli de la animale la om, realizarea siguranței produselor de origine animală destinate consumului uman, salubritatea și calitatea furajelor, testarea și autorizarea medicamentelor de uz veterinar și a substanțelor utilizate în activitățile de diagnostic veterinar, protecția teritoriului țării față de bolile infecțioase prin organizarea activității sanitare veterinare.

Modul de solicitare, acordare, suspendare și retragere a actelor permissive în domeniul sanitar veterinar prevăzute de prezenta lege pentru agenții economici se stabilește de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător în partea în care nu este reglementat de prezenta lege.

Această Lege nu transpune acte europene.

1.1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova asigură un proces de transpunere progresivă a acquis-ului comunitar pe domeniul sănătății animale, fiind racordată la dezvoltarea capacităților de aplicare, efortul de pregătire a sectorului.

În vederea transpunerii actului legislativ de bază pentru reglementarea sănătății animalelor, **Regulamentul (UE) 2016/429** al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 privind bolile transmisibile ale animalelor și de modificare și de abrogare a anumitor acte din domeniul sănătății animalelor („Legea privind sănătatea animală”), aplicabil începând cu 21 aprilie 2021, a fost elaborată și adoptată Legea nr. 196/2024 privind sănătatea animalelor.

Legea are drept scop asigurarea unor standarde înalte de sănătate animală și de sănătate publică, stabilirea normelor de prevenire și de control al bolilor animalelor transmisibile la animale și la om, realizarea siguranței produselor alimentare, a hranei pentru animale și protecția teritoriului țării față de bolile infecțioase prin organizarea activității sanitare veterinare. Lege va intra în vigoare la data de 1 decembrie 2027, perioadă în care Guvernul va prezenta propuneri pentru a aduce legislația în vigoare în concordanță cu prevederile acesteia, și va aduce în concordanță cu prevederile acesteia cadrul normativ. Implementarea legii va conduce la abrogarea prevederilor și nemijlocit a actelor legislative care au stat la baza procesului de transpunere în principiu a legislației europene pe domeniu: Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară și Legea nr. 231/2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor. Respectiv, lege constituie unei abordări integrate cu privire la transpunerea acquis-ului comunitar pe domeniu.

În vederea implementării Legii au fost aprobate:

- Hotărârea Guvernului nr. 72/2025 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind unitățile care dețin animale terestre, incubatoare și trasabilitatea acestora;
- Hotărârea Guvernului nr. 761/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la identificarea și înregistrarea ecvideelor și stabilirea documentelor de însoțire a ecvideelor.
- Hotărârea Guvernului nr. 73/2025 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind prevenirea, controlul și eradicarea bolilor transmisibile la animale;
- Hotărârea Guvernului nr. 226/2025 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind înregistrarea sau autorizarea unităților de acvacultură și a transportatorilor de animale acvatice;
- Hotărârea Guvernului nr. 229/2025 privind aprobarea Normei sanitare veterinare cu privire la supravegherea, programele de eradicare și statutul de indemn de boală pentru anumite boli listate și emergente;
- Hotărârea Guvernului nr. 417/2025 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind circulația animalelor terestre și a ouălor pentru incubatie pe teritoriul Republicii Moldova;
- Hotărârea Guvernului nr. 418/2025 cu privire la aprobarea Normei sanitare veterinare privind autorizarea unităților și circulația materialului germinativ provenit de la anumite animale terestre deținute.
- Hotărârea Guvernului nr. 439/2025 privind aprobarea Normei sanitare veterinare privind sănătatea animală referitoare la circulația și manipularea transporturilor de anumite specii și categorii de animale, de materiale germinative și de produse de origine animală.

De asemenea, transpunerea actelor UE din domeniul sănătății animale a fost asigurată prin adoptarea următoarelor acte normative:

- Ordinul ANSA nr. 335/2025 cu privire la aprobarea Regulamentului privind notificarea și raportarea bolilor listate, la formatele și procedurile de transmitere și de raportare a programelor de supraveghere și a programelor de eradicare și pentru cererea de recunoaștere a statutului de indemn de boală, transpune **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/1882**, **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/690**, și transpune parțial **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/2002**;
- Ordinul ANSA nr. 473/2025 cu privire la normele de aprobare și recunoaștere a statutului de indemn de boală al compartimentelor care dețin animale terestre, transpune **Regulamentul delegat (UE) 2024/2623**;
- Ordinul ANSA nr. 470/2025 cu privire la aprobarea cerințelor de sănătate animală, de certificare și de notificare în ceea ce privește circulația produselor de origine animală provenite de la animale terestre, transpune **Regulamentul delegat (UE) 2020/2154**;

1.1.2. Capacități administrative

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Elaborarea și promovarea politicii în domeniul sanitar veterinar și siguranța alimentelor de origine animală este asigurată de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Ministerul este organul central de specialitate al administrației publice care, în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea are misiunea de a analiza situația și problemele, de a elabora politici publice eficiente în domeniu, de a monitoriza și evalua calitatea implementării politicilor și actelor normative, de a propune intervenții justificate și soluții eficiente, asigurând cel mai bun raport dintre rezultatele scontate și costurile preconizate. Misiunea de a contribui la realizarea obiectivelor strategice în domeniul sanitar-veterinar și al siguranței alimentelor de origine animală este asigurată de Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor, subdiviziune structurală a aparatului central al Ministerului. Subdiviziunea este compusă din patru persoane: șeful Direcției și 3 consultanți principali.

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor

Măsurile prevăzute la nivel comunitar și transpuse în legislația națională sunt puse în aplicare de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), autoritate în subordinea Guvernului. În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, ANSA este instituția cheie responsabilă pentru implementarea politicii de stat pentru reglementarea și controlul întregului domeniu al siguranței și calității alimentelor, inclusiv de întreținerea sistemului de măsuri publice menite să asigure sănătatea animală. Efectivul-limită de personal al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor este de 1194 de unități, dintre care 255 de unități pentru aparatul central, 148 de unități pentru posturile de inspecție la frontieră și 791 de unități pentru subdiviziunile teritoriale.

Secția monitorizare și controlul reglementărilor în domeniul zootehniei își desfășoară activitatea prin monitorizarea exercitării controlului în domeniul zootehniei, monitorizarea zootehnică a activității de ameliorare a societăților de ameliorare, exploatațiilor de ameliorare, inclusiv la fermele zootehnice de prăsilă, ce necesită o atenție deosebită asupra selecției, reproducției și ameliorării.

Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor are misiunea de a asigura sănătatea, protecția și bunăstarea animalelor de producere, cât și de companie, întru prevenirea transmiterii bolilor infecțioase de la animale la om. Implementează politica statului și coordonează activitatea sănătății și bunăstării animalelor, prevenirea introducerii bolilor epizootice și zoonozelor pe teritoriul țării, supravegherii identificării și trasabilității animalelor și zootehnie. Asigură realizarea programelor naționale și internaționale de protecție a teritoriilor față de infiltrarea și răspândirea bolilor infecțioase deosebit de periculoase, care necesită instituirea măsurilor de carantină, față de influențele tehnologice și alte impacturi negative asupra animalelor. Exerciță controlul sanitar-veterinar, zootehnic, supravegherea și controlul asupra identificării și trasabilității animalelor, bunăstării animalelor, bolilor contagioase ale animalelor, zoonozelor și agenților zoonotici. Direcția realizează, în colaborare cu alte autorități abilitate, sistemul de analiză, gestionare și comunicare a riscului în domeniul introducerii bolilor epizootice și zoonozelor pe teritoriul țării și asigura analiza riscului privind introducerea bolilor epizootice și zoonozelor la importul/tranzitul animalelor vii și materialului germinativ.

Agenția deține 17 subdiviziuni teritoriale, inclusiv 7 posturi de inspecție la frontieră și subdiviziuni teritoriale (cu statut de direcții). Structura tip a subdiviziunii teritoriale include subdiviziunea de supraveghere sanitar-veterinară și 34 de circumscripții teritoriale sanitar-veterinare. Subdiviziunile teritoriale, inclusiv medicii veterinari și felcerii veterinari angajați în circumscripțiile teritoriale sanitar-veterinare, sunt responsabile pentru punerea în aplicare a Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om și de protecție a mediului, precum și de asigurarea identificării și înregistrării gratuite a animalelor din exploatații nonprofesionale.

Instituția Publică „Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor”

Centrul este unitate cu personalitate juridică și funcționează ca Instituție Publică la autofinanțare, în care Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) exercită funcția de fondator. În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 524/2024, Centrul are misiunea de a organiza activități orientate spre asigurarea implementării politicilor publice în domeniile de competență care cuprind: investigațiile de laborator în scopul supravegherii sănătății animalelor, protecției plantelor, siguranței și calității alimentelor; evaluarea riscurilor sanitar-veterinare, a siguranței alimentelor și fitosanitare; omologare și înregistrare a produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților; certificarea conformității produselor.

Instituția este desemnată în calitate de laborator național de referință la nivel național pe domeniile sale de competență, inclusiv în domeniul sănătății animalelor. Cu statut de direcție generală, cuprinde Laboratorul sănătatea animalelor și medicamentelor de uz veterinar. Este format din trei laboratoare, central local în municipal Chișinău și două laboratoare regionale cu

statut de direcție în orașele Drochia și Cahul. Laboratoarele sunt certificate și aplică cerințele standardului SM SR EN ISO/CEI 17025:2018.

1.2. Planuri pe viitor

1.2.1 Planuri legislative

Transpunerea actului legislativ de bază UE pentru reglementarea sănătății animalelor (Regulamentul (UE) 2016/429 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 privind bolile transmisibile ale animalelor și de modificare și de abrogare a anumitor acte din domeniul sănătății animalelor („Legea privind sănătatea animală”), reprezintă o bază pentru a asigura o abordare integrată cu privire la transpunerea Regulamentelor UE care completează, respectiv fiind menținută abordarea aplicată pentru legea de bază. Este asigurată elaborarea de acte legislative și normative care respectiv abrogă actele care asigură transpunerea integrală, parțială sau de principiu a actelor UE în vigoare sau abrogate urmare a implementării reformei de pentru modernizarea, simplificarea și consolidarea lanțului agroalimentar în Europa.

Principalele acțiuni legislative și normative de transpunere a acquis-ului UE din domeniul **sănătății animale** planificate cuprind:

Pentru 2025:

- Emiterea Ordinului ANSA cu privire la aprobarea Regulamentului de audit și încheiere a acordului de echivalență actualizat, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/404** al Comisiei din 24 martie 2021 de stabilire a listelor cu țările terțe, teritoriile sau zonele din acestea din care introducerea în Uniune de animale, material germinativ și produse de origine animală este autorizată în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/429 al Parlamentului European și al Consiliului;

- Emiterea Ordinului MAIA cu privire la concursurile ecvestre în scopul ameliorării rasei, astfel asigurând transpunerea **Deciziei de punere în aplicare (UE) 2020/388** a Comisiei din 6 martie 2020 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 90/428/CEE a Consiliului în ceea ce privește derogările de la regulile competițiilor ecvestre și de modificare a Deciziei 2009/712/CE a Comisiei în ceea ce privește referințele la legislația zootehnică;

Pentru 2026:

- Emiterea Ordinului ANSA cu privire la bolile transmisibile ale animalelor, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului delegat (UE) 2018/1629** al Comisiei din 25 iulie 2018 de modificare a listei bolilor prevăzute în anexa II la Regulamentul (UE) 2016/429 al Parlamentului European și al Consiliului privind bolile transmisibile ale animalelor și de modificare și abrogare a anumitor acte din domeniul sănătății animalelor;

- Emiterea Ordinului ANSA cu privire la modelele de certificate de sănătate animală, modelele de certificate oficiale și modelele de certificate de sănătate animală/oficiale pentru intrarea în Republica Moldova a transporturilor de anumite categorii de animale și mărfuri, certificarea oficială privind astfel de certificate, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/2235** al Comisiei din 16 decembrie 2020 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentelor (UE) 2016/429 și (UE) 2017/625 ale Parlamentului

European și ale Consiliului în ceea ce privește modelele de certificate de sănătate animală, modelele de certificate oficiale și modelele de certificate de sănătate animală/oficiale pentru intrarea în Uniune și circulația în interiorul Uniunii a transporturilor de anumite categorii de animale și mărfuri, certificarea oficială privind astfel de certificate și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 599/2004, a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 636/2014 și (UE) 2019/628, a Directivei 98/68/CE și a Deciziilor 2000/572/CE, 2003/779/CE și 2007/240/CE;

- Emiterea Ordinului ANSA cu privire la modelele de certificate de sănătate animală pentru intrarea în Republica Moldova a transporturilor de animale acvatice și de anumite produse de origine animală derivate din animale acvatice, certificarea oficială privind astfel de certificate, pentru a asigura transpunerea **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/2236** al Comisiei din 16 decembrie 2020 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentelor (UE) 2016/429 și (UE) 2017/625 ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește modelele de certificate de sănătate animală pentru intrarea în Uniune și circulația în interiorul Uniunii a transporturilor de animale acvatice și de anumite produse de origine animală derivate din animale acvatice, certificarea oficială privind astfel de certificate și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1251/2008;

- Emiterea Ordinului ANSA cu privire la modelele de certificate de sănătate animală și modelele de certificate de sănătate animală/oficiale pentru intrarea în Republica Moldova, a transporturilor de anumite categorii de animale terestre și de material germinativ provenit de la acestea, certificarea oficială privind astfel de certificate, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/403** al Comisiei din 24 martie 2021 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentelor (UE) 2016/429 și (UE) 2017/625 ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește modelele de certificate de sănătate animală și modelele de certificate de sănătate animală/oficiale pentru intrarea în Uniune și circulația între statele membre a transporturilor de anumite categorii de animale terestre și de material germinativ provenit de la acestea, certificarea oficială privind astfel de certificate și de abrogare a Deciziei 2010/470/UE;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern pentru aprobarea normele de utilizare a anumitor medicamente de uz veterinar în vederea prevenirii și controlului anumitor boli listate, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului delegat (UE) 2023/361** de completare a Regulamentului (UE) 2016/429 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele de utilizare a anumitor medicamente de uz veterinar în vederea prevenirii și controlului anumitor boli listate;

- Adoptarea Proiectului de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 213/2022 privind zootehnia, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului (UE) 2016/1012** al Parlamentului European și al Consiliului din 8 iunie 2016 privind condițiile zootehnice și genealogice aplicabile ameliorării animalelor de reproducție de rasă pură, a porcilor de reproducție hibrizi și a materialului germinativ provenit de la acestea, comerțului cu acestea și introducerii lor în Uniune și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 652/2014 și a Directivelor 89/608/CEE și 90/425/CEE ale Consiliului, precum și de abrogare a anumitor acte în sectorul ameliorării animalelor;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la cerințele în materie de sănătate animală și de certificare vizând circulația animalelor acvatice și a produselor de origine animală provenite de la animale acvatice, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului delegat (UE) 2020/990** al Comisiei din 28 aprilie 2020 de completare a Regulamentului (UE) 2016/429 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele în materie de sănătate animală și de certificare vizând circulația în interiorul Uniunii a animalelor acvatice și a produselor de origine animală provenite de la animale acvatice.

- Emiterea Ordinului ANSA cu privire la aprobarea unităților de material germinativ și trasabilitatea materialului germinativ provenit de la bovine, porcine, ovine, caprine și ecvine, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/999** al Comisiei din 9 iulie 2020 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2016/429 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește aprobarea unităților de material germinativ și trasabilitatea materialului germinativ provenit de la bovine, porcine, ovine, caprine și ecvine;

- Emiterea Ordinului ANSA cu privire la stabilirea statutului privind Encefalopatiei spongiformă bovină (ESB) al țărilor terțe sau al uneia dintre regiunile acestora în funcție de riscul de contaminare cu ESB, astfel asigurând transpunerea **Deciziei Comisiei 2007/453/CE** din 29 iunie 2007 de stabilire a statutului privind ESB al unui stat membru, al țărilor terțe sau al uneia dintre regiunile acestora în funcție de riscul de contaminare cu ESB;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 686/2012 cu privire la aprobarea unor metode de analiză pentru controlul nutrețurilor, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2024/771** al Comisiei din 29 februarie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 152/2009 de stabilire a metodelor de eșantionare și analiză pentru controlul oficial al furajelor;

Pentru 2027:

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 660/2022 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind circulația necomercială a animalelor de companie, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului (UE) nr. 576/2013** al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iunie 2013 privind circulația necomercială a animalelor de companie și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 998/2003; **Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 577/2013** al Comisiei din 28 iunie 2013 privind modelele de documente de identificare pentru circulația necomercială a câinilor, pisicilor și dihorilor domestici, stabilirea de liste de teritorii și țări terțe și cerințele referitoare la format, punere în pagină și limbă ale declarațiilor care atestă respectarea anumitor condiții prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 576/2013 al Parlamentului European și al Consiliului; **Regulamentului delegat (UE) 2018/772** al Comisiei din 21 noiembrie 2017 de completare a Regulamentului (UE) nr. 576/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește măsurile sanitare preventive pentru controlul infecției cu *Echinococcus multilocularis* la câini, precum și de abrogare a Regulamentului delegat (UE) nr. 1152/2011; **Regulamentului delegat (UE) 2021/1933** al Comisiei din 14 iulie 2021 de completare a Regulamentului (UE) nr. 576/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele aplicabile circulației necomerciale a păsărilor de companie într-un stat membru dintr-un teritoriu sau o țară terță, și a

Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/1938 al Comisiei din 9 noiembrie 2021 de stabilire a modelului de document de identificare pentru circulația necomercială a păsărilor de companie într-un stat membru dintr-un teritoriu sau o țară terță și de abrogare a Deciziei 2007/25/CE;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 11/2022 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului delegat (UE) 2023/1605** al Comisiei din 22 mai 2023 de completare a Regulamentului (CE) nr. 1069/2009 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește determinarea punctelor finale din lanțul de producție al anumitor îngrășăminte organice și amelioratori de sol;

1.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea asigurării implementării eficiente a acquis-ului Uniunii Europene și consolidării capacităților instituționale, administrative și operaționale, în domeniul **sănătății animale**, sunt planificate următoarele măsuri strategice:

- Aprobarea Planului de instruire a inspectorilor ANSA;

- Aprobarea programelor de monitorizare și supraveghere a produselor alimentare pe întreg lanț alimentar, inclusiv supravegherea siguranței și calității produselor alimentare de origine animală și nonanimală, protecția consumatorilor în domeniul alimentar, sănătatea plantelor, controlul semințelor și a materialului săditor, monitorizarea și supravegherea calității produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, testarea medicamentelor de uz veterinar și producția de hrană pentru animale, atât de origine autohtonă, cât și importate;

- Aprobarea procedurii specifice privind prevenirea, controlul și eradicarea bolilor transmisibile la animale;

- Elaborarea Raportului anual pentru implementarea programelor de monitorizare și supraveghere a produselor alimentare pe întreg lanț alimentar, inclusiv supravegherea siguranței și calității produselor alimentare de origine animală și nonanimală, protecția consumatorilor în domeniul alimentar, sănătatea plantelor, controlul semințelor și a materialului săditor, monitorizarea și supravegherea calității produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, testarea medicamentelor de uz veterinar și producția de hrană pentru animale, atât de origine autohtonă, cât și importate;

- Modificarea Ordinului ANSA privind procedura de înregistrare a medicamentelor de uz veterinar;

- Aprobarea procedurii specifice cu privire la aprobarea Normei sanitare veterinare privind unitățile care dețin animale terestre și incubatoare și trasabilitatea anumitor animale terestre deținute și a ouălor pentru incubare;

- Elaborarea listelor de verificare pentru autorizarea unităților de material germinativ și cerințele de trasabilitate și de sănătate animală pentru circulația în interiorul Uniunii a materialului germinativ provenit de la anumite animale terestre deținute;

1.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Implementarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană presupune un efort financiar semnificativ, orientat spre elaborarea și promovarea cadrului normativ, consolidarea capacităților instituționale și modernizarea infrastructurii administrative. Estimările financiare detaliate aferente acestor acțiuni sunt reflectate în Anexele A și B.

1.4. Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la acquis-ul UE

Anexa B: Acțiuni de implementare a acquis-ului și de consolidare a capacităților administrative

2. Controale Oficiale

2.1. Prezentarea generală a situației

Subcapitolul 2 este dedicat unui set de acte normative din acquis-ul Uniunii Europene referitoare la controalele oficiale efectuate de către autoritățile competente ale statelor membre și de către Comisia Uniunii Europene în scopul garantării siguranței și salubrității alimentelor și a hranei pentru animale, protejării intereselor consumatorilor în ceea ce privește alimentele și informațiile referitoare la alimente. Totodată, în subcapitolul 12 sunt incluse un set de acte normative din acquis-ul Uniunii Europene menite să asigure un nivel ridicat de sănătate umană, a animalelor și a plantelor, precum și de bunăstare a animalelor de-a lungul lanțului agroalimentar și în toate domeniile de activitate care au printre obiectivele esențiale - lupta împotriva posibilei răspândiri a bolilor animalelor, sau lupta împotriva organismelor dăunătoare plantelor sau produselor vegetale, și să asigure protecția mediului împotriva riscurilor care ar putea fi reprezentate de organisme modificate genetic (OMG) sau de produse de uz fitosanitar de protecție a plantelor.

Legislația Uniunii privind controalele oficiale în lanțul agroalimentar a trecut printr-o perioadă de tranziție, urmare examinării dispozițiilor reglementate prin **Regulamentul (CE) nr. 882/2004** privind controalele oficiale efectuate pentru a asigura verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produse alimentare, normele privind sănătatea și bunăstarea animalelor, s-a stabilit existența unor dispoziții a căror aplicare nu a fost reglementată sau a fost reglementată doar parțial în **Regulamentul (CE) nr. 882/2004**. În special, normele specifice privind controalele oficiale au fost menținute în **Regulamentul (CE) nr. 1069/2009** de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman. De asemenea, sănătatea plantelor în mare măsură, nu se înscrie în domeniul de aplicare a **Regulamentului (CE) nr. 882/2004**, anumite norme privind controalele oficiale fiind prevăzute în **Directiva 2000/ 29/CE** a Consiliului privind măsurile de protecție împotriva introducerii în Comunitate a unor organisme dăunătoare plantelor sau produselor vegetale și împotriva răspândirii lor în Comunitate.

Astfel, Comisia Europeană a abrogat Regulamentul (CE) nr. 882/2004, Regulamentul (CE) nr. 1069/2009 și Directiva 2000/29/CE și a elaborat un cadru legislativ nou, unic privind organizarea

controalelor oficiale. Acest cadru a îmbunătățit în mod semnificativ eficiența controalelor oficiale, asigurarea aplicării legislației privind lanțul agroalimentar și nivelul de protecție împotriva riscurilor pentru sănătatea umană, a animalelor și a plantelor și pentru bunăstarea animalelor în Uniune, precum și nivelul de protecție a mediului împotriva riscurilor care ar putea fi reprezentate de OMG și de produsele de protecție a plantelor.

În conformitate cu Legea 221/2007¹ cu privire la activitatea sanitară veterinară, serviciul veterinar în Republica Moldova este organizat și funcționează ca un sistem veterinar unic fiind structurat în:

- a) servicii sanitare veterinare de stat;
- b) activități sanitare veterinare de liberă practică (asistență medicală veterinară).

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor este autoritatea care asigură organizarea și coordonarea acțiunilor în domenii principale de competență ca siguranța și calitatea alimentelor, sanitar veterinar, fitosanitar și protecția consumatorilor de produse alimentare la toate etapele lanțului alimentar.

Pentru realizarea acțiunilor sanitare veterinare strategice de stat legate de vaccinări, diagnosticări, controlul și eradicarea focarelor de boli infecțioase la animale etc., Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a angajat recent 146 de specialiști veterinari.

Anual, în conformitate, Agenția elaborează aprobă și implementează Planul de controale oficiale în unitățile supuse supravegherii pe domeniile de competență.

Controalele oficiale sunt planificate, executate și se includ în Registrul de Stat al Controalelor (Sistem Electronic Automat gestionat de Cancelaria de Stat). Frecvența controalelor se apreciază în urma evaluării riscurilor, procedură aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1280/2018² pentru aprobarea Metodologiei de control al statului asupra activității antreprenoriale pe baza analizei riscurilor aferente domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

Controalele oficiale se efectuează în toate unitățile, inclusiv la export în conformitate cu prevederile Legii nr. 131/2012³ privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, Legii nr. 50/2013⁴ privind controalele oficiale pentru verificarea respectării legislației privind hrana pentru animale și alimentația și normele de sănătate și bunăstare a animalelor precum și în conformitate cu procedura generală PG-19/02 „Pregătirea și efectuarea controlului oficial pe domeniile de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor”.

Se menționează că controalele oficiale sunt realizate cu utilizarea listelor de verificare elaborate în conformitate cu legislația în vigoare specifică activității controlate. Listele de verificare au fost elaborate pe toate domeniile de competență și aprobate prin Ordinul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului nr. 79/2019⁵ privind aprobarea listelor de verificare pentru zonele de control ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125191&lang=ro#

² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=112486&lang=ro

³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130023&lang=ro

⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122829&lang=ro

⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130930&lang=ro

Controalele oficiale se efectuează fără notificare prealabilă, cu excepția cazului în care controlul nu poate fi desfășurat în lipsa notificării prealabile sau legislația impune condiții de notificare prealabilă, iar în ceea ce privește controalele oficiale la cererea operatorului economic, autoritatea competentă notifică prealabil controlul oficial. Totodată, controalele oficiale cu notificare prealabilă nu împiedică efectuarea de controale oficiale fără notificare prealabilă.

Certificarea sanitar-veterinară se efectuează în conformitate cu Legea nr. 221 din 19.10.2007 privind activitatea sanitară veterinară, Hotărârea Guvernului Nr. 385 din 25.06.2009 cu privire la unele măsuri pentru organizarea și efectuarea certificării sanitar-veterinare și în baza Procedura specifică PS/SA-PA-03/01 Certificarea produselor alimentare de origine animală destinate exportului.

Medicul veterinar împuternicit eliberează certificate sanitar-veterinare la export, conform Procedurii specifică PS/SA Certificarea produselor alimentare de origine animală destinate exportului, conform Procedurii, medicul veterinar oficial/inspectorul ANSA nu va semna certificate sanitar-veterinare în alb, incomplete sau certificate sanitar-veterinare referitoare la produse pe care nu le-a inspectat ori care nu se află sub controlul lui.

În domeniile sale de activitate, Agenția colaborează cu autoritățile administrației publice centrale și locale, organele abilitate cu funcții de control, organizațiile necomerciale precum și cu organisme internaționale.

În procesul comerțului, tranzitului sau importului de animale vii, material germinativ, produse și subproduse de origine animală supuse supravegherii și controlului sanitar veterinar, Agenția Națională Pentru Siguranța Alimentelor în conformitate cu art. 21 din Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară are dreptul să dispună, în anumite cazuri (izbucnirea unor boli transmisibile pe teritoriul RM, toxiinfecțiilor alimentare, produselor alimentare neconforme), luarea unor măsuri speciale de protecție împotriva oricărui risc de natură să afecteze sănătatea animalelor, sănătatea publică, protecția animalelor, protecția mediului și siguranța produselor de origine animală.

Totodată în conformitate cu prevederile art. 18 din Legea nr. 50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, în cazul în care există suspiciuni cu privire la prezența neconformității cu legislația sau în cazul în care există îndoieli cu privire la destinația reală a lotului sau la corespondența dintre lot și garanțiile certificate, autoritatea competentă efectuează controale oficiale pentru a confirma sau pentru a elimina suspiciunea sau îndoială. Autoritatea competentă reține oficial lotul până la obținerea rezultatelor controalelor oficiale.

Având în vedere că FBO nu poate efectua notificarea (CHED-A, CHED-P, CHED-D) în TRACES NT în termen de 24 de ore până la sosirea transportului la frontieră, nu este posibilă gestionarea trasabilității mărfurilor de la frontieră către destinația finală. A fost posibil să se gestioneze trasabilitatea în TRACES CLASIC.

Agenția ia măsuri pentru a se asigura că produsele de origine animală destinate consumului uman sunt importate din alte țări numai dacă sunt conforme cu cerințele aplicabile tuturor

etapelor de producție, procesare și distribuție a acestor produse de origine animală, sau dacă oferă garanții echivalente de sănătate animală.

Pentru a se asigura conformitatea cu obligațiile generale poate să fie stabilită lista țărilor și a regiunilor țărilor din care sunt permise importurile de produse de origine animală; o țară trebuie să apară pe o astfel de listă numai dacă în țara respectivă are loc o vizită a experților Agenției și se demonstrează că autoritatea veterinară competentă a statului respectiv asigură garanții corespunzătoare cu privire la conformitatea produselor de origine animală cu legislația Republicii Moldova.

Agencia adoptă versiunile tuturor listelor actualizate în conformitate cu prezentul punct, pentru a fi disponibile publicului; listele elaborate pot fi combinate cu alte liste elaborate în scopuri de sănătate publică sau a animalelor care includ, de asemenea, modele de certificate sanitar-veterinare.

Condițiile de import pentru animale și produsele de origine animală obținute de la acestea trebuie elaborate în conformitate cu cerințele OIE, ținând cont de situația epizootică din țara sau țările vizate.

2.1.1. Cadrul legislativ

Legea nr. 82/2024, care va intra în vigoare începând cu 1 decembrie 2027, stabilește normele cu privire la efectuarea controalele oficiale în domeniul agroalimentar, adoptarea condițiilor care trebuie îndeplinite la introducerea în țară a animalelor și bunurilor, și instituirea unui sistem informațional centralizat de date privind controalele oficiale în domeniul agroalimentar. Aceasta este parțial aliniată cu principiile generale, cerințele privind autoritățile competente și operatorii, regulile sectoriale pentru produsele de origine animală, reziduuri, sănătatea plantelor, OMG-uri, produse de protecție a plantelor, producția ecologică, delegarea sarcinilor, prelevarea probelor și analiza, controalele la frontieră, finanțarea, RLS/RC, planificarea/raportarea, controalele Comisiei, condițiile de intrare, instruirea, IMSOC și aplicarea, conform prevederilor OCR (Regulamentul privind controalele oficiale).

În legislația Republicii Moldova sunt transpuse următoarele acte ale Uniunii Europene din domeniul controalelor oficiale, și anume:

1. Hotărârea Guvernului nr. 346/2025 privind aprobarea Regulamentului de stabilire a unor măsuri pentru reducerea metodelor de determinare și a unor reguli pentru efectuarea controalelor oficiale ale contaminanților din produsele alimentare transpune **Regulamentul delegat (UE) 2022/931** și **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2782**;

2. Hotărârea Guvernului nr. 440/2025 privind aprobarea Regulamentului sanitar-veterinar referitor la controalele oficiale și la stabilirea frecvențelor minime uniforme ale controalelor efectuate asupra animalelor, produselor de origine animală și materialului germinal, care va intra în vigoare la 1 decembrie 2027, transpune **Regulamentul delegat (UE) 2022/671** și **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/160**;

3. Hotărârea Guvernului nr. 115/2013 privind controlul nitraților în produsele alimentare de origine vegetală, este aliniată la **Regulamentul (CE) nr. 1882/2006**;

4. Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) nr. 75/2024 privind aprobarea metodelor de prelevare a probelor și analiză pentru controlul nivelurilor de oligoelemente și contaminanți proveniți din procesare în produsele alimentare, este aliniat la **Regulamentul (CE) nr. 333/2007**;

5. Hotărârea Guvernului nr. 1006/2018 privind aprobarea metodelor de prelevare a probelor și de analiză pentru controlul nivelurilor de dioxine, PCB-uri dioxin-asemănătoare și PCB-uri non-dioxin-asemănătoare în anumite produse alimentare, este aliniată cu **Regulamentul (UE) 2017/644**;

6. Hotărârea Guvernului nr. 591/2024 privind aprobarea Regulamentului privind importul și exportul produselor ecologice, și Hotărârea Guvernului nr. 662/2024 privind stabilirea unor norme detaliate referitoare la cerințele minime privind posturile de control și posturile de control la frontieră, sunt alinate la **Regulamentul delegat (UE) 2021/2305**;

7. Hotărârea Guvernului nr. 762/2024 privind stabilirea frecvenței uniforme a controalelor oficiale asupra animalelor și mărfurilor care intră în Republica Moldova, este aliniată la **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2129**, precum și la **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2130**;

8. Hotărârea Guvernului nr. 662/2024 privind stabilirea unor norme detaliate referitoare la cerințele minime privind posturile de control și posturile de control la frontieră (care va intra în vigoare la 1 decembrie 2027), transpune **Regulamentul delegat (UE) 2019/2123**, **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1013**, precum și **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1014**;

9. Hotărârea Guvernului nr. 541/2025 privind aprobarea condițiilor de monitorizare a transportului animalelor și anumitor mărfuri însoțite de documentul comun de intrare în materie de sănătate, transpune **Regulamentul delegat (UE) 2019/1602** și **Regulamentul delegat (UE) 2019/1666**;

10. Hotărârea Guvernului nr. 433/2024 cu privire la sistemul de control și certificare a producției ecologice, precum și Ordinul MAIA nr. 94/2024 privind aprobarea modelului de formular utilizat pentru prezentarea Raportului Anual privind Controalele Oficiale în Sectorul Agroalimentar (care intră în vigoare la 1 decembrie 2027), transpun **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/723**;

11. Hotărârea Guvernului nr. 113/2025 de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 938/2018 privind aprobarea Regulamentului privind procedura de trecere a frontierei de stat de către mărfurile supuse controlului de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), transpune parțial **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2389**;

12. Hotărârea Guvernului nr. 503/2025 pentru aprobarea Regulilor privind dispozițiile practice uniforme de efectuare a controalelor oficiale asupra plantelor, produselor vegetale, materialelor lemnoase de ambalaj și altor obiecte (care va intra în vigoare la 1 decembrie 2027), este aliniată la prevederile **Regulamentelor de punere în aplicare (UE) 2019/66**, **(UE) 2020/887**, și **(UE) 2024/288**;

13. Hotărârea Guvernului nr. 505/2025 de aprobare a Regulamentului sanitar-veterinar privind procedura de examinare a suspiciunilor sau neconformităților confirmate rezultate din utilizarea reziduurilor substanțelor farmacologic active autorizate în medicamente veterinare, este aliniată la prevederile **Regulamentului delegat (UE) 2019/2090**;

14. Hotărârea Guvernului nr. 35/2025 privind aprobarea normei sanitar-veterinare privind protecția și bunăstarea animalelor în timpul transportului, transpune **Regulamentul delegat (UE) 2023/842**;

15. Hotărârea Guvernului nr. 867/2023 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind limitele maxime de reziduuri de pesticide în sau de produse alimentare și produse alimentare de origine vegetală și animală pentru animale, transpune **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1355**;

16. Hotărârea Guvernului nr. 609/2025 privind modificarea unor Hotărâri de Guvern (completarea unor cerințe sanitar-veterinare și criterii microbiologice pentru produsele alimentare și stabilirea unor norme specifice aplicabile controalelor oficiale asupra prezenței *Trichinella* în carne), transpune **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2463**;

17. Hotărârea Guvernului nr. 692/2025 privind aprobarea normelor specifice pentru igiena produselor alimentare de origine animală, este aliniată la prevederile **Regulamentului (CE) 2074/2005**;

18. Hotărârea Guvernului nr. 347/2025, de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 558/2011 privind măsurile de urgență în domeniul fitosanitar pentru prevenirea introducerii și răspândirii în Republica Moldova a organismelor dăunătoare plantelor, produselor vegetale și altor bunuri supuse regimului de carantină fitosanitară, este aliniată la **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1372**;

19. Hotărârea Guvernului nr. 1086/2017 privind aprobarea Regulamentului sanitar-veterinar de stabilire a normelor specifice aplicabile controalelor oficiale asupra prezenței *Trichinella* în carne, modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 609/2025, este aliniată la **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/1375**;

1.2. Cadrul administrativ

Cadrul instituțional al Republicii Moldova pentru elaborarea politicilor și aplicarea legislației în domeniul controalelor oficiale este clar definit, asigurând conformitatea cu *acquis-ul* UE și susținând o guvernanță eficientă a siguranței alimentelor.

Instituția responsabilă de elaborarea politicilor în domeniul controalelor oficiale este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare în număr de 85 de unități, structura acestuia este compusă din 10 direcții și 12 servicii, de domeniul vizat sunt responsabile:

1. **Direcția Sănătatea și Bunăstarea Animalelor**, constituită din 5 persoane, responsabile de elaborare actelor normative și transpunerea *acquis-ului* comunitar în domeniul sănătatea și bunăstarea animalelor, hranei pentru animale, protecția intereselor consumatorilor

privind siguranța produselor de origine animală, combaterea bolilor transmisibile de la animale la om.

2. **Serviciul producție ecologică și produse cu denumire de origine**, constituit din 2 persoane dintre care doar o persoană este responsabilă de elaborarea actelor normative și transpunerea acquis-ului comunitar în domeniul controalelor oficiale pe segmentul produselor ecologice;

3. **Serviciul politici în sectorul vitivinicol și al băuturilor alcoolice**, constituit din 3 persoane responsabile de elaborare actelor normative și transpunerea acquis-ului comunitar în domeniul controalelor oficiale pe segmentul produselor vitivinicole, a alcoolului etilic și a producției de alcoolice;

4. **Direcția protecția și sănătatea plantelor**, compusă din 5 unități responsabilă de elaborarea și transpunerea actelor pe segmentul controlul oficial în domeniul protecției și sănătatea plantelor.

În temeiul Legii nr. 82/2024, instituția desemnată responsabilă de implementarea legislației pe segmentul controalelor oficiale în domeniul agroalimentar este Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, cu funcție de inspecție și control, compusă din 1194 de unități, dintre care 255 de unități pentru aparatul central, 148 de unități pentru posturile de inspecție la frontieră și 791 de unități pentru subdiviziunile teritoriale:

Direcția siguranța alimentelor, compusă din 5 persoane, dintre care 2 sunt responsabile de elaborarea actelor normative și transpunerea acquis-ului comunitar în domeniul controalelor oficiale, 1 persoană responsabilă de elaborarea actelor normative și transpunerea acquis-ului comunitar în domeniul controalelor oficiale pe segmentul produselor alimentare de origine nonanimală, 1 persoană responsabilă de elaborarea actelor normative și transpunerea acquis-ului comunitar în domeniul controalelor oficiale pe segmentul produselor alimentare de origine animală, iar ultimul post rămâne încă vacant.

2.2. Planuri pe viitor

2.2.1. Planuri legislative

Principalele acțiuni legislative și normative de transpunere a acquis-ului UE din domeniul **controalelor oficiale** planificate cuprind:

Pentru 2026:

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Normei privind efectuarea controalelor oficiale ce vizează producția de carne, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului delegat (UE) 2019/624**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Normei sanitare veterinare cu privire la controalele oficiale, reziduurile de substanțe farmacologic active, medicamente de uz veterinar, aditivi furajeri și planurile naționale de control, astfel asigurând alinierea la **Regulamentul delegat (UE) 2022/1644**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la efectuarea controalelor oficiale asupra produselor de origine animală destinate consumului uman, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/627**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 346/2025 pentru aprobarea unor regulamente privind contaminanții în produsele alimentare, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/932**, precum și al **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/949**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Normei sanitare veterinare cu privire la controalele oficiale, reziduurile de substanțe farmacologic active, medicamente de uz veterinar, aditivi furajeri și planurile naționale de control, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/1646**, precum și al **Regulamentului delegat (UE) 2022/1644**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind cazurile și condițiile în care autoritatea competentă poate desemna drept laboratoare oficiale, laboratoarele care nu îndeplinesc condițiile privind toate metodele pe care acestea le utilizează pentru controalele oficiale sau alte activități oficiale, de aliniere la **Regulamentul delegat (UE) 2021/1353**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern de modificare a unor acte normative, astfel asigurând alinierea la prevederile **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/808** și al **Regulamentului (UE) 2019/1871**;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la stabilirea metodelor de eșantionare și de analiză pentru controlul substanțelor perfluoroalchilate din anumite produse alimentare, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/1428**;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la stabilirea unor norme privind cerințele specifice de formare pentru personalul care efectuează anumite controale fizice la posturile de inspecție la frontieră, de transpunere a **Regulamentului delegat (UE) 2019/1081**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea procedurii specifice în ceea ce privește normele privind controalele oficiale specifice efectuate asupra transporturilor de anumite animale și bunuri, astfel asigurând alinierea la prevederile **Regulamentului delegat (UE) 2019/2074**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 938/2018 pentru aprobarea unor regulamente privind trecerea frontierei de stat a mărfurilor supuse controlului de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, pentru alinierea la **Regulamentul delegat (UE) 2019/2122**, **Regulamentul delegat (UE) 2021/630**, **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1158**, și **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/632**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Normelor privind controalele oficiale specifice efectuate la anumite categorii de animale și de bunuri la posturile de control la frontieră și la transporturile care fac obiectul tranzitului, al transbordării și al continuării transportului pe teritoriul Republicii Moldova, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului Delegat (UE) 2019/2124** și al **Regulamentului Delegat (UE) 2019/2126**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 503/2025 pentru aprobarea Normelor privind modalitățile practice uniforme aplicate la

efectuarea controalelor oficiale asupra plantelor, a produselor vegetale, a materialelor de ambalaj din lemn și a altor obiecte, de transpunere a **Regulamentului delegat (UE) 2019/2125**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la cerințele pentru intrarea în Republica Moldova a transporturilor de animale de la care se obțin produse alimentare și de anumite mărfuri destinate consumului uman, de transpunere a **Regulamentului delegat (UE) 2022/2292**;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la stabilirea cazurilor și condițiilor în care autoritățile competente pot solicita operatorilor să notifice sosirea anumitor bunuri, astfel asigurând alinierea la prevederile **Regulamentului delegat (UE) 2024/2104**;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la modificarea Ordinului ANSA nr. 51/2023 cu aprobarea Regulamentului privind intensificarea temporară a controalelor oficiale, măsurile de urgență reglementează intrarea în Republica Moldova a persoanelor din anumite țări, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/1793**;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la aprobarea programelor de control pentru depistarea salmonelei în efectivele de Gallus gallus de reproducere din anumite țări terțe, de transpunere a **Deciziei Comisiei 2007/843/CE**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la intensificarea controalelor asupra produselor de origine animală, asupra materialelor germinative, precum și asupra subproduselor de origine animală și produselor compuse, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/1873**;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la importurile de moluște bivalve, echinoderme, tunicate și gasteropode marine vii, refrigerate, congelate sau prelucrate, destinate consumului uman, din Statele Unite ale Americii, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/1641**;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la stabilire a listelor cu țările terțe sau regiunile din acestea autorizate pentru introducerea în Republica Moldova a anumitor animale și mărfuri destinate consumului uman, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/405**;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la menținerea măsurilor de protecție a importurilor de moluște bivalve din Turcia destinate consumului uman, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/478**;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la măsurile de urgență pentru prevenirea introducerii în Republica Moldova a febrei aftoase prin transporturile de fân și de paie provenite din țări sau din teritorii terțe, de transpunere a **Deciziei de punere în aplicare (UE) 2022/575**;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la stabilirea regulilor pentru aplicarea uniformă a ratelor de frecvență pentru controalele de identitate și controalele fizice asupra transporturilor de plante, produse vegetale și alte obiecte, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/2389**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 679/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva

organismelor dăunătoare plantelor, astfel asigurând transpunerea **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/1572**;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la stabilirea listei țărilor sau a regiunilor din acestea autorizate pentru introducerea în Republica Moldova a anumitor animale și produse de origine animală destinate consumului uman în ceea ce privește aplicarea interdicției de utilizare a anumitor medicamente antimicrobiene, de transpunere a prevederilor **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2024/2598**;

- Adoptarea Ordinului ANSA pentru stabilirea modelului de certificat oficial și a normelor de eliberare a certificatelor oficiale pentru mărfurile livrate navelor maritime, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/2128**;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la stabilirea metodelor de eșantionare și analiză pentru controlul oficial al furajelor în vederea detectării materialului modificat genetic, de transpunere a **Regulamentului (UE) nr. 619/2011**;

- Adoptarea Ordinului MAIA privind stabilirea unui plan de control coordonat în vederea stabilirii prevalenței practicilor frauduloase în comercializarea anumitor produse alimentare, de transpunere a **Recomandării Comisiei 2013/99/UE** și a **Recomandării Comisiei 2014/180/UE**;

- Adoptarea Ordinului ANSA privind anumite măsuri de protecție în ceea ce privește carnea de pasăre și anumite produse pescărești și de acvacultură destinate consumului uman și importate din Thailanda, de transpunere a **Deciziei Comisiei 2002/251/CE**;

- Adoptarea Ordinului ANSA privind anumite măsuri de protecție referitoare la unele produse de origine animală destinate alimentației animalelor și importate din Ucraina, de transpunere a **Deciziei Comisiei 2002/805/CE**;

- Adoptarea Ordinului ANSA privind anumite măsuri de protecție cu privire la produsele de origine animală importate din China, de transpunere a **Deciziei Comisiei 2002/994/CE**;

- Adoptarea Ordinului ANSA privind măsurile de protecție referitoare la anumite animale vii și produse de origine animală originare sau provenind din Albania, de transpunere a **Deciziei Comisiei 2004/225/CE**;

- Adoptarea Ordinului ANSA privind condițiile speciale care reglementează carnea și produsele din carne de ecvidee importate din Mexic și destinate consumului uman, de transpunere a **Deciziei Comisiei 2006/27/CE**;

Pentru 2027:

- Adoptarea Legii de modificarea a unor acte normative (modificarea Legii nr. 82/2024, a Legii nr.196/2024 și a Legii nr.279/2017), astfel asigurând alinierea la prevederile **Regulamentului (UE) 2017/625**, precum și a **Regulamentului delegat (UE) 2021/2244**;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la cerințele introducerii pe teritoriul Moldovei a buștenilor de stejar cu scoarță originari din Statele Unite, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/1312**;

2.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților

În vederea asigurării implementării eficiente a acquis-ului Uniunii Europene și consolidării capacităților instituționale, administrative și operaționale, în domeniul sănătății animale, sunt planificate următoarele măsuri strategice:

- Aprobarea Planului de instruire a inspectorilor;
- Aprobarea programelor de monitorizare și supraveghere a produselor alimentare pe întreg lanț alimentar, inclusiv supravegherea siguranței și calității produselor alimentare de origine animală și nonanimală, protecția consumatorilor în domeniul alimentar, sănătatea plantelor, controlul semințelor și a materialului săditor, monitorizarea și supravegherea calității produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, testarea medicamentelor de uz veterinar și producția de hrană pentru animale, atât de origine autohtonă, cât și importate;
- Elaborarea Raportului anual pentru implementarea programelor de monitorizare și supraveghere a produselor alimentare pe întreg lanț alimentar, inclusiv supravegherea siguranței și calității produselor alimentare de origine animală și nonanimală, protecția consumatorilor în domeniul alimentar, sănătatea plantelor, controlul semințelor și a materialului săditor, monitorizarea și supravegherea calității produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, testarea medicamentelor de uz veterinar și producția de hrană pentru animale, atât de origine autohtonă, cât și importate;
- Aprobarea Procedurii specifice de emitere a Pașapoartelor fitosanitare;
- Elaborarea Planului de dezvoltare a laboratoarelor din cadrul I.P. CNSAPSA, inclusiv extinderea domeniului de acreditare, validarea metodelor, planul de formare a angajaților, planul financiar;
- Aprobarea procedurii privind stabilirea unor norme pentru aplicarea uniformă a ratelor frecvenței controalelor de identitate și fizice care vizează transporturile de plante, de produse vegetale și de alte mărfuri care intră în Republica Moldova;
- Desemnarea laboratoarelor care pot efectua analiza probelor prelevate în cadrul controlului oficial privind sănătatea animalelor, plantelor siguranța alimentelor de origine animală și nonanimală și a hranei pentru animale pentru perioada 2025-2027;
- Elaborarea Ordinului ANSA privind actualizarea procedurii de desemnare a laboratoarelor;
- Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea Procedurii de stabilire a metodelor de eșantionare și de analiză pentru controlul substanțelor perfluoroalchilate din anumite produse alimentare;
- Elaborarea Ordinului ANSA privind stabilirea unor norme detaliate referitoare la cerințele minime privind posturile de control și posturile de control la frontieră;
- Dezvoltarea sistemului electronic național de monitorizare și control al importului;

- Organizarea instruirilor pentru inspectorii ANSA și agenții economici privind utilizarea sistemului electronic de monitorizare și control al importului;

- Elaborarea Ordinului ANSA cu privire la aprobarea procedurii de control privind respectarea cerințelor fitosanitare a ambalajelor din lemn utilizate în comerțul internațional;

- Dezvoltarea sistemului rapid de alertă pentru alimente și furaje la nivel național „Rapid Alert System for Food and Feed” (RASFF);

2.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Implementarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană presupune un efort financiar semnificativ, orientat spre elaborarea și promovarea cadrului normativ, consolidarea capacităților instituționale și modernizarea infrastructurii administrative. Estimările financiare detaliate aferente acestor acțiuni sunt reflectate în Anexele A și B.

2.4. Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la acquis-ul UE

Anexa B: Acțiuni de implementare a acquis-ului și de consolidare a capacităților administrative

3. Siguranță biologică

3.1. Prezentarea generală a situației

Regulamentele cheie din domeniul securității biologice vizează aspecte precum regulile de igienă a produselor alimentare, criteriile microbiologice pentru produsele alimentare, norme privind utilizarea acidului lactic pentru reducerea contaminării microbiologice de suprafață a carcaselor de bovine, cerințe în materie de trasabilitate aplicabile germenilor și semințelor destinate producției de germeni, norme privind instituirea unui plan general pentru gestionarea crizelor în domeniul siguranței alimentelor, produsele și ingredientele alimentare tratate cu radiații ionizante, siguranța hranei pentru animale, aditivilor folosite în hrana pentru animale și alte norme care au ca scop protejarea sănătății umane.

În Republica Moldova, standardele de calitate și siguranța alimentară rămân a fi relativ în concordanță cu cele ale Uniunii Europene. Cu toate acestea, cele mai esențiale prevederi din domeniu sunt aplicate uniform pe tot teritoriul țării.

3.1.1. Cadrul legislativ

Legea 296/2017 - Prezenta lege stabilește cerințele generale de igienă a produselor alimentare pentru operatorii din domeniul alimentar, ținându-se cont de următoarele reglementări:

- asigurarea siguranței produselor alimentare pe tot lanțul alimentar;

- implementarea generală a procedurilor bazate pe principiile analizei riscurilor și stabilirii punctelor critice de control (Hazard Analysis and Critical Control Points, în continuare – *HACCP*), împreună cu aplicarea bunelor practici de igienă.

În legislația Republicii Moldova sunt transpuse unele din actele UE privind securitatea biologică:

1. Hotărârea Guvernului nr. 221/2009 cu privire la aprobarea Regulilor privind criteriile microbiologice pentru produsele alimentare transpune **Regulamentul (CE) nr. 2073/2005**;
2. Hotărârea Guvernului nr. 69/2018 cu privire la cerințele aplicabile germenilor și semințelor destinate producției de germeni transpune **Regulamentul (UE) nr. 210/2013** și **Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 208/2013**;
3. Legea nr. 296/2017 privind Cerințele generale a produselor alimentare și Ordinul ANSA nr. 76/2024 cu privire la aprobarea Listei încărcăturilor anterioare acceptabile, transportate înainte de uleiuri și grăsimi în aceleași instalații pe o navă maritimă, transpun **Regulamentul (UE) nr. 579/2014**;
4. Hotărârea Guvernului nr. 692/2025 pentru aprobarea Cerințelor specifice de igienă care se aplică alimentelor de origine animală privind aprobarea Regulilor specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală transpune **Regulamentul (UE) 2015/1474** privind utilizarea apei calde reciclate pentru a elimina contaminarea microbiologică de suprafață a carcaselor și transpune parțial **Regulamentul (CE) nr. 853/2004**;
5. Hotărârea Guvernului nr. 867/2012 pentru aprobarea Regulamentului privind tratarea cu radiații ionizante a produselor de diferită origine, care transpune parțial **Directiva 1999/2/CE** și **Directiva 1999/3/CE**;
6. Hotărârea Guvernului nr. 806/2013 pentru aprobarea Normei privind alimentele congelate rapid, destinate consumului uman, transpune **Directiva consiliului 89/108/CEE**, **Directiva 92/2/CEE** și **Regulamentul (ce) nr. 37/2005**;
7. Hotărârea Guvernului nr. 398/2012 de adoptare a unor norme sanitar-veterinare privind controlul și producerea prevalenței salmonella în populațiile de animale, transpune **Regulamentul (CE) nr. 2160/2003** și **Regulamentul (CE) nr. 1177/2006**, și transpune parțial **Regulamentul (UE) nr. 517/2011**, **Regulamentul (UE) nr. 200/2012** și **Regulamentul (CE) nr. 200/2010**;
8. Hotărârea Guvernului nr. 264/2011 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea zoonozelor și a agenților zoonotici transpune **Directiva 2003/99/CE**;
9. Ordinul Comun ANSA/ANSP Nr. 488/122/2024 transpune **Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/1729** privind monitorizarea și raportarea rezistenței la antimicrobiene a bacteriilor zoonotice și comensale și de abrogare a Deciziei de punere în aplicare a Comisiei 2013/652/UE.

10. Hotărârea de Guvern nr. 790/2023 pentru aprobarea Planului general de gestionare a crizelor în domeniul siguranței produselor alimentare și a hranei pentru animale transpune **Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/300**;

11. Hotărârea Guvernului nr. 660/2025 de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 59/2017 privind aprobarea măsurilor pentru implementarea sistemului rapid de alertă pentru alimente și furaje la nivel național, transpune parțial **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1715**, dispozițiile rămase ale acestuia fiind direct aplicabile de la data aderării;

12. Hotărârea Guvernului nr. 346/2025 pentru aprobarea unor regulamente privind contaminanții în produsele alimentare transpune **Regulamentul delegat (UE) 2022/931, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2782, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2783, Regulamentul (UE) 2017/2158** și subpunctul 4.3 din anexa II din **Regulamentul (CE) nr. 401/2006**.

13. Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor, transpune **Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 931/2011**;

14. Legea nr. 296/2017 privind Cerințele generale a produselor alimentare transpune parțial **Regulamentul (CE) NR. 852/2004**;

15. Hotărârea de Guvern nr. 910/2020 cu privire la aprobarea Cerințelor sanitar-veterinare față de hrană pentru animale, ce transpune **Directiva 2002/32/CE**;

16. Hotărârea de Guvern nr. 910/2020 cu privire la aprobarea cerințelor sanitar-veterinare față de hrană pentru animale transpune **Regulamentul (UE) 2015/786** al Comisiei din 19 mai 2015 de definire a criteriilor de acceptabilitate pentru procedeele de detoxifiere aplicate produselor destinate hranei pentru animale, astfel cum se prevede în Directiva 2002/32/CE a Parlamentului European și a Consiliului.

3.1.2. Cadrul administrativ

Instituția responsabilă de elaborarea politicilor în domeniul securității biologice este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA), direcțiile responsabile fiind:

1. **Direcția siguranța alimentelor**, compusă din 5 unități responsabilă de elaborarea și transpunerea actelor pe segmentul ”Controlul oficial în domeniul siguranței produselor alimentare”;

2. **Direcția protecția și sănătatea plantelor** compusă din 5 unități responsabilă de elaborarea și transpunerea actelor pe segmentul controlul oficial în domeniul protecției și sănătatea plantelor;

3. **Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor** compusă din 5 unități responsabilă de elaborarea și transpunerea actelor pe segmentul controlul oficial în domeniul bunăstării animalelor, medicamentelor de uz veterinar și hrană pentru animale;

Instituția responsabilă de implementarea legislației pe segmentul siguranței biologice este Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), cu funcție de inspecție și control.

În componența ANSA la nivel central, responsabile de domeniul securității biologice, sunt următoarele direcții:

1. **Direcția planificarea, evaluarea riscurilor și managementul calității** în componența căreia este constituit *Serviciul supravegherea executării planurilor/programelor de monitorizare*, responsabil de compartimentul gestionarea crizelor privind siguranța alimentelor și hrana pentru animale, compus din 2 persoane;

2. **Direcția siguranța produselor alimentare de origine animală** - compusă din 11 persoane, în componența Direcției este constituită *Secția supravegherea și controlul unităților autorizate sanitar-veterinar-* compusă din 5 persoane responsabile de compartimentul siguranța produselor de origine animală.

3. **Direcția controlul utilizării și plasării pe piață a produselor de uz fitosanitar-** compusă din 3 persoane responsabile de compartimentul protecția plantelor;

4. **Direcția controlul semincer** compusă din 4 persoane, compartimentul cerințele aplicabile germenilor și semințelor;

5. **Direcția siguranța produselor alimentare de origine nonanimală**, *Secția monitorizarea siguranței alimentelor de origine nonanimală* - 3 persoane- compartimentul siguranța produselor de origine vegetală.

3.2. Planuri pe viitor

3.2.1 Planuri legislative

Principalele acțiuni legislative și normative de transpunere a acquis-ului UE din domeniul **siguranței biologice** planificate cuprind:

Pentru 2025:

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la aprobarea Regulamentului de audit și încheiere a acordului de echivalență actualizat, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/404**;

Pentru 2026:

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Normei privind efectuarea controalelor oficiale ce vizează producția de carne, de transpunere a **Regulamentului delegat (UE) 2019/624**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la efectuarea controalelor oficiale asupra produselor de origine animală destinate consumului uman, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/627**;

- Emiterea Ordinului MAIA cu privire la adoptarea listei instalațiilor autorizate din țările terțe pentru iradierea alimentelor, de transpunere a **Deciziei Comisiei 2002/840/CE**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 264/2011 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea zoonozelor și a agenților zoonotici, de transpunere a **Directivei 2003/99/CE**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 398/2012 pentru aprobarea unor norme sanitar-veterinare privind controlul și reducerea prevalenței salmonelelor în efectivele de animale, de transpunere a **Regulamentului (UE)**

2019/268, Regulamentului (UE) 1190/2012, Regulamentului (CE) 2160/2003 și al Regulamentului (UE) 517/2011;

Pentru 2027:

- Adoptarea Legii cu privire la modificarea Legii nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor, de aliniere la prevederile **Regulamentului (CE) nr. 178/2002** și al **Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 931/2011**;

- Adoptarea Legii pentru modificarea Legii nr. 296/2017 privind Cerințele generale a produselor alimentare, de transpunere a prevederilor **Regulamentului (CE) nr. 852/2004**;

3.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților

În vederea asigurării implementării eficiente a acquis-ului Uniunii Europene și consolidării capacităților instituționale, administrative și operaționale, în domeniul **siguranței biologice**, sunt planificate următoarele măsuri strategice:

- Aprobarea Planului de instruire a inspectorilor;
- Aprobarea Procedurii specifice privind prelevarea eșantioanelor de produse alimentare pentru determinarea conținutului de micotoxine;
- Aprobarea Procedurii specifice privind prelevarea eșantioanelor de produse alimentare pentru controlul nivelurilor de toxine vegetale din produsele alimentare;
- Înregistrarea unităților producătoare de produse alimentare tratate cu radiații ionizante;
- Aprobarea Planului anual al controalelor de stat asupra activității de întreprinzător;
- Elaborarea Raportului anual pentru implementarea Planului anual al controalelor de stat asupra activității de întreprinzător;
- Înregistrarea unităților producătoare de germeni și de material semincer;
- Elaborarea listei de verificare, control de stat și supravegherea unităților care produc germeni;
- Aprobarea programelor de monitorizare și supraveghere a produselor alimentare pe întreg lanț alimentar, inclusiv supravegherea siguranței și calității produselor alimentare de origine animală și nonanimală, protecția consumatorilor în domeniul alimentar, sănătatea plantelor, controlul semințelor și a materialului săditor, monitorizarea și supravegherea calității produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, testarea medicamentelor de uz veterinar și producția de hrană pentru animale, atât de origine autohtonă, cât și importate;
- Elaborarea Raportului anual pentru implementarea programelor de monitorizare și supraveghere a produselor alimentare pe întreg lanț alimentar, inclusiv supravegherea siguranței și calității produselor alimentare de origine animală și nonanimală, protecția consumatorilor în

domeniul alimentar, sănătatea plantelor, controlul semințelor și a materialului săditor, monitorizarea și supravegherea calității produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, testarea medicamentelor de uz veterinar și producția de hrană pentru animale, atât de origine autohtonă, cât și importate;

3.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Implementarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană presupune un efort financiar semnificativ, orientat spre elaborarea și promovarea cadrului normativ, consolidarea capacităților instituționale și modernizarea infrastructurii administrative. Estimările financiare detaliate aferente acestor acțiuni sunt reflectate în Anexele A și B.

3.4. Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la acquis-ul UE

Anexa B: Acțiuni de implementare a acquis-ului și de consolidare a capacităților administrative

4. *Hrană pentru animale*

4.1. Prezentarea generală a situației

Principalele politici de stat care definesc cadrul în domeniul hranei animalelor sunt Strategia Națională pentru Dezvoltare Agricolă și Rurală și Strategia de Securitate Alimentară, iar principiile generale privind hrana animalelor și principalele responsabilități ale operatorilor din sectorul hranei pentru animale sunt stabilite în Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentară.

Pe lângă acestea, Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară stabilește atribuțiile de control și supraveghere pentru Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), precum și principiile generale de aprobare/înregistrare a activităților din domeniul hranei pentru animale.

4.1.1. Cadrul legislativ

În legislația Republicii Moldova sunt transpuse unele din actele UE privind hrana pentru animale:

- Hotărârea Guvernului nr. 910/2020 privind aprobarea cerințelor sanitar-veterinare pentru furaje, parțial aliniată cu prevederile **Regulamentului (CE) nr. 183/2005**, a **Regulamentului (UE) 2015/786**, precum și **Directiva 2002/32/CE**;
- Hotărârea Guvernului nr. 27/2020 privind aprobarea cerințelor sanitar-veterinare pentru aditivii pentru furaje, transpune **Regulamentul (CE) nr. 141/2007**;
- Hotărârea Guvernului nr. 910/2020 privind aprobarea cerințelor sanitar-veterinare pentru furaje, transpune **Regulamentul (CE) nr. 767/2009**;

- Ordinul ANSA nr. 71/2025 cu privire la Ghidul pentru distingerea între materiile prime pentru furaje, aditivii pentru furaje, produsele biocide și medicamentele veterinare, transpune **Recomandarea 2011/25/UE**;

4.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) este organul central de specialitate al administrației publice care asigură elaborarea politicilor statului în domeniul hranei animalelor.

În prezent, Ministerul are 84 de angajați din cei 110 planificați.

În cadrul ministerului, compartimentul responsabil de elaborarea politicilor privind hrana animalelor este Departamentul pentru Sănătatea și Bunăstarea Animală, cu 3 angajați din cei 5 planificați.

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) este autoritatea competentă responsabilă de implementarea politicilor în domeniul furajelor, iar responsabilitățile privind supravegherea hranei animalelor revin Departamentului Produse Medicinale Veterinare și Controlul Furajelor, cu 6 angajați din cei 7 planificați.

Este de menționat că din cei 6 angajați, 2 persoane au responsabilități directe legate de elaborarea și implementarea planurilor de monitorizare, supravegherea controalelor oficiale etc.

La nivel teritorial, în cadrul celor 10 Subdiviziuni Teritoriale, există 94 de angajați cu o serie de responsabilități, inclusiv controlul furajelor.

Centrul Național pentru Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor (CNSAPSA), are responsabilități privind implementarea legislației privind hrana animalelor, și anume, de investigațiile de laborator.

În cadrul Centrului Național, responsabilitățile privind testarea hranei pentru animale revin laboratorului pentru controlul calității și siguranței produselor alimentare și a hranei pentru animale.

4.2. Planuri pe viitor

4.2.1 Planuri legislative

Principalele acțiuni legislative și normative de transpunere a acquis-ului UE din domeniul hranei pentru animale planificate cuprind:

Pentru 2026:

- Adoptarea Hotărârii de Guvern privind fabricarea, introducerea pe piață și utilizarea furajelor medicamentate, de transpunere a Regulamentului (UE) 2019/4 și a **Regulamentului delegat (UE) 2024/1229**;
- Adoptarea Ordinului MAIA cu privire la prezența deoxinivalenolului, zearalenonei, ochratoxinei A, toxinelor T-2 și HT-2 și fumonisinelor în produsele destinate hranei animalelor, de transpunere a **Recomandării 2006/576/CE**;

- Adoptarea Ordinului MAIA privind reducerea prezenței dioxinelor, furanilor și PCB-urilor în hrana pentru animale și alimente, de transpunere a **Recomandării 2013/711/UE**;
- Adoptarea Ordinului MAIA privind monitorizarea prezenței nichelului în furaje, de transpunere a **Recomandării (UE) 2016/1110**;
- Adoptarea Ordinului MAIA privind monitorizarea prezenței arsenicului anorganic în furaje, de transpunere a **Recomandării 2022/C 206/01**;
- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 686/2012 cu privire la aprobarea unor metode de analiză pentru controlul nutrețurilor, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2024/771**;

Pentru 2027:

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 27/2020 cu privire la aprobarea Cerințelor sanitar-veterinare față de aditivii pentru hrana animalelor, de transpunere a **Regulamentului (CE) nr. 1831/2003**;
- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 910/2020 cu privire la aprobarea Cerințelor sanitar-veterinare față de hrana pentru animale, de transpunere a Regulamentului (UE) 2022/1104 și a **Regulamentului (UE) 2024/2899**;

4.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților

În vederea asigurării implementării eficiente a acquis-ului Uniunii Europene și consolidării capacităților instituționale, administrative și operaționale, în domeniul **hranei pentru animale**, sunt planificate următoarele măsuri strategice:

- Aprobarea programelor de monitorizare și supraveghere a produselor alimentare pe întreg lanț alimentar, inclusiv supravegherea siguranței și calității produselor alimentare de origine animală și nonanimală, protecția consumatorilor în domeniul alimentar, sănătatea plantelor, controlul semințelor și a materialului săditor, monitorizarea și supravegherea calității produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, testarea medicamentelor de uz veterinar și producția de hrană pentru animale, atât de origine autohtonă, cât și importate;
- Implementarea programelor de monitorizare și supraveghere a produselor alimentare pe întreg lanț alimentar, inclusiv supravegherea siguranței și calității produselor alimentare de origine animală și nonanimală, protecția consumatorilor în domeniul alimentar, sănătatea plantelor, controlul semințelor și a materialului săditor, monitorizarea și supravegherea calității produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, testarea medicamentelor de uz veterinar și producția de hrană pentru animale, atât de origine autohtonă, cât și importate;
- Elaborarea Ordinului ANSA privind reevaluarea autorizațiilor emise anterior unităților care produc furaje medicamentate;
- Dezvoltarea sistemului rapid de alertă pentru alimente și furaje la nivel național „Rapid Alert System for Food and Feed” (RASFF);
- Elaborarea și aprobarea Planului național de modernizare a unităților care produc produse alimentare, furaje și produse secundare de origine animală;

4.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Implementarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană presupune un efort financiar semnificativ, orientat spre elaborarea și promovarea cadrului normativ, consolidarea capacităților instituționale și modernizarea infrastructurii administrative. Estimările financiare detaliate aferente acestor acțiuni sunt reflectate în Anexele A și B.

4.4. Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la acquis-ul UE

Anexa B: Acțiuni de implementare a acquis-ului și de consolidare a capacităților administrative

5. *Nutriție umană*

5.1. Prezentarea generală a situației

În Republica Moldova actul de bază care reglementează asigurarea sănătății nutriționale este Legea nr.10/2009 **privind supravegherea de stat a sănătății publice**.

Domeniul nutriției umane este reglementat de o serie de regulamente sanitare care transpun prevederi UE și includ prevederi privind etichetarea produselor alimentare și a suplimentelor alimentare, mențiunile de sănătate înscrise pe produsele alimentare precum și transpunerea Listei de mențiuni de sănătate premise pentru înscrierea pe produsele alimentare, altele decât cele care se referă la reducerea riscului de îmbolnăvire și la dezvoltarea și sănătatea copiilor.

Totodată este menționat și atribuția autorității competente în domeniul supravegherii sănătății privind autorizarea produselor cu impact asupra sănătății publice.

5.1.1. Cadrul legislativ

Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, care stabilește cerințele generale de sănătate publică și Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentară sunt actele legislative principale în domeniul nutriției umane.

Mai mult, în legislația Republicii Moldova sunt transpuse următoarele acte UE privind **nutriția umană**:

- Legea nr. 279/2017 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare transpune prevederile **Directivei 2011/91/UE**, a **Regulamentului (UE) nr. 1169/2011**, a **Regulamentului (UE) nr. 608/2004**, precum și a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 828/2014**;

- Hotărârea Guvernului nr. 196/2011 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare⁶, transpune **Regulamentul (CE) nr. 1924/2006**, **Regulamentul (UE) nr. 1047/2012**, a **Directivei Consiliului 90/496/CEE**, **precum și a Deciziei de punere în aplicare 2013/63/UE**;

⁶ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=109690&lang=ro

- Hotărârea Guvernului nr. 179/2018 cu privire la aprobarea regulamentelor sanitare privind alimentele destinate sugarilor și copiilor de vârstă mică, alimentele destinate unor scopuri medicale speciale și înlocuitorii unei diete totale pentru controlul greutateii⁷, modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 600/2025, transpune **Regulamentul (UE) nr. 609/2013, Regulamentul delegat (UE) 2016/127, Regulamentul delegat (UE) 2016/128 și Regulamentul delegat (UE) 2017/1798**;

- Hotărârea Guvernului nr. 1100/2017 cu privire la aprobarea Listei de mențiuni de sănătate permise pentru înscrierea pe produse alimentare, altele decât cele care se referă la reducerea riscului de îmbolnăvire și la dezvoltarea și sănătatea copiilor⁸, **transpune Regulamentul (UE) nr. 432/2012**;

- Hotărârea Guvernului nr. 538/2009 privind suplimentele alimentare⁹, transpune **Directiva 2002/46/CE**;

- Hotărârea Guvernului nr. 899/2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produse alimentare¹⁰, transpune **Regulamentul (CE) nr. 1925/2006 și Regulamentul (UE) 2019/649**;

- Hotărârea Guvernului nr. 57/2019 privind reglementările sanitare referitoare la exploatarea și comercializarea apelor minerale naturale, transpune **Directiva 2009/54/CE, Directiva 2003/40/CE și Regulamentul (UE) nr. 115/2010**;

5.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Sănătății prin intermediul Direcției politici în domeniul Sănătății publice și urgențe (4 angajați) în sănătatea publică asigură responsabilitatea pentru elaborarea și promovarea actelor normative în domeniul sănătății nutriționale.

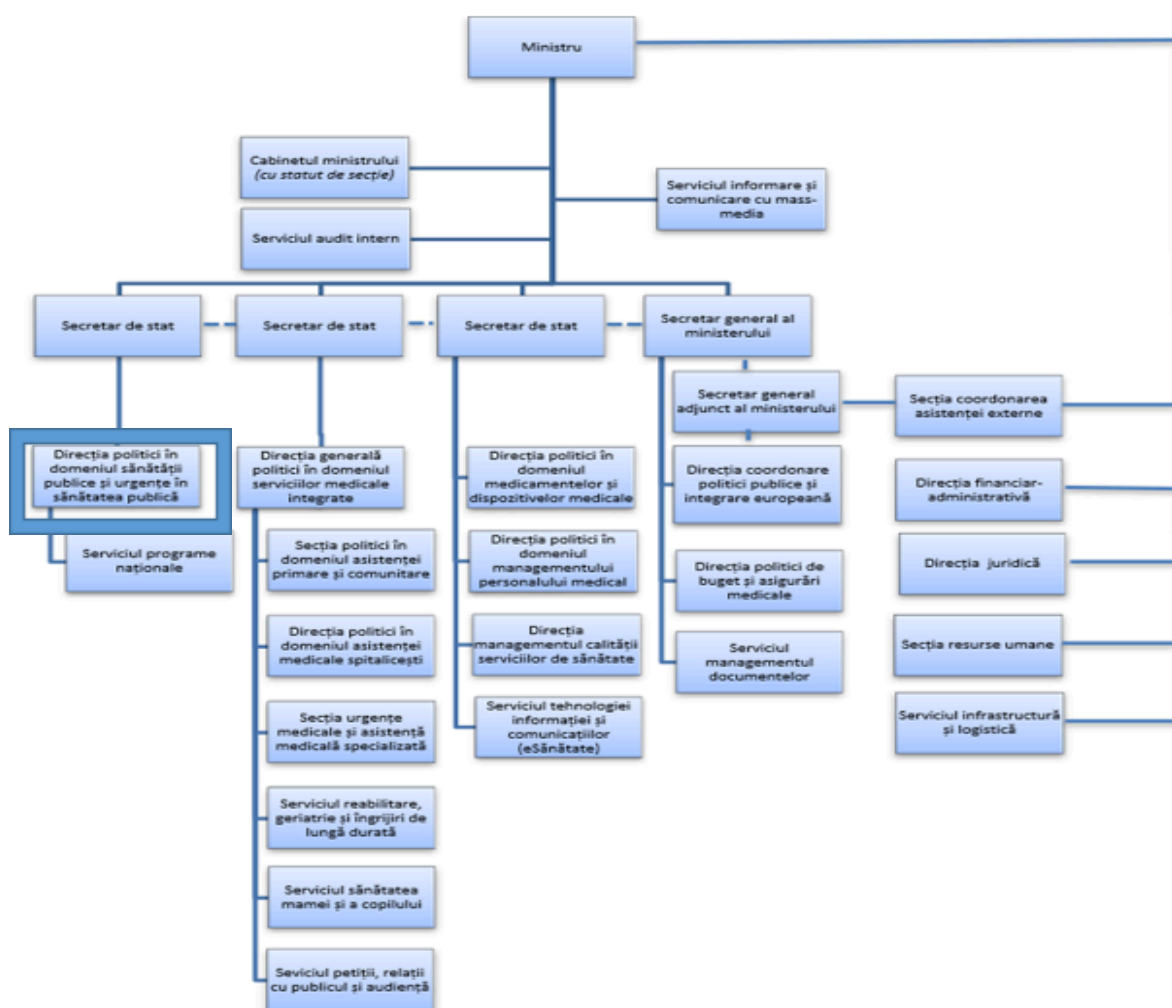
Figura 1: Organigrama Ministerului Finanțelor - Direcție politici în domeniul sănătății publice și urgențe în sănătate publică

⁷ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=102137&lang=ro

⁸ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=102445&lang=ro

⁹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137954&lang=ro

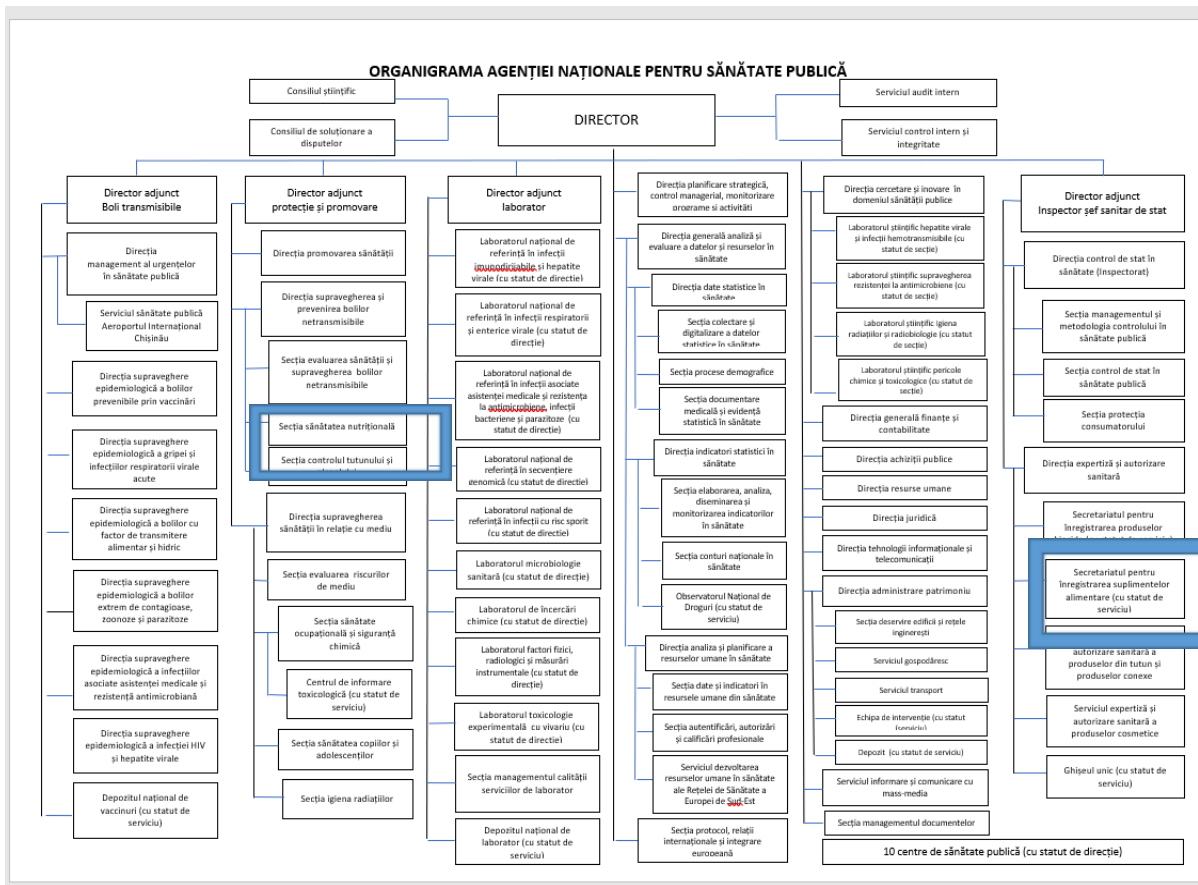
¹⁰ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136532&lang=ro

Agenția Națională pentru Sănătate Publică este autoritatea responsabilă:

1. notificarea mențiunilor nutriționale de pe etichetă pentru formulele de început și formulele de continuare;
2. notificarea alimentelor destinate unor scopuri medicale speciale;
3. înregistrarea de stat a suplimentelor alimentare, altele decât cele care conțin exclusiv vitamine și/sau minerale și includerea acestora în Registrul de stat al suplimentelor alimentare;
4. notificarea suplimentelor alimentare care conțin exclusiv vitamine și/sau minerale;
5. notificarea produselor alimentare la care s-au adăugat vitamine, minerale, precum și anumite substanțe de alt tip;
6. elaborarea listei vitaminelor și mineralelor, precum și a anumitor substanțe de alt tip care se adaugă în produsele alimentare și plasarea pe pagina web a ANSP.

Figura 2: Organigrama Agenției Naționale pentru sănătatea publică (Secția sănătatea nutrițională, Secretariatul pentru înregistrarea suplimentelor alimentare)

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor este autoritatea care va monitoriza respectarea cerințelor reglementate în prezentul regulament asupra suplimentelor alimentare introduse pe piață, efectuează controale oficiale pentru produsele produselor alimentare cu adaos de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip cu prevederile art. 30 din Legea nr. 50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor.

5.2. Planuri de viitor

5.2.1. Planuri legislative

În vederea actualizarea cadrului normativ privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare, înscrise pe alimentele destinate sugarilor și copiilor de vârstă mică, produsele alimentare destinate unor scopuri medicale speciale și înlocuitorii unei diete totale pentru controlul greutateii, sunt planificate următoarele măsuri strategice:

- Adoptarea Legii pentru modificarea unor acte normative (de modificare a Legii nr. 82/2024, a Legii nr. 196/2024 și a Legii nr. 279/2017), astfel asigurând alinierea la prevederile **Regulamentului „FIC” nr. 1169/2011**, a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2018/775**, a **Directivei 2011/91/UE** și a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1337/2013**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 899/2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produse alimentare, de transpunere a **Regulamentului (CE) nr. 1925/2006**;
- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 179/2018 cu privire la aprobarea regulamentelor sanitare privind alimentele destinate sugarilor și copiilor de vîrstă mică, alimentele destinate unor scopuri medicale speciale și înlocuitorii unei diete totale pentru controlul greutateii, de transpunere a **Directivei Comisiei 2006/125/CE**;

5.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea asigurării implementării eficiente a acquis-ului Uniunii Europene și consolidării capacităților instituționale, administrative și operaționale, în domeniul **nutriției umane**, sunt planificate următoarele măsuri strategice:

- Implementarea metodelor de testare pentru vitaminele A, D, E, K și vitaminele din grupa B în cadrul laboratorului ANSP;
- Aprobarea Planului de instruire a inspectorilor ANSA;

5.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Implementarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană presupune un efort financiar semnificativ, orientat spre elaborarea și promovarea cadrului normativ, consolidarea capacităților instituționale și modernizarea infrastructurii administrative. Estimările financiare detaliate aferente acestor acțiuni sunt reflectate în Anexele A și B

5.4. Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la acquis-ul UE

Anexa B: Acțiuni de implementare a acquis-ului și de consolidare a capacităților administrative

6. Bunăstarea animală

6.1. Prezentarea generală a situației

Uniunea Europeană are unul dintre cele mai cuprinzătoare seturi de norme din lume privind bunăstarea animalelor, vizând animalele de fermă în cadrul fermei, în timpul transportului și la sacrificare.

În ceea ce privește cadrul normativ național privind bunăstarea animalelor în responsabilitatea elaborării și promovării căruia este MAIA, actualmente este reprezentat de Legea nr. 221/2007¹¹ privind activitatea sanitară veterinară, care constituie normele primare și

¹¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130511&lang=ro

stabilește că deținătorii sau îngrijitorii de animale au obligația să respecte și să aplice cerințele sanitare veterinare și alte norme privind adăpostirea și îngrijirea animalelor din exploatații, grădini, parcuri zoologice și rezervații ori din aglomerările temporare de animale sau pe perioada pășunatului, în scopul respectării cerințelor fiziologice și de comportament ale acestora, potrivit cerințelor sanitare veterinare în domeniul protecției și asigurării bunăstării animalelor. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor verifică respectarea cerințelor sanitare veterinare privind protecția și bunăstarea animalelor domestice și a celor sălbatice, ca autoritate de implementare a cadrului normativ național.

În prezent, bunăstarea animalelor deține un rol important în dezvoltarea sectorului de creștere a animalelor, deoarece normele respectate la un nivel înalt de bunăstare a animalelor are drept obiectiv reducerea administrării de antibiotice, cu ameliorarea sănătății animalelor care intră în lanțul alimentar și cu reducerea transmiterii bolilor de la animale la oameni.

6.1.1. Cadrul legislativ

În legislația Republicii Moldova sunt transpuse unele din actele UE privind **bunăstarea animalelor**, și anume:

- Hotărârea Guvernului nr. 1275/2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția animalelor de fermă transpune **Directiva Consiliului Europei 98/58/CE**;

- Hotărârea Guvernului nr. 677/2008 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția găinilor ouătoare transpune **Directiva Consiliului Europei nr. 1999/74**;

- Hotărârea Guvernului nr. 942/2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de înregistrare și evidență a unităților de creștere a găinilor ouătoare transpune **Directiva 2002/4/CE**;

- Hotărârea Guvernului nr. 415/2009 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția puilor destinați producției de carne transpune **Directiva 2007/43/CE**;

- Hotărârea Guvernului nr. 1325/2008 „Cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind stabilirea cerințelor minime pentru protecția vițelilor în scopul creșterii și îngrășării” transpune **Directiva 2008/119/CE**, și stabilește cerințele față de exploatațiile pentru animale, cerințe minime pentru protecția vițelilor izolați în scopul creșterii și îngrășării.

- Hotărârea Guvernului nr. 859/2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind criteriile minime pentru protecția porcinelor destinate creșterii și îngrășării transpune **Directiva 2008/120/CE**;

- Hotărârea de Guvern nr. 35/2025 cu privire la aprobarea Normei sanitare veterinare privind protecția și bunăstarea animalelor în timpul transportului transpune **Regulamentul (CE) nr. 1/2005, Regulamentul (CE) nr. 1255/97**, precum și **Regulamentul delegat (UE) 2023/842**;

- Hotărârea Guvernului nr. 369/2015 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția animalelor în momentul uciderii transpune **Regulamentul (CE) nr. 1099/2009**;

6.1.2. Cadrul administrativ

Instituția responsabilă de elaborarea politicilor în domeniul controalelor oficiale este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, de domeniul vizat este responsabilă **Direcția sănătatea și bunăstarea animalelor**, constituită din 5 funcții, însă sunt completate cu persoane doar 4 funcții, persoanele din direcție sunt responsabile de elaborare actelor normative și transpunerea acquis-ului comunitar în domeniul bunăstarea animalelor.

Instituția responsabilă de implementarea legislației pe segmentul bunăstării animalelor este Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), cu funcție de inspecție și control a operatorilor economici (fermelor de creșterea animalelor), în număr de 1194 de unități, dintre care 255 de unități pentru aparatul central, 148 de unități pentru posturile de inspecție la frontieră și 791 de unități pentru subdiviziunile teritoriale. În componența ANSA este creat laboratorul național de referință - Instituția Publică Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor, responsabil de analizele de laborator în domeniul sănătății animalelor.

6.2. Planuri de viitor

6.2.1 Planuri legislative

Principalele acțiuni legislative și normative de transpunere a acquis-ului UE din domeniul **hranei pentru animale** planificate pentru anul 2026 cuprind:

- Adoptarea Legii cu privire la ratificarea Convenției europene pentru protecția animalelor domestice, astfel asigurând transpunerea prevederilor **Deciziei Consiliului 78/923/CEE** și a **Deciziei Consiliului 92/583/CEE**;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 859/2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind criteriile minime pentru protecția porcinelor destinate creșterii și îngrășării, de transpunere a **Recomandării (UE) 2016/336**;

- Adoptarea Ordinului ANSA privind interzicerea introducerii pe piață Republicii Moldova sau a exportului de blănuri de pisică și de câine și de produse care conțin asemenea blănuri, de transpunere a **Regulamentului (CE) nr. 1523/2007**;

- Adoptarea Legii privind ratificarea Convenției Europene privind protecția animalelor în timpul transportului internațional, astfel asigurând transpunerea prevederilor **Deciziei Consiliului 2004/544/CE**;

6.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților

Pentru realizarea obiectivelor propuse, în ceea ce privește transpunerea acquis-ului comunitar este necesar de consolidat efectivul de personal al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, din Direcția medicină veterinară și siguranța alimentelor de origine animală și de a suplini funcțiile vacante. Totodată, este necesar să fie organizate instruirii a personalului direcției cu cursuri de limbă engleză.

În vederea asigurării implementării eficiente a acquis-ului Uniunii Europene și consolidării capacităților instituționale, administrative și operaționale, în domeniul **bunăstării animale**, sunt planificate următoarele măsuri strategice:

- Desemnarea punctelor la frontieră de control a importurilor de animale vii;

6.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Implementarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană presupune un efort financiar semnificativ, orientat spre elaborarea și promovarea cadrului normativ, consolidarea capacităților instituționale și modernizarea infrastructurii administrative. Estimările financiare detaliate aferente acestor acțiuni sunt reflectate în Anexele A și B

6.4. Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la acquis-ul UE

Anexa B: Acțiuni de implementare a acquis-ului și de consolidare a capacităților administrative

7. Tehnologii de prelucrare a alimentelor și produse noi

7.1. Prezentarea generală a situației

Reglementarea cadrului normativ de bază și politica de stat în domeniul siguranței alimentare este reprezentat de Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor.

Acestea reglementează principiile generale de reglementare a domeniului produselor alimentare, consolidează cadrul juridic și instituțional privind siguranța alimentelor, stabilește drepturile și obligațiile operatorilor din domeniul alimentar implicați în producerea, procesarea, depozitarea, transportul, distribuirea și comercializarea alimentelor, stabilește domeniile de competență ale Ministerului Sănătății și Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

În Republica Moldova, reglementările din domeniul alimentar cuprind o serie de acte normative care stabilesc limitele admise pentru diferite substanțe, cum ar fi aditivi, arome, enzime și contaminanți, bazându-se pe listele autorizate la nivelul Uniunii Europene. Această abordare este determinată de faptul că Republica Moldova nu dispune, în prezent, de capacitățile necesare pentru autorizarea acestor produse, atribuție care în UE revine EFSA și Comisiei Europene.

Totodată, sunt transpuse și reglementări referitor la cerințele privind materialele, inclusiv ambalajele, care intră în contact cu produsele alimentare precum și metodele de determinare a migrării anumitor compuși din materialele care intră în contact cu produsele alimentare, etichetarea acestora, cerințele specifice pentru producție și comercializare, precum și lista substanțelor permise pentru utilizare în procesul de fabricație.

De asemenea, sunt stabilite atribuțiile autorităților responsabile de supravegherea sănătății publice și siguranței alimentelor – ANSP și ANSA, care au rolul de a monitoriza și evalua riscurile pentru sănătatea publică, precum și de a asigura controlul siguranței alimentelor.

7.1.1. Cadrul legislativ care reglementează domeniul alimentar este reprezentat de:

În legislația Republicii Moldova sunt transpuse unele din actele UE privind **bunăstarea animalelor**, și anume:

- Hotărârea Guvernului nr. 229/2013 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind aditivii alimentari¹² și Ordinul Ministrului Sănătății nr. 127/2024 cu privire la listele de aditivi alimentari admiși pentru utilizare în produsele alimentare și în medicamentele de uz uman, inclusiv substanțele suport admise în aditivi alimentari, enzime alimentare sau arome alimentare și condițiile de utilizare a acestora, transpune **Regulamentul (CE) nr. 1333/2008**;

- Anexa nr. 3 a Ordinului Ministrului Sănătății nr. 127/2024 transpune transpus **Regulamentul (UE) nr. 231/2012**;

- Hotărârea Guvernului nr. 1245/2018 cu privire la aprobarea regulamentelor sanitare privind aromele și anumite ingrediente alimentare cu proprietăți aromatizante destinate utilizării în și pe produsele alimentare și privind aromele de fum utilizate sau destinate utilizării în sau pe produsele alimentare¹³ transpune parțial **Regulamentul (CE) nr. 1334/2008** și **Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1321/2013**, și transpune **Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 872/2012**, **Regulamentul (UE) nr. 873/2012**, precum și **Regulamentul (CE) nr. 2065/2003**;

- Hotărârea Guvernului nr. 1056/2016 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind enzimele alimentare¹⁴ transpune **Regulamentul (CE) nr. 1332/2008**, **Directiva 83/417/CEE**, **Regulamentul 1439/1999**, **Directiva 2000/13/CE**, **Directiva 2001/112/CE** și **Regulamentul (CE) nr. 258/97**;

- Hotărârea Guvernului nr. 483/2020 privind Procedura comună de înregistrare a aditivilor alimentari, enzimelor alimentare și aromelor alimentare, transpune **Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 234/2011**, precum și **Regulamentul (CE) nr. 1331/2008**;

- Hotărârea Guvernului nr. 724/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind nivelurile maxime pentru anumiți contaminanți din produsele alimentare transpune transpune parțial **Regulamentul (CEE) nr. 315/93**, **Regulamentul (UE) 2023/915**, **Recomandarea Comisiei 2013/711/UE din 3 decembrie 2013**, și **Recomandarea Comisiei 2013/165/UE**;

- Hotărârea Guvernului nr. 671/2020 de adoptare a Regulamentului sanitar privind solvenții de extracție utilizați în producerea alimentelor și a ingredientelor alimentare, transpune **Directiva 2009/32/CE**;

¹² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140448&lang=ro

¹³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=112688&lang=ro

¹⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=102595&lang=ro

- Hotărârea Guvernului nr. 165/2025 privind Regulamentul privind alimentele noi, transpune **Regulamentul (UE) 2015/2283**;

- Ordinul MAIA nr. 186/2025 de aprobare a listei alimentelor noi este aliniat la **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/2470**;

- Hotărârea Guvernului nr. 308/2011 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind materialele și obiectele destinate să vină în contact cu produsele active și inteligente, măsuri specifice pentru anumite grupuri de materiale și obiecte, cerințe de etichetare, reguli comune pentru introducerea pe piață a materialelor destinate să vină în contact cu produsele alimentare, inclusiv ambalaje alimentare, ustensile de bucătărie, veselă și echipamente pentru procesarea alimentelor, care pot transfera constituenții lor (substanțele pe care le pot conține) în alimente și se aplică materialelor și obiectelor, inclusiv celor inteligente, destinate contactului cu produsele alimentare, transpune **Regulamentul nr. 1935/2004**;

- Hotărârea Guvernului nr. 492/2015 privind aprobarea Regulamentului sanitar referitor la materialele și obiectele din plastic reciclat destinate să vină în contact cu produsele alimentare, transpune **Regulamentul (CE) nr. 282/2008**;

- Hotărârea Guvernului nr. 493/2017 privind aprobarea Regulamentului sanitar referitor la materialele și obiectele fabricate din filme de celuloză regenerată destinate să vină în contact cu produsele alimentare, transpune **Directiva Comisiei 2007/42/CE**;

- Hotărârea Guvernului nr. 493/2015 privind aprobarea Regulamentului sanitar referitor la obiectele fabricate din ceramică, sticlă, porțelan, faianță, email și materiale vitrificate care vin în contact cu produsele alimentare, transpune **Directiva Consiliului 84/500/CEE**;

- Hotărârea Guvernului nr. 580/2017 privind aprobarea Regulamentului sanitar referitor la materialele și obiectele care conțin monomer de clorură de vinil și sunt destinate să vină în contact cu produsele alimentare, transpune Directiva Consiliului 78/142/CEE și **Directiva Comisiei 80/766/CEE**;

- Hotărârea Guvernului nr. 968/2017 privind Regulamentul sanitar care stabilește condițiile specifice și procedurile detaliate pentru introducerea pe piață a articolelor de bucătărie din plastic pe bază de poliamidă și melamină originare din sau expediate din Republica Populară Chineză și din Regiunea Administrativă Specială Hong Kong a Republicii Populare Chineze, transpune Regulamentul (UE) nr. 284/2011;

- Hotărârea Guvernului nr. 780/2017 de aprobare a Regulamentului sanitar privind eliberarea N-nitrosaminelor și a substanțelor N-nitrozabile din suzete și tetine fabricate din elastomeri sau cauciuc, transpune **Directiva 93/11/CEE**;

- Hotărârea Guvernului nr. 1056/2016 cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind enzimele alimentare¹⁵ transpune **Regulamentul (CE) nr. 1332/2008**, **Directiva 83/417/CEE**, **Regulamentul 1439/1999**, **Directiva 2000/13/CE**, **Directiva 2001/112/CE** și **Regulamentul (CE) nr. 258/97**;

¹⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=102595&lang=ro

- Hotărârea Guvernului nr. 548/2017 de aprobare a Regulamentului sanitar privind limitarea utilizării anumitor derivați epoxidici în materialele și articolele destinate să vină în contact cu produsele alimentare, transpune **Regulamentul (CE) nr. 1895/2005**;

- Hotărârea Guvernului nr. 945/2018 privind aprobarea Regulamentului sanitar privind materialele și articolele active și inteligente destinate să vină în contact cu produsele alimentare, transpune **Regulamentul (CE) nr. 450/2009**;

- Hotărârea Guvernului nr. 594/2014 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind bunele practici de fabricație pentru materiale și obiecte destinate să vină în contact cu produsele alimentare, transpune parțial **Regulamentul (CE) nr. 2023/2006**;

- Hotărârea Guvernului nr. 942/2010 de aprobare a Regulamentului sanitar-veterinar privind interzicerea utilizării anumitor substanțe cu efect hormonal sau tireostatic și a β -agoniștilor în producția animalelor de fermă, transpune **Directiva Consiliului 96/22/CE**;

- Hotărârea Guvernului nr. 1006/2018 de aprobare a metodelor de prelevare a probelor și a metodelor de analiză pentru controlul nivelurilor de dioxine, PCB-uri cu efecte similare dioxinelor și PCB-uri fără efecte similare dioxinelor în anumite produse alimentare, transpune **Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 2017/644**;

- Hotărârea Guvernului nr. 724/2024 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind nivelurile maxime pentru anumiți contaminanți din produsele alimentare, transpune **Regulamentul (CEE) nr. 315/93**, **Recomandarea Comisiei 2013/711/UE**, și **Recomandarea Comisiei 2013/165/UE**, și transpune parțial **Regulamentul (UE) 2023/915**;

- Hotărârea Guvernului nr. 346/2025 privind aprobarea Regulamentelor pentru stabilirea măsurilor de reducere a metodelor de determinare, precum și a regulilor privind efectuarea controalelor oficiale ale contaminanților în produsele alimentare, transpune **Regulamentul delegat (UE) 2022/931**, **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2782**, **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2783**, precum și **Regulamentul (UE) 2017/2158**;

- Ordinul MAIA nr. 75/2024 privind aprobarea metodelor de prelevare și analiză pentru controlul elementelor în urme și al contaminanților rezultați din procesare în produsele alimentare, transpune **Regulamentul (CE) nr. 333/2007**;

- Hotărârea Guvernului nr. 505/2025 de aprobare a Regulamentului sanitar-veterinar privind procedura de examinare a neconformităților suspectate sau confirmate rezultate din utilizarea reziduurilor de substanțe farmacologice active autorizate în medicamente veterinare, transpune **Regulamentul delegat (UE) 2019/2090**;

- Hotărârea Guvernului nr. 657/2014 de aprobare a limitelor maxime pentru prezența coccidiostaticelor sau histomonostaticelor în produsele alimentare ca urmare a transferului inevitabil al acestor substanțe în hrana pentru animale, transpune **Regulamentul (CE) nr. 124/2009**;

- Hotărârea Guvernului nr. Ordinul ANSA nr. 5/201 de aprobare a listei substanțelor farmacologice active și clasificării acestora în funcție de limitele maxime de reziduuri în produsele alimentare de origine animală, transpune **Regulamentul (UE) nr. 37/2010**;

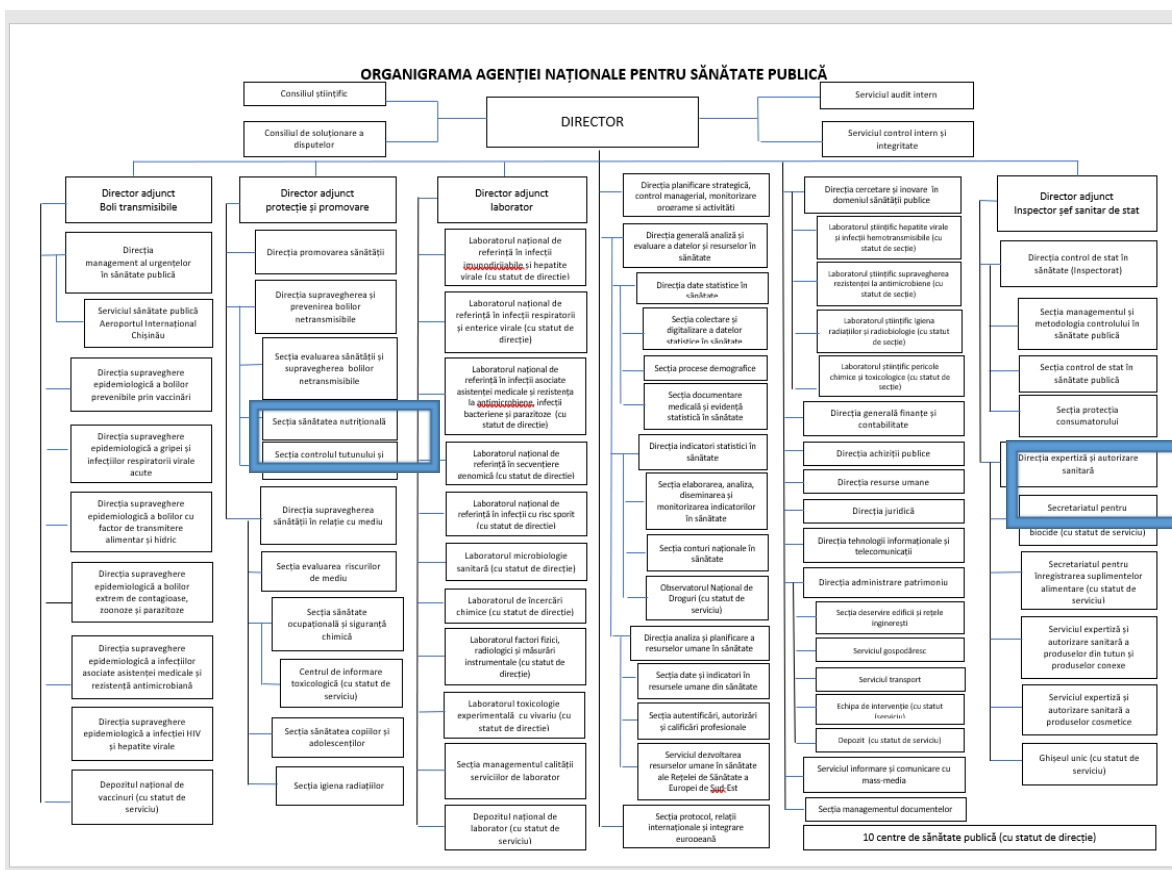
7.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Sănătății, Direcția politici în domeniul sănătății publice și urgențe în sănătatea publică (4 angajați) este responsabilă de elaborarea și promovarea cadrului normativ în domeniul protecției sănătății publice (vezi figura 1: *Organigrama Ministerului Finanțelor - Direcție politici în domeniul sănătății publice și urgențe în sănătate publică*).

Agenția Națională pentru Sănătate Publică este responsabilă de:

1. supravegherea utilizării și introducerii pe piață a enzimelor și aromelor alimentare, monitorizarea procedurilor de înregistrare și punerea la dispoziție a enzimelor și aromelor alimentare, evaluarea măsurilor de securitate, a condițiilor de utilizare, neutralizare și nimicire a substanțelor și produselor în vederea evitării acțiunii lor nocive asupra sănătății umane;
2. autorizarea sanitară a materialelor și obiectelor destinate să vină în contact cu alimentele, monitorizarea pieței, implementarea metodologiilor de testare;
3. supravegherea pieței materialelor din poliamidă și melamină destinate sectorului alimentar, acreditarea laboratorului, implementarea metodelor de testare, autorizarea sanitară a materialelor și obiectelor;
4. notificarea alimentelor noi;
5. avizarea sanitară a surselor de apă minerală.

Figura 3: Organigrama Agenției Naționale pentru sănătatea publică (Secția sănătatea nutrițională, Direcția expertiză și autorizare sanitară)

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor este responsabilă de supravegherea pieței materialelor și obiectelor în etapele de producție și distribuție a alimentelor, fiind și punctul focal pentru recepționarea, analiza și raportarea neconformităților în cadrul sistemului RASFF.

7.2. Planuri de viitor

7.2.1. Planuri legislative

Principalele acțiuni legislative și normative de transpunere a acquis-ului UE din domeniul **tehnologiile de procesare a alimentelor și alimentelor noi** planificate pentru 2026 cuprind:

- Aprobarea Hotărârii de Guvern pentru aprobarea cerințelor de calitate privind cazeinele și cazeinații destinați consumului uman, de transpunere a **Directivei (UE) 2015/2203**;
- Aprobarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 278/2013 privind aprobarea Regulamentului sanitar privind materialele și obiectele din plastic destinate să vină în contact cu produsele alimentare, de transpunere a **Directivei Consiliului 82/711/CEE**, a **Directivei Consiliului 85/575/CEE**, a **Regulamentului (UE) nr. 10/2011**, precum și a **Regulamentului (UE) 2024/3190**;
- Aprobarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 594/2014 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind buna practică de fabricație a materialelor și a obiectelor destinate să vină în contact cu produsele alimentare, de transpunere a **Regulamentului (CE) nr. 2023/2006**;
- Aprobarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 1245/2018 cu privire la aprobarea regulamentelor sanitare privind aromele și anumite ingrediente alimentare cu proprietăți aromatizante destinate utilizării în și pe produse alimentare și privind

aromele de fum utilizate sau destinate utilizării în sau pe produsele alimentare, de transpunere a **Regulamentului (CE) nr. 1334/2008**;

- Aprobarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 724/2024 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind nivelurile maxime pentru anumiți contaminanți din produsele alimentare, de transpunere a **Regulamentului (UE) 2023/915**;

- Aprobarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 671/2020 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind solvenții de extracție utilizați la fabricarea produselor alimentare și a ingredientelor alimentare, de transpunere a **Directivei 209/32/CE**;

- Aprobarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 308/2011 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind materialele și obiectele destinate să vină în contact cu produsele alimentare, de transpunere a **Regulamentului (CE) nr. 1935/2004**;

- Aprobarea Proiect de Ordin cu privire la modificarea Ordinului Ministrului Sănătății nr. 127/2024 cu privire la listele de aditivi alimentari admiși pentru utilizare în produsele alimentare și în medicamentele de uz uman, inclusiv substanțele suport admise în aditivi alimentari, enzime alimentare sau arome alimentare și condițiile de utilizare a acestora, de transpunere a **Regulamentului (CE) nr. 1333/2008** și a **Regulamentului (UE) nr. 231/2012**;

- Aprobarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 346/2025 pentru aprobarea unor regulamente privind contaminanții în produsele alimentare, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 215/949** și a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/932**;

- Aprobarea Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Normei sanitare veterinare cu privire la controalele oficiale, reziduurile de substanțe farmacologic active, medicamente de uz veterinar, aditivi furajeri și planurile naționale de control, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/1646**;

- Aprobarea Hotărârii de Guvern de modificare a unor acte normative, de transpunere a **Regulamentului (UE) 2019/1871** și a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/808**;

- Aprobarea Hotărârii de Guvern cu privire la cerințele pentru intrarea în Republica Moldova a transporturilor de animale de la care se obțin produse alimentare și de anumite mărfuri destinate consumului uman, de transpunere a **Regulamentului delegat (UE) 2022/2292**;

- Aprobarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 938/2018 pentru aprobarea unor regulamente privind trecerea frontierei de stat a mărfurilor supuse controlului de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/1158**;

- Aprobarea Hotărârii de Guvern cu privire aprobarea Regulamentului sanitar privind materialele și obiectele din plastic reciclat destinate să vină în contact cu produsele alimentare, de transpunere a **Regulamentului (UE) 2022/1616**;

- Aprobarea Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Normei sanitare veterinare cu privire la controalele oficiale, reziduurile de substanțe farmacologic active, medicamente de uz veterinar, aditivi furajeri și planurile naționale de control, de transpunere a **Regulamentului delegat (UE) 2022/1644**;

- Aprobarea ptarea Ordinului ANSA cu privire la stabilirea metodelor de eșantionare și de analiză pentru controlul substanțelor perfluoroalchilate din anumite produse alimentare, de transpunere a **Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/1428**;

- Aprobarea ptarea Ordinului MAIA cu privire la aprobarea planului multianual de monitorizare privind prezența aditivilor și aromatizatorilor alimentari, de transpunere a **Recomandării (UE) 2023/965**;

- Aprobarea Ordinului MAIA cu privire la monitorizarea prezenței glicoalcaloizilor în cartofi și în produsele derivate din cartofi, de transpunere a **Recomandării (UE) 2022/561**;

- Aprobarea Ordinului MAIA cu privire la aprobarea planului multianual de monitorizare a unor contaminanți din produsele alimentare, de transpunere a **Recomandării (UE) 2024/907**, a **Recomandării (UE) 2022/1431**, a **Recomandării (UE) 2022/1342**, a **Recomandării (UE) 2022/553**, a **Recomandării (UE) 2022/495**, a **Recomandării (UE) 2019/1888**, a **Recomandării Comisiei 2014/661/UE**, și a **Recomandării Comisiei 2014/118/UE**;

- Aprobarea Ordinului MAIA cu privire la monitorizarea hidrocarburilor din uleiuri minerale din alimente și din materiale și obiecte destinate să vină în contact cu alimentele, de transpunere a **Recomandării (UE) 2017/84**;

- Aprobarea Ordinului MAIA cu privire la prevenirea și reducerea contaminării cu carbamat de etil a rachiului din fructe sâmburoase și a rachiului de marc din fructe sâmburoase, de transpunere a **Recomandării (UE) 2016/22**;

- Aprobarea Ordinului MAIA cu privire la Norme privind bunele practici pentru prevenirea și reducerea prezenței alcaloizilor din opiu în semințe de mac și în produsele pe bază de semințe de mac, de transpunere a **Recomandării Comisiei 2014/662**;

- Aprobarea Ordinului MAIA cu privire la prevenirea și reducerea toxinelor Fusarium în cereale și produse din cereale, de transpunere a **Recomandării Comisiei 2006/583/CE**;

- Aprobarea Ordinului MAIA cu privire la prevenirea și reducerea contaminării cu patulină în sucul de mere și în ingredientele de suc de mere din alte băuturi, de transpunere a **Recomandării Comisiei 2003/598/CE**;

7.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

- formarea continuă a personalului din instituții responsabile pentru implementarea și supraveghere (ANSP, ANSA);

- consolidarea efectivului de personal în instituțiile existente

- stabilirea unui mecanism de evaluare continuă a implementării și aplicării acquis-ului;

- cooperarea cu instituțiile UE și alte state membre pentru schimb de bune practici;

- acordarea atribuțiilor suplimentare instituțiilor existente;

- actualizarea periodică a legislației.

7.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Implementarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană presupune un efort financiar semnificativ, orientat spre elaborarea și promovarea cadrului normativ, consolidarea capacităților instituționale și modernizarea infrastructurii administrative. Estimările financiare detaliate aferente acestor acțiuni sunt reflectate în Anexele A și B

7.4. Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la acquis-ul UE

Anexa B: Acțiuni de implementare a acquis-ului și de consolidare a capacităților administrative

8. Pesticide

8.1. Prezentarea generală a situației

Produsele fitosanitare în Republica Moldova constituie un domeniu comprehensiv fiind implicate și delegate mai multe instituții ce gestionează domeniul. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare este responsabil de politicile ce reglementează plasarea pe piață, controlul oficial și utilizarea durabilă a produselor fitosanitare. Ministerul Sănătății este instituția responsabilă de stabilirea Limitelor maxime de reziduuri de produse fitosanitare.

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor și agenția Națională pentru Sănătatea Publică sunt autoritățile responsabile de controlul oficial, iar Centru Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor este instituția publică pentru evaluarea autorizării produselor fitosanitare și în calitate de Laborator de referință pentru testarea produselor agro-alimentare la conținutul de reziduuri. Republica Moldova s-a aliniat la substanțele active autorizate de Comisia Europeană, împărțind riscul evaluării suplimentare la nivel național.

8.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul normativ de bază și politica de stat în domeniul activității cu produse fitosanitare, normele de autorizare și de introducere pe piață a produselor fitosanitare prezentate în formă comercială este reglementată de Legea nr. 403/2023 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și pentru modificarea unor acte normative¹⁶ și Legea nr. 119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți¹⁷. Acestea reglementează procedurile și activitățile aferente autorizării, fabricării, transportării, depozitării, comercializării, utilizării inofensive pentru sănătatea umană, sănătatea animalelor și pentru mediu a produselor de protecție a plantelor, determină drepturile persoanelor fizice și juridice și a împuternicirile autorităților competente.

Legea nr. 119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar a fost aliniată de principiu la Directiva 91/414/CEE privind introducerea pe piață a produselor de uz fitosanitar care a fost abrogată, și transpune prevederile art. 1 și 3 din Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor. Prevederile legii sunt abrogate pe măsura avansării în procesul de transpunere progresivă a acquis-ului comunitar.

Legea nr. 403/2023 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și pentru modificarea unor acte normative transpune parțial Regulamentul (CE) nr.1107/2009 al

¹⁶ Lege nr. 403 din 21.12.2023 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și pentru modificarea unor acte normative: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142159&lang=ro

¹⁷ Lege nr. 119 din 22.06.2024 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=107644&lang=ro

Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare. Drept excepție reprezintă capitolul Capitolului II ”Substanțe active, agenți fitoprotectori, agenți sinergici și coformulanți”, care stabilește cerințele, condițiile și procedura de aprobare, rolul cheie fiind atribuit Comisiei Europene. Scopul legii este asigurarea unui nivel înalt de protecție a sănătății umane, a sănătății animalelor și a mediului, precum și sporirea eficienței funcționării pieței interne.

În legislația Republicii Moldova sunt transpuse unele din actele UE în domeniul **pesticidelor** și a **utilizării durabile a pesticidelor**, și anume:

- Ordinul MAIA nr. 180/2025 privind aprobarea listei substanțelor active, transpune Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 540/2011, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1252 și cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/408;
- Hotărârea Guvernului nr. 420/2025 este aliniată cu Regulamentul Comisiei (UE) nr. 546/2011, Regulamentul Comisiei (UE) nr. 284/2013, Regulamentul Comisiei (UE) nr. 547/2011, și este parțial aliniată cu Regulamentul Comisiei (UE) nr. 283/2013;
- Ordinul MAIA nr. 56/2025 privind aprobarea listei coformulanților inacceptabili la nivelul UE pentru includerea în produsele de protecție a plantelor, transpune Anexa III a Regulamentului (CE) nr. 11107/2009;
- Hotărârea Guvernului nr. 451/2025 de aprobare a Regulamentului privind conținutul și formatul registrelor produselor de protecție a plantelor păstrate de utilizatorii profesioniști, transpune Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/564;
- Hotărârea Guvernului nr. 1004/2010 privind aprobarea metodelor de prelevare a probelor pentru controlul oficial al reziduurilor de pesticide de pe și din plante și produsele de origine vegetală și animală, transpune Directiva Comisiei 2002/63/CE;
- Hotărârea Guvernului nr. 867/2023 de aprobare a Regulamentului sanitar privind limitele maxime de reziduuri de pesticide din sau de pe alimentele și furajele de origine vegetală și animală, și Ordinul Ministerului Sănătății nr. 20/2024 privind aprobarea listei produselor alimentare, substanțelor active și limitelor maxime de reziduuri de pesticide din sau de pe alimentele și furajele de origine vegetală și animală, transpun Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1355;
- Hotărârea Guvernului nr. 42/2020 de aprobare a cerințelor privind utilizarea durabilă a produselor de protecție a plantelor, transpune parțial Directiva 2009/128/CE;
- Legea nr. 119/2004 privind produsele de protecție a plantelor, transpune articolele 1 și 3 ale Directivei 2009/128/CE, precum și articolele 3 și 59 ale Regulamentului (CE) nr. 11107/2009;

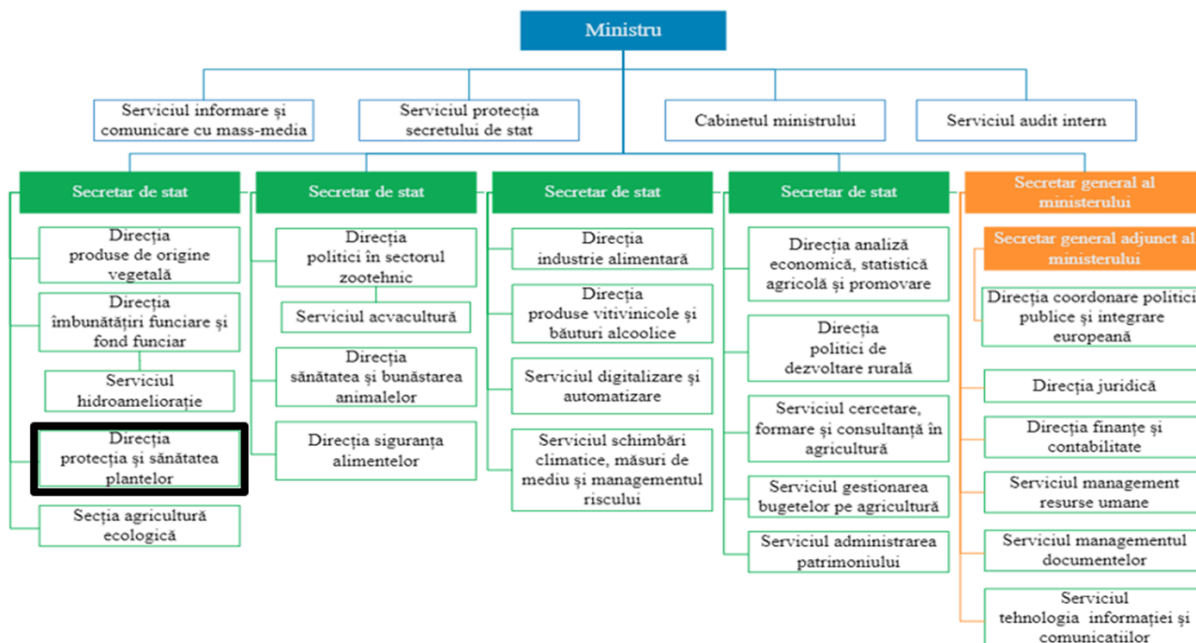
8.1.2. Cadrul administrativ

Elaborarea și promovarea politicii în domeniul produselor de protecția plantelor este asigurată de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, care este organul central de specialitate al administrației publice care, în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea¹⁸. Are misiunea de a analiza situația și problemele, de a elabora politici publice eficiente în domeniul protecției plantelor și carantinei fitosanitare, de a

¹⁸ Hotărârea Guvernului Nr. 695 din 30-08-2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129543&lang=ro

monitoriza și evalua calitatea implementării politicilor și actelor normative, de a propune intervenții justificate și soluții eficiente, asigurând cel mai bun raport dintre rezultatele scontate și costurile preconizate. Misiunea de a contribui la realizarea obiectivelor strategice în domeniu este asigurată de Direcția protecția și sănătatea plantelor, subdiviziune structurală a aparatului central al Ministerului. Subdiviziunea este compusă din cinci persoane: șeful Direcției și 4 consultanți principali, responsabili de protecția plantelor, sănătatea plantelor, carantina fitosanitară și managementul produselor fitosanitare și fertilizante.

*Figura 4: Organigrama Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare
(Direcția protecția și sănătatea plantelor)*

Măsurile prevăzute la nivel comunitar și transpuse în legislația națională sunt puse în aplicare de către Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), autoritate în subordinea Guvernului. În conformitate Hotărârea Guvernului nr. 14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor¹⁹, este instituția cheie responsabilă pentru implementarea politicii de stat pentru reglementarea și controlul întregului domeniu al siguranței alimentelor.

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor asigură supravegherea și controlul de stat al prezenței reziduurilor de pesticide în produsele alimentare și hrana pentru animale la etapa de import, producere, prelucrare, procesare, transportare, distribuire, comercializare și utilizare a acestora, efectuează controale în conformitate cu Programul anual de monitorizare a reziduurilor la toate etapele lanțului alimentar, în conformitate cu prevederile Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător cu prelevarea și analiza probelor de la diferiți producători, importatori, distribuitori sau comercianți în scopul identificării pesticidelor existente în acestea, precum și a nivelurilor de reziduuri.

Direcția controlul utilizării și plasării pe piață a produselor de uz fitosanitar și a fertilizantilor este subdiviziunea structurală a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, abilitată cu funcția de supraveghere a gestionării pesticidelor și fertilizantilor, în scopul

¹⁹ Hotărârea Guvernului nr. 14 din 11.01.2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=145325&lang=ro#

excluderii impactului negativ asupra consumatorilor producției agricole și asupra mediului ambiant. În responsabilitatea controlului efectuat de către Direcție se află producerea, importul, comercializarea, depozitarea, transportarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților în domeniul agricol, astfel fiind monitorizate toate etapele parcurse de produsul agrochimic de la origine până la destinația finală. Direcția, prin intermediul inspectorilor teritoriali exercită controlul de stat și contribuie la asigurarea respectării bazelor juridice și a politicii de stat în sferele utilizatoare de produse de uz fitosanitar și fertilizanți. Coordonează și exercitarea controlului privind monitorizările generale, în conformitate cu planurile anuale de monitorizare de către subdiviziunile teritoriale: planului anual de monitorizare a fermierilor în câmp și a planului național de monitorizare a reziduurilor de pesticide.

Funcția de Laborator Central Fitosanitar este exercitată de Laboratorul produse de origine vegetală și produse de uz fitosanitar (cu statut de direcție generală) al Instituției Publice Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor. În conformitate cu HG 524/2024²⁰[1], instituția este desemnat în calitate de laborator național de referință la nivel național pe domeniile sale de competență. În domeniul testării producției de origine vegetală cuprinde laboratoare pe domeniul carantină fitosanitară, biologie moleculară și OMG, de control al reziduurilor, de calitate a produsului, de testare și certificare a semințelor. Laboratoarele aplică cerințele standardului SM SR EN ISO/CEI 17025:2018. Specialiștii din cadrul laboratoarelor au fost instruiți în diverse laboratoare de referință din: Polonia, România, Israel, Cehia, Italia, Austria, Federația Rusă) și au participat la diverse PT/ILS, confirmări de rezultat cu: ANSES, BIPEA, Franța, FAPAS UK, Slovenia, LCF, IISPV România. Metodele utilizate sunt acreditate de către Centrul Național de acreditare MOLDAC. Laboratorul de control al reziduurilor de pesticide a fost stabilit în anul 2012. Capacitatea analitică cuprinde maxim 250 de elemente cu un termen de livrare a rezultatelor de cel puțin 3 zile. Totodată, Instituția asigură funcționalitatea *Consiliului republican interdepartamental pentru aprobarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților*, format din șapte membri, dintre care un reprezentant al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, 4 reprezentanți ai Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și 2 reprezentanți ai asociațiilor de profil reprezentative ale mediului de afaceri din domeniile de competență a Centrului, aleși în cadrul unei ședințe organizate cu acestea de către autoritatea publică ce exercită în numele statului funcția de fondator.

Ministerul Sănătății este autoritatea cu atribuții pentru elaborarea și promovare a actelor normative în domeniul siguranței alimentare, stabilirea limitelor maxime de reziduuri de pesticide din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală în scopul introducerii pe piață și utilizarea ca produse alimentare sau hrană pentru animale a produselor de origine vegetală și animală. (vezi figura 1: *Organigrama Ministerului Sănătății - Direcție politici în domeniul sănătății publice și urgențe în sănătatea publică*).

Agenția Națională pentru Sănătate Publică asigură:

- actualizarea continuă a listei produselor alimentare, substanțelor active și limitelor maxime de reziduuri de pesticide din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale;

²⁰ Hotărârea Guvernului nr. 524 din 17.07.2024 cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor:
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144627&lang=ro

- colaborarea cu autoritățile de resort în vederea asigurării unui nivel ridicat de protecție a sănătății umane, precum și pentru facilitarea comerțului sigur de produse alimentare pe piața unică europeană.

O altă provocare ar fi asigurarea cu posibilitate de intervenție fitosanitară pentru producătorii agricoli ce s-au orientat și/sau cultivă culturi noi sau de nișă, acolo unde industria produselor de protecția plantelor oferă un spectru foarte îngust de produse. În acest sens se dorește ca prin posibilitatea de extindere a autorizațiilor deja existente prin extrapolarea datelor să fie autorizate utilizări minore, asigurând în acest sens pragul economic de dăunare a culturilor de nișă.

La fel o provocare ar fi capacitățile limitate instituționale ale statului în asigurarea conformă a evaluării produselor pe de o parte, dar și controlul utilizării produselor de protecția plantelor de către utilizatorii profesioniști pe de alta. Astfel, devine absolut necesar fortificarea capacităților de evaluare prin alinierea cu partea acquis-ului UE care a fost transpus și a celui ce se planifică de fi în perioadă următoare. Capacitățile de control sunt o verigă la fel de importante ca cele de evaluare primară, ori ne garantarea utilizării corecte aduce la fel de multe riscuri și pentru produsele autorizate spre folosință. De aceea evidența și trasabilitatea produselor este crucială în dezideratul unor alimente sigure și protecția mediului. Utilizarea tehnologiilor informaționale de ultimă generație și crearea unor sisteme informaționale ce ar integra tot lanțul produselor de protecția plantelor ar permite în primul rând urmărirea trasabilității de la producător/importator până la utilizatorul profesionist, asigurând și intervenția instituțiilor de supravegherea pieței acolo unde se vede necesitatea.

8.2.1. Planuri legislative

Definitivarea cadrului normativ de punere a aplicare a Legii nr. 403/2023. În acest scop în proces de elaborare și promovare sunt următoarele acte:

- Proiectul de ordin al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare care transpune Regulamentul UE 540/2011 al Comisiei din 25 mai 2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește lista substanțelor active aprobate și Regulamentul (UE) 2021/383 al Comisiei din 3 martie 2021 de modificare a anexei III la Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 care stabilește lista coformulanților care nu pot intra în compoziția produselor de protecție a plantelor.

Este planificată asigurarea îmbunătățirii și armonizării cadrului legislativ și normativ:

- Pe domeniul colectării datelor statistice privind plasarea pe piață și utilizarea pesticidelor și respectiv transpunerea Regulamentului (CE) nr. 2022/2379 privind statisticile referitoare la factorii de producție și la producția agricolă, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 617/2008 al Comisiei și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 1165/2008, (CE) nr. 543/2009 și (CE) nr. 1185/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Directivei 96/16/CE a Consiliului;

- Privind coformulanții inacceptabili în compoziția produselor de protecție a plantelor și respectiv de transpunere a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/574 al Comisiei din 13 martie 2023 de stabilire a normelor detaliate pentru identificarea coformulanților inacceptabili în compoziția produselor de protecție a plantelor în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1107/2009;

- Îmbunătățirea reglementării în domeniul utilizării durabile a produselor de protecția plantelor și respectiv transpunerea Deciziei de punere în aplicare (UE) 2024/373 a Comisiei din 24 ianuarie 2024 privind standardele armonizate pentru inspecția echipamentelor de aplicare a pesticidelor în uz, elaborate în sprijinul Directivei 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului.

Actualizarea constantă a Ordinului Ministrului Sănătății nr. 20/2024 cu privire la elaborarea listei produselor alimentare, substanțelor active și limitelor maxime de reziduuri de pesticide din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale, lista de substanțe active din pesticide care nu necesită LMR; valorile implicite pentru produsele, grupele de produse și/sau părțile de produse asupra cărora nu au fost stabilite limite specifice; combinații de substanțe active, produse, utilizate pentru tratarea recoltei în concordanță cu modificările la nivel UE.

8.2.2. Implementare a acquis-ului și consolidarea capacităților administrative.

- Crearea Sistemului Informațional Registrul Național pentru Sănătatea Publică în format electronic;
- Proceduri suplimentare de autorizare simplificată;
- Consolidarea efectivului de personal în instituțiile existente;
- Crearea unor mecanisme pentru trasabilitatea produselor de la producător până la utilizator;
- Actualizarea continuă a listei produselor alimentare, substanțelor active și limitelor maxime de reziduuri de pesticide din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale;
- Promovarea conștientizării la nivelul producătorilor și operatorilor economici privind respectarea cerințelor Regulamentului sanitar privind limitele maxime de reziduuri de pesticide din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale;
- Evaluarea continuă a riscurilor asupra sănătății condiționate de expunerea la reziduuri de pesticide și informarea populației privind potențialul impact asupra sănătății;
- Colaborarea cu autoritățile de resort în vederea asigurării unui nivel ridicat de protecție a sănătății umane, precum și pentru facilitarea comerțului sigur de produse alimentare pe piața unică europeană.

8.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Implementarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană presupune un efort financiar semnificativ, orientat spre elaborarea și promovarea cadrului normativ, consolidarea capacităților instituționale și modernizarea infrastructurii administrative. Estimările financiare detaliate aferente acestor acțiuni sunt reflectate în Anexele A și B

8.4. Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la acquis-ul UE

9. Legislația alimentară generală

9.1. Prezentarea generală a situației

Acest subcapitol este dedicat unui set de acte normative din acquis-ul Uniunii Europene prin care se stabilesc cerințe comune față de libera circulație a produselor alimentare și a hranei pentru animale. Acest lucru poate fi realizat numai în cazul în care cerințele privind siguranța produselor alimentare și a hranei pentru animale nu diferă semnificativ de la un stat membru la altul.

9.1.1. Cadrul legislativ

În acest context, în legislația UE sunt reglementate cerințe față de siguranța produselor alimentare și hrana pentru animale prin **Regulamentul (CE) nr. 178/2002** al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare.

În legislația Republicii Moldova acest regulament este transpus prin Legea nr. 306/2018²¹ privind siguranța alimentelor.

Această lege are drept scop atingerea unui nivel înalt de protecție a sănătății umane și a intereselor consumatorului în legătură cu siguranța alimentelor, ținând cont de diversitatea aprovizionării cu produse alimentare, inclusiv produse tradiționale, asigurând funcționarea eficientă a pieței naționale și stabilind:

- cerințe generale privind siguranța alimentelor;
- responsabilitățile autorităților competente;
- trasabilitatea, etichetarea produselor alimentare;
- cerințele de siguranță privind organizarea procesului de producție, autorizare, înregistrare;
- procedurile de supraveghere și control privind siguranța alimentelor, ulterior responsabilitățile și soluționarea litigiilor apărute între operatorii din domeniul alimentar/operatorii din domeniul hranei pentru animale și organele de control și supraveghere de stat ca urmare a activităților de control și de supraveghere.

Legea transpune în legislația națională prevederile:

– **Regulamentului (CE) nr. 178/2002** de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare

²¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142808&lang=ro

– **Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 931/2011** al Comisiei Europene din 19 septembrie 2011 privind cerințele în materie de trasabilitate a alimentelor de origine animală stabilite în Regulamentul (CE) nr. 178/2002.

9.1.2. Cadrul administrativ

Instituția responsabilă de elaborarea politicilor în domeniul controalelor oficiale este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, de domeniul vizat sunt responsabile **Direcția siguranță alimentelor**, constituită din 5 persoane, dintre care 4 persoane sunt responsabile de elaborare actelor normative și transpunerea acquis-ului comunitar în domeniul siguranței alimentare și a hranei pentru animale.

Autoritatea de implementare și control a legislației în domeniul siguranței alimentare și hranei pentru animale este **Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor** în număr de 1194 de unități, dintre care 255 de unități pentru aparatul central, 148 de unități pentru posturile de inspecție la frontieră și 791 de unități pentru subdiviziunile teritoriale.

Notă: Acest subcapitol nu presupune măsuri adiționale.

10. Organismele modificate genetic

10.1. Prezentarea generală a situației

Republica Moldova a adoptat o abordare prudentă și transparentă în gestionarea organismelor modificate genetic (OMG), punând accent pe protecția sănătății umane, a sănătății animalelor, a mediului și a biodiversității.

Cadrul normativ în vigoare reflectă angajamentele țării față de standardele internaționale și europene în domeniul bio securității și reglementează activitățile legate de organismele modificate genetic, ținând cont de riscurile potențiale care pot apărea din utilizarea și manipularea acestora.

10.1.1. Cadrul legislativ

Actul legislativ de bază care reglementează domeniul organismelor modificate genetic este Legea nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic transpune **Directiva 2001/18/CE** a Parlamentului European și a Consiliului din 12 martie 2001 privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic și de abrogare a Directivei 90/220/CEE a Consiliului și stabilește cadrul normativ general privind activitățile cu organisme modificate genetic, principii de bază aplicabile acestui domeniu, cum sunt: principiul precauției, principiul evaluării riscului ecologic urmare a importului OMG-urilor, principiul informării și participării publicului în luarea deciziilor de către autoritatea competentă și o serie de principii specifice, ca de exemplu: principiul monitorizării efectelor pe termen lung a interacțiunii OMG-urilor cu mediul, principiul respectării cerințelor de etichetare și de trasabilitate, în toate stadiile plasării pe piață a OMG-urilor, sunt stabilite atribuțiile organelor centrale de specialitate și ale autorităților publice pentru activitățile cu OMG, precum și responsabilitățile Comisiei Naționale pentru Securitate Biologică pentru stabilirea riscurilor de la

introducerea OMG, procedura de introducere deliberată în mediu, în alte, scopuri decât introducerea pe piață, procedura de plasare pe piață a OMG ca produs în sine sau ca componente ale altor produse, notificarea, autorizarea, consultare a publicului, avizare și suspendare a autorizației, procesul de raportare și monitorizare, evaluarea riscului ecologic, etichetarea și ambalarea, registrul și confidențialitatea datelor, accidente și măsuri de urgență, responsabilitatea și repararea daunelor în caz de accidente și răspunderea pentru încălcarea prevederilor legii.

Legea nr. 394/2023 privind produsele alimentare și furajele modificate genetic transpune **Regulamentul (CE) nr. 1829/2003** al Parlamentului European și al Consiliului din 22 septembrie 2003 privind produsele alimentare și furajele modificate genetic, publicat în Jurnalul Oficial al Comunității Europene L 268 din 18 octombrie 2003, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2019/1381 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019, **Regulamentul (CE) nr. 1830/2003** al Parlamentului European și al Consiliului din 22 septembrie 2003 privind trasabilitatea și etichetarea organismelor modificate genetic și trasabilitatea produselor destinate alimentației umane sau animale, produse din organisme modificate genetic și de modificare a Directivei 2001/18/CE, publicat în Jurnalul Oficial al Comunității Europene L 268 din 18 octombrie 2003, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2019/1243 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019, **Regulamentul (CE) nr. 641/2004** al Comisiei din 6 aprilie 2004 privind normele de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1829/2003 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cererea de autorizare a noilor produse alimentare și noile furaje modificate genetic, notificarea produselor existente și prezența întâmplătoare sau tehnic inevitabilă a unui material modificat genetic care a făcut obiectul unei evaluări de risc și a obținut un aviz favorabil, publicat în Jurnalul Oficial al Comunității Europene L 102 din 7 aprilie 2004, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 503/2013 al Comisiei din 3 aprilie 2013. Prezenta lege stabilește cadrul normativ și instituțional cu privire la stabilirea procedurilor de înregistrare și supraveghere a produselor alimentare și a furajelor modificate genetic, cerințele de etichetare a produselor alimentare și a furajelor modificate genetic, cerințele de trasabilitate a produselor alimentare care conțin sau constau din organisme modificate genetic și a furajelor obținute din organisme modificate genetic precum și punerea în aplicare a măsurilor de gestionare a riscurilor, inclusiv, în caz de necesitate, retragerea produselor de pe piață.

În vederea implementării Legii nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic și a Legii nr. 394/2023 privind produsele alimentare și furajele modificate genetic au fost aprobate:

Hotărârea de Guvern nr. 619/2024 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic care transpune **Decizia 2002/812/CE** Consiliului din 3 octombrie 2002 de stabilire, în temeiul Directivei 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a formularului de sinteză a notificării privind introducerea pe piață a organismelor modificate genetic ca atare sau în produse, **Decizia 2002/813/CE** Consiliului din 3 octombrie 2002 de stabilire, în conformitate cu Directiva 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a rezumatului notificării privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic, în alte scopuri decât introducerea pe piață, **Decizia 2003/701/CE** Comisiei din 29 septembrie 2003 de stabilire, în temeiul Directivei 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a unui formular pentru prezentarea rezultatelor diseminării deliberate în mediu a plantelor superioare modificate genetic

în alte scopuri decât introducerea pe piață, **Decizia 2004/204/CE** Comisiei din 23 februarie 2004 de stabilire a normelor de funcționare a registrelor pentru înregistrarea informațiilor privind modificările genetice ale OMG, **Decizia 2009/770/CE** Comisiei din 13 octombrie 2009 de stabilire a formularelor standard de raportare pentru prezentarea rezultatelor monitorizării privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic, ca produse sau ca și componente ale produselor, în vederea introducerii pe piață, în temeiul Directivei 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului. Prin acest act normativ a fost aprobat formularul de sinteză al notificării privind introducerea pe piață a organismelor modificate genetic ca produse în sine sau componente ale unor produse, formularul de rezumat al notificării privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic, în alte scopuri decât introducerea pe piață, formularul pentru prezentarea rezultatelor diseminării deliberate în mediu a plantelor superioare modificate genetic în alte scopuri decât introducerea pe piață, formularul standard de raportare pentru prezentarea rezultatelor monitorizării privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic, ca produse sau ca și componente ale produselor, în vederea introducerii pe piață, formularul autorizațiilor pentru activități cu organisme modificate genetic și cerințele față de de registru pentru înregistrarea informațiilor privind modificările genetice ale OMG.

Hotărârea de Guvern nr. 618/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind deplasările transfrontaliere de organisme modificate genetic care transpune parțial Regulamentul (CE) nr. 1946/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 iulie 2003 privind deplasările transfrontaliere de organisme modificate genetic prin care se instituie un sistem de notificare și informare pentru deplasările transfrontaliere de organisme modificate genetic și asigurarea punerii în aplicare a dispozițiilor Protocolul de la Cartagena privind biosecuritate pentru a contribui la asigurarea unui nivel înalt de protecție în ceea ce privește transferul, manipularea și utilizarea în condiții de siguranță a OMG-urilor care pot avea efecte negative asupra conservării și utilizării durabile a diversității biologice, luând în considerare riscurile pentru sănătatea umană. Articolele 15 alin. (2), 17 alin.(1), 18 și 20 din Regulamentul (CE) nr. 1946/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 iulie 2003 nu au fost transpuse, aceste prevederi fiind aplicabile din momentul aderării RM la UE.

Hotărârea de Guvern nr. 667/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind coexistența culturilor modificate genetic cu culturile convenționale și ecologice se aliniază la Recomandarea Comisiei din 13 iulie 2010 privind orientările pentru elaborarea măsurilor naționale de coexistență pentru evitarea prezenței accidentale a OMG-urilor în culturile convenționale și ecologice. Actul normativ național nu reprezintă un exercițiu de transpunere directă a legislației UE subsumat politicilor europene în domeniul siguranței alimentare, politicii sanitare și fitosanitare, fiind unul de aliniere la prevederile UE, prin crearea de măsuri naționale specifice în vederea evitării prezenței accidentale a OMG-urilor în culturile convenționale și ecologice.

Dispoziția Guvernului nr. 128-d/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului de funcționare și componența nominală a Comisiei Naționale pentru Securitate Biologică stabilind modul de organizare a ședințelor, examinarea notificărilor și a dosarelor tehnice depuse de notificator și întocmirea raportului de evaluare, cerințele față de membrii comisiei.

Legea nr.199/2025 privind utilizarea în condiții de izolare a microorganismelor modificate genetic și pentru modificarea unor acte normative transpune Directiva 2009/41/CE a

Parlamentului European și a Consiliului din 6 mai 2009 privind utilizarea în condiții de izolare a microorganismelor modificate și Decizia Comisiei 2000/608/CE din 27 septembrie 2000 cu privire la notele explicative legate de evaluarea riscurilor menționate în anexa III la Directiva 90/219/CEE privind utilizarea în condiții de izolare a microorganismelor modificate genetic. Prezenta lege stabilește un sistem coerent pentru utilizarea în siguranță a microorganismelor modificate genetic, definește clar atribuțiile autorităților competente, instituie un mecanism riguros de evidență a microorganismelor utilizate, prevede evaluarea riscurilor asociate, clasificarea acestora pe niveluri de pericol și impune măsuri de securitate specifice pentru prevenirea incidentelor și evitarea eliberării accidentale în mediu.

Totodată RM a ratificat și este parte la Convenția privind diversitatea biologică (Hotărârea Parlamentului nr.457/1995), Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea la Convenția privind diversitatea biologică (Legea 1381-XV /2002) și Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur privind răspunderea și repararea prejudiciului la Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea (Legea nr.96/2018).

10.1.2. Cadrul administrativ

Ministerul Mediului prin Direcția politici în domeniul conservării naturii și bio securității responsabilă de elaborarea politicilor și a cadrului normativ în domeniul organismelor modificate genetic, înaintarea către Guvern spre aprobare a cerințelor de restricționare sau de interdicere a utilizării, pe întreg teritoriul țării sau în părți ale acestuia, a unui organism modificat genetic sau a unui grup de organisme modificate genetic. Personal: 6 unități, 5 completate, 2 unități responsabile de acest domeniu.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare este, autoritatea cu atribuții de elaborare și promovare a actelor normative în domeniul introducerii și utilizării organismelor modificate genetic destinate utilizării ca material semincer/săditor, ca produse alimentare sau furaje, a produselor alimentare sau furaje care conțin sau constau din organisme modificate genetic, a produselor alimentare produse din organisme modificate genetic sau care conțin ingrediente produse din organisme modificate genetic și furaje produse din organisme modificate genetic

Agencia de Mediu prin Direcția monitoringul resurselor naturale asigură implementarea documentelor de politici și a legislației naționale privind organismele modificate genetic, monitorizează și raportează periodic Ministerului despre stadiul realizării acesteia, prezintă propuneri de modificare și completare a legislației respective asigură buna funcționare a activității Comisiei Naționale pentru securitate, reglementează activitățile în domeniul organismelor modificate genetic, primește, gestionează și evaluează conținutul tehnic al dosarelor de notificare și autorizare a organismelor modificate genetic, eliberează persoanelor fizice și juridice autorizația pentru importul organismelor vii modificate genetic pentru utilizare în scopuri științifice și/sau diseminare în mediu, suspendă, retrage sau prelungește valabilitatea acesteia, colaborează cu notificatorul, cu Ministerul, cu Comisia pentru securitate biologică și cu autoritățile cu responsabilități în domeniu, în cazuri de urgență și de accidente în domeniul organismelor modificate genetic, pentru minimizarea riscului asupra mediului și sănătății umane sau pentru aplicarea clauzei de salvagardare. Personal: 5 unități, 3 completate, 1 unitate responsabilă de acest domeniu.

Comisia Națională pentru Securitate Biologică este un organ interdepartamental, colegial, fără personalitate juridică, care își desfășoară activitatea în cadrul Agenției de Mediu fiind constituită din 11 membri delegați de către autoritățile administrației publice, instituțiile de învățământ și cele de cercetare din domeniu și de către organizațiile neguvernamentale de mediu fiind responsabilă de examinează notificările sub aspectul evaluării riscurilor ecologice pentru sănătatea umană și mediu, al managementului riscurilor, al măsurilor de intervenție în caz de urgență, al planului de monitorizare și al metodelor de detectare și identificare a organismelor modificate genetic pentru prima solicitare de diseminare în mediu sau plasare pe piață a unui organism modificat genetic sau a unei combinații de organisme modificate genetic, ca produs în sine sau component al unui produs modificat genetic, pe teritoriul Republicii Moldova și emiterea raportului de evaluare a produselor alimentare și a furajelor modificate genetic în vederea înregistrării acestora de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor în Registrul de stat al produselor alimentare și al furajelor modificate genetic.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului prin intermediul Direcției control fond forestier, arii naturale protejate și spații verzi (personal: 15 unități, 8 completate) și Direcției control resurse cinegetice și piscicole (personal: 10 unități, 6 completate) exercită controlul activităților reglementate care implică diseminarea în mediu a organismelor modificate genetic, evaluarea și calcularea daunelor, prejudiciul cauzat mediului în cazul unor accidente care implică o eliberare intenționată/neintenționată în mediu de organisme vii modificate genetic pe parcursul utilizării acestora și identifică persoana fizică sau juridică care a cauzat daunele, constată și examinează cazurile de încălcare a legislației privind diseminarea intenționată/neintenționată în mediul natural a organismelor modificate genetic

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor asigură supravegherea și controlul de stat al prezenței organismelor modificate genetic în produsele alimentare, în furaje și semințe, la etapa de import, producere, prelucrare, procesare, transportare, distribuire, comercializare și utilizare a acestora, efectuează controale asupra utilizării organismelor modificate genetic ca produse alimentare și furaje care conțin sau constau din organisme modificate genetic, în temeiul Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, asigură controlul trasabilității produselor alimentare și furaje produse din/sau care conțin ingrediente produse din organisme modificate genetic, coordonează acțiunile în cazul situațiilor de urgență cauzate de identificarea organismelor modificate genetic în produse agroalimentare, semințe, material săditor și furaje și are funcția de punct focal național în cazul alertelor notificate de la Sistemul rapid de alertă pentru alimente și furaje la nivel național (RASFF), prelevează probe pentru investigații de laborator în scopul confirmării sau infirmării prezenței organismelor modificate genetic, asigură funcționarea unui laborator acreditat pentru detecția și identificarea organismelor modificate genetic sau a produselor modificate genetic, asigură supravegherea și controlul etichetării produselor alimentare, furajelor și a semințelor care conțin sau constau din organisme modificate genetic, transmite informații privind rezultatele controalelor către Agenția de Mediu, Ministerul Mediului și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și informează publicul referitor la situația pe piață privind produsele alimentare și furajele care conțin sau constau din organisme modificate genetic, asigură ținerea Registrului de stat al produselor alimentare și al furajelor modificate genetic, înregistrează produsele alimentare și furajele modificate genetic în Registrul de stat al produselor alimentare și al furajelor modificate genetic.

Laboratorul Central Fitosanitar

Potrivit Hotărârii Guvernului nr.524 din 17.08.2024 ”Cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor”, Instituția Publică ”Laboratorul central fitosanitar” urmează să se reorganizeze prin fuziune (absorbție) cu Instituția Publică ”Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor” (CNSAPSA – în continuare), ultima devenind succesor de drepturi și obligații, care va intra în vigoare de la 01.01.2025.

Laboratorul își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, legile și hotărârile Parlamentului, decretele Președintelui, ordonanțele, hotărârile și dispozițiile Guvernului, alte acte normative, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și cu prevederile prezentului Statut.

Activitatea Laboratorului este supusă auditului extern în conformitate cu prevederile actelor normative. Laboratorul are misiunea de a coordona și de a organiza activitățile orientate spre asigurarea implementării politicilor publice în domeniile de competență stabilite de Statutul său. Laboratorul este desemnat în calitate de laborator național de referință pentru domeniile sale de competență.

Domeniile de competență ale Laboratorului sunt următoarele:

- 1) Verificarea și identificarea stării fitosanitare, protecției și nutriției plantelor, fertilității solului;
- 2) Verificarea a reziduurilor de pesticide în plante și produsele vegetale;
- 3) Verificarea calității materialului semincer și săditor, a calității produselor agroalimentare și a produselor implicate în agricultura ecologică;
- 4) Acordarea serviciilor de testare privind inofensivitatea produselor din domeniile sale de competență;
- 5) Alte domenii atribuite prin actele normative, inclusiv actele fondatorului, în competența Laboratorului.

10.2. Planuri de viitor

10.2.1. Planuri legislative

Principalele acțiuni legislative și normative de transpunere a acquis-ului UE din domeniul **organismelor modificate genetic** planificate pentru 2026 cuprind:

- Adoptare Hotărârii de Guvern cu privire la cererile de autorizare a alimentelor și furajelor modificate genetic, de transpunere a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 503/2013;
- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la stabilirea metodelor de eșantionare și analiză pentru controlul oficial al furajelor în vederea detectării materialului modificat genetic, de transpunere a Regulamentului (UE) nr. 619/2011;
- Adoptarea Ordinului MAIA cu privire la stabilirea a unui sistem de elaborare și alocare a unor identificatori unici pentru organismele modificate genetic, de transpunere a Regulamentului (CE) nr. 65/2004;

10.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Implementarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană presupune un efort financiar semnificativ, orientat spre elaborarea și

promovarea cadrului normativ, consolidarea capacităților instituționale și modernizarea infrastructurii administrative. Estimările financiare detaliate aferente acestor acțiuni sunt reflectate în Anexele A și B

10.4. Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la acquis-ul UE

Anexa B: Acțiuni de implementare a acquis-ului și de consolidare a capacităților administrative

11. Sănătatea Plantelor

11.1. Prezentarea generală a situației

11.1.1. Cadrul legislativ

Corepunzător angajamentelor Republicii Moldova față de Uniunea Europeană, inclusiv în baza Acordului de Asociere dintre RM și UE, a fost asigurat, gradual, un proces de apropiere treptată și progresivă a legislației fitosanitare de cea a Uniunii, îmbunătățire și consolidare a cadrului juridic și instituțional aferent organizării și desfășurării protecției plantelor și carantinei fitosanitare, care cuprind în particular următoarele acte normative pe domeniul protecției plantelor împotriva organismelor dăunătoare:

- Legea nr. 422/2023 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor este aliniată la Regulamentul (UE) 2016/2031, precum și la Regulamentul delegat (UE) 2019/827;

- Hotărârea Guvernului nr. 679/2024 privind aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor este aliniată la Regulamentul delegat (UE) 2019/1702, și parțial aliniată la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2072, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2019, și la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1213;

- Hotărârea Guvernului nr. 558/2011 privind măsurile fitosanitare specifice mai stricte pentru prevenirea introducerii sau răspândirii pe teritoriul Republicii Moldova a anumitor organisme dăunătoare plantelor, produselor vegetale și altor obiecte, transpune Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2095, Decizia de punere în aplicare 2012/535/UE. Decizia de punere în aplicare 2012/270/UE, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1927, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1372, Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/2032, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2013, Decizia de punere în aplicare 2013/780/UE, Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/893, Recomandarea Comisiei nr. 63/2014, și este parțial aliniată la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1201;

- Hotărârea Guvernului nr. 333/2018 de aprobare a unor modele de documente este aliniată la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/2313;

- Hotărârea Guvernului nr. 679/2024 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, transpune Regulamentele de punere în aplicare (UE) 2020/1214,

2020/1361, 2021/419, 2021/1936, 2022/1942, și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/959;

- Hotărârea Guvernului nr. 71/2025 privind măsurile de prevenire a introducerii organismelor dăunătoare, este parțial aliniată la **Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1503**;

- Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 140/2024 privind supravegherile pentru organisme de carantină și dăunători prioritari este aliniat la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1231;

- Legea nr. 44/2022 privind producerea, comercializarea și utilizarea materialului forestier de reproducere, este aliniată la Regulamentul (CE) nr. 2301/2002, la Decizia Consiliului 2008/971/CE, precum și la Regulamentul (CE) nr. 1597/2002;

- Legea nr. 68/2013 privind semintele este parțial aliniată la Decizia Consiliului 2005/834/CE;

- Hotărârea Guvernului nr. 915/2011, modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 608/2025, privind aprobarea Cerințelor referitoare la calitatea și comercializarea semințelor plantelor oleaginoase și pentru fibre, transpune parțial Directiva 2002/57/CE;

- Hotărârea Guvernului nr. 43/2013 privind aprobarea Regulamentului privind testarea și admiterea soiurilor de plante în Catalogul soiurilor de plante, transpune parțial Directiva 2002/53/CE;

- Hotărârea Guvernului nr. 713/2013 privind aprobarea Cerințelor pentru producerea și comercializarea semințelor de legume, rasadurilor și materialului de plantare legumicol, transpune Directiva 93/61/CEE, Directiva 93/62/CEE, Directiva 2008/72/CE, Directiva 2006/127/CE, Directiva 2002/55/CE, precum și Decizia 2011/180/UE;

- Hotărârea Guvernului nr. 94/2024 privind producerea și comercializarea materialului de înmulțire și plantare fructifer destinat producției de fruct, transpune Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/120;

- Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 168/2025 privind aprobarea Regulamentului privind comercializarea temporară a semințelor care nu îndeplinesc cerințele privind capacitatea minimă de germinare este parțial aliniat la Regulamentul (CE) nr. 217/2006;

11.1.2 Cadrul instituțional

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, este responsabil de elaborarea și promovarea politicii în domeniul fitosanitar, și este organul central de specialitate al administrației publice care, în conformitate cu prevederile regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea are misiunea de a analiza situația și problemele, de a elabora politici publice eficiente în domeniul protecției plantelor și carantinei fitosanitare, de a monitoriza și evalua calitatea implementării politicilor și actelor normative, de a propune intervenții justificate și soluții eficiente, asigurând cel mai bun raport dintre rezultatele scontate și costurile preconizate. Misiunea de a contribui la realizarea obiectivelor strategice în domeniu este asigurată de Direcția protecția și sănătatea plantelor, subdiviziune structurală a aparatului central

al Ministerului. Subdiviziunea este compusă din cinci persoane: șeful Direcției și 4 consultanți principali, responsabili de protecția plantelor, sănătatea plantelor, carantina fitosanitară și managementul produselor fitosanitare și fertilizante.

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor pune în aplicare măsurile prevăzute la nivel comunitar și transpuse în legislația națională, și este autoritate în subordinea Guvernului. În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 14/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor²², este instituția cheie responsabilă pentru implementarea politicii de stat pentru reglementarea și controlul întregului domeniu al siguranței alimentelor, inclusiv fitosanitar.

Direcția protecția plantelor, este subdiviziune a aparatului central al ANSA care, în colaborare cu alte direcții ANSA și subdiviziunile teritoriale, își desfășoară activitatea vizavi de monitorizarea exercitării controlului și supravegherii de stat, în condițiile Legii nr. 422 din 22 decembrie 2023 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, și alte acte normative, standarde internaționale și naționale din domeniul protecția plantelor. Subdiviziunea este organul de control fitosanitar care are drept scop de a preveni introducerea sau răspândirea în masă a organismelor dăunătoare plantelor și de a proteja teritoriul țării împotriva introducerii acestora. Organul de control dispune de zece subdiviziuni teritoriale cu 103 inspectori fitosanitari în interiorul țării, inclusiv în scopul certificării exportului, și 49 de inspectori la 52 la frontieră de stat.

Monitorizarea și menținerii stării fitosanitare a teritoriului țării este asigurată prin intermediul Programelor anuale de monitorizare a organismelor dăunătoare și de carantină a plantelor aprobate prin ordinul Directorului general ANSA și exercitate de subdiviziunile teritoriale și posturile de inspecție la frontieră ale Agenției. Sunt prelevate în mediu 650 de probe, instalate 4000 capcane feromonale pentru monitorizarea a 18 dăunători de carantină. Pentru programul național de monitorizare a organismelor dăunătoare și de carantină la importul plantelor și semințelor sunt planificate prelevarea a 845 de probe pentru anul 2025.

Planul de controale oficiale cuprinde 407 controale planificate pe an. Este asigurată verificarea condițiilor de păstrare și întreținere în depozite. Anterior operațiunilor de export sunt prelevate probe și furnizate Laboratorului Central Fitosanitar, acreditat conform ISO 17025. Se efectuează teste privind prezența dăunătorilor conform cerinței statelor destinație a producției, precum și a probelor la cererea exporturilor (autocontrolul exportatorilor).

Sistemul de certificare fitosanitară cuprinde procedura de înregistrare a operatorilor, verificare a spațiilor de depozitare, Programul anual de monitorizare a organismelor dăunătoare și de carantină a plantelor, Planul controalelor oficiale, analiza în baza criteriilor de risc - controlul fizic cu prelevarea de probe și remiterea la Laboratorul Central Fitosanitar cu primirea procesului-verbal de testare și, după caz, eliberarea certificatului fitosanitar.

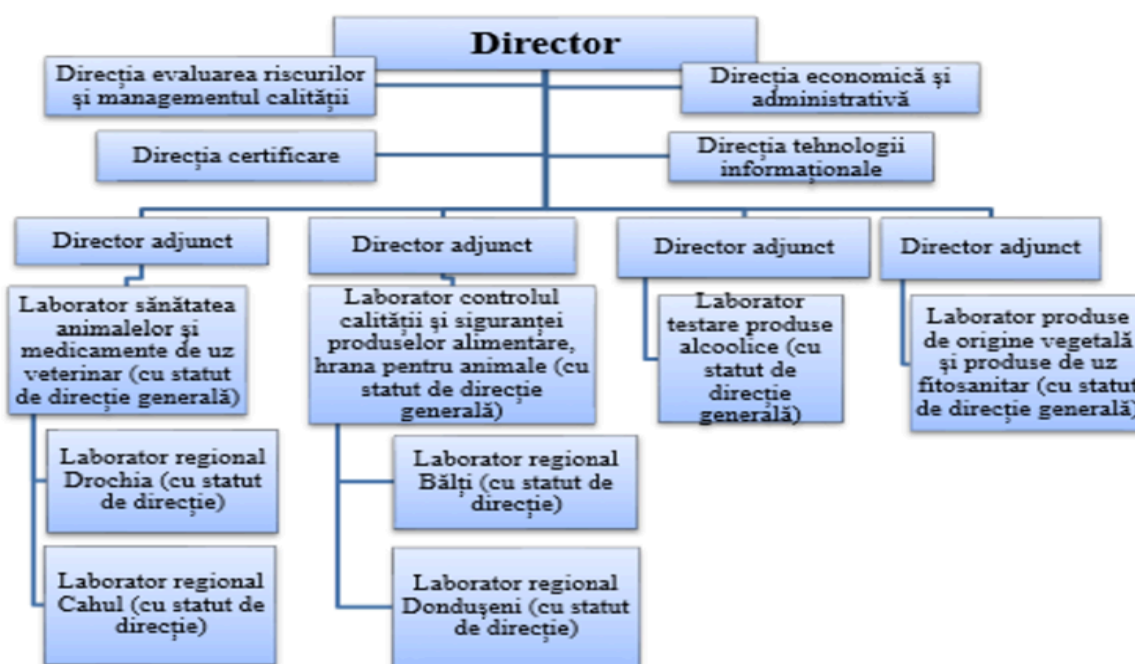
Procedura de înregistrare a operatorilor din domeniul fitosanitar este asigurată în conformitate cu art. 65 din Legea nr. 422/2023 privind măsurile de protecție împotriva

²² Hotărârea Guvernului nr. 14 din 11.01.2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=145325&lang=ro#

organismelor dăunătoare plantelor și procedurii specifice. Înregistrarea și eliberarea certificatului fitosanitar este efectuată, din anul 2017, în Sistemul Informațional Automatizat „Registrul Fitosanitar de Stat”.

Funcția de Laboratorul Central Fitosanitar este exercitată de Laboratorul produse de origine vegetală și produse de uz fitosanitar (cu statut de direcție generală) al Instituției Publice Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor. În conformitate cu HG nr. 524/2024, este desemnat în calitate de laborator național de referință la nivel național pe domeniile sale de competență, inclusiv în domeniul verificării și identificării stării fitosanitare, protecției și nutriției plantelor, fertilității solului. În domeniul testării producției de origine vegetală cuprinde laboratoare pe domeniul carantină fitosanitară, biologie moleculară și OMG, de control al reziduurilor, de calitate a produsului, de testare și certificare a semințelor. Laboratoarele aplică cerințele standardului SM SR EN ISO/CEI 17025:2018. Specialiștii din cadrul laboratoarelor au fost instruiți în diverse laboratoare de referință din: Polonia, România, Israel, Cehia, Italia, Austria, Federația Rusă) și au participat la diverse PT/ILS, confirmări de rezultat cu: ANSES, BIPEA, Franța, FAPAS UK, Slovenia, LCF, IISPV România. Metodele utilizate sunt acreditate de către Centrul Național de acreditare MOLDAC.

Figura 6: Organigrama Instituției Publice Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor

11.2. Planuri de viitor

11.2.1 Planuri legislative

Principalele acțiuni legislative și normative de transpunere a acquis-ului UE din domeniul **organismelor modificate genetic** planificate pentru 2026 cuprind:

- Adoptarea Legii cu privire la modificarea Legii nr. 68/2013 despre semințe, de transpunere a Deciziei 2003/17/CE;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modalități de comercializarea semințelor aparținând unor soiuri pentru care s-a depus o cerere de înscriere în catalogul național al soiurilor de plante agricole și de specii de legume, de transpunere a Deciziei 2004/842/CE;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la clasificarea, producerea și cerințele minime de comercializare pentru cartofii de sămânță, de transpunere a Directivei de punere în aplicare 2010/20/UE, Deciziei de punere în aplicare (UE) 2017/547, Directivei de punere în aplicare 2014/21/UE, Directivei 2010/60/UE, și a Directivei 2002/56/CE;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 43/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind testarea și admiterea soiurilor în Catalogul soiurilor de plante, de transpunere a Directivei 2003/90/CE și a Directivei 2002/53/CE;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 713/2013 pentru aprobarea Cerințelor privind producerea și comercializarea semințelor de legume, răsadurilor și a materialului săditor legumicol, de transpunere a Directivei 89/14/CEE;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la clasificarea, producerea și cerințele minime de comercializare pentru cartofii de sămânță, de transpunere a Directivei de punere în aplicare 2014/20/UE, Directivei de punere în aplicare 2017/547, Directivei de punere în aplicare 2014/21/UE, Directivei 2002/56/CE, și a Directivei 2010/60/UE;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 938/2018 pentru aprobarea unor regulamente privind trecerea frontierei de stat a mărfurilor supuse controlului de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, de transpunere a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/178;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la normele specifice referitoare la eliberarea plantelor, a produselor vegetale și a altor obiecte din stațiile de carantină și instalațiile de izolare, de transpunere a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/2148;

- Adoptarea Ordinului ANSA cu privire la stabilirea regulilor pentru aplicarea uniformă a ratelor de frecvență pentru controalele de identitate și controalele fizice asupra transporturilor de plante, produse vegetale și alte obiecte, de transpunere a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/2389;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 71/2025 privind stabilirea unor măsuri de prevenire a introducerii pe teritoriul Republicii Moldova a organismelor dăunătoare, de transpunere a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2017/2374 și al Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2025/505;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 558/2011 privind măsurile specifice mai stricte din domeniul fitosanitar pentru a preveni introducerea sau răspândirea în Republica Moldova a unor organisme dăunătoare plantelor, a produselor vegetale și a altor obiecte, de transpunere a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2017/427, Deciziei de punere în aplicare (UE) 2014/679/UE, Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/618, precum și al Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2024/2507;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern privind stabilirea unor norme detaliate pentru anchetele privind organismele dăunătoare de carantină pentru zone protejate, de transpunere al Regulamentului delegat (UE) 2022/2404;

- Adoptarea Hotărârii de Guvern de stabilire a măsurilor pentru izolarea și eradicarea organismelor dăunătoare, de transpunere al Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/1192, Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/1193, Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/1194, Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/1195, Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/1629, Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/1630, Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/1659, Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/1134 și al Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2024/434;

11.2.2. Implementare a acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

- Instruirea și organizarea de seminare pentru utilizatorii de produse de protecție a plantelor privind procedurile de păstrare și înregistrare a datelor și informațiilor relevante;

- Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea procedurii Specifice privind eliberarea certificatului de calitate a semințelor;

- Elaborarea Ordinului ANSA privind actualizarea Procedurii specifice privind Inspekția în câmp în sectoarele de producere a semințelor și emiterea Documentului;

- Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea Procedurii specifice de emitere a Pașapoartelor fitosanitare;

- Elaborarea Ordinului ANSA privind actualizarea procedurii specifice: Înregistrarea și supravegherea operatorului din domeniul fitosanitar;

- Elaborarea ordinului ANSA privind modificarea procedurii specifice: Supravegherea și prevenirea răspândirii organismului de importanță fitosanitară Diabrotica Virgifera Le Conte;

- Revizuirea și actualizarea ”Registrului de stat al produselor de uz fitosanitar și fertilizanților”;

- Elaborarea Registrului de evidență electronică a produselor fitosanitare utilizate;

11.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Implementarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană presupune un efort financiar semnificativ, orientat spre elaborarea și promovarea cadrului normativ, consolidarea capacităților instituționale și modernizarea infrastructurii administrative. Estimările financiare detaliate aferente acestor acțiuni sunt reflectate în Anexele A și B

11.4. Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la acquis-ul UE.

Anexa B: Acțiuni de implementare a acquis-ului și de consolidare a capacităților administrative.

CAPITOLUL 13: PESCUIT

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are un nivel moderat de pregătire în domeniul pescuitului și a înregistrat progrese bune, în special în ceea ce privește politica în domeniul acvaculturii, prin adoptarea legii privind politica în domeniul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură în decembrie 2024 și prin pregătirea unui Program Strategic pentru Sectorul Acvaculturii 2026–2030. De asemenea, a înregistrat progrese în ceea ce privește alinierea standardelor de calitate și de comercializare cu cele din cadrul organizării comune a pieței UE pentru produsele pescărești și de acvacultură și a îmbunătățit trasabilitatea produselor pescărești și de acvacultură și a consolidat inspecțiile la import pentru a preveni importul de pescuit ilegal, neraportat și nereglementat (INN) prin intermediul legislației menționate mai sus.

Tabelul 1. Nivelul de aliniere a actelor UE per capitol

<u>31992R1536</u>	<u>32013R1380</u>	<u>32017R1004</u>	<u>32022D0039</u>	<u>32009R1010</u>	<u>32009R1224</u>	<u>32022R2473</u>
<u>31989R2136</u>	<u>32013R1379</u>	<u>32013R1419</u>	<u>32021R1139</u>	<u>32008R1005</u>	<u>32023R2842</u>	<u>32014R0717</u>
<u>31996R2406</u>	<u>32013R1418</u>	<u>32021D1167</u>	<u>32014H0117</u>	<u>02018D1986</u>	<u>32011R0404</u>	<u>32007R0708</u>

verde - (transpus total), **galben** (transpus parțial), **alb** (netranspus/neinițiat)

Capitolul 13 al acquis-ului Uniunii Europene, dedicat pescuitului și acvaculturii, reprezintă o componentă esențială a procesului de aderare, având ca scop alinierea cadrului juridic, instituțional și operațional al statelor candidate la cerințele Politicii Comune în domeniul Pescuitului (PCP). Această politică stabilește norme privind gestionarea sustenabilă a resurselor acvatice vii, organizarea piețelor produselor pescărești și de acvacultură, garantarea trasabilității și calității produselor, precum și combaterea pescuitului ilegal, neraportat și nereglementat (INN). Totodată, PCP promovează sprijinirea comunităților dependente de acest sector prin utilizarea eficientă a fondurilor structurale europene.

În cazul Republicii Moldova, specificitățile geografice ale țării – lipsa accesului direct la mare și absența unei flote de pescuit maritime – determină o adaptare particulară a obiectivelor acestui capitol. Astfel, accentul este pus pe dezvoltarea sectorului acvaculturii, un domeniu cu potențial strategic pentru satisfacerea cererii interne de produse piscicole și crearea de oportunități economice locale. În ciuda faptului că pescuitul maritim, gestionarea cotelor de pescuit și alte aspecte legate de politica comună în acest domeniu nu sunt aplicabile Moldovei, armonizarea legislației naționale cu normele europene rămâne o prioritate pentru integrarea în piața unică europeană.

Până în prezent, Republica Moldova a realizat progrese importante în ceea ce privește alinierea la acquis-ul comunitar din acest capitol. În 2024, Republica Moldova a adoptat Legea nr. 288/2024, care stabilește cadrul juridic pentru organizarea activităților de acvacultură și reglementarea piețelor pentru produsele pescărești și de acvacultură.

Legea asigură alinierea cu Regulamentul (UE) nr. 1380/2013 privind politica comună în domeniul pescuitului și cu Regulamentul (UE) nr. 1379/2013 privind organizarea comună a piețelor produselor pescărești și de acvacultură.

Pentru implementarea Legii 288/2024, în anul 2025 a fost adoptată:

- Hotărârea Guvernului nr. 228/2025 privind aprobarea Regulamentului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat, care se aliniază Regulamentului (UE) nr. 1005/2008 privind pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN) și Regulamentul (CE) nr. 1010/2009;
- Hotărârea Guvernului nr. 416/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind colectarea, recepționarea, prelucrarea, gestionarea și utilizarea datelor științifice în sectorul acvaculturii, care se aliniază Regulamentului (UE) nr. 2017/1004, Deciziei delegate (UE) nr. 2021/1167 și Deciziei de punere în aplicare (UE) nr. 2022/39;
- Hotărârea Guvernului nr. 335/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de recunoaștere a organizațiilor de producători și a organizațiilor interprofesionale din sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, care se aliniază cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1418/2013, Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1419/2013 și Recomandarea Comisiei 2014/117/UE;
- Hotărârea Guvernului nr. 251/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind Fondul pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, aliniată cu Regulamentul (UE) 2021/1139.

În plus, Republica Moldova finalizează un Program strategic pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii 2026–2030, care urmează să fie adoptat până la finele lunii iunie 2026. Actualmente, Programul Strategic al Sectorului de Acvacultură 2026-2030 este elaborat și urmează să fie remis la Cancelaria de Stat pentru promovare. Acest document strategic va sprijini în continuare alinierea sectorială la standardele și prioritățile UE.

Capacitatea instituțională este un element central al acestui proces. În prezent, Serviciul Acvacultură din cadrul Direcției Politici în Sectorul Zootehnic al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) coordonează activitățile de transpunere și implementare din cadrul capitolului 13, deși resursele umane și financiare sunt limitate. Serviciul Acvacultură concentrează expertiza necesară implementării reglementărilor europene în acest sector.

1. Managementul resurselor și al flotei

1.1. Prezentarea generală a situației

Politica comună în domeniul pescuitului (PCP) este un cadru european menit să reglementeze și să gestioneze pescuitul durabil în apele Uniunii Europene, cu scopul de a proteja resursele piscicole și de a susține comunitățile care depind de acest sector.

Republica Moldova este o țară interioară care nu are flotă și cote în apele UE. Activitățile de pescuit sunt limitate la apele interioare (în principal pescuit recreativ și sportiv), în timp ce acvacultura este principalul domeniu de dezvoltare. Cadrul juridic include Legea nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura și o nouă Lege cuprinzătoare nr. 288/2024 privind politica în domeniul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură. Legea nr. 288/2024 stabilește cadrul de reglementare pentru gestionarea acvaculturii, cercetarea științifică, organizarea pieței (inclusiv organizațiile de producători), prevenirea pescuitului INN și crearea unui fond de dezvoltare sectorială.

Moldova a transpus prevederile relevante ale Regulamentului (UE) nr. 1380/2013 privind politica comună în domeniul pescuitului prin adoptarea Legii nr. 288/2024, aliniind astfel cadrul său juridic național la cerințele PCP aplicabile acvaculturii în apele interioare. Prevederile referitoare la pescuitul marin, cum ar fi gestionarea cotelor, capacitatea flotei și zonele de refacere a stocurilor, nu se aplică Moldovei, având în vedere poziția sa geografică fără ieșire la mare și absența apelor marine aflate sub jurisdicția sa.

Bazinele hidrografice ale Moldovei se varsă în Marea Neagră, în principal prin râul Nistru direct și prin râul Prut prin Dunăre, ecosistemele acvatice ale țării nefiind incluse în domeniul de aplicare geografic al Regulamentului (CE) nr. 1100/2007 de stabilire a unor măsuri pentru refacerea stocului de anghilă europeană, în conformitate cu definițiile și excluderile stabilite de Comisia Europeană. Prin urmare, prevederile Regulamentului nu sunt aplicabile Republicii Moldova. Totodată, comunicăm că Moldova își menține angajamentul de a consolida alinierea sa la *acquis-ul* UE în domeniul pescuitului, așa cum se reflectă în Acordul de Asociere (art. 73), și de a asigura dezvoltarea și implementarea corespunzătoare a cadrului de politici în domeniul pescuitului și acvaculturii.

În prezent, Republica Moldova nu dispune de un sistem cuprinzător de colectare a datelor din pescuit și acvacultură. Întrucât nu există activitate de pescuit comercial, principalele nevoi de date se referă la producția din acvacultură și la statisticile de import de pește.

Biroul Național de Statistică (BNS) este autoritatea responsabilă de producerea statisticilor oficiale și include anual sectorul acvaculturii în Planul său de Lucru Statistic. Cu toate acestea, până în prezent, nu a fost efectuată nicio anchetă dedicată sau colectare sistematică de date de la fermele piscicole. Drept urmare, sectorul continuă să se confrunte cu o lipsă de date statistice fiabile privind volumele producției și nivelurile capturilor. La nivel internațional, Republica Moldova raportează către FAO cifre agregate privind acvacultura (de exemplu, actualizări anuale ale producției de acvacultură), dar nu are obligații în temeiul tratatelor internaționale și nici nu este membru în programe de colectare a datelor în domeniul pescuitului.

1.1.1. Cadrul legislativ

Cu privire la actele normative care reglementează domeniile pescuitului și acvaculturii, în vederea alinierii cadrului național la acquis-ul Uniunii Europene, a fost identificat că, din 5 Regulamente (UE) doar 1 Regulament (UE) relevant poate fi aplicat în Republica Moldova:

Regulamentul (EU) Nr. 1380/2013 privind politica comună în domeniul pescuitului, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1954/2003 și (CE) nr. 1224/2009 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 2371/2002 și (CE) nr. 639/2004 ale Consiliului și a Deciziei 2004/585/CE a Consiliului.

Conform direcțiilor prioritare stabilite în domeniul pescuitului și acvaculturii, Regulamentul (EU) Nr. 1380/2013, a fost transpus în Legea nr. 288/2024 privind politica în sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova 2025, Nr. 1-4 art. 4, intrarea în vigoare în luna iulie 2026.

Privind instrumentul UE pentru colectarea datelor din domeniul pescuitului este reglementat de Regulamentul (UE) Nr. 2017/1004, care a fost transpus prin Hotărârea Guvernului nr. 416/2025 de aprobare a Regulamentului privind colectarea, recepționarea, prelucrarea, gestionarea și utilizarea datelor științifice în sectorul acvaculturii, care prevede colectarea și gestionarea datelor biologice, de mediu, tehnice și socio-economice în sectorul acvaculturii. De asemenea, acesta transpune cerințele Deciziei delegate (UE) Nr. 2021/1167 a Comisiei (Programul multianual al Uniunii pentru colectarea de date 2022-2027) și ale Deciziei de punere în aplicare (UE) nr. 2022/39 (de stabilire a normelor privind formatele și termenele pentru planurile și rapoartele naționale de lucru), care vor fi implementate și prin intermediul noului mecanism de colectare a datelor.

Republica Moldova, prin adoptarea Hotărârii Guvernului Nr. 416/2025, a pus bazele unui sistem național de colectare a datelor din sectorul de acvacultură. Prin urmare, producătorii (de exemplu, fermele piscicole) vor fi obligați să transmită date primare în mod regulat autorităților, în timp ce BNS va procesa informațiile și va pregăti rapoarte în formate compatibile cu cerințele UE. Nu se preconizează includerea datelor privind pescuitul recreativ (autoritățile au menționat inițial că aceste capturi nu vor face parte din mecanism la această etapă), dar Moldova rămâne deschisă revizuirii domeniului de aplicare, în viitor, dacă va fi nevoie.

Implementarea de către Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară a măsurilor privind colectarea și gestionarea datelor biologice, tehnice și socio-economice din sectorul acvaculturii, cu transmiterea ulterioară a acestora către Comisia Europeană.

1.1.2. Cadrul administrativ

Conform structurii Ministerului, Serviciul Acvacultură, din cadrul Direcției Politici în Sectorul Zootehnic dispune de un efectiv de 2 funcționari implicați în procesul de elaborare, aliniere și implementare a legislației UE prevăzută de Capitolul 13 - Pescuitul și politica maritimă din Acordul de Asociere.

Totodată, vor fi implicate în aplicarea măsurilor propuse următoarele entități:

1. Ministerul Mediului, care își dezvoltă politica statului în domeniul creării și protecției bazinelor acvatice naturale, politicii de management integrat al resurselor de apă și exercită, prin intermediul autorității pentru controlul protecției mediului, supravegherea de stat asupra respectării prevederilor actelor legislative în obiectivele acvatice piscicole naturale;
2. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) va efectua autorizarea/înregistrarea sanitară veterinară a activităților agenților economici, în conformitate cu prevederile art. 18 din Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară; va elabora, în colaborare cu alte autorități abilitate, cadrul normativ de implementare în domeniul sănătății și protecției animalelor de acvacultură cultivate în heleșteie sau bazine artificiale; va efectua recunoașterea și inspectarea unităților de reproducere artificială și de selecție a animalelor acvatice și va ține evidența lor, în conformitate cu prevederile Legii zootehniei nr. 213/2022; va colecta și analiza date pentru a permite identificarea și monitorizarea riscurilor care au o influență directă sau indirectă asupra siguranței produselor pescărești proaspete, refrigerate și procesate;
3. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) va asigura procesul de subvenționare a sectorului de acvacultură;
4. Autoritățile publice locale vor asigura implementarea politicii de stat în domeniul protecției și utilizării raționale a resurselor biologice acvatice din raza sa teritorială; vor organiza elaborarea și realizarea programelor locale, vor stimula în măsura capacităților și resurselor disponibile efectuarea lucrărilor de reconstrucție a obiectivelor acvatice piscicole, proprietate a unităților administrativ – teritoriale, pentru restabilirea resurselor biologice acvatice; vor contribui la instruirea și sensibilizarea populației în problemele protecției și utilizării raționale a resurselor biologice acvatice.

1.2. Planuri de viitor

1.2.1. Planuri legislative

Moldova, fiind o țară fără ieșire la mare, fără industrie de pescuit maritim și fără cote în apele Uniunii Europene, și-a aliniat cadrul legislativ relevant pentru reglementarea activităților în apele interioare prin Legea nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura și Legea nr. 288/2024 privind politica în domeniul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură.

De asemenea, în anul 2025 a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 416/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind colectarea, gestionarea și utilizarea datelor științifice din sectorul acvaculturii, care transpune prevederile Regulamentului (UE) 2017/1004 al Parlamentului European și al Consiliului privind cadrul pentru colectarea, gestionarea și

utilizarea datelor în domeniul pescuitului și al acvaculturii și ale Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/1167 al Comisiei.

Moldova își menține angajamentul de a consolida alinierea sa la *acquis-ul* UE în domeniul pescuitului, așa cum se reflectă în Acordul de Asociere (art. 73), și de a asigura dezvoltarea și implementarea corespunzătoare a cadrului de politici în domeniul pescuitului și acvaculturii.

1.2.2. Implementarea *acquis*-ului și consolidarea capacităților administrative

Întru implementarea Legii nr. 288/2024 privind politica sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură și a cadrului normativ secundar, Republica Moldova își propune organizarea formării personalului Institutului Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară cu privire la colectarea, gestionarea și utilizarea datelor științifice în sectorul de acvacultură.

În acest sens, pentru dezvoltarea unui sistem funcțional de colectare a datelor în sectorul acvaculturii, se prevede organizarea instruirilor destinate personalului Institutului Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară (INCAAMV), axate pe colectarea, gestionarea și utilizarea datelor științifice relevante pentru monitorizarea și planificarea activităților de acvacultură.

1.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru organizarea formării personalului Institutului Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară cu privire la colectarea, gestionarea și utilizarea datelor științifice în sectorul de acvacultură, sursele financiare necesare, acoperite din bugetul de stat, constituie 14.36 mii lei. (se referă la anexa B).

2. Inspecție și Control

2.1. Prezentarea generală a situației

În ceea ce privește inspecția și controlul, Republica Moldova a instituit un sistem oficial de control pentru alimente și produse piscicole ca parte a cadrului său mai larg de siguranță alimentară. ANSA este autoritatea competentă responsabilă pentru controalele sanitar-veterinare și fitosanitare, inclusiv inspecțiile fermelor de acvacultură, ale unităților de procesare a peștelui și verificările la frontieră pentru produsele piscicole importate. Controalele se efectuează pe baza planurilor anuale de inspecție bazate pe riscuri, precum și a controalelor neanunțate declanșate de reclamații sau neconformități. Toate rezultatele inspecțiilor sunt înregistrate în Registrul de Stat

al Controalelor. În plus, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, prin intermediul Direcției pentru Controlul Resurselor Cinegetice și Piscicole, aplică regulile de conservare în corpurile de apă naturale. Cadrul juridic național este parțial aliniat cu Regulamentul (UE) nr. 2017/625 privind controalele oficiale prin Legea nr. 82/2024. Legea va intra în vigoare pe deplin până în 2028, permițând implementarea etapizată a procedurilor necesare și ajustări instituționale. Anumite prevederi ale regulamentului trebuie încă aliniate, în special cele privind delegarea sarcinilor de control către persoane fizice și integrarea deplină cu sistemele informatice ale UE, cum ar fi TRACES. Având în vedere absența unei flote naționale de pescuit, prevederile Regulamentului (CE) nr. 1224/2009 al Consiliului și ale Regulamentului de punere în aplicare nr. 404/2011 privind monitorizarea navelor, gestionarea cotelor și raportarea capturilor nu sunt aplicabile. Cu toate acestea, prevederile privind trasabilitatea produselor pescărești și procedurile de control al importurilor necesită o aliniere suplimentară.

Având în vedere absența activităților de pescuit maritim și a unei flote naționale de pescuit, eforturile Republicii Moldova de aliniere la *acquis-ul UE* privind pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN) se concentrează pe consolidarea mecanismelor de control al importurilor și pe asigurarea faptului că produsele pescărești ilicite nu intră pe piața internă. Prin urmare, Republica Moldova a adoptat Hotărârea Guvernului nr. 228/2025 privind aprobarea Regulamentului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat, care s-a aliniat parțial Regulamentului (CE) nr. 1005/2008 al Consiliului și integral Regulamentul (CE) nr. 1010/2009 al Comisiei, și reprezintă instituirea unui mecanism eficient de prevenire, descurajare și eliminare a pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat. Totodată, acest cadru normativ contribuie la soluționarea problemelor legate de distrugerea resurselor hidrobionte și a biodiversității marine la nivel global.

La momentul actual, de către ANSA sunt verificate obligatoriu doar certificatele sanitar-veterinare și certificatele de calitate, dacă acesta este emis de către producător, care trebuie să însoțească loturile de pește și produse pescărești, la momentul intrării acestora în Republica Moldova.

2.1.1. Cadrul legislativ

Cu privire la actele normative prevăzute în acest Bloc, la subiectul Inspecție și control au fost identificate 4 acte normative relevante:

- 1) Regulamentul (CE) nr. 1224/2009 al Consiliului din 20 noiembrie 2009 de stabilire a unui sistem de control al Uniunii pentru asigurarea conformității cu normele politicii comune în domeniul pescuitului
- 2) Regulamentul (UE) 2023/2842 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 noiembrie 2023 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1224/2009
- 3) Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 404/2011 al Comisiei din 8 aprilie 2011 de stabilire a normelor detaliate de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1224/2009

4) Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1986 a Comisiei din 13 decembrie 2018 de stabilire a unor programe specifice de control și inspecție pentru anumite zone de pescuit

Conform direcțiilor prioritare stabilite pe domeniul pescăresc și organizării pieței acestora Regulamentele (UE) prenotate sunt planificate în PNA pentru anul 2026.

Aici menționăm, că Serviciul Acvacultură a elaborat și a promovat în anul 2024 proiectul Legii privind politica sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, adoptat prin Legea nr. 288/2024. Întru implementarea cadrului legislativ primar în anul 2025 a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 228/2025 privind aprobarea Regulamentului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat.

Cadrul juridic național este parțial aliniat cu Regulamentul (CE) nr. 1005/2008 al Consiliului. Hotărârea de Guvern nr. 228/2025 transpune principalele prevederi ale acestui regulament, impunând ca toate transporturile de produse pescărești importate să fie însoțite de un certificat de captură autentic, care este verificat la frontieră. Hotărârea Guvernului nr. 228/2025, stabilește procedurile necesare pentru verificarea certificatelor de captură și permite comunicarea cu autoritățile competente ale țărilor exportatoare, asigurând astfel implementarea eficientă a cerințelor UE în cadrul național.

Anumite prevederi ale Regulamentului (CE) nr. 1005/2008 nu sunt încă pe deplin operaționale, în principal din cauza necesității de a actualiza legislația națională aferentă.

Per ansamblu, eforturile Republicii Moldova pentru combaterea pescuitului INN sunt în mare măsură aliniate cu normele UE relevante pentru statutul său de țară importatoare.

Hotărârea de Guvern nr. 228/2025 prevede că toate măsurile relevante vor intra în vigoare până în iulie 2027, în conformitate cu calendarul pentru asigurarea conformității cu Regulamentul (CE) nr. 1005/2008.

2.1.2. Cadrul administrativ

Se estimează necesitatea de instruire suplimentară a inspectorilor Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor prin furnizarea de instruire specifică și vizite de studiu pentru a consolida expertiza inspectorilor în trasabilitatea produselor din pește, supravegherea pieței și controalele la import angajaților implicați în aplicarea Fondului pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești în sectorul de acvacultură.

Pentru implementarea sistemului de inspecții și control în domeniul pescuitului și acvaculturii, responsabilitățile sunt distribuite între mai multe autorități centrale:

- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare – coordonează politicile privind acvacultura și producția de pește, inclusiv reglementarea activităților de reproducere;
- Ministerul Mediului – asigură cadrul general de protecție a biodiversității și gestionarea durabilă a resurselor acvatice;
- Agenția de Mediu – monitorizează resursele piscicole din bazinele naturale, calitatea apei, emite permise și gestionează cotele de pescuit;

- Inspectoratul pentru Protecția Mediului – efectuează inspecții în teren, controlează respectarea normelor privind pescuitul comercial și recreativ și combate braconajul;
- Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor – verifică siguranța și trasabilitatea produselor din pescuit și acvacultură introduse pe piață.

Urmare aprobării Hotărârii Guvernului nr. 228/2025, prin care se stabilesc procedurile de verificare a certificatelor de captură pentru produsele piscicole importate, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) devine autoritatea de stat responsabilă, conform competențelor funcționale, de verificarea acestor certificate de captură. Acestea trebuie să însoțească orice lot de pește și produse pescărești destinat importului în Republica Moldova.

2. Planuri de viitor

2.2.1. Planuri legislative

Actualmente Moldova este la etapa de elaborare proiectul Hotărârii de Guvern privind instituirea unui sistem de control oficial a trasabilității produselor pescărești și de acvacultură, care va transpune Regulamentul (CE) nr. 1224/2009; Regulamentul (UE) 2023/2842; Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 404/2011 și Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1986. Realizarea acțiunii este planificată în PNA pentru luna mai 2026.

Se intenționează elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului (în continuare PHG) privind aplicarea unui sistem de control pentru sectorul de acvacultură. Proiectul se bazează pe necesitatea alinierii legislației naționale la prevederile Regulamentului (CE) nr. 1224/2009 al Consiliului din 20 noiembrie 2009 de stabilire a unui sistem de control al Uniunii pentru asigurarea conformității cu normele politicii comune în domeniul pescuitului și Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 404/2011 al Comisiei din 8 aprilie 2011 de stabilire a normelor detaliate de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1224/2009 și a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2018/1986 a Comisiei din 13 decembrie 2018 de stabilire a unor programe specifice de control și inspecție pentru anumite zone de pescuit.

Din considerentul că, Hotărârea Guvernului nr. 228/2025 este aliniată parțial Regulamentului (CE) nr. 1005/2008 și normele nu sunt încă pe deplin operaționale, din cauza necesității de a actualiza legislația națională aferentă, mai exact, este necesară de a alinia Regulamentul (CEE) nr. 2658/87 al Consiliului din 23 iulie 1987 privind nomenclatura tarifară și statistică și Tariful Vamal Comun prin modificarea Legii nr. 172/2014 iar ulterior modificarea Hotărârii Guvernului 228/2025 privind aprobarea Regulamentului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat prin aliniere la Anexa nr. 1 din Regulamentul (CE) nr. 1005/2008, acțiune planificată pentru aprobare către luna februarie 2027.

2.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Ca implementare, instituția responsabilă ANSA, va asigura Instruirea inspectorilor din cadrul posturilor de control la frontieră/porturi de debarcare privind implementarea prezentelor reglementări și va raporta referitor la numărul de inspectori instruiți și numărul de verificări efectuate, autorizări de debarcare emise. Se va institui aprobarea Planului anual de control a operatorilor din domeniul plasării pe piață a produselor de acvacultură, precum și autorizarea transportului specializat pentru transportarea produselor pescărești și de acvacultură și aceste acțiuni se vor monitoriza prin numărul controalelor efectuate, rata neconformităților depistate și numărul de unități specializate autorizate. Se propune instruirea inspectorilor privind monitorizarea trasabilității produselor pescărești și de acvacultură, iar indicatorul de verificare va fi numărul de inspectori instruiți.

Drept acțiuni de implementare, MAIA a propus ca entitatea responsabilă să fie ANSA, care la rândul lor au planificat un șir de măsuri pentru implementarea regulamentului propus și acțiunile propriu-zise de aprobare a planului anual de inspecții în Porturile Republicii Moldova pentru cel puțin 5% din operațiunile de debarcare și de transbordare ale navelor de pescuit, în baza gestionării riscurilor, după cum urmează: elaborarea proiectului de ordine și aprobarea acestuia; Desemnarea porturilor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova, în care sunt permise operațiunile de debarcare sau transbordare a peștelui și produselor pescărești și serviciile portuare; Raportarea către Comisia Europeană, prin transmitere computerizată înainte de sfârșitul primei luni a fiecărui trimestru calendaristic, cu privire la cantitățile de pește și produse pescărești debarcate și/sau transbordate în Porturile Republicii Moldova de către navele de pescuit din alte țări în timpul trimestrului anterior.

Instruirea funcționarilor publici a Direcției inspectare la frontieră și a Posturilor de inspecție la frontieră din cadrul ANSA în vederea implementării procedurii de monitorizare și verificare a certificatelor de captură a loturilor de pește și produse pescărești prin verificarea certificatului de captură prin intermediul sistemului TRACES NT.

2.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Pentru implementarea Hotărârii Guvernului nr. 228/2025 este necesară consolidarea capacității inspectorilor ANSA, inclusiv a inspectorilor de frontieră, prin organizarea de sesiuni de instruire privind măsurile de pescuit ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN), cu accent pe procedurile de verificare a certificatelor de captură în timpul importului de produse pescărești. Costul acțiunii este în mărime de 1 314,0 mii lei.

În vederea realizării obligațiunii de aliniere integrală a cadrului normativ național la prevederile Regulamentului (CE) nr. 1005/2008, costul estimativ pentru elaborarea proiectului de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 228/2025 privind aprobarea Regulamentului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat și proiectului Hotărârii Guvernului privind instituirea unui sistem de control oficial al trasabilității produselor pescărești și de acvacultură este de 263,2 mii lei.

3. Acțiuni structurale

3.1. Prezentarea generală a situației

Scopul elaborării, transunerii și implementării actelor din domeniul Suportului structural (Regulamentul (UE) FEAMP 2021/1139 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 iulie 2021 de instituire a Fondului european pentru pescuit și acvacultură și Regulamentul privind dispozițiile comune (Regulamentul (UE) 2021/1060) definește un set comun de reguli pentru toate fondurile ESI. Acestea includ prevederi privind condiționalitatea, evaluarea performanței, aranjamentele de monitorizare, raportare, evaluare și reguli de eligibilitate, pentru sectorul acvaculturii din Republica Moldova este un concept care se referă la inițiative, politici, investiții și proiecte menite să sprijine dezvoltarea durabilă a sectorului acvaculturii. Aceasta poate include măsuri de finanțare, modernizare a infrastructurii, formare profesională, cercetare, inovare și promovare a sectorului. Dezvoltarea unui astfel de suport structural este importantă pentru a stimula creșterea producției, protejând în același timp mediul și asigurând sustenabilitatea resurselor acvatice.

Actualmente în Republica Moldova pentru subvenționarea sectorului acvaculturii sunt aplicabile următoarele acte:

- 1) Hotărârea Guvernului nr. 465/2023 cu privire la aprobarea Regulamentului privind măsurile de subvenționare în avans și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea în avans din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural și la abrogarea unor acte normative – prevăzut pentru subvenționarea materialului piscicol de populat;
- 2) Hotărârea Guvernului nr. 491/2023 cu privire la subvenționarea investițiilor din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural – prevăzut pentru subvenționarea utilajului și echipamentului tehnologic zootehnic pentru fermele zootehnice piscicole;
- 3) Hotărârea Guvernului nr. 492/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea de plăți directe în sectorul zootehnic din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural - prevăzut pentru plățile directe per kilogram de produs-material piscicol.

Urmare adaptării sistemului național de subvenționare conform legislației Uniunii Europene, domeniul producerii și procesării peștelui nu va cădea sub domeniul de aplicare care urmează să fie aplicate, astfel va fi reformat și sistemul de susținere a sectorului de acvacultură conform cerințelor UE.

3.1.1. Cadrul legislativ

Cu privire la Regulamentele (UE) ce vizează suportul structural în domeniul producerii, procesării și comercializării produselor pescărești și de acvacultură, a fost identificat 1 act normativ aplicabil:

Regulamentul (UE) FEAMP 2021/1139 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 iulie 2021 de instituire a Fondului european pentru pescuit și acvacultură.

În calitate de țară candidată la UE, Moldova a început să dezvolte instrumente de politică analoage fondurilor structurale ale UE pentru pescuit, dar nu a avut încă acces la aceste fonduri. În 2024, Legea nr. 288/2024 a creat un Fond pentru Dezvoltarea Sectorului Acvaculturii și Organizarea Pieței Produselor Pescărești și de Acvacultură. Regulile de funcționare care guvernează acest fond sunt stabilite în Hotărârea de Guvern nr. 251/2025. Finanțat din bugetul de stat, fondul oferă sprijin întreprinderilor nou-înființate și operatorilor existenți în acvacultură, vizând îmbunătățirea gestionării resurselor, promovarea producției și prelucrării durabile și îmbunătățirea organizării pieței în conformitate cu prioritățile sectoriale.

Pentru implementarea legii prenotate, a fost elaborat proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind Fondul pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești, care transpune parțial Regulamentul (UE) FEAMP 2021/1139 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 iulie 2021 de instituire a Fondului european pentru pescuit și acvacultură.

În ceea ce privește Regulamentul (UE) nr. 2021/1060 privind dispozițiile comune (care acoperă mai multe fonduri UE, inclusiv Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură (FEAMPA), acesta nu se aplică direct până la aderare. Cu toate acestea, Moldova participă deja la unele programe transfrontaliere ale UE, cum ar fi Interreg, și a ratificat acorduri care permit această cooperare.

3.1.2. Cadrul administrativ

Conform structurii MAIA, Serviciu acvacultură, din cadrul Direcției Politici în Sectorul Zootehnic, este responsabil pentru elaborarea politicilor de sprijin și colectarea datelor privind ajutoarele acordate, colaborând cu Consiliul Concurenței pentru notificarea măsurilor de ajutor.

În plus, pentru a îmbunătăți supravegherea, în 2026 va fi înființată o unitate dedicată în cadrul AIPA, responsabilă de monitorizarea ajutoarelor de stat în sectorul de acvacultură. Această unitate va urmări sumele ajutoarelor, va asigura notificarea corespunzătoare către Consiliul Concurenței și va gestiona recuperarea ajutoarelor, dacă este necesar.

Autoritățile intenționează, de asemenea, să crească în mod continuu gradul de conștientizare prin organizarea de seminarii de formare pentru funcționari și părți interesate cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în sectorul pescuitului. Aceste măsuri vor asigura că, până la data aderării la UE, schemele naționale de sprijin pentru pescuit, inclusiv nivelurile subvențiilor și condițiile de eligibilitate, respectă pe deplin normele UE privind ajutoarele de stat, prevenind astfel denaturarea concurenței.

3.2. Planuri de viitor

3.2.1. Planuri legislative

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare este responsabil pentru elaborarea politicilor de sprijin și colectarea datelor privind ajutoarele acordate, colaborând cu Consiliul Concurenței în vederea evaluării compatibilității acestora cu normele privind ajutorul de stat.

În domeniul controlului ajutoarelor de stat, Republica Moldova este în general aliniată la *acquis-ul UE*. Legea nr. 139/2012 a fost adoptată în conformitate cu angajamentele asumate în temeiul Acordului de Asociere și reflectă principiile UE privind ajutoarele de stat. Cu toate acestea, în sectorul acvaculturii, legislația UE are prevederi specifice: Regulamentul (UE) nr. 717/2014 al Comisiei (ajutoare de minimis în domeniul pescuitului), care stabilește un prag de 30.000 EUR pe o perioadă de trei ani și Regulamentul (UE) nr. 2022/2473, recent actualizat (un Regulament de exceptare pe categorii pentru ajutoarele în sectorul pescuitului și acvaculturii, care înlocuiește Regulamentul nr. 1388/2014). Aceste norme specifice sectorului nu au fost încă transpuse în Republica Moldova. Pragul unic de minimis al Republicii Moldova (aproximativ 257.000 EUR) este semnificativ mai mare decât limita specifică de minimis a UE pentru pescuit. De asemenea, nu există reglementări sau orientări naționale care să scutească anumite categorii de ajutoare pentru pescuit (de exemplu, ajutoarele pentru cercetare, măsuri de conservare etc.) de la obligația de notificare, în timp ce Regulamentul UE nr. 2022/2473 prevede astfel de scutiri. Astfel, se planifică măsuri pentru a realiza alinierea deplină a normelor sale privind ajutoarele de stat în domeniul pescuitului la *acquis-ul comunitar*, care se va alinia Regulamentului (UE) nr. 2022/2473 și își propune să dezvolte un Regulament privind acordarea ajutoarelor de minimis întreprinderilor din sectorul de acvacultură, în vederea asigurării alinierii la Regulamentul (UE) nr. 717/2014 al Comisiei (inclusiv pragul de minimis mai scăzut aplicabil sectorului de acvacultură). Calendarul țintă este luna mai 2026.

3.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În perioada 2026–2027, Moldova intenționează să consolideze planificarea strategică și capacitatea administrativă pentru a asigura utilizarea eficientă a viitoarelor fonduri UE pentru sectorul de acvacultură. În 2026, va adopta un Program Strategic pentru Sectorul Acvaculturii 2026–2030, care va stabili priorități de investiții și măsuri de reformă. Acest program își propune să alinieze obiectivele naționale de finanțare cu prioritățile FEAMPA.

Până la finele anului 2026, în cadrul AIPA urmează să fie înființată o subdiviziune dedicată pentru gestionarea Fondului pentru Dezvoltarea Sectorului Acvaculturii și Organizarea Pieței Produselor Pescărești și de Acvacultură și pentru monitorizarea ajutoarelor de stat în domeniul pescuitului/acvaculturii, consolidând astfel supravegherea schemelor de subvenționare în conformitate cu normele UE (această măsură este reflectată și în secțiunea privind ajutoarele de stat).

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor pentru această măsură, sursele financiare acoperite din bugetul de stat constituie 1100,0 mii lei. (se referă la anexa B).

4. Politica de piață

4.1. Prezentarea generală a situației

Politica de piață pentru produsele pescărești și de acvacultură este o componentă esențială a Politicii Comune în domeniul Pescuitului din cadrul Uniunii Europene. Aceasta stabilește un set de principii și reguli menite să asigure funcționarea eficientă a pieței produselor pescărești și de acvacultură, sprijinind sustenabilitatea economică, socială și ecologică a acestui sector.

În Republica Moldova, organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură este strâns legată de contextul specific al țării, care nu are ieșire la mare și se bazează pe resursele piscicole din apele interne (lacuri, iazuri, râuri) și din import. Actualmente piața produselor pescărești și de acvacultură este reglementată de:

- Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor – stabilește principiile generale de reglementare a domeniului produselor alimentare și al hranei pentru animale;
- Legea nr. 279/2017 privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare - stabilește informațiile obligatorii referitoare la produsele alimentare;
- Legea nr. 312/2013 privind grupurile de producători agricoli și asociațiile acestora;
- Hotărârea Guvernului nr. 103/2011 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind cerințele la importul și plasarea pe piață a unor produse de acvacultură – reglementează importul și introducerea pe piață a produselor de acvacultură, supuse controlului sanitar și veterinar și supraveghere;
- Hotărârea Guvernului nr. 610/2023 cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru pește și produse din pește – reglementează calitatea produselor pescărești și de acvacultură în formă vie, proaspete, refrigerate, congelate.

4.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ pentru organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură este reprezentat de 7 Regulamente (UE) aplicabile pentru Republica Moldova cum ar fi:

- 1) Regulamentul (UE) nr. 1379/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind organizarea comună a piețelor produselor pescărești și de acvacultură – transpus în proiectul de Lege nr.288/2024 privind politica sectorului acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură.
- 2) Regulamentul (CE) nr. 2406/96 al Consiliului din 26 noiembrie 1996 de stabilire a standardelor comune de comercializare pentru anumite produse pescărești - aliniat prin

Hotărârea Guvernului nr. 103/2011 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind cerințele la importul și plasarea pe piață a unor produse de acvacultură.

- 3) Regulamentul (CEE) nr. 1536/92 al Consiliului din 9 iunie 1992 de stabilire a standardelor comune de comercializare pentru conservele de ton și bonito - transpus prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2023 cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru pește și produsele din pește.
- 4) Regulamentul (CEE) nr. 2136/89 al Consiliului din 21 iunie 1989 de stabilire a standardelor comune de comercializare pentru conservele de sardine și denumirile comerciale pentru conservele de sardine și produsele de tip sardine - aliniat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2023 cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru pește și produsele din pește.
- 5) 2014/117/UE: Recomandarea Comisiei din 3 martie 2014 privind stabilirea și punerea în aplicare a planurilor de producție și comercializare – transpus în Hotărârea Guvernului nr. 335/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de recunoaștere a organizațiilor de producători și a organizațiilor interprofesionale din sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură
- 6) Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1418/2013 al Comisiei din 17 decembrie 2013 privind planurile de producție și de comercializare în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1379/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind organizarea comună a piețelor produselor pescărești și de acvacultură - aliniat prin Hotărârea Guvernului nr. 335/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de recunoaștere a organizațiilor de producători și a organizațiilor interprofesionale din sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură.
- 7) Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1419/2013 al Comisiei din 17 decembrie 2013 privind recunoașterea organizațiilor de producători și a organizațiilor interprofesionale, extinderea normelor organizațiilor de producători și organizațiilor interprofesionale și publicarea prețurilor de declanșare - aliniat prin Hotărârea Guvernului nr. 335/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de recunoaștere a organizațiilor de producători și a organizațiilor interprofesionale din sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură

4.1.2. Cadrul administrativ

Moldova a făcut pași importanți în direcția alinierii la Regulamentele de punere în aplicare (UE) nr. 1418/2013 și nr. 1419/2013 ale Comisiei, precum și la Recomandarea 2014/117/UE a Comisiei. Dispozițiile relevante pentru recunoașterea organizațiilor de producători și a organizațiilor interprofesionale din sectorul pescuitului și acvaculturii au fost transpuse prin Hotărârea de Guvern nr. 335/2025 privind procedura de recunoaștere a organizațiilor de producători și a organizațiilor interprofesionale din sectorul acvaculturii și organizarea pieței pentru produsele pescărești și de acvacultură, care va intra în vigoare în 2026.

Pentru implementarea prevederilor Hotărârea de Guvern nr. 335/2025 privind promovarea instituirii organizațiilor de producători și organizațiilor interprofesionale și

recunoașterea acestora, dar și aprobarea Planurilor de producere și comercializare a produselor de acvacultură este responsabilă MAIA, prin intermediul Comisiei de recunoaștere, care urmează să fie instituită și aprobată prin ordin al ministrului agriculturii și industriei alimentare, la etapa de implementare a Hotărârii de Guvern nr. 335/2025.

4.2. Planuri de viitor

4.2.1. Planuri legislative

Conform priorităților, Guvernul Republicii Moldova a aprobat în luna iunie 2025 Hotărârea Guvernului nr. 335/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de recunoaștere a organizațiilor de producători și a organizațiilor interprofesionale din sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, care s-a aliniat prevederile relevante ale Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1419/2013, Recomandării 2014/117/UE și Regulamentului (UE) nr. 1418/2013 privind recunoașterea organizațiilor de producători, planurile de producție și comercializare și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, organizarea sectorului de acvacultură și a pieței produselor pescărești și de acvacultură în Republica Moldova prin instituirea organizațiilor de producători și organizațiilor interprofesionale. Pentru implementarea prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 335/2025, întru recunoașterea organizațiilor de producători și organizațiilor interprofesionale (în continuare OP și OI), MAIA urmează să instituie Comisia de recunoaștere, care urmează să fie aprobată prin ordin al ministrului agriculturii și industriei alimentare, la etapa instituirii OP și/sau OI.

Conform direcțiilor prioritare stabilite întru implementarea Hotărârea Guvernului nr. 335/2025 ne propunem în anul 2026 organizarea unui workshop cu producătorii și procesatorii de pește pentru promovarea creării organizațiilor de producători și a organizațiilor interprofesionale.

4.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Instituția responsabilă pentru implementare este Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), care va efectua autorizarea și înregistrarea sanitar-veterinară a activităților din domeniul producerii, procesării și introducerii pe piață a produselor pescărești și de acvacultură, precum și monitorizarea planificării producției în exploatațiile piscicole.

Prin urmare, Agenția va efectua inspectarea unităților de producție, procesare și comercializare a produselor pescărești și de acvacultură, va ține evidența acestora și va colecta și analiza datele necesare pentru identificarea și monitorizarea riscurilor care pot influența siguranța produselor pescărești proaspete, refrigerate și procesate.

Pentru implementare, ANSA va monitoriza etichetarea corespunzătoare a produselor pescărești și de acvacultură și va aproba anual Planul de control al operatorilor din domeniul plasării pe piață a produselor de acvacultură.

Indicatorii de implementare vor fi numărul controalelor efectuate și rata neconformităților depistate. De asemenea, se va stabili formatul și calendarul de prezentare a planurilor de producție și comercializare a produselor de acvacultură, iar aplicarea Regulamentului privind recunoașterea organizațiilor de producători și interprofesionale se va monitoriza prin numărul de organizații de producători recunoscute.

4.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru organizarea unui workshop cu producătorii și procesatorii de pește pentru promovarea creării organizațiilor de producători și a organizațiilor interprofesionale sunt necesare surse financiare acoperite din bugetul de stat 13,32 mii lei. (Anexa B (costuri preliminare)).

5. Acvacultură

5.1. Prezentarea generală a situației

Acvacultura este un aspect cheie în sectorul piscicol din Republica Moldova. Adoptarea Legii nr. 288/2024 privind politica în domeniul acvaculturii și organizarea pieței piscicole oferă o bază juridică modernă pentru dezvoltarea acvaculturii în conformitate cu principiile UE. Această lege acoperă organizarea și administrarea acvaculturii, formarea organizațiilor de producători, introducerea de noi specii în instalațiile de acvacultură, promovarea cercetării și dezvoltării, inovarea, standardele de piață pentru produsele pescărești și instrumentele financiare pentru sprijinirea sectorului.

Cadrul legal este completat de Legea nr. 221/2007 privind sănătatea veterinară și de o serie de regulamente de aplicare. Hotărârea de Guvern nr. 239/2009 stabilește cerințe de sănătate animală pentru speciile de acvacultură și măsuri pentru prevenirea bolilor animalelor acvatice, în timp ce Hotărârea de Guvern nr. 977/2016 stabilește criterii generale pentru exploatarea iazurilor și rezervoarelor pentru piscicultură.

Strategia Națională pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală 2023–2030 pune, de asemenea, accent pe creșterea durabilă a acvaculturii și pe alinierea la *acquis-ul UE*. La nivel instituțional, în cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare a fost creat un Serviciu dedicat pentru Acvacultură (prin Hotărârea de Guvern nr. 782/2024) pentru a supraveghea implementarea politicii în domeniul acvaculturii.

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor se ocupă de înregistrarea și autorizarea sanitară a fermelor piscicole, monitorizează sănătatea și circulația peștilor și aplică condițiile veterinare în exploatarea de acvacultură.

Moldova și-a aliniat parțial cadrul de reglementare la cerințele UE în domeniul acvaculturii. Legea nr. 288/2024 transpune prevederile relevante ale Regulamentului (UE) nr.

1380/2013 (privind dezvoltarea durabilă a acvaculturii) și ale Regulamentului (UE) nr. 1379/2013 (privind organizarea comună a pieței pentru produsele de acvacultură).

Normele veterinare și sanitare pentru acvacultură (de exemplu, condițiile de sănătate animală și controalele importurilor) reflectă standardele UE (conform fostei Directive 2006/88/CE, înlocuită acum de Regulamentul nr. 2016/429) – reflectate în Deciziile Guvernului nr. 239/2009 și nr. 1113/2010 privind certificarea sanitară a animalelor de acvacultură vii. Cu toate acestea, anumite acte legislative ale UE nu au fost încă transpuse. În special, Regulamentul (CE) nr. 708/2007 al Consiliului privind utilizarea speciilor alogene și a speciilor absente la nivel local în acvacultură nu are în prezent o reglementare echivalentă în Republica Moldova.

În plus, legislația UE fără caracter obligatoriu (de exemplu, orientările strategice pentru acvacultura durabilă) este luată în considerare în planificarea politicilor, chiar dacă nu este obligatorie din punct de vedere juridic.

Per ansamblu, armonizarea în acvacultură rămâne parțială: deși există cerințe fundamentale, mai multe norme specifice ale UE trebuie încă puse în aplicare.

Sectorul acvaculturii necesită un cadru coerent pentru gestionarea speciilor exotice și a celor absente la nivel local, astfel încât dezvoltarea acestuia să se realizeze în mod sustenabil și în concordanță cu standardele europene de protecție a ecosistemelor acvatice.

La momentul actual, în Republica Moldova acvacultura de tip recirculant este slab dezvoltată. Pe teritoriul țării activează doar 3 unități de tip recirculant.

5.1.1. Cadrul legislativ

Actualmente, nu există un cadru legal aprobat, prin care să fie stabilită o Strategie de dezvoltare a sectorului de acvacultură și prin care să fie reglementată activitatea acvaculturii recirculante. Moldova a planificat în PNA 2025 - 2029 măsuri concrete pentru a realiza alinierea deplină la *acquis-ul* în domeniul acvaculturii. În 2026, urmează să fie adoptat un Plan Strategic Multianual pentru Dezvoltarea Acvaculturii 2026–2030, care stabilește obiective și acțiuni pentru a sprijini creșterea și dezvoltarea durabilă în acest sector. Actualmente proiectul este transmis pentru evaluare la Cancelaria de Stat.

Regulamentul (CE) nr. 708/2007 al Consiliului stabilește cadrul normativ privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a celor absente la nivel local, având drept scop evaluarea și minimizarea impactului asupra ecosistemelor acvatice. Actul reglementează procedurile de introducere și transfer al acestor specii, definește mecanismele de autorizare, monitorizare și gestionare a riscurilor ecologice și contribuie la dezvoltarea sustenabilă a sectorului, inclusiv prin promovarea sistemelor recirculante.

Până în 2026, Republica Moldova își propune să adopte legislația de transpunere a acestui act, aliniind normele naționale la prevederile Regulamentului (CE) nr. 708/2007. Implementarea va fi susținută prin consolidarea capacității administrative: întărirea Serviciului de Acvacultură, instruirea personalului în tehnici moderne de piscicultură și supraveghere a

bolilor, precum și extinderea activităților de cercetare prin Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară.

5.1.2. Cadrul administrativ

Conform structurii Ministerului, pentru coordonarea activităților de transpunere și implementare a capitolului 13, a fost nominalizat Serviciu acvacultură, din cadrul Direcției Politici în Sectorul Zootehnic, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. La moment, în procesul de elaborare, aliniere și implementare a legislației UE prevăzută de Capitolul 13 - Pescuitul și politica maritimă din Acordul de Asociere sunt implicați 2 funcționari.

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor este autoritatea statului, care conform competențelor funcționale este responsabilă de autorizarea unității de acvacultură recirculantă, monitorizare și controlul activității acesteia.

5.2. Planuri de viitor

5.2.1. Planuri legislative

MAIA a planificat în PNA 2025–2029 aprobarea Hotărârii Guvernului privind utilizarea în acvacultură a speciilor absente la nivel local, act ce va transpune Regulamentul (CE) nr. 708/2007 al Consiliului privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și absente la nivel local. În prezent, MAIA elaborează proiectul Hotărârii Guvernului, care urmează a fi înaintat spre aprobare până la finele anului 2026, în paralel cu procesul de elaborare a Programului Național strategic pentru sectorul de acvacultură.

5.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Măsurile menționate urmează a fi aplicate doar după elaborarea și aprobarea actelor normative relevante de către Guvern.

Punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 708/2007 va începe peste 6 luni după aprobarea Hotărârii de Guvern privind utilizarea în acvacultură a speciilor absente la nivel local, fiind necesară pregătirea instituțională pentru a asigura funcționarea mecanismelor de autorizare, control și monitorizare.

Responsabilitatea generală pentru implementarea acquis-ului revine Institutului Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară, care va coordona procesul de introducere și utilizare în acvacultură a speciilor exotice absente la nivel local.

ANSA va continua să exercite funcțiile de autoritate competentă pentru autorizarea unităților de acvacultură, inclusiv sistemelor recirculante, precum și pentru monitorizarea stării de sănătate a speciilor acvatice. ANSA va asigura controlul implementării cerințelor veterinare,

supravegherea bolilor, managementul circulației peștilor și aplicarea procedurilor de certificare sanitar-veterinară. Tot ANSA va gestiona procedurile de notificare și evaluare a riscurilor asociate introducerii și transferului de specii exotice, în conformitate cu mecanismele prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 708/2007.

Implementarea propriu-zisă a cadrului normativ va presupune autorizarea introducerii și transferului speciilor exotice și absente la nivel local, precum și elaborarea formularelor, registrelor și mecanismelor de raportare aferente gestionării acestor specii. Procesul va implica instruirea personalului din cadrul MAIA, ANSA și al operatorilor economici în aplicarea corectă a legislației armonizate, precum și constituirea unei baze naționale de date pentru monitorizarea speciilor utilizate în acvacultură

5.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În rezultatul estimării costurilor necesare pentru elaborarea actului normativ, sursele financiare acoperite din bugetul de stat constituie 189,1 mii lei. (costuri preliminare).

Costurile de elaborare a PHG vor fi atribuite din contul bugetului de stat și eventual, din alte surse financiare legale și urmează să fie estimate de către MAIA (Anexa A)

6. Ajutor de Stat

6.1. Prezentarea generală a situației

Scopul elaborării, transpunerii și implementării actelor din domeniul Ajutor de stat (Regulamentul (UE) 2022/2473 al Comisiei din 14 decembrie 2022 de declarare a anumitor categorii de ajutoare acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură și Regulamentul (UE) nr. 717/2014 al Comisiei din 27 iunie 2014 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis în sectorul pescuitului și acvaculturii) definește mecanism prin care va fi oferit sprijin financiar întreprinderilor care activează în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură. Dezvoltarea unui astfel de suport este important pentru dezvoltarea întreprinderilor micro, mici și mijlocii din domeniu producerii, procesării și comercializării produselor din acvacultură.

Actualmente în Republica Moldova pentru subvenționarea sectorului acvaculturii sunt aplicabile următoarele acte:

- 1) Hotărârea Guvernului nr. 465/2023 cu privire la aprobarea Regulamentului privind măsurile de subvenționare în avans și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea în avans din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural și la abrogarea unor acte normative – prevăzut pentru subvenționarea materialului piscicol de populat;

- 2) Hotărârea Guvernului nr. 491/2023 cu privire la subvenționarea investițiilor din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural – prevăzut pentru subvenționarea utilajului și echipamentului tehnologic zootehnic pentru fermele zootehnice piscicole;
- 3) Hotărârea Guvernului nr. 492/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea de plăți directe în sectorul zootehnic din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural - prevăzut pentru plățile directe per kilogram de produs-material piscicol.

Urmare adaptării sistemului național de subvenționare conform legislației Uniunii Europene, domeniul producerii și procesării peștelui nu va cădea sub domeniu de aplicare care urmează să fie aplicat, astfel va fi reformat și sistemul de susținere a sectorului de acvacultură conform cerințelor UE.

6.1.1. Cadrul legislativ

Cu privire la actele normative prevăzute în acest Bloc, au fost identificate 2 acte normative relevante în domeniul Ajutorului de stat:

1) Regulamentul (UE) 2022/2473 al Comisiei din 14 decembrie 2022 de declarare a anumitor categorii de ajutoare acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură

2) Regulamentul (UE) nr. 717/2014 al Comisiei din 27 iunie 2014 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis în sectorul pescuitului și acvaculturii.

În conformitate cu direcțiile prioritare stabilite pe domeniul producerii și procesării peștelui și produselor pescărești, Regulamentele (UE) prenotate urmează să fie transpuse în 2 proiecte de hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței, planificate în PNA pentru anul 2026, având ca scop reglementarea mecanismelor de sprijin financiar pentru microîntreprinderi și întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) care își desfășoară activitatea în domeniul producerii, prelucrării sau comercializării produselor pescărești și de acvacultură.

6.1.2. Cadrul administrativ

Pentru implementarea ajutorului de stat în sectorul de acvacultură se planifică (Anexa B), organizarea workshop-urilor cu funcționarii, producătorii și procesatorii de pește și produse pescărești privind aplicarea ajutorului de stat și implementarea mecanismelor de sprijin financiar pentru producătorii, procesatorii și comercianții de produse piscicole și de acvacultură implică un cadru administrativ interinstituțional, în care responsabilitățile sunt distribuite între Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură și Consiliul Concurenței, în conformitate cu normele UE privind ajutorul de stat.

Consiliul Concurenței este autoritatea responsabilă pentru elaborarea și transpunerea cadrului normativ privind ajutorul de stat destinat sectorului de acvacultură, inclusiv pregătirea

proiectelor de hotărâri a Plenului Consiliului Concurenței ce vor transpune Regulamentul (UE) 2022/2473 și Regulamentul (UE) nr. 717/2014. MAIA va stabili criteriile de eligibilitate, condițiile de accesare, tipurile de măsuri de sprijin, precum și mecanismele de monitorizare a implementării.

AIPA va fi instituția responsabilă de implementarea practică a măsurilor de sprijin, gestionarea cererilor de subvenționare și aplicarea mecanismelor financiare aferente ajutoarelor de stat și ajutoarelor de minimis în domeniul acvaculturii. AIPA va evalua dosarele depuse, va aplica regulile de eligibilitate stabilite de MAIA, va efectua plățile și va asigura păstrarea registrelor necesare pentru transparență și raportare. Totodată, AIPA va avea obligația de a transmite Consiliului Concurenței informațiile referitoare la implementarea ajutoarelor de stat în conformitate cu cerințele naționale și europene.

Totodată, Consiliul Concurenței reprezintă și autoritatea competentă în materie de control al ajutoarelor de stat, conform Legii nr. 139/2012. Acesta va evalua compatibilitatea măsurilor prevăzute de legislația privind ajutorul de stat și va monitoriza respectarea plafonului de minimis aplicabil în sectorul acvaculturii, precum și obligația de cumul și raportare stabilită de UE.

Coordonarea între cele două instituții este esențială pentru funcționarea sistemului de sprijin financiar. Consiliul Concurenței va garanta conformitatea juridică cu normele UE și naționale privind ajutorul de stat, iar AIPA va implementa efectiv măsurile de finanțare.

6.2. Planuri de viitor

6.2.1. Planuri legislative

Se intenționează promovarea a două proiecte de hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței privind aplicarea ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură, proiectul hotărârii Plenului Consiliului Concurenței pentru aprobarea Regulamentului cu privire la ajutorul de stat în sectorul de acvacultură, care se va alinia Regulamentului (UE) 2022/2473 al Comisiei din 14 decembrie 2022 de declarare a anumitor categorii de ajutoare acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură și proiectul hotărârii Plenului Consiliului Concurenței pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea ajutoarelor de minimis întreprinderilor din sectorul de acvacultură, care se va alinia Regulamentului (UE) nr. 717/2014 al Comisiei din 27 iunie 2014 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis în sectorul pescuitului și acvaculturii.

6.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea acquis-ului în domeniul ajutorului de stat și ajutorului de minimis pentru întreprinderile care activează în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură se va realiza printr-un mecanism integrat, coordonat de Consiliul Concurenței în

cooperare cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură. Aplicarea Regulamentului cu privire la ajutorul de stat în sectorul de acvacultură, care se va alinia prevederilor Regulamentului (UE) 2022/2473 și Regulamentului privind acordarea ajutoarelor de minimis întreprinderilor din sectorul de acvacultură, care se va alinia Regulamentului (UE) nr. 717/2014 presupune crearea unui a două cadre funcționale care să permită gestionarea eficientă a schemelor de ajutor de stat și a ajutoarelor de minimis în sectorul de acvacultură.

Consiliul Concurenței este responsabil de elaborarea și promovarea proiectelor de acte normative necesare punerii în aplicare a legislației UE și va asigura aplicarea corectă a principiilor prevăzute de articolele 107–108 TFUE și de legislația națională aferentă ajutorului de stat, exercitând funcția de control și supraveghere, inclusiv privind respectarea plafoanelor stabilite de Regulamentul (UE) nr. 717/2014. Totodată, Consiliul Concurenței va gestiona registrul național al ajutoarelor de minimis și va monitoriza cumulul ajutoarelor pentru a evita depășirea limitelor permise.

AIPA va implementa cadru normativ aprobat, fiind instituția responsabilă pentru primirea cererilor, verificarea eligibilității beneficiarilor, efectuarea plăților și gestionarea fluxului financiar. Totodată va asigura controlul administrativ ex-ante și ex-post asupra cererilor depuse, inclusiv verificarea documentelor justificative, înregistrarea ajutoarelor acordate în registrele interne și transmiterea periodică a informațiilor către Consiliul Concurenței. În cazul ajutoarelor de minimis, AIPA va aplica plafonul maxim per beneficiar stabilit pentru sectorul acvaculturii și va notifica Consiliul Concurenței despre toate plățile efectuate.

Implementarea acquis-ului va necesita consolidarea capacităților administrative. Aceasta va presupune instruirea funcționarilor AIPA, producătorilor și procesatorilor de pește și produselor pescărești și de acvacultură privind aplicarea Regulamentului (UE) 2022/2473, a regulilor privind acordarea ajutorului de stat și cumulul de minimis, intensitățile maxime permise, verificarea eligibilității beneficiarilor, procedurile de raportare anuală și utilizarea registrului unic al ajutoarelor de stat.

6.3. Aspecte financiare

Pentru elaborarea proiectelor de hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței privind aplicarea ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură sunt prevăzute (Anexa A), surse financiare în mărime de 378,2 mii lei, acoperite din bugetul de stat.

Pentru organizarea workshop-urilor cu funcționarii, producătorii și procesatorii de pește și produse pescărești privind aplicarea ajutorului de stat vor fi necesare surse financiare în mărime de 29,72 mii lei (Anexa B), acoperite din bugetul de stat

7. Acorduri Internaționale

7.1. Prezentarea generală a situației

Republica Moldova are încheiate acorduri bilaterale cu România și Ucraina.

Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind cooperarea în domeniul protecției resurselor piscicole și reglementarea pescuitului în râul Prut și în lacul de acumulare Stânca-Costești, semnat la Stânca-Costești la 1 august 2003, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.1161/2003, prevede perioada, durata și zonele de prohibiție a pescuitului, protecția resurselor piscicole, condițiile pentru exercitarea pescuitului în scop recreativ și sportiv. Numărul de nave și volumul de pește nefiind stabilit.

Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind colaborarea în domeniul protecției și dezvoltării durabile a bazinului râului Nistru, semnat la Roma la 29 noiembrie 2012, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 42/2013, prevede protecția resurselor biologice acvatice și reglementarea pescuitului în bazinul fluviului Nistru, particularitățile reglementării pescuitului în bazinul r. Nistru, termenii și locurile interzise pentru pescuit. Numărul de nave și volumul de pește nefiind stabilit.

Moldova este partea la Agenda Maritimă Comună pentru Marea Neagră, aprobată la 21 mai 2019 de către miniștrii celor șapte țări riverane Mării Negre prin semnarea Declarației privind aprobarea Agendei maritime comune la Marea Neagră.

Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 228/2025, a fost aprobat semnarea Acordului în temeiul Convenției Națiunilor Unite privind dreptul mării referitor la conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității marine în zonele din afara jurisdicției naționale

7.1.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ care reglementează participarea Republicii Moldova la acordurile internaționale în domeniul protecției resurselor piscicole și al cooperării transfrontaliere este format din acordurile bilaterale existente cu România și Ucraina, aprobate prin Hotărârea de Guvern nr.1161/2003 și Hotărârea de Guvern nr. 42/2013, precum și din angajamentele internaționale asumate în domeniul gestionării durabile a resurselor acvatice. De asemenea, Republica Moldova este parte la instrumente regionale și multilaterale, inclusiv Agenda Maritimă Comună pentru Marea Neagră și Acordul BBNJ (Biodiversity Beyond National Jurisdiction), aprobat prin Decretul Președintelui nr. 228/2025. Acest cadru juridic asigură fundamentul pentru cooperarea transfrontalieră, protecția resurselor biologice acvatice și alinierea la standardele europene și internaționale în domeniul conservării ecosistemelor acvatice.

7.1.2. Cadrul administrativ

La nivel administrativ, implementarea acordurilor internaționale în domeniul protecției resurselor piscicole este coordonată de Ministerul Mediului, care asigură comunicarea bilaterală cu autoritățile similare din România și Ucraina, participă la comisii mixte și urmărește aplicarea prevederilor referitoare la protecția resurselor piscicole și regimul pescuitului în sectoarele transfrontaliere ale Prutului și Nistrului.

Aplicarea măsurilor tehnice și de control prevăzute de acordurile internaționale este susținută de autoritățile naționale competente în domeniul mediului și pescuitului, care monitorizează respectarea condițiilor stabilite, zonele protejate și reglementările privind activitățile piscicole. De asemenea, instituțiile responsabile participă la schimbul de date, evaluări comune ale resurselor acvatice și activități de raportare internațională, contribuind la o gestionare durabilă și coordonată a ecosistemelor acvatice transfrontaliere.

7.2. Planuri de viitor

7.2.1. Planuri legislative

Pentru anul 2026 se planifică adoptarea Legii pentru ratificarea Acordului privind măsurile de competența statului portului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat, adoptat la Roma la data de 22 noiembrie 2009 și a Legii pentru ratificarea Acordului în temeiul Convenției Națiunilor Unite privind dreptul mării referitor la conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității marine în zonele din afara jurisdicției naționale

7.2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea angajamentelor asumate prin Acordul privind măsurile de competența statului portului (PSMA) și prin Acordul în temeiul Convenției ONU privind dreptul mării referitor la conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității marine în zonele din afara jurisdicției naționale (BBNJ) se va realiza în baza procedurilor interne prevăzute de Legea nr. 595/1999 și de Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 442/2015.

„Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) va iniția procesul de elaborare și promovare a proiectului de lege pentru aderarea la Acordul privind măsurile de competența statului portului”. După ratificare, implementarea operațională va implica cooperarea instituțiilor din domeniul mediului, controlului portuar, poliției de frontieră și protecției ecosistemelor acvatice, în funcție de prevederile fiecărui acord.

7.3. Aspecte financiare

Implementarea obligațiilor care decurg din ratificarea acordului internațional nu presupune costuri suplimentare pentru acțiuni tehnice sau operaționale, întrucât aplicarea acestora se va realiza în limitele competențelor instituționale existente. Singurele cheltuieli aferente transpunerii și procesului de ratificare sunt cele asociate remunerării personalului implicat în elaborarea proiectelor de acte normative, coordonarea interinstituțională și întocmirea traducerilor oficiale. Conform estimărilor prezentate în Anexa A, resursele financiare necesare acestor activități constituie 147,643 mii lei, acoperite integral din bugetul de stat. În consecință, implementarea acordurilor nu generează obligații bugetare suplimentare pentru Guvern.

CAPITOLUL 22: POLITICA REGIONALĂ ȘI COORDONAREA INSTRUMENTELOR STRUCTURALE

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are un nivel moderat de pregătire în domeniul politicii regionale și coordonării instrumentelor structurale și a înregistrat unele progrese în perioada de raportare, în special datorită setului de structuri de gestionare și control pentru programele Interreg.

Tabelul 1. Nivelul de aliniere a actelor UE la capitolul 22 (nr. Celex)

32021R1060	32021R1058	32021R1056
32021R1059	32021R1057	32006R1082

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

Capitolul 22 este dedicat politicii de dezvoltare regională și coordonării instrumentelor structurale. La nivelul Uniunii Europene, politica regională a fost dezvoltată pentru a reduce disparitățile dintre regiuni și pentru a asigura coeziunea socio-economică. În același timp, coordonarea instrumentelor structurale acoperă crearea de structuri instituționale și administrative și punerea în aplicare a regulamentelor generale și specifice fiecărui fond structural utilizate ca instrumente de investiții a politicii regionale.

Acquis-ul aferent Capitolului 22 conține în principal Regulamente Cadru și de punere în aplicare, care nu necesită transpunerea în legislația națională, fiind aplicabile din momentul obținerii statutului de țară membru. Cu toate acestea, se impun măsuri administrative și juridice în ceea ce privește utilizarea eficientă a instrumentelor structurale prin intermediul principiilor și mecanismelor prevăzute în regulamentele cadru.

Alinierea Republicii Moldova la cadrul european al politicii de coeziune se va baza astfel prioritar pe restructurarea administrativă și consolidarea capacităților instituțiilor care vor fi implicate în punerea în aplicare a Regulamentelor-cadru.

Având în vedere desfășurarea în prezent a consultărilor la nivelul UE privind viitoarea politică de coeziune (post 2027), cadrul căreia ar putea fi înlocuit cu noi texte juridice (Regulamentul privind dispozițiile comune, Regulamentele specifice fondurilor), Republica Moldova urmează să se concentreze pe elaborarea de reglementări care să permită viitoarea punere în aplicare a programelor politicii de coeziune. Astfel, este necesară o capacitate administrativă adecvată la nivel de program și de proiect, instituirea unor sisteme de bună gestiune și control financiar, programarea și bugetarea multianuală, capacitate de cofinanțare,

respectarea principiilor-cheie, cum ar fi parteneriatul, buna gestiune financiară, transparența, legalitatea, nediscriminarea etc.

Coordonarea capitolului dedicat politicii de dezvoltare regională și coordonării instrumentelor structurale este asigurată de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în cooperare cu Cancelaria de Stat, Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Energiei, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Mediului, Ministerul Afacerilor Externe, Consiliul Concurenței, Curtea de Conturi, Agențiile de Dezvoltare Regională și Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală, Biroul Național de Statistică, Congresul Autorităților Locale din Moldova, Biroul pentru Integrare Europeană și Centrul de Armonizare a Legislației.

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Republica Moldova a inițiat procesul de aliniere a politicilor naționale la politicile de coeziune ale Uniunii Europene în 2006, prin adoptarea Legii nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova. Legea enunțată este principalul document care formulează obiectivele politicii în acest domeniu cu obiectivul general de „creștere a competitivității și dezvoltarea durabilă a fiecărei regiuni, reducerea disparităților și creșterea calității vieții locuitorilor”, „sporirea coeziunii teritoriale și prevenirea excluziunii” fiind unul din obiectivele specifice.

Prin intermediul acestei legi a fost instituit inițial Fondul Național de Dezvoltare Regională și, ulterior, Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală ca principală sursă de finanțare a proiectelor și programelor de dezvoltare regională și locală, în 2022 fiind aprobată Legea nr. 27/2022 privind Fondul și în 2022 - Regulamentul privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 152/2022. Mecanismul alocării mijloacelor din Fond a fost revizuit în 2025, inclusiv prin prisma legislației Uniunii Europene, deschizând oportunitatea finanțării inclusiv pentru Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară.

Prin Legea nr. 438/2006 este pus în aplicare și principiul parteneriatului, aplicabil la toate fazele de dezvoltare și implementare a politicii, programelor și proiectelor de dezvoltare regională, asigurând implicarea diferitelor părți interesate, inclusiv a celor din sectorul public, privat și civil.

Cadrul de politici aferent politicii regionale a evoluat semnificativ în ultimii ani, fiind aliniat obiectivelor politicii de coeziune la nivel european, în special în ceea ce privește reducerea disparităților.

În 2022 a fost aprobată Strategia Națională de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028, care reprezintă al patrulea ciclu de programare, fiind principalul document de politici publice în domeniu. Strategia are ca obiectiv „creșterea competitivității și a dezvoltării durabile a fiecărei regiuni, ajustarea disparităților și creșterea calității vieții cetățenilor”. În susținerea acestei abordări strategice, în perioada 2021-2024 au mai fost aprobate trei Programe naționale: Programul Național de Dezvoltare a Orașelor-poli de Creștere în Republica Moldova pentru 2021-2027, Programul Național de Accelerare a Dezvoltării mun. Bălți în calitate de pol de

dezvoltare pentru anii 2024-2028 și Programul Național de Dezvoltare Locală „Satul European” pentru anii 2024-2028. Obiectivele acestor documente strategice sunt transpuse prin programele operaționale regionale, aprobate la nivel de regiuni de dezvoltare pentru implementarea politicilor de coeziune la nivel regional. Totodată, punerea în aplicare a intervențiilor formulate în documentele strategice are loc prin Documentul unic de program, aprobat pentru o perioadă de 3 ani. Documentul menționat include programe și proiecte de dezvoltare regională și locală în vederea îmbunătățirii condițiilor de viață ale cetățenilor și a serviciilor publice.

În vederea asigurării unei gestionări eficiente a programelor Interreg, Republica Moldova a transpus parțial în 2024-2025 prevederi din Regulamentul (UE) 2021/1059 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind dispoziții specifice pentru obiectivul Cooperare teritorială europeană (Interreg) sprijinit de Fondul european de dezvoltare regională și de instrumentele de finanțare externă (art. 3 pct. 1, pct. 2 și pct. 3, art. 16 (5), art. 22, 30, 36 și 40) și prevederile din Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondul pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (art. 48). Deși acquis-ul aferent Capitolului 22 nu necesită transpunerea în legislația națională, prevederile Regulamentelor menționate supra au fost introduse prin Hotărârea Guvernului nr. 477/2024 și nr. 169/2025 privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 576/2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la implementarea programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională finanțate de Uniunea Europeană.

Conform recomandărilor Comisiei Europene din cadrul reuniunii de screening explicativ a fost punctată asigurarea coerenței legislației naționale cu legislația UE în ce privește ajutorul de stat, achizițiile publice și mecanisme anti-corupție. În ultimii ani, s-au realizat progrese substanțiale în alinierea legislației naționale la acquis-ul UE, în special în ceea ce privește ajutorul de stat, evaluările de mediu și politicile de incluziune socială, reflectate și în alte Capitle ale Programului Național de Aderare (PNA). Modificările recente ale Legii nr. 139/2012 privind ajutorul de stat au intrat în vigoare la începutul anului 2024.

Cadrul legislativ de mediu a înregistrat progrese semnificative în alinierea la acquis-ul UE, în special, prin Legea nr. 226/2022 privind modificarea unor acte normative (Legea nr. 851/1996 privind expertiza ecologică; Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului; Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu; ș.a.). Legea nr. 226/2022 transpune Directiva 2014/52/UE, precum și art. 6 (3) și (4) din Directiva 92/43/CEE, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva 2013/17/UE).

În 2024, Moldova a aderat la URBACT și participă la program. În 2025, prin Hotărârea Guvernului nr. 449/2029 a fost aprobat Regulamentul privind participarea Republicii Moldova la componenta „Ocuparea forței de muncă și inovare socială” (EaSI) a Fondului social european plus (FSE+) care transpune parțial partea a III-a a Regulamentului UE 2021/1057 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de instituire a Fondului social european plus (FSE+) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1296/2013.

Pentru a răspunde recomandărilor Comisiei Europene formulate în cadrul reuniunii de screening explicativ și în Rapoartele de țară pentru 2023, 2024 și 2025, Moldova urmează să

acorde atenție și potențialului Grupărilor Europene de Cooperare Teritorială. O inițiativă de creare a unei Grupări Europene de Cooperare Teritorială (GECT), care ar urma să includă 240 de primării din Republica Moldova, Polonia, Ucraina și România, cu sediul în România (Iași), a fost discutată în luna septembrie, cu participarea a circa 300 de primari.

Totodată, în cadrul screeningului explicativ pentru Capitolul 22 s-a menționat despre necesitatea elaborării cu 6 - 12 luni înainte de momentul aderării, a Acordului de parteneriat care va servi drept bază pentru implementarea politicii de coeziune, pentru a fi finalizat și adoptat de către Comisie la momentul aderării.

În 2025, Moldova a lansat crearea unui mecanism național de coordonare antifraudă, în conformitate cu articolul 325 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Acest mecanism are ca scop consolidarea prevenirii, detectării și raportării fraudelor în cadrul sistemului național pentru fondurile UE. Cadrul de reglementare al Republicii Moldova pentru prevenirea și combaterea fraudei este în prezent adaptat la cerințele UE. Principalele acte legislative naționale includ Codul penal, Codul vamal, Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetară și fiscală, precum și o serie de decizii guvernamentale care reglementează funcția antifraudă.

1.2. Cadrul administrativ

Punerea în aplicare a politicii de coeziune depinde de capacitatea administrativă a instituțiilor care vor fi responsabile de managementul fondurilor.

Cadrul instituțional național actual sprijină gestionarea fondurilor UE. De la sfârșitul anului 2023, *Cancelaria de Stat* este autoritatea națională de coordonare fiind responsabilă de toate cele cinci programe de cooperare Interreg la care participă Moldova. Pentru a consolida supravegherea gestionării fondurilor UE, în temeiul Dispoziției Guvernului nr. 18-d din 28 februarie 2024, a fost instituit Grupul național de lucru pentru coordonarea implementării programelor de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională, fiind format din reprezentanți ai principalelor ministere și agenții guvernamentale. Grupul de lucru asigură implementarea, monitorizarea, prevenirea fraudelor, ajustarea cadrului normativ și promovarea programelor Interreg la nivel național.

Mai mult, Moldova are deja un cadru instituțional stabilit pentru gestionarea asistenței externe, detaliat în Hotărârea Guvernului nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe.

Acest cadru sprijină gestionarea sistematică și structurată a asistenței externe, inclusiv asistența UE prin modalitatea de gestionare indirectă de către Cancelaria de Stat. Astfel, Cancelaria de Stat acționează ca autoritate națională de coordonare, rol stabilit în noiembrie 2023. Sistemul de management și control și modalitatea de management partajat cu Comisia Europeană sunt stabilite în conformitate cu prevederile din Hotărârea Guvernului nr. 576/2017 privind implementarea programelor de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională (în 2024-2025 au fost operate modificări la Hotărârea Guvernului nr. 576/2017, în scopul alinierii parțiale la Regulamentul (UE) 2021/1059 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind dispoziții specifice pentru obiectivul Cooperare Teritorială Europeană

(Interreg), sprijinit de Fondul European de Dezvoltare Regională și de instrumentele de finanțare externă, precum și Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize).

Potrivit aceleiași Hotărâri, *Grupul de auditori* – reprezentanți ai Curții de Conturi a Republicii Moldova sunt desemnați ca punct național de contact pentru Autoritatea de Audit pe Program. Astfel, Grupul de auditori, în baza mandatului și în conformitate cu prevederile cadrului legal național, cu regulile stabilite în comun cu Autoritatea de Audit, auditează utilizarea resurselor alocate pentru Programe și evaluează partea națională a sistemului de control și management al Programelor, precum și procesul de verificare a eșantionului de proiecte.

Potrivit modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 576/2017, care au intrat în vigoare în 2024, Ministerul Finanțelor este autoritatea care asigură funcția de controlor național pentru programele de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională. Conform pct. 20 sbpct. 2) lit. f) din același Regulament, Ministerul Finanțelor ca controlor național verifică, în colaborare cu Inspectoratul Control Financiar de Stat, pe bază de eșantion, inclusiv la solicitarea Autorității de Management și a altor autorități implicate în sistemul de management și control al Programelor, corectitudinea și veridicitatea informațiilor și a constatărilor incluse în rapoartele aferente desfășurării de către auditori a misiunilor de verificare a cheltuielilor efectuate în cadrul proiectelor finanțate în cadrul Programelor.

Cu toate că actualmente toate structurile necesare naționale, regionale și locale sunt lucrative pentru asigurarea implementării programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională, încă persistă provocările legate de fluctuația ridicată a personalului din cauza migrației interne și externe. Capacitățile existente sunt într-o oarecare măsură limitate atunci când sunt antrenate în gestionarea altor fonduri și instrumente ale UE. Acest lucru indică necesitatea dezvoltării continue a expertizei administrative pentru a coordona pe deplin și a pune în aplicare în mod eficient toate resursele disponibile ale UE.

În același timp, există un efort concertat de îmbunătățire a capacităților administrative prin programe de formare atât naționale, cât și internaționale. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a dezvoltat un Concept dedicat autorităților publice locale, care se concentrează pe domenii de implementare, monitorizare, evaluare a proiectelor și care se implementează de către Agențiile de Dezvoltare Regională (ADR) - ADR Nord, ADR Centru, ADR Sud, ADR Găgăuzia și ADR mun. Chișinău. De asemenea, a fost implementat și un Concept ce vizează consolidarea capacității instituțiilor de dezvoltare regională.

În prezent, în cadrul acestor autorități regionale activează circa 100 de angajați. Conform discuțiilor din cadrul screeningului explicativ, ca principiu, Comisia recomandă descentralizarea fondurilor de coeziune către regiuni, pentru a permite adaptarea nevoilor regiunilor și o modalitate de îmbunătățire și consolidare a capacității instituționale. Actualmente, statutul autorităților regionale este cel de instituție publică, iar potrivit explicațiilor oferite de Comisie, statutul autorităților regionale nu este principal și nu contează dacă acestea sunt subordonate unei autorități centrale sau nu. Important este ca acestea să dețină capacitatea de a gestiona

fondurile UE corect. În 2025, angajații autorităților regionale au beneficiat de instruiți în baza Programului de consolidare a capacităților pentru instituțiile responsabile de implementarea politicii de dezvoltare regională și locală, dedicate politicii de coeziune și fondurilor structurale.

Controlul intern managerial și funcția de audit intern în toate entitățile publice, de nivel central și local, sunt organizate și dezvoltate în baza prevederilor Legii nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern (CFPI). Unitatea centrală de armonizare din cadrul Ministerului Finanțelor este responsabilă de elaborarea și promovarea politicii în domeniul controlului financiar intern public. Prioritățile și măsurile de intervenție pe termen mediu sunt stabilite în Programul de dezvoltare a CFPI pentru anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2024, fiind orientate spre fortificarea răspunderii manageriale și consolidarea auditului intern pe baza standardelor internaționale și bunelor practici ale UE. Activitățile planificate pe domeniul CFPI sunt reflectate în Capitolul 32 „Control financiar” al PNA.

În procesul de transpunere și aplicare a acquis-ului UE aferent Capitolului 22 sunt implicați în mare parte membrii Grupului de lucru 22 - sunt prezente circa 40 de persoane sau reprezentanți ai instituțiilor în cadrul acestui Grup de lucru. Aceștia au beneficiat de diverse instruiți tematice privind politica de coeziune a UE, organizate cu suportul PolishAid, iar în 2025 au beneficiat de instruiți în baza Programului de consolidare a capacităților pentru instituțiile responsabile de implementarea politicii de dezvoltare regională și locală, dedicate politicii de coeziune și fondurilor structurale.

Ultimele recomandări ale Comisiei Europene aferente Capitolului 22 reflectă necesitatea asigurării unei capacități administrative suficiente pentru a pune în aplicare toate programele de cooperare transfrontalieră și transnațională (Interreg), instituirea unui sistem eficient de gestionare și control pentru programele de cooperare, precum și structuri de audit specializate în auditarea fondurilor UE.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

În ceea ce privește planurile de viitor, pentru alinierea la principiile și reglementările politicii de coeziune ale UE, în 2026, în corespundere cu angajamentele din Foaia de parcurs privind Reforma Administrației Publice, se planifică aprobarea unui proiect de lege referitor la cadrul instituțional și mecanismul de gestionare a fondurilor UE prin care să fie reglementate responsabilitățile și instituțiile care vor fi responsabile de gestionarea acestor fonduri. Acesta va transpune parțial elemente din Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize.

Totodată, pentru alinierea la prevederile Regulamentul (CE) nr. 1082/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind o grupare europeană de

cooperare teritorială (GECT)/Regulamentul (UE) nr. 1302/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1082/2006 privind o grupare europeană de cooperare teritorială (GECT) în ceea ce privește clarificarea, simplificarea și îmbunătățirea constituirii și funcționării unor astfel de grupări se planifică ajustarea cadrului normativ național în vederea asocierii autorităților din Republica Moldova la Grupările Europene de Cooperare Teritorială.

Suplimentar, Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetară și fiscală va fi modificată în sensul consolidării capacității administrative a sistemului de control, și va fi aliniată la cerințele prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 883/2013 și Regulamentul (UE) nr. 2185/96, care abordează aspecte cheie ale protecției intereselor financiare ale Uniunii Europene și desfășurării anchetelor.

Totodată, se va analiza cadrulul normativ primar și secundar aplicabil gestionării fondurilor de dezvoltare referitoare la evaluarea proiectelor mari de investiții conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 684/2022, cu ulterioara înaintare de propuneri de modificare și completare a cadrului legal în vigoare, în scopul consolidării conformității proceselor investiționale cu cerințele reglementate.

2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacității administrative

În vederea fortificării capacităților instituționale și îndeplinirii recomandării Comisiei Europene din Raportul de țară pentru 2024 și 2025 în ceea ce privește capacitatea administrativă suficientă pentru a pune în aplicare toate programele de cooperare transfrontalieră și transnațională (Interreg), se planifică creșterea capacității administrative privind implementarea procedurilor pe Programele Interreg: România - Republica Moldova 2021-2027, Bazinul Mării Negre 2021-2027, Regiunea Dunărea 2021-2027, Interreg Europe 2021-2027, Urbact 2021-2027 prin organizarea de instruiți.

Subsecvent, pentru a asigura continuitatea acțiunilor planificate în PNA 2024-2027 în ceea ce vizează *„Aprobarea unui program de consolidare a capacităților pentru instituțiile de dezvoltare regională și locală”* și *„Aprobarea unui concept pentru consolidarea capacităților autorităților publice locale în domeniul implementării, monitorizării și evaluării proiectelor”* în actualul PNA sunt planificate instruiți de consolidare a capacităților autorităților publice locale în domeniul implementării, monitorizării și evaluării proiectelor..

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Acțiunile planificate în actualul PNA pentru Capitolul 22 vor fi acoperite în mare parte din asistența partenerilor de dezvoltare, povara financiară pentru bugetul de stat nefiind majoră.

Pentru acțiunile cu caracter normativ sunt prevăzute cheltuieli de circa 653 mii lei, dintre care 318 mii lei din bugetul de stat și 335 mii lei din surse externe.

Pentru acțiunile de implementare a acquis-ului și de consolidare a capacităților administrative sunt prevăzute costuri de 7.662 mii lei, dintre care 3.562 mii lei acoperite din bugetul de stat și 4.100 mii lei acoperite din asistență externă.

CAPITOLUL 33: PREVEDERI FINANCIARE ȘI BUGETARE

Introducere

Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova se află la un anumit nivel de pregătire în domeniul prevederilor financiare și bugetare. S-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește resursele proprii tradiționale odată cu intrarea în vigoare a noii legislații vamale, care este aliniată în linii mari la acquis-ul UE. Totodată, a fost instituit un Comitet de coordonare pentru punerea în aplicare a proceselor administrative pentru un sistem de resurse proprii.

Capitolul 33 „Prevederi financiare și bugetare” se referă la normele care reglementează finanțarea bugetului Uniunii Europene („resurse proprii”). Aceste resurse se formează din: (I) contribuții bazate pe venitul național brut al fiecărui stat membru; (II) contribuții bazate pe taxe vamale; (III) contribuții bazate pe deșeurile de ambalaje din plastic nereciclat și (IV) contribuții bazate pe taxa pe valoarea adăugată. Statele membre urmează să dispună de capacitatea administrativă pentru a coordona și a asigura în mod adecvat calcularea, colectarea, plata și controlul corect al resurselor proprii.

Legislația din acest capitol este obligatorie și nu impune transpunerea în legislația națională. Cadrul legislativ pentru sistemul de resurse proprii este tangențial prevederilor expuse în Capitolele de negociere: 16 - Fiscalitate, 18 - Statistică, 29 - Uniunea Vamală și 27 – Mediul înconjurător și schimbările climatice.

Legislația Republicii Moldova în aceste domenii este parțial armonizată cu acquis-ul comunitar.

1. Prezentarea generală a situației

1.1. Cadrul legislativ

Printre actele de bază a UE aferente Capitolului 33 se enumeră:

a) [DECIZIA \(UE, EURATOM\) 2020/2053](#) A CONSILIULUI din 14 decembrie 2020 privind sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene și de abrogare a Deciziei 2014/335/UE, Euratom. Prezenta decizie stabilește normele privind alocarea resurselor proprii ale Uniunii pentru a asigura finanțarea bugetului anual al UE.

Decizia urmează a fi aplicată direct în legislația națională la momentul aderării.

b) [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2021/768](#) al Consiliului din 30 aprilie 2021 de stabilire a măsurilor de punere în aplicare a sistemului de resurse proprii ale Uniunii Europene și de abrogare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 608/2014. Prezentul Regulament stabilește modalitatea de calcul și control a sistemului de resurse proprii ale UE.

Regulamentul urmează a fi aplicat direct în legislația națională la momentul aderării.

c) [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2021/770](#) al Consiliului din 30 aprilie 2021 privind calcularea resursei proprii bazate pe deșeurile de ambalaje din plastic care nu sunt reciclate, privind metodele și procedura de punere la dispoziție a resursei proprii

respective, privind măsurile menite să răspundă necesităților trezoreriei și privind anumite aspecte legate de resursa proprie bazată pe venitul național brut. Prezentul Regulament stabilește normele privind calcularea resursei proprii bazate pe deșeurile de ambalaje din plastic care nu sunt reciclate menționată la articolul 2 alineatul (1) litera (c) din Decizia (UE, Euratom) 2020/2053 (denumită în continuare „resursa proprie bazată pe deșeurile de ambalaje din plastic nereciclate”), privind punerea la dispoziția Comisiei a resursei proprii respective, privind măsurile menite să răspundă necesităților trezoreriei și privind efectele specifice asupra calculării cotei de apel uniforme aplicabile resursei proprii bazate pe venitul național brut (VNB) menționată la articolul 2 alineatul (1) litera (d) din respectiva decizie (denumită în continuare „resursa proprie bazată pe VNB”). Suplimentar, în vederea stabilirii formularului de raportare a resursei proprii de plastic nereciclat, a fost aprobat *Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/595 al comisiei din 16 martie 2023 de stabilire a formularului pentru raportul privind resursa proprie bazată pe deșeurile de ambalaje din plastic nereciclate în temeiul Regulamentului (UE, Euratom) 2021/770 al Consiliului*.

Regulamentul a fost parțial transpus. Unele prevederi urmează a fi transpuse, cu excepția celor neaplicabile și celor ce urmează a fi aplicate de la data aderării.

Cu referire la **resursele proprii tradiționale**, începând cu 1 ianuarie 2024, Republica Moldova implementează noul Cod Vamal, care este în mare parte aliniat cu acquis-ul UE. Există procese automatizate pentru perceperea taxelor vamale (și a altor taxe), precum și pentru evidența și gestionarea datoriilor. De asemenea, administrațiile vamale și fiscale asigură proceduri pentru raportarea neregulilor și fraudelor către autoritățile naționale competente. Cu toate acestea, infrastructura IT actuală necesită modernizare pentru a corespunde cerințelor sistemului de resurse proprii tradiționale al UE. Ce ține de **resursa bazată pe TVA**, cota standard a TVA rămâne la 20%. Aceasta se aplică, în general, livrărilor interne de bunuri și servicii, precum și bunurilor și serviciilor importate, prin mecanismul taxării inverse. Cota redusă de 8% a fost extinsă pentru sectorul ospitalității (HoReCa) ca măsură de sprijin pentru redresarea și creșterea acestuia în contextul regional actual. Totodată, urmează a fi aliniată legislația în materie de TVA la acquis-ul UE. În ceea ce privește **venitul național brut (VNB)**, Republica Moldova întocmește conturile naționale și calculează VNB conform standardelor Sistemului de Conturi Naționale (SCN 2008), care este, în linii mari, compatibil cu definițiile și regulile Sistemului European de Conturi 2010.

În contextul resursei proprii bazate pe deșeurile de ambalaje din plastic nereciclate, se menționează că, în conformitate cu *Legea nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului*, începând cu luna octombrie 2023, producătorii și importatorii sunt obligați să declare cantitatea de ambalaje plasată pe piață, precum și cantitatea deșeurilor colectate și valorificate prin reciclare.

În cazul în care producătorii nu ating țintele de reciclare și valorificare prin reciclare a ambalajelor din plastic stabilite prin *Hotărârea Guvernului nr. 561/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje*, aceștia sunt obligați să achite o taxă către bugetul de stat, proporțională cu diferența dintre cantitatea reciclată și ținta minimă de valorificare prin reciclare. Aceste obligații decurg

din principiul responsabilității extinse a producătorului, prevăzut de *Legea nr. 209/2016 privind deșeurile*.

Formularul pentru declararea cantităților de ambalaje plasate pe piață, a ambalajelor reciclate, precum și pentru calcularea taxei aplicabile în cazul neatingerii Țintelor, este reglementat prin *Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 93/2023 privind aprobarea formularului Dării de seamă pentru taxa aferentă mărfurilor care cauzează poluarea mediului și a instrucțiunii de completare a acestuia*.

Cu toate acestea, mecanismul actual pentru colectarea și procesarea datelor naționale privind ambalajele din plastic necesită îmbunătățiri și urmează să fie optimizat în viitor.

1.2. Cadrul administrativ

La nivel național, autoritatea competentă responsabilă de coordonarea grupului de lucru aferent capitolului prenotat este Ministerul Finanțelor. Suplimentar, instituțiile implicate sunt: Serviciul Vamal, Serviciul Fiscal de Stat, Ministerul Mediului, Biroul Național de Statistică, Curtea de Conturi, Inspectoratul Control Financiar de Stat, Agenția de Mediu. În cadrul grupului de lucru aferent Capitolului sunt membri: 48 de reprezentanți din partea instituțiilor publice, 13 membri din partea societății civile, precum și expert UE pentru politica vamală și fiscală.

La recomandarea Comisiei Europene, a fost creat Comitetul de coordonare pentru a pune în aplicare procesele administrative pentru un sistem de resurse proprii, prin Ordinul intern al Ministerului Finanțelor (nr.43 din 23 mai 2025), care include reprezentanți ai instituțiilor sus-menționate.

Pe parcursul anului 2025, în contextul consolidării capacităților instituționale, reprezentanții Ministerului Finanțelor, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat, Ministerului Mediului, Biroului Național de Statistică, Curții de Conturi, Inspectoratului Control Financiar de Stat au asigurat participarea în cadrul atelierelor de lucru de comun cu reprezentanții Ministerului Finanțelor al Olandei, Agenției Vamale Italiene, Ministerului Finanțelor al Serbiei, Ministerului Finanțelor al României. În cadrul atelierelor au fost abordate următoarele subiecte: cadrul normativ la nivelul Uniunii Europene privind resursele proprii și tipologia acestora, structura bugetului UE (calcularea, colectarea, plata și controlul resurselor) și mecanismul de control aferent sistemului de resurse proprii.

Suplimentar, întru consolidarea capacităților administrative și instituționale ale reprezentanților din cadrul instituțiilor implicate, a fost demarată misiunea de experți TAIEX aferentă sistemului de resurse proprii, pe parcursul 25-26 noiembrie 2024. De asemenea, a fost desfășurată o vizită de studiu, în data de 30-31 octombrie 2025, la Ministerul Finanțelor al României.

2. Planuri de viitor

2.1. Planuri legislative

Alinierea la Acquis-ul UE a legislației în cele patru domenii aferente resurselor proprii ale UE, sunt expuse în Capitolele de negociere 16 Fiscalitate, 18 Statistică, 27 Mediul înconjurător și schimbările climatice, 29 Uniunea vamală.

2.2. Implementarea Acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În contextul Capitolului 33 „Prevederi financiare și bugetare”, Republica Moldova se află la un anumit nivel de pregătire. Respectiv, întru avansarea implementării reformelor pe Capitolul prenotat, urmează a fi asigurată operaționalizarea Comitetului de coordonare pentru punerea în aplicare a proceselor administrative pentru un sistem de resurse proprii, prin demararea ședințelor regulate.

Totodată, va fi asigurată definitivarea și aprobarea Regulamentului pentru punerea în aplicare a proceselor administrative pentru sistemul de resurse proprii al Uniunii Europene.

Suplimentar, în cadrul Ministerului Finanțelor urmează a fi analizată oportunitatea instituirii unei subdiviziuni distincte căreia urmează a-i fi atribuite responsabilitățile ce țin de coordonarea procesului intern de planificare, calculare, achitare și raportare a contribuției Republicii Moldova la bugetul Uniunii Europene.

3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile per fiecare acțiune a fost estimată conform cerințelor prestabilite în cadrul Ghidului pentru elaborarea Programului Național de Aderare (PNA) a Republicii Moldova la UE. În contextul Anexei B întru implementarea celor 2 măsuri sunt estimate costuri în mărime de 207,95 mii lei, costurile acoperite din bugetul de stat fiind 107,95 mii lei, iar cele acoperite din asistență externă 100,0 mii lei.

4. Anexa

Anexa B: Acțiuni de implementare a acquis-ului și de consolidare a capacităților administrative.

NR. DO celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO- RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL II: AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ																	
1	32021R2115	Regulamentul (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEAGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013	RE 2023, RE 2024, RE 2025		GP - Planul de creștere economică	1	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului strategic al politicii agricole 2026-2030	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Marie	2026	200	200		
	32021R2115		RE 2025		GP - Planul de creștere economică	2	Proiectul de lege cu privire la modificarea Legii nr. 126/2025 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură	Octombrie 2026	Decembrie	2026	120	120		
2	32021R2116	Regulamentul (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013	RE 2025		GP - Planul de creștere economică	2	Proiectul de lege cu privire la modificarea Legii nr. 126/2025 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
	32021R2116		RE 2025		GP - Planul de creștere economică	3	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea conceptului în vederea dezvoltării Sistemului Informațional de Administrare și Control (SIAC)	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Iunie	2026	150	150		
	32021R2116		RE 2023, RE 2024, RE 2025			4	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului și Regulamentului sistem de depunere a cererilor cu informații geospatiale și a sistemului de depunere a cererilor de sprijin pentru animale	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Marie	2027	150	150		
	32021R2116		RE 2024, RE 2023			5	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului și Regulamentului sistemului de monitorizare a suprafețelor	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Marie	2027	150	150		
3	32014R0906	Regulamentul Delegat (UE) Nr. 906/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cheltuielile aferente intervenției publice așa cum a fost amendat în 17.04.2022	RE 2025			6	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la cheltuielile aferente intervenției publice	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	MF – Ministerul Finanțelor, AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Marie	2027	160	160		
4	32022R0127	Regulamentul Delegat (UE) 2022/127 al Comisiei din 7 decembrie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului cu norme privind agențiile de plăți și alte organisme, gestionarea financiară, verificarea conturilor, garanțiile și utilizarea monedei euro, așa cum a fost amendat în 21.07.2023	RE 2023, RE 2025			7	Proiect Hotărâre de Guvern privind procedura, criteriile de acreditare a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, gestionarea financiară, controlul și transparența	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Iunie	2026	189	189		
5	32022R0128	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/128 al Comisiei din 21 decembrie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți și alte organisme, gestionarea financiară, verificarea conturilor, controalele, garanțiile și transparența așa cum a fost amendat în 21.10.2023	RE 2023, RE 2025			7	Proiect Hotărâre de Guvern privind procedura, criteriile de acreditare a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, gestionarea financiară, controlul și transparența	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Iunie	2026				
6	32022R1475	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1475 al Comisiei din 6 septembrie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește evaluarea planurilor strategice PAC și furnizarea de informații pentru monitorizare și evaluare așa cum a fost amendat în 25.10.2023	RE 2025			8	Proiect de Ordin al ministerului de aprobare a metodologiei privind evaluarea PSPPA și furnizarea de informații pentru monitorizare și evaluare	Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Decembrie	2026	117.2	117.2		
7	32022R1172	Regulamentul Delegat (UE) 2022/1172 al Comisiei din 4 mai 2022 de completare a Regulamentului (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sistemul integrat de administrare și control din cadrul politicii agricole comune și aplicarea și calcularea sancțiunilor administrative aferente condiționalității așa cum a fost amendat în 01.01.2023	AA - Art. 67-68 RE 2024, RE 2025			9	Proiect Hotărâre de Guvern privind evaluarea sistemului integrat de administrare și control	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Marie	2027	92.2	92.2		
	32022R1172		RE 2023, RE 2024, RE 2025		GP - Planul de creștere economică	3	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea conceptului în vederea dezvoltării Sistemului Informațional de Administrare și Control (SIAC)	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Iunie	2026				
	32022R1172		AA - Art. 67-68 RE 2025			10	Proiect Hotărâre de Guvern privind aplicarea și calcularea sancțiunilor administrative aferente condiționalității	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Marie	2027	92.2	92.2		
	32022R1172		RE 2023, RE 2024			11	Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea Conceptului și Regulamentului sistemului de control și de sancțiuni	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Marie	2027	150	150		
8	32022R1173	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1173 al Comisiei din 31 mai 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sistemul integrat de administrare și control din cadrul politicii agricole comune	RE 2024, RE 2025		GP - Planul de creștere economică	3	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea conceptului în vederea dezvoltării Sistemului Informațional de Administrare și Control (SIAC)	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Iunie	2026				
	32022R1173		RE 2024, RE 2023, RE 2025		GP - Planul de creștere economică	12	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului și Regulamentului sistemului de identificare a parcelor agricole	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Marie	2027	150	150		
	32022R1173		RE 2023, RE 2024			4	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului și Regulamentului sistem de depunere a cererilor cu informații geospatiale și a sistemului de depunere a cererilor de sprijin pentru animale	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Marie	2027				

NR. DO celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO- RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL II: AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ																	
	32022R1173			RE 2024, RE 2023, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	5	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Concepției și Regulamentului sistemului de monitorizare a suprafețelor	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Marie	2027				
9	32023R2624	Regulamentul (UE) 2023/2674 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 22 noiembrie 2023 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1217/2009 al Consiliului în ceea ce privește transformarea Rețelei de informații contabile agricole în Rețeaua de date privind durabilitatea agricolă	AA - Art. 67- 68	RE 2025		13	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 105/2024 cu privire la rețeaua de colectare a informațiilor contabile agricole	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Aprilie 2026	Iunie	2026	92.2	92.2		
	32023R2624		AA - Art. 67- 68	RE 2025		14	Proiectul Dispoziției pentru modificarea dispoziției Guvernului cu privire la Comitetul național al rețelei de colectare a informațiilor contabile agricole și desemnarea agenției de legătură	Dispoziție adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Iunie	2026	92.2	92.2		
	32023R2624		AA - Art. 67- 68	RE 2025		15	Proiect de Ordin pentru modificarea unor Ordine ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare cu privire la rețeaua de informații contabile agricole	Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Iunie	2026	65.2	65.2		
10	32017R1183	Regulamentul Delegat (UE) 2017/1183 al Comisiei din 20 aprilie 2017 de completare a Regulamentelor (UE) nr. 1307/2013 și (UE) nr. 1308/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește notificările către Comisie de informații și documente				16	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la Regulamentul privind sistemul de notificare a datelor și documentelor din sectorul agricol și alimentar	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Marie	2027	66.8	66.8		
11	32017R1183	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/1185 al Comisiei din 20 aprilie 2017 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentelor (UE) nr. 1307/2013 și (UE) nr. 1308/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește notificările către Comisie ale informațiilor și documentelor, precum și de modificare și abrogare a mai multor regulamente ale Comisiei				16	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la Regulamentul privind sistemul de notificare a datelor și documentelor din sectorul agricol și alimentar	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Marie	2027				
12	32012R0511	Regulamentul de punere în aplicare (UE) Nr. 511/2012 al Comisiei din 15 iunie 2012 privind notificările referitoare la organizațiile de producători și organizațiile interprofesionale, precum și la negocierile și relațiile contractuale, prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 pentru sectorul lăptelui și al produselor lactate așa cum a fost amendat în 31.10.2022	AA			17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea procedurilor de recunoaștere a organizațiilor de producători, asociațiilor acestora și a organizațiilor interprofesionale	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Octombrie	2026	338.26	338.26		
13	32012R0880	Regulamentul Delegat (UE) Nr. 880/2012 al Comisiei din 28 iunie 2012 de completare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului în ceea ce privește cooperarea transnațională și negocierile contractuale ale organizațiilor de producători în sectorul lăptelui și al produselor lactate	AA			17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea procedurilor de recunoaștere a organizațiilor de producători, asociațiilor acestora și a organizațiilor interprofesionale	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Octombrie	2026				
14	32017R0891	Regulamentul Delegat (UE) 2017/891 al Comisiei din 13 martie 2017 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sectorul fructelor și legumelor și sectorul fructelor și legumelor prelucrate, de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sancțiunile care trebuie aplicate în sectoarele menționate și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 543/2011 al Comisiei așa cum a fost amendat în 01.01.2023	AA			17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea procedurilor de recunoaștere a organizațiilor de producători, asociațiilor acestora și a organizațiilor interprofesionale	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Octombrie	2026				
15	32017R0892	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/892 al Comisiei din 13 martie 2017 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sectorul fructelor și legumelor și sectorul fructelor și legumelor prelucrate așa cum a fost amendat în 01.01.2023	AA			17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea procedurilor de recunoaștere a organizațiilor de producători, asociațiilor acestora și a organizațiilor interprofesionale	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Octombrie	2026				
16	32007R1299	Regulamentul (CE) Nr. 1299/2007 al Comisiei din 6 noiembrie 2007 privind recunoașterea grupurilor de producători în sectorul hameiului (versune codificată)	AA			17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea procedurilor de recunoaștere a organizațiilor de producători, asociațiilor acestora și a organizațiilor interprofesionale	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Octombrie	2026				
17	32023R2464	Regulamentul Delegat (UE) 2023/2464 al Comisiei din 17 august 2023 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele de comercializare a oulilor	AA			18	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulilor privind comercializarea oulilor pentru consum uman	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Marie	2026	117.3	117.3		
18	32023R2465	Regulamentul Delegat (UE) 2023/2465 al Comisiei din 17 august 2023 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele de comercializare aplicabile oulilor și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 589/2008 al Comisiei	AA			18	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulilor privind comercializarea oulilor pentru consum uman	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Marie	2026				
19	32023R2466	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2466 al Comisiei din 17 august 2023 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele de comercializare a oulilor				18	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulilor privind comercializarea oulilor pentru consum uman	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Marie	2026				
20	52022XC1221(01)	Comunicare a Comisiei Orientările Uniunii Europene privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale 2022/C 485/01				19	Proiect Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței cu privire la aprobarea Regulamentului privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale	Hotărâre adoptată	CC – Consiliul Concurenței	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Marie	2027	189.09	189.09		
21	32024R1143	Regulamentul (UE) 2024/1143 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind indicațiile geografice pentru vin, băuturi spirtoase și produse agricole, precum și privind specialitățile traditionale garantate și mențiunile facultative de calitate pentru produsele agricole, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1308/2013, (UE) 2019/787 și (UE) 2019/1753 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1151/2012	AA	RE 2024		20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la culeșul de sarcini și controalele produselor cu indicații geografice, denumiri de origine, mențiuni traditionale și specialități traditionale garantate	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		Decembrie	2026	66.9	66.9		
	32024R1143					21	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 356/2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea pieței vitivinicole	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Marie	2027	66.9	66.9		

NR. DO celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO- RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL II: AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ																	
22	32019R0004	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/34 al Comisiei din 17 octombrie 2018 de stabilire a normelor de aplicare a actului de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, în ceea ce privește cererile de protecție a denumirilor de origine, a indicațiilor geografice și a menșurilor tradiționale din sectorul vitivinicole, procedura de opoziție, modificările cauzelor de sarcini ale produselor, înregistrarea denumirilor protejate, anularea protecției și utilizarea simbolurilor, cât și a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, în ceea ce privește un sistem de control adecvat.	AA			21	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 356/2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea pieței vitivinicole	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		Marie	2027				
	32019R0004					20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la caietul de sarcini și controalele produselor cu indicații geografice, denumiri de origine, mențiuni tradiționale și specialități tradiționale garantate	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		Decembrie	2026				
23	32019R0003	Regulamentul Delegat (UE) 2019/33 al Comisiei din 17 octombrie 2018 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cererile de protecție a denumirilor de origine, a indicațiilor geografice și a menșurilor tradiționale din sectorul vitivinicole, procedura de opoziție, restricțiile de utilizare, modificările cauzelor de sarcini ale produselor, anularea protecției și etichetarea și prezentarea	AA			21	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 356/2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea pieței vitivinicole	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		Marie	2027				
	32019R0003					20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la caietul de sarcini și controalele produselor cu indicații geografice, denumiri de origine, mențiuni tradiționale și specialități tradiționale garantate	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		Decembrie	2026				
24	32025R0027	Regulamentul delegat (UE) 2025/27 al Comisiei din 30 octombrie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2024/1143 al Parlamentului European și al Consiliului cu norme privind înregistrarea și protecția indicațiilor geografice, a specialităților tradiționale garantate și a menșurilor facultative de calitate, precum și de abrogare a Regulamentului delegat (UE) nr. 664/2014	AA	RE 2023		20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la caietul de sarcini și controalele produselor cu indicații geografice, denumiri de origine, mențiuni tradiționale și specialități tradiționale garantate	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		Decembrie	2026				
25	32025R0026	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/26 al Comisiei din 30 octombrie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2024/1143 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește înregistrarea, modificarea, anularea, asigurarea respectării protecției, etichetarea și comunicarea în domeniul indicațiilor geografice și în cel al specialităților tradiționale garantate, de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/34 în ceea ce privește indicațiile geografice din sectorul vitivinicole și de abrogare a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 668/2014 și (UE) 2021/1236	AA	RE 2023		20	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la caietul de sarcini și controalele produselor cu indicații geografice, denumiri de origine, mențiuni tradiționale și specialități tradiționale garantate	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AGEPI – Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală		Decembrie	2026				
26	32024R1417	Regulamentul delegat (UE) 2024/1417 al Comisiei din 13 martie 2024 de completare a Regulamentului (CE) nr. 1217/2009 al Consiliului privind crearea Rețelei de date privind durabilitatea agricolă cu norme referitoare la stabilirea anuală a veniturilor, la analiza durabilității exploatarelor agricole și la accesul la date în scopuri de cercetare, precum și de abrogare a Regulamentului delegat (UE) nr. 1198/2014 al Comisiei		RE 2025		22	Proiect de Ordin pentru modificarea unor Ordine ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare cu privire la rețeaua de informații contabile agricole	Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Iunie	2026				
27	32024L1438	Directiva (UE) 2024/1438 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2024 de modificare a Directivei 2001/110/CE a Consiliului privind miera, a Directivei 2001/112/CE a Consiliului privind sucurile de fructe și anumite produse similare destinate consumului uman, a Directivei 2001/113/CE a Consiliului privind gemurile, jeleurile și marmeladele de fructe și puerul de castane îndulcit destinate alimentației umane și a Directivei 2001/114/CE a Consiliului privind anumite tipuri de lapte conservat, parțial sau integral deshidratat și destinat consumului uman	AA			23	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor Hotărâri de Guvern (Hotărârea de Guvern Nr. 1111/2010 cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru sucuri și anumite produse similare destinate consumului uman", Hotărârea de Guvern Nr. 216/2008 cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru gemuri, jeleuri, dulceturi, piureuri și alte produse similare, Hotărârea de Guvern nr. 158/2019 cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru lapte și produse lactate)	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Septembrie	2026	164.6	164.6		
28	32013R1308	Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizații comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului				24	Proiectul de Lege privind organizarea pieței produselor agricole	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Octombrie 2026	Decembrie	2026	100	100		
	32013R1308	(art. 152-159, 164, 173-175)	AA			25	Proiect de Lege privind organizații și asociații ale producătorilor, organizații interprofesionale și recunoașterea acestora	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură	Aprilie 2026	Iunie	2026	100.28	100.28		
	32013R1308					21	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 356/2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea pieței vitivinicole	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Marie	2027				
	32013R1308		AA			17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea procedurilor de recunoaștere a organizațiilor de producători, asociațiilor acestora și a organizațiilor interprofesionale	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Octombrie	2026				
	32013R1308	(art.22-25 , art.217)	AA			26	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea și implementarea Programului fructe și lapte în școli	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MF – Ministerul Finanțelor		Marie	2027	408.9	408.9		
	32013R1308			RE 2024	:	27	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la Structura și Regulamentul Sistemului de Licențiere a importurilor și exporturilor în agricultură	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	:		Marie	2027	66.8	66.8		

NR. DO celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO- RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL II: AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ																	
29	32017R0040	Regulamentul Delegat (UE) 2017/40 al Comisiei din 3 noiembrie 2016 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește ajutoarele din partea Uniunii pentru furnizarea de fructe și legume, de banane și de lapte în instituțiile de învățământ și de modificare a Regulamentului delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei așa cum a fost amendat în 22.02.2022	AA			26	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea și implementarea Programului fructe și lapte în școli	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MF – Ministerul Finanțelor		Marie	2027				
30	32017R0039	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/39 al Comisiei din 3 noiembrie 2016 privind normele de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește ajutoarele din partea Uniunii pentru furnizarea de fructe și legume, de banane și de lapte în instituțiile de învățământ	AA			26	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea și implementarea Programului fructe și lapte în școli	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, MEC – Ministerul Educației și Cercetării, MF – Ministerul Finanțelor		Marie	2027				
31	31996R0874	Regulamentul (CE) nr. 874/96 al Comisiei din 14 mai 1996 privind importurile de animale de reproducție de rasă pură din speciile ovină și caprină din țări terțe	AA			28	Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind importul de animale de reproducție și material germinativ provenit de la acestea	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Mai	2026	66.8	66.8		
32	32002R2004	Regulamentul (CE) nr. 2004/2002 al Comisiei din 8 noiembrie 2002 privind procedura de determinare a conținutului de carne și grăsimi al anumitor produse din carne de porc	AA			29	Proiect Hotărâre de Guvern privind metodologia de determinare a conținutului total de carne din preparatele de carne de porc	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	92.2	92.2		
33	31989R0226	Regulamentul (CEE) nr. 226/89 al Comisiei din 26 ianuarie 1989 privind procedura de determinare a conținutului de carne din produsele care intră sub incidența codurilor NC 16024911, 16024913, 16024915, 16024919, 16024930 și 16024950	AA			29	Proiect Hotărâre de Guvern privind metodologia de determinare a conținutului total de carne din preparatele de carne de porc	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026				
34	2018R0273	Regulamentul Delegat (UE) 2018/273 al Comisiei din 1 decembrie 2017 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sistemul de autorizații pentru plantările de viță-de-vie, registrul plantațiilor viticole, documentele însoțitoare și certificarea, registrul de intrări și de ieșiri, declarațiile obligatorii, notificările și publicarea informațiilor notificate, de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește controalele și sancțiunile relevante, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 555/2008, (CE) nr. 606/2009 și (CE) nr. 607/2009 ale Comisiei și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 436/2009 al Comisiei și a Regulamentului delegat (UE) 2015/560 al Comisiei				21	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 356/2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea pieței viivinicole	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Marie	2027				
35	32018R0274	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/274 al Comisiei din 11 decembrie 2017 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sistemul de autorizații pentru plantările de viță-de-vie, certificarea, registrul de intrări și de ieșiri, declarațiile obligatorii și notificările, de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește controalele relevante și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/561 al Comisiei așa cum a fost amendat în 30.12.2023				21	Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 356/2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea pieței viivinicole	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Marie	2027				
36	32022R2105	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2105 al Comisiei din 29 iulie 2022 de stabilire a normelor privind controalele de conformitate aplicate standardelor de comercializare pentru uleiul de măsline și metodele de analiză a caracteristicilor uleiului de măsline	AA			30	Proiectul de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 15/2024 cu privire la aprobarea Cernălelor de calitate pentru uleiurile vegetale comestibile	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	66.8	66.8		
37	32008R0900	Regulamentul (CE) nr. 900/2008 al Comisiei din 16 septembrie 2008 de stabilire a metodelor de analiză și a altor dispoziții tehnice necesare pentru punerea în aplicare a regimului de import al anumitor mărfuri rezultate din prelucrarea produselor agricole (versiune codificată)	AA			31	Proiectul Ordinului MAIA cu privire la stabilirea metodelor de analiză și a altor dispoziții tehnice necesare pentru punerea în aplicare a regimului de import al anumitor mărfuri rezultate din prelucrarea produselor agricole	Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	MF – Ministerul Finanțelor, SV – Serviciul Vamal, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	66.8	66.8		
38	32018R0848	Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului	AA	RE 2025		32	Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Octombrie 2026	Decembrie	2026	66.8	66.8		
	32018R0848		AA	RE 2025		33	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (în domeniul producției ecologice)	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2026	334	334		
39	32025R1420	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1470 al Comisiei din 23 iulie 2025 privind modalitățile de publicare a listelor de operatori și grupuri de operatori și a informațiilor esențiale referitoare la certificatul furnizat operatorilor și grupurilor de operatori în conformitate cu articolul 35 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului	AA	RE 2025		33	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (în domeniul producției ecologice)	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2026				
40	32020R0464	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/464 al Comisiei din 26 martie 2020 de stabilire a anumitor norme de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește documentele necesare pentru recunoașterea retroactivă a perioadelor în scopul conversiei, producția de produse ecologice și informațiile care trebuie furnizate de către statele membre (Text cu relevanță pentru SEE)	AA	RE 2025		33	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (în domeniul producției ecologice)	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2026				
41	32021R1165	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1165 al Comisiei din 15 iulie 2021 de autorizare a anumitor produse și substanțe pentru utilizarea în producția ecologică și de stabilire a listelor acestora (Text cu relevanță pentru SEE)	AA	RE 2025		34	Proiect Ordin MAIA pentru aprobarea listei de produse și substanțe permise pentru utilizare în producția ecologică	Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2026	66.8	66.8		
	32021R1165		AA	RE 2025		33	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (în domeniul producției ecologice)	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2026				
42	32019L0633	Directiva (UE) 2019/633 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind practicile comerciale neeloale dintre întreprinderi în cadrul lanțului de aprovizionare agricol și alimentar				35	Proiect de Lege privind combaterea practicilor comerciale neeloale dintre întreprinderi în cadrul lanțului de aprovizionare agricol și alimentar	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Marie 2026	Mai	2026	66.8	66.8		
43	32021R2306	Regulamentul delegat (UE) 2021/2306 al Comisiei din 21 octombrie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului cu norme privind controalele oficiale asupra transporturilor de produse ecologice și de produse în conversie destinate importului în Uniune și privind certificatul de inspecție (Text cu relevanță pentru SEE)	AA	RE 2025		33	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (în domeniul producției ecologice)	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2026				

NR. DO celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO- RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL II: AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ																	
44	32021R2307	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/2307 al Comisiei din 21 octombrie 2021 de stabilire a normelor privind documentele și notificările necesare pentru produsele ecologice și produsele în conversie destinate importului în Uniune (Text cu relevanță pentru SEE)	AA	RE 2025		33	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea unor acte normative (în domeniul producției ecologice)	Hotărâre adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2026				
45	32021R0279	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/279 al Comisiei din 22 februarie 2021 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește controalele și alte măsuri de asigurare a trasabilității și conformității în cadrul producției ecologice și etichetarea produselor ecologice				36	Proiect de Ordin MAIA privind aprobarea Catalogului național de măsuri aplicabile în caz de nerespectare a normelor de producție ecologică	Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Aprilie	2026	35	35		

NR. D/O celes	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 12: SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE																	
1	32023R0361	Regulamentul delegat (UE) 2023/361 al Comisiei din 28 noiembrie 2022 de completare a Regulamentului (UE) 2016/429 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele de utilizare a anumitor medicamente de uz veterinar în vederea prevenirii și controlului anumitor boli listate	AA-Anexa XXIV-B	RE 2024, RE 2023		1	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea normelor de utilizare a anumitor medicamente de uz veterinar în vederea prevenirii și controlului anumitor boli listate	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	117.29	117.29		
2	32021R0404	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/404 al Comisiei din 24 martie 2021 de stabilire a listelor cu țările terțe, teritoriile sau zonele din acestea din care introducerea în Uniune de animale, material germinativ și produse de origine animală este autorizată în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/429 al Parlamentului European și al Consiliului	AA-Anexa XXIV-B	RE 2023, RE 2024, RE 2025		2	Proiect de Ordin ANSA cu privire la aprobarea Regulamentului de audit și încheiere a acordului de echivalență actualizat	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Decembrie	2025	28.00	28.00		
3	32020R0999	Regulamentul delegat (UE) 2020/990 al Comisiei din 28 aprilie 2020 de completare a Regulamentului (UE) 2016/429 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele în materie de sănătate animală și de certificate vizând circulația în interiorul Uniunii a animalelor acvatice și a produselor de origine animală provenite de la animale acvatice	AA-Anexa XXIV-B	RE 2023, RE 2024		3	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la cerințele în materie de sănătate animală și de certificate vizând circulația animalelor acvatice și a produselor de origine animală provenite de la animale acvatice	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	117.29	117.29		
4	32020R0999	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/999 al Comisiei din 9 iulie 2020 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2016/429 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește aprobarea unităților de material germinativ și trasabilitatea materialului germinativ	AA-Anexa XXIV-B	RE 2023, RE 2024		4	Proiect de Ordin ANSA cu privire la aprobarea unităților de material germinativ și trasabilitatea materialului germinativ provenit de la bovine, porcine, ovine, caprine și ecvine	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Octombrie	2026	28.00	28.00		
5	32020R2235	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/2235 al Comisiei din 16 decembrie 2020 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentelor (UE) 2016/429 și (UE) 2017/625 ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește modelele de certificate de sănătate animală, modelele de certificate oficiale și modelele de certificate de sănătate animală/oficiale pentru intrarea în Uniune și circulația în interiorul Uniunii a transporturilor de anumite categorii de animale și mărfuri, certificarea oficială privind astfel de certificate și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 599/2004, a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 636/2014 și (UE) 2019/628, a Directivei 98/68/CE și a Decizilor 2000/572/CE, 2003/779/CE și 2007/240/CE	AA-Anexa XXIV-B	RE 2023, RE 2024, RE 2025		5	Proiect de Ordin ANSA cu privire la modelele de certificate de sănătate animală, modelele de certificate oficiale și modelele de certificate de sănătate animală/oficiale pentru intrarea în Republica Moldova a transporturilor de anumite categorii de animale și mărfuri, certificarea oficială privind astfel de certificate	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Iunie	2026	56.00	56.00		
6	32020R2236	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/2236 al Comisiei din 16 decembrie 2020 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentelor (UE) 2016/429 și (UE) 2017/625 ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește modelele de certificate de sănătate animală pentru intrarea în Uniune și circulația în interiorul Uniunii a transporturilor de animale acvatice și de anumite produse de origine animală derivate din animale acvatice, certificarea oficială privind astfel de certificate și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1251/2008	AA-Anexa XXIV-B	RE 2023, RE 2024, RE 2025		6	Proiect de Ordin ANSA cu privire la modelele de certificate de sănătate animală pentru intrarea în Republica Moldova a transporturilor de animale acvatice și de anumite produse de origine animală derivate din animale acvatice, certificarea oficială privind astfel de certificate	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Iunie	2026	28.00	28.00		
7	32021R0403	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/403 al Comisiei din 24 martie 2021 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentelor (UE) 2016/429 și (UE) 2017/625 ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește modelele de certificate de sănătate animală și modelele de certificate de sănătate animală/oficiale pentru intrarea în Uniune și circulația între statele membre a transporturilor de anumite categorii de animale terestre și de material germinativ provenit de la acestea, certificarea oficială privind astfel de certificate și de abrogare a Deciziei 2010/470/UE	AA-Anexa XXIV-B	RE 2023, RE 2024, RE 2025		7	Proiect de Ordin ANSA cu privire la modelele de certificate de sănătate animală și modelele de certificate de sănătate animală/oficiale pentru intrarea în Republica Moldova, a transporturilor de anumite categorii de animale terestre și de material germinativ provenit de la acestea, certificarea oficială privind astfel de certificate	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Iunie	2026	28.00	28.00		
8	32013R0576	Regulamentul (UE) nr. 576/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iunie 2013 privind circulația neocomercială a animalelor de companie și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 998/2003	AA-Anexa XXIV-B	RE 2023, RE 2024		8	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 660/2022 pentru aprobarea Normei sanitare-veterinare privind circulația neocomercială a animalelor de companie	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Martie	2027	117.29	117.29		
9	32013R0577	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 577/2013 al Comisiei din 28 iunie 2013 privind modelele de documente de identificare pentru circulația neocomercială a câinilor, pisicilor și dihorilor domestici, stabilirea de liste de teritorii și țări terțe și cerințele referitoare la format, punere în pagină și limbă ale declarațiilor care atestă respectarea anumitor condiții prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 576/2013 al Parlamentului European și al Consiliului	AA-Anexa XXIV-B	RE 2023, RE 2024		8	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 660/2022 pentru aprobarea Normei sanitare-veterinare privind circulația neocomercială a animalelor de companie	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Martie	2027				
10	32018R0772	Regulamentul delegat (UE) 2018/772 al Comisiei din 21 noiembrie 2017 de completare a Regulamentului (UE) nr. 576/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește măsurile sanitare preventive pentru controlul infecției cu Echinococcus multilocularis la câini, precum și de abrogare a Regulamentului delegat (UE) nr. 1152/2011	AA-Anexa XXIV-B	RE 2023, RE 2024		8	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 660/2022 pentru aprobarea Normei sanitare-veterinare privind circulația neocomercială a animalelor de companie	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Martie	2027				
11	32021R1933	Regulamentul delegat (UE) 2021/1933 al Comisiei din 14 iulie 2021 de completare a Regulamentului (UE) nr. 576/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele aplicabile circulației neocomerciale a păștorilor de companie într-un stat membru dintr-un teritoriu sau o țară terță	AA-Anexa XXIV-B	RE 2023, RE 2024		8	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 660/2022 pentru aprobarea Normei sanitare-veterinare privind circulația neocomercială a animalelor de companie	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Martie	2027				
12	32021R1938	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1938 al Comisiei din 9 noiembrie 2021 de stabilire a modelului de document de identificare pentru circulația neocomercială a plăștilor de companie într-un stat membru dintr-un teritoriu sau o țară terță și de abrogare a Deciziei 2007/25/CE	AA-Anexa XXIV-B	RE 2023, RE 2024		8	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 660/2022 pentru aprobarea Normei sanitare-veterinare privind circulația neocomercială a animalelor de companie	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Martie	2027				
13	32023R1605	Regulamentul delegat (UE) 2023/1605 al Comisiei din 22 mai 2023 de completare a Regulamentului (CE) nr. 1069/2009 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește determinarea punctelor finale din lanțul de producție al anumitor îngrășăminte organice și amelioratori de sol	AA-Anexa XXIV-B	RE 2023, RE 2024		9	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 11/2022 cu privire la aprobarea Normei sanitare-veterinare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Martie	2027	117.29	117.29		

NR. D/O celes	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 12: SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE																	
14	32007J0453	2007/453/CE: Decizia Comisiei din 29 iunie 2007 de stabilire a statutului privind ESB al unui stat membru, al țărilor terțe sau al uneia dintre regiunile acestora în funcție de riscul de contaminare cu ESB		RE 2023, RE 2025, RE 2024		10	Proiect de Ordin ANSA cu privire la stabilirea statutului privind Encefalopatiei spongiformă bovină (ESB) al țărilor terțe sau al uneia dintre regiunile acestora în funcție de riscul de contaminare cu ESB	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Iulie	2026	28.00	28.00		
15	32020D0388	Decizia de punere în aplicare (UE) 2020/388 a Comisiei din 6 martie 2020 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 90/429/CEE a Consiliului în ceea ce privește derogările de la regulile competițiilor ecvestre și de modificare a Deciziei 2009/712/CE a Comisiei în ceea ce privește referințele la legislația zootehnică		RE 2023, RE 2024		11	Proiect de Ordin MAIA cu privire la concursurile ecvestre în scopul ameliorării rasei	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2025	36.45	36.45		
16	32019R0624	Regulamentul delegat (UE) 2019/624 al Comisiei din 8 februarie 2019 privind norme specifice pentru efectuarea controalelor oficiale vizând producția de carne și zonele de producție și de relocare a moluștelor bivalve vii în conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului		RE 2025		12	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Normei privind efectuarea controalelor oficiale ce vizează producția de carne	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Iunie	2026	28.00	28.00		
17	32021R2244	Regulamentul delegat (UE) 2021/2244 al Comisiei din 7 octombrie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului cu norme specifice privind controalele oficiale în ceea ce privește procedurile de prelevare a probelor pentru reziduurile de pesticide din alimente și hrana pentru animale				13	Proiect de Lege de modificare a unor acte normative (modificarea Legii nr. 82/2024, a Legii nr.196/2024 și a Legii nr.279/2017)	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Aprilie 2027	Iunie	2027	117.20	117.20		
18	32013R1337	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1337/2013 al Comisiei din 13 decembrie 2013 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește indicarea țării de origine sau a locului de proveniență pentru carnea proaspătă, refrigerată sau congelată de animale din specia porcine, ovină, caprină și de păsări de curte		RE 2024, RE 2025		13	Proiect de Lege de modificare a unor acte normative (modificarea Legii nr. 82/2024, a Legii nr.196/2024 și a Legii nr.279/2017)	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Aprilie 2027	Iunie	2027				
19	32011L0091	Directiva 2011/91/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind indicarea sau marcarea care permite identificarea lotului din care face parte un produs alimentar				13	Proiect de Lege de modificare a unor acte normative (modificarea Legii nr. 82/2024, a Legii nr.196/2024 și a Legii nr.279/2017)	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Aprilie 2027	Iunie	2027				
20	32018R0772	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/775 al Comisiei din 28 mai 2018 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 26 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului privind furnizarea de informații despre produse alimentare către consumatori, în ceea ce privește normele de indicare a țării de origine sau a locului de proveniență a ingredientului principal al unui produs alimentar				13	Proiect de Lege de modificare a unor acte normative (modificarea Legii nr. 82/2024, a Legii nr.196/2024 și a Legii nr.279/2017)	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Aprilie 2027	Iunie	2027				
21	32017R0625	Regulamentul (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2017 privind controalele oficiale și alte activități oficiale efectuate pentru a asigura aplicarea legislației privind alimentele și furajele, a normelor privind sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea plantelor și produsele de protecție a plantelor, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 999/2001, (CE) nr. 396/2005, (CE) nr. 1069/2009, (CE) nr. 1107/2009, (UE) nr. 1151/2012, (UE) nr. 652/2014, (UE) 2016/429 și (UE) 2016/2031 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Regulamentelor (CE) nr. 1/2005 și (CE) nr. 1099/2009 ale Consiliului și a Directivelor 98/58/CE, 1999/74/CE, 2007/43/CE, 2008/119/CE și 2008/120/CE ale Consiliului și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 854/2004 și (CE) nr. 882/2004 ale Parlamentului European și ale Consiliului, precum și a Directivelor 89/608/CEE, 89/662/CEE, 90/425/CEE, 91/496/CEE, 96/23/CE, 96/93/CE și 97/78/CE ale Consiliului și a Deciziei 92/438/CEE a Consiliului (Regulamentul privind controalele oficiale)				13	Proiect de Lege de modificare a unor acte normative (modificarea Legii nr. 82/2024, a Legii nr.196/2024 și a Legii nr.279/2017)	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Aprilie 2027	Iunie	2027				
22	31996R0874	Regulamentul (CE) nr. 874/96 al Comisiei din 14 mai 1996 privind importurile de animale de reproducție de rasă pură din speciile ovină și caprină din țări terțe				14	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la importul de animale de reproducție de rasă pură	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	66.80	66.80		
23	32022R1644	Regulamentul delegat (UE) 2022/1644 al Comisiei din 7 iulie 2022 de completare a Regulamentului (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului cu cerințe specifice pentru efectuarea controalelor oficiale vizând utilizarea substanțelor farmacologice active autorizate ca medicamente de uz veterinar sau ca aditivi furajeri și a substanțelor farmacologice active interzise sau neautorizate și a reziduurilor acestora				15	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Normei sanitare veterinare cu privire la controalele oficiale, reziduurile de substanțe farmacologice active, medicamente de uz veterinar, aditivi furajeri și planurile naționale de control	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2026	117.29	117.29		
24	32022R1646	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1646 al Comisiei din 23 septembrie 2022 privind modalitățile practice uniforme pentru efectuarea controalelor oficiale în ceea ce privește utilizarea substanțelor farmacologice active autorizate ca medicamente de uz veterinar sau ca aditivi pentru hrana animalelor și a substanțelor farmacologice active interzise sau neautorizate și reziduurile acestora, conținutul specific al planurilor de control naționale multinaționale și modalitățile specifice de elaborare a acestora			GP - Planul de creștere economică	15	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Normei sanitare veterinare cu privire la controalele oficiale, reziduurile de substanțe farmacologice active, medicamente de uz veterinar, aditivi furajeri și planurile naționale de control	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2026				
25	32019R0622	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/627 al Comisiei din 15 martie 2019 de stabilire a unor modalități practice uniforme pentru efectuarea controalelor oficiale asupra produselor de origine animală destinate consumului uman în conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2074/2005 al Comisiei în ceea ce privește controalele oficiale		RE 2025		16	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la efectuarea controalelor oficiale asupra produselor de origine animală destinate consumului uman	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Iunie	2026	119.40	119.40		

NR. D/O celel	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 12: SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE																	
26	32022R0932	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/932 al Comisiei din 9 iunie 2022 privind modalitățile practice uniforme pentru efectuarea controalelor oficiale în ceea ce privește contaminanții din produse alimentare, privind conținutul suplimentar specific al planurilor de control naționale multianuale și privind modalitățile suplimentare specifice pentru pregătirea acestora				17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 346/2025 pentru aprobarea unor regulamente privind contaminanții în produse alimentare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Septembrie	2026	28.00	28.00		
27	32015R0949	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/949 al Comisiei din 19 iunie 2015 de aprobare a controalelor prealabile exportului efectuate asupra anumitor produse alimentare de către anumite țări terțe în ceea ce privește prezența anumitor micotoxine				17	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 346/2025 pentru aprobarea unor regulamente privind contaminanții în produse alimentare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Septembrie	2026				
28	32021R1353	Regulamentul delegat (UE) 2021/1353 al Comisiei din 17 mai 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cazurile și condițiile în care autoritățile competente pot desemna drept laboratoare oficiale laboratoarele care nu îndeplinesc condițiile privind toate metodele pe care acestea le utilizează pentru controalele oficiale sau alte activități oficiale		RE 2025		18	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind cazurile și condițiile în care autoritatea competentă poate desemna drept laboratoare oficiale, laboratoarele care nu îndeplinesc condițiile privind toate metodele pe care acestea le utilizează pentru controalele oficiale sau alte activități oficiale	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Iunie	2026	20.00	20.00		
29	32022R1428	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1428 al Comisiei din 24 august 2022 de stabilire a metodelor de eșantionare și de analiză pentru controlul substanțelor perfluorooalicilate din anumite produse alimentare		RE 2023, RE 2024		19	Proiect de Ordin ANSA cu privire la stabilirea metodelor de eșantionare și de analiză pentru controlul substanțelor perfluorooalicilate din anumite produse alimentare	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			August	2026	28.00	28.00		
30	32019R1081	Regulamentul delegat (UE) 2019/1081 al Comisiei din 8 martie 2019 de stabilire a unor norme privind cerințele specifice de formare pentru personalul care efectuează anumite controale fizice la posturile de inspecție la frontieră		RE 2023, RE 2024		20	Proiect de Ordin ANSA cu privire la stabilirea unor norme privind cerințele specifice de formare pentru personalul care efectuează anumite controale fizice la posturile de inspecție la frontieră	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Septembrie	2026	28.00	28.00		
31	32019R2074	Regulamentul delegat (UE) 2019/2074 al Comisiei din 23 septembrie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele privind controalele oficiale specifice efectuate asupra transporturilor de anumite animale și bunuri originare din Uniune și care se întorc în Uniune după ce li s-a refuzat intrarea într-o țară terță		RE 2025		21	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea procedurii specifice în ceea ce privește normele privind controalele oficiale specifice efectuate asupra transporturilor de anumite animale și bunuri.	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Iunie	2026	28.00	28.00		
32	32021R0630	Regulamentul delegat (UE) 2021/630 al Comisiei din 16 februarie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește anumite categorii de bunuri exceptate de la efectuarea controalelor oficiale la posturile de control la frontieră și de modificare a Deciziei 2007/275/CE a Comisiei		RE 2025		22	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 938/2018 pentru aprobarea unor regulamente privind trecerea frontierei de stat a mărfurilor supuse controlului de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Iunie	2026	67.70	67.70		
33	32020R1158	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1158 al Comisiei din 5 august 2020 privind condițiile de import al produselor alimentare și al hranei pentru animale originare din țările terțe în urma accidentului produs la centrala nucleară de la Cernobil		RE 2025		22	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 938/2018 pentru aprobarea unor regulamente privind trecerea frontierei de stat a mărfurilor supuse controlului de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Iunie	2026				
34	32021R0632	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/632 al Comisiei din 13 aprilie 2021 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului privind listele cu animalele, produsele de origine animală, materialul germinativ, subprodusele de origine animală și produsele derivate, produsele compuse și flulul și paiele care fac obiectul controalelor oficiale la posturile de control la frontieră și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/2007 al Comisiei și a Deciziei 2007/275/CE a Comisiei		RE 2025		22	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 938/2018 pentru aprobarea unor regulamente privind trecerea frontierei de stat a mărfurilor supuse controlului de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Iunie	2026				
35	32020R0178	Regulamentul de Punere în Aplicare (UE) 2020/178 al Comisiei din 31 ianuarie 2020 referitor la furnizarea de informații pasagerilor din țările terțe și clienților serviciilor poștale și ai anumitor operatori profesioniști privind interdicțiile privind introducerea pe teritoriul Uniunii a plantelor, a produselor vegetale și a altor obiecte, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului	Capitolul IV articolul 181 alinulat (1)	RE 2025, RE 2024		22	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 938/2018 pentru aprobarea unor regulamente privind trecerea frontierei de stat a mărfurilor supuse controlului de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Iunie	2026				
36	32019R2122	Regulamentul delegat (UE) 2019/2122 al Comisiei din 10 octombrie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește anumite categorii de animale și de mărfuri exceptate de la efectuarea controalelor oficiale la posturile de inspecție la frontieră, controalele specifice privind bagajele personale ale pasagerilor și transporturile mici de bunuri expediate către persoane fizice, care nu sunt destinate introducerii pe piață, și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 142/2011 al Comisiei		RE 2025		22	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 938/2018 pentru aprobarea unor regulamente privind trecerea frontierei de stat a mărfurilor supuse controlului de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Iunie	2026				
37	32019R2124	Regulamentul Delegat (UE) 2019/2124 al Comisiei din 10 octombrie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele privind controalele oficiale ale transporturilor de animale și de bunuri care fac obiectul tranzitului, al transbordării și al continuării transportului pe teritoriul Uniunii și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 798/2008, (CE) nr. 1251/2008, (CE) nr. 119/2009, (UE) nr. 206/2010, (UE) nr. 605/2010, (UE) nr. 142/2011, (UE) nr. 28/2012 ale Comisiei, a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2016/759 al Comisiei și a Deciziei 2007/777/CE a Comisiei		RE 2025		23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Normelor privind controalele oficiale specifice efectuate la anumite categorii de animale și de bunuri la posturile de control la frontieră și la transporturile care fac obiectul tranzitului, al transbordării și al continuării transportului pe teritoriul Republicii Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		August	2026	52.11	52.11		

NR. D/O celes	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 12: SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE																	
38	32019R2126	Regulamentul Delegat (UE) 2019/2126 al Comisiei din 10 octombrie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele referitoare la controalele oficiale specifice vizând anumite categorii de animale și de mărfuri, măsurile care trebuie luate în urma efectuării acestor controale și anumite categorii de animale și de mărfuri exceptate de la efectuarea controalelor oficiale la posturile de inspecție la frontieră				23	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Normelor privind controalele oficiale specifice efectuate la anumite categorii de animale și de bunuri la posturile de control la frontieră și la transporturile care fac obiectul tranzitului, al transbordării și al continuării transportului pe teritoriul Republicii Moldova	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		August	2026				
39	32019R2125	Regulamentul delegat (UE) 2019/2125 al Comisiei din 10 octombrie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele referitoare la efectuarea controalelor oficiale specifice vizând materialele de ambalaj din lemn, notificarea anumitor transporturi și măsurile care trebuie luate în caz de neconformitate				24	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 503/2025 pentru aprobarea Normelor privind modalitățile practice uniforme aplicate la efectuarea controalelor oficiale asupra plantelor, a produselor vegetale, a materialelor de ambalaj din lemn și a altor obiecte	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	28.00	28.00		
40	32023R2292	Regulamentul delegat (UE) 2022/2292 al Comisiei din 6 septembrie 2022 de completare a Regulamentului (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele pentru intrarea în Uniune a transporturilor de animale de la care se obțin produse alimentare și de anumite mărfuri destinate consumului uman	RE 2025			25	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la cerințele pentru intrarea în Republica Moldova a transporturilor de animale de la care se obțin produse alimentare și de anumite mărfuri destinate consumului uman	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Iunie	2026	28.00	28.00		
41	32024R2104	Regulamentul delegat (UE) 2024/2104 al Comisiei din 27 iunie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cazurile și condițiile în care autoritățile competente pot solicita operatorilor să notifice sosirea anumitor bunuri care intră în Uniune	RE 2023, RE 2024			26	Proiect de Ordin ANSA cu privire la stabilirea cazurilor și condițiilor în care autoritățile competente pot solicita operatorilor să notifice sosirea anumitor bunuri	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026	28.00	28.00		
42	32019R1793	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1793 al Comisiei din 22 octombrie 2019 privind intensificarea temporară a controalelor oficiale și măsurile de urgență care reglementează intrarea în Uniune a anumitor bunuri din anumite țări terțe, de punere în aplicare a Regulamentelor (UE) 2017/625 și (CE) nr. 178/2002 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 669/2009, (UE) nr. 884/2014, (UE) 2015/175, (UE) 2017/186 și (UE) 2018/1660 ale Comisiei	RE 2025, RE 2023, RE 2024			27	Proiect de Ordin ANSA cu privire la modificarea Ordinului ANSA nr. 51/2023 cu aprobarea Regulamentului privind intensificarea temporară a controalelor oficiale, măsurile de urgență reglementează intrarea în Republica Moldova a persoanelor din anumite țări	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Iunie	2026	66.86	66.86		
43	32023R2389	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2389 al Comisiei din 7 decembrie 2022 de stabilire a unor norme pentru aplicarea uniformă a ratelor frecvenței controalelor de identitate și fizice care vizează transporturile de plante, de produse vegetale și de alte mărfuri care intră în Uniune (Text cu relevanță pentru SEE)	Capitolul IV articolul 181 alinaiatul (1)	RE 2025, RE 2024		28	Proiect de Ordin ANSA cu privire la stabilirea regulilor pentru aplicarea uniformă a ratelor de frecvență pentru controalele de identitate și controalele fizice asupra transporturilor de plante, produse vegetale și alte obiecte	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Iunie	2026	28.00	28.00		
44	32019R1872	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1872 al Comisiei din 7 noiembrie 2019 privind procedurile la posturile de inspecție la frontieră pentru efectuarea în mod coordonat de către autoritățile competente a controalelor oficiale intensificate asupra produselor de origine animală, asupra materialelor germinative, precum și asupra subproduselor de origine animală și produselor compuse		RE 2025		29	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la intensificarea controalelor asupra produselor de origine animală, asupra materialelor germinative, precum și asupra subproduselor de origine animală și produselor compuse	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	117.29	117.29		
45	32020R1641	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1641 al Comisiei din 5 noiembrie 2020 privind importurile de moluște bivalve, echinoderme, tunicate și gastropode marine vii, refrigerate, congelate sau prelucrate, destinate consumului uman, din Statele Unite ale Americii	RE 2023, RE 2024			30	Proiect de Ordin ANSA cu privire la importurile de moluște bivalve, echinoderme, tunicate și gastropode marine vii, refrigerate, congelate sau prelucrate, destinate consumului uman, din Statele Unite ale Americii	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026	28.00	28.00		
46	32021R0405	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/405 al Comisiei din 24 martie 2021 de stabilire a listelor cu țările terțe sau regiunile din acestea autorizate pentru introducerea în Uniune a anumitor animale și mărfuri destinate consumului uman în conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului	RE 2025, RE 2023, RE 2024			31	Proiect de Ordin ANSA cu privire la stabilirea listelor cu țările terțe sau regiunile din acestea autorizate pentru introducerea în Republica Moldova a anumitor animale și mărfuri destinate consumului uman	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Iunie	2026	28.00	28.00		
47	32023R0478	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/478 al Comisiei din 24 martie 2022 privind menținerea măsurilor de protecție privind importurile de moluște bivalve din Turcia destinate consumului uman	RE 2023, RE 2024			32	Proiect de Ordin ANSA cu privire la menținerea măsurilor de protecție a importurilor de moluște bivalve din Turcia destinate consumului uman	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026	28.00	28.00		
48	32022D0575	Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/575 a Comisiei din 6 aprilie 2022 privind măsuri de urgență pentru prevenirea introducerii în Uniune a febrei aftoase prin transporturile de fân și de paie provenite din țări sau din teritorii terțe și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/2208	RE 2025, RE 2024, RE 2023			33	Proiect de Ordin ANSA cu privire la măsurile de urgență pentru prevenirea introducerii în Republica Moldova a febrei aftoase prin transporturile de fân și de paie provenite din țări sau din teritorii terțe	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Iulie	2026	28.00	28.00		
49	32023R1312	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1312 al Comisiei din 27 iunie 2023 de stabilire a unei derogări de la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2072 în ceea ce privește cerințele pentru introducerea pe teritoriul Uniunii a buștenilor de stejar cu soartă originari din Statele Unite	RE 2023, RE 2024			34	Proiect de Ordin ANSA cu privire la cerințele introducerii pe teritoriul Moldovei a buștenilor de stejar cu soartă originari din Statele Unite	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Mai	2027	28.00	28.00		
50	32023R1572	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1572 al Comisiei din 25 iulie 2023 de stabilire a unei derogări de la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2072 în ceea ce privește introducerea pe teritoriul Uniunii a tubercuților de Solanum tuberosum L., alții decât cei destinați plantării, originari din anumite regiuni din Liban	RE 2024, RE 2023			35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 679/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Aprilie	2026	104.60	104.60		
51	32023R1310	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1310 al Comisiei din 27 iunie 2023 de stabilire a unei derogări de la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2072 în ceea ce privește introducerea în Uniune a plantelor cu creștere inhibată natural sau artificial destinate plantării de Chamaecyparis Spach, Juniperus L. și de anumite soiuri de Pinus L., originare din Republica Coreea	Capitolul IV articolul 181 alinaiatul (1)	RE 2024		35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 679/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Aprilie	2026				

NR. D/O celes	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 12: SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE																	
52	32024R2852	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2852 al Comisiei din 11 noiembrie 2024 de stabilire a unei derogări de la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2072 în ceea ce privește cerințele referitoare la introducerea pe teritoriul Uniunii a plantelor cu creștere inhibată natural sau artificial destinate plantării de Chamaecyparis Spach, Juniperus L. și de anumite soiuri de Pinus L., origine din Japonia și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/1217	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 679/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Aprilie	2026				
53	32025R1078	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1078 al Comisiei din 2 iunie 2025 de stabilire a unei derogări de la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2072 în ceea ce privește introducerea pe teritoriul Uniunii a butașilor fără rădăcină, destinați plantării de Calibrachoa spp., Petunia spp. și a hibridizilor lor din Guatemala	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 679/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Aprilie	2026				
54	32020R1213	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1213 al Comisiei din 21 august 2020 privind măsurile fitosanitare pentru introducerea în Uniune a anumitor plante, produse vegetale și a altor obiecte care au fost eliminate din anexa la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2019	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 679/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Aprilie	2026				
55	32022R1941	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1941 al Comisiei din 13 octombrie 2022 privind interzicerea introducerii, circulației, deținerii, multiplicării sau eliberării anumitor organisme dăunătoare în temeiul articolului 30 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 679/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Aprilie	2026				
56	32018R2012	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2019 al Comisiei din 18 decembrie 2018 de stabilire a unei liste provizorii cu plante, produse vegetale sau alte obiecte cu risc ridicat, în sensul articolului 42 din Regulamentul (UE) 2016/2031, și a unei liste cu plante pentru care nu sunt necesare certificate fitosanitare în vederea introducerii în Uniune, în sensul articolului 73 din același regulament	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 679/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Aprilie	2026				
57	32019R2072	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2072 al Comisiei din 28 noiembrie 2019 de stabilire a unor condiții uniforme pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 690/2008 al Comisiei și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2018/2019 al Comisiei	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 679/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Aprilie	2026				
58	32025R0659	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/659 al Comisiei din 3 aprilie 2025 de stabilire a unei derogări de la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2072 în ceea ce privește cerințele pentru introducerea pe teritoriul Uniunii de furnir din mai multe specii de Acer L. originar din Canada și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/2072	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 679/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Aprilie	2026				
59	32025R1082	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1082 al Comisiei din 2 iunie 2025 de stabilire a unei derogări de la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2072 în ceea ce privește introducerea pe teritoriul Uniunii a butașilor fără rădăcină, destinați plantării de Calibrachoa spp., Petunia spp. și a hibridizilor lor din Kenya	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 679/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Aprilie	2026				
60	32025R1289	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1289 al Comisiei din 2 iulie 2025 de stabilire a unor măsuri temporare privind tuberculi de Solanum tuberosum L., alții decât cei destinați plantării, originari din Egipt, pentru a împiedica introducerea Ralstonia solanacearum (Smith) Yabuuchi et al. emend. Sefni et al. pe teritoriul Uniunii, de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/2072 și de abrogare a Deciziei de punere în aplicare 2011/787/UE	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2025		35	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 679/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Aprilie	2026				
61	32018R2018	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2018 al Comisiei din 18 decembrie 2018 de stabilire a normelor specifice privind procedura care trebuie urmată pentru efectuarea evaluării riscuri prezentate de plante, produse vegetale și alte obiecte cu risc ridicat în sensul articolului 42 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		36	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 679/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, în temeiul includerii Anexelor cu privire la tipurile și specii de plante destinate plantării care nu sunt scutite de cerința privind codul de trasabilitate pentru pașapoartele fitosanitare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2026	66.00	66.00		
62	32020R1770	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1770 al Comisiei din 26 noiembrie 2020 privind tipurile și speciile de plante destinate plantării care nu sunt scutite de cerința privind codul de trasabilitate pentru pașapoartele fitosanitare în temeiul Regulamentului (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 92/105/CEE a Comisiei	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		36	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 679/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind aplicarea măsurilor de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, în temeiul includerii Anexelor cu privire la tipurile și specii de plante destinate plantării care nu sunt scutite de cerința privind codul de trasabilitate pentru pașapoartele fitosanitare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2026				

NR. D/O celes	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 12: SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE																	
63	32024R2598	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2598 al Comisiei din 4 octombrie 2024 de stabilire a listei țărilor terțe sau a regiunilor din acestea autorizate pentru introducerea în Uniune a anumitor animale și produse de origine animală destinate consumului uman în conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește aplicarea interdicției de utilizare a anumitor medicamente antimicrobiene	RE 2023, RE 2024, RE 2025			37	Proiect de Ordin ANSA cu privire la stabilirea listei țărilor sau a regiunilor din acestea autorizate pentru introducerea în Republica Moldova a anumitor animale și produse de origine animală destinate consumului uman în ceea ce privește aplicarea interdicției de utilizare a anumitor medicamente antimicrobiene	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor				Iunie	2026	28.00	28.00	
64	32011R0619	Regulamentul (UE) nr. 619/2011 al Comisiei din 24 iunie 2011 de stabilire a metodelor de eşantionare și analiză pentru controlul oficial al furajelor în vederea detectării materialului modificat genetic pentru care o procedură de autorizare este în curs de desființare sau a cărui autorizare a expirat				38	Proiect de Ordin ANSA cu privire la stabilirea metodelor de eşantionare și analiză pentru controlul oficial al furajelor în vederea detectării materialului modificat genetic	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MM – Ministerul Mediului			Decembrie	2026	28.00	28.00	
65	32013R0092	2013/99/UE: Recomandarea comisiei din 19 februarie 2013 privind un plan coordonat de control pentru stabilirea prevalenței unor practici frauduloase în comercializarea anumitor produse alimentare	RE 2023, RE 2024			39	Proiect de Ordin MAIA privind stabilirea unui plan de control coordonat în vederea stabilirii prevalenței practicilor frauduloase în comercializarea anumitor produse alimentare	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026	28.00	28.00	
66	32014R0180	2014/180/UE: Recomandarea Comisiei din 27 martie 2014 privind un al doilea plan de controale coordonate pentru stabilirea prevalenței unor practici frauduloase în comercializarea anumitor produse alimentare	RE 2023, RE 2024			39	Proiect de Ordin MAIA privind stabilirea unui plan de control coordonat în vederea stabilirii prevalenței practicilor frauduloase în comercializarea anumitor produse alimentare	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026			
67	32007D0843	2007/843/CE: Decizia Comisiei din 11 decembrie 2007 privind aprobarea programelor de control pentru depistarea salmonelii în efectivele de Gallus gallus de reproducere din anumite țări terțe în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 2160/2003 al Parlamentului European și al Consiliului și de modificare a Deciziei 2006/696/CE în ceea ce privește anumite condiții de sănătate publică privind importul de păsări de curte și de ouă destinate incubăției	RE 2023, RE 2024			40	Proiect de Ordin ANSA cu privire la aprobarea programelor de control pentru depistarea salmonelii în efectivele de Gallus gallus de reproducere din anumite țări terțe	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor				Decembrie	2026	28.00	28.00	
68	32002D0251	2002/251/CE: Decizia Comisiei din 27 martie 2002 privind anumite măsuri de protecție în ceea ce privește carnea de pasăre și anumite produse pescărești și de acvacultură destinate consumului uman și importate din Thailanda	RE 2023, RE 2024			41	Proiect de Ordin ANSA privind anumite măsuri de protecție în ceea ce privește carnea de pasăre și anumite produse pescărești și de acvacultură destinate consumului uman și importate din Thailanda	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor				Decembrie	2026	28.00	28.00	
69	32002D0805	2002/805/CE: Decizia Comisiei din 15 octombrie 2002 privind anumite măsuri de protecție referitoare la unele produse de origine animală destinate alimentației animalelor și importate din Ucraina	RE 2023, RE 2024			42	Proiect de Ordin ANSA privind anumite măsuri de protecție referitoare la unele produse de origine animală destinate alimentației animalelor și importate din Ucraina	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor				Decembrie	2026	28.00	28.00	
70	32002D0094	2002/994/CE: Decizia Comisiei din 20 decembrie 2002 privind anumite măsuri de protecție cu privire la produsele de origine animală importate din China	RE 2023, RE 2024			43	Proiect de Ordin ANSA privind anumite măsuri de protecție cu privire la produsele de origine animală importate din China	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor				Noiembrie	2026	28.00	28.00	
71	32006D0022	2006/27/CE: Decizia Comisiei din 16 ianuarie 2006 privind condițiile speciale care reglementează carnea și produsele din carne de cecvidae importate din Mexic și destinate consumului uman	RE 2023, RE 2024			44	Proiect de Ordin ANSA privind condițiile speciale care reglementează carnea și produsele din carne de cecvidae importate din Mexic și destinate consumului uman	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor				Decembrie	2026	28.00	28.00	
72	32021R0808	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/808 al Comisiei din 22 martie 2021 privind performanța metodelor analitice pentru reziduurile de substanțe farmacologice active utilizate la animalele de la care se obțin produse alimentare și privind interpretarea rezultatelor, precum și privind metodele care trebuie utilizate pentru prelevarea de probe și de abrogare a Deciziilor 2002/657/CE și 98/179/CE	RE 2023, RE 2024, RE 2025		GP - Planul de creștere economică	45	Proiect Hotărâre de Guvern de modificare a unor acte normative	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare				Septembrie	2026	117.29	117.29	
73	32019R1871	Regulamentul (UE) 2019/1871 al Comisiei din 7 noiembrie 2019 privind valorile de referință pentru substanțele farmacologice active nepermise care sunt prezente în alimentele de origine animală și de abrogare a Deciziei 2005/54/CE	-			45	Proiect Hotărâre de Guvern de modificare a unor acte normative	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare				Septembrie	2026			
74	32004R0852	Regulamentul (CE) nr. 852/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind igiena produselor alimentare				46	Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 296/2017 privind Certejle generale a produselor alimentare	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Aprilie 2027	Iunie	2027	189.09	189.09		
75	32019R0004	Regulamentul (UE) 2019/4 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind fabricarea, introducerea pe piață și utilizarea furajelor medicamentate, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1831/2003 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 90/167/CEE a Consiliului	RE 2023, RE 2024			47	Proiect Hotărâre de Guvern privind fabricarea, introducerea pe piață și utilizarea furajelor medicamentate	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026	134.20	134.20	
76	32024R1222	Regulamentul delegat (UE) 2024/1229 al Comisiei din 20 februarie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2019/4 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea unor niveluri maxime specifice de contaminare încrucișată pentru substanțele active antimicrobiene în furajele nevizate și a metodelor de analiză pentru aceste substanțe active antimicrobiene din furaje	RE 2023, RE 2024			47	Proiect Hotărâre de Guvern privind fabricarea, introducerea pe piață și utilizarea furajelor medicamentate	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026			
77	32006R0576	Recomandarea Comisiei 2006/576/EC din 17 august 2006 privind prezența deoxinivalenolului, zearalenonei, ochratoxinei A, toxinelor T-2 și HT-2 și fumonisinelor în produsele destinate hranei animalelor	RE 2023, RE 2024			48	Proiect de Ordin MAIA cu privire la prezența deoxinivalenolului, zearalenonei, ochratoxinei A, toxinelor T-2 și HT-2 și fumonisinelor în produsele destinate hranei animalelor	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026	189.08	189.08	
78	32013R0711	Recomandarea Comisiei 2013/711/UE din 3 decembrie 2013 privind reducerea prezenței dioxinilor, furanilor și PCB-urilor în hrana pentru animale și alimente				49	Proiect de Ordin MAIA privind reducerea prezenței dioxinilor, furanilor și PCB-urilor în hrana pentru animale și alimente	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026	66.80	66.80	

NR. D/O celes	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 12: SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE																	
79	32022R1104	Regulamentul (UE) 2022/1104 al Comisiei din 1 iulie 2022 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 68/2013 privind Catalogul cu materii prime pentru furaje				50	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 910/2020 cu privire la aprobarea Cerințelor sanitare-veterinare față de hrana pentru animale.	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Martie	2027	117.29	117.29	
80	32024R2899	Regulamentul (UE) 2024/2899 al Comisiei din 20 noiembrie 2024 de modificare a Regulamentului (UE) 2020/354 de stabilire a unei liste cu utilizările preconizate ale furajelor destinate unor scopuri nutriționale speciale				50	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 910/2020 cu privire la aprobarea Cerințelor sanitare-veterinare față de hrana pentru animale.	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Martie	2027	117.29	117.29	
81	32006L0125	Directiva 2006/125/CE a Comisiei din 5 decembrie 2006 privind preparatele pe bază de cereale și alimentele pentru copii destinate sugărilor și copiilor de vârstă mică	-	RE 2024		51	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 179/2018 cu privire la aprobarea regulamentelor sanitare privind alimentele destinate sugărilor și copiilor de vîrstă mică, alimentele destinate unor scopuri medicale speciale și înlocuitorii unei diete totale pentru controlul greutății	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică			Martie	2027	117.00	117.00	
82	32006R1924	Regulamentul (CE) nr. 1924/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare				52	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 196/2011 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică			Martie	2027	117.00	117.00	
83	31978D0923	78/923/CEE: Decizia Consiliului din 19 iunie 1978 privind încheierea Convenției europene pentru protecția animalelor domestice		RE 2024		53	Proiect de Lege cu privire la ratificarea Convenției europene pentru protecția animalelor domestice	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Octombrie 2026	Decembrie 2026		2026	112.00	112.00	
84	31992D0583	92/583/CEE: Decizia Consiliului din 14 decembrie 1992 privind încheierea unui protocol de modificare a Convenției europene privind protecția animalelor domestice		RE 2024		53	Proiect de Lege cu privire la ratificarea Convenției europene pentru protecția animalelor domestice	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Octombrie 2026	Decembrie 2026		2026			
85	32016D0336	Recomandarea (UE) 2016/336 a Comisiei din 8 martie 2016 privind aplicarea Directivei 2008/120/CE a Consiliului de stabilire a normelor minime de protecție a porcilor în ceea ce privește măsurile vizând reducerea necesității codotomie		RE 2024		54	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 859/2008 cu privire la aprobarea Normei sanitare-veterinare privind criteriile minime pentru protecția porcinelor destinate creșterii și îngrășării	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie 2026		117.29	117.29		
86	32004D0544	Decizia Consiliului din 21 iunie 2004 privind semnarea Convenției Europene privind protecția animalelor în timpul transportului internațional (revizuită)		RE 2024		55	Proiect de Lege privind ratificarea Convenției Europene privind protecția animalelor în timpul transportului internațional.	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Octombrie 2026	Decembrie 2026		2026	104.60	104.60	
87	32007R1523	Regulamentul (CE) nr. 1523/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2007 de interzicere a introducerii pe piață și a importului în Comunitate sau a exportului din Comunitate de blănuri de pisică și de câine și de produse care conțin asemenea blănuri		RE 2024		56	Proiect de Ordin ANSA privind interzicere a introducerii pe piață Republicii Moldova sau a exportului de blănuri de pisică și de câine și de produse care conțin asemenea blănuri	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie 2026		2026	28.00	28.00	
88	32011R0010	Regulamentul (UE) nr. 10/2011 al Comisiei din 14 ianuarie 2011 privind materialele și obiectele din plastic destinate să vină în contact cu produsele alimentare	AA(Anexa XXIV-B)	RE 2024		57	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 278/2013 privind aprobarea Regulamentului sanitar privind materialele și obiectele din plastic destinate să vină în contact cu produsele alimentare.	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică			Noiembrie 2026	2026	117.20	117.20	
89	31982L0711	Directiva Consiliului 82/711/CEE din 18 octombrie 1982 de stabilire a normelor de bază privind verificarea migrării conținuturilor materialelor și ai obiectelor din material plastic care vin în contact cu produsele alimentare	AA(Anexa XXIV-B)	RE 2024		57	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 278/2013 privind aprobarea Regulamentului sanitar privind materialele și obiectele din plastic destinate să vină în contact cu produsele alimentare.	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Noiembrie 2026	2026			
90	31985L0572	Directiva Consiliului 85/572/EEC din 19 decembrie 1985 de stabilire a listei de simulanți utilizați pentru testarea migrării conținuturilor materialelor și obiectelor din material plastic care vin în contact cu produse alimentare	-	RE 2024		57	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 278/2013 privind aprobarea Regulamentului sanitar privind materialele și obiectele din plastic destinate să vină în contact cu produsele alimentare.	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică			Noiembrie 2026	2026			
91	32024R3190	Regulamentul (UE) 2024/3190 al Comisiei din 19 decembrie 2024 privind utilizarea bisfenolului A (BPA) și a altor bisfenoli și derivați ai bisfenolului cu clasificare armonizată pentru proprietăți periculoase specifice în anumite materiale și articole destinate să vină în contact cu alimentele	-	RE 2024		57	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 278/2013 privind aprobarea Regulamentului sanitar privind materialele și obiectele din plastic destinate să vină în contact cu produsele alimentare.	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională per			Noiembrie 2026	2026			
92	32006R2023	Regulamentul (CE) nr. 2023/2006 al Comisiei din 22 decembrie 2006 privind bunele practici de fabricație pentru materialele și obiectele destinate să vină în contact cu alimentele	AA(Anexa XXIV-B)			58	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 594/2014 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind buna practică de fabricație a materialelor și a obiectelor destinate să vină în contact cu produsele alimentare	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică			Noiembrie 2026	2026	117.00	117.00	
93	32004R1935	Regulamentul (CE) nr. 1935/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 octombrie 2004 privind materialele și obiectele destinate să vină în contact cu alimentele și de abrogare a Directivelor 80/590/CEE și 89/109/CEE	AA(Anexa XXIV-B)	RE 2025		59	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 308/2011 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind materialele și obiectele destinate să vină în contact cu produsele alimentare.	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică			Noiembrie 2026	2026	117.00	117.00	
94	32012R0872	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 872/2012 al Comisiei din 1 octombrie 2012 de adoptare a listei cu substanțele aromatizante prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 2232/96 al Parlamentului European și al Consiliului, de introducere a acesteia în anexa I la Regulamentul (CE) nr. 1334/2008 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1565/2000 al Comisiei și a Deciziei 1999/217/CE a Comisiei.	-			60	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 1245/2018 cu privire la aprobarea regulamentelor sanitare privind aromele și anumite ingrediente alimentare cu proprietăți aromatizante destinate utilizării în și pe produse alimentare și privind aromele de fum utilizate sau destinate utilizării în sau pe produsele alimentare.	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică			Septembrie 2026	2026	69.00	69.00	

NR. D/O celes	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 12: SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE																	
95	32013R1321	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1321/2013 al Comisiei din 10 decembrie 2013 de stabilire a listei Uniunii de produse primare de aromă de fum autorizate pentru utilizarea ca atare în sau pe produsele alimentare și/sau pentru producerea aromelor de fum derivate	-			60	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 1245/2018 cu privire la aprobarea regulamentelor sanitare privind aromele și anumiți ingrediente alimentare cu proprietăți aromatizante destinate utilizării în și pe produsele alimentare și privind aromele de fum utilizate sau destinate utilizării în sau pe produsele alimentare.	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică			Septembrie	2026			
96	32008R1334	Regulamentul (CE) NR. 1334/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind aromele și anumiți ingrediente alimentare cu proprietăți aromatizante destinate utilizării în și pe produsele alimentare și de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1601/91 al Consiliului, a Regulamentelor (CE) nr. 2232/96 și (CE) nr. 110/2008 și a Directivei 2000/13/CE				60	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 1245/2018 cu privire la aprobarea regulamentelor sanitare privind aromele și anumiți ingrediente alimentare cu proprietăți aromatizante destinate utilizării în și pe produsele alimentare și privind aromele de fum utilizate sau destinate utilizării în sau pe produsele alimentare.	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică			Septembrie	2026			
97	32003R2065	Regulamentul (CE) nr. 2065/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 noiembrie 2003 privind aromele de fum utilizate sau destinate utilizării în sau pe produsele alimentare	AA(Anexa XXIV-B)	RE 2024		60	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 1245/2018 cu privire la aprobarea regulamentelor sanitare privind aromele și anumiți ingrediente alimentare cu proprietăți aromatizante destinate utilizării în și pe produsele alimentare și privind aromele de fum utilizate sau destinate utilizării în sau pe produsele alimentare.	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică			Septembrie	2026			
98	32022R1616	Regulamentul (UE) 2022/1616 al Comisiei din 15 septembrie 2022 privind materialele și obiectele din plastic reciclat destinate să vină în contact cu produse alimentare, și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 282/2008	-			61	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind materialele și obiectele din plastic reciclat destinate să vină în contact cu produsele alimentare.	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică			Iunie	2026	117.20	117.20	
99	32008R1333	Regulamentul (CE) nr. 1333/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind aditivii alimentari				62	Proiect de Ordin cu privire la modificarea Ordinului Ministrului Sănătății nr. 127/2024 cu privire la listele de aditivi alimentari admiși pentru utilizare în produsele alimentare și în medicamentele de uz uman, inclusiv substanțele suport admise în aditivi alimentari, enzime alimentare sau arome alimentare și condițiile de utilizare a acestora.	Ordin MS emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică			Mai	2026	66.80	66.80	
100	32012R0231	Regulamentul (UE) nr. 231/2012 al Comisiei din 9 martie 2012 de stabilire a specificațiilor pentru aditivi alimentari enumerați în anexele II și III la Regulamentul (CE) nr. 1333/2008 al Parlamentului European și al Consiliului				62	Proiect de Ordin cu privire la modificarea Ordinului Ministrului Sănătății nr. 127/2024 cu privire la listele de aditivi alimentari admiși pentru utilizare în produsele alimentare și în medicamentele de uz uman, inclusiv substanțele suport admise în aditivi alimentari, enzime alimentare sau arome alimentare și condițiile de utilizare a acestora.	Ordin MS emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică			Mai	2026			
101	32015L4203	Directiva (UE) 2015/2203 a Parlamentului European și Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind apropierea legislațiilor statelor membre cu privire la cazecinele și cazecinați destinați consumului uman și de abrogare a Directivei 83/417/CEE a Consiliului				63	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea cerințelor de calitate privind cazecinele și cazecinați destinați consumului uman	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			August	2026	66.80	66.80	
102	32021R0915	Regulamentul (UE) 2023/915 al Comisiei din 25 aprilie 2023 privind nivelurile maxime pentru anumiți contaminanți din produsele alimentare și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1881/2006		RE 2024		64	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 724/2024 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind nivelurile maxime pentru anumiți contaminanți din produsele alimentare	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Octombrie	2026	117.00	117.00	
103	32023R0965	Recomandarea (UE) 2023/965 a Comisiei din 12 mai 2023 privind metodologia de monitorizare a aportului de aditivi și de aromatizanți alimentari	-	RE 2024		65	Proiect de Ordin MAIA cu privire la aprobarea planului multianual de monitorizare privind prezența aditivilor și aromatizantilor alimentari	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Septembrie	2026	66.85	66.85	
104	32024R0902	Recomandarea (UE) 2024/907 a Comisiei din 22 martie 2024 privind monitorizarea nichelului în alimente	-	RE 2024		66	Proiect de Ordin MAIA cu privire la aprobarea planului multianual de monitorizare a unor contaminanți din produsele alimentare	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026	66.85	66.85	
105	32022R1431	Recomandarea (UE) 2022/1431 a Comisiei din 24 august 2022 privind monitorizarea substanțelor perfluorochilate din alimente	-	RE 2024		66	Proiect de Ordin MAIA cu privire la aprobarea planului multianual de monitorizare a unor contaminanți din produsele alimentare	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026			
106	32022R1342	Recomandarea (UE) 2022/1342 a Comisiei din 28 iulie 2022 privind monitorizarea mercurului din pești, crustacee și moluște	-	RE 2024		66	Proiect de Ordin MAIA cu privire la aprobarea planului multianual de monitorizare a unor contaminanți din produsele alimentare	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026			
107	32022R0553	Recomandarea Comisiei (UE) 2022/553 din 5 aprilie 2022 referitoare la monitorizarea prezenței toxinelor Alternaria în produsele alimentare	-	RE 2024		66	Proiect de Ordin MAIA cu privire la aprobarea planului multianual de monitorizare a unor contaminanți din produsele alimentare	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026			
108	32022R0492	Recomandarea Comisiei (UE) 2022/495 din 25 martie 2022 privind monitorizarea prezenței furanului și a alchilfuranilor în alimente	-	RE 2024		66	Proiect de Ordin MAIA cu privire la aprobarea planului multianual de monitorizare a unor contaminanți din produsele alimentare	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026			
109	32019H1888	Recomandarea Comisiei (UE) 2019/1888 din 7 noiembrie 2019 privind monitorizarea prezenței acrilamidă în anumite produse alimentare	-	RE 2024		66	Proiect de Ordin MAIA cu privire la aprobarea planului multianual de monitorizare a unor contaminanți din produsele alimentare	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026			
110	32014R0661	Recomandarea Comisiei 2014/661/UE din 10 septembrie 2014 privind monitorizarea prezenței a 2- și 3-monocloropropen, 1,2-diol (2- și 3-MCPD), a esterilor acizilor grași de 2- și 3-MCPD și a esterilor acizilor grași de glicidil în produsele alimentare	-	RE 2024		66	Proiect de Ordin MAIA cu privire la aprobarea planului multianual de monitorizare a unor contaminanți din produsele alimentare	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor			Decembrie	2026			

NR. D/O celes	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 12: SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE																	
111	32014H0118	2014/118/UE: Recomandarea Comisiei din 3 martie 2014 privind monitorizarea urmelor de ignifugați bromurați din alimente				66	Proiect de Ordin MAIA cu privire la aprobarea planului multianual de monitorizare a unor contaminanți din produse alimentare	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026				
112	32022H0561	Recomandarea Comisiei (UE) 2022/561 din 6 aprilie 2022 privind monitorizarea prezenței glicoalcalozilor în cartofi și în produsele derivate din cartofi	-	RE 2024		67	Proiect de Ordin MAIA cu privire la monitorizarea prezenței glicoalcalozilor în cartofi și în produsele derivate din cartofi	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	66.85	66.85		
113	32016H0022	Recomandarea Comisiei (UE) 2016/222 din 7 ianuarie 2016 privind prevenirea și reducerea contaminării cu carbanat de etil a rachiului din fructe sămburoase și a rachiului de marc din fructe sămburoase, precum și de abrogare a Recomandării 2010/133/UE	-	RE 2024, RE 2025		68	Proiect de Ordin MAIA cu privire la prevenirea și reducerea contaminării cu carbanat de etil a rachiului din fructe sămburoase și a rachiului de marc din fructe sămburoase	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Martie	2026	22.45	22.45		
114	32014H0662	Recomandarea Comisiei 2014/662/UE din 10 septembrie 2014 privind bunele practici pentru prevenirea și reducerea prezenței alcalozilor din opiu în semințe de mac și în produsele pe bază de semințe de mac	-	RE 2024		69	Proiect de Ordin MAIA cu privire la Norme privind bunele practici pentru prevenirea și reducerea prezenței alcalozilor din opiu în semințe de mac și în produsele pe bază de semințe de mac	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	66.85	66.85		
115	32006H0583	Recomandarea Comisiei 2006/583/EC din 17 august 2006 privind prevenirea și reducerea toxinelor Fusarium în cereale și produse din cereale	-	RE 2024		70	Proiect de Ordin MAIA cu privire la prevenirea și reducerea toxinelor Fusarium în cereale și produse din cereale	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2026	66.85	66.85		
116	32003H0598	Recomandarea Comisiei 2003/598/EC din 11 august 2003 privind prevenirea și reducerea contaminării cu patulină în sucul de mere și în ingredientele de suc de mere din alte blături	-	RE 2024		71	Proiect de Ordin MAIA cu privire la prevenirea și reducerea contaminării cu patulină în sucul de mere și în ingredientele de suc de mere din alte blături	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2026	22.45	22.45		
117	32013R0501	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 503/2013 al Comisiei din 3 aprilie 2013 privind cererile de autorizare a alimentelor și furajelor modificate genetic în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1829/2003 al Parlamentului European și al Consiliului și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 641/2004 și (CE) nr. 1981/2006 ale Comisiei	Capitolul IV articolul 176 (anexa XVII-C)	RE 2024		72	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la cererile de autorizare a alimentelor și furajelor modificate genetic	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	117.29	117.29		
118	31992L0090	Directiva 92/90/CEE a Comisiei din 3 noiembrie 1992 de stabilire a anumitor obligații pentru producători și importatori de plante, de produse vegetale sau de alte obiecte, precum și a modalității de înregistrare a acestora		RE 2024		73	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 422/2023 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	August 2026	Octombrie	2026	73.54	73.54		
119	31993L0050	Directiva 93/50/CEE a Comisiei din 24 iunie 1993 de precizare a anumitor plașe care nu sunt incluse în anexa V, partea A la Directiva 77/93/CEE a Consiliului, ai căror producători sau ale căror antrepozite sau centre de expediție din zonele de producție se înscriu într-un registru oficial		RE 2024		73	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 422/2023 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	August 2026	Octombrie	2026				
120	31993L0051	Directiva 93/51/CEE a Comisiei din 24 iunie 1993 de stabilire a normelor de circulație a anumitor plante, produse vegetale sau a altor obiecte print-o zonă protejată și de circulație a acestor plante, produse vegetale sau alte obiecte care își au originea sau care circulă în cadrul unei zone protejate		RE 2024		73	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 422/2023 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	August 2026	Octombrie	2026				
121	32019R0829	Regulamentul delegat (UE) 2019/829 al Comisiei din 14 martie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, de autorizare a statelor membre să prevadă derogări temporare în scopuri de testare oficială, științifice sau educaționale, pentru teste, selecții de soiuri sau reproducere	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		73	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 422/2023 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	August 2026	Octombrie	2026				
122	32016R2031	Regulamentul (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2016 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 228/2013, (UE) nr. 652/2014 și (UE) nr. 1143/2014 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivelor 69/464/CEE, 74/647/CEE, 93/85/CEE, 98/57/CE, 2000/29/CE, 2006/91/CE și 2007/33/CE ale Consiliului	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		73	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 422/2023 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	August 2026	Octombrie	2026				
123	32017D2374	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/2374 a Comisiei din 15 decembrie 2017 de stabilire a condițiilor pentru circulația, depozitarea și prelucrarea anumitor fructe și a hibridilor lor, origine din țări terțe, în vederea împiedicării introducerii în Uniune a anumitor organisme dăunătoare		RE 2024		74	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 71/2025 privind stabilirea unor măsuri de prevenire a introducerii pe teritoriul Republicii Moldova a organismelor dăunătoare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2026	117.29	117.29		
124	32025R0505	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/505 al Comisiei din 19 martie 2025 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/632 al Comisiei în ceea ce privește măsurile temporare privind fructele specifice originare din Argentina, Brazilia, Africa de Sud, Uruguay și Zimbabwe pentru a preveni introducerea și răspândirea în Uniune a organismului dăunător Phyllosticta citricarpa (McAlpine) Van der Aa	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)			74	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 71/2025 privind stabilirea unor măsuri de prevenire a introducerii pe teritoriul Republicii Moldova a organismelor dăunătoare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2026				
125	32019R2148	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2148 al Comisiei din 13 decembrie 2019 privind normele specifice referitoare la eliberarea plantelor, a produselor vegetale și a altor obiecte din stătile de carantină și instalațiile de izolare în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		75	Proiect de Ordin ANSA cu privire la normele specifice referitoare la eliberarea plantelor, a produselor vegetale și a altor obiecte din stătile de carantină și instalațiile de izolare	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026		100.00	100.00		
126	32022R1192	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1192 al Comisiei din 11 iulie 2022 de instituire a unor măsuri de eradicare și de prevenire a răspândirii Globodera pallida (Stone) Behrens și Globodera rostochiensis (Wollenweber) Behrens	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		76	Proiect de Hotărâre de Guvern de stabilire a măsurilor pentru izolarea și eradicarea organismelor dăunătoare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Octombrie	2026	117.29	117.29		
127	32022R1193	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1193 al Comisiei din 11 iulie 2022 de stabilire a unor măsuri de eradicare și prevenire a răspândirii Ralstonia solanacearum (Smith 1896) Yabuuchi et al. 1996 emend. Safni et al. 2014	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		76	Proiect de Hotărâre de Guvern de stabilire a măsurilor pentru izolarea și eradicarea organismelor dăunătoare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Octombrie	2026				
128	32022R1194	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1194 al Comisiei din 11 iulie 2022 de stabilire a unor măsuri de eradicare și prevenire a răspândirii Clavibacter sepedonicus (Spieckermann & Kothhoff 1914) Nouiou et al. 2018	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		76	Proiect de Hotărâre de Guvern de stabilire a măsurilor pentru izolarea și eradicarea organismelor dăunătoare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Octombrie	2026				

NR. D/O celes	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 12: SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE																	
129	32022R1195	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1195 al Comisiei din 11 iulie 2022 de instituire a unor măsuri de eradicare și de prevenire a răspândirii Synchytrium endobioticum (Schubersky) Percival	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		76	Proiect de Hotărâre de Guvern de stabilire a măsurilor pentru izolarea și eradicarea organismelor dăunătoare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Octombrie	2026				
130	32022R1629	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1629 al Comisiei din 21 septembrie 2022 de stabilire a unor măsuri de izolare a Ceratocystis platani (J.M. Walter) Engelb. & T.C. Harr. în anumite zone demarcate	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		76	Proiect de Hotărâre de Guvern de stabilire a măsurilor pentru izolarea și eradicarea organismelor dăunătoare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Octombrie	2026				
131	32022R1630	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1630 al Comisiei din 21 septembrie 2022 de stabilire a unor măsuri pentru izolarea fitoplasmei Grapevine flavescence dorée în anumite zone delimitate	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		76	Proiect de Hotărâre de Guvern de stabilire a măsurilor pentru izolarea și eradicarea organismelor dăunătoare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Octombrie	2026				
132	32022R1659	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1659 al Comisiei din 27 septembrie 2022 privind cerințele echivalente pentru introducerea în Uniune a fructelor de Citrus sinensis Pers., originare din Israel, având în vedere riscurile prezentate de Thaumetobia leucotreta	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		76	Proiect de Hotărâre de Guvern de stabilire a măsurilor pentru izolarea și eradicarea organismelor dăunătoare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Octombrie	2026				
133	32023R1134	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1134 al Comisiei din 8 iunie 2023 de stabilire a unor măsuri de prevenire a introducerii, instalării și răspândirii pe teritoriul Uniunii a Spodoptera frugiperda (Smith), de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/2072 și de abrogare a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2018/638	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		76	Proiect de Hotărâre de Guvern de stabilire a măsurilor pentru izolarea și eradicarea organismelor dăunătoare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Octombrie	2026				
134	32024R0434	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/434 al Comisiei din 5 februarie 2024 privind măsurile de prevenire a instalării și răspândirii Agrius planipennis Fairmaire pe teritoriul Uniunii	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)			76	Proiect de Hotărâre de Guvern de stabilire a măsurilor pentru izolarea și eradicarea organismelor dăunătoare	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Octombrie	2026				
135	32022R2404	Regulamentul delegat (UE) 2022/2404 al Comisiei din 14 septembrie 2022 de completare a Regulamentului (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea unor norme detaliate pentru anchetele privind organismele dăunătoare de carantină pentru zone protejate și de abrogare a Directivei 92/70/CEE a Comisiei	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		77	Proiect Hotărâre de Guvern privind stabilirea unor norme detaliate pentru anchetele privind organismele dăunătoare de carantină pentru zone protejate	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2026	66.86	66.86		
136	31989R0014	Directiva 89/144/CEE a Comisiei din 15 decembrie 1988 de stabilire a grupelor soiurilor de seclă pentru potol și frunze și seclă roșie care fac obiectul condițiilor de izolare a culturilor prevăzute în anexa I la Directiva 70/455/CEE a Consiliului privind comercializarea semințelor de legume				78	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 713/2013 pentru aprobarea Cerințelor privind producerea și comercializarea semințelor de legume, răsadurilor și a materialului săditor legumicol	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	66.86	66.68		
137	32004D0842	Decizia 2004/842/EC a Comisiei din 1 decembrie 2004 privind modalitățile de aplicare conform cărora statele membre pot autoriza comercializarea semințelor aparținând unor soiuri pentru care s-a depus o cerere de înscriere în catalog național al soiurilor de plante agricole și de specii de legume. Text cu relevanță pentru SEE				79	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modalitățile de comercializare a semințelor aparținând unor soiuri pentru care s-a depus o cerere de înscriere în catalog național al soiurilor de plante agricole și de specii de legume	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Mai	2026	66.86	66.86		
138	32003D0002	Decizia 2003/17/Consiliului din 16 decembrie 2002 privind echivalența inspecțiilor în câmp la culturile productoare de semințe, efectuate în țări terțe și echivalența semințelor produse în țări terțe Text cu relevanță pentru SEE				80	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 68/2013 despre semințe	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Octombrie 2026	Decembrie	2026	62.80	62.80		
139	32014L0020	Directiva de punere în aplicare 2014/204/UE a Comisiei din 6 februarie 2014 privind definirea claselor de cartofi de sămânță de bază și certificați de la nivelul Uniunii, precum și a condițiilor și denumirilor aplicabile acestor clase				81	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la clasificarea, producerea și cerințele minime de comercializare pentru cartofii de sămânță	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	117.29	117.29		
140	32017D0542	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/547 a Comisiei din 21 martie 2017 privind organizarea unui experiment temporar în conformitate cu Directiva 2002/56/CE a Consiliului în ceea ce privește tuberculi de cartofi de sămânță proveniți din sămânța adevărată de cartofi				81	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la clasificarea, producerea și cerințele minime de comercializare pentru cartofii de sămânță	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026				
141	32014L0021	Directiva de punere în aplicare 2014/21/UE a Comisiei din 6 februarie 2014 de definire a condițiilor minime și a claselor Uniunii pentru cartofii de sămânță de prebază				81	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la clasificarea, producerea și cerințele minime de comercializare pentru cartofii de sămânță	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026				
142	32002L0056	Directiva 2002/56/CE a Consiliului din 13 iunie 2002 privind comercializarea cartofilor de sămânță				81	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la clasificarea, producerea și cerințele minime de comercializare pentru cartofii de sămânță	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026				
143	32010L0060	Directiva 2010/60/UE a Comisiei din 30 august 2010 de stabilire a anumitor derogări pentru comercializarea amestecurilor de semințe de plante furajere destinate a fi utilizate pentru protecția mediului natural				81	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la clasificarea, producerea și cerințele minime de comercializare pentru cartofii de sămânță	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2026				
144	32003L0090	Directiva 2003/90/CE a Comisiei din 6 octombrie 2003 de stabilire a măsurilor de punere în aplicare a articolului 7 din Directiva 2002/53/CE a Consiliului în ceea ce privește caracteristicile minime de analiză și condițiile minime de verificare a anumitor soiuri de specii de plante agricoleText cu relevanță pentru SEE				82	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 43/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind testarea și admiterea soiurilor în Catalogul soiurilor de plante	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Iunie	2026	57.20	57.20		
145	32002L0053	Directiva 2002/53/CE a Consiliului din 13 iunie 2002 privind Catalogul comun al soiurilor de plante agricole	AA			82	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 43/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind testarea și admiterea soiurilor în Catalogul soiurilor de plante	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Iunie	2026				
146	32011R0540	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 540/2011 al Comisiei din 25 mai 2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește lista substanțelor active autorizate Text cu relevanță pentru SEE	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		83	Proiect de Ordin cu privire la modificarea Ordinului MAIA nr. 180/2025 cu privire la aprobarea listei substanțelor active	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	CNSAPSA - Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor Și Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	66.00	66.00		
147	32024R1487	Regulamentul (UE) 2024/1487 al Comisiei din 29 mai 2024 de definire a cerințelor în materie de date pentru aprobarea agențiilor fitoprotectoare și a agențiilor sinergice și de stabilire a unui program de lucru pentru revizuirea treptată a agențiilor fitoprotectoare și a agențiilor sinergice existente pe piață, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		84	Proiect Hotărâre de Guvern privind Regulamentul de stabilire a normelor detaliate pentru identificarea conformităților inacceptabile și cerințe de materii de date pentru aprobarea agențiilor fitoprotectoare și a agențiilor sinergice în conformitate cu Legea nr. 403/2023 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și pentru modificarea unor acte normative	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	CNSAPSA - Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor Și Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2026	117.29	117.29		

NR. D/O celes	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 12: SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE																	
148	32023R0574	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/574 al Comisiei din 13 martie 2023 de stabilire a normelor detaliate pentru identificarea coformulanților inacceptabili în compoziția produselor de protecție a plantelor în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		84	Proiect Hotărâre de Guvern privind Regulamentul de stabilire a normelor detaliate pentru identificarea coformulanților inacceptabili și cerințe de materii de date pentru aprobarea agenților fitoprotectori și a agenților sinergici în conformitatea cu Legea nr. 403/2023 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și pentru modificarea unor acte normative	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	CNSAPSA - Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor Și Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2026				
149	32024R1439	Regulamentul (UE) 2022/1439 al Comisiei din 31 august 2022 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 283/2013 în ceea ce privește informațiile care trebuie furnizate pentru substanțele active și cerințele specifice în materie de date aplicabile microorganismelor (Text cu relevanță pentru SEE)	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		85	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 420/2025 de punere în aplicare a prevederilor Legii nr. 403/2023 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de modificare a unor acte normative	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	CNSAPSA - Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor Și Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2026	117.29	117.29		
150	32022R1438	Regulamentul (UE) 2022/1438 al Comisiei din 31 august 2022 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 283/2013 în ceea ce privește criteriile specifice de aprobare a substanțelor active conținând în microorganisme (Text cu relevanță pentru SEE)	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		86	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 403/2023 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de modificare a unor acte normative	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	CNSAPSA - Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor Și Siguranța Alimentelor		Octombrie 2026	Decembrie 2026	117.30	117.30		
151	32021R0428	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/428 al Comisiei din 10 martie 2021 de adaptare a unor fonturi standardizate de prezentare a datelor pentru depunerea cererilor de aprobare sau de modificare a condițiilor de aprobare a substanțelor active, astfel cum se prevede în Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE)	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		86	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 403/2023 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de modificare a unor acte normative	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	CNSAPSA - Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor Și Siguranța Alimentelor		Octombrie 2026	Decembrie 2026				
152	32024R0373	Decizia de punere în aplicare (UE) 2024/373 a Comisiei din 24 ianuarie 2024 privind standardele armonizate pentru inspecția echipamentelor de aplicare a pesticidelor în uz, elaborate în spiritul Directivei 2009/128/CE a Parlamentului European și al Consiliului	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		87	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 42/2020 pentru aprobarea Cerințelor privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie 2026		129.02	129.02		
153	32019L0782	Directiva (UE) 2019/782 a Comisiei din 15 mai 2019 de modificare a Directivei 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește stabilirea indicatorilor de risc armonizați (Text cu relevanță pentru SEE)	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)	RE 2024		87	Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 42/2020 pentru aprobarea Cerințelor privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie 2026					
154	32005R0396	Regulamentul (CE) nr. 396/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 februarie 2005 privind continuințele maxime aplicabile reziduurilor de pesticide din sau de pe produse alimentare și hrana de origine vegetală și animală pentru animale și de modificare a Directivei 91/414/CEE		RE 2024		88	Proiect de Ordin cu privire la modificarea Ordinului Ministerului Sănătății nr. 20/2024 privind aprobarea listei produselor alimentare, substanțelor active și limitelor maxime de reziduuri de pesticide din sau de pe produse alimentare și hrana de origine vegetală și animală pentru animale.	Ordinul MS emis	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Mai	2026	66.00	66.00		
155	32024R0989	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/989 al Comisiei din 2 aprilie 2024 privind un program de control multinațional coordonat al Uniunii pentru 2025, 2026 și 2027 vizând asigurarea respectării limitelor maxime de reziduuri de pesticide și evaluarea expunerii consumatorilor la reziduurile de pesticide din și de pe alimentele de origine vegetală și animală și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/731		RE 2024		89	Proiect de Ordin ANSA cu privire la aprobarea Programului Național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, sănătății plantelor și calității produselor de uz fitosanitar, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie 2026		28.00	28.00		
156	32019R0268	Regulamentul (UE) 2019/268 al Comisiei din 15 februarie 2019 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 200/2010, (UE) nr. 517/2011, (UE) nr. 209/2012 și (UE) nr. 1190/2012 în ceea ce privește anumite metode de testare și prelevare de probe pentru Salmonella la păsările de curte.				90	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 398/2012 pentru aprobarea unor norme sanitare-veterinare privind controlul și reducerea prevalenței salmonelozelor în efectivele de animale	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie 2026		189.08	189.08		189.08
157	32012R1190	Regulamentul (UE) nr. 1190/2012 al Comisiei din 12 decembrie 2012 privind un obiectiv al Uniunii pentru reducerea prezenței Salmonella Enteritidis și Salmonella Typhimurium în efectivele de curcani, astfel cum se prevede în Regulamentul (CE) nr. 2160/2003 al Parlamentului European și al Consiliului				90	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 398/2012 pentru aprobarea unor norme sanitare-veterinare privind controlul și reducerea prevalenței salmonelozelor în efectivele de animale	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie 2026					
158	32003R2160	Regulamentul (CE) nr. 2160/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 noiembrie 2003 privind controlul salmonelozelor și al altor agenți zoonotici specifici de origine alimentară				90	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 398/2012 pentru aprobarea unor norme sanitare-veterinare privind controlul și reducerea prevalenței salmonelozelor în efectivele de animale	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie 2026					
159	32011R0512	Regulamentul (UE) nr. 517/2011 al Comisiei din 25 mai 2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 2160/2003 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește un obiectiv al Uniunii de reducere a prevalenței anumitor serotipuri de Salmonella la găinile ouătoare de Gallus gallus și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2160/2003 și a Regulamentului (UE) nr. 200/2010 al Comisiei				90	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 398/2012 pentru aprobarea unor norme sanitare-veterinare privind controlul și reducerea prevalenței salmonelozelor în efectivele de animale.	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie 2026					
160	32024R0771	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/771 al Comisiei din 29 februarie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 152/2009 de stabilire a metodelor de eșantionare și analiză pentru controlul oficial al furajelor				91	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 686/2012 cu privire la aprobarea unor metode de analiză pentru controlul nutrețurilor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie 2026		189.08	189.08		189.08
161	32018R1629	Regulamentul delegat (UE) 2018/1629 al Comisiei din 25 iulie 2018 de modificare a listei bolilor prevăzute în anexa II la Regulamentul (UE) 2016/429 al Parlamentului European și al Consiliului privind bolile transmisele ale animalelor și de modificare și abrogare a anumitor acte din domeniul sănătății animalelor	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)			92	Proiect de Ordin ANSA privind bolile transmisele ale animalelor	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Decembrie 2026		28.00	28.00		28.00

NR. D/O colet	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 12: SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE																	
162	32009J0032	Directiva 2009/32/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 de apropiere a legislațiilor statelor membre privind solvenții de extracție utilizați la fabricarea produselor alimentare și a ingredientelor alimentare				93	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 671/2020 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind solvenții de extracție utilizați la fabricarea produselor alimentare și a ingredientelor alimentare	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Septembrie	2026	117.29	117.29		117.29
163	32016H1110	Recomandarea (UE) 2016/1110 a Comisiei din 28 iunie 2016 privind monitorizarea prezenței nichelului în furaje				94	Proiect de Ordin MAIA privind monitorizarea prezenței nichelului în furaje	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	14.00	14.00		28.00
164	32022H0523(01)	Recomandarea Comisiei 2022/C 206/01 din 20 mai 2022 privind monitorizarea prezenței arsenicului anorganic în furaje				95	Proiect de Ordin MAIA privind monitorizarea prezenței arsenicului anorganic în furaje	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	14.00	14.00		
165	32006R1925	Regulamentul (CE) nr. 1925/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produse alimentare				96	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 899/2017 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produse alimentare	Hotărâre de Guvern adoptată	MS – Ministerul Sănătății	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică		Iunie	2026	117.29	117.29		117.29
166	32003J0099	Directiva nr. 2003/99/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 noiembrie 2003 privind monitorizarea zoonozelor și a agenților zoonotici, de modificare a Deciziei 90/244/CEE a Consiliului și de abrogare a Directivei 92/117/CEE a Consiliului				97	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 264/2011 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea zoonozelor și a agenților zoonotici.	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	117.29	117.29		66.80
167	11996L0022	Directiva 96/22/CE a Consiliului din 29 aprilie 1996 privind interzicerea utilizării anumitor substanțe cu efect hormonal sau tirostatic și a substanțelor β-agoniste în creșterea animalelor și de abrogare a Directivelor 81/602/CEE, 88/146/CEE și 88/299/CEE				98	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 942/2010 pentru aprobarea Normei sanitare-veterinare privind interzicerea utilizării anumitor substanțe cu efect hormonal sau tirostatic și a substanțelor β-agoniste în creșterea animalelor	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare			Decembrie	2026	117.29	117.29		28.00
168	32002R0178	Regulamentul (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare				99	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Aprilie 2027	iunie	2027	117.00			117.00
169	32011R0931	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 931/2011 al Comisiei din 19 septembrie 2011 privind cerințele de trasabilitate stabilite prin Regulamentul (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului pentru alimentele de origine animală				99	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Aprilie 2027	iunie	2027				
170	32016R1012	Regulamentul (UE) 2016/1012 al Parlamentului European și al Consiliului din 8 iunie 2016 privind condițiile zootehnice și genealogice aplicabile ameliorării animalelor de reproducție de rasă pură, a porcilor de reproducție hibridi și a materialului generativ provenit de la aceștia, comerțului cu aceștia și introducerii lor în Uniune și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 652/2014 și a Directivei 89/608/CEE și 90/425/CEE ale Consiliului, precum și de abrogare a anumitor acte în sectorul ameliorării animalelor				100	Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 213/2022 privind zootehnia	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Aprilie 2026	Iunie	2026	117.00	117.00		117.00
171	32017H0084	Recomandarea (UE) 2017/844 a Comisiei din 16 ianuarie 2017 privind monitorizarea hidrocarburilor din uleiuri minerale din alimente și din materiale și obiecte destinate să vină în contact cu alimentele				101	Proiect de Ordin MAIA cu privire la monitorizarea hidrocarburilor din uleiuri minerale din alimente și din materiale și obiecte destinate să vină în contact cu alimentele	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	66.85	66.85		
172	32003R1831	Regulamentul (CE) nr. 1831/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 septembrie 2003 privind aditivii din hrana animalelor (text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 268 din 18 octombrie 2003				102	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 27/2020 cu privire la aprobarea Cerințelor sanitare-veterinare față de aditivi pentru hrana animalelor.	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Martie	2027	117.29	117.29		
173	32004D0225	2004/225/CE: Decizia Comisiei din 2 martie 2004 privind măsurile de protecție referitoare la anumite animale vii și produse de origine animală origine sau provenind din Albania	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)			103	Proiect de Ordin ANSA privind măsurile de protecție referitoare la anumite animale vii și produse de origine animală origine sau provenind din Albania	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Decembrie	2026	30.00	30.00		
174	32002D0840	2002/840/CE: Decizia Comisiei din 23 octombrie 2002 de adoptare a listei instalațiilor autorizate din țările terțe pentru trăsarea alimentelor		RE 2025		104	Proiect de Ordin MAIA cu privire la adoptarea listei instalațiilor autorizate din țările terțe pentru trăsarea alimentelor	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Decembrie	2026	66.85	66.85		
175	32019R2128	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2128 al Comisiei din 12 noiembrie 2019 de stabilire a modelului de certificat oficial și a normelor de eliberare a certificatelor oficiale pentru mărfurile livrate navelor care părăsesc Uniunea și sunt destinate aprovizionării navelor sau consumului de către echipaj și pasageri sau NATO sau unei baze militare a Statelor Unite	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)			105	Proiect de Ordin ANSA pentru stabilirea modelului de certificat oficial și a normelor de eliberare a certificatelor oficiale pentru mărfurile livrate navelor maritime	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Decembrie	2026	30.00	30.00		
176	32017D0427	Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/427 a Comisiei din 8 martie 2017 de modificare a Deciziei de punere în aplicare 2012/535/EU în ceea ce privește măsurile de prevenire a răspândirii în Uniune a Bursaphelenchus xylophilus (Steiner și Bührer) Nickle et al. (nematodul lemnului de pin)	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)			106	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 558/2011 privind măsurile specifice mai stricte din domeniul fitosanitar pentru a preveni introducerea sau răspândirea în Republica Moldova a unor organisme dăunătoare plantelor, a produselor vegetale și a altor obiecte	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2026	117.29	117.29		
177	32014D0679	2014/679/UE: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 25 septembrie 2014 de modificare a Deciziei de punere în aplicare 2012/270/UE în ceea ce privește perioada sa de aplicare și în ceea ce privește circulația către unitățile de ambalare a tuberculilor de cartofi care provin din zone demarcate, în scopul prevenirii răspândirii în Uniune a organismelor Eptitrix cucumeris (Harris), Eptitrix similis (Gentner), Eptitrix subcinita (Lec.) și Eptitrix tuberis (Gentner)	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)			106	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărâri de Guvern nr. 558/2011 privind măsurile specifice mai stricte din domeniul fitosanitar pentru a preveni introducerea sau răspândirea în Republica Moldova a unor organisme dăunătoare plantelor, a produselor vegetale și a altor obiecte	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2026				

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR D/O	ACȚIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 12: SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE																	
178	32018D0618	Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/618 a Comisiei din 19 aprilie 2018 de modificare a Deciziei de punere în aplicare 2012/535/UE în ceea ce privește măsurile de prevenire a răspândirii în Uniune a Bursaphelenchus xylophilus (Steiner și Buhner) Nickle et al. (nematodul lemnului de pin)	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)			106	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 558/2011 privind măsurile specifice mai stricte din domeniul fitosanitar pentru a preveni introducerea sau răspândirea în Republica Moldova a unor organisme dăunătoare plantelor, a produselor vegetale și a altor obiecte	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2026				
179	32024R2502	Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/2507 al Comisiei din 26 septembrie 2024 de modificare și rectificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/1201 în ceea ce privește măsurile de prevenire a introducerii și răspândirii în Uniune a Xylella fastidiosa (Wells et al.) și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/1770 în ceea ce privește lista speciilor de plante care nu sunt exceptate de la cerința privind codul de trasabilitate pentru pașaportele fitosanitare	Capitolul IV articolul 181 aliniatul (1)			106	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 558/2011 privind măsurile specifice mai stricte din domeniul fitosanitar pentru a preveni introducerea sau răspândirea în Republica Moldova a unor organisme dăunătoare plantelor, a produselor vegetale și a altor obiecte	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Noiembrie	2026				
180	32004R0905	Regulamentul (CE) NR. 65/2004 AL COMISIEI din 14 ianuarie 2004 de stabilire a unui sistem de elaborare și alocare a unor identificatori unici pentru organismele modificate genetic	Capitolul IV articolul 176 (anexa XVII-C)	RE 2024		107	Proiect de Ordin MAIA cu privire la stabilirea a unui sistem de elaborare și alocare a unor identificatori unici pentru organismele modificate genetic	Ordin MAIA emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	MM – Ministerul Mediului		Decembrie	2026	28.00	28.00		

NR. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIV Ă	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABIL Ă	INSTITUTII CO- RESPONSABIL Ă	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUN Ă	ANUL IMPLEMENT ĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTEN Ă EXTERN Ă	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTUR Ă ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 13: PESCUIT																	
1	3200981224	Regulamentul (CE) nr. 1224/2009 al Consiliului din 20 noiembrie 2009 de stabilire a unui sistem comunitar de control pentru asigurarea respectării normelor politicii comune în domeniul pescuitului, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 847/96, (CE) nr. 2371/2002, (CE) nr. 811/2004, (CE) nr. 768/2005, (CE) nr. 2115/2005, (CE) nr. 2166/2005, (CE) nr. 388/2006, (CE) nr. 509/2007, (CE) nr. 676/2007, (CE) nr. 1098/2007, (CE) nr. 1300/2008, (CE) nr. 1342/2008 și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 2847/93, (CE) nr. 1627/94 și (CE) nr. 1966/2006.		RE 2023, RE 2024, RE 2025		1	Hotărâre de Guvern privind instituirea unui sistem de control oficial al trasabilității produselor pescărești și de acvacultură	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Mai	2026	189.1	189.1		
2	3202382842	Regulamentul (UE) 2023/2842 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 noiembrie 2023 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1224/2009 al Consiliului și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1967/2006 și (CE) nr. 1005/2008 ale Consiliului și a Regulamentelor (UE) 2016/1139, (UE) 2017/2403 și (UE) 2019/473 ale Parlamentului European și ale Consiliului în ceea ce privește controlul pescuitului.		RE 2023, RE 2024, RE 2025		1	Hotărâre de Guvern privind instituirea unui sistem de control oficial al trasabilității produselor pescărești și de acvacultură	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Mai	2026				
3	3201180401	Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 404/2011 al Comisiei din 8 aprilie 2011 de stabilire a normelor detaliate de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1224/2009 al Consiliului de stabilire a unui sistem comunitar de control pentru asigurarea respectării normelor politicii comune în domeniul pescuitului		RE 2023, RE 2024, RE 2025		1	Hotărâre de Guvern privind instituirea unui sistem de control oficial al trasabilității produselor pescărești și de acvacultură	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Mai	2026				
4	02018101986	Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1986 a Comisiei din 13 decembrie 2018 de stabilire a unor programe specifice de control și inspecție pentru anumite zone de pescuit și de abrogare a Deciziilor de punere în aplicare 2012/807/UE, 2013/328/UE, 2013/305/UE și 2014/156/UE		RE 2023, RE 2024, RE 2025		1	Hotărâre de Guvern privind instituirea unui sistem de control oficial al trasabilității produselor pescărești și de acvacultură	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Mai	2026				
5	3202181139	Regulamentul (UE) 2021/1139 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 iulie 2021 de instituire a Fondului european pentru afaceri maritime, pescuit și Acvacultură și de modificare a Regulamentului (UE) 2017/1004		RE 2023, RE 2024, RE 2025		2	Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului Strategic al Secțiunii de Acvacultură din Republica Moldova pentru anii 2026 – 2030	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Iunie	2026	117.3	117.3		
6	3201480717	Regulamentul (UE) nr. 717/2014 al Comisiei din 27 iunie 2014 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis în sectorul pescuitului și acvaculturii		RE 2023, RE 2025		3	Hotărâre a Plenumii Consiliului Concurenței pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea ajutoarelor de minimis întreprinderilor din sectorul de acvacultură	Hotărâre a Plenumii Consiliului Concurenței adoptată	CC – Consiliul Concurenței	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Mai	2026	189.1	189.1		
7	3202282473	Regulamentul (UE) 2022/2473 al Comisiei din 14 decembrie 2022 de declarare a anumitor categorii de ajutoare acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură ca fiind compatibile cu piața internă, în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene		RE 2023, RE 2025		4	Hotărâre a Plenumii Consiliului Concurenței pentru aprobarea Regulamentului cu privire la ajutorul de stat în sectorul de acvacultură	Hotărâre a Plenumii Consiliului Concurenței adoptată	CC – Consiliul Concurenței	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură		Martie	2026	189.1	189.1		
8	3200780708	Regulamentul (CE) nr. 708/2007 al Consiliului din 11 iunie 2007 privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local		RE 2025		5	Hotărâre de Guvern privind utilizarea în acvacultură a speciilor absente la nivel local	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	INCAAMV - Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară		Mai	2026	189.1	189.1		
9	Link			RE 2023, RE 2025		6	Proiect de lege pentru ratificarea Acordului în temeiul Convenției Națiunilor Unite privind dreptul marii referitor la conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității marine în zonele din afara jurisdicției naționale	Lege adoptată	MM – Ministerul Mediului	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Septembrie 2026	Noiembrie	2026	73.543	73.543		
10	Link			RE 2023, RE 2025		7	Proiect lege pentru ratificarea Acordului privind măsurile statului portuar	Lege adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	Octombrie 2026	Decembrie	2026	74.1	74.1		
11	3200881005	Regulamentul (CE) nr. 1005/2008 al Consiliului din 29 septembrie 2008 de instituire a un sistem comunitar de prevenire, descurajare și eliminare a pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat (Regulamentul INN)	AA	RE 2023, RE 2024		8	Modificarea Hotărârii Guvernului 228/2025 privind aprobarea Regulamentului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat	Hotărâre de Guvern adoptată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		Februarie	2027	74.1	74.1		

Nr. D/O celex	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUTIA RESPONSABILĂ	INSTITUTII CO- RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (doar pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	COSTURI COPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE																	
CAPITOLUL 22: POLITICA REGIONALĂ ȘI COORDONAREA INSTRUMENTELOR STRUCTURALE																	
1	32013R0883	Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 septembrie 2013 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (Euratom) nr. 1074/1999 al Consiliului			GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de lege pentru modificarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	ICFS - Inspectoratul Control Financiar de Stat	Octombrie 2026	Decembrie	2026	129	129		
2	31996R2185	Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 al Consiliului din 11 noiembrie 1996 privind controalele și inspecțiile la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene împotriva fraudei și a altor abateri			GP - Planul de creștere economică	1	Proiect de lege pentru modificarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014	Lege adoptată	Ministerul Finanțelor	ICFS - Inspectoratul Control Financiar de Stat	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
						2	Proiect de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 938/2023 (capacități administrative a sistemului de control)	Hotărâre adoptată	Ministerul Finanțelor	ICFS - Inspectoratul Control Financiar de Stat		Iunie	2027	189	189		
3	32006R1082	Regulamentul (CE) nr. 1082/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind o grupare europeană de cooperare teritorială (GECT)Regulamentul (UE) nr. 1302/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1082/2006 privind o grupare europeană de cooperare teritorială (GECT) în ceea ce privește clarificarea, simplificarea și îmbunătățirea constituirii și funcționării unor astfel de grupuri		RE 2024, RE 2025		3	Proiect de lege privind ajustarea cadrului normativ în vederea asocierii autorităților din Republica Moldova la Grupurile Europene de Cooperare Teritorială	Lege adoptată	Cancelaria de Stat	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Octombrie 2026	Decembrie	2026	200		200	
						4	Proiect de Hotărâre a Guvernului privind aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru următoarea perioadă de programare	Hotărâre adoptată	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	CS – Cancelaria de Stat, MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2029	135		135	

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE													
CAPITOLUL 11: AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ													
1	Dezvoltarea Sistemului Informațional „Rețeaua de Date privind Durabilitatea Agricolă” (RDDA), anterior - Rețeaua de Informații Contabile Agricole (RICA)	32009R1217		RE 2024, RE 2025		Sistem informațional funcțional	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Octombrie	2026-2028	4100			4100
2	Dezvoltarea sistemului informațional electronic "Registrul Național al Agriculturii Ecologice"	32019R0723 32018R0848 32021R2305 32020R2146		RE 2023		Sistem informațional funcțional	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Decembrie	2027	4600			4600
3	Dezvoltarea platformei digitale de evidență și trasabilitate în sectorul vitivinicol	32; 33				Platforma digitală de evidență și trasabilitate în sectorul vitivinicol completat și funcțional	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Decembrie	2028	3500			3500
4	Dezvoltarea platformei de depunere on-line a cererilor de subvenționare	11		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Platforma de depunere a cererilor de finanțare online funcțională	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură	Decembrie	2027	585.2		585.2	
5	Dotarea angajaților implicați în verificarea pe teren cu echipament specializat	11,12		RE 2025		13 seturi de echipament specializat achiziționat	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură	Iunie	2026	780			780
6	Elaborarea studiului de fezabilitatea a noii clădiri a Agenției	11		RE 2025		Studiu realizat	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură	Ianuarie	2026	400			400
7	Elaborarea proiectului tehnic pentru repararea capitală a noului sediu a Agenției	11		RE 2025		Proiect tehnic elaborat	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură	Decembrie	2026	1000			1000
8	Ordin ANSA cu privire la aprobarea Procedurii specifice comercializare a fructelor și legumelor „Evaluarea conformității fructelor și legumelor proaspete”	31				Ordin emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026	30			30
9	Ordin ANSA cu privire la aprobarea Ghidului privind etichetarea uleiului de măsline	32022R2104				Ghid elaborat	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026	30			30
10	Ordin cu privire la aprobarea Ghidului privind etichetarea gemurilor, jeleurilor și marmeladelor de fructe și piureul de castane îndulcit destinate alimentației umane	35				Ghid elaborat	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026	30			30
11	Elaborarea și dezvoltarea sistemului informatic de depunere a Declarațiilor de fabricare și de circulație a alcoolului etilic, a distilatelor de origine agricolă și a producției alcoolice	32019R0787				Sistem informațional funcțional	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2027	3000			3000
12	Înființarea instituției împuternicite cu implementarea politicilor de organizare a pieței agricole comune a Uniunii Europene	41	AA			Instituție fondată și funcțională	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Iunie	2026-2029	234			234
13	Implementarea Sistemului Integrat de Administrare și Control (SIAC)	32009R1217 1,8,9,10,11		RE 2023, RE 2024, RE 2025	GP - Planul de creștere economică	- Registru digital național al fermierilor instituit și operațional; - Stabilirea Sistemului de identificare a parcelelor agricole LPIS funcțional; - Sistem IACS dezvoltat și operaționalizat; - subsistem al utilizării produselor fitosanitare.	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Decembrie	2026-2029	170000			170000

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE													
CAPITOLUL 11: AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ													
14	Dezvoltarea platformei și instrumentelor digitale pentru facilitarea serviciilor de consultanță, transfer de cunoștințe, inovare și formare pentru fermieri (AKIS)	1		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	-Platforma digitală (AKIS) creată; -Ghid de utilizarea a platformei digitale elaborat	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Decembrie	2026	1000			1000
15	Instruirea personalului Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Centrului de Consiliere Agricolă și Rurală, Camerelor Agricole și organizațiilor din domeniile cercetării și inovării privind utilizarea și gestionarea platformei digitale	1		RE 2025		Plan de instruire elaborat; Nr. de instruiți desfășurate-minim 4; Nr. de colaboratori instruiți- minim 20 persoane.	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Iunie	2026-2027	500			500
16	Organizarea campaniei de mediatizare și ghidare pentru utilizare a platformei de către fermieri	1		RE 2025		Nr. de campanii organizate-minim 9; Nr. de fermieri participanți-minim 500;	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Iunie	2026-2027	600		200	400
17	Dotarea laboratorului de testare a băuturilor spirtoase din cadrul Instituției Publice Centru Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor cu utilajul necesar pentru implementarea noilor metode de testare a băuturilor spirtoase	36				Laborator modernizat	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2027-2028	2250			2250
18	Organizarea și desfășurarea activităților de instruire a fermierilor și consilierilor în cadrul AKIS	1		RE 2025	GP - Planul de creștere economică	Numărul de programe de instruire - minim 5 programe; Numărul de instruiți organzate - minim 5 instruiți anual; Număr de fermieri și consilieri - minim 300 fermieri și consilieri instruiți anual.	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Decembrie	2026-2027	3000			3000
19	Ordin ANSA de instruire privind etichetarea cârnii de bovine și a produselor din carne de bovine	32000R1760; 32000R1825; 32008R0566; 32013R1308.				Ordin emis; Numărul de colaboratori instruiți - minim 20 colaboratori.	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Noiembrie	2026	30			30
20	Acreditarea metodei de identificare a polenului in miere.	35	AA			Metodă acreditată	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Decembrie	2026	1600			1600
21	Modificarea Ordinului MAIA nr. 57/2023 cu privire la aprobarea listelor de verificare pentru domeniile de control ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (prin modificarea Anexei nr. 27 - Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea unităților care produc produse din carne, carne tocată, carne preparată și carne separată mecanic)	32017R1182; 32017R1184.				Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Martie	2027	28			28
22	Dezvoltarea Sistemului Informațional „Sistem de Informații privind Piața Agricolă” (SIPA)	32013R1308 32017R1183 32017R1185				Sistem informațional funcțional	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Decembrie	2026-2029	7647.6			7647.6

NR.	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5. RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE														
CAPITOLUL 12 - SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE														
1	Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea Planului de instruire a inspectorilor	Capitolul 12 8, 9, 13, 73, 78 Capitolul 11 15, 23, 25, 29, 32, 34, 35, 36 32020R0692, 31996R0874, 32024R0288				Ordin emis Nr. instruirilor organizate	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026-2027	28.00	28.00			
2	Elaborarea Ordinului ANSA cu privire la aprobarea procedurii specifice privind prevenirea, controlul și eradicarea bolilor transmisele la animale	32020R0687				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Ianuarie	2026	58.00	58.00	-		
3	Elaborarea Ordinului ANSA privind modificarea Ordinului privind procedura de înregistrare a medicamentelor de uz veterinar	1				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Martie	2027	28.00	28.00			
4	Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea procedurii specifice cu privire la aprobarea Normei sanitare veterinare privind unitățile care dețin animale terestre și incubatoare și trasabilitatea anumitor animale terestre deținute și a ouălor pentru incubare	32019R2035				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Ianuarie	2026	58.00	58.00			
5	Actualizarea listelor de verificare pe domeniul acvaculturii	32020R0691				Nr. listelor de verificare pe domeniul acvaculturii actualizate	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Ianuarie	2026	28.00	28.00			
6	Actualizarea listelor de verificare privind transportul animalelor acvatice	3				Nr. listelor de verificare privind transportul animalelor acvatice actualizate	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Octombrie	2027	28.00	28.00			
7	Actualizarea listelor de verificare privind unitățile de material germinativ	32020R0686 32022R1345				Nr. listelor de verificare privind unitățile de material germinativ actualizate	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Ianuarie	2026	28.00	28.00			
8	Elaborarea listelor de verificare pentru autorizarea unităților de material germinativ și cerințele de trasabilitate și de sănătate animală pentru circulația în interiorul Uniunii a materialului germinativ provenit de la anumite animale terestre deținute	32020R0688				Nr. de liste elaborate și expediate la MAIA	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Ianuarie	2026	28.00	28.00			
9	Monitorizarea platformelor de depozitare și fermentare a resturilor organice de origine animală, cu utilizarea ulterioară ca îngrășământ organic și ameliorant a solurilor	9				Nr. agenților economici autorizați	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026-2027	30.00	30.00			
10	Monitorizarea certificatelor zootehnice pentru comerțul cu animale de reproducție de rasă pură, hibridi material germinativ la speciile: Bovine; Ovine; Caprine; Porcine; Ecvine, Albine.	32017R0717, 32017R1940				1. Nr. certificatelor zootehnice eliberate pentru bovine, 2. Nr. certificatelor zootehnice eliberate pentru ovine, 3. Nr. certificatelor zootehnice eliberate pentru caprine, 4. Nr. certificatelor zootehnice eliberate pentru porcine, 5. Nr. certificatelor zootehnice eliberate pentru ecvine , 6. Nr. certificatelor zootehnice eliberate pentru albine	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026-2027	30.00	30.00			

NR.	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5. RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE														
CAPITOLUL 12 - SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE														
11	Elaborarea Ordinul ANSA cu privire la aprobarea programelor de monitorizare și supraveghere a produselor alimentare pe întreg lanț alimentar, inclusiv supravegherea siguranței și calității produselor alimentare de origine animală și nonanimală, protecția consumatorilor în domeniul alimentar, sănătatea plantelor, controlul semințelor și a materialului săditor, monitorizarea și supravegherea calității produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, testarea medicamentelor de uz veterinar și producția de hrană pentru animale, atât de origine autohtonă, cât și importate	Capitolul 12 13, 14, 15, 16, 35, 38, 39, 47, 48, 51, 60, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 78, 86, 91 Capitolul 11 23, 29, 30, 32, 34, 36 32017R2470, 32019R1272 32020R0478, 32018R1023 32021R1318, 32022R0047 32022R0168, 32022R0169 32022R0187, 32022R0188 32022R0196, 32022R0672 32022R0673, 32022R0684 32022R0961, 32022R0965 32022R0966, 32022R1160 32022R1365, 32022R1373 32022R1381, 32022R2534 32022R2535, 32022R0202 32023R0004, 32023R0005 32023R0006, 32023R0007 32023R0052, 32023R0058 32023R0065, 32023R0113 32023R0267, 32023R0463 32023R0652, 32023R0667 32023R0859, 32023R0931 32023R0938, 32023R0943 32023R0948, 32023R0949 32023R0950, 32023R0951 32023R0961, 32023R0972 32023R1581, 32023R1582 32023R1583, 32023R2210 32023R2214, 32023R2215 32023R2847, 32023R2851 32023R0937, 32024R1023 32024R1026, 32024R1027 32024R1037, 32024R1046 32024R1047, 32024R1048 32024R1052, 32024R1611 32024R2036, 32024R2044 32024R2046, 32024R2047 32024R2048, 32024R2090 32024R2049, 32024R2061 32024R2062, 32024R2101 32024R2102, 32024R2013 32022R1372, 32013D0780 32015D0893, 32019D2032 32022R1927, 32022R2095 32014H0063, 32024R0288			GP - Planul de creștere economică	Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026-2027	100.00	100.00			

NR.	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5. RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE														
CAPITOLUL 12 - SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE														
12	Elaborarea Raportului anual pentru implementarea programelor de monitorizare și supraveghere a produselor alimentare pe întreg lanț alimentar, inclusiv supravegherea siguranței și calității produselor alimentare de origine animală și nonanimală, protecția consumatorilor în domeniul alimentar, sănătatea plantelor, controlul semințelor și a materialului săditor, monitorizarea și supravegherea calității produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, testarea medicamentelor de uz veterinar și producția de hrană pentru animale, atât de origine autohtonă, cât și importate	Capitolul 12 13, 14, 15, 16, 35, 38, 39, 47, 48, 51, 60, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 78, 86, 91 Capitolul 11 23, 29, 30, 32, 34, 36 32017R2470, 32019R1272 32020R0478, 32018R1023 32021R1318, 32022R0047 32022R0168, 32022R0169 32022R0187, 32022R0188 32022R0196, 32022R0672 32022R0673, 32022R0684 32022R0961, 32022R0965 32022R0966, 32022R1160 32022R1365, 32022R1373 32022R1381, 32022R2534 32022R2535, 32022R0202 32023R0004, 32023R0005 32023R0006, 32023R0007 32023R0052, 32023R0058 32023R0065, 32023R0113 32023R0267, 32023R0463 32023R0652, 32023R0667 32023R0859, 32023R0931 32023R0938, 32023R0943 32023R0948, 32023R0949 32023R0950, 32023R0951 32023R0961, 32023R0972 32023R1581, 32023R1582 32023R1583, 32023R2210 32023R2214, 32023R2215 32023R2847, 32023R2851 32023R0937, 32024R1023 32024R1026, 32024R1027 32024R1037, 32024R1046 32024R1047, 32024R1048 32024R1052, 32024R1611 32024R2036, 32024R2044 32024R2046, 32024R2047 32024R2048, 32024R2090 32024R2049, 32024R2061 32024R2062, 32024R2101 32024R2102, 32024R2013 32022R1372, 32013D0780 32015D0893, 32019D2032 32022R1927, 32022R2095 32014H0063, 32024R0288				Raport elaborat	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Ianuarie	2026-2027	100.00	100.00			
13	Elaborarea Ordinului ANSA cu privire la aprobarea Planului anual al controalelor de stat asupra activității de întreprinzător	Capitolul 12 13, 51, 57 Capitol 11 23, 24, 25, 29, 34, 35 Capitol 13 - 2 32022R0671, 32022R0160 32024R2013, 32022R1372 32013D0780, 32015D0893 32019D2032, 32022R1927 32022R2095, 32014H0063 32024R0246, 32024R0331 32024R0341, 32024R0342 32024R0344, 32024R0345 32024R0347, 32024R0352 32024R0376, 32024R0398 32024R0451, 32024R0891				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026-2027	100.00	100.00			

NR.	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5. RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE														
CAPITOLUL 12 - SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE														
14	Elaborarea Raportului anual pentru implementarea Planului anual al controalelor de stat asupra activității de întreprinzător	Capitolul 12 13, 51, 57 Capitol 11 23, 24, 25, 29, 34, 35 Capitol 13 - 2 32022R0671, 32022R0160 32024R2013, 32022R1372 32013D0780, 32015D0893 32019D2032, 32022R1927 32022R2095, 32014H0063 32024R0246, 32024R0331 32024R0341, 32024R0342 32024R0344, 32024R0345 32024R0347, 32024R0352 32024R0376, 32024R0398 32024R0451, 32024R0891				Raport elaborat	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Ianuarie	2026-2027	100.00	100.00			
15	Desemnarea laboratoarelor care pot efectua analiza probelor prelevate în cadrul controlului oficial privind sănătatea animalelor, plantelor siguranța alimentelor de origine animală și nonanimală și a hranei pentru animale pentru perioada 2025-2027					Nr. laboratoarelor desemnate	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026-2027	50.00	50.00			
16	Elaborarea Ordinului ANSA privind modificarea procedurii specifice de prelevare a probelor de hrana pentru animale	13				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Noiembrie	2027	50.00	50.00			
17	Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea Procedurii specifice de emitere a Pașapoartelor fitosanitare	32019R0066				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Octombrie	2026	58.00	58.00			
18	Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea Procedurii de stabilire a metodelor de esanționare și de analiza pentru controlul substanțelor perfluorochilate din anumite produse alimentare	19				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Iulie	2027	58.00	58.00			
19	Elaborarea Ordinului directorului general ANSA privind aprobarea Procedurii specifice privind prelevarea eșantioanelor de produse alimentare pentru determinarea conținutului de micotoxine	32023R2782				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Noiembrie	2026	58.00	58.00			
20	Elaborarea Ordinului directorului general ANSA privind aprobarea Procedurii specifice privind prelevarea eșantioanelor de produse alimentare pentru controlul nivelurilor de toxine vegetale din produsele alimentare	32023R2783				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026	58.00	58.00			
21	Elaborarea Ordinului ANSA privind actualizare procedurii de desemnare a laboratoarelor	32024R2463				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Noiembrie	2026	50.00	50.00			
22	Elaborarea Ordinului ANSA de desemnare a punctelor de inspecție	32019R1012				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Februarie	2026	28.00	28.00			
23	Elaborare Ordin ANSA privind stabilirea unor norme detaliate referitoare la cerințele minime privind posturile de control și posturile de control la frontieră					Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Februarie	2026	28.00	28.00			
24	Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea procedurii pentru cazurile și condițiile în care se pot efectua controale de identitate și controale fizice vizând anumite mărfuri la punctele de control și în care se pot efectua controale documentare la distanță de posturile de inspecție la frontieră	23 32019R2124				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Iunie	2027	58.00	58.00			
25	Elaborarea Ordinului ANSA cu privire la aprobarea procedurii de control privind respectarea cerințelor fitosanitare a ambalajelor din lemn utilizate în comerțul internațional	26 32024R0288				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Septembrie	2027	58.00	58.00			
26	Elaborarea Ordinului cu privire la cerințele pentru intrarea în Republica Moldova a transporturilor de animale de la care se obțin produse alimentare și de anumite mărfuri destinate consumului uman	25				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026	28.00	28.00			
27	Elaborarea Ordinului ANSA cu privire la aprobarea procedurii privind cazurile și condițiile în care produsele ecologice și produsele în conversie sunt scutite de controale oficiale la PIF					Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Februarie	2026	28.00	28.00			
28	Dezvoltarea sistemului integrat e-ANSA					Sistem funcțional	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026-2027	325.00	325.00			

NR.	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5. RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE														
CAPITOLUL 12 - SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE														
29	Elaborarea Ordinului directorului general ANSA privind aprobarea Procedurii specifice privind controlul oficial al nivelurilor de nitrați din anumite produse alimentare	32006R1882				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	August	2026	58.00	58.00			
30	Elaborarea Ordinului privind aprobarea procedurii privind prezența de Trichinella în carne	32015R1375				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Iunie	2027	58.00	58.00			
31	Elaborarea listei de verificare, control de stat și supravegherea unităților care produc germeni					Lista de verificare elaborată	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	August	2026	50.00	50.00			
32	Înregistrarea unităților producătoare de germeni și de material semincer					Nr. de unități înregistrate	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Martie	2026	20.00	20.00			
33	Înregistrarea unităților producătoare de produse alimentare tratate cu radiații ionizante					Nr. unități producătoare de produse alimentare tratate cu radiații ionizante înregistrate	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Iulie	2026	30.00	30.00			
34	Elaborarea Ordinului ANSA privind reevaluarea autorizațiilor emise anterior unităților care produc furaje medicamentate	47				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Aprilie	2027	28.00	28.00			
35	Elaborarea Ghidurilor aplicabile materialelor și articolelor care intră în contact cu produse alimentare (hârtie și carton; metale și aliaje; materiale din plută)	32004R1935	AA (Anexa XXIV-B)			Ghid elaborat	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Noiembrie	2026	66.80	66.80			
36	Implementarea metodelor de testare pentru vitaminele A, D, E, K și vitaminele din grupa B în cadrul laboratorului ANSP	32006R1925, 32006L0125	AA (Anexa XXIV-B)			Laborator dotat cu consumabile	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Decembrie	2027	300.00		300.00		
37	Implementarea metodelor de determinare a melaminei și aminelor primare în materialele și obiectele destinate să vină în contact cu produsele alimentare.	32011R0010	AA (Anexa XXIV-B)	RE 2024		Metode validate	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Decembrie	2027	250.00	250.00			
38	Instruirea personalului privind supravegherea materialelor în contact cu alimentele și aplicarea noilor metode de investigare.	32004R1935, 32011R0010	AA (Anexa XXIV-B)			40 de persoane instruite	ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Decembrie	2027	80.00	80.00			
39	Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea procedurii/listei de verificare privind respectarea cerințelor de bunăstare	53, 54, 55				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Iunie	2026	50.00	50.00			
40	Desemnarea punctelor la frontieră de control a importurilor de animale vii	31997R1255				Nr. posturilor de inspecție la frontieră desemnate	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Martie	2026	100.00	100.00			
41	Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea procedurii de Notificare alimentelor noi		AA (Anexa XXIV-B)	RE 2024		Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Ianuarie	2026	58.00	58.00			
42	Elaborarea Ordinului ANSA privind interzicerea importului în Republica Moldova a substanțelor a căror utilizare în produsele alimentare este interzisă, supusă restricțiilor sau se află sub control					Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026	28.00	28.00			
43	Elaborarea Ordinului ANSA privind actualizarea procedurii specifice: Înregistrarea și supravegherea operatorului din domeniul fitosanitar	73				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Octombrie	2026	80.00	80.00			
44	Elaborarea ordinului ANSA/Ghid privind efectuarea anchetelor pentru organismele dăunătoare plantelor	Capitolul 12 - 37 Capitol 11 - 30 32024R2013 32022R1372 32013D0780 32015D0893 32019D2032 32022R1927 32022R2095 32014H0063 32024R0288				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026	100.00	100.00			
45	Elaborarea dosarului tehnic pentru evaluarea riscului plantei, produsului vegetal, sau alt obiect	36				Numărul dosarelor tehnice elaborate	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Noiembrie	2026	40.00	40.00			
46	Elaborarea ordinului ANSA privind modificarea procedurii specifice: Supravegherea și prevenirea răspândirii organismului de importanță fitosanitară Diabrotica virgifera Le Conte	32014H0063				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026	70.00	70.00			
47	Lansarea campaniei de informare publică, inclusiv în punctele de frontieră și pe site-ul ANSA, privind interdicția de introducere a produsele vegetale și ale altor bunuri.	22				Materiale informative elaborate și distribuite	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2027	70.00	70.00			

NR.	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5. RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE														
CAPITOLUL 12 - SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE														
48	Elaborarea rapoartelor anuale privind rezultatele anchetelor					Nr. anchetelor efectuate Nr. rapoartelor elaborate	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026-2027	30.00	30.00			
49	Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea procedurii privind stabilirea a unor norme pentru aplicarea uniformă a ratelor frecvenței controalelor de identitate și fizice care vizează transporturile de plante, de produse vegetale și de alte mărfuri care intră în Republica Moldova	32022R2404				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Ianuarie	2026	58.00	58.00			
50	Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea procedurii Specifice privind eliberarea certificatului de calitate a semințelor	81 31989L0014 31993L0061 31993L0062 32009L0145 32003L0091 32019L0114 32019L0990 32011D0180 32021L0971 32022L0905 32015L1955				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2025	58.00	58.00			
51	Elaborarea Ordinului ANSA privind inspecție în câmp la semințele de culturi cerealiere					Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Iunie	2025	20.00	20.00			
52	Elaborarea Ordinului ANSA cu privire la actualizarea Procedurii Specifice privind certificarea materialului săditor viticol	Capitolul 11 - 30 32004L0029 31968L0193				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Februarie	2026	50.00	50.00			
53	Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea procedurii specifice de producere a materialului de înmulțire pentru plantele ornamentale.	81				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Martie	2026	20.00	20.00			
54	Elaborarea Ordinului ANSA privind actualizarea Procedurii specifice privind Inspecția în câmp în sectoarele de producere a semințelor și emiterea Documentului.	81				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Februarie	2025	58.00	58.00			
55	Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea Procedurii specifice privind desemnarea stațiilor de carantină.					Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Septembrie	2027	30.00	30.00			
56	Revizuirea și actualizarea "Registrului de stat al produselor de uz fitosanitar și fertilizanților"					Registru de stat al produselor de uz fitosanitar și fertilizanților actualizat	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026	30.00	30.00			
57	Instruirea specialiștilor implicați în evaluarea și formarea dosarelor pentru autorizarea produselor de protecția plantelor					Instruirea specialiștilor implicați în evaluarea și formarea dosarelor pentru autorizarea produselor de protecția plantelor	CNSAPSA - Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor Și Siguranța Alimentelor	Septembrie	2025	965.50				965.50
58	Dezvoltarea capacităților instituționale pentru evaluarea produselor de protecția plantelor					Dezvoltarea capacităților instituționale pentru evaluarea produselor de protecția plantelor	CNSAPSA - Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor Și Siguranța Alimentelor	Septembrie	2026	965.50				965.50
59	Elaborarea procedurilor de evaluare a produselor de protecție a plantelor					Procedura elaborată	CNSAPSA - Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor Și Siguranța Alimentelor	Decembrie	2027	965.50				965.50
60	Instruirea personalului pentru evaluarea dosarelor de aprobare a substanțelor active					Nr. personalului instruit	CNSAPSA - Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor Și Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026-2027	965.50				965.50
61	Asigurarea laboratorului național de referință cu dotări tehnice necesare efectuării testelor privind determinarea substanțelor noi atât pentru programele de reziduuri cît și pentru programele de calitate a pesticidelor și fertilizanților	85 32022R1441			GP - Planul de creștere economică	Nr. de substanțe active	CNSAPSA - Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor Și Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026-2027	28,975.65				28,975.65
62	Elaborarea Registrului de evidență electronică a produselor fitosanitare utilizate	32023R0564				Registru elaborat	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA - Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2027	2.000.00				2.000.00
63	Instruirea personalului cu privire la criteriile de evaluare a coformulanților inacceptabili în produse fitosanitare	85				Nr. personalului instruit	CNSAPSA - Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor Și Siguranța Alimentelor	Iulie	2028	965.50				965.50
64	Instruirea personalului pentru evaluarea dosarelor de aprobare a substanțelor active susceptibile de înlocuire	32017R2065 32015R0408 32022R1252				Nr. personalului instruit	CNSAPSA - Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor Și Siguranța Alimentelor	Septembrie	2026-2027	965.50				965.50
65	Instruirea personalului de verificare și inspecție a echipamentelor destinate la utilizarea produselor fitosanitare					Nr. personalului instruit	ISST INTEHAGRO - Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Tehnică	Mai	2026	75.27				75.27
66	Dotarea tehnică cu echipament de inspecție și verificare a echipamentelor utilizate pentru produse de protecția plantelor					Echipament funcțional	ISST INTEHAGRO - Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Tehnică	Decembrie	2026-2027	8,685.00				8685

NR.	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXAA	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5. RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE														
CAPITOLUL 12 - SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE														
67	Elaborarea Registrului de evidență a verificărilor tehnice a echipamentelor pentru aplicare a produselor fitosanitare în scop profesional					Registru electronic elaborat; Alocarea de spațiu virtual pe platforma guvernamentală.	ISST INTEHAGRO - Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Tehnică	Decembrie	2026-2027	200.00				200.00
68	Elaborarea Planului de dezvoltare a laboratoarelor din cadrul I.P. CNSAPSA, inclusiv extinderea domeniului de acreditare, validarea metodelor, planul de formare a angajaților, planul financiar					Plan de dezvoltare a laboratoarelor elaborat	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Iunie	2026	120.00	120.00			
69	Dezvoltarea sistemului rapid de alertă pentru alimente și furaje la nivel național „Rapid Alert System for Food and Feed” (RASFF)					Regulament tehnic elaborat pentru RASFF la nivel național; Sistem informațional elaborat	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2027	6,000.00	6,000.00			
70	Extinderea Planului național de monitorizare a reziduurilor de medicamente de uz veterinar, pesticide și contaminanți prin includerea cârmii de ovine pentru anul 2026	15		RE 2025		Produs nou inclus, Nr. probelor planificate	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Martie	2026	28.00	28.00			
71	Extinderea Planului național de monitorizare a reziduurilor de medicamente de uz veterinar, pesticide și contaminanți prin includerea cârmii de bovine pentru anul 2027	15		RE 2025		Produs nou inclus, Nr. probelor planificate	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Martie	2027	28.00	28.00			
72	Elaborarea și aprobarea Planului național de modernizare a unităților care produc produse alimentare, furaje și produse secundare de origine animală			RE 2025		Plan național aprobat	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Decembrie	2026					
73	Actualizarea procedurii generale PG-20/01 Elaborarea Planului anual al controalelor în baza analizei riscului, urmare a modificării Hotărârii de Guvern nr. 1280/2018 pentru aprobarea Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferent domeniilor de competență ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor			RE 2025		Procedura actualizată	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026	25.00	25.00			
74	Derularea campaniilor de informare, sensibilizare pentru angajați și operatori economici cu activitate în domeniile de competență ale ANSA privind intoleranța față de fenomenul corupției și mecanismele de denunțare			RE 2025		Nr. personalului instruit; Nr. operatorilor economici informați	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026-2027	30.00	30.00			
75	Promovarea procesului de instruire prin intermediul platformei M-Learning "Integritate și Anticorupție", în rândul angajaților ANSA			RE 2025		Nr. angajaților care au accesat și au fost instruiți prin platformă	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026-2027	30.00	30.00			
76	Revizuirea registrului de riscuri de corupție instituțional cu extindere pentru a acoperi mai specifice persoanele cu funcții executive de conducere (eliberarea actelor permissive)			RE 2025		Registru revizuit, aprobat și publicat pe pagina web a ANSA;	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026-2027	30.00	30.00			
77	Elaborarea și publicarea raportului anual de progres privind implementarea/gestionarea riscurilor de corupție			RE 2025		Raport aprobat și publicat pe pagina web al ANSA	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2026-2027	50.00	50.00			
78	Dezvoltarea sistemului electronic național de monitorizare și control al importului	32019R1602				Sistem electronic funcțional	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Decembrie	2027	8,000.00		8,000.00		
79	Elaborarea Ordinului ANSA privind Documentul Sanitar Comun de Intrare, care să însoțească până la locul de destinație fiecare transport din categoriile de animale și bunuri	32019R1603				Ordin ANSA emis	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Martie	2028	30.00	30.00			
80	Organizarea instruirilor pentru inspectorii ANSA și agenții economici privind utilizarea sistemului electronic de monitorizare și control al importului	32019R1604				Nr. de persoane instruite	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Iunie	2028	50.00	50.00			
81	Asigurarea evaluării a cel puțin 50 de inspectori din cadrul a 2 subdiviziuni teritoriale pentru siguranța alimentelor și a 30 de inspectori din cadrul posturilor de inspecție la frontieră.			RE 2025		Numărul de inspectori evaluați	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Septembrie	2026	50.00	50.00			
82	Instruirea și organizarea de seminare pentru utilizatorii de produse de protecție a plantelor privind procedurile de păstrare și înregistrare a datelor și informațiilor relevante	32021R0428				Nr. instruiți/seminare organizate; Nr. de persoane instruite	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Iulie	2028					
83	Elaborarea ghidurilor integrate de management al dăunătorilor pentru șase culturi principale specifice	88				6 ghiduri elaborate	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Octombrie	2028	600.00	600.00			

NR.	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂR II	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5. RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE														
CAPITOLUL 12 - SIGURANȚA ALIMENTARĂ, POLITICI SANITARE ȘI FITOSANITARE														
84	Organizarea instruirilor specializate pentru inspectorii ANSA din subdiviziunile teritoriale privind prelevarea probelor la specia ovină, în conformitate cu Planul Național de Monitorizare a Reziduurilor.			RE 2025		Numărul minim de inspectori instruiți – 20	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Septembrie	2026	30.00	30.00			
85	Organizarea instruirilor specializate pentru inspectorii ANSA din subdiviziunile teritoriale privind prelevarea probelor la specia bovină, în conformitate cu Planul Național de Monitorizare a Reziduurilor.	15				Numărul minim de inspectori instruiți – 20	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Septembrie	2027	30.00	30.00			

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACTIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE													
CAPITOLUL 13: PESCUIT													
1	Proiect de hotărâre de guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr.20/2019, (reorganizarea AIPA, competențe în domeniul acvaculturii)	32021R1139				Subdiviziune instituită	AIPA – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură	Mai	2026	1100	1100		
2	Organizarea instruirilor pentru personalul INCAAMV privind colectarea, gestionarea și utilizarea datelor științifice în sectorul acvaculturii	32021D1167 32022D0039		RE 2025		Numărul de persoane formate	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Mai	2026	14.36	14.36		
3	Organizarea workshop-urilor cu producătorii și procesatorii pentru promovarea creării organizațiilor de producători și a organizațiilor interprofesionale	32014H0117 32013R1418 32013R1419		RE 2025		Numărul de persoane înregistrate	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Iunie	2026	13.32	13.32		
4	Organizarea workshop-urilor cu funcționarii, producătorii și procesatorii de pește și produse pescărești privind aplicarea ajutorului de stat	4		RE 2025		Numărul de persoane formate	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Decembrie	2026	29.72	29.72		
5	Consolidarea capacității inspectorilor ANSA de la frontieră, prin organizarea de sesiuni de instruire privind măsurile de verificare la frontieră a certificatelor de captură a loturilor de produse pescărești importate.	8		RE 2023, RE 2024		Numărul de persoane formate	ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Martie	2027	1314	1314		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE													
CAPITOLUL 22: POLITICA REGIONALĂ ȘI COORDONAREA INSTRUMENTELOR STRUCTURALE													
1	Consolidarea capacităților autorităților publice locale în domeniul implementării, monitorizării și evaluării proiectelor în baza Conceptului pentru consolidarea capacităților autorităților publice locale în domeniul implementării, monitorizării și evaluării proiectelor			RE 2023, RE 2024, RE 2025		Nr. de instruiți desfășurate Nr. persoane instruite	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2025-2026	2000		2000	
2	Elaborarea proiectului de ordin al ministrului cu privire la instituirea Comisiei de selectare a strategiilor de dezvoltare locală și aprobarea Regulamentului de funcționare a acesteia	32021R1060				Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Noiembrie	2026	70.3	70.3		
3	Elaborarea proiectului de ordin al ministrului cu privire la aprobarea Regulamentului privind selectarea strategiilor de dezvoltare locală pentru finanțare din FNDAMR	32021R1060				Ordin emis	MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Noiembrie	2026	70.3	70.3		
4	Creșterea capacității administrative privind implementarea procedurilor pe Programele Interreg: România - Republica Moldova 2021-2027, Bazinul Mării Negre 2021-2027, Regiunea Dunărea 2021-2027, Interreg Europe 2021-2027, Urbact 2021-2027			RE 2024, RE 2025		Nr. de instruiți organizate Nr. de persoane instruite	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2025-2027	1500		1500	
5	Evaluarea intermediară a Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2022-2028					Raport de evaluare publicat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2026	600		600	
6	Aprobarea Programelor Operaționale Regionale pentru perioada 2026-2028					5 Decizii CRD aprobate	ADR – Agenția de Dezvoltare Regională	Aprilie	2026	91.3	91.3		
7	Actualizarea Liniiilor de revitalizare urbană					Decizie CNCDRDL aprobată	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Iunie	2026	117.3	117.3		
8	Asigurarea cofinanțării programelor transfrontaliere din mijloacele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală					Numărul de proiecte cofinanțate	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2025-2026	3000	3000		
9	Aprobarea unui Ghid de vizibilitate și comunicare pentru proiectele de dezvoltare regională					Ghid aprobat	MIDR – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Decembrie	2026	3.4	3.4		
10	Elaborarea și aprobarea actelor interne necesare pentru implementarea legislației privind integritatea instituțională în cadrul instituțiilor de dezvoltare regională și locală					Nr. actelor interne elaborate/aprobate	ADR – Agenția de Dezvoltare Regională ONDRDL – Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală	Decembrie	2026	50	50		
11	Analiza cadrului normativ primar și secundar aplicabil gestionării fondurilor de dezvoltare, în vederea identificării ajustărilor necesare pentru îndeplinirea condiționalității stabilite în Planul de Creștere, referitoare la evaluarea proiectelor mari de investiții conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 684/2022 cu ulterioara înaintare de propuneri de modificare și completare a cadrului legal în vigoare, în scopul consolidării conformității proceselor investiționale cu cerințele reglementate				GP - Planul de creștere economică	Analiză efectuată Propuneri de modificare și completare a cadrului legal în vigoare înaintate	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2026	50.8	50.8		
12	Aprobarea Planului de Vizibilitate și Comunicare pentru Planul de Creștere 2025–2027, inclusiv a cerințelor de conformitate cu ghidurile UE privind vizibilitatea în toate materialele de comunicare				GP - Planul de creștere economică	Plan aprobat	CS – Cancelaria de Stat	Martie	2026	9.4	9.4		
13	Asigurarea unei implicări extinse a părților interesate la multiple niveluri în procesul de programare pentru viitorul program Interreg (post-2027)					Parteneri implicați în procesul de programare (nr.) Pondere recomandarilor considerate (%)	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2028	100	100		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ (mii lei)	NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 5: RESURSE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE													
Capitolul 33: PREVEDERI FINANCIARE ȘI BUGETARE													
1	Aprobarea Regulamentului pentru punerea în aplicare a proceselor administrative pentru sistemul de resurse proprii al Uniunii Europene			RE 2024, RE 2025		Ordin Ministerului Finanțelor cu privire la aprobarea Regulamentului emis	MF – Ministerul Finanțelor	Iunie	2026	120.35	20.35	100.0	
2	Consolidarea capacităților privind sistemul de resurse proprii al UE și aspectele aferente fraudei			RE 2023, RE 2024, RE 2025		Număr de instruiți organizate/demarate; Număr de persoane instruite.	MF – Ministerul Finanțelor	Decembrie	2026-2027	87.6	87.6		

PROGRAMUL NAȚIONAL

de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029

CLUSTER 6: RELAȚII EXTERNE CAPITOLUL 30: „RELAȚII EXTERNE”

Introducere

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Republica Moldova se află la un nivel moderat de pregătire în domeniul reglementat de Capitolul 30 „Relații externe”, înregistrând unele progrese în implementarea acțiunilor.

Tabelul 1. Nivelul de aliniere a actelor UE pentru Capitolul 30 (Nr. Celex)

31996R1257	32019R0452	32021R0821	32019R0125
32006D0789	32024L1760	32011R1233	31998L0029
31984L0568	31982D0854	32002R2368	32014R0912

verde (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

Capitolul 30, în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, se concentrează asupra „Relațiilor externe”, acoperind o serie de domenii esențiale, precum politica comercială comună, acordurile bilaterale cu țările terțe, cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistența umanitară. Aceste domenii sunt reglementate în principal de legislația europeană direct aplicabilă, dar și de acte normative specifice, incluzând reglementările privind creditele de export, controlul comerțului cu mărfuri strategice, comerțul cu produse care ar putea fi utilizate pentru aplicarea pedepsei capitale, torturii și altor tratamente inumane sau degradante, comerțul cu diamante brute, precum și cooperarea pentru dezvoltare și asistența umanitară destinată țărilor non-UE. Toate aceste reglementări necesită transpunerea în legislația națională a Republicii Moldova pentru a asigura conformitatea cu standardele Uniunii Europene.

În perioada după finalizarea negocierilor, dar până la aderare, autoritățile Republicii Moldova vor trebui să implementeze o serie de măsuri pentru a asigura conformitatea cu *acquis-ul* UE, inclusiv adaptarea instituțiilor competente și a infrastructurii necesare. Printre principalele provocări care ar putea apărea în această etapă se numără complexitatea adaptării legislației naționale la reglementările europene, în special în domenii aplicării măsurilor de combatere a comerțului cu produse care pot fi utilizate în tortură sau tratamente inumane. Totodată, integrarea și monitorizarea respectării standardelor Uniunii Europene în domeniul cooperării pentru dezvoltare și asistenței umanitare poate implica ajustări semnificative ale cadrelor instituționale și ale resurselor financiare.

30.1 Prezentarea generală a situației

Capitolul 30 „Relații externe” este structurat în patru subcapitole, fiecare abordând domenii esențiale ale politicii externe a Uniunii Europene. Primul subcapitol vizează *politica comercială comună*, care include mai multe componente importante, cum ar fi cadrul multilateral al politicii comerciale comune, reglementat de Organizația Mondială a Comerțului (OMC), precum și cadrul regional și bilateral al acestei politici. De asemenea, sunt incluse regimurile preferențiale de comerț ale Uniunii Europene, regulile comerciale specifice și instrumentele de apărare comercială. Al doilea subcapitol tratează *instrumentele de politică externă*, fiind incluse procese internaționale relevante, precum procesul Kimberley, dar și reglementări esențiale, cum ar fi reglementarea comerțului cu produse care pot fi utilizate în tortură sau tratamente inumane. În al treilea subcapitol, se detaliază *politica de acțiune externă* a Uniunii Europene, care include, printre altele, Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, ce stabilește obiective globale pentru eliminarea sărăciei, protejarea planetei și asigurarea prosperității pentru toți.

Totodată,, sunt abordate aspecte ale Politicii de Vecinătate a Uniunii Europene, care reglementează relațiile cu țările din proximitatea UE. Acesta include măsuri de cooperare economică și politică, dar și de stabilizare a regiunii. În acest subcapitol se pune accent și pe integrarea acestor politici externe în contextul extinderii și al consolidării relațiilor cu vecinii Uniunii Europene. Al patrulea subcapitol este dedicat *politicii umanitare* a Uniunii Europene, care vizează furnizarea de ajutor umanitar în zonele afectate de conflicte, dezastre naturale sau crize de migrație, asigurându-se că ajutorul ajunge acolo unde este cel mai necesar. Această politică subliniază importanța cooperării internaționale în gestionarea crizelor umanitare și sprijinirea țărilor vulnerabile, reflectând angajamentul Uniunii Europene față de drepturile omului și ajutorul umanitar.

Fiecare dintre aceste subcapitole este esențial pentru integrarea completă a Republicii Moldova în structurile și normele Uniunii Europene, având un impact direct asupra modului în care țara va gestiona relațiile externe și va implementa politicile comune ale Uniunii.

Republica Moldova își propune să adopte o abordare echilibrată în relațiile sale externe, bazată pe respect reciproc și pe principiul cooperării, recunoscând importanța menținerii unui echilibru strategic cu partenerii externi. Aceasta vizează promovarea stabilității și prosperității, contribuind astfel la avansarea intereselor naționale pe scena globală.

În acest context, țara noastră acordă o atenție deosebită alinierii progresive a politicilor interne față de cele ale țărilor terțe și față de pozițiile sale în organizațiile internaționale, cu un accent special pe cadrul Organizației Mondiale a Comerțului (OMC). Astfel, politica comercială a Republicii Moldova se aliniază cu standardele Uniunii Europene, în scopul de a sprijini integrarea economică mai strânsă în piața europeană.

De la aderarea sa la OMC în 2001, Republica Moldova a demonstrat un angajament constant față de reglementările și normele comerțului internațional, participând activ în sistemul multilateral de comerț și promovând practici comerciale libere și corecte. Un exemplu semnificativ al acestui angajament este semnarea și ratificarea Acordului privind Facilitarea Comerțului (TFA) în 2016, precum și a Acordului

privind Achizițiile Guvernamentale (GPA), care subliniază preocuparea țării pentru o integrare economică mai profundă inclusiv cu Uniunea Europeană.

În acest sens, politica comercială a Republicii Moldova respectă toate principiile și reglementările OMC, precum și dispozițiile Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană (AA/DCFTA).

Politicile comerciale ale țării facilitează integrarea sa economică cu Uniunea Europeană, iar Republica Moldova va continua să urmeze linia UE în toate negocierile din cadrul Organizației Mondiale a Comerțului.

Suplimentar, de relatat este faptul că Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în politica sa comercială bilaterală, finalizând negocierile pentru mai multe Acorduri de Liber Schimb (ALS) cu state și regiunile majore, inclusiv cu Asociația Europeană a Liberului Schimb (EFTA), și încheind tratate bilaterale pentru protejarea investițiilor. Astfel, țara dispune de 16 ALS active cu 49 de parteneri comerciali, iar aproximativ 90% din exporturile sale sunt direcționate către aceste destinații. În paralel, 82% din importuri provin din țările partenere în ALS. În ceea ce privește protejarea investițiilor, Republica Moldova are în vigoare 43 de tratate bilaterale de protejare reciprocă a investițiilor, inclusiv cu 19 state membre ale Uniunii Europene.

Aceste progrese reflectă angajamentul ferm al Republicii Moldova față de reglementările internaționale și promovează integrarea țării în economia globală, în conformitate cu principiile Uniunii Europene. De asemenea, Republica Moldova pune un accent deosebit pe alinierea legislației și practicilor interne la reglementările europene. În acest sens, țara este angajată activ în procesul de armonizare a legislației naționale cu *acquis-ul* UE, ceea ce presupune și dezvoltarea structurilor administrative și a capacităților instituționale necesare.

În paralel, Republica Moldova are obligația de a-și alinia treptat politicile față de țările terțe și pozițiile sale în cadrul organizațiilor internaționale la politicile și pozițiile adoptate de Uniunea Europeană, consolidându-și astfel integrarea în piața globală și promovând stabilitatea și securitatea economică pe termen lung.

30.1.1 Cadrul legislativ

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Republica Moldova se află la nivel moderat de pregătire în domeniul reglementat de Capitolul 30. Pe parcursul ultimului an, recomandările au fost parțial implementate și rămân astfel valabile pentru următoarea perioadă, înregistrând unele progrese în implementarea acțiunilor din Capitolul 30.

Comisia Europeană a formulat două recomandări pentru creșterea nivelului de pregătire a Republicii Moldova în domeniul relațiilor externe, în special:

- alinierea funcționării Consiliului pentru promovarea proiectelor investiționale de importanță națională la standardele internaționale și ale UE;
- consolidarea capacității unui nou departament de cooperare pentru dezvoltare în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și să avanseze lucrările privind cadrul juridic referitor la cooperarea

internațională, dezvoltarea și ajutorul umanitar acordat țărilor din afara UE, în conformitate cu politicile și principiile UE.

În ceea ce privește alinierea legislației naționale la *acquis-ul* UE pe partea controlului la export pentru articole cu dublă utilizare, Republica Moldova a adoptat Legea nr. 213/2024 privind controlul comerțului cu mărfuri strategice în iulie 2024, care a intrat în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2025, oferind o transpunere parțială a Regulamentului (UE) 2021/821 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de instituire a unui regim al Uniunii pentru controlul exporturilor, serviciilor de intermediere, asistenței tehnice, tranzitului și transferului de produse cu dublă utilizare.

Totodată, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a aprobat Hotărârea de Guvern nr. 24/2025 cu privire la Sistemul național de control al comerțului cu mărfuri strategice în Republica Moldova, care la fel asigură transpunerea Regulamentului vizat în partea netranspusă de Legea nr. 213/2024.

La 9 iulie 2025, Guvernul a aprobat Hotărârea de Guvern nr. 437/2025 cu privire la Consiliul pentru examinarea investițiilor de importanță pentru securitatea statului. Hotărârea de Guvern vine în implementarea Legii nr. 174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului care transpune parțial Regulamentul (UE) 2019/452 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2019 de stabilire a unui cadru pentru examinarea investițiilor străine directe în UE. Adoptarea noului act normativ urmărește îmbunătățirea climatului investițional și simplificarea cadrului de reglementare pentru investițiile din sectoarele economic strategice, precum energia regenerabilă, eficiența energetică, transportul, cercetarea, educația și IT-ul. De asemenea, actul consolidează mecanismul de examinare a investițiilor cu impact asupra securității statului, aliniindu-se la modificările recente ale legislației relevante. Hotărârea de Guvern stabilește componența actualizată a Consiliului de Examinare Investițiilor de Importanță pentru Securitatea Statului, regulile de organizare și funcționare ale acestuia, precum și procedura de analiză și aprobare prealabilă a investițiilor sensibile pentru securitatea națională.

La 19 iunie 2025, Parlamentul a adoptat Legea nr. 149/2025 cu privire la cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistența umanitară. Legea va intra în vigoare la 1 ianuarie 2026. Actul transpune legislația relevantă a UE, precum Regulamentul (UE) nr. 1257/96 privind ajutorul umanitar, precum și alte acte care stabilesc standardele și principiile ce trebuie respectate în acest domeniu. Legea permite Republicii Moldova să acorde asistență externă și să faciliteze colaborarea cu toți actorii relevanți din țară și cu partenerii săi internaționali, precum și să avanseze în procesul de integrare europeană. Ministerul Afacerilor Externe a inițiat elaborarea Regulamentului privind mecanismul de realizare a activităților de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, și a Regulamentului de organizare și funcționare a Comitetului consultativ, care urmează să fie aprobate de către Guvern până la 30 iunie 2026.

Aspectele care lipsesc în acest moment includ:

- Un sistem normativ care să reglementeze în mod clar furnizarea asistenței pentru dezvoltare și ajutorului umanitar în conformitate cu standardele europene și internaționale;

- Reguli pentru coordonarea interinstituțională și alocarea responsabilităților între instituțiile implicate;
- Mecanisme pentru raportarea și monitorizarea contribuțiilor financiare și a impactului asistenței furnizate.

În cadrul procesului de screening bilateral și al elaborării Programului Național de Aderare la UE (PNA), au fost definite acțiuni concrete pentru a crea și implementa cadrul legislativ necesar, începând cu adoptarea Legii privind cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, planificată pentru luna iunie 2025. În plus, se are în vedere adoptarea unei Hotărâri de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de realizare a activităților în acest domeniu, cu termen de implementare până la mijlocul anului 2026.

30.1.1.1 Credite la export

În cadrul procesului de aliniere a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, Republica Moldova are ca prioritate adoptarea și reglementărilor în domeniul creditelor la export, pentru a susține exportatorii, în special IMM-urile și pentru a facilita integrarea economică în spațiul european. Cadrul legislativ relevant cuprinde reglementările europene care au fost prezentate Republicii Moldova în timpul procesului de screening și care trebuie transpuse în legislația națională. Aceste acte sunt esențiale pentru implementarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere/ Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLSAC / DCFTA). În domeniul exporturilor, în special ce vizează creditele la export, este recunoscută importanța alinierii politicilor Republicii Moldova la actele Uniunii Europene, care necesită transpunerea în legislația națională. Această aliniere nu reprezintă doar un exercițiu reglementar, ci o decizie strategică de a armoniza practicile naționale cu standardele UE, asigurând un flux mai lin de bunuri și servicii între piețe.

30.1.1.2 Comerțul privind cu anumite bunuri care ar putea fi utilizate pentru a aplica pedeapsa capitală, tortura și alte pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante

În cadrul procesului de aliniere a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, este esențial ca Republica Moldova să adopte inclusiv reglementări clare în domeniul comerțului cu anumite bunuri care ar putea fi utilizate pentru aplicarea pedepsei capitale, torturii și altor tratamente inumane sau degradante reglementate de Regulamentul (UE) nr. 2019/125. Aceasta nu doar că ar contribui la consolidarea respectării drepturilor fundamentale ale omului, dar ar sprijini și angajamentele internaționale ale țării în ceea ce privește prevenirea abuzurilor și protejarea demnității umane.

30.1.1.5 Comerțul cu diamante brute - procesul Kimberley

În cadrul procesului de aliniere a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, este important ca Republica Moldova să adopte reglementări stricte în domeniul comerțului cu diamante brute reglementat de Regulamentul (CE) nr. 2368/2002 , pentru a preveni riscul finanțării conflictelor armate și al încălcării drepturilor omului. Implementarea unui sistem transparent de reglementare, conform standardelor implementate de Procesul Kimberley.

30.1.1.6 Diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor

În cadrul procesului de aliniere a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, este esențial ca Republica Moldova să adopte și reglementări privind diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor, pentru a asigura o dezvoltare economică responsabilă și sustenabilă. Implementarea unor norme clare și transparente în acest domeniu va stimula respectarea drepturilor lucrătorilor, protecția mediului și bună guvernanță corporativă, aspecte fundamentale pentru atragerea investițiilor și integrarea în lanțurile de valoare globale.

30.1.2 Capacități administrative

Capitolul 30 „Relații externe” este gestionat de un grup de lucru interinstituțional, format din reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Muncii și Protecției Sociale și al altor autorități relevante, care coordonează procesul de aliniere a legislației naționale la *acquis-ul* UE.

Grupul de lucru este condus de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, iar autoritățile implicate sunt responsabile pentru elaborarea și implementarea legislației, precum și pentru coordonarea activităților prevăzute în cadrul Programului Național de Aderare.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării este instituția cheie responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor în domeniul creditelor de export, diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor, investițiilor străine directe, comercializare cu anumite bunuri care ar putea fi utilizate pentru a aplica pedeapsa capitală, tortura și alte pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, precum și comerțul internațional cu diamante brute.

În acest sens, subdiviziunea relevantă din cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării în domeniul politicii creditelor de export și a diligenței necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor este Direcția politici de dezvoltare a antreprenorialului subordonat unui secretar de stat responsabil de domeniul reglementării și dezvoltării mediului de afaceri. La momentul actual, Direcția politici de dezvoltare a antreprenorialului dispune de 6 (șase) persoane angajate. De domeniul investițiilor străine directe este responsabilă Direcția politici de atragere a investițiilor și dezvoltare industrială cu un număr de 6 (șase) persoane angajate subordonată unui secretar de stat responsabil de domeniul atragerii investițiilor și administrării proprietății publice.

Totodată, Direcția cooperare economică internațională cu un număr de 7 (șapte) persoane angajate subordonată secretarului de stat responsabil de domeniul cooperare economică internațională și domeniul infrastructură calității, este responsabilă de politica în domeniul comerțului cu anumite bunuri care ar putea fi utilizate pentru a aplica pedeapsa capitală, tortura și alte pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, precum și comerțul internațional cu diamante brute.

Ministerul Afacerilor Externe

Ministerul Afacerilor Externe este instituția cheie responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare (CID) și asistenței umanitare (AU). În

acest sens, structura relevantă din cadrul MAE este „Secția cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară”, care funcționează în cadrul Direcției cooperare cu Uniunea Europeană. Secția este subordonată unui secretar de stat, responsabil de domeniul CID și AU, și are atribuții legate de elaborarea legislației naționale și a cadrului strategic în conformitate cu *acquis-ul* UE.

La momentul actual, Secția dispune de patru state de personal, fiind ocupate 4 (patru) funcții. Șeful Secției are responsabilități extinse, incluzând coordonarea procesului de elaborare a cadrului normativ, analiza bunelor practici internaționale, coordonarea interinstituțională și monitorizarea progresului în domeniu.

În ceea ce privește implementarea practică a acțiunilor de asistență umanitară, activitatea se desfășoară conform deciziilor Guvernului.

30.2. Planuri de viitor

30.2.1 Planuri legislative

30.2.1.1 Credite la export

Republica Moldova își propune să alinieze cadrul legislativ și instituțional în domeniul creditelor la export la cerințele Uniunii Europene, consolidând sprijinul pentru IMM-urile exportatoare. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării va transpune cadrul normativ relevant, incluzând următoarele acte europene:

1. *Regulamentul (UE) nr. 1233/2011* al Parlamentului European și al Consiliului privind aplicarea orientărilor în domeniul creditelor la export susținute oficial;
2. *Directiva 98/29/CE a Consiliului* privind armonizarea dispozițiilor referitoare la asigurarea creditelor la export pentru operațiuni cu acoperire pe termen mediu și lung;
3. *Directiva 84/568/CEE a Consiliului* privind obligațiile reciproce ale organismelor de asigurare a creditelor la export din statele membre;
4. *Decizia 82/854/CEE a Consiliului* privind regimul aplicabil garanțiilor și finanțărilor la export pentru subcontracte internaționale;
5. *Decizia 2006/789/CE a Consiliului* privind procedurile de consultare și informare în domeniile creditelor și garanțiilor financiare.

Aceste acte vor fi transpuse în legislația națională până în iulie 2026, stabilind un cadru legal pentru sprijinirea exporturilor. În paralel, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA), preconizează elaborarea un concept cuprinzător al instrumentului de suport destinat exportatorilor. Instrumentul de sprijin pentru exportatori va fi dezvoltat în baza unei analize detaliate a contextului economic actual și a necesităților IMM-urilor, ținând cont de bunele practici din alte state membre UE. Deși specificul exact al instrumentului nu este încă definit, acesta va include mecanisme financiare și operaționale care ar putea cuprinde:

- *Garanții financiare*: Protecție împotriva riscurilor comerciale și politice asociate exporturilor, în conformitate cu orientările OCDE;
- *Asigurări pentru credite la export*: Acoperirea riscurilor de neplata pentru exportatorii moldoveni;
- *Subvenții sau compensări de dobândă*: Reducerea costurilor financiare pentru exportatori;

- *Instrumente mixte*: Combinarea mai multor forme de sprijin pentru a răspunde nevoilor IMM-urilor;
- *Servicii de consultanță și asistență tehnică*: Sprijin non-financiar pentru îmbunătățirea capacităților exportatorilor.

Conceptul va descrie în detaliu formele de suport relevante, posibilele combinații, costurile, domeniul de intervenție și instituțiile responsabile. Procesul de elaborare va include consultări extinse cu sectorul privat, partenerii de dezvoltare și autoritățile publice pentru a asigura relevanța și eficacitatea intervențiilor.

Până în decembrie 2026, acest instrument va fi pregătit pentru implementare, contribuind la reducerea barierelor financiare pentru IMM-uri, creșterea competitivității economice și promovarea integrării economice europene a Republicii Moldova. Acest efort face parte din angajamentul strategic mai larg al țării de a sprijini exportatorii și de a stimula creșterea economică sustenabilă.

30.2.1.2 Ajutor umanitar

Pentru asigurarea transpunerii integrale a *acquis-ului* Uniunii Europene în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistenței umanitare până la 31 decembrie 2026, Republica Moldova va implementa o abordare etapizată, concentrată pe elaborarea și adoptarea cadrului legislativ necesar și consolidarea mecanismelor instituționale aferente.

Obiectivul principal este stabilirea unui cadru legal cuprinzător pentru cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, care să alinieze Republica Moldova la standardele și principiile Uniunii Europene. Acest cadru legislativ va asigura claritatea competențelor instituționale, eficiența implementării măsurilor și respectarea obligațiilor internaționale asumate.

Actele UE relevante pentru armonizare: Regulamentul (CE) nr. 1257/96 al Consiliului privind ajutorul umanitar.

Acțiunile planificate răspund direct recomandărilor din Avizul Comisiei Europene și din rapoartele anuale privind Republica Moldova. Recomandările relevante includ:

Pentru 2023: Stabilirea cadrului legal privind cooperarea internațională, dezvoltarea și asistența umanitară către țările non-UE, aliniat politicilor și principiilor UE.

Pentru 2024: Consolidarea capacităților instituționale ale noului departament de cooperare pentru dezvoltare din cadrul MAE și avansarea elaborării cadrului legal.

Transpunerea cadrului normativ va fi realizată în etape: după adoptarea Legii 149/2025, până la 30 iunie 2026 urmează a fi aprobate Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de realizare a activităților de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, și Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comitetului consultativ. Justificarea etapizării rezidă în complexitatea procesului de transpunere și necesitatea creării și consolidării capacităților administrative înainte de implementarea efectivă a actelor normative.

Alte măsuri strategice constau în adoptarea unui program strategic multianual și a unor planuri anuale în domeniul cooperării pentru dezvoltare și asistenței umanitare, care să sprijine implementarea legislației europene și să contribuie la tranziția Republicii Moldova spre statutul de furnizor de asistență.

30.2.1.3 Comerțul privind cu anumite bunuri care ar putea fi utilizate pentru a aplica pedeapsa capitală, tortura și alte pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante

În domeniul comerțului privind cu anumite bunuri care ar putea fi utilizate pentru a aplica pedeapsa capitală, tortura și alte pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în legislația națională urmează a fi transpus actul UE relevant în acest domeniu – Regulamentul (UE) 2019/125 al Parlamentului European și al Consiliului.

Cadrul normativ de transpunere care va fi elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în cumul cu alte autorități de resort, va reglementa obligațiile internaționale ale Republicii Moldova referitoare la protecția drepturilor omului și va permite o armonizare suplimentară a legislației naționale cu Regulamentul (UE) 2019/125 al Parlamentului European și al Consiliului.

30.2.2 Implementarea *acquis*-ului și consolidarea capacităților administrative

Pentru a asigura implementarea efectivă a *acquis*-ului UE în domeniul ajutorului umanitar, Republica Moldova va întreprinde următoarele acțiuni:

- Elaborarea și implementarea unui sistem național de gestionare și raportare a datelor privind Asistența Oficială pentru Dezvoltare (ODA). Acest sistem va fi operațional după adoptarea cadrului normativ național, odată cu implementarea primului Program multianual strategic și a planurilor anuale, facilitând raportarea transparentă și conformă cu standardele OECD-DAC;
- Formarea personalului implicat în gestionarea și implementarea cadrului normativ în domeniul CID și AU, prin programe de instruire susținute de parteneri internaționali;
- Identificarea și mobilizarea resurselor financiare necesare pentru implementarea acțiunilor planificate, inclusiv asigurarea finanțării prin bugetul de stat și sprijin extern.

30.3 Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Pentru transpunerea *acquis*-ului UE în domeniile gestionate de MDDE, estimările preliminare evidențiază necesitățile financiare pentru elaborarea cadrului normativ și implementarea instrumentelor operaționale.

Costurile pentru elaborarea actelor normative privind comerțul cu anumite bunuri care ar putea fi utilizate pentru a aplica pedeapsa capitală, tortura și alte pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante includ 86 mii lei, precum și 43 mii lei pentru elaborarea actului normativ de punere în aplicare a sistemului de certificare pentru *Procesul Kimberley* privind comerțul internațional cu diamante brute. Pentru transpunerea *acquis*-ului Uniunii Europene în domeniul creditelor la export, au fost estimate costuri de circa 208 mii lei pentru elaborarea cadrului normativ, precum și circa 208 mii lei pentru elaborarea cadrului normativ privind diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor.

Pentru transpunerea *acquis-ului* UE în domeniul investițiilor străine directe a fost estimat un cost de aproximativ 796 mii de lei, iar pentru crearea platformei informaționale necesare înregistrării proiectelor investiționale de importanță pentru securitatea statului o sumă de 386.8 mii lei.

Pentru transpunerea *acquis-ului* Uniunii Europene în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistenței umanitare, estimările preliminare ale MAE evidențiază necesitățile financiare pentru elaborarea cadrului normativ, consolidarea capacităților administrative și implementarea instrumentelor operaționale. Costul pentru elaborarea Hotărârii de Guvern privind Regulamentul cu privire la mecanismul de realizare a activităților de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară este de 69 mii lei. Suma va fi acoperită integral din surse proprii, fiind inclusă în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu.

Un element esențial al implementării îl constituie dezvoltarea unui sistem informațional național pentru colectarea, gestionarea și raportarea datelor privind Asistența Oficială pentru Dezvoltare. Costurile pentru acest sistem rămân, deocamdată, nedeterminate, însă finanțarea se estimează a fi asigurată printr-o combinație de resurse bugetare și sprijin extern.

Costurile estimative pentru implementarea acțiunilor incluse în Anexa A și B constituie 2315,60 mii lei.

CAPITOLUL 31: „POLITICA EXTERNĂ, DE SECURITATE ȘI APĂRARE”

Introducere

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Republica Moldova se află la nivel bun de pregătire în domeniul politicii externe, de securitate și apărare. Rata de aliniere a Republicii Moldova la politica externă și de securitate comună (PESC) a UE a crescut semnificativ, incluzând peste jumătate din noile măsuri restrictive (sancțiuni) ale UE împotriva Federației Ruse în cursul anului 2024. Moldova și-a sporit participarea la misiunile și operațiunile UE de gestionare a crizelor în cadrul politicii de securitate și apărare comune (PSAC). Totodată, în luna mai 2024, Republica Moldova a devenit prima țară care a semnat Parteneriatul de securitate și apărare cu UE.

Tabelul 2. Nivelul de aliniere a actelor UE pentru Capitolul 31 (Nr. Celex)

32008E0944	32013D0488	32019D1963
32015D0443	32015D0444	

verde (transpus total), *galben* (transpus parțial), *alb* (netranspus)

Capitolul 31 “Politica externă, de securitate și apărare” reglementează Politica Externă și de Securitate Comună (PESC) a Uniunii Europene, inclusiv Politica de Securitate și Apărare Comună (PSAC). Legislația UE în acest domeniu cuprinde deciziile și regulamentele Consiliului UE în domeniul PESC/PSAC, declarațiile și documentele politice, precum și actele juridice adoptate înainte de Tratatul de la Lisabona (2009), care sunt încă în vigoare, cum ar fi acțiuni comune, poziții comune și acorduri.

Tematicile acoperite de Capitolul 31 sunt: (1) măsurile restrictive internaționale, (2) dialogul politic cu state terțe, (3) participarea în cadrul organizațiilor internaționale, (4) prevenirea conflictelor, (5) neproliferarea armelor de distrugere în masă și controlul armelor de calibru mic și armamentului ușor, (6) combaterea terorismului, (7) schimbul cu informații clasificate, (8) contracararea amenințărilor hibride, (9) participarea în misiunile PSAC ale UE și cooperarea în domeniul apărării.

Prin prisma Capitolului 31, statele membre ale UE, inclusiv Republica Moldova din momentul aderării la UE, trebuie să poată participa pe deplin la activitățile din cadrul PESC/PSAC, să contribuie la acțiunile UE în domeniul securității și apărării, să susțină pozițiile și declarațiile UE în domeniul PESC și să pună în aplicare măsurile restrictive internaționale adoptate de UE.

Autoritățile naționale implicate în gestionarea domeniilor reglementate de Capitolul 31

Aspectele reglementate de Capitolul 31 sunt gestionate de Grupul de lucru pentru negocierile de aderare a Republicii Moldova la UE pentru Capitolul 31 (GL31), condus de către Ministerul Afacerilor Externe. Autoritățile implicate în activitatea Grupului sunt: Ministerul Apărării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor, Aparatul Președintelui Republicii Moldova, Parlamentul Republicii Moldova, Cancelaria de Stat, Serviciul de Informații și Securitate, Agenția Servicii Publice și alte instituții relevante.

31.1 Prezentarea generală a situației

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Republica Moldova se află la un nivel bun de pregătire în domeniul reglementat de Capitolul 31. Pe parcursul ultimului an, au fost înregistrate progrese bune în acest domeniu. Pentru anul următor, Comisia Europeană a formulat două recomandări pentru creșterea nivelului de pregătire a Republicii Moldova în domeniul reglementat de Capitolul 31:

- Creșterea în continuare a ratei de aliniere la declarațiile și măsurile restrictive ale UE, asigurarea implementării măsurilor restrictive ale UE la care Republica Moldova s-a aliniat și continuarea bunei cooperări în ceea ce privește prevenirea eludării sancțiunilor împotriva Federației Ruse și Republicii Belarus;
- Continuarea eforturilor de consolidare a rezilienței la amenințările hibride.

Cooperarea Republicii Moldova cu UE în domeniul PESC/PSAC s-a intensificat în ultimii ani. În luna mai 2024, Republica Moldova a devenit prima țară care a semnat Parteneriatul de securitate și apărare cu UE. De două ori pe an, Republica Moldova participă la reuniunile Dialogului de securitate și apărare cu UE, precum și la reuniunile Dialogului la nivel înalt în domeniul politic și de securitate. În cadrul forurilor multilaterale, Republica Moldova se aliniază la majoritatea inițiativelor internaționale și ale UE în sprijinul Ucrainei, inclusiv prin sprijinirea rezoluțiilor relevante ale Adunării Generale a ONU, ale Consiliului ONU pentru Drepturile Omului și ale Consiliului Europei.

31.1.1 Cadrul legislativ^[1]

Politicile în domeniul securității și apărării sunt reglementate la nivel național de documente strategice, precum este Strategia Securității Naționale, aprobată în luna decembrie 2023 prin Hotărârea Parlamentului nr. [391/2023](#). Strategia securității naționale urmărește alinierea graduală a Republicii Moldova la prevederile „*Busolei strategice pentru consolidarea securității și apărării UE în următorul deceniu*”. În luna decembrie 2024, Parlamentul a aprobat Strategia Națională de Apărare, unul din principalele obiective setate în Strategie fiind integrarea Republicii Moldova în arhitectura de securitate și apărare a UE. În luna octombrie 2025, Guvernul a aprobat Strategia militară a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035.

Măsurile restrictive internaționale

Mecanismul de aliniere și implementare a măsurilor restrictive este reglementat de Legea nr. [25/2016](#) privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, iar mecanismul de supraveghere a punerii în aplicare a măsurilor restrictive internaționale este stabilit prin Hotărârea Guvernului nr. [93/2024](#). În ultimii ani, rata de aliniere a Republicii Moldova la declarațiile și măsurile restrictive ale UE a crescut semnificativ – de la 64% în anul 2022 la 89% în anul 2023 și 92% în anul 2024 și 92% în 2025 (ianuarie – noiembrie). În total, Republica Moldova s-a aliniat la 38 din 41 regimuri de măsuri restrictive la care

¹ Reieșind din conținutul Capitolului 31, prezentat de UE la screening explicativ, majoritatea actelor nu vor necesita să fie transpuse în legislația națională. Pentru evaluarea nivelului de pregătire pe Capitolul 31, UE acordă atenția specială modului în care Republica Moldova cooperează cu UE în domeniul PESC/PSAC.

UE a expediat invitații de aliniere, inclusiv la 5 din 6 regimuri de măsuri restrictive împotriva Federației Ruse, care au fost instituite de UE.

Cooperarea în domeniul apărării

Participarea Republicii Moldova la misiunile internaționale de gestionare a crizelor este reglementată de Legea nr. [219/2015](#) privind participarea Republicii Moldova la misiuni și operații internaționale. Republica Moldova contribuie la menținerea păcii, securității și stabilității internaționale prin participarea la misiunile internaționale de gestionare a crizelor, inclusiv la:

- Misiunile PSAC ale UE – EUFOR Althea în Bosnia și Herțegovina și EUTM Somalia;
- Misiunea multidimensională integrată a Organizației Națiunilor Unite de stabilizare în Republica Centrafricană (MINUSCA);
- Misiunea de Administrare Interimară a Organizației Națiunilor Unite în Kosovo (UNMIK);
- Forța Interimară a Națiunilor Unite în Liban (UNIFIL);
- Misiunea KFOR în Kosovo;
- Misiunea ONU în Sudanul de Sud (UNMISS), la care participă militarii și polițiștii moldoveni;

De asemenea, un militar este detașat în cadrul Biroului pentru Afaceri Militare al Departamentului pentru Operații de Pace.

Cooperarea Republicii Moldova cu UE în domeniul apărării s-a intensificat semnificativ în ultimii ani, în special prin intermediul Instrumentului European pentru Pace (EPF). În perioada 2021-2025, volumul total al asistenței aprobate pentru Republica Moldova prin Instrumentul European pentru Pace (EPF) a ajuns la 197 milioane de euro.

Schimbul cu informații clasificate

La nivel național, cadrul juridic de protecție a secretului de stat este stabilit de Legea nr. [245/2008](#) cu privire la secretul de stat. În anul 2017, Republica Moldova a semnat Acordul cu UE privind procedurile de securitate pentru schimbul de informații clasificate (*ratificat prin Legea nr. [226/2017](#) și intrat în vigoare din 1 ianuarie 2018*). Acordul facilitează avansarea dialogului Republicii Moldova cu UE în domeniul PSAC pe diferite segmente.

Contracararea amenințărilor hibride

În domeniul contracarării amenințărilor hibride, Republica Moldova continuă să implementeze recomandările UE formulate în anul 2023 în baza chestionarului privind riscurile hibride. În acest sens, autoritățile naționale cooperează activ cu Misiunea de Parteneriat a UE în Republica Moldova (EUPM) și alți parteneri internaționali. Au fost create instituțiile cu competențe specifice în domeniul contracarării amenințărilor hibride, în special Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării (Legea nr. [242/2023](#)) și Agenția pentru Securitate Cibernetică (Hotărârea de Guvern nr. [1028/2023](#)).

31.1.2 Capacități administrative

Măsurile restrictive internaționale

Procesele de consultare și adoptare a deciziilor de aliniere la măsurile restrictive ale UE^[2] sunt gestionate de Secția dialog politic cu UE din cadrul Direcției cooperare cu UE a Ministerului Afacerilor Externe. În prezent, 6 angajați asigură funcționalitatea acestor procese.

Cadrul de consultare pentru implementarea măsurilor restrictive internaționale este asigurat de Consiliul interinstituțional de supervizare (CIS). Lucrările de secretariat ale CIS sunt asigurate de Direcția pentru relații cu Parlamentul și coordonare interinstituțională a Cancelariei de Stat.

În anul 2025, efectivul de personal al subdiviziunii responsabile pentru asigurarea secretariatului CIS, a fost consolidat prin desemnarea unei persoane cu atribuții în domeniul măsurilor restrictive internaționale. Astfel, în prezent, funcțiile necesare pentru asigurarea secretariatului și a funcționalității proceselor de coordonare a implementării măsurilor restrictive sunt îndeplinite de către persoana desemnată, cu suportul oferit de șeful și șeful adjunct al subdiviziunii.

Cooperarea în domeniul apărării

La nivelul Ministerului Apărării, executarea și coordonarea proceselor aferente PESD/PSAC sunt descentralizate. Mai multe entități în cadrul Ministerului Apărării și Marelui Stat Major (Direcții/Secții, personal nominalizat) sunt implicate în mod complementar în realizarea mai multor sarcini aferente domeniului PESD/PSAC. În cadrul Grupului de Lucru 31 activează reprezentanți ai Ministerului Apărării și Statului Major al Apărării.

Schimbul cu informații clasificate

Informația privind capacitățile și resursele Serviciului de Informații și Securitate (umane și de altă natură), implicate/utilizate în realizarea sarcinilor instituționale pe segmentul de referință, sunt protejate de legislația națională privind secretul de stat^[3].

Contracurarea amenințărilor hibride

Printre autorități naționale implicate în contracurarea amenințărilor hibride pot fi evidențiate Serviciul de Informații și Securitate, Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și Agenția pentru Securitate Cibernetică:

- Informația privind capacitățile și resursele Serviciului de Informații și Securitate (umane și de altă natură), implicate/utilizate în realizarea sarcinilor instituționale pe segmentul de referință, sunt protejate de legislația națională privind secretul de stat.
- Creat în anul 2023, Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării are misiunea de a consolida și îmbunătăți eforturile interinstituționale în lupta împotriva dezinformării și manipulării informației și de a construi o reziliență informațională robustă la nivelul societății. Fiind o instituție în proces de operaționalizare, Centrul realizează activitățile precum analiză și cercetări

² În conformitate cu alin. (2) al art. 10 din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

³ Art. 12 alin. (2) din Legea nr. 136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

calitative, dezvoltarea capacităților pentru specialiști din instituțiile statului, elaborarea și pilotarea instrumentelor pentru contracararea acțiunilor de manipulare a informațiilor și ingerințelor străine ș.a. La momentul actual Centrul este operaționalizat în proporție de 50% (12 din 24 unități de personal), cu personal angajat și implicat în procesul de instruire. 2 angajați ai Centrului sunt implicați în procesul de aplicare a *acquis-ului* UE.

- Agenția pentru Securitate Cibernetică este în proces de operaționalizare, la moment fiind acoperite 20 din 45 unități de personal.

31.2 Planuri pentru viitor

31.2.1 Planuri legislative

Măsurile restrictive internaționale

În domeniul alinierii la declarațiile și măsurile restrictive internaționale ale UE, Republica Moldova va continua să depună eforturi în vederea creșterii treptate a ratei de aliniere până la nivelul de 100% către momentul aderării la UE.

Pentru asigurarea implementării măsurilor restrictive internaționale, urmează a fi adoptate treptat deciziile CIS privind punerea în aplicare a tuturor deciziilor ale Consiliului UE privind măsuri restrictive, la care Republica Moldova s-a aliniat.

De asemenea, urmează a fi adoptate hotărârile de Guvern și întreprinse acțiunile necesare pentru crearea sistemului informațional automatizat „Registrul măsurilor restrictive internaționale”, în vederea digitalizării proceselor aferente monitorizării măsurilor restrictive internaționale aplicate de Republica Moldova. Acest sistem va permite ținerea evidenței centralizate în format online a măsurilor restrictive internaționale, precum și gestionarea eficientă a Listei naționale a subiecților restricțiilor, cu acces diferențiat pentru autoritățile cu competențe în domeniu și pentru cetățeni/persoane interesate.

Schimbul cu informații clasificate

În domeniul schimbului cu informații clasificate, în legislația națională urmează a fi transpuse actele UE relevante în acest domeniu – Decizia Consiliului UE 2013/488, Decizia Comisiei Europene 2015/444 și Decizia Comisiei Europene 2019/1963.

31.2.2 Implementarea *acquis-ului* și consolidarea capacităților administrative

Măsurile restrictive internaționale

În domeniul măsurilor restrictive internaționale, urmează a fi consolidate capacitățile administrative ale subdiviziunii Cancelariei de Stat, care asigură lucrările de secretariat ale CIS. În vederea supravegherii procesului de aliniere și implementare a măsurilor restrictive internaționale, urmează a fi elaborate rapoartele anuale specializate. Totodată, se vor întreprinde măsuri pentru operaționalizarea și asigurarea funcționalității sistemului informațional automatizat „Registrul măsurilor restrictive internaționale”.

Schimbul cu informații clasificate

Pentru asigurarea implementării Deciziei Consiliului UE 2013/488, Deciziei Comisiei Europene 2015/444 și Deciziei Comisiei Europene 2015/443 în urma transpunerii, urmează a fi întreprinse acțiuni

de consolidare a capacităților Serviciului de Informații și Securitate, inclusiv prin achiziționarea echipamentelor pentru optimizarea sistemului național de schimb și protecție a informațiilor clasificate.

Contracararea amenințărilor hibride

În domeniul contracarării amenințărilor hibride, Republica Moldova va continua să implementeze recomandările UE formulate în baza chestionarului privind riscurile hibride. În mod special, urmează a fi consolidate în continuare capacitățile administrative ale Agenției pentru Securitate Cibernetică și ale Centrului pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării. Acțiunile necesare pentru consolidarea capacităților în domeniul securității cibernetice, inclusiv în contextul amenințărilor hibride, sunt prezentate în Capitolul 10 „Societate Informațională și Mass-Media”.

Cooperarea în domeniul apărării

Republica Moldova va continua cooperarea cu Uniunea Europeană în domeniul apărării, în special prin intermediul Instrumentului European pentru Pace (EPF) și prin participarea la misiunile PSAC ale UE. Ținând cont de creșterea numărului de inițiative ale UE în domeniul PSAC, va putea fi necesară întreprinderea în viitor a acțiunilor de consolidare a capacităților administrative ale Ministerului Apărării inclusiv a Statului Major al Apărării.

31.3 Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru implementarea acțiunilor incluse în Anexa A și B constituie 6,529.29 mii lei.

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILĂ	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 6: RELATII EXTERNE																	
CAPITOLUL 30: RELATII EXTERNE																	
				RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criteriu de Referință	1	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de realizare a activităților de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară	Hotărâre de Guvern adoptată	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	MAI – Ministerul Afacerilor Interne, CS – Căcancelaria de Stat, MF – Ministerul Finanțelor, MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		Iulie	2026	69.00	69.00		
1	32019R0125	Regulamentul (UE) 2019/125 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 ianuarie 2019 privind comerțul cu anumite bunuri care ar putea fi utilizate pentru a aplica pedeapsa capitală, tortura și alte pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante		RE 2023, RE 2024	CR - Criteriu de Referință	2	Proiect de Lege privind comerțul cu anumite bunuri care ar putea fi utilizate pentru a aplica pedeapsa capitală, tortura și alte pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASP – Agenția Servicii Publice	Iunie 2025	Iulie	2025	43.00	43.00		
					CR - Criteriu de Referință	3	Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedura de autorizare a comerțului cu bunuri carear putea fi utilizate pentru a aplica pedeapsa capitală, tortura și alte pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ASP – Agenția Servicii Publice		Aprilie	2026	43.00	43.00		
2	32014R0912	Regulamentul (UE) 2014/912 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 de instituire a unui cadru pentru gestionarea răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și stat, stabilite prin acordurile internaționale la care Uniunea Europeană este parte			PAR	4	Proiect de Lege cu privire la investiții	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MJ – Ministerul Justiției, MF – Ministerul Finanțelor	Noiembrie 2025	Decembrie	2025	208.00	50.64		157.4
3	32011R1233	Regulamentul (UE) 1233/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind aplicarea anumitor orientări în domeniul creditelor la export care beneficiază de susținere oficială și de abrogare a Deciziilor 2001/76/CE și 2001/77/CE		RE 2023		5	Proiect Hotărâre de Guvern privind garantarea creditelor la export și asigurările aferente	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului, MF – Ministerul Finanțelor		Iulie	2026	207.90	0.00		207.90
4	31998L0029	Directiva 98/29/CE a Consiliului din 7 mai 1998 privind armonizarea principalelor dispoziții aplicabile asigurării creditului la export pentru operațiunile care beneficiază de acoperire pe termen mediu și lung.		RE 2023		5	Proiect Hotărâre de Guvern privind garantarea creditelor la export și asigurările aferente	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului, MF – Ministerul Finanțelor							
5	31984L0568	Directiva Consiliului 84/568/CEE din 27 noiembrie 1984 privind obligațiile reciproce ale organismelor de asigurare a creditelor la export		RE 2023		5	Proiect Hotărâre de Guvern privind garantarea creditelor la export și asigurările aferente	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului, MF – Ministerul Finanțelor							
6	31982D0854	Decizia Consiliului din 10 decembrie 1982 privind regimul aplicabil, în domeniile garanțiilor și finanțărilor la export, anumitor subcontracte care provin din alte state membre sau din țări care nu sunt membre ale Comunităților Europene (82/854/CEE)		RE 2023		5	Proiect Hotărâre de Guvern privind garantarea creditelor la export și asigurările aferente	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului, MF – Ministerul Finanțelor							
7	32006D0789	Decizia Consiliului din 13 noiembrie 2006 privind procedurile de consultare și de informare în domeniile asigurării creditului, al garanțiilor și al creditelor financiare (2006/789/CE)		RE 2023		5	Proiect Hotărâre de Guvern privind garantarea creditelor la export și asigurările aferente	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	ODA – Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului, MF – Ministerul Finanțelor							
8	32024L1760	Directiva (UE) 2024/1760 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024 privind diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor și de modificare a Directivei (UE) 2019/1937 și a Regulamentului (UE) 2023/2859				6	Proiect de Lege privind diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor	Lege adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MM – Ministerul Mediului, MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Octombrie 2026	Decembrie	2026	208.00	208.00		
9	32002R2368	Regulamentul (CE) 2368/2002 al Consiliului din 20 decembrie 2002 de punere în aplicare a sistemului de certificare pentru Procesul Kimberley privind comerțul internațional cu diamante brute			CR - Criteriu de Referință	7	Proiect Hotărâre de Guvern de punere în aplicare a sistemului de certificare pentru Procesul Kimberley privind comerțul internațional cu diamante brute	Hotărâre de Guvern adoptată	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MF – Ministerul Finanțelor		Decembrie	2026	43.00	43.00		

	CELEX	DENUMIRE ACT UE	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	NR. D/O	ACTIUNE NORMATIVĂ	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	INSTITUȚII CO-RESPONSABILE	TERMEN APROBARE ÎN GUVERN (pentru proiecte de legi)	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 6: RELAȚII EXTERNE																	
CAPITOLUL 31: POLITICA EXTERNĂ, DE SECURITATE ȘI APĂRARE																	
1	32013D0488	Decizia Consiliului 2013/488/UE din 23 septembrie 2013 privind normele de securitate pentru protecția informațiilor UE clasificate				1	Proiect de Lege privind normele de securitate pentru protecția informațiilor clasificate ale Republicii Moldova	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Octombrie 2026	Decembrie	2026	207	207		
2	32015D0444	Decizia (UE, Euratom) 2015/444 a Comisiei din 13 martie 2015 privind normele de securitate pentru protecția informațiilor UE clasificate				1	Proiect de Lege privind normele de securitate pentru protecția informațiilor clasificate ale Republicii Moldova	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Octombrie 2026	Decembrie	2026				
3	32019D1963	Decizia (UE, Euratom) 2019/1963 a Comisiei din 17 octombrie 2019 de stabilire a punerii în aplicare norme privind securitatea industrială în ceea ce privește contractele de achiziție clasificate				2	Proiectul Ordinului SIS privind punerea în aplicare a Legii privind normele de securitate pentru protecția informațiilor clasificate ale Republicii Moldova	Ordin emis	SIS – Serviciul Informații și Securitate	MJ – Ministerul Justiției		Ianuarie	2027	117.29	117.29		
						3	Proiect de Lege privind modificarea actelor normative ce vizează informațiile clasificate	Lege adoptată	MJ – Ministerul Justiției	SIS – Serviciul Informații și Securitate	Octombrie 2027	Decembrie	2027	207	207		
						4	Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului ce vizează informațiile clasificate	Hotărâre de Guvern adoptată	MJ – Ministerul Justiției	SIS – Serviciul Informații și Securitate		Decembrie	2027	189	189		
				RE 2024, RE 2025		5	Decizii ale Consiliului interinstituțional de supervizare privind punerea în aplicare a măsurilor restrictive internaționale ale Uniunii Europene	Decizii aprobate	CS – Cancelaria de Stat			Decembrie	2026	1134	1134		
				RE 2025		6	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Conceptului Sistemului Informațional Automatizat "Registrul măsurilor restrictive internaționale"	Hotărâre de Guvern adoptată	CS – Cancelaria de Stat			August	2026	228	228		
				RE 2025		7	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului de privire la organizarea și funcționarea Sistemului Informațional Automatizat "Registrul măsurilor restrictive internaționale"	Hotărâre de Guvern adoptată	CS – Cancelaria de Stat			Septembrie	2026	228	228		
						8	Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei militare	Hotărâre de Guvern adoptată	MA – Ministerul Apărării			August	2026	260	260		
				RE 2025		9	Aprobarea Foi de parcurs pentru anii 2026–2029 privind implementarea Strategiei Securității Naționale	Decizia Consiliului Național de Securitate adoptată	APRM - Aparatul Președintelui RM			Iulie	2026	200	150		50
				RE 2025		10	Adoptarea unui cadru unificat și multisectorial în vederea consolidării rezilienței naționale pentru perioada 2026–2028	Hotărâre de Guvern adoptată	APRM - Aparatul Președintelui RM			Decembrie	2026	180	180		

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXAA	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	COSTURI NEACOPERITE
CLUSTER 6: RELAȚII EXTERNE													
CAPITOLUL 30: RELAȚII EXTERNE													
1	Crearea platformei informaționale necesare înregistrării proiectelor investiționale de importanță pentru securitatea statului	4	-	RE 2023, RE 2024		Instrument privind schimbul de date dezvoltat și acces valabil pentru investitori și instituțiile statului	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Ianuarie	2026	386.8	ND		
2	Implementarea Programului de instruire specializată pentru funcționarii din cadrul Secției cooperare pentru dezvoltare privind procedurile UE de management al asistenței.	1	-	RE 2023, RE 2024, RE 2025	CR - Criteriu de Referință	4 funcționari certificați; 1 program de instruire livrat	MAE – Ministerul Afacerilor Externe	August	2026	100			100
3	Inventarierea cuprinzătoare a acordurilor de liber schimb și acordurilor privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor în vederea asigurării conformității cu acquis-ul UE		-		CR - Criteriu de Referință	Inventar elaborat; Planuri de acțiuni elaborate	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Septembrie	2026	43	43		
4	Implementarea Sistemului informațional „Controlul comerțului cu mărfuri strategice”		-		CR - Criteriu de Referință	Sistem informațional implementat și operațional	MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Martie	2026	963.9		963.9	

NR. D/O	ACȚIUNE	REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A	ACORD DE ASOCIERE	RAPORT EXTINDERE	FOAIE DE PARCURS	INDICATOR DE MONITORIZARE	INSTITUȚIA RESPONSABILĂ	LUNĂ	ANUL IMPLEMENTĂRII	COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)	ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei)	ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ	PARTENERUL DE DEZVOLTARE	COSTURI NEACOPERITE (mii lei)
CLUSTER 6: RELAȚII EXTERNE														
CAPITOLUL 31: POLITICA EXTERNĂ, DE SECURITATE ȘI APĂRARE														
1	Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul implementării măsurilor restrictive internaționale	5		RE 2025		Numărul de funcționari alocați și instruiți în domeniul măsurilor restrictive internaționale	CS – Cancelaria de Stat	Martie	2026	552	552			
2	Mărirea ratei regimurilor înstitute de Consiliul Uniunii Europene privind măsuri restrictive, la care Republica Moldova s-a aliniat, implementate prin deciziile Consiliului Interinstituțional de Supervizare (CIS)	5		RE 2025		Până în luna decembrie 2026 - 100% de regimuri înstitute de Consiliul Uniunii Europene privind măsuri restrictive, la care Republica Moldova s-a aliniat, puse în aplicare anual prin deciziile Consiliului interinstituțional de supervizare	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	1134	1134			
3	Supravegherea procesului de aliniere și implementare a măsurilor restrictive internaționale în Republica Moldova prin elaborarea rapoartelor anuale			RE 2025		Raport/rapoarte privind măsurile adoptate de RM în vederea punerii în aplicare a măsurilor restrictive internaționale, elaborate	CS – Cancelaria de Stat		2026-2029	126	126			
4	Dezvoltarea Sistemului Informațional Automatizat "Registrul măsurilor restrictive internaționale", care va permite digitalizarea procesului de evidență centralizată și generalizată a subiecților restricțiilor internaționale (lista națională) și a tuturor măsurilor restrictive internaționale aplicate de Republica Moldova	6,7		RE 2025		Sistemul Informațional Automatizat "Registrul măsurilor restrictive internaționale" dezvoltat	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026	1038	208			830
5	Asigurarea implementării și funcționalității Sistemului Informațional Automatizat "Registrul măsurilor restrictive internaționale"	6,7		RE 2025		Sistemul Informațional Automatizat "Registrul măsurilor restrictive internaționale" funcțional	CS – Cancelaria de Stat	Decembrie	2026-2029	539	539			
6	Punerea în aplicare a Planului de acțiuni privind implementarea recomandărilor incluse în Raportul de evaluare inter pares privind consolidarea integrității pentru anii 2025-2028 în cadrul Ministerului Apărării					Rata de implementare cel puțin 90% a acțiunilor din Planul de acțiuni în 2028	MA – Ministerul Apărării	Decembrie	2026-2028	190	190			

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025-2029 (în continuare PNA) este elaborat de către Biroul pentru Integrare Europeană în cadrul Cancelariei de Stat , în calitate de autoritate publică centrală responsabilă de asigurarea coordonării procesului de elaborare, actualizare și implementare a documentelor de planificare pentru realizarea cerințelor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, coordonării procesului de elaborare, monitorizare și raportare a progresului privind implementarea cerințelor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și a progresului privind procesul de implementare a Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr.112/2014, inclusiv aspectele conexe integrării accelerate, conform prevederilor Regulamentului privind organizarea și funcționarea Cancelariei de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.657/2009. Proiectul a fost elaborat în baza propunerilor grupurilor de lucru instituite prin Hotărârea Guvernului nr.180/2024 cu privire la mecanismul de coordonare a procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și modul de organizare și funcționare a echipei de negociere în cadrul acestui proces Republicii Moldova la Uniunea Europeană, cu implicarea tuturor ministerelor și autorităților publice centrale responsabile.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ HG 306/2025 <i>cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029</i>, la pct. 7 stabilește că „Programul național de aderare va fi actualizat anual, începând cu luna octombrie, prin integrarea criteriilor de referință și a recomandărilor stabilite în rapoartele anuale de progres publicate de Comisia Europeană privind Pachetul de Extindere a Uniunii Europene, precum și a altor angajamente asumate pe parcursul negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană”. HG 180/2024 <i>cu privire la mecanismul de coordonare a procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și modul de organizare și funcționare a echipei de negociere în cadrul acestui proces</i>, a stabilit competențele Biroului pentru integrare europeană în ceea ce privește coordonarea procesului de aderare. Potrivit art. 6 lit. b) și h) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, în realizarea funcțiilor sale, Guvernul are în atribuții asigurarea politicii interne și externe a statului și aprobarea documentelor de politici și acte normative.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative În perioada 10 iulie 2024 – 22 septembrie 2025 s-a desfășurat procesul de screening bilateral – etapă aferentă procesului de negociere a unui stat candidat la aderare la Uniunea Europeană. Urmare a acestui exercițiu de evaluare a politicilor naționale, fiecare entitate publică și-a setat anumite obiective și priorități pe care urmează să le realizeze pentru alinierea legislației naționale la acquis-ul UE pe domeniul respectiv.

O parte dintre aceste obiective nu s-au regăsit în PNA la momentul aprobării în luna mai 2025, deoarece pentru anumite capitole de negocieri încă nu era desfășurată procedura de screening bilateral.

În plus, la data de 04 noiembrie 2025, Comisia Europeană a publicat [Raportul de Extindere 2025](#), care cuprinde atât evaluarea nivelului de pregătire pe fiecare capitol de negociere, dar și recomandările de îmbunătățire a situației.

Urmare a primirii Rapoartelor de screening instituțiile urmează să seteze angajamente de implementat pentru a avansa în procesul negocierilor de aderare.

Din cele expuse supra, rezultă un șir de angajamente care încă nu se regăsesc în PNA adoptat prin HG nr. 306/2025. În procesul de actualizare a PNA, anexele aferente documentului urmează să fie completate cu acțiuni de transpunere și implementare care vor asigura alinierea la acquis-ul UE, deziderat necesar pentru a avansa în procesul de negociere.

Totodată este de menționat că Guvernul a aprobat 3 foi de parcurs – drept criterii de referință pentru deschiderea negocierilor de aderare, și anume:

- HG. 274/2025 pentru aprobarea Foii de parcurs privind „Reforma Administrației Publice” (criteriu de referință pentru aderarea RM la UE);
- HG. 275/2025 pentru aprobarea Foii de parcurs „Statul de drept” (criteriu de referință pentru aderarea RM la UE);
- HG. 276/2025 pentru aprobarea Foii de parcurs privind „Funcționarea instituțiilor democratice.

Mai mult, prin HG 260/2025 s-a aprobat Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, care cuprinde un șir de acțiuni normative, dar și de implementare pentru ca statul să atingă obiectivele setate în cei 7 piloni ai Planului de creștere.

La moment, PNA nu cuprinde toate acțiunile descrise în cele 3 foi de parcurs și în Agenda de reforme, dar urmează să fie integrate prin actualizarea PNA, pentru a asigura sincronicitatea în documentele naționale de politici și planificare.

Biroul pentru integrare europeană a elaborat o Instrucțiune cu privire la actualizarea PNA care a fost discutată în cadrul Consiliului Interinstituțional din 23 octombrie 2025 cu instituțiile coordonatoare a Clusterelor și cu președinții Grupurilor de lucru. Ulterior, în data de 24 octombrie 2025 Biroul a transmis Instrucțiunea la toate Grupurile de lucru pentru informare și executare, și a publicat intenția de actualizare a PNA pe pagina www.particip.gov.md.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Scopul actualizării PNA este de a-l păstra ca principal document pentru orientarea, planificarea și monitorizarea îndeplinirii obligațiilor generate și asumate în contextul negocierilor de aderare.

Actualizarea PNA va constitui o etapă de republicare a Anexei și anume a părții narrative, Anexa A și Anexa B pentru fiecare capitol de negociere. Capitolele de negociere rămân a fi grupate în Clustere conform metodologiei de negociere stabilită de Comisia Europeană, și anume:

- Clusterul 1. Valori fundamentale;
- Clusterul 2. Piața internă;
- Clusterul 3. Competitivitate și creștere inclusivă;
- Clusterul 4. Agenda verde și conectivitatea sustenabilă;
- Clusterul 5. Resurse naturale, agricultură și coeziune;

Clusterul 6. Relații externe. Fiecare cluster din PNA actualizat cuprinde: Partea narativă cu următoarea structură: (i) Partea introductivă, (ii) Prezentarea generală a situației (cadrul legislativ și cadrul administrativ), (iii) Planurile de viitor (planuri legislative și planuri de implementare a acquis-ului și consolidarea capacităților administrative), (iv) Aspectele financiare (estimarea costurilor) și (v) Anexe (anexa A – Planul de acțiuni normative și anexa B – Planul de acțiuni pentru implementarea acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative). Cele două anexe ale PNA pot fi descrise după cum urmează: - Anexa A include măsuri normative esențiale pentru transpunerea acquis-ului Uniunii Europene în legislația națională. Actele normative planificate vizează armonizarea cadrului juridic intern cu cerințele Uniunii Europene, contribuind la realizarea obiectivului strategic al Republicii Moldova privind integrarea europeană. - Anexa B cuprinde acțiunile de implementare și de consolidare a capacităților instituționale, sau acțiuni ce urmează a fi efectuate de către autoritățile naționale pentru a asigura implementarea acquis-ului UE. Prin implementarea acestor măsuri, se urmărește asigurarea conformității legislative și operaționalizarea angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere, precum și a altor angajamente asumate în procesul de negociere cu UE.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Opțiuni alternative nu sunt.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la UE (PNA) are ca profund asupra sectorului public al Republicii Moldova, având ca obiectiv alinierea legislației naționale la acquis-ul UE. Acest proces va contribui la modernizarea administrației publice și la îmbunătățirea calității serviciilor oferite cetățenilor. Este de menționat că impactul de reglementare rămâne a fi cel descris la elaborarea inițială a PNA 2025-2029 (mai 2025), și anume: Un pilon esențial al PNA este Reforma Administrației Publice (PAR), necesară pentru implementarea eficientă a acquis-ului UE. Aceasta vizează dezvoltarea și aplicarea unor reforme care să asigure un sector public eficient, transparent și responsabil, în conformitate cu standardele europene. Principalele efecte asupra sectorului public: <i>1. Creșterea volumului de muncă și a responsabilităților</i> - Realizarea acțiunilor normative și de implementare necesită o coordonare strânsă între ministere și agențiile publice, sarcina de armonizare fiind totalitatea actelor UE asumate prin angajamentele statului în procesul de aderare. - Funcționarii publici vor avea responsabilități sporite, fiind necesară respectarea unor cerințe mai stricte privind raportarea progresului și implementarea reformelor. <i>2. Reforma și modernizarea instituțiilor publice.</i> - Implementarea acquis-ului UE va necesita reorganizarea și eficientizarea structurilor instituționale pentru a corespunde standardelor europene. - Creșterea complexității procesului legislativ va necesita resurse suplimentare pentru analiza, elaborarea și adoptarea actelor normative. - Se vor dezvolta competențele funcționarilor publici pentru a gestiona eficient procesul de aliniere la standardele europene.

- Vor fi îmbunătățite mecanismele de consultare publică pentru a spori transparența procesului decizional. - Se vor institui mecanisme de monitorizare pentru a asigura implementarea eficientă a reformelor. 3. <i>Intensificarea cooperării interinstituționale</i> - Implementarea PNA va necesita o coordonare mai strânsă între ministere, agenții guvernamentale și alte autorități publice. - Vor fi create noi structuri de lucru și mecanisme de monitorizare pentru a asigura aplicarea eficientă a măsurilor prevăzute. 4. <i>Consolidarea mecanismelor de responsabilitate</i> - Vor fi instituite mecanisme eficiente de reclamații și feedback pentru cetățeni, sporind responsabilitatea instituțiilor publice. 5. <i>Eficientizarea politicii de resurse umane</i> - Se va moderniza politica de resurse umane pentru a crește capacitatea administrativă. - Se vor dezvolta mecanisme de atragere și menținere a specialiștilor în administrația publică. - Se vor îmbunătăți sistemele de motivare și performanță pentru funcționarii publici. 6. <i>Digitalizarea serviciilor publice</i> - Se vor implementa soluții digitale pentru sporirea eficienței, transparenței și accesibilității serviciilor publice. - Se va reduce birocrăția și timpul de procesare a cererilor cetățenilor. Prin aceste reforme și acțiuni specifice, PNA va transforma administrația publică într-un sistem mai modern, eficient și orientat spre cetățean, facilitând astfel integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană.	<table><tr><th>4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative</th></tr><tr><td> PNA prezintă o estimare financiară a costurilor acțiunilor normative și o estimare financiară preliminară a costurilor de implementare a activităților planificate. De asemenea, prezintă sursa de acoperire a costurile din resurse bugetare, din bugetele proiectelor de asistență externă (instrumente financiare ale UE, asistența bilaterală de la partenerii de dezvoltare etc.), precum și costurile neacoperite, pentru care urmează a fi identificate sursele de finanțare, atât bugetare cât și externe. Costurile estimative incluse în PNA vor constitui baza pentru viitoarea planificare bugetară și vor fi prezentate pentru includere în Cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM). Totodată, pentru acțiunile complexe pentru care estimarea costurilor nu a fost posibilă la momentul planificării (în special pentru acțiunile de implementare), a fost indicată ”neacoperit”, lăsând necompletele celulele din coloanele ”acoperit din bugetul de stat” și ”acoperit din asistență externă”. Estimarea costurilor acțiunilor incluse în PNA a fost realizată conform metodologiilor prezentate în <i>Manualul privind estimarea costurilor documentelor de politici publice din Republica Moldova</i>. Un impact major asupra implementării reformelor majore estimate în PNA va avea implementarea Planului de Creștere Economică pentru Republica Moldova, în valoare de 1,9 miliarde de euro, susținut de Facilitate de Reformă și Creștere pentru perioada 2025-2027. </td></tr><tr><th>4.3. Impactul asupra sectorului privat</th></tr><tr><td> Programul Național de Aderare (PNA), include o serie de acțiuni care vor necesita și implica aportul direct sau indirect al mediului privat. Spre exemplu, armonizarea legislației de mediu </td></tr></table>	4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative	PNA prezintă o estimare financiară a costurilor acțiunilor normative și o estimare financiară preliminară a costurilor de implementare a activităților planificate. De asemenea, prezintă sursa de acoperire a costurile din resurse bugetare, din bugetele proiectelor de asistență externă (instrumente financiare ale UE, asistența bilaterală de la partenerii de dezvoltare etc.), precum și costurile neacoperite, pentru care urmează a fi identificate sursele de finanțare, atât bugetare cât și externe. Costurile estimative incluse în PNA vor constitui baza pentru viitoarea planificare bugetară și vor fi prezentate pentru includere în Cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM). Totodată, pentru acțiunile complexe pentru care estimarea costurilor nu a fost posibilă la momentul planificării (în special pentru acțiunile de implementare), a fost indicată ”neacoperit”, lăsând necompletele celulele din coloanele ”acoperit din bugetul de stat” și ”acoperit din asistență externă”. Estimarea costurilor acțiunilor incluse în PNA a fost realizată conform metodologiilor prezentate în <i>Manualul privind estimarea costurilor documentelor de politici publice din Republica Moldova</i>. Un impact major asupra implementării reformelor majore estimate în PNA va avea implementarea Planului de Creștere Economică pentru Republica Moldova, în valoare de 1,9 miliarde de euro, susținut de Facilitate de Reformă și Creștere pentru perioada 2025-2027.	4.3. Impactul asupra sectorului privat	Programul Național de Aderare (PNA), include o serie de acțiuni care vor necesita și implica aportul direct sau indirect al mediului privat. Spre exemplu, armonizarea legislației de mediu
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative					
PNA prezintă o estimare financiară a costurilor acțiunilor normative și o estimare financiară preliminară a costurilor de implementare a activităților planificate. De asemenea, prezintă sursa de acoperire a costurile din resurse bugetare, din bugetele proiectelor de asistență externă (instrumente financiare ale UE, asistența bilaterală de la partenerii de dezvoltare etc.), precum și costurile neacoperite, pentru care urmează a fi identificate sursele de finanțare, atât bugetare cât și externe. Costurile estimative incluse în PNA vor constitui baza pentru viitoarea planificare bugetară și vor fi prezentate pentru includere în Cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM). Totodată, pentru acțiunile complexe pentru care estimarea costurilor nu a fost posibilă la momentul planificării (în special pentru acțiunile de implementare), a fost indicată ”neacoperit”, lăsând necompletele celulele din coloanele ”acoperit din bugetul de stat” și ”acoperit din asistență externă”. Estimarea costurilor acțiunilor incluse în PNA a fost realizată conform metodologiilor prezentate în <i>Manualul privind estimarea costurilor documentelor de politici publice din Republica Moldova</i>. Un impact major asupra implementării reformelor majore estimate în PNA va avea implementarea Planului de Creștere Economică pentru Republica Moldova, în valoare de 1,9 miliarde de euro, susținut de Facilitate de Reformă și Creștere pentru perioada 2025-2027.					
4.3. Impactul asupra sectorului privat					
Programul Național de Aderare (PNA), include o serie de acțiuni care vor necesita și implica aportul direct sau indirect al mediului privat. Spre exemplu, armonizarea legislației de mediu					

este strâns legată de legislația din domeniul afacerilor și agriculturii. Prin urmare, toate proiectele de acte normative urmează să fie consultate cu părțile interesate pentru a asigura o procedură legislativă cât mai inclusivă. Similar, politicile din domeniul educației urmează să fie corelate și adaptate la necesitățile pieței muncii și alte domenii relevante.

Descrierea detaliată a impactului asupra mediului privat a fost descrisă în Nota de fundamentare la proiectul inițial de elaborare a PNA. Actualizarea PNA va crește numărul acțiunilor de transpunere și implementare care vor crea condiții optime de dezvoltare socio-economică armonioasă a țării.

Un impact va fi reprezentat de *investițiile de conformare* la standardele și reglementările UE. Aceste investiții pot fi substanțiale, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), care ar putea întâmpina dificultăți în alocarea resurselor necesare pentru a se adapta la noile cerințe. Cu toate acestea, programul de aderare poate oferi și *oportunități pentru IMM-uri, cum ar fi accesul la noi piețe și finanțări*.

Aderarea la UE va *intensifica concurența* pe piața Republicii Moldova, atât din partea companiilor din UE, cât și din partea companiilor locale care vor deveni mai competitive. Acest lucru poate duce la o creștere a eficienței și a calității produselor și serviciilor.

programul de aderare va avea și alte efecte asupra sectorului privat, inclusiv:

- *Scăderea prețurilor:* Liberalizarea comerțului cu bunuri ar putea duce la o scădere a prețurilor pentru consumatori, datorită creșterii ofertei și a concurenței.
- *Dezvoltarea tehnologică și digitalizarea:* Aderarea la UE va stimula dezvoltarea tehnologică și digitalizarea economiei Republicii Moldova, prin accesul la fonduri europene și prin adoptarea standardelor UE în domeniul digital.
- *Accesul la finanțări și investiții:* Se va facilita accesul la finanțări europene și la investiții străine, ceea ce va contribui la dezvoltarea economică a Republicii Moldova.
- *Intensificarea comerțului:* Libertatea de circulație și accesul pe cea mai mare piață va duce la o evoluție sporită a exporturilor de produse moldovenești; Se va intensifica comerțul intern și extern al Republicii Moldova, va crește competitivitatea economiei Republicii Moldova, prin eliminarea barierelor comerciale și prin adoptarea standardelor UE.
- *Stimularea inovației:* Se va stimula inovația, cercetarea și dezvoltarea în Republica Moldova, prin accesul la fonduri europene și prin participarea la programele UE de cercetare.
- *Consolidarea drepturilor de proprietate intelectuală:* Vor fi consolidate drepturile de proprietate și drepturile intelectuale în Republica Moldova, prin adoptarea legislației UE în acest domeniu, astfel companiile autohtone vor avea oportunitatea asigurării avantajelor comparative pe piața UE.
- *Îmbunătățirea învățământului:* Calitatea învățământului și a sistemului de învățământ din Republica Moldova se va îmbunătăți, prin alinierea la standardele UE și prin accesul la programele europene de educație.
- *Îmbunătățirea serviciilor publice:* Se va îmbunătăți accesul la servicii publice de calitate în Republica Moldova, prin adoptarea standardelor UE în acest domeniu.
- *Consolidarea securității:* Va fi consolidată lupta împotriva fraudei, crimei, și va spori securitatea în Republica Moldova, prin cooperarea cu instituțiile UE în aceste domenii.

Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025-2029 va avea un impact complex și multidimensional asupra sectorului privat. Prin urmare, este esențial ca sectorul privat să se pregătească pentru aceste schimbări și să profite de oportunitățile oferite de aderarea la UE.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Impactul social al implementării PNA a fost descris în Nota de fundamentare inițială.

Programul Național de Aderare este elaborat în corespundere cu principiile abordării bazate pe drepturile omului, ceea ce înseamnă că la elaborare și pe tot parcursul procesului de implementare statul va garanta respectarea tuturor drepturilor omului, va asigura egalitatea și nediscriminarea, incluziunea socială a tuturor categoriilor vulnerabile și respectarea Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. Îmbunătățirea independenței și eficienței sistemului judiciar, combaterea corupției și adoptarea unor mecanisme mai eficiente de protecție a drepturilor omului vor contribui la crearea unei societăți mai echitabile și mai juste.

Principiile de drepturile omului se regăsesc nu doar în capitolele incluse în Cluster 1 „Drepturi fundamentale”, dar și pe parcursul întregului document. În procesul de implementarea a acțiunilor din Programul Național de Aderare se va ține cont și de principiul „Nimic pentru noi, fără noi”, principiu care dă dreptul de participare în procesul decizional tuturor celor care vor fi afectați direct sau indirect de un act sau o politică.

Impactul Social:

- *Îmbunătățirea serviciilor publice:* Modernizarea infrastructurii publice și furnizarea mai eficientă a serviciilor, prin intermediul unui sistem de achiziții mai transparent și mai eficient, vor crește încrederea cetățenilor în instituțiile statului.
- *Creșterea transparenței și a participării cetățenești:* Accesul mai mare la informații de calitate, îmbunătățirea politicilor publice și creșterea transparenței în administrația publică vor permite cetățenilor să participe mai activ la procesul decizional și să tragă la răspundere instituțiile statului.
- *Reducerea inegalităților și consolidarea coeziunii sociale:* Gestionarea corectă și transparentă a banilor publici, alocarea echitabilă a resurselor pentru servicii esențiale și îmbunătățirea accesului la servicii de calitate vor contribui la reducerea inegalităților sociale și la consolidarea coeziunii sociale.
- *Acces la piața muncii:* Crearea unor legături mai strânse între consumatorii și producătorii din Republica Moldova și cei din statele membre UE, precum și accesul la piața europeană de muncă, vor avea un impact social semnificativ, oferind cetățenilor oportunități de angajare, protecție socială și acces la servicii de calitate.
- *Consolidarea drepturilor consumatorilor:* Îmbunătățirea cadrului legal pentru protecția consumatorilor, asigurarea unor produse mai sigure și o supraveghere eficientă a pieței vor contribui la creșterea încrederii cetățenilor în produsele și serviciile disponibile pe piață.
- *Îmbunătățirea accesului la servicii medicale și educaționale:* Modernizarea serviciilor medicale și educaționale, îmbunătățirea accesului la acestea și creșterea calității acestora vor contribui la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.
- *Promovarea incluziunii și a diversității:* Îmbunătățirea mobilității profesionale, creșterea diversității și incluziunii pe piața muncii, precum și accesul la servicii de

calitate pentru toți cetățenii vor contribui la crearea unei societăți mai incluzive și mai echitabile.

Impactul asupra Datelor cu Caracter Personal

- *Protecția datelor cu caracter personal:* Adoptarea legislației în domeniul protecției datelor cu caracter personal va îmbunătăți accesul la serviciile digitale publice, va spori nivelul de alfabetizare digitală și media și va crește încrederea publicului în utilizarea serviciilor online.
- *Creșterea transparenței și a încrederii în mediul de afaceri:* Digitalizarea proceselor în societățile comerciale va opera mai transparent, ceea ce va îmbunătăți încrederea publicului și a investitorilor.

Impactul asupra Echității și Egalității de Gen

- *Reducerea inegalităților sociale:* Gestionarea corectă și transparentă a banilor publici, alocarea echitabilă a resurselor pentru servicii esențiale și îmbunătățirea accesului la servicii de calitate vor contribui la reducerea inegalităților sociale, inclusiv a celor bazate pe gen.
- *Promovarea egalității de gen pe piața muncii:* Accesul la piața europeană de muncă, protecția socială, pensiile, asigurările de sănătate și alte beneficii conforme standardelor UE vor contribui la reducerea discriminării pe bază de naționalitate sau apartenență etnică, promovând o piață de muncă mai echitabilă și mai puțin discriminatorie, inclusiv pentru femei.
- *Îmbunătățirea condițiilor de muncă:* Reglementări mai clare privind munca și conformitatea cu normele de siguranță vor contribui la îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru toate persoanele.
- *Protecția lucrătorilor vulnerabili:* Accentul pus pe protecția lucrătorilor vulnerabili, inclusiv a femeilor, și pe reducerea inegalităților sociale prin asigurarea unui acces echitabil la protecția socială va contribui la crearea unei societăți mai echitabile și mai incluzive.
- *Participarea femeilor în proiecte științifice și inovatoare:* Încurajarea participării în proiecte științifice crește vizibilitatea și influența globală a Republicii Moldova, oferind oportunități și pentru femei de a se implica în astfel de proiecte.

Implementarea acțiunilor planificate în Programul Național de Aderare (PNA) va avea un impact semnificativ asupra societății Republicii Moldova, asupra datelor cu caracter personal și asupra echității și egalității de gen. Acest impact se va resimți în diverse domenii, de la consolidarea statului de drept și îmbunătățirea serviciilor publice, până la creșterea transparenței și a participării cetățenești.

4.5. Impactul asupra mediului

Programul Național de Aderare (PNA) include un capitol dedicat mediului și schimbărilor climatice (Capitolul 27), care cuprinde acțiunile necesare de întreprins pentru ca Republica Moldova să se alinieze standardelor europene în domeniul protecției mediului și schimbărilor climatice, reprezentând un angajament ferm al Republicii Moldova față de protecția mediului și o oportunitate de a construi un viitor mai durabil pentru generațiile viitoare.

Implementarea cu succes a acțiunilor planificate în acest capitol va necesita un efort comun din partea autorităților, a mediului de afaceri și a societății civile, dar beneficiile pe termen lung vor fi semnificative. Capitolul 27 este unul dintre cele mai ample capitole, atât pentru stat, cât și pentru mediul de afaceri. Acest lucru se datorează faptului că implementarea

acquis-ului UE în domeniul mediului implică schimbări majore de perspectivă și necesită investiții semnificative.

Elaborarea unei legislații coerente în domeniu și planificarea unor acțiuni ținute spre îmbunătățirea situației ecologice vor fi factori declanșatori ai dezvoltării durabile în Republica Moldova. Aceste măsuri vor contribui la crearea unui mediu de afaceri mai atractiv și la atragerea investițiilor necesare pentru dezvoltarea tuturor ramurilor economiei.

Implementarea acțiunilor planificate în PNA va avea un impact semnificativ asupra mediului, atât pozitiv, cât și potențial negativ (în special prin prisma costurilor necesare). Acest impact este complex și multidimensional, atingând diverse aspecte ale protecției mediului și gestionării resurselor naturale, printre care se enumeră:

- *Politici de mediu mai eficiente:* realizarea acțiunilor planificate va contribui la dezvoltarea unor politici de mediu mai eficiente, bazate pe date relevante și pe o gestionare sustenabilă a resurselor naturale. Acest lucru va duce la prevenirea și gestionarea riscurilor de mediu și la promovarea unui model de dezvoltare durabilă.
- *Standarde ecologice îmbunătățite:* standarde ecologice îmbunătățite, promovarea produselor ecologice și a economiilor circulare. Aceste măsuri vor avea un efect pozitiv asupra reducerii poluării și adoptarea unor practici de producție mai responsabile.
- *Stimularea investițiilor verzi:* stimularea companiilor să adopte practici mai eficiente din punct de vedere al resurselor și să investească în tehnologii verzi pentru a se conforma reglementărilor UE în materie de mediu. De asemenea, se va promova dezvoltarea și implementarea serviciilor verzi și a soluțiilor ecologice.
- *Reducerea consumului de resurse și a emisiilor de carbon:* Investițiile ecologice vor fi încurajate, iar trecerea la înregistrări și raportări digitale va reduce semnificativ consumul de hârtie și resurse. Digitalizarea extinsă și modernizarea infrastructurii IT vor contribui la protejarea mediului prin reducerea consumului de resurse și a emisiilor de carbon.
- *Politici industriale durabile:* Politicile industriale vor încuraja utilizarea resurselor regenerabile, reducerea poluării și gestionarea eficientă a deșeurilor. O societate educată va înțelege necesitatea ocrotirii mediului și promovarea sustenabilității, ceea ce va duce la o viață mai calitativă și mai îndelungată.
- *Transport sustenabil:* Va fi asigurată promovarea transportului sustenabil prin utilizarea vehiculelor verzi, va fi promovată utilizarea combustibililor din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon, etc.
- *Energie regenerabilă și eficiență energetică:* Promovarea energiilor regenerabile, a eficienței energetice și a tehnologiilor ecologice, alături de investițiile în surse de economii ecologice, va contribui la reducerea emisiilor de carbon și vor avea un efect pozitiv asupra mediului.
- *Protecția biodiversității și a fondului forestier:* sporirea nivelului de protecție a biodiversității și fondului forestier. Vor fi stabilite standarde în gestionarea deșeurilor, se va reduce poluarea solului și apei, îmbunătățind calitatea ecosistemelor.
- *Agricultură durabilă:* Promovarea practicilor agricole inteligente, durabile și rezistente la schimbările climatice va duce la protejarea produselor naturale. Reducerea poluării prin reglementarea controlului pesticidelor, fertilizanților și

antibioticelor în agricultură și zootehnie va limita utilizarea substanțelor chimice și va încuraja utilizarea mai responsabilă a resurselor. • <i>Îmbunătățirea calității și a standardelor de siguranță alimentară.</i> Asigurarea calității și a siguranței alimentare prin certificarea produselor, monitorizarea și controlul pesticidelor și substanțelor chimice, controlul calității, etichetarea corectă și informativ. Aceste rigori vor asigura nu doar siguranța alimentelor, dar și creșterea încrederii consumatorilor în produsele agricole moldovenești pe piața europeană. Integrarea aspectelor de mediu în politicile sectoriale, precum și promovarea unui model de dezvoltare bazat pe principii durabile, vor asigura o creștere economică echilibrată și responsabilă. Prin alinierea la standardele UE, Republica Moldova va beneficia de un mediu mai curat și mai sănătos, de o utilizare mai eficientă a resurselor naturale și de o economie mai competitivă.
4.6. Alte impacturi și informații relevante Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025-2029 va avea un impact complex și multidimensional asupra întregii societăți, care se va materializa prin standarde de viață mai înalte pentru cetățeni, servicii publice calitative și accesibile, infrastructura dezvoltată, economie competitivă și rezilientă, etc.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională Programul Național de Aderare nu este un document de transpunere. PNA este documentul de planificare care va asigura întrunirea criteriului „armonizării legislației naționale la acquis-ul Uniunii Europene”. Aceasta înseamnă că Programul va conține toate actele UE care urmează să fie transpuse și implementate în legislația națională.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE Nu este cazul.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ Potrivit prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe site-ul oficial al Cancelariei de Stat a fost plasat anunțul privind inițierea elaborării proiectului Programului Național de Aderare a fost publicat pe https://particip.gov.md/ro/document/stages/procesul-de-actualizare-a-programului-national-de-aderare-a-republicii-moldova-la-uniunea-europeana-pentru-perioada-20252029/15366 Ulterior, proiectul de PNA a fost plasat pe pagina web a Biroului pentru ca societatea civilă și factorii interesați să participe în procesul de elaborare a unui program comprehensive, să formuleze propuneri de îmbunătățire. În perioada noiembrie-decembrie 2025, au fost organizate ședințe de prezentare și consultare a PNA cu reprezentanții societății civile, mediului academic și mediului de afaceri. În data de 20 noiembrie 2025 a avut loc discuții cu reprezentanții societății civile în cadrul cărora s-a explicat necesitatea de actualizare a PNA și mecanismele pe care le aplică instituțiile pentru a seta și a formula acțiuni pentru a asigura armonizarea legislației naționale la acquis-ul UE. În perioada 2-15 decembrie 2025 proiectul actualizat al Programului Național de Aderare a fost supus avizării publice.

În data de 8 decembrie 2025, au fost organizate consultări publice cu societatea civilă, mediul de afaceri și mediul academic. Ca urmare a procesului de avizare și consultare publică, au fost recepționate 85 avize consultative de la instituții și ONG-uri, care au contribuit la îmbunătățirea proiectului de document de planificare.

Aspectele divergente dintre instituții au fost discutate la ședința Consiliului de coordonare interinstituțională din data de 17 decembrie 2025, la care s-a agreat asupra aspectelor contradictorii.

7. Concluziile expertizelor

n/a

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul Programului Național de Aderare se încadrează în limitele prevederilor pct. 33-38 din HG 386/2020 cu privire la planificarea strategică.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ vor fi necesar un efort comun, interinstituțional pentru ca în termenii stabiliți, 2025- 2029, să fie aprobate actele normative corespunzătoare și să fie implementate toate măsurile planificate.

Sistemul informatic „e-Monitorizare”, aprobat prin HG nr. 860/2023 și aflat la etapa finală de dezvoltare, va avea un rol esențial în monitorizarea procesului de implementare a Planului Național de Aderare, inclusiv a procesului de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. Datorită interoperabilității SI „e-Monitorizare” cu sistemul informațional al Uniunii Europene (EUR-Lex) și cu ale Republicii Moldova (Sistemul informațional „Registrul de stat al actelor juridice”, particip.md, e-Parlament, MDoc etc.), procesele de inventariere a actelor normative, evaluare a compatibilității actelor normative ale Republicii Moldova cu cele a Uniunii Europene, recepționarea evenimentelor de trasabilitate și actualizare vor fi automatizate la maximum. De asemenea, datorită interoperabilității SI „e-Monitorizare” cu alte sisteme informatice de stat (SI „e-Legislație”, SI „project.gov.md”, SI „Registrul de stat al actelor juridice”, SI „e-Parlament”), procesul de monitorizare și raportare a implementării Planului Național de Aderare va fi automatizat.

SINTEZA

recomandărilor la **proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea**
Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare
a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029

Nr. d/o	Participantul la avizare	Conținutul Recomandării	Argumentarea autorului proiectului
1.	Agenția de Mediu 03.12.2025	Agenția de Mediu, în limitele competențelor stabilite prin Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Mediu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.549/2018, anexa nr.1, a examinat proiectul de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025), autor – Cancelaria de Stat, remis spre avizare de către Cancelaria de Stat prin scrisoarea cu nr. DGPȘG-1625-18-69-225 din 01.12.2025, și comunică susținerea proiectului de act normativ în cauză, avizarea pozitivă a acestuia, cu lipsa de obiecții sau propuneri.	Se acceptă.
2.	Instituția Publică „Consiliul de supraveghere publică a auditului” Nr.280 din 05.12.2025	Instituția Publică „Consiliul de supraveghere publică a auditului” a examinat proiectul de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr.306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeana pentru anii 2025- 2029 (număr unic 939/CS/2025), și vă informează că nu sunt careva obiecții la acesta.	Se acceptă.
3.	Aparatul Președintelui Republicii Moldova Nr. 2/2-06-1749 din 08.12.2025	Aparatul Președintelui Republicii Moldova constată că autorul a propus două opțiuni privind data intrării în vigoare a prezentei Hotărâri a Guvernului, oferind participanților la avizare posibilitatea de a se pronunța asupra disponibilității instituționale de implementare a noilor reglementări. Cu toate acestea, ar fi fost oportun ca autorul proiectului	Se acceptă.

		să precizeze în prealabil intenția sa privind momentul de intrare în vigoare a actului normativ.	
4.	Autoritatea Aeronautică Civilă Nr. 3318 din 05.12.2025	Autoritatea Aeronautică Civilă a examinat proiectul de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025), și comunică lipsă de propuneri sau obiecții prin emiterea prezentului aviz.	Se acceptă.
5.	Secretariatul Parlamentului 12.12.2025	Cu titlu de observație generală, la Anexa A a Programului Național de Aderare (în continuare - PNA) care include acțiunile normative de aliniere la acquis-ul UE, se consideră imperativă modificarea structurii prezentei anexe prin introducerea unei coloane distincte: „Termenul de prezentare a proiectului de lege în Parlament sau termenul de aprobare a proiectului de lege de către Guvern”, <u>aplicabilă acțiunilor care vizează indicatorul de monitorizare „Lege adoptată”</u> . Experiența a arătat că Guvernul tinde să transmită proiectul de lege Parlamentului la împlinirea sau foarte aproape de termenul final stabilit în PNA pentru adoptarea legii. Această practică nu lasă timp suficient Parlamentului pentru a parcurge etapele procedurale obligatorii prevăzute de Regulamentul Parlamentului (dezbateri în lectura I și a II-a în comisiile permanente și în plen, înaintarea amendamentelor, redactare etc.) și de asigurare a transparenței în procesul decizional. Prin stabilirea unui termen explicit de prezentare legislativului, se asigură că Parlamentul dispune de intervalul minim necesar pentru a respecta propriile termene statutare. Suplimentar, introducerea termenului de prezentare crește responsabilitatea Guvernului pentru planificarea internă a elaborării proiectului, ministerele urmând să-și stabilească termenele de avizare și adoptare a hotărârii de Guvern de înaintare a proiectului de lege, având ca reper un termen intermediar ferm. Introducerea coloanei separate va permite o monitorizare mult mai exactă a responsabilităților: Guvernul va fi responsabil de termenul de înregistrare în Parlament a proiectului de lege, iar Parlamentul - de termenul de adoptare. Se consideră SGA-02 nr. 481 12 decembrie 2025 judicios ca termenul de prezentare a	Se acceptă (urmează a fi introdusă o coloană nouă în Anexa A, pentru Proiectele de Lege se va indica termenul explicit de prezentare legislativului, termenul coordonat este minim 30 de zile). Anterior era menționat: Nu se acceptă. Instituțiile responsabile au primit recomandarea de a calcula termenii în conformitate cu prevederile legale, inclusiv pentru legi, avându-se în vedere autoritatea care trebuie să adopte actul normativ.

		proiectului de lege în Parlament să fie setat cu cel puțin - 45 de zile în avans de termenul de adoptare de către Parlament a legii.	
6.	Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării (STRATCOM)	Prin Legea pentru modificarea unor acte normative (aspecte referitoare la activitatea Centrului pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării), nr.247/2025 (publicată în Monitorul Oficial nr.426-429 din 12.08.25 art.584; în vigoare 12.08.25) au fost operate modificări la Legea nr.242/2023. 1 LP242/2023 Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării Astfel, în cuprinsul Legii, sintagma „Centrul pentru Comunicare Strategică și Combateră a Dezinformării”, la orice formă gramaticală, s-a substituit cu sintagma „Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării”. În context, în anexa la proiectul de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, se consideră întemeiat substituirea în tot proiectul, a denumirii de „Centrul pentru Comunicare Strategică și Combateră a Dezinformării”, la orice formă gramaticală, cu sintagma „Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării”	Se acceptă.
7.	Direcția generală planificare strategică și coordonarea politicilor 12.12.2025	Având în vedere importanța acțiunilor din Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.260/2025, a integrării prevederilor normative din Agenda de Reforme și a respectării rigorilor aferente planificării, accentuăm necesitatea sincronizării depline a acestor documente. Analizând situația prezentată în Anexa A, se constată că majoritatea acțiunilor sunt programate pentru aprobare în luna decembrie. Pentru a evita aglomerarea agendei instituționale, având în vedere că sunt programate în medie patru ședințe de Guvern pe lună, se impune revizuirea planificării. Se solicită armonizarea calendarului și reprogramarea acțiunilor în funcție	Se acceptă.

		de gradul de maturitate al proiectelor, complexitatea acestora, stadiul real al documentațiilor și capacitatea efectivă de analiză și aprobare în termene rezonabile. Reprogramarea trebuie să reflecte situația reală a proiectelor, astfel încât acestea să poată fi prezentate și aprobate coerent, echilibrat și fezabil, evitând supraîncărcarea lunii decembrie și asigurând un flux de lucru eficient pe tot parcursul întregului an. Planificarea echilibrată va permite distribuirea uniformă a acțiunilor, reducând concentrarea disproporționată a activităților în trimestrul IV, în special în decembrie, și diminuând riscul supraîncărcării operaționale. Totodată, pentru a preveni eventualele confuzii și a asigura o acuratețe sporită a datelor, propunem ca toate valorile financiare să fie exprimate cu două zecimale, întrucât în prezent unele acțiuni respectă această regulă, iar altele sunt prezentate cu o zecimală. De asemenea, la conținutul întregului document se va verifica respectarea aceleiași unități de măsură (mii lei), constatându-se situații când costurile au fost exprimate în lei. Pe întreg parcursul proiectului, este necesară analizarea oportunității menținerii sau modificării termenelor „decembrie 2025”, având în vedere că documentul vizează programarea pentru anul 2026 și perioadele ulterioare. În situația în care termenele sunt stabilite prin angajamente internaționale sau prin Agenda de reforme, se va analiza ca acestea să nu depășească perioada negociată. În cazul în care termenul poate fi prelungit, se va evalua oportunitatea păstrării acestuia, cu indicarea perioadei pentru care se prelungește (ex. „2025 – decembrie 2026”), pentru asigurarea unei coerențe generale. În cazurile în care acțiunile au fost deja realizate, se va analiza oportunitatea	

		excluderii sau ajustării termenelor în cazul în care acțiunea se menține. În contextul corelării Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025–2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025, cu Proiectul de modificare a Programului Național de Aderare 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, <i>se impune adoptarea unei abordări unitare, integrate și coordonate a tuturor eforturilor legislative și administrative</i>. O astfel de corelare este esențială pentru prevenirea acțiunilor dispersate, a implementărilor neconforme și pentru asigurarea respectării angajamentelor asumate de Republica Moldova în procesul de aderare la Uniunea Europeană. Armonizarea reformelor contribuie decisiv la asigurarea coerenței, predictibilității și continuității activităților instituțiilor publice, optimizarea utilizării resurselor, evitarea suprapunerilor de responsabilități, sporirea eficienței în implementarea măsurilor planificate. În acest sens, autoritățile responsabile trebuie să acorde o atenție deosebită atât etapelor de planificare, cât și rezultatelor obținute, pentru a garanta o implementare uniformă.	
8.	Cancelaria de Stat 08.12.2025	În procesul de actualizare a anexelor PNA se recomandă autorităților publice să adere la dezideratul de eficientizare și raționalizare a administrației publice centrale, obiectiv urmărit de Reforma administrației publice (PAR), inclusiv prin prisma utilizării eficiente a mijloacelor financiare din bugetul de stat necesare pentru acoperirea cheltuielilor de personal. În acest context, acțiunile de implementare și de consolidare a capacităților instituționale, se vor expune/formula asigurând unitatea sistemului administrației publice centrale de specialitate și a structurilor organizaționale din sfera lor de competență,	Se acceptă

		precum și pentru a permite estimarea corectă și flexibilitatea ulterioară în gestionarea resurselor umane/financiare necesare. Complementar, cu excepția acțiunilor din Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.260/2025, pentru care este stabilit expres numărul de efectiv de personal sau denumirea și statutul unor noi entități publice care urmează a fi constituite/create/înființate, se recomandă: • evitarea formulării unor <u>acțiuni</u>, cu stabilirea expresă a numărului de efectiv de personal necesar pentru asigurarea funcționalității unor entități publice/subdiviziuni structurale/executarea unor atribuții/sarcini, prin utilizarea formulei generice: <i>„Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru/în domeniul...”</i>; • evitarea indicării, în calitate de <u>indicatori de monitorizare</u>, a unor formule care implică expres majorarea efectivului de personal cu un anumit număr de unități (ex.: stat de personal suplinat cu 2 unități; completarea statelor de personal a subdiviziunii responsabile cu 3 unități, unitate de consultant principal creată prin Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.143 din 25.08.2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării ș.a.), utilizând formula generică: <i>„Număr de personal alocat”</i>; • evitarea indicării denumirii și statutului unor entități publice care urmează a fi constituite/create/înființate, prin utilizarea	

		formulei generice „<i>Desemnarea entității publice responsabile de implementarea/realizarea...</i>”; • pentru acțiunile normative care implică intervenții de modificare a unor acte normative, se consideră judicios de a indica laconic, între paranteze, obiectul de reglementare al proiectului; • revizuirea formulelor utilizate atât pentru acțiuni, cât și pentru indicatori de monitorizare, pentru a asigura respectarea deplină a prevederilor actelor normative care constituie, la moment, temei pentru acțiunile de implementare și de consolidare a capacităților instituționale. • revizuirea proiectelor de acte normative, aflate în proces de legiferare, pentru a asigura includerea unor acțiuni normative relevante în PNA. În acest sens, la acțiunea nr.28 din Anexa A la Capitolul 28 care prevede „<i>Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 71/2013 cu introducerea atribuțiilor noi privind pregătirea pentru situații de criză în domeniul medicamentelor și al dispozitivelor medicale și gestionarea acestora</i>” se va ține cont de proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (înregistrat cu număr unic 930/MS/AMDM/2025) care prevede, inclusiv abrogarea Hotărârii Guvernului nr.71/2013.	
9.	Curtea de Conturi a RM 15.12.2025	Curtea de Conturi a examinat, în limita competențelor sale proiectul de hotărâre menționat. În acest context, vă comunicăm lipsa oricăror obiecții sau propuneri.	Se acceptă
10.	Agenția de Investiții 15.12.2025	Agenția de Investiții susține modificările propuse la Proiect și comunică lipsa de comentarii sau recomandări.	Se acceptă

11.	Autoritatea Națională de Integritate 15.12.2025	ANI în limita competențelor sale funcționale, comunică lipsa de obiecții / propuneri și susține promovarea acestuia.	Se acceptă
12.	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică 15.12.2025	ANRE comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor asupra proiectului vizat.	Se acceptă.
13.	Ministerul Justiției 15.12.2025	<i>În partea ce ține de regulile de transpunere a legislației UE în Codul Contravențional și Codul Penal, subliniem următoarele.</i> Toate proiectele care implică modificarea Codului contravențional în scopul alinierii la acquis-ul UE vor fi elaborate și promovate de către ministerele de ramură, potrivit domeniilor gestionate, urmare coordonării prealabile și constante cu Ministerul Justiției. Modificările vizează aspecte specifice domeniilor de activitate ale fiecărui minister și presupun existența expertizei pe aceste domenii, or Ministerul Justiției nu deține expertiză pe toate domeniile (ex. mediu, transport, societăți informaționale, etc.). În același timp, numărul mare de acte UE care condiționează modificarea legislației contravenționale excedă capacitatea resursei umane a Ministerul Justiției. Mai mult, experiența promovării distincte a proiectelor de armonizare a cadrului normativ primar de proiectele de modificare a Codului contravențional s-a dovedit inefficientă, din următoarele considerente: • Procedura de promovare:	Se acceptă

		– inițierea unor procese separate implică parcurgerea repetată a tuturor etapelor aferente creației legislative, inclusiv asigurarea transparenței decizionale și consultărilor publice; – consultările se desfășoară frecvent pe segmente ce excedă domeniul de competență al Ministerului Justiției, ceea ce îngreunează procesul și necesită atragerea specialiștilor din ministerele de ramură; – discuțiile pe platformă Parlamentară se concentrează preponderent pe aspectele tehnice de implementare a cadrului normativ sectorial și nu pe reglementările propuse în Codul contravențional. • Alinierea parțială la acquis-ul UE: – până la modificarea Codului contravențional, transpunerea actelor UE rămâne incompletă; – Ministerul Justiției trebuie să preia tabelul de concordanță pre-completat de ministerul de ramură și să îl definitiveze prin includerea amendamentelor la Codul contravențional; – proiectele nu pot fi transmise separat Comisiei Europene pentru expertiză, întrucât tabelul de concordanță se întocmește per act UE; – în majoritatea cazurilor dispoziția din directive este una generală (instituirea unor sancțiuni proporționale, disuasive și eficiente), faptele urmând a fi identificate din cadrul normativ sectorial și nu pot intra în vigoare înainte de normele din legislația primară care prescriu comportamentul ilicit. Având în vedere cele expuse, procedura în care transpunerea unui act al UE este realizată de două autorități distincte (una	

		responsabilă pentru normele materiale din cadrul normativ primar și alta pentru promovarea măsurilor sancționatorii aferente) dublează eforturile, generează sincope instituționale și tergiversează implementarea acțiunilor prevăzute în PNA. Promovarea proiectului ca un tot unitar va asigura: • transpunerea integrală a actului UE; • coerența și previzibilitatea reglementărilor; • un dialog profesionist și eficient al autorului proiectului de act normativ cu experții Comisiei Europene, cu prezentarea clară a raționamentelor și a modalității de transpunere. În partea ce ține de modificarea Codului penal, întreg setul de acte (tabelul de concordanță, proiectul de lege și nota informativă) vor fi expediate Ministerului Justiției pentru promovare de către fiecare instituție de profil care deține expertiză în sector, iar Ministerul Justiției va integra modificările propuse în proiectul consolidat de modificare a Codului penal. Totodată, pornind de la principiile fundamentale ale dreptului penal, un comportament ilicit poate fi calificat drept infracțiune în cazul în care există un cadru solid de reglementare a conduitei individului. În lipsa unui cadru normativ primar, consfințirea normelor de incriminare în Codul penal nu au o fundamentare juridică. Or, un individ nu poate fi sancționat în absența unui cadru normativ clar și previzibil, care să reglementeze conduita pe care acesta trebuie să o adopte. De precizat că spre deosebire de intervențiile în Codul contravențional, care derivă din acte normative sectoriale armonizate cu legislația UE și care lasă, la discreția statului, modul de sancționare a faptelor ilicite, utilizând formula generală	

		privind instituirea unor sancțiuni proporționale, disuasive și eficiente, intervențiile în Codul penal sunt, de regulă, determinate de obiectul de reglementare al unor directive din a căror denumire se poate deduce fenomenul ce urmează a fi combătut prin măsuri de ordin penal. (ex: Directiva (UE) 2018/1673 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2018 privind combaterea prin măsuri de drept penal a spălării banilor, Directiva (UE) 2024/1203 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 aprilie 2024 privind protecția mediului prin intermediul dreptului penal, Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal, Directiva (UE) 2024/1226 privind definirea infracțiunilor și a sancțiunilor pentru încălcarea măsurilor restrictive ale UE, etc). În aceeași ordine de idei și transpunerea directivelor care implică modificarea Codului penal este condiționată întâi de armonizarea (de către fiecare autoritate responsabilă) legislației sectoriale primare, pentru instituirea unor norme care să 14 interzică explicit anumite conduite sau din care să poată fi deduse, în mod neechivoc, comportamentele inadmisibile ce pot atrage ulterior răspunderea penală. La definitivarea proiectului hotărârii, suplimentar celor prezentate mai sus, la pct. 1, cu referire la intenția autorului de substituirea anexelor, opinăm asupra revizuirii soluției propuse. Potrivit normelor de tehnică legislativă, verbul „se substituie” se utilizează pentru modificarea elementelor structurale ale unui act normativ, când o unitate lingvistică o înlocuiește pe alta. Altfel spus, substituirea intervine punctual asupra unor elemente specifice din textul anexei (de exemplu:	

		înlocuirea unor cifre, cuvinte, adăugarea unui subpunct sau excluderea unor pasaje). În cazul în care se decide revizuirea completă a textului anexei și intervențiile sunt prea extinse pentru a fi descrise doar printr-o serie de puncte de modificare/înlocuire, se va opta pentru expunerea în redacție nouă a anexei. Suplimentar, potrivit notei de fundamentare, actualizarea PNA va constitui o etapă de republicare a Anexei și anume a părții narative, Anexa A și Anexa B pentru fiecare capitol de negociere. Cu referire la data intrării în vigoare a actului normativ, în conformitate cu art. 56 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, se va opta doar pentru o dată exactă a intrării în vigoare, fie la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, fie la 01 ianuarie 2026. Ambele opțiuni nu pot exista concomitent.	
14.	Agencia Interetnice	Relatii Agencia Relatii Interetnice a examinat proiectul de hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025), autor – Cancelaria de Stat, remis spre avizare și comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se acceptă
15.	Institutul Național al Justiției	Ca urmare a examinării proiectului de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025), Vă comunicăm că, în urma analizei efectuate, Institutul Național al Justiției nu a identificat propuneri sau obiecții asupra proiectului.	Se acceptă

17.	Consiliul Superior al Procurorilor	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă
18.	Administrația Națională a Drumurilor	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă
19.	Agenția Proprietății Publice	În limita competențelor funcționale, comunică lipsa obiecțiilor.	Se acceptă
20.	Agenția Națională de Dezvoltare și Cercetare	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă
21.	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă
22.	Institutul de Standardizare a Moldovei	Avizează pozitiv proiectul de act normativ	Se acceptă
23.	Inspectoratul de Stat al Muncii	Comunică lipsa de obiecții și propuneri	Se acceptă
24.	Agenția „MoldSilva”	Comunică lipsa de obiecții și propuneri	Se acceptă
25.	Inspectoratul de Stat al Muncii	Comunică lipsa de propuneri și obiecții	Se acceptă

CLUSTER 1 VALORI FUNDAMENTALE

Nr. d/o	Participantul la avizare	Conținutul Recomandării	Argumentarea autorului proiectului
CAPITOLUL 23 „SISTEM JUDICIAR ȘI DREPTURI FUNDAMENTALE”			
1.	Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie (ANPCV), Nr. 02/856 din 10.12.2025	Se propune includerea următoarelor acțiuni în Clusterul 1, Capitolul 23, Anexa B: 1. Consolidarea capacității instituționale ale Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie <i>Indicatori de progres:</i> • Până în decembrie 2026, Hotărârea Guvernului nr. 926/2023 va fi modificată; • Majorarea efectivului de personal existent în cadrul Agenției cu 9 unități noi, pentru consolidarea capacității operaționale și administrative. • Costul estimat pentru 2026 constituie valoarea de 2165,1 mii lei. <u>Argumentare:</u> Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței Domestice și Consiliul Național de Coordonare pentru Prevenirea și Combaterea Violenței Împotriva Femeilor și a Violenței Domestice, înființate în 2024 în cadrul Cabinetului Prim-ministrului, funcționează, dar nu au capacitate suficientă, (Capitolul 23 – Sistemul judiciar și drepturile fundamentale, la compartimentul „egalitate de gen” (pag. 42)). Consolidarea capacității instituționale a Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie (ANPCV) reprezintă o condiție esențială pentru asigurarea implementării eficiente a cadrului normativ și a angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova în domeniul prevenirii și combaterii violenței de gen. Totodată, ca urmare a modificărilor operate în acte normative, atribuțiile Agenției au fost extinse, incluzând responsabilități în domeniul monitorizării și coordonării politicilor publice la nivel local, asigurării consolidării profesionale ale echipelor multidisciplinare și gestionării bazelor de date	Se acceptă parțial. În anexa A a fost inclusă măsura privind modificarea HG nr.926/2023. Celelalte aspecte indicate (ex. majorarea nr. de unități) vor constitui obiectul modificărilor care vor fi operate, iar suma bugetară indicată reprezintă suma necesară implementării acestora.

		și indicatorilor naționali. Acest fapt impune întărirea capacităților operaționale, administrative și financiare ale instituției, astfel încât aceasta să poată exercita în mod efectiv și sustenabil noile competențe. În acest context, măsura de consolidare instituțională a ANPCV reprezintă nu doar o recomandare a Comisiei Europene, ci și o precondiție pentru realizarea obiectivelor naționale privind protecția drepturilor omului și alinierea Republicii Moldova la standardele europene în domeniul combaterii violenței.	
		2. Aprobarea prin Hotărâre a Guvernului a indicatorilor naționali pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie, care vor servi drept referință pentru monitorizarea progresului și evaluarea eficienței politicilor și programelor naționale în domeniu. <i>Indicatori de progres:</i> • Până în decembrie 2026, Hotărârea Guvernului cu privire la indicatorilor naționali pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie aprobată. <i>Argumentare:</i> Stabilirea și aprobarea indicatorilor naționali privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie este esențială pentru asigurarea unui mecanism coerent și transparent de monitorizare a progresului în domeniu. Acești indicatori permit: - Măsurarea obiectivă a rezultatelor politicilor și programelor implementate; - Identificarea lacunelor și prioritizarea intervențiilor la nivel local și național; - Asigurarea transparenței și responsabilității instituțiilor publice în aplicarea legislației și a standardelor internaționale; - Conformitatea cu recomandările și angajamentele Uniunii Europene, în special în domeniul drepturilor fundamentale și egalității de gen; - Facilitarea raportării și comparabilității datelor la nivel european, pentru a susține decizii bazate pe dovezi și alocarea eficientă a resurselor. Prin urmare, aprobarea indicatorilor naționali reprezintă un pas critic pentru consolidarea cadrului național de prevenire și combatere a violenței de gen și pentru respectarea standardelor UE în domeniul drepturilor omului.	Se acceptă. Proiectul hotărârii Guvernului a fost inclus în anexa A a cap. 23. În același timp, ANPCV a comunicat că a coordonat respectiva acțiune cu MAI.
2.	Cancelaria de Stat, Nr. 30-69-12461 din 08.12.2025	Reieșind din cele menționate <i>supra (recomandările generale pentru PNA, incluse în sinteza generală a recomandărilor la proiectul HG cu privire la modificarea HG nr.306/2025)</i>, se recomandă revizuirea și, după caz, reformularea acțiunilor și indicatorilor de monitorizare, după	Se acceptă parțial. Acțiunea 71: acțiunea nu poate să fie modificată pentru că este angajament în

		cum urmează: Cap. 23 – Sistem judiciar și drepturi fundamentale (Anexa B : acțiunile nr.71 „ <i>Crearea și asigurarea funcționalității a două Centre regionale (Centru și Sud) de asistență integrată pentru copiii victime/martori ai infracțiunilor</i> ” și nr. 98 „ <i>Crearea Hub-ului Național de Coordonare și Instruire în domeniul violenței bazate pe gen și a violenței în familie</i> ”).	Foaia de parcurs privind Statul de Drept. Acțiunea 98: Acțiunea a fost reformulată și completată cu noi indicatori.
3.	Ministerul Culturii, Nr. 05/1-09/3426 din 10.12.2025	Cu referire la Anexa B din Capitolul 23. Se va completa cu o <u>acțiune nouă</u> , care va avea următorul cuprins: Acțiunea „ <i>Implementarea Planului de acțiuni pentru securitatea jurnaliștilor</i> ”; Referință - 31; Raport de extindere - RE 2024 RE 2025; Indicator de monitorizare - Nr. de instruiți desfășurate; Nr. de beneficiari; Ghid elaborat; Puncte de contact instituționale, desemnate.; Instituția responsabilă - MC MAI MJ PG; Luna - Decembrie; Anul implementării - 2026-2027; Costuri estimative (mii lei) - 300,0; Acoperite din bugetul de stat (mii lei) - 300,0.	Nu se acceptă. În Cap. 23 Anexa A, este inclusă acțiunea 35 (termenul: decembrie 2025) privind aprobarea planului menționat. Mai mult, indicatorii propuși vizează anumite acțiuni concrete din viitorul Plan și nu corelează cu acțiune în ansamblu.
4.	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova (CNPDCP), Nr. 04-01/4341 din 10.12.2025	1. Cu referire la partea narativă a Capitolului 23, pe segmentul <i>Protecției datelor cu caracter personal</i> este reflectat că, “în scopul asigurării protecției efective în practică a datelor cu caracter personal este necesar în continuare de a fortifica capacitățile administrative ale Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal”. Ținem să specificăm că, actele normative din domeniul protecției datelor cu caracter personal care urmează să intre în vigoare, la aceeași dată, exact după modelul pe care a mers Uniunea Europeană la adoptarea Regulamentului (UE) 2016/679 și a Directivei (UE) 2016/680 (acte adoptate și intrate în vigoare concomitent), vin cu reglementări noi, în special, pe partea ce ține de stabilirea modului de organizare și funcționare a autorității de supraveghere -CNPDCP; procedura depunerii și examinării plângerilor subiecților de date în cazul presupuselor prelucrări neconforme de date personale, precum și modul de efectuare a investigațiilor de către CNPDCP; sancțiunile pecuniare aplicate de CNPDCP operatorilor și persoanelor împuternicite de operatori pentru încălcarea prevederilor legale etc.	Se acceptă.

		Mai mult, prin noua lege se instituie funcția de inspector de protecție a datelor. Această categorie de funcționari publici vor avea statut special, activitatea cărora va reieși din competențele CNPDCP (autoritatea fiind investită cu putere de supraveghere, de prevenire, de decizie, de reglementare, de interdicție, de intervenție, de investigație și de sancționare, în limitele stabilite de legislație). Totodată, pentru încălcările comise la prelucrarea datelor cu caracter personal, prin noua lege se instituie un regim de sancționare pecuniar diferit, prin aplicarea amenzii în cuantum de până la 2 milioane lei sau, alternativ, de până la 2% din cifra totală de afaceri realizată în anul financiar anterior aplicării sancțiunii, urmând a se reține valoarea cea mai mare. În vederea implementării eficiente a noilor responsabilități și a cadrului legal complex, urmează să se asigure capacități administrative adecvate, care includ, în mod concret: majorarea statului de personal al CNPDCP, inclusiv prin crearea funcțiilor noi de inspectori de protecție a datelor; asigurarea unui nivel adecvat de salarizare pentru personalul existent și pentru noile funcții, în conformitate cu responsabilitățile sporite și cu statutul special prevăzut de lege; dezvoltarea continuă a competențelor profesionale prin programe de instruire specializată, inclusiv în domeniile investigațiilor, tehnologiilor informaționale, auditului de securitate și aplicării sancțiunilor; consolidarea infrastructurii tehnice și operaționale, inclusiv prin echipamente, software de analiză și monitorizare, precum și instrumente pentru gestionarea eficientă a plângerilor și investigațiilor; alocarea resurselor financiare necesare pentru exercitarea deplină a atribuțiilor de supraveghere, prevenire și sancționare etc. Astfel, consolidarea capacităților instituționale implică în special mecanisme și resurse adecvate/concrete pentru Autoritatea națională de protecție a datelor cu caracter personal, astfel încât aceasta să poată aplica și supraveghea în mod eficient noile reguli introduse odată cu intrarea în vigoare a cadrului legal armonizat. Prin urmare, având în vedere complexitatea noilor responsabilități și necesitatea consolidării instituționale a autorității de supraveghere, este necesar ca aceste acțiuni să fie reflectate expres în partea narativă a Capitolului 23 „Sistem judiciar și drepturile fundamentale”, pentru a evidenția importanța asigurării capacităților administrative și operaționale	

		necesare implementării eficiente a noului cadru legal în domeniul protecției datelor cu caracter personal.	
		2. Anexa B la Acțiunea nr. 81 „Fortificarea capacităților Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal în scopul exercitării eficiente a competențelor”, indicatorul de monitorizare „Număr de funcții vacante ocupate” urmează a fi modificat și înlocuit cu indicatorul „Majorarea efectivului-limită de personal”.	Nu se acceptă. Pentru a stabili un astfel de indicator este necesar a se identifica concret care este numărul de unități necesare a fi majorate. Mai mult, care este impactul bugetar.
5.	Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, Nr.36/01-05/1475 din 10.12.2025	Agenția semnalează necesitatea corelării unor date din Capitolul 23, Anexa B, acțiunea 108, după cum urmează: 1. Modificarea valorii de la rubrica Costul estimativ (mii lei) din „20 000.00” în „33 233.80”; 2. Modificarea valorii de la rubrica Acoperit din bugetul de stat (mii lei) din „10 099.40” în „20 000.00”; 3. Modificarea valorii de la rubrica Acoperit din asistență externă (mii lei) din „3 134.40” în „10 099.40”; 4. Modificarea valorii de la rubrica Neacoperite (mii lei) din „13 315.00” în „3 134.40”.	Se acceptă.

		Ajustările menționate sunt necesare întrucât, în cadrul exercițiului de actualizare a Programului Național de Aderare, valoarea totală estimată a acțiunii – 33 233.80 mii lei – nu a fost modificată, fiind necesară doar realinierea structurii surselor de acoperire pentru a reflecta corect costurile stabilite inițial.	
6.	Agencia Relatii Interetnice, Nr. 01-430 din 11.12.2025	Agencia Relatii Interetnice a examinat proiectul de hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025), autor – Cancelaria de Stat, remis spre avizare și comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se acceptă.
7.	Institutul Național al Justiției, Nr. 507-INJ din 10.12.2025	Ca urmare a examinării proiectului de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025), Vă comunicăm că, în urma analizei efectuate, Institutul Național al Justiției nu a identificat propuneri sau obiecții asupra proiectului.	Se acceptă.
8.	Platforma Femeilor Rome „ROMNI”, 12.12.2025	Platforma Femeilor Rome ROMNI, în calitate de organizație națională specializată în promovarea drepturilor omului, egalității de gen și incluziunii sociale a femeilor, fetelor și tinerilor romi – inclusiv a celor strămutați forțat din Ucraina – înaintează prezentele propuneri pentru actualizarea Planului Național de Aderare la Uniunea Europeană (2025–2032). Demersul se bazează pe recomandările recente ale mecanismelor internaționale relevante pentru Republica Moldova: GREVIO, CEDAW, CERD, ECRI, UPR, GRETA, precum și angajamentele din Platforma de acțiune Beijing și care sunt aliniate cu acquis-ul UE în materia drepturilor omului, egalității și incluziunii romilor, inclusiv cu EU Roma Strategic Framework 2020–2030. În contextul negocierilor de aderare, considerăm esențial ca femeile și fetele rome, recunoscute oficial ca grup aflat la intersecția vulnerabilităților de gen, etnie și sărăcie, să beneficieze de măsuri dedicate, integrate în Pilonii relevanți ai PAUEM. În acest sens, înaintăm următoarele propuneri structurate pe șapte piloni: Pilonul 1 – Consolidarea cadrului anti-discriminare și protecția drepturilor fundamentale	Se acceptă parțial. Modificarea Legii nr. 121/2012 constituie o măsură a anexei A, Cap. 23. Scopul este alinierea prevederilor Legii nr. 121-2012 la mai multe acte UE. Totodată, se va reține că PNA la Cap. 23, Anexa A, cuprinde măsura de elaborare a unui nou Program pentru susținerea populației de etnie romă. Prin urmare, toate aspectele menționate mai jos urmează a fi propuse și discutate în

	1. Introducerea în legislația națională a conceptului de discriminare multiplă și intersecțională, în conformitate cu recomandările CEDAW, CERD, ECRI, Beijing și cu directivele UE privind egalitatea de tratament. 2. Revizuirea Legii nr. 121/2012 și a cadrului privind egalitatea de gen, concomitent cu dezvoltarea de acțiuni și indicatori specifici pentru femeile și fetele rome, în vederea asigurării unei protecții efective și a unei monitorizări măsurabile a egalității de gen în relația cu instituțiile publice, angajatorii și furnizorii de servicii, în conformitate cu recomandările Grevio, CEDAW, Beijing și cu directivele UE privind egalitatea de tratament. 3. Integrarea explicită a femeilor și fetelor rome refugiate în toate măsurile de incluziune socială, sănătate, educație și protecție, inclusiv prin mecanisme de coordonare cu politicile naționale privind refugiații, în conformitate cu recomandările Grevio, UPR și altele. 4. Asigurarea ca în Programul și Planul de acțiune pentru populația romă include explicit acțiuni privind asigurarea egalității de gen, precum și acțiuni specifice privind femeile și bărbații de etnie romă și monitorizarea impactului asupra lor, conform solicitărilor ONGurilor de protecție a drepturilor persoanelor de etnie romă, în conformitate cu recomandările Grevio, CEDAW, Beijing și cu directivele UE privind egalitatea de tratament. 5. Asigurarea unei finanțări adecvate și predictibile pentru noul Program de susținere a populației de etnie romă post-2025, cu indicatori clari de rezultat și un mecanism robust de monitorizare și evaluare, în special în conformitate cu recomandările ECRI. 6. Consolidarea capacității instituționale prin lărgirea atribuțiilor și resurselor financiare și umane, crearea mecanismelor de răspuns rapid a Consiliului pentru Egalitate, prin extinderea mandatului privind combaterea discursului de ură și a discriminării online față de romi, cu indicatori dezagregați pe gen. 7. Crearea unei unități specializate la MAI, în Centrului de combatere a crimelor cibernetice, pentru prevenirea și sancționarea crimelor motivate de prejudecată, în special comise în spațiul digital. 8. Elaborarea unui Plan Național Antirasism, ca document separat, aliniat la EU Anti-Racism Action Plan, EU Roma Strategic Framework 2020–	cadrul exercițiului de elaborare a respectivului document de politici.

		2030 și recomandările Comisiei Europene, Consiliului UE, Parlamentului European, ECRI, 2 CERD și UPR, care solicită statele, inclusiv cele candidat, să adopte politici coerente împotriva rasismului și discriminării structurale. Planul va stabili măsuri clare pentru prevenirea și combaterea rasismului, xenofobiei și profilării rasiale, cu accent pe romi, femei și fete rome, indicatori măsurabili și un mecanism robust de monitorizare interinstituțională. 9. Elaborarea și adoptarea unei prevederi legale explicite pentru recunoașterea și sancționarea antigipsismului, în conformitate cu recomandările Comisiei Europene, ECRI și CERD, care solicită statelor să recunoască și să penalizeze formele specifice de ură, discriminare și violență îndreptate împotriva romilor. 10. Consolidarea accesului femeilor rome la asistență juridică garantată de stat, inclusiv prin servicii juridice mobile și consiliere adaptată cultural și lingvistic, în special în cazuri de discriminare, violență de gen și infracțiuni motivate de ură, în conformitate cu recomandările CEDAW, Grevio și CERD. 11. Crearea unui mecanism interinstituțional de monitorizare a drepturilor fundamentale ale romilor, cu participarea obligatorie a organizațiilor specializate ale femeilor rome. 12. Introducerea de măsuri speciale temporare pentru promovarea participării femeilor rome în procesele decizionale și în structurile implicate în aderarea la UE.	
		Pilonul 2 – Prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și fetelor rome 1. Includerea unei secțiuni dedicate femeilor și fetelor rome în noua Strategie națională pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor, conform recomandărilor GREVIO. 2. Asigurarea că Planul de acțiune pentru populația romă include explicit prevenirea și combaterea violenței de gen asupra femeilor rome și monitorizarea impactului asupra lor, conform recomandărilor Grevio. 3. Asigurarea accesului egal la adăposturi, consiliere psihologică, juridică și servicii sociale pentru victimele rome, inclusiv prin echipe mobile și mediatori comunitari romi specializați în GBV. 4. Eliminarea stereotipurilor rasiste și sexiste în rândul poliției, procurorilor și lucrătorilor sociali, prin programe de instruire continuă.	A se vedea cele menționate mai sus.

		5. Implementarea recomandărilor GRETA privind identificarea timpurie și protecția fetelor rome vulnerabile la trafic, inclusiv acces necondiționat la servicii pentru victime pe tot teritoriul Republicii Moldova. 6. Crearea mecanismelor locale integrate de referire privind violența în bază de gen, care implică obligatoriu ONG-urile rome și de femei.	
		Pilonul 3 – Prevenirea abandonului școlar, combaterea segregării și prevenirea căsătoriilor timpurii 1. Elaborarea unui Program național pentru educația fetelor rome, care să includă cursuri vocaționale, burse, sprijin material, mentorat și extinderea rețelei de mediatori școlari romi. 2. Extinderea rețelei de mediatori pe educație, aflată în fază de pilot, prin instituționalizare, finanțare stabilă și acoperire națională, în conformitate cu recomandările ECRI și CERD privind combaterea segregării și susținerea participării școlare a copiilor romi. 3. Implementarea unui Program național de prevenire a căsătoriilor timpurii și forțate în comunitățile rome, cu intervenții comunitare, educaționale și sociale, în linie cu recomandările GREVIO și CEDAW. 4. Introducerea în programele educaționale a modulelor obligatorii privind egalitatea de gen, sănătatea reproductivă, prevenirea violenței și drepturile copilului. 5. Crearea unui sistem național de colectare de date dezagregate pe gen și etnie, acoperind absenteismul, căsătoriile timpurii, accesul la servicii și situațiile de risc.	A se vedea cele menționate mai sus.
		Pilonul 5 – Participare, leadership și guvernanță incluzivă 1. Instituționalizarea participării experților de etnie romă și cu expertiză de gen în toate grupurile de lucru pentru aderarea la UE, în special capitolele 19 și 23. 2. Crearea unui Consiliu consultativ al femeilor rome pe lângă Guvern, cu rol de consultare permanentă în procesele de reformă și de monitorizare a progresului în materie de drepturi fundamentale. 3. Asigurarea unui mecanism de finanțare sustenabil și predictibil pentru ONG-urile care lucrează cu femei și fete rome, în domeniile GBV, educație, leadership, sănătate și incluziune socială, inclusiv prin introducerea unui mecanism de redirecționare procentuală din impozitele	A se vedea cele menționate mai sus.

		persoanelor juridice din sectorul privat și prin revizuirea condițiilor de achiziție a serviciilor publice, în vederea facilitării accesului organizațiilor rome, în special ale femeilor rome, la licitații și contracte de servicii sociale și de consultanță. 4. Introducerea criteriilor sociale și de egalitate de gen în achizițiile publice de servicii sociale și de consultanță, pentru a favoriza furnizorii care demonstrează expertiză în lucrul cu comunitățile rome și femeile rome. 5. Dezvoltarea de programe de leadership civic și participare electorală pentru tinerele rome, în acord cu prioritățile UE privind incluziunea tinerilor. 6. Promovarea angajării experților romi și a tinerelor profesioniste rome în administrația publică, pentru a asigura o reprezentare adecvată și o guvernanță incluzivă.	
		Pilonul 6 – Transpunerea următoarelor acte UE În contextul alinierii la acquis-ul Uniunii Europene, recomandăm includerea următoarelor acte UE ca prioritare pentru transpunere în perioada 2025–2029, având relevanță directă pentru drepturile fundamentale, egalitatea de gen, nediscriminarea și incluziunea femeilor rome: <i>I. Nediscriminare și egalitate (Capitolul 23 și Capitolul 19)</i> 1. Directiva 2000/43/CE privind egalitatea de tratament indiferent de origine rasială sau etnică (Race Equality Directive) 2. Strategia antirasistă UE 2026-30, în faza finală de aprobare, precum și Planul de acțiuni antirasist UE 2020-25. 3. Directiva 2000/78/CE privind egalitatea în ocupare și profesie (Employment Equality Directive). 4. Directiva 2006/54/CE (recast) privind egalitatea de șanse între femei și bărbați în materie de muncă și remunerare. 5. Directiva 2004/113/CE privind egalitatea de gen în accesul la bunuri și servicii. 6. Directiva UE privind organismele de egalitate (2023) – standarde minime pentru independență, mandat și resurse. <i>II. Violență de gen, protecția victimelor, acces la justiție (Capitolul 23)</i> 6. Directiva UE privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (2024) – introduce incriminarea violenței	Se acceptă parțial. Unele acte UE sunt reflectate în PNA în diferite capitole de negociere. Or, acestea vizează nu doar Capitolul 23. De asemenea, unele acte indicate sunt transpuse în legislația națională.

		cibernetice, standarde pentru servicii și protecție a victimelor vulnerabile. 7. Directiva 2012/29/UE privind drepturile victimelor – acces la justiție și protecție adaptată cultural. 8. Decizia-cadru 2008/913/JAI privind combaterea rasismului și xenofobiei prin dreptul penal – incriminarea discursului de ură și a infracțiunilor motivate de ură. 9. Directiva 2023/970 privind transparența salarială – raportarea decalajului salarial și egalitate de remunerare. 10. Directiva 2019/1158 privind echilibrul viață profesională-viață privată (Work-life Balance Directive). 11. Directiva 2019/1152 privind condiții transparente și previzibile de muncă. 12. Recomandarea Consiliului privind Garanția Europeană pentru Copii (2021) – acces la educație, sănătate și nutriție pentru copiii vulnerabili, inclusiv romi.	
		Pilonul 7 – Formularea, Implementarea și Monitorizarea măsurilor propuse, propuneri transversale: Implementarea eficientă a acestor direcții prioritare necesită un cadru solid de monitorizare și evaluare, bazat pe indicatori clari, relevanți și măsurabili, dezagregați pe gen și etnie, acolo unde cadrul legal permite acest lucru. Acești indicatori trebuie să permită evaluarea progresului și ajustarea intervențiilor. Totodată, este esențială definirea clară a responsabilităților instituționale, prin stabilirea rolurilor principale ale ministerelor de linie, autorităților administrației publice locale și agențiilor specializate, precum și prin asigurarea coordonării interinstituționale și a alocării corespunzătoare a resurselor. Pentru a asigura coerența și impactul măsurilor propuse, este necesară instituirea unui mecanism clar de coordonare interinstituțională, care să integreze dimensiunea egalității de gen și a incluziunii romilor în toate politicile relevante. Acest mecanism trebuie să funcționeze atât la nivel național, cât și local, prin cooperarea dintre autorități publice, instituții independente, societatea civilă și reprezentanți ai comunităților rome, cu accent pe participarea femeilor rome. Astfel, implementarea măsurilor trebuie susținută prin:	Nu se acceptă. PNA stabilește mecanismul de monitorizare a gradului de realizare a măsurilor setate. În același timp, și în noul document de politici sectorial privind protecția romilor va fi instituit un mecanism de monitorizare.

		1. Cercetări calitative periodice privind experiențele femeilor și fetelor rome în accesul la servicii, justiție, educație și sănătate, pentru fundamentarea politicilor publice. 2. Colectarea și dezagregarea datelor statistice pe gen și etnie, în cazurile posibile. 3. Integrarea obiectivelor în strategiile sectoriale existente: educație, sănătate, ocupare, protecție socială, egalitate de gen. 4. Alocarea de resurse financiare adecvate, inclusiv prin utilizarea fondurilor europene și a altor instrumente de finanțare. 5. Introducerea unui buget minim pentru măsuri direcționate către femeile rome. Nu doar activități, dar și buget alocat în PNA pentru instruire, campanii, servicii, echipe de lucru. UE urmărește explicit bugetarea măsurilor de incluziune. 6. Consolidarea capacității autorităților publice locale în implementarea măsurilor de incluziune a romilor, prin instruire, ghiduri metodologice și alocări bugetare dedicate.	
9.	Oficiul Avocatului Poporului, Nr. 04-3/87-2552 din 12.12.2025	Anexa A. Elaborarea și aprobarea Cadrului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului autorităților publice autonome (intervalul de timp – decembrie 2026, instituții responsabile – Ministerul Finanțelor, autoritățile publice autonome);	Nu se acceptă. Propunerea formulată nu vizează PNA. Or, conceptul acestui document este de a sistematiza lista tuturor actelor UE care urmează a fi transpuse în legislația națională și a identifica măsurile de ordin normativ care se impun.
		Elaborarea unei legi speciale pentru reglementarea drepturilor persoanelor în etate. Chiar dacă există numeroase norme legale ce acoperă drepturile persoanelor în etate (cu referire la pensii și alte măsuri de protecție socială), lipsește un act normativ unic care să vizeze doar persoanele în etate, drepturile lor și obligațiile statului în raport cu această categorie vulnerabilă a populației. Asemenea recomandare a fost înaintată și de către expertul independent ONU privind drepturile omului ale persoanelor în etate, în timpul vizitei sale în Republica Moldova în	Nu se acceptă. Măsura propusă nu vizează blocurile tematice ale Cap. 23.

		20231 (intervalul de timp – decembrie 2026, instituții responsabile – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Justiției);	
		Modificarea Codului Muncii pentru abrogarea temeiului de concediere a salariatului pe motivul deținerii statutului de pensionar pentru limită de vârstă (art. 86 alin. (1) lit. y1)) (intervalul de timp – decembrie 2026, instituții responsabile – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Justiției).	Nu se acceptă. Prevederile normative potrivit cărora raporturile de muncă pot înceta la obținerea statutului de pensionar au fost declarate constituționale (HCC nr. 5 din 23 aprilie 2013, DCC nr. 61/2018).
		Anexa B. În partea ce vizează consolidarea capacităților instituției naționale de protecție a drepturilor omului propunem includerea următoarelor acțiuni: Creșterea bugetului și a finanțării pentru a asigura independența instituțională și o echipă de lucru completă și profesionistă: a. Alocarea resurselor financiare pentru a acoperi toate posturile vacante și implementarea Programului de dezvoltare strategică a Oficiului Avocatului Poporului 2023-2030; b. Creșterea nivelului salarial al angajaților și alinierea acestuia la standardele internaționale (Principiile de la Paris, recomandările Comisiei de la Veneția);	Nu se acceptă. Propunere pe partea de creștere a bugetului ține de procesul bugetar. În același timp, aspectele privind salarizarea vor fi abordate într-un mod coordonat în procesul de elaborare a noii legi cu privire la salarizare. CS urmează să ofere o argumentare privind reforma legii salarizării.
		Consolidarea capacităților prin îmbunătățirea calității și nivelului expertizei instituționale furnizate: Dezvoltarea/îmbunătățirea expertizei instituționale pe teme specifice și provocări strategice emergente: a. mediul și schimbările climatice în conexiune cu afacerile, drepturile omului și creșterea economică; b. tendințele actuale emergente cu impact asupra drepturilor omului – digitalizarea, inteligența artificială, bioetica; c. buna guvernare și supravegherea democratică a sectorului securității și apărării – asigurarea unui echilibru etic între provocările în materie de securitate și drepturile omului; d. îmbunătățirea competențelor de analiză ale OAP și integrarea procesului/documentelor analitice în activitatea instituțională.	Nu se acceptă. Se recomandă includerea acestor acțiuni în planul anual de acțiune a instituției. Aspectele menționate nu vizează aria de acoperire a Cap.23.

		Elaborarea strategiei naționale privind educarea în domeniul drepturilor omului;	Nu se acceptă. Programul național pentru protecția drepturilor omului pentru anii 2024 - 2027 cuprinde mai multe măsuri care au drept scop creșterea gradului de conștientizare a populației privind drepturile și libertățile acestora. De asemenea, o serie de alte documente de politici sectoriale cuprind măsuri orientate spre educarea populației pe dimensiunea de cunoaștere a drepturilor. În același timp, potrivit art. 28 din Legea nr. 52/2014, printre atribuțiile Avocatului Poporului se enumeră și activitățile de promovare a drepturilor și libertăților omului prin contribuirea la consolidarea educației.
		Sporirea cooperării dintre Parlament și Oficiul Avocatului Poporului prin stabilirea unor forme practice de menținere a unui dialog constant, pentru a consolida schimbul de informații și de a identifica domeniile de intervenție cu privire la asigurarea protecției și promovării drepturilor omului.	Nu se acceptă. Se propune formularea unei acțiuni în planul anual instituțional de acțiuni.
10.	Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei, 10.11.2025	În Anexa B, a se introduce după punctul 49 noi acțiuni în următoarea redacție: “Stabilirea unui moratoriu pentru instituționalizarea copiilor sub vârsta de 3 ani.” ”Dezinstituționalizarea tuturor copiilor și asigurarea dreptului lor la trai în familie.” Stabilirea unui moratoriu este esențială pentru protejarea drepturilor copiilor și pentru dezvoltarea unor soluții sustenabile de îngrijire alternativă, aliniate standardelor internaționale în domeniul protecției	Nu se acceptă. Măsurile propuse nu țin de conceptul PNA ci de documentele de politici sectoriale. Scopul PNA este de a reflecta toate angajamentele asumate în

	copilului. Procesul de dezinstituționalizare trebuie să continue conform recomandărilor Comisiei Europene din 2022, privind aderarea Moldovei la Uniunea Europeană. Este crucial să asigurăm că toți copiii beneficiază de dreptul la un mediu familial, evitând astfel efectele pe termen lung ale instituționalizării, cum ar fi întârzierile semnificative în dezvoltare, neglijare și excluziune socială, iar aceste efecte pot dura pe termen lung. Prin urmare, este esențial să fie dezvoltate și implementate programe care să le asigure un cadru de protecție, sprijin și recuperare. ”Crearea unor programe de educație digitală pentru copii, adolescenți și tineri” ”Dezvoltarea și implementarea programelor naționale de consolidare a participării copiilor, a adolescenților și tinerilor la procesul decizional la diferite niveluri.” ”Adoptarea unei dezvoltări, dizabilitățile, traumele psihologice de lungă durată și problemele serioase de sănătate. ”Formarea profesională exhaustivă și continuă a specialiștilor din sistemul de protecție a copilului și altor angajați care lucrează cu copii” Justificare: Formarea profesională a specialiștilor din sistemul de protecție a copilului și a tuturor lucrătorilor care interacționează cu copii reprezintă un element esențial pentru asigurarea unui mediu sigur și protector pentru aceștia. Este imperativ ca acești profesioniști să fie bine pregătiți, deținând competente practice și abilități de intervenție eficientă. În acest context, este nevoie să fie creat un sistem național de formare cu un curriculum standardizat pentru toți profesioniștii/prestatorii, inclusiv a celor din sectoare educație și sănătate, axat pe dezvoltarea de competențe profesionale și implicarea universităților în proces.	dialogul cu UE. Celelalte priorități naționale nu vor fi reflectate în acest document. Toate măsurile propuse urmează a fi discutate cu ministerele de resort.
	În Anexa B, a se introduce o nouă acțiune după punctul 50 noi acțiuni în următoarea redacție: ”Crearea unor programe de suport și protecție pentru copiii rămași temporar fără îngrijire părintească din cauza migrației” Justificare: Programele de suport și protecție pentru copii afectați de migrație este o necesitate urgentă, având în vedere impactul semnificativ al separării de părinți sau de familie asupra dezvoltării lor emoționale, sociale și psihologice. Copiii pot deveni vulnerabili la legi cu privire la justiția juvenilă, în vederea armonizării integrale cu Directiva (UE) 2016/800 privind garanțiile procedurale pentru copii	A se vedea cele menționate mai sus.

		suspectați sau acuzați în cadrul procedurilor penale și Directiva 2012/29/UE privind drepturile victimelor. Justificare: În prezent, Republica Moldova nu dispune de o lege unitară de justiție juvenilă care să reglementeze coerent statutul, garanțiile procedurale și măsurile aplicabile copiilor suspecti, inculpați sau victime în proceduri penale. Legea nr. 299/2018 vizează exclusiv copiii cu comportament deviant nepasibili de răspundere penală/contravențională și are un profil predominant social, fără a transpune Directiva (UE) 2016/800 și Directiva 2012/29/UE. Este, prin urmare, necesară adoptarea unei legi speciale privind justiția juvenilă, care să integreze integral standardele UE privind garanțiile procedurale ale minorilor și drepturile copiilor-victimă.	
11.	Biroul Național de Statistică (BNS), Nr. 06/DIECI-08-162 din 12.12.2025	În Capitolul 23 „Sistem judiciar și drepturi fundamentale”, Anexa B, la acțiunea nr. 25 „Revizuirea și alinierea la standardele internaționale a definiției statisticilor diferitor categorii de infracțiuni” - se propune revizuirea acțiunii (inclusiv a indicatorilor de monitorizare), dat fiind că dublează acțiunea nr. 37, Anexa A, din Capitolului 18 „Statistici”, care prevede aprobarea Ordinului de punere în aplicare a Clasificării Internaționale a Crimelor în Scopuri Statistice (CICSS), care va avea anexate tabelele de corespondență dezvoltate, în calitate de instrumente statistice pentru producerea datelor, precum și termenul de punere în aplicare a lor pentru fiecare autoritate responsabilă. Cu titlu informativ: tabelele de corespondență au fost deja elaborate de către Grupul de lucru interinstituțional instituit în acest sens, pentru toate categoriile de infracțiuni ale CICSS. La moment tabelele de corespondență sunt în proces de testare de către Serviciul Tehnologii Informaționale al Ministerului Afacerilor Interne (MAI). În conformitate cu Ordinul comun nr. 319/489/102/86 din 19.09.2025, semnat de către Ministerul Justiției, MAI, Procuratura Generală și BNS a fost instituit Grupul de lucru pentru alinierea statisticilor naționale la Clasificarea Internațională a Crimelor în Scopuri Statistice (CICSS) și alte standarde ale Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), care are atribuții de dezvoltare și revizuire a tabelelor de corespondență pe categorii de infracțiuni (pct.2.5), precum și înaintarea acestor instrumente statistice de utilizat în producerea datelor statistice oficiale	Nu se acceptă. Acțiunea nr. 25 din Anexa B este corelată cu Agenda de Reforme, acțiunea nr. 7.1.1. cu termen de realizare - Iunie 2027.

		spre aprobare de către toate autoritățile semnatare ale Ordinului sus-numit (pct.2.2).	
12.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Nr. 02/5834 din 11.12.2025	Partea narativă: Subcapitolul 23.3.4. Drepturile copilului, Planuri de viitor, Planuri legislative – propoziția „ <i>De asemenea, principalul deziderat pentru perioada imediat următoare ține și de ratificarea Convenției privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei (23.11.2007) și Protocolul opțional al acesteia</i> ” – se va exclude deoarece această acțiune a fost realizată.	Se acceptă.
		Anexa A, Poziția 41, acțiunea 45. „ <i>Proiect de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 121/2012 pentru asigurarea egalității și a Legii nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați (alinierile cadrului normativ la definiția cuprinzătoare a discriminării împotriva femeilor conform recomandărilor Comitetului ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (CEDAW))</i> ”, în coloana K, rubrica instituțiilor responsabile se va completa cu Ministerul Justiției.	Se acceptă.
		Anexa A, Poziția 41, acțiunea normativă 46. „ <i>Modificarea Hotărârii de Guvern nr. 895/2006 cu privire la aprobarea Regulamentului Comisiei guvernamentale pentru egalitate între femei și bărbați</i> ”, în coloana M și N, privind luna și anul implementării, se vor substitui cu „septembrie” și „2026”.	Se acceptă.
		Anexa A, Poziția 42, acțiunea normativă 49 „ <i>Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului Național privind incluziunea persoanelor cu dizabilități 2026- 2030</i> ”, în coloana I, denumirea acțiunii normative se va expune, conform redacției: „Program național privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități 2026-2030”.	Se acceptă.
		Anexa B, La acțiunea 72, „ <i>Monitorizarea implementării Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și analiza progresului, identificarea deficiențelor și a măsurilor de remediere</i> ”, în coloana H, la indicatorul „2 Rapoarte anuale elaborate și publicate” se va substitui cu indicatorul „1 Raport anual elaborat și publicat; 1 Raport final privind implementarea Programului elaborat și publicat” deoarece nu vor fi realizate 2 rapoarte anuale din cauza finisării Programului.	Se acceptă parțial. Indicatorii au fost modificați, În același timp, acțiunea este continuă și termenul reprezintă întreaga perioadă de realizare.

		Totodată, în coloana K, la termenul de realizare „2025” se va modifica în „2026”.	
		Anexa B, Acțiunea 89, „Asigurarea cooperării interinstituționale pentru promovarea și implementarea politicilor în domeniul egalității de gen” se propune a fi exclusă.	Se acceptă.
13.	Ministerul Justiției, Nr. nr. 04/1-12312 din 15.12.2025	De la Anexa A se va exclude acțiunea „Proiect Hotărâre pentru modificarea cadrului de reglementare intern a Consiliul Superior al Magistraturii, pentru a asigura eficiența activității proprii și a organelor din cadrul acestora” din considerentul că aceasta este realizată.	Se acceptă.
14.	Comisia Electorală Centrală, Nr. CEC-8/9738 din 15.12.2025	În Anexa A , au fost incluse două acțiuni noi, la nr. d/o acțiune normativă nr. 50. Acestea se referă la transpunerea Directivei 94/80/CE de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales la alegerile locale pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru a cărui cetățenie nu o dețin și a Directivei 93/109/CE de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales pentru Parlamentul European pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru în care nu sunt resortisanți. Conform proiectului propus, pentru realizarea acestor acțiuni au fost stabilite drept acțiuni normative proiectul de lege pentru modificarea Codului electoral și a Legii nr. 294/2007 privind partidele politice.	Se acceptă.
15.	Ministerul Afacerilor Interne, Nr. 14/4417 din 15.12.2025	Partea narativă: La partea narativă, punctul 23.3.14. Drepturile cetățenilor UE (dreptul la vot, dreptul la circulație), la pag. 32, se propune de inclus în penultimul aliniat textul: „Cartea de rezidență conferă străinilor, dreptul la libera circulație pe întreg teritoriul Republicii Moldova, garantându-le exercitarea drepturilor în conformitate cu reglementările internaționale și standardele naționale. Acest document simplifică procedurile administrative și facilitează accesul titularilor la servicii publice digitale”.	Se acceptă.
		Anexa A: Se propune excluderea acțiunii nr. 33 „Proiect de Lege cu privire la reglementarea organizării și desfășurării evenimentelor publice menționate la art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2008 privind întrunirile”, întrucât acțiunea a fost realizată și, la data de 12 decembrie 2025, proiectul a fost votat în lectura a doua de Parlament, fiind adoptat cu numărul 302.	Se acceptă.

16.	Procuratura Generală, Nr.4-1d/25-384 din 16.12.2025	Anexa B, Acțiunea 36 - Continuarea implementării recomandărilor GRECO din cea de-a cincea rundă a <i>Raportului de evaluare a Republicii Moldova</i> , Anexa B: Pornind de la faptul că, în calitate de expert național al Republicii Moldova la GRECO, este desemnat un procuror din cadrul Procuraturii Generale, care monitorizează implementarea recomandărilor GRECO, considerăm judicioasă completarea rubricii „ <i>Instituția responsabilă</i> ” cu următorul text: „ <i>PG – Procuratura Generală</i> ”.	Se acceptă.
17.	Agencia de Guvernare Electronică, Nr. 3007-244 din 15.12.2025	La Anexa A din Capitolul 23 solicităm respectuos excluderea AGE în calitate de instituție responsabilă pentru realizarea Acțiunii nr.9 „Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind digitalizarea cooperării judiciare)”, deoarece prin prisma prevederilor cadrului normativ aferent domeniului cooperării judiciare, AGE nu deține atribuții de elaborare a cadrului normativ sau de implementare nemijlocită a acțiunilor de digitalizare a cooperării judiciare. Conform competențelor sale stabilite de cadrul normativ, AGE va interveni, după caz, cu propuneri și recomandări de îmbunătățire a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind digitalizarea cooperării judiciare) la etapa avizării acestuia, la fel ca și alte entități publice care urmează să avizeze aceste proiecte și care nu au fost incluse în calitate de instituții responsabile, dar nu poate să își asume realizarea nemijlocită a acțiunii respective care nu ține de competența sa și care contravine statutului unei instituții publice de realizare a unor funcții de interes public ce nu implică exercitarea prerogativelor de putere publică de elaborare și promovare a cadrului normativ. Considerăm că includerea AGE în calitate de instituție responsabilă pentru realizarea acestei acțiuni are un caracter declarativ, iar la etapa raportării realizării acțiunii respective, se va face putea face referință doar la avizarea, conform competențelor deja stabilite de cadrul normativ, a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind digitalizarea cooperării judiciare) care urmează a fi elaborat și prezentat de către autoritățile competente.	Nu se acceptă. Instituția primară responsabilă de elaborare este Ministerul Justiției și nu AGE. În același timp, urmare a unei analize, pentru implementarea sistemului european E-CODEX va fi necesar un efort conjugat a mai multor autorități cu expertiză în domeniu, inclusiv AGE.

18.	Centrul Național Anticorupție, Nr. 06/2/22690 din 16.12.2025	Anexa B, la acțiunea 52 se propun următorii indicatori de monitorizare: „Numărul entităților publice evaluate Numărul recomandărilor formulate de CNA și incluse în rapoartele de evaluare Numărul recomandărilor integrate în Planurile de integritate Numărul Planurilor de integritate aprobate și puse în aplicare Numărul rapoartelor de monitorizare elaborate pentru evaluarea nivelului de implementare a Planurilor de integritate și estimarea gradului de realizare a recomandărilor formulate de CNA”.	Se acceptă.
		Anexa B, la acțiunea 53, la rubrica „indicatori de monitorizare” se propune completarea acestora cu indicatorul „Valoarea anuală a confiscărilor”.	Se acceptă.
19.	Consiliul Superior al Magistraturii, Nr. 2610/mi din 17.12.2025	Capitolul 23 -„Sistemul judiciar și drepturi fundamentale" este orientat pe 3 mari dimensiuni, și anume: Justiția, Combaterea corupției și Drepturile fundamentale, Republica Moldova fiind pe deplin angajată să realizeze schimbări substanțiale și fundamentale în toate cele trei, iar Consiliul Superior al Magistraturii este implicat în realizarea acestui capitol. Conform Anexei A pentru Capitolul 23 -„Sistemul judiciar și drepturi fundamentale", Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate de instituție responsabilă, îi revine următoarea acțiune normativă:„<i>elaborarea proiectului Hotărârii pentru modificarea cadrului de reglementare intern a Consiliul Superior al Magistraturii, pentru a asigura eficiența activității proprii și a organelor din cadrul acestora</i>", cu termenul de realizare - decembrie 2025. Acțiunea prevăzută a fost deja realizată de către Consiliul Superior al Magistraturii în termenul indicat, fiind astfel pe deplin executată. În cadrul ședinței plenului CSM nr. 47 din 9 decembrie 2025, au fost adoptate ultimele acte normative aferente acțiunii respective, și anume - Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii și Regulamentul cu privire la activitatea Secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii. Pentru a asigura caracterul real, actualizat și prospectiv al Programului Național de Aderare, se impune	Se acceptă.

		excluderea acestei acțiuni din Anexa A aferentă Capitolului 23, urmând ca documentul să reflecte exclusiv angajamentele în curs de realizare sau cele planificate pentru perioadele următoare. În continuare, menționăm că potrivit Anexei B pentru Capitolul 23 -„Sistemul judiciar și drepturi fundamentale”, Consiliului îi sunt atribuite mai multe acțiuni, printre care: - „<i>aprobarea unei noi structuri a hotărârilor judecătorești, inclusiv prin definirea standardelor de calitate pentru hotărârile judecătorești</i>”, având termenul de realizare - decembrie 2025. Acțiunea prevăzută a fost, se asemenea, realizată integral, fiind aprobat Ghidul privind asigurarea standardelor de calitate a hotărârilor judecătorești, în cadrul ședinței plenului CSM nr. 47 din 9 decembrie 2025. Menținerea acesteia în Programul Național de Aderare nu mai justifică, deoarece Programul trebuie să reflecte măsurile aflate în curs de implementare sau planificate pentru viitor, evitând astfel redundanța și eventuale confuzii în procesul de monitorizare a progreselor. Pe baza celor expuse supra, Consiliul Superior al Magistraturii avizează pozitiv, cu propunerea de excludere a acțiunilor deja realizate din Anexele A și B ale Capitolului 23- „Sistemul judiciar și drepturi fundamentale”, pentru a reflecta fidel doar acțiunile aflate în curs de implementare sau planificate pentru viitor.	Se acceptă.
20.	Consiliul pentru Egalitate, Nr. 04/2175 din 16.12.2025	1. La acțiunea nr. 61 din cadrul Anexei B la Capitolul 23 “Sistem judiciar și drepturi fundamentale”, Consiliul propune excluderea textului “și dezbateră” din textul acțiunii și expunerea acesteia după cum urmează: “Prezentarea publică a Raportului general privind situația în domeniul prevenirii și combaterii discriminării și a gradului de realizare a recomandărilor Consiliului pentru egalitate”. Menționăm că textul acțiunii în redacția propusă asigură conformitatea cu prevederile art. 12 alin. (2) al Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității.	Se acceptă.

		2. Totodată, Consiliul reiterează propunerea de completare a Anexei B la Capitolul 23 cu o nouă acțiune după cum urmează: “Creșterea nivelului de salarizare a personalului Consiliului pentru egalitate și a resurselor alocate pentru realizarea activităților legate de mandatul acestuia”, instituție responsabilă – Ministerul Finanțelor, termen de realizare – Trimestrul II 2026. Astfel, printre recomandările formulate în Raportul de extindere 2025 publicat de către Comisia Europeană aferent Capitolului 23 “Sistem judiciar și drepturi fundamentale”, care urmează a fi implementate cu prioritate (CP 3, pct.1), se regăsește recomandarea de a îmbunătăți cooperarea interinstituțională, în special cu Consiliul pentru egalitate și Oficiul Avocatului Poporului și de a asigura că acestea dispun de resurse adecvate (Fundamental rights, pag. 6). De asemenea, propunerea respectivă derivă din considerentul că, acțiunea nr. 56 actualmente inclusă în Anexa B la Capitolul 23 privind Fortificarea capacităților instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului, care are drept indicatori de monitorizare numărul de instruiți, numărul persoanelor instruite (anual) și numărul de funcții vacante ocupate, nu poate conduce la consolidarea capacităților instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului în lipsa alocării resurselor corespunzătoare. Or, Consiliul pentru egalitate a comunicat în repetate rânduri că, deși în anul 2023 a fost majorat personalul-limită al aparatului administrativ de la 20 la 33 de unități, a fost în imposibilitate să suplinească posturile vacante din cauza nivelului redus al salarizării, care nu corespunde complexității și importanței muncii desfășurate de către acești profesioniști. Până în prezent, clasele de salarizare pentru staff-ul Consiliului nu au fost modificate și sunt mai joase în raport cu cele ale altor categorii de funcționari publici cu atribuții de o complexitate comparabilă. Mai mult, notăm că prin Legea nr. 305/2024 pentru modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, au fost majorate salariile pentru personalul Oficiului Avocatului Poporului cu cca 25%, începând cu ianuarie 2025, fapt ce a creat o discrepanță între nivelul de salarizare a personalului din instituțiile naționale de protecție a drepturilor omului. Din aceste motive, funcțiile de execuție în cadrul Consiliului nu sunt atractive, iar drept	Nu se acceptă. Aspectele privind salarizarea vor fi abordate într-un mod coordonat în procesul de elaborare a noii legi cu privire la salarizare.

		rezultat, în cadrul direcțiilor care au atribuții direct legate de mandatul Consiliului, se atestă o rată de ocupare a funcțiilor de doar 30%. Respectiv, în lipsa unor măsuri concrete orientate spre creșterea nivelului de salarizare a personalului Consiliului pentru egalitate, implementarea recomandării Comisiei Europene privind consolidarea instituțiilor naționale de drepturile omului riscă să fie compromisă din motiv că ocuparea posturilor vacante și consolidarea resurselor umane va fi imposibilă atât timp cât salariile în cadrul autorității vor fi semnificativ inferioare salariilor funcționarilor publici cu atribuții de o complexitate comparabilă din alte autorități publice.	
21.	Amnesty International, 17.12.2025	Cu referire la Anexa A: 1. Observăm că acțiunea nr. 33 prevede „Proiect de lege pentru ratificarea Protocolului 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale”, termenul de implementare fiind Decembrie 2027. Considerăm că acesta este un termen foarte extins pentru realizarea acestei acțiuni, și recomandăm micșorarea lui. Necesitatea ratificării acestui protocol de către Republica Moldova a fost reiterată în mod repetat de către varii actori, inclusiv societatea civilă și Comisia Europeană (a se vedea p. 41 a Raportului de Extindere al Comisie Europene privind Republica Moldova pentru anul 2025).	Nu se acceptă. Termenul indicat este unul final și cuprinde toate etapele, etapa finală fiind adoptarea de către Parlament. În același timp, procesul de ratificare va fi inițiat de către Guvern într-un termen mai restrâns.
		2. La fel, observăm că anexa A nu conține care acțiuni care ar presupune ratificarea Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare, fapt ce ar trebui prevăzut drept o acțiune distinctă, în baza recomandărilor repetate, inclusiv de la Comisia Europeană (a se vedea p. 44 a Raportului de Extindere al Comisie Europene privind Republica Moldova pentru anul 2025).	Nu se acceptă. Această măsură necesită o analiză distinctă.

		Cu referire la Anexa B: 1. Acțiunea nr. 62 prevede „Monitorizarea gradului de implementare a Programului național privind asigurarea drepturilor omului pentru anii 2024-2027 și analiza progresului, identificarea deficiențelor și a măsurilor de remediere”. Considerăm că aceasta trebuie completată prin sintagma,actualizarea PNADO în dependență de recomandările parvenite de la organismele internaționale.”	Nu se acceptă. Recomandările recepționate de la structurile internaționale sunt incluse în Planurile de acțiuni sectoriale și în diferite Foi de parcurs și sunt monitorizate de către instituțiile responsabile.
		2. Observăm că Anexa B nu conține vreo acțiune care să prevadă modificarea mecanismului de suspendare și retragere a licențelor de emisie a mass-mediei. Considerăm necesară includerea unei astfel de acțiuni care să prevadă în mod obligatoriu controlul judecătoresc a priori procedurii de suspendare sau retragere a licenței de emisie.	Nu se acceptă. Măsura propusă va fi examinată de entitățile cu competențe în domeniu. În același timp, în prezent cadrul legislativ asigură controlul judecătoresc.
		3. Acțiunea nr. 89 prevede „Asigurarea cooperării interinstituționale pentru promovarea și implementarea politicilor în domeniul egalității de gen”. Drept indicatori de implementare sunt stipulați: Numărul de ședințe ale Comisiei guvernamentale pentru egalitate între femei bărbați realizate; și Numărul de ședințe ale Comisiilor specializate a CNDO (privind realizarea implementării Convenției CEDAW și Convenției de la Istanbul) realizate. Considerăm că acești indicatori nu vor reflecta implementarea eficientă a acțiunii și, mai degrabă, drept indicatori ar trebui să fie stipulate planurile de acțiuni pe care autoritățile relevante le vor întocmi în urma acestor ședințe și, în mod corespunzător, implementarea acestora.	Nu se acceptă. Acțiunea la care se face referință a fost exclusă din PNA la propunerea MMPS.

		4. Constatăm că nu există vreo acțiune care să prevadă campanii de conștientizare, precum și necesitatea trainingurilor pentru profesioniștii din domeniu, pe subiectul violenței în bază de gen. Menționăm că cadrul normativ relevant a fost modificat în anul 2025 (i.e. Legea nr. 45, Codul Penal) prin introducerea noțiunilor de femicid, violență digitală, de asemenea și noi măsuri de protecție pentru victimele VBG. La fel facem referință și la Raportul de Extindere al Comisie Europene privind Republica Moldova pentru anul 2025, care constată că studiile recente arată că titularii de drepturi posedă cunoștințe limitate despre drepturile lor (p. 34) și că eforturile de ridicare a gradului de conștientizare trebuie să se focalizeze pe localitățile rurale și femei în situații de risc, precum femeile cu dizabilități, femei din minorități etnice sau lingvistice și femei în etate.	Se acceptă. Acțiunea „Crearea Hub-ului Național de Coordonare și Instruire în domeniul violenței bazate pe gen și a violenței în familie” a fost completată cu noi indicatori.
22.	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, Nr. 171 din 19.12.2025	Capitolul 23 – Sistemul judiciar și drepturile fundamentale, Anexa A, acțiunea nr. 18: Prezenta Directivă “<i>Directiva 2010/64 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 octombrie 2010 privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale</i>” instituie norme privind dreptul la interpretare și la traducere în cadrul procedurilor penale și al procedurilor de executare a unui mandat european de arestare. Misiunea Legii 198/2007 este de a proteja dreptul la un proces echitabil prin prisma asigurării accesului liber și egal la asistență juridică, prin organizarea și acordarea de asistență juridică garantată de stat, prin diminuarea impedimentelor economico-financiare din realizarea accesului la justiție. În condițiile legii menționate (art. 3), se acordă următoarele tipuri de asistență juridică garantată de stat: a) asistență juridică primară; b) asistență juridică calificată; c) mediere garantată de stat. Serviciile de interpretare și de traducere, la care face referire Directiva, nu constituie un tip de asistență juridică garantată de stat, respectiv nu fac parte a obiectului de reglementare a legii 198/2007. Autorul propunerii nu a coordonat inițiativa cu CNAJGS, nefiind justificată necesitatea modificării Legii 198/2007. În legătură cu aceasta, solicităm excluderea Legii 198/2007 din lista actelor normative care necesită a fi modificate de la rubrica ”acțiune normativă” și a CNAJGS de la rubrica ”instituții coresponsabile” sau prezentarea informațiilor concrete cu privire la modificările preconizate, după care am putea să ne expunem.	Nu se acceptă. La etapa de inițiere a elaborării cadrului normativ se va determina cu certitudine necesitatea intervenției în Legea nr. 198/2007.

		Anexa A, acțiunea nr. 18, <i>“Directiva 2012/13 a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale”, “Directiva 2013/48 a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate”; “Directiva 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale”; “Directiva 2016/800 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind garanțiile procedurale pentru copiii care sunt persoane suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale”; “Directiva 2016/1919 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind asistența juridică gratuită pentru persoanele suspectate și persoanele acuzate în cadrul procedurilor penale și pentru persoanele căutate în cadrul procedurilor privind mandatul european de arestare”; “Directiva 2012/29 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului”:</i> Autorul propunerii nu a coordonat inițiativa cu CNAJGS, nefiind justificată necesitatea modificării Legii 198/2007. În legătură cu aceasta, solicităm excluderea Legii 198/2007 din lista actelor normative care necesită a fi modificate de la rubrica ”acțiune normativă” și a CNAJGS de la rubrica ”instituții coresponsabile” sau prezentarea informațiilor concrete cu privire la modificările preconizate, după care am putea să ne expunem	A se vedea cele menționate mai sus.

23.	Promo-LEX, 19.12.2025	Anexa B, Activitatea 57: Fortificarea capacităților instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului. Recomandări: Sugerăm completarea formulării acțiunii după cum urmează: „Fortificarea capacităților instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului, inclusiv prin asigurarea finanțării și a unui nivel salarial competitiv pentru angajați. Notă: Raportul de extindere privind Republica Moldova 2025, menționează ca restantă, și reiterează, recomandarea din anul precedent privind finanțarea Oficiului Avocatului Poporului și Consiliului pentru Egalitate: improve interinstitutional cooperation, especially with the Equality Council and the People’s Advocate Office, and ensure that adequate resources are available. Menționăm că instituțiile naționale din domeniul drepturilor omului se confruntă cu dificultăți de angajare a personalului inclusiv din cauza salariilor necompetitive. Propunere de acțiune nouă: Revizuirea sancțiunilor contravenționale privind întrunirile pentru alinierea la standardele Convenției Europene a Drepturilor Omului și eliminarea elementelor care limitează sau restricționează nejustificate dreptul la libera întrunire Indicator: sancțiuni revizuite / prevederi modificate/abrogate Notă: În 2025, Parlamentul a adoptat mai multe amendamente care vizează Libertatea de întrunire și care creează condiții pentru limitarea libertății de întrunire: - Articolul 67 (1¹) „Încălcarea legislației privind întrunirile” (Cod Contravențional) prevede sancțiuni pentru desfășurarea întrunirilor și altor evenimente publice contrar prevederilor declarației prealabile. Termenul de „contrar” este neclar, vag și deschis interpretării subiective în raport cu prevederile declarației prealabile, cum ar fi scopul, ora desfășurării sau numărul de participanți declarați. O întrunire se poate desfășura în condiții diferite de cele indicate în declarația prealabilă, independent de voința organizatorului sau participanților, fără a încălca cadrul legal, iar acest fapt nu ar trebuie să fie sancționabil. - Articolul 67 (1²) „Încălcarea legislației privind întrunirile” (Cod Contravențional) sancționează transportarea organizată a participanților la întruniri și evenimente publice de către partide politice sau competitori electorali fără declarație prealabilă. Aceasta contravine legii privind întrunirile, unde declarația are doar rol informativ și nu este obligatorie pentru întruniri spontane sau cu număr redus de participanți. Această	Nu se acceptă. În partea ce ține de salarizare a se vedea argumentele enunțate mai sus pe această dimensiune. Nu se acceptă. Aspectele invocate în Raportul de extindere țin de o bună aplicare în practică a prevederilor normative enunțate. În același timp, prevederile Legii nr. 100/2025, prin care s-a intervenit cu modificări la art. 67 din Codul contravențional vor fi supuse expertizei Comisiei de la Veneția. Respectiv, în funcție de recomandările Comisiei se va interveni asupra noilor prevederi pentru a asigura corespunderea cu standardele internaționale.

		prevedere obligă organizatorul unei întruniri spontane sau cu număr redus de participanți să depună declarație prealabilă, chiar dacă Legea privind întrunirile 86/2020 (care este lege specială) nu impune această obligație. Noul articol reflectă o neînțelegere a funcției declarației prealabile, permite sancționarea organizatorilor unor întruniri legale, introduce un tratament discriminatoriu față de actorii politici și subminează principiul egalității, libertatea de asociere și participarea democratică. - Articolul 47² „Corupere pentru întruniri organizate” (Cod Contravențional) sancționează primirea și darea de plăți necuvenite pentru participare la întruniri publice care urmăresc încălcarea ordinii publice, moralității publice sau a drepturilor altor persoane, sau publicitatea politică. Prevederea este redundantă pentru că întrunirile, care urmăresc încălcarea legislației sunt deja interzise. Sancționarea pentru primirea de plăți necuvenite pentru participare la întruniri care urmăresc publicitate politică, este o măsură controversată. Sancțiunea nu are o bază clară în standardele internaționale; majoritatea standardelor internaționale, nu prevăd o interdicție expresă privind plata participanților, iar principiul participării voluntare nu exclude sprijinul logistic sau material din partea organizatorilor. Comisia de la Veneția, analizând o prevedere similară din Armenia, a subliniat că reglementarea participării plătite la întruniri poate fi justificată în special în contextul finanțării campaniilor electorale, pentru a asigura o competiție politică echitabilă. Totodată termenii vagi precum „stimulare materială” (din legislația Armeniei) riscă interpretări arbitrare, iar forme de sprijin legitim, precum acoperirea costurilor de transport sau organizare, ar putea fi incriminate pe nedrept, afectând dreptul la întrunire pașnică. Comisia a recomandat excluderea acestor activități din sfera articolului și garantarea că orice măsuri necesare pentru asigurarea transparenței sunt clar definite și proporționale.¹ Există temeri, că termenul „necuvenite” din legislația Republicii Moldova ar putea fi interpretat arbitrar, cu riscul să fie extins asupra unor forme legitime de sprijin menționate de Comisia de la Veneția. Remarcăm că Raportul de extindere privind Moldova (2025) face referire expresă la aceste evoluții legislative și sugerează cooperarea cu societatea civilă în asigurarea dreptului la libertatea întrunirilor: <i>Moldova</i>	

		<i>should engage with civil society to ensure that sanctions are not penalising legitimate mobilisation. Moldova should engage with civil society to ensure that sanctions are not penalising legitimate mobilisation.</i>	
CAPITOLUL 24 „JUSTIȚIE, LIBERTATE ȘI SECURITATE”			
1.	Ministerul Afacerilor Externe Nr. DI/3/041-12766 din 08.12.2025	Ministerul Afacerilor Externe a examinat proiectul de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025) și, în limita competențelor funcționale comunică următoarele propuneri aferente Capitolului 24: Acțiunea 111, Anexa A , (aferentă numărului de ordine 60 din proiectul anexei), cu termen de realizare decembrie 2029 - se propune substituirea cuvintelor <i>“pentru stabilirea unui model”</i> cu cuvintele <i>„în vederea alinierii la specificațiile tehnice aplicabile modelului”</i> .	Se acceptă.
2.	Compania Națională de Asigurări în Medicină, Nr. 01-03/7550 din 08.12.2025	La Acțiunea nr. 40, subacțiunile nr. 99 și nr. 100 (Anexa A) , CNAM va fi exclusă de la rubrica „Instituții coresponsabilă” deoarece realizarea acestora nu țin de competența funcțională a CNAM.	Nu se acceptă. Acțiunea reiese din Foaia de parcurs privind Statul de drept, care a fost consultată cu instituțiile publice.
3.	Procuratura Pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, 10.12.2025	La Acțiunea nr. 8 (Anexa B) „Organizarea reuniunilor anuale comune de coordonare în special cu autoritățile de aplicare a legii din România și Ucraina în vederea identificării soluțiilor pentru combaterea amenințărilor criminalității organizate în context regional (în special cu privire la aspecte legate de traficul de droguri, traficul de arme, fraudele de tip callcenter)” propunem a completa rubrica „Instituția responsabilă” cu următorul text „MAI- Ministerul Afacerilor Interne, IGP- Inspectoratul General al Poliției, PG-Procuratura Generală.	Se acceptă. Se va adăuga în calitate de instituție responsabilă IGPF și PG.
		La Acțiunea 43 (Anexa B) „Organizarea cursurilor de instruire pentru consolidarea capacităților profesionale ale actorilor implicați în lupta împotriva crimei organizate, privind metodele moderne de identificare (documentare) a acestor infracțiuni” propunem la rubrica „Instituția responsabilă” a completa cu textul „CSP – Consiliul Superior al Procurorilor” având în vedere rolul primordial al acestuia în asigurarea pregătirii profesionale continue a procurorilor. Or, în calitate de autoritate de autoadministrare ale Procuraturii, CSP este responsabil de	Se acceptă.

		identificarea necesităților de formare, de coordonarea procesului de instruire și de asigurarea conformității programelor de pregătire cu standardele naționale și europene (a se vedea art. 30 alin. (3) și art. 31 alin. (1) din Legea nr.152/2006 privind Institutul Național al Justiției);	
		Acțiunea nr. 50 (Anexa B) pentru o mai bună formulare propunem a o reda cu următorul cuprins: „Sporirea capacității de identificare pro-activă și sistematică a rețelelor criminale cu risc ridicat”, iar la rubrica „Indicatori de monitorizare” propunem a completa cu următorul text: „Numărul ofițerilor/specialiștilor formați în tehnici de analiză a criminalității organizate; Numărul instrumentelor analitice sau IT implementate pentru identificarea rețelelor criminale; Numărul schimburilor de informații operative cu parteneri naționali și europeni; Numărul cazurilor sau investigațiilor comune inițiate cu agenții ale UE (Europol, Eurojust etc.); Numărul rețelelor criminale identificate și neutralizate ca rezultat al proceselor pro-active de identificare”. Modificarea acțiunii nr. 50 prin redactarea acesteia sub forma „Sporirea capacității de identificare proactivă și sistematică a rețelelor criminale cu risc ridicat” este necesară pentru a asigura o formulare clară, precisă și orientată spre rezultate, subliniază importanța dezvoltării capacităților instituționale de identificare a grupărilor criminale, punând accent pe activități pro-active și proceduri sistematice și nu doar pe numărul rețelelor identificate. Formularea propusă permite stabilirea unor indicatori de monitorizare măsurabili și verificabili, precum numărul ofițerilor/specialiștilor instruiți, implementarea instrumentelor analitice, schimburile de informații operative cu parteneri naționali și europeni, cazurile sau investigațiile comune cu agenții UE și numărul rețelelor criminale identificate și neutralizate. Acești indicatori asigură monitorizarea eficientă a progresului și contribuie la evaluarea impactului acțiunii. Formularea „creșterea numărului de rețele criminale identificate” poate fi interpretată mai degrabă ca un indicator de rezultat, și nu ca o acțiune concretă. Este de menționat că indicatorii de monitorizare au fost propuși exemplificativ, urmând ca aceștia să fie stabiliți și coordonați împreună cu Ministerul Afacerilor Interne (MAI) și Inspectoratul General de Poliție (IGP), instituțiile responsabile de implementarea acțiunii.	Se acceptă.

		La Acțiunea 70 (Anexa B) „Instruirea procurorilor și judecătorilor privind prevederile FATF și normele Uniunii Europene în domeniul prevenirii și combaterii spălării de bani și a finanțării terorismului, recuperarea și confiscarea activelor” propunem la rubrica „Instituție responsabilă” a include CSM – Consiliul Superior al Magistraturii și CSP – Consiliul Superior al Procurorilor având în vedere argumentele expuse la pct. 1.2. din prezentul aviz;	Se acceptă.
		La Acțiunea nr. 84 (Anexa B) „Dotarea hardware și software a subdiviziunilor specializate ale autorităților naționale responsabile de investigarea crimelor cibernetice”, la rubrica „Indicatori de monitorizare” propunem a completa cu textul „Numărul de subdiviziuni dotate cu echipamente hardware și software moderne; Numărul angajaților instruiți în utilizarea echipamentelor hardware și software moderne” Dotarea cu echipamente hardware și software a subdiviziunilor specializate ale autorităților naționale responsabile de investigarea crimelor cibernetice este esențială pentru creșterea capacității operaționale și eficienței investigațiilor. Simplă achiziție a programelor sau echipamentelor nu este suficientă, acestea trebuie să fie implementate efectiv, funcționale și utilizate de personalul instruit pentru a produce rezultatele dorite. Indicatorii de monitorizare propuși urmăresc atât procurarea echipamentelor cât și dotarea efectivă a subdiviziunilor, utilizarea practică a resurselor în cadrul investigațiilor cibernetice, precum și numărul angajaților instruiți pentru utilizarea acestora;	Se acceptă.
		La Acțiunea 88 (Anexa B) „Organizarea instruirilor specializate pentru procurori privind investigarea abuzului sexual asupra minorilor”, propunem la rubrica „Instituție responsabilă” a include CSM – Consiliul Superior al Magistraturii și CSP – Consiliul Superior al Procurorilor având în vedere argumentele expuse la pct. 1.2. din prezentul aviz;	Se acceptă parțial. Se va include în calitate de instituție responsabilă CSP, având în vedere rolul acestuia în asigurarea pregătirii profesionale continue a procurorilor. Acțiunea nu vizează și instruirea judecătorilor pentru a include CSM.
		Acțiunea 106 (Anexa B) „Consolidarea capacităților de expertiză și tehnice ale personalului Procuraturii în domeniul combaterii traficului de	Se acceptă parțial.

		ființe umane” precum și la rubrica „Indicatori de monitorizare” textul „capacități tehnice și de expertiză consolidate” este formulată vag și neclar. În forma actuală, nu se precizează ce competențe și abilități se urmăresc și nici ce activități concrete trebuie realizate pentru a atinge obiectivul. Această ambiguitate face dificilă implementarea acțiunii și evaluarea progresului. Pentru a fi eficientă, acțiunea trebuie să descrie activități măsurabile și realizabile concrete, precum organizarea de instruiți specializate, cursuri de perfecționare, dezvoltarea competențelor juridice și procedurale (cu referire la capacitatea de expertiză), precum și dotarea cu programe digitale și software-urilor specializate pentru investigarea cazurilor de trafic de ființe umane, precum și instruirea procurorilor și consultanților în utilizarea acestor programe și software-uri (capacitatea tehnică).	Denumirea acțiunii nu se va modifica, astfel cum reiese din Foaia de parcurs privind Statul de drept.
		La Acțiunea 116 (Anexa B) „Instruirea judecătorilor și procurorilor privind investigarea și judecarea infracțiunilor privind traficul de ființe umane, copii, infracțiunile conexe și protecția victimelor” propunem la rubrica „Instituție responsabilă” a include CSP – Consiliul Superior al Procurorilor având în vedere argumentele expuse la pct. 1.2. din prezentul aviz;	Se acceptă.
		La Acțiunea 274 (Anexa B) „Formarea profesională a procurorilor, judecătorilor și ai altor subiecți ai procesului de urmărire penală cu privire la competențele Parchetului European (EPPO) și Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF), mecanismele de activitate modul de cooperare și particularitățile investigațiilor privind fraudele ce vizează interesele financiare ale UE, în conformitate cu atribuțiile și competențele Parchetului European” propunem la rubrica „Instituție responsabilă” a include CSM – Consiliul Superior al Magistraturii și CSP – Consiliul Superior al Procurorilor având în vedere argumentele expuse la pct. 1.2. din prezentul aviz;	Se acceptă.
4.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Nr. 04-3565 din 12.12.2026	Anexa A: La acțiunea normativă nr. 14 , “Proiect Hotărâre de Parlament cu privire la aprobarea documentului de politici publice în domeniul securității cibernetice” se va redenumi în: “Proiect hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului hotărârii Parlamentului pentru aprobarea Programului național de securitate cibernetică pentru anii 2026-2030”.	Nu se acceptă. Denumirea acțiunii derivă din Foaia de parcurs privind Statul de Drept.

		Anexa A: La acțiunea normativă, nr. 83 ”Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (restructurarea debitorilor aflați în dificultate financiară pentru a preveni falimentarea acestora și pentru a le asigura viabilitatea)”, se propune păstrarea Ministerului Justiției în calitate de instituție co-responsabilă, întrucât prevederile Pilonului IV „Aspecte instituționale ale Directivei (UE) 2019/1023” vizează judecătorii care examinează cauzele de insolvabilitate, administratorii autorizați, care trebuie să respecte reguli speciale privind numirea, supravegherea, formarea și remunerarea, precum și digitalizarea procedurilor de insolvabilitate.	Se acceptă.
		Anexa A: La acțiunea normativă nr. 84, ”Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (administrarea eficientă a procedurilor de insolvabilitate), din care rezultă obligativitatea transpunerii Regulamentului (UE) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență (reformare), se propune inclusiunea Ministerului Justiției, în calitate de instituție responsabilă, iar MDED sa fie indicată în calitate de instituție co-responsabilă, întrucât, în conformitate cu prevederile Regulamentului prenotat, pornind de la scopul și obiectivele acestuia, care se referă la rezolvarea conflictelor legate de competență și de drept aplicabil în procedurile de insolvență transfrontaliere și recunoașterea hotărârilor judecătorești în materie de insolvență în toate țările UE, considerăm că realizarea acestei acțiuni excede competența funcțională a MDED or, implementarea cadrului juridic în acest domeniu este asigurată în principal de Ministerul Justiției, prin subdiviziunea sa specializată, care coordonează activitățile necesare în domeniul cooperării judiciare internaționale. Totodată, se propune inclusiunea în calitate de instituții co-responsabile: Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească (ADJAJ) și Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești (UNEJ).	Se acceptă. Conform celor agreate între Ministrul Justiției și Ministrul Dezvoltării Economice și Digitalizării propunerea va fi acceptată. În calitate de instituții co-responsabile se va adăuga ADJAJ și UNEJ.
		La acțiunea normativă nr. 103, “Proiect de Lege pentru coordonarea activităților privind documentarea străinilor în scopuri profesionale și investiționale (Modificarea Legii nr.81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător (în vederea facilitării obținerii permisului de ședere de lungă durată), se propune excluderea acestei acțiuni, deoarece angajamentele asumate de către MDED prin modificarea Legii nr.	Se acceptă parțial. Acțiunea va fi reformulată în: ”Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la criteriile și procedura de acordare/prelungire a

		81/2004 au fost luate ca urmare al procesului de promovare de către MAI al proiectului de lege privind regimul străinilor în Republica Moldova (număr unic 890/MAI/2023), unde fiecare instituție urma să fie responsabilă de promovarea politicilor vis-a-vis de regimul străinilor pe segmentul său de activitate. Luând în considerare că, de către MAI s-a luat decizia de a promova un nou proiect de lege și anume - Proiectul de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova (număr unic 507/MAI/2025) - care încorporează în prevederile sale și angajamentele aferente facilitării obținerii permisului de ședere de lungă durată, planificate a fi prevăzute în Legea nr. 81/2004, considerăm inoportună menținerea în continuare a acțiunii respective.	dreptului de ședere pentru investitorii străini”
5.	Agenția Servicii Publice (ASP), Nr. 01/13993 din 11.12.2025	Partea Narativă - În contextul în care cadrul normativ al Republicii Moldova are un grad avansat de transpunere a acquis-ului Uniunii Europene privind documentele de călătorie, este de menționat că Agenția Servicii Publice, a realizat cu succes majoritatea acțiunilor din PNA la subcompartimentul 8.2 „Documente de călătorie”, care prin urmare au fost excluse. Totodată, vă comunicăm, că potrivit Repertoriului actelor UE transmis pentru examinare, nu au fost identificate acte normative UE noi în materie de „Travel Documents” care urmează a fi atribuite Agenției Servicii Publice pentru transpunere. Urmare a examinării Raportului de extindere al Comisiei Europene publicat la 04 noiembrie 2025, nu au fost stabilite recomandări în materie de „Travel Documents”. În contextul înregistrării progreselor, pe parcursul lunilor noiembrie – decembrie ale anului curent, pe un set de acțiuni prevăzute în PNA, se impune operarea modificărilor de rigoare la Partea narativă, compartimentul 24.8.2 „Documente de călătorie”, subcompartimentul „Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative”, unde aliniatul întâi va avea următorul cuprins, după cum urmează: „Pentru implementarea pașapoartelor și documentelor de călătorie de nouă generație, este necesară realizarea unor măsuri de ordin logistic, precum și de ordin tehnico-aplicativ. În ceea ce privește partea logistică, este necesară recepționarea blanchetelor de pașapoarte și documente de călătorie de la compania furnizoare. Cu referire la aspectele tehnico-aplicative, se urmărește dezvoltarea și implementarea unor sisteme informaționale automatizate care să sprijine	Se acceptă.

		procesele de prestare a serviciilor publice pentru eliberarea noilor modele de pașapoarte și documente de călătorie. De asemenea, urmează adaptarea sistemului informațional de personalizare pentru integrarea echipamentelor specializate de personalizare și a pașapoartelor/documentelor de călătorie de generație nouă”	
		Anexa B - de exclus acțiunea nr. 264 „Achiziționarea noilor blanchete de pașapoarte și documente de călătorie”, pe motiv că la data de 26.09.2024 Agenția Servicii Publice a semnat Contractul de achiziție publică nr. 777/2024 cu compania Mühlbauer (Republica Federală Germania) privind achiziționarea blanchetelor pentru acte de identitate din Sistemul național de pașapoarte, permise de conducere și certificate de înmatriculare pentru perioada anilor 2025-2029. Respectiv, în conformitate cu prevederile contractului enunțat supra, ASP a transmis companiei furnizoare cererile comandă pentru confecționarea și livrarea blanchetelor de pașapoarte și documente de călătorie. Acțiunea respectivă se consideră realizată.	Se acceptă.
6.	Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova, 10.12.2025	Ținând cont de obiectivul propus spre realizare, descris la subcapitolul 24.9.2.2. - crearea Registrului de insolvabilitate sau a Sistemului Electronic al Dosarelor de Insolvabilitate (SEDIS) – considerăm neinspirată formularea acțiunii nr. 272 din Anexa B a Capitolului 24: JUSTIȚIE, LIBERTATE ȘI SECURITATE și anume Reorganizarea structurii Uniunii Administratorilor Autorizați din RM, în vederea instituirii organelor de autoadministrare a profesiei de administrator autorizat. Structura Uniunii este stabilită prin Legea cu privire la administratorii autorizați. La moment organele de autoadministrare a Uniunii sunt constituite și funcționează. Termenul ”Reorganizarea structurii” presupune eliminarea unui organ de autoadministrare sau formarea unui nou organ de autoadministrare, fapt care este în disonanță cu obiectivul descris la subcapitolul 24.9.2.2. - crearea Registrului de insolvabilitate sau a Sistemului Electronic al Dosarelor de Insolvabilitate (SEDIS). La caz este rezonabil a formula acțiunea nr. 272 din Anexa B a Capitolului 24 în corespundere cu obiectivul propus spre realizare și anume – crearea și punerea în	Nu se acceptă. Acțiunea este corelată cu măsura nr. 1.1.3. din Agenda de Reforme.

		aplicare a Registrului de insolabilitate sau a Sistemului Electronic al Dosarelor de Insolabilitate(SEDIS). În sensul celor expuse, Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova optează pentru crearea și punerea în aplicare a Sistemului Electronic al Dosarelor de Insolabilitate(SEDIS) și formularea acțiunii nr. 272 din Anexa B a Capitolului 24 în corespundere cu obiectivul propus spre realizare la subcapitolul 24.9.2.2. și anume – crearea și punerea în aplicare a Sistemului Electronic al Dosarelor de Insolabilitate(SEDIS).	
7.	Cancelaria de Stat, Nr. 30-69-12461 din 08.12.2025	La acțiunea 149 din Anexa B a Capitolului 24 „Crearea și înființarea Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurii Critice (<u>autoritate publică</u> care va asigura coordonarea activității tuturor administratorilor...) se va ține cont de prevederile art.4 alin.(3) din Legea nr.223/2025 privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale, conform căroră CNCPIC este instituit în cadrul Inspectoratului de Management Operațional din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, la nivel de <u>direcție autonomă</u>. Asemenea formulări pot induce necesitatea unor modificări legislative neprevăzute, precum și implică cheltuieli bugetare suplimentare; Reieșind din cele menționate <i>supra</i> (<i>recomandările generale pentru PNA, incluse în sinteza generală a recomandărilor la proiectul HG cu privire la modificarea HG nr.306/2025</i>), se recomandă revizuirea și, după caz, reformularea acțiunilor și indicatorilor de monitorizare, după cum urmează: Cap. 24 – Justiție, libertate și securitate (Anexa B: acțiunile nr.51, 54, 66, 74, 109, 124, 131, 136, 137, 146, 149, 154, 185, 192, 231, 233, 261, 268, 271 și 278);	Se acceptă. Se acceptă parțial. Pentru acțiunile 51, 109, 124, 131, 146, 149, 185, 192, 268, 278, nu se vor modifica formularea fapt că derivă din Foaia de parcurs privind Statul de drept. Indicatorul de monitorizare va fi formulat:”<i>Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru/în domeniul...</i>”.

8.	Serviciul Protecție și Pază de Stat, Nr. 2/2421 din 15.12.2025	Cu referire la anexele A și B din Capitolului 24 „Justiție, libertate și securitate”, numărul de ordine indicat în anexa A (acțiunea stabilită pentru SPPS - Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat) necesită a fi adus în concordanță cu numărul indicat în colonița „Referință la acțiunea din anexa A” din anexa B.	Se acceptă.
9.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Nr. 02/5834 din 11 .12.2025	Anexa B, Acțiunea 8: <i>Organizarea reuniunilor anuale comune de coordonare în special cu autoritățile de aplicare a legii din România și Ucraina în vederea identificării soluțiilor pentru combaterea amenințărilor criminalității organizate în context regional</i> (în special cu privire la aspecte legate de traficul de droguri, traficul de arme, fraudele de tip callcenter), în coloana I, urmează a fi indicate instituțiile responsabile pentru implementare.	Se acceptă. Este inclus IGP (MAI).
		Acțiunea 252: <i>Consolidarea parteneriatului la nivel local între autoritățile competente (ocuparea forței de muncă, asistenți sociali, autoritățile publice locale etc.)</i> pentru a asigura incluziunea socio economică a migranților moldoveni returnați pe baza acordurilor de readmisie: a) în coloana H, indicatorul „Număr de migranți luați la evidență ca potențiali beneficiari de servicii și prestații” se va expune în următoarea redacție „Număr de migranți luați la evidență ca potențiali beneficiari de servicii și prestații sociale”; b) în coloana I, la Instituția Responsabilă se va completa cu textul „Agențiile teritoriale de asistență socială”.	Se acceptă.
10.	Ministerul Justiției, Nr. nr. 04/1-12312 din 15.12.2025	<i>Blocul 1 – lupta împotriva crimei organizate</i> <i>Sublocul 1.1 - Prevenirea și combaterea crimei organizate</i> Cu referire la măsura „Acțiunea comună 97/827/JAI din 5 decembrie 1997 adoptată de Consiliu, în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, de instituire a unui mecanism de evaluare a aplicării și a punerii în aplicare pe plan național a angajamentelor internaționale în domeniul luptei împotriva criminalității organizate” se va exclude Ministerul Justiției ca instituție responsabilă având în vedere că domeniul de elaborare a politicilor în domeniul „combaterea crimei	Se acceptă. Acțiunea va fi exclusă.

	organizate” aparține exclusiv Ministerului Afacerilor Interne. În acest sens, pct. 6 subpunctul 3) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 693/2017 stabilește expres competența MAI în domeniul combaterii criminalității organizate.	
	Pentru acțiunea de aliniere a legislației naționale la „Directiva (UE) 2019/1153 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 de stabilire a normelor de facilitare a utilizării informațiilor financiare și de alt tip în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a anumitor infracțiuni și de abrogare a Deciziei 2000/642/JAI a Consiliului” menționăm următoarele. Obiectul Directivei 2019/1153 stabilește norme pentru a permite autorităților de aplicare a legii să acceseze și să utilizeze în mod eficient informațiile financiare deținute de Unitățile de Informații Financiare (FIU) și informațiile privind conturile bancare (deținute de bănci și alte instituții financiare) în scopul: (i) prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a anumitor infracțiuni grave (e.g., terorism, infracțiuni grave legate de criminalitatea organizată), și (ii) facilitării schimbului de astfel de informații între autoritățile competente din statele membre. Scopul esențial este de a consolida cadrul legal pentru lupta împotriva criminalității transfrontaliere grave, asigurând că instrumentele de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului (facilitarea accesului la date financiare) sunt utilizate eficient și în scopul investigațiilor penale. Mai mult ca atât, Directiva prevede și un capitol destinat schimbului de informații cu Europol (cooperarea polițienească). Prin urmare, atribuțiile de investigare, depistare și urmărire a infracțiunilor grave constituie misiunea centrală a organelor subordonate/coordonate de Ministerul Afacerilor Interne (inclusiv domeniul cooperării polițienești), ceea ce impune indicare în calitate de instituție principală responsabilă de transpunerea Directivei (UE) 2019/1153 Ministerul Afacerilor Interne. Având în vedere că Directiva vizează în mod explicit autoritățile de aplicare a legii pentru a facilita accesul la date financiare se impune includerea obligatorie ca instituții co-responsabile Serviciul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Banca Națională a Moldovei.	Se acceptă parțial. Acțiunea este din Foaia de parcurs privind Statul de Drept. Instituția responsabilă nu se va modifica (modificarea Codului penal ține de competența MJ). SPCSB va fi inclusă ca instituție co-responsabilă.

		<i>Sublocul 1.4. Confiscarea, înghețarea bunurilor și sancțiuni financiare</i> Cu referire la măsura din Anexa A stabilită în scopul transpunerii Directivei (UE) 2024/1260 privind recuperarea și confiscarea activelor urmează a fi redenumită denumirea acțiunii normative din „Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (consolidarea sistemului de recuperare a activelor)” în „Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea sistemului de recuperare și confiscare a bunurilor) în scopul alinierii depline la legislația UE”, cu termenul de implementare – iunie 2027.	Se acceptă.
		Acțiunea „Proiect de Lege privind procedura și modul de utilizare a platformei pentru licitația bunurilor sechestrate/confiscate” a fost clasificată necorespunzător ca fiind o acțiune normativă (Anexa A), în condițiile în care nu este necesar a fi elaborat cadru normativ ci stabilită la Anexa B măsură de implementare, și anume dezvoltarea unui instrument tehnic-operational (o platformă) online, nu crearea sau modificarea unui cadru legal primar. Respectiv, se propune excluderea acțiunii din Anexa A și includerea acesteia în Anexa B a PNA în următoarea redacție „Dezvoltarea și implementarea platformei online de vânzare prin licitație a bunurilor sechestrate și confiscate”, cu indicarea Centrului Național Anticorupție ca instituție responsabilă (Agenției de Recuperare a Bunurilor Infractionale va fi entitatea care va gestiona această platformă), iar Serviciul Fiscal de Stat va figura în calitate de instituție co-responsabilă.	Se acceptă.
		Sublocul 1.5. Prevenirea și combaterea criminalității informatice La acțiunea „Proiect de Lege pentru aprobarea modificărilor Codului de procedură penală și a altor legi conexe (Legea nr. 371/2006, Legea nr. 20/2009, Legea nr. 59/2012 și Legea nr.72/2025 pentru a asigura alinierea deplină la cel de-al doilea Protocol adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, consolidând astfel cooperarea internațională și îndeplinind standardele de conformitate privind divulgarea probelor electronice” se impune necesitatea de a indica în calitate de instituții co-responsabile Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.	Se acceptă. Este inclus în redacția actuală.

		Blocul 2. Cooperarea în domeniul drogurilor Acțiunea „Proiect de Lege pentru punerea în aplicare a arestului preventiv și a pedepselor privative de libertate pentru consumul de droguri” nu este congruentă cu Regulamentul (UE) 2023/1322, deoarece Regulamentul respectiv stabilește și reglementează funcționarea Agenției Uniunii Europene privind Drogurile (EUDA), succesoarea OEDT (Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie) și este un act de drept administrativ european. Scopul EUDA este de a furniza Uniunii Europene și statelor membre date, informații și evaluări bazate pe dovezi privind fenomenul drogurilor (inclusiv consum, trafic, răspunsuri). Acesta vizează colectarea de date, analiza, evaluarea riscurilor și cooperarea internațională la nivel instituțional, însă Regulamentul nu conține nicio dispoziție referitoare la dreptul penal național, procedurile judiciare penale, tipurile de pedepse aplicabile sau regimul arestului preventiv în statele membre. Prin urmare, Regulamentul nu necesită nici o transpunere în legislația penală sau procedural-penală națională privind arestul preventiv sau pedepsele pentru consumul de droguri. Legislația națională trebuie doar să asigure cooperarea cu EUDA la nivel tehnic (e.g., furnizarea de date statistice). Acțiunea descrie punerea în aplicare a „arestului preventiv și a pedepselor privative de libertate pentru consumul de droguri”, pe când în legislațiile moderne și în contextul politicilor UE privind drogurile (care promovează o abordare echilibrată, cu accent pe sănătatea publică și reducerea cererii), consumul de droguri (simplu) este adesea o contravenție sau, în cel mai rău caz, o infracțiune minoră, pentru care nu se aplică, de regulă, arestul preventiv (măsură extremă) sau pedepse privative de libertate de lungă durată, ci măsuri alternative (e.g., tratament, probațiune). Prin urmare, se impune excluderea acțiunii pe motiv că nu este justificată de Regulamentul (UE) 2023/1322 și este formulată incorect.	Nu se acceptă. Acțiunea dată reiese din Foaia de parcurs privind „Statul de drept” și nu transpune Regulamentul menționat. Pentru Regulamentul dat este acțiunea: Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de instituire a funcționării sistemului național de avertizare timpurie (stabilirea rolurilor, a responsabilităților, a etapelor și a secvenței generale de acțiuni legate de sistem).
		Blocul 4 - Cooperarea în domeniul de aplicare a legii, schimbului de informații Pentru implementarea „Deciziei-cadru a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind acreditarea furnizorilor de servicii criminalistice care desfășoară activități de laborator (2009/905/JAI)” nu este necesară	Nu se acceptă. Acțiunea derivă din Foaia de parcurs privind Statul de Drept. Pentru implementarea Deciziei-cadru 2009/905/JAI

	aprobarea unei hotărâri de Guvern pentru acreditarea furnizorilor de servicii criminalistice. Esența Deciziei este în însuși realizarea procedurii de acreditare și nu reglementarea acesteia or, conform art. 4 Statele membre se asigură că furnizorii de servicii de expertiză criminalistică care efectuează activități de laborator sunt acreditați de un organism național de acreditare în conformitate cu EN ISO/IEC 17025. Modul și procedura de acreditare este reglementat prin Legea nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității, iar obligația instituțiilor publice de expertiză judiciară și a birourilor de expertiză judiciară de a asigura implementarea sistemului de management al calității conform standardelor aplicabile derivă din prevederile art. 36 alin.(2) lit. a) din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar. Mai mult, prin dispozițiile finale ale Legii nr. 191/2016 (Art. III alin.(2)) s-a dispus ca instituțiile publice de expertiză judiciară și birourile de expertiză judiciară să prezinte Ministerului Justiției, în termen de doi ani, actul care confirmă implementarea sistemului de management al calității conform standardelor aplicabile. Cu titlu de exemplu, la data de 03.07.2025, Centrul Național de Expertize Judiciare (CNEJ), instituție din subordinea Ministerului Justiției, a primit Certificatul de Acreditare Nr. LI-114, emis de Centrul Național de Acreditare din Republica Moldova (MOLDAC), care confirmă capacitatea CNEJ de a efectua expertize judiciare în conformitate cu prevederile standardului internațional SM EN ISO/IEC 17025. Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare (CTCEJ) al Inspectoratului General al Poliției din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, la fel dispune de acreditare pentru mai multe specialități de expertiză judiciară (Certificatul de Acreditare nr. LI-119). La 28 februarie 2025 și Centrul de Medicină Legală din subordinea Ministerului Sănătății și-a extins domeniul de creditare, pentru încercările de determinare a profilului genetic a materialului biologic uman în baza markerilor specifici ADN, efectuate în cadrul secției Biologie medico-legală. Astfel, Centrul de Medicină Legală a primit Certificatul de Acreditare pentru domeniul extins conform cerințelor standardului internațional ISO/IEC 17025.	se va modifica Legea nr.68/2016.
	Blocul 9 – cooperarea juridică în materie civilă și comercială Se va exclude acțiunea de ratificare a Convenției privind obținerea de probe în	Se acceptă.

		străinătate în materie civilă și comercială (Haga, 18. 03.1970), deoarece aceasta a fost ratificată prin Legea nr. 82/2025 și instrumentul internațional a intrat în vigoare pentru Republica Moldova la 22.09.2025.	
		Blocul 9 – cooperarea juridică în materie civilă și comercială Cu referire la acțiunea din Anexa A stabilită în scopul transpunerii „Deciziei 2001/470/CE de creare a unei Rețele Judiciare Europene în materie civilă și comercială” urmează a fi redenumită după cum urmează „Adoptarea actelor ce ar stabili măsuri de aliniere administrativă și instituțională (adoptarea Hotărârii de Guvern de organizare a activității Rețelei Judiciare Naționale, a ordinelor Ministerului Justiției, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, a hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, a hotărârilor organelor de autoadministrare ale profesilor juridice)”, cu stabilirea instituțiilor co-responsabile – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Consiliul Superior al Magistraturii, Camera Notarială, Uniunea Avocaților, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	Se acceptă.
		Blocul 9 – cooperarea juridică în materie civilă și comercială Introducerea în Anexa B a unei sub-acțiuni noi (conform Poziției de negocieri) care va fi corelată Deciziei 2001/470/CE de creare a unei Rețele Judiciare Europene în materie civilă și comercială. Acțiunea va fi „Sesizarea Rețelei Judiciare Europene cu solicitarea acordării Republicii Moldova a statutului de stat-observator”, cu termenul de implementare – iunie 2026.	Nu se acceptă în formularea propusă.
		Blocul 9 – cooperarea juridică în materie civilă și comercială Se va exclude din Anexa A acțiunile de transpunere a „Regulamentului (UE) 2016/1103 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale” și a „Regulamentului (UE) 2016/1104 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia efectelor	Nu se acceptă. Aceste două regulamente se regăsesc în Foaia de parcurs privind Statul de Drept, Compartimentul ”IX. COOPERARE JUDICIARĂ ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ”, acț. 2.2

		patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate”, deoarece legislația Republicii Moldova nu are reglementată instituția „parteneriatului civil înregistrat”, respectiv, nu avem posibilitate de a transpune aceste două Regulamente. Mai mult, ele nu constituie o obligativitate pentru statele membre.	Adoptarea cadrului normativ pentru punerea în aplicare a acquis-ului UE privind cooperarea consolidată în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale și act. 2.3. Adoptarea cadrului normativ pentru punerea în aplicare a acquis-ului UE privind cooperarea consolidată în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate.
		Blocul 10 – cooperarea juridică în materie penală Urmează a se introduce un nou act UE și anume „Decizia-cadru a Consiliului privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre din 13.06.2002”. Acțiune normativă va fi „Proiect de Lege de modificare a Codului procedură penală și Legii nr. 371/2006 cu privire la asistență juridică internațională”, cu termen decembrie 2027, instituția responsabilă – Ministerul Justiției, instituția co responsabilă – Procuratura Generală. În același timp, se va reține că respectiva acțiune de modificare a cadrului normativ va putea fi realizată doar după modificarea Constituției. Prin urmare, la completarea PNA se va lua în considerare acest aspect, or, în caz contrar acțiunea nu va putea fi executată.	Se acceptă.
		Pentru acțiunile:	Se acceptă.

		- „Proiect Hotărâre de Guvern în vederea punerii în aplicare a sistemului informatizat pentru schimbul electronic transfrontalier de date în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală” (Regulamentul (UE) 2018/1726 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind Agenția Uniunii Europene pentru Gestionarea Operațională a Sistemelor Informatice la Scară Largă în Spațiul de Libertate, Securitate și Justiție (eu-LISA) și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1987/2006 și a Deciziei 2007/533/JAI a Consiliului, precum și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1077/2011); - „Proiect Hotărâre de Guvern în vederea punerii în aplicare a sistemului informatizat pentru schimbul electronic transfrontalier de date în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală” (Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/117 A COMISIEI din 13 ianuarie 2023 referitoare la cerințele privind nivelul serviciilor pentru activitățile care urmează să fie desfășurate de eu-LISA în ceea ce privește sistemul eCODEX); - „Proiect Hotărâre de Guvern în vederea punerii în aplicare a sistemului informatizat pentru schimbul electronic transfrontalier de date în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală” (Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/2520 a Comisiei din 20 decembrie 2022 privind modalitățile specifice ale procesului de predare și preluare a sistemului e-CODEX); - „Proiect Hotărâre de Guvern în vederea punerii în aplicare a sistemului informatizat pentru schimbul electronic transfrontalier de date în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală” (Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/2519 a Comisiei din 20 decembrie 2022 privind specificațiile și standardele tehnice pentru sistemul e-CODEX, inclusiv cele privind securitatea și metodele de verificare a integrității și a autenticității), se impune modificarea indicatorului din „Lege adoptată” în „Hotărâre de Guvern adoptată”.	În redacția actuală în PNA este „Hotărâre de Guvern adoptată”.
11.		Partea narativă	Se acceptă.

	Ministerul Afacerilor Interne, nr. 14/4417 din 15.12.2025	La partea narativă, se propune completarea Tabelului 1. Nivelul de transpunere a actelor UE pentru Capitolul 24 (nr. CELEX), cu următoarele: 1) nr. CELEX: 32021R0581 (Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/581 al Comisiei din 9 aprilie 2021 privind tablourile situaționale ale Sistemului european de supraveghere a frontierelor (EUROSUR) - cu gradul de transpunere parțial; 2) nr. CELEX: 32018R1725 (Regulamentul (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 45/2001 și a Deciziei nr. 1247/2002/CE) - cu gradul de transpunere parțial; 3) nr. CELEX: 32018R1861 (Regulamentul (UE) 2018/1861 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 noiembrie 2018 privind instituirea, funcționarea și utilizarea Sistemului de informații Schengen (SIS) în domeniul verificărilor la frontiere, de modificare a Convenției de punere în aplicare a Acordului Schengen și de modificare și abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1987/2006) - cu gradul de transpunere parțial; 4) nr. CELEX: 32018R1862 (Regulamentul (UE) 2018/1862 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 noiembrie 2018 privind instituirea, funcționarea și utilizarea Sistemului de informații Schengen (SIS) în domeniul cooperării polițienești și al cooperării judiciare în materie penală, de modificare și de abrogare a Deciziei 2007/533/JAI a Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1986/2006 al Parlamentului European și al Consiliului și a Deciziei 2010/261/UE a Comisiei) - cu gradul de transpunere parțial. În versiunea propusă de autor, în partea narativă a Capitolului 24 „Justiție, libertate și securitate”, se propune modificarea integrală a următoarelor componente: 1) „24.1.9. Situații excepționale și de urgență”, în redacție nouă, conform Anexei nr. 1; 2) „24.5. Managementul frontierei de stat”, în redacție nouă, conform Anexei nr. 2; 3) „24.6. Azil”, în redacție nouă, conform Anexei nr. 3; 4) „24.7.	Se acceptă.

		Migrația legală și ilegală, inclusiv readmisia”, în redacție nouă, conform Anexei nr. 4.	
		Anexa A Se propune excluderea acțiunii nr. 94 „Proiect de Hotărâre de Guvern privind reglementarea participării la activități internaționale a angajaților IGSU”, întrucât prevederile proiectului vor fi încorporate în proiectul de lege privind participarea Republicii Moldova la Mecanismul de protecție civilă al Uniunii Europene, prevăzut la acțiunea nr.147 „Proiect de Lege privind participarea Republicii Moldova la Mecanismul de protecție civilă al Uniunii Europene” din Capitolul 27 „Mediu și Schimbări climatice”, Anexa A;	Se acceptă.
		Anexa A La acțiunea nr. 30 „Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea Conceptului Sistemului național de avertizare publică (de notificare și avertizare a populației în Republica Moldova)”, se propune extinderea termenului de realizare din „Decembrie 2025” în „Martie 2026”;	Se acceptă.
		Anexa A Se propune excluderea acțiunii nr. 24 „Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la alinierea la standardele europene și internaționale a capacităților de investigare și de urmărire penală a infracțiunilor împotriva copiilor, comise prin intermediul online”, întrucât, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 200/2024 pentru modificarea Legii nr. 20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice, au fost create premisele pentru extinderea atribuțiilor autorităților competente și instituirea unor mecanisme de blocare a paginilor web și de eliminare a conținutului online utilizat la pregătirea sau comiterea infracțiunilor. În acest sens, în temeiul acțiunii nr. 172 din Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin HG nr. 841/2024, precum și al art. II alin. (2) din Legea nr. 200/2024, a fost adoptată HG nr. 317/2025 pentru aprobarea Instrucțiunii privind procedura de sistare a accesului la pagini web care conțin informații destinate și utilizate pentru pregătirea sau comiterea infracțiunilor și de eliminare a conținutului respectiv la sursă, care stabilește proceduri clare de	Se acceptă.

		identificare și blocare a paginilor web care conțin informații utilizate pentru comiterea infracțiunilor, precum și cooperare cu furnizorii de servicii. Totodată, propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor de prevenire și combatere a abuzului sexual asupra copiilor (COM/2022/209 final) nu a fost adoptată până în prezent. Reglementările naționale deja adoptate acoperă parțial domeniul vizat, urmând ca, după aprobarea actului UE, să fie identificate autoritățile competente pentru implementarea acestuia. În aceste condiții, se consideră oportună excluderea acțiunii;	
		Anexa A Se propune excluderea acțiunii nr. 26 „Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 130/2012 privind regimul armelor de foc și al munițiilor cu destinație civilă (dispoziții referitoare la Pașaportul european pentru arme de foc, specificații tehnice pentru arme de alarmă și semnalizare)”, întrucât acțiunea a fost realizată și, la data de 12 decembrie 2025, proiectul a fost votat în lectura a doua de Parlament, fiind adoptat cu numărul 301	Se acceptă.
		Anexa A Se propune excluderea acțiunii nr. 72 „Proiect Hotărâre de Guvern privind metodologia de autorizare a ofițerilor de legătură pentru securitatea infrastructurilor critice naționale”, întrucât va fi înglobată în prevederile acțiunii nr. 71 „Proiect Hotărâre de Guvern privind normele metodologice pentru evaluarea riscurilor, realizarea, echivalarea și revizuirea planurilor de securitate ale gestionarilor de infrastructuri critice naționale, stabilirea structurii-cadru a planurilor de securitate și definirea atribuțiilor ofițerilor de legătură”;	Se acceptă.
		Anexa A La acțiunea nr. 97 „Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea HG nr. 902/2015 privind Consiliul Național privind Managementul Integrat al Frontierei de Stat”, ce se referă la Regulamentul (UE) 2022/922 al Consiliului din 9 iunie 2022 privind instituirea și funcționarea unui mecanism de evaluare și monitorizare în vederea verificării aplicării acquis-ului Schengen și de abrogare a	Se acceptă. Instituțiile propuse sunt membre a Consiliului Național privind Managementul Integrat al Frontierei de Stat.

	Regulamentului (UE) nr. 1053/2013, se propune de introdus ca instituții co-responsabile – MF, MAIA, MIDR, MAE, MMPS, CNPDCP, AGE, APP;	
	Anexa A Acțiunea nr. 98 „Proiect de Hotărâre de Guvern (cu privire la instituirea unui sistem de relocare)”, ce vizează Recomandarea (UE) 2015/914 a Comisiei din 8 iunie 2015 privind un mecanism european de relocare, se va transfera la compartimentul „ 6. Azil”;	Se acceptă.
	Anexa A Se propune excluderea acțiunii nr. 105 „Proiect de Lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova” – ce vizează Regulamentul (UE) 2018/1806 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 de stabilire a listei țărilor terțe ai căror resortisanți trebuie să dețină viză pentru trecerea frontierelor externe și a listei țărilor terțe ai căror resortisanți sunt exonerati de această obligație (pct. 49 din coloana CELEX), având în vedere că Regulamentul (UE) 2018/1806 se regăsește la pct. 56 din coloana CELEX, va fi transpus în proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sunt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova;	Se acceptă.
	Anexa A La acțiunea nr. 105 „Proiect de Lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova”, se propune modificarea termenului de realizare din „Noiembrie 2025” în „Decembrie 2025”;	Nu se acceptă.
	Anexa A Se propune expunerea acțiunii nr. 88 „Proiect Hotărâre de Guvern pentru acreditarea furnizorilor de servicii criminalistice care desfășoară activități de laborator”, ce se referă la Decizia-cadru a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind acreditarea furnizorilor de servicii criminalistice care desfășoară activități de laborator (2009/905/JAI) (pct. 31 din coloana CELEX), în redacția nouă: „Proiect de lege privind modificarea	Se acceptă.

	Legii nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar”, indicator de monitorizare – „Lege adoptată”;	
	Anexa A Se propune expunerea acțiunii nr. 152 „Proiect de Lege privind protecția monedei euro împotriva falsificării”, în redacție nouă: „Proiectul de lege de modificare a unor acte normative (protecția monedei euro împotriva falsificării)”;	Se acceptă.
	Anexa A La acțiunea nr. 64 „Proiect de Lege pentru comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi”, obiectăm asupra înlocuirii instituției responsabile din „MAIA” în „MAI”, or, conform HG nr. 306/2025, instituția responsabilă este „MAIA”, iar schimbul responsabilității privind executarea acțiunii nu a fost coordonată cu MAI și nu a fost constatată în cadrul ședințelor grupului de lucru instituit în vederea elaborării cadrului normativ privind alinierea la Regulamentul (UE) 2019/1148 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind comercializarea și utilizarea precursorilor de explozivi, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 98/2013.	Nu se acceptă. Se va păstra MAI ca instituție prim-responsabilă, cu partajare de competențe între instituțiile relevante (conform Grupului de lucru creat la nivel național).
	Anexa B Se propune excluderea acțiunii nr. 124 „Înființarea și dotarea Echipei de asistență și suport tehnic”, întrucât în anul 2025, a fost aprobat ordinul șefului IGSU nr. 203 din 04.09.2025 „Cu privire la aprobarea cadrului normativ intern de reglementare a activității echipei de asistență tehnică și de sprijin a Republicii Moldova (TAST-Moldova)”, prin care a fost aprobat Regulamentul de organizare și funcționare a echipei de asistență tehnică și de sprijin TAST-Moldova și structura organizatorică și componența echipei de asistență tehnică și de sprijin TAST-Moldova;	Se acceptă.
	Anexa B La acțiunea 50 , cuvântul „rețelelor” se propune de substituit cu cuvântul „rețele”;	Nu se acceptă.

		Anexa B Se propune excluderea acțiunilor nr. 180 „Asigurarea dezvoltării profesionale continue a personalului UIP în domeniile relevante” și nr. 181 „Implementarea soluțiilor informatice noi relevante activității UIP”, prin includerea indicatorilor la acțiunea nr. 179;	Se acceptă.
		Anexa B La acțiunea nr. 179 „Consolidarea în continuare a capacităților Unității de Informații privind Pasagerii (UIP) de a identifica și combate criminalitatea transfrontalieră, prin dezvoltarea resurselor umane și dotarea cu echipamente, inclusiv soluții digitale specializate”, se propune modificarea indicatorilor de monitorizare, după cum urmează: „Numărul activităților de instruire realizate pentru angajații UIP; Număr de personal instruit; Numărul de soluții informatice noi implementate; Instruiri specializate pe soluții informatice organizate.”;	Se acceptă.
		Anexa B Se propune transferul acțiunii nr. 191 „Punerea în aplicare a noului concept de supraveghere a frontierelor pentru a raționaliza coordonarea și desfășurarea activităților de supraveghere a frontierelor de stat” de la compartimentul „4. Cooperarea în domeniul de aplicare a legii” la compartimentul „5. Managementul frontierei de stat”;	Se acceptă.
		Anexa B Se propune excluderea acțiunii nr. 216 „Consolidarea capacităților de control al frontierei de stat prin implementarea conceptului de autonomie a patrului”, pentru evitarea dublării cu indicatorul de monitorizare similar stabilit pentru acțiunea nr. 191 „Punerea în aplicare a noului concept de supraveghere a frontierelor pentru a raționaliza coordonarea și desfășurarea activităților de supraveghere a frontierelor de stat”;	Se acceptă.
		Anexa B Se propune expunerea acțiunii nr. 200 în următoarea redacție: „Asigurarea interoperabilității Sistemului informațional al Centrului operațional de coordonare din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră cu sistemele de informații relevante pentru a	Se acceptă.

		menține o imagine de ansamblu națională actualizată a situației”. Necesitatea completării conținutului acțiunii derivă din prevederile HG nr. 429/2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la Sistemul de coordonare a securității frontaliere, care transpune parțial Regulamentul (UE) 2019/1896 privind Poliția de Frontieră și Garda de Coastă la nivel european și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/581 privind tablourile situaționale ale Sistemului european de supraveghere a frontierelor (EUROSUR);	
		Anexa B La acțiunea nr. 213 „Semnarea Acordului de lucru privind cooperarea operațională între Ministerul Afacerilor Interne și Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (FRONTEX)”, se propune modificarea termenului de realizare din „Decembrie 2025” în „Decembrie 2026”. Necesitatea vizată vine în contextul recepționării, la data de 05.12.2025 a Scrisorii FRONTEX prin care IGPF a fost informat despre finalizarea consultărilor ce vizează proiectul Aranjamentul de lucru adaptat la cerințele formulate de Comisia Europeană, implicit Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor, în acest sens, urmând să se organizeze o ședință online între echipele de negociere (MAI-FRONTEX) în vederea consultării finale pe marginea proiectului Aranjamentului remis în anexă la respectivă scrisoare de referință. În acest context, precizăm că Aranjamentul de lucru va putea fi semnat doar după finalizarea negocierilor asupra textului acestuia, negocieri care, în mod estimativ, nu se vor încheia până la sfârșitul anului 2025. În consecință, se impune extinderea termenului de implementare a acțiunii nr. 213 din proiectul PNA 2025-2029 până în luna decembrie a anului 2026;	Se acceptă.
		Anexa B La acțiunea nr. 182 „Consolidarea și extinderea cooperării Republicii Moldova cu CEPOL prin dezvoltarea unui mecanism continuu de formare profesională, și participare la programele europene de instruire, prin intermediul Punctului Național de Contact CEPOL instituit în cadrul MAI”, se propune modificare indicatorului de monitorizare din „Numărul anual de participanți la activitățile de instruire CEPOL” în	Se acceptă.

		„Numărul anual de invitații remise la activitățile de instruire CEPOL”. Se menționează că, în cazul majorității webinar-elor organizate de CEPOL, nu poate fi realizată o evidență a participanților, întrucât invitațiile sunt transmise autorităților naționale de aplicare a legii, iar accesul la curs se face direct. Totodată, precizăm că CEPOL nu solicită confirmarea participării, fiind necesară doar conectarea la sesiune, cu excepția cursurilor cu prezență fizică și a anumitor cursuri online cu număr limitat de participanți; în aceste cazuri, CEPOL informează direct participanții cu privire la acceptarea sau respingerea înscrierii;	
		Anexa B La acțiunea nr. 184 „Formalizarea și operaționalizarea conceptului național de Single Point of Contact (SPOC) în cadrul Direcției Cooperare Polițienească Internațională (DCPI) în conformitate cu prevederile Directivei (UE) 2023/977” se propune excluderea indicatorului de monitorizare „Raportul de evaluare elaborat”, întrucât raportul de evaluare a fost elaborat și înregistrat cu nr. 8800/2025;	Se acceptă.
		Anexa B La acțiunea nr. 105 „Efectuarea analizei și evaluării rolului subdiviziunilor din cadrul MAI în domeniul combaterii traficului de ființe umane prin stabilirea competențelor în domeniul combaterii migrației ilegale și a infracțiunilor de trafic de ființe umane, cu posibila separare la nivel instituțional a competențelor”, se propune excluderea indicatorului de monitorizare „Raport de analiză elaborat cu recomandări separate pentru subdiviziuni din cadrul MAI”, întrucât a fost elaborat și urmează a fi prezentat în cadrul vizitei experților CEPOL la data de 19 decembrie 2025;	Se acceptă.
		Anexa B La acțiunea nr. 239 „Achiziționarea echipamentelor informatice pentru noul sistem informațional „Migrație””, se propune substituirea primului executor „STI” cu „IGM”, în vederea desemnării IGM în calitate de executor de bază, iar STI – în calitate de co-executor;	Se acceptă.
		Anexa B	Se acceptă.

		La acțiunea nr. 240 „Asigurarea întreținerii noului sistem informațional „Migrație””, se propune substituirea primului executor „STI” cu „IGM”, în vederea desemnării IGM în calitate de executor de bază, iar STI – în calitate de co-executor.	
		Anexa B Se propune excluderea acțiunii nr. 278 „Înființarea Oficiului național pentru schimbul de informații privind falsificarea de monedă”, ca fiind realizată. În vederea instituirii Punctului Focal național pentru schimbul de informații privind falsificarea de monedă, a fost modificată și aprobată la 15.04.2025 fișa postului pentru funcția de ofițer de investigații din cadrul Direcției investigații infracțiuni economice a INI al IGP, prin includerea atribuțiilor corespunzătoare acestei responsabilități.	Se acceptă.
12.	Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Nr. 02-2-23-2165 din 15 decembrie 2025	Anexa B Acțiunea ”<i>Crearea Centrului de formare pentru promovarea educației și certificării în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului</i>” se propune a fi substituit cu următorul text ”<i>Implementarea unui sistem de național de instruire și certificare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului</i>”, termenul fiind stabilit pentru decembrie 2026, suma totală de 5 065,2 mii lei, fiind acoperită de la bugetul de stat.	Nu se acceptă. Acțiunea derivă din Foaia de parcurs privind Statul de drept. Se va adăuga un nou indicator de monitorizare în formularea ”număr de persoane instruite...”.
		Anexa B La acțiunea ”<i>Consolidarea capacităților instituționale ale Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor prin majorarea efectivului limită</i>” se propune stabilirea termenului de decembrie 2026. De precizat că, SPCSB va efectua majorarea efectivului limită treptat – proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 299/2018 cu privire la aprobarea structurii și efectivului-limită ale Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor care vizează extinderea numărului de personal cu 3 unități a fost deja remisă pentru expertiză juridică și promovare către Ministerul Justiției. Aceste unități vor fi responsabile pentru asigurarea procesului de instruirea a reprezentanților entităților raportoare. O altă modificare a efectivului-limită va fi determinată de elaborarea și adoptarea cadrului legal aferent	Se acceptă parțial. Termenul va fi setat - Iulie 2026. Se va evita formularea ”prin majorarea efectivului limită” și reformularea indicatorului de monitorizare: „<i>Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor</i>”.

		activelor virtuale. Astfel, se propune păstrarea acțiunii, cu stabilirea unui nou termen limită. Anexa B <i>Acțiunea ”Îmbunătățirea evidenței statistice privind investigațiile urmăririle penale și condamnările realizate în cazurile infracțiunii de spălare de bani”</i> nu ține de competența SPCSB, întrucât acest tip de informații nu sunt deținute de către SPCSB. Corespunzător, se propune excluderea SPCSB în calitate de instituție responsabilă la această acțiune.	<i>stabilite pentru/în domeniul...”.</i> Se acceptă parțial. Acțiunea se regăsește în Foaia de Parcurș privind Statul de drept și Agenda de Reforme, unde SPCSB este prim-responsabil. În practică se va ține cont că realizarea acțiunii va fi efectuată de organele de aplicare a legii ca prim-responsabile, SPCSB co-executor.
13.	Procuratura Generală, Nr.4-1d/25-384 din 16.12.2025	Anexa A, pct.10 „Cooperarea juridică în materie penală”, propunem completarea cu Acțiunea nr.109 – Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13.06.2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, cu completarea corespunzătoare a rubricilor, după cum urmează: – CELEX: 32002F0584; – Foaie de parcurs: „RoL CR”; – Criteriu de referință: Acțiune normativă; – Acțiune: Proiect de lege privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre; – Indicator de monitorizare: Lege adoptată; – Instituția responsabilă: MJ – Ministerul Justiției; PG – Procuratura Generală; CSM – Consiliul Superior al Magistraturii; MAI – Ministerul Afacerilor Interne; – Luna: decembrie; – Anul: 2027. Opinăm pentru completarea PNA cu acțiunea prenotată, reieșind din faptul, că odată cu aderarea la UE procedura de extrădare între Statele	Se acceptă parțial. Acțiunea formulată va fi ”Proiect de Lege de modificare a Codului procedură penală și Legii nr. 371/2006 cu privire la asistență juridică internațională”.

		Membre urmează a fi înlocuită cu procedura de predare a infractorilor în baza mandatului european de arestare. Modificările legislative urmează a fi realizate în termen util, pentru a fi în vigoare la momentul aderării.	
		Anexa B: Acțiunea nr. 7. Instruirea noilor operatori desemnați pentru completarea e-platformei. Pornind de la competențele instituționale ale Procuraturii Generale, propunem reformularea acțiunii și redarea acesteia în următoarea formulă: „Întreprinderea măsurilor necesare în vederea organizării instruirilor pentru completarea e-platformei”. Subsecvent, luând în considerare că, instruirea urmează a fi efectuată de către experții Uniunii Europene, considerăm necesar de completat rubrica „Acoperit din asistența externă” a acțiunii prenotate cu estimările preconizate.	Se acceptă.
		Anexa B: Acțiunea 8 - Organizarea reuniunilor anuale comune de coordonare în special cu autoritățile de aplicare a legii din România și Ucraina în vederea identificării soluțiilor pentru combaterea amenințărilor criminalității organizate în context regional (în special cu privire la aspecte legate de traficul de droguri, traficul de arme, fraudele de tip call-center), propunem a completa rubrica „Instituția responsabilă” cu următorul text „MAI- Ministerul Afacerilor Interne, IGP- Inspectoratul General al Poliției, PG-Procuratura Generală”; Mai mult, ținând cont de contextul regional propunem în lista infracțiunilor să fie inclusă și crima - organizarea a migrației ilegale	Se acceptă parțial. Se va adăuga în calitate de instituție responsabilă IGPF și PG.

		(conform convențiilor internaționale – traficul ilegal de migranți).	
		Anexa B: Acțiunea 27. <u>Utilizarea mai frecventă a investigațiilor financiare paralele în cazurile de criminalitate organizată pentru identificarea și urmărirea penală a bunurilor infracționale.</u> Propunem completarea rubricii „Instituția responsabilă” cu sintagma ”MAI - Ministerul Afacerilor Interne, SV-Serviciul Vamal, SF-Serviciul Fiscal de Stat”. Or, utilizarea investigațiilor financiare paralele ține inclusiv de competența organelor de urmărire penală. Astfel, art.229² alin.(2) din Codul de procedură penală stabilește că „În vederea urmăririi și identificării bunurilor infracționale, precum și a acumulării probelor cu privire la bunurile respective, organul de urmărire penală desfășoară investigații financiare paralele”. În această ordine de idei, responsabilitatea pentru dinamizarea aplicării mecanismului juridic de referință angajează inclusiv și efortul din partea organelor de urmărire penală, nu doar a Procuraturii.	Se acceptă.
		Anexa B: Acțiunea 39. <u>Creșterea ponderii produselor analitice utilizate în investigarea cazurilor de crimă organizată (trafic de persoane, trafic de droguri, spălare de bani etc.)”.</u> Propunem completarea rubricii „Instituția responsabilă” cu sintagma ”MAI - Ministerul Afacerilor Interne, SV-Serviciul Vamal, SF-Serviciul Fiscal de Stat”, din raționamentele redată supra.	Se acceptă.
		Anexa B: Acțiunea 44. <u>Implementarea măsurilor comune de investigație și înființarea de echipelor dedicate investigării și combaterii noilor</u>	Nu se acceptă. Acțiunea derivă din Foaia de parcurs privind Statul de Drept.

		<u>fenomene criminale transnaționale (Utilizarea echipelor comune de investigații pentru combaterea noilor fenomene criminale transnaționale)</u> În vederea redării clare a conținutului acțiunii, propunem modificarea acesteia și prezentarea în următoarea formulă: ”Utilizarea echipelor comune de investigații pentru combaterea noilor fenomene criminale transnaționale”.	
		Anexa B: <u>Acțiunea 48. Organizarea simulărilor comune cu reprezentanții instituțiilor responsabile de investigații transfrontaliere privind criminalitatea organizată.</u> Opinăm pentru excluderea din proiectul avizat a acțiunii menționate, deoarece proiectul Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 include și alte acțiuni care reglementează mai clar și mai eficient cooperarea între autoritățile de drept în combaterea criminalității organizate transfrontaliere. Astfel, această acțiune devine redundantă.	Se acceptă.
		Anexa B: <u>Acțiunea 50 Creșterea numărului rețelelor criminale cu risc ridicat identificate pro-activ și sistematic.</u> Pentru o mai bună formulare propunem a reda acțiunea prenotată cu următorul cuprins: „Sporirea capacității de identificare pro-activă și sistematică a rețelelor criminale cu risc ridicat”. Modificarea denumirii acțiunii este necesară pentru a asigura o formulare clară, precisă și orientată spre rezultate, subliniază importanța dezvoltării capacităților instituționale de identificare a grupărilor criminale, punând accent pe activități pro-active și proceduri sistematice și nu doar pe numărul rețelelor identificate. Mai mult, formularea „creșterea numărului de rețele criminale identificate” poate fi interpretată mai degrabă ca un indicator de rezultat, și nu ca o acțiune concretă.	Se acceptă.

		Anexa B: Acțiunea 70 - <u>Instruirea procurorilor și judecătorilor privind prevederile FATF și normele Uniunii Europene în domeniul prevenirii și combaterii spălării de bani și a finanțării terorismului, recuperarea și confiscarea activelor</u>”. Propunem la rubrica „Instituția responsabilă” a completa cu textul „, CSM – Consiliul Superior al Magistraturii”, având în vedere rolul primordial al acestuia în asigurarea pregătirii profesionale continue a judecătorilor.	Se acceptă.
		Anexa B: Acțiunea 85 - <u>Aprobarea Metodologiei privind examinarea cazurilor de abuz și exploatare sexuală a copiilor, prin utilizarea tehnologiilor online</u>. Considerăm că, formularea acțiunii nu este suficient de clară, deoarece nu a fost precizată etapa procesului penal vizată, fie examinarea judiciară, fie faza de urmărire penală, sau ambele. Subsecvent, termenul „tehnologiilor online” este impropriu în contextul activității respective. Astfel, propunem substituirea acestuia cu sintagma „tehnologiilor informaționale”, care reflectă mai exact natura mijloacelor utilizate în comiterea acestui tip de infracțiuni. În această ordine de idei, propunem redarea Acțiunii 85 în următoarea formulă: „Aprobarea Metodologiei privind investigarea cazurilor de abuz și exploatare sexuală a copiilor prin utilizarea tehnologiilor informaționale”.	Nu se acceptă. Formulara derivă din Foaia de parcurs privind Statul de Drept.
		Anexa B: Acțiunea 105 - <u>Efectuarea analizei și evaluării rolului subdiviziunilor din cadrul MAI în domeniul combaterii traficului de ființe umane prin stabilirea competențelor în domeniul combaterii migrației ilegale și a infracțiunilor de trafic de ființe umane, cu posibila separare la nivel instituțional a competențelor</u>. Considerăm că, denumirea acțiunii este ambiguă și poate genera diferite interpretări. Astfel, în vederea asigurării unei formulări clare, precise și	Se acceptă.

		orientate spre rezultate, opinăm pentru redarea denumirii acțiunii după cum urmează: „Participarea entităților desemnate la evaluarea și analiza activității subdiviziunilor din cadrul MAI în domeniul combaterii traficului de ființe umane, precum și a altor infracțiuni asimilate și conexe, pentru determinarea randamentului și competențelor funcționale în domeniu, asigurând astfel independența instituțională a acestora.” Totodată, în calitate de co-executor al acțiunii menționate mai sus, propunem desemnarea Procuraturii Generale, autoritate care contribuie la implementarea politicii statului în domeniul de competență.	
		Anexa B: <u>Acțiunea 106 - Consolidarea capacităților de expertiză și tehnice ale personalului Procuraturii în domeniul combaterii traficului de ființe umane</u> Pornind de la faptul că termenul de realizare a acțiunii, conform Hotărârii de Guvern nr.306/2025 privind aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, este stabilit: decembrie 2025, și având în vedere că, au fost întreprinse toate acțiunile necesare și posibile (administrative, de instruire, de capacitate tehnică) pentru executarea acesteia în termenul indicat, precum și indicatorii de monitorizare au fost realizați, opinăm pentru excluderea acestei acțiuni din proiectul avizat.	Nu se acceptă. Acțiunea derivă din Foaia de parcurs privind Statul de Drept. Se va păstra acțiunea în PNA cu termen continuu 2026-2029.
		Anexa B: <u>Acțiunea 107 - Îmbunătățirea capacităților de identificare a infracțiunilor privind traficul de ființe umane.</u> Opinăm pentru reformularea denumirii acțiunii în cauză. În context, menționăm că, organele abilitate descoperă infracțiunile, iar victimele sunt identificate, motiv pentru care se recomandă utilizarea acestor termeni.	Nu se acceptă. Se va păstra redacția din Foaia de parcurs privind Statul de Drept.

		Având în vedere cele menționate, precum și indicatorii de monitorizare ai acțiunii, propunem redarea acesteia în următoarea formulă: „Îmbunătățirea capacităților de descoperire a infracțiunilor de trafic de ființe umane și de identificare a victimelor.”	
		Anexa B: <u>Acțiunea 113 - Dezvoltarea capacităților și capabilităților de investigare a infracțiunilor de TFU online.</u> Menționăm că, termenii „capacități” și „capabilități” sunt sinonimi, motiv pentru care se recomandă utilizarea exclusivă a noțiunii „capacități”. De asemenea, termenul „online” urmează a fi substituit cu expresia „cu utilizarea tehnologiilor informaționale”, care reflectă mai precis natura mijloacelor utilizate. Prin urmare, propunem reformularea denumirii acțiunii astfel: „Dezvoltarea capacităților de investigare a infracțiunilor de trafic de ființe umane cu utilizarea tehnologiilor informaționale.”	Se acceptă.
		Anexa B: <u>Acțiunea 118 - Constituirea Echipelor Comune de investigații internaționale (ECI) pe dosare de trafic de ființe umane</u> Acțiunea în cauză este inclusă în acțiunea nr.44 din PNA, Clusterul 1, Capitolul 24, Anexa B – „Utilizarea echipelor comune de investigații pentru combaterea noilor fenomene criminale transnaționale”, care prevede, inter alia, și constituirea Echipelor Comune de Investigații în vederea investigării infracțiunilor de trafic de ființe umane, acestea reprezentând o formă frecventă a criminalității transnaționale. În consecință, pentru a evita suprapunerea și repetarea acțiunilor, propunem excluderea acțiunii nr.118 din proiect.	Se acceptă.

	Anexa B: Acțiunea 194 - Clarificarea atribuțiilor procurorilor prin elaborarea sau după caz actualizarea regulamentelor interne Având în vedere că, atribuțiile procurorilor sunt stabilite prin Codul de procedură penală și Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, iar, din perspectiva tehnicii legislative, acestea nu pot fi „clarificate” prin acte instituționale, sensul acțiunii respective vizează, după caz, revizuirea și ajustarea regulamentelor și actelor interne, în scopul asigurării aplicării corecte a normelor legale. În context, propunem modificarea denumirii acțiunii și redarea acesteia în următoarea formulă: „Revizuirea și actualizarea regulamentelor interne ale procuraturii în vederea adaptării acestora la necesitățile instituționale actuale și asigurării aplicării corecte a atribuțiilor procurorilor.”	Se acceptă.
	Anexa B: Acțiunea 274 - Formarea profesională a procurorilor, judecătorilor și ai altor subiecți ai procesului de urmărire penală cu privire la competențele Parchetului European (EPPO) și Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF), mecanismele de activitate modul de cooperare și particularitățile investigațiilor privind fraudele ce vizează interesele financiare ale UE, în conformitate cu atribuțiile și competențele Parchetului European” propunem la rubrica „Instituție responsabilă” a include sintagma ”CSM – Consiliul Superior al Magistraturii”.	Se acceptă.
	Anexa B: Acțiunea 284 - <u>Implementarea și monitorizarea recomandărilor GRECO din Runda a cincea de evaluare în ce privește autoritățile de aplicare a legii</u> Mai mult, este necesar de menționat că indicatorul de monitorizare aferent acțiunii în cauză - „Raport elaborat” - a fost realizat prin întocmirea și transmiterea către GRECO a raportului de țară. Totodată, Acțiunea nr. 36 „Continuarea implementării recomandărilor GRECO din cea de-a cincea rundă a Raportului de evaluare a Republicii Moldova”, prevăzută în Clusterul 1, Capitolul 23, va asigura continuarea executării acestei acțiuni în cazul formulării unor recomandări repetate	Se acceptă.

		de către GRECO, care urmează să examineze raportul Republicii Moldova în cadrul ședinței plenare din martie 2026. În consecință, pentru a evita suprapunerea și repetarea acțiunilor, propunem excluderea Acțiunii nr. 284 din PNA.	
14.	Ministerul Sănătății, Nr. 07/3995 din 15. 12.2025	Anexa A: 1) numărul 40, la acțiunile normative 99 și 100, CNAM va fi exclusă de la rubrica „Instituții coresponsabile”, deoarece realizarea acestor acțiuni nu ține de competența funcțională a CNAM.	Nu se acceptă. Acțiunea reiese din Foaia de parcurs privind Statul de Drept, care a fost consultată cu instituțiile publice.
		Anexa B: 1) numărul 111, se redactează după cum urmează: „ <u>Instituirea mecanismului de acordare a asistenței medicale gratuite victimelor traficului de ființe umane</u> ”, indicatorul de monitorizare va avea următorul conținut: „Mecanism aprobat”, pentru a se alinia la proiectul Dispoziției Guvernului privind aprobarea Setului de măsuri pentru realizarea concluziilor din raportul final cu privire la implementarea Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane de către Republica Moldova (runda a IV-a de evaluare) (număr unic 825/CS/2025).	Se acceptă. Redacția „Instituirea mecanismului de acordare a asistenței medicale gratuite victimelor traficului de ființe umane” se regăsește în proiectul de lege elaborat de MJ.
15.	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Nr. 04-6624 din 16.12.2025	La pct.43 (Anexa A), menționăm că Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei, reglementează condițiile de intrare și ședere a resortisanților țărilor terțe în scopul reîntregirii familiei, precum și drepturile aferente acestora. Deși art. 7 alin. (1) lit. a) din Directivă, stabilește obligația solicitantului de a face dovada deținerii unei locuințe adecvate, în conformitate cu standardele naționale de sănătate și siguranță, competențele privind verificarea condițiilor de trai, evaluarea criteriilor sociale și facilitarea integrării sociale revin Ministerului Muncii și Protecției Sociale, în cooperare cu autoritățile competente în domeniul migrației și azilului. În acest context, având în vedere că Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale nu deține competențe directe în implementarea sau monitorizarea actului UE dat, se propune excluderea acestuia din lista	Se acceptă.

		instituțiilor co-responsabile pentru acțiunea aferentă transpunerii Directivei 2003/86/CE. La pct.46 (Anexa A), evocăm că Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 reglementează standardele și procedurile comune privind returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală, domenii care nu sunt atribuite în sarcina Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și țin de politica de migrație și securitate internă. Prin urmare, se propune excluderea ministerului din lista instituțiilor co-responsabile pentru acțiunea aferentă transpunerii Directivei 2008/115/CE.	Se acceptă.
16.	Agencia de Guvernare Electronică, Nr. 3007-244 din 15.12.2025	La Anexa A din Capitolul 24, solicităm respectuos excluderea AGE în calitate de instituție responsabilă pentru realizarea Acțiunii nr.102 „Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului resursei informaționale formate de Sistemul informațional „Migrație””, deoarece prin prisma prevederilor cadrului normativ aferent domeniului migrației, AGE nu deține atribuții de elaborare a cadrului normativ privind Sistemul informațional „Migrație”. Astfel, potrivit art.72 alin.(2) din Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, asigurarea condițiilor juridice, financiare și organizatorice pentru crearea, administrarea, mentenanța și dezvoltarea sistemului informațional de stat ține de posesorul sistemului respectiv. Conform pct.2 din Hotărârea Guvernului nr.618/2023 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Migrație”, aceste atribuții urmează a fi realizate de către Inspectoratul General pentru Migrație. Mai mult, pct.3 sbp.2) din același act normativ stabilește expres faptul că înainte de punerea în exploatare a Sistemului informațional „Migrație”, Inspectoratul va prezenta Guvernului spre aprobare Regulamentul privind modul de ținere a Registrului format de Sistemul informațional „Migrație”. Prin prisma atribuțiilor sale stabilite în mai multe acte normative, AGE se va expune referitor la conținutul proiectului de hotărâre privind aprobarea Regulamentului resursei informaționale formate de Sistemul informațional „Migrație” la etapa coordonării prealabile și a avizării proiectului menționat, însă aceste competențe rezultă deja din cadrul	Nu se acceptă.

		normativ general și nu necesită a fi concretizate în cadrul PNA prin includerea AGE în calitate de instituție responsabilă. Astfel, și în acest caz, considerăm că includerea AGE în calitate de instituție responsabilă pentru realizarea acestei acțiuni are un caracter declarativ, iar la etapa raportării realizării acțiunii respective, se va face putea face referință doar la coordonarea prealabilă sau avizarea, conform competențelor deja stabilite de cadrul normativ, a proiectului de hotărâre privind aprobarea Regulamentului resursei informaționale formate de Sistemul informațional „Migrație” care urmează a fi elaborat și prezentat de către Inspectoratul General pentru Migrație, la fel ca alte entități publice care urmează să avizeze acest proiect, dar nu au fost incluse în calitate de instituții responsabile. solicităm respectuos excluderea AGE în calitate de instituție responsabilă pentru realizarea Acțiunii nr.102 „Proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului resursei informaționale formate de Sistemul informațional „Migrație” ”, deoarece prin prisma prevederilor cadrului normativ aferent domeniului migrației, AGE nu deține atribuții de elaborare a cadrului normativ privind Sistemul informațional „Migrație”. Astfel, potrivit art.72 alin.(2) din Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, asigurarea condițiilor juridice, financiare și organizatorice pentru crearea, administrarea, mentenanța și dezvoltarea sistemului informațional de stat ține de posesorul sistemului respectiv. Conform pct.2 din Hotărârea Guvernului nr.618/2023 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Migrație”, aceste atribuții urmează a fi realizate de către Inspectoratul General pentru Migrație. Mai mult, pct.3 sbp.2) din același act normativ stabilește expres faptul că înainte de punerea în exploatare a Sistemului informațional „Migrație”, Inspectoratul va prezenta Guvernului spre aprobare Regulamentul privind modul de ținere a Registrului format de Sistemul informațional „Migrație”. Prin prisma atribuțiilor sale stabilite în mai multe acte normative, AGE se va expune referitor la conținutul proiectului de hotărâre privind aprobarea Regulamentului resursei informaționale formate de Sistemul informațional „Migrație” la etapa coordonării prealabile și a avizării proiectului menționat, însă aceste competențe rezultă deja din cadrul	

		normativ general și nu necesită a fi concretizate în cadrul PNA prin includerea AGE în calitate de instituție responsabilă. Astfel, și în acest caz, considerăm că includerea AGE în calitate de instituție responsabilă pentru realizarea acestei acțiuni are un caracter declarativ, iar la etapa raportării realizării acțiunii respective, se va face putea face referință doar la coordonarea prealabilă sau avizarea, conform competențelor deja stabilite de cadrul normativ, a proiectului de hotărâre privind aprobarea Regulamentului resursei informaționale formate de Sistemul informațional „Migrație” care urmează a fi elaborat și prezentat de către Inspectoratul General pentru Migrație, la fel ca alte entități publice care urmează să avizeze acest proiect, dar nu au fost incluse în calitate de instituții responsabile.	
		Cu referire la Acțiunea nr.175 din Anexa B a Capitolului 24 aducem la cunoștință faptul că interoperabilitatea sistemelor, esențială pentru asigurarea unui schimb rapid, sigur și eficient de date între autorități, va fi realizată în baza solicitărilor formulate de instituțiile vizate. Acest proces se va desfășura cu respectarea prevederilor Legii nr. 142/2018 cu privire la schimb de date și interoperabilitate, precum și ale Hotărârii Guvernului nr. 211/2019 privind platforma de interoperabilitate (MConnect). Subsecvent, chiar dacă este indicată în calitate de primă instituție responsabilă, AGE va putea asigura interoperabilitatea sistemelor informaționale și, respectiv, raportarea indicatorilor, doar în măsura solicitărilor transmise de către autoritățile publice incluse în calitate de instituții co-responsabile la Acțiunea nr.175. În acest sens, considerăm că aceste autorități urmează a fi indicate ca instituții prim-responsabile de realizarea acțiunii.	Nu se acceptă. În Foaia de parcurs privind Statul de Drept prima instituție responsabilă este AGE.
17.	Centrul Național Anticorupție, Nr. 06/2/22690 din 16.12.2025	Anexa B, se propune următoarea completare: - la acțiunea nr. 1, la rubrica „Neacoperite”, de completat cu textul „200.00”;	Se acceptă.
		Anexa B, se propune următoarea completare: - la acțiunea nr. 3, la rubrica „Instituția responsabilă”, se propune completarea cu textul „CNA-Centrul Național Anticorupție” iar la rubrica „Neacoperite”, de completat cu textul „100.00”;	Se acceptă.

		Anexa B, se propune următoarea completare: - la acțiunea nr. 15, la rubrica „Instituția responsabilă”, se propune completarea cu textul „CNA-Centrul Național Anticorupție” iar la rubrica „Neacoperite”, de completat cu textul „500.00”;	Se acceptă.
		Anexa B, se propune următoarea completare: - la acțiunile nr. 16, 17, 33, 36, 37,38, 45, 180, 182, la rubrica „Instituția responsabilă”, se propune completarea cu textul „CNA-Centrul Național Anticorupție”;	Se acceptă.
		Anexa B, se propune următoarea completare: - la acțiunea 67, la rubrica „luna” se propune de a fi modificat din „decembrie” în „septembrie”, iar la rubrica anul implementării din „2025” în „2027”, propunere discutată în cadrul ședinței grupului de lucru, la 28.11.2025.	Se acceptă.
		Anexa B, se propune următoarea completare: - după acțiunea 22, se propune includerea unei acțiuni noi, cu următoarea redacție: „Acreditarea laboratoarelor de expertiză judiciară ale CNA conform standardului SM EN ISO/IEC 17025 , acreditarea a 3 metode de expertiza: - Expertiza tehnică a documentelor; - Evaluarea bunurilor imobile și a utilajului tehnologic; - Expertiza mijloacelor și a tehnologiilor informaționale”, (referință la acțiunea nr. 31 din Anexa A), la rubrica „Indicator de monitorizare”, se propune de completat cu textul „Laborator acreditat; Metode acreditate”, la rubrica „Instituția responsabilă”, completarea cu textul „CNA-Centrul Național Anticorupție”, la rubrica „Anul implementării”, de completat cu textul „2027” iar la rubrica „Neacoperite”, de completat cu textul „1,500.00”.	Se acceptă.
18.	Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, Nr.1.4/1974/25 din 16.12.2025	Partea narativă Subpunctul 24.3.1.2. „Cadrul administrativ” Pentru a reflecta delimitarea corectă a competențelor și a menționa rolul STISC, ultimul alineat se va expune în redacție nouă, după cum urmează: „Pe de altă parte, securitatea cibernetică a infrastructurilor critice și a entităților critice este asigurată de către Agenția pentru Securitate Cibernetică. Transpunerea Directivei (UE) 2022/2555 a fost realizată prin adoptarea	Se acceptă.

		Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică și a Hotărârii Guvernului nr. 562/2025 cu privire la modul de realizare a obligațiilor de asigurare a securității cibernetice de către furnizorii de servicii în sectoarele critice. La nivel guvernamental, implementarea măsurilor de securitate cibernetică este susținută de Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”, în calitate de Centru guvernamental de răspuns la incidentele cibernetice. Acțiunile în derulare permit sporirea coordonării naționale în vederea îmbunătățirii securității infrastructurilor critice și asigurării rezilienței entităților critice, fapt ce va asigura o reacție rapidă și eficientă în fața diferitor amenințări.”.	
		Anexa B Acțiunea 178: - la rubrica „Costuri estimative” se va înlocui suma de 117.00 cu suma de 10,000.00; - la rubrica „Acoperite din bugetul de stat” se va exclude mențiunea existentă; - rubrica „Neacoperite” se va completa cu suma de 10,000.00.	Se acceptă.
19.	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, Nr. 171 din 19.12.2025	Anexa B: La acțiunea 268. Propunem reformularea acțiunii: Consolidarea capacităților Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și Oficiilor sale teritoriale urmare a atribuirii de competențe noi. La indicatori se propune: capacități consolidate; buget ajustat; unități de personal suplimentare alocate	Nu se acceptă. Formularea derivă din Foaia de parcurs privind Statul de Drept, prin urmare se va păstra în redacția actuală.
		Anexa B: Referitor la acțiunea nr. 271 „Consolidarea capacităților Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat cu 4 funcții suplimentare pentru instituirea unui punct de examinare a cererilor de asistență juridică garantată de stat recepționate dintr-un stat UE” (Clusterul 1, Capitolul 24, anexa b), din Planul Național de Aderare, CNAJGS formulează unele rezerve. Această acțiune nu este bazată pe informații clare și suficiente privind necesitatea, modul de consolidare și atribuțiile celor 4 funcții suplimentare propuse. Propunerile nu ne aparțin, iar autorii nu au coordonat cu CNAJGS această acțiune. Totodată, conținutul acțiunii apare ca fiind repetitiv și se suprapune cu	Se acceptă.

		acțiunea, și anume nr. 268 „Consolidarea capacităților Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat”, ceea ce creează riscul dublării măsurilor propuse. În lipsa unor clarificări și informații suplimentare față de acțiunea nr. 271, CNAJGS consideră oportună excluderea acestei acțiuni.	
CAPITOLUL 5 „ACHIZIȚII PUBLICE”			
1.	Cancelaria de Stat, Nr. 30-69-12461 din 08.12.2025	Reieșind din cele menționate <i>supra</i> (<i>recomandările generale pentru PNA, incluse în sinteza generală a recomandărilor la proiectul HG cu privire la modificarea HG nr.306/2025</i>), se recomandă revizuirea și, după caz, reformularea acțiunilor și indicatorilor de monitorizare, după cum urmează: Cap. 5 – Achiziții publice (Anexa A: acțiunile nr.10 și 11; Anexa B: acțiunea nr.8)	Nu se acceptă. Formularea acțiunilor menționate urmează a fi păstrată în redacția propusă, dat fiind faptul că aceasta se regăsește ca măsură/acțiune în Agenda de reforme.
2.	Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Nr. 11/1481 din 12.12.2025	Partea narativă - se propune modificarea sintagmei „Direcția planificare resurse financiare și tehnico-materiale, responsabilă de procesul de achiziție dispune de un efectiv de 8 unități, toate fiind ocupate” cu sintagma „Direcția planificare resurse financiare și tehnico-materiale, responsabilă de politici în domeniul achizițiilor dispune de un efectiv de 8 unități, toate fiind ocupate”	Se acceptă.
3.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Nr. 04-3565 din 12.12.2026	La acțiunea normativă nr. d/o 9, ”Proiect Hotărâre de Guvern privind modificarea Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat”, se propune modificarea termenului de realizare din ”decembrie 2026” în ”martie 2027”, având în vedere că proiectul hotărârii respective vine în implementarea proiectului Legii cu privire la parteneriatul public-privat, cu termen de realizare ”decembrie 2026”.	Se acceptă.
4.	Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei, 10.11.2025	1.1. Se propune a fi inclus în Anexa B , după pct.5 un punct cu noi acțiuni în următoarea redacție: “Elaborarea și aprobarea ghidurilor și instrucțiunilor privind documentația de atribuire a achizițiilor publice care au ca obiect prestarea serviciilor sociale, inclusiv de către ONG-uri, sectorul privat ” „Elaborarea și aprobarea metodologiei și a normelor financiare pentru contractarea serviciilor sociale de la ONG-uri, sectorul privat” Aceste măsuri vor facilita aplicarea corectă a legislației, accesul echitabil al prestatorilor și sustenabilitatea serviciilor sociale în comunități.	Nu se acceptă. Anexa B la Capitolul 5 „Achiziții publice” din PNA include deja acțiuni care vizează elaborarea ghidurilor și instrucțiunilor privind pregătirea documentației de atribuire, cu accent pe integrarea aspectelor sociale, de mediu, inovare și

		1.2. Se propune a fi inclus în Anexa B, după pct. 8 un punct cu o nouă acțiune în următoarea redacție: “Instruirea specialiștilor de achiziții publice din cadrul autorităților publice centrale și locale, a reprezentanților prestatorilor de servicii sociale privind elaborarea documentației de atribuire în cadrul achizițiilor publice ce au ca obiect prestarea serviciilor sociale ” “Instituirea si finanțarea unei structuri independente de acreditare și monitorizare a serviciilor sociale.”	performanță, aplicabile tuturor tipurilor de achiziții publice. În acest context, propunerea privind elaborarea unor ghiduri separate pentru achizițiile de servicii sociale ar duplica activitățile deja planificate. Totodată, Anexa B prevede acțiuni de instruire orientate spre consolidarea capacităților personalului responsabil de planificarea, pregătirea și derularea procedurilor de achiziții publice, inclusiv prin organizarea de seminare și ateliere de lucru. Prin urmare, propunerea privind instruirea specialiștilor pentru domeniul serviciilor sociale este reflectată, prin conținut, în activitățile existente, nefiind justificată includerea unei acțiuni suplimentare dedicate unui domeniu sectorial. Referitor la elaborarea metodologiei și a normelor financiare pentru contractarea serviciilor sociale, precum și la instituirea unei structuri independente de acreditare și

			monitorizare a acestor servicii, aceste aspecte țin de competența autorităților responsabile de politicile în domeniul protecției sociale și nu se circumscriu obiectivelor stabilite pentru Capitolul 5 „Achiziții publice”.
5.	Agencia Națională pentru Soluționarea Contestațiilor, Nr. 01-03/05/3361/25 15.12.2025	Anexa A: La pozițiile aferente Directivei 92/13/CEE (poziția 2) și Directivei 89/665/CEE (poziția 3), se propune: - modificarea coloanei „Acțiune normativă”: „Proiect de lege privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziții publice, sectoriale și de concesiune, care să asigure consolidarea competențelor organului independent de soluționare a contestațiilor, reglementarea expresă a efectului suspensiv al contestațiilor, precum și instituirea mecanismelor de asigurare a executării deciziilor adoptate”; - completarea coloanei „Indicator de monitorizare”: „Durata medie de soluționare a contestațiilor; procentul deciziilor organului de soluționare a contestațiilor executate integral în termenul legal; numărul deciziilor menținute de instanțele de judecată.” - completarea coloanei „Instituția responsabilă”: „Ministerul Finanțelor, Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor” Necesitatea acestei completări rezultă din prevederile exprese ale directivelor menționate, precum și din jurisprudența constantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene, care subliniază că existența formală a unor căi de atac nu este suficientă, fiind esențial ca acestea să fie efective, rapide și aplicabile în practică, inclusiv prin executarea deciziilor organului de soluționare a contestațiilor.	Nu se acceptă. Conform Ghidului de elaborare a PNA, în Coloana I „Acțiune normativă”: se vor indica denumirile proiectelor de acte normative, iar în Coloana J: se va indica indicatorul de monitorizare: lege adoptată, hotărâre adoptată, ordin emis, decizie aprobată.
		Se propune completarea Anexei B prin includerea unei acțiuni distincte dedicate consolidării și operaționalizării sistemului de soluționare a contestațiilor în domeniul achizițiilor publice. Această acțiune ar urma să vizeze întărirea capacității instituționale a Agenției Naționale pentru	Se acceptă. „Indicator de monitorizare”: „Durata medie de soluționare a contestațiilor; ponderea deciziilor organului de

		Soluționarea Contestațiilor, dezvoltarea instrumentelor metodologice și digitale necesare, precum și instituirea unui mecanism de monitorizare a executării deciziilor adoptate. Indicatorii propuși pentru această acțiune ar reflecta impactul real al sistemului de remedii, inclusiv prin reducerea duratei de soluționare a contestațiilor și creșterea nivelului de conformare a autorităților contractante. Astfel, se propune introducerea unei acțiuni noi distincte: „Consolidarea și operaționalizarea sistemului de soluționare a contestațiilor în domeniul achizițiilor publice, în conformitate cu directivele Uniunii Europene privind căile de atac.” Referință la Anexa A: Pozițiile 2 și 3 din Anexa A – Directiva 92/13/CEE și Directiva 89/665/CEE. Indicatori de monitorizare: Durata medie de soluționare a contestațiilor; gradul de executare a deciziilor organului de soluționare a contestațiilor. Instituția responsabilă: Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor. Instituții co-responsabile: Ministerul Finanțelor, Agenția Achiziții Publice. Anul implementării: 2026; Costuri estimative: alocațiile bugetare anuale: 12.125,3 mii lei	soluționare a contestațiilor executate integral în termenul legal; numărul deciziilor menținute de instanțele de judecată.
CAPITOLUL 32 „CONTROL FINANCIAR”			
1.	Inspectoratul Control Financiar de Stat, Nr. 25-07/1256 din 05.12.2025	Ca urmare a examinării setului de acte aferent proiectului de Hotărâre a Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025), Inspectoratul Control Financiar de Stat comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se acceptă.
2.	Cancelaria de Stat, Nr. 30-69-12461 din 08.12.2025	Reieșind din cele menționate <i>supra</i> (recomandările generale pentru PNA, incluse în sinteza generală a recomandărilor la proiectul HG cu privire la modificarea HG nr.306/2025), se recomandă revizuirea și, după caz, reformularea acțiunilor și indicatorilor de monitorizare, după cum urmează: Cap. 32 – Control financiar (Anexa B: acțiunea nr.12)	Se acceptă. Indicatorul de monitorizare „Personalul UCA majorat la cel puțin 10 unități” se șterge.

3.	Curtea de Conturi, Nr. 2/3-1076-25 din 15.12.2025	Cu referire la adresarea Cancelariei de Stat, înregistrată la Curtea de Conturi cu nr.1275-25 la 02.12.2025, prin care a fost remis spre avizare proiectul de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr.306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025), autor – Cancelaria de Stat, vă informăm că Curtea de Conturi a examinat, în limita competențelor sale proiectul de hotărâre menționat. În acest context, vă comunicăm lipsa oricăror obiecții sau propuneri.	Se acceptă.
4.	Ministerul Finanțelor, 02-03/199/1762 din 16.12.2025	Anexa B: Acțiunea 18 „ <i>Semnarea Acordurilor de cooperare între autoritățile competente care participă la protecția intereselor financiare ale UE</i> ” de a fi exclusă, deoarece a fost realizată integral. În acest context, Inspectoratul Control Financiar de Stat a raportat că la data de 08.12.2025 a fost finalizată procedura de semnare a memorandumurilor privind instituirea cadrului interinstituțional de comunicare, interacțiune și cooperare, în vederea consolidării mecanismului de protecție a intereselor financiare ale Statului, Uniunii Europene și partenerilor externi de dezvoltare. Astfel, pe parcursul a. 2025 au fost semnate 14 memorandumuri cu autoritățile desemnate, în baza Hotărârii Guvernului nr. 271/2025, ca membre ale Rețelei naționale antifraudă (AFCOS)	Se acceptă.
		Anexa B: Acțiunea 12 „ <i>Dezvoltarea capacităților și resurselor Unității Centrale de Armonizare (UCA) pentru coordonarea centralizată a controlului financiar public intern</i> ” parțial se dublează cu acțiunea 35 din Anexa B a Capitolului „Criteriul politic. Reforma administrației publice” pe aspectul Indicatorului de monitorizare „ <i>Personalul UCA majorat la cel puțin 10 unități</i> ”.	Se acceptă.
		Partea narativă: Capitolul „Introducere”, aliniatul 1, pag. 1, textul „Conform Raportului Comisiei Europene din 2024, Republica Moldova se află la etapa inițială de pregătire în domeniul controlului financiar. S-au înregistrat unele progrese, în special în ceea ce privește punerea în aplicare a Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice 2023-2030 și adoptarea Programului de dezvoltare a controlului financiar public intern 2024-2027.” de a substitui cu	Se acceptă.

		textul „Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova a atins un anumit nivel de pregătire în domeniul controlului financiar. Țara a înregistrat progrese bune, în special prin ratificarea Convenției de la Geneva din 1929 privind combaterea falsificării de monedă. De asemenea, Republica Moldova a finalizat desemnarea unui organ de coordonare antifraudă și a înființat o rețea de coordonare antifraudă.”	
		Partea narativă: Capitolul „Control Financiar Public Intern”, secțiunea 3. Aspecte financiare (estimarea costurilor), pag. 6, în tabel: -cifra „16 975,90” se va substitui cu cifra „18 025,90”; -cifra „ 4 525,90” se va substitui cu cifra „4 775,90”; -cifra „ 9 350,00” se va substitui cu cifra „10 150,00”.	Se acceptă.
		Partea narativă: Aspecte financiare (estimarea costurilor), pag. 11, în tabel: -cifra „ 6 343,80” se va substitui cu cifra „6 226,60”; -cifra „ 812,40” se va substitui cu cifra „695,20”.	Se acceptă.
		Partea narativă: Capitolul „Protecția monedei euro împotriva contrafacerii”, secțiunea 3. Aspecte financiare (estimarea costurilor), pag. 18, în tabel: -cifra „ 1 517,0” din coloana Costuri estimative se va substitui cu cifra „1 450,00”; -cifra „ 1 517,0” din coloana Acoperite din bugetul de stat se va substitui cu cifra „67,00”.	Se acceptă.
5.	Ministerul Justiției, Nr. nr. 04/1-12312 din 15.12.2025	Realizarea acțiunii „Proiect de Lege pentru modificarea Codului Penal” în vederea alinierii legislației la Directiva (UE) 2017/1371 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal este condiționată de alinierea legislației la Directiva 2006/112/CE privind sistemul comun al TVA. Respectiv, pentru a defini și incrimina eficient infracțiunea de fraudă în	Se acceptă.

		domeniul TVA-ului, este esențial și prealabil sau concomitent ca legislația fiscală să fie aliniată la sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (Directiva 2006/112/CE), acțiune ce se regăsește la Capitolul 16 „Fiscalitate”, care are termen de realizare decembrie 2026.	
6.	Banca Națională a Moldovei, Nr. 31-002/166/6574 din 18.12.2025	Partea narativă, subcapitolul „Protecția monedei euro împotriva contrafacerii”, paginile 11-18, recomandăm următoarele: La Secțiunea 1 „Prezentarea generală a situației”, subsecțiunea 1.1. „Cadrul legislativ” - La lit. a), la a treia frază, cuvintele „și expertiză a falsurilor” se vor substitui cu cuvintele „a bancnotelor și monedelor inclusiv de monitorizare a falsurilor”, iar la ultima frază, cuvântul „falsurilor” se va substitui cu textul „bancnotelor și monedelor, inclusiv de monitorizare a falsurilor, cât”. - la lit. b), la a treia frază, cuvintele „ și expertiză a falsurilor” se vor substitui cu cuvintele „a bancnotelor și monedelor inclusiv de monitorizare a falsurilor ”, iar la ultima frază, cuvântul „falsurilor” se va substitui cu cuvintele „bancnotelor și monedelor inclusiv de monitorizare a falsurilor”. - la lit. e), cuvintele „ deteriorate de către echipamentele antifurt” se vor substitui cu cuvintele „afectate de către sisteme inteligente de neutralizare a bancnotelor”. - la lit. j), la ultima frază, cuvintele „analiză a falsurilor” se vor substitui cu cuvintele „analiză a bancnotelor și monedelor”. - la ultima pagină a subsecțiunii, primul alineat, cuvintele „analiză a falsurilor” se vor substitui cu cuvintele „analiză a bancnotelor și monedelor”. - la ultima pagină a subsecțiunii, la alineatul al treilea, cuvintele „suspecte de a fi false” se vor exclude.	Se acceptă.
		La Secțiunea 1 „ Prezentarea generală a situației”, subsecțiunea 1.2. „ Cadrul administrativ”, la ultimul alineat, cuvintele „suspecte de a fi false” se vor exclude.	Se acceptă.

		La Secțiunea 2 „ Planuri pe viitor”, subsecțiunea 2.2. „ Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative ”: - la lit. a), cuvintele „suspecte de a fi false și” se vor substitui cu textul „,inclusiv ,”. - la lit. c), recomandăm următoarea redacție: „Inițierea proiectului privind crearea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor în cadrul Băncii Naționale a Moldovei ” - la lit. d), în denumirea acțiunii, cuvintele „suspecte de a fi false” se vor exclude, iar cuvântul „,inclusiv” se va substitui cu cuvintele „precum și”. De asemenea, în partea narativă a acțiunii, în prima propoziție, după textul „(centrele de analiză a...” se va completa cu textul „bancnotelor și monedelor, inclusiv de monitorizare a”.	Se acceptă.
		În Anexa B recomandăm următoarele: - la acțiunea 24, cuvintele „suspecte de a fi false” se vor exclude. - la acțiunea 26, cuvintele „suspecte de a fi false” se vor exclude, iar cuvintele „a Centrului” se vor substitui cu cuvântul „Centrul”. - la acțiunea 27, pentru evitarea dublărilor, cuvântul „crearea” se va exclude.	Se acceptă.
CAPITOLUL 18 „STATISTICI”			
1.	Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), Nr. 17404 din 10.12.2025	- Capitolul 18 „Statistici”, partea narativă: La Capitolul 18.2.4. Sănătate, Subcapitolul 18.2.4.1. Sănătate publică, Domeniul 2 – Cheltuieli și finanțare în domeniul sănătății, la aliniatul de sub Tabelul nr 19 (pag.22) se propune textul „Compania Națională de Asigurări Sociale (CNAS)” de exclus, din motivul că Casa Națională de Asigurări Sociale nu dispune de cheltuieli în domeniul de finanțare a domeniului sănătății. Potrivit Regulamentului cu privire la funcționarea și organizarea Casei Naționale de Asigurări Sociale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.230/2020, Casa Națională de Asigurări Sociale realizează funcții în domeniile de gestionare a bugetului de asigurări sociale de stat, de evidența plătitorilor și a contribuțiilor de	Nu se acceptă. CNAS furnizează în adresa ANSP informații cu privire la biletele de tratament, utilizate la estimarea cheltuielilor de sănătate. Pentru claritate și a pentru a reflecta comprehensiv situația, textul: „<i>Alte instituții care contribuie la</i>

		asigurări sociale la bugetul de asigurări sociale de stat și de stabilire, plată și evidența a prestațiilor sociale.	<i>colectarea datelor în domeniu sunt Biroul Național de Statistică, Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM) și Compania Națională de Asigurări Sociale (CNAS), care oferă date privind cheltuielile în gospodării, privind asigurările medicale și finanțarea sectorului public." se va substitui cu textul: „ Alte instituții care contribuie la furnizarea datelor în domeniu sunt Biroul Național de Statistică, Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM) și Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), care oferă date privind cheltuielile de sănătate ale gospodăriilor populației, executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și costurile asociate acordării biletelor de tratament. Banca Națională a Moldovei furnizează date cu privire la suma despăgubirilor plătite persoanelor asigurate de către companiile de</i>

		Partea narativă: La Capitolul 18.2.6. Protecția socială, Subcapitolul 18.2.6.1. Protecția socială (SESPROS), Prezentarea generală a situației, Cadrul legislativ se propune de completat cu următoarele acte normative: - Legea nr. 317/2024 cu privire la veteranii de război; - Legea nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație; - Legea nr. 147/2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative; - Legea nr.1111/1997 privind asigurarea activității Președintelui Republicii Moldova; - Legea nr. 39/2006 privind instituirea unor măsuri suplimentare de susținere a activității de întreprinzător desfășurate în localitățile din stânga Nistrului ale raionului Dubăsari; - Legea nr. 127/2020 privind acordarea indemnizației urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19; - Legea nr. 241 din 28.07.2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice. Partea narativă: La Anexa 2 „Listele producătorilor și furnizorilor de date pentru producerea și diseminarea statisticilor, în conformitate cu Programul anual de lucrări statistice”, la pct.16 se propune excluderea cuvintelor „producerea și”. Argumentare: Casa Națională de Asigurări Sociale nu are statut de Alți producători de statistici oficiale (APSO), care sunt certificați conform Regulamentului privind procedura de stabilire a producătorilor de statistici oficiale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 51/2022. Totodată, reieșind din funcțiile prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 230/2020 cu privire la organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale”, Casa Națională de Asigurări Sociale monitorizează și totalizează datele statistice din Sistemul Informațional al Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire	<i>asigurări pentru asigurările facultative de sănătate."</i> Se acceptă. Se acceptă.

		la numărul de beneficiari de prestații sociale și sumele stabilite și nu produce alte date statistice. În conformitate cu Programul anual de lucrări statistice, Casa Națională de Asigurări Sociale furnizează informațiile statistice, conform domeniului de competență, Biroului Național de Statistică pentru producerea și diseminarea statisticilor oficiale, care are rolul de instituție coordonatoare în asigurarea comparabilității datelor statistice la nivelul Uniunii Europene. Partea Narativă - La Lista abrevierilor, poziția 18 – CNAS, textul „Compania Națională de Asigurări Sociale” de substituit cu textul „Casa Națională de Asigurări Sociale”.	Se acceptă.
2.	Biroul Național de Statistică, Nr. 06/DIECI-08-162 din 12.12.2025	Capitolul 18 „Statistici”: 1. <u>Anexa A (Anexa 1):</u> 1) La acțiunea nr. 1, CELEX nr. 32024R3018, în coloana LUNĂ, textul „Septembrie” de substituit cu textul „Decembrie”; 2) La acțiunea nr. 1, CELEX nr. 32021R0690 în coloana LUNĂ, textul „Septembrie” de substituit cu textul „Decembrie”; 3) La acțiunea 4, în coloana COSTURI NEACOPERITE (mii lei), de completat cu cifra „750”; 4) La acțiunea nr. 38, în coloana COSTURI ESTIMATIVE (mii lei) cifra „761,0” de substituit cu „1073,8”, în coloana ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei) cifra „79,0” de substituit cu „355,9”, în coloana ACOPERIT DIN ASISTENȚĂ EXTERNĂ, cifra „682,0” de substituit cu „717,9”; 2. Anexa B (Anexa 2): 1) La acțiunea nr. 5, în coloana „ACȚIUNE”, denumirea acțiunii de expus în următoarea redacție „Crearea bazei de date demografice longitudinale în baza Sistemului	Se acceptă. Se acceptă.

		Informațional „Statistica populației și migrației” și a altor module ale Sistemului informațional „Statistici demografice și sociale”; în coloana ANUL IMPLEMENTĂRII, cifra „2027”, de substituit cu cifra „2029”; 2) La acțiunea nr. 6, în coloana INDICATOR DE MONITORIZARE, textul „Identificarea surselor de colectare a variabilelor lipsă privind mișcarea naturală”, de completat la final cu cuvintele „și mișcarea migratorie”. 3) La acțiunea nr. 32, în coloana COSTURI ESTIMATIVE (mii lei) cifra „5110” de substituit cu „6903,7”, în coloana ACOPERIT DIN BUGETUL DE STAT (mii lei) cifra „80” de substituit cu „65,5”, în coloana NEACOPERITE, cifra „5030”, de substituit cu cifra „6838,2”. 3. Partea narativă de substituit cu versiunea ajustată, prezentată în Anexa 3.	Se acceptă.
4.	Ministerul Educației și Cercetării, Nr. 03/10/25 din 12.12.2025	Propuneri la Anexa A din PNA Acțiunea 23 Proiect de Ordin pentru aprobarea Instrumentarului de colectare a datelor privind Cheltuielile în educație ale instituțiilor de învățământ publice (bugetare și la autonomie financiară) pe niveluri educaționale ISCED 2011 în conformitate cu Metodologia UNESCO-OECD-Eurostat (UOE), se propune excluderea MEC ca instituție responsabilă, or acest Instrumentar, urmează a fi elaborat și aprobat de către BNS.	Nu se acceptă. <i>În urma Ședinței de Guvern, s-a decis că MF - instituție responsabilă, iar BNS și MEC - instituții co-responsabile.</i>
5.	Ministerul Sănătății, Nr. 07/3995 din 15.12.2025	Anexa A: – numărul 31 Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1721 al Comisiei din 17 noiembrie 2020 de specificare a aspectelor tehnice din seturile de date ale anchetei prin sondaj pentru domeniul venitului și condițiilor de viață, în ceea ce privește sănătatea și calitatea vieții, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului, se va include ”MS - Ministerul Sănătății” la rubrica instituții co-responsabile.	Se acceptă.

		– numărul 32 Regulamentul delegat (UE) 2021/466 al Comisiei din 17 noiembrie 2020 de completare a Regulamentului (UE) 2019/1700 al Parlamentului European și al Consiliului prin specificarea numărului și a titlului variabilelor pentru domeniul venitului și condițiilor de viață, în ceea ce privește sănătatea și calitatea vieții, se va include "MS - Ministerul Sănătății" la rubrica instituții co-responsabile.	
6.	Agencia de Guvernare Electronică (AGE), Nr. 3007-244 din 15.12.2025	La Anexa B, solicităm respectuos excluderea AGE în calitate de instituție responsabilă pentru realizarea Acțiunii nr.88 „Extinderea utilizării noilor tehnologii pentru colectarea și diseminarea datelor (interviuri personale asistate de calculator (CAPI), interviuri web asistate de calculator (CAWI, CATI, GIS etc.)”, deoarece prin prisma prevederilor Legii nr.93/2017 cu privire la statistica oficială, AGE nu deține competențe de implementare nemijlocită a competențelor în domeniul statisticii, cu atât mai mult de extindere a utilizării noilor tehnologii pentru colectarea și diseminarea datelor. Conform competențelor sale stabilite de cadrul normativ, AGE va interveni, după caz, cu propuneri și recomandări de îmbunătățire a cadrului normativ relevant și va pune la dispoziție Biroului Național de Statistică sistemele informaționale partajate sau alte sisteme informaționale din posesie pentru integrare sau, după caz, utilizare în scopul extinderii utilizării de noi tehnologii aferente datelor statistice, dar nu poate să își asume realizarea nemijlocită a acțiunii respective care nu ține de competența sa. Considerăm că includerea AGE în calitate de instituție responsabilă pentru realizarea acestei acțiuni are un caracter declarativ, iar la etapa raportării realizării acțiunii respective, se va face putea face referință doar la exercitarea atribuțiilor în conformitate cu cadrul normativ la potențialele acțiuni întreprinse de către Biroul Național de Statistică sau alte autorități competente.	Nu se acceptă.
7.	ANSA, Nr. 23-6917 din 16.12.2025	Grupul de Lucru 18 „Statistici”, în cadrul procesului de actualizare a Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025–2029 și ca urmare a discuțiilor din ședința tehnică din 11 decembrie 2025, referitoare la acțiunea 66, Anexa B, Capitolul 18 – Statistici, „Colectarea și prezentarea datelor necesare	Se acceptă.

		pentru generarea datelor statistice privind produsele de protecție a plantelor, produselor de uz fitosanitar și fertilizaților”, precizează că: Acțiunea 66, Anexa B, Capitolul 18 – „Statistici”, este o acțiune complexă ce necesită colectarea și prezentarea datelor deținute de sectorul privat. În acest context, solicităm examinarea și susținerea propunerii de ajustare a termenului de realizare a acțiunii 66, Anexa B, Capitolul 18 – „Statistici”, în cadrul Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană 2025–2029, prin extinderea termenului de realizare până în decembrie 2027.	
8.	Ministerul Mediului, Nr. 02-07/3450 din 17.12.2025	În Anexa A, la poziția 68, Acțiunea 77, în coloana „Acțiune normativă”, se propune substituirea textului „Proiect de Ordin privind cadrul metodologic de elaborare a conturilor economice de mediu” cu textul „Proiect de Ordin privind conturile economice de mediu”. Modificarea denumirii acțiunii are drept scop asigurarea transpunerii Regulamentului (UE) nr. 691/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 iulie 2011 privind conturile economice de mediu europene. Formularea inițială are un caracter mai amplu și mai complex, care ar putea devia de la scopul acțiunii, respectiv transpunerea regulamentului menționat. De asemenea, se menționează că metodologiile aferente modulelor conturilor economice de mediu vor fi elaborate ulterior, în calitate de acte de implementare a legislației Uniunii Europene în domeniu.	Se acceptă.
		În mod corespunzător, în Partea narativă, la pagina 71 și la pagina 86, primul alineat, textul „Proiect de Ordin privind cadrul metodologic de elaborare a conturilor economice de mediu” se substituie cu textul „Proiect de Ordin privind conturile economice de mediu”. La pagina 86, se propune, totodată, excluderea textului referitor la dezvoltarea cadrului necesar pentru implementarea Regulamentului de punere în aplicare al Comisiei (UE) 2023/595, întrucât acțiunile aferente acestui regulament sunt reflectate în Capitolul 33 – Prevederi financiare și bugetare, precum și în Capitolul 27 – Mediu și schimbări climatice.	Se acceptă.
9.	Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, Nr.1.4/1974/25 din 16.12.2025	Partea narativă Anexa 2, punctul 7 Se va substitui referința eronată la Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” indicată ca instituție din subordinea Ministerului Afacerilor Interne cu referința corectă la Serviciul Tehnologii Informaționale.	Se acceptă.

10.	Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Nr. 01-DRA/3110 din 16.12.2025	În vederea asigurării coerenței cadrului normativ și a alinierii la noile reglementări sectoriale, Agenția solicită modificarea denumirii „Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației” în „Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații”, în conformitate cu prevederile Legii comunicațiilor electronice nr. 72/2025, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2026. În acest context, se solicită actualizarea corespunzătoare a denumirii Agenției partea narativă, pct. 14 din Anexa 2 „Listele producătorilor și furnizorilor de date pentru producerea și diseminarea statisticilor, în conformitate cu Programul anual de lucrări statistice”, precum și pct. 2 din Anexa B a Capitolului 18;	Se acceptă.
11.	Banca Națională a Moldovei, Nr. 31-002/166/6574	1) La Capitolul 18 „Statistici”, în Partea narativă, recomandăm următoarele: a) la subcapitolul „18.3.1.12 Balanța de plăți și poziția internațională investițională”, secțiunea „Acțiuni de implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative”, paginile 45-46, recomandăm excluderea următoarelor alineate, pe motiv că acțiunile aferente acestora au fost realizate: „> Elaborarea conceptului sistemului informațional statistic al Băncii Naționale a Moldovei – decembrie 2025; > Dezvoltarea capacităților Băncii Naționale a Moldovei de raportare către Eurostat în formatul SDMX; > Extinderea metadatelor raportate către Eurostat pentru sectoarele comerțul exterior cu servicii și investiții străine directe.” b) la subcapitolul „18.3.1.12 Balanța de plăți și poziția internațională investițională”, secțiunea „Aspecte financiare (estimarea costurilor)”, în Tabelul 45, recomandăm substituirea valorii „549,49” cu valoarea „300,44”. c) la subcapitolul „18.3.2.6 Investiții străine directe”, secțiunea „Acțiuni de implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative”, pagina 59, recomandăm excluderea următoarelor alineate, pe motiv că acțiunile aferente acestora au fost realizate:	Se acceptă.

	„> Elaborarea conceptului sistemului informațional statistic al Băncii Naționale a Moldovei – decembrie 2025; > Inițierea raportării directe către Eurostat a datelor deja produse, (balanța de plăți și poziția investițională internațională, comerțul internațional cu servicii), începând cu datele pentru tr. I 2025 (iulie 2025); > Dezvoltarea capacităților Băncii Naționale a Moldovei de raportare către Eurostat în formatul SDMX; > Extinderea metadatelor raportate către Eurostat pentru sectoarele comerțul exterior cu servicii și investiții străine directe.” d) la subcapitolul „18.3.3.1 Comerțul internațional cu servicii”, secțiunea „Acțiuni de implementare a acquis-ului UE și consolidarea capacităților administrative”, pagina 60, recomandăm excluderea următoarelor alineate, pe motiv că acțiunile aferente acestora au fost realizate: „> Elaborarea conceptului sistemului informațional statistic al Băncii Naționale a Moldovei – decembrie 2025; > Inițierea raportării directe către Eurostat a datelor deja produse, (balanța de plăți și poziția investițională internațională, comerțul internațional cu servicii), începând cu datele pentru tr. I 2025 (iulie 2025); > Dezvoltarea capacităților Băncii Naționale a Moldovei de raportare către Eurostat în formatul SDMX; > Extinderea metadatelor raportate către Eurostat pentru sectoarele comerțul exterior cu servicii și investiții străine directe.” 2) La Capitolul 18 „Statistici”, în Anexa B, recomandăm excluderea următoarelor acțiuni pe motiv că acestea au fost realizate: a) acțiunea 36. Elaborarea conceptului sistemului informațional statistic al Băncii Naționale a Moldovei; b) acțiunea 38. Dezvoltarea capacităților Băncii Naționale a Moldovei de raportare către Eurostat în formatul SDMX; c) acțiunea 39. Extinderea metadatelor raportate către Eurostat pentru sectoarele comerțul exterior cu servicii și investiții străine directe.	Se acceptă.
CRITERIUL POLITIC „REFORMA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE”		

1.	Agenția Servicii Publice (ASP), Nr. 01/13993 din 11.12.2025	Anexa A - excluderea acțiunii nr. 15 „Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.956/2022 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului Informațional ”Acte de stare civilă” în vederea completării cu aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului informațional ”Acte de stare civilă”. Conform scrisorii nr. 01/13642 din 02.12.2025 Agenția Servicii Publice a solicitat Cancelariei de Stat retragerea proiectului hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.956/2022 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Acte de stare civilă” (nr. unic 817/MDED/ASP/2025). Decizia a fost adoptată de comun acord în urma ședinței de lucru din 20 noiembrie 2025, desfășurată între reprezentanții Agenției Servicii Publice și ai Agenției de Guvernare Electronică – autoritate competentă în promovarea politicii statului privind crearea și ținerea resurselor informaționale de stat, dedicată clarificării aspectelor conceptuale ale proiectului. Părțile au convenit asupra retragerii proiectului și integrării tuturor elementelor relevante în proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul de stat al populației” (SI RSP), în vederea asigurării înregistrării datelor în sistemul informațional Registrul de Stat al Populației.	Se acceptă. Acțiunea va fi reformulată în ”Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul de stat al populației” și a Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de stat al populației”.
2.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED), Nr. 04-3565 din 12.12.2026	Anexa A - redenumirea acțiunii nr. 15 în: „Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul de stat al populației” și a Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de stat al populației” , ca urmare a ședinței de lucru a reprezentanților Agenției Servicii Publice și Agenției de Guvernare Electronică din 20 noiembrie 2025, dedicată clarificării pozițiilor conceptuale privind proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.956/2022 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Acte de stare civilă”, s-a decis, de comun acord, retragerea proiectului și integrarea tuturor elementelor relevante în proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul de stat al populației” și a Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de stat al populației, în vederea asigurării înregistrării datelor în SI RSP.	Se acceptă.

		Anexa A - modificarea termenului acțiunii nr. 15 din mai 2025 în martie 2026.	Se acceptă.
		Anexa A - modificarea termenului acțiunii nr. 18 "Proiect de lege pentru modificarea Legii nr.234/2021 cu privire la serviciile publice" din aprilie 2026 în decembrie 2026	Se acceptă.
3.	Agencia de Guvernare Electronica (AGE), Nr. 3007-244 din 15.12.2025	La Acțiunea nr.18 a Anexei A solicităm respectuos substituirea lunii din aprilie în decembrie. Ca argument, aducem la cunoștință că Anexa A a Capitolului 10 a fost completată cu Acțiunea nr.50 care la rândurile 68 și 69, stabilește necesitatea modificării Legii nr.234/2021 cu privire la serviciile publice, în scopul transpunerii a două acte normative ale UE: Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1463 și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1121, cu termen de implementare Decembrie 2026. Ambele regulamente reglementează același portal digital unic și nu au fost incluse în versiunea inițială și în vigoare a PNA. Subsecvent, pentru a asigura o transpunere completă a tuturor actelor normative ale UE prin care se reglementează portalul digital unic, ținând cont de noile regulamente care se includ în PNA pentru transpunere, se impune stabilirea unui termen comun de realizare a acțiunii de modificare a Legii nr.234/2021. Totodată, sub aspect de consolidare a tuturor actelor normative UE aferente acțiunii de modificare a Legii nr.234/2021 în cadrul unui capitol unic, propunem transferarea Acțiunii nr.18 din Anexa A Componenta „Reforma administrației publice” la Anexa A a Capitolului 10, cu stabilirea unui termen unic de realizare „Decembrie 2026”.	Se acceptă.
4.	Ministerul Finanțelor, 02-03/199/1762 din 16.12.2025	La compartimentul "Partea Narativă": Sub-compartimentul Planuri de viitor: pct. 2 se va modifica, după cum urmează: <i>2. Elaborarea cadrului normativ și anume legi, hotărâri, ordine cu privire la aprobarea regulamentelor privind domeniul evidenței contabile și raportarea financiară, care se aplică în vederea unificării regulilor de tranziție la standardele naționale, elaborate pe baza standardelor internaționale</i>	Se acceptă.
		La compartimentul "Partea Narativă":	Se acceptă.

		Sub-compartimentul Planuri de viitor: pct. 6 se va modifica și va avea următorul cuprins: <i>6. Consolidarea capacităților Unității Centrale de Armonizare (UCA) de coordonare centralizată a controlului financiar public intern, precum și a funcției de audit intern la nivelul autorităților administrației publice centrale;</i>	
		La compartimentul "Partea Narativă": Sub-compartimentul Planuri de viitor: se va completa cu pct. 7, cu următorul cuprins: <i>7. Realizarea analizei funcționale a Ministerului Finanțelor în vederea dezvoltării și alinierii structurii, funcțiilor, proceselor și capacităților instituționale la cerințele procesului de integrare europeană și la standardele UE în domeniul finanțelor publice.</i>	Se acceptă.
		La compartimentul "Partea Narativă": Sub-compartimentul Aspecte financiare va avea următorul cuprins: <i>Costurile totale estimate pentru implementarea acțiunilor planificate se ridică la 8,439.7 mii lei (≈ 8,44 milioane lei). Costurile pentru acțiunile normative sunt estimate la 1,669.4 mii lei, dintre care 695 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat iar 974.4 mii lei - din asistență externă. Costurile pentru acțiunile de consolidare a capacităților administrative se ridică la 8,841.2 mii lei, dintre care 2,288.3 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat, 4,812 mii lei din asistență externă și 1,740.9 neacoperite.</i>	Se acceptă.
		Anexa A: acțiunea normativă nr. 17 „Proiect de Hotărâre de Guvern pentru unificarea regulilor și asigurarea trecerii Standardelor Naționale de Contabilitate în Sectorul Public bazate pe IPSAS (International Public Sector Accounting Standards)” se va modifica conform acțiunii din Foaia de parcurs RAP: „Modificarea cadrul normativ, și anume legi, hotărâri, ordine cu privire la aprobarea regulamentelor privind domeniul evidenței contabile și raportarea financiară, care se aplică în vederea unificării regulilor de tranziție la standardele naționale, elaborate pe baza standardelor internaționale”, Indicator: „Cadru	Se acceptă.

		<i>normativ modificat (Lege, Hotărâre, Ordin aprobat)”, Termen de realizare: „martie 2027”.</i>	
5.	Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, Nr.1.4/1974/25 din 16.12.2025	Partea narativă , Blocul tematic „Prestarea serviciilor publice”, Secțiunea „Capacități administrative”. În partea „La nivel de implementare a politicilor din domeniu”, aliniatul 3, se va completa după sintagma „asigură securitatea cibernetică” cu sintagma,, , este operatorul Sistemului de telecomunicații al autorităților publice ”.	Se acceptă.
CRITERIUL POLITIC „FUNCȚIONAREA INSTITUȚIILOR DEMOCRATICE”			
1.	Secretariatul Parlamentului, SGA-02 nr. 481 din 12.12.2025	Anexa B - urmează a fi exclusă acțiunea nr.21 - Constituirea Comisiei permanente pentru integrare europeană, aceasta fiind constituită deja prin Hotărârea Parlamentului nr.267/2025 privind înființarea comisiilor permanente ale Parlamentului și componența lor numerică.	Se acceptă
2.	Oficiul Avocatului Poporului, Nr. 04-3/87-2552 din 12.12.2025	În context, în anul 2024, Parlamentul a supus consultărilor publice proiectul Codului cu privire la organizarea și funcționarea Parlamentului . Avocatul Poporului a prezentat Parlamentului Opinia sa la proiect, cu formularea unor recomandări esențiale pentru consolidarea transparenței și responsabilității în activitatea Parlamentului, promovând un climat legislativ mai clar și mai echitabil. Recomandările au vizat, în special: - introducerea unor norme privind conduita deputaților, inspirate din Regulamentul de procedură al Parlamentului European, care impune respect reciproc, interzice perturbarea lucrărilor parlamentare și interzice utilizarea unui limbaj ofensator în cadrul dezbaterilor; - consolidarea drepturilor opoziției parlamentare (clarificarea procedurii pentru solicitarea „zilei opoziției”, stabilirea unui mecanism transparent pentru formarea agendei ședinței plenare și reglementarea competenței opoziției de a prezida ședința plenară în ziua opoziției); - îmbunătățirea procedurilor legislative, cum ar fi stabilirea unui termen-limită clar pentru publicarea ordinii de zi a ședinței plenare, pentru a asigura previzibilitate și transparență, dar și concretizarea circumstanțelor în care comisia permanentă sesizată în fond poate admite amendamente depuse după expirarea termenului-limită	Se ia act. Recomandarea va fi transmisă colegilor din Parlament, cu titlu informativ. Orice propunere venită din partea autorităților sau a societății civile va fi analizată de autorul proiectului în cadrul etapei de elaborare și consultare publică. La această etapă, nu sunt necesare măsuri suplimentare pentru PNA.

3.	Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracărăre a Dezinformării (STRATCOM), Nr. 306/25 din 12.12.2025	Anexa B -Acțiunea 14 „Elaborarea și pilotarea unei metodologii analitice pentru identificarea și evaluarea amenințărilor informaționale prin intermediul unui grup operativ interinstituțional, pentru consolidarea eforturilor de contracărăre a acțiunilor de Manipulare a Informațiilor și Ingerințele Străine (MIIS), cu suportul programelor de instruire și utilizarea eficientă a platformei OPEN CTI”; -Acțiunea 15 „Inițierea și desfășurarea unui Program de instruire destinat grupului comun de analiști din cadrul instituțiilor specializate (SIS, MAI, ANRCETI, MJ, etc.) pentru identificarea și evaluarea amenințărilor informaționale, în contextul consolidării eforturilor de contracărăre a MIIS.”; -Acțiunea 16 „Dezvoltarea de campanii sociale pentru consolidarea parteneriatelor cu actorii non-statali, inclusiv cu organizațiile media și societatea civilă, pentru a încuraja gândirea critică”; -Acțiunea 17 „Elaborarea și implementarea de programe de fortificare a capacităților pentru funcționarii publici, experți și specialiști în comunicare, pentru a spori reziliența instituțiilor la dezinformare și a consolida reziliența societală, abordând factorii sistemici care permit sau facilitează MIIS.”, la toate termenul de implementare este „Decembrie 2025”. În context, se menționează că toate acțiunile au fost implementate în termenul indicat. (Decembrie 2025) În circumstanțele expuse supra, potrivit prevederilor enunțate și luând în considerație că activitățile menționate la acțiunile 14-17 a Anexei B, fac parte din atribuțiile și competențele Centrului, care au caracter permanent, se consideră întemeiat și argumentat, menținerea acțiunilor cu instituirea unui termen nou, luând în considerație actualitatea luptei împotriva dezinformării, manipulării informațiilor și ingerințelor străine, care prezintă pericol sau pot periclita realizarea intereselor naționale sau a obiectivelor naționale de securitate.	Se acceptă. Acțiunile au fost reformulate și termenul de implementare actualizat.
4.	Promo-Lex, 19.12.2025	Anexa B - Activitatea 18 Instituirea platformelor sociale (viber, facebook etc.) pentru informarea în timp real a părților interesate cu privire la proiectele de acte	Transmisă pentru considerare de către Grupul de lucru.

		normative, consultările publice, dezbaterile și alte informații de interes public, la nivelul Parlamentului. Recomandări Sugerăm modificarea/ajustarea acestei acțiuni cu includerea următoarei sintagme: „Asigurarea implementării plenare de către Parlament a legislației privind transparența în procesul decizional / participarea publică, inclusiv prin mecanisme de monitorizare, evaluare și sancționare”. Notă: Raportul de extindere privind Moldova 2025 se referă expres la deficiențele de transparență ale Parlamentului: Further efforts are needed to increase parliamentary transparency, accountability, integrity and overall effectiveness. This includes enhancing the use of oversight tools and ensuring the timely and comprehensive publication of activities, decisions, draft laws and accompanying documents.	
		Anexa B - Activitatea 19 Instituirea și asigurarea funcționalității consiliilor de experți care să ofere sprijin specializat comisiilor parlamentare permanente pentru a spori implicarea societății civile în procesul decizional. Recomandări Alocarea resurselor financiare pentru funcționarea consiliilor de experți, or, la moment nu sunt alocate resurse, și nu este indicată suma necesară pentru asigurarea funcționării consiliilor, și participarea membrilor acestora în Comisiile Parlamentare.	Transmisă pentru considerare de către Grupul de lucru.
		Anexa B - Activitatea 22 Formarea continuă pentru deputați și funcționarii publici din cadrul Secretariatului Parlamentului în materie de proces de aderare la UE, funcția de control parlamentar, standarde etice, integritate, comunicare și cooperare cu societatea civilă. Recomandări Recomandăm completarea cu sintagma: „precum și de transparență în procesul decizional/participare publică.	Transmisă pentru considerare de către Grupul de lucru.
		Propunere de acțiune nouă: Modificarea Legii privind organizațiile necomerciale 86/2020, în sensul excluderii posibilității de lichidare forțată a unei organizații necomerciale pentru motivul neprezentării raportului anual de activitate. Indicator: Articolul 16 (3) al Legii modificat pentru a exclude posibilitatea lichidării forțate a unei organizații necomerciale pentru neprezentarea raportului anual de activitate. Notă: Legea privind organizațiile necomerciale 86/2020 include la articolul 16 (3) o prevedere privind posibilitatea Ministerului Justiției	Transmisă pentru considerare de către Grupul de lucru.

		de a lichida forțat o organizație necomercială doar pentru neprezentarea raportului anual de activitate (Neprezentarea raportului anual de activitate după solicitarea repetată a Ministerului Justiției constituie temei pentru inițierea procedurii de lichidare forțată dacă raportul de activitate nu a fost prezentat în termen de 6 luni de la cea de-a doua solicitare). Această sancțiune este disproporționată în raport cu cauza, reprezintă o limitare nejustificată a libertății de asociere. În 2025, Ministerul Justiției a făcut uz de această prevedere legală, iar o asociație obștească a fost lichidată forțat prin hotărârea instanței de judecată pentru neprezentarea raportului anual de activitate după solicitarea repetată a MJ (art. 16 (3) al Legii cu privire la organizațiile necomerciale).	
		Propunere de acțiune nouă: Ajustarea cadrului legal al achizițiilor publice prin instituirea unui mecanism, care să permită autorităților contractante să achiziționeze servicii sociale de la organizațiile necomerciale și alți furnizori privați acreditați, pe baza unor proceduri clare, documente-model standard și instruirii practice a acestor autorități în aplicarea mecanismului. Indicator: Mecanism legal și procedural pentru achiziționarea serviciilor sociale de la organizații necomerciale și furnizori privați acreditați instituit și aplicat de autoritățile contractante (Mod de măsurare: act normativ adoptat și intrat în vigoare; set de documente-model standard aprobate; cel puțin un ciclu de instruire practică realizat pentru autoritățile contractante.) Notă: Organizațiile necomerciale sînt dezavantajate atunci când participă la achiziții publice alături de entitățile comerciale. Participarea ONC-urilor este îngreunată de cerințe cum ar fi garanția de ofertă (2%), garanția de bună execuție a contractului (maximum 15%), care nu pot fi îndeplinite de ONC-uri în lipsa lichidităților disponibile; cerințele de eligibilitate sînt orientate pe entități comerciale și nu sînt adaptate la specificul necomercial al ONC-urilor. În plus, pentru cele mai multe ONC-uri este dificilă prestarea serviciilor fără recepționarea de plăți în avans. Conceptul de comandă socială (o formă de contractare a serviciilor sociale de către stat) este prevăzut în Legea 86/2020 privind organizațiile necomerciale, dar nu există un mecanism de reglementare care să-l sprijine.	Transmisă pentru considerare de către Grupul de lucru.

CRITERIUL ECONOMIC			
1.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Nr. 02/5834 din 11.12.2025	Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a RM la UE pentru perioada 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025) și prezintă propuneri de ajustare la partea narativă a comp. Criteriul Economic, după cum urmează: Funcționarea pieței forței de muncă (pct. 1.1.5): Textul din pag. 9 „Rata de participare pe piața forței de muncă a Moldovei a atins 41,8% în trimestrul II 2025” se substituie cu textul: „Rata de participare pe piața forței de muncă a Moldovei în grupa de vârstă 20-64 ani, a atins 60,8 % în trimestrul III 2025, fiind în creștere cu 4,4 p.p. față de nivelul înregistrat în trimestrul II din anul curent (56,4%).”.	Se acceptă.
		Funcționarea pieței forței de muncă (pct. 1.1.5): Textul „Rata șomajului a scăzut la 4% în trimestrul II 2025” se substituie cu textul: „Rata șomajului a scăzut la 3,5% în trimestrul III 2025, fiind în descreștere cu 0,5 p.p. față de nivelul trimestrului precedent”.	Se acceptă.
		Funcționarea pieței forței de muncă (pct. 1.1.5): În aliniatul „Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM) al Moldovei a lansat în 2022 reforme menite să reducă ocuparea informală. Programul Național pentru Reducerea Muncii Nedecarate (2024–2025) are ca obiectiv scăderea ocupării informale de la 22,9% în 2021 la 19% până în 2026. Printre măsurile cheie se numără inspecțiile inopinate, o mai bună analiză a riscurilor, o mai bună guvernare și investiții în creșterea capacității personalului, însoțite de o creștere cu 60% a salariilor inspectorilor. Rezultatele preliminare indică progrese semnificative. Or, pe parcursul anului 2024 au fost identificați 3088 de lucrători nedecarați, dintre care 2556 au fost legalizați, (rata de legalizare - 82,22%), comparativ cu 12 lucrători legalizați pe an în perioadele anterioare.”, datele statistice se vor actualiza. Propunem următoarea redacție: „Pe parcursul anului 2024 au fost identificați 3088 de lucrători nedecarați, iar în 2025, conform situației din 5 decembrie numărul acestora a ajuns la 7669. Aceasta evoluție	Se acceptă.

		<i>reprezintă o creștere de peste șaizeci de ori, aproximativ 6.000%, față de nivelurile înregistrate din 2021–2022, și cu aproximativ 63% mai mare decât în 2024. Rata de formalizare după intervențiile Inspectoratului de Stat al Muncii se menține una ridicată. În 2024, aceasta a constituit 80,8%. La 5 decembrie 2025, 5862 de persoane au fost formalizate din totalul de 7669 identificate, ceea ce constituie aproximativ 77,4% cumulativ.”</i>	
2.	Banca Națională a Moldovei Nr. 31-002/166/6574	În Partea narativă, subcapitolul „Accesul la finanțare”, paginile 7-8, în scopul asigurării unui parcurs narativ fluent și coerent dar și pentru a evita suprapunerile de conținut, recomandăm excluderea textului „Totodată, este în proces de elaborare o Strategie Națională de Incluziune Financiară, cu suportul Băncii Mondiale, care are ca scop sporirea accesului și utilizarea serviciilor financiare prin dezvoltarea serviciilor financiare digitale, îmbunătățirea cadrului de protecție a consumatorilor financiari și îmbunătățirea capacității financiare a populației. În această strategie va fi încorporat și Programul Național de Educație Financiară. De asemenea, ”.	Se acceptă.

CLUSTER 2 PIAȚA INTERNĂ

Nr. d/o	Participantul la avizare	Conținutul Recomandării	Argumentarea autorului proiectului

CAPITOLUL 1 „LIBERA CIRCULAȚIE A BUNURILOR			
1	Ministerul Culturii	La Anexa B, Acțiunea nr.6 „Dezvoltarea Sistemului informațional de interoperabilitate a bazelor de date în domeniul bunurilor culturale mobile” va avea următorul cuprins: „Dezvoltarea Sistemului informațional Registrul circulației bunurilor culturale mobile”.	Se acceptă
2	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)	Anexa A: La acțiunea normativă nr. 40 (rândul 2), “Proiect de hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului Sistemului informațional național de informare și comunicare pentru supravegherea pieței”, se va redenumi indicatorul de monitorizare din ” Lege adoptată ” în “ Hotărâre de Guvern aprobată ”.	Se acceptă
3	Direcția generală planificare strategică și coordonarea politicilor (CS)	Propuneri la Anexa B din PNA Acțiunea nr. 27 din PNA „ <i>Crearea comitetelor tehnice de standardizare naționale în domeniile prioritare pentru economia națională</i> ” se regăsește expres în AR, măsura 1.4.13, indicatorul i , prin urmare acțiunea trebuie marcată cu indicele „GP”.	Se acceptă
4.	Cancelaria de Stat	Reieșind din cele menționate <i>supra (recomandările generale pentru PNA, incluse în sinteza generală a recomandărilor la proiectul HG cu privire la modificarea HG nr.306/2025)</i> , se recomandă revizuirea și, după caz, reformularea acțiunilor și indicatorilor de monitorizare, după cum urmează: Cap. 1 – Libera circulație a bunurilor (Anexa B: acțiunile nr. 2, 8, 9, 13, 21 și 26); „Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite pentru/în domeniul...”	Se acceptă

		„Număr de personal alocat”	
5.	Centru de Armonizare a Legislației (CAL)	La Capitolul 1, Anexa A: la acțiunea normativă nr. 21 , de exclus CS, reieșind din competențele funcționale ale Cămarilor de Stat.	Se acceptă
6.	Serviciul de Evidență și Circulație a Bunurilor Culturale Mobile	Urmare a recomandărilor AGE (ședința din 10.12.2025) se propune modificarea titlului acțiunilor, după cum urmează: Anexa B acțiunea „Dezvoltarea Sistemului informațional de interoperabilitate a bazelor de date în domeniul bunurilor culturale mobile” va fi expusă în redacția: „Dezvoltarea Sistemului informațional ”Registrul circulației bunurilor culturale mobile”.	Se acceptă
7.	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	1. La partea narativă, 1.2., Capacități administrative, litera c urmează a fi exclus actul sectorial „Ambarcațiuni de agrement și motovehicule nautice, Directiva 2013/53/UE;” deoarece acesta a fost transpus. Tot aici în ultimul paragraf sintagma Agenției Navale urmează a fi exclusă. 2. La pct.6 (Anexa A), care vizează transpunerea Regulamentului delegat (UE) nr. 44/2014 al Comisiei din 21 noiembrie 2013 de completare a Regulamentului (UE) nr. 168/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, privind construcția vehiculelor și cerințele generale pentru omologarea de tip a vehiculelor cu două sau trei roți și a cvadriciclorilor, se propune revizuirea acțiunii normative planificate pentru transpunerea prevederilor regulamentului menționat. Astfel, se propune ca transpunerea regulamentului să fie realizată prin aprobarea Ordinului ministrului	

		Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, privind construcția vehiculelor și cerințele generale pentru omologarea de tip a vehiculelor cu două sau trei roți și a cvadriciclorilor. Totodată, se propune ajustarea termenului de realizare a acțiunii pentru luna martie 2027, precum și precizarea costului estimativ de implementare, în cuantum de 66,85 mii lei. 3. În vederea asigurării preciziei normative, la pct. nr.14 și 15 din anexa A urmează a fi indicat că transpunerea Regulamentului (CE) nr. 595/2009 și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/1362 va fi realizată prin emiterea unui ordin al ministrului. 4. La pct.30 (Anexa A) privind transpunerea Regulamentului (UE) 2024/3110 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 de stabilire a unor norme armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții, se propune ca acțiunea normativă de transpunere să fie formulată după cum urmează: „Proiect de hotărâre a Guvernului privind aprobarea Reglementării tehnice cu privire la stabilirea unor norme armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții”. În acest context, se menționează că proiectul respectiv a fost examinat în cadrul ședinței Secretarilor Generali din 8 decembrie și a fost transmis spre avizare autorităților competente. 5. La pct. 8, 10 și 11 din anexa B se propune includerea Agenției Servicii Publice în lista instituțiilor responsabile în conformitate cu prevederile Proiectului de lege privind omologarea și supravegherea pieței vehiculelor rutiere cu 976/MIDR/2025.	Nu se acceptă (ASP) Se va menține MIDR

		6. La pct.9 care vizează Crearea Serviciului de supraveghere a pieței în cadrul Agenției Naționale Transport Auto (format din 5 persoane, inclusiv șeful secției), în vederea dezvoltării capacității instituționale și instruirea personalului pe domeniul supravegherii pieței din anexa B se propune includerea Agenției Naționale Transport Auto în lista instituțiilor responsabile. 7. La pct.12 (Anexa B) care vizează crearea unei subdiviziuni responsabile de: ascensoare, echipamente sub presiune, vase sub presiune, mașini industriale, emisia de zgomot în mediu de către echipamente destinate utilizării în aer liber, se propune ajustarea termenului de realizare pentru luna decembrie 2026, reieșind din faptul că acțiunea este la o etapă avansată de realizare, iar proiectul de modificare a Regulamentului de organizare și funcționare a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este în proces de expertizare.	
CAPITOLUL 2 LIBERA CIRCULAȚIE A LUCRĂTORILOR			
1.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partea Narativă Tabelul 1: Nivelul de transpunere a actelor UE (conform Anexei A): - având în vedere lista actelor transpuse parțial prin Hotărârea Guvernului nr. 607/2025, casele cu CELEX 32017D1257, 32017D1256, 32018D1021 – urmează a fi indicate ca fiind parțial transpuse;	Se acceptă

		-ținând cont că prin Ordinul directorului ANOFM nr. 53 din 28.11.2025 a fost aprobată procedura de admitere în calitate de membru sau partener EURES la nivel național în cadrul rețelei europene de servicii de ocuparea a forței de muncă, casețele cu CELEX 32017D1255 și 32018D0170 - urmează a fi indicate ca fiind integral transpuse.	
		Subcapitolul 2.2. Rețeaua Europeană de servicii de ocupare a forței de muncă, compartimentul 2.2.1.1 Cadrul Legislativ, după primul alineat se va completa cu textul „Prin Hotărârea Guvernului nr. 607/2025 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare a activităților la nivel național în cadrul rețelei europene de servicii de ocupare a forței de muncă, s-a asigurat transpunerea parțială a unui șir de acte, după cum urmează: – Regulamentul (UE) 2016/589 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 aprilie 2016 privind o rețea europeană de servicii de ocupare a forței de muncă (EURES), accesul lucrătorilor la servicii de mobilitate și integrarea mai bună a piețelor forței de muncă și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 492/2011 și (UE) nr. 1296/2013; – Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/1256 a Comisiei din 11 iulie 2017 privind modelele și procedurile necesare pentru schimbul de informații la nivelul Uniunii referitoare la programele naționale de lucru ale rețelei EURES; – Decizia de punere în aplicare (UE) 2017/1257 a Comisiei din 11 iulie 2017 privind standardele tehnice	Se acceptă

		și formatele necesare pentru un sistem uniform care să permită corelarea locurilor de muncă vacante cu cererile de locuri de muncă și cu CV-urile pe portalul EURES; – Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1021 a Comisiei din 18 iulie 2018 privind adoptarea unor standarde și formate tehnice necesare pentru funcționarea corelării automate prin intermediul platformei IT comune, utilizând clasificarea europeană și interoperabilitatea între sistemele naționale și clasificarea europeană”.	
		Subcapitolul 2.2. Rețeaua Europeană de servicii de ocupare a forței de muncă, compartimentul 2.2.1.1 Cadrul administrativ se propune completarea cu următorul text: <i>Republica Moldova a desemnat un membru observator și un membru supleant în cadrul Grupului de Lucru ESCO, ceea ce reprezintă o aliniere completă la Decizia de punere în aplicare (UE) 2018/1020 a Comisiei din 18 iulie 2018 privind adoptarea și actualizarea listei europene de aptitudini, competențe și ocupații, necesară pentru corelarea automată prin platforma IT comună EURES.</i>	Se acceptă
		Anexa A, Poziția nr. 5, acțiunea normativă nr. 7 „Proiect de Ordin privind aprobarea procedurii cu privire la Standardele tehnice și formatele care să permită corelarea locurilor de muncă și CV cu portalul EURES”, la coloanele M și N, referitoare la luna și anul adoptării, se vor substitui cu „august” și „2026”.	Se acceptă

		Anexa A, Poziția nr. 6, acțiunea normativă nr. 8 „Proiect de Ordin pentru aprobarea procedurii privind schimbul de informații privind Programul național anual de lucru pe rețeau EURES”, la coloanele M și N, referitoare la luna și anul adoptării, se vor substitui cu „august” și „2026”.	Se acceptă
		Anexa A, Poziția nr. 7, acțiunea normativă nr. 9 „Proiect de Ordin privind standardele tehnice și formatele pentru interoperabilitatea dintre sistemul informatic național și EURES”, la coloanele M și N, referitoare la luna și anul adoptării, se vor substitui cu „decembrie” și „2027”.	Se acceptă
		Anexa A, Poziția nr. 8, acțiunea normativă nr. 10 , în denumirea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (reglementarea rolului Autorității Europene a Muncii în calitate de mediator în litigiile privind cazurile individuale de aplicare a dreptului Uniunii în domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) 2019/1149), se va exclude textul „(reglementarea rolului Autorității Europene a Muncii în calitate de mediator în litigiile privind cazurile individuale de aplicare a dreptului Uniunii în domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) 2019/1149)”.	Nu se acceptă , nu corespunde criteriilor de elaborare PNA, este necesar de indicat obiectul de reglementare
		Se propune o nouă acțiune pentru transpunerea <i>Directivei 2014/50/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind cerințele minime de creștere a mobilității lucrătorilor între statele membre prin îmbunătățirea dobândirii și a păstrării drepturilor la pensie suplimentară</i> , după cum urmează:	Se acceptă

		– în coloana B, Celex, se va adăuga „32014L0050”; – în coloana C, la denumirea actului UE, se va adăuga „Directiva 2014/50/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind cerințele minime de creștere a mobilității lucrătorilor între statele membre prin îmbunătățirea dobândirii și a păstrării drepturilor la pensie suplimentară”; – în coloana I, la denumirea acțiunii normative se va include „Proiect de Lege pentru modificarea Legii Nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative”; – în coloana J, la indicator de monitorizare, se va indica „Lege adoptată”; – în coloana K, la Instituția responsabilă, se va indica „MF – Ministerul Finanțelor”; – în coloana L, la Instituții co-responsabile, se vor indica „CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare”; – în coloana M și N, referitoare la luna și anul adoptării, se vor adăuga „decembrie” și „2026”; – în coloana O, la Costuri estimative, se va indica „108.65”; – în coloana P, referitoare la costuri acoperite din bugetul de stat, se va indica „69.48”; – în coloana Q, referitoare la costuri acoperite neacoperite, se va indica „39.17”.	
		Anexa B Acțiunea nr. 8 „Elaborare cerințe minime privind prelucrarea datelor cu caracter personal în contextul schimbului de date cu EURES”, la coloanele J și K, referitoare	Se acceptă

		la luna și anul adoptării, se vor substitui cu „noiembrie” și „2028”. Se propune o nouă acțiune, după cum urmează: – în coloana C, la denumirea acțiunii, se va adăuga „<i>Elaborarea notei analitice privind accesul cetățenilor statelor membre ale UE la funcțiile publice în Republica Moldova, incluzând analiza cadrului național, prezentarea jurisprudenței relevante a CJUE și definirea condițiilor de eligibilitate și a mecanismelor de implementare</i>”;; – în coloana F, la raportul de extindere, se va include „RE 2025”; – în coloana H, la indicator de monitorizare, se va indica „Nota analitică elaborată”; – în coloana I, la Instituția responsabilă, se va indica „CS- Cancelaria de Stat, MMPS- Ministerul Muncii și Protecției Sociale”; – în coloana J și K, referitoare la luna și anul adoptării, se vor adăuga „Iunie” și „2026”; – în coloana L, la Costuri estimative, se va indica „10.00”; – în coloana M, referitoare la costuri acoperite din bugetul de stat, se va indica „10.00”;	
2.	Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM)	Anexa A, la Acțiunea nr. 9 „Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (Text cu relevanță pentru SEE și pentru Elveția)” se va modifica indicatorul de monitorizare și va avea următorul	Se acceptă

		conținut „Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Privind asistența medicală transfrontalieră în țările membre ale UE, SEE, Elveției)”.	
		Acțiunea nr. 10 „Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (Text cu relevanță pentru SEE și Elveția)” se va modifica indicatorul de monitorizare și va avea următorul conținut „Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Privind asistența medicală transfrontalieră în țările membre ale UE, SEE, Elveției)”.	Se acceptă
		Acțiunea nr. 13 „Decizia nr. S1 din 12 iunie 2009 privind cardul european de asigurări sociale de sănătate (Text cu relevanță pentru SEE și pentru Acordul CE/Elveția)” se va modifica indicatorul de monitorizare și va avea următorul conținut „Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Privind asistența medicală transfrontalieră în țările membre ale UE, SEE, Elveției)”.	Se acceptă
		Acțiunea nr. 14 „Decizia nr. S2 din 12 iunie 2009 privind specificațiile tehnice ale cardului european de asigurări sociale de sănătate (Text cu relevanță pentru SEE și pentru Acordul CE/Elveția)” se va modifica indicatorul de monitorizare și va avea următorul conținut „Proiect de Ordin CNAM privind aprobarea specificațiilor tehnice ale cardului european de asigurări de sănătate (CEAS) și modelul certificatului provizoriu de înlocuire a acestuia”.	Se acceptă

		Anexa B, Acțiunea nr.11 „Interconectarea sistemelor de securitate socială ale statelor membre ale UE cu sistemul de securitate socială din RM” în cazul în care indicatorul de monitorizare va rămâne în varianta propusă este necesar de a exclude CNAM, deoarece acestea se referă doar la Sistemul Informațional „Protecția Socială”.	Se acceptă
		Acțiunea nr. 18 „Elaborarea documentației tehnice pentru asigurarea interoperabilității între sistemul informatic „SAOAM” și sistemul electronic de schimb de informații privind securitatea socială (EESSI)” la rubrica „Instituția responsabilă” e necesar de completat cu Agenția de Guvernare Electronică.	Se acceptă
3.	Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS)	Partea narativă: La Capitolul 2.4. COORDONAREA SISTEMELOR DE SECURITATE SOCIALĂ, Subcapitolul 2.4.1.1 Cadrul legislativ , la alineatul 2 se propune de completat cu cuvintele: „pierderea întreținătorului”	Se acceptă
		La Anexa A: - nr. d/o 9 , pentru acțiunile normative: „Proiect de Decret al Președintelui Republicii Moldova privind inițierea negocierilor acordurilor în domeniul securității sociale” și „Proiect Hotărâre de Guvern privind aranjamentul administrativ pentru aplicarea acordurilor în domeniul securității sociale” - nr. d/o 10 , pentru acțiunile normative: „Proiect de Decret al Președintelui Republicii Moldova privind inițierea negocierilor acordurilor în domeniul securității sociale” și „Proiect Hotărâre de Guvern privind aranjamentele	Se acceptă

		administrative pentru aplicarea acordului în domeniul securității social”, - nr. d/o 11, pentru acțiunile normative: „Proiect de Decret al Președintelui Republicii Moldova privind inițierea negocierilor acordurilor în domeniul securității sociale” și „Proiect Hotărâre de Guvern privind aranjamentele administrative pentru aplicarea acordului în domeniul securității social” se propune de substituit termenul indicat în coloana „anul adoptării” din „2025-2027” în „2026-2027”, reieșind din ședința de lucru organizată de Ministerul Muncii și Protecției Sociale la data de 10.11.2025, privind propunerile de modificare și completare a PNA pentru capitolul 2 “Libera circulație a lucrătorilor”.	
		nr. d/o 12, pentru acțiunea normativă: „Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Legea voluntariatului nr. 121/2010, Legea Nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale)” se propune ca textul „Legea Nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale ” de exclus și de la coloana „Instituții coresponsabilă”, textul „CNAS-Casa Națională de Asigurări Sociale” de exclus. <u>Argumentare:</u> Modificarea Legii nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale este inoportună, deoarece drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite. În acest sens, voluntarii nu achită o careva contribuție de asigurări sociale și respectiv nu dispun de un careva venit asigurat, ceea ce face imposibilă determinarea unei careva baze de calcul la stabilirea prestațiilor de asigurări sociale potrivit cadrului normativ specific acestora.	Se acceptă

		La Anexa B, nr. d/o 10 pentru acțiunea: “Negocierea proiectelor de acorduri în domeniul securității sociale și a aranjamentelor privind aplicarea Acordurilor în domeniul securității social” se propune de substituit indicatorii de monitorizare din: „11 Acorduri încheiate cu state membre UE; 11 Aranjamente de implementare a Acordurilor încheiate cu state membre UE” în „10 Acorduri încheiate cu state membre UE; 10 Aranjamente de implementare a Acordurilor încheiate cu state membre UE”, dat fiind faptul că de către Republica Moldova sunt semnate 17 acorduri internaționale în domeniul securității sociale cu statele membre ale UE din cele 27 de țări membre.	Se acceptă parțial MMPS: Excludem menționarea unui număr specific de acorduri, fiindcă depinde de voința politică a altor state. Propunem la indicator să fie menționat: <i>„număr de acorduri încheiate cu state membre și număr de aranjamente de implementare a Acordurilor încheiate cu state membre UE”</i>
4.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)	La acțiunea normativă nr. 18 din Anexa A, “<i>Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 467/2003 cu privire la informatizarea și la resursele informaționale de stat, în ceea ce privește schimbul de date în domeniul securității sociale cu statele membre ale UE</i>”, precum și poziția 11 din Anexa B, “<i>Interconectarea sistemelor de securitate socială ale statelor membre ale UE cu sistemul de securitate socială din RM</i>”, nu se susține desemnarea MDED în calitate de autoritatea responsabilă la acțiunile respective, dat fiind faptul că Legea 467/2023 prevede că: ”Autoritățile publice, instituțiile publice și entitățile responsabile de formarea și utilizarea resurselor informaționale de stat asigură condiții pentru furnizarea unei	Se acceptă parțial Acțiunea urmează a fi reformulată fără a indica expres Legile ce urmează a fi modificate, doar obiectul de reglementare. MMPS: am putea accepta si modificarea actiunii actiunii normative, dupa cum urmeaza: “Proiect de Lege

		informații documentate complete în conformitate cu obligațiile ce le revin, conform regulamentelor lor și altor acte normative”. Raporturile dintre proprietarii, posesorii de resurse informaționale și utilizatorii de informație din aceste resurse se reglementează în conformitate cu legislația în vigoare privind schimbul de date și interoperabilitate. La modul practic, procedura privind schimbul transfrontalier de date este reglementată de art. 11 din Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, care prevede cooperarea Autorității competente, Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal și a participanților care dețin sisteme informaționale vizate în schimbul de date propriu-zis pentru asigurarea tuturor condițiilor ce decurg din legislația națională în vederea implementării scenariului propus. De asemenea, menționăm că platforma de interoperabilitate (MConnect), gestionată de I.P. „Agenția de Guvernare Electronică” (AGE) este pregătită din punct de vedere tehnologic pentru schimbul de date transfrontalier. Respectiv, MMPS, CNAS, CNAM, ANOFM și ISM sunt responsabile pentru schimb de date inclusiv peste hotare în domeniul protecției sociale.	pentru modificarea unor acte normative (cu privire la schimbul de date în domeniul securității sociale) și să adăugăm MDED la co-executor Comentariu MMPS: excluderea MDED din calitatea de prim-executor pentru elaborarea proiectului de Lege privind modificarea Legii nr. 467/2003 cu privire la informatizarea și la resursele informaționale de stat, în partea ce vizează schimbul de date în domeniul securității sociale cu statele membre ale Uniunii Europene. Argumentele invocate de MDED, vizează exclusiv aspecte legate de formarea și utilizarea resurselor informaționale ale autorităților publice (art. 31) și nu reglementează

			schimbul de date cu resursele informaționale ale Uniunii Europene, inclusiv cu sistemele informatice europene din domeniul securității sociale. În prezent, nu sunt pe deplin stabilite responsabilitățile tuturor autorităților publice implicate în procesul de instituire, la nivel național, a Punctului național de acces pentru conectarea la Sistemul Electronic de Schimb de Informații privind Securitatea Socială (EESSI). În acest context, este necesară o intervenție normativă clară, care să asigure cadrul juridic adecvat pentru schimbul de date cu sistemele Uniunii Europene, în conformitate cu obligațiile asumate în procesul de integrare europeană. Totodată, art. 11 alin. (1) din Legea nr. 142/2018 privind

			schimbul de date și interoperabilitatea prevede că conectarea la platforma de interoperabilitate a participanților care dețin sisteme informaționale ale altor state are loc în baza tratatelor internaționale. Or, Regulamentul (CE) nr. 883/2004 reprezintă un act legislativ al Uniunii Europene și nu se încadrează în noțiunea de tratat internațional, ceea ce urmează a fi acoperit prin modificări legislative corespunzătoare.
6.	Ministerul Educației și Cercetării	Anexa A, acțiunea 19 „Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Legea voluntariatului nr. 121/2010, Legea Nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale)” se propune excluderea referinței la Legea nr. 121/2010 privind voluntariatul, precum și ajustarea corespunzătoare a formulării acțiunii și a instituției responsabile. Acest demers este justificat prin faptul că aprobarea unei noi Legi a voluntariatului este deja inclusă în Capitolul 26 – Educație și cultură, iar proiectul de lege se află în prezent pentru a doua lectură în Parlament.	Se acceptă
7.	Ministerul Sănătății	<u>Anexa A: numărul 9, Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (Text cu</u>	Se acceptă

		<i>relevanță pentru SEE și pentru Elveția</i>), acțiunea normativă 11 se redactează după cum urmează: „Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Privind asistența medicală transfrontalieră în țările membre ale UE, SEE, Elveției)”.	
		numărul 10, <i>Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (Text cu relevanță pentru SEE și Elveția)</i>”, acțiunea normativă 15, identică cu acțiunea 11, se redactează după cum urmează: „Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Privind asistența medicală transfrontalieră în țările membre ale UE, SEE, Elveției)”.	Se acceptă
		numărul 13, <i>Decizia nr. S1 din 12 iunie 2009 privind cardul european de asigurări sociale de sănătate (Text cu relevanță pentru SEE și pentru Acordul CE/Elveția)</i>”, acțiunea normativă 11 se redactează după cum urmează: „Proiect de Lege privind modificarea unor acte normative (Privind asistența medicală transfrontalieră în țările membre ale UE, SEE, Elveției)”.	Se acceptă
		numărul 14, <i>Decizia nr. S2 din 12 iunie 2009 privind specificațiile tehnice ale cardului european de asigurări sociale de sănătate (Text cu relevanță pentru SEE și pentru Acordul CE/Elveția)</i> acțiunea normativă 20 se redactează după cum urmează „Proiect de ordin CNAM privind aprobarea specificațiilor tehnice ale cardului european de asigurări de sănătate (CEAS) și modelul certificatului provizoriu de înlocuire a acestuia”. Termenul de implementare se modifică din septembrie 2026 în decembrie 2026.	Se acceptă

		<u>Anexa B</u>, se redactează după cum urmează: numărul 11, „Interconectarea sistemelor de securitate socială ale statelor membre ale UE cu sistemul de securitate socială din RM” în cazul în care indicatorul de monitorizare va rămâne în varianta propusă este necesar de a exclude Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM), deoarece acestea se referă doar la Sistemul Informațional „Protecția Socială”, care nu ține de competența funcțională a CNAM.	Se acceptă
		numărul 14, ”Realizarea unui studiu de fezabilitate privind impactul introducerii Cardului European de Asigurări de Sănătate (CEAS) asupra finanțelor publice”, se va modifica CNAM - instituție prim responsabilă.	Se acceptă
		numărul 18, „Elaborarea documentației tehnice pentru asigurarea interoperabilității între sistemul informatic „SAOAM” și sistemul electronic de schimb de informații privind securitatea socială (EESSI)” la rubrica „Instituția responsabilă” se va completa cu ”AGE - Agenția de Guvernare Electronică”.	Se acceptă
8.	Agenția de Guvernare Electronică (AGE)	AGE nu susține includerea în Anexa A din Capitolul 2 a Acțiunii nr.18 „Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 467/2003 cu privire la informatizarea și la resursele informaționale de stat, în ceea ce privește schimbul de date în domeniul securității sociale cu statele membre ale UE”. În acest sens, considerăm irelevantă propunerea de modificare a Legii nr. 467/2003, deoarece cadrul legal național pe dimensiunea de schimb de date reglementează cooperarea și schimbul transfrontalier de date. La modul practic, procedura privind schimbul transfrontalier de date este deja reglementată de art.11 din Legea nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, care prevede cooperarea Autorității competente, Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal și a	Se acceptă parțial Acțiunea urmează a fi reformulată fără a indica expres Legile ce urmează a fi modificate, doar obiectul de reglementare

		participanților care dețin sisteme informaționale vizate în schimbul de date propriu zis pentru asigurarea tuturor condițiilor ce decurg din legislația națională în vederea implementării scenariului propus. De asemenea, art.31 din Legea nr. 467/2003 prevede că „modul de furnizare a informațiilor se stabilește în conformitate cu legislația în vigoare cu privire la schimbul de date și interoperabilitate”. Subsecvent, în lipsa unor argumente pertinente, includerea unei acțiuni care ar stabili modificarea Legii nr.467/2003 pentru asigurarea schimbului de date în domeniul securității sociale cu statele membre ale UE o considerăm inutilă. La acest subiect, menționăm că platforma de interoperabilitate (MConnect), gestionată de către AGE, în momentul actual este pregătită din punct de vedere tehnologic pentru schimbul de date transfrontalier necesar în contextul aderării la Uniunea Europeană. Totodată, nu este descrisă explicit necesitatea modificării Legii nr.467/2003, or, în cazul în care prin intenția de modificare a legii precitate se urmărește pasarea responsabilității de asigurare a condițiilor pentru furnizarea informațiilor către AGE, atragem atenția că acest fapt poate avea drept consecință transferarea efortului de personal și financiar de la autoritățile care sunt competente către AGE, precedent ce schimbă paradigma de realizare a schimbului de date și care nu poate fi acceptat. Mai mult decât atât, conform prevederilor art.72 alin.(2) și 73 alin.(2) din Legea nr.467/2003, asigurarea condițiilor juridice, financiare și organizatorice pentru crearea, administrarea, mentenanța și dezvoltarea sistemului informațional de stat, precum și asigurarea nemijlocită a creării, administrării și dezvoltării sistemului informațional de stat, se realizează de către	

	posesorul și, respectiv, deținătorul sistemului, dar nu de către AGE. Suplimentar, comunicăm că acțiuni aferente interoperabilității și schimbului de date dintre sistemele informaționale naționale și cele ale Uniunii Europene mai sunt incluse în PNA la alte capitole, dar pentru niciuna dintre aceste acțiuni nu a fost identificată necesitatea operării unor modificări la Legea nr.467/2003.	
	La Anexa B din Capitolul 2 solicităm respectuos excluderea AGE în calitate de instituție responsabilă pentru realizarea Acțiunii nr.15. Astfel, reiterăm că în condițiile art.72 alin.(2) din Legea nr.467/2003 și cele ale Hotărârii Guvernului nr.575/2022 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional integrat „Asigurarea obligatorie de asistență medicală” (în continuare - SII AOAM), responsabil de asigurarea condițiilor juridice, financiare și organizatorice pentru crearea/dezvoltarea SII AOAM este nemijlocit CNAM, în calitate de posesor al acestui sistem. În ceea ce privește AGE, în limitele competențelor proprii, la solicitarea CNAM, instituția va oferi posesorului SII AOAM suport în procesul de dezvoltare a documentației tehnice, inclusiv a termenelor de referință pentru dezvoltarea sistemului informațional respectiv și alte activități aferente, prin evaluarea și validarea soluțiilor tehnice prin prisma corespunderii acestora documentației tehnice, documentelor de politici și prevederilor actelor normative în domeniul guvernării electronice, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.544/2019 cu privire la unele măsuri de organizare a procesului de achiziții în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor. Astfel, și în acest caz, considerăm că includerea AGE în calitate de instituție responsabilă pentru realizarea acestei acțiuni are un caracter declarativ, iar la etapa raportării	Se acceptă

		realizării acțiunii respective, se va face putea face referință doar la acele activități ale AGE care deja sunt stabilite în cadrul normativ.	
9.	Ministerul Finanțe	Anexa B, la acțiunea 9 „Elaborarea tabelelor de corelare a aptitudinilor, competențelor și ocupațiilor naționale cu clasificatorul european (EURES)”, se consideră necesar excluderea sumei de 394.00 mii lei pentru anul 2026, având în vedere că în proiectul de buget pentru anul 2026 nu sunt prevăzute mijloace financiare în acest sens.	Se acceptă
CAPITOLUL 3 DREPTUL DE STABILIRE ȘI LIBERTATEA DE A PRESTA SERVICII			
1.	Asociația Patronală a Industriei Turismului (APIT)	Propunerile APIT: 1. Armonizarea completă cu Directiva (UE) 2015/2302 privind pachetele de servicii turistice.	Nu se acceptă. Armonizarea completă a legislației naționale cu Directiva (UE) 2015/2302 (prin modificarea Codului civil), este planificată în Capitolul 28 .
		2. Modernizarea procedurilor de licențiere a agențiilor și operatorilor printr-un sistem unitar de competențe profesionale.	Nu se acceptă. Legislația Republicii Moldova nu prevede licențierea tur-operatorilor și a agențiilor de turism.
		3. Simplificarea și digitalizarea integrală a procedurilor administrative de licențiere.	
		4. Eliminarea barierelor administrative pentru incoming.	Nu se acceptă. Comentariul MC: În vederea dezvoltării turismul

			receptor în Republica Moldova, Ministerul Culturii își propune în anul 2026: - să efectueze modificări la Hotărârea Guvernului nr. 643/2003 privind adoptarea Normelor metodologice și criteriilor de clasificare a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare și de servire a mesei, prin simplificarea și ajustarea criteriile de clasificare a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare la standardele europene; - să adopte Regulamentul privind colectarea și schimbul de date privind serviciile de închiriere pe termen scurt, prin care autoritățile publice vor colecta, gestiona și vor face schimb de informații despre activitățile de închiriere pe termen scurt; - să adopte Regulamentul privind organizarea și

			funcționarea centrelor de informare turistică din Republica Moldova, prin crearea unui cadru unitar de creare, administrare și operare a centrelor de informare turistică, în scopul asigurării informării corecte și promovării eficiente a destinațiilor turistice.
		5. Integrarea standardelor europene de competențe în formarea profesională a agenților și operatorilor, în conformitate cu EU Pact for Skills – Tourism Ecosystem .	Nu se acceptă Comentariul MC: În ceea ce privește integrarea standardelor europene de competențe în formarea profesională a actorilor din domeniul turism, menționăm că Ministerul își propune să organizeze și desfășoare activități de consolidare a capacităților actorilor din domeniu, prin sesiuni de instruire.
2.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)	Poziția 5, acțiunea ”Aprobarea și implementarea Programului de dezvoltare serviciilor poștale moderne și competitive”	Se acceptă

		Divizarea în două acțiuni distincte: 1. „Aprobarea Programului de dezvoltare a serviciilor poștale moderne și competitive 2026–2029” - o termen: aprilie 2026 - o indicator: Hotărâre aprobată - o responsabil: MDED 2. „Implementarea Programului de dezvoltare a serviciilor poștale moderne și competitive 2026–2029” termen: 2026–2029 - o indicator: Rapoarte anuale - o responsabili: MDED; - o co-responsabili: IS Poșta Moldovei, AGE, APP	
3.	Ministerul Educației și Cercetării (MEC)	La Capitolul 3, Anexa A , costurile pentru acțiunea 4 Proiect de Lege privind recunoașterea calificărilor profesionale, la Actele UE cu nr. d/o 4 și 6, urmează a fi indicate o singură dată.	Se acceptă.
4.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Anexa A Poziția nr. 7, acțiunea normativă nr. 11 privind <i>Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la desemnarea autorității coordonatoare și a autorităților competente de eliberarea cardului profesional european și aplicarea mecanismului de alertă</i>, în coloana L, MMPS se va exclude din lista instituțiilorco-responsabile, întrucât cardul profesional european se eliberează doar pentru profesiile de asistent medical generalist, farmacist, fizioterapeut, ghid montan și agent imobiliar, profesii care nu se află în aria de competență	Se acceptă.

		a MMPS în ceea ce privește reglementarea sau emiterea acestor documente.	
5.	Ministerul Sănătății	Anexa A Actul UE nr. 4, Directiva 2005/36/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale, acțiunea normativă nr. 5 se redactează după cum urmează: ”Proiect de lege privind modificarea unor acte normative (reglementarea exercitării profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice)” și termenul de implementare se modifică din martie 2025 în decembrie 2025.	Se acceptă
		Anexa A Actul UE nr. 4, Directiva 2005/36/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale, acțiunile normative nr. 8 și 9 se va include eticheta ”GP - Planul de creștere economică”	Se acceptă
		Anexa B Acțiunea nr. 6, se redactează după cum urmează:”Instruirea cadrelor pe resurse umane din domeniul medical privind certificarea” anul de implementare se modifică din decembrie 2026 în decembrie 2027	Se acceptă
		Anexa B Acțiunea nr. 7, se redactează după cum urmează: ”Instituirea unității de certificare a cadrelor medicale” anul de	Se acceptă

		implementare se modifică din decembrie 2026 în decembrie 2027.	
		Anexa B Acțiunea nr. 8, "Dezvoltarea și implementarea de noi module SIERUSS" anul de implementare se modifică din decembrie 2026 în decembrie 2027.	Se acceptă
CAPITOLUL 4 LIBERA CIRCULAȚIE A CAPITALULUI			
1.	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	La Capitolul 4., "Libera Circulație a Capitalului", Anexa B, - la domeniul ce ține de competența MAIA propunem următoarele acțiuni. 1. Elaborarea planului de acțiuni în vederea asigurării liberalizării circulației capitalului conform domeniului de competență a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, termen de elaborare a planului de acțiuni - martie 2026, costul acțiunii 26 mii lei. 2. Organizarea consultărilor publice cu asociațiile de fermieri, experți în dezvoltare durabilă la subiectul liberalizării circulației capitalului pe domeniul de competență al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare - termen de implementare - mai 2026, costul acțiunii 16,5 mii lei.	Se acceptă.
2.	Ministerul Justiției	Cu referire la calendarul propus pentru alinierea cadrului normativ național la Regulamentul (UE) 2024/1624 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, solicităm substituirea termenului „decembrie 2026” cu „decembrie 2027”, similar termenului stabilit pentru transpunerea Directivei (UE) 2024/1640. Or, preambulul Regulamentului stabilește că „Prezentul regulament împreună cu Directiva (UE) 2024/1640 [...] vor constitui cadrul juridic care va reglementa	Se acceptă.

		cerințele în materie de CSB/CFT pe care trebuie să le îndeplinească entitățile obligate și va sta la baza cadrului instituțional al Uniunii privind CSB/CFT, inclusiv în ceea ce privește instituirea Autorității pentru Combaterea Spălării Banilor și a Finanțării Terorismului (ACSB)”. De asemenea, potrivit textului Regulamentului acesta se va aplica de la 10 iulie 2027, iar pe anumite aspecte de la 10 iulie 2029.	
		Acțiunea „Proiect de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală, Legii nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală și cadrului normativ aferent (modul de partajare cu alte state a valorii bunurilor confiscate, prioritizarea unor categorii de cereri de asistență judiciară internațională 3 în materie penală, permisiunea și modalitatea de negociere și încheiere a înțelegerilor bilaterale cu alte state referitoare la partajarea bunurilor confiscate, etc.” nu corelează cu Regulamentul (UE) 2024/1624 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 mai 2024 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului (Text cu relevanță pentru SEE), deoarece Regulamentul UE se concentrează pe prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului, stabilind norme detaliate de natură administrativă și prudențială (e.g., diligența necesară, entitățile obligate, obligațiile de raportare, rolul Unității de Informații Financiare – FIU), pe când acțiunea propusă vizează aspecte de cooperare judiciară penală post-confiscare (partajarea valorii bunurilor) și proceduri de asistență judiciară (prioritizarea cererilor), care sunt reglementări de drept procedural penal și de drept internațional penal. Respectiv, Regulamentul 2024/1624 nu conține, în general, norme obligatorii care să impună sau să reglementeze detaliile practice ale partajării bunurilor	Se acceptă parțial. Acțiunea nu își propune să transpună Regulamentul (UE) 2024/1624, dar vine să răspundă la recomandarea din Pachetul de Extindere 2025. Denumirea acțiunii va fi reformulată.

		confiscate sau ale prioritizării cererilor de asistență judiciară penală. Acțiunea propusă este, prin urmare, greșit corelată cu acest Regulament. Aceste aspecte țin de Directiva 1260/2024 privind recuperarea și confiscarea activelor și de instrumentele de cooperare judiciară reciprocă, și nu ar trebui dublată în PNA, deoarece substanța sa este acoperită de transpunerea altor acte juridice UE planificate în Capitolul 24. Directiva 1260/2024 privind recuperarea și confiscare activelor reglementează aspecte esențiale ale acțiunii propuse, în special: confiscarea extinsă și gestionarea bunurilor sechestrate/confiscate, precum și cooperarea și schimbul de informații între statele membre, inclusiv dispoziții privind procedurile de recuperare transfrontalieră, iar Regulamentul 1805/2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare stabilește mecanismul de recunoaștere a ordinelor de confiscare între statele membre. Deși partajarea efectivă a valorii bunurilor confiscate (care nu este integral reglementată de Regulamentele UE) este un subiect crucial în cooperarea internațională, alinierea la Regulamentul 2018/1805 și la Directiva 2024/1260 ar trebui să constituie temeiul legal pentru modificarea Codului de procedură penală și a Legii 371/2006, iar dublarea acțiunii sub un alt capitol (4) și sub pretextul unui Regulament irelevant (2024/1624) creează confuzie, risipă de resurse și suprapunere de termene în planificarea guvernamentală, motiv pentru care se impune excluderea acțiunii în cauză din acest Capitolul 4.	
3.	Ministerul Finanțelor	La Compartimentul „Partea narativă”: – denumirea tabelului nr. 1 va avea următoarea redacție „Tabelul 1: Nivelul de transpunere a actelor UE (conform anexelor A și B)”, întrucât	Se acceptă.

		unele acte UE din tabelul menționat sunt planificate pentru implementare în Anexa B. – la <i>pct. 4.1.1.2. și 4.2.1.2.</i>, în partea ce vizează efectivul de personal al Ministerului Finanțelor, implicit Direcția reglementarea sectorului financiar, textul „5 angajați” se va substitui cu textul „6 angajați”.	
		Anexa B: – se propune completarea Anexei B cu următoarele acțiuni de implementare ce vizează măsurile anticorupție: a) acțiunea: „<i>Sesiuni de instruire în domeniul anticorupție</i>”, Indicator de monitorizare: „<i>Nr. de personal instruit</i>”, Instituția responsabilă: „<i>CNA - Centrul Național Anticorupție, BNM – Banca Națională a Moldovei</i>”, Anul implementării: „<i>2026-2027</i>”, Costuri estimative: „<i>ND (acoperit integral din bugetul BNM)</i>”, Contact/executor acțiune: „<i>Direcția conformitate, BNM</i>”. b) acțiunea: „<i>Implementarea recomandărilor din Raportul de evaluare a transparenței Băncii Naționale a Moldovei de către FMI</i>”, Indicator de monitorizare: „<i>Recomandări implementate</i>”, Instituția responsabilă: „<i>BNM – Banca Națională a Moldovei</i>”, Anul implementării: „<i>2026-2027</i>”, Costuri estimative: „<i>ND (acoperit integral din bugetul BNM)</i>”, Contact/executor acțiune:	Se acceptă.

		<i>„Departamentul strategie, organizare și resurse umane, BNM”.</i>	
4.	Banca Națională a Moldovei	1) La Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”, subcapitolul 4.2 „Sisteme de plăți”, Secțiunea 4.2.1 „Prezentarea generală a situației”, subsecțiunea 4.2.1.1 „Cadrul legislativ”, pagina 7, după pct. 5 „Ghidul referitor la excluderea privind rețelele limitate în temeiul PSD2 – transpus prin Regulamentul privind notificarea activităților prevăzute la art. 2 alin. (2) pct.11) lit. a) și b) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică”, recomandăm completarea cu următorul text: „Totodată, în contextul Regulamentului (UE) 2015/751 privind comisioanele interbancare pentru tranzacțiile de plată cu cardul (netranspus în legislația națională), Banca Națională a Moldovei a reglementat valoarea comisionului interbancar prin plafonarea treptată (în scădere) a comisioanelor interbancare (inițiativă inspirată din dispozițiile Regulamentului UE 2015/751). Astfel, prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 100 din 22 mai 2023 au fost stabilite pragurile valorice ale comisioanelor interbancare aplicate în funcție de marca și categoria cardurilor de plată, după cum urmează: - Etapa I, începând cu 1 ianuarie 2024 – valoarea maximă a comisionului interbancar de 1,10% pentru operațiunile efectuate cu cardurile de debit și de 1,20% pentru cardurile de credit; - Etapa II, începând cu 1 septembrie 2024 - valoarea maximă a comisionului interbancar de 0,80% pentru operațiunile	Se acceptă.

		efectuate cu cardurile de debit și de 0,90% pentru cardurile de credit; - Etapa III, începând cu 1 septembrie 2025 - valoarea maximă a comisionului interbancar de 0,50% pentru operațiunile efectuate cu cardurile de debit și de 0,60% pentru cardurile de credit. Având în vedere dimensiunea pieței de plăți din Republica Moldova (RM), scăderea în continuare a comisionului interbancar, până la valorile UE ale comisioanelor interbancare, se va decide începând cu anii 2026-2027, urmare a analizei efectelor și rezultatelor plafonării comisioanelor interbancare în perioada 2024-2025 (acțiune inclusă în Anexa B aferentă Capitolului 4). Totodată, se consideră imperioasă reducerea comisionului interbancar până la un nivel optim, care pe de o parte, să contribuie la dezvoltarea activității cu carduri de plată prin stimularea competitivității pe piața de acceptare din RM, iar pe de altă parte, să nu aibă loc prejudicierea nejustificată a activității prestatorilor de servicii de plată emitenți din RM.”	
CAPITOLUL 6 DREPTUL SOCIETĂȚILOR COMERCIALE			
1.	Agenția Servicii Publice (ASP)	Partea narativă - Compartimentul „Introducere” În primul alineat, substituirea sintagmei „foii de parcurs” cu „reformelor”.	Se acceptă
		Partea narativă - Compartimentul 1.2. „Cadrul Administrativ” În secțiunea privind Agenția Servicii	Se acceptă

		Publice, excluderea integrală a blocului de text referitor la subdiviziunile structurale responsabile de înregistrarea de stat a persoanelor juridice și resursele umane asociate.	
		Anexa A – Acțiuni normative Compartimentul „Instituții co-responsabile” Includerea Ministerului Justiției pentru următoarele acțiuni: a. Acțiunea nr. 2 – Proiect de Lege privind utilizarea instrumentelor și proceselor digitale în dreptul societăților comerciale. b. Acțiunea nr. 6 – Proiect de Lege privind Grupul European de Interes Economic. c. Acțiunea nr. 1 (rândul 15) – Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative în contextul transpunerii Directivei 2025/25. Propunerea vizată rezultă din prevederile pct. 6 alin. (11) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.698/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, care prevede că domeniul înregistrării de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali ține de competența Ministerului Justiției, precum și din faptul că amendamentele unor acte normative ce urmează a fi elaborate în scopul transpunerii legislației Uniunii Europene vizează inclusiv și modificări ale Codului civil, modificarea căruia intră în apanajul Ministerului Justiției al Republicii Moldova.	Nu se acceptă Se consideră inoportun în condițiile în care ministerul va asigura suportul la etapa avizării/expertizei juridice a proiectelor: - nr. 2.: Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative ce privește utilizarea instrumentelor și a proceselor digitale în contextul dreptului societăților comerciale, în contextul transpunerii Directivei 2025/25 din 19 decembrie 2024 a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivelor 2009/102/CE și (UE) 2017/1132 în ceea ce privește extinderea și îmbunătățirea suplimentară a utilizării instrumentelor și proceselor digitale în

			domeniul dreptului societăților; - nr. 6.: Proiect de Lege privind Grupul European de Interes Economic, în vederea asigurării aplicabilității prevederilor Regulamentului (CEE) nr. 2137/85 al Consiliului din 25 iulie 1985 privind Grupul European de Interes Economic (GEIE). Reieșind din conținutul actelor UE, scopul proiectelor de lege va fi de a extinde și consolida utilizarea instrumentelor și proceselor digitale în domeniul dreptului societăților, dar și de a reglementa Grupul European de Interes Economic, a cărei activitate (la nivelul statelor membre) este supusă dispozițiilor legislației privind exercitarea activităților economice. Obiecte de reglementare care vizează domeniul de competență al

			MDED, ASP. Pentru o eventuală necesitate de contribuție la elaborarea/definitivarea modificărilor legislative din partea altor entități, inclusiv MJ, se va aplica principiul cooperării interinstituționale, ceea ce exclude necesitatea extinderii listei de autorități co-responsabile în PNA.
		Anexa A – Acțiuni normative Revizuirea denumirii proiectului de lege (rândul 15, acțiunea nr. 1) Ajustarea denumirii proiectului de lege pentru transpunerea Directivei 2025/25, astfel încât să se diferențieze clar de proiectul pentru transpunerea Directivei (UE) 2017/1132 (rândul 1, acțiunea nr. 2).	Se acceptă
		Anexa B – Acțiuni de implementare Modificarea termenului de realizare pentru acțiunea nr. 1 „Dezvoltarea și implementarea noului SI Registrul de Stat a Unităților de Drept” din: „decembrie 2025” în: „ianuarie 2026”, pentru a asigura corespunderea cu indicatorii de monitorizare.	Nu se acceptă Se va păstra termenul specificat în PN, și anume „decembrie 2025”

3.	Ministerul Justiției	Se va exclude Ministerul Justiției din lista coexecutorilor, având în vedere faptul că ministerul se va expune prin aviz/expertiză asupra inițiativelor elaborate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.	Se acceptă
4.	Agenția de Guvernare Electronică - AGE	La Acțiunea nr.4 Anexa A din Capitolul 6 solicităm respectuos modificarea acțiunii normative și expunerea acesteia în următoarea redacție: „Proiect de hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.211/2019 privind platforma de interoperabilitate (MConnect)”. Astfel, în contextul necesității de transpunere în cadrul normativ secundar a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/1042, AGE optează pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.211/2019, dar nu a aprobării unei noi hotărâri de Guvern.	Se acceptă
5.	Ministerul Finanțelor	La compartimentul „Partea narativă”: La Blocul Dreptul societăților și guvernanța corporativă/Cadrul administrativ - în partea ce vizează efectivul de personal al Ministerului Finanțelor, implicit Direcția reglementarea sectorului financiar, textul „5 <i>unități de personal</i>” se va substitui cu textul „6 <i>unități de personal</i>”. La Blocul Raportări ale societăților - la pct.1 textul „Recomandările Comisiei din anul precedent au fost parțial puse în aplicare și rămân valabile, în special pentru avansarea alinierii la acquis-ul UE în ceea ce privește raportarea financiară și auditul, îmbunătățirea în continuare a capacităților și independența sistemelor de supraveghere a auditului.” se substituie cu textul: „Recomandările Comisiei din anul precedent au fost parțial puse în aplicare și rămân valabile, inclusiv privind îmbunătățirea în continuare a	Se acceptă

		<i>capacităților și independența sistemelor de supraveghere a auditului.”.</i> Anexa A: se menționează că denumirea acțiunii normative nr. 10 este expusă diferit (<i>Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr.171/2012 privind piața de capital (aspecte de dezvoltare a informațiilor de către emitenți pe piața de capital)</i> și <i>Proiect de Lege pentru modificarea legii nr.171/2012 privind piața de capital (aspecte conexe ofertelor publice de cumpărare)</i>), prin urmare aceasta necesită a fi revăzută.	Se acceptă
CAPITOLUL 7 DREPTUL PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE			
1.	Agenția pentru Proprietate Intelectuală	La Partea narativă (pagina 8), în alineatul cu referire la proiectul Legii privind topografiile produselor semiconductoare, textul ”și a fost transmis Comisiei Europene pentru consultări.” se substituie cu textul ”și a fost evaluat de către Comisia Europeană, care a formulat o recomandare și a menționat că proiectul de lege propus este în conformitate cu Directiva 2004/48/CE privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală. Recomandarea Comisiei Europene vizează dreptul la protecție asupra unei topografii a unui produs semiconductor și a fost deplin integrată în versiunea definitivată a proiectului de lege.	Se acceptă

		La Anexa A, propunem: -substituirea denumirii acțiunii cu nr. D/O 2 ”Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate” cu denumirea ”Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice și specialităților tradiționale garantate”	Se acceptă
		Anexa A Substituirea denumirii acțiunii cu nr. D/O 7 ”Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 528/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere și examinare a cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului” cu denumirea ”Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru modificarea Regulamentului privind procedura de depunere și examinare a cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.528/2009”.	Nu se acceptă Nu corespunde metodologiei de elaborarea a PNA-ului
		Completarea Anexei B cu acțiunile incluse în anexa la prezentul aviz. Acțiune: „Elaborarea și implementarea unui pachet integrat de măsuri anticorupție instituțională în cadrul AGEPI, care include Registrul consolidat al riscurilor și oportunităților, Inventarul funcțiilor sensibile și Planul de gestiune a funcțiilor sensibile. ” Indicator de Monitorizare: Registrul consolidat al riscurilor și oportunităților: elaborat și aprobat; Inventarul funcțiilor sensibile: realizat; Planul de gestionare a funcțiilor sensibile: elaborat și implementat	Se acceptă

		Instituție responsabilă: AGEPI Lună: Decembrie Anul: 2026 Costuri estimative: 146 Acoperit din bugetul de stat: 146 Acțiune: „Instruirea continuă a personalului AGEPI în conformitate cu cele mai recente standarde și bune practici anticorupție ale UE” Indicator de monitorizare: O sesiune anuală de instruire anticorupție desfășurată pentru angajații AGEPI. 100% de angajații AGEPI încadrați în funcții sensibile instruiți. Instituție responsabilă: AGEPI Lună: Iunie Anul: 2026 Costuri estimative: 11 Acoperit din bugetul de stat: 11	
CAPITOLUL 8 POLITICA ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI			
1.	Ministerul Educației și Cercetării	Anexa A, la acțiunea 42 Proiect de Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare, se propune includerea Ministerului Educației și Cercetării și Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare în calitate de instituții co-responsabile, având în vedere competențele acestora în elaborarea, coordonarea și implementarea politicilor în domeniul cercetării. Această includere va permite o coordonare eficientă între politicile naționale de cercetare și regulile privind ajutoarele de stat, va asigura alinierea la practicile europene și va contribui la implementarea coerentă și eficientă a regulamentului propus.	Se acceptă
2.	Consiliul Concurenței	La Acțiunea 9, la coloana „Instituția responsabilă” este necesar de substituit textul „CC - Consiliul Concurenței” cu	

		textul „CSM – Consiliul Superior al Magistraturii”, întrucât actul normativ va fi adoptat de CSM.	Acțiunea urmează a fi reformulată după cum urmează: <i>„Adoptarea unei fișe tematice privind cuantificarea prejudiciilor în acțiunile de despăgubire întemeiate pe încălcarea articolului 101 sau 102 în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene”</i>; Inst. responsabilă: CSJ Termen: martie/aprilie/iunie 2027
3.		1. Cu referire la partea narativă a Capitolului 8 „Politica în domeniul concurenței” din proiect, se propun următoarele modificări: 1.1. La pagina 3, alineatul (1) al subcapitolului 1.1. „Cadrul legislativ” se propune: 1) substituirea termenului „guvernare” cu termenul „reglementat”, în vederea utilizării unui limbaj juridic uniform și adecvat, în concordanță cu tehnica de redactare a actelor normative, contribuind astfel la sporirea clarității și rigurozității terminologice a textului; 2) excluderea sintagmei „și 7” din motivul că dispozițiile art. 101 din TFUE sunt transpuse în dreptul național prin art. 5 din Legea concurenței. 1.2. La pagina 4, alineatul (6), se propune completarea termenului „neautentice” cu sintagma „incomplete sau care induc în eroare”, în vederea corelării textului cu dispozițiile art. 68 alin. (1) subpct. 8) din Legea concurenței nr. 183/2012,	Se acceptă

		care reglementează faptele ce constituie încălcări ale normelor procedurale. 1.3. La pagina 6, după alineatul (1) se propune a fi completat cu următorul text: „În continuarea măsurilor menționate, a fost adoptată Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 07/2025 privind aprobarea Instrucțiunii privind definirea pieței relevante în domeniul concurenței. Instrucțiunea stabilește domeniul de aplicare, metodologia generală de definire a pieței produselor și a pieței geografice, procedura de definire a pieței, tipurile de elemente de probă utilizate, precum și modalitățile de aplicare în circumstanțe specifice. Totodată, Instrucțiunea constituie cadrul metodologic detaliat pentru definirea piețelor relevante, incluzând adaptări la particularitățile piețelor digitale, și completează reglementările generale ale Legii concurenței nr. 183/2012, stabilind criteriile și elementele de probă utilizate în procedurile de evaluare a piețelor. Adoptarea acesteia contribuie la creșterea transparenței procesului decizional, la uniformizarea practicilor interne și la eficientizarea evaluărilor în materie de concurență, oferind părților interesate claritate cu privire la criteriile și probele utilizate în definirea piețelor relevante.” În același context, se impune actualizarea Tabelului „Nivelul de aliniere al actelor UE (capitolul 8)” de la pagina 2, pentru a reflecta faptul că actul UE cu CELEX 52054XC01645 a fost transpus integral. 1.4. La pagina 7, după alineatul (1) se propune a fi completat cu următorul enunț: „Potrivit deciziei adoptate în ședința secretarilor generali din 08 decembrie 2025, proiectul noii Legi privind ajutorul de stat la data de 16 decembrie 2025 a fost plasat în	

	sistemul informațional e-Legiferare – legiferare.gov.md și remis spre consultare publică.” 1.5. La pagina 15, după alineatul (2) al subcapitolului „1.2. Cadrul administrativ”, se propune a fi completat cu un nou alineat care va avea următorul cuprins: „În perioada 16 ianuarie – 10 noiembrie 2025, Consiliul Concurenței a fost supus unei evaluări instituționale realizate de CNA, proces care a urmărit identificarea și analiza eventualelor vulnerabilități. În urma evaluării, au fost formulate recomandări orientate spre reducerea riscurilor de corupție. Ca urmare, a fost elaborat Planul de Integritate, aprobat prin Ordinul nr. 59 din 09.12.2025. Planul de Integritate consolidează capacitatea instituțională de prevenire a corupției printr-un set complex de măsuri care vizează controlul proceselor interne și dezvoltarea unui comportament profesional integru. Prin monitorizarea continuă și evaluarea indicatorilor stabiliți, autoritatea dispune de mecanismele necesare pentru a identifica și corecta prompt vulnerabilitățile.” 1.6La pagina 17, alineatul (10), aferent subcapitolului 2.2 „Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative”, se propune substituirea textului „pct. 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 8/2019” cu textul „art. 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 194/2024”, întrucât Hotărârea Parlamentului nr. 8/2019 a fost abrogată prin Hotărârea Parlamentului nr. 194/2024 privind aprobarea structurii organizatorice și a efectivului-limită de personal ale Consiliului Concurenței.	
4.	Subacțiunea nr. 2 din cadrul Acțiunii 15 se propune a fi exclusă, întrucât obiectivul acesteia a fost realizat prin	Se acceptă

		adoptarea Hotărârii Plenului Consiliului Concurenței nr. 07/2025 din 11 decembrie 2025.	
5.		În coloana „Acțiune normativă” a subacțiunii 2 a Acțiunii 18, se propune substituirea textului cu următorul cuprins: „Proiect de Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței de adoptare a Instrucțiunii privind îndrumările referitoare la chestiunile noi sau nerealizate care apar în cazuri individuale” cu textul „Proiect de Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței de aprobare a Instrucțiunii privind îndrumările referitoare la chestiunile noi sau nerealizate care apar în cazuri individuale și sunt legate de aplicarea art. 5 și art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012”.	Se acceptă
6.		În coloanele „Acțiune normativă” ale Acțiunilor 65 și 66, se propune substituirea textului „Proiect de Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței de adoptare a Regulamentului privind evaluarea ajutorului de stat pentru dezvoltare regională” cu textul „Proiect de Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței privind aprobarea Regulamentului privind evaluarea ajutorului de stat regional”.	Se acceptă
7.		Anexa B a Capitolului 8 din proiect, se propune a fi completat cu Acțiunea: „Realizarea Planului de Integritate al Consiliului Concurenței, aprobat prin nr. 59 din 09.12.2025, elaborat în urma evaluării instituționale efectuate de CNA în perioada ianuarie – noiembrie 2025.” Instituție responsabilă: Consiliul Concurenței; Indicator de monitorizare: 2 rapoarte prezentate CNA; Termen: decembrie 2026; Costuri: 133,714 mii lei.	Se acceptă
CAPITOLUL 9 „SERVICII FINANCIARE”			
1.	Comisia Națională a Pieței Financiare	Anexa A: La actele CELEX 32017R1799, 32025R1003, 32017R1110 de modificat termenul din „Iunie 2027” în „Decembrie 2026”	Se acceptă.

		Anexa A: La actul CELEX 32017R0569 de exclus rândul cu acțiunea normativă „Proiect de Lege privind piețele instrumentelor financiare”	Se acceptă.
		Anexa A: Actul UE CELEX 32001L0034 „Directiva 2001/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 28 mai 2001 privind admiterea valorilor mobiliare la cota oficială a unei burse de valori și informațiile care trebuie publicate cu privire la aceste valori mobiliare” de înlocuit cu CELEX 32024L2811 „Directiva (UE) 2024/2811 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 de modificare a Directivei 2014/65/UE pentru a face piețele publice de capital din Uniune mai atractive pentru întreprinderi și a facilita accesul la capital al întreprinderilor mici și mijlocii și de abrogare a Directivei 2001/34/CE”	Se acceptă.
		Anexa A: La actele CELEX 32017R0588 și 32017R0575 de exclus dublarea acțiunilor normative	Se acceptă.
		Anexa A: La actul CELEX 32019L1160 de inclus la Costurile estimative „291,7”, Acoperit din bugetul de stat „129,0”	Se acceptă.
		Anexa A: La actul CELEX 31997L0009 de înlocuit la Foaia de parcurs „GP” cu „CR”	Se acceptă.
2.	Ministerul Finanțelor	I. La Compartimentul „Partea narativă”: a) Introducere: – În Tabelul 1: Nivelul de transpunere a actelor UE (conform Anexei A), celex-urile <u>32022R1011</u> (<i>Regulamentul delegat (UE) 2022/1011</i>) și <u>32016R1801</u> (<i>Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1801</i>), urmează a fi colorate cu verde, întrucât acțiunile de transpunere planificate pentru acestea au fost realizate. Totodată, se propune excluderea următoarelor Celex-uri, întrucât acestea nu se mai regăsesc în Anexa A aferentă Capitolului 9:	Se acceptă.

		• 32021R0451 - Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/451; • 02019R1238-20240109 – Regulamentul (UE) 2019/1238; • 32021R0897 - Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/897; • 32021R0895 - Regulamentul delegat (UE) 2021/895; • 32021R0896 - Regulamentul delegat (UE) 2021/896; • 32021R0473 - Regulamentul delegat (UE) 2021/473; • 31999R1225 - Regulamentul (CE) nr. 1225/1999; • 31999R1228 - Regulamentul (CE) nr. 1228/1999; • 31999R1227 - Regulamentul (CE) nr. 1227/1999; • 32016R1212 - Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1212.	
		b) Subcapitolul 9.1. Bănci și conglomerate financiare: – Cu referire la <i>pct.9.1.1.2. Cadrul administrativ</i>, cuvântul „bănci” urmează a fi substituit cu cuvintele „sectorul bancar”. – Cu referire la <i>pct.9.1.2.1. Planuri legislative</i>, textul „până la sfârșitul anului 2025, va fi elaborat” se propune a fi substituit cu cuvintele „urmează a fi adoptat”.	Se acceptă.
		c) Subcapitolul 9.2. Infrastructurile pieței financiare: – Cu referire la <i>pct.9.2.1.1 Cadrul legislativ</i>, la ultimul alineat, textul „, astfel cum este prevăzut în Regulamentul (UE) 648/2012 (EMIR)” se propune a fi exclus. – Cu referire la <i>pct.9.2.2.1 Planuri legislative</i>: • la primul alineat, textul „pentru a fi transpuse 2 acte UE care modifică Directiva 98/26/EC, și anume: Directiva 2019/879/EC și Regulamentul (UE) 2024/886” se propune a fi substituit cu textul „în	Se acceptă.

		<i>scopul transpunerii versiunii consolidate a Directivei 98/26/EC”;</i> • penultimul alineat urmează a fi expus în următoarea redacție: <i>„Cu privire la depozitari centrali de valori mobiliare, Regulamentul (UE) 909/2014 a fost transpus parțial. Astfel, Legea nr. 234/2016 urmează a fi abrogată și înlocuită cu o nouă lege privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare și privind depozitarii centrali de titluri de valoare, care va transpune integral Regulamentul (UE) 909/2014. Totodată, celelalte acte UE aferente depozitarilor centrali urmează a fi transpuse pe parcursul anului 2026.”</i>	
		d) Subcapitolul 9.4. Asigurări: – Cu referire la pct.9.4.1.1 Cadrul legislativ, textul <i>„Acțiunea normativă prin care vor fi transpuse parțial unele aspecte din Regulamentul Comisiei Europene nr. 1225/1999 este planificată către finele anului 2026.”</i> se propune a fi exclus, întrucât acțiunea dată nu se mai regăsește în Anexa A. – Cu referire la pct.9.4.2.1 Planuri legislative, se propune excluderea textului de mai jos, întrucât conform Anexei A, actele UE prenotate nu mai sunt planificate pentru transpunere: <i>„În scopul transpunerii Regulamentelor Comisiei Europene nr. 1225/1999, nr. 1227/1999 și nr. 1228/1999 până în decembrie 2026 vor fi prezentate spre aprobare:</i> – <i>Proiect de Hotărâre a BNM cu privire la aprobarea Regulamentului privind definițiile caracteristicilor statisticii serviciilor de asigurare;</i> – <i>Proiect de Hotărâre a BNM cu privire la aprobarea Regulamentului privind formatul tehnic de transmitere a statisticilor serviciilor de asigurare;</i>	Se acceptă.

		– <i>Proiect de Hotărâre a BNM cu privire la aprobarea Regulamentului privind seria de date care trebuie produsă pentru statisticile serviciilor de asigurare.</i>”	
		e) Subcapitolul 9.6. Finanțe digitale: – Cu referire la pct.9.6.2.1 Planuri legislative, textul „Directiva (UE) 2022/2556 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 de modificare a Directivelor 2009/65/CE, 2009/138/CE, 2011/61/UE, 2013/36/UE, 2014/59/UE, 2014/65/UE, (UE) 2015/2366 și (UE) 2016/2341 privind reziliența operațională digitală;” se propune a fi exclus, ținând cont de faptul că Directiva (UE) 2022/2556 nu este planificată expres pentru transpunere în Anexa A, iar prevederile acesteia se vor lua în considerare la transpunerea versiunii consolidate a actelor UE pe care aceasta le modifică.	Se acceptă.
		f) De ordin general atragem atenția asupra următoarelor aspecte: – cu referire la compartimentul Aspectele financiare (estimarea costurilor), ca urmare a modificărilor ce vor fi operate la Anexa A și Anexa B în procesul de avizare, prin prisma costurilor prevăzute la acțiunile normative, se atenționează asupra necesității de ajustare a costurilor totale estimate pe fiecare sub-bloc separat. – pe tot parcursul textului, în partea ce vizează efectivul de personal al Ministerului Finanțelor, implicit Direcția reglementarea sectorului	Se acceptă.

		financiar, textul „5 angajați” se va substitui cu textul „6 angajați”.	
		II) Anexa A: a) se atestă planificarea termenelor distincte (decembrie 2026 și iunie 2027) pentru acțiunile nr. 99, 100 și 101 , motiv din care acestea necesită a fi revăzute. b) la acțiunea normativă nr.116 „ <i>Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 171/2012 privind piața de capital</i> ”, în coloanele „Costuri estimative (mii lei)” și „Acoperit din bugetul de stat (mii lei)” se va completa cu textul „291.7” și respectiv „129.0”. c) se recomandă renumerotarea acțiunilor normative, întrucât se observă lipsa acțiunii nr. 79, 80 și 81.	Se acceptă.
		III) Anexa B: – se propune completarea Anexei B cu următoarele acțiuni de implementare ce vizează măsurile anticorupție: a) acțiunea: „ <i>Sesiuni de instruire în domeniul anticorupție</i> ”, Indicator de monitorizare: „ <i>Nr. de personal instruit</i> ”, Instituția responsabilă: „ <i>CNA - Centrul Național Anticorupție, BNM – Banca Națională a Moldovei</i> ”, Anul implementării: „2026-2027”, Costuri estimative: „ <i>ND (acoperit integral din bugetul BNM)</i> ”, Contact/executor acțiune: „ <i>Direcția conformitate, BNM</i> ”. b) acțiunea: „ <i>Implementarea recomandărilor din Raportul de evaluare a transparenței Băncii Naționale a Moldovei de către FMI</i> ”, Indicator de monitorizare: „ <i>Recomandări implementate</i> ”, Instituția responsabilă: „ <i>BNM – Banca Națională a Moldovei</i> ”, Anul implementării: „2026-2027”,	Se acceptă.

		Costuri estimative: „ <i>ND (acoperit integral din bugetul BNM)</i> ”, Contact/executor acțiune: „ <i>Departamentul strategie, organizare și resurse umane, BNM</i> ”.	
3.	Banca Națională a Moldovei	La Capitolul 9 „Servicii financiare”, în Partea narativă, recomandăm următoarele: a) în „Tabelul 1: Nivelul de transpunere a actelor UE (conform Anexei A)”, recomandăm completarea cu următoarele numere CELEX: 32025R0789, 32023R1577, 32023R1578, 32022R2328, 32022R1622, 32023R0511, 32021R0930, 32017R0461, 32014R0926, 32017R1230, 32024R0857, 32021R0923, 32024R0856, 32022R0676, 32024R1728; Totodată, precizăm că Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/451 (nr. CELEX 32021R0451) se abrogă începând cu 01.01.2026, urmând să fie substituit cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/3117 (nr. CELEX 32024R3117), fapt reflectat în Anexa A, respectiv, recomandăm substituirea numărului CELEX 32021R0451 cu 32024R3117; În aceeași ordine de idei, atragem atenția că Regulamentul delegat (UE) 2022/1011 (nr. CELEX 32022R1011) și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1801 (nr. CELEX 32016R1801) au fost transpuse total în anul 2025, respectiv, recomandăm revizuirea statutului acestora din acte netranspuse (marcate cu culoare alb/sur) în acte transpuse (marcate cu culoare verde). b) la subcapitolul 9.1. „Bănci și conglomerate financiare”, secțiunea 9.1.1 „Prezentarea generală a situației”, subsecțiunea 9.1.1.2 „Cadrul administrativ”, la tabelul de la pagina 10, textul „ 83/53” de la rândul 5 se va substitui cu textul „ 83/54”, iar textul „ 24/16” de la rândul 8 din tabel, se va substitui cu textul „ 24/17”	a) Se acceptă. b) Se acceptă.

	c) la subcapitolul 9.2 „Infrastructurile pieței financiare”, secțiunea 9.2.1., Prezentarea generală a situației”, subsecțiunea 9.2.2.1 „Planuri legislative”, la alineatul al doilea, după textul „urmează a fi transpusă integral Directiva 2002/47/CE” se va completa cu textul „, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2025/1, ”, iar alineatul al treilea se va expune în următoarea redacție: „Transpunerea integrală a Directivei 2002/47/CE este determinată de angajamentul asumat în cadrul reuniunii de screening bilateral și prin Poziția de negociere pentru Capitolul 9 „Servicii financiare” ”. d) la subcapitolul 9.4. „Asigurări”, secțiunea 9.4.1. „Prezentarea situației generală a situației”, subsecțiunea 9.4.1.1. „Cadrul legislativ”, reieșind din excluderea cerințelor ce țin de transpunerea Regulamentelor (CE) nr. 1225/1999, nr. 1227/1999 și nr. 1228/1999 din Anexa A la Capitolul 9, recomandăm excluderea de la pag. 27 a textului: „Cu privire la alinierea legislației Republicii Moldova la legislația UE, prevederi ale Regulamentului (CE)nr. 1225/1999 al Comisiei din 27 mai 1999 privind definițiile caracteristicilor statisticii serviciilor de asigurare; Regulamentului (CE) nr. 1227/1999 al Comisiei din 28 mai 1999 privind formatul tehnic de transmitere a statisticilor serviciilor de asigurare și Regulamentului (CE) nr. 1228/1999 al Comisiei din 28 mai 1999 privind seria de date care trebuie produsă pentru statisticile serviciilor de asigurare sunt transpuse parțial prin: • Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare; • Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială; • Hotărârea cu privire la aprobarea formei și conținutului rapoartelor specializate ale asigurătorilor (reasiguratorilor) (Hotărârea CNPF nr. 26/15/2011);	c) Se acceptă. d) Se acceptă.

	• Hotărârea cu privire la aprobarea rapoartelor specializate ale asigurătorilor (reasiguratorilor) aferente asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă (Hotărârea CNPF nr. 57/14/2018); • Regulamentul privind cerințele față de programul de reasigurare al asigurătorului, regulile de contractare a reasigurărilor și condițiile avizării nivelului reținerii proprii al asigurătorului (Hotărârea CNPF nr.30/12/2023); • Regulamentul privind situațiile financiare specializate ale societăților de asigurare sau de reasigurare (Hotărârea CNPF nr. 30/13/2023); • Hotărârea cu privire la aprobarea formei și conținutului rapoartelor specializate ale intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări (Hotărârea CNPF nr. 45/5/2009); Regulamentul privind Fondul de compensare (Hotărârea CNPF nr. 23/3/2008); • Regulamentul privind Fondul de protecție a victimelor străzii (Hotărârea CNPF nr. 19/11/2009). Acțiunea normativă prin care vor fi transpuse parțial unele aspecte din Regulamentul Comisiei Europene nr.1225/1999 este planificată către finele anului 2026.” e) la subcapitolul 9.4. „ Asigurări”, secțiunea 9.4.1. „ Prezentarea generală a situației”, subsecțiunea 9.4.1.2. „Cadrul administrativ”, recomandăm completarea textului „ Direcția consolidarea reglementării și autorizării financiare este responsabilă de reglementarea prudențială și licențierea/autorizarea activității societăților de asigurare sau reasigurare, intermediarii în asigurări și/sau reasigurări din Republica Moldova și a Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule” cu textul „Totalul personalului este format din 19 angajați, 14 poziții ocupate dintre care 6 sunt implicați în procesul de transpunere a actelor UE.”.	e) Se acceptă.

		f) la subcapitolul 9.4. „Asigurări”, secțiunea 9.4.2. „Planuri de viitor”, subsecțiunea 9.4.2.1 „Planuri legislative”, reieșind din excluderea cerințelor ce țin de transpunerea Regulamentelor (CE) nr. 1225/1999, nr. 1227/1999 și nr. 1228/1999 din Anexa A la Capitolul 9, recomandăm excluderea de la pag. 30 a textului: „În scopul transpunerii Regulamentelor Comisiei Europene nr. 1225/1999, nr. 1227/1999 și nr. 1228/1999 până în decembrie 2026 vor fi prezentate spre aprobare: – Proiect de Hotărâre a BNM cu privire la aprobarea Regulamentului privind definițiile caracteristicilor statisticii serviciilor de asigurare; – Proiect de Hotărâre a BNM cu privire la aprobarea Regulamentului privind formatul tehnic de transmitere a statisticilor serviciilor de asigurare – Proiect de Hotărâre a BNM cu privire la aprobarea Regulamentului privind seria de date care trebuie produsă pentru statisticile serviciilor de asigurare.” g) la subcapitolul 9.4. „Asigurări”, secțiunea 9.4.2. „Planuri de viitor”, subsecțiunea 9.4.4.2. „Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative”, în primul alineat, în textul dintre paranteze, cuvântul „națională” se va substitui cu cuvântul „Națională”.	f) Se acceptă. g) Se acceptă.
		La Anexa A la Capitolul 9, menționăm următoarele: a) la acțiunea normativă nr. 5, propunem uniformizarea formulării denumirii, după cum urmează: „Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață (abrogarea Hotărârii Comitetului executiv al BNM nr. 114 din 24.05.2018)”	a) Se acceptă.

	b) la acțiunea normativă nr. 6, propunem uniformizarea formulării denumirii, după cum urmează: „Proiect de Hotărâre a Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei pentru aprobarea Regulamentului privind tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării bazate pe modele interne de rating”. c) atragem atenția asupra faptului că Regulamentul delegat (UE) 2022/2257 (nr. CELEX 32022R2257) se regăsește de 2 ori în cuprinsul Anexei, atât la rândul 9, acțiunea normativă nr. 20, cât și la rândul 30, acțiunea normativă nr. 35, respectiv, recomandăm excluderea din Anexă a acțiunii normative nr. 35 privind transpunerea Regulamentului menționat. d) la rândul 19, acțiunea normativă nr. 28, în coloana a treia „Denumire act UE”, recomandăm excluderea textului „,astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul delegat (UE)2022/2403 al Comisiei din 16 august 2022”, întrucât, actele UE în anexă sunt enumerate fără indicarea modificărilor. e) la rândul 31, acțiunea normativă nr. 35, în coloana a doua „CELEX”, recomandăm inserarea numărului CELEX al Regulamentului delegat (UE) 2022/1622 (32022R1622). f) la rândul 54, acțiunea normativă nr. 50, recomandăm excluderea textului „un”. g) la rândul 82, acțiunea normativă nr. 71, corespunzătoare Regulamentului de punere în aplicare (UE)2015/2017, recomandăm excluderea costurilor, reieșind din necesitatea menționării acestora doar o singură dată.	b) Se acceptă. c) Se acceptă. d) Se acceptă. e) Se acceptă. f) Se acceptă. g) Se acceptă.

		h) acțiunile normative nr. 33, 34 și 35 coincid cu acțiunea normativă nr. 20, respectiv, recomandăm substituirea numărului de ordine al acestora cu „20” și uniformizarea formulării denumirii, după cum urmează: „Proiect de Hotărâre a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei cu privire la modificarea Regulamentului privind cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață”; Totodată, recomandăm excluderea costurilor la rândul 26, acțiunea normativă 33, la rândul 27, acțiunea normativă 34 și la rândul 29, acțiunea normativă nr. 35.	h) Se acceptă.
CAPITOLUL 28 „PROTECȚIA CONSUMATORULUI ȘI A SĂNĂTĂȚII”			
1.	Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM)	Anexa A: La Acțiunea nr. 96 „Regulamentul (UE) 2021/2282 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 decembrie 2021 privind evaluarea tehnologiilor medicale și de modificare a Directivei 2011/24/UE” se vor modifica rubricile „Lună” și „Anul adoptării” din „Decembrie” „2025” în „Ianuarie” „2026”.	Nu se acceptă Conform PdN termenul este <i>Decembrie 2025</i>
		La Acțiunea nr. 97 „Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1381 al Comisiei din 23 mai 2024 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) 2021/2282 privind evaluarea tehnologiilor medicale, a normelor procedurale care vizează interacțiunea din cursul pregătirii și actualizării evaluărilor clinice comune ale medicamentelor de uz uman la nivelul Uniunii, schimbul de informații despre ele și participarea la ele, precum și a modelelor pentru respectivele evaluări clinice comune” se vor modifica rubricile „Lună” și „Anul adoptării” din „Decembrie” „2025” în „Martie” „2026” .	Se acceptă
		Anexa B,	Nu se acceptă

		La acțiunea nr. 66 „Aprobarea componenței nominale a Comitetului Coordonator ETM” se vor modifica rubricile „Lună” și „Anul implementării” din „Decembrie” „2026” în „Martie” „2026”.	Conform PdN termenul este - <i>Decembrie 2026</i>
		La Acțiunea nr. 67 „Instruirea personalului implicat în procesul de evaluare a tehnologiilor medicale” se vor modifica rubricile „Lună” și „Anul implementării” din „Decembrie” „2026” în „Martie” „2026”.	Nu se acceptă Conform PdN termenul este - <i>Decembrie 2026</i>
2.	Asociația Stomatologilor din Republica Moldova (ASRM)	Obiectul Propunerii: Fondarea/Organizarea Colegiului Medicilor Stomatologi din Republica Moldova ca organism profesional autonom, de drept public. Justificare și Impactul Asupra <i>Acquis-ului</i> Comunitar (Anexa la care se referă propunerea): Propunerea vizează Anexa care include cadrul instituțional și de reglementare profesională în domeniul sănătății. Organizarea unui Colegiu al Medicilor Stomatologi este o necesitate vitală pentru modernizarea sistemului stomatologic național și îndeplinirea următoarelor funcții critice, aliniate la standardele europene: 1. Reglementarea și Standardizarea Formării Profesionale: Crearea unui cadru în care să fie discutate, propuse, evaluate și planificate formările continue ale specialiștilor, asigurând o pregătire la nivelul exigențelor Uniunii Europene. 2. Ghidarea Proceselor Profesionale: Asigurarea unei conduceri profesionale autonome pentru a ghida procesele majore din domeniu și a contribui la o dezvoltare prosperă a țării prin servicii medicale de înaltă calitate. 3. Evaluarea și Etica Profesională (Mecanisme de Control): Este imperios necesară organizarea de	Nu se acceptă Aceste propuneri nu derivă în mod direct din prevederile actelor UE aferente Capitolului 28 și nu sunt conforme cu Ghidul de elaborare a PNA.

		comisii de malpraxis pe fiecare domeniu stomatologic aparte. Aceste comisii vor evalua cazurile și situațiile critice, oferind expertiza necesară pentru soluționarea corectă a litigiilor și asigurând o conduită etică riguroasă. 4. Atestarea și Competențele Profesionale: Este necesară organizarea de comisii de evaluare a competențelor profesionale pe fiecare domeniu/specialitate aparte, care să asigure standarde înalte de practică și să certifice calificările medicilor, în concordanță cu Directivele UE. Implementarea acestei structuri este crucială pentru creșterea calității actului medical stomatologic, pentru protejarea pacienților și pentru consolidarea încrederii în sistemul de sănătate, elemente fundamentale solicitate de procesul de integrare europeană.	
3.	Cancelaria de Stat	Se recomandă revizuirea proiectelor de acte normative, aflate în proces de legiferare, pentru a asigura includerea unor acțiuni normative relevante în PNA. În acest sens, la acțiunea nr.28 din Anexa A la Capitolul 28 care prevede „Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 71/2013 cu introducerea atribuțiilor noi privind pregătirea pentru situații de criză în domeniul medicamentelor și al dispozitivelor medicale și gestionarea acestora” se va ține cont de proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (înregistrat cu număr unic 930/MS/AMDM/2025) care prevede, inclusiv abrogarea Hotărârii Guvernului	Se acceptă Modificarea a fost propusă în avizul Ministerului Sănătății

		nr.71/2013. Reieșind din cele menționate <i>supra</i> (recomandările generale pentru PNA, incluse în sinteza generală a recomandărilor la proiectul HG cu privire la modificarea HG nr.306/2025), se recomandă revizuirea și, după caz, reformularea acțiunilor și indicatorilor de monitorizare, după cum urmează: Cap. 28 – Protecția consumatorilor și sănătății (Anexa A: acțiunile 28, 64, 72 și 74; Anexa B: acțiunile nr. 2, 8, 9, 10, 14, 55 și 56).	
4.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)	Anexa A: La poziția 18, acțiunea normativă nr.18, "Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 62/2022 cu privire la publicitate", se propune adăugarea Parlamentului Republicii Moldova, în calitate de instituție co-responsabilă.	Se acceptă
5.	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	La partea narativă la blocul PROTECȚIA CONSUMATORILOR, subpct. 1.2 Cadrul administrativ se va modifica textul „Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale - în domeniul transportului interurban și internațional, construcții” cu textul „Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale - în domeniul transportului rutier, aerian, naval și feroviar”, în conformitate cu prevederile art. 36 al Legii nr.105/2003 privind protecția consumatorului.	Se acceptă
6.	Ministerul Sănătății	Anexa A: numărul 19 , <i>Directiva 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 noiembrie 2001 de instituire a unui cod comunitar cu privire la medicamentele de uz uman, se va transpune și prin acțiunea normativă nouă după cum urmează:</i> ”Proiect de ordin cu privire la aprobarea cerințelor specifice pentru autorizarea medicamentelor de uz uman” cu indicatorul ”Ordin emis”, instituția responsabilă ”MS –	Se acceptă

	Ministerul Sănătății”, termenul de implementare decembrie 2026 și costul estimativ 66,8 mii lei.	
	numărul 19 , <i>Directiva 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 noiembrie 2001 de instituire a unui cod comunitar cu privire la medicamentele de uz uman</i> , acțiunea normativă 23 ”Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea conceptului tehnic și regulamentul sistemului informațional de trasabilitate a medicamentelor” se completează cu sintagma ”de uz uman”.	Se acceptă
	acțiunea normativă 20 , ”Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la autorizarea de punere pe piață a medicamentelor” se completează cu sintagma ”de uz uman”.	Se acceptă
	numărul 20 , <i>Regulamentul (CE) nr. 141/2000 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 1999 privind produsele medicamentoase orfane</i> , se exclude . Urmare analizei actului european s-a constatat că prevederile acestuia pot fi aplicate doar după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, iar de la data aderării regulamentul va produce efecte directe și nu va necesita transpunere în dreptul național.	Nu se acceptă Actul UE se regăsește în PdN.
	numărul 21 , <i>Regulamentul (CE) nr. 1901/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006 privind medicamentele de uz pediatric și de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1768/92, a Directivei 2001/20/CE, a Directivei 2001/83/CE și a Regulamentului (CE) nr. 726/2004</i> , se exclude . Urmare analizei actului european s-a constatat că prevederile acestuia pot fi aplicate doar după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, iar de la data aderării regulamentul va produce efecte directe și nu va necesita transpunere în dreptul național.	Se acceptă
	numărul 23 , <i>Regulamentul (CE) nr. 1394/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind medicamentele pentru terapie avansată și de</i>	Nu se acceptă Actul UE se regăsește în PdN.

	<i>modificare a Directivei 2001/83/CE și a Regulamentului (CE) nr. 726/2004, se exclude.</i> Urmare analizei actului european s-a constatat că prevederile acestuia pot fi aplicate doar după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, iar de la data aderării regulamentul va produce efecte directe și nu va necesita transpunere în dreptul național.	
	numărul 24, Regulamentul (CE) nr. 726/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 martie 2004 de stabilire a procedurilor comunitare privind autorizarea și supravegherea medicamentelor de uz uman și veterinar și de instituire a unei Agenții Europene pentru Medicamente se exclude. Urmare analizei actului european s-a constatat că prevederile acestuia pot fi aplicate doar după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, iar de la data aderării regulamentul va produce efecte directe și nu va necesita transpunere în dreptul național.	Nu se acceptă Actul UE se regăsește în PdN.
	numărul 25, Regulamentul delegat (UE) 2016/161 al Comisiei din 2 octombrie 2015 de completare a Directivei 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea de norme detaliate pentru elementele de siguranță care apar pe ambalajul medicamentelor de uz uman, se exclude. Urmare analizei actului european s-a constatat că prevederile acestuia pot fi aplicate doar după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, iar de la data aderării regulamentul va produce efecte directe și nu va necesita transpunere în dreptul național.	Nu se acceptă Actul UE se regăsește în PdN.
	numărul 26, Regulamentul (CE) nr. 507/2006 al Comisiei din 29 martie 2006 privind autorizația de introducere pe piață condiționată pentru medicamente de uz uman care se încadrează în domeniul de aplicare al Regulamentului (CE) nr. 726/2004 al Parlamentului European și al Consiliului, se exclude. Urmare analizei actului european s-a constatat că prevederile acestuia pot fi aplicate doar după aderarea	Nu se acceptă Actul UE se regăsește în PdN.

		Republicii Moldova la Uniunea Europeană, iar de la data aderării regulamentul va produce efecte directe și nu va necesita transpunere în dreptul național.	
		numărul 27, Regulamentul (CE) nr. 847/2000 al Comisiei din 27 aprilie 2000 de stabilire a dispozițiilor de aplicare a criteriilor pentru desemnarea unui produs medicamentos ca produs medicamentos orfan și a definițiilor termenilor „produs medicamentos similar” și „superioritate clinică”, se exclude. Urmare analizei actului european s-a constatat că prevederile acestuia pot fi aplicate doar după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, iar de la data aderării regulamentul va produce efecte directe și nu va necesita transpunere în dreptul național.	Nu se acceptă Actul UE se regăsește în PdN.
		se va include acțiune nouă - Decizia nr. 2008/911/CE a Comisiei din 21 noiembrie 2008 de stabilire a unei liste a substanțelor și a preparatelor vegetale și a combinațiilor acestora în vederea folosirii în medicamentele tradiționale din plante, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 328 06 decembrie 2008, CELEX: 32008D0911, așa cum a fost modificată ultima dată prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/1316 a Comisiei din 25 iulie 2022, se va transpune prin acțiunea normativă nouă cu următorul conținut: ”Proiect de ordin cu privire la lista substanțelor și preparatelor vegetale și a combinațiilor acestora în vederea folosirii în medicamentele tradiționale din plante” cu indicator de monitorizare ”Ordin elaborat”, instituția responsabilă: ”MS – Ministerul Sănătății”, termenul de implementare decembrie 2026 și costul estimativ 66,8 mii lei.	Se acceptă
		numărul 32, Regulamentul (UE) 2022/123 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 ianuarie 2022 privind consolidarea rolului Agenției Europene pentru Medicamente în ceea ce privește pregătirea pentru situații de criză în	Se acceptă

		<i>domeniul medicamentelor și al dispozitivelor medicale și gestionarea acestora</i> acțiunea normativă 27 se redactează după cum urmează: "Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la pregătirea pentru situații de criză în domeniul medicamentelor și al dispozitivelor medicale și gestionarea acestora și modificarea unor hotărâri ale Guvernului" și acțiunea normativă 28 se exclude.	
		numărul 58, Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 198/2013 al Comisiei din 7 martie 2013 privind alegerea unui simbol în scopul identificării medicamentelor de uz uman care sunt supuse unei monitorizări suplimentare, se exclude, întrucât acest regulament este deja transpus de Legea nr. 153/2025 art. 56 alin. (1) pct. 13) și în art. 98 alin. (2) pct. 8.	Se acceptă
		numărul 59, <i>Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 699/2014 al Comisiei din 24 iunie 2014 privind designul pentru logoul comun destinat identificării persoanelor care oferă medicamente spre vânzare la distanță către populație și cerințele tehnice, electronice și criptografice pentru verificarea autenticității acestuia,</i> acțiunea normativă 25 "Proiect de Lege a Farmaciei" se exclude. Regulamentul rămâne a fi transpus prin acțiunea normativă 43.	Se acceptă
		numărul 64, 65, și 69, acțiunea normativă 47, "Proiect de Lege cu privire la dispozitivele medicale", luna de implementare se modifică din decembrie 2026 în iulie 2026.	Nu se acceptă Termenul <i>Decembrie 2026</i> este indicat în PdN.
		numărul 64, 66 și 67 acțiunea normativă 48, "Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aplicarea normelor ce vizează domeniul dispozitivelor medicale pe teritoriul Republicii Moldova", luna de implementare se modifică din decembrie 2026 în noiembrie 2026.	Nu se acceptă Termenul <i>Decembrie 2026</i> este indicat în PdN.
		numărul 65 și 68, acțiunea normativă 49, "Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aplicarea normelor ce vizează	Nu se acceptă

	domeniul dispozitivelor medicale in vitro pe teritoriul Republicii Moldova”, luna de implementare se modifică din decembrie 2026 în noiembrie 2026.	Termenul <i>Decembrie 2026</i> este indicat în PdN.
	numărul 86, acțiunea normativă 65 ”Foaie de parcurs privind alinierea la Regulamentul (UE) 2024/1938”, luna de implementare se modifică din decembrie 2026 în august 2026.	Se acceptă
	numărul 92, Comunicarea Comisiei către Parlamentul european, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor - Bolile rare: o provocare pentru Europa {SEC(2008)2713} {SEC(2008)2712}, acțiunea normativă 71 ”Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la Crearea registrului național al pacienților cu boli rare, în conformitate cu practicile europene pentru colectarea datelor și schimbul de informații”, anul de implementare se modifică din decembrie 2026 în decembrie 2027.	Se acceptă
	numărul 92, se include acțiune normativă nouă ”proiect de Hotărâre de Guvern pentru integrarea și implementarea clasificării și codificării ORPHA a bolilor rare în Republica Moldova” cu indicatorul de monitorizare: ”Hotărâre de Guvern adoptată”, instituția responsabilă ”MS – Ministerul Sănătății” și termenul de implementare decembrie 2026.	Se acceptă
	numărul 93, Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/1765 a Comisiei din 22 octombrie 2019 de stabilire a normelor pentru înființarea, gestionarea și funcționarea rețelei de autorități naționale responsabile cu e-sănătatea și de abrogare a Deciziei de punere în aplicare 2011/890/UE, acțiunea normativă 72 se exclude, actul UE urmând a fi transpus prin acțiunea normativă 74:„Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la crearea entității naționale pentru e-Sănătate ”. Data adoptării solicităm a fi acceptată iulie 2026, dat fiind blocajul existent referitor la instituirea de noi instituții publice în țară, legat de actualizarea cadrului	Se acceptă parțial Modificarea termenului nu se acceptă. <i>Decembrie 2025</i> este termenul din PdN.

	legislativ (proiectul de lege privind instituțiile publice aprobat în prima lectură de către Parlamentul RM). Accentuăm că sarcina de creare a entității naționale pentru e-Sănătate este inclusă și în Recomandarea Comisiei Europene din anul 2025.	
	numărul 94, Comunicare a comisiei către parlamentul european, consiliu, comitetul economic și social european și comitetul regiunilor, privind modalitățile de a face posibilă transformarea digitală a serviciilor de sănătate și de asistență în cadrul pieței unice digitale, autonomizarea cetățenilor și construirea unei societăți mai sănătoase, acțiunea normativă 75 se redactează după cum urmează: ”Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea conceptului tehnic al Dosarul Electronic de Sănătate (DES)”.	Se acceptă
	numărul 95, Regulamentul (UE) 2025/327 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2025 referitor la spațiul european al datelor privind sănătatea și de modificare a Directivei 2011/24/UE și a Regulamentului (UE) 2024/2847, adițional se va include acțiunea normativă 74 „Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la crearea entității naționale pentru e-Sănătate”.	Se acceptă
	numărul 95, Regulamentul (UE) 2025/327 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2025 referitor la spațiul european al datelor privind sănătatea și de modificare a Directivei 2011/24/UE și a Regulamentului (UE) 2024/2847, se va adăuga o acțiune normativă nouă, după cum urmează: „Proiect de act normativ cu privire la datele secundare în sănătate” cu indicatorul ”Act normativ aprobat”, instituția responsabilă ”MS – Ministerul Sănătății” și cu termenul de implementare decembrie 2027.	Se acceptă
	numărul 97. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1381 al Comisiei din 23 mai 2024 de stabilire, în temeiul Regulamentului (UE) 2021/2282 privind evaluarea tehnologiilor medicale, a normelor procedurale care vizează	Se acceptă

		<i>interacțiunea din cursul pregătirii și actualizării evaluărilor clinice comune ale medicamentelor de uz uman la nivelul Uniunii, schimbul de informații despre ele și participarea la ele, precum și a modelelor pentru respectivele evaluări clinice comune termenul de implementare se modifică din decembrie 2025 în martie 2026.</i>	
		Anexa B: numărul 6, "Dezvoltarea și implementarea sistemului informațional pentru trasabilitatea medicamentelor", se completează cu sintagma "de uz uman" și se va exclude eticheta GP – Planul de creștere. anul de implementare se modifică din decembrie 2027 în decembrie 2028	Se acceptă
		numărul 7, "Dezvoltarea și implementarea Sistemului electronic de monitorizare a stocurilor de medicamente (SMeS)", se va include eticheta GP – Planul de creștere. anul de implementare se modifică din decembrie 2026 în decembrie 2027.	Se acceptă parțial Conform PdN termenul este <i>Decembrie 2026.</i>
		numărul 11, "Consolidarea capacităților instituționale prin extinderea programelor de formare pentru autoritățile de reglementare și personalul de supraveghere a pieței", costul estimativ se modifică din 1,078 mii lei în 250 mii lei.	Se acceptă
		numărul 12, "Efectuarea sesiunilor de instruire privind implementarea legislației în controlul tutunului pentru fortificarea capacităților personalului antrenat în activități de control din cadrul ANSP și IGP" se exclude, întrucât a fost realizată.	Se acceptă
		numărul 14, "Crearea Punctului Național de Contact pentru asistență medicală transfrontalieră" se va include eticheta RE 2025.	Se acceptă
		numărul 15, "Elaborarea și aprobarea regulilor și condițiilor pentru acordarea asistenței medicale transfrontaliere" se va include eticheta RE 2025.	Se acceptă

		numărul 21, ”Instruirea personalului privind implementarea legislației pe schimb de organe și importul/exportul de țesuturi și celule pentru utilizare la om”, anul de implementare se modifică din decembrie 2027 în decembrie 2026.	Se acceptă
		numărul 26, se redactează după cum urmează: ”Efectuarea studiului de prevalență <u>de moment</u> privind infecțiile asociate asistenței medicale și rezistența antimicrobiană”.	Se acceptă
		numărul 28, denumirea acțiunii ”Planificarea integrată a serviciilor de sănătate, a fluxurilor de pacienți și a finanțării rețelelor de referință la nivel național și regional” se redactează după cum urmează: Plan cadru a serviciilor spitalicești.	Se acceptă
		numărul 29, ”Dezvoltarea de proceduri regionale pentru transferul pacienților acuți și pacienților critici pentru toate ariile patologice de interes” se exclude, sarcina fiind realizată prin acțiunea 28.	Se acceptă
		numărul 30, ”Instruirea cadrelor din domeniul medical privind aplicarea modelelor moderne de îngrijire”, indicatorul de monitorizare se redactează după cum urmează: ” 200 persoane instruite”și costurile estimative se modifică în 800 mii lei.	Se acceptă
		numărul 31, ”Subvenționarea de către stat a activității farmaceutice în localitățile rurale”, se va exclude eticheta RE 2024, întrucât acțiunea ce rezultă din Recomandarea Comisiei Europene din anul 2024 a fost realizată în întregime în anul 2025.	Se acceptă
		numărul 32, ”Acordarea compensațiilor pentru cheltuielile de transport (deplasarea tur-retur între domiciliu și locul de muncă) lucrătorilor medico-sanitari și farmaceutici”, se va exclude eticheta RE 2024, întrucât acțiunea ce rezultă din Recomandarea Comisiei Europene din anul 2024 a fost realizată în întregime în anul 2025. Recomandarea Comisiei	Se acceptă

	Europene din anul 2025 prevede continuarea acordării compensațiilor și în anul următor.	
	numărul 38 , "Elaborarea cartografierii stațiilor de bază de emisie radio și implementarea registrului național cu nivelurile câmpului electromagnetic" se redactează după cum urmează : "Elaborarea cartografierii stațiilor de bază de emisie radio și implementarea registrului național privind evidența stațiilor de bază de telefonie mobilă", iar în indicatorul de monitorizare se exclude sintagma : "Număr de stații active". Și se va păstra doar sintagma: "Registru național elaborat".	Se acceptă
	numărul 51 , "Formarea profesională în domeniul e-Sănătății" se exclude .	Se acceptă
	numărul 52 , "Crearea unui ecosistem național pentru utilizarea secundară a datelor în cercetare și politici publice" se completează cu sintagma "și desemnarea instituției responsabile", se va include referința la acțiunea din anexa A Regulamentul (UE) 2025/327 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2025 referitor la spațiul european al datelor privind sănătatea și de modificare a Directivei 2011/24/UE și a Regulamentului (UE) 2024/2847, se va include eticheta GP – Planul de creștere economică și indicatorul se redactează după cum urmează : "2 seturi de date deschise anonimizate".	Se acceptă
	numărul 53 , "Implementarea instrumentelor tehnice aliniate la EHDS pentru mobilitatea pacienților, schimbul transfrontalier de date medicale, medicamente, vaccinări și dispozitive medicale" se exclude .	Nu se acceptă Acțiunea este stabilită în PdN.
	numărul 54 , "Implementarea infrastructurii naționale de securitate cibernetică pentru sănătate, monitorizare continuă a incidentelor, criptare end-to-end și auditarea accesului la date medicale" se exclude .	Se acceptă

		numărul 56, se redactează după cum urmează: "Operaționalizarea entității naționale <u>e-Sănătate</u> (Health Data Acces Body conform EHDS)", va include eticheta RE 2025 și GP – Planul de creștere și indicatorul de monitorizare se redactează după cum urmează: "Entitatea <u>națională</u> e-Sănătate operațională".	Se acceptă
		numărul 57, "Asigurarea interoperabilității tehnice și semantice a sistemului de Dosar Electronic de Sănătate al Republicii Moldova cu sistemele UE, în conformitate cu cerințele GDPR", se va include eticheta RE 2025 și la GP – Planul de creștere.	Se acceptă
		numărul 58, se redactează după cum urmează: "Dezvoltarea și implementarea unui sistem digital modular aliniat la standarde internaționale, integrat cu DES" și se va include eticheta RE 2025 și la GP – Planul de creștere.	Se acceptă
		numărul 59, "Dezvoltarea și implementarea serviciilor de telemedicină și consultații la distanță", va include eticheta RE 2025 și la GP – Planul de creștere.	Se acceptă
		numărul 60, "Modernizarea infrastructurii IT în sectorul sănătății, inclusiv prin actualizarea centrelor de date și implementarea unor mecanisme avansate de securitate cibernetică" va include eticheta RE 2025 și la GP – Planul de creștere și indicatorul de monitorizare se redactează după cum urmează: "Echipamente TIC dotate cu soft licențiat instalate în minimum 50% din instituțiile medicale. 100% date DES stocate în centre de date modernizate și securizate".	Se acceptă

		numărul 61, se redactează după cum urmează: ”Dezvoltarea <u>conținutului digital</u> pentru personalul medical și cetățeni, inclusiv utilizarea DES, protecția datelor (GDPR/EHDS) și securitate cibernetică”, va include eticheta RE 2025 și la GP – Planul de creștere, indicatorul se redactează după cum urmează: ”2 programe elaborate. 5 conținuturi digitale elaborate” și termenul de implementare se modifică din decembrie 2028 în decembrie 2027.	Se acceptă
		se va include acțiune nouă de implementare ”Implementarea cadrului normativ privind accesul la date personale și gestionarea consimțământului” cu eticheta RE 2025 și GP – Planul de creștere, cu indicatorul de monitorizare după cum urmează: ”Mecanism digital elaborat”, cu instituția responsabilă ”MS – Ministerul Sănătății” și cu termenul de implementare decembrie 2027.	Se acceptă
		numărul 64 ”Implementarea mecanismului de evaluare a tehnologiilor medicale”, luna de implementare se modifică din martie 2026 în decembrie 2026.	Se acceptă
		se va include acțiune nouă de implementare ”Instruiri pentru funcționari publici și alte părți interesate relevante din sectorul sănătății în domeniul anticorupției și al integrității, în cooperare cu Centrul Național Anticorupție și Autoritatea Națională de Integritate” cu eticheta RE 2025, indicatorul de monitorizare după cum urmează: ”Număr de instruiri organizate. Număr de persoane instruite”, instituțiile responsabile ”MS - Ministerul Sănătății, CNA - Centrul Național Anticorupție, ANI - Autoritatea Națională de Integritate” și termenul de implementare 2026-2027.	Se acceptă

7.	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Anexa A: 1. Poziția 38 (Reg. 2023/905) = instituția responsabilă va fi ANSA, coresponsabilă MAIA; 2. Poziția 42, 43, 46 (Reg. 2018/782; Reg. 2017/880; Reg.2017/12) = termenul de adoptare trebuie să se modifice la martie 2027; 3. Poziția 55 (Comunicarea Comisiei – Orientări pentru solicitanți – produse medicinale veterinare) = termenul de adoptare va fi modificat la iunie 2027;	Se acceptă
		Anexa B: 4. Poziția 8 (Actualizarea Sistemului Informațional ”Registrul de stat al medicamentelor de uz veterinar”): 4.2 denumirea acțiunii se modifică în ”Elaborarea bazei de date informaționale ”Registrul de stat al produselor medicinale veterinare”; 4.2 termenul de implementare a acțiunii se modifică la iunie 2027; 5. Poziția 9: (Elaborarea sistemului informațional ”Trasabilitatea medicamentelor de uz veterinar” (distribuție și utilizare)): 5.1 denumirea acțiunii se modifică în ”Elaborarea subsistemului informațional ”Trasabilitatea produselor medicinale veterinare”; 5.2 termenul de implementare a acțiunii se modifică la iunie 2027;	Se acceptă parțial Conform PdN termenul pentru <i>acțiunea nr. 8</i> și <i>acțiunea nr. 9</i> este Decembrie 2026
8.	Ministerul Finanțelor	Anexa B: 1) La acțiunea nr. 6 „Dezvoltarea și implementarea SI p/u trasabilitatea medicamentelor”, se consideră necesară ajustarea costului conform mijloacelor financiare prevăzute în	Se acceptă parțial 1. Costurile prevăzute în legea bugetului sunt aferente acțiunii nr. 7.

		proiectul Legii bugetului pentru anul 2026, estimat 2027-2028 de - 9368,0 mii lei. 2) La acțiunea nr. 10 „<i>Fortificarea cu resurse umane ale subdiviziunii responsabile de control și inspecție în domeniul dispozițiilor medicale</i>”, suma indicată din bugetul de stat de 2165,2 mii lei nu este argumentată și urmează a fi exclusă. 3) La acțiunea nr. 40 „<i>Implementarea Programul național de control al cancerului pentru anii 2016-2025</i>”, urmează a fi revizuit costul total (689115,2 mii lei) , inclusiv din bugetul de stat planificat pentru anul 2026 (327641,9 mii lei), dat fiind că programul se finalizează în anul 2025. d) Suplimentar, se reiterează necesitatea de a ajusta costurile și la acțiunile 28-30.	2. La acțiunea nr. 10, anul de implementare se modifică din 2027 în 2026-2027 și costul estimativ 1.939 mii lei. Acțiunea presupune angajarea a 4 specialiști. Salariul mediu anual pentru un specialist fiind estimat la 242 mii lei. Astfel, costurile pentru anii 2026-2027, pentru 4 specialiști este estimat la 1.939 mii lei. 3. La acțiunea nr. 40, costurile au fost revizuite pentru a corespunde cu indicatorul stabilit pentru 2026. Astfel, pentru elaborarea raportului de progres costurile estimative se modifică în 145 mii lei, acoperite din bugetul de stat. 4. Cu referire la ajustarea costurilor la <i>acțiunile 28-30</i> a) <i>acțiunea 28</i> costul rămâne neschimbat, respectiv 6 930,4 mii lei

			sunt justificate de complexitatea elaborării Planului-cadru al serviciilor spitalicești, care necesită expertiză tehnică internațională, inclusiv implicarea experților seniori pe domenii de administrare a sistemelor de sănătate, planificarea infrastructurii spitalicești, ingineri, analiști, etc. Acțiunea este aferentă Planului de creștere și presupune reforma întregului sistem spitalicesc la nivel național. Finanțarea măsurilor acestei acțiuni pentru anul 2026 este prevăzută în bugetul Ministerului Sănătății; b) <i>acțiunea 29</i> se exclude conform avizului Ministerului Sănătății; c) <i>acțiunea 30</i> costul se modifică în 800 mii lei.

CLUSTER 3 COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ

Nr. d/o	Participantul la avizare	Conținutul Recomandării	Argumentarea autorului proiectului
CAPITOLUL 10: SOCIETATEA INFORMAȚIONALĂ ȘI MASS-MEDIA			
1.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)	Anexa A 1. La poziția 2, acțiunea normativă nr. 2, ”Proiect de Lege privind accesul pe proprietăți și utilizarea infrastructurii”, se propune modificarea termenului de realizare din ”decembrie 2026” în ”martie 2026”. 2. La acțiunea normativă nr. 10, ”Proiect de Lege de modificare a Legii concurenței 183/2012”, din care rezultă obligativitatea transpunerii Regulamentului (UE) 2022/1925 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 septembrie 2022 privind piețe contestabile și echitabile în sectorul digital și de modificare a Directivelor (UE) 2019/1937 și (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind piețele digitale)”, se propune modificarea termenului de realizare din ”octombrie 2026” în ”octombrie 2027”, conform termenului din Poziția de negocieri. 3. La acțiunea normativă nr. 32, ”Proiect Hotărâre de Guvern privind instituirea Centrului național de coordonare de competențe în domeniul industrial, tehnologic și de cercetare în materie de securitate cibernetică”, din care rezultă obligativitatea transpunerii Regulamentului (UE)) 2021/887 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de înființare a Centrului european de competențe în domeniul industrial, tehnologic și de cercetare în materie de securitate cibernetică și a Rețelei de	1. Se acceptă. 2. Se acceptă. 3. Se acceptă.

		centre naționale de coordonare și a Comunicării Comisiei C(2021) 7412: Orientări privind evaluarea capacității Centrelor Naționale de Coordonare de a gestiona fonduri pentru a îndeplini misiunea și obiectivele prevăzute în regulamentul (UE) 2021/887, se propune adăugarea UTM - Universitatea Tehnică a Moldovei (Cybercor), în calitate de instituție co-responsabilă. 4. La acțiunea normativă nr. 47, "Proiect de Lege cu privire la investiții", se propune modificarea termenului de realizare din "decembrie 2027" în "decembrie 2026". 5. La acțiunea normativă nr. 50, "Proiect de modificare a Legii cu privire la serviciile publice", se va redenumi în: "Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice".	4. Se acceptă. 5. Se acceptă.
2.	Ministerul Educației și a Cercetării	La Capitolul 10, Anexa A, Pentru Acțiunea 33, privind elaborarea Actului de participare în cadrul inițiativei Academia de Competențe în Materie de Securitate Cibernetică a UE, se propune ajustarea responsabilităților instituționale. Astfel, Universitatea Tehnică a Moldovei (UTM) urmează a fi transferată din poziția de executor principal în categoria co-executorilor, având în vedere că nu este o autoritate publică centrală și rolul acesteia este predominant academic în acest proces. În calitate de executor principal se recomandă includerea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, instituție cu mandatul strategic și competențele necesare pentru coordonarea la nivel guvernamental a acțiunii	Se acceptă.
3.	Centrul pentru Comunicare Strategică	1. Prin Legea pentru modificarea unor acte normative (aspecte referitoare la activitatea Centrului pentru	1. Se acceptă.

	și Contracurare a Dezinformării	Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării), nr.247/2025 (publicată în Monitorul Oficial nr.426-429 din 12.08.25 art.584; în vigoare 12.08.25) au fost operate modificări la Legea nr.242/2023. 1 LP242/2023 Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării Astfel, în cuprinsul Legii, sintagma „Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării”, la orice formă gramaticală, s-a substituit cu sintagma „Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării”. În context, în anexa la proiectul de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, se consideră întemeiat substituirea în tot proiectul, a denumirii de „Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării”, la orice formă gramaticală, cu sintagma „Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării” 2. Anexa B, acțiunea 23 „Desfășurarea de instruiți pentru părțile interesate privind instrumentele utilizate în cadrul sistemului informațional OPEN CTI”, se consideră întemeiat de a fi incluse costuri pentru instruirea grupului interinstituțional în utilizarea OPENCTI, de estimativ 80000 de lei (din surse externe).	2. Se acceptă.
4.	Agenția pentru Securitate Cibernetică (ASC)	Anexa B, acțiunea nr. 10, Propunem excluderea acțiunii nr.10 „Instituirea platformei de management al incidentelor cibernetice și pentru schimbul de informații”. Această propunere derivă din faptul că acțiunea deja este realizată.	Se acceptă.

5.	Consiliul Audiovizualului Decizia 248 din 12.12.2025	Ca urmare a examinării proiectului de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025, CA comunică următoarele. La acțiunea nr. 15 „Crearea în cadrul Consiliului Audiovizualului a subdiviziunii responsabile de supravegherea serviciilor media audiovizuale neliniare” din „Anexa B, Capitolul 10, Cluster 3”, la rubrica „Costuri estimative”, este menționată suma de „4935,00 mii lei”, care a fost introdusă ca urmare a propunerii CA din Decizia nr. 32 dtn 21.02.2025. Această sumă cuprinde cheltuielile salariale și cotizațiile obligatorii, în valoare de 4235,00 mii lei, și procurarea tehnicii de clacul, mobilier, programe licențiate etc., în sumă de aproximativ 700,00 mii lei. Este de accentuat faptul că suma menționată pentru cheltuielile salariale și cotizațiile obligatorii este indicată doar pentru anul 2026, dar în Program, la rubrica „Anul implementării”, este prevăzut „2026- 2027”. Respectiv, la calcularea sumei finale de la rubrica „Costuri estimative (mii lei)”, urmează să fie adăugată suplimentar și suma cheltuielilor salariale și cotizațiile obligatorii pentru anul 2027, în valoare de 4235,00 mii lei.	Se acceptă.
6.	Cancelaria de Stat	Anexa A Reieșind din recomandările generale pentru PNA, incluse în sinteza generală a recomandărilor la proiectul HG cu privire la modificarea HG nr.306/2025, se recomandă revizuirea și, după caz, reformularea acțiunilor și indicatorilor de monitorizare, după cum urmează: <i>Acțiunea nr. 32 Proiect Hotărâre de Guvern privind instituirea Centrului național de coordonare de competențe în domeniul industrial, tehnologic și de cercetare în materie de securitate cibernetică</i>	Se acceptă.
7.	Ministerul Justiției	Cu referire la acțiunea privind modificarea Codului contravențional în scopul transpunerii Directivei 98/84/CE privind protecția juridică a serviciilor cu acces condiționat sau	Se acceptă.

		întemeiate pe aceste servicii informăm că toate proiectele care implică modificarea Codului contravențional în scopul alinierii la acquis-ul UE vor fi elaborate și promovate de către ministerele de ramură pe propriul segment de activitate. Modificările implică aspecte și expertiză specifică domeniilor de activitate, expertiză care nu este deținută de către Ministerul Justiției.	
8.	Agencia de Guvernare Electronică (AGE)	Anexa A La Acțiunea nr.25, solicităm respectuos permutarea pozițiilor AGE și a Serviciului Informații și Securitate în calitate de instituție responsabilă și coresponsabilă pentru realizarea acțiunii respective, poziționare reflectată corect la aceeași acțiune la rândul 38. De altfel, conform statutului său de instituție publică, AGE nu dispune de competența de aprobare a unor acte cu caracter normativ. La această acțiune, urmează a se ține cont de faptul că în final, responsabil pentru aprobarea proiectului Ordinului directorului SIS este tocmai Serviciul Informații și Securitate, dar nu AGE.	Se acceptă.
9.	Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică (STISC)	Partea narativă Subcapitolul „Servicii de încredere și securitate cibernetică” Punctul 1, subpunctul 1.2, alineatul 5: 1. sintagma „Centrul guvernamental de reacție la incidente de securitate cibernetică” se va substitui cu sintagma „Centrul guvernamental de răspuns la incidentele cibernetică”; 2. se va ajusta capacitatea Direcției securitate cibernetică din cadrul STISC la 21 unități de personal și 18 angajați.	1.Se acceptă 2. Se acceptă.
10.	Consiliul Concurenței	Anexa A 1. Cu referire la Acțiunea 6 din proiect, atenționăm că Consiliul Concurenței se va afla în imposibilitatea realizării acesteia, întrucât Regulamentul (UE) 2019/1150 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind promovarea	1.Se acceptă.

	echităţii şi a transparenţei pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online (CELEX: 32019R1150) nu a fost transpus integral în legislaţia naţională, respectiv în partea ce vizează art. 15 alin. (2), care prevede obligaţia statelor membre de a stabili normele privind măsurile aplicabile în cazul încălcării regulamentului şi de a asigura punerea acestora în aplicare. Astfel, se propune completarea proiectului cu o nouă Acţiune privind transpunerea Regulamentului (UE) 2019/1150, cu indicator aferent - proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 53/2025 privind promovarea echităţii şi a transparenţei pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online şi cu termen de realizare – iunie 2026. Proiectul de lege trebuie să conţină norme în vedere stabilirii sancţiunilor specifice fiecărui tip de încălcare a Legii privind promovarea echităţii şi a transparenţei pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online, astfel încât acestea să fie eficace, proporţionale şi cu efect de descurajare şi procedura de constatare şi sancţionare a acestora. 2. La Acţiunea 10, care vizează transpunerea Regulamentului (UE) 2022/1925 al Parlamentului European şi al Consiliului din 14 septembrie 2022 privind pieţe contestabile şi echitabile în sectorul digital şi modificarea Directivelor (UE) 2019/1937 şi (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind pieţele digitale) (32022R1925), cu indicator aferent – proiect de Lege pentru modificarea Legii concurenţei nr. 183/2012 – se propune modificarea termenului de realizare de la octombrie 2026 la februarie 2027, având în vedere că, conform Acţiunii 6 din Anexa B, crearea în cadrul Consiliului Concurenţei a subdiviziunii responsabile de exercitarea atribuţiilor privind echitatea, transparenţa şi concurenţa pe pieţe digitale este prevăzută pentru decembrie 2027.	2. Se acceptă

11.	Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI)	În vederea asigurării coerenței cadrului normativ și a alinierii la noile reglementări sectoriale, Agenția solicită modificarea denumirii „Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației” în „Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații”, în conformitate cu prevederile Legii comunicațiilor electronice nr. 72/2025, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2026. În acest context, se solicită actualizarea corespunzătoare a denumirii Agenției.	Se acceptă
		Partea narativă Subcapitolul Comunicații electronice În urma examinării pct. 2.2 din partea narativă, Agenția constată că acest punct atribuie Agenției, cumulativ, atât responsabilitatea realizării studiilor geografice privind aria de acoperire a rețelelor publice de comunicații electronice capabile să furnizeze servicii de acces la Internet în bandă largă, cât și responsabilitatea implementării sistemului de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și a Punctului de Informare Unic. Totodată, Agenția constată că: • potrivit art. 27 din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025, atribuția Agenției vizează realizarea studiilor geografice privind aria de acoperire a rețelelor publice de comunicații electronice capabile să furnizeze servicii de acces la Internet în bandă largă, termenul-limită fiind stabilit până la data de 30 decembrie 2030; • această atribuție este distinctă de responsabilitatea privind implementarea sistemului de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și a Punctului de Informare Unic; • conform pct. 14 din Anexa B a Clusterului 3 – „Competitivitate și creștere incluzivă”, Capitolul 10 „Societatea informațională și mass-media”, responsabilitatea pentru implementarea sistemului de cartografiere și a Punctului de Informare Unic revine	Se acceptă parțial. Prevederile vor fi aliniate la Agenda de Reforme

		Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED), în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 260/2025 cu privire la aprobarea mecanismului național de implementare și monitorizare a Agendei de reforme aferente Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027 și de raportare către Comisia Europeană (HG nr. 260/2025). În aceste condiții, menținerea formulării actuale a pct. 2.2 generează o suprapunere de competențe și nu reflectă corect delimitarea rolurilor instituționale stabilite prin Legea nr. 72/2025 și prin Programul Național de Aderare. Propunere de reformulare a pct. 2.2: <i>„2.2. În conformitate cu art. 27 din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații va realiza studii geografice privind aria de acoperire a rețelelor publice de comunicații electronice capabile să furnizeze servicii de acces la Internet în bandă largă, până la data de 30 decembrie 2030.</i> <i>În contextul transpunerii Regulamentului (UE) 2024/1309 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind măsurile de reducere a costului instalării rețelelor gigabit de comunicații electronice (Regulamentul privind infrastructura gigabit), implementarea sistemului de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și a Punctului de Informare Unic va fi asigurată de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, în conformitate cu Anexa B a Clusterului 3 – „Competitivitate și creștere incluzivă”, Capitolul 10, cu implicarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații, în limitele competențelor sale legale, prin furnizarea de date și cooperare interinstituțională.”</i>	
		Anexa A Agenția constată că:	Nu se acceptă

	• pct. 1 din Anexa A a Clusterului 3 prevede implementarea Recomandării (UE) 2020/2245 a Comisiei din 18 decembrie 2020 privind piețele relevante de produse și servicii din sectorul comunicațiilor electronice care pot face obiectul unei reglementări ex ante, prin adoptarea proiectului de hotărâre a Agenției, cu termen noiembrie 2026; • pct. 3 din Anexa A a Clusterului 3 prevede implementarea Recomandării (UE) 2024/539 a Comisiei din 6 februarie 2024 privind promovarea în materie de reglementare a conectivității la nivel de gigabit, recomandare care este complementară celei menționate la pct. 1, cu termen de adoptare decembrie 2027. Având în vedere specificul pieței comunicațiilor electronice din Republica Moldova, caracterizată prin existența a patru piețe reglementate ex ante, aplicarea Recomandării (UE) 2020/2245 privind piețele relevante necesită o abordare etapizată, fundamentată pe o analiză de piață aprofundată și coerentă cu obiectivele actuale de reglementare la nivel european. În acest context, implementarea anticipată a Recomandării (UE) 2020/2245, fără integrarea completă a principiilor și obiectivelor introduse prin Recomandarea (UE) 2024/539 privind promovarea conectivității la nivel de gigabit, comportă riscul adoptării unor măsuri de reglementare ex ante care pot afecta negativ dinamica investițiilor, pot distorsiona concurența și pot reduce predictibilitatea cadrului regulator pentru furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice. Dat fiind gradul ridicat de intervenție regulatorie aferent piețelor reglementate existente, o analiză de piață realizată prematur ar putea conduce la: • menținerea sau extinderea obligațiilor de reglementare fără o evaluare adecvată a impactului asupra investițiilor în rețele de foarte mare capacitate;	Termenii propuși depășesc termenii setați în Poziția de Negociere

		• necesitatea revizuirii frecvente a deciziilor de reglementare, cu efecte negative asupra stabilității pieței; • creșterea riscului de litigii și de contestare a deciziilor de reglementare. Propunere la pct. 1 și pct. 3 din Anexa A: • stabilirea termenului noiembrie 2027 pentru pct. 1 și decembrie 2028 pentru pct. 3 va permite o implementare etapizată și coerentă a cadrului de reglementare, reducând riscurile regulatorii pe piața națională și asigurând alinierea cu obiectivele europene privind conectivitatea la nivel de gigabit.	
		Anexa B Agenția constată că: • pct. 2.3 din partea narativă a Capitolului 10, coroborat cu pct. 13 din Anexa B a Clusterului 3, stabilește termenul iunie 2026 pentru realizarea de către Agenție a studiilor geografice; • pct. 14 din Anexa B stabilește același termen (iunie 2026) pentru implementarea de către MDED a sistemului național de cartografiere și a Punctului de Informare Unic, în concordanță cu termenul prevăzut în Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, aprobată prin HG nr. 260/2025. Având în vedere caracterul distinct, dar interdependent, al acestor obligații, precum și faptul că realizarea studiilor oficiale presupune existența unui sistem informatic de cartografiere funcțional, Agenția consideră necesară revizuirea termenului stabilit pentru aceasta. Menținerea aceluiași termen-limită pentru ambele instituții generează o imposibilitate obiectivă de realizare integrală a acțiunilor și riscul obținerii unor rezultate formale și dificil de valorificat. Propunere la pct. 13 din Anexa B:	Nu se acceptă Termenul propus depășește cel setat în Agenda de Reforme

	• stabilirea pentru Agenție, a unui termen ulterior, corelat cu finalizarea și operaționalizarea sistemului național de cartografiere și a Punctului de Informare Unic, respectiv stabilirea termenului de realizare a acțiunii prevăzute la pct. 13 din Anexa B nu mai devreme de perioada decembrie 2030, în conformitate cu prevederile Legii nr. 72/2025.	
	Anexa B Agenția mai constată că: • pct. 4 din Anexa B a Clusterului 3, Capitolul 10, prevede cartografierea și desemnarea platformelor digitale de către Agenție, cu termen martie 2026; • pct. 9 din Anexa A prevede adoptarea Legii privind serviciile digitale până în octombrie 2026, instituție responsabilă fiind MDED. Această succesiune evidențiază o necorelare temporală, întrucât Legea privind serviciile digitale nu este încă adoptată, iar aplicarea efectivă a acesteia presupune, de regulă, o perioadă de minimum 6 luni de la intrarea în vigoare. Propunere la pct. 4 din Anexa B: • revizuirea termenului prevăzut la pct. 4 din Anexa B, prin stabilirea perioadei decembrie 2027 pentru cartografierea și desemnarea platformelor digitale, în vederea asigurării unei implementări efective și coerente a obligațiilor asumate în procesul de aderare.	Nu se acceptă. Termenul propus depășește cel setat în Poziția de Negociere
	Anexa B Agenția constată că: • proiectul de lege privind serviciile digitale, aflat în proces de elaborare, nu prevede la acest moment atribuții sau mecanisme de colaborare cu sistemul de schimb de informații AGORA, acestea fiind aplicabile exclusiv statelor membre ale Uniunii Europene; • accesul la sistemul AGORA, desemnarea administratorului național AGORA în cadrul Coordonatorului serviciilor digitale,	Se acceptă.

		precum și conlucrarea instituțională cu Comisia Europeană, Comitetul European pentru Servicii Digitale și alți coordonatori ai serviciilor digitale sunt condiționate de dobândirea statutului de stat membru al Uniunii Europene și de integrarea deplină în mecanismele instituționale ale UE. În aceste condiții, stabilirea unui termen anterior aderării Republicii Moldova la UE pentru asigurarea infrastructurii tehnice necesare, operaționalizarea accesului la sistemul AGORA, desemnarea administratorului AGORA și pregătirea personalului generează o imposibilitate juridică și tehnică de implementare efectivă, precum și riscul realizării unor acțiuni formale, fără utilitate practică. Propunere la pct. 5 din Anexa B: • având în vedere că accesul la sistemul de schimb de informații AGORA este condiționat de statutul de stat membru al Uniunii Europene, iar cadrul normativ național privind serviciile digitale nu prevede, la acest moment, atribuții sau mecanisme de colaborare cu această platformă, se propune excluderea acțiunii prevăzute la pct. 5 din Anexa B, urmând ca aceasta să fie reevaluată și inclusă ulterior, după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană și după intrarea în vigoare a cadrului normativ aplicabil.	
CAPITOLUL 16: FISCALITATEA			
1.	Centrul Național Anticorupție	Anexa B, la acțiunea nr. 25 se propune următoarea redacție: „<i>Asigurarea climatului de integritate instituțională și întreprinderea măsurilor de prevenire pentru diminuarea fenomenului corupției</i>” iar la rubrica „<i>indicatori de monitorizare</i>” se propune completarea cu indicatorul „<i>Numărul de măsuri de prevenire organizate</i>”.	Se acceptă parțial. Se propune excluderea sintagmei „pentru diminuarea”
2.	Ministerul Finanțelor	La Compartimentul „Partea narativă”: Introducere:	Se acceptă.

		– aliniatul 1, textul „în domeniile fiscalității indirecte și directe, accizelor și” se substituie cu textul „în domeniul fiscalității, în partea ce vizează impozitele indirecte și directe, precum și în domeniul”, în vederea evitării dublării informației, în contextul în care accizele fac parte din impozitele indirecte. – aliniatul 2, textul „, sistemului de accize” se exclude, în vederea evitării dublării informației. – aliniatul 3, după textul „și a Directivei 2011/64/UE a Consiliului din 21 iunie 2011”, sintagma „, acestea” se exclude, în vederea asigurării conformității denumirii Directivei. – aliniatul 3, textul „actualmente fiind aprobate” se substituie cu textul „proiectul de lege urmând a fi remis, repetat, Guvernului spre aprobare”. – aliniatul 4, textul „Directivei Consiliului 2006/112/CE privind TVA” se substituie cu textul „Directivei 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al TVA”, în vederea asigurării conformității denumirii Directivei. Subcapitolul 1: Prezentarea generală a sistemului fiscal, 1.2. Cadrul administrativ actual: – alineatul 1, cuvintele „legislative și” se exclud. 2.1. Planuri legislative: – cuvintele „integrală a” se exclud. 2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative: –alineatele 1 și 2 vor fi expuse astfel: • Pregătirea pentru a asigura interoperabilitatea sistemului IT cu SI ale UE, în acest sens, fiind elaborat Programul de dezvoltare al sistemului informațional al Serviciului Fiscal de Stat pentru anii 2025-2027.	

		• <i>Beneficierea continuă de asistență de la partenerii externi de dezvoltare, care va impulsiona modernizarea administrării fiscale, dezvoltarea managementului riscurilor și îmbunătățirea schimbului de date.</i> Subcapitolul 2: Impozitare directă: 1.1. Cadrul legislativ actual: – <i>pct.3, se va utiliza textul „tratate fiscale bilaterale”.</i> 2.2. Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative: – <i>pct.2, textul „necesare a fi realizate” se exclude.</i> – <i>pct.3, se va utiliza cuvântul „Participarea”.</i> Subcapitolul 3: Impozitare indirectă, 1.1. Cadrul legislativ actual: – <i>alineatul 1 va fi expus după cum urmează:</i> <i>Sistemul de impozitare indirectă din Republica Moldova este reglementat de Codul fiscal nr.1163/1997 (Titlul III și IV), Legea nr.1417/1197 pentru punerea în aplicare a Titlului III al Codului fiscal, Legea nr.1054/2000 pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal, Hotărârea Guvernului nr.93/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea TVA, Hotărârea Guvernului nr.1123/2006 pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea accizelor, Codul Vamal nr.95/2021.</i> – <i>alineatul 3, textul „Directivei Consiliului 2006/112/CE privind TVA” se substituie cu textul „Directivei 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al TVA”, în vederea asigurării conformității denumirii Directivei.</i> – <i>alineatul 4 va fi expus după cum urmează:</i> <i>De asemenea, s-au făcut progrese semnificative pentru modificarea Titlului IV din Codul fiscal, vizând transpunerea</i>	

		<i>Directivei (UE) 2020/262 a Consiliului din 19 decembrie 2019 de stabilire a regimului general al accizelor și Directivei 92/84/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992, Directivei 92/83/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 și Directivei 2011/64/UE a Consiliului din 21 iunie 2011, aferente alcoolului și tutunului.</i> 2.1. Planuri legislative: – textul va fi expus după cum urmează: • <i>Republica Moldova își propune transpunerea acquis-ului UE până în trimestrul II, 2027.</i> • <i>Adoptarea proiectului de lege pentru transpunerea Directivei 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al TVA, către sfârșitul lunii decembrie, 2026.</i> • <i>Adoptarea proiectului de lege privind transpunerea Directivei (UE) 2020/262 a Consiliului din 19 decembrie 2019 de stabilire a regimului general al accizelor, alături de directivele referitoare la produse accizabile, cum ar fi alcoolul și tutunul, conform calendarului setat.</i>	
		Anexa A: a) la nr. 8 CELEX, <i>Directiva 95/60/CE a Consiliului din 27 noiembrie 1995 privind marcarea fiscală a motorinelor și a kerosenului</i>, se propune modificarea termenului implementării în decembrie 2026. b) la nr. 11 CELEX, <i>Directiva 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității</i>, se propune modificarea termenului implementării în decembrie 2026.	Nu se acceptă. Termenul stabilit în Poziția de Negociere este decembrie 2025.
		Anexa B: a) La acțiunea cu numărul de ordine 25 propunem ca textul <i>”Îmbunătățirea climatului de integritate instituțională și întreprinderea măsurilor pentru minimizarea efectelor</i>	Se acceptă.

		<i>corupției” să se substituie cu textul ”Asigurarea climatului de integritate instituțională și întreprinderea măsurilor pentru diminuare a efectelor corupției.”</i> b) La acțiunea cu numărul de ordine 5 ”<i>Crearea infrastructurii de stocare a datelor</i>”, propunem excluderea sumei de 54 210 mii lei din coloana ”<i>Costuri neacoperite (mii lei)</i>” și includerea sumei respective în coloana ”<i>Acoperit din bugetul de stat (mii lei)</i>”.	Se acceptă.
CAPITOLUL 17: POLITICA ECONOMICĂ ȘI MONETARĂ			
1.	Ministerul Finanțelor	I. La Compartimentul „Partea narativă”: 17.1.3. Subcapitolul ”Cadre bugetare naționale solide”, Cadrul legislativ: – textul ”<i>Suplimentar, cu suportul asistenței tehnice oferite de către Ministerul Finanțelor al Olandei, a fost elaborat Raportul privind analiza opțiunilor de înființare a unui Consiliul Fiscal în Republica Moldova, care urmează a fi prezentat oficial până la finele anului 2025.</i>” (pag 9) se va substitui cu textul ”<i>Suplimentar, cu suportul asistenței tehnice oferite de către Ministerul Finanțelor al Olandei, a fost elaborat Raportul privind analiza opțiunilor de înființare a unui Consiliul Fiscal în Republica Moldova.</i>” Cadrul administrativ: – aliniatul 2 și 3 (pag. 10) se va substitui cu textul „<i>În vederea îmbunătățirii execuției cheltuielilor pentru investițiile capitale publice, în Cadrul bugetar pe termen mediu și anexa la legea bugetară anuală pot fi incluse doar proiectele evaluate și determinate eligibile de către Grupul de lucru pentru investiții capitale publice, conform modului stabilit prin Regulamentul cu privire la proiectele de investiții</i>”	Se acceptă.

		<i>capitale publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.684/2022 (în continuare - Regulament).</i> <i>În perioada martie 2024 – decembrie 2025, autoritățile administrației publice centrale au plasat în Sistemul informațional „Registrul proiectelor de investiții capitale” (în continuare – SI RPIC), spre examinare 79 de proiecte noi, dintre care: 25 proiecte au fost validate ca eligibile, 38 proiecte sunt în proces de evaluare, 3 sunt în proces de examinare și 13 propuneri au fost remise spre ajustare.</i> <i>Lista unică a proiectelor eligibile (pipeline), se formează în mod automatizat în SI RPIC, care include și documentele aferente fiecărui proiect.</i> <i>Prin Hotărârea Guvernului nr.753/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (privind gestionarea proiectelor de investiții capitale publice) au fost aprobate unele modificări în Hotărârea Guvernului nr.684/2022, conform cărora:</i> <i>1) propunerile de proiecte mari, al căror cost depășește suma de 200 de milioane de lei sau de 10 milioane de euro, înaintate spre finanțare din contul bugetului de stat prin intermediul fondurilor de dezvoltare, se examinează, se evaluează și se selectează conform modului stabilit prin respectivul Regulament;</i> <i>2) în vederea consolidării managementului gestionării proiectelor de investiții capitale, în cadrul a 6 ministere estedesemnat cel puțin un funcționar public cu rol de coordonator sectorial și în 8 ministere activează câte o subdiviziune, responsabili de gestionarea proiectelor de investiții capitale publice din domeniile de activitate ale ministerului.”</i> 17.2.3. Subcapitolul ” Cadre bugetare naționale solide”, Planuri legislative:	

		– textul <i>”În contextul înființării Consiliului Fiscal, urmează a fi elaborat și aprobat un proiect de act normativ, care va conține prevederi aferente organizării activității acestuia.”</i> (pag. 16) urmează a fi inclus. – textul <i>”Suplimentar, urmează a fi dezvoltată metodologia pentru evaluarea impactului riscurilor bugetar-fiscale, cu suportul Fondului Monetar Internațional, precum și adaptarea și implementarea Instrumentului “State-owned enterprises (SOE) - stress testing”, necesar pentru estimarea impactului riscurilor fiscale ale întreprinderilor de stat.”</i> se va substitui cu textul <i>”Suplimentar, urmează a fi adaptat și implementat Instrumentul “State-owned enterprises (SOE) - stress testing”, necesar pentru estimarea impactului riscurilor fiscale ale întreprinderilor de stat.”</i>, ținând cont că a fost aprobat Ordinul MF nr. 132 din 12.12.2025 privind Instrucțiunea cu privire la întocmirea Notelor analitice privind rezultatele monitoring-ului financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat și a Notei Riscurilor, asociate întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat precum și aplicarea Instrumentului de testare la stres și prognoză este în proces de vizare și aprobare de către conducerea MF. Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative: – textul <i>“În contextul subcapitolului prenotat, cu suportul asistenței tehnice a părții olandeze urmează a fosti elaborate un Raport privind analiza opțiunilor de înființare a unui Consiliu Fiscal pentru RM, care va fi</i>	

		<i>prezentat până la finele anului 2025.” (pag.16) se va exclude.</i> 17.3 Aspecte financiare (estimarea costurilor) – <i>textul ”În contextul Anexei B, întru implementarea a 13 măsuri sunt estimate costuri totale în mărime de 6 803,5 mii lei, costurile acoperite din bugetul de stat fiind de 2 142,7 mii lei, iar cele acoperite din asistență externă în sumă de 4 403,8 mii lei.” se va substitui cu textul ”În contextul Anexei B, întru implementarea a 12 măsuri sunt estimate costuri totale în mărime de 2 875,7 mii lei, costurile acoperite din bugetul de stat fiind de 1 998,6 mii lei, iar cele acoperite din asistență externă în sumă de 620 mii lei.”</i> I) Anexa A: a)la acțiunea normativă <i>”Proiect de act normativ privind organizarea activității consiliului fiscal măsura nr.2”</i>, la coloana indicatorului de monitorizare textul <i>”Lege/HG aprobat”</i> se va substitui cu textul <i>” Hotărâre de Parlament aprobat”</i>; și la coloana Insituții co-responsabile textul <i>”Parlament”</i> se va exclude. II) Anexa B: a)măsura nr. 1 <i>”Efectuarea unei analize în scopul evaluării capacităților și implicațiilor de cost pentru instituirea Consiliului Fiscal”</i> se va exclude, ținând cont de realizarea acesteia. b)măsura nr.2 <i>”Aplicarea pentru eveniment/e de asistență tehnică, în contextul schimbului de experiență privind crearea Consiliului Fiscal Independent”</i>, se va exclude. În contextul demarării eventualului proiect de asistență tehnică Twinning aferent managementului finanțelor publice, activitățile vor fi raportate în	

		cadrul acțiunii din Anexa A privind proiectul de act normativ privind organizarea activității Consiliului Fiscal. c)măsura nr.3 <i>"Dezvoltarea metodologiei pentru evaluarea impactului riscurilor bugetar-fiscale"</i> se va exclude, ținând cont de realizarea acesteia. d)textul măsurii nr.5 <i>"Organizarea procesului de stabilire a eligibilității pentru proiecte de investiții capitale noi conform prevederilor HG 684/2022 și a Ordinului MF nr. 104/2023. Rezultatul acestui proces este elaborarea listei unice a proiectelor de investiții capitale (din surse externe și din fonduri de dezvoltare), eligibile pentru finanțare din bugetul de stat (pipeline)"</i> se va substitui cu textul <i>"Organizarea procesului de stabilire a eligibilității pentru proiectele noi de investiții capitale conform prevederilor HG 684/2022 și a Ordinului MF nr. 104/2023."</i>, iar textul indicatorului de monitorizare <i>"Număr de proiecte noi de investiții capitale examinate; Număr de proiecte noi de investiții capitale eligibile; Listă întocmită și plasată pe pagina web a MF; Număr de proiecte incluse în lista proiectelor de investiții capitale eligibile (pipeline)"</i> se va substitui cu textul <i>"Număr de proiecte noi de investiții capitale examinate; Număr de proiecte noi de investiții capitale eligibile."</i> Propunerea prenotată este bazată pe faptul că lista unică a proiectelor eligibile (pipeline) se formează în mod automatizat în SI RPIC, pe măsura stabilirii eligibilității proiectelor. e) măsura nr. 12 <i>"Gestionarea datoriei: (i) Consolidarea sistemului de dealeri primari și (ii) Adoptarea cadrului de reglementare pentru emiterea instrumentelor de datorie pe piețele internaționale"</i> se va exclude, ținând cont de realizarea acesteia pe parcursul lunii decembrie 2025. f) următoarele acțiuni aferente măsurilor anticorupție vor fi incluse:	

		– Organizarea și desfășurarea instruirilor întru consolidarea cunoștințelor funcționarilor publici în domeniul integrității; indicator de monitorizare - număr de instruiți desfășurate, număr de angajați instruiți; instituția responsabilă - „MF, MDED, BNS, CNA”; 2026 - 2027; costuri estimative 16,9 mii lei. – Instruiri în etica profesională, integritate și anticorupție pentru creșterea nivelului de conștientizare asupra riscurilor și consecințelor corupției; indicator de monitorizare - număr de personal instruit; instituția responsabilă - BNM, CNA; 2026 - 2027, costuri ND. – Implementarea recomandărilor din Raportul de evaluare a transparenței Băncii Naționale a Moldovei de către FMI, indicator de monitorizare - număr de recomandări implementate, instituția responsabilă - BNM, 2026-2027, costuri ND. g)suma ”6 803,5” se va substitui cu suma ”2 875,7”. h)suma ”2 142,7” se va substitui cu suma ”1 998,6”. i) suma ”4 403,8” se va substitui cu suma ”620,0”. j)se recomandă renumerotarea acțiunilor, în contextul excluderii/includerii acțiunilor sus-menționate.	
2.	Banca Națională a Moldovei	La Capitolul 17 „Politica economică și monetară”, în Partea narativă, propunem următoarele: a) la subcapitolul 17.1.4. „Independența băncii centrale”, recomandăm completarea ca după textul „Actualmente, acesta se examinează de către Parlament, fiind înregistrat cu nr. 362 din 4 decembrie 2024” cu textul „și votat în prima lectură la 27 noiembrie 2025”.	

		b) la subcapitolul 17.2.4. „Independența băncii centrale”, recomandăm completarea după textul „înregistrat cu nr.362 din 4 decembrie 2024” cu textul „și votat în prima lectură la 27 noiembrie 2025”; c) la subcapitolul 17.2.5. „Interdicția de finanțare a statului”, recomandăm substituirea textului „potrivit acțiunii nr. 7 din Anexa „B” ” cu textul „potrivit acțiunii nr. 10 din Anexa „B” ”, reieșind din redacția actuală a Anexei respective.	
CAPITOLUL 19: POLITICA SOCIALĂ ȘI OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ			
1.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)	Partea Narativă: Se va actualiza Tabelul „<i>Nivelul de aliniere al actelor UE (capitolul 19)</i>” conform Tabelului prezentat în anexă.	Se acceptă.
		Partea Narativă: La compartimentul 19.3.1.1. Cadrul legislativ: Paragraful „<i>Hotărârea Guvernului nr. 353/2010 cu privire la aprobarea Cerințelor minime de securitate și sănătate la locul de muncă transpune parțial Directiva Consiliului Comunităților Europene 89/654/CEE din 30 noiembrie 1989 privind cerințele minime de securitate și sănătate la locul de muncă</i>” de completat la final cu textul „<i>În acest sens a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 730/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului în domeniul securității și sănătății în muncă</i>” Paragraful „<i>Hotărârea Guvernului nr. 918 din 18 noiembrie 2013 privind Cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și sănătate la locul de muncă (corectări amestecuri periculoase) a fost aliniată la Directiva 92/58/CEE a Consiliului din 24 iunie 1992 privind cerințele minime pentru semnalizarea de securitate</i>”	Se acceptă. Se acceptă.

		și sănătate la locul de muncă. În acest sens a fost elaborat și un proiect de hotărâre de Guvern.”, ultima propoziție „În acest sens a fost elaborat și un proiect de hotărâre de Guvern.” urmează a fi substituită cu textul „În acest sens a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 730/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului în domeniul securității și sănătății în muncă”. Paragraful „Hotărârea Guvernului nr. 819/2016 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă pentru lucrul la monitor (corectări) a fost aliniată la Directiva Consiliului din 29 mai 1990 privind condițiile minime de securitate și sănătate pentru lucrul la monitor nr. 90/270. În acest sens a fost elaborat și aprobat un proiect de hotărâre de Guvern.”, ultima propoziție „În acest sens a fost elaborat și un proiect de hotărâre de Guvern.” urmează a fi substituită cu textul „În acest sens a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 730/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului în domeniul securității și sănătății în muncă”.	Se acceptă.
		Partea Narativă: La compartimentul 19.9.3. Aspecte financiare, Costuri totale Anexa A, textul „740,61 mii lei” se substituie cu textul „948.6 mii lei”. La compartimentul 19.3.3. Aspecte financiare, Costuri totale Anexa A, textul „1602,56 mii lei” se substituie cu textul „1731,58 mii lei”.	Se acceptă. Se acceptă.

		Anexa A, Pozițiile 1, 2, 3, acțiunea normativă 1 și 2, se modifică după cum urmează: a) în coloana G, urmează a fi înserat la NR. D/O - cifra 1 (la toate 3 poziții, cu renumerotare ulterioară); b) în coloana I, denumirea acțiunii normative se va substitui cu: „Proiect de lege cu privire la implicarea salariaților în cadrul unor tipuri de societăți europene”; c) în coloana L, la instituții co-responsabile se vor adăuga, la toate 3 poziții menționate supra ISM- Inspectoratul de Stat al Muncii; d) la poziția 3, coloana L, la instituțiile co-responsabile, se va exclude ISM – Institutul de Standardizare din Moldova;	Se acceptă.
		Anexa A, Poziția 9, acțiunea normativă nr. 9 <i>„Proiect de Hotărâre a Guvernului privind punerea în aplicare a cadrului normativ privind detașarea lucrătorilor în cadrul de prestării de servicii”</i>, din coloana L, din lista instituțiilor co-responsabile se va exclude MDED – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;	Se acceptă.
		Anexa A, Poziția 20, acțiunea normativă nr. 19, Directiva 93/103/CE a Consiliului din 23 noiembrie 1993 privind cerințele minime de securitate și sănătate în muncă la bordul navelor de pescuit, în coloana L, la instituții co-responsabile se va completa cu CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova;	Se acceptă.
		Anexa A, Poziția 21, acțiunea normativă nr. 20, Directiva (UE) 2017/159 a Consiliului din 19 decembrie 2016 de punere în aplicare a Acordului referitor la punerea în aplicare a Convenției din 2007 a Organizației Internaționale a Muncii privind munca în domeniul pescuitului încheiat la 21 mai 2012 între Confederația	Se acceptă.

		<i>Generală a Cooperativelor Agricole din Uniunea Europeană (COGECA), Federația Europeană a Lucrătorilor din Transporturi (ETF) și Asociația Organizațiilor Naționale ale Întreprinderilor de Pescuit din Uniunea Europeană („Europêche”), în coloana L, la instituții co-responsabile se va substitui ISM – Institutul de Standardizare din Moldova cu „ISM-Inspectoratul de Stat al Muncii”.</i>	
		Anexa A, Poziția 24, acțiunea normativă nr. 24, <i>„Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător”, responsabil Ministerul Sănătății, se propune a fi exclusă, întrucât se regăsește și în Capitolul 20 „Politica industrială și antreprenorială” Anexa A.</i>	Se acceptă.
		Anexa A, Poziția 33 și 34, acțiunea normativă nr. 4, <i>Directiva 1999/70/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat între CES, UNICE și CEEP și Directiva 97/81/CE a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind acordul-cadru cu privire la munca pe fracțiune de normă, încheiat de UCIPE, CEIP și CES, în coloana G, se va include la NR. D/O - numărul 36;</i>	Se acceptă.
		Anexa A, Poziția 41, acțiunea normativă 31, <i>Directiva 92/85/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și a sănătății la locul de muncă în cazul lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează [a zecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] se va include o acțiune normativă nouă, cu următorul cuprins:</i>	Se acceptă.

		a) în coloana acțiune normativă se va include „Proiect de lege privind modificarea unor acte normative (în ceea ce privește unele forme de protecție suplimentară a femeilor gravide (Codul muncii))”; b) în coloana K, la Instituție responsabilă se va stabili „MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale”; c) în coloana L, la Instituții co-responsabile se vor indica: „MS – Ministerul Sănătății, CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova”; d) în coloanele M și N referitoare la luna și anul adoptării, se vor adăuga: „decembrie” și, respectiv, „2026”; e) în coloana O, la Costuri estimative, se va indica suma de „207.99”; f) în coloana P, la Costuri acoperite din bugetul de stat se va indica suma de „207.99”.	
		Anexa A, Poziția 46 , urmează a fi înscris la NR. D/O - cifra 4 (substituind cifra 35).	Se acceptă.
		Anexa A, Pozițiile 55, 56 și 57, acțiunile normative 41 și 42 , <i>Directiva 92/91/CEE a Consiliului din 3 noiembrie 1992 privind cerințele minime de îmbunătățire a protecției securității și sănătății lucrătorilor din industria extractivă de foraj, Directiva 92/104/CEE a Consiliului din 3 decembrie 1992 privind cerințele minime pentru îmbunătățirea securității și protecției sănătății lucrătorilor din industria extractivă de suprafață și în subteran și Directiva Consiliului nr. 89/656 din 30 noiembrie 1989 privind</i>	Se acceptă.

		<i>cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă, în coloana L, la Instituții co-responsabile, se propune de substituit „CNPF – Comisia Națională a Pieței Financiare” cu „CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova”.</i>	
		Se introduce o acțiune nouă după cum urmează: a) în coloana B, CELEX se va indica „31991L0383” b) în coloana C, Denumire Act UE se va include „<i>Directiva 91/383/CEE a Consiliului din 25 iunie 1991 de completare a măsurilor destinate să promoveze îmbunătățirea securității și sănătății la locul de muncă în cazul lucrătorilor care au un raport de muncă pe durată determinată sau un raport de muncă temporară</i>” c) în coloana acțiune normativă se va include „Proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 186/2008 securității și sănătății în muncă ”; d) în coloana K, la Instituție responsabilă se va stabili „MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale”; e) în coloana L, la Instituții co-responsabile se vor indica: „CNSM – Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, CNPM – Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova”; f) în coloanele M și N referitoare la luna și anul adoptării, se vor adăuga: „decembrie” și, respectiv, „2026”; g) în coloana O, la Costuri estimative, se va indica suma de „129,02”; h) în coloana P, la Costuri acoperite din bugetul de stat se va indica suma de „129,02”.	Se acceptă.

	Anexa A, Poziția 50 și 51, acțiunea normativă nr. 37, aferentă transpunerii <i>Directivei 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă și a Directivei 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică</i>, se modifică termenul din iulie 2026 în decembrie 2026. Această ajustare are drept scop asigurarea modificării Codului muncii într-o singură intervenție legislativă în cursul anului 2026, în conformitate cu bunele practici de legiferare, precum și corelarea cu alte acțiuni normative prevăzute în cadrul Capitolului 19 – Politica socială și ocuparea forței de muncă.	Se acceptă.
	Anexa B Acțiunile 1, 2 și 3 „Dezvoltarea serviciului de asistență și reabilitare psihosocială a copilului victimă a violenței, neglijării, exploatării și traficului și a copilului în situație de risc de violență”, „Organizarea campaniilor de informare cu privire la impactul negativ al tuturor formelor de violență față de copii (în special abuzul fizic, exploatarea și abuzul sexual, bullyingul, violența online), precum și cu privire la egalitatea de gen și combaterea stereotipurilor de gen (ce pot conduce la violență) în rândul copiilor din toate mediile ” și „Îmbunătățirea programelor de sprijin familial și consolidarea capacităților specialiștilor în implementarea acestor”, în coloana D, la Referință la acțiunea din Anexa A, numărul „36” se va substitui cu „39”.	Se acceptă.

		Anexa B, Acțiunea nr. 25 „Creșterea numărului de beneficiari ai măsurilor active pe piața muncii”, în Coloana K, anul adoptării se va substitui cu „2026”.	Se acceptă.
		Anexa B, Acțiunea nr. 26 „Extinderea serviciilor de îngrijire a copiilor cu vârsta până la 3 ani ”, în Coloana H, indicatorul de monitorizare se va expune conform redacției: „5,000 locuri de creșă create până la 31.12.2027 în raport cu situația din 2024”. Totodată, în coloana K, anul de implementare se va substitui cu „2027”, conform termenului stabilit în Agenda de Reforme a Planului de Creștere.	Se acceptă.

		Anexa B După acțiunea 31 „<i>Consolidarea capacității administrative a Agenției Feroviare pentru a asigura îndeplinirea eficientă a responsabilităților sale în conformitate cu cerințele acquis-ului UE</i>” se completează cu acțiunea 32 în următoarea redacție: a) în coloana C, acțiunea se va indica „Dezvoltarea sistemului digital de gestionare a cazurilor în cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii, care acoperă întregul ciclu de inspecție, și conține un model de evaluare a riscurilor bazate pe algoritmi de predicție”; b) în coloana H, indicatorul de monitorizare se va indica „Sistem digital de management al cazurilor și modelul algoritmic de evaluare a riscurilor dezvoltate”; c) în coloana I, la instituție responsabilă se va stabili „ISM-Inspectoratul de Stat al Muncii”; d) în coloanele J și K referitoare la luna și anul adoptării, se vor adăuga: „decembrie” și, respectiv, „2027”. e) în coloana L, costuri estimative se va stabili Nedeterminate (ND).	Se acceptă.
2.	Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM)	La Anexa A, poziția 8, cu referire la transpunerea Directivei 2008/94/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2008 privind protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului, propunem ca la coloana „Instituții co-responsabile” să fie adăugat textul „SFS - Serviciul Fiscal de Stat, CNPM - Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, CNSM - Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova”. Propunerea în cauză se argumentează prin faptul că instituțiile în cauză au atribuții de verificare și monitorizare a proceselor legate de insolabilitatea entităților economice.	Se acceptă.

		La Anexa B, propunem să fie adăugată o poziție nouă cu următorul cuprins: „Adoptarea hotărârii Guvernului privind aprobarea Planului național de acțiuni privind promovarea negocierilor colective în corespundere cu cerințele Directivei nr. 2022/2041 privind salariile minime adecvate în UE și implementarea acestuia”, instituția responsabilă fiind Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care urmează să evalueze costurile aproximative pentru implementare.	Nu se acceptă. În Anexa B, avem deja planificată acțiunea 28 „Aprobarea planului de acțiune pentru promovarea negocierilor colective, în urma consultărilor cu partenerii sociali, în vederea creșterii progresive a ratei de acoperire a negocierilor colective”. Indicatorul de monitorizare va fi <i>Planul elaborat și adoptat.</i>
3.	Fundația Youth Development for Innovation	Subcapitol nou: „Tinerii NEET și tranziția școală-muncă” <i>1.Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în cooperare cu Ministerul Educației și Cercetării și cu parteneri specializați din societatea civilă și mediul economic, dezvoltă programe integrate pentru tineri NEET, absolvenți și alte grupuri vulnerabile, care combină:</i> -Educație tehnică complementară și formare intensivă pentru meserii cerute pe piața locală a muncii; -Consiliere în carieră, coaching personalizat, mentorat și sprijin psihosocial; -Plasament asistat pe piața muncii, cu evaluare post-insertie pentru a asigura integrarea reușită și durabilă. <i>2.Programele vor utiliza infrastructura de centre educaționale complementare, în parteneriat cu agențiile teritoriale de ocupare</i>	Se acceptă parțial. Comentariu MMPS: Conform PNA, la finalul anului 2026, MMPS va elabora un nou Program de ocupare a forței de muncă, care va integra măsuri țintite pentru NEET. Adicional, prin intermediul ANOFM se realizează servicii și măsuri de ocupare pentru persoanele vizate:

		<i>a forței de muncă, autorități publice locale și companii, asigurând o abordare integrată, personalizată și orientată spre rezultate concrete.”</i>	<i>1. Informarea privind piața muncii, inclusiv prin echipe mobile.</i> <i>2. Intermedierea muncii, facilitând legătura între persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și angajatori.</i> <i>3. Ghidarea în carieră, prin consiliere profesională, evaluarea competențelor și orientare către domenii cu potențial de angajare.</i> <i>4. Formarea profesională.</i>

		Subcapitol nou: „Formare tehnică accelerată pentru adulți” „Pentru modernizarea rapidă a forței de muncă și creșterea adaptabilității pe piața muncii, statul susține dezvoltarea și utilizarea unor modele inovatoare de educație complementară și formare profesională intensivă, destinate adulților, care includ: -Programe de pre-calificare și recalificare în meserii tehnice prioritare, identificate în dialog cu mediul economic local; -Programe de upskilling (actualizare) și reskilling (reconversie) în parteneriat direct cu angajatorii, adaptate nevoilor specifice ale companiilor și sectoarelor economice; -Organizarea, la cerere, a examenelor de calificare și calificare rapidă prin furnizori autorizați de formare profesională, pentru a facilita accesul rapid și flexibil la certificări oficiale, în conformitate cu standardele ocupaționale naționale”.	Se acceptă parțial. Comentariu MMPS: Prin intermediul ANOFM, se oferă următoarele măsuri care sunt în corelare cu solicitarea: <i>1.cursuri de formare profesională pe bază de voucher (care cuprind recalificarea, perfecționarea etc.;</i> <i>2. instruire la locul de muncă în cadrul unităților economice;</i> <i>3. stagii profesionale în cadrul întreprinderii;</i> <i>4.Certificarea competențelor nonformale și informale, pentru valorificarea experienței profesionale și creșterea șanselor de angajare.</i>
4.	Platforma Femeilor Rome “ROMNI”	Creșterea participării economice și a accesului la muncă decentă Excluziunea de pe piața muncii reprezintă un factor major de vulnerabilitate pentru femeile rome, fiind determinată de niveluri	Se acceptă parțial. Comentariu MMPS: În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020,

		scăzute de educație, lipsa calificărilor recunoscute și discriminarea la angajare. În acest context, este necesară dezvoltarea și implementarea de programe de calificare, recalificare și sprijin pentru antreprenoriat, adaptate nevoilor și potențialului femeilor române. Acestea trebuie susținute de măsuri active pe piața muncii, inclusiv stimulente pentru angajatori, consiliere profesională și monitorizarea practicilor discriminatorii în procesul de angajare. Totodată, politicile trebuie să includă măsuri de sprijin pentru concilierea vieții profesionale cu cea de familie, precum acces la servicii de îngrijire a copiilor și programe de muncă flexibile, care să faciliteze integrarea durabilă pe piața muncii.	toate documentele de planificare și de politici vor respecta principiile incluziunii sociale și egalității de gen. Serviciile și măsurile active de ocupare implementate de ANOFM acoperă cele expuse: <i>1. Ghidarea în carieră, prin consiliere profesională, evaluarea competențelor și orientare către domenii cu potențial de angajare.</i> <i>2. Formarea profesională, realizată prin: cursuri de formare profesională pe bază de voucher, instruirea la locul de muncă în cadrul unităților economice, stagii profesionale.</i> <i>3. Suport la angajare pentru persoanele vulnerabile, prin măsuri dedicate celor cu dificultăți sporite de acces pe piața muncii.</i>

			4. <i>Sprijin pentru inițierea unei afaceri, prin programe de antreprenariat și susținerea lansării afacerilor, cu accent pe mediul rural.</i>
5.	Platforma Femeilor Rome “ROMNI” <i>(propuneri set 2)</i>	Pilonul 1 – Consolidarea cadrului anti-discriminare și protecția drepturilor fundamentale -Integrarea explicită a femeilor și fetelor rome refugiate în toate măsurile de incluziune socială, sănătate, educație și protecție, inclusiv prin mecanisme de coordonare cu politicile naționale privind refugiații, în conformitate cu recomandările Grevio, UPR și altele. -Asigurarea ca în Programul și Planul de acțiune pentru populația romă include explicit acțiuni privind asigurarea egalității de gen, precum și acțiuni specifice privind femeile și bărbații de etnie romă și monitorizarea impactului asupra lor, conform solicitărilor ONGurilor de protecție a drepturilor persoanelor de etnie romă, în conformitate cu recomandările Grevio, CEDAW, Beijing și cu directivele UE privind egalitatea de tratament. -Crearea unui mecanism interinstituțional de monitorizare a drepturilor fundamentale ale romilor, cu participarea obligatorie a organizațiilor specializate ale femeilor rome. -Introducerea de măsuri speciale temporare pentru promovarea participării femeilor rome în procesele decizionale și în structurile implicate în aderarea la UE.	Se acceptă parțial. Comentariu MMPS: În PNA la cap. 23, anexa A, cuprinde măsura de elaborare a unui nou Program pentru susținerea populației de etnie romă. Prin urmare, toate aspectele menționate mai jos urmează a fi propuse și discutate în cadrul exercițiului de elaborare a respectivului document de politici. În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 661/2024, toate documentele de planificare și de politici vor respecta principiile incluziunii sociale și egalității de gen.

		Pilonul 2 – Prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și fetelor rome - Includerea unei secțiuni dedicate femeilor și fetelor rome în noua Strategie națională pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor, conform recomandărilor GREVIO. - Asigurarea că Planul de acțiune pentru populația romă include explicit prevenirea și combaterea violenței de gen asupra femeilor rome și monitorizarea impactului asupra lor, conform recomandărilor Grevio. -Asigurarea accesului egal la adăposturi, consiliere psihologică, juridică și servicii sociale pentru victimele rome, inclusiv prin echipe mobile și mediatori comunitari romi specializați în GBV. - Eliminarea stereotipurilor rasiste și sexiste în rândul poliției, procurorilor și lucrătorilor sociali, prin programe de instruire continuă. - Implementarea recomandărilor GRETA privind identificarea timpurie și protecția fetelor rome vulnerabile la trafic, inclusiv acces necondiționat la servicii pentru victime pe tot teritoriul Republicii Moldova. -Crearea mecanismelor locale integrate de referire privind violența în bază de gen, care implică obligatoriu ONG-urile rome și de femei. Pilonul 4 – Acces la muncă, sănătate, locuire și protecție socială -Creșterea numărului de femei și fete rome angajate, prezentarea datelor dezaggregate pe etnie și gen.	Se acceptă parțial. Comentariu MMPS: În ceea ce privește creșterea numărului de femei rome angajate prin intermediul

	- Dezvoltarea de programe active de ocupare dedicate femeilor rome, incluzând alfabetizare pentru persoane adulte, formare profesională, sprijin pentru antreprenoriat feminin și micro-granturi, conform recomandărilor ILO și CEDAW. -Creșterea accesului femeilor rome la servicii de sănătate, inclusiv sexuală și reproductivă, sănătate maternă și prevenirea bolilor infecțioase. -Creșterea ratei de vaccinare în rândul populației de etnie romă, în special a copiilor, prin abordări adaptate cultural și comunitar, inclusiv implicarea mediatorilor comunitari și sanitari romi, campanii de informare accesibile și servicii mobile de vaccinare, în conformitate cu recomandările ECRI, CERD și UPR privind accesul egal la sănătate pentru grupurile marginalizate. -Dezvoltarea de servicii de sănătate mintală și sprijin psihosocial adaptate comunităților rome, cu accent pe femei și fete expuse violenței, sărăciei și excluziunii sociale, inclusiv prin echipe mobile și mediatorii și lideri comunitari instruiți, în conformitate cu recomandările Grevio, CEDAW și UE. -Organizarea de campanii de acces la servicii de sănătate adaptate cultural și lingvistic pentru populația de etnie romă, difuzate pe canale audio și radio naționale și locale inclusiv prin implicarea mediatorilor comunitari romi, materiale informative accesibile și servicii mobile, în conformitate cu recomandările ECRI, CERD, CEDAW și UPR privind accesul egal la sănătate pentru grupurile marginalizate. -Evaluarea sistematică a situației locative în comunitățile rome, urmată de investiții țintite în infrastructură, utilități și programe de îmbunătățire a condițiilor de locuire cu prioritate pentru gospodăriile conduse de femei și pentru reducerea impactului	Agenciei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), precizăm că datele statistice ale ANOFM privind numărul șomerilor sunt prezentate în mod detaliat, fiind dezagregate pe gen și etnie. Aceste informații sunt incluse și în rapoartele anuale de activitate ale ANOFM. Totodată, conform PNA, la finalul anului 2026, Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS) va elabora un nou Program de ocupare a forței de muncă, care va include acțiuni specifice pentru creșterea ratei de participare a femeilor rome pe piața muncii. Conform PNA, la finalul anului 2026, MMPS va elabora un nou Program de ocupare a forței de muncă. Totodată, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020, toate documentele de planificare și de politici vor respecta principiile

		disproporționat al condițiilor precare asupra femeilor și fetelor rome, în conformitate cu recomandările CERD. -Extinderea și finanțarea adecvată a programului de mediatori comunitari romi, în acord cu recomandările ECRI 2024, cu specializări pe sănătate, educație, GBV și muncă. -Implementarea unor mecanisme de protecție socială adaptate familiilor rome, bazate pe indicatori multipli de vulnerabilitate și pe intervenții timpurii în cazurile de risc social major.	incluziunii sociale și egalității de gen. În acest context, nu este necesară elaborarea unui program distinct de ocupare dedicat femeilor rome, deoarece programul general de ocupare, va include acțiuni specifice care să vizeze creșterea ratei de participare a femeilor rome pe piața muncii. Noul program va aborda nevoile femeilor fără a face distincție pe etnie. Totuși, pentru a oferi sprijin femeilor rome, Programul de ocupare va include acțiuni targetate pentru creșterea ratei de participare a femeilor rome pe piața muncii.
		Pilonul 5 – Participare, leadership și guvernantă incluzivă -Instituționalizarea participării experților de etnie romă și cu expertiză de gen în toate grupurile de lucru pentru aderarea la UE, în special capitolul 19. -Asigurarea unui mecanism de finanțare sustenabil și predictibil pentru ONG-urile care lucrează cu femei și fete rome, în domeniile	Se acceptă parțial. Reprezentanții Platformei Femeilor Rome au fost incluși cu titlu de observatori în Grupul de Lucru 19, <i>Capitolul 19 „Politica socială și ocuparea forței de muncă”</i>.

	GBV, educație, leadership, sănătate și incluziune socială, inclusiv prin introducerea unui mecanism de redirecționare procentuală din impozitele persoanelor juridice din sectorul privat și prin revizuirea condițiilor de achiziție a serviciilor publice, în vederea facilitării accesului organizațiilor române, în special ale femeilor române, la licitații și contracte de servicii sociale și de consultanță. - Introducerea criteriilor sociale și de egalitate de gen în achizițiile publice de servicii sociale și de consultanță, pentru a favoriza furnizorii care demonstrează expertiză în lucrul cu comunitățile române și femeile române. - Dezvoltarea de programe de leadership civic și participare electorală pentru tinerele române, în acord cu prioritățile UE privind incluziunea tinerilor. - Promovarea angajării experților romi și a tinerelor profesioniste române în administrația publică, pentru a asigura o reprezentare adecvată și o guvernare incluzivă. Pilonul 6 – Transpunerea următoarelor acte UE În contextul alinierii la acquis-ul Uniunii Europene, recomandăm includerea următoarelor acte UE ca prioritare pentru transpunere în perioada 2025–2029, având relevanță directă pentru drepturile fundamentale, egalitatea de gen, nediscriminarea și incluziunea femeilor române: - <i>Directiva 2000/43/CE privind egalitatea de tratament indiferent de origine rasială sau etnică (Race Equality Directive)</i> - <i>Strategia antirasistă UE 2026-30, în faza finală de aprobare, precum și Planul de acțiuni antirasist UE 2020-25</i> - <i>Directiva 2000/78/CE privind egalitatea în ocupare și profesie (Employment Equality Directive).</i>	Nu corespunde metodologiei de elaborare PNA. Se acceptă. Actele UE enumerate se găsesc fie la capitolul 19, fie la capitolul 23. Comentariu MMPS: În cap. 19 sunt incluse deja măsurile normative necesare pentru alinierea la Directivele 2000/78/CE și 2000/43/CE, prin elaborarea Proiectului de lege privind modificarea Codului muncii, care vizează consolidarea principiului nediscriminării

	<i>-Directiva 2006/54/CE (recast) privind egalitatea de șanse între femei și bărbați în materie de muncă și remunerare.</i> <i>-Directiva 2004/113/CE privind egalitatea de gen în accesul la bunuri și servicii.</i>	în raporturile de muncă. Acest proces este realizat în strânsă cooperare cu Ministerul Justiției, Consiliul pentru egalitate, CNPM și CNSM, iar termenul estimat pentru adoptarea actului normativ este decembrie 2026. În spiritul transparenței și al incluziunii, invităm partenerii sociali, societatea civilă, precum și reprezentanții Platformei Femeilor Rome „ROMNI” să participe activ la consultările publice ce vor fi organizate pe parcursul avizării proiectului. Implicarea acestora este esențială pentru a asigura un cadru legislativ echitabil și adaptat nevoilor reale ale salariaților și angajatorilor din Republica Moldova într-o manieră echilibrată, precum și în corespundere cu standardele europene. Nu se acceptă.
	Pilonul 7 – Formularea, Implementarea și Monitorizarea măsurilor propuse, propuneri transversale:	

		-Implementarea eficientă a acestor direcții prioritare necesită un cadru solid de monitorizare și evaluare, bazat pe indicatori clari, relevanți și măsurabili, dezagregați pe gen și etnie, acolo unde cadrul legal permite acest lucru. Acești indicatori trebuie să permită evaluarea progresului și ajustarea intervențiilor. -Totodată, este esențială definirea clară a responsabilităților instituționale, prin stabilirea rolurilor principale ale ministerelor de linie, autorităților administrației publice locale și agențiilor specializate, precum și prin asigurarea coordonării interinstituționale și a alocării corespunzătoare a resurselor. -Pentru a asigura coerența și impactul măsurilor propuse, este necesară instituirea unui mecanism clar de coordonare interinstituțională, care să integreze dimensiunea egalității de gen și a incluziunii romilor în toate politicile relevante. Acest mecanism trebuie să funcționeze atât la nivel național, cât și local, prin cooperarea dintre autorități publice, instituții independente, societatea civilă și reprezentanți ai comunităților rome, cu accent pe participarea femeilor rome.	Nu corespunde metodologiei de elaborare a PNA.

5.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)	Anexa A: <i>La acțiunea normativă nr. d/o. 24, ”Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător”, responsabil Ministerul Sănătății., se propune a fi exclusă, întrucât se regăsește și în Capitolul 20 ”Politica industrială și antreprenorială” Anexa A, cu acțiunea normativă nr. d/o. 16 ”Proiect de Lege cu privire la modificare a Legii nr. 160/2011 cu privire la reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător; alte legi care reglementează acte permissive (a doua etapă)”, termen decembrie 2026, prevăzută întru realizarea Agendei de Reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, care prevede că MDED de comun cu ministerele de resort relevante, va elabora și promova proiectul de lege respectiv.</i>	Se acceptă.
6.	Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei	Cu referire la „Incluziunea socială a grupurilor vulnerabile” (PNA, Cap. 19 – partea narativă) - Se propune de adăugat un nou paragraf, sub forma unei sub-secțiuni: Sub-secțiunea: „Consolidarea protecției copilului și a serviciilor comunitare” „În contextul alinierii la Pilonul European al Drepturilor Sociale și la principiile Garanției Europene pentru Copii, se impune consolidarea cadrului legislativ și instituțional privind protecția copilului. Vor fi revizuite Legea nr. 370/2023 privind drepturile copilului și Legea nr. 140/2013 privind protecția specială, pentru a integra obligația de evaluare a impactului asupra copilului (CRIA – Child Rights Impact Assessment) și principiul finanțării per copil.” A se introduce în Anexa B acțiuni aferente Recomandării (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de	Se acceptă parțial. Comentariu MMPS: <i>Referitor la Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții Europene pentru Copii.</i> Informăm că în anexa A din cap. 19 deja este planificată acțiunea privind modificarea Hotărârii Guvernului nr.

		instituire a unei Garanții Europene pentru Copii (pct. 38 din Anexa A), și anume, următorul set de servicii esențiale: "Educație și îngrijire timpurie gratuită și de calitate Educație gratuită (inclusiv activități școlare și minim o masă sănătoasă pe zi). Asistență medicală gratuită Alimentație sănătoasă și Locuințe adecvate" "Creșterea accesibilității grădinițelor și creșelor pentru copii din medii defavorizate." „Asigurarea accesului familiilor defavorizate la programe de educație parentală și activități de suport la nivel comunitar oferite prin serviciile existente precum sprijin familial” "Asigurarea investițiilor strategice în servicii de calitate pentru copii, inclusiv în infrastructura necesară și în forță de muncă calificată" Elaborarea, în mod participativ, a unui plan de acțiuni pentru a pune în aplicare recomandarea UE privind garanția Europeană pentru copii Justificare: Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului privind instituirea Garanției Europene pentru Copii subliniază necesitatea asigurării accesului egal la servicii esențiale pentru copiii și familiile lor din medii defavorizate, inclusiv educația timpurie. Creșterea accesibilității grădinițelor și creșelor pentru copii contribuie la reducerea inegalităților sociale, sprijină dezvoltarea timpurie și crește șansele lor de integrare ulterioară în sistemul educațional. Măsura răspunde obiectivelor europene de combatere a sărăciei infantile și promovare a incluziunii sociale prin garantarea unor servicii de educație timpurie de calitate pentru toți copiii, indiferent de statutul socio-economic al familiilor lor. Totodată măsoară răspunde Recomandării (2006)19 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei care subliniază necesitatea de a crea condiții care să faciliteze educația parentală pozitivă.	347/2022 cu privire la aprobarea Programului Național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia, pentru a asigura implementarea Garanției europene pentru copii în Republica Moldova. Activitățile concrete de implementare vor fi definite în acest proiect și definite/discutate în cadrul Grupului de lucru interministerial coordonator și grupurilor tehnice de lucru constituite în acest sens. Alianța ONG-urilor active în domeniul protecției sociale a copilului și familiei face parte din Grupul tehnic și este invitat să vină cu sugestii/propuneri în cadrul ședințelor.

		• A se introduce în Anexa B o nouă acțiune cu referire la Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții Europene pentru Copii (pct. 38 din Anexa A), și anume: “Dezvoltarea unui program de sprijin educațional pentru copii cu dificultăți de învățare sau cu dizabilități.” Justificare: Dezvoltarea unui program de sprijin educațional pentru copiii cu dificultăți de învățare sau cu dizabilități este esențială pentru asigurarea unei educații incluzive și echitabile, în conformitate cu Recomandarea Consiliului (UE) 2021/1004 privind Garanția Europeană pentru Copii și Strategia UE pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități 2021-2030. Lipsa suportului adecvat conduce la excluziune educațională, abandon școlar și oportunități reduse de integrare socială și profesională. Prin oferirea de adaptări curriculare, tehnologii asistive, sprijin individualizat și formarea cadrelor didactice, programul va facilita accesul egal la educație și va contribui la dezvoltarea autonomiei copiilor cu nevoi speciale. Acest demers este aliniat cu principiile europene de educație incluzivă, garantând că fiecare copil beneficiază de resursele necesare pentru a-și atinge potențialul maxim. • Acțiuni suplimentare pentru protecția copilului și serviciile comunitare A se introduce în Anexa A și/sau Anexa B, în cadrul Capitolului 19 „Politica Socială și a Muncii”, următoarele acțiuni suplimentare, care nu sunt încă reflectate în PNA, dar sunt esențiale pentru alinierea la standardele UE și recomandările CRC: • Instituirea mecanismului de bugetare bazată pe drepturile copilului și monitorizarea cheltuielilor publice destinate copiilor, inclusiv prin linii bugetare dedicate. • Instituționalizarea participării copilului în procesul bugetar local și în	<i>Referitor la accesul la educație timpurie și servicii de îngrijire pentru copiii mici:</i> Adițional, se informează că, prin Programul Național „Servicii de creșe publice”, implementat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, sunt create oportunități de accesare a serviciilor de îngrijire publice pentru copiii cu vârsta de 0-3 ani, inclusiv pentru familiile defavorizate. Serviciile gratuite sunt accesibile familiilor absolut vulnerabile, prin serviciile sociale specializate - Centre de zi pentru îngrijirea copiilor cu vârsta de 4 luni-3 ani. <i>Referitor la accesul la locuințe:</i> Conform informațiilor comunicate de Ministerul Infrastructurii și

		consiliile consultative ale APL și ministerelor. Justificare: Introducerea acestor acțiuni este necesară pentru a asigura alinierea efectivă la standardele UE și la CRC, trecând de la o abordare declarativă la una bazată pe drepturile copilului în politicile sociale și de muncă. Bugetarea bazată pe drepturile copilului și monitorizarea cheltuielilor publice destinate copiilor, inclusiv prin linii bugetare dedicate, permit identificarea lacunelor de finanțare, prioritizarea investițiilor în copii și creșterea transparenței. În paralel, instituționalizarea participării copilului în procesul bugetar local și în consiliile consultative ale APL și ministerelor răspunde obligațiilor de a asigura dreptul copilului de a fi auzit (art. 12 CRC) și contribuie la elaborarea unor politici mai relevante și mai eficiente pentru nevoile reale ale copiilor.	Dezvoltării Regionale, asigurarea cu locuințe adecvate constituie un principiu general aplicabil pentru toți cetățenii Republicii Moldova, stipulat în Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe. <i>În partea ce ține de propunerile privind instituirea mecanismului de bugetare bazată pe drepturile copilului și monitorizarea cheltuielilor publice destinate copiilor, inclusiv prin linii bugetare dedicate, cât și instituționalizarea participării copilului în procesul bugetar local și în consiliile consultative ale APL și ministerelor, menționăm că am consultat Ministerul Finanțelor la subiect. Conform cadrului juridic</i>

			actual, procedurile bugetare sunt reglementate prin Legea nr. 181/2014, Setul metodologic aprobat prin Ordinul MF nr. 124/2023 și Clasificația bugetară stabilită prin Ordinul MF nr. 208/2015, care prevăd planificarea cheltuielilor pe programe și articole, fără posibilitatea instituirii unor linii bugetare dedicate pe criterii tematice, cum ar fi drepturile copilului. Astfel, propunerea privind introducerea unui mecanism de bugetare bazată pe drepturile copilului, inclusiv prin linii bugetare distincte, nu poate fi integrată în cadrul actual al PNA, dat fiind că depășește arhitectura și normele care guvernează procesul bugetar.

8.	Ministerul Sănătății (MS)	Anexa A, se redactează după cum urmează: acțiunea normativă numărul 24 ”Proiect de lege privind modificarea Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător” instituția responsabilă se substituie din Ministerul Sănătății cu Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.	Se acceptă.
		Anexa B, se redactează după cum urmează: numărul 14, acțiunea ”Elaborarea unui registru electronic pentru monitorizarea lucrătorilor expuși factorilor de risc la locul de muncă” costurile estimative se modifică în 7000 mii lei, iar costurile neacoperite se modifică în 6,600 mii lei.	Se acceptă.
9.	Ministerul Finanțelor (MF)	Anexa B: se consideră necesară ajustarea costurilor conform mijloacelor financiare prevăzute în proiectul Legii bugetului pentru anul 2026, estimat 2027-2028, pentru următoarele acțiuni, după cum urmează: a) acțiunea nr. 25 <i>„Creșterea numărului de beneficiari ai măsurilor active pe piața muncii”</i> - 576 000 mii lei; b) acțiunea nr. 26 <i>„Extinderea serviciilor de îngrijire a copiilor cu vârsta până la 3 ani”</i> – 300 096.7 mii lei;	a) Se acceptă. b) Comentariu MMPS: Suma de 385.716.000 (Anexa B) pentru anii 2026-2027, suma acceptată în CBTM: • <i>pentru 2026 - suma de 136.597.000 lei</i>

			• 248.119.000 lei - suma aprobată în CBTM pentru 2027
CAPITOLUL 20: POLITICA INDUSTRIALĂ ȘI ANTREPRENORIALĂ			
1.	Asociația Patronală a Industriei Turismului (APIT)	Propunerile APIT: – Crearea și operaționalizarea OMD naționale și regionale, conform modelelor UE. – Subordonarea ONT direct Prim-ministrului, pentru coerență strategică. – Instituirea Fondului Național de Dezvoltare a Turismului. – Introducerea voucherelor turistice pentru stimularea pieței interne. – Integrarea turismului ca industrie prioritară în competitivitatea industrială. – Alinierea la EU Pact for Skills, prin programe de dezvoltare a competențelor pentru forța de muncă din turism, în cooperare cu partenerii europeni.	Se acceptă parțial. Ministerul Culturii comunică că acțiunile parvenite sunt integrate în proiectul Programului Național de Dezvoltare a Turismului „Turism 2029”, care se aliniază la actul UE „Calea de tranziție spre turism”, acțiune ce deja se regăsește în PNA 2025-2029. Nu se acceptă. -Subordonarea ONT direct Prim-ministrului -Instituirea Fondului Național de Dezvoltare a Turismului, nu rezultă din angajamentele asumate de RM în procesul de aderare la UE.
2.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)	Anexa A: La poziția 4, ce ține de transpunerea Regulamentului (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858,	Se acceptă.

		(UE) 2018/1724 și (UE) 2019/1020 (Text cu relevanță pentru SEE), se propune inclusiunea acțiunii normative cu un nr. nou d/o ”Proiect de Lege cu privire la investiții”, termen de realizare ”decembrie 2026”, instituție responsabilă MDED, instituție co-responsabilă Ministerul Mediului.	
		La acțiunea normativă nr. 15, ”Proiect de Lege pentru îmbunătățirea cadrului legal privind administrarea și deetatzarea proprietății publice prin includerea prevederilor privind neadmiterea companiilor sau persoanelor corupte și frauduloase în cadrul proceselor de privatizare/înstrăinare/valorificare a proprietății publice (Planul de acțiuni pentru deoligarhizare)”, se propune modificarea termenului de realizare din ” decembrie 2026 ” în ” martie 2026 ”.	Se acceptă.
		La poziția 19, acțiunea normativă nr. 23, “Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 653/2023 de aprobare a Programului național de promovare a antreprenoriatului și și creșterea competitivității în anii 2023-2027”, se propune modificarea termenului de realizare din “ decembrie 2025 ” în “ februarie 2026 ”.	Nu se acceptă , a se păstra termenul din PN, și anume „decembrie 2025”
		Anexa B: La poziția 31, acțiunea „Evaluarea următoarelor instrumente implementate de ODA care sprijină accesul întreprinderilor la finanțare bancară: Programul de stimulare a investițiilor „373” gestionat prin FACEM și garanțiile financiare individuale oferite prin Fondul de Garantare a Creditelor”, se propune inclusiunea MDED în calitate de instituție responsabilă , respectiv, excluderea ODA din lista instituțiilor responsabile.	Se acceptă.
3.	Ministerul Apărării (MA)	Partea narativă:	Se acceptă.

		La tabelul 3.1, se propune modificarea sintagmei „Secția armament și blindate” cu sintagma „Direcția planificare resurse financiare și tehnico-materiale”, precum și de modificat numerele „4” și „4” din celulele din rândul în cauză cu numerele „8” și „8”	
4	Cancelaria de Stat	Se recomandă revizuirea și, după caz, reformularea acțiunilor și indicatorilor de monitorizare, după cum urmează: Cap. 20 – Politica industrială și antreprenorială (Anexa A: acțiunile nr.6 și 14; Anexa B: acțiunile nr.6 și 15);	Se acceptă.
5	Ministerul Educației și Cercetării	Anexa A - În vederea evitării repetării acelorași acțiuni în diferite capitole ale PNA, se propune excluderea din Anexa A, Capitolul 20 a acțiunilor 9, 10, 11 și 12 întrucât acestea se regăsesc deja în Capitolul 25 – Știință și cercetare.	Se acceptă.
6	AO Asociația Națională a Turismului de Afaceri și Industrial “Pro Turism Moldova”	Se propune de a completa PNA 2025-2029 cu următoarele acțiuni: 1. Expertiza de compatibilitate și alinierea la legislația europeană, actualizare a Legii nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova 2. Digitalizarea ramurii turismului (Elaborarea și adoptarea Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului național pentru digitalizare în turism pe anii 2026-2030 și abrogarea HG nr. 559 din 14-08-2015 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului Informațional automatizat “Registrul turismului“) În Strategia de dezvoltarea a turismului UE 2030 unul din cei 4 piloni de bază este DIGITALIZAREA.	Nu se acceptă. proponerile parvenite nu derivă expres dintr-un act UE și nici din Poziția de Negociere atât din Cap.20 cât și nici din Cap.26. Totodată, este de menționat că compartimentul de digitalizare în turism reprezintă un Obiectiv General din proiectul Programului Național de Dezvoltare a Turismului „Turism 2029”.

			În acest context, propunerile parvenite nu pot fi luate în calcul la actualizarea PNA 2025-2029, dar se vor regăsi în documentele de politici din domeniu.
CAPITOLUL 25: ȘTIINȚĂ ȘI CERCETARE			
1.	Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare	Partea narativă: – urmează a fi precizate statele de personal ale ANACEC, întrucât prin Hotărârea Guvernului nr. 536/2024 a fost exclusă din structura ANACEC Direcția învățământ general și a fost revăzut efectivul-limită al aparatului administrativ, fiind redus numărul de unități de personal de la 52 la 38. – sintagma ”certificarea personalului științific și didactic” urmează a fi substituită cu sintagma ”certificarea personalului științific și științifico-didactic”.	Se acceptă.
2.	Fundația Youth Development for Innovation	A. Articol de principiu nou (în secțiunea "Obiective strategice"): "Statul recunoaște acceleratoarele de afaceri și incubatoarele de inovare ca instrumente esențiale ale ecosistemului național de cercetare-dezvoltare-inovare, care facilitează transferul tehnologic, valorificarea rezultatelor științifice în economia reală și stimularea antreprenoriatului bazat pe cunoaștere. Aceste structuri completează sistemul de cercetare fundamentală și aplicată, accelerând aplicabilitatea practică a inovațiilor și consolidând competitivitatea economică națională. Aceste structuri pot fi utilizate inclusiv pentru a genera inovare în domeniile: educație, sănătate, social, cultură, sport,	Se acceptă parțial , nu se vor formula acțiuni noi, întrucât, propunerile deja se regăsesc în Programul Național de Specializare Inteligentă „Smart Moldova” 2024-2027 și Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027. Iar, având în vedere faptul că PNA este un instrument de aliniere la

		entertainment și altele considerate puțin sau de loc domenii economice." B. Subcapitol nou: "Ecosistem educațional complementar pentru cercetare și inovare" "(1) Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (ANCD), universități cu activități de cercetare, institute științifice, parcuri științifico-tehnologice, mediul de afaceri, ong-urile pot dezvolta singure sau în parteneriat ecosisteme educaționale complementare integrate în sistemul național de cercetare - dezvoltare, prin: a) Organizarea de cercuri tematice, ateliere practice și programe accelerate de mentorat pentru copii, adolescenți, tineri cercetători și adulți, centrate pe descoperirea aptitudinilor tehnice, dezvoltarea competențelor în cercetare aplicată și transfer tehnologic; b) Dezvoltarea de programe structurate de formare în meserii tehnice prioritare (biotehnologii, TIC, energie sustenabilă, agricultură inteligentă), dar și în meserii tehnice standard (ca electricieni, lăcătușeri, mecanici, sudori, ș.a.), inclusiv în acreditări ulterioare, inclusiv meserii corelate cu prioritățile Programului Național de Specializare Inteligentă și cu standardele europene EQF, ECVET, EQAVET; c) Crearea infrastructurii hibride (centre educaționale fixe sau mobile în ecosisteme locale sau universitare, acceleratoare mobile regionale, laboratoare itinerante, ș.a.) pentru acces echitabil la introducere și formare practică în meserii tehnice și nontehnice, cercetare și inovare în toate regiunile; d) Implicarea cercetătorilor, profesorilor preuniversitari, cadrelor universitare, specialiștilor și experților din industrie și domenii diverse și seniorilor ca mentori și evaluatori tehnici, pentru relevanța economică a competențelor formate."	actele UE, acele propuneri care nu țin de domeniul PNA, se vor regăsi în planul de acțiuni al MEC pentru 2026.

		"(2) Programele vor integra copii, adolescenți, tineri, tinerii NEET, femeile în meserii tehnice STEM și adulții în reconversie profesională, valorificând sinergiile dintre educație complementară, cercetare fundamentală și aplicabilitate economică." "(3) Statul facilitează recunoașterea competențelor dobândite prin validare nonformală, în conformitate cu normele europene și cerințele Orizont Europa." C. Subcapitol nou: "Acceleratoare de afaceri și transfer tehnologic" "(1) Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (ANCD), universitățile, instituțiile de cercetare-dezvoltare, institutele științifice, parcurile științifico-tehnologice, parcurile industriale, mediul de afaceri, ONG-urile și autoritățile locale și regionale pot, singure sau în parteneriat, inclusiv cu organizații din alte țări, să dezvolte, să extindă, să finanțeze și să co-finanțeze acceleratoare de afaceri și incubatoare de inovare, valorificând sinergiile dintre cercetarea fundamentală, dezvoltare experimentală și aplicabilitate economică, socială și în alte domenii, evitând suprapunerile și fragmentarea resurselor, prin: a) Crearea de programe accelerate de mentorat și de incubare pentru startup-uri tehnologice sau de altă factură și spin-off-uri, centrate pe valorificarea rezultatelor cercetării fundamentale și aplicate în produse, servicii și procese comerciale competitive sau necesare în creșterea nivelului de trai; b) Dezvoltarea de programe structurate de transfer tehnologic pentru IMM-uri, întreprinderi medii și mari, alte instituții corelate cu prioritățile Programului Național de Specializare Inteligentă (agricultură durabilă, biomedicină, TIC, energie sustenabilă), cu standardele europene de inovare (EIT, KICs) și cu nevoile locale,	

		regionale sau naționale, inclusiv organizatorice de dezvoltare economică; c) Organizarea de infrastructură hibridă (acceleratoare și incubatoare fixe în ecosisteme antreprenoriale, ale societății civile sau universitare și acceleratoare/incubatoare mobile regionale) pentru a asigura acces echitabil la servicii de inovare în toate regiunile Republicii Moldova; d) Implicarea cercetătorilor, profesorilor pre-universitari, cadrelor universitare, experților și specialiștilor din industrie, IT, servicii, sănătate, educație, entertainment și comerț ca mentori, evaluatori tehnici și parteneri strategici, pentru a asigura relevanța economică și fezabilitatea comercială a proiectelor inovatoare." "(2) Acceleratoarele de afaceri pot fi structurate pe principii de guvernanta participativă, cu parteneriate multi-actori între universități, institute de cercetare, companii private, autorități și societatea civilă, pentru a asigura relevanța economică și sustenabilitatea pe termen lung a inovării." "(3) Se va promova participarea activă a tinerilor cercetători și antreprenorilor inovatori în aceste acceleratoare prin programe dedicate de formare și finanțare, creând punți clare între cercetarea științifică și aplicabilitatea comercială." "(4) Statul va susține dezvoltarea procedurilor și mecanismelor de finanțare, inclusiv utilizarea fondurilor europene (Orizont Europa, Fondurile Structurale) și alocarea resurselor bugetare pentru a asigura funcționarea și extinderea infrastructurii acceleratorilor din punct de vedere tehnic, administrativ și managerial." "(5) Statul facilitează recunoașterea și certificarea competențelor în managementul inovării, proprietate intelectuală și transfer tehnologic dobândite prin aceste programe, în conformitate cu standardele europene EQF, ECVET și cu cerințele Programului Orizont Europa."	

		D. Subcapitol nou: "Parteneriate universitate - industrie pentru inovare aplicată" "(1) Se instituie rețeaua națională de parteneriate structurate universitate - industrie - cercetare, dezvoltată pe baza bunelor practici validate, care: a) Facilitează accesul cercetătorilor la nevoile reale ale economiei prin platforme comune de identificare a priorităților tehnologice și de co-dezvoltare a soluțiilor inovatoare; b) Conectează institutele de cercetare cu IMM-urile, firmele medii și mari, ONG-urile, autorități locale și regionale, prin programe de finanțare și co-finanțare a proiectelor de cercetare aplicată, testare și validare pilot; c) Oferă servicii integrate de protecție a proprietății intelectuale, licențiere tehnologică și comercializare a rezultatelor cercetării; d) Integrează metode de open innovation și colaborare transdisciplinară pentru accelerarea timpului de piață al inovațiilor." "(2) Ministerul Educației și Cercetării va integra în politicile naționale de cercetare - dezvoltare modelele de parteneriat validate prin pilotări și evaluări de impact, ca bune practici scalabile la nivel național." E. Subcapitol nou: "Orientare vocațională în cercetare - inovare și formare pe tot parcursul vieții" "(1) Ministerul Educației și Cercetării poate institui sau susține servicii integrate de orientare vocațională în cercetare și inovare, de la nivel preșcolar până la nivel postdoctoral, care: a) Oferă descoperire timpurie a aptitudinilor STEM prin activități practice, vizite la institute de cercetare și mini - stagii în laboratoare; b) Conectează copiii, adolescenții, tinerii, tinerii cercetători și adulții cu mediul economic prin programe de tranziție școală - cercetare - industrie, mentorat și plasament asistat;	

		c) Susține programe intergeneraționale valorificând seniorii și seniorii cercetători ca mentori în transmiterea know-how-ului tehnic; d) Include formarea continuă pentru adulți în team leader-ul și managementul tehnic, în managementul inovării, proprietate intelectuală și antreprenariat științific." F. Subcapitol nou: "Formare și certificare în managementul inovării și transfer tehnologic" "(1) Ministerul Educației și Cercetării, în colaborare cu ANCD și ecosistemul de inovare, susține dezvoltarea programelor de formare specializată pentru: a) Tineri cercetători și doctoranzi în managementul proprietății intelectuale, licențiere tehnologică și antreprenariat științific; b) Manageri de transfer tehnologic și oficii de inovare universitare în negociere de contracte, evaluare economică a rezultatelor cercetării și strategie de piață; c) Personal din IMM-uri în accesarea finanțărilor europene pentru inovare (Orizont Europa, EIC Accelerator, EIT); d) Mecanisme rapide de certificare a competențelor în inovare prin furnizori acreditați, inclusiv examene de calificare la cerere." "(2) Programele vor fi corelate cu prioritățile europene privind capitalul uman în cercetare - inovare și vor fi monitorizate prin indicatori de impact asupra numărului de patente comercializate, spin-off-uri create și proiecte Orizont Europa câștigate." G. Subcapitol nou: "Guvernanță participativă și parteneriate multi - actori" "(1) Guvernul încurajează parteneriate structurate între Ministerul Educației și Cercetării, ANCD, universități, institute de cercetare, autorități locale, mediul de afaceri și societatea civilă pentru	

implementarea ecosistemelor integrate de cercetare - educație - inovare."
 "(2) Modelele validate prin pilotări devin bune practici oficiale, scalabile la nivel național, cu monitorizare prin indicatori de impact."

Indicatori de monitorizare propuși pentru Capitolul 25

Indicator	Descriere	Țintă 2029
Centre educaționale/ acceleratoare/ incubatoare funcționale	Fixe + mobile în ecosisteme locale sau universitare	65+ structuri
Beneficiari formați tehnic (tineri + adulți + cercetători)	Total participanți anual	25.000+
Startup-uri incubate + spin-off-uri	Proiecte tehnologice validate	30+ startup-uri
Valoare contracte licențiere tehnologică	Rezultate cercetare comercializate	5 mil. EUR
Proiecte Orizont Europa cu participare privată	Colaborări universitate - industrie	20+ proiecte
Tineri NEET inserați în meserii tehnice	La 6 luni post-program	200+

		Femei în programe STEM - inovare	Pondere feminină	25%+	
		Tineri cercetători formați în transfer tech	Doctoranzi și postdoctoranzi	100+ persoane	
CAPITOLUL 26: EDUCAȚIE ȘI CULTURĂ					
1.	APIT – Asociația Patronală a Industriei Turismului	Se propun următoarele acțiuni: • Integrarea Republicii Moldova în Rutele Culturale Europene. • Standardizarea europeană a muzeelor, ghizilor și siturilor culturale. • Programe de profesionalizare și formare continuă, în cooperare cu EU Pact for Skills – Tourism Partnership. • Curriculum educațional privind patrimoniul, ospitalitatea și turismul sustenabil.			Se acceptă parțial, nu se acceptă pentru Capitolul 26 - propunerile respective se vor include la Capitolul 20 - (<i>Propunerile vor fi integrate în proiectul Programului național de dezvoltare a turismului „Turism - 2029” care este inclus în Anexa A a Capitolului 20</i>).
2.	Fundația Youth Development for Innovation	Articol nou (în secțiunea "Obiective strategice"): "Statul recunoaște educația complementară orientată spre descoperirea și dezvoltarea aptitudinilor copiilor, adolescenților, tinerilor și adulților ca element esențial al unui ecosistem educațional modern, inclusiv și conectat la economia reală. Aceste programe completează educația formală, susținând relevanța învățării, reducerea abandonului școlar, orientarea vocațională timpurie și tranziția echilibrată de la educație la ocupare." Subcapitol nou: „Educația tehnică, profesională și complementară” “(1) Ministerul Educației și Cercetării, în parteneriat cu organizații de implementare, instituții de învățământ, autorități publice locale și mediul			Se acceptă parțial, nu se vor formula acțiuni noi, întrucât propunerile date se conțin în angajamentele MEC din PNA prin acțiunile de ex.: <i>-Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare a Strategiei de dezvoltare Educația 2030 pentru perioada 2026-2030, document comprehensiv care va integra politicile și</i>

	de afaceri, dezvoltă și extinde programe de educație tehnică și profesională complementară, prin: a) Organizarea de cercuri tematice și ateliere practice pentru copii, adolescenți și tineri, centrate pe descoperirea meseriilor, dezvoltarea competențelor tehnice și transversale (disciplină, responsabilitate, etica muncii, lucru în echipă); b) Dezvoltarea de programe modularizate de formare tehnică pentru adolescenți, tineri și adulți, corelate cu standardele ocupaționale naționale și europene (EQF, ECVET, EQAVET) și cu nevoile concrete ale economiei locale; c) Utilizarea unei infrastructuri flexibile (centre educaționale fixe dotate cu ateliere tehnice și centre mobile - laboratoare itinerante) pentru a asigura acces echitabil la educație practică în localități urbane, periurbane și rurale; d) Implicarea specialiștilor din industrie ca mentori, formatori invitați și evaluatori, pentru a asigura relevanța și aplicabilitatea programelor. (2) Programele pot fi implementate în cooperare cu instituțiile de învățământ profesional tehnic, pentru a asigura complementaritatea, evitarea suprapunerilor și valorificarea sinergiilor, dar și independent de acestea. (3) Statul facilitează recunoașterea oficială a competențelor dobândite prin aceste programe, inclusiv prin mecanisme de validare non-formală și informală, în conformitate cu normele europene de calificare.” Subcapitol nou: "Orientarea vocațională și în carieră" “(1) Se instituie, direct, prin parteneriate public-private sau cu organizații independente, o rețea națională de servicii integrate de orientare vocațională și în carieră, dezvoltată pe baza unor modele inovatoare și bune practici validate, care: a) Oferă activități de descoperire a meseriilor și de identificare a aptitudinilor începând din învățământul preșcolar și primar, prin metode ludice, interactive și aplicații experiențiale (practice);	<i>standardele Uniunii Europene printr-o abordare sistematică, coerentă cu procesul de aderare a Republicii Moldova la UE și cu angajamentele asumate.</i> <i>-Creșterea numărului de elevi în învățământul profesional tehnic secundar dual;</i> <i>-Dezvoltarea și implementarea de noi programe de formare profesională a adulților în bază de microcalificări în corespundere cu piața muncii;</i> <i>-Proiecte de ordine ale ministrului pentru promovarea instrumentelor Europass ;</i> <i>-Dezvoltarea și ajustarea cadrului normativ secundar pentru recunoașterea și echivalarea perioadelor de studii și a calificărilor obținute în străinătate la prevederile Convenției Globale și altor tratate internaționale la care Republica Moldova este parte</i> <i>-Dezvoltarea și implementarea sistemului informațional pentru recunoașterea calificărilor obținute în străinătate în</i>

	b) Conectează copiii, adolescenții și tinerii cu mediul economic local prin vizite tehnice la companii, mini-stagii de observație, stagii practice asistate, mentorat și programe de inserție profesională timpurie; c) Utilizează instrumente moderne de evaluare a aptitudinilor, consiliere individualizată, coaching în carieră și platforme digitale interactive; d) Integrează metode de educație aplicată și practică pentru a crește relevanța învățării, a motiva beneficiarii și a reduce riscul de abandon școlar. (2) Ministerul Educației și Cercetării poate integra în metodologiile și politicile naționale de orientare vocațională modelele și resursele educaționale inovatoare validate prin pilotări și evaluări de impact, ca bune practici replicabile la scară națională.” Subcapitol nou: "Educația pe tot parcursul vieții și programe intergeneraționale" “(1) Ministerul Educației și Cercetării, în colaborare cu stakeholderi relevanți din sectoarele educațional, economic și social, susține dezvoltarea de programe de educație și formare, publice sau private, pe tot parcursul vieții, care includ: a) Formare tehnică și reconversie profesională pentru adulți, cu accent pe femei, persoane din medii vulnerabile, tineri NEET și lucrători din sectoare în tranziție; b) Programe intergeneraționale care valorifică seniorii ca mentori, formatori și resurse educaționale active, pentru transmiterea de competențe tehnice, experiență profesională și valori către generațiile tinere; c) Programe educaționale dedicate muncitorilor imigranți și străini, pentru creșterea competențelor tehnice, integrare socio-profesională și învățarea limbii de lucru (de ex. română, engleză), utilizând metode vizuale și aplicații practice; d) Mecanisme de recunoaștere și certificare a competențelor dobândite prin formare nonformală și informală, inclusiv prin organizarea de examene de calificare la cerere și evaluări rapide de competențe achiziționate prin experiență, prin furnizori autorizați.	<i>conformitate cu standardele Spațiului European al Recunoașterii (LRC, ENIC-NARIC).</i>

		(2) Programele vor fi corelate cu prioritățile naționale și europene privind îmbătrânirea activă, incluziunea socială, egalitatea de gen și mobilitatea forței de muncă, și vor fi monitorizate prin indicatori de rezultat și impact.”	
3.	Cancelaria de Stat, Direcția Administrație Publică Centrală	1. Acțiunile nr.35, 36 din Anexa A - evitarea indicării denumirii și statutului unor entități publice care urmează a fi constituite/create/înființate, prin utilizarea formulei generice „Desemnarea entității publice responsabile de implementarea/realizarea...”; 2. Acțiunea nr.37 din Anexa A - pentru acțiunile normative care implică intervenții de modificare a unor acte normative, se consideră judicios de a indica laconic, între paranteze, obiectul de reglementare al proiectului; 3. Acțiunea nr. 28 din Anexa B - indicatorul - Biroul Europa Creativă creat și operațional 4. Acțiunea nr. 31 din Anexa B - indicatorul 1 centru creat	1.Se acceptă parțial Acțiunile 35 și 36 au fost reformulate, după cum urmează: -Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Institutului Patrimoniului Cultural; -Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor. 2. Se acceptă Denumirea acțiunii a fost completată după cum urmează: Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 846/2015 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 116/2014 cinematografilei (Regulamentul de finanțare al Fondului cinematografilei). 3. Nu se acceptă Conform art. 2, pct. 3 din Acordul între Uniunea

			Europeană și Republica Moldova privind participarea Republicii Moldova la „Europa Creativă, programul Uniunii destinate sectoarelor culturale și creative (semnat la 2 septembrie 2025), „...Republica Moldova se angajează să înființeze un Birou Europa Creativă, în conformitate cu art. 7 alineatul (1) litera d) din Regulamentul Europa Creativă și cu orientările furnizate de Comisie”.
4.	Ministerul Culturii	La Partea Narativă textul „Planul de Acțiuni 2025–2028 pentru Promovarea Culturii Memoriei Victimelor Reprimărilor Politice ale Regimului Comunist Totalitar în Republica Moldova (1917–1989)” se va substitui cu textul „Planul de acțiuni pentru anii 2025–2028 privind promovarea culturii memoriei victimelor represiunilor politice comise de către regimul totalitar comunist pe teritoriul Republica Moldova în perioada 1917–1989”. La Anexa A: <u>Acțiunea nr.34</u> va avea următorul cuprins: „Proiect de lege privind crearea Fondului național al patrimoniului cultural”. <u>Acțiunea nr. 35</u> va avea următorul cuprins: „Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Institutului Patrimoniului Cultural”. <u>După acțiunea nr. 35, se va completa cu o nouă acțiune</u> (cu renumerotarea corespunzătoare), care va avea următorul cuprins: <i>Proiect de Ordin privind procedura de furnizare a informațiilor de interes public deținute de către Agenția de Inspectare și Restaurare a</i>	4. Se acceptă

		<i>Monumentelor</i>, indicator de monitorizare - ordin emis, instituție responsabilă - AIRM, termen de realizare - Decembrie 2025, Costuri estimative(mii lei) - 35,5. <u>Acțiunea nr. 36</u> va avea următorul cuprins: „Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor”. <u>Acțiunea nr. 37</u> va avea următorul cuprins: „Proiect de Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 846/2015 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 116/2014 cinematografiei (Regulamentul de finanțare al Fondului cinematografiei)”. La Anexa B: <u>Acțiunea nr. 27</u> se va exclude. <u>La acțiunea nr. 31</u> se va exclude indicatorul de monitorizare „1 centru creat”. <u>La acțiunea nr. 38</u> se va exclude indicatorul de monitorizare „Catalog național al rutelor culturale întocmit”. <u>La acțiunea nr. 43</u> se va exclude indicatorul de monitorizare „Număr de monumente istorice declarate inventariate”. <u>La acțiunea nr. 47</u>, la rubrica „anul implementării”, cifrele „2027” se vor substitui cu cifrele „2026-2027”.	
5	Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei	4.1. A se introduce o nouă acțiune în Anexa B referitoare la o mai bună implementare a Concluziilor Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre privind o abordarea cuprinzătoare a sănătății mintale a tinerilor în Uniunea Europeană (pct. 21 din Anexa A), în următoarea redacție: “Formarea cadrelor didactice, personalului medical, medicilor și a părinților pentru a identifica semnele timpurii ale problemelor de sănătate mintală a tinerilor.” Analiza situației privind sănătatea mintală a copiilor și	4.1 - Se acceptă parțial, nu se vor formula acțiuni noi, module privind sănătatea mintală sunt incluse în Programul Național Investim în profesori. Totodată, dimensiunea sănătății mintale este reflectată în Programul Național

		tinereilor din Republica Moldova pentru identificarea barierelor și formularea recomandărilor de acțiuni. 4.2. A se introduce o nouă acțiune în Anexa B referitoare la o mai bună implementare a Recomandării Consiliului din 22 mai 2018 privind promovarea valorilor comune, a educației favorabile incluziunii și a dimensiunii europene a predării, în următoarea redacție: “Formarea cadrelor didactice privind aplicarea unor metode de predare inclusive axate pe nevoile individuale a elevilor.” 4.3. A se introduce o nouă acțiune în Anexa B referitoare la aceeași Recomandare a Consiliului din 22 mai 2018 privind promovarea valorilor comune, a educației favorabile incluziunii și dimensiunii europene a predării, în următoarea redacție: “Elaborarea și implementarea unor programe de sprijin educațional pentru elevi din grupurile vulnerabile, inclusiv prin mentorat, consiliere și utilizarea resurselor digitale.”	privind sănătatea mintală 2023-2027 aprobat prin HG nr. 971/2023, în special prin următoarele măsuri prevăzute în Planul de acțiuni pentru implementarea programului: punctul 2.1 punctul 2.4 punctul 2.9 punctul 2.13 punctul 3.13 punctul 5.3 punctul 5.8. 4.2 - Se acceptă parțial, nu se vor formula acțiuni noi, în varianta actuală a PNA, acțiunea nr. 2 din Anexa A, „<i>Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general</i>”, adresează sugestia dată. 4.3 - Se acceptă parțial, nu se vor formula acțiuni noi, întrucât dimensiunea incluziunii este adresată în documentele de politici ale MEC și vizează toate

			niveluri educației, inclusiv Programul Național de dezvoltare a educației incluzive pentru anii 2023-2027.
6	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MMPS se va exclude din lista instituțiilor co-responsabile pentru următoarele acțiuni din Anexa A: poziția 9, acțiunea normativă nr. 8 „Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului și Regulamentului privind Sistemul Informațional de Management al Datelor în Domeniul Educației Incluzive (SIMDDEI)” poziția 24, acțiunea normativă nr. 14 „Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului platformei digitale de urmărire a traseului educațional al absolvenților”, 15 „Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului de recunoaștere și echivalare a actelor de studii și calificărilor obținute în diferite contexte” poziția 25, acțiunea normativă nr. 16 „Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea Regulamentului pentru dezvoltarea cadrului normativ pentru recunoașterea rezultatelor învățării obținute în cadrul programelor de mobilitate academică la nivelurile 1-4 ale CNC în conformitate cu standardele europene” poziția 26, acțiunea normativă nr. 17 „Proiect Hotărâre de Guvern pentru modificarea Hotărârii de Guvern Nr. 504/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la studiile străinilor în instituțiile de învățământ din Republica Moldova”, MMPS se va exclude din lista instituțiilor co-responsabile.	Se acceptă.

		Menținerea MMPS în această calitate nu este conformă cu domeniul său de activitate și nici cu atribuțiile legale. Menținerea MMPS în calitate de instituție co-responsabilă pentru aceste acțiuni nu este conformă cu domeniul de activitate. De asemenea, pentru poziția 30, acțiunea normativă nr. 2 „Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricule pentru învățământul general”, MMPS se va exclude din calitatea de instituție co-responsabilă, întrucât ministerul nu deține competențe privind elaborarea și actualizarea curriculei, conform art. 40 din Codul educației.	
7	Ministerul Educației și Cercetării	Anexa A, acțiunea 14 Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului platformei digitale de urmărire a traseului educațional al absolvenților va avea următorul cuprins: Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la modificarea HG 681/2025. Totodată, se propune completarea Anexelor cu următoarele acțiuni și ajustarea costurilor indicate în Partea Narativă: – Proiect de Lege pentru modificarea Codului Educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, indicator de monitorizare, lege aprobată, aprilie 2026, costuri estimative 200,0 mii lei. Anexa B: Implementarea măsurilor preparatorii pentru asocierea la Programul Erasmus+, indicator de monitorizare - Plan de Acțiuni pentru asocierea țării la Programul Erasmus+ elaborat, decembrie 2026-2029, costuri estimative 350,0 mii lei. Implementarea măsurilor anticorupție și antifraudă în universitățile din Moldova, indicator de monitorizare - 10 mii studenți formați în	Se acceptă.

		domeniul eticii și integrității academice, iunie 2026, costuri estimative 5000,0 mii lei.	
8	Agenția de Guvernare Electronică (AGE)	La Anexa A a Capitolului 26 solicităm respectuos excluderea AGE în calitate de instituție responsabilă pentru realizarea Acțiunii nr.8 și 9 „Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Conceptului și Regulamentului privind Sistemul Informațional de Management al Datelor în Domeniul Educației Incluzive (SIMDDEI)” și „Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la dezvoltarea Conceptului Sistemului Informațional Platforma națională de resurse deschise în educație”, deoarece prin prisma prevederilor cadrului normativ aferent domeniului migrației, AGE nu deține atribuții de elaborare a cadrului normativ privind sistemele menționate.	Se acceptă.

		Astfel, potrivit art.72 alin.(2) din Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, asigurarea condițiilor juridice, financiare și organizatorice pentru crearea, administrarea, mentenanța și dezvoltarea sistemului informațional de stat ține de posesorul sistemului respectiv. Astfel, Ministerul Educației și Cercetării urmează să elaboreze și să prezinte Guvernului spre aprobare proiectele conceptelor sus-menționate. Prin prisma atribuțiilor sale stabilite în mai multe acte normative, AGE se va expune referitor la conținutul proiectelor de concept la etapa coordonării prealabile și a avizării acestora, însă aceste competențe rezultă deja din cadrul normativ general și nu necesită a fi concretizate în cadrul PNA prin includerea AGE în calitate de instituție responsabilă, la fel ca și alte entități publice care urmează să avizeze aceste proiecte, dar nu au fost incluse în calitate de instituții responsabile. Astfel, și în acest caz, considerăm că includerea AGE ca instituție responsabilă pentru realizarea acestor acțiuni are un caracter declarativ, iar la etapa raportării realizării acțiunilor respective, se va face putea face referință doar la coordonarea prealabilă sau avizarea, conform competențelor deja stabilite de cadrul normativ, a proiectelor de concept care urmează a fi elaborate și prezentate de către Ministerul Educației și Cercetării.	
9	Ministerul Finanțelor	1) Anexa A: - De ordin general: a) Reiterăm propunerea expusă anterior privind revizuirea autorităților indicate în coloana „<i>Instituții co-responsabile</i>”, prin excluderea, după caz, a sintagmei „Ministerul Finanțelor” din acțiunile care nu au relevanță pentru domeniul de competență.	1) a) Se acceptă.

	2) - Domeniul „Educație”: a) Considerăm oportun, ca <i>acțiunea normativă nr. 2 „Proiect de Ordin al ministrului pentru aprobarea noilor Curricula pentru învățământul general”</i> cu costuri estimative în sumă de 28932.52 mii lei, să se regăsească în Anexa B din Capitolul 26, deoarece se prezumă că sunt vizate costurile de implementare a acțiunii date, și nu costurile de elaborare a actului normativ. b) La <i>acțiunea normativă nr. 6 „Proiect Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului național de învățare a limbii române pentru anii 2026-2029”</i>, costurile în volum de 20 000,00 mii lei urmează a fi revizuite, întrucât dublează costurile indicate în Anexa B din Capitolul 26 (a se vedea acțiunea nr.5). c) Costurile la pozițiile „<i>Totaluri pe educație</i>” și „<i>Total educație, tineret și sport</i>” urmează a fi revizuite, ținând cont de propunerile menționate mai sus. 3) - Domeniul „Cultură”: a) La <i>poziția „Total Cultură”</i>, coloană „Acoperit din bugetul de stat (mii lei)” cifra „73018.06” urmează a substituiată cu cifra „1878.45”, întru corelarea cu costurile indicate în coloana „Costuri estimative (mii lei)”. 4) II) Anexa B: - Domeniul „Educație”: a) Acțiunea 3 „Modernizarea serviciilor de educație timpurie prin renovări și dotări a instituțiilor de educație timpurie (IET) pentru creșterea accesului la educație de calitate pentru copii” urmează a fi revizuită în totalitate, din perspectiva costurilor și a instituțiilor responsabile, ținând cont de următoarele aspecte:	2) a) Nu se acceptă - Această este suma pentru elaborarea actului normativ. b) Se acceptă . c) Se acceptă. 3) a) Se acceptă. 4) II) a) Se ia act de propunere

	- în bugetul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale pentru anul 2025 sunt prevăzute alocații în volum de 45.000,0 mii lei pentru reparația și dotarea grupelor noi de creșă. - în Planul de creștere economică în bugetul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale sunt prevăzute alocații în volum de 136.400,0 mii lei pentru anul 2026 și în volum de 142.600,0 mii lei pentru anul 2027. b) La acțiunea 5 „Implementarea Programului de studiere a limbii române, inclusiv în rândul populației adulte pentru anii 2026-2029” costurile în volum de 20.000,0 mii lei urmează a fi revăzute, ținând cont că în bugetul Ministerului Educației și Cercetării sunt prevăzute alocații în volum de 13.000,0 atât pentru anul 2026, cât și pentru anul 2027. c) La acțiunea 11 „Dezvoltarea și implementarea sistemului informațional pentru recunoașterea calificărilor obținute în străinătate în conformitate cu standardele Spațiului European al Recunoașterii”, la coloana „Foaie de parcurs” de completat cu cuvintele „GP – Planul de creștere economică”. d) Acțiunea 12 „Acreditarea internațională a programelor de doctorat” nu prevede implicații financiare. În acest sens, vă informăm că în bugetul Ministerului Educației și Cercetării sunt prevăzute alocații în volum de 4.500,0 mii lei pentru anul 2026 și în volum de 1.500,0 mii lei pentru anul 2027. e) Costurile la pozițiile „<i>Total Educație</i>” urmează a fi revăzute, ținând cont de propunerile menționate mai sus. 5) - Domeniul „Tineret și sport”: a) Costurile la acțiunile pe domeniul „Tineret și sport” urmează a fi corelate cu alocațiile prevăzute în proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2026. Mai mult, constatăm că costurile la unele acțiuni care sunt reflectate ca fiind acoperite din bugetul de stat, totuși nu au alocații prevăzute în bugetul Ministerului Educației și	b) Se acceptă. c)Nu se acceptă - acțiunea dată nu se regăsește în Growth Plan d) Se acceptă. e) Se acceptă. 5) a)Se acceptă.

	Cercetării pentru implementarea acestora (a se vedea <i>acțiunile 15, 17 și 20</i>). 6) - Domeniul „Cultură”: a) La acțiunea 25 „Susținerea tinerilor specialiști din domeniul culturii” costurile estimative urmează a fi revăzute, ținând cont că pentru anul 2026 sunt prevăzute alocații în volum de 1.835,0 mii lei, dintre care <i>1.335,0 mii lei</i> pentru tineri specialiști din instituțiile culturale ale autorităților publice locale și <i>500,0 mii lei</i> pentru tineri specialiști din instituțiile culturale din subordinea Ministerului Culturii. b) La acțiunea 30 „Dezvoltarea și promovarea cooperării culturale cu țările partenere prin activități de diplomatie culturală” menționăm că, în bugetul Ministerului Culturii pentru anul 2026 pentru implementarea Programului național „Diplomatie culturală” sunt prevăzute alocații în volum de 6000,0 mii lei. c) Cu titlu de recomandare, pentru acțiunile 31, 34, 35, 36 și 43, menționăm faptul ca în cazul în care se va solicita finanțarea acestora din contul resurselor bugetului de stat în volum de 441.369,5 mii lei, se va crea o povară semnificativă asupra bugetului de stat, precum și ar duce la riscul de a nu avea pârghii financiare necesare pentru implementarea măsurilor date în anii 2026-2027. d) La acțiunea 38 „Promovarea și aderarea la Rutele Culturale Europene” costurile estimative în volum de 375,0 mii lei urmează a fi acoperite integral din contul și în limita alocațiilor prevăzute în bugetul Ministerului Culturii. e) Ce ține de acțiunea 39 „Dezvoltarea sistemului informațional de interoperabilitate a bazelor de date în domeniul bunurilor culturale mobile”, menționăm că în bugetul Ministerului Culturii pentru anul 2026 au fost prevăzute mijloace financiare, în sumă de	6) a) Se acceptă. b) Se acceptă. c) Se acceptă parțial - La acțiunea 43 „Inventarierea monumentelor istorice în scopul documentării acestora și identificării celor cu valoare culturală națională excepțională” – se vor menține costurile indicate. Monumentele înscrise în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin HP nr. 1531/1993, nu au fost inventariate și

		600,0 mii lei pentru dezvoltarea sistemului informațional de interoperabilitate a bazelor de date în domeniul bunurilor culturale mobile. f) La acțiunea 40 „Dezvoltarea S.I. „Inventarul monumentelor” se propune revizuirea costurilor estimative, ținând cont că pentru dezvoltarea S.I. „Inventarul monumentelor” au fost solicitate și prevăzute mijloace financiare, în sumă de 1000,0 mii lei pentru anul 2026. g) La acțiunea 41 „Elaborarea programelor de formare profesională continuă în domeniul patrimoniului cultural, inclusiv pentru specialiștii implicați în reabilitarea monumentelor istorice” se propune de revizuit sursa de finanțare, prin identificarea sursei de acoperire din contul bugetului Ministerului Culturii. Obiecția valabilă și pentru <i>acțiunea 47</i> „Elaborarea unui studiu național de evaluare și management al riscurilor care afectează patrimoniul cultural, inclusiv în contextul schimbărilor globale”. h) La acțiunea 42 „Digitalizarea patrimoniului cultural și valorificarea acestuia prin soluții digitale interactive, precum și utilizarea tehnologiilor digitale în proiectarea și prezentarea expozițiilor muzeale, pentru facilitarea accesului, interpretării și participării publicului” se propune revizuirea costurilor estimative, ținând cont că pentru anul 2026 au fost alocate mijloace financiare, în volum de 500,0 mii lei, pentru digitalizarea patrimoniului cultural. Obiecția valabilă și pentru acțiunea 45, întrucât pentru anul 2026 au fost prevăzute mijloace financiare, în sumă de 1000,0 mii lei, pentru organizarea și desfășurarea activităților de promovare a bunurilor și elementelor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO. i) Costurile la <i>poziția „Total Cultură”</i> urmează a fi revăzute, ținând cont de obiecțiile expuse mai sus.	documentate. În acest context, Legea nr. 12/2024 privind Fondul național al culturii a fost modificată, fiind introdusă componenta de inventariere a patrimoniului cultural imobil, iar acțiunea este inclusă în poziția de negociere. Urmează a fi elaborat un plan de acțiuni privind inventarierea monumentelor istorice. Mijloacele financiare pentru realizarea acțiunii vor fi solicitate la etapa de rectificare a bugetului. d) Se acceptă. e) Se acceptă. f) Se acceptă. g) Se acceptă parțial - La acțiunea 41 „Elaborarea programelor de formare profesională continuă în domeniul patrimoniului cultural, inclusiv pentru specialiștii implicați în

			<i>reabilitarea monumentelor istorice (arhitecți, ingineri etc.), precum și pentru reprezentanții structurilor de forță implicați în prevenirea și combaterea traficului ilicit de bunuri culturale și specialiștii din domeniul patrimoniului cultural responsabili de gestionarea bunurilor culturale”, costul total va fi 1.560,00 mii lei, dintre care 560,00 mii lei se vor solicita la rectificare din bugetul de stat și 1000,00 mii lei- neacoperiți (pentru 2027).</i> La acțiunea 47, „<i>Elaborarea unui studiu național de evaluare și management al riscurilor care afectează patrimoniul cultural, inclusiv în contextul schimbărilor globale</i>”, costul total va fi 500,00 mii lei, care vor fi acoperiți din bugetul de stat prin aplicare la programe de cercetare.

			h) Se acceptă parțial - La acțiunea 42, „Digitalizarea patrimoniului cultural și valorificarea acestuia prin soluții digitale interactive, precum și utilizarea tehnologiilor digitale în proiectarea și prezentarea expozițiilor muzeale, pentru facilitarea accesului, interpretării și participării publicului”, costul total de 2000,00 mii lei, dintre care 1.500,0 mii lei din bugetul de și 500,00 mii lei – neacoperiți (pentru 2027). La acțiunea 45, „Organizarea și desfășurarea activităților de promovare și valorificare a patrimoniului cultural, sensibilizarea arhitecților, dezvoltatorilor, autorităților publice, comunităților locale și publicului larg privind valoarea și semnificația

			<i>patrimoniului cultural, inclusiv a bunurilor și elementelor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității</i>”costul total va fi 3000,00 mii lei, dintre care 1000,00 mii lei din bugetul de stat și 2000,00 mii lei neacoperiți (pentru 2027). i) Se acceptă
10	AO Asociația Națională a Turismului de Afaceri și Industrial “Pro Turism Moldova”	I. Se propune de a completa PNA 2025-2029, Capitolul 26 acțiunea nr. 35 <i>35 Promovarea și aderarea la Rutele Culturale Europene 72 AA – Art. 105 lit. c) 1) Nr. de acțiuni de promovare organizate și desfășurate; 2) Nr. de participanți; 3) Catalog național al rutelor culturale întocmit; 4) Nr. de Rute Culturale Europene, la care a aderat Republica Moldova MC – Ministerul Culturii Decembrie</i> Se propune de a substitui Sintagma “35. Promovarea și aderarea la Rutele Culturale Europene “ prin sintagma completată “35. Promovarea și aderarea la Rutele Culturale Europene. Inițierea certificării a noi Rute Culturale Europene”	Se acceptă parțial, nu se vor formula acțiuni noi, întrucât propunerile date nu țin de domeniul PNA, acestea se vor regăsi în documentele de politici din domeniu.

		Lansarea inițiativelor din partea Republicii Moldova privind certificarea a noi Rute Culturale Europene va asigura creșterea vizibilității RM la nivel european și va facilita aderarea RM la Uniunea Europeană Drept exemplu inițiativele Republicii Moldova, care v-or asigura creșterea vizibilității RM: • Ruta culturală europeană - Ruta europeană a patrimoniului ucrainean (#StandWith Ukraine) • Ruta culturală europeană - Castelologia comparată • Ruta culturală europeană – Ruta așezămintelor monastice rupestre II. Se propune de a completa PNA 2025-2029 cu următoarele acțiuni: 1. Lansarea și implementarea inițiativelor privind certificarea noilor Rute culturale europene 2. Lansarea și implemetarea Programului educațional “Excursia europeană” - privind educația cetățeniei europene a tinerei generații prin promovarea și valorificarea Rutelor culturale europene la nivel național și european	
CAPITOLUL 29: UNIUNEA VAMALĂ			
1.	Ministerul Culturii	La Anexa B, Acțiunea nr. 9 „Dezvoltarea Sistemului informațional de interoperabilitate a bazelor de date în domeniul bunurilor culturale mobile” va avea următorul cuprins: „Dezvoltarea Sistemului informațional Registrul circulației bunurilor culturale mobile”.	Se acceptă.
2.	Cancelaria de Stat	- la acțiunea 1 din Anexa B a Capitolului 29 „Implementarea Programului privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele	Se acceptă.

		informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030”, este stabilit în calitate de indicator de monitorizare „ <u>Sporirea numărului de funcționari vamali în subdiviziunea IT</u> ”. În acest sens, se impune reformularea acestui indicator, pentru a corespunde Obiectivului 5.1. „ <u>Îmbunătățirea abilităților IT și mentinerea personalului IT</u> ” din cadrul Serviciul Vamal, stabilit în Program, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.655/2025.	
3.	Cancelaria de Stat	Se recomandă revizuirea și, după caz, reformularea acțiunilor și indicatorilor de monitorizare, după cum urmează: Cap. 29 - Uniunea vamală (Anexa B: acțiunile nr. 1 și 2).	Se acceptă.
4.	Ministerul Finanțelor	Anexa A: a) la nr. CELEX 22, acțiunea ”Regulamentul (UE) 2022/2399 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 noiembrie 2022 de instituire a mediului aferentghișeului unic al Uniunii Europene pentruvămi și de modificarea Regulamentului (UE) nr. 952/2013”, la rubrica Anul implementării, termenul ”2029” se va substitui cu termenul ”2026”. Modificarea are drept scop ajustarea la termenul stabilit în Agenda de Reforme și Poziția de Negociere pe capitolul 29 „Uniunea Vamală”.	Se acceptă.
		Anexa B: a) la nr. de ordine 2, acțiunea „Reorganizarea structurii Serviciului Vamal conform priorităților de activitate pentru eficientizarea administrării vamale”, se va exclude referința la „GP – Planul de creștere”. b) la nr. de ordine 7, acțiunea ”Elaborarea conceptului privind crearea Ghișeului Unic Vamal (GUV) în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 2022/2399 de instituire privind stabilirea Ghișeului Unic al Uniunii Europene pentru vămi”, la rubrica Anul implementării, termenul ”2029” se va substitui cu termenul ”2027”.	Se acceptă.

		Modificarea are drept scop ajustarea la termenul stabilit în Agenda de Reforme și Poziția de Negociere pe capitolul 29 „Uniunea Vamală”. c) la nr. de ordine 11, acțiunea ”Promovarea menținerii unor standarde înalte de integritate a funcționarilor vamali și diminuarea riscurilor de corupție”, rubrica <i>Indicator de monitorizare</i> se va completa cu indicatorul „Registrul riscurilor elaborat și aprobat”. d) se va include o acțiune nouă „Reducerea timpului de procesare a vămuirii/declarației vamale”, după cum urmează: Reducerea timpului de procesare a vămuirii/declarației vamale”/ 1, 2, 8,10,16/ AA – Art. 201/ RE 2025/ GP - Planul de creștere economică/ <i>Indicator de monitorizare:</i> Cadrul metodologic instituțional elaborat/aprobat Sistem informațional pentru declarațiile sumare de intrare/ieșire implementat Procedura de analiză de risc testată Număr instruiți/număr personal instruit Număr sesiuni de informare/comunicate de presă Procedura de depunere a declarației sumare de intrare/ieșire operațională/implementată Analiza de risc a datelor din declarațiile sumare sunt operaționale/implementate MF – Ministerul Finanțelor, SV - Serviciul Vamal Termen: Iunie 2027 Costuri: 11385 mii lei	

CLUSTER 4 AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ

Nr. d/o	Participantul la avizare	Conținutul Recomandării	Argumentarea autorului proiectului
CAPITOLUL 14 - POLITICA DE TRANSPORT			
1.	Cancelaria de Stat	Reieșind din cele menționate <i>supra</i> (recomandările generale pentru PNA, incluse în sinteza generală a recomandărilor la proiectul HG cu privire la modificarea HG nr.306/2025), se recomandă revizuirea și, după caz, reformularea acțiunilor și indicatorilor de monitorizare, după cum urmează: Politica de transport (Anexa B: acțiunile nr. 8, 11, 25, 33, 38, 39, 41, 54 și 57);	Se acceptă parțial. Cu referire la necesitatea reformulării acțiunilor nr.8, 11, 25, 33, 38, 39, 41, 54 și 57 aferente Capitolului 14, menționăm că o parte dintre acestea derivă din Agenda de reforme aferentă Planului de Creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025–2027, precum și din alte documente de planificare strategică sau din angajamente asumate în cadrul sesiunii de screening bilateral și incluse ulterior în Poziția de negociere, document validat și aprobat de Guvern. În mod particular, subliniem următoarele: – acțiunea nr. 11, care vizează crearea Centrului de monitorizare și comunicare conectat la Sistemul de management integrat în domeniul transporturilor rutiere este deja prevăzută în Planul național de dezvoltare pentru anii 2025–2027,

			aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 361/2025, precum și pentru anii 2026–2028, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 238/2025. Necesitatea acestei acțiuni este consolidată de rolul operațional esențial al Centrului, care urmează să fie interconectat cu principalele sisteme utilizate în domeniul transporturilor rutiere, inclusiv sistemele de cântărire în mișcare, infrastructura de monitorizare video a traficului, sistemul e-Bilet, registrele operatorilor de transport și ale vehiculelor rutiere. Interoperabilitatea acestor platforme va permite monitorizarea continuă a vehiculelor și identificarea timpurie a riscurilor în scopuri de control și siguranță rutieră, precum și verificarea respectării graficelor de circulație în transportul public de pasageri. –Cu privire la acțiunea nr. 25, referitoare la <i>instituirea unei subdiviziuni în cadrul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale responsabilă de elaborarea</i>

			<i>politicilor în domeniul securității industriale,</i> menționăm că aceasta se află în curs de realizare. În acest sens, proiectul NU 946/MIDR/2025, care prevede crearea subdiviziunii respective, a fost examinat în ședința Secretarilor Generali din data de 01.12.2025 și a fost transmis spre avizare către instituțiilor competente. –Cu privire la acțiunea nr.33 privind <i>operaționalizarea activității Punctului Național de Acces desemnat și a instituției responsabile pentru Sistemul de transport Inteligent,</i> menționăm că aceasta este prevăzută în cadrul măsurii nr.2.1.4 din cadrul Agendei de reforme aferentă Planului de Creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025–2027. –Cu privire la acțiunea nr.39 privind <i>stabilirea unei structuri de guvernanță a coridoarelor care va gestiona coridoarele de transport de marfă,</i> deși acest angajament este asumat prin Poziția de Negociere, cu termen

			asumat până la data aderării, propunem excluderea acțiunii din prezentul plan, reieșind din faptul că nu se încadrează în ciclul actual de planificare al PNA. –Cu privire la acțiunea nr.41 privind <i>consolidarea capacităților instituționale ale Biroului de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi în ceea ce privește recrutarea și instruirea personalului</i>, menționăm că acțiunea nu are drept scop majorarea efectivului limită a instituției. Obiectivul principal îl constituie operaționalizarea deplină a activității Biroului, având în vedere că, în prezent, din totalul de 17 unități prevăzute în statele de personal, doar 5 sunt ocupate. Completarea posturilor vacante și asigurarea instruirii corespunzătoare a personalului sunt esențiale pentru ca instituția să își poată exercita mandatul într-un mod eficient. În ceea ce privește acțiunile de consolidare a capacităților instituționale

			ale structurilor aflate în sfera de competență a ministerului, și anume: Agenția Națională Transport Auto (<i>acțiunea nr.8</i>), Agenția Feroviară (<i>acțiunea nr.38</i>), Autoritatea Aeronautică Civile (<i>acțiunea nr.54</i>) și Agenția Navală (<i>acțiunea nr.57</i>), considerăm necesară menținerea acestora, întrucât ele reprezintă angajamente asumate în Poziția de negociere și, concomitent, recomandări formulate de Comisia Europeană în Raportul de screening bilateral. În acest context și ținând cont de recomandările Cancelariei de Stat reflectate în avizul transmis, se propune ajustarea indicatorilor aferenți acestor acțiuni, prin substituirea formulării „<i>majorarea efectivului limită</i>” cu indicatorul „<i>număr de persoane angajate în realizarea misiunii și atribuțiilor autorității</i>”.
2.	Ministerul Justiției	La acțiunea de modificare a Codului contravențional în scopul transpunerii Directivei (UE) 2015/413 de facilitare a schimbului transfrontalier de informații privind încălcările normelor de	Se acceptă.

		circulație care afectează siguranța rutieră în calitate de executor principal se va indica Ministerul Afacerilor Interne. Ministerul Justiției reiterează cu titlu de principiu cele menționate mai sus, și anume că elaborarea modificărilor la Codul contravențional în scopul alinierii la legislația UE, va fi efectuată de către fiecare instituție pe propriul segment de activitate. Cu referire la modificarea legislației în scopul constatării contravențiilor în domeniul circulației rutiere săvârșite cu vehicule înmatriculate în alte state, se va reține că corespunzător competențelor funcționale și cadrului normativ în vigoare, Ministerul Afacerilor Interne (MAI) deține prerogativele instituționale în domeniul constatării și documentării contravențiilor rutiere, inclusiv cele comise de vehicule înmatriculate în alte state. Prin urmare, MAI este autoritatea cu expertiza operațională și tehnică necesară pentru fundamentarea corespunzătoare a modificărilor propuse, prin urmare va fi desemnat în calitate de executor principal.	
3.	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	1. La pct.18 (Anexa A) privind transpunerea Regulamentului (UE) 2016/403 al Comisiei din 18 martie 2016 de completare a Regulamentului (CE) nr. 1071/2009 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește clasificarea încălcărilor grave ale normelor Uniunii, se propune excluderea acțiunii normative nr.5, care prevede modificarea Hotărârii Guvernului nr. 127/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind menținerea registrelor de stat instituite de Sistemul informațional „e-Autorizație de transport”, întrucât prevederile Regulamentului vor fi transpuse prin modificarea Codului transporturilor rutiere nr.150/2014. 2. La pct.45 (Anexa A) privind transpunerea Directivei 92/6/CEE a Consiliului din 10 februarie 1992 privind instalarea și utilizarea dispozitivelor limitatoare de viteză pentru anumite categorii de vehicule din cadrul Comunității, se propune actualizarea numărului acțiuni de transpunere, urmând a fi indicat numărul 7,	1. Se acceptă. 2. Se acceptă.

	aceasta fiind aceeași acțiune normativă menționată la punctul 9 din Anexa A, aferentă transpunerii Regulamentului (UE) nr. 165/2014, asigurând astfel coerența și evitarea suprapunerilor în planificarea acțiunilor. 3. Pct.52 (Anexa A) aferent transpunerii Decizii de punere în aplicare (UE) 2025/264 a Comisiei din 11 noiembrie 2024 de stabilire a modelului, inclusiv a indicatorilor-cheie de performanță, pentru raportarea de către statele membre, va fi exclus dat fiind faptul că se repetă la pct.56. 4. La pct.125 (Anexa A) aferent transpunerii Directivei (UE) 2019/883 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind instalațiile portuare de preluare pentru predarea deșeurilor provenite de la nave, de modificare a Directivei 2010/65/UE și de abrogare a Directivei 2000/59/CE se propune modificarea termenului de realizare din Iunie 2027 în Martie 2026, dat fiind faptul că la momentul actual se află la etapa de avizare. 5. La pct.133 (Anexa A) privind transpunerea Directiva 98/41/CE a Consiliului din 18 iunie 1998 privind înregistrarea persoanelor care călătoresc la bordul navelor de pasageri care operează în porturile de destinație sau de plecare din statele membre ale Comunității, acțiunea normativă se va substitui prin indicarea hotărârii de Guvern privind înregistrarea persoanelor care călătoresc la bordul navelor de pasageri, iar termenul de realizare va fi ajustat în decembrie 2026. 6. La pct.156 din Anexa A, în vederea asigurării transpunerii integrale a Directivei 2001/96/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 decembrie 2001, de stabilire a cerințelor și procedurilor armonizate pentru încărcarea și descărcarea în	3. Se acceptă. 4. Se acceptă. 5. Se acceptă. 6. Se acceptă.

		siguranță a vrachierelor, se propune includerea unei acțiuni normative suplimentare. Această acțiune va viza adoptarea unui proiect de lege pentru modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, în scopul transpunerii articolului 16 al Directivei, care prevede instituirea unui regim sancționator adecvat, eficient și disuasiv pentru nerespectarea cerințelor și procedurilor armonizate privind încărcarea și descărcarea în siguranță a vrachierelor. Totodată, se propune ca termenul de realizare a acțiunii respective să fie stabilit pentru luna martie 2027. 7. La pct.202 și 203 din Anexa A aferent transpunerii Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2018 privind normele comune în domeniul aviației civile și de înființare a Agenției Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 2111/2005, (CE) nr. 1008/2008, (UE) nr. 996/2010, (UE) nr. 376/2014 și a Directivelor 2014/30/UE și 2014/53/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, precum și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 552/2004 și (CE) nr. 216/2008 ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CEE) No 3922/91 al Consiliului și Regulamentului (CE) nr. 1008/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 septembrie 2008 privind normele comune pentru operarea serviciilor aeriene în Comunitate (reformare) se propune modificarea termenilor din Mai 2026 în Noiembrie 2026, deoarece Codul aerian se află la Comisia Europeană și la recepționarea acestuia vor fi necesare ulterioare ajustări, inclusiv alinierea la ultimele amendamente. 8. La pct. 221 și 236 din Anexa A aferent transpunerii Regulamentului (UE) 2023/2405 și a Comunicării Comisiei – Orientări interpretative privind aplicarea derogărilor prevăzute la	7. Se acceptă. 8. Se acceptă.

		articolul 5 din Regulamentul (UE) 2023/2405 se solicită modificarea termenului din Martie 2026 în Decembrie 2026, deoarece este imperativă desfășurarea consultărilor și discuțiilor cu toate instituțiile/autoritățile implicate în implementarea acestor acte. 9. Având în vedere că unele acțiuni normative de transpunere se află într-o etapă avansată de promovare, se propune excluderea acestora din cadrul PNA. Astfel, acțiunea normativă nr.44, care vizează proiectul de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind inspecțiile în domeniul siguranței rutiere și clasificarea siguranței rețelei rutiere, întrucât, în urma consultărilor cu Comisia Europeană, proiectul a fost transmis spre promovare în ședința Guvernului. Situație similară și în cazul acțiunii normative nr.196, referitoare la proiectul de hotărâre a Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 246/2019, privind aprobarea Regulamentului de stabilire a normelor și procedurilor cu privire la introducerea restricțiilor de operare referitoare la zgomot pe aeroporturile din Republica Moldova, în cadrul unei abordări echilibrate.	9. Nu se acceptă. Acțiunile normative respective sunt planificate pentru aprobare în cadrul ședinței membrilor Guvernului din data de 29 decembrie curent, însă modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 privind aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029 este planificată pentru 24 decembrie curent. În consecință, la data respectivă acțiunile normative nu vor fi încă aprobate, motiv pentru care considerăm oportun ca acestea să fie păstrate în PNA.
4.	Î. S. MoldATSA	Prin prezenta, în contextul remiterii spre avizare Întreprinderii de Stat "MOLDATSA" a proiectului de hotărâre privind modificarea	Se acceptă.

		Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025), vă informăm că susținem proiectul, iar acțiunile 52,53 din Anexa B ale i.s. "MOLDATSA" se regăsesc în Planurile de achiziții și investiții ale instituției. Suplimentar în partea narativă a proiectului, la subpunctul 14.5.2.2. în alineatul 5, pentru evitarea unor eventuale confuzii, propunem de a fi înlocuită sintagma de "trei" cu "cinci" stații pentru echipamente de măsurare a distanței (Distance Measuring Equipment - DME) conform acțiunii 53 din Anexa B.	
5.	Aeroportul Internațional Chișinău	În contextul remiterii spre avizare a proiectului de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025), autor – Cancelaria de Stat, administrația Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” comunică următoarele concretizări: În Anexa B (acțiuni de implementare), la punctul nr. 46 Implementarea proiectului „DANOVA NEXT”, suma de 624 mii lei nu este acoperită din bugetul de stat, dar este acoperită de către Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, adică implementarea acestui proiect nu necesită careva cheltuieli din bugetul de stat.	Se acceptă parțial. Comentariul privind asumarea costurilor respective de către Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” a fost luat în considerare, însă costul va rămâne indicat la coloana „costuri acoperite din bugetul de stat”, întrucât Anexa B a PNA 2025 - 2029 nu prevede o coloană distinctă pentru astfel de situații.
CAPITOLUL 15 - ENERGIE			
1.	Agencia Națională de Reglementare Activităților Nucleare și Radiologice	BLOC 2: ENERGIA NUCLEARĂ: 1. La subpunctul 1.1.2 „Cadrul legislativ național”, textul „Cadrul juridic nuclear în Republica Moldova este cuprins, în principal, în <u>Legea nr.132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice</u>, Legea nr. 289/2022 privind principalele cerințe privind securitatea	Se acceptă.

	radiologică, alte legi relevante: Legea nr. 68/2017 privind Strategia națională de gestionarea deșeurilor radioactive cu Planul de acțiuni 2017-2026; Legea nr. 235-XVI/2006 privind principiile de bază ale reglementării activității de întreprinzător; Legea nr. 1163- XIV/2000 „Cu privire la exportul, importul, reexportul și tranzitul mărfurilor strategice”; Legea nr. 10-XVI/2009 „Cu privire la supravegherea de stat a sănătății publice”; Legea nr. 131/2012 „Cu privire la controlul de stat asupra activităților de afaceri” și Legea nr. 271/994 „Cu privire la protecția civilă” se substituie cu textul „Cadrul juridic nuclear în Republica Moldova este cuprins, în principal, în <u>Legea nr.132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice</u>, Legea nr. 289/2022 cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică și alte legi relevante, cum ar fi Legea nr. 68/2017 pentru aprobarea Strategiei naționale privind managementul deșeurilor radioactive pentru anii 2017-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia; Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător; Legea nr. 213/2024 privind controlul comerțului cu mărfuri strategice; Legea nr. 10/2009 cu privire la supravegherea de stat a sănătății publice; Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat si Legea nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă”. <i>Argumentarea: prin modificarea propusă sunt concretizate denumirile actelor normative listate în subpunctul 1.1.2 „Cadrul legislativ național” din proiectul examinat, asigurând aducerea acestora în concordanță cu denumirile, adoptate de către Parlamentul Republicii Moldova, publicate în Registrul de Stat al actelor juridice și Monitorul oficial al Republicii Moldova.</i>	
	2. La subpunctul 1.2 „Cadrul administrativ”, textul „În temeiul Legii nr. 132/2012 a fost creat, în anul 2007, un singur organ de reglementare pe lângă Ministerul Mediului – Agenția Națională de Reglementare a Activității Nucleare și Radiologice	Se acceptă.

	(ANRANR)” se substituie cu textul „Din punct de vedere istoric, pe baza legislației în domeniul radiologic și nuclear, care a avut loc în primul deceniu al anilor 2000, pe lângă Ministerul Mediului, în anul 2007, a fost instituită Agenția Națională de Reglementare a Activității Nucleare și Radiologice (ANRANR), precum și au fost abilitate cu funcții și atribuții relevante alte autorități centrale”. <i>Argumentarea: Textul a fost reformulat, ținând cont de faptul că, <u>ANRANR fiind instituit în anul 2007</u>, nu putea fi creat în temeiul Legii nr. 132/2012, care a fost adoptat și publicat în anul 2012. Mai mult decât atât prin legislația în domeniul nuclear și radiologic, care a avut loc în primul deceniu al anilor 2000 (în particular, Legea nr.111/2006 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice), a fost creată ANRANR - organ de reglementare, precum și un șir de autorități centrale au fost abilitate cu funcții și atribuții relevante în domeniul dat. Ulterior Legea nr.111/2006 a fost abrogată prin Legea nr. 132/2012.</i>	
	3. La subpunctul 2.1 „Planuri legislative: 3.1. textul „2. Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 289/2022 privind cerințele fundamentale pentru securitatea radiologică” se substituie cu textul „Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 289/2022 cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică”; 3.2. textul „3. Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 132/2012 privind desfășurarea în condiții de siguranță a activităților nucleare și radiologice” se substituie cu textul „Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice”. 3.3. textul „De menționat că Legea nr. 68/2017 pentru aprobarea Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor radioactive pentru anii 2017-2026 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia, reprezintă o realizare a unor prevederi	3.1. Se acceptă. 3.2. Se acceptă. 3.3. Se acceptă.

	ale Directivei 2011/70/Euratom.” se substituie cu textul „De menționat că Legea nr. 68/2017 pentru aprobarea Strategiei naționale privind managementul deșeurilor radioactive pentru anii 2017-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, reprezintă o realizare a unor prevederi ale Directivei 2011/70/Euratom.” <i>Argumentarea: prin modificările propuse sunt concretizate denumirile actelor normative listate în subpunctul 2.1 „Planuri legislative” din proiectul examinat, asigurând aducerea acestora în concordanță cu denumirile, adoptate de către Parlamentul Republicii Moldova, publicate în Registrul de Stat al actelor juridice și Monitorul oficial al Republicii Moldova.</i>	
	4. La Anexa A: 4.1. La poziția 39, rubrica „Acțiune normativă”, cuvintele „privind Ratificarea” se substituie cu cuvintele „pentru ratificarea”; 4.2. La poziția 41, rubrica „Acțiune normativă”, textul „Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 289/2022 privind cerințele fundamentale pentru securitatea radiologică” se substituie cu textul „Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 289/2022 cu privire la cerințele de bază în securitatea radiologică”. <i>Argumentarea: prin modificarea propusă, denumirea legii expusă în proiectul examinat este adusă în concordanță cu denumirea legii în vigoare, adoptate de către Parlamentul Republicii Moldova, publicată în Registrul de Stat al actelor juridice și Monitorul oficial al Republicii Moldova;</i> 4.3. textul „Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 132/2012 privind desfășurarea în condiții de siguranță a activităților nucleare și radiologice” se substituie cu textul „Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice”.	4.1. Se acceptă. 4.2. Se acceptă. 4.3. Se acceptă.

		<i>Argumentarea: prin modificarea propusă, denumirea legii expusă în proiectul examinat este adusă în concordanță cu denumirea legii în vigoare, adoptate de către Parlamentul Republicii Moldova, publicată în Registrul de Stat al actelor juridice și Monitorul oficial al Republicii Moldova;</i>	
2.	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	La partea narativă, la Bloc 7: Performanța energetică a clădirilor, la subpt. 1.2 Cadrul administrative, textul „Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este autoritatea responsabilă de elaborarea și aprobarea cerințelor minime de performanță energetică...” se va complete cu cuvântul „a clădirilor”. Astfel textul se va expune în următoarea redacție: „Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este autoritatea responsabilă de elaborarea și aprobarea cerințelor minime de performanță energetică a clădirilor, în temeiul prevederilor art. 7 și 16 din Legea nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor”.	Se acceptă.
3.	Ministerul Energiei	Anexa A: 1. Se va exclude actul UE de la poziția 1 (CELEX: 32012L0027), având în vedere că acțiunea normativă care urmează a fi realizată nu va transpune acest act, ci va pune în aplicare cadrul primar anterior adoptat care a transpus actul UE menționat. 2. Denumirile acțiunilor normative nr. 14, 15, 16 și 17 se vor compila într-o singur număr de ordine și se vor modifica sub o singură denumire, după cum urmează „<i>Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind normele de verificare a biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, recunoașterea schemelor voluntare, precum și modificarea unor acte normative</i>”. Respectiv, termenul de realizare va fi decembrie 2026. Actul normativ va transpune actele UE, conform CELEX: 32022R0996, 32014R1307, 32023R1185, 32022R2448, 32023R1640, 32024L1405.	Se acceptă. Se acceptă.

	Modificarea este justificată prin faptul că toate aceste acte sunt interdependente, iar ajustările necesare vor fi efectuate simultan, în cadrul unei singure proceduri normative.	
	3. Actul UE cu numărul CELEX 32010D0335 (poziția 24), va fi transpus prin „Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind normele de verificare a biocombustibililor, biolichidelor și combustibililor din biomasă, recunoașterea schemelor voluntare, precum și modificarea unor acte normative”. Prin urmare, acțiunea „Ordinul Ministerului Energiei privind orientările pentru calcularea stocurilor de carbon din sol” se va exclude.	Se acceptă.
	4. La acțiunea normativă cu numărul de ordine 10 Proiect de Lege pentru modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, în coloanele Costuri estimative și Acoperit din bugetul de stat, de indicat valoarea 208.0 mii lei, având în vedere că valoarea lipsește din proiectul PNA.	Se acceptă.
	5. Actul UE cu numărul CELEX 32018R0732 se dublează atât în capitolul 15/ Energie cât și cap 14/Politica de transport. În acest sens, având în vedere că Ministerul Energiei și-a planificat transpunerea actului respectiv în anul 2026, se propune excluderea din capitolul 14, cu menținerea acestuia doar în capitolul 15.	Se acceptă.
	5. La acțiunea 46 „Ordinul ANRANR privind aplicarea garanțiilor nucleare Euratom”, se propune indicarea „anului 2027 și a lunii august”. La coloana „Denumirea act UE”, „Regulamentul (Euratom) nr. 302/2005 al Comisiei din 8 februarie 2005 privind aplicarea garanțiilor nucleare Euratom” se substituie cu „Regulamentul (Euratom) 2025/974 al Comisiei din 26 mai 2025 privind aplicarea garanțiilor nucleare Euratom”. În coloana „Acțiunea normativă” se va adăuga cuvântul „nucleare”	Se acceptă.

		după cuvântul „garanțiilor”, respectiv acțiunea normativă va avea următorul text „ <i>Ordin ANRANR privind aplicarea garanțiilor nucleare Euratom</i> ”.	
		6. Pentru acțiunile normative 38 „Proiect de lege privind ratificarea versiunii consolidate a Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice, 39 „Proiect de lege privind siguranța nucleară a instalațiilor nucleare”, precum și acțiunea 43 „Proiect de lege privind supravegherea și controlul transferurilor de deșeuri radioactive și combustibil uzat”, se propune indicarea lunii iulie în coloana „Luna”.	Se acceptă.
		7. Acțiunea 48 „Proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 434/2015 privind transportul în condiții de siguranță al materialelor radioactive”, se propune indicarea lunii august în coloana „Luna”.	Se acceptă.
		Anexa B: 1. Se vor exclude de la acțiunea 5 <i>Implementarea Programului de finanțare din Fondul pentru eficiență energetică în sectorul rezidențial din Republica Moldova (FEERM)</i>, indicatorii de monitorizare: • <i>Proiecte pilot implementate cu suportul tehnic al IP CNED (Proiectul „Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) din mun. Chișinău”) - 57;</i> • <i>Clădiri cu mai multe etaje cu sistem de încălzire modernizat din apartamente (Proiectul „Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) din mun. Chișinău”) - 122.</i> De menționat că indicatorii respectivi sunt componente ale proiectului „<i>Optimizarea Sistemului de alimentare centralizată</i>”	Se acceptă.

		cu energie termică din mun. Chișinău”, care deja a fost inclus în Anexa B, spre implementare și monitorizare. Totodată, se propune spre ajustare a acestei acțiuni următoarele coloane: – Costuri estimative a se substitui 2 751 579.1 mii lei cu 1764986.9 mii lei; – Acoperit din bugetul de stat a se substitui 1 130 763.4 mii lei cu 914543.5 mii lei; – Acoperit din asistență externă a se substitui 39 000.0 mii lei cu 355 875.0 mii lei; – Neacoperite a se substitui 1 581 815.7 mii lei cu 494 568.5 mii lei.	
		2. La acțiunea nr. 4 „<i>Licitația pentru depunerea proiectelor de investiții în surse regenerabile cu o capacitate de 170 MW eolian cu capacitate de stocare de 22 MW/44MWh</i>”, indicatorul de monitorizare „<i>Licitația pentru oferirea statului de producător eligibil mare investitorilor în surse de generare energiei electrice regenerabile cu o capacitate de 170 MW eolian cu capacitate minimă de stocare de 22 MW/44MWh finalizată</i>” se va înlocui cu „<i>Hotărârea privind oferirea statutului de producător eligibil mare aprobată</i>”. Respectiv, având în vedere că la această acțiune avem trei indicatori stabiliți, se propune ca în coloanele luna și anul implementării pentru acești indicatori a fi indicat următoarele: ➤ Proces Verbal al comisiei de licitație privind aprobarea rezultatelor licitației întocmit – august 2026; ➤ Hotărârea privind oferirea statutului de producător eligibil mare aprobată de către Guvern adoptată - noiembrie 2026; ➤ Capacități de generare a energiei electrice regenerabile puse în funcțiune de către producătorii eligibili mari – decembrie 2029.	Se acceptă.

		3. Cu referire la pozițiile nr. 2 „<i>Implementarea Proiectului de dezvoltare a sistemului electroenergetic (PDSE)</i>” și nr. 3 „<i>Construcția LEA 400 kV Bălți-Suceava, a stației electrice Bălți 400 kV și reabilitarea rețelelor electrice de transport</i>”, având în vedere că acestea se regăsesc și în Anexa B la Capitolul 21 – <i>Rețele transeuropene</i> conform pozițiilor nr. 19 și nr. 20, se propune excluderea acestora din <i>Anexa B la Capitolul 15 – Energie</i> și menținerea acestora în cap. 21, cu preluarea corespunzătoare a termenilor și costurilor indicate în prezent în Anexa B la Capitolul 15 – Energie.	Se acceptă.
		4. La acțiunea 12 „<i>Inventarierea și evaluarea rețelelor de gaze naturale proprietate publică, din proprietatea terților și fără proprietar</i>”, se propune de modificat col. „Referință la acțiunea din Anexa A” prin înlocuirea referinței „30,32” cu „32, 34”. În contextul ajustărilor menționate mai sus, se propune actualizarea numerotării actelor UE și a actelor normative aferente.	Se acceptă.
		Partea narativă: 1.Blocul 6: EFICIENȚA ENERGETICĂ La pagina 31, textul „Până la data de 31 octombrie 2025, în cadrul sesiunilor PNUD, în cadrul desfășurate în anul 2024 anul 2025, au fost valorificate în total 39 235 de vouchere.” se va substitui cu textul „<i>Până la data de 31 octombrie 2025, în cadrul sesiunilor PNUD, desfășurate în anul 2024 și anul 2025, au fost valorificate în total 39 235 de vouchere.</i>”	Se acceptă.
		2. Blocul 7: PERFORMANȚA ENERGETICĂ A CLĂDIRILOR	Se acceptă.

		La pagina 37, în contextul proiectului „Eficiența Energetică în Republica Moldova”, se va substitui „ ...25 clădiri rezidențiale (42,5 mii m²)” cu „...20 clădiri rezidențiale (42,5 mii m²)) ” La pagina 40, textul „Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică - instituția responsabilă de mecanismul de control în temeiul Legii nr. 282/2023. Cu sprijinul IP CNED, Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică se va reorganiza pentru a asigura capacitatea mecanismului de control în domeniul performanței energetice a clădirilor.”, se va substitui cu textul „<i>Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică – este instituția responsabilă de mecanismul de control a certificatelor de performanță energetică în temeiul Legii nr. 282/2023, care urmează să se reorganizeze pentru a asigura capacitatea mecanismului de control în domeniul performanței energetice a clădirilor.</i>”	
		3. Blocul 9: ENERGIE REGENERABILĂ: La partea „1. Prezentarea generală a situației în domeniul energiei regenerabile”, primele 2 aliniate vor fi substituie cu următorul text: <i>„Republica Moldova face pași importanți în tranziția energetică, înregistrând creșteri lunare constante ale capacităților instalate de surse de energie regenerabilă (E-SER). La sfârșitul lunii octombrie 2025, capacitatea totală instalată a atins 932.81 MW, marcând o creștere de 35.31 MW în luna septembrie, precum și o creștere cu 353,41 MW față de sfârșitul anului 2024. Este de remarcat faptul că, în ultimii cinci ani, s-a înregistrat o creștere de 12 ori a capacităților instalate, ceea ce corespunde unei creșteri de 855,44 MW față de anul 2020, când erau instalate capacități totale de 77,37 MW.</i> <i>Capacitățile de producere a energiei din surse regenerabile includ 243,52 MW din energie eoliană, 665,38 MW din energie</i>	Se acceptă.

	solară fotovoltaică, 16,75 MW din energie hidroelectrică și 7,16 MW din biogaz. Din cei 665,38 MW de energie solară fotovoltaică, beneficiază de mecanisme de sprijin precum: „preț fix” – 60 MW, „tarif fix”-147,38 MW, contorizare netă -115,31 MW și facturare netă – 67,60 MW.” Totodată, în cadrul aceluiași paragraf, se propune a se actualiza textul (pag. 50): „În proces de finalizare se află și Ghidul Agrivoltaic pentru Moldova, elaborat cu sprijinul Agenției Germane pentru Energie (DENA), care va oferi recomandări tehnice și bune practici pentru integrarea sistemelor fotovoltaice în agricultura Moldovei, contribuind astfel la dezvoltarea unor soluții energetice sustenabile și adaptate contextului local.” cu textul „La data de 03.12.2025 a fost elaborat Ghidul Agrivoltaic pentru Moldova, cu sprijinul Agenției Germane pentru Energie (DENA), care va oferi recomandări tehnice și bune practici pentru integrarea sistemelor fotovoltaice în agricultura Moldovei, contribuind astfel la dezvoltarea unor soluții energetice sustenabile și adaptate contextului local.”	
	1.1 Cadrul legislativ: La pagina 53, este indicat <i>Ordinul Ministrului Energiei nr. 50/2025 privind metodologia de amplasare și demontare a instalațiilor eoliene</i>, care se va modifica după cum urmează: „<u>Ordinul Ministrului Energiei nr. 50/2025</u> privind metodologia de amplasare și demontare a instalațiilor eoliene, ce prevede condiții inițiale de amplasare, distanțele minime de la marginea localităților și obiecte de infrastructură, dar și cerințe față de demontarea turbinelor și refacerea terenurilor agricole”. De asemenea se va include un act nou: „<i>Dispoziția Guvernului nr. 176/2025 cu privire la instituirea Comisiei de licitații pentru organizarea și desfășurarea licitației pentru oferirea statutului de producător eligibil mare în perioada 2025-2026</i>, care va fi	Se acceptă.

		responsabilă de desfășurarea licitației pentru ofertarea a 170 MW centrale eoliene cu obligația de instalare a unei capacități de stocare de minim 20MW/44MWh”.	
		2. Planuri de viitor, anume 2.1 Planuri legislative: Proiectele de acte normative, după cum urmează: i) „Proiect de hotărâre a Guvernului pentru modificarea Regulamentului cu privire la criteriile de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru biocarburanți, biolichide și combustibili din biomasă și Metodologia de calcul al impactului biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă asupra emisiilor de gaze cu efect de seră, aprobat prin HG nr. 53/2025”, ii) „Proiect de hotărâre a Guvernului de modificare a Regulamentului privind calculul consumului de energie din surse regenerabile aprobat prin HG nr. 74/2025”, iii) „Proiect de hotărâre a Guvernului privind aprobarea procedurii de verificare a respectării criteriilor de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră la producerea biocarburanților, precum și aprobarea unei scheme voluntare de certificare a biocarburanților produși local și de recunoaștere a documentelor care confirmă calitatea biocarburanților importati” - se vor comasa într-un singur act redenumit: „Proiect de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind normele de verificare a biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă, recunoașterea schemelor voluntare, precum și modificarea unor acte normative, urmat de textul „care va institui reguli clare și uniforme pentru verificarea și certificarea biocarburanților și biogazului, extinderea materiei prime admise și transpunerea cerințelor UE privind utilizarea sustenabilă a acestora, inclusiv metodologia de calcul a ponderii obținute prin co-procesare”.	Se acceptă.
		La pct. 2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative, se propune de exclus „Inițierea	Se acceptă.

		<i>procesului de măsurare a potențialului eolian, cu scopul de a identifica cele mai favorabile locații pentru dezvoltarea proiectelor și construcția centralelor electrice eoliene. Având în vedere că este o măsură complexă, care necesită un grad înalt de pregătire din partea angajaților CNED”.</i> La pct. 3 Aspecte financiare, se propune substituirea sintagmei „...implementate de către PNUD și DENA”, cu sintagma „...implementate de către PNUD și cu suportul consultativ al DENA”. Subsecvent, subliniem necesitatea ca pe parcursul textului, în toate secțiunile în care este menționată structura organizatorică a IP CNED, sintagma „angajați fiind 42 unități, 8 locuri vacante”, va fi modificată cu sintagma „<i>angajați fiind 44 unități de personal, 6 locuri vacante</i>”. De asemenea, pentru IP UCIPE, se va modifica numărul de angajați din „25” în „27” și pentru Direcția gaze naturale și produse combustibile, se va substitui sintagma „4 angajați și 2 locuri vacante” cu sintagma „<i>5 angajați și 1 loc vacant</i>”. Totodată, pe parcursul întregului document denumirea „UNDP” va fi substituită cu forma în limba română „PNUD”. La pagina 40, se propune de modificat perioada „(2021-2026)” pentru Proiectul „Al doilea proiect de îmbunătățire a eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din Chișinău (2021-2025), fiind la moment în proces de extindere provizorie pentru un termen de 4 luni. Se solicită acordarea unei atenții sporite blocurilor 7 și 9, anume punctului 3. „<i>Aspecte financiare (estimarea costurilor)</i>”, ținând cont de faptul că au fost propuse ajustări atât în Anexa A, cât și în Anexa B.	
4.	Ministerul Mediului	În Anexa A, la poziția 39, (acțiunea 38 – Proiect de lege privind ratificarea versiunii consolidate a Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice), la poziția 40,	Se acceptă.

		(acțiunea 39 – Proiect de lege privind siguranța nucleară a instalațiilor nucleare), precum și la poziția 42, (acțiunea 43 – Proiect de lege privind supravegherea și controlul transferurilor de deșeuri radioactive și combustibil uzat), în coloana „Lună” se propune substituirea cuvântului „Decembrie” cu cuvântul ”Iulie” în toate trei cazuri. La poziția 44 (acțiunea 46), în coloana „Denumire act UE” textul „Regulamentul (Euratom) nr. 302/2005 al Comisiei din 8 februarie 2005 privind aplicarea garanțiilor Euratom se substituie cu textul „Regulamentul (Euratom) 2025/974 al Comisiei din 26 mai 2025 privind aplicarea garanțiilor nucleare Euratom”. Corespunzător se va modifica și codul CELEX 32025R0974. Termenul de implementare se va indica august 2027. La poziția 46 (acțiunea 48 – Proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 434/2015 privind transportul în condiții de siguranță al materialelor radioactive), în coloana „Lună” se propune substituirea cuvântului „Decembrie” cu cuvântul ”August”.	
CAPITOLUL 21 - REȚELE TRANSEUROPE			
1.	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	1. La acțiunea nr.8 din Anexa B, cu referire la realizarea studiului de prefezabilitate privind construcția Autostrăzii Iași-Ungheni-Chișinău-Odesa, anul implementării 2026 se va modifica în anul 2027. 2. La acțiunea nr. 13 din Anexa B, care vizează activități de formare și consolidare a capacităților în vederea sprijinirii gestionării, monitorizării și implementării eficiente a proiectelor de investiții, se propune includerea suplimentară a S.A. „Administrația Națională a Drumurilor”, Î.S. „Portul Fluvial Ungheni” și a Î.S. „Calea Ferată din Moldova” în lista instituțiilor responsabile.	1. Nu se acceptă. Termenul stabilit în Poziția de negociere pentru elaborarea studiului de fezabilitate privind construcția autostrăzii Iași - Ungheni - Chișinău - Odesa este sfârșit de 2026, iar studiul de prefezabilitate nu ar putea fi realizat la o dată

		3. La acțiunea nr. 15 din Anexa B, ce vizează implementarea proiectului de infrastructură transfrontalieră Ungheni (RO-MD) luna aprilie se va modifica în luna decembrie. 4. La acțiunea nr. 17 din Anexa B, referitor la implementarea proiectului RO - MD - UA pentru organizarea fluxurilor de transport și îmbunătățirea capacității, siguranței și eficienței infrastructurii la punctele comune de trecere a frontierei rutiere, anul implementării acțiunii din 2027 în 2028.	ulterioară celui de fezabilitate. 2. Se acceptă. 3. Se acceptă. 4. Nu se acceptă. Termenul stabilit în Poziția de negociere pentru acțiunea respectivă este sfârșitul anului 2027.
2.	Ministerul Finanțelor	Anexa B: La nr. de ordine 14, acțiunea Implementarea proiectului de infrastructură transfrontalieră Giurgiulești – Galați (RO-MD)”, la rubrica Anul implementării, termenul ”2026” se va substitui cu termenul ”2027”. Modificarea are drept scop ajustarea la termenii prestabiliți pentru acțiunea dată în Capitolul 24 „Justiție, libertate și securitate” și Capitolul 29 „Uniunea Vamală”, Anexele B.	Nu se acceptă. Termenul stabilit pentru acțiunea respectivă în Poziția de negociere pentru capitolul 21 este sfârșit de 2026. Totodată, menționăm că acțiunea dată nu se regăsește în versiunea actuală a anexei B pentru capitolul 29. În cazul capitolului 24, acțiunea formulată nu vizează exclusiv implementarea proiectului de infrastructură transfrontalieră „Giurgiulești – Galați”, ci are în vedere realizarea unui portofoliu mai amplu de proiecte finanțate prin

			Mecanismul de Interconectare a Europei, al căror termen de finalizare este stabilit, inclusiv în Poziția de negociere aferentă Capitolului 21, până la sfârșitul anului 2027.
CAPITOLUL 27 - MEDIUL ÎNCONJURĂTOR ȘI SCHIMBĂRILE CLIMATICE			
1.	Cancelaria de Stat	Reieșind din cele menționate <i>supra</i> (recomandările generale pentru PNA, incluse în sinteza generală a recomandărilor la proiectul HG cu privire la modificarea HG nr.306/2025), se recomandă revizuirea și, după caz, reformularea acțiunilor și indicatorilor de monitorizare, după cum urmează: Anexa A: acțiunile nr.148, 152, 165, 169; Anexa B: acțiunile nr.25, 31, 45, 54, 55, 66 și 74.	Se acceptă.
		ANEXA A: 148- Proiect de Hotărâre a Guvernului privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului (care să prevadă consolidarea secției schimbări climatice cu unități de personal)- Hotărâre adoptată	Se acceptă. Se reformulează: Proiect de hotărâre a Guvernului privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului
		152 - Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative (în vederea asigurării reformelor instituționale) - Lege adoptată	Se acceptă. Se reformulează: Proiect de Lege pentru modificarea unor acte normative pentru eficientizarea activității de control în domeniul protecției mediului.

		165 - Proiect de Hotărâre de Guvern privind crearea institutiei responsabile de gestionarea ariilor naturale protejate - Hotărâre adoptată	Se acceptă. Se exclude corespondentul din Anexa B - acțiunea 25.
		169 - Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Centrului pentru gestionarea deșeurilor - Hotărâre adoptată	Se acceptă. Se exclude corespondentul din Anexa B - acțiunea 55.
		ANEXA B: 31 - Crearea serviciului de suport pentru agenții economici „Helpdesk” în cadrul Agenției de Mediu, care să acorde asistență consultativă în implementarea obligațiunilor de mediu - Sistem național de suport creat (în cadrul Agenției de Mediu) - Help desk creat	Se acceptă. Se reformulează: Helpdesk creat
		45- Elaborarea studiului de prefezabilitate de creare a centrului de deșeuri - Studiu elaborat 54- Elaborarea studiului de fezabilitate în scopul evaluării necesităților în scopul creării centrului de gestionare a deșeurilor - Studiu de fezabilitate elaborat	Se acceptă. Se exclude acțiunea nr. 45
		66 - Instituirea unei capacități permanente de răspuns rapid la incidentele de mediu de către IPM - integrarea platformei de alertă ecologică în sistemul de control al Inspectoratului pentru Protecția Mediului - Centrul de răspuns rapid la alertele de mediu creat în cadrul IPM, Regulament de funcționare a Platformei de alertă ecologică aprobat	Se acceptă. Se exclude din Anexa B. Acțiuni privind reforma IPM sunt prevăzute în Anexa A (Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la funcționarea Inspectoratului pentru Protecția Mediului) și Agenda de Reforme.

		74- Consolidarea capacităților Agenției de Mediu în vederea asigurării implementării eficiente a procedurilor de EIM	Se acceptă. <i>Se exclude</i> din Anexa B. S-a formulat o acțiune nouă (75) în Anexa B: <i>Organizarea de ședințe de informare, de instruire pentru sectorul privat privind aplicarea procedurilor de EIM.</i> De asemenea, în Anexa A, este formulată acțiunea 11-Proiect de Lege de modificare la Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului
2.	Serviciul Hidrometeorologic de Stat	Recomandă revizuirea la Anexa B - Capitolul 27 Mediul înconjurător și schimbările climatice, poziția 17 (NR. D/O), coloana 3 - Referință la acțiunea din Anexa A, pentru a asigura conformitatea informațiilor prezentate la această poziție cu acțiunea stabilită.	Se acceptă.
3.	Ministerul Justiției	Cu referire la Capitolul 27, Ministerul Justiției a constatat că se regăsește ca executor primar la mai multe acțiuni de modificare a Codului contravențional în scopul transpunerii Directivei (UE) 2024/2881, Directivei 2012/19/UE și Directivei 2003/87/CE. Se va reține că toate proiectele de modificare a Codului contravențional pe dimensiunea de mediu vor fi elaborate și promovate de către Ministerul Mediului. Argumentele de rigoare au fost menționate mai sus. Totodată, se consideră oportun unificarea calendarului pentru acțiunile conexe modificării legislației contravenționale. Or, în proiectul PNA este indicat	Se acceptă.

		„iunie 2026”, „noiembrie 2026” și „decembrie 2026”. În partea privind modificarea Codului penal reiterăm cele menționate prin scrisorile nr.02/6703 din 10.07.2025 și nr.02/11302 din 19.11.2025, și anume. Codul penal cuprinde articole sancționatorii care vizează diferite sectoare. Expertiza în acest domeniu este deținută de către MM, prin urmare și propunerile de modificare a legislației penale urmează a fi elaborate de către acesta din urmă, iar Ministerul Justiției va integra modificările propuse în proiectul consolidat de modificare a Codului penal. Totodată, pornind de la principiile fundamentale ale dreptului penal, un comportament ilicit poate fi calificat drept infracțiune în cazul în care există un cadru solid de reglementare a conduitei individului. În lipsa unui cadru normativ primar, consfințirea normelor de incriminare în Codul penal nu au o fundamentare juridică. Or, un individ nu poate fi sancționat în absența unui cadru normativ clar și previzibil, care să reglementeze conduita pe care acesta trebuie să o adopte. În aceeași ordine de idei, transpunerea Directivei (UE) 2024/1203 este condiționată mai întâi de armonizarea de către Ministerul Mediului a legislației sectoriale primare cu o serie de regulamente și directive UE la care face referire actul, în vederea instituirii unor norme care să interzică explicit anumite conduite sau din care să poată fi deduse, în mod neechivoc, comportamentele inadmisibile ce pot atrage răspunderea penală.	
4.	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	1. La acțiunea nr. 59 din Anexa B, se va modifica referința pentru acțiunea din Anexa A din „193” în „145”. 2. La acțiunile nr.141, nr.142, nr.143, nr.144 din Anexa A, se va modifica actul normativ din „Proiect de hotărâre de Guvern” în „Proiect de Ordin”, conform Poziției de Negociere.	1.Se acceptă. 2. Se acceptă.

		3. La acțiunea nr. 1 din Anexa A, instituția co-responsabilă „ASD - Administrația de Stat a Drumurilor” se va modifica în „S.A. „Administrația Națională a Drumurilor””. 4. La acțiunile nr. 10 - 16 din Anexa B se vor fie corela cu acțiunile relevante din Anexa A. În acest sens: – acțiunea nr.10 se corelează cu acțiunea nr.65 din Anexa A; – acțiunile nr.11 și nr.14 se corelează cu acțiunea nr.64 din Anexa A; – acțiunile nr.13, nr.15 și nr.16 se corelează cu acțiunea nr. 63 din Anexa A. 5. În procesul de colectare a datelor pentru Secțiunea specializată „Apă și sanitație” a Planului de amenajare a teritoriului național, s-a identificat necesitatea actualizării Registrul de evidență a rețelelor edilitare, iar posesorul registrului este instituția care asigură condițiile juridice, financiare și organizatorice pentru crearea, administrarea, mentenanța și dezvoltarea sa este Agenția „Geodezie, Cartografie și Cadastru”. Astfel, se va completa Anexa B cu o acțiune suplimentară , după cum urmează: „Colectarea datelor despre rețelele edilitare ale sistemelor de alimentare cu apă, de canalizare și de canalizare pluvială, cu integrarea acestora în Registrul de evidență a rețelelor edilitare (RERE)”, iar responsabil MIDR de colectarea și prezentarea datelor, ce se va realiza în luna decembrie 2026.	3. Se acceptă. 4. Se acceptă. 5. Se acceptă.

CLUSTER 5 RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE

Nr. d/o	Participantul la avizare	Conținutul Recomandării	Argumentarea autorului proiectului
Capitolul 11 – Agricultura și dezvoltarea rurală			
1.	Direcția generală	Propuneri la Anexa A din PNA	Se acceptă.

	planificare strategică și coordonarea politicilor (CS)	Deoarece acțiunile lista mai jos nu sunt angajări în Agenda de Reforme, recomandăm excluderea indicelui GP: – Acțiunea 4, 5 – „Proiect Hotărâre de Guvern privind procedura, criteriile de acreditare a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, gestionarea financiară, controlul și transparența” (iunie 2026). – Acțiunea 6 – „Proiect de Ordin al ministerului de aprobare a metodologiei privind evaluarea PSPA și furnizarea de informații pentru monitorizare și evaluare” (decembrie 2026). – Acțiunea 7 (9) – „Proiect de Hotărâre de Guvern privind evaluarea sistemul integrat de administrare și control” (martie 2027); „Proiect Hotărâre de Guvern privind aplicarea și calcularea sancțiunilor administrative aferente condiționalităților” (martie 2027).	
2.	Biroul Național de Statistică	Anexa B, la acțiunea nr. 13 „Implementarea Sistemului Integrat de Administrare și Control (SIAC)”, se propune completarea coloanei INDICATOR DE MONITORIZARE cu următoarele texte: „Modul pentru evidența electronică, structurată și automatizată a utilizării produselor de protecție a plantelor și nutrienților, integrat în SIAC, dezvoltat și operațional” și „Interoperabilitate asigurată cu sistemul informațional integrat e-ANSA și cu registrele fitosanitare relevante”; completarea coloanei INSTITUȚIA RESPONSABILĂ cu textul: „ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor”.	Se acceptă parțial. <i>(Aceste propuneri se regăsesc la capitolul 12, Anexa B, a acțiunii „Crearea sistemului informațional privind produsele de protecție a plantelor și nutrienții”, cu termen de realizare februarie 2027.).</i>
3.	Asociația Producătorilor și Exportatorilor de Fructe	Solicităm, astfel, includerea în PNA-ul actualizat a următoarelor elemente: 1. Un calendar sincronizat pentru PSPA, acreditarea AIPA și cadrul OP-OIP. 2. O listă prioritară de investiții capitale în sisteme de irigare și în siguranța alimentară (laborator), cu surse de finanțare identificate. 3. O strategie clară, consolidată și finanțată suficient pentru implementarea sistemelor de digitalizare a sectorului agricol. 4. Măsuri concrete de sprijinire a organizării pieței, valorificării	Se acceptă parțial.

	„Moldova Fruct”	capacităților disponibile al asociațiilor de profil prin OIP și a valorificării producției prin OP.	
4.	Cancelaria de Stat	Reieșind din cele menționate <i>supra</i> (recomandările generale pentru PNA, incluse în sinteza generală a recomandărilor la proiectul HG cu privire la modificarea HG nr.306/2025), se recomandă revizuirea și, după caz, reformularea acțiunilor și indicatorilor de monitorizare, după cum urmează: Cap. 11 – Agricultură și dezvoltarea rurală (Anexa B: acțiunea nr.12); Acțiunea nr. 12, Anexa B - <i>Înființarea Agenției Naționale pentru Agricultură.</i>	Se acceptă. Se propune spre reformulare denumirea acțiunii: <i>„Înființarea instituției împuternicite cu implementarea politicelor de organizare a pieței agricole comune a Uniunii Europene.”</i>
5.	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Anexa A: - La acțiunea UE nr. 15 „Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/892 al Comisiei din 13 martie 2017 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sectorul fructelor și legumelor și sectorul fructelor și legumelor prelucrate, așa cum a fost amendat la 01.01.2023 110 ”, la finalul propoziției este necesară excluderea „ 110 ”, aceasta reprezentând o eroare tehnică. - La acțiunea UE nr. 17 „Regulamentul Delegat (UE) 2023/2464 al Comisiei din 17 august 2023 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește standardele de comercializare a ouălor”, termenul se modifică din iunie 2026 în martie 2026 , pentru a corespunde Poziției de Negociere.	Se acceptă.

		Anexa B: La acțiunea nr. 3 – „Dezvoltarea platformei digitale de evidență și trasabilitate în sectorul vitivinicol”, se propune modificarea anului de implementare: anul „2027” devine anul „2028” (în conformitate cu Poziția de Negociere), întrucât alinierea actelor naționale la legislația UE a fost reprogramată pentru anul 2027, iar lipsa mijloacelor financiare suficiente va face imposibilă executarea sarcinii în anul inițial propus.	Se acceptă.
		- La acțiunea nr. 19 „Ordin ANSA de instruire privind etichetarea cărnii de bovine și a produselor din carne de bovine”, la REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A se adaugă următoarele CELEX-uri: 32000R1760; 32000R1825; 32008R0566; 32013R1308. - La acțiunea nr. 21 „Modificarea Ordinului MAIA nr. 57/2023 cu privire la aprobarea listelor de verificare pentru domeniile de control ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (prin modificarea Anexei nr. 27 – Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea unităților care produc produse din carne, carne tocată, carne preparată și carne separată mecanic)”, la REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A se adaugă CELEX-urile: 32017R1182; 32017R1184.	Se acceptă.
		- La acțiunile nr. 14, 15, 16 și 18, REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A trebuie să fie „1”.	Se acceptă.
		- La acțiunea nr. 22 „Proiect de Ordin MAIA privind aprobarea Catalogului național de măsuri aplicabile în caz de nerespectare”, denumirea se modifică în „ Proiect de Ordin MAIA privind aprobarea Catalogului național de măsuri aplicabile în caz de nerespectare a normelor de producție ecologică ”.	Se acceptă.

		Totodată, se propune transferarea acestei acțiuni în Anexa A, la acțiunea UE nr. 38 „Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului”, cu păstrarea aceluiași termen, costuri și responsabilități.	Se acceptă.
		Partea Narativa: - Pag. 1 – se va hașura în galben actul 32019R0033. - Pag. 34 – la sectorul vitivinicol se va completa cu o nouă DOP: „DOP Dealul Craveț – data înregistrării 2022-05-28, clasa 33 conform CIPS – vin, vin spumant, vin spumant de calitate, vin spumant de calitate de tip aromat”. - Pag. 36 – textul „Legea nr. 56/2006” se va substitui cu „Legea nr. 57/2006”. - Pag. 6 – propoziția „– Legea nr. 126/2025 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole reglementează Programul strategic al politicii agricole (PSPA), document de programare, prin care se stabilesc strategia de intervenție, indicatorii, condițiile pentru intervenții și în care sunt indicate resursele financiare și sursele de finanțare, în conformitate cu obiectivele specifice și cu nevoile identificate.” trebuie mutată pe rând nou și se elimină semnul „–” din fața acesteia. Astfel, după textul: „– finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole a RM.” se va pune punct. - Pag. 15 – la acțiunea 10, textul <i>„Pentru agricultura ecologică, urmează implementarea proceselor de punere în aplicare a legislației cu privire la producția ecologică și etichetarea ce a fost adoptată în august 2024, astfel aliniindu-ne la acquis-ul UE.”</i> se va modifica în: „Pentru agricultura ecologică, urmează implementarea proceselor de punere în aplicare a legislației privind producția ecologică și etichetarea, legea fiind adoptată în iulie 2023, iar actele subsecvente – pe parcursul anului 2024.”	Se acceptă.

		- Pag. 33 – în titlul Capitolului 3, formularea: „(indicații geografice – alimente, vin și băuturi spirtoase, altele)” se va modifica în: „indicații geografice – produsele agroalimentare, vin și băuturi spirtoase”, întrucât alte opțiuni nu există. Pag. 35 – abrevierea: „IG, DO” se va modifica în: „IGP, DOP”, iar aceste abrevieri vor fi utilizate uniform pe întregul parcurs al documentului. - Pag. 35 – formularea: „indicațiilor geografice, denumirilor de origine” se va înlocui cu: „indicațiilor geografice protejate, denumirilor de origine protejate”. -Pag. 40 – textul: „Sectorul agriculturii ecologice al Republicii Moldova este concentrat în mare parte pe culturile anuale cerealiere, dar și pe cultivarea nucilor, fructelor uscate, semințelor și uleiului de floarea-soarelui, a leguminoaselor, precum soia, mazărea, precum și pe cultivarea viței de vie și producerea vinului ecologic. Dintre plantele medicinale și aromatice, cea mai răspândită cultură în sistem ecologic este levănțica, iar legumele ecologice ocupă o suprafață foarte mică.” se va substitui conform Poziției de Negociere, după cum urmează: „Sectorul agriculturii ecologice al Republicii Moldova este concentrat în mare parte pe: culturi anuale (cereale, porumb, floarea-soarelui, rapiță, soia, mazăre); podgorii și livezi (nuci, migdale, alune, mere, pere, prune, cătină de mare, aronie și fructe de pădure); plante medicinale și aromatice; legume pe scară mică; produse prelucrate, cum ar fi fructe uscate, făină, prăjituri și uleiuri de floarea-soarelui/soia/rapiță, precum și producția de vinuri ecologice. Distribuția în cadrul lanțului valoric ecologic este încă concentrată pe producția vegetală, cu o pondere mai mică pentru activitățile de prelucrare și pe producția animală, care provine doar din apicultura ecologică.” - Pag. 43 – textul „Serviciul Producție Ecologică și Etichetarea Produselor Ecologice” se va înlocui cu „Secția Agricultură Ecologică”.	

6.	Agencia de Stat pentru Proprietatea intelectuală a RM	La Anexa A, propunem substituirea denumirii acțiunii cu nr. D/O 22 "Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate" cu denumirea "Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice și specialităților tradiționale garantate".	Se acceptă reformularea. Adițional se propune excluderea acțiunii 20 și 22 din capitolul 11 Anexa A, cu menținerea acestora în capitolul 7.
Capitolul 12 – Siguranța alimentară, politici sanitare și fitosanitare			
1.	Biroul Național de Statistică (BNS)	Anexa A: - Se propune includerea acțiunii „Proiect de Hotărâre de Guvern cu privire la crearea sistemului informațional privind produsele de protecție a plantelor și nutrienții” în vederea transpunerii Regulamentului (UE) nr. 2022/2379 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 noiembrie 2022 privind statisticile referitoare la factorii de producție și la producția agricolă, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 617/2008 al Comisiei și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 1165/2008, (CE) nr. 543/2009 și (CE) nr. 1185/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Directivei 96/16/CE a Consiliului. Anexa B: Acțiunea 36 - „Dezvoltarea sistemului integrat e-ANSA” se propune completarea indicatorului de monitorizare cu textul: „Funcționalități în cadrul sistemului informațional integrat e-ANSA pentru schimbul de date	Se acceptă parțial. Există deja acțiuni care vor transpune și vor implementa prevederile aceluiași regulament în Cap. 11 (Anexa A, acț. nr 3 și Anexa B, acț. nr. 13.) și Cap. 12 (Anexa B. acț. nr. 64) Se acceptă.

		<i>privind produsele de protecție a plantelor și nutrienții, inclusiv utilizarea acestora, dezvoltate și operaționale”.</i> 2. Se propune completarea coloanei instituției responsabile cu textul: „<i>MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; BNS – Biroul Național de Statistică</i>”.	
2.	Ministerul Sănătății, MS	Anexa A: 1. Acțiunea 59 și 61 termenul „septembrie 2026” se modifică cu „noiembrie 2026”. Anexa B: 1. Acțiunea 44 - „Implementarea metodelor de testare pentru vitaminele A, D, E, K și vitaminele din grupa B în cadrul laboratorului ANSP,, - suma se modifică din 2,950.00 lei în 300 mii lei, care va fi acoperită din surse externe. 2. Acțiunea 45 - <i>Asigurarea laboratorului cu consumabile privind determinarea melaminei și aminelor primare</i> - se propune substituirea cu textul: „<i>Implementarea metodelor de determinare a melaminei și aminelor primare în materialele și obiectele destinate să vină în contact cu produsele alimentare.</i>”; 3. Indicatorul de monitorizare, se modifică cu textul: „<i>metode validate</i>”; costurile estimative, se modifică în „<i>250 mii lei</i>”.	Se acceptă.
3.	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, MAIA	Anexa A: 1. Actiunea 37 se completeaza cu un act suplimentar - “Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1289 al Comisiei din 2 iulie 2025 [...]”. 2. La acțiunea 47 se propune modificarea denumirii actului național, respectiv textul ”[...] <i>cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 721/2023 pentru aprobarea Normei sanitar veterinare privind metodele analitice pentru reziduurile de substanțe farmacologic active utilizate la animalele de la care se obțin produse alimentare și privind interpretarea rezultatelor</i>” se va substitui cu textul ”[...] <i>de modificare a unor acte normative</i>”.	Se acceptă.

		3. Acțiunea 65 se va comasa cu acțiunea nr. 47, respectiv denumirea actului național se va modifica în felul urmator: <i>”Proiect Hotărâre de Guvern de modificare a unor acte normative”</i>. 4. La acțiunea 21 se propune modificarea actului național după cum urmează - <i>“Proiect de Ordin ANSA cu privire la stabilirea metodelor de eșantionare și de analiză pentru controlul substanțelor perfluoroalchilate din anumite produse alimentare”</i>. <u>Costul</u>: 28.00 mii lei. 5. La acțiunea 39 se propune modificarea actului național după cum urmează - <i>“Proiect de Ordin ANSA cu privire la stabilirea metodelor de eșantionare și analiză pentru controlul oficial al furajelor în vederea detectării materialului modificat genetic”</i>. <u>Costul</u>: 28.00 mii lei. Anexa B: 1. Acțiunile 14, 15, 16 necesită a fi excluse, deoarece acțiunea 13 din Anexa A <i>“Proiect de Ordin MAIA cu privire la concursurile ecvestre în scopul ameliorării rasei”</i> acopera deja transpunerea Deciziei de punere în aplicare (UE) 2020/388 a Comisiei, a punctului 108 din Regulamentul cu privire la identificarea și înregistrarea ecvideelor, aprobate prin HG.761/2024, care prevede <i>„Modul de prezentare a informațiilor privind organizarea concursurilor pentru înscrierea cailor într-un registru genealogic și pentru lucrările de selecție a acestora și criteriile de distribuire a fondurilor pentru concursurile menționate, se aprobă prin ordinul ministrului agriculturii și industriei alimentare”</i>. Completarea informațiilor privind concursurile de cai vor fi în competența societăților de ameliorare pentru cabalinele de rasă, care dețin efectivele de cabaline de rasă, dar nu în competența ANSA. Proiectul Ordinului MAIA cu privire la concursurile ecvestre în scopul ameliorării rasei poate fi consultat pe portalul www.particip.gov.md .	

		2. Se propune excluderea acțiunii 36 “<i>Elaborarea Ordinului ANSA privind introducerea pe teritoriul Moldovei a tuberculilor de Solanum tuberosum L, alții decât cei destinați plantării, originari din anumite regiuni din Liban</i>”, deoarece Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1572 al Comisiei din 25 iulie 2023 de stabilire a unei derogări de la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2072 în ceea ce privește introducerea pe teritoriul Uniunii a tuberculilor de Solanum tuberosum L., alții decât cei destinați plantării, originari din anumite regiuni din Liban, este preluat în proiectul de modificare a HG nr. 679/2024 (nr. unic. 790/MAIA/2025), acțiunea 37 Anexa A; 3. Se propune excluderea acțiunii 52 “<i>Elaborarea ordinului privind aprobarea planului de urgență pe organisme dăunătoare prioritare</i>”, deoarece potrivit temeiului din Legea nr. 422/2023 (art. 25), Planul de urgență pentru organisme dăunătoare prioritare va fi adoptat prin HG; 4. Se propune excluderea acțiunii 56 “<i>Elaborarea ordinului ANSA privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, de autorizare de derogări temporare în scopuri de testare oficială, științifice sau educaționale, pentru teste, selecții de soiuri sau reproducere</i>”, deoarece Regulamentul delegat (UE) 2019/829 al Comisiei din 14 martie 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, de autorizare a derogărilor temporare a statelor membre în scopuri de testare oficială, științifice sau educaționale, pentru teste, selecții de soiuri sau reproducere este preluat în proiectul de modificare a Legii nr. 422/2023, prin care este transpus Regulamentul (UE) 2016/2031, acțiunea 76 Anexa A;	

		5. Se propune excluderea acțiunii 57 “<i>Elaborarea ordinului ANSA privind stabilirea unor măsuri temporare privind fructele specificate origine din Argentina, Brazilia, Africa de Sud, Uruguay și Zimbabwe pentru a preveni introducerea și răspândirea în Republica Moldova a organismului dăunător <i>Phyllosticta citricarpa</i>”, deoarece Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/505 modifică Regulament de punere în aplicare (UE) 2022/632, care este aliniat prin HG nr. 71/2025 - Anexa A, acțiunea 77 - modificare a Hotărârii de Guvern nr. 71/2025 cu privire la stabilirea unor măsuri de prevenire a introducerii pe teritoriul Republicii Moldova a organismelor dăunătoare;</i> 6. Se propune reformularea acțiunii 59 “<i>Elaborarea ordinului directorului general ANSA privind aprobarea procedurii cu privire la informarea pasagerilor, clienților servicii poștale și al anumitor operatori profesioniști privind interdicția de a introduce produsele vegetale și al altor bunuri</i>”, după cum urmează: „<i>Lansarea campaniei de informare publică, inclusiv în punctele de frontieră și pe site-ul ANSA.</i>” <u>Indicatorul de monitorizare:</u> <i>Materiale informative elaborate și distribuite. Termenul: decembrie 2027;</i> 7. Se propune modificarea denumirii acțiunii 67 “<i>Identificarea și stabilirea stației de carantină pentru izolarea organismelor dăunătoare plantelor</i>” după cum urmează: „<i>Elaborarea Ordinului ANSA privind aprobarea Procedurii specifice privind desemnarea stațiilor de carantină</i>”. <u>Indicatorul de monitorizare:</u> Ordin ANSA emis. <u>Costuri:</u> 30.00.	
4.	Agencia Națională pentru Siguranța	Vă solicităm respectuos modificarea denumirii acțiunii din Capitolul 12, Anexa A, nr. 95 (Reg. 2024/989). Denumirea actuală: „Proiect de Ordin ANSA privind aprobarea Programului Național de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, sănătății plantelor și calității	Se acceptă.

	Alimentelor (ANSA)	produselor de uz fitosanitar, hranei pentru animale și medicamentelor de uz veterinar”. Denumirea propusă: „Proiect de Ordin ANSA cu privire la aprobarea programului de control pentru anul 2027, vizând monitorizarea respectării limitelor maxime de reziduuri de pesticide din și de pe alimentele de origine vegetală și animală.” Menționăm că termenele de realizare rămân neschimbate.	
		Anexa B: 1. Acțiunea 64 „<i>Elaborarea Registrului de evidență electronică a produselor fitosanitare utilizate</i>” se propune modificarea instituției responsabile din Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) în Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA). De notat că Registrul de evidență electronică a produselor fitosanitare utilizare este, prin natura sa, dependent de datele privind fermierii, exploatațiile agricole și parcelele agricole, date care sunt gestionate exclusiv în cadrul Sistemului Integrat de Administrare și Control (IACS), aprobat prin HG nr. 597/2024 și administrat de MAIA.	Se acceptă. (Act 64, 84 - 2 institutie responsabile)
Capitolul 13 - Pescuit			
1.	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare propune transferul către Consiliul Concurenței al responsabilității pentru realizarea acțiunilor aferente elaborării următoarelor proiecte normative, ca urmare a ședinței Grupului de Lucru 13 din data de 02 decembrie 2025: – Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la ajutorul de stat în sectorul acvaculturii – <i>acțiunea nr. 8 din Anexa A a PNA, Capitolul 13, cu termenul de realizare martie 2026, care va transpune Regulamentul (UE) 2022/2473 al Comisiei din 14 decembrie 2022 de declarare a anumitor categorii de ajutoare acordate întreprinderilor care</i>	Se acceptă. <i>(se va modifica și partea narativă).</i>

		<i>își desfășoară activitatea în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură ca fiind compatibile cu piața internă, în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;</i> – Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea ajutoarelor de minimis întreprinderilor din sectorul acvaculturii – <i>acțiunea nr. 7 din Anexa A a PNA, Capitolul 13, cu termenul de realizare mai 2026, care va transpune Regulamentul (UE) nr. 717/2014 al Comisiei din 27 iunie 2014 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis în sectorul pescuitului și acvaculturii.</i> Acest transfer instituțional rezultă din avizul Consiliului Concurenței nr. DJ-06/758-2019 din 27 noiembrie 2025, precum și din discuțiile purtate în cadrul ședinței Grupului de Lucru 13, în care a fost reconfirmată competența Plenului Consiliului Concurenței de a aproba actele normative ce reglementează acordarea ajutoarelor de stat și de minimis, în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. De asemenea, menționăm că, având în vedere faptul că acțiunile relevante măsurilor anticorupție sunt deja incluse în Anexa B la Capitolul 12 – Siguranța alimentară, politici sanitare și fitosanitare, pentru a evita repetarea acestora, ele nu au fost indicate din nou în Anexa B a PNA pentru Capitolul 13 - Pescuit și acvacultură. În acest sens, propunem includerea unei note de tip „*” în Anexa B a Capitolului 13, prin care să fie clarificat acest aspect. Totodată, conform indicațiilor Biroului pentru Integrare Europeană, fiecărei acțiuni normative din coloana G i se vor atribui numere de ordin noi, fiind astfel necesară actualizarea corespunzătoare a numerotării acțiunilor normative. Prin urmare, solicităm respectuos, completarea Anexei B de la Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada	<i>Se acceptă</i>

		2025-2029 cu următoarea acțiune „5. Consolidarea capacității inspectorilor ANSA de la frontieră, prin organizarea de sesiuni de instruire privind măsurile de verificare la frontieră a certificatelor de captură a loturilor de produse pescărești importate.”. În căsuța „I - instituția responsabilă” „Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor”, căsuța „D - REFERINȚĂ LA ACȚIUNEA DIN ANEXA A” „8” căsuța „F - „RAPORT EXTINDERE” „RE2023 și RE2024” căsuța „H - „INDICATOR DE MONITORIZARE” „Numărul de persoane formate” căsuța „J - „LUNA” „Martie”, căsuța „K - ANUL IMPLEMENTĂRII” „2027”, căsuța „L - COSTURI ESTIMATIVE (mii lei)” se va include suma de „1 314,0 mii lei”.	
2.	Cancelaria de Stat	Reieșind din cele menționate <i>supra</i> (recomandările generale pentru PNA, incluse în sinteza generală a recomandărilor la proiectul HG cu privire la modificarea HG nr.306/2025), se recomandă revizuirea și, după caz, reformularea acțiunilor și indicatorilor de monitorizare, după cum urmează: Cap. 13 – Pescuit (Anexa B: acțiunea nr.1) - <i>Instituirea serviciului responsabil pentru administrarea Fondului pentru dezvoltarea acvaculturii și a pieței produselor pescărești în cadrul AIPA, în urma reorganizării instituționale realizate prin modificarea Hotărârii Guvernului nr. 20/2019.</i>	Se acceptă. <i>Se propune următoarea reformulare</i> „Proiect de hotărâre de guvern de modificarea Hotărârii de Guvern nr. 20/2019. (reorganizarea AIPA, competențe în domeniul acvaculturii), indicatori -

			<i>subdiviziune instituit.</i>
3.	Consiliul Concurenței	5. Urmare a deciziei adoptate în cadrul ședinței Grupului de lucru 13 din data de 2 decembrie 2025, desfășurată de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, se propun următoarele modificări în Anexa A, Capitolul 13 „Pescuit” din proiect: 5. În coloana „Acțiune normativă” a Acțiunii 6 se propune substituirea textului „Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea ajutoarelor de minimis întreprinderilor din sectorul de acvacultură” cu textul „Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea ajutoarelor de minimis întreprinderilor din sectorul de acvacultură”. În coloana „Acțiune normativă” a Acțiunii 7 se propune substituirea textului „Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la ajutorul de stat în sectorul de acvacultură” cu textul „Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței pentru aprobarea Regulamentului cu privire la ajutorul de stat în sectorul de acvacultură”. Totodată, la Acțiunile 6 și 7, în coloanele „Indicatori de monitorizare” se impune substituirea textului „Hotărârea de Guvern adoptată” cu „Hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței adoptată”, iar în coloana „Instituția responsabilă”, se impune substituirea textului „MAIA- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare” cu „CC – Consiliul Concurenței”.	Se acceptă. (se face referire la acțiunile 7 și 8 defapt)
Capitolul 22 – Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale			
1.	Direcția generală planificare strategică și coordonarea politicilor (CS)	1. În vederea asigurării trasabilității și uniformității între PNA și Agenda de reforme, se recomandă analiza suplimentară a măsurii 1.9.26 ” Cadrul instituțional administrativ și de reglementare agricolă este consolidat pentru o mai bună integrare în lanțurile valorice internaționale” și a acțiunii cu nr. 3 din Anexa B a capitolului 22. Aceasta din urmă având termenul de implementare octombrie 2025.	Se acceptă. Se acceptă.

		2. Pentru acțiunile cu nr. 2 și 12 din Anexa B, care au referința la GP, se recomandă o analiză suplimentară în vederea verificării și confirmării trasabilității cu Planul de Creștere/Agenda de reforme. În contextul trasabilității și uniformității între PNA și Agenda de reforme, se recomandă analiza suplimentară a măsurii 2.6.14 ” <i>Consolidarea sistemului de audit extern și a controlului financiar și intern public</i>” și a acțiunii cu nr. 2 din Anexa A a capitolului 22. <i>Proiect de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 938/2023 în scopul consolidării capacității administrative a sistemului de control</i>	
2.	Cancelaria de Stat	Reieșind din cele menționate <i>supra</i> (recomandările generale pentru PNA, incluse în sinteza generală a recomandărilor la proiectul HG cu privire la modificarea HG nr.306/2025), se recomandă revizuirea și, după caz, reformularea acțiunilor și indicatorilor de monitorizare, după cum urmează: Cap. 22 – Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale (Anexa A: acțiunea nr.2). <i>Proiect de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 938/2023 în scopul consolidării capacității administrative a sistemului de control</i>	Nu se acceptă. Sunt 2 acțiuni diferite decât cea din Agenda de reformă.
3.	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Capitolului 22 „Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale” din Planul Național de Acțiuni (PNA) 2025–2029, ca urmare a ședinței Grupului de Lucru nr. 22 din 13 noiembrie 2025 și a scrisorii MAIA nr. 07-07/2948 din 29.10.2025, prin care s-a propus ajustarea termenelor acțiunilor pentru noiembrie 2026: 1. „Elaborarea proiectului de ordin al ministrului cu privire la instituirea Comisiei de selectare a strategiilor de dezvoltare locală și aprobarea Regulamentului de funcționare a acesteia” (acțiunea nr. 2 din Anexa B la PNA); 2. „Elaborarea proiectului de ordin al ministrului cu privire la aprobarea Regulamentului privind selectarea strategiilor de dezvoltare locală pentru finanțare din FNDAMR” (acțiunea nr. 3 din Anexa B la PNA).	Se acceptă.

		Această ajustare se justifică prin întârzierea aprobării Programului Strategic al Politicii Agricole 2026–2030, document esențial pentru realizarea acțiunilor respective.	
4.	Ministerul Finațelor	Partea narativă: a) Compartimentul 22.1. Prezentarea generală a situației, sub-compartimentul 22.1.1. Cadrul legislativ se va completa cu următoarea informație: <i>În 2025, Moldova a lansat crearea unui mecanism național de coordonare antifraudă, în conformitate cu articolul 325 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Acest mecanism are ca scop consolidarea prevenirii, detectării și raportării fraudelor în cadrul sistemului național pentru fondurile UE.</i> <i>Cadrul de reglementare al Republicii Moldova pentru prevenirea și combaterea fraudei este în prezent adaptat la cerințele UE. Principalele acte legislative naționale includ Codul penal, Codul vamal, Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetară și fiscală, precum și o serie de decizii guvernamentale care reglementează funcția antifraudă.</i> b) Compartimentul 22.2. Planuri de viitor, sub-compartimentul 22.2.1. Planuri legislative se va completa cu următoarea informație: <i>Suplimentar, Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetară și fiscală va fi modificată în sensul consolidării capacității administrative a sistemului de control, și va fi aliniată la cerințele prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 883/2013 și Regulamentul (UE) nr. 2185/96, care abordează aspecte cheie ale protecției intereselor financiare ale Uniunii Europene și desfășurării anchetelor.</i> <i>Totodată, se va analiza cadrulul normativ primar și secundar aplicabil gestionării fondurilor de dezvoltare referitoare la evaluarea proiectelor mari de investiții conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 684/2022, cu ulterioara înaintare de propuneri de modificare și completare a cadrului legal în vigoare, în</i>	Se acceptă.

		<i>scopul consolidării conformității proceselor investiționale cu cerințele reglementate.</i>	
Capitolul 33 – Prevederi financiare și bugetare			
1.	Ministerul Finanțelor	Partea Narativă: a) 1. Prezentarea generală a situației 1.1. Cadrul legislativ – la acțiunea ”<i>Regulamentul (UE, Euratom) 2021/768</i>al Consiliului din 30 aprilie 2021 de stabilire a măsurilor de punere în aplicare a sistemului de resurse proprii ale Uniunii Europene și de abrogare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 608/2014.” (pag.1) se va completa cu textul ”Regulamentul urmează a fi aplicat direct în legislația națională la momentul aderării.” b) 2. Planuri de viitor Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative: – textul ”Se va asigura întreprinderea măsurilor de modernizare a infrastructurii IT pentru resursele proprii tradiționale.” (pag. 3) se va exclude, ținând cont că nu se regăsește printre acțiunile din Anexa B (aceasta regăsindu-se în Anexa B la Cap. 29 Uniunea vamală). – textul ”Urmează a fi continuat procesul de consolidare a capacităților privind sistemul de resurse proprii al UE și aspectele aferente fraudei” se va include, ținând cont că se regăsește ca acțiune în cadrul Anexei B. I) Anexa B: a) La acțiunea nr.1 ”Aprobarea Regulamentului pentru punerea în aplicare a proceselor administrative pentru sistemul de resurse proprii al Uniunii Europene”, textul ”decembrie” se va substitui cu ”iunie”, ținând cont că în proiectul Poziției de negociere a fost inclus termenul de iunie 2026.	Se acceptă.

CLUSTER 6 RELAȚII EXTERNE

Nr. d/o	Participantul la avizare	Conținutul Recomandării	Argumentarea autorului proiectului
CAPITOLUL 30 „RELAȚII EXTERNE”			
1.	Ministerul Afacerilor Externe Nr. DI/3/041-12766 din 08.12.2025	Ministerul Afacerilor Externe a examinat proiectul de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025) și, în limita competențelor funcționale comunică următoarea propunere aferente Capitolului 30 “Relații externe”: La pct. 30.1.2 din partea narativă a Capitolului 30, la compartimentul <u>Ministerul Afacerilor Externe</u> numărul posturilor ocupate în cadrul Secției cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară se va modifica din „3” în „4”.	Se acceptă.
2.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED) Nr. 04-3565 din 12.12.2025	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a examinat proiectul de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025) și comunică următoarele propuneri aferente Capitolului 30 “Relații externe”: La Anexa A, acțiunea normativă nr. 3, ”Proiect Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedura de autorizare a comerțului cu bunuri care ar putea fi utilizate pentru a aplica pedeapsa capitală, tortura și alte pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante”, propune modificarea termenului de realizare din ”ianuarie 2026”, în ”martie 2026”.	Se acceptă.
		La acțiunea normativă nr. 4, ”Proiect de Lege cu privire la investiții”, se propune modificarea termenului de realizare din ”decembrie 2025”, în ”decembrie 2026”.	Nu se acceptă. Angajamentul realizării acțiunii în Decembrie 2025 derivă din Poziția de Negociere

		Totodată, se propune includerea următoarelor acte UE pentru transpunere în Legea respectivă (poziții noi după poziția 3, cu același nr. d/o 4), după cum urmează: -Comunicarea Comisiei privind anumite aspecte juridice referitoare la investițiile Intra-UE - CELEX (31997Y0719(03)); -Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind protecția investițiilor în interiorul UE-CELEX (52018DC0547).	Se acceptă parțial. Recomandarea includerii și menținerii în lista suplimentară aferentă Cap. 30. spre monitorizare și considerare la elaborarea cadrului normativ național relevant
CAPITOLUL 31 „POLITICA EXTERNĂ, DE SECURITATE ȘI APĂRARE”			
1.	Cancelaria de Stat, Direcția relații cu Parlamentul și coordonare interinstituțională <i>(propunere parvenită prin e-mail)</i>	Direcția relații cu Parlamentul și coordonare interinstituțională cu privire la proiectul de hotărâre a Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană (PNA), pentru anii 2025-2029, comunică următoarea propunere aferentă Capitolului 31 ”Politica externă, de securitate și apărare”: În anexa B, ajustarea Acțiunii 1 (coloana C) și a indicatorului de monitorizare (coloana H), după cum urmează: <i>Acțiune:</i> Necesarul de personal alocat în mod corespunzător, bazat pe natura, volumul și complexitatea funcțiilor, atribuțiilor și competențelor stabilite în domeniul implementării măsurilor restrictive internaționale; <i>Indicatorul de monitorizare:</i> Numărul de funcționari alocați și instruiți în domeniul măsurilor restrictive internaționale.	Se acceptă.
2.	Aparatul Președintelui Republicii Moldova Nr. 2/2-	Aparatul Președintelui Republicii Moldova a examinat proiectul de hotărâre a Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană (PNA), pentru anii 2025-2029 (numărul unic 939/CS/BIE/2025) <u>comunică</u>	Se acceptă.

	06-1749 08.12.2025	din	sustinerea proiectului, considerând oportună și necesară actualizarea PNA 2025–2029 în vederea alinierii la acquis-ul Uniunii Europene. Acest aviz se formulează ținând cont de faptul că propunerile de acțiuni înaintate de Serviciul Consiliului Național de Securitate pentru implementarea criteriilor de referință în PNA 2025–2029 au fost acceptate și incluse în Anexa A, Capitolul 31 „Politica externă, de securitate și apărare”, după cum urmează: -Aprobarea Foii de parcurs pentru anii 2026–2029 privind implementarea Strategiei Securității Naționale; -Adoptarea unui cadru unificat și multisectorial în vederea consolidării rezilienței naționale pentru perioada 2026–2028.	
3.	Ministerul Afacerilor Externe Nr. DI/3/041-12766 08.12.2025	din	Ministerul Afacerilor Externe a examinat proiectul de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025) și, în limita competențelor funcționale comunică următoarele propuneri aferente Capitolului 31 ”Politica externă, de securitate și apărare” : În partea narativă a Capitolului 31 intitulat Politica externă, de securitate și apărare se propun a fi operate următoarele modificări: - la pct. 31.1.1 în partea ce privește alinierea Republicii Moldova la regimurile de măsuri restrictive la care UE a expediat invitații de aliniere, cifra „37” va fi substituită cu cifra „38”. Modificarea propusă este o actualizare a situației la momentul actual; - la pct. 31.1.2 în partea ce privește cooperarea în domeniul apărării, se va substitui textul „12 reprezentanți ai Ministerului Apărării și Stat Major al Apărării” cu textul „reprezentanți ai Ministerului Apărării și ai Statului Major al Apărării”; - la pct. 31.2.1 alineatul ce prevede actele UE ce urmează a fi transpuse în legislația națională se va completa cu Decizia Comisiei Europene 2019/1963. Propunerea se bazează pe transferul din Capitolul 5 în Capitolul 31, Anexa A, a acțiunii de transpunere a Deciziei respective. Totodată, Decizia deja este inclusă în Tabelul 1 privind nivelul de aliniere la actele UE, prevăzut în introducerea la partea narativă; - la pct. 31.3 se vor modifica costurile estimate din „5658 mii lei” în „5775,29 mii lei”. Modificarea se propune în contextul transferului acțiunii menționate la punctul precedent, costul căruia constituie – 117, 29 mii lei.	Se acceptă. Se acceptă. Se acceptă. Se acceptă.

		La Anexa B a PNA se propun următoarele modificări tehnice: - la pct. 1, coloana nr. 9 (luna) – se va completa cu luna „ianuarie”;	Se acceptă.
		La Anexa B a PNA se propun următoarele modificări tehnice: - la pct. 2, coloana nr. 9 (luna) – se va completa cu luna „decembrie”;	Se acceptă.
		La Anexa B a PNA se propun următoarele modificări tehnice: - la pct. 4, coloana nr. 12 (acoperit din bugetul de stat (mii lei)) – se va modifica suma din „1038” în „208”.	Se acceptă.
		La Anexa B a PNA se propun următoarele modificări tehnice: - la pct. 4, coloana nr. 12 (acoperit din bugetul de stat (mii lei)) – se va modifica suma din „1038” în „208”.	Se acceptă.
4.	Ministerul Apărării, Nr. 11/1481 din 12.12.2025	Ministerul Apărării a examinat proiectul de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025) și comunică următoarele propuneri aferente Capitolului 31 ”Politica externă, de securitate și apărare” :	Se acceptă.
		În partea narativă a Capitolului 31 au fost făcute următoarele propuneri: la punctul 31.1.2 , se propune modificarea sintagmei „Stat Major al Apărării” cu sintagma „Statului Major al Apărării	
		În Anexa B , se propune introducerea următoarei acțiuni aferente combaterii corupției în domeniul apărării: - Punerea în aplicare a Planului de acțiuni privind implementarea recomandărilor incluse în Raportul de evaluare inter pares privind consolidarea integrității pentru anii 2025-2028 în cadrul Ministerului Apărării; instituția responsabilă – Ministerul Apărării, termen – decembrie 2026-2028; indicator - rata de implementare 100% a acțiunilor din Planul de acțiuni în 2028.	Se acceptă. Se acceptă cu recomandarea ajustării indicatorului în redacția: „Rata de implementare cel puțin 90% a acțiunilor din Planul de acțiuni în 2028”, precum și includerea costurilor estimate și acoperirii financiare

		În Anexa B, se propune introducerea următoarei acțiuni aferente combaterii corupției în domeniul apărării: -Consolidarea subdiviziunii de audit intern în cadrul Ministerului Apărării; instituția responsabilă – Ministerul Apărării, termen – ianuarie 2026; indicator - Numărul funcțiilor create.	Nu se acceptă. Acțiunea generală se regăsește la comp. Reforma Administrației Publice (Anexa A, Acțiunea nr. 39) și în Agenda de Reforme
5.	Ministerul Justiției, Nr. 04/1-12312 din 15.12.2025	Ministerul Justiției a examinat proiectul de hotărâre privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025) și comunică următoarele aferente Capitolului 31 "Politica externă, de securitate și apărare" : La Anexa A, solicităm excluderea „Deciziei (UE, Euratom) 2015/443 a Comisiei din 13 martie 2015 privind securitatea în cadrul Comisiei” și a acțiunii aferente acestora din considerentul că actul UE instituie reguli interne aplicabile în cadrul Comisiei Europene și nu generează careva obligații normative în raport cu statele membre UE. Mai mult, reglementările din acest act UE sunt strâns legate de structura organizațională a Comisiei Europene.	Se acceptă parțial. Se acceptă excluderea din PNA 2025-2029 (act UE și acțiune normativă) cu menținerea în lista suplimentară aferentă Cap. 31. spre monitorizare și eventuală considerare la ulterioara actualizare PNA.
6.	Serviciul de Informații și Securitate, Nr. IE/13142 din 17.12.2025	Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, a examinat proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (număr unic 939/CS/2025) și comunică următoarele: Având în vedere domeniul de reglementare specific organizării și desfășurării achizițiilor publice (Legea nr.131/2015 privind achizițiile publice) cu particularități de protecție a informațiilor clasificate, intervenim cu propunerea ca la Capitolul 31, Anexa A, acțiunea normativă "<i>Proiectul Ordinului SIS privind punerea în aplicare a Legii privind normele de securitate pentru protecția informațiilor clasificate ale Republicii Moldova</i>", să fie expusă în următoarea redacție: „<i>Proiect de act normativ privind transpunerea Deciziei (UE, Euratom) 2019/1963 a Comisiei din 17 octombrie 2019 de stabilire a normelor de punere în aplicare privind securitatea industrială în ceea ce privește contractele de achiziție clasificate si a</i>	Nu se acceptă. Acțiunea de transpunere integrală a <i>Directivei 2009/81</i> este planificată în PNA 2025-2029, Anexa A, Capitolul 5 Achiziții Publice; Responsabil: Ministerul Finanțelor. În acest sens,

		<i>Directivei 2009/81/CE a Parlamentului European si a Consiliului din 13 iulie 2009 privind coordonarea procedurilor privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri si de prestare de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității și de modificare a Directivelor 2004/17/CE și 2004/18/CE".</i> În context, se impune desemnarea Ministerul Finanțelor ca instituție responsabilă, iar Serviciul de Informații și Securitate de comun cu Ministerul Justiției, în calitate de instituții co-responsabile. Adicional, consideram oportună indicarea termenului de implementare-decembrie 2027.	Directiva 2009/81 face deja obiectul transpunerii totale în cadrul proiectului de lege privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității